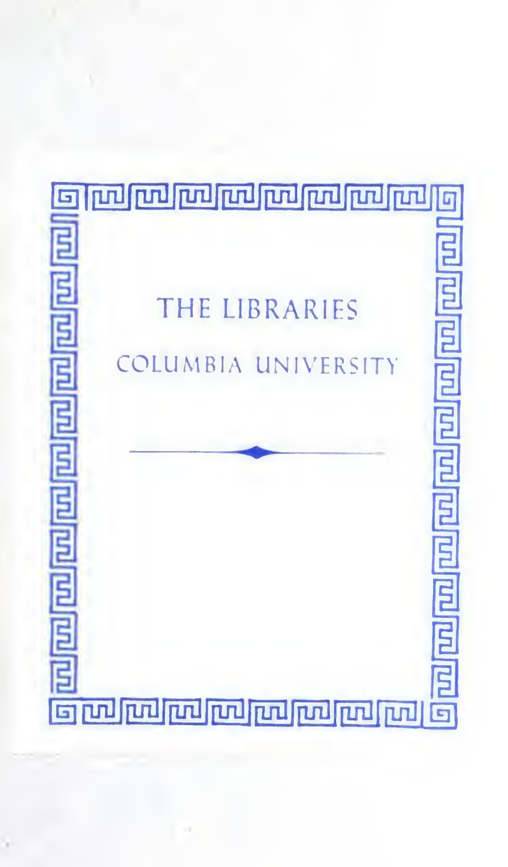
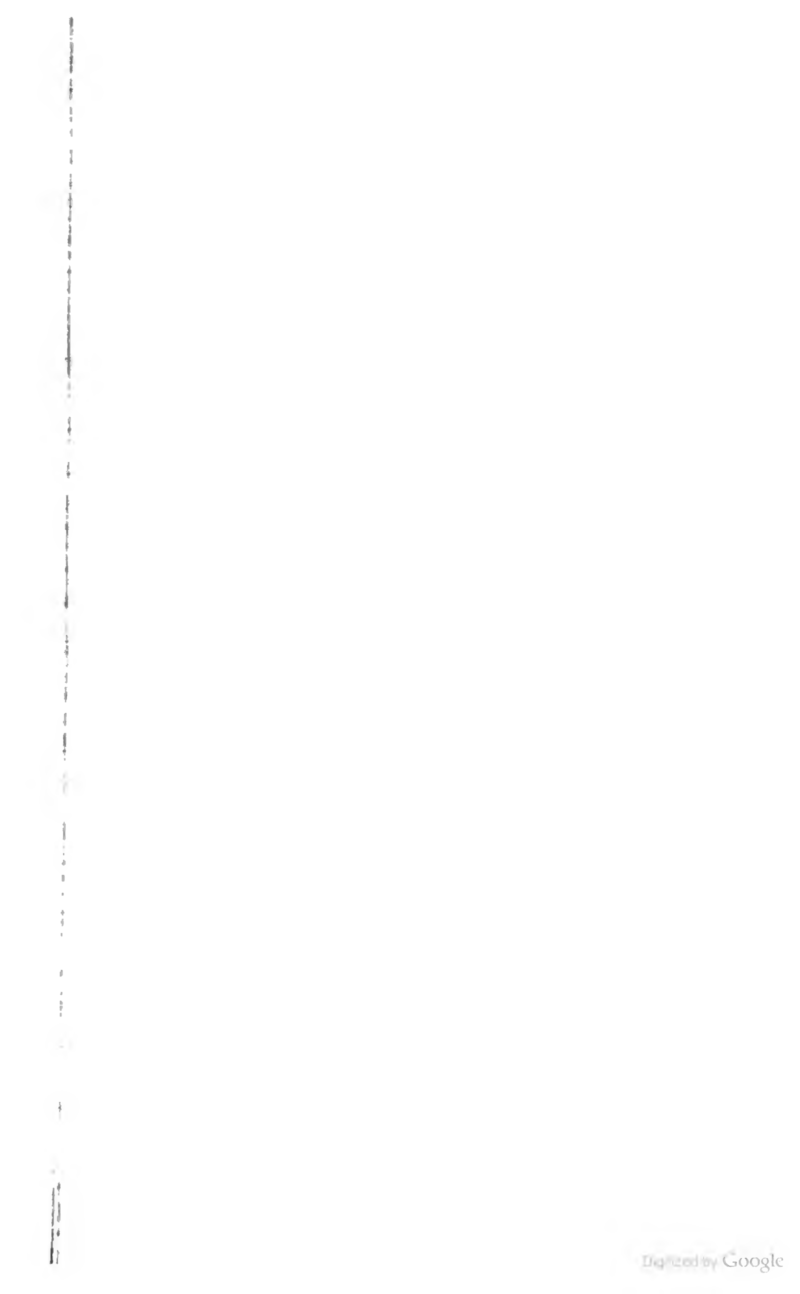

JOSEPHI MÁRTON

ANTIQUISSIMA AC CELEBERRIMA UNIVERSITA-
CAES. REG. VINDOBONENSI LINGVAE ET LITE-
ATURAE HUNGARICAE PROFESSORIS PUBL.
EXTRAORDINARII

LEXICON

TRILINGVE

LATINO-HUNGARICO-GERMANICUM

AD DUCTUM

XICI SCHOLASTICI SCHELLERIANI ET KIRSCHIA-
-BORNIANI ELABORATUM, AC VOCABULIS ME-
AEVI TERMINISQUE SCIENTIARUM TECHNICIS,
UBIQUE DISTINCTIS, AUCTUM.

ADDITO

RMINORUM JURIDICORUM, IMPRIMIS IN JURE HUNGARICO
USITATORUM, GLOSSARIO.

PARS PRIMA.

A — L.

VIENNAE AUSTRIAE,
TYPIS ANTONII PICHLER TYPOGRAPHI.
1818.

PRAEFATIO.

Primum, quod felicibus auspiciis Lingva Latina et Hungarica publicam vidit lucem, ALBERTI MOLNÁR Szentziensis, Lexicon fuit, quodque is: Dictionarium Latino Hungaricum et Hungarico Latinum inscripsit, atque Norimbergae A. 1604 edidit. Idem ille mox Lingva etiam Graeca auctum typis vulgavit. Huic cum Editioni olim Lingva quoque Germanica accederet, factum est, ut Lexicon Molnarianum quadrilingve a. 1700 iteratis typorum sudoribus Norimbergae excuderetur. Quod laudabili prorsus consilio Molnarius noster instituendum putavit, id FRANCISCUS PARIZ PÁPAI Professor in Transylvania Nagy Enyedensis ad majorem adhuc perfectionis gradum evecturus, decem et quinque annorum laboribus ita elucubratum ac elimatum Dictionarium Latino Hungaricum et Hungarico Latinum concinnavit, ut jam Juventus Scholastica, cujus studiis addictissimus ille in primis fuit, puros Latinitatis latices, non solum facile inde, et in promtu, quod ajunt, haurire, sed etiam sitim diuturnam et ardentem, limpidioris Literaturae Romanae, qua dudum flagravit, pro voto restingveret, Leutschoviae mox A. 1708 editum. Divenditis vero Lexici Pariz Pápaiani Exemplis, ne illud cum detrimento rei scho-

lasticae desiderandum sit, Literaturaque Latina in cursu suo auspicato quadantenus haerescat, PETRUS BOD Vir Clarissimus, et Magyar Igeniensis V. D. Minister, opus hoc Pariz Pápaianum locupletatum et correctum novis typis circa a. 1767 exscribendum curavit. Sed ab hoc tempore Lexicon Pariz Pápaianum Latino Hungaricum et Hungarico Latinum, quamquam identidem prodiret, nullis tamen augmentis, quae aliquid in se ponderis haberent emendatum, aut correctionibus necessariis emundatum, apparuit. Ultima, quam nostra aetas tulit, Lexici Pariz Pápaiani Editio, publicum A. 1801 conspectum subiit, cujus quidem pars Latino-Hungarica, quamquam Posonii, de verbo ad verbum, adeoque ne hilum quidem, immutata aut correcta, imprimeretur: Pars tamen altera Hungarico-Latina, curis Praeclari EDERI revisa, emendata, et vocabulis cum aliis, tum in primis technicis ad Philosophiam, Mathesim, Physicam, Chemiam, Phytologiam et Zoologiam pertinentibus aucta prelum reliquit.

Quae indefessa Eruditorum horum Popularium nostrorum sedulitas, nunquam satis et pro merito laudanda, facile, quod speramus, ab iis, qui Literaturam in pretio habere norunt, impetrabit, ut memoriam tantorum Virorum, de republica literaria optime meritorum perenni pietate grata posteritas prosequatur. Quodsi enim eorundem Opera, quae nobis reliquerunt, pro ratione temporum, quibus literarum cultura subinde nova incrementa consecuta est, alii quoque Eruditi iteratis eorundem Editionibus perpolire, ad majusque perfectionis fastigium provehere sategissent, defectus eorum supplessent, inventis meliora adjecissent: profecto gravi curarum molestiae liceret forsitan hodie supersedere, quae nos in nova Lexici Scho-

lastici supellectili constituenda inpraesentiarum exercet. Id vero, cum haud quaquam praestitum esse dolemus, interea autem Literatura Nationis Hungaricae jam supra Horizontem, ubi ea cum vulgo justo diutius cunctata latitabat, emergere incipit, imo post longam vernantis naturae moram, non modo repente gemmas protrudere, sed etiam spem jam florum, fructuumque mox ferendorum non vanam promittat: sponte intelligitur, integra et justa Eruditorum Societate nationali opus esse, quae hac in parte, voto Nationis, indigentiaeque ejusdem literariae ex asse posset, apta Lexici conformatione respondere. Enimvero, cum erigendae hujus Societatis Nationalis gloria, ad pia magis desideria, ut sunt tempora, quam ad speranda reservata esse videatur; metusque justus supersit, ne interea defectu Lexicorum, ingenia Typographorum utilitatis, ut fit, studiosa, ad reimprimendum Lexicon Pariz Pápaianum sollicitentur, oportunitasque hac ratione novae cujusdam Editionis, sed emendatae illius ac locupletatae praecidatur: majorem in modum danda videtur Eruditis opera, ut ii eorum, qui intime persvasi sunt, posse se Lexicon multis nominibus correctius, plenius, ac perfectius Popularibus suis suppeditare, quam sunt illa, quibus hodie utimur, omnem omnino lapidem moveant, ut ad publicum literarum emolumentum, et sibi et Popularibus suis haud quaquam desint.

Equidem cum Lexica conscribere non insvetum mihi onus esse sentiam, quippe qui, posteaquam partim Lexica Germanico- Hungarica, partim Hungarico- Germanica, majora ac minora jam Juventuti Scholasticae dedissem in manus: facile animum induxi, ut Lexicon quoque Latino-Hungaricum, in lucem publicam edendum putarem, tanta

optimorum subsidiorum copia me instructum confisus, ut non modo nihil dubitandum, sed adeo sperandum esse videretur, fore, ut Lexicon curis meis publicandum, si pretium ejus internum, ususque ejusdem commoditatem respicias, Lexicis exterorum, minime postponendum esse videatur, quid? quod si justa aestimatione pensites, lingvam quoque nationalem in hoc simul exhiberi, nihil ambiges, hoc illis longe adeo esse anteponendum.

Ubi vero ad animum id quoque serio revocassem, Popularem quemque nostrum, in Hungaria, si modo is a cultura literaria alienus non fuerit, trium, Latinae, Hungaricae et Germanicae Lingvarum notitia non mediocri imbutum, atque perpolitum esse oportere, Latina quidem et Germanica ob eam ipsam caussam, ut aditum sibi his ad Eruditionem consequendam aperiret, ac praemuniret; Hungaricà autem Lingvâ, quippe Nationali eo consilio, ut partam sibi Eruditionem ad Populares suos hujus vehiculo diffunderet: nihil dubitandum putabam, Lexici trilingvis necessitatem, propter officii et religionis rationes mihi imponi, quantumvis voluminosa operis prolixitas, laboresque vix ferendi, me a tanto proposito viderentur in primis auspiciis deterrere.

Quam primum autem animo destinabam, ut Lexicon Latino-Hungarico-Germanicum typorum operis publici Juris facerem, nihil consultius me facturum rebar, quam si in eo elaborando, vestigiis Lexici Scholastici Schelleriani presso pede insisterem, ut tamen simul vitia, quae in eo gravis Eruditorum censura notaret, quam diligentissime per me posset fieri, tollerem et emendarem, defectus resarcirem, penuriam novis supplementis ditarem. Sed propo-

sito simul mihi ante oculos Lexico Latino - Germanico Kirschiano, a Viro Clarissimo Born curato, atque ab Eruditis tantopere laudato, quid a me in praesenti opere praestitum sit, paucis expedire juvat. Scilicet

a) Diversas atque discrepantes inter se vocum significationes ad certas Classes dispescendas putavi, easque summa, quae modo necessaria videbatur, brevitate complexus sum, easdem exemplis, sed iis necessariis dilucidavi; — subdivisiones vero justo subtiliores, proinde ob id ipsum vel ideo molestas, quod plus obscuritatis, quam luminis pariant, sollicite devitavi, quaeve cum in Schellero plus aequo redundarent, exemplaque sine necessitate cumularent, non subsidio, sed oneri ei fore videbantur, qui in significationibus vocum quaerendis ac eruendis fuerit occupatus. Quae concinna brevitas mihi, si vel de perspicuitate, quam illa dictis conciliat, nihil dicam, tamen trium lingvarum rationibus graviter videbatur commendari.

b) Adjectiva, et quae eorum vices subeunt Participia, quaeve in Schellero ut plurimum Verbis suis subnectuntur, et neque id ita, ut eorum significationes plene exhiberentur, suis quaeque locis, auctoritate et exemplo Clarissimi Bornii victus ac persvasus, ea cum quaerentium commoditate inserui, ut nunc jam nihil opus sit his, eadem, in serie Verborum suorum pervestigare, illaque, quasi ex latebris suis protrahere.

c) Nomenclationibus, quae Physiographiae (Historiam naturalem vulgus vocat) propriae sunt, Systematicas quoque rerum denominationes, non modo Idiomate quoque Hungarico ubique locorum, Földium, Dioszegiumque duum-

viros hos vel post fata Clarissimos, praestantissimosque in scientia rerum Naturalium Magistros secutus addidi, sed etiam ut eaedem Latinas suas nuncupationes technicas simul obtinerent, sedulo dedi operam.

Atque, haec propemodum praecipua illa sunt rerum momenta, quae praesentem Lexici mei conditionem, a Schelleriano Lexico ita discernunt, ut illud cum hoc, ratione commoditatis et usus, quoad Populares nostros Discentes et certare queat, et illud, illaesa hujus laude, superāre. Quam autem, ratione in primis Popularium nostrorum Discentium, Eruditorumque nostratium habita, locupletandi Lexici mei viam ingressus ac secutus sim, his fere continetur:

Non tantum videlicet Nomina, quae vocant, propria in Classicis Romanorum Scriptoribus occurentia, utpote: Virorum, Regnorum, Urbium, Montium, Insularum, Fluminumque, ex Lexico Scholastico Schelleriano omissa, in seriem Vocabulorum Latinitatis adoptavi, sed etiam voces aevi medii, recentioresque Scientiarum, in primis Juris terminos technicos, ob eam rem inter ea recepi, quod iis carere hodie jam nequeamus. Eorum illa, quae neque Hungarice, neque Germanice licet interpretari, auctoritate Virorum Clarissimorum FABRI, et GESNERI nixus, Latine solum interpretari placuit, parcendum simul Volumini Operis ratus: haec autem cum classica auctoritate destituantur, satis erat diligenter notari, ea, Jurisconsultorum, Historicorum, Geographorum auctoritate locum sibi in Lexico vindicasse, quo consilio etiam haec signis peculiaribus a reliquis distingvenda autumabam.

Minime quidem principio mihi proposueram, significationibus vocum, classicam quoque earundem auctoritatem ubique apponere, contentus eam exemplis allegatis jam subjici, ratus, quod si quae vocabula haud forent classica diligenter indicata darentur, sufficienti fore indicio, reliqua re vera, inter classica numerari. Enimvero prima duntaxat operis philyra huic conditioni fuit accommodata: sed consiliis quoque aliorum postmodum monitus, citationes crebrius mox allegavi.

Quo vero magis praesens Lexici Latino-Hungarico-Germanici Editio dotata in publicum exiret, diligentem simul navavi operam, ut recentissimam quoque Lexici Schelleriani Editionem, quam Director SCHÖNBERGER Vir Clarissimus locupletavit, consulerem ac sequerer.

Sed in toto hoc Opere et prolixo et molesto elaborando ac concinnando, in primis autem in colligendis ex Glossariis Terminis juridicis, magnum mihi et singulare adjumentum praestitit Juvenis Vir Praeclarus SAMUEL IGAZ Miskoltziensis, quem cum in hac Eruditionis Literariae parte versatissimum esse non ignorarem, et jam munere, quod multa cum laude gessit, Paedagogi defunctum observarem, in societatem laborum meorum adsciscendum putavi, qui, prout erat semper in rem omnem Literariam bene animatus, in eaque promtus ac strenuus, omnes quoque suas curas, vigilias, ac labores partiri mecum pro Bono Publico nullus dubitavit, quo etiam nomine hic ei gratias agere non videbatur intermittendum.

Quod superest, id primum exoptandum esse videtur, ut Populares nostri, Discentes in primis labores nostros in utilitatem eorum, augmentumque Scientiarum ac Literaturae susceptos, aequi bonique consulant, iisque ita utantur, ut ad decus ac Emolumentum Reipublicae literariae pro virili et ipsi olim conferant: alterum, id agendum, ut Viris gravissimis, singulari hic Venerationis cultu commemorandis, Gymnasiorum puta Patriorum Directoribus ac Professoribus, qui conatus nostros collectione Praenumerantium, ad calcem Operis nomine tenus exhibendorum, numerosa promovendos existimabant, hic publice, sincerae gratitudinis Sacramentum sponte ac lubentes, nuncupemus. Viennae Austriae, d. 20. Aug. Festo S. Stephani I-mi Reg. Hung. A. 1818.

Josephus Márton.

I. Scriptores Profani et Ecclesiastici, per compendium scribendi in hoc Lexico indicati, adjecta nota temporis, quo quisque floruit.

Acc. L. Accius, scripsit tragoedias, Sec. II. ante Christum natum.

Afr. L. Afranius, scripsit comoedias. Sec. I. ante Chr. natum.

Ambr. Ambrosius, Episcopus Mediolanensis, flor. Sec. IV. post Christum natum.

Andr. M. Livius Andronicus, scripsit tragoedias et comoedias, Sec. III. ante Christum natum.

Apic. Coelius Apicius, Hispanus, scripsit de obsoniis et condimentis, vel de re culinaria lib. X. flor. Sec. III. scriptor aetatis argenteae.

Apul. L. Apulejus, e Numidia, scripsit metamorphoseos, de asino aureo libr. XI. apologiam I. et II. de magia, lib. de mundo, et Deo Socratis, de dogmate Platonis lib. III. floridorum IV, scriptor aetatis aeneae.

Arat. Arator, Ligur, ecclesiae Romanae subdiaconus, scripsit historiam apostolicam s. de vita Pauli lib. II. carmine epico, fl. Sec. VI.

Amm. Ammianus Marcellinus, Antiochenus, scripsit historiarum, s. rerum gestarum lib. XXXI. fl. Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Aug. Aurel. Augustinus, Episcopus Hipponensis, fl. Sec. V.

Aul. Gell. Aulus Gellius, Romanus, scripsit noctium Atticarum lib. XX. flor. Sec. II. scriptor aetatis aeneae.

Aur. Vict. Sextus Aurelius Victor, Afer, scripsit de origine gentis Rom. de viris illustribus urbis Romae, et de Caesaribus, fl. Sec. IV. script. aetatis ferreae.

Aus. Decimus Magnus Ausonius, Burdegalensis Grammaticus, Rhetor et Poëta Christ. floruit Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Avien. Rufus Festus Avienus, Hispanus, scripsit metaphrasin Arati versibus Hexametris, floruit Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Boeth. Manlius Torq. Sev. Boethius, Romanus, scripsit libr. V. de consolatione Philosophiae, floruit Sec. VI. m. A. 524. scriptor aetatis ferreae.

Caec. Statius Caecilius, Poëta comicus. Sec. II. ante Chr. natum.

Caes. C. Julius Caesar, Dictator perpetuus. scripsit libros VII. de Bello Gallico, libros III. de Bello civili, Periit ante C. N. 42. scriptor aetatis aureae.

Calp. T. Julius Calpurnius, Siculus, scripsit ecclogas. Sec. III. scriptor aetatis ferreae.

Cap. Martianus Capella, Madaurensis, scripsit Satyricon, sive de nuptiis Philologiae et Mercurii. floruit Sec. V. scriptor aetatis ferreae.

Capit. Julius Capitolinus, unus ex scriptoribus historiae Augustae, floruit Sec. III. scr. aet. aeneae.

Cass. M. Aurelius Cassiodorus, Theodorici, Regis Gothorum, ejusque successorum Cancellarius, cujus exstant variarum epistolarum lib. XII. Historia ecclesiastica tripartita, liber de anima etc. floruit Sec. VI. scriptor aetatis ferreae, Christianus.

Cat. M. Porcius Cato, Tusculanus Censorius, cujus superest unicus liber de re rustica, floruit Sec. II. ante C. N. scriptor aetatis aureae.

Catull. C. Valerius Catullus, scripsit librum epigrammatum, variorumque poëmatum. Obiit ante C. N. 47. scriptor aetatis aureae.

Cels. Aur. Corn. Celsus, Romanus, scripsit de re medica, lib. VIII. flor. Sec. I. sriptor aet. argenteae.

Cens. Censorinus, Grammaticus, Romanus, scripsit librum de die natali, floruit Sec. III. scriptor aetatis aeneae.

Cic. M. Tullius Cicero, Consul Romanus, parens Romanae eloquentiae, cujus multa scripta exstant. Periit ante C. N. 41. scriptor aetatis aureae princeps.

Claud. Claudius Claudianus, Alexandrinus, cujus exstant varii generis poëmata, floruit Sec. IV. scriptor aetatis aeneae.

Colum. L. Junius Moderatus Columella, Gaditanus, scripsit de re rustica libros XII. floruit Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Curt. Q. Curtius Rufus, scripsit libros decem de rebus Alexandri M. quorum duo priores interciderunt; autor incerti seculi, referendus tamen ad scriptores aetatis argenteae.

Donat. Aelius Donatus, Grammaticus latinus excellens, scripsit comment. in Terentium et Virgilium, et Grammaticam, floruit Sec. IV.

Enn. Ennius, poëtarum latinorum antiquissimus, obiit 167. ante C. N. scripsit tragoedias, annales etc. quorum fragmenta exstant.

Eutr. Flavius Eutropius, Italus, sophista, scripsit Breviarium Romanae historiae libris X. floruit Sec. IV. scriptor aetatis aeneae.

Fest. Sextus Pempejus Festus, scripsit libros XX. de verborum significatione, floruit Sec. IV.

Firmic. Julius Firmicus Maternus, scripsit libros VIII. Matheseos, vel de vi et potestatibus stellarum, floruit Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Flor. L. Annaeus Florus, Hispanus, scripsit epitomen de gestis Romanorum vel rerum Romanarum lib. IV. flor. Sec. II. sub Hadriano, scriptor aetatis argenteae.

Flacc. C. Valerius Flaccus, poëta nobilis, scripsit Argonautica, lib. VIII. carmine heroico, floruit Sec. I. sub Vespasiano, scriptor aetatis argenteae.

Front. Sex. Julius Frontinus, Vir Consularis, scripsit libros duos de aquaeductibus Urbis Romae, quatuor de stratagematibus, floruit Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Fulg. Fulgentius, Grammaticus, scripsit libros de continentia Virgiliana, de antiquarum vocum interpretatione, et Mythologicon, floruit Sec. IV.

Gall. Cornelius Gallus, Forojuliensis, orator et poëta clarus, cujus nomine insignitae exstant elegiae VI. floruit Sec. I.

Gell. vide: Aul. Gell.

Germ. Caesar Germanicus, Augusti Imp. nepos, Drusi F. Aratea phaenomena latinis versibus hexametris expressit, floruit Sec. I.

Grat. Gratius, Ealiscus, scripsit cynegeticon, s. de venatione carmen epicum, floruit ann. 6. ante C. N.

Hier. Hieronymus, doctor ecclesiae celeberrimus, patrum latinorum doctissimus, obiit A. C. 420.

Hirt. A. Hirtius Pansa, Julii Caesaris familiaris et Consul Rom. scripsit libros VIII. de B. Gallico, a Caesare gesto; et libr. de B. Caesaris Alexandrino et de B. Africano, scriptor aetatis aureae. A. 42. ante C. N. floruit.

Hor. Q. Horatius Flaccus, Venusinus, Lyricorum poëtarum princeps, cujus exstant carminum sive odarum libri IV. epodon li-

ber unus, carmen seculare, sermonum libri II. epistolarum II. de arte poëtica unus. Obiit A. 6. p. C. N. Sec. I. scriptor aetatis aureae.

Hyg. C. Julius Hyginus, Hispanus, Augusti Imp. libertus, cujus nomen plerumque prae se ferunt liber fabularum, poëticon Astronomicum, liber gromaticus, et de limitibus constituendis, flor. Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Jorn. Jornandes, Gothus, scripsit librum de rebus Geticis, et librum de regnorum ac temporum successione, floruit Sec, VI. scriptor aetatis ferreae.

Isid. Isidorus, Hispalensis Episcopus, scripsit originum sive etymologiarum libros XX. floruit Sec. VII.

Just. Justinus, Historiar. Trogi Pompeji epitomator, cujus libri XLIV. exstant, floruit Sec. II. scriptor aetatis aeneae.

Juv. Decimus Junius Juvenalis, Aquinas, scripsit Satyras XVI. floruit Sec. I. imperante Domitiano, scriptor aetatis argentae.

Juvenc. Juvencus, Presbyter Hispanus, expressit versibus Historiam Evangelicam libris IV. flor. Sec. IV.

Liv. T. Livius, Patavinus, historicorum Latinorum princeps, ex cujus historiae Romanae libris CXLII. supersunt XXXV. floruit Sec. I. obiit A. C. 18. scriptor aetatis aureae.

Lucan. M. Annaeus Lucanus, Cordubensis Hispanus, poëta excellens, cujus exstant Pharsalia etc. de Bello Civili Caesaris atque Pompeji ad Pharsalum Thessaliae depugnato libri X. carmine heroico, floruit Sec. I. regnante Nerone, scriptor aetatis argenteae.

Lucil. C. Lucilius, poëta eximius, cujus Satyrae et comoediae perierunt, fragmenta exstant, flor. Sec. II. ante C. N.

Lucr. Lucretius Carus, Romanus, scripsit libros VI. de rerum natura heroico carmine, flor. Sec. I. ante C. N.

Macr. Macrobius, Vir Consularis, scripsit comment. in somnium Scipionis, a Cic. descriptum libr. II. Saturnaliorum libros VII. floruit Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Manil. M. Manilius, Romanus, scripsit ad Octavium Augustum Astronomicon, epico carmine, lib. V. floruit Sec. I. aetatis aureae scriptor.

Mart. M. Valerius Martialis, epigrammatis maximus artifex, scripsit libros XIV. epigrammatum, floruit Sec. I. tempore Domitiani. Scriptor aetatis argenteae.

Mel. Pomponius Mela, Hispanus, cujus extant Cosmographiae seu de situ orbis libri III. flor. Sec. I. imperante Claudio, scriptor aetatis argenteae.

Naev. Cajus Naevius, Comicus, Sec. III. ante Chr. natum.

Nem. M. Aurelius Nemesianus, scripsit Cynegeticon, sive: carmen de Venatione.

Nep. Corn. Nepos, scripsit vitas excellentium Graeciae imperatorum XX. brevem de regibus Persarum Graecorum commemorationem, vitam Hamilcaris, Hannibalis, Catonis maj. et Attici, flor. Sec. I. ante C. N. imperante Augusto, scriptor aetatis aureae.

Non. Nonius Marcellus, Grammaticus, Sec. VI. post Chr. natum.

Obs. Julius Obsequens, scripsit librum de prodigiis; aetas ejus est incerta, refertur tamen ad scriptores aetatis aeneae.

Oros. Paulus Orosius, Presbyter Hispanus, scripsit libros VII. Historiarum adversus paganos, flor. Sec. V.

Ovid. Publ. Ovidius Naso, Sul-

monensis, elegiaci carminis suavississimus magister, multa scripsit, flor. Sec. I. imperante Augusto, scriptor aetatis aureae.

Pac. Marcus Pacuvius, scripsit tragoedias. Sec. II. ante Chr. natum.

Pall. Palladius, vir illustris, scripsit de re rustica libros XIV. floruit Sec. II. post Apulejum, scriptor aetatis aeneae.

Pers. Persius Flaccus, scripsit Satyras. Scriptor aetatis argenteae.

Petr. T. Petronius Arbiter, Massiliensis, scripsit Satyricum, cujus fragmenta exstant, floruit Sec. I. regnante Nerone, scriptor aetatis argenteae.

Phaedr. Phaedrus Thrax, Augusti imperatoris libertus, versibus senariis expressit libros quinque fabularum Aesopicarum, floruit Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Plaut. M. Accius Plautus, lepidissimus poëta comicus, cujus comoediae exstant, floruit temporibus B. Punici II. obiit ante C. N. 184. scriptor aetatis aureae.

Plin. maj. C. Plinius Secundus, Veronensis, scripsit historiae naturalis libros XXXVII. ad Titum Vespasianum Imperatorem, floruit Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Plin. jun. C. Plinius Secundus Caecilius, Novocomensis, scripsit epistolarum libros X. et Panegyricum, floruit Sec. II. imperante Trajano, scriptor aetatis argenteae.

Prisc. Priscianus, Grammaticus. Sec. VI. post Chr. natum.

Prop. Sextus Aurelius Propertius, Umber, poëta lascivus, cujus exstant libri IV. elegiarum, floruit Sec. I. ante C. N. sub Augusto, scriptor aetatis aureae.

Prud. Aurel. Prudentius Clemens, Poëtarum veterum Christianorum princeps, floruit Sec. IV.

Publ. Publius Syrus, Mimographus, ex cujus mimis exstant 1082. secund. literarum seriem digesti. Sec. I. ante C. N. sub Aug. scriptor aetatis aureae.

Quint. M. Fabius Quintilianus, Tarraconensis, scripsit libros XII. oratoriae institutionis, floruit Sec. I. sub Domitiano, scriptor aetatis argenteae.

Rutil. Claudius Rutilius Numatianus, Gallus, Vir consularis, scripsit Itinerarii libros II. versibus elegiacis, floruit Sec. V. scriptor aetatis ferreae.

Sall. C. Sallustius Crispus, Amiternus, scripsit Bellum Jugurthinum et Catilinarium, et duas orationes, obiit ante C. N. 32. scriptor aetatis aureae.

Salv. Hippolytus Salvianus, Episcopus Massiliensis, scripsit lib. VIII. de gubernatione Dei; et IV. adv. avaritiam, Sec. V.

Scrib. Scribonius Largus, scripsit librum de compositione Medicamentorum, flor. Sec. I. imperante Claudio.

Sed. Caelius Sedulius, Presbyter, scripsit carminum libros V. et II. hymnos, floruit Sec. V.

Sen. p. M. Annaeus Seneca, Cordubensis, Rhetor. Exstant ex ejus libris caussarum judicialium controversarum fragmenta, Svasoriarum liber, floruit Sec. I. sub Tiberio, scriptor aetat. argenteae.

Sen. f. L. Annaeus Seneca, Philosophus et Neronis Praeceptor, multa scripsit, fl. Sec. I. scriptor aetat. argenteae.

Sid. C. Sollius Sidonius Apollinaris, Arvernorum Episcopus, scripsit epistolas, carmina, panegyricos, floruit Sec. V. obiit 482.

Serv. Servius Honoratus Maurus, Grammaticus celeber, scri-

psit comment. in Virgilium, flor. Sec. V.

Sil. C. Silius Italicus, scripsit poëma heroicum de bello Punico libris XVII. flor. Sec. I. scriptor aetatis argenteae.

Solin. C. Julius Solinus, Grammaticus Romanus, scripsit collectanea rerum memorabilium, floruit Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Spart. Aelius Spartianus, unus ex scriptoribus historiae August. flor. Sec. III. scriptor aetatis aeneae.

Stat. Papinius Statius, Neapolitanus, Poëta facilis, scripsit Silvarum libros V. Thebaidos libros XII. Achilleidos II. flor. Sec. I. tempore Domitiani, scriptor aetatis argenteae.

Svet. C. Svetonius Tranquillus, scripsit vitas XII. Imperatorum a C. Julio Caesare ad Domitianum, librum de illustribus Grammaticis, et de claris Rhetoribus, flor. sub init. Sec. II. scriptor aetatis argenteae.

Sulpit. Sulpitius Severus, Presbyter Aquitanus, scripsit historiae sacrae lib. II. tres dialogos, vitam St. Martini, floruit Sec. V. ineunte.

Symm. Q. Aurelius Symmachus, Romanus, Vir consularis, scripsit epistolarum libros X. flor. Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Tac. C. Cornelius Tacitus, Roman. scripsit Annalium lib. XVI. quorum VI. priores integri, XI —XVI. mutili exstant, et historiarum lib. V. vitam Cn. Jul. Agricolae, libr. de situ, moribus, populisque Germanorum, floruit Sec. I. et II. scriptor aetatis argenteae.

Ter. Publius Terentius Afer, cujus exstant sex Comoediae. Obiit ante C. N. 157. scriptor aetatis aureae.

Tert. Q. Septimius Florens Tertullianus, Latinorum Patrum primus, flor. Sec. II. exeunte.

Tib. Albius Tibullus, Eques Rom. cujus exstant elegiarum lib. IV. fl. Sec. I. ante C. N. scriptor aetatis aureae.

Turp. Sex. Turpilius, scripsit comoedias, Sec. II. ante Chr. na.

Val. Fl. v. Flacc. vide Flacc.

Val. Max. Valerius Maximus, Romanus, scripsit libros IX. dictorum, factorumque memorabilium, floruit Sec. I. imperante Tiberio, scriptor aetatis argenteae.

Varr. M. Terentius Varro, Romanus, scripsit libros de lingua latina, et de re rustica, floruit Sec. I. ante C. N. sub Augusto, scriptor aetatis aureae.

Veg. Flavius Vegetius Renatus, scripsit ad Valentinianum II. Aug. Epitomen institutorum rei militaris lib. V. flor. Sec. IV. scriptor aetatis ferreae.

Vell. P. Vellejus Paterculus, Romanus, scripsit historiae lib. II. flor. Sec. I. sub Tiberio, scriptor aetatis argent.

Virg. P. Virgilius Maro, Mantuanus, poëtarum epicorum princeps, scripsit ecclogas X. Georgicorum libr. IV. Aeneidos lib. XII. flor. Sec. I. ante C. N. imperante Augusto, scriptor aetatis aureae.

Vitr. M. Vitruvius Pollio, scripsit libros X. de architectura, flor. Sec. I. ante C. N. sub Augusto, scriptor aetatis aureae.

Vop. Flavius Vopiscus, Historicus, scriptor aetatis aeneae.

II. Interpretatio Compendiorum Scribendi.

Abl. Ablativus.
Acc. Accusativus.
Act. Activum, vel active.
Adj. Adjectivum, v. adjective.
Adv. Adverbium, v. adverbialiter.
Bot. Terminus Botanicus.
c. generis communis.
Comp. Comparativus.
Dat. Dativus.
Def. Defectivum.
Dep. Verbum Deponens.
Dim. Diminutivum.
e. gr. exempli gratia.
etc. et cetera.
f. generis feminini.
Fig. Figurate.
Frequ. Frequentativum.
Gen. Genitivus.
Geogr. ex Geographia recentiore.
Gloss. ex Glossariis vocum medii aevi.
Hist. ex Historia.
JCt. apud Jurisconsultos.
i. e. id est.
i. q. vel id. qu. idem quod.
Inch. Inchoativum.
Ind. Indeclinabile.
L. v. Linn. Linnei.
m. generis masculini.
Med. in Medicina.
Met. Metaphorice.
n. generis neutrius.
Nom. pr. Nomen Proprium.
o. generis omnis.
Obs. Obsoletum.
Pand. v. Pandect. in Pandectis.
Part. Particula.
Partic. Participium.
Pass. Passivum, v. passive.
pl. vel plur. Pluralis.
Praep. Praepositio.
sc. scilicet.
Subst. Substantivum, v. substantive.
Sup. Superlativus.
transit. Transitivum, v. transitive.
Trop. Tropice.
v. vel. In Hungarico: vagy.
v. gr. verbi gratia.
)(signum vocum dubiae auctoritatis, aut ex Glossariis vocum medii aevi.
1. 2. 3. 4. 5. primae, secundae, tertiae, quartae, quintae Declinationis, aut Conjugationis.

* *

p. o. példának okáért.
's a' t. 's a' többi.
t. i. tudniillik.

* * *

o. od. oder.
u. s. f. und so fort.
z. B. zum Beyspiel.

* * * *

Errores Typi, quos, ob imperitos lingvarum typothetas, vel triplici corectione adhibita, omnes tollere nequivimus, in fine Partis Secundae enumeratos et correctos invenies.

A.

A, signum abbreviationis, i. e. Aulus: v. gr. A. G. Aulus Gellius. 2) a. a. a. auro, argento, aeri; ex gr. III. viri a. a. a. f. f. id est; Triumviri auro, argento, aeri flando, feriundo: *a' pénzverésre ügyelő három Fő személyek*: die drey Münzherren. 3) A. d. ante diem; v. gr. a. d. V. Kal. Apr. id est: ante diem quintam Calendas Apriles. 4) in Comitiis populi Romani significavit A in suffragiis ferendis Antiquo, scil. legem: *megvetem azt a' törvényt*: ich verwerfe das Gesetz: it. in judiciis, Absolvo, scil. reum: *én ártatlannak tartom, t. i. a' bévádoltatott személyt; én felszabadítom a' büntetés alól*: ich erkenne ihn für unschuldig, ich spreche ihn los.

A, Ab, Abs, praep. reg. Ablat. *Az A tsak mássalhangzó előtt áll, kivévén a' H betűt; az Ab a' magánhangzó és a' H előtt, de igen gyakran a' J. R. S. T. előtt is; az Abs pedig rendszerént tsak a' Q és T előtt fordúl elő.* A steht nur vor einem Consonanten außer dem H; Ab hingegen gern vor Vocalen und dem H; jedoch auch unzähligemahl vor Consonanten, besonders vor dem J, R, S, T; Abs insgemein nur vor Q und T. 1) monstrat causam, originem, personam, locum, a quo v. unde aliquid venit, fit: it. initium temporis, rei, eventus, etc, sign. *-tól, -től; -tól fogva, től fogva*: von (mit dem Dativ); von-an: Hoc a me dictum est, *azt én mondottam*: das ist von mir gesagt worden; das habe ich gesagt: Inops ab amicis: *elhagyatott a' barátitól*: von Freunden verlassen: A puero, a pueritia, ab adolescentia, a prima aetate, ab ineunte adolescentia etc. *gyermekségétől fogva; gyermekségemtől fogva, gyermekkorától fogva, 's a' t.* von Kindheit an, von seiner Kindheit an, u. s. f. Ab initio, a principio: *elejitől fogva; eleinte; elől, elől kezdve*: vom Anfang; Anfangs.] Ab ovo usque ad mala. *Elejitől fogva végig*: vom Anfang bis zum Ende. 2) *-ról, -ről; felől*: von: A fronte: *elölről*: von vorn: A tergo: *hátúlról*: von hinten: A dextra, *jobb kéz felől*: rechter Hand, von der Rechten: 3) *után*: nach: Secundus a rege: *első ember a' király után*: der Erste nach dem König. A' coena, *vatsora után*: nach dem Abendessen. 4) *miatt; -ból, -ből*: wegen, aus, von. Ab ira: *a' harag miatt, haragjában*: aus Zorn. Ab odio: *gyűlölségből*: aus Haß, weil er (sie) ihn hasset. Liv. 5) *ellen; -ra; -re*: wider, gegen. Ab re consulere, *kárára tanátsolni*: zum Nachtheil rathen. A frigore defendere, *a' hideg ellen oltalmazni*: wider die Kälte beschützen. 6) *-n, -an, -on, en, ön, tól*: mit, von. A Romulo incipiam, *Romuluson kezdem*: ich fange mit Romulus an. 7) *-ért, hasznára, javára*: für, zum Besten. Dicere ab reo: *a' bévádoltatott mellett fogni, mellette szóllani, érette kikelni*: zum Besten des Angeklagten sprechen. 8) *-nál, -nél, mellett, -hoz, -hez*: bey: Prope a Sicilia. Honori fuit a suis civibus, i. e. apud suos cives, Cic. 9) usque a, i. e. usque ad: *-ig*: bis, bis zu: usque a Romulo, i. e. usque ad Romulum (ascendendo). 10) *-ra nézve, -re nézve, -ban, -ben*: an, in Rücksicht. A doctis viris est solitudo, Sen. *fogyatkozást látunk a' tanult emberekre nézve; szűkiben vagyunk a' tanult embereknek*: es ist ein Mangel an gelehrten Männern. 11) *által*, durch. Solvere ab aliquo: *más által fizettetni le az adósságát, 's a' t.* durch Assignation bezahlen. 12) *előtt*: vor: Ab ostio: *az ajtó előtt*: vor der Thür: it. *közel*: nahe, vor der Thür. 13) *felé*: gegen zu: A sole, *a' nap felé*, gegen die Sonne zu. 14) exprimit destinationem, aut munus: v. gr. A manu, v. servus a manu; it. a secretis: *Íródeák*; it.

titoknok: der Schreiber; it. Sekretár. Servus a pedibus, *inas*, der Bediente, Lakey. A studiis, *tanító*, der Lehrer. A concionibus est; *Papi hivatalban van*, *Predikátor*: er ist ein Prediger. A thesauris: *kintstartó*: der Schatzmeister. 15) Est a Pamphilo, *a' Pámfilusé*, *a' Pamfilus tselédje*; er gehört dem Pamphilo zu. A pecunia imparatus, Cic. *nints pénze*, *nints pénz nála*; nicht mit Gelde versehen.

Ăbă, Abas, ae, mons Armeniae.

Ăbăcaenum, i, 2. oppidum Siciliae.

Ăbăcīsta, ae, m. 1. *számvetőmester*, der Rechenmeister.

Ăbăcium, ii, n, 2. *számvető kis tábla*, *v. asztal*; eine Rechentafel, ein Tisch.

Ăbăcōthēca, ae, f. 1. *míves ház*, *mívtár*, die Kunstkammer.

Ăbăctor, ōris, m. 3. (Abigo): *marhalopó*, *erőszakos elhajtó*: der Viehdieb, der Wegtreiber des Viehes.

Abăctus, us, m. 4. *erőszakos elhajtás*: das gewaltsame Wegtreiben, die gewaltsame Entführung.

Abăctus, a, um, *elhajtatott*; *elűzettetett*: weggetrieben, vertrieben, verjagt. 2) Abacta nocte, *elmulván az éjtzaka*: nachdem die Nacht vorüber war. Abactus amnis, *más felé vett v. elárkoltt folyóvíz*, ein abgeleiteter Fluß.

Ăbăcŭlus, i, m, 2. dim. *asztalotska*, *asztalka*: it *táblátska*; ein Tischlein, it. ein kleiner Credenz. 2. *kotzkák*, *játszó jelek*, *p. o. tsontból*, *üvegből*, *kötáblátskák*; Würfel, Spielmarke, plur. Bretsteinchen.

Ăbăcus, i, m. 2. in genere, corpus quodlibet planum quadrangulare, v. gr. mensa, tabula, etc. *sarkonjár* i *konyhaasztal*, *p. o. a' fal mellett*: der Küchentisch. 2) *pohárszékasztal*, *pohárszék*; der Prunktisch, Tresor. 3) *számvető asztal*, *számvető tábla*; der Rechentisch, die Rechentafel. 4) *játszó asztal*; der Spieltisch, die Spieltafel. 5) vulg. *ostábla*; das Dambret.

Abae, arum, f. civitas Graeciae.

Abaera, ae, oppidum in Arabia deserta.

Ăbaeus, sc. Apollo: *Abae városbeli Apolló*, *a' hol híres orákuluma volt Apollónak*.

Ăbăgio, ōnis, f. 3. (loco Adagio) *példabeszéd*; das Sprichwort.

Ăbălă, ae, f. 1. oppidum in Africa.

Ăbăli, orum, m. pl. populus Indiae or.

Ăbaliēnatio, ōnis, f. 3. *másnak adás*, *más kezére botsátás*, *általengedés*; die Abtretung. 2) *eladás*; die Veräußerung, Verkaufung. 3) *elidegenítés*; die Abwendigmachung, Entfremdung.

Ăbăliēnātus, a, um. *elidegeníttetett*; entfremdet. 2) cum Ablat. *idegen*, *elidegenedett*; abgeneigt. Abalienati a nobis, *idegenek hozzánk*, *elidegenedtek tőlünk*; sie sind uns abgeneigt. 3) *általengedett*, *eladott*; veräußert, weggegeben. 4) Abalienati jure civium; *polgári jussoktól megfosztattak*; des Bürgerrechts beraubt. Abalienata oppida; *pártot ütött városok*; rebellische Städte. Abalienata membra; *holt tagok*; abgestorbene Glieder.

Ăbăliēno, āvi, ātum, āre. 1. *másnak adni*, *kiadni rajta*; it. *eladni*; weggeben, wegschaffen, verstoßen; *it.* veräußern, verkaufen. 2) v. gr. aliquem ab aliquo, animum ab aliquo; *elidegeníteni*, *p. o. valakit mástól*, *elvonni tőle*; it. *elválasztani*; abwendig machen, trennen, entfernen, z. B. von Jemanden, von seiner Freundschaft, u. s. f. 3) aliquid; *elidegeníteni*, *elvinni*, *eltökitni*; entwenden.

Ăbălītes, ae, m. sinus maritimus Africae.

Ăbălus, i. f. 2. insulae nomen in Germania septentrionali (*Prussia*).

Ăbămita, ae, f. 1. *ősösnéne*, *ősöshúg*, *valaki nagy attya nagy attyának (v. őse ősinek) testvér nénje v. húga*; des Urgroßvaters Schwester.

Abannātio, ōnis, f. 3. *számkivetés egy esztendőre*; Verbannung auf 1 Jahr.

Ăbānte, id est, ante.

Ăbāntes, um, populus in Euboea.

Ăbāntēus, a, um. *Abás Argősi királyhoz tartozó*; dem Abas gehörig, ihn betreffend.

Ăbāntiădes, ae, m. *Abás maradéka p. o. fija*, *unokája*, *mint p, o. Acrisius*, *Perseus*, *'s a' t.* der Nachkomme des Abas, z. B. sein Sohn der Acrisius, oder sein Enkel der Perseus.

Ăbāntĭas, adis, f. 3. *Abás leánya Danae v. Atalanta*; die Tochter des Abas, Danae oder Atalanta. — 2) sc. insula, Vide Abantis 2do.

Ăbāntis, ĭdos, f. regio in Thesprotia Epiri. 2) Abantias, insula in mari

Aegaeo, serius Euboea, hodie Negroponte.

Ābāŏrtae, arum, m. pl. populus Indiae orientalis ad Indum fluv.

Ăbarcĕo, ēre, 2. *eltiltani magától*; von ſich abhalten, abweiſen.

Ăbăris, is et idis; nomen philosophi Scythici. 2) oppidum Africae.

Ăbas, antis, m. 3. Nom. pr. Rex Argorum, a quo Graeci Abantiadae nominabantur. 2) Trojanus quidam Aeneae socius.

Ăbassīni, Abessini, orum, pl. populus in Aethiopia.

Abătos, Abaton Insula Nili in Aegypto.

Abax, acis, m. Vid. Abacus.

Abāvia, ae, f. 1. *ükanya, azaz: valaki nagyattyának v. nagyannyának nagyannya*; die Urgroßmutter.

Abavuncŭlus, i. m. 2. *ükanya bátya, ükanya ötse*; Bruder der Urgroßmutter. Vid. Abavia.

Abăvus, i. m. *ösös, azaz: valaki nagyattyának (ösének) v. nagyannyának nagyattya, v. öse*; Urgroßvater, i. e. Großvater des Großvaters oder der Großmutter.

Abba, ae, f. oppidum in Africa.

Abbas, atis, m. *apát, apátúr*; der Abt.

Ăbassus, i; oppidum Phrigiae.

Abbātia, ae, f. vulg. *apátság, apátúrság*; die Abtey.)(

Abbātissa, ae, f. *féapátza*; die Äbtiſſinn.)(

Abbrĕviātio, ōnis, f. 3. vulg. *megrövidités, kurtitás*; die Abkürzung.)(

Abbrĕviātor, ōris, m. 3. vulg. *rövidítö*; der eine Sache kürzer macht.)(

Abbrĕviātūra, ae, f. 1. *rövidites, kurtitás*; die Abkürzung.)(

Abbrĕvio, āvi, ātum, āre, 1. *rövidítni, megrövidítni, kurtítni*; abkürzen.

Abdalōnīmus, vid. Abdolonimus.

Abdēra, ae, f. 1. et orum plur. oppidum Thraciae, (patria Democriti et Protagorae). cujus coloni bardi habebantur, inde: hic Abdera, i. e. hic stultitia dominatur. 2. oppidum Hispaniae.

Abdērīta, Abderites, ae, m. i. e. in Abdera natus, inde oriundus,

Abdērītānus, Abderiticus, a, um. ex Abdera oriundus. 2. fig. *ostoba*; dumm, unvernünftig.

Abdĭcātio, ōnis, f. 3. (Abdico) *lemondás (valamiröl), felhagyás (valamivel)*, die Entſagung. 2) *letétele p. o. a' hivatalnak, lemondás, p. o. a' hivatalról*; die Niederlegung, z. B. des Amtes.

Abdĭcātīve, Adv. *tagadva, megtagadva*; verneinend.

Abdĭcātīvus, a, um, adj. *tagadó*; verneinend.

Abdĭco, āvi, ātum, āre. 1. aliquem, aliquid; *megtagadni, p. o. valakit, valamit; lemondani, letenni, p. o. valamiról*; entſagen, z. B. einer Sache, ſich von etwas losſagen. 2) liberos, legem; *megtagadni, p. o. gyermekeit, kitagadni az örökségböl*; ſeine Kinder verſtoßen; *megvetni, p. o. a' törvényt*; verwerfen, z. B. ein Geſetz. 3) se re, v. gr. consulatu, dictatura, it. dictaturam, *letenni, p. o. a' hivatalt, lemondani a' hivatalról*; niederlegen, z. B. ein Amt, eine Würde.

Abdīco, xi, ctum, cĕre. 3. *rá nem állani, nem egyezni meg benne; ellene lenni valaminek*: abſprechen, nicht zuerkennen, nicht genehmigen, nicht darein willigen. 2) v. gr. amores: *felhagyni valamivel*; etwas aufgeben.

Abdĭte, adv. *alattomban*; verſteckt, heimlich.

Abdĭtīvus, a, um, *eltávoztatott, eltávoztatott*; entfernt.

Abditum, i, n. 2. *rejtek hely*; ein verborgener Ort.

Abditus, a, um, *elrejtetett, eldugott*; verſteckt, verborgen; 2) *tsekely, aláválo*; gering, ſchlecht. 3) in abdito; *alattomban, titkon*; in geheim.

Abdo, dĭdi, dĭtum, dĕre. 3. v. gr. a conspectu; *eltávoztatni*; wegthun, wegſchaffen. 2) *eldugni, elfedezni, elrejteni*; verbergen, verſtecken. Se abdere; *elbujni, elrejteni magát, elrejtezni*; ſich verſtecken, ſich verbergen. 3) se in literas, v. se literis abdere; *egészen neki adni magát a' tudományoknak, elmerülni a' tanúlásban*; ſich dem Studieren ganz und gar ergeben. 4) v. gr. ensem lateri, etc. *mélyen belé szúrni v. dáfni, belevágni*; tief hineinſtechen od. hauen. 5) humi abdere; *eltemetni*; begraben.

Abdŏlōnimus, Nom. pr. Rex Sidoniorum tempore Alexandri Magni.

Abdōmen, inis, n. 2. *pohos has, has, hasnövérség*; der Wanſt, Schmeer-

bauch. Natus abdomini suo; *tsak a' hasára van gondja, tsak magát hizlalja*; der nur seinen Wanst pflegt. 2) abdomen animalium, *hasok az állatoknak*; der Wanst von Thieren.

Abdūco, dūxi, dūctum, ěre. 3. *vinni, elvinni*: it. vi, Cic. per vim; Liv. *erővel elvinni, elragadni*; wegführen, mit sich nehmen; it. mit Gewalt entführen 2) v. gr. ad nequitiam; *elámítni, eltsábítni*; verführen. 3) v. gr. a republica, aliquem ab officio, animum a cogitationibus; se a cura, caput ab ictu; *elvonni, elhúzni, elkapni*; abwenden, wegwenden, abziehen, zurückhalten, zurückziehen. 4) v. gr. clavem; *kihúzni, kivenni, p. o. a' kultsot az ajtóból*; abziehen, z. B. den Schlüssel von der Thüre. 5) *megválasztani, megkülömböztetni*; absondern, trennen, unterscheiden. Not. abduce, loco: abduc: Plaut. et Ter.

Abductĭo, ōnis, f. 3. *elvivés, elvitel*: die Fortführung. 2) *magánosság*; die Einsamkeit.

Abdūctus, a, um. *elvitt*, it. *elragadott*; weggeführt, it. entführt. 2) mons abductus; *távollévő hegy*: ein entlegener Berg. 3) abducto intus visu; *béfelé fordított v. fordúlt ábrázattal*; mit hineinwärts gekehrtem Gesichte.

Ăbĕa, eae, f. oppidum in Peloponneso.

Abeatae, arum, plur. populus in Achaia.

Ăbĕcĕdārius, ĭi, m. 2. *ábéce tanúló, ábécés gyermek*; ein ABC-Schüler.

Abel, elis, m. 3. Nom. pr. filius Adami.

Ăbēlĭani, orum, m. 2. haeretici primae ecclesiae.

Ăbella, Avella, ae, f. oppidum prope Neapolim sita; hodie Bella, Aquila,

Abellānus, Avellanus, ex Abella oriundus.

Ăbellĭnātes, Avellinates, um, m. olim populus Italiae.

Ăbellĭnum, Avellinum, oppidum Campaniae in Italia.

Ăbellīnus, a, um. i. e. nux avellana: *mogyoró*; die Haselnuß.

Abena, vid. Habena.

Ăbĕo, īvi, et ĭi, ĭtum, īre. 4. (ab eo) de homine et rebus vivis, v. gr. Abire urbe, ex oculis, foras, domum; *menni, elmenni, eltávozni, kimenni*; gehen, weggehen, fortgehen, abgehen. Abire e medio; e vita; *meghalni*; sterben. Abire honore, magistratu, *letenni hivatalát, lemondani a' hivatalról*; sein Amt niederlegen. Longe abire; *messsze eltávozni*; weit weggehen. Abire in ora hominum; *elhírlelődni, a' nép szájában forogni*; den Leuten zum Gerede dienen. Abire deambulatum; *sétálni menni*; spatzieren gehen. Abi, ludis me; *eredj! ne űzz tréfát az emberből*: geh! du hast mich zum Besten. Abin (abis ne) hine in malam rem; Ter. *eredj, vigyen el a' tatár! 's a' t.* geh zum Geyer. Abire viam suam; *dolgára menni*; seinen Weg gehen. 2) de rebus mortuis: ex gr. mirabar, hoc si sic abiret, Ter. *menni, folyni, végződni*; fortgehen, abgehen, ablaufen. 3) *elmenni, elkelni, mint p. o. az eladó jószág, 's a' t.*; *reá menni, mint p. o. a' költség valamire*: weggeben, Abgang finden; it. darauf gehen. 4) ex gr. Abiit tempus; annus; hora; mensis; timor; fides; ventus; *elmúlni, megszűnni*; vergehen, verschwinden, aufhören. Sol abiit; *lement a' nap, elnyúgodott a' nap*; die Sonne ist untergegangen. 5) ex gr. oppidum in villam abiit, studia abeunt in mores; *elváltozni, valamivé lenni, változni*: übergehen, in etwas verändert oder verwandelt werden, zu etwas werden. Abire in semen, *felmagzani*; in Samen schießen. 6) In diem abire; *elhaladni, elhalasztódni*; verschoben werden. Pessum abire, (v. ire.) *a' mélységbe lemenni, elmerülni, elveszni*; versinken, zu Grunde gehen.

Ăbequĭto, are, *ellovagolni*; wegreiten.

Ăbercĕo, ui, ĭtum, ēre. 2. (Ab arceo) *eltávoztatni, megtartóztatni, elhárítni*; abhalten, wegtreiben.

Ăberrātĭo, ōnis, f. 3. *eltévedés, kitérés, p. o. az igaz útból*; das Abirren, Verirren vom Wege, die Abweichung vom rechten Wege. 2) Fig. v. gr. a dolore; a molestiis, *felejtés, p. o. búfelejtés, 's a' t.* wenn man seinen Schmerz u. s. f. auf eine Weile vergißt.

Ăberro, āvi, ātum, āre, 1. ex gr. a via, ab aliquo, a patre, *eltévedni, eltévelyedni, p. o. az útból, valakitől*; abirren von etwas, etwas verfehlen. Fig. ex. gr. a regula, a proposito,

a conjectura, inter se; *eltávozni, eltérni, elmenni, p. o. valamitől; elhagyni valamit, nem egyezni vele*; abweichen, abkommen von etwas, etwas verfehlen, nicht übereinstimmen. 3) a miseria, a dolore; *felejteni, p. o. bajait*; sein Elend auf eine Zeit vergessen.

Abfōre, Fut. Inf. pro: abfuturum esse; *távol lenni, jelen nem lenni, hibázni*; abwesend seyn, fehlen.

Abgrĕgo, āre, 1. *elszakasztani a' nyájtól, seregtől*; von der Heerde absondern.

Ăbhinc, sc. loco; *innen, ide, ettől fogva*: von hier. 2) sc. tempore; cum Accus. et Ablat. *tól fogva, től fogva, ólta, -val, -vel ez előtt*; von an, vor.

Ăbhorrens, entis, o. 3. *irtózó*: abgeneigt, fremd. 2) *illetlen, nem illő, idegen*; unschicklich, unpassend.

Ăbhorrĕo, ui, ēre. 2. aliquem, aliquid; it: a re; *irtózni, iszonyodni, eliszonyodni, idegenkedni tőle*; es verabscheuen, von oder vor etwas zurückschaudern, eine Abneigung vor etwas haben. Abhorret a fide; *az hihetetlen*; es ist unglaublich. 2) *külömbözni tőle, nem egyezni vele, távol lenni tőle*; unterschieden seyn, nicht übereinkommen mit etwas, unähnlich seyn, nicht dazu passen.

Ăbhorresco, ĕre, 3. *irtózni, iszonyodni tőle, kerülni, útálni*; verabscheuen, verachten, meiden.

Ăbhŏrtor, ātus sum, āri, Dep.)(i. q. Dehortor.

Ăbiĕgnus, a, um. *fenyő, fenyőfa, fenyőfából való*: tannen, aus Tannenholz.

Ăbiēns, ĕuntis, o. 3. *elmenő*; weggehend, abgehend.

Ăbies, ĕtis, f, 3. *fenyőfa, fenyő*, die Tanne, der Tannenbaum.

Ăbiĕtinus, a, um, *fenyőfából való, fenyő, fenyőfa*: tannen, von Tannenholz.

Abīga, i. q. Ajuga.

Ăbĭgĕātor, ōris, m. 3. *marhalopó, marhatolvaj*; der Viehdieb.

Ăbĭgĕātus, us, m. 4. *marhalopás*, das diebische Wegtreiben des Viehes.

Ăbigĕus, i. m. 2. *marhalopó*; Viehdieb.

Abĭgo, ēgi, actum, ĭgĕre, 3. *elhajtani, elverni magától, elűzni, valahová hajtani*; wegtreiben, wegjagen, vertreiben, wohin treiben. Pecus in pascua abigere; *a' marhát a' legelőre kihajtani*; das Vieh auf die Weide treiben. 2) v. gr. pecus; *elhajtani, ellopni a' marhát*; Vieh stehlen, diebisch wegtreiben. 3) aliquid abigere mente; *valamit a' fejéből v. az eszéből kiverni*; sich etwas aus den Gedanken schlagen. 4) foetum v. partum medicamentis; *elveszteni a' gyermekét*; die Frucht abtreiben. Abacta nox, i. e. finita. *Virg.* Abacti oculi; *mélyen bennülő szemek*; tief liegende Augen. Ab et ago.

Abĭi, orum, populus Scythiae.

Abila, ae, f. 1. Nom. pr. urbs in Syria.

Ăbinceps, Adv. i. q. Deinceps.

Ăbīnde, Adv. i. q. Inde.)(

Ăbīntĕgro, Adv. *újolag, újra, ismét*; von Neuem, aufs Neue.)(

Ăbīntēstāto, Adv. *testamentomtétel nélkül*; ohne Testament, da kein letzter Wille vorhanden ist.)(

Ăbīntus, i. q. Intus.)(

Ăbīnvĭcem, Adv. *egymástól*; von einander.)(

Ăbĭŏtus, i, f. 2. *bürök*; das Wangenkraut, der Schierling, Wüterich.

Ăbīssa, ae, f. 1. oppidum Arabiae felicis.

Ăbĭtĭo, ōnis, f. 3. *elmenés, elmenetel*; das Weggehen, Fortgehen; Terent.

Ăbĭtus, us, m. 4. *elmenés, eltávozás, elmenetel*; das Weggehen, Fortgehen, die Entfernung. 2) *kijárás, kijáró út*; der Ausgang.

Abjecte, Adv. *megvetve*; verächtlich. 2) *elhányva vetve, immel ámmal, imígy amúgy, lomhán, tunyán, tunyául*; nachlässig, niederträchtig, muthlos. 3) abjecte natus; *alatsony származású v. születésű*; von niederer Geburt.

Abjectĭo, ōnis, f. 3. *elhajítás, elvetés*; die Wegwerfung. Abjectio animi; *eltsüggedés, kitsinyszivűség*; die Muthlosigkeit.

Abjectus, a, um, *megvettetett*; verworfen, verachtet. 2) *eltsüggedt, a' ki magát elhagyta*; verzagt. 3) *leheveredett*; hingestreckt; abjectissimus, *aláváló, semmirevaló*; verächtlich.

Abjĭcĭo, jēci, jectum, ĕre. 3. *hajítni, vetni valahová, elhajítni, elvetni*; von sich werfen, wegwerfen, wohin werfen. 2) *lemondani róla, felhagyni vele, letenni róla, elhágyni*; fahren lassen, wegwerfen, entsagen,

ablegen, aufgeben. Abjicere curam rei; *nem gondolni valamivel*; etwas nicht achten, für etwas keine Sorge tragen. A. spem; *reménységét elveszteni*; die Hoffnung aufgeben. A. memoriam rei, i. e. oblivisci; *elfelejteni valamit*; etwas oder ein Ding vergessen. A. animum; *eltsüggedni*; den Muth sinken lassen. A. timorem, *szivet venni*, *neki bátorodni*; Muth fassen. 3) A. se in herbam; *a' fübe v. a' pázsitra leheveredni*; sich ins Gras hinlegen, hinwerfen. Abjicere se; *magát az alatsonyságig megalázni*; sich zu sehr erniedrigen. 4) *lealázni*, *kissebbíteni*, *betsmelni*, herabsetzen, erniedrigen, verringern. Ab et jacio.

Ābjūdĭco, āvi, ātum, āre. 1. aliquid ab aliquo, v. alicui; *megtagadni tőle*, *nem ítélni neki*, *elitélni tőle*; einem etwas absprechen oder nicht zuerkennen. 2) *elválasztani*, *elvenni tőle*; trennen, absondern. Abjudicare se a vita, v. vitam a se; *magát kivégezni*; sich das Leben nehmen.

Abjŭgis, e, *járomtalan*, *igátlan*; ohne Joch, das kein Joch trägt.

Ābjŭgo, āre, 1. *a' járomból kifogni*, *attól megszabadítni*; vom Joche befreyen. 2) *elválasztani*; absondern, trennen.

Ābjunctus, a, um, *kifogott*; ausgespannt. 2) *elválasztott*, *külömböző*; unterschieden, getrennt.

Ābjungo, junxi, ctum, ĕre, 3. *kifogni*, *p. o. a' lovakat*; abspannen, ausspannen. 2) *elválasztani*; absondern, trennen, entfernen. 3) *megkülömböztetni*; unterscheiden.

Ābjūrātĭo, ōnis, f. 3. *eleskövés*; die Abschwörung.

Ābjūro, āvi, ātum, āre, 1. *elesküdni*, *esküvéssel tagadni*; abschwören, eidlich ablängnen.

Ablactātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás a' tsetstől*; die Entwöhnung.

Ablacto, āvi, ātum, āre, 1. *elválasztani a' tsetstől*; den Säugling entwöhnen, absetzen (abspinnen).

Ablādĭum, ii, n, 2. *learatott v. lekaszált élet*; Getreide das auf dem Acker abgeschnitten liegt.)(

Ablăquĕātĭo, ōnis, f. 3. *a' szőlő nyitása*; *körülásása a' fa törzsökének*; das Umgraben der Bäume und der Weinstöcke.

Ablăquĕo, āre, 1. *nyitni a' szőlőt*, *körülásni a' fa törzsökét*; umgraben.

Ablātĭo, ōnis, f. 3. *elvétel*, die Wegnehmung.

Ablātīvus, a, um, *belőle elvevő*; hinwegnehmend. 2) Ablativus, scil. Casus; *hatodik Ejtés a' Deák nyelvben*; der sechste Fall oder Casus der Lateiner.)(

Ablātor, ōris, m. *elvevő*; der Wegnehmer.

Ablatus, a, um, *elvétetett*, *elvett*; hinweggenommen.

Ablēctus, a, um, *elválasztott*; abgesondert. l. Ablĕgo, ĕre. 2) *tsinos*, *kitsinosított*, aufgeputzt, nett.

Ablēgātio, ōnis, f. 3. *elküldés*, *eligazítás*, *elútasítás*; die Abfertigung, Wegschaffung, Entfernung. 2.)(*követségbeküldés*; die Versendung, Absendung.

Ablēgātus, a, um, *elküldetett*, *elküldött*: abgefertigt, abgesandt. 2) *elútasított*, *elútasíttatott*, *eligazítódott*: weggeschafft. 3.)(S. m. *követségbe küldetett*, *biztos követ*: der Abgesandte.

Ablēgmĭna, um, pl. n. partes extorum, quae Diis immolabantur.

Ablego, āvi, ātum, āre, 1. *elküldeni*, *elútasítni*, *eligazítni magától*; wegschicken, wegschaffen, entfernen, bey Seite schaffen. 2) *elvonni valamitől*, *megakadályoztatni benne*; davon abhalten.

Ablĕgo, ĕre, 3. *elválasztani*; absondern.

Ablēpsia, ae, f. 1. *vakság*; die Blindheit. 2) *együgyüség*; *vigyázatlanság*; die Dummheit, Unvorsichtigkeit.

Ablĕvo, āre, 1. i. q. Sublevo.

Ablĭgūrio, īvi, ītum, īre, 4. *eltékozlani*, *evésre ivásra elvesztegetni*, *elpazérlani*, *eltobzódni*; verschlemmen, verprassen, verschmausen, verleckern. 2) *nyalakodni*, *nyalogatni*; belecken, ablecken.

Ablĭgūrītio, ōnis, f. 3. *eltékozlás*, *eltobzódás*; die Verleckerung, Verprassung.

Ablĭgūrītor, ōris, m. 3. *tékozló*, *tobzódó*, *pazérló*: der Verprasser, ein Verleckerer, Verschmauser.

Āblingo, ĕre, 3. *lenyalni*; ablecken.

Āblĭtĭgātus, a, um, i. q. Proscriptus; *kitsapatott*, *számkivettetett*; in die Acht erklärt.)(

Ablŏco, āvi, ātum, āre, 1. *kiadni bér-*

be, ibérbe adni; verpachten, vermiethen.

Ablūdo, ūsi, ūsum, ĕre, 3. ab aliquo, v. a re; *különbözni töle, nem illeni, nem hasonlitni hozzá*; nicht passen, sich nicht schicken, ungleich seyn.

Abluentia remedia, *elmosó v. tisztító szerek*; Arzeneyen und Mittel, welche die bösen Feuchtigkeiten vertreiben, und die Wunden sauber halten.)(

Ablunda, ae, f. 1. Palea; *polyva*; die Spreu.)(

Ablŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *lemosni, elmosni, levinni a' motskot v. szennyet*; abwaschen, reinigen, auslöschen, tilgen. 2) sitim; *elvenni, eloltani, a' szomjúságot*; den Durst löschen, stillen.

Ablūtio, ōnis, f. 3. *lemosás*; die Abwaschung.

Ablūtor, ōris, m. 3. *lemosó*; der abwäscht.

Ablūtus, a, um, *lemosott*; abgewaschen.

Ablūvio, ōnis, f. 3. *megtisztúlás, kimosódás*; die Reinigung.

Ablūvium, ii, n. 2. l. Diluvium.

Abmātertĕra, ae, f. 1. soror abaviae; *ükanya nénje v. öttse*; die Schwester der Urgroßmutter.

Abmordĕo, ēre, 2. elharapni, abbeißen.

Abnāto, āvi, ātum, āre, 1. *elúszni*; davon schwimmen, wegschwimmen.

Ābnĕco, ŭi, et āvi, ātum, āre, 1. *megölni, elölni*; tödten, umbringen.

Abnĕgātio, ōnis, f. 3. *megtagadás töle*; die Verläugnung.

Abnĕgātor, ōris, m. 3. *megtagadó*; der Verläugner.

Abnĕgo, āvi, ātum, āre, 1. *tagadni, eltagadni*; läugnen. 2) aliquid alicui; *megtagadni töle*; it: *megvetni, nem fogadni el*; abschlagen, verweigern.

Abnĕpos, ōtis, m. 3. *harmadik unoka*; der dritte Enkel, ein Sohn des Urenkels oder der Urenkelinn.

Abnĕptis, is, f. 3. *harmadik unoka leány*; des Urenkels oder der Urenkelinn Tochter.

Ābnŏba, ae, f. 1. mons in Svevia Germaniae, unde Danubius oritur.

Abnŏbĭus, ĭi, m. i. e. Danubius.

Abnŏcto, āvi, ātum, āre, 1. *másutt hálni*; auswärts übernachten, die Nacht wegbleiben.

Abnŏdo, āvi, ātum, āre, 1. *görtsöit lenyesni, levagdalni*; von den Knoten reinigen, z. B. Weinstöcke, Bäume.

Abnŏrmis, e. 3. *rendetlen, regulátlan*; ordnungswidrig, unordentlich, ungereimt; sapiens abnormis, *tanúlatlan bölts*; ein unstudirter Weiser.

Ābnŏva, ae, f. idem quod Abnoba.

Abnŭo, nŭi, nŭitum, vel nūtum, ĕre, 3. *fejtsóválással, fejrázással v. intéssel ellenzeni, nem hagyni helyben, tagadni, vonogatni magát, 's a' t.* mit Schütteln des Haupts oder durch Winken etwas abschlagen, verneinen, läugnen, versagen, nicht genehmigen; imperium abnuere; *nem akarni engedelmeskedni*; nicht gehorchen wollen.

Ābnūtīvus, a, um, idem quod Negativus; *tagadó, ellenző*; verneinend.

Abnūto, āre, 1. i. q. abnuo. 2) *integetni hogy ne mondjon v. tsinálljon valaki valamit*; oft winken, damit etwas nicht geschehe.

Ābŏbsĭtus, a, um, *setétséggel körülvett*; mit Finsterniß umgeben.

Ābŏcĕllus, i. m. 2. *vak*; ein Blinder.

Ābŏccis, is, f. oppidum in Africa.

Ābŏlāni, ōrum, m. Populi in Latio.

Ābŏlĕfăcio, fēci, factum, cĕre, 3. *semmivé tenni, elpusztitni*; vertilgen, zu Grunde richten.

Ābŏlentĭa, ae, f. 1. *nem, faj*; das Geschlecht, der Stamm 2) idem quod Soboles.

Ābŏlĕo, ēvi, (ŭi), ĭtum, ēre 2. *eltörleni, a' szokásból kiirtani, kivenni, elenyésztetni; p. o. törvényt, szokást*; abschaffen, außer Gebrauch setzen, vertilgen, ungültig machen, z. B. Gesetze, Gebräuche, &c. aboleri; *meghalni, elveszni, eltöröltetni a' földröl*; sterben. 2) *elmúlni, elenyészni*; vergehen, verlöschen.

Ābŏlesco, lēvi (lŭi), ēscĕre, 3. *elmúlni, elenyészni, megszűnni*; nach und nach vergehen, verlöschen, aufhören, abkommen.

Ābŏlĭtio, ōnis, f. 3. *eltörlés, kiirtás*; die Abschaffung, Vertilgung.

Ābŏlĭtor, ōris, m. 3. *eltörlö*; der Vertilger.

Abŏlĭtus, a, um, *eltörlött, kiirtott*; abgeschafft, vertilget.

Ăbŏlla, ae, f. 1. *palást*; ein Umhängekleid, Mantel eines Königs, eines Philosophen od. eines Kriegers,

Abŏlus, i, m. 2. *tsikó ló*; ein junges Pferd.

Ăbŏmāsum, i, n. 2. *tejesbél, téjgyomor*; der vierte Magen eines wiederkäuenden Thieres.

Ăbŏmĭnābĭlis, e, *útálatos*; abscheulich.

Ăbŏmĭnāndus, a, um, *megútálandó, útálatra méltó*; verabscheuungswürdig, abscheulich.

Ăbŏmĭnānter, Adv. *útálatosan*; abscheulich.

Ăbŏmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *útálat, iszonyodás*; die Verabscheuung, der Eckel.

Ăbŏmĭnātus, a, um, *megútált, útálatos, átkozott*; verflucht.

Ăbŏmĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. et Abomino, āre, 1. (Omen); *azt, a' mit roszsz jelnek tartunk, látni v. hallani sem akarni, hogy az által magát a' roszszat is elhárítsuk*; sich von etwas, was man für ein böses Anzeichen hält, wegwenden, davor einen Abscheu haben. 2) *útálni valamit*; verabscheuen. 3) *irtózni, iszonyodni valamitől, azt kívánni, hogy ne történjen ez v. amaz dolog*; etwas nicht wünschen oder megwünschen. Quod abominor; *az Isten ne adja; a' mitől az Isten mentsen meg*; das Gott verhüthen wolle.

Ăbŏmĭnōsus, a, um, *roszsz jelű, roszszal fenyegető, gonosz*; von bösen Anzeigungen. 2) *útálatos*; abscheulich.

Ăbŏnāgĭum, ĭi, n. 2. *a' határkő eltétele*; Versetzung der Grenzsteine.

Ăbŏrĭgĭnes, um, m. 2. *eredeti lakosai valamelly tartománynak*; Eingeborne, pl. 2) i. e. antiquissimi populi Italiae.

Ăbŏrĭor, (ŏrĕris v. ŏrīris), ortus sum, ŏrīri, 4. *elmúlni, elveszni, meghalni*; vergehen, sterben. 2) *idő előtt szülni*; vor der Zeit gebären.

Ăbōrsus, us, m. 4. *idétlenszülés*; das Mißgebären. 2) *idétlen*; die Mißgeburt.

Ăbortĭo, ōnis, f. 3. *magzatvesztés; idétlenszülés*; Abtreibung der Frucht oder unzeitiges Gebären, zu frühzeitige Entbindung. 2) *megvetéllés, (az állatoknál)*; das Verwerfen (bey Thieren.

Abortĭo, īre, 4. *idétlent szülni*; unzeitig gebären.

Abortīvus, a, um, *időelőtt született v. lett*; unzeitig geboren, unausgebildet. 2) *magzathajtó t. i. szer* die Kraft habend, eine unzeitige Geburt zu bewirken oder die Frucht abzutreiben, abtreibend.

Āborto, āre, 1. *idő előtt szülni*; unzeitig gebären.

Ābŏrtus, us, m. 4. *idétlenszülés*; it *idétlen, idétlen magzat*; die unzeitige Geburt, i. e. das Gebären sowohl als die Frucht selbst.

Abpătrŭus, i. e. frater abavi, *az ősapa apjának fiutestvérje*; des Urgroßvaters Vaters Bruder.

Ābra, ae, f. 1. *szobaleány*; die Kammerjungfer, Zofe.

Ăbrādo, si, sum, dĕre, 3. *levakarni*; wegkratzen, abkratzen. 2) barbam; *elberetválni, levágni*; abscheeren.

Ăbrăham, indeclin. et Abrahāmus, i, m. 2. Nom. pr. viri.

Ăbrămĭdae, ārum, pl. i. e. Abrahami posteri.

Ăbrāsĭum, ĭi, n. 2. *kelevény*; das Geschwür.

Abrāsus, a, um, *levakart, lenyirtt, leberetvált*; abgeschabt, abgescheert.

Abrĕlinquo, līqui lĭctum, lĭnquĕre, 3. *elhagyni, odahagyni*; verlassen.

Abreptus, a, um, *elragadtatott*; mit Gewalt weggenommen, hinweggerissen.

Ābrĕtāna, ae, f. 1. pars Mysiae.

Ābrĕttēnus, Abretanus, i. m. scil. Jupiter; Mysius Deus.

Ābrĭpĭo, ĭpŭi, eptum, ĭpĕre, 3. (ab et rapio), *elragadni, erővel elvenni, elvinni, kiragadni, p. o. a' kezéből*; wegreißen, rauben, wegnehmen. Abripere se, *elhordani magát, elillantani, elfutni*; sich (schnell) davon machen. Aliquem in vincula abripere; *valakit fogságra vinni*, einen mit Gewalt gefangen nehmen.

Ābrŏdĭaētus, i, m. 2. *kénnyén kedvére élő*; der eine weiche oder wohllüstige Lebensart führt.

Ăbrōdo, ōsi, ōsum, ĕre, 3 *elrágni, elharapdálni*; abnagen, abbeissen.

Ābrŏgātĭo, ōnis, f. 3. *eltörlés, elrontás, elenyésztés*; die Abschaffung, Aufhebung.

Ābrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem; *eltörleni, elrontani, semmivé tenni*; zu nichte machen, aufheben, abschaffen. 2) *elvenni tőle, megfosztani tőle*; einem etwas entziehen, benehmen, absprechen, z. B. Glaub-

würdigkeit. Abrogare magistratum alicui; *valakit tisztségiből kitenni*; einem sein Amt nehmen.

Abrōn, Argivus quidam luxuriosus et mollis, unde proverbium: Abronis vita: *tunya rest élet*; ein weichliches Leben.

Ābrōsus, a, um, *elrágott, elharapdált*; abgenagt, abgebissen.

Abrŏtănum, i. n. 2. Artemisia Abrotanum, Linn. *abrut üröm, abruta, sepróruta*; die Stabwurz, Schoßwurz.

Abrŭtŏnītes, ae, vinum abrotonites; *abrut ürmös bor*; Wein mit Stabwurz gewürzt, Stabwurzwein.

Ābrŏtŏnum, l. Abrŏtanum.

Abrūmpo, rūpi, rūptum, rumpĕre, 3. *elszakasztani, elszakitni töle*, it. *kettészakasztani*: etwas abreissen, losreissen. 2) *se*; *kiszabaditni magát*; *megszabadulni, megmenekedni*; sich losreissen von etwas, sich frey oder los davon machen. 3) v. gr. ordines, exercitus, Asiam ab Europa v. Europae; *elválasztani, elszakasztani egymástól*; zerreißen, mit Gewalt trennen. Fidem abrumpere; *hitét megszegni*; treulos werden. 4) v. gr. sermonem, moras; *félbeszakasztani*; abbrechen, unvermuthet enden.

Abrupte, Adv. *elszakasztva*; abgebrochen. 2) v. gr. incipere; *egyenesen, egyszerre*; it. *vigyázatlanúl, hirtelenkedve, neki rugtatva*; unbedachtsam, jähling, in Eil, übereilt.

Ābruptĭo, ōnis, f. 3. *elszakasztás, elszakitás*; die Abreissung, Losreissung. 2) *félbeszakasztás*; die Abbrechung. 3) *elválasztás, elválás*; die Trennung. 4) matrimonii; *házassági elválás*, die Ehescheidung.

Ābruptus, a, um, *elszakasztott, elszakitott*; abgerissen. 2) *elválasztott*; abgesondert, getrennt. 3) *meredek, düledékes*; jähe, steil, abschüssig. 4) *félbeszakasztott*; unterbrochen. Contumacia abrupta, *felettébbvaló makatsság*; große Widerspenstigkeit. Abruptum, *meredekség, mélység*; eine jähe Anhöhe oder Tiefe.

Abs, vide sub A.

Absāgi, ōrum, m. plur. populi Armeniae.

Ābsalon, ōnis, Nomen pr. Viri.

Ābsārus, i, m. 2. Fluvius Armeniae.

Abscēndentĭa, ae, f. i. qu. Abscessio.

Abscēdo, cessi, cessum, cēdĕre, 3. *elmenni, eltávozni*; weggehen, fortgehen. Abscede e conspectu: *menj el v. távozz szemeim elől*; geh' mir aus den Augen. 2) *odahagyni, felhagyni vele, elhagyni*; abgehen, von etwas ablassen, aufgeben. 3) *meggyűlni, kelés v. kelevény formában öszvehúzódni*; sich zu einem Geschwüre zusammen ziehen. — Cedo.

Abscessio, ōnis, f. 3. *elmenés, elmenetel, eltávozás*; das Weggehen, Fortgehen, die Entfernung, Trennung. 2) *kelés, kelevény, tályog*; ein Abscess, das Geschwür.

Abscessus, us, m. 4. i. q. Abscessio.

Abscīdo, scīdi, scīsum, scīdĕre, 3. (abs et caedo), *elmetszeni, elvágni, elválasztani töle*; abhauen, abschneiden, trennen.

Abscindo, scĭdi, scĭssum, scindĕre, 3. *elvágni, elmetszeni*; abschneiden, abhauen. 2) spem omnem alicui abscindere; *valakit minden reménységétől megfosztani*; einem alle Hoffnung benehmen. 3) *elszakasztani töle, erővel elválasztani*; gewaltsam trennen, absondern. 4) arbores; *megnyesni a' fákat*; die Bäume beschneiden.

Abscīse, et Abscisse, Adv. *elvágva, elmetszve*; abgeschnitten. 2) *röviden, rövideden, szorosan*; kurz, genau.

Abscissĭo, ōnis, f. 3. *elvágás, elmetszés*; das Abschneiden. 2) *félbeszakasztás*; die Unterbrechung.

Abscissus, a, um. *elvágott, elmetszett*; abgeschnitten, abgehauen. 2) v. gr. loca abscissa; *meredek*; jäh, abhängig. Abscindo.

Abscīsus, a, um, *elmetszett*; abgeschnitten. 2) *rövid, kurta*; kurz; Abscido.

Abscondĭte, Adv. *elrejtve, titkon*; verborgen, versteckt.

Abscondĭtor, ōris, m. 3. *elrejtő, eltitkoló*; ein Verberger.

Ābscōndĭtus, a, um, *elrejtett, eldugott*; verborgen.

Ābscōndo, di et dĭdi, dĭtum, dĕre, 3. *elrejteni, eldugni*; verbergen, verstecken. 2) *fugam abscondere furto*; *titkon szaladni, elillantani*; heimlich fliehen. 3) in terram abscondere; *elásni a' földbe*; vergraben.

Ābscōnsa, ae, f. 1. *tolvajlámpás*; eine finstere Laterne, Diebslaterne,

Abscōnsĭo, ōnis, f. 3. *elrejtés*, *eldugás*; die Verbergung.

Abscōnsor, ōris, m. 3. *elrejtő*, *eldugó*; der Verberger. 2) *orgazda*; der Verhehler.

Ābscōnsus, a, um, *elrejtett*, *eldugott*; verborgen.

Ābsēctus, a, um, *elvágott*, *elmetszett*; abgeschnitten.

Absegmen, ĭnis, n. 3. *szelet*, *levágott* v. *lemetszett darab*; ein abgeschnittenes Stück.

Ābsens, entis, o. 3. *jelen nem lévő*; abwesend.

Absentia, ae, f. 1. *jelen nem lét*, *távollét*; die Abwesenheit.

Ābsēnto, āre, *eltávoztatni*, *elküldeni*, *eliktatni*, entfernen; absentare se; *elmenni*, *eltávozni*, sich entfernen.

Absida, ae, f. 1. i. q. Absis.

Absĭlĭo, sĭlĭi (sĭlŭi), sŭltum, sĭlīre, 4. (ab et salio); *lepattanni róla*, *leugrani*; wegspringen, davon springen.

Absĭmĭlis, e, cum Genit. et Dat. *nem hasonló hozzá*, *nem hasonlító*; ungleich, unähnlich.

Absinthiātus, a, um, ürmös; mit Wermuth vermischt oder versehen. Vinum absinthiatum; *ürmösbor*; der Wermuthwein.

Absinthītes, ae, m. 1. *ürmösbor*; der Wermuthwein.

Absinthĭum, ĭi, *üröm*; Wermuth.

Absis, īdis, f. 3. (Apsis) *keréktalp*; die Radfelge. 2) *bolthajtás*; eine Wölbung, der Schwibbogen, eine gewölbte Decke. 3) *kerek mély tál*; eine runde tiefe Schüssel. 4) *valamelly tsillagnak kerek pályája* v. *útja*; der Kreis den ein Stern durch seinen Lauf beschreibt.

Absīsto, stĭti, stĭtum, sistĕre, 3. *eldállitni más helyre*; von einem Orte wegtreten lassen oder wegstellen; 2) *odébb állani*, *elmenni*, *eltávozni*; wegtreten, weggehen, sich entfernen. 3) cum Abl. et Dat. *abbahagyni*, *megszűnni tőle*, *felhagyni vele*; von etwas abstehen, ablassen. 4) a sole absistere; *távol lenni a' naptól*; von der Sonne entfernt seyn.

Absĭtus, a, um, *tőle távollévő*, *távolvaló*, *távol*; entfernt von.

Absŏcer, ĕri, m. 2. v. gr. meus; *az ipam nagy atyja*; des Schwiegervaters Großvater.

Ābsŏlĕo, ĭtus sum, ēre, 2. *szokatlan lenni*; ungebräuchlich seyn.

Absŏlēsco, ĕre, 3. *a' szokásból kimenni*; ungewöhnlich werden.

Absŏlūte, Adv. *tökélletesen*, *telyességgel*; vollständig, vollkommen. 2) *röviden*, *általjában*; kurz, ohne Umschweife, z. B. reden.

Absŏlūtio, ōnis, f. 3. *elszabadítás*, *eloldás*; Losmachung, Befreyung. 2) *felszabadítás valami alól*; Lossprechung. 3) *megfizetése* v. *lefizetése valaminek*, *elégtétel*; die Bezahlung. 4) *teljesség*, *teljes volta valaminek*; die Vollständigkeit. 5) *tökélletesség*, *tökélletesen lett véghezvitele valaminek*; die Vollkommenheit, Vollendung.

Absŏlūtōrĭus, a, um, *szabadítást illető*, *kiszabadítási*; die Befreyung oder Losmachung betreffend.

Absŏlūtus, a, um, cum Gen. et Dat. *eloldatott*, *kiszabadíttatott*; *felszabadult*; losgemacht. 2) *tökélletes*; vollkommen; omnibus numeris absolutissimus; *a' legtökélletesebb*; der Allervollkommenste. 3) *feltételetlen*, *általános*; unbedingt; *absoluta necessitudo*; *általános szükséges volta valaminek*, *egyátaljában való szükségesség*; unbedingte Nothwendigkeit. 4) *véghezvitt elvégzett*; vollendet.

Absolvo, sŏlvi, sŏlūtum, sŏlvĕre, 3. *eloldani*, *elszabadítni*; losbinden, losmachen. 2) *felszabadítni*, *p. o. büntetés alól*, *kiszabadítni*, *megszabadítni*; lossprechen, befreyen; v. gr. aliquem capitis absolvĕre. 3) *végrehajtani*, *elvégezni*; zu Ende bringen, vollenden, fertig machen. Absolvere paucis, *rövideden elmondani*, *rövid szóval előadni*; kurz erzählen, es kurz fassen. 4) aliquem; *elútasítni*, *kielégítni*; einen abfertigen, befriedigen, zufrieden stellen. Creditores absolvere; *az adóssait kielégítni*, *kifizetni*, v. *nekik megfizetni*; die Gläubiger bezahlen. 5) absolvere diem; *napjait elvégezni*, *meghalni*; sterben. 6) promissum; *telyesítni*, *p. o. igéretét*; sein Versprechen erfüllen.

Absŏne, Adv. *idétlen hangú*, *rosszszúl hangzó módon*; übel klingend, mit übelm Klange oder Tone; *illetlenűl*; nicht passend, ungereimt.

Absŏno, ŭi, ĭtum, absŏnāre, *rosszszúl*

hangzani; *nem egyezni vele*; übel lauten, nicht übereinstimmen.

Absŏnus, a, um, *rosszszúl hangzó, idétlen hangú*; mißklingend, nicht wohl klingend. 2) *nem illő*; *valamihez, nem egyező vele*; nicht übereinstimmend mit etwas, nicht passend. Absonum fidei; *hihetetlen*; unglaublich.

Absorbĕo, sŏrbŭi (et sorpsi) sorptum, sorbēre, 2. sorbendo absumere; *elhörbölni, lehörbölni, hörbölve inni*; verschlucken, hinterschlucken, hinterschlürfen. 2) *elnyelni, erőszakkal magával elragadni, mint a' sebes folyóviz valamit*; verschlingen, mit sich fortreissen. Hunc absorbuit aestus gloriae; *ezt a' ditsőségre-vágyás örvényje nyelte el, v. a' ditsőség árja ragadta el*; der ist von Ruhmsucht hingerissen.

Ăbsŏrptĭo, ōnis, f. 3. *ital*; ein Trank.

Ăbsŏrus, i, f. insula et oppidum maris Adriatici.

Abspello, ŭli, ulsum, ĕre, 3. *elűzni*; vertreiben.

Absporto. i. q. Asporto etc.

Absque, Praepos. reg. Abl. *nélkűl*; ohne; absque me: *ha én nem volnék, nálam nélkűl*; wenn ichs nicht thät, so; wenn ich nicht da wäre, so u. s. w. 2) Adv. *hanemha, kivévén azt, ha* —, außer, ausgenommen.

Abstantĭa, ae, f. 1. Distantia; *távolység, köz*; Entfernung, Abstand.

Abstēmĭus, a, um, (*ettől*: temētum, *bor*) *bornemisza*; der (die) keinen Wein trinkt, sich dessen enthält, ein Wassertrinker. 2) *éh gyomorral lévő*; *józan*; der noch nüchtern ist. 3) *magát megtartóztató, mértékletes*; enthaltsam, der mäßig lebt; v. gr. vini cibique abstemius. — Prandium abstemium; *bortalan ebéd*; eine Mahlzeit dabey kein Wein ist.

Abstĕntus, a, um, *számkivettetett*; verbannt. 2) *örökségéből a' tútora által kizáródott v. kizárt*: aus seinem Erbgute durch den Vormund ausgeschlossen.

Abstergĕo et Abstergo, si, sum, ĕre, 3. *megtörleni, letörleni, megtisztítni*; abwischen, abtrocknen, säubern. 2) v. gr. molestias, dolorem, metum; *elvenni, eloszlatni*; benehmen, hinwegnehmen.

Absterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *elrezzenteni, elijjeszteni tőle*; abschrecken, durch Schrecken abhalten. 2) *viszszatartóztatni tőle*, verhindern, entfernen.

Ăbstĕrrĭtus, a, um, *elrezzentetett*; abgeschreckt.

Ăbstĕrsŏrĭum, ii, n. 2. *zsebkendő, keszkenő*; Schweiß- oder Schnupftuch.

Abstersus, a, um, *letörlött, megtörlött*; abgewischt.

Ăbstĭnens, ēntis, o. 3. *magát megtartóztató*; enthaltsam. 2) *magamérséklő, mértékletes*, mäßig.

Abstĭnax, cis, o. i. q. abstinens.

Abstĭnenter, Adv. *mérsékelve, magamérsékléssel*; mit Mäßigung seiner Begierden, mäßig, enthaltsam.

Abstĭnentĭa, ae, f. 1. *magamérséklés, maga megtartóztatás, mértékletesség*; jede Zurückhaltung, Mäßigung, die Enthaltsamkeit.

Abstĭnĕo, stĭnŭi, stentum, stĭnēre, 2. *viszszatartóztatni, elfogni valamitől*; abhalten, zurückhalten. 2) cum Ablat. v. se a re, se re; *megtartóztatni magát valamitől, viszsza vonni v. húzni magát*; *letenni valamiről*; sich enthalten, sich von etwas zurückhalten, etwas unterlassen.

Ăbstĭpŭlo, āre, id quod Dimitto.

Absto, stĭti, stĭtum, stāre, 1. *távol állani tőle*; entfernt stehen von etwas, davon stehen.

Ăbstŏrquĕo, ŏrsi, ŏrtum, quēre, 2. *kitsavarni, kitekerni*; abdrehen, ausdrehen, abwinden.

Abstractio, ōnis, f. 3. *elvonás, elhúzás, elválasztás*; die Abziehung, Trennung, Absonderung.

Abstractus, a, um, *elvont, elválasztott, különszakasztott*; abgezogen, abgesondert, abgetrennt.

Abstrăho, xi, ctum, ĕre, 3. *elhúzni, elvonni, erővel elvinni*; abziehen, wegziehen, wegschleppen, mit Gewalt wegnehmen, fortschleppen. 2) *viszszatartóztatni, megtartóztatni, elvonni tőle*; von etwas abbringen, abziehen, zurück halten, entfernen. 3) *elválasztani, különszakasztani*; trennen, absondern.

Ăbstrĭngo, strīnxi, strĭctum, strĭngĕre, 3. *eloldani, megereszteni*; auflösen, nachlassen.

Abstrūdo, si, sum, ĕre, 3. *eltaszítni magától*; wegstoßen. 2) *eldugni, valahová bédugni*; verstecken, ver-

bergen; *se abstrudere, elbujni*; sich verstecken. — Trudo.

Abstrŭo, ĕre, 3. *elrejteni*; verbergen.

Abstrūse, Adv. *elrejtve, alattomosan, alattomban*; verborgen, heimlich, auf verborgene Art.

Abstrūsio, ōnis, f. 3. *elrejtés, eldugás*; die Verbergung, Versteckung.

Abstrūsus, a, um. *elrejtett, eldugott*; verborgen, versteckt. 2) v. gr. homo; *alattomos, titkolódzó ember*; ein versteckter, heimlicher, schwer zu erforschender Mensch. 3) *homályos, nehezen magyarázható*; dunkel, schwer zu erklären.

Abstŭlo, ŭli, vide: Aufero.

Absuētūdo, ĭnis, f. 3. i. qu. Desuetudo.

Absum, abfui, ābesse, 3. *nem lenni valahol, jelen nem lenni, távol lenni, hibázni valahol*; nicht da seyn, abwesend seyn, fehlen, entfernt seyn. 2) ab urbe; *távol lenni, esni tőle, p. o. messzszire v. közel*; entfernet seyn. Quinque dierum iter abest abhinc; *öt napi járó földre esik ide*; es liegt fünf Tagreisen von hier; bidui abesse; *két napi járó földre lenni*; zwey Tagreisen entfernt seyn. 3) *távol lenni tőle; semmi öszveköttetésben nem lenni vele, idegen lenni tőle*; entfernt seyn von —, nichts damit zu thun oder gemein haben, abgeneigt seyn. A culpa abesse; *hibás nem lenni, ártatlan lenni*, keine Schuld haben, unschuldig seyn. Abest a consvetudine; *szokatlan az, nints szokásban, v. ellenkezik a' szokással*; es ist ungewöhnlich, es ist wider die Gewohnheit oder wider den Gebrauch. Absit, ut —; *távol légyen, hogy*; bewahre daß ich —. 4) *hijjával lenni*; fehlen, mangeln; nihil mihi abest; *semmi hijjával se vagyok*; es fehlt mir nichts. Non multum abest, quin, etc.; *nem sok hijja, hogy 's a' t.*: es fehlt wenig, daß ꝛc. Tantum abest, ut vix dicere valeam; *ollyan sok hijja van, hogy ki sem mondhatom*; es fehlt so viel, daß ich es gar nicht sagen kann. Tantum abest ut eos ornem, ut eos oderim; *nem hogy őket magasztalnám, sőt inkább gyűlölöm*; es fehlt so viel, daß ich sie erheben sollte, daß ich vielmehr sie hasse. Absum a spe; *nints hozzá reménységem*; ich habe keine Hoffnung.

Absūmēdo, ĭnis, f. 3. i. qu. consumtio.

Absūmo, msi, mtum, mĕre, 3. *elvenni*; wegnehmen. 2) vinum, pecuniam, vires; *megemészteni, elkölteni, elvesztegetni*; verzehren, verbrauchen, abnutzen. Absumi fame et cura; *megemésztődni, elfogyasztódni az éhség és gond miatt*; von Hunger und Sorgen verzehrt werden. 3) tempus; *eltölteni*; zubringen. 4) veneno, ferro; *elveszteni, megölni*; zu Grunde richten, tödten. Absumti sumus; *oda vagyunk*; wir sind verloren. 5) *végezni, végre hajtani, mind végig élni vele, kiélni*; endigen, ganz genießen.

Asumtio, ōnis, f. 3. i. qu. consumtio.

Absumtus, a, um, *megemésztetett, elfogyott*; verzehrt. 2) fato absumtus; *elveszett, meghólt*; gestorben.

Absurde, Adv. *balgatagúl, képtelenűl*; ungereimt, unschicklich.

Absurdĭtas, ātis, f. 3. *balgatagság, képtelenség*; die Thorheit, Ungereimtheit.

Absurdus, a, um; vox, sonus; *idétlen, illetlen*; ungereimt, unschicklich, absurd. 2) *balgatag, képtelen*; ungereimt, thöricht, absurd. Homo absurdus; *ízetlen ember, ostoba ember*; ein ungereimter, alberner Mensch. 3) tempus; *alkalmatlan*; unschicklich.

Ābsynthĭi, ōrum, m. 2. plur. Populi juxta Pontum.

Ābsyrtis, ĭdis, f. 3. insula in mari Adriatico.

Ābsyrtus, i, m. 2. Medeae frater. 2. fluvius ad Colchidem.

Ābtērmĭnātus, a, um, *elűzött, elvert*; ins Elend verjagt.)(

Abtorqueo. i, qu. detorqueo.

Ābvērto, vērti, vērsum, vērtēre, 3. *elfordítni, eltávoztatni*; abwenden.

Ăbŭla, ae, f. urbs Hispaniae, hodie: Avila.

Ăbundans, antis, o, 3. cum Genit. et Dat. *teljes, bővelkedő, bő, gazdag*; überflüssig, reich, vollauf. Ex abundanti; *kellete felett, még azon feljül*: überflüssig, zum Überflusse, noch oben drein.

Ăbundanter, Adv. *bőven, bővelkedve, eléggé*; überflüssig, reichlich, vollauf, in Menge. 2) v. gr. loqui; *hosszasan, bőven*; weitläufig, ausführlich.

1 k

Ăbundantia, ae, f. 1. *árja v. kiáradása a' víznek:* das Überfliessen, Überlaufen, z. E. des Wassers. 2) *bővség, bővelkedés, gazdagság, sokság*; der Überfluß, die Reichlichkeit, große Menge. 3) *gazdagság*; der Reichthum.

Ăbundātio, ōnis, f. 3. *kiáradás*; das Überlaufen des Wassers. 2) i. qu. Abundantia.

Ăbunde, Adv. *bőven*, *eléggé*, *bővségesen*; *nagyon*, *gazdagon*; überflüssig im Überflusse, reichlich, gar sehr, über alle Maßen.

Ăbūndo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáradni*; überfliessen, überlaufen, austreten. 2) cum Ablat. *bővelkedni valamivel*; *bőven lenni*, *bőviben lenni valaminek*, *gazdag lenni valamivel*; überflüssig oder im Überflusse seyn, reichlich und in großer Menge vorhanden seyn; Überfluß an etwas haben, vollauf haben, reich seyn an etwas. 3) *bőven teremni*; reichlich wachsen oder hervorkommen.

Ăbundus, a, um, *bőséges*; überflüssig.

Ăbūro, ūrere, 3. l. qu. Aduro.

Ăbūsio, ōnis, f. 3. *visszaélés valamivel*; der Mißbrauch.

Ăbūsīve, Adv. *visszaélve*; mißbräuchlich, durch Mißbrauch.

Ăbūsīvus, a, um, *visszaélésbeli*, *visszaélésből való*, *visszaélési*; mißbräuchlich.

Abusque, ab usque, *-tólfogva — ig*, *-től — ig*, von — bis.

Ăbūsus, us, m. 4. *visszaélés*, *helytelen veleélés*; der Mißbrauch. 2) *bujálkodva való élés valamivel*; der zu reichliche oder üppige Gebrauch. 3) *pazérlás*; die Verschwendung.

Ăbūtōnon, i, n. 2. i. qu. Abrotanum.

Ăbūtor, usus sum, ūti, Dep. 3. *élni vele*, *használni*, *használt venni*, *hasznonra fordítni*; Gebrauch von etwas machen, gebrauchen, anwenden, benutzen. 2) cum Dat. et Acc. *vesztegetve használni*, *használt venni*, *pazérlani*, *elvesztegetni*; reichlich gebrauchen oder anwenden, ganz anwenden, ganz verthun, verschwenden. 3) *visszaélni vele*, *roszsz végre fordítni*: mißbrauchen, übel anwenden.

Abydēnus, a, um, in Abydo natus. etc.

Ăbydŏcōmae, ārum, m. plur. 2. *embersz ólók*; Verläumder. 2) *garázda emberek*; unverschämte Schmarotzer.

Ăbydus oder Abydos, i, f. 2. urbs Asiae ad Hellespontum sita, hodie Dardanella.

Abyla, ae, f. 1. mons excelsus Africae ad fretum Gaditanum, Calpae monti, qui in Hispania est, oppositus: quos ambos Herculis columnas dixerunt. 2) Nom. pr. urbis, hodie Ceuta.

Ăbyssīni, ōrum, m. plur. populi in Africa.

Ăbyssus, i, f. 2. *mélység*, *örvény*; der Abgrund, Schlund. 2) *pokol*; die Hölle. 3) *telhetetlen ember*, ein unersättlicher Mensch. 4) Abyssus laborum. Proverb. *szörnyű munka*; eine schreckliche Arbeit.

Ac, Conjunct. atque; *is*, *és*, auch, und. 2) *még pedig*; und zwar. 3) *mint*, *a' mint*, *a' hogy*: als: Feci haud secus, ac jussus sum. 4) simul ac; *mihejt*; sobald als.

Ăca, ae, f. urbs Phoeniciae, dein Ptolemais.

Ăcācĭa, ae, f. 1. *Égyiptomi ákász*; Acacienbaum, Schotenbaum. 2) *ártatlanság*; die Unschuld. 3) *megrettenhetetlenség*; die Unerschrockenheit.

Ăcăcus, a, um, *ártatlan*; unschuldig.

Ăcădēmīa, ae, f. 1. *kies árnyékos hely volt Athénó mellett, a' hol Plátó tanított, 's a' honnan az ő tanítványi Akadémikusoknak neveztettek*; ein angenehmer schattiger Ort bey Athen, wo Plato lehrte, und daher seine Schüler Academici hießen. 2) *az a' philosophiai Secta, melly ezen helyen vette eredetét*; die philosophische Secte, die an diesem Orte ihren Ursprung genommen hat. 3) *neve Cicero egyik mezei jószágának Puteoli mellett, a' mellytől egy itt irt munkája Quaestiones Academicae névvel neveztetik*, ein Landgut des Cicero, hier schrieb er eine Schrift, die daher Quaestiones Academicae hieß. 4) *Főoskola*, *Akadémia*; eine hohe Schule, Akademie.

Ăcădēmīci, ōrum, pl. 2. certa secta philosophantium, quorum princeps Plato fuit, et qui ab Atheniensium Acedemia Academici dicti sunt.

Ăcădēmīcus, a, um, *Akadémiai*; akademisch. 2) Substant. *Akademiában*

15 4

tanúló; einer der sich auf einer hohen Schule aufhält.

Ăcaēna, ae, f. 1. *tövis hegye*; eine Dornspitze. 2) *ösztön, hegyes végű pásztorbot*; ein Stecken mit einem Stachel, Ochsenprügel. 3) *tíz lábnyi mérőrúd*; Meßruthe von zehn Schuhen.

Ăcălanthis, ĭdis, f. 3. Vide: Acanthis.

Ăcălēphe, es, f. 3. *tengeri tsalán*; ein Nesselkraut. 2) *légy neme*; Art von Fliegen. Plin,

Ăcămas, āntis, m. 3. Thesei filius, vulgo: Athamas. Nom. pr.

Acantha, ae, f. 1. v. Acanthus, i, m. 2. *fúlánk, tövis hegye*; die Dornspitze. 2) *medvetövis*; die Bärenklau. 3) *hátgerintz*; der Rückgrath.

Acanthillis, ĭdis, f. 3. *vad spárga, nyúlárnyék*; wilder Spargel.

Ăcanthis, ĭdis, f. 3. *tenglitz*; der Stieglitz.

Ăcanthus, i, f. 2. *medvetalpfű*; der Bärenklau. 2) *a' Korinthusi oszlopfej tzifrája*; die Zierrath an den Kapitälen der korinthischen Säulen. 3) Nom. pr. opidorum et urbium in Macedonia.

Ăcanthyllis, ĭdis, f. 3. i. qu. acanthis.

Acapnus, a, um, *füst nélkül égő*; ohne Rauch.

Ăcarnan, ānis m. 3. i. e. Acarnanus, vel ex Acarnania oriundus.

Ăcarnānĭa, ae, f. Provincia Graeciae ad Thessaliam et Epirum sita.

Ăcarne, es, f. 1. urbs in Magnesia.

Acaros, i, f. Acaron, i, n. i. e. myrtus silvestris.

Acarus, i, m, 2. *atka, kollants*: die Milbe.

Acastus, i, f. 2. Peliae Thessalorum regis filius. 2) nomen servi Ciceronis.

Ăcătălēctĭcus, a, um, Metrum acatalecticum, *ollyan vers, a' mellynek egy szótag hijja sints*; ein Vers, dem keine Sylbe fehlt.

Ăcătălēctus, a, um, idem,

Ăcătălēpsĭa, ae, f. 1. *a' léleknek az a' tehetetlensége; hogy semmit mint bizonyos valóságot által nem láthat*; das Unvermögen unserer Seele, etwas als gewiß einzusehen.

Ăcătălepton, i. n. 2. *megfoghatatlan, (elmével)*; unbegreiflich.

Ăcătalis, f. 3. *gyalog fenyő*; die Wacholderstaude.

Ăcătĭum, ii. n. 2. *tsónak*; ein kleines Schiff, Nachen.

Ăcaustus, a, um, *megéghetetlen*; unverbrennlich.

Accanto, āre, 1. *énekelni mellette, ráénekelni*: singen zu oder bey etwas.

Accēdo, essi, essum, cedĕre, 3. ad aliquem, ad aliquid; *hozzá menni, oda menni, menni valakihez*; *hozzá járulni*; hinzugehen, herzugehen oder kommen. 2) ad rem, v. rei; *hozzá járulni, hozzá adódni*; hinzukommen, hinzugefügt werden. Accedit eo, quod —; *még az is hozzá járúl, hogy*; dazu kommt, daß — 3) *nőni, nevekedni, mint valaminek az árra*; zunehmen, wachsen. Accedit mihi animus; *kedvem jött reá, hogy* —, v. *kedvem kezd hozzá jönni*; ich bekomme Muth. 4) *közelítni hozzá*; sich nähern. Accedit ad veritatem; *tsaknem igaz*; das ist beynahe wahr. 5) *reáállani, melléállani valakinek, p. o. az értelemben*; beytreten, beypflichten. Ad conditiones alicujus accedere; *valaki feltételeit elfogadni*, die Bedingungen annehmen oder sich gefallen lassen.

Accĕlĕrātĭo, ōnis, f. 3. *siettetés*: die Beschleunigung. 2) *sietés, sietség*; das Eilen, die Eilfertigkeit.

Accĕlĕro, āvi, ātum, āre, 1. *siettetni*; beschleunigen. 2) *sietni, odasietni*; eilen, herzu eilen, zueilen.

Accendĭum, ii, n. 2. *meggyújtás*; die Anzündung.

Accendo, di, sum, ĕre. 3. ignem, faces; *gyújtani, meggyújtani, felgyújtni*; brennend machen, anzünden, entzünden, anbrennen. 2) focum, aras, undas; *meggyújtani a' tüzet, tüzet rakni*; *megtüzesítni, p. o. a' vasat*; *felforralni a' vizet*; anzünden, Feuer machen, glühend machen; siedend machen, aufkochen. 3) aliquem contra aliquem; *felingerleni, felgyújtani, felbújtani*; reitzen, entflammen, anfeuern, aufbringen. Accendere equum stimulis; *sarkantyúzni a' lovat*, dem Pferde den Sporn geben. 4) curam, sitim, virtutem; *nevelni, éleszteni, tüzelni*; vermehren, entbrennen, erregen. Accendere spem; *reménységet nyújtani*; Hoffnung geben. Accendere animum; *biztatni*; trösten, Muth zusprechen.

Accendo, onis, m. 3. i. e. instigator.

Accēnsa, ae, f. 1. Census; *adó*; der Tribut, die Steuer, Accise.

Accenseo, sui, situm, et sum, sēre, 2. (ad et censeo) *hozzá számlálni, odaszámlálni*; dazu zählen oder rechnen.

Accensibilis, e, *meggyujtható*; entzündbar.

Accensio, ōnis, f. 3. *felgyúladása, fellobbanása a' vernek*; die Entzündung des Geblüts.

Accensor, ōris, m. 3. *ingerlő, késztető*; der Antreiber.

Accensus, a, um, *meggyúladt, fellobbant*; angezündet, entzündet, ab: Accendo. 2) *hozzászámlált*: hinzugezählt, ab: Accenseo.

Accensus, us, m. 4. luminis; *meggyújtás*; das Anzünden.

Accentiuncŭla, ae, f. 1. *vonásotska*; ein kleiner Accent.

Accentus, us, m. 4. *hang, muzsika hangja*; der Klang, Ton. 2) *a' kimondása vagy hangja, hanghúzása a' szónak*; der Ton, Accent. 3) *mivolta, ereje, nevekedése valaminek*; der Zustand, die Zunahme, Heftigkeit.

Acceptābilis, e, 3. *elfogadható, kellemetes*; annehmenswerth, angenehm.

Acceptātor, ōris, m. 3. *elfogadó, elvevő*; der etwas annimmt, Annehmer, Genehmiger.

Acceptīlātio, Accepti latio, ōnis, f. 3. *bészámítás a' könyvbe*; die Eintragung ins Rechenbuch. 2) *megesmérőírás, nyugtatóirás*; Versicherungsschein, Empfangsschein.

Acceptio, ōnis, f. 3. *elvevés, elfogadás*; die Annehmung, Einräumung eines Satzes.

Accepto, āvi, ātum, āre, 1. *örömest elvenni, elfogadni*; empfangen, gern annehmen, in Empfang nehmen.

Acceptor, ōris, m. 3. *elfogadó, helybenhagyó*; der empfängt, annimmt, billiget.

Acceptus, a, um, *vett, elvett*; empfangen. Ratio acceptorum et datorum; *számadás a' bévételről 's kiadásról*; Rechnung über die Einnahmen und Ausgaben. Acceptum referre; *köszönhetni valakinek valami jót*; zu verdanken haben. b) *köszönni*; danken. c) *számadásban a' bévétel közé írni bé*; ins Rechnungsbuch etwas als empfangen eintragen. 2) *kedves, kellemetes*; angenehm. 3) bene acceptus; *jó szívvel látott, szívesen fogadtatott*; gut aufgenommen.

Accersio, sīvi, sītum, sīre, 4. *odahívni, magához szólítni*; hinzu berufen. 2) *vádolni*; verklagen.

Accersitus, a, um, *odahívott*; hinzugerufen.

Accersītus, us, m. 4. *hívás, szólítás, eleibeidézés*; das Geheiß.

Accērso, sīvi, sītum, sĕre, 3. *oda hívni, magához szólítni*; hinzuberufen. Vide Arcesso.

Accessibīlis, e, *hozzámehető, megközelíthető*; zugänglich.

Accessibīlitas, ātis, f. 3. *közelíthetés*; die Zugänglichkeit.

Accessio, ōnis, f. 3. *odamenetel, bémenetel*; der Zugang, Zutritt. 2) *nevelés, öregbítés, nevekedés, öregbedés*; Vermehrung, Vergrößerung, Wachsthum. 3) *ráadás, pótlek, toldalék*; die Zugabe, der Anhang, Zusatz. 4) accessio febris, *a' hideg kiráźása, rájövése, ellelése*; der Paroxismus oder Anfall vom Fieber.

Accessor, ōris, m. 3. *hozzámenő*; einer der hinzugeht.

Accessito, āre, 1. *oda járni, járogatni*; oft hinzugehen.

Accessus, a, um, *közelíthető, megközelíthető*; etwas, dahin man kommen kann.

Acessus, us, m, 4. *hozzámenetel, közellítés, odajárúlás*; das Herzugehen, der Zugang, Zutritt. 2) Accesus maris; *a' tenger áradása, dagadása*. 3) *béjárás, bevivő út*; der Zugang. Accessus explorare; *megvi's-gálni 's kitanúlni a' béjárást*; die Pässe erforschen. 4) *nevekedés, öregbedés*, die Vermehrung. Vide Accessio.

Accĭa, ae, f. 1. *szalonka, sneff*; der Schnepf.

Accĭdens, entis, o. 3. *megeshető, megtörténhető, megeső, történő*; zufällig. Per accidens; *történetből*; zufälliger Weise. 2) Substant. *történet, eset*; ein zufälliges Ding. 3) *szerentsétlen eset*; ein Unglück.

Accĭdentĭa, ae, f. *történet, eset*; der Zufall, was sich zuträgt.

Accĭdo, cĭdi, cĭdĕre, 3. *eleibe esni, leesni előtte*; hinfallen. Accidere alicui ad genua; *valaki eleibe borulni*; einem vor die Knie niederfallen. 2) *megtörténni, megesni*; sich zutragen, vorfallen, begegnen,

15 15

widerfahren. Accidit ad aures ejus; *fülébe ment*; es ist ihm zu Ohren gekommen. Accidit in te illud verbum; *rád illik ez a' mondás*; das paßt auf dich. Accidere ad animum; *eszébe jutni*; in den Sinn kommen.

Accīdo, īdi, īsum, īdĕre, 3. arborem, crines; *vágni*, *megvágni*, *megkezdeni vágni*; *elvágni*, *elmetszeni*, anhauen, anschneiden, verschneiden, abschneiden. 2) *erőtleníteni*, *gyengíteni*; schwächen, entkräften, vermindern.

Accingo, inxi, inctum, gĕre, 3. (ad et cingo) ensem lateri; *körülövedzeni magát vele*, *felkötni*, *p. o. a' kardot*; umgürten, anlegen. 2) se accingere, v. gr. operi, accingi; *készülni valamihez*; sich zu etwas rüsten, sich bereiten, gefaßt machen. Magicas accingier artes (loco: ad artes); *varázslo mesterséghez nyúlni*, *v. folyamodni*; zu den Zauberkünsten seine Zuflucht nehmen. Accingi ira; *megboszszankodni*, *megharagudni*; zornig werden.

Accĭno, ŭi, entum, ĭnĕre, 3. *vele énekelni*; mitsingen.

Accĭo, īvi (ii), ītum, īre, 4. (ad et cio) *magához hívni*, *hívatni*; herbey rufen, hohlen lassen, kommen lassen. Aliquem in regnum accire, *valakit királynak választani*, *v. meghívni*; zum Könige wählen. 2) mortem sibi, voluptatem; *okozni*, *szerezni*; verursachen.

Accĭpio, ēpi, eptum, cĭpĕre, 3. (ad et capio); *venni*, *elvenni*, *elfogadni*; empfangen, annehmen, nehmen. Accipere in manum; *kezébe venni*; in die Hand nehmen. In muneribus accipere; *ajándékúl venni*, *ajándékba nyerni* (*kapni*); als Geschenk bekommen. Apparatu regio aliquem accipere; *valakit királyi módon fogadni*; einen königlich empfangen. 2) in matrimonium; *elvenni*, *férjhez venni magának*; zur Ehe nehmen. 3) pecuniam, honorem, dolorem; *venni*, *nyerni*, *szerezni*, *részesülni benne*; empfangen, bekommen, erlangen. 3) *megérteni*, *által látni*; vernehmen, verstehen. Ita auribus accepi; *úgy hallottam*; so habe ichs gehört. Aequo animo accipere; *jó neven venni*; gut aufnehmen. Aegre accipere; *roszsz neven venni*; *nehezteIve érteni meg*; etwas übel aufnehmen, mit Verdruß ve[rn]ehmen. 4) causam, bellum, excusationem; *elfogadni*, *helyben hagyni*, *megelégedni vele*; annehme[n], über sich nehmen, genehmigen. amicitiam accipere, *barátságát venni*, *v. fogadni*, in seine Freun[d]schaft aufnehmen. 5) in bonam pa[r]tem, etc. *venni*, *neven venni*, *m[e]gyarázni*; aufnehmen, auslegen erklären. 6) medicamentum; *venni*, *bevenni*; einnehmen. 7) quae tra[d]untur, accipere; *tanulni*, *megtanulni*; erlernen; 8) Experiment accipere; *próbára venni*; versuchen einen Versuch machen. Urbem accipere; *a' várost megvenni*: di[e] Stadt einnehmen. Pronis animis accipere; *örömest hallani*; etwas ger[n]e hören, mit Wohlgefallen ver[n]ehmen. Aliquem verberibus accipere; *valakit megverni*; jemanden prügeln, schlagen. Male aliquem verbis accipere; *valakit megmotskolni*, *megpirongatni*, *megszidni*; ausschelten; hart begegnen.

Accĭpĭter, tris, m. 3. *ölyv*, *ölyű*; der Geyer. 2) *héjja*; der Habicht, Falke.

Accipĭtro, āre, 1. *széllyeltépni*; zerreißen.

Accīsa, ae, f. 1. *eleségvám*; die Accise.

Accīsso, āui, ātum, āre, 1. *kötekedni*, *magát kötekedésből vonogatni*; sich erdichteter Weise weigern.

Accisus, a, um, *elmetélt*, *elvagdalt*; beschnitten.

Accīto, āre, 1. *odatsalni*, *tsalogatni*; anlocken.

Accītus, a, um, *hívott*, *kért*, *kivánt*; begehrt, verlangt, gebeten.

Accītus, us, m. 4. *hívás*, *előidézés*; der Beruf, Befehl, die Herbeyrufung.

Accius, ii, m. v. Attius. Nom. pr. virorum.

Acclāmātio (Adel.) ōnis, f. 3. *kiáltás kiáltozás*; der Zuruf, das Schreyen. 2) *neki kiáltás*, *rákiáltás*; das Zurufen, Zuschreyen. 3) *felkiáltás*, *p. o. helybehagyás vagy ellenzés végett*; ein beyfälliger oder mißbilligender Zuruf.

Acclāmo (Adel), āvi, ātum, āre, 1. *felkiáltani*, *helybehagyó vagy ellenző szózatot kiáltani*; zuschreyen, seinen Beyfall oder Mißfallen anzuzeigen. 2) *Valamin való örömét kiabálással jelenteni*; zujauchzen.

Accläro (Adcl.), āre, 1. *megvilágositni*; hell, deutlich machen.

Acclaro, āre, 1. *hozzászegezni*; annageln.

Acclīnātōrium, ii, n. 2. *ebédlő, ebédlőszoba*; Eß- oder Speisesaal. 2) *alvószoba*; das Schlafgemach.

Acclīnis (Adcl.), e, 3. *ráhajlott, neki dőlt, ráhajló*; angelehnt, sich anlehnend. 2) *hajló, hajlandó*; geneigt.

Acclīno (Adcl.), āvi, ātum, āre, 1. *ráhajlani, odahajlani*; anlehnen, hinneigen zu etwas. 2) *hajlani, hajlandó lenni, szitani hozzá*; sich hinneigen, begünstigen, Beyfall geben.

Acclīvis (Adcl.), e, vel us, a, um, (ad et clivus), *meredek*; bergan, aufwärts gehend.

Acclīvitas, ātis, f. 3. *meredekség*; die berganwärts gehende Höhe.

Acco, us, f. Nom. pr. mulierum fatuarum.

Accŏla, ae, m. 1. *mellette lakó, szomszéd*; der Anwohner, Nachbar; 2) *lakos*; der Bewohner, Einwohner.

Accŏlens, tis, o, *lakos, lakó*; der Einwohner.

Accŏlo, olŭi, ultum, ĕre, 3. (ad et colo), cum Accus. et Dativo; *mellette lakni*; wohnen, an oder bey etwas wohnen. 2) vitem, agros; *mivelni, munkálni*; warten, bearbeiten.

Accomŏdans, ntis, o, 3. *hozzáalkalmaztató, elintéző, készitő, 's a' t.* der etwas einrichtet, veranstaltet, verfertigt, u. s. w. Vide: Accommodo.

Accommŏdāte, Adv. *alkalmaztatva, hozzászabva, illendőképpen*; eingerichtet, passend, schicklich zu etwas, gemäß.

Accommŏdātio, ōnis, f. 3. *alkalmaztatás, hozzászabás*; die Einrichtung einer Sache nach etwas. 2) *magaalkalmaztatás*; das Sichrichten nach etwas, die Willfährigkeit.

Accommŏdātus, a, um, *alkalmaztatott, ahoz szabott*; angemessen, bequem 2) *hasznos, alkalmatos*; dienlich; accommodatissimus; *igen alkalmatos, derék*; sehr bequem, vortrefflich.

Accommŏdo, āvi, ātum, āre, 1. (ad et commodo), *alkalmaztatni, intézni, szabni valamihez*; einrichten nach etwas. Se alicui accommodare; *magát valaki tetszéséhez szabni; kedvébe járni valakinek*; sich nach Jemanden richten, gefällig seyn. 2) ensem lateri; pileum sibi, etc.; *helyheztetni, tenni, odatenni, feltenni, felkötni, magára venni*; anfügen, anlegen, aufsetzen, hinzuthun. 3) Animum literis accommodare; *tanulásra adni magát*; sich aufs Studieren legen. 4) *elkészitni, megtsinálni, elintézni, eligazitni a' dolgot*; verfertigen, zu rechte machen, etwas beylegen, schlichten. 5) *költsönözni, költsön adni*; leihen, durch Leihen willfahren.

Accommŏdus, a, um, cum Dat. *alkalmatos, hozzávaló, hozzáilló, termett valamire*; schicklich, passend zu etwas.

Accongĕro, essi, estum, gĕrĕre, (ad et congero), 3. *rakásra szedni, összeszedni, halmozni, összerakni*; zusammenhäufen, häufig zu- oder hintragen.

Accrēdo, ĭdi, ĭtum, dĕre, 3. alicui; *elhinni, hinni valamit; hitelt adni valaminek*; Glauben beymessen, glauben, trauen. 2) *megvallani*; zugestehen.

Accrēduo, Obsol. i. qu. Accredo.

Accrēmentum, i, n. 2. *nevekedés, öregbülés, öregbedés, szaporodás*; der Wachsthum, die Vermehrung.

Accresco, crēvi, crētum, crescĕre, 3. (ad et cresco), *felnőni, megnőni*; heranwachsen, anwachsen. 2) dolor, aqua, fluvius; *nőni, áradni, nevekedni, sokasodni*; zunehmen, anwachsen, aufschwellen, sich vermehren. 3) *hozzájárulni, szaporodni*; hinzu kommen, dazu kommen. Veteribus negotiis nova accrescunt, Plin. 4) *meggyülni, mint a' sok baj*; sich vermehren.

Accrētio, ōnis, f. 3. *nevekedés*; das Wachsen, die Zunahme.

Accua, ae, oppidum Italiae Inf.

Accŭbātio, ōnis, f. 3. epularis; *melléülés, a' vendégség mellé (régen mellefekvés volt)*; das Sitzen bey einem Gastmahle.

Accŭbĭtālis, e, 3. *ülésre vagy ráülésre való*; zum Liegen dienlich, dahin gehörig.

Accŭbĭtio, ōnis, f. 3. *mellédülés, melléfekvés az asztalnak, mint a' régieknél szokás volt, ma: melléülés*;

das Liegen, besonders bey Tische, nach unserer Art, das Sitzen.

Accubĭto, āre, i. qu. accubo.

Accŭbĭtus, us, m. i. qu. accubitio.

Accŭbo, ui, itum, āre, 1. (ad et cubo); *mellette feküdni*, *ülni*, *oda ülni*, *mellé ülni*; liegen oder sitzen bey Jemand oder etwas. In convivio alicui (apud aliquem) accubare; *a' vendégségben valaki mellett ülni*; bey einem am Tische sitzen. Monti accubans; *a' hegy oldalában fekvő*, am Berge gelegen. 2) *oda feküdni*, *lefeküdni*; sich legen, sich niederlegen.

Accūdo, di, sum, ĕre, 3. *hozzáverni*, *hozzákalapálni*; zusammen- oder anschmieden. 2) *hozzáadni*, *melléragasztani*; darzuthun.

Accumbo, cubŭi, cubitum, cumbĕre, 3. (ad et cumbo), alicui, v. cum aliquo; *mellette feküdni*, *mellé feküdni*; bey einem liegen, sich hinlegen. 2) *valaki mellett ülni*; einem an der Seite sitzen. Accumbere mensae (vel, mensam, Apul. *asztalhoz ülni*; sich zum Tische setzen; *asztalnál ülni*, bey Tische sitzen.

Accŭmŭlāte, Adv. *böven*, *böséggel*, *rakással*; reichlich, häufig, überhäuft.

Accŭmŭlātio, ōnis, f. 3. *rakásragyüjtés*, *öszverakás*, *rakásrahányás*; die Anhäufung, Vermehrung. 2) *béfedés*, *békapállás*, *a' szölö béfedése télére*; das Zudecken der Weinreben im Winter.

Accŭmŭlātor, ōris, m. 3. *öszvegyüjtö*, *szaporitó*; der Anhäufer, Vergrößerer.

Accŭmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. (ad et cumulo), pecuniam; *öszvegyüjteni*, *öszveszedni*, *rakásragyüjteni*; anhäufen, häufen. 2) curas; *szaporitni*, *sokasitni*; vermehren. 3) aliquem donis; *tetézni*; überhäufen. 4) vitem; *a' szölöt elfedni*, *béfedni*; die Weinreben zudecken.

Accūrāte, Adv. *gondosan szorgosan*, *szorosan*, *szorgalmatosan*, *jól*, *helyesen*; sorgfältig, genau, richtig, accurat. 2) *ügyesen*, *alkalmatosan*; geschickt.

Accūrātio, ōnis, f. 3. *szorgalom*, *gondosság*, *szorgosság*, *gond*; der Fleiß, die Genauigkeit, Sorgfalt.

Accuratus, a, um, *szorgos*, *gondos*, *szorgalmatos*; sorgfältig, genau, fleißig. 2) *helyesen*, *jól*, *rendesen véghez vitt v. készitett*, *'s a' t.* gut, trefflich, fleißig gemacht. 3. *ügyes*, *alkalmatos*; geschickt.

Accūro, āvi, ātum, āre, 1. (ad et curo), *szorgalmatosan rajta lenni*, *utánna járni*, *hozzálátni*; Sorgfalt anwenden, dafür sorgen. 2) *gondoskodni valami felöl*; etwas besorgen.

Accurro, cŭcurri (curri), cursum, currĕre, 3. (ad et curro); *odafutni*, *hozzáfutni*, *sietve hozzámenni*; hinzulaufen, eilig hinzukommen.

Accursus, us, m. 4. *odafutás*, *hozzáfutás*; der Zulauf.

Accūsābĭlis, e, 3. *vádolkató*, *a' kit lehet vádolni*, *hibás*; anklagenswerth, tadelnswerth.

Accūsātio, ōnis, f. 3. *vádolás*, die Beschuldigung. 2) *bévádolás*; die Anklage, z. B. vor dem Richter. 3) *vádoló írás*; die Anklageschrift.

Accūsātīvus, a, um, *vádoló*, *a' mi által valaki vádoltatik*, wodurch Jemand angeklagt wird. 2))(Casus Accusativus; *a' negyedik Ejtés a' Deák nyelvben*; der vierte Fall in der lateinischen Declination.

Accūsātor, ōris, m. 3. *vádoló*, *bévádoló*, *felperes*; der Kläger, Ankläger. 2) *béadó*, *bévádoló*; der Angeber. 3) *ótsárló*, *valakit kissebitö*, *(emberszóllö)*, der Tadler, Schelter.

Accūsātōrie, Adv. *vádolólag*, *vádoló módon*; nach der Ankläger Art, anklägerisch.

Accūsātōrius, a, um, *vádolói*; anklägerisch. 2) *vádoló*, *bévádolo*; zum Anklagen gehörig.

Accūsātrix, īcis, f. 3. *vádoló asszony v. leány*; die Anklägerinn.

Accūsĭto, āre, (frequ. ab: accuso); *vádolgatni*; anklagen, tadeln.

Accuso, āvi, ātum, āre, 1. (ad et causa), criminis, et crimine, proditionis, furti, capitis etc. *vádolni*, *bévádolni*, *a' törvényszék elött*; gerichtlich anklagen, beschuldigen in Criminal-Sachen. 2) *okozni*, *okolni*, *vádolni*, *panaszolkodni ellene*; sich über Jemand oder etwas beschweren, beklagen, beschuldigen, klagen. 3) aliquid, aliquem; *betsmelni*, *ótsárlani*; tadeln; it. *szemrehányásokat tenni*; Vorwürfe machen.

Ace, es, f. urbs Phoeniciae, post Ptolmais; hodie Acre.

Acēdĭa, ae, f. 1. *restség, gondatlanság*; die Nachläßigkeit.

Acēdus, a, um, *rest, tunya, gondatlan*; faul, träg, sorglos.

Acēlum, i, n. Oppidum Galliae Cisalpinae.

Acēntācer, idem quod Venus.

Acĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *savanyú lenni, etzetes lenni*; sauer oder Essig seyn.

Acĕphălus, 3. *fejetlen*; ohne Haupt, ohne Oberhaupt.

Acer, ĕris, n. *juharfa, iharfa*; Ahornbaum.

Acer, acris, e, 3. Adj. *erős ízű, tsípős, maró, a' mi eszi a' száját*; scharf an Geschmack, säuerlich oder beissend. 2) hyems, sol, odor; *kemény, erős, nagy, heves*; heftig, streng, stark, groß. 3) de hominibus; *kemény*; streng, scharf. 4) animus, miles, equus; *eleven, vidám, gyors, ridor*; munter, thätig, lebhaft. 5) judicium, ingenium; *éles, mélyen belátó*; scharf, einsichtsvoll, scharfsinnig. Memoria acris; *tartós v. jó emlékezet*; ein gutes Gedächtniß. Visus acer; *éles látás*; ein scharfes Gesicht. Comp. acrior. Superl. acerrimus.

Acerātus, a, um, *polyvával kevert, v. gyúrt, p. o. sár*; mit Spreu vermischt oder vermengt.

Acerbe, Adverb. *keményen, kíméletlenűl, kegyetlenűl*; strenge, mit Härte, auf eine harte Art, unfreundlich, grausam. 2) *keservesen, fájdalmasan, nehezen*; bitterlich, schmerzlich, schmerzhaft.

Acerbitas, ātis, f. 3. *fanyarság, fojtóság, kesernyésség*; der herbe, bittere Geschmack, z. E. einer unreifen Frucht. 2) morum, naturae; *durvaság*; die Härte, Unfreundlichkeit, Bitterkeit im Betragen gegen andere, Widerlichkeit. 3) *szerentsétlen állapot, viszontagság, bal sors*; der schmerzliche, traurige, unglückliche Zustand, traurige Beschaffenheit oder Lage.

Acerbitūdo i. qu. acerbitas.

Acerbo, āvi, ātum, āre, 1. *keserűvé vagy fanyarrá tenni*; herbe oder bitter machen, verbittern. 2) gaudia, mortem; *keservessé tenni, keseríteni*; verbittern, verleiden. 3) aliquem, pro: exacerbare; *bosszantani, haragra ingerleni*; einen aufbringen. 4) crimen, nefas; *nagyítni, nagyobbítni, nagyítva adni elő*; ärger, schlimmer, härter machen, vergrößern.

Acerbus, a, um, v. gr. fructus, pirum, uva; *éretlen*; unreif, unzeitig. 2) v. gr. sapor; *fanyar, kesernyés ízű*; herb, bitter am Geschmacke, widerlich. 3) v. gr. partus; *idétlen*; frühzeitig. 4) v. gr. inimicus, hostis, frigus; *kemény, nagy, durva, felettébbvaló*; hart, streng, heftig, grimmig. 5) v. gr. mors, funus, recordatio; *kegyetlen, szomorú*; hart, bitter, traurig, schmerzlich.

Acĕreus, a, um, *farkatlan*; ohne Schwanz.

Acĕrnus, a, um, *juharfa, juharfából való*; ahornen, aus Ahornholz.

Acĕro, āre, 1. *polyvával elegyitni v. keverni*; mit Spreu vermischen.

Acerōsus, a, um, *polyvás*; voll Spreu.

Acerra, ae, f. 1. *füstölő edény, temjénező*; Rauchpfanne, Rauchfaß, Weihrauchpfanne.

Acerrae, arum, f. plur. Oppidum in Campania, et in Italia Superiori.

Acerrani, i, e. Acerranum incolae.

Acerrime, Adv. *igen nagyon, erősen, fellette keményen*; sehr heftig.

Acersĕcŏmes, ae, m. 1. *nyiretlen fejű, fiatal, ifjú*; unbeschoren, ein junger Mensch. 2. i. e. Apollo.

Acervālis, e, i. qu. Sorites in Logica.

Acervātim, Adv. *rakásonként, rakással*, haufenweise. 2) *summásan, öszszeszorítva, egy summában*; gehäuft, gedrängt, summarisch.

Acervātio, ōnis, f. 3. *rakásra gyűjtés, öszvegyűjtés*; die Häufung, Anhäufung.

Acervo, āvi, ātum, āre, 1. *rakásra gyűjteni, tetézni, öszverakni*; häufen, zu einem Haufen machen, zusammen häufen. 2) *gyűjteni, szaporítni*; häufen, vermehren. 3) acervari; *öszvegyűlni, szaporodni*, sich häufen.

Acervus, i, m. 2. *rakás*; der Haufen. 2) frumenti; *asztag*; der Fruchtschober; v. foeni (meta); *kazal*; der Heuschober. 3) *rakás, sok, számos*; der Haufen, eine Menge von —

Acēseus, ii, m. 2. Nom. pr. *híres himvarró férjfi neve*; berühmter Sticker.

Acĕsias, ae, m. 1. Nom. pr. Medici cujusdam imperiti. Hinc Prov. Acesias hic medicatus est.

Acĕsines, nis, fluvius Indiae Orient.

Acĕsīnus, i, m, 2. fluvius Sarmatiae.
Acĕsis, is, f. chrysocolla: *zöldrézmész*, *hegyizöld*; eine Art Berggrün.
Ăcēsĭus, ii, m. scil. Apollo.
Ăcesta, ae, f. 1. oppidum Siciliae.
Ăcestes, ae, m. 1 Nom. pr. Fuit Rex Siciliae.
Ăcēstis, is, f. fluvius Indiae Orient.
Ăcētābŭlum, i, n. 2. *etzetesüveg*, *etzetesedény*, *etzettartó*; Essigfläschchen. 2) *tsipötsontvápa*; die Hüftpfanne, die Höhle des Hüftbeins. 3) *virágkehely*, *kehely*; der Kelch der Blumen. 4) *az alakosok pohara*; das Taschenspielerbecherchen. 5) *mérték neme*, *mintegy félmeszely*; ein kleines Maaß, etwa ein halb Seidel.
Ăcētārĭum, ii, n. 2. et Ăcētārĭa, ōrum, pl. *mindenféle saláta*; der Salat mit Essig angemacht.
Ăcētārĭus, a, um. *etzetes*; zum Essig gehörig. Vasa acetaria; *etzetesedények*; Essiggeschirre.
Ăcēto, āre, 1. *megetzetesedni*; sauer werden, Essig werden.
Ăcētōsa, ae, f. *sóska*; der Sauerampfer.
Ăcētōsēlla, ae, f. 1. Dimin. *kereklevelű sóska*, *madár sósdi*; kleiner Sauerampfer, Hasen- und Bruchampfer. Oxalis Acetosella, Linn.
Ăcētōsus, a, um, *savanyús*, *tsipös*, *etzetes*; sauer schmeckend, was nach Essig schmecket, scharf.
Ăcētōsĭtas, tis, f. 3. *etzetesség*; der essigsaure Geschmack.
Ăcētum, i, n, 2. *etzet*, *boretzet*, *etzetes bor*; Essig, Weinessig, saurer Wein. 2) tr. *tsipös elmésség v. ész*; Schärfe des Verstandes. Acetum in pectore; *harag*, *méreg*, *mérgelödés*; der Zorn, die Heftigkeit. Italo perfusus aceto; *tsipös elmésséggel bir*; er hat einen beissenden Witz.
Ăcētus, a, um, *savanyú*; sauer.
Ăchaeĭas, ădis, f. 3 i. e. mulier ex Achaja oriunda, vel Graeca.
Ăchaemĕnes, is, m. Nom. pr. Avus Cyri et primus Persarum Rex.
Ăchaemĕnīdes, ae, m. 1. i. e. Achaemenis posteri.
Ăchaemĕnis, ĭdis, f. nomen herbae.
Ăchaeus, i, m. 2. Nom. pr. Rex Lydiae. 2) primus stirpis Achivorum vel Graecorum auctor.
Ăchaeus, a, um, *Achájai*, *Achájából való*; Achaja betreffend, dahin gehörig, achajisch. 2) *Görög*; griechisch, ein Grieche.
Ăchāĭcus, a, um. *Achájai*, *Görög* achajisch, griechisch.
Ăchāĭus, a, um. *Achájai*, *Görög*, *Görögföldi*, achajisch oder griechisch.
Ăchāja, ae, f 1. Nomen partis vel regionis Graeciae.
Ăchăris, is, o, Adj. i. qu. ingratus; *háládatlan*; undankbar.
Ăchărĭstĭa, ae, f. 1. *háládatlanság* Undank, Undankbarkeit.
Ăcharna, ae, f. 1. et Ăcharnae, arum pl. urbs in Attica. Hinc: Acharnanus, a, um, i. e. ex Acharnia oriundus.
Acharrae, arum, pl. urbs in Thessalia.
Ăchātes, ae, c. *akhátkö*; der Achat, Achatstein. 2) m. Nom. pr. fidus Aeneae socius. 3) fluvius in Sicilia.
Ăchĕdōrus, i, m. fluvius Macedoniae.
Ăchĕlōĭdes et Acheloiades, um, pl. f. i. e. Sirenes, filiae Achaeloi.
Ăchĕlōus, i, m. 2. fluvius in Aetolia.
Acherīni, orum, pl. populus Siciliae.
Ăchĕron, tis, m. 3. fluvius Italiae Inf. 2) fluvius Epiri, uterque unda nigricante. Hinc: 3) poëtis, fluvius Inferorum, et 4) ipsi Inferi.
Ăchĕrons; ontis, m. Nom. pr. servi.
Ăchĕrontĕus, a, um, i. e. ad Acherontem pertinens.
Ăchĕrontĭa, ae, f. 1. oppidum in Apulia.
Ăchĕruns, tis, c. loco: Acheron.
Ăchĕrūsĭa, ae, f. 1. lacus in Campania, et in Epiro.
Ăchĕrūsĭus, a, um, *pokolbéli*; höllisch.
Ăchētae, arum, pl. *szötskő*, *mezei trütsök*; eine Art Heuschrecken, die männlichen singenden Cikaden.
Achĭllas, ae, m. ministri (famuli) regii nomen, cujus manu Pompejus interfectus est.
Achillēa, ĕae, f. 1. *tzitzkóró*; die Schafgarbe. Achillea millefolium; *egérfarkfű*, *tzitzfark*, *ezerlevelűfű*; die gemeine Schafgarbe.
Ăchillĕĭdes, Ăchillīdes, ae, m. 1. filius Achillis i. e. Pirrhus.
Ăchillĕon, i, n. oppidum Italiae.
Ăchillĕos, i, i. qu. Achillēa.
Ăchilles, is, et Achilleus, ĕi et ĕos, ex Thessalia, filius Pelei regis, pater Pirrhi v. Neoptolemi, fortissimus Dux Graecorum in obsidione Trojae.
Ăchillēus, a, um, *Achillesi*; Achillisch.

2) *erős, vitéz, bátor;* stark, heldenmüthig.

Achilliăcus, a, um, i. qu. Achilleus.

Achillides, vide Achilleides.

Achillis, idos, f. insula maris ad Pontum Euxinum.

Achisārmi, ōrum, m. pl. populi in Africa.

Achīvus, a, um, i. qu. Achaicus, Achivi; *Achája lakosai, Görögök;* die Einwohner in Achaja, Griechen. 2) Prov. loco: populus, plebs.

Achne, nomen insulae, ad Rhodum.

Acholla, Acolla, ae, oppidum in Africa.

Achor, ōris, m. vide: Achores.

Achōres, um, m. plur. *koszmó a' gyermekek fején, eves kosz;* der Ausschlag am Kopfe der Kinder, Schorf, Grind, Erbgrind.

Achras, ădis, f. 3. *vadkörtvélyfa, vadkörtvély;* wilder Birnbaum, wilde Birne.

Achrestus, i, m, 2. *haszontalan;* unnütz.)(

Achrŏi, scil. homines, *szintelen emberek;* die keine Farbe haben.

Achylus, i, m. sine succo nutriente.

Achyrōsis, f. *polyvás sár;* vermischte Spreu mit Lehm.

Acia, ae, f. 1. *szál tzérna a' töben;* ein Faden in der Nadel. 2) *a' varrás, a' hol valami öszve van varrva;* die Naht. 3) *egy seborvosi metsző műszer;* ein chirurgisches Instrument. 4) ab acia et acu omnia exponere; *valamit minden apró és tsekély környűlállásokkal együtt előbeszéllni;* etwas haarklein hererzählen.

Aciaēris, is, f. 3. *áldozó szekertze;* Opferaxt bey den Alten.

Aciāria, ōrum, n. plur. *hajtő;* Haarnadel.

Aciārium, ii, n. *tőtartó,* eine Nadelbüchse.

Acicārus, i, m. 2. Nom. pr. regis in Aegypto et Acoris.

Acicŭla, ae, f. 1. *tőtske, kistő;* eine kleine Nadel.

Acicŭlārius, ii, m. 2. *tőtsinálló;* ein Nadler.

Acidālia, ae, f. 1. cognomen Veneris. Acidaliae sorores; *a' Grátziák;* die Grazien.

Acidālius, ii, m. est fons in Orchomeno, urbe Beotiae, Veneri et Gratiis sacer, a quo Venus Acidalia dicta.

Acidĭtas, ātis, f. 3. *savanyúság;* die Säure.

Acidulae, arum, pl. f. 1. *savanyúvíz, borvíz;* der Sauerbrunnen, et Acidula, ae, Plin.

Acidŭlus, a, um, *savanyútska, savanyúkás;* etwas sauer, säuerlich.

Acidum, i, n. 2. *savanyú só;* eine Art Salz. Acidum salis; *sósavany,* die Salzsäure. 2) *gyomorsavanyúság;* die Säure im Magen. 3) *kedvetlenség;* etwas unangenehmes.

Acidus, a, um, *savanyú;* sauer, säuerlich. 2) *kedvetlen, unalmat okozó;* unangenehm, widerlich, verdrüßlich.

Aciēnses, ium, m. plur. olim populi Italiae, Albanis vicini.

Acies, ēi, f. 5. v. c. securis, falcis, hastae; *él, éle valaminek, éles hegye;* die Schärfe, Schneide, scharfe Spitze. Aciem hebetare, vel perstringere; *eltompítni, kiverni az élét;* stumpf machen. 2) oculorum; *éles szemek,* die Schärfe der Augen, des Gesichts. 3) *szem, a' szem világa, fényje, v. golyója;* die Sehe, der Augapfel. 4) mentis, ingenii, animi; *éles elme, mély béláthás;* die Schärfe des Verstandes. 4) exercitus; *ütközetrend, hadi rend;* die Schlachtordnung. Aciem dirigere, instruere, v. instituere; *a' hadat ütközetrendbe állítni;* das Heer in Schlachtordnung stellen. Prima acies; *az elöljáró sereg, had eleje, előhad;* das Vordertreffen, die Avantgarde; novissima v. extrema acies; *a' tartalék sereg;* das Hintertreffen, die Arriergarde; acies dextra; *a' sereg jobb szárnya;* der rechte Flügel. 5) *ütközet, tsata;* die Schlacht, das Treffen. Prodire in aciem; *kiállani, p. o. a' tsatapiatzra, vagy a' vetélkedésre, disputálásra;* hervor treten.

Acilia Augusta; *Straubinga, város Bavaridban;* Straubingen, eine Stadt in Bayern.

Acilia Lex, fuit lex apud Romanos de pecuniis repetendis severissimá.

Acilius, ii, Nom. pr. Tribuni plebis apud Romanos, a quo Lex Acilia.

Acimbro, Oppidum Hispaniae.

Acina, vide: Acinus.

Acinăces, Acinăcis, is, m. 3. *kurta kard neme volt, a' Persáknál, Médusoknál és Scithákníl;* eine Art kurzes Schwert.

Acinārius, vel Acinaceus, a, um; *törkölyös, törkölyből álló;* aus Trestern; vinum acinarium; *lőre, tsi-*

ger; der Lauer, Wein von Trestern.

Acīnātĭcĭus, a, um, Acinaticium vinum; *mdslás*, *mdslás bor*; köstlicher, aus getrockneten Weinbeeren gemachter Wein.

Acinos, i, f. 2. *apró bazsalyikom*; klein Basilienkraut. Ocymum minimum. Linn.

Ăcĭnōsus, a, um, *bogyós*, *bogyóvalv. szemmel rakott*, *tömött*; voller Beeren oder Körner. 2) *bogyó vagy szőlőszem formájú*; Beeren ähnlich, voll Weinbeeren.

Ăcĭnus, i, m. Ăcinum, i, n. 2. *bogyótska*, *bogyó*; *p. o. szőlőszem*; eine kleine Beere, z. E. Weinbeere. 2) *mag*, *bogyómag*, *szőlőmag*, *ndszpolyamag*, *'s a' t.* ein kleiner Kern in den Beeren, Mispeln, u. s w.

Ăcĭpenser, ĕris, Ăcipensis, is, m. 3. *tok*; *kedves ízű hal*; der Stör, ein schmackhafter Fisch. Acipenser Sturio.

Ăciris, is, m. fluvius Italiae.

Ăcis, ĭdis, m. 3. fluvius Siciliae. 3. Nom. pr. pastoris ovium.

Ăcīscŭlārĭus, ii, m. 2. *kőfaragó*, *kővágó*; ein Steinmetz.

Ăcīscŭlum, i, n. et Ăcīscŭlus, i, m. 2. *balta*, *kis szekertze*; eine kleine Art, ein Beil.

Ăcīthĭus, ĭi, m. 2. fluvius Siciliae.

Ăciton, i. insula, prope ad Cretam.

Ăclērus, a, um, *örökségből kitagadott*; enterbt.)(

Ăclēti, Adv. *hivatlan*, *hivatlanúl*; unberufen, ungeladen.

Ăclētus, i, m. 2 *hivatlan vendég*, *jövevény vendég*; der ungerufen bey einer Mahlzeit erscheint.

Ăclis, ĭdis, f. 3. *kis dárda*, *hajtó dárdátska*; ein kleiner Wurfspieß.

Acmāstĭcus, a, um, *nevekedő*; zunehmend. Acmastica febris, *nevekedő hideglelés*; zunehmendes Fieber.)(

Ăcme, es, f. summus gradus morbi; 2) Nom. propr. mulieris.

Ăcmon, ŏnis, m. *üllő*, *üllővas*; der Amboß.

Acmŏnĭa, Acmŏna, ae, f. 1. oppidum Phrygiae.

Acmŏnĭdes, ae, m. unus Cyclopum.

Acnua, ae, f. 1. *egy darab föld*, *mellynek széle hossza* 120 *lábnyi*; ein Stück Feldes, 120 Fuß lang und breit.

Acoētus, a, um, *tiszta*, *tsupa*; lauter. Mel acoetum, *szín méz*, *tiszta méz*, lauterer Honig.

Ăcŏlāstus, i, m. 2. *tobzódó*, *eszemiszom ember*; ein Schlemmer, Prasser. 2) *pajkos*, *szilaj*; ein ungezogener Mensch.

Ăcŏli, ōrum, m. plur. *kenyérmorzsa* Brosamen.

Ăcŏlūthus, i, m. fuit apud Graecos famulus et pedissequus. 2) est officium ecclesiae infra subdiaconum; *egyházfi*; der Küster.

Ăcon, ŏnis, f. 3. v. Ace; urbs Phoeniciae.

Ăcŏnae, ārum, f. *rögök*, *göröngyök* Erdklose. 2) *követs*, *kavits*, *békasó* Kieselsteine.

Ăcŏne, es, i. e. cos; *fénkő*; der Wetzstein; 2) urbs in Bithynia, et portus ad Heracleam.

Ăcŏnĭti, Adv. *könnyen*, *fáradtság nélkül*; ohne Mühe.

Ăcŏnītum, i, n. *sisakvirág*, *kék sisakfű*; der Eisenhut, Sturmhut. 2) *akármely méreg*; ein jedes Gift.

Ăcŏntēus, ei, m. Nom. pr. venatoris egregii.

Ăcontĭas, ae, m. 1. meteoron jaculi instar volans, quod Plinius inter genera cometarum refert. 2) *szökő kigyó*, *kurta kigyó*, eine Schießschlange.

Ăcontĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. 1) Amator nobilis puellae Cydippe. 2) mons Beotiae.

Ăcŏpa, ōrum, pl. n. *fáradtság enyhítő ír vagy kenet*; eine Salbe für die Müdigkeit. 2) *fájdalom enyhítő ír*; eine Salbe für jeden Schmerz.

Ăcŏpus, a, um, et Acŏpos, on, *fáradtság és fájdalom enyhítő*: die Müdigkeit und den Schmerz stillend.

Ăcor, ōris, m. *savany*, *savanyúság*; die Säure, der saure Geschmack.

Ăcorna, ae, f. 1. *sárga bogáts*; eine Art gelber Distel.

Acŏrus oder Acŏros, i, f. et Acŏrum vel Acŏron, i, n. 2. i. qu. Calamus aromaticus, vel. Acorus Calamus; *kálmos*, *kálmus*; der Kalmus.

Ăcŏsmĭa, ae, f. *éktelenség*; der Mangel des Schmucks, der Ordnung.

Ăcŏsmus, a, um, *együgyü*, *minden tzifraság nélkül való*, *nem ékesgetett*; ungeziert, ungeschmückt.

Acquĭesco (Adq.), ēvi, ētum, ĕre, 3. (ad et quiesco), *kinyúgodni*, *megnyúgodni*; ausruhen oder ruhen, vom Körper. 2) v. c. in re aliqua, alicui rei; *megnyúgodni valamin*, *vagy-*

rajta, jórá hagyni valamit; mit etwas zufrieden seyn, sich beruhigen, seine Beruhigung worin finden. 3) *vigasztalni magát valamivel*; sich womit beruhigen. 4) *alieni*; *örülni*, *örvendeni valakinek*; vergnügt seyn, sich ergötzen.

Acquīro (Adq.), sīvi, sītum, rĕre, 3. (ad et quaero), v. c. dignitatem, opes, divitias; *szerezni, szert tenni reá, keresni magának, nyerni, megnyerni valamit*; erwerben, verschaffen, sich verschaffen.

Acquīsītio, ōnis, f. 3. *szerzés*, *szertétel*; *kereset*, *szerzemény*; die Erwerbung. 2) *keresetmód*; Erwerbungsart.

Acquīsītus, a, um, *keresett*, *szerzett*; erlangt, erworben.

Acra, ae, f. 1. *tsúts*; eine Spitze. 2) *fok*,*promontorium*; ein Vorgebirge.

Acrae, arum, pl. oppidum Siciliae.

Acraea, ae, f i. e. Juno, apud Corinthios.

Acrăgas, antis, m. 3. mons et urbs Siciliae.

Acrămentum, i, n. 2. *nevekedés*, *szaporodás*; Vermehrung.)(

Acrātisma, ătis, n. et Acrătismus, i. m. *kenyérebéd*; Morgenessen, Morgenbrot.

Acrātŏphŏrum, i. n. vas; *bortartó faedény, p. o. kulats, tsutora, tsobány, légely*; ein hölzernes Weingefäß.

Acrātus, a, um, *nem kevert*, *tiszta*; ungemenget, lauter.

Acre, Adv. Vide, Acriter.

Ăcre, urbs et portus Phoeniciae.

Acrēdo, ĭnis. f. (acer), *erősség, tsipősség*: Schärfe, scharfer Geschmack.

Acrēdŭla, ae, f. 1. *bizonytalan mitsoda madár neve volt*; eine Art Vogel.

Acrĭcŭlus, a, um, *erősőtske, tsipőske*; etwas scharf.

Acrĭfŏlĭus vel Aquifolius, a,um,*hegyes levelű*; spitzig-blätterig. Ilex aquifolia v. aquifolium, *téli magyal*; Stecheiche, Stechpalme.

Acrilla, ae, Acrillae, arum, oppidum Siciliae.

Ăcrĭmōnia, ae, f. 1. *tsipősség*, *erős íz*; die Schärfe in der Empfindung des Geschmacks. 2) in vultu; *keménység*, *komorság*; die Schärfe, Strenge, Heftigkeit. 3) ingenii atque animi; *éles elméjüség*; die Scharfsinnigkeit.

Ăcris, ĭdis, f. 3. *sáska*: die Heuschrecke.

Ăcrĭsĭōnaeus, Ăcrĭsĭōnēus, a. um, i. e. Danaë, filia Acrisii.

Acrisionēis, ĭdis, f. v. Acrisionaeus.

Ăcrĭsĭōnĭădes, ae, m. i. e. Perseus, unus ex posteris Acrisii.

Ăcrĭsĭus, ĭi, Nom. pr. Fuit filius Abantis, rex Argivorum et pater Danaës.

Ăcrĭtas, ātis, f. i. q. acritudo.

Acrītas, ae, promontorium in Peloponneso.

Ăcrĭter, Adv. *erősen*, *keményen*, *nagyon*; *p. o. beszéllni*, *kiáltani*; scharf, heftig, stark mit angestrengten Kräften. 2) v. c. videre vitia, intelligere, contemplari; *szorosan*, *jól*, *szemesen*; scharf, scharfsichtig, genau. 3) *bátran*, *vitézül*; lebhaft, muthig. Comp. acrius; Sup. acerrime.

Ăcrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *erősség*, *tsipősség*, *tsipős íz*; die Schärfe, z. B. des Geschmacks der Säfte. 2) *bátorság*, *elevenség*; die Muthigkeit, Lebhaftigkeit.

Ăcrŏāma, ătis, n. 2. *hallást gyönyörködtető múlatság*, *p. o. muzsika*, *komédia*, *'s a' t*.. Ergötzung der Ohren, Unterhaltung. 2) *füleket múlattató*; ein Ergötzer oder Unterhalter.

Ăcrŏāsis, is, f. 3. *hallgatás*; das Hören, Zuhören. 2) *a' mit hallgat valaki*, *p*, *o. tanító tudós beszéd*, *'s a' t*. das, was angehört wird, eine gelehrte Vorlesung. 3) *Akadémia*, *tudósak társasága*; Academie oder gelehrte Gesellschaft.

Ăcrŏātērĭum, ĭi, n. 2. *auditórium*, *hallgatópalota*; ein Hörsaal.

Acroăthon, i, n. urbs Thraciae.

Ăcrŏcĕraunĭus, a, um, Acroceraunii montes; sunt montes excelsi in Epiro, dividentes mare Jonium ab Adriatico. 2) Acroceraunia, orum, pl. i. e. loca noxia in genere.

Ăcrŏcōlĭa, orum, n. plur. scil. Anseris; *lúd aprólékja*, *lúdaprólék*; junge Gans.

Ăcrŏcŏmus, i, m. *hosszszúhajú*; der lange Haare hat.

Ăcrŏcŏrĭum, ĭi, n. bulbi species.

Ăcrŏlŏchĭas, promontorium in Aegypto.

Ăcrōmium, ĭi, n. *vállperetz*, *vállhegy*; der oberste Theil der Schulter, das Haupt des Schulterbeins.

Ăcron, ōnis, m. 3. rex Ceninensium a Romulo obtruncatus. 2) fuit Grammaticus. 3) medicus Agrigentinus.

ger; der Lauer, Wein von Trestern.

Acinātĭcĭus, a, um, Acinaticium vinum; *máslás*, *máslás bor*; köstlicher, aus getrockneten Weinbeeren gemachter Wein.

Acĭnos, i, f. 2. *apró bazsalyikom*; klein Basilienkraut. Ocymum minimum. Linn.

Acĭnōsus, a, um, *bogyós*, *bogyóvalv. szemmel rakott*, *tömött*; voller Beeren oder Körner. 2) *bogyó vagy szőlőszem formájú*; Beeren ähnlich, voll Weinbeeren.

Acinus, i, m. Acinum, i, n. 2. *bogyótska*, *bogyó*; *p. o. szőlőszem*; eine kleine Beere, z. E. Weinbeere. 2) *mag*, *bogyómag*, *szőlőmag*, *naszpolyamag*, *'s a' t.* ein kleiner Kern in den Beeren, Mispeln, u. s. w.

Acipenser, ĕris, Acipensis, is, m. 3. *tok*; *kedves ízű hal*; der Stör, ein schmackhafter Fisch. Acipenser Sturio.

Aciris, is, m. fluvius Italiae.

Acis, ĭdis, m. 3. fluvius Siciliae. 3. Nom. pr. pastoris ovium.

Acīscŭlārius, ĭi, m. 2. *kőfaragó*, *kővágó*; ein Steinmetz.

Acīscŭlum, i, n. et Aciscŭlus, i, m. 2. *balta*, *kis szekertze*; eine kleine Art, ein Beil.

Acīthius, ĭi, m. 2. fluvius Siciliae.

Aciton, i. insula, prope ad Cretam.

Aclērus, a, um, *örökségből kitagadott*; enterbt.)(

Aclēti, Adv. *hivatlan*, *hivatlanúl*; unberufen, ungeladen.

Aclētus, i, m. 2 *hivatlan vendég*, *jövevény vendég*; der ungerufen bey einer Mahlzeit erscheint.

Aclis, ĭdis, f. 3. *kis dárda*, *hajtó dárdátska*; ein kleiner Wurfspieß.

Acmăstĭcus, a, um, *nevekedő*; zunehmend. Acmastica febris, *nevekedő hideglelés*; zunehmendes Fieber.)(

Acme, es, f. summus gradus morbi; 2) Nom. propr. mulieris.

Acmon, ŏnis, m. *üllő*, *üllővas*; der Amboß.

Acmŏnia, Acmŏna, ae, f. 1. oppidum Phrygiae.

Acmŏnides, ae, m. unus Cyclopum.

Acnua, ae, f. 1. *egy darab föld, mellynek széle hosszsza 120 lábnyi*; ein Stück Feldes, 120 Fuß lang und breit.

Acoetus, a, um, *tiszta*, *tsupa*; lauter. Mel acoetum, *szín méz*, *tiszta méz*, lauterer Honig.

Acŏlāstus, i, m. 2. *tobzódó*, *eszemiszom ember*; ein Schlemmer, Prasser. 2) *pajkos*, *szilaj*; ein ungezogener Mensch.

Acŏli, ōrum, m. plur. *kenyérmorzsa*; Brosamen.

Acŏlūthus, i, m. fuit apud Graecos famulus et pedissequus. 2) est officium ecclesiae infra subdiaconum; *egyházfi*; der Küster.

Acon, ŏnis, f. 3. v. Ace; urbs Phoeniciae.

Acŏnae, ārum, f. *rögök*, *göröngyök*; Erdklose. 2) *követs*, *kavits*, *békasó*; Kieselsteine.

Acŏne, es, i. e. cos; *fénkő*; der Wetzstein; 2) urbs in Bithynia, et portus ad Heracleam.

Acŏnīti, Adv. *könnyen*, *fáradtság nélkül*; ohne Mühe.

Acŏnitum, i, n. *sisakvirág*, *kék sisakfű*; der Eisenhut, Sturmhut. 2) *akármely méreg*; ein jedes Gift.

Acŏntēus, ei, m. Nom. pr. venatoris egregii.

Acontĭas, ae, m. 1. meteoron jaculi instar volans, quod Plinius inter genera cometarum refert. 2) *szökő kigyó*, *kurta kigyó*, eine Schießschlange.

Acontĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. 1) Amator nobilis puellae Cydippe. 2) mons Beotiae.

Acŏpa, ōrum, pl. n. *fáradtság enyhítő ír vagy kenet*; eine Salbe für die Müdigkeit. 2) *fájdalom enyhítő ír*; eine Salbe für jeden Schmerz.

Acŏpus, a, um, et Acŏpos, on, *fáradtság és fájdalom enyhítő*: die Müdigkeit und den Schmerz stillend.

Acor, ōris, m. *savany*, *savanyúság*; die Säure, der saure Geschmack.

Acorna, ae, f. 1. *sárga bogáts*; eine Art gelber Distel.

Acŏrus oder Acŏros, i, f. et Acŏrum vel Acŏron, i, n. 2. i. qu. Calamus aromaticus, vel. Acorus Calamus; *kálmos*, *kálmus*; der Kalmus.

Acŏsmia, ae, f *éktelenség*; der Mangel des Schmucks, der Ordnung.

Acŏsmus, a, um, *együgyű*, *minden tzifraság nelkül való*, *nem ékesgetett*; ungeziert, ungeschmückt.

Acquĭesco (Adq.), ēvi, ētum, ĕre, 3. (ad et quiesco), *kinyúgodni*, *megnyúgodni*; ausruhen oder ruhen, vom Körper. 2) v. c. in re aliqua, alicui rei; *megnyúgodni valamin, vagy*

rajta. *jövd hagyni valamit*; mit etwas zufrieden seyn, sich beruhigen, seine Beruhigung worin finden. 3) *vigasztalni magát valamivel*; sich womit beruhigen. 4) *alicui*; *örülni*, *örvendeni valakinek*; vergnügt seyn, sich ergötzen.

Acquīro (Adq.), sīvi, sītum, rěre, 3. (ad et quaero), v. c. dignitatem, opes, divitias; *szerezni, szert tenni reá, keresni magának, nyerni, megnyerni valamit*; erwerben, verschaffen, sich verschaffen.

Acquīsītio, ōnis, f. 3. *szerzés*, *szertétel*; *kereset*, *szerzemény*; die Erwerbung. 2) *keresetmód*; Erwerbungsart.

Acquīsītus, a, um, *keresett*, *szerzett*; erlangt, erworben.

Acra, ae, f. 1. *tsúts*; eine Spitze. 2) *fok*, *promontorium*; einVorgebirge.

Acrae, arum, pl. oppidum Siciliae.

Acraēa, ae, f i. e. Juno, apud Corinthios.

Acrăgas, antis, m. 3. mons et urbs Siciliae.

Acrāmentum, i, n. 2. *nevekedés*, *szaporodás*; Vermehrung.)(

Acrātisma, ătis, n. et Acrātismus, i. m. *kenyérebéd*; Morgenessen, Morgenbrot.

Acrātŏphŏrum, i. n. vas; *bortartó faedény*, *p. o. kulats, tsutora, tsobány, légely*; ein hölzernes Weingefäß.

Acrātus, a, um, *nem kevert*, *tiszta*; ungemenget, lauter.

Acre, Adv. Vide, Acriter.

Ăcre, urbs et portus Phoeniciae.

Ăcrēdo, ĭnis. f. (acer), *erősség*, *tsipősség*: Schärfe, scharfer Geschmack.

Ăcrēdŭla, ae, f. 1. *bizonytalan mitsoda madár neve volt*; eine Art Vogel.

Ăcrĭcŭlus, a, um, *erősötske*, *tsipőske*; etwas scharf.

Ăcrifŏlius vel Aquifolius, a, um, *hegyes levelű*; spitzig-blätterig. Ilex aquifolia v. aquifolium, *téli magyal*; Stecheiche, Stechpalme.

Acrilla, ae, Acrillae, arum, oppidum Siciliae.

Ăcrimōnia, ae, f. 1. *tsipősség*, *erős iz*; die Schärfe in der Empfindung des Geschmacks. 2) in vultu; *keménység*, *komorság*; die Schärfe, Strenge, Heftigkeit. 3) ingenii atque animi: *éles elméjüség*; die Scharfsinnigkeit.

Ăcris, ĭdis, f. 3. *sáska*: die Heuschrecke.

Ăcrīsĭōnaeus, Ăcrīsĭōnēus, a. um, i. e. Danaë, filia Acrisii.

Acrisionēis, ĭdis, f. v. Acrisionaeus.

Ăcrīsĭōnĭădes, ae, m. i. e. Perseus, unus ex posteris Acrisii.

Ăcrīsĭus, ĭi, Nom. pr. Fuit filius Abantis, rex Argivorum et pater Danaës.

Ăcrītas, ātis, f. i. q. acritudo.

Acrītas, ae, promontorium in Peloponneso.

Ăcrĭter, Adv. *erősen*, *keményen*, *nagyon*; *p. o. beszéllni, kiáltani*; scharf, heftig, stark mit angestrengten Kräften. 2) v. c. videre vitia, intelligere, contemplari; *szorosan*, *jól*, *szemesen*; scharf, scharfsichtig, genau. 3) *bátran*, *vitézül*; lebhaft, muthig. Comp. acrius; Sup. acerrime.

Ăcrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *erősség*, *tsipősség*, *tsipős iz*; die Schärfe, z. B. des Geschmacks der Säfte. 2) *bátorság*, *elevenség*; die Muthigkeit, Lebhaftigkeit.

Ăcrŏāma, ătis, n. 2. *hallást gyönyörködtető múlatság*, *p. o. muzsika, komédia, 's a' t.*. Ergötzung der Ohren, Unterhaltung. 2) *füleket múlattató*; einErgötzer oderUnterhalter.

Ăcrŏāsis, is, f. 3. *hallgatás*; das Hören, Zuhören. 2) *a' mit hallgat valaki*, *p. o. tanító tudós beszéd, 's a' t.* das, was angehört wird, eine gelehrte Vorlesung. 3) *Akadémia, tudósok társasága*; Academie oder gelehrte Gesellschaft.

Ăcrŏātērĭum, ĭi, n. 2. *auditórium*, *hallgatópalota*; ein Hörsaal.

Ăcroăthon, i, n. urbs Thraciae.

Ăcrŏcĕraunĭus, a, um, Acroceraunii montes; sunt montes excelsi in Epiro, dividentes mare Jonium ab Adriatico. 2) Acroceraunia, orum, pl. i. e. loca noxia in genere.

Ăcrŏcōlĭa, orum, n. plur. scil. Anseris; *lúd aprólékja*, *lúdaprólék*; junge Gans.

Ăcrŏcŏmus, i, m. *hosszszúhajú*; der lange Haare hat.

Ăcrŏcŏrĭum, ĭi, n. bulbi species.

Ăcrŏlŏchĭas, promontorium in Aegypto.

Ăcrōmium, ĭi, n. *vállperetz*, *vállhegy*; der oberste Theil der Schulter, das Haupt des Schulterbeins.

Ăcron, ōnis, m. 3. rex Ceninensium a Romulo obtruncatus. 2) fuit Grammaticus. 3) medicus Agrigentinus.

Ăcrŏnĭus lacus, *az Uberling tava, a' Bodáni tó része;* der Überlinger See, ist ein Theil des Bodensees.

Ăcrŏnyctae stellae, quae tunc oriuntur, dum sol occidit.

Ăcrŏnĭctus, a, um, i. e. vespertinus.

Ăcrŏpŏdĭum, *a' bálványoszlop talpköve;* das Postament einer Statue.

Ăcrŏpŏlis, is, f. 3. pars Athenarum. Athenae olim in tres partes divisae: in arcem Acropolim, in urbem Asty, et in Pyraeeum portum.

Ăcrostĭchis, ĭdis, f. 3. *szóelejű verssorok;* Verse, deren erste Buchstaben einen Nahmen oder einen Spruch ausdrücken.

Acrōtērium, ĭi, n. *felső tsútsa v hegye valáminek, p. o. hegynek;* der äußerste hervorstehende Theil eines Berges u. s. w. 2) *az oszlop fejezet felső lapfedele és a' rajta lévő tzifraságok*, der Bilderstuhl der Säulen. 3) *szélvitorla a' házak tetején, 's a' t.;* die Wetterfahne. 3) *fok, promontórium:* das Vorgebirge.

Acrothon, Acroothon vel Acroathon, urbs in Macedonia.

Acsi, ac si; *mintha;* als wenn.

Acta, ae, f. 1. *tengerpart, révpart a' tenger mellet;* das Ufer des Meeres, Seeufer. 2) *múlatóhely a' tengerparton;* Aufenthalt am Seeufer.

Acta, ōrum, pl. n. *viselt dolgok, tettek, tselekedetek;* Thaten. Acta belli; *hadi dolgok, hadi történetek;* Kriegsvorfälle. Acta forensia; *törvényes dolgok;* Gerichtsacten.

Actaea, ae, f. 1. *takta (növevény);* der Attich, Christophskraut. 2) cognomen Cereris.

Actaeon, ŏnis, Nom. pr. fuit venator a Diana in cervum conversus, et a canibus suis dilaceratus.

Actaeus, a, um, *parti, parton lakó v. lévő;* am Ufer befindlich, uferlich; 2) in Attica natus. 3) i. qu. Atheniensis.

Acte, es, f. *part, parton fekvő tartomány;* das Ufer, Uferland. 2) i. e. regio Attica in Graecia, ubi sita erat urbs Athenarum. 3) ebulus; *földi bodza, borza;* Krauthollunder.

Actĭăcus, a, um, *Actiumi, Actiumbeli;* Actium betreffend; dahin gehörig.

Actĭas, ădis, f. *Atticai, Athenébeli;* Attisch oder Athenisch. 2) femina Atheniensis, vel Graeca.

Actĭo, ōnis, f. 3. (ago), *tselekedet, tett;* das Thun, die Verrichtung, Handlung. Rerum actio; *valamelly dolognak végrehajtása;* die Verrichtung einer Sache. Gratiarum actio; *köszönet, megköszönés;* die Danksagung. 2) *munkásság, szorgalmatosság;* die Thätigkeit, Geschäftigkeit. 3) *ügyes bajos dolgok folytatása, törvénykezés;* gerichtliche Handlungen. Actionem instituere, vel intendere; *panaszt tenni valaki ellen, bevádolni valakit;* eine Klage anstellen, verklagen. Prima actio; *a' panasz maga;* die Klage, Klagformel. 4) v. c. de pace; *alkudozás;* eine Unterhandlung. 5) *az orátoroknál: az előadás, ékes előadás módja;* bey Rednern: der Vortrag der Rede; der rednerische Vortrag.

Actĭōnārĭus, ĭi, m. 2. *végrehajtó;* der Ausführer.

Actĭōsus, a, um, id quod: factiosus; *pártoskodó, nyughatatlan, háborúság szerző;* unruhig, zänkisch.

Actĭtātĭo, ōnis, f. 3. *törvénykezés, ügy;* Handlung vor Gerichte.

Actĭto, āvi, ātum, āre, 1. causas multas; *törvénykezni, pereket folytatni;* viele Prozesse führen.

Actĭum, ĭi, n, promontorium et oppidum Epiri.

Actĭuncŭla, ae, f. 1. *rövid beszéd a' törvényszék előtt;* eine kleine gerichtliche Rede.

Actius, a, um, i. q. Actiacus.

Actīve, Adv. *tselekedve;* thätlich.

Actīvus, a, um, *munkás, serény;* thätig, wirkend 2) *tselekvő, tselekedetet jelentő;* wirkend.

Actor, ōris, m. (ago) 3. v. c. pecoris; *hajtó, pásztor;* ein Treiber. 2) rerum, causae; *ügybiztos, ügyfolytató, ügyész;* der Verrichter, Ausführer, Agent, Advokat, Verwalter, Sachwalter. 3) personae; vel Comediae actor; *nézőjátékos, nézőjátszó, aktor;* der Acteur, Schauspieler. 4) in judicio; *felperes,* der Kläger vor Gericht.

Actor, ōris, m. 3. Nom. pr. Rex in Phthia et avus Patrocli.

Actŏrĭdes, ae, i. e. filius vel unus ex posteris Actoris. v. c. Patroclus.

Actrix, īcis, f. id quod Actor in masc. genere.

Actūālis, e, *munkában való, gyakor-*

ldsban lévő, *valóságos*; thätig, wirksam, praktisch, wirklich.

Actŭārĭŏlum, i. n. (sc. navigium), *sajka*; ein kleines Ruderschiff, Barke, Jagdschiff.

Actŭārĭus, a, um (ago), *evezővel hajtható*; was getrieben wird; actuarium navigium, actuaria navis; *evezős sajka*, *bárka*; ein Ruderschiff, Brigantine, Galeere.

Actŭārĭus, ii, m. 2. *törvényes iró*, *vagy jegyző*, *másoló*; ein Notarius, Schreiber, Canzelist. Suet.

Actuōse, Adv. *elevenséggel*, *eleven előadással*, *hathatósan*, *p. o. beszéllni*; mit Lebhaftigkeit, z. B. reden.

Actŭōsus, a, um, *eleven*, *hathatós*, *munkás*, *serény*; voller Thätigkeit, thätig, wirksam, activ.

Actus, us, m. 4. (ago): *akármelly tselekedet*, *tétel*, *tett*, *dolog*, *munka*, *mozgás*; eine Handlung, That, Verrichtung, Bewegung. Herculei actus; *Herkulesi tettek*, *nagy munkák*, *v. dolgok*; große Thaten, schwere mühevolle Dinge. 2) pecoris; *hajtás*; das Treiben des Viehes. 3) actus forensis; *ügy*, *per*, *processus*; ein Prozeß. 4) actus quadratus; *szántó föld mellynek széle hoszsza 120 lábnyi*; ein Stück Feldes 120 Fuß lang und breit. 5) *szekérút a' szántóföldek között*; eine Feldstrasse. 6) *felvonás a' teátromban*, *a' játék részei vagy felvonásai*; der Act, Aufzug. 7) *előadás*; die Vorstellung einer Sache.

Actus, a, um, *tett*, *tselekedett*, *véghez vitt*, *hajtott*; gethan, getrieben, geführt. Actum agere; *hijjában igyekezni*, *hijjábavaló munkát tenni*; eine vergebliche Arbeit thun. Actum (i. e. ratum) habeo; *nem bánom*; ich lasse mir es gefallen.

Actūtum, Adv. *egyszeriben*, *azonnal*, *tüstént*; alsbald, sogleich.

Ăcŭārĭus ĭi, m. 2. *tötsindló*, *tős*, *tődros*; der Nadeln macht, der damit handelt, Nadler.

Ăcŭātĭo, vel Ăcŭĭtio, ōnis. f. 3. *erősebbitése az orvosságnak*; die Schärfung der Arzney, Verstärkung ihrer Kraft.)(

Ăcuātus, a, um, *erösbitett*; geschärft, stärker gemacht.

Ăcŭla, ae, f. 1. *tötske*; eine kleine Nadel.

Ăcŭlĕātus, a, um, *tövises*, *tüskés*, *szúrós*, *fúlánkos*, *p. o. méh*; stachelig, mit Stacheln versehen, z. B. Kräuter, Bienen rc. 2) literae, verba; *szúrós*, *fúlánkos*; spitzig; beissend. 3) *veszedelmes*; gefährlich.

Ăcŭlĕus, i, m. (acus), *fúlánk*, *a' méhekben 's a' t.*; der Stachel, scharfe Spitze, z. B. der Bienen, Scorpionen. 2) *tövis*, *tüske*; der Stachel, z. B. der Stachelschweine, der Disteln u. s. w. 3) Trop. v. c. orationis, contumeliarum; *sértő fúlánk*, *sértegétő szó*, *fájdalmas*; beissende, spitzige Worte, schmerzhafte Reden.

Ăcūmen, ĭnis, n. 2. rostri, aculei; *a' hegye valaminek*; die Spitze. 2) saporis, ingenii; *éle*, *tsipőssége valaminek*; die Schärfe. 3) *élesség*, *elmésség*, *elmés béldtás*, *elme*; die Scharfsinnigkeit, der Witz, die Schärfe im Beweisen.

Ăcūmĭnātus, a, um, *kihegyzett*, *meghegyzett*; zugespitzt. 2) *élesitett*, geschärft.

Ăcūmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *kihegyezni*, *meghegyezni*; spitzen, spitzig machen.

Ăcŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. v. c. ensem, falcem; *élesitni*, *köszörülni*, *kiköszörülni*, *fenni*, *megfenni*, *kifenni*; schärfen, scharf machen, wetzen, spitzig machen, spitzen. 2) Trop. mentem, ingenium, oculos, vel aciem oculorum; *élesitni*, *erősitni*; schärfen, stärken. 3) *okosabbá*, *eszesebbé tenni*; klüger machen. 4) iram, aliquem ad crudelitatem; *ingerleni*, *biztatni*; reitzen, anreitzen, ermuntern, erregen, aufmuntern.

Ăcūpēdĭus, ii, m. *sebes lábú*, *sebes menő*, *jó gyalog*; geschwind zu Fuße.

Ăcūpĭctor, ōris m. 3. *himvarró*; der Sticker.

Ăcūpĭctūra, ae, f. 1. *himvarrás*; die Stickerey.

Ăcūpictus, a, um, *kivarrott*, *kihimezett*, *himvarrott*: mit der Nadel gestickt.

Acus, i, m. 2. *tőorrúhal*; die Meernadel.

Ăcus, ĕris, n. 3. *polyva*, *pelyva*, *törek*; die Spreu. 2) *korpa*: die Kleyen.

Ăcus, us, f. 4. *tő*, *varrótő*, *gombostő*; die Nadel, z. B. Nähnadel, Stecknadel. Acu pingere; *kivarrni*, *kihimelni*; sticken. Rem acu tetigi-

sti; *jól találtad a' dolgot, v. egészszen eltaláltad;* du hast es genau getroffen.

Acūstĭca, ōrum, n. plur. scil. Remedia; *hallást orvosló szerek*; Mittel für das Gehör.)(

Acūstĭcus, a, um, *hallást illető*, *hallásra tartozó*; zum Hören gehörig. Nervi acustici; *halló inrostok*; die Gehörnerven.

Acūtālis, e, *hegyes, kihegyzett*; spitzig, zugespitzt.

Acūtāngŭlus, a, um, *hegyes szegletű, élesszegű*; scharfeckigt, spitzwinklicht.

Acūtātus, a, um, *kihegyzett*; geschärft, spitzig gemacht.

Acūte, Adv., *hegyesen*; spitzig. 2) v. c. videre, audire; *élesen, jól*; scharf, klar, hell. 3) v. c. cogitare: *elmésen, fellengősen*; scharf, scharfsinnig, witzig. Comp. acutius. Sup. acutissime.

Acūtēlla, ae, f. 1. *ekeakadály, gerlitzetövis, iglitze*; Haubechel, gewisses Kraut.

Acūtĭātōr, ōris, m, 3. *köszörűs*; ein Schleifer.)(

Acūtŭlus, a, um, *élesetske*; etwas scharf. 2. *elmés*; scharfsinnig, spitzfindig.

Acūtus, i, m. 2. *tzövek, ék*; hölzerner Nagel, Pflock, Keil.

Acūtus, a, um, *hegyes, kihegyzett, kiköszörült, kifent*; gespitzt, geschärft, gewetzt. 2) *éleshangú*; lauttönend. 3) *ravasz*; listig. 4) *éleslátású, élesszemű*; scharfsehend. 5) *veszedelmes, terhes*; gefährlich, heftig; morbus acutus; *terhes és veszedelmes betegség*, eine heftige und gefährliche Krankheit. 6) *finom, éles, fellengős, p. o. gondolat*; subtil, durchdringend. 7) ingenium acutum; *éles elme, nagy belátású elme*; ein kluger scharfsinniger Kopf. 8) v. c. gelu, calor; *erős, kemény, nagy*; scharf, stark, heftig.

Acylās, ae, m. Nom. pr. Fuit Philosophus.

Acylon, i, n. Acylos, i, m. *élődi fagyöngy*; Eichenmistel od. Mispel.

Acylonĭum, ĭi, n, 2. *rozmaring neme*; gewisse Art von Rosmarin.

Acylos. i, f. *magyalmakk*; die Eichel von einer Steineiche.

Acytos, i, f. insula Melos, hodie Candia.

Ad, Praep., reg. Accus. 1) *-hoz, -hez*; zu; venire ad aliquem: *valakihez menni, v. jönni*; zu einem kommen. 2) *-ra, -re, felől*; von, zu, zur; ad dextram; *jobbra, jobb felől, jobb kéz felől*; zur Rechten; ad sinistram; *balra, balfelől, bal kéz felől*: zur Linken. 3) *felé, ra, re*; gegen; ad meridiem; *délre, dél felé*; gegen Mittag. 4) *-hoz közel, -hez közel*; nahe bey; ad urbem; *a' városhoz közel*; nahe bey der Stadt. 5) *-kor, -ra, -re, (időre)*; um; ad id tempus; *akkorra, arra az időre*; zu dieser Zeit, um diese Zeit; ad vesperum; *estvére, estve felé*: zu oder gegen Abend. 6) *-ig*, bis; ad lucem dormitare; *világos virradtig aludni*; bis auf den lichten Tag schlafen; ad satietatem; *az elégségig*; bis zur Genüge: ad numum; *egy pénzig, egy fillérig*; auf den Pfennig. 7) *szerént*; nach; ad normam; *a' szabás szerént, a' szabott rend szerént*; nach der Vorschrift. 8) *-n túl, -nál tovább, nél tovább, mulva*; über, in; ad decem annos; *tíz esztendőnél tovább*; über zehn Jahre; ad annum; *egy esztendő mulva, jövő esztendőre*; in einem Jahre, aufs Jahr. 9) *-on, -en, -ra, -re*; an, auf: ad diem venire; *a' meghatározott napon v. napra megjelenni*; am bestimmten Tage kommen. 10) *mintegy, felé, körülbelől*; gegen, beyläufig; ad octingentos homines caesi sunt. Liv. 11) ad, pro, in: Corpus ad urbem devectum, loco; in urbem. Sveton. 12) hoc nihil ad me; *ez én reám nem tartozik*; dieses geht mich nichts an. 13) ad literam, ad verbum; *szóról szóra*; von Wort zu Wort, wörtlich. 14) ad summum; *legfeljebb*; aufs höchste. 15) ad hoc, ad haec; *ezen felyül, e' felett*; über dieß.

Ădactĭo, ōnis, f. 3. *erőltetés, ráhajtás, kénszerités valamire*; der Zwang, die Zwingung.

Adactus, a, um, *ráhajtott, ráerőltetett, erővel kénszerittetett.*

Ădactus, us, m. 4. *kénszerités, erőltetés, ráhajtás*; das Treiben.

Adad, Deus Assyriorum.

Ădāda, ae, f. oppidum in Pisidia ad montem Taurum.

Adae, ārum, f. plur. urbs in Asia.

Ădaequātĭo, ōnis, f. 3. *hasonló felosztás*; eine gleiche Eintheilung.

Ădaeque, Adv., i. q. aeque, *szint úgy*, *éppen úgy*; eben so, auf eben die Art.

Ădaequo, āvi, ātum, āre, 1. *egyengetni*, *egyenlitni*, *egyenlövé tenni*; ebnen, glatt, gleich machen; solo adaequare: *földig lerontani*; der Erde gleich machen. 2) se alicui; *egybevetni*, *egybehasonlitni*, *felérni vele*; vergleichen, gleich kommen. 3) *egyenlő lenni*; gleich seyn. 4) *megegyezni egymás között*; sich mit einander vergleichen.

Ădaero, āre, 1. *pénz szerént a' betsét felvetni*; nach Gelde anschlagen. 2) *öszvevetni*, *felvetni*; zusammen rechnen, berechnen.

Adaestuo, āre, 1. *forró meleg lenni*; große Hitze haben, brausen.

Ădaggĕro, āvi, ātum, āre, 1. *rakásra hányni*, *felhalmozni*; anhäufen.

Adăgio, ōnis, f. 3. i. qu. adagium.

Ădăgĭum, i, n. 2. *példabeszéd*; ein Sprichwort.

Ădagnitĭo, ōnis, f. 3. i. qu. cognitio.

Ădallĭgo, āre, 1. ad rem, vel rei; *hozzákötni valamihez*; anbinden an etwas.

Ădām, indeclin. Ădāmus, i, m, 2. Nom. pr. *Ádám*; Adam.

Ădămāna, ae, f. oppidum Syriae.

Ădămantēus, a, um, *gyémánt*, *gyémántból való*; Diamanten. 2) *felette kemény*; sehr hart.

Ădămantĭnus, a, um, i. q. adamanteus.

Ădămantis, ĭdis, f. 3. *varázslófű*; ein gewisses unzerreibliches, zauberisches Kraut.

Ădămas, antis, m. 3. *gyémánt*; der Diamant, Demant. 2) *gyémánt keménységű atzél, vas, 's a' t.* ein Stahl oder Eisen wie Diamant.

Ădămāstus, i, m. Nom. pr. Pater Achaemenidis, popularis Ulyssis.

Ădămătĭcus, a, um, Adamatica arbor, i. e. Adami arbor in horto Paradisi.

Ădămātor, ōris, m. 3. i. q. amator; *szerető*; der Liebhaber. 2) *szerelmes ember*; ein sehr verliebter Mensch.

Ădămātrix, īcis, f. 3. *szerető*; eine Liebhaberinn.

Ădambŭlo, āre, 1. *járkálni*, *sétálni*; dabey hergehen, spatzieren.

Ădămo, āvi, ātum, āre, 1. *megszeretni*, *megkedvelleni*; liebgewinnen. 2) *gyönyörködni benne*, *kedvelleni valamit*; Vergnügen woran finden.

Ădamplĭo, āre, 1. *kitágitni*, *kibövitni*; sehr erweitern.

Ădāna, ae, f. 1. oppidum in Cilicia.

Ădăpĕrĭo, erŭi, ertum, īre, 4. i. qu. aperio; *kinyitni*, *felnyitni*, *megnyitni*, *kitárni*, *p. o. az ajtót*; eröffnen, aufmachen. 2) *kitakarni*, *kifedni*: aufdecken, entblößen oder nicht bedecken. 3) caput; *levenni a' kalapját*, *süvegét*; den Kopf entblößen. 4) *felfedezni*, *felfedni*, *kitakarni*, enthüllen sichtbar machen.

Ădăpertĭlis, e, *kinyitható*, *felnyitható*; was sich eröffnen, aufmachen läßt.

Adăpertio, ōnis, f. 3. *kinyitás*, *felnyitás*; die Eröffnung.

Adăpertus, a, um, *kinyitott*, *nyitvalévő*; eröffnet, aufgethan.

Adapto, āvi, ātum, āre, 1. aliquid rei; *hozzászabni*, *v. alkalmaztatni*; einrichten nach etwas, anfügen.

Ădăquo, āre, 1. *megvizezni*; wässern. 2) *megöntözni*, *meglotsolni*; begießen. 3) *itatni*, *megitatni*; tränken, z. B. das Vieh.

Ădăquor, ātus sum, āri, *vizet hozni*; Wasser hohlen.

Adarca, ae, f. et Adarces, ae, m. *a' vízi plánták tövire ragadó nyálkás és tajtékos nedvesség*: ein dicker Schaum, welcher sich unten an die Wasserpflanzen anlegt.

Ădārĕo, ŭi, ēre, 2. *elszáradni*, *öszveszáradni*, *megszáradni*; trocknen, ganz dürr werden, eintrocknen.

Adāresco, rui, escĕre. 3. idem.

Ădārtĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. sive Ārthrōdĭa, *izesülés*; eine flache Einlenkung der Gebeine.

Ădāssint, (Adaxint) Obsol. i. qu. Adigant, adegerint.

Ădāucto, āre, 1. *szaporitni*, *nevelni*, *bővitni*; sehr vermehren.

Ădāuctor, ōris, m. 3. *szaporitó*, *bővitő*; der Vermehrer.

Ădāuctus, m. 4. *szaporitás*, *bövités*; die Vermehrung. Lucret.

Adauctus, a, um, *szaporitott*, *bövitett*; vermehrt.

Ădaugeo, xi, ctum, ēre. 2. i. qu. augeo; *szaporitni*, *bővitni*, *nevelni*, *nagyobbitni*; vermehren, vergrößern.

Ădaugesco, escĕre, 3. *nevekedni*, *nő-*

ni, szaporodni; zunehmen, wachsen, sich vermehren.

Adbĭbo, ĭbi, ibĭtum, bĭbĕre, 3. *inni, meginni*: trink^n. 2) *besszívni magába*; einsaugen.

Adbĭto, ĕre, obsol. *odamenni*; hinzugehen.

Adblandĭor, ītus sum, īri. 4. *hízelkedni*; schmeicheln.

Adblătĕro, āre, 1. *előfetsegni*; herplappern.

Adbrevio, vide: Abbrevio.

Adcanto, Accanto, āvi, ātum, āre, 1. *énekelni hozzá vagy vele mellette*; darzusingen.

Adcredo, Adcresco, Adcubo, vide superius; Accredo, Accresco, Accubo, etc.

Addĕcĭmo, āre, 1. *megdézmálni*; den Zehnten nehmen.)(

Addenseo, ēre, 2. Vide verbum sequens.

Addenso, āre, 1. *megsűríteni*, *sűrűvé tenni*; dicht machen, verdichten.

Addīco, dixi, dictum, dīcĕre, 3. *neki ítélni*, *odaitélni*; zusagen, zusprechen. 2) *megengedni*, *megegyezni*, *benne*, *helybehagyni*; in etwas willigen, bewilligen, genehmigen. 3) *jóvdhagyni*, gutheißen. 4) *a' többet igerőnek adni t. i. a' kótyavetyén*, *ráütni*, *ráverni valakire az eladó dolgot*; bey der Auction dem Meistbiethenden die Sache zuschlagen oder überlassen. 5) *általadni*, *általengedni*; übergeben, überlassen. 6) Cupiditatibus se addicere; *magát a' bujaságnak adni*; sich den Wollüsten ergeben. 7) se alicui; *magát egészen vakinek jó tetszésére bízni*, *mindenben ráhallgatni*, *tőle függeni*; sich jemanden gänzlich ergeben, überlassen, um sich völlig nach seinem Willen zu richten.

Addictĭo, ōnis, f. 3. *odaadás*, *odaigérés*, *általengedés*; die Zusprechung, die Überlassung, das Hergeben, z. B. der Waare. 2) *odaitélés*, *neki itéles*; das Zuerkennen des Richters.

Addictus, a, um, *hozzáhajló*, *engedelmes*, *kész*, *köteles*; ergeben. Addictissimus; *lekötelezett*, *engedelmes*, *legkötelesebb*, *kész köteles*.)(

Addisco, dĭdĭci, discĕre, 3. aliquid; *megtanulni valamit*; erlernen, lernen. 2) *tapasztalni*, *hallani*; erfahren, hören, vernehmen.

Additāmentum, i, n. 2. *hozzádadás*, *toldalék*, *pótlás*, *megszerzés*; die Zugabe, der Zusatz, Anhang.

Addĭtĭo, ōnis, f. *hozzádadás*, *hozzátétel*; das Hinzuthun, die Hinzufügung. 2))(*öszveadás*, *a' számvetésben*; die Addition, die Zusammenzählung.

Addititius, a, um, *hozzáadódott*, *hozzátett*: hinzugethan.)(

Additus, a, um, *hozzátett*, *hozzáadott*, *hozzáadódott*, *mellétett*; hinzugethan. Addito tempore; *idővel*, *időjártával*, mit der Zeit. Addita aetate; *ha majd korosodik*; mit den Jahren, im erwachsenen Alter. 2) *gyűlölséggel viseltető*; gehässig.

Addīvīno, āre, i. qu. divino.

Addo, ĭdi, ĭtum, dĕre, 3. aliquid alicui rei, ad rem, in rem; *hozzáadni*, *mellétenni*, *hozzátenni*; hinzuthun, hinzufügen. Adde quod; *továbbá*; ferner. 2) *nevelni*, *öregbitni*, *szaporítni*; vermehren. 3) *tenni*, *okozni*; machen, verursachen. 4) *tetézni*, *szaporítni*; häufen; addere scelus in scelus; *a' gonoszságot gonoszsággal tetézni*; Verbrechen mit Verbrechen häufen. 5) *javát előmozdítni*, *használni*; befördern, Nutzen schaffen; multum addidit reipublicae; *sokat használt a' státusnak*; er hat dem Staate wichtige Dienste geleistet. 6) addere se; *valahová menni*; sich wohin begeben, verfügen.

Addŏceo, ēre, 2. *megtanítni*; lehren.

Addormĭo, ire, 4. *elaludni*; einschlafen.

Addormisco, ĕre, 3. Freq. *elszúnyadni*, *elaludni*; schlummern, einschlafen.

Addua, ae, m. 1. Adda, fluvius Italiae superioris.

Addūbĭtātĭo, ōnis, f. 3. i. qu. dubitatio.

Addūbĭto, āvi, ātum, āre, 1. aliquid, de re; *kételkedni benne v. felőle*, *kétségeskedni*; zweifeln, Bedenken tragen, in Zweifel ziehen, bezweifeln.

Addūco, dūxi, dūctum, dūcĕre, 3. *hozni*, *előhozni*, *magával hozni*, *vezetni*, *idehozni*; herzuführen, herzubringen, bringen, zuführen. 2) sitim, febres; *okozni*, *hozni*, *szülni*; bringen, verursachen. 3) aquam; *a' vizet valahova venni*, *odavenni*; herzuleiten oder führen. 4) *valahova vinni*, *vezérelni a' dolgot*; wohin bringen. Adducere in spem;

biztatni, *reménységet nyujtani*; Hoffnung einflößen oder geben. 5) *venni valamire valakit*, *annyira vinni valakit*; bewegen, so weit bringen. Ad suspicandum adducere; *gyanúságot gerjeszteni valakiben*. Verdacht erregen. 6) v. c. funem, ramulum; *magához húzni*, *vagy vonni*; an sich ziehen. 7) *meghúzni*, *feszesre kihúzni*, *kifeszitni*; spannen, aufspannen. 8) cutem, frontem; *öszvehúzni*, *öszveréntzolni*, *p. o. homlokát*; zusammenziehen, runzelig machen, runzeln. 9) *elóhozni*, *emlitni*; anführen, erwähnen, vorbringen.

Adductor, ōris, m. 3. *keritó*; ein Zuführer, Kuppler.

Adductus, a, um, vide Adduco.

Ăddūplĭco, āvi, ātum, āre, 1. *megkettöztetni*, *duplázni*; verdoppeln, doppelt machen.

Adĕdo, ĕdi, ēsum, ĕre, ădēsse, 3. *elenni*, *megharapdálni*, *megemészteni*, *megenni*; an oder von etwas essen, annagen, anfressen oder aufessen, verzehren.

Ădelphi, ōrum, m, 2. i. e. fratres; *testvérek*; Brüder.

Ădēlphĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. Antonii familiaris.

Ădēlus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt, nicht offenbar.

Ădemtio, ōnis, f. 3. *elvétel*, *elvevés*; Wegnehmen, Entziehen.

Ădemtor, ōris, m. 3. *elvevő*, *elvonó*; der Wegnehmer.

Ademtus (Ademptus), a, um, *elvétetett*, *elvett*; entzogen. 2) *megöletett*; umgebracht.

Ădēnes, um, f. et m. 3. *mirigyek*, *ikrás húsok*; Drüsen des Leibes.

Ădēnŏgrăphĭa, ae, f. 1. *mirigy v. ikrás hús leirása*; Beschreibung der Drüsen.

Ădēnum, i, n. 2. oppidum Arabiae.

Ădēntia, ae, f. 1. i. qu. praesentia.

Ădēo, Adv. *annyira*; so weit, dahin. Adeo res rediit, Ter. *annyira ment a' dolog*; so weit ists mit der Sache gekommen, oder die Sache ist dahin gekommen. 2) *annyira*, *olly igen*, *elannyira*; so sehr, so gar. 3) adeo — — donec; *addig* — — *mig*; so lange — — bis. 4) *a' honnan*, *mellyre nézve*, *minekokáért*, *azért*; daher, deßwegen. 5) *valóban*; fürwahr. 6) ut adeo; *hogy tehát*; daß also, so daß.

Ădĕo, īvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. aliquem, ad aliquem; *odamenni*, *hozzámenni*, *menni valakihez*, *elmenni hozzá*; hingehen, hinzugehen, zu einem gehen, kommen. Per epistolam vel scripto aliquem adire; *levél vagy irás által folyamodni valakihez*; durch ein Schreiben oder schriftlich einen ersuchen, bitten. 2) v. c. hereditatem; *általvenni az örökséget*, *belépni az örökségbe*; die Erbschaft antreten, übernehmen. 3. *általvenni valamit*, *magára vállalni*; auf sich nehmen, sich einer Sache unterziehen. 4) *nekiesni*, *nekimenni*, *rámenni*, *rajtamenni*; angreifen, anfallen. 5) adire manum alicui; *valakit rászedni*, *megszedni*; einen zum Besten haben, auf eine feine Art hintergehen, täuschen.

Adĕōna, ae, f. 1. Dea, praecipue Advenarum.

Ădeps, ipis, c, 3. *kövérség*, *zsir*; das Fett, Schmalz. Adeps anserinus; *lúdszir*; Gänsefett. 2) adeps suillus; *háj*; das Schmeer. 3) *potrohos has*; der Dickbauch, Fettwanst.

Ădeptio, ōnis, f. 3. *valaminek megnyerése*, *elnyerése*, *hozzájutás*; Erlangung.

Ădeptus, a, um, *a' ki valamit elnyert*; der erlanget hat. 2) Passive: *elnyert*, *megnyert*, *elért*, *p. o. dolog*: erlanget. Adepta libertate; *megnyervén szabadságát* (*a' megnyert szabadság után*); nach erlangter Freyheit.

Ădeptus, us, m. i. qu. adeptio.

Ădĕquĭto, āvi, ātum, āre, 1. *elólovagolni*, *oda*, *vagy hozzálovagolni valakihez*; heran oder herzu reiten. 2) *lovagolni*, *mellette lovagolni*; reiten, dabey reiten.

Ăderro, āre, *oda tébolyogni*, *tévelyegve menni valahova*; hinzu irren, hinzu wandeln.

Ădesco, āre, 1. *étetni*, *megétetni*, *enni adni*; füttern.

Ădesdum, Adv., *jöszte*, *gyere tsak*, *jer'ide*; komm doch her.

Ădēspŏtus, a, um, *uratlan*, *a' minek nints ura*; das keinen Herrn keinen Besitzer hat, frey. 2) Met. Rumores adespoti; *bizonytalan eredetű hir*; ein ungewisses Gerücht.

Ădēsŭrio, īvi, ītum, īre, 4. *éhezni*;

hungrig seyn. 2) *réhezni valamire*; hungrig seyn darnach.

Adēsus, a, um, *evés vagy rágás által megkezdett, kikezdett*; angefressen. 2) *megemésztett*; aufgezehrt. 3) *elköltött, p. o. pénz*; verbraucht.

Adf--, Adg--, Vide: Aff--, Agg--, etc.

Ădhaereo, haesi, haesum, haērēre, 2. ad aliquid, in aliquo; *hozzáragadni, odaragadni*; hangen an etwas, anhangen, ankleben. 2) Trop. *ragaszkodni valakihez*; anhangen, ankleben. Alicui adhaerere; *el nem távozni valakitől, mindég örzeni valakit*, einem nicht von der Seite gehen. Tempus adhaerens; *a' jelenvaló idő*, die gegenwärtige Zeit.

Ădhaeresco, haesi, haesum, haērescĕre, 3. *hozzáragadni, megakadni benne, beléragadni, megragadni*; hangen bleiben, kleben bleiben. 2) *megakadni, fennakadni*; stecken bleiben. Argumentum adhaerescit; *ez az inditóok mégis fog rajta, ennek a' megmutatásnak tsakugyan van foganatja vagy ereje*; macht einen Eindruck, der Beweis macht Eindruck. Orator adhaerescit; *akadoz az Orátor vagy Ékesszólló*; der Redner bleibt hängen, er stottert.

Ădhaese, Adv. v. gr. loqui; *dadogva, akadozva*; stockend.

Ădhaesĭo, ōnis, f. 3. i. qu. adhaesitatio.

Ădhaesĭtātĭo, ōnis, f. 3. *hozzáragadás*; das Anhangen, Hangenbleiben.

Ădhaesus, us, m. 4. i. qu. adhaesio.

Ădhalo, āre; 1. *rálehelleni*; anhauchen.

Ădhāmo, āvi, ātum, āre, 1. *horoggal megfogni*; mit der Angel fassen. 2) *méltóságra vágyódni*; nach Ehren streben.

Ădhĭbeo, ŭi, ĭtum, ēre. 2. *hozzátenni, odatartani, odaforditni*; hinhalten, hinrichten, hinwenden. Adhibere aures; *ráhallgatni*; zuhören. 2) *ráforditni, ráadni, rászánni, elővenni*; anwenden. Adhibere animum; *ráforditni elméjét, ráfigyelmezni*; seine Aufmerksamkeit darauf richten. Adhibere diligentiam; *szorgalmatosan rajta lenni*; Fleiß und Sorgfalt anwenden. 3) v. c. remedia morbis; *ráforditni, használni*: anwenden, brauchen. 4) Equo calcaria adhibere; *megsarkantyúzni a' lovat, sarkantyú közé venni*; dem Pferde die Sporne geben. 5) v. c. aliquem testem, medicum, in consilium adhibere; *hivni, meghivni, megkérni, felvenni, p. o. tanúnak, vagy hogy legyen tanú, orvos, tanátsadó, 's a' t.* gebrauchen, nehmen zu etwas. — Mensae v. coenae adhibere; *asztalához ültetni, ebédre hivni, 's a' t.* zu Tische nehmen. Arbitrium aliquem adhibere; *valakit eligazitó bironak venni fel, v. választani*; einen zum Schiedsrichter nehmen oder annehmen. 6) *bánni vele, vagy valakivel*; einen behandeln, ihm begegnen. Se adhibere, Cic. *viselni magát*, sich betragen.

Adhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *alkalmaztatás, hasznonvétel, hasznonra forditás*; die Anwendung, der Gebrauch.

Adhĭbĭtus, a, um, *alkalmaztatott, hasznonra forditott*; angewendet, gebraucht.

Ădhinnĭo, īvi, v. ĭi, ītum īre. 4. *rányeritni*; zuwiehern, anwiehern.

Ădhoc, Adv. *ezen felyül, ezen kivül*; über dieses, zu dem, hierbey auch.

Ădhōram, Adv., *bizonyos időben*; um bestimmte Zeit.)(

Ădhorrĕo, ēre, 2. vel: Adhorresco, rŭi, escĕre. 3. *eliszonyodni valamin, elirtózni*; schaudern bey etwas, einen großen Abscheu vor etwas haben.

Ădhortāmen, ĭnis, n. 3. i. qu. adhortatio.

Ădhortātĭo, ōnis, f. 3. *intés, megintés, serkentés*; Ermahnung, Ermunterung.

Ădhortātor, ōris, m. 3. *intő, serkentő*; Ermahner, Ermunterer.

Ădhortātus, us, i. qu. adhortatio.

Ădhortor, ātus sum, āri, 1. *inteni, nógatni, serkenteni, serkengetni, ébresztgetni*; ermahnen, ermuntern.

Ădhuc, Adv., ad hoc, sc. tempus; *eddig, még eddig, eddig elé*; bis jetzt, bis dato, oder noch. 2) *még, azonkivül*; noch, außerdem. 3) *azon kivül, még*; noch, i. e. außerdem, auch so gar.

Ădĭăbēne, es, Adiabēna, ae, f. 1. pars Assyriae.

Ădĭānŏēta, ōrum, n. plur. i. e. voces intellectu difficiles.

Ădĭantum, i, n. 2. *fodorka*; Frauenhaar, Venushaar.

Ădĭăphŏrĭa, ae, f. 1. indifferentia;

egyetérőség, *mindegység*; die Gleichgültigkeit.

Adiāphŏron, i. n. 2. *ollyan dolog a' mit tenni vagy nem tenni mindegy*: was ohne Unterschied gethan, oder unterlassen werden kann.

Adiarrhoēa, ae, f. *hasszorúlás*; Verstopfung des Bauchs.

Adiăuēpsĭa, f. 1. *szemtelenség*; Unverschämtheit.

Ădĭgo, ēgi, actum, ĭgĕre, 3. (ad et ago), pecus; *hajtani maga elött*; herzutreiben, hinzutreiben. 2) v. c. clavum in parietem; *verni*, *béverni*, *beléverni*; hineintreiben. 3) aliquem ad aliquid, v. cum Dat. *kénszeritni*, *rávenni*, *ráverni valamire*; zwingen, nöthigen; adigi; *kénszeríttetni*; genöthigt werden.

Ădĭmo, ēmi, emtum, ĭmĕre, 3. (ad et emo), v. c. vitam, libertatem alicui; *elvenni*, *megfosztani tőle*; hinwegnehmen, nehmen, benehmen. Leto aliquem adimere; *valakit a' halál torkából kiragadni*; einem dem Tode entreißen.

Adimpleo, ēvi, ētum, ēre, 2. i. e. impleo; *telyesitni*, *betölteni*, *véghezvinni*; erfüllen, i. e. thun, was man thun soll, z. B. das Versprechen.

Ădimplētĭo, ōnis, f. 3. *betöltés*, *telyesítés*; die Erfüllung.

Ădimplētor, ōris, m. 3. *telyesitő*, *betöltő*; der Erfüller.

Ădindo, ĕre, 3. *még belétenni*; noch hinein thun.

Ădingĕro, ĕre, i. q. ingero.

Ădinstar, i. qu. Instar.

Adinventio, ōnis, f. 3. *kitalálás*, *találmány*; die Erfindung.)(

Ădinventor, ōris, m. i. qu. inventor; *feltaláló*, *kitaláló*, *találo*; der Erfinder.)(

Adinventus, a, um, *feltalált*, *kitalált*, *kigondolt*; erdacht.

Ădĭpālis, e, 3. *kövér*, *zsíros*, *hájos*; fett, feist.

Ădĭpātus, a, um, *zsíros*, mit Fett oder Schmalz gemacht, begossen, fettig. 2) *hájos*; mit Schmeer fett gemacht.

Ădĭpiscor, adeptus sum, ădĭpīsci, 3. (ad et apiscor), *elérni*, *utólérni valakit*; erreichen, einhohlen. 2) mente cogitatione; *felérni*, *t. i. ésszel*, *gondolattal*, *eltalálni*, *kitalálni*; einsehen, durch Nachdenken erreichen oder einhohlen. 3) v. c. laudem, victoriam, gloriam; *elérni*, *elnyerni*; erreichen, erlangen. 4) v. c. magistratum; *elnyerni igyekezni*, *utánna járni*; zu erlangen suchen, suchen. Mortem adipisci; *megölni magát*; sich umbringen.

Ădīpsa, orum, n. plur. *szomjúságóltó orvosság*; Arzney wider den Durst.

Ădipsos, i. f. 1. *édesgyökér*; das Süßholz. 2) *pálma szilva*, *melly a' szomjúságot öltja*; eine Art Datteln wegen Stillung des Durstes.

Ădĭtiālis, e, v. c. coena; *tom*, *beköszöntéskori vendégség*, *t. i. a' hivatalba*; Antrittsschmaus.

Ădĭtĭo, ōnis, f. *hozzámenés*, *hozzámenetel*; der Zutritt, das Hinzugehen. 2) v. c. hereditatis; *belépés*, *p. o. az örökségbe*; der Antritt, die Antretung, z. B. der Erbschaft.

Ădĭto, āre (Freq. ab adeo), *járni*, *járogatni valahova*; oft hinzugehen.

Ădĭtus, us, m. 4. (adeo), *odamenetel*, *hozzámenés*, *hozzámenetel*, *bémenetel valakihez*, *bémenés*; das Hinzugehen, Zugang, Zutritt, Eingang, Hingang. Homo rari aditus; *a' kihez nehéz bémenni*, *a' ki ritkán botsát maga eleibe valakit*; der selten Jemand vor sich läßt. Aditum dare alicui; *maga eleibe botsátni valakit*, *audientziát adni valakinek*; Jemanden vor sich lassen, Audienz geben. 2) aditus causae; *a' dolognak*, *pernek 's a' t. a' kezdete*; der Eingang der Sache. 3) *az útja valaminek*, *mellyen valamihez hozzá lehet jutni*, *vagy férkezni*; der Zugang zu etwas zu gelangen. 4) *alkalmatosság valamire*; die Gelegenheit etwas zu erlangen. v. c. Dare aditum ad rem, Cic. Patefacere aditum rerum, Cic. 5) v. c. insulae, templi; *béjárás*, *béjáró hely valahová*; der Zugang.

Adjăcĕo, ŭi, 2. cum Accus. et Dat. *mellette feküdni*, *mellététetve lenni*, *mellette lenni*; dabey liegen.

Adjăcŭlor, ātus sum, āri 1. *odavetni*, *odahajítni*; hinzuwerfen od. schießen.

Adjectamentum, i, n. 2. *toldalék*, *ragaszték*, *ráadás*; Anhang, Zugabe.

Adjectio, ōnis, f. 3. *odatevés*, *hozzátétel*, *odaragasztás*, *hozzáfoglalás*; das Hinzuthun, Hinzufügen.

Adjectus, us, m. 4. *odavetés*, *hozzátétel hozzátevés*; Hinzufügung.

Adjectus, a, um, *hozzátett*, *hozzáadott*; hinzugefügt, hinzugegeben.

Adjĭcĭālis, vel aditialis, v. c. coena; *derék nagy ebéd*; eine herrliche Mahlzeit.

Adjĭcio, jēci, jectum, jĭcĕre, 3. (ad et jacio), *odavetni, odahajitni, hozzávetni*; hinzu oder dazu werfen. 2) *hozzá adni, hozzátenni, mellétenni*; hinzu thun, hinzu fügen, hinzu setzen oder stellen. 3) adjicere se alicui: *hozzáadni magát, melléadni magát, vele együtt menni*; sich anfügen, mitgehen, dazu stoßen. 4) animum vel oculos ad aliquid; *függeszteni, vetni, p. o. szemeit valamire*; hinwerfen, hinrichten, darauf richten. Manus adjicere; *kezeit rávetni, rátenni, it. elkezdeni*; Hand anlegen.

Ădjŭbĕo, jūssi, jussum, jūbēre, 2. *megparantsolni*; befehlen, anbefehlen.

Adjūdĭcātĭo, ōnis, f. 3. *neki itélés, odaitélés*; die Zuerkennung, Zusprechung einer Sache.

Adjūdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *valakinek itélni valamit, odaitélni, neki itélni törvényesen, neki tulajdonitni*; gerichtlich zuerkennen, zueignen. 2) *úgy itélni, úgy tartani*; dafür halten. 3) *végezni, meghatározni, itéletet hozni*; beschließen.

Adjŭgo, āvi, ātum, āre, 1. *együvé fogni, együvefoglalni.* 2) vitem adjugare; *a' szőlőfát v. veszszőket a' karóhoz kötni*; die Reben anbinden.

Adjūmentum, i, n. 2. (adjuvo), *segedelem, segitség*: Hülfsmittel, Hülfe.

Adjunctĭo, ōnis, f. 3. (adjungo), *hozzátétel, hozzátevés*; Hinzufügung. 2) *egyesités*; die Vereinigung, Verbindung. 3) *hozzáadás, feltétel*; eine Bedingung, der Zusatz. Cum adjunctione; *feltétel alatt*; mit Bedingung.

Adjunctor, ōris, m. 3. *hozzátevő, hozzadó*; der hinzufügt.

Adjunctus, a, um, *hozzá- v. odatett, hozzáadott, hozzáragasztott*; hinzugefügt, hinzugesetzt. 2) *mellette fekvő v. lévő*; dabeyliegend.

Adjungo, xi, ctum, jungĕre, 3. *hozzáragasztani, hozzáadni, hozzátenni, vele egyesitni. hozzákaptsolni*; anfügen, hinzufügen, hinzuthun, mit etwas verbinden. 2) v. c. equos, tauros aratro; *béfogni, a' kotsiba v. ekébe fogni*; anspannen. 3) aliquem sibi socium adjungere; *társúl venni maga mellé, felvenni maga mellé*; annehmen, sich mit jemanden verbinden. Uxorem sibi adjungere; *feleséget venni, megházasodni*; sich eine Frau nehmen. Fidem alicui rei adjungere; *hitelt adni a' dolognak*; Glauben beymessen.

Adjūrātio, ōnis, f. 3. *megesküvés*; das Schwören bey etwas.

Adjūro, āvi, ātum, āre. 1. *megesküdni valamire, ráesküdni*; zu etwas schwören, beschwören. 2) *esküdni, esküvéssel állitni, hittel állitni*; schwören, betheuern. 3) *mindenre kérni, menyre földre kérni*, beschwören, i. e. inständigst bitten.

Abjūtābĭlis, e, *segitő, segitségre lévő*; hülflich, behülflich.

Adjūto, āvi, ātum, āre. 1. (adjuvo), *segitgetni*; immer oder emsig helfen. 2) *előmozditni, elősegitni*; etwas befördern, unterstützen.

Adjūtor, ātus sum, āri Dep. 1. *segitni*; helfen.

Adjūtor, ōris, m. 3. *valamiben segitő, segitség*; das Gehülfe, der Beystand, Helfer.

Adjūtōrĭum, ii, n. 2. *segedelem, segitség*; die Hülfe, der Beystand, die Beförderung.

Adjūtrix, īcis, f. 3. *segitőné, megsegitőné*; Helferinn, Unterstützerinn, Beförderinn.

Adjūtus, us, m. 4. *segedelem, segitség*; die Hülfe, Unterstützung.

Adjūtus, a, um, *felsegitett, segittetvén, 's a' t.*; dem geholfen ist.

Adjŭvo, jūvi, jūtum, jūvāre, 1. *segitni*: helfen; aliquem in aliqua re (ad aliquam rem) adjuvare; *valakit valamiben segitni, valakinek segittégül lenni*; einem in einer Sache behülflich seyn, 2) *előmozditni, elősegitni valamit*; befördern, unterstützen. Aliquem pecunia adjuvare; *valakit pénzel segitni*; einen mit Gelde unterstützen. Adjuvat concoctionem; *segiti az emésztést*; es befördert die Verdauung. 3) *szaporitni, nevelni*; vermehren.

Adlābor (Allab.), apsus sum, ābi. 3. *egyszerre ott teremni valahol*; sehr schnell herzukommen. 2) *oda repülni valahova, mint a' nyil*; herzufliegen, wie ein Pfeil. 3) *odafolyni*; herzufließen. 4) *leesni, p. o. térdre*; herzufallen. genibus adlabi; *térdre esni*; auf die Knie fallen. 5) *kiállani a' partra, kikötni*; anlanden.

Adlăbōro (All.), āvi, ātum, āre, 1. *azon vagy rajta lenni, munkálódni*; sich Mühe geben, daran arbeiten.

Adlăcrymor (All.), āri, vel Adlacrymo (All.), āre 1. *sirni mellette, megsiratni*; dazu weinen.

Adlaevo (All.), Adlēvo (All.), āvi, ātum, āre, 1. *kisimítni, simává tenni*; glatt machen.

Adlapsus (All.), us, m. 4. *elöugrás, vagy szökés*: das schnelle Herzukommen, Herzuschlüpfen.

Adlapsus, a, um, V. Adlabor.

Adlătro (All.), āvi, ātum, āre, 1, *megugatni, ugatni rá, ugatni*; anbellen. 2) aliquem; *rágalmazni, motskolni*; schimpfen, anbellen.

Adlātus (All.), a, um, Part, *hozott, idehozott*; hinzugebracht. V. Affero.

Adlaudăbĭlis, e. i. qu. laudabilis.

Adlaudo, āre, i. qu. laudo.

Adlectātĭo (All.), ōnis, f. 3. *tsalogatás, édesgetés*; Lockung, Reizung.

Adlēcti, dicebantur illi LXIIII, qui a Valerio Publicola ex equestri ordine in senatorium adsumebantur.

Adlectĭo (All.), ōnis, f. 3. *választás*; die Wahl. 2) *katonaszedés*; die Werbung.

Adlecto (All.), āvi, ātum, āre, 1. (adlicio) *édesgetni magához*; anlocken, herzulocken.

Adlector, ōris, m. 3. *édesgető, tsalogató*; ein Anlocker.

Adlectus (All.), a, um, *kiválasztott valami végre*; dazu gewählt; ab Adlego. 2) *oda édesgetett*; angelockt.

Adlēgātĭo (All.), ōnis, f. 3. *elküldés, p. o. követségbe, valamit kérni*; *követküldés*; Abschickung an Jemanden, z. B. etwas zu bitten 2c. 2) *elöhozása, említése, p. o. valaminek okúl, vagy mentségül*; Anführung einer Ursache zur Entschuldigung oder zum Beweise.

Adlegātus (All.), us, m. 4. *valakinek elküldése, t. i. követségbe*; Abschickung Jemandes.

Adlēgo, vel Allēgo, āvi, ātum, āre, 1. aliquem ad aliquem; *elküldeni, vagy küldeni valakit valakihez. p. o. izenettel*; Jemanden abschicken oder hinschicken zu Jemanden. 2) *elöhozni, említni, nevezni valamit*; anführen, erwähnen, nennen. 3) *megrendelni valamit, rendelést tenni valami eránt*; etwas bestellen. 4) *rábízni valakire valamit*; einem etwas auftragen. 5) *bémutatni, bejelenteni*; anzeigen.

Adlĕgo, vel Allĕgo, ēgi, ectum, gĕre, 3. *választani, p. o. valakit a' társaság közé*; dazu wählen, wählen.

Adlēnīmentum, i, n. 2. *enyhűlés*; die Milderung.

Adlēsio (All.), ōnis, f. 3 *beleütödés, megütödés benne, hozzáütödés*; das Anstoßen, Anschlagen.

Adlĕvāmentum (All.) i, n. 2. *könnyebbség, könnyebbülés*; das Erleichterungsmittel, die Erleichterung. 2) *vigasztalás*; die Tröstung.

Adlĕvātio (All.), ōnis, f. 3. *felemelés*; die Erhebung, Hebung in die Höhe. 2) *könnyebbités*; die Erleichterung, Leichtmachung.

Adlĕvātus, a, um, *felemelt*; erhoben.

Adlĕvo, vel Allĕvo, āvi, ātum, āre, 1. *felemelni*; erheben, in die Höhe heben oder richten. 2) *könnyebbitni, megkönnyebbitni, könnyítni rajta*; erleichtern, Erleichterung verschaffen. 3) v. c. adflictum, *vigasztalni*; trösten. 4) adlevari, vel, se adlevare; *megújjulni, megvidúlni, megkönnyebbülni*; sich erhohlen.

Adlĭcĕfăcio, ēci, actum, facĕre, 3. *magához édesgetni*; anlocken.

Adlĭcio, vel Allĭcio, exi, ectum, lĭcĕre, 3. *magához édesgetni, tsalogatni*; anlocken. 2) *magához vonni vagy húzni, mint a' mágnes a' vasat*; an sich ziehen. 3) aliquem ad misericordiam allicere; *valakit könyörületességre indítni*; einen zur Barmherzigkeit bewegen.

Adlīdo, vel Allīdo, si, sum, līdĕre, 3. *beleütni*; anstoßen; allidi; *beleütödni*; angetrieben werden, daran stoßen; in re aliqua allidi; *szerentsétlenűl járni, rosszúl járni*; scheitern, unglücklich werden; in Gefahr gerathen.

Adlĭgātio (All.), ōnis, f. 3. *hozzákötés, megkötés*; das Anbinden.

Adlĭgātor (All.), ōris, m. 3. *kötö, t. i. a' szölökötö*; der Anbinder, z. B. der Weinstöcke.

Adlĭgātūra, ae, f. 1. *kötés, megkötés*; das Anbinden. 2) *kötö, kötelék*, das Band.

Adlĭgātus, a, um, *megkötött*; angebunden. 2) adligatus nuptiis; *házas*; verehliget.

Adlĭgo, vel, Allĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *kötni valamihez, hozzákötni, meg-*

kötni hozzá, odakötni; binden, anbinden, anknüpfen. 2) *lekötelezni. lekötni*; binden, fesseln. Adligari alicui rei; *valamelly dologhoz nagyon ragaszkodni*; einer Sache sehr ergeben seyn. Alligari beneficio; *valakihez jótéteményjéért lekötelez tetve lenni*; einem durch eine Wohlthat verbindlich seyn. 3) adligare vulnus; *békötni a' sebet*; die Wunde verbinden. 4) se adligare v. c. scelere; furti; *gonoszságba vagy tolvajságba esni*; sich eines Frevels oder Diebstahls schuldig machen.

Adlĭno (Allĭno), lēvi, lĭtum, lĭnĕre, 3 *rákenni, rámázolni, bémázolni, békenni*; anstreichen. 2) vitia sua alteri adlinere; *másra kenni a' maga hibáját, vagy vétkét*; seine Laster einem andern aufbürden.

Adlīsus (Allisus), a, um, *beléütödött, hozzáütödött*; angestossen. 2) *széllyelment, széllyelszakadt*; zerschmettert.

Adlŏcūtĭo (Alloc.), ōnis, f. 3. *megszóllitó beszéd, valakihez tartott beszéd*; die Anrede. 2) *vigasztaló beszéd, vigasztalás*; die Tröstung, der Trost, das Zureden.

Adlŏquĭum (Alloq.), i, n. 2. *megszóllitás*; das Anreden. 2) *vigasztaló szó*; das Zureden, der Trost. 3) *beszéllgetés*; ein Gespräch.

Adlŏquor, vel Allŏquor, cūtus (quūtus) sum, lŏqui, 3. aliquem; *hozzászóllani valakihez, megszóllitni valakit*; reden zu jemanden, anreden. 2) *vigasztalni*; trösten, zureden.

Adlŭbentĭa (All.), ae, f. 1. *tetszés*; das Belieben.

Adlŭbesco (Allub.), ĕre, 3. *tetszeni*; *tetszésére lenni*; gefallen, angenehm seyn.

Adlūceo (Alluc.), uxi, lūcēre, 2. *világitni, vildgoskodni*; dazu leuchten.

Adluctor (All.), ari, i. qu. luctari.

Adlucinor, vel Allucinor, et Hallucinor, ātus sum, āri, 1. *nem jól ldtni*; nicht wohl sehen. 2) *hibázni, elvétni valamit*; fehlen, irren. 3) *tréfát űzni*; Possen treiben.

Adlūdio, āvi, ātum, āre. 1. *hizelkedni, tréfálni*; schmeicheln, schökern.

Adlūdo (Allūdo), si, sum, lūdĕre, 3. *tréfálódni, játszani*; scherzen, schökern, spielen. 2) *czélozni valamire*; anspielen, auf etwas zielen. 3) ad aliquem; *mosolyogni valakire*; einen anlächeln.

Adlŭo (Alluo), ŭi, lŭĕre, 3. *mosni a' partját, mellette folyni el*; anspühlen, anflie[illegible].

Adlūsĭo (All.), ōnis, f. 3. *tréfálódzás*; das Spielen, Schökern. 2) *czélozás valamire*; die Anspielung.

Adlŭvĭes (All.), ei, f. 5. *ráfolyás, odafolyás*; die Anspühlung. 2) *kiáradás*; die Austretung des Wassers, Ergiessung. 3) *vizár, kiáradott víz*; das ausgetretene Wasser.

Adlŭvio (All.), ōnis, f. 3. *vízmosás*; die Ausspühlung. 2) *kiáradás*; die Ergiessung.

Adlŭvĭus (All.), a, um, *mellynek a' partját vagy oldalát víz mossa*; angespühlt.

Ădmāndo, āre, 1. *megparantsolni, parantsolni*; befehlen.

Admātūro, āre, 1. *siettetni*; beschleunigen.

Admensus, a, um. *mért, kimért*; zugemessen.

Admeo, āre, 1. *odamenni*; hinzu gehen.

Ădmēte, es, f. Nympha Oceani et Tethyos filia.

Admētior, mensus sum, mētiri, 4. v. c. frumentum; *mérni, kimérni, elmérni*; zumessen.

Admĕtus, i, fuit rex Thesaliae, filius Pheris.

Admĭgro, āre, *oda költözni*; hinziehen.

Admĭnĭcŭlātor, ōris, m. 3. *gyámolitó, gyámol, segitő*; der Unterstützer, Helfer.

Admĭnĭcŭlo, āre, 1. *támosztani, támogatni*; stützen, z. B. durch Pfähle. 2) *gyámolitni, segitni*; unterstützen, einem beystehen.

Admĭnĭcŭlor, ātus sum, āri, Depon. idem.

Admĭnĭcŭlum, i, n. 2. *támasz, istáp*; die Stütze, Lehne, Unterstützung. 2) *gyámol, gyámolitó, segitség, segitő*; die Stütze, Unterstützung, Beyhülfe.

Admĭnister, stri, m. 2. *szolga*; der Diener. 2) *segitő, segitség, gondviselő*; der Mithelfer, Unterstützer, Besorger.

Admĭnistra, ae, f. 1. *szolgáló leány*; die Dienerinn. 2) *segitő asszszony személy*; eine Unterstützerinn, Helferinn.

Administratio, ōnis, f. 3. *gondviselés*

valamire, *igazgatás*; die Besorgung, Verwaltung. 2) *kormányozás*, *igazgatás*; die Verwaltung, Regierung.

Administrātīvus, a, um. *az igazgatásra megkívántató*, *igazgatási*; was zur Verwaltung gehört.

Administrātor, ōris, m. 3. *gondviselő*, *más helyett igazgató vagy kormányozó*; der etwas verwaltet, besorgt, dirigirt.

Administro, āvi, ātum, āre, 1. *valakinek szolgálatjára lenni. szolgálni valamiben*; Jemanden dienen, es sey womit es wolle, aufwarten. 2) *gondoskodni valami felől*, *gondviselése alá venni valamit*; etwas besorgen. 3) *igazgatni*, *kormányozni a' dolgot*; besorgen, verwalten, dirigiren; navem administrare; *a' hajót kormányozni*; das Schiff lenken, regieren. 4) v. c. poculum alicui; *odanyújtani*, *adni*; darreichen.

Admīrābilis e. (admiror), *tsudálásra méltó*; bewunderenswerth, bewunderenswürdig. 2) *tsudálatos*, *bámúlásra*, *vagy álmélkodásra méltó*; wunderbar, verwunderenswerth, zum Erstaunen.

Admīrābilitas, ātis, f. 3. *tsudálatos volta valaminek*, *tsudálatosság*; die Bewunderenswürdigkeit, Verwunderenswürdigkeit.

Admīrābīlĭter, Adv. *tsudálatosan*, *tsudálatos módon*; bewunderenswürdig, auf eine wunderbare, seltsame Art. 2) *igen jelesen*, *derekasan*; vortrefflich, herrlich.

Ādmīrālis, is, m. 3. *admirál*, *admirális*, *hajósvezér*, *hajóssereg vezére*; der Schiffsadmiral, Admiral.

Admīrāndus, a, um, *tsudálást érdemlő*, *tsudálkozásra méltó*, *tsudára méltó*; bewunderenswürdig, wunderbar.

Admīrātio, ōnis, f. 3. *tsudálás*; die Bewunderung. 2) *tsudálkozás*, *álmélkodás*, *(bámulás)*; die Verwunderung.

Admīrātor, ōris, m. 3. *tsudáló*, *valamit nagyrabetsülő*; der Bewunderer.

Admīror, ātus sum, āri, Dep. 1. rem, *tsudálkozni valamin*; sich wundern über etwas. 2) aliquem, aliquid; *tsudálni valakit*, *valamit*; bewundern, etwas oder einen.

Admisceo, scui, stum et xtum, miscēre, 2. *közé elegyíteni*, *közé keverni*, *hozzá elegyíteni*; dazu mischen, darunter mischen, mit einmengen. 2) se admiscere alicui negotio, vel ad aliquod negotium; *magát valamibe ártani*, *beleártani*, *avatni*, *vagy elegyítni*; sich in eine Sache mengen.

Admissārius, a, um, v. c. equus; *ménló*, *tsődör*; ein Hengst, Zuchthengst.

Admissio, ōnis, f. 3. *bébotsátás*, *elei bebotsátás*; die Zulassung, Vorlassung, Audienz. Admissionem dare; *audientziát adni*; zur Audienz lassen. 2) *összveeresztése az állatoknak bakzás végett*; die Zulassung des Männchen zum Weibchen.

Admissor, ōris, m. 3. *tevő*, *tselekvő*, *valamit elkövető*; der etwas begeht, der Thäter.

Admīssum, i, n, 2. *gonoszság*, *gonosz tett*, *vétek*, *bűn*; das Vergehen, Verbrechen.

Admissūra, ae, f. *összveeresztés (az állatokról)*; die Zulassung (zur Begattung).

Admissus, a, um, *bébotsátott*, *bébotsáttatott*; vorgelassen. 2) *hozzábótsátott*, *hozzáeresztett*; zugelassen. 3) *elkövetett*, *tett*, *véghezvitt*; begangen. 4) passus admissus; *sebes lépés*; geschwinde Schritte; equus admissus; *nyargaló ló*, *néki eresztett ló*; ein schnell laufendes Pferd.

Admissus, us, m. 4. *bébotsátás*; die Vorlassung. 2) *összveeresztés*; die Zulassung. Vide: Admissio.

Admistio, ōnis, f. 3. i. qu. admixtio.

Admistus, a, um, *közé elegyített*, *hozzákevert*; darunter gemischt.

Admistus, us, m. 4. i. qu. admixtus.

Admitto, īsi, issum, mittĕre, 3. *bébotsátni*, *hozzá béereszteni*; zulassen, hinzulassen, einlassen. Admittere aliquem ad se; *valakit maga eleibe botsátni*; einen vor sich lassen. 2) *megengedni*, *megszenvedni*; leiden, zulassen, genehmigen, erlauben. 3) v. c. culpam, facinus; *valami roszszat elkövetni*, *tenni*, *véghez vinni*, *vétkezni*; begehen, sündigen. 4) v. c, equum admittere; *neki ereszteni a' lovat*, *megsarkantyúzni*, *nyargaltatni*; mit dem Pferde jagen, es laufen lassen. 5) *járáhagyni*, *elfogadni*; annehmen. Excusationem alicujus admittere; *helyt adni valaki mentségének*; die Entschuldi-

gung annehmen, gelten lassen. 6) *összeereszteni az állatokat, bakzás végett*; das Männchen zum Weibchen lassen.

Admixtio, ōnis, f 3. *egybeelegyítés*; die Zumischung, Vermischung.

Admixtus, a, um, *egybeelegyített, egybekevert*; vermischt, vermengt.

Admixtus, us, m. 4. i. qu. admixtio.

Admŏdĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. *mérsékelni*; mäßigen; ira se admoderari; *haragját mérsékelni*; den Zorn mäßigen.

Admŏdēstus, a, um, *szemérmes*; sehr bescheiden.

Admŏdŭlor, āri, 1 *együtt énekelni vele*; mit einstimmen.

Admŏdum, Adv. *igen, felette, felette igen, nagyon*; sehr, über die Maßen. 2) *egészen, telyességgel éppen*; gänzlich, ganz und gar. 3) *mintegy, körülbelöl*; ungefähr, gegen; mille admodum; *mintegy ezerig való*; gegen tausend. 4) *igenis, úgy vagyon*; ja, allerdings.

Admoenĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. c. oppidum; *megszállani, békeríteni*; belagern.

Admōlĭor, ītus sum, īri, 4. *rajta lenni, igyekezni*; sich bemühen; alicui rei manus admoliri; *hozzányúlni, rávetni kezeit, hozzáfogni*; die Hände an etwas legen.

Admŏnĕo, ui, ĭtum, mŏnēre, 2. aliquem alicujus rei; *emlékeztetni valamire, eszébe juttatni valamit*; an etwas erinnern, mahnen. 2) *inteni, meginteni*; erinnern, ermahnen. 3) virga, flagello; *megfenyíteni, rávágni*; antreiben.

Admŏnĭtĭo, ōnis, f 3. *emlékeztetés*; die Erinnerung. 2) *intés, megintés*; die Erinnerung, Ermahnung, Vorstellung. 3) *fenyítés*; die Züchtigung, Strafe.

Admŏnĭtor, ōris, m. 3. *emlékeztető*; der Erinnerer. 2) *intő, megintő*; der Ermahner, Antreiber.

Admŏnĭtōrĭum, ii, n. 2. *intés, intőbeszéd, vagy szó*; die Ermahnung.

Admŏnĭtus, a, um, *megintetett, megintett, intett, intődött*; ermahnt, erinnert

Admŏnĭtus, us, m, 4. *emlékeztetés*; die Erinnerung an etwas. 2) *intés, megintés*; die Ermahnung, Zurechtweisung.

Admordĕo, di, sum, dēre, 2. *hozzákapni, megharapni, beléharapni*; anbeißen. 2) *megmarni*; annagen, benagen.

Admōrsus, us, m. 4. *harapás*; der Biß.

Admōrsus, a, um, *megharapott, megmart*; angebissen.

Admōtio, ōnis, f. 3. (admoveo), ; *hozzátevés*; die Hinzufügung. 2) v. c. digitorum; *illetés, hozzáérés*; die Berührung.

Admotus, us, i. qu. Admotio.

Admōtus, a, um, *hozzátett, hozzáadott*; hinzugethan. 2) admotus ad munera; *hivatalokra emeltetett*; zu Ämtern erhoben.

Admŏvĕo, mōvi, mōtum, mŏvēre, 2. *hozzátenni, mellétenni, odavinni hozzá vagy mellé*; hinzubewegen, hinzuthun, hinzubringen, hinführen. Admovere exercitum propius urbem; *közelebb vinni seregét a' városhoz*; mit der Armee näher an die Stadt rücken. 2) v. c. stimulos alicui; *elővenni, használni, rászorúlni*, t. i. *valaminek a' hasznára vagy elővételére*; gebrauchen, anwenden. 3) v. c. mortis properantis horas; *siettetni*; beschleunigen. 4) manum rei; *hozzányúlni*; Hand anlegen. 5) *okozni*; verursachen, erregen. 6) v. c. aures; *odatartani*; hinhalten.

Admūgĭo, īre. 4. *rábőgni, rábődülni*; anbrüllen, entgegen brüllen.

Admulcĕo, ēre, 2. *tzirólgatni*; streicheln.

Admurmŭrātio, ōnis, f. *rámormogás*; das Murmeln bey oder zu etwas.

Admurmŭro, āvi, ātum, āre, *rámormogni*; murmeln bey oder zu etwas.

Admŭtĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *megkurtítni, megtsonkítni, elkurtítni*; stutzen, abstümmeln. 2) *megberetválni*; rasiren, scheeren. Aliquem usque ad cutem admutilare; *valakit jól kivetkeztetni, megmejjeszteni*; einen durch Ränke um viel Geld bringen, prellen.

Adnascor, et Agnascor, nātus sum, nāsci; 3. *hozzánőni*; anwachsen. 2) *testamentomtétel után születni*; nach dem gemachten Testament gebohren werden.

Adnăto, āvi, ātum, āre, 1. *odaúszni, hozzáúszni, ráúszni*; hin- oder hinzuschwimmen.

Adnātus, a, um, *hozzánőtt*; angewachsen. 2) Vide: Agnatus.

Adnāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *odaha-*

jókdzni; hinzuschiffen. 2) *kiállani, kikötni*; anlanden.

Adnecto, exui, exum, nectĕre, 3. *hozzákötni*, *hozzákaptsolni*, *vagy toldani*; anknüpfen, anbinden, damit verbinden.

Adnĕpos, ōtis, m. 3. i. e. filius abnepotis vel abneptis; *negyedik unoka*: Enkel des Urenkels oder der Urenkelinn.

Adneptis, is, f. 3. i. e. filia abnepotis vel abneptis; *negyedik leányunoka*; Enkelinn des Urenkels oder der Urenkelinn.

Adnexio (Ann.), ōnis, f. 3. *hozzákaptsolás*, *v. kötés*; die Verknüpfung.

Adnexus (Ann.), us, m. 4. *összekötés*, *hozzákötés*; Verknüpfung, Verbindung.

Adnexus, a, um, *hozzáköttetett*; angebunden.

Adnicto, āre, 1. *vágni vagy inteni a' szemével*; zuwinken.

Adnĭhĭlo(Ann.), āre, 1 *semmivé tenni*; vernichten.

Adnīsus (Ann.), us, m. 4. *rátámaszkodás*; das Anstemmen. 2) *igyekezet*; das Bemühen.

Adnīsus (Ann.), a, um, *igyekezett*; der sich bestrebet hat.

Adnītor, Annitor, īsus vel ixus sum, ĭti, Dep. 3. ad rem, vel alicui rei; *rátámaszkodni*: sich anstemmen, anlehnen. 2) *rajta lenni*, *igyekezni valamin*: sich Mühe geben, anstrengen, bestreben.

Adnixus, a, um, v. Adnisus.

Adno, Anno, āvi, ātum, āre, 1. *odaúszni*, *hozzáúszni*, *kiúszni reá*; zuschwimmen, hinzuschwimmen.

Adnŏtāmentum, i, n. 2. *jegyzés*, *megjegyzés*; die Anmerkung.

Adnŏtātio (Annot.), ōnis, f. 3. *feljegyzés*, *jegyzés*, *béjegyzés*, *béirás*; schriftliche Anmerkung, Eintragung.

Adnŏtātiuncŭla (Ann.) ae, f. 1. *rövid jegyzés*, *megjegyzés*; kleine Anmerkung

Adnŏtātor (Ann.), ōris, m. *feljegyző*, *megjegyző*; Aufzeichner, Bemerker.

Adnŏtātus (Ann.), us, m. i. qu. adnotatio.

Adnŏto (Annŏto), āvi, ātum, āre, 1. *feljegyezni*, *felirni*; schriftlich anmerken, aufschreiben, aufzeichnen. 2) *megjegyezni*, *észrevenni*; anmerken, beobachten, wahrnehmen.

Adnūbĭlo (Ann.), āvi, ātum, āre, 1. *felleggel elboritni*, *béfelhőzni*; umwölken. 2) v. c. virtutem; *meghomályositni*; verdunkeln.

Adnullo (Ann.), āre, i. q. adnihilo.

Adnūmĕrātio (Ann.), ōnis, f. 3. *hozzászámlálás*; die Anrechnung, Zählung.

Adnumĕro, vel Annŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1 v. c. alicui pecuniam; *leszámlálni előtte*, *eleibe számlálni*; zuzählen. 2) *hozzászámlálni*, *közé számlálni*; zu etwas zählen, mit dazu rechnen. 3) *számlálni*, *venni*, *t. i. a' számlálásban*; *annyiba venni*, *annyiba számlálni*; zählen, rechnen, anrechnen.

Adnuntiātio (Ann.), vel Adnunciatio, ōnis, f. 3. *jelentés*, *hirdetés*, *hiradás*; die Ankündigung, Verkündigung

Adnuntiātor (Ann.), vel Adnunciator (Ann.), ōris, m. 3. *jelentő*, *hirdető*; ein Verkündiger.

Adnuntio (Ann.), vel Adnuncio (Ann.) āvi, ātum, āre, 1. *jelenteni*, *kihirdetni*, *hirül adni*; verkündigen, ankündigen, bekannt machen. Salutem adnuntiare; *valaki tiszteletét jelenteni*; einen Gruß vermelden, ein Compliment ausrichten.

Adnuntius(Ann.),velAdnuncius(Ann.), a, um, i. q. adnuntians; *jelentő*: der etwas vermeldet oder anzeiget.

Adnŭo (Annuo), ŭi (ūtum), nuĕre, 3. *ráhagyni a' fejével*, *inteni hogy igen*; zuwinken, nicken, durch winken bejahen, mit dem Kopfe nicken, um seinen Beyfall oder Einwilligung zu geben. 2) *jóváhagyni*, *helybehagyni*; einwilligen. 3) *kedvezni*, *szerentséltetni*; begünstigen, günstig seyn. V. c. Adnuere coeptis. Virg. 4. *megigérni*; versprechen.

Adnūto (Ann.), āvi, ātum, āre, 1. *integetni*, *ráhagyni*; winken, zuwinken.

Adnūtrio, īvi, ītum, īre. 4. *mellette felnevelni*, *feltartani*; ernähren, erziehen.

Adobrica, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Ădobrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre 3. i. q. obruo.

Adŏlĕo, olŭi, ultum, lēre, 2. *illatozni*; einen Geruch von sich geben, riechen. 2) v. c. altaria; *meggyújtani*, *égetni*, *égni*, *füstölgeni*; anzünden, verbrennen, brennen.

Ădŏlescens, ēntis, o, v. c. luna, homo, etc. *fiatal*, *növésében lévő*, *nevekedő*; wachsend, zunehmend, jung, 3. B. Mensch, Mann, Jungfrau. 2)

fiatal ember, ifjú ember, mint egy 18—30 *esztendős, vagy ledny, p. o.* 12—21 *esztendős*; ein Jüngling von 18 bis 30 Jahren, eine Jungfrau von 12 bis 21 Jahren.

Ădŏlescentĭa, ae, f. 1. *ifjúság, ifjúikor*; die Jugend, das jungendliche Alter. 2) *az ifjúság, az ifjak*; die Jugend, die jungen Leute.

Adŏlescentĭor, āri, 1. *legénykedni*; jugendlich sich betragen.

Adŏlescentŭla, ae, f. 1. *fiatal ledny*; ein junges Frauenzimmer.

Adŏlescentŭlus, i. m. 2. *fiatal ifjú*; ein Jüngling von etwa 13 bis 20 Jahren.

Adŏlesco, olēvi, ultum, lēscĕre, 3. *felserdülni, felnőni, felnevekedni, mint az ember*; heranwachsen, wachsen, von Menschen. 2) *nőni, megnőni, felnőni, mint az állat*; wachsen. 3) v. c. cupiditas, luna; *nőni, nevekedni, nagyobbodni*; zunehmen, wachsen, größer werden.

Ădŏlo, āre, id. qu. adoro.

Ădonēus, a, um, i. 2. ad Adonidem pertinens.

Ădōnĭa, orum. Sacra Adonidi dicata.

Ădōnis, is et ĭdis, m. 3. Nom. pr. juvenis, forma praecellentis, quem Venus in deliciis habuit. 2) fluvius, e monte Libano defluens. 3) flos Adonis; *hérits*; Adonis, Adonisröslein, Feldröschen. 4) nomen piscis.

Ădōnĭus, a, um, Adonium, genus carminis. *Adonicus vers.*

Ădŏpĕrio, ĕrui, ĕrtum, īre, 4. *béfedni, elfedni, béfedezni*; zudecken, verdecken, bedecken. 2) v. c. caput; *béfedni fejét, feltenni a' süvegét, vagy kalapját*; sich bedecken.

Adŏpertus, a, um, *béfedett*; verdeckt. 2) *bézárt*; verschlossen. Fores adopertae, Seneca. 3) adoperto capite; *béfedett fővel, feltett kalappal*; mit bedecktem Kopfe.

Adŏpīnor, āri, i. qu. opinor.

Adoptātīcius, a, um, *fiává fogadott, felfogott*; an Kindes Statt angenommen.

Ădoptātĭo, ōnis, f. 3. i. q. adoptio.

Adoptātŏr, ōris, m. 3. *gyámatya*; der an Kindes Statt annimmt.

Adoptatus, a, um, *kivánt, óhajtott*; erwünscht. 2) *felfogadott, t. i. fia v. leánya gyanánt, örökbe felfogott*; an Kindes Statt angenommen. 3) Met. *beléoltott*; eingepfropft.

Ădoptĭo, ōnis, f. 3. *fiává fogadás*; die Annehmung an Kindes Statt.

Ădoptīvus, a, um, *fogadott, t. i. fiú*; durch die Adoption geworden.

Ădopto, āvi, ātum, āre, 1. *választani*; erwählen. Sociam sibi adoptare; *társat valasztani magának*; sich eine Gehülfinn erwählen. 2) *fiává fogadni, örökbe felfogni*; an Kindes Statt annehmen. 3) sibi nomen adoptare; *új nevet venni fel*; sich einen andern Nahmen wählen.

Ădor, ōris, n. indecl. *tisztabúza, tönköly*; der Dinkel, Spelt. 2) *tiszta tönköly liszt*; das reinste Dinkelmehl

Ădōrābĭlis, e, *imádandó, imádásra méltó*; anbethungswerth, verehrungswerth.

Ădōrātĭo, ōnis, f. 3. *imádás*; die Anbethung.

Ădōrātor, ōris, m. 3. *imádó*; der Anbether

Adordĭor, orsus sum, ordīri, 4. *elkezdeni*; anfangen.

Ădōrĕa, ae, f. *esztendei gabona- vagy élettermés*; der Jahrwuchs am Korne. 2) *hadi ditsőség*; Kriegsruhm.

Ădoreum, i, n. 2. *élet, gabona*; Korn.

Ădōrēus, a, um, *tisztarozsból való*; von reinem Korne.

Ădŏrĭor, ortus, (orsus) sum, ŏrīri, 4. aliquem; *megtámadni valakit, rátámadni valakire, nekimenni, nekiesni valakinek*; angreifen, anfallen. 2) *kezdeni valamibe, vagy valamihez, elkezdeni valamit*, unternehmen, anfangen.

Ădorno, āvi, ātum, āre, 1. *felékesitni*; zieren, schmücken 2) *elkészitni, felkészitni*; zubereiten, ausrüsten, versehen. Bellum adornare; *hadra készülni*; sich zum Kriege rüsten.

Ădōro, āvi, ātum, āre, 1. *szóllani valakihez, megszóllitni valakit*; reden zu jemanden, anreden. 2) aliquid; *kérni valakitól valamit*; Jemanden um etwas bitten. 3) *tisztelettel viseltetni valaki eránt*; Jemand seine Ehrerbietung erweisen. 4) *tisztelni, imádni*; verehren, anbethen. 5) *tsudálni*; bewundern.

Ădorsus, et Adortus, a, um, *megtámadott*; angegriffen, angefallen. 2) *elkezdett*; angefangen.

Ădoscŭlor, āri, 1. *megtsókolni*; küssen.

Adpărāte, (App.), Adv. *jól elkészitve*; gut zubereitet.

Adpărātĭo (App.), ōnis, f. *elkészités*; die Zubereitung, Zurüstung.

Adpărātrix, ĭcis, f. 3. *elkészitő*, t. i. *asszonyszemély*; die Zubereiterinn.

Adpărātus (App.), us. m. 4. *készület*; die Zubereitung, Zurüstung, Veranstaltung. 2) *készületek*, *készületre való eszközök*; das, womit die Zubereitung oder Zurüstung geschieht, z. B. Werkzeuge, Meubeln. 3) *pompás készület*, *pompa*; Pracht in der Lebensart, Staat. 4) *készület*, *készen lévő eszközök*, *jószág*, *vagyon*, *p. o. kotsik*, *'s a' t.* der angeschaffte Vorrath, z. B. an Wagen ꝛc.

Adpărātus (App.), a. um, *jól készült*, *jól elkészitett*; wohl zugerüstet, wohl zubereitet. 2) *elkészült*, *a' felelésre kész*; zu antworten bereit.

Adpărentia (App.), ae, f. 1. *tünemény*, *tünet*, *jelenés*, *jelenet*, die Erscheinung. 2) *úgy tetsző dolog*; der äußerliche Anschein.

Adpărĕo (Appareo), ui, ĭtum, ēre, 2. *látszani*, *tetszeni*, *úgy látszani*, *úgy mutatni magát*; erscheinen, sichtbar seyn, sich zeigen, zum Vorschein kommen. 2) *nyilvánságos v. nyilvánvaló lenni*, *kitetszeni vagy megtetszeni valamiből*; erhellen, offenbar seyn. 3) *jelenlenni szolgálatjára lenni*, *udvarlani*, *szolgálni*; gegenwärtig seyn, aufwarten, dienen. 4) Fac, ut promissa tua appareant; Cic. *legyen láttatja fogadásodnak*; halte was du versprochen hast.

Adpārĭo (App.). ĕre, 3. i. q. acquiro.

Adpārĭtĭo (App.), ōnis, f. 3. *jelenés*, *megjelenés*; die Erscheinung, das Sichtbar seyn. 2) *szolgálás*, *szolgálatralétel*, *udvarlás*; die Aufwartung, der Dienst.

Adpārĭtor, ōris, m. 3. *szolgálatban álló*, *szolgálatra jelenálló*, *udvarló*; ein Aufwärter, Bedienter.

Adpăro (Appăro), āvi, ātum, āre, 1. *készületeket tenni*, *készülni valamihez*; zu recht machen, rüsten, Anstalt machen zu etwas. 2) v. c. ludos, convivium, etc. *késziteni*, *adni*; zubereiten, veranstalten. 3) v. c. auxilium alicui; *szerezni*; schaffen, verschaffen.

Adpătŭlus, a, um, i. qu. patulus.

Adpectŏro, āre, 1. *mejjéhez szoritni*; an die Brust drücken.)(

Adpellassim, loco: adpellaverim, Terent.

Adpellātĭo (App.), ōnis, f. 3. *megszóllitás*, *kérelem végett*; das Anreden, Ansprechen. 2) *apellálás folyamodás főbb törvény székhez*; die Appellirung. 3) *név*, *tzim*, *nevezet*, *nevezés*; die Nennung, Benennung, der Nahme, Titel.

Adpellātor (App.), ōris, m. 3. *megszóllitó*, *nevező*; der anredet, nennt ꝛc. 2) *appelálló*, *folyamodó*; der appellirt.

Adpellatōrĭus (App.), a, um, *apellálást illető*, *apellálásbéli*; die Appellation betreffend.

Adpellĭto (App.), āvi, ātum, āre, 1. *nevezgetni*; oft nennen.

Adpello, āvi, ātum, āre, 1. *nevezni*; nennen; aliquem nomine adpellare; *valakit valamelly néven vagy névvel nevezni*; einen mit Nahmen nennen. 2) *megszóllitni*; anreden. 3) *kérni*, *kérelemmel megszóllitni*, *p. o. segedelmet kérni*; bitten, anrufen, zu Hülfe rufen. 4) *apellálni*, *folyamodni*, *feljebb folyamodni*; appelliren. 5) *kinevezni*; ernennen; aliquem regem appellare; *valakit királyá kinevezni*; einen zum Könige ernennen. 6) *kimondani*, *nevezni*, *p. o. a' betüket*; aussprechen, z. B. Buchstaben.

Adpello (Appello), ŭli, ūlsum, pellĕre, 3. *odahajtani*, *ráhajtani*; hinzutreiben, wohintreiben. 2) navem ad aliquem locum adpellere; *kiállani a' hajóval valahova*, *p. o. parthoz*, *a' part mellé*; mit einem Schiffe an einem Orte anlanden. Navis adpulsa est; *kiállott (kikötött) a' hajó*; das Schiff ist angelandet. 3) *rávenni valakit valamire*; verleiten, wohin bringen, wozu bringen. 4) animum ad aliquid; *forditni elméjét*; wohin richten, lenken.

Adpendĭcŭla (App.), ae, f, 1. *egy kis toldalék*, *ragaszték*; kleine Zugabe, kleiner Anhang.

Apendix (App.), ĭcis, f. 3. *toldalék*, *ragaszték*, *hozzádadás*; der Anhang. 2) appendices; *pótló katonák*, *pótlékok*; Soldaten die zur Ergänzung dienen. 3) *tövisek*; Dornen.

Adpendo (Appendo), di, sum, pendĕre, 3. v. c. uvas ad solem; *felaggatni*, *felkötözni*; anhängen, anknüpfen. 2) *megmérni*, *megfontolni*; wägen, darwägen. 3) *megválogatni*, *megfontolni*; zuwägen, wägen. Appendere verba. Cic.

Adpensor (App.), ōris, m, 3. *megmérő*, *megfontoló*; ein Wäger, Zuwäger.

Adpensus (App.), a, um, *megmért*; zugewogen.

Adpensus (App.), us, m, 4. *megfontolás*, *megmérés*; das Wägen.

Adpertĭnĕo, ēre, 2. *odatartozni*; *hozzátartozni*; hinzugehören, wohin gehören

Adpĕtens (App.), entis, o. 3. cum Genit. *kivánó*, *kivántsi*; lüstern, begierig. Alieni appetens, sui professus, Sall. *a' ki a' más vagyonát magáévá tenni kivánja*, *a' magáét vesztegeti*; nach fremden Vermögen begierig, mit den Seinigen verschwenderisch. 2) *közellévő*; nahe.

Adpĕtenter (App.), Adv. *kivánva*; *kivántsi módon*; begierig.

Adpĕtentĭa (App.), ae, f. 3. *kivánság*, *kivánás*; die Begierde, Lust. 2) *ételkivánás*, *nagy ételkivánás*; großer Appetit.

Adpĕtībĭlis (App.) e, *kivánható*, *kivánásra méltó*; wünschenswerth, verlangenswerth.

Adpĕtītĭo (App.), ōnis, f. 3. *kivánás*, *megkivánás*, *vágyódás valamire*; die Begierde, Neigung, das Trachten nach etwas. 2) *ételkivánás*; die Eßbegierde, der Appetit.

Adpĕtītus, a, um. *kivánt*, *megkivánt*; begehrt, erwünscht.

Adpĕtītus, us, m, 4. *kivánótehetség*; das Vermögen unserer Seele zu begehren. 2) *nagy kivánság*, *erős kivánás*, *vágyódás*; die Begierde, das Verlangen. 3))(*ételkivánás*; der Appetit.

Adpĕto (Appĕto), īvi et ĭi, ītum, ĕre, 3. *vágyódni valamire*, *nagyon kivánni valamit*; heftig begehren, nach etwas trachten, streben, Verlangen haben. 2))(v. c. cibum; *kivánni*, *p. o. az ételt*; Apetit darnach haben. 3) *nekimenni*, *rajtamenni*, *rámenni*, *nekiesni*, *megtámadni*; losgehen auf etwas, anfallen, angreifen, attakiren. 4) *hozzákapni valamihez*, *felé vagy hozzányúlni*; nach etwas greifen. 5) *közellitni hozzá*, *felé jönni vagy menni*; sich nähern, herankommen. 6) *közel lenni*; sich nähern, nahe seyn, herannahen.

Adpingo (App.), inxi, ictum, gĕre, 3. *ráfesteni*, *melléfesteni*; mahlen zu oder an etwas. 2) *hozzáirni*, *odairni a' többi közé*; dazu schreiben.

Adplaudo (Appl.), si, sum, dĕre, 3. *hozzátsapni*, *odatsapni*, schlagen an etwas, mit einem Schalle schlagen, anschlagen. 2) *tapsolni*, *p. o. örömében vagy helybehagyás végett*; mit den Händen klatschen, des Beyfalls wegen, applaudiren. 3) pedem terrae; *tombolni*, t. i. *örömében*; mit den Füssen stampfen. 4) applaudere alicui, Cic.; *valakinek örvendeni*; *ditsérni és helybehagyni valaki szándékát*, *tselekedetét*, *'s a' t.* einem Beyfall geben.

Adplausor, ōris, m. 3. *tapsoló*; der etwas beklatscht.

Adplausus (Appl.), us, m. 4. *tapsolás*, *helybehagyás*; das Frolocken mit den Händen, das Händeklatschen, jede Bezeugung des Beyfalls.

Adplĭcātĭo (Appl.), ōnis, f. 3. *hozzáfoglalás*, *mellététel*, *alkalmaztatás*; die Anfügung, Beyfügung. 2) v. c. animi; *hajlandóság*; die Zueignung. 3) *hozzáfolyamodás*; die Hinwendung, (des Schutzes wegen.)

Adplicatus (Appl.), vel Adplicĭtus (Appl.), a, um. *hozzáfoglalt*, *mellétett*, *mellette lévő*; hinzugefügt, angefügt. 2) *hajlandó valamire*; geneigt. 3) *ráfordított* t. i. *a' dologra*, *tzélra*; *alkalmaztatott*; angewendet. 4) ad terram applicatus; Jul. Caes. *a' partra kiállott*; angelandet.

Adplĭco (Applico), āvi, ātum, et ŭi ĭtum, āre, 1. *hozzáfoglalni*, *hozzáalkalmaztatni*; anfügen, hinzufügen. 2) *ráforditni*, *ráalkalmaztatni*; wohin wenden, richten, anwenden. Se ad aliquid applicare; Ter. *magát valamire ráadni*; sich auf etwas legen. Oscula alicui applicare; Ovid. *valakit megtsókolni*; einen küssen. Navem ad terram applicare; *a' parthoz állitni a' hajót*, *kiállani a' part mellé*; mit dem Schiffe anlanden. 3) *hasznátvenni*, *használni*, *alkalmaztatni*, t. i. *hasznora*; anwenden, gebrauchen bey etwas, appliziren. 4) *hajlandó lenni*; geneigt seyn. Applicatum esse ad se diligendum, Cic. *hajlandó lenni a' maga szeretetére*; zur Eigenliebe geneigt seyn.

Adplōdo (Appl.), plōsi, plōsum, plōdĕre, 3. v. gr. terrae aliquid; *a' földre vetni*, *a' földhöz vágni*, *út-*

ni vagy tsapni; etwas auf die Erde werfen.

Adplōro (App.), āvi, ātum, āre, 1. alicui; *valaki elött sirni*; *valakivel együtt sirni*; weinen zu Jemanden, mitweinen.

Adplōsus (Appl.). a. um. *odatsapott, odavetett*; hingeworfen, hingeschleudert.

Adplumbātūra, ae: f. 1. *odaforrasztás ónnal vagy tzinnel*; die Anlöthung.

Adplumbatus, a, um, *ónnal vagy tzinnel öszveforrasztott*; mit Bley befestigt oder angelöthet. 2) *megtzinezet*, verzinnt, mit Bley überzogen.

Adplumbo, āre, 1. (et Appl.) *tzinnel vagy ónnal öszveforrasztani*; mit Bley anlöthen, befestigen. 2) *megtzinezni, befuttatni tzinnel, ónnal*; mit Bley überziehen, verzinnen.

Adpluo (App.), ĕre,3 *rdesni, vagy odaesni az esőnek*; darauf regnen, dazu regnen.

Adpōno, sŭi, sĭtum, nĕre 3. *odatenni, odahelyheztetni, vagy helyhetni, hozzátenni, mellétenni*; zusetzen, beisetzen. hinstellen, hinlegen, hinzuthun, hinzufügen. 2) v. c. onus; Plaut. *letenni, p. o. a' terhet valahová*; hinlegen, ablegen. 3) v. c. alicui custodem: *őrt állitni, rendelni valaki mellé, őriztetni valakit*; einen als Wächter hinstellen, zuordnen. 4) v. c. alicui cibum; *feltenni, tenni eleibe*; hinsetzen, auftragen, aufsetzen. 5) v. c. diem in epistolis, Cic. *feltenni, felirni, feljegyezni*; aufsetzen, aufschreiben, z. B. das Datum. 6) alicui aliquid gratiae adponere, Ter. *köszőnettel tartozni valamiért, megkőszőnni valamit*; einem einer Sache wegen Dank wissen.

Adporrĭgo, (App.), exi, ectum, rĭgĕre, 3. *mellé vagy hozzányújtani*; danebcn hinstrecken.

Adportātĭo, ōnis, f. 3. *elhozás, előhozás, hozás*; die Herbeyschaffung.

Adporto (Apporto), āvi, ātum, āre, *elhozni, előhozni, hozni*; herzutragen, herbeyschaffen, bringen. 2) *odavinni, hozzávinni*; hinzuführen. 3) v. c. nuntium; *hozni, p. o. hirt*; mitbringen.

Adposco (App.), pŏposci, poscĕre, 3. *meg azonfelyül kivánni, többet kivánni*; noch mehr fordern, etwas darüber fordern.

Adpŏsĭte (App.), Adv. ad aliquid; *alkalmatosan, jól alkalmaztatva, helyesen*; passend, geschickt, bequem.

Adpŏsĭtĭo (App.), ōnis, f. 3. *hozzátétel, mellététel*; die Hinzufügung, Hinzusetzung.

Adpŏsĭtīvus, a, um, *hozzátehető*; was sich hinzusetzen läßt.

Adpŏsĭtus, a, um, *hozzátett, mellé-helyheztetett*; hinzugethan, hinzugefügt. 2) *mellette lévő, vagy fekvő*; nahe dabey liegend. 3) *készen lévő, kész, kapható*; was gleich bey der Hand ist. 4) v. c. ad aliquid; *alkalmatos, helyes, jó valamire*; passend, geschickt zu etwas, bequem. Comp. adpositior, Superl. adpositissimus.

Adpositus, us, m. 4. *helyheztetés, rátevés, mellétevés*; die Legung, Setzung, Stellung einer Sache an oder auf etwas.

Adpotus, a, um, *ittas, jól ivott*; einer der viel getrunken hat.

Adprĕcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kivánni neki*; wünschen, anwünschen. 2) *kérni*; bitten. 3) *imádni*; anbethen, bethend anrufen.

Adprĕhendo, hĕnsi, hĕnsūm, hĕndĕre, 3. v. c. aliquid, vel aliquem manu; *megfogni, megragadni, megkapni*; ergreifen, angreifen, anfassen. 2) *megvenni, elfoglalni, p. o. várost*; einnehmen, wegnehmen, sich bemächtigen. 3) *béfoglalni, magábafoglalni*; begreifen, umfassen, mit einschließen. 4) v. c. mente, memoria; *megfogni, megtartani, megérteni*; begreifen, verstehen, fassen.

Adprehensĭbĭlis (App.), e, *megfogható, megérthető*; begreiflich.

Adprehensĭo (App.), ōnis, f. 3. *megfogás, megragadás*; die Ergreifung. 2) *megfogás, általlátás, megértés*; der Begriff, die Einsicht von etwas.

Adprendo, Poëts, i. qu. Adprehendo.

Adprenso (App.), āre, i. q. adprehendo.

Adprensus, loco: Adprehensus.

Adprĕtio (App.), āre, 1. (ad et pretium) *árrát szabni, taksálni*; taxiren.

Adprīme (Appr.), Adv. (ad et primus), *különösen, felette igen, igen nagyon*; vorzüglich, gar sehr.

Adprĭmo (App.), essi, essum, prĭmĕre, 3. (ad et premo), aliquid rei, ad rem; *hozzányomni*; andrücken.

Adprīmus (App.), a, um, i. e. longe

primus; *a' legjelesebb*; der, die, das vornehmste.

Adprŏbātio (App.), ōnis, f. *jóváhagyás helybehagyás, megelégedés valamivel*; die Gutheißung, Billigung, Genehmigung, Zufriedenheit mit etwas. 2) *megmutatás, megbizonyítás, bizonyság*; der Beweis.

Adprŏbātor (App.), ōris, m. 3. *jóváhagyó*; der etwas genehmigt.

Adprŏbe (App.), Adv. i. q. probe; *jól, helyesen*; sehr gut, sehr wohl.

Adprŏbo (Apprŏbo), āvi, ātum, āre, 1. *jóváhagyni, helybehagyni*: gut heißen, genehmigen, billigen. 2) *megmutatni, megbizonyítni, bébizonyítni*; beweisen, erweisen, bestärken, zeigen, an den Tag legen. 3) *állítni, bizonyítni valamit*; etwas bestätigen. 4) *jól tsinálni, helyesen tsinálni*; etwas recht machen.

Adprŏbrāmentum, i, n. 2. *gyalázat*; ein Schimpf. 2) *megpirongatás*; der Verweis.

Adprŏbro, āre, 1. *megpirongatni valakit valamiért*; einen etwas verweisen.

Adprŏbus (App.), a, um, *igen jámbor*; sehr fromm.

Adprōmissor (App.), ōris, m. 3. *magára vállaló, kezes*; der Mitbürge oder Bürge.

Adprōmitto (App.), isi, issum, mittĕre; 3. *hasonlóképpen magára vállalni, ugyan azt igérni, a' mit más*; eben das versprechen, was ein anderer versprochen hat.

Adprōno (App.), āre, v. c. se in genua; *térdre esni*; auf die Knie niederfallen.

Adpropĕro (App.), āvi, ātum, āre, 1. ad aliquid; *odasietni*; hinzueilen. 2) aliquid; *siettetni valamit*; etwas beschleunigen.

Adprŏpinquatio (App.), ōnis, f. 3. *közelítés, közelgetés*; die Annäherung.

Adprŏpinquo (App.), āvi, ātum, āre, 1. *közelítni, közelgetni*; herannahen, sich nähern.

Adprŏpriātio (App.), ōnis, f. 3. *magáévá tétel*; die Zueignung, Zueigenmachung.

Adprŏprio (App.), āre, 1. v. c. cibum corpori; *megemészteni t. i. az ételt, és az által a' test táplálatjára fordítni*; die Speise verdauen, und dadurch zur Nahrung des Körpers machen. 2) aliquid; *magáévá tenni*; sich zu eigen machen.

Adproxĭmo (App.), āre, 1. *megközelítni, közelítni hozzá*; hinzu nahen, hinzu gehen.

Adpugno, āre, 1. i. q. oppugno, *ostromlani*, bestürmen.

Adpulsus (App.), a, um, *hozzáűzetett*; hingetrieben. 2) v. c. navis; *kiverődött, kihajtatott, p. o. parthoz*; angetrieben. 3) *kiállott, kikötött, p. o. hajó*; angelandet.

Adpulsus (App.), us, m. 4. *hozzáütődés, hozzáverődés*; das Treiben, Stoßen an etwas. 2) *kiállás, kikötés, kiszállás*; die Landung, Anlandung. 3) v. c. solis; *a' nap közelítése*. 4) adpulsus pecoris ad aquam; *itatás, itatni hajtás*; die Tränkung des Viehes, das Treiben zum Wasser. 5) v. c. deorum; *ihletés*; die göttliche Wirkung oder Eingebung.

Adquiesco, Adquiro. vide: Acqu.

Adrādo, si, sum, dĕre, 3. *megvakarni*; bekratzen. 2) *meghántani, a' héjját levakarni, lehúzni*; beschaben, abschaben, abkratzen.

Adramyttēos, Adramyttēum, Adramyttion, i, urbs in Aeolia; inde: Adramyttēnus, a, um, i. e. inde oriundus.

Adrana, ae, *Éder, folyóvíz Németországban*; die Eder.

Adrastēa (vel ia). ae, f. 1. alias: Nemesis, filia Jovis, ultionis Dea, et vindex scĕlerum; hinc: Adrasteus.

Adrastis, ĭdis, f. i. e. filia Adrasti.

Adrastus. i, rex Argorum.

Adrectārius (Arrect.), a, um, *függőleges*; gerade in die Höhe gerichtet, perpendiculär.

Adrectus, et Arrectus, a, um, *felegyenesített, egyenesen fálállított, felemelt*; angerichtet. 2) arrectis auribus audire; *figyelemmel hallgatni, fülelve hallgatni*; begierig hören. 3) arrectus animus; *bátor szív*; ein muthiges Herz. Comp. adrectior vel arrectior. Supperl. adrectissimus.

Adrēmĭgo, āre, 1. *odaevezni, előevezni*; herzurudern, hinzurudern.

Adrēpo, Arrepo, psi, ptum, pĕre, 3. *hozzámászni vagy tsuszni*; hinzu oder herzukriechen oder schleichen. 2) Met. v. c. ad amicitiam alicujus; *bészinleni magát valaki barátságába*; sich einschmeicheln.

Adrĕptus, Arrĕptus, a, um, *megragadott, megkapott*; ergriffen.

Adria, Adriacus, Addrianus, Adriaticus, vide: Hadr.

Adrīdĕo (Arrideo), si, sum, dēre, 2. *nevetni, mosolyogni valamire, megnevetni valamit*; zu oder über etwas lachen, lächeln. 2) alicui, et aliquem; *nevetni, mosolyogni valakire*; einen anlachen. 3) alicui; *tetszeni*; gefallen. Hoc mihi arridet, Cic. *ez nekem tetszik.*

Adrĭgo (Arrigo), exi, ectum, rĭgĕre, 3. *felegyenesitni, felállitni*; in die Höhe richten, aufrichten. 2) animum; *felélleszteni, felelevenitni*; aufrichten, ermuntern.

Adrĭpio, vel Arripio, ĭpui, eptum, rĭpĕre, 3. (ad et rapio); *megkapni, megragadni, megfogni*; ergreifen, erwischen, schnell anfassen. 2) occasionem; *kapni, p. o. az alkalmatosságon*; ergreifen. 3) *kivánva venni, hamar elfogadni*; *kapni rajta*; ergreifen, erlangen, erhaschen. 4) literas: *hamar megfogni, megtanulni*; schnell begreifen, fassen, lernen.

Adrīsĭo, (Arr.), ōnĭs, f. 3. *ránevetés, rámosolygás*; das Anlachen, Lachen über etwas. 2) *hizelkedés, tsapodárság*: die Schmeicheley.

Adrīsor (Arr.). ōris, m. 3. *ránevető, rámosolygó*: der einem zulacht, anlacht. 2) *tsapodár*; der Schmeichler.

Ādrĭus, ĭi, m. 2. mons ad Dalmatiam.

Ādrōbicum, i, n. 2. oppidum Hispaniae.

Ādrōbŏro, āvi, ātum, āre, 1. *erősitni, megerősitni*; stärken.

Adrōdo (Arrodo), rōsi, rōsum, rōdĕre, 3. *megrágni, elrágni, megharapdálni*; benagen.

Adrōgans (Arrog.) āntis, o, 3, *nagyraláto, kevély, büszke, magát nagyzó*; stolz, übermüthig.

Adrōganter (Arrog.), Adv. *kevélyen, büszkén*; stolz, vermessen, übermüthig.

Adrōgantĭa (Arrog.), ae, f. 1. *nagyraláás, kevélység*; der Übermuth, die Vermessenheit, der Stolz.

Adrōgātĭo (Arrog.), ōnis, f. 3. *fiúvá fogadás a' nép előtt*; die feyerliche Annehmung an Kindes Statt.

Adrōgātor (Arrog.), ōris, m. 3. *fiúvá fogadó, t. i. a' státus megegyezésével*; der unter Autorität des Staats einen an Kindes Statt annimmt.

Adrōgo (Arrogo), āvi, ātum, āre, 1. aliquem; *megkérdezni valakit*; anfragen, befragen. 2) *a' státus megegyezésével valakit fiának fogadni*; an Sohnes Statt annehmen. 3) sibi aliquid; *magának tulajdonitni valamit t. i. valami nagyot vagy sokat*; sich etwas zuschreiben, anmassen, beymessen. 4) *hozzáadni, melléadni*; an die Seite setzen. 5) *szerezni, adni*; verschaffen, geben.

Adrōro, āre, 1. *megnedvesitni, áztatni, meglotsolni*; benetzen, bethauen, besprengen.

Adrōsor, ōris, m. 3. *megrágó*; ein Benager.

Adrōsus, a, um, *megharapdált, megrágott*; benagt.

Adrŭo, ĕre, 3. *ráhányni, bétemetni, p. o. földel*, beschütten.

Ādrycīnus, a, um, i. e. in Adryce natus.

Ādryx, ycis, f. 3. oppidum ad Syracusas.

Adscalpo, ĕre, 3. *ravakarni*; an etwas kratzen.

Adscendībĭlis (Ascensibilis), e, *megmászható, a' mire fel lehet menni*; besteiglich.

Adscendo (Ascendo), di, sum, scendĕre. 3. (ad et scando) aliquid, vel, in —; *felmenni rá, ráménni, felhágni*; aufsteigen, hinauf steigen, besteigen. 2) v. c. ad honores, ad gradum dignitatis; *felmenni, előmenni, emelkedni*; höher kommen oder steigen.

Adscensĭbĭlis (Asc.), e, *megmászható, a' mire fel lehet menni*; besteiglich.

Adscensĭo (Asc.), ōnis f. 3. *felhágás, felmenés*; das Hinaufsteigen. 2) v. c. solis; *feljövése vagy felkelése a' napnak, 's a' t.* das Aufgehen, z. B. der Sonne.

Adscensor (Asc.), ōris, m. 3. *felhágó, felmenő*; der Besteiger.

Adscensus (Asc.), us, m. 4. *felmenetel, feljövés, feljövetel*; das Aufsteigen, Hinaufsteigen, Heraufsteigen. 2) *felemenetel, grádits, felhágó*; eine Stiege, Treppe. 3) ad honoris gradum; *emelkedés, felhágás, p. o. hivatalokra*; die Gelangung zu Ehrenstellen.

Adscĭo (Asc.), ivi, itum, scīre, 4. v. c. socios; *felvenni, magához venni*; annehmen. 2) *helybehagyni*; billigen.

Adscisco (Asc.), īvi, ītum, sciscĕre, 3. v. c. in numerum civium: *felvenni*, *bévenni*; annehmen, aufnehmen. 2) virginem in matrimonium; *feleségül venni*; nehmen, heirathen. 3) *kívánni*, *megkívánni*; begehren. 4) *szerezni*, *szert tenni reá*, *magáévá tenni*; verschaffen, erwerben.

Adscītus (Asc.) a, um, *felvett*; angenommen, aufgenommen.

Adscrībo (Ascr.), psi, ptum, scrībĕre, 3. *felírni*, *feljegyzeni*; aufschreiben, aufzeichnen. 2) *közé számlálni*, *felvenni közé*; zuzählen, zu etwas rechnen. V. c. aliquem in numerum civium, in civitatem, vel, civitati, etc. 3) *szá naddsára beírni*, *ráírni valaki nevére*; zuschreiben, auf die Rechnung Jemandes schreiben. 4) alicui, aliquid; *valakinek tulajdonítni valamit*; einem etwas zueignen, beymessen.

Adscriptīcius, Adscriptītius (Ascr.), a, um, v. c. civis; *béírt*; eingeschrieben.

Adscriptĭo (Asc.), ōnis, f. 1. *felírás*, *feljegyzés*; das Aufschreiben, die Aufschreibung. 2) *felvétel*, *beírás*; die Einschreibung, Dazuschreibung. 3) *valakinek tulajdonítás*; die Zueignung, Beymessung.

Adscriptīvus (Ascr.), a, um, *feleslegvaló*, *beírt*, *p. o. katonák*; überzählige.

Adscriptor (Ascr.), is, m. v. c. legis; *helybehagyó*, *magát aláíró*; der Beypflichter, der etwas dazu schreibt z. B. seinen Nahmen, zum Beweise daß er es billige, folglich ein Beypflichter.

Adscriptus (Ascr.), a, um, *felírott*; *feljegyzett*, *hozzáírott*; aufgeschrieben, hinzugeschrieben, u. s. w. Vide Adscribo.

Adsĕcla, Assecla, ae, m. 1. (adsequor); *utánnajáró*, *késérő*; der Begleiter. 2) *követő*, *tanítvány*; der Nachtreter, Anhänger 3) *követőtárs*; der Gefährte. 4) omnium mensarum assecla, Cic. *élődi*, *ingyenélő*; der Schmarotzer.

Adsectātio (Assect.), ōnis, f. 1. *késérés*, *p. o. nagy urak késérése*; die Begleitung, Nachfolgung. 2) *igyekezet*, *iparkodás*, *t. i. hogy másokat a' tökélletességben elérhessünk*; die Bemühung, das Bestreben. 3) adsectatio coeli; *az égnek vagy a' tsillagok járásának vizsgálása*; die Beobachtung des Sternenlaufs.

Adsectātor, (Assectator), ōris, m. 3. *késérő*; der Begleiter. 2) *követő*, *tanítvány*; ein Anhänger. 3) v. c. sapientiae adsectator, Plin. *a' ki valamire ráadja magát*; der sich auf etwas legt. 4) adsectator dapis, Plin. *élődi*; ein Schmarotzer.

Adsector, Assector, tātus sum, tāri, Dep. 1. *utánna járni*, *késérni*; einem überall folgen, einen begleiten. 2) *követni valakit*, *ragaszkodni valakihez*; einem anhängig seyn. 3) *társúl követni v. elkésérni*; begleiten.

Adsēcūro, āre 1. *bátorságossá tenni*; sicher stellen. 2) *bizonyossá tenni valami felől*: versichern.)(

Adsĕcūtor, ōris, m. 3. *késérő*; der Begleiter.

Adsecutus, a, um, vide: Adsequor.

Adsĕdo, ōnis, m. 3. i. qu. Adsessor.

Adsello, et Assello, āre, 1. *természeti szükségét tenni*, *árnyékszéken ülni*; zu Stuhle gehen, seine Nothdurft verrichten.

Adsĕnesco, ĕre, 3. *mellé vénülni*; wobey alt werden.

Adsensĭo (Ass.), ōnis, f. *megegyezés*, *egyetértés*; die Einwilligung, Einhelligkeit, der Beyfall.

Adsensor (Ass.), ōris, m. *megegyező*, *vele egyetértő*; der Beypflichter.

Adsensus (Ass.), us, m. *egyesítés*, *megegyezés*; die Beystimmung, Beypflichtung, der Beyfall.

Adsentātĭo (Ass.), ōnis, f. 3. *tsapodárság*, *hízelkedés*; das Schmeicheln. 2) *helybehagyás*; der Beyfall.

Adsentātĭuncŭla (Ass.), ae, f. 1. Dimin. *egy kis tsapodárság*; eine kleine Schmeicheley, das Flattiren.

Adsentātor (Ass.), ōris, m. *hízelkedő*, *tsapodár*; ein Schmeichler, Flattirer.

Adsentātōrie (Ass.), Adv. *hízelkedve*, *tsapodárkodva*; auf flattirende, schmeichlerische Art.

Adsentātrix (Ass.), īcis, f. *hízelkedő*, *tsapodár*, *t. i. asszszony személy*; eine Flattirerinn, Schmeichlerinn.

Adsentĭo (Ass.), si, sum, īre, 4. et Adsentior, sensus sum, īri, 4. *megegyezni benne*, *egyet érteni vele*; einwilligen, beystimmen, beypflichten. 2) alicui; *helybehagyni*, *t. i.*

valaki gondolatjáti, akaratjdt; den Beyfall geben.

Adsentor (Ass.), atus sum, āri, 1. *hízelkedni*; schmeicheln. 2) *helybehagyni, jóváhagyni*; beypflichten, Recht geben. 3) *egyetérteni vele*; beystimmen.

Adsĕquor (Assequor), cūtus (quutus) sum, sĕqui, 3. aliquid, aliquem in via; *elérni, utólérni*; erreichen, einhohlen. 2) v. c. propositum adsequi; *elérni, p. o. feltett tzéljdt, szándékát*; seine Absicht erreichen, seinen Vorsatz ausführen. 3) conjectura adsequi; *eltaláldlni, kitaláldni*; durch Muthmassung errathen. 4) cogitationes alicujus adsequi; *elérteni a' gondolatjdt, elérteni mit akar valakī*; einen verstehen. 5) ingenium alīcujus adsequi; *felérni valaki eszével*; einen an Geschicklichkeit gleich kommen. 6) merita alicujus adsequi, Cic. *valakinek eránta mutatott jótéteményeit vagy érdemeit meghálálni*; erwiesene Wohlthaten vergelten. 7) *telyesitni, betölteni, követni, p. o. valaki tanátsát*; befolgen.

Adsequutus (Ass.), Vide Adsequor.

Adsĕro (Ass.), ēvi, ĭtum, sĕrĕre, 3. *mellévetni, vagy ültetni*; darneben säen oder pflanzen.

Adsĕro (Ass.), ĕrui, ertum, sĕrĕre. 3. *állitni, bizonyitni*; behaupten. 2) in libertatem; *szabaddá tenni, felszabaditni, szabadságba helyheztetni*; frey machen. 3) sibi aliquid; *magának tulajdonitni*; sich beylegen, zuschreiben, sich etwas anmassen. 4) v. c. se studiis, Plin. *a' tanúlásra adni magát*; sich auf das Studieren legen. 5) in servitutem aliquem adserere; *valakit szolgává tenni*; einen zum Knechte machen. 6) *oltalmazni*; beschützen, schützen. 7) adserere aliquem coelo, Ovid. *valakit a' mennyeiek (Istenek) közé számlálni*; einen unter die Götter versetzen.

Adsertio (Ass.), ōnis, f. 3. in libertatem; *felszabaditás*; die Freysprechung. 2) *állatás, erősítés, ráhagyás, állitás*; die Behauptung, Bejahung.

Adsertor (Ass.), ōris, m, 3. *szabadságszerző, felszabadító*; der Befreyer. 2) *megmentő, szabadító*; der Erretter. 3) *valamit nyilván vagy közönséges helyen állitó, tanú*; ein öffentlicher Bekenner, ein Zeuge.

Adsertōrĭus (Ass.), a, um, v. c. lis, Cod. Just., i. e. de adserenda libertate.

Adservĭo (Ass.), ivi, ītum, īre, 4. *vele együtt szolgálni, szolgálni*; mitdienen, dienen. 2) *előmozditni, elősegéllni*; befördern, zu befördern suchen. 3) *igyekezni*; sich befleißigen.

Adservo (Asservo), āvi, ātum, āre, 1. *vigyázni valamire, rávigyázni*; Achtung geben, bewahren, hüthen. 2) *tartani, vigyázat alatt tartani, eltenni*; aufbewahren, verwahren.

Adsessio (Ass.), ōnis, f. 3. *mellette ülés, vele együtt ülés*; das Sitzen bey Jemanden.

Adsessor (Ass.), ōris, m. 3. *táblabiró*; ein Beysitzer.

Adsessūra (Ass.) ae, f. 1. *táblabiróság*; das Amt eines Beysitzers.

Adsĕvēranter (Ass.), Adv. *erősen állitva, bizonyitva*; gewiß, mit Betheurung, mit Versicherung.

Adsĕvērāte (Ass.), Adv. id quod Adseveranter.

Adsĕvērātio (Ass.), ōnis, f. 3. *komolyság, valódiság*; der Ernst in der Betheurung. Omni adseveratione tibi adfirmo, Cic. *valóban azt állitom, minden komolysággal állithatom*; ich versichere dir in allem Ernste.

Adsĕvēro (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. (ad et severus); *komolyan állitni, valóban szóllani v. állitni valamit*, ernstlich behaupten oder versichern. 2) *állitni, bizonyitni, mutatni*; versichern, an den Tag legen, äußern.

Adsībilo (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *füttyenteni, süvölteni valaki felé vagy neki, fütyölni* zu oder gegen etwas zischen, säuseln, flistern.

Adsiccesco (Ass.), ēre, 3. *megszikkadni, megszáradni*; trocken werden.

Adsicco (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *megszárasztani, szikkasztani*; trocknen.

Adsidĕo (Ass.), ēdi, essum, sĭdēre, 2. (ad et sedeo) alicui, rei, in re, apud quem, et cum Accus.; *mellette ülni, ülni valahol*; wo sitzen, bey etwas oder bey Jemanden sitzen. 2) in carcere adsidere; *tömlötzben ülni v. lenni*; im Gefängnisse sitzen.

3) literis adsidere; *szorgalmatosan tanulni*; fleißig studieren. 4) v. c. moenibus, muros, arcem: *megszállani, p. o. a' várat*; belagern, auch blockiren. 5) valetudini adsidere; *az egésségére vigyázni*; für die Gesundheit Sorge tragen. 6) *közel lenni hozzá, határos lenni vele*; *hasonlítni hozzá*; nahe seyn, gränzen, ähnlich seyn. 7) loco: adsido, adsidĕre; *mellé ülni, leülni mellé*; sich setzen. Vide: Adsido.

Adsīdo (Ass.), ēdi, essum, sīdĕre, 3. *mellé ülni, leülni mellé vagy valahová, odaülni*; sich bey oder an etwas niedersetzen oder niederlassen.

Adsīduē (Ass.), Adv. *szüntelen, mindúntalan*; beständig, ohne Unterlaß.

Adsīdŭĭtas (Ass.), ātis, f. 3. *szüntelenvaló ott létel vagy ott forgás valahol*; die beständige Gegenwart an einem Orte. 2) *nagy vagy tartós szorgalmatosság a' munka mellett, rajtalétel a' munkán*; der Fleiß, wenn man immer bey der Arbeit bleibt. 3) adsiduitas bellorum; *a' szüntelen tartó háború*; die beständige Fortdauer des Kriegs. 4) *meg-megújítása valaminek*; Wiederhohlung.

Adsiduo, i. qu. adsidue; *szüntelen, minduntalan*; beständig, immer.

Adsīdŭus (Ass.), a, um; *szüntelen jelenlévő*, beständig gegenwärtig. 2) *serény, szorgalmatos, fáradhatatlan*; emsig, immer bey seiner Arbeit sitzend. 3) *tartós, szüntelenvaló, szakadatlan*; anhaltend, ununterbrochen, beständig, fortdauernd, häufig. 4) Scriptor assiduus, Gell. *jeles író*; *t. i. könyvíró, vagy szerző*; ein bewährter Scribent. Comp. assiduius. Superl. assiduissimus.

Adsignātĭo (Ass.), ōnis, f. 3. *útasítás*; eine Anweisung, Assignation. 2) *pénzre vagy fizetésre szálló útasítás, pénzútasitás*; eine Geldanweisung oder Assignation.

Adsignātor (Ass.), ōris, f. *útasitó*; der Anweiser.

Adsignātus, a, um, *adatott, rendelt, tulajdoníttatott, kimutatott*; zugeeignet, angewiesen.

Adsignĭfĭco (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *kijelenteni, kinyilatkoztatni*; anzeigen, an den Tag legen.

Adsigno (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *lepetsételni, megpetsélni*; ein Siegel darauf drücken, versiegeln. 2) v. c. agros; *kimutatni, (valaki számára) rendelni, kiosztani*; anweisen, zutheilen. 3) *tulajdonitni*; beymessen, zuschreiben. v. c. alicui gloriam; culpam fortunae, Cic. 4) v. c. aliquem custodibus; *általadni*; übergeben.

Adsĭlĭo (Ass.), ĭlŭi, vel sĭlīvi et sĭlĭi, sultum, sĭlīre, 4. (ad et salio) ad aliquid; *odaugrani, vagy szökni, ráugrani, melléugrani, vagy pattanni*; hinzuspringen, aufspringen, zu oder an etwas springen. 2) *meghágni*; bespringen.

Adsĭmĭlātĭo (Ass.), Adsĭmŭlātĭo (Ass.) ōnis, f. 3. *összvehasonlítás, hozzáhasonlítás, hasonlítás*; die Vergleichung. 2) *hasonlatosság*; die Ähnlichkeit.

Adsĭmĭlis (Ass.), e, cum Genit. et Dat. *hasonló, egyenlő*; ähnlich, ganz gleich.

Adsĭmĭlĭter (Ass.), Adv. *hasonlóképpen, szint' úgy*; auf ähnliche Art, eben so.

Adsĭmĭlo (Ass.), Adsĭmŭlo (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. aliquid alicui rei; *hozzá vagy összvehasonlítni, egybevetni*; vergleichen, in Vergleichung stellen, gleich halten. 2) aliquid; *valaminek mássát venni, lemásolni*; nachmachen, nachahmen. 3) aliquem; *valakinek a' formáját öltözni magára, vagy felvenni*; die Gestalt von Jemanden annehmen. 4) v. c. se amicum, se laetum etc. *tettetni*; *mutatni vagy adni ki magát*; sich dafür oder für etwas ausgeben, etwas vorgeben, was nicht an dem ist.

Adsimulatus, et Adsimilatus, a, um, *az eredetihez másban kitsinált*; ähnlich gemacht, ähnlich. 2) *tettetett, annak látszó, nem valódi*; den Schein einer Sache habend, scheinbar, nicht wirklich.

Adsimulo, vide: Adsimilo.

Adsĭstentĭa, ae, f. 1. *segitség, segéd*; die Hülfe, der Beystand.

Adsisto (Ass.), stĭti, stĭtum, sĭstĕre, 3. *odaállítni*; hinstellen. 2) se, v. c. ad fores: *odaállani*; sich hinstellen, hintreten. 3) *megállani megállapodni*; still stehen. 4) alicui; *valakinek segitségére lenni, segitni valakin*; einem beystehen, helfen.

Adsĭtus, a, um, *melléültetett, vetett, vagy plántált*; darneben gepflanzt.

Adsŏcio (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *tár-súl hozzáadni*; zugesellen. 2) *egye-síteni vele, öszvekaptsolni*; zusammenfügen, vereinigen.

Adsocius, a, um, *barátságos, társa-ság szerető*; gesellig.

Adsolet, Impers. (Adsolēre) ut adso-let; *a' szokás szerént*; *a' mint szokták*; wie gewöhnlich.

Adsŏno (Assŏno), ui, ĭtum, āre, 1. *vele együtt vagy hozzá hangzani*; ertönen bey oder zu etwas.

Adspargo, ĭnis, vide: Adspergo.

Adspĕctābĭlis (Asp.), e, *látható, szem-lélhető*; sichtbar. 2) *látniméltó, mélti a' látásra*; sehenswerth.

Adspecto (Aspecto), āvi, ātum, āre, 1. aliquem; *megnézni valakit, rá-nézni valakire*; ansehen. 2) *nézni, vigyázni valamire, figyelmezni*; beobachten, auf etwas sehen. 3) *va-lamelly felé feküdni, lenni*; wohin zu liegen.

Adspectus (Asp.), us, m. 4. (adspicio), *ránézés, megnézés*; das Ansehen, Anschauen. 2) *tekintet*; der Anblick. Primo adspectu, Cic. *első tekintet-tel*; beym ersten Anblicke. 3) *tekin-tete, formája valaminek*; die Ge-stal., der Anblick.

Adspergo (Asp.), ĭnis, f. 3. *béhintés, meghintés, béfetskendés*, die Be-sprengung, das Bespritzen. 2) ad-spergines parietum: *a' falnak izza-dása*; das Schwitzen der Wände

Adspergo (Asp.), ĭnis, f. gĕre, 3. (ad et spargo); *meghinteni, béfetsken-deni, béhinteni, p. o. vizzel*; be-sprengen, bespritzen, hinspritzen. 2) aquam alicui adspergere, Plaut. *va-lakit élesztgetni* (*friss vagy hideg vizzel lotsolni*); einen erquicken. Alicui aliquid molestiae adspergere; *bajt okozni valakinek, bajba kever-ni valakit*; einem einen Verdruß machen oder zufügen. 3) adspergere aliquid in epistola, Cic. *valamit a' levélben rövid szóval illetni v. em-líteni*; erwähnen.

Adspergula, Asperula, ae, f. 1. *mûge, béka ragadály* (*növevény*); das Klebekraut.

Adspernābĭlis (Asp.) e, 3. *megveten-dő*; *megutálandó*; verächtlich, ver-werflich.

Adspernāmentum (Asp.) i. n. 2. i. qu. adspernatio.

Adspernanter (Asp.), Adv., *megvetve, megvetőleg*; verächtlich, mit Ver-achtung.

Adspernātĭo (Asp.), ōnis, f. 3. *meg-vetés, megútálás*; die Verachtung, Verschmähung, Verwerfung. Cic.

Adspernātor (Asp.), ōris, m. 3. *meg-vető, megútáló*; der Verächter, Verschmäher, Verwerfer.

Adspernor (Aspernor), ātus sum, āri, Dep. 1. (ad et sperno), aliquem, aliquid; *útálni, megútálni, meg-vetni*; verachten, verschmähen, ver-werfen. 2) *útállattal megvetni*; verächtlich verweisen, abweisen.

Adspersĭo (Asp.), ōnis, f. 3. *ráhintés, béhintés, béfetskendés*; das Anspri-tzen, die Besprengung.

Adspersus (Asp.), a, um, *béhintett, meghintett, béfetskendett*; be-sprengt, bespritzt.

Adspersus, us, m. 4. i. q. adspersio.

Adspĭcio (Aspicio), spēxi, spēctum, spicĕre, 3. aliquem, ad aliquem; *nézni, megnézni valakit, tekinteni, rátekinteni valakire*; einen anse-hen, anschauen; it. *meglátni vala-kit*, erblicken. 2) lucem adspicere; Cic. *születni, a' világra lenni*; ge-bohren werden.

Adspī[illegible]men (Asp.), ĭnis, n. 3. *rále-hellés, ráfúvallás*; die Zuwehung, das Anblasen, Anwehen.

Adspīrātio (Asp.), ōnis, f. 3. *rálehel-lés*: das Anhauchen. 2) *lehellés, lehellet*; das Athemhohlen. 3) ter-rae; *kigőzölgés*; Ausdünstung. 4) stellae; *béható ereje más égi tes-tekre*; der Einfluß der Gestirne.

Adspīro (Asp.), āvi, ātum, āre, 1. *ráfújni, rálehelleni, fúvallani*; hinwehen, hinblasen, hinhauchen, anwehen, anhauchen, anblasen. 2) alicui, rei, v. c. Di, coeptis adspi-rate meis, Ovid. Adspirat primo for-tuna labori, Virg. *elősegélleni, se-gítségül lenni, kedvezni*; begünsti-gen, beystehen, helfen. 3) v. c. ad rem aliquam, Cic. *vágyni, vágyód-ni valamire*; sich an etwas wagen, zu gelangen suchen.

Adspŭo, ĕre, *ráköpni, rápökni, meg-pökni*; hinspeyen, anspeyen.

Adsterno (Ast.), strāvi, ātum, sternĕre, 3. *ráteríteni, rávetni*; hinzulegen, hinwerfen. Adsterni; *ráborulni*; sich darauf hinwerfen.

Adstĭpŭlātio (Ast.), ōnis, f. 3. *meg-egyezés*; die Beystimmung.

Adstĭpŭlātor (Ast.), ōris, m. 3. *megegyező valamiben*; der in etwas einwilliget, der Beystimmer. 2) *segedelemnyujtó, segéd*; der Beystand.

Adstĭpŭlātus, us, m. i. q. adstipulatio.

Adstĭpŭlor (Ast.) ātus sum, āri, Dep. 1. alicui; *megegyezni, egy értelemben lenni valakivel*; einwilligen, einerley Meinung seyn, Beyfall geben.

Adstĭtŭo (Ast.), ŭi, ŭtum, ĕre, 3. *odaállítni, v. tenni*; hinstellen. 2) *jóhelyre állítni*; zurechte setzen.

Adsto (Asto), ĭti, ĭtum, et ātum, āre, 1. *mellette állani, ott állani valamin v. mellette, v. valaki mellett*; stehen bey etwas, bey einem stehen. 2) in conspectu adstare; *elötte vagy szeme elött állani*; da stehen, im Gesichte stehen. 3) *felfelé állani, felállani, fennállani*; in die Höhe stehen.

Adstrĕpo (Ast.), ui, ĭtum, pĕre, 3. *zörögni mellette*, ein Geräusch bey oder zu etwas machen. 2) alicui; *mormolás vagy morgás által hagyni helybe valamit, rámormolni*; zumurmeln, mit Murmeln beypflichten.

Adstricte (Ast.), Adv. *szorosan*; streng, genau, pünktlich. 2) *röviden, rövideden*; knapp, kurz; adstricte dicere, Cic. *röviden szóllani*; kurz reden.

Adstrictio (Ast.), ōnis, f. 3. *öszveszorítás, öszveszorúlás*; Zusammenziehung, zusammenziehende Kraft.

Adstrictōrĭus, a, um, v. c. vis; *öszvehúzó, p o. erő*; zusammenziehende Kraft.

Adstrictus (Ast.), a, um, *öszvehúzódott*; zusammengezogen. 2) v. c. vestis; *rövid, kurta, szűk*; kurz, knapp, eng. 3) *feszes, meghúzott*; straff angezogen. 4) *köteles, lekötelesztetett*: verbunden, verpflichtet. 5) necessitate adstrictus; *szükségtől kénszeríttetvén*; aus Noth gezwungen, 6) frons adstricta; *ránczbaszedett homlok, felvont homlok*; eine gerunzelte Stirne. Adstrictum gelu; *erős fagy*; starker Frost. Aquae adstrictae; *befagyott víz, jég*. Eis.

Adstringo (Ast.), inxi, ictum, stringĕre, 3. *meghúzni, feszesen kihúzni*; straff anziehen. 2) *öszveszorítni, öszvehúzni*; zusammenziehen. 3) v. c. argumenta, rem; *rövidre öszvevonni, megrövidítni*; zusammenziehen, ins Kurze ziehen, kürzer machen. 4) v. c. alicui manus; *szorosan megkötni, öszveszorítni*; knapp zusammenbinden. 5) *megkötni, odakötni valamihez*; an etwas binden, befestigen. Ad certa se adstringere verba, Cic. *magát bizonyos szókhoz kötni*; sich an gewisse Worte binden. 6) adstringi; *lekötelesztetve lenni*; verbunden seyn. Se jure jurando adstringere, Svet. *hittel vagy esküvéssel kötelezni magát*; sich eidlich verpflichten. 7) adstringere se furto: *tolvajságba esni*; einen Diebstahl begehen. 8) adstringere frontem; *ránczbaszedni homlokát*; die Stirne runzeln.

Adstruo (Ast.), xi, ctum, strŭĕre, 3. *hozzáépítni*: dazu bauen. 2) *hozzátenni, hozzáadni*; dazu fügen, beylegen. Auditis adstruere; *ahoz a' mit valaki hall, többet toldani vagy költeni*; dazu was man gehört hat hinzu dichten. 3) *állítni, bizonyítni*; behaupten, versichern. 4) *allattomban koholni, vagy tsinálni valamit mesterkedni valamin*; heimlich anstiften.

Adstŭpĕo (Ast.), ui, ēre, 2. *bámúlni, álmélkodni valamin, valamit bámulni*; staunen über etwas, etwas anstaunen.

Adsūdasso, vide: Adsudesco, ĕre.

Adsūdesco, ĕre, *izzadni kezdeni*; anfangen zu schwitzen.

Adsuēfăcio (Assuef.), ēci, actum, făcĕre, 3. (Pass. adsuefio, factus sum); ad rem, rebus; *hazzászoktatni, szoktatni valamihez*; gewöhnen an etwas.

Adsuēfactĭo, ōnis, f. 3. *hazzászokás*; die Gewohnheit, Übung.

Adsuēfactus, a, um, *hozzászoktatott*; gewohnt.

Adsuēfīo, factus sum, fĭeri, 3. *hozzászokni valamihez, megszokni valamit*; gewohnen, gewohnt werden.

Adsuesco (Assuesco), ēvi, ētum, suēscĕre, 3. alicui rei; *hozzászoktatni, rászoktatni*; gewöhnen, angewöhnen. Se aduescere; *hozzászoktatni magát valamihez*; sich gewöhnen. A teneris adsuescere multum est, Poet. *vajmi sokat tészen az, ha az ember ifjúságában szoktatja magát valamire, vagy*: *vajmi hasz-*

nos a' gyermekkori jó szoktatás; es ist ein großer Vortheil, wenn man sich an eine Sache von Jugend auf gewöhnt.

Adsuētūdo (Ass.), inis, f. 3. *hozzászokás*; die Angewohnheit, das Gewohnt werden.

Adsuetus (Ass.), a, um, cum Genit, Dat. et Abl. *hozzászokott*, *valamit megszokott*; gewohnt einer Sache, an etwas gewohnt.

Adsūgo, xi, ctum, gĕre, 3. *szopni*; saugen.

Adsultim (Ass.), *ugrálva*; springend, hüpfend.

Adsulto (Ass.), āvi, ātum, āre, 1. *rúgrálni*, *neki ugrani*; an etwas springen, herzuspringen.

Adsultus (Ass.), us, m. 4. *nekimenés*, *rárohanás*; der Angriff.

Adsum, fui, esse, *jelen lennni*; gegenwärtig seyn, da seyn; alicui rei; *valamelly dolognál ott vagy jelen*; bey einer Sache gegenwärtig seyn. 2) alicui ad rem aliquam adesse, Plaut. *segitségül lenni valakinek valamiben*; einem in einer Sache beystehen. 3) ades dum, ades huc, Ter. *ide jöjj*, *ide gyere*; komme her. 4) animo adesse; *bátor szivvel lenni*; beherzt seyn; *it. figyelemmel lenni*, *figyelmezni*; aufmerksam seyn. 5) fortuna mihi hodie adfuit, Liv. *ma nekem kedvezett a' szerentse*; das Glück hat mir heute wohl gewollt.

Adsūmo (Assumo), msi, mtum, mĕre, 3. *hozzávenni*; dazu nehmen. 2) v. c. aliquem in societatem; *felvenni*, *magához venni*: annehmen, an sich nehmen, nehmen; aliquem sibi filium adsumere; *valakit fiávú fogadni*; einen an Sohnes Statt annehmen. 3) aliquem in consilium, *tanátsúl megkérdezni*, *a' tanátskozók közé felvenni*; einen mit zum Rathe ziehen. 4) *felvenni*, *p. o. valaminek megmutatására az okok és bizonyságok közé*; etwas zum Beweise des Vortrags annehmen. 5) v. c. cibum, medicinam; *venni*, *magához venni*, *bévenni*, nehmen, zu sich nehmen.

Adsumtio (Ass.), ōnis, f. 3. *felvétel hozzá*: die Dazunehmung. 2) *a' Syllogismusban*, *a'* minor; der zweyte Vordersatz des Syllogismi, minor genannt.

Adsumtīvus, a, um, *felvett*; etwas angenommenes.

Adsumtīvus (Ass.), a, um, *felveendő*, *felvenni való*: an oder zu sich nehmend.

Adsumtus (Ass.), a, um, *felvett*; angenommen. Vide Adsumo.

Adsŭo (Ass.), ŭi, ūtum, ĕre, 3. *hozzávarrni*, *összevarrni*; annähen, zusammennähen.

Adsurgo (Ass.), rexi, rectum, gĕre, 3. *felállani*; aufstehen, sich erheben. 2) in arborem adsurgere; *felnőni*, *fának nevekedni*; zu einem Baume werden 3) animo adsurgere; *neki bátorodni*: einen Muth fassen. 4) centum millibus passuum adsurgere, Plin. *száz ezer lépésnyire emelkedni fel*; hundert tausend Schritte hoch seyn.

Adtactus (Attact.) us, m. 4. *hozzáérés*, *illetés*; die Berührung, Anrührung.

Adtactus (Att.), a, um, *illetett*; angerührt, berührt.

Adtāmĭno (Attam.), āvi, ātum, āre, 1. *illetni*, *megilletni*, *hozzáérni*; berühren. 2) *megsérteni*; versehren, verletzen. 3) *megszeplősitni*; beflecken.

Adtempĕrate (Att.), Adv., *éppen jókor*, *alkamas időben*, *jól alkalmaztatva*; passend, zu rechter Zeit, eben recht.

Adtempĕro (Att.), āvi, ātum, āre, 1. *hozzá alkalmaztatni*; anfügen, dazufügen.

Adtendo (Attendo), di, tum, dĕre, 3. *felhúzni*, *kifeszitni*, *p. o. a' kézivet*; anspannen, spannen. 2) animum ad aliquid; *függeszteni*, *p. o. elméjét*, *figyelmetességét*, wohin richten, aufmerken. 4) alicui adtendere; *valaki beszédére hallgatni*, *figyelmezni*; einem zuhören, Achtung geben.

Adtentātio (Att.), ōnis, f. 3. *próbatétel*; der Versuch.

Adtente (Att.), Adv. *figyelmetesen*, *figyelemmel*; aufmerksam, sorgfältig

Adtentio (Att.), ōnis, f. 3. v. c. animi; *figyelem*, *figyelmetesség*, *figyelmezés*; die Aufmerksamkeit.

Adtento (Att.), āvi, ātum, āre, 1. *megpróbálni*, *próbára venni*; versuchen.

Adtentus (Att.), a, um, (adtendo), *figyelmetes*, aufmerksam; Comp. attentior; Superl. attentissimus.

Adtĕnŭāte (Att.), Adv., *igen vékonyan*;

gar dünn. 2) *gyengén*; schwach, sachte. 3) attenuate dicere; *együgyű és rövid előadással élni*; mager und ohne rednerischen Schmuck reden

Adtĕnŭātĭo (Att.), ōnis, f. 3. *kevesités*; die Verminderung, Verkleinerung.

Adtenuatus, a, um, *vékonyitott*; verdünnet. 2) *kevesitett*; vermindert. 3) *gyengitett*; geschwächt.

Adtĕnŭo (Att.), āvi, ātum, āre, 1. *vékonyitni, soványitni*; dünne, hager machen. 2) *kissebbitni, kevesitni*; verringern; it. *fogyasztani, p. o. az eleséget*; verzehren, durchbringen. 3) *gyengitni, erőtlenitni*; schwächen. 4) orationem; *együgyű sovány előadással élni*; etwas mager und ohne rednerischen Schmuck vortragen. 5) vocem adtenuare; *éles hangon beszélni*; klar oder mit heller Stimme reden.

Adtermĭno (Att.), āre, *meghatározni, határt szabni neki*; durch Grenzen bestimmen, bestimmen.

Adtĕro (Attero), trīvi, trītum, tĕrĕre, 3. *valamihez dörgölni*; reiben an etwas; it. *széllyeldörgölni, elzúzni*; zerreiben, zermalmen. 2) alicui aures atterere, Plaut. *valakinek sok beszéd által a' füleit terhelni*; einen mit plaudern müde machen. 3) famam alicujus atterere, Sall. *valakinek hirét nevét gyalázatba keverni*; einen um seinen guten Nahmen bringen. 4) *kevesitni, fogyasztani, elfogyatni*; vermindern, verringern, verthun. Facultates atterere; Svet. *vagyonát elvesztegetni*; sein Vermögen durchbringen, verthun. Hostem atterere; *az ellenséget fogyasztani, gyengitni*; den Feind schwächen. 5) *elkoptatni valamit*; abnützen..

Adtestātĭo (Att.), ōnis, f 3. *bizonyságadás*; die Bezeugung. 2) *a' tanú bizonyságtétele, vagy vallása*; die Aussage der Zeugen.

Adtestātor, ōris, m. 3. *bizonyságtévő, tanú*; der etwas bezeuget, ein Zeuge.

Adtestor, Attestor, ātus sum, āri, Dep. 1. aliquid; *bizonyitni valamit, bizonyságot tenni valami felől*; etwas bezeugen. 2) aliquem; *valakit tanúnak hivni*; einen zum Zeugen nehmen.

Adtexo (Att.), xui, xtum, ĕre, 3. *hozzászőni*; anweben, dazuweben. 2) *hozzákötni, hozzáfoglalni*; anbinden.

Adtigo v. adtingo.

Adtĭgŭus (Att.), a, um, *mellette vagy határában lévő, vele szomszéd*; angränzend, benachbart.

Adtĭnĕo, tĭnui, tentum, tĭnēre, 2. (ad et teneo); *odatartani*; hinhalten. 2) *megtartani, p. o. magánál, tartóztatni*; halten, aufhalten, zurückhalten. 3) custodia adtineri; *fogságban tartatni*; gefangen gehalten werden. 4) *tartozni, p. o. a' dologra*; *illetni a' dolgot*; betreffen, angehen; quod me adtinet; Cic. *a' mi engemet illet*; was mich betrifft; non adtinet: *nem tartozik a' dologra*; gehört nicht zur Sache, ist unnöthig.

Adtingo (Att.), ĭgi, tactum, tingĕre, 3. (ad et tango); *illetni, hozzáérni, érdekleni*; berühren, anrühren; digito adtingere; *ujjal illetni*; mit einem Finger anrühren; rem aliquam adtingere; *valamelly dolgot érdekleni, szóval illetni*; eine Sache berühren, von einer Sache handeln. 2) suspicione aliquem adtingĕre; *gyanakodni valakire*; auf einen argwöhnen, 3) *illetni, tartozni reá, érdekelni*; angehören, angehen. Caussa, quae te non adtingit; Cic. *ez a' dolog tegedet nem illet, tégedet nem érdekel*; diese Angelegenheit geht dich nichts an. 4) cognatione aliquem adtingere; *atyafiságban lenni valakivel*; einem verwandt seyn. 5) *határos lenni vele, szomszédságában esni*; angrenzen, anstoßen, benachbart seyn.

Adtinctus, a, um, *festett*; gefärbt.

Adtŏlĕro (Att.), āre, i. q. tolerare; *elhordozni, elszenvedni*; ertragen.

Adtollo (Att.), ĕre, 3. aliquid; *felemelni, felvenni, p. o. valamit a' földről*; aufheben, erheben, in die Höhe heben, empor heben. Oculos in coelum adtollere; *szemeit az égre felemelni*; die Augen gegen Himmel aufheben. Adtollere posse, *elbirni*; erheben können. 2) adtolli, se adtollere; *felemelkedni, emelkedni, mint p. o. a' hegy*; sich erheben. 3) v. c. famam alicujus, aliquem laudibus; *magasztalni*; erheben, erhöhen, vergrößern. Aliquem in coelum adtollere, Plin.

valakit az égig emelni; einen sehr loben, bis zum Himmel erheben. 4) nevelni, öregbitni; vermehren. 5) vocem adtollere; magasabb hangon beszélni; seine Stimme mehr erheben.

Adtōndĕo (Att.), tōnŭi, tōnsum, tōndēre, 2. aliquem; megnyirni, megberetválni; bescheeren. 2) ulmos, virgulta; megnyesni; beschneiden.

Adtonite (Att.), Adv. álmélkodva, mit Verwunderung. 2) eszméletlenül; sinnlos, betäubt.

Adtonitus, a, um, a' menkőtől megütetett; vom Donner gerührt. 2) megrettent; bestürzt. 3) eszméletlen; sinnlos, betäubt. 4) attonitae mentis: eszeveszett, dühös; sinnlos, rasend.

Adtŏno, Attono, tŏnŭi, tŏnĭtum, tŏnāre, 1. menydörgeni; donnern. 2) megrettenteni; bestürzt machen. 3) magán kivűl ragadni; betäuben, sinnlos machen.

Adtorqueo, (Att.), ēre, 2. odavetni, hajitni; hinschleudern.

Adtrăctio, ōnis, f. 3. hozzávonás, magához vonás, vagy vonás; das an sich ziehen.

Adtractōrius, a, um, magához vonó; anziehend.

Adtrăho (Attrăho), xi, ctum, ĕre, 3. aliquid; magához vonni vagy húzni; an sich ziehen. 2) aliquem ad se, in se; magához édesgetni; an sich locken. 3) animam; lélekzeni, lehelleni; Athem hohlen. 4) malum; valami rosszat okozni, bajt szerezni, tsinálni; verursachen. 5) frontem; öszvehúzni, rántzba szedni; zusammenziehen runzeln. 6) aliquem ad judicis subsellia, Cic. valakit törvény eleibe idézni; einen vor Gericht führen.

Adtrēctātio, ōnis, f. 3. hozzáérés, érdeklés, illetés; das Anrühren, die Betastung, Berührung.

Adtrectātus (Att.), us, m, idem.

Adtrectātus, a, um, illetett, érdeklett; angerührt, berührt.

Adtrecto (Att.), āvi, ātum, āre, 1. (ad et tracto) hozzányulni, érdekleni, illetni; angreifen, berühren. Noli adtrectare; ne bántsd, hozzá ne nyúlj; greife es nicht an.

Adtrĕmo (Att.), ĕre, reszketni red; zittern bey etwas. 2) megrettenni rajta; erzittern.

Adtrĕpĭdo (Att.), āvi, ātum, āre, 1. reszketve sietni v. menni hozzá; zitternd und eilfertig daher gehen.

Adtribuo (Att.), ui, ūtum, ĕre, 3. alicui aliquid; tulajdonitni valakinek valamit; zueignen, zuschreiben, beylegen, beymessen. 2) alicui negotium, curam rei, etc. valakire valamit bízni, ráblzni; übergeben anvertrauen. 3) általadni, odaadni; geben, übergeben.

Adtribūtio (Att.), ōnis, f. 3. tulajdonitás; die Beylegung, Zueignung. 2) ráútasitás; die Anweisung, Assignation.

Adtributus, a, um, tulajdonitott; zugeeignet, beygemessen. 2) másra útasitott fizetés; eine Anweisung, Assignation.

Adtrītio (Att.), ōnis, f. 3. hozzádörzsölés; die Anreibung.

Adtrītus (Att.), a, um, v. c. vestes adtritae; elkopott, kopott, elnyött, p. o. ruha; abgenutzt 2) opes adtritae; megkevesedett vagyon, öszveolvadott tehetség; verringertes Vermögen. 3) vires corporis adtritae; elfogyott testi erő, elgyengült test; die geschwächten Leibeskräfte.

Adtritus, (Att.), us, m, 4. hozzádörzsölés; das Anreiben. 2) elkopás, elvásás; die Abnutzung.

Aduātĭci, ōrum, populus in Gallia Belgica.

Ădūlābĭlis, e, hizelkedő, tsapodár; schmeichlerisch.

Adūlans, āntis, o. 3. hizelkedő; der Schmeichler.

Adulanter, Adv. hizelkedve; schmeichlerisch.

Ădūlātio, ōnis, f. 3. (adulor), hizelkedés; die Schmeicheley, das Schmeicheln.

Ădūlātor, ōris, m. 3. hizelkedő; ein Schmeichler.

Ădūlātōrĭe, Adv. hizelkedve; schmeichlerisch.

Ădūlātōrĭus, a, um, hizelkedő; schmeichlerisch.

Ădūlātrix, īcis, f. 3. hizelkedő. t. i. aszszony személy; eine Schmeichlerinn.

Adulescens, Adulescentia, id. qd. Adolescens, Adolesentia.

Ădūlo, āvi, ātum, āre, i. q. adulor, tsapni valakinek, hizelkedni; schmeicheln.

Ădūlor, ātus sum, āri, Dep. 1. ali-

quem, et alicui; *hizelkedni valakinek*; schmeicheln. 2) *tsapni valakinek*, *tsapodárkodni*; demüthig schmeicheln.

Ădulter, ĕri, m. 2. *parázna*; der Hurer, Ehebrecher. 2) v. c. monetae, solidorum, ein Verfälscher der Münzen.

Ădulter, a, um. *parázna*; hurerisch, ehebrecherisch. 2) *hamis*, *ál*, *nem igaz*; unecht, falsch, nachgemacht.

Adulterata, ae, f. 1. *megparáznitott*; eine im Ehebruch geschwächte. 2) v. c. moneta; *meghamisitott p. o. pénz*; verfälscht.

Ădultĕrātio, ōnis, f. 3. *meghamisitás*; die Verfälschung.

Ădultĕrātor, ōris, m. 3. *meghamisitó*; ein Verfälscher.

Adulteratus, a, um, *meghamisitott*, *megrontott*; verfälscht. 2) Vide: Adulterata.

Ădultĕrīnus, a, um, *nem igaz*, *hamis*, *ál*; unächt, falsch, nachgemacht.

Ădultĕrium, ii, n. 2. *paráznaság*; die Hurerey, der Ehebruch. 2) *meghamisitás*; die Verfälschung.

Ădultĕro, āvi, ātum, āre, 1. *paráználkodni*, *kurválkodni*; huren, ehebrechen. 2) aliquid; *meghamisitni*, *megrontani*; verfälschen.

Ădultus, a, um, *meglett idejű*, *idős*; erwachsen. 2) aestate adulta; *nyár középen*; mitten im Sommer.

Ădumbrātim, Adv. *árnyékban*, *homályosan*, *tsak homályban*; dunkel, wie ein Schattenriß, nicht genau, nur einigermaßen.

Ădumbrātio, ōnis, f. 3. *lerajzolás*, *rajzolat*, *árnyékolás*; der Entwurf, Schattenriß. 2) *hímezése valaminek*; die Nachahmung zum Scheine.

Adumbratus, a, um, *árnyékban előadott*, *leárnyékolt*; entworfen. 2) *költött*, *tettetett*, *hamis*; laetitia adumbrata; Tac. *tettetett öröm*; falsche Freude.

Ădumbro, āvi, ātum, āre, 1. *beárnyékolni*; beschatten. 2) *árnyékban lerajzolni*, *leárnyékolni*; entwerfen, abschattiren.

Ădūnātio, ōnis, f. 3. *egyesités*; die Vereinigung.

Ădūncĭtas, ātis, f. 3. *horgasság*, *kajmósság*; die eingebogene Krümme.

Ăduncus, a, um, *horgas*, *kajmós*; einwärts gebogen, einwärts krumm.

Ădūno, āvi, ātum, āre, *egyesitni*; vereinigen, verbinden.

Ădurgeo, si, sum, ēre, 2, *hajtani*, *sürgetni*; treiben, auf etwas zudrängen. 2) *űzni*, *kergetni*; verfolgen, zusetzen.

Ădūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *égetni*, *megégetni*; brennen, anbrennen. 2) v. c. capillum; *elégetni*, *elperzselni*; versengen, absengen. 3) v. c. cibum; *megperkelni*, *megkozmásitni*; anbrennen. 4) v. c. ut frigus, gelu; *megtsipni*, *elsütni*, *elvenni*, *mint t. i. a' hideg*: verletzen. 5) medicamenta adurentia; *étető*, *felmaratő*, *vagy égető szerek*; ätzende Mittel.

Ădusque, i. e. usque ad; *mig*, *addig*, *mig*; bis, bis dahin.

Ădustio, ōnis, f 3. *megperzselés megégetés*, *elégetés*; die Versengung, Anbrennung. 2). *dértsipés*, *a' dér megtsipése*; die Anbrennung, die Verletzung durch Frost. 3) *ragya*; die Anbrennung durch die Sonne.

Ădustus, a, um, *megperzselt*, *elégett*; versengt 2) *kozmás*; angebrennt.

Ădutor, usus sum, ūti, Dep. 3. *elfogyasztani*; verbrauchen.

Advectīcius, a, um, *hozott*, *külső országi*; zugeführet, ausländisch.

Advectio, ōnis, f. 3. *hozás*, *szállitás*; die Zufuhr, der Transport.

Advectītius, i. q. Advecticius.

Advecto, āre, *szállitni*, *hozni*; zuführen.

Advector, ōris, m. 3. *szállitó*, *hozó*; der Zuführer.

Advectus, us, m, id. qu. advectio.

Advectus, a, um, *hozott szállitott*; zugeführt.

Advĕho, xi. ctum, ĕre, 3. *hozni*, *szállitni*; zuführen, herzu führen oder bringen. Equo advehi; *lovon vagy lóháton jönni*: herzu reiten.

Advēlitātio, ōnis, f. 3. *tsetepaté*; ein Scharmützel, it. ein harter Wortstreit.

Advelo, āre, *béteritni*, *bétakarni*; zudecken, verdecken, bedecken.

Advĕna, ae, c. *idegen*, *külföldi*; ein Fremdling, Ausländer. 2) volucres advenae; *bujdosó madarak*; Zugvögel. 3) Trop. *tapasztalatlan*, *járatlan valamiben*; Fremdling, unerfahren, unwissend worin.

Advĕnĕror, ātus sum, āri, i. q. veneror; *tisztelni*; verehren.

Advĕnio, ēni, entum, īre, 4. urbem, v. ad urbem, in urbem; *eljönni, megjönni, elérkezni, odamenni, odajönni valahova*; herzu kommen, ankommen, wohin kommen. 2) v. c. hora, dies; *eljönni*; kommen. 3) alicui; *segitségül lenni valakinek*, einem zu Hülfe kommen.

Adventīcius (Adventītius), a, um *idegen, külföldi*; fremd ausländisch. 2) *idegen kéztől való, nem hozzánk tartozótól került. v. adatott, történetből való*; zufällig, außerordentlich. 3) coena adventicia; *megjöveteli vendégség*, der Ankunftsschmauß.

Advento, āvi, ātum, āre, 1. *közelgetni, eljönni*; ankommen.

Adventor, ōris, m. 3. *idegen vendég, látogató*; ein fremder Gast, der einen oft besucht.

Adventōrius, a, um, v. gr. coena; *megérkezésre adutott vendégség*; der Ankunftsschmauß.

Adventus, us. m. 4. *megérkezés, megjövetel*; die Ankunft, z. B. eines Menschen.

Adverbĕro, āre, 1. *rdverni, jól megverni*, sehr schlagen, anhaltend schlagen.

Adverro, ĕre, *odasepreni, idesepreni*; herzukehren mit Besen. 2) *idehurtzolni*; herzuschleppen.

Adversa, ōrum, pl. n. 2. *szerentsétlenségek*; Unglücksfälle.

Adversans, tis, o, *ellenkező, ellentálló*; widerspenstig.

Adversaria, ōrum, pl. n. 2. *jegyzőkönyv, beírókönyv, a' mellybe mindent beír vagy feljegyez valaki*; das Einschreibebuch, Conceptbuch, Schmierbuch.

Adversārius, a, um, *ellenkező, ellene lévő*; widrig, sich widersetzend, entgegengesetzt

Advērsārius, ii, m. 2. *ellenkező, ellenkezőfél, ellentálló*; der Widersacher, Gegner, die Gegenpartey.

Adversātio, ōnis, f 3. *ellenkezés, ellentállás*: die Widersetzung.

Adversātor, ōris, m. *ellentálló, ellenkező*: der sich widersetzt, Widerstreber.

Adversātrix, īcis, f. *ellentálló*, t. i. *fejérszemély*; eine Widerstreberinn, Widersprecherinn.

Adverse, Adv., *ellenébe*; entgegen. 2) *ellenkezőleg*: zuwider, widersprechend.

Adversĭo, ōnis, f. 3. v. c. animi; *figyelmetesség*; die Aufmerksamkeit.

Adversĭtas, ātis, f. 3. *ellenséges indúlat, ellenkezés*; das Entgegenseyn, die Feindschaft. 2) *szerentsétlenség, méltatlanság*; das Unglück.

Adversĭtor, ōris, m. 3. (adversum itor), *eleibe menő haza vezető, p. o. inas*: ein Sklave, der seinen Herrn abhohlet.

Adverso, āvi, ātum, āre. 1. *rdvigyázni*; Achtung geben.

Adversor, ātus sum, āri, *ellene lenni, ellenkezni benne vagy vele*; dagegen, dawider seyn, sich widersetzen.

Adversum, i, n. 2. *szerentsétlen eset, méltatlanság*; *bal sors*; die Widerwärtigkeit.

Adversum, Adversus, Praep. cum Accus. *ellen*; wider, gegen. 2) *-ra, -re*; auf. Adversus ea respondit: *azokra igyfelelt*; darauf oder auf diese antwortete er. 3) Adv. a) *ellenben, ellene*; dawider, entgegen. b) *eleibe, elejbe*; *p. o. menni*; entgegen, z. B. gehen.

Adversus, a, um. *ellenében lévő, szemközt lévő*; dagegen gekehrt. Ex adverso; *általellenben*; gegen über. Adverso flumine; *felfelé, a' folyóvíz ellenébe*; stromaufwärts, dem Strome entgegen. 2) *ellenkező, ellene lévő, bal, nem kedvező*; widerwärtig, widrig, ungünstig: fortuna adversa; *bal szerentse, bal sors*; das Unglück: valetudo adversa; *roszsz egésség, betegség*; eine Krankheit. 3) *ellenséges indúlattal viseltető*; feindselig. Comp. adversior. Superl. adversissimus.

Advērto, ti, sum, tĕre, 3. *arra fordítni, feléfordítni, odafordítni*; zukehren, hinkehren, hinrichten, hinwenden. 2) Se advertere; *odafordulni*; sich hinwenden. 3) Animum advertere alicui rei, Tac.; vel: ad aliquam rem, Cic. *figyelmetességet fordítni valamire*; aufmerken. 4) v. c. in aliquem; *valakit megbüntetni, megfenyítni*; strafen. 5) *magához vonni, magához édesgetni*; anlocken, an sich ziehen. Plin.

Advespĕrascit, Perf. āvit, *alkonyodik, estvelĕdik*; es dämmert, wird Abend.

Advĭgĭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. c. alicui aegroto; *mellete vigyázni, rávigyázni*; sorgfältig wachen, wachsam seyn.

Advīvo, ixi, ctum, 3. i. q. vivo; *élni*; leben.

Advŏcāta, ae, 1. *ügyvédő asszony személy*; eine Beystehcrinn, Advokatinn.

Advŏcātĭo, ōnis, f. 3. *előhivás*; *meghivás*; die Herbeyrufung, Herzurufung. 2) *meghivása, vagy öszvegyüjtése az ügyvédő jóakaróknak, vagy az ügyes barátinak*; die Versammlung etlicher Freunde, die einem vor Gerichte Beystand leisten. 3) *ügyvédők, az ügyvédők gyülése*; die Versammlung der gerichtlichen Beystände. 4) *halasztás, időengedés*, t. i. *ügyvédők hivásra*; die Frist, der Aufschub. 5) *ügyfolytatás*; die Prozeßführung.

Advŏcātor, ōris, m. *ügyvédő hivó*; der Herzurufer. 2) *ügyvédő*; der Beystand, Beysteher.

Advŏcātus, i, m. 2. *ügyvédő, az ügyesbajos ember mellett szólló*; ein Beystand. 2) *ügyfolytató, prokátor*; der Advokat, Beysteher, Beystand, Agent.

Advocatus, us, m. 4. *ügyvédői hivatal*; das Amt eines Beystandes vor Gerichte.

Advocito, āre, 1. *hivogatni, odahivogatni*; oft rufen.

Advŏco, āvi, ātum, āre, 1. *előhivni, odahivni, hivni valahova*; herzurufen, herbeyrufen. Populum ad concionem, vel in concionem advocare; *a' népet öszvegyüjteni, öszvehivni, p. o. tanátshozni*: das Volk zu einer Versammlung herbey rufen. Aliquem in consilium advocare: *valakitól tanátsot kérdeni*; einen zu Rathe ziehen. 2) *ügyet folytatni, pert folytatni*; Prozeß führen. 3) *időt nyerni igyekezni, valamit halogatni*; Frist suchen oder bekommen, etwas zögern. 4) animum ad se ipsum advocare; *elméjét önnön magára függeszteni*; die Gedanken auf sich richten. 5) aliquem contra aliquem advocare; *valakit valaki ellen segitségül hivni*; einen wider einen andern um Hülfe anrufen.

Advŏlātus, us, m. *elő- oda- vagy iderepülés*; der Zuflug.

Advŏlito, āre, 1. *oda vagy ide repedezni*; oft her- oder hinzufliegen.

Advŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *valahova repülni*; herzufliegen, hinzufliegen. 2) Trop. *sietve menni vagy jönni valahova, repülni, repülve menni*; schnell herzueilen.

Advolvo, vi, ūtum, vĕre, 3. *valahova hengergetni, odahengeritni*; hinzuwalzen. Alicujus genibus advolvi, vel se advolvere; *lábaihoz esni*; einem zu den Füßen fallen.

Advorsus, Advorsum, Advorto; vide: Adversus, Adverto.

Ădytum, i, n. 2. *segrestye*; ein geheimer geweihter Ort im Tempel. 2) *titkos út, vagy járás*; ein geheimer Gang. 3) Met. adytum cordis; *a' szivnek belső rejteke*; das Innerste des Herzens.

Aeā, ae, f. 1. urbs in Colchide, prope ad fluvium Phasin. Hinc: Aeaea puella; i. e. Calypso.

Aeăcĭdes, ae, m. 1. unus ex posteris Aeaci, v. gr. nepos ejus Achilles, vel pronepos ejus Pyrrhus.

Aeăcĭdīnus, a, um, *Achillesi*; Achillisch.

Aeăcus, i, rex in Aegina, Jovis ex Aegina filius, tertius Judex cum Minone et Rhadamantho apud Inferos.

Aecastor, Aedepol, vide: Ecastor, Edepol.

Aedes, et Aedis, is, f. 3. *épület, ház*; ein Gebäude, ein Haus. 2) aedes sacra vel aedes sacrae; *templom*; eine Kirche. 3) *szoba*; ein Zimmer. Curt. 4) aedes apum; *méhkas*; ein Bienenkorb. Virg.

Āedĕsia, ae, f. 1. Nom. pr. mulieris Aegyptiacae pudicissimae.

Aedicŭla, ae, f. 1. *kápolna, templomka*; eine Capelle, ein Tempelchen. 2) *épületetske, házatska*; ein kleines Gebäude, ein Häuschen. 3) *szobátska*; ein Kämmerchen. Plaut. 4) *képrejték a' falban, fülke*; Bilderblende, Nische.

Aedĭfex, ĭcis, m. 3. *épitőmester*; der Baumeister.

Aedĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *épités*; das Bauen, der Bau. 2) *épület*; das Gebäude; *épületek*; die Gebäude.

Aedĭfĭcātiuncŭla, ae, f. 1. *épületetske*; ein kleines Gebäude.

Aedĭfĭcātor, ōris, m. 3. *épitő*; der baut. 2) *épitni szerető*; einer der gern baut. 3) mundi; *a' világ alkatója*; der Werkmeister, der Urheber der Welt.

Aedĭfĭcĭum, ĭi, n. 2. *épület, ház, hajlék*; das Gebäude, Haus, die Wohnung.

Aedifico, āvi, ātum, āre, 1. (aedes et facio) v. gr. domum; *épitni, rakni*; bauen. 2) v. gr. urbem, navem, hortos, villam; *alkatni, épitni, tsinálni, késziteni*; bauen, errichten, anlegen. 3) mundum; *alkatni, teremteni*; erschaffen. 4) classes; *hajós seregeket állitni*; Flotten ausrüsten. 5) rempublicam; *a' köztársaságnak javára lenni*; die Republik wohl bestellen, ihr aufhelfen.

Aedilatus, id. qu. Aedilitas.

Aedīlis, is, m. 3. *fő épitőmester a' Rómaiaknál, a' ki különösen a' közönséges épületekre, a' theátromokra, 's általjában az adás vevés dolgára ügyelt*; ein Baumeister bey den Römern, der besonders über die öffentlichen Gebäude bestellt war, auch die Aufsicht über das Theater, und über das Kaufen und Verkaufen hatte. 2) in municipiis; *polgármester*; der Bürgermeister, Schultheiß.

Aedīlitas, ātis, f. 3. *az épitőmester vagy edilis hivatala*; die Aedilität, das Amt des Aedilis, Baumeisteramt.

Aedīlitius, a, um, *az épitőmesteri hivatalra tartozó*; zum Baumeisteramte gehörig. 2) vir aedilitius, i. e. qui aedilis munere functus est.

Aedis, is, vide: Aedes.

Āedītimor, āri, Depon. 1. *egyházfi lenni, egyházfi hivatalát vinni*; ein Küster (Kirchner) seyn.

Aedītimus (Aeditumus), i, m. i. q. aedituus.

Aeditua, ae, f. *egyházfiné*; Küsterinn.

Aeditūens, tis, i. q. aedituus.

Aeditŭus, i, m. (aedes et tueor), *egyházfi*; der Küster, Kirchner.

Āēdon, ōnis, f. 3. *filemile*; die Nachtigall.

Āēdŏnius, a, um, *filemilei*; von einer Nachtigall.

Aedui, Haedui, ōrum, populus in Gallia Celtica.

Aēdūlitas, i. qu. Aēdilitas.

Aeētaeus, a, um, ab Aeēte oriundus.

Aeētes, ae, et Aeēta, ae, m. 1. Nom. pr. fuit rex in Colchide, filius Solis, et pater Medeae.

Aeētias, ădis, f. 3. Aeētae filia, i. e. Medea. Ovid.

Aeētine, ae, f. i. q. Aeetias.

Aeētis, idis, f. i. q. Aeetias.

Aega, ae, f. promontorium in Graecia. 2) Nom pr. Urbium nonnullarum. 3) Nymphae nomen, quae Jovis nutrix fuisse fertur.

Āegae, ārum, f. plur. alias Edessa, oppidum Macedoniae Nep.

Āegāea, ae, f. 1. Nom. propr. duorum oppidorum.

Aegaeon, ōnis, m. Gigantis nomen, alias Briareus.

Aegaeus, a, um, mare, Cic. vel: Aegaeum, Horat. *az Egéum nagy tengere Görögország és Ásia között, vagy az Archipelagus*; das große ägäische Meer, der Archipelagus.

Āegālēos, et Aegālēum, mons in Attica.

Āegās, f. oppidum in Peloponneso.

Aegātes, plur. f. tres insulae ad Siciliam.

Āegēmon, ōnis, m. Nom. propr. poëtae Graeci.

Āegēon, i, n. Nom. pr. urbis prope ad Peloponnesum.

Aeger, gra, grum, *beteg*; krank. Aeger vulneribus, ex vulneribus. Curt. aeger corporis. Apul. aeger animi, Liv. aegra valetudo. Cic. 2) *bús, szomorú, megunatkozott*; traurig, bekümmert; it. *bosszús*; verdrüßlich. 3) oculi aegri; *bádjadt szemek*; matte Augen. Aegris oculis intueri; *irigy szemmel nézni valamit*: etwas beneiden. Superl. aegerrimus.

Aegerrime, Adv. *nagy nehezen, igen nehezen, nagy ügyel bajjal*; sehr schwer.

Aegeria, Nympha, vide: Egeria.

Aegeūs, ĕi et ĕos, m. rex in Athenis, pater Thesei.

Aegĭăleūs, ĕi et ĕos, m. i. q. Absyrtus, frater Medeae.

Āegĭālus, i, m. 2. littus maris. 2) mons in Attica. 3) promontorium in Paphlagonia. 3) i. e. Achaja.

Aegīdes, ae, m. i. e. Theseus.

Aegilia, ae, f. insulae nomen inter Peloponnesum et Cretam, hodie Cerigolo.

Āegila, ae, f. insula, prope ad Cretam.

Aegīlōpīum, ĭi, n. 2. *tsipásság, szemfolyás*; die Thränenfistel.

Aegīlops, ōpis, f. 3. i. qu. aegilopium. 2) *árpa a' szem héjján*; Gerstenkorn am Auge. 3) *vadzab*; tauber oder wilder Hafer.

Aegīna, ae, f. insula prope ad urbem

Athenarum; hinc: Aeginensis, e; Aeginenses, i. e. incolae.
Aegīnēta, ae, m. et Aeginensis, c. i. e. incola insulae Aeginae.
Aegion, urbs in Achaja.
Aegĭpan, ānos. Aegipanes, pl. mostra et semidei Africae, Panes cum caprinis pedibus.
Aegīra, ae, f. 1. oppidum in Graecia.
Aegiraesia, ae, f. urbs Asiae in Aetolia.
Aegīrĭon, i, n. 2. idem quod Unguentum populeum; *mályvakenőts*; eine Salbe von Papelknospen.
Aegis, ĭdis, f 3. *lehúzott ketskebőr*; ein Ziegenfell 2) *az isteneknek nevezetesen Jupiternek és Minervának mejjvédje vagy paizsa*; ein Brustharnisch oder Schild der Götter, sonderlich des Jupiters und der Minerva. 3) Met. *véd, oltalom*; Schutzwehr, Schutzmittel.
Aegisŏnus, a, um, *rézpaizs hangú*; wie ein eherner Schild tönend.
Aegisthus, i, m. 2. filius Thyestis et Pelopeiae.
Aegĭthălus, i, m. *pép, kása*; der Mus, die Brey 2) *tzinke*; eine Meise.
Aegĭthus, i, m. nomen avis ignotae, quae asino inimica est.
Aegĭtis, is, f. *tikszem, tikbegy, tyúkszemfű*; Gauchheil. Anagallis arvensis. Linn.
Aegle, es, f. Nom. propr. filiae Hesperi. 2) Nymphae filiae Solis.
Aegles, ae, m. nomen athletae cujusdam Samii.
Aegŏcĕras, ătis, n. *bakszarvú lepkeszeg, fenógrék*; Bocksbornkraut. Trigonella foenum graecum, Linn.
Aegŏcĕros, ŏtis, et i, m. *vadketske*; der Steinbock. Capra Ibex.
Aegolios, ĭi, m. *bagoly*; eine Nachteule.
Aegon, ōnis, m. i. e. mare Aegaeum. 2) *pásztor*; ein Hirt.
Aegŏnychos (v. on), i, *gyöngy kőmag, madár köles*; Meerhirsen, Perlenkraut. Lithospermum officinale Linn.
Aegŏpŏdium, ĭi, n. *baktopp*; der Geißfuß, Baumtropf.
Aegre, Adv. *nehezen, alig, nagy ügyel bajjal*; mit vieler Mühe, mit genauer Noth, schwerlich, kaum. 2) v. c. ferre, pati; *nehezen, nem örömest, bosszankodva*; ungern, mit Verdruße. Aegre ferre aliquid; *nem jó szivvel, vagy rosszan venni*, etwas übel nehmen. Aegre est mihi, Plaut. Ter. *bosszankodom, nehezen esik nekem*; es ist mir verdrießlich, thut mir weh. Comp. egrius. Sup. aegerrime.
Aegreo, ui, 2. obs. *beteg lenni*; krank seyn.
Aegresco, ui, escĕre, 3 *megbetegedni*; krank werden. 2) *bosszankodni*; verdrießlich werden.
Aegrĭmōnia, ae, f. 1. *bú, bánat*; der Gram, Kummer.
Aegrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *betegség, betegeskedés*; die Krankheit. 2) *bú, bánat*; der Gram, Kummer.
Aegror, ōris, m. 3. *betegség*; die Krankheit.
Aegrōtātio, ōnis, f. *betegeskedés*; das Krankseyn, die Krankheit.
Aegrōto, āvi, ātum, āre, *beteg lenni, betegeskedni*; krank seyn. 2) Met. v. c. animus aegrotat; *lelkében szenvedni, indulatoskodni, búsulni*; leiden, z. B. Kummer, an heftigen Begierden.
Aegrōtus, a, um, *beteges*; sich nicht wohl befindend, krank. 2) *rosz állapotban lévő, beteges*; in einer schlechten Lage befindlich, krank.
Aegypsus, i, m. oppidum ad Istrum.
Aegypta, ae, m. Ciceronis libertus.
Aegyptĭăcus, a, um, *Égyiptomi*; ägyptisch.
Aegyptilla, ae, f. nomen gemmae Aegyptiacae.
Aegyptĭus, a, um, *Égyiptomi*; ägyptisch.
Aegyptus, i. m. Nom. pr. fuit rex in Aegypto, filius Beli. 2) f. 2. *Égyiptom, ország Afrikában*; Ägypten.
Aelĭa, ae, f. 1. regio Asiae inter Mysiam et Joniam. 2) oppidum Calabriae. 3) Nom. propr. familiae plebejae Romanae.
Aelĭānus, i, m. 2. Nom. pr. philosophi Sophistae Romani.
Aelius, ĭi, m. 2. Nom. pr. viri Romani: hinc: Aelius, a, um, i. e. gens, familia Aelia, etc.
Aëllo, us, f. 4. Nom. pr. Harpyae.
Aelūrus, i, m. *matska*; die Katze.
Aemiliānus, i, m. Nom. pr. hinc Aemilianus, a, um, Adj. v. c. familia, gens Aemiliana.
Aemilius, ĭi, m. 2. et Aemilia, ae, f. 1. Nom. pr. hinc; Aemilius, a, um, Adj. *Emiliusi*; Ämilisch.
Aeminium, ii, n. urbs in Portugallia.

Aeminius, ii, m. fluvius Hispaniae.

Aemonia (Haem.), ae, f. i. e. Thessalia.

Aemonides (Haem.), ae, f. *Thessáliai*; einer aus Thessalien.

Aemonis (Haem.), idis, f. 3. *Thessáliai*; Thessalisch.

Aemonius, a, um, *Thessáliai*; Thessalisch.

Aemulanter, Adv. *vetélkedve*; eifrig, nacheifernd.

Aemulatio, onis, f. 3. *vetélkedés*; die Nacheiferung. 2) *vetekedés*, *irigység*; neidische Nacheiferung, Jalousie, Mißgunst.

Aemulator, oris, m. 3. *vetélkedő*, *vetekedő*; Nacheiferer, eifriger Nachfolger. 2) *irigy*; der Neider. Varro.

Aemulo, vide: aemulor.

Aemulor, atus sum, ari, Dep. 1. aliquem, cum aliquo: *vetélkedni*, *vetekedni*; nacheifern, wetteifern. 2) alicui; *irigyleni valakinek valamit*; einen beneiden.

Aemulus, a, um. *vetélkedő*; nacheifernd, nachfolgend. 2) *hasonló*, *vele felérő*, ähnlich. 3) *irigy*; neidisch. 4) Subst. *vetélkedőtárs*, *követőtárs*; ein Nacheiferer. 5) *szerelembeli vetekedőtárs*, ein Nebenbuhler.

Aenaria, ae, f. insula in mari Tusco, in sinu Puteolano, hodie: Ischia.

Aenarius lucus, vel Aenarium, ii. n. *Jupiternek szentelt liget*; ein Hayn, dem Jupiter gewidmet.

Aenea, ae, f. Nom. pr. urbis ad Thessalonicam.

Aeneades, ae, m. unus ex posteris Aeneae, v. gr. Ascanius, it. Trojanus, Romanus.

Aeneas, ae. dux Trojanus, Anchisae et Veneris filius.

Aeneator, oris, m. 3. *trombitás*; ein Trompeter.

Aeneides, Aenides, ae, m. loco: Aeneades: i. e. filius Aeneae.

Aeneius, a, um, *Énéást illető*, *Énéási*; Aeneisch.

Aeneis, idis et idos, f. 3. *Virgiliusnak vitézi versezete Énéásról*; ein Heldengedicht des Virgil von Aeneas.

Aeneos, i, f. urbs Thraciae.

Aeneus, a, um, (aes), *réz*, *rézből való*; ehern, aus Metall, aus Bronze oder Kupfer. 2) v. c. barba; *veres*, *rőt*; roth.

Aeneus, Ahenĕus, a, um, i. q. aeneus; *réz*, *rézből való*; ehern. 2) Trop. v. c. aetas, jugum, murus, etc. *réz*; ehern.

Aenigma, atis, n. 3. *találós mese*; ein Räthsel. 2) *homályos v. titkos beszéd*; jede dunkle Rede, Geheimniß.

Aenigmaticus, a, um, *mesés*, *homályos beszédű*; räthselhaft.

Aenipes, Ahenipes, edis (aeneus et pes), *rézlábú*; erzfüßig. 2) *keménykörmű*; was einen harten Huf hat.

Aenobarbus, Ahenobarbus vel Aeneobarbus, i, m. *veres szakállú*; ein Rothbart.

Aenulum, i, n. 2. *réz edényke*; ein kleines Gefäß von Kupfer.

Aenum, i, n. 2. *réz edény*, *üst*; ein kupfernes Gefäß, ein Kessel.

Aenus v. Ahenus, a, um, (aes), i. q. aeneus; *réz*, *rézből való*; ehern, aus Metall, Kupfer, Bronze, Messing.

Aenus, i, oppidum Thraciae. 2) *az Inn folyóvize*; ein Fluß, der Inn.

Aeoles, um, et Aeolii: *Eolis tartomány lakosai*; die Einwohner des Landes Aeolis.

Aeolia, ae, f. 1. regio Asiae minoris. 2) Aeoliae insulae ad Siciliam.

Aeolicus, a, um, *Eóliai*; Aeolisch.

Aeolides, ae, m. i. e. unus ex posteris Aeoli, v. c. filius ejus: Sisyphus, Athamas, vel nepos: Ulysses, etc.

Aeolipylae, arum; *szélmérő golyóbisok*; die Windkugeln.

Aeolis, idis, f. 3. Insulae Aeolides, et Aeoliae, septem insulae parvae inter Neapolim et Siciliam. 2) sc. terra, regio Asiae minoris ad Archipelagum.

Aeolius, a, um, *Eólisi*; Aeolisch.

Aeolus v. Aeolos, i, m. 2. rex Aeoliae, filius Hellenis, Deocalionis nepos, pater Sisyphi. 2) rex Insularum Aeolicarum ad Siciliam, apud Poëtas deus ventorum.

Aeon, onis, m. i. q. saeculum; *század*; das Jahrhundert.

Aepolium, ii, m. oppidum Moldaviae.

Aepy, urbs in Pelloponneso.

Aepytus, i, m. rex Messeniorum.

Aequabilis, e, *egyenlő*, *egyforma*, *egyrendű*; gleich eben. Aequabilis stylus, *egyaránt folyó beszéd*; 2) *egyarányú*; proportionirlich. 3) v. c. in suos; *szelíd*, *illendőség szerető*, *hajlandó*; billig, sanft, glimpflich.

Aequābĭlĭtas, ātis, f. 3. *egyenlőség, egyformaság*; die Gleichförmigkeit, Gleichheit. 2). *szelidség, jóság*; sanftes Betragen, Gelassenheit.

Aequābĭlĭter, Adv. *egyenlően, egyformán*; gleich, auf gleiche Art, gleichförmig.

Aequaevus, a, um, *egykorú, egyidejű*; gleich alt, gleiches Alters, von gleichem Alter.

Aequālis, e, v. c terra; *egyenlő, sík*; gleich, eben. 2) v. c. forma; *hasonló hozzá, egyformájú v. egyforma vele*; gleich, von einerley Gestalt oder Beschaffenheit. 3) *vele megegyező, egyenlő*; gleich, übereinstimmend. 4) i. e. tempore; *vele egyidejű, egykorú, egykorású*; gleich an Jahren, gleiches Alters.

Aequālĭtas, ātis, f. 3. *egyformaság*; die Gleichförmigkeit. 2) *hasonlatosság, hasonlóság*; die Gleichheit, gleiche Beschaffenheit zweyer Sachen. 3) *egykorúság*; Gleichheit des Alters. 4) *magamérséklés, illendő magaviselet*; Billigkeit, Gelassenheit im Betragen.

Aequālĭter, Adv *egyformán, egyenlően*; auf gleiche Art, gleichförmig.

Aequāmentum, i, n. *egyengető*; Werkzeug zum Gleichmachen.

Aequanimis, e, et Aequanimus, a, um, *egyenes t. i. szivű, gondolkozású*; *tsendes elméjű, jámbor, szelid*; gelassen, sanftmüthig, von billiger Denkungsart.

Aequănĭmĭtas, atis, f. 3. *jámborság, illendőség, hajlandóság*; billige Denkungsart gegen Jemanden, Geneigtheit. 2) *magamérséklés, tűrés*; die Gelassenheit, Geduld.

Aequānĭmĭter, Adv. *jámborúl, szelíden, tsendes szivel*; mit billiger Denkungsart, mit Gelassenheit.

Aequānĭmus, a, um, aequus et animus; *egyenes, t. i. szivű, v. gondolkozású, tsendes, szelid, jámbor*; von billiger Denkungsart, gelassen, sanftmüthig.

Aquātĭo, ōnis, f. 3. *egyarányt osztás, egyenlítés*; Gleichmachung, Gleichheit.

Aequātor, ōris, m. *középlinea, középabronts, egyenlítő, ekvátor, v. aequator*; die Mittellinie der Welt, Mittelkreiß, Cirkel, der die Erdkugel in zwey gleiche Theile schneidet.

Aeque, Adv., *egyformán, egyenlően*; gleich. 2) *hasonlóképen, szintúgy*; gleich, auf gleiche Art, eben so. 3) neque, ac, etc. *valamint, szintúgy, mint, mintha*; auf gleiche Art, eben sowohl — als. 4) *éppen*; eben, gerade. 5) *illendően, egyenességgel*; billig. 6) loco: aequo animo; *tsendesen, tsendes lélekkel, tsendességel, nyúgodt szivvel*; gelassen, ruhig. V. c. adversam fortunam aeque ferre.

Aequi, orum, populus Italiae, Sabinis vicinus.

Aequĭcrūrĭus, a, um, *egyenlő szárú*; gleichschenkelig.

Aequĭdĭāle, is, n. 3. *napéj egyenlősége*; die Zeit, da Tag und Nacht gleich ist.

Aequĭdistans, antis, o. *egyközű, egyenlő közű*; gleich weit entfernt.

Aequĭlāncĭum, ii, n. 2. *a' mérő font egyenlősége*; die Gleichheit des Gewichts.

Aequĭlātātĭo, ōnis, f. 3. *egyközűség*; *egyenlő távolyság*; gleiche Breite, gleiche Entfernung von einander.

Aequĭlatĕrālis, e, *egyenlő oldalú, egyoldalú*; gleichseitig.

Aequilātĕrus, a, um, idem: gleichseitig.

Aequĭlātus, ĕris, n. 3. *egyenlő oldalú p. o. rajz, test, 's a' t.* etwas Gleichseitiges.

Aequĭlĭbrātus, a, um, i. q. aequilibris; *fonterányos*; wagrichtig.

Aequĭlibris, e, *fonterányos, egyenlő*; völlig gleich, wagerecht.

Aequĭlĭbrĭtas, ātis, f. 3. *fonterányosság*; der wagerechte Stand einer Sache, völlige Gleichheit.

Aequĭlībrium, i, n. 2. *fonterány*; das Gleichgewicht. 2) *egyenlőség*; die Gleichheit.

Aequĭmānus, a, um, *két jobbkezű, a' ki mindenik kezével egy arányt dolgozhat*; gleichhändig, der beyde Hände gleich gut zu gebrauchen weiß.

Aequĭnoctĭālis, e, i. e. ad aequinoctium pertinens, v. gr. hora, aestus, circulus, i. e. Aequator.

Aequĭnoctium, i, n. *napéj egyenlősége*; die Nachtgleiche.

Aequĭpar, āris, *egyenlő, hasonló*; gleich.

Aequipărābĭlis, e, alicui, v. cum re; *öszvehasonlitható, hozzáhasonlitható, hasonlithato*; vergleichlich.

Aequĭpărantia, ae, f. v. aequiparatio.
Aequĭpărātĭo, ōnis, f. 3. *egybe- öszve-, vagy hozzáhasonlitás*; die Vergleichung. 2) *hasonlóság*; die Gleichheit.
Aequĭpăro, āvi, ātum, āre, aliquem alicui: *hasonló lenni, egyenlő lenni hozzá, felérni vele*; gleich kommen, gleich seyn. 2) rem ad rem, aliquem, alicui; *hozzáhasonlitni, egybevetni vele, öszvehasonlitni*; gleich setzen, in Vergleichung setzen, vergleichen.
Aequĭpĕdus, a, um, *egyenlőlábú*; gleichfüßig, Apul.
Aequĭpollens, tis, o. 3. *egyetérő, vele felérő; egyenlő betsű, v. erejű, 's a' t.* gleichgültig, gleichen Werth habend.
Aequĭpollentia, ae, f. 1. *egyetérőség, egyetérés, egyerejűség*; die Gleichgültigkeit.
Aequĭpolleo, ēre, 2. (aeque et polleo), *felérni vele, egyenlő erejű v. betsű lenni*; gleichviel gelten, gleichgültig seyn.
Aequĭpondium, i, n. 2. (aequus et pondus), *fonterányúság, egyarányúság a' fontban*; das Gegengewicht, Gleichheit des Gewichts, Gleichgewicht.
Aequĭtas, ātis, f. *egyenlőség, egyformaság*; die Gleichheit, Gleichförmigkeit, Symmetrie. 2) *szelidség, indúlat tsendessége, indulatok mérséklése*; die Mäßigung der Affecten und Begierden, Gelassenheit. 3) *egyenesség*; die Billigkeit. Aequitas causae: *az igaz ügy, az ügynek igasságos volta*; die Billigkeit der Sache.
Aequĭter, Adv. *igazán, egyaránt*; gleich.
Aequĭvălens, entis, o. *egyeterő, egybetsű*; gleichgültig, gleichen Werths.
Aequĭvălentĭa, ae, f. i. quod Aequipollentia.
Aequĭvălĕo, ŭi, ēre, 2. *egyetérni vele, egyenlő betsű lenni*; gleich gelten, gleicher Würde seyn. 2) *egyenlő lenni*; gleich seyn.
Aequĭvŏcātio, ōnis, f. 3. *többféle jelentés, sokfelé magyarázhatóság*; Vieldeutigkeit.
Aequĭvŏce, Adv. *sokértelmüleg*; vieldeutig.
Aequĭvŏcus, a, um, *sokértelmü, p. o. szó*; vieldeutig. 2) *kétértelmü, kétséges*; zweifelhaft, zweydeutig.
Aequo, āvi, ātum, āre, v. c. aream, terram, v. terrae v. solo: *egyenlővé tenni, elegyengetni*; eben und gleich machen. 2) *kiegyengetni*; gleich oder gerade machen. 3) *egyenlően felosztani, egyformán elosztani*; gleich machen, gleich theilen. 4) *egybevetni, egybehasonlitni*: vergleichen. 5) aliquem; *valakivel felérni, hozzá hasonló lenni*; einem gleich kommen, gleich seyn: it. *utólérni*, erreichen. 6) urbem solo aequare; *földig lerontani a' várost, elpusztitni*; die Stadt der Erde gleich machen, schleifen. 7) aequare nocti ludum; *egész éjjel játszani*; die ganze Nacht spielen.
Aequor, ōris, n. 3. v. c. campi, speculi; *térség, sikság*; die Ebene, Fläche. 2) *a' tengernek a' szine, felülete*; it. *a' tenger*; die Ebene des Meeres, das Meer.
Aequŏrĕus, a, um, *tengeri*; das Meer betreffend, dahin gehörig.
Aequus, a, um, *egyenlő, sik, sima*; gleich, flach, glatt, eben. 2) v. animus, homo; *egyenes, egyenes szivű, jámbor, igaz*; gelassen, frey von Affecten und Begierden, billig, unbefangen. Aequi bonique facere aliquid; *valamit jó neven venni, jóra magyarázni*, etwas wohl aufnehmen. 3) *egyenlő, hasonló hozzá*; gleich, eben so beschaffen. Ex aequo; *hasonló módon, egyaránt*: auf gleiche Art. In aequo esse, v. stare, Senec. *hasonló lenni*; gleich seyn. 4) *illendő*; billig, aequum est; *illő dolog, illő, méltó*: es ist billig u. s. w. 5) v. c. locus, tempus; *kedvező, alkalmatos, jó*; günstig, bequem. Comp. aequior, Sup. aequissimus. 6) Subst. aequum, i. n. 2. *térség, sikság*; ein ebener Ort; it. aequus, Cic. *jó barát*; ein Freund.
Aër, is, m. 3. Acc. aërem, vel aëra, plur. aëres; *levegő, levegőég*; die Luft. 2) *az idő, idő mitsodás volta*; das Wetter. 3) *az ég, a' felső levegőég*; der Himmel. 4) *felleg, felhő*; eine Wolke, der Nebel. 5) *setétség, homályosság*; die Finsterniß, Dunkelheit.
Aēra, ae, f. 1. *időkor, időszakasz*; die Zeitrechnung. Aera Christi; *a' Krisztus születésétől számlált időszakasz*; die Zeitrechnung von der Geburt Christi. 2) *konkoly*; die Trespe, das Lolch.
Aerāmentārius, a, um, *értz, értzből*

való; ehern, aus Erz. Aeramentarius fusor; *rézöntő mives*: Rothschmidt, ein Rothgießer.

Aerāmentum. i, n. 2. *rézedény*; ehernes oder kupfernes Geschirr.

Aerāria, ae, f. sc. officina; *értzbánya*; eine Erz- oder Kupfergrube. 2) *olvasztóhuta*; die Schmelzhütte.

Aerārium, ĭi, n. 2. *pénztár, kasszsza, főképpen a' státus közönséges pénztárja.* 2) *a' pénztár helye, vagy hajléka*; *p. o. Rómában a' pénztár a' Saturnus templomában volt*; der Ort, wo diese Casse aufbewahrt wird, z. B. zu Rom war das Aerarium im tempel des Saturnus

Aerārius, a, um (aes), *értz*, *értzből való*; ehern, von Erz. 2) v. c. officina aeraria; *értzbánya*; die Erzgrube. Faber aerarius; *rézmives*: der Kupferschmidt. 3) *pénzt illető*; das Geld betreffend. Tribunus aerarius; *kintstár mester*; der Schatzmeister.

Aerātus, a, um, *rezes, értzes, bronzos, rézzel boritott vagy tzifrázott*; mit Erz oder Kupfer belegt, beschlagen, bronzirt. 2) v. c. homo aeratus; *adós*, *sokkal adós*: mit Schulden behaftet, der in Schulden steckt. 3) *pénzes*, *gazdag*; der viel Geld hat, reich

Āereŏlus, i. m. *félpénz*; ein Pfennig, deren vier einen Kreuzer machen.

Aērĕus, a, um (aes), *értz*, *réz*, *rézből való*; ehern, aus Metall.

Āërĕus, et Aërius, a, um, *levegőbéli*, *lebegő*; luftig, in der Luft schwebend. 2) *magas*; hoch; v. c. quercus aëria, Virg. Spes aëria; *hiú reménység*; leere Hoffnung.

Āĕrĭa, ae, f. 1. nomen Junonis. 2) i. e. Aegyptus. 3) Creta insula.

Aerĭfer, a, um. (aes et fero) *értzes*, *értzet magában foglaló*, *értztermő*; Erz oder Metall tragend.

Aērĭfex, ĭcis, m. *értzolvasztó*, *rézolvasztó*; der das Erz schmilzt, Rothgiesser.

Aērĭficium, ĭi, n. *értzmunka*, *rézmunka*; eine Arbeit aus Erz, Kupferarbeit.

Aērĭfodina, ae, f. 1. i. e. aeris fodina; *értzbánya*; Erzgrube.

Aērĭnus, a, um, *konkolyból való*, *konkoly*, von Lolch, von Unkraut.

Aērĭpes, ĕdis (aes et pes); *értzlábú*, *rézlábú*; erzfüßig. 2) āërĭpes, ĕdis, o. *sebesjáró*, *sebesmenő*; schnellfüßig.

Aerĭsŏnus, a, um, *értzhangú*; klingend wie Erz.

Āĕrĭus, a, um, i. qu. Aereus.

Āĕrĭzūsa, ae, f. *jáspiskő neme*; eine Art Jaspis.

Aero, ōnis, m. 3. *füles kosár*; ein geflochtener Korb, Tragekorb.

Aĕro, āvi, ātum, āre, 1. *értzel vagy rézzel felkészitni, feltsinositni*; mit Erze oder Kupfer beschlagen, mit Erze zieren.

Āĕrŏmantĭa; ae, f. *levegőből jövendőlés*: Wahrsagung aus der Luft

Āĕrŏmantĭcus, a, um, *levegőből jövendölő*; der aus der Luft wahrsaget.

Āĕrŏpe, es, et Aeropa, ae, f. uxor Atrei.

Āĕrophŏbus, *levegőkerülő*; luftscheu.

Āerŏsa, ae, f. nomen insulae Cypri.

Aerōsus, a, um (aes); *értzes*, *értzel*, *vagy rézzel gazdag*; erzreich, kupferreich, viel Erz oder Kupfer enthaltend.

Aerūca, ae, f. (aes), i. qu. aerugo.

Aerūgĭnōsus, a, um, *rézrozsdás*, *zöldrozsdás*; voller Kupferrost, rostig, verrostet.

Aerūgo, ĭnis, f. (aes), *rézrozsda*, *krispán*; der Kupferrost, Grünspan. 2) *irigység*; die Mißgunst, der Neid. 3) *pénzkuporás*, *fösvénység*; die Habsucht, der Geiz. 4) *pénz*; Geld. Juven.

Aerumna, ae, f. 1. *nyomorúság*, *baj*, *terhes munka*; die Mühseligkeit, sehr schwere und saure Arbeit. 2) *nyomorúság*, *szerentsétlenség*, *viszontagság*, *szükség*; die Mühseligkeit, das Elend, Unglück, die Noth.

Aerumnābĭlis, e, *nyomorúságos*; voll Mühseligkeit, mühselig.

Aerumnōsus, a, um, *nyomorú*, *nyomorúságos*, *nagy bajjal élő v. küszködő*; voll Mühseligkeit, voll Noth und Jammer.

Aeruscātor, ōris, m. *pénzhamisitó*, *hamis pénz tsináló*; ein Geldverfälscher. 2) *tsalárd*, *tsaló*; ein Betrüger.

Aerusco, āre (aes); *pénzt koldulni*; betteln gehen.

Aes, aeris, n. 3. *értz*, *réz*; das Erz. Kupfer. 2) *veres réz*, *sárga réz*, *bronz*; verarbeitetes Kupfer, Mes-

fing, Bronze. Effigiem aeri incidere; *a' képet rézre vagy rézbe metszeni, kimettzeni*; ein Bildniß in Kupfer stechen. 3) *Római rézpénz*; die römische Kupfermünze. 4) *pénz, (átaljában)*; Geld. Aes alienum; *adósság*; Schulden. Aes alienum contrahere, vel conflare; *adósságot tsinálni, adósságba verni magát, vagy keveredni*; Schulden machen. Aere dirui, i. e. non solvendo esse; *kipusztulni, nem fizethetni*; bankerott werden, bankerottiren. 5) flos aeris; *krispán*; der Grünspan.

Aesăcus (os), i. Priami filius.

Aesalon, ōnis, *héjja, kerra*; ein kleiner Habicht.

Aesar, fluvius Italiae Inf.

Aeschines, is, m. celebris orator Atheniensis, aemulus Demosthenis. 2) philosophus, auditor Socratis.

Aeschylus, i, m. 2. poëta Atheniensis, tragoediarum pater. 2) rhetor, Ciceronis praeceptor.

Aescŭlānus, i, m. 2. deus aëris.

Aescŭlāpium, ii, n. lucus et templum Aesculapii.

Aescŭlāpius, ĭi, m. 2. Apollinis ex Coronide nympha filius, insignis medicus, et ideo medicinae deus habitus.

Aesculātor, ōris, m. 3. *gaukler, szemfényvesztő*; ein Taschenspieler.

Aescŭlētum, i. n. 2. *tsere, tserfás erdő*; der Eichenwald.

Aescŭlĕus, a, um, *tserfa, tserfából való*; von Speiseichen.

Aescŭlĭnus, a, um, i. q. aesculeus.

Aescŭlus, i, f. 3. *tsertölgy*; eine Art Eichen, mit eßbaren Früchten, die Speiseiche. 2) Aesculus Hippocastanum; *vad gesztenye*; die Roßkastanie.

Aesernia (Eser.), ae, oppidum Italiae.

Aeserninus, a, um, i. e. ex Aesernia oriundus, etc. 2) insignis gladiatoris nomen.

Aesis, is, f. oppidum in Umbria.

Aesius, ĭi, m. 2. fluvius Bithyniae.

Aeson, ŏnis, Jasonis pater, et Aeoli nepos.

Aesŏnĭdes, ae, m. 1. i. e. Jason, Aesonis filius.

Aesŏpēus, Aesopīus, vel Aesopĭus, a, um; *Ezópusi, p. o, mesék*; Aesopisch.

Aesŏpicus, a, um; *Ezópusi, Ezópustól való*; Aesopisch.

Aesōpus, i, m. 2. fabularum ille auctor nobilissimus. 2) tragoedus fuit, familiaris Ciceronis.

Aestas, ātis, f. *nyár*; der Sommer. Ineunte aestate; *nyár elején, nyár kezdetében*; zu Anfang des Sommers. Summa aestate; *késő nyárban, a' nyár vége felé*; gegen Ende des Sommers. 2) loco: annus; *esztendő*; Jahr. 3) *hévség, nyári hévség*; die Sommerhitze. 4) aestates; *szeplő*; Sommersprossen.

Aesthēsis, is, v. ios, eos, f. 3. *érzés, izlés, belső érzés*; der Sinn, die Empfindung.)(

Aesthētica, ae, f. 1. *az izlés tudománya*; die Geschmackslehre.)(

Aestheticus, a, um, *jóizlési, aesthetikai*; ästhetisch.)(

Aestĭfer, ĕra, um, *hév, heves, forró meleg*; heiß, Hitze erregend, bringend. 2) *hévséget szenvedő*; große Hitze leidend.

Aestĭmābĭlis, e, *betses*; schätzbar. 2) *megbetsülhető*; was man schätzen kann.

Aestĭmatio, ōnis, f. 3. *megbetsülés, betsszabás*; die Taxirung, Schätzung. 2) *betse, szabott árra valaminek*; die Taxe, der Werth. 3) *betsülés, megbetsülés, betsének megadása*; die Achtung, der Werth. Aestimatione dignus; *betsülést érdemlő, betsületre méltó, betses*; achtungswerth, schätzbar. In aestimatione esse; *nagy betsületben lenni*; sehr geschätzt werden. 4) v. c. honoris etc. *megitélése, megbetsülése valaminek, itélethozás valami felől*; die Beurtheilung, Erwägung.

Aestĭmātor, ōris, m. 3. *betsülő, betsbiró*; der Schätzer, Taxirer. 2) *megbetsülő, betsadó*; der Schätzer, Beurtheiler, Erwäger. Immodicus sui aestimator; *igen sokat tart magáról*; der zu viel von sich hält.

Aestimātus, us, m. i. q. aestimatio.

Aestimium, ĭi, n. 2. *meghatározott bets, megbetsülés*; die Schätzung.

Aestĭmo (Aestŭmo), āvi, ātum, āre, 1. *megbetsülni, árát szabni*; schätzen, taxiren, anschlagen, z. B nach Gelde. Magno aestimare, Cic. *nagy árrát szabni*; hoch schätzen. 2) v. gr. magni; *betsülni, nagyra v. nagyon betsülni*; schätzen, achten, sehr schätzen, hoch schätzen. Minoris aestimare; *kevesebbre betsülni*; ge-

való; ehern, aus Erz. Aeramentarius fusor; *rézöntő mives*: Rothschmidt, ein Rothgießer.

Aerāmentum, i, n. 2. *rézedény*; ehernes oder kupfernes Geschirr.

Aerāria, ae, f. sc. officina; *értzbánya*; eine Erz- oder Kupfergrube. 2) *olvasztóhuta*; die Schmelzhütte.

Aerārium, ĭi, n. 2. *pénztár, kasszsza, főképpen a' státus közönséges pénztárja.* 2) *a' pénztár helye, vagy hajléka*; *p. o. Rómában a' pénztár a' Saturnus templomában volt*; der Ort, wo diese Casse aufbewahrt wird, z. B. zu Rom war das Aerarium im tempel des Saturnus

Aerārius, a, um (aes), *értz*, *értzből való*: ehern, von Erz. 2) v. c. officina aeraria; *értzbánya*; die Erzgrube. Faber aerarius; *rézmives*: der Kupferschmidt. 3) *pénzt illető*; das Geld betreffend. Tribunus aerarius; *kintstár mester*; der Schatzmeister.

Aerātus, a, um, *rezes*, *értzes*, *bronzos*, *rézzel boritott vagy tzifrázott*; mit Erz oder Kupfer belegt, beschlagen, bronzirt. 2) v. c. homo aeratus; *adós*, *sokkal adós*: mit Schulden behaftet, der in Schulden steckt. 3) *pénzes*, *gazdag*; der viel Geld hat, reich.

Aerĕolus, i. m. *félpénz*; ein Pfennig, deren vier einen Kreuzer machen.

Aēreus, a, um (aes), *értz*, *réz*, *rézből való*; ehern, aus Metall.

Āĕrĕus, et Aërius, a, um, *levegőbéli*, *lebegő*; luftig, in der Luft schwebend. 2) *magas*; hoch: v. c. quercus aëria, Virg. Spes aëria; *hiú reménység*: leere Hoffnung.

Āĕrĭa, ae, f. 1. nomen Junonis. 2) i. e. Aegyptus. 3) Creta insula.

Aerĭfer, a, um. (aes et fero) *értzes*, *értzet magában foglaló*, *értztermő*; Erz oder Metall tragend.

Aērifex, ĭcis, m. *értzolvasztó*, *rézolvasztó*; der das Erz schmilzt, Rothgießer.

Aērificium, ĭi, n. *értzmunka*, *rézmunka*; eine Arbeit aus Erz, Kupferarbeit.

Aērifodina, ae, f. 1. i. e. aeris fodina; *értzbánya*; Erzgrube.

Aērĭnus, a, um, *konkolyból való*, *konkoly*, von Lolch, von Unkraut.

Aērĭpes, ĕdis (aes et pes); *értzlábú*, *rézlábú*; erzfüßig. 2) āĕrĭpes, ĕdis, o. *sebesjáró*, *sebesmenő*; schnellfüßig.

Aerisŏnus, a, um, *értzhangú*; klingend wie Erz.

Āĕrĭus, a, um, i. qu. Aereus.

Āĕrīzūsa, ae, f. *jáspiskő neme*; eine Art Jaspis.

Aero, ōnis, m. 3. *füles kosár*; ein geflochtener Korb, Tragekorb.

Aēro, āvi, ātum, āre, 1. *értzel vagy rézzel felkészitni*, *feltsinositni*; mit Erze oder Kupfer beschlagen, mit Erze zieren.

Āĕrŏmāntīa; ae, f. *levegőből jövendölés*: Wahrsagung aus der Luft

Āĕrŏmănticus, a, um, *levegőből jövendölő*; der aus der Luft wahrsaget.

Āĕrŏpe, es, et Aeropa, ae, f. uxor Atrei.

Āĕrophŏbus, *levegőkerülő*; luftscheu.

Aerŏsa, ae, f. nomen insulae Cypri.

Aerōsus, a, um (aes); *értzes*, *értzel*, *vagy rézzel gazdag*; erzreich, kupferreich, viel Erz oder Kupfer enthaltend.

Aerūca, ae, f. (aes), i. qu. aerugo.

Aerūgĭnōsus, a, um, *rézrozsdás*, *zöldrozsdás*; voller Kupferrost, rostig, verrostet.

Aerūgo, ĭnis, f. (aes), *rézrozsda*, *krispán*; der Kupferrost, Grünspan. 2) *irigység*; die Mißgunst, der Neid. 3) *pénzkuporás*, *fösvénység*; die Habsucht, der Geitz. 4) *pénz*; Geld. Juven.

Aerumna, ae, f. 1. *nyomorúság*, *baj*, *terhes munka*; die Mühseligkeit, sehr schwere und saure Arbeit. 2) *nyomorúság*, *szerentsétlenség*, *viszontagság*, *szükség*; die Mühseligkeit, das Elend, Unglück, die Noth.

Aerumnābĭlis, e, *nyomorúságos*; voll Mühseligkeit, mühselig.

Aerumnōsus, a, um, *nyomorú*, *nyomorúságos*, *nagy bajjal élő v. küszködő*; voll Mühseligkeit, voll Noth und Jammer.

Aeruscātor, ōris, m. *pénzhamisitó*, *hamis pénz tsináló*; ein Geldverfälscher. 2) *tsalárd*, *tsaló*; ein Betrüger.

Aerusco, āre (aes); *pénzt koldulni*: betteln gehen.

Aes, aeris, n. 3. *értz*, *réz*; das Erz. Kupfer. 2) *veres réz*, *sárga réz*, *bronz*; verarbeitetes Kupfer, Mes-

fing, Bronze. Effigiem aeri incidere; *a' képet rézre vagy rézbe metszeni, kimettzeni*; ein Bildniß in Kupfer stechen. 3) *Római rézpénz*; die römische Kupfermünze. 4) *pénz, (általjában)*; Geld. Aes alienum; *adósság*; Schulden. Aes alienum contrahere, vel conflare; *adósságot tsinálni, adósságba verni magát, vagy keveredni*; Schulden machen. Aere dirui, i. e. non solvendo esse; *kipusztulni, nem fizethetni*; bankerott werden, bankerottiren. 5) flos aeris; *krispán*; der Grünspan.

Aesăcus (os), i. Priami filius.

Aesalon, ōnis, *héjja, kerra*; ein kleiner Habicht.

Aesar, fluvius Italiae Inf.

Aeschines, is, m. celebris orator Atheniensis, aemulus Demosthenis. 2) philosophus, auditor Socratis.

Aeschylus, i, m. 2. poëta Atheniensis, tragoediarum pater. 2) rhetor, Ciceronis praeceptor.

Aescŭlānus, i, m. 2. deus aëris.

Aescŭlāpium, ĭi, n. lucus et templum Aesculapii.

Aescŭlāpĭus, ĭi, m. 2. Apollinis ex Coronide nympha filius, insignis medicus, et ideo medicinae deus habitus.

Aesculātor, ōris, m. 3. *gaukler, szemfényvesztő*; ein Taschenspieler.

Aescŭlētum, i. n. 2. *tsere, tserfás erdő*; der Eichenwald.

Aescŭlĕus, a, um, *tserfa, tserfából való*; von Speiseichen.

Aescŭlĭnus, a, um, i. q. aesculeus.

Aescŭlus, i, f. 3. *tsertölgy*; eine Art Eichen, mit eßbaren Früchten, die Speiseiche. 2) Aesculus Hippocastanum; *vad gesztenye*; die Roßkastanie.

Aesernia (Eser.), ae, oppidum Italiae.

Aeserninus, a, um, i. e. ex Aesernia oriundus, etc. 2) insignis gladiatoris nomen.

Aesis, is, f. oppidum in Umbria.

Aesius, ĭi, m. 2. fluvius Bithyniae.

Aeson, ŏnis, Jasonis pater, et Aeoli nepos.

Aesŏnides, ae, m. 1. i. e. Jason, Aesonis filius.

Aesōpēus, Aesopīus, vel Aesopĭus, a, um; *Ézópusi, p. o, mesék*; Aesopisch.

Aesōpĭcus, a, um; *Ézópusi, Ésópustól való*; Aesopisch.

Aesōpus, i, m. 2. fabularum ille auctor nobilissimus. 2) tragoedus fuit, familiaris Ciceronis.

Aestas, ātis, f. *nyár*; der Sommer. Ineunte aestate; *nyár elején, nyár kezdetében*; zu Anfang des Sommers. Summa aestate; *késő nyárban, a' nyár vége felé*; gegen Ende des Sommers. 2) loco: annus; *esztendő*; Jahr. 3) *hévség, nyári hévség*; die Sommerhitze. 4) aestates; *szeplő*; Sommersprossen.

Aesthēsis, is, v. ios, eos, f. 3. *érzés, izlés, belső érzés*; der Sinn, die Empfindung.)(

Aesthētica, ae, f. 1. *az izlés tudománnyja*; die Geschmackslehre.)(

Aestheticus, a, um, *jóizlési, aesthetikai*; ästhetisch.)(

Aestifer, ĕra, um, *hév, heves, forró meleg*; heiß, Hitze erregend, bringend. 2) *hévséget szenvedő*; große Hitze leidend.

Aestĭmābĭlis, e, *betses*; schätzbar. 2) *megbetsülhető*; was man schätzen kann.

Aestĭmatio, ōnis, f. 3. *megbetsülés, betsszabás*; die Taxirung, Schätzung. 2) *betse, szabott árra valaminek*; die Taxe, der Werth. 3) *betsülés, megbetsülés, betsének megadása*; die Achtung, der Werth. Aestimatione dignus; *betsülést érdemlő, betsületre méltó, betses*; achtungswerth, schätzbar. In aestimatione esse; *nagy betsületben lenni*; sehr geschätzt werden. 4) v. c. honoris etc. *megitélése, megbetsülése valaminek, itélethozás valami felől*; die Beurtheilung, Erwägung.

Aestĭmātor, ōris, m. 3. *betsülő, betsbíró*; der Schätzer, Taxirer. 2) *megbetsülő, betsadó*; der Schätzer, Beurtheiler, Erwäger. Immodicus sui aestimator; *igen sokat tart magáról*; der zu viel von sich hält.

Aestimātus, us, m. i. qu. aestimatio.

Aestimium, ĭi, n. 2. *meghatározott bets, megbetsülés*; die Schätzung.

Aestĭmo (Aestŭmo), āvi, ātum, āre, 1. *megbetsülni, árát szabni*; schätzen, taxiren, anschlagen, z. B nach Gelde. Magno aestimare, Cic. *nagy árrát szabni*; hoch schätzen. 2) v. gr. magni; *betsülni, nagyra v. nagyon betsülni*; schätzen, achten, sehr schätzen, hoch schätzen. Minoris aestimare; *kevesebbre betsülni*; ge-

ring schätzen. 3) *megitélni, itéletet hozni felőle, itélni rólu vagy felőle*; urtheilen, beurtheilen, erwägen. Aliquem ex aliqua re aestimare; *valakit valamely dolog szerént vagy valami dologból itélni meg*; einen nach und aus einer Sache beurtheilen. 4) *annak tartani, gondolni, itélni*; dafür halten, glauben, urtheilen.

Aestīve, Adv., *nyári módon*; sommerhaft.

Aestīvo, āvi, ātum, āre, 1. *nyaralni, nyarat tölteni*; den Sommer wo zubringen, von Menschen u. Thieren.

Aestīvus, a, um, *nyári*; sommerlich; sol aestivus; *a' nyári nap, a' nap nyárban*; die Sommersonne.

Aestraei, ōrum, m. plur. incolae Aestri urbis.

Aestria, ae, f. 1. insula in mari Adriatico.

Aestrum, i. n. urbs in Macedonia.

Aestŭābundus, a, um, *heves*; hitzig, brausend.

Aestŭārium, ĭi, n. 2. *száradék, a' honnan a' viz kiszáradt*; ausgetrocknetes Wasser. 2) *potsolya, motsár*; eine Lache, der Morast. 3) *szellőlyuk*; das Luftloch.

Aestŭātĭo, ōnis, f. 3. *buzgás, forrás, hánykodás, hullám*; das Wallen, Brausen.

Aestŭo, āvi, ātum, āre, *hánykódni, hullámlani, mint a' tenger*; wallen, brausend, oder heftig sich bewegen, wie z. B. das Meer. 2) *hévségben lenni, hévséget szenvedni, heves lenni, mint a' tűz*; hitzig seyn, große Hitze haben. 3) v. gr. desiderio alicujus rei, vel ira, invidia, etc. *égni, tüzes indúlatossággal lenni vagy viseltetni*; heftig entbrannt seyn, viel Leidenschaft für etwas haben.

Aestŭōse, Adv., *hevesen, hevességgel*; mit Hitze, hitzig.

Aestŭōsus, a, um, *hánykódó, hullámló, p. o. tenger*; wallend, brausend. 2) *heves, forró meleg*; voll Hitze, heiß.

Aestus, us, m. 4. *hánykódás, hullám, p. o. a' tenger hánykódása, hullámjai*; die Wallung, z. B. des Meeres, das Brausen, die Fluth. Aestuum accessus et recessus; *a' hánykodó vagy hullámló tenger dagadása és apadása*; Fluth und Ebbe. 2) *buzgás, forrás, p. o. a' forró viz buzgása*; das brausende Wallen eines heißen Wassers. 3) v. gr. solis, ignis; *hévség, forró vagy sütő melege, p. o. a' napnak, tűznek*; die Hitze, Wallung des Feuers. 4) v. gr. irae, gloriae; *hevesség, elragadtatás*; die hinreißende Gewalt, Heftigkeit, Hitze 5) *hánykódás, nyughatatlanság*; die Verlegenheit, Unruhe.

Aestyi, orum, plur. populus Germaniae trans Vistulam.

Aesūla, ae, urbs in Latio.

Aetas, ātis, f. 3. *kor, élet ideje, esztendeje*; das Alter, jedes Alter, die Lebenszeit oder Jahre eines Menschen, oder Thieres. Aetas puerilis; *gyermeki kor, gyermek kor*; das Knabenalter; aetas decrepita; *öregkor, vén ember kor*; das hohe Alter; aetate provectus; *öreg*; alt; juvenilis aetas; *az ifjúi kor, ifjúság*; die Jugend, die jungen Jahre. 2) *idő*; die Zeit; nostra aetate; *a' mi időnkben*; zu unserer Zeit. 3) *egy emberkor; embernyom, mintegy 30 esztendő*; ein Menschenalter, eine Zeit von dreyßig Jahren. 4) *élet*; das Leben; aetatem agere, degere; *élni*; leben. Aetatem cum aliquo agere; *valakivel együtt nevekedni*; mit jemanden aufwachsen. 5) *esztendő*; das Jahr; aetatem vix decimam ingressus; *alig lépett a' tizedik esztendejébe*; er hatte kaum das zehnte Jahr erreicht.

Aetātŭla, ae, f. *időtske, kevés vagy rövid idő*; kleines Alter, wenige Jahre.

Aeternābĭlis, e, Aeternālis, e, i. qu. aeternus.

Aeternĭtas, ātis, f. 3. *örökidő, örökkévalóság*; die Ewigkeit. Ab omni aeternitate; *öröktől fogva*; seit undenklichen Zeiten her, von Ewigkeit her. In omni aeternitate; *örökké*; ewig. 2) In aetate sequiori fuit titulus Imperatorum: Aeternitas vestra, *p. o. Felséged*; Ew. Majestät.

Aeterno, adv., *örökké*; ewig.

Aeterno, āre, *örökitni*; ewig machen, verewigen.

Aeternus, a, um, *örökkévaló, öröktőlfogva való*; ewig, ohne Anfang und Ende. 2) *örökkétartó, örökös*; ewig, i. e. ewig dauernd, ohne Aufhören dauernd. 3) *nagy, felséges, isteni*; sehr groß, göttlich. In aeternum; *örökké, mind végig*; ewig,

immer, ohne Aufhören: it, *örökre*; auf immer, auf ewig.

Aëtalia, ae, f. 1. insula inter Aetruriam et Corsicam. Ilva.

Aether, ĕris, et ĕros, m. 3. *levegöég, ég, éther, felső levegő*; der Äther, die obere Luft. 2) v. gr. aether stellatus; *Virg. az ég, tsillagos ég*; der Himmel.

Aethĕrius, vel Aethĕrĕus, a, um, *levegőbéli, levegőégi, levegői, égi*; ätherisch, himmlisch. Mons aetherio vertice; *az egekig felemelkedő hegy*; ein sehr hoher bis zum Himmel sich erhebender Berg.

Aethĭŏpĭa, ae, f. *szeretsenország Afrikában*; Äthiopien, Mohrenland.

Aethĭŏpĭcus, a, um, *szeretsenországi*; Äthiopisch.

Aethĭŏpĭs, ĭdis, f. *szeretsenfű*; das Mohrenkraut.

Aethiops, ŏpis, m. 3. Nom. pr. filii Vulcani. 2) *Szeretsen*; ein Mohr. Aethiopem lavare; *Prov. falra hányni a' borsót, siketnek prédikálni*; vergebliche Arbeit thun.

Aethĭŏpus, i. q. Aethiops.

Aethon, est nomen unius ex equis solis. 2) equi Pallantis et etiam Hectoris equi nomen.

Aethra, ae, f. 1. Pithei filia, Thesei mater.

Aethra, ae, f. 1. i. qu. aether.

Aethria, ae, f. urbs Italiae, alias Adria.

Aetĭa, ōrum, n. plur. Operis nomen a Callimacho Poeta conscripti.

Aetĭŏlŏgĭa, ae, f. 1. *okelőadás*; die Beweisführung, die Anführung der Gründe.

Aëtītes, ae, m. 1. *saskő*; der Adlerstein.

Aetna, ae, Aetne, es, f. montis ignivomi nomen in Sicilia. 2) urbs prope ad hunc montem. 3) nymphae nomen.

Aetnaeus, a, um, *Etnai*; Ätnisch.

Aetnensis, e, *Etna városbéli*; Ätnisch.

Aetōlĭa, ae, f. regio Graeciae; hodie Livadia.

Aetōlĭcus, a, um, *Etóliai*; Ätolisch.

Aetōlius, a, um, *Etóliai*; Ätolisch.

Aetōlius, a, um, idem.

Aetolus, i. m. Nom. propr. filii Martis.

Aëtus, i. m. i. e. Nilus fluvius in Aegypto.

Aevitas, ātis, i. q. aetas, *kor, időkor*; das Alter. 2) *örökkévalóság*; die Ewigkeit, ewige Dauer.

Aevĭternus, a, um, i. q. aeternus.

Aevum, i, n. 2) *élet ideje, kor*; die Lebenszeit. Homines omnis aevi; *minden idejű vagy korbéli emberek*; Menschen von allen Altern: integer aevi; *Virg. fiatal, ifjú*; jung. 2) *időkor*, it. *idő*; das Zeitalter, it. die Zeit überhaupt. Omnibus aevis. Ovid. *mindenkor, minden időben*; zu allen Zeiten; nostro aevo; *a' mi időnkben*; zu unserer Zeit: in aevum; *jövendőre*, it. *mind örökké*; auf die Zukunft, it. auf immer.

Aevus, i, m. loco: aevum.

Āfer, afra, afrum. *Afrikai*; Afrikanisch. 2) Afer, ri, m. 2. *Afrikai ember*; ein Afrikaner.

Affābĭlis (Adv.) e, (adfor) *nyájas, barátságos, beszéllgető*; redselig, gesprächig, freundlich im Reden, leutselig im Umgange.

Affābĭlĭtas (Adf.), ātis, *nyájasság, barátságos viselet*; die Freundlichkeit im Reden, Redseligkeit, Leutseligkeit.

Affābĭlĭter. (Adf.) Adv. *nyájasan, barátságosan*; freundlich im Reden, liebreich.

Affābre, (Adf.), Adv. *mesterségesen, remekül*; meisterhaft, künstlich, z. B. verfertigt.

Affabrum. Adv. id qu. Affabre.

Affāmen (Adf.), ĭnis, n. (adfor) *hozzászóllás, megszóllitás*; das Anreden.

Affaniae, arum, *pl. tsalfaság, itréfaság*; Possen, unnütze Dinge.

Affāri (Adf), vide: Adfor.

Affātim (Adf.) ad fatim. *eléggé, felesleg*; reichlich, überflüssig.

Affātus, (Adf.), a, um, *megszólli tódott*; angeredet. 2) *megszóllitván*; *a' ki mást megszóllitott*; der einen angeredet hat.

Affātus (Adf.), us, m. *megszóllitás*; das Anreden, die Anrede.

Affectate, (Adf.) Adv. *erőltetve, nem természeti módon*; gezwungen, unnatürlich. 2) *mesterséges magamutogatással, gögösen*; affektirend, mit verstellter Prahlerey.

Affectātĭo (Adf.), ōnis, f. 3. v. gr. sapientiae, Sen. originis, Tac. *ráványás, ráványódás*; die Bestrebung nach etwas, Trachten nach etwas. 2) *erőltetett magamutogatás*; die Gezwungenheit, Gefühls-Prahlerey, das Künsteln.

Affectātor (Adf.), ōris, m. *rávágyó*, *vágyódó valamire*; der nach etwas strebet Affectator imperii. Flor. 2) *tselekedetében vagy magaviseletében mást majmoló*; der eines andern Handlungen oder Betragen nachäffet. Foemin. Affectatrix, icis. f. 3) *rávágyó*; der nach etwas strebt, heftig sich bemüht.

Affectātrix (Adf.), īcis, f. *rávágyó*, Bestreberinn nach etwas. Tertull.

Affectātus, (Adf.), a, um, *rávágyott*; das wornach man sehr strebet. 2) *eröltetett*, *erószakos*, *eróvel tettetett*, *mesterséges*, *majmolt*; affectirt, angemaaßet, gezwungen, erkünstelt, nachgeäfft.

Affecte (Adf.), Adv. *érzékenyűl*; empfindsam, mit Empfindung.

Affectio, (Adf.), ōnis, f. 3. (adficio), v. c. corporis, rei; *alkatottság*, *mivolt*, *tulajdonság*, *állapot*; die Beschaffenheit, der Zustand. 2) v. c. astrorum coeli; *béfolyás*, *erő*, *béhatás*, *kiható ereje valaminek más testekre*; der Einfluß, die Beziehung, das Verhältniß, die Verbindung. 3) v. c. animi; *hajlandóság*, *indúlat*; die Neigung des Gemüths, Gesinnung. 4) *szeretet*, *hajlandóság*; die Liebe, die Neigung.

Affectiōsus (Adf.), a, um, *szives*, *indúlattal teljes*; neigungsvoll.

Affecto (Adf.), āvi, ātum, āre, 1. (Adficio) *rávágyni*, *vágyni valamire*; nach etwas trachten, streben, heftig begehren. 2) *utánna járni*, *rajta lenni valaminek elnyerésén*, *magáévá tenni igyekezni*; an sich zu ziehen suchen. 3) rem; *mindent elkövetni*, *nagyon vágyódni*, *minden mesterségét megvetni valamire*, *kedvét találni valamiben*; zu sehr nach etwas streben, affectiren, erkünsteln. 4) *meglepni*, *megtámadni*: angreifen, anfallen; morbo affectari, Liv. *valamelly betegségbe esni*, *attól meglepetni*; von einer Krankheit überfallen werden. 5) affectare aliquem damnis; Plaut. *valakinek sok kárt tenni*; einem großen Schaden thun. 6) dextram affectare; *kinyújtani a' kezét valaminek megfogására*: die Hand ausstrecken, um etwas zu fassen.

Affector (Adf.), ari, Dep. i. q. adfecto.

Affectŭōse (Adf.), Adv. *szives indúlattal*, *megindúlva*; neigungsvoll, liebevoll, voll Neigung.

Affectŭōsus (Adf.), a, um, *indulattal telyes*, *szives indúlatú*; neigungsvoll, liebevoll.

Affectus (Adf.), a, um, (Afficio), *felruházott*, *valamivel biró*, *benne meglevő*; begabt, versehen; vitiis adfectus; *bűnös*, *vétkes*; lasterhaft. 2) *indúlatú*, *indúlattal viseltető*; gesinnt. Eodem animo sum affectus erga te; Cic. 3) *megindult*, *p. o. valamin*, *megilletődött*; gerührt, beunruhigt. Graviter affectus; *nagyon megilletődött*; sehr gerührt; 4) v. gr. ad suum munus fungendum, Cic. *alkalmatos*, *ügyes*, *rátermett valamire*; geschickt. 5) *állapotban levő*; in einem Zustande seyend, sich befindend; v. gr. oculus perturbatus non est probe affectus. 6) affecta valetudo; *változó egésség*; kränklicher Zustand, Unpäßlichkeit. Respublica affecta; Cic. *rosz állapotban levő Státus*; ein übelbestellter Staat.

Affectus, us, m. 4. v. c. corporis; *változó egésség*, *gyengélkedés*, *változás*; eine Unpäßlichkeit, Krankheit. 2) animi, mentis; *indúlat*, *hajlandóság*, *megindúlás*; die Gesinnung, Zuneigung, Gemüthsbewegung; 3) *indulatosság*; der Affect, die heftige Gemüthsbewegung; in plur. Affectus; *indúlatoskadás*, *zabolátlan indúlat*; die bösen Affecten, Leidenschaften. V. gr. Adfectus cohibere. Plin. 4) *kivánság*, *vágyódás*; die Begierde. 5) *hajlandóság*; die Neigung, der Wille.

Affĕro, attŭli, allātum, afferre, et Adfero, adtuli, adlatum, adferre. 3) *előhozni*, *ide hozni*, *hozni*; herzubringen, bringen; literas adferre alicui, vel ad aliquem; *levelet hozni valakinek*; einen Brief bringen. Adferre rationem; *okát adni*; die Ursache angeben. 2) v. gr. alicui, laetitiam, dolorem, utilitatem; *szerezni*, *okozni*, *hozni*, *tenni*, *adni*; verschaffen, verursachen, bringen, machen, geben. Mortem alicui adferre, vel violentas manus alicui adferre: *valakit megölni*; einen tödten; consilium adferre; *tanátsot adni*; rathen, einen Rath geben. Damnum adferre; *kárt tenni*, Schaden thun, oder verursachen. 3) *hasz-*

adlni, kasznot tenni; nützen, dienen, beytragen. Quid adfert? *mit használ az?* was nützt es? 4) *hirdetni, beszéllni*; verkündigen; affertur; Liv. *azt beszéllik, azt hirlelik*; man spricht, man verbreitet die Nachricht. 5) Vim adferre, alicui; *erószakot tenni valakin*; Gewalt anthun.

Affibŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *hozzátsatolni, vagy kaptsolni*; anschnallen, anheften.

Afficio, vel Adficio, fēci, fectum, fĭcĕre, 3) (Ad et facio), *hozzátenni, hozzádadni*; hinzuthun, hinzufügen, 2) aliquem aliqua re, v. gr. beneficio, honore, laetitia, dolore, injuria, etc. *tenni valakivel valamit, p. o. valami jót*; *tenni, szerezni valakinek valamit, p. o. jót, rosszszat, viseltetni valaki eránt, mutatni valakihez v. valaki eránt*; anthun, erweisen, geben, widerfahren lassen, Poena adficere; *megbüntetni*; bestrafen. Morte adficere; *megölni*; tödten. Laude adficere; *ditsérni*; loben. Admiratione adficere; *tsudálni, bámulni*; bewundern. Nomine adficere; *nevet adni neki, valami névvel nevezni*, benennen, einen Nahmen geben. Maximis muneribus aliquem adficere; *valakit gazdagon megajándékozni*; einen reichlich beschenken. In Passivo: Laetitia adfici; *örülni, örömének lenni*; sich freuen, Freude haben; *Dolore adfici búsúlni, mikor valakit szomorúság ér*; sich betrüben, Betrübniß haben. 3) Sine Ablat. v. gr. aliquem, vel; ut fames, sitis, labor, aestus, adficit corpora; *elbádjasztani, megilletni, meghatni, erötlenitni, megpróbálni, megviselni, 's a' t.* anthun, angreifen, schwächen, entkräften. Adfici morbo; *megbetegedni*; krank werden. Pulmo adficitur; *a' tüdő szenved, a' tüdőnek baja van*; die Lunge leidet, ist behaftet. 4) male vel bene; *bánni vele, p. o. jol vagy rosszszúl*; gut oder schlecht behandeln. 5) aliquem, vel alicujus animum, Cic. *megindítni, valamire inditni. p. o. valaki szivét, szivére hatni*; rühren, in Bewegung setzen. Adfici; *indúlattal vagy érzésiel lenni, viseltetni*; gesinnt seyn. 6) *végre hajtani*; dem Ende nahe bringen. v. gr. affectum est bellum Cic.

Affĭcĭor, vel Adficior, affici; Passive, *indúlattal lenni, viseltetni*; gesinnt seyn. 2) *megindúlni*; bewegt werden.

Affictĭcius (Adf.), vel Affictītĭus (Adf.) a, um, *hozzátett, hozzáadott, rá költött*; hinzugefügt, angedichtet.

Affictĭo (Adf.), ōnis, f. 3. *hozzátétel, hozzáadás*; die Anfügung.

Affictus (Adf.), a, um, *ráköltött*; angedichtet. 2) *hozzádadott hozzátett*; hinzugethan.

Affigo (Adf.), xi, xum, gĕre, 3) (ad et figo) *rászegezni, felszegezni*; anheften. Cruci affigere; Liv. *keresztre feszitni, megfeszitni*; kreutzigen. 2) *felakasztani, rdakasztani*; anhängen 3) oscula affigere; *tsókolgatni*; oft küssen. 4) animo adfigere; *megtartani, el nem felejteni, bényomni elméjébe*; einprägen. 5) veru affigere; *nyársra vonni vagy húzni*; auf den Spieß stecken.

Affingo (Adf.), inxi, ictum, gĕre. 3. (ad et fingo) *hozzáadni, hozzáköltteni*; dazu thun, dazu fügen, dazu dichten, dazu erdenken. 2) *ráköltteni, p. o valakire valamit*; andichten, fälschlich zuschreiben. 3) *kigondolni*; *költeni*; erdichten.

Affīnis (Adf.), e, 3. alicui; *határos vele*, angränzend, benachbart. 2) *sógorságban lévő*; verschwägert. 3) *atyafi, atyafiságban lévő*; verwandt. 4) cum genit. et Dat; *részes, benne részesülő*, theilhaftig, theilnehmend.

Affīnis (Adf.), is, c. 3. *sógor*; der Schwager. 2) *atyafi*; ein Verwandter. 3) *szomszéd*; der Nachbar.

Affīnĭtas (Adf.), ātis, f. 3. *határos szomszédság*; die Gränznachbarschaft. 2) *atyafiság*; *sógorság*; die Verwandtschaft; Schwägerschaft. 3) Trop. *atyafiság, az, az, öszveköttetés, hasonlatosság*; die Verwandtschaft, Verbindung, der Zusammenhang, die Ähnlichkeit.

Affirmanter, Affirmate, (Adf.), Adv. *bizonyitva*; mit Versicherung. 2) *bizonyosan, valósággal*; sicherlich, gewiß.

Affirmāte (Adf.), Adv. idem. Sup. affirmatissime.

Affirmātĭo (Adf.). ōnis, f. 3. *állitás, bizonyitás*; die Versicherung. 2) *helybehagyás*; die Bestätigung.

Affirmative, Adv. *állitólag*; bejahend.

Affirmativus, a, um, *állító, bizonyító, ráhagyó*; behauptend, bejahend.

Affirmātor (Adf.), ōris, m. *állító, bizonyító*; der etwas versichert, behauptet.

Affirmatus, a, um, *megbizonyittatott; megerősittetett*, bestätiget.

Affirmo (Adf.), āvi, ātum, āre, 1. *erősitni, állitni, bizonyitni*; versichern. 2) spem affirmare, Liv. *bizonyos reménységet nyujtani*; gewisse Hoffnung machen.

Affixio (Adf.), ōnis, f. 3. *rászegezés*; die Anheftung.

Affixum, Adfixum (Suffixum) i. e. pronomen possessivum substantivis adfixum; *ragaszték*; Anhängsylbe.)(

Affixus, (Adf.), a, um, *rászegezett, felszegezett*; angeheftet. 2) Affixum esse libris; *mindég a' könyveket bújni*; stets über den Büchern liegen. Affixum in animo; *mélyen szivére v. lelkére hatott*; der Seele tief eingedrückt.

Afflāmen, inis, n. 3. *ráfuvallás, ráleheilet*; das Anblasen.

Afflātor (Adf.), ōris, m. 3. *ráfúvó, fuvó*; der Anblaser.

Afflātus (Adf.), us, m. 4. *ráfúvás, ráfuvallás*; das Anblasen, Anhauchen, Anwehen. 2) *szellő*; die Luft, Wind. 3) v. c. divinus afflatus; *isteni ihletés*; die göttliche Eingebung, Begeisterung.

Afflatus, a, um, *ráfúvallott, rálehellett*; angeblasen, angewehet. 2) v. gr. Numine dei; *megihletett*; begeistert.

Afflecto (Adf.), xi, xum, ĕre, 3. *ráhajtani*; hinbeugen, hinlenken.

Afflĕo (Adf.), ēvi, ētum, ēre, 2. v. gr. cum aliquo; *sirni vele együtt*; mitweinen.

Afflictātio (Adf.), ōnis, f. 3. *gyötrődés*; die Ängstigung. 2) *szorongató szükség*; die Noth.

Afflictātor (Adf.), ōris, m. 3. *gyötrő*; der Ängstiger, Peiniger.

Afflictio, ōnis, f. 3. *szorongatás, nyomorgatás*; die Qual. 2) *gyötrődés*; die Bekümmerniß, Angst.

Afflicto (Adf.), āvi, ātum, āre, 1. *nyomorgatni, szorongatni*; plagen, ängstigen, beunruhigen. Afflictari; *nyomorogni, nyomorúságban lenni*; Noth haben. Morbo afflictari; *betegeskedni*; krank darnieder liegen. Afflictare sese; *magát epeszteni*; sich ängsten, sich selbst immer ängstigen.

Afflictor (Adf.) ōris, m. 3. *nyomorgató*; ein Peiniger.

Afflictus (Adf.), a, um, *földhöz veretett, v. vágatott*; zu Boden geworfen. 2) *nyomorult, nyomorúságra jútott, szerentsétlen*; elend, unglücklich. Calamitate afflictus; *elnyomorodott*; in Elend gerathen. Afflictum erigere; *a' nyomorultat vigasztalni, rajta segitni*; dem Unglücklichen beystehen. Respublica afflicta; *roszsz állapotban lévő Státus*; ein in Verfall gerathener Staat. Mores afflicti; *megromlott erkölts*; verderbte Sitten.

Afflictus (Adf.), us, m. 4. *odaütés*; das Anschlagen. 2) *nyomorúság*; das Unglück, Elend, 3) *nyomorgatás*; die Peinigung.

Afflīgo (Adf.), xi, ctum, ĕre, 3. (ad et fligo) v. gr. ad terram, terrae, ad scopulos, *hozzátsapni, hozzáütni valamihez*; anschlagen an etwas. 2) *földhöz verni, v. tsapni*, zu Boden schlagen, an die Erde schlagen, 3) aliquem; *megrontani, megnyomoritni, szerentsétlenné tenni*; einen ruiniren, verderben, unglücklich machen. 4) aliquem, v. animum alicujus; *eltsüggeszteni*; muthlos machen; Affligere sese; *magát epeszteni*; sich quälen, sich ängstigen. Affligere rem vituperando; *valamit igen ótsárolni*; etwas herabsetzen, erniedrigen. Affligere mores: *az erköltsöket megvesztegetni*; die Sitten verderben.

Afflo (Adflo), āvi, ātum, āre, 1. (ad et flo) *ráfúvni, ráfúvalni*; anblasen, anwehen. 2) *rálehelleni, ráfúvni*; anhauchen, anblasen. 3) *lelkesitni, elevenitni*; begeistern, aufmuntern. 4) Afflante fortuna; *szolgálván a' szerentse*; vom Glücke begünstiget. Afflari incendio; *a' lángoktól megperzselődni*; vom Feuer versengt werden.

Afflŭens (Adf.), ĕntis, o. 3. *bőséggel folyó*; herzuströmend. 2) *bőséges, bőv, bő, feleslegvaló*; überflüßig. Opibus affluens; *gazdag*; reich. Affluentes anni, Hor. *a' szaporodó v. sokasodó esztendők*; die sich vermehrenden Jahre. Comp. affluentior, Sup. affluentissimus.

Affluenter, (Adf.), Adv. *bőségesen*,

böven, bőséggel, felesleg; reichlich, überflüssig.

Affluentia, ae, f. 1. *folyás, odafolyás*; der Zufluß. 2) *bőség, bővség, bővelkedés*; der Überfluß. Affluentia annonae; *az eleség, élet, v. gabona bősége*; *oltsóság*; der Überfluß an Getreide, wohlfeile Zeit.

Afflŭo (Adfluo), fluxi, fluxum, flŭĕre, 3. *folyni, odafolyni, ráfolyni*; herzu fließen, heran fließen 2) v. gr. aliqua re, divitiis, et cet. *böven lenni, bővelkedni, gazdag lenni valamivel*; häufig da seyn, Überfluß haben an etwas, überflüssig seyn, reichlich damit versehen seyn.

Affŏdio (Adf.), fōdi, fossum, fŏdĕre. 3. *odaásni, hozzáásni*; hinzugraben, durch Graben hinzuthun.

Affor (Adfor), ātus sum, āri, Dep. 1. v. c. aliquem; *hozzászóllani, megszóllítni*; anreden. 2) *valakivel szóllani, beszéllni*; mit jemanden reden.

Affŏrem (Adf.), es, ad et forem, i. q. adfuturus essem. Virg. vide: Adsum.

Affōrmīdo (Adf.), āre, 1. ad et formidare, *igen félni, rettegni tőle*; sich fürchten, sehr fürchten.

Affrango (Adf.), ēgi, actum, ĕre, 3. *megtörni, eltörni, zúzni*; anbrechen, zerbrechen. 2) *hozzáütni*; anschlagen an etwas.

Affrĭcātĭo (Adf.), ōnis. f. 3. *hozzádörzsölés, súrlás, vakarás*; das Reiben an etwas.

Affrĭco (Adf.), cŭi, ctum, cāre, 1. *hozzádörzsölni, v. dörgölni, súrlani*; reiben an etwas.

Affrictus (Adf.), us, m. 4. *dörgölés, dörzsölés, súrlás*: das Reiben an etwas, Anreiben.

Affringo, i. q. Affrango.

Affrio (Adf.), āvi, ātum, āre, 1. *hozzámorzsolni*; hinzureiben. 2) *széllyelmorzsolni*; zerreiben.

Affulgĕo (Adf.), si, gēre, 2. *fényleni, rátsillámlani*; hinschimmern, schimmernd erscheinen. 2) *rásütni, rámosolyogni*; anscheinen, anglänzen. 3) *mutatni magát, megjelenni*; sich zeigen, sehen lassen, erscheinen. Spes affulget; *jóreménység kezd feldetűlni*; es ist gute Hoffnung.

Affundo (Adf.), fūdi, fūsum, fundĕre, 3. *hozzáöltení v. önteni, ráönteni, ráölteni*; zugießen, zuschütten, hinzugießen. 2) Trop. *hozzátenni, hozzáadni, rádni*; hinzufügen, hinzuthun. 3) *odavetni*; hinwerfen. Genibus alicujus affundere. Flor.

Ăfŏrem, Afore, i. q. Abforem.

Afrānĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. 1) poëta Latinus comicus. 2) dux belli sub Pompejo.

Āfri, orum, vide: Afer.

Āfrica, ae, f. *a' Földnek harmadik része Afrika*; Afrika.

Āfrĭcānus, a, um, *Afrikai*; Afrikanisch. Gallina Africana; *pulyka*; das Kalekutische Truthuhn. Ferae Africanae; *párdutzok*; Pantherthiere.

Āfrĭcus, a, um, *Afrikai*; Afrikanisch. 2) *délnyúgoti szél*; der Südwestwind.

Ăgāga, ae, m. *lator ember, gaz ember*; ein böser Mensch. 2) *kerítő*; ein Kuppler.

Ăgāgŏla, et Agagula ae, m. idem.

Ăgālăcta, ōrum, n., plur. *fűzfa*; die Weide.

Ăgāllŏchum, i, n. 2. *aloesfa*; Paradiesholz, Aloeholz.

Ăgālma, ătis, n. 3. *bálványkép, v. oszlop*, eine Bildsäule.

Ăgămēde, es, f. oppidum in insula Lesbo.

Ăgămemnon, ŏnis, m. 3. rex Mycaenarum, in obsidione Trojae omnium Graecorum imperator, frater Menelai, conjux Clytaemnestrae.

Ăgămus, i, m. 2. *nőtelen*; unverheirathet.

Ăganippe, es, f. fons in Beotĭa Apollini et Musis sacer.

Ăgăpe, es, f. *szeretet*; die Liebe. 2) *alamizsna*; Almosen. 3) Agapae, arum pl. i. e. convivium pauperibus exhibitum.

Ăgăpēta, et Agapetus, ae, m. i. q. Agaga.

Ăgăpēta, ae, f. *apátza*; die Nonne.

Ăgărătum, i. n. *sárga gyopár*; Leberbalsam, Rheinblume, Mottenkraut, Mottenblume; Gnaphalium, Linn. 2) *sárga tzitzkóró*; gelbe Schafgarbe; Achillea Ageratum, L.

Ăgărēni, ōrum, m. plur. populus Arabiae.

Ăgărĭa, ae, f. regio Sarmatiae.

Ăgărĭcon, (um), i, n. 2. *galótza*, Blätterschwamm; Agaricus L.

Ăgărĭtūdo, ĭnis, f. *sopánkodás*; der Seufzer, die Angst, Bekümmerniß.

Ăgāso, ōnis, m. 3. *lovász*; Reitknecht, Pferdeknecht.

Ăgăsyrtus, a, um. *otsmány, rút, rusnya*; garstig, unflätig.
Agatha, ae, f. oppidum Galliae.
Ăgăthīdes, īdis, f. 3. *majoránna*; der Majoran.
Ăgătho et Agathon, ōnis, m. 3. *jó és kellemetes sipos, v. sipoló, flötdző*; ein lieblicher Pfeifer, 2) Nom. pr. philosophi Pythagorei.
Ăgăthŏbūlus, i. m. Nom. pr. philosophi.
Ăgăthŏcles, is, m. 3. rex Siciliae, patre figulo natus.
Ăgăthŏdaemon, bonus genius.
Ăgăthirna, ae, f. urbs Siciliae.
Ăgăthyrsi, orum, pl. Scythiae populi.
Ăgāve, es, f. filia Cadmi.
Ăgāuni, ōrum, m. pl. nomen populi septemtrionalis, lacte equino victitantis.
Ăgĕ, Ăgĕdum, *nosza! ugyan!* wohlan. V. Ago.
Ăgēa, ae, f. 1. *út v. járás a' hajóban*; Weg und Gang im Schiffe.
Agedum! *nosza! láss hozzá*; wohlan.
Ăgĕlaēus, a, um, *durva, közönséges, roszsz*; grob, gemein, schlecht.
Ăgĕlastus, i, *komor, a' ki nem nevet*; der nicht lacht.
Ăgellŭlus, i, m. vide: Agellus.
Ăggellus, i, m. 2. Dimin. ab: ager; *szántó földetske*; ein Äckerchen. 2) *majorotska*; ein Gütchen.
Ăgēma, ătis, n. 2. i. e. Agmen militum tam equitum, quam peditum.
Ăgēnda, ōrum, n. plur. *egyházi gyakorló könyv, ágenda*; die Kirchenagende, das Kirchenbuch.
Ăgēnor, ŏris, m. 3. rex Phoenicum, Neptuni et Libyae filius, pater Europae, Cadmi etc. Urbs Agenoris, apud Virg. i. e. Carthago.
Ăgēnŏrīdes, m. i. e. filius ejus Cadmus.
Ăger, agri, m. 2. *szántóföld*; der Acker. 2) *mező, szántóföldek, rétek, 's a' t.* das Feld. 3) *város határa vagy birtoka*; das Gebieth einer Stadt. 4) *faluhely, vidék, falu, a' város környéke vagy vidéke a' falukkal együtt*; das Land. Concurrunt ex agris, (homines) Cic. *béjönnek vidékről v. falukról az emberek*; die Leute strömen vom Lande herein.
Ăgĕrăton, i, vide Agaratum.
Ăgēsĭlaus, i, Archidami filius, Spartanorum rex.
Aggaudĕo (Adg.), gavisus sum, gaudēre, 2. alicui; *vele együtt örülni*; sich mit freuen.
Aggĕmo (Adg.), ui, mĕre, 3. *vele együtt v. valamire sóhajtozni, sopánkodni*; mit seufzen, dazu seufzen.
Aggĕnĭcŭlor (Adg.), āri, 1. alicui; *térdet hajtani valaki előtt*; vor Jemanden die Knie beugen.
Agger, ĕris, m. 3. *töltés*; eine Zusammenhäufung, der Schutt. 2) *gát, töltött gát, töltés*; der Damm. 3) *töltött út, feltöltött országút*: ein erhabener Weg, eine gepflasterte Straße. 4) *töltött sántz, földsántz*; eine Schanze, ein Bollwerk.
Aggĕrātim, Adv., *rakással, rakásonként*; häufig, haufenweise.
Aggĕrātio, ōnis, f. 3. *feltöltés, töltés*; die Aufhäufung, der Damm.
Ăggĕro, āvi, ātum, āre, 1. *tölteni, feltölteni, rakásra felhányni*; häufen, anhäufen, zu einem Haufen machen. 2) v. gr. iram; *nevelni, sokasítni, szaporítni*; vermehren, vergrößern, häufen. 3) *elgátolni*; dämmen.
Aggĕro (Adgĕro), gessi, gestum, gĕrĕre, 3. *rakásra hordani, ráhordani, halmozni*; herzutragen, bringen, häufig herzubringen, häufen zu etwas. 2) Aggerere falsa; *sok hazugságot hordani öszve*; viel Erdichtetes vorbringen.
Aggestum, i. n. 2. *halom, domb*; eine Anhöhe.
Aggestus (Adg.), us, m. 4. *öszvehordás, halmozás*; die Zusammentragung, Anhäufung. 2) *rakás, halom*; der Haufen. 3) i. qu. Aggestum.
Aggestus (Adg.), a, um, *öszvehordott, halmozott*; zusammengetragen.
Agglŏmero (Adg.), āvi, ātum, āre, 1. *felgombolyítni*; auf einen Knaul winden, aufwinden. 2) Trop. se alicujus lateri agglomerare, Virg. *valakihez kaptsolni v. tsatolni magát, hozzá ragaszkodni*; sich anschließen.
Agglūtĭno (Adgl.), āvi, ātum, āre, 1. *hozzáenyvezni, ráenyvezni, rá ragasztani*; anleimen, ankleiben. 2) *hozzá v. ráforrasztani*; anlöthen. 3) Trop. *hozzáadni, hozzáragasztani*; dazufügen, anfügen. 4) Se; *hozzáragadni, ragaszkodni hozzá*; sich anhängen, ankleben.
Aggrăvātus, a, um, *megterhelt, megterhelve*; beschwert. Aggravata va-

leudo: *terhes betegség*; eine schwere Krankheit.

Aggravesco (Adgr.), ĕre, 3. *nehezedni*, *megnehezedni*; immer schwerer werden. 2) *nevekedni*, *sullyosodni*, *terhesedni*; zunehmen, heftiger werden.

Aggrāvo (Adgr.), āvi, ātum, āre, 1. *megnehezitni*, *sullyositni*, *nehezebbitni*; schwerer machen. 2) *terhelni*, *terhesebbé tenni*, *megterhelni*, *nevelni p. o. a' bajt*; beschweren, ärger oder schlimmer machen. 3) *nyomni*, *terhelni*; drücken, beschwerlich fallen.

Aggredior (Adgr.), grēssus sum, grĕdi, Dep. 3. aliquem; *menni valakihez*, *hozzámenni*; zu einem gehen. 2) aliquid, ad aliquid; *elkezdeni*, *hozzákezdeni*, *hozzáfogni a' dologhoz*, *fogni valamihez*, *belékezdeni valamibe*; anfangen, sich an etwas machen, etwas unternehmen. 3) aliquem hostem; *megtámadni*, *p. o. az ellenséget*, *neki menni p. o. valakinek*, *rádütni*, *rárohanni valakire*; anfallen, angreifen. In Plauto occurrit Aggredio, Active, loco: Aggredior.

Aggrĕgo (Adgr.), āvi, ātum, āre, 1. *egybegyüjteni*; versammeln. 2) *öszveszedni*; sammeln. 3) *társul hozzáadni*; hinzu gesellen.

Aggressio (Adg.), ōnis, f. 3. *megtámadás*, *rárohanás*; der Angriff, Anfall. 2) *belékezdés*, *hozzáfogás*, *kezdet*; der Anfang, Eingang.

Aggressor (Adg.), ōris, m. 3. *megtámadó*, *rárohanó*; der Angreifer.

Aggressura (Adg.), ae, f. 1. *megtámadás*, *rádütés*; der Angriff.

Aggressus (Adg.), us, m. 4. *megtámadás*, *rárohanás*; der Angriff, das Angreifen. 2) *kezdet*, *belékezdés*; der Eingang, Anfang.

Aggressus (Adg.), a, um, *hozzáment*, *hozzámenvén*; hinzugegangen. 2) *elkezdett*; angefangen. 3) *megtámadott*; angegriffen.

Aggŭberno. āre, 1. *kormányozni*, *igazgatni*, lenken, regieren.

Ăgĭlis, e, (ago), *mozogható*, *mozgó*, *mozgatható*; beweglich, was sich leicht bewegt oder bewegen läßt. 2) *gyors*, *serény*, *forgolódó*; behend, munter, hurtig, schnell.

Ăgĭlĭtas, ātis, f. 3. *mozoghatóság*; die Beweglichkeit. 2) *hamarság*, *gyorsaság*, *serénység*; die Hurtigkeit, Behändigkeit, Thätigkeit.

Ăgĭlĭter, Adv., *gyorsan*, *serényen*, *könnyen*; behend, thätig, leicht.

Ăgīna, ae, f. 1. *a' mérő serpenyő nyelve*; das Zünglein in der Wage.

Agĭnātor, ōris, m. 3. *apróságokkal kereskedő*, *kupetz*, *nyerekedő*; der mit geringen Waaren handelt.

Ăgĭnor, āri, Depon. 1. *nyerekedni*, *aprósággal kereskedni*, *kupetzkédni*; mit geringer Waare handeln.

Agis, ĭdis, rex Spartanorum.

Ăgĭtābĭlis, e. 3. *mozgatható*; was sich leicht hin und her bewegen läßt, beweglich.

Ăgĭtātio, ōnis, f. 3. *mozgatás*; die Hin- und Herbewegung, die Setzung in Bewegung. 2) *mozgás*; die Bewegung. Agitatio fluctuum; *a' habok*, *v. hullámok hánykodása*: das Wellenwerfen. 3) *Agitatio mentis*, *fejtörés*, *gondolkozás*; die Beschäftigung der Seele, das Nachdenken. Agitatio terrae; *földmivelés*; die Beackerung. 4) v. c. studiorum, virtutum; *gyakorlás*; die Ausübung.

Ăgĭtātor, ōris, m. 3. *mozgató*, *ingató*; der etwas in Bewegung setzt. 2) v. c. aselli, equorum; *hajtó*, *kotsis*; ein Treiber, Kutscher. In Foeminino: Agitatrix. cis, f. 3.

Agitatus, a, um, *ide 's tova hányottatott*, *hányódott*; hin und her getrieben. 2) *res agitata*, *sokszor meghányt vetett dolog*; eine Sache davon oft gehandelt worden ist.

Ăgĭtātus, us, m, i. q. agitatio.

Ăgĭto, āvi, ātum, āre, 1. (ago); *mozgatni*, *ingatni*; in Bewegung setzen, bewegen. Mare ventorum vi agitatur; *a' tenger hányattatik a' szelektől*; der Wind setzt das Meer in Bewegung. 2) v. gr. navem in portu; *hányni vetni*, *mozgatni*; treiben, hin und her treiben. 3) v. gr. oves, feras, pecora; *hajhászni*, *ide 's tova hajtogatni*; jagen, treiben. 4) aliquem; *valakit ide 's tova küldözni*, *hajhászni*; herum treiben, herum tummeln. 5) plebem, gentem; *felingerleni*, *fellázzasztani*; reitzen, anreitzen, aufwiegeln. 6) v. c. animum; *foglalatoskodtatni*, *p. o. elméjét*; beschäftigen. 7) v. c. vitam, aevum: *élni*; leben. Bene agitare; *jó életet élni*, *szerentsésen élni*; glücklich leben. 8) v. c. aliquid:

valamivel foglalatoskodni, idejét tölteni, v. arra forditni; sich mit etwas beschäftigen, etwas treiben, thun, halten; it. *valamin törni a' fejét, valaminek végrehajtása felől gondolkozni*; mit etwas umgehen, worauf denken. — Dies festos agitare; *innepet tartani, v. ülni*; Festtage feyerlich begehen, 9) v. c. artes; *gyakorlani, folytatni, űzni, p. o. mesterségeket*; ausüben, verrichten, treiben, z. B. Künste und Handwerke. 10) v. c. mente, animo, vel, cum animo, secum; *gondolkozni felőle, elméjében forgatni; gondolóra venni, meggondolni*; darüber nachdenken, überlegen, wohl bedenken. 11) verbis aliquem; *kitsúfolni, nevetségessé tenni valakit*; durchziehen, zum Besten haben, lächerlich machen. 12) Agitare caput; *fejét, tsóválni*; den Kopf schütteln. Agitare feras; *vadászni*; jagen. Vide superius ad Nr. 3) Imperium agitare; *uralkodni, kormányozni*; herrschen, regieren. Vide ad Nr. 9).

Agitur, Impers. res tua agitur; *tégedet illet a' dolog, a' te dolgod forog fenn*; es geht dich an. 2) agitur jam tertius annus; *már harmadik esztendeje, vagy esztendejére jár*; es geht schon ins dritte Jahr.

Aglāia, ae, Aglaie, es, f. i. e. laetitia, una Gratiarum.

Āglāŏphēmus, i, m. Nom pr. praeceptoris Pythagorae.

Aglăŏphōtis, *bazsál, bazsarózsa*; die Gichtrose, Paeonia. L.

Āglaūros, f. Cecropis regis Athenarum filia; a Mercurio in saxum mutata.

Agmen, ĭnis, n. 3. *hadi sereg, had, a' megindult had*; ein Kriegsheer; agmen claudere; *a' seregnek az utólján lenni v. járni, utolsó lenni a' seregben*; den Trupp schließen, zuletzt marschiren. 2) *a' menő sereg rendje, menetele*; der Zug, der Marsch der Armee. 3) *seregosztály, tsapat*: der Zug eines Heeres, als ein Theil: primum agmen: *az elöljáró tsapat, v. seregosztály*; die Avantgarde. 4) Agmen aquarum: *a' víznek tolongó folyása*; der Strom des Flußes.

Agminalis, e, v. gr. equus; *terehordó ló*: das Bagagepferd, Packpferd.

Agminatim, Adv., *seregenként, tsoportonként, tsoportosan*; zugweise, truppweise, haufenweise.

Agna, ae, f. *nőstény bárány, jerke bárány*; ein Lamm weiblichen Geschlechts, Schaflamm.

Agnascor, Adnascor (Adgnascor), natus sum, nasci, Dep. 3. *rának, hozzánőni*; anwachsen, daranwachsen, dazuwachsen. 2) v. c. patri; *atyja testamentomtétele után születni*; nach des Vaters gemachtem Testamente geboren werden.

Agnāticius, Agnatitius, a, um, i. e. ad agnatos pertinens.

Agnātio, Adgnātio vel Adnātio, ōnis, f. 3. *hozzánövés, ránövés, összenövés*; das Anwachsen, der Anwuchs. 2) *atyafiság, atyáról való atyafiság*; die Blutsverwandschaft vom Vater her.

Agnātus, a, m. *hozzánőtt, ránőtt, mellénőtt*; daran gewachsen, dazu gewachsen. 2) *atyjáról atyafi*; ein Blutsfreund vom Vater her.

Agnellus, i, m. *báránjka*; ein Lämmchen.

Agnētīnum, i, n. *Enyed, város Erdélyben*; Agnetten, Enjeden, in Siebenbürgen

Agnīnus, a, um. Adj. *bárány*; von Lamm oder Lämmern: agnina, vel, caro agnina; *bárányhús*; Lammfleisch.

Agnĭtio, ōnis. f. 3. (agnosco); *megesmérés*; die Anerkennung, Erkennung. 2) *esméret, tudomány valami dologról*; die Kenntniß, Wissenschaft von einer Sache.

Agnĭtus, a, um, *megesmért*; erkannt.

Agnōmen, Adnōmen, ĭnis, n. 3. *melleslegnév, felvettnév, megkülömböztető vezetéknév*; der Beynahme, Zunahme. V. gr. Scipio Africanus. Africanus, est Agnomen Scipionis.

Agnōmentum, i. q. agnomen.

Agnōmĭnātio Adnom.), ōnis, f. 3. i. q. Paronomasia, i. e. figura rhetorica, quae similitudine literarum deflectit vocem in contrarium; ut: Inceptio est amentium, haud amantium.

Agnoscĭbĭlis, e, 3. *megesmerhető, kiesmerhető*; kennbar, kenntlich.

Agnosco (Adgn. vel Adn.), nōvi, nĭtum, noscĕre, 3. *megesmerni, ráesmerni*; erkennen, anerkennen, kennen. 2) *esmerni, kiesmerni, kitanulni*; erkennen, wahrnehmen. V. gr. Agnoscere Deum ex operibus

Cic. 3) v. gr. crimen; *megesmerni, megvallani*; erkennen, anerkennen.

Agnoscere aes alienum; *magára vállalni az adósságot*; die Schuld über sich nehmen.

Agnus, i, m. 2. *bárányjuh, kosbárány*; das Bocklamm, Lamm männlichen Geschlechts. 2) *bárány*; das Lamm.

Ăgnus cāstūs, Vitex Agnus castus, L. *bárányszűzfa*; der Keuschbaum, Schafmülle.

Ăgo, ēgi, actum, ăgĕre, 3. *mozgásba hozni, megindítni*; in Bewegung setzen. 2) v. gr. pecus, capellas, hominem ante se; *hajtani, p. o. maga előtt*; treiben. — Radices agere; *gyökeret hajtani, vagy verni, gyökerezni*; Wurzel treiben, schlagen. 3) v. c. navem, carpentum, jumenta; *igazgatni, kormányozni, p. o. a' hajót, hajtani, kormányozni p. o. a' lovakat, barmot*; lenken, regieren. 4) v. c. praedas; *elhajtani*; wegtreiben. 5) v. gr. cervum, homines, aliquem praecipitem; *hajtani, űzni, kergetni*; treiben, jagen. 6) agmen; *hajtani, kihajtani, p. o. a' nyájat, tsordát*; führen, austreiben. 7) causam agere; *ügyet v. pert folytatni*; einen Prozeß oder eine Sache führen. Vitam agere; *életet élni, élni, lenni*; ein Leben führen, leben. Se agere; *menni, járni*; gehen: unde agis? *hol jársz ?honnan jösz?* wo treibst du dich herum? wo kommst du her? V. gr. Quadragesimum aetatis annum agere; *negyven esztendős lenni, vagy életének negyvenedik esztendejében lenni*; im vierzigsten Jahre stehen, 40 Jahre alt seyn. 8) *tsinálni, tselekedni, tenni*; thun, machen, handeln, verrichten; nihil agere: *semmit se tsinálni*; nichts thun: it. *semmire se mehetni v. menni*; nichts ausrichten. Quid agis? *mit tsinálsz?* was machst du? Quid agitur? *hogy vagyunk?* wie stehts? — Agere aliquem reum; *valakit bévádolni, törvénybe idézni*; einen anklagen. Actum est; *már megvan, már megesett, már vége van, mindennek vége van*; es ist geschehen, es ist vorbey, es ist aus; es ist alles verloren. 9) *munkás lenni, serénykedni, igyekezni, rajta lenni*; thätig seyn, wirken, sich bestreben etwas auszuführen. Agedum; *tsak igyekezz, nosza tsak rajta légy*; mach, mach doch. Agitedum; *nó tsak, rajta legyetek*; macht, macht doch. Gratias agere; *megköszönni*; Dank sagen, Dank abstatten. 10) *eljárni a' maga dolgában, dolga után látni*; thun, handeln, seine Sachen verrichten. 11) Agere cum aliquo; *valakivel alkudozni, végezni, dolgokat elintézni*; mit Jemand traktiren, Unterhandlung pflegen, Sachen beylegen. Age paucis; *tsak végezz röviden*; mache es nur kurz. 12) v. gr. comoediam; *ágálni, előadni, játszani, p. o. a' teátromon valamit*; eine Rolle spielen, ein Schauspiel spielen oder vorstellen. 13) v. c. cum aliquo; *bánni valakivel*; verfahren, handeln, einen behandeln. Bene mecum agitur; *jól van dolgom*; *jól bánnak velem*; mir geht es recht gut, man behandelt mich recht gut. 14) Se agere; *magát viselni*; sich betragen. 15) animam agere, *haldoklani*; in den letzten Zügen liegen.

Ăgōgae, arum, pl. f. 1. *menetel, vezérlyuk a' bányákba*; Gräben, in Bergwerken das Wasser abzuleiten, Stollen.

Ăgōlum, i, n. 2. *pásztorbot*; Hirtenstab, Hirtenstecken. Dicitur et Agolus, i, m.

Ăgon, ōnis, m. 3. *küszködés, küszdés, viadal*; ein Kampf; Wettkampf, Wettstreit. 2) *szükség, szorultság, baj*: die Noth. Nunc agon est; *baj van*: es ist ein Unglück da. 3) *vonoglás*; die Todesangst. In agone mortis constitutum esse; *vonoglani, a' halállal küszködni*; mit dem Tode ringen.

Ăgōnālis, e, 1) agonalis dies, i. e. dies immolationi destinatus. 2) agonalia, scil. solennia Jani.

Ăgōnēnses, ium, m. plur. sacerdotes Martis.

Ăgōnes, um, m. plur victimarii, qui victimam percutiebant, v. mactabant.

Ăgōnĭa, ōrum, i. q. agonalia, vide: Agonalis. 2) *vonoglás, halállal küszdés*; die Todesangst.

Ăgōnista, ae, m. 1. *küszdő, viaskodó*; ein Kämpfer, Wettkämpfer.

Ăgōnīstērium, ii, n. 2. *küszdőhely*; Kampfplatz.

Ăgōnĭstĭcus, a, um, *viadali*; zum Kampfe gehörig.

Ăgōnium, ii, n. dies appellabatur, quo rex hostiam, nempe arietem, immolabat.

Ăgōnĭus, ĭi, m. Nom. propr. deus praeses agonum.

Ăgōnīzo, āre, et Ăgōnīzor, ātus sum, āri, Depon. *küszdeni*, *küszködni*, *viaskodni*; kämpfen, streiten, fechten 2) *vonoglani*, *a' halállal küszködni*; in den letzten Zügen liegen.

Agōnŏthĕta (es), ae, m. 1 *viadal bíró*, *a' küszdők birája*; der Vorsteher und Richter bey den Wettkämpfen.

Ăgŏraeus, i, m. *rongyszedő*; der Lumpenkrämer. 2) cognomen Jovis et Mercurii. 3) panis agoraeus; *piatzi kenyér*; Brod auf dem Markte, Kaufbrod.

Agŏrānŏmus, i, m. 2. praefectus annonae et fori; *vásárbiró*; der Marktrichter.

Ăgrādatus, i, m. 2. i. e. Cyrus, rex Persarum.

Ăgrăgantinus, a, um, i. q. Acragantinus, i. e. ex Acragante Siciliae urbe oriundus.

Agrammătos, *nem tanult*, *nem tudományos*; ungelehrt.

Agrārius, a, um, *szántóföldi*, *mezei*; die Äcker betreffend, damit sich beschäftigend: via agraria; *szántóföldi út*: der Feldweg.

Ăgrāticum, i, n. *földvám*, *adó a' szántóföldektől*; Ackergeld, Abgabe für den Acker.

Ăgrēsta, ae, f. *egresbor*; der Saft von unreifen Weintrauben.

Ăgrestis, e, 3. (ager), v. gr. poma, vestitus, foeminae; *mezei*, *mezőn termő*, *mezőn*, *falun*, *vagy vidéken lakó*, *lévő*, *'s a' t.* auf dem Acker oder Lande wachsend oder befindlich, ländlich. Agrestes; *falusiak*, *földmivelők*, *parasztok*; die Landleute, Dorfleute. 2) *vadon termő*, *vad*, *mezei*; wild, wild wachsend. 3) *durva*, *pallérozatlan*, *paraszt*; rauh, grob, ungesittet, bäurisch: mores agrestes; *paraszt szokás*; bäurische oder rohe Sitten.

Ăgrētta, ae, f. *ölyv*; Habicht..

Agrĭa, ae, f. *Eger*, *város Heves Vármegyében*; Erlau, Stadt in Oberungarn.

Agrĭcola, ae, m. 1. *földmivelő*, *szántóvető*; der das Land baut, Landwirth, Landmann, Ackersmann, Bauer. 2) Nom. pr.

Ăgrĭcŏlātĭo, f. i. qu. agricultura.

Ăgrĭcultĭo, ōnis, melius: ăgri cultio, i. e. agricultura.

Ăgrĭcultor, ăgri cultor, i. e. agricola. Liv.

Ăgrĭcultūra, ăgri cultura, ae, f. 1. *földmivelés*, *szántásvetés*; der Ackerbau.

Agrĭgentum, i. urbs Siciliae, hodie: Girgenti.

Ăgrĭmensor, Ăgrīmensor, ōris, m. 3. *földmérő*; ein Feldmesser.

Agrĭmōnia, ae, f. 1. *párlő*, *párlófű*, *apró bojtorján*; Odermennig, eine Pflanze.

Ăgrĭŏnārdum, i, n. 2. *gyökönke*, *mezei nárdus*; der Baldrian, ein Kraut.

Agrĭŏsĕlīnum, i, n. 2. *erdei derezle*; wildes Petersilienkraut. Selinum silvestre, L.

Ăgrĭpĭpĕtia, ae, c. 1. *szántóföld kérő*; der einen Acker zu erhalten wünscht.

Agrippa, ae, m. 1. Nom. pr. 1) amicus Imperatoris Augusti. 2) rex in Judaea.

Agrippīna, ae, f. 1. 1) Nom. pr. mulierum. 2) Colonia Aggrippina, *Colónia városa*; Cöln.

Agrius, a, um, *vad*, *vadon termő*, *mezei*; wild.

Ăgrŏspi, ōrum, m. Populus Arabiae.

Ăgrostemma, ae, f. 1. *konkoly*; der Lolch.

Agrostis, is, f. *tippan*; Feldgras, Gras, welches als Unkraut auf den Feldern wächst, Quecken.

Agrōsus, a, um, *sok szántóföldel bíró*; reich an Äckern.

Ăgrŏtĕră, ae, f. cognomen Dianae.

Ăgrypnĭa, ae, f. *álmatlanság*; die Schlaflosigkeit.

Ăgŭntum, i. n. oppidum Siciliae.

Ăgyīeus, ĕi, vel ĕos, m. 3. Apollo; i. e. praeses vicorum.

Ăgylla, ae, f. urbs in Hetruria.

Ăgyrēna, ae, f. oppidum Siciliae.

Ăgyrta, ae, m. *szemfényvesztő*, *gaukler*; Taschenspieler.

Ah, Interject. *óh!* ah, ach!

Ăha, Interj. *úgy e!* ja freylich.

Aharna, ae, f. 1. urbs Hetruriae.

Aheneus, Ahenipes, Ahenobarbus, vide: Aeneus, Aenipes, etc.

Ăŏrta, Aorta, ae, f. scil. Arteria; *nagyér*; die größte Ader im Leibe.

Aichstedium, ii, n. *Aichstädt városa Frankoniában*; die Stadt Aichstädt.
Ain, i. e. aisne.
Aizoon, i, n. 2. *fülfű*; Hauswurz, Hauslauch; Sempervivum tectorum L.
Aiax, ācis, m. Ajaces poëtae duos celebrant: primus Telamonius, Graecorum post Achillem fortissimus; alter Oilei filius, rex Locrensium.
Ajentia, ae. f. *ráhagyás*; die Bejahung.
Ajo, ăïs, ăït, ĕre, 3. Verb. defect. 1) *ráhagyni, igent mondani*; bejahen, ja sagen. 2) *mondani*; sagen; ajunt, *azt mondják*; man sagt. Quid ais? *mit beszéllsz? mit mondasz? ugyan igaz volna az?* it. *mit gondolsz?* was sagst du? ists möglich? das wäre? it. was meinst du? sive ajas, sive neges: *akár megvallod, akár tagadod*; du magst es gestehen oder läugnen.
Ajūga, ae, f. 1. *katskanyak*; Ginsel, Ginselkraut.
Āla, ae, f. 1. *szárny, p. o. madár szárnya*; der Flügel, z. B. des Vogels. 2) *a' sereg' szárnya*; der Flügel des Heeres, der Truppen. Ala dextra peditum (alias: cornu dextrum); *a' gyalogság jobb szárnya, melly rendszerént a' gyalogságot fedező lovasságból szokott állani*; der rechte Flügel der Infanterie, das ist, die Cavallerie, welche die Infanterie deckt. 3) *a' kar' felső része a' váll felé, vállszárny*; die Achsel des Menschen. 3) alae, alarum, plur. *az orr' pillëi kétfelől*; die beyden untersten Seiten der Nasenlöcher.
Ălăba, ae, f. urbs Hispaniae.
Ălăbanda, ae, vel orum, pl. Cariae urbs opulentissima et florentissima, quam Juvenalis inter urbes luxu perditas recenset.
Ălăbaster, stri, m. vel Alabastrum, i, n. *alabástromedény, balzsamtartó*; ein Geschirr von Alabaster, ein Balsambüchschen. 2) *alabástrom*; Alabasterstein. 3) fluvii nomen in Aeolia.
Ălăbastrites, ae. m. *alabástromkő v. márvány, alabástrom*; ein Alabasterstein.
Alabastron, i. 2. urbs in Aegypto.
Alabastrum. V. Alabaster.
Alabēta, ae, m. *egy Nilusi hal' neve*; ein gewisser Fisch im Nil.
Ălăbium, i, n. *motóla*; eine Haspel, eine Weiffe, Garnwinde. 2) *tsëve*; die Spuhle.
Ălăbus, i, m. 2. fluvius Siciliae.
Ălăcer, cris, e, hic et haec alcris, hoc alacre; *gyors, serény*; hurtig, munter, frisch. 2) *vidám, eleven*; lebhaft, aufgeweckt, muthig, fröhlich. 3) *nyughatatlan*; ungeduldig. Odio alacris; *hirtelen haragú, mérges*; jachzornig.
Ălăcritas, ătis, f. 3. *serénység, gyorsaság*; die Munterkeit, Lebhaftigkeit. 2) *vidámság, elevenség*; die Munterkeit zu etwas, Freudigkeit.
Ălacrĭter, Adv., *gyorsan, serényen, vidámon*; lebhaft, munter, muthig. 2) *örömest*; gern.
Ălăesa, ae, f. urbs Siciliae.
Ălălĭa, ae, f. urbs in Corsica.
Alāmbĭcum, i, n. idem quod Alembicum.
Ălāna, ae, f. 1. *sárga föld*; gelbe Erde, gelber Bolus.
Ălāndiă, ae, f. insula Sveciae.
Ălāni, orum, populus Scythicus. *Alánusok, Alánok*; die Alanen.
Ălānĭa, ae, f. 1. regio in Scythia Europaea.
Ălānte, es, f. 1. urbs Arcadiae.
Ălāntŏïdes mēmbrāna, idem quod Tunica. Tunica urinaria, farciminalis dicta.
Ălānus, i, m. ex Alania oriundus. 2) fluvius in Scythia.
Ălăpa, ae, f. 1. *artzúltsapás, pofontsapás*; Backenstreich oder Maulschelle.
Ălăpăthus, i, m. *bojtorján lapu*; scharfe Kletten, purgirendes Kraut. Arctium Lappa L.
Ălăpor, ări, *artzúl tsapni, pofon verni*; Maulschellen geben.
Ălărĭcus, i, m. Nom. propr. regis Gothorum.
Ălāris, e. i. q. alarius.
Ălārĭus, a, um, *szárnyi, a' sereg' szárnyán lévő v. álló*; an den Flügeln des römischen Heeres stehend.
Ălāstor, ŏris, m. 3. *gonosz lélek*; ein böser Geist. 2) equus Plutonis. 3) Nom. pr. viri.
Ălāta, ae, f. urbs Arabiae felicis.
Alaternus, i, f. fruticis nomen in Plinio.
Ălātus, a, um, *szárnyas*; beflügelt. 2) *gyors*; schnell.

Alauda, ae, f. 1. *patsirta*; die Lerche. 2) milites legionis cujusdam Romanorum dicti Alaudae.
Ălaŭdĭum, ĭi, n. *szabados örökség*; ein freyes, lediges Gut, das kein Lehngut ist.
Ălaŭdŭlia, regio Asiae minoris.
Ălāūna, ae, f. oppidum Britanniae.
Ălāūni, ōrum, m. plur. fluvii duo Britanniae.
Ălaŭnĭi, ōrum, m. plur. antiquus populus Scythiae.
Ălausa, Ălōsa, ae, f. *gardahal, garda hering*; die Alose oder Else. Clupea Alosa.
Ălāzon, ōnis m. 3. *kérkedő*, *magát hánytató*; ein Prahler.
Alba, ae, f. *gyöngyszem*; eine Perle.
Alba, ae, f. 1) Alba Longa, urbs in Latio. 2) Nom. pr. regis Albae.
Alba Carolina; *Károly Fejérvár*, vide: Alba Julia.
Alba Graeca, ae, f. *Belgrád, Nándor-Fejérvár, város és vár Szerviában*; griechisch Weissenburg.
Alba Iūlia, ae, f. 1. *Gyula v. Károly Fejérvár*, *Erdélyben*; Weissenburg, eine Stadt in Siebenbürgen.
Ălbā Māla, ae, f. urbs et Ducatus Galliae in Normandia: Gall. Aumale.
Ălba Rēgālis, f. 3. *Székes Fejérvár*; Stuhlweissenburg in Ungarn.
Ălba Sebusiana, ae, f. *Weiszenburg*, *Alzátzidban*; Weissenburg in Elsaß.
Ălbae, ārum, f. urbs Italiae.
Albamentum, i, n. *a' fejére valaminek*, *fejérség*; das Weiße.
Albānĭa, ae, f. regio Asiae, ad mare Caspium, cujus incolae Albani nominati.
Albānus, a, um, ex Alba, it ex Alba oriundus, etc. 2) mons Italiae.
Ălbăbăcīna, ae, f. urbs et Episcopatus in Arragonia.
Ălbārĭum, ĭi, n. *fejérítő*; eine weiße Farbe zum Anstreichen, Tünche, Gyps. 2) *mész*, *meszelni való mész*; Kalk zum überweißen.
Albārĭus, a, um, *fejéritni való*, *meszelni való*; zum überweißen gehörig. 2) Subst. *meszelő*, *fejérítő*, ein Tüncher, übertüncher.
Albātus, a, um, *fejérbe öltözött*; weiß bekleidet. 2))(*fejéritett*; übertünchet, weiß gemacht.
Albēdo, ĭnis, f. *fejérség*; die weiße Farbe, das Weiße.
Albensis, i. e, ex Alba urbe oriundus, etc.
Albĕo, ui, ēre, 2. *fejérleni*; weiß seyn: albens; *fejérlő*; weiß. 2) *világos lenni*, *világosodni*; hell seyn. Albente coelo, Caes, *virradtakor*, *hajnal hasadtával*, *hajnalban*; bey Anbruch des Tages.
Ălbesco, bui, bescĕre, 3. *fejéredni*, *megfejéredni*; weiß werden. 2) *világosodni*; hell werden: lux albescit; *világosodik*, *virrad*; es wird Tag. 3) *őszülni*; grau werden, von Haaren.
Albĭcanter, Adv., *fejéresen*; weiß, weißlich.
Albĭcĕrātus, a, um, Albicerus, a, um, *fejérsárgás*; weißgelblich.
Albĭco, āre, *fejérleni*, *fejéresleni*; weiß, weißlich seyn.
Albĭcŏmus, a, um, *szőke*, *fejérhaju*; weißhaarig.
Albidŭlus, a, um, *fejéres*; weißlich.
Albĭdus, a, um, *fejérlő*, *fejéres*; weiß, weißlich.
Ălbĭgaŭnum, i, n, urbs Liguriae, quae et Albiga dicitur.
Ălbĭi, ōrum, m. plur. idem quod Alpes. 2) Populus Galliae.
Albĭon, ōnis, *Anglia*; England.
Albiones, um, pl. *az Ánglusok*; die Engländer.
Albis, is, m. 3. *Albis*, *folyóvíz*; die Elbe.
Albĭties, ei, f. 5. *fejérség*; die Weiße.
Albĭtūdo, ĭnis, f. 3. *fejérség*; die Weiße.
Albo, āvi, ātum, āre, 1. *fejéritni*, *megfejéritni*; weiß machen, weiß färben.
Ălbōgălērus, i, m. *fejérsüveg*; eine weiße Mütze.
Albŏgilvus, a, um *fejérsárgás*; weißgelblich.
Albor, ōris, m. *fejérség*, *fejére valaminek*; das Weiße.
Ălbŭcilla, ae, f. Nom. propr. mulieris, adulteriis infamis.
Albŭēlis, o, v. c. vitis; *szőlő neme*; eine gewisse Art Trauben.
Albūgo, ĭnis, f. 3. *fejérség*; *fejér folt*; das Weiße, ein weißer Fleck; albugo oculi; *a' szem' fejére*; das Weiße im Auge.
Albŭlus, a, um, *fejéres*, *fejérlő*; weiß, weißlich. 2) Albula, seu Albula aqua; i. e. Tiberis. 3) albulae aquae, vel albulae; *büdösköves ferdő*, ein

Schwefelbad. 4) Salmo Albula; *fejér szemling*; der Weißfisch.
Album, i, n. 2. *fejér jegyző tábla*; eine weiße Tafel. 2) *laistrom*; ein Register. Referre in album; *béirni a' laistromba*; ins Register eintragen. 3) Album oculi; *a' szem fejére*; das Weiße im Auge.
Albumen, inis, n. 2. *fejére valaminek*; das Weiße. Albumen ovi; *tojás fejére*; das Weiße im Ey.
Albūnĕa, ae, f. *forrás neve volt Tibúr mellett*, eine Quelle bey Tibur.
Alburnum, i, n. *hârshéjj*; der Splint der Bäume.
Alburnus, i, m. montis nomen in Italia. 2) i. e. Cyprinus Alburnus; *fejér keszeg*; der Weißfisch, Ukeley.
Albus, a, um, *fejér*; weiß. Color albus; *fejér szín*; weiße Farbe. Albis dentibus deridere; *nagyon kinevetni*; sehr auslachen. Mare album; *fejér tenger, a' jeges tengernek egy része*; das weiße Meer, gegen Rußland zu. Alba avis. Prov. *ritka madár*; eine Seltenheit. 2) *szerentsés, jó*; glücklich, gut. Album calculum adjicere rei; *megegyezni benne, helybehagyni*; beypflichten. Albae gallinae filius, Juven. i. e. felix. 3) *világos, tiszta*; hell, klar.
Albūtius, ii. m. Nom. pr. Virorum.
Alcaeus, i, m. 2. fuit poëta lyricus, patria Mitylenaeus: hinc. Alcaicus, a, um. metrum Alcaicum, ab Alcaeo sic dictum..
Ālcāir, urbs in Africa, olim Babylon, hodie Cairo.
Alcal, Indeclin. *anyaetzet*; gewisser starker Essig, welcher in der Chemie gebraucht wird.
Ālcālis, is, f. *hamusó*; Aschensalz.
Ālcămĕnes, ae, m. insignis statuarius, Phidiae aemulus.
Ālcānor, ŏris, m. Nom. pr. Viri.
Ālcāthŏē, es, f. urbs in Achaja, alias Megara.
Alcāthŏus, i. rex Megarensis.
Alcēa, ae, f. *rózsa ziliz, mályvarózsa*; Wetterröschen.
Alcēdo, īnis, f. *jégmadár*; der Eisvogel. Halcion.
Alcēdonia, orum, (sc. tempora). *tsendes idő, tsendesség*. stille und unstürmische Zeit; Ruhe, Stille.
Alcēnor, ŏris, m. Nom. pr. Viri Argivi.
Alces, is, f. 3. *jávor szarvas*; das Elendthier.

Alcestis, is, vel Alceste, es, f. Nom. pr. filiae Peliae.
Alceus, ĕi et ĕos, filius Persei, pater Amphitruonis, et avus Herculis, qui ab eo Alcides vocatur.
Ālchēmilla, Ālchĭmīlla, et Alchymilla, ae, f. 1. *karélyos bokál, oroszlántalp, palástfű*; der Löwenfuß, Unser Frauen Mantel.
Alchĭmīa, ae, f. 1. *aranytsinálás*; die Alchymie, die Kunst, schlechte Metalle in Gold oder Silber zu verwandeln.
Alchymīsta, et Alchimista, ae, m. 1. *aranytsináló*; ein Goldmacher.
Alcĭbĭades, is, m. 3. Imperator Atheniensis. Nep.
Ālcĭbĭum; ii, n. *kígyómarás ellen való fű*; ein Kraut, das gut wider den Schlangenbiß ist.
Ālcīda, ae, f. Nom. prop. bestiae immanis et ignivomae.
Ālcidămas, ăntĭs, m. Nom. propr. 1) poëtae. 2) insignis gladiatoris.
Alcīdes, ae, Nom. pr. Herculis, ab avo Alceo.
Ālcĭnous, i, m. rex Phaeacum justissimus, diligens hortorum cultor.
Ālcīppe, es, f. Nom. pr. mulierum.
Alcis, ĭdis, f. cognomen Minervae.
Alcman, ānis, fuit poëta Graecus.
Ālcmārĭa, ae, f. *Álkmár város*; die Stadt Alkmar in Nordholland.
Ālcumēna, Alcmēna, ae, Alcmēne, es, uxor Amphitruonis, mater Herculis.
Alcyon (Halc.), ōnis, f. i. q. alcedo.
Ālĕa, ae, nomen urbis in Arcadia.
Ālĕa, ĕae, f. 1. *kotzkajáték, kotzka*; ein Glücksspiel mit Würfeln. Ludere alea, vel aleam, vel in alea; *kotzkázni*; mit Würfeln spielen. 2) *akármelly játék, melly tsak szerentsétől függ*; jedes Spiel, welches bloß vom Glücke abhängt, wobey man etwas wagt. Aleam adire; *veszedelmes dologba kapni*; etwas Gefährliches unternehmen. Jacta est alea, Senec. *már elkezdtem, már benne vagyok*; es ist gewagt. Rem dare in aleam, vel aleam jacere; *kotzkára tenni a' dolgot, vagy kotzkáztatni*; dem blinden Glücke überlassen, auf Gerathewohl wagen. 3) *kotzka*; *szerentse*; eine kühne Unternehmung.
Ālĕātor, ŏris, *kotzkázó, játszó, kotz-*

kás; ein Würfelspieler, ein Spieler, ein Glücksspieler.

Ālĕātōrĭus, a, um, *kotzkázáshoz tartozó*; das Glückswürfelspiel betreffend.

Ālec, vel Hālec, ĕcis, n. vel Ālex, Hālex, ĕcis, m. et f. *apró halakból készített sós lév*; eine Lake von gesalzenen kleinen Fischen, Heringslake. 2) *bésózott hering, vagy más apró halak*: eingesalzene kleine Fische oder Häringe.

Ālecto (Allecto), us, f. una trium Furiarum.

Ālectŏrŏlŏphos, i. *tsŏrgő lapór*; *kakastaréj*; der Hahnenkamm, ein Kraut: Rhinanthus crista Galli, L.

Ālĕmannĭa, ae, f. *az Alemánok földje, Alemánia*; Alemannien. Alemannĭcus, a, um, *Alemániai*; Alemannisch. 2) Alemannus, i, Plur. Alemanni; *Alemánok, kik Németországban a' Rajna, Ménus és Duna között laktak*; die Alemannen, ein Volk Deutschlands zwischen dem Rhein, Main und der Donau.

Ālēmbĭcum, i, n. et Ālembicus, i, m. *lombik*; Destillirhelm, Alembick, Rosenhut.

Ālĕo, ōnis, m. i. q. aleator.

Āleria, ae, f. urbs in Corsica.

Āles, ĭtis, Adject. *szárnyas*; beflügelt, mit Flügeln versehen. 2) *gyors*; schnell. 3) *Subst. madár*; ein Vogel.

Alesco, ĕre. *nőni, nevekedni*; wachsen.

Alesĭa, ae, urbs in Gallia Celtica.

Aletĭum, i. urbs in Calabria.

Alĕus, ĕi et ĕos, rex Arcadiae, aedificator templi Minervae in Tegea.

Ālexander, dri, m. 2. Nom. pr. *Sándor*; Alexander; Alexander Magnus, Philippi Macedonum regis et Olympiae filius, rex Macedonum, subegit Imperium Persicum et maximam partem Asiae. 2) rex Epiri. 3) Priami filius alias Paris nominatus. 4) rex quidam et tyrannus Pherae in Thessalia.

Ālexandrīa, ae, f. 1. urbs primaria Aegypti. 2) Aliae urbes hujus nominis.

Ālexandrīnus, a, um, *Alexándriai*, Alexandrisch.

Ālēxĭphārmacum, i, n. 2. *méregölő orvósság*; Arzney wider den Gift.

Ālēxis, is, m. Nom. pr. virorum.

Ālēxitērĭus, a, um, *méreg gyógyító*; Gift heilend.

Alga. ae, f. *hínár*; das Meergras, Seegras.

Ālgārbĭā, ae, f. Regnum Algarbiae in Portugallia.

Ālgăria, ae, f. *Algéri városa Szárdinia szigetében*; die Stadt Algeri.

Ālgĕrīthmus, i. m. *számmesterség, számvetés*; die Rechenkunst.

Ālgărītis, ĭs, f. *fetske faja*; Art von Schwalben.

Ālgĕbra, ae, f. *betűvetés, álgebra*; Rechenkunst mit Buchstaben.

Ālgĕfăcĭens, ēntis, o, *hidegség szerző*; was Kälte verursacht. 2) *fagylaló*; was Frost verursacht.

Algĕo, alsi, sum, ĕre, 2. *fázni*; Kälte empfinden, frieren. Probitas laudatur et alget; Juven. *a' jámbornak jósága mellett felkopik az álla*; tugendsame Leute lobt man, und dennoch lässet man sie Noth leiden. 2) *hideg lenni*; kalt seyn; algens: *hideg*; kalt.

Ālgĕrĭum, ĭi, n. et Algeria, ae, f. 1. *Algír városa Áfrikában*; die afrikanische Stadt Algier in der Barbarey.

Algesco, alsi, algescĕre, 3. *megfázni, meghűlni*; kalt werden, sich erkälten.

Ālgēzīra, ae, f. 1. urbs Hispaniae in Andalusia.

Algĭdus, a, um, *hideg, fagyos*; kalt, frostig, 2) Subst. mons in Latio.

Algĭfĭcus, a, um, *hivesitő*; kalt machend. 2) *fagylaló*; Kälte oder Frost verursachend.

Algor, ōris, m. *hideg, hidegség*; die Kälte. 2) *fagy*; der Frost.

Algŏrīsta, ae, m. *számvető, nagy számvető*; Rechenmeister.)(

Algōsus, a, um, *hínáros*; voll von Meergras.

Ālĭā, sc. via, *más úton, más felé*; auf einem anderen Wege. 2) loco: alio; *másuva*; anderswohin.

Ālĭas, Adv. i. q. alio tempore, *mássszor, máskor*; zu einer andern Zeit, ein andermahl, sonst; 2) *különben, másképen*; sonst, anders, auf andere Art. 3) *azonkivűl még*; sonst, außerdem. 4) *másutt, más helyen*; anderswo; nusquam alias; *másutt seholsem*; sonst nirgends.

Ālĭbi, Adv. *másutt, más helyen*; anderswo, an einem andern Orte. 2) *más dologban*; in einem andern Dinge.

Ălibilis, e, *tápláltható*; *tápláló*; nahrhaft, nährend.

Ălica, ae, f. *kukoritza dara*; eine Art Graupen aus Zea. 2) *különös szép búza, tar búza*; eine feine Art von Weitzen. 3) *pép*; der Brey, Mehlbrey.

Ălicantium, ii, n. *Alicanta város*; die Stadt Alicante in Spanien, wo der beste Wein wächst.

Ălicastrum, id qu. Alica.

Ălicubi, Adv. *valahol*; irgendwo.

Ălicunde, Adv. *valahonnan*; irgendwoher. 2) *valakitól*; von irgend Jemanden.

Ălienātio, ōnis, f. 3. *elidegenités, eladás*; die Entfremdung, Veräusserung, z. B. durch Verkauf. 2) *elválasztás*; die Trennung, Absonderung. 3) *elidegenités valakitól, idegenség támasztás*; die Abneigung, Feindschaft. 4) mentis; *megtébolyodás*; der Wahnsinn.

Ălienigĕna, ae, m. et f. *külföldi, idegen*; ein Fremdling, Ausländer, fremd, auswärtig.

Ălienigĕnus, a, um, *idegen, külföldi*; fremd, ausländisch.

Ălieno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. bona sua; *oda adni, eladni; kiadni rajta, elidegenitni*; veräussern, weggeben, verkaufen, verstoßen. 2) v. gr. bonos a se, aliquem sibi; *magától elidegenitni, eltávoztatni*; abgeneigt machen, entfernen. 3) *elidegenitni, lopva elvinni, elemésztni*; entfremden, entwenden. 4) *változtatni, megváltoztatni*; verändern; mente alienari; *megtébolyodni*.

Ălienus, a, um, *idegen, másé*; fremd, einem andern gehörig, oder eigen. Adpetens alieni; *máséra vágyó, a' másét kivánó*; habsüchtig. Aes alienum; *adósság*; Schulden. 2) *idegen, nem atyafi, nem hozzánk tartozó*; fremd, nicht verwandt, zur Familie nicht gehörig. 3) *elidegenitetett, eltávoztatott*; abwendig gemacht, entfernt. 4) cum Genit. et Dat. v. gr. consilii, joci; ambitioni, et cet; *idegen, tőle irtózó, vagy idegenkedő, tartózkodó*; abgeneigt, unfreundschaftlich. Alienus a literis; *idegen a' tanúlástól, nints kedve a' tanúlásra*; it. *nem tanult, tudatlan*; der keine Lust zum Studieren hat; it. ungelehrt. 5) *hozzá nem illő, illetlen, szokatlan*; unschicklich, ungereimt, nicht passend. Cibus alienus; *szokatlan eledel*; eine ungewöhnliche Nahrung. 6) *járatlan, idegen, tapasztalatlan valamiben*; fremd in einer Sache, unerfahren.

Ălietus, i, m. *rárό, halászó sólyom vagy sas*: der Entenstößer, Moosweih. Falco Haliaetus, L.

Ăliger, a, um, *szárnyas*; beflügelt, Flügel tragend.

Ălimentārius, a, um, *táplálást illető*; die Ernährung betreffend.

Ălimentum, i, n. 2. *eledel, táplálat, tápláló eledel*; Nahrungsmittel, Nahrung. 2) alimentum vitiorum; *a' mi a' vétkeket táplálja, neveli*, was die Laster nähret und stärket.

Ălimōnia, ae, f. 1. *táplálás, tartás*; die Ernährung, Unterhaltung. 2) *táplálat, eledel*; die Nahrung.

Ălimōnium, i, n. id. qd. alimonia.

Ălimus, a, um, *éhség enyhitő*; den Hunger stillend.

Ălio, Adv. *másuvá, máshová*; anderswohin. 2) *másra, más végre*; anderswozu.

Ălioqui, vel Ălioquin, Adv. *különben*; sonst, ohnedieß, übrigens.

Ăliorsum, Adv. (alio versum), *másuvá, máshova*; anderswohin.

Ăliovorsum et Ăliaversus, Adv. *másuvá, másfelé*; anderswohin.

Ălipasma, ătis, n. 3. *izzasztó kenőts, vagy por*; Schweißsalbe, Pulver, den Schweiß zu verwehren.

Ălipes, ĕdis, *szárnyaslábú*; Flügel an den Füßen habend. 2) *gyorslábú*; schnellfüßig.

Ăliphēra, ae, urbs Arcadiae.

Ăliptes, vel Alipta, ae, m. *kenő, p. o. ferdőben*; ein Salber, z. B. im Bade.

Ăliquā, sc. via, ratione, *valami úton módon*; auf irgend eine Art.

Ăliquamdiu, i. q. Aliquandiu.

Ăliquāliter, Adv. *imigy amúgy*; oberflächlich.

Ăliquammultus, a, um, *sokatska*, ziemlich viel.

Ăliquandiu (Aliquam diu), Adv. *egy darabig, egy ideig*; eine Zeit lang, eine Weile.

Ăliquando, Adv. *valaha, egykor, valamikor*; einmahl, ehemahl. 2) *néha*; bisweilen. 3) tandem aliquando; *egyszer valahára*; endlich einmahl.

Aliquantillus, a, um, *kevesetske*, *kevéske*; wenig; aliquantillum, Adv. *egy kevéssé*; ein wenig, ein Bischen.

Aliquantisper, Adv. *valamennyire*, *egy kevéssé*; *egy kis ideig*; ein Weilchen, einige oder eine Zeit lang.

Aliquanto, Adv. *valamivel*; um etwas, etwas.

Aliquantulus, a, um, *valami kevés*; wenig, ein wenig. Aliquantulum, et Aliquantulo; Adv. *valamivel*; ein wenig, ein Bischen.

Aliquantus, a, um, *valami kevés*; einiger, einige, einiges. Aliquantum, et Aliquanto; *valamivel*; ziemlich, etwas, v. gr. Aliquanto plus; *valamivel több*, *többetske*; etwas mehr.

Aliquatenus, aliqua tenus, *némelly részben*; *néműnémű képpen*; einigermaßen, od. einiger Maßen, eines Theils.

Aliquis, aliqua, aliquod, aliquid, (alius, quis), *valaki*, *egy*; *egy valaki*, *valami*; jemand, irgend einer. Aliquis ex vobis; *egy közűletek*, *vagy valaki közűletek*; einer von euch. Aliqui, plur. *némellyek*; einige, manche, Aliquod, Adj. v. gr. aliquod odium; *valami gyűlölség*; eine Art Haß, gewisser Haß. Aliquid, Subst. cum Genitivo. v. gr. Aliquid boni, pulchri, utilis, et cet. Aliqua ratione; aliquo modo; *valami módon*; auf irgend eine Art. 2) *egynehány*, *valami*, *mintegy*; einige, beyläufig; tres aliqui; *valami hárman*; etwa drey.

Aliquispiam, aliquapiam, aliquodpiam, Aliquidpiam, *valaki*, *valamelly*, *valami*, irgend einer, Jemand, irgend ein, eine ꝛc.

Aliquisquam, aliquaquam, aliquodquam et aliquidquam, i. q. aliquispiam.

Aliquo, Adv. *valahova*; irgendwohin.

Aliquot (Adject. indecl.), *egynéhány*, *nehány*; einige, etliche.

Aliquotfariam, Adv. *külömbféle módon*, *többféleképpen*; auf verschiedene Weise. 2) *egynehányszor*; etliche Mahle.

Aliquoties, Adv. *egynehányszor*; einige Mahle, etliche Mahle.

Aliquoversum, Adv. *valamelly felé*; irgendwohinwärts.

Alisma, ătis, n. 3. Alisma Plantago, *vizi hidőr*, *vizi útifű*; Wasserwegerich.

Alista, ae, f. urbs in Corsica.

Aliter, Adv. *másképpen*; anders, auf andere Art. Longe aliter; *egészen másképpen*; ganz anders. 2) *külömben*; sonst, widrigenfalls.

Alitor, ōris, vide: Altor.

Alitura, ae, f. 1. *tartás*, *táplálás*: die Ernährung, Reichung der Nahrung.

Alitus, a, um, *tartott*, *táplált*; ernährt.

Alitus, us, m. 4. *tartás*, *táplálás*, die Ernährung.

Aliubi, Adv. *másutt*; anderswo.

Alium, V. Allium.

Aliunde, Adv. *másunnan*; anderswoher. 2) i. e. ex alia re; *másból*; aus einer andern Sache. 3) i. e. ab alio homine; *mástól*; von einem andern.

Alius, a, ud, Genit. ălius: Dat. ălii; *más*; ein anderer, eine andere, ein anderes. Aliud est maledicere, aliud accusare, Cic. *más szidni*, *más vádolni*; etwas anders ist beschimpfen, etwas anders verklagen. Alius, — alius; *az egyik*, — *a' másik*; der eine, — der andere, oder: einer — der andere. 2) *egyéb*, *egyebet*, *'s a' t.*, etwas anders. Nihil aliud, quam; *tsupán tsak*; *nem egyebet*; sonst nichts, als — bloß allein.

Aliusmodi, i. e. alius modi, *másféle*; von anderer Art.

Aliusvis, aliavis, aliudvis, i. e. quivis alius, *akárki más*; irgend ein anderer.

Alkekengi, Physalis Alkekengi; *piros páponya*, *muhartz*, *zsidó tseresznye*; Judenkirschen.

Allabor, Allaboro, vide: Adlaboro, et cet.

Allacrimo (or), vide: Adlacrymo, etcet.

Alladius, ii, m, Nom. propr. regis Albaniae.

Allatro, vide Adlatro.

Allatus, a, um, vide: Adlatus.

Allaudabilis, vide: Adlaudabilis.

Allectatio, Allectio, Allecto, Allector, vide: Adl. et cet.

Allectus, a, um, vide: Adlectus.

Allegatio, Allegatus, Allego, āre, et Allĕgo, ĕre, vide: Adlegatio, et cet.

Allegoria, ae, f. *példázolás*, *példázat*; eine Allegorie, verblümte Rede.

Allegorice, Adv. *példázolva*; *példázatképpen*; allegorisch.

Allegoricus, a, um, *példázoló*; allegorisch, verblümt.
Allia, ae, f. *Aller*, *folyóvíz*; der Fluß Aller im Lüneburgischen, welcher bey der Stadt Zell vorbey fließt.
Allevamentum, Allevatio, Allevator, Allevo, vide: Adlevamentum et cet.
Allevo, vide: Adlevo.
Allex, icis, o. 3. *magához édesgető*, *csábító*; lockend, anlockend.
Allia, ae, fluvius Italiae, ad quem Romani a Gallis duce Brenno magna strage adfecti sunt: hinc: dies Alliensis, i. e. dies infortunii.
Alliatus, a, um, *fokhagymás*; mit Knoblauch versehen, vermischt.
Allicefacio, Allicio, Allido, vide: Adlicefacio, etc.
Alligo, vide: Adligo, etc.
Allisio, vide: Adlisio.
Allium, Alium, ii, n. 2. *fokhagyma*; Knoblauch.
Allobroges, *Sabaudiának és Delphinátusnak régi lakosi*; die ehemahligen Einwohner in Savoyen und Dauphine.
Allobrox; ogis, m, Allobrogus; ein Allobroger; vide: Allobroges.
Allocutio, vide: Adloc.
Allodialis, e, Adj. *szabad*, *nemes örökséghez tartozó*; frey, was von einem freyen Landgute herstammet.
Allodium, et Allaudium, ii, n. *szabados, nemes örökség*; ein frey, ledig und eigenes Gut. Contractum est vocabulum ex Adelod. h. e. Praedium bonum ac liberum. Adel enim in lingua Germanica denotat id, quod est liberum ac nobile: et Od veteribus fundum significat. Hinc Bona allodialia, *örökség szerént nyert jószág*; eigene Erbgüter, die zu keinem Lehne gehören.)(
Alloquium, Alloquor, vide: Adloq.
Alluceo, vide: Adluceo.
Allucinatio, Allucinor, vide: Adluc.
Alludio, Alludo, Alluo, vide: Adl.
Allusio, Alluvies, Alluvio, Alluvius, vide: Adl.
Almana, ae, urbs Macedoniae.
Almanacum, i, n. 2. *almanák*, *kalendárium*; Almanach, Kalender.)(
Almeria, ae, f. urbs Hispaniae.
Almerinum, i, n. *Almerin*, *város*; die portugiesische Stadt Almerin, an dem Flusse Tago, unweit Lissabon.
Almo, onis, m. fluvius Italiae prope ad Romam.
Almon, onis, m. urbs Beotiae, nec non Thessaliae.
Almus, a, um (alo), *tápláló*, *jó tápláló*; nährend, wohl nährend. 2) *kellemetes*, *kedves*, *betses*; lieb, hold, werth, schätzbar. Alma pax; *az áldott békesség*; der edle Friede. 3) *szép*, *jeles*; schön, herrlich; adorea alma; *szép ditsóség*, *v. hadi érdem*; ein herrlicher Ruhm, oder Siegeskranz. 4) v. gr. Deus: *kegyelmes*, *jóltévő*; gütig.
Almyrodes, is, m. Nom. propr. Viri,
Alnetensis, e, Adj. Alnetensis tractus, pars vel tractus Ducatus Aurelianensis mari adjacens, hodie: le Pais d'Aunis.
Alnetum, i, n. 2. *égerfás erdő*; Erlenwand.
Alneus, a, um, *égerfa*, *égerfából való*; aus Erlenholz, erlen.
Alnus, i, f. *égerfa*; die Erle, Eller.
Alo, avi, atum, are, 1. *megszárnyalni*, *szárnyakat adni neki*; beflügeln. Hinc. Alatus, a, um.
Alo, alui, alitum, et altum, alere, 3. *táplálni*, *tartani*; ernähren, nähren, unterhalten. 2) *feltartani*, *felnevelni*; erziehen, groß ziehen, pflegen. 3) *elősegélni*, *előmozdítni*; befördern, unterhalten. — Artem quaevis terra alit; *mindenütt elél*, *a' ki valamit tud*; Fleiß und Kunst liebt Jedermann. 4) *nevelni*, *öregbitni*; vermehren.
Aloe, es, f. *áloes*: die Aloe. 2) Aloe Gallica: *tarnits*, *földepe*; Enzian. 3) *bosszúság*, *keserűség*; die Verdrüßlichkeit, Bitterkeit. Plus aloes, quam mellis habet; *több benne az üröm*, *mint az öröm*; es ist mehr Verdruß als Vergnügen dabey. 4) Aloes instar; *nagy ritkaság*; sehr rar.
Aloepaticus, a, um, *áloesből készült*; von Aloe gemacht.
Alogia, ae, f. *esztelen magaviselet*; unvernünftiges Betragen.
Alogus, a, um, *esztelen*; unvernünftig.
Aloire, es, f. *nadragulya*; Alraun. Atropa.
Alonae, arum, f. plur. Urbs Hispaniae Tarraconensis, hodie: Alicante.
Alontium, ii, n. urbs Siciliae.
Alope, es, urbs Graeciae in Locride.
Alopecia, ae, f. *rókavedlés*; Fuchskrankheit, wenn einem wie dem Fuchse die Haare ausgehen.

Ālōpĕcūrus, i, m. 2. *ètsetpázsit*; Fuchsschwanzgras.
Alōros, i, f. 2. urbs Macedoniae.
Ālōsa, ae, f. 1. Clupea Alosa; *gardahal*; die Alse, Mutterhäring.
Ālŏsāntrus, i, m. *tzetvelö*; der Wallrath.
Alpes vel Alpis, is, f. Alpes, ium, plur. *Álpesek*, *Alpes hegyek*, *vagy bértzek*; die Alpen, ein Gebirge zwischen Italien, Frankreich, Deutschland und der Schweiz. 2) *akármelly magas bértzek*, *havasok*; jedes hohe Gebirge, z. B. die Pyrenäen.
Alpha, prima litera alphabeti Graecorum. 2. i. q. princeps in re aliqua, *kezdet*; der Anfang; it. *az elsö*; der Erste.
Alphàbētārĭus, ĭi, m. 2. *Ábétzés v. ábétzetanúló gyermek*; ein ABC Schüler.
Alphabeticus ordo; *betűrend*; die Ordnung der Buchstaben. In ordine alphabetico; *betűrendben*, *ábétze szerént*; in alphabetischer Ordnung.
Alphabētum, i, *betűrend*, *ábétze*; das Alphabet.
Ālphēsa, ae, f. urbs Hispaniae.
Alphēus, Alphēos, i. m. fluvius in Peloponneso.
Ālphĭca, ae, f. *a' kalászban a' legfelsö szem*; das oberste Korn in der Ähre, das am ersten reif wird. 2) id quod Farina hordei; *maláta*, *árpadara*; Malz, Gerstenmehl.
Ālphĭto, m, *manó*; ein Geist, das Gespenst.
Ālphĭus, ĭi, m. vel. Alfius, Nom. pr. avari et foeneratoris, apud Horatium.
Alphus, i, m. *tarjag*, *kanyaro*; eine Art weißer Flecke auf der Haut.
Alpĭcus, a, um, i. q. Alpinus.
Alpīnus, a, um, *álpesi*, *havasi*; alpisch, auf den Alpen wohnend, dahin gehörig.
Alpis, vide: Alpes.
Alsāta, ae, et Alsātus, i, m. *Alzátziai*; Elsaßer.
Ālsātĭa, ae, f. *Alzátzia*; Elsaß.
Ālsātĭcus, a, um, *Alzátziai*; Elsaßisch.
Ālsfēlda, ae, f. *Alszfeld, város neve*; Alsfeld, eine Stadt in Hessen.
Alsine, es, f. *lúdhúr*, *tikhúr*; der Hühnerdarm.
Alsĭōsus, a, um, v. gr. homo, pecus; *fázékony*, *könnyen megfázó*, *fagyos*; leicht frierend.

Alsus. a, um, *megfázott*; erfroren. 2) *hideg*; kalt. Comp. *alsior* Cic.
Altānus, i, m. *szél neme a' tengeren*, ein gewisser Wind.
Altar, is, n. loco: altare.
Altāre, is, n. 3. *oltár*; der Altar.
Altārĭum, i. q. altare.
Alte, Adv. *magasan*; hoch; altius, *magasabban*; höher. Alte cadere; *magasról esni le*; hoch fallen. 2) *mélyen*; tief. 3) *távolyról*, *meszsziröl*; weither; Alte repetere; *meszsziröl vagy meszsze kezdeni*; weit herhohlen. Altius perspicere; *továbbb látni*, *meszszebb nézni*, *méljebben belé tekinteni a' dologba*, weiter sehen, tiefer nachdenken.
Altēllus, i, m. *talált gyermek*; ein Findelkind. 2) *a' talált gyermek gyámatyja*; der das Findelkind erzieht. 3) cognomen Romuli. 4) id qu. Alter.
Alter, a, um, Genit. alterius. Dat. alteri; *a' másik*; der, (die, das) andere von zweyen. Alteri, plur. *mások*; andere. Alteri dimicant, alteri — etc. *némellyek hartzolnak*; *mások* —; einige fechten, oder diese fechten, jene, — u. s. w. 2) *második*, *más*, der zweyte Altero die, *más nap*; den zweyten Tag darauf Alter ab illo; *második ö utánna*; der zweyte nach ihm. Diligit me sicut alterum parentem. Cic. etc. 3) *Alter*, *alter*, *az egyik*, *a' másik*; der eine, oder einer, der andere. 4) Alterum tantum; *még meg annyi*, *két annyi*; noch einmahl so viel, doppelt so viel. Alteros quinque libros; *a' többi ötöt vagy öt könyvet*; die übrigen fünf Bücher.
Altĕrātĭo, ōnis, f. 3. *változás*, *megindúlás*, *felindúlás*; die Gemüthsbewegung, Aufwallung.
Āltĕrcābĭlis, e, 3. *tzivakodó*, *veszekedö*; zänkisch.
Altercātĭo, ōnis, f. 3. *viszszálkodás*, *kotzódás*, *veszekedés*; der Wortwechsel, Streit, Zank. 2) *szóvittatás*; der Disput, Wortwechsel, Wortzank.
Altercātor, ōris m, *viszszálkodó*; *szóvittató*; der sich in einen Wortwechsel einläßt. 2) *kotzódó*, *veszekedö*; ein Zänker.
Altercor, atus, sum, ari, et Alterco, āvi, ātum, āre, 1. *vittatni a' szót*, *viszszálkodni*; sich in einen Wortwechsel einlassen. 2) *kotzódni*, *veszekedni*, zanken. streiten.

Altercum; i, i. q. hyoscyamus, *beléndfű*, *bolondító tsalmatok*; das Bilsenkraut.

Alternātim, Adv. i. q. alternis, *felváltólag*, *felváltva*, *egymás után*; abwechselnd, wechselsweise.

Alternātio, ōnis, f. 3. *felváltás*, *váltogatás*; die Abwechselung.

Alternativus, a, um, *váltólagos*, *egymásutánvaló*, *váltogató*; abwechselnd.

Alterne, Adv. *egymásután*, *felváltva*, *váltólag*; abwechselnd, eins um das andere.

Alternis, scil. vicibus; Adv. *felváltólag*, *váltogatva*, *egymásután*; wechselsweise, eins ums andere.

Alterno, āvi, ātum, āre, 1. *változtatva tselekedni egymás után*, *felváltólag tenni vagy tselekedni valamit*; etwas abwechselnd machen, mit etwas abwechseln. Olea alternat fructus; *az olajfa egyik esztendőben terem a' másikban nem, vagy tsak minden második esztendőn terem*; der Öhlbaum trägt ein Jahr ums andere. 2) *változtatni*; abwechseln. Alternare vices; *változtatni*, *egymást felváltani*; abwechseln.

Alternus, a, um, *változtató*, *felváltólag való*, *váltolagos*; abwechselnd. Alternis annis; *minden második esztendőben*; alle zweyte Jahr. Alternis; *egymásután*; einer nach dem andern, abwechselnd.

Altērorsus, Altrorsus, Adv. (altero vorsus), *másuvá*; anderwärts hin.

Alterplex, īcis, i. e. duplex.

Altĕrŭter, alter uter, Altĕrŭtra, altera utra, Altĕrŭtrum vel, alterum utrum, Gen. alterutrius, vel, alterius utrius etc. *az egyik*, *valamelyik*; einer, (eine eines) von beyden, *mindenik*; beyder, beyde, beydes.

Althaea, ae, f. 1. *fejér mályva*, *makola*, *mazola*, *ziliz*; der Eibisch, wilde Pappeln. 2) Nom. pr. uxoris regis Calydoniae, Oenei.

Alticinctus, a, um, *feltürközött*, hoch aufgeschürzt.

Altijugus, a, um, v. gr. mons; *magas tetejű*; hochgipfelig.

Altilis, e, *hizlalt*; gemästet. 2) *hizó*, *hizlaló*; was gemästet wird. 3) *kövér*, *vastag*, *hizott*; fett, dick. 4) *tápláló*, *hizlaló*; nährend.

Altinum, i, n. 2. urbs Italiae Super.

Altipĕta, ae, c. *magasra vágyó*, *fel felé igyekező*; hochstrebend.

Altipotens, tis, o. *fenn uralkodó*; in der Höhe herrschend.

Altisŏnus, a, um, *a' magasságban*, *vagy oda fenn harsogó*; hoch, oder von der Höhe ertönend, hoch ertönend.

Altĭtŏnans, tis, i. e. ex alto tonans, *fenn mendörgő*; hochdonnernd.

Altitŏnus, a, um, i. q. altitonans.

Altĭtūdo, ĭnis, f. 3. *magasság*; die Höhe, z. B. eines Hauses, Berges rc. 2) v. c. maris; *mélység*; die Tiefe.

Altiuscŭle, Adv. *magasatskán*; ein wenig hoch. 2) *mélyetskén*; ein wenig tief, tiefer.

Altiuscŭlus, a, um, *magasatska*; ein wenig hoch. 2) *mélyetske*; ein wenig tief.

Altivŏlans, tis, *magasan repülő*; hoch fliegend.

Altĭvŏlus, a, um, i. q. altivolans.

Alto, āvi, ātum, āre, 1. *magasztalni*; erhöhen.

Altor, ōris, m. 3. (alo), loco: alitor, *tápláló*, der Ernährer.

Altrix, ĭcis, f. 3. (alo), i. e. alitrix, *tápláló*; Ernährerinn. 2) *szoptató*, *dajka*; die Säugerinn, Amme.

Altum, i, n. 2. *az ég*, *a' magasság*; der Himmel. 2) *a' tenger*; das Meer. 3) *a' tenger magassága és mélysége*; die Höhe oder Tiefe des Meeres. In altum provehi; *nagy veszedelemre tenni ki magát*; sich in große Gefahr wagen.

Altus, us, m. 4. (alo), i. e. alitus, *táplálás*, *tartás*; die Ernährung.

Altus, a, um, id qu. alitus; *tartott*, *táplált*; ernährt.

Altus, a, um. *magas*; hoch, erhaben. Quinque pedes altus; *öt lábnyi (lábnyomnyi) magas*; fünf Schuh hoch. 2) v. gr. alta vox; *fennhangú szó*; hohe, erhabene Stimme. Alta voce; *fenn szóval*; laut. 3) v. gr. animus, mens, oratio; *felemelkedett*, *nagy*, *derek*; hoch, groß, erhaben. Alta mente praeditus; *nagy elméjű ember*; ein Mann von hohem Verstande. 4) v. gr. aqua, flumen, radix; *mély*; tief; it. *mély*, *nagy*; tief, groß. Altum silentium; *mély vagy nagy hallgatás*; großes oder tiefes Stillschweigen. Ex alto emergere; *a' veszedelemből kivergődni*, *kiszabadúlni*; sich aus der Tiefe herausarbeiten, der Gefahr entgehen. 5) *távollévő*, it. *régi*; weit entfernt, it. alt.

Alucĭnātĭo (Allucin. vel Hallucin), ōnis, f. 3, *tétovázás, mindenfelé kapkodás, hiúság*; die Unachtsamkeit, die Faseley,

Alucĭnātor, (Alluc. vel Halluc.), ōris m. 3. *hiú, mindenfelé kapkodó, tétovázó, a' kinek széllyel jár az esze*; ein Faseler.

Alucĭnor (Alluc. vel Halluc.), ātus sum, āri. 1. *hijábavalóskodni, az eszének széllyeljárni*; faseln, gedankenlos seyn, gleichsam träumen.

Alūmen, ĭnis, n. 3. *timsó*; Alaun.

Alūmĭnātus, a, um, *timsós, timsóval elegyitett*; mit Alaun versehen, alaunhaltig.

Alūmĭnōsus, a, um, *timsós*; voller Alaun, alaunhaltig.

Alumna, ae, f. 1. *nevendék*; eine Pflegetochter, Zögling. 2) *tápláló*; die Ernährerinn.

Alumno, āre, et Alumnor, ātus sum, āri, *felnevelni, feltartani*; erziehen.

Alumnus, i, m. 2. (alo), i. e. qui alitur, *nevendék*; der Zögling, Eleve. 2) i. e. qui alit, *nevelő, tápláló*; der Erzieher, Ernährer.

Aluntĭum, ĭi, urbs Siciliae.

Ălūta, ae, f. 1. *irha*; ein sehr weiches zartes Leder, Alaunleder, Semischleder. 2) *irha tzipellő*; ein Schuh von Alaunleder. 3) *zatskó*; ein Beutel. 4) *kendőző vagy pirositó fólt*; Schminkpflästerchen.

Ălūtārĭus, ĭi, m. 2. *irhatimár*; der Weißgärber.

Alvĕāre, is, n. 3. *méhkas, köpü, vagy méhkosár*; der Bienenkorb, Bienenstock. Plur. alvearia. 2) *sütöteknő, dagasztó teknő*; der Backtrog.

Alvĕārĭum, ĭi, n. 2. *méhes, méheskert, méhállás*; der ganze Umfang der Bienenstöcke, das Bienenhaus, der Bienenstand.

Alvĕātus, a, um, *teknő vagy válú formára kivésett, kivájt*; in Gestalt einer Mulde ausgehöhlt, vertieft.

Alvĕŏlātus, a, um, i. q. alveatus.

Alvĕŏlus, i, m. (Dimin. ab: alveus), *a' folyóviz vagy patak árka*; kleines Flußbett. 2) *mélyre kivájt edény, p. o. teknő, fatál, 's a' t.*; kleines hohles Gefäß, z. B. kleine Mulde, Gelte. 3) *játszó tábla vagy deszka*; Spielbretchen.

Alvĕus, i. m. 2. *a' folyóviz árka, vagy ágya*: der Graben des Flusses, das Flußbett, oder der Fluß als ein Graben betrachtet. 2) *vizárok, víznek ásott mély árok*: ein tiefer Wassergraben. 3) *tsónak, kis hajó*; ein Kahn; it. *a' hajó teknője, hajóteknő*; der Untertheil des Schiffes. 4) *teknő*; ein Trog, eine Multe oder Mulde. 5) *méhkas, méhköpü, méhkosár*; der Bienenkorb, Bienenstock. 6) *az ostábla belső része, mellyben a' kotzkát hányják*; das Spielbret, worin gewürfelt wird.

Alvīnus, a, um, (alvus), *hasmenéses*; den Durchlauf habend.

Alvus, i, f. 2. *has*; der Unterleib oder Bauch, worin die Gedärme sind. Alvum purgare, *hasat meghajtani, hasat hajtani*; laxiren. Alvum ciere; *a' hasat megindítni*: den Stuhlgang befördern; alvus fluens et liquida; *lágy has*; fließender Leib. 2) *hasmenés*; der Bauchfluß, Durchfall, Diarrhöe. 3) *a' belekben lévő emésztet, ganéj*; der Unrath des Unterleibes, die Excremente. 4) *méhkas, méhkosár, köpü*; der Bienenkorb, Bienenstock.

Ălyattes, is, Alyatteus, ĕi u. ĕos, rex Lydiae, pater Croesi.

Ălysĭus, ĭi, m. 2. cognomen Bacchi.

Ălysma, ătis, n. 3. *hegyi kappanór, olasz útifű*; die Mutterwurz. Arnica montana, L. 2) vide: Alisma. Mutterwurz.

Alysōnii, ōrum, m. plur. populus Scythiae Asiaticae.

Alysson, i. n., *ternye, ternyefű*; eine Pflanze, gut wider den Hundebiß. Alyssum. L.

Ălyssos, i, m. fons Arcadiae.

Am, Ămb, Praepositio inseparabilis; *körül, köröskörül*; um und um.

Ăma, ae, f. 1. *ásó*; eine Grabschaufel. 2) *sarló*; eine Sichel. 3) *tűzóltó bőrveder*; ein Feuereimer. 4) *szentelt viz tartó*; ein Weihkessel. Dicitur et Hama.

Ămābĭlis, e, Adj. *szeretetre méltó*; liebenswürdig; amabilissimus; Cic.

Ămābĭlĭtas, ātis, f. 3. *kellemetesség, kellem, szeretetre méltó volta valakinek*; Liebenswürdigkeit.

Ămābĭlĭter, Adv. *kellemetesen, szeretetre méltó módon*; auf eine liebenswürdige Art, liebevoll.

Amabo! Interj. *kedvesem! kintsem! kérlek, ugyan kérlek!* ey lieber, mein Bester! Dic, amabo te; *ugyan kérlek! mond meg nekem*; ey lie-

ber sage mirs. Sage mir mein Besitz!

Amādŏca, ae, f. 3. civitas Sarmatiae in Europa.

Amādŏci, ōrum, m. plur. Populi in eadem Sarmatia.

Amāea, ae, f. 1. *Czéres Istenasszszony*; die Göttinn Ceres.

Amālĕcītae, ārum, m. plur. populus Arabiae.

Amālgăma, n. Amalgamatio, *az értz elegyitése a' kénesövel*; Vermischung des Metalls mit Quecksilber.

Amalthēa, ae. f. Melissi regis Cretensis filia, Jovis nutrix. 2) Sybillae cujusdam Cumaeae nomen.

Amandātio, ōnis, f. 3. *elküldés, eligazitás magától*; die Entfernung, Wegsendung einer Person von sich.

Amando, āvi, ātum, āre, 1. *elkülde-ni, magától eligazitni, eltávoztatni*; wegschicken, fortschicken, entfernen.

Amans, tis, o. 3. cum Genit. *szerető, a' ki valamit szeret*; liebend.

Amans, tis, m. 3. *szerető*; ein Liebhaber.

Amanter, Adv. *nyájasan, szeretettel*; liebevoll, liebreich, freundlich.

Amantia, ae, f. 1. urbs maritima Macedoniae.

Amānthīni, ōrum, m. plur. populus Pannoniae.

Amanuensis, is, m. 3. *iródeák*; ein Schreiber. 2) *szekretárius*; der Sekretär.

Amānus, i, m. 2. mons inter Syriam et Ciliciam.

Amāntes, um, m. plur. populi Pannoniae.

Amāra, ae, f. urbs Arabiae felicis.

Amārăcinus, a, um, *majoránna, majoránnából való*; aus Majoran.

Amārăcinum, i, n. 2. *majoránna olaj*; Majoranöhl.

Amārăcus, i, c. et Amārăcum, i, n. *majoránna*; Majoran.

Amārădūlcis, *keserédes tsutsór, veres ebszőlő; iszalag*; Hirschkraut, je länger, je lieber, Rosen von Jericho. Dicitur et Dulcamara, rother Nachtschatten.

Amāranthus, i, m. 2. *amaránt, bársonyka*; Amarant, Tausendschön, Sammtblume.

Amardi, orum, m. populus Asiae ad mare Caspium.

Amārdus, i, m. 2. fluvius Mediae; Amardi, populi ad hunc fluvium habitantes.

Amāre, Adv. *keserűn, keserűen*; bitter. 2) *keservesen*; bitter oder empfindlich. 3) *keményen, kémélletlenül*; hart, heftig, strenge.

Amāresco, ĕre, 3. *megkeseredni, keserűvé lenni*; bitter werden.

Amārĭco, āre, 1. *megkeseritni, keserűvé tenni*; verbittern.

Amārĭllum, i, n. 2. *spanyol medgy*; spanische Weichseln, Amarellen, Ammern.

Amārĭllus, i, f. 2. *spanyol medgyfa*; Amarellen- oder Ammernbaum.

Amārĭtas, ātis, f. 3. *keserűség*; Bitterkeit.

Amārĭter, v. gr. flere; *keservesen*; bitterlich, bitter.

Amārĭtĭes, ei, f. 5. *keserűség, keserű volta valaminek*; Bitterkeit.

Amārĭtūdo, ĭnis, f. 3. *keserűség, keserű íz*; Bitterkeit, i. e. der bittere Geschmack. 2) *sértősség, sértegetés*; Bitterkeit, i. e. das Beißende, Kränkende, Unangenehme, Widerliche.

Amāro, āre, 1. *megkeseritni*; verbittern.

Amāror, ōris, m. 3. *keserűség*; Bitterkeit.

Amārŭlentus, a, um, *igen keserű*; sehr bitter. 2) *sértegető*; voll Bitterkeit, z. B. im Reden.

Amārus, a, um, v. gr. sapor, vinum; *keserű, keserizű*; bitter, dem Geschmacke nach. 2) *kedvetlen, roszsz*; unangenehm, widerlich. Rumor amarus; *kedvetlen hir*; *roszsz hir*; unangenehme Nachricht. 3) *sértő, sértegető, bántó, keserves*; bitter, beissend. 4) *durtzás*; mürrisch im Betragen.

Amāryllis, ĭdis, f. 3. ovium custos, amica rustica, formosissima. 2) flos amaryllis.

Amarynthus, i, oppidum in Euboea.

Amārysĭa, ae, f. cognomen Dianae.

Amāscus, i, m. 2. i. q. Amator.

Amāsco, āre, *szerelmes lenni*; gern buhlen, verliebt seyn.

Amāsēus, a, um, *szerelmes lenni kezdő*; der verliebt zu seyn anfängt.

Amāsēnus, fluvius in Latio.

Amasia, ae, f. urbs in Ponto.

Amāsĭa, ae, f. 1. *szerető, mátka*; die Liebste, Geliebte, die Braut.

Amāsĭa Cattorum, f. *Márpurg városa*; Marpurg, eine Stadt.

Ămāsĭas, ae, m. *az Emsz folyóvize*; die Ems, ein Fluß in Deutschland.

Ămāsĭo, ōnis, m. 3. i. q. amasius.

Ămāsis, is, m. N. pr. regis Aegyptiaci.

Ămāsiuncŭla, ae, f. i. q. amatrix.

Ămāsius, ii, m. 2. *szerető, kedvese valakinek*; der Liebhaber, Amant.

Ămastris, is, urbs Paphlagoniae.

Ămāta, ae, f. uxor regis Latini.

Ămăthus, untis, f. urbs in Cypro, Veneri sacra. Hinc: Amathusia, i. e. Venus, et: insula Cypris.

Ămātio, ōnis, f. 3. *szeretés*; *szerelem*; das Lieben, die Liebe.

Ămātor, ōris, m. 3. v. gr. pacis, antiquitatis, sapientiae; *kedvellő, szerető, kedvellője, barátja valaminek*; ein Liebhaber, Freund. Sum amator, v. gr. picturae etc.; *szeretem, kedvellem, barátja vagy kedvellője vagyok, p. o. a' festésnek*; ich bin ein Liebhaber der Mahlerey. 2) *szerető, t. i. szerelmes*; der Liebhaber, Amant, Buhler.

Ămātōrie, Adv.; *szerelmes módon*; liebevoll oder verliebt.

Ămātōrĭus, a, um, *szerelmes*; buhlerisch, verliebt. Hinc: Amatorium, ĭi, n. 2. *szerelem gerjesztő eszköz*; ein Liebesmittel.

Ămātrix, īcis, f. 3. *szerető, mátka, t. i. leány*; Liebhaberinn, Buhlerinn, Verliebte.

Ămaūrōsis, is, f. 3. *hályog, a' szemben v. a' szemen*; Staar, Blindheit. Dicitur vulgo Gutta serena.

Ămāzon, ōnis, f. 3. feminae Scythicae bellicosae, bello et imperio celebres; *Amazon*; eine Amazone.

Ămāzŏnĭcus, a, um, *Amazoni*; Amazonisch.

Ămāzōnis, ĭdis, f. loco: Amazon.

Ămāzŏnĭus, a, um, *Amazoni*; Amazonisch.

Ambactus, i, m. 2. *szolga*; ein Diener, Knecht.

Ambāges, vel Ambăgis, is, f. 3. et saepius in Plur. Ambages, um; *kerűlés, körűlmenés*; das Herumgehen. 2) *kerengő út, kerengő*; der Umweg. 3) *szószaporítás, sok szóbeszéd, himezés hámozás*; der Umschweif im Reden, verworrene Reden, betrügerische Ausflüchte. 3) *bizonytalanság*; die Ungewißheit.

Ambāgio, ōnis, f. i. q. ambages.

Ambāgiōsus, a, um, *szószaporító*, *a' ki mindennek nagy fenekét kerít*; voll Umschweife.

Ambāgo, inis, f. idem quod ambages.

Ambarvālis, e, ab ambiendis arvis; *a' szántóföldeket körűl járó vagy kerűlő*; um die Äcker herumgehend.

Ambāstae, ārum, Populus Asiae.

Ambāstum, i, n. fluvius Asiae.

Ambāxĭōqui, ōrum, m. plur. *rajoskodó tsoport gyermek*; Haufen herumschwärmender Knaben.

Ambēdo, ēdi, ēsum, ĕdĕre, 3. *körűlrágni*; um und um benagen.

Ambens, i. e. ambedens, ab: Ambedo.

Amberga, ae, f. *Amberga városa, felső Palatinátusban*; die Stadt Amberg in der Oberpfalz.

Ambĕrgēnsis, is, m. *Ambergai*; vom Amberg, Ambergisch.

Ambēsus, a, um, *körűlrágott*; um und um benagt.

Ambĭānum, i, n. *Amiens, város Picárdiában*; die Stadt Amiens.

Ambĭfariam, Adv.; *kétképpen, kétféle módon*; auf doppelte Art.

Ambĭfarius, a, um, *kettős*; doppelt. 2) *kétértelmű*; doppelsinnig, zweydeutig.

Ambiformis, e, *kétféle formájú*; von doppelter Gestalt.

Ambigo, bĕgi, bigĕre, 3. de re aliqua; *ketelkedni, kétségeskedni*; zweifeln. Ambigitur hoc; *abban vagy a' felől ketelkednek*; es wird hieran gezweifelt. 2) *megkerűlni, körűlmenni*; herumgehen, umgehen, z. B. einen Ort, um nicht hineinzukommen. 3) v. c. cum aliquo; *vetekedni, perlekedni valakivel valami eránt*; sich streiten mit Jemanden.

Ambĭgūe, Adv.; *kétségesen, kétértelmű modon, bizonytalanúl*; zweydeutig, doppelsinnig, zweifelhaftig.

Ambĭgūĭtas, ātis, f. 3. *kétértelműség*; die Zweydeutigkeit. 2) *kétséges volta, bizonytalan volta valaminek*; die Zweifelhaftigkeit.

Ambĭguus, a, um, *kétértelmű*; zweydeutig, von doppelter Bedeutung. 2) *bizonytalan nemű, kétnemű, kétformájú*; eine doppelte Gestalt oder Geschlecht habend, Zwitter. 3) *bizonytalan, kétséges*; ungewiß, zweifelhaft. 4) *sokféle magyarázható, kétséges értelmű*; unzuverläßig, zweydeutig. 5) *kétséges kimenetelű, a' mitől lehet tartani*; mißlich. 6) *per alatt levő*; streitig.

Ambio, ivi et ii, itum, ire, 4. *körülöt-te járni*, *körül járni*, *megkerülni*; herumgehen um etwas, umgehen. 2) aliquid; *körülvenni*, *körülfogni*; umgeben. 3) *sorra járni*, *rendre járni*, *eljárni p. o. megkérés végett*: herumgehen, von einem zum andern gehen, besonders um einen zu bitten, einen angehen. 4) *utánna járni valaminek hogy azt megnyerhesse*, *kérni valamit*, *p. o. hivatalt*, sich um etwas bewerben, z. B. um Ehrenstellen, sich Mühe geben, z. B. durch Bitten, bitten, verlangen, begehren.

Ambitio, ōnis, f. 3. *körüljárás*; das Herumgehen. 2) *rendre eljárása a' föbb rangú személyeknek*, *valamelly tisztség*, *vagy hivatal elnyerése végett*; das Herumgehen der Canditaten in Rom, und die Bewerbung um ein Ehrenamt. 3) *rávágyás*, *betsületre vágyás*, *nagyravágyás*; die Ambition, Ehrliebe, Ehrgeiz Eitelkeit. 4) *hiúság*; die Eitelkeit. 5) *kevélység*, *nagyravágyás*; der Stolz, Hochmuth. 6) *tetszeni kivánás*; die Gunstsucht.

Ambitiōse, Adv., *nagyravágyó módon*; auf ehrbegierige, ehrsüchtige Art. 2) *hiúságból*; aus Eitelkeit, eitel. 3) *valakinek kedvét keresve*, *tsapodár módon*; mit Gunstsucht, mit zu großer Gefälligkeit, zu gefällig.

Ambitiōsus, a, um, v. gr. amnis; *tsavargó*; herumgehend, sich herumschlingend. 2) *hiú*, *tsapodár*; voll Eitelkeit, eitel. 3) *hiú*, *nagyravágyó*; eitel, ehrsüchtig.

Ambitor, ōris, m. 3. v. gr. honoris; *valamelly hivatal után járó*; der sich um etwas bewirbt.

Ambitus, a, um, *körüljárt*; umgegangen. 2) v. gr. honores ambiti; *keresett*; *kért*; gesucht.

Ambitus, us, m. 4. v. gr. siderum; *kerülés*, *kerengés*, *forgás*; der Umlauf, das Herumgehen. 2) v. gr. aedium; *körület*; der Umkreiß, Umfang. 3) *mindenfelé való kerengés*, *tsapongás a' beszédben*; Umschweife, Weitläuftigkeiten im Reden. 4) ambitus verborum; *kerek mondás*, *periodus*; eine Periode. 5) *hivatal-kerités*, *hivatal után való járás*; die unrechtmäßige Bewerbung um Ehrenstellen oder Ämter. 6) *hiúság*, *tetszeni kivánás*; die Eitelkeit, Ambition, Gunstsucht.

Ambivium, ii, n. 2. *kettős út*; ein Doppelweg.

Amblyōpia, ae, f. 1. *szem homályossága*, *homályos látás*; Dunkelheit der Augen.

Ambo, ae, o. *mind ketten*, *mind a' kettő*; beyde.

Ambo, ōnis, m. 3. *hegytető*; der Gipfel eines Berges. 3) *katedra*; die Kanzel, der Predigtstuhl.

Ambōina, ae, f. *egy a' Molukki szigetek közül*; eine von den moluckischen Inseln in Asien. Geogr.

Ambōnae, ārum, f. 1. *barlang vagy mélység széle*, *partja*; Rand einer jedweden Höhle oder Tiefe. 2) *seborvosi műszer*, *mellyel a' kifitzamodott tagot helyreteszik*; ein chirurgisches Instrument, die verrenkten Glieder einzurenken.

Ambra, Succinum Ambra; *ámbra-gyanta*, *ámbrakő*; der Amber.

Ambra, ae, m. *folyovíz neve Graubündban*; der Fluß Ambra im Graubünderlande.

Ambrāchrysēa, *jóillatú ámbra*: wohlriechender Amber.

Ambrācia, ae, f. urbs in Epiro.

Ambrex, icis, *tserépzsindely*; Dach- oder Hohlziegel. Alis Imbrex.

Ambrōsia, ae, f. *istenek eledele*, *ámbrózia*; die Götterspeise. 2) *mezei üröm*; der Beyfuß, vel: Chenopodium ambrosioides; *mirhafű*, *mirha libatopp*, das Myrrhenkraut.

Ambrōsius, a, um, *ámbróziából való*; aus Ambrosia, ambrosisch. 2) *isteni*, *felséges*; göttlich, herrlich.

Ambrum, i, n. 2. *fekete drágakő neve*; ein schwarzer Edelstein.

Ambugia, ae, *tzikória*; Cichorie.

Ambūlācrum, i, n. 2. *sétálóhely*, *sétáló*; ein Spazierort, Spaziergang.

Ambūlātilis, e. *ide 's sova taszítható*; was sich schieben läßt, beweglich.

Ambūlātio, ōnis, f. 3 *sétálás*; das Spazierengehen. 2) *sétálóhely*; Spaziergang, i. e. Ort, wo man spazieren geht.

Ambūlātiuncula, ae, f. 1. *kis sétálás*; kleiner Spaziergang.

Ambūlātor, ōris, m. 3. *járó*, *járkáló*, *sétáló*; ein Spaziergänger, i. e. der spazieren geht. 2) *fel 's alá járó*, *sétáló*, *lézengő*; der Herumspazierer, Müssiggänger.

Ambŭlātorius, a, um. *ide 's tova taszitható, taszigálható, járó*; was hin und her geht, daher was sich schieben läßt, beweglich. 2) *változó*; veränderlich. 3) *sétálásra való*: zum Spaziergange dienlich.

Ambŭlātrix, īcis, f. 3. *sétáló, t. i. fejér-személy*; Spaziergängerinn.

Ambŭlātūra, ae, f. 1. *járkálás, sétálgatás*; das Gehen, der Gang.

Ambŭlātus, us, m. 4. *menés, járás*; das Gehen.

Ambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in hortis, in litore; *járni, járkálni, járni kelni, sétálni*; herum gehen, herum spazieren, spazieren gehen. Abiit ambulatum; Plaut. *sétálni ment, járkálni ment*; er (sie) ist spazieren gegangen. 2) *menni*; gehen. In jus ambulare; *törvényszék eleibe menni*; vor Gericht gehen.

Ambūro, ussi, ustum, rĕre, 3. *körös-körül elégetni, elperzselni*, it. *megégetni, öszveégetni*; ringsherum verbrennen, versengen, it. verbrennen.

Ambustĭo, ōnis, f. 3. *elperzselés*; *eléget és, megégetés*; Versengung, Verbrennung. Plin.

Ămĕia, ae, f. *szilfamag*; Ulmenbaumsame.

Ămĕlētĭdes, f. plur. *vállvánkos, vállpótló vánkoska*; Polster, Küssen, damit die Weibspersonen die hohen Schultern eben machen.

Ămĕlĭus, ii, m. Nom. pr. philosophi Platonici.

Ămellus, i, m. 2. Aster Amellus, L. *tsillag gereptsin*; ein den Bienen angenehmes Kraut, Sternkraut.

Ămen, Indeclin. *valósággal*; wahrhaftig. 2) Particula; *úgy légyen*; Ja.

Ămēna, ae, f. 1. Civitas Mediae.

Āmens, tis, o. 3. *magán kivül lévő, eszén nem lévő*; nicht bey Sinnen, sinnlos. 2) *esztelen, bolond, ostoba*; albern, unsinnig, dumm.

Āmentātus, a, um, *felkötött, p. o. saru*; angebunden, z. B. Schuhe. 2) *felhúzott, lövésre kész*; zum Schießen fertig.

Āmentĭa, ae, f. 1. *tébolyodás*; die Sinnlosigkeit. 2) *esztelenség, ostobaság*; der Unsinn, die Albernheit, Thorheit.

Āmento, āvi, ātum, āre, 1. *szijjal megkötni, felkötni*; mit Riemen anbinden. 2) *szijjra kötött nyilat vagy dárdát hajítni, lövelleni*; die angebundenen Pfeile werfen.

Āmentum, i, n. 2. *a' dárda szijja*; der Riemen am Wurfspeile. 2) *barka, p. o. mogyoró v. diófa barkája*; das Kätzchen.

Ămĕrĭa, ae, f. urbs in Umbria.

Ămĕrimnon, i, n. 2. *fülfű*; (Sorgenstillend), Hauswurz. Sempervivum tectorum. L.

Ămērsfŏrdĭa, ae, f. urbs in Hollandia.

Āmens, ĭtis, m. 3. *rúd, pózna*; eine Stange, Stütze.

Ămĕthystĭnus, a, um, *ámétisztusból való*; aus Amethyst. 2) *violaszinű kék*; von Amethystfarbe, violettblau.

Ămĕthystus, i, f. 2. *ámétiszt, viola-kő*; der Amethyst, ein violetter Edelstein.

Āmētor, ŏris, f. 3. *anyátlan*; mutterlos, ohne Mutter.

Amfractus, v. Anfractus.

Amĭa, ae, f. *amiahal*; eine Art Thunfisch.

Ămĭantus, i, m. 2. *ásbestkő, amiánt*; der Amiant, Asbest, Erdflachs, Bergflachs.

Ămīca, ae, f. 1. *barátja vagy barátnéja valakinek*; Freundinn.

Ămīcābĭlis, e, *barátságos*; freundschaftlich.

Ămīcālis, e, *barátságos*, freundschaftlich.

Ămīce, Adv., *barátságosan, barátságos módon, nyájasan*; freundschaftlich geneigt, günstig. Amicissime vivere cum aliquo, Cic. *igen jó barátságban élni valakivel*; mit einem in genauer Freundschaft leben.

Ămĭcĭo, icui et ixi, ictum, īre, 4. se v. gr. pallio, toga; *magára venni, venni, felvenni, felölteni*; umnehmen, umwerfen. 2) *felöltöztetni p. o. valakit*; bekleiden. 3) *bétakarni, belétakarni*; einhüllen. 4) *körülvenni, körülfogni*; umgeben.

Ămīcĭter, Adv. i. qu. amice.

Ămīcĭtĭa, ae, f. 1. *barátság*; die Freundschaft. Amicitiam facere, vel jungere cum aliquo, Cic.; *barátságot kötni, vagy vetni valakivel, barátságba esni*; mit einem in Freundschaft treten.

Ămīco, āre, *barátjává tenni*; zum Freunde machen.

Ămictōrĭum, ii, n. 2. *nyakbavető ken-*

dő, keszkenő, 's a' t.; jede Bekleidung, die übergeworfen, nicht angezogen wird, Brusttuch, Halstuch.

Amictus, a, um, *felöltözött, felvett*; umgenommen, bekleidet. 2) *felöltöztetett*; bekleidet.

Amictus, us, m. 4. *öltözet, ruhdzat, köntös*; die Kleidung. 2) *öltözet módja*; die Tracht.

Amiculа, ae, f. 1. Dimin. i. q. amica.

Amiculum, i, n. 2. *felső ruha, felső köntös*; it. *köpönyeg*; was man umwirft, umhängt, Obergewand: it. Mantel.

Amiculus, i, m. 2. Dimin. i. qu. amicus.

Amicus, i, m. 2. *barát, jó barátja valakinek*; ein Freund, guter Freund. Amici principum; *titoknok*; geheime Räthe, fürstliche Räthe.

Amicus, a, um. *barátságos, jó, jóakaró*; freundschaftlich geneigt; est mihi amicus; *jó hozzám, nekem barátom*; er ist mir günstig, ist mein Freund. Comp. amicior; Sup. amicissimus. Amicum inimicum fugito; *kerüld az ellenséged barátságát*; einem lachenden Feind ist nicht zu trauen. 2) est amicus, a, um; *szereti, kedvelli, barátja*; liebt, hat gern, ist ein Freund von u. s. f. v. gr. sus amica luto, Horat. 3) Amicum est mihi; *tetszik nekem, szeretem*; es gefällt mir. Horat.

Amjectum, i, n. 2. *felső köntös, palást, köpönyeg*; Oberkleid, Mantel.

Amila, ae, f. 1. *székfűvirág*; Chamomillenblume.

Amilcar (Ham.), ăris, m. 3. Nom. pr. patris Hannibalis.

Amisia, ae, *az Emsz vize*; ein Fluß in Deutschland, die Ems.

Amissibilis, e, *elveszhető*; was verloren werden kann.

Amissio, ōnis, f. 3. v. gr. rei; *elvesztés*; *elvesztés*; das Verlieren, der Verlust.

Amissus, us, m. i. q. amissio.

Amissus, a, um, *elveszett*; verlohren.

Amita, ae, f. 1. *az anyám nénje vagy öttse, nagy néne*; des Vaters Schwester, Tante, die Baase, die Muhme.

Amiternum, i, 2. urbs Campaniae, patria Sallustii, hodie Aquila.

Amitinus, a, um, i. e. ab Amita oriundus, ex Amita natus, etc.

Amitto, isi, issum, mittĕre; 3. v. gr. captum, praedam; *elereszteni, elbotsátni*; *elküldeni magától*; von sich lassen, gehen lassen, los lassen, fahren lassen, hinwegschicken. 2) *elveszteni, elveszitni*; verlieren, einbüßen. Tempus amittere; *az időt elveszteni, az időt veszfegetni*; Zeit verlieren. Fidem amittere; *hitelét elveszteni, a' kinek többé nem hisznek*; die Glaubwürdigkeit verlieren.

Amma, ae, f. 1. fluvius Helvetiae. 2) Amma, ătis, n. 3. *sérültség felszorító heveder*; ein Bruchband.

Ammēa, ae, f. Nom. propr. Feminae cujusdam.

Ammi, Ami, Ammĭum, vel Amĭum, ii; *ammi*; ein Doldengewächs, eine Art Kümmel.

Ammianus Marcellinus, scriptor Latinus seculi quarti.

Ammirāldus, i, m. *admirál, admirális, tengeri vezér*; ein Admiral.

Ammīror, i. q. admiror.

Ammitto, i. q. admitto.

Ammŏdytes, ae, m. *fövényben lappangó kigyó neme*; eine Art Schlangen in Afrika, die sich im Sande verstecken sollen.

Ammon vel Hamon, ōnis, m. 3. cognomen Jovis.

Ammŏneo, i. q. admoneo.

Ammōnĭa, ae, f. i. e. Libya. 2) cognomen Junonis.

Ammōnĭăcum, i, n. *ammoniafa*; ein Baum, davon der Saft, Gummi Ammoniac herkömmt.

Ammōnĭăcus, a, um, *ammóniás*; Ammonisch. Sal ammoniacus; *szalamia só*; Salmiac.

Ammōnii, ōrum, m. plur. populi Libyae.

Ammōnĭus, ii, m. Nom. propr. Virorum.

Ammus Jupiter, idem quod Ammon.

Amnestĭa, ae, f. 1. *örök feledékenység, örökre elfelejtés, t. i. elfelejtése az elkövetett hibának, bűnnek*; Vergessung und Vergebung des erlittenen und angethanen Unrechts.

Amnĭcŏla, ae, c. *[illegible] mellett lakó*; der (die) am Flusse wohnt.

Amnĭcŭlus, i, m. 2. *folyó vizetske*; ein Flüßchen.

Amnicus, a, um, *folyóvizi*; den Fluß betreffend, dahin gehörig, am Flusse befindlich.

Amnis, is, m. 3. *folyóviz, folyó*; Strom, Fluß. 2) v. gr. amnes oce-

ani; *hullám*, *hab*; die Welle, der Strom. 3) *vizfolyás*, *víz*; das Fließen des Wassers, das Wasser.

Ămnīsus, i, m. 2. fluvius Cretae insulae.

Ămnĭtes, ae, f. 1. *üvegkő*; Glasstein, ein Edelstein, der dem Glase ähnlich, aber viel härter ist.

Amnium, et Amnĭon, ĭi, n. 2. *burok*; das sehr zarte Häutchen, womit die Frucht im Mutterleibe umgeben ist, Schafhäutchen.

Ămo, āvi, ātum, āre, 1. aliquem; *szeretni*, *kedvelleni*; lieben, lieb haben, gern haben. 2) sine Accus. *szeretni*, *szerelmes lenni*; lieben, eine liebste haben. 3) amare se; *magát nagyon szeretni*, *magáról sokat hinni*; in sich verliebt seyn, sich zu sehr lieben, sich bewundern. In eo me valde amo; *azt szeretem vagy betsülöm magamban*; darauf thue ich mir etwas zu gute. 4) amo te; *tetszesz nekem*, *jó indúlattal vagyok hozzád*; du gefällst mir, ich bin dir gut; amo rem; *az a' dolog tetszik nekem*; die Sache gefällt mir, ist mir lieb, bin zufrieden damit. Hoc amat fieri. Cic. *az meg szokott történni*; das pflegt zu geschehen. — Multum te amo, quod, Cic. *sokkal tartozom neked*, *hogy* —; ich weiß dir es sehr Dank, daß —. 5) Ita me Deus amet! *Istenemre mondom*! bey Gott! Dii te ament! *Isten hozott!* Gott grüße dich! Willkommen! Amabo, vel Amabo te! *ugyan kérlek!* ich bitte dich, oder, wenn du willst so gut seyn.

Ămōdo. Adv. *ezentúl*, *mától fogva*; von nun an, künftig.

Ămoebaeus, a, um. *váltogató*, *felváltó*, *váltólagos*; abwechselnd.

Ămoene, Adv. *kellemetesen*, *gyönyörűen*, *kedvesen*; lieblich, angenehm.

Ămoenĭtas, ātis, f. 3. *kellem*, *kellemetesség*, *kiesség*; Annehmlichkeit für die Sinne, besonders Augen, Ergötzlichkeit, die eine Sache verschafft, der angenehme Anblick. 2) *gyönyörű*, *vagy gyönyörködtető tájják*, *vagy környék*, *kies vidék*; die angenehme Gegend. 3) *gyönyörűség*, *gyönyörködtetés*; Annehmlichkeit oder Ergötzlichkeit, die eine Sache verschafft. 4) Mea amoenitas! *galambom! kintsem! angyalom!* mein Engel! meine Wonne! mein Herz!

Ămoenĭter, Adv., i. q. amoene.

Ămoeno, āre; *gyönyörködtetni*; ergötzen.

Ămoenus, a, um, *kellemetes*, *gyönyörű*, *kies*; angenehm oder schön anzusehen, ergötzlich, plaisant. Amoena (scil. loca); *kies helyek*, *vidékek*; angenehme Örter oder Gegenden. 2) v. gr. vita; *kellemetes*, *vidám*; angenehm, ergötzlich, lustig.

Ămōlior, ītus sum, īri, 4. v. gr. rem, aliquid; *eltávoztatni*, *elhárítni*; wegschaffen, bey Seite schaffen, entfernen. Amoliri periculum; *a' veszedelmet elhárítni*; die Gefahr abwenden. 2) *elmellőzni*, *elhallgatni*; bey Seite setzen, mit Stillschweigen übergehen.

Ămōlītĭo, ōnis, f. 3. *eltávoztatás*; die Wegschaffung.

Ămōma, ōrum, n. *mindenféle jószagú kenőts*, *pomádé*, *'s a' t.* allerley wohlriechende Salben und Pomaden.

Ămōmĭa, ae, f. 1. *holttestek elkészitésére való fűszerszám*, *és olaj*; Gewürze und Öhle, womit die todten Körper balsamiret werden. Unde Momia, vel mumia, per Aphaeresin.

Ămōmum, Amōmon, i, n. 2. Amomum Zingiber; *gyömbér*; der Ingwer, neues Gewürz.

Ămor, ōris, m. 3. *szeretet*; Liebe, Neigung. Habere aliquem in amore; *valakit szeretni*; *vagy kedvelleni*; einen lieben. In amore esse alicui, Cic. *valakitől szerettetni*, *valakinek kedvében lenni*; geliebt werden. 2) *kedvese valakinek*; eine geliebte Person, Liebling. Esse in amoribus, Cic. *valakinek kedvesei közt lenni*, *tőle szerettetni*; unter den Lieblingen seyn, geliebt werden.

Ămōrĭfĭcus, a, um, *szeretet gerjesztő*; Liebe erregend.

Ămorges, ae, m. Nom. propr. unius ex Larii ducibus.

Ămorgīne, es, f. 3. *nagy szulák*, *folyófű*; das Kraut Winden, Zaunglocken. Convolvulus sepium, L.

Ămorgis, ĭdis, f. 3. *len neme*; eine Gattung Flachs.

Ămorgos, i, f. 2. Insula una ex Cycladibus.

Āmōrtĭsātĭo, et Admortisatio, ōnis, f. 3. *megsemmisítés, eltörlés*; Abschaffung eines Dinges, daß es abgethan und gleichsam todt sey.

Āmōtĭo, ōnis, f. 3. *eltávoztatás, elmozdítás*; Wegschaffung, Entfernung.

Āmōtus, a, um, *eltávoztatott, elmozdított*; entfernt. Amotus ab officio; *hivatalából kitétetett hivatalától megfosztatott*; seines Amtes entsetzt.

Āmŏvĕo, ōvi, ōtum, vĕre, 2. *elmozdítni, eltávoztatni, félretaszítni*; wegschaffen, bey Seite schaffen, entfernen. 2) v. gr. bellum, culpam a se; *elháritni, elforditni, eltávoztatni*; abwenden. Amovere aliquem ab officio; *valakit hivatalából letenni*; einen des Dienstes (des Amtes) entsetzen. 3) *elidegenítni, lopva elvinni*; entwenden.

Ampecto, ĕre, fustibus aliquem; *valakit jól megbotozni*; einen derb abprügeln. Plaut.

Āmpĕlŏgrăphīa, ae, f. 1. *a' szőlőtő leírása*; Beschreibung der Reben.

Āmpĕlŏprăsum, i, n. 2. Allium ampeloprasum, L. *széleslevelű hagyma*; wilder Lauch, Hundsknoblauch.

Āmpĕlŏs, i, f. *szőlőtő*; ein Weinstock. Ampelos agria; *vad szőlő*; wilder Weinstock. 2) urbium nomen in Macedonia, et in Creta insula.

Amphēmĕrinus, a, um, Adj. *mindennapi, p. o. hideglelés*; alltäglich.

Āmphi, *görögszó, másszók elött ezt teszi: köröskörűl, körűl*; um und um.

Amphĭbium, ĭi, n. 2. *úszómászó, melly a' vizben úsz, a' földön mász*; eine Amphibie, Thier, das im Wasser und auf der Erde lebt.

Amphibŏlía, ae, f. 1. *kétértelműség, kétesség, kétértelmű beszéd*; eine zweydeutige Rede, die Zweydeutigkeit.

Amphĭbrăchys, m. sc. pes; *ollyan három fogású szó a' mértékes versben, mellynek az első és végső fogása rövid a' középső hosszszú, mint a' millyen ez: világos*: ein Versglied, bestehend aus einer kurzen, langen und wieder kurzen Sylbe.

Amphimăcrus (pes), vel Creticus; *három fogású szó a' mértékes versben, minő ez: vitatás, mellyben az első és végső hosszszú, a' középső rövid*; ein Versglied mit drey Sylben, einer langen, kurzen und wieder langen.

Amphīon, ōnis, m. 3. Jovis ex Antiope filius, Thebarum rex, ad cujus cantum dulcissimum lapides ad aedificandos muros Thebanos ultro coiisse, poetae fabulantur. Hinc: Amphionia lyra.

Amphĭpŏlis, is, f. 3. urbs Macedoniae.

Amphisbaena, ae, f. 1. *előre és hátra mászó kígyó neme*; eine Schlangenart, welche vor- und hinterwärts kriecht.

Amphissa, ae, f. 1. urbs in Locride.

Amphităpa, ae, f. 1. *guba, suba*; ein zottiges Oberkleid. 2) *pokrótz*; eine zottige Decke.

Amphithĕātrum, i, n. 2. *kerek játéknézőhely, mellyben főképpen az úgy nevezett* ludi gladiatorii *néző-játékok tartattak*; ein Amphitheater: war ein großes, ovalrundes Schauspielgebäude, worin besonders die ludi gladiatorii gehalten wurden. Hinc: Amphitheatralis, e.

Amphitrīte, es, f. uxor Neptuni. 2) ipsum mare.

Amphĭtryon, Amphitryo vel Amphĭtrŭo, ōnis, m. princeps Thebanorum, Herculis pater, Alcmenae conjux.

Amphĭtryŏnĭădes, ae, m. i. e. Hercules.

Amphŏra, ae, f. 1. *kétfülű edény, kanta*; ein Gefäß mit Henkeln. 2) *korsó*; ein Krug; it. *palatzk, karafina, butellia*; eine Flasche, Bouteille. 3) *hígmérték 48 meszely*, (48 sextarii) *egy kanta*; ein Maaß flüßiger Dinge, das 48 Seidel in sich faßte. Hinc: Amphoralis, i. e. Amphorae mensuram continens; *egy kantás*, etc.

Ample, Adv. *böven, gazdagon*; weitläuftig, reichlich. 2) v. gr. dicere; *böven, p. o. előadni valamit*; *hoszszasan, környűlállásosan, p. o. elbeszéllni*; weitläuftig, ausführlich. v. gr. exornare; *pompásan, fényesen, gazdagon*; ansehnlich, herrlich, prächtig, reichlich. 4) amplius, vide: Amplius.

Amplecto, loco: amplector, Plaut.

Amplector, exus sum, plecti, 3. *körűlfogni, megfogni*; umfassen, anfassen, ergreifen. 2) v. gr. genua; aliquem amore, aliquem amicissime;

megölelni, *általölelni*, *magához szorítni*; umfassen, umarmen. 3) *körülvenni*, *körülfogni*, *körülkeritni*; umschließen, umringen, umgeben. 4) argumentum pluribus verbis; *valamelly dolgot bövebben előadni*, *fejtegetni*; weiter ausführen. 5) v. gr. virtutem; *betsülni*, *szeretni*; schätzen, lieben.

Amplexor, ātus sum, āri, i. q. amplector; *megölelni*, *általölelni*; umfassen, umarmen. Inter se amplexari; *öszveölelkezni*; *egymást általölelni*; einander herzlich umarmen. 2) v. gr. virtutem, otium; *szeretni*, *neki adni magát*; lieben, sich ergeben.

Amplexus, us, m. 4. *körülfogás*, *megölelés*; die Umfassung, Umarmung.

Amplĭātĭo, ōnis, f. 3. *szélesítés*; *terjesztés*, *nagyobbitás*; die Erweiterung, Vergrößerung. 2) *halasztás*, *elhalasztás*; die Aufschiebung.

Amplĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kiszélesités*, *bövités*; *nagyobbitás*, *nevelés*; die Erweiterung, Vergrößerung, Vermehrung.

Amplĭfĭcātor, ōris, m. 3. *kiszélesitő*, *bövitő*, *nagyobbitó*; der Erweiterer, Vergrößerer, Vermehrer.

Amplificatus, a, um, *kiszélesitett*, *bövitett*, *nagyobbitott*, *szaporitott*; erweitert, vermehrt, vergrößert.

Amplĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1 *kiszélesitni*, *kiterjeszteni*, *böviteni*, *nagyobbitni*; erweitern, vermehren, vergrößern. 2) v. gr. aliquid in oratione; *bövebben kifejtegetni*; *vagy előadni*; im Reden erweitern, ausführlich vortragen. 3) pretium rei, etc. *nevelni*, *szaporitni*; vermehren, vergrößern. 4) aliquem honore; *valakit emelni*, *magasztalni*; groß machen, ansehnlich machen.

Amplio, āvi, ātum, āre, 1. *szélesitni*, *kijjebb szélesitni vagy vinni*, *bövitni*, *nevelni*, *kiterjeszteni*; weiter machen, erweitern. 2) v. gr. vires, rem, divitias; *nevelni*, *szaporitni*, *nagyobitni*; vergrößern, vermehren. 3) *elhalasztani*; aufschieben.

Ampliter, Adv. *böven*, *gazdagon*; reichlich, herrlich. 2) *igen nagyon*; sehr.

Amplĭtūdo, ĭnis, f. 3. *kiterjedés*, *körület*, *nagyság*, *böség*, *tágasság*; die Weite, der weite Umfang, Größe. 2) animi, nominis; *nagyság*; die Größe. 3) in oratione; *bö előadás*, *böszavúság*; die Ausführlichkeit. 4) viri; *tekintet*; das Ansehen.

Amplius, Adv. Comp. *tovább*, *többé*; mehr, weiter. Quid vultis amplius? *mit akartok többet?* was wollt ihr mehr oder weiter? 2) *bövebben*, *hosszszasabban*; weitläuftiger. 3) *azon felyül*; überdieß. 4) *több*, *mint*; mehr als, länger. Amplius triennium est; *több három esztendejénél*; es ist länger als drey Jahr. 5) amplius pronunciare; *elhalasztani*, *továbbra halasztani*; die Sache verschieben.

Amplĭuscŭlus, a, um, *nagyotska*, *jó nagy*; etwas groß oder ansehnlich.

Amplo, āre, i. q. amplifico.

Amplus, a, um, *szélesen kiterjedő*, *széles*, *nagy*; weit, von weitem Umfange, groß. 2) *nagy*; groß; it. *böv*, *tágas*; geräumig. 3) *jeles*, *derék*; ansehnlich, herrlich, vortrefflich. 4) *tekintetben lévő*, *tekintetes*; ansehnlich in Ansehen stehend, angesehen. Amplissimus; *Tekintetes*, *p. o. Tanáts*; Hochlöblich, Wohledel. 5) Spes ampla; *erős reménység*; starke Hoffnung. 6) orator amplus; *böbeszédű orátor*; ein weitläuftiger Redner.

Ampulla, ae, f. 1. *hasas korsó*, *butellia*, *palatzk*; ein Krug, eine Flasche, Bouteille. 2) ampullae; *kérkedő beszéd*; Prahlerey.

Ampullācĕus, a, um, *batellia formájú*; flaschenförmig.

Ampullārĭus, ii, m. 2. *korsótsináló*, *palatzk és buttellia készitő*; ein Flaschner, Bouteillenmacher.

Ampullor, āri, *felfúvalkodva*, *dölyfösen vagy kérkedve beszéllni*; groß thun.

Ampŭtātĭo, ōnis, f. 3. *elvágás*, *elmetszés*; die Beschneidung, das Beschneiden, Abschneiden.

Amputatus, a, um, *elvágott*, *elmetszett*, *körülmetszett*; abgeschnitten, beschnitten.

Ampŭto, āvi, ātum, āre, 1. *körös körül elmetszeni*, *környűlmetszeni*; ringsherum abschneiden. 2) *elvágni*, *elmetszeni*; abschneiden, abhauen. 3) v. gr. vitem; *megmetszeni*, *p. o. a' szölőt*; beschneiden. 4) *elvágni*, *megtsonkitni*; wegschneiden, verstümmeln.

Amulētum, i, n. 2. *nyakbakötő orvosság*;

ein sympathetisches Mittel wider Krankheit und Zauberey, besonders das man an den Hals hängt.

Amurca, ae, f. 1. *olajpogátsa*, *olaj tör-köly pogátsa*; das Unreine von der ausgepreßten Olive, Öhldrusen, Öhltrestern, Öhlhefen.

Amūsos, i, *nem tanult*, *tudatlan*; ungelehrt, unwissend.

Amussis, is, f. 3. *sinórmérték*, *tsapó-sinór*; die Richtschnur, das Richtscheit, Lineal. Ad amussim; *pontosan*, *szorosan*; pünktlich, genau.

Amusito, āre, *jól és helyesen dolgozni*; nach der Richtschnur machen, accurat machen.

Amussitatus, a, um, *sinórra vett*, *helyes*, *jól készült*; genau gemacht.

Amyclae, arum, et, Amycle, es, f. urbium nomen, in Laconia, et in Latio.

Amycticus, a, um, *széllyelkarmoló*; *innen az orvosságról*: *nagyon megerőltető*; zerkratzend: daher von Arzneymitteln, stark angreifend.

Amygdăla, ae, f. 1. *mondola*; Mandel, Mandelkern. 2) *mondolafa*; Mandelbaum.

Amygdalăceus, a, um, *mondolafa formájú*; dem Mandelbaum ähnlich.

Amygdălĕus, a, um, i. qu. amygdalinus, v, gr. ramus.

Amygdalinus, a, um. v. gr. oleum; *mondola*, *mondolából való*; aus oder von Mandeln.

Amygdălum, i. n. *mondola*, *mondola bél*; Mandel, Mandelkern. 2) *mondolafa*; Mandelbaum.

Amygdălus, i. f. *mondolafa*; Mandelbaum.

Amylum, Amŭlum, i, n. 2. *keményitő*; die Stärke. 2) *lisztláng*; das Kraftmehl, Amelmehl.

Amyntas, ae, m. pater Philippi, Macedonum regis.

Amyris, is, f. *balzsamillatú tsemete*; der Balsamstrauch.

Amystis, idis, f. 3. *egy hajtókába ivás*; das Trinken in einem Zuge, Saufen.

Amythāon, ōnis, m. pater Melampi.

An, Adv., interrog. 1) *e? é? valyon é? talám? hát?* etwa, wohl, ob. An abiit? *valyon elment é?* ist er wohl weggegangen, oder glaubt ihr wohl, daß er weggegangen ist? An abiit jam? *hát elment már?* ist sie denn schon weggegangen? An censetis? *talám azt gondoljátok?* glaubt ihr wohl? 2) nescio an? haud scio an? *nem tudom? ha--é? vagy*: *ha valyon--é?* vielleicht, ich weiß nicht, ob —? 3) *vagy*; oder. Rediit an non? vel, nec ne? *vissza jött é' vagy nem?* ob er zurückgekommen ist oder nicht?

Ănăbaptismus, i. m. 2. *újrakeresztelés*; die Wiedertaufe.

Ănăbăsis, *surlófű*, *zsurló*; ein Kraut, Pferdeschwanz, Kannenkraut. Equisetum L.

Ănăbăsius, ii, m. 2. *hir hirdető*, *hirvivő*; ein Kourier.

Ănábăta, ae, m. 1. *hajóslegény*; ein Matrose.

Ănăbăthrum, i, n. 2. *katedra*, *órálószék*; der Katheder, die Kanzel. 2) *felhágó szék*, *léptső*; Steigsessel.

Anábis, is, f. urbs Hispaniae.

Anabŏla, ae, f. 1. *húzás halasztás*; die Verzögerung, Aufschub. 2) *palást*, *felső köntös*, *köpönyeg*; ein Oberkleid, Mantel. 3) *ebtéjfű*, Wohlfsmilch; Euphorbia. L.

Ănăbŏlĕus, i, m. 2. *lovászinas*, *tsatlós*; ein Sattelknecht.

Ănăbrax, ăcis. f. *kénesőértz*; Quecksilbererz.

Ănăcătharticum, (sc. remedium); *felyűl tisztitó*, *vagy hánytató orvosság*; oben reinigend, ein Erbrechen verursachend, z. B. Arzeney.

Ănăcĕphălaeōsĭs, is, f. 3. *a' mondottaknak vagy a' beszédnek summás előadása*; Wiederhohlung der Rede in einer Summa, kurze Wiederhohlung desjenigen, was man gesagt hat.

Ănăcharsis, *Scythiai philosophus*; ein scythischer Philosoph.

Ănăchĭtēs, ae, m. 1. *gyémánt neve*; eine Art von Diamant.

Ănăchōrēsis, is, f. 3. *sivatag pusztaság*; die Einöde. 2) *elbujdosás a' pusztaságba*; das Entweichen in die Einöde.

Ănăchōreta, ae, m. 1. *remete*; der Einsiedler.

Ănăclăsis, is. f. 3. idem quod Reverberatio. 2) Figura Rhetorica, *ugyan azon szónak*, *mellyet más mondott*, *más értelemben való megújítása*; wenn man eben das Wort, das der andere brauchte, in einer andern Bedeutung wiederhohlt.

Ănăclīntērium, ii, n. 2. *nyugvó kanapé*, *heverő*; das Ruhebett, Faulbett.

2) *a' szék háta*; die Lehne an einem Stuhle.

Ănăcŏenōsis, is, f. 3. idem quod Communicatio. Figura Rhetorica; cum aut ipsos adversarios consulimus aut cum judicibus deliberamus.

Ănăcrĕon, ōntis, m. 3. Teius poëta fuit, ut eum Horatius apellat, ex Teo Jonum urbe. Anacreonticus, a, um, *Anacreoni, p. o. vers*; Anecreontisch.

Ănăctōrĭa, ae, f. 1. urbs in Epiro.

Ănăctōrĭum, ĭi, n. 2. urbs in Acarnania.

Ănădēma, ătis, n. 3. *pántlika, borkéta pántlikából*; ein Band, besonders zum Schmucke.

Ănăgallis, ĭdis, f. 3. *tikszem, tyúkszem, tyúkbegy* (*növevény*); Gauchheil, ein Kraut.

Ănagnĭa, ae, oppidum in Latio.

Ănagnostes, ae, m. 1. *felolvasó*; ein Vorleser.

Ănagramma, ătis, n. 3. *betűtserélésből származott szók, p. o. ebből*: Galenus, *lehet*: Angelus; Versetzung der Buchstaben, z. B. Galenus aus angelus, und umgekehrt.

Ănăgyros, i, m. 2. et Anagyris, is, f. 3. *büdös dögfa*; der Stinkbaum; ein stinkendes schotentragendes Gewächs. Anagyris foetida, L.

Ănălecta, ae, m. *felszedő*; ein Aufleser.

Ănălēptĭcus, a, um, *erőadó, erősitő*; das die Kräfte wieder bringet, stärkend.

Ănălŏgĭa, ae, f. 1. *hasonlatosság, egyformaság*; die Gleichförmigkeit, Ähnlichkeit. 2) *következés, melly a' szók formálódása hasonlatosságából tétetődik*; in der Grammatik die Form, in welcher die Wörter einander ähnlich sind.

Analogicus, a, um, *egyforma, hasonló*; gleichförmig ähnlich.

Analogismus, i, m. 2. *a' hasonlatosságból vont következtetés a' még esmeretlenre*; das Schließen vom Ähnlichen auf das Unbekannte.

Analogus, a, um, *egyforma*; *hasonló*; gleichförmig, ähnlich.

Ănălysis, is, f. 3. *elbontás, széllyelszedés*; die Auflösung, Zerlegung.

Ănălytĭca, ae, f. 1. *az okoknak részenként való megvizsgálása és felosztása*; Auflösung, Auseinandersetzung der Gründe.

Ănălytĭce, Adv., *elbontva, széllyelszedve*; Auflösungsweise.

Ănălytĭcus, a, um, *bontogató, széllyelszedő, mindent részenként vi'sgáló*; auflösend.

Ănanchĭtis, ĭdis, f. 3. *drágakő neme*, ein gewisser Edelstein.

Ănăngĭlus, i, m. 2. *mágla szederj*; Brombeerstaude. Rubus fruticosus, L.

Ănăpaestĭcus, a, um, i. e. anapaestis constans.

Ănăpaestus, a, um, pes anapestus; *három fogású verstag, mellyek közűl a' két első rövid, a' harmadik hosszú*; ein dreysylbiges Versglied, aus zwey kurzen und einer langen Sylbe bestehend. Anapaestus sc. versus, ein anapästischer Vers, i. e. constans ex pedibus anapaestis.

Ănăpăllum, i, n. *Indiai fige*; indianische Feigen.

Ănăpēste, es, f. urbs in Apulia.

Ănăphălis, is, f. *gyopár*; Ruhrkraut. Gnaphalium, L.

Ănăphŏra, ae, f. 1. *feltetszés, p. o. a' tsillagok feltetszése*; das Aufsteigen, z. B. der Gestirne. 2) *ugyan azon szónak kétszer mondása a' beszéd vagy mondás elején*; in der Redekunst, die Wiederhohlung eines Wortes zu Anfang des Satzes.

Ănăphŏrĭcus, a, um, *vérhánvó*; Blut ausspeyend, z. B. in der Schwindsucht.

Ănăplăsis, is, f. 3. *az eltört tsont helyretevése*; die Einrichtung eines gebrochenen Beins.

Ănăpŏrĭcus, a, um, *hátramenő, visszafelé menő*; zurückgehend.

Ănăpus, i, Ănăpis, is, *folyóviz Siciliában*; ein Fluß in Sicilien.

Ănărchĭa, ae, f. 3. *kórmánytalan állapot, kórmánytalanság*; ein Zustand ohne Regiment.

Ănărchus, a, um, *kórmánytalan*; der ohne Oberherrn ist.

Ănarrhĭnon, Antirrhĭnum, i, n. 2. *pintyó*; *oroszlánszájfű*; Löwenmaul.

Ănas, ae, m. fluvius Hispaniae, hodie: Guadiana.

Ănas, ătis, f. 3. *rétze, rutza, kátsa, katsa, tóka*: die Ände.

Ănăthĕma, ătis, n. 3. *egyházi átok*; der Bann, i. e. Entfernung eines Menschen von dem Umgange mit den Rechtgläubigen. 2) *megátkozott, átok alá rekesztett*; ein in Bann versetzter, ein Verfluchter.

Ănăthĕmatĭzo, āre, *átok alá vetni*,

megátkozni; in den Bann thun, verfluchen.

Ănătĭcŭla, ae, f. 1. *rétzétske, kátsdtska*; ein Äntchen.

Ănātīnus, a, um, v. gr. caro anatina; *rétzehús, kátsahús*; Äntenfleisch.

Ănătŏlĭa, ae, f. *Natólia vagy Kis-Azsia*; die Landschaft Natolien, sonst Kleinasien genannt.

Ănătŏme, es, f. *felvágása, felbontása a' hólttestnek, feltagolás*; Zerschneidung eines todten Körpers, Zergliederung.

Ănătŏmĭa, ae, f. 1. *feltagolás, anatómia, testbontás*; das Zerschneiden, Zergliedern eines thierischen Körpers, Anatomie.

Ănătŏmĭcus, a, um, *anatómidra, testbontásra, vagy feltagolásra tartozó*; zur Zergliederung des Leibes gehörig.

Ănătŏmĭcus, i, m. 2. *testbontó*; ein Zergliederer.

Ănătrēsis, is, f. 3. *kaponyafúrás*; Trepanirung, Durchbohrung der Knochen des Hirnschädels.

Ănătrŏpe, es, f. 3. *gyomor felfordúlás, undorodás, ökröndözés*; Umkehrung des Magens, in Erbrechung, Unwille, Eckel, Grauen, wenn sich der Magen gleichsam umkehrt.

Ănāxăgŏras, ae, m. celebris Philosophus in Physicis.

Ănāxĭlas, ae, m. Nom. pr. Poetae cujusdam Comici.

Ănāxĭmănder, dri, m. celebris Philosophus, et primus Geographus.

Ănāxĭmĕnes, is, m. celebris Philosophus, Anaximandri discipulus.

Ănāxĭni, ōrum, m. plur. olim populi Italiae.

Anceps, cipĭtis (an et caput), o. 3. *kétfejü*; zweyköpfig. 2) *kétélü*; zweyschneidig. 3) *kettös, kétféle*; doppelt, zweyfach. 4) *kétséges, kétes, bizontalan*; zweyfelhaft, ungewiß. Anceps fortuna belli, Cic. *a' hadi szerentse bizonytalan*; das Glück im Kriege ist ungewiß. 5) *kétértelmü, p. o. szó*; zweydeutig. 6) *igen veszedelmes*; sehr gefährlich. Malum anceps; *veszedelmes bej v. gonosz, nyavalya, 's a' t.* ein höchst gefährliches Unglück. 7) anceps syllaba; *kettös szófogás, p. o. hosszú és rövid is egyszersmind*; eine Sylbe die lang und kurz seyn kann.

Anchīses, ae, Anchisa, ae, rex Trojanorum, pater Aeneae. Hinc Anchisiades, i. e. Aeneas.

Anchūsa, ae, f. *atratzél*; Ochsenzunge, ein Kraut.

Ancīle, is, n. 3. *kitsiny hosszaskerek paizs*; ein kleiner länglichrunder Schild.

Ancilla, ae, f. 1. *szolgálóledny, szolgáló*, eine Dienstmagd, Magd, das Mensch.

Ancillāris, e, 3. *szolgálói*; *szolgálóleányi*; einer Dienstmagd zugehörig.

Ancillor, ātus sum, āri, 1. *szolgáló-ként szolgálni*; dienen als Magd. 2) *mindenben tetszésére lenni, kedvét keresni*; dienen, beförderlich seyn, zu Willen seyn.

Ancillŭla, ae, f. 1. *szolgálótska*; Dienstmädchen, Aufwärterinn.

Ancīllus, a, um, Ovis ancilla; *otthon nevelt vagy tartott juh*; Schaf, das zu Hause auferzogen worden ist.

Ancĭpes, pĭtis, o, i. q. Anceps.

Ancīsus, a, um, *körülnyirt*; umschnitten.

Ancon, ōnis, m. 3. *könyök, könyöktsont*; der Ellenbogen, der Knochen am Ellenbogen. 2) Ancones in parietibus; *a' fal szegletei*; die Ecken in den Wänden. 3) *ivóedény*; ein Trinkgeschirr. 4) *a' nagy karos szék hdta*; die Lehne an einem Großvaterstuhl. 5) *akasztó horog*; der Haaken um etwas aufzuhängen.

Ancōna, ae, f. urbs maritima Italiae.

Ancŏra, ae, f. 1. *vasmatska*; der Anker. Ancoram jacere, figere, vel pangere, Ovid. *vasmatskát vetni, kivetni a' vasmatskát*; Anker werfen. Ancoram tollere; *felszedni a' vasmatskát*; Anker lichten. A. solvere; *felszedni, az az, elmenni*; lichten, fortgehen. A. praecidere; *elvagdalni a' köteleit*; kappen, 2) Trop. *menedék, reménység*; die Zuflucht, Hoffnung.

Ancŏrālis, ale, 3. *vasmatskához való, vasmatskán lévő*; zum Anker gehörig, daran befindlich. Hinc ancorale; *vasmatskakötél*; Ankertau.

Ancŏrārius, a, um, i. q. ancoralis.

Ancus, i, m. *szolga*; Diener. 2) Adject. *görbekezü vagy karú*; krummarmig, der den Arm nicht ausstrecken kann. 3) Nom. pr. Virorum, ut; Ancus Martius etc.

Ancyle, es, et Ancyla, ae, f. 1. *térdhuj-*

tás; das Biegen des Knies. 2) tag-zsugorodás; das Zusammenziehen der Nerven, oder Krümmung der Glieder durch den Krampf.

Ancyra, ae, f. 1. urbs primaria in Galatia vel Gallograecia, hodie, Angora.

Andalūsia, ae, f. 1. provincia Hispaniae. 2) Andalusia nova, regio in America meridionali.

Andegavi, orum, populi in Gallia, in hodierna provincia Anjou dicta.

Andēlus, i, f. 2. urbs Hispaniae, hodie: Pampelona.

Andēna, ae, f. 1. vasmatska a' tűzhelyen; Feuerbock, worauf das Holz lieget.

Andes, ium, i. q. Andegavi. Caes. 2) Andes, is, f. pagus ad Mantuam patria Virgilii, hodie: Pierola, hinc Andinus, a, um, v. gr. cantus, etc.

Andrachne, es, f. portsin; ein Kraut, Portulak.

Andrēas, ae, m. 1. Nom. pr. Virorum. Andrās; Andreas.

Andria, ae, f 1. nomen fabulae vel comoediae Terentii. 2) Nom. pr. feminae.

Andrīcus, i, famulus et mancipium Ciceronis.

Andrīclus, i, m. Ciliciae mons.

Andrŏclus, i, m. 2. Dacus servus, Romae in circo maximo agnitus, a leone, cujus pedem vulneratum aliquando curaverat in silvis.

Andrŏgynes, ae, kétnemű, férjfileány, férjfiaszszony; ein Mannweib.

Andrŏgynus, i, m. 2. kétnemű, férjfi és leány egyszersmind; ein Zwitter, Hermaphrodit.

Andrŏmăche, es, et Andromacha, ae, f. 1. uxor Hectoris.

Andron; ōnis, m. 3. folyosó, általjáró; ein Gang zwischen zwey Wänden oder Höfen des Hauses.

Andrŏnīcus, i, m. 2. Livius Andronicus, a' legelső Romai nézőjáték író és játszó; der erste römische Schauspieldichter und Schauspieler.

Andrŏnītis, idis, f. 3. a' Görögöknél a' háznak az a' része vagy osztálja, mellyben a' férjfiak laktak; der Theil des Hauses bey den Griechen, worin die Mannspersonen sich befanden.

Andropogon, tis, m. 3. fenyer, élesmosófű; das Bartgras.

Andros et Andrus, i. f. 2. insula in mari Aegaeo.

Andrŏsăces, mükörts; Mannsharnisch, Mannsschild, ein bitteres Kraut.

Ănĕmŏne, es, f. kökörtsin; Anemone, Windröschen.

Ănēthum, i, n. 2. kapor; Dill.

Anfractuōsus (Amfr.), a, um, tekervényes, kanyargó, katskaringos; voll Krümmung, Umwege.

Anfractus (Amfr.) a, um, meggörbitett, meghajtott; gekrümmt, gebogen. Anfractum, i, n. 2. görbeség, hajlás; die Krümmung.

Anfractus (Amfr.) us, m. 4. meghajtás, összvehajtás, egymásra hajtás; meggörbités, horgasitás; Umbrechung, Umbiegung, Krümmung. 2) az út fordúlása, tekeredése: die Krümmung des Weges. 3) Trop. szószaporitás, kerengő beszed; nagy feneket kerités valaminek; Weitschweifigkeiten im Reden, Umweg im Reden.

Angăria, ae, f. 1. úri szolgálat, úrszolgálat; der Frohndienst. 2) fizetés meghatározott ideje; der Zahlungstermin. 3) a' fizetésnek bizonyos része. p. o. egy fertály esztendőre, vagy egy hónapra; die Besoldung, z. B. auf ein Viertel Jahr oder auf einen Monath.

Angĕlica, ae, f. 1. angyélika, angyalfű; die Angelika.

Angĕlicus, a, um, angyali; englisch.

Angĕlus, i, m. 2. követ, küldött; ein Gesandter, Bothe. 2) angyal; ein Engel.

Angīna, ae, f. 1. torokgyék, megtilezsedése és bédagadása a' toroknak; Entzündung des Schlundes, Bräune. 2) szorongattatás; die Angst, Qual.

Angiportus, us, m. 4 et Angiportum, i, 2. szoros köz, keskeny útzátska; ein enges Gäßchen.

Angli, orum, Angolyszász, Alsó Németországban; die Angeln, ein Volk in Niederdeutschland, neben den Sachsen. 2) Anglusok; die Engländer.

Ănglia, ae, f. 1. Anglia; England.

Anglicānus et Anglicus, a, um, Angliai, Anglus; Englandisch.

Anglus, i. m. 2. Anglus; ein Engländer.

Ango, anxi, ĕre, 3. v. gr. guttur; szűkitni, összveszoritni; enge machen, zusammen drücken. 2) szorongatni.

gyötreni; ängstigen, peinigen. Se angere, vel angi, v. gr. animo vel animi, de re, vel re; *gyötrődni*, *tűnődni*, *epekedni*, *emésztődni*, sich ängsten, sich sehr bekümmern.

Angor, ōris, m. 3. *a' toroknak összeszorulása*, *bédagadása*; das Zusammendrücken der Kehle, das Würgen. 2) *nehezen lehegés*, *fúladozás*; der Zufall, da man mit Mühe Athem hohlt. 3) *epekedés*, *gyötrődés*, *emésztődés*, *tűnődés*, *szorongattatás*; die Angst.

Angvicomus, a, um, *kigyóhajú*; schlangenhaarig.

Angvĭcŭlus, i. m. 2. *kigyótska*, *kis kigyó*; kleine Schlange.

Anguĭfer, a, um, *kigyós*, *kigyókat hordozó*; *egy égi jel vagy tsillagzat*; Schlangen tragend, das Gestirn, der Schlangenmann, Schlangenträger.

Anguĭgĕna, ae f. 1. *kigyótól származott*; Schlangenkind, von einer Schlange geboren.

Anguilla, ae, f. 1. *angolna*; der Aal.

Anguĭnĕus, a, um, *kigyóból való*; aus oder von Schlangen. 2) *kigyóformájú*; Schlangen ähnlich.

Anguinus, a, um, i. q. anguineus.

Anguipes, ĕdis, *kigyólábú*; *p. o. Gigások*; schlangenfüßig, so heißen die Giganten.

Anguis, is, c. 3. *kigyó*: eine Schlange. 2) *sárkány nevű égi tsillagzat*; ein Gestirn, sonst Draco genannt. 3) Met. *valami veszedelmes dolog*; etwas Gefährliches. V. gr. Aliquid cane pejus et angve vitare; *valamit minden módon kerülni*; etwas auf das sorgfältigste meiden, Latet angvis in herba, Virg.

Anguĭtĕneus, tis, vide: Angvifer.

Angŭlāris, e, v. gr. lapis; *szegletre való*, *szegleten lévő*; *p. o. szegletkő*: was man an eine Ecke setzt oder dort befindlich, z. B. ein Eckstein. 2) *szegletes*; eckig, winkelig.

Angŭlatim, Adv. *szegletről szegletre*, *zugról zugra*; von Winkel zu Winkel, von Ecke zu Ecke.

Angŭlatus, a, um, *szegletes*; eckig.

Angulo, āre, 1. *szegletre venni vagy tsinálni*; winkelig oder eckig machen.

Angŭlŭlus, i, m. 2. *szegletetske*; Eckchen, Winkelchen.

Angŭlus, i, m. 2. *szeglet*; *belsőszeglet*, *zugoly*, *zug*; der Winkel. 2) *szeglet*, *külső szeglet*; die Ecke. 3) Met. *zugoly*, *búvó hely*, *sut*, *kuszkó*; ein dunkler einsamer Ort, ein Winkel.

Anguste, Adv. v. gr. sedere; *szorosan*; enge, knapp. 2) *szűken*, *szűkön*; knapp, enge, sparsam, in geringem Vorrathe; frumentum angustius provenerat. 3) *röviden*, *rövideden*, *szókéméllve*; knapp in Worten, kurz, mager, nicht ausführlich, nicht mit Reichthum des Ausdrucks. 4) *nehezen*, *nagy ügyel bajjal*; knapp, i. e. mit genauer Noth; v. gr. transportare milites.

Angustĭa, ae, f. 1. *szorosság*, *szoros vagy szűk volta*, *p. o. a' helynek*; die Enge. 2) *rövidség*; die Enge, Kürze. Angustia temporis; *az idő rövidsége*; die Kürze der Zeit. 3) *szükség*; *szűk volta*, *p. o. az életnek*, *eleségnek*; der knappe Zustand, oder die Noth wegen des Mangels, der Mangel, die Armuth. 4) *nehézség*, *bajos állapot*; Schwierigkeit bey etwas. 5) *általjában*; *szükség*, *baj*, *szorúltság*, *nyomorúság*: überhaupt Noth, Verlegenheit. In angustiis esse, in angustias adduci; *megszorúlni*, *szorúltságra jutni*; in Noth oder Verlegenheit gerathen.

Angustĭtas, i. q. angustia.

Angusto, āvi, ātum, āre, 1. *szűkre tsinálni*; enge machen. 2) *összeszorítni*, *szorítni*; einschränken, enger oder knapper machen.

Angustus, a, um, v. gr. pons, iter; *szűk*, *keskeny*, *szoros*; enge, schmal, nicht geräumig. 2) *szűk*, *kevés*, *szoros*, *rövid*, *p. o. idő*, eng, knapp, eingeschränkt, kurz. In angustum deducere; *rövidre összeszorítni*, ins Enge ziehen. 3) *szűk*, *takarékos*, *kevés*; knapp, spärlich, wenig. Res angustae, res angusta domi; *a' szegénység*, *a' szoros házi környűlállások*; die Armuth, traurige Umstände. 4) v. gr. res; *nyomorúságos*, *megszorult*, *bajos*; mißlich, bedenklich. Res est in angusto; *nagy a' szorúltság*; die Noth ist da. 5) v. gr. animus; *szűk elméjű*, *szegény tehetségű*; klein am Geiste, niedrig denkend.

Ānhēlānter, Adv. *lehegve*; mit Keichen. 2) *kivánva*; sehnlich, begierig.

Ānhēlātĭo, ōnis, f. 3. *lehegés*, *pihegés*;

das Schnauben, Keichen, Plin. 2) *lehellés*; das Athemhohlen.

Ănhēlātor, ōris, m. 3. *pihegő*, *nehezen lehellő*; der schwer Athem hohlt, keicht.

Ănhēlĭtus, us, m. 4. *lehegés*, *nehezen lélekzés*, *fúladozás*; das Schnauben, Keichen. 2) *lehellet*, *lélekzet*; der Athem. 3) *gőz*, *gőzölgés*, *szesz*; der Dunst, die Ausdünstung, der Duft.

Ănhēlo, āvi, ātum, āre, 1. *erősen fúni*, *lehegni*; stark Athem hohlen, schnauben, keichen. 2) *lehelleni*, *lélekzeni*; athmen, Athem hohlen. 3) *kigőzölni*, *gőzölögni*; ausdünsten. 4) aliquid; *valamire vágyni*; nach etwas streben.

Ănhēlus, a, um, *lehegő*; schnaubend, keichend.

Ănĭa, ae, f. 1. Nom. propr. mulieris Romanae.

Ănĭcētum, i, n. 2. *ánizs*; Anies.

Ănĭcŭla, ae, f. 1. *vén asszszonyka*; ein altes Weibchen.

Ănĭcŭlāris, e, *vén asszszonyos*; altweiberisch.

Ănĭen, ēnis, Anĭo, ōnis, m. 3. fluvius Italiae, ad Romam se in Tiberim exonerans.

Ănīgros, i, m. fluvius in Graecia.

Ănīlis, e, *vénaszszonyos*; altweibermäßig, altweiberhaft.

Ănīlĭtas, ātis, f. 3. *vénkor*, *öregkor*, *t. i. az aszszonyoknál*; das hohe Alter eines Frauenzimmers.

Ănīlĭter, Adv. *vénaszszonyi módon*; nach Art der alten Weiber.

Ănĭma, ae, f. 1. *legevő*, *szellő*, *szél*. die Luft, Lüfte, Winde. V. gr. Impellunt animae Thraciae lintea; Horat. 2) *lélekzet*, *lehellet*; der Athem. Animam ducere; *lélekzeni*, *lehelleni*; Athem hohlen, athmen. Anima foetida; *nehéz vagy büdös lehellet*, ein übel riechender Athem. 3) *élet*, *éltető lélek*; das Leben, das thierische Leben. Animam efflare, edere, exspirare, effundere, vel finire; *kiadni a' lelkét*, *meghalni*; sterben. Animam agere; *haldoklani*; in den letzten Zügen liegen. Animam debet; *fülig adós*; er steckt in Schulden. 4) *ember*, *teremtés*, *lélek*; der Mensch, Geschöpf, Seele. Vos, meae carissimae animae! Cic. Egregiae animae, quae sangvine nobis hanc patriam peperere suo. Virg. 5) nonnumquam loco; animus; *lélek*; die Seele. 6) *szag*; der Geruch. O svavis anima. Phaedr. Anima putei, anima fontis, i. e, aqua. Nb. In Dat. animis, loco: animabus, habet Cic.

Ănĭmadversĭo, ōnis, f. 3. *észrevétel*; die Bemerkung. 2) *rávigyázás*, *gondviselés*; die Beobachtung, Aufmerksamkeit. 3) *kissebbités*, *betsmelő szó*: der Tadel. 3) *megbüntetés*; die Bestrafung, Ahndung.

Ănĭmadversor, ōris, m. 3. *észrevevő*, *sajditó*; ein Bemerker, Beobachter.

Ănĭmadverto, tĕre, 3. (animum adverto) rem, vel ad aliquid; *rávigyázni*, *gondjának lenni*, *vagy gondot viselni valamire*; seine Gedanken wohin richten, aufmerken, Achtung geben. 2) *gondolni*, *vagy gondjának lenni valamire*, *p. o. a' dologra*, *hogy valami végre hajtódjék*; darauf denken, z. B. etwas zu thun. 3) *észrevenni*; bemerken, wahrnehmen, beobachten. 4) *vigyázni*, *felvigyázni*; Achtung geben. 5) v. gr. in aliquem; *megbüntetni*, *fenyiteni*, *megfenyitni*; strafen, ahnden.

Ănĭmal, is, n. 3. *élő teremtés*, *teremtett állat*; jedes belebte Geschöpf, ein lebendiges Geschöpf. 2) *állat*; das Thier.

Ănĭmālcŭlum, i. n. 2. *állatotska*; ein Thierchen.

Animālis, e, 3. *levegő*, *levegőből álló*; aus Luft bestehend. 2) *élő*, *éltető*, *eleven*; lebend, ein Leben habend. Res animalis; *eleven állat*; ein lebendes Geschöpf. 3) dii animales, *emberekből lett istenek*; Götter Menschenseelen.

Ănĭmālĭtas, ātis, f. 3. *állatiság*; das thierische Wesen.)(

Ănĭmālĭter, Adv. *állati módon*; thierisch.

Ănĭmans, āntis, o. 3. *élő teremtés*, *teremtett állat*; ein jedes lebendige Geschöpf. 2) *állat*; das Thier.

Ănĭmātĭo, ōnis. f. 3. *lelkesités*, *elevenités*; Belebung, Beseelung.

Ănĭmātor, ōris, m. 3. *elevenitő*, *lelkesitő*; der beseelt.

Ănĭmātrix, ĭcis, f. 3. *elevenitő*, *lelkesitő*; die belebt, beseelt.

Ănĭmātus, us, m. 4. *elevenités*, *élet*; Belebung, das Leben.

Ănĭmātus, a, um. *lelkesitett*; beseelt. 2) *indúlattal viseltető*; gesinnet. Male animatus erga aliquem, Svet.

Cic. *nem jó, vagy roszsz indúlattal viseltető valaki eránt*; übel gegen einen gesinnt. 3) *feleleveni-tett, megfrissitett*; erfrischt. 4) *bátoritott, bátorittatván*; muthig, aufgemuntert.

Ănimitus, Adv. *szivesen*; herzlich, von Herzen.

Ănĭmo, āvi, ātum, āre, v. gr. aliquem; *elevenitni, elevenséget vagy életet adni*; beleben, ein Leben geben. Hinc: animatus, a, um. 2) *indúlatot gerjeszteni benne, vagy adni belé*; gesinnt machen, eine Gesinnung einflößen. 3) *bátoritni, éleszteni*; muthig machen, Muth einflößen. 4) *ingerleni, boszszantani*; zornig machen. 5) *élni, élő lenni*; belebt seyn.

Ănĭmōse, Adv. *bátran, bátor szivvel*; voll Muth, muthig, herzhaft, ohne Furcht.

Ănĭmōsĭtas, ātis, f. 3. *bátorság, merészség, bátorszivűség*; Herzhaftigkeit, Muthigkeit, Heftigkeit der Seele.

Ănĭmōsus, a, um, *bátor*; beherzt, muthvoll, herzhaft. 2) *merész*; kühn, verwegen. 3) *erőszakos*; heftig. Euri animosi; *erőszakos szelek*; heftige Winde. 4) *ettől*: anima; *eleven, elevenséggel teljes*; belebt, voll Leben.

Ănĭmŭla, ae, f. 1. Dimin. *lelketske, kitsiny lélek*; das Seelchen.

Ănĭmŭlus, i, m. 2. v. gr. mi animule, *lelketském!* mein Herzchen.

Ănĭmus, i, m. 2. *lélek, áltajában az ember lelke, a' testnek ellenébe tétetve*; die Seele überhaupt, dem Körper entgegen gesetzt. 2) *lélek, az az, ész, elme, a' gondolkozó, figyelmező és itélő lélek*; die Seele, in so fern sie denkt, urtheilt, schließt, der Verstand; Animum ad rem adtendere: *elméjét a' dologra fordítni*; seine Gedanken auf etwas richten. Animo complecti; *elméjével megfogni, elgondolni, felérni eszével, vagy észszel*; sich vorstellen, denken. Animus est in patinis; *a' tálban az esze, az evésen jár az esze*; sein Sinn steht auf Essen. 3) *gondolkozás mód, érzés, indúlat*; die Denkungsart, Gesinnung. Quo animo inter nos simus; *minémű indúlattal légyünk*; wie wir gesinnt seyen. 4) *ész, lélek*; der Geist, die Seele. Magnus et excelsus animus; Cic. *nagyra termett lélek, felséges ész*; ein hoher Geist. Altitudo animi; *a' lélek nagysága*; die Seelengröße. 5) *emlékezet*; das Gedächtniß. Ex animo effluere; *elfelejtődni, kiesni az eszéből*; vergessen werden. 6) *lélek, és ennek akaró, nem akaró indúlatja, p. o. akarat, szándék*; die Seele, in so fern sie etwas will oder nicht will, empfindsam ist oder nicht, Neigung, Abneigung hat, Wille, Vorhaben. Est mihi in animo, Cic. vel Habeo in animo, Cic. vel Induxi in animo, Cic. *feltettem magamban, szándékom*: ich bin Willens z. B. etwas zu thun. 7) *sziv, indúlat, kivánság*; Herz, Neigung, Begierde; precor ex animo, Cic. *szivemből kivánom*; ich wünsche es vom Herzen. Ex animo gratulor; *szivemből örvendek*; ich wünsche von Herzen Glück. Tollere animos; *elkevélyedni*; stolz werden. Vincere animum, Cic. *meggyőzni indúlatját, győzödelmeskedni indúlatján, elnyomni kivánságát*; seine Neigung überwinden. 8) *kedv, bátorság, sziv valamire*; der Muth, die Herzhaftigkeit, Courage, das Herz. Animum facere alicui, Cic. *neki bátoritni valakit*; einem Muth machen. Animis cadere; *eltsüggedni*; den Muth sinken lassen. 9) *kedv, jó kedv valamire, múlatság*; die Lust, das Vergnügen. Animi causa; *múlatságbol, múlatságnak okáért, jó kedvemből*; zum Vergnügen, zur Lust. Fert animus; *kedvem van hozzá*: ich habe Lust. 10) *természet, természeti tulajdonság*; die Natur, natürliche Beschaffenheit. Exuerint sylvestrem animum, (i. e. arbores) Virg.

Ănīsĭa, ae, f. *Ens városa Austriában*; die Stadt Ens in Oberösterreich.

Ănīsum, i, n. 2. *ánizs*; Anies.

Anna, ae, f. 1. Anna, *Bélus lednya, Dido királyné testvérje*; des Belus Tochter, der Dido Schwester. 2) *Anna, aszszonyi keresztnév*; die Anna, Anne.

Annaeus, i. m. 2. cognomen Senecae.

Annālis, *esztendei, esztendeig tartó*; jährlich, ein Jahr dauernd. 2) *esztendei, esztendőt illető*; die Jahre betreffend. 3) *esztendőket előadó, vagy magában foglaló*; die Jahre in sich enthaltend; liber annalis; *krónika, korkönyv*. Jahrbuch, Chro-

nik; annalis sc. liber, Cic. Plur. annales (sc. libri) *krónikák, korkönyvek*; Jahrbücher, Chroniken.

Annārius, a, um, idem, quod annalis.

Annascŏr, Annavigo, i. q. Agnascor, Adnavigo.

Anne, *valyon nem é?* ob nicht, ob denn nicht; vide: An.

Annecto, i. q. adnecto.

Annellus, i, m. 2. (annulus), *gyűrűtske*; ein kleiner Ring.

Annexio, Annexus, us, v. Adnex.

Annexus, a, um, v. Adnexus.

Annĭbal, vel Hannĭbal, ălis, Hamilcaris filius, insignis belli dux Carthaginiensium.

Anniculus, a, um, *esztendős, egy esztendős*; jährig, von einem Jahre, einjährig.

Annĭfer, a, um, *egész esztendőt által termő*; das ganze Jahr hindurch (Früchte) tragend.

Annihilo, vide: Adnihilo.

Annīsus, us, vide: Adnisus.

Annĭus, a, um, cognomen familiae Romanae, v. gr. Annius Milo.

Annĭversārie, Adv. *esztendőnként, minden esztendőben*; alle Jahre.

Annĭversārius, a, um, *esztendőnkéntvaló, minden esztendőben előforduló*; was alle Jahre geschieht, alljährlich, was jährlich kommt, alljährlich.

Annixus, us, vide: Adnisus.

Anno, āre, 1. vide: Adno.

Annominatio, i. q. Agnominatio.

Annon, an non? v. gr. an non dixi? Terent. *nem megmondtamé?* habe ich es denn nicht gesagt? 2) i. q. vel non, nec ne; *vagy nem*; oder nicht.

Annōna, ae, f. 1. *termés, élet termése, esztendei gabonatermés, gabona, élet*; der jährliche Ertrag der Felder, das Getreide; difficultas annonae, Cic. *szűk termés, gabonabéli szűkség*; Getreidenoth; annonae caritas, Cic. *drágaság, élet vagy gabonabéli drágaság*; Theuerung. 2) *az élet vagy gabona árra*; der Getreidepreis, Marktpreis; annonae carietas, Cic. *az életnek vagy gabonának külömböző árra*; der ungleiche Preis des Getreides. Annonam levare; *lejjebb vinni vagy leszállítni az élet árrát*; den Getreidepreis vermindern. 3) *eleség, élelemre eltett eleség*; der Vorrath an Lebensmitteln, z. B. an Getreide.

Annōnārius, a, um, *eleséget illető, eleségbéli*; das Proviant, oder Lebensmittel-Vorrath betreffend. 2) Subst. ii, n. 2. *eleségre ügyelő*; der Proviantmeister.

Annōsĭtas, atis, f. 3. *korosság*, das Alter von vielen Jahren.

Annōsus, a, um, *koros, idős*; von vielen Jahren, bejahrt.

Annōtāmentum, Annōtātĭo, Annōtātiuncŭla, Annōtātor, Annotātus, Annoto; etc. vide: Adnot. etc.

Annōtinus, a, um, *esztendős*, einjährig.

Annŭālis, e, 1. *esztendős*; jährig. 2) *esztendőnkéntvaló*; jährlich.

Annularis, Annulus, etc. vide: Anularis.

Annŭmĕratio, Annŭmero, Annuntiatio, Annuntiator, Annuntio, Annuntius, vide: Adn.

Annuo, vide: Adnuo.

Annus, i, m. 2. *esztendő, év*; das Jahr; annos natus 27 (sc. ante), *huszonhét esztendős*: 27 Jahre alt. Quartum annum ago et octogesimum, Cic. *most nyoltzvannégy esztendős vagyok*; bin vier und achtzig Jahre alt, stehe im 84 Jahre; centum complevit annos, Cic. *éppen száz esztendőt ért vagy élt*; ist völlig 100 Jahre alt geworden. In annum; *egy esztendőre*; auf ein Jahr. Ad annum; *jövő esztendőre*; übers Jahr. Anno ineunte; *az esztendő elején*; *az esztendő kezdetével*; zu Anfang des Jahres. Annus intercalaris, bis sextilis; *szökőesztendő*; ein Schaltjahr. Annus lunaris; *egy hónap*; ein Monath. 2) *az esztendő részei*; die Jahrszeit. Annus formosissimus; *tavasz, kikelet*; der Frühling. Annus hibernus; *tél*; der Winter. 3) *élet ideje, kor*; das Alter, die Lebenszeit. 4) *esztendei termés*; was in einem Jahre wächst, der Jahrwuchs.

Annuto, Annutrio, vide: Adn.

Annŭus, a, um, *esztendei, esztendeigvaló, esztendeig tartó*; jährig, ein Jahr während oder dauernd. 2) *esztendőnkéntvaló, esztendei*; jährlich, was alle Jahre geschieht.

Ānōdina, Anodyna, ōrum, n. 2. plur. *fájdalomenyhítő és álomhozó szerek vagy orvosságok*; Arzeneyen, die den Schmerz lindern und den Schlaf befördern, Schlaftränke.

Anōdīnus, Anodynus, a, um, *fájdalomenyhitő*; schmerzstillend.

Anōmălia, ae, f. 1. *nem egyezés*; Unähnlichkeit, Ungleichheit, Anomalie.

Anōmălus, a, um, *nem egyező, regulátlan*; ungleich, nicht übereinkommend, irregulär.

Anonis, is, f. i. q. Ononis.

Anōnymus, *nevetlen*; unbenannt, ohne Nahmen.

Anōrmis, e, Adj. *rendetlen*; ohne Ordnung, ohne alles Maß.

Anquiro, sīvi, situm, rĕre, 3. (an et quaero) *kitanulni*; erforschen. 2) *felkeresni*; aufsuchen. 3) *törvényesen megvizsgáltatni*; eine gerichtliche Untersuchung anstellen. 4) v. gr. aliquem de aliqua re anquirere; *valakit bévádolni*; einen wegen einer Sache anklagen.

Anquīsīte, Adv. *szorgosan, szorgalommal*; sorgfältig; anquisitius, Comp.

Anquīsītio, ōnis, f. 3. *bévádolás*; die Anklage.

Anquīsitus, a, um, *bévádolt*; angeklagt; vide: Anquiro.

Ansa, ae, f. 1. *füle, p. o. az edénynek, nyele, p. a. a' lábosnak*; der Henkel, Griff, Handhabe, z. B. eines Geschirres; *alkalmatosság, inditó ok valamire*; die Veranlassung, Gelegenheit.

Ansātus, a, um, *fogantós, füles*; mit Handhaben oder Henkeln versehen.

Anser, is, m, 3. *lúd*; die Gans. Anser mas; *gúnár*: der Ganser.

Anserсŭlus, i, m. *liba*; ein Gänschen.

Ansĕrnus, a, um, *lúd, lúdas*; die Gänse betreffend, dahin gehörig, von Gänsen. Adeps anserinus; *lúd zsír*; Gänsefett. Pulmentum anserinum; *lúdas kása*; junge Gans mit Brey.

Ansībărīum, et Ansībūrīum, ĭi, n. 2. *Osnabruga, város*; Osnabrück.

Ansŭla, ae, f. 1. *fületske, nyeletske*; ein kleiner Griff oder Henkel.

Anta, ae, f. 1. *ajtófelek*; das Thürgestelle.

Antae, ārum, f. 1. *ajtófél, ajtófelek*; die Seiten an einer Thüre, Thürgestelle.

Antāgōnista, ae, m. 1. *ellenfél, ellenkező társ*; Widerstreiter, Widersacher.

Antagŏras, ae, m. Nom. pr. poetae non ignobilis.

Antāmoebaeus, i, m. 2. *ollyan öt szótagból álló szó a' versben, mellynek a' két első és vegső szótagja rövid, a' többi hosszú, minémű ez*: mānīfēstārĕt; gewisses Versglied von fünf Sylben, davon die zwey ersten und die letzte kurz, die mittlern zwey aber lang sind.

Antănaclăsis, is, f. 3. *egy szónak kétértelemben való vevése*, v. gr. veniam ad vos, si mihi Senatus det veniam; wenn eben dasselbe Wort auch in einer andern Bedeutung genommen wird.

Antandros, Antandrus, i, f. 2. urbs Mysiae.

Antarctĭcus, a, um, v. gr. polus; *déli*; südlich.

Antāsthmătĭca, ōrum, n. sc. remedia; *nehezen lehellés vagy fúladozás ellen való orvosságok*; Arzeneymittel, welche wider den schweren Athem dienen.

Ante, Praepos. cum Accusat. 1) *előtt, t. i. idő előtt*; vor, von der Zeit; ante tempus, Cic. ante diem; Ovid. *időnap előtt, az ideje előtt*; vor der Zeit: multo ante noctem; *jóval a' beestveledés előtt*; lange vor der Nacht: ante me; *előttem, az az, az én időm előtt*; *p. o. élt*; vor mir, vor meiner Zeit. 2) *eleibe, elejbe, vagy elibe*; vor: ante oculos meos; *szemeim eleibe*; mir vor die Augen: venite ante Imperatorem. Auct. ad Her. 3) locum designat; *előtt*; vor. Ante pedes; *a' lába előtt*; vor seinen Füssen: ante oculos meos; *a' szemeim előtt*; vor meinen Augen. 4) dignitatem designat; *előtt, felett*; vor, über: Ille mihi ante alios carissimus; *ő nekem legkedvesebb, t. i. mások felett*; er ist mir über alle lieb. Ante omnia; *mindenek felett*; vor allen Dingen, vorzüglich. 5) Adverb. temporis, loco: antea; *az előtt*; zuvor: Multo ante, multis annis ante; *sokkal az előtt, sok esztendőkkel az előtt*; lange zuvor, viele Jahre zuvor: Paulo ante; *kevéssel vagy kevés idővel az előtt*; kurz vorher. 6) ante, quam; *elébb, mint, vagy minekelőtte*; eher als, vorher, ehe; veniam ante, quam —; *elébb eljövök, mint* ; ich komme eher, als —. 7) apud Poëtas, loco: ante actus, praeteritus; v. gr. Neque enim ignari sumus ante malorum, i. e. prae-

teritorum malorum. Virg. 8) Nb. ante diem, loco: die. V. gr. ante quem diem iturus. Caes. i. e. quo die. Ante diem tertium Calendas Decembres, i. e. die tertio.

Antĕa, Adv. *azelőtt*; vorher; antea quam; *minekelőtte*, *mig*; zuvor, ehe.

Antĕactus, a, um, (Anteago), loco; ante actus; *ezelőtti*, *ezelőtt való*, *ez előtt*; zuvor vollbracht. Vita anteacta; *az előtt való* (*eddigvaló*) *élete*; der vorher geführte Lebenswandel.

Antĕambulo, ōnis, m. 3. *előljáró*; der Vorgänger, Vorläufer.

Antĕcănis, is, vel Antecanem; *a' Procyon nevű tsillagzat*; ein Gestirn, der kleine Hund genannt.

Antĕcăpio, vel Ante capio, cepi, captum, căpĕre, 3. *előre elvenni*, *elfoglalni*; zuvor wegnehmen. Pontem antecapere; *a' hidat előre elfoglalni*, *t. i. az ellenség elől*; sich der Brücke bemächtigen, ehe der Feind kommt. 2) *megelőzni*, *elébb oda menni*, *elébb hozzájutni*: vorkommen, zuvorkommen, vorher bekommen.

Antĕcăptio, ōnis, f. 3. *előre elfoglalás*, *megelőzés valamiben*; die Voreinnehmung, das Vorkommen.

Antĕcăptus, a, um, *előre elfoglalt*; zuvor eingenommen.

Antecedens, tis, o. 3. *előlálló*, *megelőző*, *elébbvaló*; zuerst stehend, vorhergehend.

Antĕcēdo, cessi, cessum, cēdĕre, 3. cum Dat. et Accus. aliquem, vel alicui; *megelőzni valamit*, *elébbvaló lenni*; vorgehen, vorhergehen. Hoc antecedit; *ez elébb való*, *ez az első*; dieß geht vor. 2) v. gr. aliqua re; *felyűlmúlni*, *megelőzni*; übertreffen, vorgehen. 3) antecedere alicui vel aliquem aetate; *idősebb lenni másnál*, *vagy mint más valaki*; älter seyn als der andere. 4) v. gr. pretio; *betsesebb*, *vagy nagyobb betsű lenni*, *többet érni*; mehr werth seyn.

Antĕcellens, tis, o. 3. *igen derék*, *igen jeles*; vortrefflich.

Antĕcello, cellui, cellĕre, 3. *elébbvaló vagy jelesebb lenni*, *derekabb lenni*; Vorzüge oder einen Vorzug haben. 2) aliquem aliqua re, it. in aliqua re; *felyűlmúlni*, *feljűlhaladni*, *megelőzni*; übertreffen, z. B. einen in einer Sache.

Antĕceptus, a, um, id. qu. Antecaptus.

Antĕcessio, ōnis, f. 3. *megelőzés*, *előljárás*; die Vorhergehung.

Antĕcessor, ōris, m. 3. *előljáró*, *a' ki elől jár*, *megy*, *lovagol*, *'s a' t.* der vorher geht, fährt, reitet rc. 2) *törvénytanító Professor*; *neveztettek igy az Apostolok is*; ein Lehrer oder Professor des Rechts, Cod. Justin. auch die Apostel heissen so, Tertull. 3) *valakit a' hivatalban megelőzött*, *az ez előtt volt*; ein Vorgänger im Amte. V. gr. antecessor meus; *az előttem volt —*, *p. o. Professor*, *Predikátor*, *Biró*, *'s a' t.* mein Vorgänger.

Antĕcessus, us, m. 4. in antecessum; *előre*, *p. o. adni*, *felvenni*, *'s a' t.* im voraus, z. B., geben, bekommen.

Antĕcoena, ae, f. 1. vel, Antĕcoenium, ĭi, n. 2. *ozsonna*; das Vesperbrod, der Jausen.

Antĕcurro, ĕre, *előre futni*; vorher laufen.

Antĕcursor, ōris, m. 3. *előrefutó*, *előljáró*; ein Vorläufer.

Antĕdico, vel Ante dico, xi, ctum, dīcĕre; *előre megmondani*; vorher sagen.

Antĕĕo, ivi, īre, 4. aliquem, v. gr. equo, vehiculo; *előtte menni*, *előre menni előtte*, *megelőzni*; vorgehen, vorhergehen, vorangehen. 2) aliquem re, vel alicui; *felyűlmúlni*, *felyűlhaladni*; vorgehen, übertreffen. 3) *megelőzni valamit*; zuvorkommen. 4) *ellentállani*, *ellene szegezni magát*; widerstehen: v. gr. Anteire auctoritati parentis. Tac. 5) *előre tudni*; vorher wissen.

Antĕfăcio, fēci, factum, făcĕre, 3. *előre megtselekedni*; vorher thun.

Antĕfactum, i, n. 2. *előbbeni tett*, *előretett*; vorher geschehen.

Antĕfĕro, vel Ante fero, tŭli, lātum, fĕrre, 3. *előre vinni*, *előlvinni*; vorher tragen, damit vorangehen. 2) aliquem alicui, rem alicui rei; *eleibe tenni*, *feljebb vagy többre betsülni*, *p. o. valakinél valakit*; vorziehen, einem einen vorziehen. 2) Anteferre aliquid consilio; *valamit tanátsadással megelőzni*; einem Dinge mit Rathe zuvorkom-

men. 4) *előre véghez vinni*; voraus thun.

Antefigo, xi, xum, figĕre, 3. *eleibe szegezni, vagy fügeszteni*; vor etwas heften oder befestigen.

Antēfixa, ae, f. 1. *az épület legkijjebb álló oszlopa*; die vorderste Säule eines Gebäudes.

Antēfixum, i, n. 2. *a' házfedelek közül kinyúló tsatornák végén a' sárkányfő*; Drachenkopf, der an die Dachrinnen gemacht wird.

Antegĕnĭtālis, e, *a' születés előtt való*; vor der Geburt.

Antĕgĕstum, i, n. 2. *az előtt tett, vagy viselt, véghezvitt*; eine Sache, die vorher gethan worden ist, vorher geschehen.

Antĕgrĕdĭor, essus sum, grĕdi, 3. *előtte menni*; vorher gehen.)(

Antĕgressus, a, um, *előre ment*; vorhergegangen.

Antĕhābĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. cum Dat. *feljebb vagy nagyobbra betsülni, eleibe tenni*; höher halten, werther schätzen, vorziehen.

Antĕhac, Adv. *ezelőtt*; vor diesem, vor dieser Zeit.

Anteidea, id. qu. antea, *azelőtt*; vorher.

Antĕjŭgi, ōrum, m. scil. equi; *a' gyeplőre vagy előre fogott lovak*; die vordern Pferde am Wagen.

Antĕlātus, a, um, *többre betsült, eleibe tett*; vorgezogen.

Antĕlŏgĭum, i, n. 2. *előbeszéd, előszó, előljáró beszéd*; die Vorrede.

Antĕlŏquĭum, ii, n. 2. *előbeszéd*; die Vorrede. 2) *az első szó, az első szóra való juss*; das Vorherreden, das Recht zuerst zu reden.

Antĕlūcānus, a, um, *hajnali, jókor reggeli*; vor Tage, was vor Tage geschieht.

Antĕlūcĭus et Antĕlūcŭlus, a, um, idem quod antelucanus. Hinc anteluculo, sc. tempore; *hajnalban, jókor reggel, virradtakor*; vor Tage.

Antĕlūdĭum, i. n. 2. *a' játék kezdete, kezdőjáték, előjáték*; das Vorspiel.

Ante mala, i. e. mala praeterita.

Antĕmĕrĭdiālis, e, *délelőtti, délelőttvaló*; vormittägig.

Antĕmĕrīdĭānus, a, um, *délelőttvaló, délelőtti*; vormittägig.

Antĕmissus, a, um, *előre küldetett*; vorher geschickt.

Antĕmitto, si, sum, tĕre, 3. *előre küldeni*; vorher oder voraus schicken.

Antemna, vide: Antenna.

Antemnae, arum, f. 1. urbs Sabinorum in Italia.

Antĕmūrāle, is, n. 3. *mejjfal, mejjvédő*: die Vormauer, Brustwehr.

Antĕmūrānus, a, um, i. e. ante murum.

Antenna, vel Antemna, ae, f. 1. *vitorlarúd*; die Segelstange oder Rah.

Antēnor, ŏris, m. 3. Trojanus fuit, patriam prodidisse existimatus; quia et legatos qui propter Helenam venerant, suscepit hospitio, et Ulyssem habitu falso cognitum non indicavit. Hinc Venetiam venit, urbemque in ea condidit Antenoream primo dictam; postea Patavium.

Antĕnuptĭālis, e, *menyegző előttvaló*; vorhochzeitlich.

Antĕoccŭpātio, *megelőzés*; das Zuvorkommen.

Antĕpaenultĭmus, a, um, *harmadik végről*; der Dritte vor dem Letzten.

Antĕpagmentum, i, n. 2. *az épitésben tzirdda, ékesség*; in der Baukunst, vielleicht alles, was vorn am Gebäude angebracht wird, es sey zum Schmucke oder zur Befestigung, Bekleidung.

Antĕpăro, āre; *előre késziteni*; vorbereiten.

Antĕpartus, a, um, *előre szerzett vagy nyert*; vorher erworben.

Antĕpendŭlus, a, um, *előtte függő*; vorhängend.

Antĕpēnultimus, vide: Antepaenultimus.

Antĕpes, ĕdis, m. 3. *elsőláb*; der Vorderfuß.

Antĕpīlānus, i, Antepilani apud Romanos, milites qui ante Pilanes, i. e. Triarios dimicarunt.

Antepollĕo, ēre, 2. *többet érni, felyül múlni*; mehr vermögen, übertreffen.

Antĕpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *előltenni, a' többinek eleibe tenni*; vor oder voran setzen oder stellen. 2) v. gr. prandium alicui; *feltenni, eleibe tenni p. o. valakinek az ételt*; vorsetzen, z. B. zum Essen. 3) *eleibe tenni, feljebb betsülni, valaminél v. mint valamit mást*; vorsetzen, vorziehen. Amicitiam rebus omnibus anteponere; Cic. *a' barátságot mindennél fel-*

jebb betsülni; die Freundschaft über Alles hochschätzen.

Antĕpŏtens, tis, *igen tehetős vagy hatalmas*: vorzüglich, vermögend.

Antĕquam, Adv. *minekelőtte*; ehe als.

Antērīdes, Plur. vide: Anteris.

Ântĕrĭor, ōris, *az elsőbb*, *az elől levő vagy álló*: der Vordere. 2) *az előbbeni*: der Vorige.

Antĕris ĭdis, f 3. *ellentámasz*; die Gegenstütze, Strobepfeiler.

Antĕrius, Adv. *előbb*, *jobban előre*; weiter hervor, eher.

Antĕros, ōtis, m. 3 *amethist neme*; eine Art Amethyst. 2) filius Martis et Veneris.

Antes, ĭum, m. pl. *sor*, *rend*, *p. o. a' szőlőtők rendjei*; die Reihen, z. B. der Weinstöcke.

Antĕsignānus, i, m. 2. *a' zászló előtt menő*, *zászlóvédő*; vor der Fahne hergehend. 2) *magát megkülömböztetett*; ein Ausgezeichneter.

Antĕsto, Antisto, ĕti, āre, *elől állani*; voranstehen. 2) *kitetszeni vagy kilátszani a' többi közül*, *kimutatni magát*; hervor ragen, sich hervorthun. 3) alicui vel aliquem; *felyűl haladni*, *felyűlmúlni*; übertreffen.

Antēstor, ātus sum, āri, 1. *tanúnak hívni*, *tanúbizonyságúl hívni*; zum Zeugen anrufen.

Antĕvĕnio, ēni, entum, īre, 4. aliquem, alicui; *megelőzni valakit*; einem zuvorkommen. 2) *felyűlhaladni*, *felyűlmúlni*; übertreffen.

Anteversĭo, ōnis, f 3. *megelőzés*; das Zuvorkommen.

Antĕverto, ti, sum, ĕre, 3. *elölmenni*, *előre menni*; voraus oder voran gehen. 2) v. gr. rem, v. alicui; *megelőzni*, *a' dolgot*, *vagy valakit valamiben*; zuvorkommen. 3) *feljebb betsülni*, *többre betsülni*; vorziehen.

Antĕvŏlo, āre, *elől repülni*; voran fliegen.

Anthĕmis, ĭdis, f 3. *montika*, *imelyfű*; die wilde Chamille.

Anthēra, ae, f. 1. *porhon*, *tsék*, *porzó*, *t. i. a' virágok hímszálain*; der Staubbeutel.

Anthericum, i, n. 2. *hölye*; die Zaunblume.

Anthŏlŏgĭa, orum, plur. *bokrétafűzés*, *virágszedés*; die Blumenlese.

Anthŏres, is, m. 3. Nom. pr. Viri.

Ânthes, i, m. Nom. pr. filii Nestoris. 2) *virág*, *virágzás*; die Blüthe. 3) *rozmarinvirág*; Rosmarinblüthe.

Anthoxanthum, i, n. 2. *kéthimpázsit*; das Ruchgras.

Anthrăcĭnus, a, um, *szénfekete*, *ollyan fekete mint a' szén*: kohlschwarz.

Anthrax, ăcis, m. 3. *holtszén*, *szén*; die Kohlen. 2) *pokolvar*; ein fressendes Geschwür.

Anthrōpŏmorphĭtae, ārum, plur. *eretnek*, *a' kik az Istent emberi formában képzelték és úgy ábrázolták le*; Ketzer, die sich Gott als einen Menschen vorstellten.

Anthrōpŏphăgi, plur *emberevők*; *így neveztek Scythiában egy népet*; Menschenfresser; so heißen Völker, z. B. in Scythien.

Anthyllis, ĭdis, f. 3. *szapúka*, *nyúlherefű*; das Wollkraut, ein Kraut, der Feldcypresse ähnlich.

Ânthypnŏtĭcus, a, um, Remedia anthypnotica; *álomûző szerek*; Arzneymittel, welche den Schlaf vertreiben.

Ântĭae, ārum f. 1. plur. *vakaró*, *lóvakaró*; der Roßkamm.

Ântĭbăsis, is, f. 3. *ágas*, *istáp*; Stütze, Säule, etwas zu halten.

Ântĭca, ae, f. 1. (scil. janua); *külső ajtó*, *vendég ajtó*; die Vorderthür. 2) (scil. pars); *ez első része valaminek*, *az eleje*; der Vordertheil.

Ântĭcărdĭum, ii, n. 2. *mejjűreg*; fleischerne weiche Höhle unter der Brust.

Ântĭcăsus, ĭi, m. 2. Mons Seleuciae.

Antĭcătĕgŏrĭa, ae, f. 1. *viszontpanasz*, *ellenvád*; Gegenklage.

Antĭcăto, ōnis, m 3. Liber Caesaris contra Catonem.

Ântĭchīr, idem quod Pollex.

Antĭchrēsis, is, f. 3. *zálog a' költsön adott pénzért*; Pfand für ein geliehenes Geld.

Ântĭchrīstĭānus, a, um, *keresztyénnel ellenkező*; widerchristisch.

Antichristus, i, m, o. 2. *antikrisztus*, *Krisztus ellensége*; der Antichrist bey Kirchenvätern.

Antichthŏnes, um, i. q. antipodes. Plin.

Antĭcipātĭo, ōnis, f. 3. *megelőzés*; das Zuvorkommen, der Vorbegriff von einer Sache, ehe man sie durch Unterricht kennt.

Anticipatus, a, um, *előre elvett*, v.

elfoglalt, *megelőzött*; vorausgenommen, zuvorgekommen.

Anticipo, āvi, ātum, āre, 1. *előre elvenni vagy felvenni*; vorausnehmen oder empfangen. 2) *megelőzni*; zuvorkommen, vorherkommen. 3) *meghaladni*, *felyűlmúlni*; übertreffen.

Anticlĕa, ae, f. 1. mater Ulyssis.

Anticnēmĭum, ĭi, n. 2. *lábél*, *láb éle*; das mittlere oder vordere Theil des Schienbeins, wo kein Fleisch ist.

Anticum, i, n. 2. Obsol. idem quod Janua.

Anticus, a, um, *az első*, *elől vagy elölről való*; der (die, das) vordere. 2) pars antica; *az eleje*, *v. első része*; der Vordertheil.

Antĭcyra, ae, f. 1. urbs in Phocis. 2) insula in mari Aegaeo, ubi auctore Plinio, Helleborus (*húnyor*, Nieswurz) in copia provenit et tutissime sumitur. Unde quoties insanum hominem significare voluerunt, Anticyra egere scribunt.

Antidactylus, i. e. Dactylus inversus, v. gr. lĕgĕrēnt.

Āntĭdōrum, i, n. 2. *ajándék viszszonozása*; ein Gegengeschenk.

Āntĭdŏsis, is, f. 3. idem q. Retributio, *viszszonozás*; die Wiedervergeltung.

Āntĭdŏto, āre, *méregölőt*, *v. méreg ellenvalót adni bé*; Gegengift geben.

Āntĭdŏtum, i, n. Antĭdŏtus, i, f. 2. *ellenkező orvosság*; das Gegenmittel, die Gegenarzney. 2) *méregölő*; *méregellenvaló*; das Gegengift.

Āntĭfēbrīlis, e, Adject. *hidegellelés ellen való*; das wider die Fieber streitet, und hilft.

Āntĭgonēa, ae, f. 1. urbs Asiae ab Antigono exstructa.

Āntĭgŏnus, i, m. 2. Nom. propr. regis Macedoniae. 2) Aliorum Virorum.

Āntigraphĕus, ĕi, m. 2. *másoló író*, *valaminek mássát író*; ein Rechenschreiber, Gegenschreiber, Copist.

Āntĭgrăphum, i, n. 2. *más*, *mássa vagy párja valamelly írásnak*; eine Abschrift, Copie, Gegenschrift.

Antilegŏmĕna, ōrum, n. 2. *ellenmondások*; das Widersprechen, Widerreden.

Āntĭlĭae, ārum, f. 1. vel Antillae; *az Antilli szigetek napnyúgoti Indiában a' közép Amérikai tengeröbölben feküsznek*; Inseln, welche vor Amerika, dem Isthmus gegenüber liegen.

Antĭlĭbănus, i, mons Phoeniciae e regione Libani montis.

Antĭlŏchus, i, m. 2. filius Nestoris.

Āntĭlŏgĭa, ae, f. 1. *ellenmondás*; die Widersprechung.

Āntĭlŏquus, i, m. 2. *ellenmondó*; ein Widersprecher.

Āntĭmēlum, i, n, 2. *natragulya*; der Alraun. Atropa mandragora. L.

Āntĭmōnĭum, ĭi, n. 2. *piskoltz*; Spießglas.

Āntĭnaūlum, i, n. 2. *hajóvám*; Schiffzoll.

Āntĭnŏmĭa, ae, f. 1. *törvényellenkezés*; *két törvény egymással való ellenkezése*; Widerstreit der Gesetze.

Āntĭnŏus, i, m. 2. Nom. pr. Virorum.

Antĭŏchēnus, a, um, *Antiochiából való*, *'s a' t.* Antiochisch.

Antĭŏchēus, a, um, *Antiochust illető*; Antiochisch.

Antĭŏchĭa, Antiochēa, ae, f. 1. urbs, Syriae caput. 2) nomen aliarum urbium.

Antĭŏchus, i, m. 2 Nom. pr. regum Syriae, 2) philosophi Academici nomen.

Āntĭpāpa, ae, m. 1. *ellenpápa*, *két választott Pápa*; Gegenpapst, wenn einer wider den andern erwählet ist.

Āntĭpārĭes, ĕtis, m. 1. *ellenfal*, *ellenzőfal*; eine Gegenwand.

Āntĭpāter, tri, m. 2. Nom. pr. illustrium virorum.

Antĭpăthes, is, f. 3. *fekete drága kő neme*; eine Gattung des Edelgesteins.

Antĭpăthĭa, ae, f. 1. *természeti idegenség*, *ellenkezés*, *ellenkező természet*, *ellenérzés*; Abneigung, eine natürliche Widerwärtigkeit zwey Sachen gegen einander.

Āntĭpătris, ĭdis, f. 3. urbs Palestinae.

Āntĭpēgmăta, um, n. 2. *tzirádák*, *p. o. az ajtókon*; Zierathen an Thüren.

Āntĭphănes, is, m. 2. Nom. pr. Virorum.

Āntĭphărmăcum, i, n. 2. *méregölő*; Arzeney wider den Gift.

Antĭpherna, ōrum, *móring*; Gegengeschenk, das der Bräutigam der Braut gegen das zugebrachte Heirathsgut (dos) gibt.

Āntiphon, ōntis, m. 3. celebris orator Atheniensis.

Āntĭphōna, ōrum, n. et ae, f. 1. *páros éneklés*, *váltogató éneklés*; Gegengesang zweyer Personen oder zweyer Chöre.

Antĭphōnĭa, ae, f. 1. *váltogatva való éneklés*; Wechselgesang, da ein Chor um das andere singt.

Antiphŏnus, i, m. 2. filius Priami et Hecubae.

Antīphrăsis, is, f 3. *ellenkező értelmű szó*, *p. o.* Parcae, quia non parcunt; ein Wort, welches das Gegentheil anzeigt, z. B. Bellum, quia non est bellum. (artig).

Antĭphrătes, ae, m. i. q. Antipathes.

Antiphus, i, m. idem q. Antiphonus.

Antĭpŏdes, um, pl. m. *földalatt járók*, *alattunk a' föld tulsó szinén lakók*; die Gegenfüßler. 2) Trop. *rendetlen vagy viszszafordult életet elő emberek*; unordentliche Leute, die aus Tag Nacht, und aus Nacht Tag machen.

Antiptōsis, is, f. 3. Fig. in Syntaxi, cum unus Casus pro alio ponitur.

Antĭpyrgus, i, f. 2. urbs Marmaricae, regionis Africanae.

Antīquārĭus, a, um, *régiség drúló*; sich mit Alterthümern beschäftigend.

Antĭquārĭus, ĭi, m. 2. *régiségáros*; ein Antiquarbuchhändler.

Antīquātio, ōnis, f. 3. v. gr. poenae; *eltörlés*, *megsemmisités*; die Cassirung, Aufhebung.

Antīque, Adv. *régi módon*; alt, nach alter ehemabliger Art. 2) *régen*, *régentén*; vor Alters, vor alten Zeiten.

Antīquitas, ātis, f. 3. *régiség*, *p. o.* *régi idő*, *régi dolog*, *história*, *emberek*, *'s a' t.* das Alterthum, das ist: ehemablige Zeit, Sache, Geschichte, Menschen u. s. w. 2) Antiquitates, um, plur. *régi idők történet könyvei*: Geschichtsbücher alter Zeiten. 3) *régi jámborság és egyenesség*: die alte Rechtschaffenheit und Redlichkeit.

Antīquitus, Adv. *régen*, *régentén*, *hajdan*; vor Alters, in den alten Zeiten, ehemahls.

Antīquo, āvi, ātum, āre, 1. *régi mód szerént tsinálni*; nach der alten Mode machen. 2) v. gr. legem; *eltörleni*, *elrontani*; verwerfen, cassiren, aufheben.

Antīquus, a, um, v. gr. historia, oppidum, genus vel familia, it. homines, mores, scripta etc., *régi*, *hajdani*; alt, ehemahlig. 2) v. gr. annus, vinum; *ó*. *p. o.* *ó esztendő*, *ó bor*; alt, z. B. das alte Jahr, alter Wein. 3) *egyenes szivű*; aufrichtig. Adolescens antiquis moribus; *jámbor erköltsű ifjú*; ein Jüngling von einem redlichen Charakter. 4) *nagy*, *nevezetes*, *hires*, *különös*, *'s a' t.* groß, berühmt, vorzüglich, wichtig u. s. w. 5) antiquior dies, i. e. proxime superior. Comp. Antiquior, ius, Superl. Antiquissimus. Nihil mihi antiquius, vel, Antiquissima mihi cura est; *legfőbb gondom az*; ist meine größte Sorge, mir ist sehr viel daran gelegen.

Antirrhīnum, i, n. 2. *pintyő*, *gyujtovány*; Löwenmaul.

Antīscii, *ellenárnyékúk*; Gegenschattige, i. e. deren Schatten dem unserigen entgegen ist.

Antīspastĭcum metrum, i. e. pedibus antispastis consistens.

Antīspāstus pes; *ollyan négy fogású verstag*, *mellynek az első és utolsó fogása rövid a' két középső hoszszú*; ein Fuß von vier Sylben, davon die erste und letzte kurz, die beyden mittleren aber lang sind.

Antīlla, ae, f. 1. urbs in insula Lesbo.

Antissa, ae, f. 1. urbs ibidem sita.

Antīssiŏdōrum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Auxerres.

Antistes, ĭtis, c. 3. *felvigyázó*, *gondviselő*, *igazgató*, *p. o.* *valamelly intézet igazgatója vagy feje*; der Vorsteher, Aufseher. 2) v. gr. templi, sacrorum, deorum; *a' papok*, *főpap*, *'s a' t.* der Priester, Oberpriester u. s. w. 3) *tanult mester valamiben*, *különös esmerője valaminek*; ein Meister in etwas, vorzüglicher Kenner.

Antisthĕnes, is, m. 3. Philosophus Socraticus, praeceptor Diogenis.

Antistĭta, ae, f. 1. *főpapné*; eine Priesterinn.

Antisto, vide: Antesto.

Antitaŭrus, i, m. 2. mons e regione montis Tauri.

Antitēsium, ĭi, n. 2. *széles vagy keserűlapu*, *bojtorján*; große Kletten. Arctium Lappa L.

Antithălămus, i, m. 2. *külső szoba*, *pitvarszoba*; das Vorzimmer, die Vorkammer.

Antithĕsis, is, f. 3. *ellenző vagy ellenvető mondás*; der Gegensatz. 2) *betű feltserélés*, *p. o.* olli, *e' helyett* illi; wenn ein Buchstabe statt des andern steht, z. B. olli st. illi.

Antithĕton, i, n. 2. Antithĕta, *ellenző vagy ellenvető mondások a' beszédben*; Gegensätze z. B. in einer Rede.

Antitypum, i, n. et Antitypus, i. m. 2. *eredeti kép*, *mustra*, *exemplár*, *az eredeti dolog*; das Gegenbild, Urbild, Muster, Exemplar, Original.

Antium, ĭi, n. 2. urbs in Latio.

Antizōnes, um, m. plur. *ellenkező zónák lakosi*; Völker, die in unterschiedenen Zonen oder Weltgegenden wohnen.

Antlia, ae, f. 1. *ürítő eszköz, szerszám, vagy erőmiv*; Werkzeug zum Schöpfen, Schöpfer, Pumpe. Antlia pneumatica; *levegő ürítő*; eine Luftpumpe.

Antōnĭānus, a, um, *Antóniusi*, *Antoniust illető*, *'s a' t.* it. *Antali*; Antonisch, i. e. einen Antonius betreffend, von ihm herrührend oder benannt.

Antōnīnus, i, m. 2. Nom. pr. aliquot regum.

Antōnĭus, a, um, *Antoniusi*; *Antónius Romai familia nevezete volt*; Antonisch. Antonius war eine römische Familienbenennung.

Antonius ĭi, Nom. pr. 1) M. Antonius celebris orator ante Ciceronem. 2) C. Antonius, collega Ciceronis in Consulatu. 3) M. Antonius, Triumvir, Ciceroni inimicissimus. 4) *Antal*; Anton.

Antōnŏmăsĭa, ae, f. 1. *mikor valakinek tulajdon neve helyett közönséges nevet adunk*, *p. o. Kárthágó elpusztítója, az az*: Scipio; wenn man st. des Nominis proprii ein Nomen commune setzt, z. B. eversor Carthaginis st. Scipio.

Antrum, i, n. 2. *barlang*; Höhle, Grotte.

Antvĕrpĭa, ae, f. 1. *Antverpia*, *város Brabantziában*; die Stadt Antwerpen.

Ānūbis, is, et ĭdis, m. deus Aegyptiorum, capite canino.

Ānŭlāris (Annul.), e, *gyűrűs*, *gyűrűt illető*; den Ring betreffend; Digitus anularis; *nevendékúj*; der Goldfinger.

Ānŭlārĭus (Annul.), a, um, *gyűrűt illető*, *azzal foglalatoskodó*; die Ringe oder Siegelringe betreffend, damit sich beschäftigend.

Ānŭlārĭus, ĭi, m. 2. *gyűrűmíves*, *petsétnyomó gyűrű tsináló*; der Ringe oder Siegelringe macht.

Ānŭlātus (Annul.), a, um, *gyűrűs*; mit einem Ringe versehen, geschmückt.

Ānŭlus, vel Annŭlus, i, m. 2. *gyűrű*, *petsétnyomó gyűrű*; ein Ring, Fingerring, besonders zum Siegeln, Siegelring. 2) *akármelly gyűrűforma karika*; ein Ringel.

Ānus, i, m. 2. *alfel*, *segg*; der Hintere.

Ānus, us, f. 4. *vén aszszony*, *öreg aszszony*; ein altes Weib. 2) *régi*, *vén*; alt, uralt; Charta anus; *igen régi vén írás*; eine uralte Schrift.

Anxie, Adv. *töprenkedve*, *epekedve*, *szorongattatások között*; ängstlich, bekümmert, sorgfältig.

Anxĭĕtas, ātis, f. 3. *szorongattatás*; die Ängstlichkeit. 2) *töprenkedés*, *epekedés. búslakodás*; die Angst, der Kummer, die Sorge.

Anxĭfer, a, um, *szorongató*; Angst bringend.

Anxĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. anxietas.

Anxĭus, a, um, *szorongató*; ängstlich. 2) *töprenkedő*, *epekedő*, *búslakodó*; angstvoll, ängstlich, bekümmert. 3) *terhes*, *bajos*; beschwerlich. 4) anxius esse; *törődni*, *hányni vetni az eszét*; sich bekümmern. Res habet me anxium; *azon búsúlok*; das macht mir viel Kummer und Sorge.

Ānytus, i, m. 2. orator Atheniensis, qui Socratem accusabat. Anyti reus, i. e. Socrates, Horat.

Āŏnĭa, ae, f. 1. i. e. Beotia.

Āŏnĭdes, ae, m. i. e. Beotus, ex Beotia.

Āŏnĭus, a, um, i. e. Beoticus, a, um.

Āornos, vel Aornus, i, f. 2. immania saxa Indiae. 2) urbs in Epiro.

Āŏrsi, ōrum, m. 2. plur. populi ad Tanaim fluvium habitantes.

Āŏrta, ae, f. 1. scil. Arteria, *nagy szőköér*, *a' szívnek bal tsöje*; große Pulsader, linke Herzröhre in dem Leibe.

Aōus, i, fluvius Illyriae prope ad Illyriam.

Āpăcĭ, ōrum, m. plur. Populi in Aethiopia sub Aegypto.

Āpăge, Apage te! *takarodj*! *távozz! hord el magad!* mache dich fort! geh! weg mit dir!

Āpăgĭte! *takarodjatok!* packet euch!

Apăgma, ătis, n. 3. *tsonttörés*; Beinbruch.

Ăpăla ŏva, *hig*, *v.* *lágy tojás*; weiche Eyer.

Ăpălar, et Apalare, is. n. 3. *lábos*, *lapos rátotta sütő lábos*; ein Rein.

Ăpăltus, i, et us, m. 4. *kiárendálás*; die Vermiethung. Appaltator, ōris, m. 3. *árendáló*, *árendás*; ein Pächter, Miethmann.

Ăpălus, a, um, *gyenge*, *lágy*, *hig*; weich, linde.

Ăpānăgium, ii, n. 2. i. e. Fundi attributi junioribus ad sustentationem: quia Germanis jam antiquissimis temporibus utile videbatur bona relinqui apud unum, eumque primogenitum, qui vero apanet reliquos. Unde habes vocis derivationem.

Ăpăno, āre, *tartani*, *táplálni*; speisen, unterhalten. Apanator, ōris, m. 3. *tápláló*, *mást tartó*: ein Speiser.

Ăparctĭas, ae, m. 1. i. q. boreas, *éjszaki szél*; Nordwind.

Aparīne, es, f. 1. *ragadály*, *ragadó galaj*: Klebkraut (Galium Aparine L.)

Ăpătĕ ĭcus, a, um, *ravasz*, *rászedő*; betrieglich, falsch.

Ăpăthes, e, Adj. *indúlatlan*, *indúlattalan*: frey von Leidenschaften, und fühllos gegen alles.

Apăthīa, ae, f. 1. *indulatlanság*, *indúlattalanság*: die Affectenlosigkeit.

Apător, *atyátlan*; ohne Vater.

Ăpătres, um, m. plur. *talált gyermekek*, *atyátlanok*; Findelkinder, Kinder die ihre Väter nicht wissen.

Apatūrum, i, n. 2. templum Veneris.

Ăpĕcŭla, ae, f. 1. i. q. Apicula.

Ăpēlĭōtes, ae, m. 1. *keleti szél*; Ostwind.

Apella, ae, m. 1. *környűlmetszett*; beschnitten. 2) Nom. pr. Judaei.

Apelles, is, m. 3. celebris pictor, tempore Alexandri Magni. Hinc: Apelleus, a, um; *Apellesi*; Apellisch.

Ăpenninĭcŏla, ae, c. *az Apennin hegy lakosa*; Bewohner des Apennin.

Ăpennīnus, i. m. 2. *hegy Olaszországban*; ein Gebirge in Italien.

Ăpēpsĭa, ae, f. 1. *nememésztése a' gyomornak*; Unverdaulichkeit des Magens.

Ăper, apri, m. 2. *vad disznó*; ein wildes Schwein. 2) *egy hal neve*; ein Fisch. 3) *Római vezeték név*; ein römischer Zunahme.

Ăpĕrimĕtrus, a, um, *megmérhetetlen*; unermeßlich.

Ăpĕrio, erui, ertum, īre, 4. v. gr. ostium, cistam, os; *megnyitni*, *kinyitni*, *felnyitni*, *kitárni*, *p. o. az ajtót*; öffnen, eröffnen, aufmachen, aufthun. Literas aperire; *feltörni*, *felszakasztani*, *vagy felbontani a' levelet*; den Brief erbrechen, aufmachen. 2) v. gr. viam, occasionem, etc. *nyitni*, *kezdeni*, *szerezni*; öffnen, eröffnen, verschaffen. Ludum aperire; *oskolát állitni*; eine Schule anlegen. 3) *felfedezni*, *kinyilatkoztatni*, *p. o. valami dolgot*, *titkot*, *'s a' t.* entdecken, bekannt machen.

Aperire animum; *felfedezni szándékát*; *szivét kitárni*; seine Gesinnungen entdecken, sein Herz eröffnen. 4) *felfedni*, *kitakarni*, *mutatni valamit*; aufdecken, entblößen, sichtbar machen. Aperire caput; *levenni a' süvegét vagy kalapját*: das Haupt entblößen, den Hut abnehmen. 5) *megmagyarázni*, *kitalálni*, erklären, errathen. Aperire aenygma; *megfejteni vagy kitalálni a' tatálós mesét*; das Räthsel auflösen, erklären. 6) *megsebesitni*; verwunden. 7) *felvágni*, *felbontani*, *p. o. a' testet*, *fekélyt*, *'s a' t.* öffnen, schneiden.

Aperte, Adv. *nyilván*; öffentlich, offenbar. Apertius, apertissime, Cic. 2) *nyilt szivvel*, *egyenesen*, *magyarán*; offenherzig.

Ăpertĭo, ōnis, f. 3. *felnyitás*, *megnyitás*, *kinyitás*; die Eröffnung; vide: Aperio.

Ăperto, are, i. q. aperio.

Ăpertum, i. n. 2. *nyilván való dolog*, *szem előtt lévő*; was offen und vor den Augen liegt. In apertum proferre; *közönségessé vagy nyilvánvalóvá tenni*, *kihirdetni*; etwas kund machen. In aperto est, i. e. facile est. Tac. *könnyű dolog*; es ist leicht.

Ăpertūra, ae, f. 1. *nyilás*, *hézag*, *üresség*; die Öffnung. 2. i. qu. Apertio.

Apertus, a, um, *nyitva lévő*, *megnyitott*, *kinyitott*, *nyilt*, *kitárt*; offen, geöffnet. 2) *felnyitott*, *felszakasztott*, *felbontott*, *feltört*, *p. o. levél*; aufgemacht, aufgebrochen, geöffnet, z. B. Brief. 3) *kitakartt*, *felfedett*, *nyilván való*; aufgedeckt, entblößt, sichtbar. 4) *kinyilatkoztatott*, *felfedezett*, *p. o. titok*; entdeckt, bekannt gemacht. Res aperta; *nyilván való vagy tudva való dolog*; eine bekannte Sache, offenbar. Animus

apertus *egyenes, nyilt sziv*; ein offenherziges Gemüth, Offenherzigkeit. In aperto. Liv. *a' szabad ég alatt*; im Freyen. 5) apertum coelum; *tiszta kiderült ég*; heiterer Himmel. Mare apertum; *a' sík tenger*; das weite Meer. 6) *nyiltszivü, egyenes szivü*; offenherzig, aufrichtig. Vide et apertum, i. n.

Ăpēsus, i. m. 2. nomen montis; hinc: Apesuntius scil. Jupiter.

Ăpex, ăpĭcis, m. 3. *tetej, hegy, teteje, hegye, vagy tsútsa valaminek*; das Höchste eines jeden Dinges, der oberste Theil, besonders wenn er spitzig ist. Apex montis; *a' hegy teteje vagy tsúttsa*; die Spitze des Berges. 2) Apicem imponere; *végre hajtani, végezni*; eine Sache vollenden. 3) *a' madár búbja, bóbitája*, it. *taréja*; der Schopf, it. der Kamm der Vögel. 4) *húzás, vagy pont a' betük felett*; der Accent oder Punkt auf den Buchstaben. 5) *a' sisak taréja*; der oberste Theil des Helms. 6) *süveg, kalap, turbán*; die Mütze, der Hut, der Turban. Apex Flaminum. 7) Trop. *ékessége valaminek*; die Zierde. Apex senectutis est auctoritas, Cic. *az öreg kornak legföbb ékessége a' tekintet*; die höchste Zierde des Alters ist das Ansehen.

Ăpexăbo, ōnis, m. 3. *véres hurka*; eine Blutwurst. 2) *gömbötz*; eine Plunze.

Aphăca, ae, f. 1. *vad lentse*; eine Plattwicke, Vogelwicke.

Aphaēa, scil. Diana.

Aphaērēma, ătis, m. 3. *dara, darakása*; eine Art Gries.

Aphaērĕsis, is, f. 3. Fig. Gramm. i. e. omissio primae literae vel syllabae vocis, v. gr. lauda, loco: alauda.

Ăphăreus, ei et ĕos, rex Messeniorum, pater Lyncei. 2) Centaurus.

Ăphĕdăntes, um, m. plur. Populi in Molossia.

Ăphĕdas, ae, m. 1. Nom. pr. regis Molossorum.

Ăphĕtae, ārum, f. 1. plur. urbs Magnesia.

Ăphĕtērĭa, ōrum, n. 2. plur. *korlátok*; Schranken.

Ăphidna, ae, f. 1. oppidum prope ad Athenas.

Ăphōnĭa, ae, f. 1. *megnémulás, szónak elállása*; die Sprachlosigkeit, Stillstehung der Rede.

Ăphŏrīsmus, i, m. 2. *rövid tanulmány, oktató szabás*; ein kurzgefaßter Lehrsatz. Aphorismi Hippocratis; *Hippokrates egésség fenntartására irt szabásai*; kurze Regeln von der Menschen Gesundheit und dergleichen.

Ăphŏrīstĭce, Adverb. *rövid szabásokba foglalva*; in kurzen Sätzen begriffen.

Ăphrăctum, i, n. 2. et Aphractus, i, m. *tsónak, ladik*; unbedecktes, ringfertiges, leichtes Rennschiff, Nachen.

Ăphren, ēnis, n, 3. idem quod Cicuta.

Aphrŏdīsĭa, orum, *Vénus innepe*; Fest der Venus.

Ăphrŏdīsĭum, ĭi, n. 2. urbs Africae in Numidia. 2) Alias Promontorium Crucis, in Hispania.

Ăphrŏdīsĭus, a, um, v. gr. jusjurandum; *hijjábavaló esküvés*; ein eitler Schwur.

Ăphrŏdīte, es, f. 1. Nom. propr. Veneris. 2) *bujaság*; die Geilheit.

Ăphrŏgăle, ae, f. 1. i. q. Cremor lactis; *téjfel*; Milchram.

Aphronĭtrum, i, n. 2. *salétrom hab, v. tajték*; Salpeterschaum.

Ăphrŏsĕlēnītes, ae, m. 1. *tükörgipsz*; das Frauenèis, Marienglas, Spaat.

Ăphrŏsĕlīnus, i. m. 2. *tükörkö*; Spießglas, Sperglas, Spiegelstein.

Ăpthae, arum, f. 1. *szájhójagzás, gyermeki nyavalya*; die sogenannten Schwämme im Munde.

Ăphya, ae, Aphye, es, f. *apró halak*; kleine Fische; alias Apua.

Ăphytăcōra, ae, f. 1. Electri species. 2) *borostyánkö, v. agát neme*; eine, Art Bernstein.

Ăpĭa, ae. f. 1. *körtvélyfa neme*; gewisse Gattung eines Birnbaums.

Ăpĭăcon, ĭ, n. 2. *fodros kaposzta*; Kraußkohl.

Ăpĭānus, a, um, apis, z. B. uva, Plin ab: apis, v. gr. uva; *muskotály szölö*; Muscateller. 2) Apiana; *szekfü* die Chamille.

Apĭārĭum, ĭi, n. 2. *méhkas, köpü*; ein Bienenstock. 2) *méhes, méheskert*; der Bienenstand. 3) *raj, rajméh*; ein Bienenschwarm.

Ăpĭārĭus, a, um (apis), *méhes, méhekkel bánó, 's a' t.* sich mit Bienen beschäftigend, dahin gehörig.

Ăpĭārĭus, ĭi, m. 2. *méhész*; ein Bienenwärter.

Apiaster, stri, m. 2. Merops Apiaster;

piripió gyurgyalag; der Innenwolf, Bienenfresser.
Ăpĭastrum, i, n. 2. *méhfű*; die Melisse. Melissa, L. Melisse, Varr.
Ăpĭātus, a, um, v. gr. mensa, *iromba, tarka*; getöpfelt, tüpfelig.
Ăpĭcātus, a, um, (apex) i. e. apice instructus, a, um, vide: Apex.
Apices, um, m. pl. *levelek, levelezések*; die Briefschaften.
Ăpīcĭus, ĭi, *egy tobzódó Római ember neve*; ein verschwenderischer üppiger Römer. 2) Trop. *nyalánk*; ein Leckermaul.
Ăpĭcŭla, ae, f. 1. *méhetske*; ein Bienchen.
Ăpīcus, a, um, *gyapjatlan*; ohne Wolle.
Ăpĭdănus, i, m. 2. fluvius Thessaliae.
Ăpīna, ae, f. 1. oppidum vile in Apulia. 2) Apinae, arum, pl. *alávalóság*; Possen, Lapalien.
Ăpĭnārius, ii, m. 2. *hijábavaló fetsegő*; ein unnützer Plauderer.
Ăpĭon, ōnis, m. 3. celebris Grammaticus. 2) Nom. pr. Regum et aliorum Virorum.
Ăpĭos, ĭi, m. 2. *földi mogyoró, mogyorós bükkön*; die Erdnuß. Lathyrus tuberosus. L.
Ăpīrīa, ae, f. 1. *tapasztalatlanság*; die Unerfahrenheit.
Apis, is, f. 3. *méh*; die Biene. Plur. Genit. apium, et apum.
Ăpis, is, et ĭdis, m. 3. rex Aegyptiorum, quem illi post mortem in forma bovis venerabantur.
Apisco, loco adipisco, i. e. adipiscor.
Ăpiscor, aptus sum, apisci, Obsol. v. gr. mare; *elérni, odajútni*; erreichen. 2) *által látni, megérteni*, einsehen. 3) *találni, megnyerni*; finden, erlangen.
Apĭum, ĭi. n. 2. 1) Apium Petroselinum; *petrezselyem*; die Petersilie. 2) Apium graveolens; *zeller*; die Zellerie. 3) *borostyán*; Epheu, Eppich. Apio indiget; *haldlán van*; er liegt todt krank.
Aplūda v. Appluda, ae, f. 1 *kaláha, t. i. az élet v. gabona tokja, ondó, t. i. a' köles tokja*, die Hülse des Getreides. 2) *korpa*; die Kleyen.
Aplustre, is, et Aplustrum, i, n. *tzifra vitorla zászló a' hajó farán*; eine kleine Flagge am Hintertheile des Schiffes.

Ăpnoēa, ae, f. 1. *fuladozás*; die Beraubung des Athems.
Ăpo, ĕre, i. q. Compesco.
Ăpŏcălypsis, is, f. 3. *titok felfedés; mennyei jelenés*; die Enthüllung, Offenbarung.
Ăpŏcha, ae, f. 1. *nyugtatóirás, quietantia, megesmerőirás a' felvett pénz felől*; die Quittung, die der Gläubiger gibt, daß er bezahlt sey.
Ăpŏcho, āre, *nyugtatóirást adni*; Quittung geben.
Ăpŏclāsma, ătis, n. 3. *tsonttöres*; der Beinbruch.
Ăpŏcŏpe, *szó elharapás, szóvég kurtítás*; *p. o. oti, e' h. otii*; wenn hinten an einem Worte etwas weggelassen wird, z. B. *oti* st. *otii*.
Ăpŏcrĭsis, f. *felelet*; die Antwort.
Ăpocryphus, a, um, v. gr. liber; *p. o. ollyan könyv, mellynek a' szerzője nem tudatik vagy bizonytalan*; z. B. ein Buch von einem unbekannten Verfasser.
Ăpŏcynon, v. Apocynum, i, n. 2. *apotzin*; das Apocynum. 2) i. e. Asclepias syriaca, L. *pamut krepin*; die Seidenpflanze, Schwalbenwurz.
Ăpŏdăcrytĭcus, a, um, *könny v. könnyü lábbasztó*; was die Thränen erregt.
Apŏdes, um, *lábatlanok, p. o. férgek*; ohne Füße, z. B. Würmer. 2) *hasszárnyatlan halak*; Fische die keine Bauchflossen haben.
Ăpŏdictĭcus, a, um, *nyilvánságos*; was offenbar beweiset; it. *nyilvánságos igaz*; demonstravisch wahr.
Apŏdŏsis, is, f. 3. *következés, következő mondás, állítás, 's a' t.* die Folge, der Nachsatz.
Ăpŏgaeus (Apogēus), a, um, *vidéki*; vom Lande herkommend.
Ăpogrăphum, i, n. 2. *másolás, más, mássa valaminek, másolat*; Abschrift, Copie.
Ăpŏlis, ĭdis, c. *szarándok*; einer der keine Heimath hat, ein Unangesessener. 2) *számkivettetett*; Vertriebener, Verbannter, Verwiesener. 3) Masc. *haramia*; ein Bandit.
Ăpollĭnārius, ii, m. 2. Nom. pr. viri.
Ăpollĭnĕus, a, um, *Apollói*; Apollisch, i. e. den Apollo betreffend, ihm gehörig. Ars Apollinea; *jövendölés*; die Weissagekunst. it. *Orvosi tudomány mestersége*; die Arzneykunst.
Ăpollo, ĭnis, m. alias: Phoebus, Sol,

filius Jovis ex Latona, Musarum Patronus.
Apollōdōrus, i, eloquentiae magister, et praeceptor Augusti.
Apollōnia, ae, f. 1. plurium urbium nomen, in Aetolia, Syria, Thracia, Macedonia etc.
Apollōnis, idis, f. 3. urbs Lydiae.
Apŏlŏgātio, ōnis, f. 3. *rege, mesés költemény*; fabelhafte Erzählung.
Apŏlŏgēticus, a, um, *oltalmazó, mentő*; zur Vertheidigung dienlich.
Apŏlŏgia, ae, f. *mentő beszéd, védszó*, die Vertheidigung, Verantwortung, Schutzrede.
Apologismus, i, m. 2. Idem.
Apŏlŏgus, i, m. 2. *mese, költemény*; ein Mährchen, eine Fabel.
Apŏmĕlis, idis, f. 3. *méhser*; ein aus Honig und Wasser gesottener Trank, Meth.
Apophthegma, ătis, n. 3. *elmés mondás vagy gondolat, elmésség*; ein witziger Spruch oder Gedanke.
Apoplecticus, a, um, *gutaütött, szélütött*; vom Schlage gerührt. 2) *szélütésre hajlandó*; zum Schlage geneigt.
Apoplexia, ae, f. 1, Apoplexis, is, f. 3. *gutaütés, szélütés*; der Schlag, Schlagfluß.
Apŏrio, āre, 1. *elszegényítni, koldús botra juttatni*; einen arm machen, an den Bettelstab bringen.
Apŏron, ri, n. *baj, kétséges dolog*; Streitigkeit, Zweifel, daraus man sich nicht wickeln kann.
Apŏsphāgma, ătis, n. 3. scil. Suile, Schweinsblut, wovon Würste gemacht werden. Plin.
Aposplēnos, i, *rozmaring*; der Rosmarin.
Apŏstāgma, ătis, n. 3. *az első levelése a' megszedett szőlőnek*; die erste und beste Süßigkeit von den Trauben, ehe sie gekeltert werden, der Vorlauf, Vorsprung.
Apostăsia, ae, 1. *hitehagyás, hitesszegés*; der Abfall von der Religion.
Apostăta, ae, m. 1, *hitszegő, hitehagyó* ein Abtrünniger.
Apostăto, āre, 1. *vallását vagy hitét változtatni, elhagyni*; abtrünnig werden.
Apostēma, ătis, n. 3. *kelevény*; ein Geschwür.
Apostŏlātus, us, m. 4. *apostolság*; Apostelamt.
Apostŏlĭcus, a, um, *apostoli*; Apostolisch.
Apostŏlus, i, m. 2. *apostol*; der Apostel. 2) *hiradás, jelentés*; der Bericht.
Apostrŏphe, es, f. 3. *elfordúlás, máshoz fordúlás, t. i. egyszerre a' beszéd közepén*; Wegwendung: ist, wenn der Redner sich mitten im Reden von den Zuhörern weg- und zu jemanden insbesondere wendet und ihn anredet.
Apothēca, ae, f. 1. *éléskamara*; die Vorrathskammer; it. *pintze*; der Keller. 2) *könyves tárház*; die Büchernie-derlage. 3) *patika*; die Apotheke; vide: Pharmacopolium.
Apothecarius, ii, m. 2. vide: Pharmacopola.
Apŏthĕōsis, is, f. 3. *istenités*; die Vergötterung.
Apŏzēma, ae, f. 1. *föttszer, fött orvosság*; gesottener Arzeneytrank.
Apparate, Apparatio, Apparatrix, Apparatus, us, vide: Adparate, Adp. cet.
Apparentia, Appareo, Appario, Apparitio, Apparitor, Apparitura, vide: Adparentia, Adpar. cet.
Appăro, are, vide: Adparo.
Appellatio, Appellativus, Appellator, Appellatorius, Appellito, Appello, āre et ĕre, vide: Adpell.
Appendeo, Appendicium, Appendicula, Appendix, Appendo, Appensor. Appensus, us, vide: Adp.
Appetens, vide: Adpetens.
Appetenter, Appetentia, Appentibilis, Appetisso, Appetitor, Appetitus, us, vide: Adpet.
Appĕto, vide: Adpeto.
Appĭa, ae, f. 1. urbs Phrygiae Magnae: hinc Appianus, Appiani, sc. incolae. 2) Appia gens, inter nobilissimas Romae; vide: Appius.
Appianus, i, m. 2. Nom. pr. historiographus Romanus.
Appĭĕtas, ātis, f. 3. i. e. Appiana nobilitas; Cic.
Appingo, vide: Adpingo.
Appius, a, um, praenomen est gentis Claudiae proprium, et pro nomine hujus gentis usurpatum. Hinc: Via Appia, est a Roma in Campaniam et ad mare usque Brundusium, quam Appius Claudius Consul lapidibus stravit.
Applaudo, Applausor, Applausus, us, vide: Adplaudo.

Applicatio, vide: Adplicatio.
Applicatus, et Applicitus, a, um, vide: Adplicatus, etc.
Applico, vide; Adplico.
Applodo, Apploro, Applosus, a, um, vide: Adplodo, etc.
Appluda, vide: Apluda.
Appluo, Appono, Adpluo, etc.
Apporrigo, Apportatio, Apporto, Apposco, Apposite, Appositio, Appositus, us, vide: Adporrigo etc.
Appositus, a, um, vide: Adpositus.
Appoto, Appotus, a, um, Apprecor, Apprehendo, Apprehensibilis, Apprehensio, vide: Adpoto, etc.
Apprenso, Appretio, Apprime, Apprimo, Apprimus, App robatio, pprobator, vide: Adprenso, etc.
Approbatus, a, um, vide: Adprobatus.
Approbe, Approbo, Approbus, Appromissor, Appromitto, vide: Adpr.
Approno, Appropero, Aporopinquatio, Appropinquo, Appropriatio, Appropno, Approximo, Appugno, vide: Adp.
Appulsus, vide: Adpulsus.
Ăpra, ae, f. 1. *vad emse, emse vad disznó*; ein wildes Schwein, weiblichen Geschlechts, Bache.
Ăprārius, a, um, *vad emsét illétő*, *'s a' t.* die wilden Schweine betreffend.
Ăprīcātio, ōnis, f 3. *sütkölödzés a' napon, vagy a' verőfényen*; der Aufenthalt im Sonnenschein, das Sonnen.
Ăprīcĭtas, ātis, f. 3. diei, *verő fény, a' nap sütése*; wenn die Sonne scheint, Heiterkeit. 2) regionis; *napnak fekvő tájjék*; sonnige Gegend.
Ăprīco, āre, *melengetni a' napon, vagy verőfényen*; wärmen.
Ăprīcor, ātus sum, āri, *a' napon vagy verőfényen lenni, ülni, sütkölődzni*; an der Sonne sitzen, liegen, stehen, sich an der Sonne wärmen, sich sonnen.
Ăprīcŭlus, Apriclus, i, m. 2. *vad disznótska, v. malatz*; ein wildes Schweinchen.
Ăprīcus, a, um, v. gr. locus, hortus, flores; *verőfényes, a' napnak, vagy napsúgárinak kitett, p. o. hely, 's a' t.* dem Sonnenscheine ausgesetzt, an der Sonne sitzend, liegend, stehend, wachsend, sonnig. 2) *vidám, meleg, kellemetes*; heiter, warm, angenehm. Flatus aprici; *meleg szellők, vagy szelek*; warme Winde. 3) Met. *nyilvánvaló*; offenbar. In apricum proferre: *világosságra hozni, közönséges helyen előadni*; ans Licht bringen, öffentlich vorbringen. In aprico est; *nyilván vagyon; nyilván való dolog*; ist offenbar.
Ăprīlis, is, m. 3. scil. mensis; *Szent György hava, Aprilis*; der April. Kalendis Aprilibus: *Aprilis első napján*; den ersten April.
Ăprīnus, a, um, *vaddisznó, p. o. hús, 's a' t.* vom wilden Schweine.
Ăprugnus, a, um, id. qu. Aprinus.
Apsinthium, i. q. Absinthium.
Apsis, i. q. Absis.
Apsus, i, fluvius Macedoniae.
Aptātus, a, um, ad aliquid, vel alicui; *alkalmatos, jó, hasznos*; bequem, geschickt, dienlich. 2) *alkalmaztatott*; eingerichtet.
Apte, Adv., *jól, alkalmatosan, illendően, helyesen*; wohl, gut, schicklich, passend. Comp. aptius. Sup. aptissime.
Apto, āvi, ātum, āre, 1) ad aliquid, vel alicui; ensem, arma, annulum digito; *alkalmaztatni valamihez, p. o. tenni, kötni, dugni, 's a' t.* passend anfügen, anlegen, z. B. hinlegen, binden, u. s. w. 2) *elkészitni, hozzá alkalmaztatni, intézni*; zurecht machen, zubereiten zu etwas, einrichten nach etwas, u. s. w.
Aptus, a, um, *alkatott, öszvetett, alkalmaztatott*; zusammengefügt, zusammengebunden. 2) *egymásból folyó, jól öszveszerkeztetett*; zusammenhängend. 3) *jól elrendelt*; in guter Ordnung befindlich. 4) *alkalmatos, helyes, jó*; zu etwas geschickt, passend, tauglich, schicklich. V. gr. Calcei apti ad pedem, vel pedibus. Comp. aptior. Sup. aptissimus.
Apua, ae, f. vide: Aphya.
Apud, Praep. cum Accus. *-nál, nél*, bey accusare apud aliqnem; *bévádolni valakinél v. valaki előtt*; bey; einem verklagen. 2) *nál, nél, között*; bey, unter. Mos fuit apud Romanos; *szokás volt a' Romaiaknál, v. a' Romaiak között*; es war unter den Römern der Gebrauch. 3) *előtt*; vor. Apud Senatum verba facere; *a' Tanáts előtt beszéllni*; vor dem Senat reden. 4) Apud aliquem; *valakinél, valaki házánál*; bey jemanden, d. i. in seinem Hause. Apud me; *nálam*; bey mir; apud

te, *nálad*; bey dir; apud nos; *nálunk*; bey uns. Apud forum audivi; Terent. *a' piatzon hallám*; ich habe es auf dem Markte gehört.

Apulējus, i, m. 2. Nom. pr. philosophi Platonici.

Ăpūlĭa, (App.), ae, f. regio Italiae inferioris ad fluvium Aufidum.

Ăpūlus (App.), a, um, *Apúliai*, Apulisch, nach Apulien gehörig.

Ăpus, ŏdis, m. 3. *lábatlan*; ohne Füße.

Apyrēni, ōrum. m. pl. alias uvae Corinthiacae; *aprószöllő*; kleine Rosinen, Weinbeerchen.

Ăpyron, i, n. 2. *finom büdösko, kénkő*; feiner Schwefel. 2) Apyron aurum; *sárarany, termés arany*; gediegenes Gold.

Ăpyrōtus i, m, 2. *kárbunkulus*, der Carfunkelstein.

Ăqua, ae, f. 1. *víz*, *akármelly víz*; das Wasser, jedes Wasser; aqua marina; *tengervíz*: Meerwasser; aqua fontana; *kútvíz*; Brunnenwasser; aqua pluvia, pluvialis, vel coelestis; *esőviz*; Regenwasser. Adspergere aquam alicui; Plant. Metaph. *valakit neki bátoritni*; einem Muth verschaffen. Aquam praebere alicui; Hor. *valakit megvendégelni*; einen bewirthen, zu Gaste haben. Aqua et igni interdicere alicui; *eltiltani házájától*, *számkivetni*; ins Exilium jagen. Aquam dare; *időt engedni*, *p. o. az ügyvédőnek vagy prókátornak a' beszéllésre*; dem Advokaten Zeit zum Reden geben. Aquam perdere; *az időt hijában elvesztegetni*; *időt veszteni*; die Zeit unnütz zubringen. Aqua mihi haeret; *elakadtam, akadozok a' beszédben*; it. *megakadtam, nem tudom mi tévő legyek*; ich stocke, ich bin in Verlegenheit. — Adversa aqua navigare; *víz ellenébe evezni*; stromaufwärtsrudern. 2) Plur. aquae; *fördőviz*, *fördő*, *ferdő*; das Badwasser, die Bäder selbst. Aquae Sextiae, in Gallia, hodie: Aix. 3) *könyü*, *könny*; die Thränen; Cadit aqua ex oculis, Prop. 4) aqua intercus, aqua inter cutem; *vízkórság*, *vízi betegség*; die Wassersucht. 5) aqua mulsa; *méhser*; der Meth. 6) *víztsatorna*; die Wasserleitung. Aqua Appia. 7) Proverb. Aquam e pumice postulas; *koldustól kérsz alamizsnát*, *vagy táskát*; Almosen vom Bettler. Aquam cribro haurire; *haszontalan munkát tenni*; sich vergeblich bemühen.

Ăquaeductio, vide: Aquae ductus.

Ăquaeductus, us, m. 4. *vízárkolás*, *víz bévétele valahova* die Wasserleitung.

Aquagium, ĭi, n. 2. *vízárok*; der Wassergraben.

Ăquālĭcŭlus, i, m. 2. *válú*, *vályú*; der Wassertrog, 2) *potrohos has*; ein dicker Wanst. 3) *gyomor*; der Magen.

Ăquālis, e, i. e. aquosus; *vizes*, *vizenyős*; wässerig. 2) Subst. Aqualis, is, m. 3. *vízedény*, *vízhordó edény*; it. *öntöző*, *lotsoló*; ein Wassergefäß; it. die Gießkanne.

Aquarium, ĭi, n. 2. *itató válú*; it. *itató hely*; eine Tränke für das Vieh, Wassertränke.

Ăquārĭus, a, um, *vízi*, *vizen való*, *vízre való*; das Wasser betreffend, dahin gehörig. 2) rota apuaria; *vízkerék*, *vízben forgó kerék*; das Wasserrad.

Aquarius, ĭi, m. 2, *vízhordó*, *p. o. ember*; ein Wasserträger. 2) *vízöntő*, *egy tsillagzat*; der Wassermann, ein Gestirn.

Ăquătĭcus, a, um, *vízi*, *t. i. vízben élő*, *léző*, *vagy lakó*, *termő*, *'s a' t.*; im oder am Wasser lebend, wachsend u. s. w. Avis aquatica; *vízi madár*; ein Wasservogel. 2) *esőhozó*; Regen bringend.

Ăquātĭlis, e, *vízi*, *vízben élő*; im od. am Wasser lebend. befindlich. 2) *vizenyős*, *víziző*; wässerig, einen Wassergeschmack habend.

Ăquātĭo, ōnis, f. 3. *vízhordás*; das Wasserhohlen. 2) *vízhordó hely*, *a' honnan vizet lehet hordani*; der Ort wo es gehohlt wird. 3) *itatás*, *megitatás*; das Tränken.

Ăquātor, ōris, m. 3. *vízhordó*; der Wasserhohler.

Ăquātus, a, um, v. gr. vinum; *vizezett*, *megvizezett*, *vizes*, *vízzel elegyitett*; mit Wasser versehen, vermischt. 2) *vizes*, *vizenyős*; wässerig, dünn.

Aquifŏlĭus, a, um, vide: Acrifolius.

Aquĭla, ae, f. 1. *sas*; der Adler, ein Vogel. 2) *a' Rómaiaknál a' Légiók hadi tzimere volt*; der Adler bey der Armee war die Hauptfahne jeder Legion. 3) *sas*, *egy tsillagzat*; ein Gestirn. 4) *az első szarufák az épület fedelén*; die obersten Theile des Gebäudes, welche die Front des Giebels halten.

Ăquĭlēgĭa, ae, f. 1. *tzámoly*; die Acke- ley, Agley.
Ăquĭlēgĭum, ĭi, n. 2. *vizgyüjtés, viz- gyüjtő hely*; die Wassersammlung.
Ăquĭlēja, ae, f. 1. urbs Italiae.
Ăquĭlentus, a, um, *vizes, vizenyős, nedves*; voll Wasser, feucht.
Ăquĭlex, ĕgis, m. 3. *kútmester*; Brun- nenmeister, Röhrmeister.
Ăquĭlĭfer, i, *sastarto, sasos, zászlótar- tó a' Római Légióknál*; der den Adler, i. e. die Hauptfahne der Le- gion trägt.
Ăquĭlīnus, a, um, *sasforma*; einem Adler ähnlich. 2) *sastól való*; vom Adler.
Ăquĭlo, ōnis, m. 3. *éjszaki szél*; der Nord- wind. 2) *éjszak, éjszaki tájjék*; der Nord, Norden, i. e. nördliche Ge- gend.
Ăquĭlōnāris, Ăquĭlōnālis, e, *éjszaki*; nördlich.
Aquĭlōnius, a, um, *éjszaki*; nördlich.
Aquĭlus, a, um, *setétszinű, feketés*; dunkelfärbig, schwärzlich.
Ăquīnum, i, n. 2. urbs in Latio.
Ăquĭtānĭa, ae, f. 1. pars Galliae inter Ligerim (Loire) et montes Pyreneos. Hinc: Aquitanicus, a, um, et Aqui- tani, i. e. incolae Aquitaniae.
Ăquor, ātus sum, āri, *vizet hordani*; Wasser hohlen. 2) *marhát itatni*; tränken.
Ăquōsus, a, um, *vizes, vizenyős*; voll Wasser, wasserreich. 2) *esőhozó*; Re- gen bringend. 3) crystallus aquosa; *tiszta kristály*; heller Crystall.
Aquŭla, ae, f. 1. *vizetske, kis viz, kevés viz, kitsiny viz*; ein Wasser, ein Wässerchen.
Āra, ae, f. 1. *magassá g, magasra fele- melt hely, állás, 's a' t.* die An- höhe. Ara sepulcri; *holttest égető farakás*; ein Scheiterhaufen. 2) *kő- szál, a' tengerben*; ein Fels oder Klippen im Meere. 3) *felemelt em- lékezetjel*; ein erhöhtes Denkmahl von Stein. Virtutis ara; Oc. 4) *ol- tár*; der Altar. Pro aris et focis certare; *vallásáért 's vagyonáért hartzolni*; für Religion und Frey- heit streiten. 5) *menedékhely*; *me- nedék, oltalom, segitség*; die Zu- flucht, der Schutz, die Hülfe.
Arābia, ae, f. 1. *Arábia, Arabsföld*; Arabien.
Ărābĭce, Adv. *Arabsúl*; arabisch.
Ărābĭcus, a, um, *Arábiai*; arabisch.
Ărābĭlis, e, *szántható, mivelhető*; pflügbar.
Ărābĭus, a, um, *Arábiai*; arabisch.
Ărabs, ăbis, m. 3. *Arabs*; ein Araber.
Ărābus, a, um, *Arabs*; arabisch.
Arachidna, ae, f. 1. *szárnyas bükkön*; die Platterbse, eine Art Kichern. Lathyrus amphicarpus. L.
Ărachne, es, f. 1. *pók*; die Spinne. 2) Nom. pr. puellae.
Ărăchōsĭa, ae, f. 1. regio Persiae.
Ărăcus, i, m. 2. *vadótz*; ein Unkraut un- ter den Linsen.
Ărăcynthus, i, mons in Acarnania et Attica Minervae sacer.
Ărānĕa, ae, f. 1. *pók*; die Spinne. 2) *pókháló*; die Spinnengewebe. Irre- tit muscas, transmittit aranea ves- pas; *ollyan a' pokháló, mint a' vi- lági törvények*; Strafgesetze glei- chen den Spinngeweben.
Ărānĕŏla, ae, f. 1. *pókotska*; das Spinn- chen.
Ărānĕŏlus, i, m. 2. i. quod araneola.
Ărānĕōsus, a, um. *pókhálós*; voll von Spinnengewebe. 2) *pókhálóforma*; dem Spinnengewebe ähnlich.
Araneum, i, n. 2. *pókháló*; die Spinn- gewebe.
Ărānĕus, i, m. *pók*; die Spinne; ara- neus piscis; *pókhal*; ein Seefisch.
Ărānĕus, a, um, *póki, pók*, Spinnen; textum araneum; *pókhálo*; Spin- nengewebe u. s. w.
Ărar, Ărāris, is, m. 3. *az Araris folyó- vize Frantzia országban*; die Saone.
Ărātĭo, ōnis, f. 3. *szántás*; das Pflügen. 2) *földmivelés*; der Ackerbau. 3) *felszántott föld*; gepflügtes Feld.
Ărātĭuncŭla, ae, f. 1. *földetske, jószá- gotska*; ein Gütchen.
Ărātor, ōris, m. 3. *szántó*: der Pflü- ger, v. gr. bos arator. 2) *szántóvető, földmivelő*; Ackerbauer, Feldwirth- schafter.
Ărātro, āre, *újra felszántani*; um- pflügen.
Ărātrum, i, n. 2. *eke*; der Pflug.
Arausĭo, ōnis, f. 3. regio et urbs Orange dicta in Gallia.
Ăraxes, is, m. 3. fluvius in Armenia et in Persia.
Arba, ae, et Arbe, es, f. 3. insula et urbs Dalmatiae.
Arbēla, ōrum, plur. urbs Assyriae, ubi Darius ab Alexandro M. profligatus est.
Ărbis, is, m. 3. fluvius Indiae.

Arbĭter, tri, m. 2. *közbiró, a' ki valamit az illendöség és tulajdon béládtása (nem törvények) szerént itél meg, 's a' végre választatik*; der Schiedsmann, Schiedsrichter. 2) annonae arbiter; *az eleségnek vagy gabonának vásárbirája*; der Marktrichter des Getreides. 3) *szemmellátott tanú, hallgató, néző, közmegitélő*; der bey etwas gegenwärtig ist, es mit ansieht, anhört, Zeuge, Mitwisser, Zuschauer, Zuhorcher. 4) *ura, tulajdonossa, birája valaminek*; Herr über etwas, Eigenthümer, der mit etwas nach Willkühr handeln kann. 5) Arbiter maris, i. e. Neptunus.

Arbĭtra, ae, f. 1. *közbiró, t. i. asszony, leány*; Schiedsrichterinn. Vide: Arbiter.

Arbitrālis, e, *közbirói*; schiedrichterlich. 2) *tetszés szerént való, béládáshoz képest való*, nach Gutdünken seyend oder entschieden.

Arbitrārius, a, um, *közbirói*; schiedsrichterlich. 2) *szabad tetszési, tetszés szerént való; szabad itélet szerént való p. o. büntetés*, willkührlich. 3) arbitrario, Adv. *tetszés szerént*; willkührlich.

Arbitrātus, us, m. 4. *szabad tetszés, szabad akarat, gondolat*; die Willkühr, Willensmeinung, das Belieben oder Gutbefinden.

Arbĭtrium, ii, n. 2. *közbirói értelem vagy itélettétel*; der Ausspruch des Schiedsrichters. 2) *szabad tetszés, szabad akarat, kény*; die Willkühr, das Gutachten, Gutbefinden, der Wille. 3) *választás, választásbeli jus*; die Wahl, Erwählung. 4) arbitria, in plur. *a' költség*; die Kosten zu etwas.

Arbitro, loco: Arbitror, Plaut. Hinc: arbitraretur, passive, Cic.

Arbĭtror, ātus sum, āri, Dep. 1. *itéletet hozni*; den Ausspruch thun. 2) *itélni, vélekedni, úgy gondolni, azt tartani*; urtheilen, Urtheil fällen, meinen, glauben, dafür halten. 3) *rávigyázni, szemmel tartani*; beobachten, Achtung geben. 4) v. gr. uxorem, *szerezni, p. o. feleséget*; verschaffen.

Arbor, ŏris, f. 3. *fa, élőfa*; der Baum. Arbor Jovis, i. e. quercus; *tölgyfa*; die Eiche. Arbor abietis; *jegenye fenyő*; die Tanne, der Tannenbaum. Arbor Phoebi; i. e. laurus; *babirfa*; Lorbeerbaum. 2) *árbotz, árbotzfa*; der Mast, Mastbaum. 3) *présfa, sajto*; die Presse, Kelter, der drückende Kelterbaum. 4) *evezőlapát, evező gerenda*; das Ruder.

Arbŏrārius, a, um, *fa, fából való*; vom Baume. 2) *fái*; Baum-, v. gr. Picus arborarius; *harkály*; der Specht, Baumspecht.

Arborātor, ōris, m. 3. *fakertész, fatenyésztető kertész*; der Baumgärtner.

Arbŏresco, ěre, *fásodni, fának nevekedni*; ein Baum werden.

Arbŏrētum, i, n. 2. *fáskert*; ein Baumgarten.

Arbŏrěus, a, um, *fái, fáról való*; vom Baume, dahin gehörig; arborei fetus (foetus); *fái gyümöltsök*; Baumfrüchte. 2) *fához hasonló, faforma*; einem Baume ähnlich.

Arbos, i. q. Arbor; Virg. et Ovid.

Arbuscŭla, ae, f. 1. *fátska, kis fa*; ein Bäumchen.

Arbustīvus, a, um, v. gr. locus; *fás hely*; ein Ort wo viele Bäume sind. Vites arbustivae; *élőfák mellé ültetett felfutó szőlők*; Reben, die an Bäume gepflanzt sind.

Arbusto, āre, *fákkal beültetni*, mit Bäumen besetzen.

Arbustum, i, n. 2. *fákkal beültetett hely, gyümölts fáskert*; ein mit Bäumen besetzter Ort, ein Baumgarten. 2) *fa, élőfa*; ein Baum.

Arbustus, a, um, *fákkal beültetett, fás*; mit Bäumen besetzt.

Arbūtěus, a, um, *kukojtzából való, kukojtza*; vom Hagapfelbaum oder Meerkirschenbaum.

Arbūtum, i, n. 2. *kukojtza bogyó, medveszőlő*; die Frucht des Meerkirschenbaums, die Meerkirsche oder Hagapfel.

Arbūtus, i, f. 2. *kukojtzafa*; der Hagapfelbaum, Meerkirschenbaum.

Arca, ae, f. 1. *láda, szekrény*; die Lade, Kiste. Arca vestiaria; *ruhatartó almáriom*; ein Kleiderkasten 2) *koporsó*; der Sarg. 3) *pénzes láda*; der Geldkasten. 4) *kasssza*; die Kasse. 5) *határjel*; ein Grenzzeichen.

Arcadia, ae, f. 1. *Árkádia, Görögországi tartomány Peloponesusban*;

Arcadien, eine Landschaft im Peloponnes.
Arcadicus, a, um, *Árkádiai*; Arcadisch.
Arcane, Adv. *titkosan*; geheim.
Arcano, Adv. *titkon*, *alattomban*; in geheim.
Arcanum, i, *Qu. Cicero jószága volt*; ein Landgut des Q. Cicero.
Arcānus, a, um, *titkos*, *allattomban való*; geheim, heimlich.
Arcanum, i, n. 2. *titok*; das Geheime, Heimlichkeit, Geheimniß. 2) *titkolódzó*, *alattomos*; heimlich, i. e. Heimlichkeit liebend, verschwiegen.
Arcārius, ii, m. 2. *kasszszára ügyelő*; der Cassirer.
Arcas, ădis, c. Substant. *Árkádiai ember*, *Árkás*; ein Arkadier.
Arcātus, a, um, pro: arcuatus; *bóltozott*, *meghajtott*; bogenweise gekrümmt.
Ārcātūra, ae, f. 1. *határválasztás*; die Grenzscheidung.
Ārcegŏvīna, ae, f. 1. urbs Dalmatiae, alias: Hercegovina.
Ārcēlla, ae, f. 1. *ládátska*, *szekrényke*; ein Kistchen.
Arcĕo, cui (cĭtum et ctum), arcēre, 2. *határok közé szorítni*, einschließen. Judicem arcere; *megszorítni a' bíró hatalmát*; den Richter einschränken. 2) *eltiltani*, *elhárítni*; abhalten. Aliquem aditu arcere; *valakit maga eleibe nem botsátni*; einen nicht vor sich lassen.
Arcĕra, ae, f. 1. *fedeles szekér vagy kotsi*; ein gedeckter Wagen. 2) *gyaloghintó*; eine Sänfte.
Arcessītor, oris, m. 3. *hívó*, *hívogató*; der herbey ruft oder hohlt. 2) *felperes*, *vádoló*; der Ankläger.
Arcessītus, us, m. 4. *előhívás*, *előszóllítás*; die Herzurufung, Herzuhohlung.
Arcessītus, a, um, *előhívott*, *előszóllított*; herbeygerufen, herbeygehohlt.
Arcesso, īvi, ītum, ĕre, 3. aliquem; *hívni*, *szóllítni*; *előhívni*, *előszóllítni*; rufen, herzufodern, herzurufen, herzuhohlen. Aliquem in patriam arcessere; *valakit haza hívni*, *vagy hazájába visszahívni*; *haza hívatni*; einen in sein Vaterland zurückberufen. 2) *hívatni*, *előhívatni*, *előszóllíttatni*; kommen lassen, herzu kommen lassen, hohlen lassen, rufen lassen. 3) v. gr. crimine, capitis, vel judicio capitis etc. *törvény eleibe idézni vagy hívatni*, *bévádolni a' törvényszék előtt*, *vádolni*; vor Gericht kommen lassen, verklagen, beschuldigen. 4) v. gr. rem, vel argumentum a capite; *ott kezdeni*, *onnan hozni le*, *attól fogva megvizsgálni*; herhohlen, untersuchen, z. B. eine Sache vom Anfang her, oder bis auf ihren Ursprung untersuchen. 5) v. gr. orationi splendorem; *igyekezni adni*, *vagy megadni*, *szerezni*, *p. o. a' beszédnek minden lehető ékességet vagy pompát megadni igyekezni*; suchen, trachten, zu verschaffen suchen.
Archāismus, i. *régi kifejezés*, *megavúlt szóllásmód*; alte Redensart, alter Ausdruck.
Archangēlus, i. m. 2. *főangyal*, *árkangyal*; der Erzengel.
Ārchĕlāus, i, m. 2. Nom. propr. philosophi, qui Socratis Praeceptor fuit. 2) Nom. propr. aliorum illustrium Virorum.
Archeōta (Archeōtes), ae, m. 1. *árchivarius*, *vagy árkivárius*, *oklevéltárnok*, *levéltárnok*; ein Archivarius, der Urkundenbewahrer.
Ārchĕtypus, a, um, *eredeti*, *először nyomott*; zuerst geprägt, original.
Archetypum (on), i, n. 2. *eredet*, *elsőnyomás*; das Original.
Archīas, ae, m. 1. *Görög poéta*; ein griechischer Dichter. 2) *egy nevezetes asztalos neve*; ein bekannter Tischler. Hinc: Archiacus, a, um, v. gr. lectus. Horat.
Archiātrus, vel Archiater, tri, m. 2. *főorvos*, *első orvos*; erster Arzt.
Archidiăcŏnus, i, m. 2. *fődiákonus*; der oberste Diaconus.
Ārchĭdŭcātus, us, m. 4. *Főhertzegség*; Erzherzogthum. Archiducatus Austriae; *Ausztriai Főhertzegség*; das Erzherzogthum Österreich.)(
Ārchĭdŭcissa, ae, f. 1. *Főhertzegasszszony*; Erzherzoginn.)(
Ārchĭdux, dŭcis, m. 3. *Főhertzeg*; Erzherzog.
Archĭĕpĭscŏpātus, us, m. 4. *érsekség*; das Erzbißthum.
Archĭĕpiscopus, i, m. 2. *érsek*; der Erzbischof.

Archiĕreus, ei, et ĕos, m. *főpap*; der Oberpriester.

Archilŏchus, i, poëta Graecus jambicus, acerbus et mordax; hinc: Archilochicus, a, um, i. e. acerbus et mordax.

Archimandrīta, ae, m. 2. i. e. Abbas vel Praepositus monachorum.

Archimedes, is, m. 3. Syracusanus, Geometra nobilissimus, cujus plurima sunt in Mathesi inventa praeclara.

Archipĕlăgus, i, m. 2. *sziget tenger*; *ollyan tenger, a' melly meg van rakva szigetekkel, mint, p. o. a' Görögország körül lévő tenger, és a' melly Ázsia 's Afrika között van, az Indiai tenger*; ein Meer, in welchem viele Inseln sind, wie bey Griechenland. Item, zwischen Asien und Amerika in dem indianischen Meere.

Archipīrāta, ae, m. 1. *tengeri főrabló*; Haupt der Seeräuber.

Archippŏcŏmus, i, m. 2. *fő lovászmester*; oberster Stallmeister.)(

Archipresbyter, i, m. 2. *fő presbyter*; der oberste Presbyter.

Archisăcerdos, ōtis, m. 3. *főpap*; Oberpriester.)(

Architectio, ōnis, f. 3. *építés*; das Bauen.

Archĭtecton, ŏnis, i. q. architectus.

Architectŏnĭce, es, f. 3. *építés mestersége, építőmesterség*; die Baukunst.

Architectŏnĭcus, a, um, *építőmesterségi*; die Baukunst betreffend.

Architector, ātus sum, āri, Dep. 1. *építni, épiteni*; erbauen, bauen. 2) *kigondolni, kieszmélni, kitalálni*; aussinnen, erfinden.

Architectūra, ae, f. 1. *építésmesterség*; die Baukunst.

Archĭtectus, i, m. 2. *építőmester*; der Baumeister, Werkmeister. 2) *kitaláló, kigondoló, készítő*; der Erfinder, Urheber, Schöpfer. Architectus verborum, Cic. *szófaragó, szókőltő, szokoholó*; ein Wörterfinder

Archithălāssicum, i, n. 2. scil. Collegium; *admirálitás, tengeri haditanáts*; der Seekriegsrath, die Admiralität.)(

Archithălāssus, i, m. 2. *tengeri vezér*; Oberster über eine Flotte, Admiral.

Archīum, Archīvum, i, n. 2. *oklevéltár*; das Archiv, der Urkundensaal oder sort.

Archivarius, ii, m. 2. vide: Archeota.

Archon, tis, m. 3. *uralkodo, főember*; der Herrscher, das Oberhaupt. Archontes *néven nevezték Athenében a' királyok kiűzése után az uralkodó főembereket*; Archontes waren in Athen nach Vertreibung der Könige die höchsten Magistrate.

Ărcilla, ae, f. 1. Dimin. *ládátska*; ein kleines Kästchen.

Ărcĭo, īvi, ītum, īre, *előhívni, szóllítni*; fordern, rufen.

Arcipŏtens (Arcup.), tis (arcus et potens); *jó nyilas*; stark im Bogenschiessen, bogenmächtig.

Arcitenens (Arquit.), tis, (arcus et teneo), *nyilas*; den Bogen führend, ein Schütze; so heißt: 2) i. e. Apollo, et Diana. 3) *nyilas, egy tsillagzat az égen*: der Bogenschütze, ein Gestirn,

Arctātio, ōnis, f. 3. *öszveszorítás*; die Zusammenziehung.

Ărctax, ăcis, m. Mons est Propontidis.

Arcte, [Arte, Adverb. *szorosan, p. o. tartani*; fest. 2) *szorosan, keményen, p. o. megtiltani*; genau, sehr. 3) v. gr. diligere; *nagyon, erősen, p. o. szeretni*; sehr, heftig. 4) *szűkön*; knapp, genau, spärlich. 5) v. gr. dormire; *méllyen, p. o. aludni*; fest, z. B. schlafen.

Arctĭcus, a, um, *éjszaki*; nördlich.

Arcto, āvi, ātum, āre, 1. *öszveszorítni, szűkre tsinálni*; zusammenpressen, enge machen. 2) v. gr. tempus. aliquem; *megszorítni, szoros határok közé szorítni, rövidre szabni, p. o. az időt*; einschränken, verkürzen,

Arctophylax, ăcis, m. 3. *medvész, tsillagzat az égen*; der Bärenhüther, i. q. Bootes, vel Arcturus.

Arctos, Arctus, i, f. 2. *éjszak*; der Norden. 2) *éjtzaka*; die Nacht. 3) *göntzölszekér, két tsillagzat az égen, a' két göntzöl szekere*; der Bär, ein doppeltes mitternächtiges Gestirn, der große und kleine, der Heerwagen.

Ărctōus, a, um, *éjszaki*; nördlich.

Arctūrus, i, m. 2. vide: Ărctophylax.

Ărctus (Ărtus), a, um, v. gr. petitio; *határok közé szorított*; eingeschränkt. 2) *szoros*; enge, knapp; res arcto nexu conjunctae; *szoros öszveköttetésben lévő dolgok*; fest an einander geschlossene Dinge; ar

ctissima vincula amoris; *szoros kötelei a' szeretetnek*: enge Bande der Liebe. 3) v. gr. silva; *tömött, sűrű*; dicht, enge beysammen. 4) v. gr. commeatus; *szűk, takarékos*; knapp, sparsam. 5) *nyomorúságos, terhes*; kümmerlich, elend beschaffen. 6) v. c. tempora noctis; *rövid*; kurz. 7) somnus arctus; *mély álom*; ein fester, tiefer Schlaf.

Arcŭātĭm, Adv. *meghajtva meggörbítve, karéjosan*; bogenförmig.

Arcŭātĭo, ōnis, f. 3. *boltozás, karéjozás*; die Wölbung.

Arcŭatus, a, um, *karéjozott; boltozott*; bogenweise gewölbt.

Arcŭla, ae, f. 1. Dimin. *ládátska*; ein Kästchen.

Arcŭlārĭus, i, m. 2. *láda vagy szekrény tsináló, asztalos*; der Kistchen und dergleichen Geräthe macht.

Arcŭo, āvi, ātum, āre, *karéjozni, bolthajtásozni*; bogenförmig machen, gewölbt machen.

Arcus, Arquus, us, m. 4. *lvszárny, nyilkaréj, kézív*; der Bogen, zur Abschießung der Pfeile; arcum intendere, vel adducere, Virg. *felhúzni a' kézívet, az az; a' kézív karéját*; spannen. 2) *szivárvány*; der Regenbogen. 3) *bolthajtás, boltozat*; der Schwibbogen. 4) *karéj, bolthajtásforma karéj, görbeség*; der Bogen, eine bogenförmige Krümmung. 5) *körkaréj, görbület, a' karikarajznak egy része, a' Mathésisben*; der Bogen in der Mathematik, i. e. ein Theil vom Zirkel.

Ardĕa, ae, f. 1. *gém; kótsag*; der Reiher oder Reiger. 2) urbs in Latio.

Ardēlĭo, ōnis, m. 3. *tséltsap*; ein geschäftiger Müßiggänger, Faselhanns.

Ardens, ēntis, o. *heves, p. o. indúlat*; hitzig, brennend, heftig. 2) *buzgó; p. o. kivánság, könyörgés*; heftig, inbrünstig. 3) *fénylő, tsillámló*; funkelnd. 4) *égő*; brennend, glühend. 5) *szerelmes, szerelemtől égő*; verliebt, vor Liebe brennend. Comp. ardentior. Sup. ardentissimus.

Ardenter, Adv. v. gr. cupere; *hevesen, forrón, tüzesen*; brennend, hitzig, heftig, feurig. 2) *buzgón, buzgósággal, p. o. könyörögni, kérni*; inbrünstig, brünstig.

Ardĕo, arsi, arsum, ardēre, 2. v. gr. ut ignis, domus; *égni, tűzben lángban lenni*; brennen, in Flammen seyn. 2) Trop. v. gr. cupiditate, desiderio, amore, furore, iracundia, dolore, etc. *égni, felhevülve felgyúladva lenni, p. o. kivánság, szeretet, harag miatt*; brennen, glühen, entbrannt seyn. Ardere aliquem, aliquo, et in aliquo, Virg. *valakit hevesen, forró indúlattal szeretni*; einen heftig lieben. 3) *kivánni, óhajtani, p. o. tudni*; sehnlichst wünschen, sich darnach sehnen. Ardemus scire, Virg. *óhajtjuk tudni*; wir sind begierig zu erfahren. 4) *fényleni, szintúgy szikrázni vagy égni*; glänzen, schimmern, funkeln, gleichsam brennen. V. gr. ardebant oculi, etc. 5) *dühösködni, mint p. o. a' had*; toben, wüthen. Orbis terrarum ardet bello, Cic.

Ardĕŏla, ae, f. 1. q. ardea.

Ardesco, ārsi, ardescĕre, 3. *meggyúladni, égni kezdeni*; Feuer fangen, entbrennen, anfangen zu brennen. 2) v. gr. venere, in iras; *felgyúladni, fellobbanni, felgerjedni, gerjedni, p. o. szerelemre, haragra*; entbrennen. 3) *erőszakos voltában nevekedni, neki tüzesedni, erősebb lenni, 's a' t.*; zunehmen, heftiger, stärker werden.

Ardēsĭa, ae, f. 1. *palakő*; der Schieferstein.

Ardor, ōris. m. 3. v. gr. solis, corporis; *égető hévség, tüze, forrósága valaminek*; das Brennen, das Feuer, die brennende Hitze. 2) v. gr. animi, mentis, cupiditatis; *heves indúlat, hevesség, buzgóság, buzgó indúlat, vagy kivánság, tűz*; heftige Begierde, die Heftigkeit, Inbrunst, Hitze. Ardor edendi; *éhezés*; der Hunger. 3) v. gr. oculorum, stellarum; *tüze, égő fényessége, p. o. a' szemnek*; das Feuer, der Glanz.

Ardŭĭtas, ātis, f. 3. v. gr. montium; *meredekség, meredek magasság*; die Höhe.

Ardunm, i. n. 2. i. qu. Arduitas.

Ardŭus, a, um, *magas, meredek magas*; hoch, erhaben. 2) v. gr. res, opus; *nehéz, terhes, fáradtságos, sullyos*; schwer, beschwerlich, schwer zu ertragen. Ardua moliri: *nagy dolgot fesze-*

getni, nagy fába vágni a' fejszét; viel wagen. Comp. arduius.

Ārĕa, ae, f. 1. *térhely, üres térség, udvar*; jeder freye, leere Platz, Fläche; 2) *a' ház udvara, udvar*; der Hof. 3) *szérű, a' hol életet vagy gabonát nyomtatnak*: die Tenne. 4) *veteményes ágy*; ein Gartenbeet, die Rabatte. 5) area lunae; *a' hold udvara*; der Hof um den Mond. 6) *játtzó szabad hely, vagy térség*; ein freyer Spielplatz. 7) Area vitae; *az élet pályája*; die Laufbahn des Lebens.

Ārĕātor, ōris, m. 3. *tséplő*; ein Drescher.

Ārĕfăcio, fēci, factum, făcĕre, 3. *szárasztani, száritni, aszalni, megszárasztani, megszáritni, szárogatni*; trocknen, dörren. Arefieri; *megszáradni*; trocken werden.

Arefactus, a, um, *szárasztott, aszalt*; gedörrt.

Ārēna, ae, f. 1. *homok, föveny*; der Sand. Arena scriptoria, *porzó*; der Streusand. Arena nigra, Virg. *iszap*; der Schlamm. 2) *viadalhely az Amphitheatromban, a' melly fövennyel bé-volt terítve*; der Kampfplatz im Amphitheater. Arena belli; *tsatapiatz*; Schlachtfeld, Schauplatz des Krieges. In arenam descendere; *kiállani a' viadalra*; sich stellen, kampffertig seyn. Potiri arena; *kijutni a' partra*; anlangen. Arena mea; *az én tisztem, vagy állapotom*; mein Fach, mein Metier.

Ārēnācĕus, a, um, *homokos, fövenyes*; sandig, aus Sand bestehend, voll Sand. 2) *parázs mint a' föveny*; wie Sand.

Ārēnāria theca, *porzótartó*; eine Streusandbüchse.

Ārēnārium, ĭi, n. 2. *folyóóra*; eine Sanduhr.

Ārēnātio, ōnis, f. 3. *vakolás*; die Anstreichung (der Wand ꝛc.) mit Mörtel.

Ārēnātum, i, n. 2. calx arenata, v. caementum; *vakolat*; der Mörtel.

Ārēnda, ae, f. 1. *velebánás, p o. jószág-gal, földel*; die Verwaltung.)(

Ārēnicŏla, ae, c. *porondlakó*; der im Sande lebet.

Ārēnĭfŏdina, ae, f. 1. *fövenybánya*; die Sandgrube.

Ārēnosus, a, um, *homokos, fövenyes*; sandig.

Ārens, tis, o. *száraz, kiszáradt, szikkadt*; trocken, dürre.

Ārēnsbērga, ae, f. 1. *Arensberg*; die Stadt Arensberg in Westphalen.

Ārēnŭla, ae, f. 1. *fövenyszem*; Sandkorn.

Ārĕo, ui, ēre, 2. *száraz, kiszáradt lenni*; trocken seyn, dürre seyn. 2) siti; *igen szomjúhozni, v. szomjúzni*; *epedni a' szomjúság miatt, vagy a' torkának kiszáradni*; trocknen Hals haben, Durst empfinden, vor Durst schmachten.

Ārĕŏla, ae, f. 1. *kis udvar, udvarotska*; ein kleiner Hof. 2) *veteményes ágyatska*; ein kleines Gartenbeet.

Ārĕŏpăgīta, tes, vel ae, m. Ariopagitae, arum, pl. *Athenébeli birák, az Areopagusi Tanáts Athenében*; die Richter zu Athen im Areopago. 2) *megvesztegethetetlen biró*; ein unbestochener Richter. Areopagita taciturnior; *titoktartó ember*; ein verschwiegener Mann.

Ārĕŏpăgus, i, et os, m. Collis vel tumulus Martis Athenis, in quo concilium Senatus, qui inde nomen habet.

Āresco, ĕre, 3. (areo), *megszáradni, összeszáradni, megaszni, elfonnyadni*; trocken werden, verdorren. 2) v. gr. humor; *elszáradni, kiszáradni*: eintrocknen, vertrocknen, trocken werden.

Ārēstum, i. n. 2. i. qu. Arrestum; *aristom, fogság*; der Verhaft.

Ārĕtălŏgus, i. m. 2. *kérkedő*; ein Großsprecher.

Aretho, Arĕthon, ontis, fluvius in Epiro.

Ārĕthūsa, ae, f. 1. fons in Syracusa. 2) nympha, Dianae socia. 3) urbs Syriae.

Ārĕtĭum, Arrētĭum, ĭi, n. 2. urbs Hetruriae.

Argĕma, atis, n. 3. *pattanás a' szemben*; ein kleines Geschwür im Auge.

Argentārĭus, a, um, *ezüstöt illető, ezüstel bánó vagy abból dolgozó, 's a' t.*; das Silber betreffend, damit sich beschäftigend. Fodina argentaria; *ezüst bánya*; eine Silbergrube. Faber argentarius; *ötvös, ezüst míves*; Silberarbeiter. Taberna argentaria; *pénzváltó bolt*; die Wechslerstube oder das Comtoir. Inopia argentaria; *pénz szűke*; Geldmangel.

Argentarius, ii, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler, Banquier. Argentaria ars; *pénzváltóság*; das Metier eines Wechslers. Argentarium facere, Cic. exercere, vel administrare; *pénzváltó lenni*; das Wechslermetier treiben, ein Wechsler seyn.

Argentātus, a, um, inargentatus; *ezüstös, ezüstel befuttatott*; übersilbert, versilbert. 2) *ezüstel bévont*; mit Silber beschlagen. 3) *pénzes*; mit Geld versehen.

Argentĕa, ae, f. 1. urbs Americae in Peru, alias: la Plata.

Argentĕŏlus, a, um, *ezüst, ezüstből való*; silbern, Cic.

Argentĕus, a, um, *ezüst, ezüstből való*; aus Silber, silbern. 2) i. e. color argenteus; *ezüstszínű*: silberfarbig. 3) *ezüstös*; versilbert. 4) *tiszta*; klar: fons argenteus. Ovid. 5) Argenteis hastis pugnare; *erszényből húzott kardal viaskodni*; durch Geld etwas durchzusetzen suchen.

Argentifex, icis, m. 3. *ötvös*, *ezüstmíves*; ein Silberarbeiter.

Argentifŏdīna, ae, f. 1. *ezüstbánya*; Silbergrube.

Argentorătum, et Argentorătus, i, *Strasszburg város*; Strasburg. Argentoratēnsis, e, *Strasszburgi*; Strasburgisch.

Argentōsus, a, um, *ezüstel gazdag, pénzes*; silberreich. 2) *ezüstel kevert*; mit Silber vermischt.

Argentum, i, n. 2. *ezüst*; das Silber. Argentum signatum; *vert ezüst pénz*; gepprägtes Silber, Silbergeld, gemünztes Silber. Argentum praesentarium: *kész pénz*; baares Geld. Argentum factum; *ezüst edények, vagy készület*; silbernes Geschirr. Argentum vivum; *kéneső, kényeső*; das Quecksilber.

Argestes, ae, m. 1. *éjszaknyúgoti szél*; der Nordwestwind.

Argēus, Argīus, vel Argīvus, a, um, *Argósi*, *Görög*; aus Argos, Argivisch, Griechisch.

Argi, orum, vide: Argos.

Argilētum, i, n. 2. *egy piattza Rómának, a' hol a' többek közt sok könyváros boltok voltak*; eine Gegend in Rom, wo unter andern die Buchhändler feil hatten. Cic.

Argilla, ae, f. 1. *agyag*; der Thon, Letten.

Argillaceus, a, um, *agyag*, *agyagból való*; thonig, lettig.

Argillōsus, a, um, *agyagos*; voller Thon, thonreich.

Ărgĭssa, ae, f. 1. urbs Thessaliae.

Argītis, ĭdis, sc. vitis, *fejér szőlőt termő tőke*; ein Weinstock, der weiße Trauben trägt.

Argīus, a, um, vide: Argeus.

Argīvus, a, um, vide: Argeus.

Argo, us, f. nomen navis Jasonis, qua ille cum suis heroibus e tota Graecia delectis navigavit in Colchum ad auferendum vellus aureum.

Argŏlĭcus, a, um, *Árgósi*; Argivisch. 2) *Görögországi*, *Görög*; griechisch.

Argŏlis, ĭdis, f. 3. i. e. Argiva mulier vel puella. 2) pars illa Peloponnesi ubi urbs Argos sita erat.

Argŏnautae, dicti sunt, qui in Jasonis nave Argo navigaverunt in Colchum, videlicet: Jason, Castor, Pollux, Hercules, Telamon, Orpheus, etc.

Argonautica, ōrum, n. pl. vocantur scripta eorum, qui de Argonautis scripserunt.

Argos, ĕos, n. 3. in Plur. Argi, ōrum, m. 2. vetus et nobilis urbs Achajae. 2. loco: Graecia.

Argōus, a, um, id. qu. Argivus.

Argūmentālis, e, *bizonyságúl vagy erősségűl szolgáló*; zum Beweise dienlich.

Argūmentātĭo, ōnis, f. 3. *a' megmutató okoknak vagy erősségeknek előhordása*; die Beweisführung. 2) *megmutatás*, *megbizonyítás*, *bizonyság*, *erősség*: der Beweis. 3) *okoskodás*; der Vernunftschluß.

Argūmentātor, ōris, m. 3. *megmutató*, *okoskodó*; der Beweisführer.

Argūmentor, ātus sum, āri, Dep. 1. *bizonyító okokat*, *bizonyságokat és erősségeket hordani elő*; *okokkal megmutatni*: Beweise aufführen, durch Gründe darthun. 2) *valamit bizonyságúl hozni elő*; etwas als einen Beweis anführen. 3) *okoskodni*; schließen, folgern, einen Schluß machen.

Argūmentōsus, a, um. *okokkal és okoskodásokkal teljes*; reich an Beweisgründen. 2) *bőbeszédű*, *hosszas*; weitläufig.

Argūmentum, i, n. 2. (arguo): *jel*, *bizonyság*; das Kennzeichen, der Beweis. Maximo argumento est; *legnagyobb jele az*; ein untrügliches

Kennzeichen ist, u. s. w. 2) *megmutató ok, erősség, bizonysdg*; der Beweis, das Argument, die Ursache, der Grund. Argumentis refellere: *bizonyos erősségekkel megtzáfolni*; durch Gründe widerlegen. 3) *okoskodás*; der Schluß. 4) *summája, foglalatja valaminek*; der Inhalt. 5) *matériája, mivolta valaminek*; der Stoff, die Materie. 6) *hir, hiradás, tudósitás*; eine Nachricht. 7) *valamelly nézőjátéknak a' rövid rajzolatja*; der Plan eines Schauspiels. 8) *példázoló história, mese, 's a' t*, anspielende Geschichten, Fabeln u. s. w.

Argŭo, ŭi, ŭitum, et ūtum, ĕre, 3. *jelenteni, megjelenteni, tudtára adni, kijelenteni, kimutatni*; anzeigen, zu verstehen geben, zeigen, darthun. 2) *kimutatni, elárulni, felfedezni*; anzeigen, verrathen, entdecken. Degeneres animos timor arguit, Virg. 3) v. gr. aliquem criminis, crimine, de crimine; *vádolni, bévádolni, bédrulni valakit*; beschuldigen, anklagen. 4) *kárhoztatni*; tadeln. Reum arguere; *rábizonyitni a' bűnösre a' vétkét, rossz tettét*; den Angeklagten überweisen.

Ārgus, i, m. 2. Nom. pr. viri, cui Juno custodiendam dedit Io, Inachi filiam, mutatam in vaccam: sed Mercurius a Jove missus dulcedine cantus illum sopitum occidit. Oculos tamen Argi Juno indidit caudae Pavonis, quae dicitur avis Junonia.

Argūtātĭo, ōnis, f. 3. *zörgés, retsegés*; das Getöse, Geräusch, Knarren. 2) *patvarkodás, tsevegő beszéd*; unnützes Geschwätz.

Argūtātor, ōris, m. 3. *tudákos, patvarkodó*; ein spitzfindiger Disputirer, ein Plauderer.

Argūte, Adv. *tsalfa elmésséggel*, scharfsinnig, spitzfindig. 2) *tsalfán*; listig.

Argūtĭa, ae, f. vel Argutiae, arum, plur. f. 1. *ravasz okoskodás, mesterséges kifogás, ravasz elméskedés, szőrszál hasogatás*; Scharfsinnigkeit oder Spitzfindigkeit im Reden. 2) *fortély valamiben, fogás*; der Kunstgriff. 3) *jeles előadása valaminek és az abban való tetszőség*; das Sprechende, Ausdrucksvolle im Vortrag oder in der Darstellung, in der Mahlerey, u. s. w.

Argūtĭŏla, ae, f. 1. *fogásotska, egy kis ravaszkodás, szőrszál hasogatás*; eine kleine Spitzfindigkeit.

Argūtor, ātus sum, āri, *gántsoskodni, mesterséges fogásokat tenni*; spitzfindig reden. 2) *fetsegni*; schwatzen, plaudern. 3) argutari pedibus; *tombolni, ugrálni*; trampeln, springen.

Argūtŭlus, a, um, *elméskedő, gántsoskodó, ravaszka*; scharfsinnig, witzig, spitzfindig.

Argūtus, a, um, v. gr. malorum facinorum argutus; *bévádoltatott*; angeklagt. 2) *elmés, elméskedő, fortélyos eszű*; scharfsinnig. 3) *gántsoskodó szőrszál hasogató*; spitzfindig. 4) *bőbeszédű, beszédes*; beredt, plapperhaft. 5) v. gr. aves; *tsevegő, hangitsáló, zengő*; geschwätzig, ertönend, singend, schwirrend.

Ărĭadna, ae, vel Ariadne, es, f. 3. filia Minois, regis Cretae, forma eleganti, quae Theseum ingressurum Labyrinthum adjuvit, et redeuntem in patriam sequuta est.

Ărĭămne, es, f. urbs nobilis Armeniae.

Arĭānus, a, um, *Áriusi, Árius 'követője, Áriánus*; vom Arius, der als Ketzer verdammt wurde, Arianisch: Ariani; *Áriánusok, Árius követői*; die Arianer.

Ărĭcĭa, ae, f. 1. urbs in Latio.

Arĭdĭtas, ātis, f. 3. *szárazság, aszály*; Trockenheit, Dürre. 2) *száraz volta valaminek, p. o. fának*; das Trockene, Dürre, z. B. am Holze.

Aridŭlus, a, um, i. q. aridus.

Ărĭdus, a, um, v. gr. folium, lignum. solum; *száraz, megszáradt*; trocken, dürr. 2) *sovány, száraz, a' kinek tsak a' tsontja bőre*; mager, dürr. 3) v. gr. victus, vita; *sovány, szűk, p. o. élet*; mager, gering. Homo aridus; *fösvény vagy szűk markú ember*; ein karger, geiziger Mensch. 4) v. gr. orator, oratio; *sovány, sikeretlen*; mager, trocken, saftlos. 5) argentum aridum; *kész pénz*; baar Geld.

Ărĭes, ĕtis, m. 3. *kos*; der Widder, Schafbock. 2) *kos, egy tsillagzat az égen*; der Widder, ein Gestirn. 3) *faltörő kos, ostromkos*; der Mauerbrecher, Sturmbock. 4) *keresztgerenda, mestergerenda*; der Querbalken zum Stützen; subjicere

arietem, Cic. *istápolni, segíteni*; unterstützen.

Ărietātio, ōnis, f. 3. *törés, verés, t. i. ostromkossal*; das Stoßen.

Ărĭētĭnus, a, um, v. gr. pulmo, cornua: *kos*; *p. o. kosszarv, kos szarva*, vom Widder. 2) *kosformájú*; dem Widder ähnlich.

Ărĭēto, āvi, ātum, āre, 1. *türkölni, mint a' kos, vagy döfni*; stoßen wie ein Widder. Aliquem in terram arietare; *valakit földhöz vágni*; einen zu Boden werfen.

Arĭfĭcus, a, um, *szárasztó, szikkasztó*; trocknend.

Ărĭmĭnum, i, n. 2. urbs in Umbria, hodie Rimini.

Ariobarzānes, is, m. rex Cappadociae.

Ărĭŏmārdus, i, Nom. pr. filii Darii.

Ărīon, Ărīo, ōnis, m. 3. cytharoedus et poëta lyricus: Hinc: Arionia lyra. 2) equi Adrasti nomen.

Ariopagita, Ariopagus, etc., vide: Areopagita.

Ărĭŏvīstus, i, m. Nom. pr. Nobilis Germanorum rex, a Julio Caesare demum victus.

Ărista, ae, f. 1. *kalász szálka*; die Spitze oder Stachel, Granne an der Ähre. 2) *kalász, gabonafej*; die Ähre selbst. 3) Trop. *nyár, aratás*; der Sommer, die Ernte. 4) aristae, plur. *halszálkák*; die Fischgräten.

Ăristaeus, i, m. 2. filius Apollinis, rex Arcadiae.

Ărĭstăgŏras, ae, m. 1. Nom. propr. illustrium Virorum.

Ărīstărchēum, ēi, n. templum Dianae.

Ăristarchus, i, m. praeclarus Grammaticus ex Alexandria. 2) Criticus. Hinc: Aristarchei, i. e. Critici, Grammatici.

Ăristīdes, is, m. 3. Imperator Atheniensium. 2) Historicus.

Ăristĭfer, a, um, v. gr. seges; *kalászos, kalásztermő*; Ähren tragend.

Ărīstĭmĭa lex, ab Aristimo latore dicta, coenam Romanorum concernens.

Ăristippus, i, m. 2. philosophus, autor Sectae Cyrenaicae.

Aristo, Ariston, ōnis, m. 3. philosophus scepticus, Zenonis discipulus.

Ărīstŏbūlus, i, m. 2. Nom. prop. Virorum illustrium.

Ărīstŏcles, is, m. 3. philosophus Messinensis. 2) Platonis avus.

Ărīstŏcrătes, is, m. 3. Nom. prop. Virorum.

Ăristocratia, ae, f. 1. *főrendek igazgatása vagy uralkodása, a' hól a' főrendek kormányoznak*; Regierung der Vornehmen oder Adelichen, Aristokratie.

Ărīstŏdēmus, i, m. 2. Nom. pr. aliquot Virorum. 2) *a' nép feje*; der Oberste im Volke.

Ărīstŏlŏchĭa, ae, f. 1. *gégevirág, farkasalma*; die Osterlucey.

Ărīstŏmăchus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Ărīstŏmĕnes, is, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Ariston, vide: Aristo.

Ărīstŏnĭcus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Ărīstŏnymus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Ărīstŏphănes, is, m. 3. comoedus, tempore Socratis.

Ărīstŏphon, ōnis, m. 3. Nom. pr. pictoris. 2) aliorum Virorum.

Ăristōsus, a, um, *kalászos*; ährenreich.

Ărīstŏtĕles, is, m. 3. Stagirensis, insignis philosophus, Platonis auditor, praeceptor Alexandri Magni, infinitis prope libris clarus, fuit simul auctor sectae peripateticae.

Ărĭthmētĭca, ae, et Ărĭthmētĭce, es, f. 3. *számvetés, a' számvetés mestersége*; die Rechenkunst.

Ărĭthmētĭcus, a, um, *számvetési*; arithmetisch, die Zahlen oder Rechenkunst betreffend, dahin gehörig.

Ărĭthmus, i, m. 2. *szám*; die Zahl.

Ărĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szárazság*; die Trockenheit, Dürre.

Arīus, Arrīus, i, m. Nom. pr. auctoris sectae Arianorum.

Arma, orum, n. pl. *fegyver, akármelly fegyver neme, p. o. paizs, kard, sisak 's a' t.* die Waffen, z. B. zur Vertheidigung des Leibes. Arma capere, capessere, vel sumere; *fegyvert fogni*; zu den Waffen greifen. Ad arma! *fegyverre! kardra vitéz!* zu den Waffen! Armis decertare, certare, decernere, vel dimicare; *fegyverrel hartzolni, vagy vívni*: mit Waffen fechten. Arma submittere; *megadni magát, lerakni a' fegyvert*; sich überwunden geben. 2) *had, háboru*; der Krieg. Arma inferre, loco: bellum inferre. Liv. Arma

civilia: i. e. bellum civile. Arma referre; *megújitni a' hadat*; den Krieg erneuern. Arma componere; *végezni a' hadat*; den Krieg endigen. 3) *ütközet, hartz*; die Schlacht. Se immiscere armis. Virg. 4) *mindenféle eszközök, szerszámok*; allerhand Geschirre, Werkzeuge. Arma coquinaria; *konyhára való eszközök vagy edények*; Küchengeschirre. Arma equestria; *lószerszám*; Pferdgeschirr.

Armămenta, orum, n. pl. *mindenféle eszközök, szerszámok, p. o. hajóra való szerszámok, 's a' t. ismét: mesteremberek műszerei, 's a' t.* allerhand Geräthschaft zu etwas, z. B. bey Schiffen das Takelwerk, als Segel, Mast ꝛc. it. Werkzeuge.

Armămentārium, ĭi, n. 2. *fegyvertár*; das Zeughaus.

Armāriŏlum, i, n. 2. *kis almáriom*; Schränkchen, Kästchen.

Armārium, ii, n. 2. *almáriom*; der Kasten, Schrank. 2) *könyves téka*; der Bücherschrank. 3) *szekrény*; der Speisekasten.

Armātūra, ae, f. 1. *felfegyverkezés*; die Bewaffnung, Rüstung. 2) *felfegyverkezett katonák*; die bewaffneten Soldaten selbst. Levis armatura; *könnyű fegyverű nép, v. katonaság*; die leicht bewaffneten Soldaten oder Velites.

Armatus, us, m. 4. *felfegyverkezés*; die Bewaffnung, Rüstung. 2) *katonák, katonaság*; die Soldaten selbst.

Armĕnĭa, ae, f. 1. *Örményország, Arménia Ázsiában*; Armenien, ein Land in Asien, wurde in Groß- und Kleinarmenien eingetheilt.

Ărmĕnĭăcum, i, n. 2. *tengeri baratzk, kajszin baratzk*; Amarelle, Abricose. Prunus Armeniaca. L. 2) *setétzöld szin*; Stahlgrün, Schiefergrün.

Armĕnĭăcus, a, um, *Armeniai*; Armenisch Armeniaca malus; *baratzkfa, tengeri baratzkfa*; Amarellenbaum.

Armĕnĭus, a, um, i. q. Armeniacus lapis; *ő ménykék*; Bergblau.

Armentālis, e, *tsordához vagy gulyához való*; *vagy abból való*; zur Heerde des größern Viehes gehörig.

Armentalis camoena; *pásztori ének*; ein Hirtenlied.

Armentārĭus, a, um, *gulyához, tsordához tartozó, azt illető, azzal bánó, 's a' t.* mit dem größern Viehe sich beschäftigend, dahin gehörig, es betreffend.

Armentarius, ĭi, m. 2. *gulyás, tsordás*; der Hirt des großen Viehes oder der Heerde.

Armentatim, Adv. *tsordánként*; Heerdenweise.

Armentōsus, a, um, *tsordákkal rakott, tsordákkal gazdag*; reich an Heerden großen Viehes.

Armentum, i, n. 2. *szarvas marha, göböly*; das Pflugvieh, z. B. Ochsen, Rindvieh. Grex armentorum; *tsorda, guyla*. Centum armenta; *száz darab marha*; hundert Stück Rindvieh. 2) *tsorda, gulya*; eine Heerde vom großen Vieh.

Armĕnus, i, m. 2. *Örmény*; ein Armenier; v. Armenas, ătis, m. 3.

Armĭdoctor, ōris, m. 3. *vivómester*; der Fechtmeister.

Armĭfactor, ōris, m. 3. *fegyvermíves*; ein Waffenschmiedt.

Armĭfer, a, um, *fegyverhordozó, felfegyverkezett*; Waffen tragend, gewaffnet.

Armifer, eri. m. 2. *fegyverhordó*; ein Waffenträger.

Armĭger, a, um, *felfegyverkezett*; bewaffnet. 2) Subst. *fegyverviselő, katona, közkatona*; ein gemeiner Soldat.

Armilla, ae, f. 1. *arany peretz, karperetz*; ein zirkelförmiger Armschmuck, für Mannspersonen und Frauenzimmer.

Armillātus, a, um, *karperetzes*; mit Armschmuck versehen.

Armillum, i, et Armīle, is, n. 3. *kupa, kantsó, korsó, vagy más borivó edény*; ein Weingefäß, Weinkrug.

Armĭlustrium, ĭi, n. 2. *az a' hely volt Rómában, a' hol a' Római hadak esztendőnként egyszer áldoztak, 's a' fegyvereiket is megszenteltették, azt az innep napot is így nevezték*; ein Ort in Rom, wo die Römer jährlich einmahl bewaffnet opferten, auch die Waffen geweiht wurden. Dieses Fest hieß auch Armilustrium. 2) *hadviszgálás*; Heerschau.

Ărmĭnĭus, ĭi, m. Nom. propr. Ducis fortissimi Germanorum, Herman. Dicitur et Harminius.

Armĭpŏtens, tis, o. 3. *hatalmas fegyverű*,

vitéz; mächtig in den Waffen, waffenmächtig, tapfer.

Armipótentia, ae, f. 1. *hadi erő*, *vitézség*; Macht der Waffen, Tapferkeit.

Armisŏnus, a, um, *fegyvertsörgő*; waffentönend.

Armo, āvi, ātum, āre, 1. *felvegyverkeztetni*: mit Waffen versehen, bewaffnen. Se in aliquem et contra aliquem armare: *valaki ellen felfegyverkezni*, *fegyvert fogni*; die Waffen gegen einander ergreifen. 2) Met. *felkésziteni*, *felfegyverkeztetni*; mit etwas versehen, ausrüsten. Eloquentia se armare; Cic. naves; accusatorem omnibus rebus, etc. 3) *ingerleni*, *neki tüzelni*; reizen, anreizen.

Armoracĕa, Armoracia, ae, f. vel, Armoraca; *torma*; der Meerrettig. Cochlearia Armoracia. L.

Armus, i, m. 2. *a' marhának az első tsipeje*, it. *az első tzimere*; die Schulter am Viehe, der Vorderbug. 2) *az ember válla*; die Schulter des Menschen.

Arna, ae, f. 1. urbs in Umbria.

Ărnīca, ae, f. 1. *kappanór*; die Mutterwurz.

Ărnŏbĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. Philosophi et Scriptoris Seculi tertii.

Arnoglossa, ae, et Arnoglossum; *keskeny útifű*, *hegyes útifű*; spitziger Wegerich. Plantago lanceolata, L.

Arnus, i, m. 2. fluvius Hetruriae, hodie: Arno.

Ăro, āvi, ātum, āre, 1. *szántani*, *mivelni a' földet*, *megszántani*: pflügen, ackern, erackern. 2) Aequor arare: *hajózni*, *hajón menni*; schiffen. 3) *barázdákat vonni rajta*, *megbarázdálni*; Furchen ziehen über etwas. V. gr. Rugae seniles arant corpus, Ovid.

Ărŏla, vel Arula, ae, f. 1. *az Ár vize Helvetziában*; der Aarfluß in der Schweiz.

Ărōma, ătis, n. 3. *fűszerszám*, *fűszer*; das Gewürz.

Ărōmătārius, ĭi, m. 2. *fűszerárros*, *fűszerszámáros*; der Gewürzkrämer, Spezereyhändler.

Ărōmătĭcus, a, um, *fűszeres*, *fűszerszámos*; gewürzt. 2) *jóillatú*; wohlriechend.

Ărōmătītes, ae, m. v. gr. vinum; *fűszerszámos bor*, *tsinált bor*; ein gewürzter Wein, Kräuterwein.

Ărōmătĭzo, āre, *megfűszerszámozni*; würzen. 2) *illatozni*, *jó illatot adni*; einen guten Geruch von sich geben.

Ărōmătōpōla, ae, m. 1. idem quod Aromatarius.

Ărŏn, vel Ărus, i, f. *motskos kontyvirág*, *borjúlábfű*, *kontyosfű*; der Aaron, deutscher Ingver, die Zehrwurzel, Natterwurz. Arum maculatum. L.

Ărpăgo, ĭnis, m. 3. idem q. Harpago; *szitóvas*; *tűzszító*; der Feuerhaken.

Arpi, orum, m. urbs Apuliae.

Arpīnum, i, n. 2. urbs in Latio, patria Ciceronis.

Arquatus, vide: Arcuatus.

Arrectus, a, um, vide: Adrectus.

Arrepo, Arrepto, vide: Adrepo.

Arreptus, a, um, vide: Adreptus.

Arrha, Arra, ae, f. 1. *felpénz*, *foglaló*; das Angeld, Kaufschilling. 2) *zálog*, das Pfand.

Arrhăbo (Arrābo), ōnis, m. i. q. arrha.

Arrhālis (Arrālis), e. *zálog képpen való*; pfändlich, unterpfändlich.

Arrīdeo, Arrigo, etc. vide: Adrideo, etc.

Arripio, Arrisio, vide: Adripio, etc.

Arrodo, vide: Adrodo.

Arrogans, vide: Adrogans, etc.

Arrosus, a, um, vide: Adrosus.

Ars, tis, f. 3. *mesterség*, *tanult mesterség*, *kézi mesterség*; jede erlernte Kenntniß, Kunst, Geschicklichkeit, Handwerk, Metier. 2) *tudomány*, *tanúlás által szerzett esméret*; die Wissenschaft, Gelehrsamkeit. Artes ingenuae et liberales; *a' jeles tudományok*; schöne Wissenschaften. Ars medendi; *az orvaslás mestersége*, *az orvosi tudomány*; die Heilkunde. Ars rhetorica; Ars grammatica, etc. 3) *kitanult mestersége valaminek*; die Kunst, die erlernte Kunst von etwas. Ex arte, v. arte; *mesterségesen*, *kitanult mesterség szerént*; nach der Kunst. V. gr. ex arte scribere, dicere, arte canere, etc. 4) *fortély*, *mesterség*, *ravaszság*; der Kunstgriff, die List. Arte et Marte aliquid perficere. Curt. Artem arte deludere. Terent. 5) *mód*, *út mód*, *eszköz*; die Art, Weise, das Mittel. Qua arte? *mi módon*, *mitsoda úton módon?* Auf welche Art? 6) *tulajdonság*, *tálentom*; die Eigen-

schaft, das Talent. 7) *hadi fortély*; die Kriegslist.

Arsăces, is, primus Parthorum rex.

Arsacides, ae, m. unus ex posteris Arsacis. 2) i. e. Persae.

Arsēnĭcum, i, n. 2. *egérkő, egérmaszlag, rosnika*; das Arsenik, Operment.

Arses, is, m. Nom. propr. regis Persarum. 2) *nadragulya, bolondfű*; der Alraun. Atropa mandragora. L.

Arsina, et Arcĭna, ae, f. *gyujtogatás*; die Feuersbrunst, das Anstecken der Häuser.

Arsinŏe, es, f. Nom. propr. quarundam Reginarum. 2) urbs in Aegypto prope Arabiam, hodie: Suez.

Arsis, f. *valamelly szótagnak a' kimondásban való felemelése*; die Erhebung der Stimme beym Aussprechen einer Sylbe

Artăbānus, nomen regum Parthorum.

Ārtăbāzus, i, m. Nom. pr. Ducum.

Ārtăphĕrnes, m. Nom. pr. ducis regis Darii.

Ārtāxa, ae, m. Nom. pr. regis Armeniae.

Ārtăxĕrxes, is, m. Nom. pr. Persarum Regum.

Artĕmidōrus, i, m. Nom. pr. Virorum.

Artĕmis, ĭdis, f. i. q. Diana.

Artĕmĭsia, ae, f. 1. regina in Caria, uxor regis Mausoli. 2) *üröm*; der Beyfuß.

Artĕmĭsium, ĭi, oppidum in Euboea.

Artĕmon, ōnis, m. 3. *kis vitorla*; ein kleines Segel, Bramsegel. 2) *tekerő tsiga*; eine Hebwinde, ein Kloben.

Artĕria, ae, f. 1. *lélekzőtső, gége*; die Luftröhre, die zur Lunge führt. 2) *verőér, életér*; die Arterie, Schlagader, Pulsader.

Artĕriăcus, a, um, *a' gégét illető*; die Luftröhre betreffend.

Arthrīsis, is, f. i. q. Arthritis.

Arthrĭtĭcus, a, um, *kőszvényes*; gichtisch, mit der Gicht, Podagra 2c. behaftet.

Arthrītis, ĭdis, f. 3. *szárazfájás, kőszvény*; Gliederkrankheit, Reißen in den Gliedern, Gicht, Podagra.

Artĭcŭlāris, e. *izeket, apró tagokat illető*; die Gelenke betreffend.

Artĭcŭlārius, a, um, i. q. articularis.

Artĭcŭlāte, Adv. v. gr. loqui: *érthetőleg, értelmesen*; deutlich, vernehmlich.

Artĭcŭlātim, Adv. *tagonként, izenként*; gliederweise, stückweise. 2) *értelmesen, érthetőleg*; vernehmlich. 3) *tzikkelyenként*; gliedweise.

Artĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *bimbózás, fakadás, p. o. a' fában*; das Ansetzen neuer Knoten. 2) *a' szőlővessző bimbózáskori nyavalyája*; eine Krankheit der Weinstöcke an den Knoten der Ranken.

Artĭcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *izekre osztani*; gleichsam in kleine Glieder oder Gelenke abtheilen. 2) *értelmesen kimondani, p. o. a' szót szótagokra megszaggatva*; deutlich aussprechen.

Artĭcŭlōsus, a, um, *götsös, sok izekre osztó*; voller Gelenke oder Knoten.

Artĭcŭlus, i, m. 2. *iz, a' tagnak apróbb részei*; ein Gelenk, ein kleines Glied. 2) *az izek közt lévő hajlás, bötyök*; das Gelenk im engsten Verstande, der Knoten, das Knöchel. Dolor articulorum; *kőszvény, száraz fájás*; der Gichtschmerz. 3) *bötyök, iz, osztály, p. o. a' plánták szárain, ágain, 's a' t.* das Gelenk, der Knoten, Absatz. 4) v. gr. orationis; *osztály, rész, ágazat, p. o. a' beszédben*; Absätze, kleine Glieder, in der Rede. 5) *nemszótska, mincmű ez: az, a'*; der Artikel, das Geschlechtswort, z. B. der, die, das. 6) *tzikkely, ártikulus*; Hauptpunkte, Hauptstück. Articuli Diaetales: *Országgyűlési Tzikkelyek.* Landtagsartikel oder Punkte. 7) *időpont, idő*; der Zeitpunkt. In ipso temporis articulo; *éppen jókor*; zu rechter Zeit. Mortis in articulo; *halála órájján*; in den letzten Zügen.

Artĭfex, ĭcis, f. 3. (ars et facio); *míves mester, mívmester, mívész, míves*; jeder Künstler, Meister, z. B. Bildhauer, Mahler. Artifices, in plur. Liv. *szinjátszók, theátromi játszók*; Acteurs, Komödianten. 2) *mesterséges készitője, alkatója valaminek*; *készitő, szerző*; der Verfertiger, Werkmeister. Deus artifex mundi; *az Isten a' világ alkatója*; Gott der Urheber der Welt. 3) *fortélyos ember*; ein listiger Mensch. 4) Sceleris artifex; *gonoszságnak mestere*; der eine Bosheit begeht. Morborum artifex; *orvos*; der Arzt,

Artĭfex, ĭcis, o. 3. *mesterséges, ügyes*: kunstreich, geschickt.

Artĭfĭcĭālis, e. 3. *mesterséges*; künstlich, nach der Kunst eingerichtet.
Artĭfĭcĭālĭter, Adv. *mesterségesen*; künstlich, nach der Kunst.
Artĭfĭcīna, ae, f. 1. *mivész mühely*; eine Werkstatt der Künstler.
Artĭfĭcĭōse, Adv. *mesterségesen*; künstlich; Cic. artificiosius, Cic. artificiosissime.
Artĭfĭcĭōsus, a, um, *mesterséges*; künstlich, kunstreich, Kunst besitzend, durch Kunst erlernt, mit Kunst gemacht.
Artĭfĭcĭum, ĭi, n. 2. *akármelly mesterség*, *mivészség*, *kézi mesterség*, *'s a' t.* jede Kunst, das Handwerk, Metier. 2) *mesterség*, *az az*: *valamelly tudomány reguláinak summás esmérete*; die Kunst, i. e. Inbegriff der zu einer Wissenschaft gehörigen Regeln. 3) *mesterség*, *ügyesség*; jede Kunst oder Geschicklichkeit. Omnia summo artificio facta. Cic. 4) *mesterséges miv vagy munka*; künstliche Arbeit, Kunstwerk. 5) *fortély*, *ravaszság*; jede ausgedachte List, listige Wendung, listiges Mittel.
Artĭo, vel Arctio, īvi, ītum, īre, 4. *közészorítni*, *közétsiptetni*; hinein schlagen, hinein pressen oder fügen.
Arto, are, vide: Arcto.
Artocŏpus, i, m. 2. *pék*, *kenyérsütő*; ein Bäcker.
Artŏcrĕas, ătis, n. 3. *pástétom*; eine Pastete.
Artolăgānus, i, m. 2. *pogátsa*, *lepény*; eine Art Kuchen.
Ărtŏlātrīa, ae, f. 1. *ostyaimádás*; Anbethung der Hostien.
Ărtŏmĕli, ĭtos, n. *kenyérből 's mézből készült kötés*; ein Umschlag von Brot und Honig.
Ărtŏphylax, ăcis, m. *kenyérőrző*; der Brothüter.
Artopta, ae, m. 1. *pék*, *kenyérsütő*; ein Bäcker. 2) *egy edény vagy forma mellyben*, *p. o. bábakaláts ot sütnek*; ein Geschirr, den Kugelhupf zu backen.
Artopticius (—itius), a, um, v. gr. panis; *bábakaláts*; der Kugelhupf.
Ărtŏthēca, ae, f. 1. *kenyeres kosár*; ein Brodkorb.
Ărtŏtrŏgus, i, m. 2. *kenyérvesztegető*; Brodfresser.
Artŭātim, Adv. *izenként*, *tagonként*; gliederweise.
Artŭātus, a, um, *feltagolt*, *darabokra vágatott*; in Stücke geschnitten.
Artus, us, m. 4. Plur. artus, artuum, artubus; *hajlás*, *az izeknek és tagoknak öszvefoglalódások*; das Gelenk, die Zusammenfügung zweyer Glieder am thierischen Körper. Dolor artuum; *köszvény*, *szaggató fájás*, *száraz fájás*; die Gicht, das Gliederreißen. 2) *tagok*, *izek*, *a' testnek tagjai*; das Glied, die Glieder. Omnibus artubus contremisco; *minden tagom reszket*; ich zittere an allen Gliedern. 3) *erő*, *erősség*; die Kraft, Stärke. Artus sapientiae, Cic.
Ărŭla, ae, f. 1. *oltárotska*; ein Altärchen. 2) *halom*; Erdhaufen.
Arum, i, n. 2. *kontyvirág*; die Zehrwurz.
Ăruncus, i, m. 2. *kétskeszakáll*, *bakszakáll*; Ziegenbart.
Ărundĭfer, a, um, *nádas*, *nádtermő*; Rohr tragend.
Ărundĭnācĕus, a, um, *nádból való*; vom Rohre. 2) *nádforma*, rohrähnlich.
Arundĭnētum, i, n. 2. *nádashely*, *nádas*; Rohrgebüsch.
Ărundĭnĕus, a, um, *nád*, *nádból való*; aus Rohr. 2) *sásos*, *sásforma*; dem Schilf ähnlich.
Ărundĭnōsus, a, um, *nádas*, *sásos*, *náddal teljes*; voll Rohr oder Schilf.
Ărundo, ĭnis, f. 3. *nád*; das Rohr. 2) *sás*; das Schilf. Moderator arundinis, Ovid. *halász*; ein Fischer. Captare arundine pisces; *horgászni*; mit der Angelruthe fischen. 3) *nyil*, *nyilvessző*; ein Pfeil. 3) *nádsip*; eine Rohrpfeife.
Ărūra, ae, f. 1. *szántóföld*; der Acker, das Saatfeld.
Ăruspex, vide: Haruspex.
Arvālis, e, *szántóföldi*, *vetési*; zum Saatfelde gehörig. Fratres arvales, *áldozó papok*, *kik tizenketten voltak*, *'s a' vetésekért áldoztak*; war ein Collegium von zwölf Priestern, die jährlich für die Feldfrüchte opfern mußten.
Arvīga, Arŭga, ae, f. 1. *áldoznivaló barom*, *vagy bika*; ein Opferthier oder Stier.
Arvīna, ae, f. 1. *háj*, *kövérség*; Schmeer, Fett, Speck. 2) *fadgyú*; das Infelt, Inschlitt.
Arvum, i, n. 2 *szántóföld*, *felszántott*

föld; ein Acker, ein unbesäetes gepflügtes Land, das Ackerfeld. 2) vitifera arva; *szölöhegyek*; Weinberge. 3) Arvum Neptunium; *tenger*; das Meer.

Arvus, a, um, *szántani való, felszántani való, bé nem vetett*; ungebaut, dazu bestimmt gepflügt zu werden. Ager arvus; *még bé nem vetett föld*; ein ungebauter Acker.

Arx, arcis, f. 3. *tető, magas hely, hegy*; die Anhöhe, 2) *vár, erősség*; eine Festung, Citadelle, Burg. 3) *magas épület, kastély*; jedes hohe Gebäude. Arces sacrae; *templomok*; Tempel. 4) *menedékhely, menedék, oltalombástya*; der Schutz, die Schutzwehr, Vormauer. 5) Arx coelestis; *az ég*; der Himmel. 6) Arces; *határai valamelly helynek*; die Grenzen.

Arytaēna, ae, f. 1. *meritő edény*; Geschirr zum Schöpfen.

As, assis, m. 3. *Római rézpénz neme volt, melly a' Cicero idejében ollyanforma betsű lehetett, mint a' mi mái legújabb jó réz krajtzárunk*; eine römische Kupfermünze, die zu Ciceros Zeiten ungefähr vier jetzige schwere Pfennige galt. Perdere omnia ad assem. Hor. *egy fillérig mindenét elveszteni*: bis auf einen Pfennig (Heller) alles verlieren. 2) *valami egész, a' mellyet 12 felé lehet osztani*; ein Ganzes das in zwölf Theile getheilt werden kann. Ex asse heres; *egyedűlvaló örökös*; ein Universalerbe.

Asărum, i, n. 2. *kapotnyak*; Haselwurz. (Asarum europ. L.).

Asbestinum, i, n. 2. *kölen*; der Steinflachs, Federweis.

Asbestos, i. *amiántkő, ásbestkő*; der Asbest, ein Stein, der Amiant.

Asbōtus, i, m. urbs Thessaliae.

Asca, ae, f. 1. urbs Siciliae.

Ascălăbōtes, ae, m. 1. *gekkó gyík*; Geko, eine Art Eidechse. Lacerta Gecko. L.

Ascălōnia, ae, f. 1. Ascalonium, ii, n. 2. *mogyoró hagyma*; der Aschlauch, Schalotten.

Ascălōpas, ae, m. 1. *szalonka, sneff*; die Schnepfe, Riedschnepfe.

Ascanius, ii, m. 2. fluvius et lacus Phrygiae. 2) Nom. pr. filii Aeneae, alias: Iulus.

Ascărĭdes, um, m. *orsóféreg*; der Spuhlwurm.

Ascendibĭlis, Ascendo, Ascensibilis, Ascensio, Ascensor, Ascensus, us, vide: Adscendib. etc.

Ascēta, ae, c. *szerzetes, magát klastromi életre elszánt*: einer der sich in ein Kloster verlobt hat, ein Mönch. 2) *sanyarú életet élő*; jeder der eine strenge Lebensart führt.

Ascētria, ae, f. 1. *apátza*; eine Nonne.

Ascĭa, ae, f. 1. *szekertze, bárd, átsbárd, szinlőbárd*; das Beil, eine Zimmeraxt. 2) *gyalu*; der Hobel.

Ascĭcŭlus, i, m. 2. *kis szekertze, bárdotska*; ein kleines Beil, kleine Axt.

Ascii, ōrum, m. *árnyékatlan lakosok, a' kik t. i. a' heves égalj alatt lakván ottan ottan éppen a' talpok alá esik az árnyékok*; sind Völker, die zu gewissen Zeiten keinen Mittagsschatten haben, in der zona torrida.

Ascio, āre, 1. *bárdolni*; mit der Zimmeraxt behauen. 2) *gyalulni*; hobeln.

Ascĭo, ire, Ascisco, Ascitus, vide: Adsc.

Ascītes, ae, m. *hasbeli vizkórság*; Wassersucht im Unterleibe.

Ascĭus, a, um, *árnyéktalan*; ohne Schatten.

Asclēpiădes, ae, *Görög poëta volt: innen*: metrum Asclepiadeum; ein griechischer Dichter. 2) *híres orvos neve*; ein berühmter Arzt.

Asclēpĭas, ădis, f. 3. *krepin*; die Seidenpflanze, das Schlangenkraut.

Ascōlĭăsmus, i, m. 2. *fél lábon ugrálás*; das Hupfen auf einem Fuße.

Ascŏpa, ae, f. 1. *vizedény*; Wassergeschirr, Wassergefäß.

Ascŏpēra, ae, f. *bőrzsák*; eine lederne Reisetasche, Mantelsack.

Ascraeus, a, um. *Ascra városából való, melly Beótiában a' Helicon mellett volt, Hesiodus hazája*: Askräisch. Senex Ascraeus, i. e. Hesiodus.

Ascribo, Ascripticius, Ascriptio, Ascriptivus, Ascriptor, vide: Adscribo, etc.

Ascriptus, a, um, vide: Adscribtus.

Ascŭlum, i, urbs in Piceno et in Apulia.

Asdrŭbal, alis, m. Nom. propr. Virorum.

Asēcrētis, m. Indeclin. vel a Secretis;

Secretarius, it. *Titoknok*; ein Secretär, Rath.

Asella, ae, f. 1. *nöstény szamár, kantza szamár*; Eselchen oder Eselinn.

Aselliceps, cipitis, m. 3. *szamár, tudatlan*; ein Eselskopf, der nichts kann.

Asellio, onis, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Asellius, ii, m. 2. Nom. propr. Virorum. Suet. Cic.

Asellulus, i, m. 2. *kis szamaratska*; ein sehr kleines Eselchen.

Asellus, i, m. 2. *szamaratska, szamárka, szamár*; ein Eselchen, kleiner Esel. 2) *tökehal*; ein Stockfisch. 3) *százlábú pintzebogár*; ein Kellerwurm, Müllerefel. 4) asellus albus; *lazatz, lazatzhal*; der Lachs. Salmo Salar. L.

Asia, ae, f. 1. *Ázsia*; *a' földnek egy esmeretes része*; Asien.

Asiane, Adv. *Ázsiai módon*; asiatisch.

Asianus, a, um, *Ázsiai*, *p. o. lakos ember*; asiatisch.

Asiaticus, a, um, *Ázsiai*, *Ázsiából való*; asiatisch, i. e. in Asien, dahin gehörig.

Asilus, i, m. 2. *bögöly, pötsik, lólégy*; ein Insekt, welches das Vieh sticht, Bremse.

Asina, ae, f. 1. *nöstény vagy kantza szamár*; Eselinn.

Asinalis, e, *szamárhoz való, vagy illő*; eselhaft.

Asinarius, a, um. *szamarus*; mit Eseln sich beschäftigend, dahin gehörig. 2) sc. pastor; *szamárhajtó*; ein Eseltreiber.

Asininus, a, um, *szamártól való, szamár*; von Eseln. Pullus asininus; *fiatal szamár*; ein junger Esel.

Asinus, i, m. 2. *szamár*; der Esel. Asinus ad lyram, Proverb. *tud hozzá mint a' hajdú a' harangöntéshez*; er schickt sich dazu, wie der Esel zur Cither. 2) *az az*; *ostoba, szamár*; dumm, einfältig, ein Esel.

Asio, onis, m. 3. *füles bagoly*; die Ohreule.

Asis, idis, f. 3. *Ázsiai*; Asiatisch.

Asius, a, um, id. qu. Asiaticus.

Asopiades, ae, m. unus ex posteris Asopi, v. gr. Aeacus.

Asopus, i, m. fluvius Boeotiae. 2) Nom. pr. regis in Boeotia.

Asotia, ae, f. 1. *tobzódás*; liederliches Leben, Schwelgerey.

Asotus, i, m. 2. *tobzódó*; ein liederlicher Mensch, Schwelger.

Asparagus, i, m. 2. *spárga, nyúlárnyék*; der Spargel.

Aspasia, ae, f. 1. Nom. pr. *egy okos asszszony neve, a' ki Periklesnek felesége, Socratesnek pedig az ékesszóllásban tanítója volt*; ein kluges Frauenzimmer, Gemahlinn des Perikles, Lehrerinn des Sokrates in der Beredsamkeit.

Aspectabilis, Aspectamen, Aspectio, Aspecto, Aspectus, us, vide: Adspectabilis, etc.

Aspectus, a, um, vide: Adspectus.

Asper, a, um, v. gr. locus, via; *durva, darabos, zordon*; it. *göröngyös, mint a' fagyos út*; rauh, uneben, holpericht. 2) v. gr. folium, superficies; *borzas, éles, szúrós, durva*; rauh, stachelicht. Arteria aspera, Cic. *levegőtsö, gége*; die Luftröhre. Asper numus; *új pénz, melly még meg nem kopott*; eine neu geprägte Münze. Barba aspera; *éles vagy erős szakáll*; starker, stechender Bart. 3) v. gr. homo; *durva, pallérozatlan, durtzás, nyers*; rauh, hart im Betragen, roh, nicht gefällig. 4) quoad saporem, odorem; *erős, tsípős, kellemetlen*; rauh, hart, beißend, widrig. 5) v. gr. hyems, tempora, res, etc.; *durva, kemény, mostoha, kedvetlen, terhes*; rauh, hart, widrig, unangenehm, beschwerlich. Mare asperum; *a' szélveszes tenger*; das stürmische Meer. Tempora aspera; *mostoha idők vagy környűlállások*; bedenkliche Zeiten, unglückliche Umstände. Homines asperi laboribus; *a' dologhoz vagy munkához hozzá töródött emberek*; an schwere Arbeit und Strapazen gewöhnt. 6) v. gr. vox; *darabos, durva*; rauh, rauh klingend. 7) v. gr. animal, bos, etc.; *vad, szilaj*; widerspenstig, unbändig. 8) Epistola asperrima, Svet. *nagyon éles pennával írt levél, fúlánkos levél*; ein sehr scharf geschriebener Brief.

Aspere, Adv. v. gr. loqui; *durván, illetlenűl, durtzásan*; rauh, widerspenstig, roh. 2) v. gr. accusare, tractare aliquem; *keményen, kíméllетlenűl, durván*; streng, hart, unempfindlich.

Aspergo, vide: Adspergo.

Aspĕrĭtas, ātis, f. 3. v. gr. viarum, loci, etc. *darabosság*, *zordonság*; die Rauhigkeit. 2) v. gr. hominis, rerum; etc. *durvaság*, *keménység*, *kedvetlenség*, *mostohaság*, 's a' t. die Rauhigkeit, Härte, Unannehmlichkeit, u. s. w. Vide: Asper.

Aspernābilis, Aspernanter, Aspernatio, Aspernor, vide: Adspernabilis, etc.

Aspĕro, āvi, ātum, āre (asper), 1. *darabosítni*, *durvítni*, *eldurvítni*; rauh, uneben, ungleich machen. 2) v. gr. undas; *felborzasztani*, *hullámosítni*, *p. o. mint a' szélvész a' tengert*; stürmisch machen. 3) *ingerleni*, *p. o. haragját valakinek*; reitzen, anreitzen.

Aspersio, Aspersus, vide: Adspersio, etc.

Aspĕrūgo, ĭnis, f. 3 *magiszák*; eine Art Klebekraut.

Asphaltītes lacus, auch bloß Asphaltites, ae, m. *hólttenger*, *sóstenger*, *a' Szentföldön*; das todte Meer in Palästina.

Asphŏdĕlus, i, m. *magzating*, *királyvárda*; Asphodill, Asphodillwurz.

Aspicio, vide: Adspicio.

Aspiratio, Aspiro, vide: Adspiratio, etc.

Aspis, idis, f. *áspiskígyó*; eine Art kleiner giftiger Schlangen, Otter, Viper. 2) urbs Africae. 3) promontorium Numidiae. 4) *paizs*; der Schild.

Asplēnum, i, et Asplenium, ĭi, n. 2. *bordalap*; das Milzkraut. Asplenium Scolopendrium; *Szarvasnyelvű bordalap*, *szarvasnyelvűfű*; das getüpfelte Milzkraut.

Asportātio, ōnis, f. 3. *elvitel*, *elszállítás*; die Wegschaffung, Wegführung.

Asporto, āvi, ātum, āre, 1. *elvinni*, *elszállítni*, *elhordani*; wegführen, wegschaffen, wegbringen.

Asprēdo, ĭnis, f. 3. *darabosság*, *durvaság*; die Rauhigkeit.

Asprētum, i, n. 2. *zordon hely*; ein rauher, unebener Ort.

Assa, ae, f. 1. scil. caro; *sült*, *petsenye*; Gebratenes, der Braten.

Assa foetida, vel asa foetida; *ásánt tsipa*; stinkender Asant, Teufelsdreck.

Assamentum, i, n. 2. *padlázat*, *palló*; die Breter, Betäfelung.

Assārius, ĭi, m. i. q. as.

Assatūra, ae, f. 1. *sült*, *petsenye*; der Braten, Gebratenes.

Assĕcla, Assectatio, Assectator, Assector, Assecutor, Assecutus, vide: Adsecla, etc.

Assensio, Assensor, Assensus, vide: Adsensio, etc.

Assentatio, Assentatiuncula, Assentator, Assentatorie, Assentio, Assentior, Assentor, vide: Adsentatio, etc.

Assequor, Assequutus, vide: Adsequor.

Asser, eris, m. 3. *deszka darab*, *deszka palló*; Bretter, Dielen. 2) *létz*; die Latte. 3) *rúd*, *pózna*; die Stange. 4) *dongu*, *hordódonga*; die Faßdaube.

Asserculum, i, n. et —us, i, m. 2. *deszkátska*; ein Brettchen. 2) *létzetske*, *rúdatska*; eine kleine Latte oder Stange.

Assĕro, Assertio, Assertor, Assertorius, Asservo, Assessio, Assessor, Assessus, vide: Adsero, etc.

Asseveranter, Asseverate, Asseveratio, Assevero, vide: Adseveranter, etc.

Assideo, Assido, Assidue, Assiduitas, Assiduo, Assiduus, vide: Adsideo, etc.

Assignatĭo, Assignator, Assignifico, Assigno, vide: Adsignatio, etc.

Assimilanter, Assimilatio, Assimilis, Assimiliter, Assimilo, vide: Adsimilanter, etc.

Assimulo, Assimulatio, vide: Adsimilo, etc.

Assĭpondĭum, ĭi, n. 2. *egy fontnyi nehézség*; das Gewicht von einem Pfunde.

Assis, Axis, is, e. *deszka*; ein Brett.

Assĭsium, ĭi, n. 2. urbs Italiae.

Assisto, Assitus, vide: Adsisto, Adsitus.

Asso, āvi, ātum, āre, 1. *sütni*, *megsütni*; braten.

Associo, Associus, Assoleo, Assono, vide: Adsocio, etc.

Assudasso, Assuefacio, Assueo, Assuesco, Assuetudo, Assuetus, vide: Adsudasso, etc.

Assŭla, ae, f. 1. *forgáts*, *szilánk*; ein Span, Spänchen, Stückchen Holz. 2) *deszkátska*; ein Brettchen.

Assŭlātim, Adv. *forgátsonként*, *aprónként*; spanweise, stückweise.

Assultim, Assulto, Assultus, vide: Adsultim.

Assumo, Assumtio, Assumtivus, Assumtus, vide: Adsumo, etc.

Assuo, vide: Adsuo.

Assurgo, vide: Adsurgo.

Assum, i, n. 2. *sült, petsenye*; etwas Gebratenes. Assum vitulinum; *borjú petsenye*; der Kalbsbraten.

Assus, a, um, *sült, megsült, p. o. hús*; gebraten. 2) *egyedűlvaló, magános*; bloß, allein. Assa voce canere; *magában muzsika nélkűl énekelni*; ohne Begleitung der Instrumente singen. 3) *száraz*; trocken. Assa nutrix; *száraz dajka*; eine Amme die nicht säugt.

Assyrĭa, ae, f. 1. *Assyria, Ázsiai tartomány*; Assyrien. Hinc: Assyrius, a, um, *Assyriai*; Assyrisch. Assyrii; *Assyrusok, Assyriai lakosok*; Assyrer.

Ast, i. q. at; *de*; aber. 2) *hanem*; sondern. 3) loco: autem; *pedig*; aber. Ast ego; *én pedig*; ich aber, oder aber ich.

Asta, ae, f. urbs Liguriae et Hispaniae.

Astapa, ae, urbs Hispaniae.

Astăphis, ĭdis, f. *aszszúszőlő, malozsa*; getrocknete Weintraube, Rosine.

Astĕismus, i, i. q. urbanitás; *udvariság, tsinosság a' kifejezésben*; eine feine Art sich auszudrücken.

Aster, ĕris, m. 3. *tsillag*; ein Stern. 2) *gereptsin*; eine Pflanze, Sternblume.

Astĕrĭa, ae, Astĕrĭe, es, f. soror Latonae.

Astĕrĭas, ae, m. 1. *tsillagféreg*; der Seestern, Sternroche.

Astĕriscus, i, m. 2. *tsillagotska, tsillagjel*; ein Sternchen (*), ein kritisches Zeichen, z. B. das etwas fehle.

Ăstes, ĭtis, m. 3. *az ütközetrendben tőszomszéd*; der einem an der Seite steht in der Schlachtordnung.

Ăstēus, a, um, *nyájas, barátságos*; höflich, artig.

Asthma, ătis, n. 3. *fúladozás, nehéz lehellés, lehegés*; das schwere Athemhohlen, Keichen.

Asthmaticus, a, um, *lehegő, nehezen lehellő, szűkmejjű*; schwer Athem hohlend, engbrüstig.

Astigi, ōrum. Urbs fuit Hispaniae, a qua Astigitanus tractus.

Astipulatio, Astipulator, Astipulatus, Astipulor, vide: Adstipulatio, etc.

Astituo, Asto, vide: Adstituo, Adsto.

Ăstrăba, ae, f. 1. *zsámoly*; ein Fußschemmel. 2) *kengyel*; der Steigbügel. 3) *fanyereg*; ein hölzerner Sattel. 3) *hátas szamár*; ein Reitesel.

Ăstrăbīster; *magasság és mélységmérő eszköz*; ein Instrument im Feldmessen, die Höhe und Tiefe zu erfahren.

Astraea, ae, f. *az Igazság Istenaszszonya*; Göttinn der Gerechtigkeit. 2) *szűz nevű tsillagzat*; das Gestirn, die Jungfrau.

Astraeus, i, m. 2. unus ex Titanibus, qui cum Aurora ventos generasse fabulatur. Hinc: Astraei fratres, i. e. venti.

Ăstrăgălismus, i, m. 2. *kotzkázás*; das Würfelspiel.

Ăstrăgălīzo, āvi, ātum, āre, 1. *kotzkázni*; mit Würfeln spielen.

Astrăgălus, i, m. et Astrăgălum, i, n. 2. *boka, bötyök, tsög*; der Knöchel. 2) *kotzka*; der Würfel. 3) *az épitésmesterségben az oszlop bardzda veszszői*; in der Baukunst das Stäblein in den Verzierungen der Säulen. 4) *bóka, lóborsó*; Traganth, eine hülsentragende Pflanze.

Astrālis, e, *tsillagzati*; die Gestirne betreffend.

Ăstrăpāeus, i, m. 2. i. e. Jupiter.

Astrĕpo, Astricte, Astrictorius, vide: Adstrepo, etc.

Astrictus, a, um, vide: Adstrictus.

Astrĭfer, a. um, *tsillagos*; gestirnt.

Astrĭger, a, um, idem.

Astringo, vide: Adstringo.

Ăstrĭpŏtens, ēntis, o, *tsillagokon uralkodó*; der mächtig ist über die Gestirne.

Ăstrĭsŏnus, a, um, *mennyei hangzatú*; himmlisch klingend.

Ăstrŏlăbĭum, ĭi, n. *tsillagvizsgáló-mív*; ein Instrument den Himmelslauf abzumessen.

Astrŏlŏgĭa, ae, f. 1. *a' régieknél annyit tett mint Astronomia*; *tsillagvizsgálás, és tsillagmagyarázás*; die Sternkunde und Sterndeutung.

Astrŏlŏgus, i, m. *tsillagmagyarázó*; ein Sterndeuter.

Astrŏnomĭa, ae, f. 1. *tsillagvizsgálás*; Sternkunde.

Astrŏnŏmĭcus, a, um, *tsillagvizsgálási*; astronomisch.

Astrŏnŏmus, i, m. 2. *tsillagvizsgáló*; ein Sternkundiger.

Astrōsus, a, um, i. q. Lunaticus; *holdas*; mondsüchtig.

Astrum, i, n. 2. *akármelly világitó égitest, p. o. nap, vagy más tsillagzat*; jeder leuchtende Himmelskörper, z. B. die Sonne oder ein anderes Gestirn. 2) Astra, in plur. i. e. coelum.

Astruo, vide: Adstruo.

Astu, Asty, indecl. neutr. id. qu. urbs, praecipue urbs Athenarum.

Astŭrgia, ae, f. 1. urbs Hispaniae, hodie: Astorga.

Astūrĭa, ae, f. 1. *Asturia, Spanyol országban egy Tartomány*; Asturien.

Astus, us, m. 4. *tsalárdság, ravaszság*; die List, Listigkeit, Verschlagenheit.

Astūte, Adv. *ravaszúl, tsalárdon, álnokúl*; listig, auf listige Art.

Astūtia, ae, f. 1. *ravaszság, tsalárdság, álnokság*; List, Listigkeit, Schlauheit.

Astūtŭlus, a, um, *ravaszotska*; listig. Apul.

Astūtus, a, um, *ravasz, tsalárd, álnok*; schlau, listig.

Astyăges, is, m. Nom. propr. regis Medorum, avus Cyri.

Astycus, Astĭcus, a, um. *városi, vagy Athénebeli*; städtisch oder Athenisch.

Asylĭa, ae, f. 1. *menedékhely keresés jussa*; Freyheitsrecht, daß man einen von seinem Zufluchtsorte mit Gewalt nicht wegnehmen darf.

Asylum, i, n. 2. *menedékhely, szabad menedék*; die Freystätte, Freystatt.

Asymmētrĭa, ae, f. 1. *öszve nem illés*; Mangel der Ordnung und Übereinstimmung der Theile.

At, Adv. et Conj. 1) *de*; aber. 2) *mindazáltal, mégis*; jedoch. 3) *legalább*; wenigstens. Si non eodem die, at perendie; *ha azon a' napon nem is, legalább holnapután*; wenn nicht eben an demselben Tage, wenigstens übermorgen. 4) *no, ejnye; ni!* At te Dii perdant! *no, verjen meg az Isten*; ey, daß dich die Götter strafen möchten. 5) *pedig*; da doch. 6) at at; *éj éj*; ey ey.

Atābyrĭa, ae, f. 1. cognomen Insulae Rhodi, a sequenti voce.

Ātābyris, is, m. 3. mons in Insula Rhodo.

Ātălanta, ae, et Atalante, es, f. 1. virgo venatrix in Arcadia, filia Jasii. 2) filia Schoenii regis, in Scyro insula, cursu nobilis, et poëtis cantatissima.

Ātălantĭădes, ae, m. filius Atalantae, i. e. Parthenopaeus.

Ātămĭta, ae, f. 1. v. gr. mea; *ösös ném, ösös nagy ném*; des Urälter-vaters Schwester.

Ātat, at! at! Adv. et Interj. *éj! éj! ejnye no!* ey! ey!

Ātăvĭa, ae, f. 1. v. gr. mea; *ötödik nagy anyám ösösöm anyja, vagy ükükōm anyja, az az: a' nagy atyám ösének, vagy a' nagy anyám ükének az annya*; Urältermutter, i. e. Mutter des Urgroßvaters (abavi) oder der Urgroßmutter (abaviae).

Ātăvus, i, m. 2. v. gr. meus; *ötödik nagy apám, az ösösöm atyja, vagy ükükōm nagy atyja*; Urältervater, i. e. Vater des Urgroßvaters und der Urgroßmutter.

Ātĕchnĭa, ae, f. 1. *tapasztalatlanság, tudatlanság, együgyüség*; die Unerfahrenheit, Unwissenheit.

Ātella, ae, f. 1. urbs antiquissima Campaniae.

Ater, atra, atrum, *fekete*; schwarz. Atra bilis, *fekete vér*; *melancholia, komor kórság*; schwarzes Geblüt, Melancholie. 2) *gyászba öltözött*; schwarz gekleidet. 3) v. gr. dies, mors; *szomorú, gyászos, szerentsétlen*; traurig, betrübt, unglücklich. 4) v. gr. tigris, vipera; *rettenetes, kegyetlen*; schrecklich, grausam. 5) v. gr. nubes, seges; *sürü, tömött, homályos*: dick, dicht, dunkel. 6) *rút, otsmány, p. o. tselekedet*; garstig, häßlich. Ater odor; *rossz szag*; ein garstiger Gestank. 7) *homályos, érthetetlen*; dunkel, schwer zu verstehen.

Athacus, i, urbs Macedoniae.

Āthămas, antis, m. 3. rex Thessaliae, filius Aeoli, maritus Inonis. 2) mons Thessaliae.

Āthănāsius, ii, m. 2. Nom. prop. episcopi Alexandriensis; et aliorum virorum.

Āthāra, ae, f. 1. *pép, lisztes kása*; ein Brey von Mehl.

Ātheĭsmus, i, m. 2. *istentagadás*; Verläugnung der Gottheit.

Āthēnae, arum, f. 1. plur. *Athéné, At-*

ticának fővárosa; Athen, Hauptstadt in Attica. 2) Nom. pr. aliarum urbium.

Ăthēnaeum, i, n. 2. locus Minervae dicatus: *egy ollyan Minervának szentelt hely volt, a' hol a' Tudósok, tudományjok gyakorlása végett ottan ottan öszvegyültek*; ein Ort, der Minerva heilig, wo die Gelehrten zusammen kamen und sich übten.

Ăthēnaeus, a, um, i. e. Atheniënsis

Ăthēnīca, ōrum, n. 2. *könyvtár*; eine Bibliothek. 2) fuerunt loca Athenis, Minervae dicata.

Ăthēnīensis, e, *Athenébeli*; Athenisch, aus oder in Athen.

Ăthēnŏcles, is, m. 3. Nom. pr. Historiographi et aliorum Virorum.

Ăthēnŏdōrus, i, m. 2. Nom. propr. philosophi, tempore Oct. Augusti.

Ăthĕos, i, m. 2. *Isten nélkül való, Istentagadó*; der keine Götter glaubt, Atheist.

Ăthĕsis, is, m. 3. *az Ets folyóvize*; die Etsch, ein Fluß.

Ătheus, i. q. Atheos.

Athla, ae, f. 1. *munka, fáradtság, baj*; die Arbeit, Mühe, Kampf.

Athlēta, ae, m. 1. *bajvivó, áthléta*; ein Athlet, Wettkämpfer, Wettringer. 2) *erős izmos ember*; ein starker Mann.

Athlētĭcus, a, um, *bajvivói, áthletai*; athletisch.

Athlon, i, n. 2. *vivás, bajvivás*; der Kampf, Wettkampf.

Ăthlŏthĕta, ae, m. 1. Agonotheta; *a' bajvivók birája*; der Kampfrichter.

Ăthos vel Ătho, is, vel Athom, ōnis, m. 3. *egy magas hegy neve Mácedóniában*; ein hoher Berg in Macedonien.

Ăthŏpĭa, ae, f. 1. *gyengelátás*; Schwachheit des Gesichtes.

Ăthymĭa, ae, f. 1. i. q. Animi abjectio, *tsüggedtség*; Muthlosigkeit.

Ătia lex; *papokat illető törvényvolt a' Rómaiaknál*; war ein Gesetz bey den Römern, welches von dem Priesterthume handelte.

Ătilia, ae, f. 1. i. e. gens Atilia Romae.

Atilius (Attil.), a, um, denominatio gentilicia familiae Romanae. 2) Subst. Nom. pr. virorum.

Ătīna, ae, urbs in Latio.

Ătīnas, ātis, Atina oriundus. Cic.

Atinĭa ulmus; *szilfa neme*; eine Art Ulmbäume.

Atinĭus, ii, m. 2. Nom. pr. virorum. Hinc: Atinius, a, um.

Atintanĭa, ae, regio in Epiro.

Atlantēus, a, um, *Átlási*; Atlantisch, den Atlas betreffend, dahin gehörig.

Atlantĭăcus, a, um, id. q. Atlanticus.

Atlantĭădes, ae, m. unus ex posteris Atlantis.

Atlantĭcus, a, um, *Átlási*; Atlantisch, den Atlas betreffend, dazu gehörig. Mare Atlanticum; *az Átlánticumi tenger*; das athlantische Meer.

Atlantĭdes, um, pl. f. 3. *a' fiastyúk nevű tsillagzat*; die Gluckhenne, ein Gestirn. 2) *Átlás leányai*; die Töchter des Atlas.

Atlantis, ĭdis, f. 3. insula Africae.

Atlas, antis, m. 3. mons Mauritaniae altissimus, cui coelum incumbere videtur. 2) rex Mauritaniae, Urani filius, Astronomiae inventor.

Atmŏsphaēra, ae, f. 1. *gőzkörnyék, a' földet körülvevő gőzes levegő*; der Dunstkreis, die Luft die am nächsten die Erde umgibt, und immer mit den Dünsten der Erde angefüllet ist.

Atnepos, tis, m. 3. *negyed izen való unoka*; ein Enkel im vierten Grade.

Ătnēptis, is, f. 3. *negyed izen való unokaleány*; eine Enkelinn im vierten Grade.

Ătŏmus, i, f. *létszer, a' lételnek első és legkissebb szerei*; jedes untheilbare Ding oder Körperchen, Monade, Element.

Ătŏnĭa, ae, f. 1. id. q. Imbecillitas; *ingyengülés*; die Schwachheit, Schlappheit der Muskeln und Nerven.

Ătŏssa, ae, f. 1. Nom. pr. filiae Cyri.

Ătpătrŭus, ŭi, m. 2. *ősős bátya*, des Urgroßvaters Bruder.

Atque, Conjunct. *és, is*; und, auch. 2) *még pedig*; und zwar. Acetum, atque acidissimum. Cic. 3) post voces similitudinem denotantes, v. gr. Post: aeque, simile, talis, idem, totidem; nec non: post voces: contra, aliter, aliorsum, secus, alius, ponitur loco: quam, et significat; *mint, a' mint*; als, wie. 4) *valamint*; gleichwie. 5) atque adeo; *sőt még is*; ja sogar, und sogar, ja. 6) *mintha*; gleich als ob, nicht anders als.

Atqui, Atquin, Adv. *úgy de*; nun aber.

Ātrābīlārĭus, a, um, *feketevérű*, *sűrűvérű*; schwarzblütig, dickblütig, melancholisch.

Atractylis, ĭdis, f. 3. *kerti sáfrány szeklitze*; der Saflor, wilder Safran. Carthamus tinctorius, L. 2) *gordon szeklitze*; Spindelkraut. C. lanatus, L.

Atrāmentum, i, n. 2. *feketitő*; alles was zum Schwärzen dient. Atramentum sutorium; *sarú feketitő*; die Schusterschwärze. 2) *ténta*, *író ténta*; die Tinte, Dinte.

Atrāmītae, ārum, plur. populus Arabiae felicis.

Atrāni, ōrum, plur. populi Hirpinorum in Italia.

Atrātus, a, um, *feketített*; schwarz, i. e. schwarz gefärbt. 2) *feketébe öltözött*; schwarz gekleidet.

Atrax, ăcis, fluvius Aetoliae. 2) urbs Thessaliae.

Atreus, ĕi et ĕos, m. rex Mycenorum, pater Agamemnonis et Menelai.

Ātria, ae, f. 1. vel Adria, ae, f. 1. urbs Italiae Inf. unde mare Adriaticum nomen habet.

Atriārius, i, m. 2. *kapus, portás, kapunálló*; der Pförtner, Thürhüter.

Ātrĭcăpilla, ae, f. 1. i. e. Motacilla atricapilla; *barátka, a' barázdabillegető faja*; der Klosterwenzel, Mönch, Schwarzköpfchen, ein Vogel.

Atricapillus, a, um, *feketehajú*; schwarzhaarig.

Atricŏlor, ōris, *feketeszínű*; schwarzfarbig.

Atrīdes, et Atrīda, ae, m. unus ex posteris Atrei. Atridae, plur. i. e. Agamemnon et Menelaus.

Atriensis, sc. servus, *házi gondviselő*, *udvarmester*; der Hausaufseher, Haushofmeister.

Atriŏlum, i, n. 2. *tornátz*; ein kleines Vorzimmer.

Atriplex, ĭcis, n. 3. *maglapél*; die Melde, ein Kraut.

Atritas, ātis, f. 3. *feketeség*; die Schwärze.

Atrium, ĭi, n. 2. *pitvar*, *előszoba*; ein Vorhaus, Vorzimmer. 2) *előszála*, *előpalota*, *a' nagy palotákban*; der Vorsaal.

Atrōcitas, ātis, f. 3. *kegyetlenség*; die Grausamkeit. 2) *irtóztatóság*; die schreckliche Beschaffenheit.

Atrōcĭter, Adv. *kegyetlenűl*; grausam 2) *irtóztatóképpen*; auf schreckliche Art.

Atrōphia, ae, f. 1. *hervadósás*, *száraz betegség*; das Ungedeihen, die Auszehrung, Schwindsucht.

Atrōphus, a, um, *hervadozó*, *száraz betegségben sinlődő*; dem die Speisen keine Nahrung geben, hektisch, schwindsüchtig.

Atrŏpos, i, f. 2. *egy a' három Párkák közül*; eine der drey Parcen.

Ātrox, ōcis, o. 3. *nyers*, *főtlen*; roh, ungekocht. 2) *kegyetlen*; grausam. 3) *rettenetes*; *iszonyú*; schrecklich, erschrecklich. 4) *hajthatatlan*, *kemény*, *makats*; hart, unbiegsam.

Ātta, ae, c. *görbelábú*, *lőtslábú*; ein Mensch mit krummen gebogenen Füßen. 2) antiquus quidam Fabularum Scriptor fuit. 3) Urbis nomen in Arabia felici.

Āttăbas, Nom. propr. *híres haramia neve*; eines verrufenen Straßenräubers. 2) Appellat. *haramia*; ein jedweder Straßenräuber.

Attactus, vide: Adtactus.

Attāgen, ēnis, m. 3. *nyírfajd*; das Birkhuhn, Reppuhn.

Attagēna, ae, f. 1. i. q. attagen.

Attălus, i, m. 2. Nom. Pr. regum Pergami in Asia, quorum ultimus divitiis maxime inclaruit.

Attămen, vel At tamen; *mindazáltal*, *mégis*, *tsakugyan*; aber doch, allein doch, demnach, jedoch.

Attamino, vide: Adtamino.

Attăte, i. q. Atat vel Attat, *ej! ej! ejnye!* ey! ey! oder ih! ih! oder ah! ah!

Attĕgia, ae, f. 1. *pásztor kunyhó*; ein Hirtenhaus oder eine Hütte.

Attĕius, i, m. 2. Nom. pr. philologi cujusdam Atheniensis.

Attĕlăbus, i, m. 2. *atteláb*; der Afterkäfer.

Attemperate, Attempero, vide: Adtemperate, etc.

Attendo, Attentatio, Attente, Attentio, Attento, Attentus, vide: Adtendo, etc.

Attenuate, Attenuatio, Attenuo, vide: Adtenuate, etc.

Attestatio, Attestor, vide: Adtestatio.

Attexo, vide: Adtexo.

Atthis, ĭdis, f. 3. *Atticai*, *Athenébeli*, t. i. *lakos*, *ember*; Attisch, Athenisch.

Attĭca, ae, f. 1. *Attica, az a' kis tartományja Görögországnak, mellyben Athené városa volt*; Attica, i. e. das Ländchen, worin Athen lag.

Attĭce, es, f. i. q. Attica.

Attĭce, Adv. *Atticai vagy Áthenébeli módon*: Attisch, Athenisch, auf Athenische Art.

Attĭcismos (mus), i, m. 2. *Áthenébeli szóllás mód*; die Athenische Art zu reden.

Attĭcisso, āre, *Atticai módon beszélleni és viselni magát*; wie ein Attiker reden, und sich so betragen.

Attĭcus, a, um, *Atticai vagy Áthenébeli*; Attisch oder Athenisch überhaupt. Attici; *az Áthenébeliek*; die Athenienser.

Attigo, Attiguus, vide: Adtigo, etc.

Attĭlus, i, m. 2. *delfinhal*, ein Meerschwein.

Attineo, Attingo, vide: Adtineo, etc.

Attollo, Attondeo, Attonite, Attonitus, Attono, Attonsus, Attorreo, vide: Adtollo, etc.

Attractio, Attractorius, Attractus, vide: Adtractio, etc.

Attrectatio, Attrectatus, Attrecto, Attremo, Attrepido, vide: Adtrectatio, etc.

Attribuo, Attributio, vide: Adtribuo, etc.

Attritio, Attritus, us, vide: Adtritio, etc.

Attritus, a, um, vide: Adtritus.

Au! *óh! jaj!* o! ach oder ah!

Auceps, ŭpis, c. 3. *madarász*; Vogelsteller, Vogelfänger. 2) Met. *valamire vágyó*, *valami után leselkedő*; der nach etwas begierig trachtet. Sermonis auceps; *hallgatózó*; der andere behorcht.

Auchētae vel Auchātae, arum, m. 1. populus Scythiae.

Aucta, orum, pl. n. 2. *nevekedés, növés*; die Zunehmung.

Auctārium, ii, n. 2. *toldás*, *megtoldás*, *pótlás*; die Zugabe, Zulage.

Aucte, Adv. *nevelve*, *nagyobbítva*, *bővítve*; vermehrt, vergrößert.

Auctĭfer, a, um, *termékeny*, *bőtermő*; fruchtbar.

Auctĭfico, āre, *öregbítni*, *szaporítni*, *nevelni*; vermehren. 2) *megajándékozni*; beschenken.

Auctĭo, ōnis, f. 3. (augeo), *öregbítés*, *nevelés*; die Vermehrung. 2) *kótyavetye*; die Versteigerung, Auction. Auctionem facere, Cic. *kótyavetyét tartani*; eine Versteigerung halten oder anstellen. Auctionem proscribere; Cic. *kótyavetyét hirdetni*; eine Versteigerung ansagen oder ankündigen. Bona vendere auctione constituta; Cic. *elkótyavetyélni vagy onát*; licitando verkaufen, öffentlich versteigern.

Auctionalia, ĭum, plur. *kótyavetyét illető írások*; Auctionsschriften.

Auctĭōnārius, a, um, *kótyavetyélő*; mit der Auction sich beschäftigend.

Auctĭōnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kótyavetyét tartani*; Auction halten, anstellen.

Auctĭto, āre, *öregbítni*, *nevelni*, *szaporítni*; vermehren.

Aucto, āre, 1. *nevelni*, *szaporítni*, *öregbítni*; vermehren.

Auctor, ōris, m. 3. (*jobb mint*: autor, author: ab: augeo); *szerző*, *szerzője*, *kezdője*, *indítója*, *kitalálója*, *készítője valaminek*; der Urheber, Stifter, Erbauer, Erfinder, Werkmeister. Auctor generis vel gentis, Virg. Svet. *törzsök attya valamelly nemzetségnek*; der Stammvater. 2) *szerző*, *író*, *könyvszerző*; der Schriftsteller, Verfasser. 3) *tanító*; it. *útmutató*; ein Lehrer, Anführer, Vorgänger. In philosophia versaris, auctore Cratippo, Cic. 4) *példaadó valamiben*; der ein Beyspiel in etwas gibt. Auctor omnium virtutum. Cic. 5) *tanátsadó*; ein Rathgeber. Auctor tibi sum, Cic. *azt tanátsolom neked*, *vagy javaslom*; ich rathe dir. 6) *tanú*, *tanúbizonyság*; ein Zeuge. Auctorem esse pro aliquo, Cic. *valaki részén lenni*, *valakivel tartani*; auf eines Seite stehen, es mit einem halten.

Auctōrāmentum, i, n. 2. *elkötelezés*; die Verbindlichkeit zu Diensten für Geld. 2) *jutalom*, *díjja valaminek*; Lohn. 3) *kötelezőírás*; der Contract, wodurch sich einer zu etwas verbindlich macht.

Auctorĭtas, ātis, f. 3. *tekintet*; das Ansehen, worin jemand steht. Habere auctoritatem, Cic. esse in auctoritate Plin. auctoritate valere, Cic. *tekintetben lenni*; in Ansehen stehen. 2) *erőhatalom*; die Ge-

walt, Macht. Auctoritas Senatus, Cic. 3) *tekintet*, *bets*, *betsület*; das Ansehen, der Werth. 4) *kitel*, *hitelesség*, *tekintet*; die Glaubwürdigkeit, das Ansehen. 5) *szerzői tekintet*; *a' hitelt erdemlő szerzőnek emlitése*, *a' hiteles tanú tekintetére való útalás*, *'s a' t.* das Ansehen, z. B. eines Schriftstellers, wenn man sich auf die Glaubwürdigkeit eines Schriftstellers beruft, oder wenn man sich auf einen glaubwürdigen Zeugen, und auf dessen Ansehen sich beruft. 6) *kinyilatkoztatott akarat*, *rendelés*, *parantsolat*, *intézet*, *kivánság*, *'s a' t.* die bekannt gemachte Willensmeinung, z. B. einer angesehenen Person, die Verordnung, der Befehl, das Verlangen, u. s. w.

Auctoro, āvi, ātum, āre, 1. *kötelezni*, *lekötelezni valakit*, *p. o. hittel vagy pénzel valamire*; verbindlich machen. 2) v. gr. sibi mortem aliquo facinore; *gonoszságа miatt halált érdemleni*; sich durch ein Verbrechen den Tod zuziehen. 3) *hatalmat*, *tekintetet adni valakinek*; bekräftigen, Ansehen geben. Tertull.

Auctrix, īcis, f. 3. *szerzője*, *inditoja valaminek*; eine Urheberinn.

Auctus, us, m. 4. *nevekedés*, *öregbedés*; die Vermehrung, Vergrößerung, der Anwachs.

Auctus, a, um, *nevelt*, *szaporitott*, *bővitett*, *megbővittetett*; vermehrt. 2) *nevekedett*, *gazdagodott*, *'s a' t.* mit etwas versehen, beschenkt, bereichert, u. s. w. Auctus damno; *újabb kárt vallott*; neuen Schaden erlitten. Dupplici laetitia uno tempore auctus; *egyszerre kettős öröm ért*; zu gleicher Zeit doppelte Freude erlebt.

Aucŭla, ae, f. 1. urbs Tuscorum.

Aucŭpātio, ōnis, f. 3. *madarászás*; das Vogelstellen.

Aucŭpātōrius, a, um, *madarászáshoz való*; zum Vogelfange dienlich.

Aucŭpātus, us, m. i. q. aucupium.

Aucŭpium, ĭi, n. 2. *madarászás*; die Vogelstellerey, der Vogelfang. Facere aucupium auribus, Plaut. *hallgatózni*; horchen, was einer sagt. Aucupium verborum; *kétértelmű és elfatsarható szó után való óldálkodás*; das Auffangen und Verdrehen der Worte.

Aucŭpo, āre, i. q. aucupor.

Aucŭpor, ātus sum, āri, Dep. 1. *madarászni*, *madarat fogni*; Vögel fangen. 2) v. gr. verba, gratiam, famam; *vadászni*, *utánna leselkedni*, *valamire vágyni*; nach etwas begierig trachten oder passen, begierig beobachten, lauern.

Audācĭa, ae, f. 1. *merészség*, *nagy bátorság*; die Kühnheit, Dreistigkeit, im guten Verstande. 2) *vakmerőség*, *vakmerő bátorság*; die Verwegenheit.

Audācĭter, contr. Audacter, Adv. *merészen*, *bátran*; kühn, herzhaft, dreist. Audacius, Comp. audacissime Sup. Cic.

Audācŭlus, a, um, *egy kevéssé merész*; etwas kühn.

Audax, ācis, o. 3. *merész*, *rendkivül bátor*; dreist, herzhaft, verwegen, kühn. Viribus audax; *erejében bizakodó*; der sich auf seine Stärke verläßt. Facinus audax; *vakmerő tselekedet*; eine Verwegenheit. Comp. audacior, Sup. audacissimus.

Audēna, ae, f. 1. fluvius Italiae.

Audendus, a, um, *a' mit merni kell*; was man sagen muß.

Audens, tis, o. 3. *merő*, *merész*, *bátor*; kühn. Audentes fortuna juvat timidosque repellit, Virg. 2) *vakmerő*, *szemtelen*; frech.

Audenter, Adv. *merészen*, *vakmerőül*, *vakmerően*; kühn, dreist, herzhaft.

Audentĭa, ae, f. 1. *merészség*, *vakmerő bátorság*, *bátorkodás*; die Kühnheit, Dreistigkeit, Herzhaftigkeit.

Audĕo, ausus sum, audēre, 2. *bátorkodni*, *merészleni*, *merészelni*, *merni*; sich unterstehen, die Dreistigkeit oder das Herz haben, etwas wagen, sich wagen. Extrema audere; *mindent elkövetni*; das äusserste wagen. Nec dicere ausim; *ki sem merem mondani*; ich wage es gar nicht zu sagen.

Audiens, tis, o. 3. *halló*, *hallgató*; der da hört. Dicto audientem esse; *engedelmeskedni*, *szót fogadni*; dem Befehle gehorchen.

Audĭentĭa, ae, f. 1. *figyelem*, *figyelmezés valamire*; die Aufmerksamkeit auf einen Redenden, das Gehör das man ihm gibt. 2) *hallgatás*, *ráhallgatás*; das Zuhören, Ge-

hör. 3) *hallás, halló tehetség*; das Gehör, das ist: die Kraft zu hören.

Audio, ivi, et itum, ire, 4. v. gr. ex, ab, vel de aliquo aliquid; *hallani, megérteni valakitöl valamit*; hören, vernehmen. Audire in aliquem; *valakiről valami rosszszat hallani*; etwas Böses von Jemanden hören. Audin? (loco: audisne?) *hallod e'?* hörst du? Graviter audire; *nagyot hallani, nehezen hallani*; übel oder schwer hören. 2) aliquem; *hallgatni, meghallgatni valakit, rdhallgatni valakire*; einen hören, anhören, einem zuhören. 3) v. gr. preces; *meghallgatni, megadni, p. o. valaki kérését*; erhören. 4) audio; *meghiszem*; ich gebe es zu. Non audio; *az nem lehet*; das geht nicht an. 5) *hallgatni valakire, szavát fogadni valakinek*; Gehör geben, gehorchen, folgen. 6) *neveztetni*; heissen, genannt werden. Quomodo audit? *hogy hívják, hogy nevezik?* wie heißt es? 7) bene vel male audire; *jó vagy rosz hírben lenni*; im guten oder üblen Rufe stehen. Bene audit; *ditsérik*; wird gelobt.

Auditio, önis, f. 3. *hallás*; das Hören. 2) *a' hallás tehetsége, a' hallás*; das Gehör. 3) *hallgatás*; *p. o. a' tanitás hallgatása*; das Zuhören. 4) *hír*; das Gerücht.

Auditiuncŭla, ae, f. 1. *fülheggyel való hallása valaminek*; ein kleines Gerücht.

Auditor, öris, m. 3. *halló, hallója valaminek*; der Hörer. 2) *hallgató, tanitvány*; der Zuhörer, Schüler.

Auditorium, ii, n. 2. *köz tanúló hely, hallgató hely*; der Hörsaal. 2) *a' hallgatók magok*; die Zuhörer.

Auditorius, a, um, *hallásbéli*; das Hören betreffend. 2) *hallgatásbéli*; das Zuhören betreffend.

Audītus, us, m. 4. *hallás*; das Hören oder Gehör.

Audītus, a, um, *hallott*; gehört, erhört. Audito crudelior; *hallatlan kegyetlenség*; unerhört, grausam.

Aufero, abstŭli, ablātum, auferre, 3. (ab et fero) aliquid; *vinni, elvinni, p. o. magával valamit*; wegtragen, wegbringen. 2) *elvenni, magához venni*; nehmen, wegnehmen, in Empfang nehmen. 3) *erővel, erőszakkal, vagy allattomban elvinni, elvenni, ellopni*; mit Gewalt oder heimlich nehmen, wegnehmen, stehlen, entreissen. 4) se; *eltávozni*; sich entfernen. Aufer te hinc; *elmenj! takarodj!* geh, pack dich fort! 5) *elhagyni, abbahagyni, félretenni*; weglassen, unterlassen, bey Seite setzen.

Aufidēna, ae, f. 1. urbs Italiae.

Aufĭdus, i, m. 2. fluvius Italiae ad Cannas.

Aufŭgio, fūgi, ŭgĭtum, ĕre, 3. *elfutni tőle, elszaladni*; davon fliehen, wegfliehen, entfliehen.

Augĕo, auxi, auctum, ēre, 2. *nevelni, öregbitni, sokasitni*; vermehren, vergrößern. 2) *nagyobitni*; vergrößern. 3) v. gr. aliquem aliqua re; *felsegélni, boldogitni, megajándékozni valamivel*; mit etwas versehen, beglücken, beschenken. Divitiis augere; *felgazdagitni*; bereichern. Augeri liberis; *megszaporodni*; Kinder bekommen. 4) aliquem; *valakin segitni, elősegélni, valakinek javát előmozditni*; aufhelfen, seinen Vortheil befördern. 5) *valakit magasztalni, ditsérni, emelni*; einen erheben, rühmen. Augere animos; *biztatni*; Muth zusprechen.

Augesco, ĕre, 3. *nőni, nevekedni, öregbedni*; wachsen, zunehmen.

Augīas, et Augēas, ae, m. rex in Elide.

Augĭfĭco, āre, l. q. augeo.

Augmen, inis, n. 3. *nevekedés, öregbedés, öregbülés*; die Vermehrung, Wachsthum.

Augmento, āre, 1. *nevelni, szaporitni, öregbitni*; vermehren.

Augmentum, i, n. 2. *öregbülés, szaporodás*; Vermehrung, Zunahme.

Augur, ŭris, m. 3. *augúr, jövendő mondó pap volt a' Rómaiaknál, kik a' madarak repülléséből, szóllásából 's a' t. jövendöltek*; ein Augur, 2) *jövendő mondó*; ein Weissager.

Augŭrālis, e, *augurt illető, jövendő mondói*; Augurisch, i. e. die Augurn betreffend, dahin gehörig.

Augŭrātio, ōnis, f. 3. *jövendölés, megjövendölés*; Weissagung.

Augŭrātor, ōris, m. 3. *madarakból jövendölő*; ein Vogeldeuter.

Augŭrātus, us, m. 4. *madarakból jövendölés, a' jövendölés mestersége*;

die Kunst der Vogeldeuter, die Vogeldeuterey.

Augurium, ii, n. 2. *madarakból jövendölés*; die Vogeldeuterey. 2) *előérzés, rébzés*; die Vorempfindung, Ahndung. 3) *jel, jelenség, előrevaló, jelenség*; eine Vorbedeutung, ein Zeichen, Anzeichen.

Augurius, a, um, *jövendő mondói*; augurisch, weissagerisch.

Auguro, āvi, ātum, āre, 1. *madarakból jövendölni*; aus der Vögel Geschrey, Flug u. s. w. wahrsagen. 2) *jövendölni, jövendőt mondani*; wahrsagen, prophezeyen.

Auguror, ātus sum, āri, Dep. 1. *jövendölni, megjövendölni, előre megmondani*; prophezeyen, weissagen; 2) id. qu. Auguro. 3) *gyanítni*; muthmaßen.

Augusta, ae, f. 1. *Tsászárné*; eine Kaiserinn. Tac. 2) *a' Tsászárnak édes Annya vagy testvér'e, p. ö. Ö Tsászári Felsősége*; kaiserliche Hoheit. 3) *vârósok nevei*: Augusta Vindelicorum; *Augspurg*; Augspurg. A. Taurinorum; *Turin*; Turin. A. Trevirorum; *Trier*; Trier. A. Ubiorum; *Colonia*; Cöln.

Augustāle, is, n. 3. *a' Tzászár sátora, szobája, 's a' t.* des Kaisers Zelt oder Zimmer. Virg.

Augustālis, e, 3. *Augusztus Tsászártól való*; vom Kaiser Augustus herrührend. 2) *tsászári*; kaiserlich, herrlich.

Augustānus, a, um. id. qu. Augustalis.

Auguste, Adv. *szentűl*; heilig. 2) *pompásan, ditsőségesen*; herrlich, göttlich.

Augustiānus, a, um, id. qu. Augustalis.

Augustinus, i, m. 2. pater ecclesiae et Episcopus Hippensis in Africa.

Augusto, āre, *ditsőítni*; ehrfurchtswerth, majestätisch machen.

Augustus, i, m. 2. *Octávius Római Tsászárnak adták ezt a' különböztető nevet, a' kinek uralkodása alatt született a' Krisztus*; der Zunahme des römischen Kaisers Octavius, unter dessen Regierung Christus gebohren worden ist. 2) *Augusztus hónap*; der Augustmonath.

Augustus, a, um, *felszentelt, szent, megbánthatatlan*; geweihet, heilig, unverletzlich. 2) *felséges, ditsőséges*; majestätisch, herrlich. 3) *tsászári*; kaiserlich.

Aula, ae, f. 1. *udvar a' háznál*; der Hof am Hause. 2) *fejedelmi, királyi vagy tsászári udvar, palota*; der Hof, ein Fürstenhof. In aula; *az Udvarnál*; *az az, a' fejedelmi, vagy királyi Udvarnál, v. Palotában*; bey Hofe. Aula augusta; *a' Tsászári Udvar*; der kaiserliche Hof.

Aulaea, ae, f. 1. i. q. aulaeum.

Aulaeum, i, n. 2. *szőnyeg*; Tapeten, gewirkte Tepichte. 2) *kárpit*; die Vorhänge, besonders im Theater, die Cortine.

Aulerci, orum, populus in Gallia Celtica.

Aulētes, ae, m. 1. *sipos, flótás*; ein Flötenspieler.

Aulicus, a, um, *Udvari, Fejedelmi*; den Hof eines Fürsten (Königs rc.) betreffend, dahin gehörig. Adparatus aulicus; *pompás készület*; eine prächtige Zurüstung.

Auloedus, i, m. 2. *flóta mellett éneklő vagy muzsikáló*; der zur Flöte singt o. spielt; 2) *flótázó*; ein Flötenspieler.

Aulon, ōnis, mons Calabriae.

Aulus, i, m. 2. cognomen fuit apud Romanos.

Aura, ae, f. 1. *szellő, levegő*; eine gelinde sanfte Luft, sanfter Wind, die Luft. Jucunda aura; *kies szellő*; angenehme Luft. Auras vitales carpere; *élni*; leben. Aura auri; *az arany fényje*; der Glanz des Goldes. Aurae popularis homo; *köznép kedvét kereső ember*; nach Gunst des gemeinen Volkes strebend. 2) *gőz, illat*; der Dunst, Duft.

Aurantius, a, um. v. gr. malus aurantia; *narantsfa*; ein Pomeranzenbaum. Aurantia poma; *narantsok*; Pomeranzen.

Auraria, ae, f. 1. *aranybánya*; ein Goldbergwerk, eine Goldgrube.

Aurārius, ii, m. 2. *aranymives*; ein Goldarbeiter.

Aurārius, a, um, *aranybéli, aranyból dolgozó, 's a' t.* sich mit Golde beschäftigend, das Gold betreffend. Faber aurarius; *aranymives*; der Goldschmied.

Aurāta, ae, f. 1. *aranyos hal, aranytzompó*; ein Fisch, etwa Goldbrachsme.

Aurātor, ōris, m. 3. *aranyozó*; der Vergolder.

Auratura, ae, f. 1. *aranyozás, megaranyozás*; das Vergolden.

Auratus, a, um, *aranyozott, aranyos*; vergoldet. 2) *arany, aranyból való*; golden, aus Gold. 3) *aranyszinű*; goldfarbig.

Aurēlia, ae, f. 1. urbs, i. e. Orleans. Hinc: Aurelianensis; *Orleánsi*; von Orleans oder dahin gehörig.

Aurēlius, a, um, *Római familiai nevezet*; eine römische Familienbenennung.

Aurĕŏlus, a, um, *aranyos*; vergoldet. 2) *arany, aranyból való*; golden. 3) *aranyszinű*; goldfarbig.

Aurĕŏlus, i, m. 2. *egy forintos aranypénz, aranyforint*; ein Goldgulden.

Auresco, ĕre, *arannyá változni*; zu Golde werden.

Aurĕus, a, um. *arany, aranyból való*; golden, aus Gold. 2) *aranyszinű*; goldgelb. 3) *gyönyörű*; vortrefflich. Aurea verba, Lucr. 4) *felette jó, szép, felséges*; überaus schön, gut, schätzbar

Aurĕus, i, m. 2. *aranypénz, egy arany*; ein Dukaten.

Aurichalceus, a, um, *sárgaréz, sárgarézből való*; messingen, von Messing.

Aurichalcum, vel O ichalcum, i, n. 2. *sárgaréz*; der Messing.

Aurĭcilla, Oricilla, ae, f. 1. *fülkarima*, it. *fülgomba*; das Ohrläppchen.

Aurĭcŏlor, ōris, m. 3. *aranyszin*; goldfarbig.

Aurĭcŏmans, tis, o 3, *aranhajú*; goldhaarig.

Aurĭcŏmus, a, um, i. q. auricomans.

Aurĭcŭla, ae, f. 1. *fülkarima*; das Ohrläppchen. 2) *fül*; das Ohr.

Aurĭcŭlāris, e, c. 3. *fülre való, fülhöz tartozó*; zu den Ohren gehörig. Digitus auricularis; *kis ujj*; der kleine Finger.

Aurĭcŭlārius, ii, m. 2. *valakinek mindent bémondó, hirgyónó, hirsúgó*; ein Ohrenbläser. 2) *fülorvos*; ein Ohrenarzt.

Aurĭfer, a, um, *a' mi aranyat hord magával, mint némelly folyóviz*; Gold tragend oder mit sich führend.

Aurifex, ĭcis, m. 3. *aranymives, ötvös*; Goldarbeiter, Goldschmied.

Aurifluus, a, um, *arannyalfolyó, aranyos*; goldfließend, Gold mit sich führend.

Aurĭfŏdīna, vel auri fodina, ae, f. 1. *aranybánya*; Goldgrube, Goldbergwerk.

Aurīga, ae, c. 1. *kotsis*; der Kutscher. 2) *szekeres, kotsis*; der Fuhrmann, Kutscher. 3) *egy tsillagzat az égen melly 40 tsillagból áll, szekeres*; ein Gestirn, der Fuhrmann. 4) *révész, kormányos a' hajóban*; der Steuermann.

Aurīgātio, ōnis, f. 3. *kotsizás, szekerezés, kotsissdg, kotsiskodás*; das Fahren, Kutschiren.

Aurīgātor, ōris, m. 3. id. qu. Auriga.

Aurigĕna, ae, m. 1. *aranytól szdrmazott*; von Gold gezeugt.

Aurĭger, a, um, id. qu. Aurifer.

Aurīgo, āre, 1. *kotsis lenni, a' lovakat hajtani, a' kotsit 's a' lovakat kormányozni, kotsizni, szekerezni*; fahren, den Wagen und die Pferde regieren, Kutschiren. 2) Met. *kormányozni, vezérleni*; anführen.

Aurĭlĕgium, ii, n. 2. *aranyászó hely*; ein Ort wo das Gold gesammelt wird.

Aurĭlĕgŭlus, i, m. 2. *aranyászó*; ein Goldleser, Goldsammler.

Aurĭpigmentum, i, n. 2. *aranyglét, operment*; das Operment, eine Art Arsenik.

Auris, is, f. 3. *fül*; das Ohr. Aures erigere, vel arrigere, Terent. *fülelni*; die Ohren spitzen. Aurem alicui praebere, Liv. dare, vel dedere, Cic. *hallgatni valakire*, einem zuhören. Servire auribus, Caes. *más inye szerént beszéllni, kedvezve szóllani*; nach dem Maule reden. Auribus dare aliquid; permulcere aures, Cic. *hizelkedni, tsapodárkodni*; schmeicheln. Aurem vellere, Virg. *megrántani a' fülét, emlékeztetni valamire*; am Ohre zupfen, das ist: erinnern. Auris rimosa; *mindent kifetsegő*; der alles ausschwatzt. 2) *korhány, az ekében a' barázda döntö deszka*; das Streichbret. 3) *füle, nyele, fogoja valaminek*; ein Griff, der Henkel, die Handhabe.

Auriscalpium, ii, n. 2. *fülvájó*; der Ohrlöffel.

Aurĭtŭlus, i, m. 2. *nagy fülü, füles, tsatsi*; langöhrig, Langohr, der Esel.

Aurītus, a, um, *füles, nagy fülü*; mit Ohren versehen, besonders langen. 2) *fülelő, figyelmezve hallga-*

tó; der die Ohren spitzt, lange Ohren macht. 3) testis auritus; *hallott tanú, személyes tanú*; der Ohrenzeuge.

Auro, āre, *aranyozni, megaranyozni*; vergulden, mit Golde schmücken.

Auroclavatus, a, um, auro clavatus; *paszamántós*; mit goldenen Streifen oder Goldborten besetzt.

Aurōra, ae, f. 1. *hajnal, hajnalhasadás*: die Morgenröthe. Prima aurora, Plin. ad primam auroram, Liv. *hajnal hasadtakor*; beym Aufgange der Morgenröthe. Aurora musis amica, Prov. *a' hajnal a' tudományok mátkája, legjobb hajnalban tanulni*; des Morgens ist gut studieren. Die Morgenstunde hat Gold im Munde.

Aurōsus, a, um, *aranyal gazdag*; goldreich.

Aurūgĭnĕus, a, um, *sárgaságban lévő*; gelbsüchtig.

Aurūgĭno, āre, *sárgaságban lenni*; die Gelbsucht haben.

Aurūgo, ĭnis, f. 3. *sárgaság*; Gelbsucht.

Aurŭla, ae, f. 1. *szellő*; Lüftchen, Windchen.

Aurŭlentus, a, um, *aranyszinű*; goldfarbig.

Aurum, i, n. 2. *arany*; das Gold. Montes auri polliceri, Terent. *arany hegyeket igérni*; goldene Berge versprechen. 2) *aranyból készült eszköz, pohár, 's a' t.* Gold, was aus Gold gemacht worden, z. B. goldener Becher rc. Aurum caelatum; *domborúra metszett arany, p. o. pikszis, pohár*; ein goldenes Geschirr mit erhabener Arbeit. Aurum textile; *arany fonal*; Goldfaden, Golddrath. Aurum signatum; *arany pénz, vert arany pénz*; geprägtes Gold. 3) *aranyszín*; Goldfarbe. 4) *fény, fényesség*; der Glanz, Schimmer.

Aurunca, ae, urbs Campaniae.

Aurunci, orum, antiquissimi populi Italiae.

Auscultātio, ōnis. f. 3. *hallgatás, figyelmezés*; das Zuhören, Zuhorchen. 2) *engedés, engedelmeskedés*; das Gehorchen. 3) *hallgatózás*; das Horchen.

Auscultātor, ōris, m. 3. *hallgató, figyelmező*; der Zuhörer, Zuhorcher. 2) *hallgatózó*; der Horcher. 3) *engedelmeskedő*; der Gehorcher.

Auscultātus, us, m. i. q. auscultatio.

Ausculto, āvi, ātum, āre, 1. aliquem et alicui; *hallgatni, figyelmezni, ráhallgatni valakire*: zuhören, zuhorchen, anhören. 2) *helybe hagyni valaki beszédét, tetszéssel hallgatni*; mit Beyfall anhören, Beyfall geben. 3) alicui; *engedelmeskedni*; *engedni, valakinek*; gehorchen, Gehör geben. 4) v. gr. ad fores, vel ab ostio auscultare; *hallgatózni*; horchen, heimlich lauschen.

Ausim, is, it, ausis, ausit; id. qu. audeo, non ausim; *nem merek, nem bátorkodom*; ich unterstehe mich nicht.

Auson, ŏnis, filius Ulyssis, a quo regio quaedam Italiae Ausonia nominata.

Ausŏnes, um, plur. *Ausonok, Olaszországi igen régi népek*; Ausonier, uralte Völker in Italien. 2) *Rómaiak, Olaszországi lakosok*; Römer, Italiener.

Ausŏnĭa, ae, f. 1. regio Italiae.

Ausŏnĭdae, ārum, m. 3. id. qu. Ausones.

Ausŏnĭus, a, um, *Ausoni, a' poetáknál, Olaszországi, Látiumi, Romai*; Ausonisch, bey Dichtern insgemein st. Italisch, Lateinisch, Römisch.

Auspex, ĭcis, c. 3. *madarakból jövendölő*; ein Weissager aus dem Fluge, Gesange oder Fressen der Vögel. 2) *inditója, kezdője valaminek*; der Veranlasser, Stifter, Urheber. 3) *oltalmazó, védő, segitő, segitség*; it. *vezérlés*; der Beystand, it. der Anführer.

Auspĭcābĭlis, e, i. e. praebens bonum auspicium.

Auspĭcālis, e, *jövendőmondásra való*; zur Weissagerey dienlich.

Auspĭcālĭter, i. q. auspicato.

Auspĭcāto, (Abl.) *Auspiciumot tartván*; nach gehaltenen Auspiciis. 2) *szerentsésen, szerentsés órában*; glücklich, zur glücklichen Stunde oder Zeit.

Auspĭcātus, us, m. 4. i. q. auspicium.

Auspĭcĭum, ii, n. 2. (i. e. avispicium), *a' jövendőt jelentő madarak vizsgálása, vagy azoknak nézése*; *különösen azok nézésének jussa, hogy abból az Isteni végzéseket kitanúlhassák*; das Sehen nach den Weissagevögeln, besonders das Recht, darnach zu sehen, um daraus den

göttlichen Willen zu erforschen, Weissagungsrecht. 2) *jel, jelenség, jeladás, t. i. a' jövendő történetekre*; jede göttliche oder prophezeyende Anzeige, Anzeichen. 3) *madarakból való jövendölés*; die Wahrsagerey aus den Vögeln. 4) *kezdet, elej*; der Anfang. Sub auspicio novi anni; *az új esztendő kezdetével*; beym Anfange des neuen Jahres. Auspicio bono; *szerentsés órában*; zu einer glücklichen Stunde. 5) *vezérlés, kormányzás, igazgatás*; die Anführung. Tuo auspicio; *a' Te vezérlésed, vagy kormányozásod alatt*; *vagy szerént*; unter deiner Anführung. 6) *fővezérség*; das Obercommando. 7) *felsőségi hatalom*; die Gewalt oder Macht der Obrigkeit. 8) *tetszés*; das Belieben. Suis auspiciis vivere; Virg. *tetszése szerént élni*; nach seinem eigenen Belieben leben oder handeln.

Auspĭco, āvi, ātum, āre, 1. id. qu. Auspicor.

Auspĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *madarakból jövendölni*; aus der Vögel Geschrey, Fressen oder Fluge wahrsagen. 2) aliquid; *valamit kezdeni, elkezdeni*; anfangen, den Anfang machen. 3) *felszentelni*; einweihen.

Austellus, i, m. 2. *enyhes déli szél*; gelinder Südwind.

Auster, stri, m. 2. *déli szél*; der Südwind. 2) *dél, déli tájják*; die südliche Gegend, der Süden.

Austēre, Adv. *fanyarúl*; herbe. 2) v. gr. agere cum aliquo; Cic. *kémélletlenűl, keményen*; ernsthaft, strenge.

Austērĭtas, ātis, f. 3. v. gr. vini, etc. *fanyarság*; *fanyar íze valaminek*; die Herbe oder Herbigkeit, der herbe Geschmack. 2) *haragos színe valaminek*; von Farben, eine gewisse Dunkelheit. 3) *komorság, komor vagy kedvetlen tekintet*; Ernsthaftigkeit, Finsterkeit der Mienen, Unfreundlichkeit, das Sauersehen.

Austērŭlus, a, um, *fanyarkás*; etwas herbe.

Austērus, a, um, *fanyar, fanyar ízű*; vom Geschmacke herbe, sauer. 2) Trop. *komor, kedvetlen, barátságtalan*; ernsthaft, unangenehm, unfreundlich, streng. 3) *setét, haragos színű*; von Farben, etwas dunkel.

Austrālis, e, *déli*; mittäglich, südlich.

Austrĭfer, a, um, *déli szél hozó*; Südwinde herbey bringend.

Austrīnus, a, um, *déli*; südlich.

Austrŏafrĭcus, i, m. 2. *déldélnyúgoti szél*; Süd- Südwestwind.

Austrŏnŏtus, i, m. 2. i. e. polus australis.

Ausum, i. n. 2. *merész tselekedet*; eine gewagte Unternehmung.

Ausus, a, um. *mert, méreszlett*; der sich erkühnet, der sich unterstanden hat.

Aut, Conj. *vagy*; oder aut — aut, *vagy, — vagy*; entweder, — oder, aut vero, aut etiam; *vagy pedig*; oder aber. 2) *külömben*; sonst, widrigenfalls.

Autem, Conj. *pedig*; aber. Ille autem; *ő pedig*; er aber. 2) *is, hasonlóképpen*; auch, ebenfalls.

Authentĭcus, a, um. *saját kezével írt, eredeti írásban való*; eigenhändig geschrieben, urschriftlich, authentisch. Scriptum authenticum; *hiteles eredeti írás*; das Original, die Urschrift.

Authepsa, ae, f. 1. *főzőmív, mellynek az allja tüzelő, felsőrésze pedig főző*, Selbstkocher, eine Kochmaschine mit zwey Boden, wovon der untere das Feuer, der obere die kochende Speise enthält.

Author, Authoritas, vide: Auctor, Auctoritas.

Autochir, īros, m. 3. *önnön maga gyilkosa*; ein Selbstmörder.

Autochthŏnes, um, m. 3. *eredeti lakosai valamelly tartománynak*; Eingeborne, Landeseingeborne. 2) *eredeti nemzet, melly nem más nemzettől veszi eredetét*; Urvölker, die von keinem anderen Volke ihren Ursprung herleiten.

Autŏgrăphus, a, um, *tulajdon vagy saját kezével írt, p. o. levél*; mit eigener Hand geschrieben, eigenhändig.

Autographum, i, n. 2. *tulajdon kézírása valakinek*; eigene Handschrift.

Autŏmăton, (um) i, n. 2. *magában mozgó vagy járó, p. o. óra, vagy más erőmív*; was von selbst geschieht oder sich bewegt. z. B. Uhr.

Autŏmĕdon, tis, *Achilles kotsissának a' neve*; Kutscher des Achilles. 2) *más akármelly kotsis*; jeder Kutscher.

Autŏpyrus, (ros), panis, *dertzés ke-*

nyér; grobes Brod aus Mehl mit den Kleyen..

Autor. Autoritas, vide: Auctor etc.

Autumnālĭs, *e*, *őszi*; herbstlich.

Autumnescit, *őszire v. őszre fordúl az idő*; es wird Herbst.

Autumnĭtas (Auct.) ātis, f. 3. *őszi idő*; Herbstzeit.

Autumno, āre, *őszi időt hozni*; Herbst machen oder bringen.

Autumnum, i, n. i. q. Autumnus.

Autumnus, Auctumnus, i, m. 2. *ősz*; der Herbst. 2) *őszi gyümöltsök*; die Herbstfrüchte.

Autumnus, a, um, *őszi*; herbstlich.

Autumo, āvi, ātum, āre, *mondani*; sagen. 2) *úgy gondolni*, *azzal tartani*, *azt tartani*; glauben, dafür halten.

Auxilĭābundus, a, um, *kész a' segítségre*; bereit zu helfen, helfend.

Auxilĭāris, e, *segitő*, *segitségre való*; Hülfe leistend, zur Hülfeleistung beförderlich, helfend. Copiae auxiliares; *segitség, segitő sereg*; Hülfstruppen.

Auxilĭārius, a, um, i. q. auxiliaris.

Auxilĭātio, ōnis, f. 3. *segités*, *segitség*; Hülfeleistung.

Auxilĭātor, ōris, m. 3. *segitő, segéd*; ein Helfer, Beystand.

Auxilĭātrix, īcis, f. 3. *segitő*, *segéd*; helfend, Helferinn.

Auxilĭātus, us, m. 3. *segités*, *segitségadás*; Hülfleistung.

Auxilio, āre, *segitni*, *segitségűl lenni*; helfen.

Auxilior, ātus sum, āri, Dep 1. alicui; *segitni*, *segitségűl lenni valakinek*; helfen, Hülfe leisten.

Auxilium, ĭi, n. 2. *segitség*, *segedelem*: Hülfe, Beystand. Ferre alicui auxilium, Cic. vel, esse alicui auxilio; Cic. *valakinek segitségűl lenni*, *segedelmet nyújtani*; einem Hülfe leisten. 2) *segitő eszköz*, *segitség*, *orvosság*, *'s a' t.* Hülfsmittel, Arzneymittel. 3) Auxilia, orum, plur. *segitő sereg*, *segitség*; Hülfstruppen.

Auxim, is, etc. loco: auxerim etc. vide: Augeo.

Avāre, Adv. *fösvényűl*, *fösvény módon*, *fukarúl*; habsüchtig, geitzig. Avarius, avarissime.

Avārĭter, Adv. i. q. avare.

Avārĭtia, ae, f. 1. *fösvénység*, *fukarság*; die Habsucht, der Geitz nach Gelde und fremdem Gute.

Ăvārĭties, ei, f. 5. i. q. avaritia.

Ăvārus, a, um, *fösvény*, *fukar*; geitzig nach Gelde und fremdem Gute. habsüchtig, geldgeitzig, geldgierig; avarior, Cic. avarissimus, Cic. 2) Trop. *telhetetlen*, *valamit mód nélkül kivánó*; geitzig oder unersättlich, begierig nach etwas.

Ave, ēre. Def. *idvez légy*; *Isten hozott*; sey gegrüßt, sey mir willkommen. Avere te jubet: *köszöntet általam*, *tisztel*; er läßt dich grüßen.

Avectus, a, um, *elvitt*; weggeführt.

Ăvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *elvinni*, *p. o. szekéren*, *lovon*, *hajón*, *vagy vállán*, *hátán*; wegführen, wegschaffen, wegbringen, es geschehe zu Schiffe, Wagen, Pferde, oder auf den Achseln oder dem Rücken.

Ăvella, ae, f. 3. i. q. Abella, urbs Campaniae.

Ăvello, velli et vulsi, vulsum, vellĕre, 3. *elszakasztani tőle*, *erővel elválasztani*; abreissen, losreissen, wegreissen, mit Gewalt trennen. Poma ex arboribus, Cic. *gyümöltsöt szakasztani a' fáról*, *vagy leszakasztani*, *leszedni*, *leszaggatni*; abreissen, abpflücken, abnehmen. 2) Metaph. *elragadni*, *erővel elvenni valakitől valamit*; wegreissen, wegnehmen.

Ăvēna, ae, f. 1. *zab*; der Hafer, (Haber). 2) *egy szál, p. o. zab*, *vagy más tsöves szalma szál*; ein Halm; avena lini; *egy szál len*; ein Stengel Flachs.

Ăvēnācĕus, a, um, v. gr. farina; *zab*, *zabból való*; aus Hafer.

Ăvēnārius. a, um, *zabot illető*; den Hafer betreffend, dahin gehörig.

Ăventer, Adv. *kivánva*; begierig.

Ăventīnum, i, n. 2. mons ad Romam. Hinc. Aventinus, a, um.

Ăvĕo, Hăvĕo, ēre, aliquid; *kivánni valamit*; *kivánsággal lenni viseltetni valami erant*; begehren, begierig seyn nach etwas; avens; *kivánván*; begierig, wollend. 2) *egésségben lenni*, *jól lenni*; gesund seyn, sich wohl befinden. Ave! *Isten hozott*; *idvez légy!* it. *Isten áldjon meg! Isten veled*; *légy jó egésségben*; willkommen, sey gegrüßt; it. lebe wohl.

Avernālis, e, *Avernus tói*; Avernisch, am See Avernus befindlich. 2) *pokolbéli*; höllisch.

Ăvernus, i. m. 2. *egy tó Campaniá-ban, melly Plútónak volt szentelve*; ein See im Campanien, dem Pluto gewidmet. 2) *pokol*; die Hölle. Averna, orum, apud poëtas.

Avernus, a, um, *földalatt való*, *pokolbéli*; unterirdisch, die Unterwelt betreffend. Juno averna vel inferna; i. e. Proserpina, Plutonis conjux.

Ăverro, ri, sum, ĕre, 3. *elsepreni*, *p. o. sepróvel*; wegfegen oder kehren. 2) *eltisztitni*, *egészen elvenni*, wegnehmen, gänzlich wegnehmen.

Ăverrunco, āre, 1. *kigyomlálni*, *kiirtani*, *kitépni*; ausgäten, ausreißen. 2) *elhárítni*, *elforditni*, *eltávoztatni p. o. a' rosszat*; abwenden, abtreiben.

Ăverruncus, i, m. 2. sc. Deus; *a' gonosznak eltávoztatója*; der das Böse abwendet.

Ăversābĭlis, e, *irtóztató*, *utálatos*; abscheulich.

Ăversātĭo, ōnis, f. 3. *valamitől való irtózás*, *valaminek útálása*, *kerülése*; der Abscheu, die Verabscheuung.

Ăversim, Adv. *hanyatt*; rückwärts.

Ăversĭo, ōnis, f. 3. *el fordúlás valamitől*; die Abwendung des Gesichts. 2) *idegenség*, *irtózás*; die Abneigung. 3) *elidegenités*, *ellopás*; die Entwendung, der Diebstahl. 4) in aversione, vel per aversionem emere, vendere, etc. *általjában venni*, *adni*, alles zusammen im Bausch und Bogen kaufen, verkaufen.

Ăversor, ōris, m. 3. *elidegenitő*, *ellopó*; der Entwender.

Ăversor, ātus sum, āri, Dep. 1. aliquid; *elfordúlni valamitől*, *hátat forditni valaminek*; sich wegwenden von etwas, den Rücken zukehren. 2) *irtózni tőle*, *utálni*; verabscheuen. 3) *idegenkedni tőle*, *nem akarni valamit*, *vonogatni magát*; nicht an etwas gehen wollen, nicht Lust haben, sich weigern.

Ăversus, a, um, *elfordult tőle*; abgewendet, weggekehrt. 2) *hátulról való*; von hinten zu, rücklings seyend. Aversos equites aggredi, *a' lovasságot hátulról támadni meg*; die Reiterey von hintenzu angreifen. 3) *idegen tőle*, *nem kedvező valaminek*; ungünstig, abgeneigt. 4) *lopott*; gestohlen, entwendet. 5) pars aversa; *visszája*, *tulsó fele valaminek*; die Rückseite.

Averta, ae, f. 1. *farmatring*; der Schwanzriemen eines Pferdes. 2) *bőrzsák*, *turba*; der Mantelsack, das Felleisen.

Averto, (Avorto) ti, sum, ĕre, 3. v. gr. se, aures; *elforditni*; wegkehren, wegwenden; se avertere, averti; *elfordulni*; sich wegwenden. Deus avertat! Dii omen avertant! *az Isten ne adja*, *Isten őrizzen!* Gott behüthe oder bewahre! 2) v. gr. aliquem, hostes; *megforditni*, *arra kénszeritni hogy hátat forditson*, *szaladjon*, *megszalasztani*; zum Weichen bringen, zurücktreiben, fortjagen. 3) Omnium oculos in se avertere; *mindenek szemeit magára vonni*; aller Augen auf sich ziehen. 4) *elháritni*, *eltávoztatni*; abwenden, wegwenden, abhalten, entfernen. 5) *elidegenitni*, *p. o. valakit mástól*; abwendig machen. 6) *elidegenitni valamit*, *ellopni*, *igazságtalan módon magáéva tenni*; entwenden, unterschlagen, an sich ziehen. 8) Culpam in aliquem avertere, Liv. *valakire másra háritni a' hibát*; die Schuld auf einen andern schieben. Vide etiam: Aversus, a, um.

Ăvĭa, ae, f. 1. *nagyanya*, *őreganya*, *szépanya*, die Großmutter. Aviae veteres, Pers. *régi mendemonda*; alte Vorurtheile.

Avĭa, ōrum, pl. *járatlan sivatag helyek*; unwegsame Örter.

Ăvĭārĭum, ĭi, n. 2. *madár tanya*; ein Ort wo die Vögel sich versammeln. 2) *kalitzka*, *kalitka*; ein Vogelbauer, Vogelhaus, Vogelkäfig.

Avĭārĭus, a, um, *madarakat illető*; die Vögel betreffend.

Aviarius, ĭi, m. 2. *madáráros*, *madarakkal kereskedő*; ein Vogelhändler.

Ăvĭcŭla, ae, f. 1. *madárka*, *kis madár*; ein Vögelchen.

Ăvĭcŭlārĭus i. q. aviarius.

Ăvĭde, Adv. *kivánva*, *kivántsi módon*; begierig, mit Begierde. Avide expectare; *nagy kivánsággal vagy óhajtva várni*; mit Sehnsucht erwarten 2) edere, comedere; *mohon*, *p. o. enni*; hastig, z. B. essen.

Ăvĭdĭtas, ātis, f. 3. *kivánság*, *nagy kivánság*; die Begierde. Aviditas gloriae; *ditsőségre vágyás*; der Ehrgeiz. Aviditas ad cibos; *megkivá-*

nása az ételnek, *ételkivánás*; die Begierde zu essen.

Aviditer, Adv. *kivánva*; begierig.

Avidus, a, um, v. gr. ad vel in aliquid, alicujus rei; *kivánó*, *valamit kivánó*; begierig. Avidus gloriae; *ditsőségre vágyó*; ehrgeizig. Avidior ad rem; *kivántsi*, *telhetetlen*; sehr begierig. Cognoscere avidus; Ovid. *szeretném tudni*, *'s a' t.* begierig zu wissen. 2) *pénzen kapó*, *pénzre vágyó*; geldbegierig. 3) Avida sitis; *nagy szomjúság*; starker Durst.

Avis, is, f. 3. Abl. Sing. avi et ave; *madár*, *szárnyas állat*, *p. o. lúd*, *sas*; der Vogel, das Geflügel, z. B. Gans, Adler. Alba avis; Prov. *ritka madár*; eine seltene Sache, ein weißer Sperling. Avis Iunonia; *páva*; der Pfau. 2) *jó vagy rosz jel*; ein gutes oder böses Zeichen. Bonis avibus; Ovid. *szerentsés vagy alkalmatos időben*, *jókor*; zu einer glücklichen Zeit. Sinistris avibus, Ovid. vel. Avi adversa, Cic. *roszkor*, *szerentsétlen órában*; zu einer bösen Stunde.

Avĭte, Adv. *régi örökség szerént*; von alten Zeiten her.

Avitium, ii, n. 2. *a' madarak*; die Vögel.

Avitus, a, um, *ősi*, *vagy ősi*, *nagy attyáról reászállott*; uralt, großväterlich.

Avius, a, um, v. gr. iter; *járatlan*, *sivatag*; unwegsam. 2) *távollévő*; *félre eső*; entfernt, vom Wege abliegend, abwegsam.

Avŏcāmentum, i, n. 2. *elvonódás*, *p. o. a' munkától*; eine Abhaltung. 2) *múlatság*; eine Ergötzung.

Avŏcātio, ōnis, f. 3. *elvonás valamitól*; die Abziehung von etwas, Abhaltung.

Avŏcātor, ōris, m. 3. *elszóllító*, *elhívó*; der Wegrufer.

Avoco, āvi, ātum, āre, 1. aliquem ab aliqua re; *elhívni*, *elszollitni valamitól*, *vagy valami mellől*; hinwegrufen, wegrufen von etwas. 2) *elvonni*, *feltartóztatni*, *elfogni valamitól*, *meggátolni valamiben*; abhalten, zurückhalten, entfernen von etwas. 3) se, *felejteni valamit*, *kiverni a' fejéből valamit*; etwas vergessen, sich zerstreuen. Fabulis se avocare; *mesékkel múlatni magát*; sich mit Fabeln belustigen. 4) *eláro-kolni*, *másuva árkolni*, *p. o. a' vizet*; das Wasser ableiten.

Avŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *elrepülni*, *elszállani*; wegfliegen, davon fliegen. 2) *elsietni*, *sietve elmenni*; sich schnell davon machen, davon eilen.

Avulsĭo, ōnis, f. 3. *elszakasztás*; die Abreissung. 2) *elválasztás*; die Trennung.

Avulsor, ōris, m. 3. *elszakasztó*, *elválasztó*; ein Abreisser, Trenner.

Avulsus, a, um, *elszakasztott*, *elválasztott*; abgerissen, getrennt.

Avuncŭlus, i, m. 2. scil. meus; *az anyám bátyja*, *nagy bátyám*; der Mutter Bruder, Oheim genannt. Avunculus magnus; *a' nagy anyám bátyja*; der Großmutter Bruder, Großoheim.

Avus, i, m. 2. *nagyatya*, *öregatya*, *szépapa*; der Großvater.

Axĕdo, inis, f. 3. *tengelyszeg*, *tengelyvégszeg*; der Nagel vor der Achse.

Axĕnus, *sivatag*; unwirthbar. Pontus Axenus vel Euxinus; *a' fekete tenger*; das schwarze oder euxinische Meer.

Axilla, ae, f. 1. *hónally*; die Achsel. 2) *felső karszárny*; der Oberarm.

Axim, is, etc. loco: egerim etc.

Axinomantīa, ae, f. 1. *fejszéből való jövendőlés*; das Weissagen aus einer Axt.

Axĭōma, ătis, n. 3. *nyilvánság*, *nyilvánvaló*, *nyilvánvaló dolog vagy igazság*; ein Satz, der ohne Beweis wahr und einleuchtend ist.

Axĭōsis, is, f. 3. i. e. Captatio benevolentiae.

Axis, is, m. 3. *tengely*, die Achse am Wagen. 2) *szekér*, *kotsi*; der Wagen. 3) *ajtósark*, *az a' vas*, *mellyben az ajtó forog*; das Eisen worin die Thürangel sich dreht. 4) *földtengely*, *a' melly körül a' föld forogni látszik*; die Achse oder Linie, um die sich diese Erde zu drehen scheint. 5) *pólus*; der Pol. 6) *az ég*; der Himmel. 7) *a' tsigagrádits vagy kerengő grádits közép tengelye*; die Spindel in den Schneckenstiegen. 8) *létzdorong*; die Bohle.

Axĭtiōsus, a, um, *munkás*, *szüntelen foglalatoskodó*; geschäftig.

Axĭus, i, fluvius Macedoniae.

Axungĭa, ae, f. 1. *szekérkenő, dohot; háj, 's a' t.* die Wagenschmiere.

Axylon, i, n. 2. *erdőtelen tájjék*; eine Gegend, wo kein Holz wächst.

Āza, ae, f. 1. urbs Asiae minoris.

Azănĭae, nuces pineae; *fenyőtoboz*; Pinien, Tannzapfen.

Azărōllum, i, n. 2. *naszpolyafa*; der Mispelbaum. 2) Azarollum sylvestre; *gelegonya*, Hagedorn.

Āzĭris, f. urbs Armeniae ad Euphratem.

Azōres, um, f. vel Insulae accipitrum, inter Europam et Americam. *Azori szigetek*; die Azorischen Inseln. Habichts Inseln.

Āzymus, a, um, v. gr. panis; *kovászatalan*; ungesäuert.

B.

Bāal, *bálványisten volt a' Syrusoknál*; Nahme einer syrischen Gottheit.

Babae, *ejnye! júj! mi a' tatár!* Ausdruck der Verwunderung, potz tausend! der Kuckuck!

Băbylon, ōnis, f. 3. *város*; Stadt in Babylonien.

Babylōnĭa, ae, f. 1. regio Asiae prope Assyriam. 2) urbs ibidem.

Babylōnĭăcus, a, um, *Babiloniai*; babylonisch.

Băbylōnĭcus, a, um, *Babiloni*; babylonisch.

Babylōnĭensis, e, *Babiloni, Babilonbéli*; aus Babylon, babylonisch.

Băbylōnĭus, a, um, *Babiloni*; babylonisch. Babylonii; *Babilonbéliek*; die Babylonier.

Baca, i. q. Bacca.

Bacca, ae, f. 1. *bogyó, fabogyó*; eine Beere. 2) *bogyóformájú dolog, p. o. gyöngy, 's a' t.* Beerenförmige Dinge, z. B. Perlen.

Baccabunga, ae, f. 1. *derétze szigorál, vízi pólé, vízi saláta*; die Wasserbungen, Bachbungen.

Baccālĭa, ae, f. 1. *babérfa*; Lorbeerbaum.

Baccālis, e, *bogyótermő*; Beeren tragend.

Baccar (Bacchar), ăris, n. vel Baccăris (Baccharis), is, f. 3. *kapotnyak*; Haselwurz, Zimmetkraut. Asarum europaeum. L. 2) *gyopár*; Ruhrkraut. Gnaphalium sanguineum. L.

Baccātus (Bacātus), a, um, *bogyós*; mit Beeren versehen.

Baccha, ae, f. vel Bacche, es, f. Bacchae, arum, pl. *Bacchus innepét inneplő asszszonyok, kik ezen a' napon babérral felkoszorúzva, thyrsus bottal, 's erős kiabálással szaladgáltak végig az úttzákon*; die Bachantinn, Bachantinen.

Bacchăbundus, a, um, *rajoskodó, lármázó*; schwärmend, lärmend.

Bacchaeus, a, um, i. q. Baccheus.

Bacchānal (Bacchanale sc. sacrum), is, n. *Bacchus innepe*; das Bacchus-Fest.

Bacchānālis, e, *Bacchusi, Bacchus tiszteletére való*; bacchisch, dem Bacchus zu Ehren geschehend.

Bacchar, vide: Baccar.

Bacchātĭo, ōnis, f. 3. *tombolás a' Bacchus innepén*; das Schwärmen der Bacchantinnen bey dem Bacchus-Feste.

Bacchēis, ĭdis et ĭdos, f. *Bacchus eredetű*; bacchisch, vom Bacchis oder seiner Familie den Bacchiaden herrührend.

Bacchēĭus, a, um, *Bacchusi*; vom Bacchus, bacchisch.

Bacchēus, a, um, *Bacchust illető, bacchusi*; den Bacchus betreffend, bacchisch.

Bacchĭcus, a, um, *Bacchusi*; bacchisch.

Bacchium, ĭi, et Bacchēum, ĕi, n. 2. *Bachhus innepére való borosedény*; ein Weingefäß, welches man bey Opfer dem Bacchus zu Ehren gebrauchte. 2) *Bacchus temploma*; der Tempel des Bacchus.

Bacchis, ĭdis, f. i. q. Baccha.

Bacchĭus, a, um, *Bacchusi*, bacchisch.

Bacchīus, ĭi, m. 2. pes; *egy rövid 's két hosszszú szótagból álló verstag*; ein dreysilbiges Versglied.

Bacchor, ātus sum, āri, 1. *Bacchus innepét ülni*; das Bacchus-Fest feyern. 2) *Bacchusi asszszonyok módjára lármázni, tombolni*, wie

Bachantinnen schwärmen, lärmen, toben. 3) *felbuzdúlásból lármázni*; aus Begeisterung schwärmen.

Bacchus, i, m. 2. *Jupiter és Semele fija, Bornak Istene, bor*; ein Sohn des Jupiters und der Semele, der Gott des Weins, der Wein.

Băcchylĭdes, is, m. 3. Num. propr. *görög lyricus Poéta*; ein griechisch-lyrischer Poet.

Baccifer, a, um, (bacca et fero); *bogyós, bogyótermő*; Beeren tragend.

Baccŭla, ae, f. 1. (Dim. a bacca); *bogyótska*; ein Beerchen.

Băcēlus, a, um, *bolondos*; thöricht. 2) Subst. *bolond*; ein Narr.

Bacilli, orum, m. 2. bacilli funales, *temetési jó illátú füstölő*; Räucherkerzchen.

Băcillum, i, n. 2. (Dim. a baculus); *vesszző, páltzátska*: ein Stäbchen.

Băcillus, i, m. 2. *vesszző, páltzátska*; ein Stäbchen.

Băco, ōnis, m. 3. *hizott sertés*; ein gemästetes Schwein. 2) *sódor*; ein Schinken.

Băcŏdūrum, i, n. 2. *Passzaú városa*: die Stadt Passau.

Bactra, orum, urbs Asiae.

Bactri, orum, incolae urbis Bactrorum.

Bactriānus, a, um, *Bactrai, Bactrát illető*; Bactrisch, die Stadt Bactra betreffend.

Bactrīnus, a, um, i. q. Bactrianus.

Băcŭlo, āre, 1. *megbotozni*; mit dem Stocke prügeln.

Băcŭlus, i, m. et Băcŭlum, i, n 2. *bot páltza*; der Stock. Stab.

Bădius, a, um, *gesztenyeszínű, barna*; braun, kastanienbraun.

Bădīzo, āre, *menni*; gehen.

Baecula, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Baetĭcātus, a, um, *fekete köntösű*; schwarz bekleidet.

Baetĭcus, a, um, *Baetiai, Baetus vize mellett lévő*; bätisch, am Fluße Bätis befindlich.

Baetis, is, m. 3. fluvius Hispaniae, nunc Quadalquivir.

Baeturĭa, ae, f. 1. regio et urbs Hispaniae.

Băgaudae, arum, plur. *haramiabanda*; eine Rotte räuberischer Bauern.

Băgŏus, i, et Bagoas, ae, m. *herélt*; ein Verschnittener.

Bagrăda, ae, f. 1. fluvius Africae.

Băjae, plur. f. 1. *meleg förödő*; ein warmes Bad. 2) urbs Campaniae.

Băjŏnna, ae, f. 1. Ars Galliciae, et urbs Galliae.

Băjŭlātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés, vivés*; das Aufheben, das Tragen.

Băjŭlātor, ōris, m. 3. *vivő, terehhordozó*; ein Träger, Lastträger.

Băjŭlātorius, a, um, *vivéshez való*; zum tragen dienlich.

Băjŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *vinni*; tragen.

Băjŭlus, i, m. 2. i. q. Bajulator.

Băjus, a, um, *gesztenyeszínű, barna*; kastanienbraun, braun.

Bălaena, ae, f. 1. *tzethal*; ein Wallfisch.

Bălănātus, a, um, *bal'samozott*; balsamirt.

Bălănīnus, a, um, *makk, makkból való*; aus Eicheln.

Bălănītes, ae, m. 1. *makkforma drágakő*; ein eichelförmiger Edelstein.

Bălănītis, ĭdis, f. 3. *gesztenye*; Kastanien.

Bălănus, i, f. 2. *makk*; die Eichel. 2) *nagy fajta gesztenye*; eine größere Art Kastanien, Maronen. 3) *egyiptomi szilva*; die Dattel.

Bălātro, ōnis, m. 3. *lábbelire ragadt sár*; der Koth der sich an den Schuhen ansetzt. 2) Trop. *élődi tsapodár*; Schmarotzer Spaßmacher.

Bălātus, us, m. 4. (balo); *bégetés, a' juhok bégetése*; das Blöcken, das Schreyen der Schafe.

Bălaustium, i, n. 2. *gránátalmafa virága*; die Blüthe des Granatapfelbaums.

Bălax, ācis, et Balux, ūcis; *levakart apró arany darabok*; kleine abgeschabte Goldstücken.

Balbae, Adv. *rebegve, akadozva, selypen*; stammelnd, stotternd.

Balbus, a, um, *rebegő, selyp, akadozva beszéllő*; stammeln, lallend, undeutlich redend.

Balbūtĭo, ivi, itum, īre, 4. *rebegni, selypítni, akadozva beszélni, valamit ki nem tudni vagy ki nem akarni mondani, tsevegni*; stammeln, lallen, undeutlich reden, etwas nicht recht erklären können oder wollen, etwas herlallen. Balbutire aliquem, Cic. *valaki nevét akadozva mondaniki*; eines Nahmen stammelnd sagen.

Băldăchīnum, i, n. 2. *menyezet*; ein

Thron, Himmel, darunter Könige und andere Standespersonen sitzen. Latine umbraculum, umbella.

Bālĕārĭcus (Baliar.), a, um, *Baleári szigeteket illető, azokhoz tartozó*; die balearischen Inseln betreffend, dahin gehörig.

Bālĕāris (Baliaris), e, *Baleári*; Balearisch. Insulae Baleares maris mediteranei: Majorca et Minorca.

Bālĭnĕae, contr. Balnĕae, arum, f. 1. *fördő hely, fördő, fördés*; Bäder oder das Bad, das Baden selbst.

Bālĭnĕum, contr. Balnĕum, i, n. 2. *ferdő, fördő, fördő ház*; das Bad, oder der Ort wo gebadet wird.

Baliŏlus, a, um, *barnás, feketeföltos*; bräunlich, schwarzfleckig.

Ballista (Balista), ae, f. 1. *nagy hadi eszköz, mellyel hajdan a' kőfalakat törték be*; ein grobes Geschütz, womit man vor Zeiten die Mauern einwarf. 2) Trop. Intendere alicui balistam infortunii; *valakinek veszedelmére törekedni*; einen zu stürzen suchen.

Ballistārius (Balist.), ii, m. 2. *nagy hadi eszközők igazgatója*; der über Ballistas bestellt ist. Adj. *nagy hadi eszközökhöz tartozó*; zu den Ballistis gehörig.

Ballistĕa (Balist.), *tántzénekek*; Tanzgesänge.

Ballōta, es, f. 1. *pesztertze*; schwarzer Andorn.

Ballūca (Baluca), ae, f. 1. *aranypor*; Goldsand.

Ballux (Balux), ūcis f. i. q. balluca.

Balneae, arum, plur. *fördő*; das Bad.

Balnĕāris, e, *fördéshez tartozó*; zum Baden gehörig.

Balnearius, i. q. Balnearis.

Balnĕātor, ōris, m. 3. *fördős*; der Bader.

Balnĕātrix, icis, f. 3. *fördősné*; Baderinn.

Balnĕŏlum, i, n. 2. *kis fördő*; ein kleines Bad.

Balneum, vel Balineum, i, n. 2. *ferdő, fördő*; das Bad.

Bālo, āvi, ātum, āre, 1. *bégetni*; blöcken wie ein Schaf.

Balsămĕus, a, um, *bal'sami, bal'samból való*; balsamisch.

Bālsămīna, ae, f. 1. vel Impatiens balsamina; *fájvirág, papputsvirág*; Springkraut, Balsamine.

Bālsămīne, is, n. idem.

Balsămīnus, a, um, i. q. balsameus.

Bālsămīta, ae, f. 1. *balsamint, széles vagy lapos ménta*; das Frauenkraut, die Krausemünze, Deumenten, Kostwurz.

Balsămōdes, *bal'samhoz hasonló*; balsamähnlich. Plin.

Balsămum, i, n. 2. *bal'sam, bal'samfa, bal'samtsemete*; Balsam, Balsambaum, Balsamstaude.

Baltĕŏlus, i, m. vel Baltĕŏlum, i, n. 2. *övetske*; ein Gürtelchen.

Baltĕus, i, m. et Baltĕum, i, n. 2. *öv, kardszij, kardfüggő, heveder*; Gürtel, Degengehenk.

Bāltĭcum mare, *Balticumi tenger*; das baltische Meer, die Ostsee.

Baluca, Balux, *por arany*; Goldsand.

Bambalĭo, ōnis, m. 3. *bohó, buta*; ein Tölpel.

Bambātum, i, n. 2. *mártás, p. o. húshoz*; eine Sauce (Soos), eine Brühe, Tunke. Bammatum.

Bāmbātus, a, um, pro Bammatus; *bémeritett, béáztatott*; eingetaucht, eingeweicht.

Bāmberga, ae, f. 1. urbs Franconiae.

Bāmma, ătis, n. 3. *lév, mártás*; eine Brühe, Tunke.

Bāncāle, is, n. 3. *szőnyeg, terítő, a' mivel padot, széket terítenek bé*; ein Teppich, Decke, womit eine Bank bedeckt wird.

Banderium, ii, n. 2. *zászló, hadi zászló*; eine Fahne.

Bāndŏphŏri, et Banderesii; *zászlós urak*; Panierherren.

Bāndŏsitas, ātis, f. 3 *ellenségeskedés*; eine Feindschaft, Privatkrieg.

Bāndum, i, et Banderium, ii, n. 2. *zászló*; eine Fahne.

Bānnītus, a, um, *kitsapott*; ins Elend verwiesen. Subst. *kitsapottz sivány*; ein Bandit, Bannit.

Bānnum, i, n. 2. *Felsőség rendelése*; ein öffentliches Ausschreiben einer Obrigkeit, darin etwas befohlen oder verbothen wird. 2) *pénz vagy testbeli büntetés*; eine Geld- und Leibesstrafe. 3) *valaki megbüntetésére való hatalom*; das Recht einen zu bestrafen. 4) *büntető hatalom határa*; der District eines Gebieths, wie weit einer strafen kann. 5) *számkivetés, ekklésiából való kirekesztés*; die Reichsacht, Kirchenbann

Bānnus, i, m. 2. i q. Bannum. 2) *Országfőkapitánnya, Gubernátor*;

Landeshauptmann, Gouverneur. Banus Croatiae. 3) fluvius Hiberniae.
Bantia, ae, f. 1. Urbs Apuliae.
Baphice, es, f. 1. *festómesterség*; die Färberkunst.
Baphius, ii, m. 2. *festő*; ein Färber.
Baphyrus, fluvius Thessaliae non procul ab Olympo.
Baptisma, ătis, n. 3. *bémerítés, megmosás, keresztség*; das Untertauchen, Abwaschen, die Taufe.
Baptismum, et Baptismus, i, m. 2. i. q. Baptisma
Baptista, ae, m. 1. *bémártó, keresztelő*; der Untertaucher, Täufer.
Baptistērium, i, n. 2. *keresztelő edény*; Badegefäß, Badewanne.
Baptīzātor, ōris, m. 3. i. q. Baptista.
Baptīzo, āre, 1. *bémártani*; *keresztelni*; eintauchen, taufen.
Bărăcbe, es, f. *katonák téli hajléka*; Baraquen, Häuser von Stroh und Holz aufgebauet, darunter die Soldaten den Winter über im Felde bleiben.
Băracōcca malus, *sárga baratzkfa*; ein Amarellenbaum.
Bărathrum, i, n. 2. *barlang, feneketlen mélység*; Abgrund, ungeheure Tiefe. 2) *holtak országa*; das Reich der Todten. 3) *telhetetlen, zabálló*; ein Vielfraß.
Barba, ae, f. 1. *szakál*: der Bart. Barbam promittere, *szakállát meg hagyni*; den Bart wachsen lassen. 2) Barba hirci; *ketskedisz, bakszakáll*; Bocksbart. Tragopogon. Barba Jovis; *fülfű*; Hauswurz. Sempervivum, L.
Bărbāmĕntum, i, n. 2. *áll*; das Kinn.
Barbāna, ae, f. 1. fluvius Illyriae.
Băbăra, Indeclin. Figura Logica.
Barbăre, Adv. *durván*; ungesittet, barbarisch.
Barbări, ōrum, plur. apud Graecos et Romanos, illi, qui Graeci et Romani non erant. 2) *vad, pallérozatlan, erköltstelen emberek*; wilde, ungebildete, ungesittete Menschen.
Barbăria, ae, f. 1. Graecis regio omnis extra Graeciam. Romanis: regio omnis extra Italiam et Graeciam. 2) Barbaria, regio Africae; *Barbária*; die Barbarey. 3) *durvaság, vadság, kegyetlenség*; Rohheit, Sittenlosigkeit, Dummheit, Grausamkeit.

Bărbărica, ae, f. 1. *kapotnyak*; Haselwurz. Asarum.
Barbărice, Adv. *kegyetlenűl, durván*; barbarisch.
Barbărĭcus, a, um. *idegen, vad, kegyetlen*; fremd, rauh, grausam.
Barbăries, ei, f. 5. *durvaság, vadság*, it. *kegyetlenség*; die Rohheit, Wildheit, it. Grausamkeit.
Barbărismus, i, m. 2. *helytelen szóllás, nyelvrontás, idétlen beszédmód*; die Fehler wider die Reinheit der Sprache.
Bărbărŏssa, ae, m. 1. Cognomen Caesaris Friderici I.
Barbărus, a, um, *idegen, pallérozatlan, faragatlan ember*; fremd, ein ungebildeter und ungeschliffener Mensch.
Barbāta, ae, f. 1. *sas*; ein Adler. 2) Insula Anglorum in America, hodie: Barbados.
Bărbātōria, ae, f. 1. *borotválkozás*; das Bartscheeren.
Bărbātōrium, ii, n. 2. *borbélyműhely*; die Barbierstube.
Barbātŭlus, a, um, *kis szakállú*; ein Bärtchen habend.
Barbātus, a, um, *szakállas, tanúlt okos ember*; bärtig, einen Bart habend, ein gelehrter, kluger Mann. Unus ex barbatis. Cic. *egy az okosok közűl*; einer der Klugen.
Bărbēsco, ēre, 3. *szakállasodni*; einen Bart bekommen.
Barbĭger, a, um, (barba et gero) *szakállas*; bärtig.
Barbĭtium, ii, n. 2. *szakál*; der Bart.
Barbĭton, i, n. 2. *7 húros mu'sika, tzitera, lant*; ein Saiteninstrument mit 7 Saiten, Cither, Leyer.
Bărbĭtōnsor, ōris, m. 3. *borotvás, beretvás*; ein Barbierer, Bartscheerer.
Bărbĭtōrium, ii, n. 2. i. q. Barbatorium.
Barbĭtos, i, c. 2. i. q. Barbiton.
Bărbo, ōnis, f. 3. *márna hal*; eine Barbe.
Barbŭla, ae, f. 1. *szakállatska*; ein Bärtchen.
Barbus, i, m. 2. i. q. Barbo.
Bărbūsĭnus, a, um, *varas, koszos szakállú*; der einen grindigen Bart hat.
Bărca, ae, f. 1. *hal neme*; eine Art von Fischen. 2) *hajó*; ein Boot, Schiff. Unde: Barcare; *hajózni*;

schiffen. Barcarius, qui barcas facit, vel ducit.
Barcas, ae, f. 1. Cognomen Familiae Hamilcaris et Hannibalis.
Barce, es, f. Urbs Cyrenensis.
Barcēnis, is, f. 3. *fekete erdő, Német országban*; der Schwarzwald.
Barcĭno, Barcinon, ōnis, f. 3. Urbs Hispaniae, Hodie: Barcellona.
Bardaei, orum, populus Illyriae.
Bardāna major, vel Arctium lappa et bardana; *pókhálós bojtorján*; große Kletten.
Bardi, plur. Poëtae, Philosophi, et Cantatores Gallorum antiquorum.
Bardŏcŭcullus, i, m. 2. Vestis militaris antiquorum Gallorum.
Bardus, a, um, *rest, ostoba ember*; ein träger und dummer Mensch.
Bārgīnna, ae, m. 1. homo ex familia minus honesta.
Bargūsii, plur. Populus Hispaniae.
Bargyliae, arum, vel Bargylia, orum, urbs Cariae.
Bāris, ĭdis, ĭdos, f. 3. navis Egyptiorum parva, remis instructa.
Barium, ĭi, n. 2. urbs Apuliae.
Bāro, ōnis, m. 3. Cic. *ostoba, együgyü ember*; ein dummer, einfältiger Mensch.
Baro, ōnis, m. 3. *Báró*; ein Freyherr, Baron.
Bărōnātus, us, m. 4. *báróság*; eine Freyherrschaft.
Bărōnia, ae, f. 1. i. q. Baronatus.
Bărōnissa, ae, f. 1. *Báróné*; eine Freyherrinn, Freyinn, Baroninn.
Bărŏphōnus, i, m. 2. *mélyhangon énekló*; ein Baßist, der eine grobe und tiefe Stimme hat.
Bărōsus, a, um, *kevély, bolond*; stolz, närrisch.
Barovia, ae, f. 1. *Baranya*; die Landschaft der Baranyer Gespannschaft.)(
Bărrīnus, a, um, *elefánti*; vom Elephanten.
Bărrio, īvi, ītum, īre, 4. *elefántmódra orditni*; wie ein Elephant schreyen.
Barrītus, us, m. 4. *elefántordítás*; das Geschrey der Elephanten.
Bărrŏdŭcum, i, n. 2. Urbs Lotharingiae.
Bărrŏius, i, m. 2. fluvius Hiberniae.
Barrus, i, m. 2. *Elefánt*; ein Elephant. 2) *férjfinév*; ein Mannsnahme.
Bārum, i, n. 2. Urbs Apuliae, et Calabriae. Hodie: Barletta.
Bărycŏa, ae, f. 1. *roszszúl hallás*; das üble Gehör.
Barycae et Barycephălae aedes; *alatsony széles házak*; niedrige und breite Häuser.
Bărypicron, i, n. 2. *igen fanyar, keserü*; sehr herbe, bitter.
Bărython, ōnis, m. 3. *nehéz szagú boróka*; der Sabenbaum. Juniperus Sabina. L.
Basaltes, ae, m. 1. *bazaltkő*; der Basalt.
Băsănītes, ae, m. 1. *próbakő*; der Probierstein.
Bascauda, ae, f. 1 *öblögetőtál, medentze*; der Spulnapf, die Spulgelte.
Bāscellae, ārum, plur. *kamara, óldalszoba*; eine Kammer. 2) *ászok, mellyen a' hordók állanak a' pintzében*; der Ganther, die Lager im Keller worauf die Fässer liegen.
Bāsĭātĭo, ōnis, f. 3. (basio.) *tsókolás*; das Küssen.
Bāsĭator, ōris, m. 3. *tsókoló, tsókolódó*; ein Küsser, ein Küssender.
Basilěa, ae, f. 1. urbs in Helvetia; *Bazilia*; Basel.
Basilĭca, ae, f. 1. *pompás folyosó templomon, theátromon, palotán*; eine prächtige Gallerie an einem Tempel, am Theater, an einem Pallast.
Bāsĭlĭce, Adv. *királyi módon, pompásan*; königlich, prächtig.
Bāsĭlĭcus, a, um, *királyi, fejedelmi, úri, pompás*; königlich, fürstlich, herrlich, prächtig.
Basilidae, ārum, plur. Populus Scythiae.
Basĭlīnda, ae, f. 1. *ollyanjáték, mellyben Királyt tesznek*; ein Spiel, bey welchem einer zum Könige erwählt wird.
Bāsĭliscus, i, m. 2. *bazsiliskus*; der Basilisk, eine Schlangenart.
Bāsio, āvi, ātum, āre, 1. *tsókolni*; küssen. Multa basia basiare, Catull. *tsokolódni, sok tsókot adni*; viele Küsse geben.
Bāsiŏglōssum, i, n. 2. *nyelvvég tsont*; das unterste Beinchen an der Zunge.
Bāsiŏlum, i, n. 2. *tsókotska*; ein Küßchen.
Bāsis, is, f. 3. *minden a' min valami áll, fundamentom, talpkő az épületekben*; alles, worauf etwas ruht, der Grund zu den Gebäuden.

Bāsium, ii, n. 2. *tsók*; ein Kuß.
Bāssar, āris, n. 2. *hiúz vagy rókabőr*; Luchs- oder Fuchsbalg.
Bāssăra, ae, f. 1. proles spuria in Thracia.
Bassăreus, ĕi et ĕos, Cognomen Bacchi.
Bassărĭcus, a, um, *bacchusi*; Bacchisch.
Bassăris, ĭdis, f. 3. virgo sacerdotalis Bacchi.
Băsrĕa, ae, f. 1. urbs Hollandiae: la Basse.
Bāssĕrna, ae, f. 1. *talitska*; der Schubkarren.
Bassiana, ae, f. 1. *Po'sega, város*; die Stadt Posegen in Slavonien.
Bassĭlĭtas, ātis, f. 3. *vastagság*; die Dicke.
Bāssŭlus, a, um, *vastagotska*; etwas dicke.
Bāssus, i, m. Nom. propr. Poëtae famosi et miseri. 2) *mélyhang*; die tiefe Stimme. 3) *vaskos, testes*, dickleibig.
Bāstărdus, i, m. 2. *korts, kortsfaj*; Bastard.
Bastarnae (Basternae), plur. Populus Sarmatiae.
Băstĭa, ae, f. 1. urbs principalis Corsicae. 2) *bástya, vivóbástya*; eine Bastey, Bollwerk.
Bāstonăcum, i, n. 2. urbs Bastogne in Hollandia.
Bāstŭli plur. populus antiquus Hispaniae.
Bāt, Interj. adhortantis, v. excitantis.
Bătālĭsso, āvi, ātum, āre, 1. *puhán, asszszonyi módra élni*; weibisch leben.
Bătālīzo, āvi, ātum, āre, i. q. Batalisso.
Bătălus, i, m. 2. Nom. propr. histrionis Ephesini. 2) *elpuhúlt ember*; ein weibischer Mensch.
Bătāvia, ae, f. 1. Hollandia. 2) urbs Indiae.
Bătāvŏdūrum, i, n. 2. urbs Provinciae Ultrajectinae. Hodie: Wick.
Bătāvus, a, um, *Hollándiai, Belgaországi*; holländisch. Subst. *Hollandus, Belga*; Holländer.
Băthonĭa, ae, f. 1. urbs Angliae. Hodie: Bathe.
Băthrum, i, n. 2. *zsámoly*; ein Schemel; 2) *pad, lótza*; Bank.
Băthycles, is, m. 3. Nom. propr. divitis avari. 2) *fösvény, zsugori*; ein Geitzhals.
Băthyllus, i, m. 2. puer Anacreonti dilectus. 2) celebris pantomimus tempore Augusti.
Băthypicron, i, n. 2. *üröm*; Wermuth.
Bătillum, i, n. et Bătillus, i, m. 2. *lapát, lapitzka*; Schaufel, Schippe; 2) *szén lapitzka*; Kohlenschaufel, Kohlenschippe.
Batiŏla, ae, f. 1. *boroskantsó, kupa*; ein Weingeschirr.
Bătitūra, ae, f. 1. *értzt ajték*; Erzschaum.
Batrăchītes, ae, m. 1. *zöldes drágakő, kigyókő*; ein Serpentinstein.
Bătrăchĭum, ii, n. 2. *szironták*; *békavirág*; Froschkraut.
Bătrăchŏmyŏmăchĭa, ae, f. 1. *békaegérhartz, békegérhartz*; Froschmäusekrieg, Krieg der Frösche und Mäuse, ein Gedicht des Homerus.
Bătrăchus, i, m. 2. *béka*; ein Frosch. 2) *tengeribéka*; ein Meerfisch, Meerfrosch.
Băttărismus, i, m 2. *sok haszontalan fetsegés*; viel unnützes Geschwätz.
Băttărisso, āvi, ātum, āre, 1. *dadogni*; stammeln. 2) *haszontalanúl beszélni*; unnütz reden.
Bătterĭa, ae, f. 1, *ágyúsántz, battéria*; eine Batterie, ein Geschützwall.
Băttiădes, ae, m. 1. progenies Bacchi. 2) plur. Incolae urbis Cyrene.
Battĭsĕcŭla, ae, f. *búzavirág*; die Kornblume. Centaurea Cyanus. L.
Bătto, băttidi, ĕre, *ütni, verni*; schlagen.
Băttŏlŏgĭa, ae, f. 1. *szükségtelen, haszontalan fetsegés, szószaporitás*; ein überflüssiges und unnützes Geschwätz.
Battus, i, m. 2. Nom. pr. i. e. conditor urbis Cyrene.
Bătūta, ae, f. 1. *időmérték, taktus a' mu'sikában*; Takt in der Musik.
Bătŭālĭa, n. plur. 1. *vivóhely, viadalhely*; ein Ort, wo man sich schlägt. 2) *bajnokoskola*; Fechtboden, Fechtschule.
Bătŭārium, ii, n. 2. *bélyeg*; ein Stempel.
Bătŭātor, ōris, n. 3. *verekedő*; ein Schläger, der sich mit Prügeln und Knütteln schlägt. 2) *vivó, viaskodó*; Fechter.

Bătŭlum, i, n. 2. urbs Campaniae.
Batŭo, ui, 3. *ütni, verni, verdesni*; schlagen, klopfen. 2) *gyakorlás kedvéért viaskodni*; zur Übung fechten. 3) *törni, p. o. mozsárban*; stoßen, z. B. im Mörser. 4) *öszveszorítni, kötni*; zusammenpressen, binden.
Bătus, i, m. 2. *'sidók bormértéke*; Weinmaß bey den Juden. 2) *maglatsemete*; eine Brombeerstaude.
Bătyllus, i, m. 2. Nom. propr. servus Maecenatis. 2) *bolondoskodó, szemfényvesztő*; ein Possenreisser, Gaukler.
Baubor, āri, Dep. *kutyamódra ugatni*; bellen, wie ein Hund.
Baūca, ae, f. 1. *tésze, pohár*; eine Schale, ein Becher.
Baūcis, idis, f. 3. uxor Philemonis.
Băvĭus, ĭi, m. 2. Poëta malus et ineptus tempore Virgilii.
Baxea, ae, f. 1. Plural. baxeae. Calcei Philosophorum antiquorum.
Bĕārnĭa, ae, f. 1. Provincia Gasconiae in Gallia.
Bĕāte, Adv. *böldogúl, szerentsésen*; glücklich.
Bĕātĭfĭco, āre, 1. (beatus et facio) *böldogítni, szerentséssé tenni*; beglücken.
Bĕātĭfĭcus, a, um, *böldogító, szerentséltető*; beglückend.
Bĕātĭtas, ātis, f. 3. *szerentsés állapot, böldogság*; der glückliche Zustand, Glückseligkeit.
Bĕātĭtūdo, inis, f. 3. i. q. beatitas.
Bĕātŭlus, a, um, 1. *kevéssé böldog*; etwas glücklich.
Bĕātus, a, um, *szerentsés, böldog*, glücklich, selig. 2) *gazdag, megáldott*; reich, gesegnet.
Bēbra, ae, f. 1. *hajító dárda neme*; gewisse Art von Spießen, welcher sich die Soldaten bedienen.
Bĕbrus, i, m. 2. *kásztor, hód*; Biberthier.
Bebryces, plur. populus antiquus Asiae.
Bebrycia, ae, f. 1. Nomen antiquum Bithyniae.
Bĕcābūnga, ae, f. 1. *derétze, vizisaláta*; die Bachbunge.
Bĕccĕsĕlēnae, f. 1. *régi, megavúlt hijjábanvalóság*; alte Fratzen.
Bēcchĭcus, a, um, *köhögés ellen való*; für den Husten dienlich.
Bēchĭon, i, n. 2. *lókörmű szattyú, martilapu*; der Huflattich, Tussilago Farfara. L.

Bēccus, i. m. 2. *kakasorr*; Hahnenschnabel.
Bēda, ae, m. 1. Nom. propr. Theologi cujusdam. Qui alias Anglus venerabilis dicitur.
Bĕdēllus, i, m. 2. *törvényelibe idéző porkoláb*: Gerichtsdiener, der vor Gericht fordert. 2) i. q. Minister academicus; *rendmester, pedellus, p. o. az Akadémiában, Universitásnál*; der Pedell.
Bedrĭăcum (Betr.) i. n. 2. urbs Italiae.
Bēē, *juhmekegés, bégetés*; das Schreyen eines Schafes.
Bēĕn, ĭnis, n. 3. *matska gyökönke, mezei nárdus, terjékfű*; Been, Baldrian, wälscher Baldrian. Valeriana officinalis. L.
Bĕhĕn, ĭnis, n. 3. *gyökere a' gyökönkének*; Baldrianwurzel. 2) id. qu Been.
Bēla, ōrum, n. 2. plur. *juhok*; Schafe
Bĕlēmnītes, ae, m. *belemnitkő*; gewisse Art von Steinen, ein Strahlstein.
Bĕlĕnītes, ae, m. Idem.
Bĕlĕnĭum, ĭi, n. 2. *méreg neme*; Gattung von Gift.
Bĕlĕnŏīdes, est Processus aliformis, cranii basi infixus.
Belga, ae, m. 1. *Belga, Hollandus*; ein Belgier, Niederländer.
Belgĭcus, a, um, *belga, hollandus, Belgákat illető*; Belgisch, Niederländisch, die Belgier betreffend.
Belgĭum, ĭi, n. 2. pars Galliae Belgicae.
Bēlgrădum, i, n. 2. *Belgrád, v. Nándorfejérvár, város, és vár*; Belgrad, griechisch Weissenburg. Alba Graeca, et Taurunum.
Bēlĭal, is, m. 2. *ördög*; der Teufel.
Bēlĭdes, ae, m. 1. filius, et progenies Beli v. gr. Palamedes apud Virgilium.
Bēlĭŏcŭlus, i, m. 2. *fejérszínű drágakő*; Edelstein von weißer Farbe.
Bēlis, ĭdis, f. 3. filia Beli. 2) Plur. Belides. 50. filiae Danai.
Bēlĭsārĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. Belliducis romani tempore Imperatoris Justiniani.
Bellārĭa, plur. *minden féle jóízű tsemege*; allerhand wohlschmeckende Dinge, dergleichen man beym Nachtische genießt.
Bellātor, ōris, m. 3. *vitéz férjfiú, hadakozó vitéz, hadi férjfiú*; ein Krieger, Kriegsmann. 2) deus bellator; *hadisten*; der Kriegsgott.

Mars. 3) bellator equus; *kadiló*; ein kriegerisches Pferd.

Bellātōrius, a, um, *hadi, hadviselésre alkalmatos*; kriegerisch, zum Kriegführen geschickt.

Bellātrix, īcis, f. 3. *bátor, vitéz asszony*; ein beherztes und kriegerisches Weib. 2) Bellatrix diva; *Pallás*; die Pallas.

Bellātŭlus, a, um, *kedves, kellemes, nyájas*, lieblich, holdselig.

Bellax, ācis, o. 3. *hadakozó, katonás*; streitbar, soldatisch. 2) *háborúra hajlandó*; zum Kriege geneigt.

Belle, Adv. *jelesen, módosan, furtsán, szépen*; artig, fein, manierlich, schön. 2) *jól, helyesen*; gut, wohl, Attica belle se habet, Cic. *Atticának jól van dolga*; Attica befindet sich wohl.

Bellărŏphon, tis, m. vel Bellerophontes, ae, m. Glauci regis filius, a Bellero Corinthorum rege, quem interfecerat, ita nominatus.

Bellĕrŏphontēus, a, um, *bellerophonti*, Bellerophontisch.

Bellĭcōsus, a, um. *hadakozó, vitéz*; kriegerisch, streitbar. Hungara Gens est bellicosissima: *derék vitézek a' Magyarok*; die Ungarn sind streitbare Männer.

Bellĭcus, a, um, *hadi, hadat illető, hadhoz való*; den Krieg betreffend, dahin gehörig. 2) bellicum (sc. signum); *hadi jel, trombitaszó*; (*a' régi Magyaroknál tárogatósip*); das Zeichen zum Treffen (mit der Tuba). Bellicum me cecinisse dicunt. Cic. *Engemet mondanak a' zenebona okának lenni*; man sagt, daß ich der Anführer sey. 3) *hadban szerzett*; im Kriege erworben.

Bellĭfer, a, um, *hadakozó*; streitbar, kriegerisch. 2) Subst. *vitéz, hadi ember*; ein Krieger.

Bellĭger, a, um, i. q. Bellifer.

Bellĭgĕro, āre, *hadat viselni, hadakozni, viaskodni*; Krieg führen, streiten, fechten. 2) Trop. cum fortuna belligerandum fuit; *a' szerentse ellen kelle viaskodni*; es war wider das Glück zu streiten.

Bellĭgĕror, āri, Dep. i. q. belligero.

Bellĭpŏtens, tis, o. 3. *derék bajnok, hatalmas a' viadalban*; kriegmächtig, mächtig im Kriege.

Bellis, idis, f. 3. *rukertz*; die Gänseblume, Maßlieben.

Bello, āvi, ātum, āre, 1. *hadakozni, hadat, v. háborút folytatni*; kriegen, Krieg führen. 2) *viaskodni, vivni, tusakodni, hartzolni*; fechten, streiten.

Bĕllŏfŏntānum, i, n. 2. Villa voluptaria in Gallia, Fontainebleau.

Bĕllŏgrădum, i, n. 2. *Belgrád, Nándorfejérvár, város*; Belgrad, Griechisch-Weissenburg.

Bĕllŏjŏvĭum, ii, n. 2. urbs Galliae. Hodie Beaujeu.

Bellōna, ae, f. 1. Dea belli.

Bĕllōnārius, ii, m. 2. sacerdos Bellonae.

Bellor, āri, 1. i. q. Bello.

Bĕllŏvăcum, i, n. 2. urbs Galliae. Beauvais.

Bĕllŏvăcus, i, Plur. Bellovaci. Populus Galliae Belgicae.

Bellŭa, ae, f. 1. *barom, oktalan állat, vad állat*; ein Thier. 2) *tsuda állat emberi formában*; ein Ungeheuer in menschlicher Gestalt. 3) *ostoba, buta ember*; ein dummer Mensch.

Bellŭālis, e, *oktalan állati, baromi*; thierisch. Educatio bellualis; *baromi nevelés*; eine thierische Erziehung.

Bellŭātus, a, um, Imaginibus ferarum instructus.

Bellŭīnus, a, um, *baromi, állati*; thierisch, viehisch.

Bellŭle, Adv. *jelesen, módosan*; schön, fein, manierlich. 2) *jól, helyesen*; wohl.

Bellŭlus, a, um, *szépetske, módoska, jeleske*; schön, artig, fein.

Bellum, i, n. 2. *háború, had*: der Krieg. Bellum navale: *tengeri háború*; ein Seekrieg. Bellum parare; *háborúhoz készülni*; sich zum Kriege rüsten. Bellum indicere; *hadat izenni*; den Krieg erklären. Bellum inferre alicui; *haddal menni valakire*; einen mit Krieg überziehen. Bellum agere, v. gerere; *hadat folytatni*; Krieg führen. 2) *ütközet, tsata*; eine Schlacht. 3) *veszekedés, tzivódás*; ein Zank, Streit. 4) Bellum indicere ventri. Hor. *böjtölni*; fasten.

Bĕllum vadum, n, 2. urbs Hispaniae. Hodie, Bilbao. Dicitur et Flaviobriga.

Bĕllūnum, i, n. 2. urbs Ital. hod. Belluno.

Bĕllūnēnsis, e, Adject. *Bellunói, Bellunó városából való*; was von der Stadt Belluno ist.

Belluosus, a, um, *vaddal bövölködő*; voll Thiere.

Bellus, a, um, *módos, udvari, jeles*; artig, manierlich, galant. 2) *ügyes, disses, szép, kedves, kellemes, alkalmas*; artig, fein, hübsch, schön, angenehm, bequem. 3) *jó, helyes*; gut. 4) *jó állapotban lévő, egésszéges*; sich wohl befindend, gesund.

Bēlna, ae, f. 1. urbs Galliae: Beaulne.

Bēlo, āre, 1. *juh módra bégetni, mekegni*; blöcken, wie die Schafe.

Belo, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae.

Bělŏne, es. f. 1. *hegyes orrú tsuka*; ein Hornfisch.

Bělos, ĕos, n. *nyil*; Pfeil. 2) *minden féle fegyver*; allerhand Gewehr.

Bēlsĭa, ae, f. 1. urbs Provinciae Orleans.

Belua, i. qu. Bellua.

Bělūlcum, i, n. 2. Instrumentum chirurgicum.

Bēlūnum, i, n. 2. urbs ditionis Venetae.

Bēlus, i, m. 2. Pater Danai, Aegypti, et Agenoris.

Bēlzĭum, ĭi, n. 2. urbs Poloniae: Beltz.

Bēlzōnīnum, i, n. 2. *benzoetsipa*; Benzoe, eine Art Gummi.

Bēmbix, ĭcis, f. 3. *tuskó*; ein Kloß. 2) *tsiga*; ein Kreisel.

Bēnācus, i, m. 2. lacus Venetus. Hodie: Lago di Garda.

Bēndĭdĭa, n. plur. Festum Dianae apud Graecos.

Bēndĭdĭum, ĭi, n. 2. Templum Dianae.

Bēndis, ĭdis, f. 3. Nom. propr. Dianae, v. Lunae, sub quo nomine apud Thracios venerabatur.

Bēne, Adv. (Comp. melius, Superl. optime): *jól*; wohl oder gut; bene habet (sc. res); *jól megy a' dolog*; es ist gut, geht gut; bene facere alicui; *valakivel jól tenni*; einem wohl thun, Wohlthaten oder Gefälligkeiten erweisen. Pompejo melius est factum, Cic. *Pompejus jobban van*; (*jobb egésszsége van*); dem Pompejus ist besser geworden, er hat sich gebessert, (in Ansehung seiner Gesundheit.) 2) *jókor, idejében, alkalmatos időben*; zu gelegener Zeit, just zur rechten Zeit. Optime te offers, Terent. 3) *helyesen, szerentsésen*; wohl oder gut, glücklich; bene ambula, Plaut. *szerentsés útat*! glückliche Reise. 4) *bőségesen, gazdagon*; wohl oder gut, reichlich. 5) *igen, igen jól*; sehr, wohl. 6) *szivesen, szivességgel*; gütig.

Bēnĕdīce, Adv. *édesgetve, édesgető vagy nyájas szókkal*; mit guten liebreichen Worten.

Bĕnĕdīco, vel Bene dico, xi, ctum, ĕre, 3. *jót mondani, jót kivánni*; etwas Gutes sagen. 2) *áldani*; segnen. Hinc: benedictus, a, um, *áldott*; gesegnet.

Benedictio, ōnis, f. 3. *ditséret*; das Loben. 2) *áldás*; der Segen.

Bĕnĕfacio, vel Bene facio, feci, factum, ĕre. 3. *jól tenni*; Gutes thun, wohl thun. Inde: benefactum; *jótétemény, jótétel, jótett, v. tselekedet*; jede gute That, gute Handlung.

Bĕnĕfactio, ōnis, f. 3. *jótétel, jóltévőség*; das Wohlthun, Gutthätigkeit.

Bĕnĕfactor, ōris, m. 3. *jóltévő*; Wohlthäter.

Bĕnĕfactum, i, n. 2. vide: Benefacio.

Bĕnĕfĭce, Adv. *jóltévően, szivesen*; gutthätig.

Bĕnĕfĭcentĭa, ae, f. 1. (beneficus); *jóltévőség*; Gutthätigkeit.

Bĕnĕfĭcĭārius, ĭi, m. 2. *jótéteményből élő*; einer der Wohlthaten genießt.

Bĕnĕfĭcĭentĭa, i, q. Beneficentia.

Bĕnĕfĭcĭum, ĭi, n. 2. *minden féle jótétemény, szivesség*; jede Wohlthat, Gutthat oder Gefälligkeit. Ex. gr. Beneficium alicui dare, in aliquem conferre, collocare apud aliquem, Cic. beneficio aliquem adficere, complecti, vel ornare. Cic. 2) *minden a' mi által jó érődik el*; wodurch etwas Gutes bewirkt wird. 3) *szabadság, kegyelem*; eine Freyheit, Begnadigung. 4) Meo beneficio hoc factum est. Cic. *én általam lett ez, én vittem véghez*; durch mich ist dieses geschehen, ich habe es bewirkt.

Bĕnĕfĭcus, a, um, *jóltévő, jóakaró*; gutthätig, wohlthätig. Comp. beneficentior. Superl. benficentissimus.

Bĕnĕmĕrens, tis, c. 3. *jóltévő*; wohlthätig

Bĕnĕmĕrĕor, ritus sum, ēri, Dep. 2. *jótéteményt közleni, jól tenni*; Wohlthaten erweisen. 2) *valaki eránt érdemessé tenni magát*; sich um einen verdient machen.

Bĕnĕplacitum, i, n. 2. *tetszés, gyönyörködés valamiben*; das Wohlgefallen.

Bĕnĕsvādus, a, um, *ügyes, vagy szer az embert valamire könnyen rábeszélni*; geschickt, den Leuten leicht etwas einzureden.

Běněventum, i, n. 2. urbs Italiae.

Běněvŏle, Adv. *jó indúlattal*, *kedvezően*, *kedvezve*; mit Wohlwollen, gütig.

Běněvŏlens, tis, o. 3. *jóakaró*, *jóindúlatú*; wohlwollend, geneigt. 2) Subst. *jóakaró*, *barát*; ein Freund.

Běněvŏlentia, ae, f. 1. *jóakarat*, *hajlandóság*, *barátság*, *szívesség*, *jóság*, *szeretet*; das Wohlwollen, Geneigtheit, freundschaftliche Gesinnung, Gunst, Liebe; e. gr. benevolentiam habere erga aliquem, praestare alicui. Cic. vel conferre erga aliquem. Cic. 2) *barátság*; die Freundschaft. 3) *magakedveltetés*, *szolgálatra való készség*, *szívesség*; Gefälligkeit.

Běněvŏlus (Benivolus), a, um, *jóakaró*, *barátságos*, *kedvező indúlatú*, *hajlandó*; wohlwollend, freundschaftlich gesinnt, günstig, geneigt.

Běnigne, Adv. *jószívűen*, *szívességgel*; gütig, auf gütige Art. 2) *örömest*, *szívesen*; gern, willig. 3) *kegyesen*, *nagy jósággal*; gütigst, gnädigst. Comp. benignius. Sup benignissime, Cic. 4) *gazdagon*; reichlich. Benignius se tractare; *gazdagabban élni*; reichlicher leben.

Běnignĭtas, ātis, f. 3. *jóság*, *jóindúlat*, *szívesség*, *kegyesség*; Güte, Gütigkeit. 2) *jóltévőség*, *adakozóság*, *jóakarat*; die Gütigkeit, Freygebigkeit, Gutthätigkeit.

Běnignus, a, um, *jó*, *jóindúlatú*, *szíves*, *kegyes*; gütig, gut gesinnt, freundlich, liebevoll. 2) *adakozó*, *jóltévő*; gutthätig, freygebig. 3) v. gr. ager, terra; *bőtermő*, *termékeny*; reichlich darreichend, fruchtbar, reichlich. 4) v. gr dies, nox; *áldott*, *szerentsés*; beglückt, glücklich. 5) Vini somnique benignus; Hor. *a'kinek az ivásban és alvásban kedve telik*; der gern trinkt und schläft. Comp. benignior. Cic. Sup. benignissimus. Seneca.

Benna, ae, f. 1. *kosár*; ein Korb. 2) *szekérkas*; ein Wagenkorb.

Běnzŏin, Indeclin. et Běnzŏĭnum, i, n. 2. *benzoetsipa*; Benzoe, eine Art Gummi.

Běo, āvi, ātum, āre, 1. *szerentséssé tenni*, *boldogítni*; beglücken, glücklich machen. 2) *megajándékozni*, *ajándékkal szerentséssé tenni*, *gazdagítni*; mit etwas beglücken, beschenken, bereichern. 3) *megővendeztetni*; erfreuen, it. *megvidámítni*, *megvígasztalni*; erquicken, trösten. Hoc me beat; *annak örülök*; das freuet mich. Coelo beare; *idvezítni*; selig machen.

Berbēcŭlus, i, m. 2. *örütske*; ein kleiner Hammel.

Běrběri, Indeclin. et Berberion, ii, n. 2. *gyöngytermő mitil*; die Perlenmutter. Mytilus margaritiferus.

Berbēris, is, f. 3. *borboja*, *fái sóska*; der Sauerdorn, Erbsenstauden, Berbisbeer.

Běrbēx, et Berbix, ĭcis, m. id. quod. vervex; *ürü*, *örü*; ein Hammel. 2) *ostoba*; ein dummer Schöps.

Běrěcyntiădes, ae, 3. B. venator in monte Berecyntus. Ovid, auf dem Berge Berecyntus.

Běrěcyntĭus, a, um, montem Berecyntum concernens, inde oriundus etc. 2) Berecyntia. Subst. i. e. Cybele.

Běrěcyntus, i, m. 2. mons Phrygiae Cybeles sacer, quae hinc Berecyntia dicta est.

Běrěnīce, es, f. 1. conjux regis Ptolemaei Evergetis. 2) nomen urbium.

Běrěnīcis, idis, f. regio Cyrenaica.

Běrgēnnae, et Berginnae, ārum, m. plur. *sirásók*; Todtengräber.

Bergŏmum, i, urbs Italiae, hodie Bergamo.

Běrīnus, a, um, *setét piros*; dunkelroth.

Běrlīnum, i, n. 2. *Berlin*, *Prússzia fővárosa*; die Stadt Berlin in Brandenburg. Alias Berolinum.

Běrna, ae, f. 1. *Berna*, *Helvétziai főváros*; die Stadt Bern in der Schweiz.

Běrnēnsĭs, e, Adj. *Bernai*; Bernerisch.

Běrŏe, es, f. Nutrix Bacchi.

Běroea, (Berrhoea), ae, f. 1. urbs Macedoniae, et Syriae.

Běrosus, i, m. 2. Nom. propr. celebris Astronomi, et Historici.

Běrsĭlĭcum, i, n. 2. *berzseny*; das Brasilienholz.

Berŭla, ae, f. 1. *derétze*, *vízisaláta*; die Bachbunge.

Běryllus, i, c. 2. *berill*, *drágakő*, Beryll, ein grüner Edelstein.

Běrytus, i, f. 2. urbs Phoeniciae.

Bes, bessis, m. 3. Octo unicae, seu duae tertialitates totius, v. gr. librae, mensurae, jugeri, monetae, e. gr. fenus bessibus, Cic. i. e. 8 pro Cent. 2)

Numerus, 8 v. res 8. e. gr. Bessum bibamus. Mart. i. e. 8. procula.
Bessālis, e, Numerum 8. in se continens.
Bessi, plur. populus Thraciae.
Bestĭa, ae, f. 1. *barom, oktalan állat*; ein unvernünftiges Thier. 2) *mindenféle állat*; allerhand Thiere. Bestiae mutae; *halak*; Fische.
Bestiālis, e, 3. *állati*, *vad*; thierisch.
Bestiārius, ĭi, m. 2. *közönséges nézö helyeken oktalan állatokkal viaskodó*; ein Fechter, der in den öffentlichen Schauspielen mit wilden Thieren focht. Adj. *vad*, *vadállatokhoz való*; zu den Thieren gehörig.
Bestiŏla, ae, f. 1. Dim. *vadatska*; ein Thierchen.
Bēta, ae, f. 1. *tzékla*; Beete, Mangold. 2) *puha*, *buja ember*; ein Weichling, Wollüstling.
Bēta, Indecl. Litera graeca B.
Bētis, is, f. 3. i. q. beta.
Betŏnĭca, ae, f. 1. *sebfü*, *bakfü*, *betónika*; Betonie, Betonienkraut.
Betŭla, ae, f. 1. *nyírfa*; die Birke.
Betŭlāceus, a, um, *nyírfa*, *nyírfából való*; aus Birken gemacht.
Betŭlētum, i, n. 2. *nyíres*, *nyírfaerdő*; ein Birkenwald.
Betŭlla, ae, f. 1. i. q. Betula.
Betŭlus, i, m. 2. *bizonyos drágakő*; ein gewisser Edelstein.
Beŭgēsia, ae, f. 1. Provinciuncula Galliae, le Bugey.
Bēzóar, vel Bezaar. Indeclin. *bezoárkő*; Bezoarstein.
Bēzŏārdĭcus, a, um, *bezoár*, *bezoárkőből való*; Bezoardisch. 2) *méregölő*, *méreg ellen való*; wider den Gift dienlich. Tinctura bezoardica.
Bēzŏra, idem quod Bezoar.
Bi, a Bis, pro compositione inserviens, praesertim in Hist. Nat. v. gr. biaculeatus, biaristatus etc.
Biănor, ŏris, m. 3. Nom. propr. viri.
Biārchĭa, ae, f. 1. *élésre ügyelő tisztség*; Proviantamt.
Biārchus, i, m. 2. *élésre ügyelő tiszt*; ein Proviantmeister.
Bĭas, antis, m. 3. unus Graeciae septem sapientum.
Biātĭa, ae, f. 1. urbs Hispaniae.
Bibācĭtas, ātis, f. 3. *iszossdg*; die Weinsucht.
Bibācŭlus, a, um, Dim. *iszos*, *iszákos*; der gern trinkt. 2) Substant. *iszos*, *részeges*; ein Säufer.
Bĭbax, ācis, o. 3. i. e. Bibaculus.
Bĭbĕrius, ĭi, m. 2. Cognomen Tiberii.
Bĭbĕsĭa, ae, f. 1. *italkívánás*; die Begierde zu trinken.
Bĭbĭlis, e, *iható*, *megihatd*; trinkbar.
Bĭbĭtor, ōris, m. 3. *ivó*; ein Trinker.
Biblĭa, ae, f. 1. Fluvius insulae Naxus.
Biblĭa, ōrum, plur. *Biblia*; die Bibel.
Biblĭcus, a, um, *bibliai*; biblisch.
Biblĭŏgrăphus, i, m. 2. ein Bücherschreiber. 2) *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker.
Biblĭon, ĭi, n. 2. idem quod Volumen, plur. usitatior.
Biblĭŏpēgus, i, m. 2. *könyvkötő*; Buchbinder.
Biblĭŏpōla, ae, m. 1. *könyvdros*; Buchhändler.
Biblĭŏpōlĭum, ĭi, n. 2. *könyvesbólt*, *könyvárosbólt*; Büchergewölbe, Buchladen.
Biblĭŏthēca, ae, f. 1. *könyvtár*, *könyvestárház*; Bibliothek, Bücherbehältniß, Bücherzimmer.
Biblĭŏthēcālis, e, *könyvtári*, *könyvtárhoz tartozó*; zum Büchersaale gehörig.
Biblĭŏthēcārĭus, ĭi, m. 2. *könyvtárgondviselő*; ein Verwalter der Bibliothek.
Biblĭŏthēcŭla, ae, f. 1. *könyvtáratska*; Bibliothekchen.
Biblis, idis, f. 3. Nom. propr. filiae Mileti. 2) Mulier impudica, Ovid.
Bĭblos, urbs Phoeniciae.
Biblus, i, f. 2. *égyiptomi papirostsemete*; die ägyptische Papierstaude, sonst Papirus genannt.
Bĭbo, i, ĭtum, ĕre, 3. *inni*; trinken: e. gr. dare bibere; bibere aquam; ex aqua; ab amne; e gemma, vel gemma; i. e. e poculo ex gemma facto. Bibere nomen alicujus, Martial. *valakiért annyi pohárral inni*, *mint betű van a' nevében*; so viel Gläser als Buchstaben. Bibere flumen; Virg. *folyóviz mellett lakni*; am Flusse wohnen. 2) Trop. *inni*, *magába venni*, *bészívni*; an oder in sich ziehen, einsaugen; sat prata biberunt. Virg. hortus aquas bibit, Ovid. lanae colorem bibunt, Plin. Bibere aliquid auribus, Ovid. *valamit kívánva hallgatni*; etwas begierig zuhören.
Bĭbo, ōnis, m. 3. *ivó*, *iszákos*, *részeges*; ein Trinker, besonders der gern trinkt, Säufer.

Bibŏsus, a, um, *iszákos*; der gern trinkt.
Bibŭlus, a, um, *italtkivánó, szomjú*; trinkbegierig, durstig. 2) Trop. res omnis humores imbibens, e. gr. Charta bibula; *itatópapiros, szitató papiros*; Löschpapier. 3) Cognomen Romanum.
Bicamĕrātus, a, um, *kettős böltozatú*; doppelt gewölbt.
Bicens, ēntis, o. 3. Adj. *kétadót fizető*; der zweymahl Losung, Schatzung geben muß.
Biceps, ĭpitis, o. *két fejű*; zweyköpfig. 2) *kettős*; zwiefach. 3) *két hegyű, két tetejű*; zwey Spitzen oder Gipfel habend.
Bicēssis, is, m. 3. *húsz fontos*; zwanzigpfündig; i. q. Duo decusses.
Bicinĭum, ĭi, n. 2. *kéthangúének, társének*; Gesang mit zwey Stimmen.
Biclinĭum, ĭi, n. 2. *ollyan asztal, a' melly mellett két pad van*; ein Speisetisch, an welchem zwey Bänke stehen.
Bicōlor, ōris, o. 3. Adj. *kétszínű, kétféle színű*; zweyfärbig.
Bicōlōrus, a, um, i. q. bicolor.
Bicornĭger, a, um, *kétszarvú*; zweyhornig.
Bicornis, e, *kétszarvú*; zweyhornig. 2) *kéthegyű, kétágú*; zwey Spitzen oder Zacken, und zwey Arme habend.
Bicorpor, ŏris, *kéttestű*; zwey Leiber habend, zweyleibig.
Bicŭbitālis, e, Bicŭbĭtus, a, um, *kétrőfnyi, két réfnyi*; von zwey Ellen.
Bidens, tis. o. 3. Adj. *kétfogú, kétágú, kéthegyű, kétvégű*; zwey Zähne, Zacken oder Spitzen habend. 2) Substant. m. 3. *kétágúkapa vagy ásó*; die Hacke, Karst. 3) fem. *áldozatra való kétesztendős juh, mellynek két kiálló fogai vannak*; ein zweyjähriges Schaf, zum opfern, weil es zu der Zeit zwey besonders hervorragende Zähne hat.
Bidental, ālis, n. 3. Locus sacro percussus fulmine, qui bidente ab aruspicibus consecrabatur, quem calcare nefas erat.
Bidis, is, f, 3. urbs Siciliae.
Biduāna, ae, f. 1. *kétnapi böjt*; zweytägige Fasten.
Bidŭum, i, n. 2. *kétnapi idő*; eine Zeit von zwey Tagen.
Bidŭus, a, um, *kétnapi*; zweytägig.
Biĕnna, ae, f. 1. urbs Helvetiae.
Biennālis, e, *kétesztendős*; zweyjährig.
Biennis, e, i. q. biennalis.
Biennĭum, ĭi, n. 2. *kétesztendei idő*; eine Zeit von zwey Jahren.
Biennĭus, a, um, *kétesztendős*; zweyjährig.
Bifarĭam, Adv. *kétrészre*; in zwey Theile. 2) *két óldalra, v. helyre*; auf zwey Seiten oder Örter. 3) *kétizben, kétszer*; zu zweyen Mahlen, zweymahl. 4) *kétképpen*; auf doppelte Art.
Bifarĭus, a, um, *kétszeres*; zwiefach.
Bifax, ācis, m. 3. *kétábrázatú*; der zwey Gesichter hat.
Bifer, a, um. *esztendő alatt kétszer gyümöltsöző*; zweymahl (des Jahres) tragend.
Bifidātus, a, um, *kétrészre hasitott, v. osztott*; in zwey Theile gespalten oder getheilt.
Bifidus, a, um, i. q. bifidatus.
Bifissus, a, um. i. q. bifidatus.
Bifŏris, e, *kétajtajú, v. ablakú*; zwey Thüren oder Fensterladen habend. 2) *kétnyilású, v. lyukú*; zwey Öffnungen oder Löcher habend.
Biformātus, a, um, i. q. biformis.
Biformis, e, *kétformázatú*; zweygestaltig, zwey Gestalten habend. Proles biformis vocatur Minotaurus, et Centauri.
Bifŏrus, a, um, idem quod biforis.
Bifrons, tis, o. 3. *kéthomlokú, v. kétábrázatú*; zwey Stirnen oder Gesichter habend; e. gr. Janus.
Bifurcus, a, um, *kétágú, v. kéthegyű*; zwey Zacken oder Spitzen habend.
Bīga, ae, f. 1. (pro bijuga), Plur. Bigae, *két igás, hámos, v. szekérbeli ló*; ein Gespann von zwey Pferden. 2) *kétlovas, vagy más kétmarhás szekér;* der Wagen, an dem zwey Pferde, (auch wohl andere Thiere) gespannt sind, ein zweyspänniger Wagen.
Bigămia, ae, f. 1. *második házasság*; die zweyte Ehe. 2) *kétfeleség tartás*; eine Ehe mit zwey Weibern.
Bigămus, i, m. 2. idem quod Digamus, *kétfeleség tartó*; der zwey Weiber hat. 2) *másodszor házasodó*; der zum zweyten Mahle heirathet. 3) *házasodó barát, vagy férjhez menő apátza*; wenn ein Mönch oder eine Nonne ehelich wird.
Bigārĭus, ĭi, m. 2. *két lovú, v. két lóval járó*; der mit zwey Pferden fährt.

Bigemmis, e, *két drágakövű*; zwey Edelsteine habend, oder damit besetzt. 2) *két jövésű, v. bimbójú*; zwey Augen oder Knospen habend.

Bigenĕrus, a, um, *két nemzetségű*, *két nemű*, *két fajú*; von zwey Geschlechtern.

Bigĕnus, a, um, idem q. Bigenerus.

Bigĕnae, ārum, f. 1. *kettős gyermekek*, *egyhasiak*, *egynapiak*; Zwillinge auf einen Tag geboren.

Bigĕrrĭca, ae, f. 1. *fekete durva ruha*; ein schwarzes und grobes Kleid.

Bigĕrrĭōnes, um, populus Aquitaniae.

Bihōrĭum, ĭi, n. 2. *két órai idő*; zwey Stunden.

Bijŭgis, e, *két lovas*; zweyspännig.

Bijŭgus, a, um, *két lovú*; zweyspännig. Equi bijugi, vel bijugi; *két egymásmellé, v. öszve fogott ló*; zwey zusammen gespannte Pferde. 2) *kétszeres, kettősen öszve fogott*, *kettős*; doppelt zusammengefügt, doppelt.

Bilanx, cis, f. 3. *fontserpenyő*, *mérőserpenyő*; die Schüsselwage.

Bilbĭlis, is, f. 3. urbs Hispaniae.

Biliārĭus, a, um, *epés*; zur Galle gehörig.

Bilībra, ae, f. 1. *két font*; zwey Pfund.

Bilibris, e, *két fontos*; zweypfündig.

Bilinguis, e, *két nyelvű*; zweyzüngig, zwey Zungen habend. 2) *tsalárd*, *kétszínű*; betriegerisch. 3) *két nyelven beszéllő*, *két nyelvet tudó*; zwey Sprachen redend, zweyer Sprachen kundig.

Biliōsus, a, um, *epével telyes*; voll Galle.

Bilis, is, f. 3. *epe*; die Galle. 2) Trop. *epe*, *harag*, *bosszúság*; Galle, tropisch, i. e. Zorn, Unwille. Bilem commovere, Cic. *felbosszantani*; zum Zorne reitzen.

Bilix, ĭcis, o. 3. (bis et licium) *kétfonalú*, *kétsodrású*; zweydrähtig.

Bilustris, e, *tízesztendős*; zehnjährig.

Bimāris, e, *két tenger mellett fekvő*; an zwey Meeren gelegen.

Bimārītus, i, m. 2. *két feleségű*; der zwey Eheweiber hat, Doppelgatte.

Bimātris, e, *kétanyájú*; zwey Mütter habend.

Bimātus, us, m. 4. *két esztendei idő*; ein Alter von zwey Jahren.

Bimembris, e, *két tagú*; doppelte Glieder habend.

Bimensis, is, m. 3. *két hónapi idő*; eine Zeit von zwey Monathen.

Bimestris, e, *két hónapos*; zweymonathlich.

Bimĕter, tra, um, versus; graecis quatuor, latinis duobus pedibus constans.

Bimpĭnĕlla, ae, f. 1. *pimpinella*; Bimpinelle, ein Kraut.

Bimŭlus, a, um, *két esztendei*, *két esztendős*; von zwey Jahren, zweyjährig. 2) *két esztendőt illető*, *két esztendőre szólló*; zwey Jahre betreffend.

Bimus, a, um, i. q. bimulus.

Binarius, scil. numerus, *második szám*; die zweyte Zahl. 2) Adject. *kettős*, *kétszeres*; doppelt, zweyfaltig.

Bīni, ae, a, *kettő*, *ketten*, *kettő együtt*, zwey, doppelt, zwey zusammen.

Binĭo, ōnis, m. 3. *kettős*, *félkrajtzár*; ein Zweyer. 2) *kettősarany*; Doppeldukaten. 3) *kétszem*, *a' kártya közt*; ein Daus in der Karte.

Binoctĭum, ĭi, n. 2. *két éjtszaka*, *két éjtszakai idő*; eine Zeit von zwey Nächten.

Binōmĭnis, e, *kétnevű*; zweynahmig.

Binus, a, um, *kettős*, *kettő együtt*; doppelt, zwey zusammen.

Biōlychnĭum, ĭi, n. 2. *természeti életerő*; die natürliche Lebenskraft.

Bion, i, n. 2. *idő előtt szedett szőllőből készűlt jó bor*; ein berühmter Wein, wozu die Weintrauben vor der Zeit abgenommen wurden.

Bion, ōnis, m. 3. Idylliorum Poëta Graecus. 2) Philosophus, et Sophista mordax.

Biōnēus, a, um, *Bioni*, *Bion módja szerént való martzongó*, *tsipős*; Bionisch, beissend.

Bipālĭum, ĭi, n. 2. *ásó*, *ásókapa*, *sírásókapa*; Grabscheit, Spaten.

Bipalmis, e, Bipalmus, a, um, *két arasz*, *két arasznyi*; von zwey Spannen.

Bipartĭo, īvi, ītum, īre, 4. vel Bipartĭor, ītus sum, īri, 4. *két részre*, *v. két felé osztani*; in zwey Theile theilen.

Bipartīto, Adv. *két részre, v. két felé osztva*; in zwey Theile getheilt.

Bipărus, a, um, *kétszer szűlt*; das zweymahl geboren hat.

Bipătens, tis, o. 3. *kétfelé nyíló*, *két részről nyitva lévő*; von beyden Seiten offen.

Bĭpĕda, ae, f. 1. *kétlábnyi tégla*; ein Ziegelstein von zwey Fuß.

Bĭpĕdalis, e, *kétlábnyi mérték*; ein Maß von zwey Fuß.

Bĭpĕdānĕus et Bĭpĕdānus, a, um, i. q. bipedalis.

Bĭpennĭfer, a, um, *kételű fejszés, v. bárdos*; eine zweyschneidige Axt tragend.

Bĭpennis, e, *kétszárnyú*; zwey Flügel habend. 2) *kételű*; zwey Schneiden habend, zweyschneidig. Bipennis, substant. sc. securis, *kételű fejsze, v. bárd*; eine zweyschneidige Axt.

Bĭpēnnĭum, ĭi, n. 2. urbs Helvetiae.

Bĭpensĭlis, e, *két óldalról felfüggeszthető*; was von zwey Seiten hingehängt werden kann.

Bipertio, Bipertito, i. q. Bipartio.

Bipes, ĕdis, o. Adj. *kétlábú*; zweyfüßig. Subst. Bipedes, *kétlábú állatok*; die zweyfüßigen Thiere.

Bipōntīnus, a, um, *Biponti*; von Zweybrücken.

Bĭpōntĭum, ĭi, n. 2. *Bipont városa az alsó Palatinátusban*; Zweybrücken.

Bĭrēmis, e, *két evedzős, v. két evedzőjű*; mit zwey Rudern versehen. Biremis, subst. sc. navis, *két evedzős hajó*; eine zweyruderige Galeere.

Birēta, ae, f. 1. et Birretum, i, n. 2. *birétom, papi süveg*; das Biret.

Birŏtus, a, um, *kétkerekű*; zweyräderig.

Bis, Adv. *kétszer*; zweymahl; bis bina, Cic. *kétszer kettő*; zweymahl zwey. 2) bis de die, et bis die, v. in die; *kétszer napjában*; zweymahl des Tages. 2) *másodszor*; zum andern Mahle.

Bisăccĭum, ĭi, n. 2. *nyeregtáska, általvető*; Satteltasche, Quersack.

Bisaltae, ārum, populus Macedoniae.

Biscāia, ae, f. 1. Provincia Hispaniae.

Bisellĭum, ĭi, n. 2. *kétülésűszék*; ein zweysitziger Stuhl.

Bisēta porca, *olyan disznó, melynek nyakán felfelé áll a' serte*; ein Schwein, an dessen Halse Borsten in die Höhe steigen.

Bismălva, ae, f. 1. *fejérmályva, fejérmályvagyökér*; Eibisch, Eibischwurz.

Bismūthum, i, n. 2. *markazit*; Bißmuth, Marcasith; vulgo Marcasita.

Bison, ŏntis, m. 3. *vadökörfaj, pósdökör*; eine Art wilder Ochsen, Buckelochs.

Bissextus, dies, *szökőnap*; der Schalttag. Annus bissextus; *szökőesztendő*; das Schaltjahr.

Bistārda, ae, f. 1. *túzok*; Trappgans.

Biston, ŏnis, m. 3. Nom. pr. Filii Martis et Callirhoës.

Bistones, um, populus Thraciae.

Bistŏnĭa, ae, f. 1. urbs Thraciae. 2) Thracia ipsa.

Bistŏrta, ae, f. 1. *kigyófügyökér, katskaringós farkasalma*; Schlangenwurz.

Bisulcĭlingua, ae, m. 1. *kétfelé hasadtnyelvű, tsalárd, ravasz, kétszínű*; der eine zweygespaltene Zunge hat, Zweyzüngler, Betrieger.

Bisulcus, a, um, *kétfelé hasitott*; in zwey Theile gespalten. 2) *hasitott-körmű*; *p. o. állatok*; gespaltene Klauen habend.

Bisūrgis, is, m. 3. *Vézer folyóvize*; der Weserfluß. Dicitur et Visurgis.

Bisyllăbus, a, um, *kétszilabás, kétszótagú*; Zweysilbig.

Bithus, i, m. Nom. propr. celebris gladiatoris.

Bithynĭa, ae, f. 1. regio Asiae minoris.

Bithynos, i, m. 2. *vizkórságról való flastrom*; ein Pflaster wider die Wassersucht.

Bitūmen, ĭnis, n. 3. *gyantár, lágyszurok*; (*nem gyanta, mert ez Colophonium*); Bergwachs, Judenpech.

Bitūmĭnātus, a, um, *gyantáros*; mit Judenpech vermischt.

Bitūmĭnĕus, a, um, *gyantárból való*; vom Erdharze.

Bitūmĭnōsus, a, um, *gyantáros*; voll von Bergwachse, erdharzig.

Bitūmĭnōsi lapides, *kőszén*, it. *turfa, gyeptőzek*; Steinkohlen, it. Torf.

Bivertex, ĭcis, c. 3. *kéthegyű, kéttsútsos*; zweygipfelig.

Bivĭra, ae, f. 1. *kétférjű*; die zwey Männer hat oder gehabt hat.

Bivĭum, ĭi, n. 2. *kettős út*; ein Doppelweg. 2) *kettős út módvalamire*; ein doppeltes Mittel.

Bivĭus, a, um, *kétútú*; zwey Wege oder Straßen habend.

Blăctĭo, ivi, ītum, īre, *kürtölni, mint a' teve*; schreyen wie ein Kamehl.

Blāda, *élet, gabona*; Getreide.

Blaēsĭtas, ātis, f. 3. *selypítés*; das Lispeln.

Blaesus, a, um, *selyp*; lispelnd, undeutlich redend, stammelnd.

Blandae, ārum, urbs Lucaniae. 2) urbs Hispaniae.

Blande, Adv. *nyájasan*, *hízelkedve*; liebkosend, caressirend auf sanfte, schmeichelhafte Art; blandius, blandissime, Cic.

Blandicēlla, ōrum, n. plur. *hízelkedés*, *tsapodárság*; Schmeichelworte.

Blandicūle, *hízelkedve*; freundlich.

Blandicŭlus, a, um, *hízelkedő*, *tsapodárkodó*; liebkosend.

Blandilŏquens, tis, o. 3. *nyájas vagy édes beszédű*; liebkosend.

Blandilŏquentĭa, ae, f. 1. *nyájaskodás*; Liebkosung.

Blandilŏquus, a, um, *nyájas vagy édes beszédű*; liebkosend.

Blandīmentum, i, n. 2. *hízelkedés*, *mézesmázos beszéd*; die Liebkosung, Schmeicheley.

Blandior, ītus sum, īri, 4. *hízelkedni*, *nyájaskodni*; liebkosen, schmeicheln, liebkosend behandeln, Schmeicheleyen vorsagen.

Blandĭter, Adv. i. q. blande.

Blandĭtĭa, ae, f. 1. *nyájaskodás*, *hízelkedés*; Liebkosung, Schmeicheley.

Blandĭtĭes, ei, f. i. q. blanditia.

Blandītim, Adv. i. q. blande.

Blandus, a, um, *nyájas*, *édes beszédű*, *hízelkedő*, *tsapodár*; liebkosend, schmeichlerisch.

Blasphēmātĭo, ōnis, f. 3. *káromlás*; die Lästerung.

Blasphēmia, ae, f. 1. *káromkodás*, *káromlás*; die Lästerung.

Blasphēmium, ĭi, n. idem.

Blasphēmo, āre, *káromlani*, *káromkodni*; lästern.

Blasphēmus, a, um, *káromkodó*; lästernd.

Blătĕro, āre, 1. *fetsegni*, *tsatsogni*; plaudern, plappern.

Blătĕro, ōnis, m. 3. *fetsegő*; ein Plapperer, Plappermaul.

Blătĭo, īre, 4. i. qu. Blatero.

Blatta, ae, f. 1. i. e. tinea; *moly*; die Motte. 2) *tsótán*; die Schabe. 3) *piros bársony*; Purpur.

Blattārĭa, ae, *molyűző farkkóró*, *molyfű*, *penészfű*; Mottenkraut. Verbascum Blattaria L.

Blattĕārĭus, ĭi, m. 2. *aranyfüst készítő*; der Goldschläger.

Blattĕus, a, um, *tsigavérszínű*; purpurn, purpurfarbig.

Blattŏsērĭcus, a, um, Adj. *veres selyem*; von rother Seide.

Blennĭus, ĭi, *nyálkahal*; der Schleimfisch.

Blennus, i, m. 2. *ostoba*, *bohó*; ein Dummkopf, ein einfältiger Mensch.

Blitĕus, a, um, *bohó*, *bangó*; dumm, tölpelhaft.

Blitum, i, n. Blitus, i, m. 2. *mangolt*; die Beermolde, Mangold.

Bŏa, ae, f. 1. *óriáskígyó*; die Riesenschlange.

Bŏārĭus, a, um, (bos), *marhákat illető*; mit Rindern sich beschäftigend, dahin gehörig. Forum boarium; *marhavásár*, *ökörvásár*; der Ochsenmarkt, Rindermarkt.

Bŏātus, us, m. 4. *bőgés*; das Brüllen, Schreyen.

Bŏēmĭa, idem quod Bohemia.

Boeōtĭa, ae, f. 1. *Beótia*, *Beótzia*, *Görögországi tartomány mellynek fővárosa Thébé volt*; Böotien.

Boeōtĭcus, a, um, *Beótiai*; Böotisch.

Boeōtĭs, ĭdis, f. i. e. Boeotia.

Boeōtĭus, a, um, *Beótiai*; Böotisch.

Bŏhēmĭa, et Boēmia, ae, f. 1. *Tsehország*; Böhmen.

Bŏhēmĭcus, et Boēmicus, a, um, *Tseh*, *Tsehországi*; böhmisch.

Bŏhēmus, et Boēmus, i, m. 2. *Tseh*; ein Böhme.

Bŏji, ōrum, plur. populus Galliae antiquae.

Bŏjŏbīnum, i, n. 2. *Prága városa*; die Stadt Prag.

Bŏjŏdūrum, i, n. *Passau városa*; die Stadt Passau.

Bŏjus ager, *Lombárdia*; die Lombardie.

Bolētus, i, m. 2. *tinóru gomba*; eine Art eßbarer Pilze, eine Morchel.

Bŏlis ĭdis, f. 3. *hajító dárda*; ein Wurfspieß, ein Geschoß. 2) *lidértz*, *futó tsillag*; feurige Lufterscheinung. 3) *függő mérték*, *függő ón*, *ónfüggő*; das Senkbley, der Bleywurf.

Bŏlus, i, m. 2. *falat*; ein Bissen. 2) *egy vetés t. i. a' kotzkával*; ein Wurf mit den Würfeln. 3) *egyszeri hálóhúzás*; ein Zug mit dem Garne. 4) *haszon*, *nyereség*; der Nutzen, Vortheil.

Bŏlzānum, i, n. 2. *Bótzen városa Tirolban*; die Stadt Botzen in Tyrol.

Bŏmbăcĭum, ĭi, n. 2. *gyapott*, *pamut*; Baumwolle.

Bombarda, ae, f. 1. *puska*; eine Büchse, Muskete.

Bombardarius, ii, m. 2. *puskamives*; ein Büchsenmeister, Büchsenschmid.

Bombax, Interject. *ejnye! mi a' patvar*; ey! potztausend! ey! der Tausend.

Bombifer, a, um, *dörmögö*; lautbrummend.

Bombilatio, onis, f. 3. *dongás*, *bongás*, *méhdongás*; das Rauschen und Summen der Bienen.

Bombilo, avi, atum, are, *dongani*, *bongani mint a' méhek*; brummen und summen wie die Bienen.

Bombitatio, onis, f, 3. id. quod Bombilatio.

Bombito, avi, atum, are, idem quod Bombilo.

Bombosus, a, um, *dongó*, *bongó*; summend.

Bombus, i, m. 2. *dongás*, *méhbongás*; das Summen, Sumsen. 2) *fül tsengés*; das Klingen der Ohren. 3) *lódobogás*; das Trappeln der Pferde. 4) *durrogás*, *harsogás*; das Schmettern, jeder Schall.

Bombycinus, a, um, *selyem*, *selyemből való*; Seiden, aus Seide.

Bombycius, a, um, *selyemnemű*; seidenartig. 2) *pamutból való*; von Baumwolle.

Bombylius, ii, m. 2. *selyemeresztő bogár pilléje*; der Schmetterling des Seidenwurms.

Bombyx, ycis, c. 3. *selyembogár*, *selyemeresztő bogár*, *selyemhernyó*; der Seidenwurm, die Seidenraupe. 2) *selyem*: die Seide. 3) *finom pamut*; feine Baumwolle.

Bomolochus, i, m. 2. *áldozatlesö és lopó*; der auf die geopferten Gaben lauerte und dieselben wegstahl. 2) *bolondoskodó*; ein Possenreisser.

Bona dea, Mater Opis, i. e. Cybele Dea Matronarum Romanarum.

Bona fortuna, Dea apud Sicilianos.

Bonasus, i, m. 2. *belény*, *bölény*, *európai vadökör*; der Auerochs, eine Art wilder Ochsen.

Bone, i. q. Bene, Adv.

Bonifacies, Adj. *szép*, *ékes*; schön.

Bonifatus, a, um, *szerentsés*, *boldog*; glücklich.

Bonimoris, Adj. *jó erköltsü*; sittsam.

Bonitas, atis, f. 3. *jóság*; die Güte. 2) *szivesség*, *jóvolt*, *jóltévőség*; die Güte, Gütigkeit, auch Gutthätigkeit. 3) *hasznos volta*, *hasznavehetősége valaminek*; der Nutzen, die Nützlichkeit.

Bononia, ae, f. 1. *Bologna*, *város Olaszországban*. Bologna. Hinc: Bononiensis.

Bonum, i, n. 2. *jó*; *a' mi jó*; das Gut, das Gute. Summum bonum; *fő jó*; das höchste Gut. Bonum publicum; *a' közjó*; das gemeine Beste, der Nutzen. Cui bono? *mi haszna? mi végre?* wozu soll das nützen. In bonum vertere; *jóra fordítni*; zum Guten verwenden. 2) *adomány*; die Gabe. Bona animi; *tálentom*; Gemüthsgaben. 3) *jószág*, *vagyon*; das Vermögen. Bona, in pl. *jószág*, *vagyon*. Güter Glücksgüter. Esse in bonis. Cic. *vagyonos vagy tehetős lenni*, *jószágot bírni*; Vermögen besitzen.

Bonus, a, um, Comp. melior. Superl. optimus, a, um; *jó*; gut. Bona spes, *jó reménység*; gute Hoffnung. Bona tempestas; *jó idő*; gutes Wetter. Bonae res; *jó dolgok*; gute Dinge. 2) v. gr. homo, vir; *jó*, *betsületes*, *derék*; gut, rechtschaffen, ehrlich, brav. 3) *jó*, *alkalmatos valami végre*, *hasznavehető*: gut, tauglich, geschickt, dienlich. 4) *jó*, *kedvező*, *p. o. idő*, *szerentse*; gut, günstig. 5) *szerentsés*; glücklich. v. gr. bona tempora. 6) *hasznos*; nützlich; v. gr. bona terra ad aliquid. Varr. 7) v. gr. alicui; *jó*, *jóindúlatú*; gut, gütig, günstig; Jupiter optimus, maximus, Cic. 8) bono genere natus; *nagy*, *vagy jó familiából való*; von vornehmer Geburt. 9) Bona dicta; *jeles mondások*, *elmés mondások*; scharfsinnige Scherze. Gallice: bons mots.

Bonzius, ii, m. 2. *Chinai pap*, *vagy barát*; ein Priester der Chineser.

Boo, are, 1. *bőgni*, *mint a' marha*; brüllen, wie ein Ochse.

Boopes, is, n. 2. *turbolya*; das Körbelkraut. Scandix cerefolium L. vel: Chaerophyllum sativum.

Bootes, ae, m. 1. *ökörpásztor*, *és medvész*, *egy tsillagzat*; der Bärenhüther, ein Gestirn. i. q. Arctophylax.

Bora, ae, f. 1. v. Borrage, inis, m. 3. *borágó*, *kerti atratzél*; das Boretschkraut.

Borax, et Borrax, acis, m. 3. *bulax só*; Borras, Borax, ein durch Kunst bereitetes Salz.

Bŏrēa, ae, f. 1. *jáspiskő neme*; eine Art Jaspis.
Bŏrĕālis, e, *éjszaki*; mitternächtlich, nördlich.
Bŏrĕas, ae, m. 1. *éjszakiszél*; der Nordwind.
Bŏrēus, a, um, *éjszaki*; nördlich.
Borgum Centenarium, *Szathmár városa*; die Stadt Szathmar in Ungarn.
Bŏrūssĭa, ae, f. 1. *Pruszszia*; das Königreich Preußen.
Bŏrūssus, i, m. 2. *Pruszszus*, (*Burkus*); ein Preuße, einer aus dem Königreiche Preußen.
Bŏrysthĕnes, is, m. 3. *a' Borisztenes vagy Dniper folyóvize, melly a' fekete tengerbe ömlik vagy rúg*; Nieper oder Dnieper.
Bŏrysthĕnis, is, f. 3. urbs ad Boristhenem sita, hodie Oczakow.
Bŏrysthĕnĭus, a, um, v. gr. amnis, i. e. Borysthenes.
Bŏs, bŏvis, c. 3. *marha, ökör, tehén*; ein Rind, Ochs oder Kuh. Bos Lucas; *Elefánt*; der Elephant. Bos jugatorius; *jármos ökör*; ein Ziehochse.
Bŏscas, ădis, f. 3. *kátsa, rétse*; eine Moosänte.
Bŏschas, ădis, f. 3. idem quod Boscas. Anas boscas.
Bŏschis, idem quod sequens.
Bŏscis, ĭdis, f. 3. *hizlaló madarak*; allerley eingesperrte Vögel zum Mästen.
Bŏsnĭa, ae, f. 1. *Bosnia, Bosnyákország*; die Landschaft Bosnien.
Bospŏrānus, a, um, *a' Bosporus mellett lakó*; in der Gegend des Bosporus wohnend.
Bospŏrus, i, m. 2. *szorostenger Konstántzinápoly mellett*; die Meerenge bey Constantinopel. 2) *a' tartomány ezen szorostenger mellett*; das Land an dieser Meerenge.
Bŏtāgĭum, ĭi, n. 2. *bormérés szabadsága bére*; Geld für die Freyheit, Wein zu schenken.
Bŏtănĭca, ae, f. 1. vel Botanice, es, f. *füvésztudomány, füvészség*; die Pflanzenkunde, Botanik, Kräuterkunde.
Botanicus, i, m. 2. *füvész*; ein Botaniker, Kräuterkenner.
Bŏtănŏmāntĭa, ae, f. 1. *füvekből v. plántákból jövendőlés*; Wahrsagerey aus den Kräutern.
Bŏtellus, i, m. 2. *kolbászotska*; ein Würstchen.
Botrus, i, m. 2. *szőlőfürt, szőlőfej*; eine Weintraube.
Bŏtryon, ōnis, m. 3. *szőlőfürt*; eine Traube.
Bŏtrys, yos, f. 2. *szőlőgerezd, szőlőfürt*: eine Traube; 2) i.q. artemisia.
Bŏtŭlārĭus, ĭi, m. 2. *kolbászdros, kolbász vagy hurka készítő és árúló*; ein Wurstmacher, oder Wursthändler.
Bŏtŭlus, i, m. 2. *véreshurka*; eine Blutwurst. 2) *hurka*; eine jede Wurst.
Bŏvāns, āntis. o. *bőgő*; blöckend, wie die Ochsen.
Bŏvātim, Adv. *ökör módra*; ochsenhaft.
Bŏvĭcīdĭum, ĭi, n. 2. *marhaáldozás*; Ochsenopfer, Schlachtung des Rindviehes zum Opfer.
Bŏvīle, is, n. 3. *barom istállo, tehén istálló, tehénól*; Ochsenstall.
Bŏvillus, a, um, i. q. bubulus, Caro bovilla; *markahús*; Rindfleisch.
Bŏvīnātor, ōris, m. 3. *tsalárdember*; ein Betrieger.
Bŏvīnor, ātus sum, āri, Depon. *rábődűlni valakire*; einen anbrüllen. 2) Met. *káromlani, szidni*; einen schelten, schmähen.
Bŏvīnus, a, um, idem q. Bovillus.
Bŏvo, āre, 1. *bőgni mint a' marha*; wie ein Ochs blöcken.
Brabyla, ae, f. 1. *kökény szilva*; eine Art Schlehenzwespen.
Brācă (Bracca), ae, f. et in Plur. frequentius; Braccae, arum, *nadrág*; die Hosen, Beinkleider.
Brăcātus (Braccātus), a, um, *nadrágos*; mit braccis oder Hosen bekleidet, behoset.
Brachĭāle, is, n. 3. *karkötő ékesség*; eine Armzierde, Armband.
Brăchĭālis, e, *karhoz való*; zum Arme gehörig.
Brăchĭātus, a, um, *karos*; mit Armen versehen.
Brăchĭŏlum, i, n. 2. *karotska*; ein Ärmchen.
Brăchĭum, ĭi, n. 2. *alsó karszárny a' kéztől a' könyökig*; der Untertheil des Arms, von der Hand bis zum Ellbogen. 2) *kar, az egész kar*; der Arm, der ganze Arm. Aliquid levi vel molli brachio agere; Cic. *valamin tsak imigy amúgy dolgozni*;

etwas obenhin oder nachlässig thun. Brachia praebere alicui, Ovid. *segítségül lenni valakinek valamiben*; behülflich seyn. 3) brachia fluviorum; *a' folyóvizek ágai*; die Arme der Flüsse. Brachia arborum; *a' fák nagyobb ágai*; die Baumäste.

Brachmānae, ārum, m. 1. pl. *Indiai böltsek*; gewisse Philosophen in Indien. 2) *Indiai népek*; Völker in Indien.

Brăchycătălectum et Brăchycătălecticum metrum, *mikor a' versnek verstag hijja van*; wenn ein Versglied fehlt.

Brăchylŏgĭa, ae, f. 1. *rövid beszéd*; eine kurze Rede.

Bractĕa, ae, f. 1. *pléhetske*; ein dünnes Blech. 2) *a' plántákon, murva, az az: levélforma növés a' kotsán tövénél*; Nebenblatt, Afterblatt.

Bractĕātor, ōris, m. 3. *aranypléhverő, aranyfüst készitő*; der Goldschläger.

Bractĕātus, a, um, *aranypléhvel vagy aranyfüstel bévont*; mit Goldblättchen überzogen. 2) *aranyos, megaranyozott*; golden, äußerlich schimmernd.

Brăgŏdūnum, i, n. 2. *Biberach városa a' Svábföldön*; die Stadt Biberach in Schwaben.

Brămīnes, um, m. plur. id. quod Brachmanes.

Branchărius, ĭi, m. 2. *pénzváltó*; ein Wechsler.

Branchĭa, ae, f. 1. Plur. Branchiae, arum, *kopótyó*; *halkopótyó*; die Kiemen, Kiefern, oder Fischohren. Plin.

Brănchus, i, m. 2. *rekedtség*; die Heiserkeit, Fluß im Halse.

Brăsma, ătis, n. 2. *hójagotska*; ein Bläschen.

Brassĭca, ae, f. 1. *káposzta*; Kohl, Kraut. Brassica condita; *savanyú v. bésavanyitott káposzta*; Sauerkraut. Brassica cauliflora; *kártifiola*; Karfiol.

Brăūnŏdūnum, i, n. 2. *Braunau vár és város*; die Festung Braunau in Österreich.

Brăxātor, ōris, m. 3. *serfőző*; ein Bierbrauer.

Brăxātōrĭum, ĭi, n. 2. *serfőzőház*: ein Bräuhaus.

Braxae, ārum, pl. *teátromi tzipő, tzipellő, vagy paputs*; Theaterschuhe.

Brăxo, āre, 1. *sert főzni*; Bier brauen, Bier sieden.

Brĕgma, ătis, n. 3. *kaponyaoldal*; das Seitenbein an dem Hirnschädel.

Brennus, i, Nom. pr. belliducis Gallorum, qui Romam expugnavit.

Brevĭārĭum, ĭi, n. 2. *rövid laistrom, summázat*; ein kurzes Verzeichniß.

Brĕvĭātĭo, ōnis, f. 3. *rövidités, kurtitás*; Abkürzung.

Brĕvĭcŭlus, a, um, *rövidetske*; etwas kurz.

Brĕvĭlŏquens, tis, *rövidbeszédű, rövíden szólló*; kurz redend.

Brĕvĭlŏquentĭa, ae, f. 1. *rövidség a' beszédben*; die Kürze im Reden.

Brevĭo, āre, *röviditni, kurtitni, rövidre öszvehúzni*; kurz machen, abkürzen, zusammenziehen, kurz fassen. 2) v. gr. Syllabam; *megröviditni, p. o. a' szótagot a' kimondásban*; kurz aussprechen.

Brĕvis, e, *rövid*; kurz. Brevi tempore; brevi; Cic. *rövid idón*; in Kurzem, in kurzer Zeit. Brevi; *rövideden, egy szóval*; kurz, mit wenigen Worten. In breve cogere, Liv. *rövidre szoritni*; ins kurze ziehen. Brevibus verbis dicere; *kevés szóval vagy röviden előadni*; kurz oder mit wenig Worten sagen. Breve gaudium; *kevés ideig tartó öröm*; kurze Freude. 2) *a' hosszaságára nézve, rövid, kurta*; kurz. 3) brevis syllaba; *rövid kimondású szótag*; eine kurze Sylbe.

Brĕvĭtas, ātis, f. 3. *rövidség*; die Kürze. 2) v. gr. corporis: *kitsinység, alatsonyság*; die kleine Beschaffenheit oder Gestalt, Kleinheit, kleine Statur.

Brĕvĭter, Adv. *röviden, rövideden, kevés szóval*; kurz, kürzlich, i. e. mit wenigen Worten. 2) *röviden, hamar*; kurz, in kurzer Zeit.

Brĕvĭuscŭlus, a, um, *rövidetske*; etwas klein, ziemlich kurz.

Brĭa, ae, f. 1. *ivó edény*; ein Trinkgeschirr.

Briareus, ei, m. 2. *százkezű óriás neve*; ein Gigant mit hundert Armen.

Brĭgantes, um, m. plur. populus Britanniae et Hiberniae.

Brĭgantĭa, ae, f. 1. *Bregenz városa*; die Stadt Bregenz am Bodensee.

Brĭgĭta, ae, f. 1. Nom. propr. mulieris.

Brīsa, ae, f. 1. *törköly*; die Weintrester.

Brisgāvĭa, ae, f. 1. *Breisgau város*; das Land Breisgau am Schwarzwalde.

Brīso, āre, 1. *kinyomni*, *kisajtólni*; auspressen, ausdrücken.

Britannia, ae, f. 1. *Britannia*, *Anglia*; Britannien, jetzt England. Hinc: britannicus, a, um, *Britanniai*; Britisch, Britannisch.

Brixia, ae, f. 1. *Brescia városa*; Brescia, Stadt in Italien.

Brīza, ae, f. 1. *rezge*, *rezgefű*; das Zittergras.

Brocchus, i, m. 2. *agyar*, *kanfog*; der Hauer.

Brōdiātor, ōris, m. 3. *hímvarró*: der Sticker.

Brōdium, ĭi, n. 2. *húslév*; Fleischbrühe.

Brōmus, i, *vadzab*, *rozsnok*; der wilde Hafer, Hafergras.

Brontes, ae, m. 1. *Cyclops neve*; einer der Cyclopen.

Brōntēus, ĕi, m. 2. Cognomen Jovis.

Brōntĭa, ae, f. 1. *villámkő*; ein Donnerstein, Kroten- oder Strahlstein.

Brūchiphagus, i, m. 2. *hernyóevő*; der Raupen isset.

Brūchus, i, m. *tserebogár*; der Maikäfer. 2) *sáska neme*; eine Art Heuschrecken.

Bructérus, i, Plur. Bructĕri, orum, populus sub Cheruscis et Longobardis in regione Brunsviciensi.

Brūgae, ārum, f. 1. urbs Flandriae.

Bruges, dicebantur olim Phryges.

Brūllītae, ārum, m. plur. populus Asiae antiquus.

Brūma, ae, f. 1. *az esztendő legrövidebb napja*; der kürzeste Tag des Jahres. 2) *tél*; der Winter. 3) plur. *téli köd*; die Nebel im Winter. 4) *esztendő*; das Jahr. Brumae ter denae, Mart. 30 *esztendő*; 30 Jahre.

Brūmālĭa, ium, n. plur. Festum Bachi, die brumali celebratum.

Brumalis, e, *legrövidebb napi*; den kürzesten Tag betreffend. 2) *téli*, *hideg*; den Winter betreffend, winterlich, kalt.

Brundĭsĭnus, a, um, *Brundúziumi*; Brundisisch. Brundisini; *Brunduzium lakosi*; die Einwohner.

Brundĭsĭum (Brundusium), ĭi, n. 2. portus, et urbs Calabriae, unde tuta olim Romanis in Graeciam via fuit. Hodie: Brindisi.

Brūnĕa, Brania, Bronia, ae, f. 1. *pántzél*; ein Harnisch.

Brūnĕlla, ae, f. 1. *gyékfű*; Gottheilkraut.

Brūnsuīcensĭs, is, m. 3. *Brunszvigiai*; ein Braunschweiger.

Brūnsuīga, ae, et Brūnōpŏlis, ĭs, f. 3. *Brunszvigia, város*; die Stadt Braunschweig.

Brūnus, a, um, *barna*; braun.

Bruscum, i, n. 2. *egértövis*; der Mäusedorn.

Brutesco, ŭi, ĕre, *elbarmúlni*; zum Viehe werden. 2) *eszét veszteni*; die Sinne verlieren.

Brūtĭanus, a, um, *Brútust illető*, *Brútushoz tartozó*, *Brútusról neveztetett*, *Brútusi*; den Brutus betreffend, dahin gehörig, davon benannt, Brutisch.

Brūtīnus, a, um, i. q. Brutianus.

Bruttĭānus (Brutianus), a, um, *Bruttiai tartományt illető*, *ahoz tartozó*, *Bruttiai*; das Bruttische Gebieth betreffend, dahin gehörig, Bruttisch.

Bruttĭus (Brutius), i, Plur. Bruttii, orum, Incolae partis inferioris Italiae.

Brūtus, a, um, e. gr. tellus, Horat. *érzéketlen*; gefühllos. 2) *oktalan*, *buta*; unvernünftig, dumm. Fortuna bruta, Plin. *vakszerentse*; blindes Glück. Fulmina bruta. Idem. *száraz menykő*; Blitzstrahlen die nichts bedeuten. 3) Cognomen familiarum Romanarum, v. gr. a) L. Junius Brutus, b) M. Brutus, et D. Brutus, interfectores Julii Caesaris.

Brūxĕlla, ae, f. 1. urbs Brabantiae; *Brüssel*; Brüssel.

Brūxĕllēnsis, is, m. 3. *Brüsseli*; der aus Brüssel ist.

Brya, ae, f. 1. *atánfa*, *kistamariskafa*; kleiner Tamarisk.

Bryas, Brias, vel Bryax, Nom. prop. artificiosi statuarii, Mausolei aedificatoris. 2) Trop. *minden mesterségmives*; ein jedweder Künstler.

Bryāzon, Nom. propr. fluvii Asiae.

Brygmus, i, m. 2. *fogtsikorgatás*; das Knirschen der Zähne.

Bryon, i, n. 2. *kláris moh*, *korrallmoh*; Corallenmoos.

Bryōnĭa, ae, f. 1. *gönye*, *földitök*; die Stickwurz, Gichtrübe, Zaunrübe.

Brysae, ārum, m. plur. populus antiquus Thraciae.

Brytĭa, ōrum, n. plur. *bortörkôly*; die Weintrester.

Bryton, i, n. *árpalév*; ein Gerstentrank.

Bŭa, ae, f. 1. *gyermekek itala*; der Kindertrank.

Būbālīnae, ārum, f. 1. plur. *ökörbörből készült lótakaró*; eine Decke der Pferde, von Ochsenhäuten gemacht. 2) *ökörbör*: die Ochsenhaut.

Būbālīnus, a, um, *ökörből való*, *bivajból való*; rinderisch, büffelisch. Bubalina stragula; *bivajbörterítő*; Decken aus Büffelshaut.

Būbălis, e, Adj. i. q. bubalinus.

Būbălion, i, n. 2. *vadugorka*; eine wilde Gurke.

Būbălus, i, m. 2. *bivaly*; der Büffel. 2) *barbáriai tehén*; die barbarische Kuh.

Būbăstĭa, ōrum, n. plur. Festum Dianae apud Egyptios.

Būbētāni, ōrum, m. 2. populus, olim in Italia inter Tiberim et fines Neapolitanos.

Būbētii, ōrum, m. 2. ludi boum causa celebrati.

Būbīlis, e, *szarvasmarhát illető*; die Rinder betreffend. 2) subst. *szarvasmarha*, *v. ököról*; ein Rinder- oder Ochsenstall.

Būbīnda, ae, m. 1. fluvius Hiberniae.

Būbītum, et Bublinum, i, n. 2. *marhaganéj*; Rindermist.

Būbo, ěre, et bubĭo, ire, 4. *dobosgém v. vízibika módra búgni*; schreyen wie eine Rohrdommel.

Būbo, ōnis, c. 3. *bagoly*, *fülesbagoly*; eine Eule, ein Uhu. 2) *gümő*, *mirigy*; eine Beule, Drüse. 3) Urbs Asiae in Natolia.

Būbōnŏcēle, es, f. 1. *ágyéksérültség*; ein Leistenbruch.

Būbsĕqua, ae, m. 1. *ökörhajtó*, *ökörpásztor*; ein Ochsentreiber.

Būbŭlcārĭa, ae, f. 1. *ökrésztanya*; das Ochsenhirtenhaus.

Būbŭlcārĭus, ĭi, m. 2. i. q. Bubsequa.

Būbŭlcĭto, āre, 1. *tehénpásztorkodni*; ein Kühhirt seyn.

Būbulcitor, āri, et Bubulcĭto, āre, 1. i. e. bubulcum esse.

Būbulcus, i, m. 2. *ökrész*; Ochsenknecht.

Būbŭlīnus, a, um, i. q. bubulus.

Būbŭlus, a, um, *marha*, *marhából való*; von Rindern. Caro bubula; Plin. vel: bubula, Plaut. *marhahús*; Rindfleisch: lac bubulum; *tehéntéj*; Kuhmilch.

Bucaeda, ae, m. 1. proprie qui caedit boves: hinc jocose; qui caeditur coriis bubulis, Plaut.

Būcardĭă, ae, f. 1. gemma bubulo cordi similis.

Bucca, ae, f. 1. *ortza*, *pofa*; der Backen. 2) *száj*; der Mund, das Maul. Scribere, quod in buccam venit, Cic. *minden gondolkozás nélkül írni*; schreiben, was einem ins Maul kommt, d. i. hurtig einfällt. 3) *falat*; ein Mundbissen. 4) *üreg*; eine Höhlung. 5) *sípos*, *fültyös*; ein Pfeifer. 6) *a' ki jól tudja használni a' száját*, *sokat fetseg*, *sokat eszik*, *sokat iszik*, *'s a' t.* ein Mensch der sein Maul zu gebrauchen weiß, viel schwatzt, ißt, trinkt, u. s. w. 7) *élődi*, *más nyakán élősködő*; ein Schmarotzer.

Buccĕa, ae, f. 1. *falat*, *falás*, *harapás*; ein Mundbissen.

Buccella, ae, f. 1. *falatotska*; ein kleiner Mundbissen, ein Bißchen.

Būccĕllārĭi, ōrum, plur. m. 2. Gallograeci, qui erant custodes corporis, suis dominis semper adsistentes, pro quo ministerio buccellam, i. e. panem accipiebant. 2) In Singul. qui est in familia patroni, ejusque pane enutritur.

Buccellātum, i, n. 2. *kétszersült*; Zwieback.

Buccĭna, ae, f. 1. *trombita*, eine Posaune, Trompete. 2) *minden fúvómuzsika szerszám*; jedes Instrument, das geblasen wird.

Bucco, ōnis, m. 3. *nagyszájú*, *szájas*; ein Großmaul. 2) *élődi*; ein Schmarotzer.

Buccŭla, ae, f. 1. Dim. *szátska*; ein kleiner Mund. 2) *tsók*; ein Kuß, ein Mäulchen. 3) *sisaknyílás*, *sisakartz*; das Visier am Helme.

Bucŭlentus, a, um, *nagyszájú*, *pofás*, *pofók*; der ein großes Maul oder Bausbacken hat.

Būcĕa, ae, f. 1. *a' bab belső fejér hártyája*; das innere weiße Häutchen in den Bohnen.

Būcĕntes, is, m. 3. al. ae, f. 1. *darázs*, *lódarázs*; eine Wespe, Hornisse.

Būcĕntrum, i, n. 2. *ökörhajtóbot*, *furkósbot*; ein Ochsenprügel.

Būcĕphălus, i, m. 2. Alexandri Magni

equus, cui (ut omnibus equis Thessaliensibus), taurini capitis insigne inustum erat. 2) Urbs ab Alexandro Magno condita.

Bŭcĕras, ātis, n. 3. alias Foenum graecum; *görögszéna*; Bockshorn.

Bŭcĕria, ae, f. 1. *nyáj, tsorda, gulya*; ein Haufen Vieh mit Hörnern.

Bŭcĕrius, a, um, i. q. bucerus.

Bŭcĕrus, a, um, *marhaszarvú*; Rindhörner habend. Bucerum pecus; *szarvas marha*; das Rindvieh.

Bŭcētum, i, n. 2. *marhalegelő*; eine Rindviehtrift.

Būcĭna, Buccĭna, ae, f. 1. *pásztorsíp, pásztorkürt*; das Hirtenhorn. 2) *minden mezei és hadi fúvómuzsikaszerzám*; das Blasinstrument bey dem Heere, womit ihm ein Zeichen gegeben wurde.

Būcĭnātor, Buccĭnātor, ōris, m. 3. *sípos, kürtös*; *trombitás*; der auf der buccina bläst, Trompeter.

Būcĭno, Buccĭno, āre, 1. *sípolni, kürtölni, sippal, v. kürttel jelt adni*; auf der buccina blasen, damit ein Zeichen geben.

Būcĭnum, Buccĭnum, i, n. 2. i. q. bucina v. buccina.

Būcŏlĭcus, a, um. *pásztor, pásztori, pásztort illető*; die Hirten betreffend, dahin gehörig. Bucolica (sc. poëmata) *pásztoriének*; ein Hirtengedicht.

Bucrānium, ii, n. 2. *ökörfő, marhafő*; Ochsenkopf, Rindskopf.

Būcŭla, ae, f. 1. Dim. *tehénke, tehenetske*; eine kleine Kuh.

Būcŭlus, i, m. 2. *ökrötske, v. bikdtska*; ein kleiner Ochs oder Stier.

Būda, ae, f. 1. *Buda, Magyarország egyik fővárosa*; Ofen. Vetero Buda; *Ó Buda*; Alt-Ofen.

Būdīssa, ae, f. 1. urbs Lusitaniae superioris.

Būdŏrgis, is, f. 3. *Boroszló, város*; Breslau.

Būdŏris. is, f. i. q. Heidelberga.

Būdŏvīssa, ae, f. 1. urbs Bohemiae. *Budveisz*; Budweis in Böhmen.

Būfo, ōnis, m. 3. *béka, varasbéka, varangyak*; die Kröte.

Būglossa, ae, f. 1. et Buglossos, i, f. 2. *mezeiatratzél, közönséges ökörnyelvfű*; Ochsenzunge, ein Kraut.

Būgŏnes, um, f. 3. plur. *döglött ökörből nőtt méhek*; Bienen, die von den verfaulten Ochsen wachsen.

Būgŏnĭa, ae, f. 1. i. e. generatio apum e bove.

Bulbăcĕus, a, um, i. q. bulbosus; *hagymás, hagymagyökerű*; Knollen habend.

Būlbĭto, āvi, ātum, āre, 1. *elkeverni v. bémotskolni magát*; sich mit Kothe besudeln.

Būlbītum, i, n. 2. *ganéj, sár, mindenféle tisztátalanság*; Mist, Koth.

Būlbŏcăstanum, i, n. 2. (Bunium); *gesztenye halmány, földi gesztenye*; Erdnuß, Erdnüße, Peperlein.

Bulbocodium vernum; *egyhajú földike*; die nackte Jungfer im Frühjahre.

Bulbōsus, a, um, *hagymás, hagymagyökerű*; Zwiebeln oder Knollen habend, von den Zwiebelgewächsen.

Bulbūlus, i, m. *hagymátska*; ein Zwiebelchen.

Bulbus, i, m. 2. *hagymagyökér, hagyma*; die runde dicke Zwiebel oder Bolle an Zwiebelgewächsen, als Tulpen, Lilien, Narcissen rc.

Bule, es, f. 1. i. e. senatus.

Būleuta, ae, m. 1. *tanátsbeliúr*; Rathsherr.

Buleutērium, i, n. 2. *tanátsház*; Rathhaus.

Bulga, ae, f. 1. *bőrzajda, turba, nyeregtáska*; ein lederner Ranzen, Felleisen.

Būlgārĭa, ae, f. 1. provincia Turciae europeae: *Bolgárország, Bulgaria*; die Bulgarey.

Būlgārus, i, m. 2. *Bolgár*; *Bolgárországi*; ein Bulgarer.

Būlimus, i, m. 2. *igen nagy éhezés*; Heißhunger.

Bulla, ae, f. 1. *víz buborék*; Blase auf dem Wasser, Wasserblase. 2) *minden efféle dombórúság*; jede ähnliche erhabene Rundung. 3) *gyermekek nyakába akasztott ékesség*; die sogenannte Bulla, die man den Kindern vorn an den Hals zur Zierde hängte. Hinc: dignus bulla, Juvenal *gyermekes*; kindisch. 4) Bulla aurea; *függő petsét*; die goldene Bulla.

Bullesco, ĕre, *forrani, felbuzogni*; zu Blasen werden, aufsprudeln.

Bullātus, a, um, i. e. bulla praeditus.

Bullio, īvi, ītum, īre, 4. *felforrani, buzogni*; Blasen werfen, sprudeln.

2) Trop. *felhevülni, nekitüzesülni*; aufbrausen.

Bullītus, us, m. 4. *felforrás, buzgás*; das Sprudeln.

Bullo, āre, 1. *forrani, buzogni, felbuzogni*, Blasen werfen, sprudeln, aufsprudeln.

Bullŭla, ae, f. 1. Dim. *víz v. más nedvesség buborékotskája*; ein Bläschen Wasser oder einer andern Feuchtigkeit.

Būmammus, a um, *nagy tsetsü, v. nagy emlöjü*; mit großen Brüsten. 2) uva bumamma; *ketsketsetsüszöllö*; Geißdutteln.

Būmastus, i, f. 2. i. q. bumamma.

Būmĕlia, ae, f. 1. *nagynemü kőrisfa*; eine große Äschenart.

Būmūlgus, i, m. 2. *tehénfejö*; ein Kuhmelker.

Būnas, ae, m. 1. Nom. propr. judicis Atheniensis. Bunas judicat; *lassan foly a' per*; es gehet mit dem Prozesse langsam her.

Bunĭas, ădis, f. 3. *karórépa*: eine Steckrübe. 2) *szumtsó*; die Zackenschote.

Būnĭon (um), ĭi n. 2. *halmány*; Peterlein, wilde Kresse.

Būphăgus, i, m. 2. *nagyevő, zabál*; ein Vielfraß.

Būphŏnĭa, ōrum, n. 2. plur. Certi dies apud veteres, in quibus boves sacrificabantur.

Buphthalmos (us), i, m. 2. *ökörszemfü*; Ochsenauge, ein Kraut.

Būpīna, ae, f. 1. *olthatatlan szomjúság*; unersättlicher Durst

Bupleuron, i, n. 2. *szlngallér*: das Hasenöhrchen, die Ochsenrippe, ein doldentragendes Gewächs.

Buprestis, is, f. 3. *pompabogár*; der Prachtkäfer, Gleiskäfer, Stinkkäfer.

Būra, ae, f. 1. Būris, is, f. 3. *ekeszarv, a' régieknél*; der gekrümmte Hintertheil des Pfluges bey den Alten.

Burdĭgăla (Burdeg.), ae, f. 1. urbs *Bourdeaux*; die Stadt Bourdeaux.

Burdo, ōnis, m. 3. i. e. mulus ex equo et asina.

Būrdŭbāsta, ae, m. 1. *púposszamár*; ein bucklichter Esel.

Būrdŭncŭlus, i, m. 2. *ökörnyelvüfü*; Ochsenzunge, ein Kraut.

Būrgi, ōrum, m. 2. plur. urbs hispanica Castiliae veteris; hodie: Burgos.

Burgundĭo, ōnis, m. 3. *Burgundiai lakos*; ein Burgunder.

Burgus, i, m. 2 *vár, kastély, erősség*; Burg, Castell, Fort.

Būrrăgo, ĭnis, f. idem q. Borrago.

Būrrhae, ārum, f. 1. plur. *öszvebomlott, v. bontakozott; p. o. fonal, tzérna, 's a' t.* ein Gewirre. 2) *bolondozás, bolondság*; Narrenspossen.

Burrus, a, um, *vereseszinű*: rothfärbig. 2) Subst. *sokvérű v. bővérűember*; ein vollblütiger Mensch.

Būrsa, ae, f. 1. *bőr*; Leder. 2) *bőrtáska, turba*: lederner Ranzen, Felleisen, Tasche. 3) *kintsesláda, kasszsza, kintstár*; ein Schatzkasten, Casse, Schatzkammer.

Būrsa, ae, m. 1. *fitzkó, legény*; ein Bursche, Gesell. 2) In Feminino; *társaság*; eine Gesellschaft.

Būrsa pastoris, (Thlaspi); *pásztor tarsóka, pásztortáska, szükés*; Täschelkraut.

Busēlīnum, i, n. 2. *szarvas derezle, emreke*; großer Eppich, Ochseneppich. Selinum Cervaria. L.

Būsīris, is, et ĭdis, m. rex Aegyptiorum, qui hospites suos immolavit.

Bustum, i, n. 2. *holttestek megégető és temető helyek*; die Brandstätte, einer Leiche. 2) *sír, temető*; das Grab. 3) *holttest megégetése*; die Verbrennung des Todten. 4) *megégetett holttest, hamu, hamv*; der verbrannte Leichnahm selbst, die Asche. Hinc: Bustuarius, i. e. Bustum concernens.

Būtaūrus, i, m. 2. *dobosgém, nádibika*; die Rohrdommel, der Wasserochs. Ardea stellaris.

Būtĕo, ōnis, m. 3. *ölyü, ölyv, gatyás ölyv, tyúkász ölyv*; der Bussard. Falco Buteo, L.

Būtĭo, ōnis, m. 3. id. qu. Butaurus.

Būtŏmum, i, n. v. Butomus, i, m. 2. *elets, virágos káka, fülemülefü*; Wasserviole.

Būtyrăcĕus, a, um, *vajhoz való*; zur Butter gehörig.

Būtyrōsus, a, um, *igen vajas*; Butterreich.

Būtyrum, i, n. 2. *vaj*; Butter.

Būxans, tis, o. 3. *puszpángszinü*; gelb, wie Buchsbaum.

Buxētum, i, n. 2. *puszpángos hely*; ein mit Buchsbaum bepflanzter Ort.

Buxĕus, a, um, *puszpáng, puszpángból való*; aus Buchsbaum. 2) *pusz-*

equus, cui (ut omnibus equis Thessaliensibus), taurini capitis insigne inustum erat. 2) Urbs ab Alexandro Magno condita.

Būcĕras, ătis, n. 3. alias Foenum graecum; *görögszéna*; Bocksborn.

Būcĕria, ae, f. 1. *nyáj, tsorda, gulya*; ein Haufen Vieh mit Hörnern.

Būcĕrius, a, um, i. q. bucerus.

Būcĕrus, a, um, *marhaszarvú*; Rindshörner habend. Bucerum pecus; *szarvas marha*; das Rindvieh.

Būcētum, i, n. 2. *marhalegelő*; eine Rindviehtrift.

Būcĭna, Buccĭna, ae, f 1. *pásztorsíp, pásztorkürt*; das Hirtenhorn. 2) *minden mezei és hadi fúvómuzsikaszerzám*; das Blasinstrument bey dem Heere, womit ihm ein Zeichen gegeben wurde.

Būcĭnātor, Buccĭnātor, ōris, m. 3. *sípos, kürtös*; *trombitás*; der auf der buccina bläst, Trompeter.

Būcĭno, Buccĭno, āre, 1. *sipolni, kürtölni, sippal, v. kürttel jelt adni*; auf der buccina blasen, damit ein Zeichen geben.

Būcĭnum, Buccĭnum, i, n. 2. i. q. bucina v. buccina.

Būcŏlĭcus, a, um. *pásztor, pásztori, pásztort illető*; die Hirten betreffend, dahin gehörig. Bucolica (sc. poëmata) *pásztoriének*; ein Hirtengedicht.

Būcrānium, ĭi, n. 2. *ökörfő, marhafő*; Ochsenkopf, Rindskopf.

Būcŭla, ae, f. 1. Dim. *tehénke, tehenetske*; eine kleine Kuh.

Būcŭlus, i, m. 2. *ökrötske, v. bikátska*; ein kleiner Ochs oder Stier.

Būda, ae, f. 1. *Buda, Magyarország egyik fővárosa*; Ofen. Vetero Buda; *Ó Buda*; Alt-Ofen.

Būdĭssa, ae, f. 1. urbs Lusitaniae superioris.

Būdŏrgis, is, f. 3. *Boroszló, város*; Breslau.

Būdŏris. is, f. i. q. Heidelberga.

Būdŏvīssa, ae, f. 1. urbs Bohemiae. *Budveisz*; Budweis in Böhmen.

Būfo, ōnis, m. 3. *béka, varasbéka, varangyak*; die Kröte.

Būglossa, ae, f. 1. et Buglossos, i, f. 2. *mezeiatratzél, közönséges ökörnyelvfű*; Ochsenzunge, ein Kraut.

Būgŏnes, um, f 3. plur. *döglött ökörből nőtt méhek*; Bienen, die von den verfaulten Ochsen wachsen.

Būgŏnĭa, ae, f. 1. i. e. generatio apum e bove.

Bulrăcĕus, a, um, i. q. bulbosus; *hagymás, hagymagyökerű*; Knollen habend.

Būlbĭto, āvi, ātum, āre, 1. *elkeverni v. bémotskolni magát*; sich mit Kothe besudeln.

Būlbĭtum, i, n. 2. *ganéj, sár, mindenféle tisztátalanság*; Mist, Koth.

Būlbŏcāstanum, i, n. 2. (Bunium); *gesztenye halmány, földi gesztenye*; Erdnuß, Erdnüße, Peperlein.

Bulbocodium vernum; *egyhajú földike*; die nackte Jungfer im Frühjahre.

Bulbōsus, a, um, *hagymás, hagymagyökerű*; Zwiebeln oder Knollen habend, von den Zwiebelgewächsen.

Bulbŭlus, i, m. *hagymátska*; ein Zwiebelchen.

Bulbus, i, m. 2. *hagymagyökér, hagyma*; die runde dicke Zwiebel oder Bolle an Zwiebelgewächsen, als Tulpen, Lilien, Narcissen etc.

Bule, es, f. 1. i. e. senatus.

Būleuta, ae, m. 1. *tanátsbeliúr*; Rathsherr.

Buleutērium, i, n. 2. *tanátsház*; Rathhaus.

Bulga, ae, f. 1. *bőrzajda, turba, nyergtáska*; ein lederner Ranzen, Felleisen.

Būlgārĭa, ae, f. 1. provincia Turciae europeae: *Bolgárország, Bulgaria*; die Bulgarey.

Būlgārus, i, m. 2. *Bolgár*; *Bolgárországi*; ein Bulgarer.

Būlĭmus, i, m. 2. *igen nagy éhezés*; Heißhunger.

Bulla, ae, f. 1. *víz buborék*; Blase auf dem Wasser, Wasserblase. 2) *minden efféle domborúság*; jede ähnliche erhabene Rundung. 3) *gyermekek nyakába akasztott ékesség*; die sogenannte Bulla, die man den Kindern vorn an den Hals zur Zierde hängte. Hinc: dignus bulla, Juvenal *gyermekes*; kindisch. 4) Bulla aurea; *függő petsét*; die goldene Bulla.

Bullesco, ĕre, *forrani, felbuzogni*; zu Blasen werden, aufsprudeln.

Bullātus, a, um, i. e. bulla praeditus.

Bullĭo, īvi, ītum, īre, 4. *felforrani, buzogni*; Blasen werfen, sprudeln.

2) Trop. *felhevülni, nekitüzesülni*; aufbrausen.

Bullītus, us, m. 4. *felforrás, buzgás*; das Sprudeln.

Bullo, āre, 1. *forrani, buzogni, felbuzogni*, Blasen werfen, sprudeln, aufsprudeln.

Bullŭla, ae, f. 1. Dim. *víz v. más nedvesség buborékotskája*; ein Bläschen Wasser oder einer andern Feuchtigkeit.

Būmammus, a um, *nagy tsetsű, v. nagy emlőjű*; mit großen Brüsten. 2) uva bumamma; *ketsketsetsűszőlő*; Geißdutteln.

Būmastus, i, f. 2. i. q. bumamma.

Būmĕlia, ae, f. 1. *nagynemű kőrisfa*; eine große Äschenart.

Būmūlgus, i, m. 2. *tehénfejő*; ein Kühmelker.

Būnas, ae, m. 1. Nom. propr. judicis Atheniensis. Bunas judicat; *lassan foly a' per*; es gehet mit dem Prozesse langsam her.

Bunĭas, ădis, f. 3. *karórépa*: eine Steckrübe. 2) *szumtsó*; die Zackenschote.

Būnĭon (um), ĭi n. 2. *halmány*; Peperlein, wilde Kresse.

Būphăgus, i, m. 2. *nagyehető, zabál*; ein Vielfraß.

Būphŏnĭa, ōrum, n. 2. plur. Certi dies apud veteres, in quibus boves sacrificabantur.

Buphthalmos (us), i, m. 2. *ökörszemfű*; Ochsenauge, ein Kraut.

Būrīna, ae, f. 1. *óltalhatatlan szomjúság*; unersättlicher Durst

Bupleuron, i, n. 2. *szingallér*: das Hasenöhrchen, die Ochsenrippe, ein doldentragendes Gewächs.

Buprestis, is, f. 3. *pompabogár*; der Prachtkäfer, Gleiskäfer, Stinkkäfer.

Būra, ae, f. 1. Būris, is, f. 3. *ekeszarv, a' régieknél*; der gekrümmte Hintertheil des Pfluges bey den Alten.

Burdigăla (Burdeg.), ae, f. 1. urbs *Bourdeaux*; die Stadt Bourdeaux.

Burdo, ōnis, m. 3. i. e. mulus ex equo et asina.

Bŭrdŭbăsta, ae, m. 1. *púposszamár*; ein bucklichter Esel.

Bŭrdŭncŭlus, i, m. 2. *ökörnyelvűfű*; Ochsenzunge, ein Kraut.

Bŭrgi, ōrum, m. 2. plur. urbs hispanica Castiliae veteris; hodie: Burgos,

Burgundĭo, ōnis, m. 3. *Burgundiai lakos*; ein Burgunder.

Burgus, i, m. 2 *vár, kastély, erősség*; Burg, Castell, Fort.

Būrrăgo, ĭnis, f. idem q. Borrago.

Būrrbae, ārum, f. 1. plur. *összebomlott, v. bontakozott; p. o. fonal, tzérna, 's a' t.* ein Gewirre. 2) *bolondozás, bolondság*; Narrenspossen.

Burrus, a, um, *vereses lnű*: rothfärbig. 2) Subst. *sokvérű v. bővérű ember*; ein vollblütiger Mensch

Būrsa, ae, f. 1. *bőr*; Leder. 2) *bőrtáska, turba*: lederner Ranzen, Felleisen, Tasche. 3) *kintsesláda, kasszsza, kintstár*; ein Schatzkasten, Casse, Schatzkammer.

Būrsa, ae, m. 1. *fitzkó, legény*; ein Bursche, Gesell. 2) In Feminino; *társaság*; eine Gesellschaft.

Būrsa pastoris, (Thlaspi); *pásztor tarsóka, pásztortáska, szükés*; Täschelkraut.

Busēlīnum, i, n. 2. *szarvas derezle, emreke*; großer Eppich, Ochseneppich. Selinum Cervaria. L.

Būsīris, is, et ĭdis, m. rex Aegyptiorum, qui hospites suos immolavit.

Bustum, i, n. 2. *holttestek megégető és temető helyek*; die Brandstätte, einer Leiche. 2) *sír, temető*; das Grab. 3) *holttest megégetése*; die Verbrennung des Todten. 4) *megégetett holttest, hamu, hamv*; der verbrannte Leichnahm selbst, die Asche. Hinc: Bustuarius, i. e. Bustum concernens.

Būtaūrus, i, m. 2. *dobos gém, náddibika*; die Rohrdommel, der Wasserochs. Ardea stellaris.

Būtĕo, ōnis, m. 3. *ölyű, ölyv, gatyás ölyv, tyúkász ölyv*; der Bussard. Falco Buteo, L.

Būtĭo, ōnis, m. 3. id. qu. Butaurus.

Būtōmum, i, n. v. Butomus, i, m. 2. *elets, virágos káka, fülemülefű*; Wasserviole.

Būtyrăcēus, a, um, *vajhoz való*; zur Butter gehörig.

Būtyrōsus, a, um, *igen vajas*; Butterreich.

Būtyrum, i, n. 2. *vaj*; Butter.

Būxans, tis, o. 3. *puszpángszinű*; gelb, wie Buchsbaum.

Buxētum, i, n. 2. *puszpángos hely*; ein mit Buchsbaum bepflanzter Ort.

Buxĕus, a, um, *puszpáng, puszpángból való*; aus Buchsbaum. 2) *pusz-*

pángforma; dem Buchsbaume ähnlich, buchsbaumfärbig.
Buxĭfer, a, um, *puszpángtermő*; Buchsbaum tragend.
Buxōsus, a, um, *puszpángos*; voll Buchsbaum.
Buxum, i, n. 2. *puszpáng, puszpángfa*; Buchsbaumholz. 2) *puszpángból készült eszköz, síp, 's a' t.* was daraus gemacht ist, z. B. eine Pfeife.
Buxus, i, f. 2. *puszpángfa*; der Buchsbaum. 2) id. qu. Buxum.
Byblis, ĭdis, f. Nom. pr. filiae Mileti, in fontem transmutatae. Ovid.
Byrsa, ae, f. 1. *Karthagó királyi vára vagy kastélya*; die Burg in Karthago.
Byssus, i, f. 2. *igen finom len neme*; eine sehr feine und kostbare Art Flachs. 2) *a' bibortsiga selyemszősze*; die Muschelseide an der Muschel. 3) *zákány, vízvirág*; *moszat neme* (alga); das Staubmoos.
Byzăcium, ii, n. 2. pars Africae orientalis.
Byzantĭum, ĭi, n. 2. *Bizántium, Konstántzinápoly*; Byzanz, das heutige Constantinopel.
Byzantinus, a, um, *Bizántiumi, Konstántzinápolyi*; Bisantiner.

C.

C, i. e. Cajus. V. gr. C. Caesar. 2) SC. i. e. Senatus Consultum. 3) C. i. e. Centum; *Száz*; hundert. 4) in Judiciis signif. Condemno, scil reum.
Cabala, Cabal, *titkos és gonosz ravaszságok forralása*; eine Cabale. *Ezt a' szót II Károly Anglus Király őt fő Ministerei neveiknek első betűiből tsinálták, a' kik voltak: Clifford, Ashley, Bukingham, Arlington és Lauderdale.*
Căbălista, vide: Cabbalista.
Căballīnus, a, um, *lovat illető*; vom Pferde. Caro caballina; *lóhús*; Pferdefleisch.
Caballion, i, *Szarvasnyelvűfű*; Hirschzunge, Milzkraut.
Căballus, i. m. 2. *erős nagy ló*; ein starkes Pferd, ein Roß.
Cabbala, ae, f. 1. *titkos tudomány és annak terjesztése a' 'Sidóknál*; eine geheime Wissenschaft bey den Juden.
Cabbalista, ae, f. 1. *tudománydval titkolódzó*; ein Cabbalist.
Căbēron, fluvius Asiae.
Cabillo, ōnis, f. 3. *Chalons városa Frantzia Országban a' Saone vize mellett*; die Stadt Chalons.
Căcăbo, āvi, ātum, āre, 1. *kodátsolni, kotkodátsolni, károlni*; gacken, schreyen wie ein Huhn.
Căcăbon, i, n. 2. *fogoly*; ein Rephuhn.
Căcabŭlus, i, m. 2. *fazekatska, bögre*; ein kleiner Topf.
Căcăbus, i, m. 2. *fazék*; Kochgeschirr, Kochtopf.
Cacalĭa, ae, f. 1. *kákolya, plánta*; die Calalie.
Căchectes, et Căchecta, ae, m. 1. *aszúkórságban vagy Szárazbetegségben lévő*; ein Schwindsüchtiger, ein Hektikus.
Căchectĭcus, a, um, *aszúkórságos, szárazbetegségben lévő*; schwindsüchtig, hektisch.
Cachexĭa, ae, f. 1. *szárazbetegség, hektika*; die Hektik, Auszehrung, Schwindsucht.
Căchinnātio, ōnis, f. 3. *katzagás, hahotás nevetés*; das heftige Lachen.
Căchinno, āre, *katzagni, hahotával nevetni*; heftig lachen.
Căchinnor, āri, 1. *katzagni*; heftig lachen.
Căchinnus, i, m. 2. *katzagás, hahota, hahotálás*; das heftige Lachen. Effundi in cachinnos; *nagyon elnevetni magát, katzagni, hahotára fakadni*; heftig lachen.
Căco, āvi, ātum, āre, *természeti szükségét tenni*; seine Nothdurft verrichten.
Căcŏchylĭa, ae, f. 1. *rossz táplálő nedv készülése, p. o. a' gyomorban*; die Zeugung eines verderbten Speisesaftes.
Căcŏdaēmon, ōnis, m. 2. *gonosz lélek*: *ördög*; der böse Geist, Teufel.
Căcŏēthes, is, n. 2. *rossz szokás*; üble Gewohnheit. Cacoethes scribendi; *írás dühe, íráskórság*; die Schreibsucht.
Căcŏphăton, i, n. 2. *rosszúl mondott*

szó, roszsz mondás; ein Fehler im Reden.

Căcŏphōnĭa, ae, f. 1. roszsz hangzás, roszsz kimondása a' szónak; der Übelklang, fehlerhafte Aussprache.

Căcŏstŏmăchus, i, m. 2. roszsz gyomor; der einen schwachen Magen hat.

Căcŏsynthĕton, i, n. 2. roszsz öszvetétele a' szóknak; eine üble Zusammensetzung der Worte.

Căcŏzēlĭa, ae, f. 1. másnak erőltetett követése; die affectirte Nachahmung anderer.

Cactus, i, m. 2. kaktus, egy növevény; die Cactus, eine stachliche Pflanze.

Căcūmen, ĭnis, n. 2. v. gr. ramorum, ovi, montis, etc. tető, teteje, vagy hegye, vége valaminek; der Gipfel, die Spitze. Ad summum cacumen venire; Lucret. a' legfőbb tökélletességre menni valamiben; zur höchsten Vollkommenheit gelangen.

Căcūmino, āvi, ātum, āre; 1. kihegyezni, meghegyezni; spitzig machen, spitzen. Cacuminatus, a, um; hegyes, kihegyzett; zugespitzt, spitzig.

Cădāver, ĕris, n. 3. holt test; todter Leichnam. 2) dög, döglött test; das Aas. 3) cadavera oppidorum, Sulpic. in Cic. városok omladéki, maradványi; Ruinen.

Cădāvĕrōsus, a, um, holt testhez hasonló; einer Leiche ähnlich, leichenhaft.

Cădēntĭa, ae, f. 1. végzet; der Fall, die Endung.

Cădĭscus, i, m. 2. kis kád; eine kleine Tonne.

Cădīvus, a, um, lehulló, lehullott, p. o. gyümölts; was abfällt, abgefallen, z. B. Obst. 2) nehéz nyavalyás, nyavalyatörös; eine fallende Sucht habend.

Cadmēis, ĭdis, f. 3. Cádmusi; Kadmisch, i. e. den Kadmus betreffend. 2) Thébébeli; Thebanisch

Cadmēus, a, um, Cádmusi; Kadmisch, i. e. den Kadmus betreffend. 2) Thébébeli; Thebanisch.

Cadmia, ae, f. 1. kalaminértz; die Galmey; 2) kobaldértz; das Kobalt.

Cadmus, i, m. 2. Agenoris, regis Phoeniciorum filius, conditor urbis Thebarum.

Cădo, cĕcĭdi, cāsum, cădĕre, 3. v. gr. ex equo, ab alto, etc. esni, leesni; fallen. 2) v. gr. in proelio; elesni, t. i. az ütközetben, meghalni; fallen, bleiben, sterben. Cadere pro patria; Quintil. hazájáért meghalni; fürs Vaterland sterben. 3) Trop. v. gr. ut vis venti; alább hagyni, szűnni, tsendesedni; fallen, vermindert oder geringer werden, nachlassen. Cadere animis, Cic. tsüggedni, elhagyni magát; den Muth sinken lassen. In judicio cadere; Causa cadere; Cic. az ügyét elveszteni; den Prozeß verlieren. 4) jutni, esni; kommen, gerathen, fallen. Suspicio in me cadit; Cic. rám gyanakosznak; der Verdacht fällt auf mich. Cadere sub oculos, sub adspectum, Cic. szembe tűnni, meglátszani: ins Gesicht fallen, gesehen werden. In eum diem cadit, in hoc tempus cadit, Cic. arra a' napra, v. erre az időre esik; es fällt auf jenen Tag, oder auf diese Zeit. Sub sensum cadere, Cic. Hoc non cadit sub sensus; azt nem lehet az érzék által észrevenni, vagy érzeni; das fällt nicht in die Sinne. In bonum virum non cadit mentiri; jó emberhez nem illik hazudni; ein rechtschaffener Mann lügt nicht. 5) esni, kiütni, véghez menni; ausfallen. Prospere cecidit, Svet. jól ütött ki; ist glücklich ausgefallen. 6) történni, megesni, lenni, esni; sich zutragen, treffen, begegnen, widerfahren. Ita cadebat; Cic. úgy esett; úgy történt; úgy jött; es traf so. Nihil mihi optatius cadere posset, Cic. reám nézve nem eshetne kivánatosabb dolog; nichts angenehmeres könnte mir begegnen. 7) lemenni, elnyúgodni mint a' nap; untergehen.

Cădūcārĭus, a, um, múlandó; hinfällig.

Cădūcārĭus, ĭi, m. 2. nyavalyatörös, nehéz nyavalyás; der die fallende Sucht hat. 2) felvett örökös, midőn más örökös nints; ein angenommener Erbe.

Cădūcĕātor, ōris, m. 3. békességkövet, béketolmáts, p. o. az ellenséghez; ein Friedensbothe, Herold.

Cădūcĕus, i, m. Cădūcĕum, i, n. 2. béke páltza, békejel, mellyet a' béke dolgában küldött Caduceatorok feltartva vittek; ein Friedensstab, Heroldstab.

Cădūcĭfer, i, m. 2. i. e. ferens caduceum, cognomen Mercurii.

Cădūcus, a, um, *leeső, lehulló, p. o. víz, gyümölts, falevelei, 's a' t.* herabfallend, was herabfällt. 2) *lehullott; p. o. gyümölts*; abgefallen. 3) *hadban elesett, megöletett*: im Kriege gefallen, getödtet. 4) *múlandó, állhatatlan*; hinfällig, unbeständig, vergänglich. 5) Morbus caducus; *nehéz nyavalya, nyavalyatörés*; die hinfallende Sucht. 6) Hereditas vel possessio caduca, Cic. *örökös nélkül való jószág*; keinen rechtmäßigen Erben habend.

Cădūēni, ōrum, plur. populus Cariae.

Cădūrcum, i, n. 2. *árúló boltotska, sátor*; eine Kramerbude. 2) *fejér párnahéjj*; weiße Bettzüge. 3) *menyezet*; der Himmel, Baldachin.

Cădus, i, m. 2. *kád, borkád*; ein Bottich, Boding. 2) *hordó, borhordó, áltálag*; das Weinfaß, Faß.

Cadusii, ōrum, m. 2. plur. populus ad mare Caspium.

Cadytas, ae, m. 1. *más plántákra tekergődző Syriai élődiplánta*; eine Schmarozerpflanze in Syrien, die sich um andere Gewächse windet.

Cădītis, is, f. 3. urbs Syriae.

Caeadas, ae, m. 1. carcer subterraneus Spartanorum.

Caecias, ae, m. 1. *éjszakkeleti szél*; der Nordostwind.

Caecĭgĕnus, a, um, *vakonszületett*; blindgeboren.

Caecilia, ae, f. 1. *ráatzaklgyó*; Blindschleiche.

Caecilius, ii, m. 2. et Caecilia, ae, f. 1. *keresztnevek*; Taufnahmen. 2) Cognomina familiarum Romanarum. 3) Adj. *Caeciliai, Caeciliustól, vagy Caeciliatól való*: Cäcilisch, von einem Cäcilius herrührend.

Caecina, ae, m. 1. Cognomen Romanum.

Caecĭnos, i, m, 2. Nom. propr. montis in Sicilia.

Caecĭtas, ātis, f. 3. *vakság*; Blindheit.

Caeco (Cocco); āvi, ātum, āre 1. *vakká tenni, megvakítni*; blind machen, blenden. 2) Trop. Caecare mentes largitione. Cic. *ajándékkal megvakítni, v. megvesztegetni*; mit Geschenken blenden. 3) *meghomályosítni*; verdunkeln: oratio caecatur, Cic. 4) *elrontni*; verderben.

Caecŭa, ae, f. 1. *bagoly*; eine Nachteule,

Caecūbum, i, n. 2. regio Italiae.

Caecūbus, i, m. 2. urbs et mons Italiae. Caecubum vinum, saepe laudat Horat.

Caecŭla, ae, f. 1. *kisrántzaklgyo*; eine kleine Blindschleiche.

Caecŭlto, āvi, ātum, āre, *rosszszúllátni, tompa látásúnak lenni*; übel sehen, ein blödes Gesicht haben. Oculi caecultant. Plaut.

Caecŭlus, i, m. 2. Dimin. *tompalátású*; der ein blödes Gesicht hat. 2) Vulcani filius.

Caecus (Coecus), a, um, *világtalan, vak*; der nicht sieht oder nicht sehen kann, blind. 2) Trop. e. gr. fortuna, cupiditas, amor, impetus, timor. Cic. *vak, megvakittatott*; blind, verblendet. 3) *eltakart, láthatatlan, elrejtett, titkos*; verdeckt, unsichtbar, verborgen, geheim; e. gr fossa, res, fores. 4) *homályos, setét*; dunkel, finster; e. gr. nox, domus, tenebrae. 5) *bizonytalan*; ungewiß; e. gr. exspectatio, eventus. 6) *a' minek oka nem tudódik, titkos, esmeretlen*; wovon man keinen Grund sieht oder weiß, geheim, unbekannt; e. gr. morbus, murmur, crimen. 7) *vaktában eső, mellynek oka nints tudva*; was blindlings geschieht, wovon man also nicht weiß, wer der Urheber ist; e. gr. vulnus, ictus. 8) corpus caecum, Sallust. *hát, p. o. embernek v. más állatnak háta*; der Rücken. 9) emere die caeca, Plaut. *hitelbe venni*; auf Credit kaufen.

Caecŭtio, īre, 4. *vaknak lenni, vakoskodni*; blind seyn, nicht sehen, nicht wohl sehen.

Caedes, is, f. 3. *vágás, metszés, levágás, v. kivágás, p. o. a' fának levágása*; das Hauen, Schneiden, Niederhauen. 2) *ölés, öldöklés, megölés, halál*; das Tödten, Niederhauen. 3) *vér, kiontott vér*; das Blut, vergossenes Blut.

Caedĭcius, ii, m. 2. Nom. propr. judicis severi, et divitis avari.

Caedĭcius, a, um, *Caediciusi, Caediciusi eredetű*; was von dem Cädicius herkommt. Tabernae Caediciae; *apró portékás boltok*; Kramsbuden, Kramladen.

Caedo, cĕcīdi, caesum, caedĕre 3. *levágni, kivágni, p. o. a' fát*; hauen, abhauen, fällen. 2) v. gr. lignum,

etc. *öszvevágni, öszvevagdalni, megvágni*; zerhauen. 3) v. gr. virgis; *vágni, megvágni, megverni*; hauen, schlagen, prügeln. 4) *kivágni, kimetszeni, vagy szabni, kiszabni, megszabni*; hauen, behauen, oder schneiden, zuschneiden; e. gr. lapidem, togam. 5) *levágni, megölni*; niederhauen, tödten. 6) *ölni, levágni, megáldozni*; schlachten, tödten, opfern; e. gr. hostias, victimas. 7) Pignora caedere, Cic. *a' zálogokat eladni*; die Pfänder verkaufen. 8) Carmina in marmore. Ovid. *márványkőbe verseket vágni*; Verse in Marmor hauen.

Caedŭus, a, um, *vágható, levágható, kivágható*; was man abhauen kann, haubar.

Caelāmen, ĭnis, n. 3. *bévágott, bévésett, v. félig kiülő munka, domború metszés*; eingegrabene oder halb-erhobene Arbeit.

Caelātor, ōris, m. 3. *domborúra metsző*; ein Künstler in erhobener Arbeit.

Caelātūra, ae, f. 1. *metszés, vésés, p. o. érczre, kőre*; das Stechen oder Graben, z. B. in Metall. 2) *metszettkép*; die gestochene Figur selbst. 3) *metsző, vésőmesterség*; die Kunst, in Metall ꝛc. zu stechen, und Figuren darin zu bilden.

Caelebs, ĭbis, c. 3. Adj. *nőtelen, öszvegy*; ehelos; 2) Dicitur et de animalibus aliisque rebus, e. gr. de columba, platano, etc. Arbor caelebs, Plin. i. e. sine palmite v. vite.

Caeles (Coeles), ĭtis, 3. *mennyei, égi*; im Himmel befindlich, himmlisch. 2) *mennyben lakó, Isten*; im Himmel wohnend, ein Gott. Plur. caelites: *Istenek*; die Götter.

Caēlēstīni, ōrum, m. plur. populus Italiae, vel Umbriae.

Caelestis (Coel.), e, *mennyei, égi*; im oder am Himmel befindlich. Arcus coelestis; *égi szivárvány*; der Regenbogen; caelestes: *ég lakosi, Istenek*; die Himmelsbewohner, Götter. 2) *égi, égbőljövő*; himmlisch, vom Himmel kommend; e. gr. aqua. 3) *mennyei, Isteni*; himmlisch, göttlich. a) proprie, v. gr. ira, auxilium. b) Trop. *mennyei, ditsőséges, felséges*; des Himmels werth, göttlich, vortrefflich, außerordentlich.

Caēlĭa, ae, f. 1. *ser neme*, eine Gattung von Bier.

Caēlĭbāris, e, Adj. Hasta caelibaris, *menyasszony haját rendbeszedő tő*; eine Nadel, damit das Haar einer Braut zurechte gemacht wurde.

Caelĭbātus, us, m. 4. *nőtelenség*; der ehelose Stand.

Caelicŏla (Coel.), ae, m. 1. *églakosa, mennybéli lakos, Isten*; ein Himmelsbewohner, Gott. 2) *égimádó*; ein Verehrer des Himmels.

Caelĭcus (Coel.) a, um, *égi*; himmlisch.

Caelĭfer (Coel.), a, um, *éghordozó*; den Himmel tragend.

Caelĭgĕnus, (Coel.) a, um, (caelum et gigno), *égiszülöttés, égben született*; im Himmel geboren.

Caēlimōntānus, a, um, incola montis Caelii.

Caelĭpŏtens (Coel.) tis. o. 3. *égi hatalmas, égen v. égben uralkodó*; mächtig im Himmel, oder herrschend über den Himmel.

Caelĭtes, vide: Caeles.

Caēlius, ĭi, m. 2. unus Romae septem montium. 2) Nom. pr. Virorum. Scribitur et Coelius.

Caelo, āvi, ātum, āre, 1. *bévésni, bémetszeni*; hineingraben, hineinstechen. 2) *bévésett v. bémetszett képekkel ékesitni*; mit hineingegrabenen oder gestochenen Figuren zieren.

Caēlos, i, m. 2. portus Thraciae.

Caelum, i, n. 2. *metszővas, véső, metsző*; Grabstichel, Meißel.

Caelum vel Coelum, i, n. 2. *ég*; der Himmel. In caelum tollere vel ferre, Cic. *magasztalni, igen ditsérni*; vergöttern, oder sehr preisen. Digito caelum adtingere, Cic. *felette böldognak lenni*; höchst glücklich seyn. 2) *égformájú, menyezet*; was der Gestalt des Himmels ähnlich ist, Baldachin. 3) *égtájjék, égallj, klima*; die Himmelsgegend, Klima. 4) *felsővilág*; die Oberwelt. 5) *levegő, levegőég*; die Luft. 6) *menykő, égitűz*; Blitz, de caelo tangi, Liv. 7) *szemöldők felső része*; das oberste der Augenbraunen.

Caelus (Coelus), i, m. 2. aetheris et diei filius. 2) Obsol. i. q. caelum, unde plur. caeli, caelorum, m. 2.

Caementārĭus, i, m. 2. *kőmives*; ein Maurer.

Caementĭcĭus (Caementitius) a, um, *terméskőből, v. ásványkőből való*; aus Bruchsteinen.

Caementum, i, n. 2. *terméskő, dsvdnykő*; ein Bruchstein.

Caeneus, i, m. 2. Cognomen Jovis.

Caēnĭcía, ae, f. 1. regio Thraciae.

Caenina, ae, f. 1. urbs Latii.

Caenis, ĭdis, f. 3. promontorium Italiae. 2) virgo Thessaliensis in masculum transformata.

Caepa (Cēpa) ae, f. 1. et Caepe (Cēpe), indeclin. *vereshagyma*; die Zwiebel.

Caepina (Cep.), ae, f. 1. sc. terra, *vereshagyma föld*; Zwiebelland, Zwiefelfeld.

Caēpōri, ōrum, m. 2. plur. populus Hispaniae.

Caepulla, ae, f. 1. loco: caepa.

Caere, n. Indecl. Caeres, ĭtis, ētis, f. 1. urbs Etruriae.

Caerĕfolium (Ceref.) ĭi, n. 2. *turbulya*, der Kerbel.

Caeres, ĭtis et ētis, Adj. *Caere vdrosát illető, oda való, Caeriai*; die Stadt Cäre betreffend, dahin gehörig, Cärisch. Caerites, um, m. plur. incolae, qui municipes sine jure suffragii sunt facti.

Caerētānus, a, um, *Caeretumi*; von der Stadt Cäretum.

Caerētum, i, n. 2. urbs Umbriae.

Caerĭmōnia (Caerem. vel Cerem.) ae, f. 1. *egyházi rendelés szerént való szentsége bizonyos dolgoknak*; die Heiligkeit gewisser Dinge nach Vorschrift der Religion. 2) Caeremonia deorum, Cic. *isteni tisztelet*; göttliche Verehrung. 3) *rendszabás, szokás*; die Vorschrift, der Gebrauch. Caeremoniae bellicae etc. 4) *vallásbeli külső rendtartás, tzeremónia*; Ceremonie, Brauchgesetz in der Religion.

Caerites, vide: Caeres.

Caerŭlans, antis, o. 3. *kékes*; blaulicht.

Caerŭlĕātus, a, um, *égszinű, égszinre festett*; himmelblau, himmelblau gefärbt.

Caerŭlĕitas, ātis, f. 3. *égszín*; die blaue Himmelsfarbe.

Caerŭlĕum, i, n. 2. *kékfesték*; die blaue Farbe.

Caerŭlĕus et Caerŭlus, a, um, *égszínű*; himmelblau, wasserblau. Caeruleus frater Jovis, i. e. Neptunus. 2) *fekete*; schwarz.

Caēsa, ae, f. 1. *nyil neme*; eine Gattung von Pfeilen. 2) *vágás*; ein Hieb. 3) Caesa, orum, n. plur. *levágott 's szénné égetett fák*; abgehauene und zu Kohlen gebrannte Bäume.

Caēsālis, is, scil. Lapis, idem quod Lapis finalis, qui et Tiburtinus dicebatur; *határkő, megyekő*; Gränz- oder Markstein.

Caesar, ăris, m. 3. Cognomen Romanum familiae Juliae, e. gr. C. Julius Caesar. 2) titulus Caesarum. 3) Augustus Caesar, et successores ejus.

Caesăraugusta, ae, f. 1. urbs Saragossa in Hispania.

Caesărēa (ia), ae, f. 1. urbs Palaestinae.

Caesărĕus, a, um, *Julius Caesárt illető, Caesári, tsászári*; den (Julius) Cäsar betreffend, Cäsarisch, kaiserlich.

Caesărĭānus, a, um, i. q. Caesareus.

Caesărĭātus, a, um, *hajas, nagy hajú*; behaart. 2) *üstökös*; mit einem Schopfe.

Caesăries, ei, f. 5. *haj*; das Haar. 2) *férjfiak 's fejérszémelyek szép leeresztett hajok*; ein schönes langes Manns- und Frauenzimmerhaar. 3) *üstök*; der Schopf.

Caēsărium, ĭi, n. 2. urbs mercatoria Aegyptiae.

Caesărŏbrĭces, um, m. plur. populi Portugalliae.

Caesărŏdūnum, i, n. 2. urbs Galliae: Tours.

Caēsărŏmăgus, i, f. 2. urbs Beauvais in Picardia.

Caesena, ae, f. 1. urbs Italiae, in Gallia cispadana.

Caesim, Adv. (caedo), *vágva, metszve*; hauend, hiebweise. Caesim et punctim ferire. Prov. *valakit vágni, 's szúrni*; auf einen hauen und stechen. 2) *darabonként, szakaszonként*; Abschnittweise. Caesim dicere; Cic. *rövid mondásokban szóllani*; in kurzen Gliedern reden.

Caesĭo, ōnis, f. 3. *vágás, metszés, kibárdolás, kifaragás*; das Hauen, Behauen, Beschneiden. 2) *megnyesés*; das Behauen der Bäume.

Caesĭus, a, um, *haloványkék, égszinű, kékszürke*; bleichblau, himmelblau, grau, graulich.

Caēsĭus, ĭi, m. 2. *kékszemű*; der blaue Augen hat. Caēsĭa, ae, f. 1. *matskaszemű*; die Katzenaugen hat.

Caēso, ōnis, m. 3. *annya méhéből kivágott gyermek*; ein Kind, das

aus dem Mutterleibe geschnitten worden ist. 2) Cognomen familiae Fabiae.

Caesōnius, a, um, cognomen familiae Romanae.

Caespes (Cespes), ĭtis, m. 3. *pázsit, gyep*; ein Rasen 2) *gyepből rakott ítélőszék*; ein Tribunal aus Rasen zusammengesetzt. 3) Caespes bituminosus; *törf, gyeptőzeg*; Torf, gedörrter Rasen. 4) *sír*; ein Grab.

Caespitīcius, a, um, *gyepből, pázsitból való*; aus Rasen.

Caespōsus, a, um, *gyepes, pázsitos, gyeppel v. pázsittal teljes*; voll Rasen.

Caēstrum, i, n. 2. *sebfű, bakfű*; das Betonienkraut. 2) *elefánttsont munkához való gyalú, véső, fúró*; ein spitziges Eisen, Elfenbein damit zu hobeln, Grabmeissel, Hohlbohrer. 3) *Persiai nyil neme*; eine Art von persischen Pfeilen.

Caestus (Cestus), us, m. 4. Plur. Caestus, cingulum ventris, quo sponsus sponsam cinxit. 2) *mindenféle öv, pántlika*; allerhand Gürtel und Bänder. 3) *ököllel viaskodók kesztyűje*; ein Handschuh der Faustfechter.

Caēsūla, ae, f. 1. *kék, v. szürkeszemű*; die blaue oder graue Augen hat.

Caēsum, i, n. 2. *laboda, lúdlábfű*; Gänseaugen, oder Gänsefuß, ein Kraut. 2) *megkülömböztetőjel a' könyvnyómtatóknál*; bey den Buchdruckern gewisse Distinctionszeichen, damit man etwas von dem andern unterscheidet. 3) Idem quod Incisum; *elvágott eldarabolt valami*; etwas Gehacktes.

Caesūra, ae, f. 1. (caedo), *vágás, favágás*; das Hauen, Fällen der Bäume. 2) *versszakasztás, tzezúra*; der Abschnitt im Verse, Cäsur.

Caesus, a, um, *metszett, vágott*; abgehauen. 2) *levágott, megölt*; erschlagen, niedergemacht.

Caetĕrus, a, um, *többiek, mások*; die übrigen, andern; vide: Ceterus.

Caetŏbrix, ĭcis, f. 3. urbs Portugalliae: Coimbra.

Caetra, Cetra, ae, f. 1. clypeus Hispanicus v. Africanus ex corio.

Caeus, a, um, et Ceus, *Caea szigetéből való*; aus der Insel Cea.

Caeus, i, m. 2. (Coeus) gigas, Titani et Terrae filius.

Caeyx, ycis, m. 3. (Ceyx) Luciferi filius. 2) *jégmadár kanja*; das Männchen des Eisvogels.

Căfur, idem quod Camphora.

Căīcus, i, m. 2. fluvius Mysiae. 2) Socius Aeneae.

Căīus, Căjus, i, m. 2. paterfamilias. 2) praenomen Romanum. 3) In nuptiis sponsus Cajus, sponsa Caja vocabatur: Ubi tu Cajus, ego Caja.

Căjēta, ae, et Căjēte, es, f. nutrix Aeneae. 2) urbs et portus Latii.

Căin, Indeclin. et Cainus, i, m. 2. Nom. propr. primi fratricidae.

Căīnas, Nom. propr. fluvii arundinosi Asiae.

Căīno, ōnis, m. 3. urbs Galliae: Chinon.

Căjo, āre, 1. Obsol. *ütni, verni, botozni*; hauen, schlagen.

Căla, ae, f. 1. *bunkó, bot, karó, ágas*; eine hölzerne Kolbe, Stock, Pfahl.

Călăber, bra, brum, et Calaber, bris, bre, *Calábriai, Calábriába, v. Calábriából való*; Calabrisch, in, aus Calabrien.

Călābrĭa, ae, f. 1. extrema pars Italiae versus Graeciam.

Călābrĭcus, a, um, *Calábriai*; Calabrisch.

Călābrĭco, āre, 1. *bétakarni, bépóldlni, bekötni*; einwickeln, einbinden.

Călābrĭcus, a, um, *Calábriai*; Calabrisch.

Călābrina, ae, f. 1. *lépfű*; groß Milzkraut.

Călacta, ae, f. 1. urbs Siciliae.

Călăgūris (Calagurris), is, f. 3. urbs Hispaniae, hodie: Calahorra, locus natalis Quintiliani.

Călămāris, e, et Calamarius, a, um, *írótollhoz, v. pennához tartozó*; zu den Schreibfedern gehörig.

Călămārĭus, a, um, e. gr. theca; *pennatartó*; Federbüchse, Pennal.

Călămīnae insulae, dicuntur saltantes insulae fuisse in Lydia.

Călămīntha, ae, et Călămīnthe, es, f. 1. *erdei méhfű*; ein Kraut, eine Art Münze, i. q. mentastrum.

Călămis, ĭdis, m. 3. celebris metallurgus.

Călămister v. Calamistrus, i, m. et Calamistrum, i, n. 2. *hajfodorítóvas*; ein Brenneisen, um die Haare zu kräuseln. 2) nimium artificium in dicendo.

Călămistrātus, a, um, e. gr. coma; *fo*

dorltott; mit dem Brenneisen gekräuselt.

Călămĭtas, ātis, f. 1. (calamus), e. gr. fructuum; *égi háború áltat okozott kár a' gabonában:* der Wetterschaden am Getreide. 2) *sovány esztendő*; ein Mißjahr. 3) *minden nevezetes kár*; jeder beträchtliche Verlust, Schaden. 4) *nyomorusäg, szerentsétlenség, baj*; ein Unglück, Elend.

Călămītes, ae, m. 1. *levelibéka*; der Laubfrosch.

Călămĭtōse, Adv. *szerentsétlenül*; unglücklich.

Călămĭtōsus, a, um, (calamitas), e. gr. tempestas, bellum, homines; *gabondba kárt tevő*; Schaden am Getreide bringend. 2) *veszendő, káros, veszedelmet, v. kárt hozó*; verderblich, schädlich, Verderben, Schaden bringend. 3) *szerentsétlen, bóldogtalan, nyomorult*; unglücklich, elend.

Călămos, i, f. 2. Nom. prop. Asiaticae urbis in monte Libanon sitae.

Călămus, i, m. 2. *mindenféle fűszár, gabonaszár*; jeder Halm, z. B. des Getreides. 2) *nád*; das Rohr, Schilf. 3) *minden, nádból készült, p. o. sip*; alles, was aus Rohr oder Schilf gemacht ist, z. B. eine Pfeife. 4) *nyíl*; ein Pfeil. 5) *horgászvessző*; eine Angelruthe. 6) *iró toll, penna*; eine Schreibfeder. 7) Calamus aromaticus; *kálmusznád*; der Kalmus. 8) *óltóág*; ein Pfropfreis. 9) Fem. i. q. Calamos.

Călantĭca, ae, f. 1. tegmentum capitis feminae Romanae.

Călănus, i, m. 2. Nom. prop. Gymnosophistae Indiani.

Călăpis, is, *a' Kulpa vize*; ein Fluß in Ungarn.

Călăthiscus, i, m. 2. Dim. *kaska, kosaratska*; ein Körbchen.

Călăthus, i, m. 2 *kötött kosár*: ein geflochtener Korb. 2) *tejesedény, tejestál*; ein Milchgeschirr, Milchnapf. 3) *pohár, ivóedény*; ein Becher, Trinkgeschirr.

Călăthūsa, ae, f. 1. insula inter Chersonesum et Samothraciam.

Călātĭa, ae, f. 1. v. Călātĭae, ārum, urbs Campaniae. Hinc: Călatinus, a, um, *Calatiai, Calátiából való*; dahin gehörig. Calatini; *a' lakosok*; die Einwohner. Calatinus, cognomen Romanum.

Călātĭo, ōnis, f. 3. *hivás*; das Rufen.

Calatis, is, f. 3. urbs Thraciae ad mare nigrum, ubi hodie Galliaca est.

Călātor, ōris, m. 3. *hivó, meghivó*; ein Rufer, Berufer. 2) *inas, körűlötte szolgáló*; ein Bedienter, Aufwärter.

Calatus, a, um, *kihivott*; ausgerufen. 2) *meghivott*; berufen. 3) Comitia calata apud Romanos erant conventus populi per Lictores convocati.

Călaurĕa, Călaurĭa, ae, f. 1. Insula maris mediterranei.

Călăŭrītis, ĭdis, f. 3. *ezüsttajték*; der Silberschaum.

Călba, ae, f. 1. urbs ducatus Magdeburgensis.

Călbĕus, i, m. 2. armilla triumphantium.

Călbis, is, m. 3. fluvius Cariae.

Călcābĭlis, e, Adj. *nyomható, taposható*; das sich treten läßt.

Calcănĕum, i, n. 2. (calx); *sark*; die Ferse.

Calcar, āris, n. 3. *sarkantyú*; der Sporn. Equo calcaria subdere, adhibere, addere, admovere; *megsarkantyúzni a' lovat*; die Spornen geben, anspornen. 2) Trop. *késztetni, izgatni, indítni, nógatni*; anreitzen, antreiben. 3) *kakassarkantyú*; der Hahnensporn am Fuße des Hahns.

Călcārĭa, ae, f. 1. *mészkementze*; ein Kalkofen. 2) *mészgunyhó*; eine Kalkhütte.

Calcārĭus, ĭi, m. 2. *mészégető*; ein Kalkbrenner. 2) Adj. *mészszel v. mész körűl foglalatoskodó, mészhez tartozó*; mit Kalk sich beschäftigend, dahin gehörig.

Călcātae, ārum, f. 1. plur. *árkok kitöltésére szolgáló vesszőnyalábok a' katonáknál*; Faschinen, damit man die Graben in Belagerungen ausfüllt.

Călcātĭo, ōnis, f. 3. *nyomás, tapodás, taposás*; das Treten.

Calcātor, ōris, m. 3. *nyomó, tapodó, taposó, sajtoló, préselő*; der Treter, Kelterer.

Călcātōrĭum, ĭi, n. 2. *sajtó, prés*; Kelter, Presse, darin man etwas tritt. Calcatoria, ōrum, n. plur. *asszonyok zsámolya*; Schemel der

Weiber. 2) *mészkementze*; Kalkofen.

Cālcātrīppa, ae, f. 1. *szarkaláb*; Rittersporn, ein Kraut.

Calcātūra, ae, f. 1. *nyomás, taposás*; das Treten.

Cālcae, es, f. 1. urbs Campaniae.

Calcĕāmen (Calciāmen), ĭnis, n. 3. *lábbeli, p. o. tsizma, tzipő, topánka*; der Schuh.

Calcĕāmentum, i, n. 2. i. q. calceamen.

Calcĕārĭus (Calciar.), a, um, (calceus), *lábbelit illető, lábbelihez tartozó*; die Schuhe betreffend, dahin gehörig.

Calceo, Calcĭo, āvi, ātum, āre, 1. *felsaruzni, lábbelit vonni rá*; beschuhen, mit Schuhen bekleiden. 2) *megpatkólni, p. o. a' lovat*; beschlagen, z. B. die Pferde.

Calceŏlārĭus, ĭi, m. 2. *asszszonytzipőt, v. gyermektzipőt késztó*; Frauenschuhmacher oder Kinderschuhmacher.

Calceŏlus, i, m. 2. Dim. *lábbelitske, tzipőtske, fejérszemélytzipő*; ein kleiner Schuh, oder überhaupt Schuh, z. B. für das Frauenzimmer.

Calcĕus, Calcĭus, ĭi, m. 2. *lábbeli*; der Schuh. 2) Calceus equi; *lópatkó*; ein Hufeisen. Calceos mutare. Cic. a) *lábbelit változtatni*; andere Schuhe anziehen. b) *tanátsbeli Urrá, v. Senátorrá lenni*; Senator werden.

Calchas, antis, m. 3. Filius Thestoris et vates Graecus in bello Trojano.

Cālchŏīdēa ossa, idem quod cuneiformia ossa.

Calciārĭus, Calciatus etc vide: Calcear.

Calcifrāga, ae, f. 1. *kőrontófű*; der Steinbrech.

Cālcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *mészszéváltozás*; das Calciniren.

Cālcĭno, āvi, ātum, āre, 1 *mészszé tenni, porrá törni, a' Chymicusoknál*; bey den Chymicis calciniren, zu Kalke oder Pulver machen.

Calcio, vide: Calceo.

Cālcĭŏpe, es, f. 1. Nom. propr. filiae Aeetis, regis Colchorum.

Calcitrātus, us, m. 4. *sarkkal való ütés, v. verés*; das Schlagen mit der Ferse.

Calcĭtro, āvi, ātum, āre, 1. *sarkkal ütni, verni, hátra v. kirúgni, p. o. mint a' ló*; mit der Ferse schlagen, hinten ausschlagen, z. B. das Pferd. 2) *engedetlen, v. makrantzos lenni*; ungehorsam oder widerspenstig seyn. 3) Calcitrare contra stimulum. Ter. *ösztön ellen rugódozni*; sich durch Widerspenstigkeit nur desto mehr schaden.

Calcĭtro, ōnis, m. 3. *sarkkal ütő, v. verő*; der mit den Fersen schlägt. 2) *hátrarúgó*; der hinten ausschlägt.

Calcĭtrōsus, a, um, *sarkkal verdeső, hátra rugdosó*; der mit den Fersen oder hinten auszuschlagen pflegt.

Calco, āvi, ātum, āre, 1. *hágni, ráhágni, tapodni, taposni*; treten, betreten. 2) *járni kelni*; wandeln. 3) *betapodni, betaposni, bényomni*; eintreten, durch Treten eindrücken. 4) *megvetni, semmibe venni*; verachten für Nichts achten.

Calcŭlārĭus, a, um, e. gr. error; *számvetésbeli hiba, v. tévedés*; Irrthum im Rechnen.

Calcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *számvetés, számolás*; das Rechnen. 2) *fövényben való szenvedés*; der Steinschmerz.

Calcŭlātor, ōris, m. 3. *számoló, számvető*; ein Rechenmeister. 2) *számtartó*; Rechnungsführer, Controleur.

Calcŭlo, āre, 1. *számolni, öszveszámolni, öszveadni, számot vetni*; rechnen, zusammen rechnen. 2) *valamire számot tartani*; auf etwas rechnen.

Calcŭlōsus, a, um, *kővel telyes, követses*; voller Steinchen. 2) *fövénykőben szenvedő*; der am Steine krank ist.

Calcŭlus, i, m. 2. Dim. *követske*; ein Steinchen. Thraci variorum colorum calculis notabant dierum suorum felicitatem ac infelicitatem. Hinc: dies candidissimo calculo notandus, i. e. felicissimus. 2) *vizhójagban, vagy vesében lévő kő*; der Stein in der Blase oder Niere. 3) *karika az ostáblában*; der Stein im Bretspiele. 4) *számvetés, fel, v. kiszámlálás, öszvevetés*; Rechnung, Berechnung. Calculum subducere, Cic. *öszveszámolni, öszvevetni*; zusammenrechnen. Vocare aliquem ad calculum, Liv. *valakivel számot vetni*; zusammenrechnen. Vocare amicitiam ad calculum, Cic. *latra*

vetni a' szívességet; nicht mehr Gefälligkeiten erweisen, als man empfängt. Parem calculum ponere, Plin. *vissza adni a' költsönt*; gleiche Vergeltung geben. 5) *számvetőpenz*; ein Rechenpfenning. 6) *választószó, voks*; die Wahlstimme. Plurimum calculus vincit: *a' többség szava dűjtiel a' dolgot*; die meisten Stimmen gelten.

Căldāmēntum, i, n. 2. *meleg boríték, v. meleg szárazkötés, meleg ruha*; ein warmer Umschlag, warmes Tuch.

Căldārĭa, ae, f. 1. *üst*; ein Kessel.

Caldārĭus (Calid.), a, um, *melegítésre szolgáló, melegítéshez tartozó*; zum Wärmen dienlich, dahin gehörig. 2) *a' mi tűznél olvasztódik*; was am Feuer geschmelzet werden kann. Subst. Caldarium, ĭi, n. 2. *fördőszoba*; ein Badstübchen. 3) *olvasztó kementze*; *olvasztó tégely*; ein Schmelzofen, Schmelztiegel.

Căldĭus, ĭi, m. 2. Militari joco dictus fuit Cajus Claudius, Romanorum Imperator. Svet.

Caldor, ōris, m. 3. *melegség, hévség*; die Wärme, Hitze.

Caldus, (calidus), a, um, *meleg, forró, hév*; warm, heiß, hitzig. 2) Trop. e. gr. homo; *tüzes, heves*; hitzig.

Căle, urbs Campaniae; de vino memorabilis.

Călĕcătus, a, um], *megfejérített, bémeszelt, mészszel béhányt*; getüncht, mit Kalke beworfen.

Călĕcūtum, i, n. 2. urbs Indiae orientalis.

Călēdŏnĭa, ae, f. 1. regio antiquae Britanniae, hodie provincia Scotiae. 2) Scotia.

Călĕfăcĭo, Calfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *melegítni, meg v. felmelegítni, igen felmelegítni*; warm machen, erwärmen, erhitzen, heiß machen. Trop. aliquem; *valakit feltüzelni, felhevítni*; einem warm machen, einen in Feuer setzen. 2) *béfűtni*; einheitzen.

Călĕfactĭo, ōnis, f. 3. *fel, v. bémelegítés, béfűtés*; Erwärmung, Heitzung.

Călĕfacto, āre, i. q. celefacio.

Călĕfactus (Calfactus), us, m. 4. i. q. calefactio.

Călĕfāgĭum, ĭi, n. 2. *erdőijuss, a' fának maga szükségére való vitelére*; das Waldrecht, das Recht, für seine Nothdurft Holz zu hohlen.

Călĕfĭo, factus sum, fieri; *melegülni, fel, v. bémelegülni, igen megmelegülni*; warm oder erwärmt oder heiß werden.

Călēgĭa, ae, f. 1. urbs Saxoniae: Wittenberga.

Călēna, ae, f. 1. urbs Angliae: Oxford.

Călēnbērgĭcus Principatus.

Călendae, Kălendae, ārum, f. 1. dies primus cujuscunque mensis. 2) *adósság, v. interes fizetése napja*; der Zahltag, daran einer die Schulden oder Interessen zahlen muß. 3) ad Calendas Graecas, i. e. nunquam, quia Graeci non habebant Calendas. 4) *hónap*; der Monath.

Călēndālis, e, Adj. *Kalendákhoz tartozó*; zu den Calendis gehörig.

Călēndārĭŏgrăphus, i, m. 2. *kalendáriomíró*; ein Kalenderschreiber.

Călēndāris, is. f. 3. cognomen Junonis, cujus festum die prima cujusvis mensis celebrabatur. 2) Adj. idem quod Calendalis.

Călendārĭum, ĭi, n. 2. *adó lajstrom, adó feljegyzés*; Verzeichniß der Zinsen. 2) *kalendáriom*; der Kalender.

Călēndārĭus, ĭi, m. 2. *számadásjegyző*; ein Buchhalter.

Călēndŭla, ae, f. 1. *peremér, tűzvirág, körömke*; Ringelblume.

Călēnum, i, n. i. qu. Cales.

Călēnus, a, um, *Cálesi, Cálesből, v. Cales mellől való*; was aus oder bey der Stadt Cales ist.

Călēnus, i, m. 2. Nom. propr. vatis celebris Hetruriae.

Calĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *melegnek, forrónak, v. tüzesnek lenni*; warm oder heiß seyn, Hitze haben. 2) Trop. *elevennek, frisnek, újnak lenni*; frisch, neu seyn. Calet res; *a' dolog még új*; die Sache ist noch neu. Calere a recenti pugna, Liv. *épen a' hartzból jönni*; erst von der Schlacht kommen. 3) *tüzesnek v. indúlatosnak lenni*; hitzig, eifrig seyn. 4) *nagy szorgalommal és tűzzel folytatódni*; mit großem Fleiße und Eifer betrieben werden. Calent judicia, Cic. *a' törvények nagy tűzzel folytatódnak*; die Gerichte werden eifrig fortgesetzt. 5) caletur; *meleg van*; es ist warm. 6) *szorongattatni*; geängstiget werden.

Căles, ium, f. urbs Campaniae de vino memorabilis.

Călesco, calui, scĕre, 3. *melegülni, fel, v. megmelegülni, igen megmelegülni*; warm, erwärmt, heiß werden. 2) Trop. *felhevülni, tüzelni*; glühen.

Calēstra, ae, f. 1. urbs Thessaliae.

Călēte, es, f. 1. Insula inter Chersonesum et Samo-Thraciam.

Călētes, um, m. plur. incolae urbis Cales.

Călētra, ae, f. 1. *darázsfészek*; ein Wespennest.

Călētum, i, n. 2. urbs Galliae: Calais, ad fretum Caletanum.

Călētur, Impers. *meleg van; es* ist warm.

Călex, ĕcis, f. 3. Obsol. pro Calx, *mész*; Kalk.

Calfacĭo, vide: Calefacio.

Călĭcŭlus, i, m. 2. (Dim. a calix); *pohárka, poharatska, kelyhetske*; ein Becherchen, kleiner Kelch. 2) *héjjasállatok héjja*; Schale der Schalthiere. 3) *kehely, virágtsésze*; der Blumenkelch.

Călĭcādmus, i, m. 2. Nom. propr. fluvii Ciliciae.

Calĭcātus, a, um, *mészszel béhányt*; mit Kalke beworfen.

Călĭco, āre, 1. *mészszel fejéríteni*; mit Kalke tünchen.

Călĭcrĕas, ātis, n. 3. i. q. Pancreas; *gyomorikrás hús*; die Magendrüse.

Călĭcŭla, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Călĭcŭlāris, e, *hüvelyes, hüvelytokos*; hülsicht. Herba calicularis; *beléndfü, bolondító*; Tollkraut, Bilsenkraut.

Călĭcŭlārĭum, ĭi, n. 2. *életárosasztal*; Credenztisch.

Calĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *tsészétske, poharatska*; Schälchen, Becherchen. 2) *gesztenye vagy makk tokja*; Hülsen von Kastanien oder Eicheln.

Călidarĭus, vide; Caldarius.

Călĭde, Adv. *melegen, tüzesen, hevesen*; mit Wärme, hitzig, eifrig.

Calĭdŏbĕcum, i, n. 2. urbs Normandiae.

Călĭdo-humidus, *meleg-nedves*; warmfeucht.

Călĭdo-siccus, *meleg-száraz*; warmtrocken.

Călĭdus, a, um, *meleg, forró, tüzes*; warm oder heiß, Wärme oder Hitze habend. 2) Trop. e. gr. homo, equus, mendacium; *tüzes, heves, gyors, hirtelen gondolt, v. talált*; hitzig, heftig, schnell, geschwind hervorgebracht.

Călĭendrum, i, n. 2. *asszonyok före való ékessége*; eine Kopfzierde der Weiber. 2) *vendég haj*; ein falsches Haar.

Călĭga, ae, f. 1. *katona lábbeli, bakkants, topánka*; eine Art Halbstiefeln, besonders der Soldaten. 2) *katonaság, katonai szolgálat*; Soldatenstand, Soldatendienst. Marius ad consulatum a caliga perductus, Senec. *Márius köz katonából lett consullá.* Marius ist von einem gemeinen Soldaten zur Würde eines Consuls erhoben worden.

Călĭgāris, e, e. gr. clavus; *katona lábbelibe való szeg*; der Nagel der in die Soldatenstiefeln geschlagen wird.

Gălĭgārĭus, a, um, i. q. caligaris.

Călĭgātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. oculorum; *homályosság, setétség*; Finsterniß.

Călĭgātus, a, um, i. e. indutus caligis.

Călĭgĭnōsus, a, um, *gőzös, gőzzel tellyes v. gőzzel bé lepett*; voll Dampf, mit Dampf bedeckt. 2) v. gr. nox, coelum, etc. *homályos, setét*; dunkel, finster.

Călĭgo, ĭnis, f. 3. *vastag fekete gőz*; dicker, schwarzer Dampf. 2) *setétség, homályosság*; Finsterniß, Dunkelheit. 3) *zűrzavar, rendetlenség*; die Verwirrung. 4) caligo mentis; *tompa ész*; ein blöder Verstand.

Călĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *gőzölni*, dämpfen, Dampf von sich geben. 2) *meghomályosítni*; verfinstern. 3) *homályosnak, setétnek lenni*; dunkel, finster seyn. 4) *vaknak lenni, vakoskodni*; blind seyn, nicht sehen oder nicht recht sehen.

Călĭgŭla, ae, f. 1. Dim. *topánkátska, bakkantsotska*; ein Soldatenstiefelchen.

Călĭngae, ārum, m. plur. populus Indiae.

Călĭngĭi, ōrum, m. plur. populus Arabiae.

Călĭngon, i, n. 2. promontorium Indiae.

Calĭnĭpāxa, ae, f. 1. Scytharum oppidum.

Călĭnus, i, m. 2. Nom. pr. statuarii.

Călĭpŏlis, is, f. 3. urbs Calabriae.

Călīptra, ae, f. 1. *főkötő, sapka*; eine Haube, Mütze. 2) *tsillagzat neve*; Zunahme eines Gestirns.

Călisto, Callisto, us, f. 4. filia regis Arcadiae Lycaon, a Junone in ursam transformata, a Jove in coelum recepta; nunc stella: Ursa major, v. Helice.

Călix, ĭcis, m. 3. *pohár, kehely*; Becher, Kelch. 2) *evőedény*; ein Eßgeschirr. 3) *héjjasállatok héjja*, v. *tekenője*; die Schale der Schalthiere. 4) *virágtsésze, kehely*; Knospe, der Kelch an Blumen.

Călla, ae, f. 1. urbs Portugalliae.

Callenter, Adv. *ügyesen, fortélyosan*; geschickt, listig.

Callĕo, ŭi, ēre, 2. *vastag*, v. *feltört bőrű lenni*; dicke Haut oder Schwielen haben. 2) Trop. *kemény, vastag bőrű, érzéketlen lenni*; dickhäutig, unempfindlich, gefühllos seyn. 3) *esméretének lenni*; Erfahrung oder gute Kenntniß haben. 4) *tudni, érteni*; wissen, verstehen, kennen.

Căllĭcles, is, m. 3. Nom. pr. celebris statuarii.

Căllĭcrătes, is, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Căllĭcrătĭdes, ae, m. 1. N. pr. belliducis Lacedaemonici.

Căllĭcrĕas, ătis, n. 3. *hús, fodorháj*; Fleisch, Gekröse.

Callĭde, Adv. *tapasztalás szerént, okosan, ügyesen, elmésen*; mit Erfahrung, klüglich, geschickt, scharfsinnig. 2) *helyesen, igen jól*; sehr wohl, sehr gut. 3) *ravaszan, fortélyosan, tsalárdsággal*; listig, mit List, Verschlagenheit.

Callĭdĭtas, ătis, f. 3. *ravaszság, fortélyosság*; die Listigkeit. 2) *ügyesség*; die Geschicklichkeit. 3) *tsalás, tsalárdság*; der Betrug.

Callĭdŭlus, a, um, Dim. *ravaszotska*; etwas listig.

Callĭdus, a, um, *feltört v. kemény bőrű*; voller Schwielen, dicke Haut habend. 2) *tapasztalt, okos, belátó, ügyes, elmés*; erfahren, Erfahrung habend, klug, einsichtsvoll, geschickt, scharfsinnig. 3) *ravasz, fortélyos*; listig.

Căllĭgrăphĭa, ae, f. 1. *szépírás mestersége, szépírás*; Schönschreibekunst.

Căllĭgrăphus, i, m. 2. *szépíró, szép író mester*; ein Schön- oder Kunstschreiber.

Callĭmăchus, i, m. 2. poëta graecus.

Căllĭnīcus, i, m. 2. *fényes győzedelmet nyert*; der einen herrlichen Sieg erlanget hat. 2) Nom. pr. Virorum.

Callĭon, i, i q. vesicaria.

Callĭŏpe, es, f. 1. novem Musarum, una, Musa carminis epici.

Callĭŏpēa, ae, f. 1. i. q. Calliope.

Căllĭphon, ōnis, m. 3. Nom. pr. magistri saltandi.

Căllĭpĭdae, ărum, n. plur. populus Scythiae.

Căllĭpĭdes, et Căllĭpēdes, is, m. 3. Nom. pr. actoris tragici. 2) Metaph. idem quod Tardus.

Căllĭpŏlis, is, f. 3. urbs Calabriae.

Callirhoë (Calirrhoë, Caliroë), es, f. 1. filia fluvii Achelous.

Callis, is, c. 3. *ösvény, gyalog út, keskeny út*; Steig, Fußsteig, schmaler Weg. 2) *mindenféle út*; Weg überhaupt.

Căllĭstĕphănos, i, f. 2. *vadolajfa*; wilder Öhlbaum.

Căllĭsthĕnes, is, m. Nom. propr. philosophi.

Căllĭstrătus, i, m. 2. Nomen propr. Virorum.

Căllĭstus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Căllĭtas, ătis, f. idem quod Calliditas.

Callōsĭtas, ătis, f. *vastag, kemény bőr*; harte Haut.

Callōsus, a, um, *feltört v. vastag bőrrel bé vont, feltört v. vastag bőrű*; mit Schwielen oder einer dicken Haut überzogen, Schwielen habend, dickhäutig. 2) *tömött, sűrű, kemény, erős, fesses*; dicht, dick, hart, fest.

Callum, i, n. Callus, i, m. 2. *feltört bőr, bőrtörés, keménybőr*; die Schwiele, harte Haut. 2) *régi szokás*; eine alte Gewohnheit.

Calo, Obs. i. q. Voco.

Cālo, ōnis, m. 3. *inas, szolga, katona szolga*; ein Bedienter oder Knecht.

Cālŏbătārius, ĭi, 2. et Calobătes, ae, 1. *mankón, v. gamón járó*; der auf Stelzen, an Krücken geht.

Calŏēnum, i, n. 2. *jó bor*; guter Wein.

Călŏphăntha, ae, m. 1. *képmutató, tettető, szineskedő*; ein Heuchler.

Cālor, ōris, m. 3. *meleg*, *melegség*, *hévség*, *forróság*; die Wärme, Hitze. 2) Trop. *lélek tüze*; Heftigkeit der Seele. 3) *heves*, *v. tüzes szerelem*; die heftige Liebe.

Cālpar, āris, n. 3. *boros edény neme*; eine Gattung von Weingeschirre. 2) *új bor*; neuer Wein.

Cālpas, ae, m. 1. fluvius et portus Bithyniae.

Calpe, es, f. 1. promontorium Hispaniae. 2) Urbs Gibraltar prope hoc promontorium.

Calpurnius, a, um, nominatio familiae Romanae.

Caltha, ae, 1. *gólyahir*, *motsárvirág*; die Dotterblume, Kuhblume.

Cālthŭla, ae, f. 1. *sárga ruha*; ein gelbes Kleid.

Călumnia, ae, f. 1. *hamis vád*; falsche Beschuldigung oder Anklage. 2) *ráfogás*; falsche Zumuthung. 3) *rágalmazás*; die Verläumdung, Schmachrede.

Călumnĭātio, ōnis, f. 3. i. q. calumnia.

Călumnĭātor, ōris, m. 3. *rágalmazó*, *hamis vádoló*; ein Verläumder, ein Schikaneur, boshafter Ankläger.

Călumnĭātrix, īcis, f. 3. *hamissan vádoló asszszony*; falsche Anklägerinn.

Calumnĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hamisan vádolni*, *hamisan elárulni*; fälschlich beschuldigen oder anklagen. 2) *ráfogni valakire valamit*; einem etwas argwöhnisch zumuthen. 3) *rágalmazni*; verläumderische oder Schmachreden führen.

Călumnĭose, Adv. *rágalmazó módon*; verläumderisch, mit Schikane.

Călumnĭōsus, a, um, *fortélyos*, *ravaszkodó*; voller Schikane, ränkevoll.

Calva, ae, f. 1. *kaponya*; Hirnschale, Hirnschädel.

Calvārĭa, ae, f. 1. i. q. Calva.

Cālvātus, a, um, *kopasz*; kahl.

Calveo, ēre, 2. *kopasznak lenni*; kahl seyn.

Calvesco, ĕre, 3. *kopaszúlni*; kahl werden.

Calvĭties, ei, f. 5. *kopaszság*; die Kahlheit.

Calvĭtĭum, ĭi, n. 2. i. q. Calvities.

Calvo, ĕre, 3. *megtsalni*; betriegen.

Calvus, a, um, *kopasz*; kahl.

Calx, alcis, f. (raro, m.) 3. *sark*; die Ferse.

Calx, calcis, f. 3. *mész*; der Kalk. Calx viva; *óltatlan mész*; ungelöschter Kalk; exstincta, macerata calx; *óltott mész*; gelöschter Kalk. 2) *versentfutók mészszel v. krétával töltött barázdája*, *a' hol megálottak*; die mit Kalk oder Kreide angefüllte Furche, wo die Wettrenner still standen. A carceribus ad calcem; *kezdetitől végig*; vom Anfange bis zum Ende. 3) *kövétske*; ein Steinchen.

Călyba, ae, f. 1. urbs Thraciae

Călycŭlus, i, m. 2. Dim. *bimbótska*; eine kleine Knospe. 2) *virágtok*; ein Blumenkelch. 3) *héjjasállatok teknője*; Schale der Schalthiere.

Călydĭum, ĭi, n. 2. urbs Italiae in Via Appia versus Brundusium.

Călydna, ae, f. 1. urbs Cariae.

Călydon, ōnis, f. 3. urbs Aetoliae.

Călydōnius, a, um, *Calydóniai*, *Calydonidba való*; Calydonisch, nach Calydon gehörig.

Călypso, us, et ōnis, f. 4. et 3. Nom. propr. Nymphae, filiae Oceani, et Thetidis.

Călyptra, ae, f. 1. *főkötő*, *sapka*; Haube, Mütze.

Călyx, ycis, m. 3. *virág bimbó*; die Knospe, aus welcher die Blumen hervorkommen. 2) *hüvely*, *tok*, *héjj*; die Hülse, Schale. Ovorum calyces: *tojáshaj*; die Eyerschalen. 3) *kehely*, *virágkehely*, *virágtok*; der Blumenkelch.

Cămăcae, et Camae, ārum, plur. populus Scythiae.

Cămărĭca, ae, f. 1. urbs Hispaniae, etiam Victoria nominata.

Cămărīna (Cămĕrīna), ae, f. 1. urbs Siciliae.

Cămărīnum, i, n. 2. urbs Umbriae in Italia.

Cămărĭum, ĭi, n. 2. *egy része az agyvelőnek*; ein Theil des Gehirns.

Cāmba, ae, f. 1. *serfőző*, *serfőzőház*; das Bräuhaus. Unde Cambarius, ĭi, m. 2. *serfőző*; ein Bräumeister.

Cāmbăla, ōrum, n. plur. loci Asiae aurifodina celebres.

Cāmbălĭdus, i, m. 2. pars montis Caucasi.

Cāmbĕrĭăcum, i, n. 2. urbs principalis Sabaudiae.

Cămbĭālis, e, Adj. *tseréhez v. vál-*

tàshoz tartozó, *váltásbéli*; zum Wechsel gehörig. 2) Jus cambiale; *váltójus*; das Wechselrecht. 3) Literae cambiales; *váltólevél*; die Wechselbriefe.
Cambĭo, psi, et bīvi, psum, et bītum īre. 4. *tserélni*, *eltserélni*, *váltani*, *elváltani*; tauschen, vertauschen, wechseln.
Cămbĭtas, ătis, f. 3. idem q. sequens.
Cămbium, ĭi, n. 2. *pénzváltás*; der Geldwechsel.
Cămbŏdūnum, i, n. 2. urbs principalis Bavariae: Monachium.
Cămbŏlĕctri, ōrum, n. 2. plur. populus Galliae.
Cămbūsis, is, f. 1. urbs Aethiopiae.
Cămbyses, is, m. 3. filius Cyri, rex Persarum. 2) fluvius in mare caspium fluens.
Cămēla, ae, f. 1. *áldozathoz való pohár neme*; Gattung eines Bechers, der bey den Opfern gebraucht wurde.
Cămēlae, ārum, f. 1. *hajadon istenasszszonyok*; Göttinnen, die noch unverehelicht waren.
Cămēlāni, ōrum, m. plur. populus Italiae.
Camēlārius, ĭi, m. 2. *tevehajtó*, *teveőrző*, *tevetartó*; Kamehltreiber, Kamehlwärter, einer der Kamehle hält.
Camēlĭdae, ārum, f. plur. insulae versus Joniam.
Cămēlīnus, a, um, e. gr. lac; *teve*, *tevétől való*; von Kamehlen.
Cămēlĭtis, is, f. 3. *nőstényteve*; das Weibchen des Kamehls.
Cămella, ae, f. 1. *ivóedény neme*; eine Art Trinkgeschirr.
Cămēlŏpardălis, is, f. 3. *tevepárdutz*, *giraffa*; Kamehlparder, Giraffe.
Cămēlōtum, i, n. 2. *kamillót*, *teveszőrből szőtt matéria*; aus Kamehlhaaren gewirkter Zeug.
Cămēlus, i, c. 2. *teve*; das Kamehl.
Cămēna (Cămoena), ae, f. 1. i. q. Musa; poëma, carmen.
Cămĕra Cămăra, ae, f. 1. *boltozat*, *bolthajtás*; Gewölbe oder gewölbte Decke. 2) *boltozott tetejű hajó neme*; eine Art Schiffe mit einer bogenförmigen Bedeckung. 3) *kamara*; eine Kammer.
Cămĕrārius, ĭi, m. 2. *kamarás úr*, *kamarás*; Kammerherr, Kämmerer. 2) *komornyik*, *szolga*; ein Kammerdiener.

Cămĕrātĭo, ōnis, f. 3. *boltozás*, *beboltozás*, *boltozat*; die Wölbung.
Cămĕnĭa, ae, f. 1. urbs Latii.
Cămĕrīna, Camarina, ae, f. 1. urbs, et palus Siciliae.
Cămĕrīnun, i, n. 2. urbs Umbriae.
Cămĕro, , āre, 1. *boltozni*, *beboltozni*; wölben.
Cămĕrōpis, is, f. 3. urbs Indiae orientalis.
Cămers, tis, m. 3. *Camerinum városát illető*, *ahoz tartozó*, *Camerinumi*; die Stadt Camerinum betreffend, dahin gehörig, Camerinisch, Camertes, plur. populus.
Cămīlla, ae, f. 1. *szolgáló*, *szolgáló-leány*; Magd, Dienerin. 2) nom. pr. reginae Volscorum.
Cămillus, i, m. 2. Cognomen familiae Furiae. 2) Servus sacerdotum sacrificium peragentium.
Cămīno, āre, 1. *kementze*, *v. kandalló módra tsinálni*; etwas in Gestalt eines Ofens oder Camins machen.
Cămīnus, i, m. 2. *tűzhely*; eine Feuerstätte. 2) *kementze*, *olvasztókementze*; Ofen, Schmelzofen. 3) *koh*, *kovátskémény*: eine Schmiedeesse. 4) *kályha*, *kementze*, *kandalló*; Ofen oder Kamin, das Zimmer zu heitzen. 5) *kürtő*, *kémény*; der Kamin, Rauchfang.
Cămĭsĭa, ae, f. 1. et Camisile, is, n. 3. *ing*, *imeg*, *alsó rövid ruha*; das Hemd, Kamisol. 2) *mejjrevaló*, *lájbli*; eine Weste.
Cammărus, i, m. 2. *tengeri rák*; Meerkrebs, Hummer.
Camoena, vide: Camena.
Campa, ae, et Campe, es, f. 1. *hernyó*; eine Raupe. 2) *pegázhal*; ein Meerpferd.
Cămpăgus, i, m. 2. *királyi pompás saru*; eine Art von prächtigen Schuhen, dergleichen die Könige getragen haben.
Cămpāna, ae, f 1. *harang*; eine Glocke; Campana sine pistillo, i. e. res nullius valoris.
Cămpānārium, ĭi, n. 2. *harangos*, *v. harangozó torony*; ein Glockenthurm.
Cămpānārius, ĭi, m. 2. *harangöntő*; ein Glockengießer. 2) *harangozó*: Glöckner, der die Glocken läutet.
Cămpānĕus, a, um, idem quod Campestris.

Cămpănĕllum, i, n. 2. *harangotska*, *tsengetyű*; ein Glöckchen.
Campānia, ae, f. 1, provincia Italiae.
Campānĭcus, a, um, i. q. Campanus.
Cămpānīle, is, n. 3. i. q. Campanarium.
Cămpānŭla, ae, f. 1. Dim. *harangotska*, *tsengetyűtske*; Glöckchen. 2) *harangvirág*; Waldglöckchen, Glockenblume.
Campānus, a, um, e. gr. colonia, vinum, via, morbus; *Cámpániába való*, *Cámpániához tartozó*, *Cámpániai*; Campanisch, zu Campanien oder Capua gehörig, da befindlich.
Campe, vide: Campa.
Campester, stris, stre, *mezei*, *sík térségi*; zum flachen Felde gehörig, die Ebene betreffend. 2) ludus campester; *a' Rómaiaknál a' Márs mezején tartatott játék és testi gyakorlás volt*; ein Spiel und eine Leibesübung auf dem Marsfelde bey den Römern.
Cămpēstrātus, a, um, *előkötős*, *kötényes*; mit einem Schurze umgeben.
Cămpēstre, stris, n. 3. *mezei vívó alsó ruha*; Niederkleid, damit man auf dem Felde ringt. 2) *nyári*, *mezei ruha*, *gatya*; ein Sommerkleid.
Cămphŏra, ae, f. 1. *kámfor*; der Kampfer. Alias Cafura vel Caphura.
Cămphŏrāta, ae, f. 1. Kampferkraut.
Cămpĭcĕllus, i, m. 2. Dim. *mezőtske*; ein kleines Feld.
Cămpĭcŭrsio, ōnis, f. 3. exercitatio militaris.
Campĭdoctor, ōris, m. 3. magister militum.
Cămpĭdōna, ae, f. 1. et Cŏmpŏdūnum, i, n. 2. urbs Sveviae.
Cămpĭdūctor, ōris, m. 3. perperam pro Campidoctore adhibetur.
Cămpĭgĕnus, i, m. 2. exercitii militaris magister.
Cămpŏlus, i, m. 2. *szőlővesszővel béültetett domb*; Hügel mit Reben besetzt.
Cămpōni, ōrum, m. plur. populus Aquitaniae.
Campsor, ōris, m. 3. *váltó*, *megfordító*; ein Wechsler, Umlenker.
Cămpsōni, et Cămpsiāni, ōrum, m. 2. plur. miser populus germanicus.
Cămptaūles, ae, m. 1. *görbe musika szerszámon, p. o. postaslpon játszó*; der auf einem krummen Instrumente, als Wald- oder Posthorn bläst.

Cămpter, ēris, m. 3. *hajlás*, *tekeredés*; eine Beugung 2) *lovaglóhely*; eine Reitbahn.
Campus, i, m. 2. *síkság*, *térség*, *p. o. a' tenger síkja*; jede Ebene, Fläche z. B. des Meeres. 2) *mező*, *térmező*, *mezőség*; das Feld, flaches, ebenes Feld, Acker. 3) Campus Martius; *a' Márs mezeje Róma mellett, a' hol a' nép Gyűlései (Comitia) tartattak*; das Marsfeld. 4) *tsatapiatz*, *ütközet helye*; das Schlachtfeld. 5) Trop. *mező*, *matéria*, *p. o. a' beszédre*, *'s a' t.* Feld, Materie zum Reden.
Camum, i, n. 2. *árpából*, *v. más életből v. gabonából készült italneme*, *ser*; ein Trank von Gersten und anderem Getreide gemacht, ein Bier.
Cămūrus, a, um, *befeléhajlott*, *horgas*; einwärts gebogen oder gekrümmt.
Cămus, i, m. 2. *gyeplő*, *zabola*, *fék*; eine Art von Pferdegebisse oder Kappzaume.
Cana, ae, f. 1. urbs Aeoliae.
Cănăbis, is, f. 3. *kender*; der Hanf. 2) *hajókötél*; ein Schiffseil.
Cănăce, es, f. 1. filia Aeoli.
Cănăche, es, f. 1. *vizsla*; Spürhund, Wasserhund.
Cănăchēnus, i, m. 2. *tolvaj*; ein Dieb.
Cănăius, ii, m. 2. Fluvius Aeolidis.
Cănālĭcius, (Canalitius), a, um, (canalis), i. q. canaliensis.
Cănālĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *tsatornátska*, *tsővetske*, *v. tsőtske*; kleiner Canal, kleine Röhre.
Cănālĭcŭlātus, a, um, *kivölgyelt*; ausgehöhlt.
Cănālĭcŭlus, i, m. 2. Dim. *tsatornátska*, *tsővetske*, *vályútska*; kleiner Canal, kleine Röhre, Rinne. 2) canaliculus columnarum; *az oszlopok völgyelése*, *rovátkja*; die Hohlkehlen an den Säulen.
Cănālis, is, c. 3. *tsatorna*, *árok*, *tső*, *víztső*; Canal, Röhre, Wasserröhre. 2) canalis structilis; *vízmenetel*, *vízerányos tsatorna*; ein Wassergang, Stollen. 3) animae canales; *lélekzőtső*, *v. gége*; die Luftröhre. 4) *országút*; die öffentliche Straße. 5) *folyóvíz árka*; das Bette eines Flusses. 6) canalis tubae; *síp*, *v. trombita tsője*; die Röhre einer Trompete.
Cănālĭtius, a, um, Canalitium aurum; *bányákból v. föld alatt való árkok*

hól ásott arany; Gold, das aus Minen und Gruben genommen wird.

Cănamĕlla, ae, f. 1. *tzúkornád*; Zuckerrohr.

Cănănaĕa, ae, f. 1. idem quod Palaestina; *Kanaán, szentföld*; Kanaan, das gelobte Land.

Cănănaĕus, a, um, *Kanaán földéhez tartozó*; zum Lande Kanaan gehörig.

Cănănītis, ĭdis, f. 3. *Kanaáni asszszony*; eine Kanaaniterinn.

Cănārĭa, ae, f. 1. una insularum fortunatarum.

Cănārĭae Aviculae, *Kanári madarak*; Canarienvögel.

Cănārĭae Insulae, *Kanári szigetek*; Canarien-Inseln.

Cănārĭi, ōrum, m. plur. populus Africae.

Cănārĭus, a, um, *kutya, kutyát illető, ahoz tartozó*; die Hunde betreffend, dahin gehörig.

Cănas, ae, f. 1. Nom. propr. urbis Lyciae.

Cănāster, ri, m. 2. *szürkülni, v. őszülni kezdő*; der anfängt, grau zu werden. 2) *knaszter, leg jobb dohány neme*; Knaster, der beste Tobak.

Cănāstraeum, i, n. 2. promontorium Macedoniae.

Cănātha, ae, f. 1. una decem urbium prope Syriam.

Cănātim, Adverb. *kutya módon*; nach der Art der Hunde.

Cănāx, ācis, o. 3. *telyes hangú v. szavú*; vollstimmig.

Cancellārĭus, ii, m. 2. *kantzellária igazgató, kantzellárius*; Kanzleydirector, Kanzler. 2) *titoknok*; der Secretär.

Cancellātim, Adv. *rostély formán*; gitterförmig.

Cancelli, ōrum, m. 2. plur. *rostély, korlát, sorompó, rekesz*; das Gitter, die Schranken 2) *határbaszorítás*; die Einschränkung.

Cancello, āvi, ātum, āre, *rostély formára tsinálni*; gitterförmig machen. 2) *ki vonni v. húzni, keresztül vonni, v. húzni, p. o. az írást*; ausstreichen, durchstreichen, z. B. eine Schrift. 3) *határt tenni, v. szabni*; Gränzen setzen.

Cancellus, i, m. 2. (Dim. a cancer) *rákotska*; ein Krebschen.

Cancer, cri, m. 2. *rák*; der Krebs. 2) *égi jel*; ein himmlisches Zeichen. 3) *fene a' testben*; der Krebs, eine Krankheit. 4) plur. i. q. cancelli.

Cancer, ĕris, m. 3. i. q. Cancer, cri.

Cancĕrātĭcus, a, um, *fenét illető*; den Krebs (die Krankheit) betreffend.

Cancĕrōma, ătis, n. 3. *fenenyavalya, tályog, mérges kelés, pokolvar*; Krebsschaden, Krebsgeschwür.

Cănchlēi, ōrum, m. plur. populus Arabiae.

Cănchrēma, ătis, n. 3. *vadhús, rothadás*; todtes Fleisch, Fäulniß.

Cănchrys, ydis, f. 3. *rozmarinmag*; Same des Rosmarins.

Căncrīnus, a, um, *rák módra hátra felé menő*; rückschreitend, dem Krebse gleich. Cancrinus versus; i. e. et ab initio, et a fine retro legendo aequaliter sonans.

Căncrōma, ătis, n. 2. idem quod Canceroma.

Căndăce, es, f. 1. Nomen commune Reginae Aethiopiae.

Căndăcus, a, um, Obsol. idem quod Suavis.

Candāvia, ae, f. 1. provincia et mons Epiri.

Candĕfăcio, ēci, actum, făcĕre, 3. (ex candeo et facio) *fejérré, fényessé tenni, megfejéríteni, megfényesíteni*; weiß machen, blank machen, 2) *megtüzesíteni*; glühend, heiß machen.

Candĕfĭo, factus sum, fieri, 4. *megfejéredni*; weiß werden. 2) *megtüzesedni*; glühen oder heiß werden.

Candēla, ae, f. 1. *gyertya*; eine Kerze, ein Licht. 2) *viaszos vászon*; ein Wachstuch. Libri candelis involuti. Plin. *viaszos vászonba takart könyvek*: in Wachstücher eingepackte Bücher.

Candēlābrum, i, n. 2. *gyertyatartó*; der Leuchter.

Căndela regis, idem quod sequens.

Căndēlārĭa, ae, f. 1. *farkkóró, ökörfarkkóró*; Wollkraut, Königskerzen. Prov. Dicitur et Candela Regis, Verbascum L. 2) *gyertyaszentelő Boldogaszszony napja*; Lichtmesse.

Candentĭa, ae, f. 1. *fejérség, tiszta fény*; die Weiße, der helle Schein, der Glanz.

Candĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *fejérleni*; weiß seyn. 2) *tüzes lenni*; glühen. 3) *fényleni, tsillámlani*; glänzen, schimmern. 4) *forrni, égni*; sieden, brennen.

Candesco, ĕre, 3. *fejéredni*, *tisztúlni*; weiß oder hell werden. 2) *tüzesedni*, *fellobbanni*; feurig, glühend werden.

Candĭco, āvi, ātum, āre 1. *fejérleni*; weiß oder weißlich seyn.

Candĭdātōrius, a, um, *fejérbe öltözött*; weiß bekleidet. 2) ad candidatum pertinens.

Candĭdātus, a, um, *fejérbe öltözött*; weiß gekleidet. 2) Subst. *kándidátus*, *tiszteletre méltó hivatalt kereső*; ein Candidat, der um eine Ehrenstelle anhält.

Candĭde, Adv. *fejéren*; weiß. 2) *egyenesen*, *igazán*; aufrichtig.

Candĭdŭle, Adv. *kevéssé fejéren*; etwas weiß.

Candĭdŭlus, a, um, Dim. *fejéres*, *valamennyire fejér*; weißlicht, etwas weiß.

Cāndĭdum, i, n. 2. promontorium Africae.

Candĭdus, a, um, e. gr. color, panis; *fejér*; weiß. Hinc: candidum ovi; *tojás fejére*; das Weiße der Eyer. 2) *fejérbe öltözött*; weiß gekleidet. 3) *fejér színű*, *v. ábrázatú*, *szép*; von weißer Gesichtsfarbe, schön. 4) v. gr. stella, luna, dies; *tiszta*, *világos*, *fényes*; hell, klar, glänzend. 5) Trop. *vidám*, *eleven*, *nyájas*; heiter, munter, fröhlich, angenehm. 6) *mesterkéletlen*; ungekünstelt. 7) *egyenes*, *igaz*, *emberséges*, *betsületes*: aufrichtig, redlich, ohne Falsch. 8) *szerentsés*; glücklich. 9) *meleg*; warm, heiß.

Candĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *fejéríteni*, *fejérré tenni*; weiß machen.

Candor, ōris, m. 3. *fejér szín*, *fejérség*; die weiße Farbe, die Weiße. 2) *fény*, *tündöklés*; der Schein, Glanz. 3) e. gr. animi; *egyenesség*, *egyenes*, *igaz*, *jó lelküség*; Aufrichtigkeit, Ehrlichkeit, Rechtschaffenheit, Redlichkeit, Mangel der Falschheit. 4) *melegség*, *forróság*, *tüzesség*; die Wärme, Hitze.

Cāndyba, ōrum, n. 2. Civitas Lyciae.

Cāne, es, f. 1. urbs et promontorium Aetoliae.

Cānens, tis, c. 3. *fejér*, *ősz*, *szürke*; weiß, grau. 2) a cano, Part. *éneklő*; singend.

Cānĕo, ui, ēre, 2. *fejérleni*, *őszülni*, *szürkülni*; weiß seyn, grau seyn.

Cānĕphŏra, ae, f. 1. Cānephŏros, i, f. 2. sc. virgo; *kosárhordozó*; eine Korbträgerinn. 2) plur. Cereris aut Palladis sacerdotes, quae sacra in cistulis reposita ferebant.

Cānesco, ui, itum, ĕre, 3. *megfejéredni*, *megőszülni*; weiß werden, grau werden. 2) Trop. oratio nostra canescit Cic. *a' mi írásunk v. beszédünk módja megavúlt*; unsere Schreibart oder Rede ist veraltet.

Canĭcae, ārum, f. 1. plur. *korpa*, *dertse*; die Kleyen.

Cănĭceps, cĭpĭtis, c. 3. (ex canis et caput) *kutyafő*, *kutyafejű*; ein Hundskopf, der einen Hundskopf hat.

Cănĭcēus, a, um, idem quod Cānicaceus, e. gr. panis; *korpa*, *dertze*, *korpából*, *v. dertzéből való*; aus Kleyen gemacht.

Cănĭcīda, ae, m. 1. *kutyaverő*, *kutyapetzér*; Hundeschlager. (Canis et Caedo).

Cănĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kutyátska*, *ebetske*; ein Hündchen. 2) *nőstény kutyátska*; ein Weibchen von Hunden. 3) *ebtsillagzat*; der Hundsstern, Sirius. 4) *szerentsétlen vetés a' kotzkajátékban*; im Spiele der Würfel der unglückliche Wurf.

Cănĭcŭlāris, e (canicula), e. gr. dies caniculares; *kánikulai*, *v. hév napok*, die Hundstage.

Cănĭdia, ae, f. 1. Nom. propr. celebris magae.

Cănĭformis, e, *kutya forma*, *kutya formájú*; Hundsgestalt habend.

Cănīna, ae, f. 1. *kutyabőr*; Hundsfell. 2) *kutyahús*; Hundefleisch.

Cănīnĕfas, fātis, m. 3. Nom. propr. populi inferioris Germaniae.

Cănīnius, ii, m. 2. Nom. propr. consulis romani, die electionis suae mortui.

Cănīnus, a, um, e. gr. lac, caro; *eb*, *ebi*; von Hunden, hündisch. 2) e. gr. prandium; *rosz*; schlecht. 3) e. gr. eloquentia; *kutya tulajdonságú*, *tsipós*, *marós*, *mérges*; Ähnlichkeit mit Hunden habend, beissig. 4) canini dentes; *kutyafog*, *szemfog*; Hundszähne, Augenzähne, Spitzzähne. 5) scaeva canina, Plaut. *kutyából való jövendőlés*; Weissagung aus Hunden.

Cănis, is, c. 3. *kutya*, *eb*; der Hund. Cane pejus et angue vitare, Horat. *kerülni*, *mint a' veszett ebet*; ärger fliehen, als 2c. 2) *kutya*, *egy tsillagzat*; der Hund, ein Gestirn.

Cănistellum, i, n. 2. *kenyeres kosárka*; ein Brodkörbchen.

ból ásott arany; Gold, das aus Minen und Gruben genommen wird.
Cănamĕlla, ae, f. 1. *tzúkornád*; Zuckerrohr.
Cănănaĕa, ae, f. 1. idem quod Palaestina; *Kanaán, szentföld*; Kanaan, das gelobte Land.
Cănănaĕus, a, um, *Kanaán földéhez tartozó*; zum Lande Kanaan gehörig.
Cănănītis, ĭdis, f. 3. *Kanaáni asszszony*; eine Kananiterinn.
Cănārĭa, ae, f. 1. una insularum fortunatarum.
Cănārĭae Aviculae, *Kanári madarak*; Canarienvögel.
Cănārĭae Insulae, *Kanári szigetek*; Canarien-Inseln.
Cănārĭi, ōrum, m. plur. populus Africae.
Cănārĭus, a, um, *kutya, kutyát illető, ahoz tartozó*; die Hunde betreffend, dahin gehörig.
Cănas, ae, f. 1. Nom. propr. urbis Lyciae.
Cănăster, ri, m. 2. *szürkűlni, v. ősszűlni kezdő*; der anfängt, grau zu werden. 2) *knaszter, leg jobb dohány neme*; Knaster, der beste Tobak.
Cănāstraĕum, i, n. 2. promontorium Macedoniae.
Cănătha, ae, f. 1. una decem urbium prope Syriam.
Cănātim, Adverb. *kutya módon*; nach der Art der Hunde.
Cănāx, ācis, o. 3. *telyes hangú v. szavú*; vollstimmig.
Cancellārĭus, ĭi, m. 2. *kantzellária igazgató, kantzellárius*; Kanzleydirector, Kanzler. 2) *titoknok*; der Secretär.
Cancellātim, Adv. *rostély formán*; gitterförmig.
Cancelli, ōrum, m. 2. plur. *rostély, korlát, sorompó, rekesz*; das Gitter, die Schranken 2) *határbaszorítás*; die Einschränkung.
Cancello, āvi, ātum, āre, *rostély formára tsinálni*; gitterförmig machen. 2) *ki vonni v. húzni, keresztűl vonni, v. húzni, p. o. az írást*; ausstreichen, durchstreichen, z. B. eine Schrift. 3) *határt tenni, v. szabni*; Gränzen setzen.
Cancellus, i, m. 2. (Dim. a cancer) *rákotska*; ein Krebschen.
Cancer, cri, m. 2. *rák*; der Krebs. 2) *égi jel*; ein himmlisches Zeichen. 3) *fene a' testben*; der Krebs, eine Krankheit. 4) plur. i. q. cancelli.
Cancer, ĕris, m. 3. i. q. Cancer, cri.
Cancĕrātĭcus, a, um, *fenét illető*; den Krebs (die Krankheit) betreffend.
Cancĕrōma, ătis, n. 3. *fenenyavalya, tályog, mérges kelés, pokolvar*; Krebsschaden, Krebsgeschwür.
Cānchlĕi, ōrum, m. plur. populus Arabiae.
Cānchrēma, ătis, n. 3. *vadhús, rothadás*; todtes Fleisch, Fäulniß.
Cānchrys, ydis, f. 3. *rozmarinmag*; Same des Rosmarins.
Cāncrĭnus, a, um, *rák módra hátra felé menő*; rückgehrend, dem Krebse gleich. Cancrinus versus; i. e. et ab initio, et a fine retro legendo aequaliter sonans.
Cāncrōma, ătis, n. 2. idem quod Canceroma.
Cāndàce, es, f. 1. Nomen commune Reginae Aethiopiae.
Cāndăcus, a, um, Obsol. idem quod Suavis.
Candāvĭa, ae, f. 1. provincia et mons Epiri.
Candĕfăcĭo, ēci, actum, făcĕre, 3. (ex candeo et facio) *fejérré, fényessé tenni, megfejéríteni, megfényesítni*; weiß machen, blank machen. 2) *megtüzesítni*; glühend, heiß machen.
Candĕfīo, factus sum, fieri, 4. *megfejéredni*; weiß werden. 2) *megtüzesedni*; glühen oder heiß werden.
Candēla, ae, f. 1. *gyertya*; eine Kerze, ein Licht. 2) *viaszos vászon*; ein Wachstuch. Libri candelis involuti. Plin. *viaszos vászonba takart könyvek*: in Wachstücher eingepackte Bücher.
Candēlābrum, i, n. 2. *gyertyatartó*; der Leuchter.
Cāndela regis, idem quod sequens.
Cāndēlārĭa, ae, f. 1. *farkkóró, ökörfarkkóró*; Wollkraut, Königskerzen. Prov. Dicitur et Candela Regis, Verbascum L. 2) *gyertyaszentelő Boldogasszszony napja*; Lichtmesse.
Candentĭa, ae, f. 1. *fejérség, tiszta fény*; die Weiße, der helle Schein, der Glanz.
Candĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *fejérleni*; weiß seyn. 2) *tüzes lenni*; glühen. 3) *fényleni, tsillámlani*; glänzen, schimmern. 4) *forrni, égni*; sieden, brennen.

Candesco, ĕre, 3. *fejéredni*, *tisztúlni*; weiß oder hell werden. 2) *tüzesedni*, *fellobbanni*; feurig, glühend werden.

Candĭco, āvi, ātum, āre 1. *fejérleni*; weiß oder weißlich seyn.

Candidātōrius, a, um, *fejérbe öltözött*; weiß bekleidet. 2) ad candidatum pertinens.

Candidātus, a, um, *fejérbe öltözött*; weiß gekleidet. 2) Subst. *kándidátus*, *tiszteletre méltó hivatalt kereső*; ein Candidat, der um eine Ehrenstelle anhält.

Candĭde, Adv. *fejéren*; weiß. 2) *egyenesen*, *igazán*; aufrichtig.

Candĭdŭle, Adv. *kevéssé fejéren*; etwas weiß.

Candĭdŭlus, a, um, Dim. *fejéres*, *valamennyire fejér*; weißlicht, etwas weiß.

Cāndĭdum, i, n. 2. promontorium Africae.

Candĭdus, a, um, e. gr. color, panis; *fejér*; weiß. Hinc: candidum ovi; *tojás fejére*; das Weiße der Eyer. 2) *fejérbe öltözött*; weiß gekleidet. 3) *fejér színű*, *v. ábrázatú*, *szép*; von weißer Gesichtsfarbe, schön. 4) v. gr. stella, luna, dies; *tiszta*, *világos*, *fényes*; hell, klar, glänzend. 5) Trop. *vidám*, *eleven*, *nyájas*; heiter, munter, fröhlich, angenehm. 6) *mesterkéletlen*; ungekünstelt. 7) *egyenes*, *igaz*, *emberséges*, *betsületes*: aufrichtig, redlich, ohne Falsch. 8) *szerentsés*; glücklich. 9) *meleg*; warm, heiß.

Candĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *fejérítni*, *fejérré tenni*; weiß machen.

Candor, ōris, m. 3. *fejér szín*, *fejérség*; die weiße Farbe, die Weiße. 2) *fény*, *tündöklés*; der Schein, Glanz. 3) e. gr. animi; *egyenesség*, *egyenes*, *igaz*, *jó lelküség*; Aufrichtigkeit, Ehrlichkeit, Rechtschaffenheit, Redlichkeit, Mangel der Falschheit. 4) *melegség*, *forróság*, *tüzesség*; die Wärme, Hitze.

Cāndyba, ōrum, n. 2. Civitas Lyciae.

Cāne, es, f. 1. urbs et promontorium Aeoliae.

Cānens, tis, c. 3. *fejér*, *ősz*, *szürke*; weiß, grau. 2) a cano, Part. *énekló*; singend.

Cānĕo, ui, ēre, 2. *fejérleni*, *őszülni*, *szürkülni*; weiß seyn, grau seyn.

Cānēphŏra, ae, f. 1. Cānephŏros, i, f. 2. sc. virgo; *kosárhordozó*; eine Korbträgerinn. 2) plur. Cereris aut Palladis sacerdotes, quae sacra in cistulis reposita ferebant.

Cānesco, ui, itum, ĕre, 3. *megfejéredni*, *megőszülni*; weiß werden, grau werden. 2) Trop. oratio nostra canescit Cic. *a' mi írásunk v. beszédünk módja megavúlt*; unsere Schreibart oder Rede ist veraltet.

Canīcae, ārum, f. 1. plur. *korpa*, *dertze*; die Kleyen.

Cănĭceps, cipĭtis, c. 3. (ex canis et caput) *kutyafő*, *kutyafejű*; ein Hundskopf, der einen Hundskopf hat.

Cănĭcĕus, a, um, idem quod Cānicaceus, e. gr. panis; *korpa*, *dertze*, *korpából*, *v. dertzéből való*; aus Kleyen gemacht.

Cănĭcīda, ae, m. 1. *kutyaverő*, *kutyapetzér*; Hundeschlager. (Canis et Caedo).

Cănĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *kutyátska*, *ebetske*; ein Hündchen. 2) *nöstény kutyátska*; ein Weibchen von Hunden. 3) *ebtsillagzat*; der Hundsstern, Sirius. 4) *szerentsétlen vetés a' kotzkajátékban*; im Spiele der Würfel der unglückliche Wurf.

Cănĭcŭlāris, e (canicula), e. gr. dies caniculares; *kánikulai*, *v. hév napok*, die Hundstage.

Cănīdia, ae, f. 1. Nom. propr. celebris magae.

Cănĭformis, e, *kutya forma*, *kutya formájú*; Hundsgestalt habend.

Cănīna, ae, f. 1. *kutyabőr*; Hundsfell. 2) *kutyahús*; Hundefleisch.

Cănĭnĕfas, fătis, m. 3. Nom. propr. populi inferioris Germaniae.

Cănīnius, ĭi, m. 2. Nom. propr. consulis romani, die electionis suae mortui.

Cănīnus, a, um, e. gr. lac, caro; *eb*, *ebi*; von Hunden, hündisch. 2) e. gr. prandium; *rosz*; schlecht. 3) e. gr. eloquentia; *kutya tulajdonságú*, *tsipós*, *marós*, *mérges*; Ähnlichkeit mit Hunden habend, beissig. 4) canini dentes; *kutyafog*, *szemfog*; Hundszähne, Augenzähne, Spitzzähne. 5) scaeva canina, Plaut. *kutyából való jövendölés*; Weissagung aus Hunden.

Cănis, is, c. 3. *kutya*, *eb*; der Hund. Cane pejus et angue vitare, Horat. *kerülni*, *mint a' veszett ebet*; ärger fliehen, als etc. 2) *kutya*, *egy tsillagzat*; der Hund, ein Gestirn.

Cănistellum, i, n. 2. *kenyeres kosárka*; ein Brodkörbchen.

Cănister, stri, m. 2. loco canistrum.
Cănistrum, i, n. 2. *kenyereskosár*; ein Brodkorb.
Cānĭtĭa, ae, f. 1. i. q. canities.
Cānĭtĭes, ei, f. 5. (canus), *fejérség*, *fejérszin*: die Weiße, weiße Farbe einer Sache. 2) *fejér v. ősz haj*; die weißen oder grauen Haare.
Cānĭtūdo, ĭnis, f. 3. idem quod canities.
Cānĭus, ĭi, m. 2. Nom. prop. Romanorum. 2) Nom. propr. Poëtae.
Canna, ae, f. 1. *nád*, *káka*; das Rohr, Schilf. 2) *nádsip*; eine Rohrpfeife. 3) e. gr. gutturis, v. pulmonis; *lélekzőtső*, *v. gége*; Luftröhre. 4) Canna Dea, apud ovidium Nympha Syrinx.
Cānnăbăcĕus, a, um, *kender*, *kenderből való*: hänfen, aus Hanfe gemacht.
Cānnăbētum, i, n. 2. *kender termő hely*, *kenderföld*; Ort, wo viel Hanf wächst, Hanfland.
Cannabīnus, a, um, i. q. Cannabaceus.
Cannăbis, is, f. 3. Cannabus, i. m. 2. *kender*; der Hanf.
Cānnăbĭus, a, um, idem quod Cannabaceus.
Cānnabum, i, n. 2. idem q. Cannabis.
Cānnăcus, i, m. 2. Nom. propr. regis Phrygiae.
Cannae, ārum, f. 1. locus Apuliae, ubi Hannibal Romanos profligavit. Hinc: Cannensis, e, e. gr. pugna, *Cannai*, *ahoz tartozó*: dahin gehörig, Cannisch.
Cennētum, i, n. 2. *nád*, *v. káka bokor*; Rohr- oder Schilfgebüsch.
Cannĕus, a, um, *káka*, *nád*, *kákából*, *v. nádból való*; von Schilf oder Rohr.
Cannŭla, ae, f. 1. Dim. *kákátska*, *nádatska*; kleines Schilf oder Rohr. 2) e. gr. pulmonis; *lélekző gége*; Luftröhre.
Căno, cĕcĭni, cantum, canĕre, 3. v. gr. cantilenam; *énekelni*; singen. 2) *versben leirni*, *vagy előadni*, *énekelni*; singen, besingen, in Versen beschreiben. 3) ut aves; *énekelni*, *tsevegni*, *fütyörészni*, *hangitsálni*; singen. Gallus cantat; *a' kakas kukorékol*; der Hahn krähet. 4) v. gr. fidibus, tuba, lituo, etc. *játszani valamelly muzsikán*, *muzsikálni*; *p. o. hegedülni*, *fújni*, *flótázni* *'s a' t.* spielen, sich auf einem Instrumente hören lassen, z. B. auf der Violin spielen, Flöten blasen 2c. Classicum canere, vel signum, bellicum, etc. Caes. Cic. *mársot fújni*, *t. i. indúlóra a' katonáknak*; zum Marsche blasen. 5) *jövendőlni*, weissagen, prophezeyen.
Cănon, ŏnis, m. 3. *sinórmérték*, *régula*, *rendszabás*; eine Richtschnur, Regel. 2) *esztendei adó*; ein jährlicher Zins. 3) exhibitio frumenti annua.
Canŏnĭa, ae, f. 1. Jus ecclesiasticum canonicorum.
Cănŏnĭcālis, e, Adiect. e. gr. habitus; *káptalanbeli úr ruhája v. köntöse*; die Kleidung der Domherren.
Canŏnĭcārĭus, ĭi, m. 2. *adószedő*; ein Steuereinnehmer.
Canŏnĭcātus, us, m. 4. praebenda, seu beneficium canonicorum ecclesiasticum.
Canŏnĭce, es, f. 1. *éneklés mestersége*; die Singekunst.
Canŏnĭcus, a, um, *sinórmérték*, *v. regula szerént való*; regelmäßig. 2) in canone ecclesiae adscriptus. Hinc: Subst. Canonicus, i, m. 2. *káptalanbeli úr*; ein Domherr.
Cănŏpĭcus, a, um, *Canopusi*, *Canopus városába való*; Canopisch, nach Canopus gehörig, da befindlich. 2) *gyönyörűséget vadászó*, *buja*; wollüstig.
Cănŏpus, i, m. 2. urbs et insula voluptaria Aegypti, hodie: Bekier v. Abukir. 2) stella magna ad polum antarcticum.
Cănor, ōris, m. 3. *éneklés*, *ének*: das Singen, der Gesang. 2) *muzsika szerszám hangja*; der Klang eines Instrumentes.
Cănōre, Adv. *hangosan*, *zengve*; klingend, ertönend.
Cănōrōsus et Canōrus, a, um, *nagy hangzású*, *tiszta hangú*; lauttönend, hellklingend. 2) *tisztán éneklő*; hellsingend. 3) *ékes*, *v. kedves hangzású*; wohlklingend. 4) e. gr. versus; *énekelhető*; was gesungen werden kann.
Cantăber, bra, brum, *Cantabriai*, *Cantabriából való*; Cantabrisch, in, aus Cantabrien. Subst. Cantaber; *Cantabriai lakos*; ein Cantabrier.
Cantăbrĭa, ae, f. 1. provincia Hispaniae.

Cantăbrĭcus, a, um, e. gr. bellum; *Cantabriai*; Cantabrisch.

Cāntabrigia, ae, f. 1. urbs Angliae Studiorum Collegio celebris.

Cantābrum i, n. 2. *korpa*, *dertze*; die Kleyen. 2) vexilli genus sub Caesaribus.

Cantābundus, a, um, *éneklő*, *énekes*, *énekelgető*; singend.

Cantāmen, ĭnis, n. 3. (canto), *éneklés*; *ének*; Gesang, Lied. 2) *megigézés*, *bájolás*; die Bezauberung. 3) *bűbájosság*; die Zauberey.

Cāntārus, i, m. 2. Nom. prop. Comici Poëtae Atheniensis.

Cāntāta, ae, f. 1. *ének*; ein Gesang.

Cantātĭo, ōnis, f. 3. *éneklés*, *ének*; Gesang, Lied. 2) *igéző beszéd*, *bűbájosi szollásmód*; die Zauberformel.

Cantātor, ōris, m. 3. *éneklő*, *énekes*; der Sänger. 2) *mu'sikáló*, *mu'sikus*, der auf einem Instrumente spielt.

Cantātrix, īcis, f. 3. *éneklő asszszony*; Sängerinn 2) *igéző*, *bűbájos*, *boszorkány*; Zauberinn.

Canterĭatus, (Canth.) a, um, i. e. canteriis fultus; *megtámasztott*, *megkarózott*; gestützt, gepfählt.

Canterīnus (Canth.) a, um, i. e. ad canterios pertinens. 2) Trop. canterino ritu somniare, Plaut. *álva aludni mint a' ló*; stehend schlafen wie die Pferde. 3) e. gr. hordeum; *meztelen árpa*; die Pferdegerste.

Cantĕrĭŏlum, i, m. 2. Dim. *karó*, *támasztó*; kleiner Pfahl zum Stützen.

Canterĭus (Cantherius), ĭi, m. 2. *herélt ló*; ein verschnittener Hengst, Wallach. 2) *lugas*; Rebengeländer. 3) *fedélfa*, *létz*; eine Dachsparre, Latte.

Cāntes, um, f. 3. plur. *orgona sípjai*; die Orgelpfeifen.

Canthărĭas, ae, m. 1. *körösbogárkő*; ein Edelstein, mit dem Bilde einer spanischen Fliege

Canthăris, ĭdis, f. 3. *kantarisz*; der Afterscheinkäfer. 2) i. e. Lytta vesicatoria; *hójaghúzó körösbogár*; die spanische Fliege.

Canthărītes, ae, m. 1. *bor neme*; eine Art Wein.

Canthărŭlus, i, m. 2. i. e. parvus cantharus.

Canthărus, i, m. 2. *kanna*, *korsó*; Kanne, Krug. 2) Species navigii.

Canthus, i, m. 2. *keréktalpvas*; der eiserne Reifen um ein Rad. 2) Canthus oculi, i. e. angulus v. sinus oculi. 3) filius Abantis Argonautae.

Cantĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *éneketske*; kleiner Gesang, Liedchen.

Cantĭcum, i, n. 2. *ének*, *dal*; Gesang, Lied. 2) *szerelmes ének*; ein verliebtes Lied. 3) monologus in ludis dramaticis. 4) *igézőbeszéd*, *bűbájosság*; die Zauberformel, Zauberey. 5) *gyalázó v. motskolódó vers*, *pásquillus*; ein Schimpflied, Pasquill.

Cantĭcus, a, um, *énekléshez való*, *mu'sikai*; zum Singen gehörig, musikalisch.

Cantĭlēna, ae, f. 1. *ének*, *éneklés*; Lied, Gesang. 2) *sokszor elmondott v. élénekelt ének*; ein oft gesungenes Lied. 3) *hír*; ein Gerücht.

Cantillo, āre, 1. *énekelni*, *danolni*; singen. 2) *lassú hangon*, *v. lassan énekelni*; leise singen. 3) *lassan*, *v. halkal sípolni*, *v. fütyölni*; ganz sachte pfeifen.

Cantĭo, ōnis, f. 3. *ének*, *dal*; Lied, Gesang. 2) *igézőbeszéd*; Zauberformel.

Cantĭto, āre, 1. Frequ. *énekelgetni*, *danolgatni*, *gyakran énekelni*; singen, oft singen.

Cāntĭum, ĭi, n. 2. promontorium et provincia Britanniae.

Cantĭuncŭla, ae, f. 1. *éneketske*, *dalotska*, *éneklés*; ein kleines Lied, Liedchen, Gesang.

Canto, āvi, ātum, āre, *énekelni*, *danolni*, *mint p. o. az ember*; singen, von Menschen. 2) v. gr. gallus cantat: *a' kakas kukorékol*; der Hahn krähet. Aves cantant; *a' madarak fütyörésznek*, *énekelnek*, *'s a' t.* die Vögel singen. 3) *verset mondani vagy énekelni*, *mint hajdan a' poéták*; singen, besingen, als Dichter. 4) *declamálni*, *elmondani*; declamiren, als Acteur. 5) v. gr. tibiis, buccina; *valamelly muzsikán játszani*, *fújni*, *'s a' t.* auf einem Instrumente sich hören lassen, spielen, blasen. 6) *igéző módon elmondani*, *megigézni*; eine Zauberformel hersagen, bezaubern.

Cānton, ōnis, f. 3. vox Gallica: *tartománybéli osztály*, *kerület*; eine Landschaft.

Cantor, ōris, m. 3. *éneklő*, *énekes*, *kántor*; ein Sänger. 2) *színjátszó*,

actor; ein Acteur. 3) e. gr. alicujus rei cantor: *szüntelen azon egy dolgot beszélő*; der immer von einer Sache spricht. 4) e. gr. formularum suarum cantor; Cic. *nyomorúlt prokátor*; ein elender Advocat.

Cantrix, īcis, f. 3. *éneklő aszszony*; Sängerinn.

Cāntŭāriа, ae, f. 1. urbs Angliae: Canterbury.

Cantŭrio, īre, 4. *örömest énekelni*, gern singen. 2) *mu'sika mellett v. után mesterségesen beszélni, v. declamálni*; nach der Musik declamiren. 3) *tsiripolni, mint a' madárfi*; zwitschern, wie junge Vögel.

Cantus, us, m. 4. *éneklés*; das Singen, der Gesang. 2) *ének*; das Lied, der Gesang. 3) *muzsika hangja, valamelly muzsikán való játszás, annak fúvása, 's a' t.* das musikalische Ertönen, das Spielen auf Instrumenten. Cantus fidium; *hegedűlés, hegedű szó*; das Spielen auf der Violin. 4) *igézőszó*; die Zauberformel. 5) *próféťálás, jövendőlés*; die Prophezeyung, Weissagung.

Cānus, a, um, e. gr. nix, fluctus, gelu, mare; *fejér*; weiß. 2) Trop. e. gr. veritas; *tiszta*; lauter. 3) *öreg, koros, vén*; alt. 4) Cani, ōrum, m. plur. *szürke, szürkés, v. ősz haj*; graue Haare.

Cănŭsīnātus, a, um, vestimentum ex lana canusina portans.

Cănŭsīnus, a, um, e. gr. lana, vestis; *Canusiumból, v. Canusiumba való, Canusiumi*; aus oder in Canusium, dahin gehörig, Canusisch. Canusini, orum, plur. incolae.

Cănŭsium, i, n. 2. urbs Apuliae.

Cānūtus, a, um, i. q. Canus.

Căpābĭlis, e, Adject. *ható, — hető; valamire, v. valamit, p. o. tanitható, tehetséggel biró*; fähig. (Capax).

Căpācĭtas, ātis, f. 3. *tágasság, téresség*; die Geräumlichkeit. 2) e. gr. dolii; *kerűlet*; der Umfang. 3) e. gr. animi; *meg fogó elmebéli tehetség*; die Fähigkeit etwas zu fassen.

Căpācĭter, Adv. *tágasan, téresen*; geräumlich.

Căpāx, ācis, o. 3. e. gr. cibi, populi, usibus; *ható, hető valamire, p. o. béfogadható, tágas, téres*; fähig, etwas zu fassen. 2) *ügyes, alkalmatos valamire*; fähig, geschickt zu etwas. Ad praecepta capax animus. Ovid. *tanitható, jó szófogadó*; ein Gemüth, das den Unterricht wohl fassen kann. Capax secreti mulier. Ovid. *titkot tartó aszszony*; ein Weib, das Heimlichkeiten behalten kann.

Căpēdo, ĭnis, f. 3. *tér, hézag*; der Raum. 2) *töltő edény, áldozatra való edény*; eine Gelte, ein Opfergeschirr. 3) *minden féle füles tserép edény*; jedwedes irdenes Gefäß mit Handhaben.

Căpēduncŭla, ae, f. 1. Cic. i. q. Capedo.

Căpella, ae, f. 1. (Dim. a capra) *kis ketske*: kleine Ziege. 2) *égi tsillagzat*; ein himmlisches Gestirn. 3) *kápolna*; eine Capelle.

Căpellus, i, m. 2. *ketskebakotska*; ein Böcklein.

Căpēna, ae, f. 1. urbs Etruriae.

Căpenas, ātis, c. 3. *Capenából v. Capénába való, Capénai*; in oder aus Capena, dahin gehörig, Capenisch. Capenates, um, plur. incolae.

Căpēnus, a, um, i. q. Capenas. 2) porta Capena; *egy Római kapu*; ein Thor in Rom.

Căper, capri, m. 2. *ketske*; eine Ziege. 2) *ketskebak, v. bakketske*; ein Ziegenbock. 3) *hón alatt való izzadság szaga*; der vom Schweiße entstehende Gestank unter den Achseln der Menschen.

Căpĕrātus, a, um, *ránczos*; gerunzelt.

Căpĕro, āre, 1. *öszve húzni, ránczba szedni, v. vonni*; zusammen ziehen, runzeln. 2) *ránczosodni, ránczolódni*; sich runzeln. Frons caperat illi, Varr. *ránczosodik a' homloka*; die Stirn runzelt sich.

Căpesso, īvi, ītum, ĕre, 3. (capio), *megfogni, megmarkolni, elvenni*; ergreifen, anfassen, nehmen. Arma capessere, Virg. *fegyvert fogni*; *fegyverhez nyúlni*; die Waffen ergreifen. Cibum capessere; Cic. *enni*; essen. 2) *fogni, kezdeni valamihez*; ergreifen, an sich nehmen. Fugam capessere; *futásra vagy szaladásra venni a' dolgot*; die Flucht ergreifen. 3) *felvállalni valamit, valaminek a' gondját magára venni, felvenni*; über sich nehmen. 4) *valamihez kezdeni, elkezdeni, hozzá fogni*; anfangen, beginnen. e. gr. Pugnam capessere. Liv. 5) Capessere se domum; *haza menni*; sich nach Hause begeben. Matrimonium

capessere; *megházasodni*: sich verheirathen.

Căphăris, is, f. 3. insula inter Hellespontum et Samothraciam.

Căphūra, ae, f. 1. *kámforfa*; der Kampherbaum.

Căpĭda, ae, f. 1. *edény neme a' régieknél*; eine Gattung Geschirre bey den Alten.

Căpĭdŭla, ae, f. 1. *kis ivó edény*; ein kleines Trinkgeschirr.

Căpillācĕus, a, um, *haj forma, hajhoz hasonló*; haarähnlich.

Căpillāgo, ĭnis, f. 3. idem quod Capillus.

Căpillāmentum, i, n. 2. *haj*; das Haar. 2) *vendég haj, paróka*; ein falsches Haar, eine Perücke. 3) *haj forma, p. o. gyökér rostjai v. ágai*; was Haaren ähnlich ist, z. B. die Fasern der Wurzeln.

Căpillāre, is, n. 3. *haj fökötő, fökötő*: eine Haarhaube, Haube.

Capillaris, e, *hajat illető*; die Haare betreffend. 2) tubus capillaris; *hajszáltsó*; ein Röhrchen, so fein wie ein Haar.

Capillatio, ōnis, f. 3. *fürtkaj, v. hajfürt, hajékesség*; Haarbusch, Haarschmuck.

Căpillātūra, ae, f. 1. idem quod Capillatio. Capillaturae structor; *parókás, paróka tsináló*; Perúquier, Perückenmacher.

Căpillātus, a, um, *hajas, nagy hajú*; haaricht. 2) *rostos*; faserigt. 3) Subst. Capillati, ōrum, m. plur. populi Alpium.

Căpillĭtium, ĭi, n. 2. *haj*; das Haar. 2) *vendég haj*; ein falsches Haar.

Căpillo, āre, 1. *meghajasítni*; mit Haaren verschen.

Căpillor, ātus sum, āri, 1. Dep. *hajasodni*; Haare bekommen.

Căpillōsus, a, um, *hajas, nagy, v. sok hajú*; voll Haare.

Căpillus, i, m. 2. *egész fön lévő haj*; das Haar des Hauptes zusammen. Capilli ingenio suo flexi; *természettel göndör haj*; von Natur gekrauste Haare; capillus longus, promissus, prolixus; *hoszszú, v. nagy haj*; langes Haar; defluvium capilli. Plin. *hajmenés, v. hullás*; das Haarausfallen. 2) *szőr, szőrszál*; das Haar. Argilla cum capillis subacta. Vitruv. *szőrrel gyúrt sár*; mit Haaren geknetete Erde 3) *szakáll*; der Bart. 4) Capillus veneris: *árva leány haja*; das Frauenhaar.

Căpĭo, cēpi, captum, căpĕre, 3. *fogni, megfogni, markolni, megmarkolni, kezébe venni*; fassen, auffassen, ergreifen, nehmen. Arma capere; *fegyvert fogni, fegyverhez nyulni*; zu den Waffen greifen. Capere in manum; *kezébe venni*; in die Hand nehmen. 2) *venni, fogadni*; nehmen, empfangen, erhalten. Exemplum de aliquo, ex aliquo, vel de re aliqua capere; Cic. Ter. *példát venni valakiről, valamiről*; ein Beyspiel an einem, oder an etwas nehmen. Capere aliquem in fidem; Tac. *valakit pártfogása alá venni*; einen in seinen Schutz nehmen. Detrimentum capere ex aliqua re; Cic. *kárt vallani valamiben, kárát látni valaminek*, einen Schaden nehmen oder haben von etwas. Finem capere; Liv. *elvégződni*; *végének lenni*; ein Ende nehmen. Voluptatem ex aliqua re capere. Cic. *gyönyörködni valamiben*; etwas genießen. 3) v. gr. urbem, castra hostium; Nep. Cic. *elvenni, elfoglalni*; nehmen, einnehmen, sich bemächtigen, oder bemeistern. Aliquem humanitate capere, Nep. *valakit emberséges és nyájas magaviselete által magának megnyerni*; einen durch Höflichkeit für sich einnehmen oder gewinnen, an sich fesseln. Cepit me oblivio, Cic. *elfelejtettem*; ich habs vergessen. Capit me taedium; Ter. *meguntam*; mir ekelt. 4) *fogni, elfogni, p. o. a' hadban*; fangen, gefangen nehmen. 5) *utólérni, elérni*; erreichen. Portum capere; Caes. *a' kikötőhelybe jutni*; den Hafen erreichen. 6) *rászedni, megtsalni*; hintergehen, betriegen. 7) capi; *megfosztatni, megsértetni*; beraubt oder verletzt werden. Captus oculis et auribus; Cic. *vak és siket*; blind und taub. Mente captus; Cic. *megtébolyodott, eszement*; wahnsinnig. 8) *beléférni, helyének lenni benne*; in sich fassen. Aedes nostrae tantam multitudinem non capiunt; Ter. Curt. *ennyi sokaság a' mi házunkba be nem fér*; unser Haus kann diese Menge nicht fassen. 9) v. gr. aliquid mente capere; *valamit megfogni, megérteni*; etwas fassen, begreifen, verstehen. 10) Me capit annus alter ab

undecimo, Virg. *én a' tizenharmadik esztendőbe járok*; ich gehe ins dreyzehnte Jahr.

Căpĭo, ōnis, f. 3. *vétel, által vétel*; das Nehmen, die Empfahung. Hinc: Usucapio.

Căpis, ĭdis, f. 3. *ivóedény*; ein Trinkgeschirr. 2) *áldozatra való edény*; ein Opfergeschirr.

Căppīssa, ae, f. 1. urbs Asiae.

Căpīssēnae, ārum, m. plur. incolae urbis Capissa.

Căpistērĭum, ĭi, n. 2. *rosta, szórólapát*; z. B. eine Schwinge, ein Sieb, Reutersieb.

Căpistro, āre, 1. *kantározni, felkantározni, p. o. a' lovat*; halftern. 2) e. gr. vites; *kötni, megkötni, megerősítni*; anbinden befestigen.

Căpistrum, i, n. 2. *kantár, zabola*; die Halfter, der Zaum. 2) *szőlő kötő sás, v. gyékény*; das Band, z. B. zur Befestigung der Weinstöcke; e. gr. martiale, Juv. *házassági kötél*; das eheliche Band.

Căpĭtal, ālis, n. 3. panniculus capitis sacerdotum apud paganos. 2) *főben járó gonosztett*; Verbrechen, worauf die Todesstrafe steht.

Căpĭtālis, e (caput), *főbéli, főben járó, fejet illető*; den Kopf oder das Leben betreffend. Res capitalis; Cic. *főben járó dolog, mellyre halál van téve*; worauf der Tod steht. Poena capitalis; *halálos büntetés*; die Todesstrafe. 3) *halálos*; tödtlich. Hostis vel inimicus capitalis; Cic. *halálos ellenség*; Todtfeind. Odium capitale; Cic. *halálos gyülölség*; Todhaß. 4) *felette veszedelmes, igen ártalmas*; äußerst gefährlich, schädlich.

Căpĭtālĭter, Adv. *ellenségesen*; feindlich. 2) *halálosan, halálosképen*; auf Leib und Leben, bis auf den Tod. Capitaliter aliquem lacessere, Plin. *valakit halálos bűnnel vádolni*; einem eines Verbrechens beschuldigen, worauf Todesstrafe steht.

Căpĭtānĕus, ei, m. 2. *kapitány*; Hauptmann, Capitain.

Căpĭtānĕus, a, um, *előlvaló, első*; der Vorderste, Erste

Căpĭtātio, ōnis, f. 3. *fótól való, v. főre vetett adó, főpénz*; das Kopfgeld, die Kopfsteuer.

Căpĭtātus, a, um, e. gr. lactuca, porrum, clavul.; *fejes, a' kinek vagy a' minek feje van*; der oder was einen Kopf hat.

Căpĭtellum, i, n. 2. Dim. *fejetske*; das Köpfchen. 2) *oszlopok felső része*; das oberste an den Säulen.

Căpĭtilāvĭum, ĭi, n. 2. *fejmosás*; das Kopfwaschen.

Căpĭtĭum, ĭi, n. 2. *főkötő*; eine Haube. 2) *mejjre való váll*; eine gewisse Brustbedeckung, z. B. Brustlatz, Mieder. 3) urbs Siciliae.

Căpĭto, ōnis, m. 3. *nagy fejű, fejes*; ein Großkopf. 2) *élődi, élősködő*; ein Schmarotzer. 3) *nyakas, makats, kemény nyakú*; ein hartnäckiger Mensch. 4) cognomen Romanum.

Căpĭtōlīnus, a, um. *Kapitoliumot illető, ahoz tartozó*; das Capitolium betreffend, dahin gehörig. Ludi Capitolini, i. e. in honorem Jovis celebrati. 2) cognomen M. Manlii, Capitolii defensoris.

Căpĭtōlĭum, ĭi, n. 2. Templum Jovis, et arx in monte Tarpejo Romae. 2) rupes Tarpeja. 3) splendida aedificia.

Căpĭtōse, Adverb. *nagy fejűen*; großköpfig. 2) *nyakasan, makatsan*; störrig.

Căpĭtōsus, a, um, *nagy fejű*; großköpfig. 2) *nyakas, makats*; störrig. 3) *tsalárd, ravasz*; listig, verschlagen.

Căpĭtŭlārĭa, scil. functio, officium exiguum apud Romanos.

Căpĭtŭlāris, is, m. 3. *káptalan úr*; Capitelherr.

Căpĭtŭlāris, e, Adject. *káptalanbeli, káptalanhoz tartozó*; zum Capitel gehörig. 2) idem quod capitalis.

Căpĭtŭlārĭus, ĭi, m. 2. *főre vetett adó beszedője*; der die Kopfsteuern einnimmt oder eintreibt.

Căpĭtŭlātim, Adverb. *rövideden, summásan*; kurz, summarisch. 2) *fejenként, darabonként, külön külön*; nach Capiteln, stückweise.

Căpĭtŭlātus, a, um, e. gr. surculus; *fejes*; mit einem Kopfe versehen.

Căpĭtŭlum, i, n. 2. Dim. *főtske, fejetske*; ein Köpfchen. 2) loco: homo, o capitulum lepidissimum, Terent. 3) *oszlop felső része v. koronája*; der obere Theil einer Säule, das Capitäl. 4) *rész, szakasz, felosztás a' könyvben v. írásban*. Hauptstück, Hauptpunct eines Bu.

ches oder Schrift, ein Stück daraus, Abtheilung, Capitel. 5) e. gr. mammarum; *tsetsbimbó*; das Brustwärzchen. 6) ornamentum capitis muliebris. 7) urbs Latii. 8) locus confluxionis monachorum. 9) *nyél*, *fogó*, *fül*, *nyak*; eine Handhabe.

Căpnŏmăntes, is, m. 3. vates ex fumo.

Căpnŏmăntĭa, ae, f. 1. vaticinium ex fumo.

Capnos, i, m. 2. *füst*; der Rauch. 2) *földfüstfü*; ein Kraut, Erdrauch. (Fumaria).

Căpo, ōnis, m. 3. *kappan*; ein Kapaun, Kapphahn.

Căpōte, es, m. mons Asiae.

Căppa, Indecl. litera graeca K.

Cappădŏcĭa, ae, f. 1. provincia Asiae minoris.

Cappădŏcius, Cappădŏcus, a, um. *Kappadóciai*; Cappadocisch.

Cappădox, ŏcis, m. 3. *Kappadóciai lakos*; ein Cappadocier.

Căppāgum, i, n. 2. urbs Spaniae.

Căpra, ae, f. 1. *ketske*; die Ziege, der Geis. 2) e. gr. fera, *vadketske*, *kőszáli zerge*, *v. zerna*; eine wilde Ziege, Gemse. 3) alias capella; *égi jegy*; ein Gestirn. 4) *libutz*, *bibitz*; der Kibitz. 5) *hón alatt való büdösség*; der Gestank unter den Achseln. 6) cognomen Romanum, e. gr. Annius Capra.

Căprārius, a, um, *ketske*, *ketskéhez tartozó*; zu den Ziegen gehörig. 2) Subst. ĭi, m. 2. *ketskepásztor*; ein Ziegenhirt.

Caprasia, Capraria, ae, f. 1. insula penes Corsicam.

Căprĕa, ae, f. 1. *vad ketske neme*: *kőszáli zerge*, *v. zerna*, *őz*; eine Art wilder Ziegen, Gemse, Gemsziege, Reh.

Căprĕae, ārum, f. 1. plur. insula prope Neapolim.

Căprĕŏlāris, e, Adj. *rátekergőzött*; die hin und wieder geschlungen.

Căprĕŏlātim, Adverb. *őszvetekergőzött*, *őszvezavart*; verwirrt, vermengt.

Căprĕŏlus, i, m. 2. *bakőz*; der Rehbock. 2) *irtókapa*; eine Gäthacke mit zwey Spitzen.

Căprĭcornus, i, m. 2. *bak*, *égijel*; der Steinbock, ein Gestirn.

Căprĭfĭcālis dies, i. e. canicularis dies, qua foeminae sub fico sacrificia peragebant.

Căprĭfĭcus, i, f. 2. *vad figefa*; ein wilder Feigenbaum. 2) *a' gyümöltse*; die Frucht desselben.

Căprĭgĕnus, a, um, *ketske nemből való*, *ketske*; vom Ziegengeschlechte.

Căprīlis, e, *ketskét illető*, *ketskéhez tartozó*; die Ziegen betreffend, dahin gehörig.

Căprĭmulgus, i, m. 2. *ketskefejő*; ein Ziegenmelker. 2) *lappantyú*; die Nachtschwalbe.

Căprīnus, a, um, e. gr. pellis, grex; *ketske*, *ketskét illető*, *ketskéhez való*; von Ziegen, die Ziegen betreffend. De lana caprina rixari, Horat. *haszontalanságon v. tsekély dolgon tzivódni*, wegen einer unbedeutenden Sache streiten.

Căprĭpes, ĕdis, Adj. o. *ketskelábú*; ziegenfüßig.

Căprisso, āre, 1. *mekegni*, *mint a' ketske*; meckern, wie die Ziegen.

Căprōnae, ārum, f. plur. 1. *homlokra függő hajfürt*; vordere Haarlocken. 2) *lóserény*, *lóüstök*; die Pferdemähnen.

Căprōtīnus, a, um, e. gr. Nonae, i. e. dies septimus Julii, qua Junoni, cujus etiam Caprotina nomen erat, sacrificabatur.

Căprŭgĭnĕus, et Caprugnus, a, um, *bak*, *v. ketske baktól v. ketskétől való*; von Böcken oder Ziegen.

Căprŭlon, i, n. 2. portus prope montem Athos.

Căprŭncŭlum, i, n. 2. *tejes edény*; ein Milchgeschirr.

Capsa, ae, f. 1. *teknő*; ein Trog. 2) *láda*, *szekrény*; eine Kiste. 3) *skatulya*; eine Schachtel. 4) *tok*; ein Futteral. 5) *levél v. írás tartó*; ein Behältniß der Briefe und Schriften. 6) urbs Africae.

Căpsăces, ae, m. 1. *olajos edény*; ein Öhlgefäß.

Capsārius, ĭi, m. 2. *láda*, *v. szekrény őrző*; ein Kistenaufseher. 2) *asztalos*; ein Tischler.

Capsella, ae, f. 1. Dim. *szekrényetske*, *ládátska*; ein Kästchen. 2) *skatulyátska*; ein Schächtelchen.

Căpsicum, i, n. 2. *paprika*, *török bors*; türkischer Pfeffer.

Capso, obsol. pro: cepero.

Capsŭla, ae, f. 1. Dim. *ládátska*; ein Kästchen, Kistchen. 2) *skatulyátska*; ein Schächtelchen. 3) *tok*, *tartó*; ein Futteral.

Capsus, i, m. 2. szekérben, kotsiban, v. hintóban lévő hely, kotsiláda; der Raum im Wagen oder in der Kutsche, Kutschkasten.

Căptātĕla, ae, f. 1. elfogadás, megfogás, megkapás; die Annehmung, Ergreifung.

Captātio, ōnis, f. 3. vágyás, kapdosás, vadászás; das Trachten nach etwas, das Haschen. 2) viaskodás közben fortélyjal ejtett szúrás v. vágás; beym Fechten der mit List angebrachte Stich oder Hieb.

Captātor, ōris, m. 3. vágyakodó, kapdosó, oldalkodó, vadászó; ein Laurer auf etwas. Aurae popularis captator, Liv. tsekély ember kegyelmét vadászó; der nach des gemeinen Mannes Gunst strebet. 2) örökségre vágyó; der nach einer Erbschaft trachtet.

Captātōrius, a, um, tsalárd, kötelőzködő; betrüglich, verfänglich.

Captātrix, īcis, f. 3. valamire oldalkodó asszony; eine Laurerinn.

Captĭo, ōnis, f. 3. vevés, elvevés; das Nehmen. 2) fogás, meg, v. elfogás; das Fangen. 3) beszédben való kötelőzködés; Verfänglichkeit in Worten, Sophisterey. 4) veszedelem; die Gefahr. 5) kár, fogyatkozás; der Schade. Ne quid hoc mihi captioni sit, Plaut. ne hogy káromra essen; damit es mir nicht zum Nachtheil gereiche. 6) ravaszság, álnokság; der Rank, die Hinterlist.

Captĭōse, Adv. tsalárdúl, álnokúl; betrüglich, listig, verfänglich.

Captĭōsus, a, um, kötelőzködő a' beszédben; verfänglich, sophistisch. Captiosissimo genere interrogationis uti, Cic. kötelőzködve tenni a' kérdést; auf eine verfängliche Art fragen. 2) álnok, tsalárd, veszedelmes, gyanus, káros; verfänglich, gefährlich, bedenklich, nachtheilig.

Captīto, āre, 1. Frequent, a capto.

Captīvĭtas, ātis, f. 3. fogság, rabság; Gefangenschaft. 2) e. gr. urbis; megvétel, bévétel; die Einnahme. 3) e. gr. oculorum; vakság; die Blindheit.

Captĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. rövid kötelőzködő beszéd; eine kleine verfängliche Rede. 2) kevés baj, v. veszedelem, v. nehézség; eine kleine Gefahr, Schwierigkeit.

Captīvo, āre, 1. meg, v. elfogni, fogságra vinni; gefangen nehmen.

Captīvus, a, um, e. gr. pisces, vulpes; fogott, megfogott; gefangen. 2) e. gr. aurum; prédált, rablott; erbeutet. 3) captivi crines, i. e. tonsi crines illustrium captivorum Romanorum. Nunc tibi captivos mittet Germania crines. Ovid. 4) Subst. fogoly, rab; ein Gefangener.

Capto, āvi, ātum, āre, 1. Frequent. kapdosni, utánna nyúlni, v. kapni, kapkodni; zu fangen suchen, darnach schnappen oder greifen. 2) lesni, ellesni; abpassen, lauern. 3) e. gr. voluptatem ex aliqua re, Plin. venni, meritni; empfangen, schöpfen. 5) meg tsalni, rászedni; zu hintergehen suchen. 5) e. gr. sermones; kihallgatni, hallgatózni, fülelni; behorchen, belauschen. 6) magához vonni, v. édesgetni; an sich ziehen, an sich locken.

Captūra, ae, f. 1. fogás, megfogás, megkapás; der Fang. 2) haszon vétel; der Genuß oder Empfang. Inhonesti lucri captura; gyalázatos nyereség; schändlicher Gewinn. 3) préda, rablás; die Beute. 4) ravaszság, tsalárdság; der Rank, die Betrügerey.

Captus, us, m. 4. fogás, megfogás; das Halten. 2) megfogó tehetség; das Vermögen etwas zu fassen. 3) trium digitorum captus; a' mit három újjal béfoghatni; so viel einer mit drey Fingern halten kann. 4) értelem, ész; der Verstand; ut est captus hominum, Cic. a' mint értik az emberek; wie es die Leute verstehen.

Captus, a, um, Part. fogott, megfogott; gefangen. 2) elfoglalt; erobert. 3) amore captus; szerelmes; von der Liebe gefesselt. 4) valaminek hasznavételétől megfosztott; des Gebrauchs einer Sache beraubt; oculis captus; vak; blind; mente captus; esztelen, bolond; unsinnig. 5) választott; erwählt.

Căpŭa, ae, f. 1. urbs Campaniae.

Căpūla, ae, f. 1. ivóedény; ein Trinkgeschirr. 2) meritő kupa, töltő edény; ein Schöpfnapf, eine Gelte. 3) tajték szedő kanál; ein Schaumlöffel.

Căpūlāris, e, e. gr. senex; halálhoz közelitő; dem Tode nah.

Căpŭlātor, ōris, m. 3. *egy edényből másba töltögető*; der aus einem Gefäße in das andere schöpft.

Căpŭlātus, a, um, *fegyveres, felfegyverkezett*; der ein Degengefäß hat, bewaffnet.

Căpŭlo, āre, 1. e. gr. oleum; *tölteni, egy edényből a' másba*; abgießen, aus einem Gefäße ins andere gießen. 2) *karddal szúrni, verni, vágni*; mit dem Degen stoßen, schlagen. 3) e. gr. piscem; *fogni*; fangen.

Căpŭlus, i, m. 2. e. gr. gladii, sceptri; *markolat, nyél*; der Griff, Handhabe. 2) *koporsó*; der Sarg. 3) *testhordó*; *Szent Mihály lova*; die Bahre. 4) *sír*; ein Grab.

Căpus, i, m. 2. *kappan*; ein Kapaun, Kapphahn.

Cápus, i, c. 2. *jövendőmondó pap, v. apátza*; ein Priester oder eine Nonne, die zum Wahrsagen sich brauchen ließ. 2) *közbíró*; ein Schiedsmann.

Căput, ĭtis, n. 3. *fő*; das Haupt. 2) *személy*; eine Person. 3) *élet*; das Leben. Agitur de capite. Cic. *életéről van a' szó*; es betrifft Leib und Leben. 4) *kezdet*; der Anfang. Nec caput, nec pes sermonis apparet, Plaut. *se eleje se végzete nem látszik*; man sieht weder Anfang noch Ende. 5) *felső része valaminek, tető*; der obere Theil einer Sache. Caput mali, Vitruv. *árbotzfa teteje*; der oberste Theil eines Mastbaumes. 6) e. gr. sceleris; *kezdő, indító, ok*; der Urheber. 7) *oszlop tető*; ein Capitel. 8) *rövid summa*; ein kurzer Begriff. Capita rerum et orationis, Cic. 9) *legnevezetesebb, v. legfőbb munka*; das Vornehmste, das Hauptwerk. 10) *fő summa*; die Hauptsumme. 11) e. gr. flumminis; *víz eredete, v. forrása*; die Quelle des Flußes. 12) *víz torkolatja*; die Mündung des Flußes. 13) Apostema caput facit, Plin. *érik a' kelés*; das Geschwür wird reif. 14) *az ember egész állapotja, polgárijussa, szabadsága, élete*; die ganze Verfassung eines Menschen, sein Bürgerrecht, seine Freyheit, sein Leben. Causa capitis, Cic. 15) *vízmérték, v. vízerány mérték vége*: das Ende an der Wasserwage. 16) *Philosophus törvény regulája, principiuma*; ein Grundsatz eines Philosophen.

Căpys, yos, m. 3. pater Anchisis. 2) Comes Aeneae. 3) rex Albae.

Car, is, m. 3. *Káriai*, *Kariából való*; ein Karier. 2) inventor auguriorum ex avibus.

Cărābi, fluvius Scythiae.

Cărăbus, i, m. 2. *hosszszú farkú tengerirák*; eine Art langgeschwänzter Krebse. 2) *tsónak, tsajka*, ein Kahn.

Cărăcālla, ae, f. 1. *hosszszú ruha, v. köntös*; ein langes Kleid. 2) m. Cognomen Imperatoris Bassiani, qui hoc vestimenti genus Romam devexit, et nummos adulterinos cudit. Caracallae nummi; *hamis pénz*; falsche Münze.

Cărăgus, Cărājus, et Cărăgius, m. 2. *boszorkánymester, szemfényvesztő*; ein Hexenmeister, Zauberer.)(

Cărālis, is, f. 3. plur. Carales; urbs Sardiniae: Cagliari. Hinc: Caralitanus, a, um, illuc pertinens; Caralitani, incolae.

Cărănus, i, m. 2. Nom. propr. primi regis Macedoniae.

Cărăvāna, ae, f. 1. *kereskedő útazó társaság, karaván*; ein Haufen reisender Kaufleute.

Carbas, ae, m. 1. *napkeletiszél*; ein Ostwind.

Cărbăsa, ōrum, n. plur. *vitorla, hajóvitorla*; ein Schiffsegel.

Carbăsĕus, Carbăsĭneus, Carbasinus, a, um, *jóféle gyóltsból való*; aus feiner Leinwand gemacht.

Carbăsus, i, f. 2. *jóféle spanyol len*; eine Art sehr feinen Flachses in Spanien. 2) *ebbólvaló gyólts, v. köntös, kárpit, firhang, vitorla*; Leinwand daraus, und alles, was daraus gemacht wird, z. B. ein Kleid, Vorhang, Segel.

Carbătĭna crepida; *paraszt saru*; eine Art Bauernschuhe.

Cărbĭlēsi, vel Carbileti, ōrum, m. 2. plur. populus Thraciae.

Carbo, ōnis, m. 3. *hóltszén, tüzes, v. elevenszén*; eine Kohle, sie sey schwarz oder brennend. Carbone notare, Pers. *kárhoztatni*; verwerfen. 2) *égő fából pattogzó szikra*; der aus dem brennenden Holze hervorspringende Funken. 3) Cognomen Romanum.

Cărbōnārĭa, ae, f. 1. *szénegető, v. szenesgunyhó*; eine Kohlenhütte.

Carbōnārĭus, a, um, *szénhez való*; zu Kohlen gehörig. Subst. ĭi, m. 2. *széndrúló*, *szénégető*; ein Kohlenverkäufer oder Kohlenbrenner.

Carbōnesco, ĕre, 3. *szénné lenni*, *szénné válni*; zur Kohle oder Kohle werden.

Carbuncŭlātĭo, ōnis, f. 3. i. q. carbunculus; *fa ragyázás*; die Krankheit der Bäume.

Carbuncŭlo, āvi, āre, 1. Carbunculor, ātus sum, āri, 1. *ragyázódni*, *üszögösnek lenni*; brandig seyn. 2) *tüzes*, *gyuladt lenni*, *mint a' daganat*; entzündet seyn, wie ein Geschwür.

Carbuncŭlōsus, a, um, i. e. plenus carbunculorum.

Carbuncŭlus, i, m. 2. Dim. *szenetske*; ein Köhlchen, kleine Kohle. 2) *kárbunkulus*, *drágakő*; der Carbunkel, ein Edelstein 3) *tüzes belső kelés*; ein böses innerliches Geschwür. 4) *szénhez hasonló föld neme*; eine Art Erde der Kohle ähnlich. 5) *fa ragyázás*; eine Krankheit der Bäume. Plin.

Carcer, ĕris, m. 3. *tömlötz*; Gefängniß 2) *gonosztévő*; ein Bösewicht. 3) *futtató hely határa*; die Schranken im Circo. 4) *mindenféle záros hely*; jeder verschlossene Ort. 5) *kezdet*; der Anfang. A carcere ad calcem, Cic. *kezdettől fogva végig*; vom Anfange bis zum Ende.

Carcĕrālis, e, *tömlötzben lévő*, *tömlötzhöz tartozó*; im Kerker befindlich, zum Kerker gehörig.

Carcerārĭus, a, um, i. q. Carceralis.

Cărcĕrārĭus, ĭi, m. 2. *tömlötztartó*; der Kerkermeister, Stockmeister.

Carcĕro, āre, 1. *tömlötzbe tenni v. zárni*; einkerkern.

Carchārĭas, ae, f. 1. Squalus Carcharias; *emberevő tzápa (hal)*; der Menschenfresser, eine Art Hayfische.

Carchēsĭum, ĭi, m. 2. *árbotzfa teteje, mellyen a' vitorla van*; der oberste Theil des Mastbaums, wo die Segel befestigt sind. 2) *füles ivóedény*; ein Trinkgeschirr mit Henkeln. 3) *bizonyos erőmív, v. mesterségmív*; eine gewisse Maschine.

Carcĭnōdes, is, n. 3. *rothadó fekély*; ein krebsartiges Geschwür.

Carcĭnōma, ātis, n. 3. *fene*, *rákfene*; Krebsgeschwür. 2) Trop. *olly ember, ki pestise a' társaságnak*; ein Mensch der eine Pest des Staates ist.

Carcĭnos, i, m. 2. i. q. cancer.

Cardáces, um, m. plur. *Persa rabló katonák*; eine Art persischer räuberischer Soldaten.

Cārdămīne, es, f. *fosztár*, *mezei vagy réti tormafű*; die Gauchblume, Bachminze, Brunnenkresse.

Cardămōmum, i, n. 2. *kardamóm*, *fűszerszámos plánta*, *mag*; Kardamom, ein Gewürz.

Cardămum, i, n. i. qu. Cardamine.

Cardĕa, Carda, ae, f. 1. dea, quae cardinibus praeerat.

Cardĭa, ae, f. 1. urbs Thraciae. 2) *szív*; das Herz. 3) *gyomor*; der Magen.

Cardĭăcus, a, um, e. gr. morbus; *gyomorbeli*, *gyomrot illető*; den Magen betreffend.

Cārdĭālgĭa, ae, f. 1. *szívfájás*, *gyomorfájás*; das Herzweh, Magenweh. 2) *szívfeszülés*, *szívhasogatás*; der Herzgespann.

Cardĭnalis, e, *ajtósarkához való*; zur Thürangel gehörig. 2) *nevezetes*, *különös*; vorzüglich, besonders. Subst. *kárdinális*; ein Cardinal.

Cardĭnālĭter, Adv. *nevezetesen*, *kiváltképen*; vornehmlich.

Cardĭnātus, a, um, e. gr. tignum; *özvefoglalt*, *egymásba eresztett*; eingezapft, zusammengefügt.

Cārdĭnĕa, et Cārdīna, vel Carna Dea, ae, f. 1. dea vitae humanae.

Cārdĭnĕus, a, um, *legnevezetesebb*; der Vornehmste.

Cardo, ĭnis, m. 3. *ajtósark*; die Thürangel. Cardinem vertere, Ovid. *az ajtót kinyitni*, *vagy megnyitni*; die Thür aufmachen. 2) *fődolog*, *a' veleje vagy lelke valamelly dolognak*; die Hauptsache, der Hauptpunkt, Hauptumstand. 3) *égsark*, *pólus*; der Pol, die Achse des Himmels. 4) *határ*, *véghely*; die Gränze, der Gränzpunkt.

Cardŭēlis, is, f. 3. Fringilla Carduelis; *tenglitz*; der Diestelfink, Stieglitz.

Cardŭus, i, m. 2. *bogáts*; Distel.

Cāre, Adv. Comp. carior, Superl. carissime; *nagy áron*, *drágán*; um einen hohen Preis, theuer.

Cārectum, i, n. 2. (carex) *sátés hely*, *sátés*, *sásos*; ein Ort voll Riethgras.

Carēnārĭa, ae, f. 1. *must főző edény*;

ein Gefäß, worin Most gekocht wird.

Cărēnum (Caroenum), i, n. 2. *főzött must*; abgekochter Most. 2) *méhser*; der Meth. 3) *vadkömény*; der Feldkümmel.

Căréo, ŭi, ĭtum, cărēre, 2. *valami nélkül lenni, nem lenni valamijének, szűkölködni valami nélkül*; ohne etwas seyn, etwas nicht haben. Careo pecunia; *nints pénzem*; ich habe kein Geld. Hoc caret sensu; *ennek nints értelme*; das hat keinen Sinn. 2) *szabad, vagy ment lenni valamitől*; frey seyn von etwas. Caret crimine; *nem vétkes, ment a' vétektől*; es ist Schuldfrey. 3) v. gr. urbe, Roma, senatu, foro; *távol lenni tőle, nem lenni jelen*; entfernt seyn, entbehren müssen.

Căres, ĭum, m. plur. *Cáriai lakosok*; die Carier.

Cărēsius, ĭi, m. 2. fluvius Trojae.

Cărēnm, i, n. i. qu. Carum.

Cărex, ĭcis, f. *sás, sáté*; Riethgras.

Căria, ae, f. 1. provincia Asiae minoris.

Cărĭca, ae, f. 1. *száraz fige, aszszú fige*; eine dürre Feige.

Cărĭcĕus, a, um, *sásból, sátéból való, sás, sáté*; von Riethgrase.

Cărĭcus, a, um, *Cáriai, Cáriába való*; Carisch, in oder aus Carien.

Cărĭes, ēi, f. 5. *rothadás, tsontbeli rothadás, tsont fene*; Fäulniß, z. B. in Knochen, Beinfraß. 2) *szúrágás, revesség, puhaság, lágyság, p. o. a' fában*; der Wurmstich, die Morschheit, Mürbheit, z. B. des Holzes. 3) *penész*; der Schimmel. 4) *penész v. virág a' bor tetején*: der Kahm des Weines. 5) *természetes forrása a' bornak*; die natürliche Gehrung des Weines.

Cărīna, ae, f. 1. *hajó geréntz, hajófenék, vagy teknő, mellyre a' hajó van épitve*; der Kiel des Schiffes, worauf es gebaut ist, der Boden des Schiffes. 2) *hajó*; das Schiff. 3) carinae putaminum; *dióhéjj, dió kopántsa*; die Nußschale. 4) plur. *hajófenékhez hasonló épületek*; Gebäude, die den Schiffböden ähnlich sind. 5) platea Romae.

Carinārius, ii, m. 2. *sárga v. sárgán festő*; ein Gelbfärber.

Cărĭno, āre, 1. *hajófenék formán kivölgyelni*; auswölben, wie einen Schiffboden. 2) *rágalmazni, gyalázni, kissebitni*; verläumden, verschmähen.

Carinthĭa, ae, f. 1. *Karinthia, tartomány*; Kärnthen.

Cărinthus, i, m. 2. *Karinthiából való, Karinthiai*; einer aus Kärnthen.

Cărĭo, āvi, āre, 1. *rothadni*; faulen. 2) *szúettévé, v. férgessé lenni*; wurmstichig werden, oder seyn.

Cărĭōsus, a, um, e. gr. dens, pars vitis; *rothadt, férges, szúette*; faul, morsch, wurmstichig. 2) e. gr. terra; *igen száraz, porhanyó, tsaknem hamuvá vált föld*; zu trocken, zu Asche beynahe geworden. 3) e. gr. senectus; *erőtelen vénség*; das entkräftende Alter.

Cărĭtas, ātis, f. 3. e. gr. annonae, rei frumentariae, vini, operariorum; *nagy ára v. betse valaminek, szűkség, drágaság*; der hohe Preis oder Werth einer Sache, Theurung. 2) *betsülés, tisztelet*; die Werthhaltung, Hochachtung. 3) *szeretet*; die Liebe. Caritatem sibi conciliare, Cic. *meg szerettetni magát*; sich Liebe erwerben.

Cărlina, ae, f. 1. *körfény, bábakaláts, disznótövis*; die Eberwurz.

Cărmānĭa, ae, f. 1. Hodie: Karman; provincia Asiae.

Carmānii, ōrum, plur. populus Asiae ad sinum persicum.

Cărmēlīta, ae, m. 1. *Karmelita barát*; ein Karmelitermönch.

Cĕrmēlum, i, n. et Carmelus, i, m. 2. mons Carmel. 2) Carmelus Deus, i. e. ibidem veneratus.

Carmen, ĭnis, n. 3. *ének*; ein Gesang, Lied. 2) *vers, versezet, költemény*; ein Gedicht. Carmen, e. gr. fundere, condere, contexere, Cic. pungere, Lucr. facere, Virg. scribere, componere, Horat. *verset költeni, tsinálni, vagy szerezni, verselni*; ein Gedicht schreiben, machen, dichten. 3) *felyülirás*; eine Aufschrift. 4) *jövendölés*; eine Weissagung. 5) *igéző beszéd*; eine Zauberformel. 6) *mustraforma, p. o. imádság forma*; jedes Formular, z. B. von einem Gebete. 7) *minden a' mi énekelhető*; alles was gesungen wird. 8) *gyapjú gyarató, kártó*; eine Krämpel.

Carmenta, ae, Carmentis, is, f. 3. va-

tes, et dea. 2) mater Evandri, cujus festa Carmentalia vocabantur.

Carmentālis, e, ad festa Carmentae pertinens. 2) porta Romae.

Cărmĕsīnum, i, n. 2. *veres szín*, *karma'sin szín*; die fermesrothe Farbe: a voce Arabica Kermes.

Cārmĭnābūndus, a, um, *gyaratoló*, *kártoló*; krämplend.

Cārmĭnārĭus, ĭi, m. 2. *gyaratoló*, *kártoló*, *gerebelő*; ein Krämpler, Wollkämmer, Wollschläger.

Carmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *gyaratolás*, *kártolás*; das Krämpeln.

Carmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *gyaratolni*, *kártolni*; krämpeln. 2) *verset írni*; ein Gedicht oder Lied machen. 3) *felfúvódást vagy szeleket kihajtani*, *eloszlatni*; Blähungen vertreiben.

Cārmon, locus Messeniae. 2) templum Apollinis in provincia Laconia. 3) fluvius Achajae. 4) mons Peloponnesi.

Carna, ae, f. 1. i. q. Cardea, dea, quae cardinibus et vitalibus humanis praeesse credebatur.

Carnālis, e, *testi*; fleischlich, körperlich. 2) e. gr. frater; *testvér bátya*, *v. ötse*; ein leiblicher Bruder.

Carnālĭtas, ātis, f. 3. *testiség*; die Fleischlichkeit.

Carnālĭter, Adv. *testiképen*; fleischlich.

Cărnālĭum, ĭi, n. 2. *húspiatz*, *mészárszék*; der Fleischmarkt, die Fleischbank. 2) *húsos kamara*; eine Fleischkammer. 3) *hús tartó edény*; ein Gefäß, worin das Fleisch aufbewahrt wird. 4) idem quod Caro. 5) *tetemház*; ein Todten- oder Beinhaus.

Carnārĭus, a, um, *hússal bánó*, *húshoz tartozó*; mit Fleische sich beschäftigend, dahin gehörig. 2) e. gr. instrumentum; *húsvágóbárd*; eine Fleischhacke.

Cārnārĭus, ĭi, m. 2. *mészáros*; ein Fleischer, Fleischhacker. 2) *húsevésben telhetetlen*; ein unersättlicher Fleischesser.

Carnātĭo, ōnis, f. 3. *testiség*; die Fleischigkeit.

Carnātus, a, um, *húsos*, *testes*; fleischig.

Cārne, es, f. 1. urbs Phoeniciae ad montem Libanon.

Carnĕădes, is, m. 3 philosophus Atheniensis.

Cārnĕlĕvāmen, ĭnis, n. 3. *húshagyókedd éjtszakája*; die Fastnacht.

Cārnĕŏlus, et Cārnĭŏlus, i, m. 2. *kárniól*, *drágakő*; Carniol, ein Edelstein.

Carnĕus, a, um, *hús*, *húsból való*; fleischern.

Carni, ōrum, plur. populus Italiae.

Carnĭfex (Carnufex), ĭcis, m. 3. *hóhér*; der Henker. 2) *kínzó*, *gyötrő*, *istentelen*, *gonosztévő*; ein Peiniger, ein gottloser Mensch, Bösewicht. 3) *gyilkos*; ein Mörder. 4) Adj. carnifices pedes, Mart. *kösszvényes*, *podágrás lábak*; peinigende Füße, mit dem Podagra behaftet.

Carnificīna, ae, f. 1. officium carnificis. 2) *kínzóhely*; der Ort, wo die Missethäter gemartert werden, Marterkammer, Stockhaus. 3) *hóhérkínzás*, *kínszenvedés*, *kín*; diese Marter selbst, Henkermarter, auch Marter, Peinigung überhaupt.

Carnĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *hóhér módra kínozni*; henkermäßig martern.

Cārnĭŏlia, ae, f. 1. *Karniolia*, *tartomány*, *vagy Hertzegség*; das Herzogthum Krain.

Cārnis, is, f. 3. Obsol. idem quod Caro.

Carnĭvŏrus, a, um, e. gr. animal; *hússal élő*; fleischfressend.

Carnōsus, a, um, *húsos*, *testes*, *inas*, *vaskos*; fleischig, muskulös. 2) *testszín*, *testszínű*, *testforma*; fleischfarbig, fleischartig.

Carnŏlentus, a, um, i. q. carnosus.

Carnūtes, um, Carnūti, ōrum, plur. populus Galliae.

Cāro, ĕre, 2. *gerebelni*, *gerebenelni*, *p. o. gyapjut v. szöszt*, *kártolni*, *gyaratolni*, *gyapjút*, *pamutot*; hecheln, krämpeln.

Cāro, carnis, f. 3. e. gr. humana, fumo durata, infumata, assa, elixa; *hús*; das Fleisch. 2) *gyümölts puha része*; das Weiche im Obste. Caro arborum; *fa belső része*; das inwendige Holz der Bäume. 3) *hólt test*: ein todter Körper.

Cărōdūnum, i. n. 2. *Krakkó*, *város*; Krakau in Pohlen.

Caroenum, i, n. 2. vide: Carenum.

Cărŏlŏpŏlis, is, et ĕos, f. 3. urbs Charleville in Campania.

Cărŏlŏstădium, ĭi, n. 2. urbs, *Károly-vár*; Karlstadt.

Carōta, ae, f. 1. *murok, murokrépa, sárgarépa*; die Möhre, gelbe Rübe.

Cărpaĕa, ae, f. 1. *fegyveres tántz*; Schwerdtanz mit Waffen.

Carpăthos (vel us), i, f. 2. insula inter Cretam et Rhodum, hodie: Scarpanto.

Cărpătes, ae, m. 1. montes inter Hungariam et Poloniam. *Kárpát, Kárpát hegyei*; die Karpathen, das karpathische Gebirge.

Carpentărĭus, a, um, *szekérrel, kotsival, hintóval foglalatoskodó, szekérhez való*; mit Wagen sich beschäftigend, dahin gehörig. 2) *kerékgyártó*; ein Wagner. 3) *kotsis*; ein Kutscher.

Carpentum, i, n. 2. *függő szekér, kotsi, hintó*; ein hangender Wagen, eine Kutsche. 2) *viadal szekér*; ein Streitwagen.

Carpetanĭa, ae, f 1. provincia Hispaniae. Carpetani, i. e. incolae.

Carpheŏtum, i, n. 2. (thus), *fejér, tiszta tömjén*; ein weißer, klarer Weihrauch.

Carphologĭa, ae, f. 1. *pejh, pehej, v. toll fosztás*; das Flockenlesen.

Carphos, v. us. i, m. 2. i. e. Foenum Graecum; *bakszarv*; das Bocksborn.

Carpi, ōrum, plur. populus Daciae.

Cărpĭa, ae, f. 1. *tépés*; geschabte Leinwand, die man in die Wunden thut, Charpie.

Cărpĭnĕus, a, um, *gyertyánfából való, gyertyánfa*; aus Maßholder, Ahorn gemacht.

Cărpĭnētum, i, n. 2. *gyertyánfás hely*; ein Ort, wo viel Maßholder- oder Ahornbäume wachsen.

Carpīnus, i, f. 2. *gyertyánfa*; der Ahornbaum, oder ein Baum aus dem Geschlechte der Ahornbäume.

Carpo, psĭ, ptum, ĕre, 3. e. gr. flores; ex arbore, uvam de palmite, coronas ex collo, herbas manibus; *szedni, leszedni, szakasztani, leszakítni, leszaggatni*; pflücken, abpflücken, abbrechen, ablesen, wegnehmen. 2) Trop. *gyalázni, szidni*; tadeln. 3) e. gr. alicujus opes; *megkitsinyítni, elpusztítni*; verringern, vermindern. 4) e. gr. cibum; *enni*; essen. 5) e. gr. in multas partes exercitum; Liv. *részekre osztani*: theilen, in viele Theile theilen. 6) e. gr. viam, iter; *útnak indúlni*; den Weg antreten. 7) e. gr. somnos; *aludni*; schlafen. 8) *el, v. megválasztani, kiválogatni*; erwählen, auslesen. 9) *eltépni, széttépni, széllyeltépni*; zerreißen. 10) *használni, élni vele*; genießen, gebrauchen. 11) auro pectus carpitur, Ovid. *a' fösvénység megrontja a' szívet*; der Geitz frißt das Herz ab. 12) aetas, v. vita carpitur; *elmúlik az élet*; man bringt sein Leben zu. 13) e. gr. lanam; *fonni, gyaratni, kártolni*; spinnen, krämpeln. 14) e. gr. gramen; Virg. *ellegeltetni, v. legeltetéssel leétetni a' füvet*; das Gras abweiden.

Carpŏbalsămum, i, n. 2. *bal'samgyümölts*; die Balsamfrucht.

Carptim, Adverb. *summásan, röviden*; summarisch, kürzlich. 2) *részenként, darabonként*; theilweise, nach Theilen. 3) *megszaggatva*; nicht hinter einander, sondern einzeln, oder unterbrochen.

Carptor, ōris, m. 3. *valamit leszedő*; der etwas abpflückt. 2) *gazdálkodó a' vendégségekben*; ein Vorleger bey den Mahlzeiten. 3) *gyalázó*; ein Tadler.

Carptūra, ae, f. 1. *szedés, leszedés, leszaggatás*; das Abpflücken, Abbeissen, Abrupfen.

Carptus, a, um, *leszedett, leszaggatott*; abgepflückt, abgebrochen.

Carpus, ĭ, m. 2. *kézhajlás*; das Handgelenk. 2) *kézfej*; die Wurzel der Hand.

Carrae, ārum, plur. urbs Mesopotamiae.

Carrāgo, ĭnis, f. 3. *összerakott szekerekből álló hadi erősség*; eine Wagenburg.

Carrŏballista, ae, f. 1. *szekéren lévő, ágyú forma kögörő hadi eszköz*; eine Ballista auf dem Wagen liegend.

Carrūca, ae, f. 1. *két kerekű szekér, v. talyiga*; ein Wagen mit zwey Rädern. 2) *hintó*; eine Kutsche. 3) *gyalog hintó*; eine Sänfte.

Carrŭlus, i, m. 2. Dim. *szekeretske*; ein kleiner Wagen.

Carrus, i, m. 2. *szekér*; ein Wagen. 2) *talyiga, talitska*; ein Karren. 3) *társzekér*; ein Rüstwagen.

Carsĕŏli, ōrum, plur. urbs Latii. Hinc: Carseolānus, a, um, illuc pertinens.

Cărtămus, v. Carthamus.

Cartēja, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Carthaea, ae, f. 1. urbs in insula Cea, Carthaeus, Carthaeius, a, um, illuc pertinens.

Carthāgĭnĭensis, e, *Kárthágói*, *Kárthágóba v. Kárthágóból való*; Carthagisch, in oder aus Carthago, dahin gehörig. Carthaginienses, incolae.

Carthāgo (Karthago), ĭnis, f. 3. urbs et respublica Africae. 2) Carthago nova, urbs Hispaniae, hodie: Carthagena.

Carthamus, i, m. 2. *szeklitze*, *vadsáfrány*; Safflor.

Cartĭlāgĭnĕus, a, um, *portzogó*, *portzogós*; knorpelig.

Cartĭlāgĭnosus, a, um, *portzogóval tellyes*, *portzogós*; voller Knorpel, knorpelig.

Cartĭlāgo, ĭnis, f. 3. *portzogó*; der Knorpel.

Cārum, i, n. 2. *kömény*, *réti kömény*, Wiesenkümmel, Karwey.

Carventus, i, f. 2. urbs Latii. Hinc: Carventanus, a, um.

Cāruncŭla, ae, f. 1. Dim. *darabotska hús*; ein Stückchen Fleisch.

Cārus, a, um, *nagyárú*, *drága*; in hohem Werthe oder Preise, theuer. 2) e. gr. amicus, frater; *nagy betsü*, *drága*, *kedves*, *szeretetre méltó*; in hohemWerthe, theuer, werth, schätzbar, lieb und werth.

Cāryae, ārum, plur. urbs Laconicae et Arabiae.

Căryas, ātis, c. 3. *Caryéból v. Caryébe való*; aus, oder in Caryae, Caryātes, incolae.

Căryătis, ĭdis, f. 3. plur. Caryatides, um, femina ex urbe Caryae. 2) descriptae statuae muliebres. 3) statuae viriles, alias Atlantes, quae aedificiis oneri ferendo supponebantur.

Căryĭnus, a, um, e. gr. oleum, *dió*, *dióból való*; von wälschen Nüssen.

Căryon, i, n. 2. *dió*; die wälsche Nuß.

Cárystius, a, um, *Caristosi*, *Caristosba*, *v. Caristosból való*; Caristisch, in oder aus Carystos. Carystii, incolae.

Cărystos (Carystus, Caristus), i, f. 2. urbs Euboeae et Liguriae.

Căsa, ae, f. 1. *gunyhó*, *kalyiba*, *parasszt ház*, *házikó*; eine Hütte, ein Häuschen. 2) e. gr. frondea; *levelesszin*; eine Laube. 3) *sátor*; ein Zelt.

Căsābundus, a, um, i. q. casans, *ingadozó*, *esőfélben való*; wankend, fallen wollend. 2) *tántorgó*; *botló*; taumelnd.

Căsālis, e, *gunyhóhoz tartozó*; zur Hütte gehörig.

Căsāria, ae, f. 1. *háziányó*, *ház őrző*; ein Hausmütterchen, eine Haushüterinn.

Căscāntēnses, ĭum, m. 2. plur. Hispaniae Populi.

Casce, Adv, e. gr. loqui; *régi módon*; auf alte, altväterische Art.

Căscĭnum Forum, *régi piatz*; der alte Markt.

Cascus, a, um, *régi*; alt.

Căsĕale, is, n. 3. (caseus) *sajt tartó hely*; ein Käsebehältniß.

Căsĕārius, a, um, e. gr. taberna; *sajt füstölő hely*; Hütte oder Ort, wo der Käse beräuchert wurde. 2) *forma*, *sajt nyomó forma*; ein Käsemodell.

Căsĕātus, a, um, *sajtos*, *sajttal kevert*; mit Käse versehen oder vermischt.

Căsēlla, ae, f. 1. *kis gunyhó*; ein kleines Hüttchen.

Căsēllae, ārum, f. 1. *tsűr*, *életesház*, *v. padlás*; die Scheuern, Kornböden.

Căsēllŭla, ae, f. 1. Dim. *gunyhótska*, ein Hüttchen.

Căsĕŏlus, i, m. 2. Dim. *sajtotska*; ein Käschen.

Căsĕus, i, m. 2. e. gr. bubulus, ovillus, caprinus, mollis, musteus; *sajt*; ein Käse. Caseos facere, figurare, premere: *sajtot tsinálni*, *v. nyomni*; Käse machen.

Căsĭa, ae, f. 1. *kássia*, *jóillatú kássia*; eine gewürzhafte zimmetartige Rinde, ein wohlriechendes Kraut.

Căsĭăcae, ārum, f. 1. plur. genus vestimenti militaris.

Căsĭlīnum, i, n. 2. urbs Campaniae.

Căsĭnas, ātis, e. gr. ager; *Casiliumi*, *oda*, *v. onnan való*; Casinisch, in oder aus Casinum.

Căsīnum, i, n. 2. urbs Latii.

Căsĭna, ae, f. 1. Nomen feminae cujusdam. 2) Fabulae Plautinae.

Căsĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequent. *gyakran esni*, *esdegélni*; oft fallen.

Căsius, ĭi, m. 2. mons. 1) Syriae. 2) Arabiae, ubi erat templum Jovis.

Casnar, āris, m. 3. i. q. senex. 2) i. q. adsentator.

Căso, āvi, ātum, āre, 1, *esső félben len-*

ni, ingadozni, tántorogni; fallen wollen, wanken.
Caspĕria, ae, f. 1. urbs Sabinorum, vocatur et Casperula.
Caspĭăcus, a, um, *Caspiumi*, *Caspium tenger mellyékén lakó*; caspisch, an dem caspischen Meere wohnend.
Caspiădae, ārum, m. 1. incolae regionis maris Caspii.
Caspiāni, i. q. Caspiadae.
Caspīnus, a, um, e. gr. mare, gens, portae; *Caspiumi*; Caspisch.
Căssăndāne, es, f. 1. Nom. propr. filiae Pharnaspis et uxoris Cambysis.
Căssănder, dri, m. 2. Nom. propr. regis Macedonici, filii Antipatris.
Cassandra, ae, f. 1. filia Priami et Hecubae, vates.
Cassandrēa (īa), ae, f. 1. urbs Macedoniae.
Casse, Adv. *hijjában*, *haszontalanúl*; vergeblich.
Căssēra, ae, f. 1. Macedoniae Oppidum.
Cassĭa, i. q. Casia.
Cassĭānus, a, um, e. gr. bellum, schola; *Cassiusi*, *Cassiustól neveztetett*; Cassisch, von einem Cassius benannt; judex; *kemény bíró*; ein scharfer Richter.
Căssĭa via, Romae a Cassio lapidibus strata.
Cassicŭlus, i, m. 2. Dim. *vadászhálótska*; ein Jägernetzchen.
Cassĭda, ae, f. 1. Dim. *sisakotska*; das Helmchen.
Căssĭŏdōrus, i, m. 2. Nom. prop. Viri, praeceptoris Theodorici, regis Gothorum.
Cassĭŏpe, es, et Cassĭŏpēa, ae, f. 1. uxor Cephei, et mater Andromedae.
Cassis, ĭdis, f. 3. *sisak*; ein Helm.
Cassis, is, m. 3. *vadászháló*; ein Jägergarn, Netz. 2) *pókháló*; ein Spinngewebe.
Cassīta, ae, f. 1. Haubenlerche.
Cassĭtĕron, i, n. 2. *tzin*; das Zinn.
Cassĭus, a, um, i. q. Cassianus. 2) Subst. cognomen Romanum.
Căssum, i, n. 2. *pejh*, *pehej*; eine Flocke. 2) i. q. Fragmentum; *darab*; ein Stück.
Cassus, a, um, e. gr. nux, granum; *üres*; leer. 2) e. gr. labor, consilia, vota; *haszontalan*; vergeblich, unnütz. 3) e. gr. dote, lumine v. luminis; *megfosztott*; beraubt, entblößt von etwas.
Căstălĭdes, um, f. plur. deae artium liberalium, Musae.
Castălĭa, ae, f. 1. fons in radicibus Parnassi, Castalides sorores, Castalides, i. e. Musae. 2) Castalius, a, um, e. gr. aqua, arbor, umbra; ad Castaliam pertinens.
Căstălĭus, ii, m. 2. scil. Fons Musarum in radicibus Parnassi.
Căstălĭus, a, um, Castaliis aquis potus; *igen tanúlt ember*; ein sehr gelehrter Mann.
Castanea, ae, f. 1. *gesztenye*, *olasz-gesztenye*; eine Castanie, Marone. 2) *gesztenyefa*; ein Castanienbaum. (a Castane, urbe Thessaliae.)
Castănētum, i, n. 2. *gesztenye erdő*; ein Castanienwald.
Castănĕus, a, um, e. gr. color; *gesztenyeszin*; die castanienbraune Farbe.
Caste, Adv. *tisztán*, *szűzen*; rein, reinlich. 2) e. gr. vivere, deos colere, v. venerari; *szentűl*, *igazán*, *ártatlanúl*; rein vom Bösen, rechtschaffen, fromm.
Căstēlla, Castulia, ae, f. 1. provincia Hispaniae.
Castellānus, a, um, e. gr. miles: *kastélyhoz v. várhoz tartozó*; zu einem Castelle oder zu einer Festung gehörig. 2) Subst. *megyés v. örökös gróf*; ein Burggraf. 3) *kastély mester*, *várnagy*; ein Castellan. 4) plur. servi Spartani.
Castellārĭus, ii, m. 2. *vizzel bánásra ügyelő mester*; ein Wasserkunst-Verwalter, Brunnen- und Röhrmeister.
Castellātim, Adv. *egy kastélytól v. vártól a' másikhoz*; von einer Festung zur andern. 2) *seregestől*, *tsoportosan*; haufenweise.
Castellum, i, n. 2. Dim. *minden megerősített hely*, *erősség*, *sántz*; jeder befestigte Ort, eine Festung, Schanze. 2) *kastély*, *vár*; ein Castell, eine Burg. 3) receptaculum aquae deductae, unde per omnia loca distribuitur.
Castērĭa, ae, f. 1. *hajós szerszámtartó hely*; ein Schiffmagazin.
Căsthĕnes, ae, f. 1. Thraciae Sinus juxta Byzantium.
Căstĭănīra, ae, f. 1. Nom. propr. unius uxorum Priami.
Căstĭbŭlum, i, n. 2. *négyszegeletű asztal, melynek tábláját meg lehet for-*

dltni; ein vierectigter Tisch, dessen Blatt man umdrehen kann.
Căstĭfer. a, um, *korbáts elóhozó*; der die Peitschen zur Züchtigung herträgt.)(
Castĭfĭco, āre, i. e. castrum facio.)(
Castĭfĭcus, a, um, *tiszta, tisztán tartó*; rein machend. 2) *szüz*; keusch.
Castīgābĭlis, e, *fenyítésre*, *büntetésre méltó*; eines Verweises werth, strafbar.
Castīgāte, Adv. *határ közzé szorítva*; eingeschränkt, eingezogen. 2) *röviden*; kurz.
Castīgātio, ōnis, f. 3. *feddés, fenyítés, büntetés*; die Züchtigung, Strafe.
Castīgator, ōris, m. 3. *feddő, fenyítő*; ein Züchtiger. 2) *fenyítőmester*; ein Zuchtmeister.
Castīgātōrius, a, um, *bűnös, büntetést érdemlő*; sträflich.
Castīgo, āvi, ātum, āre, *megfeddeni*, *fenyíteni*, *dorgálni*, *büntetni*; züchtigen, strafen. 2) e gr. dolorem; *tartóztatni*; hemmen; 3) e. gr. equum; *szelidíteni*; zähmen. 4) *gátolni*, *megakadályoztatni*; einschränken, hemmen, Einhalt thun. 5) e. gr. aliquid ad ungvem; Hor. *valamit igen helyesen megjavítni*, *v. megigazítni*, *megigazgatni*, *jobbítgatni*; etwas sehr sorgfältig verbessern. 6) *gyalázni*; tadeln.
Căstĭlia, et Căstēlla, ae, f. 1. provincia Hispaniae.
Castĭmōnia, ae, f. 1. et Castimonium ĭi, n. 2. e. gr. corporis; *tisztaság*; die Reinigkeit. 2) *szüzesség*, *tiszta élet*; die Enthaltung von Unzucht.
Castĭtas, ātis, f. 3. i. q. Castimonia. 2) Dea castimoniae.
Castĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. Castimonia.
Castor, ŏris, m. 3. *kásztor*, *hód*; der Biber. 2) Frater Pollucis.
Castŏrēum, i, n. 2. *kásztornedv*; die Bibergeil.
Castŏrēus, a, um, *kásztor*, *kásztorból való*; von einem Biber. 2) de Castore oriundus.
Castŏrīnus, a, um, e. gr. oleum; *kásztor*, *kásztorból való*; vom Biber.
Castra, vide: Castrum.
Castramētor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tábort kimérni*; ein Lager abstechen.
Castrātio, ōnis, f. 3. *metszés*, *nyesés*; das Verschneiden, Beschneiden der Bäume. 2) *herélés*; die Entmannung.
Castrātor, ōris, m. 3. *metsző*, *nyeső*; der Verschneider, Beschneider der Bäume. 2) e. gr. porcorum; *disznó herélő*; der Schweinschneider.
Castrātōrius, a, um, i. e. ad castrandum pertinens.
Castrātūra, ae, f. 1. *megmetszés*, *megnyesés*; die Verschneidung, Beschneidung. 2) e. gr. frumenti; *tisztítás*, *tisztogatás*: Reinigung. 3) *megherélés*; die Entmannung.
Castrensis, e. gr. peculium, corona, verbum; *tábori*, *táborhoz való*; das Lager betreffend, dahin gehörig. 2) *hadi*; friegerisch.
Căstrĭtius, ii, m. 2. Nom. propr. consulis Romani. 2) Nomen propr. aliorum Virorum. 3) in castro negotium habens.
Castro, āvi, ātum, āre, e. gr. aliquem, arbores, gallos, vitulos, caudam; *metszeni*, *megmetszeni*, *elmetszeni*, *elvágni*, *megherélni*, *kiherélni*; verschneiden, abschneiden, beschneiden, castriren, kappen. 2) e. gr. libellos, vires, rempublicam, vinum; *megtsonkítni megherélni*, *meg*, *v. elerőtelenítni*; verstümmeln, schwächen.
Castrum, i, n. 2. *megerősítetthely*, *erősség*, *kastély*, *vár*; ein befestigter Ort, ein Schloß, eine Burg. 2) *várárka*, *sántz*; eine Schanze. 3) pl. orum; *tábor*; ein Lager. 4) e. gr. tertiis castris; Liv. *három menéssel*; mit drey Märschen. 5) *had*, *hadakozás*, *háború*, *táborozás*; der Krieg, Feldzug. 6) castra navalia; *hajók állóhelye*; der Standort der Schiffe. 7) castra praetoriana; *tsászár testőrzőji kaszárnyája*; die Caserne für die Leibwache des Kaisers. 8) Trop. castra apium; *méhkas*; ein Bienenkorb 9) e. gr. castra Epicuri; *felekezet*, *szakadás*; eine Secte.
Castrum novum, Italiae oppidum, non procul ab ostio Tiberis.
Castŭla, ae, f. 1. *fördöelókötő*; eine Badeschürze. 2) *asszszonyok rövid alsó ruhája*, *pendely*; ein kurzes Weiberhemd. 3) *fűző*, *váll*; eine Schnürbrust, ein Mieder.
Castŭlo, ōnis, f. 3. urbs Hispaniae. Hinc: Castulonensis, e, illuc pertinens.
Castus, a, um, *tiszta*, *meg nem motskolt*; rein, unbefleckt. 2) *vétek nélkül való*, *ártatlan*, *betsülletes*, *fedd-*

hetetlen életű; rein von Lastern, Sünden, unschuldig, rechtschaffen, tugendhaft, fromm. 3) *szűz*, *szeplőtelen*; keusch. 4) *szemérmes*; züchtig. 5) *szent*; heilig.

Castus, us, m. 4. i. q. Castitas. 2) *tzeremónia*, *az isteni tiszteletben*; eine gottesdienstliche Handlung.

Căsŭālis, e, *történetbell*, *történetből eső*; zufällig.

Căsŭālĭter, Adv. *történetből*; von Ungefähr.

Căsŭēntum, i, n. 2. Fluvius in Sinu Tarentino.

Căsŭla, ae, f. 1. (Dim. a casa) *kis gunyhó*, *kalyiba*; eine kleine Hütte, ein Hüttchen.

Căsus, us, m. 4. *esés*; ein Fall, Fallen. 2) *nem vélt dolog*, *történet*; ein unversehener Zufall. 3) *szerentsétlen eset v. történet*; ein unglücklicher Zufall. 4) *veszély*, *veszedelem*; die Gefahr. 5) casu; *történetből*, *véletlen*; von ungefähr, wider alles Vermuthen. 6) e. gr. praelii; *vég*, *végzet*, *kimenetel*; der Ausgang. 7) *történetből eső alkalmatosság*; zufällige Gelegenheit. 8) *ejtés az ejtegetésben*; der Casus im Decliniren.

Cătăbăptīsta, ae, m. 1. *újrakeresztelő*; ein Wiedertäufer.

Cătăbathmos, i, m. 2. vallis devexa Aegyptum ab Africa dividens.

Cătăbŏlēnsis, is, m. 2. *lerakó*, *lepakoló*; ein Ablader. 2) *katonáknak kenyeret kiosztogató*; der den Soldaten das Brot austheilet. 3) *igás marhával bánó*; der die Lastthiere führet.

Cătăbŏlĭcus, a, um, *valakit letiporó*, *leverő*; der einen niederwirft. 2) *ördöngős lelke*; der Geist in einem Besessenen. 3) *szemfényvesztő*; ein Zauberer.

Cătăbŏlum, i, n. 2. *rakodóbólt*, *pakolóhely*; eine Niederlage, da man auspacket. 2) *posta státzió*; die Post-Station.)(

Cătăcĕcaumĕne, es, f. 1. regio Asiae minoris sole perusta.

Cătăchrēsis, is, f. 3. abusio vocabuli.

Cătăclītum, i, n. 2. *párna*, *vánkos*, *székvánkos*; ein Polster, Pfühl, Stuhlküssen. 2) *heverő*, v. *henyélő ágy*, *szórderékallj*, *mátrátz*; ein Faulbette, eine Matratze.

Cătăclysmăta, scil. Remedia, medicamenta corpus purgantia.

Cătăclysmos (mus), i, m. 2. *vízözön*; eine Überschwemmung, Wasserfluth. 2) *beteg tagok nedvesitése v. lotsolgatása*, *melengetése*: die [illegible]gießung oder Benetzung des kranken Gliedes mit Wasser, Bähung.

Cătăcombae, ārum, f. 1. plur. sepulcra Romanorum. 2) *temető hely*, *temető*; der Kirchhof, Gottesacker.

Cătăcŭmbae, idem q. Catacombae.

Cătadrŏmus, i, m. 2. *futtatóhely*; die Rennbahn. 2) *kötelen tántzolók kifeszitett kötele*; ein ausgespanntes Seil der Seiltänzer.

Cătădūpa, ōrum, n. 2. locus Aethiopiae, ubi per praeruptorum scopulorum praecipitium ingens Nilus tanto fragore ruit in planum, ut accolae, qui Catadupi vocantur, sensum aurium amiserint.

Cătaegis, ĭdis, f. 3. *szélvész*, *forgószél*; ein Sturmwind.

Cătăgĕlăsĭmus, i, m. 2. *kinevetésre méltó*; auslachenswürdig.

Cătăgma, ătis, n. 3. *tsonttörés* Beinbruch.

Cătagrăphus, a, um, *megpettegetett*, *lerajzolt*, *lefestett*, getüpfelt, abgezeichnet, abgemahlt. Catagrapha, orum, plur. *óldalképest való festés*; ein Gemählde nach dem Profil.

Cătăgūsa, ae, f. 1. figura metallica, a Praxitele facta.

Cătălaunum, i, n. 2. urbs Galliae: Chalons.

Cătălecta, ōrum, plur. *gyűtemény*; eine Sammlung.

Cătălectĭcus, Cătălectus, a, um, e. gr. versus, i. e. cujus ultimae pedis una syllaba deest.

Cătălēpsis, is, f. 3. *megfogás*, *megértés*; der Begriff. 2) *álom kórság*; die Schlafsucht 3) Figura Rhetorica.

Cătălŏgus, i, m. 2. *laistrom*; ein Verzeichniß.

Cătălōnĭa, ae, f. 1. provincia Hispaniae.

Cătălysis, is, f. 3. *mególdozás*, *elbontás*; die Auflösung, Zertrennung.

Cătămĭdĭo, āvi, ātum, āre, *kigúnyolni*, *meggyalázni*; eine Schmach anthun. 2) *megveszőzni*, *megseprózni*, *meg verni*, *kikorbátsolni*; stäupen, ausreitschen.

Cătămītus, i, m. 2. *fajtalan gyermek*; ein unzüchtiger Knabe. 2) *puha em*

ber; ein Weichling. 3) i. q. Ganymedes.

Cătāŏnĭa, ae, f. 1. provincia Cappadociae.

Cătăpĕtāsma, ătis, n. 3. *dlortza*; eine Masque. 2) *fátyol*; ein Schleyer.

Cătăphăges, ae, m. 1. *faló*, *zabáló*, *tobzódó*; ein Fresser, Schlemmer.

Cătaphracta, ae, f. 1. *vasderék*, *mejjvas*, *egész pántzél*; ein Küraß, ein ganzer Harnisch.

Cătăpīrāter, i, m. 2. *függőónmérték, mellyel a' tenger mélységét mérik*; ein Senkbley, Grundkloß, damit man die Tiefe des Meeres ergründet.

Cătaplasma, ătis, n. 3. *borogatás*, *szárazkötés*; ein Umschlag. 2) *flastrom*; ein Pflaster.

Cătaplasmo, āre, 1. *flastromot feltenni*; ein Pflaster auflegen. 2) *borogatni*; umschlagen.

Cătăplēctātĭo, ōnis, f. 3. *megszidás*; die Ausscheltung.)(

Cătăplus, i, m. 2. *hadi hajósereg megérkezése*; das Einlaufen der Flotte. 2) *hadi hajóssereg*; die Flotte.)(

Cătăpŏdas, Adv. *lépésenként*; Schritt für Schritt. 2) *nyomba*; auf dem Fuße nach. 3) *szóról szóra*; von Worte zu Worte.

Cătăpŏtĭum, ĭi, n. 2. *pilula*; die Pille.

Cătăpulta, ae, f. 1. machina bellica, quae sagittas et varia tela jaculabatur. 2) *nyil*; der Pfeil.

Cătăpultārĭus, a, um, i. e. ad Catapultam pertinens.

Cătăracta (Cătarracta), ae, f. 1. Cataractes, ae, m. 1. *vizesés*, *vízzuhanás*, *zuhogó*; Wasserfall. 2) *felhőszakadás*; ein Wolkenbruch. 3) *vízgátló*; ein Schutzgatter. 4) *zsilip*, *vízrekesz*; eine Schleuße. 5) *hájog a' szemen*; der Staar.

Cătărăgo, āvi, ātum, āre, 1. *ütni*, *verni*; schlagen, prügeln.

Cătări, ōrum, m. plur. Pannoniae populi fuerunt.

Catarnia, ae, f. 1. Asiae Regio.

Cătărrhōsus, a, um, *náthás*; mit dem Schnupfen behaftet.

Cătarrhus, i, m. 2. *hurút*, *nátha*; der Katarrh, Schnupfen.

Catărrhytus, a, um, Adj. *vizes*, *nedves*; gewässert, befeuchtet.

Cătăscēve, es, f. 1. *állitásnak megerősítése*; die Bekräftigung eines Satzes.

Catascŏpĭum, ĭi, n. 2. *sebes hajó*, *postahajó*; ein Jachtschiff.

Cătascŏpus, i, m. 2. *kémlő*, *kém*, *spion*; ein Kundschafter, Spion.

Cătasta, ae, f. 1. *rabszolga drúló hely*; ein Ort, wo die Sclaven zum Verkaufe hingestellt wurden. 2) *tortura*; eine Folter. 3) *törvény olvasás helye a' 'sinagógában*; ein Ort in den Synagogen, auf welchem das Gesetz gelesen wird.

Cătăstăgmus, i, m. 2. idem quod Catarrhus.

Cătastrŏphe, es, Catastrŏpha, ae, f. 1. finis Comoediae, i. e. evolutio fabulae. 2) *dolog kimentele*; der Ausgang einer Sache.

Cătăstus, i, m. 2. *szolga*; ein Knecht.

Cătătēchnus, a, um, *mesterséges*; künstlich.

Cătătŏnum, i, n. 2. *nem igen magas oszlop felső része*; das Capital einer Säule, die nicht gar zu hoch ist.

Cătătypōsis, is, f. 3. *pontos*, *bizonyos leírás*; eine genaue und eigentliche Abschilderung. 2) Figura Rhetorica.

Cătăx, ăcis, o. 3. *sánta*, *béna*; lahm, hinkend.

Căte, Adv. *vigyázva*, *okosan*; vorsichtig, klüglich. 2) *ügyesen*, *mesterségesen*; geschickt, künstlich. 3) *pontosan*; genau.

Cătēchēsis, is, f. 3. *keresztyén vallás tanitása*, *arra való oktatás*; der Unterricht in der christlichen Religion.

Cătēchismus, i, m. 2. *keresztyén vallásba vezető könyv*; ein Buch, das zum ersten Unterrichte dient in der christlichen Religion.

Cătēchista, ae, m. 1. *keresztyén vallás első kezdetét tanító*; der in den Anfangsgründen der christlichen Religion unterrichtet.

Cătēchīzo (Catechiso), āvi, ātum, āre, 1. *keresztyén vallás kezdetét tanitni*; in den Anfangsgründen der christlichen Religion unterrichten.

Cătēchūmĕnus, i, m. 2, *ki a' keresztyén vallás fundamentomiba elsőben oktatódik*; der in den Anfangsgründen der christlichen Religion unterrichtet wird.

Cătēgŏrēma, ătis, n. 3. *szemrehányás*; der Vorwurf. 2) Logicis dicuntur Praedicamenta.

Cătēgŏrēmătĭcus, a, um, vox categorematica, i. e. quae in se aliquid significat, e. gr. Arbor, Avis, Homo.

Cătēgŏrĭa, ae, f. 1. *vád*, *panasz*; eine Anklage. 2) Logicis, i. q. praedica-

mentum; *kategória, eredeti megfogás*; Grund- oder Elementar-Begriffe.

Cātēgŏrĭce, Adv. *egyenesen, feltételetlen, feltétel nélkül*; ohne einige Bedingung.

Cātēgŏrĭcus, a, um, ad Categoriam pertinens.

Cātēja, ae, f. 1. genus sagittarum, quibus antiqui Germani et Galli utebantur.

Cătella, ae, f. 1. *lántzotska*; ein Kettchen. 2) (a catellus); *kutyátska*; ein Hündchen.

Cătellŭlus, i, m. 2. (Dim. a catellus) *kis kutyátska, kölykötske*; ein kleines junges Hündchen.

Cătellus, i, m. 2. (Dim. a catulus) *kis kutya*; ein kleines Hündchen, e. gr. melitaeus; *ölbeli kutyátska*; ein Schoßhündchen. Hinc: catellare; *egy háztól máshoz futkosni, mint a' gazdátlan kutya fiak*; von einem Hause in das andere laufen, wie die jungen Hunde, die keinen Herrn haben. 2) *bilints v. békó neme*; eine Art von Fesseln.

Cătēna, ae, f. 1. *lántz*; eine Kette; e. gr. alicui catenam indere, injicere, in catenis tenere, habere. 2) *karikás tántz*; ein Kreistanz. 3) *minden féle kötölék, fa foglaló, letz fapánt*; jedes Band, hölzerne Bänder, hölzerne Leisten. 4) *aszszonyi ékesség*; ein Schmuck der Weiber.

Cătēnārius, a, um, e. gr. canis; *lántzos, lántzon lévő*; an Ketten gelegt.

Cătēnātĭo, ōnis, f. 3. *lántzal v. más kötölékkel való öszvefoglalás*; eine Zusammenfügung durch Ketten, oder ein sonstiges Band.

Cătēno, āvi, ātum, āre, 1. *öszvelántzolni, öszvekötni*; mit Ketten oder Banden binden.

Cătēnŏplĭum, ĭi, n. 2. *katona ének, hadiének*; ein Soldatenlied.

Cătēnŭla, ae, f. 1. Dim. *lántzotska*; ein Kettchen.

Căterva, ae, f. 1. *sereg*; eine Schaar. 2) *nagy tsoport katonaság*; ein großer Haufen Soldaten. 3) *sokaság*; eine Menge. 4) *társaság*; eine Gesellschaft.

Cătervārĭus, a, um, *öszvereglett*; truppweise, z. B. fechtend.

Cătervātim, Adv. *seregenként, tsoportonként*; schaarweise, truppweise.

Căthārma, ătis, n. 3. *engesztelő, v. bűnért való áldozat*; ein Versöhnopfer.

Căthārsĭum, ĭi, n. 2. *tisztúlás*; die Reinigung.)(

Căthartĭcus, a, um, e. gr. medicamentum; *tisztító*; reinigend.

Căthēdra, ae, f. 1. *szék*; ein Sessel, Stuhl. 2) *predikáló, v. tanítószék, katedra*; eine Kanzel, oder Lehrstuhl. 3) officium professoris. 4) *gyalog hintó*; eine Sänfte.

Căthēdrālĭcĭus, a, um, e. gr. ministri cathedralicii; *gyalog hintó hordozók*; die Sänftenträger.

Cathedralis, e, Adj. sc. Ecclesia, *püspöki, v. káptalan templom, főtemplom*; eine bischöfliche oder Domkirche. 2) Subst. *káptalanbéli úr*; ein Domherr.

Căthēgēta, ae, m. 1. *tanító, oktató, útmutató, vezető*; ein Lehrer, Unterweiser, ein Führer, Leiter.

Căthĕter, ĕris, m. 3. instrumentum chirurgicum, calculi operationi inserviens.

Căthĕtus, i, m. 2. linea perpendicularis; vox geometris nota.

Cătho, ōnis, m. 3. extrema pars portus versus mare.

Căthŏlĭce, Adv. *közönségesen*; allgemein.

Căthŏlĭcus, a, um, e. gr. epistola; *közönséges, mindeneket egyformán illető*; allgemein.

Cătĭlīna, ae, m. 1. vir Romanus nobili genere natus, proditor reipublicae.

Cătillātĭo, ōnis, f. 3. *nyalakodás, nyalánkság*; die Lecker- oder Naschhaftigkeit.

Cătillo, ōnis, m. 3. *tobzodó*; ein Schlemmer.

Cătillo, āre, 1. *tálat, v. tányért kinyalni*; die Schüsseln oder Teller ablecken.

Cătillus, i, m. Cătillum, i, n. 2. Dim. *tálatska*; ein Schüsselchen. 2) *alsó malomkő*; der untere Mühlstein. 3) *olvasztó tégely*; ein Schmelztiegel. 4) Frater Coracis et Tiburti, cum quibus urbem Tibur condidit.

Cătĭna (Catána), ae, f. 1. urbs Siciliae. 2) Arcadiae.

Cătīnum, i, n. Cătīnus, i, m. 2. *tál*; ein Geschirr zur Auffetzung der Speisen, Schüssel, Napf. 2) *tégely*; ein Tiegel.

Catĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. dei, qui

homines cautos fecit. 2) cognomen Epicuri.
Cătlăster, stri, m. 2. *ifjú*; ein Jüngling.
Cătlītius, id. quod catulitio.
Căto, ōnis, m. 3. vir Romanus ex familia Porcia, prudens et severus. 2) Trop. homo prudens serius v. gravis. 3) e. gr. Uticensis; pronepos Catonis senioris. 4) Valerius Cato; Grammaticus.
Cătōblĕpas, ae, m. 1. fera Libyca, tauro similis, subtus spectans, et vi quadam venenata oculorum obvia omnia necans.
Cătŏche, es, f. 1. Alias catalepsis; *erős megmerevedés*; ein großes Erstarren.
Cătŏchus, i, m. 2. idem quod catoche.
Cătōgēum, ĕi, n. 2. *föld alatt való lakás, v. lakóhely*; eine Wohnung unter der Erde.
Cătōmum, i, n. 2. *lántz, kötél, v. bilints neme*; eine Art von Ketten, Fesseln.
Cătōni, m. 2. plur. populus Scythiae.
Cătōnĭānus, a, um, ad Catonem pertinens. 2) serius, gravis, severus.
Cătōnīnus, a, um, e. gr. Catonini, i. e. adseclae Catonis.
Cătōnium, ii, n. 2. *meredek hely*; ein jäher Ort. 2) locus habitationis animarum post mortem.
Cătōptērius, ii, m. 2. praecipitium in vicinia montis Parnassi.
Cătōptrica, ae, f. 1. pars scientiae Matheseos de speculis tractans. 2) ars specula conficiendi.
Cătoptron, i, n. 2. *tükör*; ein Spiegel.
Cătōrthōma, ătis, n. 3. *derék, ditséretes tett, v. tselekedet*; eine rechtschaffene rühmliche That.
Cătōtĕricus, a, um, e. gr. medicamenta; *alólról tisztító v. hajtó orvosság*; Arzeneyen, welche ausführen.
Catta, ae, f. 1. *matska*; eine Katze.
Cāttāria, ae, f. 1. *matskamézfű, matskanádrafű*; das Katzenkraut.
Catti (Chatti), ōrum, plur. *Hasszszia tartományja lakosi*; die Hessen.
Cāttitĕrides, um, f. 1. plur. insulae maris occidentalis de optimo stanno memorabiles.
Cătŭla, ae, f. 1. *szuka kutyátska*; ein Hündchen, eine Betze.
Cătŭlāria, scil. Porta Romae, penes quam in reconciliationem Sirii canes rubri mactabantur.)(
Cătŭlāster, i, m. 2. *hízelkedő tsapodár, tányérnyaló*; ein Schmeichler, Tellerlecker. 2) *kiskutya*; kleiner Hund.)(
Cătŭlāstrum, i, n. 2. *gyermekjáték*; Kinderspiel.
Cătŭlīnus, a, um, e. gr. caro; *kutya, kutyától való*; von Hunden.
Cătŭlio, īre, 4. *bagzani, koslatni, folyatni*; läufig seyn.
Cătŭlītio, ōnis, f. 3. *bagzás, koslatás, folyatás*; das Laufen, die Laufzeit.
Cătullĭānus, a, um, *Catullusi*; Catullisch; basia catulliana: Marcial. *számtalan tsókok*; unzählige Küsse.
Cătullus, i, m. 2. poëta latinus Veronensis.
Cătŭlus, i, m. 2. (Dim. a catus) *kutyakölyök*; ein junges Hündchen. 2) e. gr. draconum, lacertarum, murium, leonis, simiae, serpentis, aspidis; *kölyök, fi*; die jungen anderer Thiere. 3) *békó v. bilints neme*; eine Gattung von Fesseln. 4) cognomen Romanum.
Cătŭrĭges, um, m. 2. pl. populus Italiae.
Cătus, a, um, propr. i. q. acutus. 2) *okos*; klug. 3) *ügyes, alkalmatos*; geschickt. 4) *ravasz*; listig. 5) *élesen pengő, éles hangú, harsány*; hellklingend.
Că'us (Cattus), i, m. 2. *kandúr, kanmatska*; ein Kater.
Caucălis, ĭdis, f. 3. *borzon*; die Haftdolde, Klettenkörbel, (*plánta*).
Caucàsĕus, a, um, i. q. Caucasius.
Caucăsĭgĕna, ae, m. 1. incola Caucasi,
Caucăsĭus, a, um, *Caucasusi, Caucasusról való*; Caucasisch, in oder am Caucasus. 2) avis caucasia; *suskeselyű*; ein Geyer.
Caucăsus, i, m. 2. ingens mons Asiae.
Cauci, Cauchi, Chauci, ōrum, m. plur. antiquus populus Germaniae.
Caŭcŭlārii, ōrum, et Cauculatores, um, m. 2. plur. *szemfényvesztő, alakos, gaukler*; ein Gaukler, Schwarzkünstler, Zauberer.
Caŭcŭlus et Caucellus, i, m. 2. *poharatska*; ein Becherchen.)(
Caŭcus, i, m. 2. *ivótsésze, pohár*; eine Trinkschale, Becher.)(
Cauda, ae, f. 1. *fark*; der Schwanz eines Thieres. 2) caudam trahere; Hor. *kitsúfoltatni*; verspottet werden. 3) Caudam jactare popello; Pers. *közönséges embernek hízel-*

kedni; sich bey dem gemeinen Manne einschmeicheln.

Caŭdātus, a, um, *farkas, a' minek farka van*; der einen Schwanz hat. 2) *kurta, farkavágott*; dem der Schwanz abgehauen ist.

Caudĕus, a, um, *faderékből v. törzsökből való*; von dem Stamme eines Baumes gemacht.

Caudex, ĭcis, m. 3. *tör'sök, faderék*; der Stamm eines Baumes. 2) Trop. *ostoba ember*; ein dummer Mensch. 3) i. q. Codex.

Caudĭcālis, e, *faderékhoz v. tör'sökhöz tartozó, abból való*; zum Stamme gehörig, von dem Stamme eines Baumes. Caudicali provinciae aliquem praeficere. Plaut. *valakit favágóvá tenni*; einen Holzhauer aus einem machen. 2) *fa derékból tsinált*; aus Stämmen gemacht.

Caudĭcĕus, a, um, i. e. ex caudice.

Caudĭum, ĭi, n. 2. urbs Italiae.

Caula, ae, f. 1. *nyilás, lyuk*; eine Öffnung, ein Loch 2) *elzárás, elrekesztés*; eine Vermachung.

Caulĭcŭlātus, a, um, i. e. habens cauliculos.

Caulicŭlus, Cōlĭcŭlŭs, i, m. 2. Dim. *száratska, t. i. virág v. füszáratska*; ein kleiner Stängel. 2) *tzifraság az oszlopok felső részén*; eine Verzierung an den Capitälen der Säulen.

Caulĭrāpum, i, n. 2. *karalábé*; Kohlrübe.

Caulis, Colis, is, m. 3. *növevény, v. plánta szára, tor'sa*; der Stängel oder Strunk an Gewächsen 2) e. gr. pennae; *toll, penna*; der Federkiel.

Caulon, ōnis, m. 3. urbs Italiae.

Caunĕus, Caunius, Caunaeus, a, um, *Caunusból, v. Caunusba való, Caunusi*; aus oder in Caunus, dahin gehörig, Caunisch. Caunei, Caunii, incolae.

Caunus, Caunos, i, m. 2. filius Cyanes, frater Byblidis. 2) urbs Cariae.

Caupo, ōnis, m. 3. *vendégfogadós, kortsmáros, tsaplár*; Gastwirth. 2) *kereskedő*; ein Händler.

Caupōna, ae, f. 1. *vendégfogadó, kortsma, tsapszék*; ein Gasthof, Wirthshaus, eine Schenke. 2) *vendégfogadósné, kortsmárosné, tsaplárné*; eine Gastwirthinn. 3) *táborikúfár*; eine Marketenderinn.

Caupōnĭus, a, um, ad cauponam pertinens.

Caupōnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kortsmároskodni*; ein Gastwirth seyn. 2) aliquid, e. gr. bellum; *valamit nyereség kedvéért tselekedni*; etwas des Profites wegen thun.

Caupōnŭla, ae, f. 1. Dim. *kortsmátska, tsapszéketske*; ein Wirthshäuschen, kleine Schenke.

Caupŭlus (Caupŏlus), i, m. 2. navis genus.

Caurus, Cōrus, i, m. 2. *éjszaknyugotközi szél*; ein Nordwestwind.

Causa vel Caussa, ae, f. 1. *ok, oka valaminek*; die Ursache. 2) *per, pör*; eine Proceßsache. Cadere caussa; *a' pert elveszteni*; einen Proceß verlieren. Caussam tenere; Cic. *a' pert megnyerni*; den Proceß gewinnen. 3) Caussam dicere; Cic. *jól óltalmazni magát*; sich verantworten. 4) *foglalatosság, dolog*; ein Geschäft. Mandare alicui caussam; Ovid. *valakire dolgot bízni*; einem ein Geschäft anvertrauen. 5) *mentség*; eine Entschuldigung. Accipere caussam; Cic. *elfogadni a' mentséget*; die Entschuldigung annehmen. 6) *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Quaerere causam; Ter. 7) *állapot*; der Zustand. In eadem caussa est, in qua ego. Cic. 8) *szín, költött ok*; der Schein. Per caussam valetudinis remanere; Suet. *betegesség színe alatt elmaradni*; unter dem Vorwande einer Unpäßlichkeit zurückbleiben. 9) *haszon, haszna valaminek*; der Nutzen, welchen man von einer Sache bekommt. 10) *betegség; mint helyes oka valaki meg nem jelenésének*; eine Krankheit, weil sie nähmlich eine gültige Ursache ist, sein Ausbleiben zu entschuldigen. 11) *bébizonyitás, bizonyitó szó*; ein Beweis, ein Satz, womit etwas bewiesen wird. 12) e. gr. finalis; *vég, v. végző ok*; eine Endursache. 13) e. gr. per se; *magába eredt ok*; eine Ursache, die für sich zu entstehen pflegt. 14) *akadály*; ein Hinderniß. Si quid caussae est, quin etc. Ter. 15) *óltalom, óltalmazás*; die Vertheidigung. 16) brevitatis caussa; *rövid voltáért*; *rövidségnek okáért*; der Kürze wegen. 17) verbi caussa; *példának okáért*; zum Beyspiel.

Causalis, e, *okadó*; zur Ursache gehörig.

Causālĭter, Adv. *okokból, okokra nézve*, aus Ursachen.

Causarius, a, um, *beteges*; kränklich. 2) *a' kinek méltó oka van valamire, jóügyü*; gerechte Ursachen habend.
Causāte, Adv. *okkal*; mit Ursache.
Causātio, ōnis, f. 3. *okadás*, *okolás*; die Vorschützung, Entschuldigung. 2) *betegség*; die Krankheit.
Causĭa, ae, f. 1. *macedóniai pompás süveg*; ein macedonischer Hut.
Causidicina, ae, f. 1. *ügyfolytatói hivatal*; *prokátorság*; das Advocatenamt.
Causidicus, i, m. 2. *ügyfolytató, ügyvédő*, *prokátor*; ein Advocat.
Causificor, ări, 1. *okát adni*, *mentségül vagy védelmül felhozni*; vorschützen, vorwenden.
Causo, āre, 1. *perlekedni*, *veszekedni*; zanken, rechten, processiren.)(
Causor, ātus sum, āri, 1. *mentségül okát adni*, *okkal menteni magát*; vorschützen, vorwenden. 2) *panaszt tenni*, *panaszolkodni*; sich beklagen; it. *pert inditni 's folytatni*; processiren.
Causticus, a, um, *égető*; brennend, beißend.
Causŭla, ae, f. 1. *ügyetske*; kleiner Proceß, kleine Gelegenheit.
Cauta, ōrum, n. 2. plur. Cautiones syngraphae, *kézirási bizonyság*, *petsét*, *kézirás*, *keresztvonás*, *mint bizonyság*; das Vorgeschriebene, die Handschriften, Briefe und Siegeln.
Caute, Adv. *vigyázva*, *okosan*; vorsichtig. Cautius, Cic. cautissime, Cic.
Cautēla, ae, f. 1. *előrenézés*, *előrevigyázás*; die Vorsicht. 2) *bátorság zálóga*; die Versicherung, Verwahrung.
Cautēna, ae, f. 1. *őrizkedés*, *vigyázás*; die Vorsicht, das sich hüthen vor etwas. 2) *bátorság*, *kezesség jele*; die Caution, Sicherstellung, Sicherheit die man gibt, z. B. durch Bürgen 2c.)(
Cauter, ĕris, m. 3. *égető vagy fodorító vas*; ein Brenneisen.
Cautērium, ii, n. 2. *bélyeg*, *bélyegző vas*; ein (eisernes) Werkzeug zum Brennen.
Cautērizo, āre, 1. *megbélyegezni*, *tüzes vassal megsütni*; mit glühendem Eisen brennen.
Cautes, is, f. 3. *kőszirt*, *kőszál*, *kőszikla*; der Fels oder Stein.
Cautim, Adv. *vigyázva*, *okosan*; vorsichtig.
Cautio, ōnis, f. 3. (caveo) *őrizkedés*, *óvás*, *okosság*, *magára vigyázás*, *p. o. valaminek elhárításában*; Vorsicht bey etwas, Bemühung, etwas Böses abzuwenden, Behuthsamkeit. Cautionem adhibere; Cic. *okosan vigyázva bánni a' dologgal*; vorsichtig seyn, Vorsicht brauchen. 2) *elkerülés*, *elkerülhetés*, *elkerülés lehetősége*. Habet res cautionem; *el lehet azt kerülni*; das kann man verhüthen. Quae non habent cautionem; Cic. *a' mellyeket nem lehet elkerülni*; die nicht verhüthet werden können. 3) *vigyázásra való szükség*; die Nothwendigkeit, sich zu hüthen. Mihi cautio est, ne — Terent. *szükség vigyáznom*, *vigyáznom kell*, *ne hogy* — es ist Vorsicht nöthig. 4) *bátorságszerzés*, *minden a' mi által valakit bátorságba helyheztetünk*; die Sicherheit, Sicherheitsverheißung, Caution. Cautio pecuniarum; *váltólevél*, *kötelezőlrás*, *pénz felől*; eine Obligation, ein Wechsel.
Cautiōnālis, e, i. e. ad cautionem, pertinens v. gr. stipulatio.
Cautor, ōris, m. 3. *magára vigyázó*, *őrizkedő*; der sich in Acht nimmt. 2) *másért kezes*, *felelő*, *helytálló*; der für Jemand cavirt.
Cautus, a, um, *vigyázó*, *okos*, *eszes*, *szemes*, *őrizkedő*; vorsichtig, behuthsam. 2) *bátorságos*; gesichert, sicher gemacht. 3) *ravasz*; schlau.
Căvāmen, inis, n. 3. *üreg*, *kis barlang*; eine Höhle, Höhlung.
Căvāticus, a, um, *barlangban élő*; in Höhlen lebend.
Căvātio, ōnis, f. 3. *kivájás*, *kivölgyelés*; die Höhlung.
Căvātor, ōris, m. 3. *kivájó*, *kivölgyelő*; der aushöhlet.
Căvātūra, ae, f. 1. *kivölgyelés*, *kiásás*, *kivájás*; die Höhlung.
Căvĕa, ae, f. 1. (cavus) *verem*, *üreg*, *barlang*; eine Höhlung, hohler Ort. 2) *ól*, *istálló*; ein Viehstall. 3) *rekesz*, *kalitzka*; ein Vogelbauer, Käfig. 4) *köpü*, *méhkas*; der Bienenstock. 5) *nézőhely*, *t. i. a' teátromban*; der Schauplatz, z. B. im Theater.
Căvĕātus, a, um, *öblös*, *üreges*, *p. o. hely*; gehöhlt.
Căvĕo, cāvi, cautum, căvēre, 2. aliquem, aliquid, sibi, de aliquo; *ke-*

rülni, elkerülni, őrizkedni, magát óvni, magára vigyázni; sich in Acht nehmen, sich hüthen, sich vorsehen. Cave ne ignoscas, vel, Cave ignoscas, Cic. meg ne engedj; verzeihe ja nicht. 2) v. gr. aliquid; eltávoztatni, elhárítni, elfordítni, elkerülni; verhüthen, vorbauen, abwenden. 3) másért kezességet vállalni, másért állani vagy felelni; caviren, Caution stellen, Sicherheit geben. 4) gondoskodni felőle, bátorságba helyheztetni; Vorsicht haben wegen Jemandes Sicherheit, sorgen für Jemand oder etwas, Sicherheit schaffen. 5) Cavere ab aliquo (sibi) Cic. valaki által bátorságot szereztetni magának, kezességet állíttatni; sich Caution oder Sicherheit geben lassen. 6) Cavere ut, Cavere ne; rendelni hogy legyen, vagy ne legyen valami; verordnen.

Căverna, ae, f. 1. üreg, barlang; ein hohler Ort, Höhle, Loch. 2) hézaghely, üresség; der Raum, leerer Raum.

Căvernătim, Adv. i. e. per cavernas.

Căverno, āre, 1. kiüregítni, üregre kivájni; hohl machen.

Căvernōsus, a, um, üreges, üreg, gödrös; voller Höhlen, hohl.

Căvernŭla, ae, f. 1. kis üreg, gödör; Höhlchen, Löchlein, Grübchen.

Căvilla, ae, f. 1. i. q. cavillatio.

Căvillābundus, a, um, i. q. cavillans.

Căvillātĭo, ōnis, f. 3. tsúfolás, gúnyolás; die Höhnerey, Neckerey, Sticheley. 2) szó eltekerés, g...tsoskodás, kötődés; die Sophisterey.

Căvillātor, ōris, m. 3. gúnyoló, kigúnyoló, tsúfolódó, tsúfoló; ein Höhner. 2) kötekedő, szóban kötődő; der Sophistereyen macht.

Căvillātōrĭus, a, um, gúnyoló, kötődő, tsúfos; höhnisch, sophistisch.

Căvillātrix, īcis, f. 3. i. e. quae cavillatur.

Căvillātus, us, m. i. q. cavillatio.

Căvillor, ātus sum, āri, Dep. 1. aliquid, aliquem; gúnyolni, tsúfolni, gúnyolódni, tsúfolódni, kigúnyolni, kitsúfolni; höhnen, aushöhnen, zum Gespötte haben, spotten. 2) cum aliquo; kötődni, kötekedni; schäkern.

Căvillum, i, n. et Căvillus, i, m. 2. gúnyolódás, kigúnyolás, tsúfolódás; die Höhnerey, Schäkerey.

Căvo, āvi, ātum, āre, 1. (cavus), kivölgyelni, kivájni; aushöhlen, hohl machen.

Căvōsĭtas, ātis, f. 3. üregesség; die Höhlung.

Cāvum, vide: Cavus, Subst.

Căvus, a, um. üreges, üreg, hézagos, odvas; hohl, ausgehöhlt. Ilex cava, Virg. odvas tölgyfa; eine hohle Steineiche. 2) lumina cava, Ovid. beesett, v. mélyen bennülő szemek; eingefallene Augen. 3) vena cava; öreg ér; die Hohlader. 4) luna cava; utolsó fertálja a' holdnak.; das letzte Viertel. 5) Cavam manum praebere, Svet. koldulni, kéregetni; betteln.

Căvus, i, m. et Căvum, i, n. 2. üreg, odvasság, odv; eine Höhlung. 2) üreg, barlang; eine Höhle. 3) Cavum oculi, Virg. a' szem gödrei; das Hohle der Augen. 4) ürresség; die Leere. 5) Cavum pedis ostendere, Prov. futásnak venni a' dolgot; die Flucht ergreifen.

Căystrus, i, m. 2. fluvius Joniae et Lydiae. Ales Caystrus; hattyú; der Schwan. Ovid.

Cĕ, Syllaba finalis, v. gr. hicce, hisce, iisce; loco: hic ecce, his ecce, iis ecce, etc.

Cēa, ae, f. 1. insula maris Aegaei, patria Simonidis.

Cĕbēs, ētis, m. Nom. propr. philosophi Thebani.

Cecrŏpĭa, ae, f. 1. urbs Athenarum et munimentum urbis praecipue.

Cecrŏpĭdes, ae, m. 3. i. e. Cecropis regis Atheniensium posteri. 2) Athenienses.

Cecrŏpis, ĭdis, f. 3. sc. femina, filia Cecropis. 2) mulier Atheniensis.

Cecrŏpĭus, a, um, i. e. a Cecropide oriundus. 2) i. e. Atheniensis.

Cecrops, ŏpis, m. 3. primus et antiquissimus rex Atheniensium, qui urbem Athenarum aedificavit, unde Athenienses Cecropidae dici solebant.

Cēcua, ae, f. idem quod Noctua.

Cēdĕllus, i, m. szenteltvíz tartó edény; ein Gefäß zum Weihwasser.

Cēdo, cessi, cessum, cēdĕre, 3. menni, elmenni, eltávozni; kommen, wegkommen, gehen, abgehen. Cedere patria; hazájából elmenni, hazáját elhagyni; sein Vaterland verlassen. Cedere vita; meghalni; sterben. 2) menni, folyni, folyamatjának lenni, kiütni, mint a' dolog, kimenetelének lenni; gehen, seinen Fort-

gang haben, ausschlagen, ablaufen, gelingen. Res cedunt prospere, Nep. *jól megy a' dolog*, *jól mennek a' dolgok*; das geht gut. Male cessit, Ovid. *rosszszúl ütött ki a' dolog*; *nem sült el*; es ist mißlungen. 3) pro aliquo, vel pro aliqua re cedere; *abba számlálódni*, *abba menni*, *annyiba menni vagy vétetődni*; dafür gerechnet werden, dafür passiren. 4) *engedni*, *helytadni*; weichen, nachgeben. Tempori cedere; *az időnek vagy a' környül állások-nak engedni*, *magát az időhöz alkalmaztatni*; sich in die Zeiten schicken. Cedere legibus; *engedni vagy engedelmeskedni a' törvényeknek*; den Gesetzen gehorchen. 5) v. gr. alicui aliquid; *általengedni*, *odaengedni*, *hagyni*, *valakinek valamit*; abtreten, überlassen, einräumen. Cedere locum; *helyet adni*, *helyét általengedni*; seinen Platz abgeben. Cedere bona sua creditoribus; *vagyonát adósságba általengedni*; seine Güter den Creditoren überlassen. 6) *elmulni*, *elfolyni*, *mint az idő*; vergehen, verstreichen. Horae cedunt, Cic. *az órák elmulnak*; die Stunden verstreichen

Cĕdo, Verb. defect. *add ide*; gib, oder gib her. Cedo mihi aquam, Plaut. *adj nekem vizet*; gib mir Wasser her. 2) *mond meg nekem*; sage, sage mir. Quid factum est? Cedo. Ter. *Ugyan mond meg nekem mi történt?* Was ist denn geschehen? 3) *ugyan*; denn, laß uns. Cedo experiamur; *ugyan lássuk*; laß uns einmahl versuchen.

Cĕdrātus, a, um, *tzédrus olajjal megkent*; mit Cedernöhl bestrichen.

Cĕdrĕus, a, um, *tzédrusfából való*; aus Cedern.

Cĕdrīnus, a, um, idem q. Cedreus.

Cĕdris, ĭdis, f. 3. *tzédrus gyümölts*; die Frucht der Cedern.

Cĕdrĭum, ĭi, n. 2. *tzédrus olaj*, *tzédrus tsipa vagy mézga*; Cedernöhl, oder das erste ausschwitzende Harz der Ceder.

Cĕdrus, i, f. 2. *tzédrus*, *tzédrusfa*; Ceder, Cederbaum.

Cĕlaeno, us, f 4. una Harpyarum. 2) una Plejadum.

Cĕlāmen, ĭnis, n. 3. *eltitkolás*, *elrejtés*; das Verbergen.

Cēlāte, Adv. *titkon*; ingeheim.

Cēlātim, Adv. *titkon*, *alattomban*; ingeheim.

Cēlātor, ōris, m. 3. *eltitkoló*; Verberger. 2) *orgazda*; Verhehler.

Cĕlĕber, bris, bre, v. gr. urbs; *népes*; volkreich, wo viele sind, oder ab- und zugehen. 2) v. gr. conventus; *számos*, *a' hol sokan jelennek meg vagy a' hova sokan öszvegyülleznek*; zahlreich. 3) v. gr. dies; *pompás*, *innepi*; feyerlich, solenn. 4) *híres*, *nevezetes*; berühmt. Nomen celebre laudibus, Liv. Comp. celebrior; Superl. celeberrimus. Cic.

Cĕlĕbrābĭlis, *ditséretes*; rühmlich.

Cĕlĕbrātio, ōnis, f. 3. *gyakori látogatás*; *tsoportos öszvegyülés*; ein starker Besuch, eine zahlreiche Versammlung. Quae domus? quae celebratio quotidiana? Cic. 2) *innneplés*, *meginneplés*; die Begehung, Feyerung. 3) *ditsérés*, *magasztalás*, *tekintet*, *bets*; das Rühmen, das Ansehen, der Werth.

Cĕlĕbrātor, ōris, m. 3. *magasztaló*; ein Lobredner.

Cĕlĕbresco, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. *elhíresedni*; berühmt werden.

Cĕlĕbrĭtas, ātis, f. 3. *tsoportos jelenlétel*, *társaság*, *gyülekezet*; zahlreiche Gegenwart oder Gesellschaft oder Versammlung vieler. 2) *innepi pompa*; eine Feyerlichkeit, Festlichkeit. 3) *számosság*, *gyakoriság*; Häufigkeit, große Anzahl. 4) *valamely helyre való sokszori menetel*; zahlreiche Besuchung oder Betretung eines Ortes. 5) e. gr. famae; *kiterjedt hírnév*; der Ruhm.

Cĕlĕbro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. templum; domum, viam; *gyakorolni*; oft besuchen. 2) e. gr. artes; *gyakran tenni*, *űzni*; oft thun, betreiben. 3) e. gr. nuptias; *pompásan tenni*, *meglakni* v. *megülni*; feyerlich begehen. 4) e. gr. laudes alicujus; *magasztalni*, *hírelni*; *terjeszteni*; rühmen, bekannt machen 5) Celebrari, Tacit. *emlegetődni*; von jedermann erwähnt werden. 6) *kedvessé*, *kellemetessé tenni*; beliebt machen, angenehm machen.

Cĕlĕbrus, a, um, e. gr. urina; *hirtelen*, *hamar*, v. *gyakran folyó*; schnell oder häufig fließend.

Cĕler, ĕris, ĕre, e. gr. reditus; *gyors*, *serény*; geschwind, schnell. 2) e. gr.

jaculo; *kész lövő*; fertig im Schießen. 3) e. gr. irasci; *hirtelen haragú*; jähzornig.

Cĕlĕranter, Adv. *gyorsan*, *serényen*, *hirtelen*, *sietve*; geschwind, schnell, hurtig, eilig.

Cĕlĕrātim, Adv. i. q. Celeranter.

Cĕlĕre, Adv. idem.

Cĕlĕris, e, Adj i. q. Celer.

Cĕlĕripes, ĕdis, o. 3. *gyorslábú*; schnellfüßig.

Cĕlĕrĭtas, ātis, f. 3. *gyorsaság*, *serénység*, *hamarság*; die Geschwindigkeit, Schnelligkeit, Eile.

Cĕlĕriter, Adv. i. q. Celeranter.

Cĕlĕrĭtūdo, ĭnis, f. 3. *gyorsaság*, *serénység*, *hamarság*; die Geschwindigkeit.

Cĕlĕrĭuscŭle, Adv. *gyorsatskán*; etwas geschwind.

Cĕlĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. viam, gradum, fugam; *siettetni*, *sietve*, *v. gyorsan tenni*; geschwind machen, beschleunigen.

Cĕles, ētis, m. 3. *paripa*, *hátasló*; ein Reitpferd. 2) *egy evezős*, *sebes*, *v. posta hajó*; ein Jachtschiff, das mit einem Ruder regiert wird.

Cĕlētĭzon, tis, m. 3. *lovat futtató*, *lófuttató ifju vagy siheder*; der auf einem einzelnen Pferde reitet.

Cĕlĕus, i, m. 2. rex in Eleuside.

Cĕlĕusma, ātis, n. 3. *valamire intő v. emlékeztető kiáltás*; ein ermahnender Zuruf. 2) proprie: *hajósok kiáltása*; der Zuruf der Schiffer.

Cĕlĭa, ae, f. 1. *búza ser*; ein Weitzenbier.

Cella, ae, f. 1. e. gr. promtuaria, vinaria, olearia, pastorum, familiae; *mindenféle elrekesztett hely*, *a' hól valami tartódik*, *v. valaki lakik*, *pintze*, *kamara*, *ételeshâz*, *tárház*, *'s a' t.* ein jedes abgesondertes Behältniß, worin man etwas verwahren oder wohnen kann; Keller, Kammer, Speisekammer, u. s. w. 2) *galambdúz*; ein Taubenhaus. 3) *vetkező*, *'s öltöző hely a' fürdőben*; im Bade das Behältniß, wo man sich aus- und ankleidet. 4) *barátok szobája v. kamarája*; eine Mönchszelle.

Cĕllānus, i, m. 2. *Barát*, *remete*; ein Mönch, Einsiedler.

Cellāris, e. e. gr. columbae, i. e. quae in cellis aluntur.

Cellārĭum, ĭi, n. 2. i. q. cella.

Cellārĭus, a, um, i. e. ad cellam pertinens. Hinc: Cellarius, ĭi, m. 2. *pintze mester*; ein Kellermeister.

Cellātĭo, ōnis, f. 3. *kamarákra v. szobákra való osztás*; die Eintheilung in Kammern oder Gemächer.

Cĕllo, cēlsum, ĕre, Obsol. *mozdítni*; bewegen. Hinc plura derivantur simplicia et composita, e. g. Antecello, Excello. etc.

Cellŭla, ae, f. 1. Dim. *almáriomotska*; ein Schränkchen. 2) *kamarátska*, *szobátska*; ein Kämmerchen oder Stübchen. 3) e. gr. columbarum; *galambfészek*; ein Taubennest. 4) plur. *magtok*; die Häuschen der Kerne.

Cēlo, āvi, ātum, āre, 1. *elrejteni*, *eldugni*; verbergen, verhehlen, verstecken. 2) e. gr. alicui aliquid; *elhalgatni*, *eltitkolni*, *v. titokban tartani*; verschweigen.

Cēlŏpa, et Chēlopa, ae, f. 1. idem quod Jalappa; *barna rabarbara*; Jalapp, schwarze Rhabarbar.

Cĕlox, ōcis, f. 3. sc. navis; *sebes*, *v. posta hajó*; ein geschwindes Schiff, Jachtschiff.

Celse, Adv. *magasan*; hoch; celsius, celsissime; Trop. celse natus.

Celsĭtūdo, ĭnis, f. 3. *magasság*; die Höhe, Hoheit. E. gr. animi, Cic. *nagylelkűség*; die Großmüthigkeit.

Celsus, a, um, e. gr. turris; *magas*, *fennálló*; hoch, erhaben. 2) Judices celsi; *gazdag*, *hatalmas birák*; reiche und mächtige Richter. 3) *nyakasan 's kevélyen járó*; trotzig und stolz daher tretend. 4) *felségesen gondolkodó 's tselekvő*; erhaben denkend und handelnd.

Cĕlsus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum celeberrimorum. 2) medici celeberrimi, tempore Caesaris Tiberii.

Celtae, ārum, 1. plur. antiquissimus Germaniae populus, praeprimis certa natio Galliae tempore Caesaris.

Celtĭber, ēra, ērum, *Celtiberiai*; Celtiberisch. Celtibēri, populus Hispaniae.

Celtĭbērĭa, ae, f. 1. provincia Arragoniae.

Celtĭbērĭcus, a, um, i. q. Celtiber.

Celtĭce, Adv. *Celticai módon*; Celtisch.

Celtĭcus, a, um, *Celticai*; Celtisch. Celtici, incolae Hispaniae.

Celtis, is, f. 3. *tzeltis*; der Lottusbaum.

Cena, vide: Coena.

Cĕnaeum, aei, n. promontorium Euboeae, ubi templum Jovis stabat, unde ipse Cenaeus appellatus.

Cenchrĕae, ārum, f. 1. plur. urbs et portus Peloponnesi.

Cenchrĕis, ĭdis, f. uxor Cinyrae, mater Myrrhae.

Cenchris, ĭdis, m. 2. *tarka kigyó neme*; eine Art buntgefleckter Schlangen.

Cēndēvĭa, ae, f. 1. palus, ad radices montis Carmel.

Cĕnĕāngĭa, ae, f. 1. vasorum sanguineorum evacuatio per venae sectionem.

Cenina, ae, f. 1. urbs in vincinia Romae. Ceninensis etc.

Cenomāni, ōrum, m. plur. natio Gallica.

Cĕnŏtăphĭum, ĭi, n. 2. monumentum honori atque memoriae mortui exstructum.

Cēnsārĭus, ĭi, m. 2. *adófizető*; der Steuer geben muß. 2) *adószedő*; der die Steuer einfordert.

Censĕo, sui, sum (situm), ēre, 2. *taksálni, megtaksálni, betsülni, betsét meghatározni valaminek*; taxiren, schätzen. 2) *vélni, itélni, azzal tartani*; dafür halten, meinen. Quid censes? *mit itélsz? mit tartasz a' dologról?* was meinst du? was hältest du von der Sache? 3) *adó, v. bér fizetövé tenni*; steuer- oder zinnsbar machen. Praedia censere, Cic. *a' jószágra adót vetni*; Schatzung auf die Güter legen. 4) censeri; *betsülődni, tisztelődni*: hochgeachtet werden. 5) *számba vevődni*; gezählet, gerechnet werden. 6) *parantsolni, meghagyni, rendelni*; befehlen, anordnen. 7) i. q. succenseo. 8) i. q. decernere; *jóvá hagyni*; für gut halten. 9) *javasolni, tanátsolni*; rathen, anrathen. Censeo desistas. Cic. Tibi hoc censeo; Cic. *én neked azt javaslom*; ich rathe dir.

Censĭo, ōnis, f. 3. e. gr. capitis; *taksálás, megtaksálás, betsülés, megbetsülés*; die Taxirung, Schätzung. 2) *vélekedés, vélemény*; die Meinung 3) *megbüntetés, megfenyités*; die Bestrafung, Züchtigung. Abstinere censione bubula, Plaut. *kikelni a' vesszsző alól*; von der Karbatsche befreyet seyn.

Censĭtĭo, ōnis, f. 3. *megbetsülés*; die Schätzung. 2) *adó kivetése*; das Auflegen der Steuer.

Censĭtor, ōris, m. 3. *adószedő*; der Taxirer, Censor.

Censitus, a, um, vide: Censeo.

Censor, ōris, m. 3. proprie: *taksáló, betsülő, birsáló, megitélő*: ein Taxirer, Schätzer, Beurtheiler. 2) Magister morum Romae, ad cujus munus pertinebat etiam addere tribus, tueri urbis templa, vias, pontes, aquarum ductus et alia quaedam publica aedificia. Potestas ejus fuit unius anni cum dimidio. 3) *könyvvisgáló*; Beurtheiler einer Schrift. 5) *ótsárló, betsmélő*; ein Tadler.

Censōrĭus, a, um, e. gr. animadversio, lex, opus; *censori, censort illető*; censorisch, die Censoren betreffend. 2) Subst. *vólt censor*; ein gewesener Censor. 3) censoria virgula aliquid notare; Quint. *valamit szorosan megitélni*; etwas scharf beurtheilen.

Cēnsŭālis, is, m. 3. *adószedószolga*, ein Steuerbedienter.

Censuālis, e, *adóhoz tartozó*; zur Steuer gehörig. 2) e. gr. forma; *adófizetési rend*; die Ordnung, nach welcher die Schatzung soll gegeben werden.

Censūra, ae, f. 1. *megbetsülés*; die Schätzung. 2) *vi'sgáló's büntető tisztség*; das Censoramt. 3) *büntetés*; die Strafe. Dat veniam corvis, vexat censura columbas, Prov. Juv. *mikor a' kis tolvajt akasztják, a' nagy az ablakból nézi*; kleine Diebe hängt man, die großen läßt man laufen. 4) *itélet*; das Urtheil.

Census, a, um, *a' ki értekéhez képest adózott*; der nach Proportion seines Guts Schatzung gegeben hat. 2) *a' leg tehetösebbek v. legvagyonosabbak közzé tartozó*; der in die erste Classe der Reichen gehört.

Census, us, m. 4. *polgárság javainak kitzirkálása 's megbetsülése*; die Ausforschung und Schätzung des Vermögens der ganzen Bürgerschaft. Censum habere, v. agere, v. facere, Cic. Svet. 2) *birtok, vagyon*; das Vermögen. Homo sine censu; Cic. *a' kinek nints tulajdon birtoka v. java*; der nichts eigenes hat. Censum censere, Cic. *javait feladni*; das Vermögen angeben. 3) *adó-*

szedő laistrom v. könyv; ein Register oder Buch, worin die Angaben, der Bürger geschrieben sind. 4) *adó*; die Abgaben, die Steuern, plur. 5) *taksa, taxa, dijj*; die Taxe, Auflage, Anschlag.

Centaurēum, —ĭon, i, n. et Centaurea, eae, f. 1. *tsükkülló*; die Flockenblume. Centaurea Cyanus; *búzavirág*; die Kornblume. C. moschata; *pézsma tsükkülló*; Biesamkraut. 2) Gentiana Centaurium; *földepe tarnits*; *százforintosfű*, *kis ezerjófű*; das Tausendguldenkraut.

Centaurēus, Centaurĭcus, a, um, ad Centauros pertinens.

Centaurĭon, vide: Centaureum.

Cēntaūrŏmăchĭa, ae, f. 1. bellum cum Centauris.

Centaurus, i, m. 2. animal, cujus superior pars hominis, inferior vero equi formam refert. Fabulae origo illa est, quod Centauri equum domare et insidere docuerint. 2) fluvius Aetoliae. 3) sidus. 4) navis nomen.

Centēnārĭus, a, um, e. gr. numerus, grex, rosa; *száz, százat magába foglaló, százból álló*; Hundert enthaltend, aus Hundert bestehend. Centenariae coenae i. e. frugales, centum sestertiarum valorem non superantes. Centenariae ballistae, i. e. quae saxa centum pondo projiciebant.

Cēntēnnis, e, *százesztendős*; hundertjährig.

Centēnus, a, um, Centēni, ae, a, *századik*, *százas*, *százon felyűl lévő*, *százat haladó*; je hundert. Centenos excedere annos; Plin. *száz esztendőn túl lenni*; hundert Jahre alt seyn. Decies centena millia; *tízszer százezer*; zehnmahl hundert tausend.

Centēsĭmo, āvi, ātum, āre, 1. *századikat elvenni*, *megszázadolni*; von Hundert eines herausnehmen. E. gr. milites; *minden századik katonát megölni*; den Hundertsten von den Soldaten umbringen.

Cēntēsĭma, ae, f. 1. *száztól tizenkettő*, *interes neme*, *az az*: *minden hónapra száztól egy forint*; zwölf von Hundert, ist eine Gattung von Interesse. 2) *mérték neme*; Art eines Zolls. 3) *századik fillér v. félpénz*; der hundertste Pfenning.

Cēntēsĭmus, a, um, *századik*; der Hundertste.

Centĭceps, ĭpĭtis, o. 3. (a centum et caput) e. gr. bellua, i, e. Cerberus; *százfejű*; hundertköpfig.

Centĭes, Adv. *százszor*; hundertmahl.

Centĭfĭdus, a, um, (centum et findo), *száz részre osztott*; in hundert Theile getheilt.

Centĭfŏlius, a, um, e. gr. rosa; *százlevelű*, *százrétű*; hundertblätterig.

Centigrānĭus, a, um, *százmagvú*; von hundert Körnern.

Centĭmănus, a, um, *százkezű*, hunderthändig.

Centĭmĕter, tra, trum, *száz versnemű*; hundert Versarten habend. 2) *száz lábnyi hosszaságú*; hundert Schuhe lang.

Centĭnōdĭus, a, um, *száz gombos*, *v. tsomós*, *v. görtsös*, *v. tsimbókos*; hundertknotig.

Centĭpellĭo, ōnis, m. 3. (centum et pellis), *százrétű gyomor*, *a' kérődző állatok belső gyomra*; der innere Magen der wiederkäuenden Thiere.

Centĭpes, ĕdis, c. 3. *százlábú*; hundertfüßig.

Centĭplex, ĭcis, o. 3. *százrétű*; hundertfältig, was hundert Falten hat.

Cento, ōnis, m. 3. *a' mi mindenféle ruha darabokból öszve van földozva*, *tóldozott fóltozott*; was aus allerhand Lappen zusammengeflickt ist. 2) *rongy takaró*, *lebernyeg*; Lappenwerk, Lumpen zum decken. 3) *mindenféle versekből öszve tóldozott versezet*; ein zusammengeflicktes Gedicht von allerley Versen. 4) Centones sarcire, Plaut. *egy hazugságot a' másikkal tetézni*; eine Lüge über die andere vorbringen. 5) *pokrótz*, *lazsnak*; ein Kotzen.

Centŏcŭlus, a, um, *százszemű*; hundertäugig.

Cēntōnārĭus, a, um, *tóldozott fóltozott*; zusammen geflickt. 2) *ruha darabhoz tartozó*; zu Lappen gehörig.

Centrālis, e, *középpontban*, *középben lévő*; im Mittelpuncte, in der Mitte befindlich.

Centrīnae, ārum, f. 1. plur. *bogár*, *v. darázs neme*; eine Art Käfer oder Wespen.

Centrōnes, um, m. plur. populus Galliae Narb. 2) Galliae Belgicae.

Centrōsus, a, um, e. gr. scobs, i. e. plena duritiei.
Centrum, i, n. 2. *középpont, közepe valaminek*; der Mittelpunkt eines Dinges. 2) *márvány, fa, drágakő keményje*; das harte im Marmor, in den Bäumen, Edelsteinen.
Centum, Indecl. *száz*; hundert. 2) e. gr. claves, Hor. *száz, száz meg száz, az az: igen sok*; hundert st. sehr viel.
Centumgĕmĭnus, a; um, *százszoros, százrétű*; hundertfach.
Centumpĕda, ae, m 1 *százlábú*; hundertfüßig.
Centumpondĭum. Centupondĭum, ĭi, n. 2. *mása*; ein Centner. 2) *nagy teher*; eine große Last.
Centumvir, i, plur. Centumvĭri, judices Romani in rebus privatis centum.
Centumvĭrālis, e, e. gr. caussa, judicium; ad centum viros pertinens.
Centuncŭlus, i, m. 2. Dim. *ringy rongy, lebernyeg*; ein Lappen, Lumpen, zusammengeflickter Rock.
Centŭplex, ĭcis, o. 3. *százrétű*; hundertfältig.
Centŭplĭcātus, a, um, *százszoros*; hundertfach.
Centŭpondĭum, i. q. Centumpondium.
Centŭrĭa, ae, f. 1. *száz állja, száz emberből álló sereg, század*; eine Compagnie von hundert Mann Soldaten. 2) ordo et classis minor populi Romani suffragiorum caussa instituta. 3) e. gr. annorum, librorum; *száz*; hundert. 4) primo centum dein ducenta jugera agri.
Centŭrĭātim, Adv. i e. per centurias singulas.
Centŭrĭātĭo, ōnis, f. 3. *száz száz emberre való felosztás*; die Eintheilung in hundert Mann. 2) *szántóföldek bizonyos felosztása*; eine gewisse Abtheilung der Äcker.
Centŭrĭātus, us, m. 4. *száz alljra való felosztás*, die Eintheilung in Centurien oder Compagnien. 2) *századosság*; Hauptmannsstelle.
Centurĭātus, a, um, *száz alljra osztott*; in Compagnien eingetheilt. 2) e. gr. comitia, i. e. ubi populus per Centurias votum dabat. 3) e. gr. ager, i. e. centum jugerorum.
Centurĭo, āvi, ātum, āre, 1. *százra, száz alljra, v. kompánidra osztani*; in hundert abtheilen, in Compagnien eintheilen. 2) e. gr. agrum; *száz hódra osztani fel a' szántóföldet*; ein Feld abmessen und in 100 Morgen eintheilen. 3) *voksolásra nézve száz szakaszra osztani*; nach Centurien zum Votiren abtheilen.
Centŭrĭo, ōnis, m. 3. *százados*; ein Hauptmann über Hundert 2) e. gr. rerum nitentium; *felvigyázó az állóképekre*; der Aufseher über die Statuen.
Centurĭōnātus, us, m. 4. i. e. delectus centurionum.
Centŭrĭpae, ārum, f. plur. urbs Siciliae. Centuripīnus, a, um, illuc pertinens. Centuripini, orum, plur, incolae.
Centussis, is, m. 3. i. e. centum asses.
Ceos, i. q. Cea.
Cēpa, Cēpe. vide: Caepa.
Cēpaea, ae, f. 1. *kövér szaka*; ein dem Portulak ähnliches Kraut. (Sedum Cepaea L.)
Cēphălaea, ae, f. 1. *tartós főfájás*; anhaltender Kopfschmerz.
Cĕphălalgĭa, Cĕphălargĭa, ae, f. 1. *főfájás*; Kopfschmerz.
Cĕphălătōmi, ōrum, m, plur. Colchicae regionis populi.
Cĕphallēnes, Cĕphalēnes, um, plur. incolae Cephalleniae.
Cĕphallēnia (Cephalenia), ae, f. 1. insula maris Jonici. Hodie: Cefalonia.
Cĕphălo, ōnis, m. 3. i. e. planta palmae.
Cĕphăloedis, f. Cĕphăloedĭum, Cephaledum, i, n. fluvius et urbs Siciliae. Cephaledĭtani, incolae.
Cĕphălus, i, m. 2. filius Aeoli.
Cēphēis, ĭdis, f. 3. filia Cephei.
Cēphēĭus, a, um, ad Cepheum pertinens, Hinc: Andromeda, filia Cephei: Cepheia, v. virgo Cepheis vocatur.
Cēphēnes, um, plur. *herék, heremékek*; die Dronen, die männlichen Bienen, die nicht arbeiten. 2) populus Aethiopiae.
Cēpheus, ĕi, 2. rex Aethiopiae. 2) *éjszaki tsillag*; ein nordisches Gestirn.
Cēphēus, a, um, i. q. Cepheius. 2) Arva Cephea; *Szeretsen ország*; Aethiopenland.
Cephīsias (Cephissias), ădis, f. 3.

e. gr. ora; ad fluvium Atticae Cephisum.
Cēphīsiŏdōrus, i, m. 2. Nom. propr. poëtae tragici graeci. 2) statuarii celebris Praxitelis filii. 3) *mesterséges festő*; ein künstlicher Mahler.
Cēphīsiŏdŏtus, i, m. 3. Nom. propr. belli ducis Atheniensis.
Cēphīsis (Cephissis), ĭdis, f. 3. e. gr. undae, fluvii Cephisus.
Cēphīsĭus (Cephissius), a, um, ad Cephisum pertinens. Cephisius, i. e. Cephisi filius Narcissus.
Cēphīsus (Cephisos) Cephissus, i. m. 2. fluvius Boeotiae ex Parnasso, et 2) Atticae.
Cēpīdo, 3. melius Crepido, ĭnis. m. 3. *kiálló v. kiülő kő*; ein hervorragender Stein.
Cēpīna, v. Caepina, ae, f. 1. *hagymáskert*; ein Zwiebelgarten.
Cēpio, ōnis, m. 3. Nom. propr. consulis Romani.
Cēpītis, sc. gemma vel Cepites, ae, m. sc. lapis, Cepolatitis; *drágakő*; ein Edelstein.
Cēpōnides, Cēpĭōnides, um, plur. *bizonyos drágakövek*; gewisse Edelsteine.
Cēpphĭcus, a, um, *könnyű mint a' Cepphus madár*; leicht, wie der Vogel Cepphus. 2) *haszontalan*, *tsekély*; nichtswürdig.
Cēpphus, i, m. 2. avis ita levis, ut in quamcunque partem ventus flaverit, in eam feratur.
Cēpto, āre, Frequent. a Capio, *valamit magában feltenni*, *elkezdeni*, *rájönni*; vornehmen, anfangen, darauf kommen.
Cepulla, ae, f. 1. Dim. *hagymátska*; eine kleine Zwiebel.
Cēpūrĭca, n. plur. *kertivetemények*; Gartengewächse.
Cēpūros, i, m. 2. *kertész*; ein Gärtner. Hinc: Cepuricus, a, um, i. e. hortensis.
Cēra, ae, f. 1. *viasz*; das Wachs. 2) *ősök képei*; die Bilder der Ahnen. Ceras removere. Plaut. 3) *könyv*, *könyvlevél*, *levél*; ein Buch, ein Blatt, ein Brief. Caerae pusillae; Cic. *irótáblátskák*; Schreibtäfelchen. Ceris mandare, Quintil. In ceras referre. Ovid. *felirni*, *feljegyezni*; aufschreiben. 4) e. gr. sexangula; *hat szegletű méhkas*; der sechseckigte Korb, darin die Bienen ihr Honig sammeln. 5) Trop. reprehensio, antiqui enim critici loca scripturae ipsis displicentia cera signare solebant.
Cĕrăchātes, ae, m. 1. *agátkő*, *sárgaagát*; Wachsachat.
Cĕrāgo, ĭnis, f. 3. Alimentum, quo apes vescuntur mellificantes; *a' méhek kenyere*; Bienennahrung.
Cĕrămĭcus, i, m. 2. locus duplex Athenis, alter intra, alter extra urbem.
Cĕrămītes, ae, m. *téglaszinű drágakő*; ein ziegelfarbiger Edelstein.
Cĕrămos, i, m. 2. *tégla*; ein Ziegelstein.
Cĕrămum, i, n. 2. et Cerămus, i, m. idem quod Tegula. 2) genus carcerum apud Graecos.
Cĕrămus, i, m. 2. urbs Cariae. Hinc: Ceramĭcus sinus.
Cĕrămyntes, ae, m. 1. proprie, *haláliűző*; ein Vertreiber des Todes. 2) cognomen Herculis.
Cĕrārĭa, ae, f. 1. *viaszöntő asszszony*; die Wachszieherinn. 2) *viaszáros asszszony*; die Wachshändlerinn.
Cĕrārĭum, ii, n. 2. *petsétára*, *petsétbér*; das Siegelgeld, die Siegelgebühr.
Cĕrārĭus, ĭi, m. 2. *viaszöntő*; ein Wachszieher. 2) *viaszáros*; ein Wachshändler.
Cĕras Amalthaeae, idem quod Cornu Amalthaeae, copiae, *bőség szarva*, das Horn des Überflusses.
Cĕrăsĭnus, a, um, e. gr. cingulum; *tseresznyeszin*, *tseresnyeszinű*; kirschfarbig.
Cĕrastes, ae, et is, m. 3. *szarvas kigyó*; eine gehörnte Schlange. 2) *tzimeres szarvas*; ein Hirsch mit zackigem Geweihe. 3) i. q. Satyrus. 4) insulae Arabiae vicina. 5) *Figefurontó féreg*; ein Wurm, der den Feigenbäumen großen Schaden thut.
Cĕrastĭum, ĭi, n. 2. *madárhúr*, (*virág*, *fű*); das Hornkraut.
Cĕrăsum, i, n. 2. *tseresznye*; die Kirsche.
Cĕrăsus, i, f. 2. *tseresnyefa*; der Kirschbaum. 2) *tseresznye*; die Kirsche.
Cĕrātĭas, ae, m. 1. *szarvas*, *üstökösttsillag*; ein gehörnter Comet.
Cĕrātīnae Crocodilinae, sc. ambiguitates v. quaestiones; *kötelőzködő kérdések*; verfängliche, sophistische Fragen.

Cĕrātĭum, ĭi, n. 2. *Szent János kenyér*; St. Johannisbrot.
Cĕrātum, i, n. 2. Cerotum, Ceratorium, v. Cerotarium, ii. 2. *viaszkenőts*; die Wachssalbe.
Cĕrātūra, ae, f. 1. *viaszszal való bévonás, v. beöntés*; überziehung mit Wachs.
Cĕrātus, a, um, e. gr. tabella; *viaszos, viaszszal béöntött*; mit Wachse überzogen.
Cĕraula, ae, m. 1. *kürtös, kürtölő*; ein Hornbläser.
Cĕraunius, a, um, e. gr. gemma; *ragyogó, fénylő*. 2) exprimit regionem Epiri. Ceraunii, incolae ibidem; item montes Cerauni.
Cĕraūnŏbŏlus, i, m. 2. tabula Apellis, in qua Alexandrum in forma Jovis tonantis pinxerat.
Cĕraunus, i, m. 2. nomen aliquorum regum. 2) fluvius Cappadociae.
Cerbĕrĕus, a, um, e. gr. os, facies; ad Cerberum pertinens.
Cerbĕrus, (—os), i, m. 2. canis infernalis triceps.
Cercius, v. Circius, ĭi, m. 2. ventus provinciae Narbonensi proprius.
Cĕrcŏlīps, ĭpis, m. 3. *farkatlan, v. kurta majom*; ein Affe ohne Schwanz. Dicit. et Cercolops. ŏpis.
Cĕrcŏpīsso, āre, 1. *hizelkedni*; schmeicheln.
Cercŏpĭthēcus (—os), i, m. 2. *tzerkóf, matskamajom*; ein geschwänzter Affe, eine Meerkatze.
Cercops, ŏpis, m. 2. *matskamajom*; die Meerkatze. Cercopes, i. e. in simias transformati incolae insulae Pithecusa.
Cĕrcos, idem quod Cercus, i, m. 2. *ragadozó madár*; ein Raubvogel.
Cercūrus (—os), i, m. 2. navis praegrandis Cypria.
Cercyon, ŏnis, m. 3. latro ingentis fortitudinis a Theseo interfectus.
Cercyros, i, m. 2. genus piscis.
Cerdo, ŏnis, m. 3. *tímár, varga*; ein Gärber. 2) *foltozó varga*; ein Schuhflicker.
Cĕrĕālĭa, ĭum, n. pl. *Céres innepe*; das Fest der Ceres.
Cĕrĕālis, e, *Cérest illető, Céresi*; die Ceres betreffend. 2) *gabonát vagy életet illető, abból való, ahoz tartozó, 's a' t.* zum Getreide gehörig, was daraus gemacht wird, u. s. w. Cereales feriae; *aratási innepnapok*; die Erntefeyertage. Arma Cerealia; *pék vagy kenyérsütő eszközök*; Beckerwerkzeuge.
Cĕrĕbĕllāre, is, n. 3. *sapka, sipka*; eine Mütze, Haube.
Cĕrĕbellum, i, n. 2. *kis agyvelő*; ein kleines Gehirn.
Cĕrĕbrōsus, a, um, *dühös*: rasend, hirnwüthig. 2) *agyas, makats*; eigensinnig.
Cĕrĕbrum, i, n. 2. *agyvelő*; das Gehirn. 2) Trop. *ész*; der Verstand. Vir felicis cerebri; *okos vagy eszes ember*; ein kluger Mann. 3) cerebrum arboris; *a' fának a' béle*; der Kern oder Mark des Baumes.
Cĕrĕfŏlĭum, v. Caerefolium, vel Chaerophyllum sativum, vel Scandix cerefolium; L. *turbolya baraboly, olasz saláta*; der Körbel.
Cĕrimonia, v. Caerimonia.
Cĕrĕŏlus, a, um, *sárgaviasz szinű*; wachsgelb.
Cĕrĕrōsus, a, um, *őrűlt*; wahnsinnig.
Cĕres, ĕris, f. 3. Dea frugum, prima frumentorum usum invenisse et agri culturam docuisse fertur. 2) *gabona, élet, kenyér*; das Getreide, Korn, Brot. Rubicunda vel flava Ceres; *értt gabona*; reifes Korn. Cereri sacrificare. Plaut. *ebédelni*; eine Mahlzeit halten.
Cĕrētĕ, es, f. 1. urbs Italiae, et Hispaniae.
Cerevisia, Cervisia, ae, f. 1. *ser*; das Bier.
Cerevisiarius, ĭi, m. 2. *serfőző*; der Bierbräuer. 2) *sermérő, serkortsmáros*; ein Bierschenke.
Cĕrĕus, a, um, *viaszból való, viasz*; aus Wachs, wächsern. 2) *viaszforma, viasz szinű*; dem Wachse ähnlich, wie Wachs, wachsgelb. 3) *lágy, puha*; weich. 4) Met. *hajló, hajlékony, könnyen hajló*; biegsam, geschmeidig.
Cĕrĕus, i, m. 2. *viaszgyertya*; die Wachskerze, das Wachslicht.
Ceria, ae, f. 1. *gabonából főzött ital neme a' Spanyoloknál*; ein Trank aus Getreide in Spanien.
Cĕrĭfĭco, āre, *viaszat tsinálni*; Wachs machen.
Cĕrintha, ae, Cerinthe, es, f. 1. *szeplén, viaszfű, szeplőlapu*; die Wachsblume.
Cĕrinthus, i, m. 2. *a' lépkenyér, a' méhek kenyere, sonkoly*; Bienenbrot, Sandarach.

Cērĭnus, a, um, *viaszszínű*; wachsfarbig.

Cērion, Cērium, ĭi, n. 2. *sonkoly*, *üres lép*; der Wachskuchen der Bienen. 2) *kelevény*; ein gewisses Geschwür.

Cērītes, ae, m. 1. sc. lapis, *viaszkő*; der Wachsstein.

Cērītus, a, um, Cerritus, idem quod Cereris ira vexatus; *őrült*, *esztelen*; toll, unsinnig, verrückt.

Cērium, ĭi, n. 2. idem quod Cerion.

Cermătista, ae, m. 1. *pénzváltó*, *pénzelváltó*: ein Geldwechsler, der kleine Münze für große gibt.

Cērna, ae, et Cerne, es, f. 1. insula in mari aethiopico, hodie: Madagascar.

Cērnētum, i, n. 2. urbs Italiae.

Cerno, crēvi, cretum, cērnĕre. 3. *elválasztani*, *kiválogatni*, *p. o. a' roszszat a' jótól*; absondern. 2) *rostálni*, *megrostálni*; sieben, durchsieben, reutern. 3) *ítélni*, *megítélni*; urtheilen, beurtheilen. 4) *gondolni*, *annak vélni vagy tartani*; glauben, dafür halten. Amicam esse crevi, Plaut. 5) *határozni magát valamire*, *azt végezni*; entscheiden, beschließen, den Entschluß fassen. 6) *hartzolni*, *vívni*; streiten, fechten. 7) *észrevenni*; wahrnehmen. Cernere oculis; *meglátni*; sehen, erblicken. 8) e. gr. hereditatem; *általvenni*, *p. o. az örökséget*, *bélépni az örökségbe*; übernehmen, antreten.

Cērnŭātus, a, um, *lehajlott*; niedergebogen. 2) *leborított*; gestürzt.

Cernŭlo, āre, i. q. cernuo.

Cernŭo, āre, *lehajlani*; sich bücken. 2) *artzra borulni*; aufs Gesicht niederfallen. 3) *előre bukni*; mit dem Kopfe vorwärts stürzen.

Cernŭus, a, um, *artzal a' föld felé hajló*, *lebukó*; mit dem Gesichte nach der Erde zu gekehrt.

Cēro, āvi, ātum, āre, *viaszszal kenni*, *béragasztani*; *bévonni*; mit Wachs überziehen.

Cērōma, ătis, n. 3. *viaszkenőts*; die Wachssalbe. 2) *vívás*, *küszdés*; der Kampf.

Cērōnia, ae, f. 1. *Szent János kenyere*; Johannisbrot.

Cērōstrātum, i, n. 2. *templombeli gyertyatartó*; Leuchter in der Kirche.

Cērōsus, a, um, *viaszas*; voller Wachs.

Cērōtārius, ĭi, m. 2. *kuruzsoló*; ein Quacksalber.

Cērrētum, i, n. 2. *bikkfás*, *bikkes*, *bikkfaerdő*; ein Buchenwald.

Cerrītus, a, um. *őrült*, *esztelen*; wahnsinnig verrückt, unsinnig.

Cērro, ōnis, m. 3. *ügyetlen*, *vagy élhetetlen ember*; ungeschickter Mensch 2) *hiú ember*; leichtsinniger Mensch.

Cerrus, i, f. 2. *tserfa*, *tsertölgy*; eine Art der Eiche, Cerreiche, Zirneiche.

Certāmen, ĭnis, n. 3. *viadal*, *hartz*, *verekedés*, *hartzolás*; der Kampf, das Streiten, der Streit. 2) *ütközet*; die Schlacht. Certamen navale, *tengeri tsata*; eine Seeschlacht. Certamen inire. Liv. *megütközni*; die Schlacht beginnen. Certamen conserere; *tsatázni*; fechten. 3) *veszekedés*, *tzivódás*; der Streit, Zank. 4) *vetekedés*; der Wettstreit, Wetteifer. 5) Certamen vini; *versentivás*, *ivásban való vetélkedés*; der Wettstreit im Trinken. 6) *törekedés*, *iparkodás*, *erőszakos igyekezet*, *vágyodás valamire*; heftige Bemühung, Beeiferung. v. gr. Certamen divitiarum. Hor.

Certātim, Adv. *vetekedve*, *gyorsan*; um die Wette, folglich eifrigst.

Certātĭo, ōnis, f. 3. *ellenkezés*, *háborgás*, *villongás*, *kotzódás*; jedes Streiten, Streit. 2) *öszveszólalkozás*, *öszvekapás*; der Wortwechsel. 3) *vetélkedés*, *vivás*; der Wettkampf. 4) *perlekedés*, *perfolytatás*; der Proceß.

Certātor, ōris, m. 3. *vívó*, *viaskodó*; ein Streiter.

Certe, Adv. *bizonyosan*, *valósággal*, *bizonnyal*, *igazán*; gewiß, wahrhaftig, zuverläßig. 2) *legalább*, *tsak*, *mégis*; wenigstens oder doch. Ubi, ubi est animus, certe quidem in te est. Cic.

Cērtĭfĭco, āre, idem quod Certum facio; *bizonyossá tenni*, *bébizonyítni*; vergewissern, gewiß machen.

Cērtĭfĭcātus, a, um, *bizonyossá tétetett*, *hírűl adatott*; vergewissert, berichtet.

Certo, Adv. *bizonyosan*, *bizonnyal*, *hihetőképen*; gewiß, zuverläßig.

Certo, āvi, ātum, āre, 1. *vívni*, *tusakodni*, *viaskodni*; streiten, kämpfen. 2) *veszekedni*, *tzivódni*, *tzivakodni*, *ellenkezni*; zanken. 3) *vetélkedni*; wetteifern. Vigiliis et labore cum aliquo certare. Liv. solus tibi certet Amyntas. Virg. *egyedűl Amyntás*

vetélkedhetik teveled; Amyntas allein darf mit dir wetteifern. 4) e. gr. pignore; *fogadni*, *felfogadni*; wetten. 5) e. gr. inter se jure; Cic. *perlekedni*, *v. pert folytatni egymással*; mit einem andern processiren. 6) Certantes auro crines. Virg. *arannyal vetélkedő haj*; Haare, die mit dem Golde wetteifern.

Certor, ātus sum, āri, 1. Dep. i. q. Certo.

Certus, a, um, e. gr. spei; *bizonyos*, *reátámaszkodható*; gewiß, zuverlässig. Jaculis certus; *jó puskás*; gewiß im Schießen. 2) *meghatározott*; beschlossen. Mihi certum abire. Cic. *meghatároztam magamban az elmenetelt*; ich habe beschlossen wegzugehen. 3) e. gr. domus; *tulajdon, saját*; eigen. 4) e gr. amicus; *jó, igaz, hűséges, emberséges, derék*; wahrhaftig, redlich. 5) e. gr. mori; *eltökéllett*; entschlossen. 6) *erős, bátor, vitéz*; stark, tapfer. Pectora certa. Virg. *vitéz férjfiak*; tapfere Männer. 7) *megállitott*, *meghatározott*, *meg. v. kirendelt*, *megállapitott*; festgesetzt, bestimmt. In diem certam convenire. Liv. *bizonyos meghatározott napon öszve jönni*: an einem festgesetzten Tage zusammenkommen. 8) certum, certiorem facere, vel reddere; *tudósitni*; benachrichtigen, Nachricht geben. 9) *világos*, *világosságra jött*, *nyilván való*; sichtbar, zum Vorschein kommend. 10) Certo certius; *minden bizonnyal*; *okvetetlenül*; ganz gewiß. Certum habere; *bizonyosan tudni*, *bizonyos lenni valamiben*; Gewißheit haben, gewiß wissen. 11) loco: quidam; in plur. Certorum, vel Certorum hominum audacia eo pervenit; *annyira ment már némellyeknek*, *vagy némelly embereknek merészségek*; so weit ist die Kühnheit mancher Menschen gegangen, u. s. w.

Cērŭla, ae, f. 1. Dim. *viaszotska*; ein wenig Wachs.

Cērussa, ae, f. 1. *plajbász*, *tzéruza*; der Bleystift. 2) *görög tzéruza*; das Bleyweiß.

Cērussātus, a, um, *plajbászolt*, *tzéruzázott*; mit Bleystift linirt. 2) *görög tzéruzával festett*, *v. mázolt*, *v. kendőzött*; mit Bleyweiß gemahlt, geschminkt, versehen.

Cerva, ae, f. 1. *nőstény szarvas*; ne Hirschkuh. 2) *szarvas általjában a' poétáknál*; Hirsch überhaupt, bey Dichtern. 3) *őz*; ein Reh.

Cervāria, ae, f. 1. *szarvas helyett megáldozott juh*; ein Schaf, das statt eines Hirsches geschlachtet und geopfert wurde. 2) certus locus penes templum Veneris.

Cervārius, a, um, e. gr. venenum; *szarvas, szarvast illető*; die Hirsche betreffend.

Cervīcal, ālis, n. 3. loco: cervicale, sc. pulvinar, *vánkos, párna, főallj*; das Kopfküssen.

Cervīcula, ae, f. 1. (Dim. a cervix) *nyakszirt*, *nyak*; der Nacken. 2) Trop. *vizerőalkotmány nyaka*; an einer hydraulischen Maschine.

Cervīnus, a, um, e. gr. pellis; *szarvas*, *szarvasból való*, *v. ahoz tartozó*; von Hirschen, dahin gehörig.

Cervīsia Cerevisia, ae, f. 1. *ser*; das Bier.

Cervix, īcis, f. 3 *nyakszirt*, *nyak*; der Nacken, doch wird der Hals insgemein mit verstanden. Caput abscindere cervicibus; *fejét venni*, *v. elvágni*; den Kopf abhauen. Rotare cervicem. Ovid. *nyakát tekergetni*; den Hals drehen. 2) Trop. bellum est in cervicibus. Ovid. *nyakunkon a' had*; der Krieg ist uns sehr nahe. 3) altae cervicis est; *felfúvalkodott*, *kevély*; er ist hochmüthig. 4) durae cervicis est; *kemény nyakú*, *nyakas*, *makats*; er ist halsstarrig. 5) e. gr. vitis; *szőlőtőke vastag része*, *melyből a' venyige v. szőlővessző nő*; die Dicke des Weinstocks, woraus die Reben wachsen.

Cervus, i, m. 2. *szarvas*; ein Hirsch. 2) plur. *karó*, *ágas*; die Stützgabeln. 3) *palánkerősség*, *palánkolás*; die Pallisaden.

Cērycīum, ii, i. e. caduceus.

Cēryx, ycis, m. 3. *valami hadi*, *v. más pompának v. békességnek hirdetője*, *hérold*; ein Herold.

Cēsēna, ae, f. 1. urbs Italiae.

Cespes, vide: Caespes

Cessātio, ōnis, f. [illegible] *megállás* [illegible] Stillst[illegible]

deter; 2) *tunya, rest, lomha*; ein träger Mensch.

Cessātrix, īcis, f. 1. *késedelmes asszony*; eine Zauderinn, Säumerinn.

Cessim, Adv. e. gr. ire; *hátra, hátra felé, visszafelé*; rückwärts, zurück.

Cessĭo, ōnis, f. 3. (cedo), *elmenés, elmenetel*; das Weggehen, Fortgehen. 2) *lemondás, általengedés, elhagyás, másnak engedés*; Abtretung, z. B. einer Sache an Jemand.

Cesso, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in studio et opere; *szűnni, megszűnni, valamiben alább hagyni*; aufhören, nachlassen. Morbus cessat. Lucan. *múlik a' betegség*; die Krankheit höret auf. 2) *késedelmeskedni*; sich säumen. 3) *hijjával lenni, nem lenni*; ermangeln. Cessante demonstratione; *nem lévén bizonyság*; in Ermangelung des Beweises. 4) *henyélni, hivalkodni*; müßig seyn. Illum nunquam cessantem vidi. Ovid. Amphora cessans. Hor. *heverőben lévő kantsó*; ein Krug, der nicht gebraucht wird. 5) arva cessantia, solum cessans; Lucan. *ugarnak hagyott szántóföldek*; brachliegende Felder. 6) Cessare amori. Prop. *szerelemnek adni magát*; sich der Liebe überlassen. 7) Cessat honor. Suet. *üres a' tiszti hely, v. a' tisztség*; die Ehrenstelle ist vacant.

Cessus, a, um, *általadott, által engedett*; übergeben, abgetreten.

Cestros, i, m. 2. *sebfű, bakfű*; die Betonie.

Cestrosphendŏne, es, f. 1. *kő hajitásra v. gorálásra szolgáló hadi erőmiv*; eine Kriegsmaschine, um Steine fortzuschleudern.

Cestrum Cestron, i, n. 2. *metsző, metszővas, véső*; der Grabstichel, Meissel.

Cestus (—os), i, m. 2. *szíj, öv, pántlika*; der Riemen, Gürtel, das Band. 2) *asszonyok* [illegible] *Vénus szere*[illegible] *öve*; ein gestickter [illegible] Gürtel; besonders [illegible] Venus, der Lie[illegible] *vállal viaskod*[illegible]

Cētārĭus, a, um, *halhoz tartozó*; den Fischen gehörig. 2) Subst. *h*[illegible]*áros*; ein Fischhändler. 3) Cetarium et Cetaria; *halbárka, haltartó*; ein Fischhälter.

Cētera, Ceterum, Cetero, Adv. *különben, egyébaránt, azon kivül*; sonst, übrigens, überdieß. Cetera, parce puer. Virg.

Cētĕrōqui, Ceteroquin. Adv. idem.

Cētĕrus, a, um, (Nomin. m. inusit.) e. gr. audacia, argentum, Cic. cetero cultu, ceteram Graeciam, Nep. plur. usitatior; *a' többi, a' többek, a' többiek, mind a' többi, mások*; die übrigen, die andern.

Cēthēgus, i, m. 2. Nom prop. Virorum.

Cēto, us, f. 4. uxor Phorci, mater Medusae.

Cetos, vide: Cetus.

Cetra (Caetra), ae, f. 1. *bőrből v. szíjjból való kis paizs*; ein gewisser kurzer Schild von Leder oder Riemen.

Cetrātus (Caetratus), a, um, *kis paizsos*; mit dem Schilde cetra versehen, beschildet.

Cette, Imperat. Obsol. i. q. Dicite, Date.

Cētus, i, m. 2. Cete, n. plur. *minden tengeri nagy hal, különösen czethal*; jeder große Meerfisch, besonders Wallfisch. 2) *hal jegy az égen*; der Wallfisch, ein Gestirn.

Ceu, Adv. *mint, úgymint*; wie, gleichwie, als. 2) *mintha*; gleich als wenn.

Cēus, a, um, *Cea szigetéből való*; aus der Insel Cea.

Ceva, ae, f. 1. *kistehén fajta*; eine Art kleiner Kühe.

Cēvĕo, ēre, *magát meggörbiteni, meghajolni*; sich bücken. 2) *fa*[illegible]*telenül riszálni*; den Hintern unzüchtig bewegen. 3) Trop. *hízelkedni*; *mint a' farkát* [illegible] *kutya*; schmeicheln, wie die Hunde, wenn sie mit dem Schwanze wedeln.

Cēyx, ycis, m. 3. filius Luciferi [illegible] in avem transformatus. Ceyces, [illegible] *madarak*; die Eisvögel.

[illegible] ae, m. [illegible] Nomen propr. [illegible] belli dace [illegible]

vetélkedhetik teveled; Amyntas allein darf mit dir wetteifern. 4) e. gr. pignore; *fogadni, felfogadni*; wetten. 5) e. gr. inter se jure; Cic. *perlekedni, v. pert folytatni egymással*; mit einem andern processiren. 6) Certantes auro crines. Virg. *arannyal vetélkedő haj*; Haare, die mit dem Golde wetteifern.

Certor, ātus sum, āri, 1. Dep. i. q. Certo.

Certus, a, um, e. gr. spei; *bizonyos, reátámaszkodható*; gewiß, zuverlässig. Jaculis certus; *jó puskás*; gewiß im Schießen. 2) *meghatározott*; beschlossen. Mihi certum abire. Cic. *meghatároztam magamban az elmenetelt*; ich habe beschlossen wegzugehen. 3) e. gr. domus; *tulajdon, saját*; eigen. 4) e. gr. amicus; *jó, igaz, hűséges, emberséges, derék*; wahrhaftig, redlich. 5) e. gr. mori; *eltökéllett*; entschlossen. 6) *erős, bátor, vitéz*; stark, tapfer. Pectora certa. Virg. *vitéz férjfiak*; tapfere Männer. 7) *megállitott, meghatározott, meg v. kirendelt, megállapitott*; festgesetzt, bestimmt. In diem certam convenire. Liv. *bizonyos meghatározott napon öszve jönni*; an einem festgesetzten Tage zusammenkommen. 8) certum, certiorem facere, vel reddere; *tudósitni*; benachrichtigen, Nachricht geben. 9) *világos, világosságra jött, nyilván való*; sichtbar, zum Vorschein kommend. 10) Certo certius; *minden bizonnyal; okvetetlenűl*; ganz gewiß. Certum habere; *bizonyosan tudni, bizonyos lenni valamiben*; Gewißheit haben, gewiß wissen. 11) loco: quidam; in plur. Certorum, vel Certorum hominum audacia eo pervenit; *annyira ment már némellyeknek, vagy némelly embereknek merésszségek*; so weit ist die Kühnheit mancher Menschen gegangen, u. s. w.

Cērŭla, ae, f. 1. Dim. *viaszotska*; ein wenig Wachs.

Cērussa, ae, f. 1. *plajbász, tzéruza*; der Bleystift. 2) *görög tzéruza*; das Bleyweiß.

Cērussātus, a, um, *plajbászolt, tzéruzázott*; mit Bleystift linirt. 2) *görög tzéruzával festett, v. mázolt, v. kendőzött*; mit Bleyweiß gemahlt, geschminkt, versehen.

Cerva, ae, f. 1. *nöstény szarvas*; eine Hirschkuh. 2) *szarvas általjában a' poétáknál*; Hirsch überhaupt, bey Dichtern. 3) *őz*; ein Reh.

Cervāria, ae, f. 1. *szarvas helyett megáldozott juh*; ein Schaf, das statt eines Hirsches geschlachtet und geopfert wurde. 2) certus locus penes templum Veneris.

Cervārius, a, um, e. gr. venenum; *szarvas, szarvast illető*; die Hirsche betreffend.

Cervīcal, ālis, n. 3. loco: cervicale, sc. pulvinar, *vánkos, párna, főallj*; das Kopfkissen.

Cervīcula, ae, f. 1. (Dim. a cervix) *nyakszirt, nyak*; der Nacken. 2) Trop. *vizerőalkotmány nyaka*; an einer hydraulischen Maschine.

Cervīnus, a, um, e. gr. pellis; *szarvas, szarvasból való, v. ahoz tartozó*; von Hirschen, dahin gehörig.

Cervīsia Cerevīsia, ae, f. 1. *ser*; das Bier.

Cervix, īcis, f. 3 *nyakszirt, nyak*; der Nacken, doch wird der Hals insgemein mit verstanden. Caput abscindere cervicibus; *fejét venni, v. elvágni*; den Kopf abhauen. Rotare cervicem. Ovid. *nyakát tekergetni*; den Hals drehen. 2) Trop. bellum est in cervicibus. Ovid. *nyakunkon a' had*; der Krieg ist uns sehr nahe. 3) altae cervicis est; *felfúvalkodott, kevély*; er ist hochmüthig. 4) durae cervicis est; *kemény nyakú, nyakas, makats*; er ist halsstarrig. 5) e. gr. vitis; *szőlőtőke vastag része, melyből a' venyige v. szőlővesszző nő*; die Dicke des Weinstocks, woraus die Reben wachsen.

Cervus, i, m. 2. *szarvas*; ein Hirsch. 2) plur. *karó, ágas*; die Stützgabeln. 3) *palánkerősség, palánkolás*; die Pallisaden.

Cērycĭum, ĭi, i. e. caduceus.

Cēryx, ycis, m. 3. *valami hadi, v. más pompának v. békességnek kirdetője, hérold*; ein Herold.

Cēsēna, ae, f. 1. urbs Italiae.

Cespes, vide: Caespes.

Cessātĭo, ōnis, f. 3. *megállapodás, megállás, szűnés, megszűnés*; der Stillstand, Verzug. 2) *nyugodalom, henye élet*; die Ruhe, ein müßiges Leben. 3) *a' földnek ugar alá való hagyása*; das Brachliegen der Äcker.

Cessātor, ōris, m. 3. *késedelmező*; Zau-

deret; 2) *tunya, rest, lomha*; ein träger Mensch.

Cessātrix, icis, f. 1. *késedelmes asszony*; eine Zauderinn, Säumerinn.

Cessim, Adv. e. gr. ire; *hátra, hátra felé, visszafelé*; rückwärts, zurück.

Cessĭo, ōnis, f. 3. (cedo), *elmenés, elmenetel*; das Weggehen, Fortgehen. 2) *lemondás, általengedés, elhagyás, másnak engedés*; Abtretung, z. B. einer Sache an Jemand.

Cesso, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in studio et opere; *szűnni, megszűnni, valamiben alább hagyni*; aufhören, nachlassen. Morbus cessat. Lucan. *múlik a' betegség*; die Krankheit höret auf. 2) *késedelmeskedni*; sich säumen. 3) *hijjával lenni, nem lenni*; ermangeln. Cessante demonstratione; *nem lévén bizonyság*; in Ermangelung des Beweises. 4) *henyélni, hivalkodni*; müßig seyn. Illum nunquam cessantem vidi. Ovid. Amphora cessans. Hor. *heverőben lévő kantsó*; ein Krug, der nicht gebraucht wird. 5) arva cessantia, solum cessans; Lucan. *ugarnak hagyott szántóföldek*; brachliegende Felder. 6) Cessare amori. Prop. *szerelemnek adni magát*; sich der Liebe überlassen. 7) Cessat honor. Suet. *üres a' tiszti hely, v. a' tisztség*; die Ehrenstelle ist vacant.

Cessus, a, um, *általadott, által engedett*; übergeben, abgetreten.

Cestros, i, m. 2. *sebfű, bakfű*; die Betonie.

Cestrosphendŏne, es, f. 1 *kő hajitásra v. görgölésra szolgáló hadi erőmív*; eine Kriegsmaschine, um Steine fortzuschleudern.

Cestrum Cestron, i, n. 2. *metsző, metszővas, véső*; der Grabstichel, Meissel.

Cestus (—os), i, m. 2. *szíj, öv, pántlika*; der Riemen, Gürtel, das Band. 2) *asszonyok himes öve, különösen Vénus szerelemre gerjesztő öve*; ein gestickter Frauenzimmergürtel; besonders der Gürtel der Venus, der Liebe erregen soll. 3) *ököllel viaskodók keztyűje*; Handschuh der Faustfechter.

Cētācēi pisces; *nagy nemű halak*; eine Art von großen Fischen. Cetacea; *halszárnylábú emlősállatok, mint p. o a' tzethal*: Fischartige Säugthiere, als Wallfische.

Cĕtārĭus, a, um, *halhoz tartozó*; zu den Fischen gehörig. 2) Subst. *halárdos*; ein Fischhändler. 3) Cetarium et Cetaria; *halbárka, haltartó*; ein Fischhälter.

Cētera, Ceterum, Cetero, Adv. *különben, egyébaránt, azon kivűl*; sonst, übrigens, überdieß. Cetera, parce puer. Virg.

Cētĕrōqui, Ceteroquin, Adv. idem.

Cētĕrus, a, um, (Nomin. m. inusit.) e. gr. audacia, argentum, Cic. cetero cultu, ceteram Graeciam, Nep. plur. usitatior; *a' többi, a' többek, a' többiek, mind a' többi, mások*; die übrigen, die andern.

Cēthēgus, i, m. 2. Nom prop. Virorum.

Cēto, us, f. 4. uxor Phorci, mater Medusae.

Cetos, vide: Cetus.

Cetra (Caetra), ae, f. 1. *bőrből v. szíjból való kis paizs*; ein gewisser kurzer Schild von Leder oder Riemen.

Cetrātus (Caetratus), a, um, *kis paizsos*; mit dem Schilde cetra versehen, beschildet.

Cette, Imperat. Obsol. i. q. Dicite, Date.

Cētus, i, m. 2. Cete, n. plur. *minden tengeri nagy hal, különösen tzethal*; jeder große Meerfisch, besonders Wallfisch. 2) *hal jegy az égen*; der Wallfisch, ein Gestirn.

Ceu, Adv. *mint, úgymint*; wie gleichwie, als. 2) *mintha*; gleich als wenn.

Cēus, a, um, *Cea szigetéből való*; aus der Insel Cea.

Ceva, ae, f. 1. *kistehén fajta*; eine Art kleiner Kühe

Cēvĕo, ēre, *magát meggörbitni, meghajolni*; sich bücken. 2) *faját szemtelenűl riszálni*; den Hintern unzüchtig bewegen. 3) Trop. *hizelkedni*; *mint a' farkát tsóváló kutya*; schmeicheln, wie die Hunde, wenn sie mit dem Schwanze wedeln.

Cēyx, ycis, m. 3. filius Luciferi in avem transformatus. 2) Ceyces, *jégmadarak*; die Eisvögel.

Chābrĭas, ae, m. 1 Nomen propr. philosophi et belli ducis Atheniensis. 2) Aliorum Virorum.

Chaerĕphyllon, i, n. 2. *turbulya*; der Kerbel.

Chaerōnēa, ae, f. 1. urbs Boeotiae, locus natalis Plutarchi.

Chălāstra, ae, f. 1 urbs Macedoniae.

Chălāstraeus, a, um, id. q. sequens.

Chălăstrĭcus, a, um, *Chalastrai, onnan való*; was von Chalastra ist. 2) *finom, megtisztított*; fein, geläutert; Chalastricum nitrum; *finom, tiszta salétrom*; fein purer Salpeter.

Chălăstrum, i, n. 2. *salétrom*; ein Salpeter.

Chălăzĭus, a um, *jéghez hasonló*; dem Hagel ähnlich.

Chalcanthum, i, n. 2. *rezes-gálitzköves víz*; Kupfer-Vitriolwasser.

Chalcēdon (Calchedon), ŏnis, f. 3. urbs Bithyniae.

Chalcēdŏnĭus, a, um, *Chalcedóniai, Chalcedonba v. onnan való*; in oder aus Chalcedon, Chalcedonisch. 2) Subst. *Chalcedoniai ember*; ein Chalcedonier. 3) *drágakő*; ein Edelstein.

Chălcēntŭrus, a, um, *vastermészetű, fáradhatatlan ember*; einsenmäßig, der alles ausstehen kann, ein unermüdeter Mensch.

Chalcĕus, a, um, *értz, ertzből való*; ehern.

Chălceŭtĭcus, a, um, *rézzel bánó*; mit Kupfer umgehend. Fabri chalceutici, *rézmívesek*; die Kupferschmiede.

Chalcĭdicus, a, um, *Chalcisi, Chalcisba, belőle, mellőle való*; Chalcidisch, in, aus oder bey Chalcis. Chalcidicum, *épület v. szoba neme*; eine Art von Gebäude, oder vielleicht Zimmer. 2) e. gr. arx; *Cumai*; Cumisch, Cumanisch.

Chalcĭoecus (—cos), i, f. 2. templum Minervae apud Spartanos. 2) cognomen Minervae.

Chalcĭŏpe, es, f. 1. soror Medeae, uxor Phryxi.

Chalcis, ĭdis, f. 3. urbs principalis Euboeae.

Chalcītis, ĭdis, f. 3. *értzminera*; Kupferstein, Kupfererz.

Chălcŏgraphīa, ae, f. 1. *könyvnyomtató mesterség*; die Buchdrucker-kunst, Buchdruckerey. 2) *rézmetszés, betűöntés*; die Kupferstecherey, Schriftgießerkunst.

Chălcŏgrăphus, i, m. 2. *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker. 2) *rézmetsző*; ein Kupferstecher. 3) *betűöntő*; ein Schriftgießer.

Chalcus, i, m. 2. decima pars oboli.

Chaldaea, ae, f. 1. provincia Asiae.

Chaldaeus, a, um, *Cháldeai, Cháldeába v. onnan való*; Chaldäisch, in oder aus Chaldäa. Chaldaei, incolae Chaldaeae astrologi et vates ex sideribus celebres.

Chaldăĭcus, a, um, *Cháldeai*; Chaldäisch. Cic.

Chălīfa, ae, m. 1. nomen vulgare principum Saracenorum.

Chălo, āre 1. *tágitni, megereszteni, p. o. a' kötelet, leereszteni, p. o. a' vitorlát*; nachlassen, herablassen, die Segel am Schiffe einziehen.

Chălybs, ybis, m. 3. fluvius Asiae. 2) populus ad mare nigrum, ubi optimum fuit ferrum et chalybs. Hinc: 3) *atzél*; der Stahl. Trop. *tűz ütő atzél, kard*; der Stahl, das Schwert.

Chămaecĕrăsus, i, f. 2. *törpe tseresznyefa*; der niedrige Kirschbaum. Prunus Mahaleb L.

Chămaecissos, i, f. 3. *repkény, kereknádrafű, földi borosztyán*; der niedrige Epheu, Erdepheu, Gundermann. (Glecoma hederacea L.)

Chămaedrys, yos, f. 3. *gamandor tarorja, zsuzsánka*; Gamanderlein. (Teucrium chamaedrys L.)

Chămaelĕon, ŏnis et ontis, m. 3. *kaméleon gyík*; eine Eidechsenart, welche nach Verschiedenheit des Orts ihre Farbe ändert.

Chămaemēlon, i, n. 2. *székfű, szikfű*; die Kamille.

Chămaepĭtys, yos, f. 3. *kalintza, földifenyő, köszvényfű*; die Feldcypresse.

Chămos, et Chamus, i, m. 2. deus ficius Moabitarum et Ammonitarum.

Chănăan, Indeclin. et Chananaea, ae, f. 1. *Kanaán*; *Szentföld*, das Land Canaan, das gelobte Land.

Chănănaeus, a, um, *Kanaáni*; Canaanisch.

Chăon, ŏnis, m. 3. Plur. Chaones, populus Epiri.

Chăŏnĭa, ae, f. 1. provinciuncula Epiri.

Chăŏnis, ĭdis, f. 3. *Chaóniai, Chaóniába, v. onnan való*; aus oder in Chaonien, Chaonisch; e. gr. ales, i. e. columba, arbor, i. e. quercus, Ovid.

Chăŏnĭus, a, um, *Chaóniai*; Chaonisch.

Chăos, n. 2. Indecl. materia rerum omnium informis ac rudis, ex qua Deus produxit creavitque mundum. 2) locus defunctorum. 3) pater Noctis et Erebi.

Chărăcātus, a, um, e. gr. vinea; *karós, karózott, meg, v. felkarózott*; mit Pfählen versehen, bepfählt.

Chăracter, ĕris, m. 3. *jel, megesmértető jel, bélyeg*; ein Zeichen oder Merkmahl, das eingegraben, oder sonst auf eine Art gemacht wird, z. B. womit die Lämmer bezeichnet werden. 2) e. gr. styli; *irásmód*; die Schreibart. 3) characteres reales; *dolgot jelentő irás*; Sachen bedeutende Schrift. 4) *virtus és hiba rajzolatja*; eine Schilderung der Tugenden und Laster.

Chărāctērismus, i, m. 2. Figura oratorica, cum orator vitia aut virtutes eorum, de quibus loquitur, deformat.

Chārāctērīstĭcus, a, um, *jeles, jellel biró, megesmertető*; bezeichnend.

Chărāctērīzo, āvi, ātum, āre, 1. *jelelni, jegyezni*; zeichnen.

Chărādrius, ĭi, m. 2. i. e. Avis maritima ingluviosa, *lile*; der Regenpfeiler, ein Kielvogel. Charadrii vitam agere: *nagyehető lenni*; ein Vielfraß seyn.

Chărax, ăcis, m. 3. *karó, szőlőkaró, támasz*; ein Pfahl, Weinpfahl.

Chărāxes, is, m. 3. Nom. prop. Viri.

Chārāxo, āre, 1. *karmolni, megkarmolni*; ritzen, kratzen. 2) *irni, festeni*; schreiben, mahlen.

Chărāxus, i, m, 2. Nom. propr. Viri.

Chăres, ētis, m. 3. Nom. propr. tribuni militum Atheniensis, qui promissa non servavit. Unde Prov. Charetis pollicitationes, *sokat fogadni, keveset tartani*; wenn man viel verspricht und wenig hält.

Chārĭlāus, āi, m. 2. Nom. propr. Ducis Lacedaemoniorum.

Chăris, ĭtos, f. 2. i. q. gratia, *kellem, kellemetesség, grátzia*; die Grazie, Annehmlichkeit. 2) dea. Plur. Charites.

Chărisma, ătis, n. 3. *ajándék*; ein Geschenk.

Chăristĭa, ōrum, n. 2. plur. *esztendőnként tartatni szokott pompás familiai vendégség, familia innep*; ein festliches jährliches Familienmahl, Familienfest.

Charitas, vide: Caritas.

Chărĭtōnius, a, um, *kellemetes, nyájas*; holdselig, anmuthig.

Chăron, ōntis et ōnis, m. 3. nauta inferorum, per Styga et Acherontem animas transvehens. 2) Charontes, um, plur. *motskos szájú 's rossz lelkű emberek*; schmutzige und böse Leute.

Charondas, ae, m. 1. legislator Siciliensis.

Chărōnēus, a, um, vt: Charonea scrobs, *büdös lyuk*; ein übelriechendes Loch, daraus ein garstiger Gestank steiget.

Chărōnĭum, ĭi, n. 2. *pokol*; die Hölle.

Chărōnĭus, a, um, i. q. Charoneus.

Charta, ae, f. 1. *papiros*; Papier; chartarum plagulae; *árkus papiros*; BogenPapier. Chartae scapus; *kontz papiros*; ein Buch Papier. 2) e. gr. pergamena, *pergamen*; ein Pergament. 3) e. gr. dentata; *erősen gúnyoló levél*; ein scharf satyrisch geschriebener Brief. 4) chartae lusoriae; *kártya*; die Spielkarten. 5) *könyv, irás*; ein Buch, eine Schrift. Charta virgo. Mart. *ollyan könyv, a' millyen több nem találtatik*; ein einziges Buch oder Exemplar, wovon man keines mehr antrifft. 6) e. gr. plumbea; *ón tábla*; eine bleyerne Platte.

Chartăcĕus, a, um, *papiros, papirosból való*; aus Papier.

Chartārĭus, a, um, e. gr. officina, calamus; *papiros, papiroshoz tartozó*; zum Papiere gehörig.

Chartĕus, a, um, *papiros, papirosból való*; aus Papier.

Chārtĭātĭcum, i, n. 2. *papiros v. irásbér, v. taksa*; Papiergeld, Schreibgebühr.

Chārtĭcĭnĭum, ĭi, n. 2. *tsomókba kötött irások, processusok*; ein Paquet geschriebener Sachen, Akten, Processe.)(

Chārtŏphylăcĭum, ĭi, n. 2. *könyvtár, levéltár*; ein Schrank, darin man Bücher oder Briefe aufbehält, Archiv, Briefgewölbe.

Chārtŏphylax, ăcis, m. 3. *oklevéltárnok*; ein Archivarius, Verwahrer der brieflichen Urkunden.

Chārtŏpoeus, i, m. 3. idem quod Chartarius.

Chārtŏprātes, ae, m. 3. *papiroskereskedő*; ein Papierhändler.

Chartŭla, ae, f. 1. *papiroska, levélke*; Papierchen, Briefchen.

Charus, a, um, vide: Carus.

Chărybdis, is, f. 3. *veszedelmes örvény a' Szitziliai szoros tengeren Scilla nevű kősziráal általellenben, ma a' neve*: Caro di Faro; ein gefährlicher Strudel in der sicilischen Meerenge, dem Felsen Scylla gegenüber. Bonorum charybdis, Cic. *vesztegető*; ein Verschwender.

Chasma, ătis, n. 3. *nyilás*; die Öffnung. 2) *tünemény*; eine Lufterscheinung.
Chēlas, ae, m. 1. *Skorpió, égi tsillagzat*; himmlisches Gestirn.
Chēle, es, Plur. Chelae, ārum, *rákolló, rákláb, skorpióláb*; die Scheeren od. Arme des Krebses od. Scorpions.
Chēlīdon, ŏnis, f. 3. *fetske*; eine Schwalbe.
Chēlīdŏnia, ae, f. 1. *fige neme*; eine Art Feigen. 2) vide: Chelidonium.
Chēlīdŏnias, ae, m. 2. *nyúgoti szél tavasz felé, melly fetskéket hoz*; heißt der Westwind nach dem 23. Februar wegen der Ankunft der Schwalben.
Chelidonium, ii, n. 2. *gódirts*; Schellwurz. Ch. majus: *tsinadónia, vérehullófü, nagy fetskefü*; Schwalbenkraut, Schellkraut.
Chēlīdŏnius, a, um, *fetskéket illető*; die Schwalben betreffend.
Chēlōne, es, f. 3. *teknősbéka*; it. *tsiga*; Schildkröte, Schnecke.
Chēlōnītis, ĭdis, f. 3. *teknősbékához hasonlító drágakő*; ein schildkrötenähnlicher Edelstein.
Chēlōnium, ii, n. 2. *fogantyú, hajtó nyele, p. o. az erömiveknek vagy masináknak*; der Griff, die Handhabe der Maschinen.
Chēlōnŏphăgi, m. 3. plur. *teknősbékákkal élő*, t. i. *nép*; Schildkröteneſser.
Chēlydrus, i, m. 2. *mérges és büdös kigyó neme*; eine Art giftiger und stinkender Schlangen.
Chēlyon, i, n. 2. *békateknő*; die Schale der Schildkröte.
Chēlys, yis et yos, f. 3. *teknősbéka*; die Schildkröte. 2) *a' régieknél egy húros muzsika szerszám volt*; das Saiteninstrument der Alten, sonst testudo, cithara, barbitos, lyra genannt.
Chēmōsis, is, f. 3. *szemnyavalyája*; eine Augenkrankheit.
Chēnālōpex, ĕcis, f. 3 *lúd neme*; eine Art von Gänsen.
Chēnīscus, i, m. 2. *lúdatska*; Gänschen.
Chēnŏboscīon, ii, n. 2. *lúdól*; Gänsestall.
Chēnŏpŏdium, ii, n. 2. *libatopp, lúdláb, laboda*; der Gänsefuß.
Chēnŏpus, ŏdis, *lúdlábfü*; Gänsefuß, ein Kraut.
Cheŏps, ŏpis, m. 3. Nom. propr. regis Aegyptiorum.
Cherágra, vide: Chiragra.
Chēnĭpes, is, f. 3. *szentelt víz*; Weihwasser, Wasser, damit diejenigen besprengt wurden, die da opfern wollten.
Chērnītes, ae, m. 1. *fejér márványkő*; weißer Marmorstein.
Cherrŏnēsus, vel Chersŏnēsus, i, f. 2. *félsziget*; eine Halbinsel. v. gr. Chersonesus Taurica; *Krim félszigete*; die Krim. Ch. Cimbrica; *Jüttland*; Jütland. Ch. Thraciae; *Thraciai Chersonesus, 's a' t.*
Chersydrus, i, m. 2. *egy vizi 's szárazi kigyó neve*; eine Schlange, die im Wasser und auf dem Lande lebt.
Chĕrŭbicus, a, um, Cherubicus Ordo, *Dominicanus Szerzetrend*; Dominikaner-Orden.
Chĕrŭbim, m. 3. plur. Indeclin. *Kherubim*; die Cherubinen.
Chĕrusci, ōrum, *Cheruscusok*; eine Nation Deutschlands in der Gegend von Braunschweig.
Chīasmus, i, m. 2. *keresztvágás*; ein Kreuzschnitt. (a Litera graeca X.)
Chidnaĕi, ōrum, m. 2. plur. Populi juxta Pontum.
Chīdŏrus, i, m. 2. fluvius Macedoniae.
Chīlĭarches (Chiliarcha), ae, m. 1. *ezredes, vagy obester, ezer ember főtisztje*; ein Officier über tausend Mann, ein Oberster.
Chīlĭas, ădis, f. 3. *ezer*; eine Anzahl von tausend.
Chīlo, et Chilon, ōnis, m. 3. Nom. propr. philosophi Lacedaemoniensis.
Chīlus, vide: Chylus.
Chimaera, ae, f. 1. *ketske*; eine Ziege 2) mons ignivomus Lyciae in Asia minori. 3) monstrum, nempe: Ore leo, tergoque caper, postremaque serpens Bellua, tergemino mittit ab ore faces. 4) *képtelen költemény*; eine erdichtete Unsinn.
Chĭmaerĭfer, a, um, i. e. ferens chimaeram. Ovid.
Chīmĕrium, ii, n. 2. mons Thessaliae.
Chīna, ae, f. 1. *Chinai vagy Sinai birodalom, melly Azsiában nagy Tatárország alatt, a' tenger és keleti India közt fekszik*; das Königreich China, das unter der großen Tartarey, zwischen dem Meere und Ostindien liegt. Dicitur et Imperium Sinense. Geogr.
Chīna, Chīnae, Chinkinnae, vel Peruvianus cortex: *khinahéjj*; Fieberrinde.
Chīnēnsis, is, c. 3. *Chinai lakos vagy ember*; ein Chineser. 2) Adject.

Chinai, Chinából való; Chinesisch, was von China ist.

Chios, Chius, ii, f. 2. insula maris Aegaei prope Joniam, vino, marmore, et ficis celebris. Hinc: Chius, a, um, i. e. ex Chio oriundus.

Chiragra (Cheragra), ae, f. 1. *szaggató száraz fájás a' karokban, köszvény*; Gicht in den Händen.

Chiragricus, a, um, *karköszvényben szenvedő*; das Chiragra habend.

Chiridotus, a, um, *ujjas*; mit Ärmeln versehen.

Chirocineta, ae, f. 1. *kézikönyv*; ein Handbuch.

Chirographarius, a, um, *kézirást illető*; die Handschrift betreffend.

Chirographum, i, n. et Chirographus, i, m. 2. *saját kézírása valakinek, kézírás*; die Handschrift oder eigene Hand. 2) *kötelezőirás, váltókézírás*; Handschrift, Obligation, Wechsel.

Chiromantia, ae, f. 1. *tenyérből való jövendölés*; die Handwahrsagerey, die Wahrsagerkunst, Weissagung aus der Hand.

Chiromantes, ae, m. 1. *tenyérből jövendölő*; Handwahrsager. 2) *tzigány*; Zigeuner.

Chiromanticus, i, et Chiromantis, is, m. idem quod Chiromantes.

Chirotheca, ae, f. 1. *kesztyű*; ein Handschuh. Chirotheca pellita, hiberna; *tuszli, stutz*; der Muff.

Chirothecarius, ii, m. 2. *kesztyűs, kesztyűtsináló*; der Handschuhmacher, Beutler.

Chirothecatus, a, um, *kesztyűs, a' ki kesztyűt húzott*; der Handschuhe an hat.

Chirurgia, ae, f. 1. *seborvosság*; die Wundarzneykunst.

Chirurgicus, a, um, *seborvosi*; chirurgisch.

Chirurgus, i, m. 2 *seborvos (feltser)*; Wundarzt.

Chitoniscus, i, m. *ing*; Hemd.

Chlamyda, ae, f. 1. i. q. chlamys.

Chlamydatus, a, um, *mentés*; eine Chlamys anhabend.

Chlamys, ydis, f. *mente*; ein Pelz, ein griechisches Oberkleid. 2) *úti köntös*; Reisekleid. 3) *hadi köntös*; ein Kriegskleid. 4) *vadászköntös*; Jagdkleid.

Chloe, es, f. Cereris Epitheton. 2) Nom. propr. Mulieris Corinthiacae. 3) Nomen propr. Puellae. Hor.

Chloris, idis, f. 3. i. q. Flora; *Flóra a' virágok Istenasszszonya*; Göttinn der Blüthen und Blumen.

Choaspes, ae, et is, m. 3. fluvius Persiae, et Indiae.

Choatrae (Coatrae), arum, populi ad lacum Moeotim.

Chocolata, ae, f. 1. Alias: Succolata. Latinis: Potus Mexicanus ex fructu Cacao, sacchari et aromatum mixtione temperatus; *tsokoládé*; Chocolate, Schokolate.

Choeras, adis, f. 3. i. q. struma; *gelyva, golyva*; der Kropf.

Chologogus, a, um, *epehajtó*; was die Galle abführet. Medicamenta cholagoga; *epetisztitó, vagy epétől üresitő orvasság*; Arzney, zur Abführung der übrigen Galle dienlich.

Cholera, ae, f. 1. *epe*; die Galle. 2) *epekórság*; die Gallensucht.

Cholericus, a, um, *epés, epével bővelkedő*; gallensüchtig.

Chondrille, es, f. et Chondrillon, i, n. *kakits, kakitsvirág*; Chondrillen-Kraut, spanische Wegwarte.

Chora, ae, f. 1. *tartomány*; Landschaft.)(

Chorae, arum, f. 1. plur. *szemgödör*; Höhle der Augen unter den Augenbraunen.

Choragium, i, n. 2. *a' teátrom belső készülete, disze, decoratio*; die Decoration, Ausschmückung des Theaters.

[C]horagus, i, m. 2. *valamelly pompának, mulatságnak vendégeskedésnek, elrendelője, elintézője, 's a' t.* jeder Veranstalter einer Feyerlichkeit, Gästerey u. s. w.

Choralistria, ae, f. 1. *énekes vagy éneklő aszszonyszemély, énekesné*; eine Sängerinn. 2) *tántzosné*; Tänzerinn.

Chorda, ae, f. 1. *bél*; der Darm. 2) *húr, bélhúr*; eine Saite, Darmsaite. 2) *ívhúr*; die Sehne auf dem Bogen.

Chordacista, ae, m. 1. *lantos*; ein Saitenspieler.

Chordigeri, orum, m. plur. *kötelenjárók, kötelen tántzolók*; Seil- oder Saitentänzer.

Chordus, Cordus, a, um, *késői*; spät, was spät wächst oder geboren wird.

Foenum chordum; *sarju, sarjú szé na*; Grummet.

Chŏrēa, et Chŏrĕa, ae, f. 1. *tántz, karikás tántz, karikában való tántzolás és éneklés*; ein Tanz in einem Kreise mit Gesang, Kreistanz.

Chŏrēus, Chorius, sc. pes, i. q. trochaeus, *két szótagból álló verstag, ú. m. hoszszú és rövid*; ein zweysylbiges Versglied, bestehend aus langen und kurzen Sylbe.

Chŏreūtes, ae, m. 1. *tántzos*; ein Tänzer.

Chŏrĭambĭcus, a, um, e. gr. versus; ex pedibus choriambis constans.

Chŏrĭambus pes, quatuor syllabis constans, nempe ex Choreo et Jambo.

Chŏrĭnaēus, aēi, m. 2. jaculator celebris.

Chŏrŏbātes, ae, m. 1. *vízmérték, vízerdnymérték*; eine Wasserwage.

Chŏrŏcĭthărista, ae, m. 1. *chórus énekléséhez tziterázó*; der mit der Cither den Gesang des Chors begleitet.

Chŏrŏgrăphiă, ae, f. 1. *vidék leirása*; Beschreibung einer Gegend.

Chors, Cors, Cŏhors, tis, f. 3. *minden kerített. v. felkerített hely*; jeder vermachte oder umzäunte Ort. 2) *tyúkok udvara*; ein Hühnerhof. 3) *paraszt tanya, major*; ein Bauer- oder Meyerhof.

Chŏrtālis, e, *tyúkok udvarához, v. majorházhoz való*; zum Hühner- oder Meyerhofe gehörig.

Chŏrus, i, m. 2. *éneklés v. tántzolás kedvéért öszvegyült sereg v. társaság, éneklő, v. tántzolókar*; eine Anzahl Menschen, die sich zum Tanzen und singen versammelt haben, oder in dieser Absicht eine Gesellschaft ausmachen, der Chor. 2) e. gr. virtutum philosophorum; *sokaság, sokság*; eine Menge. 3) *rakás, v. sereg tsillag*; eine Menge Sterne. 4) e. gr. lapidum; *rend, sor, terület*; die Schicht.

Chŏsrŏes, is, m. 3. Cognomen Regum Persarum.

Chrĕmes, ētis, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Chrēsis, is, f. 3. idem quod Usus; *haszonvétel, használás*; die Nutzung, der Gebrauch.

Chrēstus, i, m. 2. philosophus Graeciae celebris. 2) i. q. Christus.

Chrīa, ae, f. 1. *hasznos beszéd, v. gondolat*; ein nützlicher Spruch (Gedanke.)

Chrisma, ătis, n. 3. *kenet, kenetlr, kenés*; die Salbe, Salbung.

Christiāne, Adv. *keresztyéni módon*; christlich.

Christiānismus, i, m. 2. *keresztyénség*; das Christenthum.

Christiānitas, ātis, f. 3. i. q. Christianismus.

Christiānus, a, um, *keresztyén, keresztyéni*; christlich. Subst. *Keresztyén*; ein Christ.

Christĭcŏla, ae, m. 1. *keresztyén*; ein Christ.

Christigĕnus, a, um, idem quod Cristianus.

Chrīstĭpŏtens, ĕntis, m. 3. Christi potitus et compos per fidem.

Chrīstŏdŏrus, i, m. 2. Nom. propr. celebris historiographi et poëtae.

Chrīstŏlŏgus, i, m. 2. i. e. qui de Christo narrat.

Chrīstus, i, m. 2. *meg, v. felkenetett*; ein Gesalbter. 2) Nom. propr. Salvatoris. Christo nomen dare; *keresztyénné lenni*; ein Christ werden. Christo adjungere aliquem; *valakit keresztyénhitre téritni*; einen zum christlichen Glauben bringen.

Chrōma, ătis, n. 3. *szin, szinelés*; die Farbe.

Chrōmăta, um, n. plur. *futás, mód, tzifrázás a' mu'sikában*; die Läufe, Manieren oder Coloraturen in der Musik, Ausschmückungen.

Chrōmătĭce, es, f. 1. *mu'sika neme*; eine Art der Musik.

Chrōmis, f. 3. *tengeri hal*; ein Meerfisch.

Chronĭcus, a, um, *időt illető*; die Zeit betreffend. Libri chronici, et chronica, orum; *időrend szerént való historiás könyv*; Geschichtsbücher nach der Zeitfolge, Chronik. Morbi; *hoszszas sinlődés*; langwierige Krankheiten.

Chrŏnīsso, āre 1. *késedelmezni, meg meg állani*; sich säumen, oft stille stehen.

Chrŏnŏdīstĭchon, i, n. 2. *olly vers, mellyből az esztendő szám kijön*; Gedicht oder Verse, da eine Zeit oder Jahrzahl heraus kommt. Legitur et Chronostichon.

Chrŏnŏgrăphia, ae, f. 1. *időleirás*;

Zeitbeschreibung. 2) Figura Rhetorica.

Chrŏnŏgrăphus, i, m. 2. *időrend*, *v. szakasz szerént való história iró*; Annalist, Geschichtschreiber nach der Zeitordnung.

Chrŏnŏlŏgus, i, m. 2. *időfelvető*, *időszámláló*; ein Zeitausrechner, Zeitrechner.

Chrŏnos, i, m. 2. *idő*; die Zeit. Haec omnia descendunt ex Graecis, ut et sequens.

Chrŏnŏstĭchon, i, n. 2. i. q. Chronodistichon.

Chrysaĕētus, i, m. sc. Falco; *sárga sas*, *havasi sas*; der Goldadler, Steinadler.

Chrysallis Chrysălis, ĭdis, f. 3. *aranyos bábjok a' pillangóknak*; die Goldfarbige Puppe der Schmetterlinge.

Chrysămmos, i, f. 2. *aranypor*; der Goldsand.

Chrysanthĕmum, i, n. 2. *aranyvirág*; Goldblume.

Chrysăor, ŏris, m. 3. Neptuni Filius ex capite Medusae natus.

Chrysas, ae, m. 1. fluvius Siciliae.

Chrysēis, ĭdis, f. 3. i. e. e. Astynome, filia Chrysae, amasia Agamemnonis.

Chrysēlectrum, i, n. 2. *aranyszinű agátkő*; geldgelber Agtstein.

Chrysendĕtos, a, um, e. gr. vasa; *arany*, *aranyos*, *aranyozott*, *arannyal futtatott*; mit Gold eingelegt.

Chrysēndron, i, n. 2. *aranyos szélű v. párkányú edény*; ein Geschirr mit goldenen Spangen oder Borten.

Chrysermus, i, m. 2. Nom. propr. cujusdam Historici.

Chryses, ae, m. 1. sacerdos Apollinis.

Cryseos, a, um, *aranyos*; golden.

Chrysippus, i, m. 2. philosophus Stoicus celebris, Zenonis et Cleanthis discipulus.

Chrysītis, ĭdis, f. 3. *aranyszinű*; goldfarbig.

Chrysŏcolla, ae, f. 1. *bórax*; Berggrün, Borax.

Chrysŏcŏmus, a, um, *aranyhajas*, *aranyhajú*; der goldgelbe Haare hat.

Chrysŏgŏnus, i, m. 2. Nom. propr. Cantoris Comici. 2) Nom. propr. Liberti Syllae.

Chrysŏgrăphătus, a, um, *arany betűvel irt*, *aranyozott*; mit goldenen Buchstaben geschrieben, vergoldet.

Chrysŏgrăphus, a, um, *arannyal festett*; mit Golde gemahlt.

Chrysŏlĭthus, i. e. *krizolit*; Chrysolith.

Chrysŏlŏras, ae, m. 1. Nom. propr. Viri.

Chrysŏma, ătis, n. 3. *arany öntő edény*; ein Geschirr, worein das Gold gegossen wird.

Chrysŏpis, ĭdis, f. 1. *drágakő neme*; ein gewisser Edelstein.

Chrysŏplysĭum, ii, n. 2. *arany mosás mestersége*; die Kunst, Gold zu waschen. 2) *aranymosóhely*; ein Ort, wo das Gold gewaschen wird.

Chrysŏplytes, ae, m. 1. *aranymosó*; ein Goldwäscher.

Chrysoprăsus, i, m. 2. *krizopráz*, *drágakő*; Chrysopras, ein Edelstein von lauchgrüner Farbe. Chrysoprasius lapis.

Chrysŏrrhŏas, ae, m. 1. *aranyporos víz*; ein Fluß, welcher Gold mit sich führt.

Chrysos, i, m. 2. *arany*; das Gold. 2) *arany hal*, *v. aranyszinű hal*; ein goldfarbiger Fisch.

Chrysŏthĕmis, idis, f. 3. filia Agamemnonis.

Chrysŏstŏmus, i, m. 2. *aranyszáj*; goldener Mund, der Gold hat. 2) e. gr. Joannes; *aranyszájú Sz. János*; ein großer Kirchenlehrer in dem vierten Seculo.

Chrysŭlca, ae, f. 1. *választóvíz*; das Scheidewasser.

Chthŏnĭa, ae, f. 1. dea Ceres.

Chuni, ŏrum, plur. i. e. Hunni.

Chus mensura humidorum, sex sextarios, seu congium in se continens.

Chydaeus, a, um, *tsekély*, *közönséges*, *roszsz*; gemein, schlecht.

Chylus, i, m. 2. *emésztőnedv*, *tejnedv*, *táplálónedv*; der Dauungssaft, Speisesaft, Milchsaft, verdaute Speise.

Chymĭa, ae, f. 1. *kemény testek tűz áltál való felolvasztása vagy feloszlatása*, *v. tűzzel való dolgozás*, *v. olvasztás*, *testalkattudomány*, *chémia*; Kunst, die harten Körper durch das Feuer aufzulösen. Kunst, im Feuer zu arbeiten und zu schmelzen, Scheidekunst. Scribitur et Chimia vel Chemia.

Chymĭcus, i, m. 2. *chémicus*, *tűzimesterségmíves*; ein Feuerkünstler,

Chymĭcus, a, um, *tűz által felolvasztott, chémiai*; chymisch, durch das Feuer aufgelöst. 2) *chémiához tartozó*; zur Chymie gehörig. Ars chymica, idem quod chymia.
Chymīsta, ae, m. 1. idem quod Chymicus, vel Alchymista.
Chymus, i, m. 2. *nedv*; der Saft.
Cia, vide: Cea.
Cĭāni, ōrum, plur. incolae urbis Bithyniae: Cios.
Cĭbālis, e (cibus), *evéshez való*; zum Essen gehörig. 2) e. gr. fistula; *nyeldeklő, nyeldeklőgége*; die Speiseröhre.
Cĭbārci, ōrum, m. plur. natio Hispaniae.
Cĭbārĭa, ōrum, n. plur. *étel, eledel, étek*; die Speise Nahrung. 2) *élés, élelem*; das Proviant.
Cĭbārĭum, ĭi, n. 2. *háziliszt*; das Speisemehl.
Cĭbārĭus, a, um, e. gr. res, uva; *evésre való, enni való, eledeli*; die Speise betreffend, dahin gehörig. Vinum cibarium; *asztalibor*; der Tischwein. Lex cibaria; *vendégeskedés ellen hozott törvény*; ein Gesetz wider die Pracht im Essen und Trinken. 2) e. gr. homo; *rosszz, semmire való, kinek tsak a' hasára van gondja*; schlecht, gering.
Cĭbātĭo, ōnis, f. 3. *evés, étetés*; die Speise, Speisung, das Essen.
Cĭbātus, us, m. 4. i. q. Cibatio.
Cĭbĭcīda, ae, m. 1. *daraboló, gazdálkodó, az evésnél*; ein Vorschneider, Vorleger. 2) *asztaltartó, kosztos*; ein Kostgänger.
Cĭbilla, ae, f. 1. *evőasztal*, der Eßtisch.
Cĭbo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pullos; *enni adni, étetni, táplálni*; speisen, füttern.
Cĭbōrĭum, ĭi, n. 2. *edény neme*; Art von Geschirr.
Cĭbus, i, m. 2. *minden enni való, étel, eledel, abrak*; alles was Menschen und Thiere essen, Speise, Futter, Nahrung; e. gr. levis; *könnyen emészthető*; leicht; gravis; *nehezen emészthető*; schwer zu verdauen. 2) *táplálat, eledelen kivűl való tápláló dolog, fenntartó eszközz*; die Unterhaltung, Nahrung; e. gr. animalis; *levegő, levegőég*; die Luft. Humanitatis; *jó társaságot fentartó dolog*; eine Sache die den Staat aufrecht haltet.
Cibyra, ae, f. 1. urbs Phamphyliae. 2) Phrygiae majoris.
Cibyrāta, ae, c. 1. *Cibyrába, v. onnan való*; aus oder in Cibyra.
Cibyrātĭcus, a, um, *Cibyrai, Cibyrába, v. onnan, v. mellőle való*; aus, in, bey Cibyra, Cibyrisch.
Cĭcīda, ae, f. 1. *trütsök, szötskő*; die Heuschrecke.
Cĭcātrīcōsus, a, um, *sebhelyes, forradásos, sebhellyekkel telyes*; narbig, voller Narben.
Cĭcātrĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *sebhelyetske, kisforradás*; eine kleine Narbe.
Cĭcātrix, īcis, f. 3. *bébőrödzött seb, mellynek még a' helye láttzik*; verharschte Wunde, wovon man noch die Narbe sieht. 2) *sebhely*; die Narbe einer Wunde. Cicatrix coivit, Plaut. *béforrott a' seb*; die Wunde ist zugeheilet. 3) Trop. *fa-repedés, fahasadás*; die Schrunden an Bäumen. 4) *az elkövetett megsértődésnek emlékezete*; das Andenken der angethanen Beleidigung. In pectore meo cicatrix non est. Petron. 5) *szerentsétlenség emlékezete*; das Andenken eines Unglücks. Refricare cicatricem. Cic.
Ciccum, i, n. Ciccus, i, m. 2. *gránátalma magját bé borító vékony hártya*; die zarte Haut, womit der Granatapfelkern umgeben ist. 2) *mindenféle apróság, tsekélység, bakatella*; jede Kleinigkeit, Bagatelle.
Cĭcēla, ōrum, n. plur. *kantár, zabola*; ein Zaum.
Cĭcer, ĕris, n. 3. *fejérborsó, tzitzerborsó*; eine weiße Erbse, Zisererbse. 2) *bagóltsa lentse*; *bagoly borsó*; die Kicher, der Kickerling.
Cĭcĕra, ae, f. 1. *bükkön*; eine Hülsenfrucht, der Kicher ähnlich.
Cĭcercŭla, ae, f. 1. Dim. *kis nemü tzitzerborsó*; eine kleine Art Kichern.
Cĭcercŭlum, i, n. 2. *vereses sárga festő agyag*; eine Art von Färbererde zwischen roth und gelb.
Cĭcĕro, ōnis, m. 3. M. Tullius Cicero, celeberrimus orator et consul Romae. 2) frater hujus Q. Tullius Cicero.
Cĭcĕrōmastix, īgis, m. 3. i. e. repre-

hensor Ciceronis, nomen libri a Licinio scripti.

Cicĕrōniānus, a, um, *Cicerói*; Ciceronisch. 2) *Ciceró követője*; ein Nachahmer des Cicero.

Cicĕrrus, i, m. 2. hominis nequam.

Cichēsus, i, m. 2. fluvius Asiae.

Cichōrēum, Cichōrium, i, n. 2. *katáng, tzikória, endivia*; Cichorie, Endivie.

Cici, n. Indecl. Ricinus comunis L. *himboj, halmaszlag*; Wunderbaum, aus dessen Frucht das oleum cicinum gepreßt wird.

Cicilēndrum, i, n. et Cicimandrum, i, n. 2. *költött fűszer*; ein erdichtetes Gewürz.

Cicimbricus, i, m. 2. *tsekély eredetű ember*; ein Mensch von geringem Herkommen.

Cicindēla, ae, f. 1. *tzingoldny*; der Sandlaufer, Sandkäfer.

Cicinus, a, um, vide: Cici.

Cicōnes, um, m. plur. populus Thraciae ad fluvium Hebrus.

Cicōnia, ae, f. 1. *gólya, eszterág, tzakó*; der Storch. 2) *gólyaorrnak kézzel való majmolása valaki kigúnyolására*; eine mit der Hand nachgeahmte Figur des Storchschnabels, um einen dadurch zu verhöhnen. 3) *barázda mérő eszköz*; eine Feldwage, womit die Höhe der Furchen gemessen wird. 4) *kútgém és kútostor együtt*; ein Brunnenschwengel.

Cicōnīnus, a, um, idem q. sequens.

Cicōnius, a, um, *gólya, gólyától való, v. ahoz tartozó*; was vom Storche ist, was zu dem Storche gehört.

Cicōrium, ii, n. 2. i. q. Cichoreum.

Cicūma, ae, f. 1. *éjjeli madár, éjjeligém, bagoly*; ein Nachtvogel, Nachtrabe, Eule.

Cicur, ŭris, o. 3. e. gr. bestia; *szelid*; zahm. 2) *megszeliditett*; zahm gemacht. 3) Trop. e. gr. ingenium; *békességszerető. mindennel könnyen megegyező*; verträglich. 4) e. gr. consilium; *okos*; klug.

Cicūro, āre, 1. *szelidítni, megszelidítni*; zahm machen.

Cicūta, ae, f. 1. *tsomorika, méregbürök*; der Giftschierling. 2) *büröksíp, nádsíp*; Rohrpfeife.

Cicūticen, ĭnis, m. 3. (cicuta et cano); *nádsípon mu'sikáló*; der auf einer Rohrpfeife bläßt.

Cidăris, is, f. 3. *tsalma, Persa királyok, és 'sidó főpapok fére való ékessége*; Hauptschmuck der persischen Könige, Hut oder Turban, auch des jüdischen Hohenpriesters. 2) *Árkádiai tántz*; ein arcadischer Tanz.

Cĭeo, cīvi, cītum, ciēre, 2. *indítni mozdítni*; erregen, in Bewegung setzen, bewegen. 2) e. gr. bellum, proelium, pugnam; *megindítni, megmozdítni, elkezdeni*; anfangen. 3) *okozni, mivelni, eszközölni*; verursachen. 4) e. gr. aliquem ad aliquid; *reábírni, rávenni, rábeszéllni*; dazu bewegen 5) *nevezni*; nennen. Ciere nomen singulorum, Senec. *mindeneket néven szóllítni*; alle mit Nahmen nennen 6) e. gr. numina; *segítségül v. segédül hívni*; anrufen.

Cilĕga, ae, f. 1. i. q. Spicilega; *veréb*; der Sperling.

Ciliātus, a, um, *szép szempilládjú*; schön von Augenwimpern.)(

Cilīces, ium, plur. incolae Ciliciae.

Cilīcia, ae, f. 1. provincia Asiae minoris, inter Pamphiliam et Syriam.

Cilīciensis, e, *Ciliciai, Ciliciába, v. onnan való*; in, aus Cilicien, dahin gehörig, Cilicisch.

Cilīcium, ii, n. 2. *harasztnyeg*; ein Haarteppich aus Bocksbaaren.

Cilīcius, a, um, i. q. Ciliciensis. 2) e. gr. exitium; *kegyetlenűl való elveszés*; ein grausamer Untergang.

Cilissa, ae, f. 1. *Ciliciai asszszony*; eine Cilicierinn. 2) e. gr. terra, i. e. provincia Ciliciae. 3) e gr. spica; *sáfrány*; der Safran.

Cilium, ii, n. 2. *szempilla*; die Augenwimper.

Cilix, ĭcis, Adj. i. q. Ciliciensis.

Cilla, ae, f. 1. urbs Mysiae.

Cillaēus, i, m. 2. i. e. Apollo.

Cilo, ōnis, m. 3. *hegyes fejű*; ein Spitzkopf. 2) *undok, tisztátalan ember*; ein unflätiger, unkeuscher Mensch.

Cīma, ae, f. 1. et ălis, n. *tsima, ItOgernyő*; ein Keimchen, Sprößchen am Kohle. Legitur et Cyma.

Cimber, bra, brum, *Cimbriai*; Cimbrisch. Cimbri, orum, m. plur. natio Germanica post Saxones, a quibus Cimbrica Chersonesus appellata, quae hodierna Julia est.

Cimbrĭce, Adv. *Cimbriai módon*; Cimbrisch.

Cimbrĭcus, a, um, *Cimbriai*; Cimbrisch.

Cimeliarcha, ae, m. 1. *szent edények gondviselője, kintstármester*; ein Verwahrer heiliger Gefäße, Schatzaufseher.

Cimeliarchīum, ĭi, n. 2. *szent edények helye, kintstár*; der Ort, wo der Schatz, z. B. einer Kirche, verwahrt wird.

Cĭmex, ĭcis, m. 3. *büdös féreg, poloska*; die Wanze. Vox ignominiosa apud Horat.

Cĭmĭnus, i, m. 2. lacus Etruriae.

Cimmĕrii, ōrum, m. plur. i. q. Cimbri. 2) populi Italiae ad Bajanum et Avernum sinum in subterraneis domiciliis habitantes et per cuniculos commeare soliti, toto die in illis delitentes, noctu tantum ad latrocinia egressi.

Cĭmmĕris, is, f. 3. Urbs Troadis, quae et Edonis, Assos, v. Apollonia nominata.

Cĭmmĕrĭum, ĭi, n. 2. oppidum ad Bosporum.

Cimmĕrĭus, a, um, *Cimmeriumi, Cimmeriumiakat illető, odavaló*; Cimmerisch, die Cimmerier betreffend, dahin gehörig. 2) *setét*; finster. Lacus Cimmerii, i. e. lacus inferorum.

Cĭmōlĭus, a, um, *Cimolus szigetéből való*; aus der Insel Cimolus. Cimolia terra; *posztósok, v. posztókészitők mosóagyagja*; Full- oder Tucherde, Wascherde, welche die Tuchmacher zum Waschen der Tücher gebrauchen. Cimolia creta, idem.

Cĭmōlus, i, f. 2. insula maris Cretici.

Cĭmon, ōnis, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Cĭnaedĭcus, a, um, e. gr. cantatio; *tántzhoz való*; zum Tanze gehörig.

Cĭnaedus, i, m. 2. *tántzos, tántzoló*; ein Tänzer. 2) *fajtalan férjfi*; eine unzüchtige Mannsperson.

Cĭnaedus, a, um, *szemtelen, fajtalan*; unkeusch, unzüchtig.

Cĭnămeus, a, um, *fahéjj nevezetű, fűszerszámból való*; was von Zimmet oder Caneel ist. Odor cinameus; *fahéjjszag*; ein Zimmetgeruch.

Cĭnămōlŏgus, i, m. 2. *fahéjjal élő Arábiai madár*; ein gewisser arabischer Vogel, der nur vom Zimmet lebt. Dicitur et Cinamolgon, vel Cinămulgum.

Cĭnămum, Cinamōmum, i, n. 2. *fahéjj fűszerszám*; die Zimmetrinde, Caneel. Aqua cinamomi; *fahéjjas víz*; das Zimmetwasser. 2) *fahéjjfa, melly Cejlon szigetében igen bőven van*; ein Zimmetbaum, der sehr häufig in der Insel Ceilon wächst. Alias Cinnamum.

Cĭncĭa, ae, f. 1. Nom pr. loci Romae, ubi Cinciorum monumentum fuit. 2) Cincia lex, i. e. muneralis, quae a Cincio data, donationes, speciatim caussarum patronis dari solitas, intra certam summam cohibebat.

Cincinnātus, a, um, *fű-tökbe szedett, fürtös, v. fodoritott hajú*; Haarlockend habend, gekräuselt.

Cincinnŭlus, i, m. Dim. *hajfürtötske*; ein Haarlöckchen.

Cincinnus, i, m. 2. *fodoritott haj, hajfürt*; gekräuseltes Haar, Locke, Haarlocke. 2) Trop. *igen tzifra kifejezés a' beszédben*; der allzugekünstelte Putz im Ausdrucke.

Cincĭus, a, um, nominatio Romana familiaris. 2) e. gr. lex; *Cinciusi, Cinciustól való*; Cincisch.

Cinctĭcŭlus, i, m. 2. (Dim. a cinctus); *övetske, kis öv, v. övedző*; kleiner Gurt oder Gürtel.

Cĭnctor, ōris, m. 3. *övedező, felövedező, a' ki valakit felövedez*; der einen gürtet.

Cinctōrĭum, ĭi, n. 2. *öv, kardkötő, szorító*; ein Gürtel oder Degengehenk.

Cinctūra, ae, f. 1. *felövedezés, fel szorítás*; die Umgürtung. 2) *elő ruha, v. előkötő pántlikája*; ein Schurzband.

Cinctus, us, m. 4. (cingo); *övedezés, körülkötés, szorítás*; das Gürten, Umgürten. 2) cinctus Gabinus; *mikor az ember a' rajta lévő köpönyeget v. palástot fél hóna ald veszi, 's elől rajta görtsöt v. tsimbókot v. tsomót köt*, wenn man einen Mantel oder Rock unter die Arme schlägt, und vorn einen Knoten macht.

Cinctus, a, um, e. gr. ense, gladio; *felövedzett*; umgürtet. 2) Trop. male cinctus puer; Suet. *korhely gyermek*; ein liederlicher Knabe.

Cinctūtus, a, um, (cinctus): *régi módon övedzett*; altfränkisch gegür-

tet. 2) *viaskodásra kész*; bereit zum Schlagen.

Cĭnĕfăcio, făcĕre, 3. *hamuvá tenni, elégetni*; einäschern, verbrennen.

Cĭnĕfactus, a, um, *hamuvá lett*; zu Asche geworden.

Cĭnĕrācĕus, a, um, *hamuszinű, hamvas*; aschenfarbig, der Asche ähnlich.

Cinĕrālĭa, ĭum, n. plur. *hamvazó szerda*; Aschermittwoche.

Cĭnĕrārĭus, a, um, *hamuhoz való, hamus, hamvas*; die Asche betreffend.

Cĭnĕresco, ĕre, *hamuvá lenni*; zu Asche werden.

Cĭnĕrĕus, a, um, *hamuból való, hamu*; aus Asche. 2) *hamuhoz hasonló*; der Asche ähnlich.

Cĭnĕrĭcius (—tius), a, um, v. cinereus.

Cĭnĕrōsus, a, um, *hamvas, hamus*; voller Asche.

Cĭngări, ōrum, m. plur. *tzigányok, kóborlók*; Zigeuner, Landstreicher.

Cingillum, i, n. Cingillus, i, m 2. *övetske*; ein Gürtelchen.

Cingo, cinxi, cinctum, cingĕre, 3. *körülkötni, felkötni, körülövedzeni*; gürten, umgürten. Cingere latus ense; *felkötni a' kardot, kardot kötni*; den Degen angürten. 2) *körülvenni, körülfogni, körülkeríteni*; umgeben, umringeln, umzingeln. Urbem moenibus cingere, Cic. Castra vallo cingere, Liv. *körül sántzolni a' tábort*; das Lager umschanzen. Flumen cingit oppidum, Caes. 3) *meghántani, héjját levon ni*; abschälen. Arborem cingere; *a' fát meghántani*; den Baum abschälen. 4) flamma cingere; *felégetni, égetni, felgyujtani*; sengen und brennen.

Cingŭla, ae, f. 1. *öv, övedző*; der Gurt, Gürtel. 2) *léheveder*; der Bauchgurt.

Cĭngŭlārĭus, ĭi, m. 2. *gombkötő, övtsináló*; der Schnürmacher, ein Gürtler.

Cingŭlum, i, n. Cingŭlus, i, m. 2. *öv*; der Gürtel. 2) *hadiöv*; Kriegsgürtel. 3) *katonaság, hadi szolgálat*; Soldatenstand.

Cĭnĭflo, ōnis, m. 3. *hamuszedő*; ein Aschenkrämer. 2) *hajfodorító vas melegítő*; der das Eisen heiß macht, womit die Haare gekräuselt werden.

Cĭnis, ĕris, m. et f. 3. *hamu*; die Asche. 2) mortui cineres; *a' megholtak hamvai, vagy elégetett testek hamvai*; die Asche der Todten. Usque ad cineres; *holtig*; bis in den Tod. 3) *végromlás, elveszés*; das Verderben, der Untergang.

Cĭnna, ae, m. 1. Nomen propr. Consulis Rom. 2) Poëtae.

Cĭnna, ae, f. 1. urbium nomen; in Thessalia, et Macedonia.

Cinnăbăris, is, f. 3. *tzinóbrium*; der Zinnober.

Cinnămĕus, a, um, *fahéjj, fűszerfahéjjból való*; aus Zimmet. 2) *fahéjj szagú*; nach Zimmet riechend.

Cinnámōmĭnus, a, um, i. e. ex cinnamomo.

Cinnămōmum, i, n. 2. *fahéjj, fűszerfahéjj*; der Zimmet.

Cinnămum, i, n. i. q. cinnamomum.

Cinnānus, a, um, *Cinnát illető*; den Cinna betreffend.

Cinnus, i, m. 2. *keverék, öszvekevert dolgok*; Vermischung mehrerer Dinge.

Cinxĭa, cognomen Junonis.

Cĭnyps, ypis, m. 3. Cĭnyphus, i, m. 2. fluvius Africae.

Cĭnyras, ae, m. 1. rex Assyriorum.

Cio, ire, vide: Cieo.

Cĭon, ōnis, f. 3. *nyelv tsap*; das Zäpfchen am Halse.

Cippus, i, m. 2. *törzsök*; ein Stamm. 2) *karó, oszlop*; ein Pfahl, die Säule. 3) *határkő, határoszlop*; der Grenzstein, die Grenzsäule. 4) *sírkő, síroszlop*; der Leichenstein. 5) *útmutató, p. o. kőből, fából*; ein Wegweiser.

Cĭrānnus, i, m. Nom. propr. Viri.

Circa, Adv. *ott körűl, köröskörűl*; herum, in der Gegend. 2) *mintegy, körűlbelől*; gegen, ungefähr. Fuere oppida circa septuaginta, Liv. 3) Praepos. regit Accusat. *körűl*; um. Quos circa se habebat, Cic. *a' kik körűle vagy körűlötte (mellette), voltak*; die er um sich oder bey sich hatte. 4) *-kor, tájban, felé*; um gegen. Circa decimam sc. horam; *tíz óra tájban, tíz óra felé*; um zehn Uhr, gegen zehn Uhr. 5) *mintegy, körűlbelől*; gegen. Circa quingentos capti, Liv. 6) *-ról, -ről, felől, eránt*; von. Varia est circa haec opinio; *külömbözők a' vélе-*

kedések ezen dolog felöl, v. *ezen dologról*; die Meinungen sind von dieser Sache verschieden. 7) *-ra nézve, re nézve, eránt*; in Ansehung, gegen.

Circa, ae, f. 1. *örkerülés, éjjelenként*; die Runde; nächtliche Besichtigung der Wache.

Circaea, ae, f. 1. *szirompár, varázslófü*; das Hexenkraut.

Circaeus, a, um, Circen concernens.

Cīrcātĭo, ōnis, f. 3. *körüljárás, megvizsgálás*; eine Visitation, Besichtigung.)(

Cīrcātor, ōris, m. 3. *éjjeli kerülö ör*; der Runden oder Patrouilliren geht, Schaarwächter. Dicitur et Circitor, et Circuitor.

Circe, es, Circa, ae, f. 1. filia Solis, saga celebris.

Circēji, ōrum, urbs maritima Latii.

Circellus, i. m. 2. *kis tzirkalom*; ein Zirkelchen. 2) *gyürütske, karikátska*; ein Ringel.

Circensis, e, v. gr. ludi Circenses, i. e. ludi in Circo.

Circes, ĭtis, m. i. q. circulus.

Circĭnātĭo, ōnis, f. 3. *karikarajz, kerités, p. o. tzirkalommal*; Messung eines Zirkels (Kreises). 2) *kerület kerekrajz, karikarajz, kerekség*; der Kreis oder der Zirkel selbst.

Circĭno, āvi, ātum, āre, 1. *kerekitni, karikarajzot irni vagy tsinálni*; zirkelrund machen, runden.

Circĭnus, i, m. 2. *tzirkalom*; der Zirkel, i. e. Zirkelinstrument.

Circĭter, Adv. *mintegy, körülbelöl*; ungefähr. 2) Praepos. regit Accus. *felé, kor, tájban*; um, gegen, ungefähr um. Circiter meridiem, Caes. *dél felé, dél tájban*; um Mittagszeit. Octavam circiter horam, Hor. *nyóltz óra tájban*; um acht Uhr.

Circĭtor, ōris, m. 3. loco: circuitor; *kerülö, örkerülö*; der herumgeht, die Runde macht. 2) *házaló, házról házra járó kézi kalmár*; ein Hausirer.

Circo, āre, *köröskörül járkálni, kerengeni*; herumgehen. Loco: circum eo.

Circos, i, m. 2. *ölyv*; ein Habicht.

Circŭeo, v. Circumeo.

Circŭĭtĭo (Circŭmĭtio), ōnis, f. 3. *körüljárás, kerengés*; das Herumgehen. 2) *kerengöhely*; der Ort, wo man herumgehen kann. 3) *szószaporitás*; Umschweif im Reden. Cic.

Circŭĭtor (Circŭmĭtor), ōris, m. 3. *körüljáró*; der herumgeht. 2) *házaló, kézi kalmár*; ein Hausirer, Feilträger.

Circŭĭtus, Circŭmĭtus, us, m. 4. *kerengés, forgás, p. o. a' föld forgása a' nap körül*; das Herumgehen, der Umlauf. 2) *újrakerülés*; *p. o. a' hideglelés kerengö visszajövése*; der periodische Umlauf, die Periode, z. B. des Fiebers. 3) *tsavargás a' beszédben, szószaporitás*; der Umschweif im Reden. 5) *kerület, p. o. a' hegynek, városnak*; der Umfang, Umkreis, z. B. eines Hügels. In circuitu, Caes. *körülmenve, megkerülve, vagy a' kerülete*; im Umkreise.

Circŭlāris, e, *kerek, karikás, kerekded*; zirkelrund.

Circulariter, Adv. *köröskörül*; rings umher.

Circŭlātim, Adv. *kereken, karika formán*; kreisförmig. 2) *kerületenként*; zirkelweise, gesellschaftweise.

Circŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kerengés, kerengö forgás*; der Kreislauf, Umlauf im Kreise.

Circŭlātor, ōris, m. 3 *kajdászó*, it. *kérkedö*; ein Marktschreyer.

Circŭlo, āre, *köröskörül forgatni, kerengetni*; herumdrehen, herumwenden. 2) *kerekitni, kerekre tsinálni*; kreisförmig oder zirkelrund machen. 3) *körülnézni, körülnézegetni*; herumsehen. 4) *körüljárni, kerengeni*; herumgehen, um und um gehen.

Circŭlor, āri, Dep. 1. *forogni*; sich umdrehen. 2) *kóborlani*; herumschweifen. 3) *karikába állani*; in einen Kreis zusammentreten.

Circulus, i, m. 2. *karika, kerekrajz, kerület*; der Zirkel, ein Umkreis. 2) v. gr. ligneus; *abronts*; ein hölzerner Reif. 3) *együve tartó barátságos társaság*; Zirkel einer Gesellschaft. 4) *kerület, valamelly tartománynak része, kerülete*; ein Kreis, gewisser Strich Landes. 5) circulus auri; *arany lántz*; eine Kette, Halskette. 6) *pogátsa, lepény*; ein Kuchen. 7) circulus lacteus; *az országútja az égen, téjút*; die Milchstraße.

Circum, Adv. *körül, környül*; herum, um und um. Circumcirca; *kö-*

röskörül; ringsherum. 2) Praepos. regit Accusat. *körül*; um, herum, umher. Terra circum axem se convertit, Cic. *a' föld forog a' tengelye körül*; die Erde dreht sich um seine Achse herum. 3) *-nál*, *-nél*, *mellett*; bey. Circum haec loca commorari, Cic. i. e. ad haec loca, etc.

Circŭmactĭo, ōnis, f. 3. *forgatás*, *hajtás*; das Herumdrehen, Herumwenden. 2) v. gr. terrae, solis; *forgás*; das Herumdrehen, der Umlauf. 3) *fordúlás*, *fordítás*, *alkalmaztatás*, *t. i. a' beszédben*; die Wendung.

Circŭmactus, us, m. 4. v. gr. rotarum; *forgás*; die Herumbewegung, Herumdrehung.

Circumactus, a, um, *forgatott*; umgetrieben.

Circŭmaggĕro, āre, 1. *feltölteni*, *felhányni*; aufhäufen, ringsherum häufeln.

Circŭmăgo, ēgi, actum, ĕre, 3. *forgatni*; herumdrehen, wenden. 2) v. gr. equos; *hajtani*, *p. o. a' lovakat*; lenken. 3) se sircumagere, vel, circumagi: *forogni*; sich herumdrehen: it. *elmulni*, *eltelni*, *elfolyni*, *mint az idő*, *esztendő*; verlaufen, vergehen. V. gr. Annus se circum egit, Liv. etc. 4) *megfordítni*; umwenden; equos freno circumagere; *megfordítni a' lovakat gyeplővel*; die Pferde umlenken.

Circŭmambŭlo, āre, 1. *körüljárni*, *béjárni*; herumwandern, durchwandern, durchgehen.

Circŭmăpĕrĭo, ire, *köröskörül kinyitni*; ringsherum öffnen.

Circŭmăro, āre, 1. *körülszántani*; umpflügen.

Circŭmaspĭcio, spexi, spectum, spĭcĕre, 3. *körülnézni*; umher sehen.

Circumcalco, Circumculco, āre, 1. *körültapodni*; ringsherum eintreten.

Circumcīdānĕus, a, um, *kivágott*, *kimetszett*; ausgeschnitten. 2) *kisajtolt*, *kipréselt*; ausgepreßt; it. v. gr. mustum; *újrakipréselt*; nachgekeltert.

Circumcīdo, īdi, īsum, cīdĕre, 3. v. gr. arbores; *körülnyesni*; behauen, beschneiden, z. B. die Bäume. 2) v. gr. genitalia; Tacit. aliquem, Petron. *környülmetszeni*; beschneiden. 3) Met. v. gr. sumtus, multitudinem; *összeszorítni*, *kevesítni*; einschränken, vermindern. Circumcidere vinum, Cels. *megtartóztatni magát a' boritaltól*; sich des Weines enthalten.

Circumcinctus, a, um, *körülövedzett*; umgürtet.

Circumcingo, ĕre, 3. *körülvenni*, *körülfogni*; ringsherum umgeben.

Circumcirca, Adv. *körösskörül*; ringsherum, ringsumher.

Circumcīse, Adv. *röviden*, *rövideden*; kurz.

Circumcīsĭo, ōnis, f. 3. *környülmetszés*; die Beschneidung. Festum circumcisionis Christi: *új esztendő napja*; das Fest der Beschneidung Christi, der Neujahrstag.

Circumcīsūra, ae, f. 1. *körülmetszés*; die Umschneidung.

Circumcīsus, a, um, *környülmetszett*; beschnitten. 2) Met. *rövid*, *kurta*; kurz.

Circumclūdo, si, sum, ĕre, 3. *körös-körül bézárni*; ringsherum einschließen.

Cĭrcumcŏlo, ĕre, 3. *ott körül lakni*; umher wohnen.

Cĭrcŭmcŏrdĭālis, e, Adj. *szívkörül lévő*; was um das Herz herum ist.

Circumculco, v. Circumcalco.

Circumcurro, ĕre, 3. *körülfutni*, *körülmenni*, *szaladgálni körösskörül*; umherlaufen, herumlaufen.

Circumcursĭo, ōnis, f. 3. *körülfutás*; das Herumlaufen.

Circumcurso, āre, 1. v. gr. omnia, Plaut. *szerteszéllyel szaladgálni*; herumlaufen.

Circumdătus, a, um, *körülvett*; umgeben.

Circumdo, dĕdi, dătum, āre, 1. v. gr. oppidum vallo, urbem muro; *körülkerítni*, *körülvenni*, *békerítni*; umgeben, umringen, einschließen. 2) *körülötte*, *felállítni*; um etwas herumstellen, setzen oder legen. V. gr. custodias circumdare; Cic. *őröket állítni fel körülötte*; mit Wachen umgeben, Wachen aufstellen um etwas.

Circumdŏlo, āre, *körülgyalulni*; umhobeln.

Circumdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *körülvinni*, *vezetni körösskörül*; herumführen. Circumducere aliquem aedes, Plaut. *valakit a' házába meghordozni*; im Hause herum führen. 2) Met. v. gr. aliquem per dolos,

vel pecunia, Plaut. *megszedni, rászedni, megtsalni, p. o. pénzbe, s a' t.* einen betrügen, z. B. ums Geld.

Circumductio, önis, f. 3. *körülhordozás, meghordozás*; die Herumführung. 2) *körület*; der Umkreis, die Peripherie, Umfang. 3) *tsalás, rászedés*; der Betrug, die Hintergehung.

Circumductus, us, m. 4. *körülvivés, körülvevés*; das Herumführen, Herumziehen. 2) *körület*; der Umfang.

Circŭmĕo et Circŭĕo, īvi et ĭi, ĭtum, īre, 4. *körülmenni, körüljárni, köröskörül járni, eljárni, széljeljárni; járkálni*: herumgehen, umgehen, hin und her gehen. 2) cum Accusat. v. gr. urbem; *béjárni, megjárni, p. o. a' várost*; in der Stadt herumgehen. 3) *körülvenni, körülfogni, békeritni*; umgeben, umringen. Circumiri ab hostibus. Nep. 4) *rászedni, megkerülni, megtsalni*; betrügen, hintergehen. 5) *valamit sok szóval leírni*; umschreiben, mit mehreren Worten ausdrücken.

Circŭmĕquito, āre, 1, *körüllovagolni*; herumreiten.

Circŭmerro, āre, 1. *kóborlani, kóválYogni*; herumirren od. schweifen.

Circumfarcio, īre, 4. *köröskörül megtömni*; ringsumher vollfüllen.

Circumfĕrentia, ae, f. 1. *körület*; die Circumferenz, der Umkreis.

Circumfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *körülhordozni, hordozni, vinni köröskörül vagy széllyel*; herumtragen, herumführen. 2) aliquid vel famam rei; *hirlelni, terjeszteni*; verbreiten, bekannt machen. Fama circumfert, Plin. *azt hirlelik, az a' hir szárnyal, az a' hire*; der Ruf verbreitet es, es geht das Gerücht. 3) oculos circumferre; *szemeit körülihordozni, köröskörül nézni, szemlélődni*; die Augen umher werfen, oder überall herum schießen lassen. 4) circumferri: *forogni*; sich herum drehen. 5) bellum vel arma circumferre; *a' hadat mindenfelé elterjeszteni, haddal elboritni*; den Krieg verbreiten.

Circumfīgo, ixi, ixum, ĕre, 3. *köröskörül megszegezni, körülszegezni*; ringsherum fest annageln, befestigen.

Circumfirmo, āre, 1. *köröskörül megerősitni*; ringsherum befestigen.

Circumflecto, xi, xum, ĕre, 3. *körültekeritni, kanyaritni*; umbeugen. 2) syllabam; *meghúzni, t. i. a' kimondásban*; dehnen, gedehnt aussprechen

Circumflexio, önis, f. 3. *kanyaritás*; die Herumbeugung.

Circumflexus, us, m. 4. i. q. circumflexio.

Circumflexus, a, um, *körültekert, körülkanyaritott*; umgebeugt, umgewickelt.

Circumflo, āre, *körülfújni, köröskörül ráfújni*; ringsherum anwehen.

Circumflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *körülfolyni*; herumfließen um etwas. 2) *körülvenni, körülfogni*: umgeben. 3) v. gr. aliqua re, ic. *bővelkedni valamivel*; reichlich mit etwas versehen seyn.

Circumflŭus, a, um, *körülfolyó*; herumfließend. 2) *körülfolyt, körülvett*; umfloßen, umströmt, umgeben.

Circumfŏdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. e. gr. arborem; *körülásni, körülárkolni*; herumgraben um etwas.

Circumfŏrānĕus, a, um, (circum et forum); *vásárról vásárra, v. városról városra járó, p. o. kalmár*; der von Markte zu Markte, oder von Stadt zu Stadt zieht. 2) e. gr. aes; *költsönpénz, adósság*; geborgtes Geld, Schulden. 3) e. gr. hostia, i. e. quae circumfertur.

Circumfŏro, āre, 1. *körülfúrni, furdalni*; ringsherum bohren.

Circumfossor, ōris, m. 3. (circumfodio); *körülásó*; der rings herum gräbt.

Circumfossūra, ae, f. 1. *körülásás*; das rings herum Graben.

Circumfrĕmo, ĕre, *valami körül morogni; mormogni, zörögni, tsörögni, törtetni*: um etwas herum murmeln, rauschen.

Circumfrico, āre, 1. *köröskörül dörgölni, v. dörzsölni, v. sikálni*; rings herum reiben, scheuern.

Circumfulgeo, fulsi, fulgēre, 2. *köröskörül fényleni*; rings herum glänzen.

Circumfundo, ūdi, ūsum, ĕre, 3. e. gr. aquam ad arborem; *körülönteni, v. lotsolni, v. hinteni*; umgießen oder schütten. 2) Trop. *körülvenni, körülkeritni*; umgeben, umringen. Luce circumfundi, Cic. *világossággal körülvétetni*; mit

Licht umgeben seyn. 3) circumfundi; *kifutni*, *elfutni*, *az erős forrásban*; überkochen, überlaufen im Sieden.

Circumfūsĭo, ōnis, f. 3. *körülvevés*, *körülfolyás*; die Umgebung, Umfließung.

Circumfūsus, a, um, *körülöntött*, *v. öntözött*; umgossen. 2) *körülfolyt*; umflossen. 3) *körülvett*; umgeben.

Circumgĕlo, āre, 1. *köröskörül megfagylalni*; rings herum gefrierend machen. Circumgelatus, a, um, *körülfagyott*: rings herum gefroren.

Circumgĕmo, ĕre, 3. *minden felé sóhajtozni*; herum seufzen; *mormogni mint a' medve*, umher brummen wie ein Bär.

Circumgesto, āre, 1. e. gr. epistolam; *körülhordani*, *mindenütt meghordozni*; herum tragen.

Circumglóbo, āre, 1. *kerek formára tsinálni*, *öszve göngyölgetni*; kugelförmig machen oder zusammenrollen. 2) *köröskörül egy rakásra hordani*; um und um auf einen Haufen sammeln.

Circumgrĕdĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. e.gr. lacunam; *körülmenni*; herum gehen. 2) *ellenséges módon ide'sto'va járni*, *körülvenni*, *békeríteni*; feindlich sich herumziehen, umgeben, umringen.

Circumgressus, us, m. 4. *köröskörül való járás*; das Herumgehen. 2) *kerület*; der Umfang.

Circumhisco, ĕre, 3. *szájtátva bámulni*; mit offenem Munde sich überall umsehen.

Circŭmhumatus, a, um, *köröskörül bétemetett*; *béhányt*; umher begraben.

Circŭminjĭcio, vide: circumjicio.

Circuminvolvo, ĕre, 3. *köröskörül bétakargatni*; rings herum hineinwickeln.

Circumĭtor, vide: Circuitor.

Circumitus, vide: Circuitus.

Circumjăcĕo, jăcŭi, jăcēre, 2. *körülfeküdni*; herumliegen. 2) *határos lenni*; angränzen.

Circumjăcio, ĕre, vide: circumjicio.

Circumjectĭo, ōnis, f. 3. (circumjicio), *ide's tova hányás*; das Herumwerfen. 2) *magára vevés*, *ruházás*; das Umwerfen, die Bekleidung.

Circumjectus, us, m. 4. *körül való húzás*, *körülvétel*; das Herumziehen, die Umgebung. 2) *magára vevés*, *felöltözés*; das Umwerfen, Anziehen.

Circumjectus, a, um, vide: Circumjicio.

Circumjĭcio, ēci, ectum, jicĕre, 3. e. gr. vallum, fossam verticibus; *körülhányni*, *körültsindlni*; herum werfen, herum machen. Hinc: circumjectus, a, um, *körül állított*, *v. álló*, *v. fekvő*, *v. körül vevő*; herum gestellt, herum stehend oder liegend oder befindlich, umgebend. 2) *körül venni*, *v. fogni*; umgeben, umfassen.

Circumlābor, psus sum, labi, 3. *valami körül sebessen forogni*; schnell um etwas bewegen.

Circumlambo, ĕre, 3. *körülnyalni*, *köröskörül megnyalni*, *nyalogatni*; umher belecken.

Circumlăquĕo, āre 1. *körülfogni*, *körülkötni*; umschlingen, umstricken.

Circumlātĭo, ōnis, f. 3. *körülhordás*, *körülhordozás*, die Herumtragung.

Circumlātor, ōris, m. 3. *körülhordó* der Herumträger.

Circumlātro, āre, 1. e. gr. hominem: *körülugatni*; *megugatni*; rings herum bellen oder anbellen.

Circumlātus, a, um, *körülhordozott*, *v. hurtzolt*; herumgetragen.

Circumlăvo, āre, 1. *körülmosni*, *kimosni*, *meg*, *v. kiöblitni*; herum wachsen, bespülen.

Circumlĭgo, āre, 1. *körülkötni*; umbinden. 2) *körülvenni*, *körülfogni*; umgeben, umfassen.

Circumlĭnio, īvi, ītum, īre, 4. et Circumlĭno, īvi, ĭtum, ĕre, 3. *körülkenni*; herumschmieren.

Circumlĭtĭo, ōnis, f. 3. *körülkenés*, *kenegetés*, *békenés*, *bémázolás*, die Beschmierung, Bestreichung, Plin. 2) *befestékelés*; die Auftragung der Farben.

Circumlĭtus, a, um, e. gr. auro, *megaranyozott*; vergoldet.

Circumlŏcūtĭo, ōnis, f. 3 *hosszszas körülírás a' beszédben*, *bő leírás*; eine weitläufige Umschreibung im Reden.

Circumloquor, cutus (quutus) sum, loqui, 3. *körülírni*, *bőven előadni*; umschreiben, sich einer Umschreibung bedienen.

Circumlūcĕo, lūxi, lūcēre, 2. *körülvilágitni*, *v. ragyogni*; umher leuchten oder schimmern.

Circumlŭo, lŭi, lŭĕre 3. *körülmosni, v. folyni*; rings herum anspülen, herumfließen.

Circumlŭvio, ōnis, *. 3. *víz el- v. kiöntés*; die Herumfließung des Wassers.

Circummĕo, āre, 1. *körülmenni, v. járni*; herum gehen.

Circummētĭor, īri, 4. *körülmérni*; herum messen.

Circummingo, mīngsi, mīngĕre, 3. e. gr. vestimenta; *körül, bé, v. megvizelleni*; um etwas harnen.

Circummitto, si, ssum, ĕre, 3. *ide'stova küldeni, v. küldözni*; herum schicken.

Circummoenĭo, īre, vide: circummunio.

Circummulcĕo, mūlsi, mūlsum, ĕre, 2. *körültzirókálni, v. nyalni*; herumstreicheln, belecken, Plin.

Circummūnio, īvi, ītum, īre, 4. *köröskörül megerösitni*; ringsherum befestigen, verwahren.

Circummūnītĭo, ōnis, f. 3. *köröskörül való megerösités*; Befestigung ringsherum, z. B. Circumvallation, Einschließung der Stadt.

Circummūrānus, a, um, e. gr. bella; *a' köfalakon kivül lévö*; außerhalb der Mauer.

Circumnascor, nātus sum, nāsci, Dep. 1. *körülnöni, körülötte nöni*; umher wachsen.

Circumnāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. sinum oceani, *körül hajózni, v. hajókázni*; herumschiffen.

Circumnecto, nexui, nectum, nectĕre, 3. *öszvefoglalni, öszvekötni*; umbinden. 2) *körülvenni*; umgeben. Fulgor, qui sidera circumnectit, Sen.

Circumnōtātus, a, um, *köröskörül himézett, festett*; rings herum gestickt, gemahlt.

Circumobrŭo, ōbrŭi, ōbrŭtum, ĕre, 3. *köröskörül békaparni, béfedni*; rings herum verscharren, bedecken.

Circumpădānus, a, um, *Pó vize körül lévó*; um den Po (Padus) befindlich.

Circumpāvĭo, vīre, 4. e. gr. aream; *köröskörül megveregetni, hogy egyenes legyen*; ringsherum schlagen, um es eben zu machen.

Circumpendĕo, di, sum, ĕre, 2. *körül függeni*; herum hangen.

Circumplaudo, ĕre, 3. *köröskörül tapsolni, tapsolással fogadni*; rings herum klatschen, beklatschen, mit Händeklatschen empfangen.

Circumplecto, ĕre, 3. e. gr. collum; i. q. Circumplector.

Circumplector, xus sum, plĕcti, Dep. 3. e. gr. arborem; *körülfogni általölelni, körülvenni*; umfassen, umgeben. 2) e. gr. alterius patrimonium, Cic. *más örökségét elfoglalni*; eines andern Erbschaft einnehmen.

Circumplexus, us, m. 4. *körülfogás, általölelés, körülvevés*; die Umfassung, Umgebung.

Circumplĭco, āre, 2. *körültekergetni, körülfogni*; umwickeln, umschlingen.

Circumplumbo, āre, 1. e. gr. modiolos; *körülforrasztani ónnal*; umher verlöthen.

Circumpōno, sui, situm, ĕre, 3. *körül tenni, v. állitni, v. rakni*; umher setzen, stellen, legen.

Circumpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *körültétel, körülrakás*; die Umherlegung, oder Stellung.

Circumpōtātio, ōnis, f. 3. *rendreivás*; das Herumtrinken.

Circumpulso, āre, 1. *köröskörül illetni, v. mozditni, taszigálni*; rings herum stoßen, berühren, in Bewegung setzen.

Circumpurgo, āre, 1. *köröskörül tisztitni*; rings herum reinigen.

Circumquāque, (sc. parte vel regione), *köröskörül*; rings umher.

Circumrādo, si, sum, ĕre, 3. *köröskörül vakarni, v. dör'sölni, megdör'sölni, megvakarni*; rings herum schaben, kratzen oder beschaben, bekratzen. 2) *körülnyirni*; rings herum bescheeren.

Circumrăsio, ōnis, f. 3. *megdörzölés, megvakarás*; die Umschabung, Umkratzung. 2) *megnyirés*; das Bescheeren.

Circumrĕtĭo, īvi, ītum, īre, 4. e. gr. aliquem; *körülkeritni, v. kötni, p. o. fonallal*; verstricken.

Circumrĭgŭus, a, um, e. gr. pratum; *köröskörül nedves, v. vizes*; rings herum gewässert, befeuchtet.

Circumrōdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. escam; *köröskörül, öszve, megrágni*; rings herum benagen.

Circumrōro, āre, 1. *körültsepegetni*,

kőröskörül meglotsolni; herum träufeln, rings herum besprengen.
Circumrŏto, āre, 1. e. gr. machinas; *kerekbe v. karikába forgatni*; in einem Kreise herum drehen.
Circumrŏtundātĭo, ōnis f. 3. *karikába v. kerekbe forgatás*; die Umrundung, Ziehung in die Runde.
Circumsalto, āre, 1. *körültántzolni*; herum tanzen.
Circumscalpo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. dentes; *körülvakarni, vájni, dör'sölni, megvakarni, v. dör'sölni*; herum kratzen oder reiben.
Circumscindo, ĭdi, issum, ĕre, 3. *kőröskörül szakitni, elszakitni*; rings herum reissen oder abreissen.
Circumscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. *körülirni, kerekformára húzni*; umschreiben, kreisförmig ziehen. 2) *bizonyos határok közé szoritni*; in gewisse Gränzen einschließen. 3) Trop. e. gr. luxuriam: *alább hagyni vele*; einen Einhalt thun. 4) *mérsékelni, zaboládn tartani*; einschränken. 5) *öszvefogni, foglalni*; zusammenfassen. 6) *meghatározni, sinormérték szerént elrendelni*; bestimmen, festsetzen, regelmäßig einrichten. 7) *magában foglalni*; in sich fassen, begreifen. 8) *elmellőzni, elhagyni*; entfernen, weglassen. 9) *megkárositni, megtsalni*; bevortheilen, hintergehen, betrügen.
Circumscripte, Adv. e. gr. res complecti; *bizonyosan, meghatározva*; bestimmt. 2) e. gr. dicere; *kerekmondás szerint, körülirva*; periodisch. 3) *summásan, röviden*; summarisch.
Circumscriptĭo, ōnis, f. 3. *körülirás*; die Umschreibung. 2) *kerület*; der Umfang, Umkreis. 3) i. q. periodus. 4) *tsalárdság*; der Betrug. Aperta circumscriptione aliquid facere, Cic. *nyilvánságos tsalárdsággal tenni valamit*; durch öffentlichen Betrug etwas thun. 5) *határbaszoritás, mérséklés*; die Einschränkung.
Circumscriptor, ōris, m. 3. i. e. qui circumscribit. 2) *megkárositó, megtsaló, rávevő, rászedő*; ein Bevortheiler, Betrieger.
Circumscriptus, a, um, *körülirt*; umschrieben. 2) *megtsalt*; betrogen. 3) Adj. *rövid*; kurz. 4) *körülvett*; umgeben.
Circumsĕco, cui, ctum, cāre, 1. e. gr. ungulas, *körülvagdalni, metélni*; um etwas rings herum schneiden, es ringsherum beschneiden. 2) *ki v. levágni*; umhauen.
Circumsectus, a, um, *körülvagdalt*; umher beschnitten.
Circumsĕcus, Adv. *körül, kőröskörül*; herum, umher, rings umher.
Circumsedĕo, Circumsīdĕo, ēdi, essum, ēre, 2. e. gr. aliquem; *körülülni*; herum sitzen. 2) e. gr. oppidum, *megszállani, körülvenni, v. fogni, keritni*; blokiren, umgeben, umringen. 3) ab aliquo circumsederi, Liv. *valakitől körülfoglaltatni*; von einem umgeben seyn.
Circumsēpĭo, psi, ptum, sepīre, 4. e. gr. feras; *sövénnyel békeritni*; umzäunen. 2) *megerősitni, berekeszteni*; umgeben, verwahren, einschließen.
Circumsĕro, evi, ātum, ĕre, 3. *körül vetni, v. ültetni, v. plántálni*: hersehen, pflanzen.
Circumsessĭo, ōnis, f. 3. *megszállás, körülfogás*; die Blokade, Belagerung.
Circumsessus, a, um, *táborral körülvett*; umlagert.
Circumsīdeo, vide: Circumsedeo.
Circumsīdo, ēdi, essum, sidĕre, 3. i. q. Circumsedeo.
Circumsigno, āre, 1. *körül jegyezni, v. jelelni*; herum bezeichnen.
Circumsĭlĭo, ŭi, sūltum, sĭlīre 4. *kőröskörül ugrálni*; herum hüpfen oder springen. 2) *körüljárni, járkálni*; herumgehen.
Circumsisto, stĭti, stĭtum, sistĕre, 3. e. gr. aliquem naves; *körül állani, körül venni, keritni*; sich um jemand herumstellen, umringen. 2) *megtámadni, neki esni*; anfallen.
Circumsĭtus, a, um, *körül lévő, v. fekvő*; umher liegend oder befindlich.
Circumsŏno, ui, ĭtum, āre, 1 *mindenfelől zengeni, v. hangzani*; allenthalben erschallen, umher tönen. 2) circumsonor armis, Ovid. *kőröskörül fegyver zörgést hallok*; ich höre um und um von nichts als von Waffen.
Circumsŏnus, a, um, *körül hangzó, v. zengő*, umher ertönend.
Circūmspĕctātor, ōris, m. 3. *körülnéző*; der sich allenthalben umsieht, ein Umschauer.
Circumspectātrix, īcis, f. 3. *körülnéző*

asszony; die sich umsieht, die Umschauerinn.

Circumspecte, Adv. *vigyázva, gondosan, figyelemmel, figyelmetesen*; mit Bedacht, mit überlegung, vorsichtig, behuthsam.

Circumspectio, ōnis, f. 3. (circumspicio); *körülnézés*; das um sich schauen. 2) *meggondolás, figyelmezés, vigyázás*; die überlegung, Bedachtsamkeit, Behutsamkeit.

Circumspecto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequent. a circumspicio) e. gr. se, huc et illuc; *körül, v. köröskörül nézni, nézegetni*; umher schauen, sich umsehen. 2) e. gr. rem aliquam; *szorgalmatosan nézni*; fleißig sehen. 3) alius alium circumspectat, Liv. *egyik a' másikat nézi*; es siehet einer den andern an. 4) *mindent köröskörül megvi'sgálni*; alles rings umher betrachten. 5) *szorossan megfontolni*; genau überlegen.

Circumspectus, us, m. 4. *körülnézés, rendrenézés*; das Umherschauen, überschauen. 2) *vi'sgálás, visgálódás, meggondolás, megitélés*; die überlegung, Betrachtung.

Circumspectus, a, um, *okos, előrelátó, gondos*; klug, vorsichtig, sorgfältig. 2) circumspecti canes, Cic. *vigyázó kutyák*, wachsame Hunde. 3) Passive, verba non circumspecta; *gondatlan beszéd*; unüberlegte Worte. 4) *tiszteletre méltó*; verehrungswürdig. Nomen populi Romani circumspectum et venerandum.

Circumspergo, si, sum, gĕre, 3. *köröskörül béfetskendezni, béhinteni*; rings herum bespritzen oder bestreuen.

Circumspĭcĭentĭa, ae, f. 1. (circumspicio), *meggondolás, vigyázóság*; die überlegung, Behutsamkeit. Gell.

Circumspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. *körülnézni, szemlélni*, sich allenthalben umsehen. 2) *megvi'sgálni, meggondolni, megfontolni*; betrachten, erwägen. 3) e. gr. se magnifice, Cic. *magának tetszeni, sokat tenni fel magáról*; sich selbst wohlgefallen, groß von sich denken. 4) e. gr. fugam; *futásról gondolkozni*; auf die Flucht denken. 5) *bizonytalanságban lenni, nem tudni mi tévő lenni*; verlegen seyn, nicht wissen was man thun soll.

Circumstagno, āvi, ātum, āre, 1. *körökörül kiönteni*; umher sich ergießen.

Circumstantĭa, ae, f. 1. (circumsto), e. gr. hostium; *körülállás*; das Herumstehen. 2) *környülállás, állapot, dolog mivolta*; der Umstand, die Beschaffenheit der Sache.

Circumstīpo, āre, 1. (Obsol. stipo); *késérni, sereggel követni, körülvenni*; begleiten, zahlreich begleiten, umgeben.

Circumsto, ĕti, āre, 1. *körülállni*; umher stehen. 2) *körülvenni, körülfogni*; umgeben. 3) *megszállani*; belagern. Desinant circumstare tribunal praetoris urbani, Cic. 4) Trop. *körülvétetni, p. o. a' nyomorúságtól*; umgeben seyn, z. B. vom Elende. Quem circumstat paupertas, Tac.

Circumstrĕpo, ui, itum, ĕre, 2. *köröskörül zörögni, zörgetni, tsörtetni, lármázni*; ein Geräusch, umher, oder um etwas machen, herum oder um etwas rauschen, oder lärmen. 2) *ide' stova víg sereggel járni, eszelősködni*; herum schwärmen. 3) *valamiről szüntelen beszéllni*; von etwas immer reden.

Circumstrīdo, ĕre, 3. *köröskörül zörögni, lármázni, tsikorogni*; umher rauschen, lärmen, knarren.

Circumstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. lacum: *köröskörül épitni, felhányni*; rings herum bauen, bebauen.

Circumstŭpĕo, ēre, 2. *ide's tova bámúlni, elbámulni, eltsudálkozni*; umher stutzen, erstaunen.

Circumsūdo, āre, 1. *köröskörül izzadni*; rings herumschwitzen.

Circumsŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *köröskörül öszvevarrni*; rings herum zusammen nähen. 2) *bészegni*; umsäumen.

Circumsurgo, ĕre, 3. *köröskörül felállani*; sich rings herum erheben.

Circumsūtus, a, um, *köröskörül öszvevart*; rings herum zusammengenäht. 2) *bészegett*; eingesäumt.

Circumtĕgo, ĕre, 3. *köröskörül béfedni, bétakarni*; rings herum bedecken.

Circumtendo, ĕre, 3. *körülfogni*; umspannen.

Circumtergĕo, ĕre, 3. *köröskörül törölgetni*; um und um abwischen.

Circumtĕro, trīvi, trītum, ĕre, 3. *köröskörül dörsölni*; rings herum reiben.

Circumtĕxo, ĕre, 3. *körülvenni*, *v. fogni*; ringsum umgeben. 2) *körül-szőni*; umweben.

Circumtextus, a, um, *köröskörül szőtt*; ringsherumgewebt.

Circumtollo, ĕre, 3. *köröskörül elvenni, eltörleni*; ringsherum wegnehmen.

Circumtondĕo, ēre, 2. *köröskörül megnyirni*; ringsherum bescheeren, die Haare verschneiden.

Circumtŏno, ui, āre 1. *körüldörgeni, menydörögni*; herum donnern. 2) *körül lármázni*, *zúgni*; herum lärmen, rauschen. Nereus (i. e. mare) circumtonat orbem, Ovid.

Circumtorquĕo, ēre, 2. *körültekerni*; herum drehen.

Circumtrăho, ĕre, 3. *körül*, *v. ide 's tova húzni*, *vonni*, *hurtzolni*; herum ziehen oder schleppen.

Circumtrĕmo, ĕre, 3. *köröskörül reszketni*, *egész testoen reszketni*; ringsherum zittern.

Circumtŭĕor, ēri, 2. *körülnézni*, *tekintni*, *vi'sgálni*; umher sehen.

Circumundĭque, Circum undique, *köröskörül*, *mindenfelől*; ringsherum, von allen Seiten.

Circumvādo, si, sum, ĕre 3. *körülvenni*, *körülkeritni*; umgeben, umringen. 2) *meglepni*, *elfoglalni*; überfallen. Terror cum circumvasisset aciem. Liv.

Circumvăgor, āri, 1. *ide'stova kóborolni*; herum schweifen.

Circumvăgus, a, um, *ide'stova kóborló*, *körülfutó*; herumschweifend, herum laufend.

Circumvallo, āvi, ātum, āre, 1. *körülsántzolni*, *v. árkolni*, *bekeritni*; bey Blokaden und Belagerungen, mit einem Walle und Graben umgeben, folglich einschließen. 2) Trop. *megakadályoztatni*, *munkával megterhelni*; verhindern, mit Geschäften überladen. Tot res repente circum vallant, unde emergere non potest. Ter.

Circumvectĭo, ōnis, f. 3. (circumveho), *ide'stova hurtzolás*; das Herumführen.

Circumvecto, āre, 1. (Frequent. a circumveho) *ide'stova hordani*, *v. vinni*; herumtragen oder führen. 2) Trop. *keresztül menni*, *leirni*; durchgehen, beschreiben.

Circumvectus, a, um, vide: Circumveho.

Circumvĕho, xi, ctum, ĕre 3. *körülvinni*, *v. vonni*; herum tragen oder führen. 2) equo circumvehi; Liv. *lovagolni ide'stova*; herum reiten. 3) classe circumvehi; Nep. *ide'stova menni a' tengeri hadi erővel*; mit der Flotte herumschiffen.

Circumvēlo, āvi, ātum, āre 1. *köröskörül béfedni*, *eltakarni*; rings herum bedecken, verhüllen.

Circumvĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. e. gr. hostem; *körülvenni*, *körülfogni*, *v. keritni*; umgeben, umringen. 2) e. gr. aliquem; *erővel elnyomni*; mit Gewalt unterdrücken. 3) e. gr. dolo; *megtsalni*, *tsalárdsággal körülvenni*; einen hintergehen. 4) Judicio circumveniri; Justin. *törvény és igazság ellen pert veszteni*; wider das Recht verurtheilet werden. 5) incommodis circumventus, Sallust. *viszontagságokkal körülvett*; mit Beschwerlichkeiten umgeben. 6) *keresztül fogni*; umspannen, umgreifen. Circumvenire manus ramum potest. Colum.

Circumventĭo, ōnis, f. 3. *megkárositás*; die Bevortheilung.

Circumventor, ōris, m. 3. *megkárositó*, *maga hasznát más kárával elő mozdító*; ein Bevortheiler.

Circumventus, a, um, *körülvett*; umgeben. 2) *megtsalt*, *megkárositott*; betrogen, bevortheilet.

Circumverro, si, sum, ĕre, 3. *köröskörül seperni*; ringsherum kehren.

Circumversĭo, ōnis, f. 3. *körülforgatás*; die Herumdrehung.

Circumverso, āre, 1. *körülforgatni*; herum drehen; circumversari; *körülfordúlni*; sich herum drehen.

Circumversus, a, um, Particip. a Circumverro, et Circumverto.

Circumverto, ti, sum, ĕre, 3. *körülforgatni*: herum drehen, circumverti, e. gr. rota circumvertitur axem, Ovid. *körülfordúlni*; sich herumdrehen. 2) e. gr. aliquem argento; Plaut. *megtsalni*, *megfosztani*; betrügen, um etwas bringen.

Circumvestĭo, īre, 4. *egészszen meg*, *v. felruházni*; rings herum bekleiden, oder gleichsam bekleiden. 2) *bétakarni*, *elfedezni*; bedecken. 3) Trop. e. gr. rem dictis; Cic. *szóval szépitni valamit*; etwas mit Worten bemänteln.

Circumvincĭo, īre, 4. *köröskörül kötni*, *kötözni*; ringsherum binden.

Circumvīso, ěre, 3. *körülnézni, minden felől megnézegetni*; umher schauen, allenthalben besichtigen.
Circumvŏlĭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr, aliquid; *körül repülni, repdesni*; herum fliegen. 2) Circum volitare limina potentiorum; Colum. *szüntelen udvarolni a' nagy uraknál*; großen Herrn immer aufwarten.
Circumvŏlo, āre, 1. *körülrepülni*; herum fliegen.
Circumvolvo, vi, ūtum, ěre, 3. *körülhengeritni, tekerni, tekergetni, forgatni*; herum wälzen, rollen, wickeln; sol circumvolvitur annum.
Circumvŏlūto, āre, 1. *körülhengergetni*; herum wälzen.
Circus, i, m. 2. *kerület, kerekség*; der Umfang, der Kreis. Circus candens, Cic. 2) *országút az égen*: die Milchstraße. 3) *lovagvivás helye, futtatóhely*; ein Turnierplatz, eine Rennbahn. 4) Locus Romae oblongus, ludis, (qui circenses vocabantur) seu certaminibus equestribus destinatus.
Cīris, is, f. 3. avis, vel, filia Nisi in avem mutata.
Cirrātus, a, um, *fodoritott, v. fürtös hajú*; gekräuselte Haare oder Locken habend. 2) e. gr. vestis; *rojtos*; Fransen habend.
Cirrha, ae, f. 1. oppidum Phocidis. Hinc. Cirrhaeus, a, um, illuc pertinens.
Cirrus, i, m. 2. *fürt, hajfürt*; eine Locke, Haarlocke 2) *némely madarak fején lévő búb, bóbita*; das Büschelchen auf dem Kopfe etlicher Vögel. 3) *ruhán lévő bojt, rojt*; Fransen an Kleidern.
Cirsĭon, i, n. 2. *tövis neme*; eine Art Disteln.
Cirta, ae, f. 1. urbs Numidiae.
Cis. Praep. *innen, effelől*; dießseits. Cis Danubium, cis Tibiscum 2) *alatt, idő alatt*; innerhalb, binnen. Cis paucos menses. Plaut.
Cĭsalpīnus, a, um, *Alpeseken innen lévő*; dießseits der Alpen befindlich.
Cĭsĭārius, ii, m. 2. *talyigás, szekeres ember*; ein Kärner, Fuhrmann. (Cisium).
Cisĭum, ii, n. 2. *tséza*; it. *talyiga, lektika, két kerekű könnyű szekér*; ein Karn, ein leichtes zweyräderiges Cabriolet, besonders zum Schnellfahren eingerichtet.
Cismontānus, a, um, *hegyen innen való*; dießseits der Gebirge befindlich.
Cisōrium, ii, n. 2. (caedo), *vágó eszköz*; ein Schneidewerkzeug.
Cispădānus, a, um, *Pó vizén innen lévő*; dießseits des Po.
Cispello, pŭli, pŭlsum, pěllěre, 3. *viszsza űzni, v. hajtani*; zurück treiben.
Cispius mons, Romae.
Cisrhēnānus, a, um, *Rhénuson innen lévő*; dießseits des Rheins befindlich.
Cissēis, ĭdis, f. 3. filia Cissei Thraciae regis, i. e. Hecuba, uxor Priami.
Cīssēris, is, f. 3. *tajtékkő*; der Bimsenstein.
Cissos, i, f. 2. *borostyán*; Epheu.
Cissybĭum, ii, n. 2. *borostyánfa pohár*; ein Becher aus Epheuholz.
Cista, ae, f. 1. *kosár*; ein Korb. 2) *láda, almáriom*; eine Kiste, Lade, ein Kasten. 3) e. gr. columnata; *póltzos almáriom*; ein Tresor, Tablet, darauf man Bücher oder sonst etwas stellet 4) *voksszedő edény*; ein Gefäß, worinnen die Votirtäfelchen gesammelt werden.
Cistella, ae, f. 1. Dim. *kosaratska*; ein Körbchen. 2) *ládátska, almáriomotska*; ein Kistchen, Kästchen.
Cistellŭla, ae, f. 1. Dim. *kis kosaratska*; ein kleines Körbchen. 2) *kis ládátska, kis almáriomotska*; ein kleines Kästchen.
Cisterna, ae, f. 1. *föld alatt való víztartó*; ein Wasserbehälter unter der Erde, Cisterne.
Cisternīnus, a, um, e. gr. aqua, ex cisterna.
Cistĭbĕris, e, *Tiberisen innen lévő*; dießseits der Tiber.
Cistĭfer, i, m. 2. *kosár, láda v. almáriom hordó*; ein Korb-, Kisten oder Kastenträger. 2) qui sacra arcana, e. gr. Cereris et Bacchi in cista gerebat.
Cistŏphorus, i, m. 2. proprie, qui cistulam gestat. 2) Asianorum nummus 4. drachmarum, in quo cistiferi sculpti erant, hoc est eorum species, qui mysticorum arcana cistis inclusa portarent.
Cístŭla, ae, f. 1. (Dim. a Cista) *kosárka, kosaratska*; ein Körbchen. 2) *ládátska, almáriomotska*; ein Kistchen, Kästchen. 3) *fijókotska*; eine Chatoulle. 4) *skatulya*; eine Schachtel.

Citaeĭnus, a, um, e. gr. carmen; *igéző*; zauberisch.

Citaĕis, ĭdis, f. 3. *boszorkány*; eine Hexe, Zauberinn.

Citātim, Adv. *hamar, gyorsan, sietve*; eilig, hurtig; citatius, citatissime, Quintil. Comp. citatior, Superl. citatissimus.

Citātus, a, um, *elöhivott*; citirt, vorgeladen. 2) *gyors, sebes*; schnell, hurtig. 3) citata ventris proluvies: Colum; *hasmenés*; der Durchfall. 4) e. gr. ira vultus; *harag miatt változott ábrázat*; die vor Zorn veränderte Miene.

Cite, Adv. hinc: citius, citissime, *hamar, gyorsan, sietve, sebesen*; schnell, hurtig.

Citer, a, um, Obsol. Unde: Comp. citerior, superl. citimus, *innenső, innenvaló, közel lévő*; dießseitig, nahe.

Citĕria, ae, f. 1. effigies quaedam arguta et loquax, ridiculi gratia, quae in pompa vehi solita est.

Citĕrior, m. et f. Citerius, n. Comp. *innenső, innenvaló, innen közel fekvő*; dießseitig, näher, dießseits gelegen. 2) e. gr. dies; *közellévő nap*; der nähere Tag.

Citĕrius, Adv. vide: Citerior.

Cithaeron, ōnis, m. 3. mons Boeotiae Baccho sacer.

Cithăra, ae, f. 1. *hárfa, tzitera, lant*; eine Harfe, Cither oder Laute; cithara canere, *hárfázni, tziterázni, lantolni*; auf der Harfe, Cither oder Laute spielen.

Cithărista, ae, m. 1. *hárfás, tziterás, lantos*; ein Harfenist, Lauten- oder Citherspieler.

Cithăristrĭa, ae, f. 1. *hárfás, tziterás, v. lantos asszszony*; eine Harfenschlägerinn, Lauten- oder Citherspielerinn.

Cithărĭzo, āre, 1. *hárfázni, tziterázni, v. lantolni*; auf der Harfe, Cither, oder Laute spielen.

Cithăroedĭcus, a, um, e. gr. habitus; ad citharistas, v. citharistrias pertinens.

Cithăroedus, i, m. 2. *hárfája, tziterája, v. lantja mellett éneklő*; einer der zu seinem Harfen- Cither- oder Lautenspiele singt. Non omnes, qui citharam habent, sunt citharoedi. Prov. *Nem mind szakáts, a' ki kanalat vesz a' kezébe.* Sind nicht alle Köche, die lange Messer tragen.

Cĭthărus, i, m. 2. *hal neme*; ein gewisser Fisch.

Citĭaeus (Cittiaeus), a, um, i. q. Citiensis.

Citĭensis (Cittĭensis), e, *Citiumi, Citiumba, v. onnan való*; Citisch, in oder aus Citium.

Citĭeus (Cittĭeus), ĕi, m. 2. i. q. Citiensis.

Cĭtĭmus, a, um, superl. *legközelébb való*; allernächst. Luna citima terris. Cic.

Cĭtĭrēmis, e, (citus et remus), *sebesen evező*; schnell rudernd.

Citĭum (Cittium), ĭi, n. 2. urbs Cypri, locus natalis celebris philosophi Zenonis. 2) urbs Macedoniae.

Citĭus, Adv. vide: Cito.

Cĭto, Adv. *hamar, gyorsan*; geschwind, bald. 2) *könnyen*; leicht. Aptiorem alterum non cito dixerim. 3) citius: *elött, előbb*; eher, vor. Citius suprema die. Cic. *utólsó nap elött*; vor dem letzten Tage. Comp. citius, superl. citissime.

Cĭto, āvi, ātum, āre. 1. (Frequ. a cieo) e. gr. equum; *siettetni, serkengetni, ráhajtani, ösztönözni*; antreiben, anstrengen. 2) e. gr. dentem; *mozgatni, izgatni, lógatni*; bewegen. 3) e. gr. testem in aliqua re; *hivni, idézni*; rufen, aufrufen. 4) e. gr. aliquem capitis; Cic. *halálos vétekkel vádolni*; einen auf Leib und Leben anklagen. 5) e. gr. auctores; *felhozni, nevezni, megnevezni*; anführen. 6) *el, v. elömondani, elolvasni*; hersagen, herlesen.

Cĭtra, Adv. et Praep. cum Accus. *innen, erről, effelől*; hieherwärts, dießseits. 2) e. gr. invidiam; *nélkül*; ohne. 3) i. q. extra; e. gr. citra spectaculorum dies. Svet. *ki vévén azon napokat, mellyeken néző játékok tartatnak*; die Tage, woran Schauspiele gehalten werden, ausgenommen.

Cĭtrāgo Cĭtrĕāgo, ĭnis, f. 3. *tzitromfű*; das Citronenkraut, die Melisse.

Cĭtrātus, a, um, *tzitromos, v. tzitromleveles*; mit Citronen oder Citronenblättern versehen.

Cĭtrētum, i, n. 2. *tzitromkert*; ein Citronengarten.

Cĭtrĕus, a, um, *tzitromfa, tzitromfából való*; vom Citronenbaume: citreum; *tzitrom*; eine Citrone: citrea; *tzitromfa*; ein Citronenbaum.

Citrinĕlla, ae, f. 3. (*Emberiza*), *sármány*; Citrinlein, gewisser Vogel.
Citrinŭlus, et Citrinolus, idem quod sequens.
Citrīnus, a, um, *tzitrom, v. arany színű*: citronen- oder goldfarbig.
Citrius, a, um, Idem.
Citrium, ii, n. 2. *tzitrom*; eine Citrone.
Citro, Adv. *erre*, *errefelé*: hierherwärts; citro ultroque; *imide amoda*, *ide'stova*: hin und wieder.
Citromālum, i, n. 2. Compos. ex Citrum et Malum, *tzitromalma*: ein Citronenapfel.
Citrōsus, a, um, Vestis citrosa; *tzitrom szagú ruha*: ein Kleid, das nach Citronen riecht.
Citrŭllus, i, m. 2. idem quod Anguria.
Citrum, i, n. 2. *tzitromfa fája*; Citronenholz.
Citrus, i, f. 2. *tzitromfa*; der Citronenbaum, Orangenbaum. 2) *tzédrusfa neme*; eine Art von Ceder.
Citāmpĕlos, i, f. 2. Herba parietaria; *falfű*; Glaskraut.
Cittium, vide: Citium.
Citŭle, Adv. Dimin. *mindjárt*, *nem sokára*, *egyszerre*, *tüstént*; bald.
Citŭmus, a, um, Superl. idem quod Citimus, vel Proximus, *legközelébbi legközelébb való*: der Nächste.
Citus, a, um, *gyors*, *sebes*: geschwind. Mors cita; Hor. *hirtelen halál*; ein jäher Tod. Canes citi; Hor. *agarak*, *vadász kutyák*; die Windspiele, Jagdhunde. 2) *meg v. elindított*; erregt. Alvus cita; *hasmenés*; der Durchfall.
Cīvĭcus, a, um, e. gr. jura; *hazafit*, *v. polgárt illető*, *polgári*; die Bürger betreffend, bürgerlich. 2) e. gr. corona; Cic. *valamely hazafi megtartásáért nyert koszorú*; ein Kranz, womit einer beehrt wurde, der einen Bürger erhalten hatte. 3) e. gr. bella; *belső háború*; innerliche Kriege.
Cīvīlis, e. Comp. civilior. Superl. civilissimus, e. gr. clamor, sangvis, quercus, bellum, corona; *hazafit*, *v. polgárt illető*, *polgári*; die Bürger betreffend, bürgerlich. Jus civile, oppositum juri naturali, tam jus privatum quam publicum in se continet. Opponitur non nunquam juri publico, et significat jus privatum. 2) *barátságos*; freundlich. Agere se civilem. Tac. 3) *udvari*, *nyájas*; höflich. 4) id omne, quod contra Civem licitum est. Quid enim odisset Clodium. Milo, praeter hoc odium civile, quo omnes improbos odimus. Cic. 5) e. gr. prudentia; *köztársasági okosság*; die Staatsklugheit.
Cīvīlitas, ātis, f. 3. *szabad köztársaságot igazgató mesterség*; die Kunst, einen freyen Staat zu regieren. 2) *polgárok eránt való nyájas, emberséges magaviselet*; das leutselige, herablassende Betragen gegen die Bürger.
Cīvīlĭter, Adv. Comp. civilius, superl. civilissime; *polgári módon*, *polgár módjára*; bürgerlich. 2) *hazafi módra*; *hazafihoz illően*; patriotisch, wie einem Patrioten zukommt. Quamdiu civiliter, sine armis, cernitur. Cic. 3) *nyájasan*, *udvarisan*; höflich. 4) *tiszteletre méltóan*, *tisztességesen*; ehrbar. 5) *tsendesen*, *nyugodalmasan*; ruhig, friedsam.
Cīvis, is, c. 3. *haza fija v. leányja*, *polgár*, *polgárné*; der Bürger, die Bürgerinn. 2) *egy hazából való*, *földi*; ein Landsmann. Meus civis. Cic.
Cīvitas, ātis, f. 3. *polgárság*, *város lakosi*; die Bürgerschaft, die Leute in einer Stadt. 2) *polgárijus*; das Bürgerrecht. Venire in dubium de civitate, Cic. *a' polgárok jussa felett vetélkedni*; wegen des Bürgerrechts in Streit gerathen. 3) Trop. Homerum civitate latina donavit. Cic. *Homérust deákra fordította*; er hat den Homer lateinisch übersetzt. 4) *köztársaság*; ein Staat, eine Republik. Omnis civitas Helvetiae; Caes. *egész Helvétziai*; die ganze Schweitz. 5) *köztársaság igazgatása*; die Verwaltung der Republik. 6) *város*; die Stadt. 7) *város*, *határostól*; eine Stadt mit ihrem Gebiethe.
Cīvĭtātŭla, ae, f. 1. Dim. *városotska*; ein Städtchen. 2) *polgárijus*; das Bürgerrecht.
Clādes, is, f. 3. *ágak öszvetörése*; das Zerbrechen der Äste. 2) *megverettetés, az ellenség által*; die Niederlage. Funesta clades, Liv. *véres ütközet*; eine blutige Schlacht. 3) *mindenféle veszedelem*, *szerentsétlen eset*, *szerentsétlenség*; jedes Unglück. 4) Trop. *másnak ártó*; der

einem schadet. Scipiadae, clades Lybiae. Virg. 5) *mindenféle kár*; jeder Schade.

Clam, Praep. cum Accus et Abl. *alattomban*, *titkon*, *hír nélkül*; heimlich, geheim, insgeheim, ohne Jemandes Wissen. Clam viro, v. virum. Plaut. *férj tudta nélkül*; ohne des Mannes Wissen. Clam me est, Ter. *nem tudom*, *nints tudtommal v. tudtomra*; ich weiß es nicht.

Clam, Adv. *allattomosan*, *titkosan*, *hír nélkül*; heimlich, geheim, insgeheim.

Clāmātor, ōris, m. 3. (clamo), *kiáltó*, *kiábáló*, *hívó*; ein Schreyer, Rufer. 2) *gúnyolva kiábáló*, *lármázó*, *orditó*: verächtlich, Schreyer, Schreyhals. 3) *veszekedő*; ein Zänker.

Clāmātōrius, a, um, e. gr. avis; *kiáltó*, *üvöltő*; schreyend.

Clāmitātio, ōnis, f. 1. (clamito), *kiáltozás*, *kiábálás*, *lármázás*; das Schreyen.

Clāmito, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a clamo) *kiábálni*, *kiáltozni*, *kajdászni*; oft schreyen.

Clāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáltani*; schreyen. Aliquem ad se clamare: *valakit hívni*, *vagy kiáltani*; einen laut zu sich rufen. Clamare aquas; *vizet kérni*; nach Wasser schreyen. Unda clamat; *a' víz vagy patak tsergedez*, *harsogva foly*; das Wasser rauscht. Nomine aliquem clamare; *valakit néven szóllítani*; bey Nahmen nennen, schreyend nennen.

Clāmor, ōris, m. 3. *kiáltás*, *kiábálás*; das Geschrey. Clamorem edere, tollere, profundere, Cic. *kiábálni*; schreyen, ein Geschrey erheben. 2) *lárma*: der Lärm. 3) clamor avium; *madarak tsevegése*, *lármája*, *éneklése*, *'s a' t.* das Geschrey, der Gesang der Vögel. 4) *tsörgés*, *ropogás* das Geräusch.

Clāmōse, Adv. *lármázva*, *kiábálva*; mit Geschrey.

Clāmōsus, a, um, *lármás*, *kiábáló*; schreyerisch, laut.

Clancŭlarius, a, um, *alattomos*, *titkos*; geheim, verborgen.

Clancŭlum, Adv. *alattomban*, *titokban*, *rejtekben*; in Geheim, heimlich.

Clandestīnus, a, um, *titkos*, *alattomban való*; geheim, heimlich. Clandestino. Adv. *titkon*; insgeheim, heimlich.

Clango, ĕre, 3. *harsogni*, *hangzani*; erschallen, klingen, ertönen.

Clangor, ōris, m. 3. *harsogás*, *hangzás*, *hang*, der Klang, Schall. 2) *az állatok sokféle kiáltások*, *szavok*, *p. o. kutyaúgatás*, *lúdgágogás*, *tyúkkárogás*, *'s a' t.* das Geschrey oder die Stimme der Thiere, z. B. das Bellen der Hunde, das Schnattern der Gänse, Geschrey der Hühner u. s. w.

Clānis, i, m. 2. fluvius Hetruriae, hodie: Chiana.

Clănius, i, m. 2. fluvius Campaniae.

Clāre, Adv. *nyilván*, *világosan*: hell, klar, deutlich. Clare oculis videre, Plaut. *világosan vagy jól látni*; deutlich sehen. 2) v. gr. loqui: *hangosan*, *fennszóval*, *hallhatólag*, *nagyon*; deutlich, vernehmlich, laut. Comp. clarius. Sup. clarissime.

Clāremōntium, et Clĕrmontium, ii, n. 2. *Clermont város*, *Frantzia országban*; die Stadt Clermont.

Clarĕo, ui, ēre, 2. *világosan látszani*, *világolni*, *világítni*; hell seyn, einen hellen Glanz von sich geben. 2) Trop. *fényleni*, *p. o. hírrel*, *kimutatni magát*; glänzen, sich hervor thun, rühmlich zeigen. 3) *nyilvánvaló*, *világos*, *látnivaló lenni*; offenbar seyn, sichtbar seyn.

Clāresco, ĕre, 3. (Inchoat.) *világosodni*; hell werden. 2) *nyilvánvaló lenni*, *kitetszeni*, *világos lenni*; offenbar, sichtbar, bekannt, merklich, deutlich werden, sich zeigen. 3) *elhíresedni*, *esmeretessé lenni*; berühmt oder bekannt werden.

Clārĭcito, āre, 1. *oda vagy előkiáltani*; deutlich herzu rufen.

Clārĭfico, āre, 1. *tisztába*, *világossá tenni*, *meghiggasztani*; hell, klar machen. 2) Visum clarificare, *a' látást vagy szemet élesítni*; das Gesicht schärfen. 3) *elhíresítni*, *esmeretessé*, *nevezetessé tenni*; berühmt machen.

Clārĭgātio, ōnis. f. 3. (clarigo), *hadizenés*, *hadhirdetés*; die Kriegsankündigung. 2) *megzálogolása annak a' kit tilalmasban találtak*; die Pfändung eines Menschen, der sich auf verbothenen Örtern betreten läßt.

Clārĭgo, āre, 1. *hadat izenni*; den Krieg

ankündigen. 2) *a' magáét visssza kivánni*; das Seinige zurückfordern.

Clārīsco, scĕre, 3. *világosodni*; hell werden.

Clārīsōnus, a, um, *harsány*, *élesen hangzó*; helltönend.

Clārĭtas, ātis, f. 3. *világosság*, *tisztaság*; die Klarheit, Helle, Helligkeit. Claritas oculorum. Claritas vocis, Plin. *érthető*, *hangos szó*; eine helle Stimme. 2) *hír név*, *híres volta*, *híre valakinek*; der Ruhm, das Berühmtseyn. Esse in claritate; *híres lenni*; berühmt seyn. 3) *jeles*, *nevezetes volta valaminek*; die Vortrefflichkeit. 4) *nyilvánság*, *világos vagy látni való volta valaminek*; die Deutlichkeit, Augenscheinlichkeit.

Clārĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. Claritas.

Clāro, āre, 1. *világosítni*, *világossá tenni*; hell machen. 2) *híressé tenni*; berühmt machen. 3) aliquid clarare; Lucr. *valamit megmagyarázni*, *világosan előadni*, *megvilágosítni*; erklären, deutlich machen.

Clāror, ōris, m. 2. *világosság*, *fényesség*; das Helle, Helligkeit.

Clăros, i, f. 3. urbs Joniae, templo Apollinis celebris. Apollo Clarius, vel. Clarius deus. Ovid.

Clārus, a, um, *tiszta*, *világos*; hell, klar, hellscheinend, licht. 2) v. gr. clara vox, etc. *érthető*, *hangos*; helllautend, deutlich, vernehmlich. 3) v. gr. res; *nyilvánvaló*, *világos*, *látni való*, *nyilvánságos*; klar, offenbar, sichtbar, deutlich, augenscheinlich. 4) v. gr. vir, *híres*, *nevezetes*. *jeles*; berühmt, ansehnlich, merkwürdig. Comp. clarior. Sup. clarissimus.

Classĭārius, a, um, *a' hajóssereghez való*, *v. tartozó*; zur Flotte gehörig.

Classĭcŭla, ae, f. 1. *kis hajóssereg*; Flottille, kleine Flotte.

Classĭcum, i, n. 2. *trombitaszó*; der Trompetenschall. 2) *trombitafúvás*, *p. o. indulóra*, *ütközetjelűl*, *'s a' t.* das Lärmenblasen.

Classĭcus, a, um, *tábort vagy hadi sereget illető*, *tábori*, *hadi*; die Armee betreffend. Classicum (sc. signum) canere; Caes. *jelt adni a' tábornak*, *p. o. az ütközetre indulásra megfújni a' trombitát 's a' t.* das Signal für die Armee geben, z. B. mit der Trompete. 2) *hajóssereghéli*. *hajósseregi*, *tengeri*; die Flotte betreffend, zur Flotte gehörig. Classici scil. milites, Tacit. *tengeri katonák*; Seesoldaten. 3) *első klasszisbeli v. rangú* (*osztálybéli*) *polgár a' Rómaiaknál*; ein römischer Bürger der ersten Classe. Scriptores classici; *első rangú írók*, *legjelesebb írók*; die Schriftsteller der ersten Classe, die vorzüglichsten Schriftsteller.

Classis, is, f. 3. *hajó*, *tengeri hajó*; ein Schiff. Varr. 2) *hajóssereg*, *tengeri hajóssereg*; die Flotte. Classem ornare, Cic. *hajóssereget késziteni*, *felkésziteni*; eine Flotte ausrüsten. Classem adpellere, Cic. *kikötni*, *kiszállani a' parthoz*; landen. 3) *tábor*, *sereg*, *hadisereg*; das Heer, die Armee. 4) *a' Római polgárok klasszisokra vagy karokra való felosztások*; eine Abtheilung der römischen Bürgerschaft in Classen. 5) *osztály*, *klaszis*, *sereg*; die Abtheilung, Classe. Pueros in classes distribuere, Quintil.

Clāthrātus, a, um, *rostélyos*; gegittert.

Clāthri, ōrum, m. 2. pl. *rostély*; das Gitter.

Clāthro, āvi, ātum, āre, 1. *bérostélyozni*; mit Gittern verwahren.

Clāthrum, i, n. 2. *rostély*; ein Gitter. 2) *rostélyborona*; eine rechenartige Egge.

Claudĕo, ēre, 2. *sántítni*, *sántikálni*; hinken. Obsol. vide: Claudo.

Claudĭānus, a, um, *Claudiusi*, *Claudiust illető*; Claudisch.

Claudĭcātĭo, ōnis, f. 3. *sántítás*; das Hinken.

Claŭdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *sántítni*, *sántikálni*, hinken, lahm seyn. 2) Trop. *hijjános lenni*, *sántikálni*; unvollständig, unvollkommen seyn, hinken.

Claudĭtas, ātis, f. 3. *sántaság*, *sántítás*; das Lahmseyn, Hinken.

Claudĭus, ĭi, m. 2. et Claudia, ae, f. 1. cognomen familiae Romanae. Hinc. Claudius, a, um, v. gr. Lex Claudia etc.

Claudo, si, sum, dĕre, 3. v. gr. fores, portas; *bézárni*, *zárni*; schließen, zuschließen, verschließen. Aditus claudere, Cic. *a' bejárást elzárni*, *elrekeszteni*; den Zugang versperren. 2) Met. Claudere aures veritati; Cic. *bédugni füleit az igazság előtt*; *nem akarni az igazságra hall-*

gatni; die Wahrheit nicht hören wollen. 3) claudere literas; *bépetsételni a' levelet*; den Brief versiegeln. 4) *elvégezni, bézárni, végezni*; endigen. Opus claudere. Ovid, 5) v. gr. locum aqua, urbem operibus, moenibus; *körülvenni, körülkeríteni, bérekeszteni*; umgeben, umringen, einschließen. 6) claudere rem familiarem, Cic. *takarosan bánni, gazdálkodni*; sparen.

Claudo, ĕre, 3. *sántítni, sántikálni*; lahm seyn, hinken.

Claudus, a, um, *sánta*; lahm, hinkend. 2) *tsonka, hijjános*; lahm, mangelhaft, unvollkommen.

Claustrārius, ii, m. 2. *lakatos*; ein Schlosser.

Claustrum, i, n. 2. *zár, lakat, tolózár, retesz, akármelly záró eszköz*; ein Schloß, Anlegschloß, Riegel, alles damit man etwas verschließt. Claustra revellere; *a' zárt lefeszitni, letörni*; die Schlösser abbrechen. 2) *rekesz, bérekesztett hely, bézárható hely, tartó*; jeder verschlossene Ort. 3) *sorompó*; ein Schlagbaum. 4) *erősség, erős épület, vár forma épület, kőfallal körülvett város p. o. az ország szélén, melly abba a' bérontást az ellenség előtt elzárja*; ein Schloß, eine Festung, eine Schanze, Gränzfestung oder Stadt, Abhaltungsmittel und Vormauer, oder Schlüssel zu einem Lande. 5) Claustra Daedalea; *labyrinthus, tévelygőútak*; das Labyrinth, der Irrgang. 6) Claustrum fluminis Nili; *a' Nilus kifolyása torka, t. i. a' tengerbe*; der Ausfluß des Nils.

Clausŭla, ae, f. 1. *bérekesztés*; der Schluß, Ende. 2) *hozzáadás, tóldalék jegyzés, feltételes megszorítás, p. o. valamelly törvényhozáskor*; eine hinzugesetzte Bedingung, eine Einschränkung.

Clausum, i, n. 2. *zárt hely*; ein verschlossener Ort. 2) *istálló, ól*; ein Stall.

Clausūra, ae, f. 1. *kastély, erősség*; das Fort, Castell.

Clausus, a, um, *bézárt*; verschlossen. 2) *körülvett, bérekesztett*; umgeben. 3) Met. Concilia sua clausa habere; Cic. *titokban tartani szándékát*; seine Anschläge geheim halten.

Clāva, ae, f. 1. *buzgány*; eine Keule. 2) *bot, suhang*; ein Stock, Prügel, Knittel. 3) *oltóág*; ein Pfropfreis. 4) *hadazó*; eine Streitkolbe. 5) *dorong, pózna*; eine Stange, Hebebaum.

Clāvārĭus, a, um, *szeget illető*; die Nägel betreffend; clavarium, sc. argentum, *szegpénz, t. i. katonáknak bakkantsba verni való szegre*; Geld zu Schuhnägeln, Nagelgeld.

Clāvātor, ōris, m. 3. *buzgányos*; der Keulen trägt.

Clāvatus, a, um, *szeggel bévert, megszegezett*; mit Nägeln beschlagen.

Clavicŭla, ae, f. 1. (Dim. a clavis) *kultsotska, kis kults*; ein Schlüsselchen. 2) *kotsány, szőlőkotsány*; die Ranke.

Clāvĭger, a, um, *buzgányos, buzgány hordozó*; der eine Keule trägt. v. gr. Hercules. 2) *aranykultsos, vagy kamarás úr*: ein Kammerherr. 3) *kultsár*; ein Schlüsselträger.

Clāvis, is, f. 3. Acc. clavem, et clavim; *kults*; der Schlüssel. Clavis adulterina; *tolvajkults*; ein Dietrich, Hauptschlüssel. Claves adimere uxori, Cic. *elválni a' feleségétől*; sich von der Frau scheiden. 2) *tolózár, retesz*; der Riegel; it. *lakat*; der Anlegschloß. Claves imponere portis; Liv. *lakatot vetni az ajtóra, vagy kapura*; Schloß anlegen. Clavem obducere, Plaut. *a' tolózárt rátolni*; den Riegel vorschieben.

Clāvo, āre, 1, *szegezni, megszegezni*; mit Nägeln versehen oder befestigen.

Clāvŭla, Clāvŏla, ae, f. 1. *oltóágatska, tsemete*; ein Zweig zum Pfropfen.

Clāvŭlus, i, m. 2. *szegetske*; kleiner Nagel.

Clāvus, i, m. 2. *szeg*; der Nagel. Clavi canthorum; Liv. *keréktalpszeg*; Schiennagel, Radnagel. Clavus trabalis; Hor. *nagy szeg, gerendaszeg*; ein großer Nagel. Clavum pangere; *szeget béverni a' falba*; (*Romában minden új esztendő kezdetével egy egy szeggel többet vertek bé a' falba, az esztendő szám feljegyzése végett*); einen Nagel einschlagen. Clavum anno movere, Cic. *az esztendő elejét megjegyezni*; den Anfang des Jahres zählen. 2) *kormány a' hajóban vagy annak szegforma fogója*, der Steuerruder. Clavum imperii tenere, Cic. *kormányozni az országot, uralkodni*; regieren. 3)

tsigavérszinű borítás vagy passzamánt volt a' Római Tandtsbeliek 's más nagy tisztviselők köntösén, melly a' tisztséghez képest szélesebb vagy keskenyebb volt; ein Streifen von Purpur, wie die römischen Senatoren auf ihren Tunicis trugen. 4) *tyúkszem a' lábon*; das Hühnerauge am Fuße. 5) *szümölts*; eine Warze.

Clēmătis, ĭdis, f. 3. *bértse*; die Waldrebe. Cl. Vitalba. L. *iszalag*, *szulák*; die gemeine Waldrebe.

Clēmătītis, ĭdis, f. 3. Clematis.

Clēmens, tis, o. 3. *kegyelmes*; gnädig, barmherzig, mild. 2) *szelíd*, *nyájas*, *jóságos*; sanft, sanftmüthig, gütig. 3) v. gr. vita, amnis; *tsendes*; sanft, ruhig, still.

Clēmenter. Adv. *kegyelmesen*, *kegyesen*; gnädig, gnädigst, mild. 2) *nyájasan*, *szeliden*; sanft, gütig. 3) *lassan lassan*, *tsendesen*; nach und nach, sanft. Colles clementer adsurgunt. Tac.

Clēmentĭa, ae, f. 1. *kegyelmesség*; die Gnade. 2) *jóság*, *szelidség*; das sanfte Wesen, die Gütigkeit. 3) *jó*, *nyájas*, *engedelmes volta*, *p. o. az időnek*; die Gelindigkeit.

Clēnŏdĭum, ĭi, n. 2. *kints*, *drágaság*; Kleinod, jede kostbare Sache.

Clĕŏbūlus, i, m. 2. unus septem Graeciae sapientum.

Clĕōnĭa, ae, f. 1. *örvénygyökér*; Alantwurz. Inula Helenium.

Clĕŏpātra, ae, 1. Nom. pr. *az utolsó Égyiptomi király felesége*, *azután J. Caesar kedvese*, *végre Antonius Felesége lett*, *a' ki meggyőzetvén*, *ez maga magát mérges kigyók által ölette meg*, *ne hogy ötet Augustus győzödelmi pompáji előtt fogva menni kénszerítse*; Schwester und Gemahlinn des letzten ägyptischen Königs, hernach Geliebte des Cäsars, und dadurch Königinn in Ägypten, und endlich Gemahlinn des Antonius; nach dessen Besiegung sie sich durch Schlangen tödtete, um nicht vom Sieger Augusts im Triumphe aufgeführt zu werden.

Clĕpo, psi, ptum, ĕre, 3. i. q. furari.

Clepsydra, ae, f. 1. *vizóra*, *folyóóra*; die Wasseruhr.

Clepta, ae, m. 1. *tolvaj*; der Dieb.

Clērĭcālis, e, *papi*; priesterlich.

Clērĭcātus, us, m. 4. *papság*, *papi hivatal*, *vagy állapot*; der geistliche Stand.

Clērĭcus, i, m. 2. *pap*; ein Geistlicher, Priester.

Clērŏpēplum, i, n. 2. *papi sapka*; eine Priesterkappe.

Clērus, i, m. 2. *a' papság*, *a' clérus*, *papi rend*; der Orden der Geistlichen, die Geistlichkeit.

Clībănārĭus, ĭi, m. 2. *vasas katona*; ein Cürassier.

Clībănītes, ae, m. 1. *torta*, *pástétom*; eine Torte, Pastete.

Clībănus, i, m. 2. *sütő edény*, *p. o. tortát*, *kenyeret*; ein Gefäß zum Backen. 2) *katlan*; ein Ofchen, ein Waschheerd.

Clīdūchos, i, (claviger) *kultsár*; Schlüsselträger.

Clĭens, tis, m. 3. *védendő*; der Client. 2) *oltalom alatt lévő frigyes*; der Schutzgenosse eines Staates.

Clĭentēla, ae, f. 1. *oltalom*, *védőség*; der Schutz, Clientschaft. Esse in alicujus clientela, Cic. *valakinek oltalma alatt lenni*; in Jemandes Schutze stehen.

Clīma, ătis, n. 3. *hajlása a' földnek kivált a' pólus felé*; Neigung, besonders der Erde gegen den Pol zu. 2) *tájjék*, *földtájj*; Erdstrich, Gegend. 3) *égallj*, *éghajlat*, *égmérséklet*; das Clima, der Himmelsstrich.

Clīmax, ăcis, f. 3. *léptső*, *lajtorja*; die Treppe, Leiter.

Clīmĭa, ae, f. 1. *kobált*; Kobolt, Erzstein.

Clīnămen, ĭnis, n. 2. *hajlat*, *hajlása valaminek*; die Neigung.

Clīnātus, a, um, *hajlott*, *görbült*; gebogen, geneigt. 2) *fekvő*; liegend.

Clīne, es, f. 3. *ágy*; das Bett.

Clīnĭas, ae, m. 1. Nom. propr. Musici et Philosophi sectae Pythagoreae.

Clīnĭce, es, f. 3. *a' betegekkel való bánás tudománya*, *melly az orvosi tudománynak egy része*; ein Theil der Arzeneywissenschaft, welcher das Verfahren des Arztes am Krankenbette betrifft.

Clīnĭcus, i, m. 2. *beteglátogató orvos*; ein Arzt, der bettlägerige Kranke besucht. 2) *ágyban fekvő beteg*; ein bettlägeriger Patient. 3) *sírásó*; Todtengräber.

Clīno, āre, 1. *hajlani*, *süllyedni*; neigen, senken.

Clīnŏpēgus, i, m. 2. *nyoszolyatsináló*; ein Spanbettmacher.

Clīnŏpŏdĭum, ĭi, n. 2. *pereszlén*, *szöszösfü*; Wirbeldosten, Bettfuß.

Clīnŏpus, ŏdis, m. 3. *ágyláb*; ein Bettfuß.

Clĭo, us, f. una Musarum: *a' történetek elbeszéllő Múzsája*; die Muse der Geschichte. 2) nympha marina.

Clīpĕa, ae, f. 1. urbs Africae.

Clipeus, Clipeum, vide: Clypeus.

Clister, vide: Clyster.

Clītărchus, i, m. 2. Nom. propr. Historici.

Clītellae, ārum, f. plur. 1. *terehhordo nyereg*; ein Saumsattel.

Clītellārĭus, a, um, v. gr. mulus; *terehhordó, megterhelt*; einen Saumsattel tragend.

Clīternum, i, n. 2. urbs Italiae.

Clītor, ŏris, m. 3. Clītŏrium, ĭi, n. 2. urbs Arcadiae. Hinc. Clitorius, a, um, v. gr. fons, etc.

Clītŏris, ĭdis, f. 3. *tsiklandó*; der Kitzler.

Clītumnus, i, m. 2. fluvius Umbriae.

Clītus, i, m. 2. Nom. propr. belliducis Alexandri M.

Clīvius, a, um, *nehéz*, *terhes*; schwer. Avis clivia. Plin. quae auguri quidquam moliri vetat.

Clīvōsus, a, um, *dombos*, *halmos*; hügelig, voller Hügel oder Anhöhen.

Clīvŭlus, i, m. 2. *dombotska*; ein Hügelchen.

Clivus, i, m. et Clivum, i, n. 2. *halom, domb*; die Anhöhe, der Hügel. 2) *meredekség*; die abhängige Seite eines Hügels. 3) *nehézség*, *akadály*; die Schwierigkeit, das Hinderniß.

Clŏāca, ae, f. 1. *föld alatti árnyékszék tsatorna*; ein unterirdischer Unflathscanal. 2) *árnyékszék*; der Abtritt, die Retirade.

Clŏācīna, ae, f. 1. cognomen Veneris.

Clŏca, ae, f. 1. *harang*; eine Glocke.)(

Clŏcio, īre, 4. *korogni*, *mint a' has*; girren im Leibe.

Clōdĭānus, a, um, *Clódiusi*; Clodisch.

Clōdĭco, āre, loco: claudico.

Clōdĭus, a, um, i. q. Claudius.

Clōdo, ĕre, id. quod Claudo.

Cloelius, a, um, cognomen familiae Romanae.

Clostellum, i, n. 2. *kastélyotska*; ein kleines Schloß.

Clostrum, loco: claustrum.

Clōtho, us, f. una ex Parcis.

Clūden, ĭnis, n. 3. *a' kardos tántzhoz megkivántató kard*; ein Tanzschwert.

Clūdo, ĕre, 3. loco: claudo.

Clūdus, a, um, id. quod claudus.

Clŭentĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. Viri.

Clŭĕo, ēre, 2. vel: Cluo, ĕre, 3. *neveztetni*, *hivatni*; genennet werden, heißen. 2) *valaminek tartatni*; für etwas gehalten werden. 3) *lenni*; seyn. 4) *hires lenni*; berühmt seyn.

Clŭis, e, Adject. *hires*; berühmt.

Clūmae, arum, f. 1. plur. *árpapolyva*, *törek*; die Gerstenspreu.

Clūna, ae, f. 1. *majom*; Affe, Affinn. 2) urbs Hispaniae.

Clūnes, ium, c. plur. *segg*, *alfel*, *hátulj*; Gesäß, der Hintere. Clunes apri, *sódor*; Schinken, Schweinskeulen.

Clūnis, is, f. 3. *segg*; Hinterbacken.

Clŭpĕa, ae, f. 1. urbs in Africa propria. 2) *hering*; der Häring, ein Fisch.

Clūsāris, e, Adj. *bérekesztő*; beschließend.

Clūsārĭus, a, um, idem.

Clūsĭlis, e, *bézárható*, *könnyen bézáródó*; was sich leicht schließt oder schließen läßt.

Clūsĭum, ĭi, n. 2. urbs Hetruriae. Hinc. Clusinus, a, um.

Clūsĭus, i, m. 2. cognomen Jani, tempore pacis.

Clūsor, ōris, m. 3. *bérekesztő*, *bézáró*; ein Verschließer, Einschließer.

Clūsūra, ae, i. q. Clausura.

Clūsus, a, um, *körülvett*; umgeben.

Clymĕne, es, f. 3. Nom. propr. matris Phaëtonis.

Clymĕnēis, ĭdis, filia Clymenes.

Clymĕnus, i, m. 2 cognomen Plutonis.

Clypea, vide: Clupea.

Clypeatus, a, um, *paizsós*; mit einem Schilde versehen.

Clypeo, āre, *felpaizsozni*; beschilden, mit einem Schilde versehen. 2) *paizsformára kikerekitni*; rund machen, wie ein Schild ist.

Clypĕŏlum, i, n. 2. *paizsotska*; ein Schildchen.

Clypĕus (Clipeus), i, m. 2. et Clypeum (Clipeum), i, n. 2. *kerek paizs*; ein runder Schild. 2) *oltalom*, *védeszköz*; der Schirm, Schutz.

Clysma, ătis, n. 3. *klisztir*; das Clystier; v. gr. in jicere; *klisztirt beadni*, *klisztirozni*; ein Clystier beybringen.

Clysmus, i, m. idem.

Clyster, ĕris, m. 3. *klisztir*; das Klystier. 2) *klisztirozó eszköz, v. fetskendő*; die Clystierspritze.
Clystĕrio, āre, 1. *klisztirt adni*; Klystier setzen.
Clystērĭum, ii, n. 2. *klisztir*; das Klystier.
Clytaemnestra, ae, f. 1. filia Ledae, soror Helenae, Castoris et Pollucis, uxor Agamemnonis.
Cnaeus, Cneus, i, m. 2. praenomen Romanorum.
Cnēcĭon, ĭi, n. 2. *majoránna*; Majoran.
Cnēcĭnus, a, um, *majoránna, majoránnából való*; von Majoran.
Cnēcus, i, i. q. Cnicus.
Cnēdĭnus, a, um, *tsalán, tsalánból való*; von Nesseln.
Cnēme, es, f. 3. *lábszár*; das Schienbein.
Cnēōron, Cnestron, i, n. 2. *henye borosztán*; der Kellerhals. Daphne Cneorum, L.
Cnēstis, ĭdis, f. 3. *reszelő, tormareszelő*; das Reibeisen.
Cnēus, i, m. 2. Praenom. Romanorum.
Cnĭcos, Cnicus, i, m. 2. *bárts*; das Kratzkraut.
Cnīde, es, f. 3. *tsalán*; die Nessel. Urtica, L. 2) *egy hal neme*; ein Fisch.
Cnĭdus (os), i, f. 2. urbs Cariae.
Cnīps, ĭpis, m. 3. *szú*; der Holzwurm.
Co, Cōs, Cōos, Cōa, Cōus, Insula Maris Aegaei, Hippocratis patria. 2) Coa vestis, *patyolat, fátyól*; der Flor. it. *igen vékony gyolts*; feine Leinwand.
Cŏaccēdo, ĕre, *mással együtt hozzá menni*; it. *rádllani*; mit andern hinzugehen, mit beytreten. 2) *még hozzájárulni*; noch hinzukommen.
Cŏăcervātim, Adverb. *rakással, rakásonként, halmozvást*; haufenweise, häufig.
Cŏăcervātĭo, ōnis, f. 3. *rakásra gyüjtés, halmozás*; die Zusammenhäufung.
Coacervatus, a, um, *rakásrahányt, halmozott*; zusammengehäuft.
Cŏăcervo, āvi, ātum, āre, 1. *öszve vagy rakásra gyüjteni, halmozni*; zusammenhäufen, sammeln.
Cŏacesco, acui, ĕre, 3. *megetzetesedni, megsavanyodni*; zu Essig werden, versauern, sauer werden.
Cŏacte, Adv. *kénszeritve, erőltetve*; gezwungen. 2) *sietve*; eilfertig.
Cŏactĭcius, a, um, *kénszeritett*; gezwungen.
Cŏactĭlis, e, *tömött, öszvevert*; dicht gemacht. Coactilia, ōrum, plur. *darótz, durva posztó*; Filz, grobe Tücher.
Cŏactim, Adv. i. q. coacte.
Cŏactĭo, ōnis, f. 3. *kénszerités*; der Zwang. 2) *öszveszedés, öszvegyüjtés*; die Häufung, Sammlung. Coactiones argentarias factitare; *az adósságot beszedni*; Geldschulden eintreiben.
Cŏacto, āre, 1. *kénszeritni*; zwingen. 2) *öszveszoritni*; zusammenpressen oder ziehen.
Cŏactor, ōris, m. 3. *pénzbészedő*; Einnehmer, Eincassirer. 2) *kénszeritő*; der einen zwingt. 3) *sereghajtó*; ein Viehtreiber.
Cŏactūra, ae, f. 1. *bészedés*; Sammlung, Zusammenbringung. 2) *kitsikarás*; die Erpressung, Erzwingung.
Cŏactus, us, m. 2. *kénszerités*; das Dringen, Zwingen, Zunöthigung.
Cŏactus, a, um. *kénszeritett*; gezwungen. 2) *erővel öszveszedett, kitsikert*; zusammengetrieben, erpreßt.
Cŏaddo, ĕre, 3. *azt is hozzá adni*; mit dazu thun.
Coadjicĭo, ĕre, 3. *azt is hozzá tenni vagy vetni*; mit dazu thun, oder dazu thun.
Cŏădŏlesco, ĕre, *együtt nőni fel vele*; mit heran wachsen.
Cŏădōro, āre, 1. *vele együtt imádni*; mit anbethen.
Coadunatio, ōnis, f. 3. *égyesités*; die Vereinigung.
Cŏădūno, āre, 1. *egyesitni*; vereinigen.
Cŏaedĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *öszveépitni*; zusammenbauen. 2) *beépitni, épülettel megrakni*; voll bauen, bebauen.
Cŏaegrōto, āre, *vele együtt betegeskedni*; mit krank seyn.
Cŏaequālis, e, *vele egyidejü*; gleich, gleiches Alters.
Cŏaequo, āvi, ātum, āre, 1. *hozzá egyenlővé tenni*; gleich machen. 2) Met. Coaequare gratiam omnium difficile est; Sallust. *nehéz mindennek kedvét találni*; man kann nicht jedermann recht thun.
Cŏaestĭmo, āre, i. q. aestimo, simul aestimo.
Cŏaetānĕus, a, um, *egyidejü, vele egyidős*; von gleichem Alter.
Cŏaeternus, a, um, *vele egy örökkévalóságú*; gleich ewig.

Cŏaevus, a, um, *vele egyidejü*, *egy időbeli*; gleiches Alters, gleichzeitig.

Cŏaggĕro, āre, 1. *összvehalmozni*, *rakásra gyüjteni*; zusammen häufen.

Cŏăgĭto, āre, 1. *együve vagy öszverázni*, *keverni*; zusammen bewegen, schütteln oder rühren.

Cŏagmentātĭo, ōnis, f. 3. *összvefoglalás*; die Zusammenfügung.

Cŏagmento, āvi, ātum, āre, 1. *összvefoglalni*, *összveragasztani*; zusammenfügen oder leimen. 2) *szorosan összvekötni*, *egyesitni*; genau zusammenfügen, verbinden. 3) pacem, *békességet kötni*; schließen, machen.

Cŏagmentum, i, n. 2. *foglalás*; die Fuge. 2) *összvefoglalás*; die Zusammenfügung.

Cŏāgŭlātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. lactis; *megalvás*, *meghegedés*, *összvedllás*; die Zusammenrinnung einer flüssigen Sache, daß sie dichter wird.

Cŏāgŭlo, āvi, ātum, āre, v. gr. lac; *megoltani*, *p. o. a' tejet*; machen, daß etwas Flüssiges zusammen rinne und dichter werde.

Cŏāgulum, i, n. 2. *oltó*; das Lab, i. e. was das macht, daß die Milch zusammen läuft. 2) *aludt tej*; die zusammengelaufene Milch. 3) *megalvás*; das Zusammenlaufen einer flüssigen Sache, das Gefrieren.

Cŏālĕo, et Cŏālesco, lui, ālescĕre, 3. *összvenőni*, *összveforradni*; zusammenwachsen. 2) Met. *egyesülni*, *egyé lenni*; sich vereinigen, verbinden. Coalescere in unum corpus; *egy testé lenni*; zu einem Leibe werden. 3) *béforradni*, *mint a' seb*; zuheilen, sich verwachsen. 4) *nevekedni*, *nőni*; zunehmen, wachsen.

Cŏālĭtus, a, um, *összvenött*, *egyélett*; zusammengewachsen.

Cŏālĭtus, us, m. 4. *egyesülés*; die Verbindung, Vereinigung.

Cŏămātor, ōris, m. 2. *szerető társ*; der Mitliebhaber.

Cŏambŭlo, āre, 1. *vele együtt járni*; mitgehen.

Cŏămīcus, i, m. 2. *barát társ*; ein Mitfreund.

Cŏangusto, āvi, ātum, āre, *keskenyebbé tenni*, *keskenyitni*; in die Enge bringen, enge einschränken, enge machen. 2) v. gr. legem; *megszoritni*, *szoros határt szabni p. o. a' törvénynek*; einschränken.

Cŏaptātĭo, ōnis, f. 3. *összvealkalmaztatás*, *összveszerkeztetés*; eine geschickte Zusammenfügung.

Cŏapto, āre, 1. *összveszerkeztetni*, *összveilletni*; geschickt zusammen fügen oder anfügen.

Cŏarctātĭo, ōnis, f. 3. *meg- vagy összvesszoritás*; das in die Enge ziehen, enge Einschränkung, Verengung.

Cŏarcte, Adv. *szorosan*; genau.

Cŏarcto, āvi, ātum, āre, 1. *összveszoritni*, *szoritni*, *szoros határok közé venni*; enge machen oder einpressen, in die Enge ziehen, enge einschränken. 2) *röviditni*, *kurtitni*, *p. o. az útat*; kürzer machen, abkürzen. 3) *körülfogni*, *körülvenni*; einschließen, einsperren. 4) *kénszeritni*; zwingen.

Cŏargŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. aliquem; *vádolni*, *okozni*; beschuldigen. 2) aliquid; *kinyilatkoztatni*, *elárulni*; entdecken, verrathen. 3) *megtzáfolni*; widerlegen.

Cŏartatĭo, ōnis, i. q. coarctatio.

Cŏartĭcŭlo, āre, 1. *hajlóssá*, *mozoghatóvá tenni*; gelenkig machen.

Cŏarto, āre, i. q. coarcto.

Cŏasso, (Coaxo), are 1. *összvefoglalni*, *egymáshoz foglalni*, *p. o. deszkát*, *'s a' t.* Breter zusammen fügen, zusammen täfeln.

Cŏauctĭo, ōnis, f. 3. *együttvaló nagyitás*; die Mitvermehrung, Mitvergrößerung.

Cŏaugmento, āre, 1. *vele együtt nevelni*, *szaporitni*; mit vermehren.

Cŏaxo, are, 1. *kuruttyolni*; quaken, von Fröschen.

Cŏbāltum, i, n. 2. *kobáltértz*, *kobált*; der Kobalt.

Cŏbītis, is, m. 3. *tergélye hal*; der Gründling, Hochschauer.

Cŏcălus, i, m. 2. rex Siciliae.

Cocceus, a, um, *skárlátszinü*; scharlachroth.

Coccĭnātus, a, um, *biborba*, *skárlátba öltözött*; in Scharlach gekleidet.

Coccinella, ae, f. 1. *fuskáta*, *füskata*; der Sonnenkäfer.

Coccĭnĕus, a, um, *skárlátszinü*; scharlachen, scharlachfarben.

Coccinum, i, n. 2. *skárlát*; der Scharlach.

Coccinus, a, um, *skárlátból való*; von Scharlach.

Coccum, i, n. 2. *karmasinszin bogár*; *mellyet a' régiek bogyónak gondolták*, *magyalfán tenyészik*, *a' honnan a' neve*: Coccus Ilicis: Ker-

mes, Kermesbeere, Scharlachbeere. 2) *skárlatszín*; die Scharlachfarbe. 3) *skárlát posztó, vagy ruha*; Scharlachtuch oder Kleid.

Coccys, ygis, m 3. *kakuk*; derGuckguck.

Cochinella, vide: Coccinella.

Cochlĕa (Coclea), ae, f 1. *tsiga, sróf-tsiga, srófos tsiga*; die Schnecke, das Schneckenhaus. 2) *sróf*; eine Schraube. 3) *tsigagrádits*; eine Wendeltreppe. 4) *víztekerő tsiga-gerenda, vagy kerék*; eine Wasserschraube, ein Wasserrad.

Cochlear et Cochleare, is, n. 3. *kanál, kalán*; der Löffel. Cochlearis mensura; *egy kanálnyi, a' mennyi egy evőkalánba fér*; ein Löffel voll, so viel in einem Löffel geht.

Cochlĕārĭa, ae, f 1. *torma*; Löffelkraut. Cochlearia officinalis; *kalán-torma*; gemeines Löffelkraut. Cochl. Armoracia; *orrtekerő vagy közönséges torma*; der Krenn, Meerrettig.

Cochlĕāris, e. *tsigát illető*; die Schnecken betreffend. 2) *egy kanálnyi*; ein Löffelvoll.

Cochlĕārium, ii, n. 2. i. e. Cochleare, *kanál*; ein Löffel. 2) *tsigatartó, t. i. hely*; ein Behältniß der Schnecken, wo sie aufbehalten und gefüttert werden.

Cochlĕātim, Adv. *kanalanként*; löffelweise. 2) *tsigásan, srófosan*; schneckenförmig.

Cochlĕātus, a, um, *tsigás, srófos*; schneckenförmig.

Cochlĕŏla, ae, f. 3. *tsigátska*; ein Schneckchen.

Cochlides, um, f. 1. plur. scil. Scalae, vel. Cochlidia, ōrum, n. 2. plur. et Cochlidium, ii, n. 2 *tsigagrádits, kerengő grádits*; eine Wendeltreppe, Schneckenstiege.

Cochlis, idis, f. 3. *tsiga*; die Schnecke. 2) *kerengő grádits*; eine runde Stiege.

Cŏcīnārĭus, ii, m. 2. *szakáts*; der Koch.)(

Cocles, ĭtis, *félszemű*: einäugig. 2) Horatius Cocles; qui exercitum hostilem regis Porsenae per Sublicium pontem in urbem (Romam) transire volentem solus sustinuit, donec a tergo pons a sociis frangeretur.

Cocolŏbis, is, f. 3. *Spanyol szőlő nemé*; eine Art Weintrauben.

Coctĭlis, e, *főtt, megfőtt*; gekocht. 2) laterculi vel tegulae coctiles; *égetett tégla vagy tserép zsindely*; gebrannte Ziegel oder Dachsteine.

Coctĭo, ōnis, f. 3. *főzés*; das Kochen. 2) *emésztés, megemésztés*; die Verdauung.

Coctīvus, a, um, *megfőzhető*; was sich kochen läßt.

Coctor, ōris, m. 3. *főző, szakáts*; ein Koch 2) Trop. *tobzódó, tékozló, vesztegető*; ein Schlemmer, Verschwender.

Coctūra, ae, f. 1. *főzés*; das Kochen. 2) *olvasztás*: das Schmelzen.

Coctus, a, um, *főzött, főtt*; gekocht. 2) *érett, ért*; reif. 3) Trop. bene coctus et conditus sermo. Cic. *jól elgondolt beszéd*; eine wohl überlegte Rede.

Cŏcŭlum, i, n. 2. *főzőedény*; ein Kochgeschirr. 2) *üst*; ein Kessel.

Cŏcus, i, m. 2. *szakáts*; ein Koch. Alias Coquus.

Cŏcymelĭnum, ĭi, n. 2. *gyümölts, p. o. alma, körtvély*; das Obst, Birne, Äpfel.

Cŏcytia, ōrum, n. 2. plur. festa Proserpinae.

Cŏcytĭus, a, um. *Cocytust illető, Cocytusi*; den Cocytus betreffend, Cocitisch.

Cŏcytus, i, m. 2. fluvius Campaniae. 2) fluvius infernalis.

Coda, ae, f. 1. Obsol. i. q. Cauda.

Codānus, i, m. 2. sinus inter Cimbricam Chersonesum et Scandinaviam, qui et mare Balticum vocatur.

Codĕta, ae, f. 1. campus Romae trans Tiberim.

Cōdex, ĭcis, m. 3. i. q. Caudex, *tör'sök, faderék*; der Stamm eines Baumes. Codex robustus. Plaut. *tőke, mellyet a' rabszolgák büntetésből hurtzoltak*; ein Kloß, den die Sclaven zur Strafe tragen mußten. 2) *könyv*; ein Buch. Codex accepti, et expensi, Cic. *bevétel, és kiadás laistromja*; ein Einnahme- und Ausgabebuch. Referre in codicem, Cic. *beírni a' könyvbe, v. laistromba*; eintragen ins Buch.

Cōdĭcārĭus, a, um, *tör'sök, faderék, tör'sökből, faderékből való*; von den Stämmen eines Baums gemacht.

Cōdĭcillāris, e, *fejedelmi kézirás által kinevezett*; durch eines Fürsten Handschreiben ernannt.

Cōdĭcillus, i, m. 2. (Dim. a codex) *tör'sökötske, faderekatska*; ein klei-

ner Stamm. 2) *irótábla*; eine Schreibtafel. 3) *írásban foglalt gondolat*, ein schriftlicher Aufsatz. 4) *kérőlevél, instántzia*; eine Bittschrift. 5) voluntatis ultimae declaratio, non aeque solennis ac testamentum. 6) *tsászár kézírása*; das Handschreiben des Kaisers.

Cōdicŭla, ae, f. 1. (Dim. a coda), *farkatska*; ein Schwänzchen.

Codrus, i, m. 2. ultimus Atheniensium rex. 2) miser Poëta. 3) pastor apud Virgilium.

Coeco, Coecus, a, um, vide: Caecus.

Coelator, Coelatura, vide: Caelator.

Coele, es, f. 1. i. q. concavitas. Hinc: Coele Syria, v. Coelesyria, regio Syriae intra Lybanum et Antilybanum.

Coelebs, Coelibatus, vide: Caelebs.

Coelestis, e, vide: Caelestis.

Coelĭăcus, a, um, e. gr. dolor, morbus, medicamentum; *gyomrot illető, gyomorbeli*; den Unterleib oder den Magen betreffend.

Coelĭculus, vide: Caeliolus.

Coelĭmontānus, a, um, e. gr. porta; *Coelius hegyétől, v. hegyéről neveztetett*; vom monte Coelio benannt.

Coelĭŏlus, i, m. 2. i. e. Coelius minor, collis montis Coelii.

Coelĭŏtĭcus, a, um, e. gr. medicamentum; *gyomor tisztitó*, den Magen reinigend.

Coelĭus, a, um, nomen familiare Romanum. 2) mons Romae.

Coelo, etc. vide: Caelo etc.

Coelos, i, m. 2. portus Thraciae.

Coelum, i, n. 2, plur. Coeli, ōrum, vide: Caelum etc.

Coēlus, i, m. 2. aetheris et diei filius. 2) obsol. i. q. Coelum, unde plur. coeli, ōrum, m.

Cŏēmendo, āre, 1. (con et emendo), *együtt megjobbitni*; zusammen verbessern.

Coemētērĭum, ĭi, n. 2. *alvóhely*; ein Schlafort. 2) *templomkerités, templomudvar*; ein Kirchhof. 3) *temető, temetkezőhely*; ein Gottesacker.

Cŏēmo, ēmi, emtum, ĕre, 3. (con et emo); *együtt venni, v. vásárolni*; zusammen kaufen. 2) *öszve, v. rakásra vásárolni, v. venni*; kaufen, wenn man vieles kauft. 3) *egyszerre venni, v. vásárolni*; zugleich kaufen.

Cŏēmtĭo, ōnis, f. 3. (coëmo); *öszvevásárlás*; die Zusammenkaufung, Ankaufung mehrerer Dinge. 2) modus matrimonii contrahendi.

Cŏēmtĭōnālis, e, *öszvevásárlott dolgokhoz való, alábbvaló portéka*; was man mit mehrerm zusammen verkaufen muß, wenn man es los werden will, folglich schlecht. Senex coëmtionalis, Cic. *öreg rabszolga, kit a' többivel meg kell venni*; ein alter Sclave, den einer mitkaufen muß.

Cŏēmtor, ōris, m. 3. *öszvevásárló*; der mehreres kauft, Zusammenkäufer.

Cŏēmtus, a, um, *öszvevásárlott*; zusammen gekauft.

Coena, ae, f. 1. *a' Rómaiak rendes napi evések*: die tägliche Hauptmahlzeit der Römer. 2) *vatsora*; das Abendessen. 3) *vendégség*; ein Gastmahl. e. gr. dubia; *mikor annyi az étel, hogy azt sem tudja az ember mellyikhez nyúljon elébb*; wenn man so viel Speisen hat, daß man nicht weiß was man essen soll. e. gr. centenaria, i. e. 100 asses constans. 4) e. gr. Domini, Dominica; *Úri szent vatsora*; das heilige Abendmahl. 5) *ebédlő palota*; eine Speisesaal. 6) e. gr. prima; *fogás*; eine Tracht.

Coenācŭlum, i, n. 2. *evő, v. ebédlőszoba, ebédlőház, ebédlő*; eine Speisestube, ein Tafelzimmer. 2) e. gr. meritorium; *béres szoba*; eine Miethstube.

Coenātĭcus, a, um, e. gr. spes coenatica, i. e. spes coenae.

Coenātĭo, ōnis, f. 3. *evőhely, evőszoba*; ein Ort zum Essen, Speisezimmer.

Coenātĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *ebédlőszobátska*; ein Speisezimmerchen.

Coenātōrius, a, um, *evést illető, ahoz való*; Mahlzeit oder Tafel betreffend, dahin gehörig. — Hinc: coenatoria, i. e. vestes coenatoriae.

Coenātŭrĭo, īre, 4. Desid. *ételt kivánni*; nach dem Speisen begierig seyn.

Coēnipĕta, ae, c. 1. *tsapodár, élődi, hivatlan vendég*; ein Schmeichler, Schmarotzer, ungebethener Gast

Coenĭto, āre, 1. Frequ. *evegetni, gyakran enni*; speisen, besonders oft.

Coeno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. apud aliquem, cum aliquo; *enni, ebédelni*

vatsorálni; eine Mahlzeit genießen, speisen, zu Mittag oder zu Abend essen. 2) Trop. e. gr. malum; Plaut. *az evéstöl elesni*, v. *rosszúl enni*, übel zu rechte kommen, nichts oder etwas Schlechtes essen.

Coenōbīta, ae, m. 1. (coenobium), *klastromban lakó*, *barát*; ein Klosterbruder, Mönch.

Coenōbĭum, ii, n. 2. *klastrom*; ein Kloster.

Coenōsus, a, um, (coenum), *sáros*, *lutskos*; voller Koth, kothig, morastig, schlammig.

Coenŭla, ae, f. 1. Dim. *kis vendégség*, *ebédetske*, *vatsorátska*; ein Traktamentchen, Schmäuschen, kleine Mahlzeit.

Coenŭlentus, a, um, *sáros*; kothig.

Coenum, i, n. 2. *sár*, *fertö*; der Koth, Morast. 2) ignominiose de homine sordido; o coenum! Cic.

Cŏĕo, īvi, et ii, itum, īre, 4. e. gr. cum, aliquo, inter se, in locum; *együtt menni*, *vagy jönni*, *járni*; zusammen gehen oder kommen. 2) *öszvegyülni* v. *öszveseregleni*; sich versammeln. 3) e. gr. societatem de re aliqua, et in societatem alicujus rei, Cic. *állani*, *öszveállani*, *avatkozni*; sich mit einem andern einlassen. 2) e. gr. ad arma, Ovid. *hozzá nyúlni*, *kapni*; zu den Waffen greifen. 5) *öszvenöni*; zusammenwachsen. 6) e. gr. in glaciem; *megfagyni*; gefrieren. 7) vulnera coëunt, Ovid. *gyógyúl a' seb*; die Wunden heilen. 8) e. gr. cum uxore; *vele hálni*; Beyschlaf halten. 9) e. gr. lac, sangvis; *öszvefutni*, *megaludni*, *öszvemenni*; zusammen laufen, gerinnen.

Coepĭo, coepi, coeptum, coepĕre, 3. Def. *kezdeni*; anfangen. Praesens cum temporibus inde formandis rarissime occurrit. Usitatior est praeteritum tam Activae quam Passivae formae, et futurum Activi, e. gr. Perf. Act. Coepi cum Accus. et Infin. Act. e. gr. iter, orare; *kezdettem*; ich habe angefangen. Perf. Pass. Coeptus sum, occurrit cum Infinit. Pass. sequitur, e. gr. Vasa conjici coepta sunt. Nep. Lapides jaci coepti sunt. Caes. Consuli coepti sumus Cic.

Cŏĕpiscŏpus, i, m. 2. *püspöktárs*; ein Mitbischof.

Coepto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a coepio); *kezdeni*, v. *fogni valamihez*; anfangen. 2) *merni*, *bátorkodni*; unterstehen. 3) e. gr. arma, Tac. *fegyverhez nyúlni*, *fegyvert fogni*, v. *kapni*; zu den Waffen greifen. 4) e. gr rebellionem, Idem. *indítni*, *támasztni*; anstiften. Occurrit etiam Coeptus sum. Pass. Liv.

Coeptus, a, um, *kezdett*, *elkezdett*; angefangen.

Coeptus, us, m. 4. *kezdet*, *kezdés*; der Anfang. 2) *feltétel*; das Unternehmen, Vorhaben.

Cŏēpŭlōnus, i, m. 2. (con et epulo) *vendégeskedötárs*; ein Mitschmauser.

Coerātor, Coerāre, loco: Curator, curare.

Cŏercĕo, ui, itum, ēre, 2. (con et arceo); *tartóztatni*, *eröltetni*; zurückhalten, zwingen. 2) *zabolázni*; zäumen. 3) e. gr. amnem ripis, animalia carcere; *elzárni*, *berekeszteni*; einschließen. 4) e. gr. cupiditates; *zaboláuntartani*, *akadályt vetni*; Einhalt thun. 5) e. gr. bella numeris, Cic. *foglalni*, *befoglalni*, p. o. *versekbe foglalni*; in Verse verfassen. 6) e. gr. arborem; *nyesni*, *megnyirni*; stützen, z. B. den Baum. 7) e. gr. pignoribus; *megzálogolni*; auspfänden.

Cŏercĭtĭo, ōnis, f. 3. *elzárás*, *bézárás*; die Einschließung. 2) *határ közzé szorítás*; die Einschränkung. 3) *eröszak*, *eröltetés*; der Zwang. 4) *büntetés*, *megzaboláztás*; die Strafe. 5) *büntetö hatalom*; das Recht, einzuschränken oder zu strafen.

Cŏercĭtor, ōris, m. 3. *eröltetö*; ein Bezwinger. 2) *fenyítömester*; ein Zuchtmeister.

Cŏercĭtus, a, um, vide: Coerceo.

Coero, āre, 1. i. e. curo.

Cŏerro, āre, 1. (con et erro); *öszvevisszsza járni kelni*, *járkálni*, *ögyelegni*, *tsavarogni*, *együtt járni*; herumschweifen, herumgehen, od. zusammen herumgehen.

Coeruleus, etc. vide: Caeruleus etc.

Coësyra, ae, f. 1. Nom. pr. feminae pulchrae et veneri deditae.

Coëtus, us, m. 4. e. gr. rerum, amnium, hominum, matronarum; *öszvegyülés*, *öszvejövetel*, *gyülekezet*, *gyülés*; eine Zusammenkunft, Versammlung. 2) *megtámadás*, *rántés*;

der Angriff. Primo coetu vincere. Plaut.

Coeus, i, m. 2. gigas, Titanis et Terrae filius.

Cōexercitātus, a, um, (exerceo) *együtt gyakorlott*; mit einander geübt. 2) *együtt gyakorlott*, *végzett*, *végre hajtott*; zugleich ausgeübt.

Cōgitābilis, e, *gondolható*, *a' mit gondolni lehet*; denkbar.

Cōgitābundus, a, um, *gondolkozó*, *elgondolkozó*, *gondolatokba merült*: gedankenvoll, nachdenkend.

Cōgitāmen, inis, n. 3. i. q. cogitatio.

Cōgitāte, Adv. *gondosan*, *jól el*, *v. meggondolva*; bedächtig, mit Überlegung.

Cōgitātio, ōnis, f. 3. *gondolkozás*, *gondolatba merülés*, *el*, *v. meggondolás*; das Denken, Nachdenken, überdenken. 2) *gondolat*; der Gedanke. 3) *találmány*; eine Erfindung. 4) *reménység*, *várakozás*; die Hoffnung, die Erwartung. Venerunt non sine aliqua spe et cogitatione, Cic. 5) malae cogitationes, Cic. *rossz lelkiesméret*; ein böses Gewissen. 6) e. gr. oratoris quotidiana, Cic. *minden napi gyakorlás*: die tägliche Übung.

Cōgitāto, vide: Cogito.

Cōgitātōrium, ii, n. 2. *gondolatok helye*, *v. tárháza*; ein Behältniß der Gedanken.

Cōgitātum, i, n. 2. *gondolat*; der Gedanke. 2) *szándék*, *feltétel*; ein Anschlag, eine Absicht. 3) *elgondolt dolog*, *a' mire az ember magát elhatározza*; etwas worauf man sich gefaßt macht, und was man bedacht hat.

Cogitatus, us, m. 4. *eszmélődés*, *gondolkozás*, *meggondolás*; das Denken, überdenken, Nachsinnen.

Cōgito, āvi, ātum, āre, 1. (loco coagito) e. gr. aliquid; *gondolni*, *képzelni*; denken, sich vorstellen. 2) *gondolkozni*, *megfontolni*, *elejét végét el v. meg gondolni*; denken, überdenken, bey sich erwägen, überlegen. 3) *gondolatit valamire függeszteni*, seine Gedanken auf etwas richten. 4) *gondot viselni*, *gondoskodni*; bedacht, besorgt seyn. De vobis ac liberis vestris cogitate. Cic. 5) *valaminek tevését meghatározni*; sich vornehmen etwas zu thun. Cogito in Tusculanum. Cic. 6) e. gr. poenam; *büntetést húzni*, *v. vonni magára*; sich eine Strafe zuziehen 7) e. gr. bene, male, Cic. *jó*, *v. rossz indúlattal lenni*; gesinnt seyn. 8) *kigondolni*, *fel*, *v. el tatálni*; ausdenken, aussinnen, erfinden.

Cognātio, ōnis, f. 3. *atyafiság*, *rokonság*; die Verwandschaft durch Geburt, Blutsfreundschaft. 2) *hasonlatosság*, *egyformaság*; die Ähnlichkeit, Gleichheit. 3) *egyesűlés*, *öszvekötteté*s; die Vereinigung, Verbindung. Numerus non habet cognationem cum oratione, Cic.

Cognātus, i, m. 2. *anyáról való atyafi v. rokon*; ein Verwandter von der Mutter her.

Cognātus, a, um, *atyafi*, *rokon*: verwandt. 2) Vocabula cognata rebus, Hor. *dologhoz mért*, *alkalmaztatott*, *v. illő szók*; Wörter die den Sachen angemessen sind. 3) alias: connatus, e. gr. desideria, Plin. *velesszűletett*, *természetté vált*; angebohren. 4) *hasonló*; ähnlich.

Cognitio, ōnis, f. 3. *megvi'sgálás*; die Untersuchung. 2) *esméret*, *megesmérés*, *értelem*, *értekezés*; die Erkenntniß, Einsicht von einer Sache. 3) *törvényes vi'sgálás*; eine gerichtliche Untersuchung.

Cognītiōnālis, e, *törvényes vi'sgálódásokat illető*; die gerichtlichen Untersuchungen oder Commissionen betreffend.

Cognītiōnāliter, Adv. *törvényes vi'sgálódásoknál fogva*: durch gerichtliche Untersuchung.

Cognitor, ōris, m. 3. *esmerő*, *a' ki valakit esmér*; ein Kenner, der einen kennt. 2) e. gr. juris, sui, viduarum; *prokátor*, *szószóló*, *biztos*, *ágens*; ein Agent, Mandatarius, Vertheidiger, Advocat. 3) *pervi'sgáló*, *biró*; ein Untersucher eines Prozesses, Richter. 4) *idegen ügyét önként magára vállaló*; einer der freywillig einen fremden Prozeß übernimmt.

Cognitūra, ae, f. 1. (cognitor); *szószólói v. prokátori hivatal*; Agentschaft Agentur, Amt eines Agenten oder auch Fiscals.

Cognitus, a, um, *esmeretes*, *tudvalévő*; bekannt. Cognitum et compertum habere aliquid, Cic. *valóságosan*, *bizonyosan*, *v. fundamento-*

mosan tudni valamit; etwas gründlich wissen.

Cognōbĭlis, e, *esmeretes*, *tudva lévő*; bekannt. 2) *értelmes*, *dologhoz értő*; verständlich.

Cognōmen, ĭnis, n. 3. *vezetéknév*; der Zunahme.

Cognōmentum, i, n. 2. i. q. cognomen.

Cognōmĭnātĭo, ōnis, f. 3. i. q. cognomen.

Cognōmĭnis, e, *egynevű*, *egyforma nevű*; gleichnahmig, gleiches Nahmens.

Cognōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *vezeték nevet adni*; mit einem Zunahmen belegen oder benennen, zubenahmen. 2) *nevezni*, *megnevezni*; benennen. 3) verba cognominata, i. e. synonyma.

Cognoscenter, Adv. *esméretesen*, *esmérő módon*; auf kenntliche Art.

Cognosco, ōvi, ĭtum, ĕre, 3. *megvi's gálni*, *utánna járni*; untersuchen. 2) e. gr. regiones, aliquem ex literis, virum, librum; *megesmérni*, *esméretére jutni*; kennen lernen, sich etwas bekannt machen. 3) e. gr. ex aliquo aliquid, ex ailquo de aliqua re, Cic. *megtudni*, *hírt venni*, *kitanúlni*; erfahren, lernen, Nachricht einziehen.

Cōgo (loco: coago, a con et ago), cŏēgi, cŏāctum, cōgĕre, 3. e. gr. oves; *öszve gyűjteni*, *rakásra hajtani*; zusammen treiben. 2) e. gr. ad munera: *erőltetni*, *kénszeríteni*; nöthigen, zwingen. 3) e. gr. pecuniam, Ter. *gyűjteni*: sammeln. 4) Cogi in angustum, Ter. *bé*, v. *megszorúlni*: eingeschlossen, gedrängt werden. 5) e. gr. senatum; *öszvehívni*; versammeln. 6) e. gr. in ordinem; Ter. *rendbe szedni*, v. *hozni*; in Ordnung bringen. 7) e. gr. navim in portum, Idem; *a' hajót a' kikötőhelybe hajtani*; ein Schiff in den Hafen treiben. 8) *vastaggá*, *aludttá tenni*, *mególtani*: dick, gerinnend machen. In nubes cogitur aër, Cic. Cogere lac in duritiem. Plin. 9) e. gr. vindemiam; *szüretelni*; Wein lesen. 10) e. gr. agmen, Plin. *bérekeszteni a' sereget*; den Zug beschliessen. 11) *következtetni*, *következést húzni*; folgen, Folgerung ziehen, schliessen. Hinc cogitur. Cic.

Cŏhăbĭtātĭo, ōnis, f. 3. *együttlakás*; das Beysammenwohnen.

Cŏhabĭtātor, ōris, m. 3. *együttlakó*, *mássallakó*; der mit Jemanden zusammen wohnt.

Cŏhăbĭto, āre, 1. *együtt lakni*; beysammen wohnen.

Cŏhaerenter, Adv. *folyvást*, *egymásból folyóan*, v. *folyólag*, *szakadatlanúl*; zusammenhängend, in einem weg.

Cŏhaerentĭa, ae, f. 1. *öszveköttetés*; der Zusammenhang. 2) *egyesítés*, *öszveegyesítés*, *öszveillés*, *öszvefoglalódás*; die Vereinbarung.

Cŏhaerĕo, haesi, haesum, haerēre, 2. e. gr. cum re, inter se; *öszveköttetve lenni*, *öszvekaptsoltatni*, *öszveragadni*; zusammenhängen, eng verbunden seyn. 2) cohaerent dicta inter se, Cic. *jól öszveillenek a' szók*; die Worte passen wohl zusammen. 3) e. gr. alicui rei, Cic. *dologra tartozni*; zur Sache dienen. 4) *együtt megállani*, *megegyezni*, *egymáshoz illeni*; sich wohl schicken, übereinstimmen, einig seyn. Virtutes sine beata vita cohaerere non possunt. Cic.

Cŏhaeresco, ĕre, 3. e. gr. inter se; *hozzá*, v. *öszve köttetni*, *kaptsoltatni*, *ragadni*; zusammen hängen.

Cŏhēres, ēdis, c. 3. *örököstárs*, *örökségben részes*; ein Miterbe.

Cŏhĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. (con e habeo) e. gr. crines nodo, Hor. *öszvefogni*, *öszvefoglalni*; zusammenfassen oder halten. 2) *bé venni*, *bé*, v. *elfogadni*, *magába tartani*; in sich fassen oder begreifen. Terra semen cohibet. Cic. 3) e. gr. gradum, alvum; *tartóztatni*, *vissza tartani*, v. *tartóztatni*; hemmen, anhalten, zurückhalten. 4) e. gr. furorem alicujus, Plaut. iracundiam, motus animi Cic. *tsendesítni*, *tsilapítni*, *zaboláni*, *akadályoztatni*; zurückhalten, Einhalt thun, bändigen, einschränken. 5) e. gr. aliquem in vinculis, Curt. *tartani*, *fogva tartani*; halten, in Banden halten. 6) *magát mérsékelni*; sich mäßigen. 7) *tiltani*, *megtiltani*, *tilalmazni*; verbiethen. Necessitas ferendae conditionis humanae quasi cum deo pugnare cohibet; alias: prohibet.

Cic. 8) e. gr. oculos ab aliqua re, Cic. *meg tartóztatni*; abhalten. 9) *bé v. eltakarni, elrejteni, eldugni*; bedecken, verbergen. Ad cohibendum brachium toga. Cic.

Cŏhĭbĭlis, e, e. gr. oratio; *összveszorított, rövid, kurta*; eingeschränkt, kurz.

Cŏhĭbĭlĭter. Adv. *röviden, rövideden, kurtán*; kurz.

Cŏhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. e. gr. irae, sui, Lactant. *határbaszorítás, mérséklés, zabolázás, szelidités*; die Einschränkung, Bezähmung.

Cŏhŏnesto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem laude, Cic. *betsülni, tisztelni, magasztalni, nagyra betsülni*; Ehre erweisen, beehren, ansehnlich machen. 2) e. gr. exequias alicujus, Cic. *valakinek utólsó tisztességet adni*; einen ehrlich zur Erde bestatten.

Cŏhorrĕo, ŭi, ēre, 2. *meg borzadni, elrémülni*; ein Grausen haben, vor Schrecken zittern. 2) *megfázni, reszketni*; vor Frost schauern.

Cohorresco, ui, scĕre, 3. *iszonyodni, reszketni, összverogyni*; zusammenfahren, ein Schaudern empfinden, zittern, es sey vor Erschrecken, Kälte, 2c.

Cŏhors, tis, f. 3. decima pars legionis Romanae tribus constans manipulis. Auxiliariae cohortes; *segitő sereg*; die Hülfsvölker. Cohors praetoria; *testőrzősereg, gárda*; das Leibregiment, die Garde. 2) *sereg, nyáj, falka*; eine Heerde, Viehheerde. 3) e. gr. amicorum, febrium, Cic. *sokság, sokaság, gyülekezet, sereg*; eine Menge, Anzahl, Versammlung. 4) *udvar*; ein Hanshof. 5) *tyúkól, juhkosár, akol*; ein Hühnerstall, Schaafstall, Viehstall.

Cŏhortālis, e, e. gr. avis; *udvari, udvart illető, udvarban való*; den Hof betreffend, da befindlich. 2) ad cohortes, praesertim ad cohortem praetorianam pertinens.

Cŏhortātĭo, ōnis, f. 3 (cohortor), e. gr. judicum; *intés, nógatás*; die Ermahnung.

Cŏhortātĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *kis intés, nógatás*; eine kleine Ermahnung.

Cŏhortĭcŭla, ae, f. 1. Dim. i. e. parva cohors.

Cŏhorto, āre, 1. i. q. cohortor.

Cŏhortor, ātus sum, āri, 1. e. gr. ad rem; *serkenteni, felserkenteni, inteni, nógatni*; ermuntern, ermahnen.

Cŏhospes, ĭtis, c. 3. *vendégtárs*; ein Mitgast.

Cŏhūmĭdo, āre, 1. *megnedvesitni, áztatni*; befeuchten, benetzen. Apul.

Cŏĭens, euntis, Partic. a Coëo.

Cŏinquĭno, āre, 1. e. gr. stercore; *el v. összve keverni, bémotskolni, elgazolni*; besudeln, beflecken. 2) *rá ragasztani a' nyavalyát*; anstecken, von der Krankheit. Coinquinat totum gregem morbus. Colum. 3) *rágalmazni*; verläumden.

Cŏĭtĭo, ōnis, f. 3. (coëo), 3. *összvejövetel*; die Zusammenkunft. 2) *beszélgetés*; die Unterredung. 3) *egyezés*; der Vertrag. 4) *megtámadás*; der Angriff. 5) *roszsz végből v. végre való összvejövetel*; eine Zusammenkunft einer bösen Absicht wegen. 6) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf.

Cŏĭtus, us, m. 4. e. gr. humoris; *összve, v. meggyülés*; die Versammlung. 2) *párzás, nöszés, elhálás, velehálás*; die Begattung, der Beyschlaf. 3) *rakás nép, sokság*; ein Haufen Volk, eine Menge. 4) e. gr. lunae; *hóld fogyatkozás*; eine Mondsfinsterniß. 5) *új hóld*; der Neumond. 6) *megtámadás*; der Angriff.

Cŏĭtus, a, um, vide: Coëo.

Cŏlăphīzo, āre, 1. e. gr. aliquem; *pofon, v. artzúl vágni, v. tsapni, nyakon verni*; Maulschellen geben.

Cŏlăphus, v. Colaphum, i. m. 2. *pofon, v. artzonvágás, v. tsapás, nyakonütés*; ein Backenstreich, eine Maulschelle.

Cōlātūra, ae, f. 1. (colare); *által, v. megszűrés, v. a' mi már meg van szűrve*; die Durchseihung, oder was durchgeseiht worden.

Cŏlax, ăcis, m. 3. *hizelkedő, tsapodár*; ein Schmeichler.

Cŏlāxes, is, m. 3. Nom propr. filii Jovis et Horae.

Cŏlchi, ōrum, m. plur. populus Asiae.

Cŏlchĭăcus, a, um, Venenum colchiacum; *Colchisi méreg*; ein colchisches Gift. Colchicum, i, n. 2. *kikerits, őszike, kökörtsin*; die Zeitlose.

Colchĭcus, a, um, e. gr. terra; *Colchisi*; Colchisch.

Colchis, ĭdis, f. 3 provincia Asiae ad

mare Caspium et Nigrum. 2) *Colchisi asszony*; ein Frauenzimmer aus Colchis.

Colchus, a, um, *Colchisi, oda való*; Colchisch. Hinc: Colchus; *Colchisi lakos*; ein Colchier.

Colendus, a, um, *tisztelendő*; ehrenwerth, ehrwürdig. Superl. Colendissimus.)(

Colens, tis, o. 2. colens religionem; *a' ki tiszteli a' vallást, tisztelettel viseltetik a' vallás eránt*; der die Religion ehret. 2) *Istenfélő*; gottesfürchtig.

Cŏlĕus, ei, m. 2. *tök, szeméremtök*; eine Hode.

Cŏlias, ae, m. 1. *tinkal neme*; eine Art Thunfische.

Cŏlĭca, ae, f. 1. *köldöktsömör, kólika*; die Kolik, das Bauchgrimmen.

Colĭce, es, f. 1. *kólika ellen való szer*; ein Mittel wider die Kolik.

Cŏlĭcŭlus, i, m. 2. (Dim. a colis), e. gr. brassicae; *növevény szára v. tor'sája*; ein kleiner Stängel oder Strunk an Gewächsen. 2) e. gr. vitens; *vessszötske, ágatska*; ein kleiner Zweig.

Cŏlĭcus, a, um, *kólikás*; die Kolik habend. 2) e. gr. medicamentum; *kolikától v. az ellen való*; wider die Kolik.

Cŏlĭdos, i, f. 2. insula in oceano Indico, Veneri sacra.

Cŏlīphĭum (Colliphium), ĭi, n. 2 *bajnokok tápláló 's erősítő eledele*; eine gewisse nahrhafte Speise, z. B. für die Athleten.

Cŏlis, is, m. 3. i. q. caulis. 2) promontorium Indiae septentrionalis, bodie: Capo Comorin.

Colíum, ĭi, n. 2. (colere); *lakó hely v. ház*; eine Wohnung, ein Wohnhaus.

Collabasco, ĕre, 3. (labasco); *eső félben lenni, ingadozni, tántorogni*; fallen wollen, wanken. 2) Trop. amici collabascunt, Plaut. *eltűnnek a' barátak*; die Freunde verlieren sich.

Collăbĕfacto, āvi, ātum, āre, 1. *majd elejteni, ingadoztatni, tántoroztatni*; wankend machen, dem Falle nahe bringen.

Collăbĕfīo, factus sum, fieri, 4. *ingadoztatódni, tántorogtatódni*; wankend gemacht werden. 2) *eltörni, elromolni*; zerbrochen, verderbt werden. 3) Trop. *megbuktatódni*; gestürzt werden.

Collăbor, psus sum, labi, 3. Dep. (con et labor); *elesni, sikámlani, le, v. öszverogyni*; zusammen fallen, über den Haufen fallen, umfallen, hinfallen. 2) e. gr. in corruptelam, Plaut. *esni, jutni, kerűlni, akadni*; fallen, gerathen.

Collăbōro, āre, 1. *együtt dolgozni, v. munkálódni*; mit arbeiten.

Collăcĕro, āre, 1. e. gr. corpus; *el, szét, v. öszve tépni v. szaggatni*; zerreißen.

Collăcrymātĭo, ōnis, f. 3. *együttsírás*; das Mitweinen. 2) *megkönnyezés, v. siratás*; die Beweinung.

Collacrymo, āvi, ātum, āre, 1. *együtt sírni*; mitweinen. 2) e. gr. aliquid; *megkönnyezni v. siratni*; beweinen.

Collactānĕus, a, um (lac); *egy tejet szopott*; mit einerley Milch auferzogen. 2) *tsetstárs*; ein Mitsäugling, Milchbruder.

Collaetor, āri, 1. *együtt örűlni, v. vigadni*; sich mitfreuen.

Collaevo, Collēvo, āre, 1. *simítni, síkárlani*; glatt machen.

Collapsĭo, ōnis, f. 3. *esés, elesés*; der Fall.

Collapsus, a, um, *öszveomlott*; verfallen.

Collaris, e. *nyakat illető, nyakra való*; den Hals betreffend, dazu gehörig. Hinc: collare, subst a) *nyakravaló, nyakszorító, nyakpántlika, nyaklántz*; ein Halsband, eine Halskette. b) *nyakhús, nyakdarab*; ein Stückchen Fleisch vom Halse, Halsstück.

Collarius, a, um, i. q. collaris: hinc: collaria sc. catena.

Collātĭa, ae, f. 1. urbs Latii: hinc: Collatīnus, a, um, e. gr. populus; *Collátiai, Collatiába v. onnan való*; in oder aus Collatia, Collatisch. Collatini, incolae Collatiae. Hinc: Tarquinius Collatinus, maritus Lucretiae.

Collātīcius, a, um, (confero); *öszve hordott, innen 's onnan, v. sok helyről gyűlt*; hier und da zusammen getragen. 2) *öszve gyűjtött, v. sok helyről gyűlt pénzből készűlt, v. készítődött*; aus zusammengeschossenem Gelde gemacht.

Collatio, ōnis, f. 3. *népre vetett adó*;

die Steuer, die man auf ein Volk legt. 2) *hasonlitás, összvehasonlitás, egybevetés*; die Vergleichung, Gegeneinanderhaltung. 3) *tsemegés vendégség*; eine kleine Gasterey. 4) collationes; *ajándék pénz*; Präsentgelder. 5) Figura rhetorica. 6) e. gr. signorum; *ütközés, megütközés, ütközet*; das Treffen. 7) *kérés megadása*; die Bewilligung des Ansuchens.

Collātīvus, a, um, *összvetett, v. hordott, egyesitett*; zusammen getragen oder gebracht, vereiniget. 2) e. gr. venter; *nagy, bő*; groß, weit.

Collāto, āre, 1. (latus), e. gr. orationem: *kiszélesitni, terjesztni, bővitni*; erweitern.

Collātor, ōris, m. 3. *összve hordó, v. gyűjtő, v. rakó*: der zusammen trägt, bringt oder legt. 2) e. gr. symbolarum, i. e. qui de symbolis epulari solet; *fillérező, a' vendégeskedésben*; der mit einem andern seine Zeche gibt.

Collātro, āre, 1. (con et latro), e. gr. philosophiam, Senec. *megugatni*; anbellen.

Collātus, a, um, (confero); *összvehordott*; zusammengetragen. 2) *összvegyűjtött*; gesammelt. 3) *összvevetett, egybehasonlitott*; verglichen. 4) Collato pede praeliari, Liv. *összvemenni 's úgy verekedni*; Fuß an Fuß sich schlagen.

Collātus, us, m. 4. *összvehordás*; die Zusammentragung. 2) *összvehasonlitás*; die Vergleichung. 3) *pótlás, tóldalék, közlés*; der Beytrag, die Mittheilung.

Collaudābĭlis, e, *ditséretes*; löblich.

Collaudātĭo, ōnis, f. 3. *ditsérés, ditséret*; das Loben.

Collaudātor, ōris, m. 3. *ditsérő*; der lobt.

Collaudo, āvi, ātum, āre, 1. (con et laudo); *ditsérni, igen ditsérni*: loben, stark loben.

Collaxo, āre, 1. *terjesztni, szélesitni, bővitni*; erweitern, weit machen.

Collecta, ae, f. 1. sc. pecunia; *szervetésben gyűjtött pénz, összve szedett pénz*; Beytrag, an Gelde. 2) *pénzbeli segitség*; eine Beysteuer. 3) *adó*; eine Auflage. 4) sc. concio; *imádkozásra való összvegyűlés*, die Versammlung zum Bethen.

Collectānĕus, a, um, *szedegetett, összve gyűjtött*; zusammen gelesen, gesammelt.

Collectārius, ĭi, m. 2. *pénzváltó*; ein Geldwechsler.

Collectīcius, a, um, *egybe. v. összve szedetett, v. gyűjtött*; zusammen gelesen oder gesammelt.

Collectim, Adv. *summásan, röviden, rövideden*; summarisch, kurz.

Collectĭo, ōnis, f. 3. *gyűjtemény, összveszedés*; die Sammlung. 2) *rakás, tsoport*; ein Haufen. 3) *nedv összvegyűlés*; die Zusammenhäufung der Säfte. 4) *következtetés, okoskodás, syllogismus*; ein Schluß, Vernunftschluß, Syllogismus.

Collectīvus, a, um, *összve gyűjtött vagy szedett*; zusammen gelesen, gesammelt. 2) e. gr. quaestio; *olly kérdés, melly a' következtetést is magában foglalja*; eine Frage, die zugleich einen Schluß in sich enthält.

Collector, ōris, m. 3. *gyűjtő, szedegető*; ein Sammler. 2) i. q. conjector. 3) *olvasótárs*; ein Mitleser, der zugleich mit einem liest.

Collectus, us, m. 4. e. gr. aquae; *gyűjtés, meggyűjtés*; eine Sammlung

Collectus, a, um, *összvegyűjtött*; zusammen gesammelt.

Collēga, ae, m. 1. (a lego, āre, quasi Legationis socius) e. gr. in praetura; *tisztitárs, colléga*; ein Amtsgenosse, Amtsgehülfe, College. Collega regni; *uralkodótárs*; ein Mitregent. 2) *egyforma mesterséget űző, v. folytató*; der gleiches Metier treibt. 3) *örökségtárs*; ein Miterbe. 4) *bajtárs, v. pajtás, társ*; ein Camerad.

Collēgātārius, *testamentom szerént valamihez jutó társ*; dem zugleich etwas vermacht worden ist.

Collēgium, ĭi, n. 2. e. gr. studiorum, studiosorum, canonicorum; *gyűlekezet, sereg, társaság*; eine Versammlung, Gesellschaft. 2) e. gr. mercatorum, fabrorum: *társaság, tzéh*; eine Gesellschaft, Innung, Zunft. 2) *egyik tisztitársnak a' másikkal való összveköttetése*; das Verhältniß eines Collegen zum andern. 3) Collegium naturae, i. e. vinculum.

Collēma, ātis, n. 3. *összve egyvezett, v. foglalt*; was zusammen gereimt, zusammengefügt ist.

Colleprōsus, i, m. 2. *bélpoklos, v. fekélyes társ*; ein Mitaussätziger.

Collēvo, āre, 1. vide: Collaevo.

Collībertus, i, m. 2. *felszabaditott*, *v. szabadon botsátott társ*; ein Mitfreygelassener.

Collibet, Collūbet, buit, bĭtum est, lĭbēre, 2. Impers. *tetszik*; es beliebt. Si quid collibuit, Terent. collibuisset, Horat. mihi collibitum sit, Cic.

Collībro, āre, 1. *egyformán*, *v. egyenlően fontolni*, *v. megfontolni*; gleich abwägen.

Collĭcĭae, Collĭquiae, arum, f. 1. *víztsatorna*, *vizárok*: eine Wasserrinne, Wasserfurche. 2) *eszterhaallya*, *eresztsatorna*; eine Dachrinne.

Collĭcĭāris, e, e. gr. tegula; *tserép-tsatorna*, ein Hohlziegel, Dachrinne.

Collĭcŭlus, i, m. 2. Dim. *dombotska*; ein Hügelchen, kleiner Hügel.

Collīdo, si, sum, ĕre, 3. (laedo); *öszveverni*, *egymáshoz ütni*; zusammen schlagen, aneinander stossen. e. gr. manus, Quint. *tapsolni*; klatschen. 2) *közelitni egymáshoz*; auf einander stoßen. 3) *ellenkezni*, *tzivódni*, *egyenetlenkedni*; uneins werden, entzweyen, streiten.

Collĭgāte, Adv. *együtt*, *egybekötve*; verbunden.

Collĭgātio, ōnis, f. 3. *öszvekötés*; die Zusammenbindung. 2) *egybeköttetés*; die Verbindung. Arctior vero colligatio est societatis propinquorum. Cic. 3) *öszveköttetés*, *rend*; der Zusammenhang.

Collĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. manus, capillum; *öszvekötni*; zusammen binden. 2) e. gr. se cum aliis, Cic. *másokhoz tsatolni magát*; sich mit andern verknüpfen. 3) e. gr. impetum hostis, Cic. *akadályoztatni*, *gátolni*; hemmen, hintertreiben. 4) *bekötni v. kötözni*; verbinden. e. gr. vulnera. Plin. *sebeket begyógyitni*; Wunden zusammen heilen. 5) *öszvefoglalni*, *öszveszedni*; zusammen fassen. Uno libro colligavit. Cic.

Collĭgo, ēgi, ectum, ĭgĕre, 3. (lego), e. gr. numerum hominum ex agris, viros, apes in vas, causas; *öszve gyüjtni*, *v. szedni*; zusammen lesen, zusammen bringen, versammeln. 2) e. gr. benevolentiam hominum, Cic. *megszerezni*, *megnyerni*; erwerben. 3) e. gr. se ex timore, Caes. *helyre jőnni*, *megvidúlni*; sich erhohlen, ermuntern. 4) e. gr. aliquid ex aliqua re; *következtetni*, *következést húzni*; schliessen. 5) e. gr. librum; *eltenni*; aufheben. 6) e. gr. annos; *számlálni*, *felszámolni*; rechnen, zählen. 7) *el*, *v. elő beszélni*, *v. mondani*; erzählen, hersagen. Accuratissime monuisti senatum, collectis omnibus bellis civilibus, Cic. 8) *emlékezni valamire*; sich an etwas erinnern. Colligo animo veteres civitatum maximarum calamitates.

Collīmĭtānĕus, a, um, *határos*; angränzend.

Collīmĭtium, ĭi, n. 2. *két hely közt lévő határ*, *közhatár*; eine Gränze zwischen zwey Ortern.

Collīmito, āre, 1. e. gr. alicui; *határosnak lenni*; angränzen. Etiam collimitor, āri.

Collīmo, āre, 1. vide: Collineo.

Collīnĕo, āvi, ātum, āre, e. gr. aliquid, manum, oculos; *egyenyozni*, *egyenesen neki mérni*; etwas gerade nach etwas richten, dahin damit zielen. 2) *tzélozni*, *tzélba venni*; etwas so nach dem Ziele werfen, daß man es trifft. 3) *tzélt találni*, *v. eltalálni*; das Ziel treffen, oder treffen.

Collīnio, īre, 4. *bemázolni*, *bekenni*; beschmieren.

Collīno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. (lino), e. gr. aliquid aliqua re; *bekenni*, *irazni*, *írral kenni*; salben, anstreichen. 2) *bé v. el motskolni*, *v. keverni*; besudeln. Pulchrum ornatum turpes mores pejus coeno collinunt. Plaut.

Collīnus, a, um, (collis); *dombos*; hüglicht. 2) e. gr. herba, vinea; *dombon lévő*; am Hügel befindlich.

Colliphium, vide: Coliphium.

Collĭquātio, ōnis, f. 3. idem quod Liquatio, Fusio.

Collĭquĕfăcio, feci, factum, ĕre, 3. *folyóvá tenni*, *olvasztani*, *el*, *fel*, *meg*, *v. öszve olvasztani*; flüssig machen, schmelzen, zerschmelzen, zergehen. Hinc: Colliquefio, factus sum, fieri, *folyóvá lenni*, *olvadni*, *el*, *fel*, *meg*, *v. öszve olvadni*; flüssig gemacht werden, schmelzen, zerschmelzen, zergehen.

Collĭquesco, līqui, licui, ĕre, 3. *elolvadni*, *öszveolvadni*; zerschmelzen.

Colliquiae, vide: Colliciae.

Collis, is, m. 3. *domb*, *halom*; ein Hügel.

Collīsio, ōnis, f. 3. (collido); *öszveütődés*, das Zusammenstoßen. 2)

öszvetőés, *széllyelzúzás*; die Zerquetschung.

Collīsus, us, m. 4. i q. Collisio.

Collīsus, a, um, *széllyelzúzott*, *öszvetört*; zerschmettert, zusammengestossen.

Collĭtus, a, um, *elkevert*, *elmotskolt*, *bé*, *v. el kent*; besudelt, befleckt, beschmiert.

Collŏcātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. verborum; *állitás*, *helyhetés*, *helyheztetés*, *elrendelés*; die Stellung, die Setzung einer Sache an ihren gehörigen Ort, die Stellung, Ordnung. 2) e. gr. moenium: *feldállitás*; die Errichtung. 3) e. gr. filiae; *férjhez-adás*, *ki*, *v. el házasitás*; die Ausstattung, Verheirathung.

Collŏco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. signum Jovis, verba; *helyhetni*, *helyheztetni*, *helyre tenni*, *tenni*; etwas an seinen rechten Ort setzen, stellen, legen. 2) e. gr. rem militarem, chlamydem, coxam; *rendelni*, *elrendelni*, *rendbe szedni*; ordnen, in Ordnung setzen oder legen. 3) e. gr. pecuniam; *valamire v. valamibe fordítni*, *v. verni a' pénzt*; anwenden, sein Geld anlegen. 4) *költsönözni*; ausleihen. 5) *férjhez adni*, *ki*, *v. elházasítni*; vermählen, ausstatten. 6) e. gr. spem in aliquo, Cic. *valakiben reménységét helyheztetni*, *v. vetni*; seine Hoffnung auf einen setzen. 7) e. gr. se Athenis, Cic. homines in agris, Nep. comites apud aliquem: *békvártélyozni*, *bészállitni*; einquartieren. 8) e. gr. se alicubi, Cic. *megtelepedni*; sich an einem Orte niederlassen. 9) e. gr. insidias alicui, Cic. *valaki után leselkedni*: einem nachstellen.

Collŏcŭplēto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Ter. *gazdagitni*, *javát nevelni*, *v. öregbitni*; reich machen, bereichern. 2) *felékesítni*, *fel*, *v. kitzifrázni*; ausschmücken, auszieren.

Collŏcūtĭo, Collŏquūtĭo, ōnis, f. 3. (colloquor); *beszélgetés*; die Unterredung.

Collŏcūtor, ōris, m. 3. *beszélgető*; der sich unterredet.

Collŏquĭum, ĭi, n. 2. e. gr. facere, Cic. serere, Liv. dare; *beszéllgetés beszéd*; die Unterredung, das Gespräch. e. gr. absentium amicorum, Cic. *levelezés*; ein Briefwechsel.

Collŏquor, cūtus sum, qui, 3. e. gr. eum aliquo, inter se; *valakivel szóllani*, *beszélgetni*; mit Jemanden reden, sich unterreden. 2) e. gr. aliquem; *megszóllitni*; anreden. 3) e. gr. cum aliquo per literas; *levelezni*, *levéllel értetni*, *túdósítni*; Briefe wechseln, schriftlich benachrichtigen.

Collūbus, vide: Collybus.

Collūcĕo, lūxi, ēre. 2. *világítni*, *világositni*, *világoskodni*, *fényleni*, *tündökleni*; leuchten, schimmern, glänzen. Mare collucet a sole, Cic. 2) Trop. idem.

Collūco, āre, 1. (con et lux): *nap világát elvevő ágakat levagdalni*; die Äste, welche die Sonnenstrahlen aufhalten, behauen. 2) e. gr. lucum, Cato. *az erdőt meg ritkitni*, *világosá tenni*; den Wald licht machen. 3) e. gr. arborem; *megnyesni*; die Zweige behauen.

Colluctātĭo, ōnis, f. 3. *birkozás*, *tusakodás*, *küszködés*, *küzdés*; das Ringen, Kämpfen. 2) *halállal küszködés*; ein Todeskampf.

Colluctātor, ōris, m. 3. *birkozó*, *tusakodó*, *küszködő*; ein Ringer, Kämpfer.

Colluctor, ātus sum, āri, 1. e. gr. cum aliquo; *birkózni*, *tusakodni*, *küszködni*, *küzdeni*; ringen, kämpfen. Plin.

Collūdĭum, ĭi, n. 2. *együtt játszás*; das Spielen mit Jemanden. 2) *tréfa*, *enyelgés*; ein Scherz, Spaß, eine Schäferey. 3) *titkos egyetértés*; ein geheimes Verständniß.

Collūdo, si, sum, ĕre, 3. *együtt játszani*; spielen mit Jemanden. 2) *valakivel titkos egyetértésben lenni*; ein geheimes Verständniß mit Jemanden unterhalten.

Collūgĕo, ēre, 2. *együtt sirni*, *v. keseregni*; trauern, oder mittrauern.

Collum, i, n. 2. *nyak*; der Hals. 2) *hegy tető v. tsúts*; der Gipfel eines Berges. 3) Trop. subdere colla jugo alicujus, Tibull. *valakinek magát szolga módon aládadni*; sich einem sclavisch ergeben.

Collūmĭno, āre, 1. *megvilágosítni*; erleuchten.

Collŭo, lui, lūtum, ĕre, 3. e. gr. dentes, os; *meg*, *v. ki mosni*, *v. öblitni*; ausspühlen, auswaschen. 2) *körülfolyni*; umfließen. 3) e. gr. ora; *megnedvesítni*; benetzen.

Collurcinātĭo, ōnis, f. 3. *tobzódás*; die Schwelgerey.

Collūsĭo, ōnis, f. 3. i. q. Colludium.

Collūsor, ōris, m. 3. *játszótárs*; ein Mitspieler. 2) *titkos egyetértésben lévő*; der ein geheimes Verständniß unterhält.

Collūsōrĭe, Adv. i. e. per collusionem.

Collustro, āvi, ātum, āre, 1. *megvilágosítni*; erleuchten, hell machen. Hinc: collustratus, a, um, e. gr. color; *világos, tiszta*; hell. 2) e. gr. omnia oculis, Cic. *körűlnézni, nézegetni, megvi'sgálni*; sich umsehen, besichtigen.

Collūtĭo, ōnis, f. 3. *ki, v. megöblités*; die Ausspühlung.

Collutŭlo, āre, 1. *el, v. bé keverni, v. motskolni*; besudeln, beflecken. 2) Trop. e. gr. aliquem; *megbetstelenitni, rágalmazni*; entehren, verläumden.

Collūtus, a, um, *kimosott*; ausgewaschen.

Collŭvĭes, ēi, f. 5. et Colluvio, ōnis, f. 3. (colluo); *mindenféle öszve folyt tisztátalanság, moslék*; ein Zusammenfluß allerley Unraths, Spühlig. 2) e. gr. rerum, gentium; *öszvekeverés, elegybelegy, gyűlevész, mismás*; ein Zusammenfluß verschiedener Dinge, Vermischung, Mischmasch. Ex hac turba et colluvione discedere, Cic. 3) *undok, tisztátalan, gyaldzatos élet*; ein säuisches, schändliches Leben. 4) *gonosztévő, istentelen sereg, v. tsoport*; ein Haufen Bösewichter.

Collybistes, Collybista, ae, m. 1. *pénzváltó*; ein Geldwechsler.

Collybus, Collābus, i, m. 2. *pénzváltásért való nyereség, agio, (á'sió)*; Aufgeld oder Agio beym Geldverwechseln. 2) *pénzváltás*; das Geldwechseln selbst. Cic.

Collyra, ae, f. 1. *hamuban sűlt kenyér neme, hamu pogátsa*; ein gewisses Brod, das in der Asche gebacken wurde.

Collyrĭŏlum, i, n. 2. i. e. parvum collyrium.

Collyris, ĭdis, f. 3. i. q. collyra. 2) *asszszonyi főre való ékesség*; ein Kopfschmuck des Frauenzimmers.

Collyrĭum, ĭi, n. 2. *szem ir, v. bal'sam*; die Augensalbe.

Colminĭānus, a, um, e. gr. olea; *olajfa neme*; eine Art Öhlbäume.

Colminĭus, a, um, vide: Colminianus.

Cōlo, āvi, ātum, āre (colum), 1. *szűrni, meg, v. által szűrni*; seihen, durchseihen. 2) e. gr. amnes; *varsával, tesziveszivel, v. tapogatóval körűl rakni*; mit der Fischreuse umstellen.

Cŏlo, cŏlŭi, cultum, colĕre, 3. e. gr. agrum, vitem; *gondal tartani, gondoskodni valamiről; mivelni, megmivelni, munkáját megadni*; Sorge wenden auf etwas, abwarten, besorgen; pflegen bearbeiten. 2) i. q. incolere, e. gr. terras, urbem; *benne, v. ott lakni*; bewohnen, vel absolute; *lakni*; wohnen. e. gr. prope Oceanum, Liv. ultra Borysthenem, Gell. 3) e. gr. artes studiaque, genus orationis, officium, munus, diligentiam, ritus patrios, amicitiam, justitiam; *foglalatoskodni, szorgalmatosságot forditni, ügyelni valamire*; sich mit etwas beschäftigen, Fleiß auf etwas wenden, beobachten 2c. 4) e. gr. artes; *folytatni, űzni*; betreiben, ausüben. 5) e. gr. vitam, aevum; *élni, fen tartani, táplálni*; leben, unterhalten. Jupiter, qui genus colis hominum, Plaut. 6) e. gr. amicos, aliquem donis, aliquem literis, deos, se invicem; *nagyra betsűlni, tisztelni megtisztelni, tiszteletben tartni*; hochachten, ehren, mit Achtung begegnen oder behandeln, seine Hochachtung an den Tag legen. 7) *hízelkedni*; flattiren, schmeicheln.

Cŏlŏbāthrārĭus, ĭi, m. 2. *mankón, v. gamón járó*; der auf Stelzen geht, a Cŏlŏbāthron, *mankó, gamó*; eine Stelze.

Cŏlŏbĭcus, a, um, i. q. mutilus.

Cŏlŏcāsĭa, ae, f. 1. et Cŏlŏcasĭum, ĭi, n. 3. *égyiptomi kontyvirág*; ein ägyptisches Bohnenkraut. Arum Lin.

Cŏlŏcynthis, ĭdis, f. 3. *kolokinta ugorka*; die Koloquinthe. Plin. Cucumis Colocynthis L.

Cōlon, i, Cōlum, i, n. 2. membrum orationis majus et perfectius, cujus notae sunt duo puncta. 2) *végbél hurka, végbél*; der Mastdarm. 3) *kólika*; die Kolik. Colo infestari, Plin.

Cŏlōna, ae, f. 1. locus, Athenarum vicinus, natalis Oedipi. 2) *parasztasszszony*; eine Bäurinn, Bauers-

fran. 3) *szántó-vetőszer tartó hely*; der Ort, wo der Bauer sein Ackerwerk hat.

Cŏlōnae, ārum, f. plur. urbs Troadis.

Cŏlōnārium, ĭi, m. 2. *szántóföld bér*; das Lehengeld oder Zollsteuer von den Äckern.

Cŏlōnēus, a, um, *Colóniai, (Athéné mellett) Colonidból, v. oda való*; Colonisch, in oder aus Kolonos, bey Athen.

Cŏlōnia, ae, f. 1. *bizonyos helyen megtelepített 's azt mivelő emberek, új lakosok, megtelepedett lakosok*; Leute die an einen Ort geschickt werden, um da anzubauen und zu wohnen. 2) *új ülés, megtelepedés, gyarmat*; der neuangebaute Ort selbst. 3) *mivelni való föld, mezei jószág, major*; das Feld, das einer zu bearbeiten hat, das Landgut, der Meyerhof.

Cŏlōnicus, a, um, e. gr. leges; *szántást-vetést, mezei gazdaságot illető*; den Ackerbau oder die Landwirthschaft betreffend, oves coloniciae, Plin. *paraszt v. közönséges juhok*; gemeine, auf allen Dörfern befindliche Schaafe. 2) *új ülést, megtelepedést, v. gyarmatot illető, ahoz tartozó*: die Colonien betreffend, dahin gehörig. 3) *majort illető, ahoz tartozó*; den Mayerhof angehend.

Cŏlōnus, i, m. 2. *földmivelő, földmíves, mezei, v. paraszt ember, paraszt*; Ackermann, Landmann. 2) *új lakos, megtelepedett lakos*: ein Colonist oder Einwohner einer Colonie. 3) *lakos*; ein Einwohner. 4) *Római lovasság öszve seregléfe v. gyűlése helye*; ein Ort, wo die römische Reiterey sich versammelte.

Cŏlŏphon, ōnis, f. 3. urbs Joniae, inter illas septem, quae de Homeri patria inter se certarunt. 2) Colophonem imponere, v. addere alicui rei, i. e. summam manum rei imponere. Origo proverbii est; quod Colophonii equestri militia adeo excelluerunt, ut nullum proelium sine Colophonii equitatus ope, atque auxilio confici posset.

Cŏlŏphōnia, ae, f. 1. et Colophonium ĭi, n. 2. *gyanta*: ein Geigenharz, Colophonie, griechisch Pech.

Cŏlŏphōniacus, a, um, i. q. Colophonius.

Cŏlŏphōnius, a, um, ad urbem Colophon pertinens. 2) ferocia colophonia, Prov. *szegények ellen való kegyetlenség*: die Unbarmherzigkeit gegen arme Leute. 3) e. gr. suffragium; *sok pénzt érő voks*; eine Stimme die viel Geld gilt. 4) e. gr. resina, i. q. Colophonia.

Cŏlor, ōris, m. 3. *szín, festék*: die Farbe, die sich an etwas befindet. e. gr. nativus; *természetes*; natürliche; satur, plenus; *tellyes*; volle; evanidus, fugax, obsoletus; *színét hagyó festék*; verschießende Farbe; floridus, vegetus, vividus; *eleven, kedves*; frische, liebliche; surdus, lenius, austerus; *setét*; dunkle; dilutus, remissus; *vékony*; dünne. 2) *külső forma, esmértetőség, minémüség*; die äußere Gestalt, Beschaffenheit. 3) *ábrázatszín*; die Gesichtsfarbe. 4) *szín, színe v. módja valaminek, mentség*; der Schein, Vorwand, Entschuldigung 5) *szépség*; die Schönheit. Nimium ne crede colori, Virg. *beszéd v. szóllás szépsége v. ékessége*; die Schönheit einer Rede. Color orationis oriri dicitur e tribus generibus, sublimi, medio, et tenui, Cic.

Cŏlŏrābilis, e, *festhető, a' mit festeni lehet*; was sich färben läßt.

Cŏlŏrate, Adv. *színből, külsőképen, színeskedve, nem igazán*; scheinbar.

Cŏlŏrātor, ōris, m. 3. *festő*; ein Färber. 2) *fejérítő, meszelő*; ein Tüncher. 3) *képíró, festő*; ein Mahler.

Cŏlŏrātus, a, um, *festett, bémázolt*; gefärbt, angestrichen. 2) Trop. e. gr. oratio; *ékes, tzifra, v. tzifrázott beszéd*; eine geschmückte Rede. 3) *napbarnitott, elsütött*; von der Sonne gebrannt.

Cŏlŏrĕus, a, um, *színes, tarka*; farbig, bunt.

Cŏlŏro, āvi, ātum, āre, 1. *festeni, színelni*; färben. 2) *palástolni*; bemänteln.

Cŏlos, ōris, m. 3. i. q. Color.

Cŏlossae, ārum, f. plur. urbs Phrygiae. Colossinus, a, um, *Collosébeli*; Kolossisch.

Cŏlōssēum, ēi, n. 2. amphitheatrum Titi Romae.

Cŏllossēus, a, um, e. gr. statua; *óriási, rettentő nagyságú*; kolossisch, riesenmäßig.

Cŏlōssicŏtera, scil. onera; *erős, nagy terhek*; große und schwere Lasten.

Cŏlossĭcus, a, um, i. q. colosseus.
Cŏlossīnus, a, um, vide: Colossae.
Cŏlossus, i, m. 2. i. e. statua ingentis magnitudinis; *óriási bálvány*, *rettentő nagyságú alkotmány*; ein Koloß, eine riesenmäßige Statüe.
Cŏlostra, ae, f. 1. Colostrum, i, n. 2. *gyermekágyas asszony első teje*; die erste Milch einer Kindbetterinn. 2) *minden állat sűrű teje*; die dicke Milch aller Thiere. 3) *nyájaskodó enyelgő szó*; ein Liebkosungswort. e. gr. mea colostra, Plaut. *kintsem*, *lelkem*; mein Schatz, meine Liebe.
Cŏlostrātĭo, ōnis, f. 3. *annyok első tejétől való betegségek a' kis gyermekeknek*; die Krankheit der Säuglinge von der ersten Muttermilch.
Cŏlostratus, a, um, *gyermekágyas asszony első tejétől megbetegedett*, v. *tsömörlött*; der von der ersten Muttermilch krank geworden ist.
Cŏlostrum, vide: Colostra.
Cŏlōtes, ae, m, 1. *gyík*; eine Eidechse.
Cŏlŭber, bri, m. 2. *kigyó*; eine Schlange, besonders Hausschlange.
Cŏlŭbra, ae, f. femina colubri: et i. q. coluber.
Cŏlŭbrārĭa, ae, f. 1. insula Hispaniae vicina, hodie; Formentera.
Cŏlŭbrĭfer, a, um, *kigyó termő*; Schlangen tragend.
Cŏlŭbrīnus, a, um, *kigyó*, *kigyói*, *kigyótól való*; schlangenartig, von Schlangen. 2) e. gr. ingenium; Plaut. *ravasz*; schlau.
Cōlum, i, n. 2. *szűrő kosár*, v. *edény*, *által verő*, *törő müszer*; ein Seihkorb, Seihgefäß, Durchschlag. 2) *varsa*, *tesziveszi*, *tapogató*; eine Fischreuse. 3) *kólika*; die Kolik.
Cŏlumba ae, f. 1. *galamb*; die Taube. 2) *asszonyhoz intézett nyájaskodó szó*: *galambom*, *galambotskám*; ein Liebkosungswort gegen ein Frauenzimmer: mein Täubchen.
Cŏlumbar, āris, n. 3. *galambdútz*; *galambfészek*; ein Taubenschlag, Taubennest. 2) *nyakvas*, *nyakkaloda*; eine Art Gefängniß oder Banden für die Sklaven.
Cŏlumbārĭus, a, um, *galambokkal bánó*, *galambokhoz tartozó*; mit Tauben sich beschäftigend, dahin gehörig. Columbarius, ii, m. 2. *galambász*; ein Taubenwärter. Columbarium, ii, n. 2. *galambdútz*; Taubenbehältniß, Taubennest, Taubenschlag.
Cŏlumbīnus, a, um, e. gr. pulli, ovum; *galamb*, *galambtól való*; von Tauben. 2) *galambszín*; taubenfarbig. 3) *galambról neveztetett*; von Tauben benannt.
Cŏlumbor, āri, 1. *galamb módra tsókolódni*; nach Taubenart küssen, schnäbeln. 2) Trop. *tsókolni*, *tsókolgatni*, *ölelgetni*, *szivéhez szorítni*; küssen, herzen.
Cŏlumbŭlus, i, m. 2. Dim. *galambotska*; ein Täubchen.
Cŏlumbus, i, m. 2. *kan galamb*, *galamb*; das Männchen der Taube, der Tauber, die Taube. 2) Nom pr.
Cŏlŭmella, ae, f. 1. (Dim. a columna) *oszlopotska*, *ágasotska*; ein Pfeiler. 2) Trop. *istáp*, *gyámol*; eine Stütze. 3) Columella m. scriptor de re rustica tempore Caesaris Claudii.
Cŏlŭmellāris, e, e. gr. dentes, *negyedik esztendőben jövő ló zápfoga*; die Backenzähne bey den Pferden, die sie im vierten Jahre bekommen.
Cŏlŭmen, ĭnis, n. 3. *szelemenfa*; der Giebel. 2) *oszlopgerenda*, *támasz*, *ágas*, *gyámol*; der Tragbalken, Pfeiler, die Stütze. Columen reipublicae, Cic. *a' köztársaság oszlopa vagy gyámola*; die Stütze der Republik. Columen audaciae; Plaut. *vakmerő ember*; ein verwegener Mensch. 3) *hegytető*; die Bergspitze.
Columis, e, i. q. incolumis.
Cŏlumna, ae, f. 1. *oszlop*; die Säule, der Pfeiler. 2) Columna Moenia; *szégyen oszlop volt Romában*; die Schandsäule. 3) Columnae Herculis, vocantur duo montes ad fretum Herculeum (Gibraltar), nempe: Calpe in Europa, et Abyla in Africa. 3) *tengeri forgószél*, ein Seewirbelwind. 4) *oszlop*, *gyámol*, *istáp*; die Stütze, der Schutz.
Cŏlŭmna, ae, f. 1. urbs in Brutio.
Cŏlŭmnāris, e, Adj. *oszlopi*; wie eine Säule.
Cŏlŭmnārĭum, ii, n. 2. *oszlopokra vetett adó*; eine Abgabe auf die Säulen.
Cŏlumnārĭus, a, um, *oszlopi*, *oszlopot illető*; die Säulen betreffend.
Cŏlumnātĭo, ōnis, f. 3. *támasztás*, *oszlopvetés*, Stützung durch Säulen oder Pfeiler.

Cŏlumnĭfer, a, um, *osslopemelő;* Säulen tragend.

Cŏlumno, āre, 1. *osslopozni*; mit Säulen versehen oder stützen.

Cŏluri, ōrum, m. 2. plur. *kolúrok, azok a' föld körül képzelt két déli karikák, mellyeknek egyike a' napfordító pontokon, másika az középabronts napéj egyenlítő pontjain megy keresztűl*; Zirkel an der Himmelskugel, die durch die Pole gehen, und sich in rechten Winkeln zerschneiden.

Cŏlurnus, a, um, *mogyorófa, mogyorófából való*; häseln, aus Haselstaude.

Colus, i, et Cŏlus, us, f. 4. *rokka, guzsaly*; ein Rocken, Spinnrocken.

Cŏlūstra, et Colostra, ae. f. 3 *fetstéj*; die erste und neue Milch in den Brüsten.

Cŏlūstrum, i. n. idem q. Colostra.

Cŏlūthĕa. ōrum, pl. et Colutea, eae, f. 1. *dudafürt, höjagos borsófa, varjú köröm*; der Blasenstrauch.

Cŏlycae, ārum, f. 1. plur. *salétrom gödrök*; Salpetergruben.

Cŏlymbus, i, m. 2. *úszó tó*; Schwimmteich.

Cŏma, ae, f. 1. *haj*; das Haar am Kopfe, Haupthaar. Suggestus comae; Stat. *vendég haj*; eine Tour von Haaren. 2) v. gr. leonis, equi; *serény*; die Mähne. 3) Met. Arborum comae; Ovid. *levelei vagy harasztja a' fáknak*; das Laub der Bäume. Comae papavereae, Ovid. *mákfő, magbuga, mákvirág*; Mohnköpfe, Mohnblüthen. 4) Comae ovium, Cic. *gyapjú, a' júhok gyapja*; die Wolle, Schafwolle. 5) *sugárjai a' napnak, 's a' t.* die Strahlen der Sonne u. s. w.

Cŏmāgēnae, es, f. 3. regio vel pars Syriae.

Cŏmāna, ōrum, n. 2. pl. urbs Kappadociae.

Cŏmāns, āntis, o. *hosszszú hajú*; lange Haare habend. 2) *leveles, harasztos*; Blätter habend. 3) Stella comans; *üstökös tsillag*; ein Kometstern. 3) *virágzó*; blühend. Narcissus sero comans, Virg. 5) equa comans. Plin. *hosszszú v. nagy serényű ló*; ein Pferd mit einer langen Mähne.

Cŏmarchus, i, m. 2. *bíró vagy elöljáró a' helységben*; Vorsteher eines Dorfes oder Fleckens.

Cŏmāssor, ātus sum, āri, Depon. *asztal után inni*; nach Tische trinken.

Cŏmātus, a, um, *hajas*; haaricht. 2) *leveles, harasztos*; belaubt.

Cŏmbĕnnōnes, um, m, plur. i. e. qui eadem Benna (curra) vehuntur.

Combĭbo, i, ĭtum, ĕre, 3. *együtt inni valakivel*; mit einem trinken, saufen. 2) Met. *beinni, magába szivni*; einsaugen, trinken, in sich saugen. 3) Combibere artes. Cic. *mesterségeket tanúlni, megtanúlni*; Künste lernen.

Combĭbo, ōnis, m. 3. *ivótárs*; der Mittrinker, Zechbruder.

Cŏmbīnātĭo, ōnis. f. 3. *öszvefoglalás*; die Zusammenfügung. 2) *egybehasonlítás, öszvevetés, öszveegyeztetés*; die Vergleichung, Zusammenstimmung. 3) *jó alkatása az épűletnek, jól alkatott épűlet*; (*az építőmesterségben*) ein gut zusammengesetztes Gebäude.

Combīno, āre, 1. (con et bini) *egyesítni, öszvevetni két dolgot*; vereinigen, zusammen fügen, verbinden.

Combūro, ussi, stum, rĕre, 3. (con et uro), *elégetni, öszveégetni, megégetni*; verbrennen. 2) v. gr. ut nimius calor guttur. Plaut. *kiszárasztani*; austrocknen, 3) v. gr. diem; Plaut. *a' napot vendégeskedésben tölteni*; den Tag im Schmause zubringen.

Combustĭo, ònis, f. 3. *elégetés, megégetés*; das Verbrennen.

Combustūra, ae, f. 1. idem.

Combustus, a, um, *elégetett, megégetett*; verbrannt.

Cŏme, es, f. 1. *sor ház, útza*; eine Reihe Häuser, Straße. 2) Cŏme, i. q. *tragopogon, ketskedisz, bakszakáll*; der Bocksbart, Wintersalat.

Cŏmĕdim, idem q. Comedam.

Cŏmĕdo, ēdi, esum, et estum, ĕre, 3. (con et edo), *enni, megenni*; essen. 2) *megemészteni, felfalni*; essend verzehren, verfressen, verthun, auffressen. Patrimonium comedere. Cic. 3) *rámereszteni valamire szemeit, mereven nézni vagy bámúlni valamit, be nem telni valaminek a' nézésével*; etwas unersättlich ansehen. Comedere aliquem oculis. Mart. 4) comesse se; Plaut. *búsában emésztődni, elkervadni*; sich selbst vor Gram abzehren.

Cŏmĕdo, ōnis, m. 3. *nagyevő, nagyehető*; ein Fresser, Verfresser, Schlemmer.

Cŏmĕdus, i, m. 2. *evésre tékozló, torkosságra vesztegető*; ein Schlemmer, der seine Güter verprasset.

Cŏmensis, e, i. e. ex urbe Mediolanensi Como (Comum). Comenses, incolae.

Comes, itis, c. 3. (cum et eo) *úti társ*; der Gefährte, Begleiter, Gesellschafter. Alicujus; v. gr. Comes mortis, Cic. C. victoriae, fugae; Cic. Praebere se alicui comitem in ulciscendis injuriis. Cic. it. Alicui rei, v. gr. Habere aliquem comitem consiliis suis; Plaut. Comitem negare scil. se. Ovid. *nem akarni valakivel elmenni, p. o. úti társúl, vagy elkésérni,* nicht mitgehen wollen 2) Met. comites laudis; *valaki ditséretének hirdetői*; die Nachfolger, Verkünder des Lobes. 3) Comites Proconsulum Romae, Dictatorum etc. i. e. qui eos comitabantur. 4) *társ, vezető, pajtás*; der Gefährte, Führer, Begleiter, Kamerad. 5) *udvari főember a' Tsászároknál*; ein Minister, einer von der Hofstaat des Kaisers. 6) *gróf*; ein Graf. Comes provincialis: *birtokos gróf, landgróf*; der Landgraf. Comes Limitaneus, alias Marchio; *márkgróf*; Markgraf. Supremus Comes scil. Comitatus (in Hungaria) *főispány*; ein Obergespann.

Cŏmĕsor, ōris, m. 3. *evő, emésztő*; ein Verzehrer.)(

Comessatio, ōnis, f. 3. *vendégeskedés, t. i. a' rendes evés után, tivornyázás*; die Schmauserey nach der ordentlichen Mahlzeit.

Cŏmessator, ōris, m. 3. *vendégeskedő, tivornyázó*; ein Schmauser, Schmausbruder.

Cŏmessor, ātus sum, āri, 1. *vendégeskedni, tivornyázni, tobzódni, kivált estve vatsora után*; Abends nach der Mahlzeit noch einmahl schmausen.

Cŏmestura, ae, f. 1. *evés*; das Essen.

Cŏmesus, a, um, *evett, megevett*; gegessen. Comesa coena venire. Varr.

Cŏmeta, vel Cŏmētes, ae, m. 1. *üstökös tsillag*; ein Komet, Schwanzstern, Haarstern.

Cŏmice, Adv. *vigan, tréfásan*; lustig, scherzhaft.

Cŏmicŏgrăphus, i, m. 2. *komédiairó*; Komödienschreiber.

Comicus, a, um, *vigjátéki, komédiai, víg, tréfás*: komisch, die Komödie betreffend. 2) *nevetséges*; lächerlich.

Comicus, i, m. 2. *komédiairó*; ein Komödienschreiber oder Dichter.

Cŏminus, Adv. *közelről*; nahe, in der Nähe. Cominus et eminus. Ovid. *mind közelről, mind távolról*; von nahe und von ferne. 2) *tsak hamar azután*; bald darauf, alsbald.

Cŏmis, e, e. gr. homo, erga aliquem, animus, ingenium, oculi; *nyájas, barátságos, szives, tetsző, szolgálatra kész*; freundlich, liebreich, gefällig, willig andern zu dienen.

Cŏmissābundus, a, um, *vendégeskedő, tivornyázó*; schmausend.

Cŏmissātio, ōnis, f. 3. (comissor), *rendes evés után való vendégeskedés, estveli vendégség*; eine Schmauserey nach der ordentlichen Mahlzeit, Abendschmaus, Nachtschmaus.

Cŏmissātor, ōris, m. 3 *estve vendégeskedő, tivornyázó*; Nachtschmauser, Schmausbruder. 2) e. gr. conjurationis, ignominiose, pro socio.

Cŏmissor, ātus sum, āri, 1 *rendes evés után estve vendégeskedni, tivornyázni, tobzódni*; Abends nach der Mahlzeit noch einmahl schmausen; quum comissatum ad fratrem imus.

Cŏmĭtas, ātis, f. 3. (comis), *nyájasság, barátságosság, szivesség tetszőség, készség, szolgálatra készség*; die Freundlichkeit, Gefälligkeit, liebreiches Betragen, Willigkeit, Dienstfertigkeit. 2) *jószivűség, bőkezűség, adakozóság*: die Gutwilligkeit, Freygebigkeit.

Cŏmĭtātus, us, m. 4. e. gr. equitum; *késérés, követés*; die Begleitung, Gesellschaft. 2) *késérő v. követő sereg*; die Begleitung, die Begleitenden, die Suite. 3) *útazó sereg, v. tsoport, karaván*; die Caravane. 4) *általszállitás, máshelyreszállitás*; der Transport. 5) *vármegye, Magyarországban*; der Comitat, die Gespannschaft.

Cŏmiter, Adv. *nyájasan, barátságosan*; freundlich, liebreich. 2) *örömest, készen, örömmel*; gern, willig, mit Vergnügen.

Cŏmĭtia, vide: Comitium,

Cŏmĭtiālis, e, e. gr. dies, mensis, homo; *ország, v. nép gyűlését illető, ahoz tartozó*; die Comitia betreffend, dahin gehörig. 2) e. gr. mor-

bus, i. e. epilepsia, quae comitia impediebat, vocatur et vitium comitiale, et qui hoc morbo laburat, comitialis.

Cŏmĭtĭālĭter, Adv. *nyavalyatörő módon, nyavalyatörősen*; epileptisch.

Cŏmĭtĭātus, us, m. 4. i. q. comitia, e. gr. maximus, i. e. comitia centuriata.

Cŏmĭtĭo, āre, 1. i. e. sacrificium peragere in Comitio. 2. electionem peragere in Comitiis.

Cŏmĭtissa, ae, f. 1. a Comes; *grófné*; eine Gräfinn, Comtesse.

Cŏmĭtĭum, ĭi, n. 2. et Cŏmĭtĭa, ōrum, plur. 2. Comitium; locus Romae in foro juxta curiam, ubi antiquitus disceptabantur causae, habebanturque curiata comitia a populo. Talis locus erat etiam Spartae. 2) Comitia; conventus universi populi Romani, ferendarum legum et exercendi judicii caussa. Erant autem triplicia, centuriata, tributa, curiata; *ország v. nép gyűlés*; eine Volksversammlung, ein Staatscongreß. Comitia habere, gerere, facere; *ország, v. nép gyűlést tartani*; eine Volksversammlung oder einen Staatscongreß halten. Comitia regni; *ország gyűlése, országgyűlés, diéta*; der Landtag.

Cŏmĭtīvus, a, um, e. gr. dignitas comitiva, ad comites pertinens.

Cŏmĭto, āre, 1. i. q. comitor.

Cŏmĭtor, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem, alicui, Cic. *késérni, követni*; begleiten.

Comma, ătis, n. 3. *szakaszsza, el, v. ki szakasztott része, v. darabja valamelly mondásnak*; der Einschnitt, oder abgeschnittenes, abgetheiltes Stück oder Glied eines Satzes. 2) pars versus, integro pede carens. 3) plur. aquarum emissaria et incilia. 4) character nummi.

Commăcēro, āre, 1. i. q. macero.

Commăcesco, ĕre, 3. i. q. macesco.

Commăcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v. el, v. bemotskolni, elkeverni, megfertéztetni*; beflecken. 2) Trop. se ambitu.

Commădēo, ēre, 2. i. q. madeo.

Commāgēne, etc. i. q. Comagene, etc.

Commando, ĕre 3. (con et mando), *rágni, megrágni*; käuen.

Commandūcātĭo, ōnis, f. 3. *rágás, megrágás*; das Käuen.

Commandūco, āre, 1. i. q. Commando.

Commănĕo, ēre, 2. *maradni, együtt maradni*; beysammen bleiben oder bleiben.

Commănĭpŭlāris (miles), i. e. ex eodem manipulo.

Commanĭpŭlātĭo, ōnis, f. 3. sodalitas ex eodem manipulo.

Commănĭpŭlo, ōnis, m. 3. i. q. commanipularis.

Commarcĕo, ui, 2. *elhervadni, fonnyadni*; welk seyn, welken, verwelken. 2) *lankadni, bádjadni*; träge, matt seyn.

Commarcesco, ui, escĕre, 3. *elhervadni, elfonnyadni*; verwelken. 2) *ellankadni, elbádjadni*; träge, matt seyn.

Commargĭno, āre, 1. *szélét hagyni*; mit einem Rande versehen.

Commărītus, i, m. 2. *férjtárs*; ein Mitehemann.

Commartyr, yris, m. 3. *mártirtárs*; ein Mitmärtyrer.

Commascŭlo, āre, 1. *férjfiúsitni, bátor szivűvé tenni, bátoritni*; männlich, beherzt machen.

Commastĭco, āre, 1. i. q. Commando.

Cōmmătĭcus, a, um, *rövid, szakaszonként, v. darabkákként való*; kurz, absatzweise, in kurzen Absätzen.

Commātrona, ae, f. 1. *asszonytárs, mátrónatárs*; eine Mitfrau, Mitmatrone.

Commĕābĭlis, e, *mehető, járható*; gangbar, 2) *könnyen általmehető*; was leicht durchgeht.

Commĕātor, ōris, m. 3. *követ*; ein Bothe.

Commĕātus, us, m. 4. *együtt menés v. járás*; das Zusammengehen. 2) *menés, menő hely*; das Gehen, der Gang, oder der Ort, wo man gehen kann. 3) *szabadság, bizonyos ideig való elmenetelre*; die Erlaubniß, eine bestimmte Zeitlang wegzugehen. Commeatum alicui dare, petere; Liv. petere; Vellej. In commeatu esse; Liv. *szabadsággal oda lenni*; auf Urlaub seyn. 4) *együtt útazás, útazó társaság, karaván*; das Zusammenreisen, eine reisende Gesellschaft, Caravane. 5) *élés, tábori v. hadi élés, eleség, élelem*; das Lebensmittel, der Proviant. Commeatum subvehere; Liv. supportare frumentum et commeatum; petere commeatum, intercludere

hostes commeatu, seu hostibus commeatum. Caes.

Commĕdĭtor, āri, 1. *elmélkedni valamiról, meggondolni, gondolóra venni*; durchdenken. 2) *követni, más után tenni*; nachahmen.

Commĕmĭni, isse, Def. e. gr. aliquid; *emlékezni reá, megemlékezni*; sich erinnern. 2) *tudni*; wissen.

Commĕmŏrābĭlis, e, *nevezetes, emlékezetes, emlékezetre méltó*; denkwürdig, merkwürdig.

Commĕmŏrātio, ōnis, f. 3. *említés, emlékezés, megemlékezés*; die Erwähnung, Erinnerung. Fuit in adsidua commemoratione flagitiorum, Cic.

Commĕmŏrātor, ōris, m. 3. *említő, emlékeztető*; der Erwähner.

Commĕmŏrātus, us, m. 4. i. q. Commemoratio.

Commĕmŏro, āvi, ātum, āre, 1. *emlékezni, megemlékezni*; sich ins Gedächtniß bringen, wieder bey sich überdenken. 2) *emlékeztetni mást, eszébe juttatni, említni*; andern ins Gedächtniß bringen, erwähnen, gedenken. 3) e. gr. rem; *elmondani, v. beszéllni, előadni*; erzählen.

Commendābĭlis, e, *ajánlható, ditséretes, ditséretre méltó*; empfehlens- oder lobenswerth.

Commendātĭcius (titius), a, um, e gr. literae; *ajánló, ajánlást magában foglaló, ajánlásra való*; eine Empfehlung enthaltend, dahin gehörig.

Commendātio, ōnis, f. 3. e. gr. majorum, oculorum, naturae; *ajánlás*; eine Empfehlung. 2) e. gr. oris, Nep. *jelesség*; *derékség, bets, betsesség, ditsérés, kedvesség, kellemetesség*; die Vortrefflichkeit, der Werth, das Lob, die Annehmlichkeit.

Commendātor, ōris, m. 3. *ajánló, ditsérő*; der Empfehler.

Commendātōrius, a, um, i. q. commendaticius.

Commendātrix, īcis, f. 3. *ajánló asszony*; eine Empfehlerinn.

Commendatus, a, um, *ajánlott*; empfohlen. 2) *kedves, kellemetes*; angenehm, beliebt.

Commendo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui rem, Cic. filios apud hospites, Justin. *redbízni, eltenni, v. gondviselés alá adni, általadni*; anvertrauen, aufzuheben geben, übergeben. 2) aliquid alicui, Cic. se alicui in clientelam, Terent. *ajánlani*; empfehlen. 3) *kedvessé, kellemetessé tenni, ditsérni, magasztalni*; beliebt, angenehm machen, loben, preisen. Nulla re magis commendatur orator, Cic. Marmora commendantur coloribus, Plin. 4) *el, v. valahová küldeni*; wohin senden. Particip. commendatus, a, um, *ajánlott*; empfohlen. 2) *kedves, kellemetes*; beliebt, angenehm.

Commensālis, is, e. 3. *evőtárs*; ein Tischgenosse.

Commensus, us, m. 4. (commetior), *mértékarányúság, részarányság, részegyezés*; das Ebenmaß, die Symetrie.

Commensus, a, um, vide: Commetior.

Commentariensis, is, m. 3. (commentarius), *közönséges írások gondviselője*; *titoknok*; *írásrendbeszedő*; der die öffentlichen Papiere unter Händen hat, ein Secretär, ein Registrator. 2) *tömlötztartó*; ein Aufseher über das Gefängniß.

Commentārĭŏlum, i, n. Commentārĭŏlus, i, m. 2. Dim. *írásban foglalt rövid gondolat, v. elmélkedés*; ein kleiner schriftlicher Aufsatz.

Commentārius, ii, m. Commentārium, i. n. 2. (commentor), *minden feljírás, mellyben emlékezet okáért valami röviden fel jegyződik, laistrom*; jede Schrift, worin man des Gedächtnisses wegen etwas kurz aufsetzt, kurzer, schriftlicher Aufsatz, Verzeichniß. 2) *magyarázó, külö nösen régi írók munkájit magyarázó könyv, magyarázás, magyarázat*; eine schriftliche Erklärung über die Schriftsteller, Commentar.

Commentātio, ōnis, f. 3. *elmélkedés által véghez vitt dolog, valamiről írásban foglalt értekezés, valaminek leírása*; etwas durch Nachsinnen Herausgebrachtes, Ausstudirtes, daher eine Abhandlung über etwas, schriftliche Beschreibung.

Commentātor, ōris, m. 3. *feltaláló, kigondoló, szerző, indító*; ein Erfinder, Urheber.

Commentīcius (—titius), a, um, (commentus, a, um), *gondolt, kigondolt, költött*; erdacht, ausgesonnen, erdichtet.

Commentĭor, ītus sum, īri, 4. *kigondolni*, *feltalálni*; erdenken, aussinnen.

Commento, āre, 1. i. q. commentor, e. gr. commentata oratio, Q. Cic. sua commentata et scripta, Cic. 2) e. gr. ora; *jelelni*, *megjelelni*; zeichnen.

Commentor, ātus sum, āri, 1. e. gr. rem; *valamiről elmélkedni*, *gondolkozni*, *magában hányni vetni*; über etwas nachsinnen, überdenken. 2) e. gr. mimos, orationem; Cic. de re, Plin. *irni*, *késziteni*; schreiben, machen. 3) *gondolatját valamiről megmondani*; seine Gedanken über etwas sagen. 4) *vetélkedni*, *szóval*; disputiren. 5) *megmagyarázni*, *v. világositni*; erklären. 6) *kigondolni*; erdenken, aussinnen. (Comminiscor.)

Commentor, ōris, m. 3. (comminiscor), *kigondoló*, *feltaláló*, *szerző*, *inditó*; ein Erdenker, Erfinder, Urheber. e. gr. uvae, Ovid. i. e. Bacchus.

Commentum, Comentus, a, um, vide; Comminiscor.

Commĕo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in urbem, ultro citroque, Cic. ad aliquem, Terent. *jönni*, *menni*, *járni*, *útazni*; gehen, reisen. 2) *le 's fel*, *ide 's tova járni*; ab und zu gehen, hin und her gehen. Literae ad nos per alios commeant, Cic. *a' levelek másokhoz küldődnek 's azután jönnek hozzánk*; die Briefe werden an andere geschickt, und kommen alsdann erst an uns.

Commercĭum, ii, n. 2. *portékával való kereskedés*; der Handel mit Waaren. 2) *közösség*, *egyesség*, *egybeköttetés*; die Gemeinschaft. Cum musis commercium habere, Cic. *tanúlni*; studiren. 3) *társalkodás*; der Umgang. Commercio hominum frui, Svet. *emberekkel társalkodni*; mit Leuten umgeben. 4) *élelem*, *eleség*, *élés*; der Proviant. 5) e. gr. literarium, Vellej. *levelezés*; der Briefwechsel. 6) *vadásra vevésre való jus*, *hatalom*; das Recht zu kaufen und zu verkaufen. Ager, cujus commercium non est, legari non potest. Justin.

Commercor, ātus sum, āri, 1. *venni*, *öszve venni*, *v. vásárolni*; zusammen kaufen oder bloß kaufen.

Commĕrĕo, ui, itum, ēre, 2 e. gr. poenam, Ovid. aestimationem (poenae), Cic. nunquam commerui, ut etc. Terent. *érdemelni*, *megérdemleni*; verdienen. 2) e. gr culpam; *elkövetni*, *véteni*; begehen, verschulden, quid commerui aut peccavi? Terent.

Commĕrĕor, ĭtus sum, ēri, 2. i. q. commereo.

Commētĭor, ensus sum, īri, 4. *mérni*, *kimérni*; messen, ausmessen. 2) *megfontolni*, *megitélni*; erwägen, beurtheilen.

Commēto, āre, 1. idem quod Commeo.

Cōmmētor, ātus sum, āri, 1. Dep. id. qu. Commeo.

Cōmmīctus, a, um, *húgyos*, *húgyal el v. bé motskolt*, *v. kevert*, *elposelt*; mit Urin besudelt. (Commingo.)

Commĭgrātĭo, ōnis, f. 3. (commigro), *költözködés*, *hurtzolóskodás*, *ki v. el költözés*, *vándorlás*; das Ziehen, Wandern.

Commĭgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in domum suam, Cic. *költözni*; ziehen.

Commīles, ĭtis, m. 3. idem quod Commilito.

Commīlĭtĭum, ii, n. 2. *hadiszolgálatbeli öszveköttetés*, *pajtásság*; die Kameradschaft. 2) *tanúlásbeli öszveköttetés*; die Gemeinschaft des Studirens. Ovid.

Commīlĭto, āre, 1. *együtt katonáskodni v. viaskodni*; Mitsoldat seyn, mit fechten.

Commīlĭto, ōnis, m. 3. *katonatárs*, *hadipajtás*; ein Mitsoldat, Kamerad im Kriege. 2) *tanúlótárs*; ein Mitschüler.

Commĭnābundus, a, um, (comminor), *fenyegető*; drohend.

Commĭnātio, ōnis, f. 3. *fenyegetés*, *megfenyegetés*; die Drohung, Bedrohung.

Commĭnātīvus, a, um, *megfenyegető*, *fenyegető*; bedrohlich.

Commĭnātor, ōris, m. 3. *fenyegető*; ein Droher.

Commingo, inxi, ictum, v. inctum, ĕre, 3. *elvizelleni*, *megpeselni*; beharnen, bepissen.

Commĭniscor, mentus sum, minisci, 3. (con et mens) e. gr. deos, Cic. vectigal, navem, literas novas, Sveton, *kigondolni*, *ki*, *v. feltalálni*, *költeni*, ausdenken, aussinnen, erfinden, erdichten. Occurrit: et commanisco, ĕre, Apul. unde Particip.

commentus, a, um, passive; *kigondolt, feltaldlt, költött*; ausgedacht, ersonnen, erdichtet. Hinc: Commentum, subst. *költemény*; etwas Erdichtetes, eine Erdichtung. Cic.

Comminor, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem, alicui necem, Sveton. *fenyegetni, megfenyegetni*; drohen, bedrohen.

Commĭnŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. pondus argenti, Hor. aliquid de commendatione; *megkissebbitni, kissebbé tenni*; kleiner machen, vermindern. 2) *darabokra törni, öszve törni, darabolni, öszve mor'solni*; in kleine Stücke zerschlagen, zermalmen, zertrümmern. Statuam deturbant, affligunt, comminuunt, dissipant. Cic. 3) e. gr. aliquem, vires, animum, hostes; *gyengitni, megerötlenitni*; schwächen, entkräften. 4) *azt tenni, hogy valaki vagyonja 's hatalma fogyjon 's tsökkenjen*; machen, daß Jemandes Vermögen und Macht abnimmt. Opes habuit Viriatus Lusitanus, etc. quem C. Laelius fregit et comminuit. Cic. 5) e. gr. aliquem lacrymis; *megindítni, lágyítni*; rühren, erweichen.

Comminus, vide: Cominus.

Commĭnūtus, a, um, *elaprózott*, in kleine Stücke zertrümmert: *eldarabolt*; zerstückelt. 2) *elgyengült, megtsökkent*; geschwächt, abgenommen, vermindert.

Commis, Cummis, is, f. 3. *gummi, fatsipa*; das Gummi.

Commiscĕo, scui, xtum, v. stum, ĕre, 2. e. gr. aliquid; *elegyitni, ögyelitni, öszvekeverni*; mischen, unter einander mengen. 2) Trop. e. gr. consilium cum aliquo, Plaut. *valakivel tanátskozni*; mit einem zu Rathe gehen. 3) e. gr. mulsum, Plaut. *elkészitni*; zurecht machen, eingießen.

Commiscĭbĭlis, e, *elegyithető, ögyelithető, öszvekeverhető*; vermischbar.

Commĭsĕrātĭo, ōnis, f. 3. *szánakozást inditó panaszos beszéd*; das klägliche Reden, um Mitleiden zu erregen. 2) *panaszolkodás*; das Beklagen.

Commĭsĕrĕor, ĭtus sum, ēri, 2. e. gr. interitum; *szánni, szánakozni, sajnálni*; Mitleiden haben, beklagen.

Commĭsĕresco, ĕre, 3. e. gr. servos; *szánni, szánakozni, sajnálni*; Mitleiden haben, bedauern.

Commĭsĕror, ātus sum, āri, 1. *panaszkodni, sirånkozni, szánakozást inditni igyekezni*; kläglich thun, kläglich reden, jammern, Mitleiden zu erregen suchen.

Cōmmĭssārĭus, ĭi, m. 2. (committo); *kirendelt igazgató, elöljáró valamelly dologban, biztos*; ein verordneter Befehlshaber, Vorgesetzter über eine Sache. 2) *a' kire valamelly dolog végrehajtása bizódik*; dem etwas zu verrichten aufgetragen wird. Commissarius belli; *hadi Komiszárius*; ein Kriegs-Commissarius.

Commissĭo, ōnis, f. 3. *öszve botsátás, viaskodók menetele*; die Zusammenlassung, ein Gang der Fechtenden. 2) e. gr. ludorum; *nézőjátékok kezdete*; der Anfang der Schauspiele. 3) *biztos tanáts, tellyes hatalom*; eine Commission, eine Vollmacht. 4) *idegen portékák bekötözése, elrakása, elküldése, eladása*; die Verbindung und Verhandlung fremder Waaren. 5) *mások tetszése megnyerésére készült vetélkedő írások*; Schriften, worin man wetteifert, anderer Beyspiel zu erhalten. Comissiones meras componere. Sveton.

Cōmmĭssĭōnārĭus, ĭi, m. 2. i. q. Commissarius. 2) tabernarius indulgentiarum.

Commissorius, a, um, (committo), e. gr. lex, vel: commissoria sc. lex, i. e. pactum, v. conditio adjecta contractui, cujus violatio poena digna est.

Commissum, vide: Committo.

Commissūra, ae, f. 1. *öszve botsátás, v. eresztés*; die Zusammenfügung. 2) e. gr. cranii, Cic. *öszvefoglalás*; die Fuge.

Commissus, a, um, *általadott, reábízott*; übergeben, anvertraut. 2) enunciare commissa, Cic. *a' titkot kifetsegni*; die Heimlichkeiten ausplaudern. 3) *öszve kötött, v. kaptsolt, egymásban tett*; zusammengefügt. Dextra commissa dextrae. Ovid.

Commistio, Commistura, i. q. Commixtio, Commixtura.

Commistus, a, um, *elegyitett, öszvekevert*; vermischt, untereinander ge-

mengt. Commista gemitu querela. Liv.

Commitigo, āre, 1. *enyhitni*, *lágyitni*, *szelidítni*; sanft, geschmeidig, mürbe machen. e. gr. sandalio caput alicujus, Ter. *fejébe v. fejéhez verni valakinek a' paputsot*; einem den Kopf mit dem Pantoffel weich schlagen.

Committo, īsi, issum, ĕre, 3. (con et mitto); *együtt ereszteni*, *botsátni*, *v. küldeni*; zusammen lassen, zusammen gehen lassen. 2) e. gr. res inter se, duas noctes, dextram dextrae, Ovid. urbem continenti; *öszve tenni*, *ragasztani*, *kötni*, *v. kaptsolni*; zusammenfügen, verbinden. 3) e. gr. canes inter se, Sveton. fratres odiis, Claudian. *öszve veszteni*, *v. uszítni*; zusammenhetzen. 4) e. gr. bellum, Liv. proelium, Nep. proelium cum aliquo, Caes pugnam cum aliquo, Cic. ludos, Cic. spectaculum, Liv. judicium, Cic. obsidium, sermonem, Ovid. *kezdeni*, *elkezdeni*; anfangen. 5) e. gr. se fidei alicujus, Cic. in fidem, Terent. remp. in discrimen, rem in casum ancipitis eventus, Liv. se fortunae, aliquid epistolae, Cic. *rábízni*; anvertrauen, überlassen. 6) e. gr. flagitium, Cic. adulterium, Quint. multa in deos impie, Cic. contra legem, Cic. *tselekedni*, *tenni*, *elkövetni*, *hibázni*, *véteni*, *vétkezni*; begehen, verüben, versehen, fehlen, sündigen. 7) e gr. poenam, Quint. mulctam, Cic. *magára vonni*; zuziehen.

Commixtio, ōnis, f. 3. (commisceo), *elegyités*, *öszvekeverés*; die Vermischung.

Commixtūra, ae, f. 1. (commisceo), i. q. Commixtio.

Commixtus, a, um, *öszvekevert*, *elegyitett*, *zavart*; vermischt, vermengt.

Commŏdārius, ii, m. 2. idem quod sequens.

Cŏmmŏdātārius, ii, m. 2. *a' kinek valami költsön adódik*, *költsönöző*, *költsön vevő*; dem etwas von einem andern geliehen worden ist.

Commŏdāte, Adverb. *helyesen*, *alkalmatosan*; passend, geschickt, commodatissime.

Commŏdātio, ōnis, f. 3. (commodo); *költsönözés*, *költsön adás*, *szolgálat*; das Leihen, die Dienstleistung.

Commŏdātor, ōris, m. 3. *költsönöző*, *költsön adó*; ein Leiher.

Cŏmmŏdātum, i, n. 2. *költsönözés*, *költsön adás*, *költsön adott dolog*; ein Darlehn, oder etwas Geliehenes 2) *bizonyos időre való költsön adásról szólló egyezés*; ein Vergleich, da einem etwas ohne Geld, auf eine gewisse Zeit, zu gebrauchen gelassen wird.

Commŏde, Adv. e. gr. facere, *alkalmatosan*, *ügyesen*, *rendesen*; geschickt, passend, regelmäßig. 2) *igazán*, *helyesen*; recht. Commode et bene, Plaut. *helyesen van*; so ist es recht. 3) e. gr. administrare rempublicam, Cic. *jól*; gut, wohl. Minus commode audire, Cic. *roszsz hirben lenni*; in keinem guten Rufe bey andern stehen. 4) *tetszően*, *tetszés szerént*; gefällig. 5) e. gr. exire, Plaut. *épen*; eben, just, gerade. 6) *illendően*; schicklich. 7) *kedvére*, *kedve szerént*; bequem.

Commŏdĭtas, ātis, f. 3. e. gr. membrorum, Sveton. *régulásság*, *rendesség*; Regelmäßigkeit. 2) *test ügyessége*, *hajthatósága*; die Geschicklichkeit des Leibes, Gelenkigkeit. 3) *könnyűség keresés*, *kedvére élés*; die Bequemlichkeit. 4) *alkalmatos volta v. helyes elrendelése valaminek*; die Bequemlichkeit, die bequeme Beschaffenheit 5) *magakedveltetés*; die Gefälligkeit. Itaque adeo magnam mihi injecit commoditate (facilitate) sua curam, Terent. 6) *haszon*, *haszonvétel*, *nyereség*; die Nutzbarkeit, der Vortheil. Percipere commoditatem ex re. Cic. Amicitia continet plurimas commoditates, Cic.

Commŏdĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *költsönözgetni*, *költsön adogatni*; stets ausleihen.

Commŏdo, Adv. vide: Commodus.

Commŏdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. manum ad verba, Quint. *illendően*, *annak rendi*, *v. régula szerént tenni v. rendelni valamit*; etwas gehörig und regelmäßig einrichten, zurecht machen. 2) *magát más előtt kedveltetni*, *szivességet közleni*; Jemanden gefällig seyn. 3) *mutatni valaki eránt*, *viseltetni valakihez*, *adni*; erweisen, geben. e. gr. operam suam alicui, Plin. *valakinek szolgálni*; einem dienen; ve-

niam peccatis, Tac. *megengedni, megbotsátni*; verzeihen. 4) e. gr. panem alicui, Phaedr. *költsönözni*; leihen. 5) i. q. accommodare; *alkalmaztatni, v. szabni magát*; sich bequemen.

Commŏdŭlātĭo, ōnis, f. 3. *illendő, jó, v. helyes elrendelés, mértékarányúság*; die gehörige Einrichtung, das Ebenmaß.

Commŏdŭle, Adv. *kedve szerént, kedvére*; nach Bequemlichkeit.

Commŏdŭlum, i, n. 2. Dim. *kedvére élés*; die Bequemlichkeit. Hinc: commodulum, sc. ad; *kedvére, kedve szerént*; nach Bequemlichkeit. 2) *haszon*; der Nutzen.

Commŏdum, i, n. 2. e. gr. rei venditae, Cic. *haszon, nyereség*; der Nutzen, der Gewinn. 2) *kedvére élés, könnyebbség, alkalmatosság*; die Bequemlichkeit. 3) plur. *jövedelem*; die Einkünfte. 4) *költsönözött dolog*; das Geliehene.

Commŏdum, Adv. *épen jókor, jó, v. alkalmatos időben*; zu rechter Zeit eben recht. 2) *alig, aligha, nehezen*; kaum.

Commŏdus, a, um, *épen jó, se nem kitsiny se nem nagy*; eben recht, weder zu groß noch zu klein. 2) *hasznos*; nützlich. 3) *alkalmatos, kedve szerént való*; gelegen, bequem. 4) *jó*; gut. 5) *tetsző, nyájas, kedves, kellemetes*; gefällig, angenehm. 6) e.gr. capillus, Plaut. *fodoritott haj*; frisirtes Haar. 7) *szelíd, jámbor természetű*; sanftmüthig. Atque in hoc genere (in irascendo) multo te jam esse commodiorem nunciant. Cic. Comp. commodior. Super. commodissimus. 8) Subst. Nom. pr. viri.

Commoenītus, a, um, i. q. communitus.

Commoerĕo, ui, ēre, 2. *keseregni, szomorúsággal eltelni*; sich bekümmern, bekümmert seyn.

Commōlĭor, ītus sum, īri, 4. Dep. *valamire minden erővel törekedni*; sich sehr bemühen. 2) e. gr. dolum; *véghez vinni igyekezni*; auszuführen suchen.

Commōlītus, a, um, *törekedett*; bemühet. 2) *véghezvitt*; ausgeführt.

Commōlītus, a, um, *elládgyitott*; erweicht.

Commollĭo, īre, i. q. mollio.

Commŏlo, ui, ītum, ĕre, 3. *őrleni, megőrleni*; mahlen, zermalmen.

Commŏnĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre 3. (commoneo et facio) e. gr. aliquem, Cic. aliquem beneficii, Sallust. *emlékeztetni, meginteni*; erinnern. 2) e. gr. rem aliquam, Cic. *el v. előbeszélleni, elmondani*; erzählen.

Commŏnĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. e. gr. aliquem alicujus rei, Plaut. aliquem de aliqua re, Cic. *emlékeztetni, meginteni*; erinnern.

Commŏnĭtĭo, ōnis, f. 3. *emlékeztetés, megintés*; die Erinnerung.

Commŏnĭtor, ōris, m. 3. *emlékeztető*; der Erinnerer.

Commŏnĭtōrius, a, um, *valaki emlékeztetésére v. megintésére való, v. szolgáló*; zur Erinnerung Jemandes dienlich. Hinc: commonitorium; *emlékeztető, v. intő írás*; ein Erinnerungsschreiben.

Commŏnĭtus, a, um, *emlékeztetett, megintett*; erinnert.

Commonstro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. viam; *mutatni, megmutatni*; zeigen, weisen. 2) *tanitni*; lehren.

Commŏrātĭo, ōnis, f. 3. *tartózkodás, múlatás, késedelmezés*; das Bleiben, Verweilen, der Verzug. 2) *lakás*; die Wohnung. 3) Figura oratorica, cum nempe orator in enarratione propositionis fundamentalis longe commoratur.

Commordĕo, di, sum, ēre, 2. e. gr. aliquid; *harapni, megharapni*; beißen. 2) Trop. *káromolni, szidni, rágalmazni, betstelenitni, kissebbitni*; lästern, verunglimpfen.

Commŏrĭor, mortuus sum, mori, 3. Dep. *együtt v. egyszerre halni meg*; zugleich sterben, mitsterben. Commorientes, comoedia Plauti.

Commŏror, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem; *tartóztatni*; aufhalten. 2) e. gr. ad aliquem locum; in aliquo loco, Cic. *múlatni, késni, késődni, maradni*; sich aufhalten, verweilen, bleiben.

Commorsĭco, āre, 1. *harapni, harapdálni, öszve harapdálni, marni*; beissen, zerbeissen.

Commortālis, e, *halandó*; sterblich.

Commōsis, is, f. 3. primum mellificii fundamentum.

Commōtĭo, ōnis, f. 3. e. gr. ventris; *mozgás, mozdúlás; inditás, izgatás*; die Bewegung, Erregung, Regung. 2) Trop. e. gr. animi; *megindúlás valamin, érzés*; die Erregung, Em-

pfindung, Gemüthsbewegung, der Affect.

Commōtiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *kis mozgás, kis izgatás*; kleine Bewegung, Regung.

Commōtus, us, m. 4. idem quod commotio.

Commōtus, a, um, *mozgatott, izgatott, megrázott*; bewegt, erschüttert. 2) Trop. *meg, v. fel indúlt megharagudott*; bewegt, erzürnt.

Commŏvĕo, ōvi, otum, ēre, 2. e. gr. se ex loco, Cic. *mozditni, mozgatni, rázni, megrázni*; bewegen, erschüttern. 2) *oddább v. el mozditni*; verrücken. 3) Trop. *megindítni, bényomást tenni, meghatni*; bewegen, Eindruck machen. e. gr. bilem alicui, Cic. *valakit meg, v. fel haragitni*; einen erzürnen; odium in aliquem, Cic. *valakit gyűlöségessé tenni, v. valakire irigykedni*; einen verhaßt machen; aliquem precibus, Cic. *valakit kérések által megindítni, v. valamire venni*; einen durch Bitten bewegen. 4) e. gr. aliquem ad aliquid, Cic. *felingerleni*; anreitzen. 5) *zavarodásba hozni, megrettentni*; bestürzt machen. 6) e. gr. funus; *hólt testet vinni, temetni*; den todten Körper durch die Stadt an den Ort tragen, wo er begraben werden soll. 7) e. gr. collum, Colum. *kifitzamlítni*; verrenken. 8) perleviter commoveri; *egy kevéssé beteg lenni, kis bajának lenni*; ein wenig krank seyn. 9) *valami újjat gondolni ki*; etwas neues erdenken. Philo dum nova quaedam commovet, Cic. 10) *valamihez fogni v. kezdeni*; etwas unternehmen. Haec, quae commota sunt, quorsum evadant, Cic. 11) commoveri, Cic. *arra vivódni, hogy valamit igaznak v. hamisnak tartson az ember*; dahin gebracht werden, daß man etwas für wahr oder falsch hält.

Commulcĕo, si, sum, ēre, 2. *enyhitni, tsendesítni, tzirógatni*; gelinder machen, besänftigen, streicheln, caressiren, Apul.

Commundo, āre, 1. *tisztitni, megtisztítni*; reinigen.

Commūne, is, n. 3. *közjó, közönség*; das gemeine Wesen.

Commūnĭcātio, ōnis, f. 3. e. gr. utilitatum, consilii, civitatis, Cic. *közlés, részeltetés*; die Theilhaftmachung, Mittheilung. 2) e. gr. sermonis, Cic. *beszéllgetés*; die Unterredung. 3) *kiradás, jelentés*; der Bericht.

Commūnĭcātīvus, a, um, *közölhető, a' mit közleni lehet*; mittheilig, was mitgetheilt werden kann.

Commūnĭcātor, ōris, m. 3. *közlő*; der Mittheiler.

Commūnĭcātus, us, m. 4. *részvétel*; die Theilnehmung; 2) *közlés*; die Mittheilung.

Commūnĭco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid cum aliquo, inter se multa, curam doloris cum aliquo, rem cum aliquo, alicui aliquid, aliquem mensa sua, Plaut. Cic. *közleni, közölni, részeltetni*; mittheilen, einen an etwas Theil nehmen lassen. 2) e. gr. cum aliquo, de re aliqua, Cic. *beszéllgetni*; unterreden. 3) *közönségessé tenni, bé, meg, v. elmotskolni, megfertéztetni*; gemein machen, verunreinigen.

Commūnĭo, ōnis, f. 3. *közönséges részvétel, egyesség, öszveköttetés*; die Theilnehmung, Gemeinschaft, Verbindung, Gesellschaft. Inter quos est communio legis, Cic. 2) e. gr. sancti altaris; *óltári szentség, úri szent vatsóra*; das heilige Abendmahl. 3) e. gr. sermonis, Sveton. vocis, Cic. *beszéllgetés*; die Unterredung. 4) e. gr. sangvinis, Cic. *rokonság, vérszerént való atyafiság*; die Blutsfreundschaft. 5) *megerősítés*; die Befestigung.

Commūnĭo, īvi, ītum, īre, 4. (munio) e. gr. castra; *megerősítni*; befestigen, verwahren. 2) Trop. e. gr. alicujus auctoritatem, Liv. *valaki tekintetét megerősítni*; eines Ansehen befestigen.

Commūnis, e, 3. e. gr. libertas, salutatio, Cic. *közönséges, köz*; gemein, gemeinschaftlich. 2) *nyilvánvaló, esmeretes*; offenbar, kund, bekannt. 3) *szokásban lévő*; *szokott, szokás szerént való, közönséges, közönségesen bévett*; gebräuchlich, üblich, gewöhnlich, allgemein. 4) mihi tecum omnia sunt communia, Cic. *sorsodban résztveszek, azt egészszen magamévá teszem*; ich nehme an deinem Schicksale Theil, als ob es mich selbst beträfe. 5) e. gr. vir, Cic. *leereszkedő, emberséges, emberszerető, nyájas*; herablassend, leutse-

lig. Communis, atque humanus erga Lysandrum fuit Cyrus. Cic.

Commūnĭtas, ātis, f. 3. *közönségesség*, *közönséges társaság*, *részvétel*, *egybeköttetés*, *közönség*; die Gemeinschaft, das gemeinschaftliche Band, die gemeinschaftliche Theilnehmung. 2) e. gr. vitae, generis humani, Cic. *társaság*, *társalkodás*; die Gesellschaft, der Umgang. 3) *polgári társaságot fentartó igazságosság*; die Tugend, die dieses Band erhält, bürgerliche Gerechtigkeit. 4) *közönséges nem*; eine allgemeine Gattung. Res disjuncta a communitate, Cic. i. e. a genere ad speciem traducta.

Commūnĭter, Adv. *közönségesen*, *együtt*, *egyetemben*; gemeinschaftlich. 2) *egyformán*, *minden külömbség nélkül*; allgemein, ohne Unterschied. Communiter omnia complectar, Liv. 3) *többnyire*, *közönségesen*; insgemein.

Commūnītĭo, ōnis, f. 3. (munio) *megerősítés*; die Befestigung.

Cōmmōnītus, a, um, *jól megerősített*; wohl befestigt. 2) e. gr. armis; *felfegyverkezett*; mit Waffen versehen.

Cōmmūnītus, Adv. i. q. Communiter. Deos colere debet communitus civitas. Varr.

Commurmŭrātĭo, ōnis, f. 3. *együtt morgás*, *mormolás*, *v. dörmögés*; ein gemeinschaftliches Murmeln.

Commurmŭro, āre, Commurmŭror, āri, 1. e. gr. ob aliquam rem, inter se, Plin. *morogni*, *egymásközt*, *öszve*, *v. együtt morogni*, *mormolni*, *v. dörmögni*; murmeln, untereinander oder gesellschaftlich murmeln, einander zumurmeln.

Commūtābĭlis, e, *tétovázó*, *állhatatlan*; wankelmüthig. 2) *változó*, *változás alá vettetett*; veränderlich, der Veränderung unterworfen.

Commūtāte, Adv. *változtatva*, *váltva*, *más módon*; verändert, auf andere Art.

Commūtātĭo, ōnis, f. 3. *változás*, *változtatás*, *megváltoztatás*; die Änderung, Veränderung. Commutationes annuae, Cic. *esztendő részeinek egymást felváltása*; die Abwechslungen der Jahrszeiten. 2) *beszéllgetés*; die Unterredung. 3) figura rhetorica, e. gr. esse oportet, ut vivas, non vivere, ut edas.

Commūtātus, us, m. 4. *változás*; die Veränderung, in commutatum venire i. e. mutari, Lucret.

Commūto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. statum reip, Cic. consilium, Caes. animos, commutari animo; Cic. *megváltoztatni*; verändern. 2) *el*, *v. fel tserélni*, *megváltoztatni*; verwechseln, umtauschen, vertauschen. e. gr. mortem cum vita, Cic. *meghalni*; sterben. Fidem pecunia; Cic. *pénzért hűségtelenné lenni*, des Geldes wegen untreu werden. Inter se verba; Ter. *szót váltani*, *beszéllgetni*; Worte wechseln. Verba cum aliqua, Idem; *valakivel veszekedni*, *tzivakodni*; mit einem zanken. 3) e. gr. captivos; Cic. *kitserélni*, *v. váltni*; auswechseln. 4) *megtserélni*; eintauschen. Commutari animo, Cic. *elveszteni bátorságát*; seinen Muth verlieren.

Cōmo, āvi, ātum, āre, 1. *hajjal felruházni*, *meghajazni*; mit Haaren versehen, behaaren. Hinc: comatus, a, um, *hajas*, *a' kinek haja van*; behaart. 2) *hajjal birni*, *hajra tenni szert*; Haare bekommen. Hinc: comans; *hajas*, *hajjal biró*; behaart.

Cōmo, msi, mtum, ĕre, 3. *öszve fogni*, *v. kötni*; zusammen nehmen, verbinden. 2) e. gr. caput, Tibull. capillos, Cic. comas, Ovid. *igazítni*, *rendbe hagyni*, *v. szedni*, *ékesítni*, *tzifrázni*; zurecht machen, ordnen, putzen, schmücken.

Cōmoedĭa, ae, f. 1. *vígjáték*, *komédia*; die Komödie, das Lustspiel.

Cōmoedĭce, Adv. *víg játéki módon*; komisch, wie in der Komödie.

Cōmoedĭcus, a, um, *víg játékhoz*, *v. komédiához tartozó*; zur Komödie gehörig.

Cōmoedĭŏgrăphus, i, m. 2. *víg játék*, *v. komédia író*; ein Komödienschreiber.

Cōmoedus, a, um, *víg játéki*, *komédiai*, *v. azt illető*; komisch, die Komödie betreffend. Comoedus sc. actor; *víg játékos*, *komédiás*; ein Komödiant.

Cōmŏpŏlis, is, f. 3. *mezőváros*; ein Marktflecken.

Cōmŏsăndălos, i, n. 2. i. q. Hyacinthus; Hyazinth, eine Blume.

Cōmōsis, is, f. 3. vel Commósis; primum melleficii fundamentum; *méhek első munkája*; das erste Werk der Bienen.

Cōmōsus, a, um, (coma); *hajas*; behaart. 2) *béleveledzett*; belaubt, voll Blätter. Comp. comosior. Superl. comosissimus.

Cōmōtōrĭum, ĭi, n. 2. *hajtő*; eine Haarnadel.

Cōmōtrĭon, ĭi, n. 2. *fodorítóvas*; das Kräuseleisen.

Compăciscor (Compec.), pactus (pectus) sum, sci, 3. *szóval végezni, megegyezni, egyességre lépni*; verabreden, einig werden, einen Vertrag, Vergleich machen. Compecti sumus, Plaut. hinc: compactum, *szóval végzés, öszve beszéllés, egyezés, megegyezés*; die Verabredung, der Vergleich. Hinc: de compacto, Plaut. ex compacto, Sueton. vel compacto, Cic. *öszve beszéllés*, *v. egyezés szerént*; abgeredeter Maßen, der Verabredung gemäß.

Compactĭlis, e, (compingo); *öszve vert, szorosan öszve kötött v. foglalt*; zusammen geschlagen, dicht zusammen gefügt. 2) *rövid de vastag alkatású, zömök, vaskos, köpczös*; kurz, aber dick von Statur, untersetzt.

Compactĭo, ōnis, f. 3. *öszve kötés*, *v. foglalás*, *békötés*; die Zusammenfügung, der Einband.

Cōmpăctor, ōris. m. 3. *öszve kötő*, *v. foglaló*; der etwas zusammenfügt. 2) compactor librorum; *könyvkötő*; ein Buchbinder.

Cōmpăctum, i, n 2. *egyezés, végzés*; eine Abrede, ein Vergleich.

Compactūra, ae, f. 1. (compingo); *öszve kötés*, *v. foglalás*, *bekötés*; die Zusammenfügung, der Einband.

Compactus, a, um, Particip. *öszve kötött*, *v. foglalt*; zusammengefügt. 2) e. gr. corpus, Plin. *tömött*, *erős*; dicht, stark. 3) e. gr. liber; *bekötött*; eingebunden.

Compāges, is, f. 3. *öszve kötés*, *v. foglalás*; die Zusammenfügung, das Zusammengefügte. 2) *öszve foglalás helye*; die Fuge. 3) *gyermekek*; die Kinder. 4) *hajékesség*; Haarputz. 5) *ölelés*; die Umarmung.

Cōmpāgĭa, n. plur. *méhek feje*; die Köpfe der Bienen.

Compāgĭno, āre, 1. (compago); *öszve kötni*, *v. foglalni*; zusammenfügen.

Compāgo, ĭnis, f. 3. (compingo); i. q. compages.

Compalpo, āre, 1. i. q. palpo.

Cōmpānĭum, ĭi, n. 2. *társaság*; die Gesellschaft.)(

Compar, ăris, 3. Adj. e. gr. alicujus, connubium; Liv. *egyenlő*; gleich. Consilium tuum parentis tui consilio compar, Liv. compar eorum fias, Gell. 2) Subst. is, m. 3. *társ, feles, pajtás*; ein Mitgenosse, Compagnon, Camerad, Gatte.

Compărābĭlis, e, (comparo); *öszvehasonlítható*; vergleichlich.

Compărāte, Adv. *öszve vetve*, *v. hasonlítva*; in Vergleichung.

Compărātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. belli, Cic. *készítés*; die Zubereitung, Zurüstung. 2) e. gr. testium, voluptatis, Cic. veneni, Liv. *keresés, szerzés*; die Anschaffung, Verschaffung, Erwerbung. 3) e. gr. orationis cum scriptis, parium, criminis, Cic. *hasonlítás, öszvehasonlítás*; die Vergleichung. 4) *egyezés, egyesség két személy közt*; der Vergleich. die Übereinkunft, die zwey Personen unter sich treffen. 5) *öszveállítás, p. o. a' viaskodásra*; die Zusammenstellung, um zu fechten, u. s. w.

Compărātīve, Adv *hasonlíthatoúl*, *v. hasonlíthatóan*; mit Vergleichung.

Compărātīvus, a, um, *hasonlítható*; was man vergleichen kann. 2) *öszvehasonlított*; in Vergleichung gestellt.

Compărātor, ōris, m. 3. *szerző*, *vásárló*, *vevő*; ein Anschaffer, ein Käufer. 2) *két írást öszvehasonlító*; der ein paar Schriften vergleicht.

Campărātus, us, m. 4. *szerzés*, *élés, eleségbeli gyűjtemény*; die Anschaffung, der Vorrath.

Cōmpărātus, a, um, *lévő*; beschaffen. Ita comparatum, Ter. 2) *hasonlított, öszve hasonlított*; verglichen. 3) *szerzett*, *vásárlott*, *vett*; angeschafft, gekauft.

Comparco (comperco), si, sum, ĕre, 3. (parco), *öszve*, *v. meg takarítni*, *v. gyűjteni*, *takarítni*, *kímélni*; zusammensparen, ersparen, oder bloß sparen, schonen. Quod ille comparsit, Terent.

Compārĕo, ui, itum, ēre, 2. (pareo); *jelen lenni*, *megjelenni*; da seyn,

vorhanden seyn, erscheinen, sichtbar seyn. Pompejus non comparet, Cic. 2) auctor non comparet, Cic. *nem tudatik az író, v. szerző*; der Verfasser ist nicht bekannt. 3) *meg lenni, v. történni*; geschehen. Ut quae imperes, compareant. Plaut. 4) *itt lenni*; da seyn. Reddere res quae comparent. Liv.

Comparilis, e, (compar) *egyenlő*; gleich.

Compărĭtas, ātis, f. 3. *egyenlőség*; die Gleichheit

Compārĭtio, ōnis, f. 3. *megjelenés, engedelmesség*; die Erscheinung, der Gehorsam. 2) *törvény v. törvényszék előtt való megjelenés*; die Darstellung vor Gericht. (Compareo.)

Compăro, āvi, ātum, āre, 1. (paro), e. gr. aliquem cum aliquo, v. alicui, Cic. *összve, v. egymásmellé állítni*; zusammenstellen, paaren. 2) e. gr. ea inter se; alicui rei, Cic. labella cum labellis, Plaut. *összve kötni, foglalni, v. kaptsolni*; verbinden, zusammenfügen. 3) e. gr. hominem cum homine, rem cum re, aliquem alicui, Cic. aliquem ad aliquem, Ter. *hasonlítni, összvehasonlítni*; vergleichen. 4) *következtetni, következést húzni*; schliessen, einen Schluß machen. Deinde comparet, quanto etc. Cic. 5) e. gr. convivium, iter, Cic. *készítni, el, v. felkészitni, neki készülni*; zubereiten, rüsten. 6) e. gr. copias, Cic. *felhajhászni, felkeresni, összve gyűjteni, v. kerítni*; auftreiben, zusammenbringen. 7) e. gr. laudes, gloriam, Cic. tribunos, Liv. *keresni, szerezni, munkával nyerni, venni, vásárolni*; erwerben, verschaffen, anschaffen, kaufen. 8) e. gr. tumultum, malum alicui, Plaut. *okozni, tenni, mivelni, indítni, támasztni*; verursachen, erregen.

Compasco, pāvi, pāstum, ĕre, 3. *együtt legeltetni, legeltetni*; mit einander weiden, weiden 2) *ellegeltetni, legelés által meg v. leétetni*; abweiden, abfressen.

Compascŭus, a, um, e. gr. ager, Cic. *közönséges legeltetésre szolgáló*; zum Zusammenweiden gehörig.

Compassĭbĭlis, e, (compatior); *együtt szenvedő*; mitleidend.

Compassĭo, ōnis, f. 3. (compatior); *együtt szenvedés, együtt érzés*; das Miterdulden, die Mitempfindung. e. gr. misericordiae; *szánakozás*; das Mitleiden.

Cōmpāssus, i, m. 2. *napóra, éjszakmutató, kompász*; ein Sonnenzeiger, Compaß. 2) *mágnestő, hajóskalaúz*; die Magnetnadel, ein Wegweiser des Schiffers.

Cōmpāssus, us, m. 4. ut: Literae compassus mutui, v. compassules, vigore quarum judex unus sententiam alterius exequitur.

Cōmpāstĭcus, a, um, *kényes, kevély, felfúvalkodott, ditsekedő, kérkedő*; stolz, übermüthig, prahlerisch.

Compastor, ōris, m. 3. *pásztortárs*; ein Mithirt.

Compātĕrnĭtas, ātis, f. 3. *komaság*; die Gevatterschaft.

Compātĕrnĭum, ĭi, n. 2. *atyai, vagy anyai örökség*; väterliches oder mütterliches Erbtheil.

Cōmpātĭbĭlis, e, Adj. (patior); *együtt meg állható, öszveillő*; verträglich. Compatibilia, um, n. plur. *összve illő, v. férő dolgok*; Dinge, die sich wohl mit einander vertragen, oder wohl zusammen reimen, und bey einander stehen können.

Compātĭor, assus sum, pati, 3. *együtt szenvedni*; zugleich leiden, mit leiden. 2) *könyörűlni, szánakozni*; Mitleiden haben.

Cōmpătrĭōta, ae, m. 1. *földi*; ein Landsmann.

Compătrōnus, i, m. 2. *pártfogó, vagy jóltévő társ*; ein Mitpatron.

Compauper, ĕris, o. 3. *szegénytárs*; ein Mitarmer.

Compăvesco, ĕre, 3. (pavor); *el v. megretteni, v. rémülni*; erschrecken.

Compăvĭo, īre, 4. *összve verni, döngetni*; zertreten, stampfen.

Compecco, āre, 1. *együtt tenni bünt, v. bűnhödni, vétkezni, hibázni*; mit fehlen.

Cōmpĕctŏrātus, a, um, *szívvel összve szorított, szívhez szorított, v. kaptsolt*; mit dem Herzen zusammen gedrückt. (Pectus.)

Cōmpĕda, ae, f. 1. Obsol. i. q. Compes.

Compĕdes, um, f. 3. plur. *békó*; die Fessel.

Compĕdĭo, īre, 4. (compes); *békózni, vasra verni, nyűgbe tenni*; fesseln.

Compĕdītus, a, um, *békózott, vasra-*

vert, *nyűgbe tett*, *nyűgözött*; gefesselt 2) Subst. *rab*, *fogoly*, ein Gefangener. Compeditum condere in lapicidinas, Plaut.

Compellātĭo, ōnis, f. 3. *megszóllítás*; das Anreden. 2) *vádolás*, *vádlás*, *szemrehányás*; das harte Anreden, die Vorwürfe. 3) *rábeszélés*, *rávevés*; das Zureden.

Compello, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Plaut. nomine aliquem, Liv. *megszóllítni*, *nevén szóllítni*; anreden, ansprechen, mit Nahmen rufen. 2) *vádolni*; beschuldigen; e. gr. aliquem in concione, Cic. *a' nép előtt vádolni valakit*; einen vor dem Volke öffentlich beschuldigen. 3) *bévádolni*; anklagen. Compellari me ea lege voluerunt. Cic. 4) e. gr. aliquem fratricidam. Nep. *nevezni*, *mondani*; nennen.

Compello, ŭli, ulsum, pellĕre, 3. e. gr. pecus, gregem, Virg. *egybe hajtni*, *öszve gyűjtni*; zusammentreiben. 2) e. gr. in angustias, Idem. *megszorítni*; in die Enge treiben. 3) e. gr. aliquem ad mortem, Quint. *kénszeríteni*, *erőltetni*; zwingen. 4) e. gr. aliquem domum, Cic. *űzni*, *kergetni*, *hajtani*; jagen. 5) e. gr. ossa in sedem suam, Cels. *a' helyekből kiment*, *v. marjúlt tsontokat helyre*, *v. vissza nyomni*; die Beine wieder einrenken.

Compēllūcĕo, ēre, 2. *keresztűl világitni*, *igen világoskodni*; durchscheinen.

Compēllūcĭdus, a, um, *igen fényes*, *v. tündöklő*; sehr glänzend. 2) *által világító*, *igen világos*; durchscheinend.

Compēndĭārĭo, Adv. (scil. intinere); *a' legrövidebb úton*, *általúton*, *egyenesen*, *torony erdnyjába*; den allerkürzesten Weg, gerade fort.

Compendĭārĭus, a, um, e. gr. via, Cic. (compendium); *legközelebbi*, *legrövidebb*; der Nächste und Kürzeste. 2) *hasznos*, *előmeneteles*; vortheilhaft.

Compendĭfăcĭo, ĕre, 3. (compendii facere); *megkéméllni*, *hasznonra fordítni*; ersparen. 2) *nyerni*; gewinnen.

Compendĭo, āre, 1. (compendium); *röviditni*, *megrövidítni*; abkürzen. 2) *ölni*, *megölni*; tödten.

Compendĭōse, Adv. *röviden*, *rövideden*, *summásan*; kurz.

Compendĭōsus, a, um, *hasznos*; vortheilhaft. 2) e. gr. verba, iter; *megrövidített*, *rövid*; ins Kurze gebracht, kurz.

Compendĭum, ĭi, n. 2. (con et pendo), e. gr. ligni, Plin. *meg'sugorgatás*, *megtakargatás*; die Ersparung. 2) *rövidség*; die Kürze. Conferre verba ad compendium, Plaut. *kevés szóval élni*; wenig Worte machen. 3) *haszon*, *nyereség*; der Vortheil, Nutzen. 4) e. gr. pulsandi facere, Plaut. *megszűnni kopogni*, *v. verni*; im Pochen inne halten.

Compensātĭo, ōnis, f. 3 *öszvehasonlítása*, *v. egybevetése a' számoldsoknak*, *visszaszámolás*; Dagegenrechnung, Gegeneinanderhaltung der Rechnungen, um sie gleich zu machen. 2) *visszafizetés*, *megfordítás*, *megtérítés*, *kipótolás*; die Vergeltung, Ersetzung.

Compenso, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid cum aliqua re, Cic. *meg annyit mérni*, *fontolni*, *v. számolni*, *öszvehasonlítni*; eins gegen das andere wägen oder rechnen, vergleichen. 2) e. gr. vitia diligentia; damna, laborem gloria, Cic. *kipótolni*, *jóvátenni*, *helyrehozni*, *v. ütni*; ersetzen, wieder gut machen, wieder einbringen. Voluptas cum doloribus compensatur, Cic. *a' gyönyörűséget keserűség követi*; die Wollust wird mit Schmerzen gebüßt. 3) *megröviditni*; abkürzen. 4) *megkimélni*; ersparen.

Comperco, vide: Comparco.

Compĕrĕgrīnus, i, m. 2. *jövevény*, *v. idegen társ*; ein Mitfremdling.

Compĕrendĭnātĭo, ōnis, f. 3. (perendie); *harmad napra való elhalasztása az időhatárnak*, *új időhatártevés*; der Verzug, der Aufschub des Termins bis auf den dritten Tag, die Setzung eines neuen Termins.

Comperendĭnātus, us, m. 4. i. q. comperendinatio, Cic.

Comperendĭno, āvi, ātum, āre, 1. *holnaputánra*, *v. tovább halasztni*; aufschieben bis übermorgen oder später.

Compĕrendĭnus, a, um, e. gr. dies; *a' dolog megvi'sgálásáért halasztott időhatár*; der verschobene

Termin, zur Untersuchung der Sache.

Compĕrio, pĕri, pertum, pĕrīre, 4. *megtudni*, *végére menni tapasztalni*; in Erfahrung bringen, erfahren. Ex multis audivi, nam comperisse me non audeo dicere, Cic. Compertum mihi est, Sallust. *bizonyosan tudom*; ich habe gewisse Nachricht, weiß gewiß. Pro comperta re habere, Liv. Pro comperto polliceri, Sveton. 2) *rajta kapni*; ertappen. Probri compertus, Liv. Uxor in stupro comperta, Sveton. 3) Dep. i. q. scio, Sallust. e. gr. dum ne comperiar, etc. Terent. *tsak meg ne tudjàk*; wenn nur nicht erfahren wird, daß ich ꝛc.

Compernis, is, c. 3. *öszvehajlott térdű*, *ketske lábú*, *katsiba*; mit den Knieen einwärts gehend.

Compepĕtŭus, a, um, *együtt örökkévaló*; zugleich ewig.

Comperte, Adv. *bizonyos hirből*, *bizonyosan*; mit guter Nachricht, gewiß 2) *nyilván*; offenbar.

Compertus, a, um, *megtudott*, *végére jàrt*, *tapasztalt*; erfahren. Cognitum et compertum habere aliquid, Cic. 2) pro comperto esse, Curt. *nyilvàn lenni*; offenbar seyn. 3) compertus; *próbàlt*, *tapasztalt*; der etwas erfahren hat.

Compes, ĕdis, f. 3. *békó*; ein Fußeisen, Fessel. Telephum tenet puella grata compede vinctum, Horat. 2) *aszszonyi ékesség*; ein Schmuck des Frauenzimmers. 3) Trop. *baj*, *nyomorúsàg*, *viszontagsàg*; die Beschwerlichkeit, das Elend.

Compesco, ui, ĕre, 3. e. gr. equos freno, Tibull. *megszelliditni*, *zaboldzni*, *erőt venni rajta*; zähmen, bezwingen. 2) e. gr. auro aliquem, Valer. Flacc. *valakit megvesztegetni*; einen mit Geschenken bestechen. 3) e. gr. famem, Senec. *letsendesitni*; den Hunger stillen. 4) digito compesce labellum, Juv. *fogd bé a' szàdat*; halte das Maul zu. 5) e. gr. vitem, Colum. *megmetszeni*; beschneiden. 6) e. gr. umbras; *el fogni*; abhalten. 7) officium timor compescit; *félelem miatt nem tölthetem bé kötelességemet*; die Furcht macht daß ich meine Pflicht nicht erfüllen kann. 8) e. gr. luxuriantia, Hor. *elhagyni a' versezetben a' szerfelett való tzifraságot*; in einem Gedichte den überflüssigen Schmuck weglassen. 9) *felhagyni valamivel*: aufhören. Compesce in illum injuste dicere, Plaut.

Cŏmpĕtens, ĕntis, o. Adj. *rendszerént való*, *rendes*, *illendő*; ordentlich, gehörig, gebührlich. Judex competens: *rendes biró*; ein rechtmäßiger Richter. Competens usura; *illendő u'sora*; ein billiger Zins. 2) competens; *szolgàlat*, *v. hivatal kereső tàrs*; der zugleich mit um einen Dienst anhält.

Compĕtenter, Adv. *a' mint illik*, *illendőképen*, *annak rendi szerént*; schicklich, gehörig. Comp. competentius, Superl. competentissime.

Compĕtentĭa, ae, f. 1. *illendőség*, *megegyezés*, *arànyosság*; die Schicklichkeit, Übereinstimmung, Proportion. 2) *mással együtt jàràs*, *öszveütközés*, *a' tisztség keresésben*; die Mitwerbung um eine Ehrenstelle. 3) *igazsàgos juss tartàs valamihez*; ein rechtmäßiger Anspruch.

Compĕtītĭo, ōnis, f. 3. *megegyezés*; die Übereinkunft. 2) *valamire számot tartàs*, *valaminek valakin való keresése*, *törvényes kereset*, *panasz*; das Anspruchmachen an etwas, gerichtliche Forderung oder Klage.

Compĕtītor, ōris, m. 3. *ugyan azont kivánó*, *v. kérő*, *tisztséget kérő tàrs*, *vetélkedő tàrs*; der mit um etwas anhält, ein Mitwerber um eine Stelle, ein Competent.

Compĕtītrix, īcis, f. 3. *aszszony vetélkedőtàrs*; die Competentinn.

Compĕto, īvi et ĭi, ītum, ĕre, 3. e. gr. locum, Justin. unam puellam; *együtt igyekezni valami elnyerésén*; zusammen etwas zu erreichen suchen. 2) *valahol együve jőnni*; wo zusammen kommen. Cacumina in unum competunt, Colum. 3) e. gr. in diem, Plin. *történni*, *esni*, *megesni*; treffen, sich zutragen. Si ita competit, Senec. 4) *illeni*, *hozzá való lenni*; sich schicken, passen, gemäß seyn. Tanto animo nequaquam corpus competit, Svet. 5) *valakivel birni*, *valaminek megfelelni*; gewachsen seyn, die gehörige Kraft und Stärke haben. e. gr. ad arma capienda. Liv. 6) e. gr. alicui, in aliquem, Quint. *valakiének len-*

ni, *valakit illetni*; zukommen, gehören.

Compīlātio, ōnis, f. 3. *megfosztás*, *v. lopás*, *ragadozás*; die Beraubung, Bestehlung. 2) *idegen könyvekből való kilrogatás*, *lopás*; die Ausschreibung fremder Schriften. 3) *idegen írásokból öszve szedett munka*; eine Schrift, die man aus fremden Schriften zusammen geschrieben hat.

Compīlātor, ōris, m. 3. *prédáló*, *ragadozó*; ein Plünderer, Berauber.

Compīlātus, a, um, *kirablott*, *megfosztott*, *v. lopott*; geplündert, beraubt, bestohlen.

Compīlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oppidum, aliquem, Cic. Trop. sapientiam alicujus, Cic. *meg*, *v. ki rabolni*, *prédálni*; plündern, berauben. 2) *haját kitépni*, *v. szaggatni*; das Haar ausraufen. Totum me compilavit, Apul. 3) Trop. *idegen munkát magáéúl adni ki*; fremde Schriften oder Erfindungen für die Seinigen ausgeben.

Compingo, egi, actum, ĕre, 3. (pango), e. gr. aedificia, Senec. *öszve kötni*, *foglalni*, *v. kaptsolni*; zusammen fügen oder heften. 2) *öszve nyomni*, *v. szorítni*; zusammen drücken. 3) e. gr. aliquem in carcerem, Plaut. *tömlötzre vetni*, *tömlötzbe tenni*, *v. zárni*; einen ins Gefängniß legen. 4) e. gr. libros; *bekötni*; einbinden. 5) e. gr. in navem, Liv. *öszve nyomúlni*; zusammendrängen. 6) *el bújni*, *v. rejtezni*; sich verstecken. e. gr. se in Apuliam, Cic. *öszvehúzni magát*; sich enge zusammenziehen.

Compĭtālĭa, ōrum, n. plur. *keresztútakon álló védistenek tiszteletére ugyan ott tartott innepek*; Feste, die man an Kreuzwegen hielt, zu Ehren der dort befindlichen Schutzgötter. 2) dies laribus domesticis sacrae.

Compĭtālĭcius (—itius), a, um, e. gr. ludus, dies, Cic. ad festa larium compitalium pertinens.

Compĭtālis, e, *kereszt úthoz tartozó*; zum Kreuzwege gehörig.

Cōmpĭtālĭtia, ōrum, n. plur. *keresztútakon tartott játékok*; Spiele, die man an den Kreuzwegen gehalten hat.

Cōmpĭtālĭtius, a, um, *keresztútakon tsinált*, *v. véghezvitt*; was an Kreuzwegen gemacht ist.

Compĭtum, i, n. 2. *elválóút*, *keresztút*; ein Scheideweg, Kreuzweg. Compitus, m. plur. compita; *sokfelé ágazó útak*; Örter, wo die Wege zusammenstoßen.

Complăcĕo, ui, citum, ēre, 2. *tetszeni*, *igen tetszeni*; gefallen, sehr wohl gefallen.

Complăcĭtus, a, um, *tetsző*, *tetszés szerént való*; gefällig.

Complăco, āre, 1. (placo); *hajlandóvá tenni*, *megengesztelni*, *kielégítni*, *letsendesítni*; geneigt machen, versöhnen, befriedigen, stillen. Conciliare sibi et complacare judices. Cato.

Complānātio, ōnis, f. 3. (complano); *düledékek v. omladványok egyengetése*; die Gleichmachung der Schutt.

Complānātor, ōris, m. 3. *egyengető*; der gleich macht.

Complānātus, a, um, *egyenessé tett*, *egyengetett*; eben gemacht. e. gr. domus; *föld színig le rontott*; niedergerissen und der Erde gleich gemacht.

Complāno, āvi, ātum, āre, 1. *megegyengetni*, *egyenessé v. téressé tenni*; gleich oder eben machen, gerade machen, ebnen. Trop. complanet, Senec. i e. faciliora reddat. 2) *lerontni*, *földszínével egyenlővé tenni*, *földig lerontani*; der Erde gleich machen, niederreissen.

Cōmplaūdo, plaūsi, plaūsum, plaūdĕre, 3. *tapsolni*, *tapsolással jelentni örömét*; die Hände zusammen schlagen, frohlocken. (Plaudo.)

Complecto, ĕre, 3. i. q. sequens.

Complector, xus sum, plecti, 3. Dep. e. gr. mare, terram, Ovid. *körülfogni*, *kerítni*, *v. venni*; umfangen, umfassen. 2) e. gr. animo aliquid, Cic. *képzelni*, *megérteni*; etwas verstehen, sich etwas vorstellen. 3) e. gr. uno verbo omnia, Cic. *öszve foglalni*, *befoglalni*; zusammenfassen. 4) *megszeretni*, *megkedvelni*; lieb gewinnen. e. gr. aliquem amicitia; *barátságot közleni valakivel*; Freundschaft gegen einen beweisen. 5) e. gr. effigiem alicujus in auro, Ovid. *valaki képét aranyba foglalni*, eines Bildniß in Gold einfassen. 6) *belékeverni*; verwickeln. Am-

plissimos viros complecti ad suum scelus, Cic. 7) *bévonni, v. teritni*; bekleiben. Plantae complectuntur terram, Cic. 8) *kedvezni valakinek*; günstig seyn. Fortuna quos complexa est. Cic. 9) *következtetni következést húzni*; schließen. 10) e. gr. cogitatione aliquid; Cic. *elméjében forgatni*; sich etwas vorstellen. 11) *elérni, megnyerni, szert tenni valamire*; erlangen. Quam facultatem cum complexus es, tene. Cic.

Complēmentum, i, n. 2. *telyesítés*; die Erfüllung. 2) *dolog szépítésére való üres beszéd*; Füllwörter, die bloß hingesetzt werden, damit die Periode desto besser ins Ohr falle.

Complĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. (plenus) e. gr. fossam sarmentis; Caes. *meg, v. bétölteni*; füllen, anfüllen. 2) complevit annos centum; Cic. *száz esztendős*; er hat hundert Jahre erlebt. 3) *elvégezni, végre hajtani, tökélletességre vinni*; vollenden. Complevit fata; Ovid. *meghólt*; er ist gestorben. 4) e. gr. promissum; Ovid. *tellyesítni*; genug thun. 5) cum Gen. et Abl. e. gr. aliquem formidinis; Plaut. *valakire nagyon ráijeszteni*; einem große Furcht einjagen. 6) e. gr. aliquem spe; Caes. *valakinek reménységet nyújtani*; einem Hoffnung machen. 7) e. gr. omnia fletu: Cic. *eltölteni*; erfüllen. 8) *hivatalának, tisztének, kötelességének eleget tenni*; seinem Amte, Stande, Pflicht, ein Genüge thun. 9) *béteríteni, béhinteni*; bedecken. Aliquem floribus complere. Cic.

Complētĭo, ōnis, f. 3. *tellyesítés, bétöltés*; die Erfüllung. 2) *végrehajtás, elvégzés, tökélletesség*; die Vollständigkeit, Vollendung.

Complētor, ōris, m. 3. (compleo) e. gr. legum: *bétöltő, tellyesítő*; der Erfüller.

Complētus, a, um, *bétöltött, tellyes, tele*; erfüllt. Cum Gen. et Abl. completus mercatorum carcer. Cic.

Complex, ĭcis, o. 3. (plico) *részes, ugyan azon dologban lélekző, vétkestárs*; zusammen verflochten, der Theilnehmer an einer bösen That, Mitschuldige.

Complexio, ōnis, f. 3. *béfoglalás*; die Umfassung. 2) e. gr. atomorum; Cic. *egyesülés*, die Verbindung. 3) *összeszorítás, rövid elő adás*; die Zusammenfassung. 4) dilemma. 5) conclusio in syllogismo. 6) *sokság, összvegyülés*; eine Menge, ein Zusammenfluß. Cumulata bonorum complexio. Cic. 7) *összveség, summa*; der Inbegriff. 8) *testállapotja, alkatása, v. mivólta*; die Beschaffenheit des Körpers, Complexion.

Complexīvus, a, um, (complector), e. gr. particula; *összvekötő*; zur Verbindung dienlich.

Complexo, āre, 1. (complector), *körül fogni, v. venni*; umfassen, umgeben. 2) *keresztül, v. megölelni*; umfassen, umarmen.

Complexus, a, um, *béfoglalt*; begriffen. 2) *megölelt*; umfaßt.

Complexus, us, m. 4. (complector), *béfogás*; *béfoglalás, kerület*; die Umfassung, der Umfang. 2) *meg, v. által ölelés*; die Umarmung. 3) e. gr. verborum; Cic. *összve, v. egybeköttetés*; die Verbindung.

Complĭcātĭo, ōnis, f. 3. (complico), *összverántzolás, összve tekergetés, hajtás, v. borúlás*; die Zusammenfaltung, Zusammenwicklung, Zusammenlegung, Verwicklung.

Complĭco, ui, et āvi, ĭtum, et ātum, āre 1. (plico) e. gr. epistolam; *összve rántzolni, tekergetni, hajtani, hajtogatni, türni*; zusammen falten, wickeln, legen. Hinc: notio complicata, *homályos, zavaros értelem*; Cic. ein dunkler verworrener Begriff.

Complōdo, si, sum, ĕre 3. (plodo) e. gr. manus; Quint. *összve ütni hogy tsattanjon, tapsolni*; zusammen schlagen, daß es klatsche.

Complōrātĭo, ōnis, f. 3. *sírás, siratás, megsiratás, kesergés, szánakozás*; das Weinen, Beweinen, die Beklagung.

Complōrātus, us, m. 4. i. q. comploratio.

Complōrātus, a, um, *megsiratott*; beweint.

Complōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. mortem; Cic. *siratni, sírni, siránkozni*; *együtt siránkozni, keseregni, szánni*; weinen um etwas, beweinen, beklagen. Romani complorati vivi mortuique. Liv.

Complōsus, a, um, *összve ütött, v. tsattantott*; zusammen geschlagen.

Complŭo, ui, ĕre, 3. *esőnek esni*; reg-

nen. 2) *esőtől, v. eső által megveretetni, megázni*; beregnen.

Complūres, m. et f. Complura et Compluria, n. plur. *sok, igen sok*; viele, sehr viele. 2) *mások, sokan, többek*; mehrere. Superlat. complurimi, ae, a, e. gr. dies.

Complūrĭes, Adv. (complures) *sokszor, többször, gyakran, gyakor izben, gyakorta*; mehrmahls, oft.

Complūrĭmus, vide: Complures.

Complusculē, Adv. *sokszor, több izben, elég gyakran*; oft, oder ziemlich oft.

Compluscŭli, ae, a, *többen, egynehányan*; viele, oder ziemlich viele, nicht wenige.

Complūtensis, e, *Complutumból, oda, v. mellőle való*; in aus oder bey Complutum. Complutenses incolae.

Cōmplūtum, i, n. 2. urbs Hispaniae.

Complūtus, a, um, Particip. a Compluo, *esőtől v. esővel megverétett, esőverte, megázott*; beregnet, begossen.

Complŭvĭātus, a, um, *négy szegletes*; viereckig.

Complŭvĭum, ĭi, n. 2. locus, in quem aqua pluvia confluit. 2) *tsatorna, eresztsatorna*; die Dachrinne.

Compondĕro, āre, 1. (pondero) *megmérni, megfontolni*; abwägen.

Compōno, sui, sĭtum, ĕre 3. (pono) *összvetenni*; zusammen setzen. 2) *elrendelni, v. intézni*; einrichten; e. gr. se ad aliquid, Cic. *valamire adni magát*; sich zu etwas schicken, bequemen. 3) *készitni, tenni, tsinálni*; verfertigen, machen. 4) *rendbe hozni, v. szedni*; in Ordnung bringen. e. gr. aciem; Virg. *hadi rendbe állítni*; in Schlachtordnung stellen. 5) e. gr. librum; Cic. *írni*; schreiben. 6) *eltemetni*; begraben. 7) e. gr. lites, controversias; Liv. *elvégezni, végre hajtani*; endigen. 8) e. gr. amicos adversos; Hor. *összve, v. megbékéllítetni, megengesztelni valakit*; versöhnen. 9) *összvehasonlítni, összveállítni, p. o. a' tanúkat*; confrontiren. 10) e. gr. aliquid cum aliquo, aliquos inter se; Quint. *szóval végezni, beszéllgetni valami eránt*; verabreden. 11) *nyugodalomra tenni*; zur Ruhe legen; e. gr. se thalamo, Virg. *lefeküdni, p. o. az ágyba*; sich zu Bette legen; e. gr. membra fessa; Virg. *a' fáradt tagokat meg, v. ki pihentetni*; die müden Glieder zur Ruhe legen. 12) e. gr. pretio aliquid; Sallust. *valami felett bizonyos bérért megegyezni*; über etwas um einen gewissen Preis einig werden. 13) *összve tenni, v. ragasztni*; zusammenfügen; e. gr. os ori; Virg. *egymást megtsókolni*; einander küssen. 14) *rendbe szedni, igazgatni*; zurechte machen; e. gr. capillos; Virg. *fodorítni*; frisiren. 15) e. gr. se ad exemplum alicujus; Quint. *valakihez szabni, v. valaki szerént alkalmaztatni magát*; sich nach einem richten. 16) e. gr. urbem; Virg. *építni*; bauen. 17) e. gr. fallaciam; Plaut. *kigondolni, kitalálni*; ausdenken. 18) e. gr. olivam; Colum. *eltenni, bétsinálni*; einlegen. 19) e. gr. verba; Cic. *szépen hangzóan ejteni a' szót*; die Wörter so setzen, daß sie schön klingen. 20) e. gr. gladiatores; Cic. *a' viaskodókat, v. bajnokokat egymás ellenébe állítni a' viaskodásra*; die Fechter gegen einander stellen, um mit einander zu fechten. 21) e. gr. parva magnis. Virg. *hasonlítni, összve hasonlítni*; vergleichen.

Comportātĭo, ōnis, f. 3. *összve hordás v. takarítás*; die Zusammentragung, Zusammenführung.

Comporto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. frumentum, arma in templum; Cic. *összve hordani v. takarítni, bétakarítni, rakásra, halomra, v. halmazra hordani*; zusammen tragen, führen, bringen.

Compos, ŏtis, o. 3. cum Gen. et Abl. e. gr. sui, Liv. animi, Terent. mentis; Cic. *valamivel bírni, hatalmának lenni valamin*; mächtig, einer Sache. 2) e. gr. virtutis, Cic. consulatus; Liv. praeda ingenti, Liv. culpae, Plaut. voti; Ovid. *részes*; theilhaft.

Compŏsĭte, Adv. *helyesen, rendesen, tsinosan*; ordentlich. Comp. compositius. Tac.

Compŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. (pono) e. gr. membrorum; Cic. *összve tevés, v. szerkeztetés*; die Zusammensetzung. 2) e. gr. disciplinae; Cic. *rend, rendszeres elrendelés*; der Zusammenhang, die systematische Ordnung. 3) e. gr. gladiatorum, Cic. *viaskodni kivánó bajnokok egymás ellenébe való állítása*; die Zusammenstellung der Fechter, um mit einander zu

fechten. 4) e. gr. ungventorum; Cic. *keverés*, *összve keverés*, *elegyités*; die Mischung. 5) e. gr. magistratuum; Cic. *állítás*, *felállítás*; die Errichtung. 7) e. gr. amicabilis; Plaut. *elvégzés*, *egyezés*; die Beylegung, der Vergleich. 8) e. gr. rerum aptis locis; Cic. *eltevés*; die Aufhebung.

Compŏsĭtĭtius, a, um, *összvetett*; zusammengesetzt.

Compŏsĭto, Adv. *önként*, *szántszándékkal*, *elvégzett akarattal*; mit Fleiß, abgeredter Maßen. Composito factum est. Ter.

Compŏsĭtor, ōris, m. 3. *összve tevő*, *rakó*, *szerkeztető*, *v. kötő*; der Zusammensetzer, Zusammenfüger; non inventor, sed compositor, Cic. sc. verborum vel orationis etc. 2) *rendelő*, *elrendelő*, *el*, *v fel osztó*; der Ordner, Eintheiler.

Compŏsĭtūra, ae, f. 1. e. gr. partium orationis; Gell. *összve tevés*, *rakás*, *v. kötés*; die Zusammensetzung, Zusammenfügung. 2) *összve foglalás*, *összve foglalás helye*; die Fuge.

Compŏsĭtus, a, um, *összvetett*, *összve rakott*, *v. kötött*; zusammengesetzt, oder gefügt. 2) *jeles*, *jeles magaviseletű*, *módos*; artig. 3) *kész*, *szolgálatra termett*; zu etwas bereit. 4) ex composito aliquid facere; *szóval végzés szerént tselekedni*; etwas thun, wie man es mit einander abgeredet hat. 5) e. gr. hora; Hor. *rendelt*, *meghatározott*, *bizonyos*; verordnet, bestimmt. 6) e. gr. affectus; Quint. *tsendesített*, *letsendesített*, *letsilapitott*; gestillet. 7) e. gr. crimen; Cic. *költött*; erdichtet. 8) *összve egyezett*, *s jól hangzott*; harmonisch. Compositus orator; Cic. Comp. compositior. Quint. Super. compositissimus. Cic.

Compossessor, ōris, m. 3. *birtokostárs*; ein Mitbesitzer.

Compōtātĭo, ōnis, f. 3. *együttivás*, *ivó társaság*; das Zusammentrinken, die Trinkgesellschaft.

Compŏtĭo, īre, 4. e. gr. aliquem re; Plaut. *részeltetni*; theilhaft machen; compotiri locis, Plaut. *a' helyekre eljútni*, an die Örter kommen.

Compōto, āvi, ātum, āre, 1. *együtt inni*, *iddogálni*, *részegeskedni*, *tobzódni*; mit einander trinken, zechen.

Compotor, ōris, m. 3. *ivótárs*, *iszos*, *iddogáló*, *részegeskedő*, *részeges kantsó*; ein Mittrinker, Saufbruder.

Compōtrix, īcis, f. 3. *asszszony ivótárs*, *részeges asszszony*; eine Mittrinkerinn, Saufschwester.

Compraes, dis, m. 3. *kezestárs*; der Mitbürge.

Comprānsor, ōris, m. 3. *együtt ebédlő*, *vedégeskedő*, *vendégeskedőtárs*; ein Schmausbruder, Mitschmauser.

Comprĕcātĭo, ōnis, f. 3. (precor) e. gr. deorum; Liv. *kérés*, *segítségért való felkiáltás*; das Bitten, die Aufrufung um Hülfe.

Comprĕcor, ātus sum, āri, 1. e. gr. Deum; Ter. *kérni*; bitten. 2) *hívni*, *segítségül hívni*; anrufen, z. B. der Hülfe wegen.

Comprĕhendo, di, sum, ĕre, 3. e. gr. naves; Liv. *összve tenni*, *ragasztni*, *kötni*, *kaptsolni*; zusammen fassen, zusammen fügen. 2) e. gr. duo stadia, Colum. *magában foglalni*, *befoglalni*; umfassen, in sich fassen, begreifen. 3) e. gr. aliquid manibus; Cic. *megfogni*, *megmarkolni*, *erősen tartni*, *v. fogni*; ergreifen, aufassen, festhalten. 4) e. gr. animo, mente; Cic. *általlátni*, *megfogni*, *v. érteni*, *képzelni*; einsehen, begreifen, sich vorstellen. 5) e. gr. sensibus aliquid, Cic. *rajta kapni*, *kitalálni*, *felfedezni*, *észrevenni*; ertappen, entdecken, bemerken. 6) *fogadni*, *méhében fogadni*, *teherbe esni*; empfangen, schwanger werden.

Comprĕhēnse, Adv. *röviden*; kurz. 2) *értelmesen*, *érthetően*; begreiflich.

Comprĕhensĭbĭlis, e, *körül*, *v. befogható*, *v. foglalható*; was umfasset werden kann. 2) *érthető*, *megfogható*, *könnyen általlátható*; begreiflich, leicht zu begreifen. 3) *észrevehető*; bemerklich.

Comprĕhensĭo, ōnis, f. 3. e. gr. rerum; Cic. *összve*, *v. meg fogás*; die Zusammenfassung. 2) e. gr. verborum; Cic. *összve tevés*, *rakás*, *v. foglalás*; die Zusammenfügung. 3) *megértés*, *megfogás*; der Begriff. 4) *elfogás elzárás*; die Ergreifung, Gefangennehmung.

Comprĕhenso, āre, 1. *által fogni*, *v. ölelni*; umfassen.

Comprĕhensus, a, um, *megfogott*, *megmarkolt*; angefaßt, festgehalten. 2) *befoglalt*; umgefaßt. 3) *elfogott*,

elzárt, fogságra vetett; ergriffen, gefangen genommen. 4) *által látott, megfogott*; eingesehen, begriffen.

Comprendo, i. q. Comprehendo apud Poëtas.

Compresbyter, i, m. 2. *papitárs, fő-személytárs*, der Mitpriester, Mitältester.

Compresse, Adv. *öszve v. egybe nyomva, v. szorítva*; zusammen gedrückt: compressius loqui; Cic. *rövidebben szóllani, v. beszéllni*; kürzer sprechen. 2) compressius quaerere, Gell. *gondosabban, szorossabban*; genauer, schärfer.

Compressio, ōnis, f. 3. *öszve nyomás, v. szorítás, szorongatás*; die Zusammendrückung. 2) *megszeplősítés*; die Schwächung einer Weibsperson. 3) *elhálás*; der Beyschlaf. 4) *rövidités*; die Abkürzung.

Compressor, ōris, m. 3. i. q. stuprator.

Compressus, us, m. 4. *öszve nyomás, v. szorítás*; das Zusammendrücken. 2) *meg, v. által ölelés*; die Umarmung. 3) *elhálás*; der Beyschlaf.

Compressus, a, um, *szorossan öszve nyomott, öszve szorított*; enge, dicht, zusammengedrückt. 2) Compressi oculi; Colum. *béfogott szemek*; eingedrückte Augen; compressis manibus sedere; Quint. *henyélni, dologtalankodni*; müssig sitzen. 3) compressa; Plaut. *megesett személy*; eine die zu Falle gekommen ist.

Comprimo, essi, essum, ĕre, 3. (premo) *öszvenyomni, szorítni*; zusammendrücken. 2) *elhalgatni, eltitkolni*; verschweigen; e. gr. os; Ovid. *halgatni, szájját meg v. béfogni*; das Maul halten. 3) e. gr. lingvam alicui; Plaut. *bedugni a' szájját, elhalgattatni valakit*; einem das Maul stopfen. 4) e. gr. conatum alicujus; Cic. *megakadályoztatni szándékát, v. szándékában*; eines Vorhaben verhindern. 5) e. gr. virginem; Liv. *megszeplősítni*; eine Jungfrau schwächen. 6) e. gr. seditionem; Curt. *zabolázni, tartóztatni, tsendesítni elnyomni*; bändigen, stillen, dämpfen. 7) *megnyugodni valamin*; sich zufrieden geben. Comprime te. Plaut. 8) e. gr. annonam. Ter. *tovább tartani, tartogatni, nagyobb árát, v. drára várni, v. drákozni*; das Getreide zurückhalten.

Comprŏbātio, ōnis, f. 3. *jóváhagyás, javallás*; das Gutheißen, die Billigung.

Comprŏbātor, ōris, m. 3. *jóváhagyó, javalló*; der etwas gut heißt, billiget. Cic.

Comprŏbo, āvi, ātum, āre, 1. (probo) e. gr. aliquid, Cic. legem; Liv. *javallni, jóvá hagyni*; billigen, für gut und recht halten. 2) *ditsérni*; loben. 3) e. gr. testimonio aliquid; Liv. *bé, v. megbizonyítni, megerősítni*; bestätigen, beweisen. 4) e. gr. venenum; Cic. *jónak, deréknek, erősnek tartani*; für gut und tüchtig halten.

Cōmprōmissārius, ii, m. 2. *perlekedő felek szabad tetszése szerént választott közbíró*; ein willkührlicher, von den Partheyen erwählter Schiedsrichter, Schiedsmann.

Cōmprōmissum, i, n. 2. *költsönös ígéret valaminek tevésére*; ein gegenseitiges Versprechen, etwas zu thun. 2) *minden két személy közt való egyesség*; jeder Vergleich unter zwey Personen.

Comprōmitto, si, sum, ĕre, 3. *költsönös ígéretet tenni*; ein gegenseitiges Versprechen einander thun.

Compte, Comptus, i. q. Comte etc.

Compugno, āre. 1. *viaskodni*; *hartzolni*; mit einander fechten, streiten.

Compulsio, ōnis, f. 3. *ráhajtás, serkengetés, sarkalás, ösztönözés, nógatás*; die Antreibung.

Compulso, āre, 1. (Frequ. a pello), *ütni, vetni, taszigálni, döfni, szúrni*; schlagen, stoßen. 2) *hajtani, öszve hajtani, egybeverni*; treiben.

Compulsor, ōris, m. 3. *hajtó*; der Treiber. 2) *serkentő, nógató*; ein Antreiber.

Compulsus, a, um, *ráhajtott, serkentett, nógatott*; angetrieben. 2) *ütött, vert, szúrt*; gestossen, geschlagen.

Cŏmpunctio, ōnis, f. 3. *szúrás, szurdalás*; das Stechen. Compunctiones laterum, *óldalnyilallás*; das Seitenstechen.

Compunctus, a, um, *szurdalt*; gestochen, 2) *jegyelt, megjegyelt*; gebrandmarkt.

Compungo, unxi, unctum, ĕre, 3. (pungo) *szúrni szurdalni, furdálni*; stechen. 2) e. gr. aculeis urticae; Lucret. *tsalánnal magát megszúrni, v. szurdalni*; sich mit Nesseln brennen. 2) e. gr. se suis acuminibus;

Cic. *viszketegessége áltál magának ártani*, *magát kimagyarázni nem tudni*, *maga nyelvével verni meg*, *v. veszteni magát*; durch Spitzfindigkeiten sich selbst schaden, sich nicht erklären können. 3) e. gr. notis Threiciis; Cic. *jelelni*, *megjelelni*; brandmarken.

Compurgo, āre, 1. *tisztítni*, *megtisztítni*, *tisztogatni*; reinigen.

Compŭtābĭlis, e, *számlálható*, *számolható*, *meg*, *öszve*, *v. fel számlálható*, *v. számolható*; was man rechnen kann, was zusammen zu rechnen ist.

Compŭtātĭo, ōnis, f. 3. *meg*, *v. öszve számlálás*, *öszveadás*; Zusammenrechnung, überrechnung. 2) *haszonkeresés*, *haszonvadászás*; der Eigennutz, die Eigennützigkeit. Senec.

Compŭtātor, ōris, m. 3. *meg*, *öszve*, *v. felszámláló*, *öszveadó*; ein Zusammenrechner.

Compŭto, āvi, ātum, āre, 1. *meggondolni*, *gondolóra venni*, *számbavenni*, *betsűlni*, *megbetsűlni*, *betsét meghatározni*, *meg*, *fel*, *öszve*, *v. kiszámlálni*; erwägen, überschlagen, schätzen, rechnen, ausrechnen, zusammenrechnen. 2) *vélni*, *vélekedni*, *úgy tartani*, *azzal tartani*; meinen. 3) e. gr. ramos, Plin. *levágni*, *v. vagdalni*, *tsonkítni*; abhauen. 4) *maga hasznát nézni*, *v. keresni*; auf seinen Vortheil sehen.

Compŭtresco, trui, ĕre, 3. (putris) *meg*, *v. öszve rothadni*; verfaulen.

Compŭtus, i, m. 2. *számadás*; die Rechnung. 2) *idő számlálás*, *v. kiszámlálás*; die Ausrechnung der Zeit.

Comte, Adv. e. gr. dicere; Senec. *tsinosan*, *ékesen*, *módosan*; zierlich, geschmückt, ordentlich. 2) *pompásan*; prächtig.

Comtŭlus, a, um, Dim. *felékesítetett*, *tsinos*; geschmückt.

Comtus, a, um, (Part. a comor) *felékesítetett*; geputzt. 2) *tsinos*, *takaros*, *tiszta*, *díszes*; nett, zierlich. Comp. comtior. Sveton. Superl. comtissimus.

Comtus, us, m. 4. (como) *tsinosság*, *ékesség*; der Putz, Schmuck.

Cŏmŭla, ae, f. 1. (Dim. a coma) *hajatska*, *kevés haj*; wenig Haar, das Haar.

Cō[illegible]um, i, n. 2. urbs Italiae in Gallia Cisalpina; hinc: Comensis.

Cōmus, i, m. 2. deus comessationum, nocturnarumque saltationum praeses.

Con, Praepositio inseparabilis, significans fere: cum v. simul; ut conjungo; interdum: contra; ut, contendo; interdum: valde, ut, concrepo. Propter euphoniam, ante vocalem et h. abjicit n; ut: coërceo, cohortor; ante b. m. et p. mutat n. in m; ut: combibo, commoveo, compono; ante l. et r. conformat in similem; ut: colligo, corrigo.

Cōnābĭlis, e, e. gr. vomitus; *nehéz*, *bajos*, *terhes*, *fáradságos*; mühsam.

Cōnāmen, ĭnis, n. 2. *igyekezet*, *szándék*, *fáradozás*; die Bemühung, Unternehmung.

Cōnāmentum, i, n. 2. *műszer*, *míveszer*, *segítő eszköz*; ein Werkzeug, Hülfsmittel.

Cōnātĭo, ōnis, f. 3. i. q. Conamen.

Cōnātum, i, n. 2. i. q. sequens.

Cōnātus, us, m. 4. e. gr. rei; Cic. *igyekezet*, *szándék*, *fáradozás*; die Unternehmung, Bemühung. Parare conatum omnem in aliquid, Cic. Conatum capere; Cic. *próbát tenni*; Versuch machen.

Concāco, āre, 1. i. e. cacando conspurcare, *öszvetsúnyítni*; beschmeissen.

Concaedes, is, f. 3. *bevágás*; ein Verhau.

Concālĕfăcĭo, ēci, actum, făcĕre, 3. *bémelegítni*, *béfűtni*; erwärmen.

Concālĕfactōrĭus, a, um, 3. *bémelegítésre való*; zum Erwärmen dienlich, erwärmend.

Concālĕfĭo, factus sum, fieri, 3. *bémelegűlni*, *béfűlni*; erwärmt werden.

Concālĕo, ēre, 2. *meleg lenni*; warm seyn.

Concālesco, lui, escĕre, 3. *bémelegedni*; warm oder heiß werden. 2) *felhevűlni*, *neki hevűlni*; hitzig werden, z. B. vor Liebe.

Concallesco, lui, escĕre, 3. *megkérgesedni*; harte Haut oder Schwielen bekommen, hart werden. 2) *eltompúlni*, *érzéketlenűlni*; das Gefühl verlieren, unempfindlich werden.

Concămĕrātĭo, ōnis, f. 3. *böltozás*, *béböltozás*; die Wölbung. 2) *böltozat*, *bölthajtásos hely*; gewölbter Ort, Gewölbe.

Concămĕro, āvi, ātum, āre, 1. *béboltozni*, *bölthajtás alá venni*; wölben.

Concandesco, dui, ĕscĕre, 3. *meggyúladni*; entbrennen.

Concāni, ōrum, populus Hispaniae.
Concānus, i, m. 2. incola urbis Concanae.
Concaptīvus, a, um, *fogolytárs*, *vele együtt fogságra esett*; mit gefangen.
Concastigo, āre, i. q. castigo.
Concătēnātio, ōnis, f. 3. *öszvelántzolás*: Zusammenkettung, Verbindung. 2) i. q. constrictio.
Concătēno, āre, 1. *öszvelántzolni*, *öszve kötni*; zusammen ketten, verbinden.
Concătervo, āre, 1. *öszve vagy rakásra gyüjteni*; zusammen häufen, dicht zusammen stellen.
Cŏncăvārium, ii, n. 2. *víztartó*; ein Wasserbehälter.
Cŏncăvĭtas, ātis, f. 3. *üreg*, *öble valaminek*; einwärts runde Biegung, inwendige runde Fläche einer Kugel oder eines Gewölbes, die Höhlung, Höhle.
Concăvo, āre, 1. *kiüregltni*, *kivájni*; hohl machen. 2) *meggörbitni*; krümmen, beugen.
Concavus, a, um, *üreg*, *öblös*; hohl. 2) *görbe*, *kajmós*, *kampós*; gekrümmt, gebogen.
Cōncēdēntĭa, ae, f. 1. *engedelem*, *megegyezés*; die Erlaubniß, Einwilligung.
Concēdo, ssi, ssum, cēdĕre, 3. i. q. cedo, v. gr. rus, habitatum; *menni*; gehen. 2) v. gr. ex aedibus, Ter. *elmenni*, *eltávozni*; weggehen, fortgehen, weichen. Concedere, Tac. vel, fato concedere. Plin. *meghalni*; sterben. 3) alicui in re. Cic. *engedni valakinek*; einem weichen, nachgeben. 4) crimen alicui, Cic. peccata etc. *elengedni*, *megbotsátni*; verzeihen, vergeben. 5) *megengedni valamit*, *nem mondani ellene*, *helybehagyni*; zugestehen, einräumen. Concedo sit divus, Catull. 6) v. gr. jurisconsultis, Cic. *engedni*, *engedelmeskedni*; nachgeben, gehorchen.
Concĕlĕbro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. convivia; *nagy számmal megjelenni*, *valamin*, v. *meglátogatni valamit*; zahlreich oder häufig besuchen. 2) *meg vagy betölteni*; erfüllen. 3) v. gr. diem natalem; *meginnepelni*, *megtisztelni*; feyern, feyerlich machen. 4) victoriam, etc. *mindenütt elhirlelni*, *hirdetni*: überall ausbreiten, bekannt machen.
Cōncĕllĭta, ae, m. 1. *kamarás társ*; ein Cellenbruder, der mit einem auf einer Celle wohnet.
Concĕlo, āre, 1. *eltitkolni*; verhehlen.
Concentio, ōnis, f. 3. i. q. concentus.
Cōncēntor, ōris, m. 3. *vele éneklő*, *együtt éneklő*; Mitsinger.
Cōncĕntrātio, ōnis, f. 3. *egy középpontra futás*; Zusammenlaufung in einem Mittelpunkt.
Cōncēntrĭcus, a, um, *egy középpontú*; was einen Mittelpunkt mit einem andern hat.
Cōncēntro, āre, 1. *egy középpontban öszvemenni*; in einem Mittelpunkte zusammen kommen.
Concentŭrio, āre, 1. *öszvegyüjteni*, *p. o. százanként*; in Centurien versammeln.
Concentus, us, m. 4. (concino), *együtt éneklés vagy muzsikálás*; das Zusammensingen oder Spielen auf Instrumenten, der Einklang, die Musik. 2) *megegyezés*, *öszveegyezés*, *hármónia*; Übereinstimmung, Harmonie.
Conceptăcŭlum, i, n. 2. *tartó*; Behältniß.
Cōncēptēla, ae, f. 1. *vízfelfogó*; Wasserbehälter. 2) *tó*; der Teich.
Conceptio, ōnis, f. 3. *körülete valaminek*; die Umfassung, der Umfang. 2) *kigondolás*, *gondolatba vétel*; die Verfassung, z. B. der Gerichte, Abfassung, z. B. der Formeln. 3) *fogantatás t. i. az asszony méhében*; Empfängniß, das Schwangerwerden.
Conceptīvus, a, um, v. gr. feriae; *változó*, *p. o. innep napok*; unbeständig, angeordnet.
Concepto, āre, 1. *fogadni*, *t. i. méhében*; empfangen, z. B. im Mutterleibe. 2) v. gr. mente; *kigondolni*, *feltenni magában*; denken, sich vorsetzen.
Conceptus, a, um, *fogadott*, *fogantatott*, *t. i. magzat*; empfangen. 2) *kitsinált*, *elrendelt*; abgefaßt, geordnet. 3) *kigondolt*, *elgondolt*, *meggondolt*; überlegt, wohl bedacht.
Conceptus, us, m. 4. *együvefolyás*; der Zusammenfluß. 2) v. gr. ignis; *támadás*, *beléakadás*; das Fassen, Ergreifen, z. B. des Feuers. 3) *méhébefogadás*, *fogantatás*; die Empfängniß, das Schwangerwerden. 4) conceptus animi; *gondolat*,

kigondolás; der Gedanke; it. *feltétel*; der Vorsatz.

Concerno, ĕre, 3. *öszveelegyítni*; vermischen. 2) *nézni, látni*; sehen; it. *illetni*; betreffen.

Concerpo, psi, ptum, ĕre, 3. *elszaggatni*; zerpflücken, zerreissen. 2) sc. verbis; *megpirongatni*; durchziehen.

Concertātĭo, ōnis, f. 3. *megvivás, hartzolás*; das Streiten. 2) verborum; Cic. *szóval való vetekedés, visszszálkodás, szóvitatás*; der Dispnt, Wortzank.

Concertātīvus, a, um, *egymással ellenkező*; mit einander streitend.

Concertātor, ōris, m. 3. *vetélkedő*; ein Nebenbuhler, Mitstreiter.

Concertātōrĭus, a, um, *vetélkedést illető*; das Streiten betreffend.

Concerto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. verbo, cum aliquo de re aliqua, Cic. *vetekedni, vetélkedni valamiről*; streiten, wetteifern. 2) re; *hartzolni, meg vívni valakivel*; streiten, kämpfen. 3) *egymással veszekedni, tzivódni, p. o. szóval*; Cic. mit einander zanken, hadern. 4) v. gr. de re, vel rem; Cic. *tanátskozni a' dologról, meghányni vetni a' dolgot, tanakodni valamiről, valamin, valami felől*; sich mit einander über eine Sache berathschlagen.

Concessātĭo, ōnis, f. 3. *késedelem, késedelmezés*; das Zaudern.

Concessĭo, ōnis, f. 3. *engedelem, megengedés*; die Erlaubniß, Zugestehung. 2) criminis. Cic. *elengedés*; die Begnadigung.

Concesso, āre, *késni, késedelmezni*; zaudern. 2) *megszűnni*; aufhören.

Concessus, us, m. i. qu. concessio.

Concessus, a, um, *megengedett, oda engedett, adott*; erlaubt, bewilligt, gegeben.

Concha, ae, f. 1. *kagyló, kávás tsiga*; eine Muschel. 2) i. e. Mya margaritifera; *gyöngytermő mia*; die Perlenmuschel. 3) *gyöngy*; die Perle. 4) concha margaritifera vel unionum; *gyönghász*; die Perlenmutter. 5) Hor. *balzsamtartó*; ein Balsamgefäß. 6) Concha caerula, Varr. *az ég kék kárpitja, vagy bóltozatja*; der Himmel, das blaue Gewölbe.

Conchātus, a, um, *kagylóforma, tsigás*; muschelförmig.

Conchĕus, a, um, *kagylóból, tsigából való*; von Muscheln.

Conchĭclātus, a, um, *babbal töltött*; mit Bohnen angefüllt.

Conchis, is, f. 3. *paszúly, bab neme*; eine Art Schaalbohnen.

Conchīta, ae, m. 1. *kagylószedő vagy halászó*; ein Muschelsammler.

Conchŭla, ae, f. 1. *kagylótska*; eine kleine Muschel.

Cōnchylĭas, ae, f. 1. *tsigakő, tsigaforma kő*; der Schneckenstein. 2) *skárlát*, t. i. *szín*; Scharlach.

Conchylĭātus, a, um, *skárlát színre festett*; purpurn. 2) *skárlátba öltözött*; in Purpur gekleidet.

Cōnchylis, is, f. 3. *tengeri tsiga, kagyló*; die Meerschnecke. 2) *gyöngyház*; die Perlenmutter. 3) *bársonytsiga*; die Purpurschnecke. 4) *skárlátszín*; die Purpurfarbe.

Conchylĭum, ĭi, n. 2. *kagyló*; die Muschel- oder Schalthier. 2) *bársonytsiga*; die Purpurschnecke. 3) *skárlátszín*; die Purpurfarbe. 4) *skárlátruha*; Purpurkleid, Purpur.

Cōnchylĭus, ĭi, m. 2. i. q. Concha.

Cōnchyta, ae, m. 1. *gyöngytermő kagyló szedő v. halászó*; Muschelfänger, Perlenfischer.

Concīdo, īdi, cīsum, cīdĕre, 3. (con et caedo); *elvagdalni, öszvevagdalni, elmetélni, apróra metelni, darabolni*; zerhauen, zerschneiden, in Stücke schneiden, zerstückeln. 2) Met. *felkontzolni, öszvedarabolni, levágni, p. o. az ellenséget*; zerfleischen, niederhauen, z. B. Feinde. 3) v. gr. exercitum; Caes. *öszvetörni, semmivé tenni, potsékká tenni*; zu Grunde richten, zu nichte machen. 4) v. gr. sententias; *feldarabolni, apró részekre vagy ízekre osztani*; zerstückeln. 5) *legyalázni, lemotskolni*; heruntermachen, durchziehen, schimpfen. 6) aliquem; *valakit keményen megtzáfolni*; einen hart widerlegen.

Concĭdo, ĭdi, dĕre, 3. (con et cado); *leesni, öszverogyni, öszvedűlni*; zusammenfallen, über den Haufen fallen, umfallen. 2) *lerohanni, rohanással leesni, leszakadni*; herabstürzen. 3) *bészakadni, leszakadni, rászakadni, öszveomlani*; einstürzen, einfallen. Concidat omne coelum. Cic. Conclave concidit. Cic. 4) *elesni, meghalni, p. o. hadban*; fallen, bleiben, umkommen, sterben. 5) *megszűnni lenni, elveszni*; auf-

hören, ein Ende nehmen, zu Grunde gehen. Venti concidunt: *szűnik a' szél*; die Winde legen sich. 6) Met. Concidere mente, animo, Cic. *el-tsüggedni*; den Muth sinken lassen, kleinmüthig werden.

Conciĕo, cīvi, cĭtum, ciēre, 2. et Concĭo, cīvi, cĭtum, īre, 4. *öszvegyűj-teni, öszvehivni*; versammeln, zusammenrufen. 2) v. gr. iram, simultates, malum alicui; *támasztani, gerjeszteni, okozni*; erregen, verursachen. 3) *felláztasztani*; aufwiegeln.

Concĭlĭābŭlum, i, n. 2. *gyűlekezet, öszvesereglés*; die Versammlung. 2) *öszvesereglő hely*; der Versammlungsort.

Concĭlĭātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. gratiae, *kedvnyerés, engesztelés*; die Erwerbung der Gunst. 2) *öszveegyez-tetés, öszvebékéltetés, megengesz-telés*; die Vereinigung, Verbindung. 3) v. gr. pacis; Ter. *békes-ségszerzés, helyreállitás*; die Erwerbung, Stiftung. 4) *egyesség, egyezés*; der Vertrag.

Concĭlĭātor, ōris, m. 3. v. gr. amicitiae, Svet. nuptiarum, Nep. *szerző, inditó, inditó oka, támasztója valaminek*; der Stifter, Urheber. 2) *kerítő*; ein Kuppler. 3) *öszvebékél-tető, öszveegyeztető*; der Versöhner, Schiedsmann.

Concĭlĭātrīcŭla, ae, f. 1. Dimin. (a conciliatrix), *közbenjáró*; eine Vermittlerinn. 2) *kerítő asszony*; eine Kupplerinn.

Concĭlĭātrix, īcis, f. 3. v. gr. amicitiae, pacis; *szerző, helyreállitó, egyez-tető*; die Vereinigerinn, Stifterinn. 2) *kerítő asszony*; eine Kupplerinn.

Concĭlĭātūra, ae, f. 1. *békéltetés, meg-engesztelés*; die Versöhnung. 2) *ke-rités*; die Kuppleren.

Concĭlĭātus, us, m. 4. *öszveegyezte-tés*; die Vereinigung.

Concĭlĭo, āvi, ātum, āre, 1. *egyeztet-ni, egyesitni, öszve egyeztetni*; vereinbaren, vereinigen. 2) aliquem ad alterum. Plaut. alterum alteri; Caes. *megbékéltetni, öszvebékéltetni, megengesztelni egymáshoz*; versöhnen, vergleichen. 3) v. gr. pacem inter aliquos; Ter. *helyreállitni, visszaállitni, szerezni*; zuwege bringen. 4) v. gr. sibi animum alicujus, Liv. amorem sibi ab aliquo, Cic. *megnyerni, szerezni*; erwerben, verschaffen. 5) *öszveszerezni két személyt, egymásnak megkeritni*; kuppeln, verkuppeln. 6) v. gr. pecuniam, Cic. *szerezni, keritni*; sich Geld verschaffen. 7) pecunia conciliare aliquid; Plaut. Ter *pénzen venni, szerezni*; für Geld verschaffen, kaufen.

Concĭlĭum, ii, n. 2. *öszvegyűlés, gyű-lés*; die Versammlung. Ad concilium vocare: Liv. *tanátskozás végett öszvehivni, egybegyűjteni*; zusammen rufen. 2) *egyházi gyű-lés, zsinat*; die Kirchenversammlung. 3) *tanátskozás, tanátsgyűlés*; die Berathschlagung, Rathsversammlung.

Concĭnentĭa, ae, f. 1. *együtt éneklés*; das Zusammensingen. 2) *öszveegye-zés, p. o. a' hangokban*; die Übereinstimmung.

Concĭnĕrātus, a, um, *hamuval béhin-tet, béhamvazott*; mit Asche bestreut.

Concinnātĭo, ōnis, f. 3. *elrendelés, el-intézés*; die Zurechtmachung, Zubereitung. 2) *készités, elkészités*; das Machen, die Verfertigung.

Concinnātor, ōris, m. 3. *elrendelő, el-intéző*; der etwas zurecht macht, gehörig einrichtet. Concinnator capillorum; *hajfésülő, hajfodorító, hajfonó, 's a' t.* der die Haare zurecht macht. 2) *készitő*; der Verfertiger.

Concinnātus, a, um, *elkészitett, elin-tézett*; zubereitet. 2) *ékes, ékesen, szépen felkészült*; geputzt. 3) *jól öszveilletett, öszverakott*; zusammengefügt.

Concinne, Adv. *jelesen, szépen, éke-sen*; artig, fein, nett, hübsch.

Concinnis, e, loco: concinnus, a, um.

Concinnĭtas, ātis, f. 3. *öszveillés, jó öszveilletés*; die Schicklichkeit, wenn alles gut paßt. 2) *jelesség, ékesség*; die Zierlichkeit.

Concinnĭter, Adv. i. q. concinne.

Concinnĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. concinnitas.

Concinno, āvi, ātum, āre, 1. *jól és helyesen elrendelni, szépen öszve illetni, rakni, 's a' t.* schicklich zusammen fügen, zusammen ordnen, zierlich zusammen setzen. 2) *elkészit-ni, elrendelni, valaminek a' mód-*

ját megadni; zubereiten, etwas zurecht machen. 3) *tsinálni*, *valamivé tenni*: machen, abrichten. Nulla res tam delirantes homines concinnat cito, etc. Plaut.

Concinnus, a, um, *öszveillő*, *öszveegyező*, *alkalmatos*; wohl übereinstimmend, schicklich. 2) *jeles*, *ékes*, *kellemetes*, *tetsző*; nett, zierlich, angenehm, gefällig im Betragen.

Concĭno, ĭnui, entum, cĭnĕre, 3. *együtt énekelni valakivel*, *vagy muzsikán együtt játszani*; zusammen singen, mitsingen oder spielen. 2) laudes alicui; *valakit dítsérni*, *ditséretét hirdetni*; einen loben. 3) *egy értelemben lenni vele*, *egyetérteni*; übereinstimmen.

Concĭo, īre, vide: Concieo.

Concĭo, ōnis, f. 3. *nép gyűlése*; die Versammlung des Volks. Concionem convocare, advocare, vel vocare; Liv. *öszvegyűjteni a' népet*, *gyűlésbe hívni*; das Volk zur Versammlung rufen. 2) *a' néphez vagy a' nép előtt tartandó*, *vagy tartott beszéd*; eine Rede vor dem Volke. Concionem habere; Cic. *beszédet tartani*; eine Rede halten. Concio funebris, Cic. *halotti beszéd*; eine Leichenrede. 3) *engedelem a' beszéllésre vagy beszédtartásra a' nép előtt v. a' néphez*; Erlaubniß ans Volk zu reden. 4) *beszéllőszék*, *órálószék*; die Rednerbühne. Ascendere in concionem. Cic.

Concĭōnābundus, a, um, i. q. concionans.

Concĭōnālis, e, *a' nép gyűlésebéli*; in der Volksversammlung üblich, dort befindlich.

Concĭōnans, tis, o. 3. *beszéllő*, *beszédtartó*; redend.

Concĭōnātor, ōris, m. 3. *beszéllő a' nép előtt*; ein Redner vor dem Volke. 2) *néplázzasztó*, t. i. *a' nép előtt tartott beszéd által*; einer, der das Volk durch öffentliche Reden aufwiegelt. 3) *prédikátor*; ein Prediger. Theod.

Concĭōnor, ātus sum, āri, 1. *a' polgári vagy hadi nép előtt beszédet tartani*; eine öffentliche Rede halten, z. B. an die Versammlung des Volkes oder der Armee. 2) *a' nép gyűlésében jelen lenni*; der Volksversammlung beywohnen. 3) *a' teátromon declamálni*; auf dem Theater deklamiren.

Concĭpĭo, ēpi, eptum, cĭpĕre, 3. (con et capio) *öszvevenni*, *együtve venni vagy fogni*; zusammen nehmen, zusammen fassen. 2) *felfogni*, *magába venni*; auffangen, in sich aufnehmen, an sich nehmen. Nubes concipiunt humorem. Lucret. Platani plurimum ventorum concipiunt. Plin. 3) scil. utero; *méhében fogadni*; schwanger werden. Concipere ex aliquo: *valakitől teréhbe esni*: von Jemanden schwanger seyn. 4) v. gr. animo, mente; *megfogni*, *képzelni*, *általlátni*; begreifen, mit dem Verstande umfassen, fassen, denken. Concipio hominem posse omnia praestare, Cels. Haec animo concipi non possunt. Plin. 5) v. gr. ignem, Cic. flammam, Caes. *meggyúladni*, *beléakadni*, t. i. *a' tűznek*; Feuer fassen oder fangen, in Flammen gerathen. Spem concipere. Ovid. *reménykedni kezdeni*; Hoffnung bekommen, Morbum concipere; Col. *betegséget okozni magának valami által*; sich eine Krankheit zuziehen. Radices concipere; *megfoganni*, *gyökeret verni*, *meggyökeredzni*; Wurzel fassen. 6) v. gr. fraudes, Cic. scelus in se, Cic. *feltenni magába valamit*, *szándékozni valamit*; sich vornehmen, unternehmen, begehen. 7) *gondolni*, *kigondolni valamit*, *és előadásba szerkeztetni*; *a' gondolatot előadásba szerkeztetni*; verfassen, aufsetzen, abfassen. 8) concipi, *származni*; entstehen, verursacht werden.

Cōncīsa, ōrum, n. 2. *bévágott erdő*; ein verhauener Wald, da man nicht durch kann.

Concīse, Adv. *rövid mondásokban*, *megszaggatva*; in kurzen Sätzen, abgekürzt. 2) *röviden*; kurz.

Concīsĭo, ōnis, f. 3. *megszaggatás*, *részekreosztás*, die Zerstückelung, Zertheilung.

Concīsōrium, ii, n. 2. *vágókés*; das Hackmesser, Schnittmesser.

Concīsūra, ae, f. 1. *darabokraosztás*, *elvagdalás*; die Zerschneidung, Zertheilung. 2) v. gr. aquarum; *víznek elágazása*; die Zertheilung. 3) *repedés*, *hasadás*, *hasadék*; der Riz, Riß.

Concīsus, a, um, *elvágott*, *elmetszett*;

abgehauen. 2) *összevagdalt*; zerschnitten. 3) *felkontzolt*; niedergemacht, aufgerieben. 4) *rövid, summás*; kurz, in kurze Sprüche gefaßt. 5) *lemotskolt*; durchgezogen.

Concitāmentum, i, n. 2. *ösztön, inger, ingerlő eszköz*; die Anreitzung, Reitzungsmittel.

Concĭtāte, Adv. *hevesen, tüzesen, gyorsan*; heftig, mit Heftigkeit Comp. concitatius, Sup. concitatissime.

Concĭtātio, ōnis, f. 3. v. gr. animi; *felingerlés, felindítás, felháborítás*; die Erregung, die Setzung in Bewegung. 2) plebis; *fellázzasztás*; die Aufhetzung, der Aufruhr. 3) animi, (neutr.), *felháborodás*; die Gemüthsbewegung, der Affect.

Concĭtātor, ōris, m. 3. *felingerlő*; der Aufstifter. 2) *lázzasztó*; der Aufwiegler.

Concĭtātrix, īcis, f. 3. *felingerlő*, *fellázzasztó*; die Anstifterinn.

Concitatus, a, um, *felindított, felgerjesztett*; angereitzt, aufgewiegelt. 2) *gyors, sebes*; schnell. Comp. concitatior. Sup. concitatissimus, v. gr. equus; *sebes futó ló*; ein geschwindes Pferd.

Concĭto, āvi, ātum, āre, 1. *megindítni, mozgásba hozni*; in Bewegung setzen, erregen. 2) *felháborítni, felindítni, felgerjeszteni*; erregen, anreitzen. Aliquem in iram concitare; Quint. *valakit haragra ingerleni*; einen zum Zorne reitzen. Se in hostem concitare; Liv. *nekl menni, neki hajtani az ellenségnek*. Liv. den Feind anfallen. Equum concitare calcaribus; Liv. *megsarkantyúzni a' lovat*; das Pferd anspornen. Concitari in aliquem; *valakire megharagudni, valaki ellen felgerjedni*; gegen jemanden aufgebracht werden.

Concĭtor, ōris, m. 3. i. q. Concitator.

Concĭtus et Concĭtus, a, um, v. gr. ad rixam; *felingerlett, felindított, felháborított*; angereitzt, aufgebracht, 2) *haragos*; zornig. Concitus ad iram; *haragra kész*; zum Zorne geneigt. Cursu concitus; *gyors vagy sebes futó*, *könnyű futó*; schnell im Laufe.

Concĭuncŭla, ae, f. 1 *egy kis gyűlés*; eine kleine Versammlung. 2) *egy kis beszéd*; eine kleine Rede. 3) *rövid predikátzio*; eine kleine Predigt.

Concĭvis, is, c. 3. *polgár társ*; ein Mitbürger.

Conclāmātio, ōnis, f. 3. *együtt kiáltozás*; das Zusammenschreyen, ein allgemeines Geschrey.

Conclāmātus, a, um, *tudva való*, *kihirdettetett*; bekannt. 2) *jajgatva megsiratott*; mit großem Geschrey beweint. 3) *minden reménység nélkül elveszett*; hoffnungslos, aufgegeben. Conclamatum est; *oda minden reménység, minden el van veszve*; es ist geschehen, es ist vollbracht, es ist alles verloren. 4) Conclamatum frigus; *tsikorgó hideg*; eine außerordentliche Kälte.

Conclāmĭto, āre, 1. *kiabálni, kiáltozni*; oft schreyen.

Conclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *együtt kiáltozni*; zusammen schreyen. 2) *kiabálni, kiáltozni*; schreyen, oft schreyen. 3) *valamit kikiáltani, kihirdetni*; etwas ausrufen, bekannt machen. Conclamare vasa; Caes. *indúlót hirdetni*; den Aufbruch ankündigen. 4) v. gr. mortuos; *háromszoros kiabálással próbálni meg, ha valyon a' hólt igazán meghólt é*; einem Todten dreymahl zurufen, um zu erfahren ob er todt sey.

Conclaudo, vide: concludo.

Conclāve, is, n. 3. (con et clavis); *szoba*; das Zimmer. 2) *kamara*; eine Kammer. 3) *istálló*; ein Stall.

Conclūdo, ūsi, ūsum, dĕre, 3. v. gr. in aliquem locum, aliquo loco, Cic. *bézárni*; einschließen, einsperren; it. v. gr. se; *bézárkózni*; sich einschließen. 2) epistolam; Cic. vocem, Quintil. *béfejezni, bérekeszteni, elvégezni*, *bévégezni*; schließen, endigen. 3) orificium, os; *bédugni, bétenni*; verschließen, zumachen. 4) *okoskodni valamiből*, *itéletet, következést húzni*, *azt v. ezt hozni ki, gondolni, itélni, valamiből*; schließen, einen Schluß machen, folgern, ein Urtheil fällen. 5) *körülfogni*, *bézárni*; umschließen, umgeben. Concluditur portus urbe. Cic. 6) *benne lenni*, *béfoglalni*, *béfoglaltatni*; enthalten, enthalten seyn in etwas.

Conclūse, Adv. v. gr. dicere, Cic. *helyesen és röviden*; gut und kurz gefaßt.

Conclūsio, ōnis, f. 3. (con ludo), *ké-*

rülfogás, *bézárás*; die Einschließung, Einsperrung, Verschließung, Blokade. 2) *vég*, *béfejezés*, *bérekesztés*; das Ende, der Schluß. 3) *következtetés*, *okoskodás*; die Schlußfolge, der Folgesatz, Vernunftschluß.

Conclūsiuncŭla, ae, f. 1. *rövid következtetés*, *bérekesztés*, 's a' t. ein kleiner Schluß u. s. w.

Conclūsūra, ae, f. 1. *rekeszkő*; der Schlußstein. 2) *bézárás*, *bérekesztés*; die Einschließung.

Conclūsus, a, um, *körül'.gott*, *bérekesztett*; eingeschlossen. 2) *elvégzett*, *meghatározott*, *megállitott*; beschlossen, festgesetzt. 3) oratio artibus conclusa, Cic. *talpra esett beszéd*; eine vollkommene Rede.

Concoctio, ōnis, f. 3. (concoquo), *emésztés*, *megemésztés*; Verdauung.

Concoctus, a, um, *megfött*; gar gekocht. 2) *megemésztett*; verdauet.

Concoenātĭo, ōnis, f. 3. *együtt vatsorálás*; das Zusammenspeisen, die Abendmahlzeit.

Concŏlor, ōris, *egyszinű hozzá*, *hasonló szinű*; von gleicher Farbe, gleichfarbig. 2) *hasonló*; ähnlich.

Concŏmitātus, a, um, *késértetett*; begleitet.

Concōpŭlo, āre, 1. *összekötni*, *együtve foglalni*, *egyesitni vele*; zusammenbinden, verbinden. 2) v. gr. auro argentum. Lucr. *összekeverni*, *közdelegyitni*; vermischen.

Concoquo, cōxi, cōctum, cŏquĕre. 3. *együtt főzni vele*, *összefőzni*; zusammenkochen. 2) *jól megfőzni*; kochen, gar kochen. 3) v. gr. abscessum, ulcus; *megérlelni*, *p. o. a' kelést*; reif machen, z. B. das Geschwür. 4) v. gr. cibum; *megemészteni*; verdauen. 5) *meggondolni valamit*, *kifőzni*, *megfőzni*; bey sich erwägen. 6) Met. odium, aliquid; *eltűrni*, *elszivelni*, *megemészteni*; dulden, leiden, vertragen, verdauen.

Concordābĭlis, e, *megegyeztethető*; vereinbar.

Concordĭa, ae, f. 1. *egyesség*, *megegyezés*, *egyetértés*; die Eintracht, Einigkeit, Übereinstimmung. 2) v. gr. nervorum; *a' húrok egyezése*; die Übereinstimmung der Saiten. 3) *összekőttetés*; die Verbindung.

Concordis, e, i. qu. concors.

Concordĭtas, ātis, f. 3. *egyetértés*, *egyesség*; die Eintracht.

Concordĭter, Adv. *egyetértőleg*, *egyezőleg*, *egy akarattal*; einträchtig. Concordius; Liv. Concordissime. Cic.

Concordĭum, ii, n. 2. i. q. concordia.

Concordo, āre, 1. cum aliquo; *egyértelemben lenni*, *megegyezni a' gondolatban*, *egyetérteni*, *egyezni*; einerley Gesinnung haben, einig seyn, harmoniren. 2) *összeegyeztetni*; einig machen.

Concorpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *egyesités*; die Vereinigung.

Concorpŏro, āre, 1. *egyesitni*; vereinigen.

Concors, dis, (con et cor), *egyetértő*, *megegyező*, *egyező*; einträchtig, übereinstimmend, harmonirend; concordior, Plaut. concordissimus. Cic.

Concrasso, āre, 1. *megsűritni*; verdichten, dicht machen.

Cōncrātĭtius, a, um, *tserénykből vagy rátsbol készült*, *sövény*; von Hürden gemacht.

Concrēbresco, ui, escĕre, 3. *megszaporodni*, *meggyűlni*; zugleich häufig werden, oder bloß häufig werden, zunehmen.

Concrēdo, ĭdi, ĭtum, dĕre, 3. v. gr. alicui rem; *rábizni*, *p. o. valakire valamit*, *hűségére bizni valakinek valamit*; anvertrauen.

Concrēdŭo, ui, ĕre, 3. i. q. concredo.

Concrĕmātĭo, ōnis, f. 3. *meg*, *v. elégetés*; die Verbrennung.

Concrĕmo, āvi, ātum, āre, 1. *együtt elégetni*, *elégetni*; zusammen verbrennen, verbrennen.

Concrĕo, āre, 1. i. q. creo.

Concrĕpātio, ōnis, f. 3. *tsörgés*, *zörgés*, *lárma*; das Geplapper, Geräusch.

Concrĕpĭto, āre, 1. Frequ. *tsörögni*, *tsörtetni*, *zörögni*, *hangzani*, *zengeni*; zusammen prasseln, ertönen.

Concrĕpo, ui, ĭtum, āre, 1. *zörögni*, *tsörögni*, *ropogni*, *lármázni*; rauschen, krachen; e. gr. digitis; Cic. *füttyenteni*, *süvölteni*; mit den Fingern schnellen, oder ein Schnippchen schlagen. Concrepuit ostium; Ter. *nyikorgott*, *v. tsikorgott az ajtó*; die Thüre hat geknarret.

Concrescentĭa, ae, f. 1. *összenövés*; die Zusammenwachsung.

Concresco, ēvi, ētum, ĕre, 3. *összenőni*, *összeforradni*; zusammen wachsen. 2) e. gr. frigore; Lucret. *megfagyni*; gefrieren. 3) *összeállani*

megaludni mint a' téj; gerinnen, wie die Milch.

Concrētĭo, ōnis. f. 3. *öszvenövés egyesülés*; die Zusammenwachsung, Vereinbarung. 2) *öszvetétel, öszveragadás*; die Zusammensetzung. 3) *elegyités, öszve keverés, v. zavarás*; die Vermischung. Mens libera ab omni concretione mortali, i. e. libera a partium mistione. Cic.

Concrētus, us, m. 4. *öszvenövés*; die Zusammenwachsung. 2) *öszveállás, megaludás*; das Gerinnen, die Verdickung.

Concrētus, a, um, *öszvenött, öszveragadt, egyesült*; zusammen gewachsen, e. gr. aqua frigore; Mart. *megfagyott víz*; gefrornes Wasser. Trop. ex omnibus flagitiis concretus; Cic. *minden vétekben nyakig ülő*; allen Lastern ergeben; e. gr. lac; Virg. *aludttéj*; geronnene Milch. 2) *öszvetett, v. rakott*; zusammen gesetzt.

Concrīmĭnor, āri, 1. i. q. criminor.

Concrīspātus, a, um, *fodoritott, felfodoritott*; gekräuselt.

Concrispo, āre, 1. *fodoritni, felfodoritni*, kraus machen, kräuseln. 2) e. gr. tela; *forgatni, tsóválni*, schwingen, schleudern.

Concrŭcio, āre, 1. *gyötreni, kínozni, szenvedtetni*; peinigen, martern. Concruciari, Lucret. *egyszerre fájdalmat érezni*; zugleich Schmerzen empfinden.

Concrŭstātus, a, um, e. gr. gelidis frigoribus; *megfagyott, hidegvette*; mit Eise überzogen, erfroren.

Concrusto, āre, 1. *héjjal, v. kéreggel bévonni v. béhúzni, béhéjjazni*; mit einer Rinde überziehen.

Concŭbātĭo, ōnis, f. 3. *fekvés*; das Liegen.

Concŭbīna, ae, f. 1. *ágyas*; die Beyschläferinn, Maitresse.

Concŭbīnātus, us, m. 4. *ágyastartás*; der Beyschlaf, außer der Ehe.

Concŭbīnus, i, m. 2. *ágyastartó, lator*; der Beyschläfer oder Hurer.

Concŭbĭtĭo, ōnis, f. 3. i. q. concubitus.

Concŭbĭtus, us, m. 4. *együtt fekvés, v. hálás*; das Beyliegen. 2) *elhálás, nöszés*; der Beyschlaf.

Concŭbĭum, ĭi, n. 2. e. gr. *éjjeli tsendesség*; die Stille der Nacht. 2) i. q. concubitus.

Concŭbĭus, a, um, *együtt fekvő*; beyliegend. 2) *tsendes, éjjeli, éjtszakai, álomkori*; ruhig; e. gr. nox; *éjfél*; die Mitternacht.

Concŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *valakivel feküdni, v. hálni*; beyliegen. Concubiturum cum uxore. Cic. concubuisse deae, i. e. cum dea. Prop. Concubuisse viris. Ovid.

Concŭlcātĭo, onis, f. 3. *meg, v. öszve tapodás, v. taposás*; die Zertretung.

Conculco, āvi, ātum, āre, 1. (calco) *tapodni, taposni, meg, le, v. öszve tapodni, v. taposni*; mit Füßen treten, niedertreten, zertreten. 2) Trop. *rosszúl, méltatlanúl bánni valakivel*; mißhandeln, verächtlich behandeln.

Concumbo, cŭbui, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. alicui; cum uxore; (cubo) *valakihez, v. valaki mellé feküdni, p. o. elhálás végett*, sich zu Jemanden legen, z. B. des Beyschlafes wegen.

Concŭmŭlātus, a, um, *öszve, rakásra, v. halmazva hordott, felhalmazott*; zusammengehäuft.

Concŭpĭo, īvi, itum, ĕre, 3. *kívánni, megkívánni*; begehren. 2) *valamire, v. valamin, törekedni, v. iparkodni*; nach etwas streben.

Concupiscentĭa, ae, f. 1. *kívánság, testi kívánság*; die Begierde.

Concŭpisco, ivi, itum, ĕre, 3. *meg, kivánni, erössen kivánni*; heftig begehren. 2) e. gr. praedia; Cic. dominationem; Sveton. *valamire törekedni*; nach etwas trachten.

Concŭpītus, a, um, *kívánt, óhajtott*; gewünscht, begehrt, verlangt. Concupitum assequi; Cic. *a' kivánt dolgot megnyerni*; erlangen, was man begehrt.

Concūrātor, ōris, m. 3. *gondviselőtárs*; ein Mitcurator.

Concūro, āre, 1. i. q. curo.

Concŭrrens, tis, o. 3. Part. *együve, vagy öszve futó*; zusammen laufend.

Concurro, cŭcurri, et curri, cursum, currĕre, 3. *öszve futni, v. szaladni*; zusammenlaufen. e. gr. alicui obviam; Cic. *valaki ellenébe szaladni v. futni*; einem entgegen laufen; e. gr. ad aliquem; Cic. *valakihez futni*; einem zulaufen. 2) *kapni, venni*; bekommen. Palma ei concurrit; Prop. *ő nyerte el a' győzedelmi jutalmat*; der Siegeslohn ist ihm zu Theile geworden. 3) *megegyezni*; übereinstimmen: e. gr. in

sententiam alicujus; Cic. *egy véle-kedésen lenni valakivel*; einer Meinung werden. 4) *összvetsapni, meg-ütközni, viaskodni*; ein Treffen halten, fechten. 5) *összveütközni, találkozni*; zusammen treffen. 6) *úgy esik, úgy történik*; es trifft sich, trägt sich zu. Concurrit, ut eodem tempore multa mihi agenda sint. Cic. 7) concurrit materia; *összvegyül a' roszsz nedvesség a' testben*; die Materie zieht sich zusammen. 8) concurrit; Cic. *ide'stova futkos, v. szaladgál*; er läuft hin und her.

Concursātĭo, ōnis, f. 3. *összvefutás, v. szaladás*; das Zusammenlaufen. 2) *lótás futás*; das Herumlaufen. 3) *összvetsapás tsetépaté*; eine Schlacht, ein Scharmützel. 3) *ide'stova futkosás, v. szaladgálás, futosás*; das Hin- und Herlaufen. 4) e. gr. perturbationum, Cic. *összvejövetel*; die Zusammenkunft. 5) *buzgó igyekezet*; der Eifer, mit dem man etwas thut; ejus concursatio; Cic 6) e. gr. mentis; Cic. *rettegés, félelem*; die Ängstlichkeit.

Concursātor, ōris, m. 3. *ide'stova futkosó, v. szaladgáló kóborló, tsavargó*; der allenthalben umher läuft, ein Pflastertreter. 2) *megtámadásra ügyes, mint a' könnyü lovasság*; zum Anfalle geschickt, wie die leichte Reiterey.

Concursĭo, ōnis, f. 3. *összvefutás*; das Zusammenlaufen. 2) *tódulás, összvesereglés*; der Zulauf. 3) e. gr. vocalium, Cic. *összve jövés, v. jövetel*; die Zusammenkunft.

Concurso, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. e. gr. huc et illuc, domos; Cic. *imitt 's amott, v. ide'stova futkosni, béfutkosni*; herum laufen, hier und da hinlaufen. 2) *széllyel v. ide'stova utazni*; herum reisen.

Concursus, us, m. 4. e. gr. hominum, Cic. omnium; Plin. *összvefutás*; das Zusammenlaufen. 2) e. gr. atomorum, verborum, occupationum: Cic. *összvejövetel, egyesülés, összve, v. egybe köttetés*; die Zusammenkunft, Vereinigung, Verbindung. 3) *viadal, viaskodás, megtámadás az ütközetben*; das Fechten, Angriff im Treffen. 4) *közösség*; die Gemeinschaft, concursu, per concursum, *közönségesen, együtt*; gemeinschaftlich.

Concussĭo, ōnis, f. 3. *megrázás, v. rázkódás, rezgés, megrendülés*; die Erschütterung. 2) *erős megijjedés, v. megrezzenés*; ein heftiges Entsetzen. 3) *erőszakos kitsikarás*; eine gewaltthätige Abnöthigung.

Cōncūssūra, ae, f. 1. idem quod Concussio.

Concussus, us, m. 4. *megrázás, megrázkódás*; die Erschütterung. 2) *rázás, rázódás*; das Schütteln.

Concussus, a, um, *meg rázott, rázkódott, rezzent, v. rendült*; erschüttert. 2) *összve vert, darabolt, v. zúzott*; zerschlagen, zerschmettert, zerquetscht. 3) e. gr. animus; Virg. *zavarodott elme*; ein bestürztes Gemüth.

Concŭtĭo, ussi, ussum, ĕre, 3. (con et quatio) e. gr. caput; Ovid. quercum; Virg. *rázni, megrázni*; erschüttern. 2) Trop. *gyengíteni, erőtleníteni*; schwächen. 3) *meg v. rá ijjeszteni, félelmet 's nyughatatlanságot okozni*; erschrecken, in Furcht und Angst setzen. 4) *nyughatatlanítni, megzavarni, elrontni, széllyelszórni*; beunruhigen, erschüttern. 5) *ki, meg v. felkeresni*; aussuchen. 6) e. gr. se ipsum; *végére járni, megvi'sgálni v. próbálni*; untersuchen, prüfen. 6) *elrontni, semmivé tenni, le, v. ki tenni, p. o. a' hivatalból*; aufheben, cassiren. 7) *megütni, letsapni, érni és leejteni, mint p. o. a' nyil valamit*; schlagen, niederschlagen, treffen, niederstrecken.

Condălĭum, ĭi, n. 2. *gyűrű neme*; eine Gattung Ringe.

Condălus annŭlus, idem quod Condalium.

Condĕcenter, Adv. *illendően, illendőképen*; schicklich, geziemend.

Condĕcentĭa, ae, f. 1. i. q. decentia.

Condĕcet, condedĕcŭit, cēre, Impers. i. q. decet.

Condecoratus, a, um, *ékesített, felékesített, díszesített megtisztelte-tett*; geziert, geschmückt, beehrt.

Condĕcōre, Adv. i. q. decore.

Candĕcōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ludos scenicos; Terent. *ékesítni, díszesítni, felékesítni*; zieren, schmücken.

Condĕflētus, a, um, (fleo) *együtt megsiratott*; mit beweint.

Condēlĭquesco, ĕre, 3. *elolvadni, felolvadni*; zerschmelzen, flüßig werden.

Condemnābĭlis, e, *kárhoztatandó*, *megvetendő*; verdammlich, verwerflich.

Condemnātĭo, ōnis, f. 3. *kárhoztatás*, *kárhozat*; die Verurtheilung, Verdammung.

Condemnātor, ōris, m. 3. *kárhoztató*; ein Verurtheiler. 2) *bévádoló*, *kárhoztatás oka*; der Ankläger, der Ursache an der Verurtheilung ist.

Condēmnātus a, um, *kárhozott*, *kárhoztatott*; verdammt, verurtheilt. 2) e. gr. voti; Tac. *fogadása megtartására köteles*; verbunden seyn, Gelübde zu halten.

Condemno, āvi, ātum, āre, 1. (damno) e. gr. aliquem crimine, capitis, injuriarum, sceleris, pecuniae publicae, ambitus, de alea, Cic. *kárhoztatni*, *büntetni*; verurtheilen, verdammen; e. gr. sibi aliquem; Cic. *valakit maga javára kárhoztatni*; einen zu seinem Nutzen verurtheilen. 2) *vádolni*, *bévádolni*, *helybe nem hagyni*, *hibásnak tartani*; beschuldigen, schuldig erkennen, mißbilligen; e. gr. aliquem furti, furto, v. de furto; Cic. *valakire rábizonyítni a' tolvajságot*; einen des Diebstahls überweisen. 3) *vádoltása v. vádja által kárhoztatni valakit*; durch seine Beschuldigung machen, daß jemand verdammt wird.

Condensātĭo, ōnis, f. 3. i. q. densatio, *megsűrítés*: die Verdichtung.

Condensĕo, ēre, 2. i. q. condenso, *megsűríteni*; dicht machen.

Condenso, āvi, ātum, āre, 1. *megsűríteni*; dicht machen. 2) *közel egymáshoz*, *sűrűen*, *tömötten állítni*; dicht an einander stellen.

Condensus, a, um, e. gr. acies; Liv. *tömött*, *sűrű*; dicht zusammen, dicht.

Condepso, ui, ĕre, 3. *öszve gyúrni*, *dagasztni*; zusammen kneten.

Condīco, xi, ctum, ĕre, 3. *együtt mondani*; zusammen sagen. 2) e. gr. diem; Plaut. tempus et locum; Justin; *szóval végezni*, *v. rendelni*; verabreden, festsetzen. 3) *ki v. meg hirdetni*, *hírűl adni*, *megesmertetni*, *ajánlani*, *megígérni*; ankündigen, bekannt machen, anbiethen, versprechen; e. gr. alicui ad coenam, Sveton. *valakihez vatsorára ígérkezni*; sich selbst zum Abendessen anbiethen: operam suam alicui; Plin. *valakinek szolgálatját ajánlani*; einem seinen Dienst anbiethen. 4) *sajátját*, *v. tulajdonát vissza kívánni*; das Seinige zurückfordern.

Condictĭo, ōnis, f. 3. *jelentés*, *ki*, *v. meg hirdetés*, *törvénynap meghatározása*; die Ankündigung, die Ansetzung eines Gerichtstages. 2) *szóvalvégzés*; die Verabredung. 3) *ígérés*, *ígéret*; eine Versprechung. 4) *törvényes vissza kívánás*; die rechtliche Zurückforderung.

Condictĭtĭus, a, um, *panaszos*, *panaszló*, *panaszolkodó*; klagend. 2) e. gr. lex, actio; *idéző*, *törvénybe idéző*; vor Gericht fordernd.

Condictus, a, um, *ígért*, *megígért*; zugesagt. 2) e. gr. dies; Sveton. *rendelt*, *kirendelt*; angesetzt.

Condigne, Adv. *méltán*, *illendően*, *hozzá illően*, *helyesen*; würdig, schicklich, passend, bequem.

Condignus, a, um, (dignus) *érdemes*, *méltó*, *illendő*, *hozzá illő*, *megegyező valamivel*; würdig, schicklich, gemäß.

Condīmentārĭus, a, um, *fűszeres*, *fűszerszámos*, *fűszerszámot illető*, *ahoz tartozó*; die Gewürze betreffend, dahin gehörig. 2) Subst. *fűszerszámos kereskedő*; ein Gewürzkrämer.

Condimentum, i, n. 2. *fűszer*, *fűszerszám*; das Gewürz. 2) Trop. *minden a' mi valamely dolgot kellemetessé tessen*, *v. enyhít*; alles, was andere Dinge angenehm macht, oder lindert; e. gr. amicitiae, sermonis; Cic. Animus aequus optimum est aerumnae condimentum. Plaut.

Condĭo, īvi, et ĭi, ītum, īre, 4. *fűszerszámozni*, *ízét megadni*; würzen, lieblicher, schmackhafter machen.

Condīscĭpŭla, ae, f. 1. *tanúlótárs* (*leány*); die Mitschülerinn.

Condiscĭpŭlātus, us, m. 4. *együtt tanúlás*, *oskola pajtásság*; die Mitschülerschaft, Schul-Cameradschaft.

Condiscĭpŭlus, i. m. 2. *tanúlótárs*; der Mitschüler.

Condisco, dĭdĭci, dīscĕre, 3. e. gr. aliquid. Ovid. *megtanúlni*; lernen, erlernen.

Condīta, ōrum, n. 2. plur. *élettárház*; ein Getreidemagazin.

Condītanĕa, ōrum, n. 2. plur. *bétsinált*, *eltenni való*; eingemachte Sachen.

Condītāneus, a, um, *bétsindláshoz*, *eltevéshez való*; zum Einmachen dienlich. 2) *bétsindált*, *eltett*; eingemacht.

Condītīcius, (itius), a, um, (condo), *eltenni való*; was aufgehoben wird.

Condītio, ōnis, f. 3. (condio), *füszerszámozás*, *izmegadás*; das Würzen, Schmackhaftmachen.

Condītio, ōnis, f. 3. (condo) *eltevés*, *elrakás*, *gondviselés*; die Aufhebung, Aufbewahrung einer Sache. 2) *készités*, *mivelés*, *tsinálás*; die Verfertigung. 3) *kötelezőirás*; der Contract. 4) *egyezés*, *megegyezés*, *alku*; der Vergleich, Accord. 5) *feltétel*; die Bedingung. Ea conditione; Cic. *olly feltétel alatt*; unter der Bedingung. 6) *minden féle javaslás*, *v. javallás*, *tanáts*; ein Vorschlag. Accipere, aspernari conditionem; Nep. *különösen házasság javallás*; besonders ein Heirathsvorschlag, eine Parthie. Conditionem filiae quaerere. Liv. e. gr. C. uxoria, Cic. *házasság*; eine Heirath. 7) *választás*; die Wahl. 8) *minémüség*, *mivólt*, *állapot*; die Beschaffenheit, der Zustand einer Sache, Stand, Zustand.

Condītiōnālis, e, (conditio) *feltételes*, *bizonyos ok*, *v. feltétel alatt való*; mit Bedingung verbunden.

Condītiōnālĭter, Adv. *feltételesen*, *bizonyos feltétellel*, *mellett*, *v. alatt*; bedingungsweise.

Condītīvus, a, um, (condo). e. gr. mala; *eltenni való*, *v. eltevésre szolgáló*; was aufgehoben wird, oder dazu dient. Conditivum, Senec. *sír*; das Grab.

Condītor, ōris, m. 3. (condo), *rendelő*, *rendbe szedő*, *szerző*, *alkotó*, *inditó*, *készitő*; der etwas ordnet, der Stifter, Urheber, Verfasser, Verfertiger; e. gr. legum; Cic. *törvényhozó*; ein Gesetzgeber; e. gr. totius negotii; Cic. *egész dolog fő szerzője*; ein Urheber der ganzen Sache. 2) *főtzimboratárs*; ein Rädelsführer. e. gr. historiae; Ovid. *história iró*; ein Geschichtschreiber. 3) *eltevő*; der etwas aufhebt.

Condītor, ōris, m. 3. (condio), *füszerszámoz*, *jó izt adó*; der etwas würzt und schmackhaft macht. 2) *bettsindáló*, *eltevő*; ein Einmacher. 3) *tzúkorsüteményes*, *tzúkros*; ein Zuckerbäcker.

Condītōrium, ii, n. 2. (condo) *koporsó*; ein Sarg. 2) *sír*; ein Grab. 3) *tartó*, *a' miben valamit tartanak*; ein Behältniß.

Condītrix, īcis, f. 3. (condo), *szerző*, *inditó asszony*; eine Urheberinn, Stifterinn. 2) (condio) *tzúkros*, *v. tzúkorsüteményes asszony*; eine Zuckerbäckerinn.

Condītūra, ae, f. 1. (condio), *füszerszámozás*, *jóizadás*, *jó izűen való elkészités*; die Würzung, schmackhafte Zubereitung. 2) (condo) *elkészités*; die Verfertigung.

Condītus, us, m. 4. (condo), *készités*, *szerzés*, *állitás*, *feláIlitás*, *épités*, *felépités*; die Verfertigung, Stiftung, Errichtung, Erbauung. 2) e. gr. mundi; *teremtés*, *teremtetés*, *alkotás*, *fundáltatás*; die Errichtung, Erschaffung. 3) *eltevés*, *elrakás*; die Aufhebung. Olivas conditui legere. Colum.

Condītus, us, m. 4. (condio), *bétsindálás*; das Einmachen.

Condĭtus, a, um, (condo) *eltett*; aufgehoben. 2) *elrejtett*, *eldugott*; verborgen. 3) *teremtett*; erschaffen. A mundo, v. ab orbe condito. 4) *épitett*; gebauet. 5) *készitett*; verfertiget.

Condītus, a, um, (condio), *bétsindált*, *eltett*, *füszerszámozott*; eingemacht, gewürzt. 2) Trop. e. gr. oratio; Cic. *kedves*, *kellemetes*, *jo*, *kedves hangzású*; angenehm, wohllautend. Comp. conditior. Nemo lepore et suavitate conditior; Cic. *senkisem hoz v. hord fel finomabb v. elmésebb tréfát*, *mint ő*; es bringt keiner feinere Scherze vor, als er.

Condo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. *el*, *oda*, *v. mellé tenni*; aufheben, hinlegen, beylegen. 2) e. gr. in sepulcro, sepulcro; *eltemetni*; begraben. 3) *elrejteni*, *eltitkolni*, *eldugni*; verbergen. 4) *teremteni*; erschaffen. 5) e. gr. urbem; Virg. *épitni*; bauen. 6) e. gr. carmen, poëma; Cic. *készitni*, *tsinálni*; machen. 7) *özsve*, *v. leirni*; zusammen schreiben, beschreiben. 8) e. gr. ferrum; Phaedr. *bédugni a' kardot*; den Degen einstecken. 9) e. gr. diem perpotando; Plaut. *ivásba v. ivással tölteni a' napot*; den Tag mit Trinken zubringen. 10)

szerezni, *szert tenni valamire*; erwerben e. gr. aeternam famam ingenio. Phaedr. 11) e. gr. in animum, Senec. *emlékezetben tartani*; dem Gedächtniße anvertrauen.

Condŏcĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. (doceo); *tanitni*, *oktatni*, *megtanitni*; lehren, unterweisen. 2) *megtanitni*; *megszeliditni*, *szoktatni*, *rászoktatni*; abrichten, gewöhnen.

Condŏcĕo, ui, ctum, ĕre, 2. i. q. Condocefacio.

Condoctor, ōris, m. 3. *tanitó*, *v. oktató társ*; ein Mitlehrer.

Condoctus, a, um, *tanitott*, *oktatott*, *megtanitott*; gelehrt. 2) *megszeliditett*, *megtanitott*, *neki szoktatott*; abgerichtet.

Condŏlĕo, ui, itum, ēre, 2. (doleo); *szánni*, *fájlalni*; schmerzen, wehe thun. 2) *erős beteg lenni*; heftig krank seyn. 3) *szánakozni*; Mitleiden haben.

Condŏlesco, lui, ĕre, 3. Inchoat. i. q. Condoleo.

Condŏmĭnor, ātus sum, āri, 1. *együtt uralkodni*; mit herrschen.

Condŏmo, āre, 1. i. q. domo.

Condōnātio, ōnis, f. 3. (donatio); *megajándékozás*; die Beschenkung. 2) *el*, *v. meg engedés*; die Vergebung. 3) *általengedés*; die Preisgebung.

Cōndōnātus, a, um, e. gr. patris lacrymis, Plin. *megadatott*, *megajándékoztatott*; geschenkt. 2) *engedelmet*, *botsánatot*, *v. kegyelmet nyerő*; einer der Gnade, Vergebung erlangt hat.

Condono, āvi, ātum, āre, 1. (dono), e. gr. aliquem aliqua re, alicui pecunias, v. apothecas, Cic. *ajándékozni*, *megajándékozni*; schenken. 2) e. gr. alicui aliquid, Cic. alicui crimen, Cic. *elnézni*, *elengedni*, *megbotsátni*; nachsehen, erlassen, verzeihen. Habeo multa, quae condonabitur pro condonabuntur. Terent. 3) e. gr. se vitamque suam reipublicae, Sallust. aliquem cruci, Plaut. *adni*, *általadni*, *engedni*, *általengedni*; Preis geben, überlassen.

Condormĭo, īre, 4. *együtt aludni*, *v. nyugodni*; mit einander schlafen. 2) *aludni*; schlafen.

Condormisco, īvi, ītum, ĕre, 3. Inchoat. *elaludni*; einschlafen. 2) *aludni*; schlafen.

Condrilla, ae, f. Condrille, es, f. Condrillon. i, n. Chondrilla, L. *kakits*, *apró katáng*; Chondrillenkraut, spanische Wegwarte.

Condūcenter, Adv. *előmenetelesen*, *hasznosan*; zuträglich, nützlich.

Condūcĭbĭlis, e, *előmeneteles*, *hasznos*; zuträglich, nützlich.

Condūco, xi, ctum, ĕre, 3. (duco); *öszve*, *egybe*, *v. rakásra hordani*; an einen Ort zusammen bringen. 2) *hozni*, *vinni*; bringen, führen. 3) *venni*; *vásárolni*; kaufen. e. gr. nimium magno, Cic. *felette drágán vásárolni*; gar zu theuer kaufen. 4) e. gr. domum, Cic. *fogadni*, *megfogadni*, *bérelni*, *bérbe*, *v. kifogadni*, *árendálni*, *kiárendálni*, *árendába kifogadni*; dingen, miethen, pachten. e. gr. aliquem ad aliquid, Cic. *valakit valaminek tevésére rendelni*, *megfogadni*; einen etwas zu thun, bestellen, dingen. e. gr. milites, Curt. *katonákat fogdosni*, *verbuálni*; Soldaten werben. 5) *öszvehúzni*, *öszve tenni*, *v. ragasztani*, zusammen ziehen, zusammen fügen. 6) *használni*, *hasznos lenni*; dienen, dienlich seyn. Reipublicae conducit, Cic. 7) *valamit meg*, *v. kiálkudott bérért v. fizetésért felvállalni*; etwas um einen gedungenen Lohn übernehmen. Columnam conduxerat faciendam, Cic.

Cōndūctēla, ae, f. 1. i. q. Conductio.

Conductĭcius (—itius), a, um, *meg*, *ki*, *v. bérbe fogadott*; gedungen, gemiethet. 2) *ki*, *meg*, *v. bérbe fogadható*; was man dingen oder miethen kann.

Conductĭo, ōnis, f. 3. *öszvehúzás*, *egyesítés*; die Zusammenziehung, Vereinigung. 2) *ki*, *v. megfogadás*, *bérelés*, *kibérelés*, *bérbe fogadás*, *pénzen fogadás*; die Miethe, Dingung. 3) *görts*, *p. o. gyomor görts*; der Krampf.

Conductor, ōris, m. 3. *ki fogadó*, *v. bérlelő*, *árendáló*, *árendás*; ein Miether, Pachter. 2) e. gr. operis, Cic. *általvevő*, *magára vállaló*; ein Entrepreneur, Übernehmer.

Conductrix, īcis, f. 3. *ki fogadó*, *v. bérlelő asszszony*, *árendáló*, *v. árendás asszszony*; eine Mietherinn, Pächterinn rc.

Condūctum, i, n. 3. *valami kis dolog rendelése*; eine kleine Bestellung. 2) *ki fogadatt, v. bérelt, kibérelt, béresszoba*; etwas, das vermiethet oder gedungen worden ist, ein Miethzimmer. 3) *drendásjószág*; das Pachtgut.

Conductus, us, m. 4. *összehúzás*; das Zusammenziehen.

Conductus, a, um, *öszve, v. egybe hordott*; zusammen geführt. 2) *ki, v. meg fogadott, bérlelt, kibérlelt, bérbe fogadott*; gemiethet, gedungen. 3) nummi conducti, Hor. *u'sorára felvett pénz*; auf Wucher genommenes Geld.

Condūlus, i, m. 2. i. q. Condylus.

Condŭplĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kettőzés, kettőztetés*; die Verdopplung. e. gr. corporum, Plaut. *ölelés, megölelés*; die Umarmung. 2) *öszvetevés*; die Zusammenlegung. 3) *szó viszszonozás, v. újraelmondás*; die Wiederhohlung der Wörter.

Condŭplicatus, a, um, *kettőzött, kettőztetett*; verdoppelt.

Condŭplĭco, āvi, ātum, āre, 1. (duplico), e. gr. aliquid, Ter. *kétszeresen tenni, kettőztetni, megkettőztetni*; zweyfach legen, verdoppeln.

Condūro, āre, 1. *keménnyé tenni, keményitni, megkeményitni, edzeni*; hart machen, härten.

Condus, i, m. 2. *eltevő, gondviselő, sáfár*; ein Aufheber, Verwahrer. Condus promus, Plaut. *eledel kiadó 's eltevő*; der die Speisen herausgibt und wieder aufhebt.

Condylōma, ătis, n. 3. *kelés, seggen nőtt kelés*; eine Art von Geschwulst, besonders am After.

Condylus, i, m. 2. *kéz, v. láb újj izen lévő tsomó, bütykő, v. bütkő*; der Knoten um die Gelenke an den Fingern und Zehen. 2) *hajlás, tsukló, íz*; das Gelenk.

Confábrĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *öszve forrasztani, kalapálni, v. kovátsolni*; zusammenschmieden. 2) *késziteni, meg, v. elkésziteni, tsinálni, megtsinálni*, verfertigen, machen. 3) Trop. *fel, v. ki találni, kigondolni*; erfinden, erdenken.

Confābŭlātĭo, ōnis, f. 3. *beszéllgetés*; das Gespräch, die Unterredung.

Confābŭlātus, us, m. 4. i. q. confabulatio

Confābŭlo, āre, et Confabulor, ātus sum, āri, 1. *beszéllgetni, együtt beszéllgetni, fetsegni, szót hajtni, szót szaporitni*; mit einander reden, sich unterreden, schwatzen.

Confămŭlor, āri, 1. *együtt szolgálni, v. szolgáskodni*; zugleich dienen.

Confarrĕātĭo, ōnis, f. 3. sacrificii genus ex farre, quod fiebat inter maritum et uxorem in signum conjunctionis. Divortium etiam tali sacrificio peragebatur, et vocabatur Diffarriatio.

Confarrĕo, āre, 1. i. e. libato farre matrimonio jungi.

Confătālis, e, *Isteni végzet v. rendelés szerént való*; was von dem göttlichen Verhängniße geordnet ist.

Confectĭo, ōnis, f. 3. v. gr. tributi, Cic. *öszvehordás, megszerzés*; die Zusammenbringung. 2) e. gr. annalium, libri, Cic. *készités, írás*; die Verfertigung. 3) *meg, v. öszve rágás*; die Zerkauung. 4) e. gr. belli, Cic. *végrehajtás, elvégzés*; die Vollendung. 5) e. gr. valetudinis, Cic. *gyenglités, erőtlenités*; die Schwächung.

Confector, ōris, m. 3. *késziltő, elkészitő, végrehajtó elvégező*; ein Verfertiger, Vollender. 2) *rontó, elrontó, emésztő, megemésztő, pusztitó, elpusztitó*; ein Verderber, Verzehrer. Ignis, confector omnium, Cic. 3) *gyilkos*; ein Mörder.

Confectrix, īcis, f. 3. *rontó, pusztitó asszszony*; eine Aufreiberinn, Verzehrerinn.

Confectūra, ae, f. 1. *készités, el, v. megkészltés*; die Verfertigung, Zubereitung. Colum.

Confectus, a, um, *elkészitett, véghezvitt, végrehajtott*; vollbracht. 2) *gyenge, puha, erőtlen*; schwach, mürbe, kraftlos. 3) confecta bruma, Colum. *elmúlt tél*; der zurückgelegte Winter.

Confercĭo, si, tum, īre, 4. (farcio); *teletömni, betölteni, megtölteni*; vollstopfen, ausfüllen. 2) e. gr. myrrham in folles. Plin. *szorossan bé v. megtömni*; dicht zusammenstopfen.

Confermento, āre, 1. *savanyitni, meg, v. bé savanyitni*; säuern, einsäuern.

Confĕro, contŭli, collātum (conlat.), conferre, 3. e. gr. ligna, Nep. sarcinam in unum, Caes. pecuniam, Cic. *öszve, v. egybe hordani*; zusam-

men tragen oder bringen. 2) *adni*; geben. 3) *öszve vetni, v. hasonlítni*; gegen einander halten oder verglei= chen. 4) e. gr. rationes, Cic. *együtt, egymással, v. egymás közt számolni, v. számot vetni*; mit einander rechnen. 5) e. gr. se; *menni*; sich begeben. 6) e. gr. culpam in alium; *mást okolni, mást adni oknak. másra fogni, v. kenni az okot*; die Schuld auf einen andern schieben. 7) e. gr. cum aliquo, Ovid. *vívni, viaskodni, tusakodni*; fechten, strei= ten. 8) e. gr. studia ad arbitrium alterius, Cic. *más tetszéséért, v. kedvéért adni magát valamire*; sich auf etwas legen, was dem an= dern gefällt. 9) e. gr. amorem alicui, Próp. *valakihez, v. valaki eránt szeretettel viseltetni*; einem Liebe erweisen. e. gr. beneficia in aliquem, Cic. *valakivel jótéteményt közleni, v. jóltenni*; einem Wohlthaten er= weisen. 10) e. gr. omnem operam ad philosophiam, Idem *minden szorgalmatosságot a' filozofiára fordítni*; allen Fleiß auf die Welt= weisheit wenden. 11) e. gr. in pauca, Idem. *kevés szóval v. rövideden elő adni*; kurz fassen, ins kurze zu= sammen ziehen. 12) e. gr. cum aliquo sermones, Idem. *valakivel beszéllgetni*; sich mit einem unterre= den. e. gr. inter se, Idem. *együtt, v. egymásközt beszéllgetni v. végezni valami felöl*; sich mit einan= der besprechen. 13) e. gr. manum, Hor. *együtt verekedni, v. megverekedni*; sich mit einander schlagen. 14) e. gr. omnia in mensem Martium, Cic. *mindent Mártziusra halasztani, v. Mártziusig elhalasztani*; alles bis auf den März aufschieben. 15) e. gr. se in fidem alicujus, Caes. *valaki óltalma alá adni magát*; sich in eines Schutz begeben. 19) e. gr. in saxum, Ovid. *kövé változtatni*; in einen Stein verwandeln. 17) aliorum dicta mihi conferuntur, Cic. *a' más mondása nékem tulajdonítódik*; sie werden mir zuge= schrieben, als ob ich sie gesagt hätte. 18) e. gr. causam in aliquem, Cic. *mást okolni*; einem andern die Schuld geben. 19) e. gr. pedem, Cic. *közelítni, közelgetni*; näher anrücken. 20) *fordítni*; kehren, wen= den. Vos me ab omnibus cogitationibus ad salutem reipublicae contulistis. Cic. 21) *által engedni*; überlassen. Res ad me est collata, i. e. delata. Cic.

Conferrūmĭno, āre, 1. *öszveforrasztni*; zusammenlöthen.

Conferte, Adv. *sürűen, tömötten, tellyesen, rakással*; dicht, haufenwei= se, häufig.

Confertim, Adv. i. q. Conferte.

Confertus, a, um, *teli, v. meg töltött*; zugefüllet. 2) vita conferta voluptatibus, Cic. *gyönyörűséggel tellyes élet*; ein Leben voller Wollüste. 2) *öszve szoritott, sürűen öszvevert*; dicht zusammen gedrängt. Agmen confertum. Sil.

Conferva, ae, f. 1. *vízfonal, (egy moszat)*: der Wasserfaden, eine Gattung von Wassergewächsen, i. q. Consolida.

Confervĕfăcĭo, ĕre, 3. *melegítni, tüzesítni*; erhitzen, heiß machen.

Confervĕo, bui, ēre, 2. *meg, v. fel melegedni, forrni, buzogni*; warm werden, sieden. 2) *öszve, v. bé nőni, v. forradni*; zusammen wachsen, zu= wachsen. Ossa confervent. Cels.

Confervesco, bui, vescĕre, 3. *felhevülni, felforrni*; sich erhitzen, auf= sieden. 2) Met. conferbuit ira, Hor. *haragra lobbant, fellobbant*: der Zorn hat sich entzündet. 3) *öszvenőni, béforradni*; zuwachsen.

Cōnfēssārĭus, ĭi, m. i. q. Confessionarius.

Confessĭo, ōnis, f. 3. (confiteor); *vallástétel, vallás*; die Bekenntniß, Geständniß. 2) *gyónás, meggyónás, bűnről való vallástétel*; die Beichte.

Cōnfēssĭōnārĭus, ĭi, m. 2. *gyóntató pap, vagy atya*; der Beichtvater.

Confessor, ōris, m. 3. *valló, vallástévő*; ein Bekenner, z. B. der Re= ligion. 2) *gyónó*; der beichtet, ein Beichtender.

Confessōrĭus, a, um, *vallástételbeli, gyónást illető, 's a' t.* das Be= kenntniß betreffend, dahin gehörig, zum Beichten gehörig.

Confessus, a, um, *vallott, megvallott, vallást tett*; der bekennet hat. 2) *nyilvánvaló, nyilvánságos, kinyilatkoztatott*; offenbar, klar, aus= gemacht. Hoc in confesso est, Plin. *az nyilvánvaló*; das ist offenbar.

Confessim, Adv. *tüstént*, *egyben*, *azonnal*, *egyszeriben*; alsbald, sogleich.
Confibula, ae, f. i. q. fibula; *pánt*; Klammer.
Conficio, ēci, ectum, ficĕre, 3. *összveszerezni*, *összvetsinálni*; zusammen bringen, zusammen machen. Confecta est res, Cic. *meg van a' dolog*, *végre hajtódott*; die Sache ist ausgeführt. 2) e. gr. bellum; *végezni*, *végre hajtani*; vollziehen, vollenden, endigen. 3) aliquid, libros, orationem, pallium, annulum, etc. *késziteni*, *tsinálni*, *szerzeni*, *véghez vinni*; verfertigen, machen, ausführen. 4) *következést húzni*, *kihozni valamiből valamit*; schliessen, folgern, einen Schluß machen. Ex quo conficitur; *a' miből kihozhatni*; daraus schließt man. 5) *elrontani*, *elvesztegetni*; verderben, verthun, verschwenden. Conficere pecuniam, Ter. patrimonium. Cic. 6) aliquem; *megölni*, *elveszteni*; tödten, umbringen. 7) *végire járni valaminek*; *megemészteni*, *semmivé tenni valamit*; zerstören, zu Grunde richten, ruiniren. Nihil est quod non conficiat et consumat vetustas, Cic. Me moeror conficit, Cic. Confici desiderio, curis, frigore, lacrymis, fame, senectute, Cic. 8) conficere annos centum, Cic. *száz esztendeig élni*; hundert Jahre leben. 9) *tenni valamivé*, *annak tsinálni*; dazu machen. Conficere fundum fructuosum bene colendo. Varr.
Confictio, ōnis, f. 3. *költés*, *költemény*; die Erdichtung.
Confictus, a, um, *költött*; erdichtet.
Confidejussor, ōris, m. 3. *kezestárs*; Mitbürge.
Confidens, tis, o. 3. *bizó*, *bizakodó*; der ein Vertrauen hat. 2) *mérész*; vermessen, dreist.
Confidenter, Adv. *bizvást*, *bizakodva*, *mérészen*; muthig, dreist, vermessen. Confidentius, Cic. confidentissime.
Confidentia, ae, f. 1. *bizakodás*, *megbizottság*, *bátorság*; die Zuversicht, Freymüthigkeit. 2) *mérészség*; die Kühnheit, Vermessenheit, Dreistigkeit.
Confidentiloquus, a, um, *méréßzen beszéllő*; dreist redend.
Confido, fidi, et fisus sum, fidĕre, 3. cum Dat. et Ablat. et cum Praep. in, de, in aliquo, de aliquo, confidere; *bízni*, *bizakodni*, *bizodalmát helyheztetni valakiben*; trauen, vertrauen, sein Vertrauen setzen, sich verlassen auf Jemanden oder etwas. 2) *hitelt adni valaminek*, *bizonyosnak hinni valamit*; gewiß glauben.
Configo, fixi, fixum, figĕre, *összveaggatni*; zusammen heften. 2) *által-szúrni*; durchstechen. Configere cornicum oculos, Cic. Proverb. i. e. *még az okos embert is rá lehet szedni*; Kluge kann man auch betriegen.
Configūrātio, ōnis, f. 3. *formázat*, *formálás*; die Bildung.
Configūro, āre, 1. *formálni*; bilden.
Confindo, idi, issum, ĕre, *elhasítni*; spalten.
Confines, ium, n. plur. *határkövek*; die Grenzsteine. 2) *határos földűek*; Feldnachbarn.
Confingo, nxi, ctum, fingĕre, 3. *formálni*; bilden. 2) v. gr. nidum; *készitni*, *tsinálni*, *rakni*; verfertigen. 3) *kigondolni*, *kitalálni*, *kieszmélni*; erdenken, ausdichten, ausfinnen.
Confinia, ium, n. pl. *határok*, *határszélek*; die Grenzen.
Confinis, e, v. gr. ager; cum Gen. et Dativ. *határos*, *határában lévő*, *határszomszéd*; zusammen grenzend, angrenzend, benachbart. 2) Trop. *közellévő*, *szomszéd*; nahe, benachbart. 3) Subst. Confinis, is, m. 3. *határos szomszéd*, *határ szomszéd*; der Grenznachbar.
Confinitimus, a, um, i. q. confinis.
Confinium, ii, n. 2. *határszél*, *két összveérő határ*; die Zusammengrenzung, Grenze, z. B. zweyer Nachbarn. 2) *összvehatárzás*, *összveérés*; die Zusammengränzung, Annäherung, Verbindung zweyer Dinge. 3) *közelvalóság*, *szomszédság*; die Nähe, Nachbarschaft.
Confio, fieri, i. q. conficior; *végbemenni*, *meglenni*, *megkészülni*; geschehen, zu Stande gebracht werden, gemacht oder verfertigt werden. 2) *megemésztődni*; verzehrt werden.
Confirmāte, Adv. *erősen*, *megerősitve*; stark. 2) *bátran*; muthig.
Confirmātio, ōnis, f. 3. v. gr. libertatis etc. *megerősités*; die Befestigung. 2) v. gr. animi; *élesztés*, *vigasztalás*, *a' szivnek erősitése*, *bá-*

toritása; die Stärkung, z. B. des Muths, der Trost, die Aufrichtung, die Ermunterung. Virtus tua non eget confirmatione. 3) *helybehagyás, megerősités, bizonyitás*; die Bestätigung, Versicherung, der Beweis. 4) *bérmálás*; die Firmelung, Firmung. Tert. 5) *hitbevaló béavatás, hitbeavatás*; die Confirmation.

Confirmātīve, Adv. *meg bizonyitólag, bizonyitva*; mit Bekräftigung, versichernd.

Confirmātor, ōris, m. 3. *megerősitő bizonyság*; der Bürge, Befestiger. 2) *vigasztaló*; ein Tröster. In fem. Confirmatrix, īcis, f. 3.

Confirmātus, a, um, *megerősitett, erőre hozott*; gestärkt. 2) *erős, megerősödött, erőre kapott*; stark. 3) *megállitott, megerősitett, p. o. áldozással*; bestätigt. 4) *bizonyos*; gewiß. 5) *állhatatos, állandó*; standhaft, beständig. 6) *megmutatott, bébizonyitott*; bewiesen.

Confirmitas, ātis, f. 3. *állhatatosság*; die Festigkeit, Beharrlichkeit, Standhaftigkeit.

Confirmo, āvi, ātum, āre, 1. *megrerősitni, állandóvá, erőssé tartossá tenni*; befestigen, dauerhaft, stark machen, stärken. 2) *megmutatni t. i. okokkal, megbizonyitni, bébizonyitni*; durch Beweise bestärken, beweisen, zeigen, darthun. 3) i. e. affirmare; *állitni, bizonyitni*; versichern, bekräftigen. 4) v. gr. animum, se, milites etc. *bátoritni, éleszteni, biztatni*; Muth einsprechen, zureden, trösten.

Cōnfiscātio, ōnis, f. 3. *valaki jószágának elfoglalása t. i. az uralkodó vagy a' kormányszék számára, a' kamara számára*; die Einziehung der Güter in des Landesherrn Kammer.

Cōnfiscātor, ōris, m. 3. *jószág elfoglaló fiscus*; ein Fiscal, Einzieher der Güter, Confiscirer, der etwas confiscirет.)(

Confiscātus, a, um, *letartóztatott, elfoglalt*; verfallen, confiscirет. Pecunia confiscata, Svet. *törvényesen a' ficus által elfoglalt pénz*; confiscirtes Geld.

Confisco, āvi, ātum, āre, 1. (con et fiscus); *a' kasszába vagy pénztárba bétenni*; in der Casse aufheben. Pecuniam confiscatam habere, Svet. *késspénzben lenni a' pénztárban*; in der Casse baar liegen haben. 2) v. gr. hereditates, Svet. aliquem, i. e. bona alicujus, Svet. *az uralkodó vagy a' státus kintstárja számára elfoglalni*; confisciren, in die kaiserliche oder landesfürstliche Casse ziehen.

Confīsio, ōnis, f. 3. v. gr. animi; *bizakodás, bizodalom*; das Vertrauen, Zutrauen, die Zuversicht.

Confīsus, a, um, *bizakodó, bizott*; einer der auf etwas vertraut.

Confitens, tis, o. 3. *valló, valléstévő*; der etwas bekennet. 2) *gyónó, bűnvalló*; das Beichtkind.

Confitĕor, fessus sum, fitēri, Dep. 2. aliquid: *vallani, megvallani*; bekennen, gestehen; it. de aliqua re; Cic. *vallást tenni valamiről, valami felől*; etwas bekennen. 2) v. gr. iram vultu, Ovid. aliquid, Cic. *kimutatni, nyilvánvalóvá tenni, kinyilatkoztatni*; äußern, anzeigen, an den Tag legen, bekannt machen. Fateor.

Confixīlis, e, (configo); *összveszegezhető*; was sich zusammenfügen oder heften läßt.

Confixus, a, um, *általvertt, p. o. hegyes tőrrel*; durchbohrt. Sagittis confixus, Sen. *nyilakkal keresztűl lövetett vagy lőtt*; mit Pfeilen durchschossen. 2) v. gr. ferro, Liv. *általszúrtt*; durchstochen. 3) sententiis confixus, Cic. *bűnösnek itéltetett, megbüntettetett*; überwiesen, verdammt.

Confixus, us, m. 4. *szúrás, általszúrás*; der Stich, das Durchstechen.

Conflābello, āre, 1. *legyezni, rászelelni*; fächeln, aufwehen.

Conflaccesco, escĕre, 3 *elhervadni*; welk werden. 2) *ellankadni*; matt werden.

Conflăgrātio, ōnis, f. 3. *elégés, összveégés*; die Verbrennung.

Conflăgratus, a, um, *elégett, megégott, összveégett*; verbrannt.

Conflăgro, āvi, ātum, āre, 1. *elégni, megégni, összveégni*; verbrennen. 2) Met. v. gr. invidia, amoris flamma, Cic. *megémésztődni, elfogyni, p. o. az indúlatosság hevessége miatt*; verzehrt werden.

Conflammo, āre, *felhevitni*; erhitzen.

Conflatilis, e, *öntött*; gegossen, geschmelzt.

Conflātĭo, ōnis, f. 3. *öszvefúvás*; die Zusammenblasung. 2) *meg olvasztás*; die Schmelzung.

Conflātor, ōris, m. 3. *olvasztó*; der etwas schmelzt.

Conflātōrĭum, ĭi, n. 2. *olvasztókementze*; der Schmelzofen.

Conflātūra, ae, f. 1. *értzolvasztás*; das Schmelzen durch Feuer.

Conflatus, a, um, *öszveolvasztott*; zusammengeschmelzt. 2) Met. *gerjesztett*; erregt.

Conflĕcto, flēxi, flēxum, flĕctĕre, 3. *meggörbítni*; umbiegen, beugen.

Conflēxus, a, um, *meggörbítet*, *meggörbűlt*; gebogen.

Conflictātĭo, ōnis, f. 3. *eleütődés*, *megütközés*; das Anschlagen, Zusammenschlagen, die Zusammenstoßung. 2) *viaskodás*, *küzködés*; der Streit, Kampf.

Conflictātor, ōris, m. 3. *küzködő*; ein Kämpfer.

Conflictatrix, Icis, f. 3. *küzködő*, *vetélkedő*; eine Bestreiterinn. 2) *nyomorgató*; eine Peinigerinn, Plagerinn.

Conflictatus, a, um, *küzködött*, *veszödött*, *bajlódott*, *szenvedett*; geplagt, gestritten, angefochten, gepeiniget. Gravi morbo conflictatus; *terhes vagy nagy betegségben lévő*, *vagy lévén*; schwer krank. Difficultatibus conflictatus; *bajokkal küzködvén*, *sokat bajoskodván*; mit Schwierigkeiten kämpfend.

Conflictĭo, ōnis, f. 3. *öszveütődés*; das Zusammenschlagen. 2) *küzködéz*, *bajlódás*, *veszödés*; der Kampf, Streit, die Plage.

Conflicto, āvi, ātum, āre, 1. *öszvetsapni*, *öszveverni*; zusammenschlagen. 2) *küzködni*, *bajlódni*; streiten, kämpfen. Conflictare cum malo. Ter. 3) *nyomorgatni*; plagen. Conflictare rempublicam. Tac.

Conflictor, ātus sum, āri. Dep. 1. v. gr. cum aliquo, Ter. Cic. *valakivel versenkedni*, it. *küzködni*; mit einem streiten, it kämpfen. 2) v. gr. cum fortuna adversa, Nep. fortuna duriore, Cic. *bajlódni*, *veszödni*; kämpfen, sich plagen. Morbo conflictari, Cels. iniqua valetudine, Plin. *beteg lenni*, *betegeskedni*; krank seyn. Conflictari cum paupertate, Cic. *nyomorogni*, *szegény állapotban lenni*; arm seyn.

Conflictus us, m. 4. *öszveütődés*, *öszveütközés*; das Zusammenschlagen, die Zusammenschlagung. 2) *viaskodás*, *küzdés*; das Fechten, der Streit. 3) *öszvetsapás*, *ütközés*; ein Scharmützel. 4) Met. *bajlódás*, *veszödtség*; die Plage, Noth.

Conflīgĭum, ĭi, n. 2. id. qu. Conflictus.

Conflīgo, āre, id qu. confligĕre.

Conflīgo, flīxi, flīctum, flīgĕre, 3. *öszveverni*, *öszveütni*; zusammenschlagen oder stoßen. 2) *öszveütközni*; sich an einander stoßen. Venti confligunt. Confligunt leges Quint. *ellenkeznek egymással a' törvények*; die Gesetze widersprechen einander. 3) v. gr. cum hoste; *öszvetsapni*, *megütközni*, *t. i. az ellenséggel*; kämpfen, fechten, streiten. Actione confligere, Cic. *törvényesen*, *perlekedni*; *perlekedni*; vor Gericht streiten. 4) *egyesitni*, *egyeztetni*; vergleichen, vereinigen. Semina confligere, Lucret.

Conflo, āvi, ātum, āre, 1. *öszvefújni*; zusammenblasen. 2) v. gr. ignem; *felfújni*, *feléleszteni*; aufblasen, durch Blasen erregen. 3) v. gr. exercitum, pecuniam, divitias; *szerezni*, *öszveszerezni*, *gyüjteni*, *szert tenni red*; zusammenbringen, verschaffen, sammeln. Conflare aes alienum. Sallust. *pénzt kérni költsön*, *adósságot tsinálni*; Schulden machen. 4) v. gr. bellum, incendium, invidiam; *inditni*, *gerjeszteni*, *okozni*, *támasztani*; erregen, stiften, verursachen, machen. 5) *olvasztani*, *önteni*; schmelzen, gießen. Vasa aurea conflare, etc. Falces in ensem, Virg.

Conflōrĕo, ŭi, ēre, 2. *együtt virágzani*; zugleich blühen.

Confluctŭo, āre, 1. *hullámlani*, *hánykódni*; wallen, Wellen werfen.

Confluctŭor, āri, Dep. 1. *hullámlani*, *hánykódni*; Wellen werfen, hin und her schwanken. 2) *habozni*, *nem tudni az eszét megállítni*; verwirrt seyn, nicht wissen was man thun soll.

Conflŭentĭa, ae, f. 1. *öszvefolyás*; Zusammenfluß.

Conflŭo, flūxi, flūxum, flŭĕre, 3. *öszvefolyni*, *együve folyni*, *egymásba szakadni*, *mint a' folyóvíz*; zusammenfließen. In confluente Danubii et Danubii et Savi, Justin. 2)

Met. *mindenünnen öszvegyűlni, öszveseregleni*; allenthalben zusammenkommen, häufig oder zahlreich sich versammeln, sich begeben. 3) *higgá, folyóvá lenni*; flüßig werden. 4) *ráfolyni, oda tódúlni, gyűlni*; hinfließen, zufallen. Confluit ad eum laus. Cic.

Conflŭus, a, um, *öszvefolyó*; zusammenfließend.

Conflŭvium, ii, n. 2. *öszvefolyás, egymásbaszakadás*; Zusammenfluß.

Conflŭxus, us, m. 4. *öszvefolyás, egybeszakadás*; das Zusammenfließen, der Zusammenfluß. 2) *öszvegyűlés, öszveseregles*; der Zusammenfluß, Zusammenlauf, Zulauf.

Confŏdio, ŏdi, ossum, fŏdĕre, 3. v. gr. hortum, vineta, terram; *ásni, felásni*; graben, umgraben. 2) aliquem; *általszúrni, keresztűlűtni, szúrni, verni*: durchstechen, durchbohren, erstechen.

Confoedĕrātio, ōnis, f. 3. *öszveszövetkezés*; eine Verbindung. 2) *szövetség*; ein Bündniß, Allianz.

Confoederatus, a, um, *szövetséges szövetségben lévő*; durch ein Bündniß vereinigt, im Bündnisse stehend, verbunden.

Confoedĕro, āre, 1. *szövetség által egyesitni*; durch ein Bündniß vereinigen, verbinden.

Confoedo, āre, 1. *bémotskolni, elrutitni*; besudeln.

Cōnfoedūsti, ōrum, m. plur. i. q. Foedere conjuncti; *szövetséges társak, szövetségesek*; Bundesgenossen, Alliirte.

Cōnfŏrānĕus, ĕi, m. 2. *ugyan azon mesterségen lévő, mesterségtárs*; der von eben derselben Profession, oder Kunst und Handwerk ist.)(

Confōre, loco: fore, Terent.

Conformālis, e, *hasonló*; ähnlich. Tertull.

Conformātio, ōnis, f. 3. *formálás*; die Bildung, Formirung. 2) v. gr. vocis, verborum, Cic. officiorum, Cic. *hozzá illetés, alkalmaztatás*; die Setzung, gehörige Einrichtung, geschickte Modification. 3) v. gr. animi, Cic. *képzelet, megfogás*; die Vorstellung, der Begriff.

Conformātor, ōris, m. 3 *leformáló*; der etwas nachbildet, der Bildner.

Conformātus, a, um, *formált, leformált*; gebildet. 2) *hozzáilletett, alkalmaztatott*; gehörig eingerichtet. 3) *tsinált, készitett*; gemacht. Cic.

Conformis, e, 3. *hozzá hasonló*; ähnlich. 2) *vele egyező, egyenlő*; gleichförmig. 3) *alkalmatos, hozzá illő*; geschickt, bequem.

Conformo, āvi, ātum, āre, 1. *formálni, alkatni*; formen, bilden, gehörig einrichten. Ad majora nos natura genuit et conformavit, Cic. 2) *alkalmaztatni*; darnach richten, einrichten. Se ad voluntatem alicujus conformare, Cic. 3) *megjobbitni, megváltoztatni és jobbá tenni, újra önteni, új formába önteni*; umformen, besser machen, berichtigen, umschmelzen.

Confornĭco, āre, 1. *megbóltozni, bólthajtás alá venni*; wölben.

Conforto, āre, 1. *erősitni, megerősitni*; stärken. 2) *vidámságra, bátorságra gerjeszteni*; muthig machen.

Confossus, a, um, *általvert, keresztűl szúrtt*; durchstochen. 2) *felásott*; durchgraben. 3) *lyukatsos*; löcherricht. Virg.

Confŏvĕo, ēre. i. q. foveo.

Confractĭo, ōnis, f. 3. et Confractura, ae, f. 1. id quod Confractus, us, m. 4.

Confractus, a, um, *öszvetört*; zerbrochen.

Confractus, us, m. 4. (confringo): *öszvetörés, eltörés*; die Zerbrechung. 2) *darabosság*; die Holperigkeit, Rauhigkeit.

Confrăgōsus, a, um, v. gr. locus, ager, versus; *darabos, egyenetlen, durva*; holperig, uneben. 2) Trop. v. gr. conditiones, Plaut. *bajos, nehéz, kedvetlen*; schwierig, unangenehm.

Confrăgus, a, um, idem.

Confrĕmo, ŭi, frĕmĕre, 3. *tsikorogni, zúgni*; ein Geräusch machen, toben. 2) Trop. *zúgni, morogni*; murren, ungestümm seyn.

Confrĕquento, āre, 1. *gyakran vagy tsoportosan meglátogatni*; oft oder zahlreich besuchen.

Confrĭcāmentum, i, n. 2. *dörzsöló eszköz*; Mittel zum Reiben. 2) *dörzsölés*; das Reiben.

Confrĭcātio, ōnis, f. 3. *dörzsölés*; das Reiben. 2) *széljelzúzás*; die Zerreibung.

Confrĭco, ui, ātum, āre, 1. *dörgölni*,

dörzsölni, *megdörgölni*; reiben, z. B. mit Salz.

Confringo, ēgi, actum, fringĕre, 3. (con et frango); *öszvetörni*, *szélyeltörni*; zerbrechen. 2) v. gr. consilia alicujus, Cic. jura, Cic. etc. *semmivé tenni*, *elrontani*; zu nichte machen. 3) *elvesztegetni*; verthun, durchbringen.

Cōnfrōntātio, ōnis, f. 3. *tanúknak és a' bévddoltatottnak szembe állítások 's kihallgatások*; die Confrontation, Gegeneinanderstellung der Beschuldigten, Vorstellung und Verhörung der Zeugen gegen den Beschuldigten.

Cōnfrōnto, āre, 1. *szembeállítani a' perlő feleket 's tanúkat és úgy kihallgatni*, *öszvevetni*; confrontiren, Parteyen gegen einander stellen.

Confŭga, ae, c. *menedék helyet kereső*; der (die) wohin flieht, oder seine Zuflucht nimmt.

Confŭgēla, ae, f. 1. id. qu. Confugium.

Confŭgio, ūgi, ŭgitum, fugĕre, 3. *futni*, *szaladni valahova*, *valakihez*; wohin fliehen. 2) ad aliquem, in aram, Cic. *folyamodni*, *ragaszkodni*, *menedék helyet keresni*; seine Zuflucht nehmen, dahin fliehen. Ad opem alicujus confugere, Cic. In misericordiam alicujus confugere, Cic. Ad clementiam. Idem.

Confŭgium, ii, n. 2. *menedékhely*, *menedék*; der Zufluchtsort, die Zuflucht.

Confŭgo, āre, 1. *öszvehajtani*; zusammen treiben.

Confulcīmēntum, i, n. 2. *támasz*; die Stützung. 2) *tartalék*; die Haltung.

Confūlcio, fūlsi, fūltum, fūlcire, 4. *megtámasztani*; unterstützen. 2) *fentartani*; aufhalten.

Confulgĕo, si, 2. i. q. fulgeo.

Confūlguro, āre, 1. *egyszerre villámlani*; zusammen blitzen.

Confūlminatus, a, um, *a' menkötől megüttetett*, *menkőütötte*; vom Donner erschlagen.

Confūltus, a, um, Partic. *megtámasztott*; unterstützt.

Confundo, ūdi, ūsum, fundĕre, 3. *öszve v. együvé tölteni*; zusammen gießen oder schütten; *öszvezavarni*, *keverni*, *egyesítni*, *elegyitni*; untereinander mischen, vermischen, vermengen, vereinigen. 3) *öszvezavarni*, *zavarodásba hozni*; verwirren, in Unordnung bringen. 4) Met. *zavarodásba hozni*, *megszégyenítni*, *megzavarni*; bestürzt machen, beschämen, aus der Fassung bringen. 5) *elönteni*, *elterjedni*, *mindenfelé kiönteni*; sich ergießen, sich verbreiten.

Confūsānĕus, a, um, *öszveelegyitett*, *elegyes*; vermischt, vermengt. 2) *öszvezavarodott*; verwirrt.

Confūse, Adv. *öszvekeverve*, *elegyítve*; vermengt, vermischt. 2) *öszveviszsza*, *zavarodva*, *öszvezavarva*, *rendetlenül*; unter einander confus, ohne Ordnung, unordentlich.

Confūsim, i. q. confuse.

Confūsio, ōnis, f. 3. (confundo); *öszveelegyités*, *öszvekeverés*; die Vermischung, Vermengung. 2) *zavarodás*, *rendetlenség*; die Verwirrung, Unordnung. 3) Confusio animi; *megilletődés*; die Betrübniß des Gemüths. 4) *elpirulás*; das Schamrothwerden. Senec.

Confūsus, a, um, Partic. *elegyitett*, *kevertt*, *öszvekevertt*; vermischt. 2) *öszvezavarodott*; verwirrt. 3) *megilletődött*; betrübt. 4) confusus pudore, Liv. *elpirult*; schamroth gemacht.

Confūtātio, ōnis, f. 3. *megtzáfolás*; die Widerlegung.

Confūtātor, ōris, m. 3. *megtzáfoló*; der Widerleger.

Confūto, āvi, ātum, āre, 1. *a' buzogva forró vizet hideg vizzel leönteni*, *a' forrását elnyomni*, *óltani*; kochendes Wasser durch kaltes dämpfen. 2) Trop. v. gr. argumenta alicujus, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen. 3) dolores, audaciam, Cic. *szüntetni*, *elnyomni*; stillen, Einhalt thun.

Confūtŭo, ĕre, 3. (futuo), Obsol. rem veneream exercere. Catull.

Confūtūrus, a, um, *leendő*, *jövő*; zukünftig.

Congaudĕo, gavisus sum, ēre, 2. *együtt örülni*, *v. örvendezni*; sich mit freuen.

Congĕlasco, ĕre, 3. *öszve*, *v. megfagyni kezdeni*; zu gefrieren anfangen.

Congĕlātio, ōnis, f. 3. *öszve*, *v. megfagyás*; das Gefrieren.

Congĕlo, āvi, ātum, āre, 1. Activ. (gelu), *megfagylalni*; machen, daß etwas gefrieret. 2) Neutr. *öszve*, *v. megfagyni*; gefrieren, zusammen frieren. 3) *tehetetlen lenni*; unthätig werden. Otio congelavit, Cic.

eltunyúlt, alig mozdúl; er ist vom Müssiggange erstarret. 4) e. gr. in lapidem, Ovid. *kővé változtatni*; in einen Stein verwandeln. 5) e. gr. lac. Colum. *a' tejet mególtani*; machen, daß die Milch gerinnet. 6) congelor, Pass. oleum congelatur.

Congĕmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kettőztetés, megkettőztetés*; die Verdoppelung. e. gr. corporum, Plaut. *ölelés, megölelés*; die Umarmung. 2) *összve tevés v. ragasztás*; die Zusammenfügung.

Congĕmĭno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ictus, securim, i. e. ictus securis, Virg. *kettőztetni, megkettőztetni*; verdoppeln.

Congĕmisco, ĕre, 3. *együtt sóhajtni, v. fohászkodni*; mit seufzen.

Congĕmo, ui, itum, ĕre, 3. *sohajtni, fohászkodni, panaszolkodni*; seufzen, klagen. 2) e. gr. mortem alicujus, Lucr. *megsiratni*: beseufzen. 3) Trop. arbor congemuit, Virg. *zörgéssel, v. zuhanással dűlt le a' fa*: der Baum ist mit einem Geprassel umgefallen.

Congĕner, ĕris, o. 3. *egy nemből való*; von gleichem Geschlecht.

Congĕner, i, m. 2. *vőtárs*; ein Miteidam.

Congĕnĕrātus, a, um, *együtt v. vele született*; mit geboren.

Congĕnĕro, āre, 1. *együtt v. egyszerre nemzeni, v. szülni, fiadzani*; zusammen zeugen oder gebären, porci congenerati, Varr. 2) *atyafivá tenni*; verwandt machen, befreunden.

Congĕnitus, a, um, *együtt, vele, v. egyszerre született, v. nőtt*; zugleich geboren oder gewachsen.

Congĕnŭlo, āvi, ātum, āre 1. (genu); *térdepelni, térdet hajtni*; knieen, die Knie beugen.

Congĕnŭo, āre, 1. *le térdepelni, térdre esni*; niederknieen, auf die Knie niederfallen.

Conger, gri, m. 2. *tengeri angolna neme*; ein Fisch aus der Gattung der Meeraale.

Congĕrĭa, ae, f. 1. i. q. congeries.

Congĕrĭes, ei, f. 5. (congerere), e. gr. lapidum, grani, struis, i. e. lignorum, Plin. *rakás, halom, összve, rakásra, halomra, v. halmazra hordás*; ein Haufen, die Zusammenhäufung, Aufhäufung. 2) Trop. saeva congeries. Vac. Flacc. *halomba rakott holt testek*; ein Haufen erschlagener Leute.

Congermānesco, ĕre, 3. i. q. Coalesco.

Congermĭnālis, *ugyan azon egy ágon, fűszáron, 's a' t. nőtt*; auf eben dem Zweige, Halme rc. gewachsen.

Congermĭnāsco, ĕre, 3. *együtt nőni, v. kinőni*; zusammen wachsen. 2) *egyszerre zöldűlni v. kizöldűlni*; mit einander grünen.

Congermĭno, āre, 1. i. q. Congerminasco.

Congĕro, essi, estum, ĕrĕre, 3. (gero), e. gr. viaticum alicui, Cic. *összve v. egybe hordani, gyűjteni, v. rakni*; zusammen tragen, sammeln. e. gr. saxa in caput alicujus, Sen. *valaki fejét kővel hajigálni*; einem den Kopf mit Steinen zerwerfen. e. gr. caussam alicujus rei in aliquem, Liv. *mást okolni valamiben, v. másra fogni, v. kenni valaminek az okát*; die Schuld auf einen schieben. 2) *összvekötni, egyesitni*; verbinden, vereinigen. e. gr. oscula, Ovid. *csókolgatni*; oft küssen. 4) e. gr. oppida, Virg. *építni, meg v. felépitni, feláll itni*; erbauen, errichten.

Congĕro, ōnis, m. 3. (congerere); *összvehordó*; der zusammen trägt. 2) *tolvaj*; ein Dieb.

Congerro, ōnis, m 3. (gerro, congerro); *fetsegéssel múlattató fetsegőtárs*; ein Gesellschafter im Plaudern. 2) *összve, rakásra kuporgató, v kuporító, fösvény*; ein Zusammenscharrer, ein Geitzhals.

Congesticĭus (—tius), a, um, *összve, v. rakásra hordott, v. gyűjtött*; zusammen getragen, zusammen gehäuft.

Congestim, Adv. *összve egybe, v. rakásra hordva, rakásonként*; zusammen gehäuft, haufenweise.

Congestĭo, ōnis, f. 3. *összve, v. egybe hordás, v. rakás*; die Zusammentragung, Zusammenhäufung.

Congestus, us, m. 4. *összve, v. egybe hordás, v. rakás*; die Zusammentragung, Zusammenhäufung. 2) *rakás, halom*; der Haufen.

Congestus, a, um, *összve, egybe, v. rakásra hordott*; zusammen getragen. 2) *összve gyűjtött*; gesammelt.

Congĭālis, e, unum Congium continens.

Congiārium, ii, n. 2. vas quod congium capit. 2) omnes principum liberalitates, quas conferebant in populum. 3) *katonáknak való ajándék*; ein Geschenk für die Soldaten. 4) *mindenféle ajándék*; jedes Geschenk.

Congiērius, a, um, i. q. Congialis.

Congius, ii, m. 2. mensura sex sextarios continens.

Conglăciatus, a, um, *megfagyott*; gefroren.

Conglăcio, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. frigore, Cic. *megfagyni*; gefrieren. 2) *megfagylalni*; zu Eise machen, machen, daß etwas gefriert. 3) Trop. Curioni nostro tribunatus conglaciat, Cic. i. e. in tribunatu suo nihil agit.

Conglisco, ĕre, 3. *feléledni, nevekedni*; entglimmen, wachsen.

Conglŏbātim, Adv. *tsoportosan, seregenként, rakással*; häufig, haufenweise. 2) *tsomónként, gombolyagonként*; zusammen rollend, kugelweise.

Conglŏbātio, ōnis, f. 3. *öszve, v. egyberakás*; die Zusammenhäufung. 2) *öszve, v. feltekerés, v. tekergetés, gombolyítás, gömbölyítés*; die Zusammenwindung, das Zusammenrollen. 3) Trop. e. gr. militum, Tac. *egy sereg katonaság*; ein Trupp Soldaten.

Conglŏbātus, us, m. 4. i. q. Conglobatio.

Conglŏbātus, a, um, *kerekített, gömbölyített, göngyölített*; rund und kugelförmig gemacht. 2) *öszve, v. egybe rakott, rakásra hordott*; gehäuft. 3) e. gr. sangvis, Plin. *aludtvér*; stockendes Blut.

Conglobo, āvi, ātum, āre, 1. *öszve göngyölitni, gömbölyitni, kerekitni*; zusammen rollen, rund machen, wie eine Kugel. 2) *öszve, egybe, v. rakásra rakni, v. hordani*; zusammen häufen. e. gr. se in unum, Liv. *együve tartani, egy tsoportba öszve állani*: sich zusammenhalten. 3) e. gr. agmen; *megkettőztetni a' rendet, v. sort*; die Glieder verdoppeln.

Conglŏmĕrātio, ōnis, f. 3. *gombolygatás, gombolyagra, v. gombolyagba tekerés*; das Winden, auf einen Knäuel. 2) *öszve, v. egybe hordás v. rakás, rakás, halom*; die Zusammenhäufung, der Haufen.

Conglŏmĕro, āvi, ātum, āre, 1. *gombolygatni, gombolyagba tekerni, felgombolygatni*; auf einen Knäuel winden. 2) *öszve tekergetni, v. gömbölygetni*: zusammen winden, wickeln oder runden. 3) *öszve v. egybe hordani, v. rakni*: zusammen häufen. Omnia in me conglomeras mala. Ennius, (glomus).

Conglūtĭnātio, ōnis, f. 3. *öszveenyvezés*; die Zusammenleimung. 2) *öszve tevés, v. ragasztás*; Zusammenfügung. 3) Trop. e. gr. verborum; Cic. *szók öszve rakása, v. foglalása*; die Zusammensetzung der Worte.

Conglūtino, āvi, ātum, āre, 1. *öszve enyvezni, v. forasztni*; zusammen leimen oder löthen. 2) *egyesítni*; vereinigen. 3) e. gr. vulnus, Cic. *bégyógyitni*; zuheilen. 4) Trop. e. gr. concordiam, Cic. *egyetértést szerezni*; Einträchtigkeit stiften. Conglutinatus ex petulantia, Cic. *tsupa pajkosságból, vásottságból, tsintalanságból álló*; voll Muthwillens. (gluten.)

Conglūtĭnōsus, a, um, *enyves, enyvel tellyes*; voller Leim. 2) *enyv nemű, ragadós, nyúlós, mézgás*; leimartig, kleberig.

Congrădus, a, um, *valakivel együtt járó*; zugleich mit Jemanden gehend.

Congraeco, āre, 1. e. gr. aurum, Plaut. *elvendégeskedni*; verschmausen.

Congraecor, ātus sum, āri, 1. Dep. *vendégeskedni, tobzódni, tékozolni, pazérolni*; prassen, saufen, schmausen.

Congrătŭlātio, ōnis, f. 3. *örűlés, örvendezés, szerentse kívánás*; die Frohlockung, Glückwünschung.

Congrătŭlor, ātus sum, āri, 1. e. gr. alicui, Cic *szerentsét kívánni*; Glück wünschen. 2) e. gr. cum aliquo, Cic. *együtt örűlni, v. örvendezni*; sich mit einem freuen.

Congrĕdior, essus sum, grĕdi, 3 (gradior); *együve menni, öszve gyűlni*; zusammengehen, sich versammeln 2) e. gr. aliquem, Plaut. *valakihez menni látogatóba, v. látogatni*; zu einem gehen, einen besuchen. 3) e. gr. contra aliquem, Cic *valakihez közelitni, valakivel szembe menni*; wider einen anrücken. 4) e. gr cum hoste, Cic. *megütközni, megvívni*; sich mit dem Feinde einlassen. 5) alicui

quotidiana consvetudine, Cic. Colum. *valakivel minden nap társalkodni*; täglich mit einem umgehen.

Congrĕgābĭlis, e, (congrego); *könnyen öszve v. egybe gyűjthető*; was sich leicht versammelt. 2) *társ szerető, nyájas*; gesellig.

Congrĕgātim, Adv. *rakásonként*; haufenweise.

Congrĕgātĭo, ōnis, f. 3. *öszve, vagy egybe gyűlés, gyülekezet, gyűlés*; die Versammlung. 2) *rakásra gyűjtés*; die Aufhäufung.

Congrĕgātor, ōris, m. 3. *gyűjtő, öszve, v. egybe gyűjtő*; ein Sammler, Versammler.

Congrĕgātus, a, um, *öszve, v. egybe gyűlt, gyülekezett, v. sereglett*; versammelt.

Congrĕgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oves, Plin. *öszve gyűjteni v. hajtani*; zu einer Heerde versammeln, zusammen heerden. 2) *öszve gyűjteni*; versammeln. e. gr. in unum locum, Cic *egy helyre hordani*; an einen Ort zusammen bringen. 3) *egyesitni, öszvekötni*; vereinigen, verbinden. e. gr. se ad aliquem, cum aliquo, Cic. *hozzá adni magát valakihez*; sich zu einem gesellen.

Congressio, ōnis, f. 3. *öszve jövés, v. jövetel*; die Zusammenkunft. 2) Trop. *öszvetsapás, megütközés, ütközet*; die Schlacht. Prima congressione funduntur. Justin. 3) e. gr. severa; *komoly, tréfa nélkűl való beszéd, perlekedés, tzivódás*; eine ernsthafte Unterredung, ein Streit.

Congressus, us, m. 4. *öszvejövetel*; die Zusammenkunft. 2) *viadal, ütközet, tsata*; der Streit. In congressu perire. Sallust. 2) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf. Congressu feminarum pollui. Plin. 4) congressu et instituto de injuriis experiri, Cic *próbát tenni, valamely perlekedés barátságos végbe szakasztására, minekelötte törvény elibe vivődne*; versuchen, ob man einen Streit freundschaftlich beylegen kann, ehe er vor Gericht kommt.

Congressus, a, um, *öszve gyűlt, v. ment*; zusammen gegangen, versammelt. 2) e. gr. equo; *lovon verekedett, v. ütközött meg*; er hat zu Pferde gestritten.

Congrex, ĕgis, o. 3. Congrĕgis, e, (con et grex); *egy nyájból való*; von einerley Heerde. 2) *öszvegyűlt, egyesitett*; versammelt, vereinigt.

Congrŭe, Adv. *illendően*; schicklich, passend.

Congrŭens, tis, o. 3. *öszve v. együtve illő*; was sich zusammenschickt. Partes inter se congruentes. Cic. Comp. congruentior. Superl. congruentissimus.

Congrŭenter, Adv. *megegyezőleg, illendőképen, illendően*; übereinstimmend, passend, gemäß, schicklich. e. gr. dicere, Cic. *a' dologhoz képest beszéllni*; der Sache gemäß reden. 2) *egyformán*; gleichförmig.

Congrŭentĭa, ae, f. 1. *meg, v. öszve egyezés, egyezés, illendőség, részerány sdg, részegyezés*; die Übereinstimmung, Harmonie, Schicklichkeit, Symmetrie, Proportion.

Congrŭĭtas, ātis, f. 3. i. q. Congruentia.

Congrŭo, ui, ĕre, 3. *illeni, hozzá illeni*; sich schicken. Congruit tempus ad illud, Liv. *épen ahoz való az idő*; die Zeit schickt sich wohl dazu. Temporum ratio vix congruit, Senec. *nem ehez az időhöz való*; die Zeiten sind nicht darnach. 2) e. gr. inter se, cum re, Cic. *egyezni, megegyezni*; übereinstimmen. Congruunt dicta cum scriptis. Liv. In unum congruunt sententiae inter se. Liv. 3) *egyszerre, v. egyformán esni, v. történni*; sich zugleich zutragen treffen.

Congrus, i, m. 2. i. qu. Conger.

Congrŭus, a, um, e. gr. cum illa, Plaut. alimenta, Ovid. *egyező, megegyező, hozzá illő, illő, illendő, alkalmatos*; übereinstimmend, sich schickend, bequem.

Congylis, is, et ĭdis, f. 3. vel Cŏngylum, i, n. 2. *répa*; eine Rübe

Cōnĭa, ae, f. 1. idem quod Ciconia.

Conĭbrĭca, et Conimbrica, ae. f. 1. urbs Portugalliae.

Cōnĭcus, a, um, *kúp, v. kúp test formájú, v. állású*; wie ein Kegel gestaltet. (Conus.)

Cōnĭfer, a, um, (conus et fero); *fenyőtobozt termő*; Tannzapfen tragend. 2) *kerek gyümöltsöt termő*; kugelförmige Früchte tragend.

Cōnĭger, a, um, i. q. conifer.

Cōnisco, ĕre, 3. *ökleìni*; mit den Hörnern stoßen.

Conjŭgālis, e, i. q. conjugialis.

Conjŭgālĭter, Adv. *házassági módon, v. módra*; ehelich.

Conjŭgātĭo, ōnis, f. 3. *öszve tevés, kötés, v. kötözés*; das Zusammenbinden, Zusammenfügen. 2) variatio vocabuli per modos, tempora, et personas. 3) *okoskodókötést formáló mondások öszverakása*; die Zusammensetzung der Sätze, aus denen ein Syllogismus entsteht. 4) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf.

Conjŭgātor, ōris, m. 3. *öszve, v. egybe kötő, egyesitő*; der Verbinder, Vereiniger.

Conjŭgĭālis, e, *házassági, házasságot illető, ahoz tartozó*; ehelich, zur Ehe gehörig.

Conjŭgĭum, ĭi, n. 2. e. gr. corporis et animae, Lucret. *öszve, v. egybe kötés, öszveköttetés*: die Verbindung. 2) *házasság*; die Ehe. 3) *házaspár*; ein Ehepaar. 4) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf.

Conjŭgo, āvi, ātum, āre, 1. (jugum); *egy járomba fogni, v. szoritni*; zusammen jochen. e. gr. verba, amicitiam, Cic. *kötni, öszve, v. egybe kötni, öszvetenni, egybefoglalni*; zusammen binden, zusammen fügen.

Conjuncte, Adv. *együtt, egyesitve, öszve, v. egybekötve*: verbunden. 2) *bizodalmasan, barátságosan*; vertraut. Superl. conjunctissime cum aliquo vivere. Cic.

Conjunctim, Adv. *együtt, egyszersmind, együttvéve*; mit einander, zugleich, insgesammt.

Conjunctĭo, ōnis, f. 3. *öszve, v. egybe kötés, köttetés, v. foglalás, egyesités*; die Verbindung, Vereinigung. 2) *barátság, rokonság, atyafiság*: die Freundschaft, Verwandtschaft. e. gr. sagvinis, Cic. *vér szerént való rokonság, v. atyafiság*; eine Blutsfreundschaft. 3) *öszve v. egybe tétel, kaptsolás, v. rakás*; die Zusammensetzung. 4) e. gr. lunae; *újhóld, hóldtölte*; der Neumond. 5) *foglalószótska*; ein Bindewort. 6) e. gr. naturae; *érzésegyezés, egyenlőérzés*; die Sympathie. 7) *elhálás, velehálás*; der Beyschlaf. Conjunctionis appetitus, Cic.

Conjunctīvus, a, um, *foglaló, öszve foglaló, v. tevő*; verbindend, zusammensetzend.

Conjuncto, āre, 1. Frequ. *öszve, v. egybe kötözni*; verbinden.

Conjunctus, a, um, *öszve v. egybe tett, v. foglalt*; zusammen gefüget. 2) *egyesitett*; vereiniget. Conjuncti sontium, Curt. *vétkes v. hibástársak*; Mitschuldige. Homines benevolentia conjuncti, Cic. *jó barátok*; gute Freunde. 3) vita multis vitiis conjuncta, Cic. *bűnös élet*; ein lasterhaftes Leben. 4) Conjuncta viro, Virg. *férjhez ment*; an einen Mann verheirathet. 5) conjunctis sententiis (alias: cunctis) decernere, Cic. *valamit egyenlő akarattal elvégezni*; etwas einmüthig beschließen. Comp. conjunctior. Superl. conjunctissimus.

Conjunctus, us m. 4. *egyesités, öszve kötés*; die Verbindung.

Conjungo, nxi, nctum, ngĕre, 3. (jungo); *öszve tenni, foglalni*; zusammenfügen. e. gr. dexteras, Virg. *egymásnak kezet adni*; einander die Hände biethen. 2) Trop. *öszve kötni, egyesitni*; verbinden, vereinigen. e. gr. feminam sibi matrimonio, Liv. *feleségül venni, elvenni*: eine Frau zur Ehe nehmen. Conjungi cum aliquo, Cic. *férjhez menni*; einen Mann nehmen. e. gr. plures provincias imperio, Cic. *sok tartományt meghódoltatni*; viele Länder unter seine Gewalt bringen. Conjungi cognatione cum aliquo: *valakivel atyafiságba jönni*; mit einem in Verwandtschaft kommen. e. gr. curam cum aliquo de republica, Cic. *valakivel együtt gondoskodni a' köztársaságról*; zugleich mit einem für die Republik sorgen.

Conjūrāti, ōrum, m. plur. *öszve esküdtek, lázzasztók*; die sich zusammen verschworen haben, Aufrührer.

Conjūrātim, Adv. *öszveesküdve, lázzasztómódra*; zusammen verschworen.

Conjūrātĭo, ōnis, f. 3. *öszveesküvés, pártütés, zenebona, lázzadás a' felsóség ellen*; die Zusammenschwörung, der Aufruhr wider die Obrigkeit. 2) *az öszveesküdtek v. lázzasztók együtt*; die Zusammenverschwornen selbst. 3) *egyesülés, egyesités*; die Vereinigung.

Conjūrātus, a, um, *együtveesküdt*; zusammen verschworen.

Conjūro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. de

adni, hozzá számolni; zählen, oder darunter zählen.

Connūtrĭo, īvi, ītum, īre, 4. *együtt nevelni, tartani, v. táplálni*; mit ernähren.

Cōno, āre, 1. Obsol. i. q. Conor.

Conōīdes, is, o. 3. (conus), *kúp, v. kúptest formájú, tsútsos*; kegelförmig.

Cōnon, ōnis, m. 3. Nom. propr. belli-ducis Atheniensir. 2) mathematici.

Cōnōpēum, Conopĭum, i, n. 2. *kárpit, ágytakaro, szúnyogháló*; ein Umhang, eine Decke um ein Bette, um die Mücken abzuhalten. 2) *fedeles ágy*; ein Himmelsbett. 3) *sátor*; ein Zelt.

Cōnor, ātus sum, āri, 1. *igyekezni, azon lenni*; sich bemühen. e. gr. manibus pedibusque; Terent. *minden erőből igyekezni*; aus allen Kräften sich bemühen. 2) *szándékozni, feltenni magában*; sich vornehmen. Qua inductus, ad te scribere sum conatus. Cic. 3) *hozzá fogni, v. kezdeni valamihez, merni, mérészelni, bátorkodni*; unternehmen, wagen, sich unterst[e]hen.

Conquadrātus, a, um, *négyszegre tsinált*; viereckig gemacht.

Conquādro, āre, 1. *négy szegeletűvé tenni, négyszegre tsinálni*; viereckig machen. 2) e. gr. vero; *megegyezni, egyetérteni*; übereinstimmen.

Conquāssātĭo, ōnis, f. 3. *megrázkódás, rengés, megrendűlés, mozgás*; die Erschütterung, Bewegung. 2) *széllyelrázás, öszveromlás, megrokkanás, gyengűlés*; die Zerrüttung, Schwächung.

Conquassātus, a, um, *meg, v. öszve romlott, gyengűlt*; zerrüttet, geschwächt. 2) *megrázkódott, v. rendűlt, megmozdúlt*; erschüttert, bewegt.

Conquasso, āvi, ātum, āre, 1. *megrázni, v. rendítni*; erschüttern. 2) e. gr. nationes; Cic. *nyughatatlankodtatni*; beunruhigen. 3) *el, v. öszve rontani, öszve verni*; zerrütten, zerschlagen.

Conquĕror, estus sum, quĕri, 3. e. gr. aliquid, de re aliqua; Liv. *panaszolkodni, panaszkodni, panaszolni*; klagen, sich beklagen.

Conquestĭo, ōnis, f. 3. *panaszolkodás, panasz*; die Beschwerung, das Klagen, Bekl[a]gen, die Klage.

Conquestus, us, m. 4. i. q. conquestio.

Conquĭesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. *nyúgodni, megnyúgodni*; ruhen. 2) e. gr. de aliquo; *valakivel megelégedni*; mit einem zufrieden seyn. 3) e. gr. in aliqua re; Cic. *valamiben gyönyörűséget találni*; Vergnügen an einem Dinge finden. 4) conquiescit navigatio; Cic. *megszűnik a' hajókázás*; die Schifffahrt höret auf. 5) e. gr. a re aliqua; Cic. *felhagyni valami dologgal*; von einem Dinge ablassen.

Conquinisco, quexi, iscĕre, 3. *le hajlani, meggörbűlni, leguggolni*; sich neigen, bücken, kauern.

Conquīro, sīvi, sītum, ĕre, 3. *öszvekeresni*; zusammensuchen. 2) e. gr. aliquem terra marique; Cic. *felkeresni*; aufsuchen. 3) e. gr. opes; Plin. *keresni, kerítni, nyerni, megnyerni, szert tenni rá, szerezni*; erwerben, erlangen. 4) *kénszerítni, erőltetni*; zwingen. 5) *kivánni, óhajtni*; verlangen.

Conquīsīte, Adv. *nagy szorgalmatossággal, szorgalmatosan*; mit vieler Mühe, mit Fleiß.

Conquīsītĭo, ōnis, f. 3 *öszvekeresés, öszvegyűjtés*; die Zusammensuchung, Sammlung. 2) *tudakozás, kérdezés, értekezódés, tudakozódás*; die Nachfrage. 3) *katona szedés, (verbuilás)*; die Werbung der Soldaten. Exercitus durissimis conquisitionibus collectus. Cic.

Conquīsītor, ōris, m. 3. *öszve v. felkereső, megszerző, előkerítő*; ein Zusammensucher, Aufsucher, Herbeyschaffer. 2) *katona szedő (verbuló)*, ein Soldatenwerber. 3) *drúló, spion, leselkedő*; ein Verräther, Spion, Auflaurer, Aufpasser.

Conquīsītus, a, um, *szorgalmatosan öszve gyűjtött*; mit Fleiße zusammen gelesen. 2) *válogatott, választott, kiválasztott*; sorgfältig ausgelesen. Comp. conquisitior. Superl. conquisitissimus. Mensa conquisitissimis epulis; Cic. *válogatott eledelekkel rakott asztal*; ein Tisch mit köstlichen Speisen.

Conrēus, ei, m. 2. *bűnöstárs, egy bűnben lélekző*; ein Mitschuldiger.

Consăcerdos, ōtis, c. 3. *papitárs*; ein Mitpriester.

Consălūtātĭo, ōnis, f. 3. *köszöntés*; die Begrüßung.

Sallust. *rosssz lelkiesméret*; ein böses Gewissen.

Conscrĕor, āri, 1. *hákogni*; sich räuspern.

Conscrībillo, āre, 1. *firkálni*, *írni*, *öszve irkafirkálni*; kritzeln, schreiben, gleichsam zusammenschmieren. 2) Trop. Latusculum flagella conscribillant; Plaut. *a' korbáts megtsikozza az óldalt*; die Peitsche bezeichnet die Seite mit Striemen.

Conscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. *öszve írni*; zusammenschreiben. 2) e. gr. syngrapham; Plaut. *írásba foglalni*, *meg*, *v. felírni*. 3) e gr. exercitum; Caes. *szedni*, *gyüjtni* (*verbuválni*); werben. 4) *valakivel egyszerre írni*, *együtt írni*; zugleich mit einem schreiben. e. gr. cum Appio ad Antonium. Cic. 5) e. gr. parietes; Plin. *beírni*; beschreiben.

Conscriptĭo, ōnis, f. 3. *laistrom*, *feljegyzés*; das Verzeichniß, die Aufzeichnung. 2) *írásban foglalt gondolat*; ein schriftlicher Aufsatz.

Conscriptor, ōris, m. 3. *író*, *megíró*, *gondolatját írásba foglaló*; der etwas schreibt oder schriftlich verfaßt.

Conscriptus, a, um, *meg*, *v. fel írt*, *feljegyzett*; beschrieben, aufgezeichnet. 2) conscripti milites; Caes. *bevett katonák*; angenommene Soldaten. 3) patres conscripti; Cic. *választott Romai fő bírák*, *tanáts urak*, *senátorok*; erwählte römische Rathsherren, Senatoren. 4) patres conscripti (pro patres et conscripti), *az egész tanáts*; der ganze Senat. Pa res, vocabantur senatores, qui patriciorum i. e. senatorum a Romulo legatorum, progenies erant; Conscripti vero: qui instituto Bruti ex classe celeberrimorum civium eligebantur.

Consĕco, cui, ctum, cāre 1. *el v. öszve vágni*, *metszni*, *szelni*, *metélni*, *darabolni*, *vagdalni*; zerschneiden, zerhauen. 2) *meg*, *v. elvakarni*, *v. vérezni*; zerfleischen, zerkratzen.

Consĕcrātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. capitis, Cic. *meg*, *v. felszentelés*; die Heiligung, Weihung. 2) *Isten gyanánt tisztelés*, *istenítés*; die Vergötterung.

Consĕcrātor, ōris, m. 3. *szentelő*; der heilig macht, einweiht.

Consĕcrātrix, īcis, f. 3. *istenítő*, *Isten gyanánt tisztelő*; die Vergötterinn.

Consĕcrātōrĭus, a, um, ad consecrationem pertinens.

Consĕcrātus, a, um, *szentelt*; geheiligt. 2) *ajánlott*; zugeeignet.

Consĕcro, āvi, ātum, āre, 1. (sacro), e. gr. aliquid Deo, Cic. *szentelni*, *felszentelni*, *ajánlani*; weihen, heiligen. 2) e. gr. aliquem, Cic. *az Istenek közzé számlálni*; einen unter die Götter versetzen. 3) ad immortalitatem aliquid, Cic. *halhatatlanítni*, *halhatatlanná tenni*; etwas unsterblich machen. Consecrare aliquem memoriae hominum sempiternae, Cic. 4) e. gr. alicui statuam, Caes. *valakinek tiszteletére oszlopot emelni*; einem zu Ehren eine Statue errichten. 5) *valamit valamelyik Istennek ajánlani 's annak hasznavételétől az embereket megfosztani*; etwas einem Gotte widmen, und dadurch den Menschen den Gebrauch desselben entziehen. Consecravit Carthaginem. Cic. 6) *tulajdonítni*; zueignen, zuschreiben. Ars deorum inventioni consecrata. Cic.

Cōnsĕctānĕus, ĕa, ĕum, (consector), *követő*; einer der folget. 2) *egyforma felekezethez tartozó*, *v. szító*; einerley Secte zugethan.

Consectārĭum, ĭi, n. 2. *következés*; eine Folge. 2) *szövetélkedésbeli hozzáadás*, *tóldás*; der Zusatz in einer Disputation.

Consectārĭus, a, um, *valamely dologból következő*; was aus einem Dinge folget. 2) *berekesztésre*, *bizonyításra tartozó*; zum Schlusse oder Beweise gehörig.

Consectātĭo, ōnis, f. 3. *követés*, *késérés*; die Nachfolgung. 2) *valamire való igyekezés*, *törekedés*; das Trachten und Streben nach etwas.

Consĕctātor, ōris, m. 3. *követő*; ein Nachfolger.

Consectatrix, īcis, f. 3. *követő asszony*; eine Nachfolgerinn. 2) e. gr. voluptatis, Cic. *valami el*, *v. megnyerésén törekedő*, *v. igyekező*; die etwas zu erlangen sich bestrebt.

Consectĭō, ōnis, f. 3. (conseco); *elvágás*, *v. vagdalás*, *darabolás*, *eldarabolás*, *darabokra vagdalás*; die Zerschneidung, Zerhauung.

Consector, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem, Terent. *követni*, *elérni igyekezni*, *nyomába lenni*; eifrig nach-

folgen, nachgehen. 2) *valamire, v. valamin igyekezni, törekedni, iparkodni*; nach etwas streben. Consectari alicujus benevolentiam. Cic. 3) debita, Cic. *az adósságot bévenni, v. bészedni*; die Schulden einziehen. 4) *rajta kapni, el, v. utól érni*; ertappen, erreichen, einhohlen. 5) consectari minutissima, Plin. *minden tsekélységet v. apróságot fel, v. ki keresni, mindent a' legszorossabban venni*; alle Kleinigkeiten aufsuchen, alles aufs genaueste nehmen. 6) Trop. e. gr. aliquem conviciis; *valakit rágalmazni, kissebbitni, gyalázni*: einen schmähen.

Consectus, a, um, *elvugdalt, eldarabolt*; zerschnitten.

Consĕcūtĭo (Consĕquūtĭo), ōnis, f. 3. *következés*; die Folge einer Sache. e. gr. verborum, Cic. *szók öszveraksa*; die Zusammensetzung der Worte. 2) *el-, bé-, v. utól érés*; die Erreichung, Erlangung.

Consĕcūtus (Consĕquūtus), a, um, e. gr. dies, Cic. *legközelébbvaló*; nächstfolgend.

Consēdo, āre, 1. *tsilapitni, letsilapitni, elhallgattatni*; stillen.

Consēmĭnālis, e, *mindenféle maggal bévetett, v növevénnyel beültetett*; worin allerhand gesäet oder gepflanzt ist.

Consēmĭnĕus, ĕa, ĕum, i. q. Conseminalis, e. gr. silva conseminea, Colum. *külömbkülömbféle nemű fákból álló erdő*; ein Wald, von verschiedenen Arten der Bäume.

Consĕnesco, nui, ĕre, 3. *öregedni, vénülni, vénhedni, megvénülni, aggani*; alt werden, veralten. 2) *fogyni*; *fogyatkozni, tsökkenni, vesztire sietni*; abnehmen, in Verfall gerathen. Consenuerunt vires atque defecerunt. Cic. 3) *kimenni a' szokásból, új szokásból, v. módiból*; aus der Mode kommen.

Consensio, ōnis, f. 3. (consentio), e. gr. gentium, Cic. *egyezés, meg-, v. öszveegyezés, egyetértés*; die Übereinstimmung. 2) e. gr. bonorum, Cic. *egyesség, egyesités*; die Eintracht. 3) *öszveesküvés*; die Zusammenverschwörung.

Consensus, us, m. 4. e. gr. omnium, naturae, virtutum, Cic. *egyezés, meg, v. öszve egyezés*; die Übereinstimmung in einer Sache, Harmonie.

Consensus, a, um, *egyezett, megegyezett*; bewilligt, verwilligt.

Consentānĕe, Adv. *szerént, valamivel megegyezően, illendően, egyezőleg*; gemäß, passend.

Consentānĕus, a, um, *szerént való, megegyező, illendő, alkalmatos*; gemäß, passend, einstimmig. 2) *hozzá illő, illő, illendő*; anständig. Obscura somnia minime consentanea sunt majestati deorum. Cic. 3) *valamelly mondásból következő*; was aus einem Satze folgt. Quid cuique sit consentaneum, concludi potest. Cic.

Consentes Dii, i. e. dii 12 majorum gentium Romanorum.

Consentĭa, ae, f. 1. urbs Italiae inferioris. Consentīni, incolae urbis ejusdem.

Consēntĭa, (sacra) *sokaknak megegyezéséből, v. megegyezésével rendelt istenitisztelet*; ein Gottesdienst, der durch vieler Einstimmung angeordnet ist.

Consentĭo, sensi, sensum, sentīre, 4. e. gr. cum aliquo de re aliqua, Cic. *egyezni, megegyezni, egyetérteni*; eines Sinnes seyn, übereinstimmen. 2) *szóval végezni, beszéllgetni valami eránt*; verabreden. In eum omnes illud consentiunt elogium, Cic. *minden megadja néki azt a' betsületet, v. ditséretet*; sie geben ihm alle dieses Lob. 3) consentio tibi, Cic *egy vélekedésben, értelemben vagyok veled*; ich bin mit dir einerley Meinung. 4) e. gr. sibi; Cic. *állhatatos lenni, vélekedése mellett meg maradni, v. állani*; unveränderlich seyn, bey seiner Meinung verharren.

Consēpĭo, psi, ptum, pīre, 4. (sepes); *sövénnyel, v. kőfallal békeritni, v. körülvenni*; umzäunen, einmauern. 2) *bérekeszteni, elzárni*; einschließen.

Consepto, āre, 1. i. e. consepio.

Consēptum, i, n. 2. *bé-, el-, v. felkeritett v. záros hely*; ein geschlossener Ort. 2) *sorompó, rekesz, párkány, párkányozat*; die Schranken, die Geländer.

Conseptus, a, um, *békeritett, p. o. sövénnyel, v. kőfallal, bérekesztett, elzárt*; umzäunet, eingemauert, eingeschlossen.

Consĕquens, entis, o. 3. *következő*;

nachfolgend. 2) *jól megegyező*: zusammenhängend. 3) *szerént való, egyező*; gemäß.

Consĕquenter, Adv. *következésképen*; folglich. 2) e. gr. rei; *szerént való, egyező*; gemäß.

Consĕquentia, ae, f. 1. *következés, következtetés*; die Folge, Folgerung.

Cōnsĕquĭae, ārum, f. plur. *utóljáró seregtsapat, sereg utólja*; der Nachtrab, Nachtrupp.

Consĕquor, cutus (quutus) sum, sequi, 3. *követni, utánna menni*; folgen, nachfolgen. Cum Acc. pax consequitur libertatem, Cic. raro cum Dat. voluptati moeror comes consequitur. Plaut. 2) e. gr. victoriam, Cic. *meg, v. elnyerni, szerezni, megszerezni. munkával szerezni, szert tenni valamire*; erlangen, erwerben. 3) e. gr. animo aliquid, Cic. *megfogni, észszel*; fassen, begreifen. e. gr. conjectura, Cic. *eltalálni*; errathen. 4) *utól, v. elérni*; ereilen, einhohlen. 5) e. gr. verbis laudes alicujus, Cic. *szóval kifejezni, kifejezni*; mit Worten ausdrücken. 6) *helybehagyni*; billigen, genehm halten. Quas sententias senatus sine ulla veritate est consecutus. 7) *keresni valamit*; etwas suchen. Exilitatem ille de industria consequebatur. Cic.

Consĕquus, a, um, *következő*; folgend.

Consĕrēnat, Impers. *tiszta az idő, tiszta idő leszsz*; es ist hell, es wird hell Wetter.

Consērmōcĭnor, ātus sum, āri 1. i. q. Consermonor.

Consermōnor, āri, 1. e. gr. cum aliquo, Quint. *beszéllgetni*; sich unterreden. 2) *fetsegni*; schwatzen.

Consĕro, ēvi, satum, et situm, serĕre, 3. e. gr. agrum hordeo; *bévetni*; besäen. 2) *fákkal beültetni*: mit Bäumen besetzen. 2) *béhintni*; bestreuen. Sol lumine conserit arva, Lucr. *a' nap rá süt a' mezőkre, v. elborítja a' mezőt világával*; die Sonne überstreuet die Gefilde mit Licht (bescheinet sie). 4) Trop. Leges, instituta, rempublicam conseret, Cic. *jól elintézi, rendbe szedi, elrendeli*; er wird sie wohl einrichten.

Consĕro, ĕrui, ertum, ĕre, 3. *öszve tenni, fogni, v. foglalni*: zusammen setzen, zusammen fügen. 2) e. gr. diem nocti, Ovid. *éjjet napot egyé tenni, egybe foglalni, egyesítni, éjjel nappal munkálódni, v. dolgozni*; Tag und Nacht vereinigen, Tag und Nacht arbeiten. 3) e. gr. manum cum aliquo, Cic. *valakivel viaskodni*; mit einem fechten. e. gr. proelium inter se, Liv. *vívni, viaskodni, tusakodni, ellenségképen*; streiten. 4) *törvényszék v. törvény előtt perlekedni, pert folytatni*; vor Gericht processiren.

Consĕrrātus, a, um, (serra); *fűrészélű, fűrész forma*; wie eine Säge zackigt.

Conserte, Adv. *öszve köttetve, v. foglalva, egyesítve*; zusammenhängend, in Verbindung.

Conseitio, ōnis, f. 3. *öszvetevés, ragasztás, v. kötés*; die Zusammenfügung, Zusammenhängung.

Consērtor, ōris, m. 3. *öszvefoglaló*; ein Zusammenhänger. 2) *hartzoló, viaskodó, bajnok*; ein Streiter, Kämpfer.

Consertus, a, um, *öszve tett, v. foglalt*; zusammengesetzt. 2) *öszveragadt, v. kötött, fűzött, font*; an einander hangend, geflochten. 3) *elegyített, ögyelített*; vermischt.

Conserva, ae, f. 1. *szolgálótárs (leány v. aszszony)*, eine Mitdienerinn.

Cōnsērva, ae, f. 1. *béfőzött szer, fű, v. virág, a' patikában*; in den Apotheken allerley mit Zucker eingemachte Kräuter, Blumen rc. Conserva rosarum; *béfőtt rózsa*; Rosenzucker. (a conservando.))(

Conservābĭlis, e (conservo); *tartható, meg, v. el tartható, eláálló*; was sich erhalten läßt.

Conservātĭo, ōnis, f. 3. *megtartás*; die Erhaltung. 2) e. gr. officium, Cic. *szem előtt tartás, figyelmezés, vi'sgálódás*; die Beobachtung

Conservātor, ōris, m. 3. *megtartó, őrző, megszabadító, védlő, óltalmazó*; ein Erhalter, Erretter, Beschützer.

Conservatrix, īcis, f. 3. *megtartó, óltalmazó, védő aszszony*; eine Erhalterinn, Beschützerinn.

Consērvatus, a, um, *megtartott, óltalmazott, védlett*; erhalten, beschützet.

Conservitĭum, ĭi, n. 2. *szolgai társaság*; eine Mitknechtschaft.

Consĭlĕo, ui, ēre, 2. i. q. sileo.

Consĭlesco, lui, ĕscĕre, 3. *halgatni, elhalgatni v. tsendesedni*; schweigen, still werden.

Consĭlĭārĭus, ii, m. 2. *tanátsadó, tanátsos*; ein Rathgeber, ein Rath.

Consĭlĭārĭus, a, um, *tanátsoló, tanátsadó*; rathgebend.

Consĭlĭātor, ōris, m. 3. *tanátsadó, tanátsoló*; ein Rathgeber.

Consĭlĭātrix, īcis, f. 3. *tanátsadó, tanátsoló asszszony*; eine Rathgeberinn.

Consĭlĭo, lŭi, īre, 4. e. gr. alicui, aliquem, Tac. *rádugrani, rászökni*; an einen springen.

Consĭlĭo, āvi, ātum, āre, 1. *tanátsolni, ni*; rathen.

Consĭlĭor, ātus sum, āri, 1. *tanátsolni, tanátsot adni*; rathen, Rath geben. 2) *gondolkozni, gondolóra venni, tanátskozni*; überlegen, berathschlagen.

Cōnsĭlĭōse, Adv. *gondosan, meggondolva, okosan*; bedächtig, klug.

Consĭlĭōsus, a, um, *értelmes, okos*; rathschlägig, klug.

Consĭlĭum, ii, n. 3. *tanáts, tanátsadás, végzés*; ein Rath, Anschlag. 2) *tanátsoló*; ein Rathgeber. Frustra foris bellum geritur, nisi sit consilium domi. Cic. 2) gerere aliquid consilio, Quint. *meggondolva, v. fontolva tenni valamit*; etwas mit Überlegung thun. 4) *tanátskozók gyűlése*; die Versammlung derer, die zusammenkommen, um sich zu berathschlagen. Consilium bellicum; *hadi tanáts*; der Kriegsrath. Consilium Aulicum Locumtenentiale Hungaricum; *a' Felséges Kir. Helytartó Tanáts*; die königliche Statthalterey. 5) *szándék, feltétel, vég, tzél*; die Absicht. Eo consilio Nep. *azzal a' szándékkal*; in der Absicht. 6) *ravaszság*; die List. 7) *okosság, előre látás, v. nézés*; die Klugheit. 8) *meghatározás, maga meghatározás, feltett szándék*; das Vorhaben, der Entschluß. 9) e. gr. imperatorium; *hadi tsalárdság*; eine Kriegslist. 10) e. gr. publicum, Cic. i. e. decretum senatus.

Cōnsĭlĭum, ii, n. 2. *ugrás, ugrálás, tántzolás*; das Springen, Hüpfen, Tanzen.

Consimilis, e, *egyenlő, hasonló, igen hasonló*, ganz gleich, ähnlich. e. gr vestrum, Ter. *hozzád hasonló*; euch gleich.

Consĭmĭlĭter, Adv. *hasonlóan, hasonlóképen, egyenlően, egyenlőmódon, v. módra, épen úgy, a' szerént*; gleicher Weise, auf ähnliche Art, eben so.

Consĭpĭo, ui, ĕre, 3. *okos, eszes, értelmes lenni*; klug seyn, seinen Verstand haben, verständig seyn.

Cōnsĭstēntĭa, ae, f. 1. *posztó, v. más materia merevénysége, merősége*; die Steife des Tuchs. 2) *megállás, megmaradás*; das Bestehen. 3) *bizonyos meghatározott sűrűsége, v. öszve állása valami nedvnek, v. nedvességnek*; gewisse bestimmte Dicke einer Feuchtigkeit. e. gr. urinae, sanguinis. 4) *hideglelés kirázása*; der Anfall des Fiebers.

Cōnsĭstĭo, ōnis, f. 3. *állás, megállás*; das Stehen.

Consisto, stĭti, stĭtum, ĕre, 3. e. gr. agmen, Sallust. *megállítni, oda állítni*; stehend machen, hinstellen. 2) e. gr. ad mensam, Cic. *oda állani, menni, v. lépni*; sich hinstellen, hintreten. 3) *tsendesen egy helyben, v. veszteg állani, tartózkodni, maradni*; still stehen, sich aufhalten. 4) e. gr. ad aliquam rem, Svet. *valami nézésére v. megvi'sgálására odaállani*; sich stellen, etwas zu besichtigen. 5) e. gr. tranquillo animo, Cic. *tsendes lélekkel lenni*; eines ruhigen Gemüths seyn. 6) flumen consistit frigore, glacie, Ovid. *a' folyóvíz, meg, v. által fagy*; der Fluß überfriert. 7) e. gr. in acie, Tac. *hadi rendben állani*; in der Schlachtordnung stehen. 8) e. gr. verbis cum aliquo, Cic. *a' szavakban valakivel egyezni*; in Worten mit einem übereinstimmen. 9) e. gr. mente, Cic. *eszén lenni*; bey Sinnen seyn. 10) consistit auctoritas huic viro, Plin. *nagy tekintetben van ez a' férjfiú*; dieser Mann wird hoch gehalten 12) stomachus consistit, Cels. *a' gyomorban megmarad az eledel*; der Magen behält die Speise. 12) morbus consistit; *szűnik a' nyavalya*; die Krankheit höret auf. 13) neque mens, neque lingua consistit, Cic. *sem eszén sem nyelvén nints hatalma, egyiknek sem tud parantsolni*; man ist weder seiner Sinne, noch seiner Zun-

dern. 3) *félelmet eloszlatni*, *bátorítni*; die Furcht benehmen.

Consŏmnio, āre, 1. *álmodni*; träumen.

Consŏnans, tis, o. 3. *együtt hangzó*, *v. szólló*, *öszve hangzó*; zusammen lautend. 2) consonantes literae; *mássai hangzó betűk*; mitstimmende Buchstaben 3) verba consonantiora, Cic *jobban megegyező szók*; Worte, die besser zusammen klingen. Comp. consonantior. Superl. consonantissimus.

Consŏnānter, Adv. *egyezően*; übereinstimmend. Sup. consonantissime.

Consŏnentia, ae, f. 1. *egyesség*, *egyezés*; die Zusammenstimmung. 2) *jó*, *helyes*, *v. kellemetes hangzás*; der Wohllaut. 3) *meg*, *v. öszve egyezés*; die Übereinstimmung. 4) *helybe hagyás*, *tetszés*; der Beyfall.

Consŏne, Adv. *egyhangúan*, *megegyezőleg*; aus einem Tone, einstimmig. 2) *egyenlően*; einhellig.

Consŏno, ŭi, āre, 1. *együtt hangzani*; mitlauten. 2) *zengeni*, *harsogni*, *megzendűlni*; ertönen. Nemus consonat; *zeng az erdő*; der Wald erschallet. 3) *egyezni*, *megegyezni*; übereinstimmen. Cum Dat. consonare sibi, Svet. *mindenkor egy értelemben lenni*, *maga magával egyezni*; allezeit gleich gesinnet oder einer Meinung seyn. Moribus consonat oratio, Cic. *egyezik a' beszéddel az erkölts*; die Rede stimmt mit den Sitten überein. Consonat sibi, Senec. *mindenkor egyforma*; er ist sich beständig gleich.

Consŏnus, a, um. *együtt zengő*, *v. hangzó*, *megrendűlő*; zusammenschallend oder ertönend. 2) *egyezőszavú*; einstimmend.

Consŏpio, īvi, ītum, īre, 4. *elaltatni*; einschläfern. Somno consopiri, Cic. *elaludni*; einschlafen. 2) Trop. *letsendesítni*; zufrieden stellen.

Cōnsŏrīnus, i, m. 2. idem quod Consobrinus.

Consors, tis, o. 3. *részes*; theilhaftig. Cum Gen. e. gr. laboris cum aliquo, Cic. e. gr. tori, Cic. *férj*; ein Ehegemahl. e. gr. in lucris, Cic. 2) consortes; *szomszédosok a' szántó földben*; deren Feld an einander stößt. 3) Adj. o. *egyenlő*, *mértékarányos*; gleich, ebenmäßig.

Consortio, ōnis, f. 3. *egyező részvétel valamiben*; die gemeinschaftliche Theilnehmung an etwas. 2) *közösség*, *egyezőség*, *egyesség*; die Gemeinschaft.

Consortium, ii, n. 2. *társaság*, *egyesség*; die Gesellschaft, Gemeinschaft. 2) *házasság*; die Ehe. 3) *helybe hagyás*, *megegyezés*; die Beypflichtung, der Beyfall. 4) *érzésegyezés*, *egyenlőérzés*; die Sympathie.

Conspătior, āri, 1. *együtt sétálni*, *v. járkálni*; zusammen spazieren.

Conspector, ōris, m. 3. *néző*, *megtekintő*; der Seher, Erblicker.

Conspectus, a, um, *meglátott*, *tekintett*, *v. nézett*; erblickt, gesehen. 2) *szembetűnő*; in die Augen fallend, beträchtlich. Comp. conspectior. Ovid.

Conspectus, us, m. 4. *nézés*, *tekintés*, *tekintet*, *szemlélés*; das Sehen, der Blick, Anblick, das Anschauen. In conspectu esse, versari, Cic *jelen*, *v. szem előtt lenni*; im Gesichte seyn, vor Augen oder gegenwärtig seyn. 3) *néző tehetség*, *alkalmatosság valami nézésére*; das Vermögen, die Gelegenheit etwas zu sehen.

Conspergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. aliquem sangvine, Lucr. *bé v. meghinteni*, *öntözni*, *megöntözni*, *v. lotsolni*, *béfetskendezni*; besprengen, bespritzen. 2) *szórni*, *hintni*; streuen. e. gr. ante aedes juncum aut herbam viridem. Plaut. 3) Trop. aliquem hilaritate, Plaut. *valakit felvidítni*; einen fröhlich machen. 4) e. gr. scripta, Idem. *irásába víg dolgokat szórni v. hintegetni el*; in seinen Schriften lustige Dinge mit einstreuen.

Conspersio, ōnis, f. 3. *el*, *bé v. oda szórás*, *v. hintés*, *hintegetés*; das Hinstreuen. 2) *tészta*; der Teig. Tertull.

Conspersus, a, um, *bé hintett*, *lotsolt v. fetskendezett*; besprenget, bespritzet. 2) *elszórt*, *v. hintett*; bestreuet. 3) Oratio conspersa verborum floribus, Cic. *tsinos*, *v. dísses beszéd*; eine zierliche Rede.

Conspicabilis, e, *látható*; sichtbar. 2) *nézést érdemlő*, *méltó a' megnézésre*; sehenswerth.

Cōnspĭciendus, a, um, *nézést érdemlő*, *méltó a' megnézésre*; sehenswerth.

widersprechend. 4) *komoly, kemény, t. i. a' magaviseletében*; ernsthaft, streng, hart. Constans et lenis ut res expostulat esto. Comp. constantior. Sup. Constantissimus.

Constanter, Adv. *állhatatosan, állandólag*; standhaft, beständig. 2) *szüntelen, mindenkor*; immerfort, beständig. 3) *változhatatlanúl*; unveränderlich, beharrlich.

Constantĭa, ae, f. 1. *állhatatosság, állandóság*; die Standhaftigkeit, Beständigkeit. 2) *állhatatos megmaradás valami melett*; die Beharrlichkeit. 3) *változhatatlanság*; die Unveränderlichkeit. 4) *egyezés, szüntelenvaló megegyezés*; die Gleichförmigkeit, Übereinstimmung. Dictorum factorumque constantia. Cic.

Cōnstāntĭa, ae, f. 1. urbs ad lacum Bodanicum: *Constántz*; die Stadt Constanz oder Costnitz. Hinc: Constantiensis, e.

Cōnstāntīnōpŏlis, is, f. 3. antea: Byzantium; *Konstántzinápoly, Stambúl*; die Hauptstadt Constantinopel oder Stampol in der Türkey.

Cōnstāntīnōpŏlītānus, a, um, *Konstántzinápolyi*; von Constantinopel.

Cōnstat, vide: Consto.

Constellātio, ōnis, f. 3. *a' tsillagzatok állása, és ennek minémű vólta, a' mi földünkre nézve*, der Stand der Gestirne, in Absicht des Einflusses auf unsere Erde.

Consternātĭo, ōnis, f. 3. *megszilajodás, neki szilajodás*; das Scheuwerden, z. B. der Pferde. 2) *rémülés, megrémülés, ijjedtség*; die Bestürzung, das Entsetzen. 3) *zendülés, felzendülés*; der Aufruhr.

Consternatus, a, um, *elrémitett*; in Schrecken gesetzt, erschreckt. 2) *megrémült*; bestürzt, ausser Fassung.

Consterno, āvi, ātum, āre, 1. *megijjeszteni, neki szilajitni*; scheu machen, z. B. Pferde. 2) *elrémitni, megrémitni, rémülésbe hozni*; erschrecken, in Entsetzen bringen, ausser sich bringen.

Consterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. *behinteni, meghinteni, rászórni*; bestreuen. 2) v. gr. lapidibus, Cic. *kirakni, p. o. kővel*; pflastern, bedecken. 5) *földhöz vágni, vagy tsapni*; zu Boden schlagen. Liv. 4) v. gr. iram; *engesztelni*; beruhigen, besänftigen.

Consternor, ātus sum, āri, Dep. 1. *neki bátorodni*; ein Herz fassen 2) *valamibe bízni, bizodalmát helyheztetni*; sich auf etwas verlassen.

Constīpo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. milites, Caes. *tömötten, sűrűen összveállitni*; zusammen drängen, dicht zusammen stellen.

Constĭtĭo, ōnis, f. 3. (consisto); *megállapodás*; das Stehenbleiben, Aufenthalt.

Constĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. (con et statuo); *tenni, állitni, helyheztetni*; stellen, setzen, hinstellen, hinsetzen, hinlegen. Sibi aliquid ante oculos constituere, Cic. Arma in templo, Idem. 2) v. gr. tempus, Caes. nuptias, Ter. *meghatározni, időt szabni, tenni, rendelni, vagy határozni valaminek*; festsetzen, bestimmen, reguliren. 3) v. gr. de re, Cic. *végezni, rendelni, határozni valamit*; beschliessen, einen Entschluss fassen. 4) v. gr. portum, Nep. urbem, Caes. exercitum, Cic. imperatorem, vel aliquem regem, Cic. *állitni, épitni, felállitni, tenni, megtenni, valaminek, azzá kinevezni*; errichten, stiften, erbauen, machen, dazu ernennen. 5) constituere rempublicam, Cic. Liv. *a' köztársaságot jó karba helyheztetni, jó rendbe hozni*; die Republik gehörig einrichten, in guten Stand setzen.

Constĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *alkatás, szerkeztetés, állapot*; die Einrichtung, Beschaffenheit. 2) *intézet*; die Anstalt. 3) *megállitás, meghatározás*; die Festsetzung, Bestimmung. 4) *rendelés, törvények, törvényes alkotmány*, die Verordnung, das Gesetz, die gesetzliche Verfassung.

Constĭtūtor, ōris, m. 3. *felállitó, állitó, rendelő, elintéző*; der Errichter, Festsetzer, Verordner, Verfertiger, Stifter. 2) v. gr. legis; *törvényadó*; der Gesetzgeber.

Constitutum, i, n. 2. *szóval esett végzés, összvebeszéllés*; die Abrede. 2) *rendelés*; die Verordnung. 3) *rendelt nap*; ein angesetzter Tag.

Constitutus, a, um, *rendelt, választott, megrendelt, meghatározott*; bestellt, bestimmt. 2) constituta pecunia; *ollyan pénz, mellynek a' lefizetése meg van igérve*; Geld, was

man zu zahlen versprochen hat. 3) ita animo constitutus, Cic. *ollyan indúlatú*; er ist so beschaffen. 4) *karban vagy állapotban lévő*; in Zustand gesetzt. Bene de rebus domesticis constituti. Cic.

Consto, stĭti, stĭtum, et stātum, stāre, 1. *együtt állani*; beysammen stehen. 2) v. gr. ex re, Cic. in re, vel re, Nep. *valamiből, vagy valamiben állani*; in oder aus etwas bestehen. 4) v. cum re, Cic. *megegyezni*, *egyezni vele*; übereinstimmen, übereintreffen. Constat mihi tecum; *egy értelemben vagyok veled*; ich bin mit dir einig. Sibi constare, Cic. *értelmében vagy feltételében nem változni*, *állhatatos lenni*; beständig in etwas sich gleich seyn, gleich bleiben; it. sibi constare; *eszén járni*; bey sich seyn, seines Verstandes mächtig seyn. Ratio constat, Tacit. et Plin. *jól van*, *helyesen*, *vagy okosan van*; es ist gut, ist vernünftig. Mihi ratio constat, Plin. *okom van reá*; ich habe Grund. Mihi constat, Cic. *én azt bizonyosan tudom*; ich weiß gewiß. Hoc non constat; *az nem bizonyos*; das ist nicht ausgemacht. Constat, Cic. *nyilván való az*, *bizonyos*; es ist ausgemacht, offenbar, gewiß. 4) *állani*, *megállani*; stehen, fest stehen, still stehen. Agmen constitit. Curt. 5) *megmaradni*, *nem változni*; bleiben, unveränderlich seyn. 6) *kerülni*, *pénzben lenni*, *pénzbe kerülni*; zu stehen kommen, kosten. Magno constare, Ovid. *sokba kerülni*; hoch kommen. Dimidio minoris constat; *felényivel kevesebbe kerül*; es kostet um die Hälfte weniger.

Constrātor, ōris, m. 3. (consterno) *fedélrakó*, *fedelező*; Bedecker.

Constratum, i, n. 2. *fedél*; eine Decke.

Constrātus, a, um, *fedett*, *béfedett*; bedeckt. 2) *bekintett*, *béhányt*; bestreuet. 3) *kirakott p. o. kővel kirakott*; gepflastert.

Constrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *zörgeni*, *tsörögni*, *tsikorogni*; knarren, knistern, ein Geräusch machen.

Constricte, Adv. *szorosan*; genau, enge.

Constrictĭo, ōnis, f. 3. *özzvekötés*; das Zusammenbinden. 2) *összvehúzás*, *összveszorítás*; die Zusammenziehung.

Constricto, āre, Freq. id. qu. constringo.

Constrictus, a, um, *összvekötött*; zusammen gebunden. 2) *megszorított*; befestigt, eingeengt.

Constringo, strinxi, strictum, stringĕre, 3. *összvekötni*; zusammenbinden. 2) v. gr. frontem; *összvehúzni*; zusammen ziehen. 3) *összvehúzni*, *szorítni*, *mint p. o. némelly orvosságok és ételek a' gyomrot 's beleket*; zusammenziehen, stopfen. 4) *kötni*, *megkötni*, *hozzákötni*, *lekötni*, *megszorítni*; binden, fesseln, festbinden, befestigen, einschränken. Constringi necessitate, Cic. *kénszeríttetni*; gezwungen werden.

Constructio, ōnis, f. 3. (construo), *összverakás*, *szerkeztetés*; die Zusammenfügung. 2) *építés*, *felépítés*, *megépítés*; die Erbauung, Aufbauung, der Bau. 2) verborum, vocum; *összvetétel*, *elrendelés*, *összveszerkeztetés*, *vagy rakás*; die Zusammensetzung, Zusammenfügung.

Constructor, oris, m. 3. *építő*, *megépítő*; der Aufbauer. 2) *összverakó*; der etwas zusammensetzt.

Constructus, a, um, *összverakott*, *szerkeztetett*; zusammen gesetzt. 2) *felépített*, *megépített*; aufgebauet. 3) *rakott*, *megrakott*, *elkészített*; besetzt. Mensa constructa dape multiplici. Catull.

Constrŭo, strūxi, strūctum, strŭĕre, 3. *összverakni*, *összvetenni*; zusammenfügen, zusammensetzen. 2) pecuniam; *gyűjteni*, *összvegyűjteni*; häufen, zusammen häufen. 3) *elrendelni*, *rendbeszedni*, *v. rakni*; ordnen. 4) nidos; *rakni*, *tsinálni*; bauen. 5) aedificium, Cic. *építni*, *rakni*; bauen, errichten. 6) mundum, Cic. *alkatni*; erbauen.

Constūprātor, ōris, m. 2. *kurafi*; ein Hurer.

Constūpro, āvi, ātum, āre, 1. *megszeplősítni*, *megparáznítni*; nothzüchtigen, schänden.

Consuādĕo, svāsi, svāsum, svadēre, 2. *igen javaslani*, *tanátsolni*; einem rathen, anrathen.

Consuālis, e, Consualia, ōrum, n. pl. festa et ludi Consi, i. e. Neptuni equestris. vide: Consus.

Consuāsor, ōris, m. 3. *tanátsadó, javasló*; der Rathgeber.

Consuāvĭor, āri, Dep. 1. *megtsókolni*; küssen.

Consubstantĭālis, e, et Consubstantĭvus, a, um, *egyenlő valóságú, vagy természetű*; von gleichem Wesen, oder Natur. Tertull.

Consūdāsco, dascĕre, 3. *izzadni, öszve, v. megizzadni*; schwitzen.

Consūdo; āvi, ātum, āre, 1. *izzadni, megizzadni*; schwitzen.

Consuēfăcio, fēci, factum, făcĕre, 3. aliquem; *szoktatni valamire, rászoktatni*; gewöhnen.

Consvēo, ēvi, ētum, ēre, 2. *szokni, rászokni*; gewohnt seyn. Prop.

Consuesco, ēvi, ētum, svescĕre, 3. *szoktatni valamire, valamihez, rászoktatni, hozzászoktatni*; gewöhnen, an etwas, zu etwas, angewöhnen. Juvencum aratro consvescere, Colum. 2) v. gr. dolori, Plin. verbis idoneis, Cic. nonnunquam cum Genit. et cum Ablat. *szokni, rászokni valamire, hozzá szokni valamihez, megszokni valamit, rászoktatni magát valamire*; sich gewöhnen, gewohnt werden, gewohnt seyn, pflegen. Qui mentiri solet, pejerare consvevit. Cic. 3) Consvescere cum aliquo, seu, cum aliqua, Cic. *bujaságot űzni valakivel*, unkeuschen Umgang mit Jemanden haben.

Consuēte, Adv. *szokás szerént*; gewöhnlicher Maßen.

Consuetĭo, ōnis, f. 3. *szokás*; die Gewohnheit.

Consuētūdĭnārĭus, a, um, *szokott, szokásban lévő*; gewöhnlich, ordinär.

Consuētūdo, ĭnis, f. 3. *szokás*; die Gewohnheit. Est hoc Gallicae consuetudinis, Caes. *az Gallus szokás*; ist eine Gallische Gewohnheit. Non est meae consuetudinis, Cic. *az nékem nem szokásom*; das ist nicht meine Gewohnheit. Pro consuetudine, Cic. Ex consuetudine, Caes. Consuetudine, Nep. *a' szokás szerént*; nach Gewohnheit. Se adducere in eam consuetudinem, Caes. *úgy szoktatni magát*; sich so gewöhnen. In consuetudine alicujus esse, Cic. *szokásban lenni valakinél, szokása lenni valakinek*; bey Jemanden gewöhnlich seyn. Venire in consuetudinem, Cic. *szokássá válni, szokásba menni, valamelly szokást felvenni*; zur Gewohnheit werden, eine Gewohnheit annehmen. 2) *társalkodás*; der Umgang. 3) *barátság, barátkozás*; die Freundschaft. 4) *szerelmes és buja barátkozás*; ein unzüchtiger Umgang. Svet. Terent. 5) Consvetudo est altera natura, Prov. *a' szokás természetté válik*; jung gewohnt alt gethan

Consuētus, a, um, *szokott, szokásban lévő*; gewohnt, gewöhnlich.

Consul, ŭlis, m. 3. *Consul: Romában a' Consulok a' kormányszéknek vagy Római Tanátsnak elöl-ülőji és fejei, 's rendszerént ketten voltak, hivataljok esztendeig tartott, mellyet letévén* Consularis *névvel tiszteltettek meg*; der Consul: die Consuln waren die höchsten Magistrate in Rom, an der Zahl alle Mahl zwey; sie präsidirten im Senate; ihr Amt dauerte ein Jahr, dann hießen sie Consulares.

Consŭlāris, e, *Consulokat illető, Consuli*; consularisch, die Consules betreffend. Vir consularis, vel: consularis; *Consulságot viselt férjfiú*; ein gewesener Consul.

Consŭlārĭter, Adv. *Consulhoz illő módon*; wie es sich für einen Consul schickt.

Consŭlātus, us, m. 4. *Consulság, Consuli hivatal*; Consulat, das Amt eines Consuls. 2) *Consulsági hivatalnak ideje*; die Zeit seiner Regierung.

Consŭlo, ŭi, tum, ĕre, 3. de re, Cic. rem, Cic. in medium, Liv. *meggondolni, gondolóra venni, tanakodni*; Überlegung anstellen, überlegen. 2) *tanátskozni*; sich berathschlagen. 3) *itélni, tartani*; urtheilen, dafür halten. Boni consulere, Quint. Ovid. a) *jónak tartani*; für gut halten. b) *jó neven venni, megelégedni vele*; zufrieden seyn, sich gefallen lassen. 4) *végezni, végzést hozni, v. tenni*; beschließen, einen Entschluß fassen. In aliquem crudeliter consulere, Liv. 5) alicui, Cic. de salute alicujus, Cic. *gondoskodni valaki felől, jó tanátsot adni valakinek, javára tanátsolni*; sorgen Sorge tragen für Jemanden, rathen, guten Rath geben. 6) aliquem, Cic. aliquem de re, Cic. *tanátsot kérdeni valakitől, megkérdeni valakit tanátsúl*; zu Rathe ziehen, um Rath fragen, Nec te id consulo, Cic. *nem*

kérdezem én azt tőled, nem kérdek én abban tőled tanátsot; darum will ich dich nicht um Rath fragen. Speculum consulere, Ovid. *megnézni magát a' tükörbe*, *a' tükörhöz folyamodni*; den Spiegel zu Rathe ziehen.

Consultātio, ōnis, f. 3. *meggondolás*, *gondolóra vevés*, *tanakodás*; die Überlegung. 2) *tanátskozás*; die Berathschlagung. 3) *tanátskérdés*; das Fragen um Rath. 4) i. e. quaestio infinita, apud oratores.

Consultātor, ōris, m. 3. *tanátskérdő*; ein Rathfrager, der zu Rathe zieht.

Consulte, Adv. *meggondolva*, *gondolóra véve*, *okosan*; mit Überlegung, bedächtig, klüglich, weislich. 2) *készakarva*; vorsetzlich, mit Vorsatz.

Consulto, Adv. et Ablat. a consultum; *meggondolva*; mit Ueberlegung. 2) *akarva*, *szántszándékkal*; mit Vorsatz, mit Fleiß.

Consulto, āvi, ātum, āre, 1. de re, Cic. multa, Gell. *tanátskozni valamiről*, *tanátsot tartani*, *megfontolni*, *vagy meghányni vetni valamit*; rathschlagen, sich über etwas berathschlagen, etwas überlegen. 2) alicui, Sall. reipublicae, Cic. *javára lenni*, *igyekezni*, *felőle gondoskodni*; *gondjának lenni reá*; sorgen für etwas. 3) aliquem; Plaut. Plin. *valakitől tanátsot kérdeni*; um Rath fragen, zu Rathe ziehen.

Consultor, ōris, m. 3. *tanátskérdő*; der um Rath fragt. 2) *tanátsadó*; der Rathgeber.

Consultrix, īcis, f. 3. *tanátsadó asszony*; eine Rathgeberinn. 2) *gondoskodó*, *gondviselő*; die Sorgerinn.

Consultum, i, n. 2. *meggondolás*, *gondolóravevés*, *tanakodás*; die Ueberlegung, das Ueberlegen. Consulto, Abl. a) *meggondolva*; mit Ueberlegung. b) *készakarva szántszándékkal*; mit Vorsatz, mit Fleiß. 2) *végzés*, *rendelés*; der Schluß, die Verordnung. Senatus consultum; *tanátsvégzés*, *a' tanáts végzése v. rendelése*; der Rathschluß, eine Verordnung des Senats. 3) *tanátskozás*; der Rath, eine Berathschlagung. Virg. Consulto opus est, Sallust. *meg kell a' dolgot fontolni*, *vagy hányni vetni*; die Sache braucht eine Erwägung oder Ueberlegung; it. *tanátsot kell kérdeni*; man muß andere zu Rathe ziehen.

Consultus, a, um, *gondolóra vett*, *meghányt vetett*, *meggondolt*; wohl überlegt. Re consulta et explorata, Cic. 2) *tapasztalt*, *tudója valaminek*; erfahren. Juris Consultus; *törvénytudó*; ein Rechtsgelehrter. 3) *tanátsúl megkérdeztetett*; um Rath gefragt.

Consultus, us, m. 4. *tanátskozás*; die Berathschlagung. 2) v. Consultum.

Consum, fui, esse, *együtt lenni*, *ott lenni vele együtt*; zugleich seyn, zugleich dabey seyn. Plaut.

Consummābĭlis, e, 3. *tökélletességre hajtható vagy vihető*, *kélletesithető*; was vollendet oder vollkommen gemacht werden kann.

Consummātio, ōnis, f. 3. *összvesummázás*, *összveszámolás*, *összveadás*; die Zusammenrechnung, Summirung. 2) *végrehajtás*; die Vollendung. 3) *tökélletesités*; die Vervollkommnung.

Consummātor, ōris, m. 3. *végrehajtó*; der Vollender.

Consummatus, a, um, *végrehajtott*, *elvégzett*; vollendet, vollbracht. 2) *tökélletes*; vollkommen. Consummatus homo, Mart. 3) *összvészámlált*, *summázott*, *egy summába vett*; in eine Summe gebracht. Colum. Sup. consummatissimus, v. gr. juvenis. Plin.

Consummo, āvi, ātum, āre, 1. *összvesummázni*, *összveszámolni*; summiren, in eine Summe bringen, zusammen rechnen. 2) v. gr. rem, Liv. aliquid, Plin. *végrehajtani*, *elvégezni*; ausmachen, vollenden. 3) *tökélletesitni*; vollkommen machen. 4) *egészen meggyőzni*; völlig besiegen. Italiam consummare. Flor.

Consūmo, si, tum, ĕre, 3. v. gr. studium in rem, Cic. operam, v. studium in re, Cic. et Nep. *valamire fordítni*, *hasznát venni*, *v. használni*, *tölteni p. o. idejet valamiben*; anwenden, gebrauchen, verwenden, zubringen. Consumere diem; *eltölteni a' napot*; den Tag zubringen. 2) v. gr. frumentum, cibum, etc. *megemészteni*, *elfogyasztani*; verzehren, verthun, verbrauchen. Consumi; *meghalni*; sterben. Consumi moerore; *a' bánat által megemésztődni*; vor Kummer abgezehrt

werden. Consumi siti; *szomjúság miatt elepedni*; vor Durst vergehen. 3) *fordítni valamire, p. o. idejét, életét*; *abban tölteni el, p. o. idejét*; auf etwas wenden, darin zubringen. v. gr. aetatem in studiis, Cic. Studium et diligentiam in aliqua re consumere. Cic. 4) v. gr. patrimonium; *elvesztegetni, elpazérlani*; durchbringen, verschwenden. 5) v. gr. verba, Curt. *vesztegetni, hijjába vesztegetni red, p. o. szót*; vergeblich anwenden, verlieren. 6) *végre hajtani, elvégezni, tökélletességre vinni*; mit etwas fertig werden, vollenden. Ovid.

Consumse, id. qu. Consūmsisse. Lucr.

Consumtĭo, ōnis, f. 3. *redfordítás, ráköltés*; das Anwenden auf etwas, der Aufwand. 2) *megemésztés, fogyasztás, elfogyasztás*; die Verzehrung, Abnutzung.

Consumtor, ōris, m. 3. *megemésztő*; ein Verzehrer.

Consumtus, a, um, *megemésztett*; verzehrt. 2) *elköltött, ráfordított*; angewendet. 3) *eltöltött*; zugebracht. Annus consumtus; *lefolyt esztendő*; ein zu Ende gelaufenes Jahr. 4) morte consumtus; *meghólt*; gestorben. Fame consumtus; *éhel elveszett*; verhungert.

Consŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *öszvevarrni, megfóltozni*; zusammen nähen oder flicken. 2) Dolos consuere; *tsalárdságot gondolni ki*; einen Betrug erdenken.

Consurgo, surrēxi, surrectum, surgĕre, 3. *együtt kelni fel*; mit einander aufstehen. 2) *emelkedni, felkerekedni*, it. *támadni*; sich erheben, entstehen. Bellum consurgit, Virg. Ad bellum v. in arma consurgere, Liv. *hadat kezdeni v. indítni*; Krieg anfangen, 3) In altitudinem consurgere; *magasra felnőni*; in die Höhe wachsen.

Consurrectĭo, ōnis, f. 3. *felkelés*; das Aufstehen.

Consus, i, m, deus paganorum, alias: Neptūnus equester nominatus.

Consŭsurro, āre, 1. *öszvesuttogni*; zusammen zischeln.

Consūtus, a, um, *öszvevarrott*; zusammengenähet. 2) *fóltozott*; geflickt.

Contābĕfăcĭo, fēci, factum, făcĕre, 3. *elfogyasztani, elsorvasztani*; nach und nach verzehren, abmergeln.

Contābesco, bŭi, bescĕre, 3. *elfogyni, elsorvadni, elsoványodni*; sich nach und nach verzehren, zerschmelzen.

Contăbŭlātĭo, ōnis, f. 3. *bédeszkázás*; die Vertäfelung. 2) *deszkapadlás, padlázat*; ein Boden.

Contabulatus, a, um, *bédeszkázott, deszkával fedett, pallózott*; getäfelt, mit Brettern belegt oder gedeckt.

Contăbŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *deszkával béfedni, bédeszkázni, bépallózni*; mit Bretern bedecken oder belegen, vertäfeln. 2) *hidat tsinálni p. o. a' folyóvízre, 's a' t.* eine Brücke über etwas schlagen. Contabulare Hellespontum, Svet.

Contăbundus, a, um, loco: cunctabundus.

Contactus, us, m. 4. (contingo); *megérés, hozzáérés, illetés*; die Berührung, Betastung, Angreifung. 2) *nyavalya elragadása*; die Ansteckung von Krankheiten. 3) *részvétel valamiben, p. o. a' támadásban, felzendülésben*; die Theilnehmung, Verbindung.

Contactus, a, um, *megilletett, illetett, megért, hozzáért*; berührt, betastet. 2) contactus religione dies, Liv. *megátkozott szerentsétlen nap*; ein verworfener, unglückseliger Tag, 3) v. gr. morbo; *elragadt red, p. o. a' nyavalya*; angesteckt.

Contāges, is, f. id. qu. Contactus.

Contāgĭo, ōnis, f. 3. (contingo); *hozzáérés, megilletés, érdeklés*; die Berührung. 2) v. gr. morbi; *elragadás, p.o. a' nyavalya elragadása*; das Anstecken. Sceleris contagio, Cic. *elragadó v. másokat is megvesztegető gonoszság, bűn*, ein ansteckendes Laster. 3) *egy dolognak a' másikba való béfolyása*; der Einfluß einer Sache in die andere. 4) *ragadó nyavalya*; die Seuche.

Contāgĭōsus, a, um, v. gr. morbus; *ragadó, elragadó*; ansteckend.

Contāgĭum, ii, n. 2. id. quod Contagio.

Contāmen, ĭnis, n. 3. *elmotskolás*; die Befleckung.

Contāmĭnābĭlis, e, *elmotskolható*; befleckbar.

Contāmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *elmotska-*

lás, *elrútitás*; die Befleckung. 2) *elrontás*; die Verderbung.

Contāmĭnātor, ōris, m. 3. *elmotskoló*, *v. rútitó*; der Beflecker. 2) e. gr. honorum; *gyaldzó*, *betstelenitő*; ein Entehrer.

Contāmĭnātus, a, um, *elmotskolt*, *v. rútitott*; befleckt. 2) Trop. morbo contaminatus, Cic. *beteg*; krank. Superl. contaminatissimus.

Contāmĭno, āvi, ātum, āre, 1. (tamino) e. gr. se vitiis, Cic. *bé v. elmotskolni*, *rútitni*, *v. fertéztetni*; beflecken, verunreinigen. e. gr. torum alicujus, Ovid. *nóspardználkodni*; Ehebruch treiben. 2) *elrontani*, *v. tsúfitni*; verderben, verbunzen

Contātĭo, ōnis, f. 3. i. q. cunctatio.

Contātus, i, m. 2. *rúdas*, *póznás*, *dárdás*; mit einer Stange oder Picke versehen. 2) Adj. idem.

Contechnor, āri, 1. (techna); *tsaldrdkodni*, *alattomoskodni*, *tsalárdsággal forgolódni*, *ravaszságot forralni*; auf etwas mit List umgehen, Ränke schmieden.

Contectus, a, um, *el*, *v. béfedett*, *fedezett*, *v. takart*; bedeckt.

Contĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Ter. *el*, *v. béfedezni*, *eltakarni*: zudecken, verdecken Trop. injuriam. Cic. 2) humo contegi, Ovid. *eldsódni*; vergraben werden. 3) e. gr. casam stramine, Ovid *fedni*, *béfedni*; decken. 4) *eltitkolni*, *palástolni*; verbergen, verhehlen.

Cōntēgŭlātĭo, ōnis, f. 3. *tégldval fedés*; die Deckung mit Ziegeln.

Cōntēgŭlātor, ōris, m. 3. *hdfedő*; ein Dachdecker.

Contĕmĕro, āvi, ātum, āre, 1. *meg. fertéztetni*; schänden. 2) *el rútitni*, *keverni*, *v. motskolni*; verunreinigen. 3) *megsérteni*, *megbántani*; verletzen, beleidigen.

Contemno, msi, mtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, aliquid; *megvetni*, *fel sem venni*, *véle nem gondolni*; sich aus Jemand oder etwas nichts machen. 2) *megútálni*; verachten, gering schätzen.

Contempĕro, āvi, ātum, āre, 1. *el*, *v. öszvezavarni*, *öszveelegyitni*; vermischen. 2) *mérsékelni*; mäßigen, temperiren.

Contemplābĭlis, e, *látható*, *meglátható*, *szemlélhető*, *nézhető*, *megnézhető*, *vi'sgálható*, *megvi'sgálható*; betrachtbar, was sich betrachten läßt. 2) *jeles*, *derék*, *szembetűnő*, *nagy*; ansehnlich, beträchtlich.

Contemplābĭliter, Adv., *jelesen*, *szembetűnően*; beträchtlich, ansehnlich.

Contemplābundus, a, um, *elmélkedő*, *gondolkozó*, *gondolatokba merűlő*; betrachtend, in tiefen Gedanken.

Contemplātĭo, ōnis, f. 3. *megnézegetés*, *szorgalmatos vi'sgálás*, *v. szemlélés*; die Besichtigung, die fleißige Betrachtung. 2) *elmélkedés*, *vi'sgálódás*; die Betrachtung. 3) *tekintet*; die Rücksicht. Contemplatione tui, Cic. *te redd való tekintetből*; in Ansehung deiner.

Contemplātīvus, a, um, *vi'sgáló*, *vi'sgálódó*; betrachtend, anschauend, theoretisch.

Contemplātor, ōris, m. 3. *szemlélő*, *vi'sgáló*; ein Betrachter, Anschauer, Beobachter.

Contemplātrix, īcis, f. 3. *szemlélő*, *v. vi'sgáló asszony*; eine Betrachterinn, Anschauerinn, Beobachterinn.

Contemplātus, us, m. 4. *vi'sgálás*, *megvi'sgálás*; die Betrachtung.

Contemplo, āre, 1. i. q. contemplor.

Contemplor, ātus sum, āri, 1. (templum); *megnézni*, *nézegetni*, *szemlélni*; besehen, besichtigen. 2) e. gr. aliquid animo, Cic. *elmélkedni*; betrachten.

Contempŏrālis, e, *egyidejű*, *egy időben élő*; gleichzeitig, zu gleicher Zeit lebend.

Contempŏrānĕus, a, um, i. q. contemporalis.

Contempŏro, āre, 1, (tempus); *egy időben lenni*; zu gleicher Zeit seyn.

Contemtĭbĭlis, e, (contemno); *alávaló*, *útálatos*, verächtlich.

Contemtĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *alávalóság*, *útálatosság*, *útálság*; die Verächtlichkeit.

Contemtim, Adv. *alávaló módon*, *útálatoson*; verächtlich, mit Verachtung; contemtius, Tacit.

Contemtĭo, ōnis, f. 3. *megvetés*, *megútálás*, *kevésrebetsűlés*; die Verachtung, Geringschätzung.

Contemtor, ōris, m. 3. *megvető*, *v. útáló*, *kevésre betsűlő*; der Verächter, Geringschätzer. e. gr. animus, Sallust. *kevély*, *mindent kevésre*

betsülő; stolzer, alles gering schätzender Geist. e. gr. animus lucis, seu vitae, Virg. *életével nem gondoló, azt fel sem vevő, nem betsülő*; der sein Leben nicht achtet.

Contemtrix, īcis, f. 3. *megvető*, *v. útáló*, *kevésre betsülő asszony*; eine Verächterinn, Geringschätzerinn.

Contemtus, us, m. 4. i. q. Contemtio.

Contemtus, a, um, *megvetett*, *megútált*; verachtet. Comp. contemtior. Superl. contemtissimus. Cic.

Contendo, di, sum, et tum, ĕre, 3. (tendo), e. gr. arcum, Virg. tormenta, Cic. funem, Hor. fidem, Cic. (*húrt*; die Seite) *feszîtni*, *kinyújtni*, *kihúzni*; spannen, ausstrecken. 2) e. gr. Romam, Sallust. *útazni*, *menni*; reisen. 3) e. gr. ad aliquid, Colum. *igyekezni*, *iparkodni*, *törekedni*; sich bemühen, bestreben. 4) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *igen*, *nagyon*, *v. erősen kérni*; inständig, ernstlich bitten und begehren. 5) e. gr. verbis, Cic. *tzivódni*, *perlekedni*; streiten. 6) e. gr. cursu, Ovid. *vetélkedni*; wetteifern. 7) e. gr. adversus aliquem, Cic. *valaki ellen szegezni magát*; sich einem widersetzen. 8) e. gr. pignore, Catull. *fogadni*, *felfogadni*; wetten. 9) e. gr. causas, Cic. *öszvehasonlítni*, *meg*, *v. öszve egyeztetni*; die Sachen gegen einander halten, vergleichen. 10) *állítni*, *erősitni valamit*; etwas behaupten. Ut Asclepiades contendit. Cels. 11) e. gr. vocem, Cic. *nagyon*, *fenhangon szólni*, *hangját meg eröltetni*; seine Stimme angreifen. 12) e. gr. agmen, Curt. *sebesen menni*, *siettetni*; geschwind marschiren.

Contĕnĕbrātus, a, um, *meg v. bé setétitett*, *meghomályosîtott*; verfinstert.

Contĕnĕbrĕsco, et Contĕnĕbrasco, ĕre, 3. *bé*, *v. megsetétűlni*; *alkonyodni*; finster werden.

Contenĕbro, āre, 1. *setétítni*, *bé v. megsetétítni*; finster machen. 2) contenebravit, Varr. *béalkonyodott v. setétűlt*; es ist finster geworden.

Contente, Adv. *erőltetve*; mit Anstrengung. e. gr. dicere, Cic. *fen*, *v. nagy hangon*, *erősen*, *erőből*, *tüzesen beszéllni*; laut, heftig reden. 2) *szorgalmatosan*; mit Fleiß. 3) *szűken*, *szorosan*, *takarékosan*; karg, genau.

Contentĭo, ōnis, f. 3. (contendo); *eröltetés*, *megeröltetés*; die Anstrengung. 2) *igyekezet*; die Bestrebung. 3) *öszvehasonlitás*; die Vergleichung. 4) *perlekedés*, *vetélkedés*, *viaskodás*; der Streit. 5) e. gr. vocis, Cic. *nagy*, *v. erős hang*, *fenhang*; die Erhebung der Stimme.

Contentĭōse, Adv. *tüzesen*, *hevesen*, *keményen*, *erősen*; heftig, mit Heftigkeit.

Contentĭōsus, a, um, *erős*, *kemény*, *heves*, *tüzes*; heftig. 2) *veszekedő*, *perlekedő*; zänkisch. 3) *villongó*, *tusakodó*, *vetekedő*; streitsüchtig.

Contentus, a, um, Partic. *feszîtett*, *kinyújtott*, *v. húzott*, gespannt. 2) *megelégedett*; zufrieden gestellt. 3) *megeléglitett*; befriedigt. 4) *magas*; hoch. Contentiore voce altum et acutum scansim insonare, Cic. *fel menni az hanggal*; mit der Stimme in die Höhe steigen. 5) contentus pulsus; *a' verőér erős és sebes verése*; ein starker und geschwinder Pulsader.

Contĕrĕbro, āre, 1. (terebra); *fúrni*, *keresztűl fúrni*; bohren, durchbohren.

Contermĭno, āre, 1. *határában*, *v. határosnak lenni*; angrenzen.

Contermĭnus, a, um, e. gr. alicui, Ovid. *határos*, *szomszédos*; angrenzend.

Conterno, āre, 1. (terni); *hármazni*; drey Dinge zusammensetzen.

Contĕro, trīvi, trītum, terĕre, 3. *el*, *meg*, *v. széllyel reszelni*, *öszve zúzni*, *v. törni*, *széllyeltörni*; *megtörni*, *széllyel zúzni*, *v. tapodni*; zerreiben, zermalmen, zerstoßen, zerschmettern, zertreten. 2) *gyengítni*, *feldörgölni*; schwächen, aufreiben. 3) *semmivé tenni*, *elrontani*; zu nichte machen, verderben. 4) *elnyóni*, *elnyűni*, *elkoptatni*; abnützen. e. gr. sc. in musicis, Cic. *minden idéjet mu'sikára fordítni*; alle seine Zeit an die Musik wenden. Conteri in causis et foro, Cic. *a' perlekedésben megöszűlni*; sich immer mit Processen abgeben. 5) e. gr. injurias oblivione, Cic. *az igazságtalanságot*, *méltatlanságot elfelejteni*; das Unrecht vergessen. 6) *bosszantani*, verdrießlich machen. 7) e. gr. tempus in aliqua re, Cic. *tól-*

teni, eltölteni valamiben, valamire fordítni; zubringen, anwenden.

Conterrānĕus, i, m. 2. *földi*, *hazafi*; ein Landsmann.

Conterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *ijjesztni, megijjesztni, elrémítni*; erschrecken oder schrecken. Cic.

Conterrĭtus, a, um, *megijjesztett*; erschreckt.

Cōntēssĕrātĭo, ōnis, f. 3. (tessera) i. e. conjunctio ad hospitalitatem per tesseram.

Cōntēssĕro, āre, 1. (tessera) i. e. hospitalitatem cum aliquo fovere. 2) *szoros barátságot kötni*; genaue Freundschaft machen. Tert.

Contestātĭo, ōnis, f. 3. (contestor), e. gr. litis, ICt. *bébizonyitás*, *tanúk által*; die Bezeugung, Erweisung durch Zeugen. 2) *szüntelen, v. untalan való kérés*; das beständige Bitten.

Contēstāto, Adv. *bébizonyítva*, *tanúk által bébizonyítva*, *nyilván*; bezeugt, mit Zeugen bezeugt.

Contēstātus, a, um, *meg v. bébizonyított*; bezeugt. 2) *esmeretes, nyilván való*; bekannt. Contestata virtus majorum, Cic.

Contestĭfĭcor, āri, 1. *bé*, *v. meg bizonyitni*; bezeugen.

Cōntēsto, āre, 1. *emlékeztetni, meginteni*; einen erinnern, warnen. Si bos cornupeta fuerit, et contestarunt Dominum illius, nec reclusit eum.

Contestor, ātus sum, āri, 1. *bizonyságúl*, *v. tanúnak hívni*; zum Zeugen anrufen. Cum Acc. e. gr. litem, Cic. i. e. rem in judicium adducere. 2) e. gr. deos, Caes. *segitségűl hívni, kérni*; anrufen, bitten. 3) *meg*, *v. bébizonyítni*, *meg mutatni*; bezeugen, darthun, erweisen.

Contēxo, ŭi, tum, ĕre, 3. *öszve szőni v. fonni*; zusammen wirken oder weben. 2) *öszve tűzni, v. fértzelni*; zusammen heften. 3) *egyesítni, hogy öszve illjen*; vereinigen, so daß es auf einander paßt. e. gr. interrupta, Cic. *a' hézagot bétölteni*; die Lücke ausfüllen. 4) *kigondolni*, *költeni*; erdichten. e. gr. crimen, Cic. *vádat költeni*; eine Anklage erdichten.

Contexte, Adv. *öszve, v. egybeköttetve*; zusammenhängend. 2) *öszve szőve, v. fonva*; zusammen gewebt, gewirkt.

Contextim, Adv. i. q. contexte.

Contextĭo, ōnis, f. 3. *öszve kötés*, *v. ragasztás*; die Zusammenfügung. 2) *öszve szövés*, *v. fonás*; die Zusammenwirkung oder das Zusammenweben. 3) e. gr. clasis, Auson. *épités*; die Erbauung.

Contextus, us, m. 4. *öszve tevés*, *kaptsolás*, *kötés*, *v. fonás*; die Zusammenfügung, Zusammenheftung, Zusammenflechtung. 2) contextu longiore loqui, Plin. jun. *hosszú beszédet tartani*; eine lange Rede halten. 3) e. gr. orationis, Cic. *öszveköttetés*; der Zusammenhang, die Verbindung. 4) e. gr. rationum; *számadó*, *v. számoló könyv*; ein Rechnungsbuch.

Contextus, a, um, *öszve szött 's font*; zusammen gewirkt oder gewebt. 2) *öszve tűzött*, *v. fértzelt*; geheftet. 3) *öszve font*; geflochten. 4) e. gr. vir auro et argento, Tibull. *aranyba ezüstbe öltözött*; in Silber und Gold gekleidet. 5) *öszvetett*; zusammengesetzt.

Contĭcĕo, ŭi, tum, ēre, 2. *elhallgatni*; schweigen. 2) Trop. *megállapodni*; in Stecken gerathen. Studium nostrum conticuit. Cic.

Contĭcēsco, cescere, 3. i. q. Conticeo. 2) conticescit tumultus, Liv. *aprónként*, *v. apródonként tsilapodik a' támadás*; der Aufruhr wird allmählig gestillt. 3) conticescunt artes, Liv. *a' mesterségek alábbszállanak*, *v. tsökkennek*; die Künste gerathen in Verfall.

Contĭcĭnĭum, ĭi, n. 2. *éjjeli tsendesség*; die Nachtstille. 2) *elődálom*; der erste Schlaf.

Contĭcisco, i. q. Conticesco.

Contignātĭo, ōnis, f. 3. *gerendázás*, *gerendázat*, das Balkenwerk. 2) *emelet*, *kontignátzió az épületben*; ein Stockwerk, ein Geschoß. 3) *házhéjj*, *hiú*, *padlás*, der Boden.

Contĭgnātus, a, um, *gerendákból épített*; aus Balken zusammen gebaut.

Contigno, āvi, ātum, āre, 1. (tignum) *gerendákból öszve rakni*; aus Balken zusammenfügen.

Cōnntĭgŭĭtas, ātis, f. 3. idem quod Contactus.

Contĭgŭus, a, um, (contingo); *egymástérő*, *öszveérő*; anstoßend, zusammenstoßend. Contiguae domus, Ovid. 2) contiguus mihi loco erat; *közel*

vólt v. ült, hozzám; er saß neben mir. 3) contiguus coelo; *égigérő*; bis an den Himmel reichend.

Continens, tis, o. 3. *egymást érő*; an einander hängend. Continentia fundo alicujus praedia. Cic. 2) e. gr. somnus, Curt. Cels. *egy húzomban való álom*; ein ununterbrochener Schlaf. 3) *mértékletes, magát megtartóztató*; mäßig, enthaltsam. 4) i. q. terra. 5) in continenti, Adv. *mindjárt, egyszerre, gyorsan, sietve*; alsbald, eilend. Comp. continentior, Lact. Superl. continentissimus. Svet.

Continenter, Adv. *mindég, mindenkor, mindenha, szüntelen, szünet nélkül*; an einander fort, stets. 2) *mértékletesen, magát megtartóztatva*; mäßig, enthaltsam.

Continentia, ae, f. 1. *foglalat, summa*; der Inhalt, Inbegriff. 2) *öszveköttetés, rend*; der Zusammenhang, die Reihe. 3) *mértékletesség, magamegtartóztatóság*; die Mäßigkeit, Enthaltsamkeit.

Contineo, tinui, tentum, ēre, 2. (teneo) *megtartani, együtt tartani*, beysammen oder zusammen halten. 2) *magába foglalni*; enthalten, begreifen, fassen. 3) *megtartóztatni*; zurückhalten. 4) *megállapodni*; sich inne halten. e. gr. se in occulto, Caes. *lappangani, titokban lenni*; sich heimlich halten. 5) *zabolán tartani, zabolázni*; im Zaume halten. 6) e. gr. odorem, Plin. *sokáig meg tartani, el nem veszteni*; lange behalten. 7) e. gr. se a supplicio, Liv. *meg engedni, v. kegyelmezni*; sich des Abstrafens enthalten. 8) e. gr. aliquem metu, Idem. *félelembe tartani*; einen in der Furcht halten. 9) e. gr. animo et memoria aliquid, Cic. *emlékezetében megtartani*; im Gedächtnisse behalten.

Contingens, tis, o. 3 *illető, hozzá érő*; berührend. 2) *történetbéli, történetből eső*; zufällig.

Contingit, Impers. *történik*; es trägt sich zu.

Contingo, nxi, nctum, ĕre, 3. (tingo); *megfesteni*; färben. 2) e. gr. oras poculi circum melle, Lucr. *béhinteni, béfetskendezni, megnedvesítni, békenni*; besprengen, benetzen.

Contingo, tigi, tactum, ĕre, 3. (tango) *illetni, hozzá érni*; berühren. 2) *határos lenni*; angrenzen. 3) e. gr. aliquem propinquitate; *atyafi v. rokon lenni valakihez*; einem verwandt seyn. 4) e. gr. metam, Caes. *elérni a' tzélt*; das Ziel erreichen. 5) e. gr. animum, Val. Max. *nyughatatlankodtatni*; bekümmern.

Continuanter, Adv. *egymásután, folyvást*; nach einander fort.

Continuate, Adv. *szüntelen, szakadatlanúl, folyvást*; ohne Unterlaß.

Continuatio, ōnis, f. 3. (continuo); *folytatás*; die Fortsetzung. 2) *állhatatos megmaradás, állhatatosság*; die Beharrung. 3) e. gr. imbrium, Caes. *meg nem szűnés, sokáig tartás*; das Anhalten. 4) *szoros egybeköttetés*; ein genauer Zusammenhang. Est enim admirabilis continuatio seriesque rerum. Cic. 5) e. gr. verborum, Cic. i. q. periodus.

Continuatus, a, um, *folytatott*; fortgesetzt. 2) *tartós*; anhaltend.

Continue, Adv. *szüntelen, szüntelenűl, folyvást*; ohne Unterlaß, in einem weg.

Continuitas, ātis, f. 3. *megmaradás, tartósság*; die Fortdauer. 2) *egyböttetés*; der Zusammenhang.

Continuo, Adv. *mindjárt, mindjárást, ezennel, tüstént, egyszerre*; alsbald, sogleich, plötzlich.

Continuo, āvi, ātum, āre, 1. *együvé tenni, kötni, foglalni, v. kaptsolni*; an einander fügen, verbinden. 2) *tartani, meg nem szűnni*; fortdauern. Continuant venti, Plin. jun. *szüntelen fú a' szél*; die Winde wehen stets. 3) *folytatni*; fortsetzen.

Continuum, ui, n. 2. i. q. Continuatio.

Continuus, a, um, *öszve, v. egybe ragadó, folyvást, v. szüntelen való, tartós*; zusammenhängend in einem fortdauernd. Continui dentes, Plin. *egy erányú fogak*; an einander hangende Zähne. Continuum triduum, Plaut. *egymásután következő három nap*; drey Tage nach einander. Continuo spiritu, Plin. *egy lélekzet vevéssel*; in einem Athem. Continua dementia, Cels. *esztelenség*; die Unsinnigkeit. Febris continua; *szünteten való v. folyvást tartó hideglelés*; das beständig anhaltende Fieber.

Contollo, ĕre, 3. *felemelni*; aufheben. 2) e. gr. gradum, Plaut. *valakivel elfutni*; mit einem fortlaufen.

Contŏno, āre, 1. *menydörögni*; donnern.

Contor, āri, i. q. Cunctor.

Contorquĕo, si, tum, ēre, 2. *tekerni, tsavarni, öszve, v. megtekergetni, tsavarltni, v. tsavargatni*; drehen, krumm drehen. 2) *görbitni, hajtani*; krümmen, biegen. 3) e. gr. hastam, Virg. *forgatni*; schwingen. 4) Trop. aliquem ad laetitiam, Cic. *megörvendeztetni*; fröhlich machen. 5) e. gr. spiculam, Virg. *nyilazni*; Pfeile schießen. 6) e. gr. verba, Cic. *félre, v. el tekerni, tsavarni, v. más felé magyarázni a' szót*; die Worte drehen. 7) e. gr. amnes, Cic. *a' folyókat másfelé venni, v. eltérítni*, die Flüße ableiten.

Cŏntŏrsĭo, ōnis, f. 3. e. gr. orationis, Cic. *félre tsavarás, másfelé v. félre magyarázás*; die Verdrehung.

Contorte, Adv. *öszve tekerve, tekergetve, tekergösen*; zusammengedreht. 2) *öszve zavarva, v. keverve, homályosan*; verworren, verwickelt, dunkel. 3) *eröltetve*; gezwungen.

Contortĭo, ōnis, f. 3. *el tsavarás, öszve zavarás*; die Verdrehung, Verwirrung. 2) e. gr. dextrae, Cic. *fordítás, forgatás*; die Wendung, das Schwingen. 3) e. gr. orationis, Cic. *öszve zavarodás, meghomályosítás*; die Verwirrung, Dunkelmachung.

Contortiplĭcātus, a, um, *öszve zavart, v. kevert*; in einander verwickelt.

Contortor, ōris, m. 3. *öszve zavaró, tekerö, eltekerö v. tsavaró*; ein Verwirrer, Verdreher.

Contortŭlus, a, um, Dim. *kevéssé eröltetett, öszve zavart, zavaros, homályos*; etwas verwirrt, gezwungen, dunkel.

Contortŭplĭcātus, a, um, i. q. Contortiplicatus.

Contortus, a, um, *eltekert, v tsavart*; umgedreht. 2) Trop. res contortae, Cic. *zavaros v. homályos dolog*; eine verwirrte Sache. 3) *eröltetett*; gezwungen.

Contra, Praep. cum Acc. *ellen, felé*; wider, gegen. 2) *általellenben*; gegenüber. Contra aliquem stare, Plin. *valakivel szemközt állni*; einem gegenüberstehen. 3) contra scalas, Plin. *a' grádditson fel*; die Treppe hinan.

Cŏntra, Adv. *ellenben, viszont, viszontag*; dagegen, hingegen. 2) contra ac, atque, quam; *másként, mint*; anders, als. Omnia contra, ac dicta sunt, evenerunt. Cic. 3) *általellenben*; gegenüber. Jacet insula contra. Virg. 4) *másképen, nem igy, v. úgy, más módon*; anders, nicht so, auf eine andere Art. 5) *megfordítva*; umgekehrt.

Contracte, Adv. *szorosan, tömötten, öszve húzva, egybe vonva*; enge beysammen, zusammen gezogen. Comp. contractius, Senec.

Contractĭo, ōnis, f. 3. *öszve húzás, v. vonás*; die Zusammenziehung. Contractio digitorum, Cic. *újjak öszve-'sugorodása, újjgörts*; die Zusammenkrämpfung der Finger. 2) *rövidítés*; die Abkürzung, das Fassen ins Kurze.

Contractĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. contractio. 2) Trop. e. gr. quaedam animi, Cic. *kevés szomorúság, kedvetlenség, lelki esméret mardosása*; ein kleines Mißvergnügen, ein kleiner Gewissensbiß.

Contracto, i. q. Contrecto.

Contractūra, ae, f. 1. i. q. contractio.

Contractus, us, m. 4. i. q. contractio. 2) *egyezés, kötés*; ein Vergleich, Vertrag. 3) *végzés, elvégzés, elömenés, elömenetel valamiben*; die Verrichtung, der Vorgang der Sachen.

Contractus, a, um, *öszve húzott, v. vont*; zusammen gezogen. 2) *rövid*; kurz. Noctes contractiores. Cic. 3) *roszsz, nyomorúlt, nyomorúságos*; schlecht, elend. Res contracta, Cic. *nyomorúságos allapot*; ein schlechter und elender Zustand. 4) e. gr. frons, Hor. *rántzos*; gerunzelt. 5) *szoros*; enge. Introitus contractior. Cic. 6) *magának okozott, magára vont*; was man sich zugezogen hat. Malum culpa contractum. Cic. Comp. contractior.

Contrādīco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr alicui, Quint. *ellene szóllni, v. mondani*; widersprechen, dawider reden Haec contradicuntur, Cic. *ennek ellene mondanak*; diesem wird widersprochen. 2) *megtiltani, tilalmazni*; verbiethen, untersagen. 3) *meg tagadni, meg vonni, valamit valakitöl*; abschlagen, verweigern. 4) *kifogást tenni, ellene valamit*

felhozni; dawider einwenden. Nihil contradicere. Cic.

Contrādictĭo, ōnis, f. 3. *ellenmondás*; das Widersprechen. 2) *ellenvetés*; der Einwurf.

Contrādictor, ōris, m. 3. *ellenmondó, ellenvető*; der Widersprecher, Einwender.

Cōntrādīctōrĭus, a, um, *ellenmondó*; widersprechend.

Cōntrādictum, i, n. 2. i. q. Contradictio.

Contrādictus, a, um, *ellene mondott*; widersprochen.

Cōntrādo, trādĭdi, trādĭtum, trādĕre, 3. *általadni, adni*; übergeben, geben.

Contrăĕo, īvi, ītum, īre, 4. *ellenébe, szemközt, v. szemközbe menni*; entgegen gehen. 2) e. gr. invidiae, Cic. *magát ellene szegezni*; sich widersetzen. 3) e. gr. sententiae alicujus, Tac. *ellene lenni*; zuwider seyn.

Contrăho, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. vela, Hor. *öszvehúzni*; zusammen ziehen. 2) *öszve hordani, v. gyüjteni*; zusammen bringen, sammeln. 3) e. gr. orationem; *meg rövidítni, meg kurtítni, öszveszorítni*; enger machen, kürzer zusammen ziehen, kürzen. 4) e. gr. cum aliquo, Cic. *valakivel egyezést tenni, v. egyességre lépni*; mit einem einen Vergleich treffen. 5) *okozni*; verursachen. e. gr. aes alienum, Cic. *adósságot tsinálni, v. felszedni*; Schulden machen. e. gr. sibi poenam, Cic. *büntetést húzni v. vonni magára*; sich eine Strafe zuziehen. e. gr. amicitiam cum aliquo, Cic. *barátságot kötni, barátságra lépni*; Freundschaft mit einem machen. 6) e. gr. milites, Cic. *öszve húzni*; die Soldaten zusammenziehen. 7) e. gr. rationem cum aliquo, Cic. *valakivel megalkudni, alkudozni*; einen Handel mit einem haben.

Cōntrăīndĭco, āre, 1. idem quod Contrarium indicare.

Cōntrălĭcĕor, licēri, 2. *többet ígérni valamiért mint más, valaminek árát felverni*; mehr biethen als ein anderer, überbiethen.

Contrăpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *ellenébe tenni*; entgegen setzen. Contrapositum, Quint. *ellenvetés, ellenmondás*; ein Gegensatz.

Cōntrăpŏsĭtus, a, um, *ellenébetett*; entgegen gesetzt.

Contrārĭe, Adv. *más képen, v. módon*; auf eine andere, gegenseitige Art. 2) *ellenben, ellene, ellenkezően*; dagegen, widrig.

Contrārĭĕtas, ātis, f. 3. *ellenkezés, ellenmondás, ellenvetés*; die Widerwärtigkeit, der Widerspruch, Gegensatz.

Contrārio, Adv. *ellenben*; im Gegentheile.

Contrārĭum, ĭi, n. 2. *ellenkező dolog*; das Gegentheil.

Contrārĭus, a, um, *ellenébe tett, ellenkező*; entgegengesetzt, widrig. Cum Gen. et Dat. vitia virtutum, virtutibus contraria Cic. 2) e contraria, ex contraria parte, Cic. *ellenben*; im Gegentheile, hingegen. 3) in contrariam partem rapere aliquid, Cic. *valamit másképen magyarázni*; etwas ganz anders auslegen. 4) e. gr. aes; *nehéz*; schwer. 5) *általellenben*; gegenüber. 6) *valaki birtokában minden módon ellenkező*; der einem in dem Besitze einer Sache allerhand Widerwärtigkeiten macht. 7) *költsönös*; wechselseitig. In contrarias partes disserere, Cic. *valamelly dolog mellett, és ellene beszéllni, minden óldalárol meghányni 's vetni*; für und wider eine Sache disputiren.

Cōntrāscrīptum, i, n. 2. *ellenkező irás, ellenirás*; eine Gegenschrift. Cic.

Cōntrāvĕnĭo, vēni, vĕntum, vĕnīre, 4. *ellene menni*; entgegen kommen. 2) *ellene lenni, állani, v. törekedni*; entgegen seyn, widerstreben. 3) *egyezés ellen tselekedni*; wider den Vertrag handeln. 4) e. gr. de literis corruptis aliquem, Cic. *valakit levelek v. irások meghamisitása gyanújába hozni*; einen als Verfälscher der Briefe verdächtig machen.

Cōntrāvĕntio, ōnis, f. 3. *egyezés általhágása*; die übertretung des Vertrags.

Contrāvĕrsum, Adv. *ellenben*; entgegen, im Gegentheile.

Cōntrāvĕrsus, a, um, idem quod Controversus.

Contraverto, ĕre, 3. i. q. Controverto.

Contrectābĭlis, e, *illethető, tapintható*; berührbar, was sich angreifen läßt.

Contrectābĭlĭter, Adv. *illethetően, ta-*

pinthatóan, tapogatva, tapasztalva; berührend, oder mit Empfindung.

Contrectātĭo, ōnis, f. 3. *illetés, tapintás, tapogatás*; die Betastung. 2) *elvevés, ragadozás, lopás*; das Nehmen, Stehlen.

Contrectātor, ōris, m. 3. *tolvaj*; ein Dieb.

Contrecto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. librum manibus, Hor. cibos, Colum. *hozzá érni, illetni, tapintani, tapogatni*; mit der Hand begreifen, befühlen, betasten. 2) Trop. e. gr. mente varias voluptates, Cic. *testi gyönyörűségekre vágyni*; nach Wollüsten trachten. 3) e. gr. aliquid oculis, Tac. *gondosan megnézni*; wohl besehen.

Contrĕmīscĕndus, a, um, *rettentő, iszonyú*; erschrecklich.

Contrĕmisco, ĕre, 3. *reszketni, megreszketni, v. rezzenni*; zittern, erzittern. 2) e. gr. aliquid, Sen. pericula, Hor. Sen. Cic. *reszketve félni, iszonyodni*; zitternd sich vor etwas fürchten, vor etwas zittern.

Contrĕmo, ui, ĕre, 3. *megreszketni, v. rezzenni, reszketni*; erzittern, zittern. 2) *megrendülni, megrázkódni*; erschüttert werden. 3) *hajlani, ingadozni*; wanken. Ejus fides nunquam contremuit. Cic.

Contrĕmŭlus, a, um, i. q. tremulus.

Contrībŭlātĭo, ōnis, f. 3. *gyötrődés, szorongattatás*; die Ängstigung.

Contrībŭlo, āre, 1. *szorongatni, gyötreni*; ängsten, plagen.

Contrībūlis, is, m. ex eodem tribu. 2) *tzéhbelitárs*; ein Zunftgenosse.

Contrībūlĭtas, ātis, f. 3. *tzéhbelitársaság*; die Zunftgenossenschaft.

Contribŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. *adni, öszve tenni, v. rakni*; mittheilen, zusammen legen. e. gr. pecuniam, Cic. *költsön adni*; Geld vorschießen. 2) e. gr. laudem alicui, Cic. *tulajdonitni, megadni*; zueignen, beylegen. 2) e. gr. se alicui, Liv. *ajánlani, v. lekötelezni magát valakinek*; sich einem ergeben. 4) *meg, el, v. felosztani*; abtheilen. Distribuere, contribuere in regna. Plin.

Contrĭbūtio, ōnis, f. 3. *együve adás valami végre, p. o. jóakaratból*; der Beytrag, die Zusammenschießung. 2) *adó, kivetett adó*; die Auflage, Schatzung. Paul. 3) *kivetés, kiosztás*; die Vertheilung. Pandect.

Contributus, a, um, *öszveadott, együve adott, p. o. pénz valami végre*; zusammengeschossen, beygetragen.

Contristātĭo, ōnis, f. 3. *megszomorítás*; die Betrübung.

Contristo, āvi, ātum, āre, 1. (con et tristis), *megszomorítni*; betrüben, traurig machen. Constristari; *megszomorodni, megilletődni*; betrübt werden, sich betrüben, niedergeschlagen werden. 2) v. gr. annum, Hor. *kedvetlenitni, kedvetlenné tenni*; unangenehm machen.

Contrītĭo, ōnis, f. 3. (contero), *széllyelzúzás*; die Zerknirschung. 2) *bánat, megbánása valaminek, töredelmesség*; die Bereuung.

Contrītus, a, um, *öszvetört, széllyelzúzott*; zerstossen, zerrieben. 2) *megavúlt, ótska, kopott, elnyőtt, p. o. ruha*; veraltet, abgenutzt.

Contrōversĭa, ae, f. 1. *visszavonás, háborgás, perlés, visszálkodás*; die Streitigkeit, der Streit, Zank, Disput, vor Gericht, oder nicht. In controversia versari, Cic. v. esse, Cic. *per alatt lenni, kérdésben lenni, v. forogni*; streitig seyn. Controversiam movere, inferre, Caes. facere; Cic. *kérdést támasztani, kérdésbe hozni*; Streitigkeit erregen, streitig machen In controversiam adducere, vocare, Cic. deducere, Caes. *kérdésbe hozni*; streitig machen. Non est controversia, quin etc., Cic. sine controversia; *az kérdést sem szenved*; unstreitig.

Cŏntrŏvĕrsĭŏla, ae, f. 1. Dimin. *ügyesbajos kisdolog*; kleine Streitsachen.

Contrŏversĭōsus, a, um, *perpatvaros, peres, háborgós*; streitig.

Contrŏversor, āri, 1. *visszálkodni, háborgani*; streitig unter sich seyn.

Contrŏversus, a, um, *peralatt lévő, kérdésben forgó*; worüber gestritten wird, streitig. 2) *visszálkodó perlekedő, háborgós*; gern streitend. 3) *ellenébe tétetett*; entgegen gesetzt.

Cŏntrŏvĕrtor, vĕrsus sum, verti. Depon. *per alatt lenni, kérdésben lenni, v. forogni*; streitig seyn, im Streite liegen.

Contrūcīdo, āvi, ātum, āre, *levágni, megölni*; niederhauen, niedersäbeln.

Contrūdo, si, sum, dĕre, 3. *öszveütni*,

belévtni, v. tsapni; zusammen stoßen. 2) *valahova taszítni, v. zárni, vetni*; wohin stoßen, sperren, stecken, z. B. ins Gefängniß.

Contrunco, āre, 1. *levágni*; niederhauen. 2) v. gr. cibum, Plaut. *felvagdalni 's megenni*; zerhauen und aufzehren.

Contrusus, a, um, *összvetolúlt, rakásra verődött*; zusammen getrieben.

Contŭbernālis, is, c. 3. *pajtás, egy pajtában lakó társ*; ein Zelt-Camerad, Camerad. 2) *lakótárs, kamarás társ*; ein Stuben-Camerad. 3) *pajtás, társ, jó bardt*; jeder vertraute Freund.

Cōntŭbernĭum, ii, n. 2. (con et taberna), *együttlakás, p. o. egy sátorban egy szobában*; das Beysammenwohnen. 2) *társalkodás, társaság*; der Umgang, die Gesellschaft. 3) *egy kamarásság, együtt lakó társaság*: die Stubengesellschaft, Cameradschaft.

Contŭĕor, itus sum, ēri, 2. aliquem; *ránézni valakire, megnézni valakit*; ansehen, anschauen. 2) *meg látni, megpillantani*; erblicken. 3) *megtekinteni, gondosan körülnézni, p. o. a' barmot*; darauf sehen, sorgen.

Contŭĭtus, us, m. 4. *ránézés, megnézés*; *megtekintés, látás*; das Ansehen, der Anblick, das Sehen.

Contŭmācia, ae, f. 1. *nyakasság, megátolkodottság, makatsság*; die Halsstarrigkeit, der Trotz, die Hartnäckigkeit. 2) *engedetlenség*; der Ungehorsam. 3) *állhatatosság*; die Standhaftigkeit. 4) 40 *napi vesztegłés, melly a' pestis elhárítására rendelődött*; eine Quarantäne, die 40tägige Reisehaft, Gesundheitsprobe.

Contŭmācĭter, Adv. *makatsúl, nyakasan*; trotzig, hartnäckig, halsstarrig.

Contŭmax, ācis, o. 3. *nyakas, makats, megátalkodott*; halsstarrig, hartnäckig, trotzig. 2) *engedetlen*; ungehorsam. 3) *állhatatos*; standhaft. Tacit. 4) in aliquem. Cic. *kevély, büszke*; hochmüthig.

Contŭmēlĭa, ae, f. 1. *méltatlanság, megvettetés*; jede Mißhandlung. 2) *gyalázat, meggyalázás*; die Beschimpfung, der Schmach.

Contŭmēlĭōse, Adv. *gyalázatosan*; mit Schmach, schmählich, schimflich.

Contŭmēlĭōsus, a, um, *gyalázó, motskolódó*; schmähend, schmähsüchtig.

Cōntŭmĕo, ēre, *felfúvalkodni*; aufgeblasen seyn. 2) *makatskodni, nyakaskodni*; halsstarrig seyn.

Contŭmesco, ĕre, 3. *feldagadni, felpuffadni*; schwellen.

Contŭmŭlo, āre, 1. *domborúra felhányni, felhalmozni*; hügelförmig aufhäufen. 2) *eltemetni*; begraben. Ovid.

Contundo, tŭdi, tūsum, tundĕre, 3. *széllyelzúzni, törni, összvetörni, zúzni*; zerstoßen, zerschlagen, zerknicken, zerquetschen. 2) v. gr. iram; *zaboláźni*; bändigen, bezähmen. 3) populos feroces, Virg. audaciam alicujus, Cic. *megtörni, rontani, megalázni*; mürbe machen, bändigen, bezwingen. 4) *megrongálni*; übel zurichten, zerschlagen. Grando contudit vites; *a' jég elverte a' szőlőt*; der Hagel hat die Weinstöcke zerschlagen.

Contŭŏlus, a, um, *hunyorgató*; blinzend.

Contŭor, contŭi, 3. id. q. contueor.

Conturbātio, ōnis, f. 3. *rendetlenség*; die Unordnung 2) *felháborodás*; die Bestürzung.

Conturbātor, ōris, m. 3. *rendbontó, rendháboŕító*; der etwas in Unordnung bringt. 2) *felháborító*; der uns bestürzt macht.

Conturbātus, a, um, *felháborított, felháborodott, megzavart*; bestürzt, verwirrt, beunruhigt. Oculus conturbatus; Cic. *sérelmes v. fájós szemek*; kranke Augen.

Conturbo, āvi, ātum, āre, 1. *megzavarni, felháborítni, zűrzavarba hozni*; in Unordnung setzen, verwirren, beunruhigen, bestürzt machen. 2) *elvesztegetni*; verschwenden. v. gr. fortunas; Cic. *vagyonát, jószágát*; das Gut, Vermögen.

Conturmālis, e, *ugyan azon tsapatból vagy svadronból való*; von eben der Turma oder Eskadron.

Contus, i, m. 2. *rúd, pózna*; die Stange. 2) *lándzsa*; eine Picke.

Contūsio, ōnis, f. 3. *megzúzás, rontsolódás, összvetöródés*; die Zerstoßung, Zerdrückung, Zerquetschung. 2) *vakütés*; die Contusion.

Contūsus, a, um, *összvezúzott, összverontott, töródött*; zerstoßen, zerschlagen, gequetscht. 2) Opes con-

tusae; Sallust. *elpazérlott vagyon*; ein verschwendetes Gut.

Contūtor, ōris, m. 3. *tútortárs*; der Mitvormund.

Contūtus, us, i. q. contuitus.

Cōnus, i, m. 2. *teke*; der Kegel. 2) *kúp*; eine kegelförmige Figur, oder ein solcher Körper, ein Kegel. 3) *fenyőtoboz*; ein Tannzapfe.

Convādor, āri, id. q. vador.

Convălescentĭa, ae, f. 1. *meggyógyúlás*, *felgyógyúlás*; das Gesundwerden.

Convălesco, lui, lescĕre, 3. *meggyógyúlni*, *felgyógyúlni*; sich erhohlen, gesund werden, genesen. 2) *erőre kapni*, *megerősödni*, *megújúlni*; Kräfte bekommen, stark werden, sich erhohlen.

Convallātĭo, ōnis, f. 3. *bésántzolás*; die Verschanzung.

Convallis, is, f. 3. *völgy*; das Thal.

Convallo, āvi, ātum, āre, 1. *bésántzolni*, *beárkolni*; umschanzen.

Convărĭo, āre, 1. *tarkázni*; mannigfaltig oder bunt machen. 2) *tarka lenni*; mannigfaltig seyn.

Convāso, āvi, ātum, āre, 1. (con et vasa), *öszveszedni*, *berakni*; einpacken, zusammen packen.

Convectĭo, ōnis, f. 3. (conveho), *öszvehordás*, *rakásra hordás*; die Zusammenführung.

Convecto, āre, 1. *öszve v. rakásra hordani*; zusammen führen oder bringen.

Convectus, a, um, *öszvehordott*; zusammengeführt.

Convĕho, xi, ctum, vĕhĕre, 3. *öszve*, *együve*, *v. rakásra hordani*, *vinni*; zusammen führen oder fahren, oder bringen oder tragen. 2) v. gr. frumenta; *béhordani*, *p. o. a' gabonát*; einführen.

Convello, velli (rarius: vulsi) vulsum, vellĕre, 3. *kiszaggatni*, *kitépni*; ausreißen. 2) *elszaggatni*, *eltépni*, *széllyelszaggatni v. tépni*; zerreißen. 3) *elrontani*, *semmivé tenni*; zerstören, zu nichte machen, zu Grunde richten. 4) *megtzáfolni*; widerlegen. 5) *megrázni*, *megreszkettetni*, erschüttern. 6) v. gr. statum reipublicae; *felforgatni*, *lerontani*; über den Haufen werfen, zerstören. Convellere alicujus famam; Cic. *valakinek a' betsületébe gázolni*; einen an seiner Ehre angreifen. 7) *meghábórítni*, *megszomorítni*; unruhig machen, betrüben. 8) v. gr. vires alicujus; Cic. *erejét elvenni*, *elgyengitni*; schwächen. 9) *erővel elvenni tőle*; entreißen. 10) sede convellere; Plaut. *elűzni*; vertreiben.

Convēlo, āre, 1. *bétakarni*, *béfedni*; bedecken, verhüllen.

Convĕnae, ārum, m. 1. plur. *gyűlevész nép*; zusammen gelaufenes Volk.

Convĕnĭens, tis, o. 3. *öszvejövő*, *öszvekerülő*; zusammen kommend. 2) *illő*, *illendő*, *helyes*, *alkalmatos*; passend, schicklich, bequem. 3) *egyetértő*, *egymással megegyező*, *egyességben élő*; einig, in Einigkeit lebend. Propinqui bene convenientes. Cic. 4) *megegyező*, *p. o. dolgok*; übereinstimmend. Res inter se convenientes. Cic. Comp. convenientior. Superl. convenientissimus.

Convĕnĭenter, Adv. *egyezőleg*; übereinstimmend. 2) *illendően*, *helyesen*; schicklich.

Convenientĭa, ae, f. 1. *egyezés*, *megegyezés*; die Übereinstimmung, Übereinkunft. 2) *egyformaság*; die Gleichförmigkeit.

Convĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. *öszvejönni*, *öszvegyűlni*; zusammen kommen, sich versammeln. 2) v. gr. aliquem, ad aliquem, Cic. *hozzá menni valakihez*, *szóllani valakivel valami dolog eránt*; zu einem kommen um mit ihm zu sprechen. Convenior, Cic. *jőnnek hozzám*, *beszéllni akarnak*, *vagy beszéllnek velem*; man kommt zu mir, man spricht mich. 3) v. gr. sibi, inter se, cum aliquo; *megegyezni valamiben*, *egyet érteni valami eránt*, *egyességre lépni*; überein kommen, eins oder einig werden, sich vergleichen. Convenit hoc fratri mecum. Ter. *erre nézve a' testvéremmel megegyeztünk*; mein Bruder ist hierinnen mit mir einig. 4) convenire de re aliqua, Cic. *beszéllgetés végett valami felől öszvejönni*; zusammen kommen, von etwas zu reden. 5) *alkalmatos lenni*; *helyes lenni*, *jó lenni valami végre*; dienlich seyn, nützlich seyn. Convenit ad rem; Cic. 6) *hozzá illeni*, *alkalmatos lenni hozzá*, *hozzávaló lenni*; passen, sich schicken. Convenit optime cothurnus ad pedem, Cic. it. *illeni*, *illendő lenni*; gebühren, anständig seyn. 7) res convenit, Cic.

a' dolog az egyezés útján el van igazítva; die Sache ist durch einen Vergleich beygelegt. 8) convenire in manum, Cic. in matrimonium cum viro, Gell. loco: nubere, *férjhez menni*; heirathen. 9) Plin. *bukzani*; sich begatten. 10) Pax convenit, Liv. *a' békesség megköttetett*; der Friede ist geschlossen.

Cŏnvĕnĭor, iri, Depon. *törvény eleibe idéztetni*, vor Gericht geladen werden.

Convĕnit, Impers. *illik*, *illő*, *úgy hozza magával az illendőség*; es geziemt, gebührt sich. Convenit tibi, *tégedet illet*; es gebührt dir. 2) *el van végezve*, *meg van határozva*; es ist fest beschlossen. Pax convenit, Liv. *megköttetett a' békesség*; der Friede ist beschlossen.

Cŏnvĕnta, ōrum, n. 2. plur. *egyezés*, *alku*, *alkalom*; der Vertrag.

Conventĭcŭlum, i, n. 2. *összvejövetel*; *gyűlésetske*; die Zusammenkunft. 2) *a' gyűlés helye*; Ort der Zusammenkunft.

Conventio, ōnis, f. 3. *összvejövetel*; die Zusammenkunft. 2) *egyezés*, *megegyezés*, *alku*, *alkuvás*; die Übereinkunft, der Vergleich, die Verabredung. 3) *törvényes megperlése valakinek*, *bévádolás*; rechtliches Verfahren gegen Jemand, Anklage.

Conventiōnālis, e, *egyezésbéli*, *egyezést illető*; den Vertrag betreffend.

Cŏnvĕntiōnālĭter, Adv. *egyezés szerént*; Vertragsweise.)(

Cŏnvĕntītius, a, um, *gyülevész*; was zusammen gelaufen ist.

Conventiuncŭla, ae, f. 1. *gyűlésetske*; kleine Versammlung.

Convento, āre, i. q. convenio.

Cŏnvĕntor, ōris, m. 3. *egyező*, *alkura lépett*; einer, der einen Vergleich trifft.)(

Cŏnvĕntum, i, n. 2. *egyezés*, *egyesség*, *alku*; ein Vergleich, Vertrag. 2) *végzés*; Schluß, Decret. Cic. 3) *összvejövetel*, *gyűlés*; Zusammenkunft. 4) *klastrom*, *konvent*; Kloster, Convent.

Conventus, a, um, v. gr. pax; *szerzett*, *kötött*, *p. o. békesség*; geschlossen. 2) *látogatott*, *megkeresett*; besucht. Convento homine opus est; *meg kell az embert látogatni*, *v. keresni*; man muß ihn besuchen. Sall.

Cŏnvĕntus, us, m. 4. *gyűlés*, *gyülekezet*, *összvegyűlés*; die Versammlung, die Zusammenkunft. 2) *tanátskozás*, *tanátsgyűlés*, *törvénytévő nap*; Senats-Versammlung, Gerichtstag. 3) *egyezés*, *egyesség*, *alkú*, *szerződés*; der Vergleich, Vertrag, die Übereinkunft. 4) *klastrom*, *szerzet*; das Kloster, der Convent.

Convĕnusto, āre, 1. *feltsinosgatni*, *neki szépíteni*; schön machen, verschönern, schmücken. Sidon.

Converbĕro, āvi, ātum, āre 1. *megverni*, *verni*; schlagen 2) *megfenyíteni*; züchtigen. Senec.

Converrĭtor, ōris, m. 3. *összveseprő*; Zusammenkehrer.

Converro, erri, ersum, ĕre, 3. *összve sepreni*, *összveszedni*; zusammenkehren, sammeln. 2) converrere aliquem, Plaut. *valakit erősen megverni*; einen derb abprügeln.

Conversātio, ōnis, f. 3. *társalkodás*; der Umgang. Frequentior conversatio suspecta est, Plaut. 2) *magaviselet*; die Aufführung. 3) *tartózkodás*; der Aufenthalt. 4) *megforgatás*; die Umkehrung.

Conversim, Adv. *megfordítva*; umgekehrt.

Conversio, ōnis f. 3. (converto) *megfordítás*; das Umkehren. 2) *megfordúlás*, *visszatérés*; der Rückkehr, das Wiederkehren, z. B. der Monathe, Jahre. 3) *forgás*; die Herumdrehung. Conversio coeli, Cic. 4) *változás*, *megváltozás*; *változtatás*, *megváltoztatás*: die Änderung, Veränderung. 5) *eltekerése*, *elfatsarása*, *félremagyarázása valaminek*; die Verdrehung. 6) *periodus*, *kerek mondás*; eine Periode. 7) *megtérítés*, *megtérés*; die Bekehrung. Theol.

Converso, āvi, ātum, āre, 1. *forgatni*; herumdrehen. 2) *múlatni*, *tartózkodni*, *lenni*, *lakni*; sich aufhalten, leben, wohnen. 3) vide: Conversor.

Conversor, ātus sum, āri, Dep. 1 alicui, et cum aliquo, Senec. *társalkodni valakivel*; viel mit einem umgehen. 2) *tartózkodni*, *lenni*, *múlatni valahol*; sich aufhalten, leben.

Conversus, a, um, *megfordított*, *megfordúlt*; umgekehrt. 2) *megváltoztatott*, *megváltozott*; verändert, verwandelt. 3) *elaljasodott*, *elromlott*, *felfordúlt*; verschlimmert. Conversus reipublicae status, Cic. 4) *fordított*, *lefordított*, *p. o. egy nyelvből*, *más nyelvre*; übersetzt

de Graeco v. e Graeco conversus, Liv. 4) *ellenkező*, *ellenére való*; zuwider seyend. Nomina conversa. Virg. 5) in fugam conversus, Caes. *megszalasztott*, *megfutamtatott*; in die Flucht geschlagen. 6) *megtért*; bekehrt. Converto. Vide et sequens.

Conversus, a, um, (converro) *összesepрett*; zusammengekehrt. 2) *kiseprett*; ausgekehrt.

Conversus, us, m. 4. *megforditás*; die Umwendung, Umkehrung. 2) *elváltozás*: die Verwandlung.

Convertĭbilis, e, 3. *változtatható, változó*; veränderlich. Prud.

Converto, ti, sum, vertĕre, 3. aliquid; *fordítni*, *megfordítni*; kehren, umkehren, wenden. Terga convertere, Caes. *hátat forditni*, *megszaladni*; den Rücken kehren. 2) v. gr. se circum axem, Cic. *forogni*; sich herumdrehen. 3) v. gr. hostes in fugam, Caes. *megszalasztani*, *megfutamtatni*; in die Flucht schlagen. Se in fugam convertere. Liv. *megszaladni*; die Flucht nehmen, oder ergreifen. Se domum convertere, Plaut. *hazafelé fordúlni*, *haza menni*; nach Hause gehen. 4) *fordítni valami végre*, *használni*; verwenden, anwenden. Ad commodum suum aliquid convertere, Liv. 5) *megváltoztatni*, *elváltoztatni*; verändern, verwandeln. In belluam convertere, Cic. se convertere; *megváltozni*, *elváltozni*, *általváltozni*; sich verändern, verwandeln. 6) *forditni*, *azt tselekedni hogy valaki fordúljon*; wohin drehen, wenden, richten, ziehen; se convertere, *fordúlni*; sich wenden, sich kehren, sich richten. Omnium oculos ad se convertere, Nep. *mindenek szemeit v. figyelmetességét magára vonni*; aller Augen auf sich wenden oder ziehen. 7) v. gr. aliquid de v. e Graeco in Latinum, Liv. *forditni*, *lefordítni*; übersetzen. 8) convertere rem re, Caes. *feltserélni*; vertauschen. 9) *megtéritni*; bekehren. Se convertere; *megtérni*; sich bekehren. Theol.

Convestĭo, ivi, itum, ire, 4. *felruházni*; bekleiden. 2) Met. *béboritni*; bedecken.

Convexĭo, ōnis, f. 3. v. gr. coeli; *boltozat*; die Wölbung, gewölbartige Rundung.

Convexitas, ātis, f. 3. id. qu. Convexio. 2) *domborúság*, *homorúság*; erhabene Rundung. 3) *boltozatos kerek mélység*; vertiefte Rundung.

Convexo, āre, 1. aliquem, Gell. *kémélletlenül bántani*, v. *sértegetni*; peinigen.

Convēxus, a, um, *domború*, *homorú*; von außen rund, erhaben, auswärts gebogen. 2) *boltozatos*, *bolthajtásos*; gewölbt, rund von innen. Convexum coelum, Ovid. Convexa coeli, Virg. 3) *boltozatos kerek mélységű*; vertieft, rund, hohl.

Cōnvĭātor, ōris, m. 3. *úti társ*, *késérő*; ein Gefährte, Begleiter.)(

Convĭbro, āre, 1. *tsóválni*; schwingen, schnell bewegen.

Convĭcĭātor, ōris, m. 3. *szidalmazó*, *motskolódó*, *káromkodó*; ein Schimpfer, Lästerer.

Cōnvĭcĭōlum, i, n. 2. *egy kis szitok*, *motsok szó*; kleine Schmachrede.

Convĭcior, ātus sum, āri, v. gr. alicui, *szidni*, *szidalmazni*, *valakit*; lästern, schelten, schimpfen. 2) *motskolni*, *pirongatni*; schmähen.

Convīcium, ĭi, n. 2. *lárma*, *kiabálás*; das Geschrey, ein starkes Geschrey. 2) *szitok*, *szidalom*; das Schelten, Schimpfen. 3) *pirongatás*, *motskolás*, *gyalázás*; der Tadel, Vorwurf, die Beschuldigung. Alicui convicium facere, Plaut. Ovid. *valakit szidni*, *pirongatni*; über einen schelten, schimpfen.

Convictĭo, ōnis, f. 3. (a convinco) *meggyőződés*, *p. o. valami felől*; die Ueberzeugung. 2) *rébizonyitása a' rossz tettnek valakire*; die Ueberführung einer bösen That. 3) (a convivo) *vele élés*, *társalkodás*; der Umgang.

Convictor, ōris, m. 3. *egy asztalon élő*, *vele együtt élő*; der Kostgänger, ein Tischgenosse. 2) *kenyeres társ*; ein Camerad.

Convictorium, ĭi, n. 2. *együtt v. egy asztalon élő társaság helye*; ein Ort, wo viele mit einander speisen.

Convictus, us, m. 4. (convivo), *együttélés*, *egyetem*; die Gemeinschaft in Ansehung der Wohnung und des ganzen Lebens. 2) *szüntelenvaló társalkodás*; beständiger Umgang. 3) *vendégség*, *vendégeskedés*; das Gastmahl, die Gasterey, der Schmaus. Tacit.

Convictus, a, um, Partic. *meggyőzött*; überwunden. Manus dare convictas; Ovid. *megadni magát*, *meggyőzetve kezet nyújtani*; gewonnen die Hand geben. 2) *rábizonyosodott*, *rásült*, *p. o. valakire a' rossz hazugság 's a' t.* überführt, überwiesen.

Convincio, īre, 4. *összekötni*; zusammenbinden.

Convinco, īci, ictum, ĕre, 3. *meggyőzni valami felől*; darthun, überführen, überzeugen, v. gr. aliquem maleficii, vel, in peccato convincere. Cic. 2) *megmutatni*, *bébizonyítni valamit*; etwas darthun, zeigen. 3) v. gr. errores; Cic. *megtzáfolni*; widerlegen.

Convinctio, ōnis, f. 3. *kötés*, *megkötés*, *összekötés*; die Bindung, Zusammenbindung.

Conviŏlo, āre, 1. v. gr. jus; *megsérteni*; verletzen.

Conviso, ĕre, 3. *megnézni*; besehen, sehen. 2) *meglátogatni*; besuchen. Cic.

Cōnvītiātor, vide: Cōnviciator.

Cōnvītior, vide: Convicior.

Convītium, Convītior etc. vide: Convicium, etc.

Convīva, ae, c. 1. *asztali vendég*; der Gast bey Tische. Cic.

Convīvālis, e, 3. *vendégségbeli*; die Gasterey betreffend, dahin gehörig. 2) vasa convivalia; *vendégséghez való asztali edények*; Tafelgeschirr.

Convīvātor, ōris, m. 3. *vendéglő*, *megvendéglő*; ein Gastgeber, der ein Gastmahl anstellt.

Convīvium, ii, n. 2. *vendégség*; das Gastmahl, die Gasterey, das Tractament, der Schmaus. Convivium nuptiale; *lakodalom*, *lakodalmi vendégség*; das Hochzeitmahl. 2) *vendégek*; die Gäste selbst. Plin. Horat.

Convīvo, xi, ctum, ĕre, 3. *valakivel együtt élni*, *szüntelen vele lenni*, *társalkodni*; mit Jemanden leben oder umgehen. 2) *együtt enni*, *v. vendégeskedni*; mit einander essen oder schmausen.

Convīvo, āre, i. q. convivor, Petron.

Convīvor, ātus sum, āri, Dep. 1. *vendégséget tartani*, *v. adni*, *vendégeskedni*; eine Gasterey halten, in Gesellschaft mehrerer speisen, schmausen. Cic.

Convŏcātio, ōnis, f. 3. *összvehivás*, *összve v. egybegyűjtés*; Zusammenberufung.

Convŏco, āvi, ātum, āre, 1. *összvehivni*, *egybegyűjteni*; zusammen rufen, zur Versammlung rufen, versammeln. 2) *hivni*; rufen.

Convŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *összverepülni*, *egy helyre repülni*, *összvefutni*, *összveszaladni*: zusammen fliegen, schnell zusammen kommen, zusammen laufen 2) *együtt repülni*; mit einander fliegen

Convŏlūtio, ōnis, f. 3. *összvegöngyölgetés*; die Zusammenwickelung.

Convolūto, āre, 1. (convolvo,) *hengergetni*; herumwälzen.

Convŏlūtus, a, um, *összvegöngyölgetett*; zusammengewickelt.

Convolvo, vi, ūtum, vĕre, 3 *összvegöngyölgetni*, *összvetekerni*; zusammenwickeln, rollen. Se convolvere; *összvegöngyölödni*; sich zusammenrollen.

Convolvŭlus, i, m. 2. *szulák*, *fulák*, *folyófű*; die Winde.

Convŏmo, ui, itum, ĕre, 3. *összve*, *vagy leokádni*, *v. lehányni valamit*; bespeyen.

Convŏro, āre, 1. *felfalni*, *megenni*; fressen.

Convulnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megsebesítni*; verwunden. 2) *megsérteni*, *megbántani*; verletzen, beleidigen.

Convulsio, ōnis, f. 3. (convello), *vonoglás*, *rángatódás*; Zusammenziehung der Muskeln, Convulsion.

Convulsivus, a, um, *vonogló*, *inrángató*; convulsivisch, zuckend, krampfhaft.

Convulsus, a, um, *összvetépett*, *rontsolt*; zerrüttet, verdreht.

Cŏnyza, ae, f. 1. *konizs*; Dürrwurz, Flöhkraut, Donnerwurz.

Conyzŏis, idis, f. 3. *apró izsóp*; kleiner Ysop.

Cŏŏlesco, lui, escĕre, 3. loco: coalesco; *összvenőni*; zusammenwachsen.

Cŏŏpĕrārius, ii, m. 2. *dolgozótárs*, *munkás társ*; der Mitarbeiter.

Cŏŏpĕrātio, ōnis, f. 3. *együtt munkálódás*, *segedelem*; die Mitwirkung.

Cŏŏpĕrator, ōris, m. 3. *segédtárs*; der Mitwirker.

Cŏŏpercŭlum, i, n. 2. i. q. operculum. *fedő*; der Deckel.

Cŏŏpĕrimentum, i, n. 2. *takaró*; eine Decke, Bedeckung.

Cŏŏpĕrio, ui, tum, īre, 4. *béfedni*; bedecken. 2) aliquem lapidibus cooperire, Cic. *megkövezni*; steinigen.

Cŏŏpĕror, ātus sum, āri, Depon. 1. *segitni*, *együtt munkálódni*; mitwirken.

Cŏŏpertōrium, ii, n. 2. *fedő*; ein Deckel. 2) *szabrák*; die Pferdedecke. 3) *ágyterítő*; eine Bettdecke. Aug.

Cŏŏpertus, a, um, *béfedett*, *bétakart*; zugedeckt. 2) lapidibus; *megkövez-tetett*; gesteinigt. 3) Cŏŏpertus sceleribus nefariis, Cic. Sall. *elfajult gonosz ember*; ein Erzbösewicht.

Cŏŏptātio, ōnis, f. 3. *választás*; die Erwählung, die Wahl. 2) *fiúváfogadás*; die Aufnahme in eine Familie, Adoption.

Cŏŏptatus, a, um, *választott*, *felvett*; erwählt, aufgenommen.

Cŏopto, āvi, ātum, āre, 1. *választani*, *felvenni*, *p. o. hivatalba*, *társaságba*; wählen, erwählen, aufnehmen.

Cŏŏrior, ortus sum, ŏriri, Dep. 4. v. gr. ut tempestas, bellum, risus; *támadni*, *lenni*; entstehen, sich erheben.

Cŏortus, a, um, *támadott*; entstanden. Coortum mare; *a' hánykódó tenger*; das tobende und brausende Meer.

Cŏortus, us, m. 4. *támadás*; die Entstehung.

Cŏos (Cŏus), i, et Cos, et Co, f. 3. Insula in mari Aegaeo.

Cōpa, ae, f. 1. (copo), *kortsmárosné*, *markotányosné*; eine Gastwirthinn, eine Marketenderinn. 2) *kofa*; eine Fratschlerinn.

Copidia, ōrum, n. plur. *nyalánkságok*; Leckerbissen.

Cōpae, ārum, f. 1. pl. urbs Boeotiae.

Cōpāyvae, Bālsāmum, seu copal Yvae oleum.

Cŏphāntus, i, m. 2. mons ignivomus Indiae orient.

Cŏphes, ae, m. 1. fluvius Indiae.

Cŏphĭnus, i, m. 2. *kosár*, *karabó*; ein Korb, Brodkorb.

Cŏphōsis, is, f. 3. i. q. Surditas aurium; *siketség*; Taubheit.

Cōpĭa, ae, f. 1. *bővség*, *bőség*; die Menge, der Vorrath, Ueberfluß. Copiis omnibus circumfluere, Cic. omnium rerum copia abundare, Cic. *mindennek bőviben lenni*; alles im Ueberfluß haben. 2) copiae, arum, plur. *eleség*; Lebensmittel, Proviant. 3) in plur. *hadi nép*, *had*, *sereg*; das Kriegsvolk. Copiae pedestres, *gyalogság*; das Fußvolk, Infanterie. 4) *hatalom*, *erő valamire*; die Macht, Gewalt. Dare vel facere alicui copiam existimandi aliquid, Terent. et Tac. *megengedni valakinek hogy itéletet hozzon valami felől*; einem erlauben etwas zu beurtheilen. Cunctandi copia non est, Plaut. *nints ideje a' késedelmezésnek*; es ist keine Zeit zu verlieren. 5) *épületre való eszközök*; Baumaterialien. 6) *bőség*, *a' gyümölts termés istenasszszonya*; die Göttinn der Früchte. Cornu Copiae; *a' bőség szaruja*; das Horn des Ueberflusses.

Cōpiāta, ae, m. 1. *sírásó*; ein Todtengräber.)(

Cōpiŏla, ae, f. 1. *kevés eleség*; kleiner Vorrath. 2) *seregetske*; wenig Truppen.

Cōpior, āri, 1. *a' szükséges dolgokat*, *eleséget bőven beszerezni*; sich reichlich versehen.

Cōpiōse, Adv. *bőven*, *bővséggel*, *bőséggel*; in Menge, reichlich. 2) v. gr. loqui; *hosszasan*; weitläufig.

Cōpiōsitas, ātis, f. 3. *bőség*, *bővség*; die Menge.

Cōpiōsus, a, um, *bő*, *bőv*, *megrakott*, *gazdag*; mit einer Menge, mit Vorräthen versehen, reichlich versehen, reich. 2) *bőbeszédű*, *hoszszas*; wortreich, weitläufig. 3) *népes*, *p. o. város*; volkreich.

Cōpis, idis, f. 3. *rövid görbe kard*; ein gekrümmter Degen oder Säbel. Curt.

Cōpo, ōnis, m. i. q. caupo, Cic.

Cōpōna, ae, f. 1. i. q. Caupona.

Coprĕa, ae, m. 1. *bolondoskodó*; ein Lustigmacher, Hofnarr.

Cōprĕus, ĕi, m. idem. Senec.

Cōpria, ae, et Coprianus, i, m. *bolondozó*; ein Possenreißer.

Cōpros, i, m. 2. *undokság*, *ganéj*; der Koth, das Mist.

Cops, Copis, e. *midennel bővelkedő*, *gazdag*; reich, mit allem versehen.

Copta, ae, f. 1. *lepény*, *pogátsa*; eine Art Kuchen.

Coptītes, ae, m. 1. Nom. propr. Regionis.

Cŏptŏplăcēnta, ae, f. 1. *lepény*; Kuchen.

Coptus (Coptos), i, f. 2. urbs in Aegypto, hinc: Copticus, a, um.

Cŏpŭla, ae, f. 1. *foglaló*, *egybekötő*; ein Band, die Verbindung. 2) *foglalószó*; das Bindewort.

Cŏpŭlāte, Adv. *együtt*, *öszvekötve*; miteinander, verbunden.

Cŏpŭlātio, ōnis, f. 3. *öszvekötés*, *öszvefoglalás*; Verknüpfung, Verbindung.

Cŏpŭlātīve, Adv. *egyesítve*; verbindend.

Cŏpŭlātīvus, a, um, *egyesítő*, *egybefoglaló*; verbindend.

Cŏpŭlātor, ōris, m. 3. *kerítő*; Kuppler.

Cŏpŭlātrix, īcis, f. 3. *kerítőasszszony*; Verknüpferinn.

Cŏpŭlātus, us, m. 4. id. qu. copulatio.

Cŏpŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. rem eum re, Cic. *egybefoglalni*, *egybekötni*, *egyesíteni*; zusammen knüpfen oder fügen, verbinden, vereinigen. Voluntates copulare, Cic. *egy akaraton lenni*; sich vereinigen. Societatem cum aliquo copulare, Plin. *társaságba állani valakivel*; in Gesellschaft treten. Sermonem cum aliquo copulare, Plaut. *valakivel beszéllgetni*; mit einem reden. Desponsatos copulare; *a' jegyben lévőket öszveadni*; *öszveeskeíni*; die Verlobten copuliren.

Cŏqua, ae, f. 1. *szakátsné*; Köchinn.

Cŏquĭbĭlis, e, 3. *megfőzhető*; kochbar. 2) *megemészthető*; verdaulich.

Cŏquīna, ae, f. 1. *konyha*; die Küche. 2) idem quod Ars coquendi; *főzés mestersége*; die Kochkunst.

Cŏquīnārĭa, ae, f. 1. *főzés mestersége*; die Kochkunst.

Cŏquīnāris, e, Adj. *konykabeli*; zu der Küche gehörig. Culter coquinaris; *konyhakés*; ein Küchenmesser.

Cŏquīnārius, a, um, *főző*; zum Kochen gehörig.

Cŏquīnātōrius, a, um, i. q. coquinarius.

Cŏquino, āre, 1. *főzni*; kochen.

Cŏquīnus, a, um, *főzést illető*, *konyhabéli*; das Kochen oder die Küche betreffend.

Cŏquo, coxi, coctum, coquĕre, 3. v. gr. cibos; *főzni*; kochen. Coquere aliquid ex butyro; i. e. cum butyro, Cels. 2) v. gr. panem, Ovid. Plin. *sütni*; backen. 3) cibum coquere, pro: concoquere; *megemészteni*; verdauen. 4) Met. *valamit főzni*, *forralni*, *valaminek a' végrehajtása felől titkolódzva gondolkodni*; etwas heimlich vorhaben, darauf denken. 5) lateres coquere; *téglát égetni*; Ziegel brennen. Calcem coquere; *meszet égetni*; Kalk brennen. Aurum coquere; *aranyat olvasztani*; Gold schmelzen. 6) Cerevisiam coquere; *sert főzni*; Bier brauen. 7) Sol fructus coquit; *a' nap megérleli a' gyümölcsöt*; die Sonne macht die Früchte reif. 8) coquere iras, Sil. *mérget*, *bosszúságot forralni magában*; sich zu rächen suchen. Coquit me cura, Enn. *a' gond emészt v. epeszt*; die Sorge peinigt mich.

Cŏquus (Cocus), i, m. 2. *szakáts*; der Koch.

Cor, dis, n. 3. *szív*; das Herz. 2) loco: animus; *szív*, *indulat*, *érzés*, *kedv*; das Gemüth, die Seele, das Gefühl. Corde, Plaut. *szívesen*, *igen örömest*; von Herzen, herzlich. 3) cor hominis; i. e. homo. Fortissima corda. Virg. 4) Met. *ész*, *elme*; der Verstand. Stupor cordis, Cic. *butaság*; Dummheit. 5) Cordi est mihi, (tibi, etc.) Cic. *szívemen fekszik*; it. *tetszik nekem*; es liegt mir am Herzen; it. es gefällt mir. Cordi habere, Gell. *kedvelleni*, *szívén hordozni*; gern haben, zu Herzen nehmen. 6) Cor meum! Plaut. *szívem*, *kintsem!* mein Herzchen!

Cora, ae, f. 1. *szemgolyóbis*; der Augapfel. 2) urbs in Latio.

Cŏracīnus, a, um, v. gr. color; *hollószínű*; rabenschwarz.

Cŏrăcŏīdes, is, scil. Os, Processus scapulae rostriformis. Med. *hollóorrú lapotskapúp*; Rabenschnabelbein am Schulterblatte.

Cŏrălĭticus lapis, *fejér márvány*; ein weißer Marmorstein. Plin.

Cŏrālĭum, Cŏrallĭum, Cŏrallum, Cūrālium, ĭi, n. 2. *kláriskorall*, *korall*; die Koralle, besonders die rothe. Ovid.

Cŏralli, ōrum, populus Moesiae inferioris.

Cŏrallis, ĭdis, f. 3. *drágakő neme*; ein gewisser Edelstein. Plin.

Cŏrallum, vide; Coralium,

Cŏram, Praep. cum Ablat. *előtt*, *szemei előtt*; vor, in Gegenwart,

vor Jemandes Augen. 2) Adv. *szemben, v. szembe, szemtől szembe*; it. *szóval, együtt*; in Gegenwart Jemandes, mündlich, persönlich oder selbst, beysammen, vor Augen, gegenwärtig. Cetera coram agemus, Cic. *a' többit majd együtt elvégezzük*; das übrige wollen wir persönlich ausmachen. Coram laudare, Ter. *szembe dítsérni*; ins Gesicht loben. 3) *mindenek szeme láttára*; öffentlich.

Cŏrax, ăcis, m. 3. *holló*; der Rabe. 2) *falrontó erőmív*; eine Kriegsmaschine, die Mauer einzureissen.

Cŏrāxi, ōrum, m. plur. populus ad mare nigrum.

Cŏrāxĭcus, i, m. 2. pars montis Tauri.

Corbĭcŭla, ae, f. 1. *kaska, kosárka*; ein Körbchen.

Corbis, is, c. 3. *kosár*; der Korb. Cic. Corbis pabulatoria; *abrakló kosár*; ein Futterkorb.

Corbĭta, ae, f. 1. *szállitó hajó*; ein Lastschiff.

Cōrbōna, ae, f. 1. *persely*; der Gotteskasten. Cypr.

Corbŭla, ae, f. 1. *kaska, kosárka*; ein Körbchen.

Cŏrbālum, i, n. 2. idem quod Corbula.

Cōrchŏron, i, n. 2. idem quod sequens.

Corchŏrus, i, m. 2. i. q. anagallis; *tikszem, tyúkszem, tyúkbegy*; das Gauchheil.

Corcŏdīlus, loco: Crocodilus.

Corcŭlum, i, n. 2. *szívetske*; das Herzchen. Corculum meum! *szívetském, kintsem!* mein Herzchen.

Corcŭlus, a, um, id. qu. cordatus; *okos, eszes*; klug, verständig.

Corcyra, ae, f. 1. insula ad Epirum, hodie: Corfu.

Cŏrda, ae, f. 1. *késön érő gabona*; Getreide, das spät reifet. 2) idem quod Chorda.

Cordāte, Adv. *okosan*; klüglich. Plaut.

Cordātus, a, um, *értelmes, okos*; verständig, klug.

Cordax, ăcis, m. 3. *ugrós tántz*; ein gewisser lustiger, flüchtiger Tanz. Petron.

Cōrdēbīsus, i, m. 2. vel Cordovesus; *kordován*; Leder, welches Corduan genannt wird.

Cōrdĭăcus, a, um, *szíverősítő*; herzstärkend.)(

Cōrdĭālis, e, Adj. *igenis nyiltszívű*; allzu offenherzig, aus Herzensgrunde, herzlich, von Herzen vertraulich. Voss. 2) Cordiale, is, n. 2. Subst. *szíverősítő orvosság*; herzstärkendes Mittel. Medic.

Cōrdĭālĭter, Adverb. idem quod: ex animo; *tiszta szívből, igen szívesen*; item: *igenis nyilt szívvel*; allzu offenherzig.)(

Cordicitus, Adv. *belsőképpen*; im Herzen. Sidon. 2) *szívesen, szívből*; herzlich, von Herzen.

Cōrdĭlio, ōnis, m. 3. Nom. propr. Philosophi stoici.

Cordŏlĭum, ĭi, n. 2. *szívfájás*; das Herzweh. 2) *keserűség, bánat, szívfájdalom*; das Herzleid, die Bekümmerniß des Herzens. 3) *szerelemféltés*; die Eifersucht.

Cordŭba, ae, f. 1. urbs Hispaniae, hodie Cordova. Hinc: Cordubensis, e, illuc pertinens. Cordubenses; incolae.

Cōrdŭlus, i, m. 2. idem quod Cordylus.

Cordus, a, um, *lassú, késői*; langsam, spät. e. gr. foenum; *sarjú, sarjú széna*; das Grummet.

Corfĭnĭēnses, ĭum, m. plur. incolae urbis Corfinii in Italia.

Corfĭnĭum, ĭi, n. 2. urbs Italiae, hinc: Corfiniensis, e, illuc pertinens.

Cŏrĭăcĕus, a, um, *bőr, bőrből való*; von oder aus Leder. (Corium.)

Cŏrĭāgĭnōsus, a, um, *kemény bőrű*; harthäutig.

Cŏrĭāgo, ĭnis, f. 3. (corium); *ökör hátán megtsomósodott v. gyűremlett kemény bőr, barombetegség*; die harte Haut der Ochsen auf dem Rücken, eine Viehkrankheit. 2) *kemény, v. vastagbőrűség*; die Harthäutigkeit.

Cŏrĭandrum, i, n. 2. *kóriándrom*; der Coriander.

Cŏrĭārĭus, ĭi, m. 2. *tímár, varga*; ein Gärber. 2) *szíjgyártó*; ein Riemer.

Cŏrĭārĭus, a, um, *bőrkészítéshez, tímárságho z való*; zum Gärben gehörig.

Cŏrĭcillum, i, n. 2. Dim. *szívetske*; das Herzchen.

Cŏrĭcus, i, m. 2. *hajítóदárda neme*; gewisse Art von Wurfpfeilen.

Cŏrĭnĭum, ĭi, n. 2. urbs Dalmatiae. Dicitur et Corninium. 2) urbs Britanniae, hodie Glocester.

Cŏrinna, ae, f. 1. Nom. prop. mulieris doctae Thebanae. 2) Nomen

propr. aliarum Mulierum. 3) meretricis celebris.

Cŏrinnus, i, m. 2. Nom. prop. poëtae ante Homerum.

Cŏrīnthĭa, ōrum, n. plur. vasa Corinthiaca splendida, a singul. Corinthium.

Cŏrinthĭăcus, a, um, *Korinthusi, Korinthusbeli, onnan, v. odavaló*; Corinthisch, von oder zu Corinth.

Cŏrīnthĭārius, ĭi, m. 2. *Korinthusi edények kedvellője*; ein Liebhaber der korinthischen Gefäße. 2) cognomen Augusti, qui vasis Corinthiacis maxime delectabatur.

Cŏrīnthĭēnsis, e, Adj. *Korinthusi, onnan való*; von Korinth.

Cŏrinthĭus, a, um, *Korinthusi, onnan, oda, v. mellé való*; in, aus, oder bey Korinth, Korinthisch. Aes Corinthium, i. e. nobilissimum ex auro, argento, et cupro mixtum metalli genus.

Cŏrinthus (os), i, f. 2. metropolis Achajae.

Cŏrĭo, āre, 1. *bémázolni, v. festeni*; übertünchen.

Cŏrĭŏlāni, ōrum, m. plur. incolae urbis Coriolorum.

Cŏrĭŏlānus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Cŏrĭŏli, ōrum, m. plur. urbs Latii.

Cŏrĭon, i, n. i. q. Chamaepitys; *kalintza*; Feldcypresse.

Cŏrĭōsus, a, um, *bőrös, bőrrel bé vont, v. húzott*; mit Leder überzogen.

Cŏrĭppus, i, m. 2. Nom. propr. Viror.

Cŏris, is, f. 3. *linka*; Erdkiefer, ein Kraut. Dicitur et Hypericum.

Cŏrĭscus, i, m. 2. i. q. Coricus, genus telorum.

Cŏrĭum, ĭi, n. 2. e. gr. bubulum, piscium, Plin. *bőr*; die Haut, das Fell der Thiere. e. gr. perficere; *kikészitni*; zubereiten. 2) *szíj*; der Riemen. 3) *fának a' héjja*; die Rinde eines Baumes. e. gr. castaneae, Plin. *gesztenye héjja*; die Castanienschale. 4) *fejérítő mész*; die Tünche.

Cŏrĭus, ĭi, m. 2. idem quod Corium.

Cŏrnēlĭa, ae, f. 1. Nom. propr. Feminae ap. Rom.

Cornēlĭānus, a, um, *Corneliustól v. -ról neveztetett*; Cornelisch, von einem Cornelius benannt.

Cornēlĭus, ĭi, m 2. Nom. propr. virorum.

Cŏrnēlĭus, a, um, lex; *Corneliusi eredetű*; von dem Cornelio herstammend.

Cŏrnĕŏla, ae, f. 1. Corneolus, vel Carneolus, i, m. 2. *kárniol, drágakő*; ein Carneol, ein Edelstein.

Cornĕŏlus, a, um, Dimin. *szaru, szaruból való*; von Horn, hörnern.

Cornesco, ĕre, 3. *szaruvá, v. szaru keménységűvé lenni*; Horn werden, zu Horne werden.

Cornētum, i, n. 2. (cornus); *somfaerdő, somfás hely*; ein Ort voller Cornelkirschbäume.

Cornĕus, a, um, (cornu); *szaru, szaruból való*; aus Horn, hörnern. 2) *szaru nemű, kemény mint a' szaru*; hornartig, hart wie Horn. e. gr. fibra, Pers. *kemény szív, érzéketlenség*; hartes Herz, Gefühllosigkeit. 3) *szaruszínű*; hornfarbig. 4) (cornus); *somfa, somfából való*; vom Cornelkirschbaume.

Cornĭcen, ĭnis, m. 3. (cornu et cano); *kürtös, kürtölő*; ein Hornbläser. 2) cognomen Romanum.

Cornīcor, āri, 1. (cornix); *károgni mint a' varjú*; schreyen, wie eine Krähe. 2) Trop. *magában mormogni, dörmögni, v. mormolni*; in sich hinein murmeln. Nescio, quid tecum grave cornicaris inepte. Pers.

Cornĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *varjútska*; eine kleine Krähe.

Cornĭcŭlans, tis, o. 3. *szarvas, a' minek szarva van*; gehörnt.

Cornĭcŭlānus, a, um, *Corniculumi, Corniculumból, oda, v. mellé való*; aus, in, bey Corniculum.

Cornĭcŭlārĭus, ĭi, m. 2. de corniculis nominatus. 2) officiales sive apparitores magistratuum.

Cornĭcŭlātus, a, um, *szarvas, szarvval felékesített*; gehörnt.

Cornĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *szarvatska*; ein Hörnchen. 2) galearum ornamenta, per belliduces militibus in signum fortitudinis data, quae cornuum speciem referebant. 3) urbs Latii.

Cornĭcŭlus, i, m. 2. officium cornicularii.

Cŏrnĭfĭcātus, a, um, *meghajtott, v. görbített, görbe*; gekrümmt, gebogen.

Cŏrnĭfĭcius, ĭi, m. 2. Nom. prop. poëtae celebris. 2) Aliorum virorum.

Cŏrnĭfōrmis, e, Adj. *szarv formájú*; hornförmig.

Cornĭfrons, ŏntis, c. 3. *szarvas homloku*; mit Hörnern an der Stirn.

Cōrnĭgĕnus, a, um, ex genere cornicularium.

Cornĭger, a, um, *szarvas, szarvat hordó, nagy szarvú*; Hörner tragend, gehörnt. Hinc: cornigera, sc. animalia; *szarvasmarha*; das Hornvieh. 2) Subst. *kos*; ein Widder. 3) cognomen Jovis.

Cōrnĭŏlus, i, m. 2. *fagyalfa*; Hartriegel, gewisses Kraut.

Cornĭpes, ĕdis, o. 3. *szaru lábú patkós*: hornfüßig, mit einem Hufe versehen. 2) *ló*; ein Pferd.

Cornix, ĭcis, f. 3. *varjú*: die Krähe. Cornicum oculos configere, Cic. i. e. callidos ac prudentes, qui cavere possent ac deberent, fallere. 3) annulus, quo pulsantur fores.

Cornu, u, n. Cornus, us, m. 4. et Cornum, i, n. 2. *szarv, szaru*; das Horn. 2) *nyíl, kézív*; der Bogen. Curvare cornu, Ovid. *felhúzni a' nyilat*; den Bogen spannen. 3) *hold szarvai*; die Spitzen des Mondes. 4) cornua fluminum, Ovid. *folyóvíz ágai v. folyásai*; die Arme oder Ausflüsse der Flüsse. 5) e. gr. dextrum, Curt. laevum, sinistrum, Nep. *hadi sereg, v. ármádia szárnya*; der Flügel einer Armee. 6) *fő erősség a' szóbeli vetélkedésben*; ein Hauptbeweis in der Disputation. Experiamur, si possimmus cornua disputationis tuae commovere, Cic. 7) *árbotzfa hegye*; die Spitze der Segelstange. 8) *könyv sarka, v. háta*; die Ecken oder Buckeln eines Buches. 9) *elefántfog*; die Elephantenzähne. 10) *kürt*; ein Horn, worauf man bläst. 11) Vulcanum in cornu conclusum gerit, Plaut. *égő gyertya van a' lámpásában*; er hat ein brennendes Licht in der Laterne. 12) cornua sibi sumere; *szarvat emelni, neki bátorodni, nyakaskodni*; trotzig, muthig werden. 13) cornu copiae; *bövség szarva*; das Horn des Überflusses. 14) *vége, v. tsútsa a' földnek*; die Ecke, die Spitze des Landes. Asia altero cornu pergit ad Nilum, altero ad Tanaim. Mela. 15) *tunya, v. gyáva férj szarva*; eines Hahnreys Hörner. Cornua qui fecit, nec cornua ferre recusat. 16) *szaru, v. szaru görbeségű ivó edény*; ein Trinkgefäß entweder vom Horne, oder wie ein Horn gebogen. 17) *kalamáris*; ein Dintenfaß. 18) *kardmarkolat*; ein Degengefäß. 19) foenum in cornu habere; i. e. insanire, quia boves furentes hoc signo notabantur. 20) instrumentum pro infundendis medicamentis inserviens.

Cōrnūārĭus, et Cornarius, ii, m. 2. *kürt tsináló*; der Hörner zum blasen macht. 2) *szaru míves*; der in Horn arbeitet.

Cōrnūātus, a, um, *szarvas, szarvval bíró*: gehörnt. 2) *meghajtott, görbített*; gekrümmt, gebogen.

Cornucopiae, rectius: Cornu Copiae, vide: Cornu.

Cornum, i, n. 2. *som*; die Cornelkirsche. 2) *szarv, szaru*; das Horn, vide: Cornu.

Cornūo, āre, 1. *görbítni*; krümmen. e. gr. arcum; *kézívet fel vonni v. húzni, kifeszítni*; den Bogen spannen.

Cōrnūpĕta, ae, c. 1. *öklelős, öklelődző*; stößig.

Cornus, i, f. 2. *somfa*; ein Cornelkirschbaum. 2) *hajítódárda nyele*; der Schaft an einem Wurfspieße. Levis cornus armata ferro gracili. 3) *hajítódárda*; der Wurfspieß. Cornus itala. Virg. 4) *szaru, szarv*; das Horn, vide: Cornu.

Cōrnūta, ae, f. 1. *hegyes orrú tsuka*; eine Art Fische, Hornfische genannt.

Cornūtus, a, um, (cornu), *a' minek szarva van, szarvas*; was Hörner hat, gehörnt. 2) e. gr. syllogismus, i. q. dilemma. 3) Subst. *tunya, v. gyáva férj*; ein Hahnrey.

Cŏrolla, ae, f. 1. (Dim. a corona) *koszorútska*; ein Kränzchen. 2) *bokréta*; die Blumenkrone. Botan.

Cŏrollārĭum, ii, n. 2. *virágkoszorútska*; ein Kränzchen aus Blumen. 2) *vékony réz pléh korona*; eine Krone aus dünnem ehernem Bleche. 3) *szerzés, ráadás*; eine Zugabe. 4) *ajándék*; ein Geschenk. 5) i. q. consectarium.

Cŏrōna, ae, f. 1. e. gr. laurea, myrtea, oleaginea, populea, rosacea; *koszorú, korona*; ein Kranz, eine Krone. Coronae erant in varia distinctae genera, aliae paci, aliae bello militiaeque inserviebant. e. gr. civica, i. e. quam civis civi, a quo in bello servatus esset, dabat; mu-

ralis; vallaris; navalis; obsidionalis; etc. 2) urbem corona cingere, agredi, capere, Caes. Liv. *a' várost véletlenűl megszállani, körűl fogni, v. venni, békerítni*; eine Stadt unvermuthet blockiren. 3) *nap, v. hóld udvara*; ein Hof um die Sonne oder Mond. 4) in corona dicere, Cic. *öszvesereglett nép közt beszélleni*; vor einem Haufen Volks, das rings um einen her steht, reden. 5) *dítsérő beszéd, v. versezet*; eine Lobrede oder Lobgedicht. 6) *körömház az állatok lábán*; der Umfang, wo die Klauen an den Thieren hervorwachsen. 7) *párkány a' falakon*; ein Gesims an den Wänden. 8) *pohár felső széle*; der oberste Rand an den Bechern oder Gläsern. 9) e. gr. oculi; *az a' hely, a' hól minden szem börötskék 's érzőinatskák öszve v. egyűve mennek*; der Ort, wo alle Häutchen und Nerven im Auge zusammenlaufen. 10) e. gr. terrae; *kereknádrafű, földiborostyán*; der Gundermann, Erdepheu. 11) *egy tsillagzat*; ein Gestirn.

Cŏrŏnaeus, a, um, *Coronei, Corone várasából való*; von der Stadt Corone.

Cŏrŏnāmen, ĭnis, n. 3. *koszorúzás, koszorú*; die Bekränzung, der Kranz.

Cŏrŏnāmentum, i, n. 2. *koszorúhoz való fű, v. virág*; was zu Kränzen dient, Kranzpflanze. 2) *korona*; eine Krone.

Cŏrŏnārium, ĭi, n. 2. *koronázás napján a' királynak adandó ajándék*; ein Geschenk, das man einem Könige am Tage seiner Krönung macht.

Cŏrŏnārĭus, a, um, *koszorúhoz való, v. tartozó*; zum Kranze gehörig. 2) arteria coronaria; i. e. arteria cor cingens. 3) aurum coronarium, i. q. coronae triumphales, proprie autem aurum, quod loco harum coronarum imperatoribus dari solebat. 4) e. gr. artifex, Subst. *koszorú fonó, korona tsindáló*; der Kränze oder Kronen macht. 5) *korona, v. koszorú áros, v. árúló*; ein Kranzhändler, Kronenhändler.

Cŏrŏnātĭo, ōnis, f. 3. *koronázás*; die Krönung.

Cŏrŏnātor, ōris, m. 3. *koronázó*; der Kröner.

Cŏrŏnātus, a, um, *koronázott, koszorúzott, megkoronázott v. koszorúzott*; gekrönet, bekränzt. 2) Trop. *teli, tellyes*; voll. Crater vino coronatus; *tsordúltig töltött pohár*; ein bis an den obersten Rand voll eingeschenkter Becher. 3) Subst. *koronás pénz*; eine Münzsorte, eine Krone.

Cŏrōne, es, f. 1. Processus rostriformis maxillae inferioris. 2) urbs Achajae.

Cŏrōnēa, ae, f. 1. urbs Boeotiae.

Cŏrōnĕŏla, ae, f. 1. *ősziró'sa*; eine Herbstrose.

Cŏrōneus, ĕi, m. 2. rex Phocis, pater Coronidis in cornicem transmutatae.

Cŏrōnĭces, um, plur. *szót visszaverő bizonyos szegletek a' szobákban*; gewisse Winkel in Zimmern, welche die Reden wieder zurück prallen machen.

Cŏrōnĭdes, ae, m. 1. Aesculapius, Apollinis et Coronidis filius.

Cŏrōnĭger, a, um, *koronát hordó*; der eine Krone trägt.

Cŏrōnis, ĭdis, f. 3. *legfelsőbb része valamelly hegynek v. épűletnek, tető, ormó, gomb, zászló, v. vitorla valamely házon*; die oberste Spitze eines Berges oder Gebäudes, der Knopf oder Fahne auf einem Hause. 2) *koszorú kerekségű valami*; etwas rundes wie ein Kranz. 3) *vég, végzet, végzés, bérekesztés*; das Ende, der Beschluß. Usque ad coronidem. Coronidem operi imponere; *végre hajtani, bévégezni a' munkát*; das Werk endigen. 4) mater Aesculapii. 5) dea apud sicyonianos. 6) *hajó hátúlsó része*; das Hintertheil des Schiffes.

Cŏrono, āvi, ātum, āre, 1. *koronázni, megkoronázni, koszorúzni, meg, v. felkoszorúzni*; bekrönen, bekränzen, kränzen. 2) *bé v. körűl kerítni, körűlvenni*; umgeben. Silva coronat aquas. Ovid.

Cŏrōnŏpus, i, 2. et podis, 3. m. *varjúlábfű*; Krähenfuß, ein Kraut. Plantago coronopus. L.

Cŏrōnŭla, ae, f. 1. i. q. Corolla.

Corpŏrālis, e, *testi, testhez való*; körperlich.

Corpŏrālĭtas, ātis, f. 3. *testiség*; die Körperlichkeit, das körperliche Wesen.

Corpŏrālĭter, Adv. *testiképen, érezhetően*; körperlich.

Corpŏrasco, ĕre, 3. *testé lenni*; ein Körper werden.

Corpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *testtermet*; die Leibesgestalt.

Corpŏrātūra, ae, f. 1. i. q. Corporatio.

Cōrpŏrātus, a, um, *testesītett*; mit einem Leibe versehen. 2) Subst. *tag, tagtárs, társ*; ein Mitglied, ein Zunftgenosse.

Corpŏrĕus, a, um, *testes, a' kinek teste van*; körperlich, mit einem Leibe versehen. 2) *húsbólvaló*; fleischern.

Cōrpŏrĭcīda, ae, m. 1. *mészáros*; ein Metzger.

Corpŏro, āvi, ātum, āre, 1. *testel felruházni*; mit einem Körper versehen. 2) *testesítni*; zu einem Körper machen. Hinc: corporari; *testé lenni*; ein Körper werden.

Corpŏrōsus, a, um, ĭ. q. corpulentus.

Corpŭlentĭa, ae, f. 1. *testesség*; *vastagsága, húsossága, kövérsége a' testnek*; die Dicke oder Fleischigkeit des Leibes.

Corpŭlentus, a, um, *jó testel bíró, testes, húsos, kövér, vastag, vaskos*; wohl bey Leibe, fleischig, dick vom Leibe.

Corpus, ŏris, n. 3. *test*; der Leib. e. gr. mali habitus; *egésségtelen test*; ein ungesunder Leib. e. gr. quadratum; Cels. *rendes alkatású test, se nem igen kövér se nem igen sovány*; ein wohlgestalter Leib, nicht zu dick, und nicht zu mager. e. gr. cassum anima; Lucr. *hólttest*; ein todter Leichnam. 2) *hús*; das Fleisch. vires et corpus amisi. Cic. *meg soványodtam*; ich bin mager geworden. 3) e. gr. aquae, Lucr. lapidum; *mindenféle test*; ein jeder Körper. e. gr. arboris; Plin *faderék*; der Stamm des Baums. 4) *gyülekezet, község, társaság*; eine gemeine Gesellschaft. e. gr. civitatis; Liv. *polgárság*; die Bürgerschaft. 5) e. gr. architecturae; Vitr. juris Hungarici; *epités mesterségéről irott könyv, magyar ország törvénykönyve*; ein Buch von der Baukunst, das ungarische Gesetzbuch. 6) e. gr. orationis; Cic. *a' beszéd maga*; die Rede an sich. 7) *halott*; die Leiche; deportatum et crematum. Svet.

Corpusculum, i. n. 2. Dim. *testetske*; ein Körperchen. 2) *esenkedő, szerelmeskedő kitétel*; ein Ausdruck zu liebkosen. Corpusculum meum! Plaut.

Corrādo. si, sum, ĕre, 3. *öszvevakarni, vakarni*; zusammen kratzen. 2) e. gr. pecuniam; Ter. *öszve gyüjtni, szerezni, v. kaparni*; zusammenscharren, zusammen bringen. e. gr. decem minas alicunde. Ter.

Corrāgo, ĭnis, f. 2. idem quod Borrago, *borits*; ein Kraut, Ochsenzunge.

Corrāsus, a, um, *öszvevakart*; zusammengekratzt. 2) *öszvegyüjtött, szerzett, kuport*; zusammen gescharrt, zusammen gebracht.

Cōrrecte, Adv. *tisztán, hiba nélkül*; rein, ohne Fehler. 2) *jobbítva, megjobbítva*; verbessert.

Correctĭo, ōnis, f. 3. *jobbitás, megjobbitás*; die Verbesserung. 2) figura Rhetorica, qua jam semel dicta alias modificantur. 3) *dorgálás, fenyítés, büntetés*; die Drohung, Züchtigung, Strafe.

Corrector, ōris, m. 3. *jobbító, megjobbító*; ein Verbesserer. 2) *fenyítő, büntető*; ein Bestrafer.

Correctūra, ae, f. 1. *jobbítás, megjobbítás*; die Ausbesserung.

Correctus, a, um, *megjobbitott*; verbessert.

Corrĕcumbo, ĕre, 3. *együtt lefeküdni*; sich mit niederlegen.

Corregno, āre, 1. *együtt uralkodni*; mit regieren.

Cŏrrĕlātīvus, a, um, *másra vitető*; was sich auf etwas anders bezieht.

Corrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *tsúszni, mászni, oda tsúszni, v. mászni*; hinkriechen. 2) e. gr. occulte in navem. Cic. *lopódzni, belopódzni, odalopódzni*; hinschleichen.

Correpte, Adv. *rövidítve, röviden, rövideden*; abgekürzt, kurz.

Correptĭo, ōnis, f. 3. *megfogás, kapás, ragadás*; die Ergreifung. 2) *rövidités, megrövidités*; die Abkürzung. 3) *pirongatás, megfeddés, gyalázás*; der Tadel, das Schelten.

Correptor, ōris, m. 3. *megfogó, megragadó*; der Ergreifer. 2) *fenyítő, gyalázó*; der Tadler.

Correptus, a, um, *megfogott, kapott, ragadott*; erhascht, erwischt. 2) e. gr. amore; Ovid. *szerelemtől elfoglalt*; von Liebe eingenommen 3) e. gr. voce magistri, Hor. *megdorgált, megfeddett, megbüntetett*; gestraft.

Corrĕsūpīno, āre, 1. *hanyatt fektetni*,

artzal felforditni; hinterwärts beugen.

Corresuscito, āre, 1. *felkölteni*, *serkenteni*, *v. támasztani*; aufrichten oder aufwecken.

Corrēus, Conrēus, i, m. 2. *bünös*, *v. vétkestárs*; ein Mitschuldiger.

Corrīdĕo, ēre, 2. *együtt nevetni*, *nevetni*; mitlachen. Omnia corrident concepta luce diei; Lucr. *minden örvend a' nap feljöttével*; bey dem Aufgange der Sonne freut sich alles.

Corrigia, ae, f. 1. e. gr. calceamenti; *szíjj*; ein Riemen.

Corrīgo, exi, ectum, ĕre, 3. *meg*, *v. kiegyenesitni*; gerade machen. e gr. digitum; Cic. *az ujjat helyére huzni*; den Finger einrenken. 2) e. gr. mendam: Cic. *megjobbitni*, *helyrehozni*; verbessern, e. gr tarditatem cursu; Cic. *a' késedelmezést futással kipótolni*, *v. helyre hozni*; die Versäumniß mit Laufen einbringen. e. gr. aliquem in frugem; Plaut. *megjámboritni*; einen fromm machen.

Corrĭpĭo, ipŭi, eptum, ĕre, 3. *öszve fogni*, *v. szedni*; zusammen nehmen. 2) *meg fogni*, *v. ragadni*; ergreifen. e. gr. se ad aliquem; Ter. *sietni valakihez*; zu einem eilen. e. gr. cursum; Liv. *futni*, *szaladni*, *hirtelenséggel elútazni*, *v. elmenni*; eilends laufen, geschwind fortreißen. Corripuit se repente, Ter. *hirtelen*, *v. gyorsan odébb állot*, *v. elillantott*; er hat sich eilends davon gemacht. 3) e. gr. pecuniam, Cic. sacram effigiem; Virg. *el ragadozni*, *v. rabolni*; an sich reißen, rauben. Corripi morbo. Plin. jun. *megbetegedni*, *beteggé lenni*; von einer Krankheit befallen seyn. 4) e. gr. verbis aliquem; *gyalázni*, *megfeddeni*, *dorgálni*; schelten, tadeln. e. gr. peccata alicujus; Ovid. *valakit vétkéért megbüntetni*; eines Sünden strafen. 5) e. gr. syllabam; *röviditni*; kurz machen. 6) e. gr. impensas ludorum; Svet. *megkitsinyitni*; verringern. 7) e. gr. se somno; Virg. *álmából hirtelen felrezzenni*; schnell aus dem Schlafe auffahren.

Corrīvālis, (Conr.), i. q. rivalis.

Corrīvātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. aquae; Plin. *öszvefolyás*, *vizfolyások öszvevitele*; die Zusammenleitung.

Cōrrīvātus, a, um, *öszvevitt*, *egy drokba vett*, *v. vizbe vitt*; zusammengeleitet.

Corrīvo, āvi, ātum, āre, 1. i. e. in rivum colligere; e. gr. aquam, Tiberim, Plin. *öszve vinni*, *egy árokba venni*; zusammen leiten.

Cōrrīvor, ātus sum, āri, 1. *folyásokat öszve vinni*, *v. venni*; in ein Wasser zusammen leiten.

Corrōbŏrāmentum, i, n. 2. *erősitő szer*; ein Stärkungsmittel.

Cōrrōbŏrātus, a, um, *erősittetett*, *megerősitett*; befestiget, gestärket. 2) e. gr. aetas; Cic. *meglett idő*; das erwachsene Alter.

Corrobŏro, āvi, ātum, āre, 1. *erősitni*, *megerősitni*; stärken, befestigen, bekräftigen. 2) *nevelni nagyobbitni*, vermehren. Malum quotidie corroboratur. Cic.

Corrōdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. aliquid; Cic. *meg*, *v. öszverágni*; zernagen.

Cŏrrŏgātus, a, um, *ki*, *v. megkért*; erbethen. 2) *öszve*, *v. egybegyüjtött*; eingesammelt.

Corrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. pecuniam; Caes. *öszve gyüjteni*, *v. koldúlni*, *kéregetni*; bittweise zusammen bringen, oder auch bloß zusammen bringen. e. gr. auditores; Quint. *nagy kéréssel gyüjteni hallgatókat*; Zuhörer zusammen betteln. 2) *öszve venni*, *v. fogni*; zusammen nehmen.

Cŏrrōsīvus, a, um, *étető*, *fel étető*, *v. maró*; ätzend, durchbeissend.

Corrōsus, a, um, *meg*, *v. öszverágott*; zernagt.

Cŏrrŏtŭndātus, a, um, *gömbölyitett*, *kerekitett*; gekugelt.

Corrŏtundo, āvi, ātum, āre, 1. *gömbölyitni*, *kerekitni*; rund machen. 2) e. gr. pecuniam; Petron. *öszve gyüjtni v. szerezni*; zusammen bringen.

Corrūda, ae, f. 1. *vad spárga v. nyúlárnyék*; ein wilder Spargel.

Cŏrrūgātus, a, um, e. gr. vetula; *ráncos*, *ráncos bőrü*; runzlicht.

Corrūgis, e, *ráncos*, *réteges*; Runzeln oder Falten habend.

Corrūgo, āvi, ātum, āre, (ruga) 1. e. gr. frontem; Plaut. *ránczolni*, *öszveránczolni*, *ránczokba szedni*; zusammen runzeln, runzelig machen. e. gr. nares; Hor. *orrát fintorgatni*, *v. fintoritni*; die Nase rümpfen.

2) Pass. *hervadni*, *elhervadni*; welk werden. Oliva corrugatur. Colum.

Corrūgus, i, m. 2. *vīz árok*, *v. tsatorna*, *folyó*; ein Canal, Wassergraben.

Corrumpo, ŭpi, uptum, ĕre, 3. *el*, *v. összvetörni*; zerbrechen. 2) *elrontani*; verderben. 3) Trop. e. gr. animum et mores alicujus; Cic. *roszra venni*, *v. vezetni*, *elrontani*, *eltsábitni*; zu etwas Böses verleiten, verführen. e. gr. aliquem pecunia; Cic. *pénzel megvesztegetni*; mit Gelde bestechen. 4) *semmivé tenni*; vernichten. e. gr. literas; Cic. *meghamisitni*; verfälschen. e. gr. virginem; Svet. *meg szeplősitni*, *v. rontani*; entehren. e. gr. fontes; *megmérgesitni*; vergiften. e. gr. opportunitates; Sallust. *az alkalmatosságot nem használni*, *elszalasztani*, *v. elmúlatni*; die Gelegenheit nicht nützen, verabsäumen. e. gr. diem; *haszontalan tölteni*; unnütze hinbringen. e. gr. maria; *a' tengert félelmessé tenni*; das Meer unsicher machen.

Corrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. e. gr. divitias; Plaut. *rakásra halmazni*, *v. összvegyűjteni*; zusammen häufen. 2) *le*, *be*, *v. összve dülni*, *szakadni*, *esni*, *rogyni*, *v. rohanni*; über den Haufen fallen, einfallen, zerfallen. Urbs tota corruit. Cic. 3) Act. e. gr. aliquem; Catull. *földhöz ütni*, *tsapni*, *v. dobni*; zu Boden werfen. 4) e. gr. in extremo actu; *hibázni*, *hibát tenni*, *v. ejteni*; irren, fehlen, einen Fehltritt thun. 5) *gyalázatba esni*, *v. jönni*; zu Schanden werden. 6) e. gr. risu; *tsak nem eldülni a' nevetésben*, *v. katzagásban*; fast vor Lachen umfallen.

Corrupte, Adv. *rosszszúl*, *romolva*, *el*, *meg*, *v. összveromolva*, *veszettűl*; verdorben. 2) *helytelenűl*, *hibásan*; unrichtig, fehlerhaft. Comp. corruptius, Superl. corruptissime.

Corruptēla, ae, f. 1. *elromlás*; die Verderbung. 2) *rothadás*, *el*, *meg*, *v. összverothadás*; die Fäulung. 3) *pusztitás*, *elpusztitás*; die Verwüstung. 4) *meghamisitás*; die Verfälschung. 5) *megvesztegetés*; die Bestechung. 6) *eltsábitás*; die Verführung.

Corruptĭbĭlis, e, *romlandó*, *veszendő*; vergänglich, zerstörlich.

Corruptĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *romlandóság*, *veszendőség*; die Zerstörlichkeit, Vergänglichkeit.

Corruptĭo, ōnis, f. 3. *elromlás*; die Verderbung. 2) *eltsábitás*; die Verführung. 3) *megvesztegetés*; die Bestechung.

Corruptīvus, a, um, *romlandó*, *veszendő*; zerstörlich, vergänglich.

Corruptor, ōris, m. 3. *rontó*, *pusztitó*; ein Verderber, Verwüster. 2) *kurválkodó*, *asszszony rontó*, *v. betstelenitő*; ein Hurer, Weiberschänder. 3) *megvesztegető*; ein Bestecher.

Corruptōrius, a, um, i. q. corruptibilis.

Corruptrix, īcis, f. 3. *rontó*, *pusztitó*, *tsábitó asszszony*; eine Verderberinn, Verführerinn.

Corruptus, a, um, *megrontott*; verderbt. Equi macie corrupti; Caes. *sovány lovak*; magere Pferde. 2) e. gr. largitionibus; Sallust. *megvesztegetett*; bestochen. 3) e. gr. virgo; *megrontott*, *megszeplősitett*; geschändet. 4) *meghamisitott*; verfälscht. 5) *eläjúlt*; der in Ohnmacht fällt. 6) *eltsábitott*; verführet. Comp. corruptior; Superl. corruptissimus Lactant.

Cors, vide: Chors.

Corsa, ae, f. 1. est tempus, pars capitis. 2) prima antepagmenti in ostiis fascia. Vitruv.

Corsĭca, ae, f. 1. insula Italiae.

Corsĭcānus, a, um, i. q. Corsus.

Corsĭcus, a, um, i. q. Corsus.

Corsŏīdes, is, m. 3. *bizonyos kő neme*; ein gewisser Stein.

Corsus, a, um, *Korszikai*, *Korszikába*, *onnan*, *v. mellőle való*; in, von oder bey Corsika, Corsisch, Corsikanisch. 2) Corsi; *Korszikaiak*, *Korszikai lakosok*; die Corsen, Corsikaner.

Cortex, ĭcis, c. 3. *héjj*, *kéreg*; eine Rinde. 2) e. gr. nucum, aurantiorum, glandis; *héjja*, *tokja mindenféle gyümöltsöknek*; die Schale aller Früchte. 3) e. gr. testudinis; *tekenősbéka teknője*; die Schale einer Schildkröte. 4) *különösen parafa*, *v. dugókérgű tserfa héjja*; besonders die Rinde des Pantoffelbaums. Nare sine cortice; Hor. *magától*, *maga erejétől*, *minden segitség nélkűl tenni valamit*; etwas aus freyer Hand ohne irgend eine Hülfe thun. 5) Cortex peruvianus; *khina*; die Chinarinde.

Cortĭcātus, a, um, *héjjas*, *kérges*, *a'*

minek héjja, v. kérge van; mit Rinden versehen.

Cortĭcĕus, a, um, *héjj, kéreg, héjjból, kéregből való*; von Rinden.

Cortĭcōsus, a, um, *héjjas, kérges, héjjból, v. kéregből való, azzal tellyes*; voller Rinde.

Cortĭcŭla, ae, f. 1. *héjjatska, kérgetske*; kleine Rinde oder Schale.

Cortīna, ae, f. 1. *festők nagy üstje, öreg üst, vas fazék*; ein großer Färbekessel, ein Kessel. 2) tripos sacerdotum Apollinis. 3) convexa et cava theatri capacitas. 4) *teritő, kárpit, fedező, firhang*; eine Decke, ein Vorhang. 5) *jövendőszózat, oráculum*; das Orakel. Nec te Phoebi cortina fefellit. Virg. 6) urbs in insula Creta.

Cortīnāle, is, n. 3. locus in villa, ubi cortinae habebantur, in quibus decoquitur aliquid. Colum.

Cŏrtīnĭpŏtens, ĕntis, o. 3. *jövendőmondáshoz értő*; der weissagen kann. (Cortina Apollinis.)

Cortīnŭla, ae, f. 1. Dim. cortina parva.

Cortōna, ae, f. 1. urbs Etruriae.

Cŏrŭlus, i, i. q. Corylus.

Cōrus, i. q. Caurus.

Cŏruscāmen, ĭnis, n. 3. (corusco), *tündöklés, tsillám, fény*; das Glänzen, der Schimmer.

Cŏruscātio, ōnis, f. 3. (corusco), *villámlás, tündöklés, fénylés, tsillámlás*; das Blitzen, Schimmern.

Cŏrusco, āvi, ātum, āre, 1. *rezegni, reszketni, reszketve mozogni*; zittern, sich zitternd bewegen. 2) *hajtani, szórni, górni, forgatni, villogtatni*; schleudern, schwingen. 3) *villámlani, villogni, tsillogni, fénylleni, tündökölni*; blitzen, schimmern, glänzen.

Cŏruscus, a, um, *rezgő, reszkető*; zitternd. 2) auro; Virg. *villámló, villogó, tsillogó, fénylő, tündöklő*; blitzend, schimmernd.

Corvīnus, a, um, e. gr. ovum, rostrum, nigredo; *holló, hollótól való*; von Raben, Raben gehörig, oder eigen. 2) Cognomen Romanum.

Corvus, i, m. 2. *holló*; ein Rabe. Corvos in cruce pascere. Hor. Prov. *akasztófán függni*; gehenkt werden. Mali corvi malum ovum. Prov. *nem messze esik az alma a' fájától*; der Apfel fällt nicht weit vom Stamme. Corvus albus; *ritkaság, ritka dolog, v. madár*; ein seltsames Ding. 2) machinae genus, quo in navalibus proeliis utebantur. 3) stella in cauda angvis. 4) cognomen Romanum.

Cŏrybantes, ium, m. plur. sacerdotes Cybeles.

Cŏrybăntĭăsmus, i, m. 2. morbus, quem patiuntur, qui patentibus oculis dormiunt.

Cŏrybantĭcus, a, um, *ostoba*; recht unsinnig.

Cŏrybantĭus, a, um, ad sacerdotes Cybeles pertinens.

Cŏrybas, antis, m. 3. filius Jasonis et Cybeles. 2) pictor, Nicomachi discipulus.

Cŏrycaeus, i, m. 2. *kém, kémlelő, spion, alattomos tzirkáló*; ein heimlicher Aufmerker, Kundschafter, Spion, Verräther.

Cŏrycis, idis, f. 3. nympha habitans in antro Corycio. Corycides, um, f. plur. nymphae. 2) musae.

Cŏrycius, a, um, e. gr. antrum, i. e. ad nympham Coryciam pertinens. 2) in. ex, v. de monte v. urbe Ciliciae: Corycus. e. gr. nimbus, Martial. i. e. crocum.

Cŏrycus Cŏrycos, v. Cŏrycum, i, 2. urbs et mons Ciliciae. 2) mons in insula Creta cum urbe ejusdem nominis.

Cŏrydălus, i, m. 2. *búbos patsirta*; eine Lerche, die eine Koppe hat, Haubelerche, Koplerche.

Cŏrydus, i, m. 2. idem quod Corydalus.

Corylētum, i, n, 2. *mogyorós berek*; ein Haselgebüsch.

Cŏrylus, i, f. 2. *mogyorófa*; eine Haselstaude. 2) *mogyoró*; eine Haselnuß.

Cŏrymbĭfer, a, um, *bogyótermő*; Beerchen tragend.

Cŏrymbĭum (—on), i, n. 2. *asszszonyi vendéghaj ékesség*; ein falsch gemachter Weiberputz von Haaren.

Cŏrymbus, i, m. 2. *borostyánbogyó*; die Traube des Epheu. 2) *asszszonyi hajékesség*; ein Haarputz der Weiber. 3) *hajón lévő tzifraság*; ein Schiffzierrath.

Cŏrynēta, ae, m. 1. Nom. propr. filii Vulcani.

Cŏryphaeus, i, m. 2. i. q. princeps, *fő, elökelő, főfő*; der Vornehmste, das Haupt.

Cŏryphasïa, ae, f. 1. cognomen Minervae.
Cŏrythus, i. f. 2. urbs Etruriae, i. q. Cortona. 2) conditor urbis Cortonae.
Cŏrytus (—os), i, m. 2. *tegez*, *nyiltok*; ein Köcher. 2) *nyil*; der Pfeil.
Cŏryza, ae, f. 1. *nátha*; der Schnupfen.
Cos, cōtis, f. 3. *köszörűkő*, *fénkő*; ein Wetzstein. 2) *kőszikla*, *kőszirt*; ein Steinfelsen. 3) Trop. e. gr. fortitudinis; Cic. *vitézségre való ingerlés*, *v. késztetés*; die Anreitzung zur Tapferkeit.
Cos, insula, vide: Coos.
Cōsa, (Cossa), ae, f. 1. urbs, a) Etruriae. b) Italiae inferioris.
Cōsacci, ōrum, m. 2. plur. *kozákok Ukrániában*; die Kosaken in der russischen Ukraine.
Cosmēta, ae, c. 1. *diszesitő*, *ékesitő*, *piperéző*; ein Schmücker.
Cōsmētĭcus, a, um, ut: Cosmetica remedia, *kendőző*, *ábrázat festő szer*, *pirositó*; schön zu machen, Schminke.
Cōsmĕtria, ae, f. 1. *diszesitő*, *v. ékesitő asszony*; eine Ziererinn. Regia cosmetria, *királyné fő-udvarmesternéje*; der Königinn oberste Hofmeisterinn.
Cōsmĭānum, i, n. 2. scil. Unguentum a Cosmo inventum.
Cosmĭānus, a, um, de Cosmo oriundus, v. nominatus.
Cosmĭcus (—os), a, um, *világi*, *világlakosa*; aus der Welt, Weltbürger, Weltbürgerinn.
Cosmogrăphus, i, m. 2. *világleiró*; ein Weltbeschreiber.
Cosmus, i, m. 2. *dísz*, *ékesség*; die Zierde. 2) *világ*; die Welt. 3) Nom. propr. celebris ungventarii Romani. 4) *kendőző*, *ábrázatfestő*, *pirositó*; die Schminke. 5) servus Augusti.
Cossa, vide: Cosa.
Cossim, Adv. *guggolva*; niederhockend.
Cossis, is, m. 3. Cossus, i, m. 2. *termesz szú*; der Holzwurm.
Cossyra, Cōsyra, et Cōsūra, ae, f. 1. insula maris mediterranei inter Siciliam et Africam.
Costa, ae, f. 1. *óldaltsont*, *borda*, *óldalborda*, *óldal*; eine Rippe, eine Seite. Costae nothae; *rövid óldalbordák*; die kurzen Rippen. 2) costae navium; Caes. *hajó óldaldészkái v. fáji*; die Seitenhölzer in den Schiffen. 3) e. gr. montis; *hegyóldal*; die Seite von einem Berge.
Costămōmum, i, n. 2. *egy fűszeres növevény*; eine Gewürzpflanze.
Costātus, a, um, *vaskos*, *köptzős*, *nagy óldalbordájú*; untersetzt, mit großen Rippen versehen.
Cotana, vide: Cottana.
Cōtāria, ae, f. 1. *köszörű*, *fén*, *v. kaszakő-bánya*; ein Wetzstein- oder Schleifsteinbruch.
Cothon, ōnis, m. 3. *ivóedény*; ein Trinkgeschirr. 2) portus artificialis. 3) insula Peloponnesi. 4) nomen viri.
Cŏthurnātio, ōnis, f. 3. *pompás kiállás*, *p. o. a' nézőhelyre*; ein prächtiger Aufzug. 2) actio, v. repraesentatio tragica.
Cŏthurnātus, a, um, qui cothurnis indutus est. 2) i. q. tragicus.
Cŏthurnus, i, m. 2. calceamentum venatorium et tragicum, subere altius elevato, ut personae heroum, quas in tragoediis inducebant, appareant grandiores; *magas sarkú v. szárú lábbeli*; hohe Schuhe. 2) excellens et sublime scribendi genus.
Cōtĭārĭus, i, m. 2. *köszörűs*; ein Schleifer.
Cōtĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a cos) *próbakő*; ein Probierstein. 2) *kómozsár*; ein steinerner Mörser.
Cotidie, Cotidianus etc., i. q. Quotidie etc.
Cŏtĭnus, i, m. 2. *ber'seny*; das Brasilienholz. 2) *vadolajfa*; ein wilder Öhlbaum. 3) i. e. Rhus Cotinus L. *sárga szömörtze*; ein Färberbaum.
Cŏtĭson, ōnis, et ōntis, m. 3. Rex Getarum et Dacorum. Sueton. Dicitur et Cotiso.
Cŏtŏna, ōrum, n. 2. plur. *apró fige neme*, eine Gattung kleiner Feigen. Scribitur et Coctona, cottona, cotana, coctana, a Cotone, Urbe.
Cŏtōnĕus, et Cŏtōnĭus, a, um, loco: Cydonius, hinc: Cotoneum, i. e. malum; *birsalma*; eine Quitte. 2) *birsalmafa*; Quittenbaum.
Cŏtta, ae, m. 1. Nom. propr. Virorum.
Cottăbus, i, m. 2. *tapsolás*; it. *kótogás*; ein klatschendes Getös, Klatsch.
Cŏtŭla, Cotyla, ae, f. 1. *félpint*, *egy ittze*; eine Halbe. 2) Anthemis Cotula. L. *büdös montika*, *ebkapor*; Hunddillen.
Cŏtŭrnĭcŭla, ae, f. 1. *fürjetske*; eine kleine Wachtel.

Coturnix, icis, f. 3. *fürj*; die Wachtel.
Cōtus, i, m. 1. Nom. propr. regis Thraciae. 2) Nom. propr. aliorum Virorum.
Cŏtyla, vide: Cotula.
Cŏtylēdon, ōnis, f. 3. *kösöny*, *köldökfü*; das Nabelkraut, Frauennabel. 2) *magszék*, *székl*; Herzblättchen. Botan.
Cŏtys, yos, m. id. qu. Cotus.
Cŏtytto, us, f. Dea impudicitiae.
Cōus, a, um, vide: Coos.
Cŏvīnārius, sc. miles, *szekeren hartzoló*; der zu Wagen ficht.
Cŏvīnus, i, m. 2. *szekér neme*; eine Art Wagen.
Coxa, ae, f. 1. *tsipő*; die Hüfte. 2) *tsipőtsont*; das Hüftbein.
Cŏxātio, ōnis, f. 3. *öszveszerkeztetés*; die Einrichtung, Zusammenfügung.
Coxendix, icis, 3. *tsipő*; die Hüfte. 2) *tsipőtsont*; das Hüftbein.
Crabra, ae, f. 1. nomen fluvii parvi ad Romam.
Crabro, ōnis, m. 3. *darázs*; die Hornise: irritare crabrones, Plaut. Prov. *a' darázs fészket megpiszkálni*; ins Wespennest stören, sich Verdruß zuziehen.
Cracca, ae, f. 1. Vicia Cracca; *kaszanyüg babó*; die Vogelwicke.
Crăcĕo, ui, ēre, 2. *kartsú lenni*; schlank vom Leibe seyn.
Crăgus (Crăgos), i, m. 2. mons Lyciae.
Crăma, ătis, n. 3. *elegyitett nedvesség*; gemischter Saft. 2) *vizes bor*; Wein, der mit Wasser gemischt worden ist. 3) *gyalázással elegyitett dítséret*; Lob, mit Scheltworten vermischt.
Crambe, es, f. 3. *tátorján*; der Kohl; crambe repetita, Juvenal, Prov. *sokszor felmelegitett v. előhordott dolog*; wieder aufgewärmter Kohl: sprichwörtlich von öfterer Wiederhohlung einer Sache.
Crănăus, i, m. 2. Nom. propr. regis secundi Atheniensium.
Crănēum, ēi, e. schola Corinthiorum.
Crānium, ii, n. 2. *kaponya*; die Hirnschale, Hirnschädel. 2) *kád*, *tseber*; halbes Faß, Schrotfaß. Diogenes habitabat in cranio Curt.
Crāpŭla, ae, f. 1. *mámor*; der Rausch. Edormi crapulam, Cic. *aludd ki a' mámort*; schlaf den Rausch aus. 2) *ittasság*; die Trunkenheit.
Crāpŭlātus, a, um, *ittas*; berauscht.
Crāpŭlentus, a, um, *ittas*; der einen Rausch hat, berauscht.
Crāpŭlor, āri, 1. Depon. *tobzódni*; fressen und saufen, schlemmen, schwelgen.
Crāpŭlōsus, a, um, *részeges*; dem Trinken ergeben.
Cras, Adv. *hólnap*; morgen. Cic. 2) *hólnapra*; auf morgen. 3) *ezután*; künftig. Tibull.
Crāsis, is, f. 3. *a' nedv elegyedés az emberi testben*; die Vermischung der Säfte im menschlichen Körper. 2) Fig. Grammat. *két vocalisnak egy szótagba való olvasztása*, *p. o. e' helyett* otii, *lesz*: oti; die Zusammenziehung zweyer Vocale in eine Sylbe.
Crassāmen, inis, n. 3. i. q. crassamentum, Colum.
Crassāmentum, i. n. 2. *a' sűrűje*, *allya*, *v. ülledékje valaminek*, *seprő*; das Dicke, das sich setzt, der Bodensatz. 2) *vastagság*; die Dicke.
Crassatus, a, um, *vastagitott*; dick gemacht.
Crasse, Adv. *vastagon*; it. *sűrűen*; dick, dicht oder stark. 2) *durván*; grob, plump, ungeschickt. Hor. 3) *homályosan*, *setéten*; nicht recht hell, dunkel. Senec.
Crassesco, ēre, 3 *megsűrűdni*, *megvastagodni*; dicht oder dick werden, dick und stark werden. Plin. 2) *megkeményedni*; hart werden. 3) *meghízni*, *megvastagodni*; dick und fett werden.
Crassiānus, a, um, *Crassusi*; Crassisch.
Crassifico, āre, 1. *megvastagitni*, *megsűritni*; dick oder dicht machen. 2) *meghizlalni*, *kövérré és vastaggá tenni*; fett, dick und fett, oder wohl beleibt machen.
Crāssipellis, is, c. *vastagbőrű*; der eine dicke Haut hat. 2) *bolond*; ein Thor.
Crassitas, ātis, f. 3. i. q. crassitudo.
Crassities, ei, f. i. q. crassitudo.
Crassitūdo, inis, f. 3. *vastagság*; it. *sűrűség*; die Dicke, Dichtheit einer Sache. v. gr. parietum Caes. aëris, mellis, Cic. 2) *sűrűje*, *allya valaminek*, *seprő*, *üllledék*; das Dicke, das sich setzt, Bodensatz.
Crassivēnius, a, um, *vastagerű*; dickaderig.
Crasso, āre, 1. *megvastagitni*, *megsűritni*; dick machen, dicht machen.

Crassus, a, um, v. gr. arbor; *vastag*; dick. 2) v. gr. aër, tenebrae; *sűrű*, *vastag*; dicht, dick. 3) v. gr. ager; *kövér*; fett. 4) *élhetetlen*, *ügyetlen*, *otromba*; ungeschickt, plump. 5) *ostoba*, *buta*; dumm; it. *elbutító*, *ostobává tevő*; dumm machend. Boeotum in crasso jurares aëre natum. Hor. Crassa Minerva aliquid facere; Hor. *valamelly dolgot ostobául tenni*; in einer Sache ungeschickt oder dumm handeln.

Crassus, i, m. 2. Nom. familiae Romanae.

Crastĭnus, a, um, *hólnapi*, morgend. In crastinum diem differre; *hólnapra halasztani*; bis auf morgen verschieben. Crastina die, Plaut. *hólnap*; morgen. 2) loco: sequens, futurus; *jövendő*; zukünftig.

Crataegis, is, f. 3. *egy plánta*: *kosbor*; das Knabenkraut. Plin. 2) vide: Crataegus.

Crataegon, id. qu. Crataegus.

Crataegus, i, f. 2. *galagonya*; der Weißdorn, Hagedorn. Cr. torminalis; *barkótza Galagonya*; der Elsebeerenbaum, die Elsenbeere. Cr. oxyacantha; *tsere galagonya*; der Hagedorn, das Mehlfäßchen.

Crataeis, idis, f. 3. mater Scyllae.

Crātēr, ĕris, m. 3. *nagy mély edény vólt a' régieknél*, *mellybe bort és vizet töltöttek öszve*, *'s azt abból poharakkal meregették*; der Crater, ein großes vertieftes Gefäß, worin die Alten den Wein mit Wasser vermischten, und daraus, nach unserer Art, in die Gläser schöpften, Mischgeschirr, Mischkessel. 2) *tálforma mély edény*; ein Becken. 3) *válú*, *vályú*; ein Wassertrog. 4) *a' tűzokádó hegy töltsérforma torkolatja*; der Schlund eines brennenden Berges.

Crātēra, ae, f. i. q. crater. Cic.

Crātērītes, ae, m. 1. *egy drágakő*; ein Edelstein.

Crātĕrra, ae, f. 1. *tseber*, *veder*; ein Zuber, Wassereimer. Virg. Scribitur et Cratera, aut Creterra. Cic.

Crātĕrus, i, m. 2. Nom. propr. unius belliducum Alexandri M.

Crātes, is, f. 3. *tserény*, *ráts*; jedes geflochtene Werkzeug, Flechte, Hürde. 2) *rostély*; ein Gitter, Rost. 3) *borona*; eine Egge.

Crātĕutērium, ii, n. 2. *vasmatska a' tűzhelyen*; ein Brateisen, Bratbock.

Crāthis, ĭdis, m. 3. fluvius Italiae inf.

Crātĭcius (—tius), a, um, *font*; geflochten.

Crātĭcŭla, ae, f. 1. *kis rostély*; kleine Flechte, Rost.

Crātīnus, i, m. 2. Nom. propr. comoediarum scriptoris.

Cratĭo, īre, 4. *boronálni*; egen.

Crātippus, i. philosophus peripateticus. Cic.

Crātis, is, f. 3. *tserény*, *ráts*; die Hürde, alles was geflochten ist. Cratis ferrea, *vas rostély*; ein Gitter, Rost. 2) *sövény*, *sövénykerítés*; ein geflochtener Zaun.

Crātĭtius, a, um, *sövény módra font*; von Hürden gemacht, Hürdenweise geflochten.

Craūgos, i, m. 2. *harkály*; Specht, ein Vogel.

Crĕābĭlis, e. (creo), *teremthető*; was gemacht oder geschaffen werden kann.

Crĕagra, ae, f. 1. *ahárlóvilla*; eine Fleischgabel.

Crĕāmen, ĭnis, n. 3. *teremtett állat*; das Geschöpf. 2) *teremtés*; die Schöpfung.

Crĕātĭo, ōnis, f. 3. *teremtés*, *alkatás*; die Erschaffung, Schöpfung. 3) *választás*, *tétel*; die Erwählung. Creatio Consulum; *Consulok választása*, v. *tétele*; die Erwählung der Consulen. 3) *nemzés*; die Zeugung.

Crĕātor, ōris, m. 3. *alkató*, *teremtő*, *szerző*; der Hervorbringer, Urheber, Stifter. 2) *nemző*, *atya*; Zeuger, Vater. 3) *kinevező*, *választó*, *tevő*; Ernenner, Erwähler, Macher.

Crĕātrix, ĭcis, f. 3. *szerző*, *indító*; t. i. *asszszony*; die Hervorbringerinn, Urheberinn. 2) *szülő*, *anya*; Gebärerinn, Mutter.

Crĕātūra, ae, f. 1. *teremtés*, *teremtmény*, *teremtett állat*; Geschöpf.

Crēber, bra, brum, *gyakori*, *gyakorta való*; häufig, oftmahlig, öfter. 2) *számos*, *sok*; zahlreich, viel. Pulsus creber; Medic. *sebes érverés*; ein schneller Pulsschlag. 3) *sűrű*; dicht. Sylva crebra, Lucret. 4) *szorgalmatos*, *valamiben szorgalmatosan eljáró*; emsig, häufig etwas thuend. In eo creber fuisti; Cic. Creber in studiis. 5) *bövelkedő*, *gazdag valamivel*; stark, oder reich worin. Comp. crebrior. Superl. cre-

berrimus. Adv. Crebro, vide inferius.

Crēbēsco, bŭi, bescĕre, 3. Inchoat. *nevekedni, szaporodni*; zunehmen. Vide: Crebresco.

Crēbre, Adv. *gyakran, gyakorta*; häufig, oft; crebrius, Cic. creberrime, Cic.

Crēbresco, brŭi, brēscĕre, 3. *nevekedni, szaporodni, sokasodni*; häufig, stark werden, zunehmen. Virg. et Tacit. hinc: crebrescit, *nagyon kezdik beszélleni, nagyon terjed a' hire, hogy 's a' t.* es verbreitet sich ein Gerücht, es wird stark davon gesprochen.

Crēbrĭsūrus, a, um, *karókkal, v. palánkokkal megerősitett*; mit vielen Pfählen oder Pallisaden befestiget.

Crēbĭtas, ātis, f. 3. *gyakoriság, gyakori vólta valaminek*; Häufigkeit. 2) *sűrűség*; die Dichte, Dichtheit.

Crēbrĭter, Adv. loco: Crebro, Vitruv.

Crēbro, Adv. et Abl. a Creber: *gyakran, gyakorta*; oft, häufig. Crebrius, creberrime.

Crēbro, āre, 1. *szaporitni, gyakran tenni*; häufig machen. 2) *sűritni*; dicht machen.

Crēdēntĭa, ae, f. 1. *kindlóasztal, pohárszékasztal*; der Credenztisch, Vorsetztisch, Schenktisch. 2) *meghitelező levél v. irás*; das Beglaubigungsschreiben, Creditiv, welches dem Abgesandten mitgegeben wird.)(

Crēdēntĭārĭus, ĭi, m. 2. i. q. Praegustator; *kóstoló*; ein Credenzer, der die Speisen zuvor kostet.)(

Crēdēntĭālis, e, Adj. Literae credentiales, idem quod Credentia.

Crēdĭbĭlis, e, *hihető*; glaublich.

Crēdĭbĭlĭter, Adv. *hihetőképen*; glaublich, auf glaubliche Art. Cic. credibilius, Quintil.

Crēdĭto, āre, 1. (Frequ. credo), *hinni*; glauben.

Crēdĭtor, ōris, m. 3. *hitelező, költsönadó*; der einem Geld geliehen, Gläubiger.

Crēdĭtrix, īcis, f. 3. *hitelező, t. i. asszony*; Gläubigerinn.

Crēdĭtum, i, n. 2. *hitelezett, v. költsönadott pénz, adósság*; vertrautes geliehenes Geld, eine Schuld. Cic. In creditum accipere pecuniam; *pénzt költsönözni, v. költsön venni*; Geld borgen.

Crēdĭtur, Impers. *azt hiszik, úgy gondolják*; man glaubt. Cic.

Crēdĭtus, a, um, *hitt*; geglaubt. 2) *költsön adott, hitelezett*; geliehen. 3) *rábizott*; anvertraut.

Crēdo, dĭdi, dĭtum, dĕre, 3. alicui, Cic. virtuti alicujus, Sallust. *hinni valakinek, bizodalmat helyheztetni valakibe*; trauen, vertrauen, ein Zutrauen haben. 2) v. gr. se victori, Cic. alicui suam vitam, Ter. *rábizni, bízni hozzá v. benne*; vertrauen, anvertrauen, sich auf etwas verlassen. Credere se pedibus, Sil. *a' lábaiba legtöbbet bízni*; sich auf seine schnellen Füße verlassen. Credere se Neptuno; Ovid. *a' tengerre merni magát bízni*; sich auf das Meer wagen. 3) v. gr. alicui pecuniam, Cic. *valakinek pénzt költsönözni, költsön adni*; Geld leihen, borgen. 4) aliquid, omnia, omnes res, Cic. *hinni, elhinni valamit*; glauben, für wahr halten.

Credo, Adv. *úgy gondolom, talán, hihetőképpen*; vermuthlich, glaube ich.

Creduam, Creduim, loco: credam, Plaut.

Crēdŭlĭtas, ātis, f. 3. *könnyenhivés*; die Leichtgläubigkeit.

Crēdŭlus, a, um, *könnyenhivő*; leichtgläubig. Praebere se credulum. Cic. *könnyen hinni*; leicht glauben 2) v. gr. fama credula; Tacit. *a' minek könnyen hitelt adnak*; dem leicht geglaubt wird. 3) *hihető*; glaublich, wahrscheinlich. Curt.

Crema, urbs Italiae.

Crĕmābĭlis, e, *elégethető*; verbrennbar.)(

Crĕmastēres, um, m. 3. plur. *szemérem-tök tartó inak*; Nerven oder Adern, daran die Hoden hangen. Musculi cremateres, i. e. testium suspensores. Anat. 2) *horog, mellyre valamit akasztanak*; ein Hake, woran etwas aufgehangen wird. 3) *kengyelszíj*; Stegreifriemen am Sattel. 4) *kengyelvas*; der Steigbügel.)(

Crĕmātĭo, ōnis, f. 3. *égetés, megégetés*; die Verbrennung.

Crĕmātor, ōris, m. 3. *megégető, égető*; der Verbrenner.

Crĕmātus, a, um, *megégetett, égett*; verbrennt. 2) crematum vinum; *égett bor, pálinka*; gebrannter Wein.

Crēmbălum, i, n. 2. *doromb*; der Brummeisen.

Crēme, es, f. 3. urbs in Ponto.

Crēmentum, i, n. 2. id. qu. Incrementum; *nevekedés, növés, elömenetel*; der Wachsthum, die Zunahme.

Crĕmĕra, ae, f. 1. fluvius Hetruriae ad quem 300 Fabiorum una die occubuere.

Crēmēsius, a, um, i. e. ex urbe Crema.

Crĕmĭa, ōrum, n. 2. plur. *szijdts, forgáts, szilánk*; Reisholz, Schleißenspäne. 2) *fahéjj*; Cremia cinnamomi; Zimmetrinden.

Crĕmĭālis, e, Adj. *gyújtani való, gyújtó*; zum Verbrennen oder zum Anzünden dienlich.)(

Cremĭum, ĭi, n. 2. *gyújtó szilánk, forgáts, tüzgerjesztö vesszö vagy más vékony ágatskák*; Spähne, Kirbe, Schleißen, dürre Reiser zum Feueranzünden.

Crĕmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. corpus, Cic. *megégetni, elégetni*; verbrennen; in cinerem cremare; Plin. *hamuvá égetni*; zu Asche verbrennen.

Crĕmona, ae, f. 1. urbs Italiae. Hinc: Cremonensis, e, Cremonenses, i. e. incolae.

Crĕmor, ōris, m. 3. *vastag v. sürü kinyomott nedve vagy leve a' megfözött magoknak*; der ausgedruckte dicke Saft von gesottenen Kernen, Gerste 2c. Cremor hordei, Plaut. *árpa lév*; der Gerstenschleim.

Crĕmūtĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. Viri,

Crena, ae, f. 1. *metssés, hasitás, tsipkézet, hasíték*; der Einschnitt, die Kerbe.

Crenatus, a, um, *tsipkés*; gekerbt. 2) *bémetszett, hasított*; gespalten.

Crĕo, āvi, ātum, āre, 1. *teremteni*; erschaffen, schaffen. 2) *okozni, szerezni, tenni*; verursachen, machen, erregen, erwecken. Fastidium alicui creare. Cic. *bosszúságot tenni valakinek*; einem Verdruß verursachen. 3) v. gr. arbores; *ültetni*; pflanzen. 4) v. gr. consules, Cic. praetores, regem; Nep. *tenni, választani*; machen, wählen, erwählen. 5) *szülni, nemzeni*; zeugen, gebären. Fortes creantur fortibus, Hor. *vitézek szülik fel a' vitézeket*; Helden werden von Helden gezeuget. 6) *épitni*; bauen. reare Curbem. Hor.

Crĕŏbŭla, ae, f. 1. *vad fodorménta*; wilde Krausemünze.

Crĕŏdaĕta, ae, m. 1. *mészáros, hentes*; ein Fleischhauer, Metzger, Fleischer.

Crĕon, tis, m. 3. Nom. pr. regum.

Crĕŏntĭădes, ae, m. 1. Nom. pr. filii Herculis.

Crĕŏphĭlus, i, m. 2. Nom. propr. Viri.

Crĕpa, ae, f. 1. i. q. Capra.

Crĕpax, ăcis, o. 3. *harsogó, ropogó*; schallend, rauschend, knarrend.

Crĕpēdo, ĭnis, f. 3. *repedés, hasadás*; ein Ritz, Sprung, Spalt.

Crĕpĕrus, a, um, *bizonytalan, homályos*; ungewiß, dunkel, dämmerig.

Creperum noctis, Symm. *alkonyodás, szürkület*; die Dämmerung.

Crĕpi, ōrum, m. 2. plur. sacerdotes dei Panos, (Pan.)

Crĕpĭda, ae, f. 1. *paputs, saru*; eine Art Pantoffeln, Pantoffelschuh; ne sutor ultra crepidam. Plin. sc. judicet; *ne tovább varga a' kaptánál, az az ne avassa magát az ember ollyan dolog megitélésébe, a' mihez nem tud*; der Schuster bleibe bey seinem Leisten, man muß über Dinge nicht urtheilen, die man nicht versteht.

Crĕpĭdārĭus, a, um, sc. sutor, *tzipellös varga*; ein Schuster, der Pantoffeln macht.

Crĕpĭdātus, a, um, *paputsos, tzipös*; Pantoffeln anhabend.

Crĕpīdo, ĭnis, f. 3. *partóldal, partkáva*; der Rand, das hohe Ufer, wo das Wasser anschlägt. 2) *a' vízböl kiálló kószirt, kószál*; der hervorragende Felsen. Virg. 3) *kiálló hely a' partnál; rév, révpart*; der Ort, wo die Schiffe im Hafen landen. 4) *kerités, pártázat*; die Einfassung. Crepido putei; *kútkáva*; die Einfassung des Brunnens. 5) *gát*; ein Damm. 6) *alap, talp*; der Grund.

Crĕpĭdŭla, ae, f. 1. *paputsotska, sarutska*; ein Pantöffelchen.

Crepidŭlum, i, n. 2. Tertull. *föékesség*; ein Kopfputz.

Crĕpĭtācillum, i, n. 2. *kis kelepzte, kis tsörgö*; eine Klapper.

Crĕpĭtācŭlum, i, n. 2. *tsörgö, tsergettyü*, ein Schellen, Glöckchen. 2) *kelepzte*; die Klapper, Kinderklapper.

Crĕpĭto, āre, 1. *tsörögni, zörögni*; ein Geräusch machen, klirren, prass-

seln. Dentibus crepitare, Plin. *fogait tsikorgatni*; mit den Zähnen knirschen. Venter mihi crepitat, Plaut. *korog a' hasam*; der Bauch gurret mir. Aera crepitantia. Virg. *tzimbalmok*; Cymbeln.

Crepitŭlum, i, i. q. Crepidulum.

Crĕpĭtus, us, m. 4. *tsörgés, zörgés, ropogás*; das Geräusch, Klappern, Rasseln, Knastern, Geklirr. Forium crepitus; *az ajtók nyikorgása*; das Knarren der Thüre. Cr. ventris; *haskorgás, szelek*; Bauchwind, Blähungen. Crepitum reddere, Plin. *hasszelet botsátni*; einen Bauchwind gehen lassen.

Crĕpo, ui, ĭtum, āre, 1. *hangzani, szóllani, zörögni, dörögni, tsörögni, tsörtetni, durranni, pattanni*; knallen, tönen, rauschen. Fores crepuere; Ter. *nyikorgott az ajtó*; die Thüre hat geknarret. Intestina crepant prae fame; Plaut. *a' has tsikorog, v. kevereg az éhség miatt*; der Bauch gurret vor Hunger. 2) *kérkedni, ditsekedni*; oft rühmen. Crepare antiquum genus; Lucr. *szüntelen régi nemzetségével kérkedni*; sich stets seines alten Geschlechts rühmen. 3) *tsattanni, elrepedni*; platzen, zerspringen. 4) *szidni, pirongatni, kissebbítni, gyalázni*; schelten, schmähen. 5) *valamit szüntelen emlegetni*; etwas immer erwähnen. Sulcos et vineta crepat mera. Hor. *szüntelen barázdákról 's szöllő hegyekről beszéll*; er redet von nichts als von Furchen und Weinbergen.

Crĕpŭlus, a, um, (crepo), *hangzó, tsikorgó, tsörgő, tsörtető*; ertönend, rauschend.

Crĕpŭndĭa, ōrum, n. 2. plur. *tsergő, tsörgő, tsergető, gyermekjáték*; das Klapperwerk für Kinder, als ihr Spielzeug. 2) monumenta et signa, hoc est: literae, annuli, atque aliae res, quae cum infantibus exponi solebant, unde agnosci olim possent.

Crĕpuscŭlasco, ĕre, 3. (crepusculum), *reggel v. estve homályosan világosodni, pitymallani, reggelleni, alkonyodni*; dämmern, dämmerig werden.

Crĕpuscŭlum, i, n. 2. *napfeljöveteli és alkonyodási homályos világosság, szürkület, esthajnal, vadlegelő, farkaskölte, pitymallat, alkonyodat*; die Dämmerung, Morgen- und Abenddämmerung.

Crēs, Genit Crētis, m. 3. ex insula Creta oriundus.

Crescentĭa, ae, f. 1 *növés, nevekedés*; der Wachsthum, das Zunehmen.

Crēscis, ĭdis, f. 3. Nymphae marinae nomen a fontibus dictae

Cresco, crēvi, crētum, ĕre, 3. *nőni, nevekedni*; wachsen, zunehmen. 2) *nagyobbodni*: *sokasodni, szaporodni*; größer werden, sich vermehren. Aes alienum illi crescit; Cic. *mind inkább belé keveredik az adósságba*; er kommt tiefer in die Schulden. e. gr. in multas opes, Liv. *nagyon meggazdagodni*; sehr reich werden. Aqua crescit; *árad a' víz*; das Wasser wächst. 3) *betsűletre kapni, tekintetet szerezni*; Ehre und Ansehen erlangen.

Cressa, ae, f. 1. *krétai asszony, v. leány*; eine Cretenserinn. 2) Ariadne. 3) Adj. *fejér*; weiß. Nota cressa; Hor. *fejér jel, v. jegy*; ein weißes Zeichen. 4) e. gr. pharetra. Virg. *krétai*; Cretisch. e. gr. corona, i. e. corona Ariadnes. 5) portus Cariae.

Cressĭus (Cresius), a, um, e. gr. nemora, Virg. *Krétai, Krétából való*; Cretisch, Cretensisch, e. gr. prodigia, Virg. i. e. taurus vastans Cretam.

Crēston, i, n, 2. Nom. propr. urbis.

Crēta, ae, Crete, es, f. 1. insula, in mari mediterraneo, hodie: Candia.

Crēta, ae, f. 1. *fejér mosóföld*; weiße Wascherde. e. gr. fossitia; Varr. *tsapóföld, márga*; der Märgel. e. gr. Tasconia; Plin. *agyag*; der Thon. 2) *kréta*; die Kreide. Notare creta; Prov. *ditsérni, szerentsésnek tartani*; loben, etwas für glücklich halten. 3) e. gr. figularis; Plin. *fazekas föld, v. agyag*; der Töpferthon. 4) e. gr. marina; *tengeri kömény*; der Meerfenchel.

Crētācĕus, a, um, *kréta, krétából való*; von Kreide gemacht.

Crētaefōdīna, ae, f. 1. idem quod Cretifodina.

Crētaeus, a, um, i. q. Cretensis.

Crētānus, a, um, i. q Cretensis: Cretāni, incolae insulae Cretae.

Cretārĭus, a, um, *krétával bánó*; mit Kreide umgehend.

Crētātus, a, um, *krétás, krétával békent v mázolt*; von Kreide weiß, mit Kreide überzogen. 2) *fejér*; weiß.

Crētensis, is, m. 3. *Krétai lakos*; ein Cretenser. 2) Adj. *Krétai, Krétából való, ott született*; von Creta, in Creta gebürtig.

Crētēus, a, um, i. e. e Creta.

Crētēus, ĕi, m. 2. filius Minois et Pasiphaës, rex Cretae.

Crētheus, ĕi, m. 2. filius Aeoli.

Crithmos, i. f. 3. *tengeri kömény*; ein Kraut, Meerfenchel. Crithmum maritimum L.

Crēthon, ōnis, m. 3. Nom. propr. principis Graeci, filii Dioclis.

Cretĭco, āre, 1. b. e. In crisin, ut vocant Medici, incidere.

Crētĭcus, a, um, e. gr. vinum; *Krétai, Krétából való*; Kretisch, Kretensisch 2) Creticus pes, i. q. Amphimacrus.

Crētĭfŏdīna, ae, f. 1. *krétagödör krétásgödör, a' melyből krétát ásnak*; eine Kreidengrube.

Crētĭo, ōnis, f. 3. (cerno), est certorum dierum spatium, intra quod deliberatur, utrum heredi expediat hereditatem adire, nec ne. 2) solemnitas in adeundis hereditatibus.

Crētis, ĭdis, f. 3. *Krétai aszszony, v. leány*; eine Kreterinn, Kretenserinn.

Crētĭzo, et Cretisso, āre, 1. *Krétai módon mivelni, tenni, v. tselekedni*; auf kretensische Art handeln. 2) *hazudni*; mit Lügen umgehen.

Crētōsus, a, um, *krétás*; voll Kreide.

Crētŭla, ae, f. 1. Dim. *krétátska, darabka kréta*; ein Stückchen Kreide.

Crētūra, ae, f. 1. (cerno), id quod cribrando ejicitur; *polyva, rostaallya, hulladék*; das Ausgesiebte, Spreu. 2) *korpa, dertze*; grobes Mehl, Schrot.

Crētus, a, um, (cresco), *nőtt, megnőtt nevekedett*; gewachsen. 2) e. gr. nobili sangvine; Ovid. *született*; geboren. 3) (cerno) *ki, v. meg rostált, v. szitált*; ausgesiebt.

Crĕūsa, ae, f. 1. Aeneae conjux, filia Priami et Hecubae. 2) filia Erechthei regis Atheniensis. 3) Creontis, regis Corinthiorum filia, post repudiationem Medeae Jasoni nupta. 4) urbs Boeotiae ad sinum Corinthicum.

Cribello, āre, 1. i. q. cribrare.

Cribellum, i, n. 2. (Dim. a cribrum) *kis rosta, szita, v. átalverő*; kleines Sieb, kleiner Durchschlag.

Cribrārius, a, um, *rostálást v. szitálást illető, ahoz tartozó*; das Sieben betreffend, zum Sieben gehörig. 2) *rostálni, v. szitálni való*; was man siebet.

Crībro, āvi, ātum, āre, 1. *rostálni, szitálni*; sieben.

Crībrum, i, n. 2. *rosta, szita, átalverő*; ein Sieb, Durchschlag. Aquam cribro haurire, Prov. i. e. frustra laborare. 2) carnificium cribrum, homo, cujus pellis loris, flagris et virgis ita perforata est, ut cribri speciem exhibere videatur.

Crĭcus, i, m. 2. gestamen brachii, quo Demosthenes, praesidio ultimorum casuum, dicitur venenum gestasse inclusum. Hinc: Cricus Demostheni. Prov. i. e. res extrinsecus speciosa, sed intus servans perniciem.

Crīmen, ĭnis, n. 3. *gonosz tselekedet, gonosztett, gonoszság*: das Verbrechen. 2) *vádolás, bévádolás, vád*; eine Beschuldigung, Anklage, ein Vorwurf. 3) *gonoszság, bűn, vétek, átaljában minden hiba*; ein Laster, Fehler überhaupt. 4) *bűnös, v. vétkes ember*; ein lasterhafter Mensch. 5) *gyalázat*; eine Schande. 6) *szín, színes ok v. palást valamire*; der Vorwand zu etwas.

Crīmessus, Crīmissus, Crīmīsus, Crīnīsus, i, m. 2. fluvius Siciliae.

Crīmĭnalis, e, (crimen), e. gr. caussa; *főbenjáró, halálos*; peinlich, todeswürdig. e. gr. executio; *testibüntetés*; eine Leibesstrafe.

Crīmĭnālĭter, Adv. *főbenjáróan, halálosan, halálra*; peinlich.

Crīmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *vádolás, bévádolás*; die Beschuldigung.

Crīmĭnātor, ōris, m. 3. *vádoló, vádló, bévádoló*; ein Beschuldiger.

Crīmĭno, āre, 1. i. q. criminor.

Crīmĭnor, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem apud aliquem, Cic. aliquem alicui, Ter. *vádolni, bévádolni*; beschuldigen. 2) *szidni, gyalázni*; schelten. *hamisan vádolni*; fälschlich beschuldigen.

Crīmĭnōse, Adv. e. gr. dicere, Cic. *vádolólag, vádolásképen, vádképen, vádolván*; auf eine beschuldigende Art, beschuldigend, mit Beschuldigung. Comp. criminosius, Superl. criminosissime.

Crīmĭnōsus, a, um, e. gr. oratio; *vádoló*; beschuldigend. 2) *a' miért va-*

lakit bélchet vádolni; worüber man einen verklagen kann. Hoc criminandum est, Cic. *ez árt a' betsűletének*; das dienet seiner Ehre zum Nachtheile. Comp. criminosior, Superl. criminosissimus. Liber criminosissimus; *rágalmazóirás*; ein Pasquill.

Crīmissus, Crimisus, vide: Crimessus.

Crīmnum, i, n. 2. *tisztabúzaliszt, lisztláng, a' legjobb liszt*; das Weitzenmehl, Grießmehl.

Crīna, ōrum, m. 2. plur. *hajkenőts, pomáde*; die Haarsalbe, Pomade.

Crīnāle, is, n. 3. *főkötő*; eine Haarhaube. 2) *hajtő*; eine Haarnadel.

Crīnālis, e, e. gr. acus; *haj, hajhoz való*; die Haare betreffend, dahin gehörig. 2) *hajforma, hajhoz hasonló*; den Haaren ähnlich.

Crīnĭger, a, um, *hajas, a' kinek haja van, nagy v. hosszszúhajú*; haaricht, lange Haare tragend.

Crīnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *meghajazni, hajjal felruházni*; behaaren, mit Haaren versehen.

Crīnis, is, m. fem. Plant. 3. *haj*; das Haar. Crinium praesegmina; *nyírett haj*; abgeschnittenes Haar. 2) capere crines; *használni az alkalmatosságot*; die Gelegenheit ergreifen. 3) *tekerthaj, tzaf*; ein Zopf. 4) *zöld, v. leveles ág, gally, lomb*; ein Laub am Baume. 5) *kötőlék neme*; eine Art von Band. 6) *folyóviz ága*; die Arme eines Flusses. Et ex ipso fluminali circulo septem crines fluminum procedunt. Aethic. de danubio.

Crīnīsus, i, m. 2. i. q. Crimessus.

Crīnītus, a, um, *hajas, szőrös, borzas*; haaricht, rauch. 2) e. gr. stella, Svet. i. q. cometa. 3) caput crinitum angvibus. 4) e. gr. galea; *lófarkszőr bokrétás sisak*; ein Helm mit einem Busche von Pferdehaaren. 5) Subst. Nom. prop. viri eruditi.

Crīno, ōnis, m. 3. idem quod Crinon.

Crīnŏmĕnon, i, n. 2. status controversiae; *dolog, mellyen vetélkednek, vetélkedés tárgya*; der Punct, worüber eigentlich gestritten wird 2) i. q. Quaestio.

Crīnon, i, n. 2. *tüzes liliom*; die Lilie, besonders die rothe. Lilium bulbiferum, Linn.

Crīnonĭa, ae, f. 1, i. q. Crina.

Crĭsĭmus, a, um, e gr. dies; *eldöntő*; entscheidend, kritisch.

Crĭsis, is, f. 3. *betegségfordúlás*; der Krankheitswechsel. 2) *veszedelem, pusztúlás, végső romlás*; der Untergang. 3) *nyomorúság*; das Elend. 4) *göndolkozás, értelem, értelembeli tehetség, ész*; das Nachsinnen, der Verstand. 5) *megitélés*; die Entscheidung.

Crĭson, ōnis, m. 3. Nom. propr. cursoris celebris, qui et Himeraeus vocatur. Hinc Prov. Crisonem Himeraeum praecurrere.

Crispĭco, āre, 1. (crispo); *fodorítni, göndörítni*; kräuseln, kraus machen.

Crispĭsulcans, tis, o. 3. e. gr. fulmen, Cic. *keresztűlkasúljáró, keresztűlvágó*; durchkreutzend. 2) *fodorító, göndörítő*; was sich kräuselt. 3) *ide 's tova járó, repkedő, repeső*; flatternd, hin und her fahrend.

Crispĭtūdo, ĭnis, f. 3. *fordítás, forgás*; die Drehung. 2) *fodorítás, göndörítés*; die Kräuselung.

Crispo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. capillum, Plin. *fodorítni, göndörítni*; kraus machen, kräuseln. 2) Trop. e. gr. nasum; *valamire orrát fintorgatni*; die Nase über etwas rümpfen. 3) crispat aurora pelagus novo Phoebo, Val. Flacc. *a' tenger fénylik v. tündöklik a' reggeli naptól*; das Meer glänzet von der Morgensonne. 4) crispata cacumine buxus, Claud. *széltől ide 's tova hajtogatott puszpáng*; Bux vom Winde hin und her getrieben. 5) crispans hastilia manu, Virg. *lándsát, v. dárdát forgató*; der Spieße schwinget.

Crispŭlus, a, um, Dimin. *göndör, v. fodorított hajú*; kraus, gekräuselt.

Crispus, a, um, *göndör, fodorított hajú*: kraus, gekräuselt. 2) *rezgő*; zitternd. 3) cognomen, e. gr. Sal. Crisp.

Crissa, ae, f. 1. urbs Phocis.

Crisso, āre, 1. *vitzkándozni, hánykolódni*; zappeln. 2) *farát szemtelenűl v. fajtalanúl mozgatni, v. riszálni*; sich unzüchtig mit dem Hintern bewegen.

Crista, ae, f. 1. *taréj, búb, v. bokréta a' madár fején*; ein Kamm oder Strauß auf dem Kopfe des Vogels. 2) *bokréta, toll, forgó, a' sisak mellett*; ein Federbusch auf dem Helme. 3) tollere cristas, Prov. *elkényesedni, v. kevélyedni*; stolz werden. 4) *hegy, tető, vég, tsúts,*

hegy leg felsőbb része; die Spitze, die äusserste Höhe des Berges. 5) cognomen Romanum.

Cristātus, a, um, *taréjas, búbos, bokrétás, tollas, forgós*; mit einem Kamm oder Federbusch versehen.

Cristŭla, ae, f. 1. Dim *taréjatska, bokrétátska, tollatska, forgótska*; kleiner Kamm, Federbusch.

Crītae, m. plur. i. e. judices.

Crīthe, es, f. 1. *árpaszem, egy szem árpa*; ein Gerstenkorn. 2) *árpa, árpakelés a' szemen*; ein Gerstenkorn am Augenliede.

Crīthēis, is, f. 3. Nom. propr. matris Homeri.

Crīthŏlŏgĭa, ae, f. 1. *árpagyűjtés*; die Einsammlung der Gerste.

Crĭtĭce, es, f. 1. *megesméretteheтség-vizsgálat, valamelly munkát v. írást megitélő*; v. *megrostáló mesterség*; die Kritik, die Kunst, den Werth einer Schrift zu beurtheilen.

Crĭtĭcus, i, m. 2. *megitélő, mesterségmivitélő, műlátó*; ein Richter, Kunstrichter. 2) Adj. *a' miből itél az ember*; woraus man urtheilt. e. gr. dies; *betegség fordúlás napja*; ein Wechseltag der Krankheit.

Crĭtŏlāus, i, m. 2. Philosophus Atheniensis, qui bona corporis animique in bilance ponderare solebat. Hinc Prov. ad Critolai libellam aliquid trutinare, est: rem diligenter considerare. 2) Nom. propr. aliorum virorum.

Crŏāta, ae, m. 1. *horvát*; ein Kroat.

Crŏātĭa, ae, f. 1. *Horvát ország*; die Landschaft Kroatien.

Crocallis, ĭdis, f. 3. *medgyszemű drágakő*; ein Edelstein, der eine Kirsche vorstellt.

Crocātĭo, ōnis, f. 3. pro Crocitatio.

Crŏcātus, a, um, *sárgás, sáfrányszinű*; safrangelb, gelblich.

Crŏcĕātus, a, um, i. q. Crocatus.

Crŏcĕus, a, um, e. gr. odores, Virg. *sáfrány, sáfrányból való*; von Safran. 2) *sáfránynemű*; safranartig. 3) *sáfrányszinű, sárgás, sárga, szőke, aranyszinű, vereses, rőt*; safranfarbig gelblich, blond, goldfarbig, röthlich 4) *sáfrányozott, megsáfrányozott, sáfrányos*; gesaffert.

Crŏcĭas, ae, m. 1. *sáfrányszinű drágakő*; ein safranfarbiger Edelstein.

Crŏcĭdismus, i, m. 2. *tollfosztás*; das Flockenlesen.

Crŏcĭnum, i, n. 2. *sáfrányolajból készült kenőts, sáfrányolajkenőts*; ein Salbe aus Safranöhl.

Crŏcĭnus, a, um, i. q. croceus, e. gr. unguentum crocinum, v. tantum: crocinum.

Crocĭo, īre, i. q. Crocito.

Crŏcis, ĭdis, f. *egy növevény Pliniusnál*; ein gewisses Kraut.

Crŏcĭtātio, ōnis, f. 3. *varjúkárogás*; das Rabengeschrey. Legitur et Crocatio.

Crocĭto, āre, 1. *károgni, mint a' varjú*; schreyen, wie ein Rabe.

Crocĭtus, us, m. 4. i. q. Crocitatio.

Crŏcŏdīlēa, ae, f. 1. *krokodilusganéj*; der Krokodillskoth.

Crŏcŏdīlīnus, a, um, *krokodilus, krokodilusi, krokodilushoz tartozó*; Krokodilisch, zum Krokodill gehörig. 2) *álnok, kétszinű, allattomos*; falsch, verstellt. 3) *kötelődzködő, tsalfa*; betrüglich, sophistisch.

Crŏcŏdīlion, i, n. 2. *tőpikkelyű tsüküllő*; eine Art Flockenblume. Centaurea crocodilium. Linn.

Crŏcŏdīlus, i, m. 2. *krokodilus*; ein Krokodill.

Crŏcŏmagna, ătis, n. 3. *sáfránykenőts szálladékja, v. ülledékje*; der Bodensatz der Safransalbe.

Crŏcōta, ae, f. 1. *főasszonyság ünnepi sáfrányszinű köntöse*; ein festliches Damenkleid von Safranfarbe.

Crŏcōtarius, ii, m. 2. *sárga ruha festő*; der die Damenkleider gold- oder orangenfärbig macht.

Crŏcotta, Crŏcōta, Cŏrŏcotta, Crŏcūta, ae, f. 1. monstrosum Aethiopiae animal ex leone et hyaena genitum.

Crŏcōtŭla, ae, f. 1. i. q. crocota.

Crŏcōtus, a, um, *sáfrányszinű, sárgás*; safrangelb oder gelblich.

Crŏcum, i, n. Crŏcus, i, m. 2. *sáfrány*; der Safran. 2) *sáfrányszin*; die Safranfarbe. 3) juvenis in crocum transformatus.

Crocuta, vide: Crocotta.

Crŏcyllus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Croēsēus, a, um, *Crézusi*; was des Crösus ist, von dem Crösus abstammend.

Croesus, i, m. 2. *Lydiának igen gazdag királya*; ein sehr reicher König in Lydien. (2) *gazdag ember*

helyett vétetik; statt eines reichen Menschen.

Crōlla, ae, f. 1. pro Corolla. Plaut.

Crommyu acris, ĭdis, f. 3. *Cyprus szigetében egy hegy foka a' tengerre*; ein Vorgebirge in Cyprus.

Cromna, ae, 1. urbs Paphlagoniae, hodie: Comana.

Crŏmyon, ōnis, 3. urbs Graeciae.

Crŏnĭa, ōrum, n. 2. plur. festa Saturnalia.

Crŏnĭum, ĭi, n. 2. pars maris Septentrionalis.

Crŏnĭus, ĭi, m. 2. Nom. propr. unius ex Centauris. Hist.

Crŏnus, i, m. 2. i. e. Saturnus.

Crŏsmis, is, f. 3. *zsdlya*; Salbey.

Crŏtălistrĭa, ae, f. 1. *tsörgövel v. tsergetyűvel muzsikáló, t. i. asszony*; Tanzklapperinn. Prop. 2) *kelepelő gólya, tzakó*; der Storch. Petron.

Crŏtălĭum, ĭi, n. 2. *tsörgös fülfüggő*; ein Ohrklapper, Ohrgebenk.

Crŏtălum, i, n. 2. *zörgetyű, tsörgetyű, kelep*; eine Klapper.

Crŏtăphus (—os), i, m. 2. *halánték, vakszem*; der Schlaf am Haupte. 2) *halantékfájás*; der Schmerz an dem Schlafe.

Crŏto, Crŏton, ōnis, c. vel Crŏtōna, ae, f. urbs Italiae inferioris.

Crŏtōnĭātes, ae, m. 1. *Crótonbeli*; einer aus Croton. Cic. Crotoniatae; *Crótoni lakosok*; die Einwohner.

Crŏtōnĭensis, e, *Crótoni*; in, aus, bey Croton, dahin gehörig, Crotonisch.

Crŏtōpus, i, 2. Nom. propr. regis Argorum.

Crŏtos (Crŏtus), i, m. *nyilas, egy tsillagzat*; der Schütze, ein Gestirn.

Crŭcĭābĭlis, e, *gyötrelmes*; marternd, jämmerlich.

Crŭcĭābĭlĭtas, ātis, f. 3. *gyötrelem, kín*; die Marter, Qual.

Crŭcĭābĭlĭter, Adv. *kinosan, gyötrelmesen*; mit Marter, auf martervolle Art.

Crŭcĭābundus, a, um, i. q. crucians.

Crŭcĭāmen, ĭnis, n. 3. *gyötrelem, kín*; Marter, Qual.

Crŭcĭāmentum, i, n. 2. idem.

Crŭcĭārĭus, a, um, (crux), *kínzó, gyötrelmes*; marternd.

Crŭcĭārĭus, ĭi, m. 2. *megfeszítet, megfeszíttetett*; ein Gekreuzigter. 2) *keresztrevaló, v. akasztófára való*; ein Schlingel, Galgenvogel. Petron. Tac. Cic.

Crŭcĭāta, ae, f. 1. scil. expeditio; *keresztes had*; der Kreuzzug.

Crŭcĭātor, ōris, m. 3. *kínzó*; der Peiniger.

Crŭcĭātus, us, m. 4. *kín, gyötrelem*; die Qual, Marter.

Crŭcĭbŭlum, i, n. 2. *tégely*; Schmelztiegel, Test.

Crŭcĭfer, i, m. 2. *keresztes, keresztkordó*; Kreuzträger.

Crŭcĭfīgo, xi, xum, fīgĕre, 3. *megfeszíteni, keresztre feszítni*; ans Kreuz heften, kreuzigen.

Crŭcĭfixor, ōris, m. 3. *keresztre feszítő, megfeszítő*; der Kreuziger.

Crŭcĭfīxum, i, n. 2. *feszület*; ein Crucifix, das Bildniß des Herrn Christus am Kreuze.

Crŭcĭfixus, a, um, *feszített, megfeszíttetett*; gekreuziget.

Crŭcĭger, ĕri, m 2. *krajtzár*; Kreuzer, kleine Münze von vier Pfennigen. Dicitur et Cruciatus.

Crŭcĭo, āvi, ātum, āre, 1. (crux), *kínozni, gyötreni*; martern, peinigen. Dolore cruciari, Cic. *nagy fájdalmakat szenvedni*; heftige Schmerzen leiden. It. cruciari; *gyötrődni, kínlódni*; sich martern, sich ängstigen.

Crŭcĭus, a, um, *kedvetlen, kínzó*; unangenehm, marternd.

Crūdārĭus, a, um, v. gr. vena argenti, i. e. quae in summo reperitur. Plin.

Crūdēlis, e, (crudus), *kegyetlen*; grausam, grimmig, unbarmherzig. 2) *megengesztelhetetlen, megkérlelhetetlen*; unerbittlich.

Crūdēlĭtas, ātis, f. 3. *kegyetlenség*; die Grausamkeit.

Crūdēlĭter, Adv. *kegyetlenűl*; auf grausame Art, grausam. Cic. crudelissime, Cic. ecquis crudelius amavit? Ovid.

Crūdesco, dui, scĕre, 3. *kiújúlni, megnyersülni, mint a' seb*; roh werden von Wunden, wenn sie wieder aufbrechen. 2) Trop. *neki mérgesedni, neki tüzesedni*; ärger, heftiger werden.

Crūdĭtas, ātis, f. 3. *nememésztés*; die Unverdaulichkeit, die Schwachheit des Magens. 2) *gyomor megterhelése*; die Überladung des Magens.

3) *éretlenség*, *nyersesség*; die Unreife, z. B. des Obstes, das Rohe.

Crūdĭtātĭo, ōnis, f. 3. *nememészthetés*; das Unvermögen zu verdauen.

Crūdĭto, āre, 1. *nememészteni*; nicht verdauen.

Crūdus, a, um, (loco: cruidus); *nyers*, *fövetlen*; roh, ungekocht. 2) Cortex crudus, Juv. *zöld v. nyers héjja valaminek*; eine grüne Rinde. 2) *éretlen*; unreif. Cruda poma. Cic. 3) *azon eleven*, *friss*, *új*; noch neu, frisch. Vulnus crudum; *eleven seb*, *új seb*; eine frische Wunde. 4) *meg nem emésztett*; unverdauet. 5) *nyers*, *nyakas*, *durva*, *p. o. ember*; hart, starr, roh, hartnäckig 6) v. gr. cruda proelia, Svet. *véres*, *kegyetlen*; blutig, grausam. 7) *miveletlen*, *nyers*, *p. o. föld*; ungearbeitet, ungebaut. Crudum solum. Colum. 8) crudus later; *égetetlen tégla*; ein ungebrannter Ziegel. 9) crudus homo, Sen. *kegyetlen ember*; ein grausamer Mensch.

Crŭentatĭo, ōnis, f. 3. *bévérzés*, *béfetskendezés vérrel*; die Blutigmachung, Besprengung mit Blute.

Crŭente, Adv. *véresen*; blutig. 2) *kegyetlenül*; grausam.

Crŭenter, loco: cruente.

Crŭento, āvi, ātum, āre, 1. *bévérzeni*, *vérrel béfetskendezni*; mit Blute bespritzen, blutig machen. 2) *bémotskolni*, *megfertéztetni*; beflecken. Cruentari sceleribus, Cic. 3) *veresre festeni*; roth färben. Cruentat se luna. Svet.

Crŭentus, a, um, *véres*; blutig. 2) *kegyetlen*; grausam. Achilles cruentior bello. Ovid. 3) *szélvészes*, *háborgós*; ungestümm, stürmisch. Coelum cruentum. Lucr. *szélvészes idő*; stürmisches Wetter. 4) victoria cruenta, Sallust. *véres győzödelem*; ein Sieg der viel Blut gekostet hat. 5) *vérszínű*; blutroth. 6) *vérszomjúzó*, *kegyetlen*; blutgierig. Cruenta ira. Hor. Comp. cruentior. Superl. cruentissimus.

Crŭmēna (crumina), ae, f. 1. *erszény*, *pénzes zatskó*; ein Geldsäckchen, Geldbeutel. 2) *pénz*; das Geld. Horat.

Crŭmēnārĭus, ĭi, m. 2. *erszénytsináló*; ein Taschner, Taschenmacher, Säckler, Beutler.

Crŭmēnĭsĕca, ae, m. 1. *zsebelő zsivány*; Beutelschneider.

Crŭmēnĭsĕcĭum, ĭi, n. 2. *zsebelés*, *zsiványság*; das Beutelabschneiden.

Crŭmēnŭla, ae, f. 1. Dimin. *erszényke*; ein kleines Beutelchen.

Crŭmĭna, ae, f. 1. i. q. Crumena. Plaut.

Crūnos, i, m. 2. portus Thraciae.

Crŭor, ōris, m. 3. *sebből folyó vér*, *aludt vér*; das Blut, das aus einer Wunde fließt und gerinnet. 2) *vérontás*, *gyilkosság*, *vérengezés*; das Blutvergießen, Morden. Horat. Ovid.

Crupellarii, *bajvivásra szánt rabszolgák v. martalékok voltak az Aeduoknál*; waren gewisse zum Fechten bestimmte Sclaven der Aeduer. Tacit.

Crŭpĕllārĭus, ĭi, m. 2. *pántzélos vagy vasas katona*; der einen ganzen Harnisch trägt, ein Kürassier. Tacit.

Crūrālis, e (crus) *lábszári*; das Schienbein betreffend, dahin gehörig.

Crūrĭcrĕpĭda, ae, m. 1. *békós*, *bilintses*; der Fesseln an den Beinen hat. 2) *kinek a' szárai megveretnek*; dem die Schienbeine geprügelt werden. 3) *sarus*; gestiefelt an Füßen.

Crūrĭfrăgĭum, ĭi, n. 2. *szártörés*; ein Beinbruch. 2) *kerekentörés*; das Radebrechen, Rädern. Crurifragio plecti; *kereken megtöretni*; gerädert werden.

Crūrĭfrăgĭus, a, um, *kereken megtört*; dem die Schienbeine zerbrochen worden sind.

Crus, crūris, n. 3. *lábszár*; das Schienbein. Crura in orbem pandere, Petron. *lötslábú lenni*, *lötslábú módon járni*; mit krummen Beinen gehen. 2) Crura pontis, Catull. *a' híd lábai*; die Pfeiler der Brücke. 3) *a' fának alsó dereka*; der untere Stamm des Baumes. Crus vitis; *a' szőlő tőke*; der Stock der Reben.

Cruscŭlum, i, n. 2. *száratska*; ein Schenkelchen.

Crusma, ătis, n. 3. *hangzás*, *hangzat*; der Klang eines geschlagenen Instruments. Mart.

Crusta, ae, f. 1. *kérges héjj*, *héjj*, *kéreg*; eine Rinde, harte Schale, Schwarte. Crustae glaciales; *jég darabok*; Eisschollen. Virg. Crusta panis, Plin. *kenyér héjj*; Brodrinde. 2) *mészkérge a' falnak*; die

Tünche. 3) *var, a' seb vara*; der Grind auf einer Wunde. Vulnus crustam ducit v. inducit, Cels. *varasodik a' seb*; die Wunde wächst zu. 3) *akármelly héjj v. kéreg forma edény vagy azon a' rajtalévő ráragasztott vékony tzifrázat, p. o. az ezüst poharakon, a' pléhforma tzifrázatok*; dünne rindenartige Gefäße, und die besonders auf Silbergefäße angebrachte Verzierungen. 4) Crusta cancrorum; *rákhéjj*; Krebsschale. Crustae concharum, testudinum, etc. *a' tsigák és kagylók, kávái, teknői, 's a' t.* die Schalen der Muscheln, u. s. w.

Crustātus, a, um, *kérges*; dickrindig. 2) animalia crustata; *vastag héjjal, kemény borítékkal körülvett állatok, héjjas állatok*: Thiere mit harten Schilder oder Schalen. Portae crustatae ferro, Plin. *vaspléhvel borított ajtók, kapuk*; Thieren mit Eisen beschlagen.

Crusto, āvi, ātum, āre, 1. *héjjal bébórítni, bévonni*; mit einer Schale oder Rinde überziehen. 2) *bévarasítni*; mit Grinde überziehen, überwachsen.

Crustōsus, a, um, *kérges*; dickrindig.

Crustŭla, ae, f. 1. *kérgetske, héjjatska*; kleine Rinde, Schale. 2) *var*; der Grind.

Crustŭlārius, ii, m. 2. *ostyasütő, mézespogátsa sütő, bábos*; ein Oblatenbäcker, ein Pfefferkuchenbäcker.

Crūstŭlāta, ae, f. 1. scil. Caro, *pástétom*; eine Pastete. Alias Artocreas.

Crustŭlum, i, n. 2. *apró sütemény, p. o. ostya, 's a' t.* allerhand kleines Backwerk, z. B. Oblaten ꝛc.

Crustum, i, n. 2. *egy darabka sütemény*; ein Stück Gebackenes; *kenyérhéjj*: die Brodrinde.

Crustŭmĕrĭa, ae, f. 1. urbs Italiae.

Crūstŭmĭum, ii, n. 2. urbs Italiae. 2) fluvius ibidem.

Crux, crŭcis, f. 3. *kereszt*; das Kreuz. Aliquem in crucem tollere, vel agere, vel cruce adficere, Cic. cruci suffigere, Cic. in crucem suffigere, Justin. vel cruci adfigere, Tacit. figere crucibus, Plin. *keresztre feszítni, megfeszítni*; ans Kreuz heften, kreuzigen. 2) *gyötrelem, kín, kínszenvedés*; die Marter, Pein. 3) *akármelly baj, gonosz, szerentsétlenség*; das Übel, Unglück. Ter. quae te mala crux agitat? Plaut. *mi gonosz háborgat?* welches Unglück, welcher Geyer plagt dich? Abi in malam crucem, Terent. *eredj, vigyen el a' tatár*; gehe zum Geyer, Henker. Constituere sibi ipsi crucem, Plaut. *magát gyötreni, magát bajba v. szerentsétlenségbe keverni*; sich selbst quälen, sich ein Unglück zuziehen.

Crya, ae, f. 1. promontorium Cariae.

Crўpsis, is, f. 1. i. q. Occultatio; *eltitkolás, titokban tartás*; die Verbergung, Heimlichhaltung.

Crypta, ae, f. 1. *földalattvaló boltozat, rejtekhely*; ein unterirdischer oder verborgener Ort oder Gang. 2) *sírbolt, gyászbolt, kripta*; die Gruft, ein gewölbtes Grab.

Cryptātus, a, um, *boltozott*; ausgewölbt.

Cryptĭcus, a, um, *földalatti, rejtett, elrejtett*; unterirdisch, verborgen.

Cryptogamia, i. e. classis illa plantarum secundum Systema sexuale Linnaei, quarum flores oculis nudis vix conspiciuntur; *lopvanőszők*; geheimblühende.

Cryptŏsŏphĭsta, ae, m. 1. *titkos sophista*; ein heimlicher Sophist.

Crystāllĭna, ōrum, n. 2. plur. *kristály edények*; Gefäße von Crystall.

Crystāllĭnum, i, n. 2. *kristályüveg*; Crystallenglas.

Crystallĭnus, a, um, *kristály, kristálybólvaló*; crystallen, aus Crystall.

Crystallĭon, ii, *balhafű*; das Flöhkraut.

Crystallum, i, n. et Crystallus, i, f. 2. *kristály*; der Crystall, Bergcrystall.

Ctĕătus, i, m. 2. Nom. prop. belli ducis in oppugnatione Trojae.

Ctĕnĭătrus, i, m. 2. idem quod Veterinarius; *lóorvos, baromorvos*; ein Pferdearzt, Vieharzt.

Ctēsĭas, ae, m. 1. Nom. propr. historiographi et medici principalis regis Artaxerxis. 2) Nom. propr. Oratoris Siculi, qui etiam dicitur Tisias.

Ctēsĭphon, ōntis, m. 1. Nom. propr. architecti celebris, qui templum Ephesinum Dianae exstruxit. 2) viri Atheniensis. 3) urbis in Assyria.

Cŭba, ae, f. 1. insula in America. 2) *gyaloghintó*; eine Sänfte. 3) *ágy, nyoszolya*; ein Bett.

Cŭbans, tis, o. 3. *fekvő*; liegend.

Cŭbātĭo, ōnis, f. 3. *fekvés*; das Liegen.

Cŭbātor, ōris, m. 3. *fekvő*; der da liegt.
Cŭbātūra, ae, f. 1. *fekvés*; das Liegen. 2) cubatura, vel cubatus gallinarum; *ülés*, *kotlás*; das Brüten der Hühner.
Cŭbicŭla, ōrum, n. 2. plur. *négyszegletü térek vagy lapok*; viereckigte Felder oder Steine.
Cŭbĭcŭlāris, e, 3. *hálószobai*, *hálókamarához való*, *benne lévő*; das Zimmer oder Schlafzimmer betreffend, darin befindlich.
Cŭbĭcŭlārius, a, um, *szobabéli*; zur Kammer gehörig.
Cubicularius, ĭi, m. 2. *komornyik*; ein Kammerdiener. 2) *kamarás*, *kamarásúr*; ein Kammerherr.
Cŭbĭcŭlatus, a, um, *szobákra vagy kamarákra osztott*; mit Zimmern oder Kammern versehen, in Zimmer eingetheilt.
Cŭbĭcŭlum, i, n. 2. *szoba*, *kamara*, *főképen hálószoba*; eine Kammer, ein Zimmer, besonders ein Schlafzimmer. 2) *ágy*, *nyoszolya*; ein Bett. 3) *a' tsászárok ülőhelye vólt a' néző játékszinekben*; der Sitz oder die Loge des Kaisers im Schauspiele.
Cubĭcus, a, um, *kotzkás*; kubisch, würflicht.
Cŭbīle, is, n. 3. *hálószoba*, *v. kamara*; ein Schlafzimmer oder Kammer. 2) *szoba*, *szobátska*; ein Zimmer, Zimmerchen. Cubile salutatorium; *audientziás szoba*; ein Audienzzimmer. 3) *az állatok barlangjok*, *fekvőhelyek*, *ülőhelyek*, *p. o. a' madaraknak*; die Höhle der Thiere, das Lager. 4) *madárfészek*; ein Vogelnest.
Cŭbĭtaēus, a, um, Musculus cubitaeus, Anatom. *könyökinhús*; der Elenbogenmuskel.
Cŭbĭtal, is, n. 3. (loco: cubitale), *könyöklő vánkos*; Elbogenkissen, Armkissen. Horat.
Cŭbĭtālis, e, (cubitus, i), *könyökhöz tartozó*; zum Elbogen gehörig. 2) *egy réfnyi*, *rőfnyi*, *singnyi*; eine Elle groß.
Cŭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *fekvés*; das Liegen.
Cŭbĭtissim, Adv. Plaut. *fekve*; liegend.
Cŭbĭto, āre, 1. *feküdni*, *heverni*; liegen, oft liegen.
Cŭbĭtor, ōris, m. 3. *fekvő*; der Lieger. 2) *heverő*; der gern liegt.
Cŭbĭtōrĭus, a. um, v. gr. vestimenta, Petron. *fekvéshez alkalmaztatott*, *fekvésre való*; zum liegen dienlich oder bequem.
Cŭbĭtūra, ae, f. 1. *fekvés*, *heverés*; das Liegen.
Cŭbĭtus, i, m. et Cŭbĭtum, i, n. 2. *könyök*; der Elbogen. 2) *könyökforma hajlás*; eine elbogenförmige Krümmung. 3) *réf*, *rőf*, *sing*; das Ellenmaß, die Elle.
Cŭbĭtus, us, m. 4. *fekvés*, *heverés*; das Liegen. Cubitus supinus; *hanyatt fekvés*; das Liegen auf den Rücken. Cubitus pronus, Plin. *hasalás*, *hasonfekvés*; das Liegen auf dem Bauche. 2) *fekvőhely*, *ágy*; das Lager, die Lagerstatt, das Bette.
Cŭbo, ŭi, ĭtum, āre, 1. *feküdni*; liegen. Puerperio cubare, Plaut. *gyermekágyban lenni*, *gyermekágyat feküdni*; im Kindbette seyn. Cubitum ire, Cic. *feküdni menni*, *lefeküdni*; zu Bette gehen. 2) *feküdni*, *beteg lenni*; darnieder liegen, bettlägerig oder krank seyn.
Cubus, i, m. 2. *köb*, *hat egyenlő négyszególdalú test*, *kotzka*; ein auf allen Seiten viereckigter Körper, ein Würfel. 2) *köbös szám*; kubische Zahl.
Cŭcūba, ae, f. 1. *bagoly*; die Nachteule.
Cŭcūbo, āvi, ātum, āre, 1. *huhogni*, *mint a' bagoly*; schreyen wie eine Nachteule.
Cucullatus, a, um, *kámzsás*; mit einer Reisekappe versehen. 2) *tsuklyás*; mit einer Kutte bekleidet.
Cŭcullus, i, m. 2. et Cuculla, ae, f. 1. *kámzsa*, *útazó és eső ellenvaló tsalma*; ein Reisehut, eine Reisekappe. 2) *barátköntös*, *tsuklya*; eine Mönchskutte. 3) *tútsra tekert papiros*, *p. o. borsnak*, *'s a' t. tekerts*; eine Düte, z. B. Pfefferdüte.
Cŭcŭlus, i, m. 2. *kakuk*; Guckguck, Kuckuck.
Cŭcŭma, ae, f. 1. *serpenyő*; eine Pfanne. 2) *főző lábatlan*, *főzőtégely*; die Kochpfanne, der Pfannentopf, Casserole, Castrol.
Cŭcŭmer, ĕris, m. 3. vide: Cucumis.
Cŭcŭmis, is, et ĕris, m. 3. *ugorka*, *uborka*: die Gurke.
Cŭcurbĭta, ae, f. 1. *tök*; die Kürbiß.

2) *köppöly*; der Schröpfkopf. 3) *lombik*; der Dist:Nirkolben.

Cŭcurbĭtātĭo, ōnis, f. 3. *köppölyözés*; die Aufsetzung der Schröpfköpfe.

Cŭcurbĭtīnus, a, um, *tökformáju, töknemü*; kürbißförmig, kürbißartig.

Cŭcūrbĭto, āre, 1. *köppölyözni*; schröpfen.)(

Cŭcurbĭtŭla, ae, f. 1. *köppöly*; der Schröpfkopf.

Cŭcŭrio (Cŭcurrio), īre, 4. *kukorékolni*; krähen.

Cucus, i, m. i. q. cuculus. Plaut.

Cŭcūtium, ĭi, n. 2. *tsuklya, barátköntös*; die Kutte, Hülle.

Cūdo, di, sum, cūdĕre, 3. *ütni, verni*; schlagen, klopfen. 2) *tsépelni*; dreschen. 3) *kalapátsal verni, kalapálni*; schmieden, hämmern. 4) *verni, verés által késziteni, v. tsinálni*; schlagen, schlagend machen, oder prägen. Nummos, vel argentum cudere, Plaut. Terent. *pénzt verni*; Geld prägen. 5) *kigondolni, koholni*; ausfinden, erfinnen. Met. Tenebras alicui cudere, Plaut. *valakit rá akarni szedni*; einen zu hintergeben suchen. Isthaec in me cudetur faba, Terent. *ez az én rovásomra megy látom*; das werde ich ausbaden müssen.

Cŭicuĭmŏdi, Cic. *akármi legyen is, akármit*; es sey wie es wolle. Ad me omnia quam diligentissime, cuicuimodi sint, scribas. Cic.

Cŭimŏdi, id. qu. cujusmodi.

Cūjas, ātis, o. 3. Pron. Interr. *hová való? mellyik országból, városból, faluból való?* Von wannen? weß Landes, was für ein Landsmann? aus welcher Stadt, aus welchem Dorfe? u. s. w. Cujates philosophi estis? Val. *melyik felekezetbéli philosophusok vagytok?* von welcher philosophischen Secte seyd ihr?

Cūjātis? *honnan?* woher?

Cūjavis, *akármelly*; eine jede. Cujavis oratio. Apul.

Cūjus, a, um, *kié?* cujum pecus? Virg. *ki marhái ezek? ki nyájja? ki juha? 's a' t.* wessen ist das Vieh? wessen Heerde ist das? u. s. w.

Cujuscemodi, Indecl. loco: cujuscunque modi; *akármillyen, akárminémü*; es sey beschaffen wie es wolle.

Cūjuscunquĕmŏdi, melius: cujuscunque modi.

Cūjusdammŏdi, melius: cujusdam modi.

Cūjusmŏdi, vel potius: cujus modi? *minémü, mitsodás? a' mitsodás*; was für? von welcher Art? wie beschaffen? dergleichen. Loco: cujuscunque modi; *akárminémü*; was für immer.

Cūjusmŏdicunque, loco: cujuscunque modi. Cic.

Cūjusnam, Cujānam, Cujumnam, v. gr. vox, Plaut. *ugyan kié?* wessen denn?

Cūjusquĕmŏdi, vel: cujusque modi, i. e cujuscunquemodi; *akárminémü*; von jeder Art.

Cūjusvis, Cujāvis, Cujumvis: *akármelly*; ein jeder.

Culcĭta, ae, f. 1. *vánkos, párna*; der Polster, das Kissen. 2) *derékally*; ein Federbette. 3) *dunyha*; das Zuchet.

Culcĭtella, ae, f. 1. Demin. id. qu. culcita.

Culcītra, ae, ĭd. qu. Culcita.

Culcĭtrarius, v. Culcitarius, ; *vánkos készitő, ágybeli készitő*; ein Polstermacher.

Cūlĕŏla, ōrum, pl. n. 2. *zöld dióhéjj, kopánts*; grüne Nußschalen.

Cūlĕŏlus, i, m. 2. *szütyő, zatskó*; ein kleines Säckchen.

Cūlest, idem quod Qualis, Quale est. Plaut.

Cūlĕum, ĕi, n. 2. idem quod sequens.

Cūlĕus (Cullĕus), i, m. et Culĕum, i, n. 2. *tömlő, börzsák*; ein lederner Sack oder Schlauch. 2) *húsz tsebernyi mérték*; ein Maß von 20 Eimern.

Cŭlex, ĭcis, m. 3. *szúnyog*; die Mücke, Gelse, Schnacke.

Cūlĭcāre, is, n. 2. *ágyelőző, szúnyogháló*; ein Vorhang um ein Bett.

Cūlĭcĭārius, ĭi, m. 2. cognomen Apollinis hoc nomine in Attica culti, quod infestos culices agris propulsaret.

Cūlĭcŭlus, i, m. 2. Dimin. *muslitza*; eine kleine Schnacke oder Mücke.

Culigna, ae, f. 1. *ivó pohár*; ein kleines Trinkgeschirr, Becher.

Cŭlīna, ae, f. 1. *konyha*; die Küche.

Culinaria, ōrum, n. pl. *konyhaeszközök*; das Küchengeräthe.

Cŭlīnārius, ĭi, m. 2. *kukta, szakátsinas*; Küchenbedienter.

Culinarius, a, um, *konyhabéli*; zur Küche gehörig.

Culĭŏlum, i, n. 2. *dió zöld héjja vagy kopántsa*; die grüne Schale über den wälschen Nüssen.

Culleum, et Culleus, i. q. Culeus.

Culmen, ĭnis, n. 3. *tető, tsúts, teteje valaminek*; der Gipfel, die Spitze eines jeden Dinges. 2) *háztető*; der Gipfel eines Hauses. 3) Trop. summum culmen sc. dignitatis, hongris, fortunae; *legfőbb póltza a' méltóságnak, tiszteletnek, szerentsének*; die höchste Stufe der Würde des Glücks.

Cūlmĕus, ĕa, ĕum, *fűszárból, v szalmából való, szalma*; von Halmen, von Stroh.

Cūlmĭa, ae, f. 1. *Culm várossa Prusszszidban*; Culm, eine Stadt in Preussen.

Culminĭa (Culminĕa) olea, Colum.; *olajfa neme*; eine Art Öhlbäume.

Culmĭno, āre, 1. *tetézni, megtetézni*; aufhäufen. Mart. 2) Trop. *leginkább v. legfelljebb fényleni*; ganz oben glänzen.)(

Culminosus, a, um, *szdras, fűszáras*; was einen Halm oder Stengel hat.

Culmus, i, m. 2. *fűszár, szalma, szalmaszál, gabona szár, izék*; der Halm, z. B. des Getreides.

Culpa, ae, f. 1. *hiba*; das Versehen, der Fehler. Culpam committere, Cic. *hibázni, hibába esni*; fehlen, einen Fehler begehen. Culpam in aliquem conferre, Cic. vel transferre, Liv. *más nyakába háritni v. kerítni a' hibát, mást okolni*; die Schuld auf einen andern schieben. 2) *vétség, hiba, vétek, bűn*; die Schuld, das Verbrechen. Liberatio culpae, i. e. a culpa, Cic. Culpa mea, Cic. *az én vétkem miatt*; durch meine Schuld. Culpa penes te est, Terent. Culpa est in te; Cic. *te vagy vétkes, bűnös, vagy hibás*; du bist Schuld. Aliquid culpae dare; *valamit okozni, valahol keresni a' hibát*; etwas beschuldigen, den Fehler in etwas suchen. Culpa arguere; *vádolni*; beschuldigen. 3) *büntetés*; die Strafe. Commereri culpam. Plaut.

Culpābĭlis, e, *vádolható, bűnösnek, vétkesnek, vagy hibásnak tartható*; tadelnswerth, sträflich.

Culpātĭo, ōnis, f. 3. *vádolás*; Tadel.

Culpatus, a, um, *feddésre méltó, vádolható, hibás*; tadelnswerth, fehlerhaft.

Culpĭto, āre, 1. *vádolgatni*; tadeln.

Culpo, āvi, ātum, āre, 1. *vádolni*; beschuldigen. 2) *helybe nem hagyni, betsmelni*; tadeln, mißbilligen.

Cūlta, ōrum, n. 2. plur. *vetések*; die Saaten. Pingvia culta. Virg.

Culte, Adv. *ékesen*; zierlich, geputzt.

Cūltĕllārius, ĭi, m. 2. *késtsindló*; ein Messerschmidt.

Cūltĕllātus, a, um, *éles, mint a' kés*; scharf, wie ein Messer. 2) *késformájú*; die Gestalt eines Messers habend.

Cultello, āre, 1. *elvágni*; zerschneiden.

Cultellus, i, m. 2. *késetske*; ein Messerchen oder Messer.

Culter, tri, m. 2. *kés*; das Messer. Culter tonsorius, Cic. *beretva*; das Scheermesser. e. gr. venatorius, Mart. *vadászkés*; ein Weidmesser, Hirschfänger. 2) *szántóvas*; ein Pflugeisen. 3) *metszőkés*; ein Winzer oder Weinmesser. 4) linquere aliquem sub cultro, Hor. i. e. aliquem in maximo periculo deserere. 5) *éles, keskeny, v. vékony óldala valaminek*; die scharfe und schmale Seite einer Sache. In cultrum, v. in cultro collocare, Vitr. *épen a' tetejébe tenni, legfelyűl tenni*; gerad in die Höhe stellen.

Cūltĭcŭla, ae, f. 1. *áldozathoz való páltza*; ein Stäbchen, das die Heiden zum Opfer gebraucht haben.

Cultĭo, ōnis, f. 3. (colo), v. gr. agri; *mivelés, földmivelés*; die Abwartung, Bearbeitung, der Ackerbau. 2) *tisztelet*; die Verehrung. Arnob.

Cultor, ōris, m. 3. (colo), v. gr. agri; *mivelő*; der Abwarter, Besorger, Pfleger. Agrorum cultor; *földmivelő, szántóvető*; der Landmann, Ackersmann. Cultor veritatis, Liv. *igasság szerető és ahoz ragaszkodó*; der sich der Wahrheit befleißiget. 2) v. gr. juvenum, Pers. *oktató, formáló, tanitó*; der Unterrichter, Bilder. 3) v. gr. deorum, Hor. *tisztelő*; der Verehrer. Literarum bonarum cultor, Musarum cultor; *kedvelője a' szép tudományoknak*; ein Liebhaber der schönen Wissenschaften.

Cultrārius, ĭi, m. 2. *áldozatölő*; ein Opferschlächter. Svet. 2) *késtsiszár, késtsináló*; ein Messerschmidt. Vet. Gl.

Cultrātus, a, um, *késformájú*; messerförmig.

Cultrix, īcis, f. 3. *mivelő, késztő, dolgozó, t. i. asszszony*; eine Abwarterinn, Pflegerinn, Bearbeiterinn. 2) *lakója, lakosa, p. o. vala melly helynek*; die Einwohnerinn. Sus nemoris cultrix, Phaedr. 3) *tisztelője, kedvellője valaminek*; die Verehrerinn, Liebhaberinn.

Cultrum, i, n. 2. id. qu. Culter.

Cultum, i, n. 2. Claud. *mivelt föld*; ein gebautes Land.

Cultūra, ae, f. 1. *mivelés*; die Bearbeitung. Cultura agri, Cic. *földmivelés*; der Feldbau. Adhibere culturam, Cic. *mivelni*; bauen. 2) v. gr. morum, lingvae, etc. *tsinosítás, pallérozás, formálás, kiformálás*; die Bildung, die Ausbildung. 3) *tsinosodás, pallérozódás*; die Cultur, Bildung.)(4) *tisztelet, betsülés*; die Verehrung, Hochschätzung. Horat.

Cultus, a, um, *ékes, felékesitett*; geziert. Cultus veste candida: Plin. 2) *mivelt, p. o. föld*; gebaut. 3) *tisztelt*; verehrt. Comp. cultior, Superl. cultissimus.

Cultus, us, m. 4. *mivelés*; die Bauung, Bearbeitung. Cultus agrorum; Plin. *földmivelés*; der Ackerbau. 2) *tsinosság, p. o. az öltözetben*; der Putz, z. B. in der Kleidung. 3) *gondviselés, velebánás*; die Pflege, Wartung. 4) v. gr. animi, literarum, corporis, Cic. ingenii; *kiformálás, tsinosítás, pallérozás*; die Bildung, Ausbildung. 5) *illendő rendtartás, tsinosság, p. o. az életben, ruházatban, lakásban*; eine anständige Lebensart, Nettigkeit in der Kleidung, Wohnung, u. s. w. 6) v. gr. deorum; *tisztelet*; die Verehrung, Hochachtung. Alicui cultum tribuere, Cic. *valakit tisztelni, valaki eránt tisztelettel viseltetni*; einem Verehrung oder Hochachtung erweisen.

Cultus, a, um, e. gr. veste candida; Plin. *ékesitett, felékesitett*; geziert. 2) *mivelt, tsinált, készített, épített*; gebauet. 3) *gyakorlott*; geübt. 4) *tisztelt, betsült*; geehrt. Comp. cultior; Superl. cultissimus.

Cŭltullus, i, m. 2. *tseréppohár, tsupor, bögre*; ein irdener Becher.

Cūlus, i, m. 2. *alfel, far, hátully*; der Hintere.

Cum, Praepos., cum Abl. *-val, -vel, -al, -el*; mit, nebst, sammt. Cum laetitia vivere; Cic. *gyönyörűséggel élni*; mit Freuden leben. Cum ortu solis; *nap feljöttével, v. költével*; mit Aufgange der Sonne. Cum prima luce: Ter. *jókor reggel, hajnalban*; mit Anbruche des Tages. 2) cum catenis esse; Plaut. *lántzon, v. fogva lenni*; in Banden liegen. 3) cum dicto; Apul. *tsakhamar, mindjárt*; bald. 4) esse cum imperio; Cic. *hadi sereget vezérelni*; das Commando über eine Armee führen. 5) esse cum telo; *fegyveresen lenni*; ein Gewehr bey sich haben. 6) bellum cum aliquo gerere; Sallust. *valaki ellen hadat folytatni*; Krieg wider einen führen. 7) cum eo, pro: hac conditione; *ezzel a' feltétellel*; mit dieser Bedingung. 8) cum cura curare; Plaut. *szorgalmatosan gondját viselni*; etwas fleißig besorgen. 9) v. gr. duo juvenes cum equis; Cic. *lóháton, lovon*; zu Pferde. 10) cum maximo detrimento vectigalium legem tollere; Cic. *a' jövedelem nagy kárára, v. kárával*; zum großen Nachtheile der Einkünfte.

Cum, v. Quum, Adv. *mikor, midőn, miólta*; wenn, als, da, seitdem. Jam anni quinque sunt, cum accidit; Cic. *most öt esztendeje, mikor az történt*; es sind jetzt fünf Jahre, seitdem das geschehen ist.

Cum, Conj. *mert, mivel, mivel-hogy, minthogy*; weil. 2) *hogy*; daß. Praeclare facis, cum tenes memoria; Cic. *helyesen tselekszed, hogy megtartod emlékezetedben*; du thust wohl, daß du es im Gedächtnisse behältst. 3) *ha*; wenn. 4) *ámbár, noha, jóllehet, hasonlóképen*; obgleich. 5) *miólta*; seitdem. Multi anni sunt, cum ille in aere meo est; Cic. 6) *valamint, úgy szinte; mind- mind, v. nem tsak- hanem, részszerént*; sowohl, als; nicht nur, sondern auch, theils theils; cum pius cum dives est; Cic. *ő mind jámbor, v. kegyes, mind gazdag*; er ist beydes, fromm und reich.

Cūmae, ārum, f. 1. plur. Cūme Cyme, es, f. 1. urbs regionis Campaniae in Italia, de sybilla memorabilis.

Cūmaeus (Cymaeus), a, um, e. gr. sybilla; Virg. *Kúmai, Kumába, onnan, v. mellé való*; in, aus, bey Cuma, dahin gehörig, Cumisch, Cu-

manisch. 2) *Kumai sybilldt illető*; die Cumische Sybille betreffend. e. gr. anni; Ovid. *hoszszú élet*; ein hohes Alter. e. gr. carmen; Virg. *sybilla jövendölése*; der Sybille Weissagung.

Cūmānia, ae, f. 1. major et minor, districtus privilegiatiHungariae.*Kúnság, Nagy- és Kis- Kúnság*; Cumanien, Groß- und Klein- Cumanien.

Cūmānus, a, um, i. q. Cumaus, vates Cumana; Lucan. i. e. sybilla Cumana.

Cūmātilis (Cym.), e, *égszín*, *tengerszín*; himmelblau oder meerfarbig.

Cumcunque, i. e. quandocunque.

Cŭmĕra, ae, f, 1. *búzás, v. életes kas, kosár, v. láda*, *éléslàda*, *hombár, hambár*, *szuszék*; ein Korb, Faß, Kasten oder Gefäß, worin Getreide aufbewahrt wird.

Cūmĕrum, i, n. 2. est vas quoddam, quod opertum in nuptiis ferebant, in quo erant nubentis utensilia.

Cūmes, ĭtis, c. 3. Obsol. pro comes.

Cūmīnātum, i, n. 2. *köményes, v. köménymagosleves*; eine Kümmelbrühe.

Cūmīnātus, (Cymin.), a, um, *köményes*, *köménymagos*; mit Kümmel versehen, oder gewürzt.

Cūmīnisĕctor, ōris, m. 3. *árpahegyező*, *lentselapító*; ein Kümmelspalter. 2) *szükmarkú, zsobrák, zsugori*; ein karger Mensch, Knicker, Geitzhals.

Cūmīnum, i, n. 2. *olaszkömény*; der Kümmel. e. gr. silvestre, pratense; *vad, v. mezei kömény*; ein Wiesenkümmel.

Cummaxime, *épen v. egyenesen itt, v. ott*; da eben, gerade da. 2) *különösen*, *kiváltképen*; besonders, vorzüglich.

Cummis, is, f. 3. *gummi*, *fatsipa*; das Gummi.

Cumprīme, Adv. *különösen*, *nevezetesen*, *kiváltképen*; vornehmlich, sonderlich.

Cumprīmis, Adv. i. q. Cumprime.

Cumque, i. q. quandoque.

Cūmŭlāte, Adv. i. q. abundanter, *bőven*, *rakással*, *gazdagon*, *elegendően*, *kelletinélis jobban*, *igenbőv mértékben*; häufig, reichlich, sattsam, überflüßig. 2) plane cumulateque perfectus; Cic. *egésszen tökélletes*; ganz vollkommen, Comp. cumulatior; Superl. cumulatissime. Cumulatissime referre alicui gratiam, Cic. *tökélletes mértékben háládatos lenni valaki eránt*; sich vollkommen dankbar gegen einen beweisen.

Cūmŭlātim, i. q. cumulate, Plaut.

Cūmŭlātio, ōnis, f. 3. *öszve, v. egybegyűjtés, rakásrahordás*; die Zusammenhäufung. 2) *ortza, v. pofa felfúvás*; die Aufblasung der Backen.

Cūmŭlātus, a, um, *öszve*, *egybe*, *v. rakásra gyűjtött*, *v. hordott*; aufgehäuft, überhäuft. 2) *tele töltött v. rakött*, *megtöltött*, *tellyes*, *tele*; angefüllt, voll. 3) cumulatior mensura; Cic. gloria; Liv. *nagy*; groß. Cum Gen. et Abl. Plaut. Comp. cumulatior; Superl. cumulatissimus.

Cūmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. arenas, nivem; *öszve*, *egybe*, *rakásra*, *v. halmazra gyűjteni*, *v. hordani*, *v. rakni*, *felhalmazni*; häufen, zusammenhäufen 2) *sokasítni*, *nagyítni*, *nagyobbítni*, *többítni*; mehren, vermehren, vergrößern. e. gr. aliquem beneficiis; Cic. *tetézni*; überschütten. e. gr. sibi invidiam; Liv. *sok gyűlölséget húzni*, *v. vonni magára*; sich viel Haß zuziehen. e. gr. aes alienum usuris; *az adósságot interessével nevelni*; durch Zinsen die Schulden häufen. Ira cumulari; Liv. *erősen megharagudni*; sehr zornig werden. 4) *végrehajtani*, *tökélletességre vinni*, *legmagasabb póltzra hágni*, *v. eljutni*; vollenden, den höchsten Grad erreichen. Quod cumulatum ex integritate corporis, et ex mentis ratione perfecta. Cic. Hoc est perfectae cumulataeque virtutis. Cic.

Cūmŭlus, i, m. 2. *rakás*, *halom*, *halmaz*, *a' mi túl van a' rendes mértéken*; ein Haufen über das ordentliche Maß. 2) *bőség*, *bőv mérték*; der Überfluß. 3) Trop. e. gr. malorum maximus; Sen. *nagy szükség*, *v. nyomorúság*; ein großes Elend. e. gr. gaudii, Cic. *nagy öröm*; eine große Freude. 4) *pótlás*, *tóldalék nagyítás*; der Beytrag, die Vergrößerung. 5) *beszéd vége*, *v. végzetje*; der Schluß einer Rede. Peroratio sequebatur, quam cumulum quidam, conclusionem alii vocant. Quint.

Cūnābŭla, ōrum, n. 2. plur. *bőltső*; die Wiege. 2) a cunabulis; Plaut. *első gyermekségétől fogva*; von Kindheit an. 3) e. gr. gentis; Virg. *kezdet, valaminek kezdete*; der Anfang eines Dinges. 4) *gyermekkor*; die Kindheit. A primis cunabulis. Cic. 5) cunabula avium; Plin. *madárfészkek*; die Vogelnester.

Cūnae, ārum, f. 1. plur. *bőltső*; die Wiege. 2) *madárfészkek*; die Vogelnester.

Cunctabundus, a, um, (cunctor) *késedelmes, lassú*; langsam, verzögernd.

Cunctāmen, ĭnis, n. 3. *késedelmesség, lássúság*; die Langsamkeit, Verweilung.

Cunctanter, Adv. *késedelmesen, laslan, lomhán, restül*; zaudernd, langsam, träg, langweilig, säumig. 2) *vigyázva, gondosan*; bedächtig, bedachtsam. Comp. cunctantius.

Cunctātio, ōnis, f. 3. e. gr. ingrediendi; Liv. pro: in ingrediendo; *késedelmezés*; das Zaudern.

Cunctātor, ōris, m. 3. *lassú, késedelmes, v. késedelmező*; ein Zauderer, ein langsamer Mensch.

Cunctim, Adv. *együtt*; zusammen.

Cunctĭpărens, tis, 3. i. e. parens cunctorum.

Cunctĭpŏtens, tis, o. 3. *mindenttehető*; alles vermögend.

Cuncto, āre, 1. i. q. Cunctor.

Cunctor, ātus sum, āri, 1. *késedelmezni, múlatni, lassú lenni*; langsam seyn, zaudern. 2) *lassan tenni valamit*; etwas langsam machen. e. gr. gressus; Val. Max. *lassan járni*; langsam gehen. 3) *gondolkozni, elmélkedni, vi'sgálódni*; sich besinnen, bedenken. 4) *kérdezni, kérdezősködni*; fragen.

Cunctus, a, um, *mind, mindnyájan, együtt, öszveséggel*; alle, alle mit einander. e. gr. civitas; Cic. *az egész város*; die ganze Stadt. Cuncta terrarum: Hor. *minden a' mi a' földön van*; alles, was auf Erden ist. e. gr. exercitus; Cic. *az egész hadi sereg*; die ganze Armee.

Cūnĕātim, Adv. *ék formán*; keilförmig 2) *rakásonként, seregenként, egy rakástól a' másikhoz*; haufenweise, truppweise, von einem Haufen zu dem andern.

Cūnĕātio, ōnis, f. 3. *ékforma hegyesités*; keilförmige Zuspitzung.

Cuneatus, a, um, *hegyes, mint az ék*, spitzig, wie ein Keil. e. gr. ager; Colum. *hegyes végü szántó föld*; ein zugespitzter Acker. Comp. cuneatior. Forma scuti ad imum cuneatior erat; Liv. *a' paï's alól hegyesebb vólt*; der Schild war unten spitziger.

Cunela, i. q. Conila.

Cūnĕo, āvi, ātum, āre, 1. *éket verni valamibe, megékelni*; einen Keil einschlagen, verkeilen. Si quid cuneandum sit in ligno. Plin. 2) *hasitni, elhasitni*; spalten. 3) *hegyezni, hegyesitni*; spitzen.

Cūneŏlus, i, m. 2. Dim. *éketske*; ein Keilchen, kleiner Keil.

Cūnĕus, i, m. 2. *ék*; ein Keil. 2) *ék forma hadirend*; eine keilförmige Schlachtordnung. 3) *tömötten álló rakás nép*; ein Haufen Volks, dicht in einander gestellt. 4) *székek felosztása a' theátromban*; eine Abtheilung der Sitze im Schauspielhause. 5) *nézők a' theátromon*; die Zuschauer der Schauspiele. Ut cuneis notuit res omnibus. Phaedr. 6) *szegelet, szeglet, végzőkő az épületben*; ein Winkel, ein Schlußstein. 7) figura triangularis, quae inter quadratas et quavis specie lateratas formas, quin orbiculares etiam alternatim sibi impositas, in pavimentis aut picturis parietum imponi ad ornatum et decorem solet.

Cūnĭcŭlārĭus, e, (cuniculus), *tengeri-nyúl, tengeri nyúlból való*; von Kaninchen.

Cūnĭcŭlārĭus, ĭi, m. 2. (cuniculus), *al-lyuk, v. minadsó*; ein Untergräber, Minirer. 2) Cunicularii, i. e. milites qui cuniculis suffossis improvisi emergunt, et hostilia munimenta invadunt.

Cūnĭcŭlātim, i. e. in modum cuniculi.

Cūnĭcŭlus, i, m. 2. *tengerinyúl*; ein Kaninchen. 2) *al- lyuk, mina*; eine Mine, oder ein Gang unter der Erde. Cuniculum excipere; Liv. *mina ellen más minát ásni*; eine Mine wider die andere machen. 3) *bányatsatorna*; ein Bergwerksstollen. 4) Trop. cuniculis aliquem oppugnare; Cic. *valakit fortéllyal, v. fortélyosan megtámadni*; einen listig angreifen. 5) i. q. excusatio. 6) *tó, árok, tsatorna*; ein Teich, Ca-

nal, Weiber. 7) e. gr. fornacis; Plin. *tsö*; eine Röhre.

Cūnīla, i. q. Conila.

Cūnīna, ae, f. 1. dea, quae cunis praeerat.

Cūnĭo, īre, 4. *elmotskolni*, *békeverni*; mit Koth besudeln.

Cunnus, i, m. 2. pudendum muliebre. 2) *oktalan*, *v. ostoba szerelem*; eine unsinnige Liebe. Cunnus et ante Helenam belli teterrima caussa fuit. Hor.

Cunque(Cumque), particula pro: utcumque. 2) Mihi cunque vocanti; Hor. *akármikor hívjam*; ich mag rufen wenn ich will.

Cūnŭlae, ārum, plur. Dim. *bőltsőtske*; eine kleine Wiege.

Cūpa, ae, f. 1. *kád*, *nagy hordó*, *tonna*; eine Tonne, ein Faß. Cupae taeda et pice refertae; Caes. 2) *bor*, *v. boroshordo*; ein Weinfaß. 3) *éjjeliedény neme*; eine Art von Nachtgeschirren.

Cupedĭa, ae, f. 1. *nagy kivándsta az ételnek*, *tsemegére vágyás*; die allzu große Begierde zum Essen; die Leckersucht.

Cupedĭa, ōrum, n. Cupediae, arum, f. 3. plur. *tsemege*, *nyalánkság*, *kedvesétel*; ein Leckerbissen, delicate Speisen.

Cupedĭnārĭus (Cupedĭārius) ĭi, m. 2. *tsemege v. tzúkrossütemény tsindló v. áros*; der Leckerbissen oder Zuckerwaare macht, oder damit handelt. 2) Adj. *nyalánksághoz*, *v. tsemegéhez való*; zu den Leckerbissen gehörig. e. gr. forum; Ter. *tsemegepiatz*; der Naschmarkt.

Cūpēdo (Cuppēdo), ĭnis, f. 3. i. q. cupido. 2) i. q. cupediae.

Cūpella, ae, f. 1. (Dim a cupa) *hordótska*, *tonnátska*; ein Fäßchen, Tönnchen.

Cupes, (Cuppes), edis, o. 3. *nyalánk*, *tsemegés*, *tsemege szerető*; ein Leckermaul.

Cŭpĭde, Adv. *kívánva*, *kívántsi módra*, *nagyon*, *erősen*, *hevesen*, *tüzesen*; begierig, heftig. 2) *részrehajolva*; parteyisch. Nos agimus nihil cupide, eoque major est nostra auctoritas. Cic. Comp. cupidius. Superl. cupidissime.

Cŭpīdĭneus, a, um, *Cupidói eredetű*, *Cupidói*; von Cupido herkommend. Sagittae cupidineae; Ovid. *szerelemnyilak*; die Liebespfeile. 2) *Cupidóhoz hasonló*, *az az szép*; dem Cupido ähnlich, d. i. schön.

Cŭpĭdĭtas, ātis, f. 3. *kivánság*, *vágyódás*; die Begierde. Revertit cupiditas cibi; Cels. *megjőn az ételkivánás*, *v. appetitus az ételhez*; die Lust zum Essen stellt sich ein. 2) *erős v. tüzes kivánság*, *v vágyódás*, *indúlatoskodás*; eine heftige Begierde oder Leidenschaft. 3) *részrehajlás*; die Partheylichkeit. Quorum virtuti fidem et auctoritatem in testimonio, cupiditatis atque inimicitiarum suspicio derogavit. Cic.

Cŭpīdo, ĭnis, f. 3. apud Hor. masc. 3. (cupio) *erős kivánság*, *vágyódás*, *vágyás*; eine heftige Begierde. Laudis arrecta cupido; Virg. Tac. *ditséretre vágyás*; die Begierde nach Lobe. Romulum cepit cupido urbis condendae Liv.

Cŭpīdo, dĭnis, m. 3. filius Martis et Veneris, deus amoris, *szerelem isten*; Gott der Liebe. 2) *szerelem*, *buja szerelem*, *testi gyönyörűség*, *bujaság*; die Liebe selbst, die Wollust.

Cŭpĭdus, a, um, *kivánó*, *vágyó*; begierig. cum Gen. e. gr. pacis; Cic. Hor. *békességet óhajtó*; nach dem Frieden begierig. 2) *buja*, *bujaszerelmes*, *szerelmes*; geil, verliebt. 3) cupidissimus alicujus esse; Cic. *valaki eránt különös jó hajlandósággal lenni*, *v. viseltetni*; einem sehr gewogen seyn. 4) *fösvény*; geizig. 5) *részrehajló*; partheyisch. Nemo suspicari debet me esse tam cupidum. Cic. Comp. cupidior. Vellei. Pat. Superl. cupidissimus.

Cŭpĭenter, Adv. *kivánva*, *óhajtva*; begierig.

Cŭpĭo, ivi, et ii, itum, ĕre, 3. (ire Obs. Lucr.) e. gr. nuptias; Ter. *kivánni*, *óhajtni*; begehren, verlangen, wünschen. 2) *javát akarni*; wohl wollen. e. gr. omnia alicujus caussa; Cic. *valaki kedvéért mindent megtenni kivánni*; einem alles zu Gefallen thun wollen. e. gr. bene alicui; Idem: *valaki javára igyekezni*, *valakihez jó hajlandósággal viseltetni*; einem wohl wollen, günstig seyn. 3) *szeretni*, *szerelmes lenni*; lieben, verliebt seyn. 4) *akarni*; wollen.

Cūpītor, ōris, m. 3. *kivánó*; ein Begehrer, Wünscher, Verlanger.

Cūpitus, a, um, *kivánt*; begehrt, verlangt, gewünscht. e. gr. dies; *óhajtott, várvánvárt nap*; der gewünschte Tag.

Cuppedo, Cuppes, vide: Cupedo, Cupes.

Cūpressētum, i, n. 2. (cupressus), *tziprusfás hely, tziprusfa erdő, v. kert*; ein mit Cypressen besetzter Ort, Cypressenwald, Cypressengarten.

Cūpressĕus, a, um, *tziprusfa, tziprusfából való*; Cypressen, aus oder von Cypressen.

Cūpressifer, a, um, *tziprusfát termő*; Cypressen tragend. Ovid.

Cūpressīnus, a, um, i. q. Cupresseus, e. gr. oleum; Plin. *tziprusfa olaj*; ein Cypressenöhl.

Cūpressus, i, et us, f. 2. et 4. *tziprusfa*; ein Cypressenbaum. e. gr. funesta; *halottasház eleibe tett tziprusfaág*; ein Cypressenzweig an einem Leichenhause. Cupresso simile: Prov. *szép de haszontalan*; schön, aber nichts nütze.

Cūprĕus, a, um, e. gr. vas; *réz, rézből való*; kupfern. Plin. et Pallad.

Cūprīnus, a, um, (cuprum), i. q. Cupreus.

Cūprum, i, n. 2. *réz*; das Kupfer.

Cūpŭla, ae, f. 1. (Dim. a cupa); *pohár, ivópohár, kehely*; kleiner Becher, ein Kelch.

Cur, Adv. Interrog. *miért, mért, minek, mire?* warum? 2) i. q. propter quod. Hor. 3) *hogy*; daß. Miror cur me accuses. Cic.

Cūra, ae, f. 1. *gond*; die Sorge. 2) *előre való gondoskodás*; die Fürsorge, Vorsorge. 3) *tútorság*; die Vormundschaft. 4) *beteg körül való gondoskodás, dajkálkodás, betegápolgatás*; die Wartung, Pflegung der Kranken.

Cūrābĭlis, e, e. gr. vindicta, Juvenal. *a' mitől tartani, v. félni lehet*; was zu fürchten, zu besorgen ist.

Curalium, vide: Coralium.

Cūrāntĭa, ae, f. 1. idem quod Curatio.

Cūrāssĕre, idem quod Curaturum esse.

Cūrāte, Adv *szorgalmatosan, szorgalommal*; sorgfältig. Curatius, Tacit. curatissime. Sallust.

Cūrātēla, ae, f. 1. *gondoskodás, árvák gondviselése*; die Sorge, Vormundschaft.

Cūrātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. valetudinis, Cic. *gondoskodás, ápolgatás, dajkálkodás*; die Pflegung, die Sorge. 2) e. gr. morborum, Cels. *gyógyúlás*; die Heilung. 3) *gondviselés, véghezvivés, eljárás valamiben*; die Verwaltung, Besorgung. 4) *vigyázás, szemmeltartás*; die Aufsicht.

Cūrātor, ōris, m. 3. e. gr. reipublicae, Gell. *gondviselő*; ein Verwalter. 2) *ápolgató, velebánó*; ein Pfleger, Wärter. e. gr. pavonum, Colum. *pávapásztor*; ein Pfauenwärter e. gr. corporum, ICt. *tzéhmester*; ein Zunft- oder Obermeister. 3) *árvák gondviselője*; ein Vormund 4) e. gr. operis; *épitésre felvigyázó*; ein Aufseher über einen Bau.

Cūrātōrĭa, ae, f. 1. officium curatoris.

Cūrātrix, īcis, f 3. *ápolgató, felvigyázó, gondviselő asszszony*; eine Pflegerinn, Besorgerinn, Aufseherinn. Pandect.

Cūrātūra, ae, f. 1. *gondviselés, ápolgatás, dajkálkodás, felvigyázás*; die Besorgung, Wartung, Pflege.

Cūrātus, us, m. 4. *gondviselés, gondoskodás*; die Besorgung.

Cūrātus, a, um, *gondjátviselt*; besorget. 2) *rendelt, el, v. megrendelt*; bestellt. 3) *szorgalmatosan, ügyesen mivelt, tsinált, v. tett*; fleißig gemacht. e. gr. sermo, Plin. *jól kidolgozott beszéd*; eine wohl ausgearbeitete Rede. 4) *ápolgatott, dajkált*; gepflegt. 5) *hízlalt, hízott, kövér*; gemästet, wohl bey Leibe. Hoc si feceris, ita boves corpore curatiores erunt. Cato. Comp. curatior. Cato. Superl. curatissimmus. Tac.

Cūrax, ācis, m. 3. *gondos, szorgalmatos*; fleißig, sorgsam.

Cūrcŭlĭo, ōnis, m. 3. *'sú'sok, 'sí'sik*; ein Kornwurm. 2) *torok*; die Kehle. (alias Gurgulio.)

Curcŭlĭuncŭlus, i, m. 2. (Dim. a curculio); *'sú'sokotska, 'sí'seketske*; ein Kornwürmchen. 2) *haszontalan, semmitérő, semmi dolog*; ein nichtswürdiges Ding.

Cūrcŭma, ae, f. 1. *sárga, v. festő gyömbér*; die Gilbwurz, Gelbsuchtswurz. Alias. Crocus Indicus.

Cūrensis, e, *Curesi, Curesből, v. oda való*; in oder aus Cures, dahin gehörig, Curisch.

Cūres, ium, f. plur. urbs Sabinorum.

Curetes, um, m. plur. incolae antiqui Candiae v. Cretae; secundnm Varronem, inventores gladiorum. 2) sacerdotes Cybeles. 3) educatores Jovis. 4) incolae urbis Cures.

Cureticus, a, um, *Krétai*; Kretisch.

Cūrētis, ĭdis, f. 3. *Krétai*; Kretisch. e. gr. terra, Ovid. i. e. Creta.

Cūrĭa, ae, f. 1. locus Romae, ubi publicae curae gerebantur, i. e. sedes publici consilii; *tanátsház*; ein Rathhaus. 2) *tanátsgyűlés*; die Rathsversammlung. 3) una 30 Curiarum, in quas Romulus populum distribuit. 4) e. gr. Saliorum; locus ubi sacerdotes res divinas peragebant. 5) *udvar*; ein Hof.

Cūrĭālis, e, e. gr. flamen, ad Curias pertinens. 2) *fejdelmi udvart illető*; den Hof eines Fürsten betreffend. Curiales; *udvari emberek, udvariak*; die Hofleute.

Cūrĭālis, is, m. 3. qui ejusdem Curiae est. 2) senator municipii. 3) i. q. aulicus.

Cūrĭānus, a, um, e. gr. villa, Cic. ad Curium pertinens.

Curĭas, ātis, Plur. Curiates, pro: Curiatii.

Cūrĭātim, Adv. i. e. per curias; *tzéhenként*; zunftweise.

Cūrĭātus, a, um, in curias divisus. 2) ad comitias curiatas pertinens. Lex curiata; in qua omnes curiae consentiebant. 3) comitia curiata; conventus populi per curias.

Cūrĭo, ōnis, m. 3. *tzéhmester, társaság elölülője*; ein Zunftmeister. 2) sacerdos curiae. 3) i. q. Praeco. 4) cognomen Romanum.

Curio, ōnis, o. Adj. e. gr. agnus, Plaut. *száraz, sovány*; dürr, mager. 2) *gondos*; sorgfältig.

Cūrĭo, āre, 1. in curias dividere.

Cūrĭōse, Adv. *gondosan*; mit Sorge, sorgfältig. Cels. curiosius, Cic. curiosissime, Colum.

Cūrĭōsĭtas, ātis, f. 3. *gondosság*; die Sorgfalt. 2) *tudnikivánás, újságkivánás, újságonkapás, újságvadászás*; die Wißbegierde, Neugierde.

Cūrĭōsŭlus, a, um, Dim. *újságonkapó, kivántsi*; etwas neugierig, vorwitzig.

Cūrĭōsus, a, um, e. gr. in aliqua re, alicujus rei, Cic. *nagyon, v. felette gorgalmatos*; allzusorgfältig. 2) *újság kivánó, kivántsi*; neugierig, vorwitzig. e. gr. rerum alienarum, Svet. *kém, spion, titkos, v. alattomos árúló*; ein Spion, heimlicher Verräther. 3) *száraz, sovány*; dürr, mager. Comp. curiosior. Cic.

Cūris, is, f. 3. i. q. hasta, apud Sabinos.

Cūrītis, is, f. 3. cognomen Junonis.

Cūrĭus, ĭi, m. 2. consul Romanus. 2) *mértékletes ember*; ein mäßiger Mensch. 3) Adj. *gondal tellyes*; sorgenvoll.

Cūrmi, indeclin. *ser neme*; eine Art von Bier.

Cūro, āvi, ātum, āre, 1. *gondoskodni, gondolni valamivel*; sorgen. 2) *gondját viselni, ápolgatni, körülte v. utánna látni*, versorgen, pflegen, warten. 3) *szemmel tartani, vigyázni, felvigyázni, elöljáró lenni*; besorgen, vorstehen, die Aufsicht haben. e. gr. rem, Plaut. *gazdaságot, gazdálkodást, v. gazdaság folytatását jól érteni, azt jól vinni*; der Haushaltung wohl vorstehen. 4) *gyógyítni, orvosolni*; heilen. Curari medicaminibus, Colum. *orvosi szerrel meggyógyíttódni*; durch Arzney geheilet werden. 5) e. gr. literas ad aliquem, Cic. *rendelést tenni, valami dolog hozatása, v. vétele eránt, rendelni valamit*; bestellen. 6) *gondoskodni valamiről*; sich bekümmern, auf etwas denken. Hoc ego curare non debui, Cic. *a' nem tartozott rám*; das ist mich nichts angegangen. 7) curari a multis, Plin. *sokaktól tiszteltetni, tiszteletbe v. betsűletbe tartatni*; von vielen geehrt werden. 8) e. gr. alicui signa, Cic. *szerezni*; verschaffen. 9) *parantsolni a' hadban, vezérelni a' hadat*; befehlen im Kriege, commandiren. 10) e. gr. alicui prandium, Plaut. *készítni, tsinálni*; zurechte machen, bereiten. 11) *vigasztalni*; trösten.

Cūrōtrōphēum, ĕi, n. 2. *talált, v. árva gyermekek háza*; ein Findel- oder Waisenhaus. Legitur et Curotrophium.

Currax, ācis, o. Adj. *futós, szaladó, gyors*; schnell, schnell laufend, läufig. e. gr. equus, Plin. *versent, v. versed futó ló*; ein Pferd, das um die Wette läuft.

Currĭcŭlum, i, n. 2. (curro); *szaladás, futás*; das Laufen, der Lauf.

Fac unum curriculum. Plaut. 2) e. gr. equorum, Cic. cursus in circo. 3) *pállya, pállyafutás*; die Laufbahn. 4) Trop. e. gr. vitae, sermonum, Cic. *rendelt, v. bizonyos idő*; die bestimmte Zeit. 5) *könnyü szekér, kotsi, v. hintó*; ein leichter Wagen.

Curro, cŭcurri, cursum, ĕre, 3. e. gr. cursum, stadium, Cic. *futni, szaladni*; laufen. 2) e. gr. subsidio; *segitségre lenni, v. jönni*; zu Hülfe kommen. 3) *folyni*; fließen. Amnes in equore currunt, Virg. *a' folyóvizek a' tengerbe folynak*; die Flüsse fließen ins Meer. 4) *által hatni, v. nyomúlni, keresztűlhatni*; durchdringen. 5) *hajózni, hajókázni*; schiffen.

Currūca, ae, f. 1. *billegető, barázdabillegető*; eine Grasmücke. 2) *gyáva alamuszi férj*: ein Hahnrey.

Currūlis, vide: Curulis.

Currus, us, m. 4. *szekér, kotsi, hintó*; ein Wagen. Curru vehi, Sen. *kotsizni, szekerezni, szekéren menni*; auf einem Wagen fahren. Alipes currus, Val. Flacc. *sebes szekér, kotsi, v. hintó*; ein Wagen, auf welchem man schnell fährt. 2) *győzedelmiszekér*; ein Triumphwagen. 3) *ló*; ein Pferd. 4) *hajó*; ein Schiff.

Cūrsātio, ōnis, f. 3. idem quod Cursus.

Cūrsĭlĭtas, ātis, f. 3. *szaladni v. futniklvánás, futkosás*; die Laufbegierde

Cursim, Adv. *futva, futtában*; laufend, im Laufen. 2) *hirtelen, hamar, hamarkodva, gyorsan*; eilend, geschwind. 2) e. gr. attingere, Plaut. *röviden, rövideden, kevéssé, mellesleg*; kurz, mit wenigem, obenhin.

Cursĭo, ōnis, f. 3. *futás, szaladás*; das Laufen.

Cursĭtātio, ōnis, f. 3. *futkosás, futás, szaladgálás, szaladás*; das öftere Laufen, auch bloß das Laufen.

Cursĭto, āre, 1. *futkosni, szaladgálni, ide's tova futkosni, v. szaladgálni*; oft laufen, oft oder hin und her laufen.

Curso, āre, 1. *futkosni, szaladgálni*; laufen.

Cursor, ōris, m. 3. (curro), *futó, szaladó*; ein Läufer. e. gr. publicus, Nep. *kurír, sebes követ, v. posta*; ein Courier. 2) *versent, v. versetfutó a' nézőjátékokban*; ein Wettläufer in den Schauspielen. 3) *lokaj, hatlós*; ein Lackey. 4) *rövidítés által sebes író*: einer der mit Abbreviaturen geschwind schreiben kann.

Cursōrĭa, ae, f. 1. *sebes, v. postahajó*; Jachtschiff, Postschiff.

Cursŭālis, e, *futáshoz, v. szaladáshoz való*; zum Laufen gehörig. e. gr. rheda: *postaszekér*; ein Postwagen.

Cursūra, ae, f. 1. *futás, szaladás*; das Laufen.

Cursus, us, m. 4. (curro); *futás, szaladás*; der Lauf. Esse in cursu, Cic. *futni, szaladni*; laufen. 2) e. gr. avium, Apul. *repűlés*; der Flug der Vögel. 3) e. gr. rerum, Ovid. *dolgok mivólta, v. menetele*; der Zustand, der Verlauf der Sachen 4) e. gr. studiorum; *elömenetel, folyamat a' tanúlásban*; der Fortgang im Studiren. 5) cursu contendere, Ovid. *versent, v. versetfutni*; um die Wette laufen. 6) e. gr. publicus, ICt. *posta*; die Post. 7) *hajókázás, hajózás*; die Schifffahrt. Cursum dirigere. Nep.

Cūrtātus, a, um, (curto); *rövidített, kurtított, megkurtított, megrövidített*; verkürzt

Curtĭus, ĭi, m. 2. nomen familiare Romanum. 2) Q. Curtius Rufus historiographus factorum Alexandri Magni.

Curto, āvi, ātum, āre, 1. *rövidítni, kurtítni*; kürzer machen, verkürzen. 2) e. gr. membrum; *megtsonkítni*; verstümmeln.

Curtus, a, um, *rövid, kurta, törpe, kitsiny*; kurz, klein. 2) *szűk, feszes, szoros, keskeny*; knapp, schmal. 3) *tsekély*; gering. Curta supellex, Pers. *tsekély gyűjtemény*; ein geringer Vorrath. e. gr. res, Hor. *szegénység, tsekély, v. vékony tehetség*; das geringe Vermögen, die Armuth. Curtae rei semper aliquid abest, Hor. *a' szegénynek mindég van valamire szüksége*; armen Leuten mangelt allezeit etwas. 4) *nem tökélletes, tökélletlen, tsonka*; unvollkommen verstümmelt e. gr. sententia, Cic. *hijjános vélekedés*; eine unvollkommene Meinung. 5) e. gr. dolia, Lucr. *el, öszve, v. széllyeltört*; zerbrochen

Cŭrūlis, e, pro currulis; *szekérhez, v. kotsihoz való*; zum Wagen gehörig. Equi curules, *szekér v. kotsibeli lovak*; Wagenpferde. 2) *szekérhez, v. kotsihoz hasonló*; dem Wagen ähnlich. 3) sellae curules; qui

bus sedentes aediles curules et Consules Romani jura dicere solebant. Magistratus curulis, i. e. personae magistratuales.

Curvābilis, e, (curvo); *görbithető*, *hajtható*; was sich krümmen oder biegen läßt.

Curvāmen, ĭnis, n. 3. (curvo) *görbülés*, *meghajlás*, *horgasodás*; die Krümmung.

Curvātio, ōnis, f. 3. (curvo); *görbítés*, *meghajtás*, *horgasítás*; die Krümmung. Colum.

Curvātūra, ae, f. 1. (curvo); *görbeség*, *meghajlás*, *horgasság*; die Krümmung.

Curvĭtas, ātis, f. 3. (curvus); *görbeség*, *meghajlás*, *horgasság*; die Krümmung.

Curvo, āvi, ātum, āre, 1. (curvus); *görbítni*, *hajtani*, *meghajtani*, *horgasítni*; krümmen, krumm machen.

Curvor, ōris, m. 3. (curvus); *görbeség*, *meghajlás*, *horgasság*; die Krümme.

Curvus, a, um, e. gr. falx, arator, Virg. *görbe*, *meghajlott*; krumm. 2) e. gr. senectus, Ovid. Tibull. *görbévé tevő*; krumm machend. 3) cognomen Romanum.

Cūsio, ōnis, f. 3. (cudo) e. gr. monetalis; *pénzverés*; das Schlagen, Prägen.

Cūsor, ōris, m. 3. (cudo); *pénzverő*; ein Schlager, Präger.

Cuspĭdātim, Adv. *hegyessen*, *hegyes formán*, *hegyesítve*; in Form einer Spitze, spitzig.

Cūspĭdātus, a, um, *hegyesített*, *meghegyezett*; gespitzt, spitzig gemacht.

Cuspĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *hegyesítni*, *meghegyezni*; zuspitzen, spitzig machen.

Cuspis, ĭdis, f. 3. *hegye v. éle a' vasnak*; die Spitze am Eisen. 2) *minden*, *a' minek hegye van*; alles was eine Spitze hat. Cuspis longa; *petsenye sütő*, *v. forgató nyárs*; ein Bratspieß.

Custodēla, ae, f. 1. i. q. custodia.

Custōdĭa, ae, f. 1. *őrizet*, *strá'sa*; die Wache. 2) *megőrizés*, *védelmezés*; die Verwahrung. 3) *tömlötz*, *fogház*; das Gefängniß. Dare aliquem in custodiam, Cic. *valakit fogságra vetni*; einen ins Gefängniß legen. 4) *őrállóhely*; der Posten, wo einer wachet. 5) *őrálló*, *strá'sáló katona*; der Schildwacht. 6) e. gr. corporis, Curt. *testőrző sereg*, *gárda*; die Leibgarde. 7) *fogoly*, *rab*; ein Gefangener. Custodiarum seriem recognoscere. Svet.

Cūstōdĭārĭum, ĭi, n. 2. *őrizet helye*; ein Ort der Verwahrung. 2) *strá'sahás*; ein Wachthaus.

Custōdĭo, ivi, ītum, īre, 4. *őrizni*, *strá'sálni*; bewahren, bewachen. 2) *figyelmezni valamire*, *vigyázni*; acht haben. 3) *szemmel v. szem előtt tartani*; beobachten. Custodire se, Cic. *magát megójni*, *tartóztatni*; sich hüten, enthalten. 4) e. gr. aliquem ab injuriis, Quint. *oltalmazni*; beschützen. 5) e. gr. literis, Cic. *megtartani*; erhalten, aufbehalten. 6) e. gr. valles; *őrizet alatt tartani*; besetzt halten. 7) e. gr. ordinem, Col. *megtartani*; beobachten. 8) e. gr. memoria, Cic. *megtartani észszel*; etwas merken.

Custodīte, Adv. *vigyázva*; *meggondolva*, *őrizkedve*; behutsam, vorsichtig, bedachtsam. Comp. custoditius.

Custos, ōdis, c. 3. *őrző*, *őriző*, *strázsa*; ein Hüter, Wächter. 2) e. gr. gregis, Virg. *pásztor*; ein Hirt. e. gr. ovium, Cic. *juhpásztor*; ein Schaafhirt. 3) e. gr. fructuum, Nep. *gyümölts pásztor*; ein Wächter, der die Früchte im Felde bewacht. 4) e. gr. regiae gazae, Nep. *királyi kintstármester*; ein königlicher Schatzmeister. 5) e. gr. salutis, regi datus, Curt. *királyi fő orvos*; ein königlicher Leibmedicus. 6) *tzéh*, *v. udvarmester*; ein Zunftmeister, Hofmeister. 7) *hajtó karika a' szőlőtőn*; eine Gerte am Weinstocke. 8) *őrizet*, *őrzősereg*; die Besatzung. 9) *kutya*, *eb*; ein Hund. 10) *spion*, *kém*; ein Spion, Ausspäher. 11) *felvigyázó*, *gondviselő*; ein Aufseher. Ad militiam euntibus dare custodes. Cic. 12) i. q. paedagogus. 13) custodes in comitiis; *voksolásra vigyázók*; die beym Votiren Acht gaben.

Cŭtĭcŭla, ae, f. 1. (Dim. a cutis); *bőr*; die Haut.

Cŭtis, is, f. 3. *bőr*, *eleven bőr*; die Haut, das Fell. 2) e. gr. arboris, Plin. *héjj*, *kéreg*; die Rinde. e. gr. uvae, Idem. *szőlőszem héjja*; die Traubenhülsen. 3) e. gr. operis, Auson. *külseje v. külső része a' dolognak*; das Äußerste von einem jeden Dinge. e. gr. terrae; *földszi-*

ne; die Oberfläche der Erde. 4) ego te intus et in cute novi, Pers. *testestől lelkestől esmerlek*; ich kenne dich auswendig und inwendig.

Cyăměa, ae. 1. *babkő*; Bohnenstein.

Cyămos (us), i. q colocasia.

Cyăne, es, f. 1. fons penes Syracusas. 2) nympha in hunc fontem transformata.

Cyăněa, ae, et Cyanee, es, f. 1. Nom. propr. nymphae, filiae fluvii Maeandri.

Cyăněe, es, f. 1. mater Cauni et Byblidis.

Cyăněus, a, um, i. q. caeruleus.

Cyănīppus, i, m. 2. Nom. propr. patris Cyanes.

Cyănus (os), i, m. 2. *zafír, türkisz*; ein Saphir. e. gr. mas; *kék zafír*; ein blauer Saphir. e. gr. femina; *fejér zafír, türkisz*; ein weißer Saphir, ein Türkis. 2) *kék búzavirág tsűkülő*; blaue Kornblume. Centaurea Cyanus, L.

Cyăthisso, āre, 1. *bort tőlteni, v. töltögetni, pohárnok lenni*; den Wein einschenken, Mundschenk seyn.

Cyăthus, i, m. 2. *kis ivóedény, v. pohár*; ein kleines Trinkgeschirr, kleiner Becher. Ad cyathos stare, Svet. et Auson. *töltögetni, pohárnokoskodni*; einschenken. 2) fluvius Aetoliae.

Cyăxăres, is, m. 3. Nom. propr. regis Medorum.

Cyběa. ae, f. 1. *terheshajó*; ein Lastschiff.

Cyběbe, es, i. q. Cybele.

Cyběle, es, f. Cyběla, ae, f. 1. dea, uxor Saturni. 2) mons Phrygiae Cybeles sacer.

Cybelēius, a, um, *Cybelei, Cybeléhez tartozó, v. való, Cybelét illető*; Cybelisch, die Cybele betreffend, ihr gehörig.

Cyběles, ae, f. 1. e. gr pomum; *tzirbolymag*; eine Zirbelnuß.

Cyběus, a, um, e. gr. navis Cybea, v. saltimCybea; *kereskedő hajó neme*; eine Art Kauffahrteyschiffe.

Cybistra, ōrum, plur. urbs Cappadociae.

Cybīum, ĭi, n 2. piscis genus. 2) i. q. cubus; *kotzkatest, köb*; ein Würfel.

Cycěon, ŏnis, m. 3. genus potionis ex multis liquoribus confectum.

Cychrămus, i. m. 2 avis, quae coturnicibus trans mare redeuntibus comitatum praestat.

Cyclădes, um, f. plur. insulae maris mediterranei circulari figura sitae.

Cyclămen, ĭnis, n. 3. *disznókenyér, türtszirom*; das Saubrot.

Cyclamīnos, i, f. Cyclamīnon, i. n. 2. *ligeti türtszirom*; eine Pflanze, Saubrot. (Cyclamen europeum L.). Plin.

Cyclas, ădis, f. 3. vestis muliebris. 2) *útazókőntős, porköpenyeg*; ein Reiserock.

Cyclĭcus, a, um, *kerek, karikaforma*; zirkelförmig. Scriptores cyclici, Horat. qui mythos seu fabulas epicas fuse pertractabant.

Cyclōpĭus (Cyclopēus), a, um, *cyclopsi*; cyclopisch.

Cyclops, ōpis, m. 3. *cyclops, Vulkánus legényje*; ein Cyclop in des Vulkans Schmiedeesse.

Cyclus, i, m. 2. *karika, karikalinea*; ein Zirkel, ein Kreis. 2) circulus defixorum temporum. e. gr. lunaris; tempus 19 annorum. e. gr. solaris, tempus 28 annorum. e. gr. indictionis apud Romanos, tempus 15 annorum. 3) e. gr. epicus, i. e. corpus quoddam fabularum poëticarum epico carmine scriptum.

Cycnēĭus (Cygn.), a, um, *Cycnusi, Cycnust illető*; Cycnisch, den Cycnus betreffend. e. gr. Tempe, Ovid. i. e. in Boeotia non in Thessalia.

Cycnēus, a, um, e. gr. vox, Cic. *hattyú, hattyút illető, ahoz tartozó*; vom Schwan, ihn betreffend, ihm eigen oder gehörig.

Cycnus, Cygnus, i, m. 2. *hattyú*; ein Schwan. 2) nomen plurium personarum.

Cydărum, i, n. 2. genus navigii.

Cydippe, es, f. 1. virgo ab Acontio amata. 2) nympha marina.

Cydnus, i, m. 2. fluvius Ciliciae.

Cydon, ōnis, Cydōnĭa, ae, f. 1. urbs Cretae.

Cydon, ōnis, m. 3. incola urbis Cydonis.

Cydōněus, a, um, i. q Cydonius.

Cydōnĭa, ae, f. 1. insula prope Lesbum.

Cydonĭātes, ae, m. 1. in, v. e Cydonia. Cydoniatae, i. e. incolae.

Cydōnītes, ae, c. 1. e. gr. vitis, e Cydonia: Cydonites (sc. vinum): *birsalmalév*; ein Quittenwein.

Cydōnĭus, a, um, in. v. e. Cydonia. Mala Cydonia, v. saltim Cydonia,

Prop. et Celum. *birsalma*; eine Quitte. Cydonia, scilicet arbor, v. malus; *birsalmafa*; ein Quittenbaum.

Cygnēus, et Cygneius, a, um, e. gr. vox, cantio, Cic. *hattyú, hattyúi*; vom Schwane.

Cygnus, vide: Cycnus.

Cylēno, us, f. 4. filia Atlantis, mater Nictei.

Cylībānthus, i, m. 2. *boros, v. kávés kerek asztal*; ein runder Wein- oder Caffeh-Tisch. Legitur et Cilibantum.

Cylindrāceus, a, um, (cylindrus), *henger forma, gömbölyű*; walzenförmig.

Cylindrātus, a, um, i. q. Cylindraceus.

Cylindrus, i, m. 2. *henger*; eine Walze. 2) *minden a' mi kerekbe, v. könnyen hömpölygetődhetik, v. hengergetődhetik*; alles was rund, leicht zu wälzen ist.

Cylla, vide: Cilla.

Cyllābārus, i. m. 2. filius Stheneli.

Cyllārus, i, m. 2. Unus ex Centauris. 2) Equus Pollucis.

Cyllēne, es, f. 1. mons Arcadiae, locus educationis Mercurii. 2) nutrix Mercurii. 3) urbs Elidis.

Cyllēnēus, a, um, ad montem Cyllene, v. ad Mercurium pertinens. Fides cyllenea, Hor. *lant*; die Leyer.

Cyllēnis, idis, f. 3. i. e. Cylleneus, v. Mercurialis.

Cyllēnius, a, um, i. q. Cylleneus, e. gr. ignis; Virg. i. e. stella Mercurii. Hinc: Cyllenius, ipse Mercurius.

Cyllēnus, a, um, pro: Cyllenius.

Cylōnius, a, um, e. gr. scelus, Cic. i. e. interfectio sociorum Cylonis supplicum ad aram ab Atheniensibus facta.

Cyma, ae, f. 1. Cyma, ătis, n. 3. *gyenge sarjadzás tsira, tsima*; ein junger zarter Sprosse, oder Keim. 2) *bogernyő*; eine Afterdolde. Botan.

Cymaeus, a, um, vide: Cumae. 2) Cymaei, incolae urbis Cyme.

Cymatilis, vide: Cumatilis.

Cymătium, on, i, n. 2. *habotska, hullámotska*; eine kleine Welle. 2) *epület beli ékesség, párkány*; eine Zierrath in der Baukunst, Gesims.

Cymba, ae, f. 1. e. gr. Charontis; *tsónak, tsajka*; der Kahn, Nachen.

Cymbālicus, a, um, e. gr. vox; *tzimbalom, tzimbalomi, tzimbalomhang*; der Cymbelklang.

Cymbālisso, āre, 1. *tzimbalmozni, tzimbalmot verni*; die Cymbel schlagen.

Cymbālista, ae, m. 1. *tzimbalmos*; der Cymbelschläger.

Cymbālistes, ae, m. 1. i. q. Cymbalista.

Cămbălistra, ae, f. 1. *tzimbalmos, (asszszony, v. leány)*; eine Cymbelschlägerinn.

Cymbālum, —on, i, n. 2. *tzimbalom, mu'sikaszerszám*; eine Cymbel.

Cymbium, ii, n. 2. *tsónak forma tsésze, v. ivó edény*; ein kahnförmiges Geschirr, z. B. zum Trinken. 2) *kisteknő*; eine Mulde.

Cymbŭla, ae, f. 1. Dim. *tsónakotska, tsajkátska*; ein kleiner Kahn.

Cyme, es, f. 1. urbs Aeolidis in Asia. 2) i. q. Cumae.

Cymindis, is, f. 3. accipitris genus.

Cymīnīnus, a, um, *kömény, köményből készült, v. való*; aus Kümmel bereitet.

Cymīnum, i, n. 2. idem quod Cuminum, *kömény*; der Kümmel.

Cymŏdŏce, es, et Cymodocea, ae, f. 1. Nympha, Oceani et Thetyos Filia.

Cymōsus, a, um, (cyma), *sarjadzással tellyes, tsimás*; voller Sprossen.

Cymŏthŏe, es, f. 1. nympha, filia Nerei et Doridis.

Cyna, ae, f. 1. *pamuttermő fa Arábiában*; ein Baumwolle tragender Baum in Arabien.

Cynăcantha, ae, f. 1. *tsipke rózsa*; die Hundsrose, Rosa canina, Linn.

Cynaēdus, i, m. 2. *szemtelen eb, v. kutya*; ein unverschämter Hund. 2) *goromba ember*; ein unhöflicher Mensch. 3) *kötelen tántzoló, kérkedő*; ein Seiltänzer, ein Marktschreyer. 4) i. q. puer sodomiticus.

Cynaēgyrus, i, m. 2. Nom. propr. Viri Atheniensis bellicosissimi.

Cynămolgi, ōrum, plur. populus Aethiopiae.

Cynămōlgus, i, m. 2. avis Arabica.

Cynanchum, i, n. 2. *tzinka, egy plánta*; der Hundswürger, eine Pflanze.

Cynănthrōpia, ae, f. 1. Rabies canina, *megveszés, megdühődés*; die Raserey von eines tollen Hundes Bisse.

Cynara scolymus; *kertiártitsóka*; die Artischoke.

Cynĕas, ae, m. 1. Nom. propr. Virorum. Scribitur et Cineas.
Cynēgĕtĭcŏmănĭa, ae, f. 1. i. e. Insania venatoria.
Cynēgĕtĭcus,a, um, ad venationem pertinens. Cynegetica, ōrum. plur, i. e. liber Gratii de venatione.
Cynĕthēus, ĕi, m. 2. cognomen Jovis.
Cynĭce, Adv. i. e. more Cynicorum.
Cynĭci, ōrum, m. 2. plur. sectatores Diogenis et Aristhenis, quorum schola Cynosarges appellata, unde Cynici nomen accepere.
Cynĭcus, a, um, *kutya, kutya módon való*: hündisch. Spasmus cynicus; *kutyagörts, melly a' száját húzza öszve az embernek*: der Hundskrampf, wenn einen der Mund verzogen wird. 2) ad sectam cynicam pertinens. 3) *szegény, nyomorúlt*; ermselig, elend.
Cynips, phis, et Cyniphos, i, m. 2. fluvius Lybiae. 2) *eblégy, szúnyog*; eine Hundsmücke, Schnacke.
Cynŏcĕphălus, i, m. 2. *ebfejű, kutyafejű*; ein Hundskopf, einen Hundskopf habend. 2) *ebfejű majom*; der Hundskopf. Simia Inuus.
Cynŏctŏnum, i, n. 2. *ebtéjjfű*; Wolfsmilch. Euphorbia.
Cynŏdŏntes, um, m. 3. plur. *kutya, v. szemfogak*; Spitzzähne, Hundszähne. 2) homines, quibus gemini procedunt dentes.
Cynŏglŏssa, ae, f. 3. et Cynoglossum, i, n. 2. *drnő*; Hundszunge, ein Kraut.
Cynoglossos, i, f. 2. idem.
Cynorrhŏda, ae, f. 1. Cynorrhŏdon, i, n. 2. *tsipkerózsa*; Hundsrose. Rosa canina, L. 2) *a' tűzlílíom virága*; die Blume der rothen Lilie.
Cynŏsarges, is, m. 3. gymnasium Athenis extra moenia.
Cynosbătos, i, f. 2. *tsipkerózsa*; Hagerose. Rosa canina, L.
Cynŏssēma, ătis, n. 3. sepulcrum Hecubae. 2) promontorium Hellesponti. Lat. Canis Sepulcrum.
Cynŏsūra, ae, f. 1. sidus, ursa minor, non procul a polo arctico; *kis medvetsillag, kis göntzölszekere*; der kleine Bär. 2) *vezér, v. szerentse tsillag*; ein Leitstern, Glückstern. 3) *segitség, vigasztalás*; die Hülfe, der Trost. Cynosurae, locus Peloponnesi.
Cynŏsūrus, a, um, *ki nem költött*; unausgebrütet. e. gr. ovum, Plin. *tolyás, mellynek kiköltésével felhágy a' madár*; ein Ey das der Vogel auszubrüten aufhört.
Cynthĭa, ae, f. 1. cognomen Dianae.
Cynthĭus, ĭi, m. 2. cognomen Apollinis.
Cynthus (os), i, m. 2. mons Deli, Apollinis et Dianae locus natalis.
Cypărīssa, ae, f. 1. Urbs Achaiae.
Cyparissae, ărum, f. 3. plur. urbs Messeniae in Peloponneso, hodie Arcadia, secundum Anville Castel Rampano. Sinus Cyparissus, hodie Golfo di Arcadia.
Cypărīssĭas, ae, m. 1. *ebtéjjfű*; Wolfsmilch.
Cypărīssĭfer, a, um, *tziprusfát termő*; was Cypressenbäume trägt.
Cypărīssĭus, a, um, ex urbe Cyparissae, v. penes Cyparissam.
Cypărissus, i, f. 2. *tziprusfa*; die Cypresse. Cypressus semper virens, L.
Cypēros Cypīrus, i, c. Cypērum, i, n. 2. *palka*; das Cyperngras, eine Art Binsen.
Cypra, ae, f. 1. i. q. Juno.
Cyprēus, a, um, vide: Cupreus.
Cyprĭăcus, a, um, i. q. Cyprius.
Cyprĭănus, i, m. 2. Nom. propr. Episcopi Carthaginensis.
Cyprĭcus, a, um, i. q. Cyprius.
Cyprīnus, i, m. 2. *ponty*; der Karpfen, Karpe.
Cypris, is, ĭdĭs, f. 3. i. q. Venus.
Cyprĭus, a, um, *Cyprusi, Cyprusból, v. oda való*; Cyprisch, in oder aus Cypern, dahin gehörig.
Cyprus —os, i, f. 2. insula maris mediterranei penes Ciliciam ubi Venus maxime colebatur. 2) *tsiprusfa*; der Cypernbaum.
Cypsĕlĭdes, ae, m. 1. progenies Cypseli.
Cypsĕlus, i, m. 2. tyrannus Corinthi. 2) *fetskefaja*; eine Art Schwalben.
Cyrēnae, vide: Cyrene.
Cyrēnaeus, a, um, i. q. Cyrenaicus.
Cyrēnăĭcus, a, um, *Cyrenei, Cyrene várostát illető, oda való*; Cyrenaisch, die Stadt Cyrene betreffend, dahin gehörig. Cyrenaica, districtus Africae. Cyrenaici, philosophi, qui summum bonum in voluptate statuebant consistere, hujus sectae auctor et parens Aristippus fuit.
Cyrēne, es, Cyrēnae, arum, plur. f. urbs Africae. 2) Cyrene, nomen nymphae. Virg.

Cyrēnensis, e, i. q. Cyrenaicus.

Cyrēus, a, um, ab architecto Cyro originem habens.

Cyrīllus, i, m. 2. scriptor ecclesiasticus seculi 4. et episcopus Alexandriae.

Cyrīnus, i, m. 2. Nom. propr. martyris.

Cyrnēa, ae, f. 1. *borosedény*, *légely*, *tsobány*, *korsó*, *kulats*; ein Lägel, eine Art von Weinfässern.

Cyrni, ōrum, plur. populus Indiae.

Cyrnos (Cyrnus), i, f. 2. i. e. Corsica Hinc: Cyrnēus, a, um, i. e. Corsicanus.

Cyrŏpaēdīa, ae, f. 1. liber Xenophontis de vita et educatione Cyri.

Cyrŏpŏlis, is, f. 3. Urbs Persiae. Hodie Schamachie.

Cyrre, es, f. 1. idem quod Cyrrestis.

Cyrrestis, is, f. 3. i. q. Minerva.

Cyrrhestĭca, ae, Cyrrhestĭce, es, f. 1. regio Syriae.

Cyrus, i. m. 2. rex primus Persiae. 2) architectus. 3) fluvius, qui in mare Caspium fluit. hodie: Kura.

Cyta, ae, Cytae, arum, f. 1. plur. urbs regionis Colchicae, Medeae patria. 2) Cytaeis, ĭdis, f. 3. i. q. Medea. 3) *szemfényvesztő (asszony, v. leány)*, eine Zauberinn.

Cythēra, ae, f. 1. et orum, n. plur. insula et urbs penes Moream, ubi Venus maxime colebatur. 2) Cythera vocatur ipsa Venus.

Cythĕrēa, ae, f. 1. et Cythereis, idis, f. 3. i. q. Venus.

Cythĕrēĭas, ădis, f. 3. *Vénust illető*; die Venus betreffend.

Cythĕrēis, ĭdis, f. 3. vide: Cytherea.

Cythĕrēĭus, a, um, *Cytherai*, *Cytherából*, *Cytherába*, *v. mellőle való*; Cytherisch, in, aus, bey Cythera. e. gr. heros, i. q. Aeneas. e. gr. mensis, i. q. Aprilis.

Cythĕrēus, a, um, i. q. Cythereius, hinc: Cyithera, i. q. Venus.

Cythēris, ĭdis, f. 3. celebris mima, quam Antonius triumvir amabat.

Cythērĭus, a, um, *Cytherisi*, *Cytherishez tartozó*; Cytherisch, zu Cytheris gehörig.

Cythos, (Cythnus) i, f. 2. insula maris Aegaei, hodie: Thermia.

Cytĭnus, i, m. 2. *a' virágzó gránátfa bimbója és kehelyje*; die Knospe des blühenden Granatbaums, der Kelch dieser Blüthe.

Cytis, is, f. 3. *drágakő*; ein Edelstein.

Cytĭsus, i, c. Cytĭsum, i, n. 2. *zanót*; der Bohnenbaum, Geißklee, eine strauchartige Kleeart.

Cytōnĭum, et Cydonium, ĭi, item Cotoneum, ei, n. 2. *birsalma*; eine Quitte.

Cytōrus, i, m. 2. Nom. propr. unius filiorum Phryxi. Catull.

Cytōrus, i, m. 2. mons Paphlagoniae, cum urbe ejusdem nominis. Catull.

Cyzĭcēnus, a, um, *Cyzicusi*, *Cyzicusból*, *oda*, *v. onnan való*; aus, in oder bey Cycius, dahin gehörig. Cyziceni; incolae.

Cyzĭcus (Cyzicos), i, f. Cyzicum, i, n. 2. urbs Mysiae.

D.

D. Signif. praenomen: Decimus. 2) pro numero sumta, significat 500. Nonnumquam transformatur in B. e. gr. Dis, pro Bis; in L. e. gr. Dacrymae, pro Lacrymae. Adjiciebatur D. et in fine vocum. e. gr. med, pro me, ted, pro te; pugnandod pro pugnando. Plaut.

Daae, vide: Daha.

Dăcĭa, ae, f. 1. omnis illa regio, quae hodie Moldavia, Valachia et Transilvania nominatur.

Dăcĭcus, a, um, *Dáciai*; Dacisch.

Dăcĭus, a, um, i. q. Dacus.

Dăcrymae, ărum, f. 3. plur. idem qu. Lacrymae.

Dăctyli, vide: Dactylus.

Dactylĭcus, a, um, e. gr. numerus; Cic. i. q. ex dactylis constans.

Dăctylĭon, ĭi, n. 2. *gyűrű*; der Fingerring. 2) *gyűszű*; der Fingerhut.

Dactylĭŏthēca, ae, f. 1. *gyűrű tok*, *tartó*, *v. katulya*; ein Behältniß der Ringe, Ringkästchen. 2) *gyöngy gyűjtemény*; ein Vorrath von Gemmen. 3) *kesztyű*; ein Handschuh.

Dactylis, ĭdis, f. 3. *újnyi vastagságú venyige*, *v. szőlővesszó*; Weinreben, einen Finger dick. 2) *újvastagság*; die Fingersdicke.

Dăctylŏthēca, ae, f. 1. idem quod Dactyliotheca.

Dactylus, et —os, i, m. 2. *uj*; ein Finger. 2) *varjúlábfű*; ein Krähen- oder Rabenfuß. 3) pes versus trium syllabarum, quarum prima longa, duae posteriores breves sunt. 4) *égyiptomi szilva mag*; ein Dattelkern. 5) Dactyli, i. q. Sacerdotes Cybeles.

Dăcus, a, um, i. q. Dacicus.

Daedălĕus Daedălēus, a, um, *Dedalusi*, *Dedalust illető*; Dädalisch, den Dädalus betreffend. 2) *tertyedt-végű*, *p. o. levél*; breitgedrückt. Botan.

Daedălus, a, um, *mesterséges*, *taldlós*; kunstreich, künstlich, erfinderisch. 2) *mesterséggel készült*, *v. tsinált*; künstlich, mit Kunst gemacht.

Daedălus, i, m. 2. Nom. propr. summi artificis.

Daēmŏgŏrgon, ŏnis, m. 3. idem quod Natura.

Daemon, ŏnis, m. 3. i. q. genius; *lélek*; ein Geist.

Daemŏniăcus, a, um, *rosszsz lelkektől származó*; von bösen Geistern herrührend.

Daemŏnĭcŏla, ae, c. 1. daemones colens.

Daemŏnĭcus, a, um, i. q. daemoniacus.

Daemŏnĭon, -um, i, n. 2. *kis lélek*; ein kleiner Geist. 2) *lélek*; ein Geist. 3) *rosszsz lélek*; ein böser Geist.

Dăha (Daa), ae, m. 1. Plur. Dahae (Daae), incolae Scythicae trans mare Caspium.

Dalmăta, ae, m. 1. *Dalmata*; ein Dalmatier.

Dalmătĭa, ae, f. 1. *Dalmátzia*, *Dalmátország*; Dalmatien.

Dălmătĭca, ae, f. 1. vestis episcoporum.

Dalmătĭcus, a, um, *Dalmátziai*; Dalmatisch. 2) dalmatica indutus.

Dăma, ae, f. m. 1. *dámvad*; ein Damhirsch. 2) *kőszáli zerge*, *v. zerna*; eine Gemse.

Damălĭo, ŏnis, m. 3. *fiatal marha*; junges Rind.

Damaratus, vide: Demaratus.

Dămăscēna, ae, et Damascene, es, f. 1. regio circa Libanum.

Dămăscēnus, a, um, e. gr. pruna, Mart. uva; Plin. pannus; ex regione Damascenes.

Dămascus, i, f. 2. urbs Coelesyriae. Hinc; Damascēnus, a, um, *Damaskusi*; Damaskisch.

Dămăsĭchthon, ŏnis, m. 3. unus septem filiorum Niobes.

Dămăsĭppus, i, m. 2. Nom. propr. Virorum.

Dămĭa, ae, f. 1. cognomen Cybeles.

Damĭānus, i, m. 2. Nom. propr. Viri.

Dămĭum, ĭi, n. 2. sacrificium in honorem Cybeles seu Bonae Deae.

Dămĭurgus, i. m. 2. i. q. Demiurgus.

Damnābĭlis, e, (damno), *kárhoztató*, *kárhoztatni*, *v. kárhozatra való*; verdammlich.

Damnābĭlĭter, Adv. *kárhozatosan*, *kárhoztató módon*; auf verdammliche Weise.

Dămnānĕus, ĕi, m. 2. unus ex Idaeis Dactylis, seu sacerdotibus Cybeles, infra montem Idam habitantibus.

Damnas, indecl. *valamire kárhoztatott*, *v. kötelezett*; verurtheilt zu etwas, schuldig etwas zu thun.

Damnātĭo, ŏnis, f. 3. *kárhoztatás*; die Verurtheilung, Verdammung.

Damnātor, ŏris, m. 3. *kárhoztató*; ein Verurtheiler, Verdammer.

Damnātŏrĭus, a, um, *kárhoztató*, *kárhoztatást illető*; verurtheilend, Verurtheilung betreffend.

Dămnātus, a, um, e. gr. morti, Lucr. ad ferrum; JCt. *kárhoztatott*; verurtheilt, verdammt. 2) *köteleztetett*; verpflichtet, verbunden. e. gr. voti; Nep. *fogadását betölteni köteles*; einer, der sein Gelübde zu erfüllen verbunden ist. Comp. damnatior. Cic.

Damnĭfĭcus, a, um, *kártékony*, *káros*, *ártalmas*; Schaden machend, schädlich.

Damnĭgĕrŭlus, a, um, *kárt okozó*, *v. szerző*; Schaden bringend, Verlust verursachend.

Damno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem capitis, capite, Cic. *kárhoztatni*; verdammen, verurtheilen. e. gr. aliquem de aliqua re; Cic. *valakit valamelly dologért*; einen einer Sache wegen. Damnari in aliquid; Plin. *valamire kárhoztatódni*; zu etwas verdammt werden. Damnari ad bestias; Gell. *vad állatokkal való küszködésre kárhoztatódni*; zu einem Kampfe mit wilden Thieren verdammt werden. e. gr. aliquem multae; JCt. *pénzre büntetni*; einem zu einer Geldstrafe verdammen. 2) *megvetni*, *rosszsznak tartani*; verwerfen, nicht gut heißen. e. gr. alicujus fidem; Curt. *va-*

lakibe v. valakihez nem bízni; ein Mißtrauen auf einen setzen. 3) *kötelezni, lekötelezni*; verpflichten, verbinden. e. gr. aliquem voti, voto, Cic. *valakit kérése megadásával, fogadása megtartására kötelezni*; einen durch Gewährung seiner Bitte verbinden, sein Gelübde zu halten.

Damnōse, Adv. e. gr. bibere; Hor. *károsan, kárával, ártalmasan*; schädlich, mit Schaden.

Damnōsus, a, um, *káros, ártalmas*; schädlich. 2) *kibás, sérelmes*; schadhaft. 3) *vesztegető, tékozló, pazérló*; verschwenderisch. 4) *általjában rosszsz ember*; überhaupt ein schlechter Mensch. Gerro iners, fraus, heluo, ganeo, damnosus. Ter. Comp. damnosior, Svet. Superl. damnosissimus. Plaut.

Damnum, i, n. 2. *kár, vesztesség*; der Verlust, Schaden, an etwas die Einbuße. e. gr. dare; Ter. *kárt tenni, v. okozni*; Schaden verursachen. e. gr. facere; Cic. *kárt vallani*; Schaden leiden. e. gr. resarcire, restituere; *a' kárt helyre hozni*; den Schaden wieder ersetzen. 2) *különösen javaiban esett kár, játékosság, pazérlás, 's a' t. által*; insbesondere der Verlust am Vermögen, durch Spielen, Verschwenden, u. dgl. Damna aleatoria; Cic. *játékadósság*; Spielschulden. 3) *pénzbeli büntetés*; eine Geldstrafe.

Dāmoētas, ae, m. 1. Nom. propr. Pastoris.

Dāmon, ōnis, m. 3. Nom. propr. Virorum.

Dāmŭla, ae, f. 1. Dim. *dámvadatska*; kleiner Dambirsch. 2) *kőszáli zergétske, v. zerndtska*; kleine Gemse.

Dănăce, es, f. 1. nummus v. obolus, quem veteres mortuis dabant, ut Charonti solverent.

Dănăē, es, f. 1. Acrisii, Argivorum regis filia, Persei mater.

Dănăēĭus, a, um, *Danaéi, Danaéhoz tartozó, Danaét illető*; Danaisch, die Danae betreffend, dahin gehörig. e. gr. heros; Ovid. i. q. Perseus.

Dănăi, ōrum, m. plur. progenies Danai. 2) i. q. Graeci.

Dănăĭdae, ārum, plur. i. q. Graeci.

Dănăis, ĭdis, f. 3. filia Danai, plur. Danaides, i. q. 50 filiae Danai.

Dănăus, i, m. 2. filius Beli.

Dănăus, a, um, *Görög*; Griechisch.

Dandări, ōrum, Dandarĭdae, arum, plur. populus Scythicus.

Dane, i. e. dasne, Plaut.

Dāni, ōrum, m. 2. plur. *Dánusok, Dánok*; die Dänen, Dännemärker.

Dānia, ae, f. 1. *Dánia, Dánorszdg*; das Königreich Dännemark.

Danista, ae, m. 1. i. q. fenerator.

Dano, ĕre, 3. *adni*; geben.

Dănōsus, a, um, *adakozó, bőkezű*; freygebig.

Dānūbius, i, m. 2. *duna, folyóvíz*; die Donau.

Dăpālis, e, e. gr. coena; Auson. *ékes, díszes, finom, kedves, v. kellemetes ízű*; niedlich, delicat.

Daphne, es, f. 1. *babérfa*; ein Lorbeerbaum. 2) Penei fluminis filia in laurum transformata. 3) Suburbium Antiochiae.

Daphnensis, e, i. q. e suburbio Daphne. Daphnenses, ium, plur. incolae.

Daphnĭa, ae, f. 1. *drágakő neme*; ein Edelstein.

Daphnis, ĭdis, m. 3. juvenis formosus, filius Mercurii.

Daphnŏĭdes, is, f. 3. *farkas borostyán*; der Kellerhals, Seidelbast. Daphne Mezereum L.

Daphnon, ōnis, m. 3. *babérfa kert, v. erdő*; ein Lorberbaumgarten, Lorberwald, Lorberwäldchen.

Dăpĭfer, ĕri, m. 2. *étel hordo, v. feladó, tál hordó*; ein Truchseß, oder der das Essen aufträgt.

Dăpĭno, āre, 1. (daps), *finom, 's kedvesízű ételeket, v. étkeket készíteni*; niedliche und delicate Speisen zurichten. e. gr. victum alicui; Plaut. *valakinek enni adni*; einem zu essen geben.

Daps, dapis, f. 3. certum genus epularum. 2) *finom 's kedves ízű étel*; eine niedliche und delicate Speise. 3) *minden féle eledel*; jede Speise.

Dăpsa, āe, f. 1. id genus epularum, quod daps.

Dapsĭle, Dapsilĭter, Adv. *gazdagon, pompásan, úriásan, úri módon, mikor t. i. evésről van a' szó*; reichlich, herrlich, wenn von Speisen die Rede ist.

Dapsĭlis, e, *gazdag, pompás, úri*; reichlich, herrlich, prächtig.

Dapsĭlĭter, Adv. vide: Dapsile.

Dapsĭlus, a, um, i. q. dapsilis.

Dardănărius, ii, m. 2. *gabonaáros, ga-*

bondával kereskedő, élet drágitó; ein Getreidhändler, Kornwucherer.

Dardănia, ae, f. 1. regio in regno Trojano. 2) i. q. Troja.

Dardănĭdes, ae, m. 1. progenies Dardani, e. gr. Ilus, Aeneas. 2) i. q. Trojanus. 3) i. q. Romanus.

Dardănĭus, a, um, *Dardanusi eredetű, Trójai*; von Dardanus kommend, Trojanisch. 2) *Dardanus szemfényvesztőről neveztetett, szemfényvesztő*; vom Zauberer Dardanus herrührend, zauberisch. Artes Dardaniae, Colum. *szemfényvesztő mesterség*; die Zauberkunst.

Dardănus, i, m. 2. Jovis et Electrae filius, conditor Trojae. 2) magus.

Dardănus, a, um, *Trójai, Római*; trojanisch, römisch. 2) Dardani, populus Moesiae.

Dăres, ētis, m. 3. Nom. propr. Viri.

Dărĭcus, i, m. 2. nummus Darii.

Dărīus, ĭi, m 2. Nom. propr. regum Persiae.

Dăsypus, ŏdis, c. 3. *pántzélos, vagy övesállatt*; das Gürtelthier.

Dătārius, a, um, i. e. qui dari potest v. dandus.

Dătātim, Adv. i. e. dando.

Dătĭo, ōnis, f. 3 (do) *adás*; das Geben. 2) *adásra, v. elvevésre való jus*; das Recht zu geben oder wegzugeben.

Dătĭsmus, i, m. 2. i. e. Barbarismus.

Dativus, i, sc. casus, *a' szó ejtegetésben a' harmadik ejtés*; die dritte Endung in der Abänderung.

Dătīvus, a, um, i. e. qui datur, e. gr. tutor.

Dăto, āre, 1. (Frequ. a do) *adni, adogatni*; geben, oft geben.

Dător, ōris, m. 3. *adó*; der Geber.

Dătum, i, n. 2. *a' mi valakinek adódik, ajándék, adomány*; was einem gegeben ist, ein Geschenk, eine Gabe. 2) *kiadás, költség*; die Ausgabe. Ratio dati et accepti; Cic. *kiadás és bévétel laistroma*; ein Verzeichniß der Ausgabe und Einnahme 3) *feljegyzése a' helynek és időnek, a' hól 's a' mikor iródott valami*; die Verzeichnung des Orts und der Zeit, wo und wenn etwas geschrieben sey.

Dătūra, ae, f. 1. *tsudafa*; ein Rauchapfel.

Dătus, a, um, *adott*; gegeben.

Dătus, us, m. 4. i. q. Datio.

Daucum, —on, i, n. 2. i. q. Daucus Carota, *murok, murokrépa, sárgarépa*; die Möhre, Gelberübe.

Daulĭas, ădis, f. 3. *Daulisi, Daulisból való*; Daulisch, aus Daulis. Hinc: avis, Ovid. i. e. hirundo.

Daulis, ĭdis, f. 3. urbs et regio Phocidis. 2) i. q. Daulias.

Daulĭus, a, um, *Daulisi, Daulishoz tartozó*; Daulisch, zu Daulis gehörig.

Dauni, orum, plur. incolae Apuliae Dauniae.

Daūnĭa, ae, f. 1. regio Apuliae. Daunium, ĭi, n. 2. urbs Apuliae.

Daūnĭăcus, a, um, *Dauniai, Dauniából való*; von Daunia.

Daunus, i, m. 2. rex Apuliae. 2) fluvius Apuliae.

Dāvid, et Davīdes, is, m. 3. rex et propheta apud Hebraeos.

Dē, Praep. cum Abl. *tól, től, ról,ről*; von. 2) pro: A et Ex; e. gr. de integro; *újra*; von neuem; de industria; Cic. *szorgalmatosan*; mit Fleiß. 3) pro: Propter; *ért, miatt*; variis de caussis; Cic. *sok okokért*; wegen vieler Ursachen. 4) pro: Ad; de exemplo alterius aedificare; Plaut. *valakit követni az épitésben*; einem im Bauen nachfolgen. 5) de nocte; *éjjel*; bey Nacht. de die; *nappal*; bey Tage. De die coenare, Cic. 6) *után, utánna*; de prandio; Plaut. *ebéd után*; nach dem Mittagsessen. 7) i. q. secundum. De consilio alicujus facere quid. Cic. 8) de cetero; *egyébaránt*; übrigens. de improviso; Cic. *véletlenűl*; unversehens. 9) de tempore coenare; *jókor vatsorálni*; zeitig zu Abend essen.

Dĕa, ae, f. 1. *isten aszszony*; eine Göttinn.

Dĕăcĭnātus, a, um, *magvaktól, v. kövektől megtisztitott*; von Kernen und Steinen gesäubert.

Dĕăcĭno, āre, 1. (de et acinus), *magvaktól v. kövektől megtisztitni*; von den Kernen und Steinen reinigen.

Dĕăctĭo, ōnis, f. 3. idem quod Peractio.

Dĕālbātĭo, ōnis, f. 3. *fejérités*; die Weißmachung.

Dĕalbātor, ōris, m. 3. i. e. qui dealbat.

Dĕalbo, āvi, ātum, āre, 1. *fejériteni, bémázolni*; weiß machen, übertünchen. De eadem fidelia duos dealbare parietes; Cic. *egy munkával v. egy füst alatt két dolgot vinni*

véghez; mit einer Arbeit zwey Werke verrichten.

Dĕambŭlăcrum, i, n. 2, *sétálás*; ein Spaziergang. 2) *gyönyörködtető sétálás helye*; ein Ort, wo man sich mit Spazierengehen eine Ergötzung machen kann.

Dĕambŭlātĭo, ōnis, f. 3. *sétálás, járkálás*; das Spazierengehen, der Spaziergang.

Dĕambŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *sétálni, járkálni*; spazieren gehen, herum spazieren.

Dĕămo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Ter. *igen szeretni*; sehr lieben. e. gr. munera, Plaut. *valamit kedvelleni, valamiben gyönyörködni*; Gefallen woran finden, lieb gewinnen, sich ergötzen an etwas.

Dĕargento, āre, 1. e. gr. aliquem, Lucil. *pénzétől megfosztani, pénzbe megtsalni*; ums Geld bringen, ums Geld betriegen. 2) *megezüstölni, v. megezüstözni*; versilbern.

Dĕarmo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. exercitum, Liv. *lefegyverkeztetni, fegyverétől megfosztani*; entwaffnen.

Dĕārtĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kifitzamitás*; die Verrenkung.

Dĕartŭo, āre, 1. (artus) e. gr. aliquid; *öszve v. le darabolni, v. kontzolni*; zergliedern, Gliedweise zerlegen. 2) Trop. *rontani, elrontani*; ruiniren. e. gr. opes, Plaut. *apránként javainak kimenni a' hátán, v. elprédálni*; eines nach dem andern verthun.

Deasciatus, a, um, *gyalúlt, meggyalúlt*: gehobelt.

Dĕascĭo, āre, 1. *gyalúlni, meggyalúlni, levágni*; abhobeln, abhauen.

Dĕāster, stri, m. 2. *költött Isten*; ein erdichteter Gott. (Deus.)

Dĕaurātor, ōris, m. 3. *aranyozó*; ein Vergolder.

Dĕauro, āre, 1. *aranyozni, megaranyozni*; vergolden.

Dĕbacchātĭo, ōnis, f. 3. *rajoskodás, lármázás, dombérozás*; das Schwärmen.

Dĕbacchor, ātus sum, āri, 1. *lármázni mint a' részeg, dombérozni, rajoskodni*; lärmen, wie ein Trunkener, schwärmen. 2) *szidni, oktalanúl megtámadni*; schelten, unsinnig anfallen. e. gr. in aliquem, Cic. *rágalmazni, motskolni*; einen sehr schmähen. 3) ignes debachantur, Hor. *dühösködik a' tűz*; das Feuer wüthet.

Dĕbatŭo, ĕre, 3. *megverni, v. botozni*; abprügeln.

Dĕbellātor, ōris, m. 3. *győző, győzedelmes*; ein Überwinder.

Dĕbellātrix, īcis, f. 3. *győző, győzedelmes asszszony*; eine Überwinderinn.

Dĕbellātus, a, um, *meggyőzött*; überwunden.

Dĕbello, āvi, ātum, āre, 1. *elvégezni, v. végrehajtani a' hadat, v. háborút*: den Krieg endigen. Uno proelio debellatum est. Liv. 2) *elválasztó ütközetet tenni*; eine entscheidende Schlacht liefern. 3) *meggyőzni*; überwinden. e. gr. aliquem inopia, Curt. *éhség által meggyőzni*; einen durch Hunger überwinden, 4) *vivni, viaskodni, hártzolni*; fechten.

Dĕbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *adós lenni, tartozni*; schuldig seyn. Debeo tibi hanc fidem, Plin. *ezen hűséggel néked tartozom*; ich bin dir diese Treue schuldig. 2) *köszönni*; zu verdanken haben. Vitam tibi debere fatetur, Ovid. *megvallja, hogy néked köszöni életét*; er bekennet, daß er dir das Leben zu verdanken habe. Debetur, Impers. *illet*; es gebührt. Deo debetur laus, honor et gloria; *Istené egyedül a' ditsőség*; Gott allein gebührt die Ehre.

Dēbĭbo, ĕre, 3. *meg, v. kiinni*; austrinken.

Dēbĭlis, e, Adj. *hibás, tsonka, béna*; gebrechlich, gelähmt, verstümmelt, mangelhaft. 2) *elgyengűlt, gyenge, erőtlen*; entnervt, schwach, kraftlos. Sexus debilior, Claud. *asszszony nem*; das weibliche Geschlecht. Debiles nummi; *mértéket meg nem ütő pénz*; Geld, das nicht vollwichtig ist.

Dēbĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. lingvae, Cic. *bénaság, sántaság, fogyatkozás, hiba*; die Lähmung, Gebrechlichkeit. 2) e. gr. animi, Cic. *gyengeség, erőtlenség*; die Schwäche.

Dēbĭlĭtātĭo, ōnis, f. 3. *bénaság, sántitás, megtsonkitás*; die Lähmung, Verstümmelung. 2) *elgyengités, gyengités*; die Entnervung, Schwächung.

Dēbĭlĭtātus, a, um, *erőtlenitett, el, v. megerőtlenitett, gyenge, erőtlen*,

tehetetlen; geschwächt, kraftlos, unvermögend.

Dēbĭlĭto, āvi, ātum, āre, 1. *sántává, v. bénává tenni, megtsonkítni*; lähmen, verstümmeln. 2) *meggyengítni, megerőtlenítni*; entnerven, schwächen. e. gr. audaciam alicujus, Cic. *valaki szemtelenségét tartóztatni*; eines Frechheit zurückhalten. Debilitari aegritudine, Idem. *betegség által eltikkasztódni*; durch Krankheit abgemattet werden. 3) Trop. *tsüggedt szívűvé tenni, eltsüggeszteni*; kleinmüthig machen. 4) *tehetetlenné tenni, akadályoztatni, gátolni, megtartóztatni*; unthätig machen, hemmen, verhindern.

Dēbĭtĭo, ōnis, f. 3. (debeo); *adósság, tartozás, adóslétel*; die Schuld, das Schuldigseyn.

Dēbĭtor, ōris, m. 3. *adós*; ein Schuldner.

Dēbĭtrix, īcis, f. 3. *adós, (asszszony, v. leány)*; eine Schuldnerinn.

Dēbĭtum, i, n. 2. *adósság*; die Schuld. Debitum exigere, Sen. *adósságot bészedni*; Schuld einfordern. 2) debitum naturae reddere, Nep. *lefizetni a' természet adóját, meghalni*; die Schuld der Natur bezahlen, sterben.

Dēbĭtus, a, um, *köteles*; schuldig. Debitam pecuniam solvere, Cic. *adósságát meg, v. lefizetni*; die Schuld bezahlen. Debitas gratias alicui referre, Cic. *tartozó köszönettel lenni*; den schuldigen Dank erweisen. 2) *illendő*; gebührend. Debito longior ICt. *kelletinél hosszszabb*; länger als sich's gebührt.

Dēblătĕro, āre, 1. *lotsogni, fetsegni, tsátsogni*; schwatzen plaudern.

Dēbuccino, āre, 1. *trombitálni, sipolni*; trompeten, auf der Zinke blasen.

Dĕcăchinno, āre, 1. i q. derideo.

Dĕcăchordus, a, um, *tízhúrú, tízhúros*; zehnsaitig.

Dĕcăcŭmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *teteje, v. hegye elszedés, megtsonkázás*; die Abköpfung, Beraubung der Spitze.

Dĕcăcūmĭno, āre, *tetejét, v. hegyét elszedni, megtsonkázni*; der Spitze berauben, abköpfen, abspitzen.

Dĕcălco, āre, 1. *béfejérítni, bémázolni, bémeszelni*: weissen, übertünchen, mit Kalke überziehen.

Dĕcălĕfăcĭo, ĕre, 3. *hidegítni, meghidegítni*; kalt machen. 2) *[melegítni, megmelegítni]*; warm machen. Nam De in compositione mox auget mox minuit.

Dĕcălēsco, călŭi, ēscĕre, 3. *meghidegedni*; erkalten. 2) *megmelegedni*; warm werden.

Dĕcălĭcātum, i, n. 2. *meszelt fal*; mit Kalke übertünchte Wand.

Dĕcălŏgus, i, m. 2. *tíz parantsolat*; die zehn Gebothe.

Dĕcalvo, āre, 1. *megkopaszítni*; kahl machen.

Dĕcānātus, us, m. 4. officium Decani. 2) territorium Decani.

Dĕcāntātus, a, um, *elénekelt*; abgesungen. 2) Trop. *megigézett*; bezaubert. 3) *esmeretes*; bekannt.

Dĕcanto, āvi, ātum, āre, 1. (canto); *elénekelni*; absingen. 2) *ditsérni, magasztalni*; sehr loben. 3) *gyakran elmondani előtte*; oft vorsagen. Iisdem de rebus semper, quasi dictata decantare, Cic. *valamit gyakran emlegetni*; etwas oft wieder sagen. Fabula decantata; *régi esmeretes mese*; eine alte bekannte Fabel. 4) *megigézni*; bezaubern. 5) *énekléstől v. előbeszélléstől megszűnni*; aufhören zu singen, oder hersagen. Sed jam decantaverunt fortasse. Cic.

Dĕcānus, i, m. 2. decem personarum praeses. 2) Decanus Collegii. 3) in Astrologia est decanus i. q. praeses decem partium signi.

Dĕcăpŏlis, is, f. 3. regio Palaestinae decem urbibus constans. Hinc: Decapolitanus, a, um, ad Decapolim pertinens.

Dĕcăprōti, ōrum, plur. i. q. decem primi.

Dĕcăpŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *el v. kiönteni, ki ürítni, v. üresítni*; oben abschütten, ausschütten, ausleeren.

Dĕcărchus, i, m. 2. i. q. Decanus.

Dăcarno, āre, 1. *húsát leszedni, vágni, nyúzni*; das Fleisch ablösen, abschinden.

Dĕcas, ădis, f. 3. *tízszámból v. tíz darabból álló dolog*; ein Zehend, Anzahl von zehen, was zehen Stücke in sich hält.

Dĕcastylus (os), i. e. 2. *tíz oszlopú, v. oszlopos*; zehnsäulig.

Dĕcătĕlŏgus, i, m. 2. et

Dĕcătĕūta, ae, m. 1. *tizedes, a' ki a' tizedet bészedi*; ein Zehender, der die Zehenden einfordert.

Dĕcanlesco, ĕre, 3. (caulis), *szárba indúlni*; in Stängel wachsen oder schießen, den Stamm oder Stängel setzen.

Dĕcēdo, essi, essum, ĕre, 3. *elmenni*; weggehen. e. gr. de provincia, proprie de gubernatoribus dein etiam de privatis personis dicitur. e gr. ex Gallia Romam. Cic. 2) e. gr de suis bonis, Cic. *elesni, eldllani*; abgeben, abweichen. 3) *hljjdval lenni, valaminek*; an etwas abgehen. Decedit hoc opibus. Liv. 4) dies decedens, Virg. *bútsúzó v. hanyatló nap, nap lemente*; der abschiednehmende Tag, der Untergang der Sonne. 5) decedere vita, et absolute: decedere Nep. *meghalni*; sterben.

Dĕcem, Adj. plur. Indecl. *tiz*; zehen, zehn. Decem primi, Cic. *a' tiz főbbek*: die obersten Zehen.

Dĕcember, bris, m. 3. *tizedik hónap Mártziuson kezdve, Kardtsonhava*; der zehnte Monath von dem Märzmonathe an gerechnet, der Christmonath.

Dĕcēmbrālis, e, Adj. decembrales brumae, Mart. *legrövidebb nap*; der kürzeste Tag.

Dĕcēmbris, e, Adj. *Decemberben eső, v. Decemberhez tartozó*: im December, oder zu demselben gehörig.

Dĕcemjūgis, e, *tiz lovas v. ökrös 's a' t. p. o. szekér, kotsi*; zehnspännig.

Dĕcemmestris, e, *tizhónapi, v. tizhónapos*; zehnmonathlich.

Dĕcemmŏdius, a, um, *tiz pintes, v. kupás*; zehn Maß enthaltend.

Dĕcempĕda, ae, f. 1. *mérőrúd, tizlábnyi mérőöl*; eine Meßruthe, Meßstange, von zehn Fuß.

Dĕcempĕdātor, ōris, m. 3. *földmérő*; ein Feldmesser.

Dĕcemplex, ĭcis, o. 3. *tizszeres, tiz, v. tizszer annyi, tizszerte több*; zehnfach, zehnmahl mehr.

Dĕcemplĭcātus, a, um, *tizszeres*; zehnfach.

Dĕcemprīmi, vide: Decem.

Dĕcemrēmis, e. *tiz evedzős*; zehnruderig.

Dĕcēmscālmus, a, um, *tiz evedzős*; mit zehn Rudern versehen. (Decem et Scalmus.)

Dĕcemvir, i, m. 2. unus Decemvirorum Romanorum.

Dĕcemvĭrālis, e, e. gr. collegium, Cic. leges, Liv. pecunia, Cic. *tiz Római fő személyektől való, azokat illető*: die zehn Männer betreffend.

Dĕcemvĭrātus, us, m. 4. *tiz fő személyek tisztsége*; die Würde und das Amt der zehn Männer.

Dĕcēmvĭri, ōrum, m. plur. Collegium decem virorum Romae, penes quos summa potestas et summum jus erat. Erant autem multiplices: e. gr. legibus scribendis, sacrorum, agris dividendis.

Dĕcēndĭum, ĭi, n. 2. *tíznapi idő*; eine Zeit von zehn Tagen.

Dĕcennālis, e. *tiz esztendős*; zehnjährig.

Dĕcēnnĭa, ōrum, n. plur. *tiz esztendei uralkodás után tartott innepélések*; Feyertage, die nach Verfließung einer zehnjährigen Regierung gehalten wurden.

Dĕcennis, e. i. q. Decennalis.

Dĕcennĭum, ĭi, n. 2. *tiz esztendei idő, tiz esztendő*; zehn Jahre.

Dĕcens, tis, o, Adj. *illő, illendő, tisztességes*; geziemend, gebührend, anständig. 2) *szép, ékes, kellemetes*; schön, reizend. Comp. decentior, Superl. decentissimus.

Dĕcenter, Adv. *illően, illendően, tisztességesen*; schicklich, geziemend, mit Anstand, anständig. 2) *szépen, kellemetesen*; schön, reizend Comp. decentior, Superl. decentissime.

Dĕcentĭa, ae, f. 1. *illendőség, illőviselet*; die Schicklichkeit, der Anstand, Wohlstand.

Dĕcĕo, ui, ĕre, 2. *illeni, illendő lenni*; sich geziemen, sich schicken, wohl anstehen.

Dĕcĕptĭo, ōnis, f. 3. (decipio), *tsalárdság*; der Betrug. 2) *megkárosodás*; die Bevortheilung.

Dĕceptor, ōris, m. 3. *megtsaló, tsalárd*; ein Betrieger.

Dĕceptōrĭus, a, um, *tsalárd*; betrüglich.

Dĕceptrix, ĭcis, f. 1. *tsalárd, megtsaló (asszszony, v. leány)*, eine Betriegerinn, betriegerisch.

Dĕceptus, us, m. 4. i. q. deceptio.

Deceptus, a, um, *megtsalt*; betrogen.

Dĕcēris, e, *tiz evedzős*; zehnruderig. Deceris, sc. navis; *tiz evedzős hajó*; ein zehnruderiges Schiff

Dĕcermen, ĭnis, n. 3. (decerno), *letört ág*; ein abgebrochener Ast. 2) decermina; *Istenek megengestelésére*

való tisztúlás; eine Reinigung zu Versöhnung der Götter.

Decermina, sunt quae decerpuntur purgandi caussa.

Dēcerno, crēvi, cretum, ĕre, 3. (cerno), *megesmerni*; erkennen. 2) e. gr. stipendium alicui, Apul. *rendelni*; verordnen. 3) e. gr. de re aliqua; *ítéletet tenni v. hozni*, *végezni*; ein Urtheil fällen, einen Schluß in einer Sache machen. 4) *viaskodni*, *vívni*; streiten. e. gr. acie, Nep. armis, ferro, Cic. *hadakozni*, *hadat folytatni*; Krieg führen. 5) decerno; *hiszem*, *azt*, *v. azzal tartom*, *abban a' vélekedésben vagyok*; ich glaube, ich bin der Meinung, ich halte dafür.

Dēcerpo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. pomum arbore, florem, Ovid. *le szakítni*, *szakasztni*, *v. törni*; abbrechen, abpflücken. 2) Trop. e. gr. fructus ex re aliqua, Hor. *valamiből hasznot venni*, *v. húzni*; von etwas Nutzen haben. 3) e. gr. sibi aliquid ex alicujus laude, Cic. *valaki ditséretét magának tulajdonítni*; sich eines andern Lob anmaaßen. 4) *elvenni*; benehmen. Ne quid jocus de ista gravitate decerperet. Cic. i. e. minueret.

Dēcerptus, a, um, *leszakasztott*, *szakitott*, *v. tört*; abgebrochen.

Dēcertātio, ōnis, f. 3. *viadal*, *viaskodás*, *veszekedés*, *tzivódás*; ein Streit, Kampf, Zank. 2) *mentés*, *mentegetés*, *mentség*; eine Entschuldigung.

Dēcertātōrius, a, um, *tzivódást*, *v. viaskodást elválasztó*; den Streit entscheidend. Pugna decertatoria, Quint. *elválasztó ütközet*; eine entscheidende Schlacht.

Dēcertātus, a, um, *megvítt*, *v. vívott*, *meghartzolt*; gestritten. 2) *a' miért hartzolt*, *v. vívott valaki*; etwas, darum man gestritten hat. 3) *elvégzett*; vollbracht. Labores decertati. Claud.

Dēcerto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. cum aliquo de aliqua re, Cic. *vívni*, *viaskodni*, *tusakodni*; streiten, kämpfen. e. gr. inter se. Cic. *tzivakodni egymásközt*; unter einander streitig seyn.

Dēcervīcātus, a, um, *fejevett*, *lenyakazott*: einer, dem der Hals abgeschnitten ist.

Dēcervīco, āre, 1. (cervix), *fejét venni*, *lenyakazni*; enthaupten.

Dēcessio, ōnis, f. 3. e. gr. de provincia, Cic. *elmenés*; das Weggehen. 2) *kilépés valamelly hivatalból*; die Abtretung von einem Amte. 3) *elmaradás*, *elhagyás*, *fogyatkozás*, *kissebbedés*; der Abgang, die Verminderung, der Mangel.

Dēcessor, ōris, m. 3. *hivatalából kilépő 's azt másnak adó*; einer der sein Amt abtritt, und einem andern übergibt.

Dēcessus, us, m. 4. i. q. Decessio. 2) *halál*; der Tod.

Dĕcet, cuit, ēre, 2. Impers. cum Acc. non nunquam et cum Dat. *illik*, *helyes*, *illendő*, *szeréntvaló*, *megegyező*, *-hez képest való*; es ziemt sich, es ist billig, es ist gemäß.

Dĕciānus, a, um, *Deciusi*, *Deciustól*, *v. -ról neveztetett*; Decisch, vom Decius benannt.

Dēcīdo, di, sum, ĕre, 3. (caedo), e. gr. collum alicui, Plaut. *elvágni*, *le vágni*, *v. metszeni*; abhauen, abschneiden. 2) e. gr. quaestionem; *vizsgálni*, *nyomozni*; erörtern. 3) *eligazítni*; entscheiden. e. gr. caussam ventilatam, ICt. *végső ítéletet hozni a' perbe*; über den geführten Proceß ein Endurtheil sprechen. 4) e. gr. cum aliquo, Plin. *megegyezni*, *egyességre lépni*: sich vergleichen, sich abfinden. 5) *ütni*, *verni*, *botozni*; schlagen, prügeln.

Dēcĭdo, ĭdi, ĕre, 3. (cadō), e. gr. *leesni*; equo, ex equo, Caes. herabfallen. 2) e. gr. spe, de spe, a spe, Liv. Ter. *elveszteni reménységét*, *reménységében megtsalattatni*: die Hoffnung verlieren, in der Hoffnung betrogen werden. 3) Trop. res decidit in unum, Cic. *egyre szállott*, *v. maradt az egész dolog*; die Sache ist auf einen allein gefallen. 4) *meghalni*; sterben.

Dēcīdŭus, a, um, e. gr. quercus, Ovid. *levágandó*; was abgehauen wird.

Dēcĭdŭus, a, um, e. gr. cornua, Plin. *leeső*, *lehúlló*; abfällig.

Dĕcies, Adv. *tízszer*; zehnmahl. 2) *igen sokszor*; sehr oft. Decies dixisse. Plaut.

Dĕcĭmae, ārum, plur. *tized*, *valaminek tizedrésze*; der Zehente, der zehnte Theil von etwas.

Dĕcĭmālis, e, Adj. *tizedet fizető, v. adó*; was Zehenten gibt.

Dĕcĭmānus, Dĕcŭmānus, a, um, *igen nagy, legnagyobb*; sehr groß, der größte. e. gr porta, Caes. i. q. castrorum maxima porta. 2) ager decimanus, Cic. *olly szántóföld, mellytől tizedet kell adni*; ein Acker, der den Zehenten gibt. 3) *Decimustól, v. -ról neveztetett*; von Decimus benannt.

Dĕcĭmātĭo, ōnis, f. 3. *tized beszedése*; die Einsammlung des Zehnten. 2) *minden tizedik katona megölése a' seregnél*; die Hinrichtung des zehnten Manns bey einer Legion.

Dĕcĭmātor, ōris, m. 3. *tized beszedő*; einer der den Zehenten einnimmt.

Dĕcĭmātus, a, um, *megtizedelt, mellyből a' tized kivevődött*; gezehntet. 2) *kiválasztott, kiszemelt*; ausserlesen.

Dĕcĭmo (Decumo), āvi, ātum, āre, 1. *tizedet vetni valamire, azt bévenni*; den Zehenten auf ein Ding schlagen, den Zehenten einziehen. 2) e. gr. legiones, Liv. *minden tizedik katonát megölni, megtizedelni a' sereget*; den zehnten Mann aus der Legion tödten.

Dĕcĭmōdĭus, i. q. Decemmodius.

Dĕcĭmus (Decŭmus), a, um, *tizedik, tiz*; der Zehente. 2) *nagy*; groß. Unda decima. Ovid. 3) praenomen Romanum.

Dĕcĭnĕresco, ĕre, 3. *hamuvá lenni, v. válni*; zu Asche werden.

Dĕcĭpĭo, ēpi, eptum, ĕre, 3. (capio), *megtsalni*; betrügen, hintergehen. 2) e. gr. alicujus exspectationem, Cic. *hijjába váratni magát*; vergeblich auf sich warten lassen. e. gr. diem, Ovid. i. q. fallere; *hijjába tölteni a' napot*; den Tag unnütze zubringen. 3) *el, v. magára hagyni*; verlassen, einsam machen.

Dĕcĭpŭla, ae, f. 1. et Dĕcĭpŭlum, i, n. 2. (decipio), *keleptze, tsapta, tőr*; womit oder worin man etwas fängt, Falle, Schlinge.

Dĕcircĭno, āre, 1. *letzirkalmozni*; abzirkeln.

Dĕcĭrēmis, is, f. 3. *tiz evezőjű, tizevezős*; ein Schiff mit zehn Reihen Rudern.

Dĕcīsĭo, ōnis, f. 3. (decīdo), *egyezés*; der Vergleich, Accord. 2) *kevesítés, lessállítás*; die Verminderung. 3) *végzés, eligazítás*; der Beschluß, die Entscheidung.

Dĕcīsus, a, um, Partic. a Decidor; *elvágott, elvagdalt; elmetszett*; abgehauen, abgeschnitten. 2) *elintézett, elvégzett*; entschieden.

Decius, ii, m. 2. nomen familiae Romanae.

Dēclāmātĭo, ōnis, f. 3. *lármával való beszéllés*; das Schreyen, z. B. im Reden. 2) *gyakorlás a' beszédtartásban*; Übung im Reden, oder das Reden halten zur Übung. 3) *eleven beszéd tartás vagy előadás, pompabeszéd, órálás*; ein lebhafter mündlicher Vortrag, die Prunkrede.

Dēclāmātĭuncŭla, ae, f. 1. *gyakorló rövid beszéd*; kleine Rede zur Übung.

Dēclāmātor, ōris, m. 3. *a' beszédtartásban magát gyakorló*; der sich im Redenhalten übt.

Dēclāmātōrĭus, a, um, *beszédtartásbéli*; die Redeübung betreffend.

Dēclāmĭto, āre, 1. *gyakorlás végett beszédet tartani*: eine Rede zur Uebung halten, sich im Redehalten üben.

Dēclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáltani, kiabálni, lármázni*; schreyen, lärmen. 2) *fennszóval gyakorlani magát a' beszédtartásban*; sich im Reden üben, um die Stimme auszuschreyen. Demosthenes ad fluctum declamare solebat, Cic. 3) v. gr. in vel contra aliquem, Cic. *beszédet tartani, órálni*; eine Rede halten, reden.

Dēclārātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. amoris; *kijelentés, felfedezés*: die Anzeige, Entdeckung. 2) v. gr. verbi; *magyarázás, megmagyarázás*; die Erklärung, Auslegung. 3) v. gr. animi, Cic. *kimutatás, nyilatkoztatás, kinyilatkoztatás*; die Erklärung, Äußerung.

Declārātīve, Adv. *nyilatkoztatásképen*; erklärungsweise.

Dēclārātor, ōris, m 3. *kinyilatkoztató, kihirdető*; ein Bekanntmacher.

Dēclāro, āvi, ātum, āre, 1. *nyilvánvalóvá tenni, megmutatni*; sichtbar machen, zeigen. 2) v. gr. benevolentiam suam alicui, Cic. *kimutatni, kinyilatkoztatni, bébizonyítni*; bekannt machen, darthun, zeigen, anzeigen, an den Tag legen, beweisen.

3) *közönségessé tenni*, *kihirdetni*; bekannt machen, öffentlich erklären, ausrufen. Consulem aliquem declarare. Cic. 4) *magyarázni*; erklären. 5) *kijelenteni*, *nyilván kimondani*; ausdrücklich erklären, aussprechen.

Dēclīnātio, ōnis, f. 3. (declino), *elhajtás*, *elhajlítás*; das Wegbeugen, Wegneigen einer Sache von etwas. 2) *eltérés*, *p. o. az egyenes úttól*; die Abweichung vom geraden Wege. 3) Trop. *kitsapongás*, *p. o. a' beszédben*; Ausschweifung in der Rede. 4) *elhárítás*, *eltérítés*; die Vermeidung, Ablenkung. 5) v. gr. vocis; *változtatás*, *ejtegetés*; die Veränderung, Abänderung, das Decliniren. 6) v gr. mundi: *égtáj*, *éghajlat*; das Clima, die Himmelsgegend.

Dēclīnātōrius, a, um, *eltávozó*, *eltérő*, *elhajló*, *valamitől*; abweichend 2) *elutasító*, *magától eligazító*, *elhárító*; ablehnend. ICt.

Declinatus, a, um, *eltávozott*, *elhajlott*; abgewichen. Declinata aetas, Quint. *a' hajlott kor*; das hohe Alter.

Declīnis, e, 3. *elhajló*, *elhajlott*; weggewandt, sich wegneigend.

Declīno, āvi, ātum, āre, 1. *eltéríteni*, *elhajtani*; ablenken. 2) de via, Cic. *eltérni p. o. az úttól vagy az útból*, *eltávozni*; abweichen. 3) *kihajlani előtte*, *hajlás által elhárítni magától vagy elkerülni*; durch eine Beugung vermeiden, entgehen. Declinare ictum. Liv 4) declinat in vesperam dies, Colum. *a' nap estendre hanyatlik*; der Tag neigt sich. Inflammatio declinat, Cels. *a' tüzesség alábbhágy*, *v. oszlik*; die Entzündung läßt nach. 5) declinare certamen; *az ütközetet kerülni*, *távoztatni*; die Schlacht ablenken. 6) i. e. nomen per casus variare; *ejtegetni a' szót*; das Wort durch Casus verändern, abändern.

Declīvis, e, 3. (de et clivus), *lejtős*, *ereszkedő*, *hajlott*; herabwärts gehend, abschüssig. Aetate declivis, Plin. *hajlott korú vagy idejű*; alt.

Dēclīvītas, ātis, f. 3. *lejtő*, *lejtősség*, *hajlottság*; die abhängige Lage, Abschüssigkeit.

Declīvo, āre, 1. *lejtőssé tenni*; abhängig machen.

Dēclīvus, a, um, *hajló*, *lejtős*; abhängig. Vide: Declivis.

Dēcoctio, ōnis, f. 3. *megfőzés*: die Abkochung. 2) *leforrázás*; die Absiedung. 3) *főttvíz*; das Decoct.

Dēcoctor, ōris, m. 3. *főző*, *megfőző*; der Abkocher. 2) *pazérló*, *vesztegető*; der Verschwender, der Verprasser.

Dēcoctum, i, n. 2. *főttvíz*; das abgekochte Decoct. Decoctum lignorum; *összevagdalt fából készült főttvíz*; ein Holztrank.

Dēcoctūra, ae, f. 1. *főzés*, *megfőzés*; das Abkochen.

Dēcoctus, us, m. 4. *felforralás*, *megfőzés*; das Absieden, Abkochen 2) *befőzés*; das Einsieden.

Decoctus, a, um, *megfőzött*; gekocht, abgekocht, abgesotten. 2) *elpazérlott*; *elvesztegetett*; verschwendet. vox decocta, Cic. *emberes v. kiformált hang*; eine gebildete Stimme.

Dēcollātio, ōnis, f. 3. *fővétel*, *lenyakazás*; die Enthauptung. Vet. Gloss.

Dēcollo, āvi, ātum, āre, 1. *fejét venni*, *lenyakazni*; köpfen, enthaupten. 2) *hibázni*, *nem lenni*; fehlen, mangeln. 3) Met. *megtsalni*; betriegen. Spes decollat, Plaut.

Dēcōlo, āre, 1. *letsepegni*, *leszivárogni*; abtropfeln.

Dēcōlor, ōris, m. 3 *színetlen*, *színeveszett*; was seine Farbe verloren hat. 2) *rút színű*; unscheinbar, häßlich. 3) *otsmány*, *útálatos*; schändlich, häßlich.

Dēcōlōrātio, ōnis, f. 3. *színetlenedés*, *színvesztés*; *színetlenítés*; die Abfärbung, Entfärbung.

Dēcōlōro, āvi, ātum, āre, 1. *színét elvenni*, *megszínetleníteni*; etwas seiner Farbe berauben, entfärben. 2) *elrútítni*, *a' színéből és formájából kivenni*; häßlich machen, entstellen. Famam alicujus decolorare; *valakinek jó hírét nevét gyanúságba hozni*; einen Unschuldigen anschwärzen.

Dēcōlōrus, a, um, *színetlen*, *halavány*; entfärbt, blaß.

Dēcondo, ĕre, 3. *elrejteni*, *eldugni*; verbergen, verstecken.

Dēcontor, āri, Dep. 1. loco: decunctor; *késni*, *késedelmezni valamivel*; säumig seyn. 2) *gondolóra venni*, *megvizsgálni valamit*; überlegen, bedenken.

Dĕcĭmālis, e, Adj. *tizedet fizető, v. adó*; was Zehenten gibt.

Dĕcĭmānus, Dĕcŭmānus, a, um, *igen nagy, legnagyobb*; sehr groß, der größte. e. gr porta, Caes. i. q. castrorum maxima porta. 2) ager decimanus, Cic. *olly szántóföld, mellytől tizedet kell adni*; ein Acker, der den Zehenten gibt. 3) *Decimustól, v. -ról neveztetett*; von Decimus benannt.

Dĕcĭmātĭo, ōnis, f. 3. *tized beszedése*; die Einsammlung des Zehnten. 2) *minden tizedik katona megölése a' seregnél*; die Hinrichtung des zehnten Manns bey einer Legion.

Dĕcĭmātor, ōris, m. 3. *tized beszedő*; einer der den Zehenten einnimmt.

Dĕcĭmātus, a, um, *megtizedelt, mellyből a' tized kivevődött*; gezehntet. 2) *kiválasztott, kiszemelt*; auserlesen.

Dĕcĭmo (Decumo), āvi, ātum, āre, 1. *tizedet vetni valamire, azt bévenni*; den Zehenten auf ein Ding schlagen, den Zehenten einziehen. 2) e. gr. legiones, Liv. *minden tizedik katonát megölni, megtizedelni a' sereget*; den zehnten Mann aus der Legion tödten.

Dĕcĭmŏdĭus, i. q. Decemmodius.

Dĕcĭmus (Decŭmus), a, um, *tizedik, tiz*; der Zehente. 2) *nagy*; groß. Unda decima. Ovid. 3) praenomen Romanum.

Dĕcĭnĕresco, ĕre, 3. *hamuvá lenni, v. válni*; zu Asche werden.

Dĕcĭpĭo, ēpi, eptum, ĕre, 3. (capio), *megtsalni*; betrügen, hintergehen. 2) e. gr. alicujus exspectationem, Cic. *hijjába váratni magát*; vergeblich auf sich warten lassen. e. gr. diem, Ovid, i. q. fallere; *hijjába tölteni a' napot*; den Tag unnütze zubringen. 3) *el, v. magára hagyni*; verlassen, einsam machen.

Dĕcĭpŭla, ae, f. 1. et Dĕcĭpŭlum, i, n. 2. (decipio), *keleptze, tsapta, tőr*; womit oder worin man etwas fängt, Falle, Schlinge.

Dĕcircĭno, āre, 1. *letzirkalmozni*; abzirkeln.

Dĕcĭrēmis, is, f. 3. *tiz evezőjű, tizevezős*; ein Schiff mit zehn Reihen Rudern.

Dĕcīsĭo, ōnis, f. 3. (decīdo), *egyezés*; der Vergleich, Accord. 2) *kevesítés, leszállítás*; die Verminderung. 3) *végzés, eligazítás*; der Beschluß, die Entscheidung.

Dĕcīsus, a, um, Partic. a Decidor; *elvágott, elvagdalt; elmetszett*; abgehauen, abgeschnitten. 2) *elintézett, elvégzett*; entschieden.

Decius, ii, m. 2. nomen familiae Romanae.

Dēclāmātĭo, ōnis, f. 3. *lármával való beszéllés*; das Schreyen, z. B. im Reden. 2) *gyakorlás a' beszédtartásban*; Übung im Reden, oder das Reden halten zur Übung. 3) *eleven beszéd tartás vagy előadás, pompabeszéd, órálás*; ein lebhafter mündlicher Vortrag, die Prunkrede.

Dēclāmātĭuncŭla, ae, f. 1. *gyakorló rövid beszéd*; kleine Rede zur Übung.

Dēclāmātor, ōris, m. 3. *a' beszédtartásban magát gyakorló*; der sich im Redenhalten übt.

Dēclāmātōrĭus, a, um, *beszédtartásbéli*; die Redeübung betreffend.

Dēclāmĭto, āre, 1. *gyakorlás végett beszédet tartani*: eine Rede zur Uebung halten, sich im Redehalten üben.

Dēclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáltani, kiabálni, lármázni*; schreyen, lärmen. 2) *fennszóval gyakorlani magát a' beszédtartásban*; sich im Reden üben, um die Stimme auszuschreyen. Demosthenes ad fluctum declamare solebat, Cic. 3) v. gr. in vel contra aliquem, Cic. *beszédet tartani, órálni*; eine Rede halten, reden.

Dēclārātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. amoris; *kijelentés, felfedezés*: die Anzeige, Entdeckung. 2) v. gr. verbi; *magyarázás, megmagyarázás*; die Erklärung, Auslegung. 3) v. gr. animi, Cic. *kimutatás, nyilatkoztatás, kinyilatkoztatás*; die Erklärung, Äußerung.

Dēclārātīve, Adv. *nyilatkoztatásképen*; erklärungsweise.

Dēclārātor, ōris, m 3. *kinyilatkoztató, kihirdető*; ein Bekanntmacher.

Dēclāro, āvi, ātum, āre, 1. *nyilvánvalóvá tenni, megmutatni*; sichtbar machen, zeigen. 2) v. gr. benevolentiam suam alicui, Cic. *kimutatni, kinyilatkoztatni, bébizonyítni*; bekannt machen, darthun, zeigen, anzeigen, an den Tag legen, beweisen.

3) *közönségessé tenni*, *kihirdetni*; bekannt machen, öffentlich erklären, ausrufen. Consulem aliquem declarare. Cic. 4) *magyarázni*; erklären. 5) *kijelenteni*, *nyilván kimondani*; ausdrücklich erklären, aussprechen.

Declīnātĭo, ōnis, f. 3. (declino), *elhajtás*, *elhajlitás*; das Wegbeugen, Wegneigen einer Sache von etwas. 2) *eltérés*, *p. o. az egyenes úttól*; die Abweichung vom geraden Wege. 3) Trop. *kitsapongás*, *p. o. a' beszédben*; Ausschweifung in der Rede. 4) *elhárítás*, *eltérités*; die Vermeidung, Ablenkung. 5) v. gr. vocis; *változtatás*, *ejtegetés*; die Veränderung, Abänderung, das Decliniren. 6) v. gr. mundi; *égtáj*, *éghajlat*; das Clima, die Himmelsgegend.

Dēclīnātōrĭus, a, um, *eltávozó*, *eltérő*, *elhajló*, *valamitól*; abweichend. 2) *elutasitó*, *magától eligazitó*, *elhárító*; ablehnend. ICt.

Declinatus, a, um, *eltávozott*, *elhajlott*; abgewichen. Declinata aetas, Quint. *a' hajlott kor*; das hohe Alter.

Declīnis, e, 3. *elhajló*, *elhajlott*; weggewandt, sich wegneigend.

Declīno, āvi, ātum, āre, 1. *eltéríteni*, *elhajtani*; ablenken. 2) de via, Cic. *eltérni p. o. az úttól vagy az útból*, *eltávozni*; abweichen. 3) *kihajlani elötte*, *hajlás által elhárítni magától vagy elkerülni*; durch eine Beugung vermeiden, entgehen. Declinare ictum. Liv 4) declinat in vesperam dies, Colum. *a' nap estendre hanyatlik*; der Tag neigt sich. Inflammatio declinat, Cels. *a' tüzesség alábbhágy*, *v. oszlik*; die Entzündung läßt nach. 5) declinare certamen; *az ütközetet kerülni*, *távoztatni*; die Schlacht ablenken. 6) i. e. nomen per casus variare; *ejtegetni a' szót*; das Wort durch Casus verändern, abändern.

Declīvis, e, 3. (de et clivus), *lejtős*, *ereszkedő*, *hajlott*; herabwärts gehend, abschüssig. Aetate declivis, Plin. *hajlott korú vagy idejű*; alt.

Dēclīvĭtas, ātis, f. 3. *lejtő*, *lejtősség*, *hajlottság*; die abhängige Lage, Abschüssigkeit.

Declīvo, āre, 1. *lejtőssé tenni*; abhängig machen.

Dēclīvus, a, um, *hajló*, *lejtős*; abhängig. Vide: Declivis.

Dēcoctĭo, ōnis, f. 3. *megfőzés*: die Abkochung. 2) *leforrázás*; die Absiedung. 3) *föttvíz*; das Decoct

Dēcoctor, ōris, m. 3. *főző*, *megfőző*; der Abkocher. 2) *pazérló*, *vesztegető*; der Verschwender, der Verprasser.

Dēcoctum, i, n. 2. *föttvíz*; das abgekochte Decoct. Decoctum lignorum; *összevagdalt fából készült föttvíz*; ein Holztrank.

Dēcoctūra, ae, f. 1. *főzét*, *megfőzés*; das Abkochen.

Dēcoctus, us, m. 4. *felforralás*, *megfőzés*; das Absieden, Abkochen. 2) *befőzés*; das Einsieden.

Decoctus, a, um, *megfőzött*; gekocht, abgekocht, abgesotten. 2) *elpazérlott*; *elvesztegetett*; verschwendet. vox decocta, Cic. *emberes v. kiformált hang*; eine gebildete Stimme.

Dēcollātĭo, ōnis, f. 3. *fővétel*, *lenyakazás*; die Enthauptung. Vet. Gloss.

Dēcollo, āvi, ātum, āre, 1. *fejét venni*, *lenyakazni*; köpfen, enthaupten. 2) *hibázni*, *nem lenni*; fehlen, mangeln. 3) Met. *megtsalni*; betriegen. Spes decollat, Plaut.

Dēcōlo, āre, 1. *letsepegni*, *lesszivárogni*; abtropfeln.

Dēcŏlor, ōris, m. 3 *színetlen*, *színei vesztett*; was seine Farbe verloren hat. 2) *rút színű*; unscheinbar, häßlich. 3) *otsmány*, *útálatos*; schändlich, häßlich.

Dēcŏlōrātĭo, ōnis, f. 3. *színetlenedés*, *színvesztés*; *színetlenités*; die Abfärbung, Entfärbung.

Dēcŏlōro, āvi, ātum, āre, 1. *színét elvenni*, *megszínetlenitni*; etwas seiner Farbe berauben, entfärben. 2) *elrútitni*, *a' színéből és formájából kivenni*; häßlich machen, entstellen. Famam alicujus decolorare; *valakinek jó hírét nevét gyanúságba hozni*; einen Unschuldigen anschwärzen.

Dēcŏlōrus, a, um, *színetlen*, *haluvány*; entfärbt, blaß.

Dēcondo, ĕre, 3. *elrejteni*, *eldugni*; verbergen, verstecken.

Dēcontor, āri, Dep. 1. loco: decunctor; *késni*, *késedelmezni valamivel*; säumig seyn. 2) *gondolóra venni*, *megvizsgálni valamit*; überlegen, bedenken.

Dĕcŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. *befőzni, elfőzni*; einkochen, einsieden. Mustum ad tertias decoquere; *a' mustot egy harmadrésznyire elfőzni, v. befőzni*; den Most bis auf den dritten Theil einsieden. 2) *főzni, megfőzni*; kochen, abkochen. Lentem in aqua marina decoquere. Plin. 3) *megolvasztani, öszveolvasztani*; einschmelzen. 4) Met. v. gr. opes, bona sua; *elvesztegetni, ki menni a' hátán, elpazérlani*, verthun, durchbringen, verschlemmen. Decoquere creditoribus; *megbukni, nem fizethetni adósságait*; falliren, die Schulden nicht bezahlen können. 5) Consilium sceleris decoquere; *kifőzni a' gonoszságot*; eine böse That berathschlagen.

Dĕcor, ōris, m. 3. *illendőség, tisztesség*; der Anstand, Wohlstand. 2) v. gr. honestatis, Cic. *dísz, díszesség, ékesség*; die Zierde. 3) *szépség*; die Schönheit. Ovid.

Dĕcŏrāmen, ĭnis, n. 3. *ékesség, dísz*; die Zierde.

Dĕcōre, Adv. *illendőséggel, szépen*; mit Anstand, schön.

Dĕcŏrĭo, āre, 1. *meghántani, héjját lehúzni*; abschälen. 2) *bőrét lehúzni*; die Haut abziehen, des Fells berauben.

Dĕcŏris, e, i. qu. decorus.

Dĕcŏriter, Adv. id. qu. decore.

Dĕcŏro, āvi, ātum, āre, 1. (Decus) aliquem seu aliquid aliqua re, Cic. *ékesíteni, feléke[s]íteni, díszesíteni*; zieren, schmücken. 2) *ditsérni, magasztalni*; loben, verherrlichen.

Dĕcŏrōsus, a, um, *ékes, díszes, felékesítetett*; voll Zierde, schön.

Dĕcortĭcātĭo, ōnis, f. 3. *meghántás, héjjának vagy kérgének lehúzása*; die Abschälung der Rinde.

Dĕcortĭco, āre, *megháutani, héjját v. kérgét lehúzni, lehántani*; der Rinde berauben, abschälen. Plin.

Dĕcōrum, i, n. 2. *illendőség, tisztesség, emberség*; der Anstand, Wohlstand.

Dĕcōrus, a, um, *illendő, tisztességes*; wohl anständig, sich geziemend. 2) *ékes, díszes, szép*; geziert, geschmückt, schön.

Dĕcŏtes, um, f. plur. *régi igen elkopott ruhák*, alte, abgetragene Kleider.

Dĕcrēmentum, i, n. 2. *kissebbedés, alábbszállás*; die Abnahme, Verminderung. 2) *kár, fogyatkozás*; der Schade, Abbruch.

Dĕcrĕmo, āre, 1. *megégetni, elégetni*; verbrennen.

Dĕcrĕpĭtus, a, um, *aggott vén, igen öreg, agg*; sehr alt, abgelebt. Decrepita aetas, Cic. *vénség, öregség, megélemedett kor*; das hohe Alter.

Dĕcrescentĭa, ae, f. 1. *fogyás, kissebbedés*; die Abnahme, Verminderung.

Dĕcresco, ēvi, ētum, crescĕre, 3. *fogyni, kissebbedni*; abnehmen, kleiner oder weniger werden. Undae decrescunt; *apad a' víz, apadnak a' vizek*; das Wasser fällt.

Dĕcrētālis, e, 3. *végzést vagy parantsolatot magában foglaló*; ein Decret enthaltend. 2) *felső végzéssel nyert, v. helybehagyatott*; durch ein Decret bewilligt.

Dĕcrētōrĭus, a, um, (decerno), *elrendelt*; entscheidend, den Ausschlag gebend. Decretorius dies; *életünk határa*; der bestimmte Tag des Todes. 2) *meghatározott*; beschlossen.

Dĕcrētus, a, um, *elvégzett*; beschlossen. 2) *rendelt, elrendelt, meghatározott*; geordnet, bestimmt.

Dĕcŭbo, āre, 1. *az ágyon kivül valahova leheveredni, lefeküdni*; außer dem Bette liegen.

Dĕculco, āre, 1. (de et calco), *valamire rátágni, valamit letapodni*; auf etwas treten, herabtreten, niedertreten. 2) *lerugni*; mit den Füßen herabstoßen.

Dĕculpātĭo, ōnis, f. 3. *motskolás, pirongatás*; die Scheltung.

Dĕculpātus, a, um, *motskolt, pirongatott*; gescholten, bescholten. 2) *feddést érdemlő*; tadelnswerth.

Dĕcŭmae, ārum, pl. *tized*; der Zehnte.

Dĕcŭmānus, i, m. 2. i. q. decimanus; *tizedes*; ein Zehenter, der den Zehenten einnimmt. 2) *tizedelő, tizedet fizető vagy adó*: was den Zehenden gibt. Agri decumani. Cic.

Dĕcumbo, cŭbŭi, cumbĕre, 3. *lefeküdni*; sich niederlegen, z. B. ins Bett. 2) *asztalhoz v. mellé dűlni, heveredni, mint a' régiek, a' kik ledűlve ettek*; sich an den Tisch lagern um zu essen. 3) *leesni, lerogyni, mint a' vívók ha általverettek vagy megszúrattak*; niederfallen, wie die Fechter, wenn sie sich erstechen lassen.

Děcŭmus, a, um, i. qu. Decimus.

Decunx, cis, o, 3. *húsz latnyi*; was zehn Unzen hat.

Děcuplātus, a, um, *tízszeres*; zehnfach.

Děcūres, ĭum, m. plur. idem q. Decuriones.

Děcūrĭa, ae, f. 3. (decem), *tized, tízből álló p. o. tsapat, 's a' t.* Anzahl von zehn Dingen oder Personen, Decurie, ein Zehent, eine Rotte.

Děcūrĭālis, e, *tizedbéli*; zur Rotte oder Zunft gehörig.

Děcūrĭātio, ōnis, f. 3. *tizedekre osztás*; die Abtheilung nach Decurien.

Děcūrĭātus, a, um, *tizedekre felosztott*; in Decurien abgetheilt.

Děcūrĭātus, us, m. 4. *tizedekre való felosztás*; Abtheilung in Decurien.

Děcūrĭo, āvi, ātum, āre, 1. *tizedekre vagy tsapatokra felosztani*; in Decurien oder gewisse Classen abtheilen.

Děcūrĭo, ōnis, m. 3. *tíz lovasból álló tsapatnak tisztje, p. o. káplár*; ein Offizier der eine Decurie der Reiter commandirte. 2) *32 lovas tsapatnak vagy egy Turmának tisztje, p. o. hadnagy vagy kapitány*; ein Hauptmann über eine Turme von 32 Reutern. 3) *tanátsbeli személy volt a' Rómaiaknál a' kissebb városokban*; ein Rathsherr in andern Städten außer Rom.

Děcūrĭōnātus, us, m. 4. *Decurió hivatala*; Amt eines Decurio, z. B. Rathsherrn.

Děcurro, cŭcurri et curri, cursum, currĕre, 3. v. gr. a monte; *lefutni, leszaladni, léfeléfutni*; hinablaufen, herablaufen. Amnis monte decurrens, Horat. 2) v. gr. ad jus, Cic. *folyamodni, ragaszkodni*; seine Zuflucht nehmen. 3) *végezni, elvégezni, p. o. futását, élete pályáját*; vollbringen, vollenden. 4) *előszámlálni, szóval előadni, magyarázni*; erzählen, durchgehen, erklären. Decurrere pugnas versu, Stat. 5) *kiterjedni, kinyúlni, végződni valamin*; sich erstrecken, sich endigen. 6) decurrere in armis; *hadi gyakorlásokat tenni*: kriegerische Manövers machen, manövriren.

Děcursĭo, ōnis, f. 3. *lefutás, leszaladás*; das Herablaufen. 2) *hadigyakorlás*; das Manövriren, die Kriegsübung.

Děcursus, us, m. 4. *lefutás, leszaladás*; das Herablaufen. 2) *futás, útpálya*; der Lauf, die Laufbahn. 3) *pályafutás*; das Laufen oder Fahren in der Laufbahn. 4) *hadigyakorlás*; die Kriegsübung. 5) *végzés, végrehajtás*; die Endigung, Vollendung.

Děcursus, a, um, *elfutott*; *elvégzett*; verlaufen, abgelaufen, vollbracht.

Děcŭrtātus, a, um, *megkurtitott, rövidített*; verkürzt. 2) *megtsonkitott*; verstümmelt.

Děcurto, āvi, ātum, āre, 1. *megrövidítni, megkurtítni, elvágni, rövidre vágni*; abkürzen, verstümmeln, verschneiden.

Děcus, ŏris, n. 3. *dísz, ékesség*; die Zierde, der Schmuck. 2) *illendőség, tisztesség*; der Anstand, die Anständigkeit, der Wohlstand. 3) decora, plur. *jeles, ditséretes tettek*; rühmliche Thaten.

Děcussātim, Adv. *keresztbe, X formába*; in Form einer römischen Zehne, überzwerch, kreuzweise.

Děcussātĭo, ōnis, f. 3. *keresztbetevés*; die Stellung in Form eines X

Děcussĭo, ōnis, f. 3. (decutio), *leütés, leverés*; das Herabschlagen.

Děcussis, is, m. 3. (decem et asses), *tízes pénz neme*; eine Münze, die zehn asses galt, und mit einer römischen Zehne bezeichnet war, Zehnkreuzer. 2) *tíz szám*; die Zahl zehn. 3) *a' Római tízes szám, vagy az X betű formája*; die Figur der römischen Zehne oder des Andreas-Kreuzes.

Děcusso, āvi, ātum, āre, 1. *keresztbe vagy X formába tenni*; überzwerch theilen oder etwas in die Gestalt einer römischen Zehne bringen.

Děcussus, a, um, *leütött, levert, p. o. a' fáról*; heruntergeschlagen.

Děcŭtĭo, ussi, ussum, cŭtĕre, 3. *leütni, leverni, p. o. gyümöltsöt a' fáról, lerázni*; herabschlagen, abschlagen, abschütteln. 2) Met. *letsapni, levágni*; abschlagen, abhauen. Decutit ense caput, Ovid (de et quatio).

Dědamno, āre, *ártatlannak vagy bűntelennek ítélni*; für unschuldig erklären, lossprechen.

Dēdĕcĕo, ui, ēre, 2. *nem illeni, illetlen lenni*; nicht geziemen, übel anstehen, sich nicht schicken.

Dedecet, cŭit, cēre, Impers. *nem illik*; es ziemt sich nicht. 2) *nem válni betsületére*; Unehre machen.

Dēdĕcor, ŏris, o. 3. *illetlen, rút*; übel anstehend, häßlich.

Dēdĕcŏrātĭo, ōnis, f. 3. *betstelenités*; die Schändung, Verunehrung.

Dēdĕcŏrātor, ōris, m. 3. *betstelenítő*; Schänder.

Dedecoratus, a, um, *betstelen, rút*; geschändet, häßlich.

Dēdĕcŏro, āvi, ātum, āre, 1. *betstelenitni, elrútitni*; schänden, verunehren, entehren, häßlich machen.

Dēdĕcōrōse, Adv. *betstelenül, rútúl, gyaldzatosan*; schändlich.

Dēdĕcōrus, a, um, *illetlen, gyalázatos*; Schande machend, schändlich.

Dēdĕcōrōsus, a, um, *betstelen, rút, gyaldzatos*; schändlich.

Dēdĕcus, ŏris, n. 3. *illetlenség, betstelenség, gyaldzat*; was nicht wohl läßt, nicht wohl geziemt, Unehre, Schande, schändliche That. Dedecori esse, vel fieri, Cic. *gyaldzatjára lenni, betstelenségére válni*; zur Schande gereichen.

Dēdĭcātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. aedis, templi, Liv. *felszentelés*; Einweihung. 2) *szentelés, ajánlás, p. o. pártfogása alá valakinek*; die Zueignung, Widmung, Zuschrift.

Dēdĭcātīvus, a, um, *ajánló*; zueignend. 2) *bizonyító, erősítő*; bejahend, versichernd.

Dēdĭcātor, ōris, m. 3. (dedico), *felszentelő*; der Einweiher. 2) *kezdő, indító*; der Urheber, Stifter. Tert.

Dēdĭco, āvi, ātum, āre, 1. *mondani, állítni*; sagen, behaupten. Lucr. 2) v. gr. aram, templum, Cic. librum alicui, Plin. *szentelni, ajánlani, p. o. valaki oltalmába, pártfogása alá*; weihen, einweihen, übergeben, zueignen. 3) v. gr. aliquem Deum, Cic. *istenek közé számlálni*; unter die Götter zählen, vergöttern.

Dēdignātĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, méltatlannak tartás*; die Verachtung. 2) *bosszankodás*; der Unwille.

Dēdignor, ātus sum, āri, Dep. 1. *méltatlannak itélni v. tartani*; unwürdig achten. 2) aliquem, Ovid. *megvetni*; verachten, verschmähen.

Dēdisco, didĭci, discĕre, 3. v. gr. aliquid; *kitanulni valamiből*; verlernen. 2) *elfelejteni*; vergessen.

Dēdĭtĭo, ōnis, f. 3. *feladás, általadás*; die Ergebung oder Übergebung. Facere deditionem (oppidi), Sallust.

Dedititius, a, um, *magát feladott vagy megadott, általadott*; der sich in eines Gewalt übergeben, der sich ergeben hat.

Dēdĭtus, a, um, *magát valaminek nekiadott, neki szentelt*; ergeben. Dedita opera aliquid facere, Cic. *valamit minden kitelhető szorgalommal tenni*; etwas mit allem Fleiße thun.

Dēdo, īdi, ĭtum, dēdĕre, 3. *általadni, általengedni, adni*; hingeben, geben, übergeben, überlassen. Se totum alicui dedere, Cic. *egészen rá-hagyni v. rábízni magát valakire*; sich einem ganz und gar ergeben. Se literis v. ad literas dedere, Cic. *egészen a' tudományoknak adni magát*; sich dem Studieren ergeben. Neci dedere, Virg. *megölni*, tödten. 2) loco: dare; *adni*; geben. Dedere alicui aliquid negotii, Ter. 3) dedere se ex aedibus foras, Plaut. *kimenni a' háztól*; sich aus dem Hause hinaus begeben.

Dēdŏcĕo, ui, ctum, ēre, 2. *eltanítni valakit valamiről, elfelejtetni valakivel valamit, 's másra vagy másként tanítni*; machen, daß einer etwas verlernt, oder anders lernt. 2) *elszoktatni valamiről*; abgewöhnen.

Dēdŏlātus, a, um, *meggyalult*; abgehobelt.

Dēdŏlentia, ae, f. 1. *érzéketlenség a' fájdalom eránt*; die Schmerzlosigkeit.

Dēdŏlĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *fájdalmait végezni*; seinen Schmerz enden.

Dedŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *kibárdolni, megfaragni*; behauen. 2) *kigyalulni, meggyalulni*; hobeln, glatt machen. 3) Met. v. gr. fustium ictibus dedolare, Plaut. *megverni*; abprügeln.

Dedomatus, a, um, *megszelíditett*; gezähmt.

Dedomo, ŭi, ĭtum, āre, 1. *megszelíditni*; zähmen.

Dēdūco, xi, ctum, dūcĕre, *lehozni, levonni*; herabführen, herabbringen, herabziehen. Vela deducere, Ovid. *a' vitorlákat leereszteni, szélnek ereszteni*; die Segel aufspannen.

Navem deducere v. gr. in mare, Caes. *a' tengerre indúlni*; ins Meer stechen. 2) filum deducere; *fonni*, *fonalat ereszteni*, *nyujtani*; spinnen. 3) *elvinni*, *elvezetni valahonnan*; wegführen, wegbringen. 4) v. gr. aliquem de sententia; Cic. *elvonni*, *viszszatartóztatni*; abziehen, zurückhalten. 5) v. gr. rationem; *kivonni*, *kivenni*, *p. o. egyik számot a' másikból*; abziehen, abrechnen. 6) v. gr. rivos, Virg. *elárkolni*, *odavenni valahová*; ableiten. Nomen deducere, Ovid. *nevét onnan venni*, *v. származtatni*; den Nahmen ableiten, herleiten. 7) v. gr. alicui nummum, Cic. alicui cibum, Ter. *elvonni*, *elfogni tőle*; abziehen, entziehen. 8) v. gr. domum, Cic. nuptam; Plaut. *vezetni*, *vinni*; führen, bringen. 9) v. gr. aliquem ad misericordiam, ad cogitationem, Cic. in caussam, Liv. *venni*, *v. rávenni valamire*, *inditni*; jemanden zu etwas bewegen oder bringen. 10) in discrimen, in periculum, Cic. *juttatni*, *ejteni*, *p. o. veszedelembe*; in etwas bringen, stürzen. 11) v. gr. carmen, Ovid. *írni*, *késziteni*; machen, verfertigen. 12) v. gr. rem, Caes. *halogatni*, *húzni halasztani*, *p. o. a' dolgot*; verzögern. 13) diem, Cic. *tölteni*, *eltölteni*; zubringen.

Dēductĭo, ōnis, f. 3. *levezetés*, *lehozás*; die Herabführung. 2) v. gr. aquae; Cic. *elárkolása*, *vivése*, *v. vevése a' víznek valahova*, *vízbotsátás*; die Ableitung, Wasserleitung. 3) *kivonás*, *elvonás*, *p. o. a' summából*, *a' számvetésben*, *'s a' t.* die Verminderung, Abzug im Rechnen. 4) *elkésérés*, *elvezetés*; die Begleitung. 3) *törvényes előadás*, *előterjesztés*, *megmutogatás*, *p. o. okok előhordása által*; die Beweisführung, Deduction.

Dēductor, ōris, m. 3. *vezető*, *késérő*; der Begleiter.

Dēductōrĭus, a, um, *vezető*, *vivő*; abführend.

Dēductōrĭum, ĭi, n. 2. *tsatorna*; der Canal, Wassergraben.

Dēductus, us, m. 4. *levonás*, *lehúzás*; Herabziehung. 2) aquarum; *vízárkolás*; die Ableitung.

Dēductus, a, um, *elvitt*, *elvezetett*; abgeführt, dahin geführt. 2) *lehajtott*; niedergebogen.

Dĕerro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. itinere, de itinere, Quint. *eltévedni*, *eltévelyedni*; abirren, sich verirren.

Dēfæcābĭlis, e, *könnyen megtisztálható*; leicht zu reinigen.

Dēfaecātĭo, ōnis, f. 3. *megszűrés*, *megtisztálás*; die Läuterung, Reinigung.

Dēfaecatus, a, um, *megtisztált*, *megszűrt*; gereinigt, geläutert. 2) vinum defaecatum; *levont v. tisztált bor*; abgezogener Wein. 3) defaecatus animus; *tiszta*, *világos elme*; ein heller Verstand. 4) *vidám*, *eleven*; fröhlich, lebhaft.

Dēfaeco, āvi, ātum, āre, 1. (de et faex), *meghiggasztani*, *seprejétől megtisztítni*, *megszűrni*; von den Hefen reinigen, läutern. 2) *megtisztálni*, *megtisztítni*, *leüllepitni*; reinigen. 3) *világossá*, *tisztává tenni*; klar, deutlich machen. 4) *felvidámítni*; heiter oder fröhlich machen.

Dēfalco, āre, 1. *lekaszálni*, *learatni*, *levágni*; abmähen, abschneiden. 2) *a' summából levonni*, *elhúzni*; von der Summe abziehen.

Dēfāmātus, a, um, *roszsz hírbe kevert*; verschrien. 2) *betstelen*, *gyalázatos*; ehrlos, schändlich.

Dēfāmo, āre, 1. *roszsz hírbe keverni*, *meggyalázni*; um den guten Nahmen bringen, ehrlos machen.

Dēfāno, āre, 1. *megfertéztetni*; entheiligen.

Dēfārīno, āre, 1. *megőrleni*, *lisztté őrleni*; zu Mehle machen, mahlen.

Dēfātīgātĭo, ōnis, f. 3. *megfáradás*; die Ermüdung.

Dēfātigatus, a, um, *elfáradt*, *fáradt*; ermüdet, müde.

Dēfātigo, āvi, ātum, āre, 1. *megfárasztani*, *elfárasztani*; müde machen, ermüden. Defatigari; *elfáradni*; müde werden.

Dēfecābilis, Defeco etc., i. q. Defaecabilis, etc.

Dēfectĭo, ōnis, f. 3. (deficio), *hanyatlás*, *fogyatkozás*; das Fehlen, der Mangel. 2) Defectio virium; Cic. *elerőtlenedés*; die Abnahme der Kräfte. Defectio animi; *eltsüggedés*; die Muthlosigkeit. it. *ájulás*; die Ohnmacht. 3) *elszakadás*, *elpártolás*; der Abfall, die Abtrünnigkeit.

Dēfectīvus, a, um, (deficio), *hijjános*, *fogyatkozásos*; mangelhaft, unvollständig.

Dēfector, ōris, m. 3. *elpártolt*; der abgefallen ist, ein Abtrünniger.

Dēfectus, us, m. 4. (deficio), *fogyatkozás, hijjánosság*; der Mangel. 2) Defectus animi; Plin. *ájúltság, ájúlás*; die Ohnmacht. 3) *erőtlenség, gyengeség*; die Schwäche. Defectus stomachi; Plin. 4) Defectus solis et lunae; *nap és holdbeli fogyatkozás*; die Sonn- und Mondsfinsterniß. 5) *elpártolás*; der Abfall. Curt.

Dēfectus, a, um, *elhagyott*; verlassen. 2) libri defecti; *hijjános könyvek*; mangelhafte Bücher. 3) *erőtelen*; kraftlos. Virg.

Dēfendo, di, sum, dĕre, 3. v. gr. vim, pericula, injuriam. Cic. *elhárítni, elfordítni, eltávoztatni*; abhalten, abwenden 2) *oltalmazni, védelmezni, őrizni, megőrizni*; vertheidigen, schützen, beschützen. Vitam a telis vel contra tela defendere. Cic. 3) *szóval védelmezni*; behaupten, zu behaupten suchen. 4) v. gr. mortem alicujus; *megbosszúlni*; rächen.

Dēfēněro, āre, 1. *adósságba adni v. vetni*; in Schulden setzen, verschulden.

Dēfensa, ae, f. 1. i. q. defensio.

Dēfensĭo, ōnis, f. 3. *oltalmazás védelmezés*; die Vertheidigung, das Vertheidigen. 2) *mentő beszéd vagy írás*; die Vertheidigung, i. e Rede oder Schrift zur Vertheidigung. 3) *megbosszúlás*; die Rächung.

Dēfensĭto, āre, 1. *védelmezgetni*; vertheidigen.

Dēfenso, āre, 1. *védelmezni, oltalmazni, megójni*; vertheidigen.

Dēfensor, ōris. m. 3. *megakadályoztató, elfordító*; der Abwender, Verhüter 2) *oltalmazó, védő, védelmező*; der Vertheidiger.

Dēfensōrĭus, a, um, *védelmezést illető*; die Vertheidigung betreffend.

Dēfensus, a, um, *megoltalmazott, megtartott*; vertheidigt, beschützt, erhalten.

Dēfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *lehozni*; herab tragen oder bringen. 2) *valahova vinni, oda vinni*; wohin bringen oder tragen. 3) *megvinni, béjelenteni, hírűl adni valakinek valamit*; anzeigen, berichten, bekannt machen. Quae audiero ad te deferam. Caes. 4) *bévádolni, elárulni, valakit*; anklagen, verklagen, verrathen. Deferre nomen alicujus, Cic. Deferre aliquem furto, Cic. *valakit lopással vádolni, v. a' lopásért bevádolni*; einen des Diebstahls wegen anklagen. 5) *rábízni, p. o. valakire valamelly hivatalt, általadni, neki adni, ajánlani, adni*; antragen, anbiethen, übertragen. Summam imperii ad aliquem deferre, Nep. Dormientibus beneficia non deferuntur. Cic. 6) deferre rem; *valamit a' piatzra felvinni eladás végett, árúlni*; etwas zu Markte tragen, zum Verkauf bringen, verkaufen. 7) deferri in undas; Virg. *a' vízbe bukni, esni*; ins Wasser stürzen.

Dēfervĕfăcĭo, ēci, actum, făcĕre, 3. *felforralni*; abkochen, absieden, kochen lassen.

Dēfervĕo, 2. i. q. defervesco.

Dēfervesco, bŭi, et vi, fervēre, 2. *eleget főni, megfőni*; genug kochen, von den Speisen, wenn sie gehörig gekocht sind. 2) *forrani vagy főni megszűnni, nem forrni többé*; aufhören zu kochen, verbrausen, verwallen. 3) *hevességéből alábbhagyni, megszűnni heves lenni, mint p. o. a' harag, indúlatosság, 's a' t*, die Hitze und Heftigkeit verlieren.

Dēfessus, a, um, *fáradt, elfáradt, elbágyatt*; müde, matt, ermattet.

Dēfētīgo, i. q. Defatigo.

Dēfĕtiscentĭa, ae, f. 1. *fáradtság, elbádjadás*; die Ermüdung, Mattigkeit.

Dēfĕtiscŏr, defessus sum, defetisci, 3. *elerőtlenedni, elfáradni, elbádjadni*; die Kräfte verlieren, müde werden, ermüden.

Dēfĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. (facio) *elvégezni, végrehajtani*; zu Stande bringen, vollenden. Libri defecti, Cic. 2) *elöldani, p. o. a' szövőszékről, eltenni*; abmachen, z. B. vom Weberstuhle, wegthun. e. gr. animum; Varr. *bátorságát elveszteni*; den Muth verlieren. 3) *elmenni, v. távozni*; sich wegmachen, sich entfernen. e. gr. vita, Cic. *meghalni*; sterben. Hinc: e. gr. a republica; Cic. *elhagyni, elhajlani, elállani, elpártolni*; abfallen, abtrünnig werden. e. gr. aliquem; Cic. *el v. odahagyni*; verlassen. e. gr. alicui et aliquem; Cic. *nem lenni jelen, híjjának lenni*; fehlen. 4) *végződni, megszűnni*; sich enden, aufhören.

Deficiente porticu; Petron. *a' folyosó végén*; am Ende der Gallerie. 5) *elfárasztani, gyengítni*; ermüden, müde machen, schwächen. Defici animo; Cic. *bátorságát elveszteni*; den Muth verlieren. 6) *megkissebbítni, meghíjjánosítni*; vermindern, mangelhaft machen. Hinc: Defectum, *híjjánosság, tsonkúlás*; ein Mangel, Gebrechen.

Dēfīgo, xi, xum, ĕre, 3. *hozzá v. le szegezni, v. kötni, bé v. leverni, ütni, v. ereszteni*; anheften, annageln, hineinschlagen, einsenken. e. gr. arbores in hortis; *fát ültetni a' kertbe*; einen Baum in einen Garten setzen. e. gr. crucem; Cic. *akasztófát állítni fel*; einen Galgen aufrichten. e. gr. sicam in corpore; Idem. *tőrt ütni, v. szúrni a' testébe*; einen Dolch in den Leib stoßen. 2) *megerősítni*; befestigen, unbeweglich machen. 3) e. gr. oculos in aliquid: Cic. *függeszteni valamire*; unbeweglich wohin richten oder heften. e. gr. mentem in aliquid, in aliqua re; Idem. *gondolatit valamire fordítni*; seine Gedanken auf etwas richten. 4) *megigézni, megmerevítni*; bezaubern, starr machen. e. gr. diris deprecationibus; Plin. *megátkozni*; verfluchen. Stupor omnes rei admiratione defixit; Liv. *mindnyájan egészszen elfogódtak a' bámúlás miatt*; sie wurden ganz starr vor Erstaunen.

Dēfindo, ĕre, pro findo.

Dēfingo, nxi, ctum, gĕre, 3. *formálni, kiformálni, leábrázolni*; gestalten, bilden, abbilden.

Dēfīnio, īvi, ītum, īre, 4 *határt szabni, v. rendelni*; begränzen. Mons aspectum nostrum definit: Cic. *a' hegy miatt nem látunk tovább*; der Berg macht, daß wir nicht weiter sehen können. 2) e. gr. tempus: Caes. *meghatározni, kirendelni*; bestimmen, festsetzen. 3) e. gr. legem alicui; Cic. *rendelni, szabni valaki elibe*; vorschreiben 4) *erősen feltenni, v. elvégezni*; fest beschließen. 5) *megmagyarázni, fejteni, v. világosítni*; erklären. 6) *elvégezni*; endigen. Hinc: *megölni*; tödten.

Dēfīnīte, Adv. *meghatározva, nyilván*; ausdrücklich, deutlich, bestimmt.

Dēfīnītio, ōnis, f. 3. *meghatározás*; die Bestimmung. 2) e. gr. judiciorum; Cic. *rendelés*; die Vorschrift. 3) *magyarázás*; die Erklärung.

Dēfīnītive, Adv. *meghatározva*; bestimmt.

Dēfīnītīvus, a, um, *meghatározó*; bestimmend. 2) *végző, bévégző*; endigend. Sententia judicis definitiva, JCt. *bírói végítélet*; des Richters Endurtheil.

Dēfīnītor, ōris, m. 3. *meghatározó, rendelő*; der Bestimmer, Verordner.

Dēfīnītus, a, um, *meghatározott*; bestimmt. 2) *megírt*; beschrieben. 3) *körülírt, megmagyarázott*; umschrieben. 4) *határral körülvett*; umgränzet. 5) *helyesen kimért*; gewiß abgemessen.

Dēfio, ĕri, pro: deficior; *nem lenni, híjjának lenni*; fehlen.

Dēfīŏcŭlus, i, m. 2. (defit et oculus) *egyszemű*; einäugig. 2) *tsak felfelé látó*; übersichtig.

Dēfixus, a, um, (defigo), *hozzá szegezett v. kötött*; angeheftet. 2) *bé ütött, v. vert*; hineingeschlagen. 3) defixa humi mens; Cic. *földhöz ragadt elme, mellynek tsak a' földi dolgokra van gondja*; ein Gemüth, das nach irdischen Dingen trachtet. 4) defixis oculis intueri; Hor. *merően vi'sgálni, v. nézni*; steif anschauen 5) defixa virtus altissimis radicibus; Cic. *mély gyökeret vert virtus*; die Tugend, die tiefe Wurzel geschlagen hat. 6) defixa spes omnium in te; Cic. *mindenek benned vetik reménységjeket*; alle hoffen auf dich. 7) *bámúlástól, v. álmélkodástól elfogódott*; vor Erstaunen starr.

Dēflāgrātio, ōnis, f. 3. *megégés*; die Verbrennung.

Dēflāgrātus, a, um, *el, meg, v. leégett*; verbrannt, abgebrannt.

Dēflāgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ictu fulminis; Cic. *megégni*; verbrennen. 2) *hevességét elveszteni, v abba alábbhagyni*; seine Heftigkeit verlieren, nachlassen. Irae deflagrant; Liv. *tsilapodik haragja*; der Zorn wird besänftigt. Seditio deflagrat; Tac. *tsendesedik a' zenebona*; der Aufruhr wird gestillt. 3) Active; *elégetni*; verbrennen.

Dēflammo, āre, 1. (flamma) *elaludni, megszűnni égni*; auslöschen.

Dēflecto, xi, xum, ĕre, 3. e. gr. lumi-

na (*szemeit*; die Augen) *elforditni*; ablenken, abwenden. 2) e. gr. aliquo carinam; Ovid. *valamerre hajtani, térítni, v. igazgatni*; wohin beugen oder richten. 3) e. gr. ramum; Colum. *le hajtani, görbítni*. e. gr. de via, ex itinere; Cic. Svet. *eltérni az útról*; vom Wege abweichen. 6) *betérni*, *megszállani*; einkehren, Herberge machen. 7) Trop. e. gr. se ab ira; *tsendesedni, a' hargától szűnni*; vom Zorne lassen. 8) *másként rendelni*, *megváltoztatni*; anders einrichten, verändern. Deflectere rem ad verba; Cic. *a' dolgot a' szó szerént tsavarítni*: die Sache nach den Worten drehen. 8) e. gr. sententiam; Cic. *vélekedését változtatni*; die Meinung ändern.

Dēflĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. e. gr. aliquem; Plaut. mortem alicujus; Plin. jun. *megsiratni*; beweinen. 2) *könnyel áztatni*; mit Thränen benetzen.

Dēflētio, ōnis, f. 3. *megsiratás*; die Beweinung.

Dēflētus, a, um, *megsiratott*; beweinet.

Dēflexio, ōnis, f. 3. (deflecto), *hajtás, görbítés*; der Bug, die Krümmung. 2) *külömbözés*; die Abweichung.

Dēflexus, us, m. 4. *lehajlás v. görbűlés*; die Herabbeugung. 2) *eltérés*; der Abweg, die Abweichung.

Dēflexus, a, um, *elfordított*; abgewendet. 2) *meg hajtott v. görbített*; gebogen. 3) *elvett, v. térített*; abgeleitet. Amnes in alium cursum contorti et deflexi; Cic. *másfelé vett folyók*; Flüsse, die man anders wohin geleitet hat.

Dēflo, āvi, ātum, āre, 1. *elfúni*; abblasen, wegblasen. 2) *fúvás által tisztítani*; durchs Blasen reinigen. 3) Trop. *megvetni*; verachten.

Dēfloccātus, a, um, *kopasz*; kahl. 2) *meggyengített*, *erejétől megfosztott*, *erejéből kivett*; seiner Kräfte beraubt, geschwächt.

Dēflŏcco, āvi, ātum, āre, 1. proprie: *pejhét elfúni*; die Flocken abblasen. 2) Trop. *gyengítni*; schwächen. 3) e. gr. alicui lumbos; Plaut. *valakit megkorbátsolni*; einen durchpeitschen.

Dēflōrātio, ōnis, f. 3. *elvirágzás*, *virágját elhúllatás*; die Verblühung. 2) Trop. *szűzek megszeplősítése*; die Schändung der Jungfern.

Dēflōrātus, a, um, *elvirágozott*, *virágja elszedett*; dem die Blüthe abgenommen ist. 2) virgo deflorata; *megszeplősített szűz*; eine geschändete Jungfrau.

Dēflōrĕo, ēre, 2. Dēflōresco, ui, ĕre, 3. (flos) *elvirágozni*, *virágját elhúllatni*; verblühen. 2) Trop. *eltűnni*, *elenyészni*; sich verlieren. Formae dignitas morbo aut vetustate deflorescit. Cic. 3) *gyengűlni*; schwach werden. Animi deflorescunt cum corporibus. Liv.

Dēflōro, āvi, ātum, āre, 1. (flos) *virágját leszedni*; Blumen oder Blüthen abbrechen. 2) futurum gaudii fructum spes defloravit; Gell. *a' reménység minden jövendő örömünktől megfosztott*; die Hoffnung hat die Freude verringert. 3) e. gr. virginem; *megszeplősítni*; entehren.

Dēflŭo, xi, xum, ĕre, 3. e. gr. sudor a fronte; Cic. *lefolyni*, *v. futni*; ablaufen, abfließen. 2) Trop. *eltelni*, *múlni*, *v. enyészni*; vergehen, verfließen. Defluit aetas; Sallust. *eljár az idő*; die Zeit vergehet. 3) defluit capillus; Plin. *húll v. megy a' haja*; die Haare fallen aus. 4) e. gr. in terram; Liv. *földre esni*; auf die Erde fallen. 5) e. gr. luxu, et inertia; Colum. *tobzódásba's henyélésbe tölteni minden idejét*; sich der Schwelgerey und dem Müssiggange ganz ergeben. 6) hoc defluit tibi ex animo; Prop. *azt elfelejted*; dieß fällt dir aus dem Gedächtnisse. 7) *jönni*, *előjönni*; kommen, herkommen. 8) *eredni*, *származni*, *eredetét v. nemzetségét lehozni*; abstammen, sein Geschlecht herleiten. 9) *elmúlni*, *elvégződni*; vergehen, zu Ende gehen. Color defluit; Tibull. *elhagyja a' színét*; die Farbe verschießt.

Dēflŭvium, ii, n. 2. *lefolyás*; das Herunterfließen, der Ablauf des Wassers. 2) Trop. defluvia comarum capilli; Plin. *hajmenés*; das Ausfallen der Haare.

Dēflŭus, a, um, *lefolyó*; hinabfließend. 2) *ki, v. lehúlló*; ausfallend, abfällig. Capilli deflui; Plin. *ki, v. elhúlló v. elmenő haj*; Haare, die ausfallen.

Dēfluxĭo, ōnis, f. 3. *lefolyás*; das Herabfließen.

Dēfluxus, us, m. 4. i. q. defluxio, e. gr. nubium, *leszállás*, v. *leereszkedés*; die Herabkunft.

Dēfŏdĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. (fodio) e. gr. aliquid in terram, Liv. *el*, v. *beásni*, *betemetni*; eingraben, vergraben. 2) e. gr. scrobem; Colum. *ásni*; graben. 3) *kiásni*, *kaparni*, v. *szúrni*, *széllyeldarabolni*; ausgraben, auskratzen, ausstechen, zerfleischen.

Dēfoēnĕrātus, a, um, (foenus) *elzálogosított*; verpfändet. Plurimis creditoribus defoeneratus. Apul. *soknak adós*; der vielen schuldig ist.

Dēfoenero, i. q. Defenero.

Dēfōre, Infin. i. q. defuturum esse; *híjjával lenni*, *nem lenni*; fehlen werden, mangeln werden.

Dēformātĭo, ōnis, f. 3. (deformo) *ábrázolás*, *ledbrázolás*; die Bildung. Abbildung. 2) *elrútítás*, *formájából kivevés*; die Verunstaltung. e. gr. corporis; Cic. *rút testállás*; eine häßliche Leibesgestalt.

Dēfōrmātus, a, um, *rúttá*, *útálatossá*, *otsmánnyá*, v. *undokká tett*, *elrútított*, *formájából kivett*, v. *vetkeztetett*; häßlich gemacht, entstellet, ungestaltet. 2) *meggyalázott*, *megfertéztetett*; beschimpft, geschändet. 3) *jól alkatott*; wohl gebildet. 4) deformati parietes; Cic. *festett falak*: gemahlte Wände. 5) fructus deformati; Quint. *tellyes*, *megért gyümöltsök*; völlige Früchte.

Dēformis, e, *formátlan*, *rút*, *otsmány*, *undok*; ungestaltet, häßlich. 2) Trop. deforme est; Cic. *rendetlenűl 's ízlés nélkűl való*; es kommt ganz ungereimt und ungeschmackt heraus. 3) e. gr. vita; *rendetlen*, v. *korhely élet*; ein lüderliches Leben. Comp. deformior, Cic. Superl. deformissimus, Gell.

Dēformĭtas, ātis, f. 3. *formátlanság*, *rútság*, *otsmányság*, *éktelenség*; die Verunstaltung, Häßlichkeit. 2) e. gr. fugae, animi; Cic. *szégyen*, *gyalázat*; die Schändlichkeit, Schande.

Dēformĭter, Adv. *rútúl*, *formátlanúl*, *éktelenűl*, *otsmányúl*, *undokúl*; häßlich, unförmig. 2) *gyalázatosan*; schändlich.

Deformo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem; *leábrázolni*, v. *rajzolni*; entwerfen, bilden, abbilden. 2) *rútúl rajzolni*, v. *festeni le*; als häßlich abbilden, oder schildern. Hinc: *meg*, v. *elrútítni*; verunstalten.

Dēformōsus, a, um, *rút*, *formátlan*, *éktelen*; häßlich, ungestaltet.

Dēfossus, us, m. 4. *el* v. *beásás*, *betemetés*; die Eingrabung, Vergrabung.

Dēfossus, a, um, *el*, v. *beásott*, *betemetett*; eingegraben, vergraben.

Dēfractus, a, um, *le*, v. *eltört*; abgebrochen, zerbrochen.

Dēfraudātĭo, ōnis, f. 3. *karosodás*, *megfosztás*, *megtagadás*; die Bevortheilung, Entziehung.

Dēfraudātor, ōris, m. 3. *megtsaló*, *károsító*, *tsaláró*; ein Betrüger, Bevortheiler.

Dēfraudātrix, īcis, f. 3. *megtsaló*, *tsaláró*, *károsító* (*aszszony* v. *leány*); eine Betrügerinn, Bevortheilerinn.

Dēfraudo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, spem alicujus; Liv. *megtsalni*, *megkárosítni*; betrügen, bevortheilen, hintergehen. 2) *elhúzni*, *magától megvonni*, *p. o. az ételt*; abzwacken, sich selbst abbrechen, an seinem Maule absparen. e. gr. aliquem aliqua re; Cic. *megfosztani*; einem um etwas bringen.

Dēfrĕmo, ui, ĕre, 3. *megszűnni zörögni*, v. *lármázni*, *felhagyni a' zörgéssel v. lármával*; aufhören zu rauschen, zu lärmen. Impetus defremuit. Plin.

Dēfrenātus, a, um, (frenum) *zaboláatlan*; ungezäumt. 2) *megszelidíthetetlen*, *vad*; unbändig.

Dēfricātus, a, um, *meg*, v. *levakart*, *sima*, *le*, v. *megdör'sölt*; abgekratzt. glatt, abgerieben. 2) *sikállott*, *megsikállott*; abgescheuert.

Dēfrĭco, cui, catum. et ctum, āre, 1. e. gr. dentes sale; Colum. *megdör'sölni*, *le v. megvakarni*; abreiben, abkratzen. 2) Trop. sale multo aliquem. Hor. *igen érzékenyen kigúnyolni valakit*; einen sehr empfindlich durchziehen. 3) *sikálni*, *megsikálni*; scheuern.

Defrictus, a, um, *megdör'sölt*; abgerieben.

Defrīgesco, ixi, ĕre, 3. *meghidegűlni*, *megfázni*; erkalten, kalt werden.

Defringo, ēgi, actum, ĕre, 3. e. gr. ramum; Cic. *letörni*; abbrechen. 2)

e. gr. crura; Plaut. *el, v. öszvetörni*; zerbrechen.

Defrūdo, i. q. Defraudo.

Defrūgātio, ōnis, f. 3. *szántóföld elsoványitása, zsirjából kivevése*; die Abnützung der Äcker.

Defrūgo, āre, 1. (fruges) e. gr. segetem, Plin. *terméstől p. o. gabonától, rozstól, 's a' t. megfosztani*; des Getreides berauben.

Defrūor, defrui, 3. e. gr. voluptate; Plin. *élni valamivel, részesűlni, v. részt venni valamiben*; genießen.

Defrusto, āre, 1. *el, v. széllyei darabolni*; zerstückeln. 2) *darabonként kijelelni, v. jegyezni*; stückweise auszeichnen.

Defrūtārius, a, um, i. e. ad defrutum pertinens.

Defrūto, āre, 1. v. gr. vinum; *sűrűre befőzni*; einsieden lassen, daß es dicker Saft wird.

Defrūtum, i, n. 2. *főzött must szirup*; dicker aus Most gekochter Saft.

Defūat, loco: desit.

Dēfūga, ae, m. 1. *elpártolt, elszökött, szökött*; ein Abtrünniger, Überläufer.

Dēfūgio, ūgi, ūgitum, ĕre, 3. *elfutni, elszaladni előle, kerűlni, elkerűlni*; wegfliehen, fliehen, vor etwas fliehen, etwas zu entfliehen oder zu entgehen suchen, vermeiden. 2) *elpártolni*; abtrünnig werden, abfallen.

Dēfūgo, āre, i. q. fugo.

Dēfulgūro, āre, 1. *levillámlani*; herab blitzen.

Dēfunctio, ōnis, f. 3. (defungor), *eljárás valamiben, véghezvitel*; die Verrichtung. 2) *halál*; der Tod.

Dēfunctōrie, Adv. *imígyamúgy, restűl, félszegesen*; leicht hin, nachlässig. Defunctorie in aliqua re versari, Ict.

Dēfunctōrius, a, um, *félszeges, imígy amúgy vagy könnyű munkával végzett, elhányt vetett, középszerű*; was nur leichthin gemacht wird, mittelmäßig.

Dēfunctus, us, m. 4. *halál*; der Tod.

Dēfunctus a, um, *a' ki valamit véghezvitt, végrehajtott*; der etwas vollbracht hat. Cic. 2) defunctus fato; Liv. *meghólt*; gestorben. Excitare defunctos, Quint. *a' hóltakat feltámasztani*; die Todten aufwecken.

Dēfundo, ūdi, ūsum, fundĕre, 3. *letölteni, leönteni, lefolyatni*; herab gießen, schütten, fließen lassen. 2) *tölteni, önteni, beletölteni, beleönteni valamibe*; wohin gießen oder schütten, aus einem Gefäße ins andere gießen.

Dēfungor, ctus sum, fungi, Dep. 3. re, v. gr. proelio, honoribus, periculo, Cic. *végrehajtani valamit, elvégezni, késszen lenni valamivel, kiállani valamit*; mit etwas fertig werden, völlig verrichten, überstehen, vollenden. 2) *megszűnni*; aufhören. Defunctus vita, Virg. morte, Curt. *meghólt*; gestorben. 3) *eljárni valamiben, megtenni valamit*; verrichten, thun.

Dēfusto, āre, 1. *megverni*; abprügeln. Gloss.

Dēfūsus, a, um, (defundo) *letöltött*; abgegossen. 2) *beletöltött*; eingegossen.

Degĕner, ĕris, o. 3. *elfajúlt, elfajzott, elkortsosodott*; übelgerathen, aus der (edlern) Art schlagend oder geschlagen. 2) v. gr. adamas; *nem igazi, nem jóféle*; unedel, unächt. 3) v. gr. canis; *rossz fajta*; schlechter Art. 4) *alávaló, alatsony, nemtelen*; unedel, schlecht, gering, niedrig.

Dĕgĕnĕrātio, ōnis, f. 3. *elromlás, elallyasodás*; die Verschlimmerung. Augustin.

Dĕgĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. ut homo; *elfajúlni, elkortsosodni, mint az ember, állat*; aus der (edlern) Art schlagen, von Menschen, Thieren. 2) *elallyasodni, elfajzani, mint a' gyümölts*; aus der Art schlagen, ausarten, schlechter werden. 3) animos degenerare, Colum. *elrontani, megvesztegetni*; ausarten lassen, verschlimmern.

Dĕgĕro, essi, estum, gĕrĕre, 3. *elvinni, valahová vinni*; wegtragen, wohin tragen.

Dĕglābro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pomum, *meghámozni*; schälen, abschälen. 2) *simává tenni, megsimitni, kisikálni*; glatt machen, glätten. 3) *megkoppasztani*; kahl machen, rupfen.

Dĕglūbo, psi, ptum, bĕre, 3. *héjját lehántani, lefosztani*; von der Schale befreyen, abschälen. 2) *meghámozni*; schälen. 3) *bőrét levonni*,

megnyúzni; das Fell abziehen, schinden.

Dēglūtĭno, āre, 1. *a' mi öszve vólt enyvezve elválasztani*; entleimen, von einander trennen.

Dēglūtĭo, īvi, ītum, īre, 4. *lenyelni*, *elnyelni*; verschlingen, hinunterschlucken.

Dēgo, dēgi, dēgĕre, 3. v. gr. aetatem, Cic. diem, vitam miseram. Cic. *élni*, *tölteni*, *t. i. idejét vagy életét*; leben, zubringen. Otia degere; Catull. *heverni*; müssig seyn. 2) *lehúzni*, *levonni*, *p. o. bőrét*; herabziehen. Degere corium de tergore, Plaut. 3) *bánni*, *tselekedni*; handeln. Degere ex aequo cum aliquo. Plin.

Dēgrādātio, ōnis, f. 3 *letétel*, *p. o. a' hivatalból*; die Absetzung. Jct.

Dēgrādo, āre, 1. *letenni a' hivatalból*; absetzen, einen des Amtes entsetzen.

Dēgrandĭno, āre, 1. v. gr. degrandinat, *jég esik*; es hagelt.

Degrassor, ātus sum, āri, Dep. 1. aliquem, *kéméllletlenül bánni valakivel*; hart verfahren wider Jemanden.

Dēgrăvo, āvi, ātum, āre, 1. aliquem, vel aliquid, Liv. Ovid. *lenyomni*, *terhére lenni*; herab drücken, lästig seyn, beschwerlich seyn.

Dēgrĕdĭor, essus sum, dēgrĕdi, Dep. 3. *leszállani*, *p. o. a' lóról*; absteigen, z. B. vom Pferde. 2) *elmenni*, *eltávozni*; weggehen von etwas.

Dēgressĭo, ōnis, f. 3. *leszállás*, *lemenés*; das Absteigen, Herabgehen. 2) *elmenés*, *eltávozás*; das Weggehen, Abgehen.

Dēgressus, us, m. 4. *eltávozás*, *elmenés*; das Weggehen.

Degressus, a, um, *lement*, *leszállott*; hinabgegangen.

Degrunnĭo, īre, 4. i, qu. grunnio, *röfögni*; grunzen.

Dēgŭlātor, ōris, m. 3. *tobzódó*; der Beerfresser, Schlemmer.

Degŭlo, āre. 1. *megenni inni*, *torkára vesztegetni*, *eltobzódni*; verfressen, durch die Gurgel jagen.

Dēgustātĭo, ōnis, f. 3. *kóstolás*, *megkóstolás*; das Kosten.

Dēgusto, āvi, ātum, āre, 1. *kóstolni*, *megkóstolni*; kosten. 2) *megpróbálni*; versuchen, forschen, probieren.

Dēhaurĭo, si, stum, īre, 4. *lemeríteni*, *lemerni*; abschöpfen, heraus schöpfen. 2) *lenyelni*, *elnyelni*; verschlucken.

Dēhinc, Adv. *ezután*, *ezentúl*; von nun an, künftig. 2) *azután*, *osztán*; hernach, hierauf. 3) *innen*; von hier.

Dēhisco, ĕre, 3. *eltátódni*, *megnyílni*, *kitáródni*, *meghasadni*; sich von einander thun, sich öffnen, aufspringen.

Dēhŏnestāmentum, i, n. 2. *tsúfság*; was etwas verunstaltet, Verunstaltung. 2) *megmotskolás*, *megbetstelenítés*; die Beschimpfung.

Dēhŏnestātĭo, ōnis, f. 3. *megszégyenítés*, *betstelenítés*; die Beschimpfung.

Dēhŏnesto, āre, 1. *megszégyeníteni*, *betsteleníteni*, *gyalázni*; verunehren, beschimpfen.

Dēhŏnestus, a, um, *betstelen*, *illetlen*; unanständig, unehrbar.

Dēhŏnōro, āre, 1. *meggyalázni*; entehren.

Dēhortātĭo, ōnis, f. 3. *elintés*, *lebeszéllés*, *leverés*, *valamiről*, *ellenzés*; die Abrathung.

Dēhortātōrĭus, a, um, *elintő*, *leverő valamiről*; abrathend.

Dēhortor, ātus sum, āri, Dep. 1. aliquem, a re, Cic. *leverni*, *lebeszéllni valamiről*, *ellenzeni valamit*; abmahnen, abrathen, widerrathen.

Dēĭānīra, ae, f. 1. Oenei, Aetoliae regis filia, Herculis uxor.

Dēĭcŏla, ae, c. 1. *istenfélő*, *istent tisztelő*; Verehrer Gottes, der Gott ehret.

Dēĭdămīa, ae, f. 1. filia Lycomedis regis Scyri, mater Pyrrhi.

Dēĭfĭcus, a, um, i. e. faciens deos.

Dēin, Adv. *azután*, *osztán*; hernach.

Dēinceps, Adv. *egymásután*; nach der Reihe, nach einander; duo deinceps reges, Liv. 2) *azután*, *ekkor*; hierauf, gleich nachher.

Dēinde, Adv. *ezután*, *azután*, *erre*; hernach, hierauf.

Dēinsŭper, i. e. desuper, Sallust.

Deintegro, Adv. *újra*, *újolag*; von neuem.

Dēintĕgro, āre, i. e. minuere, *kevesíteni*, *kissebbíteni*; vermindern, verringern.

Dēĭpăra, ae, f. 1. (deus et pario), *istent szülő*; Gottesgebährerinn.

Dēĭphŏbe, es, f. 1. cognomen Sibillae Cumeae.

Dēĭphŏbus, i, m. 2. filius Priami,

Dĕĭtas, ātis, f. 3. *istenség*; die Gottheit.

Dējecte, Adv. *alatsonyan*; niedrig; dejectius, Tertull.

Dējectĭo, ōnis, f. 3. *levetés*, *lehajitás*; die Herabwerfung, Niederwerfung. 2) Met. v. gr. dejectio gradus; *levetés*, *letétel*, *p. o. a' tisztségből*; die Degradirung, Absetzung. 3) dejectio animi; *eltsüggedés*, *elkedvetlenedés*; die Muthlosigkeit. 4) Scil. alvi; *hashajtás*, *hasmenés*; der Stuhlgang. Dejectionibus laborare; *hasmenéssel bajlódni*; den Durchfall haben.

Dējectĭuncŭla, ae, f. i. e. levis dejectio.

Dējecto, āre, i. q. dejicio.

Dējector, ōris, m. 3. *levető*; der Herabwerfer.

Dējectus, us, m. 4. *levetés*, *lehajitás*; das Herabwerfen, Herabstürzen. 2) v. gr. collis; *lejtősség*, *hajlóssàg*; die Abschüssigkeit eines Orts.

Dējectus, a, um, *levetett*; herabgeworfen. 2) *meggyőzött*, *levertt*; überwunden. Nep. 3) oculi in terram dejecti; Virg. *földre szegezett szemek*; niedergeschlagene Augen. 4) *alatsony*; niedrig.

Dējĕrātĭo, ōnis, f. 3. *esküvés*; die Betheurung.

Dējĕro, āvi, ātum, āre, (de et juro), *esküdni*, *esküvéssel állitni*; betheuern, schwören.

Dējĭcĭo, jēci, jectum, jĭcĕre, 3. (de et jacio), *levetni*, *v. taszitni*; herunterwerfen oder stürzen. e. gr. ponte in Tiberim, Cic. *a' hidról a' Tiberisbe buktatni*; von der Brücke in die Tiber werfen.. 2) e. gr. aliquem in forum, Cic. *húzni*, *v. hurtzolni*; herunter ziehen oder schleppen. 3) e. gr. avem, Virg. hominem, Caes. *le*, *v. ellőni*, *elejteni*, *megölni*: erschießen, erlegen, tödten. e. gr. juvencum, Phaedr. *levágni*; schlachten. 4) e. gr. aliquem officio, de possessione, de gradu, Cic. *kitenni*, *ki*, *v. elüzni*; entsetzen, heraustreiben. 5) *leszakitni*, *szakasztani*, *v. tépni*; abreißen. e. gr. libellos, Cic. *a' kótyavetyét jelentő tzédulákat le tepni*; die Zettel, worinnen die Auction bekannt gemacht wird, abreißen. 6) *elvenni*, *távoztatni*, *hárítni*; wegnehmen, entfernen. Vide quantum mali de humana conditione dejeceris, Cic. 7) e. gr. aliquem de sententia, Cic. *elvonni*, *leverni*; abbringen. 8) dejici, Cic. *kérését megtagadó választ venni*; eine abschlägige Antwort bekommen, wenn man um etwas anhält. 9) *meggyőzni*, *erőt venni valamin*; überwinden. Vitia ratione dejecta. 10) e. gr. oculos, Cic. *elfordítni*, *szemeit*; die Augen abwenden. 11) e. gr. alvum, Cels. *szükségét végezni*; seine Nothdurft verrichten. 12) e. gr. spe; *reménységétől megfosztatni*; einem die Hoffnung benehmen.

Dējŭgis, e, *lefelé*; abwärts. Dejuge cursu, Auson. *lefutás*, *v. szaladás közben*; im Herablaufen.

Dējŭgo, āre, 1. (jugum) *kifogni*, *p. o. a' hámból*, *járomból*; ausspannen. 2) *elválasztani*, *szakasztani*, *v. szakitni*; absondern, trennen.

Dējungo, xi, ctum, ĕre, 3. (jungo) *elválasztani*, *egymástól elszakasztani*; absondern, von einander trennen. 2) e. gr. boves; *kifogni*, *kibotsátni*, *p. o. a' járomból*; abspannen.

Dejŭrĭum, ii, n. 2. *erős esküvés*; ein theurer Schwur.

Dejŭro, āre, 1. *állitni*, *fogadni*, *esküdni*, *szentül fogadni*; schwören, betheuern, hoch und theuer schwören. e. gr. per deos omnes, Plaut. *minden szentekre fogadni*; bey allen Göttern schwören.

Dejŭvo, āre, 1. *nem segitni*, *segitségre nem lenni*; nicht helfen.

Delābor, psus sum, lābi, 3. (labor) e. gr. de loco, ex loco, Cic. coelo, Liv. *letsúszni*, *v. esni*, *megsikamlani*; hinabschlüpfen, hinabfallen. 2) Trop. *jutni*, *kerülni*, *esni*, *akadni*, *találni*; wohin gerathen, verfallen. Delabitur in eas difficultates, Cic. *ilyen szorongattatások közzé jut*; er kommt in diese Angst. e. gr. in morbum, Cic. *megbetegedni*, *betegségbe esni*; in eine Krankheit fallen, krank werden. e. gr. ab alio ad aliud, Cic. 3) *származni*, *eredni*, *lenni*; entstehen, entspringen. Delapsa sunt ab his plura genera, Cic. 4) *semmivé lenni*, *elpusztúlni*; zu Grunde gehen. e. gr. res ejus coeperunt, Cic. *rosszszúl kezdenek folyni dolgai*; seine Sachen gehen schief. 5) *hibázni*; fehlen, sich vergeben.

Delābōro, āre, pro: laboro.

Delăcĕro, āre, 1. *elszaggatni*, *széllyel*,

darabolni; zerreissen, zerfleischen. 2) Trop. e. gr. opes, Plaut. *elpusztítni, eltékozolni*; verschwenden.

Delăcrymātĭo, ōnis, f. 3. *siratás, könnyezés, megsiratás, v. könnyezés*; die Beweinung, Vergießung der Thränen.

Dēlăcrymatōrĭus, a, um, *könnyezésre való*; für die Thränen dienlich, dahin gehörig.

Delăcrymo, (Delăcrumo), āre, 1. *megsiratni, v. könnyezni*; beweinen, bethränen.

Delaevo, āre, vide: Delevo.

Delambo, ĕre, 3. *nyalni, megnyalni*; lecken, ablecken.

Delāmentor, āri, 1. *megsiratni*; beweinen.

Delăpĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *köveket elhányni, kövektől megtisztítni*; Steine ablesen, Steine wegräumen, von Steinen reinigen. e. gr. locum, Cato. *valamelly helyről a' köveket elhordani*; die Steine von einem Orte weglesen.

Delapsus, us, m. 4. *leesés, v. jövés*; das Herabfallen, die Herabkunft; aqua non habens delapsum. Varr.

Delapsus, a, um, *leesett*; herunter gefallen. 2) Trop. delapsus in morbum; *betegségbe esett, megbetegedett*; in eine Krankheit verfallen. 3) coelo delapsus ab alto; *égből jött*; vom Himmel gekommen.

Delassābĭlis, e, (delasso), *elfárasztható*; was sich ermüden läßt.

Dēlāssātus, a, um, *el, v. megfárasztott*; ermüdet.

Delasso, āre, 1. *el, v. megfárasztani*; ermüden.

Delātĭo, ōnis, f. 3. (fero) *béadás, v. vádolás*; die Anklage, Angebung. 2) *árúlás, elárúlás*; die Verrätherey. 3) e. gr. juramenti, JCt. *hit odaajánlás*; die Zumuthung des Eides.

Delātor, ōris, m. 3. *bé, v. feladó, vádoló, bévádoló, árúló árúlkodó, rágalmazó*; ein Ankläger, Verläumder, heimlicher Angeber, oder Verräther.

Delātōrĭus, a, um, i. e. ad delatorem pertinens.

Delātūra, ae, f. 1. *árúlás*; die Verrätherey.

Delātus, a, um, *bé, v. feladott, bé, v. elvádolt*; angeklagt, angegeben. 2) *küldött*; geschickt, gesendet Divinitus ad nos delatus, Capitol. *Istentől küldött*; er ist uns von Gott zugeschickt. 3) e. gr. honor; *ajánlott*; angetragen.

Delăvo, āre, i. q. lavo.

Delebĭlis, e, (deleo), *le, v. eltörölhető*; was abzuwischen ist, auslöschlich.

Dēlectābĭlis, e, Adj. (delecto) *kellemetes, kedves, nyájas, múlattató, mulatságos, gyönyörködtető*; lieblich, belustigend, ergötzlich, angenehm; Tac. delectabilior, Apul.

Dēlectābĭlĭter, Adv. *kellemetesen, múlatságosan, gyönyörködtetve*; ergötzlich, angenehm.

Delectāmentum, i, n. 2. *gyönyörűség, gyönyörködés, múlatság*; die Freude, Lust Ergötzlichkeit, Ergötzung

Dēlectātĭo, ōnis, f. 3. i. q. Delectamentum.

Dēlectio, ōnis, f. 3. (deligere) *választás*; die Wahl.

Dēlecto, āvi, ātum, āre, 1. (lacio) *magához tsalni, v. édesgetni*; an sich locken. e. gr. se cum aliqua re, Nep. *gyönyörködni, gyönyörűségét találni*; sich vergnügen, oder ergötzen. 2) e. gr. ibi oves, Cato. *tartani, tartóztatni*; zurückhalten, oder halten.

Dēlector, ōris, m. 3. (deligo) *katona fogadó, v. szedő*; ein Soldatenwerber. 2) *mustrát végrehajtó biztos, v. kommisszárius*; ein Mustercommissarius.

Dēlēctus, a, um, (deligor) *kiválasztott, v. válogatott*; auserkohren, auserlesen.

Dēlectus, us, m. 4. *választás, kiválasztás*; die Wahl, Auswahl, Erwählung. 2) *ifjú v. fijatal katonák kiválogatása, v. szemelése*; die Auswahl der jungen Mannschaft. Delectum habere, Cic. *katonát szedni (verbuálni)*; eine Werbung halten. 3) *külömbség*; der Unterschied.

Dēlēgātĭo, ōnis, f. 3. *elküldés*; die Absendung, Versendung. 2) *hozzáútasítás*; die Anweisung.

Dēlēgātus, a, um, *eleibe szabott*; auferlegt. 2) *hozzá útasított*; angewiesen. e. gr. judex, JCt. *rendelt biró*; ein abgeordneter Richter.

Dēlēgo, āvi, ātum, āre, 1. *küldeni valahová*; wohin schicken. 2) e. gr. rem ad senatum, Cic. *valahová igazítni, eligazítni*; wohin verweisen. 3) el, v. máshoz útasítni; anweisen an jemand. 4) e. gr. crimen alicui, Cic. *tulajdonítni*; zuschreiben, beymes-

sen. 5) e. gr. officium alicui, Plin. *rablzni, kiszabni eleibe*: auftragen.

Dēlēnificus, a, um, *enyhitő, megenyhitő*; lindernd. 2) Trop. *hizelkedő*; schmeichlerisch. Delenifica verba, Plaut. *nyájas, engesztelő beszéd*; süße Worte.

Dēlēnīmen, ĭnis, n. 3. i. q. Delenimentum.

Dēlēnīmentum, i, n. 2. *engesztelő eszköz, v. szer*; ein Besänftigungsmittel. 2) *hizelkedés, tzirólgatás, esenkedés*; die Liebkosung, Schmeicheley.

Dēlēnio, īvi, ītum, īre, 4. (lenis), *engesztelni, megengesztelni, enyhitni*; besänftigen. 2) *megnyerni, elfoglalni, gyönyörködtetni*; gewinnen, einnehmen, ergötzen.

Dēlēnītio, ōnis, f. 3. *megnyerése, v. elfoglalása valakinek*; die Gewinnung oder Einnehmung einer Person.

Dēlēnītor, ōris, m. 3. *megnyerő, elfoglaló, magához édesgető*; der Einnehmer, Gewinner, oder Bezauberer einer Person.

Dēlĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. *el, le, v. kitörölni, kiirtani, el, v. kipusztitni*; auslöschen, abwischen, austilgen, vertilgen. 2) e. gr. molestiam alicui, Cic. *valakit megengesztelni*; einem den Verdruß benehmen. 3) e. gr. memoriam alicujus rei, Cic. *valamelly dolog emlékezetét kiirtani*; das Gedächtniß einer Sache austilgen. 4) e. gr. ex animo, Liv. *elméjéből kivetni, elfelejteni*; aus dem Sinne schlagen, vergessen. 5) *keresztül vonni, v. húzni, p. o. az írást*; durchstreichen. 6) *elveszteni, elveszitni*; verlieren. 7) *eltörleni, p. o. törvényt, szokást*; abschaffen. 8) e. gr. ruinis et ignibus templa, Curt. *porrá tenni, földig lerontani*; abbrennen, einreißen, zerstören.

Dēlētĭlis, e, (deleo), *keresztülvonható, el, v. kitörölhető*: was man durchstreichen, auslöschen kann.

Dēlētio, ōnis, f. 3. *eltörlés, v. pusztitás semmivétevés, elrontás*; die Austilgung, Zerstörung.

Dēlētus, us, m. 4. i. q. deletio.

Dēlētus, a, um, *kiirtott, v. törlött, keresztül vont, v. húzott*; ausgetilget, durchgestrichen. 2) *elrontott, v. pusztitott*; zerstöret.

Delia, ae, f. 1. dea venationis, Diana. 2) nomen puellae.

Dēlĭăcus, a, um, *Délusi, Délusba, v. ból való*; Delisch, in oder aus Delos, dahin gehörig.

Dēlībāmentum, i, n. 2. *bor áldozat*; die Opferung des Weins.

Dēlībātio, ōnis, f. 3. *megkevesltés, elvevés valamiből*; die Wegnehmung von etwas, Verminderung.

Dēlībātus, a, um, (delibo) *megkóstolt*; gekostet. 2) *megtört, hijja ejtett*; abgebrochen. 3) flos delibatus populi, Enn. ap. Cic. *kiválasztott ember*; ein auserlesener Mensch. 4) *mellesleg, imigyamúgy próbált*; obenhin versucht.

Dēlībĕrābundus, a, um, i. q. deliberans.

Dēlībĕrātio, ōnis, f. 3. (delibero) *tanátskozás*; die Berathschlagung.

Dēlībĕrātīvus, a, um, *tanátskozásra való*; etwas, worüber man rathschlägt. 2) *tanátskozásban megálló*; in Berathschlagungen bestehend.

Dēlībĕrātor, ōris, m. 3. *tanátskozó*; ein Rathschläger.

Dēlībĕrātus, a, um, *tanátskozás által elvégzett*; berathschlaget.

Dēlībĕro, āvi, ātum, āre, 1. de re aliqua, Cic. cum aliquo, Liv. *tanátskozni*; rathschlagen, sich berathschlagen. 2) *meggondolni, v. fontolni*; bedenken, überlegen. Deliberandum est diu, quod statuendum est semel. Publ. Syr. 3) *elvégezni*; beschließen. Cum animo statutum, ac deliberatum habere, Cic. *erősen meghatározni magát*; fest entschlossen seyn.

Dēlībo, āvi, ātum, āre, 1. *kóstolni, megkóstolni*; kosten. 2) Trop. e. gr. de gloria alicujus, Cic. *kitsinyitni, megkitsinyitni, kevesitni, megkevesitni, kissebbitni, alázni*: vermindern, mindern. 3) *megpróbálni*; versuchen. 4) e. gr. flosculos, Cic. *le törni, v. szedni*; abbrechen, abpflücken. 5) *kevéssé illetni, érinteni*; leicht berühren. e. gr. oscula, Sveton. *tsókolni*; küssen. 6) *megtsonkitni, elformátlanitni*; verstümmeln, ungestaltet machen.

Dēlībrātus, a, um, *meghámozott, héjját, v. kérgét lehántott*; abgeschält.

Dēlībro, āvi, ātum, āre, 1. (liber) *meghámozni, héjját, v. kérgét lehántani*; der Rinde berauben, abschälen.

Dēlībro, āvi, ātum, āre, 1. (libra) *fon-*

tolni, mérni, meg fontolni, v. mérni; abwägen.

Dēlĭbŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. meg kenni, v. nedvesítni; schmieren, benetzen.

Dēlĭcāte, Adv. kénnyére, kényesen, kevélyen; zärtlich, wollüstig, delicat.

Dēlĭcātus, a, um, kénnyére való, kényes; zärtlich, wollüstig. Adolescens delicatus; kénnyére nevelt ifjú; ein verzärtelter Jüngling. 2) játszi, tréfás; scherzhaft, schäckerhaft. 3) kellemetes, gyönyörködtető; angenehm, ergötzlich. 4) kivánatos, kedves izű; köstlich, appetitlich.

Dēlĭcĭă, ae, f. 1. gyönyörűség, gyönyörködés; die Ergötzlichkeit, das Vergnügen. Delicia mea, Plaut. én gyönyörűségem! örömöm! du mein Vergnügen! meine Freude!

Dēlĭcĭae, ārum, f. pl. 1. gyönyörködés, gyönyörűség; das Vergnügen. Deliciarum caussa, Cic. gyönyörködés végett; zum Vergnügen 2) drágaságok, p. o. arany, ezüst, drága festések, 's a' t. Kostbarkeiten, z. B. Gold, Silber, Gemählde, etc. 3) kedvese, kedves kintse valaminek; ein Liebling, eine Lieblingssache. 4) tréfa, enyelgés; die Schäferey, der Scherz, die Tändeley.

Dēlĭcĭō, ĕre, 3. (de et lacio), levonni; herabziehen. 2) gyönyörködtetni, édesgetni; ergötzen, anlocken.

Dēlĭcĭŏlae, ārum, i. qu. deliciae.

Dēlĭcĭŏlum, i, n. 2. i. qu. deliciae.

Dēlĭco, āre, i. q. dedico; megmondani, jelenteni; anzeigen, sagen.

Dēlictor, ōris, m. 3. (delinquo); bűnös, gonosztévő; der Verbrecher.

Delictum, i, n. 2. vétek, bűn, rosszatett, gonosztett; ein Versehen, Verbrechen. Delictum committere. Caes.

Delicūlus, a, um, id. qu. Delicus.

Delĭcus, a, um, elválasztott, már nem szopó; abgesetzt, nicht mehr saugend.

Dēlĭgo, āvi, ātum. āre, 1. megkötni, hozzákötni valamihez; binden, anbinden. 2) v. gr. vulnus; bekötni, p. o. a' sebet; verbinden.

Dēlĭgo, ēgi, ectum, ligĕre, 3. kikeresni, kiválasztani; auslesen, wählen. Aliquem in consilium deligere, Cic. valakitől tanátsot kérdeni; einen zu Rathe ziehen. 2) v. gr. ex aedibus, Plaut. kivetni, kitaszítni; hinausstoßen, hinausjagen. 3) levonni, lehúzni; herabziehen. 4) v. gr. rosam, Ovid. leszakasztani; abpflücken.

Dēlĭmis, e, 3. kajsza, finta; schief, schräge.

Dēlīmĭto, āre, 1. körülkerítni; in Grenzen einschließen.

Dēlīmo, āre, 1. lereszelni; abfeilen.

Dēlĭnĕātĭo, ōnis, f. 3. rajz, rajzolat; Abriß, Entwurf.

Delĭnĕo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. imaginem, Plin. rajzolni, lerajzolni; entwerfen, abreissen.

Delingo, nxi, nctum, lingĕre, 3. nyalni, lenyalni; lecken, ablecken.

Dēlīnīmen, Delinimentum, Delinio etc. vide: Delenimen, etc.

Dēlĭno, ēvi, ĭtum, lĭnĕre, 3. letörleni, letörölni; abwischen. 2) bémázolni; beschmieren.

Dēlinquentĭa, ae, f. 1. gonosztett; Verbrechen.

Dēlinquo, īqui, ictum, linquĕre, 3. v gr. erga aliquem, in aliquem, Plaut. Ovid. hibázni, hibát ejteni, hibát tenni; fehlen, Fehler begehen, versehen.

Dēlĭquĕo, lĭcŭi, lĭquēre, 2. elolvadni; zerschmelzen. 2) oda lenni, elmállani; vergehen.

Dēlĭquesco, cui, quescĕre, 3. elolvadni; zerschmelzen. 2) elláglyúlni, elmállani; zerweichen, mürbe werden.

Dēlĭquĭae, ārum, plur. f. 1. tsatorna, víztsatorna; die Rinne, Wasserrinne.

Dēlĭquĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Deliquium.

Dēlĭquĭum, ii, n. 2. (delinquo), híjja valaminek, fogyatkozás valamiben; der Abbruch, Abgang, Mangel. 2) hiba, híjánosság; ein Fehler, ein Gebrechen. 3) deliquium solis; napbeli fogyatkozás; Sonnenfinsterniß. Deliquium animi; ájúlás; die Ohnmacht. 4) elolvadás; das Schmelzen.

Dēlĭquo, āre, 1. letölteni, leszűrni, p. o. edénybe; abgießen, abseigen, läutern. 2) megolvasztani; schmelzen.

Dēlĭquus, a, um, hibázó, híjjános; fehlend, mangelnd.

Dēlīrāmentum, i, n. 2. esztelenség, bolondság; wahnwitziges, albernes Zeug, Possen.

Dēlīrātĭo, ōnis. f. 3. a' barázdán kívül járás; das Gehen außer der

Furche. 2) *esztelenkedés*; der Wahnwitz.

Dēlīrĭtas, ātis, f. i. q. deliratio.

Dēlīrĭum, ĭi, n. 2. *esztelenség, őrültség, megőrülés*: Wahnsinn, Verlierung des Verstandes.

Dēlīro, āre, 1. *barázdán kivűl járni*; außer der Furche gehen. 2) *esztelenkedni, őrült lenni*; unsinnig, verstandlos, albern seyn. 3) *az egyenes linéától eltávozni*; von der geraden Linie abgehen.

Dēlīrus, a, um, *őrült, esztelen, bolond*; unsinnig, aberwitzig, wahnsinnig, albern, närrisch.

Dēlĭtĕo, ui, lĭtēre, 2. (de et lateo); *lappangani*; verborgen seyn.

Dēlĭtesco, ui, lĭtescĕre, 3. (de et latesco); *elrejteni magát, lappangani, elbújni*; sich verbergen, verstecken.

Dēlĭtĭgo, āre, 1. *veszekedni, tzivódni*; sich zanken. Horat.

Dēlĭtor, ōris, m. 3. *letörlö*; ein Tilger.

Dēlĭtus, a, um, *letörlött*; abgewischt. 2) *bémázolt*; bestrichen.

Dēlĭus, a, um, *Délusi, Délus szigetbeli*; Delisch, in oder aus Delos, dahin gehörig.

Dēlos (us), i. f. 2. *Délus szigete, egy a' Cycládi szigetek közűl, az Aegeumi tengeren*; eine der Cycladischen Inseln, wo Latona den Apoll und die Diana gebar.

Delphi, ōrum, m. pl. urbs in Phocide, ad Parnassum montem ubi Apollinis oraculum erat. 2) incolae urbis hujus.

Delphĭce, Adv. i. e. more oraculi Delphici.

Delphĭcŏla, ae, c. 1. incola urbis Delphorum. 2) cognomen Apollinis.

Delphĭcus, a, um, *Delfibéli*; Delphisch, in oder aus Delphi. 2) Delphicus, i. e. Apollo.

Delphin, īnis, 3. et Delphīnus, i, m. 2. *delfin*; der Delphin, eine Wallfischart. (Delphinus Delphis L.) 2) *egy tsillagzat*; ein Gestirn.

Delphīnātus, us, m. 4. *Delfinát, Frantziaországban egy tartomány vagy Provincia*; die Provinz Dauphine oder Delphinat, in Frankreich. Geogr.

Delphīnis, is, m. 3. *delfin tsillagzat*; der Delphin, ein Gestirn.

Delphīnium, ĭi, n. 2. *sarkvirág, szarkaláb*; der Ritterspорn.

Delphis, ĭdis, f. 3. sc. sacerdos; *a' Delfibéli Apolló papnéja*; die Priesterinn des Delphischen Apollo. 2) i. q. Delphin.

Delphūsĭa, ae, f. 1. urbs Arcadiae.

Delta, ae, f. 1. *a' Görög D betű neve*; ein griechischer Buchstabe in Gestalt eines Dreyecks. 2) pars inferior Aegypti, quae insula est, et formam triangularem habet.

Deltŏĭdes, scil. Musculus, musculus triangularis brachii superioris ad scapulam.

Deltoideus, a, um, v. gr. folium: *kótalántsás, p. o. levél*; deltaförmig.

Deltŏton, i, n. *egy háromszegletet formáló tsillagzat*; Dreyeck, ein mitternächtiges Gestirn.

Dēlūbrum, i, n. 2. *bálványt vagy valamelly pogány isten képét fedező kápolna*; ein Götzentempel.

Dēluctātĭo, ōnis, f. 3. *küszdés, küszködés*; der Kampf.

Dēlucto, āre, et Deluctor, āri, Dep. 1. *küszdeni, küszködni, vivni*; kämpfen.

Dēlūdĭfĭco, āre, i. q. deludo, Plaut.

Dēlūdo, si, sum, lūdēre, 3. aliquem; *rászedni, megszedni, megtréfálni*; anführen, täuschen, betriegen, hintergehen. 2) *kitsúfolni*; verspotten. 3) *megszűnni játszani*; aufhören zu spielen.

Dēlumbis, e, *tsipejére sánta*; gelähmt an den Lenden, lendenlahm.

Dēlumbo, āvi, ātum, āre, 1. *tsipejét letörni, megsántítni*; die Lenden entzwey schlagen, lähmen. 2) *elerőtlenitni*; entkräften.

Dēlŭo, ĕre, *kiöblítni, kimosni*; abspühlen, abwaschen.

Dēlus, i, vide: Dēlos.

Dēlūsĭo, ōnis, f. 3. *kitsúfolás*; die Verspottung. 2) *rászedés, megtréfálás*; die Täuschung, der Betrug.

Delustro, āre, i. q. lustro, Apul.

Dēlūsus, a, um, *kitsúfolt, rászedett*; verspottet, betrogen.

Dēlŭto, āre, *bétapasztani, sárral béhányni*; mit Lehm bewerfen oder überziehen.

Dēmădĕo, ŭi, ēre, 2. *igen nedves lenni*; sehr naß seyn.

Dēmădesco (ui), ĕre, 3. *megnedvesedni*; feucht werden.

Dēmăgis, Adv. *továbbá*, *azonkivűl*; weiter, außerdem.

Dēmăgōgus, i, m. 2. *a' ki a' köznép telyes bizodalmát megnyerte*, *'s azzal kénnyére bánik*, *mint a' régi Görög oratorok tették*; der das gemeine Volk in seiner Gewalt hat; die Redner bey den Griechen.

Dēmando, āvi, ātum, āre, 1. *elküldeni*, *valahova küldeni*; wegschicken, wohin schicken. 2) v. gr. pueros curae alicujus demandare, Liv. *rábizni*, *gondja alá adni*, v. *bízni*; anvertrauen.

Dēmănĭco, āre, 1. *levetni a' ruhát*; die Kleider ausziehen.

Dēmāno, āre, 1. *lefolyni*; herabfließen.

Demarātus (Damaratus), i, m. 2. pater Tarquinii Prisci. 2) rex Lacedaemoniorum.

Dēmarchus, i, m. 2. *nép igazgatója vólt*; war ein Regent des Volks.

Dēmargĭno, āre, 1. *szélét elvágni*, *körűl vágni*, v. *nyírni*; den Rand abnehmen, beschneiden.

Dēmĕācŭlum, i, n. 2. *föld alatt való út*, v. *menetel*; ein Gang unter der Erde.

Dēmĕmĭnī, isse, e. gr. mortis; Mart. *elfelejteni*; vergessen.

Dēmens, tis, o. Adj. *esztelen*, *ostoba*, *bolond*, *balgatag*; des Verstandes nicht mächtig, dumm, albern. 2) *együgyű*, *gondolatlan*; einfältig, unbesonnen. Dementior, Cic. temeritas dementissima, Cic.

Dēmensio, ōnis, f. 3. e. gr. quadrati, Cic. *meg*, v. *felmérés*; die Abmessung.

Dēmēnsum, i, n. 2. *szolgáknak kiszabott étel*, *ital*, *élelem*; abgemessene Speise für die Knechte.

Dēmensus, a, um, *meg*, v. *felmért*; gemessen.

Dementer, Adv. *esztelenűl*, *ostobáúl*, *bolondúl*, *bolgatagúl*, *gondolatlanúl*; närrisch, albern, thöricht, unbesonnen. Superl. dementissime, Senec.

Dementĭa, ae, f. 1. *esztelenség*, *ostobaság*, *bolondság*, *balgatagság*, *gondolatlanság*; der Unsinn, die Albernheit, Dummheit, Thorheit, Unbesonnenheit.

Dementio, īre, 4. (demens), *megesztelenűlni*, *esztelenkedni*, *megeszelősődni*; ohne Verstand seyn.

Demento, āre, 1. i. q. dementio.

Dēmĕo, āre, 1. *le*, *alá*, v. *elmenni*; herabgehen.

Dēmĕrĕo, ŭi, ĭtum, ēre, 2. (mereo) e. gr. mercedem, grandem pecuniam, Plaut. *megérdemelni*, *megszolgálni*; verdienen. 2) *magát valaki előtt érdemessé tenni*, *érdemesítni*, *magát valakinek lekötelezni*; sich um Jemand verdient machen, sich Jemanden verbindlich machen.

Dēmĕrĕor, ēri, 2. *magát érdemessé tenni*, v. *érdemesítni*; sich verdient machen. e. gr. aliquem beneficio, Liv. *valakit jótéteménnyel megnyerni*, v. *lekötelezni*; einen durch Wohlthaten gewinnen.

Dēmergo, si, sum, ĕre, 3. *elsüllyeszteni*, *belémártani*; versenken, untertauchen. Demergi: *el*, v *lesüllyedni*; versinken. 2) Trop. *le*, v. *elnyomni*; niederdrücken, unterdrücken. Leges demersae. Cic.

Dēmersio, ōnis, f. 3. *elsüllyesztés*, *belémártás*; die Untertauchung, Versenkung. 2) e. gr. urbium; *elsüllyedés*; die Versinkung.

Dēmersus, us, m. 4. i. q. demersio.

Dēmersus, a, um, *elsüllyesztett*, *belémártott*; versenkt, untertaucht. 2) demersus aere alieno, Liv. *sokkal*, v. *fülig adós*; der tief in Schulden steckt. 3) demersus in terram, Cic. *földre nyomott*; auf die Erde gedrückt. 4) *elnyomott*; unterdrückt.

Dēmessus, a, um, *lekaszált*, v. *aratott*; abgemähet. 2) *leszakasztott*, v. *szedett*; abgepflückt. 3) *levágott*, v. *metszett*; abgeschnitten.

Dēmētior, mensus, et metitus sum, metīri, 4. *szorgalmatosan és pontosan ki*, *fel*, v. *megmérni*; fleißig und genau aus oder abmessen.

Dēmētītus, a, um, *meg*, *ki*, v. *felmért*; gemessen, abgemessen. 2) Act. *a' ki mért*; einer, der gemessen hat.

Dēmēto, v. Dīmēto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. locum castris, Liv. *erős határok közzé venni*, *békerítni*, *meghatározni*, *kimérni*; durch feste Grenzen einschließen, bestimmen.

Dēmĕto, essui, essum, ĕre, 3. *levágni*, *metszeni*, *kaszálni*, v. *aratni*; abschneiden, abmähen. e. gr favos, Colum *méhet herélni*, *mézzét ki* v. *elvenni*, v. *szedni*; die Bienen schneiden, den Honig ausnehmen.

Dēmētrius, ii, m. 2. nomen plurimorum regum, et celebrium virorum.

Furche. 2) *esztelenkedés*; der Wahnwitz.

Dēlīrĭtas, ātis, f. i. q. deliratio.

Dēlīrium, ĭi, n. 2. *esztelenség, őrültség, megőrülés*; Wahnsinn, Verlierung des Verstandes.

Dēlīro, āre, 1. *barázdán kivűl járni*; außer der Furche gehen. 2) *esztelenkedni, őrült lenni*; unsinnig, verstandlos, albern seyn. 3) *az egyenes linedtól eltávozni*; von der geraden Linie abgehen.

Dēlīrus, a, um, *őrült, esztelen, bolond*; unsinnig, aberwitzig, wahnsinnig, albern, närrisch.

Dēlĭtĕo, ui, lĭtēre, 2. (de et lateo); *lappangani*; verborgen seyn.

Dēlitesco, ui, lĭtescĕre, 3. (de et latesco); *elrejteni magát, lappangani, elbújni*; sich verbergen, verstecken.

Dēlītigo, āre, 1. *veszekedni, tzivódni*; sich zanken. Horat.

Dēlītor, ōris, m. 3. *letörlő*; ein Tilger.

Dēlītus, a, um, *letörlött*; abgewischt. 2) *bémázolt*; bestrichen.

Dēlius, a, um, *Délusi, Délus szigetbeli*; Delisch, in oder aus Delos, dahin gehörig.

Dēlos (us), i. f. 2. *Délus szigete, egy a' Cycládi szigetek közűl, az Aegeumi tengeren*; eine der Cycladischen Inseln, wo Latona den Apoll und die Diana gebar.

Delphi, ōrum, m. pl. urbs in Phocide, ad Parnassum montem ubi Apollinis oraculum erat. 2) incolae urbis hujus.

Delphĭce, Adv. i. e. more oraculi Delphici.

Delphĭcŏla, ae, c. 1. incola urbis Delphorum. 2) cognomen Apollinis.

Delphĭcus, a, um, *Delfibéli*; Delphisch, in oder aus Delphi. 2) Delphicus, i. e. Apollo.

Delphin, īnis, 3. et Delphīnus, i, m. 2. *delfin*; der Delphin, eine Wallfischart. (Delphinus Delphis L.) 2) *egy tsillagzat*; ein Gestirn.

Delphīnātus, us, m. 4. *Delfinát, Frantziaországban egy tartomány vagy Provincia*; die Provinz Dauphine oder Delphinat, in Frankreich. Geogr.

Delphĭnis, is, m. 3. *delfin tsillagzat*; der Delphin, ein Gestirn.

Delphīnium, ĭi, n. 2. *sarkvirág, szarkaláb*; der Rittersporn.

Delphis, ĭdis, f. 3. sc. sacerdos; *a' Delfibéli Apolló papnéja*; die Priesterinn des Delphischen Apollo. 2) i. q. Delphin.

Delphūsĭa, ae, f. 1. urbs Arcadiae.

Delta, ae, f. 1. *a' Görög D betű neve*; ein griechischer Buchstabe in Gestalt eines Dreyecks. 2) pars inferior Aegypti, quae insula est, et formam triangularem habet.

Deltōĭdes, scil. Musculus, musculus triangularis brachii superioris ad scapulam.

Deltoideus, a, um, v. gr. folium; *kötaláníssás, p. o. levél*; deltaförmig.

Deltōton, i, n. *egy háromszegletet formáló tsillagzat*; Dreyeck, ein mitternächtiges Gestirn.

Dēlūbrum, i, n. 2. *bálványt vagy valamelly pogány isten képét fedező kápolna*; ein Götzentempel.

Dēluctātĭo, ōnis, f. 3. *küszdés, küszködés*; der Kampf.

Dēlucto, āre, et Deluctor, āri, Dep. 1. *küszdeni, küszködni, vivni*; kämpfen.

Dēlūdĭfĭco, āre, i. q. deludo, Plaut.

Dēlūdo, si, sum, lūdēre, 3. aliquem; *rászedni, megszedni, megtréfálni*; anführen, täuschen, betriegen, hintergehen. 2) *kitsúfolni*; verspotten. 3) *megszűnni játszani*; aufhören zu spielen.

Dēlumbis, e, *tsipejére sánta*; gelähmt an den Lenden, lendenlahm.

Dēlumbo, āvi, ātum, āre, 1. *tsipejét letörni, megsántítni*; die Lenden entzwey schlagen, lähmen. 2) *elerőtlenítni*; entkräften.

Dēlŭo, ĕre, *kiöblítni, kimosni*; abspühlen, abwaschen.

Dēlus, i, vide: Dēlos.

Dēlūsĭo, ōnis, f. 3. *kitsúfolás*; die Verspottung. 2) *rászedés, megtréfálás*; die Täuschung, der Betrug.

Delustro, āre, i. q. lustro, Apul.

Dēlūsus, a, um, *kitsúfolt, rászedett*; verspottet, betrogen.

Dēlŭto, āre, *bétapasztani, sárral béhányni*; mit Lehm bewerfen oder überziehen.

Dēmădĕo, ŭi, ēre, 2. *igen nedves lenni*; sehr naß seyn.

Dēmădesco (ui), ĕre, 3. *megnedvesedni*; feucht werden.

Demagis, Adv. *tovább*, *azonkivül*; weiter, außerdem.

Demagogus, i, m. 2. *a' ki a' köznép telyes bizodalmát megnyerte, 's azzal kénnyére bánik, mint a' régi Görög oratorok tették*; der das gemeine Volk in seiner Gewalt hat; die Redner bey den Griechen.

Demando, avi, atum, are, 1. *elküldeni*, *valahova küldeni*; wegschicken, wohin schicken. 2) v. gr. pueros curae alicujus demandare, Liv. *rábízni*, *gondja alá adni*, v. *bízni*; anvertrauen.

Demanico, are, 1. *levetni a' ruhát*; die Kleider ausziehen.

Demano, are, 1. *lefolyni*; herabfließen.

Demaratus (Damaratus), i, m. 2. pater Tarquinii Prisci. 2) rex Lacedaemoniorum.

Demarchus, i, m. 2. *nép igazgatója vólt*; war ein Regent des Volks.

Demargino, are, 1. *szélét elvágni*, *körül vágni*, v. *nyírni*; den Rand abnehmen, beschneiden.

Demeaculum, i, n. 2. *föld alatt való út*, v. *menetel*; ein Gang unter der Erde.

Dememini, isse, e. gr. mortis; Mart. *elfelejteni*; vergessen.

Demens, tis, o. Adj. *esztelen*, *ostoba*, *bolond*, *balgatag*; des Verstandes nicht mächtig, dumm, albern. 2) *együgyű*, *gondolatlan*; einfältig, unbesonnen. Dementior, Cic. temeritas dementissima, Cic.

Demensio, onis, f. 3. e. gr. quadrati, Cic. *meg*, v. *felmérés*; die Abmessung.

Demensum, i, n. 2. *szolgáknak kiszabott étel*, *ital*, *élelem*; abgemessene Speise für die Knechte.

Demensus, a, um, *meg*, v. *felmért*; gemessen.

Dementer, Adv. *esztelenül*, *ostobául*, *bolondúl*, *balgatagúl*, *gondolatlanúl*; närrisch, albern, thöricht, unbesonnen. Superl. dementissime, Senec.

Dementia, ae, f. 1. *esztelenség*, *ostobaság*, *bolondság*, *balgatagság*, *gondolatlanság*; der Unsinn, die Albernheit, Dummheit, Thorheit, Unbesonnenheit.

Dementio, ire, 4. (demens), *megesztelenülni*, *esztelenkedni*, *megeszelősödni*; ohne Verstand seyn.

Demento, are, 1. i. q. dementio.

Demeo, are, 1. *le*, *alá*, v. *elmenni*; herabgehen.

Demereo, ui, itum, ere, 2. (mereo) e. gr. mercedem, grandem pecuniam, Plaut. *megérdemelni*, *megszolgálni*; verdienen. 2) *magát valaki előtt érdemessé tenni*, *érdemesítni*, *magát valakinek lekötelezni*; sich um Jemand verdient machen, sich Jemanden verbindlich machen.

Demereor, eri, 2. *magát érdemessé tenni*, v. *érdemesítni*; sich verdient machen. e. gr. aliquem beneficio, Liv. *valakit jótéteménnyel megnyerni*, v. *lekötelezni*; einen durch Wohlthaten gewinnen.

Demergo, si, sum, ere, 3. *elsüllyeszteni*, *belémártani*; versenken, untertauchen. Demergi; *el*, v *lesüllyedni*; versinken. 2) Trop. *le*, v. *elnyomni*; niederdrücken, unterdrücken. Leges demersae. Cic.

Demersio, onis, f. 3. *elsüllyesztés*, *belémártás*; die Untertauchung, Versenkung. 2) e. gr. urbium; *elsüllyedés*; die Versinkung.

Demersus, us, m. 4. i. q. demersio.

Demersus, a, um, *elsüllyesztett*, *belémártott*; versenkt, untertaucht. 2) demersus aere alieno, Liv. *sokkal*, v. *fülig adós*; der tief in Schulden steckt. 3) demersus in terram, Cic. *földre nyomott*; auf die Erde gedrückt. 4) *elnyomott*; unterdrückt.

Demessus, a, um, *lekaszált*, v. *aratott*; abgemähet. 2) *leszakasztott*, v. *szedett*; abgepflückt. 3) *levágott*, v. *metszett*; abgeschnitten.

Demetior, mensus, et metitus sum, metiri, 4. *szorgalmatosan és pontosan ki*, *fel*, v. *megmérni*; fleißig und genau aus oder abmessen.

Demetitus, a, um, *meg*, *ki*, v. *felmért*; gemessen, abgemessen. 2) Act. *a' ki mért*; einer, der gemessen hat.

Demeto, v. Dimeto, avi, atum, are, 1. e. gr. locum castris, Liv. *erős határok közzé venni*, *békerítni*, *meghatározni*, *kimérni*; durch feste Grenzen einschließen, bestimmen.

Demeto, essui, essum, ere, 3. *levágni*, *metszeni*, *kaszálni*, v. *aratni*; abschneiden, abmähen. e. gr favos, Colum *méhet herélni*, *mézet ki* v. *elvenni*, v. *szedni*; die Bienen schneiden, den Honig ausnehmen.

Demetrius, ii, m. 2. nomen plurimorum regum, et celebrium virorum.

Praeprimis notus Demetrius Phalereus, philosophus et orator Atheniensis, discipulus Theophrasti.

Dēmĭgrātĭo, ōnis, f. 3. *elköltözés*; das Wegziehen.

Dēmĭgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. loco, de, a, v. ex loco; *elköltözni*; wegziehen. e.gr. de statu suo, Liv. *állapotját megváltoztatni*, v. *abból kimozdúlni*; seinen Stand verändern. 2) Trop. e. gr. ex vita, Cic. *elmenni* v. *költözni*, *meghalni*; weggehen, wegziehen, sterben.

Demĭnōro, āre, 1. i. q. deminuo.

Dēmĭnŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *megkissebbitni*, *kitsinyitni*, v. *kevesitni*; verringern, mindern, schmälern. 2) e. gr. aliquid de bonis, Cic. *eladni*, *más kezére botsátni*; veräußern. Capite deminui, Cic. *az eddig vólt jussokat 's hasznokat elveszteni*; die bisherigen Rechte und Vortheile verlieren.

Dēmĭnūtĭo, ōnis, f. 3. *megkissebbités*, *kissebbé tevés*, *megkitsinyités*; die Verkleinerung, Verringerung. 2) *eladás*, *más kezére botsátás*; die Verkaufung, Veräußerung. 3) e. gr. provinciae, Cic. *megfosztás*; die Entziehung.

Dēmĭnūtīvus, a, um, *kitsinyitő*, *megkevesitő*; vermindernd.

Dēmĭnūtus, a, um, *megkissebitett*; geschmälert.

Dēmīror, ātus sum, āri, 1. *igen tsudálkozni*, *álmélkodni*; sich sehr verwundern. 2) i. q. nescio; *nem foghatom meg*, *kívánom tudni*; ich begreife es nicht, das bin ich begierig zu wissen.

Dēmisse, Adv. *magát lekajtva*, *alatsonyan*; sich herablassend, niedrig. 2) Trop. *szemérmesen*; bescheiden. 3) *tsüggedt szívvel*, *alázatosan*; kleinmúthig, demúthig. Comp. demissius.

Dēmissicius (—tius): a, um, *lefüggő*, *le*, v. *alá eresztett*, v. *botsátott*; herabgelassen oder hangend.

Dēmissĭo, ōnis, f. 3. *megalatsonyitás*, *alatsonnyátevés*, *leeresztés*, v. *botsátás*; die Erniedrigung, Herablassung. 2) *félénkség*, *bátortalanság*; die Zaghaftigkeit. 3) *alázatosság*; die Demúthigkeit.

Dēmissus, a, um, (Demitto), *le* v. *alá botsátott*, v. *eresztett*, *lefüggő*; niedergelassen, herabhangend. 2) e. gr. orco, Hor. *a' holtak országába taszított*, *megőlt*; in das Reich der Todten hinunter gestürzt, getödtet. 3) *tsüggedt szivű*, *alázatos*; kleinmúthig, demúthig. Demissa voce loqui, Virg. *félénken beszéllni*; kleinmúthig reden. Demisso animo esse, Cic. *eltsüggedni*; kleinmúthig seyn. 4) *eredt*, *származott*; entsprungen. Genus demissum ab Aenea. Hor. Comp. demissior. Liv.

Dēmītĭgo, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. *megenyhítni*, *engesztelni*; lindern, besänftigen, versöhnen.

Dēmitto, isi, issum, ĕre, 3. *le*, v. *alá ereszteni*, v. *botsátni*; hinablassen. 2) e. gr. animum, Cic. *magát elhagyni*; den Muth sinken lassen. 3) e. gr. aliquid in pectus, Sallust. *szivére venni*; etwas zu Herzen fassen. 4) e. gr. se ad minora, Quint. *magát megalatsonyítni*; sich erniedrigen. 5) e. gr. coelo, Virg. *égből küldeni*; vom Himmel herabsenden. 6) e. gr. neci, Virg. *megölni*; tödten. 7) e. gr. gladium in ilia, Ovid. *a' kardot a' testibe szúrni*; den Degen in den Leib stoßen. 8) demittitur imber coelo, Virg. *eső esik*; es regnet. 9) e. gr. faciem rubore, Aur. Vict. *szégyenletibe szemeit földre szegezni*; die Augen vor Schaam niederschlagen. 10) e. gr. se, Plin. *kivánságinak zaboláтlanúl neki ereszteni magát*; seinen Begierden den Zügel lassen.

Dēmĭurgus, i, m. 2. persona magistratualis Lacedaemoniorum auctoritatem maximam habens.

Dēmo, msi, mtum, ĕre, 3. *elvenni*; hinwegnehmen. e. gr. barbam, Cic. *megborotválni*; den Bart abnehmen. e. gr. ungves, Plaut. *körmét elvágni*; die Nägel abschneiden. e. gr. cibo aliquid, de cibo, Cels. *szájától megvonni az eledelt*; sich an der Speise abbrechen; *megtagadni valakitől valamit*; versagen. e. gr. fidem fabulis, Tac. *a' meséknek nem hinni*, v. *nem adni hitelt*; den Fabeln nicht glauben. e. gr. curam et sollicitudinem, Liv. *eloszlatni*; benehmen. e. gr. aliquid laudi, Ovid. *ditséretéből valamit lehúzni*, v. *vonni*, *azt megkissebbítni*; das Lob in etwas verringern.

Dēmŏcrătĭa, ae, f. 1. *köznép uralkodás*, v. *országlás*; die Regierung des gemeinen Volks.

Demŏcrătĭcus, a, um, *köznép uralkodáshoz, v. országláshoz tartozó*; zur Regierung des gemeinen Volks gehörig. 2) *köznép uralkodásra, v. országlásra hajlandó*; der Regierung des gemeinen Pöbels geneigt.

Dēmŏcrĭtēus, et Demŏcrĭtĭcus, a, um, *Democritusi*: democritisch. 2) *mindent, v. mindenen nevető*; der über alles lachet.

Dēmŏcrĭtus, i, m. 2. philosophus Abderites celebris, qui res humanas irrisisse fertur.

Dĕmŏlĕus, i, 2. et Demŏlĕon, ŏntis, m. 3. Nom. propr. viri.

Demŏlībor, pro Demoliar. Fut. ex Demolior. Plaut.

Dēmŏlĭo, īre, i. q. sequens.

Dēmŏlĭor, ītus sum, īri, 4. *elküldeni*; wegschaffen. e. gr. de se culpam, Plaut. *a' vétket, v. hibát magáról elhárítni*; die Schuld von sich ablehnen. 2) e. gr. robora, Ovid. *lerontani, kivágni*; niederreißen, umhauen. 3) Trop. *semmivé tenni, el rontani, v. pusztítni*; zu Grunde richten, zerstören. Jus destruere, atque demoliri. Cic. *megváltoztatni*; umkehren.

Dēmŏlītĭo, ōnis, f. 3. *el, v. lerontás, elpusztítás*; die Verwüstung, Niederreissung.

Dēmŏlĭtor, ōris, m. 3. *lerontó*; ein Niederreisser.

Dēmŏnax, ăctis, m. 3. Nom. propr. philosophi.

Dēmonstrābĭlis, e (demonstro), *megmutatható, v. bizonyítható*; was sich beweisen läßt, beweislich.

Dēmonstrātĭo, ōnis, 3. f. *béjelentés*; die Anzeigung. 2) *bébizonyítás*; die Bescheinigung. 3) *megmutatás, mutogatás, v. bizonyítás*; der Beweis. 4) *előadás, oktatás, tanítás*; der Vortrag, die Unterweisung. 5) *ditsérő v. gyalázó beszéd, v. orátzió neme*; eine Art Reden, da einer gelobt oder getadelt wird.

Dēmonstrātīvus, a, um, *béjelentő*; anzeigend. 2) *megmutató*; beweisend.

Dēmonstrātor, ōris, m. 3. *mutató, mutogató, megmutató*; der etwas zeigt, ein Zeiger.

Dēmonstrātus, a, um, *megmutatott, mutatott*; gezeigt. 2) *megbizonyított*; bewiesen.

Dēmonstro, āvi, ātum, āre, e. gr. aliquid digito, iter, Cic. *mutatni, megmutatni*; zeigen. 2) *el mondani, elbeszéllni, tudtára adni*; erzählen, berichten. 3) *béjelenteni*; anzeigen. 4) e. gr. rem aliquam alicui, Cic. *valami dolgot valakinek értésére adni*; einem eine Sache zu erkennen und zu verstehen geben. 5) *mondani, beszéllni, említni*; sagen, erzählen, erwähnen. Apud Socraticum Aeschinem demonstrat Socrates, cum Xenophontis uxore, et cum ipso Xenophonte Aspasiam locutam. Cic.

Dēmŏphŏon, tis, m. 3. Thaesei et Phaedrae filius.

Dēmŏrātor, ōris, m. 3. *késleltető, akadályoztató*; der einen hindert.

Dēmŏrātus, a, um, *késleltetett, megakadályoztatott*; verhindert, der aufgehalten worden ist.

Dēmordĕo, ordi, orsum, ēre, 2. *harapni, marni, le harapni v. marni*; beißen, abbeißen.

Dēmŏrĭor, ortuus sum, ŏri, 3. *meg, v. elhalni*; sterben, absterben. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *szeretni, halálba szeretni*; lieben, sterblich lieben.

Dēmŏror, ātus, sum, āri, e. gr. aliquem, Cic. *tartóztatni, akadályoztatni*; aufhalten. 2) *halasztani, késedelmezni*; verziehen, sich säumen. 3) *várakozni*; warten.

Dēmorsĭco, āre, 1. *harapdálni, mardosni*; abbeißen. 2) *széllyelrágni*; zerbeißen.

Dēmorsus, a, um, (demordeo), *el v. megharapott*; abgebissen, gebissen. 2) *széllyelrágott*; zerbissen. 3) Trop. nec demorsos sapit ungves, Pers. *mellesleg, hirtelenében készült*; es ist obenhin in der Eile gemacht.

Demortŭus, a, um, (demorior), *meg, el v. kihólt*; abgestorben. 2) *elromlott*; verdorben. 3) Trop. a bores demortuae; *el, v. kiszáradt fák*; verdorrte Bäume. 4) vocabula demortua, Gell. *avúlt szók*; alte Wörter.

Dēmosthĕnes, is, m. 3. Atheniensis, oratorum Graecorum princeps, discipulus Platonis et Isocratis.

Dēmōtus, a, um, (demoveo), *el v. kimozdított*; verrückt. In insulas demoti sunt, Tac. *a' szigetekre számkivetődtek*; sie sind in die Insel verwiesen worden.

Dēmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. *el, v. kimozdítani, másuvá tenni*; verrücken. 2) *elvinni, v. távoztatni*;

wegbringen, entfernen. e. gr. aliquem de sententia, Plaut. *vélekedéséról v. értelméről leverni*; einen von seiner Meinung abbringen. e. gr. aliquem gradu, Liv. *állapotjából kitenni*; einen seines Standes entsetzen. e. gr. oculos ab aliquo, Ter. *elforditni*; abwenden. Demoveri ex recto; *az egyenes útról eltéritődni*; von dem rechten Wege abwendig gemacht werden. 3) *elküldeni*; abschaffen. 4) *elkerülni, meg ójni*; vermeiden, verhüthen.

Demtio, ōnis, f. 3. *elvevés, elvétel*; das Wegnehmen.

Demtus, a, um, *elvett, levett*; hinweggenommen. 2) demtum arbore pomum, Ovid. *leszakasztott alma*; ein abgebrochener Apfel. Demtus metus, Ovid. *eloszlatott félelem*; die benommene Furcht.

Dēmūgio, īre, 4. *lefelé bógni*; herabbrüllen.

Dēmulcĕo, ulsi, ulsum, et ulctum, cēre, 2. *tzirolgatni*; streicheln, mit der Hand caressiren.

Dēmum, Adv. *tsak, még tsak*; erst. Nunc demum venis? Terent. *Hát még tsak most jöszsz?* kommst du erst jetzt? 2) *ugyan*; denn. 3) *végre*; endlich.

Dēmurmŭro, āre, 1. *eló, vagy elmormogni*; herab oder hermurmeln.

Dēmussātus, a, um, *elhallgatott*; mit Stillschweigen übergegangen.

Dēmusso, āre, 1. *elnyelni, eltitkolni, elhallgatni, p. o. a' boszszúságot*; verbeissen, verschmerzen, im Stillen ertragen.

Dēmūtābĭlis, e. *változó*; veränderlich.

Dēmūtātĭo, ōnis, f. 3. *változás*; die Veränderung.

Dēmūtātor, ōris, m. 3. *változtató*; Veränderer.

Dēmūtĭlo, āre, 1. v. gr. cacumina virgarum; *letetézni, megtsonkázni*; abköpfen, abstutzen, verstümmeln.

Dēmūto, āvi, ātum, āre, 1. *változtatni, megváltoztatni*; ändern, verändern. 2) *feltserélni*; verwechseln.

Dēnārĭsmus, i, m. 2. *dénárok szerént meghatározott adó a' szántóföldektól*; ein gewisser Zins von Äckern, nach Denariis gerechnet. JCt.

Dēnārĭus, a, um, sc. numerus; *tizes, p. o. szám*; zehn enthaltend.

Dēnārĭus, ii, m. 2. *ezüst pénz neme volt, melly eleinte 10 Assist tett, későbben pedig ezek kissebre vetetvén 16 Assist ért*; eine silberne Münze, welche anfangs 10 Asses, alsdann aber, da die Asses kleiner wurden, 16 galt.

Dēnarro, āvi, ātum, āre, 1. aliquid, Terent. *elbeszéllni valamit*; erzählen.

Dēnascor, nātus sum, nasci, Dep. 3. *meghalni*; sterben. 2) *elromlani*; verderben.

Dēnāso, āre, 1. *orrától megfosztani*; entnasen, der Nase berauben.

Dēnāto, āre, 1. *leúszni*; hinabschwimmen.

Dendrāchātes, ae, m. 1. *fadkhát*; Baum-Achat.

Dendrĭtis, ĭdis, f. 3. *drágakő neme*; ein Edelgestein.

Dendrŏcissus, i, m. 2. *borostyánfa*; der Epheubaum.

Dendrŏfālcus, i, m. 2. *fái sólyom*; Baumfalke, Raubvogel.

Dendrŏīdes, *faneműi*; baumartig.

Dendrŏlĭthi, ōrum, m. pl. *kővéválit fa*; versteinerte Bäume. Gloss.

Dendrŏlŏgĭa, ae, f. 1. *fákról való tudomány*; die Lehre von den Bäumen. Gloss.

Dēnĕgo, āvi, ātum, āre, i. q. nego, 1. *tagadni*; läugnen. 2) alicui aliquid, Caes. *megtagadni valakitól valamit*; einem etwas abschlagen, versagen. 3) *mentegetni, vagy vonogatni magát*; sich weigern.

Dēni, ae, a (decem), *tiz, tizen*; zehen, je zehen. Bis deni; *húszan*; zwanzig.

Dēnĭcālis, e, *halált vagy halottat illető*; den Tod oder das Sterben, die Leiche betreffend.

Dēnĭgrātio, ōnis, f. 3. *feketítés, megfeketítés*; die Schwärzung. 2) *megszóllás, fekete szinekkel való lefestés, rágalmazás*; die Verläumdung.

Dēnĭgro, āre, 1. *megfeketitni*; schwarz machen. 2) *megszóllani, leszóllani, rágalmazni*; verleumden.

Dēnĭque, Adv. *végre, utóljára*; endlich. 2) *tsak*; erst; tum denique; *tsak akkor, még tsak akkor*; dann erst. 3) *rövideden, egy szóval*; kurz, mit einem Worte. 4) *legfeljebb*; höchstens, Cic. 5) *legalább*; wenigstens, Caes.

Dēnōmĭnātio, ōnis, f. 3. *nevezés, elnevezés*; die Benennung.

Dēnōmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *nevez-*

ni, nevet adni; nennen, einen Nahmen geben. 2) v. gr. aliquem consulem; *kinevezni, valamivé tenni*; ernennen. 3) *valamiról nevezni, elnevezni*; benennen.

Denormo, āre, 1. *egyenetlenné tenni*; ungerade machen.

Dēnŏtātio, ōnis, f. 3. *megjelelés, megjegyzés, kijegyzés*; die Bezeichnung, Bemerkung.

Dēnŏtātus, us, m. 4. i. q. denotatio.

Dēnŏtātus, a, um, *megjelelt, megjegyzett*; bezeichnet.

Dēnŏto, āvi, ātum, āre, 1. *megjelelni, megjegyezni*; bemerken, bezeichnen. 2) *észrevenni, megjegyezni*; wahrnehmen, bemerken. 3) v. gr. aliquem, Liv. *valakire tzélozni*; auf einen zielen.

Dens, tis, m. 3. *fog*; der Zahn; dens curvus; *agyar*: ein Hauer. dentes incisores, primores, vel tomici; *harapó fogak*; die vordern Zähne; dentes canini, serrati; die Spitz- oder Augenzähne; dentes molares; *alsó zápfogak*; die Stockzähne; dentes maxillares; *felső zápfogak*; die Backenzähne. 2) Invido dente morderi, Hor. *irigységből rágal maztatni*; beneidet und verläumdet werden. 3) Dens Saturni, Virg. *sarló, kasza*; die Sichel, Sense. 4) Dens aratri, vomeris, Colum. *a' szántóvas hegye*; die Spitze am Pflugeisen.

Densābĭlis, e, 3. *megsűrítő*; dicht machend. 2) *sűríthető*; möglich dicht zu machen.

Densātĭo, ōnis, f. 3. *megsűrítés*; das Dicht machen.

Dense, Adv. *sűrűen, sűrűn*; dicht. Densius, Plin. densissime, Vitruv. 2) *gyakran, sokszor*; häufig, oft.

Densĕo, ui, ēre, 2. i. q. denso.

Densĭtas, ātis, f. 3. *sűrűség*; die Dichte oder Dicke einer Sache.

Denso, āvi, ātum, āre, 1. *sűríteni, megsűríteni, sűrűre tsinálni*; dicht machen, verdichten. Lac densatur, Plin. *a' téj megsűrűdik*; die Milch wird dicke.

Densus, a, um, *sűrű, tömött*; dicht oder dick, stark, wenn es statt dicht steht. Densior silva, Caes. densissimus imber, Virg. nox densissima, Plin. 2) v. gr. terra; *tömött, kemény*; fest, hart. 3) *szapora, sok*; häufig, viel.

Dentāgra, ae, f. 1. *fogfájás*; das Zahnwehe.

Dentale, is, n. 3. *az a' fa, mellyben a' szántó vas áll*; das Holz, worin die Pflugschar eingefaßt ist.

Dentālĭum, ĭi, n. 2. *fogas kagyló*; zackige Meerschnecken.

Dentāna, ae, f. 1. *foghúzó pelikán*; ein Instrument zum Zahnausreißen. Chirurg.

Dentārĭa, ae, f. 1. *fogasír, foganőttfű*; Zahnkraut.

Dentārius, a, um, *fogbéli*; zu den Zähnen gehörig.

Dentarpāga, ae, f. 1. *foghúzó pelikán*; Werkzeug zum Zahnausreissen.

Dentātus, a, um, *fogas*; mit Zähnen versehen. 2) *agyarral kisikárlott*; mit einem Zahne geglättet, e. gr. charta, Cic. 3) vir dentatus, Plaut. *marakodó ember*; ein zänkischer Mann.

Dentex, ĭcis, m. 3. *fogas, balatoni hal*; der Zahnmaul. Salmo Dentex.

Dentĭcŭlātus, a, um, *fogas*: mit Zähnen oder Zähnchen versehen.

Dentĭcŭlus, i, m. 2. *fogatska*; ein Zähnchen oder Zahn.

Dentĭdūcus, a, um, *foghúzó*; Zähne herausziehend.

Dentĭfrangĭbŭlus, a, um, *fogtörő*; Zähne ausbrechend.

Dentĭfrĭcĭum, i, n. 2. *fogtisztító por, fogpor*; Zahnpulver.

Dentĭo, īre, *fogának jőni*; Zähne bekommen, zahnen.

Dentiscalpĭum, ĭi, n. 2. *fogvájó, fogpiszkáló*; der Zahnstocher.

Dentītĭo, ōnis, 3. f. *fogjövés*; das Zahnen der Kinder, i. e. wenn sie Zähne bekommen.

Dentōsus, a, um, *fogas*; Zähne habend.

Dēnūbo, psi, ptum, bĕre, 3. *férjhez menni*; heirathen (vom Frauenzimmer).

Dēnūdo, āvi, ātum, āre, 1. *kitakarni*; entblößen. 2) *meztelenen hagyni, az az: kirabolni, megfosztani*; entblößen, i. e. berauben. 3) *eldrúlni, kinyilatkoztatni*; entdecken, verrathen, offenbaren.

Dēnŭmĕrātio, i. q. Dinumeratio.

Dēnŭmĕro, āre, i. q. dinumero.

Dēnuntĭātĭo, (Denunc.), ōnis, f. 3. *hirűladás, kihirdetés*; die Ankündigung, Bekanntmachung. 2) *fenyegetés*; die Drohung. Caes. 3) *pa-*

nasz, panasztétel; die Anklage. JCt. 4) *parantsolat*; der Befehl. Cic. 5) *igéret*; das Versprechen. Cic.

Dēnuntĭo, (Denuncio), āvi, ātum, āre, 1. *kiáltani, hirdetni, nyilvánvalóvá tenni*; ankündigen, bekannt machen, kund thun. 2) Cum Accusat. *fenyegetni valamivel*; drohen. 3) *parantsolni valamit, rendelést tenni valami eránt*; befehlen, Ordre geben. 4) *feltenni valakiről valamit*; einem etwas ansinnen, zumuthen.

Dēnŭo, Adv. (loco: de novo), *újolag, újra*; von neuem.

Dēo, us, f. 4. *Czéres, a' gabonának istenasszszonya*: die Ceres. Hinc: Dēōis, idis, f. filia Cereris, i. e. Proserpina, Ovid. 2) Dēōĭus, a, um, *Czéresi*; Cererisch.

Dēocco, āre, 1. *boronálni, elboronálni*; egen.

Dēŏnĕrātus, a, um, *terehtől megszabaditott, lerakott, kiürített, p. o. hajó*; abgeladen, ausgeladen, ausgeleert, z. B. ein Schiff.

Dēŏnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *megszabaditni, a' terehtől, lerakni a' terhet, kiüríteni, p. o. a' hajót*; von der Last befreyen, abladen, entladen, ausleeren, ausladen.

Dēŏpĕrĭo, īre, i. q. aperio.

Dēopto, āre, 1. *kikeresni, választani*; sich aussuchen, wählen.

Dēorsum, Adv. *le, v. aláfelé*; niederwärts, abwärts.

Dēorsus, Adv. i. q. deorsum.

Dēoscŭlor, ātus sum, āri, 1. *tsókolni, tsokolgatni, igen v. erőssen tsókolni*; küssen, sehr küssen. 2) e. gr. ingenium pueri, Gell. *szeretni, kedvellni, megszeretni, v. kedvellni*; einen sehr lieb haben, liebgewinnen.

Dēpăciscor (Dēpĕc.) pactus (pectus) sum, isci, 3. i. q. paciscor, e. gr. cum hoste; Cic. *egyezésre, v. szövetségre lépni, megegyezni, szövetkezni valakivel*; einen Vertrag machen, accordiren. 2) e. gr ad conditionem alterius; Cic. *valakinek mindenben kedvét telyesitni*; einem in allen willfahren. 3) depacisci cum aliquo partem suam; Cic. *valakiébe a' maga részét is belé alkudni*; seinen Theil bey einem mit eindingen. 4) e. gr. morte; Ter. *életét belekötni*; sein Leben daran setzen.

Dēpactus, a, um, Particip. (paciscor), *egyezésre, v. szövetségre lépett*; der einen Vertrag gemacht hat 2) (pango) e. gr. in terram, Plin. *földbe ültetett, vetett, v. plántált*; ins Erdreich geschlagen oder gepflanzt. 3) e. gr. vitae terminus; Lucr. *kimért életidő*; die bestimmte Zeit zu leben.

Dēpālātĭo, ōnis, f. 3. (palus) depalationes dierum; Vitr. *napnak, v. nappalnak, v tulajdonképen a' napóra árnyékának hoszszabbodása, és rövidülése*; das Zunehmen und Abnehmen des Tages, oder eigentlich des Schattens der Sonnenuhren. 2) *meg, v. felkarózás, karóval erősítés*; die Befestigung mit Pfählen.

Dēpālātor, ōris, m. 3. *épitőmester, a' ki valamit karókkal kimér*; ein Baumeister, der etwas mit Pfählen absteckt.

Dēpalmo, āre, 1. e. gr. aliquem; Gell. (palma) *pofozni, pofon, v. artzúl ütni, v. verni*; mit der flachen Hand schlagen, Maulschellen geben.

Dēpālo, āre, 1. (palus) *karókkal megerősíteni, bépalánkolni*; mit Pfählen befestigen, verpallisadiren. 2) *karókkal kimérni*; mit Pfählen abstecken.

Dēpango, panxi, et pegi, pactum, ĕre, 3. *bé, v. le verni, v. ereszteni a' földbe*; einschlagen, in die Erde senken. 2) *bé, v. elültetni, v. plántálni*; einsetzen, einpflanzen.

Dēparco, ĕre, 3. *takaritni, megtakaritni*; sparen.

Dēparcus, a, um, *fösvény, zsobrák, 'sugori, szűkmarkú, takarékos*; geitzig, karg.

Dēpasco, āvi, astum, ĕre, 3. *ellegeltetni, legeltetéssel elétetni*; abweiden, abhüten, abfressen. 2) Trop. e. gr. possessionem alienam; Cic. *elemészteni, elpusztítni, megkissebitni*; verzehren, vermindern. Sepes apibus depasta. Virg. i. e. sepes, cujus flores depasti sunt ab apibus.

Dēpascor, āstus sum, āsci, 3. i. q. depasco.

Dēpastĭo, ōnis, f. 3. *ellegeltetés, étetés, v. evés*; die Abweidung, Abfressung.

Dēpastus, a, um, Pass. *ellegeltetett, étetett, v. ett*; abgeweidet, abgefressen. 2) Activ. *a' mi elett valamit, elevő*; der abgeweidet hat.

Dēpăvĭo, īre, i. q. pavio.

Dēpaūpĕro, āvi, ātum, āre, 1, (pauper) *elszegényitni*; arm machen.

Dēpĕciscor, i. q. Depaciscor.

Dēpectio, ōnis, f. 3. i. q. pactum.

Dēpecto, xi, xum, ĕre, 3. e. gr. crines; Ovid *füsülni, v. fésülni*; kämmen. 2) Trop. *verni, páltzázni, botozni*; prügeln. Depexum aliquem reddere; Ter. *valakit erőssen megbotozni*; einen derb abprügeln. 3) *kitépni, lefosztani, levakarni*; ausrupfen, abstreifen, abkratzen. e. gr. frondinum canitiem; Plin. *a' fákról a' mohot letépni*: das Moos von den Bäumen abrupfen.

Dēpector, ōris, m 3. (depaciscor) *alkudozó, közbenjáró*; ein Unterhändler.

Dēpectus, a, um, (depaciscor) i. q. depactus.

Dēpĕcūlātor, ōris, m. 3. *közönséges kasszsának v. kintstárnak meglópója*; einer, der die gemeine Casse bestohlen hat.

Dēpĕcŭlo, āre, 1, i. q. depeculor.

Dēpĕcūlor, ātus, sum, āri, 1. (peculium) *közönséges kasszát v. kintstárt meglopni*; aus der gemeinen Casse etwas entwenden e. gr. fana; Cic. *templomokat kirabolni*; die Kirchen berauben. 2) Trop. e. gr. laudem alicujus; *valakit betsülététöl megfosztani*; einen um sein Lob bringen.

Dēpello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *letaszítni, v. vetni*; herabstoßen, herabwerfen. 2) e. gr. aliquem loco, de loco; Caes. *elűzni, kergetni, hajtani*; verstoßen, vertreiben, verjagen. 3) e. gr. aliquem in calamitatem; Cic. *nyomorúságra juttatni*; einen in Noth und Elend bringen. 4) e. gr. agnum a matre, a lacte; Varr. *el fogni, szoktatni, v. választani*; entwöhnen. 5) *eltávoztatni*; entfernen, verjagen. e. gr. malum ab aliquo; Cic. *elhárítni*; abwenden. e. gr. famem cibo; Cic. *éhségét tsillapitni*; den Hunger stillen.

Dēpendĕo, di, sum, ēre, 2. *le függni, v. lógni*; herabhangen. 2) Trop. *függeni valamitől*; abhangen. Illorum salus a nostra salute dependet. 3) *származódni*; hergeleitet werden.

Dēpendo, di, sum, ĕre, 3. (pendo) *meg mérni, v. fontolni, fontra vetni*; auf die Wage legen, abwägen. 2) e. gr. mercedem; Colum. *megfizetni, megadni*; bezahlen. e. gr. poenas; Cic. *megbüntetődni, eleget tenni*; Strafe leiden, Genugthuung leisten. e. gr. caput; Lucan. *életét, v. fejét elveszteni*; das Leben verlieren. 3) *ráforditni*; darauf wenden. e. gr. tempus amori; Lucan. *szerelmeskedésben tölteni az időt*; die Zeit mit Buhlen zubringen.

Dēpendŭlus, a, um, *le függő, v. lógó*; herab hangend.

Dēpennātus, a, um, *szárnyas*; geflügelt.

Depensus, a, um, *meg fizetett, v. adott* bezahlt.

Dēpĕrdĭtus, a, um, *elveszett, v. romlott*; verdorbt, verloren. 2) amore alicujus deperdita mulier; Svet. *valakit halálba szerető fejérszemély*; ein Frauenzimmer das in jemanden sterblich verliebt ist. 3) inopia deperditus; Phaedr. *elszegényedet*; verarmt.

Dēperdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. e. gr. bona; Cic. colorem, Plin. usum linguae, Ovid. aliquid de existimatione; Cic. *elveszteni*; verlieren. 2) *semmivé tenni, elrontani*; zu Grunde richten, verderben.

Dēpĕrĕo, īvi, et ĭi, ĭtum, īre, 4. *semmivé lenni, elveszni*; zu Grunde gehen, umkommen, verloren gehen. Decor lacrymis deperit; Ovid. *a' sírás kiveszi az embert a' formájából*; das Weinen macht ungestalt. Deperierunt naves; Caes *elmerültek, v. süllyedtek a' hajók*; die Schiffe sind untergegangen. 2) e. gr. aliquam, Plaut. *hevesen, v. tüzesen szeretni*; heftig lieben.

Dēpĕtīgo, ĭnis, f. 3. *bélpoklosság. fekély, rüh, sennyedék, sönnyedék*; der Aussatz, die Krätze.

Dēpĕto, ĕre, 3. i. q. peto, *kivánni, megkivánni*; fordern. 2) e. gr. aliquid ex vetere historia; Gell. *venni, v. költsönözni valahonnan*; hernehmen.

Dēpexus, a, um. *megfüsült*; gekämmt. 2) Trop. reddere aliquem depexum, Ter. *valakit erősen megbotozni*; einen derb abprügeln.

Dēpictus, a, um, *lefestett*; abgemahlt.

Dēpĭlis, e, *kopasz, szőretlen, tar*; kahl, ohne Haare.

Dēpĭlo, āre, 1. *szőrit kitépni*; der Haare berauben, rupfen.

Dēpĭlo, āre, 1. *megfosztani, elpré-*

dálni, v. pusztitni; berauben, plündern.

Dēpingo, nxi, ctum, ĕre, 3. *lefesteni*; abmahlen. 2) e. gr. aliquid; Nep. *lerajzolni, v. írni*; entwerfen, abschildern, beschreiben. 3) verbis rem aliquam, Cic. *elmondani, v. beszéllni, megmagyarázni*; erzählen und erklären. 4) e. gr. aliquid cogitatione; Cic. *képzelni*; vorstellen.

Dēplango, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. domum, Ovid. v. familiam; *megsiratni, szánni*; betrauern, beweinen.

Dēplāno, āre, 1. *egyenesitni*: eben machen.

Dēplanto, āre, 1. *tövibõl, v. tövestõl kiszaggatni, elrontani*; das Gepflanzte ausreißen, verderben. e. gr. ramum; Colum. *letörni*; abbrechen. 2) *ültetni, plántálni*; setzen, pflanzen.

Dēplĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. (plenus) e. gr. haustu fontes; Colum. *kimerni, v. üríteni*: ausschöpfen, ausleeren. 2) *megszabaditni, v. menteni*; befreyen. e. gr. supervacuis vitam querelis. Manil.

Dēplexus, a, um, *erösen lekötött, v. megszoritott*; festgefaßt.

Dēplorabundus, a, um, *sirató*; weinend.

Dēplōrātĭo, ōnis, f. 3. *megsiratás*; das Beweinen.

Dēplōrātus, a, um, *megsiratott*; beweinet. 2) Trop. e. gr. respublica; Cic. *felfordúlt köztársaság*; die Republik, mit der es aus ist. 3) deploratus a medicis; Plin. *nem bíznak hozzá az orvosok*; von den Ärzten aufgegeben. 4) e. gr. vulnus; Claud. *gyógyithatatlan seb*; eine unheilbare Wunde 5) e. gr. homo; JCt. *nyomorúlt, alávaló ember*; ein elender und verächtlicher Mensch.

Dēplōro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. vitam, Cic. *megsiratni*; beweinen. 2) e. gr. de suis miseriis apud aliquem; Cic. *panaszolni, panaszt tenni*: klagen. 3) deplorant vites; Pallad. *levelnek metszéskor a' szölötökék*; die Weinstöcke lassen Wasser fließen, wenn sie geschnitten werden. 4) *elvesztettnek tartani valamit, felhagyni valamivel*; etwas für verloren halten, aufgeben.

Dēplūmis, e, *tollatlan, pihetlen, tsupasz, mezitelen*; ohne Federn.

Dēplūmo, āvi, ātum, āre, 1. *tollát kitépni, megmellyeszteni*; die Feder ausrupfen.

Dēplŭo, ui, utum, ĕre, 3. *esni mint az esö*; herabregnen.

Dēpŏlĭo, īvi, ītum, īre, 4. *simitni, tisztitni, kitisztitni*; glätten, auspußen. 2) *elkészitni*; verfertigen. 3) Trop. *erösen meg verni, v. hátalni*; derb ausklopfen. Virgis dorsum depoliet meum. Plaut.

Dēpŏlītus, a, um, *kisimitott, v. tisztitott*; ausgepußt, glatt gemacht. 2) cote depolitum; Plin. *ki fent, v. köszörült*; geschliffen. 3) *tökélletes*; vollkommen.

Dēpompātĭo, ōnis, f. 3. *betsületétöl megfosztás, megbetstelenités*; die Entehrung.

Dēpompo, āre, 1. *betsületétöl megfosztani, meg betstelenitni*; entehren.

Dēpondĕro, āre, 1. *lenyómni*; niederdrücken.

Dēpōnens, entis, o. e. gr. verbum, quod deposita significatione formae passivae, terminationem tantum ejusdem retinuit.

Dēpōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *letenni, lerakni*; niedersetzen, niederlegen. 2) e. gr. de manibus, Cic. *ki, v. elereszteni, v. botsátni*; fahren lassen. 3) e. gr. aedificationem, Cic. *felhagyni vele*; aufhören etwas zu thun. e. gr. animam, Nep. *meghalni*; sterben. 4) e. gr. aliquem vino; Plaut *lerészegiteni, borral leitatni*; einen mit Weine niedersaufen. 5) e. gr. aliquid apud aliquem; JCt. *letenni, gondviselés alá bízni*; anvertrauen, in Verwahrung geben. e. gr. tutis auribus aliquid; Hor. *olyannak mondani a' titkot a' ki hallgatni tud, a' kibe megáll a' szó*; einem ein Geheimniß sicher anvertrauen. 6) e. gr. magistratum; Caes. *letenni hivatalát, v. tisztségét, v. arról lemondani*; von seinem Amte abdanken. 7) e. gr. de aliqua re; Virg. *valamibe felfogadni*; um etwas wetten. 8) *kétségbeesni*; verzweifeln. 9) e. gr. aegrum; Cels. *halálnak adni, halál fijának tartani, életéröl lemondani*; einen verloren geben. 10) *lerántani*; niederreißen. 11) e. gr. juramentum; CJt. *a' hitet letenni*; ein Eid ablegen. 12) *bizonyságot, v. bizonyságlevelet adni*; ein Zeugniß geben. 13) e. gr. surculum;

Pallad. *plántadgat ültetni*; ein Pflanzreis setzen 14) *szülni*: gebären.

Dēpontānus, a, um, qui propter altam senectutem Romae de ponte dejiciebantur, hoc est, suffragio, quod de ponte fieri solebat, privabantur. e. gr. senex; *szolgálatra alkalmatlan vén ember*; ein Mann, der der öffentlichen Verrichtungen unfähig ist.

Dēpōnto, āre, 1. i. q. de ponte dejicere.

Dēpŏpŭlātio, ōnis, f. 3. (depopulor) *rontás*, *pusztitás*, *elpusztitás*, *dulás*: die Verheerung, Verwüstung. 2) *rablás*, *el*, *v. kirablás*; die Ausplünderung

Dēpŏpŭlātor, ōris, m. 3. *rontó*, *pusztitó*, *dúló*; ein Verheerer, Verwüster. 2) *rabló*, *tolvaj*; ein Räuber.

Dēpŏpŭlātus, a, um, *kirabolt*; ausgeplündert

Dēpŏpŭlo, āre, 1. i. q. depopulor.

Dēpŏpŭlor, ātus sum, āri, 1. *rabolni*, *kirabolni*; plündern, ausplündern. 2) e. gr. agros; Cic. *elpusztitni*, *feldúlni*; verheeren, verwüsten. 3) depopulantur aves Cerealia dona; Ov. *a' madarak az életet*, *v. gabonát eszik*: die Vögel fressen das Getreide. 4) *semmivé tenni*, *elrontani*; zu Grunde richten.

Dēportātio, ōnis, f. 3. *el*, *v. másuvá vivés*, *szállitás*, *v. hordás*; die Wegführung, Wegtragung. 2) *örökös számkivetés*; eine ewige Landesverweisung

Dēportātus, a, um, *elszállitott*, *elvitt*; weggeführt. 2) *örökre számkivetett*; auf ewig verwiesen.

Dēporto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in locum, ad locum, navi aliquem; Caes. *el v. másuvá vinni*, *hordani*, *v. szállitni*; wegtragen, wegführen. 2) *el érni*, *v. jutni valamire*; davon tragen, erlangen. e. gr. famam belli confecti. Cic. 3) e. gr. exercitum; Idem. *haza szállitni a' hadat*; das Kriegsvolk wieder heimführen.

Dēposco, pŏposci, poscitum, ĕre, 3. e. gr. aliquid ab aliquo; Cic. *elkérni*, *kivánni*, *erösen kivánni*; begehren, abfordern, mit Ernste begehren. 2) e. gr. aliquem ad mortem. Caes. ad supplicium; Caes. Liv. *halálra keresni*; zum Tode ausgeliefert verlangen. 3) e. gr. aliquem praemiis; Caes. *ösztönözni*, *tüzelni*, *bátoritni*; auffordern, ermuntern. 4) e. gr. votis; Lucan. *kivánni*, *óhajtani*; wünschen. 5) *magára venni*, *v. vállalni*; auf sich nehmen.

Dēpŏsĭtārius, ii, m. 2. i. e. deponens; *letevő*, *megbizó*; der etwas niederlegt, zur Verwahrung gibt. Pandect. *letétel gondviselője*; der ein Depositum in Empfang nimmt oder aufhebt. Pand.

Dēpŏsĭtio, ōnis, f. 3. *letevés*, *p. o. gondviselése alá valakinek*; Niederlegung, z. B. zum Aufheben. Pandect. 2) *letevés*, *letétel*; die Niederlegung. 3) depositio testium; Ulp. *a' tanúk bevallása*; das Einsagen der Zeugen. 4) *letétel*, *p. o. a' hivatalból*; die Absetzung. 5) v. gr. aedificii; *lerontás*; die Einreißung. 6) *veszteség*, *elvesztés*; der Verlust.

Dēpŏsĭtor, ōris, m. 3. *letevő*, *gondviselés alá bizó*; der Niederleger, z. B. zum Aufheben. Pandect. 2) *tagadó*; Läugner, Prudent. 3) *a' ki valamit letesz*. *p. o. hivatalt*; der etwas niederlegt, aufgibt.

Dēpŏsĭtum, i, n. 2. *gondviselés alá letett jószág*; ein niedergelegtes und vertrautes Gut.

Dēpŏsĭtus, a, um, *letett*, *megbizott*, *odabizott*; niedergelegt, vertraut. 2) *letett*, *p. o. kevélység*, *hivatal*; abgelegt, abgesetzt. 3) *veszendőben lévő*, *vesztére hagyott*; mit dem es aus ist. 4) *letétetett*; abgesetzt.

Dēpostŭlātor, ōris, m. 3. *valamit megkivánó*, *kikivánó*, *erőszakos kérő*; ein Verlanger, Forderer.

Dēpostŭlo, āre, 1. *kivánni*, *erősen kérni*, *kikérni*; verlangen, sich ausbitten.

Dēpraedātio, ōnis, f. 3. *pusztitás*, *rablás*; die Beraubung, Plünderung.

Dēpraedātor, ōris, m. 3. *rabló*, *pusztitó*; ein Plünderer.

Dēpraedor, āri, Dep. 1. *rablani*, *pusztitni*; plündern, verheeren.

Dēpraelior, i. q. Deproelior.

Dēpraesentiarum, Adverb. *most*; jetzt. Petron.

Dēpransus, a, um, *evett*, *ebédelt*; gespeiset.

Dēprāvāte, Adv. *megforditva*, *felforditva*, *rosszúl*, *helytelenül*; verkehrt, unrichtig.

Dēprāvātio, ōnis, f. 3. *eltekerés*, *elfatsarás*; die Verkehrung, Verdrehung, z. B. in einen falschen Sinn. 2) *meghamisitás*, *elrontás*; die Verderbung, Verunstaltung. Deprava-

tio motum; *az erköltsnek megvesztegetése*; die Verführung.

Dēpravo, āvi, ātum, āre, 1. *elfatsarni, eltekerni, elrútítni*; verdrehen, verunstalten, verhunzen. 2) Trop. *elrontani, megvesztegetni, meghamisítni*; verderben, verschlimmern.

Dēprĕcābilis, e, 3. *elengedhető*; was sich verbitten läßt.

Dēprĕcābundus, a, um, *kérő, könyörgő*; demüthig bittend.

Dēprĕcātio, ōnis, f. 3. *kérés, könyörgés*; die Bitte. Uti deprecatione, Cic. *kérni*; bitten. 2) *szószóllás, esedezés másért*; die Fürbitte. 3) *megkövetés, engedelemkérés*; die Bitte um Verzeihung. 4) *magavonogatás*; die Weigerung. 5) *átkozódás, átok*; ein Fluch, ein böser Wunsch.

Dēprĕcātor, ōris, m. 3. rei, vel pro re, Cic. *szószólló, másért kérő*; ein Fürbitter. 2) *esedező, kérő*; der bittet.

Dēprĕcātōrius, a, um, *kérő, esedező, könyörgő*; bittend. Eccles.

Dēprĕcātrix, īcis, f. 3. *szószólló, v. kérő, t. i. asszszony személy*; die Fürbitterinn.

Dēprĕcātus, a, um, *megkövetett*; abgebethen. 2) *könyörgött, másért szótszóllott*; der für einen gebethen hat.

Dēprĕcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *igen kérni, könyörögni, esedezni*; sehr bitten. Aliquid ab aliquo deprecari, Cic. *valakitől valamit kérni, valamiért könyörögni valakinél*; einen um etwas bitten. 2) pro aliquo, Cic. *másért könyörögni, szószólló lenni*, bitten um Jemanden, eine Fürbitte einlegen, fürbitten. 3) *menteni*; entschuldigen. Sallust. 4) *engedelmet kérni valakitől, megkövetni valakit*; um Verzeihung bitten, abbitten. 5) *elkönyörögni, könyörgés vagy kérés által elfordítni, elesenkedni*; verbitten, durch Bitten abwenden. 6) *átkozni, megátkozni*; verwünschen, verfluchen.

Dēprĕhendo vel Dēprendo, di, sum, dĕre, 3. *megfogni*; ergreifen, fangen. 2) *meglepni, rajtakapni, rajtaérni*; überraschen, ertappen, antreffen. Aliquem in furto deprehendere, Plaut. *valakit lopáson érni, vagy rajtakapni, rajtaérni a' lopáson*; einen über dem Diebstahle ertappen. 3) *észrevenni, felfedezni*; wahrnehmen, entdecken, bemerken. 4) deprehendi; *benne lenni, feltaláltatni benne*; enthalten seyn.

Dēprĕhensio, ōnis, f. 3. *megfogás*; die Ergreifung. 2) *rajtakapás, rajtaérés*; die Ertappung. 3) *észrevevés, felfedezés*; die Entdeckung, Wahrnehmung.

Deprĕhensus (Deprensus), a, um, *megfogott*; ergriffen. 2) *rajtaért, rajtakapott*; ertappt, erwischt. 3) *tapasztalt, észrevett, felfedezett*; erfahren, erkannt, wahrgenommen.

Dēpresse, Adv. *mélyen*; tief. 2) *lenyomva*; niedergedrückt.

Dēpressio, ōnis, f. 3. (deprimo), *lenyomás*; die Niederdrückung, Herabdrückung, Vertiefung.

Depressus, a, um, *lenyomott*; hinabgedrückt. 2) *elnyomott*; unterdrückt. Depressa veritas. 3) v. gr. vox depressa; *mély hang*; eine starke, tiefe Stimme.

Deprĕtiātor, ōris, m. 3. *betsmelő, betsmérlő*; ein Herabwürdiger.

Dēprĕtio, āre, 1. *betsmelni, betsmérelni*; herabwürdigen, gering schätzen.

Dēprimo, essi, essum, ĕre, 3. *lenyomni*; niederdrücken. 2) v. gr. naves; *elmeritni, elsüllyeszteni*; versenken. 3) v. gr. veritatem; *elnyomni*; unterdrücken. 4) *valahova tasztni*; wohin stecken oder stoßen. 5) v. gr. plantam; *ültetni, plántálni*; pflanzen, in die Erde setzen. 6) *mérsékelni, kevesítni*; mildern, vermindern, 7) *méjjre leásni*; vertiefen, graben.

Deproelĭor, āri, 1. *hartzolni, vívni*; fechten, streiten.

Deprōmo, msi, mtum, prōmĕre, 3. *előnyújtani, elővenni*: hervor langen, hervor nehmen. 2) *venni, kivenni, p. o. belőle*; nehmen, herausnehmen. Depromere de libris aliquid. Cic. 3) Vinum depromere cella, Hor. *bort hozni fel a' pintzéből*; Wein aus dem Keller hohlen. 4) *előhozni, mondani*; hervorbringen, sagen.

Dēpromtus, a, um, *elővett*; hervorgenommen.

Dēprópĕro, āre, 1. *igen sietni*; sehr eilen. 2) *sietve késztni*; eilends verfertigen.

Depso, psui, pstum, depsĕre, 3. *da-*

gasztani, gyúrni, p. o. tésztát; kneten, durcharbeiten.

Depstus, a, um, *dagasztott*, *gyúrt*; geknätet.

Dēpŭdĕo, ui, ēre, 2. Impers. *nem szégyenleni*, *szemtelen lenni*; die Scham verlieren, sich nicht mehr schämen, oder sich nicht schämen. 2) *szégyenleni*; sich schämen.

Depŭdesco, ĕre, 3. *szemtelen lenni*; schamlos werden.

Dēpŭdico, āre, 1. *megszeplősíteni*, *megejteni*; schwächen, schänden.

Dēpugnātio, ōnis, f. 3. *vívás*, *megvívás*; das Kämpfen.

Dēpugnator, ōris, m. 3. *vívó*, *bajvívó*; ein Fechter.

Depugno, āvi, ātum, āre, 1. *vívni*, *megvívni*, *küszködni*; kämpfen. 2) v. gr. depugnare proelium. Plaut. *végezni a' hartzot*; das Gefecht vollenden.

Dēpulsio, ōnis, f. 3. (depello), *elhajtás*, *elverés*; das Wegtreiben, Wegschaffen, Entfernen.

Dēpulso, āre, 1. *elverni*, *elhajtani*, *elűzni*, wegstoßen.

Dēpulsor, ōris, m. 3. *elhajtó*, *elűző*; Wegstoßer, Wegschaffer.

Dēpulsōrius, a, um, i. e. ad depellendum serviens, Ammian.

Dēpulsus, a, um, *elvert*, *elhajtott*, *elűzött*; vertrieben, verstoßen.

Depungo, xi, ctum, ĕre, 3. *leszúrni*, *egy pontot szúrni le*; stechen, herabstechen, daher einen Punct machen.

Dēpurgātīvus, a, um, *tisztító*; reinigend.

Dēpurgātus, a, um, *megtisztított*; gereinigt, gesäubert.

Dēpurgo, āvi, ātum, āre, 1. *tisztítni*; reinigen.

Dēpūro, āre, 1. *tisztítni*, *megtisztítni*; säubern, reinigen.

Dēpūtātio, ōnis, f. 3. *követség*; die Absendung, Gesandtschaft, Deputation, oder Verordnung zu einer Sache. JCt.

Dēpūtātum, i, n. 2. *kiszabott fizetésbéli adomány*; die Besoldung, der Unterhalt, der einem alljährlich an Gelde, Holze, Früchten und dergleichen, zu reichen verordnet ist. JCt.

Dēpūtātus, i, m. 2. *követ*, *küldött*; Gesandter, Deputirter, Abgefertigter, Abgeordneter. JCt. 2) Adj. *meghatározott*, *kiszabott*, *rendelt*; bestimmt, zuerkannt, angewiesen.

Dēpŭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. umbras, i. e. ramos, Ovid. *elmetszeni*, *elvágni*, *levágni*; abschneiden, beschneiden. 2) deputare vineam, Cato: *megmetszeni a' szőlőt*; den Weinstock beschneiden. 3) *számba venni*, *felszámlálni*, *venni valamibe*; rechnen, überdenken. Operam alicujus parvi pretii deputare. Terent. 4) *vélni*, *tartani*; meynen, schätzen, achten. 5) *tulajdonítni*, *valakinek valamit*; zueignen. 6) *oda szánni*, *valamire határozni*; bestimmen zu etwas. Steriles vaccas aratro deputare. Pallad. 7) *követségbe küldeni*; absenden, abordnen. JCt.

Dēpygis, e, (de et pyga), i. e. macris clunibus, Horat.

Dēque, vide: Susque.

Dēquĕror, estus sum, quĕri, Dep. 3. v. gr. aliquid; *panaszolkodni valamin*; sich beklagen, oder klagen über etwas.

Dequestus, a, um, *panaszt tett*; *panaszolkodott*; der sich beklagt hat.

Dērādo, si, sum, ĕre, 3. *levakarni*; abschaben, abscharren. 2) *lenyírni*, *leberetválni*; abscheeren.

Dērāsus, a, um, *levakart*; abgeschabt, abgekratzt. 2) *lenyírt*, *leborotvált*; abgeschoren.

Dercētis, is, f. 3. et Dercēto, us, f. 4. dea Syriorum.

Dērĕlictio, ōnis, f. 3. (derelinquo), *elhagyás*; die Verlassung. Cic. 2) *elmellőzés*, *elmúlatás*; die Hintansetzung, Vernachlässigung.

Dērĕlictus, a, um, *elhagyott*; verlassen. Derelictus ab omni spe; Cic. *minden reménysége elenyészett*, *nints semmi reménysége*; von aller Hoffnung verlassen. Pro derelicto habere aliquid, Cic. *elveszettnek tartani valamit*; etwas für verloren halten.

Dērĕlictus, us, m. 4. i. q. derelictio.

Dērĕlinquo, liqui, lictum, linquĕre, 3. *elhagyni*, *odahagyni*; verlassen, fahren lassen. 2) Trop. *felhagyni s' nem gondolni valamivel*, *elmellőzni valamit*; hintansetzen, verlassen, vernachlässigen. 3) *hagyni maga után*; hinterlassen, zurücklassen. Cic.

Dērĕpente, Adv. *hirtelen*, *hirtelenséggel*; unversehens, plötzlich.

Dērĕpentīno, Adv. i. q. Derepente.

Dērēpo, psi,p'um, ĕre, 3. *letsúszni*, *v. mászni*; herabkriechen, herabschleichen.

Dēreptus, a, um, (deripio), *le*, *v. el szakasztott*, *v. szakított*, *el*, *v. ki ragadt*, *v. ragadozott*; abgerissen, entrissen, beraubt.

Dērīdĕo, si, sum, ēre, 2. e. gr. aliquem, v. aliquid, Cic. *meg*, *v. kinevetni*, *v. tsúfolni*; verlachen, auslachen, verspotten e. gr. albis dentibus aliquem meritissime deridere, Plaut. *hahotával méltán kinevetni*; einen verdienter Weise überlaut auslachen. 2) *tréfálni*, *játszani*; scherzen, spielen.

Dērīdĭcŭlum, i, n. 2. *nevetség*, *ki tsúfolás*, *v. gúnyolás*, *tréfa*; die Verspottung, das Gespötte, die Höhnerey, der Scherz. Putare sibi aliquem pro deridiculo, et delectamento, Ter. *tsúfságnak 's nevetségnek tartani*; sein Gespötte an einen haben, einen Narren an einen haben.

Dērīdĭcŭlus, a, um, *nevetséges*, *nevetésre való*, *v. méltó*; lächerlich, auslachenswerth. Deridiculus est, quaqua incedit omnibus. Gell.

Dērīgĕo, i. q. Dirigeo.

Dērīgo, exi, ectum, ĕre, 3. (rego), *kiegyenesítni*, *egyenesen állítni*; gerade richten.

Dērĭpĭo, ipui, eptum, ĕre, 3. (rapio), *el v. levenni*, *szakasztani*, *v. szakítni*; abreißen, abnehmen. 2) e. gr. de manu, Cic. *ki v. elragadni*, *v. ragadozni*; rauben 3) e. gr. de alterius auctoritate, Cic. *kissebbítni*, *kevesítni*; vermindern.

Dērīsĭo, ōnis, f 3. *ki*, *v. meg nevetés*, *v. tsúfolás*; die Verlachung, Verspottung

Dērīsor, ōris, m. 3. *tsúfoló*, *gúnyoló*; ein Spötter. 2) *nevettető*, *tsapodár*; ein Lustigmacher, Schmarotzer. 2) *mimusi színjátszó*; ein mimischer Schauspieler.

Dērīsōrĭus, a, um, *nevetséges*, *nevetésre való*; zum Gelächter dienend.

Dērīsus, a, um, *kinevetett*, *gúnyolt*; verlacht, verhöhnt.

Dērīsus, us, m. 4 *ki*, *v. megnevetés*, *kigúnyolás*, *megtsúfolás*: die Verlachung, das Auslachen, die Verspottung.

Dērīvātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. fluminis; *térítés*; die Ableitung. 2) e. gr. nominis, Quint. *származtatás*; die Abstammung.

Dērīvātus, a, um, *térített*, *származtatott*; geleitet, abgeleitet.

Dērīvo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aquam ab aliquo; *térítni*, *eltérítni*; leiten, ableiten. 2) Trop. e. gr. suam culpam in aliquem, Cic. *másra hárítni*, *v. kenni*; auf einen andern schieben. e. gr. iram alicujus in se, Ter. *magára venni*; auf sich laden. 4) *származtatni*; ableiten. 5) *el idegenítni*, *v. lopni*, (*eltökítni*); entwenden.

Derōdo, si, sum, ĕre, 3. *rágni*, *le*, *meg*, *öszve*, *v. széllyelrágni*; abnagen, benagen, zernagen. A muribus derodi. Cic.

Dērŏgātĭo, ōnis, f. 3. *eltörlés*, *félbeszakasztás*; das Aufheben. 2) *hijjánosság*, *kár*; der Abbruch, der Nachtheil.

Dērŏgātor, ōris, m. 3. *megvető*, *gyaláző*, *rágalmazó*; ein Verräther, Tadler, Verläumder.

Dērŏgātōrĭus, a, um, *kitsinyítő*, *kissebbítő*; vermindernd.

Dērŏgĭto, āre, 1. *kérdezősködni*; fragen nach etwas.

Dērŏgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid de lege, Cic. *eltörleni*, *félbe szakasztani*; abschaffen, aufheben. 2) *megtagadni*; absprechen. e. gr. fidem alicui, Cic. *valakinek nem hinni*; einem nicht Glauben geben. 3) *kitsinyítni*, *kissebbítni*, *kevesítni*; vermindern, schmälern. e. gr. de fide testium, Cic. *a' tanúkat gyanúba hozni*; die Zeugen verdächtig machen. e. gr. gratiam alicui, Plin. *betstelenítni*, *v. kissebbítni*, *valakit*; einen verunglimpfen.

Dērōsus, a, um, *meg*, *széllyel*, *v. öszverágott*; zernagt.

Dērumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *el rontani*, *szakasztani*, *v. törni*; abreißen, abbrechen.

Dērūncĭnātus, a, um, *elvágott*; abgeschnitten. 2) *meggyalúlt*; abgehobelt. 3) Trop. *gyötretett*; gepeiniget.

Dēruncino, āre, 1. *meggyalúlni*; abhobeln. 2) Trop. *megtsalni*, *meg*, *v. rászedni*; hintergehen.

Dērŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. *le szakítni*, *taszítni*, *v. lökni*; herunter reißen, hinab stürzen. 2) e. gr. de laudibus

alicujus cumulum, Cic. *megkissebbíteni valaki ditséretet*; eines Lob sehr verringern. 3) *leesni*, v. *rohanni*; herab fallen.

Dērŭptus, a, um, (derumpo), *meredek*; jäh, steil. Rupes deruptae. Tac. Comp. deruptior. Liv.

Dēsăcro, āvi, ātum, āre, 1. *szentétenni, ajánlani, szentelni, felszentelni*; heiligen, weihen. 2) *istenként imádni*; vergöttern. 3) *megrontani*, v. *fertéztetni*; entheiligen.

Dēsaevio, ivi, ītum, īre, 4. *kegyetlenkedni, dühösködni*; wüthen, toben. 2) *dühösködni megszűnni*; aufhören zu wüthen.

Dēsalto, āvi, ātum, āre, 1. *tántzolni, ugrálni*; tanzen, springen. 2) *megszűnni a' tántztól*; zu tanzen aufhören.

Descendo, di, sum, ĕre, 3. (scando); *lemenni, szállni* v. *hágni*; hinab steigen. 2) e. gr. in aciem, Cic. *menni valahová*; wohin gehen. 3) e. gr. in alicujus conditionem, Cic. *megegyezni*; einwilligen. 4) e. gr. in se ipsum, Pers. *magába szállni*; in sich selbst gehen. 5) *hasonló lenni*; ähnlich seyn. Haec gemma ad Hyacinthum descendit. Plin. 6) *kikötni, a' partra*; anlanden. 7) descendit imbre Jupiter, Petron. *esik az eső*; es regnet. 8) e. gr. ad ultima, Caes. *mindent elkövetni*; das Äusserste wagen. 9) e. gr. ad omnia familiaritatis officia, Senec. *leereszkedni*; sich herablassen. 10) radices descendunt alte, Stat. *méllyen bémennek a' gyökerek*; die Wurzeln gehen tief. 11) theatrum descendit, Plin. *süllyed, leszáll*; senkt sich.

Descensĭo, ōnis, f. 3. *lemenés, szállás*, v. *hágás*; die Absteigung. 2) *elpusztúlás, végveszedelem*; der Untergang. 3) *kikötés, és kiszállás a' hajóból*; die Anlandung und Aussteigung aus dem Schiffe.

Descensus, us, m. 4. *le menés, szállás*, v. *hágás*; das Herabsteigen.

Descisco, īvi, itum, ĕre, 3. (scisco) e. gr. ab aliquo, Cic. *elállani, külömbözni*; abfallen. 2) e. gr. a consvetudine, a veritate, Cic. *elhagyni, elpártolni valamitől*; abgehen. 3) e. gr. a vita, Cic. *meghalni*; sterben. 4) e. gr. a se; *megváltozni*; sich verändern. 5) e. gr. in pratum, Plin. *rétté lenni*; zu einer Wiese werden.

Dēscŏbĭnātus, a, um, *meg*, v. *elreszelt, elvakart, kidör'sölt*; abgefeilt, abgekratzt.

Descŏbĭno, āre, 1. *meg*, v. *el reszelni, elvakarni, kidör'sölni*; abfeilen, abkratzen.

Descrībo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. librum, Cic. *leírni*; abschreiben. 2) e. gr. aliquid, Cic. *ledbrázolni*, v. *rajzolni*; abbilden, entwerfen. 3) e. gr. regionem in provincias, Cic. *felosztani*; abtheilen. 4) *számlálni*; rechnen, zählen. In deos describi, Plin. *Istenek közzé számláltódni*; unter die Götter gerechnet werden. 5) *adót kiszabni*; eine Schatzung ausschreiben. 6) e. gr. milites; *katonát szedni* (*verbuválni*); Soldaten werben. 7) e. gr. censores, Cic. *választani*; erwählen. 8) e. gr. aliquid suis finibus, Cic. *bé foglalni* v. *keríteni*; einschließen. 9) *képet lemásolni*, v. *képnek mását venni*; ein Gemählde abcopiren.

Descripte, Adv. *meg*, v. *felosztva, rendesen*; abgetheilt, ordentlich.

Descriptĭo, ōnis, f. 3. *leírás* v. *ábrázolás, megmagyarázás*; die Abbildung einer Sache, Beschreibung, Erklärung. 2) *meg*, v. *felosztás*; die Abtheilung. 3) *béíratás*; die Einschreibung, Enrollirung. 4) *beszéllés, elbeszéllés, előbeszéllés*; die Erzählung. 5) *megbetsülés*; die Schatzung. 6) e. gr. civitatis, Cic. *rendelés, elrendelés*; die Einrichtung, Ordnung. 7) *más, lemásolás, pár, mássa valami írásnak*; die Abschrift.

Descriptĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *rövid*, v. *kis leírás, kis lerajzolás*; kleine Beschreibung oder Abbildung.

Descriptor, ōris, m. 3. *leíró*; ein Beschreiber. 2) *felosztó, rendbeszedő, elrendelő, rendelő*; ein Abtheiler, Ordner.

Descriptus, a, um, *le rajzolt*, v. *írt*; abgebildet, beschrieben. 2) *felosztott, rendbeszedett*; abgetheilt, ordentlich eingerichtet. Natura nihil est aptius, nihil descriptius. Lact. Comp. descriptior.

Descrōbo, āre, 1. e. gr. gemmas auro, Tert. *béfoglalni*; einfassen.

Dēsĕco, cui, ctum, cāre, 1. e. gr. aliquid, Varr. aures, Caes. *le vágni*,

metszeni, v. szelni: abschneiden, abhauen. 2) lekaszálni, v. aratni; abmähen.

Dēsecro, vide: Desacro.

Dēsectĭo, ōnis, f. 3. le vágás, metszés, v. szelés; das Abschneiden, Abhauen. 2) le kaszálás, v. aratás; das Abmähen.

Dēsectus, a, um, levágott, metszett, v. szelt; abgeschnitten, abgehauen.

Dēsĕnesco, nui, ĕre, 3. (senex): meg, v. elöregedni, vénülni, v. avúlni; veralten. 2) fogyni, elfogyni. Ira desenuit, Sallust. elmúlt, v. letsilapodott a' haragja; der Zorn hat nachgelassen.

Dēsĕrātus, a, um, ki, v. fel nyitott, v. tárt; geöffnet.

Dēsĕro, āre, 1. ki, meg, v. felnyitni, kitárni; aufschließen.

Dēsĕro, ēvī, ĭtum, ĕre, 3. vetni, ültetni, plántálni; säen, setzen, pflanzen.

Dēsĕro, ui, rtum, rĕre, 3. elválasztani, rendet v. sort bontani; trennen, die Reihe aufreißen. 2) e. gr. aliquem, Ter. agros, Cic. elhagyni, felhagyni vele, tserbe hagyni; verlassen, im Stiche lassen. 3) Trop. e. gr. vitam; meghalni; sterben. A mente deseri, Cic. meg bolondúlni, v. őrűlni; von Sinnen kommen. 4) elmellőzni, hátra, v. elhagyni; hintansetzen, unterlassen, zurücklassen. e. gr. militiam, Veget. elszökni a' katonaszolgálatból; aus den Kriegsdiensten laufen. 5) e. gr. semet ipsum, Curt. magamagát akadályoztatni, v. magamagának akadályára lenni; sich selbst hinderlich seyn.

Dēserpo, psi, ptum, ĕre, 3. le, v. alátsúszni, v. mászni; herabkriechen, herabschleichen.

Dēsertĭo, ōnis, f. 3. elhagyás; die Verlassung. 2) e. gr. juris humani, Liv. elmellőzés, hátrahagyás, velenemgondolás: die Hintansetzung, Vernachlässigung.

Dēsertor, ōris, m. 3. elhagyó; der Jemanden verläßt. 2) szökevény; ein Flüchtling. e. gr. miles, Caes. szökött katona; ein Deserteur. 3) e. gr. amicorum, Cic. elmellőző, vele nem gondoló; ein Vernachlässiger.

Dēsertrix, īcis, f. 3. elhagyó, elmellőző (asszszony, v. leány); eine Verlasserinn, Hintansetzerinn.

Dēsertus, a, um, e. gr. a suis, Tac. elhagyott; verlassen. 2) puszta, kietlen, sivatag: wüste, öde. 3) e. gr. ager, Plin. miveletlen föld; ein ungebautes Land. Comp. desertior. Superl. desertissimus.

Dēservĭo, ivi, ītum, īre. 4. i. q. servio. e. gr. alicui, Cic. szolgálni, dienen. 2) e. gr. corpori, Cic. gondját viselni, ápolgatni; abwarten, Sorge tragen, pflegen. e. gr. studiis, Plin. a' tanúlásnak, v. tudományoknak nekifeküdni: dem Studieren, den Wissenschaften obliegen. 3) használni; nützen.

Dēses, ĭdis, o. rest, tunya, lomha, korhely, dologtalan; faul, träge, müde. 2) lassú; langsam. Passu deside ire. Stat.

Dēsīccātus, a, um, meg, v. kiszáraszott; ausgetrocknet.

Dēsicco, āre, 1. meg, v. kiszárasztani; trocknen, austrocknen.

Dēsĭdĕo, ēdi, essum, ĕre, 2. soká egy helyben ülni, veszteglent; lange an einem Orte sitzen. Frustra ibi totum, desedi diem. Terent. 2) henyélni, heverni; müssig seyn.

Dēsīdĕrābĭlis, e, kivánatos, nézést érdemlő; wünschenswürdig, sehenswerth. Comp. desiderabilior, Sueton.

Dēsīdĕrābĭlĭter, Adv. kivánva; begierig.

Dēsīdĕranter, Adv. i. q. Desiderabiliter.

Dēsīdĕrātĭo, ōnis, f. 3. kivánás, óhajtás, vágyódás; das Verlangen, die Begierde, Sehnsucht.

Dēsīdĕrātivus, a, um, kivánó; verlangend. Verba desiderativa; kivánást jelentő; die eine Begierde bedeuten.)(e. gr. esurio; ehetném; ich will oder begehre zu essen.

Dēsīdĕrātus, a, um, kivánt, óhajtott: begehrt, verlangt, gewünscht 2) nem található, elveszett; vermißt, verloren.

Dēsīdĕrĭum, ii, n. 2. kivánság; das Verlangen. 2) kivánt v. kivánatos dolog; das, was man verlangt. 3) elvesztett dolog óhajtása; die Sehnsucht, nach dem, was man verloren hat. 4) poculum desiderii, Hor. szerelem ital; ein Liebestrunk. 5) törvényes kereset, v. kérés; eine Anforderung, eine Bittschrift, darin man von der Obrigkeit etwas ver-

langt. 6) Desiderium amici in judicio exponere, ICt. *más helyett, más képébe pert folytatni*; für einen den Proceß führen.

Dēsīdēro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kivánni, vágyni valamire, óhajtani valamit*; begehren, fordern, sich nach etwas sehnen. 2) *hijjával lenni, nem találni*; vermissen. Multa millia desiderata sunt. Cic. 3) desiderari jam quatuor menses, Hor. *már négy hónap ólta távol lenni*; schon vier Monathe abwesend seyn.

Dēsidia, ae, f. 1. (deses), *restség, tunyaság, henyélés, korhelység*; die Faulheit, der Müssiggang. Argutae delectabilesque desidiae philosophorum, Aul. Gell. *filosofusi agyafúrtság*; philosophische Grillenfängerey. 2) *esés, süllyedés*; das Fallen. Sinken. 3) *ugarba hagyása a' földnek*; das Brachliegen eines Feldes.

Dēsidiābŭlum, i, n. 2. *henyélők, v. korhelyek helye*; ein Ort für die Müssiggänger.

Dēsidies, ei, f. 5. i. q. Desidia.

Dēsidiōse, Adv. *resten, v. restül, tunyán, henyén, korhelykedve*; faul, träg, müssig. e. gr. vitam agere, Liv. *korhelységben tölteni életét*; im Müssiggange leben.

Dēsidiōsus, a, um, *rest, tunya, henye, korhely*; faul, träg, müssig. Comp. desidiosior, Varr. Superl. desidiosissimus, Cic. Inertissimus ac desidiosissimus homo, Cic. *nagy korhely*; der größte Faullenzer.

Dēsīdo, ēdi, sessum, ĕre, 3. *leülni*; sich setzen, niedersetzen. 2) tumor consedit; *le, v. meglohadt a' daganat*; die Geschwulst hat sich gesetzt. 3) *lemenni, v. ülni, v. ülepedni*; untersinken, untergehen. 4) *lesüllyedni*; sich senken. Terra desederat. Liv.

Dēsignāte, Adv. *bizonyosan, meghatározva, nyilván, tulajdonképen*; bestimmt, deutlich, eigentlich.

Dēsignātio, ōnis, f. 3. *megjegyzés, megjelelés*; die Bezeichnung, Andeutung. 2) *rendelés, megnevezés*; die Ordnung, Benennung. 3) *laistrom*; ein Verzeichniß. 4) *előlges rajzolat, rajzolat*; ein Entwurf, ein Abriß. 5) *kinevezés valamire, valaminek tevés*; die Ernennung zu etwas.

Dēsignātor, ōris, m. 3. *elrendelő*; der etwas anordnet. 2) *rajzolat készítő*; der einen Riß von etwas macht. 3) *vendégeket fogadó, v. ültető*; der die Gäste empfängt, ihnen die Plätze anweist. 4) *pomparendmester*; ein Ceremonienmeister. 5) e. gr. hospitiorum, Quint. Senec. *kvartélymester*; ein Quartiermeister.

Designatus, a, um, *választott, kirendelt, rendelt*; erwählet, verordnet, bestimmt. 2) *tisztségre kinevezett*; zu einem Amte ernannt. Consul designatus a populo suffragiis, declaratus autem, v. renunciatus ab alio consule voce. Cic. 3) Trop. e. gr. reipublicae civis, Cic. *született Római polgár*; ein Kind, das schon im Mutterleibe zu einem römischen Bürger bestimmt ist. 3) *megjegyzett, v. jelelt*; bezeichnet. e. gr. verbis, Cic. *szóval kifejezett v. kijelentett*; durch Worte ausgedrückt. 4) *elrendelt, rendbe szedett*; eingerichtet. Respublica ratione et disciplina designata. Cic. 5) *végrehajtott*; vollbracht. e. gr. facinus nefarium, Apul. *véghezvitt, elkövetett gonoszság*; eine verübte böse That.

Dēsigno, āvi, ātum, āre, 1. *megjegyezni, v. jelelni*; bezeichnen, durch ein Zeichen andeuten. 2) e. gr. aliquem nota ignominiae, Liv. *gyalázatot fogni valakire*; einem einen Schandfleck anhängen. 3) e. gr. aliquem consulem, Sallust. *kinevezni, tenni, rendelni*; bestimmen, erwählen, ernennen, verordnen. 4) *véghez vinni, végre hajtani, okozni, idítni*; anstiften, ausüben, begehen. Quid non ebrietas designat? *mit nem szül a' részegség?* was thut die Trunkenheit nicht? 5) e. gr. verbo aliquem. Cic. *czélozni valakire szóval*; mit einem Worte auf einen zielen.

Dēsĭlio, ilui et ilii, ultum, īre. 4. (salio), ex, ab, de equo, Virg. Liv. in navem, Plaut. *szállani, ugrani, le, v. beszállani, v. ugrani*; springen, herabspringen.

Dēsĭno, īvi, et ii, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. aliqua re, Cic. *megszünni, elállani*; nachlassen, aufhören, abstehen. e. gr. aliquid, Cic. *felhagyni valamivel, abbahagyni valamit*; etwas aufgeben. 2) *meghalni*; sterben. 3) *vég-*

zödni; sich endigen. e. gr. in pedes equinos, Solin. *lö lábának lenni*; Pferdefüße haben. 4) desinitur, Ovid. *vége van, végzödik*; man hört auf.

Dēsĭpiens, tis, o. *esztelen, bolond*; närrisch, unvernünftig.

Dēsĭpientĭa, ae, f. 1. *esztenlenség, bolondság, ostobaság*; die Unvernunft, der Mangel des Verstandes, die Thorheit, Unsinnigkeit.

Dēsĭpĭo, ui, et sĭpii, ĭtum, ĕre, 3. (sapio) e. gr. senectute, Cic. *esztelenkedni, bolondoskodni, ostobáskodni, v. esztelen, bolond, ostoba lenni*, närrisch, thöricht, unvernünftig seyn. e. gr. mentis, Hor. *nem lenni helyén az eszének*; nicht wohl bey Sinnen seyn. 2) *ízetlenné tenni*; unschmackhaft machen.

Dēsisto, stĭti, stĭtum, ĕre, 3. *eltenni, elmenni hagyni, elmenni*; wegstellen, wegtreten lassen, fortgehen. 2) e. gr. a sententia, Cic. litibus, Ter. *elállani valamitöl, fel v. abba hagyni valamit*; ablassen, abstehen. 3) *híjjának, híjjával, v. nem lenni*; fehlen. Desistit cura labori. Stat. 4) e. gr. puellam in scopulo, Apul. *valahová tenni, v. állitni*; wohin stellen. 5) *megállani, szűnni, v. akadni*; stehen bleiben, inne halten, stocken. Sonus desistit in ore. Ovid.

Dēsĭtus, a, um, (Desinor), *félben hagyott, v. szakasztott, el, v. bévégzett*; aufgehört, unterlassen, geendiget. 2) e. gr. ars; *a' mit nem űz az ember*; was man nicht mehr treibt. 3) e. gr. verba, Gell. *megavúlt, v. elélt szók*; verbrauchte Wörter.

Dēsĭtus, a, um, (desero), *el, v. bévetett*; eingesäet, gesäet.

Dēsōlatus, a, um, *elpusztitott*; verwüstet. 2) *el hagyott v. maradt*; verlassen. e. gr. parentibus, Apul. *árva*; der keine Ältern mehr hat.

Dēsōlo, āvi, ātum, āre, 1. (solus), *el, magára, v. magába hagyni*; allein lassen, verlassen, einsam machen. 2) Trop. *elpusztitni, semmivé tenni*; verwüsten, verheeren, zu Grunde richten. 3) *erötlenitni, gyengitni*; schwächen.

Dēsolvo, ĕre, 3. *megfizetni, lefizetni*; bezahlen.

Dēsomnis, e, *álmatlan*; schlaflos.

Dēsorbĕo, ēre, 2. *elnyelni*; verschlingen.

Dēspectātĭo, ōnis, f. 3. *megútálás, megvetés*; die Verachtung.

Despectātor, ōris, m. 3. *megútáló, megvető*; ein Verächter.

Despectĭo, ōnis, f. 3. *le, alá, v. lefelénézés*; die Herabsehung. 2) *megútálás, v. vetés*; die Verachtung.

Despecto, āre, 1. *le, alá, v. aláfelénézni, v. tekintni*; hinab sehen, hinunter sehen. e. gr. ex aethere terras. Ovid. 2) *megútálni, megvetni*; verachten, gering halten.

Despector, ōris, m. 3. *megútáló, megvető*; ein Verächter.

Despectus, a, um, e. gr. ceteris, Cic. *megútált, megvetett*; verachtet. 2) *ki, v. megtsúfolt, kigúnyolt*; verspottet Superl. despectissimus. Aliquem pro despectissimo habere, Senec. *valakin semmi betsűletet nem adni*; einen sehr verächtlich halten, gar nicht achten.

Despectus, us, m. 4. *le, alá, v. aláfelénézés, kilátás, tekintés*; das Herabsehen, der Prospect, die Aussicht. 2) *megútálás, megvetés, nem betsűlés*; die Verachtung, Geringhaltung. Despectui esse, Svet. *útálatba lenni*; verachtet werden.

Dēsperanter, Adv. *kétségbeesve*; verzweifelnd

Dēsperāte, Adv. i. q. desperanter.

Dēsperātĭo, ōnis, f. 3. *kétségbeesés, kitsinyszivűség*; die Verzweiflung, die Kleinmüthigkeit. 2) *határtalan mérészség, vakmeröség*; grenzenlose Kühnheit.

Desperno, ĕre, 3. i. q. sperno.

Despēro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. de republica, de oppido, saluti suae, Cic. *kétségbe esni, minden reménységet elveszteni*; alle Hoffnung verlieren, verzweifeln. 2) *kételkedni, kétségeskedni*; zweifeln. Illa vera esse, despero. Cic.

Despĭcābĭlis, *megvetésre, v. útálásra való, v. méltó*; verächtlich, verachtungswürdig.

Despĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, megútálás*; die Verachtung.

Dēspĭcātus, a, um, *megvetett, megútált*; verachtet, verschmähet. Comp. despicatior. Superl. despicatissimus. Cic.

Dēspĭcātus, us, m. 4. *megútálás, megvetés*; die Verachtung. Despicatui

ducere, *megútálni*, *v. vetni*; verachten, verächtlich halten.

Despĭcientĭa, ae, f. 1. *megútálás*, *megvetés*; die Verachtung.

Despĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. (specio, inusit.) e. gr. in terram de monte; Cic. in valles; Ovid. *le*, *alá*, *v. aláfelé nézni*, *v. tekinteni*; herab sehen, unter sich sehen. 2) *félre nézni*; wegsehen, nicht hinsehen. 3) *megútálni*, *megvetni*, *semmibe venni*; verachten, gering schätzen. 4) *nem gondolni valamivel*, *fel sem venni*; sich aus etwas nichts machen. 5) e. gr. laborem, Caes. *fel hagyni valamivel*; sich einer Sache entziehen. 6) *valahová nézni*; wohin sehen.

Despĭcor, ātus sum, āri, 1. *megútálni*, *megvetni*; verachten.

Dēspoēna, ae, f. 1. i. q. Domĭna. 2) cognomen Proserpinae. Virg.

Dēspŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. *megfosztás*, *kirablás*; die Beraubung, Entziehung.

Despŏlĭātor, ōris, m. 3. *fosztó*, *rabló*, *prédáló*, *ragadozó*; ein Räuber.

Despŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem re, Caes. templum, Cic. *megfosztani*, *ki v. el ragadozni*, *prédálni*, *v. rabolni*; berauben, plündern. 2) Trop. e. gr. dorsum virgis; *meg hátalni*, *v. hátát megvesszőzni*; den Rücken mit Ruthen zerhauen. 3) e. gr. digitos, Plaut. *gyűrűjit lehúzni v. vonni*; einem die Ringe abziehen.

Despondĕo, di, sum, ēre, 2. e. gr. filiam suam alicui; Cic. *meg*, *el*, *v. oda igérni*; versprechen, zusagen. 2) Trop. *elveszteni*; verlieren. e. gr. animum, Liv. *kétségbe esni*; verzweifeln. 3) e. gr. sibi alicujus domum; *kibérelni*, *kifogadni*, *ki kérni*; sich ausbedingen. Haec spes despondetur anno consulatus tui; Cic. *minden azt hiszi*, *hogy tsak Konsulságodban reménylhetsz effélét*; jeder glaubt, daß du erst unter deinem Consulate so etwas hoffen darfst. 4) *valami eránt*, *v. felől felhagyni reménységével*; die Hoffnung zu etwas aufgeben. 5) e. gr. alicui librum; Cic. *valakinek ajánlani*; einem dediciren, oder zueignen.

Desponsĭo, ōnis, f. 3. (despondeo) v. gr. animi; *kétségbeesés*; die Verzweiflung, Verzagung. 2) *megigérés*, *odaajánlás*; die Versprechung, Verlobung.

Desponso, āre, 1. *férjhez igérni*, *a' kérőnek odaadni*, *odaigérni*; zur Ehe versprechen, verloben.

Desponsor, ōris, m. 3. *kiadó*, *a' ki a' megkért leányt szülei 's maga nevébe a' kérőnek odaigéri*; der Verlober.

Desponsus, a, um, *férjhez igért*, *odaigért*, *eljegyeztetett*, *eljegyzett*; versprochen, verlobt. Virgo desponsa. Liv. 2) *neki szánt*, *számára elhatározott*; bestimmt für jemanden.

Dēspŏta, ae, m. 1. *házi gazda*, *a' háznál parantsoló*; ein Hausherr. Hausvater. 2) *Despota névvel neveztetnek a' Moldovai*, *Oláhországi és Szerviai uralkodó Hertzegek*; Despotae, werden auch die Fürsten in der Moldau, Wallachey und Servien genennet.

Despŏtes, ae, m. 1. i. q. Despota.

Despŏtĭce, Adv. *uralkodólag*, *parantsolólag*; herrischer Weise. 2) *kevélyen*; hochmüthig.

Despŏtĭcus, a, um, *parantsolói*, *kevély*; herrisch, hochmüthig, befehlend. JCt.

Despŏtŏpŏlis, is, f. 3. i. q. urbs Principis.

Desprētus, a, um, *megvettetett*, *megútáltatott*, *megvetve*; Adv. verachtet, verschmähet

Despūmātĭo, ōnis, f. 3. *tajtéklehányás*, *a' tajték leszedése*; die Abschäumung.

Despūmo, āvi, ātum, āre, 1. *tajtékját leszedni*, *lehányni*; abschäumen. 2) *kipezsegni magát*, *a' pezsgéstől megszűnni*, *megtsilapodni*; verschäumen, nachlassen. 3) *főni*, *forrni*; kochen, sieden. 4) *megemészteni*; verdauen.

Despŭo, ŭi, ūtum, spŭĕre, 3. *kiköpni*; ausspeyen. 2) aliquid, Catull. *megvetni*, *útálni*, *megútálni*; verachten, verabscheuen.

Despūtāmentum, i, n. 2. *tajték*, *hab*; der Schaum.

Despūtum, i, n. 2. *nyál*, *pök*; der Speichel.

Desquāmātĭo, ōnis, f. 3. *lepikkelyezés*, *megtisztítás a' pikkelyektől*, *t. i. a' halnak*; die Abschuppung. 2) *bőr lehúzása*; die Abziehung der Haut.

Desquāmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. pi-

seem: *lepikkelyezni, lefosztani, levakarni a' hal pikkelyeit*; abschuppen. 2) *lehántani, meghántani, héjját lehúzni*; abschälen, reinigen. 3) Vestes desquammare, Plin. *a' ruhát kidörgölni és megkefélni*; die Kleider ausbürsten, auskehren.

Dessāvĭa, ae, f. 1. *Dessau városa*; die Stadt Dessau in Ober-Sachsen. Geogr.

Destercŏro, āvi, ātum, āre, 1. *a' ganéjt kihányni*; vom Miste säubern, ausfegen.

Desterno, ĕre, 3. v. gr. equum; *lenyergelni, p. o. a' lovat*; abdecken, absatteln.

Desterto, ui, ĕre, 3. *a' hortyogástól megszűnni, kialudni magát*; ausschnarchen, sich ausschlafen.

Destillātĭo, ōnis, f. 3. *leszivárgás, letsepegés*; das Herabträufeln.

Destillo, āvi, ātum, āre, 1. *leszivárogni, letseperegni*; herab träufeln.

Destĭmŭlo, āre, 1. *szúrni, leszúrni*; stechen, herabstechen. 2) v. gr. bona, Plaut. *elvesztegetni*; verthun. 3) *ingerleni*; reizen.

Destĭna, ae, f. 1. *ágas, támasz*; eine Stütze.

Destĭnāte, Adv. *meghatározva*; bestimmt. 2) *állhatatosan, makatsúl*; beharrlich, hartnäckig.

Destĭnātĭo, ōnis, f. 3. *meghatározás, megallítás*; die Bestimmung, Festsetzung. Liv. 2) *feltétel, szándék*; der Vorsatz.

Destĭnāto, id. qu. Destinate.

Dēstĭnātum, i, n. 2. *feltett szándék, feltétel*; der Vorsatz, das Vorhaben. Ex destinato; Svet. *szántszándékkal*; mit Vorsatze, vorsetzlich. 3) *tzél*; das Ziel. Liv.

Dēstĭnatus, a, um, *lekötött, odakötött, hozzákötött*; angebunden, befestigt. 2) Met. *meghatározott, valami végre elhatározott*; bestimmt zu etwas. Supplicio destinatus; Cic. *halálra itéltetett*; zum Tode verdammt.

Destĭno, āvi, ātum, āre, 1. *megkötni, lekötni, odakötni*; anbinden, befestigen. 2) v. gr. alicui diem necis, horam mortis, Cic. *meghatározni, kiszabni, megállítni*; bestimmen, festsetzen. 3) *feltenni vagy eltökélleni magában*; sich vornehmen, vorsetzen, beschließen. 4) *tartani valaminek*; dafür halten. 5) *küldeni*, szánni valakinek valamit, valaki számára elküldeni valamit; schicken, senden. Svet. 6) *venni, megvenni, megszerezni*; an sich handeln, erhandeln, kaufen.

Destĭtŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. (de et statuo) v. gr. aliquem ante tribunal, Liv. *állítni, odaállítni*; hinstellen. 2) v. gr. aliquem, Cic *elhagyni, magára hagyni*; verlassen. Spe destitui, Ovid. *reménységének sem lenni*: keine Hoffnung haben. 3) *abbahagyni, félbe szakasztani*; unterlassen, nachlassen. Rem inchoatam destituere, Liv. 4) *megtsalni, rászedni valakit*; hintergehen, täuschen. Deos mercede destituere. Hor.

Destĭtūtĭo, ōnis, f. 3. *elhagyás*; die Verlassung. 2) *rászedés, megtsalás*; die Hintergehung, Täuschung.

Destĭtūtor, ōris, m. 3. *elhagyó*; der Verlasser. 2) *megtsaló*; der Täuscher.

Destĭtūtus, a, um, *elhagyott*; verlassen. 2) bonis destitutus, Cic. *szegény*; arm.

Destricte, Adv. *szorosan, szoros értelemben véve*; genau, streng, genau genommen.

Destrictīvus, a, um, *eloszlató*; zertheilend.

Destrictus, a, um, *feszes, szoros, kemény*; streng, genau, scharf.

Destringo, strinxi, strictum, stringĕre, 3. *leszedni, leszaggatni*; abnehmen, abpflücken, abbrechen. 2) *lesúrolni, a' kezével lefosztani, p. o az ágról a' harasztot*; abstreifen 3) *elvágni belőle, rövidebbre vágni, megkurtítni*; abhauen, abkürzen. 4) Met. aliquid bonis alicujus destringere; Plaut. *valaki jószágából eltsípni*, einem von seinem Gute etwas abzwacken. 5) v. gr. gladium, Cic. *kivonni, kirántani*; zucken, ziehen. 6) *megtörölni, megtisztítni*; abwischen, reinigen. 7) verbis, scripto; Ovid. *lehordani, megviselni*: durchziehen, durchhecheln. 8) *megkötni, odakötözni*; anbinden, befestigen. 9) *összvehúzni*; zusammenziehen.

Destructĭbĭlis, e, *elrontható*; zerstörbar.

Destructĭlis, e, (destruo), *elrontható, romlandó*; zerstörbar.

Destructĭo, ōnis, f. 3. *elrontás, lerontás*; Niederreissung. 2) *megtzáfolás*; Widerlegung.

Destructivus, a, um, *rontó*, *pusztító*; zerstörend, zu Grunde richtend.

Destructor, ōris, m. 3. *pusztító*, *rontó*; ein Zerstörer, Verwüster, Niederreisser.

Destructus, a, um, *lerontott*, *elpusztitott*; zerstört, verwüstet.

Destrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. aedificium; *lerontani*, *elpusztitni*, *széllyelhányni*; niederreissen, was gebaut war, zerstören. 2) Trop. v. gr. tyrannidem: *megbuktatni*, *letaszitni*; stürzen, zu nichte machen. 3) aliquem, Tacit. *megtzáfolni*; widerlegen.

Dēsub, i. e. sub, Flor.

Dēsŭbĭto, Adv. *hirtelen*; plötzlich.

Dēsuctus, a, um, *kiszivott*, *kiszopott*; ausgesaugt.

Dēsūdasco, ĕre, (Inchoat. desudo), *igen izzadni*; sehr schwitzen.

Dēsūdātĭo, ōnis, f. 3. *izzadás*; das Schwitzen.

Dēsūdātōrĭum, ĭi, n. 2. *izzadószoba*; die Schwitzstube.

Dēsūdo, āvi, ātum, āre, 1. *izzadni*; schwitzen. 2) Trop. *izzadni*, *nagy fáradtsággal tenni valamit*; schwitzen, i. e. große Mühe anwenden. 3) desudare in re, Cic. Claud. *fáradozni valamiben*; mit Schweiße verrichten, emsig arbeiten.

Dēsuēfăcĭo, ēci, actum, făcĕre, 3. *elszoktatni valamiről*; entwöhnen. 2) *a' szokásból kihozni*, *elhagyni valamelly szokást*; abbringen, aus der Gewohnheit setzen.

Dēsvēfactus, a, um, *elszoktatott*; entwöhnt.

Dēsvēfio, factus sum, fĭĕri, 3. *elszokni*; entwöhnt werden, entwöhnen.

Dēsvēscendus, a, um, *a' miről elkeli szokni*; was abzugewöhnen ist. Quint.

Dēsvesco, svēvi, svētum, svescĕre, 3. *kimenni a' szokásból*; aus der Gewohnheit kommen. 2) *elszokni róla*, *elszoktatni magát valamiről*; sich abgewöhnen.

Dēsuētūdo, ĭnis, f. 3. *elszokás valamiről*, *szokatlanság*; die Entwöhnung, die Ungewohnheit.

Dēsuētus, a, um, *elszoktatott*; entwöhnt, abgewöhnt. 2) *szokatlan*; nicht mehr gebräuchlich.

Dēsūgo, xi, ctum, ĕre, 3. *kiszivni*, *kiszopni*, *bészivni*; aussaugen, in sich saugen.

Dēsulco, āre, 1. *barázdákra felszántani*; furchen, durchfurchen, pflügen.

Dēsulto, āre, 1. *leugrani*; herabspringen, oder springen.

Dēsultor, ōris, m. 3. (desilio), *leugró*; ein Herabspringer. 2) *állhatatlan*, *p. o. a' szerelemben*; ein Unbeständiger, z. B. in der Liebe, amoris, Ovid.

Dēsultūra, ae, f. 1. (desilio), *leugrás*; das Herabspringen. Plaut.

Dēsum, fui, esse, *hibázni*, *nem lenni*, *hijjával lenni valaminek*; fehlen, mangeln. Nunquam mihi defuit voluntas, Cic. *az akarat mindenkor meg volt én bennem*; am Willen hat mirs niemahls gefehlt. Argentum deerat, Terent. *nem volt pénz*, *pénz hijjával voltunk*, *vagy*, *tsak pénz hibázott*; an Geld fehlte es. Non desunt, qui etc. Plin. *vannak ollyan emberek is*, *a' kik*, — es gibt Leute, welche &c. 2) *jelen nem lenni*, *távol lenni*; nicht gegenwärtig seyn, abwesend seyn. 3) deesse, alicui, Cic. *tisztit nem tenni*, *v. kötelességét nem telyesitni valaki eránt*, *nem segitni valakinek szükségében*; einen verlassen, ihm nicht behülflich seyn, zu seiner Hülfe das Seinige nicht thun. Non deesse; *szolgálni*, *segitni*; dienen, behülflich seyn. Sibi deesse; Cic. *magának ártani*; sich selbst schaden. Suo officio deesse; Cic. *kötelességét nem telyesitni*; seine Pflicht nicht erfüllen.

Dēsūmo, msi, mtum, sūmĕre, 3. *magára venni*, *magára vállalni*; an sich nehmen, über sich nehmen, übernehmen.

Dēsŭo, ĕre, 3. *varrni*, *fóltozni*; nähen, flicken.

Dēsŭper, Adv. *felyülről*; von oben her, von oben herab. 2) loco: super; *felett*; über. Lucan.

Dēsŭperne, Adv. *felyülről*; von oben herab.

Dēsurgo, rexi, rectum, surgĕre, 3. v. gr. coena, Hor. *felkelni valami mellől*, *valamitől*; aufstehen, von etwas.

Dētectĭo, ōnis, f. 3. (detego), *felfedezés*, *feltalálás*; die Offenbarung, Entdeckung.

Detector, ōris, m. 3. *felfedező*, *feltaláló*; der Aufdecker, Entdecker.

Dētectus, a, um, *felfedezett*, *feltalált*; entdeckt, aufgedeckt.

Dētĕgo, xi, ctum, dētĕgĕre, 3. *fedelét levenni, lefedni*; abdecken, losdecken. 2) alicui aliquid, Liv. *kinyilatkoztatni, felfedezni valakinek valamit*; offenbaren, eröffnen. 3) v. gr. fraudem, insidias, Liv. consilia conjuratorum, Svet. *kitapogatni, kitanulni és felfedezni, világosságra hozni*; entdecken, ans Licht bringen. 4) *feltalálni, p. o. valamelly új mesterséget, föld részt, 's a' t.* entdecken.

Dētendo, di, sum, ĕre, 3. *megereszteni, megeregetni, p. o. a' feszesen álló köteleket*; nachlassen, abspannen. Tabernacula detendere, Caes. *a' sátorokat elbontani*; die Zelter abbrechen.

Dētensus, a, um, *megeresztett*; abgespannt.

Detentātĭo, (detento) vel Detentĭo, ōnis, f. 3. (detineo), *megtartás*; das Behalten, Zurückbehalten.

Dētentātor, ōris, m. 3. i. q. detentor.

Dētento, āre, 1. *megtartani, visszatartóztatni*; zurück halten.

Dētentor, ōris, m. 3. *magánál tartó, birtokos*; der etwas behält, Besitzer. Cod. Just.

Dētentus, a, um, *megtartott, visszatartóztatott*; behalten. 2) *megfogott, feltartóztatott*; aufgehalten.

Dētĕpesco, pui, pescĕre, 3. *meghűlni*; kühl oder laulicht werden.

Dēter, a, um. vide: Deterior.

Dētergĕo, et Dētergo, si, sum, detergēre, 2. et detergĕre, 3. *megtörleni, letörleni*: abwischen, abtrocknen. 2) aliquid, Cic. *megtisztogatni, megtörölgetni*; reinigen, säubern. 3) alvum, Gell. *hashajtót venni bé, meghajtani a' hasát*; abführen, durch den Stuhlgang. 4) *elhárítni, elűzni*; vertreiben. Deterget nubila coelo Notus, Hor. *a' déli szél elhajtja a' fellegeket, kideríti az eget*; der Südwind entwölkt den Himmel.

Dētĕrĭor, ōris, c. deterius, n. 3. (Superlat. deterrimus), *rosszszabb, alábbvaló*; schlechter, von geringerer Beschaffenheit, geringer, schlimmer, böser.

Dētĕrĭōro, āre, 1. *jobban elrontani*; schlechter machen, verschlimmern.

Dētĕrĭus, Adv. *rosszszabbúl, rosszszabban*; schlechter, Cic. 2) *kevésbbé*; weniger, placere, Hor.

Dētermĭnābĭlis, e, *véges*; ein Ende habend.

Dētermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *vég, végezet*; das Ende, die Endigung. 2) *végzés, meghatározás*; die Bestimmung, der Schluß.

Dētermĭnātor, ōris, m. 3. *meghatározó*; der Bestimmer.

Dētermĭnātus, a, um, *meghatározott*; bestimmt, festgesetzt.

Dētermĭno, āvi, ātum, āre, 1. *határát kiszabni*; in Gränzen einschließen, begränzen. 2) *meghatározni*; bestimmen. 3) *végezni, elvégezni*; enden. 4) *telyesítni, végrehajtani*; in Erfüllung bringen.

Dētĕro, trīvi, trītum, tĕrĕre, 3. v. gr. vestes usu, Plin. *elkoptatni, elnyőni*; abreiben, abtragen, abnützen. 2) v. gr. frumentum, Colum. *kitsépelni*; dreschen; it. *elnyomtatni*; austreten. 3) ista jam detrita, Quint. i. e. vulgaria. 4) v. gr. laudes alicujus; Hor. *kissebbíteni, aláзni*; vermindern, verringern.

Dēterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. aliquem a re, de re, Cic. vel re, Hor. *elijeszteni, elrettenteni*: abschrecken. 2) *elfogni, megtartóztatni valamitől*; abhalten, zurückhalten. 3) *elűzni, elhajtani, elrijasztani*; fortjagen.

Dētersus, a, um, *letörlött*; abgewischt.

Dētestābĭlis, e, (detestor) *útálatos, átkozott*; abscheulich, verwünschenswerth; detestabilior, Cic.

Dētestābĭlĭter, Adv. *útálatosan*; abscheulich, auf abscheuliche Art.

Dētestandus, a, um, *útálatra méltó*; abscheulich, verabscheuungswürdig.

Dētestātĭo, ōnis, f. 3. (detestor), *tanúhívás, tanúval bizonyítás*; die Anrufung eines Zeugen, Bezeugung. 2) *istennek tanubizonyságúl hívása és átkozódás, ha nem úgy van a' dolog a' mint a' bizonyító állítja*; die Anrufung Gottes zum Zeugen über Jemand, mit Anwünschung alles Unglücks, wenn er unrecht handelt, Verwünschung. 3) *kívánság, kérés*; der Wunsch, die Bitte.

Dētestātor, ōris, m. 3. *átkozódó*; ein Verwünscher, Verflucher.

Dētestor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tanubizonyságúl hívni, tanúval bizonyítni*; zum Zeugen anrufen, bezeugen. Deos detestor, Plaut. *az isteneket hívom tanubizonyságúl*; ich rufe die Götter zu Zeugen an. 2) *átkozódni, bizonyságúl hívván az*

isteneket; mit Anrufung der Götter etwas Böses anwünschen, verwünschen. 3) *útálni*, *útálatosnak mondani*; verabscheuen. 4) aliquid ab aliquo, Cic. *elhárítni*, *eltávoztatni*, *elfordítni*; abhalten, abwenden, entfernen.

Dētexo, ui, tum, tĕxĕre, 3. *leszöni*, *a' szövést végezni*; abweben, fertig weben. 2) *öszvefűzni*, *öszvevonni*; zusammen fügen, flechten, weben.

Detextus, a, um, *leszött*; ausgewebt. 2) *elkészitett*, *végzett*; fertig gemacht, vollbracht.

Dētĭnĕo, inui, entum, tĭnēre, 2. (de et teneo), aliquem, naves; *tartóztatni*, *megtartóztatni*, *visszatartóztatni*; abhalten, zurück halten, aufhalten. 2) *foglalatoskodtatni*; beschäftigen; v. gr. animum studiis detinere, Ovid. Detinetur in negotiis, Cic. *elfogta a' munka*, *foglalatoskodik*; er ist beschäftigt. 3) v. gr. diem, tempus, Ovid. *tölteni*; zubringen. 4) v. gr. locum; *elfoglalni*; inne haben. 5) curas detinere, Ovid. *gondjait elűzni*; sich der Sorgen entschlagen.

Dētondĕo, di, sum, dēre, 2. crines, Ovid, oves, Colum. *lenyírni*, *levágni*, *leberetválni*; abscheeren. 2) v. gr. virgulta; *lenyesni*; abhauen.

Dētŏno, tŏnŭi, ĭtum, tŏnāre, 1. *lemenydörögni*; herabdonnern. 2) *megszűnni menydörögni*; zu donnern aufhören.

Dētonso, āre, 1. Frequ. *lenyíregetni*, *levagdalni*, *leberetválgatni*; abscheeren.

Dētonsus, a, um, *lenyírt*, *levágott*, *leberetvált*; abgeschoren. 2) *meggyőzött*, *elfogott*, *mivel a' Rómaiak hadi foglyaikat megnyírták*; überwunden, gefangen.

Dētornātus, a, um, *esztergába metszett*; gedrechselt. 2) Met. detornata sententia; Gell. *mesterséges mondás*; ein ausgekünstelter Ausdruck.

Dētorno, āre, 1. *esztergába metszeni*, *esztergályozni*; drechseln.

Dētorquĕo, torsi, torsum, et tortum, torquēre, 2. *letekerni*; abwärts drehen, abwinden. 2) *félretekerni*, *eltekerni*, *elfatsarni*; verdrehen. 3) v. gr. animum a virtute; Cic. *elvonni*, *erővel elhúzni*, *elidegenítni*; abwenden, abziehen. 4) se alio detorquere, Hor. *másfelé fordulni*; sich anderswohin drehen.

Dētorrĕo, torrŭi, tostum, torrēre, 2. *megaszalni*; dörren.

Dētorsus, a, um, *eltekert*, *elfatsart*; verdrehet.

Dētortus, a, um, id. qu. Detorsus.

Dētractātio, id. qu. Detrectatio.

Dētractio, ōnis, f. 3. (detraho) *kivonás*, *elvonás*, *lehúzás*; der Abzug, die Abziehung, Wegnehmung, Entziehung. 2) detractio alieni; Cic. *elidegenítés*, *alattomos elvétel*; die Entwendung. 3) v. gr. humorum, Plin. *lehúzása*, *p. o. a' rosszs nedvességeknek a' főről a' lábfelé*; die Abziehung böser Feuchtigkeiten.

Dētracto, i. q. tracto, 2) i. q. detrecto.

Dētractor, ōris, m. 3. (detraho), *levonó*, *lehúzó*; ein Abzieher. 2) *dúlkodó*, *rágalmazó*; ein Verläumder.

Dētractus, us, m. 4. i. q. detractio.

Dētractus, a, um, *levont*, *lehúzott*; abgezogen. 2) *elvont*, *elhúzott*, *elfogott*; entzogen, abgezogen.

Dētrăho, traxi, tractum, trăhĕre, 3. *lehúzni*, *levonni*; herabziehen, herunterziehen. 2) *elhúzni*, *elvonni*, *kivonni*, *kivenni*; abziehen, wegziehen, entziehen, wegnehmen. 3) *lerántani*; herunterreißen. 4) *kissebbítni*, *alázni*; verringern, verkleinern. De rebus gestis alicujus detrahere, Nep. 5) *megszóllani*, *rágalmazni*; verläumden. Alicui detrahere, Ovid. *valakiről rosszúl beszéllni*, *kissebítni*, *v. megszóllani valakit*; einem übel nachreden. 6) Fidem alicujus verbis detrahere, Quint. *valakinek hitelt nem adni*, *nem hinni*; einem keinen Glauben beymessen. 7) Detrahere sangvinem; Cels. *eret vágni*; Ader lassen. 8) Naves ad terram detrahere; *a' hajókat a' partra kihúzni*; die Schiffe ans Land ziehen. 9) *visszahívni valahonnan*; zurückrufen. Cic.

Dētrectātio, ōnis, f. 3. *magavonogatás*; die Weigerung. 2) *pirongatás*, *motskolás*; die Scheltung.

Dētrectātor, ōris, m. 3. *kissebbítő*, *ótsárló*, ein Verkleinerer, Verläumder. 2) *magát vonogató*; ein Weigerer.

Dētrecto, āvi, ātum, āre, 1. (de et tracto), *magát vonogatni*, *nem akarni valamit*, *nem vállalni*; sich weigern, verweigern, nicht thun wollen, ausschlagen. 2) *kissebítni*, *alázni*-

ni, ótsárlani; verkleinern, verringern, heruntersetzen.

Dētrīmentōsus, a, um, *ártalmas*, *káros*; schädlich.

Dētrīmentum, i, n. 2. *elkoptatás*, *elnyövés*; die Abreibung, Abnützung. 2) *veszteség*, *kár*, *kárvallás*; der Verlust, Schaden, die Einbuße. Detrimentum facere, Cic. *kárt vallani*; Schaden leiden. Detrimentum inferre, Cic. adferre, Nep. *kárt okozni*, *kárt tenni*; Schaden zufügen, verursachen.

Dētrītus, a, um, v. gr. vestis; *elkopott*; *elnyött*; abgenutzt, abgeschabt. 2) *elerötlenedett*, *elgyengült*; geschwächt, entkräftet.

Dētrĭumpho, āre, 1. *meggyözni*; besiegen. 2) *gyözödelmi pompában hordozni*; im Triumph aufführen.

Dētrūdo, si, sum, dĕre, 3. *letaszítni*, *levetni*; hinab stoßen, herunter werfen. 2) *eltaszítni töle*; wegstoßen, wegtreiben. 3) v. gr. aliquem de sententia sua; Cic. *elvonni a' maga értelmétöl*; einen von seiner Meinung abbringen. 4) v. gr. aliquem ad mendicitatem, Plaut. *valakit koldús botra juttatni*; einen in die größte Armuth stürzen. 5) tempus, diem; *elhalasztani*; aufschieben. 6) aliquem de loco; Cic. *valakit helyéröl elüzni*; vertreiben. 7) *kénszeríteni*; zwingen.

Dētruncātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. ramorum, Plin. *le v. megnyesés*, *levágás*, *lemetszés*, *megtsonkázás*; das Abhauen, die Verstümmelung, die Abschneidung.

Dētrūncātus, a, um, *le v. megnyesett*, *levágott*, *lemetszett*, *megtsonkázott*; abgehauen, zerstümmelt, zerschnitten.

Detrunco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. arborem, Liv. *le*, *v. megnyesni*, *le v. kivágni*, *töböl kivágni*; abschneiden, vom Stamme abhauen. e. gr. caput, Lactant. Ovid. *fejét venni*; köpfen. 2) e. gr. corpora, Liv. *megtsonkítni*; verstümmeln.

Dētrūsus, a, um, (detrudo), *le*, *v. alátaszított*; herab gestoßen. 2) *eltaszított*, *üzött*, *v. hajtott*; verstoßen, vertrieben.

Dētumesco, ui, ĕre, 3. *lelohadni*; zu schwellen aufhören. 2) Trop. *kifúni magát*, *le tsendesedni*; auswüthen, ruhig werden.

Dētundo, ŭdi, ūsum, et unsum, ĕre, 3. *letaszítni*, *lelökni*, *leverni*; herabstoßen. 2) *megszúrni*, *taszítás által megsérteni*; durch Stoßen verletzen.

Dētūnsus, a, um, *letaszított*, *levert*; herabgestoßen. 2) *megsértett*; verletzt.

Dētūrbātus, a, um, *lebuktatott*, *v. taszított*; herab gestürzt.

Dēturbo, āvi, ātum, āre, 1. *lelökni*, *taszítni*, *buktatni*. *v. verni*; herunter stoßen, hinab stürzen. 2) e. gr. de fortunis omnibus aliquem, Cic. *el v. kiüzni*; vertreiben. 3) Trop. *megfosztani*; berauben. e. gr. aliquem aedibus, Plaut. *a' házból kiverni*; aus dem Hause stoßen. e. gr. alicui verecundiam, Idem. *szemtelenné tenni*; unverschämt machen. e. gr. aliquem de mente; Cic. *eszét veszteni valakinek*; einen unsinnig machen. 4) e. gr. statuam; Cic. *feldöntögetni*, *v. forgatni*, *lerontani*; umreißen. 5) *széllyelszórni*, *a' rendet felforgatni*, *széllyeloszlatni*; in Unordnung bringen. Agmina deturbat gladio, Sil.

Dētūrgēo, tursi, ēre, 2. *lohadni*, *lelohadni*; sich setzen, wie eine Geschwulst. 2) *süllyedni*, *lappadni*; sinken. Fluvius deturget. Plin. *apad a' víz*; der Fluß fällt.

Dēturpo, āre, 1. *elrútítni*, *tsúfítni*, *v. formátlanitni*; verunstalten, ungestalt oder häßlich machen. 2) *elpusztítni*; verwüsten.

Deucālĭon, ōnis, m. 3. filius Promethei, rex Thessaliae.

Deūcālĭōnēus, a, um, Deucalioneae undae, v. Deucalionei imbres; Lucan. *nagy essö*, *özönvíz*; ein großer Regen, ein Sündfluth.

Dēunx, cis, c. (uncia) 11. unciae. 2) 11 *hüvelyk*; eilf Zoll. Ex deunce aliquem heredem facere, Cic. 12. *részböl* 11 — *et valakinek hagyni*, *v. testálni*; von 12 Theilen einem 11 vermachen.

Dēūro, ussi, ustum, ĕre, 3. aliquid, Liv. *elégetni*, *v. perzselni*; abbrennen, versengen. 2) Trop. e. gr. morsu aliquem; Senec. *valakinek mérges harapás által tsipést*, *v. égetést szerezni*; einen vergiften und dadurch ein Brennen verursachen. 3) *megrongálni*, *megsérteni*; beschädigen. Hyems arbores deussit; Liv. *a' téli nagy hideg minden fát elvett*; der

Winter hat gemacht, daß alle Bäume erfroren sind.

Dĕus, i, m. 1. *Isten*; Gott. 2) Trop. *minden, a' ki valami jeles tulajdonsággal bír*; *p. o. nagy jóltévő*; jeder, der in etwas vortrefflich ist, z. B. ein großer Wohlthäter. 3) *igen boldog*; höchst glückselig. Deorum vitam adepti sumus; Ter. *a' világon a' legboldogabb emberek vagyunk*; wir sind die glückseligsten Leute von der Welt. 4) *védangyal*; ein Schutzengel. 5) Dii majorum gentium; *fő rangú istenek*; die größten Götter; qui sunt secundum versum Ennii: Juno, Vesta, Minerva, Ceres, Diana, Venus, Mars, Mercurius, Jupiter, Neptunus, Vulcanus, Apollo. 6) i. q. Dea: Venerem Deum orare. Virg. Juno Deus. Idem. 7) Deus clinicus, i. q. Aesculapius. 8) DeusDeorum, seuDivum, i. q. Janus.

Dĕustus, a, um, *meg*, *v. elégett v. per'selt*; verbrannt, versengt.

Deutĕrĭus, a, um, i. e. secundarius, e. gr. vinum, Plin. *tsiger, lőre*; ein aus Weintrestern mit Wasser gekelteter Wein, Tresterwein.

Deutĕrŏnŏmĭum, ii, n. 2. *Móses 5. ödik könyve*; das fünfte Buch Mosis.

Dĕūtor, usus sum, uti, 3. *visszaélni, v. rosszúl bánni valamivel*; mißbrauchen, übel mit etwas umgehen.

Dĕvăgo, āre, 1. i. q. devagor.

Dĕvăgor, āri, 1. *eltérni*, *v. menni*; abweichen, abgehen.

Dĕvasto, āre, 1. aliquid, fines, Liv. agmina, Ovid. *el v. le rontani, semmivé tenni, elpusztítni*; verwüsten, zerstören, verderben.

Dĕvastus, a, um, *igen, v. iszonyú nagy*; sehr groß. Comp. devastior, Apul.

Devecto, āre, 1. i. q. deveho.

Dēvĕctus, a, um, *le, v. elvitt*; hinabgeführt. 2) e. gr. Rheno; Tac. Danubio; *lehajózott*, *v. hajókázott*; hinabgefahren.

Dĕvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *el, v. levinni*; hinabführen. Flumine devehi; Tac. *víz mentibe hajózni*, *v. hajókázni*; den Fluß hinabfahren. 2) *valahova vinni*; wohin führen. e. gr. aliquid aliunde, aliorsum; Curt. *valamit egy helyről, más helyre vinni*; etwas von einem Orte zum andern führen.

Dĕvello, elli, ulsum, ĕre, 3. *lesředni*, *szaggatni*, *tépni*, *v. szakítni*; abreißen, abpflücken.

Dĕvēlo, āre, 1. *ki*, *v. feltárni*, *felfedezni*, *ki teríteni*, *v. teregetni*; aufdecken.

Dĕvĕnĕrandus, a, um, *tisztelendő*, *tiszteletes*, *tiszteletre méltó*; ehrwürdig.

Dĕvĕnĕror, āri, 1. e. gr. deos; Ovid. *tisztelni*; verehren. 2) e. gr. somnia: Tibull. *Istennek kérése által elhárítni*; durch Bitte zu Gott abwenden.

Dĕvĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. *lejönni*, *v. menni*; herabkommen. 2) *valahová v. valamire eljutni*; wohin kommen, gelangen. e. gr. ad maturitatem, Colum. *megérni*; reif werden. e. gr. ad aliquem, Cic. *valakihez menni*, *v. jönni*; zu einem kommen. e. gr. in aliquid, Cic. *valamibe esni*, *kerűlni*, *v. akadni*; in etwas gerathen. e. gr. ad juris studium. Cic *törvény tanúlásra adni magát*; sich auf das Recht legen. e. gr. ad senatum devenient, Cic. *a' tanátsnál keresnek menedéket*; sie werden ihre Zuflucht zu dem Senate nehmen.

Dĕvĕnusto, āre, 1. *el*, *v. megrútítni*, *tsúfitni*, *v. formátlanitni*; häßlich machen, ungestalt machen. 2) *el*, *v. meg betstelenitni*; verunehren.

Dĕverbĕro, āre, 1. e. gr. aliquem, Ter. *megverni*, *botozni*, *v. páltzázni*; prügeln.

Dĕvergentĭa, ae, f. 1. *el*, *v. aláfelé hajlás*; die Abweichung. 2) *lejtő*, *ereszkedő*; der Abgang.

Dĕvergo, ĕre, 3. *lehajlani*; sich herabneigen.

Dĕverra, ae, f. 1. (deverro) dea, sic nuncupata a domo scopis deverenda.

Dĕverro, verri, sum, ĕre, 3. *el v. leseperni*; wegkehren.

Dĕversĭto, āre, 1. *bébétérni*, *bétéregetni*; einkehren.

Dĕversĭtor, ōris, m. 3. *vendég*, *p. o. a' fogadóban*, *v. kortsmában*; ein Gast, z. B. im Wirthshause.

Dĕversor, ātus sum, āri, 1. e. gr. apud aliquem, Cic. *vendég képen*, *v. vendégűl lenni valahol*; sich als ein Gast wo aufhalten, logiren. 2) e. gr. in domo, Cic. *lakni*; wohnen. 3) Trop. *állandóúl lenni valahol*; beständig da seyn. 4) *tartózkodni*, *múlatni*, *lenni*; sich aufhalten, sich

befinden, seyn. Eum parum laute deversari, dicit, Cic. *azt mondja, hogy rossz lakozása van*; er sagt, er logire sehr schlecht.

Dēversor, ōris, m. 3. *vendég, a' fogadóban*; ein Gast in einer Herberge.

Dēversōrĭŏlum, i, n. 2. (Dim. a deversorium) *kis fogadó, v. szállás*; eine kleine Herberge.

Dēversōrium, ii, n. 2. *szállás, fogadó*; eine Herberge.

Dēversōrĭus, a, um, *bé szálláshoz, v. téréshez való, v. tartozó*; zum Einkehren dienlich.

Dēvertĭcŭlum, i, n. 2. *óldal, mellék, mellettevaló, félrevaló, v. eltérő út*; ein Nebenweg, Seitenweg, Abweg. 2) *fő dologtól, v. -ról való eltérés, félretsapás*; die Ausschweifung, das Abgehen von der Hauptsache. 3) *szabadkozás, mentség*; die Ausflucht. Peccatis deverticula dare, Cic. 4) *szállás, lakás*; die Herberge, Wohnung.

Dēverto et Devorto, verti, versum, ĕre, 3. *eltéríteni, v. háríteni*; abwenden, wegwenden. 2) Trop. *eltérni a' fő dologról*; von der Hauptsache abkommen. Sed redeamus ad illud, unde devertimus, Cic. 3) e. gr. domum, Cic. *fordúlni, v. térni valahová*; sich wohin wenden. 4) e. gr. ad aliquem, Cic. *bészállni*; einkehren. 5) *fordítni, megfordítni*; wenden, kehren.

Dēvertor, ti, 3. *bészállni*; einkehren. 2) *valahová fordúlni*; sich wohin wenden.

Dēvescor, 3. Depon. i. q. vescor.

Dēvestĭo, īre, 4. *levetkeztetni*; entkleiden.

Dēvĕto, āre, i. q. veto.

Dēvexĭtas, ātis, f. 3. e. gr. loci; *lejtősség, menedékesség*; die Abhängigkeit, Abschüssigkeit. 2) *lejtős v. menedékestér, v. térség*; eine abhängige Fläche.

Dēvexo, āre, 1. i. q. divexo.

Dēvexus, a, um, *lejtős, menedékes, lefelé hajlott, lehajtott*; abhängig, herunterhangend, niedergebogen. 2) *hajlandó*; geneigt. e. gr. a laboribus ad otium, Cic. 3) *fekvő, valamerre lévő*; gelegen. Devexus ad austros. Virg. Comp. devexior. Dies devexior, Claud. *hanyatló nappal*; der sich neigende Tag.

Dēvictĭo, ōnis, f. 3. *meggyőzés*; die Überwindung.

Dēvictus, a, um, *meggyőzött*; überwunden.

Dēvĭgesco, ĕre, 3. *elevenségét elveszteni, ellankadni*; die Lebhaftigkeit verlieren, matt werden, abnehmen.

Dēvincĭo, inxi, inctum, īre, 4. *kötni, megkötni*; binden. 2) e. gr. verba, Cic. *szoresan öszve, v. egybe kötni v. foglalni*; verbinden, enge zusammen fügen. 3) e. gr. affinitate se cum aliquo, v. alicui, Cic. *egyesítni*; vereinigen. e. gr. se vino, Plaut. *borral teleszíni magát, részeg lenni*; sich voll Wein saufen. 4) e. gr. sibi aliquem beneficio, Idem. *lekötelezni, valakit*; einen sich verbindlich machen. 5) e. gr. urbem praesidiis, Cic. *megerősítni*; befestigen. 6) *valakit kellemetes előadás által figyelemben tartani*; einen durch den angenehmen Vortrag bey der Aufmerksamkeit erhalten. Hoc tenuit ut animos eorum, qui audirent, devinciret voluptate. Cic. 7) *valakit annyira hatalma alá hódítni, hogy ne árthasson*; einen so in seine Gewalt bringen, daß er einem nicht schaden kann. Qui omnes omnium gentium partes tribus triumphis devinxit. Cic. 8) e. gr. templum religionibus, Cic. *felszentelni*; einweihen. 9) e. gr. se scelere, Cic. *törbe keverni*; verstricken.

Dēvinco, īci, ictum, ĕre. 3. *meggyőzni*; überwinden, besiegen. 2) *ellágyítni*; erweichen.

Dēvinctĭo, ōnis, f. 3. *öszve kaptsolás, v. kötés*; die Verknüpfung. 2) *törbekerítés*; die Verstrickung.

Dēvinctus, a, um, *öszve, v. egybe kötött, v. foglalt*; verbunden, verknüpft. 2) *lekötelezett*; verpflichtet. 3) Trop. e. gr. somno, Svet. *álomba merült*; vom Schlafe gefesselt. 4) e. gr. tempora lauro, Tibull. *borostyánnal fel v. megkoszorúzott*; mit einem Lorberkranze umkränzt. Comp. devinctior. Hor.

Dēvĭo, āre, 1. *elmenni v. térni az útból, v. útról*; vom Wege abgehen, abweichen.

Dēvirgĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megszeplősítés, szűzesség elvevés*; die Entjungferung, Beraubung der Jungferschaft.

Dēvirgĭno, āre, 1. *megszeplősítni, szű-*

zességét elvenni; entjungfern, der Jungferschaft berauben.

Dēvītātĭo, ōnis, f. 3. *elkerülés, v. távoztatás*; die Vermeidung.

Dēvīto, āvi, ātum, āre, 1. *el kerülni, mellözni*; vermeiden, entgehen. 2) *elkerülni igyekezni*: zu vermeiden suchen.

Dēvĭus, a, um, e. gr. iter, Cic. *félre való, úttól eltérő*; entlegen, abwegsam. 2) *tévelygő, ostoba, bolond*; irrend, thöricht, unvernünftig. 3) e. gr. scortum, Hor. *mindenütt lévő, v. található*; überall befindlich. 4) *hozzá járúlhatatlan*; unwegsam, unzugänglich. 5) *illetlen, nem egyező*; unschicklich, nicht passend.

Dēvŏco, āvi, ātum, āre, 1. *lehívni, leszóllítni*; herabrufen. 2) *elhívni valahonnan*; wegrufen. 3) *valahova hívni, elvinni magával*; wohinrufen. 4) *valahova eltsalni, oda édesgetni*; wohin locken. 5) Aliquem in dubium devocare, Caes. *valakit bizonytalanságba hozni, valakiben kétséget gerjeszteni*; einen in Ungewißheit setzen.

Dēvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *lerepülni*; herabfliegen. 2) Trop. *lefelé sietni, repülve sietni lefelé*; herabeilen. 3) *elrepülni*; wegfliegen. 4) *valahova repülni*; wohin fliegen.

Dēvolvo, vi, ūtum, volvĕre, 3. *lehengerítni, lehengergetni, legördítni*; hinabrollen, herabwälzen. 2) Ad aliquem aliquid devolvere, Cic. *valaki nyakába kerítni valamit*; etwas auf einen schieben. 3) Verba devolvere, Hor. *sebesen 's mintegy hadarásva beszéllni*; sehr geschwind reden. 4) *letaszítni, lebuktatni*; hinabstürzen. Delvolvi; *lebukni, leesni*; herabstürzen. 5) In alium devolvere; *másra hagyni örökségül*; vererben.

Dēvŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *legördítés, lehengerítés*; die Herabwälzung. 2) *másrahagyás, másramaradás*; die Vererbung.

Dēvŏlūtus, a, um, *legördített*; herabgewälzt. 2) Met. Eo res devoluta est, Liv. *annyira ment a' dolog*; die Sache ist dahin gekommen. 3) bona devoluta ad fiscum, ICt. *fiskusra szállott jószágok*; Güter, die dem Fiscus heimgefallen sind.

Dēvŏmo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. *kihányni, kiokádni*; wegspeyen, von sich geben.

Dēvŏrātĭo, ōnis, f. 3. *felfalás, megevés, elnyelés*; die Verschlingung.

Dēvŏrātor, ōris, m. 3. *torkos, nagyevő*; ein Fresser.

Dēvŏro, āvi, ātum, āre, 1. *felfalni, megenni, elnyelni, béfalni*; fressen, verschlingen. 2) Met. *megemészteni, elvesztegetni*; verthun, verzehren. 3) v. gr. nomen alicujus devorare, Plaut. *elfelejteni*; vergessen. 4) v. gr. orationem alicujus devorare, Cic. *nagy kivánsággal és figyelemmel hallgatni*; begierig anhören. 5) v. gr. libros devorare, Cic. *szorgalmatosan tanúlni, vagy egészen kitanúlni, p. o. a' könyvet*; Bücher emsig durchstudiren.

Dēvortĭum, ĭi, n. 2. *az úttól félreeső hely*; Abweg oder Ort, der von der Straße entfernt ist.

Dēvŏtāmentum, i, n. 2. *átok*; der Fluch, Bann.

Dēvŏtātus, a, um, *megigézett*; bezaubert.

Dēvŏte, Adv. *buzgón, buzgósággal, ájtatosan, áhítatosan*; andächtig, heilig.

Dēvŏtĭo, ōnis, f. 3. (devoveo); *fogadástétel, p. o. istennek*; die Gelobung an Gott, das Gelübde. 2) *átok, átkozódás*; die Verwünschung, Verfluchung. 3) *megigézés*; die Bezauberung. 4) *buzgóság, tisztelet, ájtatosság, áhítatosság*; die Ehrerbietung, Andacht, Frömmigkeit.

Dēvŏto, āvi, ātum, āre, 1. i. q. devoveo, Cic.

Dēvŏtus, a, um, *szentelt, ajánlott valakinek, p. o. tiszteletből, elszánt*; geweihet, zugeeignet. 2) *buzgó, ájtatos, áhítatos*; andächtig, devot. 3) *minden tisztelettel és buzgó indúlattal viseltető*; ehrerbietig, ergeben, unterthänig. 4) *átkozott, megátkozott*; verwünscht, verflucht.

Dēvŏvĕo, vōvi, vōtum, vŏvēre, 2. *elszánni valakinek valamit, szentelni, p. o. istennek*; widmen, angeloben, zueignen. 2) Amicitiae alicujus se devovere, Caes. *barátságát valakinek ajánlani*; sich einem zum Freunde versprechen. Devovere se pro aliquo, Caes. *kész lenni magát valakiért feláldozni, vagy halálra is adni*; sich für einen gern auf-

opfern, oder in den Tod gehen. 3) *haldlra adni*; zum Tode bestimmen. Capita omnium devovere, Curt. *mindnyájokat halálra itélni*; alle zum Tode verurtheilen. 4) *elszánni, feláldozni, oda adni, p. o. valakiért valamit*; aufopfern, hingeben, für Jemandes Wohl etwas. 5) v. gr. aliquem, Ovid *megátkozni valakit*; verfluchen. 6) *megigézni*; bezaubern. Tibull.

Dēvulsus, a, um, *töle elszakasztott*; abgerissen, abgesondert.

Dextans, tis, m. 3. *tíz tizenkettödrésze valaminek*; zehn Zwölftheile. Colum.

Dextella, ae, f. Deminit. id. qu. dextera, Cic.

Dexter, tĕra, tĕrum, et tra, trum, *jobb, jobbfelöl való*; recht, auf der rechten Seite stehend. Cornu dextrum, Liv. *a' seregnek jobb szárnya*; der rechte Flügel der Armee. Dextra, vel manus dextra, Cic. *jobb kéz*; die rechte Hand, die Rechte. Ad dextram, a dextra, Cic. dextra, vel dextera, Caes. *jobbra, jobb felöl*; zur Rechten, rechts. Dextras renovare, Tac. *a' barátságot megújítani*; die Freundschaft erneuern. Dextram alicui tendere vel porrigere, Cic. *segítséget vagy segedelmet ajánlani valakinek*; Hülfe leisten. 2) *szerentsés, jó*; glücklich. Dextrum omen; *jó jel*; eine glückliche Vorbedeutung. 3) *alkalmatos, ügyes*; geschickt, tüchtig. 4) *kedvező*; günstig. Comp. dexterior. Superl. dexterrimus.

Dĕxtĕra, ĕrae, et Dextra, trae, f. 1. *jobb, jobbkéz*; die Rechte, die rechte Hand, vide: Dexter.

Dextĕre, vel Dextre, Adv. *jobbra*; rechts. 2) *ügyesen, helyesen, jól*; geschickt, recht, wohl.

Dextĕritas, ātis, f. 3. *ügyesség, jártasság valamiben*; die Geschicklichkeit, Gewandtheit. 2) *készség, szolgálat*; die Bereitwilligkeit, Dienstfertigkeit. 3) *szerentse*; Glück.

Dextĭmus, a, um, *jobbfelöl való*; zur rechten Hand seyend.

Dextrorsum, et Dextrorsus, Adv. *jobbra*; rechter Hand, rechts. Liv. Horat.

Dextrōversum, Adv. id. qu. dextrorsum.

Dīa, ae, f. 1. Nom. propr. deae juventutis apud Sicyonios. Strab. 2) apud Pharmacopolas significat, in officinalibus medicamentis, id. qu. Basis, vel Ingrediens primarium. 3) Nom. pr. insulae ad Cretam. Ovid.

Dĭăbāthrum, i, n. 2. *paputs*; eine Art Pantoffeln.

Diabētes, ae, m. 1. *lopó, szivó, szivattyú, hévér*; ein Heber. 2) *fetskendő*; eine Spritze.

Dĭăbŏlĭcus, a, um, *ördögi*; teufelisch.

Dĭăbŏlus, i, m. 2. *ördög, sátán*; der Teufel. 2) *rágalmazó, rágalmazó*; ein Verläumder.

Dĭăbŏtănum, i, n. 2. *füvekböl készült flastrom, ír*; ein Pflaster aus Kräutern. Med.

Dĭăbrectĭca, ŏrum, n. plur. *nedvesítö szerek*; anfeuchtende, benetzende Arzneyen. Med.

Dĭăbrōsis, is, f. 3. *keresztülrágás, szállyelrágás*; die Durchfressung, Zerbeissung. Cels.

Dĭăbrōtĭca, ŏrum, n. plur. *maró szerek*; scharfe, beissende Arzneyen. Med.

Dĭăcāssĭa, ae, f. 1. *gyengén hajtó orvosság*; gelind purgierende Arzney.

Dĭăchōrēma, ătis, n. 3. *undokság*; der Unflath.

Dĭăchōrēsis, is, f. i. q. Diachorema.

Dĭăchylon, i, n. 2. *nedvböl fött ír, vagy flastrom*; Saftpflaster. Med.

Dĭăchyton, i, n. 2. sc. vinum; *édes bor neme*; eine Art süßen Weins. Plin.

Dĭăcĭtrīnus, a, um, v. gr. color; *világos tzitromszínü*; hohe Citronenfarbe. Gloss.

Dĭăclysma, ătis, n. 3. *szájmosó szer-víz*; Mundwasser, den üblen Geruch zu benehmen, oder die Zähne und das Zahnfleisch zu befestigen. Med. 2) *szájmosás*; Ausspülung des Mundes. 3) *sürü nedv*; dicker Saft. Idem.

Dĭăco, ōnis, m. 3. *prédikáló segéd*; ein Diener im Predigtamte. Ambros.

Dĭăcōdĭon, i, n. *máknedv*; Mohnsaft. Plin.

Dĭăcŏlĕa, ae, f. 1. *székfüvirág*; Chamillenblume. Apul.

Dĭăcolĭbănum, i, n. 2. *temjénes liktárium*; Weihrauchlatwerge.

Dĭăcōnāle, is, n. 3. i. e. vestis diaconorum.

Dĭăcōnātus, us, m. 4. *segédpapság*; Diaconat, Amt des Diaconus. Hieron.

Dĭăcōnus, i, m. 2. *egyházi segéd*;

ein Kirchengehülfe. 2) *segédpap*; ein Hülfsprediger.

Diădēma, ătis, n. 3. *fejedelmi vagy királyi főékesség*, *diadéma*; ein königlicher Hauptschmuck, Diadem.

Diădēmālis, e, Adj. *főékességi*; was zum Schmucke des Haupts gehört.

Diădēmātus, a, um, 2. *diadémás*; mit einem Diadem geschmückt.

Diădŏchos, i, m. 2. *berillforma drágakő*; ein dem Beryll ähnlicher Edelstein. Plin.

Diădŏsis, is, f. 3. i. q. Digestio; *eméssztés*; die Verdauung, Austheilung der Nahrung. Med.

Diaēcēsis, is, f. 3. vide: Dioecesis.

Diaerĕsis, is, f. 3. *egy szótagnak kétfelé való osztása*, *szótagosztás*; Trennung, z. B. einer Sylbe in zwey.

Diaerĕtica remedia; *oszlató szerek*; fressende Arzneyen. Med.

Diaeta, ae, f. 1. *életrend*, *melly az egésség fenntartására való*, *rend az életben*, *élésbeli mértékrend*, *rendtartás az ételben és italban*; Diät, Lebensweise, Lebensart im Essen und Trinken. 2) *szoba*, *főképen*: *ebédlőszoba*; ein Zimmer, ein Eßsaal, Speisezimmer. Plin. 3) *országgyűlés*; ein Landtag. Gloss.

Diaetalis, e, 3. *országgyűlési*; den Landtag betreffend. Acta diaetalia; *országgyűlési végzések*, *rendelések*; Landtagsacten. Gloss.

Diaetārĭus, ĭi, m. 2. (diaeta), *szobamester*; Zimmeraufseher. Pandect.

Diaetētes, ae, m. 1. *ételrendmester*; Vorschreiber der Speisordnung.

Diaetētĭca, ae, f. 1. *egésségfentartó rendszabások*, *egésségtudomány*; die Gesundheitslehre, Lebensordnung.

Diaetētĭcus, a, um, *életrendszabási*, *diaetétikai*; diätetisch, die Diät betreffend.

Diaetūla, ae, f. 1. (Dimin. a diaeta), *szobátska*; ein Zimmerchen.

Diăgnōsis, is, f. 3. *a' nyavalyának jelekből való megesmérése*, *nyavalyaesméret*, *kivizsgálás*; die Erforschung, Erkennung der Krankheiten.

Diăgnōstĭcus, a, um, *megesmertető*, *megkülömböztető*; unterscheidend, erforschend.

Diăgōnālis, e, v. gr. lienea; *szegletszelő linea*, *a' négyszegletet keresztbe szelő linea*; Diagonal-Linie, Linie von einem Winkel eines Vierecks zum andern.

Diăgōnĭcus, a, um, i. q. diagonalis.

Diăgōnĭos, Adj. i. q. diagonalis.

Diăgŏras, ae, m. 1. Nom. pr. philosophi Milesii (ex Mileto) athei.

Diagramma, ătis, n. 3. *lerajzolat forma*; Abzeichnung, Figur. 2) *kótalajtorja a' muzsikában*; Tonleiter in der Musik. Vitruv.

Diăgrămmĭsmus, i, m. 2. *kotzkázás*; ein Würfelspiel.

Diagrăphĭce, es, f. *rajzolás*, *rajzmesterség*; die Zeichenkunst. Plin.

Diăgrĭdĭum, ĭi, n. 2. *kashajtó szer*; eine purgierende Arzney.

Diălectica, ae, f. 1. *oktatás*, *oktatótudomány a' Görögöknél*; die Vernunftlehre. 2) *vetekedés*, *vetélkedés*, *a' vetélkedés tudománya*, *vagy mestersége*; die wissenschaftliche Streitkunst, Disputirkunst. Dialectica, vel ars dialectica, Cic. *lógika*, *okoskodás tudománya*; die Logik, Denklehre, Schließkunde.

Diălectĭce, Adv. *az okoskodás módja szerént*; auf logische Art, nach Art der Logiker. Cic.

Diălectĭcus, a, um, *beszéllgetési*, *vetekedési*, *vetélkedést illető*; die Unterredung, das Disputiren betreffend. 2) *lógikai*, *okoskodásbéli*; logisch. Ars dialectica, i. e. Logica.

Dialectĭcus, i, m. 2. *a' vetélkedés mesterség tanítója*; ein Lehrer der Disputirkunst. 2) *lógika*, *vagy okoskodástudomány tanító*; Lehrer der Logik.

Diălectos (us), i, f. 2. *beszédmód*; der Dialekt, die Mundart. Suet.

Diăleucos, i, *fejérrel elegyes*; mit weißer Farbe vermischt. Plin.

Diălia, ĭum, n. plur. *Jupiter innepe*; ein Fest des Jupiters.

Dialĭon, ĭi, n. 2. i. e. heliotropium, Apul.

Diălis, e, *Jupitert illető*; den Jupiter betreffend, dahin gehörig. 2) loco: aetherius, aërius.

Diăllăge, es, f. 3. *a' bizonyságok és okok egyesítése*; die Vereinigung vieler Beweise. Quint.

Diălŏgismus, i, m. 2. *beszéllgetés*; ein Gespräch. 2) *gondolóra vevés*,

meggondolás; überlegung in Gedanken.

Dĭălŏgista, ae, *vetekedő*, *vetélkedni szerető*; Redner, Disputator.

Dĭălŏgus, i, m. 2. *beszéllgetés*; das Gespräch, die Unterredung.

Dĭălyma, ătis, n. 3. idem quod divisio, est Figura Sententiae. Rhodig.

Dĭămĕter, tri, f. 2. *középmérő*, *átmérő*, *középszelő*; der Durchmesser, Diameter, Linie, die durch den Mittelpunkt geht. 2) e diametro opposita, Gloss. *pontba ellenkező dolgok egymással*; Sachen die einander schnurstracks zuwider sind.

Dĭămĕtrālis, e, 3. Adj. *középen általmenő*; gerade durchgehend.

Dĭámetrus, a, um, id. qu. Diametralis.

Dĭămŏron, i, n. 2. *szederjnedv*; Maulbeersaft.

Dĭāna, ae, f. 1. dea venationis et lunae; filia Jovis et Latonae, soror Apollinis. 2) loco: venatio. 3) loco: luna, Ovid.

Dĭānĭus, a, um, *Didnai*, *Didndt illető*; Dianisch, die Diana betreffend, dahin gehörig.

Dĭănoēa, ae, f. 1. i. q. Mens, vel Intellectus; *foglalatja*, *értelme valaminek*; Inhalt, Sinn, Verstand.

Dĭăpasma, ătis, n. 3. *izzasztó szer*; eine schweißtreibende Arzney. 2) *jószagú por*; wohlriechender Kräuterpulver. Plin.

Dĭăpāson, f. Indecl. *egy nyoltzad a' muzsikában*; eine Octave in der Musik; diapente; *ötödhang*; eine Quinte; diatessaron; *negyedhang*; eine Quarte. Vitruv.

Dĭăpente, vide: Diapason.

Dĭăphănĭtas, ătis, f. 3. *átlátszóság*; die Durchsichtigkeit.

Dĭăphānus, a, um, *átlátszó*; durchscheinend, durchsichtig.

Dĭăphōnia, ae, f. 1. *rosszhangzat*; ein übelklang, z. B. in der Musik, im Gesang. 2) idem quod dissensio, discordia.

Dĭăphŏra, ae, f. 1. idem quod differentia; *külömbség*, *külömbözés*; der Unterschied.

Dĭăphŏrēsis, is, f. 3. *izzadás*, *veréjtékezés*; die Aussonderung der Feuchtigkeiten durch die Schweißlöcher, das Schwitzen.

Dĭăphŏrētĭcus, a, um, *izzasztó*; schweißtreibend.

Dĭăphŏron, i, n. 2. i. quod Diaphora.

Dĭaphragma, ătis, n. 3. *keresztkártya*, *bélhártya*, *a' mejj és hasüreget egymástól elválasztó bélhártya*; das Zwerchfell, die Netzhaut.

Dĭăphthŏra, ae, f. 1. *ételpeshedés vagy megromlás a' gyomorban*; die Verderbung der Speisen im Magen.

Dĭăplásis, is, f. 3. *helyretevése a' kifitzamodott tagnak*; die Einrichtung der verrenkten Gliedmaßen. Med.

Dĭăplasma, ătis, n. 3. idem quod Fomentum; *kenő és borogató szerek*; Salb- und Bähungsmittel.

Dĭăpnoēa, ae, f. 1. idem quod Diaphoresis.

Dĭăpŏrēsis, is, f. idem quod Addubitatio; *kétségbehozás*, *kételkedés*; Zweiflung. 2) Fig. Rhetor. Quint. *tettetés*, *mintha valami felől kételkedne az ember*; wenn man sich stellt, als ob man an etwas zweifelte.

Dĭārĭum, ii, n. 2. (dies), *napi 'sóldja*, *v. élelme a' katonának v. rabszolgának*; der tägliche Sold, oder die tägliche Nahrung der Soldaten oder Sclaven. Anseres exigunt diaria, Pertron. *a' lúdak eleséget kivánnak*; die Gänse wollen ihr Futter haben. 2) *naplókönyv*, *napi dolgoknak feljegyzése*; ein Tagebuch, ein Verzeichniß dessen, was täglich vorgeht. 3) *napi fizetés*, *napszám*; die Belohnungen, die einem für jeden Tag versprochen werden, ein Taglohn.

Dĭārĭus, a, um, *napi*; täglich. e. gr. febris, Med. *egy napi hideglelés*; ein tägliches Fieber. 2) e. gr. infans; *egy napos*; eines Tages.

Dĭărrhoēa, ae, f. 1. *hasmenés*; der Bauchfluß, die Ruhr, der Durchfall, Durchlauf.

Dĭărrhytus, a, um, i. q. Aquosus.

Dias, ădis, f. 3. *kettő*, *szám*; die Zahl zwey. 2) *kettős*, *kétszeres*; etwas zweyfaches.

Dĭastēma, ătis, n. 3. *köz*, *hézag*; der Zwischenraum.

Dĭastŏle, es, f. 1. *vonás által való megkülömböztetés*; die Unterscheidung durch ein Comma. 2) prolongatio syllabae brevis. 3) e gr. cordis; Med. *szívüreg nyilás*; die Öffnung, oder Erweiterung des Herzens.

Dĭastylos, Adj. *ritka oszlopú*, *ritkán álló oszlopokra épült*; weitsäulig.

Dĭăsyrmos, i, m. 2. *ollyan beszéd kigúnyolása*, *mellyre az ember nem tud*, *v. nem akar felelni*; eine Verspottung derjenigen Rede, auf welche man entweder nicht antworten kann, oder nicht will.

Dĭăsyrtĭcus, a, um, *gúnyoló*, *tsúfoló*; spottend, schmähend.

Dĭătessăron, vide: Diapason.

Dĭăthēca, ae, f. 1. *végrendelés*, *testamentom*; ein Testament.

Dĭăthĕsis, is, f. 3. *szobákra felosztása az épületnek*; Eintheilung der Zimmer eines Gebäudes.

Dĭăthyrum, i, n. 2. *sorompó*, *korlát*, *a' ház elött*; ein Schlagbaum vor dem Hause. 2) *pompás kapufél*; ein Seiten- oder Eckstein an den Portalen.

Dĭătim, Adv. *napról napra*, *naponként*; von Tage zu Tage, täglich.

Dĭătŏnĭcus, a, um, *kifeszitett*, *v. terjesztett*; ausgestreckt, ausgespannt. 2) *sok hangú*; vielstimmig.

Dĭătŏnus, a, um, i. q. Diatonicus.

Dĭătrētārĭus, ĭi, m. 2. *mesterséges esztergályos*; ein Kunstdrechsler.

Dĭătrētum, i, n. 2. *esztergázott*, *v. esztergába metszett ivóedény*; ein gedrehtes oder gedrechseltes Trinkgeschirr.

Dĭătrība, ae, f. 1. *gyakorlás*, *szóbeli vetélkedés*; eine Übung, Disputation. 2) *szóbeli vetélkedés helye*; ein Ort wo man disputirt.

Dĭatrĭtaeus, a, um, *három napos*, *v. napi*, *harmad napos*; dreytägig.

Dĭătrĭtus, i, f. 2. *hideglelés előjövése*, *harmad napra*; die Wiederkehr des Fiebers am dritten Tage.

Dĭătypōsis, is, f. 3. *eleven előadás*, *v. lerajzolás a' beszédben*; eine lebhafte Schilderung in der Rede.

Dĭaūlĭum, ĭi, n. 2. *fúvó mu'sika a' theátromon*, *a' felvonások közt*; die Musik in einer Komödie, die, wenn die Cortinen zugefallen sind, unterdessen auf Clarinetten oder Schalmeyen gemacht wird.

Dĭaulos (—us), i, m. 2. spatium duorum stadiorum. 2) certus medicus, qui propter imperitiam vespillo est nominatus.

Dĭăzōma, ătis, n. 3. *öv*, *övedzés*, *szoritás*; ein Gürtel, eine Umgürtung. 2) *magos széles párkány a' theátromban*, *v. más épületben*; ein erhöhter breiter Sims oder Gesims im Komödienhause, oder überhaupt an einem Gebäude.

Dībălo, āre, 1. (Obsol. a balo), *bégni*, *bégetni*, *mint a' juh*; blöcken, wie ein Schaf. 2) *kifetsegni*, *kilotsogni*; ausplaudern. Tandem rem dibalare ut pro nihilo habuerit. Caecil.

Dībăphus, a, um, *kétszer festett*; zweymahl gefärbt. Dibapha, scil. purpura, Caecil. *két szer festett veres bársony*; der doppelt gefärbte Purpur. Dibaphus, Subst. *ruha*, *v. köntös kétszer festett veres bársonyból*; ein Kleid von zweymahl gefärbten Purpur.

Dibrăchys, pes, versus, ex duabus brevibus syllabis constans.

Dĭca, ae, f. 1. dea justitiae. 2) *törvénykezés*, *per*; ein Rechtshandel. Dicam alicui scribere, Ter. *valakit törvénybe idézni*, *v. perbe fogni*; einem einen Proceß an den Hals werfen. 3) dicam sortiri, Cic. *birákat sors szerént nevezni*, *v. a' dolgot vi'sgálás alá venni*; Richter durchs Loos bestimmen, oder eine Sache untersuchen. Venit in mentem, a lege Rupilia dicas sortiri oportere. Cic.

Dĭcācĭtas, ātis, f. 3. *fetsegőség*, *tsatskaság*; die Geschwätzigkeit. 2) *tréfálódzás*, *vagdalódzás*, *tsufolódzás*, *gúnyolódzás*; die Schäckerey, Sticheley, Spötterey.

Dĭcācŭle, Adv. *fetsegően*; geschwätzig. 2) *tsúfolódva*, *gúnyolódva*; spöttisch.

Dĭcacŭlus, a, um. *fetsegő*, *lotsogó*, *tsatska*; geschwätzig, plauderhaft. 2) *tréfás*, *elmés*, *eleven*, *v. találós eszű*; schäckerhaft, witzig. 3) Subst. *haszontalan fetsegő*; ein unnützer Plauderer.

Dĭcaearchĭa, ae, f. 1. nomen antiquum urbis Puteoli in Italia, hinc: Dicaearchaeus, a, um, i. q. Puteolanus.

Dĭcaeārchus, i. m. 2. philosophus, discipulus Aristotelis.

Dĭcaeŏlŏgĭa, ae, f. 1. i. q. Justificatio.

Dĭcāsta, et Dicastes, ae, m. 1. i. q. Judex.

Dĭcāstērĭum, ĭi, n. 2. *törvényszék*, *törvényt tévő v. igazságot kiszolgáltató hely*; eine Gerichtsstube, ein Ort, wo Gericht gehalten wird.

Dĭcātĭo, ōnis, f. 3 (Dico, āre), *ajánlás*, *szentelés*, *maga ráadása*, *vagy*

szentelése valamire; die Zueignung, Ergebung, Weihung. 2) *dítséret, ditsőség*; das Lob, der Ruhm.

Dĭcātūra, ae, f. 1. i. q. Dedicatio.

Dĭcātus, a, um, *ajánlott, szentelt*; zugeeignet, gewidmet, geweihet. Superl. dicatissimus.

Dĭcax, ācis, o. 3. *fetsegő, lotsogó, tsatska*; ein Schwätzer. 2) *tsúfoló, gúnyoló*; ein Spötter.

Dĭce, es, f. 1. idem quod Dica. 2) Dice, Imper. Activ. pro Dic, Plaut.

Dĭces, um, plur. *fakukatz*; Holzwürmer, die sich in dem grünen Holze aufhalten.

Dĭchalcon (—cum), i, n. 2. moneta parva, quarta pars oboli.

Dĭchŏrēus, pes versus ex duobus trochaeis constans.

Dĭchŏtŏmos, e —on, n. *két részre osztott, kétágú*; in zwey Theile getheilt. Luna dichotomos; *félhold*; der Halbmond.

Dĭchus, mensura fluidorum Atheniensis.

Dĭcĭbūla, ōrum, plur. (dico, ere), *tréfa, mese, v. szófia beszéd, mese*; ein Scherzwort, Mährchen.

Dicis (Genit. Sing. ab antiqu. vocabulo: dix) e. gr. caussa, v. gratia, Cic. *színűl, palástúl*; zum Scheine, zum Vorwande; (a dicendo) i. q. saltim ut dici possit.

Dĭco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. legem, Liv. *ki hirdetni, kihűladni*; bekannt machen, anzeigen. 2) e. gr. aliquid Deo, Cic. *szentelni, ajánlani*; weihen, widmen. e. gr. operam alicui, Ter. *valakinek valami szolgálatot tenni*; einem einen Dienst erweisen. e. gr. se in civitatem, Cic. *polgári jut nyerni*; das Bürgerrecht erlangen. e. gr. se in clientelam alicui, Caes. *valaki pártfogása, v. óltalma alá venni magát*; sich unter eines Schutz begeben.

Dīco, dixi, dictum, dīcĕre, 3. *mondani, szóllni, beszéllni*; sagen, reden. e. gr. in aliquem, contra aliquem, Cic. *valaki ellen beszéllni*; wider einen reden. e. gr. in aurem, Hor. *súgni*; ins Ohr sagen. e. gr. pro aliquo, Nep. *valakit óltalmazni, v. menteni*; einen vertheidigen. 2) *beszédet tartani*; eine rede halten. e. gr. causam, Cic. *magát a' törvény, v. törvényszék elött menteni*; vor Gericht sich vertheidigen. 3) *kimondani*; aussprechen. 4) e. gr. diem alicui, Cic. *megnevezni, rendelni*; bestimmen; *valamire rendelni*; zu etwas bestimmen. Doli Valeria omnem pecuniam suam dixerat. Cic. 5) e. gr. multam, ICt. *pénzre büntetni*; eine Geldstrafe auflegen. 6) e. gr. consulem, Liv. *választani*; erwählen. 7) *előadni, lefesteni, szóval elmondani*; beschreiben, erzählen. 8) *vélni, gondolni*; meinen. Hoc nunc dicis. Ter. 9) *elöre mondani, elöre megmondani*; vorhersagen. 10) *igérni, megigérni*; versprechen.

Dĭcrŏtum, i, n. 2. *hajó, mellynek két sor, v. rend evedzője van*; ein Schiff, das zwey Reihen von Rudern hat

Dicrŏtus, a, um, e. gr. pulsus, Med. *kétszer, v. kettősen verő, v. ütő*; zweymahl schlagend.

Dictaeus, a, um, ex urbe Dicte. e. gr. rex, i. q. Jupiter. 2) Subst. incola Cretensis.

Dĭctamen, ĭnis, n. 3. idem quod dictum. 2) *feladás*; das Angeben. 3) Dictamen rectae rationis.

Dictamnus, i. f. Dictamnum, i. n. 2. *ezerjó, ezerjófű, kőrislevelűfű, szarvasgyökér*; der Diptam.

Dĭctāta, ōrum, n. plur. *letzke, a' mit tanúlni fel v. ki adnak, v. kiszabnak*; was man zu lernen aufgibt. *Mondások, mellyeket a' tanitók feliratnak tanitványikkal*; die Sätze, welche die Lehrer ihren Zuhörern aufschreiben lassen. Ista enim a vobis, tanquam dictata, redduntur, Cic. *úgy mondjátok el, mint a' könyv nélkűl megtanúlt mondást*; ihr sagt dieß her, wie einen auswendig gelernten Satz. Tironibus, in arte gladiatoria se exercentibus, dictata dare; *a' viaskodásban, v. bajvivásban letzkét adni*; Fechter-Lectionen geben.

Dictātĭo, ōnis, f. 3. *penna alá, v. pennára mondás, diktálás*; das Dictiren. 2) *feladás*; das Angeben. 3) *parantsolás*; der Befehl.

Dictātor, ōris, m. 3. *feladó, inditója valami tettnek*; der etwas angibt, der Urheber einer That. 2) *rendkivűl való esetekben választott legfőbb hatalommal biró személy Rómában*; der oberste Gewaltshaber zu Rom, der in außerordentlichen Fällen erwählt wurde. 2) persona magistratualis in municipiis.

Dictātōrĭus, a, um, ad dictatorem pertinens. e. gr. juvenis, Liv. i. e. filius dictatoris. e. gr. gladius, Cic. *határtalan törvény*, *v. törvényes hatalom*; eine unumschränkte Gerichtsbarkeit.

Dictātrix, īcis, f. 3. *parantsoló* (*asszony v. leány*), eine Gebietherinn.

Dictātūra, ae, f. 1. officium dictatoris.

Dĭctātus, a, um, *elöttemondott*, *feladott*; vorgesagt, aufgegeben.

Dictērĭum, ĭi, n. 2. *tsipös*, *v. szúrós tréfa*, *gúnyoló beszéd*; ein beissender Scherz, eine Spottrede.

Dictĭo, ōnis, f. 3. *mondás*, *szóllás*; das Sagen. 2) *szóllásra való jus*; das Recht zu sagen. e. gr. testimonii, Ter. *tanubizonyság*; das Zeugniß. 3) *beszéd*, *beszédtartás*; das Reden, Redehalten. Dictioni operam dare, Cic. *az ékesenszólláson igyekezni*; sich der Wohlredenheit befleißen. e. gr. caussae, ICt. *mentség*, die Vertheidigung. 4) *szó*, *ige*, *kitétel*, *szóllásmód*; das Wort, der Ausdruck, die Art zu reden. 5) *jövendöszózat*; ein Ausspruch eines Orakels.

Dictĭōnārĭum, ĭi, n. 2. i. q. Lexicon; *szókönyv*; ein Wörterbuch.

Dictĭōsus, a, um, *tsúfoló*, *gúnyoló*, *fetsegö*, *tsatska*, *bóbeszédü*; spöttisch, schwatzhaft, wortreich.

Dĭctĭtātĭo, ōnis, f. 3. *tanitás*, *oktatás*; die Belehrung.

Dĭctĭtātor, ōris, m. 3. *tanitó*, *oktató*; der Belehrer.

Dictĭto, āvi, ātum, āre, 1. *mondogatni*, *tanitni*; sagen, oft sagen, lehren. Male dictitatur tibi vulgo in sermonibus, Plaut. *rosszszúl beszél róllad a' világ*; man redet übel von dir. 2) *szinül*, *v. paldstúl mondani valamit*; vorwenden. e. gr. caussas, Cic. *perlekedni*, *perelni*, *prokátoroskodni*; Processe führen, Advocat seyn.

Dicto, āvi, ātum, āre, 1. *mondani*, *szóllani*; sagen. 2) e. gr. alicui aliquid, Plaut. *elötte mondani*, *v. olvasni*, *lassan 's érthetöen pennára*, *v. penna alá mondani*, *v. diktálni*; vorlesen, vorsagen, langsam und deutlich dictiren. 3) *tanitni*, *oktatni*, *vezérelni*; lehren, an die Hand gehen. Ratio id videtur dictare. Quint. 4) e. gr. testamentum: *tenni*, *késsitni*; machen, verfertigen. 5) e. gr. al cui sportulam, Quint. *igérni*; versprechen.

Dĭctōaūdĭens, tis, o. Adj. *engedelmes*, *szófogadó*; gehorsam.

Dĭctĭōaūdĭēntĭa, ae, f. 1. *engedelmesség*, *szófogadóság*: der Gehorsam.

Dictor, ōris, m. 3. *szólló*, *beszéllö*, *mondó*; ein Sprecher, der etwas vorbringt.

Dictum, i, n. 2. *szó*, *ige*, *beszéd*; ein Wort, eine Rede. Castigare aliquem dictis gravibus, Plaut. *valakit erösen meg*, *v. lemotskolni*: einem einen derben Verweis geben. 2) *parantsolat*; der Befehl. Dicto audientem esse, Cic. *engelmeskedni*; gehorsam seyn. 3) dicta S. Scripturae; *Sz. Irásbeli mondások*; Sprüche aus der heiligen Schrift. 4) dicta testium, ICt. *tanúk vallástétele*, *vallása*, *v. vallomása*; der Zeugen Aussage. 5) *példabeszéd*; ein Sprichwort. 6) *birói itélet*; ein richterlicher Ausspruch. 7) dicta, seu bona dicta; *elmés*, *rövid mondások*, *tréfás*, *mulatságos észbeötlések*; sinnreiche, kurze Reden, lustige Einfälle. (bons mots.)

Dictūrĭo, īre, 4. *örömest beszéllni*, *szóllni kivánni*, *a' beszédhez*, *a' beszédnek neki készülni*; gern reden wollen, sich zum Reden gefaßt machen.

Dictus, a, um, *mondott*, *beszéllt*; gesagt, geredt. Dictum puta, Ter. *ollyba vedd*, *mintha már mondtad vólna*; dieses ist schon so gut, als wenn du es schon gesagt hättest. Dictum factum, Ter. *a' mint mondódott a' szerént történt*, *esett*, *v. lett*; wie gesagt, so geschehen. Dictum factum reddidi, Idem. *mihelyt mondódott*, *azonnal meg tettem*, *véghez vittem*, *v. tselekedtem*; so bald es gesagt wurde, habe ich es gethan. 2) *meg*, *v. ki rendelt*, *v. szabott*, *meghatározott*; bestellt, bestimmt. 3) cui non est dictus Hylas? *ki nem hallotta vólna hirét Hylasnak?* wer hat nicht den Hylas nennen hören.

Dĭctydĭum, ĭi, n. 2. *kenyeres táska*, *v. tarisznya*; ein Brotsack.

Dictynna, ae, f. 1. cognomen Dianae. 2) urbs Cretae.

Dĭctynnaēa, ae, f. 1. urbs Cretae.

Dĭctynnaēum, i, n. 2. templum Dianae in provincia Phocidis.

Dĭctyŏton, i, n. 2. *rostély*; ein Gitter.

Dĭctyŏtus, a, um, *retzés, rostélyos*; gemacht wie ein Netz oder Gitter.

Dĭctys, yis, m. 3. historiographus belli Trojani. 2) Nom. propr. aliorum virorum.

Dĭdăctrum, i, n. 2. i. q. Minervale; *tanitó, tanitás, v. oskola bér*; ein Lehr- oder Schulgeld.

Dĭdăscălĭa, ae, f. 1. *útmutatás, oktatás, tanitás*; die Unterweisung.

Dĭdascalĭcus, a, um, *tanitásra, v. oktatásra tartozó, azt illető, v. ahoz való*; den Unterricht betreffend.

Dĭdăscălus, i, m. 2. *tanitó, oktató, oskolamester*; ein Lehrmeister, Schulmeister.

Dĭdĭtus, a, um, (dido, ĕre), *kiosztott, széllyelhordott*; ausgetheilet, herumgebracht.

Dĭdĭus, a, um, nomen familiare Romanum. 2) e. gr. lex, Cic. *Didiusi eredetű*; von Didius herkommend.

Dīdo, us, 4. et ōnis, f. 3. alias Elisa, v. Elissa, filia Beli, regis Tyri, conditrix, et regina urbis Carthaginis.

Dĭdo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Hor. *ki, v. elosztani*; austheilen, vertheilen. Cibus in venas diditur. Lucr. 2) *elhirlelni, terjeszteni*; aussprengen, bekannt machen. Fama diditur. Virg.

Dĭdōrum, i, n. 2. *két tenyérnyi széles, magas, v. hosszszú*; zwey Querhände lang, hoch und breit. 2) *egy lábnyi magasságú, 's fél lábnyi szélességű tégely*; ein Ziegel, einen Fuß lang, einen halben breit.

Dĭdōros, i, *két tenyérni*; zwey Querhände enthaltend.

Didrachma, ătis, n. 3. et Didrachmum, i, n. 2. moneta antiqua. 2) *fél latnyi mérték, nehézség, v. nehézék*; ein Gewicht von einem halben Lothe.

Dĭdūco, xi, ctum, ĕre, 3. (duco), e. gr. aliquid, Juv. *két felé ki, v. széllyel húzni, vonni, v. terjeszteni*; von einander ziehen. 2) *osztani*; theilen. e. gr. aciem in cornua, Liv. *a' hadirendet szárnyakra felosztani*: die Schlachtordnung in Flügel eintheilen. 3) Trop. *el v. széllyel szórni*; zerstreuen. e. gr. animum in varia, Cic. *majd ezt, majd amazt tenni fel magába*; bald dieses, bald jenes vornehmen. 4) e. gr. rictum, Juv. *felnyitni, v. tátni*; aufsperren. 5) *el választani, szakasztani, v. szakitni*; trennen. e. gr. superiores partes ab inferioribus. Cels. 6) i. q deducere, e. gr. aquam in vias, Cato. 7) *el hasitni v. repeszteni*; spalten. 8) e gr. lanam, Colum. *gyapjút gyaratni, v. kártolni*; Wolle krämpeln.

Dīductĭo, ōnis, f. 3. *kiszélesités*; die Ausdehnung.

Dīductus, a, um, *kétfelé, v. széllyel húzott, vont, v. terjesztett*; von einander gezogen. 2) *el ki, v. széllyel osztott*; zertheilt. 3) *el hasitott, v. repesztett*; zerspalten. 4) *felnyitott, v. tátott*; aufgesperrt. 5) e. gr. matrimonium; *házassági elválás*; eine Ehescheidung.

Dĭdyma, ae, f. 1. cognomen Dianae.

Dĭdymāon, ōnis, m. 3. celebris faber armorum.

Dĭdymaēus, i, m. 2. cognomen Apollinis.

Dĭdymus, i, m. 2. *kettős*; Zwilling. Didymi, ōrum, m. plur. *kettősök, egyhasiak*; Zwillinge.

Dĭēcŭla, ae, f. 1. (Dimin. a dies), *rövid nap*; kurzer Tag.

Dĭērēctus, a, um, (de: die erectus, scil. in crucem), *fényes nappal felfeszitett v. felakasztott*; gehenkt am lichten Galgen. Apage in dierectum, Plaut. *menj pokolba!* gehe zum Teufel.

Dies, ēi, c. 5. (in Plur. tantum masc.) *nap, nappal*; der Tag. In dies, Cic. et Liv. *napról napra, náponként*; von Tage zu Tage, täglich. In diem, Ovid. *egy napra*; auf einen Tag. In diem vivere, Cic. *nem gondolni a' jövendővel, tsak a' jóreménység rovássára élni*; für die Zukunft unbesorgt seyn, nur in den Tag hinein leben. Multus dies, Caes. i. e. multa pars diei; *nagy része a' napnak*; ein grosser Theil des Tages. Medio die, Tac. *dél tájban, délben*; um den Mittag, zu Mittag. De die, Svet. *nappal*; bey Tage. Dies atri; *szerentsétlen napok*; unglückselige Tage. Dies intercalaris vel insititius; *szökő nap*; der Schalttag. Dies fastus vel juridicus; *törvényes nap*; ein Gerichtstag. Dies nefastus; *törvényszűnő nap*; ein Tag an dem man kein Gericht hält. Dies profestus vel negotiosus, Hor. *dologtévő nap, hétköznap*; ein Werkeltag. 2) *az élet napjai, az élet*;

das Tageslicht, das Leben. In diem venire, Solin. *e' világra lenni*; das Tageslicht erblicken. Dies suprema, dies Domini, Theol. *az utolsó nap, az itélet napja*; der jüngste Tag, das jüngste Gericht. Ante diem mori, Virg. *idónap előtt maghalni*; vor der Zeit sterben. Obire diem supremum, Nep. vel diem fungi, Justin. *meghalni*; sterben.

Diescit, Impers. *virrad*; es wird helle, es taget. Ter.

Dĭēsis, is, f. 3. *egyfertály hang a' muzsikában*; ein Viertelton in der Musik.

Dīēspĭter, tris, m. i. q. Jupiter, Horat.

Dĭēta, ae, f. 1. *egynapi járás v. útazás*; eine Tagreise.

Dĭēlim, Adv. *naponként, napról napra*; täglich, von Tage zu Tage.

Diffāmans, āntis, m. 3. *rágalmazó*; ein Lästerer, Verläumder. JCt.

Diffāmātio, ōnis, f. 3. *kissebités, rágalmazás*; die Verkleinerung, Verläumdung.

Diffāmātus, a, um, *rosz hírbe kevert*; übel beschrien. Tacit.

Diffāmia, ae, f. 1. i. q. diffamatio; *rosssz hirbe keverés*; üble Nachrede. August.

Diffāmo, āvi, ātum, āre, 1. *elhírleni, elhíresztení*; unter die Leute bringen, bekannt machen, in bösen Ruf bringen. 2) *rosssz hírbe keverni, veszett vagy rosssz hírét költeni, megszólláni*; in ein böses Geschrey bringen, ausschreyen, verläumden.

Diffarrĕātĭo, ōnis, f. 3. *házassági elválasztás*; die förmliche Ehetrennung. Fest.

Differcio, si, tum, īre, 4. *teletömni, kitömni*; voll stopfen, füllen. Hor.

Differens, tis, o. *külömböző*; unterschieden. Cic.

Diffĕrenter, Adv. *külömbözőleg, külömböző módon*; mit Unterschied, auf unterschiedene Art.

Diffĕrentia, ae, f. 1. *külömbség*; der Unterschied. 2) *külömbözés, egyenetlenség*; die Ungleichheit, auch Streitigkeit. 3) loco: species; *faj*; die Art. Cic.

Diffĕrĭtas, ātis, f. id. qu. differentia. Lucr.

Diffĕro, distuli, dilātum, differre, 3. I) transit. 1) *egymástól széllyelebb hordani, ritkábban rakni v. ültetni p. o. a' fákat*; auseinander tragen, weitläufiger setzen oder pflanzen. 2) *széllyelszórni, széllyelhordani, mint a' szél valamit*; zertheilen, zerstreuen. 3) v. gr. ignem, Caes. rumores, Ter. *elterjeszteni*; verbreiten. Aliquem sermonibus differre, Luc. *rosssz hírét költeni valakinek*; einen ausschreyen, berüchtigen. 4) doloribus differri, Ter. *a' fájdalmak miatt majd elveszni, eszén se lenni*; vor Schmerzen fast vergehen. Laetitia differri; *magán kivül lenni örömében*; vor Freuden außer sich seyn. 5) v. gr. tempus, Cic. rem in aliud tempus, Cic. *halasztani, elhalasztani, halogatni*; aufschieben, verschieben, verzögern. Differre se, Ovid. *késedelmezni, nem sietni*; sich nicht fördern, säumen. 6) *kiadni rajta, elkűldeni*; entfernen, fortschaffen. II) intransit. 7) *külömbözni, külömböző lenni*; unterschieden seyn, verschieden seyn. Differunt inter se, Cic. *külömböznek egymástól*; sie sind von einander verschieden. Comoedia differt sermoni, i. e. a sermone. Horat. Nihil differt. Cic. *semmit se külömböznek egymástól*; es ist kein Unterschied.

Differtus, a, um, (differcio), *megtöltött, teletömött*; angefüllt, vollgestopft.

Diffĭbŭlo, āre, 1. *kikaptsolni, kitsatolni*; aufhefteln, aufschnallen. Stat.

Diffĭcax, ācis, o. i. q. difficilis.

Diffĭcācĭa, ae, f. 1. et difficacitas, ātis, f. 3. i. q. difficultas.

Difficile, Adv. *nehezen, alig*; schwer, kaum. Comp. difficilius. Sup. difficillime.

Diffĭcĭlis, e, (dis et facilis), *nehéz, nehézségekkel egybeköttetett*; schwer, mit Schwierigkeit verbunden. Difficile dictu, Cic. *nehéz megmondani*; es ist schwer zu sagen. Difficile ad fidem, Liv. *nehéz elhinni*; es ist schwer zu glauben. In difficili est, Liv. *nehéz dolog az*; das ist schwer. 2) *terhes, bajos*; beschwerlich. 3) *veszedelmes, kétséges kimenetelű*; gefährlich, mißlich. 4) v. gr. difficilis in liberos parens, Cic. *kemény, komor*; streng mürrisch. 6) *gántsoskodó, kötelőzködő*; eigensinnig, der überall Schwierigkeiten macht.

Diffĭcĭlĭter, Adv. *nehezen*; schwer, mit Schwierigkeiten, schwerlich.

Diffĭcul, loco: difficile, Varr.

Diffĭcultas, ātis, f. 3. *nehézség*; die Schwierigkeit. Difficultas rei numariae, Cic. *pénzbeli szükség, szorúltság*; die Geldnoth, der Geldmangel. Difficultas annonae, Cic. *drágaság*; die Theurung. e. gr. domestica, Cic. *szegénység*; die Armuth. 2) *baj*; die Beschwerlichkeit. 3) *komorság, makatsság, kötelözködés*; die Unfreundlichkeit, der Eigensinn.

Diffĭculter, Adv. *nehezen, alig*; schwer, faum, mit Schwierigkeit.

Diffidenter, Adv. *kételkedve, bizodalmatlanúl*; mit Mißtrauen. Cic. diffidentius, Justin.

Diffīdentia, ae, f. 1. (diffido), *bizodalmatlanság*; das Mißtrauen.

Diffīdo, sus sum, dĕre, 3. (de et fido), *nem bízni, bizodalmának nem lenni hozzá, kételkedni*; mißtrauisch seyn oder zweifeln. Cic. 2) v. gr. alicui et de aliquo, vel alicui rei, Cic. *nem hinni*; Mißtrauen setzen, nicht trauen.

Diffindo, fĭdi, fissum, findĕre, 3. *elhasítni, kettéhasítni*; zerspalten. Portas diffindere, Hor. *a' kapukat v. ajtókat kitárni, kinyitni*; die Thore oder Thüren öffnen. 2) *kétfelé osztani, elosztani*; theilen, zertheilen. 3) diffindere diem, Liv. *más napra halasztani az elvégezendő dolgot*; eine Sache bis morgen aufschieben.

Diffingo, nxi, ctum, ĕre, 3. *más formába venni, újra önteni, megváltoztatni*; anders bilden, umschmelzen, ändern. Horat.

Diffissĭo, ōnis, f. 3. *kettéhasítás, elhasítás*; die Zerspaltung. 2) *elhalasztás*; der Aufschub.

Diffissus, a, um, *elhasított*; zerspalten. Diffindo.

Diffīsus, a, um, cum Dat. *nem hívő, bizodalmatlan*; mißtrauisch, verzagt. Diffido.

Diffitĕor, ēri, 2. (dis et fateor), *tagadni, meg nem vallani*; läugnen, nicht gestehen. Ovid. Cic.

Difflĕo, ēre, 2. *kisírni, p. o. szemeit*; zerweinen. Oculi diffleti, Apul.

Difflo, āvi, ātum, āre, 1. *elfújni, széllyelfújni*; zerblasen, von einander blasen. Plaut.

Difflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *széllyelfolyni, ágakra szakadni*; zerfließen, von einander fließen, weg oder wohin fließen. Rhenus in plures diffluit partes, Caes. 2) extra ripas, diffluere; *kiönteni*; überfließen, sich ergießen. 3) Otio diffluere, Cic. *korhelységnek adni magát*; dem Müssiggange recht sehr ergeben seyn. Risu diffluere, Apul. *majd megszakadni nevettében*; sich fast zu Tode lachen. Luxuria diffluere, Cic. *tobzódni, tobzódásnak adni magát*; recht sehr schwelgen.

Difflūus, a, um, *széllyelfolyó, kiöntő*; zerfließend, überfließend.

Diffractus, a, um, *eltört, öszvetört, széllyeltört*; zerbrochen.

Diffringo, ēgi, actum, fringĕre, 3. *eltörni, öszvetörni, széllyeltörni*; zerbrechen.

Diffŭgĭo, ūgi, ŭgĭtum, fŭgĕre, 3. *széllyelfutni, v. szaladni, elfutni, elszaladni*; von einander fliehen, hier und da hin fliehen. 2) *eloszlani*; sich zertheilen. Diffugere nives, Hor. *elolvadt, eloszlott a' hó*; der Schnee ist zerronnen. 3) *kerülni valakit, futni valaki elől*; einen meiden, fliehen.

Diffŭgĭum, ĭi, n. 2. *széllyelszaladás, széllyelfutás, elfutás, elszaladás*; das auseinander fliehen, Verlaufen.

Diffulgŭro, āre, 1. *villámlani, villongani, tsillámlani*; Blitze herum streuen.

Diffulmĭno, āre, 1. Trop. *széllyelszaggatni, széllyelzúzni (a' menykőről mondatik)*; zerschmettern (durch Blitze).

Diffundĭto, āre, 1. *kiönteni, kitölteni, széllyelönteni*; überall hingießen, verbreiten. 2) *elpazérlani, elvesztegetni*; verschwenden.

Diffūndo, fudi, fusum, ĕre, 3. *kitölteni, v. önteni*; ausgießen. 2) *el, v. széllyel szórni*; zerstreuen. 3) *szélesen kiterjeszteni*; weit und breit ausbreiten. 4) e. gr. animum, Ovid. vultum, Cic. *felvidámítni, gyönyörködtetni*; ergötzen, aufheitern. 5) e. gr. vinum, Ovid. *a' bort a' hordóból kissebb edénybe tölteni*; den Wein aus dem Weinfasse in kleinere Gefäße ausgießen. 6) e. gr. dolorem flendo, Ovid. *kisírni, v. könnyel enyhítni a' bánatot*; den Schmerz verweinen, den Schmerz durch Thränen mindern.

Diffūse, Adv. *elterjesztve, el, v. szél-*

lyelszórva; verbreitet, zerstreut. 2) *bőven, hosszasan*; weitläufig.

Diffūsĭlis, e, *könnyen elterjeszthető*; leicht auszubreiten.

Diffūsĭo, ōnis, f. 3. *kiterjesztés*; die Ausbreitung. 2) *hosszasság, bőség*; die Weitläuftigkeit. 3) *felvidámítás*; die Aufheiterung. Trop. e. gr. animi, Sen. *nyájas v. derült kedv*; die Freudigkeit des Gemüths.

Diffūsus, a, um, e. gr. amnis, Curt. *kitöltött, ki öntött*; ausgegossen, ergossen. 2) *kiterjesztett*; ausgebreitet. 3) *el, v. széllyelszórt*; zerstreuet. 4) *bő, hosszszú*; weitläuftig. 5) *még illendő rendszerbe nem hozott*; noch nicht in ein gehöriges System gebracht. Haec ignota quondam omnibus, et late diffusa videbantur. Cic. 6) negotia diffusa; *külömböző helyen lévő foglalatosságok*; Verrichtungen an unterschiedenen Orten. 7) Trop. e. gr. in gaudium, Apul. *szív szerént, v. szívesen örvendő, v. örvendező*; von Herzen erfreuet. 8) e. gr. vinum, Cic. *lehúzott, vont, v. vett bor*; abgezogener Wein. Comp. diffusior, Colum. Superl. diffusissimus.

Dĭgămĭa, ae, f. 1. *másodszori házasodás*; das zweymahlige Heirathen.

Dĭgamma, n. Indecl. duplex G apud Aeolios.

Dĭgămus, i, m. 2. *két feleség tartó*; der zwey Weiber zugleich hat. 2) *másodszor házasodó*; zum zweytenmahl verheirathet.

Dĭgĕrĭes, ēi, f. 5. *elrendelés, el, v. felosztás*; die Ordnung, oder Eintheilung.

Dĭgĕro, gessi, gestum, gerĕre, 3. *mindent helyére vinni*; ein jedes an seinen Ort tragen. 2) *elrendelni, el, v. széllyel osztani*; eintheilen, zertheilen. 3) *rendbe szedni, v. állítni*: in Ordnung stellen. 4) e. gr. aliquid, Quint. Cels. *megemészteni*; verdauen. 5) *valaki parantsolatját végre hajtani*; eines Befehle vollstrecken.

Dĭgestĭbĭlis, e, *emészthető*; verdaulich. 2) *emésztést segítő*; die Verdauung befördernd.

Dĭgestim, Adv. *rendszerént, rendesen*; ordentlich.

Dĭgestĭo, ōnis, f. 3. *elrendelés, v. osztás*; die Eintheilung, Ordnung. 2) *emésztés, megemésztés*; die Verdauung.

Dĭgestōrĭus, a, um, *emésztéshez való*; zum Verdauen dienlich.

Dĭgestum, i, n. 2. *minden öszveszerkeztetett 's jól elrendelt munka, v. irás*; jede zusammen getragene und wohl eingerichtete Schrift. 2) Digesta, orum, plur. 50 libri, sententias antiquorum ICtorum in se continentes, seu pandectae.

Digestus, a, um, (digero), *jól, v. helyesen elrendelt*; wohl geordnet. 2) *rendbe szedett, elosztott*; eingerichtet. 3) *a' ki valamit megemésztett*; der verdauet hat. Digestissimus ab omni esca, Marc. Emp. *egészszen józan*; völlig nüchtern.

Dĭgestus, us, m. 4. i. q. Digestio.

Dĭgĭtābŭlum, i. 2. et Dĭgĭtāle, is, n. 3. *gyűsző*; ein Fingerhut. 2) *kesztyű*; ein Handschuh.

Dĭgĭtālis, e. *ujj, v. ujjnyi vastagságú*; fingersdick.

Dĭgĭtālis, is, f. et Digitellus, i., m. *gyűszűvirág*; Fingerhut, ein Kraut.

Dĭgĭtātus, a, um, *ujjas, a' kinek ujjai vannak*; mit Fingern versehen.

Dĭgĭtellum, i, n. *fülfű*; die Hauswurz.

Dĭgĭtŭlus, i, m. 2. *ujjatska*; ein Fingerchen.

Dĭgĭtus, i, m. 2. *ujj*; ein Finger. e. gr. medius, infamis, Pers. impudicus, Mart. *középső, v. közbülső ujj*; der mittelste Finger. Hoc digito mostrabantur homines, caussa illusionis. 2) e. gr. pedis; *lábujj*; eine Zehe. 3) digitum transversum non excedere, Plaut. *egy ujjnyit sem engedni*; nicht eines Fingers breit weichen. 4) ferrei digiti; *gereben*; ein Flachsreffel. 5) *négy árpaszem szélességű mérték, l. hüvelyk*; ein Maaß, vier Gerstenkörner breit, ein Zoll. 6) digitum exsere, Pers. *tsak addmeg magad*: gib dich nur gefangen. 7) digito monstrari; *nagy tiszteletben lenni*; in großer Hochachtung seyn. 8) digito loqui; *ujjmozgatás által beszéllni*; durch Bewegung der Finger reden. 9) digitum tollere, digito liceri, Cic. *kijelenteni hogy valami dúrba botsátott dolgot kiakar az ember árendálni*; zu verstehen geben, daß man etwas, was ausgebothen wird, pachten wolle. 10) *ágatska*; ein klei-

ner Zweig. 11) Digiti Idaei; sacerdotes Cybeles, alias Dactyli, v. Corybantes.

Dīglădĭābĭlis, *hadakozó*; streitbar.

Dīglădĭor, ātus sum, āri, 1. (gladius), *vívni*, *viaskodni*; streiten, fechten. e. gr. inter se, Cic. *megverekedni*; sich mit einander schlagen. 2) *veszekedni*, *tzivódni*, *hásártoskodni*; zanken.

Diglĭto, ōnis, m. 3. nomen fluvii Tigridis in Media.

Dĭglyphus, i, m. 2. *tzifrasdg* (*tzirdda*) *az építésmesterségben*; eine Zierrath in der Baukunst.

Digma, ătis, n. 3. *eladó dolgok mustrája*; ein Muster derjenigen Sachen, welche man feil trägt.

Dignanter, Adv. *érdemesen*; würdig. 2) *kegyelmesen*; gnädig.

Dignātĭo, ōnis, f. 3. *betsülés*; die Würdigung. 2) *tisztelet*; die Ehrerbiethung. 3) *érdem*, *tekintet*, *méltóság*; die Würde, das Ansehen. 4) *könyörülöség*, *kegyelem*; die Barmherzigkeit, Gnade.

Digne, Adv. *érdemesen*, *érdem szerént*; würdig. 2) *illendöen*, *illendöséggel*; gebührend, anständig, mit Anstand.

Dignĭtas, ătis, f. 3. *tulajdonság*, *mellynél fogva valaki valamire érdemessé tevödik*; die Eigenschaft, wodurch einer einer Sache würdig wird. 2) *tekintet*, *méltoság*; das Ansehen, die Hoheit. 3) *betsület*, *tisztelet*; die Ehre. Servire dignitati, Nep. *jó hirét nevét megtartani igyekezni*; seinen guten Nahmen zu behalten suchen. 4) *illendöség*; die Anständigkeit. 5) *derék*, *férjfias*, *v. férjfihez illö tekintet*; ein gutes männliches Ansehen, wie es sich für einen Mann schickt. Pueri praediti magna dignitate, Cic. *szép termetü gyermekek*; wohlgebildete Knaben.

Dignĭtōsus, a, um, *jeles*, *derék*; ansehnlich.

Digno, āre, 1. Obsol. i. q. sequens; *érdemesitni*, *v. érdemesnek tartani*; würdigen.

Dignor, ātus sum, āri, 1. e. gr. aliquem honore, Cic. Sveton. *érdemesitni*, *érdemesnek tartani*; würdigen, für würdig halten. 2) Pass. *érdemesnek tartatni*; würdig geachtet werden.

Dignosco, ōvi, ōtum, ĕre, 3. e. gr. aliquem, Ovid. aliquid, aliquid ab aliquo, Plin. *megkülömböztetni*, *meg*, *v. kiesmérni*; unterscheiden, erkennen.

Dignus, a, um, cum Abl. e. gr. laude, Cic. nonnunquam et cum Accus. e. gr. quid dignus sum? Plaut. *érdemes*, *méltó*; würdig. 2) *illendö*, *hozzá illö*, *v. való*; anständig, schicklich, gemäß, geziemend. Res me digna, Cic. *engem megilletö dolog*; eine Sache, die mir wohl anstehet. Ut dignum est, Ter. *a' mint illik*; wie sich's gebührt. 3) *a' mit az ember érdemel*, *v. a' mire érdemessé teszi magát*; was man verdient. Literae non dignae, quae a te nobis mitterentur, Cic. *nem érdemlettem*, *hogy afféle leveleket küldjél nékem*; ich verdiente es nicht, daß du mir solche Briefe schicktest. 4) *a' kinek jussa van*, *a' kihez illik*, *söt a' ki tartozik valamit tenni*; einer, der das Recht hat, etwas zu thun, für den es sich schickt, ja, der es thun muß. Nulla contumelia est, quam facit dignus. Cic. Comp. dignior. Superl. dignissimus. Cic.

Dīgrĕdĭor, essus sum, ĕdi, 3. (gradior), *elmenni*; weggehen. 2) e. gr. ab aliquo, Cic. *eltávozni*, *hajlani*, *térni*; abweichen. 3) *kitsapni*, *kitsapongani*; eine Ausschweifung machen.

Digressĭo, ōnis, f. 3. *elmenés*, *v. elmenetel*; das Weggehen. 2) *eltávozás*, *hajlás*, *v. térés*; die Abweichung. 3) *kerengés*, *v. ki tsapás*, *a' beszédben*; eine Ausschweifung in einer Rede.

Digressus, a, um, *elment*, *eltávozott*; der weggegangen ist, der sich entfernt hat. A marito digressa, Svet. *a' ki oda hagyta a' férjét*; die von ihrem Manne gelaufen ist.

Digressus, us, m. 4. i. q. digressio. In digressu, Svet. *butsúzáskor*; beym Abschiede.

Digrunnĭo, ire, i. q. degrunnio.

Dĭjambus, i, m. 2. pes versus, quatuor syllabarum, quarum prima et tertia brevis, secunda et quarta longa est.

Dĭjŏvis, is, m. 3. i. q. Jupiter.

Dĭjūdĭcātio, ōnis, f. 3. *eligazítás*; die Entscheidung. 2) *megitélés*; die Beurtheilung.

Dĭjūdĭcātrix, īcis, f. 3. *megitélö* (*asszony*, *v. leány*) eine Beurtheilerinn.

Dījūdĭco, āvi, ātum, āre, 1. (judex), e. gr. aliquid, Cic. *megitélni*, *elvégezni*, *eligazitni*; beurtheilen, schlichten, entscheiden. 2) e. gr. vera a falsis, Cic. *megkülömböztetni*, *külömbséget tenni*; unterscheiden.

Dījŭgātĭo, Dījŭgo, Dījunctim, Dijunctio, Dījunctus, Dījungo, i. q. Disjugatio, Disj. etc.

Dīlăbĭdus, a, um, *múlandó*; hinfällig. 2) *erőtlen, gyenge, töredékeny*; was bald zerreißt oder auseinander gehet.

Dīlābor, psus sum, labi, 3. (labor), ut e. gr. amnis, glacies, Cic. *el*, *v. széllyel húllni*, *oszlani*, *menni*, *folyni*, *v. olvadni*; von einander fallen, von einander gehen, zerfallen, zerfließen, schmelzen. 2) e. gr. in agros, Liv. *elszéledni a' mezőn*; sich in die Felder verlaufen. 3) intento opus est animo, ne omnia dilabantur, Cic. *ugyan jól kell figyelmezni*, *ne hogy mindent elfelejtsen az ember*; man muß wohl Acht haben, daß nicht alles vergessen werde. 4) *fogyni*, *fogyatkozni*; abnehmen. Dilabuntur vectigalia negligentia, Liv. 5) *elmúlni*, *elpusztúlni*, *elromolni*, *semmivé lenni*; vergehen, zu Grunde gehen. Respublica dilapsa est. Cic.

Dīlăcĕrātĭo, ōnis, f. 3. *el*, *v. széllyel szaggatás*, *tépés*, *v. darabolás*; die Zerreißung, Zerfleischung.

Dīlăcĕro, āvi, ātum, āre, 1. *el*, *v. széllyel szaggatni*, *tépni*, *v. darabolni*; zerreißen, zerfleischen. 2) Trop. *eltékozolni*, *prédálni*, *v. pusztitni*; verschwenden, zerstören.

Dīlāmĭno, āre, 1. e. gr. nuces, Ovid. *ketté hasitni*, *repeszteni*, *v. választani*; entzwey spalten.

Dīlancĭnātus, a, um, (lancea), *el*, *v. széllyel szaggatott*, *tépett*, *v. darabolt*; zerfleischt, zerrissen.

Dīlancĭno, āre, 1. i. q. dilacero.

Dīlănĭātus, a, um, i. q. Dilancinatus.

Dīlănĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui aliquid, Ovid. *el*, *v. széllyel szaggatni*, *tépni*, *v. darabolni*; zerhacken, zerfleischen, zerreißen. 2) Trop. e. gr. opes, Ovid. *elpusztitni*, *semmivétenni*; zu Grunde richten.

Dīlăpĭdātĭo, ōnis, f. 3. *el tékozlás*, *pazérlás*, *v. pusztitás*; das Verthun, die Verschwendung.

Dīlăpĭdo, āre, 1. (lapis), *kötől megtisztitni*; von Steinen säubern. 2) Trop. *eltékozolni*, *pázérolni*, *v. pusztitni*; verschwenden, verthun.

Dīlapsĭo, ōnis, f. 3. *romlás*, *veszedelem*; der Verfall, das Vernichten.

Dīlapsus, a, um, *eloszlott*, *v. romlott*; zerronnen, zerfallen. 2) Trop. *széllyel rontott*, *egyenetlen*; zerrüttet, uneinig.

Dīlargĭor, ītus sum, īri, 4. (largus), *el*, *v. széllyel osztogatni*, *gazdagon kiosztani*, *elajándékozni*; hin und wieder geben, reichlich austheilen, verschenken.

Dīlātātĭo, ōnis, f. 3. (dilatio), *kiterjesztés*, *v. szélesités*; die Erweiterung, Ausbreitung.

Dīlātātus, a, um, *kiszélesitett*, *v. terjesztett*; ausgebreitet, erweitert.

Dīlātĭo, ōnis, f. 3. (differo), *halasztás*, *késedelmezés*; der Aufschub, die Verzögerung. Vir extra dilationes positus, Vell. Pat. *ügyes állhatatos férjfi*; ein activer und entschlossener Mann.

Dīlāto, āvi, ātum, āre, 1. (latus), *kiterjeszteni*, *v. szélesitni*; erweitern, ausbreiten. 2) e. gr. argumentum, Cic. *valami erősséget ékesen-szóllással megállitni*; einen Satz auf rednerische Art ausführen. 3) e. gr. literas, Cic. *húzni a' betűt a' kimondásban*; die Buchstaben in der Aussprache zu lang dehnen. 4) *elhalasztani*, *máskorra hagyni*; aufschieben, verschieben.

Dīlātor, ōris, m. 3. *késedelmező*, *halogató*, *halasztgató*; ein Zauderer, Aufschieber.

Dīlātōrĭus, a, um, *késleltető*; verzögernd. Exceptiones dilatoriae. ICt. *halasztó kifogások*; Ausflüchte, wodurch man einen Aufschub sucht.

Dīlātus, a, um, *elhalasztott*, *késedelmeztetett*; aufgezogen, aufgeschoben.

Dīlaudo, āre, 1. *igen*, *v. erősen dicsérni*; sehr loben.

Dīlaxo, āre, 1. *eloldani*, *megtágitni*; von einander sperren.

Dīlectĭo, ōnis, f. 3. *kedvellés*, *szeretés*; die Liebe.

Dīlector, ōris, m. 3. *kedvellő*, *szerető*; ein Liebhaber.

Dīlectus, a, um, *kedvellt*, *szeretett*; geliebet.

Dīlectus, us, m. 4. i. q. delectus.

Dilemma, ătis, n. 3. consectarium ex una propositione disjunctiva et duabus conditionalibus constans.

Dīligens (diligo), entis, o. 3. *szerető*, *kedvellő*; liebend. 2) *gondos*, *pontos*; sorgfältig, genau. v. gr. officii, Cic. *gondos hivatala viselésében*; sorgfältig in seinem Amte. v. gr. aliquid, et de aliquo, Quint. *pontos valami dologban*; in einer Sache genau. 3) *gazdálkodó*, *takarékos*; haushältig, sparsam. Adpellere se pro illiberali diligentem. 4) literae diligentes, Cic. *gondosan írt levelek*; sorgfältig geschriebene Briefe 5) *szorgalmatos*; fleißig Comp. diligentior, Caes. Superl. diligentissimus. Cic.

Dīligenter, Adv. *gondosan*, *pontosan*, *vigyázva*; sorgfältig. genau, behutsam. 2) *szorgalmatosan*; fleißig. 3) *igen*, *erősen*, *nagyon*; sehr. Diligenter erras, Mart. Comp. diligentius. Caes. Superl. diligentissime, Sallust, *a' legnagyobb pontossággal*; mit der größten Genauigkeit.

Dīligentĭa, ae, f. 1. *gondosság*, *pontosság*; die Sorgfalt, Genauigkeit. 2) *vigyázás*, *előre vigyázás*; die Vorsicht, Behutsamkeit 3) *gazdálkodás*, *takarékosság*; die Wirthschaftlichkeit. Sparsamkeit. 4) *szorgalmatosság*, *szorgalom*; der Fleiß.

Dīligo, exi, ectum, ĕre, 3. (lego, ĕre), proprie: *kiválasztani*, *kiválogatni*, *kiszemelni*; auslesen. 2) *valakit*, *jó*, *szép tulajdonságiért tisztelni*, *betsülni*, *szeretni*; einen wegen der guten Eigenschaften, die man an ihm bemerkt, hochachten, lieben. 3) *el*, *v. széllyel osztani*; zertheilen.

Dīlŏgĭa, ae, f. 1. *két értelműség*; die Zweydeutigkeit.

Dīlōrīcātus, a, um, *feloldott*, *kifűzött*; aufgelöst, aufgeschnürt. 2) *eltépett*, *v. szakított*; zerrissen.

Dīlōrīco, āre, 1. (lorica), *szíjjakat feloldozni*, *kifűzni*; die Riemen auflösen. 2) Trop. e. gr. aliquid, Cic. *el*, *v. széllyel tépni*, *v. szakítni*; zerreißen.

Dīlōris, e, e. gr. vestis; *kétszíjjú*; zweyriemig.

Dīlūcĕo, xi, ēre, 2. *világítni*, *sütni*, *tündökölni*; scheinen, hell leuchten. 2) *kivilágosodni*; offenbar am Tage seyn. Res dilucet. Liv. 3) *feltetszeni*, *feljőnni*; erscheinen. Dies diluxit tibi supremus. Hor.

Dīlūcesco, luxi, cescĕre, 3. *virradni*, *világosodni*, *reggelleni*, *pitymallani*; tagen, Tag werden.

Dīlūcĭde, Adv. *tisztán*, *p. o. égni*; hell, z. B. brennen. 2) e. gr. explicare, Cic. *világosan*, *tisztán*; deutlich, klar. 3) *nyilván*, *nyilvánságos szókkal*; mit ausdrücklichen Worten. Comp. dilucidius. Cels. dilucidissime. Aug.

Dīlūcĭdo, āre, 1. *megvilágosítni*; hell machen. 2) *megmagyarázni*, *megvilágosítni*; deutlich machen, erklären.

Dīlūcĭdus, a, um, *tiszta*, *világos*; hell, lichte. 2) *érthető*, *értelmes*, *világos*; deutlich, verständig.

Dīlūcŭlo, āre, 1. i. q. Dilucesco.

Dīlūcŭlum, i, n. 2. *hajnal*, *reggeli hajnal*, *hajnalhasadás*, *reggellet*, *pitymallat*, *virradás*, der Anbruch des Tages, die Morgenröthe.

Dīlūdĭum, ĭi, n. 2. *játék szűnés*, *pihenő idő a' viaskodástól*; die Zwischenzeit zwischen dem Schauspiele, Ausruhungszeit vom Fechten.

Dīlŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *megvizezni*, *v. nedvesítni*, *beáztatni*, *felolvasztani*; wässern, einweichen, befeuchten, auflösen. 2) *vékonyítni*, *higítni*; dünn machen. e. gr. vinum, Mart. *a' bort megvizezni*, *vizzel elegyítni*, *v. megvékonyítni*; den Wein mit Wasser verdünnen. 3) *kimosni*, *ki le*, *v. eltörölni*, *kiirtani*; auswaschen, auslöschen, austilgen. 4) *nehézséget elhárítni*, *meg*, *v. kimagyarázni*; auslegen, erklären. 5) e. gr. auctoritatem alicujus, Senec. *kissebbítni*; mindern. 6) e. gr. crimina, Cic. *a' vádakat magáról elhárítni*, *azokból kimosdani*, *v. kitisztítani magát*; die Beschuldigungen ablehnen.

Dīlūtus, a, um, *híg*; flüssig. 2) *vizes*, wässerig. e. gr. vinum, Mart. *vizes*, *v. vizzel elegy*, *v. elegyített bor*; Wein mit Wasser gemischt. 2) e gr. color, Gell. *gyenge*, *halavány*; schwach, blaß.

Dīlŭvĭālis, e, *ki*, *v. megáradó*, *elborító*: überschwemmend. e. gr. irruptio, i. q. diluvium; *özönvíz*; eine Sündfluth.

Dīlūvĭes, ei, f. 5. *kiáradás, kiöntés*; die Überschwemmung.

Dīlūvĭo, ōnis, f. 3. i. q. diluvium.

Dīlūvĭo, āre, 1. *kiáradni, kiönteni*; überschwemmen.

Dīlūvĭum, ĭi, n. 2. *kiáradás, kiöntés, vízözön, vízáradás, özönvíz*; die Überschwemmung, Wasserfluth, Sündfluth. 2) Trop. i. q. calamitas.

Dīmăchae, ārum, m. 1. plur. *könnyü lovas katonák, kik mind lovon, mind gyalog viaskodhatnak*; Dragoner, welche zu Pferde und zu Fuße dienen können.

Dīmādĕo, et Dīmādesco, ui, ēre, 2. et escēre, 3. *elfolyni, v. olvadni*; zerfließen, zergehen, zerschmelzen.

Dīmāno, āvi, ātum, āre, 1. *el, v. ki-folyni, v. szivárogni, ide' stova folyni*; zerfließen, hier und da hin fließen. 2) Trop. e. gr. ad multos, Cic. *világ elibe jönni, sokaknak tudtára, v. hírül esni*; unter die Leute kommen, vielen bekannt werden.

Dīmensio, ōnis, f. 3. *meg, fel, v. kimérés*; die Abmessung, Ausmessung.

Dīmēnsus, a, um, *meg, fel, v. kimérő, a' ki meg, fel, v. ki mért valamit*; der aus- oder abgemessen hat. 2) Pass. *ki, meg, v. felmért*; abgemessen, ausgemessen.

Dīmergo, si, sum, ĕre, 3. i. q. demergo.

Dīmĕter, tra, trum, e. gr. versus, *két mértékü, v. mértékes*; von zwey Maßen.

Dīmētĭor, mensus sum, īri, 4. *mérni, ki v. megmérni*; messen, abmessen. 2) e. gr. aliquid digitis, Cic. *újjain felvetni, kiszámolni*; etwas an den Fingern herzählen.

Dīmētor, us sum, āri, 1. i. q. Dimetior e. gr. cursus siderum, Cic. *a' tsillagok járását ki számolni, v. vetni*: den Lauf der Sterne ausrechnen.

Dīmĭcātĭo, ōnis, f. 3. *viaskodás, vívás, hartzolás, küzdés*; der Streit, Kampf.

Dīmĭco, āvi, et ui, ātum, āre, 1. *vívni, viaskodni, hartzolni*; streiten, kämpfen. e. gr. acie, in acie, Cic. *ellenséggel hartzolni*; mit dem Feinde kämpfen. e. gr. inter se, Plin. *egymás közt tzivódni, veszekedni*; unter einander einen Streit haben. e. gr. aequo Marte, aequis viribus, Curt. *egyforma szerentsével hartzolni*; im Streite einander die Wage halten, einander gleich seyn. e. gr. animi caussa, Cic. *múlatságból, jó kedvből viaskodni, múlatság kedvéért bajvívást tartani*; ein Lustgefecht halten. 2) *igyekezni, iparkodni, törekedni*; sich bestreben. e. gr. omni ratione, Cic. 3) *veszedelemben lenni, veszedelemnek tenni ki magát*; in Gefahr seyn, Gefahr übernehmen. e. gr. de vita, Cic. *életét kotzkáztatni*; sich in Gefahr geben, sein Leben zu verlieren.

Dīmĭdĭātĭo, ōnis, f. 3. *felezés*; die Halbirung.

Dīmĭdĭātus, a, um, *felezett, két egyenlő részre osztott*; halb getheilet, in zwey gleiche Theile getheilt. Dimidiatus Menander, vocatur a Jul. Caesare Terentius, qui in ea suspicione erat, acsi opus suum ex Menandro conscripsisset. 2) Luna dimidiata major, *első fertály*; das erste Viertel.

Dīmĭdĭo, āvi, ātum, āre, 1. *elosztani, felezni, két egyenlő részre osztani*; theilen, halbiren, in zwey gleiche Theile theilen.

Dīmĭdĭum, ĭi, n. 2. *fél rész, fele valaminek, fél, hasonfél*; der halbe Theil, die Hälfte. Dimidio carius; Plaut. *felényivel drágább*; dimidio minus; Idem. *felényivel óltsóbb*.

Dīmĭdĭus, a, um, *fél*; halb. Ex dimidia parte heres, Cic. *örökőse félrésznek*; Erbe des halben Theils.

Dīmĭnoro, Dīmĭnŭo, Dīmĭnūtĭo, i. q. Deminoro, Deminuo etc.

Dīmissĭo, ōnis, f. 3. (dimitto) *el, v. kibotsátás, eleresztés*; die Loslassung. Entlassung. 2) *elküldés*; die Versendung. 3) e. gr. morbi, Gell. *szűnés*: die Nachlassung. e. gr. sanguinis, Idem. *érvágás*; der Aderlaß.

Dīmissor, ōris, m. 3. *el, v. kibotsátó*; der Erlasser.

Dīmissōrĭūs, a, um, *el küldeni, botsátni, v. ereszteni való*; zur Versendung, oder zur Erlassung gehörig.

Dīmissus, a, um, *eleresztett, elbotsátott*; entlassen, beurlaubt. 2) *elküldött*; verschickt. 3) *kiterjesztett*; ausgebreitet. 4) *elvégzett*; geendigt. Comp. dimissior, Liv.

Dīmitto, mīsi, missum, mittĕre, 3. e. gr. literas in urbes, Liv. *ide' stova küldeni, elküldözni*; hin und her verschicken. 2) *elbotsátani, ereszteni*; beurlauben, entlassen, Ab-

schied geben, gehen lassen. e. gr. praetorium, Liv. i. e. consilium belli eum in castris celebratum finire. 3) e. gr. de summa, Cic. *engedni*, *el*, *v. kiengedni*; nachgeben, nachlassen. 4) e. gr. tempus, Cic. *elmúlasztani*, fahren lassen, versäumen. 5) aliquem cum pace, cum bona gratia, Liv. *valakit békességben elereszteni magától*; einen mit Frieden von sich lassen. 6) e. gr. scholam, Svet. *bérekeszteni a' tanítást*, *v. oskolát*; die Schule schließen. 7) e. gr. uxorem, Sve. *feleségétől elválni*; sich von seinem Weibe scheiden. 8) e. gr. amicitias, Cic. *felbontani*, *a' barátságot*; die Freundschaft aufheben. 9) dimisit arbor frondes, Plin. *elhullatta leveleit a' fa*; der Baum hat die Blätter abfallen lassen. 10) e. gr. creditorem, JCt. *a' hitelezőnek eleget tenni*, *azt kielégitni*; den Gläubiger befriedigen. 11) *megszűnni*, *eláll ani tőle*; von einem ablassen. Dolor quosdam non dimittit. Cels. 12) e. gr. reum, Plin. *a' bűnöst elereszteni*; den Beklagten loslassen. 13) *elveszteni*, *híjjával lenni*; verlieren, vermissen. Nondum legere poteramus, nam et lumina dimiseramus, nec satis lucebat. Cic.

Dīmōtus, a, um, *oddább*, *v. helyéből el*, *v. kimozditott*, *eltaszitott*; verrückt, verstoßen.

Dīmŏvĕo, ŏvi, ōtum, vēre, 2. *oddább*, *v. helyéből*, *el*, *v. kimozditni*, *eltaszitni*; von einander bewegen, von einander schieben, verrücken, verstoßen. 2) e. gr. aliquem a plebe, Sallust. *elválasztani*, *szakasztani*; trennen. 3) e. gr. umbram, Virg. *eltávozás által elhárítni*; durch Trennung wegschaffen. 4) e. gr. de mente, de civitate; Virg. *elvonni*, *eltávoztatni*. entfernen, von etwas abbringen. 5) *eligazitni*, *v. küldeni*; wohin schaffen, oder bringen.

Dindymēne, es, f. 1. i. q. Cybele.

Dindymus (os), i, m. 2. et Dindyma, ōrum, n. mons Phrygiae Cybeles sacer.

Dīnŏcrătes, is, m. 3. Nom. propr. architectoris Macedonici.

Dīnōsis, *tüzesség*, *hevesség*, *a' beszédben*; die Heftigkeit in der Rede.

Dīnōsco, nōscĕre, i. q. Dignosco.

Dīnŭmĕrătĭo, ōnis, f. 3. *számlálás*, *meg*, *fel*, *ki v. oda számlálás*; die Zählung, Herzählung, Abzählung.

Dīnŭmĕro, āre, 1. *számlálni*, *megszámlálni*; zählen, abzählen. e. gr. pecuniam, Cic. *odaszámlálni*; hinzählen. 2) e. gr. stellas, Cic. tempora, Virg. *ki v. fel számlálni*, *v. vetni*; ausrechnen. 3) *kifizetni*; auszahlen.

Dīnŭmĭnĭum, ii, n. 2. *lz*, *v. hüvelyk neme*; Art eines Zolls.

Dĭŏbŏla, ae, f. 1. i. q. Diobolaris. Meretrix diobola, *piatzi*, *alávaló*, *v. ronda kurva*; eine Groschenhure.

Dĭŏbŏlāris, e, duorum obolorum valorem habens. Testes diobolares; JCt. *tsekélységen megvásárolható tanúk*; Zeugen, die sich um ein Geringes brauchen lassen.

Dĭŏbŏlum, i, n. et Diobolus, i, m. 2. i. q. duo oboli.

Dĭŏdōrus, i, m. 2. nomen virorum.

Dĭŏdŏtus, i, m. 2. philosophus stoicus, praeceptor Ciceronis.

Dĭoecēsis, is, f. 3. i. q. administratio. 2) i. q. jurisdictio. 3) complexus plurimarum provinciarum sub Caesaribus, quae parebant vicario praefecturae praetorianae. 4) *püspöki v. egyházi megye*, *v. kerület*; das Gebieth eines Bischofs, ein Kirchensprengel.)(

Dĭoecētes, ae, m. 1. *királyi jövedelmekre ügyelő*, *v. azoknak gondviselője*; ein Besorger der königlichen Einkünfte.

Dĭŏgĕnes, is, m. 3. Nom. propr. philosophi cynici, qui in dolio habitavit, et pro sectae suae instituto risit ac reprehendit omnia.

Dĭŏgĕnētus, et Diognetus, i, m. 2. Nom. propr. virorum.

Dĭŏgĕnĭānus, i, m. 2. Nom. propr. Grammatici.

Dĭŏgĕnĭcus, a, um, de Diogene nominatus. Diogenica coena, i. q. frugalis.

Dĭŏgmītae, et Diŏcmitae, ārum, m. 1. plur. *könnyű lovas katonák*; Soldaten von leichter Rüstung, Dragoner.

Dĭŏmēdes, is, m. 3. Tydei filius, rex Aetoliae, post Achillem Graecorum fortissimus. 2) rex Thraciae, quem Hercules equis, quia humano eos aluisset sangvine, objecit laniandum.

Dĭŏmēdēus, a, um, e. gr. ensis, Ovid. *Dioméděsi*, *Dioméděst illető*; Dio-

medisch, den Diomedes betreffend. Hinc. Prov. Diomedea necessitas; *erőltetett munka*; ein gezwungenes Werk. 2) *Apuliai*; Apulisch. Avis Diomedea; *gém*; ein Reiger. Diomedeae insulae, i. q. duae insulae maris adriatici. 3) e. gr. ager, Plin. *Aetoliai*; Ätolisch.

Dĭon, ōnis, m. 3. bellidux graecus, ex vetustissimo genere Syracusanorum.

Dĭōnaeus, a, um, *Dionét, v. Vénust illető, ő hozzá tartozó*; die Dione oder Venus betreffend, zur Venus gehörig. e. gr. mater, Virg. i. q. Venus.

Dĭōne, es, Dĭōna, ae, f. 1. mater Veneris. 2) Venus ipsa. 3) uxor Tantali, et Niobes mater.

Dĭŏmium, ii, n. 2. *drágakő neme*; Art eines Edelsteins.

Dĭŏnysĭa, ōrum, n. 2. plur. Bacchi festa Athenis, quae et Bacchanalia, et Liberalia dicuntur.

Dĭōnysĭăcus, a, um, *Bacchusi*; Bacchisch.

Dĭōnysĭarchus, i, m. 2. *legnagyobb felsőség*; die höchste Obrigkeit.

Dĭōnysĭŏdōrus, i, m. 2. Nom. propr. virorum.

Dĭōnysĭus, a, um, *Bacchusi*; Bacchisch. Dionysia, sc. sacra, Terent. *Bacchus innepe*; Bacchus-Fest.

Dĭōnysus (—os), Dĭōnysĭus, ii, m. 2. i. q. Bacchus. 2) Nom. propr. duorum regum, v. tyrannorum Syracusarum.

Dĭŏpetes, is, f. 3. certa species ranarum, a Jove de coelo missarum.

Dĭŏphăntus, i, m. 2. i. q. incola Lacedaemoniae. 2) philosophus Pythagoricus. 3) inventor Algebrae.

Dĭoptra, ae, f. 1. *általnéző, átnéző, v. ernyző a' mérő mivszereken, v. eszközökön*; die Sehspalte, ein Schauritzchen auf meßkünstlichen Werkzeugen. 2) *vizmérték*; eine Wasserwage. 3) *anyaméh nyitó fogó a' nehéz szülésben*; ein Mutterspiegel, oder ein chirurgisches Werkzeug, womit man in schweren Geburten den Muttermund öffnet.

Dĭoptrĭca, ae, f. 1. *súgártörés tudománnya*; die Lehre von der Strahlenbrechung.

Dĭŏryx, rygis, f. 3. *vizárok*; ein Wassergraben.

Dĭŏscŏrĭdes, ae, f. 1. et is, m. 3. Nom. propr. medici. 2) historiographus Lacedaemoniorum. 3) legatus Ptolemaei. 4) statuarius.

Dĭŏscŏrĭdis insula, celebris Arabiae insula.

Dĭoscūri, ōrum, m. 2. plur. Castor et Pollux.

Dĭŏscyămos, i, m. 2. *beléndfű, bolondító*; ein Bilsenkraut. Hyosciamus, Linn.

Dĭospneuma, ătis, n. 3. *kamvas rozmarin*; eine Art Rosmarin.

Dĭōta, ae, f. 1. *két fülü borostserép edény*; ein irdenes Weingeschirr mit zwey Handhaben.

Dĭphĭlus, i, m. 2. *igen lassú mester ember*; ein sehr langsamer Werkmeister. 2) *lassú ember*; ein langsamer Mensch.

Diphryges, is, f. 3. *kályha, v. kementzetörés*; ein Ofenbruch.

Diphthĕra, ae, f. 1. pellis caprae Amaltheae, Jovis nutricis, in qua pelle Jupiter omnia hominum facta scripsisse fertur. Hinc. Prov. Sero Jupiter diphteram inspexit; *hosszszú türő az Isten*; Gott straft nicht gleich auf frischer That. 2) *pásztor gúnya, v. köntös, bunda, ködmen*; ein Pelz, ein Hirtenkleid.

Dĭphtĕrĭa, ae, f. 1. *pergamen*; das Pergament.

Diphthongus, i, f. 2. *kéthangú, kéthangú betű*; ein Doppellauter.

Dĭplăngĭum, ii, n. 2. *kettős edény*; ein zweyfaches Gefäß.

Diplăsĭasmus, i, m. 2. *mássalhangzó betű kettőztetés*; die Verdoppelung eines Consonanten. e. gr. relligio, pro: religio.

Dĭple, es, f. 1. *nevezetesebb helyeket (p. o. a' könyvben) meg, v. kijelelő jegy*; ein Zeichen, womit die merkwürdigsten Stellen z. B. in einem Buche bezeichnet wurden.

Diplinthius, a, um, *két tégla vastagságú*; zwey Ziegel dick.

Diplōis, idis, f. 3. scil. vestis; *kettős, v. bélelt köpönyeg*; ein doppelter gefütterter Mantel.

Diplōma, ătis, n. 2. *diploma, szabadságlevél*: ein Diplom, Freyheitsbrief. 2) *útazólevél*; ein Reisepaß. 3) *keskeny feltekert sebkötő ruha, v. fásli a' seborvosoknál*; ein aufgerolltes Band, das die Wundärzte zum Verbinden brauchen.

Dĭplōmătarĭus, ii, m. 2. *szabadságle-*

velet nyerő; der Freyheitsbriefe erlanget hat.

Dĭplōmătica, ae, f. 1. *bizonysdgirdsok tudomdnyja, ezzel járó követségi tudomány*; die Urkundenlehre, Gesandtschaftkunst. Gloss.

Dĭplōmăticus, i, m. 2. *bizonysdgirdsokhoz értő, azokban jártas*; ein Urkundenkenner. Gloss.

Dĭpnŏsŏphĭsta, ae, m. 1. *vendégségnél böltselkedő*; einer, der bey Gastereyen philosophirt.

Dĭpoēnus, i, m. 2. Nom. propr. inventoris scalpturae marmoris, v. marmorarii.

Dĭpōndĭārĭus, a, um, *két fontos*; zweypfündig. 2) *két lábnyi*; zweyschuhig.

Dĭpōndĭum, ii, n. 2. *két font*; zwey Pfund. 2) *két láb (mérték)*, zwey Schuh.

Dĭpóndĭus, a, um, i. q. Dupondius. 2) dipondius juris, JCt. *kezdő a' törvénytudományban*; ein Anfänger in der Rechtsgelahrheit.

Dipsăcos, i, f. 2. *szomjúszár, szomjúhozó lapu, tsapóetset*; ein Kardendistel. Dypsacus Fullónum. Linn.

Dipsas, ădis, f. 3. *bizonyos mérges kigyó*; eine giftige Schlange.

Dĭpsōntes, um, m. plur. *szüntelen szomjúhozók*; durstige, die immer dursten.

Diptĕros, a, um, *két szárnyú, v. szárnyas*; zweyflügelig, zwey Flügel habend; aedes dipterae; Vitr. *két rend, v. sor oszlopos*; zwey Reihen Säulen habend.

Diptōton, i, n. 2. vocabulum, duos tantum casus habens.

Dīptycha, ōrum, pl. *két levelű könyv*; ein Buch von zwey Blättern.

Dīptychon, i, n. 2. *kettős, v. kétszeres valami*; etwas Gedoppeltes. 2) i. q. matricula.

Diptychus, a, um, *kettős, kétszeres*; zweyfältig.

Dīpylon (—um), i, n. 2. porta Athenis.

Dĭpyros, *kétszer égett, v. el, v. megégett*; zweymahl gebrannt oder verbrannt.

Dīrādĭo, āre, 1. e. gr. vites, Colum. *széllyel húzni*; von einander ziehen.

Dīrae, ārum, f. plur. i. q. furiae. Tristesque ex aethere dirae. Virg. 2) vide: Dirus.

Dīrāro, Disraro, āre, 1. *megritkítni, v. vékenyítni*; einzeln, oder dünn machen.

Dirca, vide: Dirce.

Dircaeus, a, um, *Thebei, Boeotziai*, Thebanisch, Böotisch. e. gr. cygnus, Hor. i. q. Pindarus.

Dirce, es, Dirca, ae, f. 1. uxor Lyci regis Thebani. 2) formosa mulier Babylonia, a Pallade in piscem transformata. 3) fons Boeotiae.

Dircenna, ae, f. 1. fons Hispaniae.

Dīrectārĭus, ii, m. 2. *alattomos tolvaj*; ein heimlicher Dieb.

Dīrecte, Adv. *egyenesen*; gerade, gerade zu. Comp. directius, Cic.

Dīrectiangŭlus, a, um, *egyenesszeglető*; rechtwinkelig.

Dīrectilīnĕus, a, um, *egyenes, egyenes linedban lévő*; geradlinig.

Dīrectim, i. q. directe.

Dīrectĭo, ōnis, f. 3. *igazítás, igazgatás, erdnyzds*; die Richtung. 2) *vezetés, vezérlés*; die Leitung, Führung. 3) directiones viarum, Vitr. *tekervényes menetelű formák*; auf Labyrinthart gezogene Figuren.

Dīrecto, Adv. i. q. directe. 2) directo aliquid optare, Senec. *minden feltétel nélkül kivánni valamit*; ohne Bedingung etwas wünschen.

Dīrēctor, ōris, m, 3. *igazgató*; ein Regierer. 2) *vezető, vezérlő*; ein Führer.

Dīrectrix, cis, f. 3. *igazgató (asszony, v. leány)*; eine Regiererinn.

Dīrectōrĭum, ii, n. 2. i. q. Gubernatio, vel Moderamen.

Dīrectūra, ae, f. 1. *linedra, v. sinórra vevés, egyenesreigazítás*; die Geraderichtung. 2) *vezetés, vezérlés*; die Leitung.

Dīrectus, a, um, *egyenes*; recht, gerade. 2) *igazgatott*; gerichtet. e. gr. acie pugnare, Vellei. Pat. *rendesen ütközni meg*; eine ordentliche Feldschlacht halten. 3) invicem directo contendere passu; Tibull. *valakivel verset, v. versent menni, v. futni*; mit einem um die Wette gehen. 4) verba directa JCt. *valamit egyenesen, v. vildgosan kijelentő szók*; Worte, die geradezu etwas ausdrücken. 5) directus senex, Cic. *mindenben szoros böltsességet kivánó komor öreg*; ein mürrischer Alter, der verlangt, daß alles nach den strengsten Gesetzen der Weisheit eingerichtet werde.

Dīrēmtĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás*; die Absonderung. 2) *eligazítás, végre-*

hajtás; die Entscheidung. 3) *halogatás, halasztgatás, egy időről v. napról, más időre, v. napra halasztás*; die Aufschiebung von einer Zeit zur andern. 4) *elszakasztás*; die Trennung. 5) *elrontás*; die Zunichtemachung.

Dīremtus, a, um, *elválasztott*; abgesondert. 2) *félbeszakasztott*; unterbrochen. 3) *eligazitott, végrehajtott*; entschieden. 4) *elszakasztott*; getrennt. 5) *semmivé tett, elrontott*; zu nichte gemacht.

Dīremtus, us, m. 4. i. q. Diremtio.

Dirēpo, si, tum, ĕre, 3. *el mászni, v. tsúszni*; wegkriechen, fortschleichen, fortkriechen.

Dīreptio, ōnis, f. 3. (diripio), *préddálás, ragadozás*; die Plünderung.

Dīreptor, ōris, m. 3 *préddáló, ragadozó*; der Plünderer.

Dīreptus, us, m. 4. i. q. Direptio.

Dīreptus, a, um, *el, v. kipréddált, v. ragadozott*; beraubt. geplündert.

Dĭribĕo, ui, ēre, 2. (dirimo) *elszedni, egyiket a' másik után elvenni*; eines nach dem andern nehmen. 2) *vi'sgálni, mustrálni*; mustern. 3) *el, v. kiosztani*; austheilen, zertheilen.

Dĭribĭtio, ōnis, f. 3. *vi'sgálás, mustrálás*; die Musterung. 2) *kiosztás*; die Austheilung.

Dĭrĭbĭtor, ōris, m. 3. *kiosztó*; ein Austheiler. 2) *voksoló táblátskák ki osztogatója*: derjenige, welcher die Täfelchen zum Votiren austheilte. 3) *daraboló, elvagdaló, tránts1rozó*; ein Vorschneider.

Dĭrĭbĭtōrĭum, ĭi, n. 2. *vi'sgáló, v. mustrálóhely*; ein Musterplatz. 2) locus clausus in campo Martio, ubi multae tabulae cum literis V. R. (uti rogas) vel A. (antiquo) signatae, conservabantur.

Dĭrĭbĭtus, a, um, *kiosztott*; ausgetheilt.

Dīrĭgĕo, ui, ēre, 2 *megmerevedni*; erstarren 2) *elbámúlni, tsudálkozni, elhűlni belé*; erstaunen.

Dīrigo, exi, ectum, ĕre, 3. *meg, v. kiegyenesitni*; grad, eben machen, was krumm ist. 2) aliquid ad aliquid, et aliqua re, Quint. *valamire v. feléigazitni, forditni, v. eránbornni*; auf etwas richten, lenken. 3) *küldeni*; schicken. 4) e. gr. aciem; *hadirendbe állitni*; in Schlachtordnung stellen. 5) e. gr. cursum aliquo, Virg. *valahová igyekezni*; seinen Lauf an einen Ort hinnehmen. 6) e. gr. voluptate omnia, Cic. *minden főjét a' testi gyönyörűségre húzni, v. abban keresni*; alles auf die Wollust beziehen, das höchste Gut darin suchen. 7) e. gr. regiones, Cic. (more augurorum), *kimérni*; abmessen.

Dĭrĭmo, rēmi, remtum, rĭmĕre, 3. v. gr. societatem, Cic. acies. Liv. *elválasztani, eloszlatni, külön választani*; trennen, absondern, zertheilen. 2) v. gr. rem, tempus, Cic. *félbeszakasztani, más időre halasztatni*; unterbrechen, verschieben lassen. 3) v. gr. litem, controversiam, Cic. proelium, Caes. *eligazitni, p. o. a' pert, végezni, elvégezni valamit*; entscheiden, endigen. 4) *semmivé tenni, véghez vinni hogy valami el ne süljön hanem füstbe menjen*; zu nichte machen, vereiteln.

Dĭrĭpĭo, ĭpui, eptum, rĭpĕre, 3. (dis et rapio) *széllyelszakasztani, elszaggatni*; von einander reissen, in Stücken reissen, zerreissen. 2) *elkapkodni, ide' stova kapkodni, hurtzolni*; hin und her reissen, oder schleppen. 3) v. gr. socios, domum, patriam; *kirablani, felpréddálni, elragadozni*; rauben, plündern, berauben.

Dīrĭtas, ātis, f. 3. (dirus), v. gr. diei, *szerentsétlenség, szerentsétlen vólta valaminek*; die unglückliche Beschaffenheit, das Unglück. 2) *kegyetlenség, irtóztatósdg*; die Grausamkeit, Schrecklichkeit, Abscheulichkeit.

Dīrumpo, ūpi, uptum, rumpĕre, 3) aliquid, Cic. *széllyelszakasztani, széllyelszaggatni, öszveszaggatni*; zerreissen. 2) *széllyelzúzni, széllyeltörni*; zerschmettern, zerbrechen. 3) dirumpi. vel: se dirumpere; *széllyelszakadni, széllyelmenni, megpukkadni, p. o. mérgébe*; zerplatzen, zerspringen, zerbersten, z. B. vor Zorn.

Dīrŭo, ŭi, ŭtum, rŭĕre. 3. v. gr. urbem, Cic. muros; Nep. *széllyelhányni, lerontani*; einreissen, zerstören. 2) aere dirui, Varr. *nem kapni ki fizetését vagy zsoldját, mikor elvonják a' zsoldot*; an seiner Besoldung oder Löhnung Abzug leiden. 3) aere dirui, Cic. *megbukni, nem fizethetni*; bankerutt werden.

Dirūptio, ōnis, f. 3. *széllyelszaggatás*; die Zerreißung.

Dīrus, a, um, *a' mit irtóztató hallani és látni*, *rettenetes*, *borzasztó*; schrecklich zu hören oder zu sehen, gräulich, schaudervoll 2) *szerentsétlen*; unglücklich. Dirae res, Dira avis, Svet. *halálmadár*; ein Todtenvogel. 3) Dirae, arum, plur. Subst. *szerentsétlenség*, *szerentsétlen dolgok*; ein Unglück, unglückliche Dinge. Diras alicui imprecari, Tacit. Comp. dirior, Cic. Sup. dirissimus. Non.

Dīrūtus, a, um, *lerontott*, *széllyelhányt*; niedergerissen, zerstört.

Dis et Di, Praep. insep. *elválasztó szótska*, *mint*: discerpere; welche eine Zertrennung anzeigt. 2) *igen*; sehr. v. gr. diseavere; *igen őrizkedni*; sich sehr hüthen. 3) *fogyatkozást mutat*; zeigt einen Mangel an. v. gr. discalceatus; *sarútlan*; der keine Schuhe hat.

Dis, itis, c. dite, n. 3. Adj. *gazdag*; reich. Comp. ditior, Sup. ditissimus. Virg.

Dīs, īris, m. 3. i. e. Pluto. Domina Diris, i. e. Proserpina.

Discalcĕātus, vel Discalciatus, a, um, *sarútlan*; keine Schuhe anhabend.

Discalcĕo, āre, 1. *saruját levetni*; die Schuhe ausziehen.

Discāntus, i. m. 2. *diskánt hang*, *fellengős hang*; der Discant in der Musik; vox acuta.

Discăpēdino, āre, i. q. Aperio, vel Resero, *felnyitni*, *kinyitni*; aufthun, aufsperren. Apul.

Discăvĕo, ēre, 2. *őrizkedni*; sich hüthen. Plaut.

Discēdo, cessi, cessum, cēdĕre, 3. v. gr. terra, coelum, Cic. *egymástól elmenni*, *elnyilni*, *megnyilni*, *kétfelé válni*; aus einander gehen, sich trennen, sich theilen. 2) v. gr. ab aliquo, Cic. de foro, Cic. e patria, Ovid. *elmenni*, *eltávozni*; weggehen, fortgehen, abgehen. Ab officio discedere, Cic. *elhagyni hivatalát*, *v. letenni*; sein Amt niederlegen, ablegen. A v. ex vita discedere, Cic. *meghalni*; sterben. 3) *menni valahova*; wohin gehen. Cubitum discedere, Cic. *lefeküdni*, *feküdni menni*; zu Bette gehen. 4) In alicujus sententiam discedere, Liv. *valaki vélekedésére vagy gondolatjára*, *ráállani*; jemandes Meinung beytreten, beypflichten.

Discentĭa, ae, f. 1. *megtanúlás*; das Lernen; Tert.

Disceptātĭo, ōnis, f. 3. *vetekedés*, *tziválódás*, *szóvittatás*; Streitigkeit, Zank, Disput, Untersuchung. Cic.

Disceptātĭuncŭla, ae, f. 1. *egy kis őszveszóllalkozás*; kleiner Disput. Gell.

Disceptātor, ōris, m. 3. *közbíró*, *eligazító bíró*; der Schiedsmann, Richter, Entscheider. Cic.

Discepto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. armis, Cic. *hartzolni*, *vívni*; streiten. 2) v. gr. verbis, Liv. jure, legibus, Cic. *vetekedni*, *megvítatni a' dolgot*, *eldűteni*; streiten, entscheiden, schlichten. 3) *kotzkára tevődni*, *a' veszedelemnek kitevődni*; in Gefahr stehen. In uno proelio omnis fortuna reipublicae disceptat, Cic.

Discernenter, Adv. *külömbséggel*; mit Unterschied.

Discernĭbĭlis, e, *megkülömböztethető*; was man unterscheiden kann.

Discernĭcŭlum, i, n. 2. *hajtő*; die Haarnadel. 2) *külömbség*; der Unterschied.

Discerno, crēvi, crētum, cernĕre, 3. *elválasztani*; absondern, trennen. 2) *megkülömböztetni*; unterscheiden. Cic. 3) v. gr. litem; *végképpen eligazítni*, *p. o. a' pert*; schlichten, entscheiden.

Discerpo, psi, ptum, pĕre, 3. (dis et carpo) aliquem, aliquid, Cic. Liv. *elszaggatni*, *széllyelszaggatni*, *őszveszaggatni*; zerreissen. 2) *széllyelszedni*, *megosztani*, *részekre szaggatni*; zertheilen. 3) *széllyelszórni*; zerstreuen. Virg.

Discessĭo, ōnis, f. 3. (discedo) *elmenés*, *eltávozás*; das Fortgehen, Weggehen. 2) *elszakadás*, *elállás*, *más részre hajlás*, *elpártolás*; das Übertreten zu Jemandes Parthey. 3) *házassági elválás*; das Voneinandergehen, die Trennung der Eheleute. Ter.

Discessus, us, m. 4. *egymástól való elmenés*, *elválás*; das Voneinandergehen, die Trennung. 2) *elmenés*, *eltávozás*; das Weggehen, Fortgehen, die Entfernung. Discessus solis, Cic. *a' nap lenyugodása*, *lemenetele*; der Untergang der Sonne. Discessus e vita; *halál*; der Tod.

Discĭdium, ii, n. 2. *széllyelszaggatás*; die Zerreissung. 2) *elválás*; die Trennung.

Discinctus, a, um, *leővedzett, őv nélkül való*; ungegürtet. 2) *lomha, rendetlen őltőzetű, pongyola*; nachlässig gekleidet.

Discindo, ĭdi, issum, scindĕre, 3. *feloldani, felszaggatni*; von einander reissen, aufreissen. 2) *elvagdalni egymástól*; von einander theilen, zerschneiden.

Discingo, nxi, nctum, cingĕre, 3. *övét leoldani, leővedzeni*; losgürten, aufgürten. 2) *feloldani, elbontani*; auflösen.

Discĭplīna, ae, f. 1. (disco), *tanítás, oktatás*: die Lehre, der Unterricht. 2) *fenyíték, intés*; die Zucht. 3) *tudomány, esméret*; die Gelehrsamkeit, Kenntniß, Wissenschaft. 4) *intézet, mód*; die Einrichtung, Art und Weise. Cic.

Disciplīnābĭlis, e, *megtanítható*; was sich unterrichten läßt.

Disciplīno, āre, 1. *jól szoktatni, nevelni*; gut ziehen, oder gewöhnen.

Disciplīnōsus, a, um, *tanítható*; gelehrig.

Discĭpŭla, ae, f. 1. *tanítvány, t. i. leány vagy asszony*; die Schülerinn.

Discĭpŭlātus, us, m. 4. *tanitványság, tanítványi állapot*; der Stand eines Schülers.

Discĭpŭlus, i, m. 2. (disco) *tanitvány*; der Schüler. Cic. 2) *tanúló inas*; der Lehrbursch.

Discissio, ōnis, f. 3. *széllyelválasztás*; die Zertrennung.

Discissūra, ae, f. 1. Idem.

Discissus, a, um, (scindo) *elvágott, metszett, szakasztott, v. választott*; zerrissen, zerschnitten, zertrennt.

Disclūdo, si, sum, ĕre, 3. (claudo) *kizárni, v. rekeszteni*; ausschließen. 2) *megkülömböztetni*; unterscheiden. 3) *el, v. külön választani*; absondern. Mons Gibenna Aruernos ab Heliciis discludit. Caes. 4) *elzárni, megakadályoztatni*; verschließen, hemmen.

Disclūsio, ōnis, f. 3. *kizárás, kirekesztés*; die Ausschließung. 2) *el, v. különválasztás*; die Absonderung.

Disclūsus, a, um, *ki zárt, v. rekesztett*; ausgeschlossen. 2) *el, v. külön választott*; abgesondert. 3) *eltett*; verwahrt.

Disco, didĭci, ĕre, 3. *tanúlni*; lernen. 2) e. gr. de, ab, v. ex aliquo, apud aliquem aliquid, Ter. Cic. *tapasztalni*; erfahren. 3) Trop. e. gr. auribus aliquid, Plin. *hallani valamit*; etwas hören. 4) didici facere, Plaut. *rászoktattam magamat a' tevésére*; ich habe mir angewöhnt, es zu thun. 5) *tudományokat gyakorolni, tanúlni*; studieren, die Wissenschaften treiben. Si omnino nunquam didicisse putaretur. Cic. 6) patronus discit caussam, Cic. *elbeszéllteti magának, v. maga előtt*; läßt sich den Proceß erzählen.

Discŏbĭno, āre, 1. *összvezúzni, széllyeltörni*; zermalmen, zerschlagen.

Discŏbŏlus (—os), i, m. 2. qui discum jacit, statua Myronis. 2) pictura Taurisci.

Discŏlor, ōris, o. *tarka, tarkabarka, sokszínű*; buntfarbig. 2) *külömböző, külömbkülömbféle, sokféle*; unterschieden mancherley.

Discŏlōrius, a, um, i. q. discolor.

Discŏlōrus, a um, i. q. discolor.

Discondūco, ĕre, 3. e. gr. alicui, Plaut. *ártalmára lenni, ártani, káros lenni*; nicht zuträglich seyn, schaden.

Discōnfĭcio, ēci, ēctum, ĕre, 3. *leejteni, ütni, v. vágni, megölni*; niedermachen, erlegen.

Disconvĕnĭentĭa, ae, f. 1. *egyenlőtlenség*; die Ungleichheit, 2) *hasonlatlanság*; die Unähnlichkeit.

Disconvĕnio, īre, 4. *nem egyezni, rosszúl illeni öszve*; schlecht übereinkommen, sich nicht schicken. 2) *hasonlatlan lenni*; ungleich seyn. 3) *nem egyezni, háborogni*; uneinig seyn.

Discŏŏpĕrio, īre, 4. *kitárni, el, v. bé nem fedezni*; nicht bedecken.

Discŏphŏrus, i, m. 2. qui discum portat.

Discŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. radicem in aqua, Plin. *főzni, erősen megfőzni v. elfőzni*; kochen, sehr kochen, zerkochen.

Discordābĭlis, e, *húzalkodó, viszszálkodó, nem egyező, ellenkező*; widersinnig, uneinig, nicht übereinkommend, widerwärtig.

Discordans, āntis, o. *egyenetlen, ellenkező, viszszálkodó*; uneinig, streitig.

Discōrdāntĭa, ae, f. 1. idem quod sequens.

Discordĭa, ae, f. 1. *egyenetlenség*, *meghasonlás*, *visszavonás*; die Zwietracht, Uneinigkeit.

Discordiālis, e, *egyenetlenséget*, *meghasonlást*, *v. visszavonást okozó*; Uneinigkeit erweckend.

Discordĭōsus a, um, *egyenetlenségre*, *meghasonlásra*, *v. visszavonásra hajlandó*; zur Uneinigkeit geneigt. 2) *tzivódó*, *tzivakodó*, *ellenkező*; zänkisch.

Dīscōrdis, e, Adj. *egyenetlen*, *meg nem egyező*; uneins. 2) *tzivódó*, *tzivakodó*, *ellenkező*, zänkisch.

Discordĭtas, ātis, f. 3. pro: discordia.

Dīscōrdĭter, Adv. *egyenetlenkedve*, *meghasonlva*, *visszvonással*; uneinig, zwieträchtig.

Discordium, ii, n. 2. i. q. discordia.

Discordo, āvi, ātum, āre, 1. *nem egyezni öszve*, *p. o. a' mu'sika hangnak*; übel zusammen stimmen. e. gr. inter se, Cic. *egyenetlenkedni*, *meghasonlani*, *visszszálkodni*; uneinig, zwistig seyn. e. gr. cum, v. ab aliquo, adversus aliquem, Cic. *valakivel nem egyezni*, *ellenkezni*; Corda discordantia, Sil. *ellenkező természetűek*; widerwärtige Gemüther. 3) *külömbözni*; unterschieden seyn. Parcus discordat avaro; Hor. *más a' takarékos, más a' fösvény*; Sparsamkeit ist vom Geitze verschieden.

Discors, dis, (cor) *egyenetlen*, *meghasonlott*, *visszálkodó*; zwieträchtig, uneinig. Sibi discordem esse. Ovid. Liv. 2) *ellenkező*; widerwärtig. Venti discordes, Ovid. 3) *külömböző*; verschieden.

Discrĕpantĭa, ae, f. 3. *nem egyezés*, *egyenetlenség*, *ellenkezés*; die Uneinigkeit, Mißhelligkeit. 2) *külömbözés*; der Unterschied.

Discrĕpātĭo, ōnis, f. 3. i. q. discrepantia.

Discrĕpĭto, āre, 1. *nem egyezni a' hangban*; nicht zusammen stimmen.

Discrĕpo, āvi, et ŭi, itum, āre, 1. *nem egyezőn hangzani*; unharmonisch klingen. 2) Trop. e. gr. in, et de re aliqua, inter se, Cic. *nem egyezni*, *külömbözni*; uneinig seyn, nicht überein kommen. e. gr. a consiliis alicujus, P aut. *valaki tanátsát nem javallni*; eines Rathschläge nicht billigen. 3) *nem illeni*; unschicklich seyn, nicht passen.

Discresco, ĕre, 3. *nőni*; *nevekedni*; wachsen.

Discrēte, Adv. *különkülön*, *rendében*; mit Unterschied, ordentlich.

Discrētim, i. q. discrete.

Discrētĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás*; die Absonderung. 2) *külömbözés*, *külömbség*; der Unterschied. 3) *választás*; die Wahl.

Discrētus, a, um, *elválasztott*, *külömböző*; unterschieden, abgesondert. 2) *emberséges*, *nyájas*; höflich. 3) *eszes*, *okos*; vernünftig.

Discrīmen, ĭnis, n. 3. (discerno) *távolyság*, *messzeség*, *köz*; der Abstand, die Entfernung, der Zwischenraum. 2) e. gr. rerum, Cic. *külömbség*; der Unterschied, die Verschiedenheit. 3) *külömböztető tehetség*; die Kraft zu unterscheiden. 4) *megvi'sgálás*; die Untersuchung. In discrimen agere, Lucr. *megvi'sgálni*; untersuchen. 5) *kimenetel*, *dolog eldűlése*; der Ausschlag, die Entscheidung. 6) *szerentséltetés*, *elválasztópont*; der Entscheidungspunct, die Gefahr, das Risico. Se in discrimen offere, Cic. 7) *viaskodás*, *viadal*; das Fechten. 8) *fontosság*; die Wichtigkeit. Consilia magni discriminis, Liv. 9) e. gr. periculi, Liv. *szembetűnőség*; die Augenscheinlichkeit. 10) *ok*, *fundamentom*; der Grund, die Ursache.

Discrīmĭnālis, e, *elválasztásra való*; zum Abtheilen geschickt. e. gr. acus; *haj*, *v. fűzőtő*; eine Haarnadel, Senkelnadel, Schnürnadel.

Discrīmĭnātim, Adv. *meg*, *v. elválasztva*, *választva*; mit Unterschied.

Discrīmĭnātor, ōris, m. 3. *eligazító*; ein Entscheider.

Discrīmĭnātrix, īcis, f. 3. *eligazító*; (*asszony*, *v. leány*) eine Entscheiderinn.

Discrīmĭno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. Etruriam, Cic. *elválasztani*, *v. szakasztani*; trennen, absondern. 2) *megválasztani*, *vagy határozni*; entscheiden, bestimmen. 3) *megkülömböztetni*; unterscheiden

Dīscrīmĭnātus, a, um, *megkülömböztetett*; unterschieden.

Discrŭcĭātus, us, m. 4. *kín*, *gyötrelem*, *vesződtség*; die Marter, Qual.

Discrŭcĭo, āvi, ātum, āre, 1. *gyötreni*, *kínzani*; martern, quälen.

Discŭbĭtōrĭus, a, um, *asztalnál ülő*; zu Tische sitzend. 2) Lectus discubitorius; *párna*, *v. vánkos*, *mellyen az asztalnál ültek*; ein Polster, darauf man zu Tische saß.

Discŭbĭtus, us, m. 4. (discumbo) *asztalnál ülés*, *v. fekvés*; das Sitzen oder Liegen bey Tische. Aliquem discubitu praecurrere; Val. Max. *valaki előtt asztalhoz ülni*; sich vor einem zu Tische setzen.

Discŭbo, cŭbŭi, cŭbĭtum, cŭbāre, 1. *lefeküdni*, *aludni lefeküdni*; sich schlafen legen, niederlegen. Nocte discubitum ire, Plaut. *estve lefeküdni* (*aludni*); sich Abends schlafen legen.

Discŭlpo, āre, 1. *megigazítni*, *büntelennek vallani*, *kimenteni*; rechtfertigen, entschuldigen.

Discumbo, ŭbui, ŭbĭtum, ĕre, 3. *asztalhoz ülni*, *v. feküdni*; zu Tische sitzen, liegen. Discumbitur, Cic. *asztalhoz ülnek*; man setzt sich zu Tische. 2) *lefeküdni* (*aludni*), sich zu Bette legen. Coenati discubuerunt, Cic. *vatsora után lefeküdtek*; nach dem Abendessen legten sie sich schlafen.

Discŭnĕātĭo, ōnis, f. 3. *elhasitás*, *p. o. ékkel*; die Zerspaltung.

Discŭnĕātor, ōris, m. 3. *fahasogató*; ein Holzspalter.

Discŭnĕātus, a, um, *ékkel el*, *ketté*, *v. széllyel hasított*; mit Keilen von einander gespalten, zerspalten.

Discŭnĕo, āre, 1. *hasítni*; spalten. 2) *elválasztani*, *nyitni*, *el*, *v. felnyitni*; trennen, öffnen.

Discŭpĭo, īvi, ītum, ĕre, 3. *igen*, *erősen*, *v. nagyon kivánni*; heftig begehren, sehr wünschen.

Discurro, cŭcurri et curri, cursum, ĕre, 3. *ide'stova futni*, *v. szaladni*, *futosni*, *szaladgálni*; hin und wieder laufen. 2) *széllyel futni*, *v. szaladni*; auseinander laufen. 3) e. gr. ad aliquem locum, Virg. *futni*, *szaladni*; laufen. 4) e. gr. equo; *lóháton*, *v. lovon ide'stova nyargalódzni*; zu Pferde hin und wieder rennen. 5) fama totas urbes strenue discurrit, Curt. *hirtelen el futott*, *v. hatott a' hire a' városokon*, *v. -ra*; das Gerücht erschallt allenthalben in den Städten. 6) *beszéllgetni*; sich unterreden, Gespräch halten, discuriren.

Discursātĭo, ōnis, f. 3. *széllyel*, *v. ide'stova futkosás*; das Herumlaufen.

Discursator, ōris, m. 3. *széllyelfutkosó*; der hin und her läuft, herum laufend. 2) *könnyű gyalogkatona*; ein leichter Soldat zu Fuße.

Discursim, Adv. *ide'stova*, *v. széllyel futkosva*; herum laufend.

Discursĭo, ōnis, f. 3. i. q. discursatio.

Discurso, āre, 1. *széllyel*, *v. ide'stova futkosni*, *v. szaladgálni*; hin und her laufen, herum laufen.

Discursus, us, m. 4. *ide'stova futkosás*; das Hin- und Herlaufen. 2) e. gr. stellarum, Plin. *járás*, *futás*; der Lauf. 3) *beszéllgetés*; ein Gespräch.

Discus, i, m. 2. *lapos karika*, *mellyet testigyakorlás kedvéért hajigáltak a' régiek*, *hajjitókarika*; eine runde flache Scheibe, welche die Alten warfen, um eine Leibesübung zu haben, eine Wurfscheibe. 2) *tányér*; ein Teller. Discum, quam philosophum audire malunt, Cic. *elsőbbek a' tálban*, *mint az oskolában*; sie hören lieber den Schüssel- und Tellerkorb ertönen, als einen Lehrer und Philosophen.

Discusse, Adv. *tulajdonképen*, *szorosan*; eigentlich, genau.

Discussĭo, ōnis, f. 3. *megrázás*; die Erschütterung. 2) *szoros megvi'sgálás*, *v. utánnajárás*; eine genaue Betrachtung oder Nachforschung.

Discussor, ōris, m. 3. *kikurkászó*; ein Erforscher. 2) *számadás vi'sgáló*; ein Rechnungsrevisor.

Discussōrius, a, um, *kifürkésző*, *elűző*, *széllyel verő*; fähig etwas aufzulösen oder zu vertreiben.

Discussus, a, um, *eloszlott*, *széllyel vert*; von einander getrieben. 2) *megrázott*; erschüttert.

Discŭtĭo, ussi, ussum, ĕre, 3. (quatio) *elrontani*, *széllyel verni*, *rázni*, *zúzni*, *v. rontani*; von einander schlagen, erschüttern, zerrütten, zerschmettern. 2) *elűzni*, *oszlatni*, *v. választani*, *széllyel v. el oszlatni*, *v. szórni*; vertreiben, vertheilen, zertrennen, zerstreuen. Ebrietate discussa, Cic. *kialudván a' mámort*; nachdem der Rausch ausgeschlafen war. 3) *gondolóra*, *v. fontolóra venni*, *megfontolni*, *kifürkészni*, *kitalálni*; erwägen, erforschen, ergründen. Paullo altius discutiendum est, Cic. *jobban meg kell vi'sgálni*,

v. tovább utánna kell látni; man muß es weiter untersuchen. 4) e. gr. captiones alicujus; *valaki kötelődzködő kérdéseit megfejteni*; eines verfängliche Fragen auflösen. 5) e. gr. rem, Cic. *félre vettetni valami dolgot*; machen, daß eine Sache verworfen wird.

Disdiăpăson, *kettős nyóltzadkang a' mu'sikában*; eine doppelte Octave in der Musik.

Dīsēmus, a, um, *két syllabás*; zweysylbig.

Dĭserte, Adv. *tulajdonképen, világosan, nyilván, v. magyarosan*; eigentlich, deutlich 2) *ékesen*: beredt.

Disertim, Adv. *világosan*; deutlich. 2) *nyilván, igazán*; offenbar, wirklich, ausdrücklich.

Dīsērtĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás, házasságí elválás*; die Absonderung, Ehetrennung. Legitur et Disortio.

Disertĭtūdo, ĭnis, f. 3. *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit.

Disērtor, ōris, m. 3. *ékesenszólló*; ein beredter Mann.

Disērtus, a, um, (dissero), *elrendelt, rendbe szedett, rendes, világos*; geordnet, ordentlich, deutlich. 2) *ékesen szólló*; beredt. Leporum ac facetiarum disertus, Cato. *tréfás, tréfához értő*; der sich auf den Scherz wohl verstehet. 3) *tulajdonképen, v. nyilvánvaló*; eigentlich, ausdrücklich. Disertis verbis, Cic. *nyilvánságosan*; mit deutlichen Worten. Comp. disertior, Superl. disertissimus, Cic.

Disglūtĭno, āre, 1. (gluten) *az enyvezést felszakitni*; den Leim auftrennen. 2) Trop. *elválasztani, v. szakasztani*; trennen.

Disgrātĭa, ae, f. 1. *szerentsétlenség, kedvetlenség, megsértés*; ein Unglück, eine Beleidigung. Gloss.

Disgrĕgo, āre, 1. (grex) *a' nyájtól elválasztani, v. szakítani*; von der Heerde sondern, trennen.

Disgrĕgus, a, um, *külömböző, elválasztott*; unterschieden, abgesondert.

Dishiasco, ĕre, 3. *ki, fel, v. megnyilni*; sich aufthun, sich von einander geben.

Dīsjecto, āre, 1. *széllyel, v. ide'stova hányogatni, szórogatni, v. hintegetni*; von einander werfen, oft hin und her werfen, zerstreuen.

Disjectus, us, m. 4. *széllyel, v. el hányás, v. szórás*; die Zerwerfung, Zerstreuung.

Disjectus, a, um, *széllyel, el, v. ide'stova hányt szórt, v. hintett*; zerworfen, hin und her geworfen, zerstreuet.

Disjĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. (jacio) *el, v. széllyel hányni, v. szórni*; von einander werfen, zerstreuen. e. gr. in fugam, Tac. *megszalasztani*; in die Flucht jagen. 2) Trop. *elvesztegetni, pazérolni, v. tékozolni, ki menni a' hátán*; verthun, durchbringen. 3) *elpusztítni, elrontani, semmivé tenni*; zerstören, zu Grunde richten. 4) e. gr. arcem; Nep. *bészakasztani, lerontani*; einreißen.

Disjŭgātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás, v. szakasztás*; die Trennung.

Dīsjŭgātus, a, um, e. gr. a re aliqua; *elszakasztott, v. választott*; getrennt.

Disjŭgo, āre, 1. *elválasztani, v. szakasztani*; trennen.

Disjunctim, Adv. *elválasztva, v. szakasztva, különkülön*; getrennt, auseinander gesetzt.

Disjunctĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás, v. szakasztás*; die Absonderung, Trennung.

Disjunctīvus, a, um, *egymástól külömböző, egymás ellenébe tétetett*; von einander entgegen gesetzt, von einander gesondert.

Disjunctus, a, um, *elválasztott*; abgesondert. 2) *eltávozott*; entfernt. e. gr. ab intelligentia, Cic. *érthetetlen*; was man nicht verstehen kann. 3) *külömböző, egymás ellenébe tétetett*; unterschieden, entgegen gesetzt. Comp. disjunctior. Superl. disjunctissimus. Disjunctissimae terrae, Cic. *messzeföldek*; weit entfernte und entlegene Länder.

Disjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *elválasztani*; absondern. 2) *megkülömböztetni*; unterscheiden. 3) *elhárítni, elfordítni*; abwenden e. gr. aliquem ab amicitia alicujus; *valakit elidegenítni valakitől*; einen von einem abwendig machen. 4) *kifogni, p. o. a' járomból*; ausspannen. 5) e. gr. agnos a mamma, Varr. *elfogni a' tsetstől*; abſetzen. 6) disjungi Italiae oris, Virg. *eltávozni*; entfernt werden.

Dīslŏcātĭo, ōnis, f. 3. *ki fitzamítás, v. mozdítás*; die Verrenkung.

Dĭslŏcēnsis, e, Adj. (locus), *külömböző helyeken tartózkodó*; der sich an unterschiedlichen Orten aufhält.
Dĭsōrtĭo, ōnis, f. 3. *örökségnek felosztása az örökösök közt*; die Eintheilung des Erbgutes unter die Erben.
Dĭspălātus, a, um, *széllyelszórt, eloszlott*; von einander gestreuet.
Dĭspălesco, ĕre, 3. *mindenek előtt esmeretes lenni*; überall bekannt werden.
Dispălor, ātus sum, āri, 1. *ide'stova, v. széllyel kóborolni*; hin und her schweifen. e. gr. in agris; Nep. *elszéledni*; umher laufen.
Dispando, di, passum, (et pansum, raro) ĕre, 3. *kiterjeszteni, teríteni, v. feszítni*; ausbreiten, ausdehnen, auseinander spannen. Palmam dexterae manus dispandere. Svet.
Dispansus, a, um, *ki terjesztett, terített, v. feszített*; ausgebreitet, ausgespannt.
Dispar, ăris, o. e. gr. viribus, Liv. *egyenetlen, nem egyenlő*; ungleich. 2) *külömböző*; verschieden.
Dispărātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás, v. szakasztás*; die Absonderung, Trennung.
Dĭspărātus, a, um, (disparo) *elválasztott*; abgesondert. 2) disparata, Log. *egyenesen ellenébe tett*; geradezu entgegen gesetzt.
Dispărĕo, ēre, 2. *eltűnni*; verschwinden.
Dispargo, si, etc. i. q. Dispergo.
Dispărilis, e. i. q. dispar.
Dispărĭlĭtas, ātis, f. 3. *egyenetlenség, külömbözés*; die Ungleichheit, Unähnlichkeit, Verschiedenheit.
Dispărĭlĭter, Adv. *külömbözően, külömböző módon, v. módra*; auf verschiedene Art, verschiedentlich.
Dĭspărĭtas, ātis, f. 3. *egyenetlenség*; die Ungleichheit.
Dispăro, āvi, ātum, āre, 1. *elválasztani*; absondern. 2) *külömböző részekre küldeni*; in verschiedene Gegenden schicken.
Dispartĭbĭlis, e, *el, v. felosztható*; theilbar.
Dispartio, Dispartior, i. q. Dispertio etc.
Dĭspătrĭo, āre, 1. *hazájából kimenni, elútazni*; aus seinem Vaterlande gehen, verreisen.
Dispectio, ōnis, f. 3. i. q. Dispectus.

Dispecto, āre, 1. *megnézegetni, v. vi'sgálgatni*; betrachten, besehen, beschauen.
Dispector, ōris, m. 3. *megvi'sgáló, néző, v. kémlelő*; ein Untersucher, Betrachter.
Dispectus, us, m. 4. *meg tekintés, nézés, v. vi'sgálás*; das Besehen, Ansehen, die Betrachtung, Besichtigung, Untersuchung.
Dispello, pŭli, pulsum, ĕre, 3. *széllyelűzni*; aus einander treiben. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *elverni, űzni, v. kergetni*; vertreiben, verjagen.
Dispendiōsus, a, um, e. gr. cunctatio, Colum. *káros, ártalmas, veszedelmes*; nachtheilig.
Dispendĭum, ii, n. 2. *költség*; die Kosten, der Aufwand. 2) *kár, veszteség*; der Schaden, Verlust. 3) *fogyás, kevesedés*; die Abnahme, Verminderung. 4) *kerűlés*; ein Umweg. Dispendia viae, Lucan. *nagy kerűlő*; ein weiter Umweg. 5) Trop. famae dispendia, Claud. *roszsz hír név*; ein böser Ruf.
Dispendo, pendi, pensum, pessum, 3. i. q. dispando.
Dispendo, pendi, pensum, ĕre, 3. *kiosztani*; austheilen.
Dispenno, ĕre, 3. *kiterjeszteni*; ausdehnen.
Dispensātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. aerarii, Cic. *gondviselés, sáfárkodás*; die Verwaltung. 2) *elrendelés, gazdálkodás*; die Eintheilung, Wirthschaftlichkeit. 3) *engedés, megengedés, kegyelmezés*; die Begnadigung, Erlaubung, Nachlassung.
Dispensātor, ōris, m. 3. *gondviselő, sáfár, tiszttartó*; ein Verwalter. 2) e. gr. belli, Plin. *hadikomiszárius*; ein Kriegscommissarius.
Dĭspēnsātōrĭum, ii, n. 2. *patika könyv, mellyben a' rendes orvosiszerek meg vagynak írva*; ein Apothekerbuch, worin die gebräuchlichen Arzeneyen beschrieben sind.
Dispensātrix, īcis, f. 3. *gondviselő, asszony, v. leány*; eine Verwalterinn.
Dĭspēnsātus, a, um, *kiosztott*; ausgetheilt. Male dispensata libertas, Senec. *igen nagy szabadság*; eine gar zu große Freundschaft.
Dispenso, āvi, ātum, āre, 1. *kimérni, kifizetni, pénzt osztogatni, sáfár-*

kodni; abwägen oder auszahlen, Geld vertheilen. 2) *gazdaságosan elrendelni*; wirthschaftlich eintheilen. 3) *elrendelni*; eintheilen. 4) *ki, v. felosztani*; vertheilen, austheilen. 5) *megkegyelmezni, büntetését kissebbitni v. elengedni*, begnadigen, die Strafe mindern oder erlassen.

Dispensus, a, um, (dispendo), *kiosztott*; ausgetheilt.

Dĭspercŭtĭo, ussi, ussum, ĕre, 3. *öszve, v. széllyelzúzni*; zerschlagen, zerschmettern.

Disperdĭtĭo, ōnis, f. 3. *elrontás, elpusztítás, kiirtás*; die Verderbung, Verheerung, Austilgung.

Dĭspērdĭtus, a, um, *elrontott, elpusztított, semmivétett*; verderbt, zu Grunde gerichtet.

Disperdo, dĭdi, dĭtum, ĕre, 3. *elrontani, pusztítni, v. tékozolni, semmivé tenni*; verderben, verwüsten, zu nichte machen. 2) Trop. e. gr. animi caussa aliquantum in deliciis, Plaut. *mulatságból valamit gyönyörűségre fordítani*; zur Lust od. auf Ergötzlichkeiten verwenden.

Dispĕrĕo, ĭi, et ivi, itum, īre, 4. e. gr. aevo, Solin. *el romolni, v. pusztúlni, semmivé lenni*; verderben, zu Grunde gehen. 2) dispeream! si non mentiris dispeream, Mart. *vesszszek el, ha az igaz*; wenn das wahr ist, so will ich sterben. 3) disperii, Ter. *oda vagyok, végem van*; es ist aus mit mir.

Dispergo, si, sum, ĕre, 3. *el, v. széllyel szórni, v. hinteni, elszéleszteni*; zerstreuen. 2) *elosztani*; vertheilen. 3) e. gr. alicui cerebrum, Ter. *valakinek a' fejét rútúl öszvezúzni*; einem den Kopf derb zerschlagen. 4) *kiterjeszteni*; ausbreiten. 5) e. gr. viam cerebro, Ter. *befetskendezni*; bespritzen.

Disperno, ĕre, 3. *megvetni*; verschmähen.

Disperse, Adv. *egyenként, itt 's ott, ide 's oda el, v. széllyel szórva*; einzeln, hin und wieder, da und dort zerstreut.

Dispersim, Adv. i. q. Disperse.

Dispersus, a, um, *széllyel, v. el szórt v. osztott, rendbe nem szedett, rendetlen*; zerstreut, hin und wieder zertheilt, noch nicht in Ordnung gebracht.

Dispersus, us, m. 4. *el, v. széllyel szórás, v. osztás*; die Zerstreuung.

Dispertĭo, īvi, et ĭi, ītum, īre, 4. e. gr. aliquid, in membra, Cic. *széllyel osztani*; zertheilen. 2) e. gr. exercitum per oppida, Liv. *el, v. felosztani*; vertheilen. 3) *kiosztani*; austheilen.

Dispertĭor, itus sum, īri, 4. *el, ki, v. felosztani*; vertheilen, austheilen, eintheilen.

Dīspērtītus, a, um, *el, v. széllyelosztott*; zertheilt. e. gr. in multas animi curas, Liv. *sok gondokkal megterhelt*; mit vielen Sorgen beschwert. 2) *meg, v. felosztott*; getheilt. Officium dispertitum cum aliquo habere; *a' hivatalos dolgokat valakivel együtt vinni*; die Amtsgeschäfte mit einem getheilt haben.

Dispesco, ui, ĭtum, ĕre, 3. (pasco), propr. *a' mezőről elvinni, elhajtani*; von der Weide führen. 2) Trop. e. gr. ab aliqua re, Plin. *elválasztani, elszakasztani, elszakitni*; trennen, absondern.

Dispessus, a, um, (dispando), *kiterjesztett*; ausgestreckt.

Dispĭcĭo, exi, ectum, ĕre, 3. (specio), *meg nézni, v. vi'sgálni, körűl nézni*; genau besehen. 2) e. gr. in omnes partes, Lucr. *körűlnézni magát, köröskörűl nézgélni*; sich umsehen. 3) dispiciunt canes; *kinyílt a' szemek a' kutya kölyköknek*; die jungen Hunde fangen an zu sehen. 4) Trop. *magára vigyázni, magáról gondoskodni*; sich vorsehen.

Displāno, āre, 1. i. q. complano.

Displĭcentĭa, ae, f. 1. *nem tetszés, tetszetlenség*; das Mißfallen, die Mißfälligkeit.

Dīsplĭcātus, a, um, *kótzos, öszvekuszált*; verwirrt.

Displĭcĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. (placeo), *nem tetszeni*; mißfallen. Cum Dat. displicens sui, Senec. *magával meg elégedetlen*; der sich selbst mißfällt.

Dīsplicēntĭa, ae, f. 1. *nemtetszés*; das Mißfallen.

Dīsplĭcĭtus, a, um, *nem tetsző, tetszetlen*; mißfällig.

Displĭco, āre, 1. *kibontani*; aufflechten 2) *széllyelszedni, egymástól elszedni*; zerlegen. 3) Trop. *kiterjeszteni, ki szélesiteni, kifeszitni*; erweitern, vergrößern, ausspannen.

Displōdo, si, sum, ĕre, 3. (plaudo),

el, v. széllyel pattanni, repedni, v. ugrálni, nagy lármát tsinálni, tenni, v. mivelni; zerplatzen, zerspringen, ein großes Geräusch oder Getöse machen. 2) *széllyelvettetni*; zersprengen.

Displōsus, a, um, *durranással széllyel-pattant*; mit einem Knalle zersprungen.

Displŭvĭātus, a, um, (pluvia), e. gr. tectum, Vitr. *két oldalú tető, mellynek mind két felén v. oldalán lefoly az essővíz*; ein zweyseitiges Dach, wo der Regen auf beyden Seiten abschießen kann.

Dispŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. *prédálás, ragadozás*; die Plünderung, Beraubung.

Dīspŏlĭātus, a, um, *le, v. ki vetkeztetett*; ausgezogen. 2) *megfosztott*; beraubt.

Dispŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. *megfosztani, kipréddlni*; berauben, plündern. 2) Trop. e. gr. aliquem honore, Cic. *valakit tekintetéből v, méltóságából le, v. kitenni*; einen seiner Ehre entsetzen.

Dispondēus, i, m, 2. pes versus quatuor longarum syllabarum.

Dispōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *rendelni*; ordnen. e. gr. libros confusos, Cic. *rendbeszedni, rendesen rakni*; die Bücher ordentlich setzen. e. gr. aliquid per ordinem, Senec. *rendbehozni valamit*; etwas in Ordnung bringen. e. gr. aciem, Caes. *hadi-rendbe állitni*; in Schlachtordnung stellen. 2) *el, v. felosztani*; eintheilen. 3) *valahova tenni, helyheztetni*; wohin stellen. 4) *el intézni, v. rendelni*; einrichten.

Dispŏsĭte, Adv. *rendesen*; ordentlich. Superl. dispositissime, e. gr. aedificare, Sidon. *a' legjobb rendel építni*; in der besten Ordnung bauen.

Dīspŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *rendelés, elrendelés, helyheztetés*; die Ordnung, Anordnung. 2) *el, v. felosztás*; die Eintheilung. 3) *testalkatás*; die Leibesbeschaffenheit. 4) *gondviselés*; die Verwaltung, die Aufsicht.

Dispŏsĭtor, ōris, m. 3. *elrendelő, rendbeszedő*; der Ordner.

Dīspŏsĭtum, i, n. 2. *szándék, feltétel*; ein Vorsatz. Ex suo disposito id fecit. JCt.

Dispŏsĭtura, ae, f. 1. i. q. dispositio.

Dispŏsĭtus, a, um, e. gr. vita, Plin. *rendes, elrendelt*; geordnet, ordentlich. 2) *kész, ügyes, v. alkalmatos valamire*; bereit, geschickt zu etwas. 3) *kimutatott, rendelt, mért, v. szabott, meg állitott, v. hatdrozott*; angewiesen, bestimmt. Descriptum atque dispositum suum cuique sit munus. Cic. 4) *eleven, fris, jókedvű*; aufgeräumt, munter, frisch. Comp. dispositior. Sen.

Dispŏsĭtus, us, m. 4. i. q. dispositio.

Dispŭdet, uit, 2. i. q. pudet.

Dispulsus, a, um, *széllyelvert, egymástól el, v. széllyelűzött*; von einander getrieben.

Dispulvĕro, āre, 1. *porrátörni*; zu Pulver zerreiben, zu Staube machen.

Dīspūmātus, a, um, *tajtékja, v. habja elszedett*; weggeschäumt.

Dispūmo, āre, 1. i. q. despumo.

Dispunctĭo, ōnis, f. 3. *el, le v. kitörlés*; die Vertilgung, Auslöschung. 2) *összeszámolás*; die Zusammenrechnung. 3) *megvi'sgálás*; die Untersuchung. 4) e. gr. vitae, Tertull. *vég*; das Ende.

Dispunctor, ōris, m. 3. *megvi'sgáló*; ein Untersucher.

Dispunctus, a, um, *elválasztott, külömböző*; zertrennt, unterschieden.

Dispungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *szúrás által kijelelni, v. megkülömböztetni*; durch Puncte oder Stiche unterscheiden, auseinander setzen, anmerken. 2) *keresztülvonni, kitörölni*; durchstreichen, auslöschen. 3) *el, v. széllyelosztani*; zertheilen. 4) *eligazítni*; entscheiden. 5) *számadást megnézni, v vi'sgálni*; die Rechnung durchsehen. 6) *gondolóra venni, megfontolni*; erwägen, betrachten. e. gr. dies vitae, Sen. *életefolyását elgondolni*; seine Lebenstage überdenken. 7) e. gr. ordinem coeptum, Tertull. *el v. bévégezni*; endigen. 8) *elszakasztani*; trennen. Anima dispuncta. Tertull.

Dīspŭo, ĕre, 3. *megvetni v. köpni*; wegspeyen, verwerfen.

Dispŭtābĭlis, e, *vetélkedésre való*; disputirlich. 2) *kétséges*; zweifelhaft.

Dispŭtātĭo, ōnis, f. 3. *felszámlálás, számbavevés*; die Überrechnung, Überschlagung. 2) *okkalvaló beszéllgetés, okoskodás, szóbeli vetélkedés, elmélkedés, vi'sgálás*; die Un-

terredung mit Gründen, Abhandlung, Untersuchung.

Dispūtātiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *rövid elmélkedés*; kleine Abhandlung. 2) *rövid beszéllgetés*; eine kleine Unterredung. 3) *rövid szóbeli vetélkedés*; eine kleine Disputation.

Dispūtātor, ōris, m. 3. *szóbeli vetélkedéshez értő*; einer, der wohl disputiren kann.

Dispūtātōrie, Adv. *szóbeli vetélkedés szerént*; nach der bey dem Disputiren gewöhnlichen Art.

Dispūtātrix, īcis, f. 3. *szóval vetélkedő (aszszony, v. leány)*; eine Disputirerinn. 2) Adj. ars disputatrix, Quint. *szóbelivetélkedés mestersége*; die Disputirkunst.

Dispūto, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v. elgondolni, számbavenni*; überschlagen, überdenken. 2) *okkal v. fundamentomosan beszéllni, erősítni*; gründlich reden, behaupten. 3) *megmutatni*; beweisen. 4) *vetélkedni szóval, versengeni*; streiten. e. gr. de lana caprina, Prov. *haszontalan dolgon vetélkedni*; wegen einer vergeblichen Sache streiten. 5) e. gr. aliquid de aliqua re, Cic. *valamiről értekezni*; von einer Sache handeln. 6) e. gr. rationem cum aliquo, Plaut. *valakivel valami számadást elvégezni, v. végre hajtani*; eine Rechnung mit einem abthun. 7) *beszéllni, mondani, elmondani*; erzählen, sagen.

Disquīro, sīvi, sītum, ĕre, 3. (quaero), *szorgalmatosan keresni*; genau nachsuchen. 2) *szorgalmatosan nyomozni, kürkészni, megvi'sgálni, utánna látni, v. járni*; genau erforschen, untersuchen. 3) *vetélkedni, szóval*; disputiren.

Disquīsītio, ōnis, f. 3. *szoros megvi'sgálás, nyomozás, kürkészés, v. utánna látás*; eine genaue Untersuchung, Nachforschung. 2) *vetélkedést tárgyazó kérdés*; eine Frage worüber gestritten werden kann. 3) *mindenek vélekedése megtudása után valami dologról ítélet hozás*; das Urtheil, das über eine Sache gefällt wird, indem jeder seine Meinung sagt.

Dīsrāpio, ĕre, 3. *el, v. széllyel szakítni, v. tépni*; zerreißen. 2) *prédálni, ragadozni*; rauben.

Dīsrāro, āvi, ātum, āre, 1. (rarus); *ritkitni*; dünne machen.

Disrumpo, pi, tum, ĕre, 3. i. q. dirumpo. Dolore disrumpi, Cic. *a' fájdalom miatt széllyel szakadni*; vor Schmerzen zerbersten. 2) disrumpor, Ter. *kész volnék magamat széllyel tépni*; ich möchte mich zerreißen.

Dīsrŭptus, a, um, *ketté, v. külfelé tört*; entzwey gebrochen.

Dissaepio, Dissaeptio, i. q. Dissepio, Disseptio.

Dissāvior, i. q. Dissuavior.

Dissĕcatus, a, um, *el, v. széllyel, metszett, v. vágott*; zerschnitten, zerhauen.

Dissĕco, cui, ctum, cāre, 1. *el, v. széllyel metszeni, vágni, v. hasitni*; zerschneiden, zerhauen, zerspalten.

Dissectus, a, um, *el, v. széllyel metszett, v. vágott*; zerschnitten, zerhauen.

Dissēmĭnātio, ōnis, f. 3. *vetés*; die Aussaat. 2) *elszórás, v. hintés*; die Ausstreuung.

Dissēmĭnātus, a, um, *elvetett*; ausgesäet. 2) *el, v. kiszórt, v. hintett*; ausgestreuet.

Dissēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *széllyelvetni, p. o. a' magot*; hin und her säen. 2) *kiszórni, v. hinteni a' magot*; den Saamen ausstreuen. 3) Trop. *elterjeszteni*; ausbreiten. e. gr. aliquid in orbis terrae memoriam sempiternam. Cic. Latius opinione disseminatum est hoc malum. Idem.

Dissensio, ōnis, f. 3. *egyenetlenség, meghasonlás*; die Uneinigkeit, Zwietracht. 2) *különbözés*; die Verschiedenheit.

Dissensus, us, m. 4. i. q. dissensio.

Dissentānĕus, a, um, *különöző, ellenkező*; der eine andere Meinung hat, widerwärtig. 2) *egyenetlen*; ungleich.

Dissentio, si, sum, īre, 4. *más vélekedésen lenni, különözni*; einer andern Meinung seyn. 2) e. gr. ab aliquo, cum aliquo et inter se, Cic. *nem egyezni*; nicht übereinstimmen. e. gr. ab aliquo in, et de re aliqua, Cic. *valami dologban valakitól külömbözni*; in einer Sache mit einem nicht einig seyn. 3) e. gr a se, Cic. *ellenkezni magával*; uneinig seyn, sich widersprechen.

Dissēpărātio, ōnis, f. 3. i. q. separatio

Dissēparo, i. q. separo.

Dīssēpīmen, et Dissepimentum, i, n. 2. *közfal*; eine Scheidewand. 2) *dióbél választó hártya*; der Sattel in der welschen Nuß.

Dissēpio, psi, ptum, īre, 4. *békerítni, sövénnyel béfonni, bésövényelni*; verzäunen. 2) *el- v. bészakasztani*; trennen, einreißen.

Dīssēpĭum, ĭi, n. 2. i. q. Disseptum.

Disseptĭo, ōnis, f. 3. i. q. disseptum.

Dīssēptum, i, n. 2. ut: saxa dissepta domorum, Lucr. *kő közfal, tűzfal*; steinerne Scheidewände der Häuser, Brandmauern. 2) *keresztkártya*; das Zwerchfell.

Disseptus, a, um, *békerített, sövénnyel béfont, bésövényelt*; verzäunt.

Dissĕrēnasco, nāvi, ātum, ĕre, 3. *tisztúlni, világosodni kezdeni*; hell und heiter werden.

Dissĕrēno, āre, 1. *tiszta, világos lenni, feltisztúlni*; hell und heiter seyn.

Dissĕro, ēvi, ītum, ĕre (sero, evi), *ide 's tova vetni, a' magot el szórni, v. hinteni*: hin und her säen, den Saamen ausstreuen. 2) Trop. *ki, v. elterjeszteni*; ausbreiten, verbreiten.

Dissĕro, rui, rtum, ĕre, 3. (sero, ui); *elvenni, elszedni egymástól, v. -ból*; aus einander nehmen, von einander fügen. 2) *mondani, szóllani*; sagen, sprechen. 3) *rendesen, előadni valamit*; etwas ordentlich vortragen. 4) *valamiről értekezni v. okoskodni*; von etwas mit Gründen handeln, abhandeln. 5) *beszéllgetni, szóval vetélkedni*; sich unterreden, disputiren. 6) *vi'sgálni, nyomozni, megmutatni, bébizonyítni*; erörtern, darthun, beweisen. 7) *el, v. előbeszéllni*; erzählen.

Disserpo, psi, ptum, ĕre, 3. *ide 's tova, v. széllyel tsúszkálni, v. mászkálni*; hin, und her schleichen, herum schleichen.

Dissertātio, ōnis, f. 3. *beszéd, beszéllgetés*; eine Rede, ein Discurs. 2) *értekezés*: eine Abhandlung 3) *szóbeli vetélkedés*; eine Disputation.

Dissertātor, ōris, m. 3. *beszéllő, beszédet tartó*; ein Redner. 2) *szóval vetélkedő*; ein Disputirer. 3) *értekező*; der eine Abhandlung macht.

Disserto, āre, 1. (dissero, ui), *beszéllni, szóval vetélkedni*; reden, disputiren. 2) e. gr. de aliqua re, Gell. *elmélkedni, előadni, el, v. el' beszéllni*; handeln, vortragen, erzählen.

Dissīco, ĕre, 3. *elvágni, v. vagdalni, széllyel osztani, v. darabolni*; zerhauen, zertheilen. 2) *elfogyasztani, v. pusztítni*; verthun.

Dissidentĭa, ae, f. 1. i. q. dissidium.

Dissĭdĕo, ēdi, essum, ĕre, 2. (sedeo), proprie: *el, v. távolúlni egymástól*; von einander sitzen. 2) e. gr. in magnis rebus, Cic. *külömbözni*; uneinig seyn. e. gr. alicui et cum aliquo, Hor. *ellenkezni*; uneins seyn. 4) *eltávozni*; abweichen. Chrysippus cum Cleanthe doctore suo multis rebus dissidet. Cic.

Dissĭdĭum, ĭi, n. 2. *egyenetlenség, visszavonás, háborúság*; die Uneinigkeit, Zwietracht. 2) *elválás*; die Trennung.

Dissĭgillo, āre, 1. *a' petsétjét leszakasztani, felszakasztani*; das Siegel wegthun, entsiegeln. Vopisc.

Dissigno, āre, 1. loco: designo, Symm.

Dissĭlĭo, ilui (ilivi), ultum, (dis et salio), silīre, 4. *széllyelugrani, széllyelugrálni*; von einander springen, zerspringen.

Dissĭmĭlis, e, *nem hasonló, külömböző*; ungleich, unähnlich. Comp. dissimilior. Superl. dissimillimus.

Dissĭmĭlĭter, Adv. *külömbözőmódon, külömben*; unähnlich, verschieden, auf unähnliche Art.

Dissĭmĭlĭtūdo, ĭnis, f. 3. *külömbség*; die Unähnlichkeit, Verschiedenheit.

Dissĭmŭlāmentum, i, n. 2. *tettetés, szín, színmutatás*; Verstellung, Schein, den man annimmt.

Dissĭmŭlanter, Adv. *tettetve*; verstellterweise. 2) *alattomban, titkolva*; ingeheim.

Dissĭmŭlantĭa, ae, f. 1. *tettetés*; die Verstellung. 2) *gondolatjának tettetés által való eltitkolása*; Verhehlung seiner Gedanken. Cic.

Dissĭmŭlātĭo, (Dissimil.), ōnis, f. 3. *tettetés, eltitkolás*; die Verstellung, Verhehlung seiner Gedanken. 2) *el; palástolás, eltitkolás, elrejtés*; die Verhehlung, Verbergung. Tacit.

Dissĭmŭlātor, ōris, m. 3. *tettető*; der sich verstellt. 2) *eltitkoló, elpalástoló*; der Verhehler, der sich etwas nicht merken läßt.

Dissĭmŭlātus, a, um, *tettetett*, *eltitkolt*; verstellt, verhehlt.

Dissĭmŭlo (Dissimil.), āvi, ātum, āre, 1. *eltitkolni*, *tettetni magát*: etwas verhehlen, sich verstellen. 2) *elhallgatni valamit*; etwas verschweigen.

Dissĭpābĭlis, e, *eloszlatható*, *elszélleszthető*; zerstreulich. Cic.

Dissĭpātĭo, ōnis, f. 3. *elszéllesztés*; die Zerstreuung. Cic. 2) v. gr. praedae; *megosztás*, *elosztás*; die Vertheilung.

Dissĭpātor, ōris, m. 3. *elszéllesztő*; der Zerstreuer, Vernichter.

Dissĭpatus, a, um, *elszéllesztett*, *széllyelszórt*; zerstreut.

Dissĭpo, āvi, ātum, āre, 1. *megosztani*, *részekre osztani*; von einander theilen, zertheilen. 2) v. gr. hostes, Caes. *elszéleszteni*; zerstreuen. 3) v. gr. statuam, Cic. tecta, Liv. *lerontani*, *széllyelszórni*; einreissen, zerstören. 4) v. gr. sermonem, famam, Cic. *elterjeszteni*, *elhirlelni*; ausbreiten, überall bekannt machen, verbreiten, ausstreuen. 5) v. gr. patrimonium, Cic. *elvesztegetni*, *elpazérolni*; verthun, verschwenden.

Dissĭtus, a, um, *távollévő*, *félre v. meszsze lévő*; abgelegen, entfernt.

Dissŏcĭābĭlis, e, *nem egyeztethető*, *öszveszerkezhetetlen*, *öszve nem férő*; unverträglich, was sich nicht vereinigen läßt. 2) Active: *elválasztó*; trennend. Hor.

Dissŏcĭālis, e, idem quod dissociabili.

Dissŏcĭātĭo, ōnis, f. 3. *elválasztás*, *különválasztás*; die Absonderung, Trennung.

Dissŏcĭātus, a, um, *elválasztott*; zertrennt, abgesondert.

Dissŏcĭo, āvi, ātum, āre, 1. *elválasztani*, *különválasztani egymástól*; trennen, absondern, entzweyen. Cic.

Dissŏlūbĭlis, e. *mególdozható*, *felóldható*; auflöslich, zertrennlich. Cic.

Dissŏlūte, Adv. *resten*, *restül*, *tunyán*, *tunyául*, *gondatlanúl*: nachlässig, unachtsam, liederlich. Cic. 2) *minden öszveköttetés nélkül*; ohne Verbindung.

Dissŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *megoldás*, *felóldás*; die Auflösung, Trennung. 2) *elválasztás*, *kiválogatás*; die Absonderung. 3) *eltörlés*, *semmivététel*; die Abschaffung, Vernichtung. Dissolutio legum. Cic. *a' törvények eltörlése*; die Aufhebung der Gesetze. 4) animi dissolutio et remissio, Cic. *az elmének megviddmitása és megújjulása*; die Erquickung, Erheiterung. Stomachi dissolutio, Plin. *a' gyomornak elgyengülése*; die Schlaffheit, oder die Erschlappung, des Magens. 5) *végveszedelem*, *halál*; der Untergang, Tod.

Dissŏlūtor, ōris, m. 3. *eltörlő*, *elvesztő*, *pusztító*; der Zerstörer, Vernichter.

Dissŏlūtus, a, um, *szabadon lévő*, *megoldott*; frey, aufgelöst. 2) *széllyelszillált*; zerstreut. Dissoluti capilli, Plin. *repülő haj*; fliegende Haare. 3) *rest*, *túnya*, *gondatlan*; nachlässig, unachtsam, unbesonnen. 4) *zabolátlan*, *feslett erköltsű*; liederlich, zügellos.

Dissŏlvo, sŏlvi, sŏlūtum, solvĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *mególdani*, *mególdozni*, *felóldozni*; auflösen. 2) *kifizetni*, *megfizetni*; auszahlen. Disolvere pecuniam, Dissolvere nomen, Cic. *adósságát lefizetni*; eine Schuld bezahlen. 3) *elóldani*, *szabadon botsátni*; loslassen. 4) v. gr. aes, Lucr. *elolvasztani*; schmelzen, zerlassen. 5) v. gr. dolorem capitis, Plin. *eloszlatni*; zertheilen. 6) v. gr. societatem, leges, amicitiam, Cic. *elbontani*, *eltörleni*, *elrontani*; trennen, aufheben, auflösen, zernichten, zerstören. 7) v. gr. interrogationes, Cic. *eloszlatni*, *megfejteni*: auflösen, beantworten.

Dissŏnantĭa, ae, f. 1. *hangellenkezés*; die Disharmonie. 2) *ellenkezés*, *egyenetlenség*; die Ungleichheit.

Dissŏno, ui, ĭtum, āre, 1. *nem egyezni*, *ellenkezni*; nicht übereinstimmen, verschieden seyn. 2) *visszahangzani*; wiederschallen.

Dissŏnus, a, um, *ellenkezőhangú*; nicht übereinstimmend, verschieden klingend, von verschiedenen Tönen. 2) Trop. *nem egyező*, *külömböző*; nicht übereinstimmend, verschieden.

Dissors, tis, o. 3. *külömböző sorsú*; von ungleichem Schicksale. 2) *külömböző*; unähnlich.

Dissuādĕo, si, sum, dĕre, 2. *ellenzeni*, *nem javallani*, *nem tanátsolni*; widerrathen.

Dissuāsĭo, ōnis, f. 3. *ellenzés*; die Widerrathung. Cic.

Dissuāsor, ōris, m. 3. *ellenző*; der Widerrather.

Dissuāvĭor, āri, Dep. 1. *öszve meg*

öszve tsókolni, *tsókolgatni*; zerküssen, i. e. sehr küssen.
Dissuesco, loco: desuesco.
Dissulcus, a, um, *hasitott*; gespalten.
Dissulto, āre, Frequ. a dissilio, *széllyel-ugrálni*, *pattogni*; zerspringen.
Dissuo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *elfejteni*, *a' mi öszve volt varrva*; auftrennen, was genäht war.
Dissūpo, i. q. Dissipo.
Dissūtus, a, um, *felfeslett*, *kifeslett*; aufgetrennt.
Dissyllăbus, a, um, *kétfogású*, *kétszótagú*; zweysylbig.
Distābesco, ĕre, idem q. tabesco, *elalélni*, *p. o. éhség miatt*; zergehen, vergehen.
Distaedet, ēre, idem quod taedet, taedēre, *megúnni*, *megunatkozni*, *valamitól*; einen Ekel oder Abscheu bekommen.
Distans, tis, o. 3. *távollévő*; entfernt.
Distantĭa, ae, f. 1. *távolyság*, *messzeség*, *köz*; der Abstand, Entfernung, Zwischenraum. 2) *külömbség*; Abstand, Unterschied, die Verschiedenheit.
Distēctus, a, um, i. q. detectus, Alc. Avit. *felfedett*; aufgedeckt.
Dīstĕgum, i, n. 2. *két emeletű*; das zwey Stockwerke hat.
Dīstēmpĕro, āre, 1. *bédztatni*; einweichen, einwässern. Fulg.
Dīstendo, di, tum et sum, dĕre, 3. v. gr. brachia, Ovid. *kiterjeszteni*; ausdehnen. 2) *kifeszitni*; ausspannen. 3) distendere rictum, Plin. *feltátni szájját*, *torkát*; den Rachen aufsperren. 4) v. gr. hostium copias, Liv. *széllyel oszlatni*, *megszaggatni*; zertheilen, trennen. 5) v. gr. ventrem, *meg tölteni* (*a' hasát*); voll füllen. 6) *sokfelé foglalatoskodtatni*; beschäftigen.
Distentĭo, et Distensio, ōnis, f. 3. *kiterjedés*, *kifeszülés*; die Ausdehnung, Ausspannung. Nervorum distensio: *görts*; der Krampf. Cels.
Distento, āre, Frequ. a distendo, *kifeszitni*; ausdehnen, ausspannen. 2) Met. *teletölteni*; voll füllen.
Distentus, us, m. 4. *kifeszülés*; die Ausdehnung, cutis sufflatae, Plin.
Distentus, a, um, Partic. a distendo, et a distineo; *egymástól távol tartott*; von einander gehalten. 2) *megakadályoztatott*; verhindert. 3) v. gr. aliqua re, Cic. *foglalatoskodó valamivel*; beschäftiget. 4) *tele*, *megtöltött*; voll, angefüllt.
Distermĭno, āre, 1. *elválasztani*, *elszakasztani töle*; absondern, trennen. Judaeam ab Aegypto, Plin.
Distermĭnus, a, um, *elválasztott*, *külömböző*; abgesondert, unterschieden.
Disterno, strāvi, strātum, ĕre, 3. *külön ágyolni*, *v. vetni ágyat*; von einander betten, ein besonderes Lager für Jemanden machen. Apul.
Distĕro, strīvi, strītum, sterĕre, 3. *széllyelzúzni vagy törni*; zerreiben, zerstampfen.
Distichon, i, n. 2. *páros vers*: ein paar Verse. Mart.
Distĭchus, a, um, *kétsorú*; zweyzeilig, zwey Reihen habend. Hordeum distichum, Colum. *két sorú árpa*; zweyschichtige Gerste. 2) v. gr. carmen, id. qu. Distichon.
Distillātĭo, Distillo, Distimulo, i. q. Destillatio, Destillo, etc.
Distincte, Adv. *megkülömböztetve*; mit Unterschied. 2) *rendesen*; ordentlich. 3) *világosan*, *nyilván*; deutlich. Comp. distinctius.
Distinctĭo, ōnis, f. 3. *megkülömböztetés*; die Unterscheidung, der Unterschied. 2) *felosztás*; die Eintheilung. Distinctiones; *megkülömböztető v. megosztó jelek*, *p. o. a' vonás*, *pontosvonás*, *kettős pont*, *pont*, (Comma, Colon. Semicolon, Punctum), die Unterscheidungszeichen der Sätze. 3) *ékesség*; der Schmuck.
Distinctor, ōris, m. 3. *megkülömböztető*; der Unterscheider.
Distinctus, us, m. 4. *megkülömböztetés*; der Unterschied, die Unterscheidung. Tacit.
Distinctus, a, um, *megkülömböztetett*; unterschieden. 2) *megosztott*; zertheilet. 3) *felékesítetett*; geschmückt. 4) *világos*, *értelmes*, *érthető*; deutlich.
Distĭnĕo, tinui, tentum, tĭnēre, 2. *egymástól eltartóztatni*; von einander halten, nicht zusammenlassen. 2) *elválasztani*, *megosztani*; trennen, theilen. Duae sententiae, distinebant senatum. Liv. 3) *megakadályoztatni*, *feltartóztatni*; aufhalten, verhindern.
Distinguo, nxi, nctum, gvĕre, 3. v. gr. vera a falsis, Cic. *megkülömböztetni*; unterscheiden. 2) v. gr. poculum gemmis; *felékesgetni*, *feltzifrázni*;

schmücken, auszieren. 3) *világossággnak és könnyebb érthetésnek okáért megszaggatni*, *p. o. a' mondás részeit*; die Theile des Satzes abtheilen.

Disto, āre, 1. (dis et sto), ab aliquo, Caes. *távol lenni*; von einander entlegen seyn, entfernt seyn. 2) v. gr. inter se, Curt. *külömbözni egymástól*; unterschieden seyn. Nihilum distat, Hor. *mindegy*; es ist einerley.

Distorquĕo, si, tum, quēre, 2. v. gr. oculos, Hor. *félrehúzni*, *tekerni*, *v. elfordítni*, *p. o. szemeit*; verzerren, verdrehen, z. B. die Augen. 2) *kínozni*; martern, quälen.

Distorsĭo, ōnis, f. 3. *félretekerés*, *elfordítás*, *kifatsarás*; die Verkehrung, Verdrehung. 2) *formájából kivevés*; die Verstellung.

Distortĭo, ōnis, f. 3. id. qu. Distorsio.

Distortus, a, um, *elfatsart*, *félretekert*, *elfordított*, *félrevont*; verbogen, verzerrt, verdreht. 2) *formátlan*; ungestaltet.

Distractĭo, ōnis, f. 3. (distraho), *egymástól elvonás*, *elválasztás*; das Voneinanderziehen, die Absonderung, Trennung. 2) *idegenkedés*, *egyenetlenség*; die Abneigung, Uneinigkeit. 3) v. gr. mercium; *eladás*; der Verkauf. 4) v. gr. animi, Sen. *múlatság*; eine Zerstreuung.

Distractor, ōris, m. 3. *eladó*; der Verkäufer.

Distractus, a, um, *egymástól elszaggatott*; von einander gerissen. 2) *megosztott*, *széllyelszedett*; zertheilt. 3) *foglalatos*; beschäftigt.

Distrăho, xi, ctum, hĕre, 3. *ide'stova húzni vonni*, *egymástól elvonni*, *széllyelszedni*; hier und da hin ziehen, von einander ziehen, oder zerren, zerreißen, zertheilen. 2) v. gr. animam a corpore, Sen. *elszakasztani*, *elválasztani*; trennen, absondern. 3) v. gr. controversiam, Cic. *véget vetni*, *végét szakasztani*; endigen. 4) v. gr. rem, Caes. *akadályoztatni*, *hátráltatni*; verhindern, aufhalten. 5) *eladni*, *árrúba botsátni*; verkaufen. 6) aliquem ab aliquo; *elidegenítni*, *elvonni*; abwendig machen, abziehen. 7) v. gr. animum, Sen. *múlatni magát*, *felvidámítni elméjét*; zerstreuen.

Distrĭbŭo, bŭi, būtum, bŭĕre, 3. *eloszlatni*, *feloszlatni*, *felosztani*, *elterjeszteni*; vertheilen, austheilen, eintheilen, verbreiten. 2) *kiosztani*; austheilen. 3) in partes distribuere; *részekre osztani*, *felosztani*; vertheilen.

Distrĭbūte, Adv. *elosztva*, *kiosztva*; eingetheilt, vertheilt.

Distrĭbūtĭo, ōnis, f. 3. *kiosztás*, *elosztás*, *kiosztogatás*; die Austheilung, Vertheilung. 2) *felosztás*, *elosztás*; die Eintheilung.

Distrĭbūtor, ōris, m. 3. *kiosztó*, *elosztó*, *elosztogató*; der Austheiler, Vertheiler, Eintheiler.

Distrĭbūtus, a, um, *kiosztott*, *elosztott*, *elosztogatott*; ausgetheilt, vertheilt. 2) *felosztott*; eingetheilt.

Districte, vel Destricte, Districtim, Adv. *szorosan*, *keményen*; streng, genau, scharf, ernstlich. 2) *tulajdonképen*; eigentlich. 3) *röviden*; kurz.

Districtĭo, ōnis, f. 3. *nehézség*, *akadály*; die Schwierigkeit, das Hinderniß.

Districtus, a, um, (Distringo) *lefosztott*; abgestreift. 2) *megakadályoztatott*; verhindert. 3) *megterhelt*; beladen, überhäuft. 4) *kemény*, *komoly*; streng, scharf, ernsthaft.

Districtus, us, m. 4. *kerület*, *járás*, *p. o. egy vármegyében*; ein Bezirk, District. Gloss. Geogr.

Distrigillo, āre, 1. *megvakarni*, *megdörgölni*; bekratzen, bereiben. Gloss.

Distringo, strinxi, strictum, stringĕre, 3. *kikötözni*, *kiaggatni*, *kifeszítni*; ausspannen, hier und da binden. 2) v. gr. aliquem, carmine mordaci, etc. *megkapkodni*, *megvagdalni*, *tsúffá tenni*; durchziehen. 3) *lefosztani*; abstreifen. 4) *megvakarni*, *levakarni*; abkratzen. 5) *ide'stova elvonódni*, *foglalatoskodni*, *beléeveredni valami dologba*; sich beschäftigen, sich sehr mit etwas abgeben. 6) *megbüntetni*; bestrafen. 7) distringi; *bajlódni*, *törni a' fejét*; sich ängstigen, plagen. Vide et Destringo.

Distructus, Distruo, etc. vide: Destruo, etc.

Distrunco, āre, 1. *elvágni*, *ketté v. széllyel vágni*; von einander hauen, zerhauen.

Distruo, etc., vide: destruo etc.

Disturbātĭo, ōnis, f. 3. *széllyelrontás*, *lerontás*, *romlás*; die Zerstörung. 2) *megzavarodás*, *rendetlenség*; die Unordnung.

Disturbatus, a, um, *lerontott, széllyelhányt*; zerstört, zerschlagen. 2) *megzavart, rendetlenségbe hozott*; in Unordnung gebracht, verwirrt.

Disturbo, āvi, ātum, āre, 1. *lerontani, széllyelhányni*; niederreißen, zerstören. 2) *megzavarni, rendetlenségbe hozni*; zerrütten, in Unordnung bringen. 3) v. gr. societatem, leges, Cic. *elbontani, elrontani*; zerstören, zu Grunde richten.

Disūnio, īre, 4. aliquid; *elválasztani egymástól*; trennen. Arnob.

Ditātor, ōris, m. 3. *gazdagító*; ein Bereicherer. August.

Ditātus, a, um, *meggazdagított*; bereichert.

Dite, Adv. *gazdagon*; reich. Comp. ditius. Sup. ditissime.

Ditesco, ěre, 3. *gazdagodni, meggazdagodni*; reich werden.

Dithyrambĭcus, a, um, scil. poëma, vide: sequens.

Dithyrambus, i, m. 2. cognomen Bacchi. 2) i. e. poëma encomiasticum Baccho dicatum.

Ditĭo, ōnis, f. 3. *hatalom másokon, uralkodás*; die Macht über andere, Herrschaft. 2) *birtok*; das Gebieth.

Ditĭor, ditius, Comp. *gazdagabb*; reicher. Sup. ditissimus, a, um.

Ditissime, Adv. *igen gazdagon*; herrlich, sehr reich.

Dito, āvi, ātum, āre, 1. aliquem aliqua re, Lucr. *gazdagítni, meggazdagítni, felgazdagítni*; reich machen, bereichern.

Dĭu, (Adv. et Ablat. a dius, i. e. dies), *nappal*; bey Tage. 2) *sokáig, sok ideig*; lange, lange Zeit. 3) *régolta*; seit langer Zeit. Quae diu cupimus. Cic. 4) *az előtt*; vorher. 5) *messzsze*; weit, weithin.

Dĭum, ĭi, et Divum, n. 2. *szabadég*; der freye Himmel. Sub dio, Cic. *a' szabad ég alatt*; unter freyem Himmel.

Dĭūrētĭcus, a, um, *vizellethajtó*; den Urin treibend.

Dĭurno, āre, 1. *sokáig tartani vagy élni*; lange dauern oder leben.

Diurnum, i, n. 2. *mindennapi étel*; tägliche Speise. Sen. 2) *mindennapi kézi könyv*; das tägliche Handbuch. Tac.

Dĭurnus, a, um, (dies), *nappali*; am Tage geschehend, des Tages. Labores diurni, Cic. 2) *egy napi*; einen Tag dauernd. 3) *mindennapi*; täglich, alle Tage geschehend. Cibus diurnus, Liv.

Dīus, et Dīvus, a, um, *isteni*; göttlich. Res divae, Naev. Diva parens, Virg. Divus, et Diva, Liv. *isten, isten asszszony*; ein Gott, eine Göttinn; Divi, Cic. *istenek*; die Götter. 2) *szent*; heilig. 3) *mennyei*; himmlisch. Vide et Dium, ĭi.

Dĭuscūle, Adv. i. q. diutule.

Dĭūtĭne, Adv. *sokáig, sok ideig*; lange.

Dĭūtĭnus, a, um, *hosszszas, sokáig tartó*; lange dauernd, langwierig.

Dĭūtĭus, Dĭūtissĭme, vide: Diu.

Dĭutŭle, Adv. *sokátska, egy kevés ideig*; ziemlich lange, etwas lange.

Dĭūturne, Adv. i. q. diu.

Dĭūturnĭtas, ātis, f. 3. *sokáigtartóság, időhosszszúság*; die Langwierigkeit, Länge der Zeit.

Dĭūturnus, a, um, *sokáigtartó*; langwierig. Comp. diuturnior, Ovid. Superl. diuturnissimus. Svet. 2) *hoszszúéletű*; lange lebend.

Dīva, vide: Divus.

Dīvăgor, āri, 1. *ide'stova járnikelni, futosni, v. szaladgálni, tsavarogni, barangolni*; hin und her laufen, ausschweifen.

Dīvālis, e, i. q. divinus.

Dīvarĭco, āvi, ātum, āre, 1. (varus) *kiterjeszteni, egymástól elvonni*; aus einander sperren, oder dehnen. 2) *elválni, eldállani, elszakadni*; sich von einander trennen. Nec cujus ungulae divaricent, Varr.

Dīvello, elli, et vulsi, sum, ěre, 3. *elszakasztani, elválasztani egymástól*; von einander reißen, trennen. 2) Trop. e. gr. consensum, Cic. *eltörleni, semmivé tenni, félbeszakasztani*; aufheben, zu nichte machen. Dolore divelli, Idem. *nagy fájdalmat szenvedni*; großen Schmerz leiden. 3) *elragadozni, erővel elvenni*; wegreißen, mit Gewalt nehmen. e. gr. commoda civium, Cic. *a' polgári hasznokat elvenni*; den Bürgern den Nutzen nehmen. 4) *akadályoztatni*; stören, hindern. Cura divellit somnos. Hor.

Dīvěndĭtus, a, um, *ide'soda, v. széllyel eladott, eladogatott*; hin und her verkauft.

Dīvendo, ĭdi, ĭtum, ěre, 3. *ide'soda*,

széllyel eladni, v. *eladogatni*; allenthalben hin verkaufen.

Dīvērbĕrātus, a, um, *keményen megvert*, v. *öszvetört*; zerschlagen.

Diverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *keményen megverni*, *öszve* v. *széllyel törni* v. *verni*; zerschlagen, von einander schlagen. 2) e. gr. aliquid aliqua re, Lucr. *el*, *széllyel*, v. *részekre osztani*; zertheilen.

Dīverbĭum, ĭi, n. 2. *beszéllgetés*, *melyben sokan részt vesznek*; ein Gespräch.

Dīvergĭum, ĭi, n. 2. i. q. Devergium, *hajlós*, v. *lejtős hely*; ein abhängender Ort. 2) *elválasztás*; die Absonderung. 3) aquarum divergia: *ellenkező részekre folyó víz*; in entgegengesetzte Gegenden fließendes Wasser.

Dīverro, vide: Deverro.

Dīverse, Adv. *ide'stova imide amoda*; hin und wieder, aus einander. 2) *külömböző módon*, v. *módra*; auf mancherley Weise. Comp. diversius, paulo diversius, Sallust. *másképpen*, v. *más módon*; auf eine andere Art. Superl. diversissime, Svet. *egészszen*, v. *éppen másként*; ganz unterschieden.

Dīversĭcŏlor, ōris, o. *külömböző*, v. *sokszínű*, *tarkabarka*; verschiedenfarbig, buntfarbig.

Dīvērsim, Dīvērsimŏde, i. q. Diverse.

Dīvērsĭo, ōnis, f. 3. *megtartóztatás*, *eltérés*; die Abhaltung, Ablenkung, Abwendung. 2) *elválasztás*; die Absonderung. 3) *meggátolás*, *megakadályoztatás*; die Verhinderung.

Dīversĭtas, ātis, f. 3. e. gr. rerum, Flor. *külömbözés*, *külömbség*; der Unterschied, die Ungleichheit. Incertum hoc, diversitas tradentium facit, Svet. *a' külömböző elő adások teszik bizonytalanná a' dolgot*; die verschiedenen Erzählungen machen die Sache ungewiß.

Dīversĭto, Dīversĭtor, Dīversor, Dīversōrĭum, vide: Deversito, etc.

Dīversus, a, um, (diverto) *külömböző oldalra* v. *egymástól elfordított*; auf verschiedene Seiten gewendet, von einander gekehrt. 2) *valahová tért*, v. *bétért*; wo eingekehrt. 3) *külömböző helyeken lévő*; an verschiedenen Orten befindlich. 4) *egymásellenébe tett*, *szemközt lévő*; einander entgegen gesetzt, gegenüber befindlich. e. gr. pars, Svet. *ellenkező rész*, v. *felekezet*; die Gegenparthey. 5) diverso, Justin. *szemközt*; gegenüber. Animi diversus, Tac. *bizonytalan*, *változó*; ungewiß, veränderlich. Comp. diversior. Superl. diversissimus.

Dīvertĭcŭlum, vide: Deverticulum.

Dīverto, ti, sum, ĕre, 3. proprie; *elmenni*, v. *oszolni*; aus einander gehen. 2) e. gr. ad aliquem, in tabernam, *bétérni*, v. *szállani*; einkehren. 3) via, et a via; *eltérni*; abweichen. 4) e. gr. acies, Lucr. *eltéríteni*; ablenken. 5) *külömbözni*; unterschieden seyn.

Dīvērtor, sus sum, ērti, 3. Dep. rectius, devertor. e. gr. ad et apud aliquem; Ter. *bétérni*, *beszállni*; einkehren. e. gr. domum, Idem. *haza menni*; heimgehen. 3) e. gr. ad alias artes, Ovid. *valamire adni magát*, v. *valaminek feküdni*; sich auf etwas legen.

Dives, ĭtis, o. *gazdag*, *dús*; reich. 2) *nagy*; groß. 3) *drága*, *pompás*; kostbar, prächtig. Cultus dives, Ovid. *pompás köntösök*, v. *ruhák*; prächtige Kleider. Comp. divitior, Ovid. Superl. divitissimus, Cic. Nep.

Dīvexo, āvi, ātum, āre, 1. (vexo), *ide'stova húznivonni*, v. *hurtzolni*; herumschleppen. 2) e. gr. matrem, Svet. *méltatlanúl bánni valakivel*, *gyötreni valakit*; mißhandeln, plagen. 3) *elpusztítni*, *eltékozolni*, *semmivétenni*; vernichten, zu Grunde richten.

Dīvexus, a, um, *keresztbe*, v. *keresztűl rakott*, v. *tett*; kreuzweise gelegt.

Dīvĭdĭa, ae, f. 1. *kedvetlenség*, *baj*, *neheztelés*; der Verdruß. 2) *egyenetlenség*, *elszakadás*; der Zwiespalt. 3) *undokság*, *undorodás*; der Ekel.

Dīvĭdĭa, ōrum, n. 2. plur. *víztartó*; ein Wasserkasten. 2) *vízesések a' mezőkön*, v. *réteken*; Wasserfälle auf den Wiesen.

Dīvĭdĭcŭla, ōrum, n. 2. plur. idem quod Dividia. Legitur et Dividicula, ae, f. 1.

Dīvĭdo, isi, īsum, ĕre, 3. *elosztani*, *részekre osztani*; zertheilen. 2) *elszakasztani*; trennen. 3) e. gr. aliquid cum aliquo, Plaut. *megosztani*; theilen. e. gr. aliquid aliquibus, et in aliquos, Idem. *egynehány közt*

felosztani valamit; etwas unter etliche theilen. 4) *elosztogatni*; vertheilen. 5) *megkülömböztetni*; unterscheiden. 6) *testamentom szerént rendelni valamit*; durch ein Testament verordnen. 7) e. gr. aliquem securi, Hor. *valakit fejszével, baltával, v. bárdal keresztül, v. kettévágni*; einen mit der Axt von einander hauen. 8) e. gr. animum nunc huc, nunc illuc, Virg. *elméjét majd erre majd arra fordítni, v. hányni vetni*; seinen Sinn bald auf dieses, bald auf jenes richten.

Dīvĭdŭĭtas, ātis, f. 3. *osztás, osztozás, osztály*; die Theilung.

Dīvĭdus, a, um, i. q. dividuus.

Dīvĭdŭus, a, um, *el, meg v. felosztott*; getheilt. 2) *el, meg, v. felosztható*; was getheilt werden kann.

Dīvĭgĕna, ae, c. 1. *Istentől született, Isteni eredetű*; von Gott geboren.

Dīvīna, ae, f. 1. *jövendőmondó, (aszszony v. leány)*; eine Wahrsagerinn.

Dīvīnālis, e, Adj. idem quod Divinus, *isteni*; göttlich.

Dīvīnātĭo, ōnis, f. 3. *jövendőmondás, jövendőlés*; die Weissagung, Wahrsagung. 2) *törvényes megvi'sgálás 's határozás arról, hogy ki lehet valamelly dologban a' vádoló*; die gerichtliche Untersuchung und Bestimmung, wer in einer Sache Kläger seyn kann. 3) *okos, vigyázó magaviselet*; ein kluges, vorsichtiges Betragen.

Dīvīnātor, ōris, m. 3. *jövendőmondó*; ein Weissager.

Dīvīnātrix, īcis, f. 3. *jövendőmondó, (aszszony v. leány)*; eine Weissagerinn.

Dīvīnātus, a, um, *jövendőlt*; geweissaget. Opes divinatae, Ovid. *kitalálás áltat nyert javak*; durch Errathen gewonnene Güter.

Dīvīne, Adv. *isteni módon*; göttlich. 2) *jelesen, derekasan, ditsően, v. ditsőül*; vortrefflich. 3) *emberségesen*; redlich, rechtschaffen. 4) *isteni súgallás szerént, v. -ból*; durch göttliche Eingebung. 5) *prófétai módon*; prophetisch. Divine praedictae, Cic. *prófétai lélekkel előre meg mondott*; im prophetischen Geiste vorhergesagt.

Dīvīnĭpŏtens, tis, o. *hatalmas, v. erős az isteni dolgokban*; mächtig in göttlichen Dingen.

Dīvīnisciens, tis, o. *isteni dolgokat tudó, azokhoz értő*; kundig der göttlichen Dinge.

Dīvīnĭtas, ātis, f. 3. *istenség*; die Gottheit. 2) *jövendőlés, v. jövendőmondás mestersége*; die Wahrsagerkunst. Placet igitur humanitatis expertes divinitatis auctores habere, Cic. 3) *jelesség, derékség*; die Vortrefflichkeit. Perfecti oratoris divinitas quaedam, Cic. 4) *isteni súgallás, jövendőlés*; die göttliche Eingebung, Weissagung.

Dīvīnĭtus, Adv. *Istentől való*: von Gott her. 2) *isteni súgallásból, v. isteni ösztönözés szerént*; aus göttlichem Antriebe, durch göttliche Eingebung.

Dīvīno, āvi, ātum, āre, 1. *jövendőlni, jövendőt mondani*; weissagen, wahrsagen. 2) e. gr. aliquid, Ovid. *gyanítni, kitalálni*; errathen, ahnden.

Dīvīnus, a, um, *isteni*; göttlich. 2) e. gr. homo, Ter. *jeles, derék*; vortrefflich. 3) aura divina, Hor. *emberi lélek*; die menschliche Seele. 4) *Istentől súgallott, v. beóltott*; von Gott eingegeben. 5) *jövendőmondói*; wahrsagerisch. 6) *tsászárokat illető*; was den Kaisern zukam. 7) res divinae, Cic. *áldozat*; ein Opfer. 8) res divinae, i. q. doctrina naturae, et theologia naturalis. Philosophia est scientia rerum divinarum atque humanarum, Cic.

Dīvīnus, i, m. 2. *jövendőmondó*; ein Wahrsager.

Dīvīse, Adv. *el, meg, v. felosztva*; getheilt.

Dīvīsĭbĭlis, e, *elválasztható, elszakasztható, elosztható*; theilbar, trennbar.

Dīvīsim, Adv. i. q. divise.

Dīvīsĭo, ōnis, f. 3. *osztás, osztozás, osztály*; die Theilung. 2) *elosztás, kiosztás*; die Eintheilung, Austheilung. 3) i. q. comma in scriptura.

Dīvīsor, ōris, m. 3. *ki, el, v. felosztó*; ein Austheiler, Vertheiler, Abtheiler. 2) qui pecuniam inter tribus dividebat. 3) qui aggeres in coloniis dividebat.

Dīvisse, pro: divisisse, Horat.

Dīvīsūra, ae, f. 1. *elosztás*; die Theilung. 2) *hasadék, repedés*; ein Ritz.

Dīvīsus, us, m. 4. i. q. Divisio.

Dīvīsus, a, um, *el, v. megosztott*; getheilt, eingetheilt.

Dīvĭtātĭo, ōnis, f. 3. *meggazdagitás*; die Bereicherung.

Dīvĭtiae, ārum, f. 1. plur. *gazdagság*; der Reichthum. e. gr. in altum exstructae, Hor. et Petron. *nagy gazdagság, rakásra, v. halmazva gyüjtött kints*; ein großer Reichthum, hochaufgethürmte Schätze. 2) Trop. e. gr. ingenii, Cic. *ész, v. elme termékenysége*; die Fruchtbarkeit des Verstandes. e. gr. soli, Plin. *föld termékenysége*; die Fruchtbarkeit der Erde.

Dīvĭto, āre, 1. *gazdagítni*; reich machen.

Divolsus, a, um, i. q. divulsus.

Divortĭum, ĭi, n. 2. *félrevaló út, eltérés*; ein Abweg, eine Wegscheidung. 2) e. gr. aquarum, *különböző részekre folyó víz*; das Wasser, das sich so zertheilt, daß es in verschiedene Gegenden fließt. Ut ex Apennino fluminum, sic ex communi sapientium jugo sunt doctrinarum facta divortia, Cic. 3) *különbözés, különbség*; der Unterschied. 4) *el hajlás, v. távozás*; die Abweichung. 5) *házassághbeli elválás*; die Ehescheidung.

Dīvulgātĭo, ōnis, f. 3. *ki, v. elhírlelés közönségessététel*; die Ausbreitung, Bekanntmachung.

Dīvulgo, et Divolgo, āvi, ātum, āre, 1. (vulgus) *elhírlelni, közönségessé tenni*; unter die Leute bringen, gemein machen. 2) e. gr. librum, rem sermonibus, Cic. *elterjeszteni, megesmertetni, esmeretessé tenni*; ausbreiten, bekannt machen.

Dīvulsĭo, ōnis, f. 3. *elszakasztás, elválasztás, eltépés*; die Zerreissung, Trennung.

Dīvulsus, a, um, *el, v. ketté szakasztott, választott, v. tépett*; von einander gerissen. 2) divulsum corpore membrum, Med. *testtől elszakasztott tag*; ein vom Leibe abgerissenes Glied. 3) nondum in systema redactum. Ars, quae rem dissolutam, divulsamque conglutinat, Cic.

Dīvum, i, n. 2. i. q. Dium, *szabad levegő*; die freye Luft. Sub divo, Veget. *szabadég alatt*; unter freyem Himmel.

Dīvus, a, um, vide; Dius, a, um.

Do, obsol. i. q. donum. Enn.

Do, dĕdi, dătum, dăre, 3. e. gr. alicui aliquid, Cic. *adni*; geben. 2) e. gr. literas ad aliquem, Cic. *valakinek, v. -hez levelet írni*; an einem Briefe schreiben. 3) e. gr. mandata, et mandatis alicui, Plaut. *valakire valamit bízni*; einem etwas auftragen. 4) Trop. e. gr. aliquid oblivioni, Cic. *elfelejteni*; vergessen. 5) e. gr. ad terram, Svet. *földhöz vágni, v. földre teríteni*; zu Boden werfen. 6) *mondani, megmondani*; sagen. Da nobis, quis sit ille deus. Virg. 7) *megengedni*; zugeben. Hoc facile dederim. 8) da mihi hoc, Cic. *tedd ezt a' kedvemért, v. érettem*; thue mir dieses zu Gefallen. Da te ipsi, Idem. *élj az ő kedvéért*; lebe ihm zu Gefallen. 9) e. gr. se ad studia, et literas, Cic. *valamire adni magát, valaminek neki feküdni*; sich ergeben. 10) e. gr. clangorem, Plin. *hangot adni*; einen Schall von sich geben. 11) e. gr. poenas alicujus rei, Cic. *büntetést szenvedni, büntetődni, lakolni, meglakolni*; Strafe leiden, gestraft werden. 12) e. gr. literas alicui ad aliquem, Idem. *másnak szólló levelet adni valakinek*; einen Brief an einen mitgeben. 13) e. gr. alicui damnum, Plaut. *kárt tenni v. okozni*; einen Schaden verursachen. 14) e. gr. animum, Svet. *lelkét fel v. kiadni*; seinen Geist aufgeben. 15) e. gr. se ad lenitatem, Tac. *megengesztelődni*; sich besänftigen lassen. 16) e. gr. aliquem praecipitem, Idem. *le, v. alá taszítni, v. buktatni*; einen herunter stürzen. 17) e. gr. alicui manus, Cic. *magát megadni, megengedni*; sich einem gewonnen geben. 18) e. gr. aliquem magistrum rerum, Virg. *valakit világ urává tenni*; einen zum Herrn der Welt machen. 19) e. gr. se in viam, Cic. *útnak indúlni*; sich auf den Weg begeben. 20) e. gr. verba alicui, Terent. *valakit megtsalni*; einen betrügen. 21) e. gr. aliquid alicui vitio, Idem. *valamit valakinek vétkül tulajdonítni*; einem etwas übel auslegen. 22) e. gr. in conspectum, Ter. *szem elibe, v. nézésre kitenni, nézetni*; vor Augen stellen, sehen lassen. 23) e. gr. aliquem letho, Ovid. *megölni*; tödten. 24) e. gr. locum, Ter. *helyt adni*; Statt geben. 25) e. gr. silentium; *hallgatni, száját befogni*; schweigen, das Maul halten.

26) e. gr. vulnera ferro, Ovid. *megsebesitni*; verwunden. 27) e. gr. se in arenam, JCt. *vivó-*, *v. viadalhelyre menni, v. kiállani*, *viaskodásba ereszkedni*; sich auf den Kampfsplatz begeben, sich in einen Streit einlassen. 28) e. gr. nomen suum militiae, Liv. *katonának állani*; sich als Soldat anwerben lassen. 29) e. gr. alicui diem; *valakinek napot rendelni, tenni, v. határozni*; einem einen Tag bestimmen. 30) e. gr. se sermonibus; *beszéllgetni*; einem Gespräche beywohnen. 31) e. gr. auribus alicujus aliquid; *valakinek hizelkedni, v. tsapni*; einem schmeicheln. 32) e. gr. non possum tantum ingenio meo, Cic. *nem tulajdonithatok annyit az eszemnek*: ich kann meinem Genie nicht so viel zuschreiben. 33) e. gr. in metallum, et in metalli fodinam, Idem. *örökös munkára v. dolgozásra kárhoztatni*; zur ewigen Arbeit verdammen. 34) e. gr. sententiam, Ter. *vélekedését megmondani, v. kijelenteni, itéletet tenni, v. hozni*; seine Meinung sagen, das Urtheil sprechen. 35) e. gr. lintea ventis, Ovid. *vitorlát kifeszíteni, v. szélnek ereszteni*; die Segel ausspannen. 36) e. gr. lacrymas, Virg. *sírni, könnyezni, könnyeket hullatni*; weinen, Thränen vergießen. 37) ludentium verbum cum calculos ponunt, ad praescriptum numerum talis jactatum. 38) e. gr. terga, Quint. *futni, szaladni, hátat mutatni, futásra, v. szaladásra v. -nak venni a' dolgot*; fliehen. 39) *adni akarni, ajánlani, igérni*; geben wollen, anbiethen. Quod dat, accipimus, Cic. 40) *mutatni*; zeigen, e. gr. se turpiter, Cic. *szégyent vallani, gyaláztatosan viselni magát*; Schande einlegen, sich schändlich betragen.

Dŏcēnter, Adv. *oktatva, tanító módon, v. módra*; lehrweise.

Dŏcĕo, cui, ctum, ēre, 2. e. gr. aliquem aliquid, Cic. *tanítni, oktatni*; lehren, unterweisen. 2) calamitate doceri, Idem. *maga kárán tanúlni, v. okosnak lenni maga kárával*; mit Schaden klug werden. 3) e. gr. aliquem de aliqua re, Plin. *tudtára, v. hírül adni, jelenteni, tudósítani*; zu wissen thun, berichten, melden. 4) *megmutatni*; beweisen. 5) e. gr. fabulam, Cic. *víg, v. szomorú játékját előadatni, v. eljátszalni*; seine Comödie oder Tragödie aufführen lassen.

Dŏchĭmus, Dochmĭus, i, m. 2. genus pedis quinque syllabarum apud grammaticos, e. gr. ămīcīssĭmī.

Dŏcĭbĭlis, e, *könnyen tanúlható*; leicht zu lernen. 2) *könnyen tanítható*; gelehrig.

Dŏcĭlis, e, e. gr. alicujus rei, Hor. aliqua re, Plin. ad aliquam rem, Cic. *valamire könnyen tanítható, könnyű, v. foghatóeszű*; gelehrig. Comp. docilior. Quint. superl. docillimus. JCt.

Dŏcĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. ingenii, Nep. *könnyen tanúlhatóság, könnyű, fogható, v. könnyenfogó ész*; die Gelehrigkeit, die Fähigkeit zu lernen. 2) *hajlósság, v. hajthatóság a' tanúlásban*; die Biegsamkeit desjenigen, der sich lenken, und eines andern belehren läßt.

Dŏcis, ĭdis, f. 3. *világos tűzsúgár az égen*; ein lichter Feuerstrahl am Himmel.

Dŏcĭsmus, i, m. 2. *szemmellátható bizonyság*; ein augenscheinlicher Beweis.

Docte, Adv. *okosan, tudósan, böltsen, ügyesen, alkalmatosan, helyesen*; gelehrt, geschickt. 2) *mesterségesen*; künstlich. 3) *ravaszúl*; listig. Comp. doctius, Mart. superl. doctissime; Sallust.

Doctĭcănus, a, um, *mesterségesen éneklő*; gelehrt, wohl singend.

Doctĭfĭcus, a, um, i. q. doctos faciens.

Doctĭlŏquus, a, um, i. q. docte loquens.

Doctĭsŏnus, a, um, i. e. docte sonans.

Doctĭuscŭle, Adv. *tsak nem szerfelett tudósan*; fast allzu gelehrt.

Doctor, ōris, m. 3. *tanító, oktató*; ein Lehrer. 2) doctor unius facultatis. 3) e. gr. armorum, Veget. *hadazómester, katonaigyakorlást tanító mester*; ein Fechtmeister, Exercitienmeister.

Doctrīna, ae, f. 1. *tanítás, oktatás*; die Lehre, Unterweisung. 2) *tudomány*; die Gelehrsamkeit, Wissenschaft. Solidiori doctrina subactus, imbutus, Cic. *helyesen és fundamentomosan tanított*; wohl und gründlich gelehrt. 3) *mindenféle esméret, tudomány, mesterség*; jede Kenntniß, Wissenschaft und Kunst.

Doctus, a, um, e. gr. graece, graecis literis, graecarum literarum, Cic. *tudós valamihez*, v. *valamit értő*; gelehrt, der etwas verstehet. 2) e. gr. ad aliquid; *valamire tanitott, megtanitott*; der auf etwas abgerichtet ist. 3) docta dicta; *okos beszéd*; kluge Reden. 4) meliora doctus, Lucr. *jobban értő*; der es besser verstehet. 5) nimis docti doli, Plaut. *fortélyos ravaszság*; listige Ränke. Comp. doctior, Ter. Superl. doctissimus, Plin.

Dŏcŭmen, ĭnis, n. 3. i. q. documentum.

Dŏcŭmēntātĭo, ōnis, f. 3. *emlékeztetés*; die Erinnerung. 2) *bizonyság*; die Bescheinigung. Gloss.

Dŏcŭmēntum, i, n. 2. *példa*; ein Exempel, ein Beyspiel. Non inultae perfidiae esse documentum, Curt. *a' megboszszúlt hiteszegésnek példája lenni*; ein Beyspiel des bestraften Meineides seyn. 2) *intés, megintés*; die Warnung. Documento esse, Idem. *intésül szolgálni*; zur Warnung dienen. 3) *tanúbizonyság*; ein Beweis. 4) *bizonyitóirás, bizonyság*; eine briefliche Urkunde.

Dŏcus, i, f. 2. idem quod Trabs.

Dōdĕcăēdrum, i, n. 2. figura 12 laterum aequalium. Geometr.

Dōdĕcănthĕon, idem quod Primula veris; *tavaszi kankalin*; die Schlüsselblume.

Dōdĕcătēmŏrĭon, i, n. 2. pars duodecima.

Dōdĕcăthei, ōrum, Latinis: Dii 12 majorum gentium.

Dōdĕcăthĕon, i, n. 2. *hullámg*; ein Kraut, Zwölfgötterkraut.

Dōdĕcăthĕos, coena, i. e. coena 12 personarum ita vestitarum, uti 12 dii majorum gentium pingebantur.

Dōdōna, ae, Dōdōne, es, f. 1. urbs Epiri, juxta nemus fuit, in quo templum Jovis Dodonaei vetustissimo oraculo celebre.

Dōdōnaeus, a, um, ad urbem Dodonam pertinens. 2) e. gr. aes; *hangos értz*; ein tönend Erz. 3) Trop. *mindég, v. szüntelen fetsegő*; immer plaudernd. 4) e. gr. fons, Plin. *olly kút, v. forrás, mellyből mind hideg, mind meleg vizet egyszerre lehet merni, v. meritni*; ein Brunnen, der kaltes und warmes Wasser zugleich gibt. 5) e. gr. nemus; *Jupiternek szentelt tölgyfa erdő*; ein Eichwald, dem Jupiter gewidmet.

Dōdōnaēus, aei, m. 2. cognomen Jovis.

Dōdōnĭgĕna, ae, m. 1. incola urbis Dodones.

Dōdōnis, ĭdis, f. 3. ad urbem Dodonam pertinens.

Dōdōnĭus, a, um, i. q. Dodonaeus.

Dodra, ae, f. 1. *kilentzféle szerből készült ital*; ein Trank aus neunerley Sachen zusammengesetzt.

Dodrans, tis, m. 3. *kilentz nehézék, v. három fertály*; neun Zwölftheile oder drey Viertheile. 2) *egy arasz*; eine Spanne.

Dodrantālis, e, *kilentz nehézéknyi, v. három fertályni*; neun Zwölftheile oder drey Viertel betragend. 2) *egy arasznyi*; eine Spanne betragend.

Doga, ae, f. 1. *nagy borosedény*; ein großes Weingeschirr.

Dogma, ătis, n. 3. *tanitó igazság, v. mondás, vélekedés*; ein Lehrsatz, Ausspruch, eine Meinung.

Dōgmătĭci, ōrum, m. plur. medici, quorum ars in theoria, et experientia sita est.

Dogmătĭcus, a, um, *valamelly filozofus tanitó igazságait, v. mondásait illető*; die Lehrsätze eines Philosophen betreffend.

Dōgmătīstes, ae, m. 1. qui dogmata tradit.

Dogmătīzo, āre, 1. *tanitani*; lehren.

Dŏlābella, ae, f. 1. (Dim. a dolabra). *gyalútska*; ein kleiner Hobel. 2) *fejszétske, szekertze*; ein kleiner Axt, ein Beil. 3) cognomen familiae Romanae, e. gr. Cornelius Dolabella, gener Ciceronis.

Dŏlābellĭānus, a, um, *Dolabellától v. tól neveztetett*; von Dolabella benannt. Pira dolabellana, Colum. *kedves izű körtvélyek*; köstliche Birnen.

Dŏlābra, ae, f. 1. *átsbárd*; ein Zimmeraxt. 2) *gyalú*; ein Hobel. 3) *vágókés*; ein Hackmesser. 4) *törő, feszitő, v. véső vas, kőfaltörő*; ein Brecheisen, ein Mauerbrecher.

Dŏlābro, āvi, ātum, āre, 1. *meggyalúlni*; abhobeln. 2) *megvagdalni, megfaragni*; bezimmern, behauen.

Dŏlāmen, ĭnis, n. 3. *gyalúlás*; das Hobeln.

Dŏlātōrius, a, um, *gyalúlásra való*,

szolgáló; zum Hobeln dienlich. Hinc: dolatorium, sc. instrumentum.

Dŏlātus, a, um, *gyalúlt, meggyalúlt*; gehobelt. 2) *megvagdalt, faragott, kifaragott*; behauen, gezimmert.

Dŏlātus, us, m. 4. *gyalúlás, meggyalúlás*; die Behobelung.

Dŏlēndus, a, um, *siralmas, szomorú dolog*; was zu bedauern ist. 2) *fájdalmas*; was man mit Schmerzen ertragen muß.

Dŏlens, tis, o. Part. *búnkódó, fájdalmas, szomorkodó*; bedauernd, betrübt.

Dŏlenter, Adv. *fájdalmasan, szomorúan, búsan, búslakodva*; mit Schmerz, schmerzlich, mit Betrübniß. Comp. dolentius, Cic.

Dŏlentĭa, ae, f. 1. i. q. dolor.

Dŏlĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *fájni*; schmerzen, wehe thun. Dolet mihi cor. Plaut. Ab oculis doleo, Idem. *fájnak a' szemeim*; die Augen thun mir wehe. 2) e. gr. aliquem, de aliquo dolere, Ovid. *fájlalni, fájdalmat érezni, búslakodni, szomorkodni, keseregni*; Schmerzen empfinden, betrübt seyn, etwas betrauern. 3) facile sit illi, quod doleat, Ter. *könnyen áll nálla a' szomorkodás „ 's a' harag*; er kränkt und entrüstet sich bey jeder Gelegenheit. 4) e. gr. laude aliena, Hor. *valakire irigykedni*; einen beneiden.

Dŏlĕor, tus sum, ēri, 2. Dep. i. q. Doleo.

Dŏlĭāris, e (dolium), *hordóhoz való, v. tartozó*; zum Fasse gehörig. Assulae doliares; *hordódonga*; Faßdauben. 3) *hordóforma, ollyan mint a' hordó*; faßartig, wie ein Faß. 3) vinum doliare bibere, Colum. *frissbort, v. a' hordóból (tövéről) inni*; frischen, jungen Wein trinken. 4) e. gr. vita, Prov. *takarékos, v. Diogenesi élet*; ein sparsames Leben, wie das Leben des Diogenes.

Dŏlĭārĭum, ĭi, n. 2. *bor, v. borospintze*; ein Weinkeller. 2) *nagy boroshordó*; ein großes Weinfaß.

Dŏlĭārĭus, ĭi, m. 2. *pintér, bodnár, kádár*; ein Böttcher, Böttner, Faßbinder (Küfner). 2) Adj. *hordóhoz való*; zu den Fässern dienlich.

Dŏlĭchus, i, m. 2. *öregbab, törökbab*; Faseln, wälsche Bohnen. 2) distantia 12 stadiorum.

Dŏlĭdus, a, um, *fájdalmas, fájós*; was wehe thut, schmerzhaft.

Dŏlĭens, entis, o. Partic. pro Dolens.

Dŏlĭŏla, ōrum, n. plur. locus Romae, sic vocatus a doliolis sub terra, in quibus res sacrae depositae erant.

Dŏlĭŏlum, ĭi, n. 2. Dim. *hordótska, dltalag*; ein Fäßchen. 2) e. gr. floris, Plin. *kehely, virág kehely, v. tok*; ein Blumenkelch.

Dŏlĭto, āre, 1. Frequ. *fájdogálni, fájni*; wehe thun, schmerzen.

Dŏlĭum, ĭi, n. 2. *hordó*; ein Faß. 2) Trop. in pertusum dolium dicta ingerere, Plaut. *fetsegőt bízni meg a' titokba*; einem Schwätzer Heimlichkeiten vertrauen. 3) e. gr. Danaidum v. inexplebile, Erasm. *nagyétü, telhetetlen, pap'sákja, fösvény, 'sobrák, 'sugori*; ein Wolfsmagen, Vielfraß, Geitzhals.

Dŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *faragni, mint az áts*; zimmern. 2) *gyalúlni, simítni*; hobeln, glatt machen. 2) Trop. e. gr. fuste lumbos alicujus, Hor. *valakit erösen megbotozni*; einen derb abprügeln. 3) e. gr. dolum, Plaut. *ravaszságot forralni*; eine List erdenken.

Dolon, Dŏlo, ōnis, m. 3. *olly páltza v. bot, mellybe tőr v. handsár van rejtve stilétes, tőrös v. handsáros páltza, v. bot, stilét*; ein Stab, worin ein heimlicher Dolch stecket, ein Stilet. 2) *kis vitorla a' hajó elején*; der vorderste kleine Segel im Schiffe. 3) i. q. Trojanus.

Dŏlŏpēis, ĭdis, f. 3. i. q. Dolops.

Dŏlŏpēĭus, a, um, *Dolopsi*; Dolopisch.

Dŏlŏpes, um, plur. populus antiquus Thessaliae. Nom. Dolops. Hinc: regio eorum: Dolopia.

Dŏlor, ōris, m. 3. *fájdalom, fájás*; der Schmerz. 2) *bú, bánat, keserűség, szomorúság, szívfájdalom*; der Kummer, das Herzleid. 3) *panasz, panaszolkodás nehézség*; die Beschwerung. 4) *fájdalmat, v. bánatot okozó, v szerző*, was Schmerz oder Betrübniß macht.

Dŏlŏrōsus, a, um, *fájdalmas, fájdalommal tellyes*; voller Schmerzen, schmerzhaft. 2) *nyomorúságos, siralmas, panaszszal tellyes, panaszos*; jämmerlich, kläglich.

Dŏlōse, Adv. *tsalárdúl, ravaszúl*; betrüglich.

Dŏlōsus, a, um, e. gr. mulier, Hor. consilium, Cic. *tsalárd, ravasz, álnok, hamis*; betrügerisch, falsch. e. gr. cinis, Hor. *mikor tűz van alatta*; wenn Feuer darunter liegt.

Dŏlus, i, m. 2. *ravaszság*; die List. 2) *tsalárdság, fortély*; der Betrug, Rank.

Dōma, ătis, n. 3. *ház, épület*; ein Haus, Gebäude. 2) *fedél, tető*; ein Dach.

Dŏmābĭlis, e, (domare), *szelídíthető, megszelídíthető*; was sich bändigen läßt.

Dŏmātor, ōris, m. 3. i. q. domitor.

Dŏmĕfactus, a, um, *megszelídíttett*; gezähmt, gebändigt. 2) Trop. aratro domefacta tellus, Petron. *szántott, v. mivelt föld*; ein gepflügtes Feld.

Dŏmestĭcātim, Adv. *házról házra, házanként*; von Hause zu Hause. Gloss. 2) *otthon tselédjei által*; zu Hause durch seine Bedienten.

Dŏmestĭce, Adv. *otthon*; zu Hause.

Dŏmestĭcus, a, um, *otthonni, házi, házhoz való, v. tartozó*; zum Hause gehörig. e. gr. praedo, Cic. *házitólvaj*; ein Hausdieb. 2) e. gr. testis, ICt. *tanú, ollyan mellett, kinek szolgálatjában van, házitanú*; ein Zeuge für einen, in dessen Gehorsam, Kost und Lohn er stehet. 3) *jámbor, szelíd*; zahm. 4) *hazai, honni, v. honnyi*; einländisch, einheimisch. 5) domestici, ōrum, plur. ICt. *testőrzősereg*; die Leibwache. 6) Subst. *házi barát*; Bekannter, guter Freund. 7) *lakótárs*; ein Hausgenoß. 8) *ház, v. udvarmester*; ein Haushofmeister. 9) domesticum crimen, ICt. *a' vádoló háználnál találtatott hamis bizonyság*; eine falsche Beschuldigung, die im Hause des Anklägers ausgeheckt worden ist. 10) domestica mala; *olly adósságok, mellyek valakinek házi dolgaiban gondot szereznek v. adnak*; Schulden, die einem in seinen Hauswesen Sorgen erwecken. 11) Nullus locus est domestica sede jucundior, Cic. *mindenütt jó, de jobb otthon*; es ist nirgends besser als zu Hause.

Dŏmĭcella, ae, f. 1. *kisasszszony*; ein Fräulein. 2) *valamely intézetben lévő kisasszszony*; ein Stiftsfräulein.

Dŏmĭcĕllus, i, m. 2. (Dim. a dominus), *úrfi, ifjú úr*; ein Junker, junger Herr. 2) exspectans canonicatus.

Dŏmĭcĭlĭum, ĭi, n. 2. *lakás, lakóhely, szállás*; eine Wohnung. Suum cuique domicilium tutissimum esse debet receptaculum, ICt. *kinek kinek bátorságának kell lenni a' maga házánál*; ein jeder muß in seinem Hause Sicherheit haben. Sibi constituere domicilium, Nep. *letelepedni, házas tűzesgazdává lenni*; sich häuslich niederlassen. 3) Trop. Roma imperii atque gloriae domicilium; *az uralkodás 's tisztesség helye*; der Sitz der Regierung und Ehre.

Dŏmĭcoenĭum, ĭi, n. 2. *otthon vatsorálás*; das Nachtessen zu Hause.

Dŏmĭdūcus, i, m. 2. deus, qui novas nuptas in domum mariti deducendas curat. Domiduca, i. q. Juno.

Dŏmĭdūcus, a, um, *hazavivő*; nach Hause bringend.

Dŏmĭfĭco, āre, 1. *házat építni*; ein Haus bauen. Varr.

Dŏmĭna, ae, f. 1. *házi asszszony, ház asszszonya, gazdasszszony*; die Frau vom Hause. 2) *feleség, szerető, asszszony, v. leány, a' kit szeret az ember*; die Gattinn, Liebste, das Weib oder Mädchen, das man liebt. 3) *minden parantsoló, v. uralkodó asszszony v. leány*; jede Gebieterinn, Beherrscherinn, Regenterinn. Natura est domina, Cic. *itt a' természet tehet legtöbbet*; da kann die Natur das meiste thun.

Dŏmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *uralkodás, hatalom, uraság*; die Herrschaft, Regierung. 2) *kegyetlen uralkodás*; die Tyranney. 3) *úri hatalom*; die herrschaftliche Gewalt.

Dŏmĭnātor, ōris, m. 3. *uralkodó*; ein Herrscher.

Dŏmĭnātrix, īcis, f. 3. *uralkodó (asszszony, v. leány)*; eine Regentinn, Herrscherinn.

Dŏmĭnātus, us, m. 4. *uraság, hatalom*; die Herrschaft. 2) *erőszakos, vagy kegyetlen uralkodás*; eine angemaßte Herrschaft, die Tyranney. 3) terrenorum commodorum omnis est in homine dominatus; *a' földi javaknak nagy hatalma az emberi sziveken*; die irdischen Vortheile ha-

ben viel Gewalt über die Herzen der Menschen.

Dŏmĭnātus, a, um, *uralkodott*; geherrschet. Comp. dominatior. Lucr.

Dŏmĭnica, ae, f. 1. *vasárnap*; der Sonntag. Eccles.

Dŏmĭnĭcālis, e, Adj. *vasárnapi*, *vasárnaphoz tartozó*, *v. való*; sonntäglich, zum Sonntage gehörig. (Dominicus.)

Dŏmĭnĭcānus, i, m. 2. scil. monachus; *Sz. Domokos szerzetese*; ein Dominikanermönch.

Dŏmĭnĭcānus, a, um, *Sz. Domokos szerzeteseit illető*; die Dominikaner angehend. Ordo Dominicanus; *Sz. Domokos rendje*; der Dominikanerorden.

Dŏmĭnĭcus, a, um, *úri*, *úrhoz tartozó*; dem Herrn gehörig. Aedes dominicae, Colum. *házigazda*, *v. gazda háza*; des Hausherrn Haus. 2) dies dominica; *úrnapja*, *vasárnap*; des Herrn Tag, der Sonntag. Oratio dominica; *úri imádság*, *Miatyánk*; des Herrn Gebeth, das Vater unser.

Dŏmĭnĭum, ii, n. 2. *uralkodás hatalom*; die Herrschaft, Bothmäßigkeit. 2) *szabad birtok*, *uradalom*; die freye Besitzung. 3) *főuraság*; die Oberherrschaft. 4) *vendégség*; das Gastmahl. Hujus argento dominia vestra ornari. Cic. 5) *ebédlőszoba*; das Tafelzimmer.

Dŏmĭno, āre, 1. *uralkodni*; herrschen. Enn.

Dŏmĭnor, ātus sum, āri, 1. Dep. e. gr. alicui, in aliquem, Cic. Ovid. *uralkodni rajta*; beherrschen. 2) e. gr. in aliqua re, Sallust. *valamiben elsőségének lenni*; in einem Dinge den Vorzug haben. 3) eloquentia dominatur in liberis civitatibus. Cic. *az ékesenszóllás különösen a' köztársaságokban erősen gyakoroltatik*; die Beredsamkeit wird sonderlich in Republiken sehr getrieben und emporgebracht. 4) dominatur fames, Cic. *éhség uralkodik*; der Hunger nimmt überhand. 5) e. gr. in judicio, Cic. *mindent*, *az igazságtalan ügyet is megnyerni pártfogás*, *'s hatalom által*; alle, auch die schlechtesten Processe durch Gunst und Gewalt gewinnen.

Dŏmĭnŭlus, i, m. 2. Dim. i. e. parvus dominus, Pandect.

Dŏmĭnus, i, m. 2. *úr*, *házigazda*, *gazda*; ein Herr, Hausherr. 2) *főúr*, *ura másnak*; ein Oberherr. 3) *birtokos*; ein Besitzer. 4) *elöljáró*; ein Vorgesetzter. 5) *férj*; ein Ehemann. 6) e. gr. comitiorum, Cic. *a' ki azzal kénnye szerént bánik*; der damit nach Gefallen schaltet. 7) e. gr. epuli; *vendégséget adó gazda*, *vendéglő*; der Wirth, der das Gastmahl gibt.

Dŏmĭporta, ae, f. 1. *házát hordó*, *az az: tsiga*, *tekenősbéka*; eine Hausträgerinn, i. e. Schnecke, Schildkröte. Cic. e poëta.

Dŏmĭsēpa, ae, f. 1. *otthon ülő*, *magános asszonyság*; eine einsame Matrone.

Dŏmĭtātio, ōnis, f. 3. *szelídítés*; die Bändigung. 2) *kénszerítés*, *eröltetés*; die Bezwingung.

Dŏmĭtiānus, i, m. 2. caesar Romanus.

Dŏmĭtiānus, a, um, *esztelen*, *ostoba*; thöricht. Quaestio domitiana, JCt.

Dŏmĭtio, ōnis, f. 3. *szelídítés*, *megszelídítés*; die Bändigung, die Zähmung.

Dŏmĭtius, ii, m. 2. nomen familiae Romanae. 2) deus matrimonii

Dŏmĭto, āre, 1. Frequ. *szelídítgetni*; bändigen, bezähmen.

Dŏmĭtor, ōris, m. 3. *szelídítő*, *megszelídítő*; ein Bändiger, Bezähmer. 2) e. gr. equorum, Cic. *ló*, *v. paripa tanító*; ein Bereiter. 3) e gr. serpentum; *kígyófogó*; ein Schlangenfänger.

Dŏmĭtrix, īcis, f. 3. *megszelídítő (asszony*, *v. leány)*; eine Zähmerinn, Bezähmerinn.

Dŏmĭtura, ae, f. 1. *szelídítés*, *megszelídítés*; Bezähmung, Bändigung.

Dŏmĭtus, a, um, *megszelídített*; gebändiget.

Dŏmĭtus, us, m. 4. i. q. domitura.

Dŏmo, ui, ĭtum, āre, 1. *szelídítni*; bezähmen, bändigen. 2) *eröltetni*, *kénszerítni*; bezwingen. Belli cladibus domari, Curt. *háború által megszelídíttetni*; durch Krieg gebändiget werden. 3) Trop. *tsendesítni*, *zabolázni*; milder machen, einschränken. e. gr. animum rigentem, Sen. *valaki makatsságát*, *v. fejét megtörni*; eines harten Sinn brechen. 4) e. gr. cruorem, Stat. *a' vért eldállítni*; das Blut stillen. 5) e. gr.

terram aratro; Colum. *megkapálni*, *v. szántani a' földet*; das Land umhacken oder umackern. 6) equus domat frenum, Plin. *fel sem veszi a' zaboldt*; achtet den Zaum nicht.

Dŏmŭĭtĭo, ōnis, f. 3. (domus et itio), *hazamenés*, *hazamenetel*; das Heimgehen.

Dŏmuncŭla, ae, f. 1. (Dim. a domus), *házatska*, *házikó*; ein Häuschen.

Dŏmus, us, 4. et ui, f. 2. *ház*; ein Haus. Domi, Cic. *otthon*; zu Hause. Se domi tenere, Nep. *otthon lenni*, *v. tartózkodni*; sich zu Hause halten. e. gr. straminea, Idem. *paraszt gunyhó*; eine Bauerhütte. 2) *házidolog*; das Hauswesen. 3) *házitseléd*; das Hausgesinde. 4) e. gr. avium; *madár fészek*; ein Vogelnest. 5) *tör'sökház*, *nemzetség*, *familia*; ein Stammhaus, ein Geschlecht, eine Familie. e. gr. regia, Sen. Virg. i. q. familia regia. 6) Trop. *sír*; ein Grab. 7) *fogház*, *tömlötz*; ein Gefängniß. 8) una 12 partium, in quas coelum ab astronomis divisum est.

Dŏmuscŭla, ae, f. 1. Dim. *házatska*, *házikó*; ein Häuschen.

Dōnābĭlis, e, *megajándékozható*; würdig beschenkt zu werden. 2) *elajándékozható*; würdig geschenkt zu werden.

Dōnārĭum, ĭi, n. 2. *ajándék*; ein Geschenk. 2) *szerzemény*; ein Gestift. 3) locus, ubi res ecclesiis donatae servantur. 4) *templom*; ein Tempel.

Dōnātārĭus, a, um, *a' kinek valami ajándékozódott*; dem etwas geschenket ist.

Dōnātĭo, ōnis, f. 3. *ajándékozás*; die Beschenkung, Schenkung. 2) *adomány*; die Schenkung. JCt.

Dōnātīvum, i, n. 2. *katonáknak kiosztott ajándék*; ein Geschenk, das man den Soldaten austheilte. 2) *kegyelemajándék*; ein Gnadengeschenk.

Dōnātor, ōris, m. 3. *ajándékozó*; ein Schenker.

Dōnātrix, īcis, f. 3. *ajándékozó (asszony, v. leány)*; eine Schenkerinn.

Dōnātus, a, um, (domo) *ajándékozott*; geschenkt. Homo divino quasi munere donatus reipublicae, Cic. 2) toro donata virgo, Claud. *férjhezment leány*; eine mit einem Manne versehene Jungfrau.

Dōnātus, i, m. 2. Nom. propr. eruditi grammatici. 2) Meton. Donatus, qui primitiva lingvae latinae docet.

Dōnax, ăcis, m. 3. *nád faj*, *Ciprusi nád*; eine Art Rohr, cyprisches Rohr. 2) *hal neme*; ein Fisch, sonst solen genannt.

Dōnec, Adv. *ollyan sokáig*, *olly soká*, *míg*, *míg tsak*, *míglen*; so lange, bis. Donec ad locum venias, Cic. 2) *addig*, *a' meddig*, *míg*; so lange als. Donec eris felix multos numerabis amicos. Ovid.

Dōnĭcum, i. q. donec, *míg*; bis. Nep.

Dōnĭfĭco, āre, 1. *megajándékozni*; beschenken. e. gr. inter se; *egymást megajándékozni*; einander Geschenke geben.

Dōno, āvi, ātum, āre, 1. *ajándékozni*; schenken. 2) *meg*, *v. feladni magát*; sich ergeben. 3) e. gr. aliquem aliqua re, Cic. Plaut. *megajándékozni*; beschenken. 4) e. gr. alicui inimicitias, Cic. *valakivel megbékélni*; die Feindschaft einem zu gefallen aufgeben.

Dōnōsus, a, um, *adakozó*, *bőkezű*; freygebig.

Dōnum, i, n. 2. *ajándék*; ein Geschenk.

Dŏnysa (Donūsa), ae, f. 1. insula maris Aegaei.

Dorcas, ădis, 3. *őz*, *baköz*; Reh, Rehbock.

Dŏrēlla, ae, f. 1. *sárga mag neme*; Art eines gelben Samens.

Dŏres, um, m. plur. populus antiquus Achajae, et Asiae.

Dŏrĭa, ae, f. 1. fluvius Pedemontii; la Doire.

Dŏrĭce, Adv. *Dóriai módon*; Dorisch.

Dŏrĭcus, a, um, e. gr. dialectus, Gell. *Dóriai*; Dorisch. 2) *görög*; griechisch.

Dŏrĭensis, e. i. q. Doricus.

Dŏris, ĭdis, f. 3. provincia Graeciae. 2) certum vestimenti muliebris genus. 3) *atratzél*, *ökörnyelvűfű*; Ochsenzunge. Pseudanchusa. 4) dea maris, Oceani et Tethyos filia. 5) Trop. *tenger*; das Meer. Doris amara suam non intermisceat undam. Virg.

Dŏrĭus, a, um, i. q. Doricus. Horat.

Dormībo, Fut. Obsol. pro: dormiam. Plaut.

Dormio, ivi, et ii, itum, ire, 4. *aludni*; schlafen. e. gr. in utramvis aurem, Ter. *mindengond nélkül aludni*; ohne alle Sorgen schlafen. Dormitum se conferre, dormitum ire; *aludni menni*; schlafen gehen. 2) Trop. *tehetetlen lenni*; unthätig seyn. e. gr. omnibus, Cic. *senkinek sem kivánni szolgálni, v. tetszeni*; keinem dienen oder zu Gefallen seyn wollen. 3) *henyélni, heverni*; müssig seyn. 4) *gond 's baj nélkül lenni*; unbekümmert seyn.

Dörmisco, ĕre, 3. *aludni kezdeni, szunyókálni, szúnyadni, elszenderedni*; anfangen zu schlafen, einschlummern.

Dormitātor, ōris, m. 3. *alvó, álmodó, álmodozó*; ein Schläfer, Träumer. 2) *aluszékony, alamuszi, tunya v. rest ember*; ein schläfriger und fauler Mensch.

Dörmitātōrius, a, um, *alvåshoz való*; zum Schlafe gehörig.

Dormitio, ōnis, f. 3. *alvás*; das Schlafen. 2) *halál*; der Tod.

Dormito, āvi, ātum, āre, 1. *aludni akarni, szunyókálni, álmos lenni, szúnnyadni*; schlafen wollen, schläfrig seyn. 2) *aludni*; schlafen. 3) Trop. *rest, tunya, henye, gondatlan lenni*; träge, unthätig, nachlässig seyn. Quandoque bonus dormitat Homerus, Hor. *ollykor ollykor az okos ember is elhibázza a' dolgot*; zuweilen fehlen berühmte Leute auch. 4) *álmodni, ostoba lenni*; träumen, dumm seyn. Dormitas, Plaut. *álmodsz, nints eszed*; du träumst, bist ein Narr.

Dormitor, ōris, m. 3. *alvó*; ein Schläfer. 2) *rest, v. tunya ember*; ein nachlässiger Mensch.

Dörmitōrium, ii, n. 2. *hálószoba*; ein Schlafzimmer. Plin.

Dormitōrius, a, um, e. gr. cubiculum, Plin. *alvásra való, alvást illető*; das Schlafen betreffend, dahin gehörig.

Dōron, i, n. 2. i. q. donum. 2) i. q. palmus; *tenyér szélléssége*; die Breite der flachen Hand.

Dŏrŏthĕus, i, m. 2. pictor tempore Neronis, cujus opus est Venus Anadyomene.

Dŏrsĭfer, a, um, *hátán vivő, hordozó, v. hurtzoló*; der auf dem Rücken trägt.

Dŏrsŭāle, is, n. 3. *tereh hordozó állat*; ein Lastthier. 2) *lótakaró*, die Rückendecke eines Pferdes, Schabracke.

Dorsŭālis, e. *háthoz tartozó*; zum Rücken gehörig. e. gr. medulla, Med. *hátgeréntzvelő*; das Rückgradmark. 2) *terehhordozható*; lastbar.

Dorsŭārius, vide: Dossuarius.

Dorsum, i, n. 2. *hát*; der Rücken. 2) *szín, felső, v. terültszín, lap, felsőlap*; die Oberfläche. e. gr. nasi; *az orr éle, felső szélessége*; die Breite oben in der Nase, der Nasensattel. e. gr. ossis; *tsont hoszszúkás domborodása*; die erhabene und länglicht ausgestreckte Seite des Knochens. e. gr. manus; *kézfő*; die äusserliche Fläche der Hand. e. gr. pedis; *lábfő*; der Fußrücken. Med. e. gr. in mari, Virg. *föveny-torlás, zátony, porond*; eine Sandbank. e. gr. campi; *mező hátas része, háta, hát*; die Höhe des Feldes. e. gr. montis; *hegy fok, bértz*; der Rücken des Berges. e. gr. cultellorum; *késfok*; der Rücken des Messers. e. gr. testudinis; *tekenősbéka tekenője*; die obere Schale einer Schildkröte. Dorso recipere, Solin. *felvenni, felülni hagyni*; aufsitzen lassen. Dorsus, i, Plaut.

Dorsŭōsus, a, um, *púpos, nagy, v. kiálló hátú*; buckelicht, einen hohen Rücken habend. 2) *dombos, hátas, hegyes völgyes*, hügelicht, bergicht.

Dŏrus, a, um, i. q. Doricus. Prop.

Dŏrycles, is, m. Nom. propr. Filii Priami.

Dŏrycnion, i, n. 2. *émelyfű*; eine giftige Pflanze aus der Gattung trychnos, s. strychnos, Plin.

Dŏrylaeum (Dorylēum), i, n. 2. urbs Phrygiae. Dorylenses; incolae.

Dŏrylas, ae, m. 1. unus Centaurorum. 2) Nasamon ditissimus. Ovid.

Dŏryphŏriānus, i, m. 2. Nom. propr. viri, vel officii.

Dŏryphŏrus, i, m. 2. *fegyverhordozó, drabant*; ein Spieß- oder Lanzenträger, Waffenträger.

Dos, dotis, f. 3. *menyasszonyi ajándék*; ein Heirathsgeschenk. Dote, et in dotem, accipere aliquid, Cic. e. gr. dapsilis, Plaut. *gazdag menyasszonyi ajándék*; ein großes Heirathsgut. 2) *elsőség, bets, tulajdon-*

ság, talentom, tehetség; der Vorzug, Werth, die Eigenschaft, das Talent. Duplex libelli dos est, Phaedr. *kettős haszna van a' könyvnek*; das Buch hat einen doppelten Nutzen. e. gr. formae; *szépség*; die Schönheit. Ingenii dotes, Ovid. *szép elme, elmebeli ajándék*; die Gaben des Verstandes. e. gr. oris; *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit.

Dōsis, is, f. 3. *vétel, rész vétel, dózis, bizonyos bévenni való része az orvosságnak*; daß Maß einer Arzney, so viel, als einer auf einmahl nimmt. Med. 2) i. q. Datio, vel Largitio.

Dōson, ōnis, m. 3. *sokat igérő, keveset tellyesítő*; der viel verspricht und wenig hält. 2) cognomen regis Antigoni.

Dossuārius, a, um, pro dorsuarius; *hátán vivő, hordó, hordozó*; mit dem Rücken tragend.

Dōtālis, e (dos), e. gr. praedium, Cic. *menyasszonyi ajándékhoz tartozó, v. való*; zum Heirathsgute gehörig.

Dōtālitium, ii, n. 2. *móring, özvegyi jószág*; Leibgedinge, Witthum, Leibgut. JCt.

Dōtālitius, a, um, *móring, a' mit a' férj írásban rendel feleségének*; was der Mann dem Weibe verschreibet. Pacta dotalitia; *menyasszonyi ajándékról való egyezés*; derVergleich wegen desHeirathsguts

Dōtātio, ōnis, f. 3. *kiházasítás, férjhezadás*; die Aussteurung. 2) *megajándékozás*; die Beschenkung.

Dōtātor, ōris, m. 3. *kiházasító, férjhezadó*; der aussteuert.

Dōtātus, a, um, *kiházasított*; ausgestattet. e. gr. coniux, Hor. *feleség, a' ki gazdag ajándékot, v. mátkatált viszen férjéhez*; eine Frau, die dem Manne ein reiches Heirathsgeschenk zubringt. 2) *gazdagon megajándékozott*; reichlich begabt. Superl. dotatissimus. Ovid.

Dōto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. filiam, Svet. *kiházasítni, férjhezadni*; aussiatten. 2) *megajándékozni, feleségesítni*; begaben.

Drāba, ae, f. 1. *daravirág*; türkische Kresse. Dioscor.

Drābus, et Drāvus, i, m. 2. *dráva, folyóvíz Magyar Országon*; die Drau, ein Fluß in Ungarn. Geogr.

Drăcaena, ae, f. 1. *nőstény sárkány*; die Drachinn.

Drachma, ae, f. 1. moneta argentea Atheniensis 6 obolorum. 2) *könting, egy latnak negyedrésze*; ein Quentchen, der vierte Theil eines Loths. 3) *egy iznek, v. hüvelyknek nyólczadrésze*; der achte Theil eines Zolles.

Drăchmisso, āre, 1. una drachma emere.

Drăco, ōnis, 3. *sárkány*; ein Drache. e. gr. aliger, Val. Flacc. *szárnyas sárkány*; ein geflügelter Drache. Dracones in vitibus, Plin. *régi nagy szőlővessző hajtások*; die alten großen Rebschosse.

Drăcōnārius, ii, m. 2. *zászlótartó, a' ki kigyóval ékesített zászlót tart*; Fähndrich, der eine mit einer Schlange gezierte Fahne trägt.

Drăcōnigĕna, ae, o. *sárkánytól fajzott*; von Drachen geboren. 2) cognomen urbis Thebarum.

Drăcontārium, i, n. 2. *koszorú neme*; eine Art Kränze.

Drăcontĭas, ae, Dracontĭa, ae, Dracontītes, ae, *sárkánykő*; ein Drachenstein.

Drăcontĭum, ii, n. 2. *drakontza*; die Dracontie, eine Pflanze.

Drăcuncŭlus, i, m. 2. Dim. *sárkány kontyvirág, kigyótráng*; der Dragun. Arum Dracunculus. L.

Dragantum, i, n. 2. *dragánt*; der Draganth.

Drāma, ătis, n. 3. *nézőjáték, víg, v. szomorú*; ein Schauspiel, z. B. Komödie oder Tragödie.

Drangae, ārum, plur. populus Asiae.

Drapĕta, ae, m. 1. *szökevény, szökött rabszolga*; ein Flüchtling, entlaufener Sclave.

Draucus, i, m. 2. alterius libidini obsequens.

Drāusi, et Trausi, ōrum, m. 2. plur. populus Thraciae.

Drēnso, āre, 1. *szóllani, mint a' hattyú*; schreyen wie ein Schwan.

Drĕpănis, is, f. 3. *kőfali fetske*; die Mauerschwalbe. Pl. Hirundo apus L.

Drĕpănum, i, n. 2. urbs Siciliae. Drepanitanus, a, um, *Drepanumba, v. onnan való*; dahin gehörig, aus Drepanum.

Drīmyphăgia, ae, f. 1. *erős eledelekkel élés*; das Essen scharfer Speisen.

Drīndio, īvi, ītum, īre, 1. *visítni, mint a' menyét*; schreyen, wie ein Wiesel.

Drŏmas, ădis, m. 3. *szaladó*, *futó*; laufend. camelus dromas, Liv. *közönséges teve, dromedár*; ein Dromedar.

Drŏmĕda, ae, f. 1. idem quod antecedens.

Drŏmĕdārĭus, i, m. 2. i. q. dromas.

Drŏmo, ōnis, m. 3. servus apud Terentium. 2) *futó, szaladó*; ein Laufer. 3) *sebes hajó*; ein Jagdschiff. 4) *hal neme*; ein gewisser Fisch.

Dromon, ōnis, m. 3. *kis rák, v. hal*; ein kleiner Krebs oder Fisch. 2) *sebes hajó*; ein Jagdschiff.

Drŏmos, Drŏmus, i, m. 2. *sebes szekér, v. kotsi*; ein Lauf- oder Rennwagen.

Drŏpax, ăcis, m. 3. *koppasztó ír, v. kenóts*; eine Salbe, die das Haar wegnimmt.

Drŭentĭa, ae, f. 1. fluvius Galliae Transalpinae.

Drŭĭas, ădis, f. 1. femina inter Druidas.

Drŭĭdae, ārum, Drŭĭdes, um, m. plur. sacerdotes, viri eruditi, et judices antiquorum Celtarum.

Drŭngārĭus, ĭi, m. 2. *fő stra'samester*; ein Obristwachtmeister.

Drungus, i, m. 2. *egy tsapat katonaság*; ein Haufen oder Trupp Soldaten.

Drupa, ae, f. 1. *éretlen olajgyümölts*; unzeitige Olive. 2) *borostyán*; ein Lorbeer. 3) *tsontár*; Steinkern.

Drupus, Druppus, a, um, e. gr. oliva, Plin. *ért, úgy megért, hogy magától lehúll*; zum Abfallen reif.

Drŭsĭānus, Drŭsīnus, a, um, *Drusustól- v. ról nevezett*; vom Drusus benannt. e. gr. gladius, Tac. *bajvivást gyakorló, v. oskoldskard*; ein Rappier.

Drŭsilla, ae, f. 1. Nom. propr. Feminae.

Drŭsus, i, m. 2. Nom. propr. equitis Romani eloquentis et superbi. 2) cognomen Romanum.

Dryădes, um, plur. vide: Dryas.

Dryantīdes, ae, m. 1. Lycurgus, filius Dryantis.

Dryas, ădis, f. 3. silvarum dea, v. nympha.

Dryŏpes, um, m. 2. plur. populus in vicinio Parnassi.

Dryŏphytes, ae, 1. et Dryophytus, i. m. 2. *levelibéka*; ein Laubfrosch.

Dryops, ŏpis, c. 3. incola Epiri.

Dryos, Hyphĕar, i. e. viscum quercens.

Drys, yos, f. 3. idem quod Quercus.

Dua, vide: Duo.

Dŭālis, e, (duo), e. gr. numerus, Quint. *kettős, kettőt magában foglaló*; zwey enthaltend.

Dŭbĕnus, i, m. 2. Obsol. idem quod Dominus.

Dŭbĭe, Adv. *kétségesen, bizonytalanúl*; zweifelhaft, ungewiß. Haud dubie, Curt. *bizonyosan, minden bizonnyal, kétség kivül*; ohne Zweifel.

Dŭbĭĕtas, ātis, f. 3. *kétségeskedés, kételkedés, kétség, bizonytalanság*; die Zweifelhaftigkeit, Ungewißheit, ein Zweifel, Bedenken.

Dŭbĭōsus, a, um, *kétséges, kétes, bizonytalan*; zweifelhaft, ungewiß.

Dŭbĭtābĭlis, e, (dubito), *kétséges, kétségbe hozható*; zweifelhaft, woran gezweifelt wird. 2) *kételkedhető*; zweifelnd.

Dŭbĭtanter, Adv. *kételkedve, kétségesen, kétesen, bizonytalanúl*; zweifelhaft, mit Ungewißheit, mit Bedenken.

Dŭbĭtātim, Adv. i. q. dubie.

Dŭbĭtātĭo, ōnis, f. 3. *kételkedés, kétség, bizonytalanság*; der Zweifel, die Ungewißheit, Bedenklichkeit. In dubitationem aliquid adducere, Cic. *valamit kétségbe hozni*; etwas zweifelhaft machen.

Dŭbĭtātĭve, Adv. i. q. dubitanter.

Dŭbĭtātīvus, a, um, *kétséges, kétes*; zweifelhaft. 2) *kételkedést jelentő, kétséget szerző*; einen Zweifel anzeigend.

Dŭbĭtātor, ōris, m. 3. *kételkedő*: ein Zweifler.

Dŭbĭtātus, a, um, *a' mi felől, felett, v. a' miről kételkedik az ember*; etwas woran man zweifelt.

Dŭbĭto, āvi, ātum, āre, 1. *kételkedni*; zweifeln. e. gr. de aliqua re, aliquid, Cic. Plin. *valamiben, kételkedni, valamit kétségbe hozni*; an etwas zweifeln, etwas in Zweifel ziehen. Non dubito, quin etc. Cic. *nem kétlem, hogy*: ich zweifle nicht, daß. 2) *kételkedni felőle*; Bedenken tragen. Non dubito te obsecrare, Cic. *kész vagyok téged megkérni*; ich trage kein Bedenken, dich zu ersuchen. 3) *magát vonogatni, szabadkozni*; sich weigern. 4) *meggondolni, gondolóra venni, megvi'sgálni*; bedenken, überlegen,

untersuchen. Restat, ut hoc dubitemus, uter potius S. Roscium occiderit. Cic. 5) *késedelmezni*; zaudern. 6) *nem tudni*; nicht wissen. 7) *félni*; sich fürchten.

Dŭbĭum, ĭi, n. 2. *kétség*; der Zweifel. Sine dubio, dubio procul; *kétség kivűl*; ohne Zweifel. In dubium aliquid vocare, Cic. *valamit kétségbe hozni*; etwas in Zweifel ziehen.

Dŭbĭus, a, um, *kételkedő*; einer der da zweifelt. 2) e. gr. via, Ovid. *bizonytalan*; ungewiß. 3) *kétséges, kétes, kétségbe hozható*; zweifelhaft, woran man zweifelt. 4) Trop. res dubiae; *bizonytalan kimenetelű, veszedelemben forgó dolgok*; gefährliche Umstände, deren Ausgang ungewiß ist. In dubium venire, Plaut. *magát koczkáztatni*; in Gefahr kommen. 5) e. gr. argentum; *olly pénz, mellynek jóságu felől kétséges az ember*; Geld, von dem man nicht gewiß weiß, ob es gut ist. 6) dubia lanugo, Mart. *a' szakáll első növése, v. ütögetése, mellyet még alig lehet észre venni (ebször)*; die ersten hervorsprossenden Haare am Barte, die man noch nicht recht unterscheiden kann. 7) dubia coena; *olly vendégség, mellyben a' sok étel, v. eledel közzűl nem tudja az ember mellyikhez nyúljon*; eine Mahlzeit, bey der man wegen der vielen Speisen nicht weiß, was man essen soll. 8) e. gr. coelum; *változó idő*; unbeständiges Wetter. 9) lux dubia, Sen. *szürkűlet, (estveli, v. reggeli)*; die Dämmerung.

Dŭcāle, is, n. 3. *gyeplő*; ein Leitseil.

Ducālis, e, i. e. ad ducem pertinens.

Dŭcālĭter, Adv. i. e. more ducis.

Ducātĭo, ōnis, f. 3. i. q. ductio.

Ducātor, ōris, m. 3. i. e. dux.

Ducātrix, icis, f. 3. *vezető, vezér, v. vezérlő (asszszony, v. leány)*; eine Führerinn, Anführerinn. 2) *szerző, indító, (asszszony, v. leány)*; eine Urheberinn.

Ducātus, us, m. 4. *vezetés, vezérlés*; die Führung. 2) *gondviselés*; die Verwaltung. 3) *fővezérség a' táborנál*; das Obercommando über eine Armee. 4) *hertzegség*; das Herzogthum.

Dŭcēna, ae, f. 1. officium Ducenarii.

Dŭcēnārĭus, a, um, (duceni) *kétszázas, kétszázat nyomó, v. magában foglaló*; zweyhundert enthaltend. Ducenaria pondera; 200 *font*; 200 Pfund.

Dŭcēnārĭus, ĭi, m. 2. *kétszáznak feje, hadnagyja, v. annyinak parantsoló*; ein Hauptmann über zweyhundert. 2) ducenarii judices, i. q. quarta decuria judicum, quae res viles judicabat. 3) ducenarii; *vámszedők*; die den Zoll eintrieben. 4) procuratores ducenarii, qui 200 sestertiarum salarium habebant.

Dŭcēni, ae, a, *kétszáz, kétszázan, kétszázanként*; zweyhundert, je zweyhundert.

Dŭcentēsĭmus, a, um, *kétszázadik*; der Zweyhundertste.

Dŭcenti, ae, a, *kétszáz, kétszázan*; zweyhundert.

Dŭcentĭes, Adv. *kétszázszor*; zweyhundert Mahl.

Dŭcĭānus, a, um, *vezérhez, seregvezérhez tartozó*; was zum Heerführer gehöret. Duciani adparitores, *generális szolgái*; die Aufwärter eines Generals.

Dŭcĭbĭlis, e, Adj. *húzható, vonható*; was sich ziehen läßt.

Dŭco, āvi, ātum, āre, 1. *vezetni*; führen.

Dūco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. aliquem ad mortem, Nep. agmen, Plin. *vinni, vezetni, vezérelni*; führen, leiten. 2) e. gr. diem somno, Sen. *alvással, v. alvásban tölteni a' napot*; den Tag mit Schlafen zubringen. 3) e. gr. aliquid ex luto, Quint. *kivenni, kivonni, kihúzni a' sárból*; etwas aus Leimen machen. 4) e. gr. initium ex aliqua re; *valahonnan venni kezdetét, v. eredetét*; den Ursprung oder Anfang aus etwas nehmen. 5) e. gr. uxorem; *megházasodni, feleséget venni*; ein Weib nehmen. 6) e. gr. praemia, Ovid. *jutalmat venni*; Belohnungen bekommen. 7) *halasztani, késleltetni*; aufschieben, verzögern. e. gr. diem de die. Caes. Tempus ducitur, Cic. *késedelmeznek*; man verweilt sich. 8) *annak tartani*; dafür halten. e. gr. honori, in honorem, Ter. Plin. *betsűletnek tartani*; für eine Ehre halten. 9) e. gr. pugnum, JCt. *pofon v. artzúl tsapni, v. ütni*; eine Maulschelle geben. 10) e. gr. lanam,

Ovid. *gyapjút fonni*; Wolle spinnen. 11) nutu Dei omnia ducuntur, Plaut. *mindenek Isten akaratjából lesznek*; es wird alles nach Gottes Willen regiert. 12) e. gr. foenus, Cic. *számlálni*, *hozzászámlálni*; rechnen. 13) ventre duci, Hor. *tsemegére vágyni*; nach Leckerbissen begierig seyn. 14) e. gr. suspiria, Mart. *sóhajtani*, *sóhajtozni*; seufzen. 15) *inni*; trinken. 16) e. gr. genus ab aliquo, Ovid. *valakitől hozni le nemzetségét*; sein Geschlecht von einem herleiten. 17) e. gr. aliquem in errorem, Cic. *félrevezetni*, *eltsábítni*; verleiten, verführen. 18) e. gr. aliquem ad credendum, Cic. *rávenni*; bewegen. 19) e. gr. se ab aedibus, Plaut. *kilopódzni*, *titkon elmenni*, (*elillantani*); sich fortschleichen. 20) e. gr. aliquem dictis, Caes. *elhitetni*, *áltatni*, *v. ámítni* (*úsztatni*) *valakit*; einem etwas weiß machen. 21) e. gr. aere, Hor. *értzből önteni*; aus Erze gießen. 22) e. gr. cicatricem, Colum. *beböródzeni*, *v. hegedni*; verharschen. 23) e. gr. alvum, Cels. *hasat hajtani*; den Leib durch Purganzen öffnen. 24) *tömlötzbe*, *v.-re vinni*; ins Gefängniß führen. 25) e. gr. sortem, Cic. *sorsot*, *v. kotzkát vetni*, *nyilat húzni*; loosen.

Ductārius, a, um, e. gr. fumus, Cato. *húzó*, *vonó*, *a' mit*, *v. a' minél fogva húzni*, *v. vonni lehet*; was man ziehet, was gezogen wird.

Ductĭlis, e, *hajtható*, *hajlós*, *hajlékony*, *nyújtható*, *széleslíthető*; geschmeidig, was sich ziehen oder dehnen läßt. 2) *egymásra járó*; was sich zusammen legt. Culter in se ductilis, Plin. *'seb*, *v. 'sebbeli kés*, *bitska*, *bitsak*; ein Taschenmesser. 3) aes ductile, Plin. *drót*; ein Drath. 4) flumen ductile, Mart. *elvehető*, *v. vezethető víz*; ein Fluß, der sich leiten läßt.

Ductim, Adv. *apródonként*, *apránként*, *egymásután lassan*; nach und nach, langsam. 2) *föltjával*, *seregenként*, *falkástól*; zugweise.

Ductĭo, ōnis, f. 3. *vezetés*, *vezérlés*; die Führung. 2) e. gr. aquae, Ulp. *vízárkolás*; die Wasserleitung. 3) e. gr. alvi, Med. *hashajtás*; die Laxirung. 4) i. q. directio.

Dŭctĭtĭus, a, um, *húzható*, *nyújtható*; was sich ziehen läßt. e. gr. ferrum, Quint. *drót*; ein Drath.

Ductĭto, āvi, ātum, āre, 1. *hordozni*, *hurtzolni*, *vezetgetni*; oft führen, schleppen. 2) e. gr. restim inter puellas, Ter. *tántzot igazgatni*; den Vortanz haben. 3) *házasodni*; heirathen. 4) *megtsalni*, *rá*, *v. megszedni*; anführen, betrügen.

Ducto, āvi, ātum, āre, 1. *vinni*, *vezetni*; führen. 2) *húzni*, *vonni*, *húzni-vonni*, *vongálni*, *rántzigálni*; zerren, ziehen. 3) Trop. *valakiből tréfát*, *v. tsúfot űzni*, *tsúfolni*; zum Besten haben, spotten. e. gr. aliquem dolis; *megtsalni valakit*; einen betrügen. 4) e. gr. cornua nervo, Val. Flacc. *a' kézívet felhúzni v. kifeszítni*; den Bogen spannen. 5) *vezetni*, *vezérelni*, *p. o. a' sereget*; anführen, commandiren.

Ductor, ōris, m. 3. *vezető*, *vezérlő*, *vezér*; ein Führer, Anführer. 2) *hadvezér*; ein Chef, Heerführer.

Ductus, us, m. 4. *vezetés*, *vezérlés*, *vivés*; die Führung. 2) *vonás*, *húzás*; der Zug. e. gr. literarum, Plin. *betűvonás*; der Zug der Buchstaben. 3) e. gr. aquarum, Cic. *vízárkolás*; eine Wasserleitung. 4) aquosi ductus; *víz tsatornák*, *tsövek*, *v. tsők*; Wasserröhre.

Ductus, a, um, *vitt*, *vezetett*, *vezérlett*; geführt. 2) *elővett*; hergenommen. 3) e. gr. benevolentia, Cic. *valamire vett*, *v. inditott*; bewogen. 4) cicatrix ducta, Chirurg. *beböródzött*, *hegedt*, *v. forradt seb*; eine verharschte Wunde. 5) e. gr. sorte, Ter. *sors szerént kihúzott*; durchs Loos heraus gezogen.

Dūdum, Adv. *régen*, *régólta*; lange, seit langer Zeit. Non dudum ante lucem, Plaut. *kevéssel virradta előtt*; nicht lange vor Tage. Quam dudum Idem. *miólta?* wie lange? Dudum dixi, Cic. *igen régen mondtam*; ich habe es vorlängst gesagt. 2) *az előtt*; vorher. 3) *mostan*, *most*, *egyszeriben*, *egyszerre*, *egyben*, *tüstént*; sogleich, itzt. 4) *majd*, *nem sokára*; bald.

Duella, i. e. tertia pars unciae.

Dŭellātor, ōris, m. 3. i. q. bellator.

Dŭellĭcus, a, um, i. q. bellicus.

Dŭellis, is, m. 3. i. e. hostis.

Dŭello, āre, 1. Obs. i. q. bellare.

Düellum, i, n. 2. i. q. bellum. 2) *kettősviadal*; ein Zweykamf, Duell.

Düellus, a, um, i. q. bellus.

Düilius (Düilius), a, um, nomen familiare Romanum.

Duim, is, it, Obs. pro: dem, des, det.

Düitae, ārum, plur. *két Istent hivők*; die zwey Götter glaubten.

Düitas, ātis, f. 3. i. q. dualitas; *kettőség*; die Zweyfältigkeit.

Duitor, Imperat. pass. pro: dator.

Dulcăcĭdus, a, um, (dulcis et acidus) *édes- savanyú, édes- tsipős*; sauerlichsüß.

Dulcāmārus, a, um, *kesernyés- édes, édes- keserű*; süß und bitter. 2) Solanum Dulcamara; *keserédes tsutsór, veres ebszőlő, iszalag*; Bittersüß, Hirschkraut.

Dulcātor, ōris, m. 3. *édesitő, megédesitő*; der Versüßer.

Dulce, Adv. *édesen*; süß. 2) *kellemetesen, kellemesen nyájasan*; lieblich, angenehm. 3) Trop. e. gr. ridere, Hor. *mosolyogni*; freundlich lachen. Comp. dulcius, Superl. dulcissime.

Dulcēdo, ĭnis, f. 3. *édesség*; die Süßigkeit. 2) e. gr. pecuniae, Cic. *kellemetesség, kellemesség*; die Lieblichkeit.

Dulcesco, ĕre, 3. *megédesedni, megédesűlni*; süß werden.

Dulcia, ōrum, plur. *édes tsemege, v. nyalánkság*; süßes Naschwerk.

Dulciārius, ii, m. 2. *tzúkorsüteményes*; ein Zuckerbäcker. 2) *borsosmézeskaláts, v. mézespogátsasütő*; ein Pfefferküchler.

Dulciarius, a, um, *édes*; süß. Panis dulciarius; *tzúkroskenyér, martzipán*; Marcipan, ein Zuckerbrod. Mellita dulciaria; *borsos mézeskaláts*; Pfefferkuchen.

Dulcĭcŭlus, a, um, Dim. *édesetske, kevéssé édes*; süß, etwas süß.

Dulcĭfer, a, um, *édes*; süß.

Dulcĭlŏquus, a, um, *édesen, nyájasan, v. kellemetesen beszéllő*; süß oder angenehm redend.

Dulcĭmŏdus, a, um, *kellemetesen hangzó*; angenehm klingend.

Dulcio, īre, 4. *édes lenni, édeskedni*; süß seyn 2) *kellemetes lenni, kellemeteskedni*; lieblich seyn.

Dulcĭŏla, ōrum, n. 2, plur. i. q. dulcia.

Dulcĭōrĭlŏquus, a, um, i. q. dulciloquus. 2) Subst. cognomen Nestoris.

Dulcis, e, *édes*; süß. 2) *kedves kellemetes, kellemes, nyájas*; lieblich, angenehm. Conjux dulcis, Virg. *kedves férj*; der liebste Gemahl. Dulcia, atque amara apud te sum elocutus omnia, Plaut. *javát rosszát mind megmondtam*; ich habe dir alles gesagt, Gutes und Böses. 3) *hajló, engedelmes*; nachgebend; Amici dulces, Cic. *magokat mindenben hozzánk alkalmaztató, v. kedvünkben járó barátok*; Freunde, die sich immer nach uns richten. Comp. dulcior, Plaut. Melle dulcius, Ovid. Superl. dulcissimus. Cic.

Dulcĭsŏnus, a, um, i. q. dulcimodus.

Dulcĭtas, ātis, f. 3. i. q. dulcedo.

Dulcĭter, Adv. *édesen*; süß. 2) *kedvesen, kellemetesen, kellemesen, nyájasan*; lieblich, angenehm. Comp. dulcius, Cic. Superl. dulcissime.

Dulcĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. dulcedo.

Dulcōro, āre, 1. *édesitni, megédesitni*; süß machen.

Dūlĭce, Adv. *szolgai módon*; sclavisch.

Dūlĭchĭum, i, n. 2. insula maris Jonici penes Aetoliam.

Dūlĭchĭus, a, um, *Dulichiumi*; Dulichisch. Dulichiae rates.

Dum, Adv. *az alatt míg*; indem. 2) Cum conjunctiv. *bár tsak*; wenn nur. 3) Cum Conjunct. *addig, a' meddig*; so lange bis. 4) Cum Indicat. *mind addig, addig, míg*; so lange, als. 5) post: non, nec, nihil; *még*; noch. Nihil cum sciebam, Cic. *még semmit sem tudtam*; ich wußte noch nichts. 6) post Imperat. *tsak, mindazonáltal, azért*; doch. Age dum, Cic. *tsináld tsak*; mache doch.

Dūmētum, i, n. 2. *tövis v. tüske bokros, bajbontsos v. tseres hely*; ein Dorngebüsch, eine Dornhecke. 2) Trop. dumeta stoicorum, Cic. i. q. subtilitates.

Dūmĭcŏla, ae, c. 1. *tserén, v. bokron, v. -ban lakó*; unter den Hecken oder Büschen wohnend.

Dūmmŏdo, Adv. *bártsak*; wenn nur.

Dūmōsus, a, um, *bokros, tövisbokros*; mit Dornbüschen besetzt.

Dumtaxat, Dumtaxat, Adv. *tsak*; nur allein. 2) *legalább*; wenigstens. 3) *valamennyire, annyira*; gewisser Maßen, in so weit.

Dūmus, i, m. 2. *bajbonts*, *tüske*, *v. tövisbokor*; ein Dornstrauch, die Hecke.

Duntaxat, vide: Dumtaxat.

Dŭo, ae, o. plur. *kettő*, *két*; zwey, zwo, zwie. 2) i. q. ambo; *ketten*; zwey, je zwey.

Dŭŏdĕcennis, e, *tizenkét esztendős*; zwölfjährig.

Dŭŏdĕcies, Adv. *tizenkétszer*; zwölfmahl.

Dŭŏdĕcim, *tizenkettő*; zwölf. 2) i. q. duodecim tabulae legum.

Dŭŏdĕcĭmus, a, um, *tizenkettődik*; der zwölfte.

Dŭŏdēni, ae, a, *tizenketten*; je zwölf. 2) *tizenkettő*: zwölf. Caes.

Dŭŏdennis, i. q. Duodecennis.

Dŭŏdēnōnāginta, *nyóltzvannyóltz*; achtundachzig.

Dŭŏdēoctōginta, *hetvennyóltz*; achtundsiebzig.

Dŭŏdēquadrāgēni, ae, a, *harmintznyóltzan*; je achtunddreyßig.

Dŭŏdēquādrāgēsĭmus, a, um, *harmintznyóltzadik*; der achtunddreyßigste.

Dŭŏdēquādrāginta, *harmintznyóltz*; achtunddreyßig.

Dŭŏdēquinquāgēni, ae, a, *negyvennyóltzadik*; der achtundvierzigste.

Dŭŏdēquinquāginta, *negyvennyóltz*; achtundvierzig.

Dŭŏdēsexāgēsimus, a, um, *ötvennyóltzadik*; der achtundfünfzigste.

Dŭŏdēsexāginta, *ötvennyóltz*; achtundfünfzig.

Dŭŏdētrīcēsĭmus, a, um, *huszonnyóltzadik*; der achtundzwanzigste.

Dŭŏdētrīcies, *huszonnyóltzszor*; achtundzwanzigmahl.

Dŭŏdētrīginta, *huszonnyóltz*; achtundzwanzig.

Dŭŏdēvīgēni, ae, a, *tizennyóltzan*; je achtzehn.

Dŭŏdēvīcēsĭmus, a, um, *tizennyóltzadik*; der Achtzehnte.

Dŭŏdēvīginti, *tizenyóltz*: achtzehn.

Dŭŏetvīcēsĭmāni, *huszonkettődik legióból való katonák*; Soldaten von der zweyundzwanzigsten Legion.

Dŭŏetvīcēsĭmus, a, um, *huszonkettődik*; der zweyundzwanzigste.

Dŭŏmillēsĭmus, a, um, *kétezeredik*; der zweytausendste.

Dŭplāris, e, *kettős*, *kétszeres*, *kettősen*, *v. kétszeresen vett*; doppelt, doppelt genommen. Milites duplares, Veget. *kettős*, *v. két 'söldot vevő katonák*; Soldaten, die doppelte Besoldung bekommen.

Dŭplātio, ōnis, f. 3. i. q. duplicatio.

Dŭplex, ĭcis, o. Adj. *kettős*, *kétszeres*; zweyfach, doppelt. Spe duplici uti, Cic. *kettős segítséggel élni*; doppelter Hülfe sich bedienen. 2) numerus duplex, Curt. *még egyszer annyi, kétannyi*; noch einmahl so viel. 3) *kétféle*; zweyerley. 4) *sűrű*, *vastag*, *durva*; dicht, dick, grob. Pannus duplex, Hor. *durva posztó*; ein grobes Tuch. 5) *tsalárd*, *ravasz*, *álnok*, *kétszinű*; betrüglich, arglistig, zweyzüngig, einer, der anders redet, als er denkt. 6) *külömbböző részekből öszve rakott*; aus verschiedenen Theilen zusammen gesetzt. Nihil est in animis duplex, Cic.

Dŭplĭcārius, ii, m. 2. *két 'söldos katona*; ein Soldat, der doppelten Sold bekommt. 2) *a' ki mind a' két részszel*, *v. felekezettel tart*; einer, der es mit beyden Partheyen hält.

Dŭplĭcātio, ōnis, f. 3. *kettőztetés*; die Verdoppelung.

Dŭplĭcāto, Adv. *kettősen*, *kétszeresen*; zweyfach, doppelt.

Dŭplĭcātor, ōris, m. 3. *kettőztető*; der Verdoppeler.

Dŭplĭcātus, a, um, *kétszeres*, *kettőztetett*, *megkettőztetett*; zweyfach, verdoppelt. Duplicatum filum, *térnaszál*; ein Zwirnfaden. 2) duplicato poplite, Virg. *térdepelve*, *térdelve*, *térden állva*; mit gebogenem Knie.

Dŭplĭcĭtas, ātis, f. 3. *kétszeresség*, *kettőség*, *megkettőzés*; die Zweyfältigkeit, Verdoppelung. 2) *tsalárdság*, *ravaszság*; die List.

Dŭplĭcĭter, Adv. *kettősen*, *kétszeresen*; zweyfach, doppelt. 2) *két képen*, *v. módon*; auf zweyerley Weise.

Dŭplĭco, āvi, ātum, āre, 1. *kettőztetni*, *kettőzni*, *kétszerezni*; verdoppeln. c. gr. agmen, Veget. *a' katona*, *v. hadirendet v. sort megkettőztetni*; die Glieder oder Reihen der Soldaten. 2) *nagyobbítni*, *többítni*, *szaporítni*; vergrößern, vermehren. 3) *kétszeresen öszvehajtani*; doppelt zusammen beugen.

Dŭplĭo, ōnis, m. 3. Obsol. *kétannyi kétszer annyi*; zweymahl so viel. 2) *kétszeres büntetés*; eine doppelte Strafe.

Dūplo, āre, 1. *kettōztetni*, *megkettōztetni*; verdoppeln.

Dūplum, i, n. 2. *kettōs*, *kétszeres*, *megannyi*, *kétannyi*; das Doppelte. e. gr. poena, Cic. *kettōs büntetés*; eine doppelte Strafe.

Dūplus, a, um, *kettōs*, *kétszeres*, *megannyi*, *kétannyi*: zweyfach, doppelt, zweymahl so viel.

Dūpondĭārĭus, a, um, *kétfontos*; zweypfündig.

Dūpōndĭum, ĭi, n. 2. et **Dūpōndĭus**, ĭi, m. 2. *két font*, *két fontnyi*; zwey Pfund. 2) quinta pars denarii, 3) *két láb*, *két láb hosszsza*; die Länge von zwey Füßen.

Dūrābĭlis, e, *tartós*, *sokdig tartó*, *állandó*; langwierig, dauerhaft.

Dūrābĭlĭtas, ātis, f. 3. *tartósság*, *tartás*, *eltartás*; die Dauer, Dauerhaftigkeit.

Dūracĭnus, a, um, *kemény bōrü*, v. *héjjú*; harthäutig. Uvae duracinae; *keményhéjjú v. bōrü szōlō*; harthäutige Weintrauben. Duracina persica; *keményhéjjú baratzkok*, *durántzai baratzk*; harthäutige Pfirsiche. Duracina cerasa; *ropogó*, v. *portzogó tseresznye*; harthäutige Kirschen.

Dūrāmen, ĭnis, f. 3. *megkeményülés*; die Verhärtung. e. gr. aquarum, Lucr. *jég*; das Eis.

Dūrāmentum, i, n. 2. *tartósság*; die Dauerhaftigkeit. 2) *erősség*, *állandóság*; die Stärke. 3) e. gr. vitis, Colum. *szōllōvesszō újhajtása*; Weinreben, die unten neben dem Stocke gewachsen sind, ein Rebschoß.

Dūrātĕus, a, um, *fa*, *fából való*; hölzern. e. gr. equus, Lucr. *Trójai faló*; das hölzerne Pferd vor Troja.

Dūrātor, ōris, m. 3. *megkeményítō*; der hart macht, abhärtet.

Dūrātrix, īcis, o. Adj. *tartós*, *sokdig tartó*; langwierig.

Dūrātus, a, um, *megkeményített*; gehärtet. 2) *tartóssá*, *sokdig tartóvá*, v. *állandóvá tett*; dauerhaft gemacht. 3) *megfagyott*, *megfagylalt*; gefroren. Fluvius glacie duratus, Plin. 4) Trop. *megszokott*; gewohnt. Duratus, atque subactus bello, Liv. *hadnak v. hadhoz törödött*, v. *szokott*; des Krieges gewohnt.

Dūre, Adv. *keményen*; hart. 2) *nehezen*, *fáradtsággal*, *fáradtságosan*; mühsam. 3) *nyomorúsággal*, *bajjal*, *bajosan*; elend. Comp. durius. 4) *komoran*, *komorsággal keményen*; unfreundlich, strenge. Aliquid durius proferre, quam factum est. Cic. Durius aliquid accipere, Cic. *valamit rossz neven venni*; etwas übel aufnehmen. Superl. durissime.

Dūresco, ui, ĕre, 3. *megkeményedni*; hart werden. Frigore durescit humor, Cic. *a' hideg megkeményíti v. fagylalja a' nedvességet*; durch die Kälte verhärtet sich die Feuchtigkeit. 2) Trop. e. gr. in lectione alicujus, Quint. *kemény*, v. *durva írások olvasása által ollyan írásmódra szokni*; dadurch, daß man einen liest, der hart schreibt, sich eine rauhe Schreibart angewöhnen. 3) situ durescit campus, Virg. *a' hevertetés által hasznavehetetlenné leszsz a' föld*; wenn das Feld nicht stets bearbeitet und bebaut wird, wird es unbrauchbar.

Dūrĕta, ae, f. 1. *faszék*; ein hölzerner Stuhl.

Dūrĭcordĭa, ae, f. 1. et **Duricordium**, ii, n. 2. *keményszívüség*, *keménynyakúság*, *nyakasság*, *makatsság*; die Hartherzigkeit, Hartnäckigkeit.

Dūrĭcōrĭus, a, um, *keménybōrü*; harthäutig.

Dūrĭensis, e, e. gr. proelium, Cic. *Durius vize mellett lévō*, *ott történt*, *oda tartozó*; am Flusse Durius befindlich, geschehen, dahin gehörig.

Dūrĭtas, ātis, f. 3. *keménység*; die Härte. 2) *komorság*; die Unfreundlichkeit. 3) *akaratoskodás*, *fejesség*; die Eigensinnigkeit.

Dūrĭter, Adv. *keményen*; hart. 2) *komoran*, v. *komorúl*; unfreundlich.

Dūrĭtĭa, ae, f. 1. *keménység*; die Härtigkeit, Härte. 2) *érzéketlenség*; die Unempfindlichkeit. 3) e. gr. coeli, Tac. *kemény idō*; strenges Wetter. 4) e. gr. oris; Sen. *szemtelenség*; die Unverschämtheit. 5) e. gr. alvi, Svet. *hasszorúlás*; die Verstopfung des Leibes. 6) *fösvénység*, *takarékosság*, *szükmarkúság*; der Geitz, die Kargheit. 7) e. gr. imperii, Tac. *tartósság*, *állandóság*; die Dauer. 8) duritiam in sermone Socratico adamarat, Cic. *Socratesnek a' fájdalmak elviseléséröl való beszéllgetései különösen tetszettek néki*; es

gefielen ihm vorzüglich des Socrates Unterredungen von Ertragung des Schmerzes.

Dūrĭties, ei, f. 5. i. q. duritia, in duritiem lapidescere, Plin.

Dūrĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. duritia.

Dūrĭus, a, um, *fa, fából való*; hölzern,

Dūrĭus, ĭi, m. 2. fluvius Hispaniae, hodie: Duero.

Dūrĭuscŭlus, a, um, (Dim. a durus) *keményetske, keményke*; etwas hart.

Dūro, āvi, ātum, āre, 1. *keményltni*; härten. 2) *megkeményltni, érzeketlenné tenni*; abhärten, unempfindlich machen. e. gr. se labore, Caes. *munkához, v. dologhoz szokni*; sich zur Arbeit gewöhnen. 3) durari, Pass. *megkeményedni*, v. *keményülni*; hart werden. Ad plagas durari, Quint. *hozzá szokni a' verésbez, azt nem érezni*; die Schläge nicht mehr fühlen. 4) *elszenvedni, viselni, v. hordozni*; ertragen, dulden. Durate, et vosmet rebus servate secundis. Virg. 5) e. gr. in aeternum, Quint. *tartani, eltartani*; dauern. 6) e. gr. sub dio; *szabad ég alatt lakni, 's hálni*; unter freyem Himmel wohnen und auf der bloßen Erde schlafen.

Dūrus, a, um, *kemény*; hart. 2) e. gr. cantus; *kedvetlen, kellemetlen*; unangenehm. 3) e. gr. imperium, Virg. *irgalmatlan, kegyetlen, szoros, vad durva*; unbarmherzig, rauh, streng. Sorores durae, Ovid. i. q. Parcae. 4) e. gr. vita, Tac. *nyomorúságos, terhes, bajos, nehéz*; beschwerlich, mühsam, mühselig. 5) rumores de eo sunt duriores, Cic. *roszsz hirben van*; man redet nicht wohl von ihm. 6) e. gr. labor, Virg. *nehéz, v. erös munka*; schwere Arbeit. Provinciam cepisti duram, Cic. Ter. *terhes hivatalt vállaltál, v. vettél magadra*; du hast ein schweres Amt auf dich genommen. 7) *szemtelen*; unverschämt. Duri oris vir. Liv. 8) *idegen, nem hajlandó*; ungeneigt. Ad studia duriorem esse, Cic. 9) dura mater, *kemény agylepel, agyvelölepel*; das harte und dickere Hirnhäutchen. 10) *kemény, erös*; abgehärtet. Durus Ulysses, Ovid. 11) dura alvus, Med. *kemény, v. dugúlt has*; ein harter, verstopfter Leib. 12) durus sapor, Virg. *kedvetlen íz*; ein unangenehmer Geschmack. 13) durior annona, Cic. *élet, v. gabona drágaság*; die Theuerung des Getreides. 14) *érzéketlen*: unempfindlich. Durior ad haec studia videbatur, Cic. *érzéketlennek láttszott ezen tudomány szépsége eránt*; er schien gegen die Schönheit dieser Wissenschaft fühllos zu seyn. 15) signa dura, Cic. *durva munkájú állóképek*; nicht fein gearbeitete Statuen. Comp. durior. Superl. durissimus.

Dūsŏrītis, is, f. 3. *a' mirtusnak egy faja*; eine Art von Myrthen.

Dŭumvir, i, ōrum, plur. 2. viri duo magistratuales in municipiis, qui summo loco civitati praeerant, et publicam rem administrabant, Romae consules appellati. 2) qui rebus capitalibus, et carceribus praeerant. 3) e. gr. sacris faciundis, conservatores librorum sybillicorum. 4) e. gr. navales, qui classis ornandae reficiendaeque caussa creabantur. 5) qui ad aedes et templa aedificanda per senatum creabantur.

Dŭumvĭralis, e, ad duumviros pertinens. 2) Subst. i. q. ex- duumvir v. qui duumvir fuit.

Dŭumvĭrālĭtas, ātis, f. 3. i. q. Duumviratus.

Dŭumvĭrātus, us, m. 4. officium et dignitas duumvirorum.

Dux, ducis, c. 3. (duco) *vezető, vezérlő, vezér*; ein Führer, Anführer. Rationem habere ducem, Cic. Ovid. *az okosságot követni*; der Vernunft folgen. 2) e. gr. belli; *hadvezér, generalis*; ein General, ein Feldherr. Duces paludati, Juv. i. q. belli duces Romani paludamento vestiti. Dux classis; *hajóssereg vezére, admiralis*; ein Admiral. 3) *hertzeg*; ein Herzog. 4) *szerző, inditó*; ein Urheber. 5) *tanitó, oktató*; ein Lehrmeister.

Dyas, ădis, f. 3. *kettő, kettős*: eine zwey, ein Doppeltes. 2) *kétszem (disznó) a' kártya közt*; ein Daus in der Karte.

Dymăntis, dis, f. 3. filia Dymantis, i. e. Hecuba.

Dymas, antis, m. 3. pater Hecubae.

Dyme, es, f. 3. Dymae, arum, plur. 1. urbs Achajae.

Dynămis, is, f. 3. e. gr. vis, *sokság, soka, v. ereje valaminek*: die Men-

ge. 2) *négyszegszám*; die Quadratzahl.

Dynastes, Dynasta, ae, m. 1. *szabados úr, kis fejedelem, hertzeg*; Herr eines kleinen Landes, Fürst.

Dynăstia, ae, f. 1. *uralkodásrend, uralkodás*; die Herrschaft-Reihe, Herrschaft.

Dyŏdĕcas, ădis, f. 3. *tizenkettöből, v. tizenkét darabból álló*; aus zwölf Stücken bestehend.

Dyŏta, ae, f. 1. *kétfülü borosedény*; ein Weingeschirr mit zwey Handhaben.

Dyrrăchĭnus, a, um, ex, v. de urbe Durazzo.

Dyrrăchĭum, et Durrachium, ii, n. 2. urbs Albaniae, hodie: Durazzo.

Dysentĕrĭa, ae, f. 1. *vérhas*; die rothe Ruhr, der Durchfall.

Dysentĕrĭcus, a, um, *vérhasban lévő, v. szenvedő*; mit der Dissenterie beschwert.

Dysĕros, ŏtis, m. 3. *szerentsétlen szerelmes*; unglücklich in der Liebe.

Dyspepsĭa, ae, f. 1. *rossz emésztés*; schlechte Verdauung.

Dysphŏrĭcus, a, um, *szerentsétlen*; unglücklich.

Dysphĭlus, i, m. 2. *kétszinű, hamis, v. rossz barát*; ein falscher Freund.

Dyspnoea, ae, f. 1. *nehéz lélekzés*; schweres Athmen, die Engbrüstigkeit.

Dyspnŏĭcus, a, um, *nehezen lélekző*; engbrüstig, der schwer athmet.

Dysūrĭa, ae, f. 1. *nehéz vizellés, vizellet fennakadása*; die Harnstrenge.

E.

Ē vel Ex, Praep. *-ból, -ből*; aus, von. a) i. e. ex loco aliquo, v. gr. e Graecia, Cic. Elephanti ex India. Liv. E conspectu fugere. Terent. *valaki elől futni, valakit kerülni*; aus den Augen gehen. b) i. e. ex materia aliqua, v. gr. Pocula ex auro, Cic. 2) *szerént*; nach. Ex sententia res confecta est, Cic. *kivánsága szerént ment véghez a' dolog*; nach dem Wunsche ist die Sache ausgeführt worden. Ex aequo, Liv. *igasság és illendőség szerént*; nach der Billigkeit. 3) *-tól fogva, -től fogva, -ólta*; seit, von an, nach. Ex illo tempore, Cic. ex eo, Svet. *azólta, attól az időtől fogva*; von derselben Zeit an, seit dem. 4) loco: a, ab; *-tól, től*; von. Ex aliquo audire, Cic. *valakitől hallani*; von einem hören. 5) e re, vel ex re; *hasznora, hasznára vagy javára valakinek*; zum Nutzen, zum Besten. E re mea, Cic. *az én javamra*; zu meinem Besten. E re publica, Cic. *a' status vagy köztársaság javára*; zum Besten des Staates. E re est, Cic. *hasznos*; es ist nützlich. 6) *után*; nach. E consulatu profectus est in Galliam, Cic. *letévén a' Consulságot, vagy Consulsága után, 's a' t.* nach seinem Consulat u. s. w. 7) *közül*; von, unter. Unus ex meis intimis, Cic. *egy a' meghitt embereim v. barátim közül*; einer meiner trautesten. 8) *miatt*; wegen. Ex te duplex nos afficit sollicitudo, i. e. te propter. Ex perfidia irasci alicui, Cic. i. e. propter perfidiam. 9) loco: in, *-ban, -ben, -on, en, -nál -nél*; in, auf, bey. Ex itinere, Caes. *az útban, az úton*; auf dem Wege. 10) Coquere ex aqua, Plin. e vino, Caes. *vizben vagy borban főzni valamit*; etwas in Wasser oder in Wein kochen. 11) Not. Laborat ex pedibus; *a' lába fáj, v. a' lábai fájnak*; er ist an den Füßen krank. E regione, Cic. *általellenben*; gegenüber. Ex parte, Caes. *részszerént*; theils, zum Theil. Ex facili, Ovid. *könnyen*; leicht. Ex integro, Quint. *újolag, újra*; von neuem. E vestigio, Caes. *tüstént, azonnal. mindjárt*; sogleich. Ex industria, Liv. *készakartva, szántszándékkal*; mit Fleiß, vorsetzlich. Ex inopinato, Cic. *véletlenül*; unvermuthet. Ex insperato, Ovid. *reménytelenül, váratlan*; unverhofft.

Ēā (Abl. ab; is), sc. via, parte; *ottan, ott*; daselbst, da. Nep. 2) sc. causa, re; *azért, az által*; dadurch, deswegen. Plaut.

Ĕādem (Abl.), sc. via, vide: Idem.
Ĕāle, es, f. 1. *egy Áfrikai nagy vad állat neve*; ein wildes Thier. Plin.
Ĕāmpse, i. q. Eam ipsam. Fest.
Ĕānon, i, n. 2. *gyászfátyol*; ein Trauerschleyer.
Ĕanus, i, m. idem quod Janus Deus. Macrob.
Ĕāpropter, i, e. propterea, Colum.
Ĕapse, i. e. ea ipsa, Plaut.
Ĕār, āris, n. 3. *tavasz*; der Frühling. Gloss.
Ĕārinus, a, um, i. q. vernus.
Ĕātĕnus, i. e. ea tenus (parte); *a' mennyiben, arra nézve*; in so fern, in so weit. Cic.
Ēbācchor, āri, Depon. *rajoskodni, lármázni*; schwärmen, lármen. Lamp.
Ĕbĕnĕus, a, um, i. q. sequens.
Ĕbĕnīnus, a, um, *ebénfa, ebénből való*; aus Ebenholz.
Ĕbĕnus, i, f. et Ĕbĕnum, i, n. 2. *ebénfa, ebén*; Ebenbaum, Ebenholz.
Ēbĭbo, bi, bĭtum, bĕre, 3. *kiinni*; austrinken. 2) *kiszopni, kiszívni*; aussaugen. 3) Trop. *elinni, beinni*; vertrinken.
Ĕbīscus, i, m. 2. *hibik, dinnyefű*; Ibisch, ein Kraut. Hibiscus, Linn.
Ēbĭto, ĕre, 3. *kimenni*; ausgehen. Plaut.
Ēblāna, ae, f. 1. *Dublin városa Hibernidban*; die Stadt Dublin in Irrland.
Ēblandĭor, ītus sum, īri, 4. aliquid, Liv. *elhízelkedni, hízelkedés által kitsalni*; durch Schmeicheley erlangen, erschmeicheln. 2) *hízelkedni*; schmeicheln. 3) *enyhítni, kellemetessé tenni igyekezni*; mildern, angenehm machen.
Ĕbor, ŏris, n. 3. *elefánttetem, elefánttsont*; das Elfenbein. 2) idem quod vas, ex ebore confectum. Cic. 3) Ebor fossile, idem quod Unicornu fossile, Legitur et Ebur.
Ebŏra, ae, f. 1. urbs Portugalliae.
Ebŏrācēnsis, e, Adj. *Eboracumi, Yorki*; von York, in England. Dux Eboracensis; *a' Yorki Hertzeg*; der Herzog von York. a sequenti.
Ĕbŏrācum, i, n. *Eboracum vagy York városa Ángliában*; die Stadt York in England. Geogr.
Ĕbŏrārĭus sc. artifex; *elefánttsont metsző*; ein Künstler in Elfenbein. Cod. Just.
Ĕbŏrātus, i. q. Eburatus.

Ĕbŏrĕus, a, um, *elefánttsont*, *s' t. i. abból való*; elfenbeinern, aus Elfenbein. Quintil.
Ĕbraēus, i, m. vide: Hebraeus.
Ēbrĭa, ae, m. cognomen Romanum.
Ēbrĭācus, a, um, idem quod Ebrius. Plaut.
Ebrĭāmen, ĭnis, n. 2. (ebrio); *részegítő ital*; was berauscht, starkes Getränk. Tertull.
Ebrĭĕtas, ātis, f. 3. *részegség, ittasság*; Trunkenheit. Horat.
Ebrĭo, āre, 1. *részegítni, megrészegítni*; trunken machen, betrinken.
Ebrĭŏlātus, a, um, i. q. ebrius. Plaut.
Ebrĭŏlus, a, um (Demin. ab ebrius); *ittas*; etwas betrunken. Plaut.
Ebrĭŏsĭtas, ātis, f. 3. *részegeskedés*; die tägliche Trunkenheit, Sauffucht.
Ebrĭŏsus, a, um, *részeges*; dem Trunke ergeben, ein Trunkenbold.
Ēbrĭus, a, um, *részeg*; trunken, betrunken. 2) Trop. *megrészegedett, megkábult, p. o. a' nagy szerentse miatt*; berauscht, betäubt.
Ēbrŏdūnum, i, n. *Iverdon városa a' Bernai Kántonban*; die Stadt Iverdon, in dem Berner Canton, an dem Neuburger See. Geogr.
Ēbron, v. Hebron, mons in Palaestina.
Ēbūccĭno, āre, 1. *kitrombitálni*; ausposaunen, ausrufen.
Ēbullĭo, īvi et ĭi, īre, 4. *buzogni, bugyogni, kibuzogni, buzogva forrni, vagy forrni*; aufwallen, strudeln, aufsieden. 2) animam ebullire, Petr. *lelkét kiadni, meghalni*; sterben
Ēbŭlum, i, n. et Ebulus, i, m. 2. *földi bodza*; der Attich, Niederholunder.
Ēbur, ŏris, n. 3. *elefánttsont, elefánttetem*; das Elfenbein. Cic. 2) idem quod vas eburneum, aut aliae res ex ebore confectae.
Ēbŭrātus, a, um, *elefánttsontal felékesített, kirakott, 's a' t.* mit Elfenbein geschmückt, ausgelegt. Plaut.
Ēburnĕŏlus, a, um, id. qu. sequens.
Ēburnĕus, a, um, *elefánttsont, elefánttsontból való*; elfenbeinern. Cic. 2) Trop. *igen fejér*; sehr weiß.
Ēburnus, a, um, loco: eburneus, Horat.
Ēbŭrum, i, n. 2. *Olmütz városa Morvaországban*; die Stadt Ollmütz in Mähren.
Ec, Particula, aliis adhaerens, ut: Ec-

quis? *ugyan melyik?* welcher doch? Eccur? *ugyan miért?* warum doch? Ecquando? *ugyan mikor?* wenn doch?

Ecārdĭa, ae, f. 1. *fekete drágakő neme*; ein Edelstein von schwarzer Farbe.

Ecastor, et Mecastor, Adv. i. e. juro per Castorem! *p. o. emberségemre mondom!* meiner Seele! wahrhaftig. Ter.

Ĕcbăsis, is, f. digressio a proposito; *kitsapongás a' beszédben*; eine Ausschweifung in einer Rede.

Ĕcbătána, ōrum, urbs primaria et caput Mediae; hodie: Tabris, Tauris.

Ecca, Eccam etc. vide: Ecce.

Ecce, Adv. *imé, imhol*; siehe oder sehet, sieh da, sieh einmahl; ecce me, Terent. *imhol vagyok*; da bin ich, da habt ihr mich. Not. in sermone familiari loco: ecce, occurrit; ecca, eccum, eccam, eccos, eccillum, eccistum i. e. ecce ea, eum etc.

Ĕccĕntrĭcĭtas, ātis, f. 3. *középpont kerülés*; die Abweichung von dem Mittelpuncte.

Eccentros, i, *középponton kivül levő*; außer dem Mittelpuncte. Mart. Cap.

Eccĕre (Ecĕre), Adv. *ejnye! mi a' patvar!* sieh einmahl! was der Geyer! der Henker! Terent. Plaut.

Eccheuma, ătis, n. i. e. effusio, Plaut.

Eccillum, Eccistum, etc. i. e. Ecce illum, etc.

Ĕccīsta, pro Ecce ista, Plaut.

Ecclēsĭa, ae, f. 1. *nép gyülése, gyülekezet*; Versammlung des Volks, Plin. Ep. 2) *akármelly gyülés*; jede Versammlung. Auson. 3) *keresztyén gyülekezet, ekklézsia*; die Versammlung der Christen, i. e. die Gemeinde oder Kirche. Tertull.

Ĕcclēsĭărcha, ae, m. 1. *ekklézsiai elöljáró, gyülekezet feje*; der Kirchenpfleger, Kirchenvorsteher.

Ĕcclēsĭăstērium, ii, n. 2. *a' gyülekezet helye*; ein Ort, wo man zusammenkommt. Vitruv.

Ecclēsĭăstes, ae, m. 1. *predikátor, pap*; ein Prediger, Pfarrer. 2) *Bölts Salamon Predikátori könyve*; der Prediger Salomo. Bibl.

Ecclēsĭastĭcus, a, um, *ekklézsiai*; kirchlich. Tertull. *Igy nevezik közönségesen Sirák könyvét*; auch heißt das Buch Sirach insgemein Ecclesiasticus.

Ĕccŏprŏtĭcus, a, um, *hashajtó*; purgirend. Gloss.

Ĕccrĭtus, a, um, *kiválogatott*; auserlesen.

Ĕccŭbi? *ugyan hol?* wo denn? Terent. 2) i. q. An alicubi?

Eccum, Eccos, pro: Ecce eum, Ecce eos.

Ĕcdĭci, ōrum, m. plur. *népvédők*; Vorsteher des Volkes, welche die Sache des Volks vertheidigen. Cic.

Ecfāri loco: effari, Cic.

Ecfĕro loco: effero, Terent.

Ecfŏdĭo loco: effodio, Plaut.

Ĕchēa, ōrum, *hangnevelő harsogó réz edények a' teátromon*; eherne Gefäße zur Verstärkung des Schalls auf dem Theater. Vitruv.

Ĕchĕmytrĭa, ae, f. 1. *a' hallás és még is hallgatás mestersége*; Kunst zu hören, und doch zu schweigen. Aul. Gell.

Ĕchĕnēis, ĭdis, f. 3. *gályagánts, egy tengeri hal*; der Schiffhalter, Saugefisch.

Ĕchidna, ae, f. 1. *vipera kigyó*; die Otter, Viper. Ovid.

Ĕchidnēus, a, um, v. gr. canis, i. e. Cerberus, Ovid.

Ĕchĭdnĭon, ĭi, n. *tekert tzikszár, kigyótráng*; die Natterwurz. Polygonum bistorta. L.

Ĕchĭnădes, um, insulae in mari Jonio.

Ĕchĭnātus, a, um, *tövises, tüskés, szúrós*; stachelig. Plin.

Ĕchĭnŏphŏra, ae, f. 1. *tüskés kagyló*; eine Art Schnecke.

Ĕchīnus, m. 2. *tüskés féreg, tengeri sül*; der Meerigel, Seeigel. 2) *oszlop tzifrázat*; ein Zierrath an den Säulen. 3) *egy edény neme*; eine Art Gefäß. Horat. 4) *gesztenyekopánts*; Castanienschale. 5) *gereben*; die Hechel. 6) *a' kérődző állatok első gyomra*; der Kropf der wiederkäuenden Thiere.

Ĕchīon, i, n. vide: Echium.

Ĕchīon, ŏnis, m. 3. Nom. propr. virorum.

Ĕchīŏnĭdes, ae, m. filius Echionis, i. e. Pentheus. Ovid.

Ĕchĭos, i, *kigyófű*; Otternkraut.

Ĕchītes, ae, m. et Echytis, ĭdis, f. 3. *viperakő*; Otternstein, ein Stein mit Viperflecken. Plin.

Echium, ii, n. 2. *kigyószisz*, *vad atratzél*; wilde Ochsenzunge.

Ēcho, us, f. 4. *térhang*, *visszhang*, *ekhó*; Echo, der Wiederschall.

Ēchŏĭcus, a, um, *visszahangzó*; wiederschallend. Sidon.

Ēclēcta, ōrum, n. 2. plur. *kiválogatott helyek v. mondások*, *jegyzések*; auserlesene Stellen. JCt.

Ēclēctĭci, ōrum, m. 2. plur. philosophi, qui nullae Sectae philosophorum addicti erant, sed ex variis Sectis optima quaequae eligere conati sunt. Auctor eorum dicitur Potamo. Diog. Laërt.

Ēclēctĭcus, a, um, *kikereső*, *kiválogató*; aussuchend, erwählend. Philosophia eclectica, quae optima quaequae ex doctrina philosophorum cujuscunque sectae adoptavit.

Ecligma, ătis, n. 3. *liktariom*, *nedvisz*; ein Saft, Latwerge. Plin.

Eclipsis, is, f. 3. *fogyatkozás*; der Mangel. 2) Eclipsis solis; *napbeli fogyatkozás*; die Sonnenfinsterniß.

Eclipticus, a, um, i. e. ad eclipsim pertinens: v. gr. signa, Manil. i. e. quae patiuntur eclipsim. 2) ecliptica linea; *napút*, *a' nap útja az égi jeleken keresztül*; der Sonnenzirkel, die Sonnenbahn.

Eclŏga, ae, f. 1. *választás*, *kiválasztás*; die Wahl, die Auswahl. 2) *válogatott rövid versezet*; ein kleines auserlesenes Gedicht. 3) *pásztori dall*; ein Hirtengedicht, Hirtenlied.

Eclŏgārius, a, um, *kiválogató*; sich mit Auswählung beschäftigend.

Econtra, loco: contra, Aur. Vict.

Ēcphāntus, i, m. 2. Nom. pr. philosophi, qui statuebat animam humanam deum esse.

Ecphŏra, ae, f. 1. *kiálló párkány*, *pártázat*; die Hervorragung, der Erker. Vitruv.

Ēcphŏrētĭcus, a, um, *kiürltő*, *a' testből kihajtó*, *p. o. orvosság*; austreibend. Medicamenta ecphoretica.

Ēcphrăxis, is, f. 3. *az izzadó vagy veréjtéklyúkaknak kinyitása*; die Eröffnung der Schweißlöcher. Med.

Ēcptōsis, is, f. 3. *kifitzamodás*, *kimenülés*; die Verrenkung, Ausfallung eines Gliedes aus seinem Gelenke.

Ēcpyēma, ătis, n. 3. *kelevény*; ein Geschwür.

Ecquăndo, Adv. i. e. num aliquando, Cic.

Ecquis (Ecqui) Ecquae (Ecqua), Ecquod, Ecquid, loco: num aliquis etc.

Ecquisnam, Ecquaenam, Ecquodnam et Ecquidnam, i. q. ecquis, vel quisnam, etc. audire cupio, ecquisnam etc. Cic.

Ecquo, Adv. loco: num aliquo, Cic.

Ecstăsis, is, f. 3. *magánkívül ragadtatás*, *elragadtatás*; das Aussersichseyn, Entzückung.

Ēcstātĭcus, a, um, *elragadtatott*; entzückt.

Ēctăsis, is, f. 3. *kiterjedés*; die Ausdehnung. 2) Idem ac Diastole. Figura Gramm. *mikor a' rövid szótagból*, *hosszú leszsz*; wenn aus einer kurzen Sylbe eine lange wird.

Ecthlipsis, is, f. 3. elisio apud poëtas.

Ectŏmon, i, n. 2. (helleborus), *fekete húnyor*; die schwarze Nießwurz. Plin.

Ēctrōma, ătis, n. 3. *idétlen szülés*; eine unzeitige Geburt.

Ēctrōtĭca, n. plur. Remedia abortum inferentia.

Ēctypa, ōrum, n. 2. plur. *nyomások*, *eredeti mások*; Abdrücke, Copien 'nach dem Originale. (a Sing. Ectypon, et Ectypum.)

Ectypus, a, um, *lemásolt*, *az eredeti szerént készült vagy azzal nyomott*; nachgeformt, abgedruckt.

Ēdăcĭtas, ătis, f. 3. *nagyehetőség*; die Gefräßigkeit.

Ēdax, acis, o. 3. *nagyehető*; gefräßig. 2) *mindent megemésztő*; verzehrend; tempus edax rerum, Ovid.

Ēdĕcĭmo, āre, 1. *kiválogatni*; auslesen. Macrob. Edecimatus a, um, *kiválogatott*, *derék*; auserlesen, vortrefflich. Symm.

Ēdĕcŭmātus, a, um, i. q. Edecimatus.

Ēdĕcŭmo, āre, 1. *kiválogatni*; auslesen.

Ēdēntārĭus, ii, m. 2. *fogorvos*, *foghúzó*; ein Zahnarzt, der die Zähne ausnimmt.

Ēdēntātĭo, ōnis, f. 3. *fogkivonás*, *foghúzás*; die Ausreissung der Zähne. Caes.

Ēdento, āre, 1. *fogát kihúzni*; der Zähne berauben. Plaut.

Ēdentŭlus, a, um, *fogatlan*; zahnlos.

Edĕpol! *Polluxra mondom? esküvés formája volt a' Rómaiaknál*; beym Pollux! ein Schwur.

Ĕdēssa, ae, f. 1. *Mesopotámia fővárosa, ma: Orsa*; die Hauptstadt in Mesopotamien, jetzt Orsa genannt.

Ĕdĭbĭlis, e, Adj. *megehető, ennivaló*; zu essen dienlich, eßbar.

Edico, xi, ctum, ĕre, 3. *kimondani, megmondani, el nem hallgatni, felfedezni*; heraus sagen oder sagen, bekannt machen, entdecken. 2) *tudtára adni valakinek szóval vagy írás által*; bekannt machen, zu eines andern Nachricht, schriftlich oder mündlich. 3) *megmondani, tudtára adni mintegy parantsolatképen*; bekannt machen, zur Nachachtung, oder als eine Vorschrift, da es denn so viel ist als befehlen. Edicere, ut vel, ne, Ter. Cic. Liv. *megparantsolni, hogy — megmondani, hogy 's a' t.* sagen, daß, befehlen, daß u. s. w. 4) v. gr. Comitia, Cic. diem comitiis, Liv. *hirdetni, határozni, rendelni*; bekannt machen, bestimmen, ansagen lassen.

Ĕdictālis, e, Adj. *parantsoló, rendelő*; gebiethend.

Ĕdictĭo, ōnis, f. 3. i. q. edictum, Plaut.

Ĕdicto, āre, 1. Frequ. *előbeszéllni, elmondani*; hersagen, erzählen.

Ĕdictum, i, n. 2. *hirdetmény, nyilatkoztatás*; die Bekanntmachung, das Manifest. Liv. 2) *rendelés, parantsolat*; die Verordnung, der Befehl. 3) *mondás*; der Satz, Ausspruch, Sen.

Ĕdisco, edĭdĭci, discĕre, 3. *könyvnélkül tanúlni, megtanúlni*; auswendig lernen. Aliquid ad verbum ediscere, Cic. *valamit szóról szóra megtanulni*; etwas von Wort zu Wort auswendig lernen. 2) *tanúlni*; lernen. 3) *valamit tapasztalásból megtanúlni, tapasztalásból tudni*; Kenntniß von etwas erlangen, erfahren, aus Erfahrung wissen. Edidici, i. e. scio, Ovid.

Ĕdissĕro, ui, tum, sĕrĕre, 3 aliquid, *szóval előadni, megmagyarázni, megmutogatni*; etwas mit Worten zeigen oder darthun, erzählen, erklären, Cic.

Ĕdissertātor, ōris, m. 3. *magyarázó*; Erklärer, Auson.

Ĕdissertĭo, ōnis, f. 3. i. q. dissertatio.

Ĕdisserto, āre, i. q. edissero, Plaut.

Edissertus, a, um, *megvilágosított, megmagyarázott*; erläutert.

Ĕdĭtĭcĭus (—tius), a, um, (edo, edidi), *kihirdetett, választott*; bekannt gemacht, erwählt. Judex edititius, Cic. *a' felperestől magától választatott bíró*; ein Richter, den sich der Ankläger selbst erwählt.

Ĕdĭtĭo, ōnis, f. 3. (edo, edidi) *kiadás*; das Herausgeben. Librorum editio, Quint. *könyvek kiadása*; die Herausgebung der Bücher. 2) *kihirdetés*; die Bekanntmachung. 3) *kinevezés, megtevés, p. o. valamelly tisztségre*: die Anstellung.

Ĕdĭtor, ōris, m. 3. v. gr. libri, *kiadó, könyvkiadó*; der Herausgeber eines Buches. 2) *hírűladó, kihirdető*; der etwas bekannt macht, anstellt.

Ĕdĭtus, us, m. i. q. editio, Pandect.

Ĕdĭtus, a, um, *kiadott*; herausgegeben. 2) v. gr. in vulgus editus, Liv. *kihirdettetett, közre botsáttatott, közönségessé tett*; unter die Leute gebracht, bekannt gemacht. 3) v. gr. locus editus, Cic. *magas, felemelt*; hoch, erhaben. 4) *született, származott*; gebohren, erzeugt. Ingenuis parentibus editus; *betsületes szüléktől származott*; von ehrlichen Ältern geboren. Maecenas atavis edite regibus; *óh Maecenas, a' ki királyi ősöktől származtál*; o Mäcenas, der du von königlichen Ahnen herstammest. 5) *véghezvitt, elkövetett*; begangen. Edita scelera Cic. 6) editum munus; *tartott nézőjáték*; ein gehaltenes Schauspiel. Comp. editior. v. gr. viribus editior, Hor. *erősebb*; stärker.

Ĕdo, ēdi, ēsum, ĕdĕre, vel esse, 3. *enni*; essen. Aliquid de patella edere, Cic. *tálból enni*; aus der Schüssel essen. Edo, es, est, vel. edo, edis, edit; *eszem, eszel, eszik*; ich esse, du issest, er isset oder ißt. Pass. Edor, ederis, estur, v. gr. propter amaritudinem non estur, Plin. *minthogy keserű, nem eszik meg*; wegen Bitterkeit ißt man es nicht. 2) *megemészteni*; verzehren.

Edo, dĭdi, ĭtum, ĕre, 3. v. gr. librum: *kiadni, p. o. könyvet, kibotsátni*; herausgeben, z. B. ein Buch. In lucem edere, Cic. luci edere opus suum, Hor. *munkáját világ eleibe botsátni, kiadni*; sein Werk herausgeben. 2) *kihirdetni, nyilvánvalóvá tenni*; bekannt machen. Pythius Apollo oraculo edidit. Cic. 3) *szülni*; gebähren; in lucem edi; *szü*

letteini, a' világra lenni; gebohren werden. 4) *tenni, véghez vinni, elkövetni*; thun, begehen. Edere scelus, Cic. *gonoszságot követni el*; eine Bosheit begehen. Clamorem edere; *lármát ütni, lármázni, kidbálni*; einen Lärm machen, schreyen. 5) v. gr. judices, Cic. *tenni, kinevezni*; ernennen. 6) edere rationes, Cic. *számot adni*; Rechnung ablegen. 7) ludos edere; *nézőjátékot tartani*; Schauspiele anstellen. 8) exemplum in aliquem statuere, Cic. *valakin példát mutatni, példásképpen megbüntetni*; ein Exempel an einem statuiren. 9) *felemelni*; in die Höhe heben. 10) *végezni*; endigen. Gell. Vitam edere, animam edere, Cic. *meghalni, kiadni lelkét*; sterben.

Ēdo, ōnis, m. 3. (edo, edi), *nagyehető, torkos*; ein Fresser.

Ēdŏcĕo, cui, ctum, ēre, 2. i. q. doceo, aliquem aliquid, Sall. *megtanítani valakit valamire*; einem etwas lehren, einen unterrichten. 2) aliquem, Caes. *tudtára adni valakinek valamit, megmondani, hírül adni*; bekannt machen, Nachricht geben, einem etwas sagen, benachrichtigen. 3) *elbeszéllni*; erzählen. Omnia ordine edocere, Liv.

Ēdoctus, a, um, *megtaníttatott, tanult*; unterrichtet, belehrt. Edoctus omnia per legatos; *mindent megtudott a' követektől*; von den Abgesandten hatte er alles erfahren.

Ēdŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *megfaragni, kifaragni*; behauen, 2) *meggyalulni*; hobeln, abhobeln.

Ēdŏmātor, ōris, m. 3. *megszelídítő*; ein Bändiger, Bezähmer.

Edŏmitus, a, um, *megszelídített*; bezähmt, gebändigt.

Ēdŏmo, ŭi, ĭtum, āre, 1. *megszelídíteni*; bezähmen, bändigen.

Ēdon, ōnis, m. 3. Ēdōnus, i. m. 2. mons Thraciae.

Ēdor, ōris, n. 3. *rozs, gábona*; der Rocken, das Korn. Fest.

Ēdormĭo, īvi, ītum, īre, 4. v. gr. crapulam, *kialudni, p. o. a' mámort*; ausschlafen, z. B. den Rausch. 2) v. gr. tempus; *elaludni, p. o. valaminek az idejét*; verschlafen, z. B. die Zeit.

Edormisco, 3. i. q. edormio, Terent.

Ēdŭcātĭo, ōnis, f. 3. *nevelés, felnevelés*; die Erziehung, Auferziehung. Cic.

Ēdŭcātor, ōris, m. 3. *nevelő, felnevelő*; Auferzieher, Erzieher. 2) *táplálló, ápolgató*; der Ernährer, Pfleger.

Ēdŭcātrix, īcis, f. 3. *nevelő, t. i. asszony vagy leány*; Erzieherinn. 2) *tápláló, tartó*; die Ernährerinn.

Ēdŭcātus, us, m. 4. i. q. educatio.

Ēdŭco, āvi, ātum, āre, 1. *nevelni, felnevelni*; erziehen, aufziehen. 2) *tartani, táplálni*; ernähren; mammis educare, Plin. *szoptatni*; säugen. 3) v. gr. uvas, Ovid. fructus, etc. *tenyésztetni*; ziehen, bauen. 4) v. gr. oratorem, Quintil. *formálni, tanítni valaminek*; bilden, ziehen.

Ēdūco, xi, ctum, ĕre, 3. *kivinni, kivezetni*; herausführen. Naves e portu educere, Caes. Copias in aciem educere, Liv. *ütközetbe vinni a' sereget*; das Heer in die Schlacht führen. Educere e custodia, Cic. 2) *kihúzni*; herausziehen. Gladium e vagina educere, Cic. Educere corpore telum, Vitr. 3) v. gr. annos, diem, noctem; *tölteni, p. o. az időt valamivel*; zubringen. Noctem educere ludo, Val. Flacc. 4) v. gr. aliquem in jus, Cic. *elvádolni, bévádolni, törvénybe idézni*; verklagen, vor Gericht führen. 5) v. gr. turrim, Virg. *felépítni, magasra felrakni*; in die Höhe führen, aufbauen. 6) *felnevelni*; auferziehen. Educere puerum pro suo, Ter. 7) *kiinni, kiüríteni*; austrinken, ausleeren. Plaut. Educere lacum, Cic. *letsapolni, leárkolni és lefolyatni a' tavat*; den Teich ablassen.

Ēductĭo, ōnis, f. 3. *kivezetés*; die Herausführung.

Ēductus, a, um, *kivitt, kivezetett*; herausgeführt. 2) *kivont, kihúzott*; herausgezogen ꝛc. vide Educo, xi.

Ēdulco, āre, 1. *megédesítni*; süß machen, versüßen.

Ēdūlĭa, ōrum, n. pl. 2. *ennivaló, eleség*; die Eßwaare. vide: Edulium.

Ēdūlĭca, dea eduliorum.

Ēdūlis, e, *megehető*; eßbar. Horat.

Ēdūlĭum, ii, n. 2. *ennivaló*; was zum Essen taugt.

Ēduresco, ĕre, 3. *megkeményedni*; hart werden.

Ēdūro, āre, i. q. duro, *megkeményítni, megedzeni*; härten, abhärten.

2) *tartani, eltartani*; dauern, ausdauern. Tacit.

Edūrus, a, um, *kemény*; hart, Virg.

Edūsa, i. q. Edulica, Varr.

Ēdyllĭum, i, n. i. q. Idyllium.

Ēĕtĭon, ōnis, m. 3. Nom. pr. patris Andromaches, uxoris Hectoris.

Effābĭlis, e, *kimondható*; aussprechlich. Apul.

Effaecātus, a, um, *seprejétől megtisztitott, megtisztált, tiszta*; von den Hefen gereinigt, rein.

Effāmen, ĭnis, n. 3. (effor) *szózat, mondás*; Ausspruch.

Effarcĭo, si, tum, īre, 4. *tele tömni, megtölteni, kitömni*; voll stopfen, voll füllen, ausfüllen.

Effāris, Effāri, vide: Effor.

Effascĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megrontás, megigézés*; die Beschreyung, Behexung.

Effascĭno, āre, 1. *megigézni, megrontani*; behexen, bezaubern. Plin.

Effātum, i, n. 2. *szózat, mondás*; der Spruch, Ausspruch. 2) v. gr. effata vatum, Cic. *jövendölés*; die Wahrsagung.

Effātus, a, um, *a' ki valamit kimondott, vagy megmondott, mondván*; der ausgesprochen hat. 2) *szentelt, ajánlott valami végre*; geweyhet.

Effātus, us, m. 4. *mondás, szózat*; das Reden, der Ausspruch.

Effecatus, i. q. Effaecatus.

Effecte, Adv. *valóban, valójában, éppen, tökélletesen*; wirklich, in der That, vollkommen, effectius, Apul.

Effectĭo, ōnis, f. 3. *véghezvitel, tétel, tevés*; das Thun, Verrichten. Cic. 2) *foganat*; die wirkende Ursache. Cic.

Effectitius, a, um, *foganatos, hathatós*; wirkend, Apul.

Effectīve, Adv. *valósággal, valóban, valójában*; wirklich, in der That.

Effectīvus, a, um, *munkás, hathatós, valóságos*; wirkend, wirklich.

Effector, ōris, m. 3. (efficio), *késztő, végrehajtó, szerző*; der Verfertiger, Urheber.

Effectrix, icis, f. 3. *szerző, t. i. asszony vagy leány*; die Urheberinn.

Effectum, i, n. 2. *végrehajtott munka*; ein vollendetes Werk. Quint. 2) i. q. Effectus, *foganat*; die Wirkung.

Effectus, a, um, *végrehajtott, elkészltett*; vollbracht, gemacht. Effectum reddere, v. dare, Ter. *elkészítni, végrehajtani*; verfertigen, vollbringen.

Effectus, us, m. 4. (efficio), *foganat, erő, láttatja valaminek*; die Wirkung. Sine effectu, Cic. *foganat nélkül, úgy hogy nints vagy nem volt láttatja, foganatja*; ohne Wirkung oder Effect. 2) *folyamat, a' munka folyamatja, a' folyamatban lévő munka*; die Thätigkeit, Verrichtung, Ausführung. Quae sunt in effectu, Cic. *a' mellyek folyamatban vagy munkában vannak*; die wirklich ausgeübt werden. Effectui dare aliquid, Cic. *valamit munkába venni, végre hajtani*; etwas ausführen.

Effēcundo, āre, 1. *termékenyítni*; fruchtbar machen. Vopisc.

Effēmĭnāte, Adv. *asszszonyos módon, puhán*; weibisch, weichlich.

Effēmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *elpuhúlás*; die Weichlichkeit.

Effeminatus, a, um, *asszszonyos, puha*; weibisch, weichlich. 2) *félénk, bátortalan*; zaghaft.

Effēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *elpuhítni, elkényeztetni, puhává tenni*; weibisch, weichlich machen, verzärteln.

Effĕrāte, Adv. *vadúl, vaditva*; verwildert, wild.

Effercĭo, i. q. Effarcio.

Effĕresco, ĕre, 3. *elvadúlni*; wild werden.

Effĕrĭtas, ātis, f. 3. i. q. feritas. Lact.

Effĕro, āvi, ātum, āre, 1. *elvadítni, vaddá, szilajjá tenni*; wild machen. 2) v. gr. animos, Liv. *neki keserítni, nagyon felingerleni*; erbittern, aufbringen, reizen. 3) v. gr. regionem, Cic. *elpusztítni*; verwüsten, öde machen. 4) *vad tekintetűvé tenni, eldurvítni*; verunstalten. Barba promissa efferat speciem oris, Liv.

Effĕro, extŭli, elātum, efferre, 3. v. gr. aliquid, *kihozni, kivinni*; heraus oder hinaus tragen oder bringen. Pedem domo efferre, Cic. *kihúzni a' lábát a' házból, az az, kimenni*; aus dem Hause gehen. 2) v. gr. cadaver, funus, Cic. Nep. *kivinni, eltemetni, a' holttestet*; hinaustragen, begraben. 3) v. gr. aliquid ad aliquem, Plaut. *vinni, emelni, valamit valakihez*; wohin tragen oder bringen. In humeros aliquid efferre,

Cic. *valamit a' vállára venni*; etwas auf die Achsel nehmen. 4) aliquid foras efferre, Cic. vel in vulgus efferre, Plin. *elhirlelni, kivinni a' hírt*; etwas unter die Leute bringen, bekannt machen, austragen. 5) efferre aliquem ex custodia, Cic *valakit a' fogságból kivenni*; einen aus dem Gefängnisse führen. 6) *teremni, megteremni*; hervorbringen. Ager effert fruges cum decumo, Cic. *a' föld tízszeresen adja meg a' magot*; die Erde bringt den Samen zehnfach hervor. 7) *elragadni, mint, p. o. az öröm, indúlatosság az embert*; hinreissen. Efferri laetitia, dolore, iracundia, Cic. 8) v. gr. verba, Cic. *kimondani, kitenni más nyelven*; aussprechen, übersetzen. Verbum de verbo expressum efferre, Ter. *szóról szóra kitenni, v. fordítni*; von Wort zu Wort übersetzen. 9) v. gr. brachia, Liv. *felemelni*; empor heben, in die Höhe heben, aufheben. 10) Met. aliquem laudibus efferre, Cic. *valakit magasztalni, ditsérni*; loben, rühmen, erheben. In coelum aliquem laudibus efferre, Nep. *valakit az égig magasztalni*; einen ungemein loben, bis zum Himmel erheben. 11) *kiemelni, p. o. rossz állapotjából, felsegélni, jobb állapotba helyheztetni*; empor bringen, in höhern oder bessern Stand setzen. Patriam demersam efferre, Cic. se efferre, Cic. *magát magasztalni, sokat tartani magáról*; sich erheben, sich etwas einbilden. 12) *eltűrni, elviselni, elszenvedni*; ertragen. Efferre laborem, Cic. Malum patiendo efferre. Cic.

Effertus, a, um, *kitömött, megtöltött*; ausgefüllt, ausgestopft. 2) *gazdag, nagy*; reich, ansehnlich. Hereditatem adeptus sum effertissimam. Plaut.

Efferus, a, um, *vad, szilaj, zaboldtlan*: wild, unbändig. Juventus effera, Virg. 2) Met. *igen kegyetlen*; sehr grausam.

Effervens, tis, o. *forró, buzgó*; wallend. Effervențius gaudium, Gell. *felettébbvaló öröm*; eine größere Freude.

Effervĕo, efferbŭi, ēre, 2. et Effervo, vi, vĕre, 3. *forrni, buzogni*; wallen, sieden. 2) v. gr. ira; *fellobbanni, felgerjedni*; aufbrausen.

Effervescens, tis, o. Part. *forró, buzgó*; wallend, aufsiedend. 2) Met. *haragos, fellobbant*; zornig. Cic.

Effervescentia, ae, f. 1. *felforrás*; die Aufwallung. 2) *fellobbanás*; das Aufbrausen.

Effervesco, vi, et bui, vescĕre, 3. Inchoat. *felforrani, buzogni kezdeni*; aufbrausen, aufsieden. 2) Met. v. gr. iracundia, Cic. *felgerjedni, fellobbanni*; aufbrausen, sich erzürnen. 3) *letsillapodni, megszűnni, p. o. a' haragtól*; verbrennen

Effētus, vel Effoetus, a, um, i. e. quod jam fetum edidit, Lucan. *szűlt, az állatokról: megfiadzott*; was eine Leibesfrucht geboren hat. 2) *a' sokszori szűlés által elgyengűlt*; durch das viele Gebären geschwächt. 3) Trop. *elgyengűlt, elerőtlenedett; gyenge, erőtelen*; entkräftet, geschwächt, schwach, erschöpft. Viribus effeta senectus, Virg.

Effĭcacia, ae, f. 1. *hathatósság, erő, foganat*; die Wirksamkeit, Kraft, Stärke, der Nachdruck.

Effĭcācĭtas, id. qu. Efficacia.

Effĭcācĭter, Adv. *hathatósan, foganatosan, foganattal*; nachdrücklich, kräftig, wirksam.

Effĭcax, cis, o. 3. *hathatós, foganatos, munkás*; wirksam, kräftig, thätig, nachdrücklich. 2) *erős, keresztűlható*; stark, durchdringend.

Effĭcĭēnter, Adv. *hathatósan, foganattal*; wirksam.

Effĭcĭentĭa, ae, f. 1. *foganat*; die Wirksamkeit.

Effĭcĭo, fēci, fectum, fĭcĕre, 3. aliquid, *kitsinálni, véghez vinni, tenni, végre hajtani*; machen, zu Stande bringen, bewirken, ausführen. Mandata efficere, Cic. *telyesítni, vagy betölteni a' parantsolatot, eleget tenni a' rendelésnek*; eines Auftrag vollführen. Iter efficere, Ovid. *útat tenni*; einen Weg zurück legen. 2) loco: facere; *tenni, annyit t[illegible]ni, annyira menni*; ausmachen. Tertius dies disputationis tertium volumen efficiet, Cic. 3) *szerezni, kerítni*; verschaffen, zuwege bringen. Argentum alicui efficere, Plaut. *pénzt szerezni valakinek*; einem Geld verschaffen. 4) *okozni, szerezni*; verursachen. Hoc morbos effi-

cit, Hor. 5) v. gr. in studiis aliquid efficere, Quintil. *a' tudományokban elómenetelt tenni*; im Studieren Fortschritte machen. 6) *teremni*; hervorbringen. Ager, qui plurimum efficit, Cic.

Effictio, ōnis, f. 3. (effingo), *kiformálás, leformálás*; die Abbildung. 2) *lerajzolás, elóadás*; die Schilderung, Vorstellung.

Effictus, a, um, *leformált, kiformált, leábrázolt*; abgebildet, vorgebildet, ausgedruckt. 2) loco: fictus; *költött*; erdichtet.

Effigia, ae, f. 1. vide: effigies, Plaut.

Effigiātus, us, m. 4. *leábrázolás, ábrázolat*; die Bildung, Abbildung.

Effigies, ei, f. 5. (effingo), *kép, forma, ábrázolat*; das Bildniß, Ebenbild, Bild. Cic. 2) *hasonlatosság*; die Gleichheit, Ähnlichkeit. In effigiem, Sil. *formájára*: in Gestalt, wie.

Effigio, āre, 1. *formálni, kiábrázolni*; bilden, abbilden. Sid.

Effigūro, āre, 1. *kiformálni, formálni*; abbilden, bilden. Gell.

Effindo, ĕre, i. q. findo, Lucret.

Effingo, nxi, ctum, gĕre, 3. *kiformálni, kiábrázolni*; abbilden, ausdrücken. 2) v. gr. animo aliquid, Cic. *képzelni magának*; sich etwas einbilden. 3) v. gr. formam alicujus verbis effingere, Cic. *valakit szóval leírni, formáját szóval lefesteni*; einen beschreiben, abschildern. 4) v. gr. sangvinem, Cic. *letörleni*; abwischen.

Effio, ĕri, loco: effici, Plaut.

Effirmo, āre, 1. *erősítni, állítni*; bestätigen. 2) *megerősítni*; stark machen.

Efflāgitatio, ōnis, f. 3. *könyörgő kérés*; die Forderung, inständiges Verlangen.

Efflagitatus, a, um, *könyörögve kért*; inständigst gebethen.

Efflāgitātus, us, m. 4. i. q. efflagitatio, Cic.

Efflāgito āvi, ātum, āre, 1. *kívánni, kérni*; fordern, verlangen. 2) *könyörögve kérni*; inständig bitten.

Efflammo, āre, 1. *lángolni, lángal égni*; flammen, Flammen von sich geben.

Efflans, tis, o. ut: animam efflans; *haldokló*; ein Sterbender.

Efflĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. v. gr. oculos, Quint. *kisírni, p. o. szemeit*; ausweinen.

Efflicte, Adv. v. gr. cupere, *igen tüzesen*; heftig, sehr heftig.

Efflictim, Adv. idem. Plaut.

Efflicto, āre, 1. *kínozni, gyötörni*; martern, quälen.

Efflictus, a, um, *megvert*; geschlagen.

Effligo, xi, ctum, gĕre, 3. *megverni, megkínozni*; schlagen, peinigen. 2) *földhöz verni*; zu Boden werfen. 3) *megölni*; umbringen. Cic.

Efflo, āvi, ātum, āre, 1. *kifújni, kilehelleni*; ausblasen, heraushauchen. Animam vel spiritum efflare; *kiadni a' lelkét, meghalni*; den Geist aufgeben, sterben. 2) efflare colorem; *elhalavdnyodni, elveszteni vagy meghagyni a' szinét*; blaß werden, die Farbe verlieren.

Efflorescentia, ae, f. 1. *kivirágzás*; das Blühen. Botan.

Effloresco, rui, rescĕre, 3. Inchoat. *kivirágzani, kinyilni*; hervorblühen, Blüthe hervorbringen. 2) *virágozni, virágában mutatni magát, jelesen ékeskedni*; blühen, sich hervorthun.

Efflŭentia, ae, f. 1. *kifolyás*; die Ausfließung. Plin.

Effluo, xi, xum, fluĕre, 3. *kifolyni*; ausfließen, herausfließen. 2) Met. v. gr. ex animo, v. animo effluere, Cic. *elfelejtődni*; vergessen werden. 3) v. gr. aestas effluit; *elmulik a' nyár*; der Sommer vergeht, verstreicht. 4) Trop. *kitudódni, elterjedni mint a' hír*; auskommen, bekannt werden. Effluit in vulgus, *közönségessé leszsz*; es kommt unter die Leute. 5) huc et illuc effluere, Cic. *ide' s tova folydogálni*; hin und her fließen.

Efflŭus, a, um, *kifolyó*; ausfließend.

Efflŭvium, ii, n. 2. *kifolyás*; der Ausfluß.

Effōco, āre, 1. *megfojtani*; erwürgen, ersticken. Flor.

Effŏdio, ōdi, ossum, fŏdĕre, 3. *kiásni*; ausgraben. Cic. 2) v. gr. oculos alicui, Cic. Ter. *kivájni, kiásni, kikaparni*; auskratzen, ausstechen. 3) v. gr. domos, *megásni, keresztül kasúl áskálni*; durchwühlen.

Effoecundo, Effoemino, Effoetus, i. q. Effecundo, Effemino, etc.

Effor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. verbum, Cic. *kimondani, mondani*,

szóllani; herausſagen, reden. 2) szóval kifejezni; mit Worten mündlich ausdrücken. Quod ita effabimur. Cic. a' mit így fejezünk ki; was wir ſo ausdrücken.

Efföro, āre, 1. kifúrni; ausbohren.

Effossĭo, ōnis, f. 3. kiásás; die Ausgrabung.

Effractārĭus, (sc. homo), ajtó feltörő, berontó; der die Thüren erbricht. Sen.

Effractor, ōris, m. 3. i. q. effractarius.

Effractūra, ae, f. 1. feltörés, berontás; die Erbrechung (der Thüren.) Pandect.

Effractus, a, um, kitört; ausgebrochen. 2) feltört, berontott; eingebrochen, erbrochen.

Effraeno, Effraenus, etc. idem q. Effreno.

Effrēnāte, Adv. zaboldtlanúl; ungezähmt, zügellos.

Effrēnātĭo, ōnis, f. 3. zaboldtlanság; Zügelloſigkeit. Cic.

Effrenatus, a, um, zaboldtlan, szilaj; ungezähmt, unbändig, wild.

Effrēnis, e, i. q. effrenus, Plin.

Effrēno, āvi, ātum, āre, 1. kizaboldzni, szabad szájjára ereszteni; zügellos machen, den Zaum oder Zügel abnehmen.

Effrēnus, a, um, (ex et frenum), zaboldtlan, szabadszáján lévő, p. o. ló; zügellos, equus, Liv. 2) zaboldtlan, meg nem zaboldzott; zügellos, ungezähmt, amor, Ovid. gens, Virg.

Effrĭco, ui, ātum, āre, 1. lesurolni, ledörgölni, letörölni; abreiben, abwiſchen.

Effringo, ēgi, actum, gĕre, 3. (ex et frango) kitörni; herausbrechen. 2) v. gr. fores, januam, Plaut. betörni, feltörni; aufbrechen, erbrechen. 3) széllyeltörni, öszvetörni; zerbrechen, zerſchlagen. 4) berontani, betörni, p. o. a' városba; einbrechen.

Effrondĕo, ui, ēre, 2. kileveledzeni; belaubt ſeyn.

Effrondesco, dui, descĕre, 3. kizöldűlni, kileveledzni, kilevelesedni; belaubt werden.

Effrons, tis, o. 3. szemtelen; unverſchämt.

Effrŭtĭco, āre, 1. kihajtani, kisarjadzani; hervor wachſen, ausſproſſen.

Effŭgĭo, fūgi, fŭgĭtum, fŭgĕre, 3. v. gr. e manibus, Cic. foras, Ter. e carcere, Liv. elfutni, elszaladni; entfliehen. 2) v. gr. aliquid, Cic. Ovid. periculum, Caes. invidiam, Nep. elkerülni, megmenekedni valamitől; entgehen, entkommen, vermeiden. 3) nihil te effugiet, Cic. semmi se leszsz te előtted elrejtve; es wird dir nichts verborgen bleiben. Aciem oculorum effugere, Cic. szembe nem tűnni; nicht können geſehen werden.

Effŭgĭum, ĭi, n. 2. elfutás, elszaladás, futás, elszökés; das Wegfliehen, Entfliehen, Flucht. 2) elszökés eszköze; Mittel zu entfliehen. Cic. 3) menedékhely; Zufluchtsort. Liv.

Effulcĭo, si, tum, cīre, 4. támogatni, istápolni, feltámogatni; ſtützen, unterſtützen.

Effulgĕo, si, sum, gēre, 2. kitündökleni, kitsillámlani; hervor glänzen, hervor ſchimmern, hervor leuchten.

Effultus, a, um, támasztott, feltámogatott; unterſtützt. In cubitum effultus; könyökére támaszkodot, felkönyökölt, felkönyökölve; auf den Ellenbogen geſtützt.

Effūmĭgo, āre., 1. kifüstölni; durch Rauch vertreiben.

Effundo, ūdi, ūsum, dĕre, 3. kitölteni, kiönteni; ausgießen, ausſchütten. 2) önteni, tölteni; vergießen, verſchütten. Lacrymas effundere, Cic. sírni, könnyeket hullatni; weinen, Thränen vergießen. 3) v. gr. furorem vel iram in aliquem, Cic. kiönteni, kitölteni, p. o. haragját valakire, valakin; ausſchütten, auslaſſen. 4) se in libidines effundere, Cic. egészen a' bujaságnak adni magát; der Wolluſt ganz ergeben ſeyn. 5) mindent kimondani (kitálalni) a' mit az ember tud: alles herausſagen was man weiß. Vobis omnia effudi, quae habebam, Cic. 6) v. gr. bona sua, Cic. eltékozlani, elvesztegetni; verſchwenden, durchbringen. 7) effundere in aliquem beneficia, Cic. valakit jóakarattal megtetézni; einen mit Wohlthaten überhäufen. 8) ex equo effundi, Curt. a' lóról leesni; vom Pferde fallen. 9) effundi; kiömleni, ömleni, beléfolyni; ſich ergießen. Flavius effunditur immenso ore in oceanum. Tac. 10) effundere animam, Virg. meghalni; ſterben. 11) effundi in cachinnos, Svet. katzagni, hahotára fakadni; unmäßig lachen. 12) v. gr. terrorem, Liv.

terjeszteni, *elterjeszteni*, *kiterjeszteni*; ausbreiten, verbreiten.

Effūse, Adv. *mérték nélkül*, *nagyon*, *erősen*; ausgelassen, übermäßig, heftig, hitzig. Effuse ridere; *nagyon nevetni*, *katzagni*; laut lachen.

Effūsio, ōnis, f. 3. v. gr. aquae, Cic. *kitöltés*, *kiöntés*; Ausgießung, Ergießung. 2) *kirohanás*; Herausstürzung. 3) v. gr. beneficii, Cic. *kidrasztás*, *megtetézés*; die Ergießung. 4) v. gr. animi, Cic. *kitsapongás*, *hevesség*; die Ausgelassenheit, Heftigkeit. 5) v. gr. bonorum; *vesztegetés*, *eltékozlás*; die Verschwendung.

Effūsus, a, um, *kitöltött*, *kiöntött*; ausgegossen 2) Met *mértékletlen*, *mód nélkül való*; unmäßig, übermäßig, effusa licentia; *mértéketlen szabadság*; eine unmäßige Freyheit. In venerem effusus, Cic. *buja*, *a' ki a' bujaságnak adta magát*; der Unzucht ganz ergeben. In largitione effusus, Cic. *mód nélkül adakozó*; im Schenken unmäßig. 3) *tüzes*, *erőszakos*; hitzig, heftig. 4) *elszéledt*, *elterjedt*; zerstreut. 5) in fugam effusus, Liv. *futásnak eredt*, *megszalasztott*; in die Flucht geschlagen. 6) habenis effusissimis, Liv. *sebes nyargalva*; in vollem Galloppe.

Effūtio, īvi, ītum, īre, 4. aliquid, Cic. *kifetsegni*; ausschwatzen. 2) de aliqua re, Cic. *fetsegni*, *sokat beszélleni*; plaudern, schwatzen.

Effūtŭo, ĕre, 3. *elkurválkodni*; verhuren. Svet.

Fgara, ae, f. 1. oppidum Hispaniae, in Catalonia.

Egates, vide: Aegates, insulae.

Egĕlātus, a, um, *enyhült*, *felolvadott*; aufgethauet

Egĕlĭdo, āre, 1. *felmelegítni*; aufwärmen. Egelidor, āri, Pass. *felolvadni*; aufthauen.

Egĕlĭdus, a, um, *langyos*, *mérséklett*; laulicht, temperirt. Suet. 2) *igen hideg*; sehr kalt. Hiems egelida; *hideg tél*; der kalte Winter. Auson.

Egĕlo, āre, 1. *felmelengetni*; lau machen.

Egens, tis, o. 3. cum Genit. et Abl. *szűkölködő*, *szegény*; dürftig, arm.

Ĕgēnŭlus, a, um, Demin. *szegényke*; bedürftig.

Ĕgēnus, a, um, (egeo), *szegény*, *szűkölködő*; arm, dürftig. 2) res egenae, Virg. *nyomorult állapot*; ein armseliger Zustand.

Ĕgĕo, ui, ēre, 2. cum Gen. et Abl. Plaut. *szűkölködni*, *szükségben lenni*, *szükséget látni valamiben*, *szegény lenni*; dürftig seyn, arm seyn, bedürftig seyn, nöthig haben. 2) v. gr. pane, Hor. armis, Cic. *kívánni*, *kérni*; verlangen. 3) *hijjával lenni valaminek*, *nem lenni valamijének*, *szükségének lenni valamire*; Mangel haben, nicht haben, nöthig haben.

Ĕgĕria, ae, f. 1. Nom. pr. nymphae, et uxoris Numae Pompilii.

Ĕgĕrĭes, ei, f. 5. (egero), *ganéj*, *p. o. állatnak ganéjja*; der Koth, der Mist z. B. eines Thieres.

Ĕgermĭno, āre, 1. *kibimbózni*, *kihajtani*, *kisarjadzni*; ausschlagen, hervorsprossen.

Egĕro, gessi, gestum, ĕre, 3. *kivinni*, *kihordani*, *kiemelni*, *kihurtzolni*; heraus führen, tragen, schaffen oder schleppen. 2) *kitölteni*, *kiüríteni*; ausschütten, ausleeren. 3) *tölteni*, *eltölteni*, *p. o. az időt*, *napot*; zubringen. Dies egeritur querelis, Val. Flacc.

Egesco, ĕre, 3. *elszegényedni*; arm werden.

Ĕgēsta, ae, f. 1. urbs Siciliae, ab Aenea condita, hodie: Segesta.

Ĕgestas, ātis, f. 3. (egeo), *szegénység*, *nyomorúlt állapot*; die Dürftigkeit, große Armuth. Redigere aliquem ad egestatis terminos, Plaut. *valakit koldús botra juttatni*; einen an den Bettelstab bringen. 2) v. gr. frumenti, Sall *szükség*, *szűk volta valaminek*; der Mangel.

Ĕgestĭo, ōnis, f. 3. *kivitel*, *kihordás*, *kivivés*; die Ausführung, Herausschaffung. 2) egestio urinae; *vizéllés*; das Wasserabschlagen. 3) *a' hasnak meghajtása*; die Ausleerung des Leibes durch die Purganz. 4) egestio opum, Plin. *vesztegetés*; die Verschwendung.

Ĕgestŭōsus, a, um, *nyomorúlt*, *ügyefogyott*; armselig, dürftig.

Ĕgestus, us, m. i. q. egestio.

Ĕgestus, a, um, *kivitt*, *kihordott*; ausgeführt. 2) *kiürített*; ausgeleert.

Ĕgigno, ĕre, i. q. gigno, Lucret.

Êglĕcŏpăla, ae, f. 1. *galambok hazd-ja, v. földje*; Taubenland.

Êgo, Gen. mei, Dat. mihi, Acc. me. Pronom. *én*; ich. Not. saepius adjicitur syllaba, met. v. gr. egomet, nosmet, Cic. mihimet ipsi, Cic. Ad me, loco: ad meos, vel domum meam, Cic. *az enyimekhez*; zu den Meinigen. A me, Plaut. *az enyimek-től*; von den Meinigen.

Egomet, vide: Ego.

Êgrĕdĭor, essus sum, ĕgredi, 3. v. gr. e domo, domo, Cic. ab urbe, v. urbe, Svet. *kimenni, eltávozni, elmenni*; hinausgehen, herausgehen, sich entfernen. 2) v. gr. quintum annum, Quintil. *meghaladni, túl menni rajta*; überschreiten, über etwas hinausgehen. 3) v. gr. a proposito, Cic. *eltávozni, elállani tőle*; abgehen, weggehen. 4) v. gr. ad summum montis, Sall. in altitudinem, Liv. *felmenni*; hinaufgehen. 5) *kiállani, előállani*; hervorgehen, hervortreten.

Êgrĕgĭătus, us, m. i. q. Egregius, No. 4).

Egrĕgĭe, Adv. *jelesen, derekasan, derék módon*; vortrefflich, herrlich, auf eine vortreffliche Art. Egregie fidelis, Cic. *rendkivül, v. különösen hiv*; außerordentlich treu.

Êgrĕgĭus, a, um, (e et grex) *jeles, derék, különös jó*; vortrefflich, vorzüglich, herrlich. 2) egregium publicum, Tac. *a' köz jó, a' státus java*; das gemeine Beste. 3) Egregium sibi ducit, Curt. *betsületnek tartja*; er hält sich für eine Ehre. 4) Egregius, titulus honoris fuit sub Imperatoribus. Cod. Theod.

Êgressĭo, ōnis, f. 3. (egredior), *kimenés, kimenetel*; das Herausgehen, der Ausgang. 2) *eltávozás a' beszédben attól a'miről szó van*; das Abgehen im Reden von der Materie. Quintil.

Êgressus, us, m. 4. *kimenetel*; das Herausgehen, der Ausgang. 2) *kiszállás, p. o. a' hajóból a' partra*; das Aussteigen aus dem Schiffe, die Landung. Caes. 3) *kifolyás, befolyás, kirúgás, kiöntődés, p. o. egyik viznek a' másikba*; der Ausfluß, die Mündung eines Flusses. 4) *kijárás, kijáró hely*; der Ausgang, i. e. Ort wo man heraus geht. id. qu. Egressio, No. 2).

Egressus, a, um, Part. *kiment*; der ausgegangen ist. 2) *kiszállott, p. o. a' partra*; ans Land gestiegen.

Egŭla, ae, f. 1. *kénkő, v. büdöskő neme*; eine Art Schwefel.

Êgurgĭto, āre, 1. *kiönteni, kitölteni*; herausschütten. 2) Met. *elvesztegetni*; durchbringen.

Eh! i. q. eu, heu, Plaut.

Êhem, i. q. hem, *áj! ejnye! haj!* jeh oder ih! Terent.

Eheu, *óh!* o! oder ach. Terent.

Êho, Ehodum! Interj. *hallod e?* höre, höre einmahl.

Eja, Hēja! Interj. *ejnye! ugyan!* je! wohlan!

Êjacto, āre, i. q. ejecto, Lucan.

Êjăcŭlātor, ōris, m. 3. *nyilas, lövő, puskás*; ein Schütze.

Êjăcŭlo, āre, i. q. ejaculor. Gell.

Ejăcŭlor, ātus sum, āri, v. gr. telum; *kilőni*; herauswerfen, schießen Fistula aquas ejaculari, Ovid *szivárványtsőn fetskendeni ki a' vizet*; spritzen. 2) *valahova hajitni*: wohin werfen. Se in mare ejaculare, v. ejaculari; *a' tengerbe ugrani*; sich ins Meer stürzen.

Êjectāmentum, i, n. 2. *kihányás*; der Auswurf.

Êjectātus, a, um, *kivetett*; ausgeworfen.

Êjectĭo, ōnis, f. 3. (ejicio), *kihajtás, elűzés, számkivetés*; die Herausjagung, Verbannung, das Exilium.

Ejecto, āre, 1. (ejicio), *kivetni, kihányni*; heraus werfen.

Ejectus, a, um, v. gr. in littus, Ovid. *kivettetett, kivetett, kihányt*; ausgeworfen. 2) *hajótörést szenvedett*, Ter. Virg. der Schiffbruch gelitten hat. 3) ejecta lingva, Cic. *kiöltött nyelv*; herausgesteckte Zunge. 4) *megvettetett, nyomorultt*; verworfen, ein elender Mensch.

Êjectus, us, m. 4. *kivetés*; die Herauswerfung.

Ejerātĭo, ōnis, f. 3. i. q. ejuratio, Tert.

Êjĕro, āre, i. q. ejuro.

Êjĭcĭo, jēci, jectum, jĭcĕre; 3. *kivetni, kihányni*; auswerfen. 2) v. gr. aliquem ex aedibus, Plaut. ex senatu, Cic. *kivetni, kihajtni, kitenni, kitaszitni, kilökni*; hinaus oder herauswerfen, jagen, stoßen. Aliquem in exilium ejicere, Cic *valakit számkivetésbe küldeni, hazájából kiűzni*; einen verbannen, ins Elend jagen. 3) lingvam ejicere, Cic. *kinyújtani v. kiölteni a' nyelvét*; die

Zunge herausstrecken. 4) se in agros ejicere, Liv. *kivenni magát a' mezőre*; sich aufs Feld begeben. 5) Memoriam alicujus ex animo ejicere, Cic. *valakire többé nem emlékezni*, *elfelejteni*; einen aus dem Sinne schlagen. 6) *megvetni*; verwerfen. 7) *kitépni*, *gyökerestől kiszaggatni*, *kiirtani*; ausreißen, auswurzeln, ausrotten. Superstitionis stirpes ejiciendae, Cic. 8) *kipisszegetni*, *kifütyölni*, *kitsoszogni*, *'s az által elűzni*, *elhajtani*; auszischen, durch das Auszischen fortjagen. 9) ejicere partum, fetum.

Ejŭlātĭo, ōnis, f. 3. *jajgatás*; das Heulen, klägliches lautes Weinen.

Ējŭlātus, us, m. 4. loco: ejulatio, Cic.

Ējŭlĭto, āre, i. q. ejulo, Lucil.

Ējŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *jajgatni*, *jajgatva sírni*; heulen, wehklagen, oder kläglich weinen. Cic.

Ējuncesco, ĕre, 3. *vékonyra*, *sugáron felnőni*, dünn werden (wie Binsen), Plin.

Ējuncĭdus, a, um, *súgár*, *vékony*; schlank, dünn wie Binsen, Varr.

Ējūrātĭo, ōnis, f. 3. *esküvéssel való lemondás valamiről*; Abschwörung, eidliche Entsagung oder Niederlegung. 2) *letétel*, *lemondás*, *p. o. hivatalról*; die Niederlegung, Aufgebung, Entsagung.

Ējūro, āre, 1. aliquid; *elesküdni*, *esküvéssel tagadni*; eidlich läugnen. 2) *esküvéssel lemondani valamiről*; einer Sache eidlich entsagen, sie niederlegen. 3) *megvetni*; verwerfen. 4) bonam copiam ejurare, Cic. *megesküdni*, *hogy nem fizethet v. hogy adósságának lefizetésére elégtelen*; schwören, daß man nicht bezahlen könne.

Ejuscemodi, Indecl. *ollyan féle*, *ollyan*; von der Art, dergleichen.

Ējusdemmŏdi, Indecl. *ugyan afféle*, *éppen ollyan*; von eben der Art, eben so beschaffen. Cic.

Ejusmŏdi, Indecl. ejus modi; *ollyan*, *afféle*; von der Art, so beschaffen, oder solcher, solche, solches.

Ēlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. v. gr. e manibus, Cic. *kitsúszni*, *kiesni*, *kiszaladni*, *mint*, *p. o. valami véletlenül az ember kezéből*; herausschlüpfen oder fallen, unvermerkt davon kommen, entschlüpfen, entwischen. 2) cum Acc. et Abl. v. gr. vincula, custodias; *kiszabadulni*, *kimenekedni*; entkommen, entwischen. 3) *hirtelen felszállani*, *felkerekedni*, *felsuhanni*; aufwärts schlüpfen, schnell hinaufsteigen oder kommen. 4) v. gr. ad perniciem, in pravum, Tac. *esni*, *jutni*; gerathen, verfallen.

Ēlăbōratĭo, ōnis, f. 3. *kidolgozás*, *elkészítés*; die Bearbeitung, Verfertigung, Ausarbeitung. 2) *munka*, *fáradozás*; die Mühe, Bemühung.

Ēlăbōrātus, us, m. 4. i. q. elaboratio.

Ēlăbōrātus, a, um, *kidolgozott*, *elkészített*; ausgearbeitet, verfertigt.

Ēlăbōro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Plin. *kidolgozni*, *elkészíteni*; ausarbeiten, bearbeiten, verfertigen. 2) v. gr. in re, Cic. *rajta lenni valamin*, *munkálódni*, *igyekezni rajta*; sich Mühe geben, Mühe an etwas wenden, sich bemühen.

Ēlaeŏmĕli, n. 2. *mézolaj*; das Honigöhl.

Ēlāmentābĭlis, e, Cic. i. qu. lamentabilis.

Ēlanguesco, gui, escĕre, 3. i. q. languesco; *elbádjadni*, *ellankadni*; matt werden.

Ēlanguĭdus, a, um, *bádjatt*; matt.

Ēlăphe, es, f. 1. *kígyó neme*; eine Gattung von Schlangen. Plin.

Ēlăphus, i, m. 2. *szarvas*; ein Hirsch.

Ēlăpĭdo, āre, 1. v. gr. agrum, Plin. *a' kövektől megtisztogatni*; von Steinen reinigen.

Elapsus, a, um, *kiesett*, *kitsúszott*; entfallen, entschlüpft. 2) *elfolyt*; entronnen. (Elabor.)

Ēlăquĕo, āre, 1. *törből vagy hurokból kiszabadítni*, *kivenni*; aus den Banden oder Schlingen befreyen, losmachen.

Ēlargĭor, itus sum, īri, 4. alicui aliquid; *ajándékozni*, *odaadni*, *elajándékozni*; schenken, verschenken.

Ēlassesco, ĕre, 3. *elbádjadni*; ermatten. Plin.

Ēlastĭcus, a, um, *kifeszülő*, *rúgó*, *rúgóerejű*; etwas, das auseinander treibt, sich ausdehnet. Vis elastica aëris; *a' levegőnek kifeszülő ereje*; die auseinander dringende, oder die ausdehnende Kraft der Luft.

Elāte, es, f. 1. *egy pálmafa neme*; eine Art von Palmbäumen.

Ēlāte, Adv. *magasan*, *felemelkedve*;

hoch, erhaben. 2) *kevélyen, felfúvalkodva*; stolz, hochmüthig.

Elatea, ae, f. 1. Nom. pr. urbium: in Locride, in Thessalia, etc.

Ĕlăter, ĕris, m. 3. *kifeszítő erő; rugó erő*; die ausdehnende Kraft. Elater aëris, idem quod Elastica vis aëris, Physic.

Ĕlătērium, ii, n. 2. *az ugorkás magrugó nedve, melly orvosság*; der Saft der Eselsgurke, als Arzney. 2) *ugorkás magrugó*; der Balsamapfel, die Eselsgurke. Momordica Elaterium, L.

Ĕlătīne, es, f. 1. *tseplesz pintyő, plánta, v. virág*; gemeines kleines Löwenmaul. Antirrhinum Elatine.

Ĕlātĭo, ōnis, f. 3. (effero), *felemelés*; Hebung in die Höhe, Erhebung. 2) *felfúvalkodás, kevélység*; der Stolz.

Ĕlātītes, ae, (lapis) *vérkő neme*; eine Art Blutsteine.

Ĕlātōrĭe, Adv. i. q. Jactanter: *magát hánytatva, kevélyen*; hochmüthig, ruhmredig.

Elătro, āre, 1. *kiugatni, kitsaholni*; heraus bellen, laut heraus sagen.

Ĕlātus, i, m. mons Asiae, Plin.

Ĕlātus, a, um, (Effero.) *kivitt, elvitt*; weggetragen. 2) v. gr. vox; *fellengős, magas*; erhaben, hoch. 3) Met. *felfúvalkodott, kevély*; hoffärtig, hochmüthig, stolz.

Elăutus, a, um, (Elavo.) *tisztán kimosott*; rein ausgewaschen.

Elăvo, āvi, avātum vel autum et ōtum, āre, 1. *kimosni, tisztán kimosni, megmosni*; auswaschen, rein auswaschen, abwaschen.

Ĕlĕa, ae, f. 1. urbs Italiae inferioris, urbs natalis Zenonis, unde ejus discipuli Eleatici philosophi nominantur.

Ĕlĕāgnon, i, n. i. q. Elaeagnus Agnus castus; *ezüstfa, ezüstfűz*; keusches Lamm, ein Kraut. Botan.

Elĕātae, ārum, m. plur. incolae urbis Elae.

Ĕlĕātĭcus, a, um, *Elea városbeli v. oda tartozó*; zur Stadt Elea gehörig.

Ēlĕcĕbra, ae, f. 1. (elicio), i. qu. Illecebra; *kitsalogatás, kiédesgetés*; die Herauslockung. 2) *inger, édesgető eszköz*; die Anreizung.

Ēlectārium medicamentum; *liktáriom*; die Latwerge.

Ēlecte, Adv. *választva, választás, v. nevezet szerént*; auserwählt. 2) *szépen, válogatva*; schön, auserlesen.

Ēlectĭbĭlis, e, *drága, betses*; köstlich.

Ēlĕctĭlis, e, *kiválogatott, kivánt*; auserlesen, erwünscht, ausgesucht.

Ēlectĭo, ōnis, f. 3. (eligo), *választás, kiválasztás*; die Wahl, Erwählung.

Ēlecto, āre, 1. Frequ. (elicio), *kitsikarni, szép szóval kivenni, v. kikürkészni*; herauslocken, mit guten Worten ausforschen. 2) (eligo) *kiválasztani*; auswählen.

Ēlector, ōris, m. 3. *választó, kiválasztó*; ein Erwähler. 2) *választófejedelem*; ein Churfürst.

Ēlĕctōrālis, e. Adject. *választófejedelmi*; churfürstlich.

Ēlĕctōrātus, us, m. 4. *választófejedelemség*; ein Churfürstenthum.

Ēlectra, ae, f. 1. filia Atlantis. 2) filia Agamemnonis et Clytaemnestrae, soror Orestis, et Iphigeniae. 3) filia Danai.

Ēlectrĭcus, a, um, i. e. ex electro.

Ēlĕctrĭdes, um, f. plur. insulae maris adriatici.

Ēlectrĭfer, a, um, *borostyánköves*; reich an electrum.

Ēlectrĭnus, a, um, i. e. ex electro.

Ēlectris, ĭdis, f. 3. insula electrifera maris adriatici.

Ēlĕctrix, īcis, f. 3. *választó, kiválaszto (asszszony v. leány)*, die Erwählerinn. 2) *választófejedelem asszszony*; die Churfürstinn.

Electrum, i, n. 2. *borostyánkő, agátkő*; der Bernstein, Agtstein. 2) *értz neme, melly arany, de egyötöd része ezüst*; ein gewisses vortreffliches Metall, bestehend, aus Golde und dem fünften Theile Silbers.

Ēlectryon, ōnis, m. 3. pater Alcmenae.

Ēlĕctŭārĭum, et Electarium, ii, n. 2. *liktáriom*; die Latwerge.

Ēlectus, us, m. 4. *választás*; die Erwählung.

Ēlectus, a, um, (eligo), *választott, kiválasztott*; erwählt, auserwählt. Comp. electior. Superlativus: electissimus. 2) electissimi viri civitatis, Cic. *legnevezetesebb tagjai a' városnak*; die vornehmsten Glieder der Stadt.

Ēlĕdon, ōnis, m. 3. polypi genus.

Ēlĕēmŏsyna, ae, f. 1. *alamizsna*; die Allmosen.

Ĕlĕēmŏsynor, āri, 1. *alami'snálkodni, alami'snát adni*; Allmosen geben.

Ĕlĕgans, tis, o. *jó, v. helyes ízlésű, valamit jól megválasztó, v. jól megitélő*; *finom, pontos, gondos, ügyes*; der eine gute Wahl zu treffen weiß, geschmackvoll, fein, genau, sorgfältig, verständig in einer Sache. Homo in omni judicio elegantissimus, Cic. 2) elegans formarum spectator; *igen finnyás megitélője a' szépségeknek, kinek soha sem eléggé szép valami*; ein sehr eckeler Beurtheiler der Schönheiten, dem nichts schön genug ist. 3) *szép, tsínos, ékes, díszes, módos, jeles, kellemetes, kellemes*; schön, hübsch, galant, fein. 4) e. gr. in dicendo, Cic. *ékesen szólló*; wohl beredt. 5) e. gr. in cibo; *tsemegés, tsemegét 's jó ízű falatokat szerető*; der gern etwas Gutes und Leckerhaftes ißt. 6) *éles, mély béláthassal, v. fundamentomosan írt*; subtil, gründlich geschrieben. Mihi placet agi subtilius et pressius, ego a te elegantiora desidero. 7) *udvari manéros*; manierlich, artig. 8) *tiszta, tisztás, takarékos*; reinlich, nicht zu sparsam, nicht zu prächtig. Comp. elegantior. Gell. Superl. elegantissimus Idem.

Elĕganter, Adv. *megválasztva, béláthassal, szorgalommal, gondosan*; mit Einsicht, mit Wahl, mit Sorgfalt, genau. 2) *tisztán, tsínosan, módosan, ékesen, jelesen, díszesen*; sauber, zierlich, fein, hübsch, galant. 3) eleganter accipi, Cic. *pompássan fogadódni, v. megvendégelődni*; herrlich bewirthet werden. Comp. elegantius, Sallust. Superl. elegantissime. Quint.

Elegantĭa, ae, f. 1. *helyesség, ízlés, díszesség, ékesség*; die Richtigkeit, der Geschmack, die Feinheit. 2) elegantia in dicendo; *jól választott kitételek helyessége*; die Richtigkeit wohlgewählter Ausdrücke. 3) e. gr. in cultu, Cic. *tisztaság, tsínosság, közép út a' pipere és piszkosság közt*; die Reinlichkeit, die das Mittel zwischen der Pracht und dem Schmutze hält. 4) e. gr. morum, Cic. *erköltsök fedhetetlensége*; die Unbescholtenheit in den Sitten.

Ĕlĕgātus, i, m. 2. *hal neme*; eine Art von Fischen.

Ĕlĕgīa, Ĕlĕgēīa, ae, f. 1. *panaszdall, gyászdall*; ein Trauergedicht. 2) *földre hajló nád*; ein Rohr, das sich krumm und gebogen zur Erde neiget. 3) urbs Armeniae.

Ĕlĕgīăcus, a, um, e. gr. carmen; *gyászos, panaszos*; elegisch.

Ĕlĕgīdārĭum, ĭi, n. 2. i. q. elegidion.

Ĕlĕgīdĭon, i, n. 2. *rövid, v. kis gyászdall, v. panaszdall*; kleine Elegie.

Ĕlĕgīŏgrăphus, i, m. 2. *panaszdallt, v. gyászdallt író, v. költő*, der Elegien oder Trauergedichte schreibet.

Ĕlĕgīon, i, n. 2. i. q. elegia.

Ĕlēgo, āre, 1. *testálni, testamentom szerént hagyni*; im Testamente vermachen.

Ĕlĕgus, a, um, i. q. elegiacus. 2) Subst. elegus, i, m. 2. *gyászdall, panaszdall*; ein Trauerlied.

Ĕlĕīson, (Vox Gr.)] Lat. Miserere.

Ĕlĕleus, ĕi, m. 2. cognomen Bacchi. 2) cognomen Solis.

Ĕlĕmēntāris, e, Adj. *kezdő*; elementarisch. (Elementum.)

Ĕlĕmentārĭus, a, um, *betűkkel foglalatoskodó*; der noch mit Buchstaben umgehet.

Ĕlĕmentĭcĭus (—tius), a, um, i. q. elementarius.

Ĕlĕmentĭcus, a, um, i. q. elementaris.

Ĕlĕmentum, i, n. 2. *éltetővaló, elementom, létkezdet, eredeti való, matéria*; das Element, Urwesen, oder der Anfang eines Dinges, Urstoff. Prima literarum elementa, Cic. *Áb tze*; das ABC. 2) quinque libri Euclidis, de elementis geometriae. 3) *tenger*; das Meer.

Ĕlēmi, n. *elemi mézga*; das äthiopische, weißliche, durchsichtige Gummi, Elemi.

Ĕlenchus, i, m. 2. *megtzáfolás*; die Widerlegung. 2) *hosszúkás 's alól hegyes gyöngy neme*; eine Gattung Perlen, die länglicht und unten zugespitzt sind. Magnos auribus elenchos committere, Plin. *nagy gyöngyöket akasztani a' fülébe*; große Perlen an die Ohren hängen. 3) *laistrom*; ein Register.

Ĕlenctĭcus, a, um, *megmutatásra, v. megtzáfolásra való, versengős*; zum überweisen, zum Widerlegen dienlich.

Ēlĕnĭum, ĭi, n. 2. idem quod Helenium.

Elentesco, ĕre, 3. *ellágyúlni*, *elnyúlósodni*, *elnyálkásodni*, *elfolyni*; zähe oder weich werden, zerfließen.

Elĕphantĭa, ae, f. 1. i. q. elephantiasis.

Ēlĕphantĭăcus, a, um, *bélpoklos*, *fekélyes*; aussätzig.

Ēlĕphantĭăsis, is, f. 1. *bélpoklosság*, *v. fekélyesség neme*; eine Art von Aussatz. 2) genus serpentum in Africa.

Ēlĕphantĭcus, a, um, i. q. Elephantiacus.

Ēlĕphantīne, es, 1. et Elephantis, ĭdis, f. 3. insula et urbs Nili. 2) voluptaria poëtria.

Ēlĕphantīnus, a, um (elephantus), *elefánttsont*, *elefántsontból való*; von Elfenbein.

Ēlĕphantĭŏsis, is, f. 3. i. q. Elephantiasis.

Ēlĕphantĭōsus, a, um, i. q. elephantiacus.

Ēlĕphantus, i, c. 2. *elefánt*; ein Elephant. 2) *elefánttsont*; das Elfenbein. e. gr. candens, Virg. *fejér elefánttsont*; weißes Elfenbein. 3) Trop. Elephantem ex musca facere, Prov. *tsekély dologból nagyot tsinálni*; aus einer Kleinigkeit was Großes machen.

Ēlĕphas, antis, m. 3. i. q. elephantus. 2) i. q. elephantiasis.

Elēus, a, um, *a' mi Élis városáról neveződik*; was von der Stadt Elis den Nahmen hat. e. gr. campus, Virg. *lovagvivásshely*; ein Turnierplatz. e. gr. carcer, Ovid. *pályafutóhely korlátjai*; die Schranken im Rennplatze.

Ēleusīnĭus, a, um, *Éleusisi*; Eleusisch.

Ēleusīnus, a, um, *Éleusisi*; Eleusinisch. e. gr. mater, i. e. Ceres, Virg.

Eleusis, Eleusin, īnis, f. 3. urbs Atticae, ubi templum Cereris erat, in cujus honorem sacra Eleusinia celebrabantur.

Ēleuthĕrĭa, ae, f. 1. *szabadság*, *szabadulás*; die Freyheit.

Ēleuthĕrĭus, a, um, e. gr. Eleutheria sc. sollemnia, Plaut. i. e. in honorem Jovis Eleutherii; *szabadság innepe*; ein Freyheitsfest.

Ēleuthĕrŏcĭlĭces, um, plur. incolae Ciliciae.

Ēlĕvātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés*; das Aufheben. 2) e. gr. poli; *földsarkmagasság*; die Polhöhe. 3) *kitsinyítés*, *kissebbítés*, *alázás*; die Verminderung, Verringerung, z. B. im Reden.

Ēlĕvo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Plaut. *felemelni*; in die Höhe heben. 2) e. gr. auctoritatem alicujus, Liv. Trop. *megkitsinyítni*, *kissebbíteni*, *gyalázni*, *v. alázni*; verkleinern, verringern. 3) *enyhíteni*, *könnyítni*; lindern, erleichtern. 4) e. gr. adversarium, Cic. *ellenségét megalázni*; seinen Feind demüthigen.

Ēlĭas, ădis, f. 3. *Élisi*, *Élisből való*; aus, in oder bey Elis, Elisch. e. gr. equa, Virg. *az Olympiai játékokban jutalomért küzdő*; in den olympischen Schauspielen um den Preis fechtend.

Ēlĭcĭo, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. *kitsalni*, *v. tsalogatni*; herauslocken. 2) *előhozni*; hervorbringen. e. gr. ignem conflictu lapidum, Cic. *tüzet ütni*; Feuer schlagen. 3) *valamire venni*; zu etwas bewegen. e. gr. literas ab aliquo, Cic. *valakit levél írásra serkenteni*; Jemanden einen Brief zu schreiben veranlassen. 4) e. gr. aliquem ad pugnam; Liv. *valakit hadra késztetni*; einen zum Streite reizen. 5) e. gr. lacrymas, Plaut. *sírásra indítni*, *síróba fakasztani*; zum Weinen bewegen. 6) e. gr. inferorum animas, Cic. *a' holtak országából a' lekeket elő*, *v. kihívni*, *v. idézni*; die Seelen der Todten aus dem Reiche der Todten herausrufen.

Elĭcĭus, ĭi, m. 2. cognomen Jovis, ab eliciendis fulminibus. Liv.

Ēlīdo, si, sum, ĕre, 3. (e et laedo), e. gr. oculos alicui, Plaut. *kiütni*, *kiszúrni*, *kitolni*; ausschlagen, ausstoßen. 2) *agyon ütni*, *v. verni*, *megölni*; erschlagen. 3) e. gr. ignem e silice, Plin. *tüzet ütni*, *tsiholni*, *kiütni*; Feuer schlagen. 4) e. gr. sonum, Plin. *hangoztatni*; tönend machen. 5) aegritudine elidi, Cic *betegség miatt eltikkadni*; durch Krankheit abgemattet werden. 6) e. gr. nervos virtutis; *vitézségétől megfosztani*; die Tapferkeit benehmen. 7) *kitépni*, *szaggatni*, *szakítni*, *v. irtani*; ausreißen. Stirpes

aegritudinis omnes elidendae sunt. Cic.

Ēlĭgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. (lego), *választani*, *kiválasztani*, *kikeresni*; auslesen, aussuchen. 2) *kinevezni*, *valamire*, *v. valaminek*; zu etwas erwählen. 3) *leszedni*; ablesen. 4) *kitépni*, *kiszakitni*; ausraufen, herausreißen.

Ēlīmātĭo, ōnis, f. 3. *kitisztogatás*; die Aussäuberung. 2) *megvéknyités*; die Verdünnung. 3) *kireszelés*, *kisimitás*; die Ausfeilung.

Elīmātor, ōris, m. 3. *pallérozó*, *tisztitó*; ein Polierer, Reiniger.

Ēlīmātus, a, um, *ki*, *v. megreszelt*, *tiszta*, *tsinos*; ausgefeilt, sauber.

Ēlīmĭnātus, a, um, *ki v. el űzött*, *kihajtott*, *kivert*, *kitsapott*; verjagt.

Ēlīmĭno, āre, 1. (limen), *kilökni*, *v. taszitni*, *az ajtón*, *ki*, *v. el űzni*, *hajtani*, *verni*, *v. tsapni*; vor die Thüre hinausstoßen, verjagen. 2) Trop. e. gr. dicta foras, Hor. *kivinni*, *kihordani a' szót*, *kifetsegni*, *kilotsogni*; austragen, ausplaudern. 3) *elmenni*; weggehen.

Ēlīmo, āre, 1. (lima), *megreszelni*; abfeilen. 2) *tsinosan kireszelni*, *kipallérozni*; zierlich ausfeilen, auspoliren. 3) Trop. e. gr. aliquid ad tenue, Cic. *valamit finomúl v. élesen kigondolni*; etwas subtil ausdenken. 4) *megvilágositni*, *ki*, *v. megmagyarázni*; erklären, deutlich machen. 5) (limus); *az iszapot el v. kiseperni*; den Schlamm ausfegen.

Elingo, ĕre, 3. *ki v. megnyalni*; auslecken, ablecken.

Ēlinguis, e, propr. *a' kinek nyelve nints*, *nyelvetlen*, *néma*; der keine Zunge hat, stumm. 2) aliquem reddere elingvem, Cic. *valakit elhallgattatni*; machen, daß einer schweigen muß. 3) *szótalan*; unberedt. Nunquam est habitus elingvis. Cic.

Ēlinguo, āre, 1. *nyelvét kivágni*; die Zunge ausschneiden. 2) *némává tenni*, *megnémitni*; einen stumm machen.

Ēlĭno, ēvi, ĭtum, ĕre, 3. *bé v. elkeverni*, *v. motskolni*; beschmieren, besudeln. Vestimenta elevit luto, Lucil.

Elĭquāmen, ĭnis, n. 3. *ki v. megolvasztott valami*; das Ausgeschmolzene.

Ēlĭquātĭo, ōnis, f. 3. *ki*, *meg*, *v. felolvasztás*; das Flüssigmachen, Schmelzen.

Ēlĭquātus, a, um, *kifolyt*, *v. olvasztott*, *megtisztitott*, *v. tisztált*; geflossen, geläutert.

Elĭquesco, ĕre, 3. *el*, *ki*, *v. megolvadni*, *elfolyni*; zerschmelzen, zerfließen.

Ēlĭquĭum, ĭi, n. 2. *kifolyás*; der Ausfluß. 2) *fogyás*, *fogyaték*; die Abnahme.

Ēlĭquo, āre, 1. *olvasztani*, *lágyitni*; schmelzen, weich machen. 2) *tisztitni*, *tisztálni*; läutern, klar machen.

Ēlis, is, et idis, f. 3. provincia, et urbs in Peloponneso.

Ēlīsĭo, ōnis, f. 3. *kitaszitás*, *vetés*, *v. ütés*; die Ausstoßung. 2) *elválasztás*, *elszakasztás*; die Absonderung. 3) *magábanhangzó elharapása*; die Verbeissung, Verschluckung eines Vocals.

Ēllissa et Ēlīsa, ae, f. 1. Nom. Didonis.

Ēlīsus, a, um, *el v. széllyeltört*; zerbrochen.

Ēlīus, a, um, *Élisi*, *Élisből*, *v. oda való*; in oder aus Elis, dahin gehörig, Elisch.

Ēlix, ĭcis, m. 3. *víz barázda*, *v. árok*; eine Wasserfurche.

Ēlixātūra, ae, f. 1. *fövés*, *forrás*; das Kochen, Sieden.

Ēlixātus, a, um, (elixo); *főzött*, *forralt*; gesotten, gekocht.

Ēlixir, et Elixīrium, ii, n. 2. *erősszeszes eszentia*; eine geistige Essenz.

Elixo, āre, 1. *főzni*, *forralni*; sieden, kochen.

Elixus, a, um, *főtt*, *főzött*, *forralt*; gekocht, gesotten. 2) Trop. calcei elixi, Varr. *nedves saruk*; naß gemachte Schuhe.

Ellĕbŏrum, vide: Helleborum.

Elipsis, is, f. 3. *el v. kihagyás*; die Weglassung. 2) figura rhetorica, e. gr. Romam cogito, i. e. proficisci.

Ellops, vide: Helops.

Ellum, Ellam, vide: Ecce.

Ellychnĭum, ĭi, n. 2. *gyertya*, *v. mécsbél*; der Docht im Lichte, in einer Lampe.

Ēlŏco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. *helyéből elűzni*; von seinem Orte vertreiben. 2) e. gr. fundum, Cic. *bérbe*, *v. árendába adni*, *v. kiadni*, *költsönözni*, *költsön adni*; verdingen, verleihen. 3) *valakire bízni végre hajtás véget*;

Jemanden etwas auftragen zu besorgen.

Ēlŏcūtĭo (Eloquut.), ōnis, f. 3. *helyesen beszéllésre való tehetség*; die Fähigkeit wohl zu reden. 2) *kimondás*; die Aussprache. 3) *szóllásmód*; eine Redensart.

Ēlŏcūtōrĭus, a, um, *kimondásra*, v. *beszéllésre való*; zum Herausreden dienlich.

Ēlŏcūtrix, īcis, f. 3. i. e. quae eloquitur.

Ēlŏcūtus, a, um, *kimondott*, *beszélt*, v. *magyarázott*; herausgeredet, herausgesagt.

Ēlŏgĭum, ii, n. 2. *jó bizonyságtétel*, *dítsérő beszéd*; ein herrliches Zeugniß, ein Lobspruch. 2) *vallástétel*, *állítás*; eine Aussage. 3) *sírvers*, *koporsóírás*; eine Grabschrift. 4) *darab*, *pont*, *ágazat*, *tzikkely*; ein Stück, ein Punct, ein Artikel.

Ēlongo, āvi, ātum, āre, 1. (longus), *meghosszszabbítni*, *kinyújtani*; verlängern. Dies elongantur, Plin. *hosszszabbodnak a' napok*. 2) *halogatni*, *elhalasztani*, *késleltetni*, *múlattatni*, *tartóztatni*; verzögern, aufschieben.

Elops, vide: Helops.

Ēlŏquens, entis, o. *beszéllő*, *szólló*; redend. Muta quaedam eloquentia inducere, Cic. *néma dolgokat beszélltetni*, sprachlose Dinge redend einführen. 2) *ékesen szóllo*; beredt.

Ēlŏquenter, Adv. *ékesen*, *ékesen mondva*; beredt. Comp. eloquentius. Plin. Superl. eloquentissimus, Idem.

Ēlŏquentĭa, ae, f. 1. *ékesen szóllás*; die Beredsamkeit. Principatum eloquentiae suis temporibus tenebat Hortensius, Nep. *leg nagyobb orátor volt a' maga idejében*; war zu seiner Zeit der größte Redner.

Ēlŏquĭum, ii, n. 2. *beszéd*; die Rede. 2) *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit. 3) *beszéllgetés*; die Unterredung.

Ēlŏquor, cūtus (quutus) sum, loqui, 3. Dep. *kimondani*; aussagen. 2) *szóllani*, *beszéllni*, *elő*, v. *elbeszéllni*, *elmondani*; reden, sagen, erzählen. 3) *kifetsegni*, v. *lotsogni*; ausschwatzen.

Ēlōrum, i, n. Elōrus, i, m. 2. fluvius, et urbs Siciliae.

Ēlōtus, a, um, (elavo), *kimosott*; ausgewaschen.

Ēlŭācrus, a, um, (eluo), *kiöblítéshez való*; zum ausspühlen dienlich.

Ēlūcĕo, xi, ēre, 2. (lux), *kitündökleni*, *fényleni*, v. *világolni*; hervorleuchten. 2) Trop. *kitetszeni*, v. *látszani*; sichtbar seyn, sich zeigen. Spes in pueris elucet, Quint. *kimutatja a' gyermek mit lehet belőle várni*; an den Knaben ist zu sehen, was von ihnen zu hoffen ist. 3) e. gr. inter aequales, Cic. *megkülömböztetni magát*; sich ausnehmen.

Ēlūcesco, ēre, 3. *világoskodni*, *fényleni*; licht, hell werden. 2) *világosodni*, *reggelleni*; Tag werden.

Eluctābĭlis, e, *a' miből ki lehet menekedni*, *vergődni*, v. *verekedni*; woraus man sich mit Mühe heraus winden kann.

Eluctātĭo, ōnis, f. 3. *tusakodás*, *vergődés*; die Kämpfung.

Ēluctātus, a, um, *kimenekedett*, *vergődött*, v. *verekedett*: der sich herausgewickelt, losgemacht hat.

Ēluctor, ātus sum, āri, 1. (lucta) e. gr. per multa impedimenta, Sen. *kimenekedni*, *vergődni*, *verekedni*, v. *hatolni*; sich herauswinden, durcharbeiten. 2) flamma eluctatur, Plin. *kitsap a' láng*; das Feuer schlägt aus.

Ēlūcūbrātus, a, um, *gyertyánál készített*, *mivelt*, *tsinált*, v. *végzett*; beym Lichte verfertigt, verrichtet.

Ēlūcūbro, āvi, ātum, āre, et Ēlūcūbror, ātus sum, āri, 1. Dep. e. gr. orationem, Cic. *gyertya világnál*, v. *éjjel dolgozni*, v. *tenni*, *mivelni*, v. *tsinálni valamit*; beym Lichte machen, des Nachts arbeiten. e. gr. epistolam, Cic. *gyertyánál levelet írni*; einen Brief beyLichte schreiben.

Ēlucus, et Helucus, i, m. 2. *mámor*; ein Rausch. Eluco ex crapula attentari, Apul. *az ittasság miatt megmámorosodni*; von der Trunkenheit einen Rausch haben. 2) *tunya*, *rest*, *alamuszi ember*; ein träger und schläfriger Mensch. 3) *ittasságot*, v. *mámort követő*, v. *azzal járó kedvetlenség*; die Verdrüßlichkeit, die den Rausch begleitet.

Ēlūdo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. aliquem aliquid, Plaut. *játékban valakitől valamit elnyerni*; einem im Spiele etwas abgewinnen. 2) e. gr. hastas, Mart. *elhárítni a' vágást v. szúrást a' viaskodásban*; im Fechten ausweichen. 3) Trop. e. gr. minas, Cic. *el*, v. *kikerülni*, *semmivé tenni*; einem zu entgehen suchen, vernichten. 4) *valamit játzva tenni*, *megjátszódtatni*, *tréfálni*; spie-

lend etwas thun, scherzen. 5) *valakit tsúfnak tartani*, *kitsúfolni kigúnyolni*; einen zum Gespötte haben. 6) *ráfolyni*, *mosni*; anspühlen.

Ēlūgĕo, xi, tum, ēre, 2. e. gr. aliquem, Liv. *kigyászolni, a' gyászt letenni*; austrauern, zu trauern aufhören. 2) e. gr. patriam, Cic. *gyászolni*, *meggyászolni*; trauern, betrauern.

Elumbis, e, (lumbus), *tsipejére sánta*; lendenlahm. 2) *erőtlen*, *gyenge*; schwach, entnervt. 3) Trop. versus elumbes; *sántikáló*, *és rosszsúl hangzó versek*; hinkende, übellautende Verse.

Elŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *ki*, *v. megmosni*, *v. öblitni*; auswaschen, ausspühlen, ausschwenken. 2) e. gr. maculam vestium, Plin. *tisztitni*, *tisztogatni*; säubern. 3) Trop. e. gr. maculas furtorum suorum sangvine sociorum, Cic. *allattomos pénztsikarásait a' polgárok megölése által elsimítani*; seine heimlichen Gelderpressungen durch Ermordung der Unterthanen des römischen Volkes zu vertuschen suchen. 4) e. gr. curas, Hor. *a' gondokat elűzni*; Sorge vertreiben. 5) e. gr. vitae sordes et animi labes, Cic. *motskait*, *gyalázatját lemosni*, *életét megjobbitni*; seine Schandflecken auswischen. e. gr. amicitias remissione usus, Cic. *az által hogy valakivel nem társalkodik az ember*, *apródonként a' vele való barátsággal felhagyni*; dadurch, daß man sich dem Umgange eines andern entzieht, nach und nach die Freundschaft mit einem aufheben. 6) *el tékozolni*, *préddálni*, *v. vesztegetni*; verthun.

Elūscātus, a, um, *megvakitott*; blind gemacht.

Ēlusco, āre, 1. (luscus), *félszemüvé tenni*; einäugig machen.

Ēlūsus, a, um, (eludo), *rászedett*, *megtsalt*; betrogen.

Ēlūtĭo, ōnis, f. 3. *le v. megmosás*, *ki*, *v. megöblités*; die Abwaschung, Abspühlung.

Ēlūtrĭo, āre, 1. *egy edényből másba tölteni*; aus einem Geschirre in das andere schütten. 2) *kimosni*; auswaschen. e. gr. lintea, Gell. *fejér-ruhát tisztogatni v. mosni*; die Wäsche reinigen, abspühlen.

Ēlūtus, a, um, *kimosott*, *v. öblitett*; ausgewaschen, ausgespühlt. 2) e. gr. aurum, *finom*, *v. mosott arany*; feines Gold. Comp. elutior, Hor.

Ēlŭvĭes, ei, f. 5. *vízkiöntés*, *v. áradás*; ein Wasserguß, das Überlaufen des Wassers. 2) *seppedék*, *sár*, *posvány*, *lotspots*, *moslék*, *ganéj*; der Unflath. 3) e. gr. ventris, Aur. Vict. *folyó vérhas*; der Bauchfluß. 3) labes et eluvies civitatis, Cic. *város sepredékje*, *motska*, *v. gyalázatja*; ein Schandfleck der Stadt.

Ēlŭvĭo, ōnis, f. 3. *kiradás*, *vizáradás*; Ueberschwemmung.

Ēluxātus, a, um, i. q. luxatus.

Ēluxŭrĭor, āri, 1. Dep. *buján*, *kövéren*, *v. töm...tten és hamar nőni*, *v. hajtani*; geil treiben, zu sehr wachsen.

Elvīna, ae, f. 1. cognomen Cereris.

Ēlxīne, es, f. 1. Alias Parietaria; *falfű*; St. Peterskraut.

Ēlymāis, ĭdis, f. 3. regio Africae prope Persiam; hinc: Elymaeus, a, um; Elymaei; incolae.

Ēlysĭum, ĭi, n. 2. *kegyes lelkek kies lakhelye halálok után*; der angenehme Aufenthalt der frommen Seelen nach ihrem Tode.

Em, Obsol. pro: eum. 2) pro: hem.

Ēmăcĕrātus, a, um, *eltsigázott*; ausgemergelt.

Ēmăcĕro, āre, 1. *eltsigázni*; ausmergeln.

Ēmăcesco, cui, ĕre, 3. *megsoványodni*, *hitványodni*, *silányodni*, *v. össztövéredni*; mager werden.

Ēmăcĭātus, a, um, *megsoványodott*, *v. fonnyadt*, *elaszott*; ausgesogen, ausgezehrt.

Ēmăcĭo, āre, 1. *megsoványitni*, *v. hitványitni*, *elfonnyasztani*; mager machen, abzehren.

Ēmăcĭtas, ātis, f. 3. *venni kivánás*, *vásárlás nyavalyája*; die Kaufbegierde, Kaufsucht.

Ēmăcresco, crui, ĕre, 3. *soványodni*, *hitványodni*, *össztövéredni*, *fogyni*; mager werden, abnehmen.

Ēmăcror, āri, 1. Dep. *megsoványodni*, *hitványodni*, *silányodni*, *v. össztövéredni*, *elszáradni*; mager werden, ausdörren.

Ēmăcŭlātus, a, um, *petsétektől*, *v. foltoktól megtisztitott*; von Flecken gereiniget. 2) *tisztitott*, *megtisztitott*; geläutert. e. gr. argen-

tum, Gell. *tiszta ezüst*; reines Silber.

Ēmăcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Plin. *tisztitni, ki, v. megtisztitni*; säubern, reinigen.

Ēmădesco, dui, ĕre, 3. *megnedvesedni, megnyirkosodni*; feucht werden.

Ēmānātio, ōnis, f. 3. *el-, ki-, v. széllyelfolyás*: die Ausfliessung, der Ausfluß. 2) *elterjedés, esmeretessé levés*; das Bekanntwerden.

Ēmancĭpātĭo, ōnis, f. 3. *szabadon botsátás, gyermekeknek atyai hatalom alól való felszabadúlása, felszabadúlás*; die Erlassung aus der Gewalt, die Losgebung der Kinder von der väterlichen Gewalt, die Freylassung. 2) *gyermekeknek azok hatalma alá adása, kik őket sajátjaik gyanánt felfogják*; die Übergebung der Kinder an andere, die sie an Kindes Statt annehmen.

Ēmancĭpātor, ōris, m. 3. i. e. qui emancipat.

Emancĭpo, (Emancŭpo) āvi, ātum, āre, 1. (manceps) *szabadon botsátni, v. eresszteni, különösen fiját, v. unokáját atyai hatalma alól kibotsátni, felszabaditni*; aus seiner Gewalt lassen, frey lassen, seinen Sohn oder Enkel aus seiner väterlichen Gewalt lassen. 2) emancipo me tibi, Plaut. *hatalmad alá adom magamat*; ich unterwerfe mich dir. 3) e. gr. agrum, Svet. *valaki birtokába adni*; einem zum Eigenthume übergeben.

Ēmanco, āre, 1. (mancus) *megtsonkitni, v. bénitni*; verstümmeln.

Ēmănĕo, ansi, ansum, ēre, 2. *kinn lakni*; draußen wohnen. 2) *a' táboron kivül lenni*; außer dem Lager seyn. 3) *ki, v. kinn maradni*; draußen bleiben.

Ēmāno, āvi, ātum, āre, 1. *el, ki, v. széllyelfolyni, kiszivárogni*; heraus fließen, ausfließen. 2) *elterjedni, esmeretessé lenni*; bekannt werden. e. gr. in vulgus, Svet. *mindeneknek tudtára lenni*; allem Volke bekannt werden. 3) *lenni, eredni, származni*; hervor kommen, entspringen.

Ēmansĭo, ōnis, f. 3. *ki, v. kinn maradás*; das Außenbleiben.

Ēmansor, ōris, m. 3. *szökött katona*; ein verlaufener Soldat.

Ēmarcesco, ui, ĕre, 3. *elhervadni*; verwelken. 2) *fogyni, elmúlni*; ins Abnehmen gerathen, vergehen.

Ēmarcus, m. et Emarcum, i, n. 2. *szőlő neme*; eine Art von Weintrauben.

Emargĭno, āre, 1. *szélét levenni, nyirni, v. vágni*; den Rand wegthun. 2) Trop. e. gr. ulcera, Plin. *a' fekélyekről a' varat levakarni*; den Grind von den Geschwüren abkratzen.

Ēmascŭlātor, ōris, m. 3. *herélő*; ein Entmanner. 2) i. q. sodomita.

Ēmascŭlo, āre, 1. (mas) *meg, v. kiherélni*; entmannen, castriren.

Emăthĭa, ae, f. 1. provincia Macedoniae. 2) regnum Macedoniae una cum Thessalia.

Emăthĭus, a, um, *Emathiáról neveztetett*; von Emathia benennet. 2) *Macedóniai*; macedonisch. 3) *Thessaliai*; thessalisch. Rex Emathius *Nagy Sándor*; Alexander der Große.

Ēmātūresco, rui, ĕre, 3. *megérni*; reif werden. 2) *lágyúlni, gyengűlni*; gelinder oder milder werden.

Ēmātūro, āre, 1. *megérlelni*; reif machen.

Ēmāus, ĕmāūntis, et Emmāus, emmai, urbs Judaeae.

Ēmax, ācis, o. *vásárlásra hajlandó, ki mindent megveszen a' mi szemébe tűnik v. a' mit lát*; kaufgierig, der alles, was ihm vorkommt, kauft.

Embaenētĭca, ae, f. 1. *hajosmesterség*; die Schifffunst, das Schiffsgewerbe.

Embamma, ătis, n. 3. *mártogatni való lév, mártás*; eine Brühe zum Eintunken, Tunke.

Embăsĭcoeta, ae, m. 1. *ivóedény neme*; eine Art Trinkgeschirr. 2) i. q. cinaedus.

Embăter, ĕris, m. 3. i. e. foramen balistae, *lyuk, lik*; ein Loch.

Emblēma, ătis, n. 3. *kirakott munka, p. o. tzifraságokkal*; eingelegte Arbeit. 2) *kotzkás eszterha*; ein gewürfelter Estrich. 3) *ki, v. feltzifrázott 's a' miatt homályos beszéd*; eine verblühmte Rede. 4) *ivóedény ékesség, mellyet le lehetett venni, 's ismét fel tenni*; eine Zierde an Trinkgeschirren, die man anhängen und abnehmen konnte. 5) *tanúságos példázat*; ein lehrreiches Sinnbild.

Embŏla, ae, f. 1. *hajóra szállás, e. ülés*: die Einschiffung.

Embŏliarĭa, ae, f. 1. *játszó (asszszony v. leány) a' játékszínen, a' közjátékokban*; eine Actrice, die in dem Zwischenspiele oder Intermezzo spielt.

Embŏlimaeus, a, um, *béiktatott*; eingeschaltet. e. gr. dies, Auson. *szökőnap*; ein Schalttag.

Embŏlimus, a, um, i. q. embolimaeus.

Embŏlium, ĭi, n. 2. *a' mi a' rendes játékok közt játszódik a' theátromon, közjáték*; was in Comödien dazwischen gespielt wird, ein Zwischenspiel. 2) Trop. omnia embolia sororis novit, Cic. *minden szerelmeskedéseit*, *v. szerelembeli dolgait tudja*; er weiß alle Liebeshändel seiner Schwester.

Embŏlum, i, n. 2. *hajó hegye, v. eleje*; die Spitze, oder der Vordertheil des Schiffs. 2) *vas foglaló a' hajóban*; ein eisernes Band, welches das Schiff zusammen faßt. 3) *keréksz eg, tzövek, faszeg*; ein Radnagel, Pflock.

Embŏlus, i, m. 2. *tsap, dugó, tzövek, faszeg*; ein Zapfen, Stöpsel, Pflock.

Embrăcium, i, n. 2. *hidegtzibere*; eine Mährte.

Embryo, ōnis, m. 3. et Embryon, i, n. 2. *tökélletlen 's idő előttvaló magzat a' méhben, méhmagzat*; unzeitige und unvollkommene Frucht im Mutterleibe. Med.

Ĕmĕātus, a, um, *kiment, v. szaladt*; ausgelaufen.

Emĕātus, us, m. 4. *kimenetel*; der Ausgang.

Ĕmĕdĭtātus, a, um, *kigondolt*, *kitalált*; ausgedacht.

Ĕmĕdĭtor, āri, 1. Dep. *kigondolni*, *v. találni*; erdenken, ersinnen.

Ĕmĕdūllatus, a, um, *magva*, *bele*, *veleje kivett*; ausgekörnt, ohne Mark.

Emĕdullo, āre, 1. *velejét, belét kivenni*; das Mark heraus nehmen. 2) Trop. *eltsigázni*; ausmärgeln. 3) *előadni, megmagyarázni*; erklären. Rem omnem enarrare et emedullare, Plaut. *az egész dolgot pontosan elbeszéllni*; die ganze Sache genau erzählen.

Ĕmendābĭlis, e, *megjobbítható*; verbesserlich.

Ĕmendāte, Adv. *megjobbítva*, *hiba nélkül*; ohne Fehler, richtig.

Ĕmendātio, ōnis, f. 3. *igazítás, megjobbítás*; die Verbesserung. 2) *helyrehozás, kipótolás*; die Ersetzung.

Emendātor, ōris, m. 3. *igazító, jobbító, megjobbító*; ein Verbesserer. 2) *adósságbészedő*; ein Schuldeneinnehmer. 3) *adószedő*; ein Rentmeister.

Ĕmendātorĭus, a, um, *megjobbító*; verbessernd.

Ĕmendātrix, īcis, f. 3. *megjobbító (asszszony, v. leány)*, eine Verbesserinn.

Ĕmēndātus, a, um, *megjobbított*; verbessert. Comp. emendatior. Superl. emendatissimus. Plin. jun.

Ĕmendīco, āre, 1. e. gr. ab aliquo pecuniam, Svet. *el, v. kikóldúlni*; erbetteln, ausbetteln, abbetteln.

Emendo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *jobbítni*, *megjobbítni*; bessern, verbessern. 2) e. gr. dolorem; *gyógyítni, elűzni*; vertreiben, heilen. 3) e. gr. vitiosam consvetudinem pura consvetudine, Cic. *helyrehozni*, *kipótolni*; ersetzen.

Emensus, a, um, (emetior) Act. *a' ki mért valamit*; der etwas gemessen hat. 2) labores emensus, Claud. *a' ki végre hajtotta a' munkát*; der die Arbeit verrichtet hat. 3) Pass. *mért*, *kimért*; gemessen. 4) major pars itineris emensa, Liv. *elvégződött nagyobb része az útazásnak*; der größere Theil der Reise ist verrichtet.

Ĕmentĭor, itus sum, īri, 4. Dep. *hazudni*; lügen. 2) *költeni*, *hamisan előadni*; erdichten, fälschlich vorgeben. e. gr. stirpem, Liv. *eredetével, v. származásával hamisan kérkedni*; sich seines Herkommens fälschlich rühmen. 3) e. gr. in aliquem, Cic. *hazudni valaki előtt*; einen belügen.

Ĕmentītus, a, um, Pass. *hazug*, *költött*, *hamis*; erlogen, falsch. e. gr. opinio, Cic. *hamis vélekedés*; eine falsche Meinung.

Ēmĕo, āre, 1. *kimenni*; herausgehen.

Emercor, ātus sum, āri, 1. Dep. (merx) *venni, megvenni, v. vásárolni*; kaufen, verkaufen.

Emĕrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. *kiszolgálni*; ausdienen. 2) *igazán megérdemleni*; wohl verdienen. 3) *valamire érdemessé tenni magát*, *valamit v. valamiért megszolgálni*; sich um etwas verdient machen.

Ĕmĕrĕor, itus sum, ēri, 2. Dep. *meg*-

érdemleni; verdienen. 2) *bérért, v. 'sóldért szolgálni*; um Sold und Lohn dienen. 3) e. gr. favorem alicujus, Quint. *valaki jó, v. kedvező indúlatját megnyerni*; sich eines Gunst erwerben. 4) e. gr. stipendia, Liv. *szolgálatban tölteni*; verdienen.

Ēmergo, si, sum, ĕre, 3. *kiúszni*, *elmerűlésből előjönni*; heraus schwimmen, hervor kommen. 2) Semen pubescens e vaginis jam emersit, Cic. *az élet, v. gabona kihányta a' fejét*; das Getreide hat geschossen. 3) Trop. e. gr. incommoda valetudine; Cic. *a' betegségből ki, fel, v. meggyógyúlni*; von der Krankheit genesen. 4) emergi, Ter. v. emergere se, Nep. *kimenekedni, kivergődni*; sich heraus wickeln. 5) e. gr. ex mendicitate, Cic. *a' koldúlást elkerűlni*; dem Betteln entgehen. 6) e. gr. altius, (potentia) Nep. *hatalmasabbá lenni, felemelkedni, v. magasztalódni*; mächtiger werden, in die Höhe kommen. 7) *lenni, származni, eredni*; entstehen. Multa ex eo mari bella emerserunt. Cic. 8) *elmenni*; sich wegbegeben. 9) ex quo magis emergit, Cic. *mellyből nyilván kitetszik*; woraus offenbar wird. 10) e. gr. ad summas opes, Lucr. *nagy vagyonhoz jutni*; zu einem großen Vermögen kommen. 11) e. gr. ex utero, Plin. *születni*; geboren werden. 12) emergit rursum dolor, Cic. *a' fájdalom újra jelenti magát*; der Schmerz bricht wieder hervor. 13) *megjobbúlni*; besser werden.

Emerita, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Ēmĕritus, a, um, (emereor) e. gr. miles, Lucan. *szolgálatja idejét el, v. kitöltött*; der seine Zeit ausgedient hat. 2) Trop. e. gr. aratrum, Ovid. *kopott, v. elnyűtt eke*; ein abgenutzter Pflug. 3) emeriti boves, Virg. *eltsigázott ökrök*; abgetriebene und ausgemergelte Ochsen. 4) Pass. e. gr. tempus, Cic. *el, v. betöltött idő*; eine vollendete und vollbrachte Zeit. 5) *megszolgált*; verdient. Emerita praemia, Svet. 6) e. gr. stipendium, Cic. *végrehajtott hadi-szolgálat*; geendigte Kriegsdienste.

Ēmersus, us, m. 4. *kimenetel*; der Ausgang. 2) *keresztűl rontás, v. törés*; der Durchbruch. Hostis emersum facit. Vitr. 3) *tsillagok feljövetele*; der Aufgang der Sterne.

Ēmersus, a, um, (emergo) e. gr. e flumine, *kiúszott, előjött*; der heraus geschwommen, hervor gekommen ist. 2) Trop. e. gr. ab admiratione, Liv. *tsudálkozástól megszűnt*; der aufgehöret, sich zu verwundern. 3) emersa astra, Cic. *feljött tsillagzatok*; aufgegangene Gestirne.

Ēmētior, ensus sum, īri, 4. Dep. *kimérni, felmérni*; ausmessen. 2) e. gr. iter, Liv. *megtenni*, *elvégezni*; eine Reise verrichten. 3) e. gr. voluntatem alicujus, Cic. *mindent megtenni, v. tselekedni, a' mit valaki kíván*; alles thun, was einer begehret.

Ēmĕto, essui, essum, ĕre, 3. e. gr. frumentum, Hor. *lekaszállni*, *aratni v. vágni*; abmähen, abschneiden. 2) *megölni*; tödten. Grandia cum parvis non exorabilis auro orcus emetit, Hor. *a' megvesztegethetetlen 's megkérlelhetetlen halál mindeneket elragad*; der gegen Geld unerbittliche Tod rafft alles dahin.

Ēmĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kiszökellés*; das Hervorspringen. 2) *felnövés*; die Aufschießung.

Ēmĭco, ui, et āvi, ātum, āre, 1. *kiugrani*, *pattanni*, *szökni, v. szökellni*; herausspringen. 2) Trop. *hirtelen előjönni*, *látszani*; schnell hervor kommen, sich zeigen. Rosae emicant. Petron. 3) *fel ugrani*, *v. szökni*; in die Höhe springen. 4) e. gr. longe ante alios, Plaut. *kiállani*, *tetszeni*, *v. nyúlni*, *a' többi közzűl*; hervorragen. 5) cor meum pectus emicat, Plaut. *dobog*, *v. vér a' szivem*; das Herz klopft mir.

Emīgrātĭo, ōnis, f. 3. *ki*, *v. elköltözés*; das Ausziehen, Wegziehen.

Emīgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. domo, *ki*, *v. elköltözni*; ausziehen, wegziehen. 2) e. gr. vita, Cic. *meghalni*; sterben.

Emīnātĭo, ōnis, f. 3. (eminor) *fenyegetés*; die Drohung.

Emīnens, tis, o. *kilátszó*, *v. tetsző*; hervorgehend. Oculi eminentes, Cic. *kiűlő szemek*; heraussiehende Augen. 2) e. gr. ingenium, Quint. *jeles, derék*; vortrefflich. 3) *domború*, *felemelkedett*; erhaben. Nasus eminentior, Svet. 4) e. gr. effigies virtutis, Cic. *a' virtusnak tellyesen kifejezett képe*; das völlig ausgedrückte Bild der Tugend. Comp. eminentior. Svet. Sup. eminentissimus.

Emĭnenter, Adv. *kitetszően*, *jelesen*, *derekasan*; hervorragend vortrefflich. Comp. eminentius. Solin.

Emĭnentĭa, ae, f. 1. *kitetszés*; die Hervorragung. e. gr. in pictura, Cic. *a' legnevezetesebb kitetszőség, a' világossdg a' festésben, v. képben*; das vorzüglich Sichtbare, das Licht in einem Gemählde. 2) *méltóság*, *jelesség*, *derékség*; die Hoheit, Vortrefflichkeit.

Emĭnĕo, ui, ēre, 2. *kiállani*, *kitetszeni*, *kinyúlni*; hervor ragen. e. gr. aquam, Curt. *kilátszani a' vizből*; über das Wasser hinausgehen. Ferrum eminet per costas; *keresztűl megy az óldalbordák közt a' tőr*; das Eisen gehet über die Rippen heraus. 2) *felyűlhaladni*; übertreffen. e. gr. inter omnes in aliqua re, Cic. *valamelly dologban mindeneket felyűlmúlni*; alle in einer Sache übertreffen. 3) *kilátszani*, *szembetűnni*; hervorblicken, hervorleuchten. Eminet ex ore crudelitas, Cic. *kitetszik ábrázatjából a' kegyetlenség*; man kann ihm die Grausamkeit im Gesichte ansehen. 4) eminet illius audacia, Cic. *nagy és nyilvánvaló vakmerősége*; seine Vermessenheit ist groß und offenbar.

Emĭnor, ātus sum, āri, 1. Dep. *fenyegetni*, *fenyegetődzni*; drohen.

Emĭnŭlus, a, um, *kevéssé kitetsző*, *v. kiálló*; ein wenig hervorragend.

Emĭnus, Adv. *messzsziről*, *távolyról*; von fern, von weitem.

Emīror, ātus sum, āri, 1. Dep. i. q. miror, *tsudálkozni*; sich wundern.

Emiscĕo, ēre, 2. *öszveelegyitni*, *v. keverni*; vermischen.

Emissārĭum, ĭi, n. 2. *zúgó*, *'silip*, *tónak kifolyó torka*, *vizlefolyás*; der Ablaß in einem Teiche, oder Weiher, das Schlägelloch, der Abzug oder Ablauf des Wassers. 2) *tsepegő*, *eresztsatorna*; die Dachrinne.

Ēmissārĭus, ĭi, m. 2. *kém*, *kémlélő spion*, *más után allatomosan vi'sgálódó*; ein heimlicher Ausspäher, ein Spion, den man braucht einen andern zu bemerken. 2) *vádoló*, *bédrúló*, *v. másképen ártó*; einer den man braucht, einen anzuklagen, oder einem sonst zu schaden. 3) *új hajtás a' szőlőtőn*; eine nicht lang hervorgeschossene Rebe.

Ēmĭssārĭus, a, um, e. gr. equus, *ménló*, *tsődör*; ein Springhengst. e. gr. aries, Plaut. *hátas bak*; ein Reutbock. 2) e. gr. palmes, Plin. *szőllő veszsző újhajtása*; ein Rebschoß. 3) e. gr. miles, Veget. *hirtelen való kirontásra alkalmatos könnyű katona*; ein leichter Soldat, der zu geschwinden Ausfällen geschickt ist.

Ēmissĭcius (—tius) a, um, *kikűldött*; ausgeschickt. 2) *kémlélő*, *spionkodó*; ausspäherisch. Emissitii oculi, Plaut. *spion*, *kém*, *v. egerésző szemek*; Spionen-Augen.

Emissĭo, ōnis, f. 3. *kikűldés*: die Ausschickung. 2) *megmentés*, *felszabadítás*, *feloldás*, *ki*, *v. megváltás*; die Erledigung, Erlösung. 3) emissiones tormentorum, Cic. *el*, *v. kilövés*, *el*, *v. kisütés*; das Losschießen.

Ēmissus, a, um, *kikűldött*; herausgeschickt. 2) *kieresztett*, *v. botsátott*; herausgelassen 3) *el*, *v. szabadon botsátott*; losgelassen. 4) vox coelo emissa, Liv. *mennyei*, *v. égi szózat*; eine Stimme, die vom Himmel kommt 5) *ki*, *v ellőtt*, *ki*, *v. elsütött*; losgeschossen. 6) Trop. *kimondott*; ausgesprochen. Et volat emissum semel irrevocabile verbum.

Ēmĭtesco, ĕre, i. q. mitesco.

Ēmitto, īsi, issum, ĕre, 3. *kikűldeni*; aussenden, ausschicken. 2) e. gr. aliquid de, et e manibus, Cic. Liv. *elbotsátni*, *elereszteni*, *kiszalasztani*; auslassen. 3) *szabadon botsátani*, *szabaddá tenni*, *kiszabaditni*; frey lassen, frey machen. 4) e. gr. arcu sagittas, Plin. *ellőni*, *v. sütni*, *parittyázni*, *hajítni*, *szórni*, *gőrni*; abschießen, schleudern, werfen. 5) emitti a Deo; *Istentől kűldetni*; von Gott gesendet werden. 6) e. gr. in hostem equites, Liv. *lovasságot kűldeni az ellenségre*; die Reiterey gegen den Feind anrücken lassen 7) e. gr. manum, JCt. *kötelező levelet*, *v. kézirást adni magáról*; eine Obligation, eine Handschrift von sich geben. 8) e. gr. aliquid suo nomine dignum, Cic. *kiadni*; herausgeben. 9) e. gr. lacrymas, Ovid. *könnyezni*, *könnyeket hullatni*, *v. ejteni*; Thränen vergießen. 10) e. gr. vocem cum querimonia, Cic *panaszosan kiáltozni*; kläglich schreyen. 11) e. gr. lacum, Cic. *tót lefolyatni*, *v. leereszteni*; einen See ablassen. 12)

e. gr. sangvinem, Plin. *eret vágni*; zur Ader lassen. 13) e. gr. ova, Plin. *tojni*; Eyer legen. 14) *törvény előtt el, v. felszabadítni*; lossprechen vor Gericht. Emitti ex judicio gratia, Cic. *törvény előtt kegyelemből felszabadítódni*: vor Gericht aus Gunst losgesprochen werden.

Ēmmănes, is, f. 3. *beléndfű, bolondító tsalmatok*; das Bilsenkraut. Hyosciamus. Linn.

Ēmmānŭēl, *Isten velünk*; Gott mit uns. Vox Hebraica.

Ēmmŏton, i, n. 2. *tépés, v. tépett ruha, mellyet a' borbélyok a' sebbe botsátanak, v. tesznek*; Carpey oder Meißel, den die Barbierer in die Wunde legen. Cic.

Ēmo, ēmi, emtum, ĕre, 3. *venni, vásárolni*; kaufen. e. gr. care, v. magno, Hor. *drágán, v. nagy áron venni*; theuer kaufen. e. gr. pluries; *drágábban venni*; theuerer kaufen. e. gr. tanti; *illyen áron, v. így venni*; so theuer kaufen. e. gr. parvo, Cic. *óltsón venni*; wohlfeil kaufen. e. gr. minoris, Cic. *óltsóbban venni*; wohlfeiler kaufen. e. gr. caeca die; *hitelbe venni*; auf Borg kaufen. e. gr. in diem, Nep. *rendelt időre venni*; auf Termin kaufen. 2) e. gr. aliquem donis, Liv. *megvesztegetni*; bestechen. 3) e. gr. percussorem in aliquem, Curt. *fogadni, bérbefogadni, megvásárolni*; erkaufen, erwerben, dingen. 4) Trop. *végre hajtani*; zuwege bringen.

Emŏdĕrandus, a, um, *a' mit mérsékelni kell*; was zu mäßigen ist.

Ēmŏdĕror, ātus sum, āri, 1. Dep. *tsillapítni, mérsékelni*; stillen, mäßigen.

Ēmŏdŭlor, ātus sum, āri, 1. Dep. *régula szerént, v. mesterségesen énekelni*; regelmäßig singen.

Ēmōlīmentum, i, n. 2. *valamire nagy fáradság v. erő fordítás, nehézség*; Anwendung großer Mühe, Schwierigkeit. 2) *hathatóság, foganat*; die Wirksamkeit, Wirkung.

Emōlĭor, ītus sum, īri, 4. *erővel kivetni, v. taszítni*; mit Mühe auswerfen. Tussis sicca est, quae nihil emolitur, Cels. *a' száraz keh, v. hurút az, mellyben semmit sem vet ki az ember*; es ist ein trockner Husten, bey welchem man nichts auswirft. 2) *végbevinni, végrehajtani*; vollbringen, ins Werk richten.

Ēmollesco, ĕre, 3. i. q. mollesco.

Ēmŏllĭdus, a, um, *lágyas, puha, gyenge*; weichlich, zart

Ēmollĭo, īvi, ītum īre, 4. (mollis) *meglágyítni*; weich machen. 2) Trop. e. gr. ferociam alicujus, Tac. *nyakasságát megtörni, megszelidítni*; einen unbändigen Menschen erweichen 3) *finumítni, enyhítni*: mildern, verfeinern Didicisse fideliter artes emollit mores, nec sinit esse feros, Ovid. *elgyengítni, elpuhítni, v. asszszonyosítni*: weibisch machen.

Ēmŏlĭtus, a, um, *őrlött, megőrlött, megőrt*; gemahlen.

Ēmŏlŭmentum, i, n. 2. *haszon, haszonvétel*; der Nutzen, Vortheil. Emolumento esse alicui, Cic. *valakinek használni, v. hasznot hajtani*; einem nützlich seyn 2) *előmenetel valamiben*; der gute Fortgang einer Sache.

Ēmŏrĭor, ortuus sum, ŏri, 3. Dep. *meghalni*; sterben e. gr. risu, Plaut. *halálra nevetni magát*; sich zu todt lachen. 2) Trop. amor emoritur, Ovid. *meghűl a' szeretet*; die Liebe erkaltet. 3) emoriens et sterilis terra, Curt. *terméketlen puszta föld*; ein unfruchtbares und gleichsam erstorbenes Land. 4) emoritur membrum, Cels. *elhal, v. elszárad a' tag, elveszti érzékenységét*; das Glied stirbt ab, verliert seine Empfindung. 5) Laus illorum emori non potest, Cic. *az ő ditséretek örökké fenn marad*; ihr Lob ist unsterblich.

Ēmortŭalis, e, e. gr. dies, Plaut *halál órája, v. napja*; der Sterbetag.

Ēmŏrtuus, a, um, *meg, ki, v. elhólt*; erstorben, ausgestorben, todt. 2) Trop. auxilium ad rem emortuum, Plaut. *utólsó, v. haszontalan reménység*; unnütze Hülfe.

Ēmōtus, a, um, (emoveo) *el, v. helyéből kimozdított*; verrückt, von der Stelle bewegt. 2) postes cardine emoti, Virg. *sarkokból kivett ajtók*; Thüren, die aus der Angel gehoben sind. 3) curae emotae, Virg. *fejéből kivert gondok*; Sorgen, deren man sich entschlagen hat. 4) e. gr. solum, Colum. *szántott, mivelt*; umgepflügt. 5) homo emotae mentis, Senec. *megháborodott elméjű ember*; ein Mensch, der verrückt ist.

Ēmŏvĕo, ōvi, ōtum, ēre, 2. e. gr. e foro multitudinem, Liv. *el, v. széllyel űzni*; vertreiben. 2) e. gr. de loco, v. loco aliquid, Virg. *ki, v. elmozditni*; verrücken. 3) *el v. megindítni, mozgásba hozni*; in Bewegung setzen. 4) e. gr. aliquem e senatu, Liv. *kitenni, kivetni a' tanátsból*; einen aus dem Rathe stoßen. 5) *felemelni*; empor heben. Totum jam sol emoverat orbem, Ovid. *egészszen feljött a' nap*; die Sonne hatte sich völlig am Himmel aufgeschlungen, sie war völlig aufgegangen. 6) e. gr. solum, Colum. *felhányni*; umwühlen. 7) e. gr. flammam spiritu, Val. Max. *a' lángot felfújni*; die Flamme anfblasen

Ēmpaēcta, et Empaectes, ae, m. 1. *tsúfoló, gúnyoló*; ein Spötter.

Ēmpānda, ae, f. 1. i. q. Ceres. Sic vocata, quod et agris et pagis patentibus praeesset.

Empĕdŏcles, is, m. 3. philosophus Pythagoricus Agrigentensis.

Empĕnĕtĭca, ae, f. 1. *éhezés mestersége*; die Kunst, Hunger zu leiden. Empeneticam facere, Cic. *igen, v. erősen éhezni*; sehr hungern.

Empĕtros, i, i. q. calcifraga.

Emphăsis, is, f. 3. *hathatósság, nyomosság, foganatosság, v. erő a' beszédben*; eine Figur, wenn die Worte mehr sagen wollen, als sie zu sagen scheinen, der Nachdruck.

Emphragma, ătis, n. 3. *rostély*: ein Gitter. 2) *szorúlás, (nyavalya)*; die Verstopfung, als Krankheit.

Emphyteusis, is, f. 3. *beültetés, beléoltás*; eine Einpflanzung, Einpfropfung. 2) *örökséges adó*; der Erbzins.

Ēmphyteūta, et Emphyteutes, v. Emphyteuticarius, ĭi, m. 2. *örökséges adófizető, ki esztendei adózás mellett örökség szerént bir valamelly jószágot*; ein Erbzinsmann, der um einen jährlichen Zins ein Gut erblich genießt.

Empīrĭce, es. Empirica, ae, f. 1. *tsupa tapasztalásból való, v. paraszt orvoslás*: die Heilung aus der bloßen Erfahrung.

Empīrĭcus, i, m. 2. *tsupa tapasztalásból gyógyító, v. paraszt orvos*; ein Erfahrungsarzt, der nicht nach den Gründen der Kunst curirt.

Emplastrātĭo, ōnis, f. 3. *óltott ágaknak bekötözése*; das Verbinden der gepfropften Zweige. 2) *óltás, beóltás*; das Oculiren, Pfropfen.

Ēmplāstrātus, a, um, *beóltott, óltott*; oculirt.

Ēmplastro, āre, 1. *óltott ágat bekötözni*; den gepfropften Zweig verbinden. 2) *óltani*; oculiren. 3) *flastromot tenni a' sebre*; verpflastern.

Emplastrum, i, n. 2. *flastrom, a' sebre*; ein Pflaster auf eine Wunde. 2) Trop. *körül, v. bekötés, a' fa óltás közben*; der Umband beym Inoculiren der Bäume.

Emplecton, i, n. 2. *töltött kőfal, neme az erősítésnek, midőn két homlokkőfal köze tört kövekkel 's fövenyes mészszel betöltetik*; das Gefüllte, eine Art Mauerwerk, wo der Raum zwischen zwey Stirnmauern mit zerbrochenen Steinen und Mörtel ausgefüllt wird.

Ēmpneŭmătŏsis, is, f. 3. *felfúvás*; das Aufbläen.

Empŏrĕtĭcus, a, um, *kereskedői, kalmári*; kaufmännisch. e. gr. charta, Plin. *boríték, v. takaró papiros*; das Packpapier.

Empŏrĭum, ĭi, n. 2. *árúlóhely, kereskedőhely, vásárállás, vásár, v. sokadalomhelye, piatz, piartz*; ein Ort wo verkauft wird, ein Handelsplatz, Marktplatz. 2) *kereskedő város*; eine Handelsstadt.

Empŏros, Empŏrus, i, m. 2. *kereskedő, kalmár*; ein Kaufmann.

Ēmprŏsthŏtŏnĭa, ae, f. 1. *görts neme, melly a' főt előre húzza, v. rántja*; eine Art des Krampfes, der den Kopf vorwärts ziehet. Cael. Aurel.

Ēmprŏsthŏtŏnus, i, m. 2. *előre hajló*; der sich vor sich neigt. Spasmus emprosthotonus, *köszvény, melly a' fejét 's térdeit húzza előre az embernek*; Gicht, wobey der Kopf und die Knie des Menschen ganz vor sich gebogen werden.

Ēmpūsa, ae, f. 1. *egylábú késértet, melly szüntelen más formába látszik*; ein Gespenst mit einem einzigen Fuße, das immer eine andere Gestalt annahm. Ludus empusae, *egy lábon való tántzolás*; das Tanzen auf einem Fuße. Empusa mutabilior, Prov. *igen változó*; sehr veränderlich.

Ēmpyēma, ătis, n. 3. *mejjbeli kelés*,

fekély, gyenyetséges kelés a' mejj üregében; ein Brustgeschwür, ein Eitergeschwür in der hohlen Brust.

Empyēmătĭcus, Ampyeus, et Empyus, a, um, *a' kinek genyetséges kelés van mejje üregében*; der eine Eitersammlung in der hohlen Brust hat. 2) *aszúkórságos, száraz betegségben lévő, hervadozó*; schwindsüchtig. Marcell.

Empyi, ōrum, m. 2. plur. *a' kiknek genyetséges kelések van*; diejenigen, die ein solches Geschwür haben. Cael. Rhod. 2) *aszúkórságosok, szárazbetegségben lévők, hervadozók*; Schwindsüchtige.

Empyrēum, ei, n. 2. scil. Coelum, *felsöég, tűzeség*; der oberste Himmel, der Feuerhimmel.

Empyrēus, et Empyrĭus, a, um, *tüzes*; feurig.

Emsĭto, āre, 1 Frequent. *gyakran venni, vevegetni, veddegélni, vásárolgatni*; oft kaufen. Plaut.

Emtĭcius(—tius) a, um, *vett, vásárlott*; gekauft.

Emtĭo, ōnis, f. 3. *vevés, vásárlás*; der Kauf. 2) *vásárlott dolog, vásárlás*; die gekaufte Sache.

Emtĭto, āre, 1. Frequ *vevegetni, veddegélni, vásárolgatni*; oft kaufen.

Emtor, ōris, m. 3. *vevő, vásárló*; der Käufer.

Emtrix, ĭcis, f. 3. *vevő, vásárló, (asszony, v. leány:)* die Käuferinn.

Emtŭrĭo, īre, 4. *venni, v. vásárolni kivánni, igen szeretni venni, v. vásárolni*; kaufen wollen, gern kaufen, Lust zu kaufen haben.

Emtus, a, um, *vett, megvett, vásárlott, megvásárlott*; gekauft. Emtum constupratumque judicium, Cic. *pénzel megvesztegetett törvényszék*; ein mit Gelde bestochenes Gericht.

Emūgĭo, īre. 4. *kiorditni, v. bögni*; heraus brüllen. 2) *igen, v. erősen orditni, v. bögni*; sehr brüllen.

Emulgĕo, si, ctum, et sum, ēre, 2. *ki fejni*; melken, ausmelken.

Emūlsĭo, ōnis, f. 3. *sokféle összetört magokból készitett ital, v. téj*; eine zubereitete Milch, von Samenkernen, u. dgl gemacht. e. gr. amygdalarum dulcium; *édesmondola téj*; süße Mandelmilch.

Emulsus, a, um, *kifejt*; ausgemolken.

Emunctĭo, ōnis, f. 3. *orr kifúvás*; das Schneuzen. 2) *gyertyahamv elvevés*: das Lichtputzen.

Ēmunctōrĭum, ĭi, n. 2. *hamvvévő, koppantó*; eine Lichtputze, Lichtscheere. 2) *minden üreg a' testben, a' hová tisztátalanság veszi magát*; jede Höhle im Leibe, worin sich Unreinigkeiten sammeln.

Ēmunctus, a, um, *kinek tiszta az orra*; dem die Nase geputzt ist. 2) Trop. homo emunctae naris, Prov. *okos, eszes ember, a' ki hamar észreveszen valamit*; ein kluger Mensch, der etwas bald merkt. 3) auro emunctus, Plaut. *pénzétöl megfosztott*; der um das Geld gebracht worden ist.

Ēmundātĭo, ōnis, f. 3. *tisztitás, kitisztitás*; die Reinigung.

Ēmundātus, a, um, *kitisztitott*; gereinigt.

Emundo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. ovilia, segetes, vinum, Colum. *meg, v. kitisztitni*; reinigen.

Ēmungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *orrát kifújni, v. tisztitni*; ausschneuzen, die Nase putzen. 2) Trop. e. gr. ali, quem argento, Ter. *megfosztani valamitöl, megtsalni*; berauben, betriegen.

Ēmūnĭo, ivi et ĭi, ītum, īre, 4. e. gr. silvam, Tac. *megerösitni, bésántzolni*: verbollwerken, fest machen, befestigen. 2) e. gr. vites ab injuria pecoris, Colum. *megörizni*; verwahren. 3) *járhatóvá tenni*; gangbar, wegsam machen. e. gr. toros, Stat. *elrendelni, helyesen tenni, jól rakni*; zurecht machen.

Ēmūnītus, a, um, *megerösitett*; befestigt.

Ēmuscŏ, āre, 1. (muscus) *mohát leszedni, mohától megtisztitni*; das Moos ablesen, vom Moose reinigen.

Ēmūto, āre, 1. *megváltoztatni*; verändern.

Ēmys, ydis, f. 3. *édes vizben lakó teknősbéka neme*; eine Art Schildkröten, die im süßen Wasser leben.

Ēn, Adv. Demonstr. *imé, ihol, imhol, im, ne itt*; siehe da, sieht, seht, da ist. Cum Nom. et Accus. e. gr. en causa, Cic. en aras, Virg. sine casu, e. gr. en cui tu liberos committas, Cic. 2) *éh! óh! ejnye!* ey! en unquam, Plaut *éh! ugyan hallottad valaha?* ey! habt ihr jemahls gehört. 3) pro: in, Obsol. Fest.

Ĕnallăge, es, f. 1. *egy szónak mással feltseréllése*; die Vertauschung eines Worts mit dem andern. Gram.

Ĕnargīa, ae, f. *eleven 's világos elöaddsa valamelly dolognak*; eine deutliche und lebhafte Darstellung einer Sache.

Enarrābilis, e, *el, ki, v. elöbeszéllhető, elöadható*; was sich erzählen oder erklären läßt.

Enarrāte, Adv. *elmondva, elöadva*; erzählend. 2) *világosan nyilván, környülállásosan*: deutlich, umständlich. Comp. enarratius. Gell.

Enarrātio, ōnis, f. 3. *el, v. kibeszéllés*; die Erzählung. 2) *megmagyarázás, világositás*; die Erklärung.

Ĕnarrātor, ōris, m. 3. *el, elö. v. kibeszéllö*; ein Erzähler. 2) *megmagyarázó, v. világositó*; ein Erklärer.

Ĕnarro, āvi, ātum, āre, 1. *elbeszéllni*; erzählen. 2) e. gr. poëmata, Quint. *megmagyarázni, v. világositni*; erklären. 3) *mondani, leirni*; sagen, beschreiben.

Enascor, ātus sum, āsci, 3. Dep. *kinöni, teremni*; hervor oder heraus wachsen. 2) *lenni, eredni, származni*; entspringen, entstehen.

Ĕnăto, āvi, ātum, āre, 1. *ki, keresztül. v. általúszni*; über ein Wasser schwimmen, durchschwimmen. 2) e. gr. in terram, Liv. *kiúszni a' partra*; an das Land herausschwimmen 3) 3) *elillantani, elszökni, valami bajból kivergödni*; durchwischen, sich aus einer Schwierigkeit herauswickeln. Reliqui se videntur habere angustius, enatant tamen. Cic.

Enātus, a, um, (enascor) *kinött*; hervorgewachsen.

Ĕnāvĭgātus, a, um, *kievezett*; ausgefahren

Enāvĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *elvégezni a' hajózást*; ausfahren, die Schifffahrt vollenden. 2) *valahova hajón menni, v. hajózni, keresztül, v. által hajókázni*: zu Schiffe wohin kommen, überschiffen 3) Trop. *meg menekedni, kivergödni*; entgehen, sich loswickeln.

Encaenĭa, ōrum, n. plur. *templomszentelés egyháznapja, felszentelés innepe*; die Kirchweihe, das Einweihungsfest.

Encanthis, ĭdis, f 3. *szemvégdaganat*; die Augenwinkelsgeschwulst.

Encardĭa, ae, f. 1. *sziv forma drágakö*; ein Edelstein, in Gestalt eines Herzens.

Encarpa, ōrum, n. plur. *virág tzifraságok (tzirádák), levelesmunka az oszlopokon*: Blumenzierathen, Laubwerk an einer Säule.

Encaūstes, ae, m. 1. *üvegfestö, üvegrefestö*; ein Glasmahler.

Encaūstĭce, es, f. *üvegfestés, üvegrefestés béégetés által*; die Glasmahlerey. Plin.

Encaustĭcus, a, um, 1) Activ. *edzést v. béégetést illetö*; das Einbrennen betreffend. Encaustica, scil. ars; *edzöfestés, festék béedzése*; die Kunst mit eingebrannten Farben zu mahlen, Enkaustik, die Wachsmahlerey. 2) Passiv. *béedzett*; eingebrannt. Pictura encaustica, Plin. *edzö festés, mázfestés, melly üvegre vagy értzre tüzben való beléégetés által megy véghez*; die Kunst durch Feuer auf Glas und Metall zu mahlen.

Encaustum, i, n. 2. *olvasztott, mázos, v. üvegzomántzos munka*; geschmelzte Arbeit. 2) *üvegfesték, máz*; die Glasfarbe.

Encaustus, a, um, *olvasztott, béégetett, edzett*; eingebrannt, geschmelzet. 2) *mázos, üvegzomántzos*; glasirt, emailirt.

Ĕncĕlădus, i, m. 2. *egy a' gigások vagy óriások közül*; einer der Giganten.

Enchīrīdĭon, i, n. 2. *kézikönyv*; ein Handbuch. Pandect.

Enchŏrda, ae, f. 1. *klavir, vagy más húros muzsikaszerszám*; Clavicimbel, Spinet, Instrument, das mit Saiten bezogen ist. Cael. Aur.

Enchrīsma, ātis, n. 3. *ir, kenöts*; die Salbe. Cels.

Enchrīsta, ōrum, n. plur. Idem.

Enclīma, ătis, n. 3. *égtájjék*; die Himmelsgegend. Vitruv.

Encolpias, ae, m. 1. *a' tengeröbölben támadt szél*; ein Wind, der im Meerbusen entsteht.

Encombōma, ătis, n. 3. *asszonyi felsö köntös*; ein Oberkleid für Weiber.

Encōmĭăstes, ae, m. 1 *ditsérö, magasztaló, ditséret hirdetöje valakinek*; der einen lobt, Lobredner.

Encōmĭăstĭce, es, f. *ditséreténék, ditsérö v. magasztaló versezet, v. dall*;

Lobgesang, Gedicht, darin vornehmer Helden und gelehrter Männer Lob besungen wird.

Encōmĭastĭcus, a, um, *ditsérő, magasztaló*; zum Lobe dienend, lobend.

Encōmĭum, ĭi, n. 2. *ditséret, magasztalás*; das Lob, die Lobrede, der Lobspruch.

Encrānĭum, ĭi, n. 2. i. q. Cerebellum.

Encrīnŭs, i, m. 2. *liliomkő*; der Lilienstein.

Encrĭtus, i, m. 2. *tsekély ember*; geringer Mensch. Prisc.

Encryphĭas, ae, m. 1 *hamuban sült pogátsa*; Brot in der Asche gebacken.

Encyclĭae, ārum, f. plur. i. q. Commentationes.

Encyclĭcus, a, um, idem quod Vilis, vel Vulgaris. Homo encyclicus. Dicitur et Encritus. 2) idem quod Circularis.

Encyclĭos, i, i. e. circularis, v. gr. disciplina; *summája, vagy summás előadása a' tudományoknak és mesterségeknek*; Inbegriff der Wissenschaften und Künste. Vitruv.

Encyclōpaedĭa, ae, f. 1. *minden tudományok és mivek summázatja, tudománysummázat*; der Inbegriff aller guten Künste.

Endĭădys, i. q. Hendĭădys; figura grammatica, v. gr. Pateris libamus et auro, Virg. i. e. pateris aureis.

Endo, i. e. in, Praepos. Obsol.

Ĕndŏxon, i, n. i. q. Argumentum probabile.

Endrŏmis, ĭdis, f. 3. *köpönyegforma meleg ruha*; ein langes, warmes Kleid.

Endymĭon, ōnis, m. 3. Nom. propr. juvenis forma elegantis, quem diutius dormientem Luna deosculata est.

Ĕnĕcātrix, īcis, f. 3. *megölő (t. i. asszony v. leány)*; Tödterinn. Tertull.

Enĕcātus, v. Enectus, a, um, *megölt, elvesztett*; getödtet. 2) *kivesztett*; vertilgt. 3) *elerőtlenitett*; entkräftet.

Ĕnĕco, cui, ctum, et āvi, ātum, āre, 1. *megölni*; tödten. 2) v. gr. plantas; *megfojtani, kiveszteni*; ersticken, tödten. 3) *kinozni, v. kinzani, gyötreni*; heftig quälen.

Enectus fame: *éhel meg hólt*; vor Hunger gestorben.

Enectus, a, um, vide: Enecatus.

Ĕnĕma ătis, n. 3. *kristély*; Klystier.

Ĕnĕmĭon, ĭi, n. 2. *mák*; der Mohn. Apul.

Ĕnĕrgĭa, ae, f. 1. et Energema, atis, n. 3. *hathatósság, erő*; die Wirkung, der Nachdruck.

Ĕnĕrgĭfĭcus, a, um, *hathatós*; kräftig wirkend.

Ĕnĕrgūmĕnus, i, m. 2. *hóldas*; ein Mondsüchtiger 2) *ördöngös*; Besessener. Cael. Rhod.

Ĕnervātĭo, ōnis, f. 3. *elerőtlenedés, elvajuttság*; die Schwächung, Entnervung, Ausmergelung.

Ĕnervatus, a, um, *elvajutt, elerőtlenedett*; entkräftet, geschwächt, kraftlos. 2) *erő és hathatósság nélkül való*; was keine Kraft hat. Enervata oratio, Cic. 3) *puha*; weichlich. 4) Subst. *erejeszegett, erőszegett, herélt*; ein Verschnittener.

Ĕnervis, e, 3. *erőtlen, gyenge*; entnervt, schwach. 2) *puha*; weichlich.

Ĕnervo, āvi, ātum, āre, 1. *megerőtlenitni, elerőtlenitni, elgyengitni*; entnerven, entkräften, schwächen. 2) *elpuhitni*; weichlich machen. 3) *erejét szegni, megherélni*; entmannen, castriren.

Ĕnervus, a, um, i. q. enervis.

Engŏnăsi vel Engŏnăsin; *egy tsillag, melly a' sárkányal térdelve küszködő Herculest ábrázolja*; ein Gestirn, sonst Nixus genannt.

Enguīni, ōrum, incolae urbis Enguium.

Engyum (Engyon) vel Enguium, i, urbs Siciliae.

Enhaemon, i. *vérállitó szer*; eine Arzney, wodurch das Blut gestillt wird.

Ĕnharmŏnĭcus, Enharmonius, a, um, *összveillő hangzatú*; enharmonisch, in der Musik.

Ĕnhydris, ĭdis, f. 3. *viziki gyó*; die Wasserschlange. Plin.

Ĕnhydros, i, f. 2. *drágakő neme*; eine Art Edelstein.

Enhydrus, i, m. i. q. enhydris.

Ĕnīco, āre, 1. i. q. Eneco.

Ĕnim, Conjunctio caussalis, affirmativa, copulativa, et adversativa; *mert*; denn. 2) *valóban, úgy vagyon*; gewiß, ja allerdings. 3) *de, hanem*; aber.

Ĕnimvēro, Conj. *valóban, úgy vagyon*; allerdings, gewiß, wahrlich. 2) *de, hanem, ellenben*; aber, allein, da-

gegen. 3) *ugyanis*; nähmlich. 4) *jól-lehet, ámbár*: wiewohl, zwar.

Ĕnīpeus, ĕi, et ĕos, m. fluvius Thessaliae.

Ĕnīse, i. q. Enixe.

Ĕnīsus, us, m. i. q. Enixus, us.

Ĕnitĕo, ui, ēre, 2. *kitündökleni*; hervorglänzen, hervorschimmern. 2) Trop. *kitetszeni, kitündökleni, felyülhaladni*; hervorleuchten, sich hervorthun, übertreffen.

Ĕnitesco, ui, ĕre, i. q. eniteo, Colum.

Ĕnītor, īsus et ixus sum, ĕnīti, Dep. 3. *kitörekedni valamiből, kifelé igyekezni*; sich bemühen herauszukommen. 2) *felfelé igyekezni, felmenni, felmászni, meghágni, p. o. a' hegyet*; in die Höhe steigen, hinaufsteigen oder klimmen. In verticem montis, Curt. aggerem, Tacit. 3) *igyekezni, iparkodni*; sich anstrengen, sich bemühen. 4) *szülni*; gebären; enixa est, Cic. *szült*; sie hat geboren.

Enixe, Adv. *erölködve*; mit angestrengten Kräften, mit Bemühung. 2) *buzgó indúlattal, hathatósan, szívesen*: eifrig. Enixe petere, Plaut. *hathatósan kérni*; inständig bitten. Comp. enixius, Superl. enixissime, Svet.

Ĕnixim, id. qu. enixe.

Ĕnixus, us, m. 4. *szülés*; das Gebären.

Enna (Henna), ae, f. 1. urbs Siciliae, templo Cereris clara. Hinc: Ennensis, et Ennaeus.

Ĕnnăgŏnus, i, m. 2. i. q. Enneagonum.

Ĕnnam, veteres dixerunt pro Etiamne Fest.

Ĕnnĕăchŏrdus, a, um, *kilentzhúrú*; mit neun Saiten versehen. Gloss.

Ĕnnĕădĕcăĕtēris, ĭdis, f. 3. *tizenkilentz esztendei idő*; eine Zeit von neunzehn Jahren.

Ĕnnĕăgŏnum, i, n. 2. *kilentz szeglctü és oldalú rajzkép*; Neuneck, eine geometrische Figur, welche neun Seiten und Winkel hat.

Ennĕăphyllum, i, n. 2. *kilentzlevelü plánta*; ein neunblätteriges Kraut. Plin.

Ĕnnĕa, ădis, f. 3. *kilentzedik szám*; die neunte Zahl.

Enneapŏlis, is, f. 3. urbs Achajae in Peloponneso.

Ennensis, e, i. e. ex urbe Enna.

Ennĭănista, ae, m. 1. i. e. imitator Ennii, Gell.

Ennĭānus, a, um, i. e. ab Ennio.

Ĕnnĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. Poëtae Latini Rudiis in Calabria nati.

Ennoea, i. e. intelligentia, Tertull.

Ennŏsĭgaeus, ĭi, m. i. e. conquassator terrae, cognomen Neptuni. Juven.

Ĕno, āvi, ātum, āre, 1. *kiúszni*; heraus schwimmen, entschwimmen. 2) *keresztülúszni, általúszni, meguszni*: durchschwimmen, durchschiffen. 3) *eljutni, kiverekedni valahova*; an einen Ort hinkommen.

Enōdāte, Adv. *világosan, nyilván*: deutlich. Comp. enodatius. Superl. enodatissime.

Ĕnōdātĭo, ōnis, f. 3. *megoldás, feloldás, kibontás*; die Entknotung. 2) Trop. *megfejtés, megmagyarázás*; die Entwickelung einer dunkeln Sache, Erklärung. Cic.

Ĕnōdātor, ōris, m. 3. *magyarázó, megfejtő*; Erklärer.

Ĕnōdis, e, *tsomó vagy görts nélkül való, tsomótlan, bötyketlen*; ohne Knoten, ohne Knorren. 2) Met. v. gr. oratio; *minden homályosság nélkül való, értelmes, világos*; ohne Dunkelheit, deutlich.

Ĕnōdo, āvi, ātum, āre, 1. *kioldozni, feloldozni, megoldani a' tsomót*; entknoten, von Knoten befreyen. 2) Trop. *megmagyarázni, megfejteni*; erklären, entwickeln, auflösen. Cic. 3) enodare arbores. Colum. *a' fákat megnyesni*; die Äste der Bäume abhauen.

Ĕnoēcium, ĭi, n. 2. *házbér*: der Hauszinns. Gloss.

Ĕnŏphyllum, i, n. 2. i. q. Ophioglossus; *kigyósziss*; Natterzunge. Botan.

Ĕnormis, e, 3. *rendetlen, reguláatlan*; unregelmäßig. Tacit. 2) *szerfelett*, *szertelen, szerfelettvaló, módnélkül való, rendkivül nagy*; übermäßig, ungeheuer, ungeheuer groß.

Ĕnormĭtas, ātis, f. 3. *rendetlenség, reguláatlanság*; die Unregelmäßigkeit. 2) *rendkivülvalósága valaminek*; die ungeheure Beschaffenheit oder Gestalt.

Ĕnormĭter, Adv. *rendetlenül*; unregelmäßig. 2) *módnélkül, szerfelett*; übermäßig.

Ĕnŏsĭgaeus, et Ennosigeus, i, m. 2. cognomen Neptuni.

Ēnōtesco, tui, tescĕre, 3. *kitudódni, világosságra jöni*; bekannt werden.
Ēnŏto, āvi, ātum, āre, 1. *kijegyezni, feljegyezni, felírni*; auszeichnen, aufzeichnen, aufschreiben. Meditabar aliquid enotabamque. Plin. Ep. 2) *megjegyezni, észrevenni*; bemerken, beobachten.
Enŏvo, āre, 1. *megújitni*; erneuern.
Ens, tis, n. 3. *való, valóság*; etwas Wesentliches, ein Wesen, ein Ding. Quintil.
Ensĭcŭlus, i, m. 2. *kis kard, kardikó*; ein kleiner Degen.
Ensĭfer, a, um, *fegyverhordó, kardhordó*; ein Schwert tragend. Ovid.
Ensĭger, a, um, *fegyverviselő*; ein Schwert führend. Ovid.
Ensis, is, m. 3. *szablya, kard*; das Schwert, der Degen. 2) Meton. *országlás, uralkodás*; die Regierung.
Entăsis, is, f. 3. *kinyújtás*; die Ausstreckung. Vitruv.
Entella, ae, f. 1. urbs Siciliae.
Entēlma, ătis, n. 3. *parantsolat, törvény*; ein Geboth. Eccl.
Entĕron, i, n. 2. *bél, belek*; ein Darm, Eingeweide.
Enthĕatus, a, um, *felbuzdult, lelkesitett*; begeistert. Martial.
Enthēca, ae, f. 1. *tartó, fiók, valamit eltenni*; Behältniß, zum Aufheben. 2) *hozzátartozó, p. o. majorok a' jószághoz, eszközök, 's a' t.*; das Zugehörige zu etwas, z. B. praedii, was zum Gute gehört, Werkzeuge. Pandect.
Enthĕo, āre, 1. *lelkesitni*; begeistern, geistreich machen.
Enthĕus, a, um, *lelkesitett*; begeistert, schwärmerisch. Martial.
Enthrŏnĭsmus, i, m. 2. *thrónusra emelés*; die Erhebung auf den Thron. JCt.
Enthrŏnĭstĭcum, i, n. 2. *pápi hivatal díjja*; das Geld, welches man für ein geistliches Amt erlegen mußte.
Enthŭsĭăsmus, i, m. 2. *elragadtatás*; die Begeisterung. 2) *a' megihlettetés felől való szent rajoskodás*; die Fantasterey, närrische Einbildung, als ob man göttliche Eingebungen hätte. Mart.
Enthŭsĭăstĭcus, a, um, *megihletett, elragadtatott*; begeistert.
Enthymēma, ătis, n. 3. *gondolat, vizsgálódás*; der Gedanke, die Betrachtung. Quintil. 2) *kihozás, kihozásbeli itélettétel*; ein Vernunftschluß, da man aus dem Gegentheile schließt, und wo einer von den drey Sätzen fehlen kann. Cic.
Entŏma, ŏrum, plur. i. q. Insecta.
Entŏmon, i, n. 2. *fekete húnyor*; schwarze Nieswurz. Helleborus niger. Linn.
Ēnūbĭlo, āre, 1. *kiderítni*; entwölken, hell machen. Tertull.
Ēnūbo, psi, ptum, ĕre, 3. *férjhezmenni*; heirathen.
Ēnuclĕāte, Adv. *válogatva*; ausgekernt, ausgeklaubt. 2) *világosan, értelmesen, nyilván*; deutlich, genau.
Ēnuclĕātus, a, um, *magvától megtisztitott*; ausgekernt. 2) *kiválogatott*; ausgeklaubt. 3) *világos, nyilvánvaló*; deutlich, richtig.
Ēnuclĕo, āvi, ātum, āre, 1. *magvaitól megtisztitni, magvát kiszedni, kihányni*; entkernen, die Kerne herausnehmen. 2) *világosságra hozni, megmagyarázni*; von der Dunkelheit befreyen, ins Licht setzen, genau erklären.
Ēnūdo, āvi, ātum, āre, 1. *megmezitelenitni*; entblößen. 2) *felfedni, megmagyarázni*; enthüllen, erklären. Cic.
Ēnŭmĕrātĭo, ōnis, f. 3. *elszámlálás, előszámlálás, egymásután*; die Herzählung nach der Reihe.
Ēnŭmĕro, āvi, ātum, āre, 1. *elszámlálni, elmondani egymásután*; herzählen, hererzählen. 2) v. gr. pecuniam, Cic. *felszámlálni, kiszámlálni*, hinzählen, z. B. Geld. 3) *elbeszéllni*; erzählen.
Enunciatio, Enuncio etc. i. q. Enuntiatio etc.
Ēnundĭno, āre, 1. *megvásárlani, megvenni, megalkudni*; erkaufen, erhandeln. Tertull.
Ēnuntĭātĭo, ōnis, f. 3 *kimondás*; das Heraussagen. 2) *hirdetés, jelentés*; die Bekanntmachung, Erklärung. 3) *mondás, szózat*; der Satz. Cic.
Ēnuntĭātīve, Adv. *magyarázásképpen*; erklärungsweise.
Ēnuntĭo, āvi, ātum, āre, 1. *kimondani, felfedezni, kibeszéllni*; heraussagen, ausschwatzen, entdecken. 2) v. gr. aliquid verbis, Cic. *kimondani, kifejezni*; heraussagen, mit Worten ausdrücken, aussprechen.
Ēnuptĭo, ōnis, f. 3. *férjhezmenés*; das Heirathen.

Enutrio, ivi, itum, ire, 4. *táplálni, feltartani*; nähren, ernähren.

Ĕnyălĭus, ii, m. 2. cognomen Martis.

Ĕnyătus, i, m. Idem.

Ĕnyătus, a, um, i. e. Bellicosus; *hadakozó, hadratermett*; streitbar.

Ĕnydrus, i, m. 2. *vizi kigyó*; eine Wasserschlange. Gloss.

Ĕnyo, us, f. 4. *hadisten asszszonya, Bellóna*: die Kriegsgöttinn.

Ĕo, ivi et ii, itum, ire, 4. *menni*; gehen. Placide suspenso gradu ire, Terent. *lassan, lábujjhegyen járni*; leise auf den Zehen gehen. Cubitum ire, Cic. in somnum ire, Plin. *aludni menni*; schlafen gehen. Ire equis, Liv. *lóháton menni, lovagolni*; reiten. In rheda ire, Martial. *kotsin menni*; fahren. Puppibus v. navigio ire, Ovid. Cic. *hajón menni*; zu Schiffe fahren oder reisen. Cur te is perditum, Ter. *miért mégy önként a' veszedelembe?* warum willst du dich selber ins Unglück stürzen? Ire in consilium, Cic. *tanátskozni, tanátsot tartani*; zu Rathe gehen. Fluvius it, Virg. *foly a' víz*; der Fluß fließt. Itur. Impers. Virg. *mennek, útaznak*; man geht, man reiset. Eatur, Ter. *menjünk*; laßt uns gehen Ire in subsidium et subsidio, Cels. *valakinek segitségére menni v. lenni*; zu Hülfe gehen. Ire in sententiam alicujus, Liv. *valaki vélekedésére v. javaslására rá állani*; eines Meinung beytreten. Ire in possessionem, Cic. *birtokába lépni valamelly jószágnak*; Besitz nehmen. Ire in exemplum, Tac. *példáúl szolgálni*; andern ein Beyspiel werden. 2) *jönni, jöni*; kommen. Unde is? Ter. *honnan jösz?* wo kommst du her? Eodem unde ierat se recepit. Nep. 3) *elmúlni, eltelni*; vergehen. Dies it, Plaut. eunt anni, Ovid. 4) *menni, folyni, előmenetelének lenni*; gehen, vonStatten gehen. Incipit res melius ire, Cic 5) *eladódni, kelni, elkelni*; verkauft werden 6) loco: esse; *lenni*; seyn. Si non tanta quies iret, Virg.

Ĕo, Ablat Obsol. ab: is, ea, id, et Adverb. *oda, annyira*; dahin, dazu, so weit; eo pervenire, Cic. *annyira menni*; dahin kommen. Eo rem adducam, Cic. 2) *azért, abból a' tzélból*; darum, in der Absicht. Non eo dico, quod, Ter; *nem azért mondom, hogy*; ich sage es nicht darum, daß. 3) eo magis, Cic. *annál inkább*; desto mehr. 4) eo loci, pro: eo loco, Tac. Res est eo loci, Cic. *úgy van a' dolog állapotja*: die Sache steht so. 5) eo usque; *annyira*; so sehr. 6) Eo arrogantiae progressus est, Svet. *annyira ment a' kevélységben*; er ist in seinem Stolze so weit gegangen.

Ĕōdem, Ablat. ab: idem. 2) Adv. *ugyan oda*; eben dahin. 3) i. e. eodem loci, v. loco; *ugyanott*; eben daselbst.

Ĕōne, Adverb. Interrog. *oda?* dahin? Ter.

Eopse, loco: eo ipso, Plaut.

Ĕos, ōis, f. 3. *hajnal*; die Morgenröthe. 2) *napkeleti tartomány*; Morgenland, Orient, Lucan.

Ĕōus, a, um, *napkeleti*; morgenländisch. Horat. 2) *reggeli*; früh; sol eous, Virg. *a' reggeli nap*; die Morgensonne.

Ĕōus, i, m. 2. *a' poétáknál egyik a' nap lovai közűl*; eines von den Sonnenpferden. 2) *a' nap feljövése*; der Sonnenaufgang. 3) id. qu. Lucifer; *hajnaltsillag*; der Morgenstern.

Eousque, Adv. *annyira, addig*; so weit, so lange.

Ĕpactae, ārum, plur. f. 1. *feleslegség, felesség*; die Epakten, der Überschuß. Epactae menstruae; *a' rendes hónapok felességei, mellyekkel meghaladják a' hold havait, mivel ezek* 28, *amazok pedig* 30 *vagy* 31 *napból állanak*; der Überschuß eines Sonnenmonaths über einen Mondenmonath. Epactae annuae; *azon mintegy* 11 *napból álló felesség, melly által a' hold havaiból, rendes* 12 *hónapos esztendő lészen*; der Ueberschuß von ungefähr 11 Tagen, durch den aus einem Mondenjahre ein Sonnenjahr wird.

Ĕpămīnōndas, ae, m. 1. Nom. prop. imperatoris Thebanorum. Nep.

Ĕpăphus, i, m. Nom. propr. filii Jovis, ex Io. Ovid.

Epar, i. q. Hepar.

Epărchīa, ae, f. 1. *tartomány*; die Provinz, Landschaft. Plin.

Ĕpărchus, i, m. 2. idem quod Provinciae Praeses.

Epascor, astus sum, ci, *felenni, felfalni*; fressen.

Epastus, a, um, *felfalt*, *megevett*; gefressen.

Epaticus, i. q. Hepaticus; *májkorságos*; ein Lebersüchtiger.

Ĕpei, ōrum, m. plur. populus Peloponnesi.

Ĕpendytes, ae, m. 1. *felsőruha*; ein Oberkleid.

Ĕpenthĕsis, is, f. 3. figura, qua medio dictionis litera v. syllaba apponitur, ut: Mavors, pro: Mars.

Ĕpēus, i, m. 2. filius Endymionis. 2) Panopei filius, qui equum Trojanum fabricavit.

Ĕpēxēgēsis, is, f. 3. i. e. adpositio in Grammatica.

Ĕphaēstĭades, um, f. plur. insulae, alias: Vulcaniae et Aeoliae nominatae.

Ĕphălmātor, ōris, m. 3. *tántzoló*, *tántzos*; ein Tänzer. Firm.

Ĕphēbātus, a, um, *tizenöt esztendős*; fünfzehnjährig. Varr.

Ĕphēbēum, i, n 2. pars illa palaestrae, in qua ephebi exercebantur.

Ĕphēbĭcus, a, um, *ifjakhoz való*, *v. tartozó*; für Jünglinge gehörig.

Ĕphēbus, i, m. 2. *felserdült ifjú* 14 *esztendőn felyül*; ein Jüngling von 14 oder 16 Jahren.

Ĕphĕcton, i, n. 2. septenarium, quod continet senarium et unitatem impositam Vitruv.

Ĕphĕdros, i, f. 2. *lúdpázsit*, *lúdlábfű*; Gänsekraut.

Ĕphēlis, ĭdis, f. 3. *szeplő*; eine Sommersprosse. Cels.

Ĕphĕmeris, ĭdis, f. 3. *napi jegyzőkönyv*, *naplókönyv*; ein Buch worin man schreibt, was täglich vorgehet, ein Tagebuch. 2) *tsillagok*, *bújdosó v. vándortsillagok járását*, *'s más égi jelenéseket feljegyző könyv*; ein Tagebuch, in welchem der Auf- und Niedergang des Gestirns, die Bewegung der Planeten, und andere Himmelbegebenheiten verzeichnet werden.

Ĕphēmĕron, i, n. 2. *egy napig élő állat*; ein Thier, das nur einen Tag lebt. Ephemeri vita; Prov. *igen rövid élet*; ein sehr kurzes Leben. 2) e. gr. letale; *őszike*; Zeitlose, ein giftiges Kraut e. gr. non letale; *gyöngyvirág*; Mayblümchen.

Ĕphĕsĭnus, et Ephĕsĭus, a, um, *Ephesusi*; Ephesisch.

Ĕphĕsus, i, f. 2. urbs Joniae, templo Dianae celebris.

Ĕphĭaltes, ae, m. 1. nomen viri. Virg. 2) *lidértz*, *boszorkány*: der Alp.

Ĕphippĭātus, a, um, *nyeregtakarós*; der eine Satteldecke hat. 2) ephippiati, Cels. *nyeregben lovaglók*: die auf Satteln reiten.

Ĕphippĭum, ii, n. 2. *nyereg*; ein Sattel. 2) *nyeregtakaró*, *lótakaró*; eine Satteldecke, Schabracke.

Ĕphŏrĭa, ae, f. 1. idem quod Inspectio.

Ĕphŏrus, i, m. 2. persona magistratualis Lacedaemoniorum, ad quam a regibus etiam provocare licebat. 2) *felvigyázó*; ein Aufseher.

Ĕphyra, ae, Ephyre, es, f. 1. nomen antiquum urbis Corinthi. 2) nympha, Oceani et Thetidis filia.

Ĕphyraeus, a, um, *Korinthusi*; Corinthisch.

Ĕphyrēĭădes, ae, m. 1. *Korinthiai lakos*; ein Corinthier.

Ĕphyrēĭas, ădis, f. 3. *Korinthiai*; Corinthisch.

Ĕphyrēus, a, um, *Korinthusi*; Corinthisch.

Ĕpĭae, ārum, f. plur. urbs Achajae.

Ĕpĭălus, i, m. 2. *fázást 's hőséget egyszerre hozó hideglelés*; ein Fieber, das Hitze und Frost zugleich bringt. Cels.

Ĕpĭbădes, um, f. plur. *hajó*, *rév*, *hidas*, *ladik*, *komp*, *dereglye*; Schiffe, Fähren.

Epĭbătes, ae, et Epĭbăta, ae, m. 1. *hajóskatona*, *tengeri hajóslegény*, (*matróz*); ein Matrose, Schiffsoldat. 2) *útas*, *útazó*; ein Passagier. 3) *lovas*, *lovagló*, *lovag*; ein Reiter.

Ĕpĭbăthra, ae, f. 1. *léptső*, *hajóba menő palló*, *grádits v. lajtorja*; ein Schiffsteig, eine Schiffleiter, worauf man vom Lande zu Schiffe geht.

Ĕpĭbăthron, i, n. 2. *hajóbér*; ein Schifflohn.

Ĕpĭcăris, ĭdis, f. 3. *hajó neme*; Art von Schiffen. Aul. Gell.

Ĕpĭcēdĭon, i, n. 2. *halotti ének*, *v. versezet*; ein Todtenlied, ein Leichenlied.

Ĕpĭcĕphălĭum, ii, n. 2. idem quod Tributum, in singula capita distributum; *főre vetett*, *főtőlvaló adó*; die Kopfsteuer.

Ĕpĭcharmus, i, m. 2. philosophus et poëta Syracusanus, discipulus Pythagorae.

Ĕpĭchīrēma, (Epicer.) ătis, n. 3. *bizonyitás, megmutatás*; ein Beweis. 2) *következtetés*; ein Schluß.

Epichysis, is, f. 3. *borostöltsér, töltögetőedény*; ein Weintrichter, ein Gefäß zum Eingießen.

Ĕpĭcĭtharisma, ătis, n. 3 *szinjáték után való mu'sika*; Musik nach dem Schauspiele, Nachmusik.

Ĕpiclintae, ārum, m. 1. plur. genus terrae motus.

Ĕpĭcoenus, a, um, *közös*; gemeinschaftlich: nomina epicoena, *mind a' két nemre illő nevek*; Nahmen, die von beyden Geschlechtern gebraucht werden.

Ĕpĭcŏpănum, i, n. 2. *mésszárszék*; eine Fleischbank. 3) idem quod Mensa coquinaria, *tálalóasztal*; der Anricht-Tisch.

Ĕpĭcōpus, a, um, *evedzős, a' minek evedzője van*; mit Rudern versehen.

Ĕpicrătes, is, m. 3. bellidux Atheniensis.

Epĭcrŏcum, i, n. 2. *sáfrányszinűruha*; ein safrangelbes Kleid.

Ĕpicrŏcus, a, um, *megsáfrányozott, megsárgitott*; besaffert, gelb gemacht.

Ĕpĭctētus, i, m. 2. Nom. propr. philosophi Hierapolensis. 2) in Fem. pars Aetoliae,

Ĕpĭcūrĕĭsmus, i, m. 2. *buja, v. testi gyönyörűségeket vadászó élet*; ein wollüstiges Leben. (Epicurus).

Ĕpĭcūrēus, a, um, *Epicurusi, buja*; Epicurisch, wollüstig.

Ĕpĭcūrus, i, m. 2. philosophus Atheniensis, qui summum bonum in voluptate constituit.

Ĕpĭcus, a, um, *vitézi*; episch, heroisch. e. gr. poëta, Cic. *vitéziversezetet iró, költő, v. poëta*; ein Heldendichter, epischer Dichter. e. gr. carmen, Quint. *vitézi versezet, epopéja*; ein episches Gedicht, Heldengedicht.

Ĕpĭcyclus, i, m. 2. parvus circulus in Astronomia.

Ĕpĭdamnus, i, f. et Epĭdămnum, i. n. 2, urbs Macedoniae, tempore Dyrrachium nominata 2) urbs Siciliae. 3) rex, de quo urbs haec nomen accepit.

Ĕpĭdăphne, es, f. 1. urbs Syriae. Dicitur et Antiochia.

Ĕpĭdaurēus, (Avien.) Epidauritanus (Hieron.), a, um, i. q. Epidaurius.

Ĕpĭdaurĭus, a, um, *Epidaurusi, oda való*; Epidaurisch, nach Epidaurus gehörig. Epidaurius, Ovid. i. e. Aesculapius.

Ĕpĭdaurus (os), i, f. 2. urbs Achajae, de templo Aesculapii memorabilis.

Ĕpĭdaūrus Lĭmēra, urbs Moreae, hodie: Napoli di Malvasia.

Ĕpĭdēmetĭcus, i, m. 2. *gazdatiszt, furir, kvártélytsináló, kvártélymester*; ein Fourier, Quartiermeister. JCt.

Ĕpĭdēmia, ae, f. 1. *országút*; die Landstrasse. 2) *uralkodó, járvány, ragadó nyavalya*; eine ansteckende Seuche.

Ĕpĭdēmĭcus, a, um, i. q. sequens.

Ĕpĭdēmus, Adj. *járvány, pestises*; epidemisch.

Ĕpĭdērmis, ĭdis, f. 3. i. q. Cuticula, *test felső bőre*; das äusserste Häutchen am Leibe.

Ĕpĭdictĭcus, a, um, i. e. demonstrativus, Cic.

Ĕpĭdipnis, ĭdis, f. 3. *tsemege, tsemegefogás*; der Nachtisch, das Confect.

Ĕpĭdīxis, is, f. 3. i. q. demonstratio.

Ĕpĭdrŏmus, i, m. 2. *utól v. hátúl futó*; ein Nachlaufer. 2) *hátúlsó vitorla*; ein Hintersegel. 3) *hálót kifeszitő 's öszve, v. béhúzó kötél*; ein Strick am Netze, zur Ausspannung und Zusammenziehung desselben.

Ĕpĭes, deus Aegyptiorum.

Ĕpĭglossis, ĭdis, f. 3. *nyelvtsap, nyeldeklőtsap*; der Deckel der Luftröhre, Zapfen.

Ĕpĭgŏni, ōrum, m. 2. plur. tragoedia Euripidis.

Ĕpĭgŏnus, i, m. 2. *más házasságból származó*; der aus der andern Ehe erzeugt wird. 2) Epigoni, quos susceperunt Alexandri M. milites ex Asiaticis feminis. 3) Epigoni dicebantur etiam auctores secundi belli Thebani, quasi posteri primorum.

Ĕpĭgramma, ătis, n. 3. *valakire irt elmés rövid vers, elmefuttatás*; ein sinnreiches kurzes Gedicht auf einen. 2) *felyüllirás*; eine Inschrift, Überschrift. 3) *égésjel, égésfölt, égésbélyege*; ein Brandmahl, eine Brandmarke.

Ĕpĭgrammătārius, ii, m. 2. *elmés vers irója*; ein Epigrammenschreiber.

Ĕpĭgrammătĭcus, a, um, *elmésversi*; epigrammatisch.

Ĕpĭgrammătĭon, i, n. 2. *kis elmés vers*, kleines Epigramm.

Ĕpĭgrămmătista, ae, m. 1. qui Epigrammata scribit.

Ĕpĭgrăphe, es, f. 1. idem quod Inscriptio, *felyűlírás*; eine Überschrift. 2) *a' polgárok számbavétele*; Schätzung oder Zählung der Bürger. JCt.

Ĕpigrus, i, m. 2. *szeg*; ein Nagel. Senec.

Ĕpĭlepsĭa, ae, f. 1. *nyavalyatörés, nehéznyavalya*; fallende Sucht, Epilepsie.

Ĕpĭlēus, i, m. 2. *ölyv neme*; eine Art Habichte.

Ĕpĭlŏgo, āre, 1. *rövideden ismét elmondani*; kürzlich wiederhohlen. Eccles.

Ĕpĭlŏgus, i, m. 2. *bérekesztő beszéd, beszéd béfejezés*; die Schlußrede.

Ĕpĭmēlas, *feketés*; schwärzlich.

Ĕpĭmĕlēta, ae, m. 1. *közönséges elöljáró*; ein öffentlicher Vorsteher. 2) *gabona gondviselő*; ein Aufseher über das Getreidewesen.

Ĕpĭmēlis, ĭdis, f. 3. *noszpolyafa neme*; die Gattung eines Mispelbaums. Alias: *vadalmafa*; ein Holzäpfelbaum. Botan.

Ĕpĭmēnĭa, ōrum, plur. *Áfrikából Rómába küldött hónapi ajándék*; Geschenke, welche die Afrikaner den Römern monathlich schickten. 2) *hónapi' sóld, hópénz*; ein Monathsold. 3) *szolgák hónapi tartása*; monathlicher Unterhalt der Knechte. Juv.

Ĕpĭmĕnĭdes, is, m. 3. puer Cretensis, qui ambulando fessus, in specum ingressus obdormivit, nec a somno experrectus est ante exactos 57 annos. Epimenidis somnus; Plin. *hosszas alvás*; ein langer Schlaf.

Ĕpĭmĕnĭdēus, a, um, de Epimenide nominatus. 2) *titkos*; etwas Geheimes.

Ĕpĭmĕnĭdĭum, ĭi, n. 2. i. q. Epimedion.

Ĕpĭmēnĭum, ĭi, n. 2. *hónapi' sóid, hópénz*; ein Monathsold, monathliche Besoldung. JCt.

Ĕpĭmētheus, ĕi, m. 2. filius Japeti, et frater Promethei. 2) *kárán tanúlt*; einer der mit Schaden klug wird.

Ĕpĭmēthis, ĭdis, f. 3. filia Epimethi, i. e. Pyrrha.

Ĕpĭmĕtrum, i, n. 2. *a' mi mértéken felyűl van, ráadás, szerzés, szerző*; was über das Maß ist, eine Zugabe. Gloss.

Ĕpĭmŏne, es, f. 1. *állhatatosság*; die Beharrung. 2) geminatio ejusdem dictionis sine intervallo.

Ĕpĭmythĭum, ĭi, n. 2. *mese magyarázatja, v. abból való tanúság*; die Auslegung oder Lehre einer Fabel, Deutung eines Gedichtes.

Ĕpĭnĕphrĭdĭum, ĭi, n. 2. *vese kövérje*; das Fett um die Nieren. Fulg.

Ĕpĭnĭcĭum, ĭi, n. 2. *győzedelmi ének*; ein Siegeslied. 2) *győzedelem innep*; ein Fest wegen eines Sieges.

Ĕpĭnyctis, ĭdis, f. 3. *éjjelidaganat, barna, fekete, tüzes hólyagok*; die Nachtgeschwulst, braune, schwarze, und hitzige Blattern.

Ĕpĭpactĭs, ĭdis, f. 3. *fejér húnyor, v. prüszszentő gyökér*; weiße Nieseworz.

Ĕpĭpĕdŏmētrĭa, ae, f. 1. *földmérés mestersége*; die Feldmeßkunst.

Ĕpĭpĕdŏnĭcus, i, m. 2. *me'sgye, v. barázda a' szántóföldek közt*; der Mittelrain, der schmale Weg zwischen den Feldern. JCt.

Ĕpĭphănēa (—ĭa), ae, f. 1. urbs Ciliciae, et Syriae.

Ĕpĭphănes, is, m. 3. cognomen regis Antiochi.

Ĕpĭphănĭa, ae, f. 1. idem quod Adparitio, *megjelenés*; die Erscheinnng.

Ĕpĭphănĭa, ōrum, n. 2. plur. Idem. Dies Epiphaniorom, Epiphaniae, et Epiphanias, *vizkereszt napja, a' három szent királyok napja*; das Fest der Erscheinung und Offenbarung des Herrn Jesu Christi, der heilige Dreykönigstag.

Ĕpĭphōnēma, ătis, n. 3. *erőadó felkiáltás a' mondás v. beszéd végén*; ein nachdenklicher Ausruf zu Ende der Rede.

Epĭphŏra, ae, f. 1. figura rhetorica; *midőn a' mondást bérekesztő szó, erőadás végett, többször elmondatik*; da die letzten Worte einige Mahle wiederhohlt werden 2) *szemkönnyezés és tsipázás*; das Augentriefen. Cic.

Ĕpīrensis, e, *Épirusi*; Epirisch, in oder aus Epirus.

Ĕpĭrhēdĭum, ĭi, n. 2. *száljistráng, istráng*; der Riemen, womit das Pferd

an die Kutsche gebunden wird. Juvenal.

Ĕpīrōtes, ae, vel Epirōta, ae, m. 1. *Epirusi*; aus oder in Epirus, dahin gehörig, Epirisch. Cic.

Ēpīrōtĭcus, a, um, *Epirusi*; Epirisch, aus, in Epirus, dahin gehörig. Cic.

Ēpīrus, (—os), i, f. 2. *Görögországi tartomány, Macedónia, Thessália és a' Jóniai tenger között, Epirus*; Epirus, in Griechenland.

Ĕpĭscŏpa, ae, f. 1. *gondviselő asszony*; eine Aufseherin. 2) *apátza fejedelem asszszony*; eine Äbtissinn. Eccles.

Ĕpiscŏpālis, e, *püspöki*; bischöflich. Prud.

Ĕpiscŏpālĭter, Adv. *püspökimódon*; bischöflich. Augustin.

Ĕpiscŏpātus, us, m. 4. *püspökség*; Bisthum. Tertull.

Ĕpiscŏpus, i, m. 2. *püspök*; der Bischof. Tertull. 2) *őrálló, felvigyázó*; ein Aufseher.

Ĕpīsŏdĭon, ii, n. 2. *toldalék, mellékmunka*; ein Nebenwerk. 2) *közbevaló ének, vagy játék*; der Zwischengesang, das Zwischenspiel.

Ĕpĭspăstĭca, ōrum, n. 2. plur. *sebtisztító szer*; Arzney, die ausziehet und die Wunden säubert.

Ĕpīsta, ae, f. 1. rectius Epistata; *gondviselő gazdasszszony*; eine Verwalterinn.

Ĕpīstăsia, ae, f. 1. *gondviselés, felvigyázás*; die Aufsicht, Verwaltung.

Ĕpistătes, ae, Epistata, ae, m. 1. *gondviselő, felvigyázó*; ein Vorsteher, Aufseher. Cato.

Ĕpistŏla, ae, f. 1. *levél, irt levél*; Brief, Sendschreiben; epistolam inscribere alicui, *valakinek levelet irni, v. küldeni, levelet útasitni valakihez*; einen Brief an einen richten. 2) epistolae; *oklevelek, szabadlevelek, 's a' t.* Urkunden, Diplomate. u. s. w.

Ĕpistŏlāris, e. 3. *levélnek való, levélhez tartozó*; zum Briefe gehörig.

Ĕpistŏlĭcus, a, um, *levélbe foglalt*; brieflich, in Briefen gefaßt. Gell.

Ĕpistŏlĭum, ii, n. 2. *leveletske*; ein Briefchen.

Ĕpistŏmĭum, ii, n. 2. *dugó, akna*; der Spund. 2) *tsap*; der Zapfen.

Ĕpistylĭum, ii, n. 2. *fő párkányzat*; das ganze Hauptgesimse. 2) *az oszlop fejezet gerendázatja*; der Architrab auf den Kapitälchen der Säule.

Ĕpĭtaphista, ae, m. 1. *sirirás v. sirverskészitő*; der Grabschriften macht. Sidon.

Ĕpĭtăphĭum, ii, n. 2. *sirirás*; die Grabschrift. Cic.

Ĕpĭthălămĭum, ii, n. 2. *menyegzői, vagy lakadalmi versezet*; das Hochzeitgedicht. Quintil.

Ĕpĭthēca, ae, f. 1. *toldalék*; der Zusatz. Plaut.

Ĕpĭthĕsis, is, f. 3. *felyülirás*; die Überschrift. 2) *gúnyolóirás felragasztása*; Anschlagung einer Schmähschrift.

Ĕpĭthētes, ae, et is, m. 3. *tsalárd, tsaló*; ein Betrieger. Isidor.

Ĕpĭtŏme, es, et Epitŏma, ae, f. 1. *rövid summája, vagy summás előadása valaminek*; kurzer Auszug. Cic.

Ĕpĭtŏmo, āvi, ātum, āre, 1. *rövid summába foglalni*; in einen Auszug bringen.

Ĕpĭzeuxis, is, f. 3. *valamelly szónak hathatós megkettőztetése, p. o. vigyázz, vigyázz*; die Verdoppelung eines Wortes mit Nachdruck, z. B. cave, cave.

Ĕpŏcha, ae, f. 1. *valamelly új időszakasznak kezdete, új időszakasz*; Zeitrechnungs-Anfang, nach welchem man zu rechnen anfängt.

Ĕpōdos, i, c. 2. *ollyan neme a' versezetnek, a' mellyben a' hoszszú vers után mindenkor egy rövid következik*; eine Art Gedichte, wo nach einem Iambus trimeter ein dimeter folgt.

Ĕpŏna, ae, f. 1. *lovak isztenaszszonya*; Göttinn der Pferde. Juvenal.

Ĕpops, ŏpis, m. 3. i. q. upupa, *banka, babuka, büdös banka*; der Wiedehopf. Ovid.

Ĕpos, eos, n. *vitezi versezet*; Heldengedicht. Hor.

Ĕpōto, āre, 1. *kiinni*; austrinken. 2) *lenyelni, bényelni*; hinunterschlucken, in sich ziehen. 3) *meginni, ivásra vesztegetni*; vertrinken.

Ĕpōtus, a, um, *kiivott*; ausgetrunken. 2) *megivott, ivásra költött, p. o. pénz*; vertrunken.

Ĕpŭlae, ārum, f. 1. *étkek, drága étellek*; Speisen, besonders wenn von prächtigen die Rede ist, das Essen, mensae conquisitissimis epulis ex-

struebantur. Cic. 2) *vendégség*; das Gastmahl, Tractament, ein Schmaus.

Ĕpŭlāris, e, *ebédkori*, *vatsorakori*; zur Mahlzeit gehörig. Sermo epularis; *asztali beszéllgetés*; ein Tischgespräch.

Ĕpŭlātĭo, ōnis, f. 3. *ebédlés*, *vatsorálás*; das Speisen. 2) *vendégeskedés*; das Schmausen Cic.

Ĕpŭlo, ōnis, m. 3. *vendégség tartó*, *vagy adó*; der ein Gastmahl anstellt oder besorgt. 2) *vendég a' vendégségben*; der Gast bey einem Schmause.

Ĕpŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *vendégeskedni*; eine Gasterey halten, schmausen. 2) *ebédelni*, *vatsorálni*; essen, speisen.

Ĕpŭlum, i, n. 2. *vendégség*; das Gastmahl, Tractament, der Schmaus. Cic.

Ĕqua, ae, f. 1. *kantza*; die Stutte. Varr.

Equaria, ae, f. 1. *ménes*; eine Stuterey.

Ĕquārĭus, a, um, *lovakkal bánó*, *azokhoz tartozó*, *azokat illető*; mit Pferden sich beschäftigend, dahin gehörig; medicus equarius; *lóorvos*; ein Roßarzt. Val. Max.

Equarius, ĭi, m. 2. *lovász*; ein Bereiter. 2) *tsikós*, *a' ménes mellett vigyázó*; ein Aufseher bey einer Stuterey.

Ĕques, ĭtis, c. 3. *lovag*, *lovas*; ein Reiter. 2) *lovas katona*; ein Soldat zu Pferde, Reiter, Cavallerist. Caes. Equites, vel acies equitum, Tac. Curt. *a' lovasság*; die Reiterey. 3) *lovas vitéz*, *vitéz rend tagja*; ein Ritter. 4) *nemes*; ein Edelmann.

Ĕquester, stris, stre, 3. *lovon lévő*, *a' mi lovon megy véghez*, *lovasokat vagy a' lovasságot illető*; zu Pferde, was zu Pferde geschieht oder ist, die Reiterey betreffend, dahin gehörig. Copiae equestres, agmen equestre; *lovas sereg*, *lovasság*; Truppen zu Pferde, die Reiterey. 2) *lovagokat*, *vagy lovas vitézi rendet illető*; die Ritter betreffend. Ordo equestris; *Lovas vitézi rend*, *vitézi rend*; der Ritterstand. 3) *lovat illető*, *a' mi lóhoz tartozik*; dem Pferde oder den Pferden gehörig; pes equestris; *a' ló lába*, *lóláb*; der Fuß des Pferdes.

Ĕquĭdem, (ego et quidem), *én ugyan*, *én legalább*, *én részemről*; ich zwar, ich wenigstens, ich für meine Person.

Ĕquĭfĕrus, i, m. 2. *szilaj ló*; ein wildes Pferd. Plin.

Ĕquīle, is, (sc. stabulum), n. 3. *lóistálló*; Pferdestall. Varr.

Ĕquĭmulga, ae, et Equimulgus, i, m. 2. *lófejő*; Pferdemelker. Sidon

Ĕquīnus, a, um, *lóé*, *lótól vagy lóhoz való*; von Pferden, Pferde betreffend Seta equina; *lószőr*; Pferdehaar; lac equinum, *lótéj*; Pferdemilch.

Ĕquĭo, ire, *sárhitni*, *sárhitani*, *mint a' kantza ló a' tsődörre*; rossen, von Stuten, wenn sie zum Hengste wollen. Plin.

Ĕquīrĭa, um, vel orum, n. 2. *lovas néző játékok Márs tiszteletére*, *mellyek lovon vagy kotsin tartattak*; Schauspiele zu Ehren des Mars, die zu Pferde oder Wagen gehalten wurden. Ovid.

Ĕquĭsētum, i, n. 2 *surló*, *surlófű*, *kannamosó*; der Pferdeschwanz, das Zinnkraut. Plin.

Ĕquĭso, ōnis, m. 3. *lovászinas*; ein Bereiter, Stallbedienter. 2) *szamárhajtó*; ein Eselstreiber.

Ĕquĭtābĭlis, e, *lovagolható*, *megülhető*, *a' min lehet lovagolni*; reitbar, wo sichs reiten läßt. Caes.

Ĕquĭtātĭo, ōnis, f. 3. *lovaglás*, *lovazás*; das Reiten. Plin.

Ĕquĭtātus, us, m. 4 *lovazás*, *lovaglás*; das Reiten. Plin. 2) *lovasság*, *lovas katonaság*; die Reiterey, oder die Soldaten zu Pferde. Cic. 3) *a' lovasság lovai*; die Pferde der Reiterey. Caes. 4) *a' lovas vitézek*, *a' vitézi rend*; die Ritter oder der Ritterstand. Cic.

Ĕquĭtĭārĭus, i, m. 2. *tsikós*, *a' ménesre vigyázó*, *azt őrző*; der über die Stutterey gesetzt ist.

Equĭtĭum, ĭi, n. 2. *lovak*, *ménes*; das Pferdevieh, Stutterey. Pand.

Ĕquĭto, āre, 1. *lovagolni*, *lovon menni*, *lóháton menni*, *v. járni*; reiten. Equitare in arundine longa, Hor. *nádszálon vagy vesszőn lovazni*; an einen Stecken reiten. Cameli equitantur, Plin. *megnyergelik a' tevéket*; man reitet auf Cameelen.

Equŭla, ae, f. 1. *kis kantza*; kleine Stutte.

Equŭlĕus, i, m. 2. *tsikó*; ein Füllen. 2) *deres*, *mellyre a' megkinzandó rabszolgát ültették, és ott kinozták*;

eine Folter. 3) *faragószék*; eine Schnitzbank.

Equŭlus, i, m. 2. *lovatska*; ein Pferdchen.

Equus Tuticus, urbs Italiae.

Equus, i, m. 2. *ló*; das Pferd; equus admissarius; *tsődör*; ein Hengst. In equo vehi, Cic. equo veni, Nep. *lovon menni, lovagolni, lovon járni*, reiten. Calceare equos; *megpatkolni a' lovakat*; die Pferde beschlagen. Equi, loco: equitatus; *lovasság*; die Reiterey. Hinc: equis viris, vel equis virisque. Cic. *egész erővel, az az: lovassággal és gyalogsággal együtt*; mit aller Macht, mit Cavallerie und Infanterie. 2) equus ligneus, i. e. navis, Plaut. 3) *egy tsillagzat neve, pegazus*; ein Gestirn. 4) equi venter; *ló ganéj*; Pferdemist.

Erādīcātĭo, ōnis, f. 3. *kiirtás, kipusztítás*; die Ausrottung.

Erādīcĭtus, Adv. *tövestől, gyökerestől*; von Grund aus, gänzlich. Plaut.

Erādīco, āvi, ātum, āre, 1. *gyökerestől kiszaggatni, kitépni, kiirtani, kipusztítni*; mit der Wurzel herausreissen, ausrotten, zu Grunde richten.

Erādo, si, sum, dĕre, 3. *kivakarni*; auskratzen. 2) *kikaparni, p. o. lábával*; herausscharren. 3) Trop. *kitörölni, feledékenységbe hozni*; ausstreichen, vertilgen, in Vergessenheit bringen.

Erăna, ae, f. 1. oppidum Ciliciae.

Erăphīōtes, ae, m. 1. cognomen Bacchi.

Erăphĭus, ii, n. 2. Nom. propr. regis Aegyptiorum.

Erăsīnădes, is, m. 3. Nom. propr. Virorum. Suid.

Erăsīnus, i, m. 2. fluvius Arcadiae.

Erăsĭstrătus, i, m. 2. Nom. propr. medici celebris ex familia Aristotelis.

Erāsus, a, um, *kivakart*; ausgekratzt.

Erăto, us, f. 4. *a' szerelmes énekek múzsája neve*; die Muse der Liebe einflößenden Gesänge. Virg.

Erĕbēus, a, um, *földalattvaló, pokolbéli*; unterirdisch, höllisch. Ovid.

Erĕbus, i, m. 2. *setétség*; die Finsterniß. 2) *a' holtak országa*; die Unterwelt, Reich der Todten. 3) *föld alatt való istenség*; eine unterirdische Gottheit. Cic.

Erechtheus, vel Erichtheus, ĕi et ĕos, m. 2. Nom. pr. regis Athenarum.

Ērecte, Adv. *felegyenesítve*; aufgerichtet. 2) *bátran, szabadon*; beherzt, freymüthig; Comp. erectius, Gell.

Ērectĭo, ōnis, f. 3. (erigo), *felegyenesítés, felállítás, feltámasztás*; Aufrichtung. Vitruv.

Ērectus, a, um, *felegyenesített, felállított, fennálló*; aufgerichtet, aufrecht. 2) *bátor, vidám, eleven*; munter, frisch, fröhlich. 3) *figyelmetes*; aufmerksam. 4) *magába bizakodó*; voller Zutrauen auf sich.

Ērēmīta, ae, m. 1. *remete*; der Eremit, Einsiedler. Sulp. Sev.

Ērēmitanus, a, um, *remetei*; einsiedlerisch.

Eremiticus, a, um, idem.

Eremitis, idis, f. 3. *remete asszony v. leány*; eine Einsiedlerinn.

Ērēmŏdĭcĭum, ii, n. 2. *a' kiszabott időpont elmúlatása*; die Versäumung des Termins. Pandect.

Ērēmus, i, f. 2. *pusztaság, puszta, sivatag pusztaság*; die Wüste, Wüsteney, Einöde.

Ērēpo, psi, ptum, rēpĕre, 3. *kitsúszni, kimászni*; hinausschleichen, herauskriechen, hervorkriechen.

Ereptĭo, ōnis, f. 3. (eripio) *kiragadó*; der Entreisser. 2) *ragadozó, tolvaj*; der Räuber.

Ereptus, a, um, *kiragadott, elragadott*; entrissen. 2) ereptus ab undis, Virg. *a' vízből kiszabadított*; aus dem Wasser gerettet. 3) *erőszakkal elvett, kitsikart*; erpreßt, mit Gewalt erpreßt.

Ēres, is, m. 3. *süldisznó, tövises disznó*; der Igel.

Ēretrĭa, ae, f. 1. Nom. pr. urbium in Thessalia, et in Duboea. Hinc: Eretrius, a, um, i. e. ex urbe Eretria oriundus, etc.

Ērētum, i, n. 2. urbs Sabinorum.

Erga, Praep. cum Accus. *eránt, hozzá*; gegen; me erga, Ter. *irántam, hozzám*; gegen mich. Amore erga aliquem. Cic. *valaki eránt viseltető szeretetből*; aus Liebe zu einem. 2) *által ellenben*; gegenüber. 3) *ellen*; wider; odium erga regem, Nep.

Ergastārĭum, ii, n. 2. *műhely*; die Werkstätte. 2) *bolt, áruló bolt, sátor*; ein Kaufladen. 3) *sátorpénz, boltra vetett adó*; der Zoll von den Laden der Handwerksleute.

Ergastŭlārĭus, a, um, *fenyítékházbeli*; zum Zuchthause gehörig. 2) Subst.

porkoláb, a' fenyítőházakban, tömlötztartó; der Zuchtmeister, Kerkermeister.

Ergastŭlum, i, n. 2. *dolgozó fogház*; ein Gefängniß und Arbeitshaus zugleich. 2) *fenyitékház*; ein Zuchthaus. 3) ergastula nautica; *gálya-rabság*; Galeeren. Ergastula solvere, Cic. *a' rabszolgákat a' rabságból kivenni és katonáknak adni*; die Sclaven aus ihren Arbeitshäusern heraus nehmen, und sie zu Soldaten machen.

Ergastŭlus, i, m. 2. *a' fenyítékházba bézárt rabszolga*; der im ergastulo eingesperrte Sclave.

Ergăta, ae, m. 1. *terehemelő tsiga*; eine Maschine, Lasten herauf zu ziehen, Winde. Vitruv.

Ergăvĭca, ae, f. 1. urbs Hispaniae.

Ergīnus, i, m. 2. Nom. propr tyranni, ab Hercule interfecti. 2) Met. Ergini canities, *ifjú korában való őszség*; die grauen Haare in der Jugend.

Ergo, Conj. illativa et collectiva, *azért, minekokáért, a' honnan*; darum, deßwegen, daher. 2) i. e. igitur; *tehát, és így*; also, demnach. 3) in postpositione, loco: gratia, caussa, Illius ergo venimus. Virg. *ő érette, ő reá nézve jöttünk*; seinetwegen sind wir gekommen. 4) *igenis, úgy van*; ja, allerdings.

Ĕrgŏdŏchĭum, ĭi, n. 2. *műhely*; eine Werkstatt. Gloss.

Ĕrgūmĕnus, a, um, *ördöngös*; vom Teufel besessen. Eccles.

Ĕriboea, ae, f. 1. una Amazonum fortissimarum, ab Hercule occisa. 2) urbs Macedoniae, hodie: Pressa.

Ĕrice, es, f. 1. vel Erica; *hanga, hangafa*; die Heide, das Heidekraut.

Ĕricētum, i, n. 2 *hangás hely*; ein Ort voll Heidekraut.

Ĕrichtho, us, f. 4. saga Thessalica. Ovid.

Ĕrichthŏnĭus, ĭi, m. 2. rex Athenarum. 2) rex Trojanus, filius Dardani.

Ĕricius, ĭi, m. 2. (eres), *süldisznó*; der Igel.

Ĕrīdănus, i, m. 2. *a' Pó folyóvize Olaszországban*; der Po, ein Fluß in Italien. Virg. 2) *egy tsillagzat*; ein Gestirn. Cic.

Ĕrĭgĕron, ŏntis, m. 3. *küllőrojt, egy plánta*; die Kreuzwurz. 2) *rontó üszögőr, rontófű, aggófű*; das Grindkraut. Senecio vulgaris. Linn.

Ērĭgo, exi, ectum, gĕre, 3. *felállítni, felemelni*; in die Höhe richten, aufrichten. 2) se erigere, Caes. *felegyenesedni*; sich aufrichten. Natura hominem erexit Cic. 3) aliquem in spem, et ad spem, vel spe erigere, Cic. *valakinek jó reménységet nyújtani*; einem gute Hoffnung machen. 4) erigi in aliquem, Ovid. *valaki ellen kikelni, ellene szegezni magát*; sich wider einen auflehnen. 5) scalas ad muros erigere, Liv. *lajtorjákat támasztani a' falakra*; die Leitern an die Mauern anlegen. 6) erigi in digitos, Quint. *ágaskodni, a' lábujjai hegyire állani*; auf die Zehen treten. 7) *felemelni, jobb állapotba helyheztetni, felsegélleni*; emporbringen, aufhelfen. Rempublicam erigere, Cic. 8) Trop. v. gr. animum, Cic. *neki bátorítni, feléleszteni, felvidítni, felelevenítni*; aufrichten, ermuntern. Se erigere, Nep. *neki bátorodni, felvidúlni, szivet venni*; sich wieder aufrichten, ein Herz fassen. 9) aures erigere, Cic. *fülelni, résen tartani a' füleit*; die Ohren spitzen.

Ĕrĭgŏne, es, vel Erigŏna, ae, f. 1. Nom. pr. filiae Icarii. 2) *egy tsillagzat szűz nevezet alatt*; das Gestirn die Jungfrau.

Ĕrĭgŏnus, i, m. 2. Nom. propr. pictoris praeclari. Plin.

Ĕrĭgŭo, āre, 1. *elárkolni a' vizet*; das Wasser ableiten.

Ĕrīnācēus, i, m. 2. *süldisznó, tövises disznó*; der Igel. Plin.

Ĕrinnys, yos, f. 3. Nom. pr. furiae injusticiae vindicis.

Eriophorum, i, n 2. *gyapu, gyapjassás*; das Wollgras, Dungras.

Ĕrĭoxylon, i, n. 2. *pamut*; Baumwolle. Pandect.

Ērĭpĭo, ĭpui, eptum, ĕre, 3 *elvenni, erővel elvenni, el v. ki ragadni*; entreißen, entziehen, mit Gewalt nehmen. 2) e. gr. aliquem a morte, Cic. et morti, Virg. *megszabadítni*; retten. e. gr. mortem alicui, Sen. *valakit a' haláltól megmenteni*; einen vom Tode erretten. 3) e. gr. se ex crimine, Ter. *a' vád alól kimenteni magát*; sich einer Beschuldigung entledigen. 4) e gr alicui conspectum senatus, Cic. *valakit a' te-*

ndts eleibe nem ereszteni, v. botsdtani; einen nicht vor den Rath lassen. 5) e. gr. alicui oculos, Ter. *kivdjni, kidsni*; auskratzen. 6) e. gr. alicui orationem ex ore, Plaut. *valakit nem hagyni beszéllni*; einen nicht reden lassen. 7) rebus humanis eripi, Curt. *meghalni*; sterben. 8) annos eripuere mihi Musae, Claud. *életem javát tanúlásban töltöttem el*; meine meiste Lebenszeit habe ich mit Studieren zugebracht. 9) nubes eripiunt coelum ex oculis, Virg. *felhő boritja az eget*; die Wolken bedecken den Himmel. 10) e. gr. fidem alicui, Ovid. *minden hitelét elrontani valakinek*; machen, daß man einem keinen Glauben mehr beymißt. 11) te hinc eripe, Ter. *takarodj, pusstúlj*; packe dich fort. 12) eripit se reus, Cic. *a' bévádolt tekervényes fogások által ki menti magát*; der Beklagte macht durch allerhand Kunstgriffe, daß er losgesprochen wird.

Ĕris, ĭdis, f. 3. *tzivódás, tzivakodás, veszekedés*; der Zank. 2) dea discordiae. Pomum Eridis, i. e. discordiae, v. mater litis.

Ĕrisichthon, ŏnis, m. 3. Thessalus quidam vorax.

Ĕrisma, ătis, n. 3. et ae, f. 1. *oszlop, támasz, istáp*; eine Säule oder Stütze.

Ĕristalis, is, f. 3. *drágakő neme*; eine Art von Edelsteinen.

Ĕrĭthăce, es, f. 1. *sonkoly*; das Bienenharz, der Vorstoß. Varr. 2) *a' lép kenyere*; das Bienenbrot. Plin.

Ĕrĭthăcus, i, m. 2. *veresbegy, madár*; ein Rothkehlchen, ein Vogel.

Ĕrĭthăles, eos, n. 3. *kis fülfű*; kleine Hauswurz.

Ĕrītius, Ericius, ĭi, m. 2. machina militaris infestis undique horrens telis.

Ĕrīvātĭo, ŏnis, f. 3. *viz elárkolás, kivivés, v. kivezetés*; die Herausleitung. Vitruv.

Ĕrīvo, āre, 1. *árkok által elvenni, elárkolni, p. o. a' vizet*; durch Gräben ableiten.

Ĕrĭūnĭus, ĭi, m. 2. cognomen Mercurii.

Ernĕum, i, n. 2. *hamupogátsa*; ein Aschkuchen. Cato.

Ĕro, us, f. 4. Nom. prop. puellae formosae, quam Leander amavit.

Ĕrōdo, si, sum, ĕre, 3. *le, el, v. széllyelrágni*; abnagen, zernagen.

Ērŏgātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. pecuniae, Cic. *kiadás, valamire forditás*; die Ausgabe, Anwendung. 2) *elosztás*; die Vertheilung.

Ērŏgātor, ōris, m. 3. *kiadó*; ein Ausgeber.

Ērŏgātus, a, um, *kiadott, valamire forditott*; aufgewendet, ausgegeben.

Ērŏgēnnĕton, i, n. 2. *szerelmet gerjesztő fű*; ein Kraut, das die Liebe wirken soll. Plin.

Ērŏgito, āre, 1. *kikérdezni, kitudakozni, kifürkészni*; ausfragen, ausforschen. 2) *erősen, és buzgón kérni*; heftig und inständig bitten.

Ērŏgo, āvi, ātum, āre, 1. *kiadni, kiosztani*; ausgeben, austheilen. 2) e. gr. pecunias in rem aliquam, Cic. *valamire, forditni, valakiért fizetni*; aufwenden, auslegen. 3) *kifizetni*; auszahlen. 4) e. gr. precibus, Apul. *kérni*; erbitten.

Ĕros, ōtis, m. 3. comoediographus. 2) *szerelem*; die Liebe.

Ērōsĭo, ōnis, f. 3. *le, el, v. széllyelrágás*; die Abnagung, Benagung.

Ērōsus, a, um, *le, el, v. széllyelrágott*; abgenagt, benagt, zernagt.

Ĕrōtēma, ătis, n. 3. *kérdés*; die Frage.

Ĕrōtĭcus, a, um, *szerelmet illető*; die Liebe betreffend.

Ĕrōtŏpaegnion, i, n. 2. *szerelemdal*; ein Liebesgedicht.

Ērŏtŭndātus, a, um, *kerekitett, kerekre, v. gömbölyűre tsinált*; rund gemacht.

Ērŏtundo, āre, 1. *kerekitni, gömbölyitni, jól kidolgozni, pallérozni*; runden, rund machen, wohl ausarbeiten, poliren.

Ĕrōtylos, i, m. 2. *drágakő neme*; ein gewisser Edelstein.

Errābundus, a, um, *tévelygő, bolygó, bújdosó*; irrend.

Errantĭa, ae, f. 1. *tévelygés, bolygás, bújdosás*; das Irren.

Errātĭcus, a, um, *tévelygő, bolygó, bújdosó, kóborló*; irrend, herumschweifend. 2) e. gr. stella, Gell. *bujdosó, v. vándortsillag*; ein Planet. 3) e. gr. homo, Idem. *egy oskolából másba menő tanúló*; ein Schüler, der von einer Schule zur andern ziehet. 4) herbae erraticae, Plin. *vadon nőtt füvek*; wilde, und hier und da wachsende, sich selbst besamende Kräuter. 5) vitis serpens multiplici lapsu et erratico, Cic. *ide' ste-*

va eldgadzik a' szölötö; der Weinstock wächst in hin und her laufenden Krümmungen.

Errătio, ōnis, f. 3. *eltévedés az útról, tévelygés*; die Verirrung vom Wege. 2) Trop. *hiba, hibázás*; der Irrthum.

Errătum, i, n. 2. *hiba, hibázás*; der Irrthum.

Errătus, us, m. 4. *tévelygés, bolygás, kóborlás*; das Herumirren, Herumschweifen. 2) *hiba, hibázás*; der Irrthum.

Erro, āvi, ātum, āre, 1. *tévelyegni, bolyongni, az útat eltéveszteni*; irren, den Weg verfehlen. 2) *ide'stova járni kelni, v. vándorolni*; hin und wieder ziehen, umher wandern. 3) e. gr. de verbis alicujus, Ter. *valaki szavát, v. beszédjét nem jól érteni*; eines Worte nicht recht verstehen. 4) e. gr. in aliquam rem, Liv. *valamire botlani, v. találni*; auf ein Ding gerathen. 5) e. gr. in undis, et per undas, Virg. *tébolyognì a' vizen*; hin und her fahren. 6) boves errant, Idem. *a' legelőn ide'stova járnak az ökrök*; die Ochsen gehen auf der Weide hin und her. 7) fluvius errat, Virg. *tsavarog, v. kereng a' víz*; der Fluß fließt krumm. 8) oratio errat, Cic. *tsupa szóvitatás*; es ist ein bloßer Wortstreit. 9) *messzszire kiterűlni, kiszélesedni*; sich weit ausbreiten.

Ĕrro, ōnis, m. 3. *kóborló, kóbori, országkerűlő*; ein Herumirrer, Herumstreicher, Landstreicher. Dux erro, Colum. *méhkirályné*; die Bienenköniginn.

Errōnĕus, a, um, *tévelygő, bolygó*; irrig. 2) *kóborló, kóbori, tsapongó*; ausschweifend, herumlaufend.

Ĕrror, ōris, m. 3. *úttól való eltérés, eltévedés, eltévelyedés*: das Abgehen vom Wege, Verirren. 2) e. gr. calculi; *hiba, hibázás*; ein Irrthum, Fehler. 3) *tsalárdság*; ein Betrug. Aliquis error latet, Virg. *tsalárdság fekszik alatta*; es ist Betrug dahinter. e. gr. viarum, Liv. *bolygóút*; ein Irrweg. 4) *hirtelenkedés*; eine Übereilung. 5) *hosszszas útazás, meszsze út*; weite Reisen. Longis erroribus actus, Ovid. 6) *az az állapotja az elmének, mellyben nem tudja az ember mit tsinál*; *elmezavarodás*; die Gemüthsverfassung, in der man selbst nicht weiß, was man thut. Qui tibi aestus, qui error, quae tenebrae erant, Cic.

Ērŭbĕo, ui, ēre, 2. *megpirúlni, elveresedni*; roth seyn. 2) *szégyenleni magát*; sich schämen.

Ērŭbĕscĕndus, a, um, *szégyenleni való, gyalázatos*; schändlich, dessen man sich schämen muß.

Ērŭbescentia, ae, f. 1. *szégyenlés, szemérem, szemérmetesség*; die Schamhaftigkeit, Scham.

Ērŭbesco, bui, ĕre, 3. *szégyenleni magát, szégyenletibe el v. megpirúlni*; schamroth werden, sich schämen. Cum Dat. erubescit viro puella, Ovid. *szégyenlős a' leány a' férjfi előtt*; das Mädchen schämt sich des Mannes. Cum Gen. e. gr. fortunae, *szégyenleni szerentsétlenségét*; sich seines Unglücks schämen. Cum Abl. e. gr. in aliqua re, et aliqua re, Cic. Sen. *valamin elpirúlni*; über ein Ding schamroth werden.

Ērūca, ae, f. 1. *hernyó*; eine Raupe. 2) *fejér mustár*; weißer Senf.

Ēructātio, ōnis, f. 3. *böfögés, böffenés, gyomorböfögés*; das Rülpsen, das Aufstoßen des Magens.

Ēructo, āre, 1. *böfögni, böffenteni*; rülpsen. 2) *kivetni*; auswerfen, ausstoßen. 3) e. gr. odorem pestilentem, Varr. *kigőzölögni*; ausduften. 4) *előbeszéllni*; von sich hören lassen. Sermonibus caedem et incendia eructare, Cic.

Ēructus, a, um, *újra kinyomott*; aufs neue ausgepreßt.

Ērūdĕro, āre, 1. e. gr. solum, Varr. *valamely helyet a' gaztól, kötől, homoktól, 's a' t. megtisztitni*; einen Ort vom Unrathe reinigen, z. B. von Steinen, von Sand u. dgl.

Ērŭdĭo, īvi, ītum, īre, 4. *valami durva, v. darabos matériából dolgozni*; aus dem Gröbsten bearbeiten. 2) *tanitni, oktatni*; unterrichten, lehren. e. gr. aliquem ad aliquid, artibus, et in artibus, v. artes, Cic. Ovid. *bévezetni*; einen zu etwas anführen, unterweisen. 3) e. gr. aliquem de aliqua re, Cic. *tudósítni*; berichten.

Ērŭdīte, Adv. *tudóson, értelmeten*; gelehrt. Comp. eruditius. Cic. Superl. eruditissime, Plin. jun.

Ērŭdītio, ōnis, f. 3. *oktatás, tanítás, bévezetés*; die Unterweisung. 2) *tu-*

dósság, tudomány; die Gelehrsamkeit.

Ērŭdĭtor, ōris, m. 3. *tanító*, *oktató*, *bévezető*; ein Unterweiser, Lehrer.

Ērŭdītrix, īcis, f. 3. *tanító, oktató, bévezető* (*asszszony*, *v. leány*), eine Unterweiserinn, Lehrmeisterinn

Erŭdītŭlus, a, um, Dim. *tudósotska*, *tudákos*; ein wenig gelehrt.

Ērudītus, a, um, *oktatott*, *bévezetett*; unterrichtet, unterwiesen. 2) *tanított*; gelehrt. 3) e. gr. ad assentationem, Cic. *ügyes alkalmatos*; geschickt. Ad rem aliquam eruditum esse, Cic. *valamire jól elkészűlni*; auf etwas gut abgerichtet seyn. 4) oculi eruditi, Cic. *finom szemek, mellyek észre veszik a' festés szépségét*; feine Augen, die geschickt sind, die Schönheit eines Gemähldes zu bemerken. Comp. eruditior. Quint. Superl. eruditissimus.

Ērŭdītus, us, m. 4. *oktatás*, *tanitás*, *bévezetés, út mutatás*; die Unterweisung.

Ērŭgātĭo, ōnis, f. 3. *ránts kifejtés*; die Ausrunzelung. 2) *simítás*; das Glattmachen. 3) *kiterjesztés*; die Ausdehnung.

Ērŭgo, āre, 1. *a' ránszokat eloszlatni*; die Runzeln vertreiben. 2) *kiterjeszteni, kiszélesitni*; ausdehnen. 3) e. gr. cutem, *simítni*, *kisimítni*; glatt machen.

Erŭgo, xi, ctum, ĕre, 3. i. q. eructare.

Ērumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *kirohanni*; machen, daß etwas hervorbreche, herausstürzen. 2) e. gr. adpugnam; *hadra indúlni*; zum Streite aufbrechen. 3) in actum, Cic. *dologhoz fogni, munkásságba jönni*; ins Werk gesetzt werden. 4) e. gr. se portis, et foras, Caes. *a' kapukból kiomlani*; aus den Thoren herausfallen. 5) e. gr. per castra hostium, Plaut. *keresztűl törni*; durchbrechen. 6) bellum erumpit in hanc regionem, Cic. *ezen tartomanyba jön a' had*; der Krieg kommt in dieß Land. 7) erumpit in haec verba, Sym. *illyen szokra fakad*; er spricht also. 8) nubes erumpit, Virg. *szakadozik a' felhő*; die Wolke zerreißt. 9) erumpunt omnia, Cic. *minden kitudódik*; alles wird bekannt. 10) e. gr. in aliquem stomachum, Cic. *kiönteni valakin a' mérgét*; seinen Zorn an einem auslassen.

Ērunco, āre, 1. *kigyomlálni*; ausgäten. Colum.

Ērŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. *kiásni*, *kivájni*, *kivonni*, *kihúzni*, *kiszakítni*; ausgraben, heraus reißen. 2) e. gr. urbem e sedibus, Virg. *a' várost lerontani*: eine Stadt zerstören. 3) *előhozni*: hervorbringen. e. gr. aliquid ex tenebris, Cic. *világosságra hozni*; etwas an das Licht bringen. 4) Trop. i. q. perscrutor, e. gr. fugitivum, Cic. *a' szökevényt kitudakozni*; einen Entlaufenen ausforschen. 5) e. gr. memoriam exercitatione, Cic. *fel, v. megelevenítni*; hervorlocken, erwecken. 6) *valakit feltételétől elvonni, arról lebeszéllni*; einem den Vorsatz benehmen.

Ērŭptĭo, ōnis, f. 3. *kirohanás*, *kitörés*; der Ausbruch, Durchbruch. 2) *ellenség kiütése*; ein feindlicher Ausfall. Eruptionem facere, Liv.

Ēruptor, ōris, m. 3. *kirontó*; ein Ausbrecher. 2) *kiütést próbáló*; der einen Ausfall waget.

Ēruptus, a, um, *kirohant*, *kiütött*; ausgebrochen. 2) *kitolúlt*; heraus gedrungen. e. gr. sangvis; *kiszökő vér*; hervorgebrochenes Blut.

Ērŭtus, a, um, (eruo) *kiszakított, kiszakasztott, kitépett, kivont*; heraus gerissen. 2) e. gr. mortuus, Cic. *kiásott*; ausgegraben. 3) *lerontott*, *elpusztított*; zerstört. 4) *fel v. kitalált*, *kigondolt*; ersonnen, erfunden. Sacra priscis vatibus eruta. Ovid.

Ervĭla, Ervĭlĭa, ae, f. 1. (Dim. ab ervum), *gombibe*; eine Art Wicken.

Ervum, i, n. 2. *gombibe*; die Erve, eine Hülsenfrucht.

Ērycīna, ae, f. 1. i. q. dea Venus.

Ērycīnus, a, um, de urbe Eryce nominatus.

Erycus, i, m. 2. i. q. Eryx.

Ērymanthaeus, a, um, *Erimánthusi*; Erymantisch.

Ērymanthĭas, ădis, f. 3. *Erimánthusi*; Erymantisch.

Ērymanthis, ĭdis, f. 3. *Erimánthusi*; Erymantisch. e. gr. ursa, i. e Callisto, Ovid. 2) *Arkádiai*; Arcadisch.

Ērymanthĭus, a, um, *Erimánthusi*, *Erimánthust illető*, *ahoz tartozó*; Erymantisch, den Berg Erymanthus betreffend, dahin gehörig.

Ērymanthus (os), i, m. 2. mons, et fluvius Arcadiae.

Ērynge, es, f. 3. Eryngĭon, i, n. vel

Eryngium, Linn. *iringó*; die Brakendistel, Mannstreu.

Ĕrysĭmum, i, n. 2. *szegets*, *szaporafű*; der Hederich, Dotterkraut, Wegsenf.

Ĕrysĭpĕlas, ătis, n. 3. *orbántz*, *szent-antal tűze*; der Rothlauf, die Rose.

Ĕrythăce, es, f. 1. *méhek eledele*; eine Speise der Bienen.

Ĕrythēa (Erythīa), ae, f. 1. insula in mari Gaditano, ex qua Geryoni armenta abduxit Hercules.

Ĕrythīnus, i, m. 2. *rózsahal*; ein Fisch, die Rothfeder.

Ĕrythrae, ārum, f. 1. plur. urbs Joniae. 2) Aetoliae. 3) Boeotiae.

Ĕrythraēus, a, um, *Erythréből való*; von Erythrä herkommend. e. gr. lapillus, Stat. *gyöngy*; eine Perle. 2) *Indiai*; indianisch. Dens erythraeus, Mart. *elefánttsont*; ein Elfenbein.

Ĕrythras, ae, m. 1. Nom. propr. regis.

Ĕrythrus, a, um, *vöres*; roth. Plin.

Ĕryx, ycis, m. 3. rex Siciliae, 2) mons Siciliae cum templo Veneris.

Esca, ae, f. 1. *étel*, *eledel*, *élelem*; die Speise. 2) *dög*, *döghús*, *döglött test*; ein Aas, Luder. 3) *édesgető eledel*, *tsalókaétek*; eine Lockspeise. Escis capi, vel affici. Cic.

Escālis, e, *ételhez való*; zur Speise gehörig. e. gr. argentum, Pandect., *ezüst evőedény*; silbernes Eßgeschirr.

Escārius, a, um, *megehető*, *megenni való*; eßbar. 2) *evéshez való*; zum Essen gehörig. Escaria vasa, Plin. *evőedények*; Eßgefäße.

Escātĭlis, e, *megehető*, *enni való*; eßbar, was sich essen läßt.

Escendo, di, sum, ĕre, 3. (scando) *hágni*, *felhágni*; steigen, hinaufsteigen. 2) vitis escendit in arborem, Varr. *a' szőlő felfut a' fára*; der Weinstock läuft am Baume hinauf. 3) *rá-állni*, *rámenni*; besteigen.

Ĕscēnsus, a, um, *ráült*, *ráment*; bestiegen.

Escensus, us, m. 4. *felhágás*; das Hinaufsteigen. Liv.

Ĕschărōtĭcus, a, um, *seb bőröztető*; was eine Rinde über die Wunde ziehet.

Ĕschătŏcŏllĭon, ii, n. 2. *írás vége*, *v. utólja*; das Ende der Schrift. Mart.

Escĭfer, a, um, *étel hozó*, *v. hordó*; Speise bringend.

Escit, i. e. erit, Lucret.: et escunt, i. e. erunt, Cic. e XII. tab.

Ĕsco, āre, 1. *enni*; speisen, essen.

Escŭlentus, a, um, *megehető*, *a' mit meg lehet enni*; eßbar. Esculenta, Plin. *enni való állatok*; Thiere, die gut zu essen sind. 2) *megett*, *megevett*; gegessen. 3) e. gr. os, Plin. *étellel tele*; voller Speise. Comp. esculentior. Hier.

Escŭlus, Escŭlĕus, Escŭlētum etc. vide: Aesculus etc.

Escunt, i. e. erunt, vide: Escit.

Ĕsĭtātus, a, um, *megett*, *megevett*; gegessen.

Ĕsĭto, āre, 1. Freq. *eddegélni*, *evegetni*; essen.

Ĕsŏpon, i, n. 2. *saláta neme*; eine Art von Salate.

Ĕsox, ŏcis, m. 3. *tsuka*; der Hecht. 2) *lazatz*, *egy hal neme*; ein Lachs, Salm, ein Fisch.

Espĭcio, ĕre, 3. i. q. adspicio, Plaut.

Esquiliae, etc., vide: Exquiliae.

Esse, Infin. a sum: *lenni*; seyn. 2) Infinit. ab edo: *enni*; essen.

Essĕda, ae, f. 1. i. q. Essedum. Senec.

Essĕdārius, ii, m. 2. qui esseda regit, v. ex essedo pugnat.

Essĕdum, i, n. 2. genus vehiculi Gallici et Britannici, quae gentes ex hujus generis curribus pugnabant. 2) *szekér*, *kotsi*; ein Wagen, eine Kutsche.

Essentĭa, ae, f. 1. (esse) *valóság*, *való*, *létel*, *lét*; das Wesen.

Essentĭālĭter, Adv. *valóságosan*, *igazán*; wesentlich.

Estĭaeōtis, ĭdis, f. 3. provincia Thessaliae.

Ĕstor, ōris, m. 3. *nagyehető nagyétű*; ein Fresser.

Estrix, īcis, f. 3. *nagyehető nagyétű*, (*aszszony*, *v. leány*), eine Fresserinn.

Estur, pro: editur.

Ĕsŭrĭālis, e, *éhes*; hungrig. 2) esuriales feriae, Plaut. *böjti innepnapok*; Feyertäge, an denen man fastet.

Ĕsŭrienter, Adv. *éhesen*; hungrig.

Ĕsŭrĭes, ēi, f. 5. *éhség*; der Hunger.

Ĕsŭrīgo, ĭnis, f. 3. i. q. esuries.

Ĕsŭrio, ivi, itum, īre, 4. (edo), *éhes lenni*; hungern, hungrig seyn. Esuriens dominus, Hor. *fösvény úr*; ein geitziger Herr. 2) *éhséget szenvedni*, *koplalni*, *éhséget kiállani*; Hunger leiden, oder ausstehen. 3) *enni*; essen. Plin.

Ĕsŭrĭo, ōnis, m. 3. *koplaló*, *éhező*; ein Hungerer.

Esŭrītio, ōnis, f. 3. *éhség*, *koplalás*; das Hungern, der Hunger.

Ēsŭrītor, ōris, m. 3. *éhező*, *koplaló*; ein Hungerer, Hungerleider.

Ēsus, us, m. 4. *evés*; das Essen. Esui esse; *ennivaló lenni*; eßbar seyn.

Ēsus, a, um, (edo), *megett*, *megevett*; gegessen.

Et, Conj. *és*; und. 2) et, et; *nem tsak, hanem, mind, mind*; nicht allein, sondern auch, sowohl als. Et doctus est et pius, Cic *mind túdós*, *mind kegyes*; er ist sowohl gelehrt als fromm. 3) et etiam, Cic. *de- is*; ja auch. 4) et; *is*; auch. 5) *mert*; denn, weil. 6) *azután, annakutánna*; darnach. 7) et ille, pro: tunc; *akkor*; alsdann. 8) *és mégis*; und dennoch. Et quisquam dubitavit, Cic. *és mégis kételkedhetik valaki benne*; und dennoch will jemand daran zweifeln.

Ĕtaēra, ae, f. 1. cognomen Veneris.

Ĕtĕnim, Conj. *mert*; denn. 2) *úgy de*, *pedig*; nun aber. 3) *de*; aber. Etenim nequeo solus, Ter. *de egyedül nem tehetem*; ich vermags aber nicht allein.

Ĕtĕŏcles, is, m. 3. rex Thebarum, filius Oedipi.

Ĕtēsĭae, ārum, f. 1. plur. *kánikulakor*, *hév*, *v. középnyáron lengedező hüvös szellők*, *etéziák*; die kühlen Lüftchen in den Hundstagen.

Ĕtēsĭas, ae, m. 1. i. q. Etesiae.

Ĕtēsĭus, a, um, *esztendőnként való*; alljährlich.

Ĕtēstĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *metszés*, *vágás*, *herélés*; das Schneiden, Castriren, die Entmannung.

Ěthēsĭus, ĭi, m. 2. *mészkő*; der Kalkstein. Plin.

Ethĭce, es, Ěthĭca, ae, f. 1. *erköltstudomány*; die Sitten- oder Tugendlehre. 2) *erköltsi mondásokkal tellyes könyv*; ein Buch, das Sittengespräche enthält.

Ěthĭcus, a, um, *erkölts tudományhoz való*; zur Sittenlehre gehörig.

Ethnĭcālis, e. *pogány*; heidnisch.

Ethnĭce, Adv. *pogányúl*, *pogány módra v. módon*; heidnisch.

Ethnĭcus, a, um, *pogány*; heidnisch. Subst. *pogány*; ein Heide.

Ethŏlŏgia, ae, f. 1. *valaki erköltsi tulajdonságának 's indúlatjának kifejezése*, *előadása*; Ausdruckung der Sitten, Affecten und des Charakters Jemandes.

Ěthŏlŏgus, i, m. 2. *valaki erköltsét*, *tagjártatás 's hang által nevetség okáért kifejező*; der Anderer Sitten durch Gebärden und Stimme ausdrückt, um Lachen zu erregen. Cic.

Ěthŏpoēia, ae, f. 1. *valaki erköltsének kifejezése*, *követése*, *v. majmolása*; die Ausdrückung, Nachahmung der Sitten eines andern. Quint.

Ěthŏpŏēus, i, m. 2. idem quod Ethologus. Mimorum ethologorum est, si nimia est ista imitatio, Cic.

Ěthos, n. 2. *erkölts*, *szokás*; die Sitten, die Gewohnheit.

Ětĭam, Conj. *is*; auch. 2) Adv. *igen*, *igenis*; ja. Vidistine eum? etiam, Plin. jun. *láttad ötet? igenis*; hast du ihn gesehen? ja. 3) etiam atque etiam, Cic. *felette igen*, *nagyon*; sehr 4) *még*; noch; major etiam; *még nagyobb*; noch größer. 5) i. q. contra. 6) pro: ut. 7) etiam nunc, Ter. *eddig*, *mostanig*, *mostandig*; bis jetzt.

Ětĭamnum, v. etiam num, *mégis*, *még most is*; noch itzt.

Ětĭamnunc v. etiam nunc, *még is*, *ekkorig is*, *még eddig is*, *még most is*; auch noch, noch itzt.

Ětĭamsi v. etiam si, *ha is*, *ha úgy is*, *ha mind úgy is*, *ha szinte úgy is*; obgleich, wenn gleich, wenn auch.

Etiamtum, et etiam tunc, *akor is*, *még akkor is*; auch damahls.

Etrūria, ae, f. 1. regio Italiae, hodie: Toscana.

Etruscus, a, um, *Etruriai*; Etrurisch. 2) *jövendőmondói*, *jövendőlői*; wahrsagerisch. Artes Etruscae, v. Etruscorum; *jövendőmondás*, *jövendőlés*; die Wahrsagerey.

Etsi, Conj. *jóllehet*, *noha*; obgleich, obschon. 2) *ha mind*, *bár*; wie wohl. 3) *ha is*, *ha úgy is*; wenn auch.

Ětymŏlŏgĭa, ae, f. 1. *szónyomozás*; die Wortforschung, Etymologie.

Ětymŏlŏgĭce, es, f. 1. *szónyomozástudomány*: die Wortforschung als eine Wissenschaft, Wissenschaft, den Ursprung der Wörter aufzusuchen.

Ětymŏlŏgĭcus, a, um, *szónyomozáshoz tartozó*, *szónyomozó*, *szónyomozói*; zur Wortforschung gehörig, etymologisch.

Ětymon, i, n. 2. *szóeredet*; die Abstammung eines Worts.

Eu! particula approbandi, *jó, helyes;* wohl. 2) i. q. heu.

Euboea, ae, f. 1. insula Boeotiae, hodie: Negroponte.

Euboeus, a, um, i. q. Euboicus.

Euböĭcus, a, um, *Negropontumi*; Negropontisch. e. gr. sibylla, i. e. Cumana.

Euböis, ĭdis, f. 3. i. q. Euboica.

Euchăristĭa, ae, f. 1. *háldadás*; die Danksagung. 2) *úri szent vatsora*; das heilige Abendmahl.

Euchăristĭcon, i, n. 2. *háldadóének*; ein Dankgedicht, Danklied.

Euclīdes, is, m. 3. philosophus Megarensis, discipulus Socratis. 2) mathematicus Alexandriensis.

Eudaemon, *szerentsés, böldog*; glücklich.

Euge, *áh! derék! gyönyörü!* ey! brav! ey schön. Terent.

Eugĕnēus (—īus), a, um, e. gr. vinum, Varr. *nemes, nemes eredetü, derék, jeles*; von edler Art, edel.

Eugĕpae, i. q. euge, Plaut.

Euměces, *bal'samfa neme*; eine Art Balsambäume.

Euměnis, ĭdis, f. 3. Plur. Eumenides, um, i. e. Furiae.

Eumolpĭdae, ārum, m. plur. sacrorum Eleusiniorum sacerdotes, v. praesides.

Eumolpus, i, m. 2. rex Aegypti et Graeciae, qui Athenas sacra Eleusinia induxit.

Eunūchismus, i, m. 2. *herélés, kiherélés*; die Entmannung.

Eunūchīzo, āre, *kiherélni*; entmannen.

Eunūcho, āre, 1. i. q. eunuchizo.

Eunūchus, i, m. 2. *herélt*; ein Verschnittener, Castrat. 2) custos cubiculorum regum orientis. 3) comoedia Terentii.

Eupătŏrĭa, ae, f. 1. agrimonia, *parlófü, apró bojtorján*; Odermennig.

Eupĕtălos, i, m. 2. *bizonyos sokszínü drágakö*; ein gewisser Edelstein von vielerley Farben. 2) *borostyánfa neme*: eine Art eines Lorberbaums.

Euphēmismus, i, m. 2. *kedvetlen dolognak lágy, v. kedvező kifejezése*; wenn man eine unangenehme Sache mit einem milden Ausdrucke benennt.

Euphōnĭa, ae, f. 1. *jó, kedves, v. kellemetes hangzás*; der Wohlklang.

Euphorbĭa, ae, f. Euphorbĭum, i, n. 2. *ebtéjfü*; Wolfsmilch.

Euphorbus, i, m. 2. Trojanus, cujus animam Pythagoras se habere credebat.

Euphŏrĭon, ōnis, m. 3. poëta Chalcidensis, qui de re rustica scripsit.

Euphrātes, is, m. 3. fluvius Mesopotamiae. 2) populi Orientis.

Euphrŏsyne, es, f. 1. una ex tribus Gratiis.

Euplēa, ae, f. 1. *kedvessé tevö fü*; ein Kraut, welches beliebt machen soll.

Euplŏcāmus, a, um, *szépfürtü, fodorított*; schönlockig, gekräuselt.

Eupŏlis, ĭdis, m. 3. veteris comoediae scriptor Graecus.

Eureos, i, m. 2. *drágakö, mellynek ollyan tsillagos formája van mint az olajgyümölts magvának*; ein Edelstein, wie ein Olivenkern gesternet.

Eurīnus, a, um, *napkeleti*; östlich.

Euripĭce, es, f. 1. *szittyó neme*; eine Art Binsen.

Eurīpĭdes, is, m. 3. celebris tragoediarum scriptor Graecus.

Eūrīpĭdēus, a, um, *Euripidesi*; Euripidisch.

Eurīpus, i, m. 2. *tengerörvény*; ein Meerstrudel. 2) euripo mutabilior, Cic. *igen állhatatlan*; sehr unbeständig. 3) e. gr. Chalcidicus, sinus maris inter Graeciam et Negropontum, v. Chalcidem. 4) *valamelly helyet köröskörül vevö vizárok*; ein Wassergraben oder Canal, der einen Ort allenthalben umgibt.

Eurŏauster, stri, m. 2. i. q. euronotus.

Eurŏnŏtus, i, m. 2. *délkeletköziszél*; der Südostwind.

Europa, ae, Eurōpe, es, f. 1. Agenoris Phoenicum regis filia, quam Jupiter rapuit, et in Cretam sub forma bovis abduxit. 2) pars nota orbis terrarum. 3) provincia Thraciae.

Eurōpaeus, a, um, *Európai*; Europäisch. 2) Subst. *Európai lakos*; ein Europäer.

Eurōpensis, e. i. q. Europaeus.

Eurōtas, ae, m. 1. fluvius Laconum, hodie: Basilipotamo.

Eurōtĭas, ae, m. 1. *drágakö neme*; ein gewisser Edelstein.

Eurous, a, um, *napkeleti*; morgenländisch.

Eurus, i, m. 2. *napkeletiszél, keletiszél*; der Ostwind, Morgenwind. 2) *délkeletköziszél*; der Südostwind. 3) *napkeleti rész*; die morgenländische Gegend.

Euryălus, i, m. 2. unus ex ducibus Peloponnesiacis; qui bello ad Trojam interfuerunt. 2) Trojanus, amicus Nisi, 3) Trop. *lelki, v. kedves barát*; ein Herzensfreund.

Eurydămas, antis, m. 3 unus filiorum Aegypti. 2) filius Iri, argonauta. 3) unus procorum Helenae. 4) nomen Hectoris cuncta domantis.

Eurydĭce, es, Eurydĭca, ae, f. 1. Orphei uxor, pro qua recuperanda ad inferos descendit. 2) Nestoris uxor.

Eurymĕdon, ōntis, m. 3. Fauni filius. 2) fluvius Pamphiliae. 3) auriga Agamemnonis.

Eurymĭdes, ae, m. 1. filius Eurimi, i. e. Telemur, Ovid.

Eurynōme, es, f. 1. mater Leucothoës.

Eurystheus, i, m. 2. filius Sthenelai, regis Mycenarum.

Eurithmia, ae, f. 1. *a' részeknek mértékaránnyúsága egymás közt*; die Proportion, regelmäßige Übereinkunft der Theile unter sich. Vitruv.

Eurytis, ĭdos, f. 3. Jole; Euriti filia.

Eurytus, i, m. 2. filius Mercurii, comes argonautarum. 2) rex Oechaliae, Joles pater. 3) unus centaurorum.

Euschēme, Adv. i. q. decore, *illendően szépen, módosan*; mit Anstand, anständig, schön, artig.

Eusēbes, is, f. 3. i. e pius. 2) *drágakő*; ein Edelstein.

Eustylos, i, *oszlopokkal ékes, v. díszes*; mit Säulen ausgeschmückt.

Euterpe, es, f. 1. una novem Musarum, inventrix matheseos et musicae.

Euthygrammus, i, m. 2. *línea, sinórmérték*; ein Lineal, eine Richtschnur. 2) Adj. *egyenes línеákból álló*; aus geraden Linien bestehend.

Euxīnus, scil. pontus, i. q. mare nigrum.

Euzōmon, i, n. 2. i. q. eruca.

Ēvăcŭātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. alvi, *kiüresítés, meghajtás*; die Ausleerung, Abführung.

Evăcŭātus, a, um, *kiüresített*; ausgeleert.

Evăcŭo, āre, 1. e. gr. alvum, Plin. *kiüresíteni, meghajtani*; ausleeren, abführen.

Ēvadne, es, f. 1. uxor Capanei, quem adeo dilexit, ut in ejus rogum se se injecerit.

Ēvādo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. ex corpore, Cic. *kimenni*; herausgehen. 2) *megmenekedni, kiszabadúlni*; entgehen, entrinnen. 3) e. gr. e morbo, Cic. *kiállani, megláboIni*; etwas überstehen. 4) e. gr. amnem, Tac. *keresztűl v. által menni, v. gázolni*; überfahren. 5) e. gr. in montem, Curt. *felhágni*; hinaufsteigen. e. gr. in muros, Liv. *meghágni*; ersteigen. 6) *lenni, válni*; werden. Evasit vir doctus, in virum doctum, Cic. spes vana evasit, Cic. *semmivé lett a' reménység*; die Hoffnung ist zu nichte geworden. 7) *végződni*; einen Ausgang bekommen. Vide hoc quorsum evadat, Cic. *vigyázz, mi lesz a' dolog kimenetele*; gib Acht, was die Sache für einen Ausgang haben wird. 8) *megtörténni, bételyesedni, bételni*; geschehen, erfüllt werden. Evadit aliquando, quod quis somniavit. 9) *kiütni, valamivé válni*; ausschlagen. Pestilentia evasit in morbos longos. Cic.

Ēvăgātĭo, ōnis, f. 3. *kerengés, kóborlás*; die Ausschweifung.

Evagīnātus, a, um, *kivont, mezítelen*; ausgezogen, entblößt.

Ēvăgīno, āre, 1. e. gr. gladium, Justin. *hüvelyéből kihúzni, v. kirántani*; aus der Scheide ziehen.

Ēvăgor, ātus sum, āri, 1. Dep. *ide' s' tova járnikelni, kóborolni, barangolni*; herum schweifen, umherziehen. 2) *feltételétől elesni*; von seinem Vorhaben kommen. 3) longius evagari sermone, Cic. *messzire kerengeni a' beszéddel*; mit der Rede weit ausschweifen.

Ēvălesco, lui, ĕre, 3. *nőni, nevekedni, erősödni*; zunehmen, stark werden, wachsen. 2) *tehetni, hatni- hetni*; vermögen, können, im Stande seyn. 3) *érni valamit, bizonyos becsének lenni*; gelten, einen gewissen Werth haben. 4) *elhatalmazni, erőtvenni, szokásba jönni*; überhand nehmen, Mode werden.

Ēvallĕfăcio, ĕre, 3. *kivetni, kilökni*; heraus werfen. Varr.

Ēvallo, āre, 1. *kivetni, levetni keresztűl a' sántzon, v. kerítésen*; über den Wall hinab werfen.

Ēvallo, ĕre, 3. *megszórni, v. szelelni, p. o. a' búzát, megtisztítni*; ausschwingen, reinigen, Korn wannen, Korn säubern.

Ēvan, antis, m. 3. cognomen Bacchi.

Ēvander, dri, Evandrus, i, m. 2. Pal-

lantis, regis Arcadiae nepos, Carmentae filius. Cum Evandri matre loqui, Prov. *avúlt*, *v. régi kitételekkel élni*; alter, verbrauchter Redensarten sich bedienen. 2) rex Lyciae.

Ēvānesco, nui, ĭtum, ĕre, 3. *eltűnni*, *elenyészni*; verschwinden, vergehen. 2) vinum evanescit, Cic. *minden erejét elveszti a' bor*; der Wein verliert alle Kraft. 3) sententia eorum evanuit, Cic. *senki sem áll már az ő vélekedésekre*; es nimmt ihre Meinung niemand mehr an.

Ēvangĕlĭcus, a, um, e. gr. scriptura, Tertull. *évangyéliomi*; evangelisch.

Ēvangĕlista, ae, m. 1. *évangyélista*, *Jézus élete históriájának írója*, *apostolsegéd*; ein Evangelist, ein Geschichtschreiber des Lebens JesuChristi, oder ein Gehülfe der Apostel.

Ēvangĕlĭum, ĭi, n. 2. *örvendetes hír*, *v. izenetvivés*; eine fröhliche Bothschaft.

Ēvangĕlīzātor, ōris, m 3. *évangyéliom hirdető*, *v. predikáló*; der das Evangelium predigt.

Ēvangĕlus, i, m. 2. *örvendetes hírt hozó*; der frohe Bothschaft bringt.

Ēvānĭdus, a, um, *múlandó*, *veszendő*, *állhatatlan*; nichtig, vergänglich, unbeständig. 2) *hijábavaló*, *haszontalan*; unnütz, eitel.

Evanno, āre, 1. *megszórni*, *szelelni*; auswannen, ausschwingen.

Evans, tis, o. *a' kit megszállott a' lélek*; vom Geiste getrieben. 2) *dühös*; wüthend.

Ēvăpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *göz*, *gözölgés*, *kigözölgés*; ein Dunst, eine Ausdünstung.

Ēvăpŏrātīvus, a, um, *gözölgő*; einen Dampf machend.

Ēvăpŏro, āre, 1. *ki*, *v. elgözölögni*, *kigözölögtetni*; ausdämpfen, verrauchen, ausdünsten.

Ēvasto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. agrum, Liv. *elpusztítni*, *el v. lerontani*; zerstören, verwüsten.

Ēvasus, a, um, (vado) *a' ki elől elfutott*, *eltávozott az ember*, *elkerűlt*, *elmellőzött*; einer, dem man entronnen ist, vermieden.

Evax! *aha! jé! derék*; ey! oder brav.

Ēvectĭo, ōnis, f. 3. *kihordás*, *kivitel*; die Ausfuhre. 2) *királyi engedelem a' postán való járásra*; die königliche Erlaubniß, sich der Post zu bedienen. Evectionem regiam non habens, cursu regali iter quomodo conficiet? Cod. Theod. 3) *felemelés*; die Erhebung.

Ēvectus, us, m. 4. *kivitel*, *kihordás*, *vízen*, *v. szárazon*; die Ausfuhr, zu Wasser oder zu Lande.

Ēvectus, a, um, *kivitt*, *kihordott*; hinaus geführet. 2) e. gr. in altum, Cic. *félemelt*; erhoben.

Ēvĕho, xi, ctum, ĕre, 3. *kivinni*, *kihordani*; ausführen. 2) *felemelni*; erheben. e. gr. aliquem laudibus in coelum, Juv. *valakit igen*, *v. erősen áltsérni*, *v. magasztalni*; einen sehr loben. 3) e. gr. aquas ex planis locis, Liv. *levenni a' síkról a' vizet*; das Wasser aus ebenen Orten ableiten. 4) evehi equites jubere, Tac. *közelítni a' lovassággal*; die Reiter anrücken lassen.

Evello, elli, et vulsi, vulsum, ēvellĕre, 3. e. gr. lingvam alieni, Cic. lolia, plantas; *kiszakítni*, *kiszakasztani*, *gyomlálni*, *kiszaggatni*, *kitépni*; ausreißen, ausraufen. 2) *eloszlatni*; benehmen. e. gr. aliquem ab errore, Cic *hibától elvonni*; einen von dem Irrthume befreyen. e. gr. scrupulum animo, ex animo, Cic. *kétséget elhárítni*; einen den Zweifel benehmen. 3) *elrontani*, *semmivé tenni*; zu nichte machen.

Ēvēnīnus, vide: Evenus.

Evĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. *kijőnni*; heraus kommen. 2) *kimenni*, *útat nyitni*, *kiűtni*; einen Ausgang gewinnen, ausschlagen. 3) *esni*, *történni*, *megesni*, *megtörténni*; begegnen, widerfahren, sich zutragen. Ex sententia mihi evenit, Ter. *kedvem*, *kívánságom*, *v. ínyem szerént van*; es gehet mir nach Wunsche. Usu evenit, Cic *történik*; es trägt sich zu. Blanda haec dicta quo eveniant, Plaut. *hova tzéloznak ezen nyájas*, *v. hízelkedő beszédek?* wo werden diese Schmeicheleyen noch hinaus wollen? Ipsi Numidia evenit, Cic. *néki jutott Numidia*; er hat Numidien zur Provinz bekommen. Si quid sibi eveniret, Svet. (expressio lenis), *ha hogy halála történnék*; wenn er sterben sollte.

Ēventĭlātĭo, ōnis, f. 3. *megszórás*, *szórás*, *tisztálás*, *szelelés*; die Ausschwingung.

Ēventĭlātus, a, um, *megszórt*, *meg-*

tisztált, megszelelt; ausgeschwungen.

Ēventĭlo, āre, 1. e. gr. frumentum, Columm. *szórni, megszórni, megtisztálni, megszelelni*; ausschwingen. 2) *el, v. széllyelszórni*; zerstreuen. 3) Trop. e. gr. opes, Sidon. *elprédálni, eltékozolni*; verthun.

Ēventum, i, n. 2. *kimenetel, következés, vég, foganat*; der Ausgang, Erfolg, die Wirkung. Consilia eventis ponderare, Cic. *a' tanátsadást a' kimenetele szerént itélni meg*; den Anschlag nach dem Ausgange beurtheilen. 2) *történt dolog*; eine geschehene Sache. 3) *eset, történet*; ein Ereigniß.

Ēventus, us, m. 4. *dolog kimenetele*; der Ausgang eines Dinges. In omnem eventum, Cic. *minden esetre*; auf allen Fall. Eventus stultorum magister, Prov. *kárán tanúl az ember*; mit Schaden wird man klug. 2) Eventus bonus, deus Romanorum.

Ēvēnus (os), i, m. 2. fluvius Aetoliae. Evēnīnus, a, um, illuc pertinens.

Ēvērbĕrātus, a, um, *kivert, kihajtott, kiűzött*; herausgetrieben.

Ēverbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *kiverni, kiporozni*; heraus schlagen, ausklopfen. 2) *valamihez ütni, v. verni*; an etwas schlagen. e. gr. fluctus maris, Curt. *a' tenger habjain keresztül, v. által evezni*; durch die Meereswellen durchrudern.

Ēverganeus, a, um, *jól kidolgozott*; gut ausgearbeitet. Trabes everganeae, Vitr. *jól kifaragott, v. kibárdolt gerendák*: gut gezimmerte Balken.

Ēvergo, ĕre, 3. e. gr. rivo, Liv. *kibotsátani kiereszteni, kifolytatni, kifolyatni*; von sich ausgehen lassen, herabfließen lassen.

Everrĭcŭlum, i, n. 2. *seprő, tollseprő*, ein Besen, Kehrwisch. 2) *háló, fonalháló, halfogó*; ein Zuggarn, ein Fischnetz. 3) Trop. *mindentől megfosztó*; etwas, wodurch alles weggenommen wird. Nunquam hujusmodi verriculum in provincia ulla fuit, Cic. *soha sem szívta így ki senki valamelly tartomány 'sirját*: niemahls hat jemand irgend eine Provinz so ausgefegt.

Ēverro, erri, ersum, ĕre, 3. *kiseperni*; auskehren, ausfegen. 2) *tisztítni*; säubern. 3) Trop. *megvi'sgálni*; untersuchen. e. gr. sermones, Sen. *jól megfontolni a' beszédet, v. szót*; die Reden genau erwägen. 4) *megfosztani, kiüríteni, kiüresítni*; berauben, ausleeren.

Ēversio, ōnis, f. 3. e. gr. vehiculorum, Plin. *felfordítás, feldűjtés*; das Umwerfen. 2) Trop. e. gr. reipublicae, *elpusztítás, lerontás, semmivétevés*; die Zerstörung, Vernichtung.

Ēversor, ōris, m. 3. *elpusztító, lerontó*; ein Zerstörer, Verwüster.

Ēversus, a, um, (everto), *meg, v. kifordított, tőből kiforgatott, elpusztított*; umgekehrt, zerstört, verwüstet. 2) (everro) e. gr. fanum, Cic. *kiseprett*; ausgekehrt.

Ēverto (Evorto), ti, sum, ĕre, 3. e. gr. statuam, *meg, ki, v. felfordítni, ledönteni*; umkehren, umwerfen. 2) *elrontani, elpusztítni*; zerstören. 3) Trop. e. gr. aliquem fortunis suis, Cic. *megfosztani*; um etwas bringen. 4) e. gr. definitiones alicujus, Cic. asserta; *megtzáfolni, lerontani, kiforgatni*; widerlegen, umstoßen. 5) *leszakasztani, leszaggatni, lerontani, semmivé tenni*; niederreißen, zu Grunde richten. 6) *zavarba, v. rendetlenségbe hozni, megzavarni*; in Unordnung bringen, stürmisch machen. 7) e. gr. campum, Val. Flacc. *szántani, meg, v. felszántani*; pflügen.

Ēvēstīgātus, *kinyomozott, kitanúlt, kikeresett, kikürkészett*; erforscht, ausgesucht.

Ēvēstīgio, *nyomban, nyomon, tüstént, ezennel, egyszerre, legottan, mindjárt*; von Stunde an, also bald.

Ēvestigo, āre, 1. *kinyomozni, kitanúlni, ki, v. felkeresni, kikürkészni*; ausforschen, aufsuchen.

Ēvexus, a, um, *domború, domborított*; aufwärts gerundet.

Ēvĭas, ădis, f. 3. scil. femina, sacerdos Bacchi.

Ēvĭbro, āre, 1. *kirázni, kiforgatni, kivetni, kilökni*; heraus schwingen, heraus werfen. 2) e. gr. animos, Gell. *mozgásba hozni*; in Bewegung setzen.

Ēvictĭo, ōnis, f. 3. *kezesség, mególtalmazás, másért megfelelés, szavatosság*; die Gewährschaft.

Ēvictus, a, um, (evinco); *megyőzött, felyűlmúlt*; überwunden. 2) e. gr. multis testibus, Cic. *meg, v. bébi-*

zonyitott; überwiesen. 3) elvett; eingezogen, weggenommen.

Evidens, tis, o. *nyilvánvaló, világos, szemláttomást való*; deutlich, sichtbar, augenscheinlich, offenbar. 2) e. gr. auctor, Plin. *jeles, derék*; ansehnlich.

Evidenter, Adv. *szembetűnő módon, szemláttomást, nyilván, világosan*; augenscheinlich, sichtbarlich, offenbar, deutlich. Evidentius, Pandect. evidentissime, Plin.

Evidentia, ae, f. 1. *szemmeláthatóság, világosság, nyilvánvalóság*; die Augenscheinlichkeit, offenbare Deutlichkeit.

Evigesco, ĕre, 3. *elevenségét elveszteni*; kraftlos werden, die Lebhaftigkeit verlieren.

Evigilatio, ōnis, f. 3. *felébredés, felserkenés*; das Erwachen.

Evigilo, āvi, ātum, āre, 1. *felserkenni, felébredni*; erwachen. 2) *szorgalmatos, friss, eleven, vigyázó, gondos lenni*; fleißig, munter, wachsam seyn. 3) *ébren tölteni, fellenni*; wachend zubringen. In hoc curae et cogitationes meae evigilant, Cic. *minden lehető szorgalmatosságot erre fordítok, v. ebben fő a' fejem*; ich wende auf dieses allen möglichen Fleiß. 4) *éjjel dolgozni ki valamit*; bey Nacht etwas ausarbeiten. e. gr. librum, Ovid. *gyertyavilágnál könyvet írni*; ein Buch bey Lichte schreiben. 5) *éjtszakázásban gondolni ki valamit*; etwas im Wachen ausdenken.

Evigoratus, a, um, *elevenségétől megfosztott, megerőtelenitett, erőtlen*; der Lebhaftigkeit beraubt, entkräftet, kraftlos.

Evigoro, āre, 1. *elevenségétől megfosztani, megerőtleníteni*; der Lebhaftigkeit berauben, entkräften.

Evilesco, lui, ĕre, 3. *haszontalanná, betstelenné lenni*; verachtet, unwerth werden.

Evincio, nxi, nctum, īre, 4. *megkötni, megkötözni*; bestricken, anbinden. e. gr. aliquem insigni regio, Tac. *valaki fejére királyi ékességet tenni*; einem eine königliche Zierde um das Haupt legen.

Evinco, ici, ictum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Ovid. *meggyőzni, felyülmúlni, megnyerni*; überwinden, übertreffen. 2) *erősítni, megmutatni, bébizonyitni*; behaupten, erweisen, darthun. 3) *just, v. hatalmat nyerni*; das Recht erhalten. 4) *a' birtokostól valamit törvényesen elvétetni*; etwas dem Besitzer gerichtlich wegnehmen lassen. 5) *eloltani*; auslöschen. Rogi evicti. Prop.

Evinctus, a, um, (evincio); *megkötött, megkötözött*; gebunden. e. gr. caput foliis, Virg. *falevelekkel körülkeritett, v. koszorúzott fő*; das Haupt mit einem Laubkranze umwunden.

Eviolo, āre, 1. *megsérteni*; beleidigen.

Eviratio, ōnis, f. 3. (eviro); *meg, v. kiherélés*; die Verschneidung, Entmannung. 2) *megerőtlenités*; die Entkräftung. e. gr. bonae spei, Sen. *reménység tsökkenése*; die Schwäche der Hoffnung.

Eviratus, a, um, *herélt*; entmannt, verschnitten. Evirati sacerdotes, Plin. *Cybele herélt papjai*; die verschnittenen Priester der Cybele. Comp. eviratior. Mart.

Eviresco, ĕre, 3. *zöldülni, kizöldülni, zöldellni*; grünen, grün werden, hervor grünen.

Eviro, āre, 1. e. gr. aliquem, Varr. *meg, v. kiherélni*; verschneiden, entmannen, castriren. 2) *elasszonyosítni*; weibisch machen.

Eviscĕratus, a, um, e. gr. corpus, Cic. *béle kivetett, v. kivett, bélevett*; dem das Eingeweide ausgenommen ist.

Eviscĕro, āre, 1. (viscus); *belsőrészét, v. belét kivenni, v. kivetni*; das Eingeweide oder die Gedärme ausnehmen. 2) Trop. e. gr. opes suas, Cod. *pénzét elpazérolni*; sein Geld verthun.

Evitabilis, e, *eltávoztatható, elkerülhető*; vermeidlich, was man vermeiden kann.

Evitatio, ōnis, f. 3. *elkerülés, eltávoztatás*; die Fliehung, Vermeidung.

Evitatus, a, um, *eltávoztatott, elkerült*; vermieden.

Evito, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. suspicionem, Cic. *elkerülni, eltávoztatni, elhárítni*; meiden, entfliehen, entgehen. 2) *életétől megfosztani, megölni*; das Leben nehmen, tödten.

Evius, Evios, i, m. 2. cognomen Bacchi.

Evo, āre, 1. *vigadozni*; juchzen, fröhlich seyn. 2) *Bacchus tiszteletére énekelni*; dem Bacchus zu Ehren singen.

Ēvŏcātĭo, ōnis, f. 3. *kihivás, felhivánás, idézés*; die Herausrufung, Aufforderung. 2) *hirtelenvaló parantsolat minden Rómaiaknak a' hadrakelésre*; ein geschwindes Aufgeboth aller Römer zum Kriege.

Evŏcātor, ōris, m. 3. *felkiváná, idéző*; ein Aufforderer. 2) *vezető, vezér*; ein Anführer. 3) *lázasztó*; ein Aufwiegler.

Ēvŏcātōrĭus, a, um, *felkiváná, idéző*; etwas womit man auffordert. Literae evocatoriae, Sidon. *törvénybe idéző levél*; ein Citationsschreiben vor Gericht.

Ēvŏcātus, a, um, *kihitt, ki, v. elő hivott, ki, v. felkivánt, idézett*; herausgerufen, ausgefordert, aufgefordert. 2) *összvehivott*; aufgebothen. Milites evocati, Cic. *szükség idején önként újra szolgálatot vállaló katonák*; alte ausgediente Soldaten, die aber wegen entstandener Noth oder freywillig wieder Kriegsdienste thaten. Evocatorum firma manus, Cic. *öreg katonák tsoportja, melyhez bízni lehet*; ein Trupp alter Soldaten worauf man sich verlassen kann. 3) *inditott*; erregt. Evocata oratione misericordia. Cic.

Evŏco, āvi, ātum, āre, 1. *kihivni, kikivánni*; herausrufen, herausfordern. 2) e. gr. aliquem ad se, Cic. *ide v. odahivni*; herzurufen. 3) e. gr. aliquem e patria, Cic. *hazájából elhivni*; einem aus dem Vaterlande wegrufen. 4) *idézni, meghivni*; citiren, einladen. 5) e. gr. ad arma, Caes. *összve hivni, v. gyűjteni*; aufbiethen. 6) e. gr. aliquem ad honorem, Caes. *valakit idegen helyről tisztességre meghivni, v. előmozditani*; einen von fremden Orten zu Ehren auffordern. 7) a deo evocari, Cic. *Istentől el, v. kiszólittódni, meghalni*; von Gott abgefordert werden, sterben. 8) *segitségül hivni*; anrufen, anflehen. 9) e. gr. herbas vernas, Sen. *a' tavaszi füveket kitsalni*; die Kräuter im Frühlinge hervorlocken. 10) e. gr. piscem esca; *tsalogatni*; anlocken. 11) e. gr. animum a negotiis; *megpihenni a' munkától*; sich den Geschäften entziehen. 12) *felinditani, felserkenteni*; erwecken.

Ēvoë et Evohe, Interj. vox bacchantium; *juhe! evoé!* juch! juch he! Evoe!

Evŏlātĭcus, a, um, *hirtelen elmenő, mintegy elrepülő, elreppenő*; der schnell aufbricht, oder gleichsam ausfliegt.

Ēvŏlĭto, āre, 1. *kirepdesni*; ausfliegen.

Ēvŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *kirepülni*; herausfliegen. 2) *elfutni elszaladni*; entrinnen, entfliehen. e. gr. impune; *büntetetlen elillantani*; ungestraft durchwischen. e. gr. poenam, Cic. *elkerülni a' büntetést*; der Strafe entgehen. e. gr. ad fugae societatem, Cic. *valakivel elszökni*; sich mit einem auf die Flucht begeben. e. gr. ex vinculis, Cic. *kirontani, kiszökni a' fogságból*; aus dem Gefängnisse brechen, ausreissen. 3) *feljebb menni, hágni, v. lépni*; höher steigen. 4) *hirtelen elmenni, v. odebb állani*; geschwind davon gefahren. 5) evolavit oratio, Cic. *olly igen hirtelen elrepült a' fülünk mellett a' beszéd, hogy alig vehettük észre miről vólt tulajdonképpen a' szó*; die Rede rauschte sehr schnell vor unsern Ohren vorüber, daß man kaum merken konnte, was eigentlich gesagt wurde. 6) e. gr. totum repente, Cic. *minden erejét hirtelen kimutatni*; seine ganzen Kräfte geschwind zeigen.

Evolsus, a, um, l. q. Evulsus.

Ēvolvo, volvi, vŏlūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Cic. *kifejteni, kibontani, kiforgatni*; auseinander wickeln, herauswälzen. 2) *elszabaditni, kiszakitni*; losmachen, herausreißen. e. gr. se turba, ex turba, Ter. *kivergődni a' szorosságból*; sich aus dem Gedränge machen. 3) *kikeresni, keresztül forgatni, v. levelezni, szorgalmatosan vizsgálni*; aufschlagen, durchblättern, fleißig betrachten. In poëtis evolvendis tempus consumere, Cic. *poéták olvasásával tölteni az időt*; in Lesung der Poeten die Zeit zubringen. 4) *ki, v. megfejteni, világositni, magyarázni*; entwickeln, auseinander setzen, erklären. e. gr. complicatam animi notionem, Cic. *lelke gondolatit világosan kifejteni*; seines Herzens Ge-

denken deutlich auseinander setzen. 5) *kitalálni*, *általlátni*; finden, einsehen Cujus criminis ego neque principium invenire, neque evolvere exitum possum. Cic.

Evŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *kifejtődzés*, *kibontakozás*; die Entwickelung, Auswickelung. 2) *ki*, *v. felkeresés*, *meg*, *v. keresztül olvasás*; das Aufschlagen, Durchlesen. e. gr. poëtarum, Cic. *poéták olvasása*; das Lesen der Poeten. 3) *hadirend részeinek sebes változása*; die schnelle Veränderung der Glieder in einer Schlachtordnung

Ēvŏlūtus, a, um, (evolvo); *kifejtődzött*, *kibontakozott*; ausgewickelt. 2) e. gr. furfure, Colum. *korpától megtisztított*; von Kleyen gereinigt. 3) e. gr. bonis, Sen. *birtokából kiűzött*; aus seinen Besitzungen getrieben.

Evŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. e. gr. aliquid, Cic. Plin. *kiokádni*, *kihányni*, *kivetni*, *kiadni*; ausspeyen, von sich geben. 2) Trop. *kibotsátani*, *kiereszteni*, *kitölteni*; auslassen, ausschütten, ausgießen. e. gr. in aliquem iram, Ter. *valakin bosszúját kitölteni*; seinen Zorn wider einen ausstoßen. 3) *kiömleni*, *bele szakadni*; ergießen. Nilus in Aegyptium mare se evomit multis faucibus, Plin. 4) e. gr. orationem in absentem, Cic. *távol lévő ellen beszélni*; wider einen Abwesenden Reden ausschütten.

Ēvōnymus, (—os), i, f. 2. una insularum Vulcanicarum prope Siciliam. 2) *ketskerágó*; ein Spindelbaum.

Ēvulgo, āvi, ātum, āre, 1. *elhírlelni*, *közönségessé tenni*; bekannt machen, unter die Leute bringen. e. gr. arcana, Liv. *titkokat felfedezni*; Geheimnisse an den Tag bringen.

Ēvulsĭo, ōnis, f. 3. *kiszakítás*, *kiszaggatás*, *kitépés*, *kivonás*; die Ausreißung. e. gr. dentis, Liv. *foghúzás*; die Ausreißung eines Zahns.

Ēvulsus (Evolsus), a, um, (evello); *kiszakított*, *kiszaggatot*, *kitépett*, *kivont*; herausgerissen.

Ex, E, vide: E.

Exăcerbātĭo, ōnis, f. 3. *megkeseredés*, *megharagudás*, *megboszszankodás*; die Erbitterung, Erzürnung.

Exăcĕrbātus, a, um, *megkeserített*; erbittert.

Exăcerbātrix, īcis, f. 3. *megkeserítő*, *megharagító*, *megboszszantó* (*aszszony v. leány*); die einen erbittert, aufbringt. Salvian.

Exăcerbesco, ĕre, 3. *megharagudni*, *megboszszankodni*, *megkeseredni*; zornig werden, sich erbittern. 2) *irgalmatlan lenni*; unbarmherzig werden.

Exăcerbo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Liv. *megkeseríteni*, *megbúsítani*, *megharagítani*, *megboszszantani*; erbittern, erzürnen. Exacerbari in aliquem, Liv. *valaki ellen haragra indúlni*, *v. gerjedni*, *megharagudni valakire*; wider einen zornig werden. 2) e. gr. odium, Liv. *gerjeszteni*, *nevelni*, *tüzelni*; heftiger machen. e. gr. supplicium, Liv. *keményebbé tenni*, *megkeményíteni*; die Strafe schärfen.

Exăcesco, ui, ĕre, 3. *meg savanyodni*, *etzetesedni*; sauer werden.

Exăcon, i, n. 2. *százforintos fű*, *földepefű*; das Tausendguldenkraut. Gentiana Centaurium.

Exacte, Adv. *szorosan*, *pontosan*; genau, accurat. Exactius, Gell. exactissime, Sidon.

Exactĭo, ōnis, f. 3. *adósság beszedés*, *szorítás*, *kénszerítés*; die Einforderung. 2) e. gr. capitum, Cic. *főre vetett*, *v. főtől való adó*; die Kopfsteuer. 3) e. gr. provinciarum, Lactant. *robot*, *úr dolga*; die Frohndienste. 4) e. gr. regum, Cic. *el*, *v. kiűzés*; die Verjagung, Vertreibung.

Exactor, ōris, m. 3. *el*, *v. kiűző*, *v. kergető*; ein Verjager, Vertreiber. 2) *adósság beszedő*, *beszedő*; ein Einforderer, Eincassirer. 3) e. gr. operis, Colum. studiorum, Quint. *felvigyázó*; ein Aufseher. 4) e. gr. supplicii, Liv. *végrehajtó*; ein Vollzieher. 5) e. gr. sermonis latini, Svet. *megvi'sgáló*, *vi'sgáló*; ein Untersucher. 6) e. gr. disciplinae, Svet. *figyelmező*; ein Beobachter.

Exactrix, īcis, f. 3. *adósságbeszedő* (*aszszony*, *v. leány*); eine Einforderinn. Epistola est exactrix aliarum literarum, Augustin. *a' levél más levelet*, *v. választ kíván*; der Brief fordert andere Briefe ab. 2) *bévevő*, *beszedő* (*aszszony*, *v. leány*); eine Einnehmerinn.

Exactus, a, um, *el-*, *v. kitölt*, *elvégzett*, *végrehajtott*; ausgemacht, vollendet. Mense exacto, Plaut. *egy*

hónap múlva; nach Verfließung eines Monaths. 2) e. gr. pecunia, Cic. *bévett*, *bészedett pénz*; ein eingetriebenes Geld. 3) *el, v. kiűzött, elhajtott*; verjagt. Reges exacti, Cic. Liv. 4) e. gr. furiis, Ovid, *furiáktól űldöztetett, v. roszsz lelkiesmérettől gyötretett*; von den Furien oder dem bösen Gewissen geängstigt. 5) e. gr. ensis per artus, Sen. *tagokon keresztűl szúrt kard*; ein durch die Glieder gestossenes Schwert. 6) *szorgalmatos*, *pontos*; fleißig, genau. Vir exactissimus, Plin. *igen pontos férjfi*; ein sehr accurater Mann. 7) *tökélletes*; vollkommen. Exactior artis.Ovid. Comp. exactior, Svet. Superl. exactissimus, Plin. jun.

Exactus, us, m. 4. *el, v. kihajtás, v. űzés*; die Vertreibung. 2) e. gr. mercis, Quint. *eladás*; die Verkaufung. 3) e. gr. pecuniae; *bészedés, megvevés*; die Eincassirung.

Exăcŭo, ui, utum, ĕre, 3. *élesítni, köszörűlni*, *hegyezni*, *meghegyezni*; schärfen, wetzen, spitzig machen. 2) Trop. *serkenteni*, *ösztönözni*, *ingerleni*; anreitzen, antreiben, anmahnen. e. gr. in bella aliquem, Hor. *hadra késztetni*; einen zum Kriege anreitzen. 3) ira exacui; *erősen megboszszankodni*; sich heftig erzürnen. 4) e. gr. acetum, Plin. *megsavanyitni*, *tsipősebbé*, *erősebbé*, *v. szavanyúbbá tenni*; schärfer, sauer machen. 5) e. gr. aciem oculorum, Cic. (oculos); *erősítni*; stärken.

Exăcūtĭo, ōnis, f. 3. *élesítés*, *hegyezés*, *ki*, *v. meg hegyezés*, die Schärfung, Zuspitzung.

Exăcūtus, a, um, *élesített*, *megélesített*, *hegyezett*, *ki*, *v. meghegyezett*; geschärft, gespitzt.

Exadversum, Exadversus, Exadverso, Adv. *ellenében*, *általellenben*; gerade über, gegen über. Exadverso urbi positus. Liv. 2) *ellenben*, *ellenkezőképpen*, *ellenkezően*; wider, gegen.

Exadvŏcātus, i, m. 2. *vólt prokátor*, *v. ügyész*; der Advocat gewesen. Augustin.

Exaedĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *ki*, *v. felépités*; die Ausbauung, Aufbauung. 2) *készépűlet*; ein vollendeter Bau. 3) *felékesítés*, *fel v. kitsinosítás*; die Ausschmückung. Ipsa exaedificatio orationis posita est in rebus et verbis. Cic.

Exaedĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oppidum, Caes. *épitni*, *felépítni*, *épitést elvégezni*; ausbauen, aufbauen, erbauen, einen Bau vollenden. 2) Trop. *elvégezni*, *végrehajtani*, *elkészítni*; vollenden, vollbringen, verfertigen. 3) e. gr. ex aedibus aliquem, Idem. *kilökni*, *kivetni*, *kitaszítni*, *a' házból*; aus dem Hause werfen oder stoßen. 4) *valamit hoszszasan előadni*; etwas weitläufig ausführen. Oratores exaedificant. Cic.

Exaequātĭo, ōnis, f. 3. (exaequo) *egyenlővétevés*, *elegyengetés*; die Gleichmachung. 2) *sikság*, *térség*, *simaság*; die Ebene. Vitruv.

Exaēquātus, a, um, *egyenlővé tett*, *elegyengetett*; gleich gemacht.

Exaequo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *kiegyengetni*, *egyenlővé*, *v. térré tenni*; ebnen, gleich, eben machen. e. gr. ad regulam aliquid, Sen. *sinórmérték szerént egyengetni*, *sinórmértékre venni*; etwas nach der Richtschnur richten. 2) Trop. e. gr. aliquem alii, Cic. aliquem dignitate cum altero, Caes. *egyiket anyira betsűlni*, *mint a' másikat*; einen so hoch halten, oder so schätzen, als den andern. e. gr. facta dictis, Sallust. *a' beszédet a' tselekedettel megegyeztetni*, *azt tenni*, *a' mit mond az ember*; Worte und Werke gleich machen, thun, was man gesagt hat. 2) *megegyezni*; gleich kommen, gleich seyn.

Exaestŭātĭo, ōnis, f. 3. (exaestuo) *felforrás*, *felhevűlés*; die Aufwallung. 2) *erőszakosság*, *hevesség*; die Ungestümmigkeit.

Exaestŭo, āvi, ātum, āre, 1. *felforrni*, *buzogni*; aufwallen. 2) *erőszakoskodni*, *dühösködni*; ungestüm seyn, wüthen. 3) e. gr. ira, Cic. *haragudni*, *haragra indúlni*, *v. gerjedni*; zornig seyn. 4) *erőszakosan kiáradni*; ungestüm überlaufen. 5) *égni*, *tüzelni*, *tüzes lenni*, *felhevűlni*; brennen, erhitzt seyn.

Exāffilātus, a, um, *kitépett*, *megmezítelenitett*; ausgerissen.

Exāffilo, āvi, ātum, āre, 1. *kitépni*, *megmezítelenítni*; heraus reissen.

Exāgĕlla, ae, f. 1. *mása*, *font*, *mérő*

serpenyő; eine Wage. 2) *egyenlő rész az örökségben*; ein gleicher Theil in der Erbschaft. Eccles.

Exaggĕranter, Adv. *halmazva*, *sok szóval*, *bőven*; mit vielen Worten, häufig. Tertull.

Exaggĕrātĭo, ōnis, f. 3. *feltöltés*, *felhalmazás*, *rakásrahordás*; die Aufhäufung, Zusammenhäufung. 2) *nevelés*, *öregbités*, *nagyitás*, *nagyobbitás*; die Vergrößerung. 3) e. gr. animi altissima, Cic. *vitézség*, *vitézi bátorság*, *bátorság*; der Heldenmuth. 4) i. q. hyperbola.

Exaggĕrātor, ōris, m. 3. *feltöltő*, *felhalmazó*; ein Aufhäufer. 2) *nagyitó*; ein Großsprecher, der alles größer macht, als es in der That ist.

Exaggĕrātus, a, um, *feltöltött*, v. *halmazott*, *rakásra hordott*; aufgehäuft. 2) Trop. exaggeratae et auctae fortunae, Cic. *nagy gazdagság*, v. *kints*; ein großer Reichthum. 3) e. gr. oratio; *hosszszasan kidolgozott beszéd*; eine Rede, die weitläufig ausgearbeitet ist.

Exaggĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. terram, Plin. locum, Vitruv. *feltölteni*, *felhalmazni*, *rakásra hordani*; zusammen häufen, aufhäufen. 2) Trop. e. gr. beneficium, verbis, Cic. *nagyitni*; größer machen, vergrößern. 3) e. gr. rem familiarem et fortunas, Cic. *nevelni*, *öregbitni*; vermehren.

Exăgĭtātor, ōris, m. 3. *üldöző*, *gyötrő*, *búsitó*; ein Verfolger. 2) *gunyoló*, *gyalázó*, *tsúfoló*; ein Verspötter, ein Verhöhner.

Exăgĭtātus, a, um, *űzött*, *kergetett*, *kiűzött*, *kikergetett*; ausgejagt, gejagt, vertrieben. 2) *gyötrött*, *üldözött*; verfolgt, geplagt.

Exăgĭto, āvi, ātum, āre, 1. (ago) e. gr. leporem, Ovid. *űzni*, *kergetni*, *hajtani*, *kiűzni*, *kikergetni*, *kihajtani*, *űzőbe venni*; heraus jagen, von einem Orte zum andern jagen. 2) e. gr. aliquem, Hor. judices, Cic. *üldözni*, *sanyargatni*, *gyötreni*; verfolgen, plagen. 3) e. gr. vim hominum, Sallust. *mozgásba hozni*, *ingerleni*; in Bewegung setzen, reitzen. 4) *bánni*, v. *foglalatoskodni valamivel*; behandeln, sich womit beschäftigen. Res vulgi rumoribus exagitata, Sallust. *olly dolog*, *mellyel mindennek tele a' szája*; eine Sache, wovon überall geredet wird. 4) *gyakorolni*; üben.

Exăgĭum, ĭi, n. 2. *font má'sa*, *mérő-serpenyő*; eine Waage. 2) *font*, *mérték*, *nehézség*; das Gewicht. Sub exagio pecora vendere, JCt. *font számra árúlni a' húst*; das Fleisch nach dem Gewichte verkaufen.

Exăgōga, ae, Exăgōge, es, f. 1. *kihordás*, *kivitel*; die Ausfuhre, die Ausführung. Facere exagogam, Plaut. *portéka kihordásából élni*; sich mit Ausführung der Waaren nähern.

Exalbesco, bui, ĕre, 3. *meg*, v. *neki fejéredni*; weiß werden. 2) e. gr. metu, Cic. *elhalovárnyodni*; blaß werden, erblassen.

Exalbĭdus, a, um, *halovány*, *fejéres*; bleich, weißlicht.

Exalbo, āre, 1. *megfejérítni*; weiß machen.

Exalburno, āre, 1. i. e. privare alburno.

Exaltātĭo, ōnis, f. 3. *felemelés*, *felmagasztalás*; die Erhöhung.

Exalto, āre, 1. *felemelni*, *felmagasztalni*; erheben, erhöhen. 2) e. gr. sulcos in tres pedes, Colum. *leásni*, *lebotsátni*; vertiefen.

Exalūmĭnātus, a, um, *timsó szinű*; alaunfarbig.

Exambĭo, ivi, ītum, īre, 4. *valamit megnyerni igyekezni*: etwas zu erlangen suchen. 2) *kérni*, *ki*, v. *elkérni*; bitten, erbitten.

Exāmen, ĭnis, n. 3. e. gr. apium, Cic. *raj*; ein Schwarm. 2) *nyelv*, v. *tsap a' fonton*, *má'sán* v. *mértéken*; das Züngelchen in der Waage. Aequato examine lances sustinere, Virg. 3) *megvi'sgálás*, *fontolóra vevés*; die Erwägung, Untersuchung. 4) *kikérdezés*, *vallatás*; die Verhörung.

Exāmĭnāte, Adv. *meggondolva*, *megvi'sgálva*, *megfontolva*; mit Ueberlegung, mit Bedacht. 2) *szorosan*; genau.

Exāmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megvizsgálás*, *megrostálás*, *próbára vétel*; die Untersuchung, Erforschung, Prüfung. 2) *kihallgatás*, *kérdőrevonás*; das Verhör. 3) *méh rajzás*; das Schwärmen der Bienen. 4) *fontárány*; das Gleichgewicht.

Exāmĭnātor, ōris, m. 3. *mérő*, *megmérő*, *fontoló*; der Wäger, Abwäger. 2) *vizsgáló*, *megvizsgáló*; der Untersucher, Erforscher.

Exāmĭnātōrius, a, um, *megvizsgálás-*

beli; eine Untersuchung betreffend.

Exāminātus, a, um, *megvizsgált, megpróbált, megrostált*; erforscht, untersucht, geprüft. 2) *megmért*; abgewogen.

Exāmino, āvi, ātum, āre, 1. (examen), *megmérni fontal*; abwägen. 2) Trop. *megfontolni, vizsgálóra venni, megvizsgálni, megrostálni*; erwägen, untersuchen, prüfen. Cic. 3) *fonterányban állani, fonterányos lenni*; im Gleichgewichte seyn, wagerecht stehen. 4) *rajzani, mint a' méhek, ereszteni*; Schwärme haben, schwärmen, von Bienen. Colum.

Exāmo, āre, 1. *nagyon szeretni*; sehr lieben. Plaut.

Examplexor, āri, Dep. 1. *megölelni, általölelni*; umfassen, umarmen.

Examurco, āre, 1. *a' seprejéről levenni, levonni, megtisztálni*; von den Hefen, abziehen, läutern.

Exāmussim, Adv. *sinórra, egyenesen*; schnurgerade, nach dem Lineale. 2) *szorosan, pontosan, tökélletesen*; genau, accurat, vollkommen.

Exanclo, i. q. Exantlo.

Exanguis, vide: Exsanguis.

Exănĭmālis, e, *lelketlen, holt*; entseelt, todt. Plaut. 2) *halálos*; tödtlich. Plaut.

Exănĭmātĭo, ōnis, f. 3. *lélekzet elfogódás*; die Beraubung des Athems. 2) *ájulás, ájultság*; die Ohnmacht. 3) *rémülés*; das Entsetzen.

Exanimatus, a, um, *ájult*; ohnmächtig. 2) *lélekszakadva lévő, félájult, rémült*, fast entseelt, halbtodt, entsetzt. 3) *holt*; todt; corpora exanimata; *holt testek*; todte Körper.

Exănĭmis, e, *lelketlen, lélekszakadva lévő, a' ki alig tud lelket vagy lélekzetet venni, p. o. ijjedtében*; athemlos. 2) *félholt, magánkivül lévő, megrémült*; halb todt, ganz ausser sich, erschrocken. 3) *holt*; todt.

Exănĭmo, āvi, ātum, āre, 1. *megölni, lelkétől megfosztani*; tödten, entseelen. Vulnere exanimari, Cic. *sebjében meghalni*; an einer Wunde sterben. 3) Met. aliquem metu exanimare, Ter. *valakit elrémitni*; einen sehr erschrecken.

Exănĭmus, a, um, i. q. exanimis.

Exante, ex ante, *előtt*; vor. Exante diem, Cic. *attól a' naptól fogva*; von dem Tage an.

Exanthēma, ătis, n. 3. *himlőforma pattogzás*; Ausschlag auf der Haut, der sich in Bläschen oder Blattern zeigt.

Exantlo, āvi, ātum, āre, 1. *meritni, merni, kimerni*; schöpfen, ausschöpfen. 2) *elgyengitni, elerőtlenitni, p. o. a' testet*; erschöpfen, schwächen. 3) v. gr. labores, Cic. *kiállani, eltűrni, p. o. munkát, fáradtságot*; erdulden, ertragen.

Exăpĕrĭo, īre, 4. *kinyitni*; eröffnen. Augustin.

Exapto, āre, *hozzá alkalmaztatni*; anfügen. Apul.

Exaptus, a, um, *hozzá illetett*; angefügt. 2) *alkalmatos, illendő*; geschickt, füglich.

Exăquesco, ĕre, 3. *vizzé válni*; zu Wasser werden.

Exărātĭo, ōnis, f. 3. *kiszántás*; das Ausackern, Auspflügen. 2) *írás*; das Schreiben, die Schrift.

Exărcha, ae, m. 1. i. q. Exarchus.

Exărchātus, us, m. 4. *igy nevezték régenten a' napkeleti császárok Olaszországi helytartójának hivatalát*; das Exarchat.

Exarchus, i, m. 2. *helytartó, fejedelem helytartója*; ein Vorgesetzter, Vorsteher, Chef, Gouverneur. Justinian.

Exardĕo, arsi, arsum, ēre, 2. *meggyúladni*; entbrennen, sich entzünden. Cic.

Exardesco, ārsi, escĕre, 3. *meggyúladni*; entbrennen, sich entzünden. 2) Met. v. gr. contra aliquem; *fellobbanni, felgerjedni, p. o. haragra valaki ellen*; erbittert werden, zornig werden. 3) *nőni, nevekedni*; zunehmen. Dolor exarsit, Cic. Pretium exardescit. Svet. 4) v. gr. bellum, Cic. seditio, Tacit. *kiütni, támadni*; entstehen, sich zeigen. 5) *megemésztődni, p. o. tűz által, elégni*; verbrennen, umkommen. Excepi flammam (sc. quae iniiciebatur patriae) et solus exarsi pro patria. Cic.

Exārēsco, ēri, 3. *megszáradni*; trocken werden.

Exārēno, āre, 1. *a' fövenytől megtisztitni*; vom Sande reinigen. Plin.

Exārĕo, ūi, ēre, 2. *kiszáradni, kiaszni*; austrocknen, dürr werden.

Exāresco, rui, arescĕre, 3. *megszáradni, elszáradni*; trocken werden, ver-

trocknen. 2) *elhervadni*, *elmúlni*, *elveszni*; vertrocknen, vergehen, verschwinden.

Exārĭdus, a, um, *száraz*, *szikkadt*; trocken. Tertull.

Exarmo, āvi, ātum, āre, 1. *fegyverét elvenni*, *megfosztani fegyverétől*; entwaffnen, wehrlos machen. 2) navem exarmare, Sen. *levszedni a' hajó készűleteit*, *p. o. vitorláit*, *evezőit*, *'s a' t.* ein Schiff abtakeln.

Exāro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. radices, Plin. *kiszántani*, *felszántani*; ausackern, auspflügen. 2) v. gr. terram, Varr. *megszántani*, *mivelni*; ackern, pflügen, beackern, bepflügen. 3) v. gr. frumentum, Cic. *termeszteni*; durch den Anbau gewinnen, erlangen. 4) *írni*; schreiben. Literas exarare, Ovid. *levelet irni*; Briefe schreiben.

Exartĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *kifitzamodás*, *kimenűlés*; die Verrenkung eines Gliedes.

Exartĭcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *kifitzamitni*, *kimenyitni*; ein Gelenk verrenken.

Exartŭo, āre, 1. *feltagolni*; zergliedern, gliederweise zerlegen.

Exascio, āvi, ātum, āre, 1. *kifaragni bárdal*, *kibárdolni*; mit der Zimmeraxt behauen. 2) *meggyalúlni*, *kigyalulni*; aushobeln. 3) v. gr. opus, Plaut. *jól elintézni*, *a' módját megadni a' munkának*; wohl einrichten, ausarbeiten.

Exaspĕrātio, ōnis, f. 3. *felborzazás*, *eldurvítás*; die Rauhmachung. 2) *felingerlés*, *felbosszantás*, *felharagítás*; die Erbitterung, Erzürnung. 3) v. gr. faucis: *elrekesztés*, *rekedtség*; die Rauhigkeit, Heiserkeit.

Exaspĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. fauces, Cels. *elrekeszteni*; rauh od. heiser machen. 2) *darabossá tenni*; ungleich, uneben machen. 3) *megköszörűlni*, *megélesitni*; schärfen, wetzen. Ensem saxo exasperare. Sil. 4) v. gr. mare: *felhábor ítni a' tengert*; das Meer stürmisch machen. 5) v. gr. animos; *felingerleni*, *megharagitni*; erbittern, erzürnen. Rem verbis exasperare, Quintil. *a' tűzre olajat önteni*, *a' bajt nevelni*; die Sache ärger machen.

Exauctōrātio, ōnis, f. 3. *feloldás a' kötelezteté s alól*; die Pflichterlassung. 2) *a' katonáknak elbotsátása*; die Abdankung der Soldaten.

Exauctōrātus, a, um, *köteleztetése alól feloldatott*; der Pflicht entlassen. 2) milites exauctorati; *haza eresztett vagy elbotsátott katonák*; abgedankte Soldaten.

Exauctōro, āvi, ātum, āre, 1. *tiszte és köteleztetése alól valakit feloldani*; der Pflicht entlassen. 2) v. gr. milites; *a' katonákat elereszteni*, *szabadon botsátni*; die Soldaten entlassen, abdanken.

Exaudībĭlis, e (exaudio), *meghallgatható*; erhörlich.

Exaudĭo, īvi, ītum, īre, 4. *hallani*, *jól hallani*, *meghallani*; hören, deutlich hören. 2) v. gr. alicujus preces; *meghallgatni*; erhören, Gehör geben. 3) v. gr. verba; *érteni*, *megérteni*; verstehen.

Exaudītio, ōnis, f. 3. *meghallgatás*; die Erhörung. August.

Exaudītor, ōris, m. 3. *meghallgató*; der Erhörer. Fort.

Exaudītus, a, um, *meghallott*; gehört, deutlich gehört. Hor. 2) *meghallgatott*; erhört.

Exaugĕo, ēre, 2. i. q. augeo, Terent.

Exaugŭro, āre, 1. *szentséget megrontani*, *attól megfosztani*; der Heiligkeit berauben, entweihen.

Exauspĭco, āre, 1. v. gr. aliquem ex vinculis; *kiszabadítni*; los machen.

Exballisto, āre, 1. *lelőni*, *leejteni*; übern Haufen schießen. 2) Met. *megejteni*, *rászedni*; hintergehen. Plaut.

Exbĭbo, ĕre, 3. i. q. ebibo, Plaut.

Excaecātor, ōris, m. 3. *vakító*; ein Verblendeter. August.

Excaeco, āvi, ātum, āre, 1. aliquem, Cic. *szeme világától megfosztani*, *megvakítni*; blind machen, blenden. 2) mentem alicujus, Cic. *valakit megvakítni*, *eszét veszteni*; eines Verstand verblenden. 3) v. gr. formam, Petron. *formájából kivenni*, *eltsúfítni*; des Ansehens berauben.

Excalcĕātus, a, um, *sarútlan*, *mezitláb lévő*; ohne Schuh, barfuß.

Excalcĕo (Excalcio), āvi, ātum, āre, 1. *saruját levonni*; entschuhen. v. gr. pedes, vel se; vel: excalceari; *saruját vagy lábbelijét levetni*, *lehúzatni*; die Schuhe ausziehen, oder ausziehen lassen.

Excaldātio, ōnis, f. 3. *meleg vizben*

való fördés vagy mosódás; das warme Waschen oder Baden. Capitol.

Excaldo, āre, 1. *meleg vízben mosódni, vagy fördeni*; warm waschen oder baden. Apic.

Excălĕfăcio, et Excalfacio, fēci, factum, făcĕre, 3. aliquid, Plin. *megmelegitni, felhevitni*; erwärmen, erhitzen.

Excalefactĭo, ōnis, f. 3. *felmelegités, felhevités*; Erwärmung, Erhitzung. Plin.

Excalefactōrius, a, um, *felmelegitő, felhevitő*; erwärmend, erhitzend. Plin.

Excălĕfīo, factus sum, fiĕri, 3. *megmelegedni, felhevülni*; warm werden, erhitzt werden.

Excalfio, Idem.

Excandĕfăcio, fēci, factum, fiĕri, 3. *megtüzesitni*; glühend machen. 2) Trop. v. gr. aliquem cupiditate, Varr. *felgerjeszteni, p. o. kivánságát*; entbrennen, begierig machen. 3) v. gr. annonam, Varr. *megdrágitni, p. o. az életet*; theuer machen.

Excandescentĭa, ae, f. 1. *haragra lobbanás, hirtelen harag*; der geschwinde Zorn.

Excandesco, dui, descĕre, 3. *felhevülni*; sich erhitzen, heiß werden. 2) *haragra lobbanni*; entbrennen, 3. B. vor Zorn.

Excantātĭo, ōnis, f. 3. *megigézés*; die Bezauberung.

Excantatus, a, um, *megigézett*; bezaubert.

Excanto, āre, 1. *megigézni, megrontani*; bezaubern, behexen.

Excarnĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *kinozni, gyötreni*; martern, foltern. Cic.

Excastratus, a, um, *erejeszegett, herélt*; entmannt, castrirt.

Excăvātĭo, ōnis, f. 3. *kivájás*; die Aushöhlung. Senec.

Excăvo, āvi, ātum, āre, 1. *kivájni*; aushöhlen.

Excēdo, essi, essum, cedĕre, 3. v. gr. ex aliquo loco in alium, vel urbe, Cic. *kimenni, eltávozni, elmenni*; herausgehen, von einem Orte an einen andern ziehen. 2) de medio excedere, e corpore, vita, vel e vita, Ter. Cic. *meghalni*; sterben. 3) *felyülmúlni, meghaladni*; übertreffen. Fidem excedere, Ovid. *a' hihetelt felyűl haladni, hihetetlen lenni*; unglaublich seyn. Prope ut fidem excedat, Curt. *tsaknem hihetetlen*; es ist fast unglaublich. 4) mihi memoria excessit, Liv. *kiesett az eszemből, elfelejtettem*; ich habe es vergessen. 5) modum excedere, Cic. *kivűl vagy túl járni a' határon, által lépni a' határt*; Maß und Ziel überschreiten. E pueris excedere, Cic. *kikelni a' gyermeki korbol*; aus dem Kinderalter treten.

Excellens, tis, o. 3. *igen jeles, derék, másokat felyűlhaladó*; vortrefflich. Excellens ingenium, Liv. *nagy elme*; ein vortrefflicher Verstand. Comp. excellentior. Superl. excellentissimus.

Excellenter, Adv. *jelesen, igen jól*; vortrefflich. Comp. excellentius. Cic.

Excellentia, ae, f. 1. *jelesség, jeles volta valaminek*; die Vortrefflichkeit. Excellentia et magnitudo animi, Cic. *nagy lelküség*; die Großmuth. 2) *felyűlhaladás*; der Vorzug. Cic. 3) *méltóság, nagy méltóság*; die Würde. Gloss.

Excello, ui, ĕre, 3. *kilátszani a' többi közzűl, feljebb emelkedni másoknál*; empor ragen, sich erheben. 2) Trop. *felyűlhaladni másokat, megkülömböztetni magát mások felett*; übertreffen, sich hervorthun, sich auszeichnen. Omnes alios excellere, Liv. caeteris excellere, Cato. *másokat felyűlmúlni*; andere übertreffen.

Excelse, Adv. *magasan, fennyen*; hoch. Comp. excelsius. Superl. excelsissime.

Excelsĭtas, ātis, f. 3. v. gr. montium, Plin. 3. *magasság*; die Höhe. 2) Trop. v. gr animi, Cic. *nagyság, felemelkedettség*; die Erhabenheit.

Excelsus, a, um, v. gr. mons, Caes. turris, Sil. *magas*; hoch, erhaben. Hinc: excelsum, i, n. 2. *magasság*; die Höhe. 2) Met. v. gr. orator, Cic. victoria, Vellei Pat. *nagy, jeles, különös*; groß, vorzüglich.

Excepticĭus (—tius), a, um, *kivétel vagy kifogás közé tartozó*; was unter die Ausnahmen gehört.

Exceptĭo, ōnis, f. 3. *kifogás, kivétel*; die Ausnahme, Einschränkung. Cic. 2) *feltétel*; die Bedingung. Senec.

Exceptĭuncŭla, ae, f. 1. *egy kis kifogás*; eine kleine Ausnahme.

Excepto, āre, 1. Frequ. *kiszedni*; herausnehmen. 2) *felvenni*, *felfogni*, *vállára venni*; auf sich nehmen, auf die Achsel nehmen. 3) *szerezni magának*; erwerben, verschaffen. Sen.

Exceptor, ōris, m. 3. *leiró*, *iró*, *másoló*; ein Abschreiber, Copist. Pandect.

Exceptus, a, um, Part. *vett*, *elfogadott*; empfangen, angenommen. 2) *fogadott*, *fogadtatott*, *látott*; aufgenommen. Fronte laeta exceptus, Sil. *nyájasan fogadtatott, jó szívvel láttak*; freundschaftlich aufgenommen. 3) *kivett*; ausgenommen. Excepto eo; *kivévén azt*; ausgenommen. Excepto fratre: *a' bátyját v. öttsét kivévén*; seinen Bruder ausgenommen.

Excerno, crēvi, crētum, cerněre, 3. v. gr. frumenta cribro, Colum. *megrostálni*; durchs Sieben reinigen. Furfures a' farina, Colum. *kiszitálni*, *megszitálni*; aussieben. 2) *kitisztítni*, *kihajtani p. o. a' testből a' tisztátalanságot*; ausführen, abführen. 3) *kiszemelni*, *kiválogatni*; absondern, reinigen.

Excerpo, psi, ptum, pěre, 3. (ex et carpo); *leszakasztani*, *leszaggatni*, *p. o. a' gyümöltsöt*; abpflücken, abbrechen. 2) *kiválogatni*, *kiszedni*; *kiirni*, *kiirogatni kijegyezni*, *p. o. a' könyvből valamit*; auslesen, aussuchen, sich etwas auszeichnen. Plin. 3) *kivenni*, *kitörölni*; weglassen, ausstreichen. Me numero illorum excerpam. Hor.

Excerptio, ōnis, f. 3. *kiirogatás a' könyvekből*; die Auszeichnung aus einer Schrift. Gell.

Excerptus, a, um, *kiválogatott*, *kiszedett*; ausgelesen. 2) *kiirt*, *kiirogatott*; ausgeschrieben. Excerpta ex auctoribus. Plin.

Excessus, us, m. 4. (excedo), *kimenetel*, *elmenetel*; das Herausgehen, Fortgehen. Excessus e vita, Cic. *halál*; der Tod. Post excessum meum, Cic. *halálom után*; nach meinem Tode. 2) *kitsapongás*; das Übermaaß, die Übertretung, Überschreitung.

Excētra, ae, f. 1. *Lernai kigyó*; eine Schlange. Excetra tu! Plaut. *te kigyófaj!* du Schlangenbrut.

Excīdio, ōnis, f. 3. i. q. excidium.

Excīdium, ii, n. 2. (excindo); *elpusztítás*, *elpusztúlás*; die Zerstörung, Zugrunderichtung. Liv. Virg.

Excido, cĭdi, děre, 3 (ex et cado) v. gr. e vel de manibus, Cic. *kiesni*, *leesni*, *kitsúszni*; herausfallen, herabfallen. Equo excidere, Senec. *a' lóról leesni*; vom Pferde stürzen. 2) Met. *valamitól elesni*, *elveszteni valamit*; um etwas kommen. Gratia excidere, Cic. *kiesni a' kegyelemből*; die Gunst verlieren. 3) v. gr. memoria, Liv. *kiesni az eszéből*, *nem jutni eszébe*, *elfelejteni*; entfallen, vergessen werden, vergessen. Memoria hujus rei mihi excidit. Liv. Nomen tuum mihi excidit, Ovid. 4) v. gr. vinculis, Virg. *kiszökni*, *kitsusszszanni*, *kiszaladni*; entwischen. Verbum ipsi ex ore excidit casu aliquo, Cic *történetből egy szót kiszalasztott a' száján*; es ist ihm von ungefähr ein Wort entfahren. 5) *elveszni*, *semmivé lenni*, *meghalni*; zu Grunde gehen, verloren gehen, umkommen, sterben. Prop. Spes excidit, Ovid *minden reménység elenyészett*; alle Hoffnung ist verschwunden. 6) excidit animo caritas, Sen. *megszűnt a' szeretet*; die Liebe hat aufgehört.

Excīdo, di, sum, ěre, 3. (ex et caedo); *kivágni*; heraushauen oder schneiden. Excidere lucum. Cic. *a' berket kivágni*; den Wald umhauen. Lapides ex terra excidere, Cic. *követ fejteni*; Steine aushauen. 2) v. gr. urbes, domos, Cic. murum, Hor. *elpusztítni*, *lerontani*, *földig lerontani*; verwüsten, zerstören. 3) *kitörölni*; vertilgen. Aliquem numero civium excidere. Plin. Ep.

Excĭěo, īvi, ĭtum, ēre, 2. vel īvi, ītum, īre, 4 *előhivni*, *kihivni*, *a' helyéből kivenni*, *v. kimozditni*; hervorrufen, herausrufen, zum Weggehen veranlassen. Juventutem ex Italia excire, Cic. 2) excire somno, vel ex somno, Liv. *álmából felverni*, *felkölteni*; aus dem Schlafe erwecken. 3) excire alicui lacrymas, Plaut. *valakit sirásra inditni*; einem Thränen ablocken. 4) excire sonitum pedibus, Liv. *tombolni*; mit den Füssen ein Geräusch erwecken.

Excĭpio, ēpi, eptum, cĭpěre, 3 v. gr. dentem, Cels. telum e vulnere Cels. *kivenni*, *kivonni*, *kihúzni*; herausnehmen oder ziehen. 2) v. gr. ali-

quem servitute, Liv. *kiszabadítni*; befreyen, losmachen. 3) v. gr. aliquid, aliquem, Cic. *kivenni a' többi közül, kifogást tenni valakire nézve, v. valami ellen, kikötni valamit*; ausnehmen, eine Ausnahme machen, sich etwas ausbedingen. 4) v. gr. aliquem hospitio, Cic. *valakit béfogadni, fogadni, látni p. o. barátságosan, vagy jó szívvel*; einen aufnehmen, empfangen. Locus me excipit, Cic. *ez a' hely béfogad engem*; der Ort empfängt mich, nimmt mich auf. Aliquem epulis excipere, Tacit. *valakit megvendégelni*; einen bewirthen, tractiren. 5) vulnera excipere, Cic. *sebet kapni, megsebesedni*; Wunden bekommen. 6) *tapasztalni, hallani, megérteni valamit*; erfahren, hören, vernehmen. Aliquid auribus excipere, Cic. 7) *hozzájutni, szert tenni valamire*; bekommen, erlangen. Laudem ex re aliqua excipere, Cic. *ditséretet nyerni valami által*; Lob erhalten. 8) *utánna következni, valamit felváltani*; in der Reihe folgen, auf etwas oder nach einander folgen. Tristem hyemem aestas excepit, Lic. Herculis vitam immortalitas excepit, Cic. 9) aliquid calamo excipere, Svet. *valamit leírni, p. o. a' mit szóval elömondanak*; nachschreiben. 10) v. gr. sangvinem patera excipere, Cic. *tálba venni, tállal felfogni a' vért*; das Blut mit einem Gefäß auffangen.

Excĭpŭla, ae, f. 1. vel, Excĭpŭlum, i, n. 2. *merítő, merő edény*; das, womit man etwas auffängt, Gefäß. 2) *halbárka*; ein Fischhalter. 3) *tesziveszi, egy háló neme*; eine Art Fischnetz oder Fischreuse.

Excīsio, ōnis, f. 3. *széllyelrontás, elpusztítás*; die Zerstörung, Cic.

Excīsus, a, um, *kivágott, levágott*; ausgehauen, umgehauen. 2) *elpusztított, lerontott*; zerstört.

Excĭtābĭlis, e, *felvidító, vidámító*; ermunternd.

Excitate, Adv. *vidámon, elevenen*; lebhaft, munter. Excitatius, Quintil.

Excĭtātio, ōnis, f. 3. *felvidámítás, felélesztés, megelevenítés, felébresztés*; die Ermunterung.

Excĭtātor, ōris, m. 3. *felvidámító, felébresztő*; der Ermunterer. Prud.

Excitatus, a, um, v. gr. e. somno, Cic. *felébresztett, felköltött*; aufgeweckt. 2) *felvidámított, eleven, vidám*; aufgemuntert, aufgeweckt. Ingenium excitatum; *játszó elme*; ein aufgeweckter Geist. 3) excitata fortuna; *különös vagy nagy szerentse*; ein großes Glück. Comp. excitatior, Sup. excitatissimus. Odor excitatissimus, Plin. *hathatós szag*; ein sehr starker, durchdringender Geruch.

Excĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem e somno, Cic. aliquem a mortuis, ab inferis, Idem. *felkölteni*; erwecken. Feras excitare, Cic. *a' vadakat felverni, felkergetni*; aufjagen. Aliquem a mortuis excitare, Cic. *valakit a' halálból feltámasztani, az életre visszsza hozni*; einen von den Todten auferwecken. 2) Trop. v. gr. adflictos, Cic. animum amici jacentem, Cic. *vigasztalni, felvidítni, megvidámítni, élesztgetni*; aufrichten, ermuntern, erwecken. 3) *gerjeszteni, felgerjeszteni, felindítni valamire*; reitzen, antreiben, erregen, erwecken. Ignem excitare, Caes. *tüzet gerjeszteni vagy rakni*; Feuer machen. Incendium excitare, Cic. *tüzet vagy gyúladást támasztani*; Feuer anlegen. Foculum bucca excitare, Juven. *fújni a' tüzet*; das Feuer anblasen. Suspicionem excitare; *gyanút, támasztani*; Verdacht erregen. Risum excitare, Cic. *nevetséget indítni, okozni, v. szerzeni*; zum Lachen reitzen. 4) v. gr. domum vel turrim, Cic. *építni, rakni*; bauen.

Excītus, et Excĭtus, a, um, (excieo); *kihivott, előhivott*; herausgerufen. 2) *felgerjesztett*; rege gemacht. 3) somno excitus; *az álmából felvert, felköltött*; aus dem Schlafe erwecket.

Exclāmātio, ōnis, f. 3. *felkiáltás*; das Ausrufen.

Exclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáltani, kiáltozni*; schreyen. 2) *felkiáltani*; ausschreyen, ausrufen.

Exclāro, āre, 1. *megvilágosítni, kivilágosítni*; hell machen, erleuchten.

Exclūdo, si, sum, dĕre, 3. (ex et claudo) v. gr. aliquem domo sua; a portu, Cic. *kizárni, kirekeszteni*; ausschließen. 2) Trop. v. gr. aliquem ab hereditate, Cic. *kirekesz-*

teni, *p. o. az örökségből*; ausschließen. 3) aliquem re aliqua, vel a re aliqua, Cic. *megtagadni valakitől valamit*; abschlagen, verweigern. 4) v. gr. aliquem a reditu, Nep. *elzárni*, *feltartóztatni*, *hátráltatni*; abhalten, verhindern. 5) pullos ex ovis excludere, Cic. *kikölteni a' tojást*; ausbrüten, Junge ausbrüten. 6) oculum alicui excludere, Plaut. *valakinek a' szemét kiütni*, *kidöfni*; einem ein Aug ausstoßen.

Exclūsĭo, ōnis, f. 3. *kirekesztés*, *kizárás*; die Ausschließung. Terent.

Exclūsor, ōris, m. 3. *kirekesztő*; der Ausschließer.

Exclūsōrĭus, a, um, *kirekesztő*; ausschließend. Pandect.

Exclūsus, a, um, *kizárt*, *kirekesztett*; ausgeschlossen. 2) *elhajtott*, *elűzött*; verjagt, verbannt. 2) spatiis exclusus iniquis, Virg. *a' kinek ideje nints*; der keine Zeit hat.

Excoctĭo, ōnis, f. 3. (excoquo); *kifőzés*, *megfőzés*; das Auskochen, die Abkochung. 2) excoctio panis, Cod. Just. *kenyérsütés*; das Brodbacken. Excoctio calcis; *mészégetés*; das Kalkbrennen.

Excoctus, a, um, *kifőzött*, *megfőzött*, *megfőtt*; ausgekocht, gekocht.

Excōgĭtāta, ōrum, n. pl. *találmányok*, *kigondolt dolgok*; allerhand Erfindungen.

Excōgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *kigondolás*, *gondolat*; die Ausdenkung, Ausfinnung. Cic.

Excōgĭtātor, ōris, m. 3. *kigondoló*, *kitaláló*; der Ausdenker, Ausfinner.

Excōgĭtātus, us, m. i. q. excogitatio.

Excōgĭtātus, a, um, *kigondolt*, *kieszmélt*, *kitalált*; ersonnen, ausgedacht, erfunden.

Excōgĭto, āvi, ātum, āre, 1. rem aliquam, Cic. *kigondolni*, *kieszmélni*, *kitalálni*; erdenken, erfinden, ersinnen. 2) *hosszas gondolkozás után kitanúlni*, *általlátni*; ergründen, einsehen.

Excŏlo, ŏlŭi, ultum, cŏlĕre, 3. v. gr. agrum, vineas, rura, Plin. Colum. *mivelni*, *munkálni*; bearbeiten, bauen. 2) *felékesitni*, *tsinositni*; zieren, putzen, schmücken, verschönern. Parietes marmoribus excolere. Plin. 3) animum excolere doctrina; se philosophia, Cic. *formálni*, *kiformálni*, *pallérozni*, *oktatni*, *tökélletesítni*; ausbilden, bilden, unterweisen, vervollkommnen. 4) *gyakorlani*; ausüben. Officium excolere, Cic. *hivatalában eljárni*; sein Amt wohl verwalten. 5) *megjobbítni*, *helyre hozni*; verbessern. Excolere vitiosam naturam. Cic. 6) *tisztelni*, *tisztelettel viseltetni eránta*; verehren. Excolere aliquem vehementer, Cic.

Excōlo, āre, 1. *megszűrni*; durchseichen.

Excommūnĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kirekesztés az anyaszentegyházból*; der Kirchenbann. August.

Excommūnĭcātus, a, um, *anyaszentegyházból kirekesztett*; in den Bann gethan. Hieron.

Excommūnĭco, āre, 1. *az anyaszentegyházból kirekeszteni*; in den Bann setzen. Hieron.

Excondo, dĕre, 3. *alkatni*, *tsinálni*; machen, bauen.

Exconsul, ŭlis, m. 3. *volt Consul*, *Consul viselte ember*; ein gewesener Consul.

Excŏquo, cōxi, cōctum, cŏquĕre, 3. *kifőzni*; auskochen, herauskochen. 2) *kisütni*; ausbraten. Sen. 3) excoquere malum alicui, Plaut. *valaki veszedelmére gonoszt forralni*; einem ein Unglück bereiten.

Excornis, e, *szarvatlan*; ohne Hörner. Tertull.

Excors, dis, o, 3. (ex et cor), *szivetlen*; ohne Herz. 2) *ostoba*, *esztelen*; ohne Verstand, dumm, albern. Cic.

Excrēmentum, i, n. 2. (excerno), *rostaally*, *otsú*; das Ausgesiebte. Colum. 2) *undokság*, *ganéj*; der Unrath, Koth. 3) v. gr. oris: *nyál*, *pök*, *turha*; der Speichel, Auswurf.

Excrĕmo, āre, 1. *elégetni*, verbrennen.

Excrĕo, vide: Exscreo.

Excrescentia, ae, f. 1. *kinövés*; das Auswachsen. 2) *gümő*, *növés*, *kinövés*; ein Gewächs, Anwachs.

Excresco, ēvi, crētum, crescĕre, 3. *kinőni belőle*, *v. valamiből*; heraus, hervor wachsen. 2) *felnőni*, *megnőni*; in die Höhe wachsen, aufwachsen oder wachsen. 3) Trop. *nőni*, *nevekedni*, *elhatalmazni*; wachsen, zunehmen, über Hand nehmen. Luxus in dies excrescit. Colum.

Excrētĭo, ōnis, f. 3. *nyál*, *pök*, *tur-*

ha, *kivetés*; der Speichel, Auswurf.

Excrētum, i, n. 2. *otsú*, *rostaally*; das Ausgesiebte.

Excrētus, a, um, (excresco); *megnőtt*, *felnött*; erwachsen, aufgewachsen. 2) (excerno) *kirostált*; ausgesiebt.

Excrŭciābilis, e, *gyötrelemre méltó*; werth gemartert zu werden. Plaut.

Excrŭciātio, ōnis, f. 3. *kinzás*, *gyötrés*; die Marter, Folter. August.

Excrŭciātus, us, m. 4. *kinzás*, *gyötrés*; die Marter, Folter. Prud.

Excrŭcio, āvi, ātum, āre, 1. *kinzani*, *gyötreni*: quälen, martern, foltern. Plaut. Cic. Excruciari; *gyötrődni*; sich ängstigen. 2) v. gr. rem, aliquid, Tertul. *kitsikarni*; durch Martern erpressen.

Excŭbātio, ōnis, f. 3. *őrállás*; das Wachen, Wachehalten. Val. Max.

Excŭbiae, ārum, pl. f. 1. (excubo), *kinn fekvés*, *a' házon kivűl*; das Liegen außer dem Hause. Plaut. 2) *őrállás*: das Wachen, Wachehalten, Wachehaben, z. B. bey den Soldaten. Cic. Excubias agere alicui, Ovid. Tacit. *valaki mellett őrt állani*, *valakit őrzeni*; für Jemanden Wache halten, ihn bewachen. 3) *őr*, *őrálló*; die Wache, Schildwache.

Excŭbĭtor, ōris, m. 3. *őr*, *őrálló*; der Wächter, der die Wache hat.

Excŭbĭtus, us, m. 4. *őrállás*; das Wachen, die Wache.

Excŭbo, ui, ĭtum, āre, 1. *kinn feküdni a' ház előtt*; vor oder außer dem Hause liegen. Cic. Plin. 2) *őrt állani*, *vigyázni*; Wache halten, wachen. Alicui rei excubare, Plin. *valamire vigyázni*; über etwas wachen. 2) v. gr. ova, Colum. *kikölteni*; ausbrüten.

Excūdo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. scintillam, Virg. *kiütni*; herausschlagen, hervorbringen. 2) v. gr. ova, Varr. *kikölteni*; ausbrüten. 3) *késziteni*, *elkésziteni*, *p. o. munkát*, *irást*; verfertigen, z. B. eine Schrift. Cic. 4) *elzsarolni*, *kiszarolni valakitól valamit*; abzwingen, abnöthigen.

Exculcātus, a, um, *félrenyomott*, *p. o. saru*; ausgetreten, vertreten. 2) *régi*, *avult*, *kopott*; alt, verlegen, altväterisch. Verbis uti nimis obsoletis exculcatisque. Gell.

Exculco, āre, 1. (ex et calco); *kitapodni*, *kinyomni*; austreten. 2) *összvetapodni*, *megtapodni*; eintreten, dicht treten, zusammen treten.

Exculpo, āre, 1. *menteni*, *kimenteni*; entschuldigen. Gloss.

Excultor, ōris, m. 3. *kitsinositó*; der Auszierer, Schmücker. Tert.

Excultus, a, um, *mivelt*, *munkált*, *p. o. föld*; gebaut. 2) *kitsinositott*, *feltzifrázott*; geziert, ausgeschmückt. 3) *kiformált*, *kipallérozott*, *túdós*; ausgebildet, gelehrt. Ingenia disciplinis exculta. Cic.

Excuratus, a, um, *gondal és szorgalommal készitett*; mit Sorgfalt und Fleiß zubereitet.

Excuro, āre, 1. *gondoskodni felőle*, *gondosan elkésziteni*; mit besonderem Fleiße zubereiten, besorgen. 2) *ápolgatni*; warten, pflegen. Plaut.

Excurro, cŭcurri, et curri, cursum, currĕre, 3. v. gr. foras, Cic. *kiszaladni*, *kifutni*; herauslaufen, hinauslaufen. 2) *kirohanni*, *kiütni*; einen Ausfall thun. 3) v. gr. in locum aliquem, Quint. *valahova rövid időre elfordúlni*, *elmenni*, *eltávozni*; wohin gehen, auf kurze Zeit sich wohin begeben, verreisen. Ad aliquem excurrere, Quint. *valakit meglátogatni p. o. falun*: einen besuchen. 4) *a' határon kivűl menni*, *kitsapongani*, *kerengeni a' beszéddel*; ausschweifen, weitläufig seyn. Oratio longe excurrit, Cic. 5) *a' mértéket felyűlhaladni*, *túl lenni rajta*; über das Maß gehen, auslaufen. Triennium est, et quod excurrit, Cic. *három esztendeje*, *és még több is valamivel*; es sind drey Jahre, und noch darüber. 6) *kiterjedni*, *meszsze kinyúlni*; sich erstrecken.

Excursātio, ōnis, f. 3. *megtámadás*, *kitsapás*; der Angriff, Anfall. Val. Max.

Excursio, ōnis, f. 3. v. gr. militum, Nep. *kitsapás*, *kiütés*; der Ausfall, das Herumstreifen. 2) *megtámadás*, *rajtamenés*; der Angriff, die Attake. 3) *kitsapongás*, *a' beszédben*; die Abschweifung im Reden. 4) *múlatságból való rövid útazás*, *elútazás kevés időre*; das Verreisen, die Reise, Lustreise.

Excursor, ōris, m. 3. *szaguldozó*, *szökevény*; ein Streifer, Parthey gän-

ger. 2) *kém*; ein Spion. 3) *kengyelfutó*; ein Läufer.

Excursus, us, m. 4. *kiszaladás, kifutás*; das Herauslaufen, Auslaufen. 2) *megtámadás*, *rárohanás*; der Angriff, Einfall. 3) *kitsapongás a' beszédben*; Abschweifung im Reden. 4) *kiállás*, *p. o. a' kőszál kiállása a' tengerből*; die Hervorragung. Plin.

Excūsābĭlis, e, *menthető*; zu entschuldigen, einer Entschuldigung werth.

Excūsāte, Adv. *menthetőleg*; mit Entschuldigung, verantwortlich.

Excūsātĭo, ōnis, f. 3. *mentség*: die Entschuldigung. Temporis excusatione uti, Cic. *idővel menteni magát*, *p. o. az idő rövidségével*; sich mit der Zeit entschuldigen. 2) *felszabadítás valami alól*; die Befreyung von etwas.

Excūsātor, ōris, m. 3. *mentő*; der Entschuldiger. August.

Excūso, āvi, ātum, āre, 1. (ex et causa), v. gr. se apud aliquem, vel alicui Cic. se de aliqua re, Caes. *menteni*, *p. o. magát vagy mást*; entschuldigen. 2) *mentségül hozni fel valamit*, *vagy okolni*; zur Entschuldigung oder Ursache vorbringen oder anführen. Oculorum valetudinem excusare, Liv. *szemei fájdalmát hozni elő mentségül*, *vagy azt okolni*; die bösen Augen statt einer Entschuldigung vorwenden. 3) *szabadon beszéllni valamiről*; frey sprechen von etwas. Tac.

Excūsor, ōris, m. 3. *értz edény késztő*; Verfertiger der Geschirre aus Metall. Quint. 2) v. gr typorum; *betűöntő*; ein Schriftgießer. 3) librorum excusor; *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker.

Excusse, Adv. *szorosan*; genau Sen.

Excusso, āre, 1. (Freq. ab: excutio), *lerázni*, *elűzni*; abschütteln, verjagen, entfernen. Tertull. 2) *végirejárni*, *megvizsgálni*; examiniren, untersuchen.

Excussus, us, m. 4. *kiverés*, *megverés*; die Ausklopfung, das Schlagen. Prud.

Excussus, a, um, (excutio); *kiráz'ott*; ausgeschüttelt. 2) *kiűzött*, *kihajtott*; herausgetrieben. 3) *kikeresett*, *megvizsgált*; durchsucht, durchforscht.

Excusus, a, um, (excudo); *kiütött*; herausgeschlagen. 2) v. gr. typis; *kinyomtatott*; gedruckt.

Excŭtĭo, cussi, cussum, cŭtĕre, 3. v. gr. pulverem, Ovid. jugum, Plin. *kirázni*, *leráz ni*; ausschütteln, abschütteln. 2) v. gr. oculum, Svet. dentes, Plaut. *kiütni*, *kiverni*; ausschlagen, herausschlagen. 3) v. gr. aliquid de manibus, Pers. *kiütni*, *kitsapni*, *p. o. a' kezéből*; schlagen, z. B. aus den Händen. 4) lacrymas alicui excutere, Ter. *könnyhullatásra fakasztani*; einem Thränen erpressen. 5) e puppi in mare excuti, Curt. *kiesni a' hajóból a' tengerbe*; aus dem Schiffe in das Meer fallen. 6) *indítni*, *támasztani*, *okozni*; hervorbringen, erregen. Largum imbrem excusserunt procellae; *a' szélvész nagy záport hozott*; der Sturmwind hat einen großen Platzregen herabgestürzt 7) aliquem; *kikeresni*, *p. o. valakinek mindenét*; einen durchsuchen, visitiren. 8) Intelligentiam suam excutere, Cic. *minden tudományját vagy tehetségét elővenni*; seinen Verstand zu Rathe ziehen. 9) Rationem excutere, Plin. *a' számadást megvizsgálni*; die Rechnung untersuchen. 10) Onus visceribus excutere, Ovid. *idétlent szűlni*; mißgebären, abortiren. 11) Risum excutere, Hor. *nevetséget indítni*; ein Gelächter erwecken. 12) Excutere aliquem patria, Virg. *valakit hazájából kihajtani*; einen aus dem Vaterlande jagen. 13) equus excutit, Liv. *ez a' ló leveti az embert*; das Pferd wirft. 14) excuti somno, Virg. *felverni valakit az álmából*; plötzlich aufgeweckt werden. 15) excutere libros, scriptores, Cic. *kikeresni a' könyvből*; nachschlagen, aufsuchen; it. *megolvasni a' könyvben*; durchlesen. 16) *megvizsgálni*, *vizsgálóra venni*; untersuchen, examiniren, prüfen.

Exdecĭmo, āre, 1. *megtizedelni*, *a' tizedet kivenni*; den Zehenden herausnehmen. Gloss.

Execo etc. Execror etc. Executio etc. vide: Exseco, Exsecror, Exsecutio, etc.

Exēdentŭlus, a, um, *fogatlan*; zahnlos.

Exĕdo, ēdi, ēsum, ĕdĕre, 3. *kienni*, *megenni belőle*; ausessen. 2) *megemészteni*, *megenni*; anfessen, ver-

zehren. Sollicitudine exedi, Cic. *a' bánat miatt megemésztődni*; vor Kummer verzehrt werden. 3) *kirágni, elrágni*; ausfressen, zernagen. 4) aliquem exedere, Ter. *valakit minden vagyonából kiélni*; einen arm essen.

Exĕdra, ae, f. 1. *ülőszékekkel megrakott tornátz, beszéllgető hely*; ein Sitz, besonders in einer Gallerie, wo man sich des Gesprächs wegen niederließ. Cic.

Exĕdrium, ii, n. 2. Demin. i. q. exedra, Cic.

Ĕxēdūrātus, a, um, *meglágyitott*; erweicht. Tertull.

Ĕxĕfficio, effēci, effĕctum, ĕfficĕre, 3. *végrehajtani, elvégezni*; ausrichten, vollenden. Plaut.

Ĕxēgēmătĭcus, a, um, *elbeszéllő, előadó, magyarázó*; erzählend, erklärend.

Exēgēsis, is, f. 3. *magyarázás, megmagyarázás*; die Erklärung, Auslegung, Erläuterung.

Ĕxēgētes, vel Exegeta, ae m. 1. *magyarázó*; ein Ausleger, Erklärer. 2) idem quod Augur; *jövendölő, proféta*; Wahrsager, Seher, Prophet.

Ĕxēgētĭcus, a, um, *magyarázásbéli, magyarázó*; zur Erklärung gehörig, erklärend, auslegend. Scripta exegetica; *magyarázó irások*; auslegende Schriften.

Exemplar, et Exemplare, āris, n. 3. *példa, mustra, formaremek, példaremek*; ein Muster, Modell. 2) *mássa valaminek, lemásolat*; eine Copie, Abschrift. Cic. 3) exemplar libri; *nyomtatvány*; ein Exemplar eines Buches.

Exemplāris, e, 3 *példás*; musterhaft. Virtutes exemplares, Marcell.

Exemplārius, a, um, i. q. exemplaris.

Exemplo, āre, 1. *másolni, lemásolni*; copiren. Sidon.

Exemplum, i, n. 2. *példa*; das Beyspiel. Exempli causa vel gratia, Cic. *példának okáért, példáúl*; zum Beyspiele. Exemplum capere de aliquo, vel ab aliis sumere, Ter. *példát venni másokról*; ein Beyspiel nehmen. Facere aliquid exemplo, Cic. *más példájára tenni valamit, azt követni*; etwas nachthun. Exemplum in aliquem statuere, vel edere, Cic. *példát adni valaki megbüntetésében, valakit példásképpen megbüntetni*; ein Exempel an einem statuiren, zum Beyspiele anderer strafen, exemplarisch strafen. Tempora sine exemplo, Cic. *példa nélkülvaló idők, mostoha idők*; seltsame Zeiten. 2) *mássa valaminek, lemásolás*; eine Copie, Abschrift. 3) *eredeti példa, példaremek, mustra*; ein Muster, Modell, Originell.

Exemtĭlis, e, *kivehető*; was sich herausnehmen läßt. Colum.

Exemtio, ōnis, f. 3. (eximo); *kivevés, kivétel*; Herausnehmung.

Exemtor, ōris, m. 3. *kivevő*; der Herausnehmer.

Exemtus, us, m. 4. *kivétel*; die Herausnehmung, Wegnehmung. Vitruv.

Exemtus, a, um, *kivétetett, kivett, kikötött*; herausgenommen. 2) *szabados, szabad, le nem köteleztetett*; frey, nicht unterworfen. 3) honoribus exemtus, Plin. *tisztségre vagy hivatalra fel nem vételhető*; von Ehrenstellen ausgeschlossen.

Ĕxēnĭum, ii, n. 2. *ajándék*; ein Geschenk. Dipl.

Exentĕro, āvi, ātum, āre, 1. *a' bélit kivetni*; ausweiden, die Eingeweide herausnehmen. 2) Met. v. gr. marsupium alicui, Plaut. *kiüríteni*; ausleeren.

Exĕo, ivi et ii, itum, ire, 4. v. gr. ex navi, Nep. foras, Terent domo, Cic. *kimenni, elmenni valamelly helyről, valahonnan*; herausgehen, weggehen. Limen exire, Ter. *a' küszöbön kilépni*; über die Thürschwelle hinausgehen. 2) Trop de vita vel e vita exire, Cic. *meghalni*; sterben. A se exire, Petron. *az eszének elmenni*; seinen Verstand verlieren. A memoria exire, Sen. ex animo exire, Cic. *kiesni az eszéből, elfelejteni valamit*; vergessen werden. Aere alieno exire, Cic. *kiverekedni az adósságból*; aus den Schulden kommen. Modum exire, Ovid. *haladni a' módját, túl menni a' határon*; überschreiten. Fama exiit, vel exiit in vulgus, Nep. *elment a' híre*; es ist allgemein bekannt worden. 3) *kijönni, kinőni, kitsirázni*; hervorkommen, ausschlagen, hervorkeimen. Folia a radice exeunt, Plin. 4) *kiterjedni, nyúlni, kinyúlni*; sich erstrecken. Vita, licet supra mille annos exeat, etc. Senec. 5) *végződni*;

ausgehen, sich endigen. Exeunte anno, Cic. *az esztendő végével*; am Ende des Jahres. Exire in literam L, Quint. *L betűn végződni, L betűbe menni ki*; sich auf den Buchstaben L endigen. 6) in altitudinem exire, Plin. *magasra felnőni*; in die Höhe wachsen.

Exĕquiae, Exĕquor, vide: Exsequiae, Exsequor, etc.

Exercĕo, cui, cĭtum, cēre, 2. (ex et arceo) v. gr. aliquem in re, se ad aliquid, se re, Cic. *gyakorlani, v. gyakorolni*; üben. 2) *folytatni*; thun, verrichten. Quaestionem in aliquem, et de aliquo exercere, Liv. *pert folytatni valaki ellen*; einem den Proceß machen, Proceß führen. 3) discordias cum aliquo exercere, Sallust. *valakivel gyűlölségben élni*; mit einem in Haß und Feindschaft leben. 4) *mivelni, munkálni*; bearbeiten; terram exercere, Virg. Colles vomere exercere, Virg. *a' földet mivelni, szántani*; die Erde umackern, das Feld bauen. 5) *valamire adni magát, valamit tanúlni, folytatni, űzni, p. o. a' mesterséget*; sich mit etwas beschäftigen, sich auf etwas legen, etwas treiben; medicinam exercere, Cic. 6) vectigalia exercere, Cic. *az adót beszedni*; die Steuern eintreiben. 7) sumtum suum exercere, Ter. *hasznot fordítni a' költségen*; die Kosten mit Nutzen einziehen.

Exercĭtāmentum, i, n. 2. *gyakorlás*; die Übung. Apul.

Exercĭtāte, Adv. *gyakorolva, gyakorlással*; geübt, mit Übung; exercitatius, Senec.

Exercĭtātio, ōnis, f. 3. *gyakorlás*; die Übung. Cic. 2) *gyakorlás, betöltés, tselekvés*; die Ausübung. Cic. 3) exercitatio corporis, Cels. *a' testnek mozgása, testi gyakorlás*: die Bewegung des Körpers, Leibesübungen.

Exercĭtātor, ōris, m. 3. *gyakorló*; der andere übt.

Exercĭtātus, a, um, in aliqua re, vel: aliqua re, Cic. *gyakorlott*; geübt. 2) v. gr. ad rem aliquam, Ter. curis, Cic. *hozzá szoktatott valamihez, hozzá törődött*; angewöhnt, abgerichtet, gewöhnt an etwas. Comp. exercitatior. Sup. exercitatissimus. Gell.

Exercĭte, Adv. *gyakorolva, gyakorta*; mit Übung, oft.

Exercĭtio, ōnis, f. 3. i. q. Exercitatio.

Exercĭtium, ii, n. 2. *gyakorlás*; die Übung. Sallust.

Exercĭto, āre, 1. (Freq. ab exerceo), v. gr. corpus, atque ingenium, Sall. *gyakorlani, v. gyakorolni*; üben, oft üben.

Exercĭtor, ōris, m. 3. *gyakorló, gyakorló mester*; der Über, Übungsmeister. Plaut.

Exercĭtōrius, a, um, *gyakorlásbéli, gyakorlást illető*; die Übung betreffend. Tertull.

Exercĭtuālis, e, (exercitus) *hadi sereget illető*; die Armee betreffend. Ammian.

Exercĭtus, a, um, *gyakorlott*; geübt. 2) *tapasztalt, sok tapasztalással bíró*; erfahren. 3) v. gr. aliqua re, vel: in aliqua re, Cic. *bajlódott, vesződött*; geplagt, Plage gehabt.

Exercĭtus, us, m. 4. (exerceo), *gyakorlás*; die Übung. Plaut. 2) *sereg, hadi sereg, had*; das Kriegsheer, die Armee. Robur exercitus, Curt. *a' hadiseregnek a' java vagy színe*; die besten Truppen. Exercitus pedester, Nep. *a' gyalogság*; die Infanterie. 3) *fájdalom, bú, bánat*; der Schmerz, Kummer, der einen plagt. Plaut.

Exĕro, vide: Exsero.

Exerro, āre, 1. *eltévelyedni, p. o. az úttól, útból*; abirren, vom Wege irren oder abgehen. Stat.

Exertus, vide: Exsertus.

Exēsor, ōris, m. 3. *megemésztő, megevő*; Ausfresser, Wegfresser, Verzehrer. Lucret.

Exesto, i. e. extra esto, Fest.

Exēsus, a, um, *megevett, megemésztett*; gefressen, verzehrt.

Exfŏdio, pro: effodio, ĕre, 3. *kiásni*; ausgraben.

Exfŏlio, āre, 1. *lefosztani a' leveleit*; entblättern.

Exfrico, āre, id. qu. effrico, *letörleni, lesúrolni*; abwischen, abreiben.

Exhaerēdo, etc. i. q. Exheredo etc.

Exhālātio, ōnis, f. 3. *kigőzölgés*; die Ausdünstung.

Exhālo, āvi, ātum, āre, 1. *kigőzölgeni*; ausdämpfen, ausdünsten. 2) e. gr. crapulam et vinum, Cic. *a' mámort kialudni*; den Rausch vom Weine ausschlafen. 3) e. gr. animam

vitam, Virg. Ovid. *meghalni*; sterben. 4) *gőzölgeni*; duften, dampfen.

Exhaurĭo, si, stum, īre, 4. *kimeríteni*, *kimerni*; ausschöpfen. e. gr. civitatem bonis, Cic. *a' várost pénzétől v. javaitól megfosztani*; eine Stadt am Gelde ganz erschöpfen, entblößen. 2) *kiállani*, *eltűrni*, *elvégezni*; überstehen, vollenden. e. gr. labores in aliqua re, Plin. jun. *nagy fáradtságot fordítani valamelly dologra*; große Mühe an eine Sache wenden. e. gr. mandata alicujus, Cic. *valaki parantsolatit végrehajtani*; eines Aufträge ausrichten. 3) e. gr. sentinam ex urbe, Cic. *el*, *v. kitakarítni*; wegschaffen. 4) e. gr. domos, Cic. *kiűríteni*, *kiüresíteni*; ausleeren. 5) e. gr. dolorem alicui, *eloszlatni*; benehmen. 6) *ásni*; graben. e. gr. humum ligonibus, Stat. *megkapálni a' földet*, die Erde umhacken. 7) *gyengíteni*, *erőtleníteni*; schwächen. Exhaurit aegrum cubantem alvus fluens. Cels. 8) exhaurit fluvius regionem, Lucan. *a' vizárja elpusztítja a' tartományt*; der Strom verwüstet das Land. 9) *megszűnni*; aufhören. Exhaustus est sermo hominum, Cic.

Exhaustus, a, um, *kimerített*, *kiszáradt*; ausgeschöpft, ausgetrocknet, versiegt. 2) e. gr. amicorum benignitas, Cic. *kimerített*; erschöpft. 3) *végrehajtott*, *elvégzett*; vollendet, ausgemacht. Bella exhausta, Cic. 4) e. gr. multo sudore juventus, Lucan. *elgyengített*, *ellankasztott*, *elfárasztott*; abgemattet, entkräftet.

Exhedra, i. q. Exedra.

Exherbo, āre, 1. *fűtől megtisztítni*, *kigyomlálni*; vom Grase säubern, das Gras ausjäten.

Exhērēdātĭo, ōnis, f. 3. *örökségből kitagadás*, *v. kirekesztés*; die Enterbung.

Exhērēdātus, a, um, *örökségből kitagadott*, *v. kirekesztett*; enterbt.

Exhērēdĭtātĭo, ōnis, f. 3. i. q. Exheredatio.

Exhērēdĭtātus, a, um, i. q. exheredatus.

Exhērēdĭto, āre, 1. *örökségből kitagadni*, *v. kirekeszteni*; enterben.

Exhērēdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. *örökségből kitagadni*, *v. kirekeszteni*; enterben. 2) e. gr. mensam, Plin. *elfogni*, *v. megtagadni valamit az örököstől*; dem Erben etwas entziehen.

Exhēres, ēdis, c. 3. *örökségből kitagadott*, *örökségtől megfosztott*, *örökség nélkül való*; enterbt, erblos. 2) vitae suae aliquem exheredem facere, Plaut. *valakit megölni*, *v. életétől megfosztani*; einen tödten. 3) exheredem se facere bonis suis, Idem. *minden javait elprédálni*; sich um sein ganzes Vermögen bringen.

Exhĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. (habeo) *kiadni*, *általadni*, *mutatni*, *elő v. megmutatni*; herausgeben, ausliefern, zeigen, sehen lassen. 2) e gr. alicui molestiam, Cic. *szerezni*, *okozni*; verursachen. 3) *gyakorlani*, *űzni*; ausüben. e. gr. vocis fidem, Phaedr. *igéretét*, *v. adott szavát betölteni*, *v. bételyesíteni*; sein Versprechen erfüllen. 4) *mutatni*, *valaki eránt mutatni*, *valakihez viseltetni*; erweisen, erzeigen. 5) e. gr. culpam, *felelni róla*; dafür stehen. 6) *követni*, *majmolni*; nachahmen. e. gr. aliquem, Svet. *játszani valaki személlyét a' theátromon*; einen in der Comödie aufführen. 7) *fordítni valamire*; anwenden. Nullam exhibere horam, in tali cive liberando, Cic. *egy illyen polgár szabadításában egy órát sem múlatni el*; keine Stunde unterlassen, für die Freyheit eines solchen Bürgers zu sorgen. 8) e. gr. sonos, Ovid. *adni*; von sich geben. 9) *tartani*, *táplálni*; erhalten, unterhalten, ernähren. 10) *adni*, *közölni*; geben, mittheilen.

Exhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *általadás*, *odanyújtás*, *előmutatás*; die Darreichung. 2) *kiadás*, *általadás*; die Auslieferung. 3) *mutatás*, *viseltetés*; die Erzeigung.

Exhĭbĭtor, ōris, m. 3. *előadó*, *bémutató*; ein Darsteller.

Exhĭbĭtōrĭus, a, um. *általadásra való*, *v. tartozó*, *általadni való*; zum Ausliefern gehörig. Interdicta exhibitoria, JCt. *biról tilalma valami kiadásának*; das Verboth des Richters, etwas auszuliefern.

Exhĭbĭtus, a, um, (exhibeo) *általadott*, *előmutatott*, *odanyújtott*; gezeigt, dargereicht, ausgeliefert.

Exhĭlărātĭo, ōnis, f. 3. *megörvendeztetés*; die Erfreuung.

Exhĭlărātus, a, um, *megörvendeztetett*; erfreuet.

Exhĭlăro, āvi, ātum, āre, 1. *megörvendeztetni, meg, v. felvidámitni*; erfreuen, fröhlich machen.

Exhinc, *erre, ezután, azután, annakutánna*; hierauf, hernach.

Exhŏnōro, āre, 1. *megbetstelenitni, betsűletétől megfosztani*; entehren, verunehren.

Exhorrĕo, ui, ēre, 2. *iszonyodni*; sich entsetzen. e. gr. aliquid, Colum. *valamitől megijjedni*; vor etwas erschrecken.

Exhorresco, rui, ĕre, 3. *rázkódni, megrázkódni, borzadozni, irtózni*; ein Schaudern empfinden, schaudern, erzittern. 2) *megijjedni, megretteni*; sich entsetzen, erschrecken. e. gr. vultum alicujus, Virg. *valakinek nem merni szeme elébe kerűlni*; einem nicht dürfen unter die Augen treten.

Exhŏrtātōrĭus, a, um, e. gr. epistola; *intő*; zum Ermahnen gehörig.

Exhortātĭo, ōnis, f. 3. *intés, serkentés, nógatás*; die Ermahnung, Ermunterung.

Exhortātīvus, a, um, *intésre, nógatásra, serkentésre való*; die Ermahnung betreffend.

Exhortātor, ōris, m. 3. *intő, nógató, serkentő*; der Ermahner, Ermunterer. Tertull.

Exhortātōrĭus, a, um, *intő, nógató*; ermahnend.

Exhortor, ātus sum, āri, Dep. 1. *inteni, nógatni, serkenteni*; ermahnen, ermuntern. 2) e. gr. aliquem in aliquid, et in aliquem, Cic. Ovid. *ellene ingerleni, fellovalni*; anhetzen.

Exhydrĭas, ae, m. 1, *esővel járó szél*; ein Regenwind.

Exibilo, Exicco, Exico, vide: Exsibilo, etc.

Exignesco, ĕre, 3. *megtűzesedni*; feurig werden.

Exigo, ēgi, āctum, ĭgĕre, 3. (ex et ago) e. gr. aliquem urbe, et ex urbe, Cic. *ki, v. elhajtani, ki, v. elűzni, ki, v. elkergetni*; wegjagen, forttreiben, hinaustreiben. 2) e. gr. nomina, Cic. (*adósságot*; die Schulden), *beszedni, béhajhászni*; eintreiben, einfordern. 3) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kérni*; fordern, begehren. Necessitas exigit, Colum. *a' szükség kívánja, v. hozzamagával*; die Noth erfoderts. 4) e. gr. aetatem, vitam, Plaut. *eltőlteni*; zubringen. 5) e. gr. poenam ab aliquo, Ovid. *büntetésre vonni, v. húzni*; einen zur Strafe ziehen. 6) e. gr. stylo, Quint. *leírni, előadni*; beschreiben. 7) e. gr. opus, Ovid. *el, v. bévégezni, végrehajtani, tökélletességre vinni*; vollenden, endigen. Mediam dies exegit horam, Idem. *dél van*; es ist Mittag. 8) e. gr. de re aliqua, Plin. jun. (*valamit*; etwas) *megfontolni, meggondolni, gondolóra venni*; erwägen, überlegen. 9) e. gr. ferrum per praecordia, Ovid. *taszitni, szúrni, ütni*; treiben, stoßen. 10) *szenvedni, tűrni, kiállani*; leiden, dulden, ausstehen. 11) e. gr. columnas ad perpendiculum, Cic. *egyengetni*; richten. 12) e. gr. mare, Plin. *tengerre merni menni*; sich über das Meer wagen. 13) e. gr. manu pondus, Svet. *kézzel mérsékelni valaminek nehézségét*; in der Hand versuchen, wie schwer es sey. 14) *valamit készittetni, v. tsináltatni, megvi'sgálni, hogy az egyezés szerént készitődött é valami*; etwas machen lassen, oder untersuchen, ob etwas dem Contracte gemäß gemacht ist. 15) e. gr. de aliqua re cum aliquo, Cic. *valakivel valamire alkudozni*; mit einem über etwas handeln.

Exĭgŭe, Adv. *kevéssé, tsekélyűl, együgyűen, rosszúl*; wenig, schlecht, gering. 2) epistola exigue scripta, Cic. *kevés reménységet nyújtó levél*; ein Brief, der wenig Hoffnung macht. 3) *takarékosan, szűk marokkal*; karg. 4) *alatsonyan, alatsonylelkűen*; niederträchtig.

Exĭgŭĭtas, ātis, f. 3. *kisség, kitsinység, kitsinyvólt*; die Wenigkeit. e. gr. temporis, Liv. *időrövidség*; die Kürze der Zeit. 2) e. gr. fisci, Cic. Svet. *szükség, szegénység*; der Mangel, die Armuth. 3) *tsekélység*: die Kleinigkeit, kleine Beschaffenheit.

Exĭgŭus, a, um, *kis, kitsiny, tsekély, rossz*; klein, gering, schlecht. 2) e. gr. animi, Claud. *tsüggedtszivű*; kleinmüthig. 3) *kevés*; wenig. Numero exigui, Virg. *kevés számmal*; wenig an der Zahl. Superl. exiguissimus, Plin. jun. *igen kitsiny*; sehr klein.

Exĭlĭo, vide: Exsilio.

Exīlis, e, Adj. *vékony, sovány, ösztövér*; dünn, mager. 2) Trop. e. gr.

genus sermonis, oratio, Cic. *száraz, sovány*; trocken. 3) e. gr. hereditas, Plin. *tsekély, gyenge, rossz, kis, kitsiny*; gering, schwach, schlecht, klein. 4) e. gr. via, Ovid. *rövid, kurta*; kurz. 5) e. gr. aegritudinum, Plin. *ment, szabad*; frey von etwas. 6) e. gr. vox, Plin. *gyenge, erőtlen*; schwach.

Exīlĭtas, ātis, f. 3. *kisség, kitsinység*; die Wenigkeit. 2) *vékonyság*; die Dünne. 3) Trop. e. gr. in dicendo; *soványság a' beszédben*; die Trockenheit im Reden.

Exīlĭter, Adv. *tsekélyűl, rosszúl*; gering, schlecht. 2) *tsendesen, lassan*; leise.

Exīlĭum, vide: Exsilium.

Exĭmĭe, Adv. e. gr. diligere, Cic. *különösen, rendkivűl, igen, erősen*; sonderlich, sehr. 2) *jelesen, derekasan*; vortrefflich. e. gr. coenare, Juv. *pompásan, v. igen jó ízűen enni*; köstlich speisen.

Exĭmĭĕtas, ātis, f. 3. *nagyság, főség, derékség, jeleség*; die Hoheit, Vortrefflichkeit. 2) *rendkivűlvalóság*; die Außerordentlichkeit.

Exĭmĭus, a, um, *derék, jeles, kikeresett, válogatott*; vortrefflich, auserlesen. 2) e. gr. virtus, Cic. *rendkivűlvaló, felettébbvaló*; außerordentlich, ungemein.

Exĭmo, ēmi, emtum, ĕre, 3. *kivenni*; heraus nehmen. 2) e. gr. in libertatem, Liv. *megszabadítni*; frey machen. 3) e. gr. curam alicui, Plaut. *eloszlatni*; benehmen. 4) *agyonütni*; todt schlagen. 5) e. gr. alicui pateram, Plaut. *elvenni, elragadozni*; rauben. 6) e. gr. diem dicendo, Cic. *az időt beszéddel eltőlteni igyekezni a' végzés megakadályoztatására*; die Zeit mit Reden hin zu bringen suchen, damit der Rathschluß nicht könne gemacht werden.

Exin, Adv. *arra, arrafelé, a' szerént, a' dologhoz képest*; darnach, nach Beschaffenheit der Sache. 2) *azután, annakután*; darnach, hernach.

Exĭnānĭo, īvi, ītum, īre, 4. *kiüríteni, kiüresítni*; leer machen, ausleeren. 2) *semmivétenni, megaláztni*; zu nichte machen. 3) e. gr. aliquem, Cic. *kirabolni, kiprédálni*; einen ausplündern. 4) e. gr. navem, Cic. *kiüresítni, kirakni belőle holmit*; ausladen. 5) e. gr. patrimonium, Ulp. *örökségét elpusztítni, eltékozolni*; sein Vermögen durchbringen. 6) e. gr. aciem, Caes. *ritkán állítni a' hadirendet*; die Schlachtordnung dünne stellen.

Exĭnānĭtĭo, ōnis, f. 3. *kiürítés, kiüresítés*; die Ausleerung. e. gr. alvi, Plin. *szék, hasüresítés*; der Stuhlgang. 2) e. gr. florescendi, Plin. *elfogyasztás, elerőtelenítés*; die Erschöpfung, Entkräftung. 3) *megaláztás*; die Erniedrigung. Status exinanitionis Christi. Theol.

Exinde, *azután, annakutánna*; hierauf, hernach. 2) *azólta, attólfogva*; von derselben Zeit an.

Ēxīnfŭlo, āre, 1. *fel, v. megoldani*; aufbinden, los machen. Fest. ab Infulis Sacerdotum, quas filamenta vocabant.

Ēxiŏcor, ātus sum, āri, 1. Depon. *megtréfálni*; ausscherzen. Catull.

Exīstēntĭa, ae, f. 1. *létel, lét*; das Daseyn, die Existenz. Terminus technicus philosophorum. (Exsisto).

Existĭmābĭlis, e, *hihető, vélhető, gyaníthatő*; vermuthlich.

Existĭmātĭo, ōnis, f. 3. *vélekedés, vélemény*; die Meinung, das Urtheil. Tacita existimatione reprehendi, Cic. Ter. *titkon gyaláztódni, v. oltsárlódni*; heimlich getadelt werden. 2) *tisztelet, betsűlet, tekintet, jó hírnév*; der ehrliche Nahme, die Achtung, in der man steht, die Ehre, Reputation, das Ansehen. 3) *ítélőtehetség, v. hatalom*; das Recht zu urtheilen, das Vermögen zu urtheilen.

Existĭmātor, ōris, m. 3. *árrbetsűlő*; ein Schätzer. 2) *valami megítéléséhez értő*; ein Kenner, der von einer Sache urtheilen kann. Existimator alicujus artificii, non magister, Cic.

Existĭmo, Existŭmo, āvi, ātum, āre, 1. (ex et aestimo) *vélni*; meinen. 2) e. gr. aliqua re, Cic. *ítélni, ítéletet hozni, megítélni*; urtheilen, beurtheilen. 3) avarus existimatur, Cic. *fösvénynek, v. fukarnak tartják*; er wird für geitzig gehalten. 4) *eligazítni*; entscheiden. 5) *meggondolni, gondolóra venni*; bedenken, überlegen. 6) quantum ego existimare possum; *a' mennyire értelmem kiterjed*; so weit sich mein Verstand erstreckt.

Existo, vide: Exsisto.

Exĭtĭābĭlis, e, *ártalmas*, *veszedelmes*; schädlich, verderblich. 2) *szerentsétlen*; unglücklich.

Exĭtĭalis, e, i. q. exitiabilis.

Exĭtĭālĭter, Adv. *veszedelmesen*, *ártalmasan*; verderblich, auf verderbliche Art.

Exĭtĭo, ōnis, f. 3. *kimenés*, *kimenetel*; der Ausgang.

Exĭtĭōse, Adv. *veszedelmesen*, *ártalmasan*; verderblich, schädlich.

Exĭtĭōsus, a, um, *ártalmas*, *veszedelmes*; schädlich. Comp. exitiosius. Tac. Superl. exitiosissimus. Ter.

Exĭtĭum, ĭi, n. 2. e. gr. vitae, Sallust. *kimenetel*, *vég*; der Ausgang, das Ende. 2) e. gr. urbis, Cic. *kár*, *veszedelem*, *romlás*, *pusztúlás*, *végveszedelem*; das Verderbniß, der Schade, der Untergang. 3) Trop. *veszedelmes ártalmas ember*; ein schädlicher Mensch. e. gr. Trojae, Ovid. i. e. Achilles.

Exĭtus, a, um, *kiment*; ausgegangen. Ad exitam aetatem, Fest. *halálig*; bis zum Tode.

Exĭtus, us, m. 4. *kimenetel*, *kimenés*; der Ausgang, das Ende. 2) *halál*, *végveszedelem*, *pusztúlás*; der Tod, Untergang. 3) *erő*, *hathatósság*, *foganat*; die Wirkung. Praestare exitu, quae pollicemur reipublicae, Cic. 4) e. gr. spei, Liv. *bételyesedés*; der Ausgang einer Sache, die Erfüllung. 5) e. gr. anni, Liv. *vég*, *végződés*; das Ende. 6) *kivergődő eszköz*, *v. mód*; ein Mittel, sich heraus zu wickeln.

Exjŏcor, āri, 1. *tréfálni*, *tréfálódzni*; scherzen.

Exlĕcĕbra, ae, f. 1. i. q. elecebra.

Exlex, ĕgis, o. 3. *törvény nélkül élő*, *törvényt felsem vevő*, *engedetlen*; der kein Gesetz achtet, ungehorsam, ohne Gesetz, gesetzlos.

Exmŏvĕo, ēre, 2. pro: emoveo.

Exobrŭo, ŭi, ŭtum, ĕre, 3. *kitakarítni*, *kiüríteni*, *eltisztogatni*; ausleeren, heraus schaffen, oder abräumen.

Exobsĕcro, āre, 1. *kérni*; bitten.

Exŏcŭlātus, a, um, *megvakított*; blind gemacht.

Exŏcŭlo, āre, 1. *szemét kivájni*, *v. kitolni*; die Augen ausreißen, ausstechen. 2) *megvakítni*; blind machen.

Exōdĭārius, ĭi, m. 2. *elötte*, *v. elöre éneklő*, *szín játszó*, *a' második játékban*; ein Vorsinger, ein Acteur im Nachspiele. 2) *bolondoskodó*, *a' játékban*; ein Possenreißer im Spiele.

Exōdĭum, ĭi, n. 2. e. gr. vitae, Varr. *kimenetel*, *végződés*, *vég*; der Ausgang, das Ende. 2) *tréfás*, *v. tsalfa játék a' szomorújáték után*; das Possenspiel nach dem Trauerspiele. 3) *elmés mondás*; ein witziger Ausspruch.

Exōdōro, āre, 1. *kedvetlen szagát elvenni*; des (übeln) Geruchs berauben.

Exŏdus, i, f. 2. *kimenetel*; der Ausgang. 2) *Móses második könyve*; das zweyte Buch Mosis.

Exŏlesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. *kinőni*, *megállapodni a' növésben*, *megszűnni nőni*; auswachsen, aufhören zu wachsen. 2) *megavúlni*, *elmúlni*, *elveszni*, vergehen, veralten. 3) dolor exoleverat, Tac. *megszűnt a' fájdalom*, der Schmerz war vergangen. 4) *elfelejtődni*, *feledékenységbe menni*; vergessen werden. Nondum exoleverat ea clades. Tac.

Exŏlētus, a, um, *megavúlt*; veraltet. Exoletas et reconditas voces aucupari, Svet. *régi*, *avúlt*, *szokatlan szókkal élni*; alte, verbrauchte, und nicht mehr übliche Wörter brauchen. 2) Subst. *puha ember*; ein Weichling.

Exŏlvo, vide: Exsolvo.

Exōmis, ĭdis, f. 3. *ujjatlan derékravaló*, *v. lájbli*; ein Leibrock ohne Ermel.

Exŏmŏlŏgēsis, is, f. 3. *vallástétel*, *gyónás*; das Bekenntniß. Tertull.

Exŏnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *kirakás*, *megüresítés*; die Ausladung. 2) *megkönnyités*; die Erleichterung.

Exŏnĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. navem, Plaut. *terhét elvenni*, *ki*, *v. megüresítni*; entladen, von der Last befreyen. e. gr. ventrem, Mart. *szükségét végezni*; seine Nothdurft verrichten. 3) Trop. *megszabadítni*, *menteni*, *v. könnyítni*; befreyen, erleichtern, entledigen. e. gr. fidem suam, Liv. *igéretének eleget tenni*; seinem Versprechen genug thun. e. gr. aliquid in aurem alicujus, Sen. *szívét valaki előtt kiönteni*; sein Herz gegen einen ausschütten. e. gr. metu aliquem, Liv. *félelmét elvenni*, *megbátorítni*; einem die Furcht benehmen.

Exoptābĭlis, e, *kivánatos*, *kedves*;

wünschenswerth, erwünscht, angenehm.

Exoptātus, a, um, *kivánt, kedves*; erwünscht.

Exopto, āvi, ātum, āre, 1. *kiszemlélni, kiválasztani*; auserſehen. 2) *kivánni, óhajtani valaminek történését*; wünſchen, gern ſehen, daß etwas geſchehen möge.

Exōrābĭlis, e, *megkérlelhető, megengesztelhető*; leicht zu erbitten, erbittlich. Non exorabilis auro. Hor. 2) *könnyen megnyerhető*; leicht erbittend.

Exōrābŭlum, i, n. 2. *kérésmód, kóldúlásmód*; ein Erbittungsmittel, die Erbittungsart, Bettlersformeln. 2) *valami kérésnek mesterséges módja*; die gekünſtelte Art zu erbitten.

Exōrātĭo, ōnis, f. 3. *kérlelés, megengesztelés, kérés*; das Erbitten oder Bitten.

Exōrātor, ōris, m. 3. *kérlelő, megengesztelő*; der Erbitter.

Exōrātrix, īcis, f. 3. *kérlelő, megengesztelő (aszszony, v. leány)*; die Erbitterinn.

Exorbĕo, vide: Exsorbeo.

Exorbĭtātĭo, ōnis, f. 3. *kilépés, a' rendből*; die Ausſchreitung aus dem Geleiſe. 2) *általhágás*; die Übertretung.

Exorbĭtātor, ōris, m. 3. *általhágó*; der Übertreter. Tertull.

Exorbĭto, āre, 1. *a' rendes, v. igaz útról eltérni, kitsapongani*; aus dem Geleiſe fahren. 2) *általhágni, a' határon túl menni*; übertreten, zu weit gehen.

Exŏrbo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oculis, *megfosztani*; berauben. Animam alicujus exorbare, Plaut. *valakit megölni*; einen tödten. Orbus.

Exorcismus, i, m. 2. *esküvéssel való kénszerités, rdolvasás, ördögűzés*; die Beſchwörung, die Teufelsbeſchwörung.

Exōrcīso, āre, 1. *ördögöt űzni, esküvéssel kénszeriteni*; beſchwören.

Exōrcīsta, ae, m. 1. *ördögűző*; ein Beſchwörer des Teufels.

Exōrcīzo, āre, 1. i. q. Exorciso.

Exōrdēsco, vide: Exsordesco.

Exordĭor, orsus sum, īri, Dep. 4. *szövéshez kezdeni, bordába szedni a' fonalat*; das Gewebe anfangen, anzetteln. 2) *elkezdeni általjában*; überhaupt anfangen. e. gr. a re aliqua, Cic. *valamin kezdeni*; von einem Dinge anfangen. 3) e. gr. facinus aliquod, Plaut. *valami dologhoz v. munkához fogni*; eine That unternehmen.

Exordium, ii, n. 2. *kezdet, kezdete valaminek*; der Anfang. 2) *kezdőbeszéd*; der Eingang in einer Rede.

Exōrĭor, ōrtus sum, ōrīri. Dep. 4. *előjönni, feltetszeni, magát mutatni, megjelenni*; hervor kommen, ſichtbar werden, ſich zeigen, erſcheinen. Plaut. 2) *támadni*; entſtehen. Inter cives exoritur discordia, Virg. Sol exoritur, Virg. *a' nap felkél*; die Sonne geht auf. Tempestate exorta; *szélvész, vagy égiháború támadván*; da ſich ein Ungewitter oder ein Sturm erhoben hat. 3) *lenni*; werden. Exortus est rex Lydiae. Cic. 4) v. gr. ut timor, Cic. fama, Liv. *származni, jönni valahonnan*; entſtehen, herrühren. Honestum, quod ex virtutibus exoritur, Cic.

Exornātĭo, ōnis, f. 3. *felékesités, feltsinositás*; die Ausſchmückung, Auszierung. Cic.

Exornātor, ōris, m. 3. *felékesitő*; der Ausſchmücker.

Exorno, āvi, ātum, āre, 1. *felékesitni, kitsinositni, feltsinozgatni*; ausſchmücken, zieren. Vestibus exornare, Ter. *szépen felöltöztetni*; ſchön kleiden. 2) *minden szükséges dolgokkal felkésitni*; ausrüſten, mit nöthigen Dingen verſehen. 3) v. gr. nuptias, Plaut. aciem, Sall. *rendbe szedni, elrendelni, elintézni*; in Ordnung bringen, zurecht machen, gehörig zubereiten. 4) *ditsérni, magasztalni*; rühmen, preiſen, Cic.

Exōro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem aliquid, vel, aliquid ab aliquo, Plaut. *kérni*; bitten. 2) aliquem, Cic. *megkérlelni, megengesztelni*; erbitten, beſänſtigen. Carmina exorant deos, Ovid. 3) *kérés által megnyerni*; erbitten, durch Bitten erlangen. Aliquem alteri exorare, Svet. *valakit valakivel megbékéltetni*; einen mit einem andern ausſöhnen. 4) *kérés által megtartóztatni valamitól*; durch Bitten abhalten.

Exors, vide: Exsors.

Ēxōrsa, ōrum, n. 2. plur. *kezdet, kezdete valaminek*; der Anfang. 2) *előljáró beszéd, előszó*; die Vorrede.

Exōrsum, i, n. 2. i. q. Initium, *kezdet*; der Anfang.

Exorsus, a, um, *kezdett*; angefangen.

Exorsus, us, m. 4. (exordior) *kezdés*, *kezdet*; der Anfang. Cic.

Exortīvus, a, um, (exorior), *a' felkelést, feltetszést illető, p. o. a' tsillagok feltetszését*; das Aufgehen (der Gestirne) betreffend. Plin. 2) *napkeletre fekvő*; gegen Morgen liegend.

Exortus, a, um, *származott, támadott*; entsprungen, entstanden. 2) *feltetszett, felkelt*; aufgegangen. Jubare exorto, Virg. *feltetszvén a' hajnaltsillag*; da der Morgenstern aufgegangen war.

Exortus, us, m. 4. v. gr. solis, Plin. *felkelés, támadás*; das Hervorkommen, die Entstehung, der Aufgang.

Exos, ossis, o. 3. *tsontatlan*; ohne Knochen. Lucret.

Exoscŭlātĭo, ōnis, f. 3. *megtsókolás*; das Küssen. Plin.

Exoscŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Svet. *tsókolni, megtsókolni*; küssen, herzen, schnäbeln. 2) Trop. v. gr. scientiam alicujus, Gell. *betsűlni, tsudálni*; schätzen, bewundern.

Exossis, e, 3. *tsont nélkűl való, nem szálkás, p. o. hal*; ohne Knochen, ohne Gräten. Apul. 2) *hajlós*; biegsam. Apul.

Exosso, āvi, ātum, āre, 1. *tsontját vagy szálkáját kiszedni*; die Beine oder Gräten herausnehmen. 2) Met. v. gr. agrum, Pers. *a' köveket a' szántóföldből kiszedni*; die Steine aus dem Acker lesen.

Exossus, a, um, i. q. exossis, Apul.

Exostra, ae, f. 1. *leeresztő híd neme volt a' régi ostromlásoknál*; eine bewegliche Sturmbrücke.

Exōsus, a, um, aliquem v. aliquid Virg. *gyűlölő*; hassend *'s gyűlölséges, gyűlöletes*; verhaßt, der gehasset wird. Omnibus exosus. Gell. *mindengyűlöli, mindenek előtt gyűlölségben van*; bey jedermann verhaßt.

Exōtĕrĭcus, a, um, idem quod Peregrinus, *idegen, külföldi, külsőországi*; fremd, ausländisch. Varr. Exoterica dicebantur ab Aristotele, quae ad rhetoricas meditationes, facultatem argutiarum, civiliumque rerum notitiam conducebant. Gell.

Exōtĭcus, a, um, *külsőországi, külföldi*; ausländisch. Plaut.

Expallĕo, ŭi, ēre, 2. *elhalaványodni, elsárgúlni*; erblassen, bleich seyn, blaß werden. Metu expallere, Stat.

Expallesco, lui, lescĕre, 3. *elhalaványodni*; erblassen, blaß werden.

Expallidus, a, um, *halavány, halovány*; blaß.

Expallĭo, āre, 1. *köpönyegjétől megfosztani*; des Mantels oder Oberkleides berauben. Plaut.

Expalpo, āre, 1. *tzirolgatni*; streicheln, liebkosen, Plaut. 2) *szépszóval kivenni belőle*; erschmeicheln. Pompon.

Expalpor, ātus sum, āri, i. q. expalpo, Plaut. Fragm.

Expāndĭtor, ōris, m. 3. *szélesen kiterjedő*; der sich ausbreitet. Expanditor amnis, *kiáradó folyóviz*; ein Fluß, der überläuft. Plin.

Expando, pandi, pansum, et passum, pandĕre, 3. v. gr. alas, Plin. *kiterjeszteni, kiszélesitni*; ausbreiten, aufthun, ausspannen. 2) v. gr. fores, Tac. *kinyitni, kitárni*; öffnen. 3) v. gr. aliquid dictis, verbis, Lucr. *megmagyarázni*; erklären.

Expāngo, pānxi, pāctum, pāngĕre, 3. *rendbe rakni, elrendelni*; setzen, ordnen. Plin.

Expansĭo, ōnis, f. 3. *kiterjesztés, kiszélesités*; die Ausbreitung, Ausdehnung. Coel. Aur.

Expānsum, i, n. 2. *kiterjedés*; die Ausdehnung.

Expansus, a, um, *kiterjesztett*; ausgebreitet. 2) *kiterjedett*; ausgebreitet.

Expăpillo, āre, 1. *a' méjjet, v. tsetseit kitakarni*; die Brüste entblößen.

Expārtus, a, um, *a' fiadzástól megszűnt*; was nicht mehr trägt. Pecudes expartae. Varr.

Expassus, a, um, (Expando), *kinyitott, kitárt, p. o. ajtó*; aufgethan, geöffnet.

Expatĭor, vide: Exspatior.

Expătrĭcĭus, ĭi, m. 2., i. e. qui patriciam dignitatem deposuit, Cod. Just.

Expătrĭo, āre, 1. *hazájából kiűzni, kihajtani*; aus dem Vaterlande verstoßen, verweisen. Leg. Antiq.

Expatro, āre, 1. *elkövetni, véghez vinni*; verrichten, thun.

Expăvĕfăcĭo, ēci, factum, facĕre, 3. *megijjeszteni, elrémitni*; in Entsetzen bringen, scheu machen.

Expăvĕfactus, a, um, *elrémitett*; erschreckt.

Expăvĕo, et Expăvesco, pāvi, ēre, 2. et expavescēre, 3. *megrettenni, megijjedni, elrémülni*; sich entsetzen, sehr erschrecken.

Expăvĭdus, a, um, *megrettent*, *megrémült*; sich entsetzend, erstaunt, erschrocken. Gell.

Expecto, Expectatio, vide: Exspecto, etc.

Expectŏro, āre, 1. *a' ssivéből kikergetni, kiadni, kiűzni*; aus der Brust oder aus dem Herzen jagen, vertreiben.

Expĕcūliātus, a, um, *vagyonától megfosztatott*; der um das Seinige gekommen ist. Plaut.

Expĕcūlĭo, āre, 1. i. e. privare peculio, Plaut.

Expĕdĭo, īvi, et ĭi, ītum, īre, 4. I. Transitive, v. gr. ex laqueis mortis, Hor. *kiszabaditni*; loswickeln, befreyen. Se expedire; *magát kiszabaditni*, *kiszabadúlni*; sich befreyen. Cura se expedire, Ter. *valaminek a' gondjától megmenekedni, a' gondját elvetni*; sich der Sorge entschlagen. 2) nodum expedire, Cic. *megoldani a' tsomót*; den Knoten auflösen. 3) ad aliquid se expedire, Plaut. *valamihez hozzá készülni*; sich zu etwas rüsten. 4) *megmagyarázni*, *előadni*, *megmondani*; erklären, vorstellen, sagen. Uno verbo expedi, quid me velis? Plaut. 5) *végrehajtani*, *elintézni*, *eligazítni*; ausführen, berichtigen. Bene expedire rationes suas, Plaut. *számadását jól eligazítni*; seine Rechnungen gut berichtigen. 6) *megfizetni*; bezahlen. Nomina expedire, Cic. *adósságait lefizetni*; seine Schulden bezahlen. 7) *elővenni*; heraus nehmen. Expedire arma, Virg. *fegyvert fogni*; die Waffen ergreifen. 8) pecuniam expedire, Svet. *pénzt szerezni*, *vagy keriteni*; Geld verschaffen. 9) salutem expedire, Cic. *életét megmenteni*; *magát bátorságba helyheztetni*; sein Leben retten, sich in Sicherheit stellen. Omnis honesta ratio salutis expediendiae, Cic. II. Intransitive: *hasznos lenni*, *előmenetelére*, *javára lenni vagy szolgálni*; dienlich, oder zuträglich seyn. Expedire alicui ad aliquid, Cic. *valakinek valamiben hasznára lenni*; einem zu etwas nützlich seyn.

Expĕdit, Impers. *jól van, jó, használ, hasznos*; es ist gut, nützlich.

Expĕdīte, Adv. *könnyen, készen, gyorsan, szabadon, minden akadály nélkül*; leicht, fertig, geschwind, frey, ohne Hinderniß. Comp. expeditius, Cic. Superl. expeditissime, Cic.

Expĕdītio, ōnis, f. 3. *elkészítés*, *elintézés*; die Ausfertigung, Ausrichtung. 2) *dolog*, *munka*, *foglalatosság*; die Verrichtung. Expeditionum rusticarum aedificia, Vitr. *mezei gazdasághoz való épületek*; landwirthschaftliche Gebäude. 3) *táborozás*; der Feldzug.

Expĕdītiōnālis, e, *táborozáshoz való*, *azt illető*; den Feldzug betreffend.

Expĕdītus, a, um, (expedio) *megszabaditott*, *megmenekedett*; entlediget, befreyet. e. gr. curis, Hor. *gondnélkülvaló*, *gondtól üres*; sorgenfrey. 2) e. gr. ad caedem, Cic. *kész*; bereit, fertig. 3) e. gr. eques, iter, Cic. *könnyű*; leicht. 4) *könnyű szerrel*, *v. teherrel*, *v. bútyor nélkül lévő*; leicht bepackt, ohne Bagage. Legiones expeditae, Caes. Milites peditesque, Liv. 5) e. gr. via, oratio, Cic. *könnyű akadály*, *v. nehézség nélkül való*; leicht, ohne Schwierigkeit. 6) e. gr. homo, ad dicendum, Cic. *gyors*, *serény*; fertig, gleich bey der Hand. Comp. expeditior. Superl. expeditissimus. Cic.

Expello, ŭli, ulsum, ĕre, 3. *kiűzni*, *kergetni*, *lökni*, *v. taszitni*; austreiben, ausjagen, herausstoßen. e. gr. aliquem in opus, Plin. *dologra*, *v. munkára hajtani*; einen zur Arbeit treiben. 2) *eloszlatni*, *elűzni*; vertreiben, benehmen. e. gr. memoriam alicujus rei, Caes. *elfelejtetni valamit*; machen, daß eines Dinges vergessen wird. 3) aevo expelli, Lucan. *meghalni*; sterben. 4) e. gr. morbum, Hor. *meggyógyítni*, *megorvosolni*; eine Krankheit heilen.

Expendo, di, sum, ĕre, 3. *mérni*, *kimérni p. o. font számra*; wägen, auswägen. 2) e. gr. aliquid secum, Cic. *megfontolni*, *megvizsgálni*, *meghányni vetni*; erwägen, betrachten. 3) *megfizetni*; bezahlen. 4) *büntetést szenvedni*, *meglakolni*; Strafe leiden. e. gr. poenas alicui, Cic. *valakitől megbüntetődni*; von einem die Strafe erleiden. 5) *költsönözni*, *költsön adni*; ausleihen.

Expensa, ae, f. 1. et Expensum, i, n. 2. *költség*; die Ausgabe. Codex accepti et expensi, Cic. *jövedelmet 's költséget feljegyző könyv*; das Ausgab- und Einnehmbuch.

Expense, Adv. *igen*, *erösen*, *keményen*, *nagyon*; sehr, heftig, stark.

Expensilātio, v. expensi latio, ōnis, f. 3. (expensum, et fero) *költsön adott pénz feljegyzése*; die Verzeichnung des ausgeliehenen Geldes.

Expensĭo, ōnis, f. 3. *ráfordítás*, *rakőltés*; die Aufwendung. 2) *költség*; die Ausgabe.

Expenso, āre, 1. *kifizetni*; auszahlen. 2) e. gr. dies intercalares, Macrob. *el*, v. *felosztani*; eintheilen, vertheilen.

Expensus, a, um, (expendo) *kimért*, *p. o. font számra*; ausgewogen. 2) *kiadott*, *költött*; ausgegeben.

Expergēfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *felserkenteni*, *felébreszteni*, *álmából felkölteni*; vom Schlafe erwecken. 2) *serkenteni*, *gerjeszteni*, *nógatni*; erwecken, ermuntern. 3) Trop. *indítni*, *támasztani*; erregen. e. gr. malum aliquod, Plaut. *felláasztani*; rege machen.

Expergēfactĭo, ōnis, f. 3. *ébresztés*, *serkentés*, *felserkentés*; die Ermunterung, Erweckung.

Expērgēfăctus, a, um, *felserkentett*, *felébresztett*; erweckt. 2) *serkentett*, *gerjesztett*, *nógatott*; ermuntert.

Expergēfĭo, factus sum, fieri, *felébredni*, *felserkenni*; aufgeweckt werden, erwachen.

Expergĭfico, āre, 1. *felkölteni*; aufwecken. 2) e. gr. ingenium, Gell. *meg*, v. *felvidámitni*; aufmuntern.

Expergĭficus, a, um, *felserkentő*, *felébresztő*, *felköltő*; aufweckend, erweckend, ermunternd.

Expergiscor, experrectus sum, isci, 3. *felserkenni*, *felébredni*; erwachen, aufwachen. 2) *felvidámitni magát*; sich ermuntern. 3) *valamihez*, v. *valamire kedvének jönni*, v. *ereszkedni*; Lust zu etwas bekommen.

Expergĭte, Adv. e. gr. munus obire, Apul. *vigyázva*, *ébren*, *ébrékenyen*, *émetten*; munter, wachsam.

Expergĭtus, a, um, (expergo) *felköltött*, *felébresztett*; aufgeweckt.

Expergo, gi, gĭtum, ĕre, 3. *felkölteni*, *felserkenteni*, v. *ébreszteni*; aufwecken. 2) *serkenteni*, *gerjeszteni*, *nógatni*; ermuntern.

Expĕrĭens, entis, o. 3. *munkás*, *serény*; geschäftig, thätig. 2) *merész*, *bátor*; unternehmend. 2) *tapasztalt*, *próbált*, *tapasztalással bíró*; erfahren, Erfahrung habend. Superl experientissimus, *sokat látott hallott*, *igen próbált*, *nagy tapasztalású*; sehr erfahren.

Expĕrĭentĭa, ae, f. 1. (experior) *próba*, *próbatétel*; die Probe, der Versuch. 2) *próbatétel által szerzett esméret*, *tapasztalás*; durch Versuche erlangte Kenntniß, die Erfahrung. Cels.

Expĕrĭmēntātus, a, um, *probált*, *megpróbált*, *próbáratett*, *helybehagyott*; auf die Probe gestellt, bewährt.

Expĕrĭmēnto, āre, 1. *próbálni*, *megpróbálni*, *probára tenni*; probiren, versuchen.

Expĕrĭmentum, i, n. 2. *próba*, *próbatétel*, *megbizonyítás*, *megmutatás*; der Versuch, die Probe, der Beweis.

Expĕrĭor, ertus sum, īri, Dep. 4. e. gr. aliquid cum periculo, Cic. *megpróbálni*, *próbálni*, *próbát tenni valamivel*; versuchen, eine Probe mit etwas machen. e. gr. amorem alicujus, Cic. *valaki szeretetét próbára tenni*; jemands Liebe auf die Probe setzen. 2) *tapasztalni*; erfahren. 3) *valamit használni*, *valamivel élni*; Gebrauch von etwas machen. e. gr. libertatem, Sallust. *a' szabadság megnyerésén igyekezni*; die Freyheit zu erlangen suchen. 4) e. gr. intra privatos parietes, Cic. *barátságos v. szép szerént való megegyezésre kivánni lépni*; einen gütlichen Vergleich zu erhalten suchen.

Experrectus, a, um, (expergiscor) *felébredt*, *felserkent*; erwacht. 2) *vidám*, *eleven*; munter.

Expers, tis, o. 3. cum Gen. et Abl. e. gr. periculorum, consilii, Cic. *nem részes*, *részetlen*, *a' kinek valamiben nints része*; der keinen Theil an etwas hat, untheilhaft. 2) *valamitől megfosztott*; eines Dinges beraubt. 3) e. gr. eruditionis, humanitatis, Cic. *valami nélkül való*; ohne. e. gr literarum, Nep. *tudatlan*; unwissend.

Expertĭo, ōnis, f 3. (experior) *megvizsgálás*; die Prüfung. 2) *próba*, *probatétel*, *próbálás*; der Versuch, die Probe. Vitruv.

Expĕrtor, ōris, m. 3. *próbáló*, *próbatévó*; ein Probirer.

Expertus, a, um, (experior) *tapasztalt*, *megpróbált*; erfahren. e. gr. belli, Virg. *próbált vitéz*; ein erfahrener Kriegsmann. Pericula mille expertus, Lucret. *sok veszedelemben forgott*; der viel Gefahr ausgestanden hat. 2) e. gr. virtus, Cic. *próbált*, *helybe hagyott*; bewährt. 3) *megtisztított*; geläutert.

Expĕtĕndus, a, um, *kívánatos*; begehrenswürdig. e. gr. forma mulier, Plaut. *szép aszszony*; ein schönes Weib.

Expĕtens, tis, o. 3. *kívánó*, *kérő*; begehrend, verlangend.

Expĕtesso, Expetisso, ĕre, 3. (expeto) *igen*, *erősen*, *v. nagyon kívánni*; heftig begehren.

Expĕtībilis, e, (expeto) *kellemetes*, *kellemes*, *kedves*, *örvendetes*; annehmlich, erfreulich.

Expĕtīsco, ĕre, i. q. Expetesso.

Expĕtīsso, ĕre, i. q. Expetesso.

Expĕtītor, ōris, m. 3. *valamire vágyó*, *v. áhítozó*, *valamit kívánó*, *v. óhajtó*; der etwas oder nach etwas verlangt.

Expĕtītus, a, um, *kért*, *kívánt*, *óhajtott*; begehrt, gewünscht.

Expĕto, īvi, ītum, ĕre, 3. *igen*, *erősen*, *v. áhítatosan kérni*; sehr begehren, verlangen. 2) *megkívánni*, *kívánni*; fordern. 3) *óhajtani*; wünschen. 4) e. gr. auxilium ab aliquo, Cic. *segítségért esedezni valakinek*; einen um Hülfe bitten. 5) *megtámadni*, *nekiesni*; anfallen. e. gr. vitam alicujus, Cic. *valakinek élete után ólálkodni*, *v. leselkedni*; einem nach dem Leben trachten. 6) *esni*, *történni*; begegnen, treffen. Expetunt multa iniqua in servitute. Plaut.

Expĭābĭlis, e, Adj. *megengesztelhető*; was auszusöhnen ist.

Expĭātĭo, ōnis, f. 3. *engesztelés*, *megengesztelés*, *elégtétel*; die Versöhnung, Genugthuung, Satisfaction.

Expĭātor, ōris, m. 3. *engesztelő*, *megengesztelő*, *elégtévő*; der Versöhner, Genugthuer.

Expĭātorius, a, um, e. gr. sacrificium, *engesztelő*; etwas, womit man versöhnen kann.

Expĭātus, us, m. 4. i. q. expiatio, Tert.

Expĭātus, a, um, *megengesztelt*; versöhnt.

Expictus, a, um, vide: Expingo.

Expīlātĭo, ōnis, f. 3. (expilo) *kirablás*, *prédálás*, *fosztás*; die Plünderung, Beraubung.

Expīlātor, ōris, m. 3. *prédáló*, *ragadozó*, *tolvaj*, *fosztogató*; der Berauber, Räuber.

Expīlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aerarium, Cic. regem, socios, fana, Cic. hereditatem, Pandect. *ki*, *v. elragadozni*, *ki*, *v. elprédálni*, *megfosztani*, *meglopni*; ausplündern, berauben.

Expingo, inxi, ictum, ĕre, 3. *festeni*, *kifesteni*; mahlen, bemahlen, ausmahlen. 2) *szorosan eleibeterjeszteni*, *v. előadni*; genau vorstellen. 3) *tisztítni*, *ki*, *v. megtisztítni*; putzen.

Expinso, ĕre, 3. e. gr. far, Cato. *széllyelverni*, *v. zúzni*, *őrni*, *őrölni*, *megőrni*, *v. őrölni*; zerstampfen, mahlen.

Expio, āvi, ātum, āre, 1. *megengesztelni*; versöhnen, aussöhnen. 2) e. gr domum a scelere, Cic. *ki*, *v. megtisztítani*; reinigen. 3) e. gr. aliquid in aliquem, Cic. *megbüntetni*, *büntetni*; bestrafen. 4) *valamit megbosszszúlni valakiben*, *valamiért bosszszút állani*, *v. boszszúját tölteni valakin*; etwas an einem rächen. Tua scelera dii in nostros milites expiarunt. Cic.

Expīro, āre, vide: Exspiro.

Expiscor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kihalászni*; ausfischen. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kitudakozni*, *kifürkészni*, *végérejárni*; ausforschen.

Explānābĭlis, e, e. gr. vox, Sen. *világos*, *érthető*; deutlich, vernehmlich. 2) *kiterjeszthető*; was auszubreiten ist, ausbreitbar.

Explānāte, Adv. *nyilván*, *magyarán*, *világosan*; klärlich, deutlich. Comp. explanatius, Cic.

Explānātĭo, ōnis, f. 3. *megmagyarázás*, *világosítás*, *magyarázat*; die Erläuterung, Auslegung. 2) e. gr. verborum, Quint. *tiszta*, *értelmes kimondás*; deutliche Aussprache.

Explānātor, ōris, m. 3. *világosító*, *megmagyarázó*; ein Ausleger, Erklärer.

Explānātōrius, a, um, e. gr. liber, Cael. Aurél. *magyarázó*, *magyarázáshoz való*; zum Erklären dienend.

Explānātus, a, um, *megvilágosított*, *v. magyarázott*; erklärt, ausgelegt. 2) explanata vocum impressio; *szók*

tiszta, v. értelmes kimondása; das deutliche Aussprechen der Wörter. 3) e. gr. cortex, Plin. *kiterjesztett*; ausgebreitet.

Explāno, āvi, ātum, āre, 1. (planus), *kiterjeszteni*; ausbreiten. 2) *meg, v. kisimitni*; ausschmücken, glatt machen. 3) Trop. *magyarázni, megmagyarázni, világositni*; erklären, auslegen, deutlich machen. 4) *tanitni, oktatni*; lehren. 5) e. gr. verba, Plin. *tisztán, v. értelmesen kimondani*; deutlich aussprechen.

Explanto, āre, 1. *kivonni, kihúzni, kitépni, kiszakitni, kiszaggatni, kiirtani, kigyomlálni*; ausheben, ausreißen, ausrotten. 2) e. gr. genus; *eltörleni, kiirtani, kiveszteni*; vertilgen.

Explaudo, si, sum, ĕre, 3. i. q. explodo.

Explēbilis, e, Adj. *könnyen bé, v. megtölthető*; leicht zu erfüllen. 2) *kielégithető*; ersättlich. (Expleo).

Explēmentum, i, n. 2. *megtöltés, teletöltés*; die Erfüllung, Anfüllung, Ausfüllung.

Explendesco, vide: Exsplend.

Explĕo, ēvi, ētum, ēre, 3. *megtölteni, teletölteni*; ausfüllen, erfüllen, zufüllen. 2) *megelégitni, kielégitni*; sättigen. 3) e. gr. officium, Cic. *elegettenni valaminek, betölteni valamit*; Genüge thun. e. gr. aliquem scribendo, Cic. *valakinek elég gyakran irni*; einem oft genug schreiben. 4) e. gr. animum gaudio, Cic. *igen, nagyon, v. erősen örülni, v. örvendeni*; sich sehr freuen. 5) *elvégezni, végrehajtani*; vollenden. e. gr. diem supremum, Ter. *meghalni, életét végezni*; sterben, vollenden. 6) *kiüritni, kiüresitni*; ausleeren. 7) e. gr. legiones supplemento, Liv. *kipótolni, egészre kipótolni, kifoltozni*; ergänzen. 8) e. gr. sententias, Cic. *gondolatit tellyes kerekded beszédbe foglalni*; die Gedanken in volltönende Perioden einschließen.

Explētĭo, ōnis, f. 3. *meg, v. teletöltés, meg, v. kielégités, betöltés*; die Erfüllung, Befriedigung, Sättigung.

Explētus, a, um, (expleo) *tellyes, egész, meg, tele, v. betöltött*; vollkommen, erfüllt. 2) e. gr. omnibus numeris, suis partibus, Cic. *tökélletes, mindenképen jól véghez ment*; ganz vollkommen.

Explĭcābĭlis, e, *megmagyarázható, v. világositható*; leicht zu erklären. 2) *a' miből az ember könnyen kifejtődzhetik, kiigazodhatik, v. kivergődhetik*; etwas, woraus man sich leicht finden kann.

Explĭcāte, Adv. *kifejtődzve*; entwickelt. 2) *nyilván, világosan, magyarán*; deutlich.

Explĭcātĭo, ōnis, f. 3. *kifejtés*; die Entfaltung, Entwickelung e. gr. rudentis, Cic. *kiterjesztése, kifeszitése fel, v. letekerése a' hajókötelének*; die Ausbreitung, Auf- oder Abwindung des Schiffseiles. 2) *megmagyarázás, világositás, v. fejtés*; die Erklärung. 3) e. gr. mira in dicendo, Cic. *világosság, érthetőség; magát jól kimagyarázó tehetség*; die Deutlichkeit, die Gabe sich wohl zu erklären.

Explĭcātor, ōris, m. 3. *megmagyarázó, világositó, v. fejtő*; ein Ausleger, Erklärer.

Explĭcātrix, īcis, f. 3. *megmagyarázó, világositó, v. fejtő (asszszony, v. leány)*; eine Auslegerinn, Erklärerinn.

Explĭcātus, a, um, *kifejtett, kibontott*; ausgewickelt. 2) *érthető, könnyen megérthető*; leicht zu verstehen. 3) *kiterjesztett*; ausgebreitet. 4) urbs planissimo loco explicata, Cic. *térföldön fekvő város*; eine an einem ebenen Orte gelegene Stadt. 5) *bizonyos*; gewiß. Habet explicatam rationem salutis suae, Cic.

Explĭcātus, us, m. 4. *kifejtés, kibontás*; das Auseinanderwickeln. 2) *megmagyarázás, v. világositás, magyarázat*; die Erklärung.

Explĭcit, Impers. e. gr. liber, *vége, vége van*; es endiget sich, es ist zu Ende.

Explĭcĭtus, a, um, (explico) *kifejtett, kibontott, egymástol elvett, v. elszedett*; ausgewickelt, von einander gethan. 2) *kidolgozott*: ausgearbeitet. 3) *megmagyarázott, világositott, v. fejtett*; erklärt. Abs te hoc explicitum est. Cic. 4) his rebus explicitis, Caes. *ennek végződése után, v. végével, v. minekutánna ez elvégződött, végrehajtodott, v. tökélletességre virodott, v. ment*; nachdem dieses vollendet war.

Explĭco, ŭi, et āvi, ĭtum, et ātum, āre, 1. *kibontani, kifejteni*; auswickeln, auseinander falten. 2) *kiterjeszteni*; ausbreiten, ausstrecken. e. gr. epistolam, Cic. *felbontani, nyitni, törni, szakitni, v. szakasztani*; einen Brief aufmachen. 3) e. gr. se laqueis, Cic. *ki v. elszabadúlni, valamiből felóldozni magát*; sich losmachen. 4) e. gr. aliquid, Cic. Plin. *végrehajtani*; vollstrecken. 5) *megmagyarázni, világositni, v. fejteni*; erklären, auslegen. e. gr. mentem suam de aliqua re, Cic. *vélekedését valami felől, v. -ről meg- v. kimondani*; seine Meinung über eine Sache geben. 6) e. gr. aedificium usque ad locum aliquem, Cic. *nevelni, szélesitni, bővitni*; erweitern, fortführen. 7) e. gr. naves, Caes. *egymástól elrakni*; auseinander stellen. 8) e. gr. rem suam, Plaut. *öregbitni, nevelni, nagyitni*; vergrößern. 9) e. gr. frontem sollicitam, Hor. *felderitni*; entrunzeln. 10) *megmondani, v. kigondolni mi tévő legyen az ember*; sagen, oder ausdenken, was zu thun sey. 11) *használni,ráfordítni*; anwenden, nutzen. 12) e. gr. nomen, Cic. *adósságát meg, ki v. lefizetni*; seine Schuld bezahlen. 13) e. gr. orationes Graecorum, Cic. *leforditani, más nyelvre általtenni*; übersetzen.

Explōdo, si, sum, ĕre, 3. (plaudo) *tapsolással, tsörditéssel, tsergetéssel, v. durrantással el v. kiűzni, el, v. kihajtani, v. elkergetni, kitapsolni*; durch Klatschen herausjagen, ausklatschen. 2) *kiűzni, kihajtani, kikergetni*; herausjagen. 4) e. gr. sententiam alicujus, Cic. *megvetni, nem javallani, jóvá nem hagyni*; mißbilligen, verwerfen. 5) e. gr. sclopetum, *el, v. kisütni*; losschießen.

Explōranter, Adv. *szorosan figyelmesen, gondosan*; genau. e. gr. currere; *kémlélés, v. kurkászás végett kimenni, v. elfutni*; zum Ausforschen auslaufen.

Explōrāte, Adv. *bizonyosan, bátran, bizonnyal, rábizhatóképen*; gewiß, sicherlich, zuverläßig. 2) *nagy tapasztalással*; erfahren. Comp. -ius.

Explōrātĭo, ōnis, f. 3. *tudakozódás, kérdezősködés, kikurkászás kinyomozás, nyomozgatás*; die Erkundigung, Erforschung, Nachforschung.

Explōrātor, ōris, m. 3. *tudakozódó, szagúldozó, kurkászó, nyomozó, kémlélő, kém, spion*; ein Erforscher, Ausspäher, Kundschafter, Spion.

Explōrātōrĭus, a, um, *nyomozásra, kémlélésre, v. szagúldozásra való*; zum Ausspähen, zum Erforschen, zum Kundschaften dienlich.

Explōrātus, a, um, *megtudott, kitudakozott, kikémlélt*; erfahren, wohl erkundiget, erforschet. 2) *bizonyos, nyilvánvaló*; gewiß, zuverläßig. Exploratum habere aliquid, Cic. *bizonyosnak lenni valamiben*; eines Dinges versichert seyn. 3) e. gr. fides, *próbált, megpróbált hűség*; die oft bewährte Treue. Comp. -tior. Sup. -issimus.

Explōro, āvi, ātum, āre, 1. *meg, v. kikémlélni, kinyomozni, kipuhatolni, kitudakozni*; erforschen, untersuchen, ausspähen, auskundschaften. 2) e. gr. aurum, Plin. *próbálni, megpróbálni*; versuchen, probiren. 3) e. gr. locum, Caes. *megvi'sgálni*; visitiren. 5) e. gr. fugam, Cic. *útat lesni a' futásra, v. szökésre*; sich nach der Flucht umsehen.

Explōsĭo, ōnis, f. 3. *kitapsolás, kifütyölés*; die Ausklatschung. 2) *megvetés, v. útálás, kigúnyolás*; die Verwerfung.

Explōsus, a, um, *kitapsolt, kifütyölt*; ausgeklatscht. 2) e. gr. sententia, Cic. *megvetett, kigúnyolt*; verworfen.

Expŏlĭo, āre, vide: Exspolio.

Expŏlĭo, ivi, itum, īre, 4. e. gr. aliquid, Cic. *kitisztitni, v. tsinositni, felékesitni, pallérozni*; ausputzen, auszieren, poliren. 2) *ki, v. megsimitni*; glätten, glatt machen. Libellus pumice expolitus, Catull. 3) Trop. *finomitni, jobbitni, megjobbitni, kipallérozni, erköltsét megjavitni*; verfeinern, verbessern, die Sitten verbessern. e. gr. doctrinis omnibus aliquem, *túdóssá tenni valakit*; einen sehr gelehrt machen.

Expŏlītĭo, ōnis, f. 3. *ki, v. mégtisztitás, pallérozás, finomitás, felékesités*; die Polirung, Ausputzung, Schmückung, Verfeinerung.

Expŏlītus, a, um, *kipallérozott, ki tisztitott, felékesitett*; polirt, ausgeputzt, ausgeziert. 2) *megseprett, megtisztitott, meg, v. kisimitott*; gefegt, gesäubert, geglättet. 3) Trop. *erköltsében megjobbitott, v. javi-*

tott; in Sitten verbessert. Expolitum te et hominem reddam, Cic. *valami jót faragok belőlled*; ich will dich hobeln, und etwas rechtes aus dir machen. Comp. -ior. Sup. -issimus.

Expōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *kitenni, kirakni*; hinaussetzen, hinauslegen. 2) *előadni*; darlegen. e. gr. aliquid ante oculos, in oculis alicujus, Cic. *szeme elébe terjeszteni*; etwas vor Augen legen. 3) e. gr. copias in terram, Nep. *a' szárazra hadisereget szállitni*; Kriegsvolk ans Land setzen. 4) e. gr. puerum, Plaut. *elvetni, elrejteni, kitenni*; wegsetzen. 5) e. gr. episcopos, Hilar. *letenni*; absetzen. 6) e. gr. indicium, Cic. *jelenteni, hirűladni*; etwas anzeigen. 7) *igérni, igéretet tenni*; versprechen. 8) *elbeszélni, túdósitni*; berichten, erzählen. 9) *magyarázni, megmagyarázni, világositni, megfejteni*; erklären, auslegen. 10) e. gr. virtutes alicujus, Nep. *valaki virtusit leirni, v. előadni*; eines Tugenden beschreiben. 11) *közönségessé tenni, elhirlelni*; gemein machen.

Expŏpŭlātĭo, ōnis, f. 3. (expopulor), *ki, v. elpusztitás, ki, v. elrabolás, ragadozás*; die Beraubung, Plünderung.

Expŏpŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *el, v. kipusztitni*; verwüsten.

Exporgo, pro: exporrigo.

Exporrectus, a, um, *kiterjesztett, kinyújtott*; ausgestreckt, ausgedehnt. Comp. exporrectior, Colum.

Exporrigo, exi, ectum, ĕre, 3. *kiterjeszteni, kinyújtani*; ausstrecken, ausbreiten. 2) *ránczait kifejteni*; entrunzeln, e. gr. frontem, Ter. *felvidúlni*; eine fröhliche Miene machen. 3) e. gr. annos, Sen. *nyújtani, öregbitni, sokasitni*; verlängern.

Exportātĭo, ōnis, f. 3. *kivivés, kivitel*; das Austragen. 2) *kihordás, elszállitás*; die Ausführung. 3) *számkivetés, számkivetésbeküldés*; die Verjagung ins Elend.

Exporto, āvi, ātum, āre, 1. *kivinni*; hinaustragen. 2) e. gr. aliquid aliquo loco, ex aliquo loco, Virg. *ki, v. elhordani, elszállitni*; ausführen, wegführen. 3) *elküldeni*; wegschaffen. Exportandum in ultimas terras portentum, Cic.

Exposco, pŏposci, ĕre, 3. e. gr. pacem precibus, Ovid Caes. *kérni*; verlangen, bitten. 2) *elkérni, kivánni, kiadatni magának*; abfordern, sich ausliefern lassen.

Expŏsĭte, Adv. *kitéve, kirakva*; ausgesetzt. 2) *megmagyarázva, megfejtve*; ausgelegt. 3) *világosan, nyilván, magyarán*; klar, deutlich.

Expŏsĭtĭcius, (—tius), a, um, (expono) *kitett, kirakott, elvetett*; ausgesetzt, weggesetzt. e. gr. infans, Plaut. *talált gyermek*; ein Findelkind.

Expŏsitĭo, ōnis, f. 3. e. gr. infantis, Justin. *kitevés, kitétel*; die Aussetzung. 2) *magyarázás, világositás, megfejtés*; die Erklärung, Auslegung. 3) e. gr. rerum gestarum, Quint. *előadás, előbeszéllés*; die Erzählung. 4) e. gr. togae, Tert. *letevés, levetés*; die Ablegung.

Expŏsĭtĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *magyarázatotska, rövid magyarázat*; eine kleine Erklärung.

Expŏsĭtĭvus, a, um, *magyarázó, világositó*; erklärend, erläuternd.

Expŏsĭtor, ōris, m. 3. *magyarázó, megfejtő*; ein Ausleger.

Expŏsĭtus, a, um, (expono) *kitett, kirakott*; ausgesetzt. 2) e. gr. praemium, Cic. *valamire tett jutalom*; eine Belohnung, die auf etwas gesetzt ist. 3) *le, v. eltett*; weggesetzt. 4) e. gr. alicui rei, Cic. *ellenében, általellenében lévő*; entgegen stehend. 5) *világosan megmagyarázott*; deutlich erkläret. 6) *közönséges, aljavaló, rossz*; gemein, schlecht.

Ex post facto, *eset, v. dolog megesése után*; nach geschehener That.

Expostŭlātĭo, ōnis, f. 3. *kérés, kivánás*; die Forderung. 2) *panasz, nehézség, valaki ellen*; die Beschwerde über Jemand.

Expŏstŭlātor, ōris, m. 3. *kérő, kivánó*; ein Forderer. 2) *panaszkodó, panaszló, vádoló*; ein Ankläger.

Expostŭlātus, us, m. 4. i. q. expostulatio.

Expŏstŭlātus, a, um, *elkért*; abgefordert. 2) *valamiért megszóllitott*; über etwas angeredet.

Expostŭlo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, ab aliquo, Cic. *kérni, kikérni, igen kérni, kivánni*; fordern, herausfordern. 2) e. gr. cum aliquo de aliqua re, Cic. Ter. *veszekedni, tzivódni, tzivakodni, valaki ellen panaszolkodni, valakire neheztelni*; streiten, sich zanken, Beschwerde über jemand führen.

Expōtus, a, um, i. q. epotus.

Expraefectus, i, m. 2. i. e. qui functus est praefectura.

Expresse, Adv. *kinyomva, kifatsarva*; ausgedruckt. 2) *illően, illendően*; passend, schicklich. 3) *nyilván, világoson, magyarán*; deutlich.

Expressim, i. q. expresse, Pand.

Expressĭo, ōnis, f. 3. *kinyomás, kifatsarás, megszűrés*; das Auspressen, Ausdrücken, die Durchseihung. 2) *fel, v. felfelényomás*; das Drücken in die Höhe. 3) *kiállás, kinyúlás, kiálló rész*: Hervorragung, der hervorragende Theil.

Expressor, ōris, m. 3. *kinyomó, v. fatsaró*; ein Ausdrücker, Auspresser. 2) e. gr. veritatis, Tac. *világosságrahozó*; ein Hervorbringer.

Expressus, a, um, (exprimo) *kinyomott, v. fatsart*; ausgedruckt. 2) *kénszerített, erőltetett*; genöthigt, erzwungen. Deditio necessitate expressa, Liv. *kéntelenségből való általadás*; eine gezwungene Übergabe. 3) *jól, helyesen lefestett, eltalált*; eigentlich abgebildet. 4) e. gr. de graeco, Cic. *fordított*; übersetzt. 5) *nyilvánságos, nyilvánvaló, világos*; offenbar Sceleris vestigia expressa, Cic. 6) *kiálló, kinyúló*; hervorragend. 7) expressae literae, Cic. *tisztán kimondott betűk*; deutlich hergesagte Buchstaben. 8) sermo expressior, Quint. *világosabb, érthetőbb beszéd*; eine deutlichere Rede.

Expressus, a, um, (exprimo) *kinyomott, v. fatsart*; ausgedruckt.

Expressus, us, m. 4. i. q. Expressio.

Exprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. (premo) e. gr. oleum amygdalis, succum e semine, Plin. spongiam, Cels. *kinyomni, kifatsarni*; ausdrücken, auspressen. e. gr. nasum, Mart. *kifújni az orrát*; schnäuzen. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kitsikarni, tsikarni, erőltetni, erővel elvenni, kénszeríteni*; erpressen, erzwingen, abnöthigen. 3) *venni, kapni, nyerni, megnyerni*; bekommen, erhalten. 4) e. gr. vestigia, effigies, Cic. *kinyomni, ledbrázolni*; abbilden, ausdrücken. 5) e. gr. vitium imitatione, Cic. *más után tenni, követni, majmolni*; nachthun, nachmachen. 6) *kifejezni, előadni, kimagyarázni, leírni*; ausdrücken, beschreiben. e. gr. ad verbum aliquid de Graecis, Cic. *szóról szóra görögből fordítni*; vom Worte zu Worte aus dem Griechischen übersetzen. 7) e. gr. aquam, Vitr. *felnyomni*; in die Höhe drücken.

Exprōbrātĭo, ōnis, f. 3. *szemrehányás, szemrevetés, pirongatás, pirongó*; der Vorwurf, das Verweisen oder Vorhalten.

Exprōbrātor, ōris, m. 3. *szemrehányó, szemrehányással illető, pirongató*; ein Verweiser, der einem etwas vorwirft.

Exprōbrātrix, īcis, f. 3. *szemrehányó pirongató, (aszszony, v. leány)*; eine Verweiserinn, Vorwerferinn.

Exprōbro, āvi, ātum, āre, 1. (probrum) e. gr. alicui aliquid, Cic. *szemérehányni, v. vetni*; vorwerfen, verweisen.

Exprōmissor, ōris, m. 3. *kezes, valakiért felelő, v. jótálló*; der etwas für einen andern zusagt.

Exprōmitto, isi, issum, ĕre, 3. *kezes lenni, valakiért felelni, v. jótállni*; etwas zusagen, für einen andern.

Exprōmo, msi, mtum, ĕre, 3. aliquid, Varr. convivam, Plaut. *elővenni, előhozni*; hervor ziehen, hervor thun, hervor nehmen, hervor bringen, heraus nehmen. 2) Trop. e. gr. odium, Cic. *kimutatni, kijelenteni, kinyilatkoztatni*; zeigen, äußern, an den Tag legen. e. gr. supplicium in aliquem, Cic. *valakit halállal büntetni*; einen am Leben strafen. 3) *kimondani*; heraussagen. e. gr. pectore aliquid, Plaut. *mondani, szóllani valamit*; etwas sagen. 4) e. gr. industriam in aliqua re, Cic. *valamire szorgalmatosságot fordítni*; seinen Fleiß auf etwas wenden. 5) e. gr. crudelitatem in inimico suo, Cic. *bosszúját tölteni, ellenségén* seinen Grimm an seinem Feinde auslassen.

Expromtus, a, um, *elővett, előhozott, kivett*; hervor gethan, heraus genommen. 2) *gyors, eleven, kész*; geschwind, hurtig, fertig, bey der Hand.

Exprŏpĕro, āre, 1. idem quod celeriter consumo.

Expŭdōrātus, a, um, *szemtelen, goromba*; unverschämt, grob.

Expugnābĭlis, e, (expugno) *bé, v. megvehető, megvihatő*; was man erobern kann, bezwingbar.

Expugnātĭo, ōnis, f. 3. *megvevés, megvétel, viadallal megvétel, megvivás*; die Eroberung. 2) *felyülmúlás, v. haladás, erővétel*; die Überwältigung.

Expugnātor, ōris, m. 3. e. gr. urbis, Cic. *megvevő*, *meggyőző*, *győzedelmes*; ein Eroberer, Ueberwinder, Sieger. 2) e. gr. pudicitiae, Cic. *betsűletrontó*, *parázna*, *lator*; ein Ehrenschänder.

Expugnātōrius, a, um, *megvennivaló*; zum Erobern dienlich.

Expūgnātus, a, um, *megvett*, *megvitt*; überwunden, erobert. 2) Trop. e. gr. mens, Stat. *részére hajtott*, *megnyert indúlat*; ein Gemüth, das zum Beyfalle gebracht worden ist.

Expugnax, ācis, o. 3. *meggyőző*, *megvivó*, *megvevő*; besiegend, bezwingend. expugnacior herba, Ovid. *hathatósabb a' szivre*; wirksamer auf das Herz.

Expugno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. urbem, Cic. *meg*, *v. bévenni*, *viadallal bévenni*, *meggyőzni*, *megvívni*; bezwingen, erobern, einnehmen. 2) Trop. pudicitiam puellae, Cic. *megejteni*, *szeplősitni*, *rontani*, *v. betstelenitni*, *a' leányt*; ein Mädchen zu Falle bringen. 3) *erővel*, *v. erőszakkal elvenni*; mit Gewalt nehmen. e. gr. aurum alicui, Plaut. *valakitől pénzt tsikarni ki*; einem Geld abdringen, erpressen. 4) e. gr. aliquem auro, Cic. *megvesztegetni*, *pénzen megvásárlani valakit valaminek tevésére*; einen durch Gold gewinnen, bestechen. 5) e. gr. carcerem, *kitörni*, *v. rontni a' fogházból*, *v. tömlötzből*; aus dem Gefängnisse losbrechen. 6) *rábeszéllni*, *részére hajtani*, *v. hóditni*; zum Beyfalle bringen, bereden. 7) e. gr. aliquid certa ratione, Cic. *megmutatni*, *bébizonyítni*; darthun. 8) *ostromolni*, *megtámadni*; bestürmen, attaquiren, angreifen.

Expŭĭtĭo, et Exspuitio, ōnis, f. 3. *kiköpés*; Ausspeyung. e. gr. sangvinis, Plin. *vérköpés*, *vérhányás*; die Blutauswerfung.

Expūlsātus, a, um, (expulso) *kiűzött*, *kihajtott*, *elbotsátott*, *eleresztett*; ausgetrieben, weggelassen.

Expulsim, Adv. *verve*, *ütve*, *veréssel*, *ütéssel*; mit Schlagen. Pila expulsum ludere, Varr. *laptázni*, *kiverő laptát (kapóst, kifutót) játszani*; den Ball schlagen.

Expulsĭo, ōnis, f. 3. *ki*, *v. elűzés*, *el*, *v. ki hajtás*; die Ausjagung, Vertreibung.

Expulso, āre, 1. *űzőbe venni*, *kiűzni*, *kilökni*, *kilökdösni*; austreiben, ausstoßen. 2) *viadallal megvenni*, *megvenni*, *meggyőzni*; bezwingen, erobern.

Expulsor, ōris, m. 3. *el*, *v. kiűző*, *el*, *v. kihajtó*; ein Heraustreiber, Vertreiber.

Expulsus, a, um, (pello) e. gr. finibus patriis, Virg. *ki*, *v. elűzött*, *ki*, *v. elhajtott*, *ki*, *v. elkergetett*, *kitaszitott*; ausgestossen, ausgetrieben, verjagt.

Expultrix, īcis, f. 3. *ki*, *v. elűző*, *ki*, *v. elhajtó (asszony, v. leány)*; eine Vertreiberinn, Verjagerinn.

Expūmĭco, āre, 1. *tajtékkövel dörgölni*, *v. dörsölni*; mit Bimsstein reiben.

Expūmo, vide: Exspumo.

Expunctĭo, ōnis, f. 3. *kitörlés*, *kiirtás*; die Austilgung, Ausstreichung.

Expunctor, ōris, m. 3. *kitörlő*, *kiirtó*; ein Austilger, Ausstreicher.

Expūnctus, a, um, *kiirtott*, *kitörlött*, *kivakart*; ausgetilgt, ausgestrichen, ausgekratzt. e. gr. miles stipendiis, JCt. *katona*, *kinek többé nem jár 'soldja*, *eleresztett*, *elbotsátott*, *v. haza szabadúlt katona*; ein Soldat, der keinen Sold mehr bekommt, ein abgedankter Soldat.

Expungo, unxi, unctum, ĕre, 3. e. gr. nomen debitoris, Plaut. *kitörölni*, *keresztűl vonni*, *kivakarni*; auskratzen, durchstreichen, auslöschen. 2) Trop. e. gr. partam gloriam, Plaut. *a' nyert ditsősségtől elesni*, *v. azt elveszteni*; die erlangte Ehre verlieren. 3) *ereszteni*, *v. botsátni*, *le v. kitenni*, *p. o. hivatalából*, *szolgálatjából*; abdanken, des Dienstes entlassen, cassiren. e. gr. militem stipendiis, Plaut. *a' katonát 'sóldjától megfosztani*, *szolgálatjából kitenni*; dem Soldaten seinen Sold nicht mehr geben, ihn cassiren. 4) *elküldeni*, *elűzni*; wegschaffen, wegtreiben. 5) e. gr. sidera ad nomen, Plin. *számlálni*, *előszámlálni*; rechnen, herrechnen. 6) *végig menni rajta*, *megvi'sgálni*; durchgehen, untersuchen.

Expuo, vide: Exspuo.

Expurgātĭo, ōnis, f. 3. *kitisztítás*; die Reinigung. 2) *mentség*, *magamentés*; die Rechtfertigung, Entschuldigung.

Expurgo, āvi, ātum, āre, 1. *kitisztítni. megtisztítni*; reinigen, säubern. 2) se alicui, Plaut. *menteni, mentegetni*; rechtfertigen, entschuldigen

Expūtesco, ĕre, 3. *elrothadni*; verfaulen, Plaut.

Expūto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vitem, Colum. *megmetszeni*; beschneiden, z. B. Weinstöcke. 2) v. gr. palos, Colum. *megfaragni, elvágni*; behauen, zerhauen. 3) *meggondolni, elgondolni, általlátni*; überdenken, untersuchen, ergründen, einsehen.

Exquaero, sívi, situm, 3. i. q. exquiro, Plaut.

Exquīliae, ārum, pl. f. 1 unus septem montium Romae. Hinc: Exquilinus, et Exquilius, a, um, v. gr. mons, porta, etc.

Exquīro, sīvi, sītum, rĕre, 3. (ex et quero) aliquid ab vel ex aliquo, Cic. *kérdezni, tudakozni valamit valakitól kérdezősködni, tudakozódni valami eránt*; fragen, nachfragen, ausforschen, sich erkundigen, erforschen. 2) v. gr. veritatem, causas, Cic. *végire járni valaminek, kitudni, kinyomozni*; erforschen, untersuchen. 3) *megkivánni, megvárni valakitől valamit*; fordern, verlangen, erwarten.

Exquīsīte, Adverb. *szorosan, szorgalmatosan, gondosan. különősen*; genau, sorgfältig, vorzüglich. 2) *válogatva*: ausgesucht. Exquisitius, Cic. exquisitissime, Gell.

Exquīsitim, i. q. exquisite, Varr.

Exquīsītio, ōnis, f 3. *végire járás, kitudás, kinyomozás*; Untersuchung, Erforschung. Cod. Just.

Exquīsītus, a, um, *kikeresett, kiválogatott*; ausgesucht. 2) *szoros*; genau. Vir exquisito judicio, Cic. *éles elméjű, éles ítélettetelű ember*; ein Mann von scharfer Urtheilskraft.

Exrex, rēgis, m. 3. *vóltkirály*; der nicht mehr König ist. Histor.

Exsaevĭo, īre, 4. *kidühösködni magát*; auswüthen, austoben. Liv.

Exsanguĭnātus, a, um, *véreelfolyt*; blutlos, verblutet. Vitruv.

Exsanguis, e, *véretlen*; blutlos, ohne Blut. 2) *elhalaványodott, elholt*; erblasset, todt, Cic. blaß, z. B. vor Schrecken, Wuth. 3) v. gr. oratio, homo, etc., Cic. *erőtlen, gyáva*; kraftlos.

Exsarcĭo, si, tum, īre, 4. *kifoltozni, kijjobbítgatni*; ausbessern, ausflicken. 2) *megadni, kipótolni, visszszonozni*; wieder ersetzen, erstatten. Aliquid aliis rebus, Cic.

Exsătio, āvi, ātum, āre, 1. *jóltartani*; sättigen. Liv.

Exsătŭro, āvi, ātum, āre, 1. *jóltartani*; sättigen. Cic. 2) *kielégítni*; befriedigen.

Exscalpo, psi, ptum, pĕre, 3. *kivájni, kiásni*: ausgraben, aushöhlen, terram, Varr.

Exscendo, loco: escendo, v. gr. e navi; *kimenni, kiszállani, kihágni*; aussteigen.

Exscensĭo, ōnis, f. 3. *kiszállás, p. o. a' partra, kimenés, kihágás*; das Aussteigen.

Exscensus, us, m. 4. *kiszállás, kihágás*; das Aussteigen. Tac.

Exscindo, ĭdi, issum, scindĕre, 3. *kivágni, kimetszeni*; aushauen, ausschneiden Cic. 2) *elrontani, semmivé tenni, kiirtani*; zerstören, zu Grunde richten, verderben, ausrotten.

Exscrĕābĭlis, e, *kihákogható*; was durch Räuspern ausgespien werden kann. Plin.

Exscrĕātĭo, ōnis, f. 3. *kihákogás*; das Ausräuspern. Plin.

Exscrĕātus, us, m. 4. i. q. excreatio.

Exscrĕo, āvi, ātum, āre, 1. *kihákogni, kiköpni*; mit Räuspern ausspeyen, ausräuspern.

Exscrībo, psi, ptum, bĕre, 3. *kiírni, leírni belőle*; aus oder abschreiben. 2) *lemásolni, mássát rajzolni, v. festeni*; abzeichnen, abcopiren, abmahlen.

Exscriptor, ōris, m. 3. *leíró, lemásoló*; Abschreiber.

Exscriptus, a, um, *kiírt*; ausgeschrieben 2) *leírt*; abgeschrieben.

Exsculpo, psi, ptum, pĕre, 3. *kivésni, kimetszeni, kivájni*; herausgraben, stechen oder kratzen. 2) *kitsikarni valakiből valamit*; mit Mühe herausbringen, herauspressen. 3) *kifaragni*; ausschnitzen.

Exsĕco, cŭi et cāvi, ctum, cāre, 1. *kivágni, kimetszeni belőle*; herausschneiden, ausschneiden, abschneiden. 2) *kiirtani*; ausrotten. Cic. 3) *kiherélni*; entmannen, castriren.

Exsĕcrābĭlis, e, *átkozott, útálatos*; verfluchenswerth, abscheulich.
Exsĕcrābĭlĭtas, ātis, f. 3. *útálatosság*; die Abscheulichkeit.
Exsĕcrābĭlĭter, Adv. *útálatosan*; abscheulich. Exsebrabilius, August.
Exsĕcrāmentum, i, n. 2. i q. exsecratio, Tert.
Exsĕcrātĭo, ōnis, f. 3. *átkozódás, átok*; die Verwünschungen, das Fluchen, der Fluch. Cic.
Exsĕcrātor, ōris, m. 3. *átkozódó*; der Verwünscher, Verflucher Tert.
Exsĕcror, ātus sum, āri, aliquem vel aliquid, Cic. *átkozni, szidalmazni*; verwünschen, verfluchen, fluchen.
Exsectĭo, ōnis, f. 3. *kimetszés, kivágás*; das Herausschneiden, Ausschneiden, Abschneiden. Cic.
Exsector, ōris, m 3. *kimetsző, kivágó*; Ausschneider, Abschneider Apul.
Exsectus, a, um, *kimetszett, kivágott*; herausgeschnitten. Sylvae exsecte, Claud. *kivágott erdők*; ausgehauene Wälder.
Exsĕcūtĭo, ōnis, f. 3. *végrehajtás. betöltés*; die Vollziehung, Verrichtung, Vollführung. 2) *a' bűnösre hozott itélettétel telyesitése*; die Vollstreckung des Urtheils an einem Uebelthäter. 3) *büntetés*; die Strafe. JCt. 4) exsecutio provinciae, Tac. *valamelly tartomány kormányozása*: die Verwaltung einer Provinz.
Exsĕcūtor, ōris, m. 3. *betöltő, végrehajtó*; der Vollzieher, Ausführer, Vellej. 2) *bosszszúálló, büntető*; der Rächer, Bestrafer, Stat.
Exsĕcūtus, et Exsequutus, a, um, *végrehajtott, betöltött, telyesitett*; vollbracht, ausgeübt.
Exsensus, a, um, *érzéketlen*; empfindungslos, sinnlos. Gell.
Exsĕquĭae, ārum, f. 1. pl. *halotti pompa, halotti tisztesség*; Leichenbegängniß, feyerliche Beerdigung, Leichenzug. Cic. exsequias ire, Cic. Ter. *halottra menni, valakinek halotti tiszteséget tenni*; zur Leiche geben.
Exsĕquĭālis, e, *halotti*; das Leichenbegängniß oder die Leiche betreffend.
Exsĕquĭor, āri, Dep. 1. *eltemetni*; Leichenbegängniß halten, beerdigen. Varr.
Exsĕquor, cutus (quutus) sum, sĕqui, Dep. 3. *követni*; folgen. Funus exsequi, Varr. *a' halottat kikésérni*; die Leiche begleiten. 2) *telyesitni, betölteni, végrehajtani*; verrichten, vollziehen, thun. Executo regis imperio, Plaut. *telyesittetvén a' király parantsolatja*; nachdem des Königs Befehl war verrichtet worden. 3) *magyarázni, megfejteni*; erklären, auslegen. Verbis exsequi, Cic. *szóval megmagyarázni*; mit Worten erklären. 4) idem quod prosequi, Cic. laude aliquem exsequi; *valakit ditsérni, magasztalni*; einen loben. 5) *meg nem szűnni valamit folytatni*; in etwas fortfahren. Id exsequi usque ad extremum, Cic. 6) delicta exequi, Sen. *a' gonoszságot megbüntetni*; die Verbrechen strafen. 7) jus suum armis exsequi, Caes. *a' maga jussát kardal oltalmazni*; sein Recht mit den Waffen behaupten. 8) egestatem exsequi, Plaut. *szükséget v. nyomorúságot látni, szenvedni, nyomorúsággal küszködni*; Mangel leiden.
Exsĕro, et Exĕro, rŭi, rtum, rĕre, 3. *kidugni, kinyújtani*; herausstrecken, hervorstrecken. Lingvam exserere, Liv. *kiölteni a' nyelvét*; die Zunge herausstrecken. 2) v. gr. mammam, Virg. *kihagyni, pusztán kinn hagyni*; entblößen. 3) *felfedezni*; entdecken, heraussagen. Mentis suae secreta exserere. Svet. 4) *felemelni, feltartani*; erheben, in die Höhe heben. Caput altius exserere. Ovid. 5) v. gr. vincula, Colum. *lerázni, lehányni*; los machen, sich losmachen.
Exserte, Adv. v. gr. clamitare, Apul. *nyilván, világosan, nagyon, felszóval*; sichtbar, deutlich, laut.
Exserto, āre, i. q. exsero, Virg.
Exsertus, a, um, (exsero); *kinyújtott*; herausgestreckt. 2) *kiálló, kinyúló*; hervorragend. 3) *mezitelen, mesztelen, tsupasz, puszta*; entblößt. Brachia exserta, Stat.
Exsĭbĭlātĭo, ōnis, f. 3. *kifütyölés, kisüvöltés*; die Auszischung.
Exsĭbĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *kifütyölni, kisüvölteni, kinevetni, nevetségessé tenni*; auszischen, verlachen. 2) *kifütyöléssel, v. kisüvöltéssel elűzni, elkergetni, v. elhajtani*; durch das Auszischen verjagen.
Exsiccātĭo, ōnis, f. 3. *kiszárasztás*; die Austrocknung.

Exsĭccātus, a, um, *ki, v. megszdrasztott*; ausgetrocknet, ausgedörret. 2) Trop. exsiccatum genus orationis, Cic. *sovány beszéd, mellynek se sava se borsa*; eine Rede, die weder Kraft noch Saft hat. 3) *nedvtől, v. lévtől kiüritett*; von einer Feuchtigkeit ausgeleert. Lagenae furtim exsiccatae. Cic.

Exsiccesco, et Exiccesco, ĕre, 3. *ki, v. megszdradni*; austrocknen, trocken werden.

Exsicco, et Exicco, āvi, ātum, āre, 1. *ki, v. megszdrasztani, ki, v. megszdrítni*; austrocknen, trocken machen. 2) Trop. *fel nem ékesítni, diszesítni, v. tzifrázni, éktelen, v. disztelen hagyni*; nicht mit Schmuck versehen. 3) *kiinni*; austrinken. e. gr. pocula, Hor. *kiüríteni, fenekig kiinni*; ausleeren. 4) e. gr. ebrietatem, Sen. *enyhítni, mérsékelni, józanodni, kezdeni*; dämpfen, vermindern.

Exsĭco, āre, 1. pro: Exseco, Plaut.

Exsīgnātus, a, um, *kijelelt, ki, v. feljegyzett, felírt*; ausgezeichnet, aufgezeichnet, aufgeschrieben.

Exsigno, āvi, ātum, āre, 1. *kijelelni, ki, v. feljegyezni, felírni*; auszeichnen, aufzeichnen, aufschreiben.

Exsīlĭo, ilui (ilii), ultum, īre, 4. (salio), *felugrani*; aufspringen. e. gr. gaudio, Cic. *örömében ugrándozni, ugrálni, ugrani, v. szökdösni*; vor Freude aufspringen. 2) e. gr. de, ex loco aliquo, Ovid. *elszökni, elszaladni, elébb állani*; entspringen. 3) *valahova ugrani*; wohin springen. e. gr. ad aliquem, Ter. *valakihez kiugrani, kiszökelleni*; zu einem hinaus springen. 4) e. gr. in arma, Stat. *hirtelen fegyvert fogni*; die Waffen geschwind ergreifen. 5) *elmenni, eltávozni*; fortgehen.

Exsīlĭum, ĭi, n. 2. (ex et solum); *számkivetés, hazájától eltiltás*; die Verbannung, die Verbannung aus dem Vaterlande. Hinc: exilio aliquem mulctare, afficere, in exilium pellere, ejicere, mittere, Cic. *számkivetni*; einen verweisen. 2) *hazáján kivül, v. idegen földön tartózkodás*: der Aufenthalt außer dem Vaterlande. 3) *számkivetettek*; die Exulanten.

Exsincērātus, a, um, (sincerus); *el, v. bekevert, tisztátalan, motskos*; unsauber, besudelt, befleckt.

Exsĭnŭātus, a, um, *felfedezett, felfedett, kitárt, kiterjesztett*; ausgedehnt, entfaltet.

Exsĭnŭo, āvi, ātum, āre, 1. (sinus); *felfedni, felfedezni, kitárni, kiterjeszteni*; entfalten, von einander machen, ausbreiten.

Exsisto, v. Existo, stiti, v. titi, stitum, ĕre, 3. *jelen lenni, előjönni, támadni*; hervorkommen, zum Vorscheine kommen. 2) *megjelenni, világosságra jönni*; sich zeigen, sichtbar werden, erscheinen. 3) e. gr. ex aliqua familia, Cic. *eredni, eredetét venni, származni*; entstehen. 4) *lenni*; werden. Huic caussae patronus exstiti. Cic.

Exsŏlesco, ĕre, 3. Obs. *kimenni a' szokásból*; entwöhnen. Tertull.

Exsŏlūtĭo, ōnis, f. 3. *ki, v. megfizetés*; die Bezahlung. 2) *meg, v. kiszabadítás*; die Befreyung.

Exsŏlūtus, a, um, (exsolvo); *meg, ki, v. feloldott*; aufgelöst. 2) *meg mentett*; entlediget. 3) *ki, v. megfizetett*; bezahlt. 4) *meg v. kiszabadított*; befreyt.

Exsolvo, olvi, olūtum, ĕre, 3. *meg, ki, v. feloldani*; auflösen, aufbinden. 2) *meg, v. kiszabadítni, megmenteni*; frey machen, entledigen. e. gr. aliquem poena, Plaut. Tac. *a' büntetés alól feloldozni*; einen von der Strafe lossprechen. e. gr. religione jusjurandi, Liv. *az esküvés alól felszabadítni*; des Eides entlassen. e. gr. se suspicione, Ter. *elhárítni magáról a' gyanút*; sich des Verdachts entledigen. 3) e. gr. nomina, Cic. (*adósságát*; die Schulden) *ki, meg, v. lefizetni*; bezahlen. e. gr. vota, Liv. *fogadását bétölteni, v. megadni*; das Gelübde bezahlen. e. gr. poenas morte, Tac. *halállal büntetődni*; am Leben gestraft werden. 4) e. gr. venas, Tac. *erét megnyitni, eret vágni*; die Adern öffnen. 5) e. gr. obsidium, Tac. *elszállítni, vinni, v. távoztatni*; wegschaffen, entfernen, aufheben.

Exsomnis, e, *álmatlan, ébrenlévő, vigyázó*; schlaflos, wachend, wachsam.

Exsŏno, ui, itum, āre, 1. e. gr. cantibus, Petron. *hangzani, zengeni, zengedezni*; ertönen, erschallen.

Exsorbĕo, ui, orptum, ēre, 2. e. gr.

sangvinem, Cic. *kiszívni, kihörbölni*: ausſaugen, ausſchlürfen. e. gr. ova, Plin. *híg tojást enni*; weiche Eyer eſſen. 2) Trop. animam alicui, Plaut. *megölni*; einen tödten. 3) e. gr. difficultatem aliquam, Cic. *valamelly nehézségen általesni*; eine Schwierigkeit überſtehen. 4) amnis exsorbet multas arbores, Curt. *a' folyóvíz sok fákat elhord, elviszel, v. kimos*; der Fluß ſchwemmt viele Bäume weg. 5) e. gr. sangvinem alicujus iniquo judicio, Cic. *igazságtalanúl kiontani valaki vérét*; eines Blut durch ein ungerechtes Urtheil vergießen.

Exsordesco, dui, ĕre, 3. (sordes); *motskossá, v. undokká lenni, elmotskolódni*; unflätbig werden. 2) *útálatba jönni*; verächtlich werden.

Exsors, tis, o. 3. *kirekesztett, kizárt, rész, v. sors nélkül való*; ausgeſchloſſen, ohne Loos. 2) *mással sorsot nem vető*; der nicht mitlooſet. 3) *nem részes valamiben, részetlen, részt nem vevő*; untheilhaftig. e. gr. amicitiae, Liv. *barátságból kirekesztett, kinek nints barátja*; aus der Freundſchaft ausgeſchloſſen.

Exspătĭor, ātus sum, āri, 1. Dep. *kerengeni, az útról, v. ösvényről, eltérni, v. menni*; ausſchweifen, von der Laufbahn abgehen. 2) Trop. *kikapni; feslett életre adni magát*; ausſchweifen. 3) *kimenni, kihágni, kiáradni*; austreten, überlaufen. Lacus exspatians, Plin. 4) *ki v. elterjedni, elnyúlni, elágazni*; ſich ausbreiten. Arbores exspaciantes, Plin. *terepély fák*; ſich ausbreitende Bäume.

Exspectābĭlis, e (exspecto); *kívánandó, várandó, a' mit óhajt az ember*; was zu erwarten iſt, was man mit Verlangen erwartet.

Exspectātĭo, ōnis, f. 3. *várás, várakozás*; das Warten. 2) *kívánás, kívánság, óhajtás*; das Verlangen. Summa est exspectatio tui. 3) *reménység, mellyel van az ember valaki felől*; die Hoffnung, die man ſich von einem macht.

Exspectātor, ōris, 3. *valamit váró, valami után várakozó*; der etwas erwartet.

Exspectātrix, īcis, f. 3. *valamit váró, valami után várakozó (asszony v. leány)*; eine Erwarterinn.

Exspēctātus, a, um, *várt*; erwartet. 2) *kívánt, óhajtott, óhajtvavárt, várvánvárt, kedves*; gewünſcht, willkommen. 3) *reménylett*; gehofft. 4) exspectati parentes, Ter. *szülék, kiknek halálát várja az ember*; Eltern, auf deren Tod man wartet. 5) ante exspectatum, Ovid. *véletlen, véletlenűl*; unverſehens. Comp. exspectatior Sup. exspectatissimus.

Exspecto, āvi, ātum, āre, 1. *kívánni, óhajtani, örömest kívánni tudni*; gern wiſſen wollen, neugierig ſeyn. Exspecto, quid velis. Ter. 2) e. gr. aliquem ad mediam usque noctem, Hor. donec, v. dum quis veniat, Ter. *várni, elvárni, várakozni valaki után*; warten, erwarten. 3) e. gr. aliquid de aliqua re, Cic. Nep. *kívánva, v. óhajtva várni, reménységgel v. reménnyel várni, reménylení, v. várni valamiből valamit*; mit Sehnſucht, mit Hoffnung warten, von einem Dinge etwas warten. 3) e. gr. magnum malum; *félni, v. tartani valamitől*; befürchten, beſorgen. 5) *közelítni, közelgetni*; bevorſtehen. Me senectus exspectat. Hor.

Exspergo, si, sum, ĕre, 3. *kifetskendezni, kilotsolni, ki, v. elhinteni*; herausſpritzen, zerſtreuen. 2) *béfetskendezni, bélotsolni, megpárholni*; beſpritzen.

Exsperno, evi, etum, ĕre, 3. *megvetni, megútálni*; verachten.

Exspersus, a, um, *meglotsolt, öntözött, hintett, párholt*; beſpritzt, begoſſen.

Exspes, Adject. cum Gen. *reménység nélkűl lévő, reménytelen*; ohne Hoffnung, hoffnungslos.

Exspīrātĭo, ōnis, f. 3. *kifúvás, kilehellés*; die Ausblaſung, Ausathmung. 2) *kigőzölgés*; die Ausdünſtung. Cic.

Exspīro, āvi, ātum, āre, 1. *kifúni, kilehelleni*; ausblaſen, aushauchen. 2) *kibotsátni, kiereszteni*; heraus laſſen, hervor gehen laſſen. Aetna exspirat flammas, Virg. *tüzet okád*; wirft Flammen aus. 3) e gr. animam, Liv. *meghalni, lelkét kiadni*; ſterben, den Geiſt aufgeben. 4) *oda lenni*; dahin ſeyn Libertas exspiratur, Plin. *vége a' szabadságnak, oda, v. elenyészett a' szabadság*; die Freyheit iſt verloren.

Explendĕo, ui, ēre, 2. i. q. exsplendesco.

Exsplendesco, dui, ēre, 3. *kitündökleni, fényleni*; hervorscheinen oder glänzen. 2) *különösen kitetszeni, v. magát kimutatni*; sich vorzüglich zeigen. Dotes animi explenduerunt. Tac.

Exspŏlĭātĭo, ōnis, f. 3. *megfosztás, ki, v. elragadozás*; die Beraubung.

Exspŏlĭo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem aliqua re, Cic. fana, domos, Sallust. *kirabolni, feldúlni, megfosztani*; berauben, plündern. 2) e. gr. se, Cic. *elpusztítni minden vagyonját*; sich berauben, arm machen.

Exspŭĭtĭo, ōnis, f. 3. (exspuo): *kiköpés, kihányás, kivetés*; das Ausspeyen.

Exspūmo, āre, 1. *kitajtékzani, tajtékját hányni*; ausschäumen, den Schaum auswerfen.

Exspŭo, ui, (ŭitum), ūtum, ĕre, 3. *kiköpni, kivetni*; ausspeyen. 2) Trop. e. gr. miseriam ex animo, Plin. *fejéből kiverni, kikergetni, elűzni*; von sich schaffen, von sich geben. Exspuit illum mare, Catull. *kivetette a' tenger*; das Meer hat ihn ausgeworfen. 3) *sírni, könnyezni, könnyeket hullatni, v. ejteni*; vergießen, Thränen vergießen. Exspuunt oculi lacrymas. Plaut.

Exstantĭa, ae, f. 1. *kiállás, kinyúlás*; die Hervorragung. e. gr. ventris, Cael. Aurel. *hasdaganat*; die Geschwulst des Bauchs.

Exstercŏro, et Extercoro, āre, 1. (stercus); *ganéjját kihányni, v. kivetni*; ausmisten, den Mist ausräumen.

Exsternātĭo, ōnis, f. 3. *álmélkodás, bámúlás*; das Erstaunen, die Erstaunung.

Exsternātus, a, um, *félénk, bátortalan, megijjesztett, szilaj, vad, mint a' marha*; schüchtern, erschreckt, scheu gemacht.

Exsterno, nāvi, nātum, nāre, 1. e. gr. aliquem, Catull. *el, v. meg rémitni, megijjeszteni, nagy rémülésbe, v. ijjedtségbe hozni*; außer sich bringen, entsetzen, sehr erschrecken. Equi exsternati, Ovid. *szilaj lovak*; scheue Pferde.

Exstillo, āre, 1. *kitsepegni, kiszivárogni*; herauströpfeln, austriefeln. 2) *tsepegni*; triefen. e. gr. lacrymis, Ter. *igen, erősen, v. nagyon sírni*; sehr weinen.

Exstĭmŭlātĭo, ōnis, f. 3. *biztatás, izgatás, nógatás, késztetés ingerlés, felingerlés*; die Erregung, Anreitzung, Ermunterung.

Exstĭmŭlātor, ōris, m. 3. (exstimulo), *biztató, izgató, nógató, késztető, ingerlő, felingerlő*; der Anreitzer, Anhetzer.

Exstĭmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *tövissel szúrni*; stechen, mit einem Stachel. 2) e. gr. dictis aliquem, Ovid. *biztatni, nógatni, késztetni, felingerleni*; reitzen, anreitzen.

Exstinctĭo, ōnis, f. 3. (exstingvo), *ki, v. eloltás*; die Auslöschung. 2) *kiirtás*; die Austilgung. 3) *eltörlés, elpusztítás, elrontás*; die Abschaffung, Vernichtung.

Exstinctor, ōris, m. 3. e. gr. incendii, Cic. *el, v. kioltó*; ein Auslöscher. 2) Trop. e. gr. patriae, Cic. *rontó, pusztító, dúló*; ein Zerstörer, Verderber. 3) e. gr. conjurationis, Cic. *elnyomó*; ein Unterdrücker.

Exstinctus, us, m. 4. i. q. Exstinctio.

Exstinctus, a, um, *ki, v. eloltott*; ausgelöscht. 2) *kiirtott, eltörlött*; ausgetilgt, vertilgt. 3) Trop. e. gr. funere crudeli, Virg. *kegyetlen halállal megölt*; grausam ermordet. 4) e. gr. pudor, Virg. *levetkezett szemérem, v. szemérmetesség*; die verlorne Schaam.

Exstinguĭbĭlis, e, *ki, v. eloltható*; auslöschlich. 2) *elpusztítható, elrontható*; zerstörlich, was vernichtet werden kann.

Exstinguo, nxi, nctum, ĕre, (ab inusit. stingvo), e. gr. ignem, Plin. *ki, v. eloltani*; auslöschen. 2) *kiirtani, kiveszteni*; austilgen, ausrotten. 3) e. gr. consvetudinem, Cic. *eltörleni*; abschaffen. 4) *elpusztítni, elrontani*; zerstören. 5) *megölni*; tödten. 6) Trop. e. gr. bellum, Plaut. Ter. *elvégezni, végét szakasztani*; einen Krieg beylegen. 7) exstingvi oblivione, Cic. *elfelejtődni, feledékenységbe menni*; vergessen werden. 8) exstingvi maturius vulnere, Cic. *idő előtt, v. korán meghalni valamelly sebbe*; vor der Zeit an einer Wunde sterben.

Exstirpātĭo, ōnis, f. 3. *kiirtás, kivesztés*; die Ausrottung.

Exstirpo, āvi, ātum, āre, 1. (stirps) e. gr. arbores, Colum. *gyökerestől kihúzni, kiirtani, kiveszteni*; mit der Wurzel herausreissen, ausrotten. 2) *eltörleni, elpusztítni, elrontani*; abschaffen.

Exsto, stĭti, stĭtum, āre, 1. *kilenni, kiállni, kinyúlni, felállni*; hervor gehen, heraus ragen, empor stehen. Exstat ab humo, Colum. (e terra, super, v. supra terram); *kivan, v. kiáll a' földből*; es gehet über die Erde heraus. 2) *látszani, nyilván lenni, szembetűnni*; sichtbar seyn, sich zeigen, in die Augen fallen. Qualis exstitit in te? Cic. *mint viselte magát erántad?* wie hat er sich gegen dich benommen? 3) *lenni, jelen lenni*; vorhanden seyn. Exstant exempla, Cic. *vagynak példák*; es sind Exempel vorhanden. Dum id exstabit, Cic. *a' meddig ez tudva, v. esmeretes leszsz v. fen marad*; so lange dieses bekannt seyn wird.

Exstructĭo, ōnis, f. 3. (struo) e. gr. tectorum, Cic. *meg, v. felépítés*; die Aufbauung, Erbauung.

Exstructōrius, a, um, *meg, v. felépítésre, v. felállítására való*; zur Aufbauung, zur Erbauung, zur Aufrichtung gehörig oder dienlich.

Exstructus, a, um, *felépített, elkészített*; aufgebaut, zugerichtet.

Exstrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. rogum, Cic. aggerem, Caes. *rakni, építni, felépítni*; bauen, aufbauen, errichten. 2) e. gr. mensam epulis, Cic. *megrakni, felkészítni*; besetzen, versehen. 3) *szerezni, esméretet, v. tudományt szerezni*; errichten, erwerben. Exstrue animo altitudinem excellentiamque virtutum, Cic. *képzeld a' virtusnak felséges voltát*; stelle dir die Vortrefflichkeit der Tugend im Gemüthe vor. 4) *összvetenni*; zusammenfügen. e. gr. verba in numerum, Auct. ad Herenn. *a' szókat jólhangzás szerént rakni öszve*; die Worte harmonisch zusammensetzen.

Exsuccĭdus, a, um, i. q. Exsuccus.

Exsucco, āre, 1. *nedvességétől megfosztani, nedvességét kiszíni, kivenni, megsoványítni*; des Saftes berauben. Coel. Aur.

Exsuccus, a, um, *száraz, elaszott, aszszú, sovány*; trocken, dürre. 2) *nedvességtelen, nedvetlen, levetlen*; saftlos.

Exsuctus, a, um, (sugo); *ki, v. elszítt, erőtlen, gyenge, száraz, össztövér, hitván, léhás*; ausgesogen, trocken, kraftlos.

Exsūdātus, a, um, *kiizzadt*; ausgeschwitzt. 2) *kiállott*; ausgestanden.

Exsūdo, āvi, ātum, āre, (sudor) e. gr. liquorem, Colum. *kiizzadni*; ausschwitzen. 2) *izzadva, v. verejtékezve tenni, mivelni, v. tsinálni valamit*; schwitzend etwas verrichten. e. gr. aliquid, Liv. *valamit nagy munkával, v. fáradtsággal vinni véghez*; etwas mit grosser Mühe verrichten. 3) humor exsudat, Virg. *keresztűl hat a' nedvesség*; die Feuchtigkeit dringet durch.

Exsufflo, āre, 1. *el v. kifújni*; ausblasen, wegblasen.

Exsūgĕo, ēre, 2. i. q. Exsugo, Plaut.

Exsūgo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. sanguinem; *kiszíni*; aussaugen. 2) e. gr. sudorem, Colum. *az izzadságot, v. verejtéket kihajtani a' testből*; den Schweiß herauslocken.

Exsul, ŭlis, c. 3. *számkivetett, hazájából kiűzött*; ein Exulant, Verwiesener, Vertriebener. 2) e. gr. mentis, Ovid. *eszetlen, esztelen, a' ki nints eszén, bolond*; der nicht bey Sinnen ist.

Exsŭlāris, e, *számkivetést, v. számkivetetteket illető, azokhoz tartozó*; das Exilium, die Exulanten betreffend, den Vertriebenen zugehörig.

Exsŭlātĭo, ōnis, f. 3. i. q. exsilium.

Exsulātus, us, m. 4. i. q. exsilium.

Exsŭlo, āvi, ātum, āre, intransit. *számkivetésben lenni, v. élni, számkivettetni*; im Exilio oder ein Exulant seyn, verwiesen seyn. 2) Trop. exulat avaritia ex urbe, Plaut. *nints nyoma a' fösvénységnek a' városban*; der Geiz ist aus der Stadt verbannt. 3) transit. *számkivetni, számkivetésbe küldeni*; ins Exilium jagen.

Exsultābundus, a, um, i. q. exsultans.

Exsultanter, Adv. *örömmel, örvendezve, vigan, tombolva*; mit Freuden, vor Freuden aufspringend. Exultantius scripsi, Plin. *jobb kedvel irtam*; ich habe etwas freudiger geschrieben.

Exsultantĭa, ae, f. 1. *ugrás, ugrándozás, tombolás*; der Sprung, das Aufspringen. 2) *gerjedés, támadás, kiütés*; der Ausbruch. 3) *felfúvalkodás, kevélység, nagyraláxás*, der Hochmuth.

Exsultātĭo, ōnis, f. 3. *örömugrálás, v. ugrándozás, tombolás*; ein Freudensprung. 2) *örvendezés, vigadozás*; das Frohlocken.

Exsultim, Adv. *ugrándozva, tombolva*; springend.

Exsulto, āvi, ātum, āre, 1. (sulto), *ugrani, ugrálni, ugrándozni*; springen, aufspringen, aufhüpfen. 2) *örvendezni, vigadozni*; frohlocken. e. gr. laetitia, Cic. *örömében tombolni*; vor Freuden aufspringen. 3) *igen megindúlni*; von seinem Herzen sehr gerührt seyn. 4) e. gr. in aliqua re, Cic. *valamiben a' tsintalanságig elmerülni*; in einer Sache ausgelassen seyn. 5) e. gr. rebus secundis, Sen. *felfúvalkodni, nagyraláxni, kevély lenni*; hochmüthig seyn. 6) equus ferox exultat; *pajkos a' jó vérű ló*; das muthige Roß ist muthwillig. 7) e. gr. verborum audacia, Cic. *a' kitételben, v. ki fejezésben mérész lenni*; in dem Ausdrucke kühn seyn.

Exsum, esse, i. e. extra esse.

Exsŭpĕrābĭlis, e, (exsupero), *felyűlmúlható, meggyőzhető*; überwindlich. 2) e. gr. vallum, Claud. *meghágható*; übersteiglich.

Exsŭpĕrantĭa, ae, f. 1. *felyűlmúlás, meghaladás, jelesség, derékség*; die Hervorragung, die Vortrefflichkeit. 2) figura rhetorica, alias Hyperbole nominata.

Exsŭpĕrātĭo, ōnis, f. 3. i. q. Exsuperantia.

Exsŭpĕrātōrĭus, a, um, *felyűlmúló, meghaladó, meggyőző*; übertreffend, überwindend.

Exsŭpĕrātus, a, um, *felyűlmúlt, meghaladott, v. győzött*; überwunden, übertroffen.

Exsŭpĕro, āvi, ātum, āre, 1. *kiállni, kinyúlni*; hervorragen. 2) *meg, v. felyűl haladni, felyűlmúlni*; übertreffen. 3) *túl, v. általmenni v. hatni, általhágni, elmenni mellette*; vorbeykommen, übersteigen. 4) *kimenni, jőnni, hágni, v. áradni*; austreten, überströmen. 5) *megérni valamit, addig élni, hogy megláthassa az ember*; überleben. 6) *győzni, meggyőzni, erőt venni rajta*; siegen, überwinden.

Exsuppūro, āre, 1. *genyetséget kinyomni*; den Eiter a sdrücken.

Exsurdo, āre, 1. (surdus) e. gr. aures, Plin. *megsiketíteni*; taub machen. 2) Trop. *megtompítni*; stumpf machen. Vina exsurdant palatum. Hor. *a' bor elrontja a' száj ízét*; die Weine verderben den Mund.

Exsurgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *felkelni*; aufstehen. 2) *felemelkedni*; sich erheben. 3) Trop. urbs aedificiis exsurgit, Liv. *épűl a' város*; die Stadt wird aufgebaut. 4) exsurgit mons a mari, Plin. *a' tengernél kezdődik a' hegy*; der Berg fängt vom Meere an. 5) exsurgit respublica, Cic. *lábra kap a' köztársaság*; die Republik erhohlt sich. 6) exsurgit dolor gravior, Sen. *erős fájdalom származik*; es entsteht ein heftiger Schmerz. 7) *felfúvalkodni*; sich hoch zeigen.

Exsuscĭtātĭo, ōnis, f. 3. *felköltés*; die Aufweckung. 2) *felserkentés, felébresztés, meg, v. felvidámítás*; die Ermunterung.

Exsuscĭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. clamore aliquem, Auct. ad Herenn. *felkölteni, álmából felverni*; aufwecken, mit Schreyen aufwecken. 2) *felébreszteni, felserkenteni, meg, v. felvidámítni*; erwecken, ermuntern, erregen.

Exta, ōrum, n. plur. *belsőrészek, különösen a' nevezetesebbek, mint a' szív, tüdő, máj, lép*; die Eingeweide, besonders die edlern, als Herz, Lunge, Leber, Milz. Exta muta; *mellyekből semit sem lehet jövendőlni*; woraus man nichts wahrsagen kann. 2) e. gr. tritici; *darabos liszt*: grobes Mehl.

Extābesco, bui, ĕre, 3. *elsenyvedni, elszáradni, elemésztődni*; verschwinden, verdorren, nach und nach verzehrt werden. 2) Trop. *elmúlni, elenyészni*; verschwinden. Opinio extabescit. Cic.

Extālis, is, m. 3 (exta), *végbélhurka*; der Mastdarm.

Extantĭa, ae, vide: Exstantia.

Extemplo, Adv. *azonnal, tüstént, egyszeriben, mindjárt*; alsbald, sogleich, den Augenblick. Cic. Terent. Liv.

Extempŏrālis, e. 3. v. gr. oratio, Quint. *hevenyében való*, *vagy készült*, *minden elórekészülés nélkül való*; was aus dem Stegreife, oder lange zu überlegen, geschieht, aus dem Stegreife.

Extempŏrālĭtas, ātis, f. 3. *elórekészülés nélkül való készség*; die Fertigkeit, das Reden aus dem Stegreife.

Ēxtēmpŏrālĭter, Adv. *hevenyében*, *minden rákészülés nélkül*, *rákészületlen*; aus dem Stegreife, schnell.

Ēxtĕmpŏrānĕus, a, um, idem quod Extemporalis.

Extempulo, i. q. Extemplo, Plaut.

Extendo, di, sum, et tum, ĕre, 3. *kinyújtani*, *kiterjeszteni*; ausdehnen, ausstrecken, ausbreiten. Brachio extento, Cic. *kiterjesztett karokkal*; mit ausgebreiteten Armen. 2) Trop. *hosszszúra nyújtani*, *kiterjeszteni*, *meghoszszabbítni*; ausdehnen, verlängern. Pugnam ad noctem extendere, Liv. Extendere consulatum, Cic. 3) *elhalasztani*, *másszorra halasztani*; verschieben. 4) extendere se supra vires, Liv. *magát megeröltetni*; über sein Vermögen thun. 5) *nevelni*, *kiterjeszteni*; ausdehnen, ausbreiten, vergrößern. Extendere famam factis, Virg. 6) aliquem arena extendere, Virg. *a' földre teritni*, *földhöz vágni*; hinstrecken auf die Erde.

Ĕxtĕnĕbro, āre, 1. *a' setétségböl világosságra hozni*; aus der Finsterniß ans Licht bringen, erleuchten, bekannt machen. Varr.

Extense, Adv. *kiterjesztve*, *hosszasan*; ausgedehnt, weitläufig, extensius, Tertull.

Extensio, vel Extentio, ōnis, f. 3. *kiterjedés*; die Ausdehnung. 2) *kiterjesztés*; die Ausdehnung, Erweiterung. 3) *kifeszités*, *kinyújtás*; die Ausspannung, Ausstreckung. 4) *elhalasztás*; der Aufschub.

Extensīvus, a, um, *kiterjedö*, *kiterjesztö*; ausdehnend, verlängernd.

Extensus, et Extentus, a, um, *kinyúlt*, *kifeszült*, *kinyujtott*, *kifeszitett*; ausgestreckt, ausgespannt. 2) *kiterjesztett*, *kiterjedt*; ausgebreitet. 3) *hosszszú*; lang; aevo extento vivere, Hor. *sokáig élni*; lange leben. Comp. extensior, et extentior, Quint.

Extente, Adv. *hosszszasan*, *kiterjedve*; weitläuftig.

Extentio, ōnis, f. 3. *kiterjesztés*; die Ausdehnung, Erweiterung.

Extento, āre, 1. *kinyújtani*, *kiterjeszteni*; ausdehnen, ausstrecken. 2) ex et tento), v. gr. vires suas, Plaut. *megpróbálni*; probieren, versuchen.

Extentus (Extensus), us, m. 4. i. q. extentio, Sil.

Extentus, a, um, vide: Extensus.

Extĕnŭātĭo, ōnis, f. 3. *megvéknyítás*; die Verdünnung. 2) *kevesítés*; die Verminderung.

Extĕnŭātus, a, um, *megvéknyított*; verdünnet. 2) *elgyengített*; geschwächt. 3) *megkevesített*; verringert.

Extĕnŭo, āvi, ātum, āre, 1. *megvéknyítni*; dünn machen, verdünnen. Aërem extenuare; *a' levegöt ritkítni*; die Luft verdünnen. Extenuari in aquas, Ovid. *vízzé válni*; zerfließen. 2) *elaprózni*, *apróvá tsinálni*, *p. o. apróra törni*, *vágni*, *rágni*, *'s a' t.* klein machen, kleiner machen, klein stoßen, klein schneiden u. s. w. 3) v. gr. sumtus, spem, Cic. *kevesítni*, *kissebbítni*; vermindern, verringern. Extenuare laudem alicujus, Liv. 4) v. gr. vires, Liv. *elvenni*, *gyengítni*; schwächen, benehmen.

Exter, vel Exterus, a, um, *külsö*, *kivül lévö*; außen befindlich, auswärtig, äußerlich; nationes exterae, Cic. *külsö nemzetek*; auswärtige Völker. Apud exteros. Plin. *külsö országon*, *a' külsö nemzeteknél*; im Auslande, bey auswärtigen Völkern. Comp. exterior, exterius. 2) vide: Extra.

Extĕrĕbro, āvi, ātum, āre, 1. *kifúrni*; aus oder durchbohren. 2) Met. *kitanulni*, *kikürkészni*; ausgrübeln, erforschen. 3) *kitsikarni*; erzwingen.

Ĕxtergĕo, si, sum, ēre, 2. *kitörölni*, *megtörleni*, *letörleni*; auswischen, abwischen, abtrocknen.

Extergo, si, sum, 3. i. q. Extergeo.

Extĕrĭor, (Exter) Adj. *külsö*; äußerlich. 2) Subst. Exterior, ōris, m. 3. *külsöországi*, *külföldi*, *idegen*; ein Ausländer, Auswärtiger.

Extĕrĭus, Compar. (exter) et Adv. *kinn*, *kivül*; außerhalb, äußerlich.

Extermĭnābĭlis, e, *könnyen kipusztítható*, *kiirtható*; leicht auszurotten.

Extermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *kipusztítás*, *kiirtás*; die Austilgung. 2) *kitsa*

pás, elhajtás, elűzés; die Verbannung. JCt.

Extermĭnātor, ōris, m. 3. *kipusztitó*; der Verwüster. 2) *elűző*; der Vertreiber. Cic.

Exterminatus, a, um, *kiűzött*, *elhajtott*, *kitsapott*; ausgejagt, vertrieben.

Extermĭnium, ii, n. 2. *elűzés*, *elhajtás*; die Vertreibung, Zerstörung. Tert.

Extermĭno, āvi, ātum, āre, 1. *a' határból kiűzni*, *kihajtani*; über die Gränze treiben, fortjagen, vertreiben; ex urbe, et urbe, Cic. de civitate exterminare, Cic. 2) *elkergetni*, *elűzni*, *kitiltani*; wegschaffen, entfernen, verbannen.

Extermĭnus, a, um, *az országon vagy határon kivűl lévő*; sich entfernend.

Externo, āre, vide: Exsterno.

Externus, a, um, *külső*; äußerlich. Res externae, Cic. *rajtunk kivűl lévő dolgok*; Dinge außer uns; *külföldi*, *külsőországi*, *idegen*; auswärtig, ausländisch, fremd.

Extĕro, trīvi, trītum, tĕrĕre, 3. *kidörgölni*, *kidörzsölni*, *dörgölés által kivenni belőle*; austreiben, durch Reiben heraus bringen. 2) grana, vel messem, Varr. *nyomtatni*, *elnyomtatni*, *eltsépelni*; austreten, ausdreschen. 3) *széllyelzúzni*, *összvetapodni*; zermalmen, zertreten.

Exterraneus, a, um, *idegen*; fremd. Fest.

Exterrĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. v. gr. somno; *felijjeszteni*, *p. o. álmából*; aufschrecken. 2) *megijjeszteni*, *elrémitni*; erschrecken, in Schrecken setzen.

Extersus, a, um, *kitörlött*, *megtörlött*; ausgewischt, abgewischt. 2) *kiprédált*; ausgeplündert. Cic.

Extĕrus, a, um, *idegen*, *külsőországi*, *külföldi*; fremd, ausländisch. Exterae nationes, Cic. *a' külső nemzetek*; ausländische Völker.

Extexo, ĕre, 3. *leszőni*; abweben. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *megtsalni*, *pénzét kitsalni*; einen ums Geld betrügen.

Extĭmesco, mui, mescĕre, 3. v. gr. de re, vel re, Cic. *félni valamitől*; sich fürchten vor etwas, etwas fürchten.

Extimulo, vide: Exstimulo, etc.

Extĭmus, a, um, (Superl. ab exterior) *a' legkülső*, *legtávolabb lévő*; der Äußerste.

Extinctus, Extinguo, vide: Exstinguo.

Extirpo, vide: Exstirpo.

Extĭspex, ĭcis, m. 3. *belekből jövendölő*; Weissager aus den Eingeweiden der Thiere. Cic.

Extispĭcium, ii, n. 2. *belek visgálása és azokból jövendölés*: Besichtigung der Eingeweide der Thiere, um daraus zu weissagen. Suet.

Exto, vide: Exsto.

Extollo, tŭli, latum, tollĕre, 3. *felemelni*; in die Höhe heben, erheben. 2) Trop. *magasztalni*; erheben. Aliquem in coelum laudibus efferre, Cic. Extollere se gloriando, Cic. *ditsekedni*, *magát módnélkül ditsérni*; sich sehr rühmen. Animum extollere, Plin. *elbízni magát*, *kevélykedni*; stolz seyn. 3) *elhalasztani*, *halogatni*; aufschieben, verschieben. Rem extollere ex die in alium, Plaut.

Extorquĕo, si, tum, ēre, 2. v. gr. de vel ex manibus, Cic. *kitekerni*, *kifatsarni*; heraus drehen, heraus winden. 2) pecuniam ab aliquo, Cic. *kitsikarni*, *p. o. pénzt valakitől*; erpressen, Geld erzwingen. 3) v. gr. articulum, Sen. *kifitzamitni*; verrenken.

Extorrĕo, ēre, 2. *kiégni*, *kisülni*; ausbrennen, ausdörren. Cels.

Extorris, e, *hazájából kiűzött*, *számkivetett*; vertrieben von einem Orte, besonders aus dem Vaterlande.

Extortor, ōris, m. 3. *kitsikaró*; der Erpresser. Terent.

Extortus, a, um, v. gr. de manibus; *kifatsart*, *kitekert*; herausgewunden. 2) *kitsikart*; ausgepreßt, abgezwungen.

Extra, Praep. cum Accus. *kivűl*; außer, außerhalb. Extra periculum, Cic. *veszedelmen kivűl*; außer Gefahr. 2) *nélkül*, *kivűl*; ohne, außen nur. Extra jocum, Cic. *tréfa nélkűl*, *tréfán kivűl*; ohne Scherz. Extra modum, Cic. *mód nélkűl*, *rendkivűl*; über die Maßen. 3) *kivűl valamin*, *vagy rajta*; außerhalb. Extra cancellos egredi. Cic. *kivűl menni a' korlátokon*, *kimenni a' korlátokból*; aus den Schranken gehen.

Extra, Adv. loci: *kivűl*, *kivűlről*; außerhalb, von außen her.

Extractōrius, a, um, *kihúzó*, *kivonó* ausziehend. Plin.

Extractus, a, um, *kihúzott*, *kivont*; heraus gezogen. 2) *kiköltözött*, *el-*

költözött; ausgezogen, weggezogen. Hor. 3) *elhalasztott*; verschoben, verzögert.

Extractus, us, m. 4. *kivonás*, *rövid summázat*; ein Extract, ein Auszug.

Extrāho, traxi, trāctum, trāhĕre, 3. v. gr. aquam, Plaut. telum e corpore, Cic. telum de vulnere, Ovid. *kihúzni*, *kivonni*; herausziehen. 2) aliquem ex periculo, Cic. se ex malo, Ter. *kihúzni*, *kiszabadítni*; heraus ziehen, entreissen, befreyen. 3) *valaminek az értelmét kivonni*, *rövid summába foglalni*; einen Auszug von etwas machen. 4) *elhalasztani*, *halogatni*; aufschieben. Extrahere aliquid in annum, Liv.

Extrāmundānus, a, um, *a' világon kivűl való*; außerweltlich.

Extrānātūrālis, e, *természet kivűl való*; nicht natürlich. Tertull.

Extrānĕus, a, um, *külső*, *kivűl lévő*; außen befindlich, äußerlich. 2) *külföldi*, *idegen*; auswärtig, fremd.

Extrāordīnārie, Adv. *rendenkivűl*, *szokatlanúl*, *rendkivűl*; außer der Ordnung, ungewöhnlich.

Extrāordīnārius, a, um, *rendkivűlvaló*, *szokatlan*; außerordentlich, ungewöhnlich. 2) *szerfelettvaló*, *felettébbvaló*; außerordentlich, übertrieben. v. gr. cupiditates, Cic.

Extrārius, a, um, *külső*, *kivűllévő*; äußerlich, außen befindlich. Cic. 2) *külsőországi*, *külföldi*, *idegen*; auswärtig, nicht einheimisch, fremd.

Extrĕmisco, mui, ĕre, 3. *megrázkódni*, *reszketni*; erbeben, erzittern.

Extrēmitas, ātis, f. 3. *vég*, *szél*, *vége*, *széle*, *külső széle valaminek*; das Ende, Äußerste und Letzte eines Dinges, die Extremität. 2) *végső próbatétel*, *végső szükség*; das äußerste Unternehmen, die äußerste höchste Noth.

Extremo, Adv. *végre*, *utólszor*; endlich, zum letzten. Cic.

Extrēmum, i, n. 2. *a' vége vagy széle valaminek*; das Ende, Letzte. Ad extremum; *utóljdra*, *végre*; endlich, zuletzt. Justin. Extremum diei erat. Sallust. *már estve vólt*; es war schon Abend.

Extremus, a, um, Superl. ab Exter. *utólsó*, *végső*; der Letzte. 2) *a' legszélső*; der Äußerste 3) extrema manus nondum accessit operi, Virg. Cic. *nints még a' munka végrehajtva*, *nints tökélletesen elvégezve*; das Werk ist noch nicht vollendet. 4) *veszedelmes*, *legroszszabb*; gefährlich, der Schlimmste.

Extrīcābilis, e, 3. *könnyen kifejthető*; leicht auszulesen, zu entwickeln.

Extrīco, āvi, ātum, āre, 1. *kifejteni*; auswickeln. 2) *kitanúlni*, *kikürkészni*; ausfindig machen, erforschen, zuwege bringen. 3) *kitisztogatni*, reinigen, säubern. 4) v. gr. agrum; *megirtani*, *kiirtani belőle a' konkolyt 's a' t.* ausrotten, säubern.

Extrinsĕce, Adv. id. qu. sequens.

Extrinsĕcus, Adv. *kivűlről*, *kivűl*; außerhalb, auswendig, von außen, auswärts.

Extrītus, a, um, (Extero) *kidörzsölt*; ausgerieben. 2) *kinyomtatott*, *elnyomtatott*, *kitsépelt*; ausgetreten, ausgedroschen. 3) *széllyelzúzott*, *összvetapodott*; zermalmt, zertreten.

Extructio, vide: Exstructio.

Extrūdo, si, sum, dĕre, 3. v. gr. aliquem domo, Cic. ex aedibus, v. aedibus, Plaut. *kitaszítni*, *kitaszigálni*, *kivetni*; heraus stoßen oder treiben, wegtreiben. 2) *erővel elküldeni*, *a' nyakáról eltudni*; wegschicken, fortschicken, gehen, heißen. 3) v. gr. merces, Hor. *kiadni rajta*, *eladni*; absetzen, verkaufen, verschleudern.

Extrūsus, a, um, *kitaszított*; ausgestoßen.

Extrūo, vide: Exstruo.

Extūbĕrāntia, ae, f. 1. id. qu. Extuberatio.

Extūbĕrātio, ōnis, f. 3. *kidudorodás*, *daganat*; die Geschwulst. Plin.

Extūbĕro, āvi, ātum, āre, 1. *felpuffadni*, *feldagadni*; aufschwellen, auflaufen. 2) gemmae extuberant, Plin. *a' fák bimbóznak*; die Bäume gewinnen Knospen. 3) Active: *feldomborúzni*, *felhalmozni*; aufschwellend machen, aufhäufen.

Extŭmĕo, ui, ēre, 2. *feldagadni*, *felpuffadni*; aufschwellen. Plaut.

Extŭmesco, ui, mescĕre, 3. *feldagadni*; aufschwellen. Plin.

Extŭmĭdus, a, um, *puffadt*, *dagadt*; aufschwellend, erhaben. Varr.

Extundo, tŭdi, tūsum, dĕre, 3. v. gr. sangvinem, Cels. *kitaszítni*, *kilökni*, *kiütni*; herausstoßen. 2) *szerezni*, *megszerezni magának valamit*,

szert tenni reá; erwerben, verschaffen, zuwege bringen. Virg. Precibus aliquid extundere, Svet. *kérés által nehezen nyerni meg*; mit Bitten erzwingen. 3) extundere artes, Virg., *mesterségeket találni fel*; Künste erfinden. 4) *elűzni, eloszlatni*; vertreiben. Labor extundit fastidia, Hor.

Exturbatus, a, um, *helyéből kivert, kitaszított*; herausgestoßen.

Exturbo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem ex aedibus, v. aedibus, foras, Cic. *kiűzni, kihajtani, kitaszigálni*; heraus treiben, heraus oder hinaus stoßen. 2) v. gr. mentem alicujus, Cic. *valakinek nyughatatlanságot szerezni*; beunruhigen. 3) v. gr. spem, Liv. *semmivé tenni*; vernichten.

Extussio, īvi, ītum, īre, 4. *kiköhögni, kihákogni*; aushusten; aliquid. Cels.

Exūběrantĭa, ae, f. 1. *bövség, bövelkedés*; der Überfluß, die Reichlichkeit. Gell.

Exūběrātio, ōnis, f. 3. id. qu. Exuberantia.

Exūběro, āvi, ātum, āre, 1. *bövelkedni, böviben lenni valaminek*; einen Ueberfluß haben, sehr reich seyn an etwas. Pomis exuberat arbor. Virg. 2) Active: *bövitni, gazdagitni*; reichlich oder überflüssig machen. Flores exuberant mella, Colum.

Exuccus, Exudo, vide: Exsuccus, Exsudo.

Exūgo, vide: Exsugo.

Exul, vide: Exsul.

Exulcĕrātio, ōnis, f. 3. *meggyűlés*, p. o. *a' sebnek meggyűlése*; die Schwärung. Cels. 2) *megsértés, megsebesítés*; die Verletzung, Verwundung.

Exulcĕrātōrĭus, a, um, *meggyűlést okozó, meggyűlesztő*; was da macht, daß etwas schwärt. Plin.

Exulcĕro, āvi, ātum, āre, 1. *meggyűleszteni, p. o. a' sebet, megérlelni*; schwärend machen, zum Schwären bringen. 2) *megsebesitni, megsérteni, megkartzolni*; verwunden, ritzen. 3) v. gr. animum, Cic. *felingerleni, bántani, megkeseritni*; aufbringen, erbittern.

Exulo etc., vide: Exsulo.

Exulto etc., vide: Exsulto.

Exŭlŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *ordítni*; heulen. Hinc: exululatus, a, um, *a' ki orditott*; der geheult hat. 2) *orditással hívni, elöordítni*; mit Heulen rufen.

Exundātio, ōnis, f. 3. *vizáradás, kiáradás, kiöntés*; die Austretung eines Flusses, die Ergießung, Ueberschwemmung.

Exundo, āvi, ātum, āre, 1. *kiáradni, kiönteni, árkából kijönni, v. menni*; überfließen, übertreten, sich ergießen, austreten. 2) *erőtvenni, elhatalmazni*; überhand nehmen. 3) *ki ütni, megújúlni*; hervor brechen. Exundat dolor alte mersus. Sen.

Exungo, ĕre, 3. *erősen kenni, megkenni, kenés által elhárítni*; stark schmieren, salben, durch Salbe verthun.

Exunguis, e, *körmetlen, a' kinek, v. a' minek körme nints*; ohne Klauen, Krallen oder Nägel.

Exūngŭlo, āre, 1. *körmét leszedni*; die Klauen abnehmen. 2) *patkóját elrúgni*; das Huf verlieren.

Exŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *lehúzni, levonni, levetkezni*; abziehen, ausziehen. 2) Trop. *elveszteni, v. hagyni*; verlieren, verlassen. e. gr. alicujus adspectum, Cic. *valakit szeme, v. tekintete elöl elveszteni*; einen aus dem Gesichte verlieren. 3) e. gr. aliquem aliqua re, Sil. *megfosztani*: berauben. 4) e. gr. se ex laqueis, Cic. *kiszabadúlni*; sich losmachen. 5) e. gr. mores antiquos, Liv. *elhagyni*; ablegen. 6) e. gr. hominem, Solin. *meghalni*; sterben. 7) haec res exuit novitatis gratiam, Plin. jun. *nem ajánlja többé az újsága ezen dolgot*; diese Sache hat nicht mehr die Empfehlung der Neuheit. 8) *kitakarni*; aufdecken. 9) e. gr. spiritum inimicum, Sen. *gondjait szélnek ereszteni*; die Sorgen fahren lassen. 10) e. gr. se de aliqua re, Cod. Theod. *elhárítni magáról a' vádat*; eine Beschuldigung von sich ablehnen. 11) e. gr. lacertos, Virg. *meztelen karral lenni*; die Arme entblößen. 12) e. gr. se plane, Cic. *egészszen megváltozni, v. más emberré lenni*; sich ganz ändern.

Exūpĕro, vide: Exsupero.

Exurgĕo, ēre, 2. *kinyomni*; ausdrücken.

Exurgo, vide: Exsurgo.

Exūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *kiégetni, kiperselni, megégetni*; ausbren-

nen, verbrennen. 2) Trop. *megemésztení*; verzehren. 3) *kiverni a' fejéből*; benehmen. Exuri mihi ex animo non potest, esse deos, Cic. 4) *gyötreni*, *sanyargatni*, *kinozni*; plagen, quälen. Exurit sitis miseros, Lucr.

Exuscito, vide: Exsuscito.

Exustĭo, ōnis, f. 3. e. gr. terrarum, Cic. *megégés*; die Verbrennung. 2) *nagy szárazság*, *v. aszály*; eine große Dürre.

Exustus, a, um, *meg*, *v. kiégetett*; verbrannt, ausgebrannt. 2) *kiszárasztott, száraz*; ausgedürrt.

Exūtus, a, um, *levetkezett*: ausgezogen. 2) *letett, levetett*; abgelegt. 3) e. gr. bonis, Tac. *megfosztott*; beraubet. 4) e. gr. dignitatibus, Tac. *minden tisztiből kitett*; aller Ehrenstellen entsetzt.

Exŭvĭae, ārum, f. 1. plur. *préda, ragadomány, ellenség testéről levont ruha*; der Raub, die Beute, ausgezogene Kleider dem Feinde vom Leibe genommen. 2) e. gr. nauticae, Cic. *tengeri préda, v. ragadomány, mellyet győzedelem jeléül fel, v. ki szoktak akasztani*; alles, was von den feindlichen Schiffen abgenommen ist, und die man als ein Siegeszeichen aufhing. 3) e. gr. bubulae, *bőr*; die Haut. 4) *korbáts*; eine Karbatsche. 5) *ruhák*, *köntösök*; die Kleider.

Exvăpōro, āre, 1. i. q. evaporo.

Exvĕho, ĕre, 3. pro: Eveho.

Evēlātus, a, um, *fel, v. kitakart, megmeztelenitett*; aufgedeckt, entblößt.

Exvēlo, āvi, ātum, āre, 1. *ki, v. feltakarni, megmezitelenitni*; aufdecken, entblößen.

Ezēchiel, is, m. 3. propheta veteris testamenti.

Ēzōx, zōcis, m. 3. *hiúz*; ein Luchs.

F.

F, littera apud Latinos veteres nonnunquam loco adspirationis scribebatur. v. g. Faedus, pro Haedus; Fostia, pro Hostia; Fircus, pro Hircus. 2) Occurrit saepe in Inscriptionibus et antiquis Literis pro PH, ut: Fadersium, pro Phaderphium.

Fāba, ae, f. 1. *bab, paszuly*; die Bohne. Istaec in me cudetur faba, Ter. *azért én lakolok meg*; ich werde es ausbaden müssen. 2) Trop. sumitur pro aliis rebus; e. gr. *kaláss*; eine Ähre. Fabae caprini fimi, Plin. *ketskeganéj*; der Ziegenkoth.

Făbācĕus, Făbācĭus, a, um, *babból való*, *v. készült*; aus Bohnen gemacht. 2) *babhoz való*, *v. tartozó*; zu den Bohnen gehörig.

Făbācĭa, ae, f. 1. *bab béles*, *v. kaláts*, ein Bohnenkuchen.

Făbāgĭnus, a, um, *babból való*; von Bohnen. Acus fabaginum, Cato. *babszalma*; die Bohnenspreu.

Făbāgo, ĭnis, f. 3. *babhüvely*; die Bohnenhülse.

Făbālis, e, *babból való*, *bab*; von Bohnen. Fabalia, Varr. *babszár*; die Stängel der Bohnen.

Făbārĭa, ae, f. 1. *babföld*; ein Bohnenfeld.

Făbārĭum, ĭi, n. 2. *babdézma*, *v. adó*; ein Bohnen-Tribut, oder Zoll, welchen man von den Bohnen zahlt.

Făbāris, is, m. 3. fluvius Italiae.

Făbārĭus, a, um, i. q. fabaceus. 2) Calendae fabariae, Macrob. *Június első napja*, *mellyen Júnónak új babbal áldoztak*; der erste Tag im Brachmonathe, wo man der Göttinn Juno neue Bohnen opferte. 3) insulae fabariae, Plin. *babtermő szigetek*; Bohnen-Inseln, wo viele Bohnen wachsen.

Făbātārĭum, ĭi, n. 2. *babosedény*, *v. tál*, *melybe babpépet tettek fel*, *v. tálaltak*; ein Geschirr, worin Bohnenbrey aufgesetzt wurde.

Făbella, ae, f. 1. Dim. *előbeszéllés*, *beszédetske*; eine kleine Erzählung. 2) *mese*, *mesétske*; eine Fabel, ein Mährchen. 3) *játék a' theátromon*, *nézőjáték*; ein Schauspiel.

Făber, bri, m. 2. *müves*, *mives*, *kézimesterember*, *ki kőből*, *értzből*, *fából v. más kemény matériából dolgozik*; jeder Künstler, der in Metall, Holz, Steinen, oder einer andern harten Materie arbeitet. e. gr. Faber ferrarius, *kováts*; ein Schmid. F. aerarius; *rézmíves*; ein Kupferschmid. F. lignarius; *áts*; ein Zimmermann. F. aurarius; *aranymíves*;

ein Goldschmid. 2) *ragyogótükörhal*; ein Petersfisch. (Zeus faber). 3) Trop. quilibet fortunae suae faber, Prov. *ki ki a' maga fazeka mellé szit*; jeder ist seines Glückes Schmid.

Făber, bra, brum, *művészi*, *mesteri*, *mesterséges*; künstlich, meisterlich, kunstreich. Superl. faberrimus, Apul. *igen mesterséges*; sehr künstlich.

Făbētum, i, n. 2. *babágy*, *babvetés*, *babföld*; ein Bohnenbeet, Bohnenfeld.

Făbiānus, a, um, *Fabiusi*, *Fabiushoz tartozó*; Fabisch, zum Fabius gehörig. Fornix Fabianus, i. e. arcus triumphalis Romae, quem Q. Fabius Maximus Allobrogicus, Censor erigi curavit. Fabiani; Svet. homines e tribu Fabia.

Făbĭus, ĭi, m. 2. nomen nobilissimae familiae Romanae. 2) *fetsegő*; ein geschwätziger Mensch. Hor.

Făbĭus, a, um, i. q. Fabianus.

Făbra, ōrum, n. 2. plur. a sing. Faber, a, um, *mindenféle ravaszúl kigondolt tsalárdság*; allerhand listig ausgesonnene Ränke.

Fabrātĕrĭa, ae, f. 1. urbs Italiae. Hinc: Fabraterni; incolae ejusdem urbis.

Făbre, Adv. *ügyesen*, *mesteri módon*, *remekül*, *mesterségesen*; künstlich, meisterlich, geschickt. Sup. faberrime.

Făbrēfăcĭo, Fabre făcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *mesteri módon*, *mesterségesen tsinálni*, *mivelni*, *v. késziteni*; künstlich machen oder verfertigen. 2) e. gr. classem, Plin. *hadi hajós sereget késziteni*; eine Schiffsflotte ausrüsten. 3) Trop. e. gr. fallaciam, Plaut. *ravaszságot gondolni ki*; eine List erdenken.

Făbrĕfactus, a, um, *mesteri módon*, *v. mesterséggel tsinált*, *mivelt*, *v. késziltett*; meisterlich gemacht.

Făbrĭca, ae, f. 1. *kemény matériából dolgozó mivesnek*, *v. mesterembernek műhelye*; Werkstätte eines in harter Materie arbeitenden Künstlers. 2) *mesterség*, *dolgozó mesterség*; die Kunst zu arbeiten. e. gr. aeris, Cic. *értzből dolgozás mestersége*; die Kunst in Erz zu arbeiten. 3) *tsalárdság*, *ravaszság*, *fortély*; die List, der Betrug, die Ränke. 4) *épűlet*; ein Gebäude. 5) *összverakás*, *v. szerkesztetés*, *formálás*, *alkatás*; die Zusammensetzung, Bildung. Admirabilis fabrica membrorum animantium. Cic. 6) *ügyesség*, *jártasság valamiben*; die Kunst, Geschicklichkeit. Fanum solerti fabrica constructum. Apul.

Făbrĭcātĭo, ōnis, f. 3. (fabrico) *mesterséges v. mesterséggel járó mivelése*, *tsinálása*, *v. készitése valaminek*, *ádtsolás*, *épités*; die künstliche Verfertigung, das Zimmern, das Bauen. 2) *elkészités*; die Zubereitung. 3) e. gr. hominis, Cic. *teremtés*, *alkatás*, *formálás*; die Erschaffung, Bildung.

Făbrĭcātor, ōris, m. 3. *mesterségmives*; ein Werkmeister, Künstler. 2) *szerző*, *inditó*, *késziló*; ein Urheber, Verfertiger.

Făbrĭcātrix, īcis, f. 3. *mesterségmives* (*asszony*, *v. leány*); eine Werkmeisterinn. 2) *szerző*, *inditó*, *készitő* (*asszony*, *v. leány*); eine Urheberinn, Verfertigerinn.

Făbrĭcātus, a, um, Act. *a' ki valamit kovátsolt*, *tsinált*, *v. készitett*; der etwas geschmiedet oder gemacht hat. 2) Pass. *készitett*, *mivelt tsinált*; verfertiget, gemacht Pocula fabricata fago, Ovid. *bikkfapoharak*; aus Buchenholze gemachte Becher.

Făbrĭcātus, us, m. 4. i. q. fabricatio.

Făbrĭcensis, is, m. 3. i. e. qui in officina armorum laborat.

Făbrĭciānus, a, um, *Fabriciusi*; Fabricisch.

Făbrĭcĭus (Fabrit.), a, um, nomen familiare Romanum. 2) Subst. C. Fabricius, magnus virtute animi, et laude bellica fuit.

Făbrĭco, āvi, ātum, āre, 1. *késziteni*, *mivelni*, *tsinálni*; verfertigen, machen, schmieden. 2) *épitni*, *faragni*; bauen, zimmern. 3) Trop. e. gr. verba, Cic. *faragni*, *kovátsolni*, *tsinálni*; Wörter erfinnen, machen.

Făbrĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. fabrico, e. gr. hominem, Cic. *formálni*; schaffen. e. gr. fallaciam, Plaut. *fortélyt találni fel*; eine List erfinden.

Făbrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3 *késziltés*, *mivelés*, *tsinálás*; die Verfertigung.

Făbrīlis, e (faber), *müveshez v. kézimesteremberhez tartozó*, *v. annak való*; zu einem Künstler oder Handwerksmanne gehörig. e. gr. glutem, Plin. *asztalos enyv*; der Schreinerleim.

Făbrĭlĭter, i. e. more fabri.

Fabŭla, ae, f. 1. (Dim. a faba) *babotska*; eine kleine Bohne.

Fābŭla, ae, f. 1. (fari) propr. *közönséges, v. rendes beszéd, beszéllés, előbeszéllés*; eine gemeine Rede, Erzählung. Jam nos fabulae sumus, Ter. *minden rólunk beszéll*; jedweder redet von uns. 2) i. q. comoedia. 3) *költemény, mese, szófia beszéd*; ein Mährchen. 4) *oktató mese, v. versezet*; eine lehrreiche Fabel, ein lehrreiches Gedicht. 5) fabulae convivales, Tac. *asztali beszéllgetések*; Tischreden. 6) lupus in fabula, Cic. Ter. *farkast emlegetnek, kert alatt jár*; der Wolf kommt, wenn man von ihm redet.

Fābŭlāris, e, *költött*; fabelhaft.

Fābŭlātor, ōris, m. 3. *beszéllő, előbeszéllő*; ein Erzähler. 2) *mesélő, mesés*; ein Erzähler der Mährchen.

Fābŭlīnus, i, m. 2. deus, cui sacra fiebant cum pueri primo fari incipiebant.

Fābŭlis, e, (faba), pro: fabalis.

Fābŭlo, ōnis, m. 3. i. q. fabulator.

Fābŭlo, āre, 1. i. q. fabulor.

Fābŭlōnĭa, ae, f. 1. *beléndfű, bolondító*; ein Bilsenkraut.

Fābŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. inter sese, Ter. *szólni, beszéllni*; sprechen, reden. 2) *lotsogni, fetsegni, szótszaporítni*; plaudern, schwätzen. 3) *tréfálni, tréfát űzni*; Scherz treiben 4) *előbeszéllni, megmondani*; erzählen, sagen.

Fābŭlōse, Adv. *meseképen*; fabelhaft, auf fabelhafte Art. Comp. fabulosius, Superl. fabulosissime, Plin.

Fābŭlōsĭtas, ātis, f. 3. *mesebeszéd, költemény*; das fabelhafte Erzählen, die Erdichtung.

Fābŭlōsus, a, um, *költő, mesélő*; fabelhaft. Comp. fabulosior, Apul. Sup. fabulosissimus, Plin.

Fābŭlus, i, m. 2. (Dim. a faba), *babotska*; eine kleine Bohne.

Facelāre, is, n. 3. *salátásedény*; ein Salatgeschirr.

Fācēlīna, ae, f. 1. cognomen Dianae.

Fācesso, īvi, ītum, ĕre, 3. (facio) *tenni, mivelni, tselekedni, véghez vinni*; machen, thun, verrichten. 2) *okozni, szerezni*; verursachen. 3) *takarodni, eltakarodni, elmenni*; sich fortmachen, fortpacken. Facesse hinc. Ter. Facesse hinc hominem. Cic. 4) *eltávozni, elszabadúlni*; sich entfernen, losmachen. e. gr. ab omni societate reipublicae, Plin. *nem gondolni a' társaság javával*; sich um das Beste des Staates nicht bekümmern.

Fācēte, Adv. *módosan, jelesen, finomúl, illően*; artig, fein, passend. 2) *nyájasan, kellemetesen, kellemesen*; angenehm. 3) *tréfásan*; scherzend. Comp. facetius, Cic. Superl. facetissime, Cic.

Fācētĭa, ae, f. 1. *jelesség, módosság*; die Artigkeit. 2) *kedvesség, kellemetesség, kellemesség, a' magaviseletben, 's beszédben*; die Annehmlichkeit im Betragen und Reden. 3) *tréfa, mulatságos beszéd*; der Scherz.

Fācētĭor, āri, Dep. 1. *módosan tréfálni*; artig scherzen.

Fācētōsus, a, um, *tréfás*; scherzhaft.

Fácētus, a, um, e. gr. mulier, Ter. orator, Cic. *jeles, módos, finom, nem mindennapi*; artig, fein, nicht gemein. 2) e. gr. sermo, Cic. *mulatságos, elmés, tréfás*; witzig, scherzhaft. 3) *kellemetes, nyájas*; angenehm. 4) *hízelkedő*; schmeichelnd. Comp. facetior, Superl. facetissimus. Sen.

Fācĭes, ei, f. 5. *ábrázat, kép, ortza, artzúlat*; das Angesicht, Antlitz. 2) *az embernek egész formája, tekintete, termete*; das ganze Ansehen eines Menschen. 3) *forma, formázat, állás, dolog mivólta*; die Gestalt, Beschaffenheit eines Dinges. 4) *állapot*: der Zustand. Tristis est omnium rerum facies, Cic. 5) nulla mali facies deest, Curt. *a' szerentsétlenségnek minden neme együtt van*; alle Arten des Unglücks sind hier beysammen. 6) *tiszteletre méltó tekintet*; das ehrwürdige Ansehen. Faciem senatus auctoritatemque reipublicae secum attulerat. Cic.

Fācĭle, Adv. *könnyen*; leicht. 2) *bizonyosan*; gewiß. e. gr. hominum miserrimus, Cic. *tsak nem a' legnyomorúltabb ember*; fast der allerelendeste Mensch. 3) *nyilván, nyilvánságosan, esmeretesen*; offenbar, bekannt. 4) *szívesen, örömmel*; gern. Comp. facilius, Superl. facillime.

Facilis, e, *könnyű, könnyen tehető*; leicht zu thun. 2) *a' kinek könnyű tenni valamit*; einer, dem etwas zu thun leicht wird. Ille tulit gemi-

nos facili cervice juvencos. Mart. 3) *kedve szerént való, kedvetöltő, hajlandó*; willfährig, geneigt. 4) *szelid, jámbor, nyájas*; gelind, freundlich. 5) *gyors, serény*; geschwind. 6) *engedelmes*; gehorsam. Populum facilem habere, Cic. 7) *alkalmatos, derekas, derék, ügyes*; tauglich, tüchtig, schicklich. Dies facilis, Plaut. *szerentsés, v. boldog nap*; ein glücklicher Tag. 8) terra facilis frugum; *terméken̄y föld*; ein fruchtbares Land. 9) *könnyü forgatható, v. mozgatható*; leicht beweglich. Oculi faciles, Virg. Comp. facilior, Sallust. Superl. facillimus, Idem.

Făcĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. pariendi, Plin. sermonis, Svet. *könnyüség, valaminek végrehajtásában*; die Leichtigkeit in Verrichtung einer Sache. 2) *szivesség, jóakarat, jóság, mások eránt*: die Gefälligkeit gegen andere, Willfährigkeit, Gütigkeit.

Făcĭlĭter, Adv. i. q. Facile.

Făcĭnŏrōsus, a, um, *gonosz, bünös, vétkes*; boshaft, lasterhaft. Comp. -ior, Sidon. Superl. issimus, Cic.

Făcĭnus, ŏris, n. 3. *minden tett, tétemény, v. tselekedet, legyen az jó, v. rossz*; jede Handlung oder That, sie sey gut oder böse. Praeclarum facinus facere, Cic. 2) *rossz, v. gonosz tselekedet, v. tett*; eine Uebelthat. Facinus edere, patrare, committere, facere, Cic. Ovid.

Făcĭo, feci, factum, facĕre, 3. *tenni, tsinálni, mivelni, tselekedni*; thun, machen. Quid fecisti scipionem? i. q. de scipione? *mit tsináltál a' páltzával, v. bottal*; was hast du mit dem Stecken gemacht. Fac, ut sciam, v. fac sciam, Cic. *ird meg, add tudtomra*; schreibe mir. 2) e. gr. cum aliquo, Cic. *tartani valakivel*; halten. e. gr. ab aliquo, Ter. *valaki eránt jó indúlattal viseltetni*; einem günstig seyn. e. gr. adversus aliquem, Ter. *ellene lenni valakinek*; wider einen seyn. 3) *valamit okozni, valami állapotra juttatni*; in einen Zustand versetzen, verursachen. e. gr. gravidam, *terhébe ejteni*; schwängern. 4) e. gr. caedem; *követni el*; begehen. 5) e. gr. ova, Varr. *tojni*; Eyer legen. 6) e. gr. mercaturam, Cic. *gyakorolni, üzni*; üben, treiben. 7) e. gr. classem, Caes. *el, v. felkészitni*; zubereiten, rüsten. 8) e. gr. naves, Caes. *épitni*; bauen. 9) e. gr. aliquid magni, parvi, Plaut. Cic. *betsülni, betsben tartani*; achten. Pili non facere, Catull. *fel sem venni*; gar nicht achten. 10) e. gr. alicui copiam consilii, Plin. consilium, Liv. *tanátsolni, tanátsot adni*; einen Rath geben. 11) e. gr. naufragium, Cic. *szenvedni*; leiden. 12) e. gr. ad difficultatem urinae, Plin. *hasznos lenni, használni, segitni*; nützlich seyn, helfen. 13) *mutatni valaki eránt, viseltetni valakihez*; erweisen. e. gr. justa alicui, Cic. *valakinek megtenni az utólsó tisztességet*; einem nach seinem Tode die letzte Ehre erweisen. 14) e. gr. imperata, seu jussa alicujus, Plaut. Ovid. *végrehajtani*; verrichten. 15) *valahol mulatni, v. lenni*; sich verweilen an einem Orte. 16) e. gr. literas; *irni*; schreiben. 17) *áldozni*; opfern. e. gr. propter viam, Tac. *szerentsés elútazásáért áldozatot nyújtani bé*; ein Opfer wegen glücklicher Abreise darbringen. Cum faciam vitula, Virg. *ha borjúval fogok áldozni*; wenn ich ein Kalb opfern werde. 18) *engedelmeskedni, szótfogadni*; gehorchen. 19) e. gr. convicium, Plin. *gyalázni, öltsárolni, szidalmazni*; schmähen, lästern. 20) aes alienum, Liv. *adósságot tsinálni, v. felszedni*; Schulden machen. 21) e. gr. iter, Cic. *útazni*; reisen. 22) e. gr. consulem, Cic. *Consulnak választani*; einem zum Consul erwählen. 23) fac, esse, Cic. *tegyük fel*; gesetzt, es sey. 24) Si quid eo factum esset, Cic. *hátha meg talált halni*; wenn er etwa gestorben seyn sollte. 25) quid hoc homine facias, Cic. *mit kell tenned, hogy zabolán tarthasd ezt az embert*; was sollst du thun, um diesen Mann im Zaume zu halten. 26) e. gr. tributum, Cic. *adózni, adót fizetni*; Tribut geben. 27) e. gr. gratulationem ad omnia templa, Cic. *minden templomokban háládadóinnepet tartani*; ein Dankfest in allen Tempeln feyern. 28) e. gr. coenam cum aliquo, Cic. *valakivel ebédelni, v. vatsorálni*; mit einem speisen. 29) e. gr. ambitum circa aliquid, Liv. *valamit béfoglalni*; etwas einfassen. 30) e. gr. alicui copiam, potestatem alicujus rei, Cic. *valakinek*

megengedni valamit, *v. valamire szabadságot adni*; einem etwas erlauben. 31) e. gr. fidem alicui, Cic. *valakit rábeszéllni valamire*; einem etwas bereden. 32) e. gr. gratiam omnium injuriarum, Cic. *minden hibákat megbotsátni*; alles Unrecht vergeben. 33) e. gr. missum aliquid, Ter. *valamivel felhagyni*; etwas fahren lassen. 34) e. gr. opinionem alicui, Liv. *valakinek választást engedni*; einem die Wahl lassen. 35) e. gr. periculum, Ter. *megpróbálni*; versuchen.

Făcitergium, ii, n. 2. *zsebkeszkenő*, *zsebkendő*, *zsebbeli*; ein Schnupftuch, Schweißtuch. Isidor.

Facticius, a, um, (factus) e. gr. color, Plin. *tsinált*, (*mesterséggel*) *a' természetinek ellenébe tétetett*; gemacht, (durch Kunst) dem Natürlichen entgegen gesetzt.

Factio, ōnis, f. 3. *tsinálás*, *tétel*, *készités*; das Machen, Thun, die Verfertigung. 2) e. gr. testamenti, Cic. *jus*, *v. hatalom valaminek tevésére*; das Recht etwas zu machen. 3) *összveesküvés*, *pártütés*; die Zusammenverschwörung. 4) *gazdagság*, *hatalom*, *'s tekintet*; der Reichthum, die Macht, und das Ansehen. Neque nos factione tanta, quanta tu, sumus, Plaut. 5) *rész*, *felekezet*, *fél*; ein Theil, eine Parthey.

Făctiōnārius, ii, m. 2. *zenebona*, *v. pártütés inditója*; ein Anführer einer Faction. 2) *egy a' felekezet közül*; einer von der Partey. Gloss.

Factiōse, i. e. per factionem.

Factiōsus, a, um, *hatalmas*, *sokat tehető*: der viel thun kann, mächtig. 2) *kinek a' részén sokan vannak*, *mellynél fogva sokat tehet*; der einen Anhang hat, und dadurch viel ausrichten kann. e. gr. lingva, Nep. *sokat igérő keveset tartó*; der viel verspricht und wenig hält. 3) *pártoskodó*, *zenebonáskodó észvesztő*; der die allgemeine Ruhe störet. Gloss. Comp. -ior, Aur. Vict. Superl. -issimus. Plin. jun.

Factitāmentum, i, n. 2. *tsinálmány*; ein Gemächt.

Factitātio, ōnis, f. 3. *tsinálgatás*, *mivelgetés*, *gyakori tselekvés*; das öftere Thun. 2) *elkészités*; die Zubereitung.

Factitātor, ōris, m. 3. *tsinálgató*, *mivelgető*, *gyakori tselekvő*, der etwas oft thut.

Factitātus, a, um, *tsinált*, *mivelt*, *tett*; geschehen, gethan.

Factitius, a, um, i. q. Facticius.

Factito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *tsinálgatni*, *tevegetni*, *teddegélni*, *gyakran mivelni v. tselekedni*, *szerezni*; thun, schaffen, verrichten, machen. 2) e. gr. artem, Cic. *gyakorolni*, *űzni*; ausüben, treiben.

Facto, āre, 1. Frequ. *tenni*, *mivelni*, *tselekedni*; thun, machen.

Factor, ōris, m. 3. *tsináló*, *tselekvő*, *tevő*, *mivelő*; der etwas machet oder begehet. e. gr. animae, Prud. *lélek teremtő*; der Schöpfer der Seele. 2) *sáfár*; der Werkführer. Gloss.

Factōrium, ii, n. 2. *műhely*; eine Werkstatt. 2) e. gr. olei; *olajsajtó*, *v. prés*; eine Öhlpresse.

Factum, i, n. 2. *tselekedet*, *tett*, *tett*, *v. meglett dolog*; eine That. 2) *óltalomirás*; eine Schutzschrift.

Factūra, ae, f. 1. *tsinálmány*, *munka*; ein Gemächt, ein Werk. 2) *készités*, *elkészités*; die Zubereitung.

Factus, us, m. 4. *tsinálás*, *tselekvés*, *mivelés*, *tevés*; das Thun, Machen. e. gr. olei, Cato. *olajtsinálás*, *olajütés*; das Öhlmachen.

Factus, a, um, (facio) *tett*, *mivelt*, *tsinált*; gethan, gemacht. 2) totus ex mendacio factus, Cic. *főhazug*, *kinek egy szavát sem lehet hinni*; ein Erzlügner. 3) *kidolgozott*; ausgearbeitet. 4) *véghez vitt*, *végrehajtott*; vollbracht. Facta et transacta omnia, Cic. 5) e. gr. ad ludum et jocum; *játékra 's tréfára született*; zum Scherze geschaffen.

Fàcul, pro: facile.

Făcŭla, ae, f. 1. (Dim. a fax) *kis szövétnek*, *fáklyátska*; eine kleine Fackel.

Făcŭlārius, ii, m. 2. *fáklya*, *v. szövétnek vivő*, *v. tartó*; ein Fackelträger. Hier.

Făcultas, ātis, f. 3. *-hatóság*, *-hetőség*, *valamit tehetőség*; das Vermögen, die Fähigkeit. 2) *hatalom*; die Macht, Gewalt. Facultatem alicui dare, Cic. 3) *tehetség*; das Vermögen. Facultates, um, f. plur. *gazdagság*, *birtok*; der Reichthum, das Vermögen. 4) e. gr. aliquos ad comitia accersendi, Cic. *alkalmatosság*; die Gelegenheit. 5) *erő*, *hat-*

hatósság; die Kraft, Wirkung. Facultas secreta certis in rebus inest. Lucr. 6) e. gr. omnium rerum, Caes. *bőség*; der Vorrath. 7) *lehetőség, lehetség*; die Möglichkeit. Si res facultatem habitura videtur. Cic.

Făcultātŭla, ae, f. 1. Dim. *tsekély tehetség*; ein geringes Vermögen. Hieron.

Făcunde, Adv. *ékesenszóllva*; beredt, mit Beredsamkeit, Superl. facundissime. Sen.

Făcundĭa, ae, f. 1. *ékesenszóllás*; die Beredsamkeit.

Făcundiosus, a, um, i. q. Facundus.

Făcundĭtas, ātis, f. 3. i. q. facundia.

Făcundus, a, um, *jó beszéllő tehetséggel bíró, beszédes, ékesenszólló*; der gut reden kann, gesprächig, beredt. Dicta facunda, Ovid *ékes, v. disses beszédek*; zierliche Reden. Comp. facundior, Quint. Superl. facundissimus, Idem.

Faecārĭus, a, um, (faex); *seprővel, seprőlékkel v. allyal bánó, ahoz tartozó, v. való*; mit Hefen sich beschäftigend, dahin gehörig. Cato.

Faecātus, a, um, *seprős, allyas, zavaros, sűrű*; von Hefen, hefig, unlauter, dick.

Faecĭnĭus, a, um, (faex); *igen seprős, a' minek sok az allya, v. sepreje*; was viel Hefen hat.

Faecīnus, a, um, i. q. faecinius.

Faecōsus, a, um, (faex); i. q. Faecatus.

Faecŭla, ae, f. 1. (Dim. a faex); *seprőlékétske*; die Hefen. 2) *borseprőből 's más affélébőI készűlt tsípős izű lév, vagy tzibere*; eine dicke Brühe von pikantem Geschmacke, aus Weinhefen und andern Dingen. Horat.

Faecŭlentĭa, ae, f. 1. *seprőlékesség, seprősség*; ein hefichtes Wesen.

Faecŭlentus, a, um, (faex); e. gr. vinum, Colum. *seprős, allyas, zavaros, sűrű*; voll Hefen, hefig, trübe, dick.

Faesŭlae, ārum, f. 1. pl. urbs Hetruriae, hodie: Fiesole.

Faex, et Fex, cis, f. 3. *ülledék, seprő, sepreje, allya valaminek*; der Bodensatz, Hefen. 2) Trop. faex populi, vel plebis, Cic. *a' népnek a' sepreje*; schlechte Leute, das lose Gesindel. 3) dies sine faece, Martial. *tiszta szép nap*; ein heiterer Tag.

Făgĕus, a, um, *bikfa, bikfából való*; buchen, von Buchen. Plin.

Făgĭnĕus, a, um, id. qu. fageus.

Făgŏpyrum, i, n. 2. *hajdina, tatárka*; das Heydekorn.

Făgŏtrĭtĭcum, i, n. 2. *tönköly, tenkely*; Buchweitzen. Alias Frumentum Saracenicum.

Făgus, i, f. 2. et fagus, us, f. 4. Virg. *bikfa*; die Buche.

Făgūtālis, e, sc. Jupiter, statua Jovis in templo Fagutal dicto Romae.

Făla (Phăla), ae, f. 1. *erősség vivő fatorony*; ein hölzerner Thurm, bey Belagerungen.

Fălăcer, cris, m. 3. cognomen Flaminis apud Romanos, qui cultui Florae et divi patris Falacris consecratus erat.

Fălărĭca (Phal.), ae, f. 1. *nyíl vagy hajító dárda*; ein Pfeil oder Wurfspieß.

Falcārĭus, ĭi, m. 2. *kasza-vagy sarlótsináló*; ein Sichelmacher.

Fălcāstrum, i, n. 2. *nagy kasza*; eine große Sense.

Fălcāta prati, *egy napi kaszálló rét*; ein Tagwerk Wiesen. Leg. Antiq.

Falcator, ōris, m. 3. *kaszálló*; ein Mäher. 2) *arató*; ein Schnitter. Colum.

Falcātus, a, um, *kaszás, sarlós*; mit Sensen oder Sicheln versehen. 2) *sarlós. sarlóforma*; sichelförmig.

Falcĭcŭla, ae. f. 1. *kis sarló*; eine kleine Sichel. Pallad.

Falcidiānus, a, um, v. gr. crimen; *Falcidiust illető*; Falcidisch.

Falcidĭus, ĭi, m. 2. Nom. pr. viri, et tribuni plebis Romae: Hinc Falcidius, a, um, v. gr. lex, etc

Falcĭfer, a, um, *sarlós, sarlóhordó*; eine Sichel tragend. 2) *kaszás*; eine Sense tragend, damit versehen.

Falcifer, i, m. 2. cognomen Saturni.

Falcĭger, a, um, *sarlót vagy kaszát hordozó*; eine Sichel oder Sense führend.

Falco, ōnis, m. 3. *sólyom, sólyom madár*; der Falk.

Fălcōnārĭus, ĭi, m. 2. *sólyommal vadászó*; ein Falkonier, ein Jäger, der mit Falken umgehet.

Falcŭla, ae, f. 1. (Demin. a falx); *sarló*; kleine Sichel. 2) *horgas köröm, p. o. mint a' sas vagy oroszlán körme*; Kralle oder Klaue, z. B. der Löwen. Plin.

Falēre, is, n. 3. *kőgát*; ein steinerner Damm.

Fălĕrii, ōrum, plur. urbs Hetruscorum.

Fălernum, i, n. 2. vinum nobile, de monte Falerno. Macrob.

Fălernus, i, m. 2. mons Italiae. Hor.

Fălernus, a, um, v. gr. ager, Liv. vinum, Hor. *Falernusi*; Falernisch.

Fălisci, ōrum, m. 2. pl. populus olim Italiae.

Fallăcia, ae, f. 1. (fallax); *tsalás, ravaszság, álnokság*; der Betrug, die Falschheit. 2) *rászedő v. ravaszkodó okoskodás*; ein Trugschluß. Logic.

Fallăcies, ei, f. 5. i. q. fallacia, Apul.

Fallăcilŏquentia, ae, f. 1. *ravaszkodás*; betrügliches Reden, Betriegerey.

Fallăciosus, a, um, *ravaszsággal teljes*; betriegerisch. Gell.

Fallăciter, Adv. *ravaszúl, tsalárdúl*; mit Betrug, betriegerisch. Cic. fallacissime, Cic.

Fallax, ăcis, v. gr. homo, spes, Cic. *ravasz, tsalárd*; betrüglich, betriegerisch.

Fallens, tis, o. 3. *rászedő, megtsaló, tsalárd*; betrüglich.

Fallenter, Adv. *tsalárdúl, ravaszúl*; betrüglich. 2) *észrevehetetlenűl*; unvermerkt.

Fallo, fĕfelli, falsum, fallĕre, 3. aliquem, Cic. *megtsalni, rászedni*; hintergehen, täuschen, betriegen. Id me fefellit, Cic. *abba tsalatkoztam meg*; ich habe mich darin betrogen. Tempus me fefellit; *eltévesztettem az időt, megtsalatkoztam az időben*; ich habe mich in der Zeit geirrt. Nisi me fallit, Imperson. Cic. *ha meg nem tsalatkozom*; wenn ich mich nicht irre. Pass. fallor, falleris, Hor. Nep. *megtsalatkozom, megtsalatkozol, vagy, hibázom, hibázol*; ich betriege mich, ich irre, du betriegst dich, du irrst dich. Falsus es, Ter. *megtsalatkoztál, hibáztál*; hast dich geirrt. 2) *hamisan esküdni, esküvéssel hamisságot állítni*; falsch schwören. Cic. Liv. 3) v. gr. depositum, Ovid. aliquem fructu, Cic. *megtsalni valamiben, tsalárdúl elidegenítni, ellopni*; betriegen um etwas, betrüglich berauben oder entziehen. 4) Trop. *rászedni, elámítni*; täuschen, hintergehen. 5) Trop. *észrevehetetlenűl eltőlteni, elűzni, p. o. az unalmat*; unvermerkt zubringen, vertreiben, überstehen. Curam vino et somno fallere, Hor. labores sermone fallere, Ovid. *a' dolog terhét beszéllgetés által enyhítni*; die Arbeit durch unterhaltende Gespräche erleichtern. Fallere horas sermonibus, Plaut. *az időt beszéllgetéssel eltőlteni*; die Zeit mit Gesprächen zubringen. 6) fallere fidem, Cic. *szavát meg nem tartani*; sein Wort nicht halten. Fallere promissum, Curt. *ígéretét nem telyesítni*; sein Versprechen nicht erfüllen. 7) falli memoria, Plin. *elfelejteni valamit*; etwas vergessen. 8) fallere retia, Ovid. *a' hálóból kiszabadúlni, azt elkerűlni*; den Netzen entgehen. Fallere custodes, Ovid. *az őrök elől elszökni*; die Wächter täuschen, ihrer Aufmerksamkeit entgehen.

Falsārius, ii, m. 2. *valamit meghamisító, p. o. testamentom meghamisító, 's a' t.* Verfälscher, z. B. eines Testaments. Sueton.

Falsātio, ōnis, 3. *meghamisítás*; die Verfälschung. Hieron.

False, Adv. *hamisan, tsalárdúl, álnokúl*; falsch, fälschlich. Plaut. falsissime, Augustin.

Falsidicus, a, um, *hazug, tsalárdszavú*; falsch redend, lügenhaft. Plaut.

Falsifico, āre, 1. *meghamisítni*; verfälschen. Prud.

Falsificus, a, um, *hamis, tsalárd*; falsch handelnd. Plaut.

Falsijūrius, a, um, *hamisesküvő, hamisan esküvő*; falsch schwörend. Plaut.

Falsilŏquium, ii, n. 2. *hazugság, hamisság*; die Unwahrheit, Lüge. August.

Falsilŏquus, a, um, *hazug*; lügenhaft. Plaut.

Falsimōnia, ae, f. 1. vel Falsimōnium, ii, n. 2. *tsalárdság, tsalás, álnokság*; Betrug. Plaut.

Falsipărens, tis, 3. *költött atyájú*; einen erdichteten Vater habend. Catull.

Falsitas, ātis, f. 3. *hamisság, tsalárdság, hazugság*; die Falschheit, die Unwahrheit. Cic.

Falso, āre, 1. *meghamisítni*; verfälschen. Pandect.

Falso, Abl. et Adv. *hamisan, tsalárdúl, hazugúl*; fälschlich, erlogen.

Falsum, i, n. 2. *hamisság*: die Falschheit, das Falsche. 2) *hazugság*; die Lüge, Unwahrheit.

Falsus, a, um, Part. (a fallor); *megtsalt, rászedett*; betrogen, getäuscht. Falsum habere, Sall. *megtsalni*; betrügen. 2) Adj. *költött, hamis, tettetett, nem igaz*; erdichtet, nachgeahmt, falsch, unwahr. Falsa pecunia; *hamis rosszsz pénz*; falsches unechtes Geld. 3) falsus honor, Hor. *nemérdemlett betsület*; eine unverdiente Ehre. Comp. falsior. Superl. falsissimus. Colum.

Falx, cis, f. 3. vel falx foenaria; *kassza*; eine Sense. 2) *sarló*; eine Sichel. 3) falx vinitoria, vel putatoria; *metszőkés*; ein Winzermesser, Rebmesser. 4) v. gr. arborea; *kertészkés*; ein Gartenmesser.

Fāma, ae, f. 1. *hír*; das Gerücht, der Ruf, die Sage. Sic fama fert, Liv. *úgy foly a' híre, az a' híre*; so geht die Rede. Fama percrebuit, Cic. *elfutott a' híre*; das Gerücht hat sich verbreitet. Fama accipere, Cic. *köz hírből tudni meg valamit*; durchs Gerücht erfahren. 2) *jó hírnév*; das gute Gerücht, der gute Ruf, der gute Nahme eines Menschen, Ruhm. Magnam sui famam relinquere, Nep. Famam collectam servare, Cic.

Fămēlĭcus, a, um, *éhes, éhelholt*; hungerig, verhungert.

Fāmen, ĭnis, n. 3. *beszéllés, szóllás*; das Reden. Fest.

Fămes, is, f. 3. *éhség, mikor valaki ehetnék*; der Hunger, i. e. Eßbegierde, Cic. Famem depellere, Cic. *az éhséget elűzni*; den Hunger vertreiben, stillen. 2) *éhség, éhelhaldssal fenyegető szükség*; der Hunger, die Hungersnoth. Cic. 3) *éhezés*; das Hungern, i. e. Enthaltung des Essens. Cels. 4) Trop. v. gr. auri, Virg. *éhkórság, valaminek rendkivűlvaló kivánsága, vagy kivánása*; der Hunger, große Begierde.

Fămesco, ĕre, i. q. esurio.

Famex, ĭcis, *kelevény*; eine Art Geschwür. Absces. Colum.

Fāmĭger, i. e. qui fert famam, Varr.

Fāmĭgĕrābĭlis, e, *esmeretes, híres*; im Rufe stehend, berühmt, berüchtigt, bekannt, Apul.

Fāmĭgĕrātĭo, ōnis, f. 3. *elhíresítés, elhírlelés*; die Bekanntmachung.

Famigeratus, a, um, *híres, elhírlelt, esmeretes*; in Ruf gebracht, berühmt, berüchtigt, bekannt.

Fāmĭgĕro, āvi, ātum, āre, 1. *elhírlelni, elhíresítni*; in Ruf bringen, bekannt machen.

Fămĭlĭa, ae, f. 1. *família, háznép*; die Familie, die Leute des Hausherrn im Hause zusammen. Familia publica, Cic. Tac. *tselédek, rabszolgák és foglyok mind együtt, a' Rómaiaknál*; Hausgesinde, Sclaven und Gefangene zusammen bey den Römern. 2) *ház és ahoz tartozó vagyon, jószág és háznép*: das Haus sammt dem dazu gehörigen Vermögen und Hausgesinde. Pater familias, Cic. vel familiae, Liv. *a' ház gazdája vagy ura, házi gazda, a' família attya*; Herr vom Hause, Hausvater, Hausherr. Plur. Patres familias, vel familiae, Cic. Tac. vel familiarum, Svet. Mater familias, Cic. vel familiae, Liv. *házi asszszony, a' família annya, házi gazdaszszony*; Frau vom Hause, Hausfrau, eine Frau. Plur. matres familias, Cic. vel familiarum, Pand. Filius familias, et filia familias, Cic. Sen. *a' házi gazda fia vagy leánya*; der Sohn oder die Tochter des Hausherrn. 3) *nemzetség, família*; das Geschlecht, die Familie. Cic. Liv. Nep. 4) Trop. *együve tartozó társaság, felekezet*; eine zusammen gehörende Gesellschaft, Secte, Bande, Partey.

Fămĭlĭāresco, ĕre, 3. *öszve-, v. megbarátkozni, megesmerkedni*; vertraut werden. Sidon.

Fămĭlĭārĭcus, a, um, *a' házat, háznépet v. famíliát illető*; das Haus oder die Familie betreffend.

Fămĭlĭāris, e, *a' famíliához vagy háznéphez tartozó*; zur Familie gehörig, häuslich. Familiaris meus, Plaut. *az inasom*; mein Bedienter. Copiae familiares, Liv. *vagyon, jószág, tehetség*; das Vermögen. Res familiares, Plaut. *gazdaság, vagyon*; die Wirthschaft, das Vermögen. 2) *mintegy a' famíliához tartozó, barátságban lévő, jóesmerős, meghitt ember, jóakaró*; gleichsam mit zur Familie gehörig, vertraut, gut bekannt, freundschaftlich. 3) Substant. *barát, jóakaró, meghitt barát, jóesmerős*; ein Freund, vertrauter

Freund, ein Bekannter. Comp. v. gr. familiarior nobis, Cic. *igen jó barátunk*; ein vertrauter Freund. Sup. familiarissimus; *különös jó barátunk*; sehr vertraut.

Fămĭlĭārĭtas, ātis, f. 3. *barátságos társalkodás, szoros esmeretség, vagy barátság, barátkozás*; freundschaftlicher Umgang, genaue Bekanntschaft oder Freundschaft, Vertraulichkeit. In alicujus familiaritatem venire. Cic. Mihi cum aliquo familiaritas est, vel intercedit, Cic.

Fămĭlĭārĭter, Adv. *barátságosan, jól, nyájasan*; vertraut, freundschaftlich. Comp. familiarius, Sup. familiarissime.

Fămĭlĭŏla, ae, f. 1. *kis háznép, kis familia*; kleine Familie. Hieron.

Fāmōse, Adv. *nagy hirrel, elhíresítve*; mit einem starken Rufe. Tert.

Fāmōsĭtas, ātis, f. 3. *híresség*; der Ruf, worin einer steht. 2) *rossz hírnév*; übler Ruf. Tertull.

Fāmōsus, a, um, *híres, elhírlett*; berühmt, ruhmvoll. 2) *rossz hírű, gyalázatos*; berüchtigt, infam, ehrenrührig.

Fămul, loco: famulus, Lucret.

Fămŭla, ae, f. 1. *szolgáló, szolgáló leány*; die Magd, Dienerinn.

Fămŭlābundus, a, um, *szolgáló, a' ki szolgál*; dienend.

Fămŭlāmen, ĭnis, n. 3. *szolgálat*; der Dienst. Gloss.

Fămŭlanter, Adv. *rabszolgai módon*; sclavisch. Acc.

Fămŭlāris, e, *szolgákat vagy rabszolgákat illető*; die Bedienten oder Sclaven betreffend.

Fămŭlātĭo, ōnis, f. 3. *szolgálás, szolgálat*; der Dienst, das Dienen. 2) *a' szolgák, tselédek*; die Dienerschaft, Bedienten. Apul.

Fămŭlātōrĭus, a, um, *rabszolgai*; sclavisch. Tertull.

Fămŭlātrix, īcis, f. 3. *szolgáló leány*; Dienerinn, dienend. Sidon.

Fămŭlātus, us, m 4. *szolgálat*; das Dienen, der Dienst eines Bedienten. Cic.

Fămŭlĭtas, ātis, f. 3. *szolgaság, rabszolgaság*; das Dienen, Sclaverey, Acc.

Fămŭlĭtĭum, ĭi, n. 2. *szolgálat*; das Dienen. 2) *rabszolgaság*; Sclaverey. Fest. 3) *tseléd, tselédek, szolgák*; Gesinde, Dienerschaft, die Sclaven, Apul.

Fămŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *szolgálni*; dienen, aufwarten. Fortuna famulante; *ha a' szerentse szolgál*; wenns Glück will.

Fămŭlus, i, m. 2. *inas, szolga*; der Bedienter, Aufwärter, Diener. 2) Famulus sacrorum; *pap*; ein Priester. Idaeae matris famuli; *Cybele papjai*; Priester der Cybele, Cic.

Fămulus, a, um, *szolgáló, szolgálatban lévő, szolgálatot tévő*; dienend, aufwartend.

Fānātĭce, Adv. *rajoskodva*; begeistert, schwärmerisch, Apul.

Fānātĭcus, a, um (fanum), *valamelly istenségtől vagy lélektől ihletett, rajoskodó*; von einer Gottheit in Begeisterung gesetzt, begeistert, schwärmerisch, enthusiastisch. 2) *babonás, az eszelősségig rajoskodó, eszelős*; sehr abergläubisch, schwärmend, unsinnig. Philosophi Stoici superstitiosi et paene fanatici. Cic.

Fandus, a, um, *a' miről lehet, vagy szabad beszéllni*; wovon man reden darf. 2) *ártatlan*; unschuldig. Liv. 3) *helyes, szabados*; recht, erlaubt. Virg.

Fannĭus, a, um. cognomen familiae Romanae. Hinc: lex Fannia, Cic.

Fāno, āre, 1. *szentelni, felszentelni*; weihen, einweihen, heiligen. Varr.

Fānum, i, n. 2. *istenségnek szentelt hely, kápolna, templom*; ein heiliger, der Gottheit geweihter Ort, ein Tempel. Cic. 2) urbs Umbriae in Italia, alias: Fanum Fortunae, et Fanestrum.

Far, farris, n. 3. *mindenféle gabona, élet*; das Getreide. Varr. Far hordeaceum; *árpa*; die Gerste. Far adoreum; *rozs*; das Korn, der Rocken. Colum. 2) *tönköly*; der Dinkel, Spelt. 3) *dara, daraliszt*; grobes Mehl, Schrott.

Farcīmen, ĭnis, n. 3. (farcio); *kolbász, hurka*; Wurst, Varr.

Farcīmĭnōsus, a, um, *pókos, p. o. ló*; mit der Wurstkrankheit behaftet.

Farcīmĭnum, i, n. 2. *pók, lovak nyavalyája*; die Wurstkrankheit der Pferde. Veget. de re vet.

Farcīno, āre, id. qu. farcio, Mart.

Farcĭo, farsi, farctum, vel fartum, farcīre, 4. *tömni, kitömni, megtömni, megtölteni*; stopfen, ausstopfen,

vollstopfen. 2) v. gr. pecudes, anseres, gallinas, Varr. Sen. *hizlalni, tömni, p. o. a' lúdat*; mästen, schoppen, z. B. Gänse, oder stopfen.

Fărctor, ōris, m. 3. id. qu. Fartor.

Farctura, ae, f. 1. *hizlalás, tömés*; die Mästung. Colum.

Farctus (Fartus), a, um, *tömött*; gestopft, ausgestopft. 2) *töltött*; gefüllt. 3) *hizlalt*; gemästet.

Farfara, ae, f. i. e. Tussilago Farfara; *lókörmü szattyú, martilapu*; Huflattich, Brandlattich.

Farfărus, i. 2. i. q. Fabaris, fluvius Italiae, et Syriae. 2) id. qu. Farfara.

Farfĕrus, Farfugium, id. qu. Farfarus.

Fărfūgĭum, ĭi, n. 2. id. qu. Farfara.

Fări, *beszéllni, szóllani*; reden; vide: For.

Fărīna, ae, f. 1. *liszt*; das Mehl. Flos farinae; *lisztláng*; Kraftmehl, Auszug. Farina triticea; *buzaliszt*; Weitzenmehl. 2) Met. *hasonló valamihez, ollyan formáju, szőrü*; was ähnlich, gleich mit etwas ist. Nostrae farinae homo, Pers. *velünk egy sorsú ember*; ein Mensch von unserer Art.

Fărīnācĕus, a, um, *lisztből való, liszt*; aus Mehl gemacht.

Fărīnāgĭum, ĭi, n. 2. *malomvám*; die Metze, das Mehl, das für das Mahlen gegeben wird. Fresn.

Fărīnāle, is, n. 2. *malom*; eine Mühle. Gloss.

Fărīnārĭum, ĭi, n. 2. *szekrény, lisztes láda vagy szuszék*; Mehlkasten, Mehlkammer.

Fărīnārius, a, um, *lisztes, liszttel bánó*; mit Mehl sich beschäftigend, dahin gehörig. Cribrum farinarium, Cat. et Plin. *szita*; das Sieb.

Fărīnōsus, a, um, *lisztes*; mehlig.

Fărīnūlentus, a, um, *lisztes*; mehlig. Apul.

Fărĭo, ōnis, m. 3. Salmo Fario; *pisztráng*; die Forelle, Lachsforelle. Auson.

Fărĭor, āri, 1. i. e. fari, Gell.

Fāris, vel fare, fatur, fatus est, fari, Defect. Dep. *szóllani, beszéllni, mondani*; reden, sprechen, sagen.

Fārĭus equus; *szép Arábiai ló*; ein schönes arabisches Pferd.

Farnus, i. f. 2. *bikfa neme*; eine Art Buche.

Farrācĕus, Farrācĭus, a, um. *gabonából vagy tönkölyből való*; aus Getreide oder Dinkel.

Farrāgĭnārĭa, ōrum, i. q. farrago, Colum.

Farrāgo, ĭnis, f. 3. *marhának való elegyes eleség, p. o. mohar, lóher, 's a' t.* gemengtes Futter für das Vieh. Fest. 2) *rozs, gabona*; der Rocken, das Korn. 3) *összveszedett mindenféle elegyes dolog, holmi*; zusammen geraspeltes Zeug, ein Mischmasch, mancherley beysammen. Farrago libelli, Juv. *holmi, egy könyvbe összveírva*; Mancherley in ein Buch zusammengeschrieben. 4) *apróság, tsekélységek*; Bagatelle, Kleinigkeiten.

Farrārĭum, ĭi, n. 2. *életes kamara, szuszék, hombár*; ein Speicher, Kornboden, Kornkasten. Gloss.

Farrārĭus, a, um, *gabonát vagy életet illető, abból való*; das Getreide betreffend, daraus gemacht.

Farratus, a, um, *gabonából vagy lisztből készült, ahoz való*; von Getreide oder Mehl, dazu gehörig.

Farrĕātĭo, ōnis, f. 3. *lepénnyel vagy kaláttsal való áldozás volt az új házasokért, midőn azok a' templomba mentek*; das Opfer von Kornkuchen, für die neuen Verlobten, als sie in den Tempel geführt wurden. 2) *az újházasok összvekelése*; die Zusammengebung zweyer Verlobten. Fest. 3) *egyesítés*; die Vereinigung.

Farrĕus, a, um, *gabonából, tönkölyből vagy lisztből való*; aus Getreide, Dinkel oder Mehl.

Farsĭlis, e, i. q. fartilis, Apic.

Farsūra, ae, f. 1. i. q. fartura, Tertull.

Farsus, a, um, id. qu. Farctus.

Fartĭlis, e, *tömött, hizlalt*; gestopft, gemästet.

Fartim, Adv. *tömve, töltve, tele*; gestopft, dicht oder stopfend, füllend, Apul.

Fartor, ōris, m. 3. (farcio); *hizlaló, tömő, p. o. lúdtömő*; der mästet, stopfet, z. B. Geflügel. Colum. 2) *hurkatöltő, kolbászkészitő*; Wurstmacher. Plaut.

Fartūra, ae, f. 1. *hizlalás, tömés*; die Mästung, Stopfung. Colum. 2) *kitömés*; Ausstopfung, Ausfüllung. Vitruv.

Fartus, us, m. 4. et Fartum, i, n. 2. *töl-*

telék; was hinein gestopft wird, Füllsel.

Fartus, a, um, vide: Farctus, a, um.

Fas, neutr. indecl. (a for); *szabad, szabados, illő dolog*; was recht, billig, schicklich und erlaubt ist. Mihi dicere fas fuisset, i. e. licuisset. Cic. Si hoc nomine adpellare fas est. Cic. Si hoc est fas dictu. Cic. 2) *a' mi lehetséges, lehető*; was möglich ist, die Möglichkeit. Negabas fas esse. Cic. 3) id. qu. fatum; *sors, végzés*; das Verhängniß, das Schicksal, die Bestimmung.

Fascēlis, ĭtis, et Fascēlĭtis, ĭdis, f. 3. cognomen Dianae. Hinc: Fascelinus, a, um, v. gr. sedes, etc.

Fascĭa, ae, f. 1. *kötő, póla, pólya*; eine Binde, ein Band, eine Windel. 2) *heveder*; ein Band oder Gurt. 3) *pántlika, p. o. a' fejét körül kötni, fejszorító*; die Binde um den Kopf, Diadem. 4) fascia lecti; *ágyterítő*; die Bettdecke. Cic. 5) fascia pectoralis; *váll*; die Schnürbrust, das Schnürleibel. 6) *függő párkány vagy pártázat az oszlopok fejezetén*; der Streif, die Saumleiste an den Säulen. Vitruv.

Fāscĭālis, e, Adj. *pántlika forma*; einem Bande ähnlich. Med.

Fāscĭātim, Adv. *bokrosan*; büschelweise, bündelweise. Quintil.

Fāscĭatĭo, ōnis, f. 3. *bepóldlás*; die Einwickelung.

Fāscĭātus, a, um, *bepóldlt, bekötözött*; eingebunden, umwunden, eingewickelt. Mart.

Fascĭcŭlus, i, m. 2. *tsomó, fűzet, kötet*; das Bündel, Packet. 2) *bokréta, virágbokréta*; der Blumenstrauß. 3) *nyalábotska, egy marok, egy marokba férő*; eine Handvoll. Medic. i. e. manipulus.

Fascĭger, a, um, i. e. fasces gerens, v. gr. honor, i. e. consulatus, Paul. Nol.

Fascĭnans, tis, o. Subst. *igéző, megigéző, szemfényvesztő*; ein Zauberer, Hexenmeister. Plin.

Fascĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megigézés, megrontás*; die Bezauberung, Behexung. Plin.

Fascĭno, āre, 1. *megigézni, megrontani, megkötni, ráolvasni*; mit den Augen, mit Worten oder auf andere Weise bezaubern, behexen, beschreyen. Virg. Plin.

Fascĭnum, i, n. 2. *megigézés, megrontás, ráolvasás*; Bezauberung, Behexung, Beschreyung. Plin. 2) *férfjfiúi szeméremtest*; das männliche Glied. Horat.

Fascĭo, āvi, ātum, āre, 1. *póldlni, bepóldlni, bekötözni, körültekergetni*; mit Binden umbinden, umwickeln.

Fascĭŏla, ae, f. 1. *póldtska, kötötske*; kleine Binde, Band.

Fascis, is, m. 3. *tsomó, nyaláb, kötölék*; ein Bund, Bündel, Büschel, Packet. Fascis literarum; *egy tsomó levél*; ein Packet Briefe. Fascis stramentorum, Hirt. *egy nyaláb szalma, egy kéve szalma*; ein Bündel oder Schab Stroh. Fascis minor chartae; *egy kötés papiros, az az: húsz kontz*; ein Riß Papier. Fascis major; *egy bál papiros, tíz kötés*; ein Ballen Papier von zehn Riß. 2) fasces, ium, pl. *egy tsomó veszsző, mellynek közepébe egy éles fejsze volt kötve, 's a' mellyet a' Lictorok (hajdúk) a' Királyok és Consulok előtt tizenketten, a' Dictátorok előtt pedig huszonnégyen tisztelet és hatalom jeléül vittek*; ein Bündel langer und dünner Stäbe, in deren Mitte ein scharfes Beil gebunden war, welche die Lictoren den hohen obrigkeitlichen Personen vortrugen. Fasces habere, Svet. *a' kormányon ülni, kormányozni*; die Regierung haben. Fasces alicui submittere, Liv. *magát valaki előtt megalázni*; sich vor einem demüthigen.

Fāsēlus, i, c. 2. *sebes hajó neme*; ein schnellsegelndes Schiff. Cic. 2) vide: Faseolus.

Faseolus, i, m. 2. *bab, paszuly*; kleine welsche Bohnen.

Fassus, a, um, (fateor); *vallott, megvallott*; eingestanden, bekannt.

Fasti, ōrum, plur. m. 2. *kalendáriom, mellybe az innepeken és köznapokon kivül a' törvénytévő napok is feljegyeztettek*; ein Kalender in welchem man Feyer-, Werkel- und Gerichtstage angemerkt fand. Enumeratio fastorum; *a' napoknak feljegyzések*; Tageverzeichniß. Colum. 2) *krónikák, korkönyvek*; Jahrbücher. 3) vide etiam: Fastus, a, um.

Fastīdĭbĭlis, e, 3. *unalmas, kelletlen*; eckelhaft, unangenehm.

Fastīdienter, Adv. *unalommal*; mit Verdruß.

Fastīdiliter, Adv. id. qu. Fastidiose.

Fastīdio, ivi, itum, ire, 4. (fastus) v. gr. olus, Hor. *megútálni, megúnni valamit*; verachten, verschmähen. 2) v. gr. preces alicujus, Liv. *megvetni, fel se venni*; verachten, stolz verachten, nicht erhören wollen. 3) *oltsárolni, betsmelni*; tadeln. Etiam in recte factis fastidimus, Cic.

Fastīdiōse, Adv. *megvetve, megutálva*; mit Verdruß, verachtend, verächtlich.

Fastīdiōsus, a, um, *finnyás, kevély, válogató*; sehr eckel, der mit keiner Sache zufrieden ist, der etwas verachtet. 2) *unalmas, a' mi unalmat okoz, kelletlen*; unangenehm, widrig. Comp. fastidiosior. Sup. fastidiosissimus. Cic.

Fastīditus, a, um, *megvetett, megútált*; verachtet, verworfen.

Fastīdium, ii, n. 2. *megvetés*; die Verachtung. Fastidio esse, Cic. *megvettetni*; verachtet seyn. 2) *unalom, unatkozás*; der Verdruß. 3) fastidium in cibis, fastidium cibi, Plin. Cic. *finnyásság, válogatás az ételben*; der Eckel. 4) *kevélység, felfúvalkodás*; der Hochmuth, Stolz. Gell.

Fastīgātio, ōnis, f. 3. *kihegyzés, meghegyezés*; die Zuspitzung. Plin.

Fastīgāte, Adv. *meghegyezve, kihegyezve*; zugespitzt.

Fastīgātus, a, um, *tsútsos, hegyes*; zugespitzt. Collis in acutum acumen fastigatus, Liv. *hegyes vagy tsútsos domb*; ein zugespitzter Hügel. 2) *magasra felemelkedett*; erhöht, sehr hoch erhoben. Sup. fastigatissimus. Sidon.

Fastīgiātio, ōnis, f. 3. id. qu. Fastigatio.

Fastīgiātus, a, um, id. qu. Fastigatus.

Fastīgium, ii, n. 2. v. gr. Capitolii, Cic. templorum, Liv. domus, etc. *tető, tsúts, hegyes teteje valaminek*; der Gipfel, Giebel, die Spitze. Fastigium imponere rei, Cic. *elvégezni valamit*; etwas vollenden. 2) *mélysége valaminek*; die Tiefe, z. B. einer Grube. Varr. 3) Met. *legfelsőbb grádítsa vagy póltza, p. o. valamelly méltóságnak, tisztségnek, hivatalnak, betsűletnek, 's a' t.* die höchste Stufe oder der höchste Grad, z. B. einer Würde, der Ehre, u. s. w. Fastigium tenere inter homines, Plin. *a' felsőség póltzán ülni*; oben an sitzen.

Fastīgo, āvi, ātum, āre, 1. *hegyezni, meghegyezni, megtetőzni*; spitzig erhöhen, spitzen, erheben, erhöhen, Sil. 2) *felemelni, p. o. tisztségre, méltóságra*; erheben. Dignitatum insignibus fastigari, Sid. *nagy tisztségre emeltetni*; zu hohen Ehren erhoben werden. 3) *háztető formára, lejtősre tsinálni*; dachförmig od. abschüssig machen.

Fastose, et Fastuose, Adv. *pompásan*; prächtig. 2) *kevélyen*; stolz.

Fastōsus, et Fastuosus, a, um, *pompás*; prächtig. Fastuosa domus, Ovid. 2) *nagyravágyó, kevély*; hochtrabend, stolz. Petron.

Fastus, us, m. 4. *pompa*; die Pracht. 2) *nagyravágyás, kevélység*; der Hochmuth, Stolz. Exuere vel deponere fastus, Ovid.

Fastus, a, um, *törvénytévő, törvénytevésre való*; zum Gerichte bestimmt. Fastus dies, Ovid. *törvénytévő nap, törvény napja*; ein Gerichtstag.

Fātālis, e, (fatum); *isteni végzések szerént való, sorstól függő*; von Gott verordnet, verhängt, durch das Verhängniß oder Schicksal bestimmt. Casus fatalis, Cic. *úgy hozta magával a' végzés*; es ist ein Verhängniß. 2) *szerentsétlen*; unglücklich. Cic. Annus fatalis, Cic. *szerentsétlen esztendő*; ein unglückliches Jahr. 3) *halálos*; tödlich. Fatali morte fungi, Vellej. Pat. *természeti halállal halni meg*; eines natürlichen Todes sterben. 4) Deae fatales, i. e. Parcae. Ovid. Libri fatales, Liv. *jövendőlő könyvek*; Weissagebücher, sibyllinische Bücher.

Fātālitas, ātis, f. 3. *szörnyű végzés, végzések*; die Fatalität, das Verhängniß. Cod. Just.

Fātāliter, Adv. *a' végzések szerént*; dem Verhängniße gemäß. Cic. 2) fataliter mori, Eutrop. *természeti halállal halni meg*; eines natürlichen Todes sterben.

Fātĕor, fassus sum, fatēri, Dep. 2. *megvallani, nem tagadni, megesmerni*; nicht läugnen. 2) *világosságra hozni, nyilván kimutatni, felfedezni*; an den Tag legen, äu-

fern, entdecken. Iram vultu fateri. Ovid. 3) *ditsérettel vallást tenni valami felől, hirdetni, magasztalni*; rühmlich bekannt machen, rühmen. Fateri fidem alicujus. Cic.

Fāticānus, et Faticinus, a, um, *jövendölő*; weissagerisch, prophezeyend. Ovid. 2) Subst. *jövendőmondó, próféta*; ein Weissager. Ovid.

Fāticīnus, a, um, i. q. faticanus, Ovid.

Fātidicus, a, um, i. q. faticanus.

Fātifer, a, um, (fatum et fero); *halálos, halálhozó*; den Tod bringend, tödtlich. Virg.

Fătīgābilis, *fárasztható. fáradtságos*; was zu ermüden ist. Tertull.

Fătīgātio, ōnis, f. 3. *fárasztás, elfárasztás, fáradtság*; die Ermüdung. Liv. 2) *ingerkedés*; beissender Scherz, die Vexirung Sidon.

Fătīgātōrius, a, um, *fárasztó*; ermüdend. 2) v. gr. verba, Sid. *ingerkedő*: vexirend.

Fătīga, ae, f. 1. *fáradtság, fáradozás*; die Mühe, Beschwerlichkeit, Ermüdung. Fresn.

Fătīgo, āvi, ātum, āre, 1. *fárasztani, elfárasztani*; ermüden, bis zur Ermüdung beschäftigen. Se fatigare, Liv. *elfáradni, elbádjadni*; sich ermüden, müde werden. 2) v. gr. verberibus, Cic. *tsigázni, megeröltetni, p. o. az igás marhát*; plagen, übertreiben. 3) *ingerkedni valakivel*; einen zum Besten haben, vexiren. 4) fatigari aestu, Cat. *elbádjadni a' nagy hévségben*; von der Hitze abgemattet werden.

Fātĭlŏquus, a, um, i. q. fatidicus, Liv.

Fātim, Adv. *igen nagyon*; sehr. 2) *böven, eléggé*; häufig.

Fatis, is, f. 3. Excepto Accus. inusitatum, v. gr. usque ad fatim, Plaut. *az elégségig*; bis zur Genüge, genugsam. Ad fatim vesci, Cic. *eleget enni, az elégségig enni, jól lakni*; genug essen, sich satt essen.

Fătisco, ĕre, 3. *elnyílni egymástól, megnyílni, megrepedni*; von einander gehen, zerlechzen, Ritze bekommen. 2) *elfáradni, eltsüggedni, elbádjadni*; müde werden, ermatten, kraftlos werden, erschöpft werden.

Fatiscor, sci, Dep. id. qu. Fatisco.

Fātor, āri, Frequent. Depon. a Fari, *sokat beszéllni*; viel reden. Fest.

Fātu, Supin. in u, a For, *az említésre, a' szollásra*; zu reden. Lapis fatu dignissimus, *a' melly kő méltó, hogy róla szóljunk*; ein Stein, der da würdig ist, daß man von ihm rede, ein denkwürdiger Stein. Solin.

Fatua, ae, f. 1. i. q. Bona Dea, vel Fauna, soror et uxor Fauni. 2) *jövendőmondó asszony, sibilla*; eine Weissagerinn, Sibille. Mart. Cap. 3) *bolond, őrült*; eine Närrinn.

Fătŭārius, ii, m. 2. *jövendőmondó*; ein Wahrsager.

Fătŭe, Adv. *esztelenül*; albern, ungereimt. Quintil.

Fătŭīnus, a, um, idem quod Fatuus.

Fătuĭtas, ātis, f. 3. *esztelenség, ostobaság*; Albernheit, Dummheit. Cic.

Fātum, i, n. 2. *isteni végzés, végzet, végzések, az Isten akaratja, gondviselés*; das Verhängniß, Gottes Vorsehung, Gottes Wille. Sic erat in fatis, Cic. *úgy volt elrendelve v. elvégezve, úgy hozta magával az örök végzés*; so hat es Gott beschlossen. 2) *szerentsétlenség, balsors*; das Unglück, das ungünstige Schicksal. Jactari fatis. Virg. *a' szerentsétlenségtől üldöztetni*; vom Unglück verfolgt werden. 3) *halál*; der Tod; arcessere sibi fatum ferro, Lucan. *magát megölni*; sich selbst tödten. Fata manent omnes, Ovid. *mindnyájunknak megkell halni*; wir müssen alle sterben. 4) fatum, id. qu. Oraculum Sybillinum.

Fatuor, āri, Dep. *esztelenkedni*; närrisch oder thöricht seyn. Desine fatuari.

Fātus, a, um, *szóllott*; der geredet hat. Virg.

Fātus, us, m. 4. (for), *beszéllés, szóllás*; das Reden. 2) *sors*; das Schicksal. Petron.

Fatuus, i, m. 2. *bolond, őrült, eszeveszett*; ein Narr, Thor. Erasm.

Fătŭus, a, um, *izetlen, a' minek ize nints, vagy kedvetlen ize van*; unschmackhaft. Cibi fatui, Mart. 2) *esztelen, ostoba*; albern, dumm, abgeschmackt. 3) *jövendölő, lélekkel meglhletett*; weissagerisch, begeistert. Plin.

Fauces, vide: Faux.

Făuēntia, ae, f. 1. *Fajenza városa Olaszországban*; die Stadt Faenza, oder Fajenza in Italien.

Fauna, i. q. Bona Dea, Macrob.

Faunĭgĕna, ae, f. 1. i. e. a Fauno orta vel genita.

Faunus, i, m. 2. rex antiquissimus in

Latio, nepos Saturni et pater Latini. Virg. 2) silvarum Deus.

Fauste, Adv. *szerentsésen*; glücklich. Cic.

Faustĭtas, ātis, f. 3. *boldog állapot*, *boldogság*; beglückter Zustand, Glückseligkeit. Horat.

Faustus, a, um, *szerentsés*, *boldog*; beglückt, glücklich. Cic.

Fautor, ōris, m. 3. (faveo), *pártfogó*, *jóakaró*, *előmozditója*, *gyámolitója valaminek*; ein Gönner, Beförderer, der etwas befördert, begünstigt.

Fautrīx, īcis, f. 3. *pártfogó*, *jóakaró*, (*aszszony*, *v. leány*); eine Gönnerinn. 2) *gyámolitó*, *előmozditó*; eine Beförderinn.

Faux, cis, f. 3. in plur. Fauces, ium, *torok*, *a' nyeldeklő torkolatja*, *nyeldeklő*; der Schlund, Eingang in den Magen. Faux improba, Phaedr. *torkosság*, *telhetetlen bél*; die Freßbegierde. 2) *torok*; die Kehle. Laqueo fauces innectere, vel perstringere, Ovid. *megfojtani*, *megsinórozni*; erwürgen, stranguliren. 3) *feltátott száj*, *torok*; der Rachen. Eripite nos eorum faucibus. Crass. ap. Cic. 4) fauces, in pl. Trop. *veszedelem*, *veszély*; die Gefahr, augenscheinliche Noth. Urbem ex belli ore ac faucibus ereptam esse, Cic. 5) *szoros béjárás*, *bémenetel*, *torkolat*; ein enger Paß oder Eingang, Ausgang. Faucibus obsessis, Liv. *elzárván vagy elállván a' béjárásokat*; nachdem die Zugänge besetzt waren.

Faventĭa, ae, f. 1. (faveo), i. q. favor. Acc. 2) urbs Italiae, hodie: Faenza. Hinc: Faventinus, a, um, v. gr. ager, etc.

Făvĕo, fāvi, faūtum, făvēre, 2. v. gr. alicui, Cic. *kedvezni valakinek*, *kedvezőleg vagy jóakarattal viseltetni valakihez*; günstig, geneigt, gewogen seyn, wohlwollen. Faventes venti, Ovid. *kedvező szelek*; günstige Winde. 2) *tetszését vagy megelégedését valamivel*, *tapsolással vagy szóval kimutatni*; einem durch seinen Zuruf oder durch Händeklatschen seinen Beyfall zu erkennen geben. 3) *tsendességgel lenni*, *hallgatni*, *'s az által a' dolog előmenetelének kedvezni*; schweigen, und dadurch die Sache begünstigen.

Favetur, Impers. Cic. *kedvező a' helybehagyás*, *tetszik a' dolog*; man ist günstig, es findet Beyfall.

Făvilla, ae, f. 1. *parázs*, *parázshamu*, *tüzes hamu*; die Loderasche, die noch heiße oder glimmende Asche. 2) *hamu*; die Asche. Plin. Virg.

Făvillācĕus, a, um, *hamuból való*, *hamu*; aus Asche, oder ihr ähnlich. Solin.

Făvillātĭcus, a, um, i. q. favillaceus.

Făvillesco, ĕre, 3. *hamuvá lenni*; zu Asche werden. Fulg.

Făvitōr, ōris, m. 3. loco: fautor. Plaut.

Făvōnĭus, ĭi, m. 2. *nyúgoti szél*, *napnyúgoti szél vagy szellő*, *tavaszi szél*, *melly a' Rómaiaknak kellemetes volt*; der für die Römer angenehme Westwind, Frühlingswind, Thauwind, Zephyr.

Făvor, ōris, m. 3. *kedvezés*, *kedvező indúlat vagy hajlandóság*, *jóakarat*, *pártfogás*; die Gunst, Neigung, Gewogenheit. 2) *tetszés*, *helybehagyás*; der Beyfall. Virg.

Făvōrābĭlis, e, *kedves*; beliebt, angenehm. Quint. 2) *kedvező*, *helybehagyó*; günstig. Liv.

Făvōrābĭlĭter, Adv. *kedvezőleg*, *kedvesen*; mit Beyfall. Quint.

Făvus, i, m. 2. *lép*; die Wachsscheibe. 2) *lépesméz*; die Honigscheibe, der Honigkuchen, Honigseim. Varr.

Făx, cis, f. 3. *égő fáklya*, *fáklya*, *szövétnek*; eine brennende Fackel, die Fackel. Fax nuptialis, *menyaszszony vezető fáklya*; die Brautfackel. 2) Trop. tradere alicui facem, *a' hivatalt valakinek általadni*; einem das Amt übergeben. 3) Met. *szerző oka*, *vagy inditója valami rosszszak*, *kezdő*; der Urheber, Anreitzer, Anstifter. Seditionis faces, Cic. *a' támadás vagy pártütés inditói*, *a' zenebona fejei*; die Urheber des Aufruhrs. 4) Subdere faces ad studia discenda, Quint. *a' tanúlásra felgerjeszteni*; zum Studieren anreitzen. 5) fax prima; *a' gyertyagyújtás ideje*; die Zeit, in der man Licht anzündet. 6) noctivagae faces coeli, Luc. *a' tsillagok*; die Sterne. 7) *szerelem*; die Liebe; me face torret mutua, Hor. *költsönös szerelemmel emészt*; sie liebt mich so sehr, wie ich sie liebe. 8) *világa*, *p. o. a' napnak*; das Licht, z. B. der Sonne. Fax Phoebi, Cic.

Faxim, is, etc. loco: fecerim, et Faxo, xis, etc. loco fecero etc.

Febresco, ĕre, *hideglelésbe esni*; das Fieber bekommen. Solin.

Febrīcĭto, āre, *hideglelésben lenni*; das Fieber haben. Cels.

Febricōsus, a, um, *hideglelős*; das Fieber habend. Veget. de re vet.

Febrīcŭla, ae, f. 1. *hideglelés*; das Fieber; febriculam habere, Cic.

Febrĭcŭlentus, a, um, i. q. febricosus.

Febrĭcŭlōsus, a, um, *hideglelős*; mit dem Fieber behaftet. Catull.

Febrĭfŭgĭa, ae, f. 1. sc. herba, *hideglelést elűző*; das Fieber vertreibend.

Fēbrĭfŭgus, a, um, *hideglelés ellenvaló*; das Fieber vertreibend. Medicamenta febrifuga, Medic.

Fēbrĭlis, et Fēbrĭbĭlis, e, Adj. *hideglelésbeli*; fieberisch, fieberlich, zum Fieber gehörig. Apul.

Febris, is, f. 3. Accus. febrim, et febrem, *hideg, hideglelés*; das Fieber; febrem habere, Cic. *hideglelésben lenni, hideglelős lenni*; das Fieber haben. Febris tertiana, quartana, etc. *harmadnapos, negyednapos hideg*; das dreytägige, viertägige Fieber. Febris maligna; *veszedelmes hideglelés*; ein bösartiges Fieber.

Febrŭa, vide: Februus.

Febrŭālis, vide: Februlis.

Febrŭārius, a, um, (februus), *tisztűlást illető*; die Reinigung betreffend. 2) mensis Februarius, Cic. *böjtmáskava, februárius*; der Monath Februar. Idus februariae; *Februárius 13 dik napja*; der 13te Februar.

Februarius, ii, m. 2. *böjtmáshava, Februárius*; der Februar, Hornung.

Febrŭātio, ōnis, f. 3. *tisztúlás*; die Reinigung.

Febrūlis vel Febrŭālis, cognomen Junonis.

Febrŭo, āre, 1. *megtisztítni*; reinigen, säubern. Varr.

Februus, ŭi, m. 2. cognomen Plutonis.

Febrŭus, a, um, *tisztító, megtisztító, főképpen a' bűnöktől*; reinigend, besonders im religiösen Verstande. 2) Februum, in Plur. februa; *tisztúlásra való eszköz*; Reinigungsmittel. 3) *tisztúló innep, a' Romaiaknál, melly az esztendő végén Februáriusban tartatott, (ez lévén ńalok az utolsó hónap;)* ein jährliches Reinigungsfest zu Ende des Jahrs im Februar (denn dieses war ehemahls der letzte Monath). 4) februus, scil. mensis, i. e. Februarius.

Fecatus, et Faecatus, a, um, *seprős*; voll Hefen, unlauter, hefig.

Fecialis, vide: Fetialis.

Fēcĭnĭus, Fēcĭnus, et Fēcōsus, a, um, idem q. Fecatus. Colum. et Mart.

Fēcŭlĕnte, Adverb. *seprősen, zavarosan*; trübe, voll Hefen. Colum.

Fēcŭlĕntĭa, ae, f. 1. *posvány, iszap, sár*; der Schlamm, Unflath. Fulg.

Fēcŭlĕntus, a, um, *seprős, zavaros*; trübe, voll Hefen.

Fēcŭltĭnus, a, um, *iszapos, posványos*; schlammicht. Gell.

Fēcunde, et Foecunde, Adv. *böven, szaporán, tenyészve*; fruchtbar; fecundius, Varr. fecundissime, Plin.

Fēcundĭtas, et Foecunditas, ātis, f. 3. *tenyészet, bövség, szaporaság, bőtermőség, gyümöltsözés*; die Fruchtbarkeit.

Fēcundo, et Foecundo, āre, 1. *tenyészővé tenni, gyümöltsözővé tenni*; fruchtbar machen.

Fēcundus, et Foecundus, a, um, (ab Obsol. Feo, id. qu. gigno, genero) *tenyésző, gyümöltsöző*; fruchtbar, Früchte hervor bringend. 2) v. gr. ingenium, ars, Hor. *böv, bővelkedő, termékeny*; reich, häufig, überflüssig, Ueberfluß habend, fruchtbar. Secula fecunda culpae. Hor. Amor et felle et melle est fecundissimus. Plaut.

Fel, fellis, n. 3. *epe*; die Galle. 2) Met *keserűség, kedvetlen dolog*; die Bitterkeit, was unangenehm und beißend ist. Invidiae felle flagrare, Apul. *kaján lenni*; sehr mißgünstig seyn. Sales suffusi felle, Ovid. *sértő, gúnyoló tréfák*; bittere, höhnische Scherze. 3) *harag*; der Zorn. Virg. 4) Fel terrae; *kis ezerjófű, apró entzián*; kleines Tausendguldenkraut.

Fēles (Felles) v. Fēlis, is, m. et f. 3. *matska*; die Katze, der Kater. Fele rapacior, Prov. *ragadoz, mint a' holló vagy a' kánya, torkos, mint a' matska*; verstohlener, als eine Katze. 2) *menyet, görény*; ein Marder, Iltis.

Felicātus, a, um, i. q. Filicatus.

Fēlĭcĭtas, ātis, f. 3. v. gr. terrae, Plin. *termékenység*; die Fruchtbarkeit 2) *boldogság, szerentsés, boldog ál*

lapot; das Glück, die Glückseligkeit, glückseliger oder glücklicher Zustand.

Fēlīcĭter, Adv. *termékenyen*, *böven*; fruchtbar. Illis veniunt felicius uvae, Virg. 2) v. gr. vivere, navigare, Cic. *szerentsésen*; glücklich. Comp. felicius. Sup. felicissime, Cic.

Fēlīnus, a, um, v. gr. pellis, natura, etc. *matska*, *matskához illó*, *attól való*, *'s a' t.* von Katzen.

Fēlis, vide: Feles.

Fēlix, īcis, c. 3. v. gr. arbor, Liv. regio, Ovid. *termékeny*, *bőtermő*; fruchtbar. Feliciores inserit, (scil. ramos) Hor. *termékenyebbet olt belé*; er pfropft Reiser ein, die mehr Frucht bringen. 2) *boldog*, *szerentsés*; glückselig, glücklich, beglückt. Comp. felicior, Sup. felicissimus, Cic.

Fellātor, ōris, m. 3. *szopó*; ein Sauger. Mart.

Fellĕbris, e, 3. *szopós*: saugend. Solin.

Fellĕus, a, um, *epéből való*; aus Galle. 2) *epés*, *epével teljes*; voller Galle.

Fellĭdūcus, a, um, *epetisztító*, *epehajtó*; die Galle abführend. Coel. Aur.

Fellĭflŭus, a, um, *epével folyó*; von Galle fließend. Coel. Aur.

Fello, āre, 1. *szopni*; saugen. Varr.

Fellōsus, a, um, *epés*; voll Galle. Coel. Aur.

Fēlōnĭa, ae, f. 1. *homágium megrontása 's az által elkövetett vétek az ura ellen*; Verbrechen eines Vasallen wider seinen Lehensherrn. Fresn.

Fēmella, ae, f. 1. *asszszonyka*, *leányka*; ein Frauenzimmerchen, Mädchen. 2) *nöstény*; das Weibchen. Catull.

Fĕmen, ĭnis, n. 3. i. q. femur, *ágyék*; das Dickbein, der obere Schenkel.

Fēmĭna, et Foemina, ae, f. 1. *akármelly nöstény állat*; jedes Geschöpf weiblichen Geschlechts. 2) *fejérszemély*, *asszszonyszemély*, *asszszony*; Frauenzimmer, Weib, Frau. Cic. 3) *az állatok közt*: *nöstény*; von Thieren, das Weibchen, die Sie. Cic. porcus femina, Cic. *kotza disznó*, *emse*; die Sau; femina equa, *kantza*; eine Stutte; femina bos, i. e. vacca; *tehén*; eine Kuh.

Fēmĭnal, ālis, n. 3. natura feminae, qua sexus discernitur. Apul.

Fēmĭnāle, is, n. 3. *kötő*, *előkötő*, *kötény*; eine Schürze. 2) *nadrág*; die Beinkleider.

Fēmĭnālĭa, ĭum, n. 3. pl. *gatya*, *berhe*; die Unterhosen. 2) *alsó ing*, *ingalj*, *pendely*; Unterkleider.

Fēmĭnātus, a, um, *asszszonyos*, *asszszonynak készült*; weibisch gemacht.

Fēmĭnĕus, a, um, *asszszonyi*, *asszszonyokhoz illó*; weiblich, Weibern oder den Frauenzimmern eigen, dazu gehörig. Sexus femineus; *asszszonyi nem*; das weibliche Geschlecht. 2) *asszszonyos*, *férjfihoz nem illó*; weibisch, unmännlich, weiberartig.

Fēmĭnīnus, a, um, *asszszonyi nemű*; weiblich. Nomen femininum, Quint. *asszszonyi nemű nevezet*; ein Nahme weiblichen Geschlechts.

Fĕmŏrale, is, n. 3. *a' tzomb tsipö felöl való része*; die auswendige Dicke an dem Schenkel, die Hüfte. 2) Femoralia, ium, pl. id. qu. Feminalia, *gatya*; die Unterhosen.

Fĕmur, ŏris, n. 3. *tzomb*, *ágyék*; der obere Schenkel. 2) *oszlopkonyty*, *a' Dóriai oszlopokon*; der obere Steg in den dorischen Säulen.

Fendicae, ārum, f. 1. *belek*, *belsőrészek*; Kaldaunen, Därme. Arnob.

Fĕndo, ĕre, Obsol. idem quod Arceo, *elűzni*; wegjagen, vertreiben. 2) idem quod Irascor, *haragudni*; zürnen, erzürnen.

Fēnĕbris, e, (fenus), *kamatot vagy interest illető*; die Zinsen des Capitals betreffend. 2) *interesre adandó pénz*; pecunia fenebris. Sueton. Geld, das gegen Zinsen geliehen wird.

Fēnĕrārĭus, ĭi, m. 2. (fenus), i. q. fenerator, Jul. Firm..

Fēnĕrātĭcius, a, um, i. e. ad fenus pertinens. Cod. Justin.

Fēnĕrātĭo, et Foeneratio, ōnis, f. 3. *uzsoráskodás*; der Wucher. Cic.

Fēnĕrāto, vide: Fenero

Fēnĕrātor, ōris, m. 3. *hitelező*, *pénzt interesre kiadó*; der Geld gegen Zinsen ausleiht, Capitalist. Cic. 2) *roszsz értelemben*: *uzsoráskodó*, *uzsorás*; im bösen Verstande, ein Wucherer. Cic.

Fēnĕrātōrĭus, a, um, *uzsorás*, *uzsoráskodó*; wuchernd. Val. Max.

Fēnĕrātus, a, um, *a' mivel uzsoráskodik az ember*; etwas, womit man wuchert. 2) *vissza v. megszolgált*, *v. fizetett*, *viszszapótolt*; vergolten, erwiedert. e. gr. beneficium, Tac.

gazdagon visszafizetett jótétemény; eine wohl vergoltene Wohlthat. Comp. -ior, Superl. -issimus. JCt.

Fēnĕro, āvi, ātum, āre, 1. (fenus), *uzsoráskodni*, *uzsordra adni*, *v. venni*; auf Wucher geben oder nehmen. 2) e. gr. beneficium, Tert. *uzsoráskodni a' jótéteménnyel*, *v. valakihez azért lenni jóakarattal*, *hogy több bet szolgáljon érette*; einem Gutes thun, damit man desto mehr wieder empfange.

Fēnĕror, ātus sum, āri, Dep. 1. idem.

Fĕnestella, ae, f. 1. (Dim. a fenestra) *ablakotska*; ein Fensterchen. 2) m. *férjfinév*; ein Mannsnahme.

Fĕnestra, ae, f. 1. *ablak*; ein Fenster. 2) *alkalmatosság*; der Anlaß, die Gelegenheit. Fenestram ad nequitiam aperire alicui, Ter. 3) *minden féle lyuk*, *lik*, *v. nyílás a' falon*, *v. falban*; ein jedwedes Loch, oder jede Öffnung in der Wand.

Fĕnēstrālis, e, Adj. *ablakhoz való*, *v. tartozó*; zum Fenster gehörig.

Fĕnēstrārius, ii, m. 2. *ablakos*, *v. üveges*, *üvegmíves*; ein Glaser, Fenstermacher.

Fĕnestrātim, Adv. idem quod Obiter, per transennam.

Fĕnēstrātus, a, um, *ablakos*, *a' minek ablakja van*; was Fenster hat. 2) Metaph. Pectora fenestrata et aperta. Vitruv. *nyíltszívű emberek*; offenherzige Leute.

Fĕnēstrella, ae, f. 1. i. q. Fenestella.

Fĕnestro, āvi, ātum, āre, 1. *keresztül*, *v. által látszóvá tenni*, *keresztül*, *v. általlyukasztani*; durchsichtig machen. 2) *ablakot tsinálni*; Fenster machen.

Fĕnestrŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. fenestella, Apul.

Fenum, i, n. 2. *széna*; das Heu; vide: Foenum.

Fēnus, ŏris, n. 3. *interesre v. kamatra adott tőkepénz*: das auf Interesse ausgeliehene Capital. 2) *interes*, *kamat*; die Zinse. Dare, collocare pecuniam fenori, Colum. 3) *uzsora*; der Wucher. Facere fenus, Idem. *uzsoráskodni*; Wucher treiben. 3) *földu'sora*, *gyümölts*, *mellyet a' föld hoz*; der Erdwucher, die Früchte, welche das Erdreich bringt. Ingenti fenore reddit ager hordea, Ovid.

Fēnuscŭlum, i, n. 2. Dim. *uzsorátska v. nyereségetske*; ein kleiner Wucher, oder Gewinn.

Fĕra, ae, f. 1. *vad*, *vadállat*; ein wildes Thier.

Fĕrācĭtas, ātis, f. 3. *termékenység*; die Fruchtbarkeit.

Fĕrācĭter, Adv. *termékenyen*; fruchtbar. Comp. -ius, Liv.

Fĕrālia, ōrum, n. 2. plur. *megholtak emlékezetére szentelt innepnapok*; Festtäge, an welchen zu Ehren aller Todten geopfert wurde. 2) *megholtak tsontjai*; Todtengebeine.

Fĕrālis, e, e. gr. cupressus, Virg. carmen, Idem. *hóltakat*, *v. halottakat illető*; die Todten oder Leichen betreffend. e. gr. praeco, JCt. *halotthozhívó*; ein Leichenbitter. 2) *veszedelmes*, *kegyetlen*, *szomorú*, *siralmas*; verderblich, grausam, traurig, gefährlich. Feralia arma, Lucr. *gyilkos*, *v. öldöklő fegyverek*; tödtliche Waffen. Comp. -ior, Superl -issimus.

Fĕrātrīna, ae, f. 1. *vadaskert*; ein Thiergarten.

Fĕrax, ācis, o. cum Gen. et Abl. *termékeny*, *termő*, *gyümölts hozó*; tragbar, fruchtbar. e. gr. terra Cerere et uvis, Ovid. Comp. -cior, Plin. jun. Superl. -issimus. Colum.

Ferctum, vide: Fertum.

Fercŭlum, i, n. 2. *egy étel*, *egytál étel*, *egy fogás étel*, *étek*, *v. eledel*; eine Tracht Speise, ein Gericht, Essen. 2) gestamina, quibus in triumphis pompae circum feruntur, ut simulacra deorum, spolia hostium, coronae etc.: *gyaloghintó*, *testhordó*, *Sz. Mihály lova*, *'s a. t.*; ein Tragsessel, eine Bahre u. dgl.

Fĕre, Adv. *tsaknem*, *szinte*, *közel*, *mújd*, *kitsinybe hogy - nem*, *alig hogy nem*; fast. 2) *mintegy körülbelől*, *tájban*, *éppen*; ungefähr, etwa, eben. Fere hora nona, Cic. 3) *közönségesen*, *rendszerént*, *többnyire*; gemeiniglich. Sic fere fieri solet. 4) *igen*, *alkalmasint*, *különösen*; sehr, ziemlich, sonderlich. Animo fere perturbato. Ter.

Fĕrentānus, a, um, *Ferentumi*, *oda tartozó*; zu Ferentum gehörig, Ferentisch.

Fĕrentārius, ii, m. 2. *könnyű katona*, *parittyával*, *dsidával*, *v. lándsával*; ein leicht bewaffneter Soldat, der eine Schleuder oder einen Spieß

führt. 2) Trop. amicus, Plaut. i. e. qui cito opem fert.

Fĕrentīna, ae, f. 1. dea certa, cujus et lucum memorat Livius.

Fĕrentīnum, i, n. 2. urbs Italiae.

Fĕrentum, i, n. 2. urbs Apuliae.

Fereŏlus, a, um, e. gr. vitis, Colum. *szőlőtő neme*; eine Art Weinstöcke.

Fĕrĕtrius, ii, m. 2. cognomen Jovis.

Fĕrĕtrum, i, n. 2. *koporsóvivő*, *test-hordó*, *S. Mihály lova*; eine Todten- oder Tragbahre. 2) *egy fogás étel*; eine Tracht Essen.

Fĕrĭae, ārum, f. 1. plur. *innep*, *ün-nep*, *innepnap*, *nyugvónap*, *szün-nap*; ein Feyertag, Ruhetag. e. gr. stativae, anniversariae, statae, Macrob. *minden esztendőben ugyan azon napra eső*, *v. rendes innepek*; Feyertage, die alle Jahre auf einen gleichen Tag fallen. 2) e. gr. conceptivae, Idem. *változó*, *nem bizonyos napra eső innepek*; bewegliche Festtage, die jährlich auf keinen gewissen Tag fallen. e. gr. esuriales, Plaut. *böjt*, *böjti napok*; Fasttage. 3) *nyúgodalom*, *békesség*; die Ruhe, Friede. e. gr. belli, *fegyvernyugvás*, *v. szünés a' hartz közben*; der Waffenstillstand im Kriege. e. gr. literariae, Pont. *oskolai nyugvó*, *v. szünnapok*; der Urlaub in den Schulen. 4) *minden egy egy nap a' hétben*; ein jeglicher Tag in der Woche. Feria prima; *vasárnap*; der Sonntag. Feria secunda; *hetfő*; der Montag.

Fĕrĭālis, e. Adj. *innepi*, *innephez tartozó*; zum Feyertage gehörig.

Fĕrĭatĭcus, a, um, i. q. feriatus, Pandect.

Fĕrĭātus, a, um, *nyugvó*, *henyélő*, *hivalkodó*, *henye*; müßig, feyernd. e. gr. a negotiis publicis, Cic. *közönséges foglalatosságokkal nints megterhelve*. *v. üres azoktól*; mit öffentlichen Geschäften nicht beladen. Feriati dies, Plin. *innepnapok*; Feyertage. Male feriatus, Hor. qui ignavo otio sibi damnum arcessit, et inanibus rebus tempus terit. Toga feriata, *innepi*, *v. innepló köntös*, *olly ruha*, *mellyet ritkán vesz fel az ember*; ein Feyerkleid, ein Kleid, was man selten anziehet. 2) *tsendes*; ruhig. Freta feriata. Prud.

Fĕrĭcŭlus, a, um, (Dim. a ferus), *vadatska*, *valamennyire*, *v. kevéssé vad*; etwas wild.

Fĕrīnus, a, um, *vadi*, *vadtól való*, *vad*; wilder Art. e. gr. caro, Sallust. *vadhús*, *vadállat húsa*; ein Wildpret. e. gr. victus, Cic. *eleség*, *eledel*, *mellyel a' vad állatok élnek*; Nahrung, dergleichen die wilden Thiere genießen.

Fĕrĭo, īre, 4. e. gr. frontem, Cic. cornu, Virg. adversarium, Cic. murum arietibus, Sallust. parietem, Cic. *ütni*, *verni*, *megütni*, *megverni*, *szúrni*, *öklelni*, *megszúrni*, *v. öklelni*; stoßen, treffen, schlagen, hauen. 2) e. gr. aliquem securi, Cic. *fejét venni*; einen enthaupten. e. gr. foedus, Cic. *frigyet kötni*, *minthogy akkor disznóval áldoztak*; ein Bündniß machen, weil dabey eine Sau geschlachtet wurde. 3) e. gr. pecunias, Plin. *pénzt verni*; münzen, Geld prägen. 4) *illetni*, *rátartozni*; betreffen, angehen. Fama ferit terras remotas, Lucan. *messzsze tartományokra elhat a' hír*; das Gerücht gehet in ferne Länder. 5) *megkárosítni*, *v. tsalni*; bevortheilen, prellen. 6) e. gr. oculos, Lucr. *szembetünni*; gesehen werden. 7) *illetni*, *érni*; berühren, treffen. Medium ferire voluit, Cic. *a' középútat akarta eltalálni*; er wollte die Mittelstraße treffen. e. gr. animum, Cic. *megilletni*, *meghatni*; rühren. e. gr. aliquem verbis, oratione, Cic. *valakit szúrós*, *v. tsípös beszéddel megvágni*; einen durch Stachelreden treffen. e. gr. aliquem arte, Prop. *ravaszsággal megtsalni*; einen durch List hintergehen. e. gr. sidera vertice, Hor. *az egeket verni*, *mindenek felett felemelkedni*; mit seinem Scheitel die Sterne berühren, sich über alles erheben. 9) *büntetni*, *fenyítni*; strafen, züchtigen.

Fĕrĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. *megszünni a' munkától*, *pihenni*, *heverni*, *henyélni*; feyern, müßig seyn. A studiis feriatus; *a' ki a' tanúlással felhagyott*, *korhely*; einer, der das Studieren liegen läßt. Male feriatus, Hor. *a' ki idón kivül pihen*, *t. i. mikor nem arra való idő van*; zur Unzeit müßig.

Fĕrĭtas, ātis, f. 3. (fera), *kegyetlenség*, *vadság*, *megszelídíthetetlenség*; die

Grausamkeit, Wildheit, Unbändigkeit.

Fĕrito, āre, 1. Frequ. *hozni*, *vinni*, *hurtzolni*; tragen, bringen.

Ferme, Adv. i. q. Fere, *tsaknem*, *szinte*; fast, beynahe. 2) *könnyen*, *körülbelől*, *mintegy*; leicht, ungefähr, etwa. Fidelem ferme mulieri invenias virum, Ter. *nem könnyű feleségéhez hűséges férjre találni*; du wirst nicht leicht einen Mann finden, der seiner Frau getreu ist. 3) *igen*, *különösen*; sehr, sonderlich. Vir ferme bonus. Gell. 4) *közönségesen*, *többnyire*; insgemein. 5) *épen*; eben. Non ferme. Liv.

Fermentātĭo, ōnis, f. 3. *kovászszal savanyítás*; die Säuerung mit Sauerteige.

Fermĕntātus, a, um, *savanyított*; gesäuert. 2) Trop. mores fermentati, Prud. *roszsz erkőltsök*; böse Sitten.

Fermentesco, ĕre, 3. *kelni*, *dagadni*, *mint a' tészta a' kovásztól*; gähren, aufgehen, wie vom Sauerteige. Trop. *pará's'sá, porhanyóssá, v. omlóvá lenni, a' földről mondódik*; von der Erde, aufschwellen, locker werden.

Fermento, āvi, ātum, āre, 1. *megsavanyítni*, *megkőlteni*; versäuern, gähren. 2) e. gr. terram, Colum. *porhanyóssá pará's'sá*, v. *omlóvá tenni*, *megganéjozni*; locker machen. 3) vinum fermentat, Plin. *a' must forr*, v. *pe'seg*; der Most brauset und gähret.

Fermentum, i, n. 2. *kovász*; der Sauerteig. 2) Trop. *harag*; der Zorn. Tota in fermento jacet, scil. mulier. Plin. 3) *savanyított árpalév*, *ser*; ein gegohrner Gerstentrank, das Bier.

Fĕro, tŭli, (tĕtŭli, Plaut.) lātum, ferre, 3. *hozni*, *vinni*; tragen, bringen. 2) e. gr. opem, Ter. praesidium alicui, Cic. *segitni*, *segitségül lenni*; einem helfen. 3) e. gr. conditiones alicui, Cic. *valakinek feltételt tenni*; einem einen Vorschlag thun. 4) e. gr. argentum ab aliquo, Plaut. *elvinni*, v. *hordani*; wegtragen. 5) e. gr. primas, Cic. *elsőségének lenni*; den Vorzug haben. 6) *teremni*, *hozni*; hervor bringen. 7) *mondani*; sagen. Ut ferunt, Cic. *a' mint mondják*; wie man sagt. Se ex Caesare genitum ferebat. Tac. 8) e. gr. contumelias, Plaut. aequo animo aliquid, Ter. *tűrni*, *szenvedni*; leiden, dulden. 9) e. gr. in coelum aliquem, Cic. *igen ditsérni*, *égig magasztalni*; sehr loben, bis in den Himmel erheben. 10) e. gr. arma contra patriam; *fegyvert fogni*; die Waffen ergreifen. 11) e. gr. manum, Virg. *viaskodni*; streiten. 12) *eleibe tenni*, v. *helyheztetni*; vorstellen; *eleibe terjeszteni*, *előadni*; vortragen. e. gr. legem, Cic. *törvényt hozni*; Gesetze geben. 13) ferri; *lebegni*, *függeni*, *vivódni*; schweben, fahren. 14) ferri; e. gr. avaritia, Cic. *indíttatni*, *serkentetni*, *ösztönöztetni*; bewogen, angereizt, oder angetrieben werden. 15) fertur, Impers. *mondják*, v. *beszéllik*; man sagt 16) prae se ferre, Quint. *mutatni magát*, *látszani*; sich stellen, das Ansehen haben. 17) dum aetas fert, Ter. *míg az időm engedi*; so lange es das Alter erlaubt. 18) e. gr. aliquem in oculis, Cic. *igen*, *erősen*, v. *nagyon szeretni*, v. *kedvellni*; einen sehr lieben. 19) e. gr. ventrem, Varr. *terhes*, v. *viselős lenni*; schwanger seyn. 20) e. gr. annos, Quint. *idősödni*, *korosodni*, *öregedni*, *vénülni*; alt werden. 21) ita consvetudo fert, Cic. *úgy hozza magával a' szokás*; die Gewohnheit bringt es so mit sich. 22) tempus fert, Cic. *megengedi az idő*; die Zeit erlaubt es. 23) e. gr. sese obviam alicui, Cic. *valakinek elébe menni*; einem entgegen gehen. 24) e. gr. personam alicujus, Liv. *személyét viselni*; eine Stelle vertreten. 25) ut mea fert opinio, Liv. *a' mint vélem*, v. *gondolom*; wie ich meine. 26) e. gr. acceptum alicui aliquid, Liv. *valakinek köszönni valamit*; einem etwas zu danken haben. 27) e. gr. sententiam, Cic. (proprie de judicibus dicitur) *ítéletet tenni*, v. *hozni*; ein Urtheil fällen. 28) fert tribum, Cic. i. e. votis Tribus Romanae eligitur. 29) Sibi Julia fert, scil. conditionem, Cic. *Julia akar hozzá férjhez menni*; die Julia will ihn heirathen. 30) rem supra ferre, quam ferri potest, Cic. i. e. hyperbolice de re loqui. 31) aures ferunt cohortationem; *felsem veszi az intést*; *egyik fülén bé a' másikon ki megy*; die Ohren halten die Ermahnung aus, ohne gerührt zu werden. 32) calumniam

fert, Cic. *rábizonyitódik, hogy alattomos álnok módon vádolt bé valakit*; er wird überzeugt, daß er bey der Anklage eine Schikane begangen hat. 33) e. gr. repulsam, Cic. *megtagadó választ venni*; abschlägige Antwort bekommen. 34) fertur his verbis epistola, Cic. *ez a' rajzolatja*; das Concept lautet so.

Fĕrōcĭa, ae, f. 1. *szemtelenség, szemtelen vakmeröség*; die Frechheit. 2) *bizakodás, elbizakodás, magameghittség*: der Übermuth, Trotz. 3) *vadság*; die Wildheit.

Fĕrōcĭo, īre, 4. *pajkoskodni, szilajkodni*; muthig seyn, unbändig seyn. 2) e. gr. immodice, Gell. *tüzeskedni, keveskedni, nyughatatlankodni, dühösködni*; toben, wüthen, rasen, wild thun.

Fĕrōcĭtas, ātis, f. 3. *bátorság, kedv*; der Muth, die Muthigkeit. 2) *szemtelenség, szemtelen vakmeröség*; die Frechheit. 3) *magameghitség*; der Trotz.

Fĕrōcĭter, Adv. *bátran, elevenen*; muthig, herzhaft. 2) *magameghitten, bizakodva, engedetlenül*; zu muthig, ausgelassen, trotzig. e. gr. aliquem increpare, Plaut. *valakit erösen v. kegyetlenül megtámadni*; einen hart anfahren. Comp. ferocius, Liv. Superl. ferocissime, Idem.

Fĕrōcŭlus, a, um, Dim. *tsintalanka, pajkoska*; etwas muthig, ausgelassen.

Fĕrōnĭa, ae, f. 1. dea libertorum.

Fĕrox, ōcis, o. *bátor, erös, vitéz*; tapfer, beherzt, muthig. 2) *kevély, büszke, vad, vakmerö, szemtelen*; stolz, wild, verwegen, frech. Ferox forma, Plaut. *szépségében kevély*; stolz, der Schönheit wegen. 3) *vad, vad természetü, kegyetlen, durva*; wild, grausam. Comp. ferocior, Nep. Superl. ferocissimus, Tacit.

Ferrāmentārĭus, ĭi, m. 2. (sc artifex), i. e. qui ferramenta conficit.

Ferrāmentum, i, n. 2. *vasportéka, vasnemü*; Eisenwerk. 2) *vas szerszám, v. müszer*; ein eisern Werkzeug. 3) *kés, borotva, beretva*; ein Messer, Scheermesser. e. gr. scalptorium; *véső*; ein Stämm- oder Stoßeisen. e. gr. canalitium, et cavatorium; *kerek véső*; ein Hohleisen. e. gr. loro rotatile; *pergő-fúró az esztergárosoknál*; das Drilleisen der Drechsler. 4) ferramenta, plur. *fegyverek*; Gewehre.

Fĕrrārĭa, ae, f. 1. *vasbánya*; eine Eisengrube, ein Eisenbergwerk. 2) urbs Italiae. Gloss. 3) promontorium Hispaniae.

Ferrārĭus, a, um, *vashoz való*; zum Eisen gehörig. e. gr. faber, Plin. *kováts*; ein Eisenschmid. e. gr. aqua; *edző, v. óltóviz*; ein Löschwasser.

Ferrārĭus, ĭi, m. 2. *vashámoros, vasmives*; Hammerschmid, Eisenmeister.

Ferrātĭlis, e, *vasas, a' kin, v. a' min vas van*; mit Eisen versehen.

Ferrātus, a, um, *megvasalt, v. vasazott, vasas*; mit Eisen beschlagen. Agmina ferrata, Hor. *pántzélos hadak, v. hadiseregek*; geharnischte Kriegsheere. 2) *vasból való, készült, v. tsinált, vas*; aus Eisen verfertigt.

Fĕrrĕus, a, um, e. gr. clavus, Caes. *vasból, való, vas*; eisern. 2) Trop. *érzéketlen, kösziwü, durva, vad, kegyetlen, irgalmatlan*; fühllos, unfreundlich, unbarmherzig. 3) e. gr. vox, Virg. *erös*; stark. 4) e. gr. somnus, Idem. *halál*; der Tod. 5) ferreo stylo scribere, Prov. *a' mit megirt egyszer az ember, azon nem változtatni*; was geschrieben ist, nicht ändern. 6) e. gr. scriptor; *sovány, kellemetlen iró*; ein unangenehmer Scribent.

Fĕrri, Infin. Passivi a Fero.

Ferricrĕpĭnus, a, um, (ferrum, et crepo) *vassal, v. vastól zörgő, v. tsörgő*; von Eisen rauschend.

Ferrĭfŏdīna, Ferri fodina, ae, f. 1. *vasbánya*; eine Eisengrube.

Ferrĭtĕrĭum, ĭi, n. 2. (ferriterus), i. e. ergastulum, Plaut.

Ferrĭtĕrus, i, m. 2. (ferrum et tero) *vasravert, vasbékóban lévö*; in eisernen Fesseln liegend.

Ferritrĭbax, ācis, o. 3. i. q. ferriterus, Plaut.

Ferrūgĭnans, tis, o. 3. *vas nemü, vasas*; eisenartig.

Ferrūgĭnĕus, a, um, *vasszinü, barna, setét, v. ro'sda szinü*; eisenfarbig, braun, rostfarbig. 2) e. gr. sapor, Plin. *vasnemü, vasas, vasizü*; eisenartig.

Fĕrrūgĭnōsus, a, um, *ro'sdás, ro'sdaett, megro'sdásodott*; rostig, verrostet.

Ferrūgo, ĭnis, f. 3. *vasro'sda*; der Rost am Eisen. 2) *violaszin*; die Violetfarbe. Claud. 3) Trop. *irigység*; der Neid.

Ferrum, i, n 2. *vas*; das Eisen. 2) Trop. *kard*, *szablya*, *tőr*, *'s minden vas fegyver*; ein Schwert, oder alles was aus Eisen gemacht ist. Decernere ferro, Cic. *kardal viaskodni*, *v. vivni*, *kardra szállani*, *v. menni*; sich auf den Degen schlagen. e. gr. graeculum, Flor. *keskeny egyenes hegyes kard* (*spádé*)); ein schmaler, spitziger Stoßdegen.

Ferrūmen, ĭnis, n. 3. *forrasztóeszköz*; die Löthung, das Löthwerk, das Kitten. 2) *firnátz*; der Firniß. 3) e. gr. caementorum, Plin. *mész*; der Kalk.

Ferrūmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *forrasztás*, *öszve*, *v. egybe forrasztás*; das Löthen, die Zusammenlöthung, Verkittung.

Ferrūmĭnātus, a, um, *öszve*, *v. egybe ragasztott*, *v forrasztott*; zusammengelöthet oder gekittet.

Ferrūmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *forrasztani*, *ragasztani*, *meg*, *vagy öszve enyvezni*; löthen, kitten, zusammen löthen oder kitten. 2) Trop. e. gr. fracturas, et ossa contusa, Plin. *tsont töréseket*, *zúzdsokat gyógyítni*, *tsontokat öszve forrasztani*; Beinbrüche heilen. 3) e. gr. labia, labellis, Plaut. *tsókolni*, *tsókolódni*; küssen.

Fertĭlis, e, cum Gen. et Abl. *termékeny*, *tenyésző*, *bőtermő*; fruchtbar. e. gr. regio hominum frugumque, Liv. *mind néppel mind élettel bővölködő v. gazdag tartomány*; ein volk- und kornreiches Land. Comp. fertilior, Juv. Superl. fertilissimus auri, Plin. *arannyal bővölködő*; reich am Golde.

Fertĭlĭtas, ātis, f. 3. *termékenység*, *tenyészés*; die Fruchtbarkeit. 2) *könnyűségkeresés*, *puhaság*; die Bequemlichkeit, Weichlichkeit.

Fertĭlĭter, Adv. *termékenyen*, *tenyészően*; fruchtbar. Comp. fertilius.

Fertōrĭus, a, um, e. gr. lectus, sella, Cael. Aur *vihető*, *hurtzolható*, *egy helyről más helyre tehető*; was sich tragen läßt.

Fertum, Fercium, i. n. 2. *áldozatra való kaláts*, *v. pogátsa neme*; eine Art Opferkuchen. Cato.

Fertus, a, um, (fero), i. q. fertilis, Cic.

Fĕrŭla, ae, f. 1. *bot*, *vessző*, *plágázóvessző*, *suháng*; ein Stab, eine Ruthe, Gerte. 2) Ferulae, ārum, f. plur. *tsontkülló*, *töröttsontszorító*; Schienen, die man um einen Bruch leget, oder Beinschienen. Cels. 3) ferula tragi; *festőfű*, *sárga festő*; gelbe Farbblume, Heydenschmuck. 4) *Syriai festőfű*; Gertenkraut. Ferula femina et Syriaca, v. ferula Galbanifera, f. Galbenkraut.

Fĕrŭleus, a, um, i. e. e ferula, Coel. Aur. 2) i. e. similis ferulae, Plin.

Fĕrus, a, um, *vad*, *nem szelíd*; wild, ungezähmt. Bellua fera, Cic. *vad állat*, *fenevad*; ein wildes Thier. 2) e. gr. vita, Cic. *durva*, *palléro-zatlan*; ungeschlacht, ungebildet. e. gr. ager, Virg. *miveletlen*, *v. szántatlan föld*; ein ungebauter Acker. 3) Trop. hiems fera, Ovid. *kemény*, *v. erős tél*; ein harter Winter. 4) e. gr. hostis, Cic. *vad*, *kegyetlen*, *bárdolatlan*, *durva*; wild, hart, grausam. Fera tempora, Cic. *nehéz idők*; schwere Zeiten.

Fervefacio, eci, actum, ĕre, 3. *forralni*; siedend oder heiß machen. 2) *melegítni*, *meg*, *v. felmelegítni*; warm machen, wärmen.

Fervĕfāctus, a, um, *fel*, *v. megmelegített*, *felforralt*; heiß gemacht. 2) e. gr. vinum, Plin. *meleg bor*, *felforralt bor*; ein glühender Wein.

Fervens, entis, o. *forró*, *igen*, *erősen*, *v. nagyon meleg*; siedend, sehr heiß. 2) Trop. e. gr. lucri cupidine, Claud. *nyereség kívánó*; begierig nach Gewinnst. 3) ferventes latrones; *dühös*, *v. vakmerő útonállók*. *v. zsiványok*; wüthende Straßenräuber. Comp. ferventior, Cic. Superl. ferventissimus, Colum.

Ferventer, Adv. *melegen*, *forrón*, *forróan*, *tüzesen buzogva*; heiß, hitzig. 2) Trop. *hevesen*, *tüzesen*; heftig. e. gr. loqui coeptum est. Comp. ferventior, Cic. Superl. ferventissime. Cic.

Fervĕo, Fervo, vi, et bui, ēre, 2. *meleg*, *v. forró lenni*, *forrani*, *buzogni*, *buzogva forrni*; heiß, hitzig seyn, sieden, strudeln. 2) *pe'segni*, *forrni*, *habozni*; wallen, brausen. Vinum fervet. Plin. 3) Trop. *hevesen*, *tüzesen*, *v. tűzzel vassal folytatódni*, *divatjában lenni*; hitzig

betrieben werden. Opus fervet. 4) e. gr. ira, v. ab ira, Sen. Ovid. *igen haragudni*, *dühödni*, *dühösködni*; sehr zornig seyn. 5) *háborogni*; brausen. Fervet aestu pelagus. Cic.

Fervesco. Fervisco, ĕre, 3. *melegedni*, *forróvá kezdeni lenni*, *tüzesedni*; hitzig werden, anfangen heiß zu werden. 2) *főni*, *fővésbe jönni*, *forrani kezdeni*; kochend werden, kochen.

Fervĭde, Adv. *hevesen*, *tüzesen*, *nagy készséggel*, v. *tűzzel*; brünstig, heftig, hitzig, mit Eifer.

Fervĭdus, a, um, *igen meleg*, *forró*; sehr heiß, siedend. Aestus fervidus, Hor. *nagy hévség*, *rekkenő hőség*; große Hitze. 2) Trop. *heves*, *tüzes*; heftig. Ingenio fervidus, Ovid. *heves természetű*; hitziger Natur. Superl. fervidissimus. Curt.

Fervo, ĕre, 3. vide: Ferveo.

Fervor, ōris, m. 3. *melegség*, *forróság*, *hévség*; die Hitze. e. gr. igneus, Plin. *rekkenő hévség*; eine große Hitze. 2) Trop. *tüzesség*, *hevesség*, *tűz*, *elevenség*; die Hitze, Heftigkeit. e. gr. aetatis, Cic. *tüzes*, v. *eleven ifjúság*; die Jugend, die voller Feuer ist. 3) e. gr. mentis, Cic. *indúlatoskodás*; die heftige Leidenschaft. e. gr. maris, Cic. *tenger háborgása*; die Unsicherheit des Meeres.

Fescennĭa, ae, f. 1. et Fescēnnium, ĭi, n. 2. urbs Etruriae, ubi nuptialia carmina inventa sunt.

Fescennicŏla, ae, c. 1. i. e. amans versus Fescenninos, Sidon.

Fescēnninus, a, um, *Fescenniumi*, *oda való születés*; von Fescenium gebürtig. 2) Trop. *rút*, *undok*, *otsmány*, *fajtalan*, *trágár*; garstig, unflättig, unverschämt. Versus fescennini, Hor. *trágársággal*, 's *fajtalan tréfával tellyes lakadalmi versezetek*; Hochzeitverse oder Gedichte voller Zoten und geiler Scherze. e. gr. carmen. Catull. *szemtelen kurva ének*, v. *dana*; ein schandbares Hurenlied.

Fessōnĭa, ae, f. 1. dea, quae fessos juvabat, August.

Fessŭlus, a, um, Dim, *fáradtatska*; etwas müde.

Fessus, a, um, e. gr. de via, et via, Cic. Ovid. *fáradt*, *elfáradt*; müde, ermüdet. 2) e. gr. annis, Ovid. aetate, Virg. *erőtlen*, *elerőtelenedett*, *gyenge*, *elalélt*, *lankadt*; entkräftet, kraftlos, schwach, matt. 3) e. gr. vita, Plin. rerum, Virg. *unatkozott*, *rdúnt*, *betölt*, *eltölt*; satt, überdrüßig. 4) *nyomorúlt*, *nyomorúságos*, *szerentsétlen*, *rossz állapotban*, v. *karban lévő*; elend, unglücklich, im schlechten Zustande befindlich. Res fessae, Plin. *szükség*, *nyomorúság*, *szerentsétlenség*; die Noth, das Unglück.

Festātus, a, um, *üres*, *dologtalan*, *innepi*, *innepló*; müßig, zum Feste bereit.

Festicr, i. e. laete, Varr.

Festīnābundus, a, um, *sietős*; eilend, eilfertig.

Festīnanter, Adv. *sietve*, *hamar*; eilend, geschwind. Comp. festinantius, Plin. Superl. festinantissime, August.

Festīnāte, Adv. *sietve*, *hamar*; eilfertig. Comp. festinatius, Gell.

Festīnātim, i. q. festinanter.

Festīnātio, ōnis, f. 3. *sietség*, *sietés*, *sietőség*; das Eilen, die Eilfertigkeit. Festinationis plena epistola, Cic. *sietve írt levél*; ein in Eil geschriebener Brief.

Festīnāto, Adv. *sietve*, *igen hamar*; in aller Eil.

Festīnātor, ōris, m. 3. *siető*, *a' ki siet*; einer der da eilet.

Festīnātus, a, um, *siettetett*, *hamari*, *hamarvaló*; übereilet, in Eil gemacht. 2) iter festinatum facere, Ovid. *sietve*, v. *sebesen útazni*; auf der Reise sehr eilen.

Festīnātus, us, m. 4. i. q. Festinatio. Zeno.

Festīne, Adv. *sietve*, *hamar*; geschwind.

Festīnis, e, *sietős*; eilend, eilfertig.

Festīno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in locum, Quint. ad urbem, Cic. *sietni*; eilen. 2) *siettetni*; beschleunigen. e. gr. mortem in se, Tac. *életét megrövidítni magának*; sich das Leben abkürzen. 3) Pass. virgines non festinantur, Tac. *a' szüzeket nem adják hamar férjhez*; die Jungfrauen werden nicht geschwind verheirathet.

Festīnus, a, um, *siető*, *gyors*, *hamari*; eilend, eilfertig. Virg.

Festīve, Adv. *kedvesen*, *kellemesen*, *kellemetesen*; angenehm. 2) *jelesen*, *finomúl*, *szép módon*, v. *móddal*, *módosan*, *udvarisan*; artig, fein,

auf hübsche Manier. Comp. festivius. Superl. festivissime, Gell. *igen ékesen, v. díszesen*; sehr zierlich.

Festīvĭtas, ātis, f. 3. *kedvesség, kellemesség, kellemetesség*; die Annehmlichkeit. 2) *udvariság, módosság*; die Artigkeit. 3) *természetesség*, die Naivität. Festivitatem debet habere oratio, Auct. ad Herenn. 4) mea festivitas! Plaut. *kintsem lelkem!* mein Schatz! 5) *innepi pompa*; die Festlichkeit, Feyerlichkeit.

Festīvĭter, Adv. *kedvesen, kellemesen, kellemetesen*; angenehm. 2) *módosan, jelesen, udvarisan*; artig.

Festīvus, a, um, *kedves, kellemetes, kellemes*; angenehm, lieb. Pater festivissime, Ter. 2) *módos, jeles, udvari*; artig, manierlich. 3) *önkényes, természetes*; naiv. e. gr. oratio; *víg, tréfás beszéd*; eine lustige Rede. 4) *innepi*; festlich.

Festra, ae, f. 1. i. q. fenestra, Petron.

Festūca, ae, f. 1. *fűszár, gabonaszár*; ein Halm. 2) *szálka*; ein Splitter. Per trabem oculi sui festucam alterius niti eruere, Hieron. *meg látni a' más szemében a' szálkát, a' magáéban észre nem venni a' gerendát*; siehe den Balken erst aus deinem eigenen Auge, ehe du den Splitter in deines Bruders Auge siehst. 2) *gaz, gyom, v. konkoly neme, vad zab*: eine Art Unkraut, sonst wilder Hafer genannt. 3) i. q. virga, qua praetor manumittendi caput percutiebat, quae et vindicta vocata.

Festūcārius, a, um, ad virgam praetoris pertinens. 2) *tsupán pompás szokás, v. tzeremónia kedvéért való, v. eső*; was nur der Ceremonie wegen geschieht.

Festūcŭla, ae, f. 1. Dim. *fű, v. gabonaszáratska*; ein Hälmchen.

Festus, a, um, e gr. dies, Liv. *innepi, inneplő*; festlich, feyerlich. e. gr. cultus, Sen. *inneplő, v. innepi ruha, v. köntös*; ein feyertägliches Kleid. 2) *boldog, szerentsés, örvendetes*; glücklich, fröhlich. Festior annus erat, Claud 3) *tzirólgató, esenkedő, v. nyájaskodó szó, v. mondás*; ein Liebkosungswort. Mi animule, meus dies festus! Plaut.

Festulae, Festulanus, vide: Faesulae etc.

Fetiālis, is, m. 3. plur. Fetiales, i. e. sacerdotes, qui fidei publicae inter populos praeerant, per hos enim fiebat, ut justum foedus conciperetur, et ut foedere, a quo faciendo sic dicebantur, fides constitueretur. 2) Adj. Fetialis, e, *békességkötéshez való*; zum Friedenschließen gehörig. e. gr. jus, i. e. jus fetialium.

Fētĭfer, a, um, *termékeny, gyümöltsöző, tenyésző*; fruchtbar, Früchte tragend.

Fētĭfĭco, āre, 1. *szülni, költeni, fiadzani, tenyészni*; gebären, hecken.

Fētĭfĭcus, a, um, i. q. fetifer.

Fēto, āre, 1. *szülni, költeni, fiadzani, tenyészni*; gebären, hecken, brüten. 2) *tenyészővé tenni*; befruchten.

Fētōsus, a, um, *hasas, potzos*; trächtig.

Fētŭosus, a, um, *termékeny, tenyésző*; fruchtbar.

Fētūra, ae, f. 1. *potzosság, költés, v. tenyészés ideje*; das Tragen des Viehes, die Heckezeit. Aetas feturae habilis, Virg. *szaporitásra alkalmatos idő*; das zum Tragen geschickte Alter. 2) *állatok fijai, apró állatok*; das junge Vieh, die Zucht.

Fētūrātus, a, um, *tenyészővé tett*; befruchtet.

Fētus, us, m. 4. *szülés, költés, fiadzás, tenyészés, szaporitás*; das Gebären, Hecken, Hervorbringen. 2) *magzat, fi, baromfi, minden a' mi születik, v. elletik*; die Frucht selbst. e. gr. terrae, Vir. *föld termése, v. gyümöltse*; eine Erdfrucht. 3) e. gr. animi, Cic. *gondolatok*; die Gedanken.

Fētus, a, um, *terhes*; schwanger. 2) *hasas, potzos*; trächtig. 3) *nem régen szaporitott, v. fiadzott*; was kürzlich getragen hat. Fetae vaccae, Virg. *megbornyazott teheneк*; Kühe, welche gekälbert haben. 4) ager fetus, Ovid *bévetett szántóföld*; ein angesäeter Acker. 5) praecordia feta belli, Sil. *hadra vágyással tellyes szív*; ein Herz, voll Begierde zu kriegen.

Feŭdālis, e, Adj. e. gr. curia, jus, JCt. *örökös v. jutalomjószághoz való*; zum Lehen gehörig.

Feŭdum, et Foedum, i, n. 2. *örökös, örökbe adott, jutalom, v. fejedelemtől nyert jószág*; ein Lehen, ein Lehngut, das einer durch die Gnade des Lehnherrn genießt.

Fex, vide: Faex.

Fi, Imperat. a fio. 2) *piha! pih! júj!* pfui! Fi! fi! foetet. Plaut.

Fiber, bri, m. 2. *kásztor, hód*; der Biber.

Fibla, pro: fibula, Apic.

Fiblĭtōrĭus, a, um, *öszve, v. békaptsolt*; mit Häften zusammen gemacht.

Fībra, ae, f. 1. *gyenge rostotska a' gyökereken, plántákon, 's egyéb dolgokon, különösen a' beleken, v. belső részeken*; jedes zarte Fäserchen an den Wurzeln, Pflanzen und andern Dingen, besonders an den Eingeweiden. 2) *bél, belső részek*; die Eingeweide. Fibrae bidentis, Ovid. 3) Trop. terrae fibras (i. e. viscera) persequimur. Plin. Neque mihi cornea fibra est, Pers. *nem olly érzéketlen vagyok*; ich bin nicht so gefühllos.

Fībrātus, a, um, *rostos*; faserig.

Fibrēnus, i, m. 2. fluvius Latii prope Arpinum.

Fībrīnus, a, um, *hódi, hód*; von Biber. Pellis fibrina, Plin. *hódbőr*; eine Biberhaut.

Fibrum, i. q. fibra, Varr.

Fībŭla, ae, f. 1. *minden, a' mivel két dolgot öszve foglal az ember, kapots, tsat, eszkába*; alles, womit man zwey Dinge zusammen fügt, ein Heftel, Klammer, Schnalle. 2) *lábikratsont, a' lábél megett*; das Wadenbein, hinter dem Schienbeine. 3) instrumentum chirurgorum.

Fībŭlārĭum, ĭi, n. 2. et Indumentum fibularium; *váll, aszszonyi derékravaló*; die Schnürbrust. Gloss.

Fībŭlārĭus, ĭi, m. 2. *gomböntő, gombmives, sárga rézmives*; ein Hefteleinmacher, Clausur- oder Spangenmacher, Gürtler.

Fībŭlātĭo, ōnis, f. 3. *öszvekaptsolás, v. foglalás*; die Zusammenklammerung.

Fībŭlātōrĭus, a, um, *öszvekaptsolható, v. kaptsoló, p. o. ruha*; was man zusammen heftelt oder hefteln kann, z. B. ein Kleid.

Fibŭlātus, a, um, *öszve, v. békaptsolt*; geháftelt, zugeschnallet.

Fībŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *öszve v. békaptsolni, v. gombolni, öszvetsatolni*; zusammenfügen oder heften, zuschnallen, zuknüpfen.

Ficana, ae, f. 1. urbs Latii.

Fīcārĭa, ae, f. 1. i. q. ficetum.

Fīcārĭus, a, um, *figéhez való, figét illető*; die Feigen betreffend, dahin gehörig.

Fīcēdŭla, ae, f. 1. *figemadár, billegető*; die Feigenschnepfe, Feigendrossel. Motacilla Ficedula, L.

Fīcētum, i, n. 2. *fige, v. figéskert*; ein Feigengarten. 2) Trop. *kelevénnyel, v. pokolvarral tellyes ember*; ein Mensch der am ganzen Leibe voll Feigwarzen ist.

Fīcĭtas, ātis, f. 3. *figeszedés*; die Feigensammlung.

Fīcĭtor, ōris, 3. *figeszerető*; ein Liebhaber der Feigen. 2) *figeszedő*; ein Feigensammler.

Fīcōsus, a, um, *kelevényes, v. pokolvaras*; voller Feigwarzen.

Fĭcte, Adv. *költés, v. tettetés képpen, szinesen*; erdichtet, zum Scheine. Amicitia ficte reconciliata, Cic. *szinesbarátság, szinesbéke*; eine Scheinversöhnung.

Ficticius, a, um, i. q. Fictus.

Fictĭle, is, n. 3. *tserépedény*; ein irdenes Geschirr.

Fictĭlis, e, *földből, agyagból, v. sárból való, föld, agyag, sár*; thönern, töpfern, irden. Vasa fictilia, Cic. Nep. 2) Jupiter fictilis, statua Jovis in Capitolio Romae.

Fictĭo, ōnis, f. 3. e. gr. nominum, Quint. vocum, Cic. *formálás, tsinálás*; die Bildung. 2) e. gr. voluntatis, Quint. *költés, szinlés*; die Erdichtung.

Fictitius, a, um, i. q. Fictus.

Fictor, ōris, m. 3. *formáló, szerkesztető, alkató*; der etwas bildet, einer Sache eine Gestalt gibt. 2) e. gr. legum, Plaut. *szerző, tsináló*; der etwas macht. 3) *költő, szinlő*; der etwas erdichtetes hervorbringt.

Fictrix, īcis, f. 3. *feltaláló (aszszony, v. leány)*; eine Erfinderinn. 2) *formáló, alkató*; die etwas bildet. 3) *jövendölő, jövendőmondó*; eine Wahrsagerinn.

Fictura, ae, f. 1. *alkatás, formálás*; die Bildung.

Fictus, a, um, (fingo); *költött, hamis*; erdichtet, falsch. 2) e. gr. ex argilla, Cic. *formált, alkatott*; gebildet.

Fictus, a, um, (figo) i. q. Fixus. Varr.

Fīcŭla, ae, f. 1. Dim. *figétske*; eine kleine Feige.

Fīculĕa (Ficulnĕa), ae, f. 1. urbs Sabinorum.

Fīculnĕus, a, um, *figefai, figefa*; vom Feigenbaume. 2) Trop. *gyenge, erőtlen*: schwach, ohnmächtig. 3) *roszsz, tsekély, silány*: schlecht, gering. e. gr. auxilium; *rosz segitség*; schlechte Hülfe.

Fīculnus, a, um, idem. e. gr. deus, Erasm. *nyomorúlt bálványisten*; ein armseliger Götze. 2) e. gr. navis, Idem. *romladozott hajó*: ein schlechtes und geringes Schiff. 3) e. gr. machaera, Idem. *rágalmazás, rútúl, v. fekete szinnel le festés*; die Verläumdung, Verschwärzung.

Fīcus, i, 2. et us, f. 4. *figefa*; ein Feigenbaum. 2) e. gr. Indica, Plin. *fige*; eine Feige. 3) m. *kelevény, pokolvár*; eine Feigwarze, Feigblatter.

Fīdāmen, ĭnis, n. 3. i. q. fiducia, Tertull.

Fīde, Adv. i. q. fideliter.

Fīdĕdictor, ōris, m. 3. *kezes, valakiért jótálló*; ein Gutsager, Bürge.

Fīdĕĭcommissārius, a, um. *hitre bízott jószágot illető*; das Fideicommiß betreffend.

Fideicommissum, i, n. 2. *hitre bízott jószág*; ein Fideicommiß.

Fīdĕĭcommitto, si, ssum, ĕre, 3. *betsűletére, lelkére, hitére bízni valamit valakinek*; einem etwas auf seine Ehrlichkeit anvertrauen.

Fīdĕjŭbĕo, ssi, ssum, ēre, 2. e. gr. pro aliquo, Pand. *jótállani, felelni, kezes lenni, kezességet vállalni valakiért, v. valaki helyett*; gut sagen für Jemanden, Bürge seyn.

Fīdĕjussĭo, ōnis, f. 3. *jótállás, kezesség*; das Gutsagen, die Bürgschaft, Pandect.

Fīdĕjussor, ōris, m. 3. *kezes*; ein Bürge. Pandect.

Fīdĕjussōrĭus, a, um, e. gr. causa, Pand. *kezest, v. kezességet illető*; den Bürgen oder die Bürgschaft betreffend.

Fīdēle, pro fideliter, Prud.

Fīdēlĭa, ae, f. 1. *tserépedény*; ein irdenes Geschirr. 2) *fejérítő, meszelő, v. mészedény, meszes désa*; ein Tünch- oder Kalkgefäß. De eadem fidelia duos dealbare parietes, Cur. in Cic. Ep. Prov. *valamiből kétszeres hasznot venni, v. húzni*; mit einer Klappe zwey Fliegen schlagen.

Fīdēlis, e, *hű, hív, hűséges, szavát megtartó, emberséges, betsűletes*; treu, der Wort hält, rechtschaffen. 2) Trop. *bizonyos, reátámaszkodható, tartós, erős, derék, jó*; zuverläßig, haltbar, dauerhaft, tüchtig. e. gr. ager, Cic. *termékeny szántóföld, melly nem tsalja meg gazdája reménységét*; ein Acker, der die Hoffnung seines Besitzers nicht betriegt, ein fruchtbarer Acker. Oculi fideles, Hor. *jó erős szemek*; gute Augen, die treulich ihre Dienste thun. 5) *hívő*; gläubig. Comp. fidelior. Superl. fidelissimus.

Fīdēlĭtas, ātis, f. 3. *hűség, hívség*, die Treue, der Glaube.

Fīdēlĭter, Adv. *híven, hűségesen, egyenesen, igaz, v. jó lélekkel*; treulich, aufrichtig. e. gr. parum, Flor. *nem eléggé gondosan*; nicht sorgfältig genug. 2) *derekasan, jól, helyesen, illendően, a' mint illik*; tüchtig, tauglich, recht, gehörig. Comp. fidelius. Quint. Superl. fidelissime. Plin. jun.

Fīdēnae, ārum, f. Fidēna, ae, f. 1. urbs Latii. Hinc: Fidenates, um, m. plur. incolae ejusdem. b) Sabini.

Fīdens, entis, o. 3. *bízó, bizakodó, hiedelmes, nagy, v. erős hitű*; trauend, sich verlassend. Cum Gen. Dat. et Abl. e. gr. animi, Tac. *rettenthetetlen*; unerschrocken. Bene sibi fidens, Cic. *magához nagyon bizakodó*; der sich allzuviel zutrauet. 2) e. gr. somniis, Cic. *álomnak hívő*; der den Träumen glaubt. 3) *bizodalmas, bátor*; getrost. 4) *vakmerő*; verwegen. Comp. fidentior. Apul. Superl. fidentissimus.

Fīdenter, Adv. *bizodalmasan, bátran, minden félelem nélkűl, merészen*; getrost, dreist, ohne Furcht.

Fīdentĭa, ae, f. 1. *ragaszkodás, bizakodás, hiedelem, bizodalom*: die Zuversicht, das Zutrauen, Vertrauen. 2) *bátorság, merészség*; die Herzhaftigkeit, Dreistigkeit.

Fīdes, ei, f. 5. *mind az, a' mit valaki eránt köteles az ember tenni*; alles, was man einem zu thun, schuldig ist. 2) *ígéret*; das Versprechen. Fidem solvere, Ter. liberare, Cic. *ígéretét megtartani, v. bételyesíteni*; sein Versprechen halten. 2) e. gr. judicum, Cic. *eskűvés, 's az abból folyó kötelezte-tés*; der Eid und die daraus folgen-

de Verbindlichkeit. 4) *bardti hűség*; die Treue in der Freundschaft. 5) *jámborság, betsűletesvólt*; die Ehrlichkeit. 6) *óltalom, pártfogás*; der Schutz. Se in fidem alicujus committere, Ter. 7) *hit, hivés, helybehagyás*; der Glaube, Beyfall. Fidem mereri, Quint. *hitelt érdemelni, hiteles v. hihető lenni*; glaubwürdig seyn. 8) *erősítés, bizonyítás, bátorsághitelezés*; die Versicherung, Sicherheit. Fidei caussa. Sallust. *erősítésűl*; der Versicherung halber. 9) *hitel, hitelesség*; der Credit. e. gr. labefactata; *ingadozó hitel*; der wankende Credit. 10) *bizonyosság*; die Gewißheit, Zuverläßigkeit. Fidem facere alicui, Cic. *meggyőzni valakit valami felől*; einen überzeugen. e. gr. instrumentorum, JCt. *levelek hitele*; der Beweis der Schriften. 11) *segitség, segedelem*; die Hülfe. Fidem alicujus implorare, Ter. *valakit segitségűl hívni*; einen um Hülfe anrufen. 12) dea Romanorum.

Fĭdes et Fĭdis, is, f. 3. v. potius: Fides, ium, plur. *húr, hűrosmu'sika szerszám, lant, hegedű*; Saite, ein Saitenspiel. Contentae et incontentae fides, Cic. *összveegyeztetett, és összve nem egyeztetett húrok*; gestimmte und ungestimmte Saiten. Fidibus scire, Ter. *éneklés nélkűl való mu'sikához érteni*; die Instrumentalmusik verstehen. 2) sidus, quod alias Lyra vocatur.

Fĭdĭcen, ĭnis, m. 3. *lantos, hárfás, hegedűs*; ein Lautenist, ein Harfenschläger, ein Geiger.

Fĭdĭcĭna, ae, f. 1. *húros mu'sikán játszó v. hegedűs* (*asszony, v. leány*); eine Saitenspielerinn. 2) poëtria lyrica.

Fĭdĭcĭnārĭus, ĭi, m. 2. i. q. Fidicen. Gloss.

Fĭdĭcĭnĭus, et Fidicinus, a, um. Ludus fidicinius; *mu'sika oskola, mellyben húros mu'sikát tanítnak*; Schule, darin man allerley Saitenspiele lernt.

Fĭdĭcĭno, āre, 1. *húros mu'sikán játszani*; auf Saiten spielen. 2) *hegedűlni*; geigen.

Fĭdĭcĭnus, a, um, *húrosmu'sikát illető*; das Saitenspielen betreffend.

Fĭdĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *mu'sikaszerszám húrja*; die Saite eines Instruments. 2) *húros mu'sikaszerszámotska, lantotska, hegedűtske*; ein Saiteninstrument, eine Cyther, Laute, Geige. 3) *olly kötél, v. sinór, mellyel a' rabszolgákat nyujtották a' kinzópadon*; das Seil, womit die Sclaven auf der Folter ausgedehnt wurden. 4) sidus, quod et Lyra vocatur.

Fĭdis, vide: Fides, is.

Fĭdĭus, ĭi, m. 2. deus fidei, filius Jovis. Me Deus Fidius! Cic. scil. juvet, formula jurandi; *lelkemre, v. hitemre mondom, bis, v. bizony Isten!* bey meiner Treue, wahrhaftig.

Fīdo, sus sum, ĕre, 3. *bízni, bizodalmát helyheztetni*; trauen, vertrauen, sein Vertrauen setzen. Cum Dat. et Abl. e. gr. alicui rei, et aliqua re; *támaszkodni valamire, bízni valamibe*; sich auf etwas verlassen. 2) *hinni, hitelt adni, hiedelmát helyheztetni*; trauen, Glauben beymessen, glauben.

Fĭdūcia, ae, f. 3. *bizakodás, hiedelem, bizodalom*; die Zuversicht, das Vertrauen. Fiducia mei, Cic. *bennem bíztában*; im Vertrauen auf mich. 2) *mérésség*; die Dreistigkeit. Alacres, et pleni fiduciae, Caes. 3) *elzálogosított jószág visszaválltása*; die Wiederlösung eines verpfändeten Guts. Fiduciam accipere, Caes. *olly feltétel alatt adni el valamit, hogy azt legyen az embernek jussa visszaválltani*; einen mit der Bedingung was abkaufen, daß man es wieder lösen darf. 4) *zálog*; ein Pfand.

Fĭdūcĭālĭter, Adv. e. gr. sperare, August. *bízvást*; zuversichtlich.

Fĭdūcĭārĭus, a, um, *gondviselés alá bízott*; anvertrauet, was einem zu behalten anvertraut ist. 2) e. gr. venditio, Liv. *visszaválthatásijus feltartásával való eladás*; ein Kauf, mit vorbehaltenem Rechte es wieder zu kaufen. 3) e. gr. heres, Pand. *a' kinek valami tsak úgy adódik, hogy azt másnak engedje által*; der etwas empfängt, um es Jemanden abzutreten.

Fĭdūcĭātus, a, um, *vissza vásárolható, v. szerezhető*; wiederkäuflich. 2) *zálogba tett, v. vetett, elzálogosított*; versetzt, verpfändet.

Fĭdūcio, āre, 1. *visszavehető, v. kiválthato módon eladni*; wiederkäuflich verkaufen. 2) *zálogba tenni, vagy*

vetni, *elzálogosítni*; verpfänden, versetzen.

Fīdus, a, um, *a' mibe v. a' kibe bízni lehet*, *bizonyos*, *reitámaszkodható*, *bátorságos*, *emberséges*, *betsületes*, *jó lelkű*, *egyenes szívű*, *hív*, *hű*, *hűséges*; alles worauf man sich verlassen kann, zuverlässig, sicher, redlich, treu, aufrichtig. Comp. -ior. Justin. Sup. -issimus.

Figlīna, ae, f. 1. *fazekasműhely*; eine Töpferwerkstatt.

Figlīnum, i, n. 2. *fazekasmunka*; die Töpferarbeit.

Figlīnus, a, um, *fazekast illető*, *ahoz való*; dem Töpfer gehörig, ihn betreffend. e. gr. opus, Plin. *tserép*, v. *fazekas edény*; Töpfergeschirr. e. gr. taberna, Plin. *fazekasműhely*; eine Töpferwerkstatt.

Figmen, ĭnis, n. 3. i. q. figmentum.

Figmentum, i, n. 2. *ledbrdzolds*, *formálás*, *kép tsinálmány*; die Abbildung, Bildung, das Gemächt, Bild. 2) e. gr. somniorum, Apul. *költés*, *költemény*; etwas Erdichtetes, eine Erdichtung.

Fīgo, xi, xum, ĕre, 3. *összvefoglalni*, *össze*, v. *megszegezni*; heften, annageln. e. gr. legem, Cic. *kiszegezni*, *felragasztani*; anschlagen. e. gr. aliquid, ad, v. in parietem et in pariete, Cic. Plaut. Plin. *falra szegezni*; an die Wand annageln. e. gr. humi, et humo aliquid, Colum. Virg. *földbe szúrni*, *dugni*, *elültetni*; etwas in die Erde stecken. 2) Trop. *állhatatosan valamire függeszteni*; mit einer Festigkeit wohin richten. e. gr. omnem industriam in aliqua re, Cic. *minden szorgalmatosságát ráfordítni valamire*; allen Fleiß auf etwas wenden. 3) e. gr. aliquem maledictis, Cic. *szidni*, *szidalmazni*; schmähen. 4) *megerősítni*; fest, unbeweglich machen. e. gr. pedem, Virg. *megállni*; still stehen. e. gr. oscula, Ovid. *tsókolni*, *tsókolódni*; küssen. 5) e. gr. cervum sagitta, Virg. *általütni*, *döfni*, *szúrni*, *felnyársalni*; durchstechen, durchbohren, anspießen. e. gr. modum rei, Hor. *valamit meghatározni*; einem Dinge ein Ziel setzen.

Fĭgŭlāris, e, *fazekashoz tartozó*; dem Töpfer gehörig. e. gr. creta, Colum. *enyves*, v. *fazekasföld*, *agyag*; die Leimen- Thon- und Töpfererde. e. gr. rota, Plaut. *korong*; die Töpferscheibe.

Fĭgŭlātio, ōnis, f. 3. *formálás*; die Bildung.

Fĭgŭlīnus, a, um, vide: Figlinus.

Fĭgŭlātus, a, um, *formált*, *agyagból tsinált*, v. *készített*; gebildet, aus Thone gemacht.

Fĭgŭlo, āre, 1. *formálni*, *ábrázolni*; bilden.

Fĭgŭlus, i, m. 2. *fazekas*; ein Töpfer.

Fĭgūra, ae, f. 1. e. gr. hominum, v. humana, Cic. *forma*, *formázat*, *ábrázolás*, *ábrázat*, *kép*; die Gestalt, Form, Bildung, Figur. 2) vox v. dictio, quae in duplici sensu accipi potest. 3) *tsúfolás*, *szóvalszúrás*, *gúnyolás*; die Spötterey, Stichelev. 4) e. gr. sententiae, Quint. *tzifra*, *feltzifrázott*, *'s a' tzifraság miatt homályos beszédmód*; eine verblümte Rede.

Fĭgūrālĭter, i. q. figurate, Tertull.

Fĭgūranter, Adv. *ábrázolva*, *homályos tzifrán*; figürlich, verblümt.

Fĭgūrantĭa, ae, f. 1. *homályostzifra előadás*; eine verblümte Vorstellung.

Fĭgūrāte, Adv. *ábrázolva*, *homályos-tzifrán*; figürlich, verblümt.

Fĭgūrātĭo, ōnis, f. 3. *formálás*; die Bildung, Formirung. 2) *képzelés*, *képzet*; die Einbildung. 3) *rajzolás*, *rajzolat*, *rajz*; ein Riß, eine Zeichnung. 4) *ábrázolatokkal élés a' beszédben*; das figürliche Reden, der Gebrauch der Figuren.

Fĭgūrāto, i. q. figurate, Tertull.

Fĭgūrātor, ōris, m. 3. *formáló*; der etwas bildet.

Fĭgūrātus, a, um, *formált*, *alkatott*; gebildet, gestaltet.

Fĭgūro, āvi, ātum, āre, 1. e gr. mundum, Cic. *formálni*, *alkatni*; gestalten, bilden, eine Gestalt geben. 2) *képzelni*; sich einbilden. e. gr. inanes species anxio animo, Curt. *haszontalan félelmet 's gondot szerezni magának*; sich vergebliche Furcht und Sorge machen.

Fīlāmentum, i, n. 2. (filum) *fonal*, v. *szálasmunka*; ein Fadenwerk. 2) *hímszál a' virágokban*: der Staubfaden, die Fäserchen in Blumen. 3) *papisüveg a' Rómaiaknál*; Priesterhaube bey den heidnischen Römern.

Fīlātim, Adv. *szálanként*; fadenweise. Lucret.

Fīlia, ae, f. 1. *leány*, *valakinek leánya*; die Tochter, e. gr. familias, Sen. *házi leány*, *házi úr*, *v. asszszony leánya*; die Tochter im Hause. Filiis, in Dat. et Abl. plur. pro: filiabus habet Plautus. 2) filiae solis, Poët. *órák*, *idő mértékei*; die Stunden. 3) Trop. i. q. colonia.

Fīliăstra, ae, f. 1. *mostohaleány*; eine Stieftochter. Valla.

Fīliăster, stri, m. 2. *mostohafijú*; ein Stiefsohn. Idem.

Fīliātio, ōnis, f. 3. *fijúvá v. leánydfogadás*, *annak elesmerés*; die Annehmung oder Erkennung für einen Sohn oder Tochter. JCt. 2) Titulus honoris, quo episcopos compellat Pontifex summus. Hugo. Flacc.

Fīlīcātus, a, um, *harasztos*; mit Farnkraut geschmückt, i. e. worauf die Figur der Farnkrautblätter eingegraben ist; paterae, Cic.

Fīlictum, i, n. 2. *harasztal benőtt hely*; ein Ort voll Farnkraut. Colum.

Fīlīcŭla, ae, f. 1. i. q. polypodion, *páfrán*; Engelsuß. Plin.

Fīlĭŏla, ae, f. 1. Dim. *leányka*, *valaki leánykája*, das Töchterchen.

Fīlĭŏlus, i. m. 2. Dim. *fijútska valaki fijatskája*; das Söhnchen.

Fīlĭpĕndŭla, ae, f. 1. Spiraea Filipendula; *kolontzos bajnotza*, *varjú mogyoró*; rother Steinbrech, ein Kraut.

Fīlius, ii, m. 2. *fijú*, *fiú*, *valakinek fija*; ein Sohn. e. gr. terrae, *esmeretlen eredetű*, *v. szakadású ember*; ein Mensch von unbekanntem Herkommen. e. gr. familias; *házifijú*, *házi úr*, *v. asszszony fija*; ein Sohn im Hause. e. gr. legitimus; *törvényes fijú*; ein ehelicher Sohn. e. gr. naturalis; *törvénytelen fijú*; ein unehelicher Sohn. Deorum filii; *nagy elméjű. v. eszű*, *v. túdós emberek*; Leute von großem Verstande. Filii; *gyermekek*; Kinder. Fortunae filius, Hor. *szerentsefija*; ein Glückskind. 2) incola regionis, e. gr. Celtiberiae filius. Catull.

Fīlix, ĭcis, f. 3. *haraszt*; Farnkraut. Virg. Colum.

Fīltro, āre, 1. *megszűrni*, *általszűrni*; filtriren, durchseihen.

Fīlum, i, n. 2. *fonal*, *szál*; ein Faden. Pollice filum ducere, Ovid. *fonni*; spinnen. 2) e. gr. vitae; *életfonal*, *életidő*, *élet*; die Lebenszeit. 3) *húr*; die Saite. Sonantia fila movere, Ovid. *húrokon játszani*, *v. mu'sikálni*; auf den Saiten spielen. 4) *linea*, *húzás*; eine Linie, ein Strich. Filum ducere atramento, Varr. 5) Trop. *beszéd*, *v. írásmód*; die Art zu reden oder zu schreiben. Poëmata humili filo deducta, Hor. *tsekély*, *v. roszsz versek*; schlechte Verse, e. gr. orationis; *beszédmód*; die Art zu reden. 6) e. gr. orationis, Cic. *a' dolog*, *mellyről szó van*; die Sache, von der geredet wird. Aliud quoddam expetimus filum orationis tuae.

Fimbrĭa, ae, f. 1. *szege*, *szegélyszél a' ruhán*, *prém*; der Saum am Kleide, das Gebräme. 2) *rojt*, *rojtprém*, *borítás*, *'s más ékesség*; die Franze und andere Zierrathen. 3) corylorum fimbriae, Solin. *első kihajtása*, *rügye*, *barkája a' mogyorófának*; die Zäpfchen oder ersten Vorschößlinge an den Haselstauden. 4) *hajfürtök külseje*; das Äußere der Haarlocken. 5) cognomen Romanum.

Fīmbrĭātūrĭo, ōnis, m. 3. *tisztelettel járó hivatalt kívánó*, *v kereső*; der ein Ehrenamt verlangt.

Fimbrĭātus, a, um, *rostos*; faserig. 2) *rojtos*, *rojtprémes*, *prémes*, *borításos*, *szegélyes*, *szegett*; mit Franzen besetzt, verbrämt, bordirt, eingefaßt.

Fīmētum, i, n. 2. *ganéjdomb*, *ganéjgödör*, *verem*, *v. tartó*; ein Misthaufen, eine Mistgrube.

Fīmus, i, m. Fimum, i, n. 2. *ganéj*, *trágya*; der Mist, Dünger.

Fīnālis, e, *határt illető*; die Gränze betreffend. 2) *végző*, *végét illető*, *végső*, *vég*; das Ende betreffend, am Ende befindlich.

Findo, fidi, fissum, ĕre, 3. e. gr. lignum, Virg. *hasítni*, *meg*, *v. elhasítni*, *hasogatni*; spalten, zerspalten. 2) *elválasztani*, *részekre osztani*, *elszakasztani*; trennen, theilen. Via se findit in duas partes, Virg. *kétfelé szakad*, *megy*, *visz*, *v. két részre oszlik az út*; der Weg zertheilt sich in zwey Theile. 3) *tépni*, *szaggatni*, *szétszaggatni*; zerreißen. Cor meum finditur, Plaut. *ketté reped*, *v. szakad a' szívem*; mein Herz zerspringt mir.

Fingĭbĭlis, e, *kigondolható*, *képzelhe-*

tó, képzelt, szines; erdenklich, scheinbarlich. Coel. Aur.

Fīngo, fīnxi, fictum, fīngĕre, 3. e. gr. e cera imaginem, Cic. *formálni*; bilden. e. gr. F. et fabricare hominem, Cic. *teremteni*, *alkatni*: erschaffen. 2) e. gr. aliquid animo, Cic. *gondolni*, *elgondolni*, *képzelni*; sich vorstellen, einbilden. Eum te esse finge, qui sum ego, Cic. *gondold mintha én, v. az én helyemen vólnál*; denke nur, du seyst an meiner Stelle. 3) *költeni*, *kigondolni*; dichten, erdichten, ausdenken. 4) *tettetni*, *szinleni*, *hazudni*; sich stellen, vorgeben. e. gr. amicitiam, Justin. *barátnak tettetni magát*; sich stellen, als wenn man ein Freund wäre. 5) *ítélni*, *ítéletet tenni*; urtheilen. e. gr. ex natura sua ceteros, Cic. *magáról ítélni meg másokat*; nach sich von andern urtheilen. 6) *elrendelni*, *rendbeszedni*, *díszesíteni*, *ékesítni*; einrichten, ordnen, schmücken. Fingitur oratio commodius, Cic. *jobban kidolgozódik a' beszéd*; die Rede wird besser ausgearbeitet. 7) *vezetni*, *vinni*, *vezérelni*, *megnyerni valakit a' maga részére*, *meggyőzni valakit valami felől*; gewinnen, überzeugen, leiten. Orator fingit animos, Cic. 8) *oktatás által tanítni*; durch Unterricht lehren.

Fīnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *határ közzé venni*, *határt szabni v. rendelni valaminek*, *határok közzé szorítni valamit*; in Gränzen einschließen, begränzen. 2) Trop. e. gr. cupiditates, Cic. *mérsékelni*, *zabolázni*, *zabolán tartani*, *határok közzé szorítni*; einschränken. 3) e. gr. tempus, Cic. *meghatározni*, *kirendelni*, *rendelni*; fest setzen, bestimmen. 4) e. gr. bellum, Cic. *elvégezni*, *végre hajtani*, *végét vetni*, *szakasztani*, v. *szakitni*; endigen, beschließen. e. gr. animam, Ovid. *meghalni*; sterben.

Fīnis, is, c. 3. Abl. fine, et fini, *határ*, *határjel*; die Gränze. Finis Campanus. Liv. 2) Trop. *határ*; die Gränze, Schranken. Fines ingenii, Cic. 3) *vég*; das Ende. Finem constituere, Cic. 4) i. q. definitio. Quint. 5) *legfőbb*, *legnagyobb*, v. *legmagasabb mérték*, *póltz*, v. *léptső*, *a' mellyre el juthat valami*; das Äußerste, Höchste, wozu eine Sache gelangen kann. e. gr. bonorum, Cic. *főjó*: das höchste Gut. 6) *tzél*, *szándék*, *végtzél*; die Absicht, der Endzweck.

Fīnīte, Adv. *módjával*; mit gewissem Maße oder Ziele. Avarus erit, sed finite, Cic. 2) *meghatározva*, *különösen*; bestimmt oder insbesondere.

Fīnĭtĭmus, a, um, *határos*, *szomszéd*; angränzend, benachbart 2) *összeköttetésben lévő*; in Verbindung stehend. Nomen finitimum periculo, Cic. *hasonló*, *tsak nem egyenlő*; ähnlich, fast gleich.

Fīnĭtĭo, ōnis, f. 3. *határok közzé foglalás*, v. *vevés*, *határbaszorítás*; die Einschränkung durch Gränzen. 2) *határozás*, *elrendelés*, *végzés*; die Bestimmung, Verfassung 3) e. gr. verborum, Quint. *magyarázat*; die Erklärung, Definition.

Fīnĭtīvus, a, um, *bizonyos határt tett*, v. *szabott*; gewisse Gränzen setzend. 2) *meghatározott*, *megmagyarázott*; bestimmend, erklärend.

Fīnĭtor, ōris, m. 3. *végző*, *végező*; ein Endiger. 2) *határozó*, *megállító*; ein Bestimmer, Festsetzer. 3) *földmérő*; ein Feldmesser. 4) *láthatár*; der Horizont.

Fīnītus, a, um, *elvégzett*, *végrehajtott*; geendiget. 2) *kiszabott*, *kiszámlált*, *határok közzé szorított*; abgemessen, abgezählet. Aetas finita certis legibus, Ovid. 3) *mérséklt*, v. *mérséklett*; gemäßigt. Cupiditates finitae, Cic. 4) *meghatározott*; bestimmt. Mors est omnibus finita, Cic. 5) *összeegyezően végződő*; was sich harmonisch beschließt. Finita pronuntiare, Cic.

Fīo, factus sum, fiĕri, 3. (Pass. Verbi Facio) *lenni*, *esni*, *megesni történni*; werden, geschehen, gemacht werden. 2) e. gr. obviam alicui, Cic. *valakinek*, v. *valakivel szemközt jönni*; einem entgegen kommen. 3) e. gr. commodioris valetudinis, Quint. *jobb egésségre fordúlni*, v. *szert tenni*; zu besserer Gesundheit gelangen. 4) Fient in eum exempla, Ter. *példát mutatnak rajta*; man wird ein Exempel an ihm beweisen. 5) fieri non potest, quin, et fieri non potest, ut non, Cic. *nem lehet másként*, *hanem hogy 's a' t.* es kann anders nicht seyn, denn daß u. s. w. 6) quid fiet de illo? Ter. *mi lessz belőle?* was soll aus ihm werden? 7) ut fit, Cic. *a' mint szo-*

kott történni, esni, v. *lenni*; wie es zu gehen pflegt. 8) fit absinthium in Arabia, Plin. *az üröm Arábiában terem*; der Wermuth wächst in Arabien. 9) ita fit, Cic. *abból következik*; daraus folgt.

Fircus, dicebant Sabini pro: hircus.

Firmāmen, ĭnis, n. 3. idem q. firmamentum.

Firmāmēntum, i, n. 2. *erősitésre való eszköz*; ein Befestigungsmittel. 2) Trop. e. gr. reipublicae, Cic. *óltalom, bástya, istáp, erő*; die Stütze, Stärke. 3) *vigasztalás*; der Trost. 4) *kiterjesztett erősség, levegőég*; das Firmament.

Firmānus, a, um, ad urbem Italiae Firmum pertinens.

Firmātor, ōris, m. 3. *megerősitő*; ein Befestiger. 2) *erősitő, bizonyitó*; ein Bestätiger.

Firmātus, a, um, *megerősitett*, v. *bizonyitott*; bekräftiget, bestärkt. 2) *erősitett tartóssátett*; gestärket. 3) *fundált*; gegründet. 4) e. gr. aetas, Cic. *férjfi kor*; das männliche Alter.

Firme, Adv. *erősen*; fest, mit Festigkeit. 2) e. gr. adseverare, Cic. *állhatatosan*; standhaft. Comp. -ius, Sup. -issime.

Firmiānus, a, um, de artifice Firmio nominatus.

Firmĭtas, ātis, f. 3. *erő, erősség*; die Stärke. 2) *állhatatosság*; die Standhaftigkeit. 3) *alkalmatosvólt*; die Tauglichkeit. e. gr. vini, Plin. *tartósság*; die Dauerhaftigkeit. 4) *megerősitése valami helynek*; die Befestigung eines Orts. 5) *erő, egésszség*, v. *egésség*; die Stärke, Gesundheit.

Firmĭter, i. q. firme, Caes.

Firmĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. firmitas.

Firmo, āvi, ātum, āre, 1. *megerősiteni, megfundálni*; befestigen. 2) *megbátoritni, bátoritni*; im Muthe befestigen, muthig machen. e. gr. aliquem ad spem, Tac. *valakinek jó reménységet nyújtani*; einem gute Hoffnung machen. e. gr. animum adversus suprema, Tac. *erős lélekkel várni a' halált*; einen Muth wider den Tod fassen. 3) e. gr. aliquid jurejurando, Cic. *bé v. megbizonyitni, erősitni, állitni*; bestärken, bekräftigen, gewiß machen. 4) e. gr. praesidia contra arma alicujus, Cic. *szaporitni, nevelni, megerősitni*; verstärken. 5) e. gr. agrum sepibus. Plin. *óltalmazni, körülvenni*; verwahren. 6) e. gr. alvum, Plin. *megállitni*; anhalten, hemmen.

Firmum, i, n. 2. Piceni in Italia castellum.

Firmus, a, um, Adj. *erős, nem ingó, nem mozgó*; fest, stark. 2) e. gr. ab equitatu, Cic. *bőviben lévő a' lovasságnak*; mit Reiterey wohl versehen. 3) *egésséges, friss*; gesund, frisch. 4) e. gr. fides, Plaut. *állandó*; beständig. 5) e. gr. in sententia, Cic. *állhatatos*; standhaft. 6) e. gr. cibus, Cic. *tápláló étel*; eine nahrhafte Speise. 7) *tartható, -ható, -hető, valamire*, v. *valamit*; vermögend, fähig. Fundus pascere firmus, Hor. *birtokossát eltartható jószág*; ein Gut das seinen Besitzer zu ernähren vermag. 8) e. gr. candidatus, Cic. *kinek nagy*, v. *erős reménysége van valamelly hivatal meg nyeréséhez*; einer, der viel Hoffnung zu einem Amte hat. 9) e. gr. accusator, Cic. *rettenthetetlen vádoló*; ein unerschrockener Ankläger. 10) e. gr. exercitus, Liv. *alkalmatos, derék*; tauglich, tüchtig. 11) *bizonyos, reábizható*; gewiß, zuverlässig. Comp. -ior. Gell. Sup. -issimus. Sallust.

Fiscālĭa, ium, n. 3. plur. *adó*; die Schatzung, der Steuer. JCt.

Fiscālis, e, *fiskusi, királyikintshez való*; fiscalisch. JCt.

Fiscārĭus, ii, m. 2. *királyi kintstár*, v. *kasszsza adóssa*; ein Schuldner der kaiserlichen Casse.

Fiscella, ae, f. 1. Dim. *kosárka, kosaratska*; ein Körbchen. 2) *lakatkosár a' ló száján*; ein Maulkorb.

Fiscellus, i, m. 2. Dim. i. q. fiscella, Colum.

Fiscīna, ae, f. 1. *kosár, vesszsőkosár, fontkosár, butsér, karabó, garaboly*; ein Korb, Kober.

Fiscus, i, m. 2. *kosár*; ein Korb. 2) *'sák*; ein Sack. 3) *pénzes zatskó*, v. *erszény*; ein Geldsack. 4) *királyi kints, felsőség tulajdon jövedelme*; das eigenthümliche Einkommen der hohen Obrigkeit. 5) *pénz*; das Geld. Cic.

Fissicŭlo, āre, 1. e. gr. exta, Apul. *szorgalmatosan megnézegetni, szemügyre venni, gondosan megvi's-*

gálni; mit Fleiße beschauen, genau besichtigen.

Fissilis, e, *hasitott*, *hasábos*; gespalten. 2) *könnyen hasitható*; leicht zu spalten.

Fissio, ōnis, f. 3. (findo), *hasadás*, *hasíték*, *hasítás*; die Spaltung, Zertheilung.

Fissipes, ĕdis, o. 3. *hasitott lábú*, v. *körmű*; gespaltene Füße oder Klauen habend.

Fissum, i, n. 2. *hasadék*, *repedés*; eine Spalte, Ritze, Schrunde. Cels.

Fissūra, ae, f. 1. (findo) *hasadék*, *repedés*; eine Spalte, ein Ritz. 2) *tsont repedés*; ein Bruch an einem Beine der Länge nach.

Fissus, a, um, (findo) *hasitott*; gespalten.

Fistūca, ae, f. 1. *sulyok*, *kos*, *bak*, *furkó*, *kótis*, *a' mivel a' földbe leverik az ágasokat*, *tzölöpöket*, *karókat*, *tzövekeket*; ein Rammel, Schlägel, womit man die Pfähle in die Erde schlägt. Adigere fistucis, Caes.

Fīstūcātio, ōnis, f. 3. *le*, v. *béverés a' földbe sulyokkal*, *kossal*; die Einrammlung, Einschlagung in die Erde. Vitruv. 2) *egyenlővé*, v. *térré tevése*, *egyengetése a' földnek verés által*; die Ebenmachung der Erde durch Schlagen. Ibid.

Fistūcātus, a, um, *karózott*, *tzölöpökre épitett*, *karóval tsinált*, v. *erősitett*; mit Pfählen gemacht, oder in den Grund gesetzt. 2) *egyengetett*, *egyenlővé* v. *térré tett*, *verés által*; eben geschlagen, glatt gemacht.

Fistuco, āre, 1. *ágasokat*, *tzölöpöket*, *tzövekeket*, *karókat le*, v. *béverni*; Pfähle einschlagen. 2) *egyengetni*, *egyenlővé*, v. *térré tenni*, *verés* v. *veregetés által*; eben schlagen.

Fistŭla, ae, f. 1. *tső*, *tséve*; eine Röhre. 2) *nád*, *nádszál*; ein Rohr, Rohrstängel. 3) *síp*, *nádsíp*; eine Pfeife. 4) *irótoll nádból*; eine Schreibfeder aus Rohr. 5) *tsös seb*, *tsöt vert seb*; eine Fistel. 6) *vágóeszköz*, *kés*; ein Schneidewerkzeug, Messer. 7) e. gr. ferraria, Cato. *gabona*, v. *élet őrlő eszköz*; ein Werkzeug, das Getreide zu mahlen.

Fistulāris, e, *lyukatsos*; löchericht. 2) *nádas*; röhricht. 3) *síp forma*; wie eine Pfeife gestaltet. 4) e. gr. medicamentum, Veget. *tsöt vert sebről*, v. *seb ellen való*; wider die Fisteln dienlich.

Fistŭlātim, Adv. *tső*, v. *tséve formán*; röhrenförmig.

Fīstŭlātio, ōnis, f. 3. *sípolás*, *sípszó*; das Gepfeife.

Fistŭlātor, ōris, m. 3. *sípos*, *sípoló*; ein Pfeifer.

Fistŭlātōrius, a, um, *síphoz való*, v. *tartozó*; zur Pfeife gehörig.

Fistŭlātus, a, um, i. q. Fistularis.

Fistŭlesco, ĕre, 3. *lyukatsosodni*, *lyukatsossá lenni*; löcherig werden.

Fistŭlo, āre, 1. *keresztül*, *ki* v. *megfúrni*, *kivésni*, *kilyukasztani*, *tsöt*, v. *tsévet tsinálni hozzá*, v. *belé*; mit Röhren versehen. 2) *lyukatsos lenni*; löcherig seyn.

Fistŭlōsus, a, um, *tsös*, *tséves*; mit Röhren versehen. 2) *lyukatsos*; löcherig. 3) *tsöt vert seb*; fistulirt. e. gr. cancer, Cato. *tovább tovább harapódzó fene*; der fressende Krebs.

Fīsus, a, um, (fido), *bízott*, *megbízott*; getraut, sein Vertrauen gesetzt. 2) *hitt*, *hitelt adott*; geglaubt, Glauben beygemessen.

Fitilla, ae, f. 1. pultis species in sacrificiis adhibita.

Fixe, Adv. *erősen*, *hogy erősen álljon* v. *tartson*; fest. Comp. fixius. August.

Fīxio, ōnis, f. 3. *megerősítés*; die Befestigung. Vet. Gloss.

Fixūra, ae, f. 1. *öszvefoglalás*, *béverés*, *beütés*; das Einschlagen, Heften.

Fixus, a, um, (figo) *hozzákötött*, *szegezett*, v. *foglalt*; angeheftet. Ad parietem clavis fixus, Plaut. 2) e. gr. locus; *állandó*, v. *rendes hely*; ein beständiger Ort. 3) *tartós*, *álló*; fest, stehend. Stellae fixae; *állótsillagok*; Fixsterne. 4) *bizonyos*, *állandó*, *állhatatos*; dauerhaft, standhaft, gewiß.

Flabellifer, a, um, *legyező*, *szélfúvó*, *legyező*, v. *árnyéktartót hordozó*; fächelnd, wehend, einen Fächer tragend.

Flābello, āre, 1. *fújdogálni*, *fújni*, *lengedezni*; fächeln, wehen.

Flabēllo, āre, 1. *legyezni*, *szelet hajtani*; fächeln, wedeln.

Flābellum, i, n. 2. (Dim. a flabrum), *legyező*, *árnyéktartó*; ein Wedel, Fächer. 2) *légytsapó*; ein Fliegenwedel. 3) Trop. e. gr. seditionis, Cic. *lázasztó*, *zenebona indító*; ein Anstifter eines Aufruhrs.

Flābilis, e, (flo) *fúható*; was man blasen kann.

Flābrālis, e, i. q. flabilis.

Flābrum, i, n. 2. *szél fúvása*; das Blasen des Windes. 2) *legyező, árnyéktartó*; ein Fächer, Wedel. 3) *légytsapó*; ein Fliegenwedel. 4) *szélleltölt hólyag*; eine Windblase.

Flaccĕo, ŭi, ēre, 2. *elpetyhüdni, lankadni, fonnyadni, v. hervadni*; schlaff, matt, oder welk seyn. Flaccentes et pendulae aures, Varr. *letsüggő v. konya fülek*; niederhängende Ohren. 2) Trop. *alábbhagyni, elatélni, eltsüggedni*; nachlassen, erliegen.

Flaccesco, flaccui, escĕre, 3. *hervadni, fonnyadni*; welk werden. 2) Trop. *lankadni, elevenségét elveszteni*; matt werden, die Lebhaftigkeit verlieren. Flaccescit oratio, Cic. *a' beszéd ereje múlik, nem olly hathatós, mint az elején vólt*; die Rede ist nicht mehr so stark, als vom Anfange, sie wird matt.

Flaccĭānus, a, um, e. gr. area, Valer. Max. *Flaccusi, Flaccusé, ő róla neveztetett*; Flaccisch, dem Flaccus gehörig, von ihm benannt.

Flaccĭdus, a, um, *lefüggő, letsüggő konya, kókadt, hervadt, petyhüdt*; welk, schlotterricht, hängigt, schlapp. 2) *lankadt, erőtlen, elevenség nélkül való*; matt, nicht lebhaft. Argumenta flaccida, Cic. *gyenge bizonyságok*; schwache Beweise.

Flaccus, a, um, *hervadt, petyhüdt*; welk, schlapp. 2) *hosszan lefüggő, v. konya fülű*: lang herabhangende Ohren, oder Schlappohren habend. Hinc. 3) cognomen Horatii.

Flāces, ĭum, f. 3. plur. *olaj sepreje, seprőlékje, v. alja*; Öhlhefen, Öhldrüsen. Aliàs Feces, ex oleis expressae. Plin.

Flāgellātĭo, ōnis, f. 3. *korbátsolás*; die Geisselung.

Flagellatus, a, um, *megkorbátsolt*; gepeitscht, gegeißelt.

Flāgello, āvi, ātum, āre, 1. *korbátsolni, megkorbátsolni*; geißeln, peitschen. 2) Trop. *keményen tartani, gyötreni*; hart halten, plagen. 3) *elzárni, tartogatni*; einsperren, nicht verkaufen. e. gr. annonam, Plin. *drágaságot szerezni, v. tsinálni*; Theuerung machen. 4) e. gr. mortuum, Prov. *a' holtról rosszúl szóllani*; dem Todten übel nachreden. 5) e. gr. frumentum, *tsépelni*; dreschen. 6) e. gr. in tergum, Quint. *a' hátára, v. hátba ütni*; auf den Rücken schlagen. 7) e. gr. puteal, Pers *szüntelen a' törvényszéken lenni dolgának*; immer auf dem Gerichtsplatze zu thun haben.

Flāgellum, i, n. 2. (Dim. a flagrum), *korbáts, ostor*, eine Geißel. 2) *suhang, vessző, vesszőszál, fattyú vessző, v. növes*; eine Gerte, ein Rüthchen, Rebenschoß. 3) *tséplőfa, tséplő, tsép*; ein Dreschflegel.

Flāgitātĭo, ōnis, f 3. *kivánás, megkivánás, kereset*; eine Forderung.

Flāgitātor, ōris, m. 3. *serkentő, intő*; ein Mahner. 2) *a' kinek igazságos keresete van valakin*; der etwas als eine gebührende Sache fordert. e. gr. pugnae, Cic. *kivánó, kérő*; ein Forderer.

Flāgitātrix, īcis, f. 3. *serkentő, intő, kivánó, megkivánó*, (*asszony, v. leány*); eine Mahnerinn, Forderinn. Augustin.

Flagitātus, a, um, *megkivánt, kivánt*; gefordert.

Flāgitĭose, Adv. e. gr. vivere, Cic. *gyalázatosan, otsmányúl, betstelenűl*; schändlich Comp. -ius, Arnob. Sup. -issime, Cic.

Flāgitĭōsus, a, um, *gyalázatos, betstelen, bűnös, vétkes, gonosztévő*; schändlich, lasterhaft. 2) *tsintalan*; leichtfertig. Comp. -ior. Sallust. Sup. -issimus, Cic.

Flāgitium, ĭi, n. 2 *rút, v. gyalázatos tett, v. tselekedet, gonoszság, vétek, bűn*; jede schändliche That, ein Laster. 2) e. gr. hominis, Plant. *istentelen ember*; ein gottloser Mensch. 3) *gyalázat, kissebbség*; ein Schimpf, eine Schande.

Flāgito, āvi, ātum, āre, 1 *inteni, meginteni valakit, tőle valamit kivánni*; jemanden mahnen, von ihm etwas fordern. 2) e. gr. aliquid ab aliquo, filium ab aliquo, Cic. (cum duobus Accusat.) aliquem frumentum, Cic. *hathatósan kérni, erősen kivánni*; ernstlich fordern. 3) e. gr. clamore publico aliquid, Plaut. *kikiáltatni valaminek elvesztését*; ausrufen lassen, daß man etwas verloren habe. 4) *törvény elibe idézni*; vor Gericht fordern. 5) e. gr. juvenem, Apul. pudicitiam, Lactant.

pardználkodás által megbetstele-nitni; durch Hurerey entehren.

Flagrans, tis, o. *égő*, *lángoló*; brennend. 2) *buzgó*, *áhitatos*, *ájtatos*; inbrünstig. 3) e. gr. cupiditas, Cic. *nagy kivánság*, v. *vágyódás*; eine große Begierde. 4) e. gr. crimen, Cod. *fris*, v. *hevenyében való tett*; eine frische That. Comp. -ior, Vellei. Pat. Sup. -issimus, Svet. 5) e. gr. gemma, Virg. *tündöklő*, *fénylő*; glänzend.

Flăgranter, Adv. *égvé*, *lángolva*; brennend. 2) *buzgóán*, *ájtatosan*, *erősen*, *igen nagyon*, *óhajtva*; heftig, inbrünstig, begierig. Comp. -ius. Ammian. Marcell. Sup. -issime, Tac.

Flăgrantĭa, ae, f. 1. e. gr. montis, Gell. *égés*, *lángolás*; das Brennen. 2) Trop. e. gr. oculorum, Cic. *hévség*, *hevesség*, *tüzesség*; die Brunst, das Feuer, die Heftigkeit. 3) Trop. in quo est magna delicti, seu flagitii flagrantia, Plaut. *igen rosszsz*, v. *gaz ember*; ein sehr böser Mensch.

Flăgrĭfer, a, um, *korbátsot*, v. *ostort hordozó*; eine Peitsche tragend.

Flăgrio, ōnis, m. 3. *rosssz*, *gaz szolga*, *a' kit szüntelen verni*, v. *korbátsolni kell*; ein boßhafter Knecht, der immer gepeitscht werden muß.

Flăgritrība, ae, m. 1. *a' kit mindég korbátsolni kell*, *gazember*; ein Lotterbube, der immer gepeitscht werden muß.

Flăgro, āvi, ātum, āre, 1. *égni*, *lángolni*; brennen. 2) Trop. *hevűlni*, *mintegy égni*; gleichsam brennen. e. gr. libidinibus, Cic. *bujálkodni*, *fajtalankodni*; in Unzucht entbrannt seyn. 3) *nagy mértékben birni valamivel*; stark seyn woran. e. gr. gratia, Tac *nagy kedvességben lenni*; große Gunst haben. e. gr. infamia, Cic. *gyalázatba*, *útálatba*, v. *rosssz hirnévbe lenni*; in einem bösen Gerüchte seyn. 4) *erősen vágyodni rá*; heftig begehren. e. gr. alienjus odio, Plin. *valakit igen gyűlölni*; einen sehr hassen. Immodice ejus amore flagrabat, Curt. *kimondhatatlanúl szereté őtet*; er liebte sie unbeschreiblich. e. gr. incredibili discendi studio, Cic. *a' tanúláshoz nagy kedvének lenni*; eine große Lust zu lernen haben. 5) *elevenen folytatódni*; lebhaft betrieben werden. Crimen flagrans, JCt. *fris*, v. *hevenyében való tett*; eine frische That; multitudo flagrans; *zenebonára hajlandó nép*; ein Volk, das zum Aufruhre geneigt ist. 6) *tüzes lenni*, *tündökölni*, *fényleni*; feurig aussehen, glühen, glänzen.

Flăgrum, i, n. 2. *ostor*, *korbáts*, *vessző*, *fenyitő eszköz*; eine Geißel, Peitsche, ein Züchtigungswerkzeug.

Flămen, inis, m. 3. sacerdos certi alicujus numinis. e. gr. Dialis, sacerdos Jovis. e. gr. Martialis, sacerdos Martis. e. gr. Quirinalis, sacerdos Romuli. Flaminem prodere, Cic. i. q. creare.

Flāmen, ĭnis, n. 3. (flo) e. gr. tibiae, Hor. *fúvás*; das Blasen. 2) *szél*, *szellő*; der Wind.

Flaminĭa, ae, f. 1. locus habitationis Flaminis.

Flămĭnĭca, ae, f. 1. uxor Flaminis.

Flămĭnĭum, ĭi, n. 2. officium et munus Flaminum.

Flāmĭnĭus, a, um, ad Flamines pertinens. e. gr. camillus. Fest. puer, qui Flaminibus serviebat. 2) ad Flaminios, v. ad familiam Flaminiorum pertinens. 3) Subst. cognomen Romanum Romanorum.

Flămma, ae, f. 1. *láng*; die Flamme. Flammarum coelestium fulgores, Aur. Vict. *villámlás*, *villám*; das Blitzen. Flamma convalescit, Cic. *mind inkább terjed a' tűz*; das Feuer wird je länger je größer. 2) Trop. *hevesség*, *tüzesség*; die Heftigkeit. Flamma amoris flagrare, Cic. *forróan szeretni*, *szerelmes lenni*; inbrünstig lieben, verliebt seyn. e. gr. invidiae, Cic. *nagy irigység*; ein großer Neid. 3) *tűz*; das Feuer. E flamma petere cibum, Terent. *élelméért nagy veszedelemre tenni ki magát*; des Unterhalts wegen sich in große Gefahr begeben. 4) *minden féle nagy veszedelem*; jede große Gefahr. Incidere in ipsam flammam civilis discordiae, Plaut.

Flammābundus, a, um, *lánghoz hasonló*; flammicht.

Flămmāndus, a, um, *elégetni való*; was da soll verbrennet werden. Tac. (Flammo).

Flămmātrix, īcis, f. 3. *meggyújtó*, (*asszszony*, v. *leány*), eine Entzünderinn, Anzünderinn. Marc. Cap. (flamma.)

Flammātus, a, um, *meggyúlt*, *fel-*

gyúlt; entzündet. 2) *megégett*, *porrálett*; verbrannt. 3) *tüzes*, *veres*, *v. piros mint a' tűz*; feuerroth. 4) *haragos*; zornig.

Flāmmĕārius, ĭi, m. 2. artifex, v. negotiator flammeorum.

Flammĕŏlum, i, n. 2. Dim. *menyasszonyfátyolotska*; ein Brautschleyerchen.

Flammĕŏlus, a, um, *tűz*, *lang*, *v. aranyszinű*; feuerfarbig, goldgelb.

Flammesco, ĕre, 3. *gyúladni*, *gerjedni*, *égni kezdeni*; sich entzünden, anfangen zu brennen.

Flammĕum, i, n. 2. *menyasszszony lángszinű fátyola*; der feuerfarbige Schleyer einer Braut.

Flammĕus, a, um, *lángoló*, *tüzes*; flammend, feurig. 2) *sárga*, *tűz*, *v. lángszinű*; gelb, feuerfarbig. 3) e. gr. vir, Sidon. *felhevült*, *heves*; erhitzt.

Flammĭcŏmans, tis, o. *vereses hajú*; feurige Haare habend.

Flammĭcŏmus, a, um, i. q. flammicomans.

Flammicrĕmus, a, um, *elégett*, *tűztől megemésztett*; vom Feuer verbrannt.

Flammĭdus, a, um, *égő*, *tüzes*; feurig, brennend.

Flammĭfer, a, um, *tűzet adó*, *lángot okádó*, *tüzes*; Flammen gebend, feurig.

Flammĭgĕna, ae, o. 1. *lángtól nemzett*, *Vulkánus gyermekei*; aus Flammen gezeugt, Kinder des Vulcans.

Flammĭger, a, um, *tűz hordozó*; Feuer tragend. 2) e. gr. sol, Val. Fl. *tüzes*; feurig.

Flammigĕro, et Flammĭgo, āre, 1. *lángot vetni*; Flammen hervor werfen.

Flāmmĭpes, ĕdis, o. 3. *tüzes lábú*; mit feurigen Füßen. Juv.

Flammĭpŏtens, tis, o. 3. *tűznek parantsoló*, *igy neveződik Vulkánus*; dem Feuer gebiethend, heißt Vulkanus.

Flammĭvŏlus, a, um, *tűzzel*, *v. lángal járó*, *v. repűlő*; mit Feuer fliegend.

Flammĭvŏmŭs, a, um, *tűz*, *v. láng okádó*; Flammen ausspeyend.

Flammo, āvi, ātum, āre, 1. *meggyújtni*, *lángba hozni*, *megégetni*; entflammen, entzünden, verbrennen. 2) Trop. *megharagítni*, *feltüzelni*, *kivánságot gerjeszteni*, *v. támasztani*; entzünden, Begierde erregen. 3) intrans. *nekigyúladni*, *égni*; entbrennen, brennen. Foenum flammans, Propert. Flammantia lumina, Virg.

Flammōsus, a, um, *tüzes*; voll Feuer. 2) e. gr. febris, Cael. Aur. *forró hideglelés*, *v. hideg*; ein hitziges Fieber.

Flammŭla, ae, f. 1. Dim. *lángotska*; ein Flämmchen. 2) e. gr. Jovis; *maróka*; die Brennwurz, der Blatterzug. 3) flammulae; *zászlótskák neme a' később időkben*; eine Art Fahnen in spätern Zeiten. Veget. de re mil.

Flāmōnĭum, ĭi, n. 2 i. q. Flaminium.

Flāto, āre, 1. *fúni*, *trombitálni*; blasen, trompeten. Cantores tuba, tibia, calamoque flatantes, Arnob.

Flātor, ōris, m. 3. *trombitás*, *sipos*, *furuglyás*, *v. furulyás*, *bördős*, *dörgősipos*; ein Trompeter, Schallmeyen- oder Zinkenbläser. 2) *öntő*, *olvasztó*; ein Gießer, Schmelzer. 3) e. gr. aeris; *pénzverő*; ein Münzer.

Flātūra, ae, f. 1. *fúvás*; das Blasen. 2) e. gr. *értzöntés*, *v. olvasztás*; die Schmelzung, Gießung des Metalls.

Flātūrālis, e, *a' mibe szél*, *szellő*, *v. levegő van*; Luft enthaltend.

Flātūrārĭus, ĭi, m 2. *értzolvasztással*, *'s abból való pénzveréssel foglalatoskodó*; der sich mit Schmelzung der Metalle, und zugleich mit Prägung des Geldes daraus abgibt. Cod, Th.

Flātus, us, m. 4. (flo) *fúvás*; das Blasen. 2) *szél*, *szellő*, *lehellet*, *lehellés*; der Wind, Hauch. 3) *játszás fúvóműszerekén*; das Blasen auf Instrumenten. 4) *felfúvódás*, *felpuffadás*; die Blähung. 5) *lélek*; die Seele.

Flātus, a, um, (flo) *fútt*, *fúvott*, *fújt*; geblasen. 2) *olvasztott*; geschmolzen.

Flāvĕo, ēre, 2. *sárga lenni*, *sárgállani*; gelb seyn.

Flāvesco, ĕre, 3. *sárgúlni*; gelb werden.

Flāvĭālis, e, ad Flavios, praesertim ad Caesares Vespasianum et Titum pertinens.

Flāvĭānus, a, um, *Fláviusi*, *valamellyik Fláviustól való vagy róla neveztetett*; von einem Flavius benannt oder herrührend.

Flāvĭcŏmans, tis, o. i. q. flavicomus.

Flāvĭcŏmus, a, um, *sárga, v. szőke hajú*; gelbe oder blonde Haare habend.

Flāvĭdus, a, um, *sárga, sárgás*; gelb, gelblicht.

Flāvīna, ae, f. 1. urbs Etruriae. Hinc:

Flāvīnus, a, um, illuc pertinens.

Flāvĭus, a, um, nomen gentile familiarum Romanarum.

Flāvus, a, um, *sárga, sárgás, szőke, aranyszinsárga, mézszin sárga*; gelb, gelblich, goldgelb, honiggelb. 2) *elpirúlt, magát el, v. megszégyenlett*; schamroth.

Flēbĭlis, e, *keserves, siralmas, panaszos, siratásra méltó*; beweinenswürdig, kläglich, jämmerlich. Nulli flebilior quam tibi, Hor.

Flēbĭlĭter, Adv. *panaszosan, siralmasan, szánakozásra méltóképpen*; kläglich, weinerlich, auf beweinenswerthe Art.

Flecto, xi, xum, ĕre, 3. e. gr. membra, Cic. *hajtani, mozgatni*; biegen. 2) *fordítni, igazgatni hajtani, p. o. a' lovakat, tsavarítni*; wenden, lenken, drehen, kehren e. gr. cursum ad aliquem, Liv. *valakihez intézni futását*; sich im Laufe zu einem wenden. 3) Trop. e. gr. aliquem oratione, Cic. *megindítni, v. lágyítni*; bewegen, erweichen. 4) ad alicujus consilium flecti, Liv. *valaki tanátsát elfogadni*; eines Rath annehmen. 5) *változtatni*; ändern. Natura subito flecti non potest, Cic. 6) e. gr. promontoria, Cic. *a' hegy foka körül hajózni, v. evezni*; um die Vorgebirge herumschiffen. 7) e. gr. verbum de Graeco, Gell. *származtatni, lehozni*; herleiten. 8) i. q. per casus et tempora variare.

Flegma, tis, n. 3. vide: Phlegma.

Flēmĭna, um, n. 3. plur. *feltörése 's gyúladása a' lábnak az erős menés miatt*; die Entzündung und Geschwulst an den Füßen vom Gehen.

Flĕo, flēvi, flētum, ēre, 2. e. gr. de re, Cic. aliquem, Plaut. Virg. aliquid, Ovid. de morte alicujus, mortem alicujus, Cic. Ovid. *sírni, siratni, megsiratni, könnyezni, megkönnyezni*; weinen, beweinen. e. gr. oculos, Apul. *egészen kisírni szemeit*; die Augen aus dem Kopfe weinen. 2) *tsepegni*; träufeln, gleichsam weinen. Flent omnia guttis, Lucret.

Flētĭfer, a, um, *könnyező, síró*; thränend, weinend. 2) Trop. *tsepegő*; träufelnd.

Flētus, us, m. 4. *sírás, siralom, könnyezés*; das Weinen. Prosequi aliquem fletibus, Quint. *valakit megsiratni*; einen beweinen.

Flētus, a, um, (fleo) *siratott*; beweint. Hic multum fletus, Virg. *igen megsiratták*; dieser ist sehr beweinet worden. 2) Adj. *síró*; weinend. Fleta et lacrymosa femina, Apul.

Flexănĭmus, a, um, (flecto et animus) e. gr. oratio, Cic. *indító, szívreható*; herzrührend. 2) *megindúlt, nyúghatatlan szívű*; gerührt oder unruhig im Herzen.

Flexĭbĭlis, e, (flecto) e. gr. arcus, Ovid. ulmus, Plin. *hajlós, hajlékony, hajló*; biegsam. 2) Trop. *engedő, hajló, hajtható*; geschmeidig, lenksam. e. gr. oratio, Cic. *tsavarható, eltekerhető szók*; Worte, die man drehen kann. e. gr. ad bonitatem. Cic. *jóra hajtható*; der sich zum Guten lenken läßt. 3) *változó, állhatatlan*; veränderlich, unbeständig.

Flexĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *hajlósság*; die Biegsamkeit.

Flexĭlis, e, *hajlós, hajlékony, hajló*; biegsam. 2) *meghajlott, meghajtott, görbe, görbített, meggörbített*; gebogen, gekrümmt.

Flexĭlŏquus, a, um, *kétértelmű beszédű, tétovázó szavú*; zweydeutig redend, zweifelhaftig.

Flexĭo, ōnis, f. 3. e. gr. laterum, Cic. *hajtás, hajlás*; die Biegung. 2) *kerűlés, kerűlő, tekeredés*; eine Krümme, ein Umweg. 3) *tétovázás, tsavargás*; eine krumme Ausflucht. Deverticula, flexionesque quaerere, Cic.

Flexĭpes, ĕdis, o. 3. *görbelábú, lótslábú*; krummfüßig.

Flexĭvĭce, i. q. flexuose, Pacuv.

Flexo, āre, 1. *hajtani, görbítni, meghajtani, meggörbítni*; beugen, krümmen. Cato.

Flexumĭnes, um, m. plur. i. q. equites Romani.

Flexŭōse, Adv. *görbén, tekervényesen*; mit Krümmungen, gekrümmt.

Flexŭōsus, a, um, e. gr. vitis, Cato. *hajlós, hajlékony*; biegsam. 2) e. gr. iter, Cic. *görbe, tekervényes*; krumm. Sup. issimus. Plin.

Flexūra, ae, f. 1. *görbeség, hajlás*,

görbítés, hajtás; eine Krümme, Biegung Krümmung. 2) *változtatás*; die Veränderung. e. gr. nominum, Varr. *ejtegetés*; die Declination.)(Gloss.

Flexus, us, m. 4. *hajtás, görbítés, hajlás, görbeség, horgasság*; die Krümmung, Biegung. 2) Trop. e. gr. autumni, Tac. *ősz vége*; der Ausgang des Herbstes. 3) e. gr. vocis, Ovid. *a' hangnak félhangokon való változtatása*; die Änderung der Stimme durch Halbtöne. 4) e. gr. aetatis, Cic. *férjfikor kezdete*; der Anfang des männlichen Alters. 5) *férjfikor vége, 's vénség kezdete*; das Ende des männlichen Alters, und der Anfang des hohen Alters. 6) *kerülés, kerülő, kerülő út, félrevaló út*; der Umweg, Abweg.

Flexus, a, um, *hajtott, hajlott, görbített, görbe, horgas, horgasított, horgadt*; gebogen, gekrümmt. 2) Flexo in vesperum die, Tac. *alkonyodtakor, estve felé*; da es eben wollte Abend werden. 3) os in molestiam flexum, Tac. *szomorú tekintet*; ein trauriges Gesicht.

Flictus, us, m. 4. *tsapás, ütés*; ein Streich, Schlag. 2) lapidum flictu ignis elicitur, Cic. *a' kövekből az összeverés által szikra pattan ki*; durch das Zusammenschlagen der Steine entspringt Feuer. 3) i. q. adflictus.

Flīgo, xi, ctum, ĕre, 3. Obsol. e. gr. se ad terram, Liv. *ütni, verni, tsapni*; schlagen. 2) *összve, v. hozzáütni, v. verni*; anschlagen, zusammen schlagen. Lucret.

Flo, āvi, ātum, āre, 1. *fúni*; blasen, wehen. Flat nobis ventus ab ortu, Cic. *napkeleti szelünk van*; wir haben Morgenwind. 2) *mu'sika szerszámot fúni*; auf einem Instrumente blasen. 3) *önteni, olvasztani*; gießen, schmelzen. e. gr. vitra, Plin. *üveget fúni*; Gläser blasen.

Floccĭdus, a, um, (floccus), i. q. floccosus.

Flŏccĭfăcĭo, ĕre, 3. (floccus et facio), e. gr. aliquem, Plaut. *megvetni, felsem venni, semmibe venni, semminek tartani, kevésre betsűlni*; verachten, wenig achten, gering schätzen.

Flŏccĭpēndo, ĕre, 3. (floccus et pendo) idem.

Floccōsus, a, um, (floccus), i. e. plenus floccis, *pejhes, pihes igen pejhes*; voll Flocken.

Floccus, i, m. 2. *pih, pejh*; eine Flocke. Floccos legere, Cels. *veszedelmes beteg lenni, halálhoz közelgetni, minthogy az illyen betegek ollyan formán babrálnak a' dunyhán, mintha pihet akarnának szedni*; gefährlich krank seyn, weil diejenigen, die in Todesnöthen liegen, mit den Fingern auf dem Deckbette herum greifen, als wenn sie die Fäschen sammeln wollten. 2) *tsekélység, tsekély dolog, (bakatella)*, eine geringe Sache, Bagatelle, Kleinigkeit. Floccum non interduim, Plaut. *semmit sem adok érte*; ich gebe nichts darum.

Floces, um, f. plur. *sajtolt bor, v. sajtolás alja, v. sepreje*; der Bodensatz des gekelterten Weins. Gell. 2) *lőre, tsigér*; der Tresterwein, Lauer.

Flōra, ae, f. 1. (flos) *virágok, 's virágzás istenaszszonya*; die Göttinn der Blumen und der Blüthen.

Flōrālĭa, ium, n. 3. plur. *Flóra innepe*; ein Fest der Flora. 2) *virágkert*; ein Blumengarten.

Flōrālĭcĭus, a, um, *Flóra innepét illető, ahoz tartózó*; Fest der Flora betreffend, dahin gehörig.

Flōrālis, e, (Flora) *Flórát illető*; die Flora betreffend. 2) (flos), *virágokat illető*; die Blumen betreffend.

Flōrālĭtĭus, a, um, i. q. Floralicius.

Florens, entis, o. 3. *virágzó, virágozó*; blühend. 2) *híres, nevezetes*; berühmt. 3) *villogó, tsillogó, tsillámló*: blinkend. Florens aere caterva, Virg. 4) *boldog, szerentsés*; glückselig. Florentissimae res, Caes. 5) e. gr. animus vino, Gell. *vidor vidám, víg*; fröhlich. Sup. -issimus.

Flōrenter, Adv. *virágzóan, virágozva*; blühend. C. -ius. S. -issime. Hier.

Flōrentĭa, ae, f. 1. urbs Italiae. 2) *szőlőtő neme*; eine Art Weinstöcke. Plin.

Flōrentīnus, a, um, *Flórentziai, oda, v. onnan való*; aus oder in Florenz, Florentinisch. Florentini, incolae Florentiae.

Flōrēnus, i, m. 2. *forint, pénz, mellyet először Florentziában vertek*; ein Gulden, eine Art Münze, zuerst zu Florenz geprägt.

Flōrĕo, ui, ēre, 2. *virágozni, virágzani*;

blühen. Arbor floret, Cic. 2) Trop. *virágozni, jó, v. boldog állapotban lenni, divatjában lenni, diszleni*; im guten, glücklichen Zustande seyn. e. gr. aetate et forma, Liv. *élete's szépsége virágjában lenni*; in der Blüthe seiner Jugend und Schönheit seyn e. gr. in aliqua re, Cic. *valamelly dologban híres, v. nevezetes lenni*; in einer Sache berühmt seyn. e. gr. auctoritate, Nep. *nagy tekintetben lenni*; in großem Ansehen seyn. 3) *tele, tellyes, v. bővében lenni, bővölködni, valamivel*; voll seyn, erfüllt seyn, reich an etwas seyn. Mare florebat navibus, Lucret. 4) *tündökölni, tündökleni, fényleni*; schimmern, glänzen. Exercitus insignibus argenteis florens, Gell.

Floresco, ĕre, 3. *virágozni kezdeni*; anfangen zu blühen. 2) Trop. *nevekedni, öregbedni, virágzásba jönni*; zunehmen, anfangen zu blühen. Justitia tua florescit quotidie magis, Cic.

Flōrētum, i, n. 2. *virágos mező*; ein Blumenfeld.

Flōrĕus, a, um, *virágból való, virág*; von Blumen. 2) *virággal tellyes, virágos*; voller Blumen, beblümt.

Flōriānus, i, m. 2. Nom. propr. imperatoris Romani.

Flōrĭcŏlor, ōris, o. 3. *virágszinű*; blumenfärbig. Petron.

Flōrĭcŏmus, a, um, *virágos, v. felvirágozott hajú*; beblümte Haare habend.

Flōrĭde, Adv. *virágozva, virágzóan*; blühend. 2) *szépen, jelesen*; schön, ansehnlich. C.-ius. Lact. Sup. -issime.

Flōrĭdŭlus, a, um, Dem. *virágos*; blühend. 2) *kellemetes, kellemes, kedves*; lieblich.

Flōrĭdus, a, um, *virágos, virággal tellyes, virágból való*; blühend, voller Blumen, blumenreich, aus Blumen bestehend. 2) *friss*; frisch. e. gr. aetas, Cato. *ifjúság*; die Jugend. 3) e. gr. orator, Cic. *disses, ékes*; zierlich. 4) *eleven, kitetsző, szembetűnő*; lebhaft, hervorstehend. e. gr. color, Plin. *világos szín*; eine helle und hohe Farbe. Comp. -ior. Sup. -issime.

Flōrĭfer, a, um, (flos et fero) *virágtermő*; Blumen tragend.

Flōrĭger, a, um, (flos et gero), i. q. florifer.

Flōrĭlĕgus, a, um, (flos et lego) *virágszedő*; Blumen lesend, sammelnd.

Flōrĭpărus, a, um, (flos et pario) *virág hozó, v. termő*; Blumen hervorbringend.

Flōrĭtio, ōnis, f. 3. *virágzás*; das Blühen.

Flōrius, a, um, i. e. ad Floram v. etiam ad flores pertinens, Gell.

Flōrŭlentus, a, um, (flos), i. q. floridus et floreus.

Flōrus, a, um, i. q. floreus, Gell.

Flōrus, i, m. 2. L. Annaeus Florus, historiarum scriptor Romanus.

Flos, flōris, m. 3. *virág*; die Blume. Flores carpere, Hor. Virg. *virágot szakítni, v. szakasztani*, Blumen abbrechen. 2) Trop. *java, veleje, legnemesebb, v. legjobb része valaminek*; das Beste und Edelste an einem Dinge, der Kern. Flos et robur civium, Cic. e. gr. veteris vini; *jó ó bor*; guter alter Wein. e. gr. poëtarum, Plaut. *legjobb, v. legderekabb Poëta*; der beste Poet. e. gr. aetatis, Lucret. *virágzó ifjúság*; die blühende Jugend. In ipso Graeciae flore, Cic. *legjobb v. legvirágzóbb állapotjában Görögországnak*; im besten Flore und Zustande Griechenlands. Flos lactis; *tejfel*; der Milchrahm, die Sahne. Flos aeris; *rézro'sda, krispán*; der Grünspan. 3) Flores, *kivonás, v. java az okos könyveknek, jeles v. válogatott mondások*; ein Auszug, oder das Beste aus gelehrten Büchern, zierliche Redensarten. 4) Flores, *virágzás*; die Blüthe. Induit se in florem nux, Virg. 5) amittere florem, Catull. *szüzességét elveszteni*; die Jungfrauschaft verlieren.

Floscellus, i, m. 2. (Dim. a flos), i. q. flosculus.

Floscŭle, Adv. *virágzóan, virágozva*; blühend.

Floscŭlus, i, m. 2. (Dim. a flos) *virágotska*; ein Blümchen. 2) *színe, v. virága valaminek, dísz, ékesség*; ein Ausbund, eine Zierde. Omni ex genere orationis flosculos carpam, Cic.

Fluctĭcŏla, ae, c. 1. (fluctus et colo), *vízbe lakó, vízi lakos*; im Wasser wohnend.

Fluctĭcŭlus, i, m. 2. (Dim. a fluctus), *hullámotska, habotska*; kleine Welle.

Fluctifrăgus, a, um, (fluctus et frango), *hab, v. hullám szaggató, törő, rontó*; die Wellen brechend.

Fluctĭgĕna, ae, c. 1. (fluctus et gigno) *hab, v. hullám közt született*; in Wellen geboren.

Fluctĭgĕnus, a, um, (fluctus et gigno) *habok közt vagy tengeren született*; in Wellen geboren.

Fluctĭger, a, um, (fluctus et gero), *habzó, hullámzó, habbal, v. hullámmal tellyes*; wellenreich, wellentreibend.

Fluctĭo, ōnis, f. 3. i. q. fluxio.

Fluctĭsŏnus, a, um, (fluctus et sono), *zúgó, habtól zúgó*; von Wellen rauschend, wellenrauschend.

Fluctĭvăgus, a, um, (fluctus et vagor), *habok közt hánykódó, tévelygő, v. kóborló*; in Wellen schweifend, von Wellen getrieben.

Fluctŭātim, Adv. *hab formán, hab módra hánykódó formán*; wellenförmig, wallend.

Fluctŭātio, ōnis, f. 3. (fluctuo) *libegés, v. lebegés, ingás, ingadozás*; die Schwebung, Schwankung. 2) *hab-forma mozgás*; die wellenförmige Bewegung. 3) e. gr. stomachi, Plin. *haskorgás*; das Rumpeln im Bauche. 4) Trop. *bizonytalanság*; die Ungewißheit. e. gr. animi et animorum, Liv. *állhatatlanság, tétovázóság, kétségeskedés, kéteskedés*; die Wankelmüthigkeit, Zweifelhaftigkeit.

Fluctŭo, āvi, ātum, āre, 1. (fluctus), *habozni, v. habzani, hullámzani, hánykódni, mint a' tenger*; Wellen machen, oder werfen, wallen, wallend sich hin und her bewegen. 2) Trop. e. gr. in re aliqua, Cic. *kétségeskedni, kéteskedni, ingadozni, elméjének hányódni vetődni*; hin und her wanken, im Zweifel seyn. Tota res etiam nunc fluctuat, Cic. *még az egész dolog bizonytalan, nem dült, v. nem végződött el*; die ganze Sache ist noch ungewiß, unausgemacht.

Fluctŭor, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. fluctuo. Fluctuantur incerti animi, Liv. *kétségeskednek, kéteskednek*; sie stehen in Zweifel.

Fluctŭōsus, a, um, (fluctus) e. gr. mare, Plaut. *hánykódó*; ungestüm. 2) e. gr. smaragdus, Plin. *habzó, hab-formán játszó, habos*; wellenförmig.

Fluctus, us, m. 4. (fluo) *folyás*; das Fließen. 2) *hab, hullám*; eine Welle. Decumani fluctus, Test. *nagy habok*; große Wellen. 3) Trop. *hánykódás, nyughatatlanság, erőszakosság*; die Ungestümmigkeit, Unruhe. 4) e. gr. curarum: *sokság, nagy mértékűség*; eine große Menge. 5) e. gr. concionum, Cic. *nyughatatlan összesereglése, v. összvetsoportozása a' népnek, v. annak nagy békételenkedése*; eine große unruhige Versammlung des Volks. 6) fluctus in simpulo movere, Prov. Cic. *kitsiny, v. kis dolognak nagy fenekét keritni*; von einer geringen Sache groß Wesen machen.

Fluens, tis, o. 3. *folyó*; fließend. 2) e. gr. vestis; *földet seprő hosszú ruha, v. köntös*; ein lang nachschleppendes Kleid. 3) buccae fluentes, Liv. *béesett ortzák, v. pofák*; eingefallene Backen. 4) *szerentsés*; glücklich. Fluentior exitus. Ambros. 5) Fluentes rami, Cic. *lefelé álló, lefüggő, letsüggő ágak*; herabhangende Äste. 6) Soluti ac fluentes pueri, Quint. *zaboldtlan, pajkos, pajzán gyermekek*; liederliche Knaben.

Flŭenter, Adv. *folyva, folyóan, folyvást*; fließend.

Flŭentia, ae, f. 1. e. gr. loquendi, Ammian. *folyóság*; das Fließen, die Flüssigkeit.

Flŭentisŏnus, a, um, (fluentum et sono), *zúgással folyó*; von Wellen rauschend.

Flŭentum, i, n. 2. (fluo) *folyó, folyóviz, patak*; ein Fluß, fließendes Wasser, ein Bach. 2) Trop. e. gr. aëris, Lucret. *folyás, folyóság*; das Fließen. 3) p. o. *levegőfolyás*; der Luftzug, der Zug.

Flŭesco, ĕre, 3. *olvadni, folyóvá lenni*; fließend werden.

Flŭĭbundus, a, um, *folyó, szétfolyó, folydogáló*; fließend, zerfließend. 2) Trop. e. gr. luxu, Mart. Cap. *igen mértékletlen, semmi mértéket nem tartó*; sehr unmäßig.

Flŭĭdo, āre, 1. (fluidus); *folyóvá tenni*, fließend machen.

Flŭĭdus, a, um, e. gr. liquor, Virg. *folyó*; fließend. 2) Trop. Fluidae frondes, Luct. *lehullott zöldágak, v. lombok*; abgefallene Lauben. 3) e. gr. caro, Plin. *puha*; weich. 4) *gyenge, erőtlen, lankadt*; schwach, matt, kraftlos. Corpora molla et fluida, Liv.

Flūĭtans, tis, o. 3. *lebegő, libegő, úszó, úszkdló*; schwimmend. 2) *ingó, ingadozó*; wankend.

Fluĭtānter, Adv. *libegve, lebegve, úszva, úszkdló módra, v. módan*; schwimmend.

Flūĭto, āre, 1. *libegni, lebegni, ide's-tova úszni, úszkdlni*; hin und her schwimmen. Arma in aqua fluitantia. Liv. 2) Trop. *habformán, v. módra mozogni*; sich wellenförmig bewegen. 3) *kéteskedni, bizonytalankodni*; zweifelhaft, ungewiß seyn. Fides fluitat, Tac. *hűsége ingadozik*; die Treue wanket.

Flūmen, ĭnis, n. 3. *víznek folydsa*; das Fließen des Wassers. 2) *folyóvíz, v. annak folyó drja*; ein Fluß, Strom. Adverso flumine, Virg. *víz ellenébe*; wider den Strom. 3) Trop. *bőség, gazdagsdg*; der Reichthum. e. gr. rapidum ingenii, Cic. *éles elme*; ein scharfsichtiger Verstand. e. gr. orationis et verborum, Cic. *ékesen szóllás, szóbőség*; die Beredsamkeit, der Reichthum an Worten. 4) largo humectat flumine vultum, Virg. *árvíz, v. zápor módra hullnak könnyei*; e weint, daß ihm die Thränen übers Angesicht herunter laufen.

Flūmentāna, ae, f. 1. porta Romae ad Tiberim fluvium.

Flūmĭcĕllus, i, m. 2. Dim. *folyótska, kis folyóvíz*; ein Flüßchen.

Flūmĭnālis, i. q. flumineus, Coel. Aur.

Flūmĭnĕus, a, um, e. gr. avis, Ovid. *vízi, folyóvízi, abból való, ahoz tartozó*; aus dem Flusse, zum Flusse gehörig. 2) e. gr. aqua, Idem. *folyó, tsorgó*; rinnend, fließend.

Flumĭnōsus, a, um, e. gr. regio, JCt. *folyóvízzel bővölködő, vizes*; voller Flüsse.

Flŭo, xi, xum, ĕre, 3. *folyni, mint a' víz*; fließen. Amnis fluit pleno alveo, Quint. *megdradt a' folyóvíz*; der Fluß läuft im vollen Strome. 2) *eredni, származni*; herrühren. Hoc ab illo fluxit. Cic. 3) *múlni, elmúlni, elenyészni*; vergehen. Tempus fluit. Cic. 4) *lehullni, leesni*; abfallen. Poma matura sponte sua fluunt. Ovid. 5) e. gr. mollitie et luxu, Cic. *bujdlkodni*; wollüstig seyn. 6) *folyni mint a' beszéd*; fließen, wie die Rede. Oratio melle dulcius fluit ex ore illius. Cic. 7) fluunt ad voluntatem nostram res prospere, Cic. *kivdnságunk szerént mennek a' dolgok*; es gehet uns nach unserm Wunsche. 8) *elterjedni, ki, v. elnyúlni*; sich ausbreiten. Rami fluunt. Virg. 9) tunica fluit; *bő*; ist weit. 10) *eltűnni, elmúlni, elenyészni*; verschwinden. Fluit corporis voluptas. Cic. 11) *kiesni*; herausfallen. Arma fluunt ex manibus. Cic. 12) e. gr. facetiis, Cic. *bővölködni*; überfließen, voll seyn. 13) *elolvadni*; zerschmelzen. 14) *fúni*; wehen. Venti fluunt. Lucr.

Flŭōnĭa, ae, f. 1. cognomen Junonis. a retinendo sanguinis fluore in conceptu. Fest.

Fluor, ōris, m. 3. *folyds, menés*; das Fließen. Aeger fluore, scil. ventris. Cels. 2) *folyó nedvesség*; die fließende Feuchtigkeit.

Flustra, ōrum, n. plur. *tengertsendesség*; die Meeresstille. Tertull.

Fluta, ae, f. 1. *konger dngolna*; ein Meeraal. Varr.

Flūto, āre, 1. pro; fluito; *folydogálni*; oft fließen. Lucr.

Flūvĭa, ae, f. 1. i. q. fluvius.

Flūvĭālis, e, i. q. fluviatilis, Virg. Colum.

Flūvĭātĭcus, a, um, i. q. fluviatilis. Vitruv.

Flūvĭātĭlis, e, e. gr. arena, Vitr. *vízi, folyóvízben lévő, ahoz tartozó*; im oder am Flusse, dahin gehörig.

Flūvĭātus, a, um, *megvizezett, megnedvesîtett*; gewässert. 2) *dztatott, vízben puhîtott, v. lágyîtott*; im Wasser mürbe gemacht.

Flūvĭdus, a, um (fluo), i. q. fluidus; *folyó*; fließend.

Flūvĭōnĭa, ae, f. 1. i. q. Fluonia, Arnob.

Flūvĭus, ĭi, m. 2. *folyóvíz, annak folyó drja*; ein Fluß, Strom. Cic. 2) *folyó víz, a' melly foly*; fließendes Wasser. Virg. Plin.

Flūvōnĭa, ae, f. 1. i. q. Fluonia, Mart. Cap.

Fluxe, Adv. *folyóan*; fließend. Varr. 2) *gondatlanúl, restűl, immelámmal*; nachlässig.

Fluxĭlis, e (fluxus, a, um); *folyó*; flüssig. Tertull.

Fluxĭo, ōnis, f. 3. *folyds*; das Fließen, e. gr. ventris, Plin. *folyó vérhas*; der Bauchfluß. Fluxiones oculorum, Plin. *szemfolyds, tsipdssdg*;

der Augenfluß. Fluxiones pituitae, Idem. *nátha*; der Schnupfen. Fluxiones aquarum, Cic. *vízáradás*; die Überschwemmung.

Fluxĭpĕdus, a, um, e. gr. vestis, Avien. *sarkig v. bokáig érő*; bis auf die Füße hinabgehend.

Fluxĭpĭlus, a, um, idem.

Fluxūra, ae, f. 1. *folyás*; das Fließen. Colum.

Fluxus, us, m. 4. e. gr. aquarum, Quint. *folyás*; das Fließen. e. gr. ventris, alvi, Cels. *folyó vérhas*; der Bauchfluß.

Flūxus, a, um (fluo), e. gr. succus, Plin. *folyó*, *híg*; flüssig. 2) *változó*, *múlandó*; veränderlich, vergänglich. Formae gloria fluxa est, Sallust. e. gr. fides, Plaut. *hüségtelenség*; die Untreue. 3) animi fluxioris esse, Svet. *alatsony*, *alávaló lelkű lenni*; niederträchtig gesinnt seyn. 4) e. gr. vestimentum; *bő*, *lefüggő*; weit, schlottern. 5) *puha*; weichlich. 6) fluxi; *ronda*, *rongyos*, *ringy-rongy emberek*, zerlumpte Leute. Comp. fluxior, e. gr. cinctura, Svet. *rendetlen*, *v. pongyola*, *pötyögő*, *tág*, *körül kötés*, *v. övedzés*; eine weite und nachlässige Umbindung, Begürtung.

Fŏcāle, is, n. (faux) 3. *nyakkötő*, *pántlika*, *szorító*, *kendő*, *v. keszkenő*, *nyakravaló*, *nyakbavaló*, *nyakfodor*; ein Halsband, Halstuch, eine Halskrause. 2) Fŏcāle, Sen. (focus); *konyhakötő*; eine Küchenschürze.

Fŏcānĕus, a, um, e. gr. palmes; *veres vesszső*, *más két növés közt nővő*; Nebenschoß, das neben zwey andern Schößlingen hervor wächst.

Focārĭa, ae, f. 1 *főző leány*, *v. asszszony*, *konyhaszolgáló*; eine Köchinn, Küchenmagd. 2) *ágyas*; eine Concubine. JCt.

Fŏcārius, a, um (focus); *tűzhelyhez való*; zum Heerde gehörig. 2) e. gr. panis, Isid. *tűzhelyen sűlt*; auf dem Heerde gebacken. 3) Subst. *tűzrakószolga*; ein Küchenknecht.

Fŏcillātĭo, ōnis, f. 3. *enyhítés*, *melegítés*, *erősítés*; die Erquickung, Erwärmung, Stärkung.

Fŏcillātor, ōris, m. 3. *enhyitő*, *melegítő*, *melengető*; ein Erquicker, Erwärmer.

Fŏcillātrix, īcis, f. 3. *enyhítő*, *melegítő*, *melengető* (*aszszony v. leány*); eine Erquickerinn, Erwärmerinn.

Fŏcillātus, a, um, *melengetett*, *melegített*, *erősített*; gewärmt, gestärkt.

Fŏcillo, āre, et Fŏcillor, āri, 1. *felelevenítni*, *melegítni*, *erősítni*; wieder auflebend machen, erquicken, erwärmen, stärken. e. gr. amicitiam, Svet. *megújítni*; erneuern.

Fŏcŭla, ōrum, n. 2. plur. e. gr. ventris, Plaut. *eledel*, *tápláló eszköz*; Nahrungsmittel, Speisen.

Fŏcŭlus, i, m. 2. Dim. *tűzhelyetske*, *v. kis óltár*; ein kleiner Heerd oder Altar. 2) *tűz*; das Feuer. Foculum excitare bucca, Juv. *felfúni a' tüzet szájjal*; das Feuer aufblasen. 3) *széntűz*, *szenesserpenyő*; ein Kohlfeuer, eine Kohlpfanne.

Fŏcus, i, m. 2. *tűzhely*; der Heerd, die Feuerstatt. 2) *kandalló tüzelő*; ein Camin. 3) *saját*, *tulajdon ház*; ein eigenes Haus. Pro aris et focis pugnare, Cic. *Istenért 's a' hazáért hartzolni*; für Gott und Vaterland fechten. 4) *óltár*; ein Altar. 5) *testégető rakásfa*; ein Scheiterhaufen. 6) *főzőedény neme*; eine Art Kochgeschirr.

Fŏdĭco, āre, 1. (fodio); *szúrni*, *vájni*; stechen. 2) Trop. e. gr. alicui animam, Plaut. *keserítni*, *szomorítni*; kränken.

Fŏdīna, ae, f. 1. *értzbánya*, *feltalált bánya*; eine Erzgrube, Fundgrube. e. gr. argenti, Plaut. *ezüst bánya*; ein Silberbergwerk.

Fŏdĭo, fōdi, fossum, ĕre, 3. *ásni*; graben. 2) e. gr. stimulis bovem, Cic. *hajtani*; auftreiben. 3) *szúrni*; stoßen. Noli fodere, Ter. *ne taszigály*; stoße mich nur nicht. 4) *nyughatatlankodtatni*, *gyötreni*, *vagy gyötörni*, *kínozni*; beunruhigen, beängstigen. Fodit eum dolor, Ter. *nagy fájdalmakat*, *v. kínokat szenved*; er hat große Schmerzen. 5) e. gr. ense jugulum, Mart. *keresztülszúrni*, *v. ütni*; durchstechen.

Foeciālis, e, Adj. vide: Fecialis. Jus Foeciale et Feciale.

Foecŭla, ae, f. 1. idem quod Fex.

Foecundus, a, um, vide: Fecundus.

Foede, Adv. *gyalázatosan*, *motskosan*, *undokúl*, *otsmányúl*, *otsmányan*; schändlich, unflätig, häßlich. 2) e. gr. interemtus, Liv. *iszo-*

nyúan, *irtóztató módon*, *kegyetlenűl*; schrecklich, grausam. Comp. foedius, Liv. Sup. foedissime. Cic.

Foedĕrātĭcus, a, um, i. e. ad foedera vel foederatos pertinens, Justin.

Foedĕrifrăgus, vide: Foedifragus.

Foedĕrātus, a, um, *szövetséges*; verbündet, alliirt. 2) *frigyhez*, *v. szövetséghez tartozó*; zum Bunde oder zur Allianz gehörig. 3) *egyeztetett*, *öszvekötött*; verbunden.

Foedĕrātus, i, m. 2. *frigyes*, *v. szövetséges társ*; ein Bundesgenosse, Alliirter. 2) Belgium foederatum; *egyesült Belgiom*; die vereinigten Niederlande.

Foedĕro, āre, 1. (foedus) e. gr. pacem, Ammian. *frigy által kötni*; durch ein Bündniß stiften. 2) *frigyes*, *v. szövetséges társsá tenni*; zum Bundesgenossen machen.

Foedifrăgus, a, um (foedus et frango); *frigyrontó*, *hitetlen*; bundbrüchig, den Bund brechend.

Foedĭtas, ātis, f. 3. *undokság*, *otsmányság*, *fertelmesség*, *gyaldzatosság*, *fertelem*, *gyalázat*; die Häßlichkeit, Schändlichkeit, Abscheulichkeit. 2) *iszonyúság*, *irtóztatóság*, *rettenetesség*; die Schrecklichkeit, schreckliche Beschaffenheit.

Foedo, āvi, ātum, āre, 1. *elrútítni*, *eltsúfítni*; verunstalten, häßlich machen. Ora ungvibus foedare, Virg. *az ábrázatját a' körmeivel öszvekartzolni*; mit den Nägeln das Gesicht zerkratzen. 2) v. gr. vestes, gloriam, Plaut. *elmotskolni*, *bémotskolni*; besudeln, beflecken. 3) *elpusztítni*; verwüsten. Liv. 4) v. gr. vulnere, morte, ferro, Virg. *megölni*, *lelőni*, *leejteni*, *p. o. a' vadat*; tödten, erschießen, erlegen. 5) *megfertéztetni*, *undokitni*; schänden, beflecken.

Foedus, a, um, v. gr. homo; locus; monstrum, Cic. *rút*, *útálatos*, *tsúf*, *tsúfos*; häßlich, garstig, gräulich. Luxuria senectuti foedissima. Cic. 2) *kegyetlen*, *irtóztató*; grausam, schrecklich. Bellum foedum, Cic. foedum facinus. Ter.

Foedus, ĕris, n. 3. *szövetség*, *frigy*; das Bündniß, die Allianz. Foedus facere cum aliquo, vel, icere, ferire, Cic. jungere, inire, Svet. vel, componere, pangere, Virg. *szövetséget kötni*, *frigyet kötni*; Bündniß machen. Foedus frangere, rumpere, violare, Cic. solvere, Virg. *a' szövetséget megszegni*, *felbontani*, *megrontani*; den Bund brechen. Foedus amicitiae, Ovid. *barátság*, *barátságkötés*: die Freundschaft. Foedera genitalia, connubialia, Stat. Foedus thalami, Ovid. *házassági öszvekelés*, *házasság*; Verlöbniße, die Ehe. 2) *rendelés*, *parantsolat*; die Anordnung, Befehl. Virg. Ovid. 3) *törvény*; das Gesetz. Vetus foedus; *az ó törvények*, *az ó testamentom*; das alte Testament. Pand.

Foemĭna, Foemĭnĕus, etc. vide: Femina, etc.

Foenārius, a, um, *szénához való*, *azt illető*; das Heu betreffend. Falx foenaria, Cato. *kasza*; eine Sense.

Foenĕrātor, ōris, Foeneror, etc. vide: Fenerator, etc.

Foēneus, a, um, *széna*, *szénából való*; aus Heu.

Foenĭculārius, a, um, *édes kömény-hez való*, *azt illető*; zum Fenchel gehörig.

Foenĭcŭlum, i, n. 2. *édes kömény*, *o'asz kapor*; der Fenchel. Anethum foeniculum, Linn. *Anizs kapor*; der gemeine Fenchel.

Foenīle, is, n. 2. (sc. stabulum); *szénásszín*, *vagy szénapadlás*; Heuboden, Heustall. Virg. et Colum.

Foenīsĕca, ae, m. 1. *kaszás*; der Heumäher. Colum. 2) *paraszt*, *földmívelő*; ein Bauer. Pers.

Foenĭsector, ōris, m. 3. *kaszás*; ein Heumäher. Colum.

Foenĭsex, ĕcis, m. 3. Idem.

Foenĭsĭcĭa, ae, f. 1. *kaszállás*; die Heuernte. Varr.

Foenĭsĭcium, vel Foenisecium, ĭi, n. 2. *szénakaszállás*; das Heuabmähen, die Heuernte. Varr.

Foenum, i, n. 2. *széna*; das Heu. Cic. foenum caedere, demetere, Colum. vel secare, Plin. *szénát kaszálni*; Heu machen. Foenum cordum, serotinum, vel secundarium; *sarju széna*; das Grummet. Foenum graecum (Trigonella); *bakszarvú lepkeszeg*, *görög széna*; das Fönnkraut, Bocksborn.

Foenus etc. vide: Fenus.

Fōetĕo, ēre, 2. *büdös lenni*, *roszsz szagú lenni*, *vagy roszsz szagának len-*

ni; einen übeln Geruch geben, übel riechen, stinken.

Foetĭdus, a, um, *büdös*, *nehéz szagú*; stinkend, übel riechend. Cic. foetidior, Cels. 2) v. gr. libido, Prud. *rút*, *otsmány*; häßlich.

Foetor, ōris, m. 3. *büdösség*; der üble Geruch, Gestank.

Foetŭlentus, a, um, *büdös*, *nehéz szagú*; übel riechend, stinkend. Apul.

Foetus, vide: Fetus.

Fŏlĭācĕus, a, um, *levélformájú*, *levélkés*; blätterig, wie Blätter gestaltet. Plin.

Fŏlĭātūra, ae, f. 1. *leveledzés*; die Art und Beschaffenheit der Blätter.

Fŏlĭātus, a, um, *leveles*; mit Blättern versehen, blätterig. 2) *levelekből készült*; aus Blättern bestehend oder gemacht. Foliatum, sc. unguentum, Plin. *levelekből készült kenőts*, *kendőző vagy pirosító 's a' t.* Salbe oder Öhl aus Nardenblättern, u. s. w.

Fŏlĭōsus, a, um, *leveles*, *soklevelű*, *bokros levelű*; blätterreich, voller Blätter.

Fŏlĭum, ĭi, n. 2. *levél*, *falevél*, *plántalevél*, *virágIevél*, *'s a' t.* das Blatt, ein Blatt der Bäume, Kräuter, Blumen. Cic. Plin. 2) *levél*, *p. o. egy levél papiros*; Blatt des Papiers. Plin.

Follĭco, āre, 1. *mint a' fúvó felfúvódni 's ismét meglappadni*; sich wie ein Blasbalg bald zusammen ziehen, bald auseinander dehnen. 2) *pihegni*, *lehegni*; Athemhohlen. 3) Caligae follicantes, Hieron. *bugyogó*, *bő nadrág*; Pluderhosen.

Follĭcŭlus, i, m. 2. *kis börzsák*, *kis tömlő*; ein kleiner lederner Sack oder Schlauch. 2) *kaláha*, *tűsző*, *a' gabonaszemek hártya tokja*, *és a' hüvelyes vetemények hüvelyjei*; Hülse, Bälglein, Balg, Haut, z. B. der Getreidekörner, Hülsenfrüchte, Varr.

Follis, is, m. 3. *börzsák*, *tömlő*; ein lederner Sack oder Schlauch. 2) *fúvó*, *fújtató*, *fútató*; der Blasbalg. Cic. Hinc: Met. pro pulmone et bucca: v. gr. Folles spirant mendacia, Juven. 3) *pénzes börzatskó*; ein lederner Geldsack oder Beutel. Juvenal. 4) *széllapta*; ein Ballon. Folle ludere, Macrob. *széllaptát verni*; den Ballon schlagen.

Follitim, Adv. *zatskónként*; Geldsackweise. Plaut.

Fōmentātĭo, ōnis, f. 3. *melengetés*; Bähung. Pandect.

Fōmento, āre, 1. *melengetni*; bähen. Coel. Aur.

Fōmentum, i, n. 2. *melengető kötés*, *meleg kötés*, *p. o. a' fájdalmas részére a' testnek*; warmer Umschlag um einen kranken Theil des Leibes, Bähung. Cels. 2) Trop. v. gr. dolorum, Cic. *enyhítő eszköz*; ein Linderungsmittel.

Fōmes, ĭtis, m. 3. *tapló*; der Zunder, Feuerschwamm. 2) Met. *élesztő eszköz*, *tápláló eszkösz valamire*; die Anreitzung, Nahrung. Fomes malorum. Prud.

Fons, tis, m. 3. *kútfő*, *forrás*; die Quelle. 2) *forrásvíz*; das Quellwasser. Virg. 3) Trop. v. gr. philosophiae, Cic. mali, Liv. *forrás*, *kútfő*, *eredet*, *kezdet*; die Quelle, der Ursprung, Anfang. 4) fons, tis, f. 3. *pohár*; der Becher. Fons decumana, Plaut. *nagy ivó pohár*; ein großer Becher.

Fontānālis, e, i. q. fontanus, Vitruv.

Fōntānĕlla, ae, f. 1. *folyó seb*, *mesterséggel nyitott seb*, *a' mellynek folyni kell*, *hogy a' testből a' rosszs nedvesség kitakarodjék*; Fontanell, Flußlöcherchen, welche durch chirurgische Instrumente an den gesunden Theilen des Leibes gemacht werden, um dadurch die überflüssigen und verdorbenen Feuchtigkeiten abzuführen. Med.

Fontānĕus, a, um (fons), i. q. fontanus, Solin.

Fontānus, a, um, *forrásból vagy kútfőből való*, *forrásbeli*; aus (von) der Quelle. Aqua fontana, Colum. *forrásvíz*; Quellwasser.

Fontējus, a, um, cognomen familiae Romanae.

Fontĭcŏla, ae, c. 1. *forrás körül lakó*; in oder an der Quelle wohnend. Augustin.

Fontĭcŭlus, i, m. 2. *forrásotska*, *kútatska*; kleine Quelle. Horat. et Plin.

Fontĭgĕna, ae, c. 1. i. q. fontigenus, v. gr. fontigenae doctae, i. e. Musae, Mart. Cap.

Fontĭgĕnus, a, um, *forrásnál v. forrásban született*: an oder in der Quelle geboren. Fontigenae virgines, Mart. Cap. i. e. Musae.

Fontĭnālis, e, *forrást vagy forrásokat illető*; die Quelle oder Quellen betreffend. Hinc: Fontinalia; *forrásoknak szentelt innep*; ein Fest, da man die Brunnen bekränzte, Brunnenfest. Varr.

For, fātus sum, fāri, Defect. *mondani*, *szóllani*, *beszéllni*; reden, sagen, erzählen. Talia fando, Virg. *midőn illyen dolgokat beszéllnek*; wenn man so etwas erzählt. Non potest hoc fari dictis, Cic. *nem lehet ezt eléggé kibeszéllni*; dieses kann man nicht genug aussprechen. Fando hoc inauditum est, Plin. *ez hallatlan dolog*; das ist eine unerhörte Sache. 2) *kimondani*; heraussagen. 3) fari, Enn. *jövendölni*; prophezeyen.

Fŏrābĭlis, e, *fúrható*, *általlyukasztható*; durchbohrlich, durchdringlich. Ovid.

Fŏrāgo, ĭnis, n. 3. *fértz*; Fitzfaden, Fitzband. Symm.

Fŏrāmen, ĭnis, n. 3. *lyuk*, *lik*; jede Öffnung oder Loch. Cic. Horat.

Fŏrāmĭnātus, a, um, *kilyukasztott*, *kilikasztott*, *lyukas*, *kifúrt*; durchbohrt, durchlöchert. Sidon.

Fŏrāmĭnōsus, a, um, *lyukatsos*; löcherig. Tertull.

Fŏrāmĭnŭlentus, a, um, idem. Medic.

Fŏrānĕus, ĕi, m. 2. id. qu. Extraneus; *idegen*; ein Fremder. Hinc Circumforaneus; *koborló*, *kuruzsoló vagy más módon ámító*; ein Landstreicher, Leutebetrüger, Quacksalber.

Fŏrārĭa, ae, f. 1. *vásárra járó majoros leány*; eine Mayerinn, die ihre Sachen zu Markte trägt und verkauft.

Fŏras, Adv. v. gr. ire, Plaut. *ki*; hinaus, heraus. Exi foras, Plaut. *kimennj*, *kitakarodj*; packe dich hinaus. Foras proferre aliquid, Cic. *kivinni v. kihordani a' szót*, *kifetsegni valamit*; aus der Schule schwatzen, ausplaudern.

Fŏrātĭa, ae, f. 1. idem quod Foraria.

Fŏrātĭcus, a, um, *piatzi*, *vásári*; von Markte, den Markt angehend.

Fŏrātus, us, m. 4. *fúrás*; das Bohren. Lactant.

Fŏrbĕa, ae, f. 1. *étel neme*, *mellyet forrón ettek*; eine Art Speise. Fest.

Forceps, ĭpis, c. 3. *fogó*; die Zange. 2) *tűzfogó*, *tsipővas*; die Feuerzange. 3) forcipes denticulatae cancrorum, Plin. *ráköláb*, *rákollói*; die Krebsscheeren.

Forcillo, āre, 1. v. gr. fidem, Plaut. *kétségbe hozni*; in Zweifel ziehen.

Forda, ae, f. 1. *hasas v. ellős tehén*; eine trächtige Kuh.

Fordĭcīdĭum, ĭi, n. 2. *hasas tehén áldozása*; die Opferung einer trächtigen Kuh. Varr.

Fordus, a, um, v. gr. vacca; *hasas*; trächtig.

Fŏrem, fores, foret, fore, Defect. (ab antiquo: fuo); *lennék*, *lennél*, *lenne*; ich würde seyn, du würdest seyn, er (sie) würde seyn. Spero fore, ut veniat; pro: spero illum esse venturum, etc.

Fŏrensis, e (forum); *piatzi*; den Markt betreffend, darauf befindlich. 2) v. gr. vestitus, Liv. *házon kivűl való*, *közönséges helyre való*; außerhalb des Hauses gebräulich. 3) *törvényt illető*, *törvénykezésbeli*; gerichtlich, die Gerichte betreffend. Homo forensis; *prokátor*; ein Advocat. Caussa forensis, Cic. *törvénybeli dolog*, *per*; ein Proceß.

Fŏrentum, i, n. 2. urbs in Apulia.

Fŏres, ium, plur. f. 3. *ajtó*; eine Thüre. 2) Met. fores amicitiae aperire, Cic. *alkalmatosságot adni a' barátságra*; Gelegenheit zur Freundschaft machen.

Fŏrēstum, i, n. 2. *erdő*; der Forst, Wald, Holz. ICt.

Fŏrēstus, i, m. 2. *erdőmester*; ein Förster. Gloss.

Forfex, ĭcis, f. 3. *olló*; die Scheere. 2) *foghúzó vas*; ein Pelican, die Zahnbrecherzange. 3) *hadi rend*, *ütközetrend neme*; eine Art der Schlachtordnung. Veget.

Forfĭcŭla, ae, f. 1. *ollótska*; eine kleine Scheere, Scheerchen. 2) *rákláb vagy más állat ollóslába*; Scheere an Krebsen und ähnlichen Thieren. Plin.

Fŏri, ōrum, m. 2. plur. *ösvények a' hajóban*; die Gänge im Schiffe 2) *vizárkok*; Wasserfurchen. 3) *útak*, *vagy járások a' múlató kertekben*; die Gänge in Lustgärten.

Fŏrĭa, ae, f. 1. *disznók nyavalyája*, *hasmenés*; eine Krankheit der Schweine, Durchlauf. Varr.

Fŏrĭca, ae, f. 1. *árnyékszék*; der Abtritt, Nachtstuhl. Juvenal.

Főrĭcŭla, ae, f. 1. *ablaktábla*; der Fensterladen. Varr.

Főrinsĕcus, Adv. *kivülről*; von außen. Colum. 2) *ki*; heraus, hinaus. Forinsecus vocare. Solin.

Főrĭo, āre 1. *kiüríteni, kiönteni*; ausleeren, ausschütten. 2) *természeti szükségét tenni*; den Unflath des Leibes von sich lassen, die Nothdurft verrichten. Gloss.

Főris, is, f. 3. *ajtó*; die Thüre. Plur. fores, ium, vide: Fores. 2) *nyilás, béjárás*; der Zugang, Eingang, die Öffnung.

Főris, Adv. *kinn, odakinn, ottkinn, kivül*; draussen. Foris est, Ter. *ottkinn van*; er ist draussen. 2) a foris; *kivülről*; von aussenher. Fores claudere foris, Plaut. *az ajtót kivülről bézárni*; die Thüre auswendig zuschließen. 3) *másutt, nem odahaza, a' házon kivül, idegen helyen*; außerhalb, nicht zu Hause, außerhalb des Hauses. Coenare foris. Plaut. 4) *a' tanátsgyülésen vagy tanátsházon kivül, nem benn a' gyülésben*; außerhalb des Rathhauses, außer dem Senat u. s. w. 5) *a' városon kivül*; außerhalb der Stadt, außer Rom. 6) *ki*; hinaus. Foris ferre, Plin. *kivinni*; hinaustragen oder führen.

Főrisjūro, āre, 1. *elesküdni*; abschwören. Leg. Antiq.

Forma, ae, f. 1. *forma, formája, külső tekintete valaminek, termet*; die Gestalt, Form, äußerliches Ansehen. 2) *kép, ábrázat*; das Bild, die Abbildung. 3) *szép forma, szép ábrázat, szépség*; schöne Gestalt, schönes Gesicht, Schönheit. Cic. Ovid. 4) *rajzolat, festés*; eine Figur, z. B. eine mathematische Figur, ein Gemählde. Formas, quas in pulvere descripserat. Liv. 5) formae sutorum, formae calcei, Hor. *kapta*; Schusterleisten. 6) *képforma, p. o. a' pénzeken*; der Münzstempel, das Gepräge. 7) *a' formája, módja, ábrázolatja valaminek*; die Form, die Art und Weise. v. gr. forma declinationum, conjugationum. Varr. 8) formae, canales structiles et arcuati, Vitr. *vízvezetőnák*; Wasserröhren oder Wasserleitungen. 9) formae igneae, Cic. *tsillagok*; die Sterne.

Formābĭlis, e, *formálható*; was sich bilden läßt. Prud.

Formăcĕus, a, um, i. q. latericius: *agyagból, vályogból vagy tégláből való*; leimern, von Ziegeln. Paries formaceus. Plin.

Formălis, e, *formaszerént való, szokott, rendes, formás*: förmlich, feyerlich, gewöhnlich, gehörig.

Formāmentum, i, n. 2. *forma, kép, ábrázolat*; die Bildung, Gestalt. Lucret.

Formastrum, i, n. 2. i. q. Opus pistorium.

Formātĭo, ōnis, f. 3. *formálás, kiábrázolás*; die Bildung. 2) *rajzolat, rajz*; die Entwerfung, der Abriß. Vitruv. 3) formatio morum, Sen. *az erkölts javitása*; die Verbesserung der Sitten.

Formātor, ōris, m. 3. *formáló, készitő, alkató*; der etwas bildet, gestaltet. Formator universi, Sen. Formator morum, Plin. *erkölts tanitó, v. kiformáló*; ein Sittenlehrer, der die Sitten bildet.

Formātūra, ae, f. 1. *kiformálás, kiábrázolás*; die Bildung. Lucret.

Formatus, a, um, *formált, kiformált, készitett, kitsinált*; gebildet, verfertigt.

Formella, ae, f. 1. *konyhabéli forma, edény*; ein Küchengeschirr. Apic.

Formĭae, ārum, urbs in Latio, ad limites Campaniae. Hinc: Formianus, a, um, v. gr. ager, campus, etc. Formiani, i. e. incolae. Formiarum.

Formīca, ae, f. 1. *hangya*; die Ameise. Cic.

Formīcābĭlis, et Formīcālis, e, *hangyamenésü, lassú*; dem Laufe der Ameisen ähnlich. Coel. Aur.

Formīcātĭo, ōnis, f. 3. *bizsegés, bizsegő viszketés*; das Jucken auf der Haut, als wenn Ameisen herumliefen. Plin.

Formīcētum, i, n. 2. *hangyaboj, hangyafészek*; ein Ameisenhaufen. Apul.

Formīcīnus, a, um, *hangyai, hangyához való*; von Ameisen.

Formīco, āre, 1. *hangyamódra mászni*; wie eine Ameise fortschleichen. 2) *bizsegni*; jucken.

Formīcōsus, a, um, *hangyás, hangyákkal rakott*; voller Ameisen. Plin.

Formīcŭla, ae, f. 1. *hangyátska*; Ameischen. Apul.

Formīdābĭlis, e, *rettenetes, iszonyú*; fürchterlich, furchtbar. Ovid.

Formīdāmen, īnis, n. 3. *rettenetesség, iszonyúság*; ein Schreckbild, Schrecken. Apul.

Formidatus, a, um, *félelmes, félt*; gefürchtet. Hor.

Formīdo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. *félni, rettegni valamitól*; fürchten, sich vor etwas fürchten. Formido mihi, Plaut. *félek, rettegek*; ich fürchte mich. 2) *tartani valamitól, nem merni valamit tenni, 's a' t.* sich fürchten, Bedenken tragen. Formidare credere alicui, Plaut. *nem merni valakinek hinni*; Bedenken tragen einem zu glauben.

Formīdo, īnis, f. 3. *félelem, ijjedtség, rettegés*; die Furcht, das Schrecken. Formidinem injicere alicui, Cic. vel incutere, Curt. *valakit megijjeszteni, ráijjeszteni valakire*; einem Furcht einjagen. 2) *félénkség*; die Furchtsamkeit. Cic. 3) *ijjesztő, vás*; was Furcht macht, Schreckbild, die Scheuche, um die Vögel zu scheuchen.

Formīdōlōse, Adv. *félénk módon*; furchtsam; formidolosius, Cato. 2) *rettenetesen, rettentő módon*; fürchterlich, zum Schrecken. Cic.

Formīdōlōsus, a, um, *félénk*; sich fürchtend, furchtsam. 2) *rettentő, rettenetes*; Furcht erregend, fürchterlich, furchtbar. Cic. Bellum formidolosissimum. Cic.

Formīdus, a, um, i. q. calidus, Cato.

Formo, āvi, ātum, āre, 1. *formálni, formát adni valaminek*; bilden, gestalten, eine Form oder Gestalt geben. Formare imaginem, Cic. 2) *tanitás által formálni, tanitni, oktatni*; durch Unterricht bilden, unterweisen, unterrichten. Formare juventutem, Quint. *az ifjúságot tanitni, formálni*; die Jugend unterweisen. 3) *szerezni, alkotni, szerkesztetni*; zu wege bringen, machen, einrichten. v. gr. consvetudinem, Cic. librum, Plin. moenia Tibull. 4) v. gr. mente formare, Ovid. *képzelni*; sich einbilden, vorstellen 5) *leformálni, leábrázolni, ábrázolatban előadni*; bilden, abbilden, entwerfen. Cic. 6) animos auditorum formare, Cic. *vezérleni 's megnyerni a' hallgatók szivét*; die Herzen der Zuhörer lenken und für sich gewinnen.

Formōse, Adv. *szépen, ékesen, szép módon*; schön, auf eine schöne Art. Apul. formosius, Prop. formosissime, August.

Formōsītas, ātis, f. 3. *szépség*; die Schönheit. Cic.

Formōsus, a, um, *szép formájú, ékes ábrázatú*; schön von Gestalt. Virg. formosior, formosissimus. Cic. 2) v. gr. tempus, Ovid. *szép, kellemetes*; schön, angenehm. Virtute nihil est formosius. Cic.

Formŭla, ae, f. 1. (Dim. a forma); *forma, külső alkatása valaminek*; die Gestalt, äußere Beschaffenheit, Form. Plaut. 2) *szépség, szép formája vagy termete valaminek*; die Schönheit. Plaut. Pers. 3) *mód, minémüség, forma, valamiben*; die Art, Beschaffenheit, Gestalt. Formula dicendi, Cic. *szóllás formája, szóllás vagy beszéd módja*; die Art des Vortrags, der Ausdruck. 4) *szabott rend, szabás, regula, rendszabás, mustra forma*; die Vorschrift, Verordnung, Regel, das Formular. Ex formula vivere, Svet. *a' kiszabott rend szerént élni*; nach der Vorschrift leben. Formula testamenti, Cic. *a' testamentom vagy végső rendelés mustra formája*; das Formular des Testaments. 5) *a' perfolytatás kiszabott rendje, törvényes rendszabások az ügyek megitélésére*; Vorschriften im Proceßführen, und die in Beurtheilung der Processe müssen beobachtet werden. Formula cadere, Quint. vel excidere. Svet. *a' pert elveszteni, v. meg nem nyerni*; den Proceß verlieren.

Formŭlārĭus, ĭi, m. 2. *iródeák a' prokátoroknál, ágenseknél*; ein Schreiber der Advocaten oder Agenten. 2) *prokátor, ügyfolytató*; ein Advocat. Quint.

Formus, a, um, i. q. calidus, Varr.

Fornācālis, e. 3. *kementzéhez vagy kályhához való*; zum Ofen gehörig. 2) *Fornax Istenasszszonyt illető*; die Göttinn Fornax betreffend. Ovid.

Fornācārĭus, ĭi, m. 2. *fütő, kementzefütő*; der Ofenheitzer. Ulp.

Fornācātor, ōris, m. 3. id. q. Fornacarius.

Fornācŭla, ae, f. 1. *kályhátska, kis*

kementze; ein Öfchen, ein kleiner Ofen. Juven.

Fornax, ācis, f. 3. *kementze*, *kályha*; der Ofen. Fornax aeraria vel excoctoria, Plin. *olvasztó kementze*, *vagy koh*; ein Schmelzofen. Fornax calcaria, *mészégető kementze*; ein Kalkofen. 2) dea Fornax, patrona artis pistoriae, Ovid.

Fornĭcāria, ae, f. 1. *kurva*; eine Hure. Vet. Gloss.

Fornĭcārius, ĭi, m. 2. *félkéz kalmár*; ein Krämer. 2) *bordélytartó*; ein Hurenwirth. Gloss.

Fornĭcātim, Adv. *bolthajtásra*, *boltozatra*; gewölbt, in Gestalt eines Gewölbes. Plin.

Fornĭcatĭo, ōnis, f. 3. *bolthajtás*; ein Schwibbogen. 2) *boltozat*, *béboltozás*; die Wölbung. Sen. 3) *paráználkodás*; die Hurerey. Tertull.

Fornĭcātor, ōris, m. 3. *kuraſt*, *lator*, ein Hurer. Tert.

Fornĭcātrix, ĭcis, f. 3. *kurva*; eine Hure. Isid.

Fornĭcātus, a, um, *boltozatos*, *bolthajtásos*; gewölbt. Cic.

Fornĭco, āvi, ātum, āre, 1. *bolthajtás alá venni*, *megboltozni*; wölben, Schwibbogen führen.

Fornĭcor, āri, (fornix), Dep. 1. *paráználkodni*; huren. Tertull.

Fornix, ĭcis, m. 3. *boltozat*, *bolthajtás*; der Schwibbogen. Cic. 2) *bolt*; gewölbte Decke, das Gewölbe. 3) *bordély*, *bordélyház*; das Bordell, Hurenhaus. 4) *győzedelmi kapu*; eine Triumphpforte. Fornices coeli, Cic. *az ég boltozatja vagy kárpitja*, *az ég*; das Gewölbe des Himmels, der Himmel.

Fornus, i, m. 2. *kementze*; der Ofen. Varr.

Fŏro, āvi, ātum, āre, 1. *fúrni*, *megfúrni*, *kifúrni*, *kilyukasztani*; bohren, durchbohren. Plaut.

Fŏrojūlĭēnsis ager, *Forojulium vagy Friaúl vidéke*, *melly ezelőtt a' Velentzéseké volt*; die vormahls venetianische Landschaft Friaul. Geogr.

Forpex, ĭcis, f. 3. *olló*, *nyírőolló*; eine Scheere, Haarscheere. 2) *fogóvas*, *tsipővas*; die Feuerzange.

Fors, tis, f. 3. *történet*, *véletlen eset*, *véletlen sors*, *szerentse*; ein Ungefähr, ein Zufall, zufälliges Schicksal, das Glück. Fors fuit, ut, etc. Gell; *tsak történetből esett*, *hogy 's a' t.* es traf sich rc. Fors viderit, Cic. *bízzuk a' szerentsére*; das Glück mag die Sache lenken. 2) fors, loco: forte. Virg. *talám*, *történetből*; vielleicht, etwa zufälliger Weise. 3) forte fortuna, Cic. *szerentsére*, *történetből*; zum guten Glück, glücklicher Weise, zufälliger Weise. Forte quadam, Liv. *történetből*; von ungefähr.

Forsan, Adv. *talám*; vielleicht, etwa. Lucr.

Forsĭtan, Adv. i. q. forsan, Cic.

Fortasse, Adv. (fors) *talám*; vielleicht, etwa. Cic. 2) *mintegy*, *körűlbelől*; etwa, ungefähr; triginta fortasse, Cic.

Fortassĕan, id. qu. fortasse.

Fortassis, *talám*; vielleicht. Plaut.

Fortax, ācis, m. 3. v. gr. fornacis, *a' kementze allya*, *vagy fészke*; die Grundlage, worauf der Ofen steht. Cato.

Forte, Adv. *történetből*; ungefähr, zufälliger Weise. 2) *talám*; etwa. 3) *mintegy*; etwa, ungefähr.

Fortesco, ĕre, (fortis), *neki bátorodni*; tapfer werden. Gell.

Fortĭcŭlus, a, um, Dim. *erősötske*; ein wenig stark. Cic.

Fortĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *hadi építőmesterség*; die Kriegsbaukunst. 2) *megerősítés*, *erősséggel való körűlvevés*, *bésántzolás*, *'s a' t.* die Befestigung. 3) *erősítés*; die Stärkung. Coel. Aur.

Fortĭfĭco, āre, 1. *erősitni*, *megerősitni*; stark machen, stärken.

Fortis, e, 3. v. gr. familia, Plaut. puella, vir, Ter. *derék*, *jeles*, *jó*, *szép*; brav, vortrefflich, gut, schön. 2) *bátor*, *merész*, *vitéz*, *nagy szívű*, *rettenthetetlen*; brav, tapfer, muthig, unerschrocken. Fortis in armis. Tibull. *vitéz katona*, *vagy ember*; ein tapferer Soldat. Fortes creantur fortibus, Hor. *vitézek szűlik fel a' vitézeket*; Helden werden von Helden gezeuget. 3) *erős*, *nagy erejű*; stark. Fortis manu, Ovid. *erős markú*, *vagy kezű*; stark mit der Faust. Stomachus fortior, Plin. *jó erős gyomor*; ein guter starker Magen. 4) v. gr. lignum; *kemény*, *erős*, *tartós*; hart, stark, dauerhaft. 5) *állhatatos*; standhaft. 6) oratio fortis, Cic. *hathatós és velős beszéd*; eine kraftvolle Rede. 7) *gazdag*, *tehetős*;

reich, mächtig; fortis familia. 8) *egésséges, teljes erejében lévő*; gesund, bey guten Kräften. Plin. Comp. fortior. Sup. fortissimus.

Fortiter, Adv. *bátran, mérészen, emberűl*; tapfer, muthig, unerschrocken. 2) *vitézűl*; tapfer. Fortius pugnare, Caes. 3) *erősen, nagyon, teljes erővel*; stark, heftig, mit allen Kräften. Fortiter adstringere, Plaut. Comp. fortius, Sup. fortissime.

Fortĭtūdo, ĭnis, f. 3. *bátorság, mérészség, vitézi bátorság, rettenthetetlenség*; Bravheit, Tapferkeit, Unerschrockenheit. 2) *erősség, erő*; die Stärke. 3) *állhatatosság*; die Standhaftigkeit. Cic.

Fortiuscŭlus, a, um, Dim. *erősötske*; etwas stark. 2) *bátratska*; etwas muthig.

Fortuito, et Fortuitu, Adv. *történetből*; von Ungefähr.

Fortŭĭtus, us, m. 4. *történet, eset*; der Zufall, das Ungefähr.

Fortŭĭtus, a, um, (fors), *történetből való, történetbeli*; was von Ungefähr oder zufälliger Weise geschieht, was so trifft, zufällig, ungefähr. Mors fortuita, Tac. *véletlen halál*; ein unversehener Tod.

Fortūna, ae, f. 1. et Plur. Fortunae, ārum, (fors), I. Singul. *történet, eset, sors, jó vagy roszsz szerentse, vagy eset*; das zufällige Schicksal, ein Ungefähr, Zufall, er sey gut oder böse, Glück, wenns so viel ist als Zufall, Schicksal. Fortuna secunda, Cic. *szerentse, jó szerentse*; das Glück; fortuna adversa, vel durior, Cic. *bal szerentse, szerentsétlenség*; das Unglück. 2) *Fortúna Istenaszszony*; die Glücksgöttinn Fortuna. Facies invidiosa Fortunae; Ovid. *az irigy sors vagy szerentse*; das ungünstige Glück. 3) *szerentse, jó szerentse*; das gute Schicksal, Glück. Fortunae filius, Hor. *szerentse fia*; Glückskind. 4) *vagyon, jószág, birtok*; das Vermögen, Habe und Güter. Amplifacere fortunam, Cic. *jószágát nevelni, v. szaporítni*; das Gut vermehren. 5) *állapot, sors, környűlállás*; das Schicksal, der Zustand, die Umstände. Infima servorum fortuna, Cic. Bona fortuna belli, Cic. II. Plural. Fortunae, ārum, 1. *sors, jó vagy roszsz szerentse*; das Schicksal, gutes oder böses; Fortunas suas accusare, Cic. *szerentsétlenségén panaszolkodni*; über sein Unglück klagen. 2) *vagyon, jószág, birtok, tehetség*; das zeitliche Vermögen, Habe und Güter, Habseligkeit.

Fortūnāte, Adv. *szerentsésen*; beglückt, glücklich. Cic.: fortunatius, Colum.

Fortūnātim, i. q. fortunate, Enn.

Fortūnātus, a, um, *szerentsés, boldog*; beglückt, glücklich, glückselig. Nihil nobis fortunatius, Cic. *legnagyobb szerentse reánk nézve, vagy nagyobb szerentse reánk nézve nem lehet, 's a' t.* wir sind überaus glücklich u. s. w. 2) *tehetős, jó birtokos, vagyonos, jószágos*; in glücklichen Vermögensumständen befindlich, wohlhabend. 3) insulae Fortunatae, *a' Canári szigetek az Atlánti tengeren*; die Canarischen Inseln in dem atlantischen Meere. Sup. fortunatissimus.

Fortūno, āvi, ātum, āre, 1. *szerentséssé tenni, szerentsét adni, megáldani*; beglücken, Glück und Segen zu etwas geben. Patrimonium tibi dii fortunent. Cic. Hunc honorem tibi deus fortunet, Cic. *adjon Isten szerentsét ezen megtiszteltetéshez*; Gott gebe Glück zu dieser Ehre.

Fŏrŭli, ōrum, plur. oppidum Sabinorum in Italia, Virg.

Fŏrŭlus, i, m. 2. *fogas, póltz, póltzok, könyves póltzok*; ein Fach, Fächer, um Bücher hinein zu setzen, Bücherbret, Bücherschrank.

Fŏrum, i, n. 2. *útsza*; die Gasse. De foro decedere, Nep. *nem menni ki a' háztól*; nicht ausgehen. 2) *piatz, vásárállás*; der Markt, Marktplatz. Forum olitorium, Varr. *zöldpiatz, zöldség vásár*; der grüne Markt. Forum piscarium, Varr. *halpiatz*; der Fischmarkt. Forum boarium, Liv. *baromvásár*; der Viehmarkt. 3) *mezőváros*; der Marktflecken, ein Städtchen. v. gr. Forum Julii, in Gallia Narbonensi, Forum Lepidi, etc. 4) *törvényes dolgok piatza, törvénypiatz, törvénytévő hely*; der Markt, der Gerichtsplatz. In forum venire, Cic. *törvényes dologban forogni vagy jelenni meg a' törvénypiatzon*; in Gerichtssachen auf dem Markte erscheinen. In foro esse, Nep. *prokátorkodni*; ei-

nen Advocaten vorstellen. 5) *a' váltók, és kereskedők főbb piattza*; der Hauptmarktplatz der Wechsler und Handelsleute. Foro cedere, Pand. *megbukni a' kereskedésben*; bankerutt werden. In foro versari, Cic. i. e. esse negotiatorem, *kereskedni*; handeln. 6) *bornyomó prés vagy sajtó*; eine Weinpresse, ein Weinkelter. Varr.

Fōrus, i, m. 2. *járások, osztályok a' hajóban*; die Gänge und Abtheilungen im Schiffe. 2) *ülő székek vagy padok a' thedtromban*; die Sitze oder Bänke im Schauspielhause. 3) *veteményes ágy*; das Gartenbett, die Rabatte. Colum. 4) *lép, lépiyukak*; der Wachskuchen, der Waben.

Fosi, ōrum, plur. populus Germaniae. Tacit.

Fossa, ae, f. 1. (fodio), *árok*; der Graben. Fossam ducere, Plin. *árkot ásni, árkolni*; einen Graben ziehen.

Fossārius, ii, m. 2. *sírásó*; ein Todtengräber. Hier.

Fŏssātor, ōris, m. 3. *árokásó*; einer, der einen Graben macht Gloss.

Fŏssātum, i, n. 2. *körülárkolt város*; eine Stadt mit einem Graben umgeben. 2) *körülsántzolt tábor*; verschanztes Lager. Veget.

Fossicius, a, um, i. q. fossilis, Plin.

Fossīlis, e, (fodio), v. gr. sal, Varr. arena, Plin. *ásni való, ásott, a' mit ásni kell, v. lehet*; was ausgegraben wird.

Fossio, ōnis, f. 3. *ásás*; das Graben. Cic.

Fossitius, a, um, i. q. Fossicius.

Fosso, āre, (fodio). 1. i. q. fodio. 2) *szúrni, keresztülütni*; stechen, durchbohren. Enn.

Fossor, ōris, m. 3. *ásó, árokásó*; ein Gräber. Virg. 2) *mina ásó*; ein Minirer. Stat. 3) *kapás*; ein Hauer.

Fŏssōrium, ii, n. 2. *ásó, ásóeszköz*; Grabscheit, ein Instrument, das man zum Graben brauchet.

Fossula, ae, f. 1. (Dimin.) *árkotska, kis árok*; ein kleiner Graben. Cato.

Fossūra, ae, f. 1. *ásás, kapálas*; das Graben, Aufhauen.

Fossus, a, um, *ásott, kapált*; gegraben, aufgehaut.

Fōtus, a, um, (Foveo), *melegített, melengetett*; gewärmt, gebähet.

Fōtus, us, m. 4. *melegítés, melengetés*; das Wärmen, Bähen. Plin.

Fŏvĕa, ae, f. 1. *verem, gödör, árok*; die Grube. Fovea aliquem decipere, Plaut. *valakinek vermet ásni*, az az: *valakit szerentsétlenségbe akarni ejteni*; einen in Unglück bringen wollen.

Fŏvĕo, fōvi, fōtum, fŏvēre, 2. *melegítni, melengetni*; wärmen, warm halten. Fovere ova plumis, Ovid. *a' tojást költeni*; die Eyer brüten. 2) *táplálni, tartogatni*; ernähren, erhalten. Lacte aliquem fovere, Plaut. 3) *kedvezve bánni vele, kedvezni valakinek, utánna járni*: begünstigen, unterhalten, liebkosen. Amplexu fovere, Virg. *ölelgetni*; umarmen. Sinu vel gremio fovere, Virg. *az ölében tartogatni*; auf dem Schooße haben. Aliquem spe fovere, Liv. *valakit reménységgel tartani*: einem Hoffnung machen. Ingenia et artes fovere, Svet. *a' tudományokat és mesterségeket előmozdítni*; Wissenschaften und Künste befördern. 4) v. gr. dolores, Cic. *enyhítni*; lindern. 5) *múlatva vagy heverve's kedvére tölteni*; auf weichliche, schwelgerische Art zubringen. Hiemem luxu fovere, Virg.

Frāces, um, f. 3. plur. *olaj sepreje, seprőlékje v. alja*; die Öhltrestern, Öhldrüsen. Cato. Colum.

Frācesco, cui, ĕre, 3. *rothadni, rothadni kezdeni*; faulen, faul werden. 2) *avasodni, büdösödni*; stinkend werden.

Frācidus, a, um, *lágy, igen puha, szotyós, p. o. gyümölts*; teig, sehr weich. e. gr. oliva, Cato. *félig rothadt olajgyümölts*; eine halb verfaulte Olive.

Fractio, ōnis, f. 3. (frango) *törés, összetörés*; das Brechen, Zerbrechen.

Fractītius, a, um, *töredékeny*; zerbrechlich.

Fractor, ōris, m. 3. *el, v. összetörő*; der Zerbrecher.

Fractūra, ae, f. 1. *törés, el, v. kettétörés, különösen tsonttörés*; ein Bruch, sonderlich ein Beinbruch. 2) e. gr. silicis, Plin. *tört darab*; ein abgebrochenes Stück.

Fractus, a, um, (frango), e. gr. crus, Hor. *tört, törött, el, ketté, v. összetört*; gebrochen, zerbrochen. 2) Trop. e. gr. animo, Cic. *eltsüggedt, két-*

ségbe esett; verzagt. 3) res fractae, Plaut. *rossz környűlállások*; schlechte Umstände. 4) e. gr. proelio, Caes. *megvert*, *meggyőzött*; geschlagen, überwunden. 5) e. gr. calamitate, Cic. *bús*, *elalélt*; bekümmert und niedergeschlagen. e gr. spes, Cic. *semmi reménység*; schlechte Hoffnung. 6) e. gr. gressus, Petron. *asszszonyos*; weibisch, unmännlich. Comp. -ior. Cic.

Fraeno, Fraenum, vide: Freno, etc.

Frăga, ōrum, n. plur. vide: Fragum.

Frăgesco, ĕre, 3. *puhúlni*, *lágyúlni*; mürbe werden. 2) *szelidűlni*, *megkezdeni magát adni*; zahm, gebändiget werden.

Frăgilis, e, (frango), *töredékeny*; zerbrechlich. 2) *múlandó*, *romlandó*, *nem álландó*; hinfällig, vergänglich, nicht dauerhaft. 3) e. gr. cera, Ovid. *hajtható*, *hajlékony*; biegsam.

Frăgĭlĭtās, ātis, f. 3. *töredékenység*; die Zerbrechlichkeit. 2) Trop. *múlandóság*, *romlandóság*, *állhatatlanság*; die Hinfälligkeit, Unbeständigkeit.

Frăgium, ii, n. 2. i. q. fractura.

Fragmen, ĭnis, n. 3. *tört darab*, *tserép*; ein abgebrochenes Stück. 2) i. q. fractio, Val. Fl.

Fragmentum, i, n. 2 *tört darab*, *valaminek darabja*: ein abgebrochenes Stück. 2) *töredék*, *elveszett írás*, *v. könyv maradványa*; Fragmente über gebliebene Stellen einer verlornen Schrift.

Frăgor, ōris, m. 3. *el*, *ketté*, *v. öszvetörés*; das Zerbrechen 2) *rettsenés*, *retsegés*, *ropogás*, *durranás*, *tsattanás*, *zörgés*; das Krachen, der Knall, das Geprassel. e. gr. fulmineus, Val. Flacc. coeli, Curt. *menydörgés*: das Donnern. 3) *tetszés v. helybehagyás kijelentése tapsolás által*; der laute Beyfall durch das Händeklatschen. 5) *hír*; das Gerücht. Val. Flacc.

Frăgōse, Adv. *retsegve*, *ropogva*, *zörögve*; mit Krachen, mit Getöse.

Frăgōsus, a, um, *kődarabokkal*, *tördelékekkel tellyes*, *darabos*, *egyenetlen*, *hátahupás*; voller Brüche oder gebrochene Steine. 2) e. gr. torrens, Virg. *zugó v. tsergő patak*; ein rauschender Gießbach. 3) *törédékeny*; zerbrechlich.

Frăgranter, Adv. *jószagúan*; wohlriechend.

Frăgrantĭa, ae, f. 1. *erős*, *kedves v. kellemetes szag*; ein starker, lieblicher Geruch. Val. Max.

Frăgro, āre, 1. *jó szagú*, *v. illatú lenni*, *illatozni*; einen guten Geruch von sich geben, duften.

Frăgum, i, n. 2. *földieper*, *szamótza*; die Erdbeere. Plur. fraga, Virg. Plin.

Frămĕa, ae, f. 1. *régi Németek hajító dárdája*: ein Wurfspieß der alten Deutschen. 2) *hegyes fegyver*; ein spitziges Gewehr.

Francĭa, ae, f. 1. *Frankónia*; Franken. Hinc: Franci, ōrum, plur. incolae Franciae.

Frăncōnĭa, vide: Francia.

Frāngĭbŭlum, i, n. 2. *kendertörő*, *tiló*; eine Breche, Hanfbreche. 2) nucis; *mogyoró vagy diótörő*; ein Nußbeißer.

Frango, frēgi, fractum, ĕre, 3. e. gr. brachium, Cic. *törni*, *el*, *ketté*, *v. kétfelé törni*; brechen, zerbrechen. 2) fregit navem, Ter. *hajótörést szenvedett*; er hat Schiffbruch gelitten. 3) *öszve*, *v. széllyelzúzni*, *öszve*, *v. széllyeltörni*, *tördelni*, *aprózni*, *darálni*; zermalmen, klein machen. e. gr. molis, Plin. *megőrőlni*, *v. őrni*; mahlen. 4) Trop. e. gr. aliquem judicio, Cic. *pert nyerni meg valaki ellen*; einen Proceß wider einen gewinnen. 5) e gr. audaciam alicujus, Liv. *zaboláżni*, *tsilapitni*, *mérsékelni*; bändigen, dämpfen. 6) *megalázni*; muthlos machen, demüthigen. e. gr. aliquem, Nep. *meggyőzni*, einen überwinden. 7) e. gr. fidem, Cic. *megszegni*; brechen, verletzen. 8) *meglágyitni*, *megpuhitni*; mürbe machen. e. gr. se laboribus, Cic. *eltikkadni a' munkában*; sich durch Arbeit abmatten. 9) *gyengitni*, *kevesitni*; schwächen, mindern. 10) frangi metu, dolore, Cic. *félelem és fájdalom miatt eltsüggedni*; vor Furcht und Schmerzen kleinmüthig werden. 11) *lágyitni*, *hajtani*, *formálni*; weich machen, beugen, bilden. e. gr. comam in gradus, Quint. *hajat fodoritni*; die Haare kräuseln. 12) e. gr. sententiam alicujus, Cic. *megtzáfolni*; widerlegen. 13) e. gr. diem mero, Hor. *ivásban tölteni*; mit Trinken zubringen. 14) *valakit arra venni*,

hogy vélekedésétől áljon el 's a' miénket fogadja el; einen dahin bringen, daß er seine Meinung fahren läßt, und unsere annimmt. Ipsa auctoritate me frangeret, Cic. 15) e. gr. se ipsum, Cic. indúlatin erőt venni; seine Leidenschaft unterdrücken. 16) tsaknem erővel változtatni; fast mit Gewalt ändern. Fregit hoc meum consilium Caesaris magnitudo, et senatus officium, Cic. 17) nem osztani, hanem mintegy széllyel tépni, v. szaggatni; etwas nicht theilen, sondern gleichsam zerreißen. Hoc est non dividere, sed frangere rem, Cic.

Frātēlli, v. Fratilli, ōrum, n. 2. plur. kárpit, v. ruha rojtja; die Fransen an Vorhängen und Kleidern.

Frāter, tris, m. 3. férjfi testvér ayafi, bátya, ötse; ein Bruder. 2) barát, szövetséges, v. frigyes társ; ein Freund, ein Bundesgenosse.

Frātercŭlo, āre, 1. mint testvérek úgy nőni fel együtt: als Brüder mit einander aufwachsen.

Frātercŭlus, i, m. 2. Dim. bátyátska, ötsétske; ein Brüderchen. e. gr. gigantum, Juv. jöttment ember, kinek eredetét nem tudni; ein unbekannter Mensch, von dem man nicht weiß, wer sein Vater oder seine Mutter gewesen ist.

Frāterne, Adv. atyafiságosan; brüderlich. Cic.

Frāternĭtas, ātis, f. 3. atyafiság; die Brüderschaft.

Frāternus, a, um, atyafiságos, atyafijúi, atyafi; brüderlich. Fraterni amoris magna vis, Isid.

Frātrĭa, ae, f. 1. bátya, v. ötse felesége, ángy; des Bruders Frau. Fest. 2) i. q. tribus, Varr.

Frātrĭcīda, ae, c. 1. atyafigyilkos, vérgyilkos; ein Brudermörder. Cic.

Frātrĭcīdĭum, ĭi, n. 2. atyafi, v. vérgyilkosság; der Brudermord.

Frātrŭēlis, e, (frater), két testvértől nemzettek, kiknek az attyok egy testvérek, testvératyafijúak; von zwey Brüdern gezeugt; fratrueles; atya báttyának v. öttsének fijai; Vaters Bruderssöhne. Hieron.

Fraudātĭo, ōnis, f. 3. megkárosítás, tsalás; die Bevortheilung, Betriegerey.

Fraudātor, ōris, m. 3. (fraudo), megkárosító, megtsaló, tsalárd; ein Betrieger, Bevortheiler. Cic.

Fraudātōrĭus, a, um, tsalárd; betrügerisch.

Fraudātrix, īcis, f. 3. megtsaló, tsalárd, (asszszony, v. leány); eine Betriegerinn.

Fraudĭger, a, um, tsalárd; betriegerisch.

Fraudo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Cic. megtsalni, megkárosítni; betrügen, hintergehen, bevortheilen. 2) e. gr. aliquem aliqua re, Cic. megfosztani; berauben. 3) e. gr. genium, Plaut. eledelt 's italt magától megvonni, jól nem lakni; sich selbst an Speise und Trank abbrechen, sich nicht satt essen.

Fraudŭlenter, Adv. tsalárdúl, tsalárdsággal; betrieglich, auf betriegliche Art. Comp. -ius, Plin.

Fraudŭlentĭa, ae, f. 1. tsalásra való hajlandóság, tsalárdság; Neigung zum Betriegen, Betrieglichkeit.

Fraudŭlentus, a, um, tsalárd, álnok; voller Betrug, betriegerisch. Comp. -ior, August. Superl. -issimus. Plaut.

Fraudŭlōsus, a, um, tsalárd, ravasz; betriegerisch, listig.

Fraus, dis, f. 3. tsalárdság, ravaszság; der Betrug, die List. 2) kár, ártalom, veszély, rövidség, hátramaradás; der Nachtheil, Schaden. In fraudem legis, JCt. a' törvény sérelmére; zum Nachtheile der Gesetze. Fraudi esse, Idem. ártani, kárt tenni, v. okozni; schaden, Schaden bringen. 3) gonoszság, gonosztett, gonosz tselekedet, roszsztett; ein Verbrechen, eine Übelthat. Capitalem fraudem admittere, Cic. főbenjáro vétket v. bünt tenni, v. elkövetni; eine Übelthat begehen, worauf der Tod steht. 5) i. q. Fraudator. Ter.

Fransus, a, um, a' ki valami roszszat tett; der etwas Böses verübt hat. Metuo, ne quam fraudem frausus sit. Plaut.

Fraxĭnĕus, a, um, kőrösfábólvaló, kőrösfa; von Eschenholz.

Fraxĭnus, i, f. 2. kőrösfa; eine Esche, ein Eschenbaum.

Fraxĭnus, a, um, pro: fraxineus, Ovid.

Frĕgellae, ārum, f. 1. plur. urbs Latii. Hinc: Fregellānus, a, um, illuc pertinens, Cic. Fregellani, i. q. incolae urbis ejusdem, Liv.

Fregēnae, ārum, f. 1. plur. urbs Etruriae.

Frĕmĕbundus, a, um, (fremo), *zúgó*, *dühösködő*, *tsörtető*, *zörgő*; brausend, rauschend. 2) *morgó*, *békételenkedő*, *agyarkodó*; brummend, unwillig oder murrend, unwillig sich geberdend. Ovid.

Frĕmĭdus, a, um, *zengő*, *hangzó*, *zörgő*, *tsörtető*: ertönend, rauschend.

Frĕmĭtus, us, m. 4. *morgás*, *zúgás*; das Gemurmel. 2) e. gr. armorum, terrae, Cic. *lárma*, *lármázás*, *agyarkodás*, *retsegés*, *ropogás*, *zörgés*, *tsörtetés*; das Rauschen, Brausen, Rasseln, Krachen, Lärmen. e. gr. equorum, Caes. *nyerítés*; das Wiehern. e. gr. canis, Colum. *ugatás*; das Bellen.

Frĕmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *zúgni*, *morogni*, *békételenkedni*; murren; seine Unzufriedenheit äußern. Fremunt omnibus locis. Liv. 2) *dühösködni*, *heveskedni*, *agyarkodni*, *lármázni*, *haragudni*; brausen, tösen, wüthen, zornig seyn.

Frĕmor, ōris, m. 3. i. q. fremitus.

Frēnātor, ōris, m. 3. e. gr. equorum, Stat. potestatis, Plin. *zaboldzó*, *zabolán tartó*; einer der zäumet, im Zaume hält.

Frenātus, a, um, *zaboldzott*, *fékezett*; gezäumt.

Frendĕo, ui, essum, ēre, 2. i. q. sequens.

Frendo, essi, essum, ĕre, 3. e. gr. fabam, Varr. *öszve*, *széllyel*, *v. megtörni*, *öszve zúzni*, *v. rágni*; zermalmen, zerkäuen, zerbrechen. 2) *fogait tsikorgatni*; mit den Zähnen knirschen. 3) *mérgeskedni*, *torsalkodni*, *agyarkodni*; grimmig seyn.

Frendor, ōris, m. 3. *fogtsikorgatás*; das Zähnknirschen.

Frēniger, a, um, *zaboldás*, *fékes*; gezäumt. Frenigerae alae, Stat. *hadi-rendben álló lovasság*; die Reiterey in einer Schlachtordnung.

Frēno, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. equum, Liv. *zaboldzni*, *fékezni*, *zabolába*, *v. fékezve tartani*; zäumen, im Zaume halten. 2) Trop. *megszelidítni*, *megakadályoztatni*; bändigen, Einhalt thun. 3) e. gr. gentes justitia, Virg. *megzaboldzni*, *határok közt tartani*; im Zaume halten.

Frentāni, ōrum, plur. populus Italiae ad mare adriaticum.

Frĕnum, i, n. 2. (plur. freni, et frena) *zabola*, *fék*, *kantárszár*; ein Zaum, Zügel. 2) Trop. frenos alicui injicere, Cic. *valakin erőt venni*; einen bezwingen. 3) mordere frenos, Cic. *neki bátorodni*, *hódolni nem akarni*; muthig thun, Muth fassen. Mordere frena, Liv. *megadni magát*; den Zügel annehmen, sich unterwerfen.

Frĕquens, tis, o. 3. *a' ki sokszor van valamelly helyen*, *v. valaminél*, *sokszor tesz*, *mivel*, *v. tsinál valamit*; der oft an einem Orte, oder bey etwas ist, oder thut. e. gr. auditor, Cic. *szorgalmatos halgató*; ein fleißiger Zuhörer. 2) *sokszori*, *gyakori*; was oft geschieht. 3) e. gr. via, Ovid. auditorium, Plin. *népes*, *számos*; volkreich, zahlreich. 4) e. gr. sententia, Plin. *a' mit sokan tesznek*, *elfogadnak*, *javallanak*, *mondanak*; was viele thun, annehmen, billigen, sagen. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus. e. gr. frequentissimo senatu, Cic. *legteljesebb tanátsgyűléskor*; bey sehr zahlreicher Rathsversammlung.

Frĕquentāmentum, i, n. 2. *gyakori megújítása a' hangnak az éneklésben*, *tzifrázás*; die öftere Wiederhohlung der Stimme im Singen, die Art mit der Stimme zu coloniren.

Frĕquentātĭo, ōnis, f. 3. *gyakorlás*, *mindenkori szokás*; ein steter Gebrauch.

Frĕquentātor, ōris, m. 3. *gyakorló*, *sokszor tevő*, *látogató*; der etwas häufig thut, ein Besucher.

Frequēntātus, a, um, *gyakorlott*; oft gebraucht. 2) *látogatott*; oft besucht. 3) *bő*, *tellyes*; reichlich, voll.

Frequenter, Adv. *szokszor*, *gyakran*, *gyakorta*; häufig, oft. 2) *számosan sokan*; zahlreich, von vielen, in Menge. 3) *közönségesen*, *rendesen*, *rendszerént*; gemeiniglich. Comp. -ius, Quint. Superl. -issime, Cic.

Frĕquentĭa, ae, f. 1. *sokság*; die Menge. 2) *népes gyülekezet*; eine zahlreiche Versammlung. 3) *innepipompa*; die Feyerlichkeit. 4) e. gr. aëris, Virt. *sűrűség*, *tömöttség*; die Dichte, Dicke.

Frĕquento, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. de-

mum alicujus, Cic. *sokszor járni, v. látogatni*; oft besuchen. 2) e. gr. locum aliquem, Svet. *betölteni, eltölteni, népessé tenni, népesítni*; volkreich machen, erfüllen, besetzen. e gr. orationem luminibus verborum, Cic. *a' beszédet válogatott szókkal felékesítni, v. tzifrázni*; die Rede mit schönen Worten anfüllen. 3) *sokszor élni valamivel, gyakorolni valamit*; oft gebrauchen. 4) *sokszor, v. sűrűn tenni, megújítni, ismétlni*; oft etwas thun, wiederhohlen. 5) e. gr. ludos, Cic. *tartani*; feyern. 6) *nagy számmal öszve, v. egybegyűjteni*; zahlreich zusammen rufen. Quos cum causa hic dies ad aerarium frequentasset. Cic.

Frĕsus, Fressus, a, um, (frendo): *öszvezúzott*; zermalmt. Cicera fressa, Colum. *darált borsó*; geschrottene Erbsen.

Frĕtāle, is, n. 3. *sütő serpenyő, bográts*; eine Bratpfanne.

Frĕtālis, e, *tengerszorossdhoz való, v. tartozó*: zur Meerenge gehörig.

Frĕtensis, e, *tengerszorossánál fekvő*; an einer Meerenge gelegen. e. gr. mare, Cic. *Sitziliai tengerszorúlás*; der sicilische Sund.

Frĕtum, i, n. 2. e. gr. adolescentiae, Flor. *nyughatatlanság, hevesség, zúgás, forrás, pe'sgés*; das Brausen, Wallen, die Hitze. 2) *tengerszorúlás, tengerszoros*; ein Sund, eine Meerenge. 3) *tenger*; das Meer. e. gr. Hesperium, Ovid. *napnyúgoti tenger*; das Abendmeer.

Fretus, us, m. 4. pro: fretum. e. gr. anni, Lucr. *nyár*; der Sommer. 2) *bizodalom*; das Zutrauen, Vertrauen.

Frĕtus, a, um, (Part. sine verbo); *bizván, bízott*: sich auf etwas verlassend. Diis sum fretus, Sallust. *Istenben van bizodalmam*; mein Vertrauen steht auf Gott.

Friābilis, e (frio); *elmorzsolható, öszve dörzsölhető, parázs, porhanyós*; was sich zerreiben läßt, mürbe.

Fribusculum, i, n. 2. *kotzódás*; ein kleiner Zank.

Frĭcāmentum, i, n. 2. i. q. sequens.

Frĭcātio, ōnis, f. 3. (frico); *vakarás, dörzsölés, dörgölés*; das Kratzen, Reiben.

Frĭcātor, ōris, m. 3. *vakaró, vakargató, dörzsölő, dörgölő*; ein Reiber.

Frĭcātūra, ae, f. 1. i. q. Fricatio.

Frĭcātus, us, m. 4. idem.

Frĭco, cui, cātum, et ctum, cāre, 1. *vakarni, dörzsölni*; kratzen, reiben. 2) e. gr. pavimenta, Vitruv. *pallérozni, kisimítni*; poliren, glatt machen. e. gr. corpus oleo, Mart. *kenni*; schmieren.

Frictio, ōnis, f. 3. i. q. Fricatura.

Frictrix, īcis, f. 3. *vakargató, dörzsölő* (*aszszony v. leány*); eine Reiberinn.

Frictus, us, m. 4. i. q. Fricatura.

Frictus, a, um, (frico); *dörzsölt, dörgölt, vakart*; gerieben, gekratzt. 2) (frigo); *sütött, pirított*; gebacken, geröstet.

Frĭgēdo, ĭnis, f. 3. i. q. frigus.

Frĭgĕfacto, āre, 1. *hidegítni, meghidegítni, hivesítni, v. hűteni*; kühlen. Plaut.

Frĭgĕo, ui, et xi, ēre, 2. *fagyos, v. hideg lenni, fázni*; Frost leiden, kalt seyn, frieren. 2) *hólt lenni, meghalni*; todt seyn. 3) *kevésre menni, semmi hasznot nem venni*; wenig ausrichten, keine Vortheile erlangen. Plane frigeo, Cic. *rossz lábon állok*; ich stehe schlecht. 4) *dolgának nem lenni, dologtalan lenni*; unthätig seyn, nichts zu thun haben. Frigent judicia, Cic. *lassan folynak a' törvények*; die Gerichte werden schläfrig betrieben. 5) *rest, v. tunya lenni*; träge seyn. Hic frigent homines, Cic. 6) *nem tetszeni, kedvet nem nyerni*; keinen Beyfall finden. 7) *megvettetni*; verachtet werden. Friget patronus Antonius. Cic.

Frĭgĕro, āre, 1. *hidegítni, hivesítni, megfrissítni*; kalt machen, erfrischen.

Frĭgesco, ĕre. 3. *hidegedni*; kalt werden. 2) *lankadni, bádjadni*; unthätig, matt werden. 3) *hideg szívűvé, v. indúlatúvá lenni, hidegedni kezdeni valaki eránt*; kaltsinnig werden

Frĭgĭdārius, a, um, *hideg vízhez való, v. tartozó*; zum kalten Wasser gehörend. 2) *hivesítő, hűtő*; kühlend.

Frĭgĭde, Adv. *hidegen*; kalt. 2) *hideg vérrel, szívvel, v. indúlattal*; kaltsinnig. 3) *lassan, alamuszi módon, lm-*

melámmal, imigyamúgy, alusszékonyan; schläfrig, langsam.

Frigĭdēfacio, āre, 1. *meghlvesitni, behűtni*; kühlen, abkühlen.

Frīgĭdiuscŭlus, a, um, Dim. *hidegetske*; etwas kalt. 2) *disztelen, ügyetlen, unalmas*; abgeschmackt.

Frīgido, āre, 1. *meghlvesitni, megfrissítni*; abkühlen, erfrischen.

Frīgĭdŭlus, a, um, Dim. i. q. Frigidiusculus.

Frīgidus, a, um, e. gr. aër, Ovid. *hideg, hlves, hüss*; kalt. 2) mors frigida, Virg. *hideg, v. hideggé tevő halál*; der kalte oder kalt machende Todt. 3) *alamuszi, lassú, tunya*; schläfrig, langsam, träg, ohne Nachdruck. Negotia frigida, Plin. *immelámmal menő dolgok*; Geschäfte, mit denen es schläfrig hergehet. 4) *gyermekek nemzésére tehetetlen*; unvermögend, untüchtig zum Kinderzeugen. 5) *illetlen, helytelen, disztelen, unalmas, ügyetlen, hijjábavaló, rendetlen*; ungeräumt, abgeschmackt, läppisch, ungeschickt. Frigidus et accersitus jocus, Svet. *nyomorúlt és erőltetett tréfa*; ein abgeschmackter und erzwungener Scherz. 6) in re frigidissima valere, Cic. *semmiségre nagy gondjának lenni*; sich in einer Sache, die nicht viel auf sich hat, es sehr angelegen seyn lassen. 7) *nem tetsző, kedvet nem nyerő, semmire sem menő*; einer der keinen Beyfall findet, und nichts ausrichtet. In accusatione satis frigidus, Cic. Comp. frigidior, Plin. Superl. frigidissimus.

Frigilla, ae, vide: Fringilla.

Frīgo, xi, xum, et ctum, ĕre, 3. *rántani, megrántani, pergelni, pörkölni, piritni, sütni, asszalni, tűznél, v. tűzön*; rösten, am Feuer braten oder dörren. 2) *felugrani, v. ugrálni*; aufspringen, aufhüpfen. 3) *felegyenesedni, feldllani*; sich aufrichten.

Frīgŏrĭfĭcus, a, um, *hidegitő, hiveslő*; kühlend.

Frīgus, ŏris, n. 3. *fagy, hideg*; der Frost, die Kälte. 2) *félelem, ijjedtség*; die Furcht, das Schrecken. 3) *halál*; der Tod. 4) *hidegszivűség*; eine kaltsinnige Liebe. 5) *köztársaság tsendessége*; die Ruhe der Republik. Nos hic frigore frigescimus, Cic. 6) *beszédben való fel, v. meg akadás*; das Stocken im Reden, wenn man nicht fort kann. 7) *munkátlanság, heverés, henyeség*; die Unthätigkeit. 8) *illetlenség, képtelenség, disztelenség*; die Ungereimtheit, Abgeschmacktheit.

Frīguscŭlum, i, n. 2. Dim. *kis hidegség*; kleine Kälte.

Frĭguttĭo (Frigutio), Frigultĭo, īre, 4. *tsiripolni, tsiribelni, mint a' madarak*; zwitschern, von Vögeln. 2) *akadozni, akadozva beszélni, hebegni*; stottern, nicht deutlich heraus reden können.

Fringilla, Frigilla et Fringuilla, ae, f. 1. *pinty, pintyőke*; eine Finke, ein Fink.

Frĭo, āvi, ātum, āre, 1. *eldörzsölni, morzsolni, aprítni*; zerreiben, krümeln, bröckeln.

Frīsii, ōrum, plur. *Friziai, v. Frizlandi lakosok*; Friesen, Friesländer.

Frit, Indecl. *kalász teteje, v. felső része*; das Oberste an der Ähre.

Fritilla, vide: Fitilla.

Frĭtillus, i, m. 2. *ostáblajáték, játszótábla, v. az a' töltsérforma eszköz, mellyen által a' kotzkát hányják, v. vetik*; ein Bretspiel, ein Spielbret, oder ein Instrument, wie ein Trichter, wodurch man die Würfel wirft.

Frĭtinnĭo, īre, 4. *tsiripolni, tsiribelni, mint a' madárfi*; zwitschern, von kleinen Vögeln.

Frīvŏla, ōrum, n. plur. *töredékeny edény, tserép, apróság, dibdáb, v. keveset érő házieszköz*; kleines zerbrechliches Hausgeschirr, alte Scherben. 2) Trop. *haszontalan beszéd*; unnütze Worte. 3) *zsibvásárportéka*; Tröblerkram.

Frīvŏlus, a, um, e. gr. sermo, Auct. ad Herenn. jocus, Plin. pisces, Apul. homo, Svet. *semmirekellő, rossz, nyomorúlt, ostoba, haszontalan*; nichtswürdig, schlecht, elend, albern, dumm, untauglich.

Frixōrĭum (Frictorium), ĭi, n. 2. *sütőserpenyő, bogrács*; eine Pfanne zum rösten. Plin. Val.

Frixus, a, um (frigo); *pirított, rostélyon pirított, sütött*; geröstet, gebraten.

Frondārĭus, a, um (frons, dis); *ághoz, v. lombhoz való*; zum Laube gehörig.

Frondātĭo, ōnis, f. 3. *nyesés, zöld-*

gally, *'s haszontalan ágak levagdulása*, *v. nyesése*; die Abstreifung des Laubes und der unnützen Zweige.

Frondātor, ōris, m. 3. *fanyeső*; der das Laub der Bäume abbricht und zugleich die unnützen Zweige abschneidet.

Frondĕo, ui, ēre, 2. *zöld lenni*, *leveles ágnak lenni*; belaubt seyn, belaubte Zweige haben, grünen.

Frondesco, ĕre, 3. *zöldülni*, *leveledzni*, *levelesedni*, *gallyasodni*; anfangen zu grünen, Laub bekommen, belaubt werden.

Frondĕus, a, um, *zöld gallyból*, *leveleságból való*, *zöld*, *gallyas*, *v. leveleságas*, *zöldgally*, *leveleság*; von Laube, voll Laub, aus Laube oder Zweigen gemacht.

Frondĭcŏmus, a, um, *levelességas*, *zöldgallyas*; belaubt.

Frondĭfer, a, um, *levelességat*, *v. zöldgallyat hozó*, *v. termő*, *zöldgallyas*; Laub tragend, belaubt.

Frondĭflŭus, a, um, e. gr. bruma, Boet. *falevél hullató*; wo das Laub abfällt.

Frondōsus, a, um, *zöldgallyas*, *árnyékos*; laubicht, schatticht. Comp. frondosior. Sil.

Frons, dis, f. 3. *levelesség*, *zöldág*, *gally*, *harazst*, *lomb*; das Laub, ein grüner Zweig. 2) *zöldgallyas*, *v. kizöldült fa*: ein belaubter Baum. 3) *koszorú zöldágból*; ein Kranz aus Laube.

Frons, tis, f. 3. *homlok*; die Stirne. e. gr. nubila, caperata, Plin. *savanyú komor*, *kedvetlen*, *és bosszsús ábrázat v. tekintet*; ein saures und verdrießliches Gesicht. e. gr. explicata, Hor. exporrecta, Ter. *derült*, *vidám*, *v. nyájas tekintet*; ein fröhliches Angesicht. 2) *tekintet*, *látzat*; der Anschein. 3) *ortzátlanság*, *szemérmetesség*; die Schamhaftigkeit. Frons illi periit, Pers. 4) *kezdet*; der Anfang. Dura prima fronte quaestio, Quint. *első tekintettel nehéz*, *fogás*, *v. erős kérdés*; eine dem Ansehen nach harte Frage. 5) *első hely*; die vorderste Stelle. In frontem statuere ferratos, Tac. *az első hadirendbe pántzélos vitézeket állitni*; in die erste Schlachtordnung die geharnischten Soldaten stellen. 6) *méltóságos tekintet*; das Ansehen, die Würde. Frontem remittere, Cic. *alábbhagyni valamit régi tekintetéből*; von seinem Ansehen etwas nachlassen. 7) *komolyság*; die Ernsthaftigkeit. 8) *szemtelen vakmerőség*, *merészség*; die Kühnheit, Frechheit. 9) *szélesség*, *a' szántóföld mérésben*, *földeleje*; die Breite bey Messung der Äcker. Frons, masc. Cato ap. Gell. Obsol.

Frontāle, is, n. 3. *homlokkötő* (*pintli*); ein Stirnband, Stirnschmuck. 2) *homlok tsillag*, *v. üstöknyomtató*, *szíjból a' lófején*; ein Stirnriemen, z. B. der Pferde.

Frontātus, a, um, *elől való*, *előretett*; vornehin gestellt. Lapides frontati; *szegletkövek*; Eckſteine; *végzőkövek*; Schlußsteine.

Fronto, ōnis, m. 3. *széles*, *v. nagy homlokú*; der eine breite Stirn hat. 2) cognomen Romanum.

Frontōniānus, a, um, *Frontói*, *Frontóról nevezett*; Frontonisch, von einem Fronto benannt.

Frontōsus, a, um (frons, tis); *széles*, *v. nagy homlokú*, *homlokos*; der eine große Stirne hat. 2) *szemtelen*, *merész*, *vakmerő*; unverschämt, dreist. Comp. frontosior, August.

Fructĭfer, a, um (fructus); *gyümölts termő*, *v. hozó*, *termékeny*; Frucht tragend, fruchtbar.

Fructĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *gyümöltsözés*; Fruchtbringung.

Fructĭfĭco, āre, 1. *gyümöltsözővé*, *tenyészővé v. termékennyé tenni*; fruchtbar machen. 2) *gyümöltsöt hozni*, *gyümöltsözni*; Frucht bringen.

Fructŭārĭus, a, um, e. gr. cella, Colum. *gyümöltsös*, *gyümölts tartásra való*; zur Aufbewahrung der Früchte dienend. 2) e. gr. ager, Cael. ap. Cic. *termékeny*; fruchtbar.

Fructŭārĭus, ii, m. 2. *hasznot húzó*, *v. vevő*; einer der den Nutzen zieht. 2) *gyümölts őrző*, *gondviselő*, *v. szolga*; ein Bedienter der die Früchte besorgt.

Fructŭōse. Adv. *haszonnal*, *hasznosan*; mit Nutzen. Comp. fructuosius, August.

Fructŭōsus, a, um, e. gr. ager, Cic. locus, Caes. *gyümöltshozó*, *termékeny*; fruchtbar, Früchte bringend. 2) *hasznos*, *haszonhajtó*; nützlich,

einträglich. Comp. fructuosior, Cic. Superl. fructuosissimus, e. gr. fundus, Cic. *sokat béhozó*; der viel einbringt.

Fructus, us, m. 4. (Gen. antq. fructuis, v. fructi, Cato); *haszonvétel, veleélés*; die Nutzung, der Genuß. 2) *haszon, nyereség*; der Nutzen, Vortheil. 3) *gyümölts*; die Frucht. 4) *gyönyörűség*; das Vergnügen. Fructus carpere, Cic.

Fructus, a, um (fruor); *a' ki valamivel élt, valamiben részt vett*; der genossen hat.

Frūgālis, e, *gyümöltsöt illető*; die Frucht betreffend. 2) *hasznos, hasznot hajtó*; Nutzen bringend. 3) *okos az életmódban, mértékletes, takarékos*; vernünftig in der Lebensart, in der Wirthschaft, sparsam, mäßig.

Frūgālĭtas, ātis, f. 3. *mértékletesség, takarékosság*; die Mäßigkeit, Sparsamkeit, Wirthschaftlichkeit. 2) *emberségesvólt, okos magaviselet*; Rechtschaffenheit, vernünftiges Betragen. 3) *mezei gyümöltsök*; die Feldfrüchte.

Frūgālĭter, Adv. *okosan, betsületesen, illendően, jól, helyesen*; vernünftig, rechtschaffen, gehörig, gut. 2) *gazdaságosan, takarékosan, mértékletesen*; mäßig, sparsam, wirthschaftlich.

Frūges, um, f. plur. *minden féle földi gyümölts, a' melly ehető*; allerley Erdfrüchte die man ißt. (ab Inusit. Frux).

Frūgesco, ĕre, 3. *gyümöltsözni kezdeni*; fruchtbar werden, Früchte tragen.

Frūgi, o. Indecl. *jó, hasznos, használható, takarékos*; gut, nützlich, sparsam. Bonae frugi servus, Plaut. *hasznos, jóravaló szolga*; ein nützlicher Knecht.

Frūgĭfer, a, um, *gyümöltsöző, gyümöltstermő, termékeny*; fruchttragend, fruchtbar.

Frūgĭfĕrens, tis, o. idem.

Frugĭlĕgus, a, um, *gyümölts szedő, v. gyűjtő*; Früchte lesend oder sammelnd.

Frugĭpărens, tis, o. *gyümölts termő, v. hozó, gyümöltsöző*; Frucht bringend.

Frugĭpărus, a, um, idem.

Frugĭperdus, a, um, *terméketlen, gyümöltsöt nem hozó*; was keine Früchte bringet, unfruchtbar.

Frŭĭtus, Fruiturus, vide: Fruor.

Frūmen, ĭnis, n. 3. *torok, gége, nyeldeklőgége*; der Schlund. 2) *fő, feje valaminek*; der Kopf. 3) *pép neme az áldozatoknál*; ein gewisser Brey bey den Opfern.

Frūmentāceus, a, um, *gabonából való, gabona*; aus Getreide.

Frūmentārius, a, um, *gabonához való, v. tartozó*; zum Korne gehörig. e. gr. locus, Caes. *gabonát bőven termő hely*; ein Ort, wo viel Korn wächst. e. gr. negotiator, Plin. *gabonakereskedő*; ein Kornhändler. e. gr. res, Svet. *élés, élelem*; der Proviant.

Frumēntārĭus, ĭi, m. 2. *gabonakereskedő*; ein Kornhändler.

Frūmentātĭo, ōnis, f. 3. *gabona, élés, v. élelem gyűjtés, v. szedés*; die Herbeyschaffung des Getreides, Fouragirung. 2) *gabona kiosztás*; die Austheilung des Getreides.

Frūmentātor, ōris, m. 3. *gabonaszedő, gabona, v. élelem gyűjtő*; ein Kornsammler, Fouragirer.

Frūmentor, ātus sum, āri, Dep. 1. *élést, v. élelmet szerezni, v. gyűjteni*; fouragiren.

Frūmentum, i, n. 2. *gabona, búza, rozs, élet*; allerley Korn, Getreide.

Frundĭfer, a, um, i. q. Frondifer.

Fruniscor, nitus sum, isci, 3. *élni vele*; genießen.

Frŭor, fruĭtus, et fructus sum, frŭi, 3. *élni vele, valamivel gyönyörködve élni*; genießen, etwas mit Vergnügen genießen. 2) cum Abl. *valamit használni, valaminek, hasznát venni*; etwas gebrauchen, nutzen. 3) *gyönyörködni*; sich ergötzen. e. gr. ingenio suo, Ter. *kedvére, kedve, v. kénye szerént élni*; nach seinem Gefallen leben. 4) e. gr. gaudio, Cic. *örülni, örvendezni, örvendeni*; sich freuen. 5) *fordítni valamire*; anwenden. Frui ira alicujus in laudem suam, Sen. Ter. 6) e. gr. sua virtute, Cic. cum Acc. Plaut. *virtusának jutalmát venni, v. nyerni*; Belohnung seiner Tugend erhalten. 7) *valaminek haszonvételével bírni, valamiből a' hasznot húzni, v. venni*; den Nießbrauch von etwas haben.

Frūsĭna, ae, f. 1. urbs Campaniae. Frusinates, um, m. plur. incolae ejusdem.

Frustātim, Adv. *darabként*, *darabonként*, *darabban*, *darabokban*; stückweise, in Stücken.

Frustillātim, Adv. *darabkánként*; stückchenweise.

Frustillum, i, n. 2. Dim. *darabka*, *darabotska*, *falatotska*; ein Stückchen, Bischen.

Frusto, āre, 1. *darabolni*, *eldarabolni*; zerstückeln.

Frustra, Adv. *hijában*, *haszontalanúl*; vergebens, ohne Nutzen. Frustra esse; a) *hijában lenni*; vergebens seyn. Sallust. b) *magát megtsalni*, *hibázni*; sich betrügen, irren, hintergeben. Plaut. Frustra habere; a) *megtsalni*; hintergeben. Plaut. b) *nem gondolni vele*; außer Acht lassen. 2) e. gr. docere, Plaut. *ingyen*; umsonst, ohne Entgeld.

Frustrābĭlis, e, *hibázó*, *tsalóka*; fehlschlagend, täuschend.

Frustrātĭo, ōnis, f. 3. *megtsalatás*, *megtsalattatás*; die Täuschung, Hintergehung. 2) *el nem sülés*, *bé nem tellyesedés*; die Fehlschlagung. 3) *elhibázás*; das Verfehlen. 4) *hiba*, *mikor az ember a' személlyeket öszvezavarja egymással*; der Irrthum, wenn man die Personen mit einander vermengt. 5) *halasztgatás*; die Zögerung.

Frustrātor, ōris, m. 3. *tsalárd*; ein Betrüger. 2) *halasztgató*, *halogató*, *késedelmező*; ein Verzögerer, Zauderer. 3) *roszsz fizető*, *a' ki hitelezőit egy napról más napra biztatja*; ein böser Bezahler, der seine Gläubiger aufhält. 4) *törvény elött*, *midőn oda idéztetik*, *meg nem jelenő*; der nicht vor Gerichte erscheinet, wenn er vorgefordert wird.

Frustrātōrĭus, a, um, *tsaló*, *tsalóka*, *tsalárd*; hintergehend, täuschend.

Frustrātus, us, m. 4. i. q. Frustratio. Frustratui habere, Plaut. *megtsalni*, *meg*, v. *rászedni*; hintergehen, zum Besten haben

Frustro, āvi, ātum, āre, 1. *megtsalni*; betrügen. 2) *hijában tartóztatni*; vergeblich aufziehen. 3) e. gr. aliquem, Plaut. *valakiből tsúfot űzni*; zum Besten haben.

Frustror, ātus sum, āri, Dep. 1. *megtsalni*, *várakozásában megtsalni*, *meg* v. *rászedni*, *belőlle*, *tréfát*, v. *tsúfot űzni*; in der Erwartung betriegen, hintergehen, täuschen, zum Besten haben. 2) ager impensas frustatur, Colum. *nem adja meg a' föld a' munkáját*, v. *a' mibe a' munkáltatása kerűlt*; der Acker belohnt die Arbeit nicht. 3) frustratus est maribus, Aur. Vict. *nints férjfi örököse*; er hat keine männlichen Erben. 4) frustratus est tela mittendo; *elhibázta a' lövést*; er hat fehl geschossen. 5) e. gr. labores, Colum. *haszontalanúl*, v. *hijában munkálódni*, *munkálkodni*, v. *dolgozni*; seine Arbeit vergeblich thun.

Frustŭlentus, a, um, *darabokkal tellyes*; voller Stücke. e. gr. aqua, Plaut. *aprított kenyérrel tellyes víz*; Wasser mit gebrocktem Brode.

Frustum, i, n. 2. Dim. *darabka*, *darabotska*, *kis darab*, *falatotska*, *egy kis*, *pitziny*; ein Stückchen, Bischen.

Frustum, i, n. 2. *darab*, *falat*, *harapás*; ein Stück, Bissen. Secare in frusta, Virg. *eldarabolni*; zerstückeln. Frustum pueri! Plaut. *fiútska te!* du Bübchen!

Frūtectōsus (Frutetōsus), a, um, *tsemetés*, *fatsákos*, *bokros*; voller Stauden.

Frutectum (Frutētum) i, n. 2. *tsemetés*, *tseres* v. *bokros hely*, *tsere*; Ort voller Sträuche, ein Gesträuch, Gebüsch. 2) *bokor*, *p. o. ro'sabokor*, *tsalit*; ein Strauch. Solin.

Frŭtex, ĭcis, m. 3. *tsemete*, *fatsák*, *bokor*, *tsalit*; eine Staude ein Strauch. 2) certa arbor in Phrygia. 3) Trop. *ostoba ember*, *tukó*, *tókkelütött*; ein dummer Mensch, ein Stock, ein Klotz. Plaut.

Frŭtĭcātĭo, ōnis, f. 3. *fák kihajtása bokrosodása*; die Aussprossung der Bäume. 2) *tsemeték*; die Stauden.

Frŭtĭcesco, ĕre, 3. *kihajtani*, *bokrosodni*; staudig werden, viel Zweige hervor treiben.

Frŭtĭcētum, i, n. 2. *tsere*, *bokor*, *tserés*, v. *bokroshely*; ein Ort voll Sträuche, Gesträuch, Gebüsch.

Frŭtĭco, āvi, ātum, āre, 1. *kihajtani*, *bokrosodni*, *tsemetézni*, *rügyezni*; Zweige hervor treiben, staudig oder buschig werden, ausschlagen. Seges fruticat. Salix fruticat e trunco, Colum. Brassica fruticat, Plin.

Frŭticor, āri (frutex), i. q. fruticare, e. gr. ut arbor, Cic.

Frŭtĭcōsus, a, um, *tserjés*, *bigés*, *tsemetés*, *bokros*; voll Sträuche oder Gebüsche, buschig, staudig. Comp. fructicosior, Superl. fruticosissimus, Plin.

Frux (in Nom. inusit), Gen. frugis, Dat. frugi, Acc. frugem, f. 3. Plur. Fruges, frugum; *mindenféle földi vetemény*, *termés*, *élet*, *gabona*, *hüvelyes veteményék*, *'s a' t.* jede Frucht, Feldfrucht, Getreide, Hülsenfrucht. Terrae fruges, Cic. Frugem in agro reperire, Cic. Locuples frugibus annus. Hor. 2) *fái gyümölts*; Baumfrucht, Baumfrüchte. Arbor curvetur frugibus, Colum. 3) Trop. *gyümöltse*, *haszna*, *foganutja*, *p. o. a' szorgalmatosságnak*, *munkája*, *p. o. az észnek*; die Frucht, Früchte, der Erfolg. Fruges industriae, Cic. 4) *alkalmatos volta valaminek*, *haszon*, *jóság*, *jelesség*; die Tauglichkeit, der Nutzen, Vortrefflichkeit. Ad bonam frugem se recipere, Cic. *megjobbitni magát*; sich bessern. 5) Dat. frugi: a) *hasznos*, *jeles*; nützlich, rechtschaffen. b) *takarékos*, *mértékletes*; sparsam, mäßig. Homo frugi, Cic. *betsülletes*, *vagy hasznos ember*; ein frommer und nützlicher Mensch. Coena frugi, victus frugi, Quint. *mértékletes élet*, *takarékosság*; die Mäßigkeit im Essen, Sparsamkeit.

Fŭam, fuas, fuat, i. e. Sim, sis, sit. Virg. Obsol.

Fūca, ae, f. 1. *kövi hal*; eine Art kleiner Fische.

Fūcae, ārum, pl. f. 1. *szeplő*; Sommersprossen. Colum.

Fūcāte, Adv. *kifestve*, *kendőzve*, *t. i. ábrázatban*; geschminkt. Fucatius, Auson.

Fūcātĭo, ōnis, f. 3. *kifestés*, *kendőzés*; die Schminkung Apul.

Fūcātus, a. um, *kifestett*, *bémázolt*, *kendőzött*; gefärbt, geschminkt, angestrichen. Virg. Lucan. 2) *hamis*, *tettetett*; falsch, verstellt. Nitor fucatus. Cic. *hamis fény*; ein falscher Schein. Amor haud fucatus, Cic. *tiszta szeretet*; die aufrichtige Liebe. Comp. fucatior. Superl. fucatissimus.

Fūcĭnus lacus, Virg. Lacus in Italia, hodie: Lago di Celano.

Fūco, āvi, ātum, āre, 1. *festeni*, *megfesteni*, *kifesteni*; färben, mahlen. 2) v. gr. faciem; *magát festeni*, *kifesteni*, *kipirositni*, *bémázolni*, *kendőzni*; schminken.

Fūcōsus, a, um, *kifestett*, *kendőzött*; geschminkt, angestrichen. 2) v. gr. amicitia, merx, Cic. *tettetett*, *szines*, *hamis*; verstellt, falsch, unächt.

Fūcus, i, m. 2. *pirositó moszat*; Orseille. Lichen Roccella, L. 2) *piros bársony vagy biborszin*; die Purpurfarbe. Hor. Ovid. 3) *pirositó*, *ortzakendőző*; die Schminke. Quint. 4) Trop. *szin*, *máz*, *mesterséges szin*, *tettetett szépsége valaminek*, *tettetés*, *szinmutatás*; der Schein, scheinbarer Schmuck, gekünstelter Schein, Verstellung, Täuschung. Fucum facere, Cic. *tettetni*, *tsalni*; täuschen, hintergehen. Sine fuco, Cic. *minden tettetés nélkül*; ohne Verstellung, ohne Falsch. 5) *here*, *hereméh*; die Thräne, Threne, oder Drohne.

Fue, Interj. *juj! piha!* pfui! Plaut.

Fūfĭus, a, um, cognomen gentilitium Romanum, Cic.

Fŭga, ae, f. 1 *futás*, *szaladás*; das Fliehen, die Flucht, Ex fuga, Nep. *a' szaladás közben*; auf der Flucht. Hostes in fugam convertere, dare, vel conjicere, Caes. vel vertere, Liv. *megszalasztani az ellenséget*; den Feind in die Flucht schlagen. Fugam capere, vel petere, Caes. in fugam se dare, se conferre, se conjicere, Cic. vel fugae se mandare, Caes. *megszaladni*, *futásnak venni a' dolgot*, *megfutamodni futásnak eredni*; die Flucht ergreifen, fliehen. 2) *hazájából való elfutás*, *számkivetésbe menés*; die Flucht aus dem Vaterlande, die Verbannung. Cic. Ovid. 3) v. gr. temporum, Hor. *hirtelen elmúlás*, *elfutás*, *elenyészés*; das Fliehen, das schnelle Laufen. 4) *elkerülése*, *eltávoztatása valaminek*; die Vermeidung, die Begierde zu entfliehen. Fuga culpae, Hor. laboris. Cic.

Fŭgācĭtas, ātis, f. 3. v. gr. temporis; *sebesség*, *múlandóság*; die Flüchtigkeit. Gloss.

Fŭgācĭter, Adv. *futva*, *futtában*; flüchtig, mit Fliehen. Liv.

Fŭgālĭa (sacra), festum in memoriam depulsionis regum apud Romanos.

Fŭgātor, ōris, m. 3. *elkergető*; der Verjager.

Fŭgātus, a, um, *elhajtott*, *elűzött*; verjagt, vertrieben. Plin. 2) *megszalasztott*, *megfutamtatott*; in die Flucht geschlagen. Cic.

Fŭgax, ācis, o. 3. *könnyűfutó*, *futós*, *gyors*; flüchtig, der leicht flieht. Caprea fugax, Virg. 2) *sebes*, *gyors*, *sebesen vagy hirtelen elmúló*, *elfolyó*, *p. o. idő*, *víz*, *'s a' t.* schnell, hinfällig, vergänglich. Anni fugaces, Hor. 3) v. gr. ambitionis, Ovid. gloriae, Sen. *valamit kerülő*, *valami elől futó*; fliehend vor etwas, vermeidend. Comp. fugacior. Sup. fugacissimus, Virg.

Fŭgēla, ae, f. 1. id. qu. Fuga. Farr.

Fŭgĭens, tis, o. 3. *futó*, *szaladó*; fliehend. Laboris fugiens, Caes. *munka vagy dolog kerülő*; arbeitscheu. 2) *hirtelen elmúlandó*; vergänglich, flüchtig.

Fŭgio, fūgi, fŭgĭtum, fŭgĕre, 3. v. gr. ex proelio, Cic. *futni*, *elfutni*, *szaladni*, *elszaladni*; fliehen, laufen. Fuge intro, Ter. *fuss bé*, *szaladj bé*; lauf hinein. 2) v. gr. ut tempus, dies, Cic. Ovid. *hirtelen elmúlni*, *v. elfolyni*, *elmenni*, *eltelni*; fliehen, vergehen. 3) v. gr. aliquid, aliquem, Cic. Liv. *távoztatni valamit*, *kerülni valakit*, *v. valamit*; fliehen vor etwas, vermeiden, zu vermeiden suchen. Fuge quaerere, Hor. *ne is kérdezd*; frage nicht. 4) aliquid, aliquem, Cic. *elrejtve lenni előtte*; verborgen seyn, entgehen. Hoc me fugit, Cic. *abban semmit se tudok*, *azt nem tudom*; dieses ist mir verborgen. Aciem oculorum fugere, Ovid. *szembe nem tűnni*; nicht gesehen werden. 5) *elfelejteni*; vergessen. Fugerat me rescribere, Cic. *elfelejtettem felelni*, *t. i. a' levélre*; ich hatte vergessen ihm zu antworten.

Fŭgitīvārius, ii, m. 2. *szökevényhajhászó*; der die Flüchtlinge oder Entlaufenen aufsucht, und zurück bringen muß. Flor. et Varr.

Fŭgĭtīvus, a, um, *szökevény*, *szökött*, *elszökött*; der entflohen ist, Flüchtling.

Fŭgĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquid, Cic. *futni*, *szaladni valami elől*, *kerülni valamit*; fliehen vor etwas, meiden, zu entgehen suchen. Litium fugitans, Ter. *a' ki a' törvénykezést*, *vagy perlekedést kerüli*; der die Streitigkeiten fliehet.

Fugītor, ōris, m. 3. *elfutott*, *szaladó*, *szökevény*; ein Entlaufener, ein Flüchtling. Plaut.

Fŭgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *megszalasztani*, *megfutamtatni*, *elkergetni*; fliehen machen, in die Flucht schlagen, verjagen, vertreiben, entfernen. Cic.

Fulcīmen, ĭnis, n. 3. *támasz*, *gyámol*, *istáp*; das, worauf sich etwas stützt, z. B. Stütze, Pfeiler. Ovid.

Fulcīmentum, i, n. 2. i. q. fulcimen. Cels.

Fulcio, fulsi, fultum, fulcīre, 4. *támasztani*, *megtámasztani*, *támaszt vetni alá*; stützen, durch Stützen, Pfeiler aufrecht erhalten. 2) Trop. v. gr. amicum, rempublicam, Cic. *gyámolítni*, *felsegélni*, *segítségül lenni*; stützen, unterstützen, aufrecht erhalten, bestärken, nicht sinken lassen, in der Noth beystehen. 3) *megerősítni*, *támogatni*; befestigen, verwahren. 4) *erősítni*, *éleszteni*; stärken. Cibis aliquem fulcire, Lucr.

Fulcītus, a, um, *támasztott*, *megtámasztott*; gestützt. Coel. Aur.

Fulcrum, i, n. 2. *gyámol*, *segítség*; eine Stütze, Unterstützung. Virg. 2) *támasz*, *oszlop*; die Stütze. Fulcrum lecti; *nyoszolyaláb*, *ágyláb*; ein Bettfuß, die Bettstolle.

Fulctura, i. qu. fultura.

Fulgens, tis, o. 3. *fényes*, *fénylő*; glänzend, schimmernd. 2) candore fulgens, Cic. *tiszta fejér*; weiß. 3) *jeles*, *derék*; vortrefflich, herrlich. Comp. fulgentior, Sup. fulgentissimus. 4) Oculi fulgentes. Hor. *tüzes*, *villámló szemek*; feurige, blitzende Augen.

Fulgenter, Adv. *fényesen*; glänzend.

Fulgĕo, fulsi, fulsum, fulgēre, 2. *villámlani*; blitzen. Fulget; *villámlik*, *es blitzt*. Coelo fulgente, Cic. Iove fulgente, Cic. 2) *fényleni*, *tündökleni*, *tsillámlani*; glänzen, schimmern. Auro fulgere, Cic. 3) *feltetszeni*, *felderülni*, *mint a' nap*, *'s a' t.* hervor schimmern, hervor glänzen, sich zeigen. Quum crastina fulserit hora, Ovid. *midőn a' holnapi nap felderül*; wenn der morgende Tag anbrechen wird. Not. Ocurrit hoc verbum etiam in 3-a Conjugatione, fulgit, Lucr. fulgĕre, Virg. et Lucr.

Fulgesco, ĕre, 3. Inchoat. *fényleni, világitni, villámlani kezdeni*; blitzen, schimmern, leuchten.

Fulgētra, ae, f. 1. *villámlás, villám*; der Blitz, das Wetterleuchten. Plin.

Fulgētrum, i, n. 2. id. qu. Fulgetra.

Fulgĭdus, a, um, *villámló, tsillámló*; blitzend, schimmernd. Lucret.

Fulginĭa, ae, f. 1. urbs Umbriae in Italia.

Fulgo, fulsi, fulsum, fulgēre, 3. *fényleni*; glänzen. Virg.

Fulgor, ōris, m. 3. *villám, villámás*; der Blitz. 2) *fény, fénylés, tsillámlás*; der helle Glanz, der Schimmer. 3) Trop. v. gr. nominis, Ovid. gloriae, Val. *fényesség, dísz, jelesség*; der Glanz, die sichtbare Vortrefflichkeit.

Fulgur, ŭris, n. 3. *villámás, villám*; der Blitz, das Wetterleuchten. Cic. 2) *leütö villám, menykö*; der Blitz, der einschlägt. Virg. Horat. 3) v. gr. solis; *súgár, fény*; der blitzende Schein, Schimmer.

Fulgŭra, ae, f. 1. dea fulguris. August.

Fulgŭrālis, e, *villámási, villámlást illető*; das Wetterleuchten, den Blitz betreffend.

Fulgŭrat, vide: Fulguro.

Fulgŭrātio, ōnis, f. 3. *villámás*; das Wetterleuchten, Blitzen. Senec.

Fulgŭrātor, ōris, m. 3. *villámásból jövendölő*; aus dem Blitze weissagend. Cic.

Fulgŭrātus, a, um, *menykötől megütetett, menyköütötte*; vom Blitze getroffen.

Fulgŭrĕus, a, um, *villámló, villámmal teljes*; blitzend, voller Blitze.

Fulgŭrio, īvi, ītum, īre, 4. Obs. *villámlani*; blitzen. 2) *menyköveket szórni, menykövel megütni, megüttetni*; Blitze schleudern, durch den Blitz treffen. Plaut.

Fulgŭrītus, a, um, *menyköütötte*; vom Strahle oder Blitze getroffen.

Fulgŭro, āvi, ātum, āre, 1. *villámlani*; blitzen; fulgurat, Plin. *villámlik*; es blitzt. 2) *tündökleni, fényleni*; blitzen, hervor leuchten, blitzend schimmern.

Fŭlica, ae, f. 1. *fú, hóda, szártsa*; das Bläßchen, Bläßhuhn, eine Art Wasservögel. Virg.

Fūlīgĭnātus, a, um, *kormos*; mit Ruß bestreut. Hieron.

Fūlīgĭnĕus, a, um, *kormos, fekete mint a' korom*; rußig, schwarz wie Ruß.

Fūlīgĭnōsus, a, um, *kormos, korommal feketitett, vagy hintett, bémotskolt, 's a' t.* voll Ruß, berußt. Prud.

Fūlīgo, ĭnis, f. 3. *korom*; der Ruß. 2) Met. Verborum fuligines ob oculos jacere, Gell. *érthetetlen beszéddel valakit megvakítni, eltsábítni*; einen mit dunkeln Worten verblenden.

Fŭlix, ĭcis, f. 3. id. qu. Fulica. Cic.

Fullo, ōnis, m. 3. *ruhatisztító, ruhafejérítő*; der die Kleider bey den Römern reinigte und weiß machte. 2) *kallózó, kallós, ványoló*; der Walker.

Fulloniae, ae, f. 1. *kalló, ványoló*; die Walke. Plin.

Fullōnĭca, ae, f. 1. *kallózás, ványolás*; die Walkerkunst. Plaut. 2) *fejérítő*; die Bleiche. Ulp.

Fullōnĭca, ōrum, n. 2. plur. *kalló, ványoló, v. kallómalom*; die Walkmühle.

Fullōnĭcus, a, um, *kallózást illető*; das Walken betreffend; Officina fullonica; *kallóműhely*; die Werkstatt des Walkers. Pand.

Fullōnĭus, a, um, i. q. fullonicus.

Fulmen, ĭnis, n. 3. *villám, menykő*; der Blitz, der herab fährt und einschlägt, Wetterstrahl, Donnerkeil. Cic. 2) Fulmine ictus et percussus, Cic. Ovid. *megütötte a' menykő*; von dem Blitze erschlagen. 2) fulmen fortunae, Cic. *nagy szerentsétlenség*; ein großes Unglück.

Fulmenta, ae, f. 1. *talp, sarutalp*; die Sohle am Schuhe. Plaut.

Fulmentum, i, n. 2. loco: fulcimentum, id. qu. fulcrum. Vitr.

Fulmĭnātio, ōnis, f. 3. *tsattogó menydörgés, menykőhullás*; das Blitzen, Herabschleudern des Blitzes. Senec.

Fulmĭnātor, ōris, m. 3. *menydörgő*; der den Blitz und das Donnern erregt. 2) cognomen Jovis, 3) *káromkodó*; der Scheltworte ausstößt.

Fulmĭnĕus, a, um, *menyköves*; den Blitz oder Wetterstrahl betreffend. 2) Met. *hatalmas, erőszakos, mindent leverő, elpusztító*; mächtig, gewaltthätig, alles zerschmetternd.

Fulmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *erősen menydörgeni, tsattogni, a' menykőnek leütni, v. hullani*; einschlagen, Blitz herabschleudern, blitzen, donnern. Fulminat, Impers. Virg. *menydörög, tsattog*; es donnert. 2) fulminari, *a' menykötől megüttetni*; vom Donner getroffen werden. 3) *keresztülhatni mint a' meny-*

kő, vagy villám; durchdringen wie ein Bliß.

Fultor, ōris, m. 3. *gyámollító*; der Unterstüßer. Veg. Fort.

Fultūra, ae, f. 1. (fulcio) *gyámol, segítség, istáp*; die Stüße, Unterstüßung. 2) Trop. *erősítés*; die Stärkung. Plin.

Fultus, a, um, *támasztott, megtámogatott*; unterstüßt, gestemmt. 2) Met. Potentia amicorum fultus, Cic. *barátitól segíttetvén*; von Freunden unterstüßt.

Fulvaster, a, um, *sárgás*; gelblich.

Fulviānus, a, um, *Fulviusi*; Fulvisch.

Fulviniaster, i. e. imitator Fulvinii,

Fulvius, a, um, et Subst. Fulvius, ii, m. 2. et Fulvia, ae, f. 1. nomen gentilitium Romanum.

Fulvus, a, um, *sárga, sárgás, arany-szinű, sárgaréz*; gelb oder gelblich, goldfarbig, löwenfarbig, röthlich.

Fūmāria, ae, f. 1. *füstike, földfüsti, földfüstfű*; der Erdrauch, die wilde Raute.

Fūmāriŏlum, i, n. 2. *füstlyuk*; ein Rauchloch. Tertull.

Fūmārium, ii, n. 2. *füstölő kamara*; die Rauchkammer. Colum.

Fūmĕus, a, um, *füstös, füstölő, füstölgő*: voll Rauch, rauchend, dampfend.

Fūmidus, a, um, *füstös, megfüstölt*; räucherig, nach Rauche riechend. 2) *füstös, fekete*; rauchfarbig. 3) *füstös, füstel tele lévő*; voll Rauch, rauchend. Ovid. Plin.

Fūmifer, a, um, *füstölő, füstölgő*; rauchend. Virg.

Fūmifico, āre, 1. *füstöt tsinálni, füstölni*; Rauch machen, räuchern.

Fūmificus, a, um, *füstölgő*; Rauch machend. Plaut.

Fūmigātio, ōnis, f. 3. *füstölgés*; die Räucherung. Chym.

Fūmigātōrium, ii, n. 2. *füstölőedény*; ein Rauchfaß. Gloss.

Fūmigātus, a, um, *megfüstölt*; beräuchert. Apul.

Fūmigium, ii, n. 2. *füstölés*; das Räuchern. Prisc.

Fūmigo, āvi, ātum, āre, 1. *füstölni, füstöt tsinálni*; Rauch machen, räuchern. Varr. 2) *megfüstölni*; räuchern, beräuchern. Colum. 3) *füstölgeni, füstölögni*; Rauch machen, rauchen. Gell.

Fūmo, āvi, ātum, āre, 1. *füstölni, magából füstöt botsátni, mint az égő fa és egyéb, mint a' kémény*; rauchen, einen Rauch von sich geben.

Fūmōsus, a, um, *füstös*; voll Rauch, räucherig. 2) *megfüstölt, füstölt*; geräuchert. Perna fumosa, Hor. *füstölt sódor*; ein geräucherter Schinken. 3) *füstös, füstszagú*; räucherig, nach Rauche riechend.

Fūmus, i, m. 2. *füst*; der Rauch. Vertere omnia in fumum Hor. *mindenét elpazérlani*; alles verthun. Vendere fumum, Apul. vel fumos, Mart. *valakit puszta szóval vagy igéretekkel tartani*; einen mit leeren Versprechungen abspeisen.

Funale, is, n. 3. *szövétnek, fáklya*; eine Fackel, ein Windlicht. Cic. 2) *kötél*; ein Seil, Strick. Liv.

Fūnālis, e, *kötél, kötélből való*; aus einem Seile oder Stricke bestehend. Cereus funalis, Val. Max. *viasz szövétnek, fáklya*; eine Wachsfackel. 2) *kötélre kötött, kötelen húzó vagy húzható*; was man am Seile ziehet.

Funalis, is, m. 3. id. qu. Funale.

Fūnambŭlo, ōnis, m. 3. id. qu. Funambulus.

Fūnambŭlus, i, m. 2. *kötelentántzoló*; ein Seiltänzer. Ter.

Fūnārius, ii, m. 2. *kötélverő*; ein Seiler. Ammian.

Functio, ōnis, f. 3. (fungor), v. gr. muneris, Cic. *hivatal, hivatalban való eljárás, telyesítése, végbevitele valaminek*; das Amt, die Verrichtung, Verwaltung. 2) Functiones animi; *a' lélek munkái*; die Verrichtungen der Seele. 3) *halál, vég, kimúlás*; der Tod, Untergang. Arnob.

Functus, a, um, *a' ki valamit végzett, vagy végrehajtott*; der etwas verrichtet oder verwaltet hat. Labore functus, Hor. *a' ki valamelly munkát elvégzett*; der eine Arbeit verrichtet hat. 2) fato functus, Quint. *megholt*; gestorben.

Funda, ae, f. 1. *parittya*; die Schleuder. Liv. Fundam torquere, Virg. *parittyával hajtani, parittyázni*; schleudern. 2) *húzó, vagy kerítő háló*; ein Netz, Zuggarn. 3) *szütyő, zatskó*; ein Schiebsack. 4) *a' gyűrű feje, mellybe a' drágakövet foglalják*; der Kasten an den Ringen, darein die Edelsteine gesetzt werden. Plin.

Fundālis, e, 3. *parittyához való, azt illető*; die Schleuder betreffend.

Fundāmen, ĭnis, n. 3. *fundamentom alap, talpkő*; der Grund. Ovid.

Fundāmentālis, e, *fundamentomos, törzsökös*; gründlich, aus demGrunde, zum Grunde gehörig. Leges fundamenteles, JCt.

Fundāmentālĭter, Adv. *fundamentomosan*; gründlich. 2) *fundamentomostól*; von Grunde aus. Sidon.

Fundāmentum, i, n. 2. *fundamentom, talpkő, fenékkő, alap*; der Grund, die Grundfeste. Ponere fundamentum, vel agere. Cic. jacere, Liv. *megvetni a' fundamentomát, letenni vagy lerakni a' talpkövet, 's a' t.* den Grund legen. Pietas est fundamentum omnium virtutum, Cic. Jeci fundamenta salutis Tuae, Cic.

Fundanus lacus, in Italiai hodie Lago di Fondi.

Fundātĭo, ōnis, f. 3. *fundálás, fundátzió, valamit szerzés, valamelly intézetnek állandó fundamentomra való feláll.tása*; die Gründung, Grundlegung, Stiftung. Vitruv.

Fundātor, ōris, m. 3. *fundáló, szerző, felállító*; der Grundleger, Gründer, Stifter. Virg.

Fundātus, a, um, *fundált*; gegründet. Veritate fundatus, Cic. *igasságon épült vagy fundált*; auf Wahrheit gegründet. 2) *tartós, jól készült*; dauerhaft, gut beschaffen. Comp. fundatior. Sup. fundatissimus. Familia fundatissima; *nagy v. népes familia*; eine zahlreiche Familie.

Fundi, ōrum, m. 2. plur. hodie: Fondi, urbs Italiae.

Fundĭbālārĭus, ĭi, m. 2. *parittyás*; ein Schleuderer. Veget.

Fundĭbālātor, ōris, m. 3. idem. Veget.

Fundibalista, ae, f. 1. idem.

Fundibalum, i, n. 2. *kőhajító vagy kőhányó hadimivszer*; eine große Steinschleuder der Alten.

Fundibulus, i, m. 2. i. q. Fundibalarius.

Fundito, āre, 1. *tölteni, töltögetni*; hinschütten. 2) verba funditare, Plaut. *sokat és kelletlenül beszéllni, fetsegni*; viel Worte machen, stets schwatzen. 3) Rem funditare, Plaut. *valamit elvesztegetni*; etwas verschwenden. 4) aliquem, Plaut. *valakit hajitással, p. o. parittyából a' földre terítni*; einen darnieder schleudern.

Fundĭtor, ōris, m. 3. *parittyás, t. i. katona, a' Romiaknál*; ein Schleuderer.

Funditus; Adv. *fundamentomostól, fenekestől, fenékig, egészen*; von Grunde aus, ganz und gar, völlig, gänzlich. Cic.

Fundo, āvi, ātum, āre. 1. *fundálni, valaminek a' fundamentomát megvetni, feláll tni, szerzeni*; gründen, den Grund zu etwas legen. 2) *építni, késziltni*; bauen. Navem fundare, Plaut. 3) *megerősítni, erős vagy tartós lábra állítni*; befestigen, fest und dauerhaft machen. Virg. Cic.

Fundo, fūdi, fūsum, fundĕre, 3. *tölteni, önteni*; gießen, fließen lassen. Lacrymas fundere, Virg. *sírni, könnyeket hullatni*; Thränen vergießen. 2) v. gr. aliquid e patera Cic. *kitölteni, kiönteni*; ausschütten. 3) aes fundere, Plin. *értzet v. rezet olvasztani*; Erz gießen, schmelzen. Vitrum fundere, Plin. *üveget olvasztani, fújni*; Glas machen. 4) *teremni, magából kiadni, hozni*; hervorbringen, von sich geben. Terra fruges fundit, Cic. Quem Maja fudit, Virg. *a' kit Mája szült*; den die Maja geboren hat. Preces a pectore fundere, Virg. *könyörögni*; bethen. Versus extempore fundere, Cic. *minden rákészülés nélkül (hevenyében) verseket mondani, vagy írni*; Verse hersagen oder machen, ohne sich zu besinnen. Jocularia fundere. Liv. *tréfálódni*; Scherz treiben. 5) *kiterjeszteni, kiszélesítni*; ausbreiten, erweitern, ausdehnen. Se in omnes partes fundere. Colum. *mindenfelé kiterjedni*; sich überall ausbreiten. 6) *földre terítni, vetni, vagy leejteni*; zu Boden werfen, hinstrecken. Fundere hostes, Cic. *az ellenséget megverni*; den Feind schlagen. Fundi in alga, Val. Flacc. humi, Virg. *leheveredni*; sich hinwerfen, hinlegen.

Fundŭla, ae, f. 1. *térjmeg útsza, vagy köz*; ein Gäßchen ohne Ausgang. Varr. 2) *parittya*; eine Schleuder.

Fundŭlus, i, m. 2. *vakbél hurka*; der blinde Darm. Varr. 2) cognomen Romanum.

Fundus, i, m. 2. *fenék, feneke vagy alja valaminek, p. o. edénynek, folyóvíznek*; der Grund, der Boden. Largitio non habet fundum, Prov. Cic. *a' sűrű jótétel hamar*

kifogyasztja az embert, vagy hamar feneket ér; der häufig verschenkt, wird bald erschöpft. 2) *telek, fekvő jószág*; der Grund, liegendes Gut, Grundstück. 3) *valamit helybe hagyó, megerősítő*; der etwas genehmigt, und dadurch der Sache eine Festigkeit gibt. Nisi populus fundus factus esset, Cic. *hanemha a' nép elfogadta és helybehagyta volna*; außer wenn es das Volk auch angenommen und gebilligt hätte.

Fūnĕbris, e, 3. *halotti*; die Leiche betreffend. Epulum funebre, Cic. *halotti tor*; das Leichenmahl. Vestimentum funebre, Cic. *gyász*; das Trauerkleid. Justa funebria, Liv. *halotti pompa, utolsó tisztesség*; Leichenceremonien. 2) *haldlos, szomorú, szerentsétlen*; tödtlich, traurig, unglücklich. Hor.

Fūnĕra, ae, f. 1. *a' megholtnak legközelebb való rokona*, (*asszony, leány*), *p. o. annya, testvérje*, *'s a' t.* die allernächste Anverwandtinn des Verstorbenen.

Fūnĕrārĭus, a, um, *halotti*, *halottat illető*; die Leiche betreffend, damit sich beschäftigend.

Fūnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *halottemetés*; das Begräbniß. Mart. Cap.

Fūnĕrātor, ōris, m. 3. *halottas ember, halottra hivogató*; ein Leichenbestatter. Gloss.

Fūnĕrātus, a, um, *eltemetett*; begraben. Gloss.

Fūnĕrĕus, a, um, *halotti*, *halottra való*; die Leiche betreffend, dahin gehörig. 2) *haldlos*, *szomorú*, *szerentsétlen*; Leichen verursachend, tödtlich, traurig für Jemanden, unglücklich. Ovid.

Fūnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *eltemetni*; zur Erde bestatten, begraben. Sueton. 2) *megölni*; tödten. Horat.

Fūnĕror, ātus sum, āri, 1. *eltemetni*; beerdigen. Capitol.

Fūnestātus, a, um, *eltemetett*; begraben, zur Erde bestattet. Salv.

Fūneste, Adv. *szerentsétlenül*, *szomorú módon*; unglücklich, traurig. Firm.

Fūnesto, āvi, ātum, āre, 1. *gyilkossággal megfertéztetni*, *gyászba borítni*: mit einem Morde verunreinigen, oder betrüben. Catull. 2) *eltemetni*; begraben. Salv.

Fūnestus, a, um, *haldlos*, *szerentsétlen*, *szomorú*, *gyászos*: tödtlich, unglücklich, traurig für Jemanden. 2) Vestis funesta, Cato. *gyászruha*, *gyász*; Trauerkleid. 3) *rettenetes*, *veszedelmes*; schrecklich, gefährlich.

Fūnĕtum, i, n. 2. *lugos*; bogenförmig gebundener Wein, eine Art von Weinlaube. Plaut.

Fungor, ctus sum, fungi, Dep. 3. cum Ablat. munere, officio, Cic. *eljárni valamiben*, *telyesítni*, *véghezvinni*, *tenni*, *megtselekedni valamit*; thun, verrichten, verwalten. Supremo in aliquem officio fungi, Curt. Ter. *valakinek az utólsó tiszteletet megadni*; einem die letzte Ehre erweisen. Officium fungere, cum Accus. Terent. 2) *valaki vagy valami helyett lenni*, *más kötelességét tenni*, *hellyett*, *v. gyanánt lenni*; etwas statteines andern verrichten, die Stelle vertreten. Fungar vice cotis, Hor. *fenkő gyanánt lészek*; ich vertrete die Stelle des Wetzsteines. Pro fultura fungi, Colum. *támasz gyanánt lenni*; zur Stütze dienen. 2) *használni*, *hasznot tenni valamiben*, *szolgálni valami végre*; nützen, zu etwas dienen. 3) prospera fortuna fungi, Cic. *szerentsésen élni*; glücklich leben. 4) *végezni*, *elvégezni*; vollenden, überstehen. Fato fungi, Quint. vel morte, Ovid. vel diem, Justin. *meghalni*; sterben. 5) *kiállani*, *szenvedni*; leiden; multa mala functus, Lucret.

Fungōsus, a, um, *taplós*; schwammig, löcherig od. locker wie ein Schwamm. Plin.

Fungus, i, m. 2. *gomba*; Erdschwamm, Pilz, Morchel. Horat. 2) *gyertyabél*; der Docht im Lichte. Virg. *a' gyertya vagy méts hamva*; die Lichtschnuppe. 3) Met. *buta*, *ostoba ember*; ein dummer Mensch. Virg. 4) *vadhús a' sebben*; wild Fleisch in Wunden. Med.

Fūnĭcŭlus, i, m. 2. *vékony kötél*, *istráng*, *spárga*; ein kleines dünnes Seil, ein Spagat. Cic.

Fūnis, is, m. 3. *kötél*; das Seil, der Strick, Tau. 2) Met. funem ducere. Hor. Prov. *vinni vagy igazgatni a' dolgot*; den Tanz anführen.

Fūnus, ĕris, n. 3. *halott*, *holttest*; Leiche, todter Leichnam. 2) *halotti temetés*, *temetés*, *halott*, *halotti*

pompa; Beerdigung mit allen Ceremonien, Leichenceremonien, Leichenbegängniß, wofür wir auch oft Leiche sagen. Funus alicui facere, Cic. *valakit tisztességesen eltemetni, valakinek temetést tartani*; einem ein Leichenbegängniß halten. 3) *rakásfa, mellyen a' holtakat megégették*: der Scheiterhaufen. Svet. 4) *halál*: der Tod. Crudeli funere exstinctus. Virg. 5) *végveszedelem, elveszés*; der Untergang. Funus reipublicae, Cic.

Fuo, fui vel fuvi, fuere, 3. Obsol. id. qu. sum, fui, etc.

Fur, Gen. furis, c. 3. *tolvaj, lopó*; ein Dieb; fur manifestarius, Plaut. *zsivány*; ein öffentlicher ergriffener Dieb. 2) *rabszolga, gazember*; ein Sclave, ein Schurke, Kerl. Virg.

Fura, ae, f. 1. dea furum. Mart. Carp.

Furacitas, atis, f. 3. *lopásravaló hajlandóság*; die Neigung zum Stehlen.

Furaciter, Adv. *tolvaj módon*; diebisch, cuf diebische Art: furacissime.

Furator, oris, m. 3. *lopó, tolvaj*; ein Dieb.

Furatrina, ae, f. 1. *tolvajság*; das Stehlen, der Diebstahl. Apul.

Furax, acis, Adj. *tolvaj, ragadozó kezű*; zum Stehlen geneigt, der leicht stiehlt, diebisch. Cic. furacissimae manus, Cic. nihil est furacius illo, Martial.

Furca, ae, f. 1. *villa*; die Gabel. 2) *akármelly villaforma eszköz*; alles was gabelförmig ist. 3) *pelengér*; ein tragbarer Schandkloß oder Galgen, um die Sclaven zu geißeln. 4) cancrorum furcae, Apul. *rákláb, rakollói*; Krebsscheeren.

Furcifer, i, m. 2. *pelengérbe való, akasztófára való*; ein henkenswürdiger Schelm, ein Galgenschwengel.

Furcilla, ae, f. 1. *villátska, kis villa*; ein Gäbelchen.

Furcillatus, a, um, *kétágú, villaforma*; gabelförmig, zweyspitzig. Varr.

Furcula, ae, f. 1. i. q. furcilla.

Furens, tis, o. 3. *dühös, dühösködő*; wüthend, rasend.

Furenter, Adv. *dühösen, dühösködve*; wüthend, rasend. Cic.

Furfur, uris, m. 3. *korpa*; die Kleyen. Plaut. 2) *korpaforma bőrfoszlás a' fejen, fejkorpa*; Schuppen auf dem Kopfe und auf der Haut. Plin.

Furfuraceus, a, um, *korpás, korpaforma*; kleyenförmig. Fulg.

Furfureus, a, um, *korpa, korpából való*; aus Kleyen. Gell.

Furfurosus, a, um, v. gr. color, Plin. *korpanemű, korpaforma*; kleyenförmig. 2) *korpás, korpával tele*; voller Kleyen.

Furia, ae, f. 1. (furo), *dühösség, düh*; die Wuth, Raserey. Furiis accensus, Virg. furias concepit, Virg. *dühösködni kezdett, neki dühösödött*; gerieth in Wuth. Furiae justae, Virg. *méltó bosszankodás*; heftiger gerechter Zorn. 2) *indúlatosság hevessége*; heftige Begierde. Sil. *nagy ijjedtség*; heftiger Schrecken. Cic. 3) tres deae ultionis, nempe: Alecto, Megaera, et Tisiphone. Svet.

Furialis, e, *dühös, dühösködő*; furienmäßig, wüthend, unsinnig. 2) *dühösséget szerző v. okozó*; in Wuth und Raserey setzend. Ovid.

Furialiter, Adv. *dühösködve*; furienmäßig, unsinnig, rasend.

Furiatus, a, um, *dühös*; wüthend.

Furibundus, a, um, i. q. furens, *dühös, dühösködő*; wüthend, rasend, unsinnig.

Furinus, a, um, (fur), *tolvajokat illető*; die Diebe betreffend. Plaut. 2) Furina, Dea, i. e. dea furum.

Furio, avi, atum, are, 1. *neki dühösítni*; wüthend, rasend, unsinnig machen. Horat. Furiatus, a, um, *neki dühödt*; wüthend, rasend, unsinnig. Virg. et Ovid.

Furio, ire, 4. *dühösködni*; wüthend, rasend seyn. Sidon.

Furiose, Adv. *dühösködve, mérgében atsarkodva*; wüthend, rasend, unsinnig. Cic.

Furiosus, a, um, *dühösködő, dühös, mérgében atsarkodó*; voller Wuth oder Raserey, wüthend, rasend, vor Zorn rasend. 2) *fenekedő, p. o. a' köztársaság ellen*; einer der wider die Republik wüthet. Cic.

Furius, ii, m. 2. cognomen Romanum. Hinc: Furius, a, um, v. gr. lex, Cic.

Furnaceus, a, um, (furnus), v. gr. panis, *kementzében sült v. sütött*; im Ofen gebacken. Plin.

Furnaria, ae, f. 1. sc. ars. *kenyérsütés, kenyérsütő mesterség*; das Beckerhandwerk. Furnariam exercere, Svet. *kenyeret sütni, kenyérsütő lenni*; ein Bäcker seyn.

Furnarius, a, um, *kenyérsütő kementzét illető*; den Backofen betreffend.

Furnārius, ii, m. 2. *kenyérsütő*; ein Becker.

Furnius, a, um, nomen gentilitium Romanum. Liv.

Furnus, i, m. 2. *sütőkementze*; ein Backofen. Plaut. Ovid.

Fŭro, ui, rĕre, 3. *dühösködni*, *eszén nem lenni p. o. mérgében, a' nagy indúlatoskodás miatt*; rasen, wüthen, toben, seines Verstandes nicht mächtig seyn. Belluae in suos acrius furunt, Curt. 2) v. gr. furit tempestas ignis, Cic. *dühösködni*, *törni*, *rontani*, *pusztitni*; wüthen, toben, verheeren. 3) *tsintalankodni*, *pajkoskodni*; ausgelassen seyn, schwärmen. Dulce mihi est furere, Hor.

Fūror, ātus sum, āri, (fur), aliquid alicui vel ab aliquo, Cic. *lopni*, *ellopni valamit*; stehlen, entwenden. 2) se furari, Virg. *elsuhanni*, *elszökni*; sich wegschleichen. 3) vultus veste, Senec. *eltakarni*; bedecken.

Fŭror, ōris, m. 3. *düh*, *dühösség*, *dühösködés*; die Wuth, Raserey. Cic. 2) *rajoskodás*, *elragadtatás*; die Begeisterung. Cic. 3) *szertelen kivánság*, *kivánás kórsága*; heftige Begierde. Lucri furor, Sen. Furor laudis, Sil.

Furtĭfĭcus, a, um, *tolvajkodó*, *lopásra szokott*; des Stehlens gewohnt, diebisch. Plaut.

Furtim, Adv. *lopva*, *orozva*, *titkon*, *titkosan*, *alattomban*; verstohlener Weise, insgeheim, unvermerkt.

Furtīve, Adv. i. q. furtim.

Furtīvus, a, um, *lopott*, *nem igaz úton szerzett*; gestohlen. Res furtivas vendere, Plaut. 2) *titkos*, *alattomos*, *orozva való*; heimlich. Furtivae excursiones, Liv. *alattomos portyázás*, *v. szagúldozás*; heimliche Streifereyen.

Furtum, i, n. 2. (fur), *tolvajság*, *lopás*; ein Diebstahl. Furtum facere, Cic. *lopni*; stehlen. Furti damnari, Cic. *tolvajsággal vádoltatni*; sich des Diebstahls schuldig machen. 2) *titkos*, *alattomos tett*, *orozás*; eine heimliche That. 3) *házasságtörés*, *nőspáráznaság*, *paráználkodás*; der Ehebruch, die Hurerey. Puer furto conceptus, Ovid. *fattyúgyermek*; ein Kind im Ehebruche gezeugt. 4) furta belli, Virg. *hadifortély*; Kriegslist. 5) *meglepés*, *véletlen rárontás*, *v. rárohanás*; eine Überraschung, ein unvermutheter Überfall.

Fūruncŭlus, i, m. 2. (Dim. a fur.) *kis tolvaj*; ein kleiner Dieb. 2) *tüzes kelés*; ein hitziges Geschwür.

Furvesco, ĕre, 3. *feketélleni*, *feketévé*, *v. setétszinűvé lenni*; schwarz oder dunkelfarbig werden.

Furvus, a, um, *fekete*, *kormos*, *barátszin*, *setétszin*, *homályos*; schwarz, dunkel.

Fuscātor, ōris, m. 3. *setétitő*, *feketitő*, *homályositó*; der Verdunkler, Verfinsterer, Schwärzer.

Fuscĭna, ae, f. 1. *szigony*; eine Fischergabel. 2) *abárlóvilla*: eine Fleischgabel. 3) i. q. tridens Neptuni.

Fuscĭnŭla, ae, f. 1. Dim. a Fuscina.

Fuscitas, ātis, f. 3. *feketeség*, *homályosság*, *setétség*, *barnaság*; die Schwärze, Dunkelheit, Finsterniß.

Fusco, āvi, ātum, āre, 1. *feketitni*, *barnitni*, *szürkitni*; dunkelbraun oder schwärzlich machen. 2) e. gr. diem, Ovid. *meghomályositni*, *megsetétitni*; verdunkeln.

Fuscus, a, um, *barna*, *setétbarna*, *feketés*, *barátszin*; braun, dunkelbraun, schwärzlich. 2) Trop. e. gr. vox, Cic. *siket*; dumpf.

Fūse, Adv. e. gr. dicere, Cic. *bőven*, *kiterjeszkedve*; ausgebreitet, weitläuftig. Comp. -ius, Cic. Uberius ac fusius disputare, Cic.

Fūsĭlis, e, *önthető*, *tölthető*; was sich gießen läßt. 2) e. gr. numen, Prud. *öntött*, *formált*, *faragott*; gegossen, gebildet.

Fūsio, ōnis, f. 3. *öntés*, *kiöntés*, *töltés*; der Guß, Ausguß. 2) *olvasztás*; die Schmelzung.

Fūsius, a, um, i. q. Fusius. Obsol.

Fūsor, ōris, m. 3. *öntő*, *rézmivöntő*, *olvasztó*; ein Gießer, Rothgießer, Schmelzer.

Fūsōrium, ii, n. 2. *öntő műhely*; eine Gießhütte. 2) *öntőforma*; eine Gießform. 3) *olvasztó kementze*; ein Schmelzofen. 4) *öntés*; der Guß.

Fusterna, ae, f. 1. *fenyőfa felső része*; der obere Theil der Tanne.

Fustĭbălus, i, m. 2. *hadimivszer*, *melly egy hosszszú rúdból v. botból áll*, *mellynek közepén parittya van*; eine Kriegsmaschine, bestehend aus einem langen Stocke mit einer Schleuder in der Mitte. Veget.

Fusticŭlus, i, m. 2. Dim. *bototska, kis darab fa, páltzátska husángotska*; ein Stückchen Holz.
Fustigātio, ōnis, f. 3. *meghusángolás, páltzázás, v. botozás*; die Abprügelung.
Fustigātus, a, um, *meghusángolt, páltzázott, v. botozott, megvert*; geprügelt, geschlagen.
Fustigo, āre, 1. *meghusángolni, páltzázni, botozni, v. verni*; mit Prügeln schlagen.
Fustim, Adv. *bottal, husánggal, doronggal*; mit einem Knittel oder Prügel. Fustim interimere, Val. Max. *agyon verni*; zu Tode prügeln.
Fustis, is, m. 3. *dorong, husáng, bot, páltza*; ein Knittel, Prügel, Stock. Alicui fustem impingere, aliquem male mulctare fustibus, Cic. *valakit meghusángolni, megbotozni, megpáltzázni*; einen prügeln.
Fustitudinus, a, um, (fustis et tundo) e. gr. fustitudinae insulae, Plaut. i. e. ergastula.
Fustŭārium, ii, n. 2. (scil. supplicium, Cic.) *halálra verés büntetése*; die Strafe zu Tode geprügelt zu werden. 2) *tsapatóhely, tsapatópad, deres*; eine Schlagbank. Gloss.
Fustŭārius, ii, m. 2. *verő, hajdú, porkoláb, poroszló, lovászinas*; einer der einen prügelt, ein Stallknecht.
Fūsūra, ae, f. 1. e. gr. plumbi, Plin. *olvasztás, öntés*; die Giessung, Schmelzung.
Fūsus, a, um, (fundo), *öntött, töltött*; gegossen. 2) *olvasztott*; geschmolzen. 3) *bő*; weitläuftig. 4) *kiterjesztett*; ausgebreitet. •Superstitio fusa per gentes, Cic. *szélesen elterjedt balvélekedés*; ein weit ausgebreiteter Aberglaube. 5) *elűzött, megvert*; verjagt, geschlagen. Acies in fugam fusa, Liv. *űzőbe vett hadisereg*; eine in die Flucht gebrachte Armee. 6) e. gr. venter, Cels. *hasmenés*; der Durchfall. Comp. -ior. Gell.
Fūsus, us, m. 4. *öntés*; das Giessen.
Fūsus, i, m. 2. *orsó*; die Spindel. Lanam in fila tenuare fuso, Plin. *gyapjút fonni*; Wolle spinnen. Versare pollice fusum, *fonni*; spinnen. Etiam: Fusum, i, n. 2. hereditas ad fusum a lancea transit, Leg. Antiq. *leány ágra száll az örökség*; die Erbschaft kommt auf die Weiber.
Fūtātim, Adv. *bőségesen, elégen túl*; überflüssig.
Fūtile, Adv. *roszszúl, tsekélyűl, helytelenűl, nem jól*; schlecht, nicht recht, nicht gut.
Futĭle, is, n. 3. vas quoddam lato ore, fundo angusto, quo utebantur in sacris Vestae, in quibus aquam in terram ponere piaculum est.
Fūtĭlis, e, *haszontalan, foganatlan, sikeretlen*; nichtig, unnütz. 2) e. gr. haruspex, Cic. *gaz, semmirevaló, semmirekellő*; nichtswürdig. 3) *fetsegő, lotskafetske, tséltsap, kiben nem áll meg a' szó*; der nichts bezahlen kann. 4) *múlandó, nem állandó*; vergänglich, nicht dauerhaft.
Fūtĭlĭtas, ātis, f. 3. *semmirekellőség, haszontalanság, tséltsapság*; die Nichtswürdigkeit.
Fūtĭlĭter, Adv. *hijjában, haszontalanúl*; leichtfertig, unnütz.
Fūto, āre, 1. i. q. arguo.
Fūtum, i, n. 2. *vizesedény*; ein Wassergeschirr.
Fŭtŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. aliquam Martial. *elhálni valakit, velehálni, v. testiképen közösűlni valakivel*; bey einer schlafen, sich fleischlich vermischen.
Fŭturus, a, um, (ab inusit. verbo Fuo, pro Sum) *jövendő*; zukünftig. Ignarus futuri, *a' ki nem tudja a' jövendőt*; der das Zukünftige nicht weiß. 2) quid futurum? Curt. *mi leszsz még végre?* was wird es endlich werden.
Fŭtūtio, ōnis, f. 3. *velehálás, elhálás, testiközösűlés*; der Beyschlaf, die fleischliche Vermischung.
Fŭtūtor, ōris, m. 3. i. e. qui futuit, Martial.
Fŭtūtrix, īcis, f. 3. i. e. quae futuit.
Fŭtūtus, a, um, (futuo) *fajtalanságra használt*; zur Unzucht gebraucht.

G.

G, In verborum Praeteritis mutatur in C. e. g. Legor, lectus sum etc. 2) Citra necessitatem saepe adhibetur, v. g. Grumentum pro Frumentum. 3) In antiquis notis extat haec litera sola, et denotat Gaudium, Gentem, Genium, Gellium, Gaium, Gratiam etc.

Găbăles, um, m. 3. plur. populus antiquus Aquitaniae.

Gabalĭum, ĭi, n. 2. *fűszerszámos plánta neme Arábiában*; eine gewisse gewürzhafte Pflanze in Arabien.

Găbălus, i, m. 2. *villa*; eine Gabel. 2) *akasztófa*, *kereszt az országút szélén*; ein Galgen, ein Kreuz an der Landstraße. 3) *akasztófáravaló*, *akasztófa virága*, *motskolódó szó*; ein Galgenvogel, ein Schimpfwort. Macrin. ab. Capitol.

Găbărae, ārum, f. 1. plur. *bébal'samozott holttestek, múmiák*; Mumien. Augustin.

Găbăta, ae, f, 1. *tál*, *mélytál*, *boritótál*; eine Schüssel, ein Napf.

Găbbăra, ae, f. 1. i. q. Gabarae.

Găbĭēni, ōrum, m. 2. plur. incolae urbis Gabiorum.

Găbĭi, ōrum, m. plur. urbs Latii.

Găbĭnĭānus, a, um, *Gabiniusi*, *Gabiniusról nevezett*; Gabinisch, vom Gabinius benannt.

Găbĭnĭus, ĭi, m. 2. nomen gentilitium Romanum. 2) Adj. *Gabiniusi*; Gabinisch.

Găbīnus, a, um, *Gabiumba*, *v. onnan való*, *oda tartozó*, *ott született*; in oder aus Gabii, dahin gehörig, dort gebürtig. 2) Gabinus cinctus, est toga sic in tergum rejecta, ut una ejus lacinia revocata hominem cingat.

Gădes, ium, f. plur. urbs et insula Hispaniae, hodie: Cadix.

Gădītānus, a, um, *Kádiksz szigetéhez tartozó*; zur Insel Cadix gehörig. Gaditanum fretum, Plin. *Gibraltár 's Ásia közt a' tengerszorossa*; die Meerenge zwischen Gibraltar und Afrika.

Gaesum, i, n. 2. *régi Gallusok 's más nemzetek hajitódárdája*; leichte Wurfspieße, deren sich die Gallier und andere Nationen bedienten. Caes.

Gaetūlĭa, ae, f. 1. regio Africae. 2) i. q. Africa. Etiam: Getulia.

Gaĕtūlus, i, m. 2. *Getuliai lakos*; ein Getulier.

Gāgātes, ae, m. 1. *gagátkő*, *földbal'sam*, *fekete fényes földiszurok neme*; ein Gagat, Bergwachs, eine Art schwarzes, glänzendes Erdpech.

Gălactītes, ae, m. 1. *téjkő*, *fejérmárvány*; ein Milchstein, weißer Marmorstein.

Gălactŏpŏta, ae, m. 1. *téjivó*, *téjjelélő*; ein Milchtrinker. Colum.

Gălanga, ae, f. 1. *gálga*; Galgant, Calmus.

Gălăbĭcĭdes, et Galarictis, is, m. 3. *a' Nilusban böven található kő neme*; ein gewisser Stein, der in dem Nilflusse häufig angetroffen wird.

Galaesus, i. q. Galesus.

Gălăta, ae, c. 1. incola Galatiae regionis.

Gălătēa, ae, f. 1. Nympha marina, Nereï et Doridis filia. Virg. 2) *szép téj v. hó fejérségű leány*; eine schöne milchweiße Jungfrau.

Galatia, ae, f. 1. regio Asiae minoris. Galaticari, Tertull. est Galatas imitari. 2) urbs Italiae.

Gălătĭcus, a, um, *Galatziai*; Galatisch. Rubor Galaticius, Tert.

Gălaxĭas, ae, m. 1. *országút az égen*; die Milchstraße am Himmel. 2) *bizonyos fejérkő*, *veres erekkel*; ein milchweißer mit rothen Adern gezierter Stein.

Galba, ae, f. 1 *kukats*; ein Würmchen, Milbe.

Gălba, ae, m. 1. cognomen Romanum. 2) *kövér ember*; ein fetter Mensch.

Galbănātus, a, um, *sárga köntösbe öltözött*; gelb gekleidet.

Galbănĕus, a, um, *galbántsipából való*; aus Galban

Galbănum, i, n. 2. *galbántsipa*; das Gummi von einer doldentragenden Pflanze in Syrien. (Bubon galbanum L.)

Galbănus, a, um, *lágy*, *gyenge puha*;

weich, zärtlich. 2) *égszinű*; himmelblau. 3) Trop. Mores galbani, Martial. i. e. molles.

Galbĕus, a, um, *lágy*, *gyenge*; weich, weichlich. e. gr. vinculum. Sveton. *gyenge kötés*; weiche, sanfte Binde.

Galbinātus, a, um, i. q. Galbanatus.

Galbĭnĕus, a, um, *sárgás*; gelblich.

Galbĭnus, a, um, i. q. Galbanus.

Galbŭla, ae, f. 1. *sárga aranybegy*, *sárgarigó*, *sármalinkó*; ein Goldamsel.

Galbus, a, um, *zöldessárga*; grüngelb. 2) *égszin*; himmelblau. 3) *lágy*, *gyenge*, *puha*; weich, zart.

Găle, es, f. 1. *menyét*, *menetke*; ein Wiesel. Plin.

Gălĕa, ae, f. 1. *sisak*; ein Helm. Galeam induere, Caes. Varr. *sisakot tenni fel*; den Helm aufsetzen. 2) Trop. *afrikai tyúk búbja*; die Haube auf den afrikanischen Hühnern. Colum.

Gălĕāris, e, (galea), *sisakot illető*; den Helm betreffend.

Gălĕārĭus, a, um, (gelea), *sisakkal bánó*; mit dem Helm sich beschäftigend. 2) Subs. *sisakhordozó*; ein Helmträger.

Gălĕātus, a, um, *kinek sisak van a' fején*; der einen Helm auf hat.

Gălēna, ae, f. 1. *ónglét*, *máz*; der Bleyglanz. 2) *glétetzet*; das Bleyerzt. 3) *görögtzérusza*; das Bleyweiß.

Gălēnĭcus, a, um, *Galénus orvost illető*; den Arzt Galenus betreffend.

Gălēnum, i, n. 2. urbs Italiae in Campania.

Gălēnus, i, m. 2. medicus nobilissimus Pergamenus.

Gălĕo, āvi, -ātum, āre, 1. (galea) *sisakot feltenni*, *sisakba öltözni*; einen Helm aufsetzen.

Galeobdolon, vide: Galeopsis.

Gălĕŏla, ae, f. 1. Dim. *sisakotska*; ein Helmchen. 2) *mély edény*, *p. o. tál*; ein vertieftes Geschirr.

Gălĕopsis, is, f. 3. Gălĕobdŏlon et Galĭon, *vérestorkú mamó*; gelbe Nesselblume.

Gălĕōtae, ārum, m. 1. plur. vates Siculienses.

Gălĕōtes, ae, m. 1. *gyék*, *v. gyík neme*; eine Art Eidechsen. 2) *koszperdorrúkal*; ein Schwertfisch.

Gălērĭcŭlum, i, n. 2. Dim. *kis sapka*, *süveg*, *kutsma*, *v. kalap*; eine kleine Mütze, kleiner Hut.

Gălērītus, a, um, *sapkás*, *süveges*, *kutsmás*, *kalapos*, *a' kinek effélével van befedve a' feje*; mit einer Mütze, Haube oder Hute bedeckt.

Gălērium, ĭi, n. 2. *vidrabőr süveg*; ein Hut von geschlachteten Otterfellen.

Gălērus, i, m. Gălērum, i, n. 2. *kerek kalap*, *hegyes sapka*, *v. süveg*, *mint a' pogány papoké vólt*; ein runder Hut, eine spitzige Mütze, wurde getragen von den alten Priestern. 2) *vendéghaj*; falsches Haar, ein Haarputz. 3) *ró'sabimbó*; eine Rosenknospe.

Gălēsus, i, m. 2. fluvius Italiae inferioris.

Gălīlaea, ae, f. 1. regio Judaeae.

Galilaeus, a, um, *Galiléai*; Galiläisch.

Galium, ĭi, n. 2. *galaj*, *kásafű*; Klebkraut.

Galla, ae, f. 1. *gubó*, *gubats*, *gubits*, *suska*; ein Gallapfel. 2) *vargafeketítő*; die Schusterschwärze. 3) *rossz feketés szinű bor*; ein schlechter schwärzlicher Wein. 4) i. q. Gallus, *Cybele herélt papja*; ein castrirter Priester der Cybele.

Gallaecia, ae, f. 1. *Gallicia Spanyolországban*; Gallicien in Spanien.

Gallĭa, ae, f. 1. *Gallia tartománnyja*, *ma*: *Frantziaország*; die Landschaft Gallien, heut zu Tage Frankreich. Antiquitus Gallia omnis divisa erat in tres partes, ut pote: in Galliam Cisalpinam, seu Togatam, Braccatam, et Comatam.

Galliambus, vide: Gallijambus.

Gallĭārĭus, et Gallicarius, a, um, *gubóhoz*, *v. gubitshoz való*; zu den Galläpfeln gehörig. 2) ad sacerdotes Cybeles pertinens.

Gallĭārĭus, ĭi, m. 2. *varga*, *tserzővarga*, *v. más kézimesterember*, *kinek gubats kell a' mesterségéhez*; ein Gerber, oder auch andere Handwerksleute, welche Galläpfel zu ihrer Handthierung brauchen.

Gallĭcae, vide: Gallicus.

Gallĭcānus, a, um, *Galliai*, *Galliába*, *v. onnan való*; in oder aus Gallien, Gallisch.

Gallĭcāntus, us, m. 4. i. q. Gallicinium, *kakaskiáltás*, *kakasszó*, *kukurékolás*, *kikirékelés*; das Hahnengeschrey.

Gallice, Adv. *Galliai módon, v. módra*; Gallisch, auf Gallische Art.

Gallicinium, ii, n. 2. *kakasszó, kukurékolás*; das Hahnengeschrey. 2) *kakasszókori idő, éjjel*; der Theil der Nacht, da die Hahne krähen.

Gallicrus, (Gallicrus) ūris, n. 3. *kakasszárú muhar*; der Hahnenfuß, ein Kraut.

Gallicus, a, um, *Galliai, Frantzia*; Gallisch, Französisch. e. gr. morbus, Med *frantzú, undok nyavalya*; die Franzosen, die venerische Krankheit.

Galliiambus, i, m. 2. cantilena sacerdotum Cybeles.

Gallīna, ae, f. 1. (gallus), *tyúk, tik*; eine Henne. e. gr. glociens; *kotlóstyúk*; eine Gluckhenne. e. gr. incuba, v. matrix; *kotló, tojást költő tyúk*; eine Bruthenne. Gallina cecinit, Ter. *kádált, v. káritsált a' tyúk*; die Henne hat gekräht. Albae gallinae filius, Juv. Prov. *szerentsefija, boldog ember*; ein glücklicher Mensch.

Gallīnācĕus, a, um, *tyúki, tiki, tyúk, tik*; von Hühnern. Pulli gallinacei, Varr. *tsirke, tsibe*; junge Hühnchen. e. gr. mas, Svet. *kakas, házikakas*; der Haushahn. Subs. Gallinaceus, *kakas, házikakas*; der Haushahn.

Gallinarium, ii, n. 2. *ketretz, tyúkól, tikól*; ein Hühnerhaus.

Gallinarius, ii, m. 2. *tyúktenyésztető, v. nevelő, tyúkász, tikász, tyúkpásztor*; der Hühner erziehet, der Hühnerwärter.

Gallīnārĭus, a, um, *tyúkhoz tartozó, v. való*; zu den Hühnern gehörig. e. gr. scala, Cels. *tyúkülő*; eine Hühnersteige.

Gallīnŭla, ae, f. 1. Dim. *tyúkotska, tikotska*; ein Hühnchen.

Gallius, a, um, i. q. Gallicus, Sallust.

Gallo, āre, 1. *oktalanúl rajoskodni, esztelenkedni, dühödni, mint a' Cybele papjai*; schwärmen, unsinnig wüthen, wie die Priester der Cybele.

Gallograecĭa, ae, f. 1. i. q. Galatia, regio Asiae minoris

Gallulasco, ĕre, 3. *megtsattanni, férjfiassá lenni, (a' hangról mondatik)* sich brechen, männlicher werden, (von der Stimme).

Gallŭlus, a, um, Dim. *Galliai*; Gallisch.

Gallus, i, m. 2. *kakas*; ein Hahn. Sub galli cantum, Hor. *virradtakor*; bey anbrechendem Morgen. Galli venter, Prov. *nagyehető, nagybélű*; ein Vielfraß. 2) *Frantzia*; ein Franzos. 3) i. q. sacerdos Cybeles. 4) fluvius Phrygiae. 5) cognomen Romanum.

Gallus, a, um, i. q. Gallicus, Martial.

Galumna, ātis, n. 3. *főfedél*; eine Kopfdecke. Mart. Cap.

Gamba, ae, f. 1. *köröm, p. o. ló, v. szamárköröm*; der Huf.

Gambōsus, a, um, e. gr. animal, Veget. *dagadtkörmű*; am Hufe geschwollen.

Gămēlĭōn, ōnis, m. 3. nomen mensis unius apud Athenienses.

Gamma, ae, f. 1. litera Graeca, Latinorum G.

Gămmărus, i, m. 2. *tengeri rák*; ein Seekrebs, Hummer. Mart. Gammari lapilli, *rákszem*: Krebsaugen. Gammari crusta, *rakhéj, v. haj*; Krebsschalen. Gammari chelae, *rákollói*; Krebsscheeren.

Gānĕa, ae, f. 1. *közönséges hely, hol pénzért ebédet 's vatsorát ehetik az ember, vendégfogadó, piatzikonyha (latzikonyha)*; ein Ort, wo öffentlich für Geld gespeiset wird, Garküche. 2) *ivó, részegeskedő, tombérozó, és bordélyház*; ein Sauf- und Hurenhaus. 3) *étel, finom eledel*; das Essen, die delicate Speise.

Gānĕārĭus, a, um, e. gr. triclinium, *a' hol jól, v. jólzűn ebédel, v. vatsorál az ember*; wo gut gespeiset wird.

Gānĕo, ōnis, m. 3. *tobzódó, eszemiszom ember*; ein Schlemmer. 2) *kurvás, kurvakergető*; Hurentreiber.

Gangăba, ae, m. 1. *terehordó, terhordozó, (Persa nyelven)*; ein Lastträger (auf Persisch). Curt.

Gangărĭdae, ārum, m. 1. plur. populus Indiae ad Gangem.

Ganges, is, m. 3. fluvius Indiae praecipuus.

Gangĕtĭcus, a, um, *Gángesi*; Gangetisch. e. gr. avis, Ovid. i. q. Phoenix.

Ganglĭon, ii, n. 2. *futosómirigy, hólttetem*; eine Art von Geschwulst, ein Überbein. Veget.

Gangraena, ae, f. 1. *feketefene, üszögfene, vadhús, nyavalya*; der kalte Brand, faul Fleisch, eine Krankheit.

Gānnātor, ōris, m. 3. *tsúfoló, gúnyoló*; ein Spötter. Gloss.

Gānnātūra, ae, f. 1. *tsúfolódás*, *gúnyolódás*; die Spötterey. Voss.

Gannĭo, īre, 4. *kaholni*, *tsaholni*, *ugatni mint a' kutya*, *nyikogni*, *mint a' róka*; belfern, bellen von Hunden und Füchsen. 2) *visszaugatni*; widerbellen. 3) *fetsegni*, *lotsogni*; schwatzen.

Gannītĭo, ōnis, f. 3. *kaholás*, *tsaholás*; das Belfern.

Gannītus, us, m. 4. *kutya nyiválkolása*, *mellyel gazdáját fogadja*; das Winseln eines Hundes, womit er seinen Herrn bewillkommt. Gannitibus improbis lacessere aliquem, Mart. *valakit ebül megugatni*, *veszekedni vele*; einen anbellen. 2) *fetsegés*, *kedves időtöltés*; das Plaudern, gefällige Reden. 3) *panaszos sirás*; das klägliche Weinen.

Ganta, v. Ganza, ae, f. 1. (vox Germanica, ut Plin. refert) *lúd*; eine Gans.

Gănymēdes, is, m. 3. Trois, regis Trojani filius, puer admirandae pulchritudinis, quem Jupiter in coelum avexit, mensaeque suae praefecit, ut sibi a poculis esset.

Ganza, vide: Ganta.

Gărāmas, antis, plur. Garamantes, um, m. 3. populus Africae interioris. Ad, v. ultra Garamantes aliquem relegare; *messze küldeni számkivetésbe*; einen weit verweisen. Garamanticus, a, um, ad Garamantes pertinens.

Gargānus, i, m. 2. mons Apuliae.

Gargăphĭe, es, f. 1. fons Boeotiae. 2) valles ibidem.

Gargăra, ōrum, n. 2. plur. vertex montis Idae in Mysia, cum urbe ejusdem nominis.

Gargărĭdĭo, āre, 1. i. q. gargarizo. Varr.

Gargărisma, ătis, n. 3. *gargarizáló*, v. *gurgulyázó*, *toroköblögető*, *p. o. víz*, *valami lév*; das, womit man sich gurgelt.

Găr̆gărīsmus, i, m. 2. idem.

Gargărismătĭum, ĭi, n. 2. i. q. gargarisma. Marc. Emp.

Gargărīzātĭo, ōnis, f. 3. *gargarizálás*, *gurgulyázás*, *toroköblögetés*; das Gurgeln. Cels.

Gargărīxātus, us, m. 4. idem.

Gargărīzo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. medicamentis, ex fico, Cels. *gargarizálni*, *gurgulyázni*, *torkát öblögetni*; sich gurgeln.

Gărgărus, i, m, et Gargara, n. 2. plur. urbs ad Idam montem, frumenti copia celebris.

Gargettus, i, oppidum in Attica, locus natalis Epicuri. Hinc: Gargettius, a, um, i. e. inde oriundus. v. gr. Epicurus, Cic.

Garītes, um, populus Aquitaniae. Caes.

Garoceli, ōrum, populus Galliae, ad Alpes. Caes.

Garrĭo, īvi, ītum, īre, 4. *tsevegni*, *mindent öszveviszsza beszéllni*, *a' mi az ember szájára jő*; schwatzen, plaudern; garrimus, quidquid in buccam venit, Cic. Fabellas garrire, Hor. *mesélni*; Fabeln erzählen. 2) v. gr. in gymnasiis, Cic. *fetsegni*, *lármázni*; schwatzen, plaudern, ein Geschwätz machen. 3) de animalibus brutis, avibus; *tsevegni mint a' madarak*; schwatzen, zwitschern wie die Vögel. Apul.

Garrītus, us, m. 4. *fetsegés*, *tsátsogás*, *tsevegés*; das Schwatzen, Plaudern, Geschwätz. Sid.

Garrŭlĭtas, ātis, f. 3. *fetsegés*, *tsátsogás*, *fetsegőség*, *fetsegésre való nagy hajlandóság*, (*fetskelotskaság*); die Schwatzhaftigkeit, Plauderhaftigkeit. Puer garrulitate amabilis, Svet. 2) de avibus, v. gr. cornicis, picae; *károgás*, *tsergés*, *tsevegés*; das Geschwätz der Vögel.

Garrŭlus, a, um, *tsátsogó*, *fetsegő*, *tsatska*; schwatzhaft, plauderhaft, geschwätzig. 2) *valamit kifetsegő*, *tsatska*; der etwas sogleich ausplaudert, schwatzhaft. Hor. 3) *tsergő*, *p. o. patak*; rauschend, wie ein Bach. Hor. 4) *tsevegő*, *p. o. madár*; zwitschernd. Virg.

Gărum et Găron, i, n. 2. *jóízű halléw vagy mártás*, *mellyet a' Romiak a' skomberből készitettek*; eine kostbare Sauce oder Brühe von der Makrele bereitet. Hor. Plin.

Gárumna, ae, c. 1. *a' Garumna folyóvize Frantzia Országban*: die Garonne, ein Fluß in Frankreich. Caes.

Gárus, i, m. 2. *skomber*, *egy hal neme*; die Makrele, ein Fisch. Plin.

Găryŏphyllon, Caryophyllum, Plin. *szekfűvirág*; die Gewürznelke.

Gaster, ĕris et stri, f. 3. et 2. *has*; der Bauch. Coel. Aur.

Găstrĭcus, a, um, *hasat vagy gyomrot illető*; zum Bauche oder Magen gehörig. Liquor gastricus, *emésztést*

segitő tseppek; dauender Magen, saft. Medic.

Găstrŏmântīa, ae, f. 1. *hasból beszéllő vardzsló*; eine Art des Wahrsagens aus dem Bauche. Gloss.

Gaudēbundus, a, um, *örvendő*, *víg*; lustig, sich freuend.

Gaudens, tis, o. 3. Part. *örvendő*, *örülő*; sich freuend, fröhlich.

Gaudĕo, gāvisus sum, gaudēre, 2. *örülni*, *örvendeni*; sich freuen, Freude haben, fröhlich seyn. Gaudeo mihi, Cic. *örülök vagy örvendek*, *hogy*; ich freue mich, es freuet mich. 2) gaudere aliqua re, Cic. *kedvét vagy örömét taláni valamiben*; ein Vergnügen an etwas finden. 3) *kedve és kivánsága szerént élni vagy birni valamivel*; etwas geniessen, sich einer Sache erfreuen. Gaudere sanitate, vel bona valetudine; *egésséges lenni*; gesund seyn.

Gaudĭālis, e, *örvendetes*; fröhlich, freudenvoll. Apul.

Gaudĭbundus, a, um, vide: Gaudebundus.

Gaudímŏnĭum, ĭi, n. 2. *öröm*; die Freude. Petron.

Gaudíum, ĭi, n. 2 *öröm*; Freude. Cic. prae gaudio; *örömében*, *örömömben*, 's a' t. *az öröm miatt*; vor Freude. Terent. lacrumare gaudio, Ter. *örömében sirni vagy könnyezni*; vor Freude weinen. Gaudio aliquem afficere, Cic. *valakit megörvendeztetni*; einen erfreuen, einem Freude machen. Gaudio efferri, Cic. *felettébb örülni*, *v. megörülni*; sich über die Maß freuen. Flos est gaudium arborum, Plin. *a' virágzás älsze a' fáknak*; das Blühen ist die Pracht der Bäume. 2) *gyönyörködés*, *testi gyönyörűség*; das Vergnügen, die Ergötzlichkeit. Gaudia corporis, Sall. *bujaság*; Wollüste.

Gaulus, i, m. 2. *kerek hajó neme*; ein rundes Schiff Gell. 2) *ivó edény*; ein Trinkgeschirr.

Gaunăcum, i, n. 2. vel Gaunăce, es, f. 3. *szűr*; ein grobes dickes Kleid. Varr.

Gaurānus, a, um, Vinum gauranum, *Gaurus hegyéről való jó bor*; köstlicher Wein. Plin (Gaurus).

Gaurus, i, m. 2. mons Campaniae, vino nobili clarus.

Gausăpe, is, n. 3. Gausăpa, ae, f. 1. Gausăpum, i, n. 2. Gausăpes, is, m. 3. *szőnyeg*, *asztalravaló szőnyeg*; ein Tischteppich. Hor. Ovid. 2) *pokrótz*, *hara*; der Kotzen. 3) Gaussapina sc. penula, Martial. *guba*, *suba*; eine zottichte Bekleidung, ein zottichter Mantel.

Gavĭa, ae, f. 1. *libutz*; ein Kibitz. 2) *halászmadár*; eine Mewe. Plin.

Gāvīsus, a, um, Part. a Gaudeo.

Găza, ae, f. 1. (vocabulum Persicum); *kintstár*, *kintses kamara*; die Schatzkammer, Schatz eines Königs. Gaza regia, Nep. 2) *kints*, *vagyon*; der Schatz, das Vermögen. Virg. Hor. 3) urbs in Palaestina.

Gāzĕlla, ae, f. 1. Antilopa Dorcas, L. *gazella zerge*; die Gazelle.

Gāzētĭcus, a, um, i. e. ex urbe Gaza.

Gāzŏphylācĭum, ĭi, n. 2. *kintstár*, *kintses kamara*; Schatzkammer. 2) *persely*; der Gotteskasten. Gloss.

Gĕbenna, (Cĕbenna), ae, f. 1. Mons Gemmenius, vel Montes Gebennici in Gallia. Caes.

Gĕdănum, i, n. 2 *Dántzka vagy Dántzig városa*; die Stadt Danzig. Gedanensis, *Dántzkai*; ein Danziger. Geogr.

Gedrosi, (Gedrosii), ōrum, populus Asiae.

Gehenna (Gĕenna), ae, f. 1. *pokol*, *gyehenna*; die Hölle. Tertull.

Gĕla, ae, f. 1. urbs Siciliae. Virg.

Gĕlas, ae, m. 1. fluvius Siciliae. Ovid.

Gĕlasco, lavi, scĕre, 3. Inchoat. *gémberedni*, *meggémberedni*, *fagyni kezdeni*; zu Eise werden, gefrieren. Plin.

Gĕlātīna, ae, f. 1. *fagylalt*, *kotsonya*; die Sulze, Gallerte. In gelatinam concrescere, *kotsonyának megaludni*; zu Gallerte werden.

Gĕlātĭo, ōnis, f. 3. *megfagyás*; das Gefrieren. Plin.

Gelatus, a, um, *megfagyott*; gefroren. Gelata tectorum stilla, Colum. *jégtsap az ereszen*; ein Eiszapfen. 2) *megaludt*; geronnen. Gelatum lac, Cic. *aludt téj*; geronnene Milch.

Gĕlĭcĭdĭum, ĭi, n. 2. *fagy*; der Frost. Varr.

Gĕlĭde, Adv. *hidegen*, *fagyosan*; eiskalt, ohne Feuer und Thätigkeit. Horat.

Gĕlĭdus, a, um, (gelu). *fagyos*, *hideg mint a' jég*, *igen hideg*; voller Eiskälte. eiskalt. Nox gelida, Virg. *igen hideg éjtszaka*; sehr kalte Nacht.

Aqua gelida, Cic. *jeges viz*, *igen hideg viz*; eiskaltes Wasser. Comp. gelidior. Superl. gelidissimus. 2) *hidegséget okozó, megmerevitő*; kalt, eiskalt, was kalt und starr macht. Horror gelidus, Ovid. mors gelida.

Gellĭus, a, um, nomen gentilitium Romanum. Gellius, ĭi, m. 2. Nomen pr. viri.

Gĕlo, āvi, ātum, āre, 1. aliquid, Plin. *fagylalni*, *megfagylalni*; machen, daß etwas gefriert, gefrierend machen. Gelari, *megfagyni*; gefrieren.

Geloni, m. plur. populus Scythiae.

Gĕlu, n. indecl. Gelum, i, n. et Gelus, us, m. 4. *nagy hideg*, *vagy hidegség*, *fagy*; die Eiskälte, der Frost. Rura gelu claudit hyems, Virg. 2) *jég*; das Eis. 3) *hó*, *dara*, *apró jég*; der Schnee, Schlossen. Virg. Lucr.

Gĕmĕbundus, a, um (gemo); *nyögő*, *sóhajtó*; seufzend. Ovid.

Gĕmellar, āris, n. 3. *korsó*, *kanta*, *olajos kanta*; ein Krug, Öhlkrug. Colum.

Gĕmellĭpăra, ae, f. 1. v. gr. dea, Ovid. *kettőst szülő*, *vagy szült*; Zwillinge gebärend, die Latona.

Gĕmellus, a, um (Dimin. a geminus); *kettős*, *együtt vagy egyszerre születtek*; doppelt, der Geburt nach, zugleich geboren. Gemelli fratres, Ovid. *kettősök*, *egyhasiak*; Zwillinge. 2) poma gemella, Plin. *páros almák*, *égy száron nőtt kettős gyümölts*; zwey Früchte auf einem Stiele.

Gĕmĭnatĭo, ōnis, f. 3. *kettőztetés*; die Verdoppelung, Cic.

Geminatus, a, um, *kettőztetett*; verdoppelt.

Gĕmĭno, āvī, ātum, āre, 1. *kettőztetni*; verdoppeln. Ovid. Verba geminare, Cic. *kétszer mondani a' szókat*; die Worte wiederhohlen. 2) *két dolgot egyesitni*, *párositni*, *öszvefogni*; zwey Dinge vereinigen. Agnos tigribus geminare. Hor.

Gĕmĭnus, a, um, *kettős*, *kettősök*, *egyhasiak*, *egyszerre születtek*; doppelt, der Geburt nach, zugleich geboren, Zwillinge. Gemini pueri, Virg. Fratres gemini, Virg. Hinc: Gemini, i. e. Castor et Pollux; *egy páros tsillagzat az égen*, *a' tizenkét égijelek közül*, *a' kettős*, *vagy Iker*; ein Gestirn, die Zwillinge. 2) *két egyenlő vagy egymáshoz hasonló valamiben*; ganz gleich, ähnlich. Gemini nequitia, Cic. 3) *mind a' kettő*, *mind a' két* —; beyde. Gemini pedes, Ovid. 4) *kettős*, *kétszeres*; doppelt, zweyfach. Nuptiae geminae. Ter. 5) *ránézve kettős*, *az az*: *erős*, *vastag*, *jóféle*; doppelt dem Ansehen nach, dick, stark, gut. Lucret.

Gĕmisco, ĕre, *sóhajtani*; seufzen.

Gĕmĭtus, us, m. 4. (gemo); *sóhajtás*, *fohászkodás*, *nyögés*; das Seufzen, der Seufzer. Gemitum dare e pectore, Virg. *sóhajtani*; seufzen. Gemitum tollere ad sidera, Virg. *az égfelé fohászkodni*, *felfohászkodni*; seufzen. 2) maris gemitus, Hor. *a' tenger zúgása*; das Brausen des Meeres.

Gemma, ae, f. 1. *rügy*, *levélbimbó*, *bimbózás*, *a' fákon*, *szőlővesszőn*, das Auge, der Knospe an Bäumen, am Weinstocke. 2) *drágakő*; ein Edelstein. 3) *drágakőből készült edény*, *pohár*, *'s a' t.* Geschirr oder Becher aus Edelstein. Gemma bibere, Virg. 4) *a' gyűrűben a' petsétnyomó drágakő*; Siegelring, Siegelstein. Imprimere gemmam, Ovid. 5) *gyöngy*, *drágagyöngy*, *drágaság*; die Perle, der Schmuck. Prop. Martial. 6) sal gemmae; *kősó*; Steinsalz Plin.

Gemmasco, ĕre, *bimbózni*, *rügyezni*; Knospen bekommen. Colum.

Gemmātus, a, um, *rügyes*, *bimbós*; Knospen habend. 2) *drágaköves*, *drágakövekkel kirakott*; mit Edelsteinen besetzt, geziert. Annuli gemmati. Liv.

Gemmesco, ĕre, 3. *drágakővé válni*; zum Edelsteine werden. Plin.

Gemmĕus, a, um, *drágakő*, *drágakőből való*; aus Edelsteinen. Cic. 2) *drágaköves*, *drágakővel kirakott*; mit Edelsteinen geschmückt oder besetzt. 3) *drágakőhöz hasonló*; dem Edelsteine ähnlich 4) *fénylő*; glänzend. Plin.

Gemmĭfer, a, um, *drágaköveket magával hordó*: Edelsteine mit sich führend. Gemmiferi amnes. Plin.

Gemmo, āvi, ātum, āre, 1. *drágakövekkel kirakni*; mit Edelsteinen besetzen oder schmücken. 2) *fényleni*, *tündökleni*, *mint a' drágakő*; funkeln, glänzen wie Edelsteine. 3) *rügyezni*, *bim-*

bózni; Knospen oder Augen hervortreiben, oder ansezen.

Gemmōsus, a, um, *drágaköves, kövekkel kirakott*; voller Edelsteine, mit Edelsteinen besezt. Apul.

Gĕmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *sóhajtani*; seufzen. Desiderio alicujus gemere, Cic. *valaki után sóhajtozni*; nach einem seufzen. 2) *nyögni, mint a' galambok, gerlitzék*; girren. Turtur gemit, Virg. 3) *tsikorogni, nyikorogni, mint az ajtó, 's a' t.* knistern. Ovid. 4) *szóllani, szózatot adni*; reden, sich hören lassen. Hor.

Gĕmōnĭus, a, um, Scalae gemoniae, gradus gemonii; *az a' nyögő hely volt Rómában, a' hova a' gonosztévőket, mint nézőhelyre kitették, minekelőtte a' Tiberisbe vettették*; war ein abschüssiger Ort in Rom, wohin man die Verbrecher zur Schau schleppte, ehe man sie in die Tiber warf. Plin.

Gĕmŭlus, a, um, *sóhajtó, nyögő*; seufzend. Apul.

Gemursa, ae, f. 1. *tyúkszem a' lábujjai között*; ein Hühnerauge zwischen den Zehen. Plin.

Gĕna, ae, vide: Genae, ārum.

Gĕnābum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Orleans. Hinc: Genabensis, e, Adj. et Genabenses, i. e. incolae urbis. Caes.

Genae, ārum, 1. plur. *szemhéjj*; das Augenlied, die Augenlieder. 2) Trop. loco: oculus; *szem*; das Auge. Ovid. 3) *ortza*; die Wangen, Backen. Hor. Not. Gena. in Sing. ap. Svet.

Gĕnĕālŏgĭa, ae, f. 1. *nemzetség, nemzetség vagy származás ágazatja, ágazat*; das Geschlecht, Geschlechtsregister. Cic. Genealogiam deducere; *származását, vagy nemzetségét lehozni, nemzetségé ágazatját előadni*; sein Geschlecht in Register bringen. Gloss.

Gĕnĕālŏgus, i, m. 2. *a' nemzetségek származásait és ágazatjait vi'sgáló, ahoz értő, azt előadni tudó*; der das Geschlechtsregister erzählt, der macht, beschreibt. Cic.

Genearcha, ae, f. 1. *törzsökatya*; der Stammvater.

Gener, i, m. 2. *vő*; der Eidam, Tochtermann, Schwiegersohn. Cic. 2) *valaki testvérnénjének vagy húgának a' férje, sógor*; der Schwestermann, Schwager. Just. et Nep.

Gĕnĕrābĭlis, e, *szülhető*; was gezeugt werden kann. Manil. 2) *alkalmatos a' nemzésre*; was die Kraft hat zu zeugen oder hervorzubringen. Plin.

Gĕnĕrālis, e (genus); *közönséges*; allgemein. Cic. 2) *nemi, nemet illető*; die Gattung betreffend. Cic.

Gĕnĕrālĭtas, ātis, f. 3. *az egész sokaság, közönség*; die ganze Menge, allgemeine Sache. Gloss.

Gĕnĕrālĭter, Adv. *közönségesen, áltáljában*; allgemein, überhaupt. Cic.

Gĕnĕrasco, ĕre, i. q. generari, Lucret.

Gĕnĕrātim, Adv. v. gr. loqui, Cic. *közönségesen, áltáljában*; allgemein, überhaupt. 2) *nemszerént, a' nemek szerént*; nach Gattungen. Cic. 3) *nemzetségek vagy népek szerént*; nach Nationen. Caes.

Gĕnĕrātĭo, ōnis, f. 3. *nemzés*; Zeugung. Plin. 2) *egy ember nyom, emberkor, egy nyomban vagy korban élő emberek*; Leute die zu einer Zeit leben. Eccles. Gloss.

Gĕnĕrātor, ōris, m. 3. *nemző, atya, törzsökatya*; der Zeuger, Vater, Stammvater. Virg. Cic.

Gĕnĕrātōrĭus, a, um, *nemzésbeli, nemzést illető*; die Zeugung betreffend. Tertull.

Gĕnĕrātrix, īcis, f. 3. *szülő, anya*; die Gebährerinn, Mutter.

Gĕnĕrātus, a, um, *teremtetett*; erschaffen. 2) *nemzett*; erzeugt. 3) *szült, született*; geboren.

Gĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. (genus); *nemzeni*; zeugen. Populus Romanus a Marte generatus est, Cic. *a' Romai nép Márstól származott*; das römische Volk stammt vom Mars her. Deus generavit hominem, Cic. *az Isten teremtette az embert*; Gott hat den Menschen erschaffen. 2) *szülni, a' világra hozni*; gebären, zur Welt bringen. Asina non generat equum. Plin. Terra animalia generat, Justin. *a' föld szaporítja az állatokat*; die Erde bringt Thiere hervor. 3) v. gr. aliquid; *tsinálni, készitni, szerezni*; machen, hervorbringen, verfertigen. Cum puer generabis ipse aliquid, Quintil. Ignem generare, Justin. *tüzet éleszteni*; Feuer machen. Aliquid ex se generare, Quintil. *magától találni fel valamit*; etwas erfinden.

Gĕnĕrōse, Adv. *nemesen, nemes szív-*

vel, nagy lelkű módon; edel, auf edle Art großmüthig.

Gĕnĕrōsĭtas, ātis, f. 3. *nemesség, nemes szívűség, nagylelkűség*; der Adel, edle Gesinnung, die Großmuth. Plin. 2) v. gr. vini, Plin. *jóság, különös jóság*; die Güte, Vortrefflichkeit.

Gĕnĕrōsus, a, um, *nemes, fő nemből, jeles nemzetségből származott*; edel, von edler, vornehmer Geburt. Cic. Juvenis generosi sangvinis, Lucan. *nemes vérből származott ifjú*; ein Jüngling von adelichem Stamme. Comp. generosior Hor. Superl. generosissimus. Svet. 2) *nemesszívű, nemes, vagy nagylelkű, nemes gondolkozású*; edel, edelgesinnt, großmüthig, von edler Gesinnung und Denkungsart. Cic. Leo generosus, Plin. *a' nemes kevélységű oroszlán*; der edelstolze Löwe. 3) *jóféle, különös jófajtájú*; von guter Art und Beschaffenheit, vorzüglich, vortrefflich. Vinum generosum. Hor. Vitis vel arbor generosa. Colum.

Genesia, ōrum, n. 2. plur. *születésnap innepe*; ein Geburtsfest. Cael. Rhod.

Genesis, is, et, eos, f. 3. *nemzés*; die Zeugung. 2) *születés*; die Geburt. 3) *származás, teremtetés*; die Schöpfung. Tertull. *Móses első könyve*; das erste Buch Mosis.

Genesta, id. qu. Genista.

Gĕnĕtaeus, i, m. 2. cognomen Jovis.

Gĕnethle, es, f. i. e. Venus, proprie: generatio.

Gĕnethlĭăcon, i, n. 2. *születésnapra írt versezet*; ein Gratulationsgedicht auf den Geburtstag. Gell.

Gĕnethlĭăcus, a, um, *születési, születésnapi*; die Geburt, Geburtstag oder Nativität betreffend. Gell.

Gĕnĕthlĭus, ĭi, m. 2. *születésnap*; Geburtstag. 2) Jupiter, deus nuptiarum.

Gĕnĕtrix, i. q. Genitrix.

Geneva, ae, f. 1. *Geneva városa*; die Stadt Genf. Caes.

Gĕnĭālis, e (genius); *múlatságos, örvendetes, kellemetes, víg, vidám*; ergötzlich, erfreulich, wonnevoll, angenehm, wollüstig, fröhlich. Genialis dies, Juv. *örömnap, öröminnep*; ein Freudentag, Freudenfest. 2) *barátságos, nyájas, múlattató*; freundlich, höflich. Homo genialis. Stat. 3) (a gigno); *házassági, menyegzői*; ehelich, hochzeitlich. Lectus genialis, Cic. 4) *tenyésző, szaporító, szapora*; gedeihlich, fruchtbar. Genialis copia pecudum.

Gĕnĭālĭtas, ātis, f. 3. *vidámság, múlatság*; die Fröhlichkeit. Ammian.

Gĕnĭālĭter, Adv. *vígan, múlatva, nyájaskodva*; fröhlich, ergötzlich, freundschaftlich. Genialiter festum agere. Ovid.

Gĕnĭānus, a, um, i. q. genialis.

Gĕnĭātus, a, um, i. q. genialis, Cassiod.

Gĕnĭcŭlātim, Adv. *bötykönként*; knotenweise. Plin.

Gĕnĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *térdelés, térdeplés*; das Knien. Tertull.

Geniculatus, a, um, *bötykös, tsomós, mint a' fűszár*; knoticht, mit Knoten versehen.

Gĕnĭcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *bötykökkel megrakni*; mit Knoten versehen. Plin. 2) *térdelni*; knien. Gloss.

Gĕnĭcŭlum, i, n. 2. (genu); *térd*; das Knie. Varr. 2) *bötyök, vagy tsomó a' gabona vagy fűszálakon, 's a' t.* der Knoten an den Halmen. Plin.

Gĕnĭcŭlus, i, m. 2. *térd vagy könyök forma hajlás*; die Krümmung in Gestalt des Knies. Vitruv.

Gĕnĭmen, ĭnis, n. 3. *tsemete, gyümölts, termés, porond, 's a' t.* das Gewächs, die Frucht, Geburt, Brut.

Gĕnísta, ae, f. 1. *rekettye, egy tserje*; Genst oder Ginster, eine Staude.

Gĕnĭta Mana, erat Dea, quae menstruis praeerat, Plin.

Gĕnĭtābĭlis, e, i. q. genitalis, v. gr. partes, Arnob.

Gĕnĭtālis, e, 3. (gigno) v. gr. semen, Virg. corpus, Lucr. *nemző, nemzésre való*; zur Zeugung, Gebärung oder Hervorbringung dienlich oder gehörig, befruchtend, fruchtbar. Partes genitales corporis, Lucr. Membra genialia, Ovid. 2) *szülő, termő*; gebärend, zeugend, hervorbringend. Dies genitalis, Tac. *születés napja*; der Geburtstag. Terra genitalis, Amm. sedes genitalis, Prud. *születése földje vagy helye, hazája valakinek*; Geburtsort Vaterland. 3) *termékeny*; fruchtbar. Arva genitalia. Ovid.

Gĕnĭtālĭter, Adv. *termékenyen, tenyészőleg*; fruchtbar. Lucret.

Gĕnĭtīvus, a, um, *veleszületett, nem-*

zetséges; angeboren, dem Geschlecht eigen. Genitiva nota, Svet. *veleszületett jel a' testen*; ein Muttermal. Genitiva agnomina, Ovid. *vezeték nevek*; Stammnahmen. 2) *nemző*; hervorbringend, zeugend. Macr.

Gĕnĭtīvus, i, m. 2. scil. casus; *második ejtés, a' szók ejtegetésében*; die zweyte Endung, in der Abänderung der Nennwörter.

Gĕnĭtor, ōris, m. 3. *nemző, atya*; ein Zeuger, Vater. 2) *szerző, alkató*; der Urheber. Genitor universi, Colum. i. e. deus. 3) *inditó, v. szerző oka, szűlője valaminek*; Urheber, Ursache. Genitor omnium vitiorum. Plin.

Gĕnĭtrix, īcis, f. 3. *szűlő, anya*; die Gebärerinn, Mutter. Hor. Virg. 2) i. e. Cybele, Virg. et Venus, Svet. Genitrix frugum, Ovid i. e. Ceres.

Gĕnĭtūra, ae, f. 1. *nemzés, szűlés*; die Zeugung, Gebärung. Plin. 2) *magv*; der Saame. Plin. 3) *születés, születés órája*; die Geburt, Geburtsstunde, Nativität. Svet.

Genitus, a, um, *született*; geboren. Genitus ad superbiam, Plin. *kevélységre hajlandó, született kevély*; zur Hoffart geneigt oder geboren.

Gĕnĭtus, us, m. 4. i. q. generatio, Apul.

Gĕnĭus, ĭi, m. 2. (gigno); *védangyal, őrzőangyal, melly a' régiek vélekedése szerént minden embernek külön volt 's vele született és vele együtt megholt*; der Schutzgeist eines Menschen, der mit ihm geboren wurde und mit ihm starb. Hor. Virg. 2) *valamelly helynek védangyala*; der Schutzgott eines Orts. 3) *szerentse, állapot*; das Glück, der Zustand. Plaut. 4) *természeti és veleszületett hajlandóság*; eine natürliche und angeborne Neigung. Apul. Genius libri, Macrob. *a' könyvnek jósága*; die Güte eines Buchs. 5) *a' jólélésre, t. i. a' jó ételre és italra való nagy hajlandóság*; die Neigung zum Wohlleben, der Appetit zum guten Essen und Trinken. Defraudare genium suum, Ter. *a' szájától megvonni*; seinem Munde abdarben.

Gĕno, ŭi, ĭtum, ĕre, 3. pro: gigno; *nemzeni*; zeugen; *szűlni*; gebären. Vide: Gigno.

Gens, tis, f. 3. *nemzetség, egy törzsökből származott familiák*; das Geschlecht, der Stamm, mehrere Familien aus einem Stamme. Homo sine gente, Hor. i. e. ignobilis. Dii majorum gentium, Cic. *főbb istenek*; die vornehmsten Götter. Dii minorum gentium, seu, adscriptitii; *alsóbb rangú vagy emberekből lett, v. istenek közé felvett emberek*; Menschen die göttliche Ehre erlangt haben. 2) *nép, nemzet, melly apróbb népeket foglal magába*; ein Volksgeschlecht, eine Nation. Liv. Cic. Gens Hungara; *a' Magyar Nemzet, a' Magyarok*; die Ungarn oder Ungern. 3) gentes, in plur. *a' pogányok*; die Heiden. Tertull. 4) ubique terrarum et gentium, Cic. *mindenütt*; überall; ubinam gentium? Cic. *hol?* wo? nusquam gentium, Idem. *sohol se*; nirgends. Usquam gentium, Plaut. *valahol*; irgendwo. Minime gentium, Terent. *telyességgel nem*; mit nichten, keineswegs.

Gentiāna, ae, f. 1. *földepefű, százforintosfű, kisezerjófű*; Enzian, eine Pflanze.

Gĕntiānĕlla, ae, f. 1. *apró kisezerjófű*; kleiner Enzian.

Gentĭcus, a, um (gens); *nemzeti, a' mi tulajdona valamelly nemzetnek*; einer Nation eigen, national.

Gentīlĭcius, a, um (gentilis), e. gr. nomen, Svet. *familiai, nemzetségi, familiához, v. nemzetséghez tartozó, annak tulajdona*; die Familie (gens) betreffend, dahin gehörig, ihr eigen. 2) *nemzeti*; national. Gell.

Gentīlis, e (gens); *ugyan azon nemzetségből, törzsökből, v. familiából való*; aus eben dem Geschlechte, Stamme, oder aus eben der Familie. Gentiles dominorum servi, Plin. *urokkal egy néven lévő szolgák*; Knechte die gleiches Nahmens mit ihren Herren sind. 2) e. gr. monimentum, Svet. *bizonyos familiának tulajdona, ahoz tartozó*; einer Familie eigen, dahin gehörig. 3) *ugyan azon nemzetből, v. földnépéből való, földi*, Subst. *földi, hazafi*; ein Landsmann. Romani extraneas nationes vocabant Gentes, v. Gentiles. Hinc et christiani Scriptores veri Dei ignaros vocant: Gentiles; *pogányok*; die Heiden.

Gĕntīlĭsmus, i, m. 2. *pogányvallás*; das Heidenthum.

Gentilĭtas, ātis, f. 3. *familia, nemzetség*; eine Familie, ein Geschlecht. 2) *földiség, hazafiság, v. egy hazából valóság*; die Landsmannschaft. 3) *pogánysdg, v. pogányok*; das Heidenthum, die Heiden. 4) *pogányvallás*; das Heidenthum, die heidnische Religion.

Gentilĭter, Adv. *hazaimódon, a' mint otthon, v. hazájában szokás kinek kinek, honnyi szokásu szerént*; nach Landesgebrauch. 2) *pogány módon, pogány szokás szerént, pogányként*; auf heidnische Art.

Gentilĭtius, a, um, vide: Gentilicius.

Gentilĭtus, Adv. i. q. Gentiliter.

Gĕnu, n. 4. indecl. in sing. in plur. genua, nuum, ibus, et ubus; *térd*; das Knie. Advolvī genua, genibus alicujus, Tac. Claud. *valakinek lábaihoz esni, borúlni*; einem zu Füssen fallen. Genua submittere, Plin. excipere se in genua, Senec. *letérdelni, térdre esni*; niederknieen.

Genua, ae, f. 1. urbs Italiae, ad Regnum Sardiniae pertinens, Geogr.

Gĕnŭāle, is, n. 3. *térdkötő*; ein Knieband.

Gĕnŭīne, Adv. *egyenesen, igazán, valósággal, a' mint van*; aufrichtig. Cic.

Gĕnŭīnus, a, um, *természetes, vele született*; natürlich, angeboren. 2) *egyenes, emberséges, betsűletes*; rechtschaffen. 3) *valóságos, tulajdon, tulajdonképen való, igaz*; eigentlich. 4) genuini dentes, Cic. *zápfogak*; Stockzähne. 5) genuinum frangere in aliquo, et genuino mordere, Pers. *valakit kigúnyolni, motskolni, gyalázni, rágalmazni*; einen durchziehen, verläumden.

Gĕnus, ĕris, n. 3. *faj, fajta, nem, nemzetség, eredet, törzsök*; die Art, das Geschlecht, Herkommen, der Stamm. Nobili genere natus, Plaut. *nemes eredetű*; von edlem Stamme. 2) hujus generis, i. q. hujusmodi. Hujus generis literae; Cic. *illyen, v. efféle levelek*; solche Briefe. 3) *mód, minémüség, mivolt*; die Art, Weise, Beschaffenheit. 4) *nem, fönem, mellyre, mellyhez, v. melly alá külömbféle fajok, v. fajták tartoznak*; die Hauptgattung, zu welcher verschiedene Untergattungen gehören. 5) genus, i, m. Ovid. et genus, eris, n. i. q. genu. Prisc.

Gĕnŭsus (Genusuus), i, m. 2. fluvius Macedoniae.

Gĕōdes, is, m. 3. *gömbölyű kő, mellybe földet, v. homokot lehet tenni*; ein runder Stein, in welchen man Erde oder Sand thun kann.

Gĕōdaesĭa, ae, f. 1. *földmérés mestersége*; die Feldmeßkunst.

Gĕōgrăphĭa, ae, f. 1. *földleirás, földirás, geographia vagy geográfia*; die Erdbeschreibung, Geographie. Cic.

Gĕōgrăphĭcus, a, um, *földleirási, geográfiai*; geographisch.

Gĕōmantĭa, ae, f. 1. genus divinationis ex terra et in pulvere peragendae.

Gĕōmĕter, tri, m. 2. i. q. Geometres.

Gĕōmĕtres et Geomĕtra ae, m. 1. *földmérő*; ein Feldmesser, Geometer.

Gĕōmĕtrĭa, ae, f. 1. i. q. Geodaesia.

Gĕōmĕtrĭce, es, f. 1. i. q. Geometria. Plin.

Gĕōmĕtrĭcus, a, um, *földméréshez tartozó*; zum Feldmessen gehörig.

Geometria, ōrum, n. plur. *földmérésről irt könyvek*; Bücher von der Feldmeßkunst.

Gĕorgĭcus, a, um, *földmiveléshez tartozó, v. való*; zum Ackerbaue gehörig. Georgica, ōrum, n. plur. *Virgiliusnak földmivelésről irt könyve*; Bücher des Virgils vom Ackerbaue.

Gĕōrgus, i, m. 2. *földmivelő, szántóvető*; ein Ackersmann. Colum.

Gĕphyra, ae, f. 1. urbs Boeotiae. Gephyraeus; *Gephyrából való*; aus Gephyra. 2) Prov. *rágalmazó*; ein Lästerer. Gephyrismus, et Gephyriasmus, i, m. 2. *rágalmazóirás*; ein Pasquill, eine Lästerschrift.

Gĕrănĭum, ii, n. 2. *daruorr*; Storchschnabel, eine Pflanze. Plin.

Gĕrănītes, ae, m. 1. sc lapis, v. Geranītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma; *darunyak, egy drágakő neme*; ein Edelstein, von dem Halse des Kranichs so genannt, Kranichstein. Plin.

Gĕrărĭa, ae, f. 1. *peszra, pesztonka, gyermekhordozó (leány, v. asszony)*; eine Kindermagd, Kinderträgerinn. Plaut. (Gero).

Gĕroĭus, ii, m. 2. i. q. Bajulus. Lucil. apud Non. 2) *takáts*; ein Weber. Gloss.

Gĕrĭtĭo, ōnis, f. 3. *hordás, vivés*; das Tragen.

Germălus, i, m. 2. locus, v. collis Romae.

Germānĭa, ae, f. 1. *Németországⁱ*; Deutschland.

Germānĭciānus, a, um, *Német, Németországról neveztetett, ott való*; deutsch, von Deutschland benannt, da befindlich.

Germānĭcus, a, um, e. gr. bellum, Caes. mare, Plin. sermo, Sveton. *Németországi, odavaló, Német*; Deutschland betreffend, dahin gehörig, deutsch.

Germānĭtas, ātis, f. 3. *testvérség*; die Geschwisterlichkeit. 2) *meghitt, v. lelki barátság*; die vertraute Freundschaft.

Germānĭtus, Adv. *testvéri módon, egyenesen, igazán, szívesen, szívből*; brüderlich, aufrichtig.

Germanus, a, um, (germen) e gr. frater, Cic. soror, Cic. Nep. *testvér, t. i. gyermekek, kiknek ugyan azon attyok és annyok, vagy legalább ugyan azon attyok, v. annyok van, atyúl, apúl, v. atyával, anyúl, v. anyával testvérek*; leiblich, von Geschwistern, die entweder einerley Vater und Mutter, oder doch einerley Vater oder Mutter haben. 2) e. gr. patria, nomen, Cic. *igaz, igazi, saját, tulajdon, tulajdon képpen való*; recht, eigentlich 3) *Németországban lévő, Német*; in Deutschland befindlich, deutsch. Subst. *Német*; ein Deutscher. Superl. germanissimus.

Germen, ĭnis, n. 3. *fiatal vessző, hajtás, gyengeág, újhajtás, újnövés, sarjadzás*; ein Schoß, Zweig, Sproß. 2) Trop. *nem, nemzetség*; das Geschlecht. Germen ab aethere traxit, Prud. 3) *tenyésztető, vagy tenyészővé tevő mag*; der befruchtende Saamen. 4) *eredet*; der Ursprung.

Germĭnātĭo, ōnis, f. 3. *sarjadzás, bimbózás, kihajtás, rügyezés*; Hervorsprossung. 2) *maga az újnövés*; der Sprossen.

Germĭnātus, us, m. 4. id. qu. germinatio.

Germĭno, āvi, ātum, āre, 1. *sarjadzni, bimbózni, kihajtani, rügyezni*: hervorsprossen, ausschlagen, Schosse bekommen.

Gĕro, gessi, gestum, ĕre, 3. e. gr. vestes, Ovid. *hordani, hordozni, viselni*; tragen. 2) e. gr. ingenium callidum, Plaut. *valamijének lenni, valamivel birni*; etwas haben. 3) e. gr. bellum, Cic. *folytatni, viselni*; führen. 4) e. gr. magistratum, consulatum, Cic. *viselni*: verwalten. 5) *tselekedni, tenni*; thun. e. gr. morem, Cic. *engedelmeskedni*; folgen. 6) e. gr. se honeste, Cic. *magát viselni*; sich betragen, aufführen. e. gr. se pro cive, Cic. *magát polgárnak adni ki*; sich für einen Bürger ausgeben. e. gr. se contra disciplinam, Plin. jun *rugódozni, v. szegezni magát valami ellen*; wider etwas handeln. e. gr. se moribus alicujus, Cic. *követni valami tevésében valakit*; es machen wie es der andere zu machen pflegt. 7) e. gr. magnas cum aliquo inimicitias, Cic. *viseltetni, v. lenni valaki eránt*; gegen einen hegen. 8) e. gr. contractum, JCt. *kötni, egyezésre lépni*; schließen, einen Vertrag schließen. 9) e. gr. partum, Plin. *viselős, v. terhes lenni*; schwanger gehen. 10) e. gr. aliquem in oculis, Ter. *igen szeretni, v. kedvelni*; sehr lieb haben. 11) e. gr. personam civitatis, Cic. *képét viselni, képviselője lenni*; vorstellen. 12) e. gr. prae se quandam utilitatem, Cic. *úgy látszani, v. mutatni magát mintha valami hasznát lehetne venni*; das Ansehen haben, als ob man zu etwas nütz sey.

Gĕro, ōnis, m. 3. *hordozó, vivő*; ein Träger.

Gĕrontēa, ae, f. 1. *rontófű*; die Creuzwurz. i. q. senecio. Apul.

Gĕrontŏcŏmīum, ii, n. 2. *ispotály, v. kórház öreg emberek számára*; ein Hospital für alte Leute. Cod. Just.

Gĕrŏntŏpōgon, is, m. 3. *oroszlánfogfű, barátfejű*; der Pfaffenbart, das Pfaffenröhrchen, ein Kraut.

Gerrae, ārum, f. 1. plur. *tserény, aszaló*; eine Hürde. 2) *font, v. vesszőkosár, sántzkosár*; ein geflochtener Korb, ein Schanzkorb. 3) *hasszontalanság, bolondság, hijábavaló tsevegés*; unnütze Dinge, Narrenpossen.

Gerres, is, m. 3. *rossz tengerihal*; ein schlechter Meerfisch.

Gerro, ōnis, m. 3. *haszontalan, v. hi-*

jdbavaló tsevegő, *tséltsap ember*; ein unnützer Mensch, der nur unnütze Dinge und Possen treibt.

Gĕrrus, i, m. 2. fluvius Scythiae. Hor.

Gerŭla, ae, f. 1. *szoptató dajka*, *gyermek gondviselő asszszony*; eine Säugamme, Kinderfrau. 2) *hordozó*, *tereh vivó* (*asszszony v. leány*); eine Trägerinn.

Gĕrŭlĭfĭgŭlus, i, m. 2. e. gr. flagitii, Plaut. *okozó*, *eszközlő*, *segitő*; der etwas veranlaßt, zu etwas beförderlich ist.

Gĕrŭlo, ōnis, m. 3. i. q. sequens.

Gĕrŭlus, i, m. 2. *hordozó*, *hurtzoló*, *terehordozó*, *v. vivó*; ein Träger.

Gĕrŭlus, a, um, *hordozó*, *vivő*; tragend. Gerula navis, Solin. *terhajó*, *terheshajó*; ein Lastschiff.

Gĕrŭndīva, ōrum, n. plur. voces a Part. Fut. Pass derivatae, et Gerundiorum loco positae. Gramm.

Gĕrūsĭa, ae, f. 1. *törvénytévő*, *v. tanátsház a' régi Görögöknél*; das Rathhaus bey den Griechen.

Gēryon, ŏnis, 3. et Gēryŏnes, ae, m. 1. rex Hispaniae tricorpor, v. trimembris, quia insulis tribus praefuit.

Geseorēta, ae, f. 1. navis genus.

Gēsta, ōrum, n. 2. plur. *tettek*, *tseleke-detek*, *viselt*, *v. történt dolgok*; Thaten. 2) *város jegyzőkönyve*, *melybe minden történt dolgok feljegyeztetnek*; ein Buch, worinn alles aufgezeichnet wird, was in der Stadt vorgehet, ein Protocoll.

Gestābilis, e, *vihető*, *hordozható*; tragbar.

Gestāmen, ĭnis, n. 3. *a' mit vissen az ember*, *tereh*, *terh*; eine Bürde, Last. 2) *vivó*, *v. hordozó eszköz*, *a' mibe*, *a' min*, *v. a' mivel visz az ember valamit*; das, womit oder worin man etwas trägt. 3) e. gr. sellae, lecticae, Tac. *vivés*; das Tragen.

Gestātio, ōnis, f. 3. *hordozás*, *vivés*; das Tragen. 2) *minden neme vagy módja a' mozgásnak*, *p. o. hajózás*, *szekerezés*, *v. kotsizás*; jede Art sich zu bewegen, z. B. das Fahren auf dem Schiffe, auf dem Wagen. 3) *kotsikázásra ültetett két sorfa*; eine zum Spatzierenfahren angelegte Allee.

Gestātor, ōris, m. 3. *hordozó*, *vivő*; ein Träger. 2) *magát hurtzoltató*, *kotsizó*, *v. kotsikázó*, *ezzel mozgást tevő*, *v. tsináló*; der sich tragen oder fahren läßt, oder sich dadurch eine Motion macht.

Gestātōrĭus, a, um, *hordozni*, *vinni*, *v. hordozásra*, *vivésre való*, *vagy szolgáló*; zum Tragen dienlich. e. gr. sella, Svet. *rudas szék*, *gyaloghintó*; ein Tragsessel, eine Sänfte.

Gestātrix, īcis, f. 3. *vivő*, *hordozó* (*asszszony*, *v. leány*); eine Trägerinn.

Gestātus, us, m. 4. *vivés*, *hordozás*; das Tragen.

Gestĭcŭlārĭa, ae, f. 1. *tsupa tagjártatással játszó* (*asszszony*, *v. leány*), *p. o. a' theátromon*; eine Pantomimistinn.

Gestĭcŭlārĭus, ii, m. 2. *tsupa tagjártatással játszó*, *p. o. a' theátromon*; ein Pantomimist.

Gestĭcŭlātio, ōnis, f. 3. *tagjártatás taghordozás*, *testnek mesteri*, *v. mesterséges mozgatása*; die pantomimische Bewegung des Leibes.

Gestĭcŭlātor, ōris, m. 3. i. q. Gesticularius.

Gestĭcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tagjait jártatni*, *mindenféle testmozdúlásokat tenni*; allerhand pantomimische Gebärden oder Bewegungen des Leibes machen, gesticuliren. 2) e. gr. carmina, Svet. *tagjártatás által kifejezni*; pantomimisch ausdrücken.

Gestĭcŭlus, i. m. 2. i. q. Gesticulatio.

Gestĭo, ōnis, f. 3. e. gr. negotii, Cic. *tselekvés*, *véghezvivés*, *eljárás valamiben*; das Thun, die Verwaltung. 2) *magaviselet*; das Betragen, Benehmen.

Gestĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. (gestus); *viselni*, *hordani*; tragen. e. gr. in oculis, Ter. *igen szeretni*; *betsűlni valakit*; einen sehr lieben, schätzen. 2) *taghordozás által nagy kivánságot v. örömöt mutatni*, *örvendezni*, *vigadni*; mit Gebärden eine heftige Begierde oder Freude bezeigen, frohlocken. e. gr. nimia voluptate, Cic. *örömében ugrándozni*; vor Freuden aufspringen. 3) *igen*, *v. erősen kivánni*, *ohajtani*; heftig begehren, verlangen. Gestio tibi gratias agere. Cic.

Gestĭto, āre, 1. Freq. *hordozgatni*; oft tragen.

Gesto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a gero) e. gr. puerum in manibus, Ter. gemmam digito, Plin. aliquem hume-

ris, Liv. *vinni*, *hordani*, *hordozni*, *viselni*; tragen. 2) e. gr. in alvo, Plaut. *terhes*, *v. viselős lenni*; schwanger seyn. 3) e. gr. aliquem, in sinu, Tac. *igen*, *v. nagyon szeretni*; sehr lieben. 4) e. gr. solem manibus, Prov. *nagy tettekkel kérkedni*; sich großer Thaten rühmen. 5) e. gr. pectora non adeo obtusa, Virg. *nem annyira ostoba elmével bírni*; keinen so gar dummen Verstand haben. 6) e. gr. crimina, Sen. *kifetsegni*; ausplaudern.

Gestor, ōris, m. 3. (gero) *hordozó*, *vivő*; ein Träger. 2) *hirhordó*, *hirharang*, *szószátyár*; ein Mährchenträger, Postträger. 3) e. gr. negotiorum, Pand. *véghezvivő*, *végrehajtó*; ein Besorger.

Gestūōsus, a, um, *tagjártatásában elégen túl menő*; voller Gebärden.

Gestus, a, um, (gero), *meglett*, *megtett*, *elvégzett*, *véghezvitt*, *végrehajtott*; geschehen, verrichtet. 2) *gondjaviselt*, *igazgatott*; verwaltet. Respublica bene et feliciter gesta, Cic.

Gestus, us, m. 4. *testhordozás*, *testjártatás*, *testállás*, *ábrázat*; die Gebärde, die Stellung des Leibes, Mine. In gestu motuque vitium (*illetlenség*; der Übelstand) caveatur, Cic. 2) i. q. figurae orationis. Cic. 3) *gondoskodás*, *munka*, *foglalatosság*; die Besorgung, Verrichtung.

Gesum, i. e. Gaesum.

Gĕtae, ārum, m. 1. plur. *Dákusok*, *Moldvaiak*, *v. Oláhok*; die Dacier, Moldauer, oder Wallachen. Getis truculentior, Ovid. *igen kegyetlen*; sehr grausam.

Gĕthyum (on) ĭi, n. 2. *párhagyma*, *póréhagyma*; eine Art Zwiebeln, Porre-Zwiebeln.

Gĕtĭce, Adv. e. gr. loqui, Ovid. i. e. more Getarum.

Gĕtĭcus, a, um, ad Getas pertinens. e. gr. lyra, Stat. i. q. Orphei lyra.

Gĕtūlus, Gĕtūlĭa etc, vide: Gaetul.

Gĕum, ĕi, n. 2. *tziklász*, *szegfűszagú gyökér*; Benedictenkraut. Plin.

Gibba, ae, f. 1. *púp*, *hátpúp*; der Buckel, Höcker. 2) *pöffedék*, *daganat*; die Buckel. 3) m. cognomen Romanum.

Gibber, ĕris, m. 3. i. q. gibba.

Gibber, a, um, *púpos*, *kiálló*; buckelig, höckerig, hervorragend.

Gibbĕrōsus, a, um, *púpos*; buckelig, höckerig.

Gibbōsus, a, um, i. q. gibberosus.

Gibbus, i, m. 2. *púp*, *hátpúp*; ein Höcker, Buckel.

Gibbus, a, um, *domború*, *púpos*, *kinőtt*, *görbe*; Erhöhungen habend, buckelig, ausgewachsen.

Gĭganteus, a, um, e. gr. bellum. Ovid. *Óriásokhoz való*, *v. tartozó*, *Óriási*, *óriás*; zu den Riesen gehörig, Gigantisch. 2) *iszonyú*, *rémítő*, *nagy*; ungeheuer, groß.

Gĭgantŏmăchĭa, ae, f. 1. bellum Gigantum cum diis. Poëma Claudiani.

Gĭgāntŭlus, i, m. 2. Dim. a Gigas. 2) Ironice, *izmos legény*, *körmönfont gazember*; ein großer Kerl, baumstarker Flegel.

Gĭgas, āntis, m. 3. *Óriás*; ein Riese. 2) fraterculus gigantum, Juv. *esmeretlen eredetű ember*; einer, dessen Abstammung unbekannt ist.

Gigeria, ōrum, n. 2. plur. *aprómarha bele*, *v. belsőrésze*; das Eingeweide des Flügelwerks.

Gigno, gĕnŭi, genitum, gignĕre, 3. *nemzeni*, *szülni*, *lételt adni*; zeugen, gebären, das Daseyn geben. 2) *teremteni*; schaffen. Deus animum ex sua divinitate genuit, Cic. 3) *teremni*, *hozni*; hervorbringen. Terra gignit fructus, Cic. e. gr. ova, Plin. *tojni*; Eyer legen. 4) e. gr. morbos, Cic. *okozni*, *szerezni*; verursachen. Pax extraneis gignetur, Cic. *megadatik a' külföldieknek a' békesség*; es wird den Auswärtigen Friede gegeben werden. 5) e. gr. praeceptiones novas alicui, Cic. *adni*, *kiszabni*, *eleibeszabni*; geben, vorschreiben. 6) permotionem gignit orator, Cic. *megindítja a' halgatókat*; rührt die Zuhörer.

Gilvus, a, um, e. gr. equus, Virg. *sárgás*, *verhenyős*, *fakó*; gelblich, fahl, falb.

Gindes, vide: Gyndes.

Gĭngĭbrăchĭum, ĭi, n. 2. *vérveszély*, *v. süly az ember karjain*; der Scharbock an den Armen. Med.

Gingīva, ae, f. 1. *íny*, *foghús*; das Zahnfleisch.

Gingīvŭla, ae, f. 1. Dim. *inyetske*, *foghúsotska*; kleines Zahnfleisch.

Gingrīna, ae, f. 1. *síp neme*; eine Art Pfeifen.

Gingrĭo, īre, 4. *gágogni mint a' ludak*,

hápogni, hápházolni, mint a' kátsák, v. rútzák; schnattern, von Gänsen, Änten.

Gingrītus, us, m. 4. *lúdgágogás, rétze, v. kátsa hápolás*; das Schnattern der Gänse.

Ginnus, i, m. 2. i. q. hinnus. 2) *öszvér*; ein Maulesel.

Glabĕlla, ae, f. 1. *szemöldök közeaz orr felett*; das Mittelste zwischen den Augenbraunen über der Nase. Marc. Cap.

Glăbellus, a, um, (Dim. a glaber) *kopaszotska, kevéssé tar*; ein wenig kahl.

Glaber, bra, brum, *sima, kopasz, tar*; glatt, kahl.

Glăbrārĭa, ae, f. 1. *magát megkopasztó* (*aszszony v. leány*); eine die sich die Haare ausrupft.

Glăbrĕo, ēre, 2. *kopasz, v. tar lenni*; kahl seyn.

Glăbresco, ĕre, 3. *kopaszodni, tarúlni*; glatt werden.

Glăbrētum, i, n. 2. *kopár v. terméketlen hely*; ein kahler Ort, wo nichts wachsen will. 2) *meztelenség*; die Blöße.

Glăbritas, ātis, f. 3. *simaság*; die Glätte. 2) *kopaszság, tarság*; die Glatze.

Glăbro, āre, 1. *koppasztani, megkopasztani*; kahl machen, der Haare berauben.

Glăciālis, e, e. gr. mare, Juv. hyems. Virg. *jeges, fagyos*; voll Eis, mit Eise verbunden. 2) frigus glaciale, Ovid. *kemény, v. nagy hideg*; eine große Kälte.

Glăciātus, a, um, *jéggé vált, megfagyott, jeges*; zu Eise gefroren. 2) *megaladt, aludt*; geronnen.

Glăcies, ēi, f. 5. *jég*; das Eis. 2) Trop. *keménység*; die Härte. e. gr. aeris, Lucr. *simaság*; die Glätte.

Glăcĭo, āvi, ātum, āre, 1. transit. e. gr. nives, Hor. *megfagylalni*; zu Eise machen. Trop. e. gr. caseum, Colum. *megkeményíteni*; hart machen. 2) intransit. *megfagyni*; zu Eise werden. 3) Trop. *megkeményedni, megsűrűdni, megaludni*; dicht oder hart werden, gerinnen.

Glădĭātor, ōris, m. 3. *hadazó, bajnok, a' Római nézőjátékokban*; ein Fechter in den römischen Schauspielen. 2) *kitsapott 'sivány, haramia, útonálló, gazember*; ein Bandit, Räuber, Spitzbube.

Glădĭātōrie, Adv. i. q. more Gladiatorum.

Glădĭātōrĭus, a, um, e. gr. certamen, ludus, Cic. *bajnoki, hadazási, hadazáshoz való, v. tartozó*; fechterisch, zum Fechten gehörig. 2) e. gr. animus, Ter. *vérengező indúlat*; ein mörderischer Sinn. Gladiatorii clamores civium, Cic. *békételen, v. ellenséges kiabálása a' polgároknak*; das feindselige Zurufen der Bürger. 3) e. gr. locus, Cic. *nézőhely a' bajnokjátékokban*; ein Platz zum Zusehen in den Fechterspielen.

Glădĭātūra, ae, f. 1. *bajnokság, bajnokmesterség*; das Fechten der Gladiatoren oder ihr Metier.

Glădĭŏlum, i, n. 2. Dim. i. q. gladiolus.

Glădĭŏlus, i, m. 2. Dim. *kardotska, koszperd, tőr, gyilk, gyilok, kés*; ein kleines Schwert, ein Dolch, ein Messer. 2) *dákoska*; die Schwertel, ein Gewächs.

Glădĭus, ĭi, m. 2. *kard, szablya*; das Schwert, der Degen. e. gr. vagina vacuus, Cic. *kivont, v. meztelen kard*; ein bloßer Degen. Gladium educere, stringere, Cic. *kardot rántani, kivonni, v. húzni a' kardot*; den Degen entblößen. Condere gladium, Curt. *hüvelyébe tenni*; in die Scheide stecken. 2) *koszperdorrúhal*; ein Schwert- oder Hornfisch. 3) e. gr. vomeris, Plin. *szántóvas*; ein Pflugeisen. 4) jus gladii, JCt. *főbenjáró hatalom*; die Obergerichte, die Criminaljurisdiction.

Glaesum, vide: Glessum.

Glandārius, a, um, *makkos*; wo Eicheln wachsen. e. gr. silva, Cato. *tölgy, v. tserfaerdő*; ein Eichenwald.

Glandĭfer, a, um, e. gr. quercus, Cic. *makk termő*; Eicheln tragend.

Glandionīda, ae, f. 1. i. q. glandium.

Glandĭum, ĭi, n. 2. *mirigy, a' disznó nyakán*; die Drüsen, an den Hälsen der Schweine. 2) *vastag hús a' disznó nyakán, torok petsenye*; das dicke Fleisch am Schweinenhalse.

Glando, inis, f. 3. i. q. glans.

Glandŭla, ae, f. 1. Dim. *makkotska*; eine kleine Eichel. 2) *borsóka a' disznóhúsban*; eine Finne an den Schweinen. 3) *mirigy, nyakhús tsomódzás*; eine Drüse, Mandel.

Glandŭlōsus, a, um, *igen makkos*; was viel Eicheln hat. 2) e. gr. corpus, Med. *ikrás*, *mirigyes*, *borsókás*; finnicht, drüßig, voll Drüsen.

Glanis, idis, m. 3. Glanus, i, m. 2. *közönséges hartsa*; ein Fisch mit dem Wels verwandt.

Glans, dis, f. 3. *makk*; eine Eichel. 2) e. gr. plumbea, Lucr. *golyóbis*; eine Kugel. 3) cassa glande non emam, Plaut. *egy fillért sem adnék érte*; ich wollte keinen Pfennig drum geben. 3) *férjfi szemérem test makkja*; die Eichel am männlichen Gliede.

Glārĕa, ae, f. 1. *követs*, *kövits*, *békasó*, *követseg*; ein Kies. 2) e. gr. jejuna, Virg. *szdraz*, *sovány és terméketlen föld*; trockne, dürre und unfruchtbare Erde.

Glārĕōsus, a, um, e. gr. terra, Varr. *követses*, *békasós*; voller Kies, kiesig.

Glastum, i, n. 2. *iszats*, *kék festö fü*; der Waid, ein Kraut, womit man blau färbt.

Glaucēum, i, n. 2. i. q. Glaucion.

Glaucēus, a, um, ex herba Glaucion.

Glaucĭcŏmans, tis, o. i. e. glaucam comam habens, Juvenc.

Glaucīnus, a, um, i. e. glaucum colorem habens. Mart.

Glaucĭon, ii, n. 2. *fakó gódirtz*; eine Pflanze von bräunlicher Farbe. (Chelidonium glaucium L.)

Glauciscus, i, m. 2. *kékszin hal neme*; ein Fisch von blauer Farbe. Plin.

Glaucōma, ătis, n. 3. et ae, f. 1. Glaucedo, inis, et Glaucosis, is, f. 3. *fejérkékes fölt a' szembe*, *hájog*; ein weißblauer Fleck am Auge, der Stahr. Med. 2) *vakitás*, *ámitás*, *tsábitás*; der Betrug, ein Blendwerk, blauer Dunst. Glaucomam alicui objicere, Plaut. *valakit tsábitni*; einem ein Blendwerk vormachen.

Glaucus, a, um, *kékhez és zöldhöz húzó v. hasonlitó szín*; eine Farbe, die ins Blaue und Grüne fällt. 2) *világoskék*, *vasszin*; lichtblau, eisenfarbig. 3) *zöld*, *zöldes*; grün, grünlicht.

Glaucus, i, m. 2. filius Hippolochi, nepos Bellerophontis. 2) deus marinus. Glaucum saltavit Plancus, Vellei. Pat. i. e. saltando imitavit.

Glaux, cis, f. 3. *gódirtz*, *vérehullófü*; Schellkraut, das am Meere wächst.

Glēba, ae, f. 1. *göröngy*, *rög*; ein Erdekloß, eine Erdscholle. Glebas frangere rastris, Virg. 2) Trop. e gleba natus, Prov. *alatsony*, *v. tsekély eredetü*; vom schlechten Herkommen.

Glēbālis, e, e. gr. agger, Ammian. *rögböl*, *v. göröngyböl álló*, *való*, *v. tsinált*; aus Erdschollen bestehend.

Glēbārĭus, ii, m. 2. *rögzúzó*, *göröngytörö*; der die Erdschollen zerschlägt.

Glēbātim, Adv. *göröngyönként*, *rögönként*; erdschollenweise.

Glēbātĭo, ōnis, f. 3. i. q. glebalis collatio, *telek*, *v. földbirtoktól való adó*; die Abgabe von Grundstücken. Cod. Theod.

Glēbōsus, a, um, *rögös*, *göröngyös*; schollígt, klumpig.

Glēbŭla, ae, f. 1. Dim. *rögötske*, *göröngyötske*; ein Klümpchen Erde, kleine Erdscholle. 2) e. gr. nivis, *hógulya*, *hólapta*; ein Schneeball.

Glēbŭlentus, a, um, i. q. Glebosus.

Glēchōnītes, ae, m. 1. *póléméntabor*; Poleywein. Colum.

Glessum, (Glesum, Glaesum), i, n. 2. *borostyánkö*, *agát*; der Agtstein, Bernstein. Tacit.

Gleŭcīnum, i, n. 2. *szinolaj*; der Vorschuß von den Oliven, ehe das Öhl völlig ausgepresset wird. 2) *sajtolt olaj*; gepreßtes Öhl.

Gleucīnus, a, um, *mustos*, *mustal elegy*; aus Most oder mit Most vermischt.

Glīnon, i, n. 2. *juharfa*, *v. iharfa neme*; eine Art des Ahornbaumes. Plin.

Glis, Gen. gliris, m. 3. *gözü*, *patkány*, *potz*, *tzitzkány*; der Ratz, die Haselmaus, Spitzmaus, Ziesełmaus. 2) *gözünemü állatok*; Ratten.

Glisco, ĕre, 3. e. gr. ut ignis, Lucr. *gyúladni*, *meg*, *vagy felgyúladni*, *égni kezdeni*; entglimmen, anfangen zu brennen. 2) *származni*, *kezdödni*; entstehen, den Anfang nehmen. Proelium gliscit, Plaut. 3) *nevekedni*, *öregbedni*; zunehmen, wachsen. Discordia gliscit, Tac. e. gr. numero, Tac. *számosodni*; an der Zahl wachsen. Terra gliscit, Colum. *kövéredik*; wird fett. Asellus gliscit, Idem. *hízik*; wird dick und fett. 4) *erösen*, *igen*, *v. nagyon kivánni*, *öröm v. kivánság miatt mint egy égni*; heftig begehren, entbrennen vor Freude oder Begierde. Ex

consangvineo gliscet regnare superbo, Stat.

Glŏbātim, Adv. *gömbölyűen*; kugelrund. 2) *rakásonként*; haufenweise.

Glŏbātus, a, um, *gömbölyített*; rund gemacht. 2) *rakásra*, v. *halmazra hordott*, *felhalmazott*; in einen Haufen versammelt.

Globo, āvi, ātum, āre, 1. *gömbölyítni*; kugelrund machen. 2) *rakásra v. halomra gyűjteni*, *felhalmazni*; häufen, in einem Haufen versammeln.

Glŏbŏsĭtas, ātis, f. 3. *gömbölyűség*, *kerekség*; die kugelrunde Gestalt, Rundung, Ründe.

Glŏbōsus, a, um, *gömbölyű*, *kerek*; kugelrund, kugelförmig.

Glŏbŭlus, i, m. 2. Dim. *golyóbisotska*; ein Kügelchen. 2) *kalátsotska*, *pogátsa*, *sajtpogátsa*; ein Küchelchen, Käsekűchelchen. 3) *gombótz*, *furkó*, *étel neme*; ein Kloß, eine Speise. 4) cognomen Romanum.

Glŏbus, i, m. 2. e. gr. terrae, terrestris; *golyóbis*; eine Kugel. 2) *darab*, *öszvedllott darab*; ein Klumpen. 3) *rakás*, *tsoport*, v. *sereg ember*; ein Haufen Menschen.

Glocĭo, īre, 4. *kotyogni, mint a' tyúk*; glucken.

Glŏmĕrābĭlis, e, *gömbölygethető*, *hengergethető*, *forgatható*; beweglich, was man wälzen kann.

Glŏmĕrāmen, ĭnis, n. 3. *gombolyag*; ein Kneuel. 2) *rakás*; ein Haufen.

Glŏmĕrāte, Adv. *felgombolygatva*, v. *tekergetve*; aufgewunden. 2) *rakással*; gehäuft.

Glŏmĕrātim, Adv. *felgombolygatva*, v. *tekergetve*; aufgewunden. 2) *rakásonként*; haufenweise.

Glŏmĕrātĭo, ōnis, f. 3. *gombolyítás*, *tekergetés*; die Aufwindung.

Glŏmĕrātus, a, um, *gombolyított*, *feltekert*; aufgewickelt, auf einen Knenel gewunden. 2) *rakásra hordott*, *halmozott*, gehäuft.

Glŏmĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. lanam, Ovid. *gombolyítni*, *feltekerni*; aufwinden, aufrollen. 2) Trop. *gyűjteni*, *rakásra*, v. *öszvehordani*; sammeln, aufhäufen, zusammen bringen. Equus glomerat gressus, Virg. *rendesen hányja a' lábát*, *sebes lépve megy*; wirft die Füße ordentlich, es geht einen hurtigen Paß. 3) ventus incendia glomerat, Idem. *gerjeszti*; bläßt heftiger auf. 4) e. gr. fasque, nefasque simul', Prud. *öszvekeverni*, v. *ögyelítni*; unter einander mischen. 5) annus glomerans, Cic. *végére*, v. *vége felé járó*, *végéhez közelgető esztendő*; das zu Ende gehende Jahr.

Glŏmĕrōsus, a, um, *gombolyag forma*, *gömbölyű*; kneulich, rund.

Glŏmus, i, m. 2. ĕris. n. 3. *gombolyag*; ein Kneuel, Knaul. 2) *sűrű bokor*, *sűrű*, *sűrűség*; ein dichtes Gebüsch, Dickicht.

Glōrĭa, ae, f. 1. *ditsőség*, *betsűlet*; der Ruhm, die Ehre, Herrlichkeit. 2) *ditsőség kivánás*, *ditsőségre vágyás*; die Ruhmbegierde, Ruhmsucht. 3) *dísz*, *ékesség*; die Zierde, der Schmuck. Taurus armenti gloria, Ovid. 4) *ditsekedés*, *kérkedés*, *kérkedékenység*; die Prahlerey. Miles plenus gloriarum, Plaut.

Glōrĭābundus, a, um, i. q. glorians, *ditsekedő*, *kérkedő*, *kérkedékeny*; sich rühmend, prahlend.

Glōrĭātĭo, ōnis, f. 3. *ditsekedés*; das Rühmen. Dignus gloriatione, Cic. *ditséretre méltó*; ruhmwürdig.

Glōrĭātor, ōris, m. 3. *ditsekedő*, *kérkedő*, *kérkedékeny*, *hazudozó*; ein Prahler, Großsprecher, Aufschneider.

Glōrĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *ditsőítés*; die Verherrlichung.

Glorĭfĭcātus, a, um *megditsőült*, *megditsőítetett*; verklärt, herrlich gemacht.

Glōrĭfĭco, āre, 1 *megditsőíteni*, *ditsőítni*; verherrlichen.

Glōrĭfĭcus, a, um, *ditséretes*; Ruhm bringend. Cod. Just.

Glōrĭŏla, ae, f. 1. Dim. *kis ditsőség*; kleiner Ruhm.

Glōrĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aliquid, Cic. *ditsérni*, *magasztalni*; rühmen. 2) e. gr. re aliqua, de re aliqua, in re aliqua, Cic. *ditsekedni*, *kérkedni*; sich eines Dinges rühmen.

Glōrĭōse, Adv. *ditsőségesen*, *ditséretesen*; rühmlich. 2) *pompásan*; prächtig. 3) *ditsekedve*, *kérkedve*; ruhmredig. Comp. -ius, Cic. Superl. -issime, Vellei. Pat.

Glōrĭōsus, a, um, e. gr. mors, Cic. bonor, Nep. *ditsőséges*, *ditséretes*; ruhmwürdig, rühmlich. 2) *pompás*; prächtig 3) *ditsekedő*, *kérkedékeny*; ruhmredig. Epistolae jactantes, et

gloriosae, Plin, *kérkedékeny levelek*; ruhmredige Briefe. Comp. -ior, Val. Max. Superl. -issimus, Svet.

Glos, gloris, f. 3. *férj húga*, *v. néunye*; des Ehemanns Schwester.

Glōssa, ae, f. 1. *nyelv a' szájban*; die Zunge. 2) *nyelv*, *beszéd*; die Sprache. 3) *homályos szó magyarázatja*; die Erklärung eines dunkeln Wortes. Gell.

Glossārĭum, ii, n. 2. *szókönyv*, *szótár*, *mellyben homályos szók magyarázatnak*; ein Wörterbuch, worin dunkle Wörter erklärt werden. Gell.

Glossēma, ătis, n. 3. *homályos szó*, *mellynek magyarázás kell*; ein dunkles Wort, das einer Erklärung bedarf.

Glossŏpĕtra, ae, f. 1. *ember nyelvéhez hasonló drágakő*; ein Edelstein der menschlichen Zunge ähnlich.

Glōtĕro, glōtōro, vel glōciōro, āvi, āre, 1. *kelepelni*, *mint a' gólya*, *v. eszterág*; klappern, wie ein Storch.

Glottis, ĭdis, f. 3. *nyeldeklőnyilás*; die Öffnung der Luftröhre. 2) *hari's*, *madár*; der Wachtelkönig, ein Vogel.

Glūbĕo, ēre, 2. i. q. Glubo, Cato.

Glūbo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. ramos, Varr. *hántani*, *meghántani*; abschälen. 2) Trop. e. gr. nepotes, Catull. i. e. spoliare.

Glūma, ae, f. 1. *héjj*, *tok*, *hüvely*, *bőr*; die Hülse, Schale, der Balg.

Glus, tis, f. 3. *szívos föld*, *melly úgy összeragad mint az enyv*; zähe Erde, welche fest zusammen hält, wie Leim.

Glūten, ĭnis, n. 3. Glutĭnum, i, n. 2. *enyv*, *enyű*, *tsiriz*; der Leim, die Pappe.

Glūtĭnāmentum, i, n. 2. *enyvezés*; die Leimung.

Glūtĭnātĭo, ōnis, f. 3. *öszve*, *v. megenyvezés*; die Zusammenleimung.

Glūtĭnātīvus, a, um, *öszveenyvező*, *öszvehúzó*; zusammen leimend oder ziehend.

Glūtĭnātor, ōris, m. 3. *enyvező*, *meg*, *v. öszveenyvező*; Zusammenleimer.

Glutĭnātōrius, a, um, i. e. glutinativus.

Glūtĭnātus, a, um, *meg*, *v. öszveenyvezett*, *megtsirizelt*; geleimt, gepappt. 2) *öszve foglalt*, *v. ragasztott*; zusammen gefügt. 3) *öszve*, *v. béforrasztott*, *orvoslás által*; geheilt.

Glūtĭnĕus, a, um, *enyves*; voller Leim.

Glūtĭnĭum, ii, n. 2. i. q. gluten.

Glūtino, āvi, ātum, āre, 1. *enyvezni*, *öszveenyvezni*, *megtsirizelni*; leimen, zusammen leimen, pappen. 2) *öszvefoglalni*, *v. ragasztani*; zusammen fügen. 3) *öszve*, *v. béforrasztani*, *orvoslás által*; zusammenheilen.

Glūtĭnōsus, a, um, *enyves*, *ragadós*, *szívos*; leimicht, klebricht, zäh. Comp. ior, Superl. -issimus. Colum.

Glūtĭnum, i, n. 2. i. q. Gluten.

Glūtĭo, Gluttĭo, īre, 4. *nyelni*, *el*, *bé*, *v. lenyelni*; schlucken, verschlucken, verschlingen, hinunter schlucken.

Glūtītus, a, um, *el*, *bé*, *v. lenyelt*; verschlungen.

Glūto, v. Glutto, ōnis, m. 3. *tobzódó*; ein Schlemmer.

Glutus, i, m. 2. *torok*, *gége*; der Schlund. Pers.

Glutus, a, um, *sima*, *egyenlő*; glatt, gleich. 2) *jól öszveálló*; wohl zusammen haltend.

Glūx, ūcis, f. 3. idem quod Glus.

Glycēra, et Glycere, es, f. 1. corollarum inventrix, amica pictoris Pausiae. 2) amica Horatii. 3) amica Menandri.

Glycon, ōnis, f. 3. gladiator fortissimus. 2) medicus Romanus.

Glycymēlum, i, n. 2. *édes alma*; ein süßer Apfel.

Glycyrrhīza, ae, f. 1. Glycyrrhīzon, i, n. 2. *édesgyökér*, *higviritz*; Süßwurzel, Süßholz. Plin.

Glycyside, es, f. 1. *bazsarózsa*, *bazsál*; Päonie oder Gichtrose. Plin.

Gnaphalĭon, (-um), ii, n. 2. *gyopár*; das Ruhrkraut, Wiesenwolle. Plin.

Gnārĭtas, ātis, f. 3. e. gr. locorum, Sallust. *tudás*, *esmérés*, *esméret*, *jártasság valahol*; die Kenntniß, Wissenschaft.

Gnārūris, e, i. q. gnarus, Plaut.

Gnārus, a, um, e. gr. rerum, Sil. alicujus rei, Cic. *túdós*, *értő*, *valamihez értő*, *túdós valamiben*, *tapasztalt*, *jártas valamiben*; kundig, erfahren. 2) *esmeretes*; bekannt.

Gnātho, ōnis, m. 3. nomen parasiti apud Terentium.

Gnātus, a, um, i. q. natus, Hinc: Gnatus, i, m. 2. *fijú*, *valaki fija*; der Sohn. Gnata, ae, f. 1. *leány*, *valaki leánya*; die Tochter.

Gnāvĭtas, ātis, f. 3. *munkásság*, *szor-*

galmatosság, szorgalom, serénység; der Fleiß, die Betriebsamkeit, Emsigkeit.

Gnāvĭter, Adv. *szorgalmatosan, serényen, gyorsan, frissen*; fleißig, emsig, fertig, hurtig.

Gnāvus, a, um, i. q. navus, *gyors, serény, friss, szorgalmatos*; hurtig, fertig, emsig, fleißig.

Gnĭdĭus, a, um, *Gnidusi*; von der Stadt Gnidus. Gnidia Venus, Cic. statua Veneris a Praxitele facta.

Gnōbĭlis, e, pro: nobilis, Acc. ap. Fest.

Gnōma, ae, f. 1. *földmérőrúd*; eine Meßruthe. 2) *napóra mutatója*; ein Zeiger an der Sonnenuhr.

Gnōme, es, f. 1. *rövid elmés mondás*; ein kurzer, sinnreicher Spruch.

Gnōmon, ŏnis, m. 3. *szegletmérték, egyenlítőfa*; ein Winkelmaß, Richtscheit. 2) *napóra mutatója*; ein Zeiger auf der Sonnenuhr. 3) Trop. gnomones jumentorum; *azon fogai a' lónak, v. ökörnek, mellyekről idejéhez hozzá vethetni*; diejenigen Zähne der Pferde oder Ochsen, woraus man auf ihr Alter schließen kann.

Gnōmŏnĭca, ae, f. 1. *napóra tsinálás mestersége*; die Sonnenuhrkunst.

Gnōmŏnĭce, es, f. 1. *napóra*; eine Sonnenuhr.

Gnōmŏnĭcus, a, um, ad gnomonem pertinens.

Gnosco, ĕre, 3. forma antiqua verbi, nosco, Caecil.

Gnōsos, (Gnossos, Gnossus), i, f. 2. urbs Cretae. Gnosiacus, a, um, *Gnosusi, Krétai*; Gnosisch, Cretisch. e. gr. rex, Ovid. i. q. Minos. Gnosias, adis, et Gnosis, idis, f. 3. i. q. Ariadne.

Gnostĭci, ōrum, m. 2. plur. haeretici seculi IIdi.

Gōbĭus, ĭi, 2. et Gōbĭo, ōnis, m. 3. *göbhal, görgitse*; ein Fisch, Gründling, Kresse.

Gŏmŏrra, v. Gomorrha, ae, f. 1. urbs.

Gŏmorrhaeus, a, um, *Gomorai, Gomorát illető*; Gomorrhisch, die Stadt Gomorrha betreffend.

Gomphus, i, m. 2. *faszeg*; ein hölzerner Nagel. 2) urbs Thessaliae.

Gongylis, ĭdis, f. 3. *kerek répa*; eine runde Rübe. Colum.

Gŏnorrhoea, ae, f. 1. *undokfolyás, kankó*; Tripper.

Gordaei montes, in Armenia, Curt.

Gordĭum, ĭi, n. 2. urbs Phrygiae majoris.

Gordĭus, ĭi, m. 2. Phrygiae majoris rex, in cujus curru certus nodus inexplicabilis erat, quem qui solvisset, per totam Asiam illum regnaturum fore, osaculum dictitabat; hunc Alexander Magnus, ferro secuit. Hinc: Prov. Nodus Gordius, i. e. res difficilis, atque perplexa.

Gŏrgĭas, ae, m. 1. orator praestans, praeceptor Isocratis.

Gorgon, ŏnis, 3. et Gorgo, us, f. 4. i. q. Medusa. Plur. Gorgones, filiae Phorci tres, v. quatuor u. p. Isthenio, Medusa, Scylla et Euryale, angvibus crinitae. Celeberrima harum fuit Medusa, cujus os, v. faciem in scuto gessit Minerva.

Gorgŏna, ae, f. 1. i. q. Gorgon, v. Medusa.

Gorgŏnēus, a, um, e. gr. crinis, Ovid. *Gorgoni, v. Medúzai*; Gorgonisch, Medusisch.

Gortyna, ae, v. Gortyne, es, f. 1. urbs Cretae. Gortynii, incolae.

Gossympĭnus (Gossamp.) i, m. 2. *pamutfa*; die Baumwollenstaude.

Gossypĭon, n. Gossypĭos, ĭi, m. 2. (Gossip) *pamutfa*; die Baumwollenstaude 2) *pamut*; die Baumwolle.

Gŏthi, ōrum, m. 2. plur. populus partis septentrionalis Germaniae.

Gothia, ae, f. 1. regnum Gothorum.

Gŏthīni, ōrum, m. plur. i. q. Gothi, Tacit.

Grăbātŭlus, i, m. 2. Dim. *nyugvóágyatska, kanapétska*; ein Faulbettchen, kleines Canapee.

Grăbātus, i, m. 2. *kanapé, nyugvóágy*; ein Canapee, Ruhebett.

Gracchānus, a, um, *Gracchusi, Gracchusokat illető*; Gracchisch, die Gracchen betreffend.

Gracchus, i, m. 2. cognomen Romanum.

Grăecĭto, āre, 1. Freq *gágogni, mint a' lúd*; schnattern, wie eine Gans. Alias Glacito.

Grăcĭlens, i. q. gracilis.

Grăcĭlentus, a, um, i. q. gracilis.

Grăcĭlĭpes, ĕdis, o. 3. *vékony lábú*; schlankfüssig.

Grăcĭlis, e, e. gr. virgo, Ter. *súgár, kartsú*; geschmeidig, schlank. 2) e. gr. liber, Mart. *vékony*; dünn. 3) *sovány, ösztövér*; mager. 4) Trop. e. gr. vindemia, Plin. *vékony, sovány, tsekély, v. rossz szüret*; eine schlechte Weinlese. Comp. ior, Superl. –limus. 5) Subst. *fúvo mu'si-*

ka szerszám, mellynek tiszta hangja van; ein blasendes musikalisches Instrument, das einen klaren Ton von sich gibt.

Grăcĭlĭtas, ătis, f. 3. e. gr. corporis, Cic. *vékonysdg, kartsúság*; die Dünne, Schlankheit. 2) Trop. *száraz irásmód*; die trockene Schreibart.

Grăcĭlĭter, Adv. *véknyan, kartsúan*; dünn, schlank. Apul.

Grăcĭlĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. gracilitas.

Grăcŭlus (Graccŭlus), i, m. 2 *szajkó, zajzó*; der Häher.

Grădālis, e, *léptsőnként, grádítsonként, v. lépésenként való*; stufenweise, Schritt für Schritt.

Grădārius, a, um, *lépésenként járó, lassan menő*; Schritt für Schritt gehend. e. gr. equus, Lucil. *jó léptő ló*; ein Zelterpferd, Paßgänger.

Grădātim, Adv. *lépésenként, lassan*; Schritt für Schritt, nach und nach. 2) *léptsőnként, lassan*: stufenweise, nach und nach. 3) *renddel*; ordentlich.

Grădātĭo, ōnis, f. 3. *fellyebb fellyebb hágás léptsőnként*; das Aufsteigen von einem Tritte zum andern. 2) *sok léptső*: eine Menge Stufen. 3) *a' beszéllőnek grádítsonként való elébb elébb menése*: das stufenweise Fortschreiten des Redners.

Grădātus, a, um, *grádítsos, léptső formán tsinált*; mit Stufen versehen, stufenweise gemacht. Plin.

Grădĭlis, e, *grádítsos, léptsős, a' minek grádítsa van*: Stufen habend. 2) *léptsőre osztott*; an den Stufen vertheilt.

Grădĭor, gressus sum, grădi, 3. *lépni, hágni*; gehen, schreiten Viam rectam graditur, Colum. *jó úton van*; er ist auf dem rechten Wege. 2) e. gr. ad mortem, Cic. *menni*; gehen.

Grădīvĭcŏla, ae, m. 1. qui Martem colit.

Grădīvus, i, m. 2. i. q. Mars. (a gradiendo in bello ultro citroque.)

Grădŭāle, et Gradale, is, n. 3. *mindég fellyebb fellyebb menő éneklés*; ein Gesang, der immer höher und höher steigt.

Grădus, us, m. 4. *lépés*; ein Schritt. Gradum facere ad aliquid, Cic. *hozzá menni*; hinzu gehen, hinzu schreiten. 2) componere gradum ad praeliandum, *a' viadalhelyre kiállani*; sich auf den Streitplatz zum Fechten stellen. 3) *a' viaskodó, v. bajnok állása*; die Positur des Fechters. Gradu depelli, v. dejici, Nep. *meggyőzettetni, állásából kimozdíttódni*; überwunden werden, aus seiner Lage gebracht werden. Trop. *megindíttatni, felgerjesztetni*; aus seiner Fassung gebracht werden. 4) *grádíts, v. lajtorjafog*; die Stufen und Sprossen an Treppen und Leitern. 5) Trop. aetatis gradus, Cic. *kor, v. élet szakaszai*; die Stufen des Alters. 6) *betsületpőltz*; eine Ehrenstelle. De gradu dignitatis demoveri, Cic. 7) gradus prohibiti, JCt. *azon izek, mellyekben tilalmas a' házasodás*; die verbothenen Grade, in welchen man nicht heirathen darf. Gradus consangvineitatis, Idem. *atyafiság izei*; Grade der Verwandtschaft. 8) 360 -a pars Aequatoris, et circuli cujuspiam. 9) *mód, eszköz, v. út valamire*; ein Mittel, ein Weg zu etwas. 10) e. gr officiorum, Cic. *kötelességek külömbsége*; der Unterschied der Pflichten. 11) stabilis et non expers dignitatis gradus, Cic. *lassú 's méltóságos menetele a' beszédnek*; ein langsamer und gravitätischer Gang der Rede. Dicitur de pedibus longis.

Graecānĭce, Adv. *Görögősen*; griechisch.

Graecānĭcus, a, um, e. gr. toga, Svet. *Görögős, a' mint a' Görögöknél van szokásban*; griechisch, bey den Griechen üblich.

Graecātim, Adv. *Görögösen, Görögök módja szerént*; nach der Art der Griechen.

Graecātus, a, um, *Görögősen tsinált*; nach griechischer Art gemacht. Comp. -ior, Apul.

Graece, Adv. e. gr. scribere, scire, Cic. *görögül, görög nyelven*; griechisch.

Graecĭa, ae, f. 1. *Görögország*; Griechenland Magna Graecia, Ovid. pars inferior Italiae, hodie Neapolis.

Graecĭensis, e, *Görög, Görögországi*; griechisch.

Graecĭgĕna, ae, c. 1. *születésére nézve Görög*; ein Grieche von Geburt.

Graecismus, i, m. 2. *görögős szóllásmód*; eine griechische Art zu reden.

Graecisso, āre, 1. *Görögöket követni a' beszédben*; die Griechen nachahmen.

Graecĭtas, ātis, f. 3. i. q. lingva graeca. 2) i. q. literatura graeca.

Graecĭus, a, um, e. gr. civitas, gens, Nep. *görög*; griechisch.

Graecor, ātus sum, āri, Dep. 1. *görögösen élni*; nach der Art der Griechen leben. 2) *Görögök módja szerént vesztegetni, tékozolni, v. tobzódni*; auf griechischen Fuß verschwenden.

Graecostăsis, is, f. 3 *palota Romában, mellybe a' Görög követek szállottak*; der Pallast, in welchem die griechischen Abgesandten zu Rom einlogirt wurden.

Graecŭlus, a, um, Dim. *görög*; griechisch. 2) Trop. *ostoba, balgatag, gyermekes*; albern, läppisch. Cic. 3) e. gr. cautio chirographi, Cic. *gondolatlan, hihetetlen, a' minek nem lehet hinni, v. hitelt adni*; leichtsinnig, nicht glaubwürdig. Graeculum se putari voluit, Cic. *görög Filosofusnak akarta magát tartatni*: er wollte gern einen griechischen Philosophen vorstellen.

Graecŭlus, i, m. 2. *tudákos, tudósotska*; ein gelehrter Gast.

Graecus, a, um, *görög, Görögországi*; griechisch. 2) graeca fide mercari, Plaut. *késspénzen venni*; um baares Geld kaufen. 3) graeca sacra, Fest. i. q. Cereris festa. 4) ad Calendas Graecas, Svet. pro: nunquam.

Graecus, i, m. 2. *Görög, Görögországi születés*; ein Grieche.

Grājŭgĕna, ae, m. 1. *Görögországi születés, Görög*; ein Grieche von Geburt.

Grājus, a, um, i. q. graecus.

Grālĕga, et Gālĕga, ae, f. 1. *ketskeruta, gálgafű*; die Geißraute. (Galega officinalis. Linn.)

Grallae, ārum, f. 3. plur. *mankó, gamó*; Stelzen.

Grallātor, ōris, m. 3. *mankón, v. gamón járó*; der auf Stelzen geht.

Grāmen, ĭnis, n 3. *fű, pázsit*; das Gras. 2) *plánta, növevény, zöldség*; die Pflanze, das Kraut.

Grāmĭa, ae, f. 1. *szemtujték, tsipa*, die Augenbutter, der Unrath in den Augen oder Augenwinkeln.

Grāmĭnĕus, a, um, *füi, pázsiti, fű, pázsit*; aus Gras. 2) e. gr. campus, Virg. *füves, pázsitos*; grasig, voller Gras.

Grāmĭnōsus, a, um, e. gr. ager, Colum. *füves. pázsitos, bőfűtermő, füvel bővölködő, v. tellyes*; grasreich, voller Gras.

Grāmĭōsus, a, um, *tsipás, genyetséges*; eiterig. Oculi gramiosi, Caecil.

Gramma, ae, Gramme, es, f. 1, *húzás, linea*; eine Linie.

Gramma, ătis, n. 3. pondus duorum obolorum. 2) *betű*; ein Buchstabe.

Grammăteus, ĕi, m. 2. *íródedk*; ein Schreiber. 2) *bisztosiró, titoknok*; ein Secretär. 3) *jegyző, notárius*; ein Notar. 4) *kantzellárius*; ein Kanzler.

Grammătĭas, ae, m. 1. *iromba jáspis*; ein Schriftjaspis.

Grammătĭca, ae, Grammatĭce, es, f. 1. *nyelvtudomány, nyelvmesterség, grammatika*; die Grammatik, Sprachwissenschaft, Sprachkunde.

Grammătĭcālis, e, *nyelvtudományhoz, v. grammatikához való, v. tartozó*; zur Grammatik oder Sprachkunde gehörig.

Grammătĭcālĭter, Adv. *nyelvtudomány, v. grammatika szerént*; grammatisch.

Grammătĭce, Adv. i. q. antecedens.

Grammătĭcŏmastix, īgis, m. 3. *nyelvtudományértőket ostorozó, v. üldöző*; ein Geißeler der Grammatiker. Auson.

Grammătĭcus, i, m. 2. *nyelvtudományértő, nyelvmester*; der die Grammatik oder Sprachkunde verstehet, oder lehret.

Grammătĭcus, a, um, *nyelvtudományi, grammatikai*; grammatisch.

Grammătista, ae, m. 1. *nyelvmesterségértő*; der die Sprachkunst verstehet. 2) *irásmódban jártas*: der in der Schreibart bewandert ist.

Grammătŏphylăcĭum, ĭi, n. 2. *levéltár, leveleshás, archivum, hol közönséges irások tartatnak*; ein Archiv, ein Ort, wo öffentliche Schriften aufbewahrt werden.

Grammĭcus, a, um, *lineákból, v. húzásokból álló*; in Linien bestehend. e. gr. deformatio. Vitruv. *lerajzolás*; der Abriß.

Grāmmĭsmus, i, m. 2. *lineázásmód*; die Art und Weise Linien zu ziehen.

Grānārĭum, ĭi, n. 2. *életesház, gabonaház, életespadlás*; ein Kornhaus, Kornboden.

Grānātim, Adv. *szemenként, magonként*; körnerweise, Korn für Korn.

Grānātus, a, um, *magvas, magos, szemes*; mit Körnern oder Kernen versehen. Malum granatum, Colum. *grānátalma*; ein Granatapfel.

Grānātus, us, m. 4. *mag, v. szem betakarítása*; die Einsammlung der Körner.

Grandaevĭtas, ātis, f. 3. *vénség, idősség, koroság, élemedett idő*; das bejahrte hohe Alter. Acc.

Grandaevus, a, um, *idős, éltes, koros, nagy idejű, megélemedett, vén, öreg*; bejahrt, alt.

Grandesco, ĕre, 3. *nagyá lenni, nőni, nevekedni, öregbedni*: groß werden, wachsen, zunehmen.

Grandicŭlus, a, um, Dim. *nagyotska, jókora*; ziemlich groß.

Grandĭfer, a, um, *igen nagy*; sehr groß.

Grandĭfĭcus, a, um, e. gr. mens, Ammian. *fennhéjjázó*; groß sich betragend.

Grandĭlŏquus, a, um, *fennyen beszéllő*; groß von einer Sache redend. 2) *felségesen, fellengősen beszéllő*; erhaben redend. Cic.

Grandĭnātus, a, um, i. q. grandine guttatus.

Grandĭnĕus, a, um, *jégessői, darai, jégessős, darás, jéggel, v. darával tellyes*; voll Hagel oder Schlossen. Alcim.

Grandĭno, āre, 1. *jégnek, v. darának esni*; hageln, schloßen: grandinat *jégesső, v. dara esik*; es hagelt, es schloßt. Senec.

Grandĭnōsus, a, um, i. q. grandineus, Colum.

Grandio, īre, 4. transit *megnagyítni, nagygyá tenni*; groß machen, vergrößern. 2) intransit. *nőni, nevekedni, öregbedni*; zunehmen, wachsen, groß werden. Cato.

Grandis, e, *nagy*; groß. 2) *idős, koros, vén, öreg*; bejahrt, alt. 3) e. gr. vox, Cic. *erős*; stark. Comp. -ior. Ovid. Ter. Superl. -issimus.

Grandiscāpĭus, a, um, (grandis et scapus) e. gr. arbor, Senec. *nagyderekú, nagytövű*: großstämmig, große Wurzeln habend.

Grandĭsŏnus, a, um, *erős, v. nagy hangú, v. hangzású, erős szavú*; stark lautend, stark tönend.

Grandĭtas, ātis, f. 3. *nagyság*; die Größe. 2) e. gr. verborum, Cic. *fellyülmúlóság, felségesség, méltóság*; Erhabenheit, das Erhabene.

Grandĭter, Adv. *nagyon*; groß. 2) *erősen, igen*; heftig, sehr. 3) *felségesen, méltóságosan*; erhaben.

Grandiuscŭlus, a, um, Dim. *nagyotska, jókora*; ein wenig groß, ziemlich groß.

Grando, ĭnis, f. 3. *jégesső, dara*; der Hagel, die Schlossen. 2) grandines, *borsóka a' disznóban*; die Finnen der Schweine. 3) *kemény mirigyes kelés, v. daganat a' szemhéjjakon*; ein hartes Drüsengeschwür der Augenlieder.

Grānĕus, a, um, *magi, szemi, magból, v. szemből való*; aus Körnern.

Grānĭcus, i, m. 2. fluvius Mysiae.

Grānĭfer, a, um, *mag, v. szemtermő*; Korn oder Körner tragend. 2) *maghordó*; Körner tragend. e. gr. agmen, Ovid. *hangyák*; Ameisen.

Granōsus, a, um, *magos, magvas, szemes, maggal v. szemmel tellyes*; voller Körner oder Kerne.

Granum, i, n. 2. *mag, szem, p. o. búzaszem*; ein Kern, Kern. 2) *egy borsszem v. árpaszem nehézségű mérték, grán*; ein Gran, ein Gewicht eines Pfeffer- oder Gerstenkornes schwer. 3) e. gr. gnidium, Plin. *farkashárs, boroszlán*; der Kellerhals, Heiland. (Daphne mezereum.)

Grāphe, es, f. 1. *írás*; eine Schrift.

Grāphiārius, a, um, e. gr. theca, Svet. *íráshoz való*; zum Schreiben gehörig. Graphiarium, sc. instrumentum, Martial. *íróeszköz*; ein Schreibzeug.

Grāphĭce, Adv. *ékesen, díszesen, tsinosan, finomúl, szépen*; artig, fein, schön.

Grāphĭcus, a, um, *festéshez, v. rajzoláshoz való*; zum Mahlen oder Zeichnen gehörig. Hinc: Graphica (sc. ars), *rajzolásmesterség*; die Zeichenkunst. 2) *mesteri módon, mesterségesen, finomúl, v. szépen tsinált*; meisterlich, künstlich, fein, schön gemacht.

Grāphis, ĭdis, f. 3 *rajzolótoll, íróeszköz*; das Werkzeug zum Zeichnen, Reißfeder. 2) *rajzolat*; die Zeichnung. 3) *rajzolásmesterség*; die Zeichenkunst.

Grāphĭum, ii, n. 2. *íróeszköz, írótoll*,

réztoll, penna; ein Werkzeug zum Schreiben, Griffel.

Grassātio, ōnis, f. 3. *menés*, *járás*; das Gehen. 2) *kóborlás*, *v. tsavargás az országútakon*; das Herumschwärmen auf den Straßen.

Grassātor, ōris, m. 3. *útonálló*, *haramia*; ein Straßenräuber. 2) e. gr. nocturnus, Gell. *kóborló*, *dombérozó*; ein Schwärmer. 3) *élődi*, *más nyakán élősködő*; ein Schmarotzer.

Grassātūra, ae, f. 1. i. q. grassatio.

Grassor, ātus sum, āri, Dep. 1. *menni*, *járni*; gehen. 2) Trop. *mint a' nyavalya*, *uralkodni*; herumgehen. Mala grassantur corporibus, Plin 3) *valakit megtámadni*, *valakire rohanni*; auf einen losgehen, einen anfallen. 4) e. gr. jure, Liv. *törvénykezni*, *törvény útján járni*; gerichtlich verfahren, handeln. 5) *keményen bánni valakivel*, *dühösködni ellene*; hart an einem handeln, gegen ihn wüthen. 6) *ide'stova kóborolni*, *kószálni v. tekeregni*; herum schwärmen.

Grātanter, Adv *örömest*, *szívesen*, *örömmel*; gern, mit Freuden.

Grātātōrius, a, um, *szerentséltető*, *szerentsekívánó*; glückwünschend.

Grāte, Adv. *örömmel*, *jószívvel*, *nyájasan*, *kellemesen*, *kellemetesen*; gern, mit Vergnügen, auf angenehme Art. 2) *háládatosan*, *háládó*, *v. háládó szívvel*; dankbar. Comp. -ius, Liv. Superl. -issime, Plin. Cic. gratissime.

Grātes, plur. f. 3. *köszönet*, *háládás az elvett*, *v. vett jótéteményekért*; der Dank, die Danksagung für empfangene Wohlthaten. Alicui grates agere. Cic. Liv. dicere, Virg. referre Ovid. superis decernere. Idem.

Grātia, ae, f. 1 *kellem*, *kellemetesség*, *kedvesség*; die Annehmlichkeit, das angenehme Wesen. Gratia in vultu, Quint. *kellemetesség vagy kedvesség az ábrázatban*, *kedves ábrázat*; ein einnehmendes Gesicht. 2) *tetszés*, *kedv*, *kedvesség*, *mellyel valaki máshoz viseltetik*, *vagy a' mellyet valaki mástól nyér*; die Gunst, das Beliebtseyn. Gratiam alicujus sibi conciliare, Cic. Gratiam inire ab aliquo, Cic. *valaki tetszését megnyerni*, *kedvességet találni valaki előtt*; sich beliebt machen. In gratia esse, Cic. *kedvességben lenni*; in Gunst stehen, beliebt seyn. 3) *barátságos összveköttetés*, *barátság*; ein freundschaftliches Verhältniß, die Freundschaft. In gratiam recipere, Cic. *barátságába fogadni vagy felvenni valakit*; mit einem in ein freundschaftliches Verhältniß treten. In gratiam redire cum aliquo, Cic. *ismét összvebarátkozni valakivel*; wieder Freund werden. Cum bona gratia, Ter. *barátságos módon*, *szép szerént*; mit guter Freundschaft, in Güte. 4) *tekintet*, *mellyet valaki magának jóakarói és kedvessége által szerzett*; das Ansehen. Cic. Id nobis tua gratia effecisti; *ezt a' te tekintetedért nyertük meg*, *v. ezt a' te tekintetednek köszönhetjük*; dieß haben wir durch dein Ansehen erlangt. 5) *tetszés*, *kedv*, *jóakarat*, *kegyesség*, *kegyelem*; die Gefälligkeit, Gunstbezeugung, Gefallen, Wohlwollen, Gnade. Alicui gratiam dare, Ter. vel facere, Plaut. *valaki eránt jóakarattal lenni*, *kegyességet mutatni*; einem eine Gefälligkeit oder einen Gefallen erweisen. Dei gratia; *Isten kegyelméből*; von Gottes Gnaden. Not. Ablat. gratiâ; *ért*, *kedvéért*, *okáért*; wegen. Hominum gratia, Hor. *az emberek kedvekért*; der Leute wegen. Exempli gratia, Plin. *példának okáért*, *például*; zum Beyspiel. 6) *köszönet*; der Dank. Gratiam persolvere, Cic. Gratias agere, vel, habere, Cic. *köszönetet tenni*, *megköszönni*; Dank abstatten, Dank sagen. Gratiarum actio, Cic. *köszönet*; die Danksagung. Gratiam, vel gratias referre, Cic. *tselekedettel köszönni meg*, *vagy viszszonozni a' jóakaratot*; es erwiedern, vergelten, in der That danken. Gratia est, Ter. *köszönöm*; ich danke. Gratiis, Ter. *ingyen*; unentgeltlich. 7) vide: Gratiae, ārum, plur.

Grātiae, ārum, plur. *köszönő szóllás formája*; Danksagungsformel. Gratias agere, Cic. *köszönni*; Dank sagen. Vide: Gratia, signif. 6 tam. 2) tres deae favoris et benevolentiae; nempe: Aglaja, Thalia, et Euphrosina.

Grātificātio, ōnis, f. 3. *kedveskedés*; die Willfahrung, Gefälligkeit. Cic.

Gratificor, ātus sum, āri, Dep. 1. ali-

quid, et de re aliqua, Cic. *kedveskedni, kedvét keresni valamivel*; zu Gefallen thun, willfahren. 2) *ajándékozni, feláldozni*; schenken, aufopfern. Svet.

Grātĭfĭcus, a, um, *háládatos, valamit meghálálni, megszolgálni kész*; dankbar, dienstfertig. Colum.

Gratiis, Adv. pro: gratis; *ingyen*; umsonst. Plaut.

Grātĭōse, Adv. *kegyesen, kegyességből*; aus Gunst. Pandect. gratiosius, Ascon.

Grātĭōsĭtas, ātis, f. 3. *kedvesség kellemetesség*; die Annehmlichkeit. Tertull.

Grātĭōsus, a, um, *kellemetes, kedves*; voller Annehmlichkeit, angenehm, beliebt. 2) *kedvességet nyert, kedvességben lévő, kedves*; in Gunst stehend, beliebt. Homo gratiosus, Cic. *kedves ember*; ein beliebter Mann. Comp. gratiosior. Superl. gratiosissimus. Cic. 3) *jóságos, kegyes, kegyelmes*, was aus Gefälligkeit oder Gnade geschieht. Missio gratiosa, Liv. 4) *tetszésből való, kedveskedő*; gefällig, Gunst erweisend. Cic.

Grātis, Adv. *ingyen, jutalom nélkül*; umsonst, unentgeldlich, ohne Wiedervergeltung. Cic. 2) *hijjába*; umsonst. Svet.

Grātĭtūdo, ĭnis, f. 3. *kellemetesség*; die Annehmlichkeit. Apid. 2) *háládatosság, meghálálása valaminek*; die Dankbarkeit in Worten und in der That. JCt.

Grātor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Virg. *örvendeni valakinek, örvendő szivvel szerentsét kivánni*; seine Freude bezeigen, Glück wünschen, gratuliren.

Grātŭĭto, Adv. *ingyen, fizetés nélkül, tsak kedveskedésből*; umsonst, ohne Gewinn, ohne Entgeld. Cic. 2) *ok nélkül*; ohne Ursache. Svet.

Grātŭĭtus, a, um, *ingyenvaló, jutalom, fizetés vagy haszonkeresés nélkül való, kedveskedő*: was umsonst, ohne Bezahlung oder Belohnung, ohne Entgelt, ohne Nutzen geschieht. Cic.

Grātŭlābundus, a, um, *örvendező*; glückwünschend. Liv.

Grātŭlātĭo, ōnis, f. 3. *örvendezés, megköszöntés*; die Freudensbezeigung gegen Jemand, besonders durch Worte, Glückwunsch. Cic. 2) *közönséges háládó innep*; öffentliches Dankfest. Cic.

Grātŭlātor, ōris, m. 3. *örvendező, köszöntő, örülő, a' ki valakit megköszönt*; ein Glückwünscher, ein Gratulant. Cic.

Grātŭlātōrie, Adv. *örvendezőleg*; glückwünschend.

Grātŭlātōrĭus, a, um, *örvendő, megköszöntő, örülő, valakinek valamelly szerentsés történeten való örömét jelentő*; glückwünschend, den Glückwunsch betreffend. Epistola gratulatoria, Capitol.

Grātŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. alicui, Cic. de aliqua re Cic. *örvendeni, örömét jelenteni valamin, megköszönteni valakit, p. o. neve napján*; seine Freude bezeigen, Glück wünschen, gratuliren. Adventum alicujus gratulari, Ter. *valakinek megérkezésén örvendeni, valakit örvendező köszöntéssel fogadni*; einem bey seiner Ankunft Glück wünschen oder gratuliren. Sibi gratulari, Cic. *örülni, örvendeni*; sich freuen. 2) *háláłkodni*; seine Dankbarkeit an den Tag legen. Ter.

Grātus, a, um, Comp. gratius, Super. gratissimus, Cic. *kedves, kellemetes*; angenehm. Aliquid habere gratum, Ter. Gratum, i, n. 2. Subst. *kedves dolog*; Gefälligkeit. Gratum facere alicui, Cic. *kedves dolgot, vagy kedvességet tenni valakinek*; einem einen Gefallen thun. 2) v. gr. in aliquem, et erga aliquem, Cic. *háládatos valaki eránt*; dankbar gegen Jemanden. Gratus animus, Cic. *háládatos indúlat, háládatosság*; dankbares Gemüth, Dankbarkeit.

Grăvābĭlis, e, *terhelő, terhes*; beschwerend, beschwerlich. Coel. Aur.

Grăvāmen, ĭnis, n. 3. *sérelem*; die Beschwerung, Klage. Cassiod.

Grăvāte, Adv. *nehezen, nem örömest*; mit Schwierigkeit, schwer an etwas gehend, ungern. Cic.

Gravātim, Adv. i. q. gravate, Liv.

Grăvātĭo, ōnis, f. 3. *megterhelés*; die Beschwerung, Schwere. Coel. Aur.

Gravatus, a, um, *terhelt, megterhelt*; beschwert. Vulneribus gravatus. Liv. *sebekkel terhelt, sebes*; mit Wunden beschwert. 2) v. gr. caput. Colum. *nehéz, terhelt*; schwer, voll.

Grăvedĭnōsus, a, um, *náthás*; mit dem Schnupfen behaftet. Cic.

Grăvēdo, ĭnis, f. 3. *elnehezedés, p. o. a' tagokban*; die Schwere, z. B. der Glieder. 2) *nátha*; der Schnupfen. Cic. 3) *valaminek terhes vólta*: die Beschwerlichkeit. Plin. 4) *terhesség, terhes állapotja az asszonyoknak*; die Schwangerschaft. Nemes.

Grăvĕŏlens, tis, *erős szagú, nagyon szagos*; stark riechend. Virg. 2) *rossz szagú, büdös*; übel riechend, stinkend. Virg.

Grăvĕŏlentĭa, ae, f. 1. *nehéz szag, büdösség*; übler Geruch, Gestank. Plin.

Grăvesco, ĕre (gravis) *nehéz lenni, nehezülni, nehezebbülni*; schwer oder schwerer werden. 2) v. gr. ut malum, Tac. morbus, valetudo, Tac. *terhesedni, nevekedni, a' rosszról mondatik*; ärger, schlimmer, heftiger werden, zunehmen.

Grăvĭdĭtas, ātis, f. 3. *terhesség, terhes állapotja az asszonyoknak*; die Schwangerschaft. Cic.

Grăvĭdo, āvi, ātum, āre, 1. *megterhelni, terhelni valamivel*; belästigen. Caecil. 2) *teréhbe ejteni*; schwängern. Gravidari ex aliquo, Aur. Vict.

Grăvĭdus, a, um, *megterhelt, teljes, tele lévő, nehéz*; beschwert mit etwas, voll, angefüllt, schwer. Aristae gravidae, Virg. *tele kalászok*; volle Ähren. 2) v. gr. mulier, uxor, Cic. *terhes, teréhben lévő*; schwanger. Gravida ex aliquo, Ter. *valakitől teréhbe esett*; von Jemanden schwanger.

Gravis, e, 3. Adj. *nehéz, t. i. a' nyomó nehézségére nézve*; schwer, dem Gewichte nach. Sarcina gravis, Hor. Onus gravissimum, Quintil. 2) *nehéz (akármelly tekintetben), terhes, nagy, sullyos*; schwer, heftig, groß, stark, beschwerlich. Gravis morbus, Nep. gravi morbo laborare; *nehéz, nagy, vagy terhes beteg lenni*; schwer krank seyn. Grave vulnus, Liv. *nagy seb*; eine schwere Wunde. Gravis odor, Plin. *nehéz szag*; ein unangenehmer Geruch. Grave pretium, Sall. *nagy árra valaminek*; hoher Preis. Gravis hostis, Liv. *nagy ellenség*; ein heftiger Feind. Grave dictu, Cic. i. e. difficile; *nehéz megmondani*; schwer zu sagen. 3) *terhes, kedvetlen, alkalmatlan*; schwer, drückend, beschwerlich, lästig, unangenehm. Si tibi grave non erit, Cic. *ha terhedre nem leszsz*; wenn es dir nicht lästig seyn würde. Gravis tibi sum, Idem. *ha talám terhedre vagyok*: wenn ich dir lästig bin. 4) *fontos, nevezetes*; wichtig, nachdrücklich. Gravis caussa, Cic. *fontos dolog vagy ügy*; eine wichtige Sache. 5) *tekintetes, nagy tekintetű, előkelő*; ansehnlich, Ansehen habend, ehrwürdig. Gravis auctoritate vir, Cic. *nagy tekintetű ember*; ein ansehnlicher Mann. Quis Catone gravior in dicendo? Cic. *ki vólt nagyobb tekintetű Orátor Cátónál? vagy: kinek vólt nagyobb méltóság a' beszédében, mint Cátónak?* wer hatte mehr Ansehen im Reden als Cato? Gravis testis, Cic. *hiteles tanú*; ein glaubwürdiger Zeuge. 6) v. gr. vox, Quint. sonus, Hor. *mély, vastag*; tief. Sonus gravissimus, Cic. *vastag hang, basszus, mélyhang*; die Baßstimme, der Baß. 7) *megterhelt, terhes*; beschwert, beladen. Naves spoliis graves, Liv. Oculi vino et somno graves. Liv. Gravis utero mulier, Plin. *terhes asszony*; eine schwangere Frau. Aetate gravis, Liv. *öreg*; alt. Gravis annis, Hor. *idős*; alt an Jahren. Comp. gravior. Sup. gravissimus.

Grăviscae, ārum, pl. et Gravisca, ae, f. 1. urbs Hetruriae.

Grăvĭtas, ātis, f. 3. *nehézség, nehéz vólta valaminek*; die Schwere. Gravitas corporum; *a' testek nehézsége*; die Schwere der Körper. 2) gravitas uteri, Ovid. *terhesség, terhes állapot*; die Schwangerschaft. 3) v. gr. capitis, Cels. *a' főnek nehéz, bádjadt vólta*; Schwere im Kopfe. membrorum gravitas, Cic. *a' test v. tagok töródött vólta, elnehezedése, gyengesége*; die Schwere oder Unpäßlichkeit des Körpers, Schwäche der Glieder. Gravitas aurium, vel audiendi, Plin. *nehéz hallás, siketség*; schweres Gehör. 5) gravitas oris, vel animae, Plin. *a' szájnak vagy lehelletnek nehéz szaga*; der Übelgeruch aus dem Munde. 6) *terhes vagy sullyos vólta valaminek, terhe, vagy nagysága*;

die lästige Beschaffenheit, die Last, Heftigkeit. Gravitas belli, Liv. gravitas morbi, Cic. 7) *komolyság. maga illendő rátartása*; die Ernsthaftigkeit, das Ansehen. Gravitate vultus incedens. Cic. Cum gravitate loqui. Facere aliquid cum gravitate. Cic.

Grăvĭter, Adv. *nehezen, nagyon*; schwer, sehr. 2) *erősen, nagyon*; heftig, sehr. Graviter iratus, Ter. *nagyon megharagudván*; sehr erzürnt. Graviter aegrotare, vel, graviter se habere, Cic. *nagyon vagy terhes beteg lenni*; sehr krank seyn. 3) *nehezen, nem örömest*; ungern, mit Verlust. Graviter aliquid ferre, audire, etc. Cic. *valamit nehezen szenvedni*; etwas ungern ertragen, u. s. w. 4) *komolyan*; ernsthaft. v. gr. agere, Cic. Comp. gravius. Sup. gravissime.

Grăvĭtūdo, ĭnis, f. 3. *nátha*; der Schnupfen. Vitruv.

Grăvĭuscŭlus, a, um, *nehezetske*; etwas schwer. 2) v. gr. sonus; *mélyetske, vastagotska*; etwas tief oder grob. Gell.

Grăvo, āvi, ātum, āre, 1. *terhelni, nyomni*; beschweren, drücken, belästigen. Membra gravabat onus, Ovid. Officium me gravat, Horat. 2) gravari; *terheltetni*; beschwert werden. Vide: Gravor, Depon. 3) *boszszantani, bosszúságot szerezni, vagy tenni*; Verdruß machen.

Grăvor, ātus sum, āri, Dep. *magát vonogatni, nem akarni valamit*; sich weigern. Ne graveris hoc facere, Cic. *ne terheltessél ezt megtselekedni*; *ne sajnáld ezt megtenni*; weigere dich nicht dieses zu thun; möchtest doch die Güte haben dieses zu thun.

Grĕgālis, e (grex); *nyájbeli, tsordabeli, nyájhoz, v. tsordához való*; von der Herde, zur Herde gehörig. Cic. gregales, Subst. *egynyájbeliek, egy tsordából valók*; von einer Herde. *egyménesből valók, p. o. lovak*; aus einer Stuterey. 2) gregales, Subst. *pajtások*; Cameraden. Cic. 3) *közönséges nemű, közönséges*; von gemeiner Art, gemein. v. gr. Poma gregalia, Sen. Siligo gregalis. Plin.

Grĕgārĭus, a, um (grex), v. gr. pastor, Colum. *a' nyájhoz tartozó*; zur Herde gehörig. 2) v. gr. miles gregarius, Cic. *köz katona, köz legény*; ein gemeiner Mann oder Soldat.

Grĕgātim, Adv. *nyájanként, seregenként*; herdenweise, haufenweise. 2) *az emberekről, seregenként, tsoportonként*; haufenweise. Cic.

Gregatus, a, um, *összvegyűjtött*; versammelt.

Grĕgo, āvi, ātum, āre, 1. (grex); *egy nyájba összvegyűjteni*; versammeln.

Grĕmĭum, ĭi, n. 2. *kebel*; der Schooß, z. B. der Mutter. Cic. Virg. 2) Met. in gremio terrae. Cic. *a' föld kebelében, vagy gyomrában*; in der Erde.

Grēssĭlis, e. Adj. *járó*; gehend.

Gressĭo, ōnis, f. 3. (gradior); *lépés*; das Schreiten, der Schritt. Pacuv.

Gressus, us, m. 4. (gradior); *lépés, menés, járás*; das Schreiten, Gehen, der Gang. Cic. 2) *egy lépés*; ein Schritt. Cic.

Gressus, a, um, *ment*; gegangen. Virg.

Grex, Gen. grĕgis, m. 3. *tsorda, p. o. ökörtsorda, tehéntsorda*; die Heerde, z. B. Rinder. Grex armentorum. Cic. 2) v. gr. equorum, Cic. *lósereg, ménes*; die Herde der Pferde. 3) v. gr. ovium. Virg. *juhnyáj, nyáj*; die Schafherde. 4) *sereg, tsoport, t. i. állat együtt*; eine Herde, ein Haufen, z. B. Gänse, Änten. 5) *együvetartó társaság, tsoport, t. i. emberekből álló*; eine Gesellschaft Menschen, die mit einander umgehen. Grex hominum honestissimorum. Cic. Me in gregem vestrum recipiatis, Ter. Indocilis grex, Hor. i. e. vulgus. 6) v. gr. virgarum. Plaut. *egy tsomó*; ein Bündel.

Grīphus, i, m. 2. *háló*; ein Netz. 2) *találós mese*; ein Räthsel. Gell.

Grocĭo, īre, 4. *károgni, mint a' holló*; krähen wie ein Rabe.

Grŏssēsco, ĕre, Inchoat. *vastagodni*; dick werden. Gloss.

Grŏssĭtas, ātis, f. 3. *vastagság*; die Dicke, Größe. Gloss.

Grŏssĭties, ei, f. Idem.

Grŏssĭtūdo, ĭnis, f. Idem. Solin.

Grŏssŭlārĭa, ae, f. 1. (Ribes Gr. Linn.) *pöszméte, ribiszke, egres*; die Krauselbeerstaude, Klosterbeere. Botan.

Grossŭlus. i, m. 2. *apró éretlen fige*; eine kleine unreife Feige. Colum.

Grossus, i, c. 2. éretlen fige; die unreife Feige. Plin.

Grŏssus, i, m. 2. garas; ein Groschen, eine Gattung Münze. Gloss.

Grŭārĭus, ii, m. 2. erdőmester; ein Forstmeister. Dipl.

Grŭis, i. q. Grus, Phaedr.

Grūmŭlus, i, m. 2. kis rakás, tsoportotska, p. o. föld, vakondoktúrás; ein Häufchen, z. B. Erde. Plin.

Grūmus, i, m. 2. rakásotska, tsoport, p. o. föld; ein Häufchen oder Haufen, z. B. Erde. Vitr.

Grunnĭo, īvi, ītum, īre, 4. röfögni, mint a' disznó: grunzen, von Schweinen. Plin.

Grunnĭtus, us, m. 4. röfögés; das Grunzen des Schweins. Cic.

Grŭo, ĕre, 3. darumódra kiáltani; schreyen, wie ein Kranich. Virg.

Grus, grŭis, c. 3. daru; der Kranich. Cic.

Gryllo, et Grillo, āre, 1. szóllani mint a' trütsök; schreyen wie eine Grille. Philomel.

Gryllus, i, m. 2. trütsök; die Heuschrecke, der Grashüpfer. Gr. Gryllotalpa; lóbogár; die Werre. Gr. campestris; mezei trütsök; die Feldgrille.

Grynēus (Grynaeus) a, um, Gryniumi; Grynisch. Grynium erat urbs Aeoliae.

Gryps, yphis et Gryphus, i, m. 2. griff nevű költött madár; der Greif, ein fabelhafter Vogel. Plin.

Grypus, i, m. 2. sasorrú; der eine krumme Nase, Habichtsnase hat. Justin.

Guădĭa, ae, f. 1. zálog; ein Pfand. Scribitur et Wadia, vel Wadium.

Guăĭăcum, i, n. 2. gájákfa; Franzosenholz. Alias Lignum sanctum, Medic.

Gubernaclum, i, n. 2. loco: gubernaculum, Virg.

Gŭbernăcŭlum, i, n. 2. kormány a' hajóban; das Steuerruder. Cic. 2) Trop. v. gr. reipublicae, civitatum, Cic. kormány, igazgatás; Steuerruder, Ruder, die Regierung, Lenkung, Richtung.

Gŭbernātĭo, ōnis, f. 3. kormánytartás a' hajóban, kormányozás; das Steuern oder Regieren eines Schiffes. Cic. 2) Trop. kormányozás, igazgatás; die Regierung, Lenkung, Direction, Richtung.

Gŭbernātor, ōris, m. 3. kormányos, hajó kormanyozója; der Steuermann. Cic. 2) Trop. v. gr. reipublicae, Cic. kormanyozó, igazgató; Regierer, Lenker.

Gŭbernātrix, īcis, f. 3. kormányozó, (aszszony vagy leány); die Regiererinn. Civitatum, Cic.

Gŭberno, āvi, ātum, āre, 1. a' hajót kormányozni, igazgatni; ein Schiff regieren, steuern. Cic. 2) Trop. v. gr. vitam, aliquem, Cic. equum, Martial. kormányozni, igazgatni; regieren, lenken.

Gŭbernum, i, n. 2. i. q. gubernaculum, Lucret.

Gugerni, ōrum, populus Germaniae. Tacit.

Gŭla, ae, f. 1. nyelőtorok, torok; die Speiseröhre, der Schlund, die Kehle. Gulam laqueo frangere. Sall. megfojtani; erwürgen. 2) torkosság, nagyehetőség, zabálóság; die Freßhaftigkeit, Freßbegierde.

Gŭlo, ōnis, m. 3. torkos, nagyehető, zabáló; ein Fresser, Vielfraß.

Gŭlōse, Adv. torkosan, torkos módon; leckerhaft. Comp. gulosius.

Gŭlōsus, a, um, (gula), torkos, nyalánk; freßhaft, gefräßig, leckerhaft. Senec. 2) Trop. lector, Martial. telhetetlen az olvasásban; der viel lesen will.

Gŭmen, ĭnis, n. 3. i. q. gummi, Pallad.

Gŭmĭa, ae, f. 1. nyalánk, torkos; Leckermaul, Fresser, Schlemmer. Lucil ap. Cic.

Gumma, loco: gummi, Pallad.

Gummăĭus, a, um, tsipás, mézgás; mit Harz versehen, harzig. Pallad.

Gummĕus, a, um, i. q. Gummosus.

Gummi, n. Indecl. et Gummis, is f. 3. futsipa, mézga; Gummi oder Harz. Plin.

Gummōsus, a, um, tsipás, mézgás; voller Gummi oder Harz, harzig. Plin.

Gurdus, i, m. 2. ostoba, bohó; ein Tölpel, ein Narr

Gurges, ĭtis, m. 3. örvény, vizörvény; ein Wasserstrudel, Wasserwirbel. Virg. 2) mélység, mély víz; ein tiefes Gewässer. Gurges caeruleus, Ovid. a' tenger; das Meer. 3) tobzódó, evésben ivásban gyönyörködő; ein Schlemmer. Gurges est, natus suo abdomini, Cic. 4) gurges et vorago vitiorum, Cic. minden bű-

nokben lélekző ember; ein äußerst lasterhafter Mensch.

Gurgito, āre, 1. *jóltartani*; ersättigen. Stat.

Gurgŭlĭo, ōnis, m. 3. *lélekzőgége, gége, nyeldeklő*; die Luftröhre, Gurgel. Varr. 2) i. q. curculio, *zsúzsok, zsizsik*: der Kornwurm. Pallad.

Gurgustĭum, ĭi, n. 2. *vinnyó, nyomorúlt hajlék, v. lakóhely*; ein schlechtes niedriges Häuschen oder Wohnung, eine Kneipe. Cic.

Gustābĭlis, e, *kóstolható*; was sich kosten läßt.

Gustātio, ōnis, f. 3. (gusto), *kóstolás, megkóstolás*; die Kostung. 2) *kóstoló, első étel neve a' régieknél, p. o. leves*; das erste Gericht, Vorgericht. Petron.

Gustātōrĭum, (sc. vas), ĭi, n. 2. *tál, levesestál*; das Eßgeschirr, die Schüssel. Plin. Ep.

Gustātus, us, m. 4. *kóstolás, megkóstolás*; das Kosten. 2) v. gr. pomorum, Cic. *az íze valaminek*; der Geschmack einer Sache. 3) loco Gustus; *ízlés, egyike az öt érzékeknek*; Geschmack, als einer von den fünf Sinnen. Plin.

Gusto, āvi, ātum, āre, 1. *kóstolni, megkóstolni*; kosten. 2) gustare aliquid, Cic. *egy keveset enni vagy inni valamiből*; etwas genießen, essen oder trinken von etwas. 3) Trop. *megkostolni, az az, belékezdeni valamibe. hozzáfogni valamihez, megpróbálni valamit, p. o. tanúlni; 's a' t.* kosten, d. i.: etwas versuchen zu thun. Vix gustavit Philosophiam, Cic. Gustare aliquid primis labris, Cic. *alig kóstolni meg valamit*; etwas nur ein wenig versuchen.

Gustŭlus, vel Gustŭlum, i, n. 2. *tsemegézés, falatozás*; ein kleines Gerichtchen außer der Mahlzeit. Apul.

Gustum, i, n. 2. i. q. gustulum, Apic.

Gustus, us, m. 4. *kóstolás, megkóstolás*; das Kosten. Tacit. 2) *megpróbálás*; die Versuchung. Plin. 3) *íz, íze valaminek*; der Geschmack einer Sache. Gustus vini austerior. Plin. 4) *ízlés, egy az öt érzékek közűl*; der Geschmack des Menschen, einer von den fünf Sinnen. Plin. Gustum rei non habere, Cic. *valamihez nem érteni, nem lenni hozzá ízlésének*; etwas nicht verstehen, keinen Geschmack zu etwas haben.

Gutta, ae, f. 1. *tsepp*; der Tropfen Cic. Virg. 2) *tseppforma föltotskák vagy tarkaság a' testen*; ein Fleck, ein Tüpfchen. Caeruleis variantur corpora guttis, Ovid. 3) Trop. *igen kevés, igen kitsiny, egy tsepp*; ein Tröpfchen, ein Bißchen. Gutta consilii, Plaut. *kevés, egy tsepp ész*; sehr wenig Verstand.

Guttātim, Adv. *tseppenként*; tropfenweise. Plaut.

Guttātus, a, um. *betsepegetett*; betröpfelt. 2) *pettegetett, babos*; getüpfelt, gesprengt.

Guttŭla, ae, f. 1. Dim. *tseppetske*; ein Tröpfchen.

Guttur, ŭris, n. 3 *torok, gége*; die Kehle. Guttur laqueo frangere, Lucr. *magát megfojtani*: sich erwürgen. 2) *golyva, a' nyakon*; ein Kropf am Halse 3) Trop. *nagyehetőség, nagybelűség*; die Freßhaftigkeit.

Gutturnĭum, ĭi, n. 2. *öntőkanna, öntöző, lotsoló*; eine Gießkanne.

Guttŭrōsus, a, um, *golyvás*; einen Kropf habend.

Guttus, i, m. 2. *öntőedény, öntözőedény*; ein Gießfaß. 2) *olajaskorsó*: ein Öhlkrug. 3) *szűkszájú üvegedény*; ein enghälsichtes Glas.

Gyăra, ae, f. 1. Gyarus, i, m. 2. et Gyari, ōrum, m. plur. insula maris Aegaei.

Gyas, ae, m. 1. unus Gigantum. 2) Trojanus.

Gygaēus, i, m. 2. lacus in regione Lydiae.

Gyges, is, 3. et ae, m. 1. unus Gigantum. 2) rex Lydiae.

Gymnas, ădis, f. 3. *gyakorlás, a' viaskodásban, küzdésben, bajvivásban, 's a' t.* die Übung im Fechten, Kämpfen.)(

Gymnăsĭarches, ae, m. 1. i. q. gymnasiarchus, Valer. Max.

Gymnăsĭarchus, i, m. 2. praefectus Gymnasii.

Gymnăsĭum, ĭi, n. 2. locus publicus Graecorum, ubi athletae et pugiles se exercebant. 2) locus publicus ubi juventus erudiebatur. In vicinio Athenarum fuerunt tres, u. p. Academia, Lyceum, et Cynosarges.

Gymnăsĭus, vel Gymnēsĭus, a, um, *testi gyakorlást, p. o. küzdést, birkozást, 's a' t. illető*; die Übung (im Ringen, Werfen, Schießen rc.) betreffend.

Gymnastĭcus, a, um, *testi gyakorlást illető*; die Beschäftigung mit körperlichen Übungen, oder diese körperlichen Übungen betreffend.
Gymnēsius, vide: Gymnasius.
Gymnĭcus, a, um, i. q. gymnasticus.
Gymnōsŏphistae, ārum, m. 1. plur. *Indiai meztelen járó böltsek*; nackte Weisen, so hießen die indianischen Philosophen, weil sie nackt gingen.
Gynaecēum, Gynaecīum, ei, et ii, n. 2. interior aedium pars, in qua mulieres apud Graecos habitabant, et lanae operam dabant. 2) *hárem*, *v. asszonyok háza, p. o. a' Törököknél*; der Harem. 3) *bordélyház*; ein Hurenhaus.
Gynaecōnītis, ĭdis, f. 3. i. q. gynaeceum.
Gyndes (Gindes), is, m. 3. fluvius Assyriae.
Gypsātus, a, um, *gipszelt, gipszel béöntött, meszelt*; gegypset, getüncht, geweißet. 2) *fejér*; weiß. Comp. -ior. Superl. -issimus, e. gr. manus, Cic. *festett, igen fejér kéz*; geschminkte schneeweiße Hand.
Gypsēus, a, um (gypsum), *gipszből való, gipsz*; aus Gyps.
Gypso, āvi, ātum, āre, 1. *gipszel béönteni, megfejéríteni*; gypsen, weiß machen.
Gypsoplastes, ae, m. 1. *gipszből dolgozó, gipszelő*; ein Gypser.
Gypsum, i, n. 2. *gipsz*; der Gyps. 2) *gipszkép*; ein Gypsbild. Juvenal.
Gyrātio, ōnis, f. 3. *kerekbe v. karikába forgatás*; das Umdrehen. (Gyro).
Gyrātor, ōris, m. 3. *forgató*, *köszörükő forgató*; ein Umdreher, der einen Schleifstein drehet. 2) *esztergários, esztergályos*; ein Drechsler.
Gyrātus, a, um, *karikába*, *v. kerek formán tsinált*, *kerekített*, *forgatott*, *kerek*; Cirkelweise gemacht, umgedrehet, umgetrieben, rund. Plin.
Gyrgīllo, āre, 1. *gombolyítni*, *kerek motólán motólálni*; haspeln.
Gyrgīllus, i, m. 2. *kerek motóla*; ein Wirbel, Haspel. Isid.
Gyrīnus, i, m. 2. i. q. partus ranae. Plin.
Gyro, āvi, ātum, āre, 1. (gyrus) *kerekbe v. karikába hajtani*, *v. forgatni, gömbölyitni, kerengetni*; in einen Kreis herum drehen; gyratus, a, um, *kerekített, karikába tsinált, gömbölyített*; rund geformt, Plin.
Gyrus, i, m. 2. *karika, kerület, kerekség*; ein Ring, ein Kreis. Equum cogere in gyrum, Ovid. 2) *kerengés forgás*; ein Wirbel. 3) Trop. appetitum in gyrum rectae rationis ducere; *testi kivánsdgait eszesen kormányozni*; seine sinnlichen Lüste mit Vernunft zähmen. 4) oratorem in exiguum gyrum compellere, Cic. *határok közzé szorítni*; einschränken. 5) simili gyro venient aliorum vices, Ovid. *másokra is rájön a' sor*; die Reihe kommt an andere auch. 6) *lótanító hely*; ein Tummelplatz.
Gythīum, Gythīum et Gythēum, i, n. 2. oppidum, et portus Laconiae.

H.

H, Nonnumquam cum aliis Literis permutatur, ut cum B. e. gr. Belena, pro Helena, cum F. Hamula, pro Famula: cum S. Exsibeant, pro Exhibeant; cum V. Hesper pro Vesper etc.
Ha! Interj. corripientis, v. admonentis, *aha!* ha, oder ach! Ha, ha, he! Interj. ridentis, et exultantis. Plaut.
Hăbēna, ae, f. 1. *kantár*, *kantárszár, zabola, gyeplő*; ein Zügel, Zaum. Laxas dare habenas, Virg. *megereszteni a' ló száját, v. a' kantárszárat*; den Zaum schießen lassen. Adducere habenas; *megrántani a' zaboldt*; den Zügel anziehen. 2) *korbáts*; eine Peitsche. 3) *erő*, *hatalom*; die Gewalt. 4) legum habenae, Cic. *fenyítő, v. kénszerítő ereje a' törvényeknek*; die Zucht und der Zwang der Gesetze. 5) Trop. immissis habenis furit Vulcanus, Virg. *zaboldtlanúl, v. szakadatlanúl dühösködik a' tűz*; das Feuer wüthet zügellos, unaufhaltsam. 6) immittit habenas classi, Virg. *minden vitorlákat neki ereszt*; fahrt mit allen Segeln.
Hăbentĭa, ae, f. 1. *tehetség, vagyon, javak, gazdagság*; ein Vermögen, die Habe, das Gut.

Hăbēnŭla, ae, f. 1. Dim. *kötő, a' mibe a' karját hordja az ember*; eine Binde, worin man den Arm trägt. 2) *szíjjatska*; ein Riemchen. 3) *gyeplőtske*; ein Zügelchen.

Hăbĕo, ŭi, ĭtum, ēre, 2. v. gr. aliquid; Cic. Plin. etc. *lenni valamijének, bírni valamivel; nála lenni, vele bírni*; haben, besitzen. Habeo spem, Cic. *van reménységem, reménylem*; ich habe Hoffnung, ich hoffe. Nullam habeo fiduciam, Idem. *nints bizodalmam, vagy semmi bizodalmam sints*; ich habe kein Zutrauen. Amorem erga aliquem habere, Cic. *valaki eránt szeretettel viseltetni*; einen lieben und schätzen. Habere in animo, Cic. a) *gondolatjában lenni*; in Gedanken haben. b) *feltenni magában valamit, akarni, szándékozni*: Willens seyn. Habui in animo; a) *volt gondolatomba, fordult meg a' gondolatomban*: ich hatte den Gedanken gehabt. b) *feltettem volt magamban*; ich hatte mir vorgenommen, ich war Willens. Metum vel timorem habere, Nep. *félni*; sich fürchten. Odium in aliquem habere, Cic. *valakit gyűlölni, valaki eránt gyűlölséggel viseltetni*; einen hassen. Odium habere, Cic. *gyűlöletes lenni*; verhaßt seyn. Suspicionem habere, Nep. *gyanúságban lenni*; im Verdachte stehen. — Not. Cum Partic. Perf. Pass. v. gr. habes dictum, i. e. dixi, Cic. Quae habes instituta; i. e. quae instituisti, Cic. Cum Dativo, v. gr. Ludibrio habere, Ter. *tsúfjá tenni, tsúfot űzni valakiből*; zum Gespött haben, verspotten. Despicatui v. despectui habere, Plaut. *megvetni, megútálni*; verachten. 2) *megérteni, tudni*; haben, wissen, gehört haben. Sic habeto, Cic. *igy tudd meg, értsd meg*; wisse. Habes nostra consilia, Cic. *tudod már a' gondolatomat, vagy mit itéljek*; hier hast nun meine Meinung. 3) *meglenni benne, szokása lenni valakinek*; an sich haben, in Gewohnheit haben. Habebat hoc Caesar; *az a' szokása volt Caesarnak*; das war Caesars Gewohnheit. 4) v. gr. dolorem, Cic. *okozni, szerezni*; verursachen, machen. 5) v. gr. comitia, senatum, Cic. auspicia, Liv. *tartani*; halten. Orationem habere ad populum, Cic. *beszédet tartani a' néphez vagy a' nép előtt*; dem Volke eine Rede halten. 6) *tartani, valaminek, v. gondolni, annak esmerni*; dafür halten, glauben, dafür erkennen. Aliquem deum habere, Cic. *valakit istennek tartani*; einen für einen Gott halten. Pro certo habere, Cic. *bizonyosnak tartani*; für gewiß halten. Pauci habere, Enn. *semmire se betsűlni, fel se venni*; nicht einen Heller werth schätzen. Aliquid religioni habere, Cic. *szent dolognak tartani valamit*; sich über etwas ein Gewissen machen. 7) *tartani, vagy nézni valaminek, és a' szerént bánni vele*; halten für etwas, behandeln, begegnen. Aliquem liberalissime habere. Cic. *egész emberséggel bánni valakivel*; einem sehr höflich begegnen. Aliquem pro hoste habere, Liv. 8) *eltűrni, elszenvedni*; ertragen; erdulden; aegre habere, Liv. *nehezen szenvedni*; ungern ertragen. 9) Alicui honorem habere, Cic. *valaki eránt tiszteletet mutatni, tiszteletére lenni valakinek*; einem die Ehre erweisen, einem seine Ehrenbezeugung machen oder abstatten. 10) *lakni*; wohnen, bewohnen; Corinthum habet, Enn. ap. Cic. Capuam habuit, Liv. 11) se habere; *lenni, t. i. akármelly állapotban, egésségére nézve, 's a' t.* sich befinden, beschaffen seyn. Se praeclare, melius, vel male habere, Cic. Quomodo te habes? *hogy vagy?* wie befindest du dich? praeclare; *igen jól*; sehr wohl.

Habeor, ēri, Passiv. *tartatni*; gehalten werden. Habetur doctus; *túdósnak tartják*; er wird für gelehrt gehalten. Pro hoste haberi, Curt. *ellenségnek tartatni*; für einen Feind gehalten werden.

Hăbĭlis, e, (habeo), *vele bánható, a' mivel könnyű bánni, a' mit könnyű hordozni*: was sich gut oder leicht behandeln oder tragen läßt. Arcus habilis. 2) *alkalmatos valamire, jó*; passend, geschickt, bequem. Calcei habiles, Cic. Terra habilis frumentis, Colum. *jó termő föld*; ein fruchtbares Land. Habilis publico muneri, Svet. 3) *hozzáálló, hozzáilló*; angefügt; habilis lateri clypeus, Virg. 4) *könnyen mozgó, forgó, friss, könnyű*; gelenksam, beweglich, schnell. v. gr. currus, Ovid. puella, Ovid.

Hăbĭlĭtas, ātis, f. 3. v. gr. corporis, Cic. *alkalmatos volt*; Geschicklichkeit einer Sache, Lenksamkeit.

Hăbĭlĭter, Adv. *alkalmatosan, helyesen*; schicklich, passend.

Hăbĭtābĭlis, e, 3. *lakható*; wohnbar.

Hăbĭtācŭlum, i, n. 2. *lakás, lakhely*; Wohnplatz, Wohnung. Gell.

Hăbĭtātĭo, ōnis, f. 3. *lakás*; die Wohnung. Cic. merces habitationis, *házbér, lakásbére*; die Hausmiethe. Caes. 2) *házbér*; der Hauszins, Miethzins. Sueton.

Hăbĭtātĭuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *hajlékotska*; kleine Wohnung. Hieron.

Hăbĭtātor, ōris, m. 3 *lakó*; der Bewohner, Inwohner. Habitatores mundi, Cic. *a' világ lakosi*; die Weltbewohner.

Hăbĭtātrix, īcis, f. 3. *lakó*, (*t. i. asszszony, leány*); die Bewohnerinn, Inwohnerinn. Auson.

Hăbĭtātus, a, um, *a' miben laknak*; bewohnt. Virg.

Hăbĭtĭo, ōnis, f. 3. *valaminek birása, valamivel birás*; das Haben, Besitzen. Gell.

Hăbĭto, āvi, ātum, āre, 1. (Freq. a habeo), *birogatni*; oft etwas haben. 2) v. gr. cum aliquo, apud aliquem, Cic. *lakni, valakivel vagy valakinél lakni*: wohnen, mit oder bey einem wohnen. 3) transitive: v. gr. urbes, casas, Virg. *benne lakni, lakni valahol*; bewohnen, darin wohnen, wo wohnen, wo zu Hause seyn. 4) habitare secum, Per. *magát vagy a' maga állapotját megvizsgálni*; sich oder seinen Zustand untersuchen. 5) in foro habitare, Cic. *mindenkor ügyes bajos dologban járni, perlekedni, 's a' t.* sehr oft Processe führen.

Hăbĭtūdo, ĭnis, f. 3. *külső formája, állása, termete, mivolta, p. o. a' testnek*; die (äußere) Beschaffenheit, Gestalt. Ter.

Hăbĭtūrĭo, īre, 4. *kívánni valamivel birni*; haben wollen. Plaut.

Hăbĭtus, a, um, *volt*; gehabt. 2) *tartatott*; gehalten. Habitus in honore, Plin. *tiszteletben tartatott*; in Ehren gehalten.

Hăbĭtus, us, m. 4. *állás, forma, termet*; die Gestalt, Form. Habitus corporis, Curt. *a' testnek termete*; die Beschaffenheit. Gestalt des Leibes. 2) *tulajdonság*; die Beschaffenheit. 3) *ruházat, öltözet*; die Tracht, die Kleidung. Habitus lugubris, Plin. *gyászruha*; das Trauerkleid. 4) *szokás, megrögzött szokás, megszokott indulat vagy hajlandóság, készség valamire*; die Gewohnheit, Fertigkeit, Habitus altera natura. 5) habitus temporis, Ovid. *alkalmatos idő az időnek alkalmatos voita*; die Gelegenheit der Zeit. 6) *állapot*; der Stand, Charakter.

Hāc (Ablat. ab: hic, haec, hoc, sc. parte s. via), *ide, erre*; hier. Cic. hac illac, Ter. *erre amarra*; hin und her. 2) *ide*; hieher. Ter. Plaut. Hactĕnus, Adv. *eddig. t. i. helyig vagy ideig*; bis hieher, bis auf diese Zeit. 2) *a' mennyiben, a' mennyire*; in so weit, in so fern. 3) *azomban*; unterdessen. Ovid. 4) *tsak*; nur. Tac.

Hadría vel Adrĭa, ae, f. 1. urbs Italiae, locus natalis Imp. Hadriani, hodie: Atri; *Pádus*; die Stadt Adria. 2) Adria, vel Atria, urbs olim Venetiorum, unde mare Adriaticum nomen habet. 3) Hadria, vel Adria, ae, m. 1. i e. mare Adriaticum, Hor.

Hadrĭăcus (Adr.) a, um, v. gr. aequor, Prop. mare Adriaticum.

Hadrĭānus, a, um, i. e. ad urbem Hadriam pertinens, vel Hadria oriundus, etc. Hinc Hadriani, scil. incolae.

Hadrĭātĭcus, a, um, v. gr. mare, Liv. *Ádriai*; Hadriatisch.

Hadrumētum (Adr.), i, n. 2. urbs in Africa propria.

Haedīle, is, n. 3. (sc. stabulum, a haedus) *ketskeól, vagy akol*; Ziegenstall, haedilia, Horat.

Haedillus, i, m. 2. *bakotska*; ein Böckchen. Plaut.

Haedīnus, a, um, *gödölye, ketskefi, gödölyétől való, azt illető, 's a' t.* von jungen Ziegeböcken. Cic.

Haedŭlĕa, ae, f. 1. *kis ketske, gödölye*; eine kleine Ziege. Horat.

Haedŭlus, i, m. 2. *bakotska, ketskebak*; ein Böckchen. Juvenal.

Haedus, i, m. 2. *fiatal ketskebak*; ein junger Ziegenbock. Cic. 2) haedi, *egy páros tsillagzat*; zwey Sterne.

Haemăchātes, ae, m. 1. *vérakhát, vérszinakhát*; Blutachat. Plin.

Haemătĭnus a, um, *versziuű*; blutig oder blutroth. Plin.

Haemătītes, ae, m. 1. *vérkő*; Blutstein, eine Art Eisenstein. Plin.

Haemătŏpus, ŏdis, m. 3. *vérldbú, egy madár Égyiptomban*; der Blutfuß. Plin.

Haemophtĭsĭcus, a, um, i e. cui sanguis ex morbo corrumpitur, Aemil. Mac.

Haemorrhăgĭa, ae, f. 1. *vérfolyás, vérvesztés*; der Blutfluß. 2) v. gr. narium, Plin. *rendkivűlvaló orrvérfolyás*; das Nasenbluten.

Haemorrhŏĭcus, a, um, *aranyeres*; die Hämorrhoiden habend. Firmic.

Haemorrhŏis, ĭdis, f. 3. *aranyér*; die so genannte goldene Ader. Plin.

Haemus vel Haemos, i, m. 2. mons Thraciae.

Haeredĭtas, vide: Hered.

Haerĕo, haesi, haesum, ēre, 2. *akadni, megakadni, felakadni, odaragadni, függvemaradni*; stecken, fest angefügt seyn, kleben, sitzen oder stecken bleiben, hangen, anhangen. Classis in vado haerebat, Curt. Os devoratum fauce cum haereret lupi, Phaedr. In equo haerere. Cic. Memoria rei in populo haerebit, i. e. manebit Cic. In terga hostium haerere, Liv. *mindég a' hátába lenni az ellenségnek, az azűzni, kergetni*; den Feinden immer im Rücken seyn, oder scharf verfolgen. 2) Met. *akadozni*; stocken, nicht fortkommen. Haeret lingva mea, Ter. 3) *kételkedni, nem tudni mit tenni*; zweifeln, anstehen. Haereo, quo me vertam, Cic. *nem tudom mi tévő legyek*; ich weiß keinen Rath zu finden. Haeret haec res, Plaut. *ez a' dolog bizonytalan kimenetelű, vagy függőben van*; die Sache ist zweifelhaft. 4) *fennakadni, akadozni, nem tudni mit tegyen vagy szólljon az ember*; stecken bleiben, stocken, ins Stocken gerathen, nicht fortkommen. Haeret aqua, Cic. *fennakadtunk, semmire se mehetünk*; die Sache will nicht fort.

Haeres, edis, vide: Heres.

Haeresco, ĕre, (haereo) 3. *fennakadni, megakadni*; hangen bleiben, stecken bleiben. Liv.

Haerĕsiarcha, ae, m. 1. *szakadás feje*; das Haupt einer Secte. Sidon.

Haerĕsis, is, et ĕos, f. 3. *szakadás*; eine Secte, Partey, z. B. philosophische. Cic. 2) *eretnekség*; die Ketzerey. Gloss.

Haerĕtĭcus, a, um, *eretneki, eretnek*; ketzerisch. Arator.

Haereticus, i, m. 2. *eretnek*; ein Ketzer. Tertull.

Haesĭtābundus, a, um, i. q. haesitans, Plin. Ep.

Haesĭtantĭa, ae, f. 1. v. gr. lingvae, Cic *akadozás*; das Stocken.

Haesĭtātĭo, ōnis, f. 3. *akadozás, p. o. a' beszédben*; das Stocken, z. B. im Reden. Cic. 2) *mindenfelékapás, kapkodás, maga meg nem határozása, tántorgás, kéttségeskedés*; die Bedenklichkeit, Unentschlossenheit. Plin.

Haesĭtātor, ōris, m. 3. *akadozó*; der stockt. 2) *tántorgó, mindenfelé kapkodó, kéttségeskedő*; der unentschlossen ist.

Haesĭto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. in vadis, Liv. *megakadni, felakadni*; stecken, kleben, oder stecken bleiben. 2) in eodem luto haesitare, Ter. *egyenlő bajjal küszködni*; in gleicher unangenehmen Lage seyn. 3) v. gr. lingva, Ter. *akadozni, dadogni*; stottern, stammeln. 4) *kétségeskedni, tántorogni, mindenfelé kapni*: stocken, zweifeln, unentschlossen seyn. Cic.

Hālātus, us, m. 4. i. q. halitus. Mart.

Halcedo, Halcyone etc., vide: Alcedo, Alcyone etc.

Halec, Halex, vide: Alec. etc.

Hales, ētis, m. 3. fluvius Lucaniae Cic.

Hălēsa, (Halaesa, Alesa) ae, f. 1. urbs Siciliae.

Hălēsus (Alesus), fluvius Siciliae. 2) filius Agamemnonis.

Hălĭacmon (Al.), ōnis, m. 3. fluvius Macedoniae.

Hălĭaeĕtus, vel -os, i, m. 2. *ráró, halászó sas*; der Entenstößer, der Meeradler, Fischadler, Fischaar. Plin.

Hălĭartus, i, f. 2. urbs Boeotiae.

Hălĭcarnassus, v. os, i, f. 2. urbs Cariae. Hinc: Halicarnassensis, et Halicarnasseus, i. e. inde oriundus, etc.

Halicyae, ārum, urbs Siciliae.

Hălĭto, āre, 1. i. q. halare, Enn.

Hălĭtus, us, m. 4. *lehellet*; der Hauch, Athem; efflavit extremum halitum, Cic. 2) v. gr. terrae, Quintil. *gőz, pára, kigőzölgés*; der Dunst, Duft, die Ausdünstung.

Hallūcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *tévedés*,

mindenfelé kapkodás, *hiúság*; die Unachtsamkeit, Faseley.

Hallūcĭnātor, ōris, m. 3. *hiú*, *tétovázó*, *a' kinek széllyel jár az esze, 's mindenfelé kapkod*; ein Faseler.

Hallūcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hijjábanvalóskodni*, *az eszének széllyel járni*; faseln, gedankenlos seyn, gleichsam träumen.

Hallucinatio, Hallucinor etc. vide: Aluc.

Hālo, āvi, ātum, āre, 1. Intransit. *párálni*, *gőzölgeni*, *illatozni*; hauchen, ausdunsten, duften. 2) Transit. *elgőzöltetni*: ausduften, ausdunsten.

Hālo, ōnis, m. 3. *a' nap és hold udvara*; der Hof um die Sonne oder den Mond.

Halophanta, ae, m. 1. *gazember*; ein Halunke. Plaut.

Hālōsis, is, f. 3. *valamelly város megvétele*; die Eroberung. Petron.

Hālys, yos, m. 2. fluvius Asiae minoris

Hālysis, is, f. 3. i. q. halo, Apul.

Hāma, ae, f. 1. *veder*, *vízmerő veder*; ein Wassereimer. Plaut. Plin.

Hămādryas, ădis, f. 3. *erdei Nympha*, *v. Nimfa*; eine Waldnymphe. Virg.

Hāmātĭlis, e, *kampos*, *horgas*; mit Haken oder Angeln versehen. Plaut. 2) *horgászható*; was man mit Angeln fischet.

Hāmātus, a, um, *horgas*, *kampos*, *görbe*; krumm, mit Haken versehen.

Hămilcar, vel Amilcar, Nom. pr. patris Hannibalis.

Hāmĭōta, ae, m. 1. *horgász*, *horoggal halászó*; ein Fischer mit der Angel. Plaut.

Hāmo, āvi, ātum, āre, 1. *horgot tsinálni valaminek*, *meggörbítni*, *megborgasítni*; mit Haken oder Angeln versehen, hakig machen. 2) *valamit horgászni vagy megkeríteni igyekezni*; nach etwas angeln, i. e. trachten Petron.

Hāmŭla, ae, f. 1. *vedretske*; ein kleiner Wassereimer. Colum.

Hāmŭlus, i, m. 2. *vonogó*, *vonogló*, *szénahúzó horog*, *kampó*; ein Haken oder hakenförmiges Werkzeug. Cels. 2) *halászó horog*; ein Angel. Plaut.

Hāmus, i, m. 2. *kampó*; ein Haken, Widerhaken. 2) *halászó horog*; die Angel. 3) *gyűrűtske*, *karika*; ein Ringelchen. Lorica, conserta hamis; *vasgyűrűkből font pántzél*; ein geflochtener Panzer. 4) *gereben*, *kártó*; die Hechel.

Hănnibal, vel Annibal, dux Chartaginiensium.

Hăra, ae, f. 1. *disznóól*, *hídas*; ein Schweinstall. 2) *lúdól*, *ketrets*; ein Gänsestall.

Harĭŏla, ae, f. 1. *jövendölő*, *jövendőmondó* (*asszony*, *v. leány*); eine Weissagerinn.

Harĭŏlātĭo, ōnis, f. 3. *jövendölés*, *jövendőmondás*; die Weissagung. Acc.

Harĭŏlor, ātus sum, āri, Dep. 1. *jövendölni*, *megjövendölni*, *kitalálni*; weissagen, errathen. 2) *eszelősködni*, *rajoskodni*, *félre beszélni*; schwärmen, närrisch reden.

Harĭŏlus v. Arĭŏlus, i, m. 2. *jövendölő*, *jövendőmondó*; ein Weissager. Cic.

Harmamaxa, (Arm.) ae, f. 1. *fedeles útiszekér a' Persáknál*; ein bedeckter Reisewagen bey den Persern.

Harmŏge (Arm.), es, f. 1. *ügyes*, *v. alkalmatos elegyítése a' festékeknek*; geschickte Mischung der Farben. Plin.

Harmŏnĭa, ae, Harmŏnĭe, es, f. 1. *hangegyezés*, *hármónia*; die Harmonie, Übereinstimmung der Töne. 2) *egyesség*; die Einigkeit. 3) *hasonlatosság*, *hasonlóság*; die Gleichförmigkeit. 4) e. gr. corporis, Lucr. *rendes*, *v. szép alkatású test*; ein wohlgestalteter Leib.

Harmŏnĭce, es, f. 1. *hangegyezés mestersége*; die Kunst, eine Harmonie der Töne zu erhalten.

Harmŏnĭcus, a, um, *hangegyezéshez való*, *hangegyezési*; harmonisch. Varr.

Harpa, ae, f. 1. *hárfa*; die Harfe. Ven. Fort.

Harpactĭcon, i, n. 2. *gummi*, *v. fatsipa neme*; eine Gattung Gummi. 2) *büdöskő neme*; eine Art Schwefel.

Harpăga, ae, f. 1. i. q. harpago.

Harpăgātus, a, um, *horoggal elhúzott*, *v. vont*; weggehäkelt. 2) Trop. *lopott*, *ragadozott*; gestohlen, geraubt.

Harpăgo, ōnis, m. 3. *horog*, *valaminek magához húzására*, *lehúzására levonására*, *v. lerontására*; ein Haken, um etwas an sich oder nieder zu reissen. 2) *hajóhorog*, *mellyet az ellenséges hajóba akasztanak*, *hogy hozzá lehessen jutni*; ein Schiff-

haken, an die feindlichen Schiffe zu hängen, um dieselbe zu ersteigen. 2) *kúthorog*, *kútostor*; ein Brunnenhaken. 4) *prédáló*, *ragadozó*; ein Räuber. 5) *fösvény*, *'sugori*, *ki mindent magdhoz kuporít*; ein Geiziger, der alles an sich reißt.

Harpăgo, ăvi, ătum, ăre, 1. *horoggal magdhoz húzni*, *v. vonni*; mit Haken an sich ziehen. 2) *ragadozni*, *prédálni*, *lopni*; rauben, stehlen.

Harpălyce, es, f. 1. regina Amazonum.

Harpastum, i, n. 2. *szőrrel töltött lapta*; ein mit Haaren ausgefüllter Ball.

Harpax, ăgis, c. 3. *fösvény*, *'sugori*, *ki mindent magához kuporít*; ein Geiziger, der alles an sich reißt. 2) *prédáló*, *ragadozó*; ein Räuber.

Harpe, es, f. 1. *horgas szablya*; ein sichelförmiges Schwert. Ovid. 2) *szakállas grif*, *v. keselyű*; ein Goldgeyer.

Harpocrătes, is, m. 3. deus silentii apud Egyptios.

Harpyia, ae, f. 1. plur. Harpyiae, monstra rapacia, et obscena; *hárpiák*; die Harpyen.

Hărŭspex, Arŭspex, ĭcis, m. 3. *állatok béléből*, *v. belsőrészéből jövendölő*; ein Wahrsager aus dem Eingeweide der Thiere.

Hărŭspĭca, Arușpĭca, ae, f. 1. *jövendölő*, *v. jövendőmondó (asszony*, *v. leány)*; eine Weissagerinn.

Hărŭspĭcīna, ae, f. 1. *jövendőlőmesterség*; die Wahrsagerkunst.

Hărŭspĭcīnus, a, um, e. gr. liber, Cic. *jövendőlést illető*; Weissagen betreffend.

Hărŭspĭcĭum, ĭi, n. 2. i. q. Haruspicina.

Hasta, ae, f. 1. *dárda*, *hajítódárda*, *kopja*, *dsida*; ein Spieß, Wurfspieß. 2) *rúd*, *pózna*; eine Stange. 3) *közönséges eladása a' jószágoknak*, *v. javaknak*, *minthogy a' kótyavetye jeléűl dárdát szoktak vólt kitenni*; der öffentliche Verkauf der Güter, weil bey Auctionen ein Spieß hingestellt ward. Hastae alicujus bona subjicere, Cic. *valaki javait*, *v. jószágait elkótyavetyélni*; eines Güter verauctioniren. 4) *prókátorok bizonyságai*; die Beweisgründe der Advocaten.

Hastārium, ĭi, n. 2. *kótyavetyélés*, *elkótyavetyélés*, *közönséges eladás*; die Verauctionirung, öffentliche Verkaufung. 2) *kótyavetye helye*; ein Auctionsort.

Hastārius, ĭi, m. 2. *dárdás*, *kopjás*, *dsidás*; ein Piquenirer.

Hastātus, a, um, *dárdás*, *kopjás*, *dsidás*; mit einem Spieße oder Wurfspieße versehen. Hastati, (milites), pars prima peditum Romanorum, secunda: Principes, tertia: Triarii.

Hăstĭcus, a, um, ut: Hastici ludi, *vitézi lovaglójátékok*, *lovagvivások*; Turnierspiele. Alias Hastiludium.

Hastīle, is, n. 3. *dárdanyél*, *dsidanyél*; ein Spießschaft. 2) *dárda*, *hajítódárda*, *dsida*; ein Wurfspieß.

Hastīlis, e, *dárdához*, *v. dsidához való*; zum Spieße gehörig.

Hăstĭlūdium, ĭi, n. 2. *dsidás lovagvivás*; die Lanzenbrechung, ein gewisses ritterliches Spiel oder Turnier, in welchem sie mit Lanzen oder Spießen auf einander losgingen.

Hastula, ae, f. 1. Dim. *dárdátska*, *dsidátska*, *kopjátska*; ein Spießchen. 2) hastula regia, i. q. asphodelus.

Hau! Interj. trepidantis, *óh! óh jaj*; *hű*; ach! au weh! ach!

Haud, Adv. *nem*; nicht. Haud quaquam; *éppen nem*, *tellyeséggel nem*, *kordnt sem*, *semmi módon nem*, *semmiképpen nem*; ganz und gar nicht, keinesweges. Haud scio, *talán*, *tán*, *a' mint gyanítni lehet*; vielleicht, allem Vermuthen nach. Haud scio, an recte dixerim, Cic. *tán nem helyesen*, *v. nem jól mondtam*; ich habe vielleicht nicht recht gesagt. Haud dubie: *kétség*, *v. kétségen kivűl*; ohne Zweifel.

Hauddum, Adv. *még nem*, *mégsem*; noch nicht.

Haudquaquam, v. haud quaquam, scil. ratione; *semmi módon*, *v. képpen nem*, *éppen nem*; auf keine Weise, ganz und gar nicht.

Haurio, hausi, haustum, īre, 4. *meríteni*, *merni*; schöpfen. 2) e. gr. poculum, Cic. *kiinni*, *kiűríteni*, *kihajtani*; austrinken, ausleeren. 3) e. gr. cibos, Colum. *falni*, *mohon enni*, *habzsolni*; fressen. 4) Trop. e. gr. studia, Cic. *megfogni*, *észszel*; *tanúlni*; fassen, lernen 5) e. gr. auribus gaudia, Liv. *hallani*: hören. 6) e. gr. luctum, Cic. *valamiben részt venni*; etwas tief fühlen. 7) Incendium haurit urbem, Liv. *a' tűz megemésztette a' várost*; das Feuer

ha' die Stadt verbraunt. 8) e. gr. calamitates, Cic. *szenvedni*, *kidllani*; ausstehen. 9) e. gr. latus alicujus gladio, Virg. *szúrni*, *döfni*, *megszúrni*, *keresztül*, *v. általszúrni*, *v. döfni*; stechen, durchstechen. 10) e. gr. lucem, Virg. *világra jönni*, *születni*; geboren werden. 11) e. gr. aliquid ex indole majorum suorum, Curt. *eleinek természetébe örökösödni*, *azokat követni valamiben*; etwas von seinen Vorältern geerbt haben, seine Vorältern nachahmen. 12) e. gr. patrias opes, Mart. *megemészteni*; verzehren. 13) e. gr. coelum, Virg. *lélekzetet*, *v. lehelletet venni*, *lélekzeni*, *lehelleni*; Athem hohlen.

Haŭrītor, ōris, m. 3. i. q. Haustor.

Haŭrītus, us, m. 4. i. q. Haustus. Apul.

Haustor, ōris, m. 3. *meritő*, *a' ki merít*; ein Schöpfer, der etwas schöpft. 2) *ivó*; ein Trinker.

Haūstōrĭum, ĭi, n. 2. *meritő*, *v. merő edény*, *veder*, *dézsa*; ein Schöpfgeschirr, Wassereimer. (Haurio).

Haūstōrĭus, a, um, *meritésre*, *v. merésre alkalmatos*; zum Schöpfen bequem. Vas haustorium, *meröedény*; ein Schöpfgeschirr.

Haustrum, i, n. 2. (haurio), *merő veder*, *rotska*, *v. dézsa*; ein Schöpfgefäß.

Haustus, us, m. 4. *merités*, *merés*; das Schöpfen. 2) *ivás*, *ital*; ein Trunk. Haustus aquae mihi nectar erit, Ovid. 3) e. gr. aetheris, v. coeli; *lélekzetvevés*; die Luftschöpfung. 4) *meritő*, *v. merőhely*; ein Ort, wo Wasser geschöpft wird.

Haustus, a, um, (haurio) *meritett*, *mert*; geschöpft. 2) *el*, *v. lenyelt*; verschluckt. 3) haustae mari naves, Liv. *elsüllyedt*, *v. elmerült hajók*; versunkene Schiffe.

Haut, i. q. Haud.

Have, Haveo, vide: Aveo.

Hĕautontīmōrūmĕnos, *magát büntető*, *v. bosszúló*; der sich selbst strafende. Comoedia Terentii.

Hebdŏmăda, ae, f. 1. e. gr. annorum, Gell. *hét*, *szám*; eine Anzahl von sieben. 2) *egy hét*, *hétnapi idő*; die Woche.

Hebdŏmădālis, e, *héti*, *hét napi*; wöchentlich.

Hebdŏmădātim, Adv. *hétről hétre*, *hetenként*; von Woche zu Woche, wöchentlich.

Hebdŏmas, ădis, f. 3. *hét*, (*szám*): eine Anzahl von sieben. 2) *egy hét*, *hét napi idő*; eine Woche.

Hebdŏmătĭcus, a, um, *hetet*, *hét számot illető*; die Zahl sieben betreffend.

Hēbe, es, f. 1. dea juventutis.

Hebenus, Hebenum, vide: Ebenus.

Hĕbĕo, ēre, 2. *tompúlni*; stumpf seyn. 2) *restülni*, *tunyúlni*; faul seyn.

Hĕbes, ĕtis, o. 3. e. gr. gladius, Ovid. *tompa*, *életlen* stumpf, nicht scharf. 2) Trop. *durva*, *ügyetlen*, *értetlen*, *ostobás*, *bokókás*; grob, ungeschickt, tölpisch, unverständig. 3) e. gr. acies oculorum, Cic. *tompa látás*; ein stumpfes Gesicht. 4) *gyenge*, *erőtlen*; schwach. Comp. -tior. Superl. -issimus, Plin.

Hĕbesco, ĕre, 3. *megtompúlni*, *tompúlni*; stumpf werden. 2) oculi hebescunt, *tompúlnak*, *v. homályosodnak szemei*; die Augen werden blöde. 3) *fogyatkozni*, *kevésre betsülődni*; ins Abnehmen kommen, wenig geachtet werden. Acies auctoritatis hebescit, Cic. *tekintete alábbszáll*; das Ansehen nimmt ab. 4) hebescere et langvere in otio, Cic. *a' henyélés miatt eltunyúlni*; durch Müßiggang untüchtig werden.

Hĕbĕtātĭo, ōnis, f. 3. *tompitás*; das Stumpfmachen. 2) *meghomályositás*; die Verdunkelung. 3) *gyengeség*; die Schwäche. 4) e. gr. oculorum, Plin. *homályosság*, *tompaság*; die Blödigkeit.

Hĕbĕtātrix, īcis, f. 3. e. gr. umbra, Plin *meghomályositó*; verdunkelnd.

Hĕbĕtātus, a, um, (hebeto) *egészszen megtompitott*; ganz stumpf gemacht. 2) *megerőtlenitett*; geschwächt.

Hĕbĕtesco, ĕre, 3. i. q. hebesco.

Hĕbĕto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. hastas, Liv. *megtompítni*; stumpf machen. 2) e. gr. oculorum aciem, speculorum fulgorem, Plin. *meghomályositni*; blöde machen, dunkel machen. 3) e. gr. flammas, Ovid. *a' tűz erejét gyengitni*, *tsilapitni*, *v. tsendesitni a' tüzet*; die Gewalt des Feuers schwächen.

Hĕbĕtūdo, ĭnis, f. 3. e. gr. sensuum, Macrob. *tompaság*; die Stumpfheit.

Hebraeus, a, um, *zsidó, zsidói*; Hebräisch, jüdisch.
Hebraïce, Adv. *zsidóúl*; hebräisch.
Hebraïcus, a, um, *zsidó*; hebräisch.
Hebrus, i, m. 2. fluvius Thraciae.
Hēbudes, vide: Haebudes.
Hěcăle, es, f. 1. nomen anus paupereulae, quae Theseum hospitio excepit.
Hěcăte, es, f. 1. i. q. Proserpina. 2) nomen sagae.
Hěcatēis, idis, f. 3. *Hecatétől eredt, Hecatéi*; von der Hecate herrührend, Hecatisch.
Hěcatēius, a, um, *Hecatéhoz tartozó*; zur Hecate gehörig. 2) *szemfényvesztői*; Zauberisch. Carmina Hecateia, Ovid. *bűbájos mondások*; Zaubersprüche.
Hěcătombe, es, f. 1. sacrificii genus, in quo centenae sui generis mactabantur victimae.
Hěcătombĭon, ĭi, n. 2. i. q. hecatombe.
Hěcătōmphōnĭa, ōrum, m. 2. plur. *száz áldozatból álló innep*; ein Fest, an welchem hundert Opfer gebracht wurden. Plaut.
Hěcatōmpylos, i, f. 2. urbs Thebarum, quae centum portas habuit.
Hěcăton, idem quod Centum.
Hěcatōnchīros, i, m. 2. Centimanus. 2) cognomen Briarei.
Hěctica, ae, f. 1. *aszúkórság, szárazbetegség, hektika*; die Schwindsucht. Med.
Hector, ŏris, m. 3. Priami filiorum fortissimus ab Achille interemtus.
Hectŏrĕus, a, um, *Hectori, Hectort illető, ő tőle származott*; vom Hector stammend, Hectorisch, den Hector betreffend. 2) *vitéz, bátor*; tapfer
Hěcŭba, ae, Hecŭbe, es, f. 1. uxor Priami.
Hěcyra, ae, f. 1. *napa*; die Schwiegermutter. Comoedia Terentii.
Hěděra, (Edĕra) ae, f. 1. *fái borostyán, borostyán, repkény*; der Epheu. 2) *bortzéger*; ein Weinzeichen.
Hěděrăcĕus, (Eder.), v. Hederacĭus (Ed.), a, um, *borostyánból való, repkény, borostyán*; aus oder von Epheu. Cato.
Hěděrātus, a, um, *borostyánnal ékesített*; mit Epheu geschmückt.
Hěděrĭger, a, um, *borostyánt termő*; Epheu tragend.
Hěděrōsus, a, um, *borostyános, azzal tellyes, v. teli*; voll Epheu.
Hēdra, ae, f. 1. idem quod Sedes. 2) *felsősszín, szín, terűltszín, felsőlap, lap*; die Oberfläche eines Dinges. Unde Corpora pentaëdra.
Hēdui, vide: Aedui.
Hēdychrum, i. n. 2. *jószagú füstölő, v. kenőts*; wohlriechendes Rauchwerk, oder wohlriechende Salbe.
Hēdyosmos, i, m. 2. *fodormenta*; die Krausemünze.
Hēdypnŏis, idis, f. 3. *katang, vadkatang, v. katangkóró neme*; eine Art Cichorie.
Hēdysărum, i, n. 2. *baltatzim, spanyol lohere*; Peitschenkraut.
Hēdysma, ătis, n. 3. genus ungventi.
Hēgēsĭas, ae, m. 1. Nom. propr. philosophi.
Hēgēsīppus, i, m. 2. Nom. propr. historiographi Ecclesiastici.
Hēgīra, ae, f. 1. fuga Mahumedis, unde aera, v. epocha Mahumedanorum.
Hēheu! Interjectio lamentantis, i. q. Heu.
Hēi! Interj. ingemiscentis, *jaj! óh jaj! óh fájdalom!* ey! ey! ach leider! Hei mihi! Cic. *óh én szerentsetlen!* ach ich Unglücklicher.
Heia, vide, Eia.
Hējŭlo, āre, pro Ejulo. Aul. Gell.
Helcĭārĭus, ĭi, n. 2. *valamit húzó, v. vonó, p. o. hajóhúzó*; der eine Last zieht, etwas zieht, z. B. ein Schiff Strom aufwärts. Martial.
Helcĭum, ĭi, n. 2. *nyakló, lóigu, hám, járom*; ein Pferdegeschirr, Kummet, Joch, oder Halsjoch.
Helcysma, ătis, n. 3. *ezüst salakja*; ein Silberschlacken.
Hělēi, et Hělĭi, ōrum, m. plur. populus antiquus Peloponnesi.
Hělěna, ae, Hělěne, es, f. 1. filia Jovis et Ledae, uxor Menelai, regis Lacedaemoniorum, a Paride rapta, pro qua recuperanda Troja eversa est. 2) Trop. res quaepiam pulchra. Foris Helena, intus Hecuba, Prov. i. q. femina pulchra sed mala. 3) insula maris Aegaei.
Hělěnĭum, ĭi, n. 2. *polyvakōr*; eine Pflanze, nach einigen Alant.
Hělěnus, i, m. 2. Priami filius, vates.
Hělěpŏlis, is, f. 3. *bizonyos hadi erőmiv*; eine gewisse Kriegsmaschine.
Hěllădes, um, f. plur. vide: Helias.

Hĕlĭānthĕum, i, n. 2. i. q. **Flos Solis**, *napvirág*; Sonnenblume.

Hēlĭanthes, n. *napraforgó napvirág*; Sonnenblume, eine Pflanze.

Hēlĭas, ădis, f. 3. plur. Heliades, filiae solis et sorores Phaëthonis.

Hĕlĭcāon, ŏnis, m. 3. filius Antenoris.

Hĕlĭce, es, f. 1. urbs Achajae. 2) salicis species. 3) i. q. ursa major, sidus.

Hĕlĭcon, ōnis, m. 3. mons Boeotiae, juxta Thebas, Apollini, et Musis sacer

Hĕlĭcōnĭădes, um, f. 1. i. q. Musae. Fest. Legitur et Heliconides.

Hĕlĭconĭus, a, um, *Helicooni, Helicon hegyéről eredt*; heliconisch, vom dem Berge Helicon herstammend.

Hēlĭŏcămīnus, i, m. 2. *napon heverő-hely*; ein Ort, der dazu angelegt ist, damit man an der Sonne liegen könne.

Hēlĭŏdōrus, i, m. 2. Nom. propr. oratoris celebris Graeci. 2) historiographi.

Hēlĭŏgăbălus, i, m. 2. Nom. propr. caesaris Romani.

Hēlĭŏpŏlis, is, f. 3. urbs Aegypti. 2) urbs Phoeniciae. Heliopolita, ae, m. incola ejusdem.

Hēlĭoscŏpĭum, *messzszeláttó tső, mellyel a' napba néz az ember*; ein Fernglas, womit man in die Sonne sehen kann.

Hēlĭotrŏpĭum, ĭi, n. 2. *kunkor, napranézőfű*; Sonnenwende, eine Pflanze, die sich immer nach dem Laufe der Sonne richtet. Plin.

Hĕlix, ĭcis, f. 3. (Hedera) *repkény borostyán*; eine Art Epheu. 2) *borostyán forma ékesség a' Korinthusi oszloprend tetején*; eine ähnliche Zierde am Capitale der korinthischen Säulenordnung. Vitruv.

Hellădĭcus, a, um, *görög*; griechisch.

Hellas, ădis, f. 3. *Görögország*; Griechenland.

Helle, es, f. 1. filia regis Thebani Athamasii.

Hellĕbŏrĭne, (Elleb.), es, f. 1. *húnyorka*: ein Kraut, der Nieseswurz ähnlich. Plin.

Hellĕborītes, (Ell.), ae, m. 1. *húnyoros bor*; Niesenwurzwein. Plin.

Hellĕbŏrōsus, (Ell.), a, um *hóbortos*; der Niesenwurz nöthig hat, nicht recht bey Verstande.

Hellĕbŏrus, (Ell.), i, m. 2. Helleborum, (Ell.), i, n. 2, *húnyor, páponya*; Nieseswurz. 2) helleboro opus habet, Plaut. *nints eszén*; er ist nicht recht bey Sinnen.

Hellen, ēnis, m. 3. Deucalionis et Pyrrhae filius, a quo Graeci nominantur. 2) i. q. Graecus.

Hellĕnismus, i, m. 2. i. q. graecismus.

Hellēnīsta, ae, m. 1. qui graece loquitur. 2) Judaeus, qui graece tantum Biblia legebat.

Hellespontĭăcus, a, um, i. q. Hellespontius.

Hellespontĭcus, a, um, i. q. Hellespontius.

Hellespontĭus, a, um, ad Hellespontum pertinens.

Hellespontus, i, m. 2. fretum inter Thraciam et Phrygiam, Asiam ab Europa dividens. 2) regio juxta fretum Hellesponti in Asia.

Helluo, Helluor, Helluatio, i. q. Heluo etc.

Hĕlops, (Elops, Ellops), ŏpis, m. 3. *igen kedves izű hal neme*; eine Art von sehr delicaten Fischen.

Helōrus, v. Helorum, vide: Elorum.

Hĕlos, i, m. 2. urbs Laconicae.

Hēlōtes, um, Hēlōtae, ārum, m. plur. servi publici Lacedaemoniorum arandis colendisque agris praepositi.

Hēlŭātĭo, ōnis, f. 3. *tobzódás, zabdlás*; Schwelgerey, das Schwelgen.

Hēlūcus, i, m. 2. *bosszszús a' részegség után*; einer der auf den Rausch verdrießlich ist.

Hēlŭo, ōnis, m. 3. *tobzódó, pazérló*; ein Schlemmer, Prasser, Verprasser.

Hēlŭor, ātus sum, āri, Dep. 1. (heluo) *zabálni, tobzódni, tobzódásra pazérolni, v. pazérlani*; fressen, prassen, schlemmen. 2) e. gr. reipublicae sangvinem, Cic. *a' társaságnak minden 'sirját kiszívni*; den Staat bis auf das Blut aussaugen.

Helvella, (Helvēla), ae, f. 1. *redótsög, gomba neme*; eine Art Pilze.

Helvenācus, Helvenācĭus, a, um (helvus), *halovány veres, sárgás*; blaßroth, gelblich.

Helvĕolus, a, um, i. q. helvolus, Cato.

Helvētĭus, a, um, e. gr. ager, Caes. *Helvétziai, Svájtzi*; Helvetisch, Schweizerisch.

Helvĭi, ōrum, m. plur. populus Galliae.

Helvīnus, a, um, i. q. helvolus.

Helvŏlus, a, um, (helvus), *halovány veres, sárgás*; blaßroth, gelblich.

Helvus, a, um, *verhenyős, sárgafakó*;

falb, röthlich, gelb. 2) nomen populi Galliae.

Hem! Interj. admir. v. indignantis; *haj! im!* ei! ha, ey, siehe da, ach! Hem astutias, Ter. *haj minő ravaszság!* siehe die Arglistigkeiten! 2) exclamantis, seu respondentis; hem pater! *óh kedves Átydm!* o mein lieber Vater. 3) ingemiscentis, *fájdalom!* leider! 4) exultantis; hem! isthuc volueram. Ter. *úgy ni, úgy lá! úgy akartam*; so recht, so wollte ichs haben.

Hĕmĕrēsius, a, um, *egy napi, egy napig tartó, egy napon tsinált*: einen Tag dauernd, an einem Tage gemacht.

Hĕmĕris, ĭdis, f. 3. *makktermő fa*: ein Baum, der Eicheln trägt.

Hĕmĕrŏbius, m. 2. e. gr. animal, Plin. *egy napig élő*; nur einen Tag lebend.

Hĕmĕrŏcallis, is, n. 3. v. gr. flava; *sárga liliom, sárga tubarózsa*; die gelbe Lilien, Tuberose.

Hĕmĕrŏdrŏmus —os, i, m. 2. *sebes futó, ki nagy darab földet béfut egy nap alatt*; schneller Läufer, Eilbothe, der in einem Tage einen großen Weg vollendet.

Hĕmi, i. q dimidius, occurrit in compositione, e. gr. Hemicyclus, Hemicylindrus, etc.

Hĕmĭcillus, i, m. 2. *szamaratska, gyalázó szó*: ein halber Esel, ein Schimpfwort Cic.

Hĕmĭcrānĕum, Hemicranium, ĭi, n, 2. *főfájás fél felől*; ein Kopfschmerz an der Hälfte des Kopfs.

Hĕmĭcyclius, a. um, *fél kerekségű, fél kerek v. karika forma*; halbzirkelförmig. Hemicyclium, *hátasszék, nagy karszék*; ein Lehnstuhl, großer Stuhl.

Hĕmĭcyclus. i, m. 2. *félkarika*; ein Halbzirkel.

Hĕmĭcylindrus, i, m. 2. *félhenger*; ein Halb-Cylinder. Vitruv.

Hĕmĭlautus, a. um, *félig mosott*; halb gewaschen Catull.

Hĕmĭmĕris, ĭdis, f. 3. *fél verstag*; ein halbes Versglied.

Hĕmīna, ae, f 1. dimidium sextarii, mensura.

Hĕmīnārius, a, um, heminam continens.

Hĕmĭŏlius (—os), a, um, *másfél*; anderthalb.

Hĕmĭŏnĭon, i, n. 2. *a' bordalapnak egy faja*; ein Kraut, das die Unfruchtbarkeit der Weiber befördern sollte. (Asplenium hemionitis L.)

Hĕmĭŏnītis, ĭdis, f. 3. Idem.

Hĕmĭplāgĭa, et Hemiplegia, ae, f. 1. i. q. Dimidia Apoplexia. Med.

Hĕmĭplēxĭa, ae, f. 1. Idem. Med.

Hĕmĭralōpĭa, rectius Hemeralopia, ae, f. 1. i. q. Acies nocturna; *mikor jobban lát valaki éjjel mint nappal, farkasházjog*; einer, der Nachts besser als am Tage sieht, Katzenaugen.

Hĕmis, i. q. Semis. in Compos.

Hĕmĭsphaerium, ĭi, n. 2. *félkerekség, féldomborúság*; eine Halbkugel.

Hĕmĭstĭchium, ĭi, n. 2. i. q. dimidius versus.

Hĕmĭthĕus, i, m. 2. *félisten*; ein Halbgott. Mart. Cap.

Hĕmĭtŏnium, ĭi, n. 2. *fél hang*; ein halber Ton.

Hĕmĭtrĭtaeus (—os), a, um, *másfél*; anderthalb. 2) Subst. *a' kinek harmad napos hideglelése v. hidege van*; der das dreytägige Fieber hat.

Hĕmĭtrĭtāĭcus, a, um, i. q. hemitritaeus

Hĕmo, ōnis, pro: homo, dicebant veteres.

Hĕmōnem, Obsol. pro hominem. Ennius.

Hĕmōnus, a, um, Obsol. pro humanus. Fest.

Hendĕcāsyllābus, a, um, e. gr. versus, Plin. Ep. *tizenegy fogásos, v. tagos*; eilfsylbig.

Hendiădys, is, f. 3. i. q. Endiadys.

Hĕnĕti, ōrum, m. 2. plur. i q. Veneti.

Hĕnĕtia, ae, f. 1. id. qu. Venetia.

Hĕnĭŏchi, ōrum, m. 2. plur. populus Sarmatiae in Asia.

Hĕnĭŏchus, i, m. 2. i. q. Erichthonius, auriga, propter curruum inventionem in coelum sublatus.

Hēpar, ătis, n. 3. *máj*; die Leber. 2) *bizonyos hal neme*; ein gewisser Fisch.

Hĕpătārius, a, um, e. gr. morbus, Plaut. *máját illető, májbeli*; die Leber betreffend.

Hĕpătĭca, ae, f. 1. scil. herba, *májfü*; das Leberkraut. Anemone Hepatica et Parnassia palustris. Linn. Hepatica vena, Cels. *alsóér, a' karon*; die Leberader auf dem Arme.

Hĕpătĭcus, a, um, *májfájásban, v. máj-*

betegségben lévó; eine Leberkrankheit habend. Cels.

Hēpātītes, ae, m. 1. *májkő*; ein Leberstein.

Hēpătĭum, ĭi, n. 2. *májatska*; ein Leberchen.

Hēpatīzon, ŏntis, c. 3. *májforma, májszinű*; leberförmig, leberfarbig. Plin.

Hēphaestītes, ae, m. 1. sc. lapis, Hephaestītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, *bizonyos vereses v. verhenyeges drága kő*; ein gewisser röthlichter Edelstein. Plin.

Hepsēma, ătis, n. 3. i. q. sapa, *mustlév*; ein Mostsaft.

Hēpta, Indeclin. i. q. septem. Hinc: composita sunt, quae sequuntur.

Hēptăgōnum, i, n. 2. *hétszeg, hétszeglettű test*; ein Siebeneck.

Heptáphōnos, i, m. 2. *hétszeresen viszhangzó, v. ekhózó*; siebenmahl ertönend, siebenfaches Echo gebend.

Heptăphyllon, i, n. 2. *hét levelű fű*; ein siebenblätterichtes Kraut.

Heptapleuros, i, f. 2. *útifű neme*; eine Pflanze aus der Gattung Plantago (Wegebreit). Plin.

Hēptăpŏrus, i, m. 2. cognomen fluvii Trojani Rhesi. Strab.

Heptăpylos —us, a, um, i. q. septem portas habens.

Heptas, ădis, f. 3. *hét*, (*szám*); die Zahl sieben.

Heptăsēmus, a, um, i. q. septenarius.

Heptastădĭum, ĭi, n. 2. agger septem stadiorum.

Hēptăstŏmus, a, um, *hét torkolatú, v. kifolyású*; mit sieben Mündungen oder Ausflüssen versehen. Mart.

Heptēris, is, f. 3. *hét evedzős hajó*; eine siebenruderige Galeere. Liv.

Hĕra, ae, f. 1. (herus) *asszszony a' háznál, házi asszszony*; die Frau im Hause. 2) *parantsoló, uralkodó* (*asszszony v. ledny*); die Herrinn, Beherrscherinn, Gebietherinn.

Hēra, ae, f. 1. i. q. Juno.

Heraclĕa, ae, f. 1. urbs Romaniae, olim principalis Thraciae. 2) urbs turcica Romaniae.

Hĕraclēensis (Heracliens.), e, *Heracléai, Heracléába való*; Heracleisch, nach Heraclea gehörig. Heracleenses, incolae urbis Heracleae.

Hērāclĕŏpŏlis, ĭs, et ĕos, i. q. Heraclea.

Hērāclĕōtes, (Heracleŏta), ae, m. 1. *Heracléai, onnan, v. oda való*; aus Heraclea, Heracleisch, dahin gehörig. Cic.

Hārāclĕōtĭcus, a, um, *Heracléai*; Heracleisch. Plin.

Hērāclēus, a, um, *Herkulesi*; Herculisch. 2) Heracleum, urbs Macedoniae.

Hēraclīdes, ae, m. 1. progenies Herculis.

Hērāclīdĭum, ĭi, n. 2. titulus libri, in quo facta forsan Herculis descripta fuere. Cic.

Hērāclītus, i, m. 2. philosophus Ephesinus, qui humana omnia deflevit. Heracliti dicta, Prov. *homályos beszéd*; dunkle Reden.

Hērāclĭus, a, um, i. q. Heracleus.

Hērāclĭus lapis, m. ab Heraclea, Lydiae Urbe dictus, *próbakő*; ein Probierstein. Dicitur et Lapis Lydius. 2) *mágnes, mágneskő*; ein Magnetstein.

Heraeus, a, um, *Júnói, Júnót illető*; die Juno betreffend, Junonisch.

Herba, ae, f. 1. *fű, zöldfű, pá'sit, fűszár*; das Gras, Kraut, ein Grasstängel, der grüne Halm des Getreides. 2) herbam porrigere, dare alicui, Prov. *valakinek meghódolni*; einem gewonnen geben. 3) est in herbis, Ovid. *nem ért még meg a' dolog, de van reménység megérésehez*; die Sache ist noch nicht reif, aber doch in Hoffnung es zu werden. 4) herbam dare alicui, Gregor. Tur. *valakit méreggel megétetni*; einem mit Gifte vergeben.

Herbācēus, a, um, *fűnemű, fűszinű*; grasartig, grasfarbig.

Herbarius, a, um, *füvekhez való, v. tartozó*; zu den Kräutern gehörig. 2) *füvekkel bánó*; mit Kräutern umgehend. Ars herbaria, Plin. *fűvészség, fűvésztudomány*; die Kräuterkenntniß, Kräuterkunde, Botanik.

Herbātĭcus, a, um, *fűvel élő, füvet evő*; Gras oder Kräuter fressend, davon lebend.

Herbĕo, ēre, 2. *fűvel benőtt lenni*; grün seyn, mit Grase bewachsen seyn.

Herbesco, ĕre, 3. *zöldülni, fű módra kinőni, kitsirdzni*; grün werden, Kraut hervor treiben, hervor keimen.

Herbĕus, a, um, i. q. Herbaceus.

Herbĭdus, a, um, *füves, bőfüvű, fü-*

vel tellyes; voller Gras, grasreich. 2) *fü nemü, fü forma, füzöld*; grasartig, grasgrün. 3) e. gr. lac, Plin. *füi, füből lett, fü*; aus Grase geworden.

Herbifer, a, um, *fütermő, füves, füvel bővölködő*; Gras oder Kräuter tragend, grasreich, kräuterreich.

Herbigrădus, a, um, *füben járó*; im Grase gehend.

Herbilis, e, e. gr. anser, Fest. *füvel élő*; was sich vom Grase nährt.

Herbĭta, ae, f. 1. urbs Siciliae.

Herbōsus, a. um, *füves, füvel tellyes, bőfüvü, bő fütermő*; voller Gras, grasreich. Comp. herbosior. Superl. herbosissimus, Cato.

Herbŭla, ae, f, 1. Dim. *füvetske*; kleines Kraut. Cic.

Hercēus, ei, m. 2. cognomen Jovis, quia intra conseptum domus colebatur.

Hercisco, ĕre, 3. *osztani, p. o. örökséget*; theilen. Cic.

Hĕrcĭus, ĭi, m. 2. idem quod Cataracta: *zsilip, vízrekesz*; ein Schutzgatter, Fallhut.

Hercle, v. Hercule, Adv. jur. *Herculesre mondom!* beym Hercules! Me hercule! ita me Hercules juvet! *valóban, bizonnyal, Isten úgy segéljen!* fürwahr.

Herctum (Erct.), i, n. 2. *osztatlan örökség*; das ungetheilte Erbgut. Herctum ciere, Cic. *az illy örökséget felosztani*; dieses Gut theilen.

Hercŭlānum v. Hercŭlanĕum, i, n. 2. oppidum Campaniae, eruptione Vesuvii desolatum et obrutum.

Hercŭlānus, v. Hercŭlānĕus, a, um, *Herculesi*; Herculisch. 2) ad Herculanum pertinens.

Hercule, v. Hercle.

Hercŭles, is, m. 3. deus minor, Jovis et Alcmenae filius, vir celeberrimus, et ingentis fortitudinis. 2) sidus ad partem coeli septentrionalem. 3) Trop. *erős, bátor vitéz*; ein starker, tapferer Held. 4) ad columnas Herculis; *világ végén*; bis an der Welt Ende. 5) clavam Herculi extorquere; *lehetetlenséget tenni fel magadban*; etwas unmögliches vornehmen. 6) me Hercule! vide: Hercle.

Hercŭlĕus, a, um, *Herculesi, Herculest illető, Herculeshez való*; zum Hercules gehörig, den Hercules betreffend, Herculisch. 2) labor Herculeus, Hor. *erős, kemény, v. nagy munka*; eine schwere Arbeit. 3) e. gr. nodus, Erasm. *felöldhatatlan tsomó*; ein unauflöslicher Knoten. 4) formicae Herculeae, Plin. *nagy hangyák*; große Ameisen.

Hercynĭus, a, um, e. gr. sylva, Caes. *Fekete erdő, Németországban*; der Schwarzwald.

Hĕre, i. q. heri, Cic.

Hĕrēdĭŏlum, i, n. 2. Dim. *örökségetske*; ein Erbgütchen.

Hĕrēdĭpĕta, ae, m. 1. *örökség kereső, örökségre vágyó*; der nach Erbschaften trachtet. Petron.

Hĕrēdĭtārĭus, a, um, *örökséget illető, örökséghez tartozó, örökös, örökség szerént való*; die Erbschaft betreffend, erbschaftlich, erblich, geerbt. e. gr. regnum, Plin. *örökös, v. fíról fíra szálló ország*; ein Erbreich.

Hĕrēdĭtas, ātis, f. 3. *örökség, örökös jószág, örökös rész*; die Erbschaft, das Erbtheil.

Hĕrēdĭum, ĭi, n. 2. *örökös jószág, örökség, örökös fekvő, v. ingatlan jószágrész*; ein Erbgut, eine Erbschaft, ein liegendes Erbstück.

Hĕres, ēdis, c. 3. *örökös*; ein Erbe. Heres ab intestato, JCt. *testálatlan, v. végrendelés nélkül való örökös*; ein Erbe, der ohne Testament in des Verstorbenen Verlassenschaft tritt. 2) *birtokos, örökös ura valaminek*; ein Erbherr.

Hĕri, Adv. temp. *tegnap*; gestern. 2) *minap, a' múlt napokban, kevéssel ez előtt*; vor kurzem, vor wenigen Tagen.

Hĕrĭfŭga, ae, m. 1. *szökött szolga, szökevény*; ein entlaufener Knecht, Flüchling.

Herīlis, e, *úré, gazdáé, birtokosé, úrhoz, házigazdához tartozó*; des Herrn oder Hausherrn. e. gr. filius, Terent. *házigazda, v. házíúr fija*; der Sohn vom Hause.

Herillus, i, m. 2. philosophus, discipulus Zenonis.

Herma, vide: Hermes.

Hermaeus, a, um. *Merkuriusi, Merkuriusról neveztetett, néki szentelt*, Mercurisch, dem Mercurius heilig; von ihm benannt.

Hermăgŏras, ae, m. 1. orator celebris Graecus.

Hermăphrŏdītus, i, m. 2. Mercurii et Veneris filius, ambigui sexus. 2)

köznemű, *két nemű*, *t. i. hím és nöstény együtt*; ein Zwitter.
Hermathēna, ae, f. 1. statua Mercurii et Minervae conjuncta.
Hērmēnīa, ae, f. 1. et Hermeneuma, ătis, n. 3. i. q. Interpretatio; *magyarázás*, *magyarázat*; die Auslegung, Erklärung.
Hērmēnēutĭcus, a, um, *magyarázáshoz való*, *v. tartozó*: zur Erklärung oder Auslegung gehörig.
Hermĕracles, is, m. 3 statua Mercurii et Herculis conjuncta.
Hermes, ae, Herma, ae, m. 1. i. q. Mercurius 2) statua Mercurii ex lapide 3) *határoszlop*; eine Gränzsäule. Hermes Trismegistus, philosophus Aegypti.
Hermĭŏne, es, v. Hermĭŏna, ae, f. 1. filia Menelai, et Helenae. 2) urbs Peloponnesi.
Hermĭŏnes, um, m. plur. populus Germaniae.
Hērmīppus, i, m 2. Nom. propr. Virorum.
Hērmŏdōrus, i, m. 2. Nom. propr. philosophi Ephesini.
Hērmŏgĕnes, is, m. 3. Nom. propr. philosophi Tarsensis.
Hermundūri, ōrum, m. plur. populus antiquus Germaniae.
Hermus, i, m. 2. fluvius Asiae minoris, aureas arenas trahens.
Hernĭa, ae, f. 1. *bélleszakadás*, *bélszakadás*, *tökösség*; der Bruch, in der Chyrurgie.
Hĕrnĭci, ōrum, m. plur. populus Latii.
Hernĭōsus, i, 2. *béleszakadt*, *megszakadt*, *tökös*; der einen Hodenbruch hat.
Hēro, us, f. 4. puella formosa ex urbe Sesto, amica Leandri.
Hērōdes, is, m. 3. Nom. propr. nonnullorum Judaeae regum.
Hērōdĭānus, i, m. 2. Nom. propr. virorum. 2) qui Herodi serviebat.
Hērōdŏtus, i, m, 2. Nom. prop. antiquissimi historiographi Graeci.
Hērōĭce, Adv. *vitézül*, *vitéz módra*, *v. módon*; heroisch.
Hērōĭcus, a, um, e. gr. carmen, Cic. *vitézi*; heroisch. 2) *halálok után istenné tett vitézeket illető*; die Helden betreffend, die nach ihrem Tode vergöttert worden sind.
Hērōĭna, ae, f. 1. *félisten asszszony*, *Heroina*; eine Halbgöttinn, Heroide. Prop.
Hērōĭon, i, n. 2. i. q. asphodelus.
Hērōis, ĭdis, f. 3. i. q. heroina.
Hērōnes, et Erones, um, m. plur. *fűzfakosarak*; Körbe von Weiden geflochten.
Hērŏphĭle, es, f. 1. sacerdos Apollinis.
Hēros, ōis, m. 3. *vitéz*, *ki nagy tetteiért az istenek közzé felvétetett*; ein Held, der wegen seinen Heldenthaten unter die Götter versetzt worden ist. 2) *félisten*, *kinek isten attya*, *'s halandó annya vólt*, *és megfordítva*; ein Halbgott, der einen Gott zum Vater und eine Sterbliche zur Mutter hatte, oder umgekehrt.
Hērōstrătus, i, m. 2. incensor templi Dianae Ephesiae, ut nomen suum sceleris memoria propagaret.
Hērōum, oi, n. 2. monumentum heroi positum; *pompás temetőhely*, *vitéz sírja*; ein herrliches Grabmahl, ein Heldengrab.
Hērōus, a, um, i. q. heroicus, *vitézi*, *vitézi módon*, *v. módra való*; heldenmäßig.
Herpes, ētis, m. 3. *börkiütés neme*, *sömör*, *tarjag*, *kanyaró*; die Flechte, Zitterich, Zittermal. 2) animal, quo praecipue sanantur, quaecunque serpunt, Plin.
Herpestĭcus, a, um, e. gr. gangraena, Lucil. *terjedő*, *tovább harapódzó*; sich ausbreitend, um sich fressend.
Hersĭlĭa, ae, f. 1. uxor Romuli.
Herthus, i, 2. v. Hertha, ae, f. 1. terra, tamquam dea, culta olim a Germanis. Tac.
Hĕrŭli, ōrum, m. plur. natio antiqua Germanica, Vistulae quondam ostia accolens.
Hĕrŭlus, i, m. 2. unus Herulorum.
Hĕrus, i, m. 2. *háziúr*, *házigazda*; ein Hausherr. 2) *minden úr*, *parantsoló*, *uralkodó*, *birtokos*; jeder Herr, Gebiether, Beherrscher, Eigenthümer.
Hēsĭŏdus, i, m. 2. poëta Graecus. Hinc: Hesiodeus, v. Hesiodius, a, um; *Hesiodusi*; Hesiodisch.
Hēsĭŏne, es, v. Hēsĭŏna, ae, f. 1. filia Laomedontis, regis Trojani.
Hespĕrĭa, ae, f. 1. i. q. Italia. 2) e. gr. ultima, i. q. Hispania. 3) urbs Cyrenaicae.
Hespĕrĭdes, um. f. plur. Atlantis regis filiae, custodes aureorum malorum.
Hespĕrĭe, es, f. 1. filia fluvii Cebrenis.

Hespĕris, ĭdis, f. 3. *estvelke*; eine Nachtviole.

Hespĕrius, a, um, *napnyúgotra vagy napnyúgot felé fekvő*; *napnyúgoti*; gegen Abend liegend, abendländisch.

Hespĕrūgo, inis, f. 3. *esthajnaltsillag*; der Abendstern. Senec.

Hespĕrus (os), i, m. 2. idem. 2) *napnyúgot*, *v. naplementi tájjék*; der Abend oder die Gegend der untergehenden Sonne.

Hesternus, a, um (heri); *tegnapi*; gestrig. Hesternus dies, Cic. *tegnapi nap*, *tegnap*: der gestrige Tag.

Hēsus (Esus), i, m. 2. antiquis Gallis i. q. Mars.

Hēsychĭus, ii, m. 2. Nom. propr. historiographi tempore caesaris Anastasii.

Hĕtaeria, ae, f. 1. *társaság*; eine Gesellschaft.

Hĕtaerĭces, e, f. 1. ala equitatus Macedonici, quae regem ubique sequebatur.

Hĕtĕrŏclĭtus, a, um, *ejtegetésben különböző*; was in der Declination abweicht. Prisc.

Hĕtĕrŏcrānĕa (Heterocranĭa), ae, f. 1. *főfájás*, *fél felől*; der Kopfschmerz auf der einen Seite des Kopfes.

Hĕtĕrŏdŏxus, i, m. 2. *helytelen tudománnyt tanító*; der eine unrichtige Lehre führet.

Hĕtĕrŏgĕnĕus, a, um, *más nemből való*, *más nemű*; eines andern Geschlechts.

Hetruria, Hetruscus, vide: Etruria etc.

Heu! Interj. dolentis, et exprobrantis, *óh! jaj! ah!* ey! ach!

Heurĕtes, ae, m. 1. *találó*, *találós*; der Erfinder.

Heus! Adv. vocantis; *héj! hallodé!* holla! höre! Heus puer! heus! heus! Ter. Heus tu quid agis? Cic.

Hexăchordos, i, c. 2. *hathúrú*, *v. hathúros*; sechssaitig. Vitruv.

Hexăclīnon, i, n. 2. *hatülésű kanapé szék*, *v. pad*, *mellyen hat személy ülhet*; ein sechssitziger Sopha oder Sessel für sechs Personen.

Hexăgōnus, a, um, *hatszegletű*; sechseckig.

Hexămĕter v. Hexămĕtrus, a, um, e. gr. versus, Cic. *hattagú*, *hatlábú*; sechsgliederig, sechsfüßig. Cic.

Hexăphŏros, i, n. 2. *gyáloghintó*, *v. rúdasszék*, *mellyet hatan visznek*; eine Sänfte die sechse tragen.

Hexaptōtus, a, um, e. gr. nomen, i. q. omnes sex casus habens.

Hexăpylon, i, n. 2. porta Syracusarum, v. pars una urbis ejusdem.

Hexas, ădis, f. 3. *hat*, *hatos szám*; die Zahl sechs.

Hexăstĭchus, a, um, e. gr. hordeum, Colum. *hatsorú*, *hat rendű*; mit sechs Ecken, sechszeilig.

Hexăstylos, i, m. 2. *hat oszlopú*, *v. oszlopos*; sechssäulig.

Hexēcontălĭthos, i, n. 2. *bizonyos sok színű drágakő*; ein gewisser Edelstein von vielerley Farben.

Hexēris, is, f. 3. *hat rend evedzős v. evedzőjű hajó*; ein Schiff das sechs Reihen Ruder hat.

Hĭantĭa, ae, f. 1. (hio); *nyílás*; die Öffnung.

Hĭārbas, ae, m. 1. rex Mauritaniae, qui Didonis nuptias sub belli denunciatione petiit.

Hĭasco, ĕre, 3. (hio); *megnyílni*; sich öffnen. Cato.

Hĭātus, us, m. 4. (hio) e. gr. terrae, Cic. speluncae, Virg. *nyílás*, *hasadék*, *repedék*; die Öffnung, Kluft, Spaltung. 2) *szájtátás*; die Öffnung des Mundes. 3) i. q. concursus vocalium in oratione. 3) e. gr. praemiorum, Tac. *nagy kivánság*; große Begierde.

Hiber, Hiberia etc. vide: Iber etc.

Hīberna, ōrum, n. plur. *téli szállás*, *téli kvártély*; das Winterlager, Winterquartier.

Hībernăcŭlum, i, n. 2. idem.

Hībernĭa, ae, f. 1. *Hibernia*, *Irland*; Irland. Caes.

Hīberno, āvi, ātum, āre, 1. *téli kvártélyban lenni*, *telelni*; in Winterquartier liegen, überwintern.

Hībernus, a, um, e. gr. tempus, mensis, cubiculum, Cic. *téli*, *télhez való*; winterlich, zum Winter gehörig.

Hiberus, vide: Iberus.

Hībiscum, v. Hibiscus, i, m. 2. *hibik*, *varjúmák*; die Stundenblume. Virg.

Hībrĭda, ae, c. 1. vox antiqua, qua genus aliquod mixtum significabatur. Et est proprie, foetus ex imparibus parentibus, ut ex apro et sue, fero uno, domestico altero conceptus, v. cane ex venatico et gregario, etc. 2) homo, qui ex ingenuo et servo, v. ex servo et libertino natus est, vel qui diversae nationis parentes habet.

3) vox, ex diversis linguis conglutinata.

Hic, haec, hoc, Genit. hujus. Pron. demonstr. *ez*, *az*, *ez a'*, *az a'*; der, die, das, dieser, diese, dieses. 2) hoc noctis, pro: hac nocte. 3) hoc, i. q. huc; *ide*; hieher. Plaut. 4) i. q. propterea. Idem. 5) *ollyan nemű*, *ollyan*, *afféle*; von solcher Art. Non hi sumus. 6) *mostani*, *jelenvaló*: gegenwärtig, was jetzt ist. Ad illam veterem disciplinam, non ad hanc, Cic.

Hic v. Heic, Adv. *itt*, *itten helyben*; hier, an diesem Orte. Trop. Tu si hic sis, aliter sentias, Ter. *az én helyemen egészen másképpen gondolkoznál*; wenn du an meiner Stelle wärest, würdest du ganz anders denken. 2) hic, pro: in hac re. 3) *erre*, *arra*, *ezután*, *azután*, *ennekutánna*, *annakutánna*: hierauf, alsdenn. 4) *akkor*, *azon alkalmatossággal*, *azon környűlállások közt*; da, bey den Umständen, bey der Gelegenheit.

Hicce, haecce, hocce; *ez az*, *ez a'*, *az a'*, *ugyan az*, *v. ez*, *éppen az*, *v. ez*; eben dieser, diese, dieses.

Hiccine? haeccine? hoccine? *ez? az? eze? aze?* dieser? diese? dieses? Hiccine est frater tuus.

Hĭĕmālis, e, (hiems), e. gr. tempus, Nep. dies, Colum. *téli*; winterlich.

Hĭĕmātĭo, ōnis, f. 3. *kitelelés*; die Auswinterung, überwinterung.

Hĭĕmo, āvi, ātum, āre, 1. *a' telet eltölteni valahol*, *telelni*; den Winter wo zubringen, überwintern. Tempus hiemat, Plin. *tél van*; es ist Winter. Mare hiemat Hor. *kemény*, *v. nagy hideg van a' tengeren*; es ist eine große Kälte auf dem Meere. Reducere exercitum hiematum, Nep. *ismét téli kvártélyba vinni a' hadisereget*; die Armee wieder ins Winterlager führen. 2) e. gr. aquas, Plin. *meghidegítni*, *megfagylalni*; kalt werden lassen, gefrieren lassen.

Hiems, (Hyems) emis, f. 3. *tél*; der Winter. e. gr. adulta, Tac. *télközép*; die Mitte des Winters. e. gr. affecta et praeceps, Sil. *tél vége*; das Ende des Winters. 2) *esztendő*; ein Jahr. Sextam peregit hiemem, Mart. 3) *fergeteges (zimankós) durva kellemetlen esztendő rész*, *tengeri háború*, *tengerháborgás*; eine ungestüme Jahrszeit. Aspera hiems, Virg. 4) e. gr. senilis, Ovid. *öregség*, *vénség*, *öregkor*; das Alter.

Hĭĕra, ae, f. 1. i. e. sacra, una insularum Aeolicarum. 2) dea marina. 3) nomen antidoti cujusdam.

Hieracĭa, vide: Hieracium.

Hĭĕrăcītes, ae, m. 1. sc. lapis, Hieracītis, ĭdis, f. 3. sc. gemma, *sólyomszemkő*; der Habicht- oder Falkenstein.

Hieracĭum, ĭi, n. 2. *holgyomál*; Habichtskraut.

Hĭĕrăcĭus, a, um, *ölyves*, *ölyvöt illető*; den Habicht betreffend.

Hĭĕrănthĕmis, ĭdis, f. 3. *székfűvirág*; die Chamillen-Blume. Apul.

Hĭĕrărcha, ae, m. 1. *főpap*; ein Erzpriester.

Hĭĕrărchĭa, ae, f. 1. *egyházi*, *v. papi igazgatás*, *v. kormányozás*: das Kirchen- oder geistliches Regiment. 2) *szent angyalok rendje*; die Ordnung der heiligen Engel.

Hĭĕrărchĭcus, a, um, *egyházi*, *v. papi igazgatáshoz való*, *v. tartozó*, *papi*, *egyházi*; zum Kirchenregimente gehörig, geistlich.

Hĭĕrătĭcus, a, um, *papi*; priesterlich. 2) *isteni tisztelethez való*, *v. tartozó*; zum Gottesdienste gehörig. 3) *isteni*, *v. szent dolgokhoz tartozó*; zu göttlichen oder heiligen Sachen gehörig.

Hĭĕrax, ăcis, m. 3. *ölyv*; ein Habicht, Raubvogel. 2) *szemorvosság*; die Augenarzeney. Cels.

Hĭĕrĕmīas, ae, m. 1. i. q. Jeremias, propheta.

Hĭĕrĭcho (Hierĭchus, Hierĭcus) untis, f. 3. urbs Jericho.

Hĭĕro, ōnis, m. 3. rex Syracusarum.

Hĭĕrŏbūlbus, i, m. 2. *mogyoróhagyma*; der Eschlauch. Allium ascalonicum Linn.

Hĭĕrŏcōmĭum, ĭi, n. 2. *betegek háza*, *kórház*, *ispotály*, *v. ispitály*; das Siechhaus, Spital, Lazareth.

Hĭĕrŏdūlus, i, m. 2. i. e. minister sacrorum.

Hĭĕrŏglyphĭcus, a, um, *titkosírású*, *képekben*, *v. ábrázolatokban elöadott írású*; hieroglyphisch.

Hĭĕrŏgrăphĭcus, a, um, i. q. hieroglyphicus.

Hĭĕrŏmŏnăchi, ōrum, m. 2. plur. Sacerdotes Monachi.

Hĭĕrŏnīcae, ārum, m. plur. i. q. sacri certaminis victores.

Hiĕrōnĭcus, a, um, e. gr. lex, Cic. *Hieról*, *Hierótól eredt*; Hieronisch, von Hiero herrührend.

Hiĕrōnymus, i, m. 2. rex Syracusarum. 2) nomen philosophi. 3) scriptor ecclesiasticus seculi IV-ti.

Hiĕrŏphanta (es), ae, m. 1. sacrarum ceremoniarum magister et interpres apud Graecos, et Aegyptios.

Hiĕrŏphylax, ăcis, m. 3. i. e. sacrorum custos, aedituus.

Hiĕrŏsărchus, i, m. 2. i. q. Praepositus sacrorum. 2) cognomen pontificis.

Hiĕrŏsŏlyma, ae, f. 1. et ōrum, n. plur. *Jéru'sálem*, *város*; die Stadt Jerusalem. Hierosolymitanus, *Jeru'sálemi*, *Jérus'álem várasából való*; von Jerusalem. Hierosolymarius, ii, m. 2. i. q. Pompejus, quia Hierosolymas expugnavit.

Hiĕto, āre, 1. (hio) *szájdt tátni*, *felnyitni*; den Mund aufsperren. 2) *nyitni*, *meg*, *v. kinyitni*, öffnen.

Hĭlăre, Adv. e. gr. vivere, Cic. *kedvére*, *jó kedvel*, *örömmel*, *gyönyörűséggel*, *vidáman*, *vigan*; fröhlich, aufgeräumt, vergnügt. Comp. -ius. Cic. Superl. -issime.

Hĭlăresco, ĕre, 3. (hilaris)) *vidámodni kezdeni*; fröhlich werden.

Hĭlărĭa, ōrum, n. plur. *örömünnep tavaszkor, midőn egyenlő a' nappallal az éjtszaka*; ein Freudenfest im Frühlinge, wenn Tag und Nacht gleich sind.

Hĭlăris, e, *víg*, *vidám*, *jó kedvű*, *vidor*, *eleven*; lustig, fröhlich. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus, Plaut.

Hĭlărĭtas, ātis, f. 3. *vidámság*, *vígság*, *jó kedv*, *derűltség*, *elevenség*; die Heiterkeit, Fröhlichkeit, aufgereimtes Wesen. 2) *tréfásság*, *enyelgés*; die Scherzhaftigkeit. Erat in Laelio multa hilaritas, Cic. *eleven tréfájú ember vólt*; war ein Mann von munterm Scherze.

Hĭlărĭter, i. q. hilare.

Hĭlărĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. hilaritas.

Hĭlăro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, sensum, Cic. vultum, Plin. *fel*, *v. megvidámítni*, *v. vidítni*, *megörvendeztetni*, *elevenné*, *vidorrá*, *v. derűlté tenni*; fröhlich machen, erfreuen, aufgeräumt machen, aufheitern.

Hĭlărŭlus, a, um, Dim. *vidámotska*; ein wenig fröhlich. 2) *tréfás*, *enyelgő*; scherzhaft. 3) *nyájas*, *barátságos*; freundlich.

Hĭlărus, a, um, i. q. Hilaris.

Hilla, ae, f. 1. *kis bélhurka*, *az állatokban*; kleiner oder vorderer Darm der Thiere. 2) *hurka*, *v. kolbász neme*; eine Art Würste.

Hīlum, i, n. 2. *bab feketéje*; das kleine schwarze Bohnenfleckchen. 2) *semmitsem érő*, *semmi*; ein nichtswürdiges Ding, nichts. Ne hilum proficere, Cic. *semmire sem menni*; nichts zuwege bringen.

Hĭmantŏpŏdes, um, m. 3. plur. populus Aethiopiae, serpendo ingrediens.

Hĭmella, ae, f. 1. fluvius regionis Sabinorum.

Hĭmĕra, ae, m. 1. fluvius Siciliae. 2) f. urbs ad hunc fluvium.

Hinc, Adverb. *innen*, *innét*; von hinnen, daher. 2) hinc inde, *ide'stova*; hin und her. 3) hinc illae lacrymae, *itt*, *v. ez a' kútfeje a' könnyeknek*; dieß ist die Quelle der Thränen. 4) *ebből a' materiából*; aus dieser Materie. Hinc omnia effingis. 5) *ettől az időtől fogva*; von der Zeit an. 6) pro: ex hoc homine, Ter. 7) *ezután*, *v. azután*, *ennek v. annakutánna*; hierauf. 8) pro: abhinc.

Hinnībĭlis, e, *nyerítő*; wiehernd.

Hinnībunde, Adv. *nyerítve*; wiehernd.

Hinnĭlĭto, āre, 1. i. q. Hinnito.

Hinnĭo, īre, 4. *nyerítni*, *mint a' ló*; wiehern wie ein Pferd.

Hinnĭto, āre, 1. *nyerítgetni*; wiehern.

Hinnītus, us, m. 4. *nyerítés*; das Wiehern.

Hinnŭla, ae, f. 1 (hinnulus), *szarvas*, *v. őz fija*, *vemhe*; ein junger Hirsch oder Rehbock.

Hinnŭlĕus, i, m. 2. idem.

Hinnus, i, m. 2. *öszvér*, *lótól és szamártól fajzott állat*; ein Maulesel, ein Thier, das von einem Pferde und einer Eselinn erzeugt worden.

Hio, āvi, ātum, āre, 1. *hasadni*, *nyílni*, *meghasadni*, *megnyílni*, *ketté válni*, *elválni*; sich von einander thun, sich öffnen. Terra hiat, Sallust. terra aestu hiat, Colum. *a' nagy hőségtől megrepedt a' föld*; die Erde ist von der Hitze zerspalten. 2) *szájdt feltátani*, *v. felnyitni*; den Mund aufsperren. 3) e. gr. ad aliquid, Sen. *valamit igen*, *erősen*, *v. nagyon kívánni*, *vágyni valamire*; etwas heftig begehren, nach etwas

begierig trachten. 4) *nem jól, nem annak rende szerént, nem rendiben illeni öszve*; nicht gehörig zusammen hängen. Oratio hiat, Ovid. nempe, concursu vocalium; *rosszszúl hangzik a' beszéd*; die Rede klingt übel. 5) *ásítni*; gähnen.

Hippăce, es, f. 1. *lótéjsajt*; ein Käse von Roßmilch. 2) *lónak való plánta, v. növevény*; eine Pflanze, gut für die Pferde.

Hīppăgo, inis, f. 3. Hippagus, et Hippagogus, i, m. 2. i. q. sequens.

Hīppăgŏga, ae, f. 1. navigii genus, vehendis equis aptum, *dereglye, lószállítóhajó*; ein Pferdetransportschiff.

Hippălus, i, m. 2. i. q. favonius, *szél neme, az Indiai tengeren*; ein Wind, auf dem indischen Meere so genannt. Plin.

Hīpparchus, i, m. 2. proprie, *lovász-mester*; ein Stallmeister. 2) nomen celebris Astrologi. 3) poëtae. 4) tyranni.

Hīppe, es, f. 1. Nom. propr. filiae centauri Chironis.

Hippeus, ĕi, m. 2. *üstököstsillag neme*; eine Art Cometen.

Hippĭas, ădis, f. 3. statua, feminam equo insidentem repraesentans.

Hippĭas, ae, m. 1. nomen philosophi superbi 2) filii Pisistrati, qui in pugna Marathonia cecidit, contra patrem arma ferens.

Hippo, ōnis, m. 3. urbs Calabriae. 2) Hispaniae. 3) Africae. 4) plaga terrae in insula Co.

Hippŏcămēlus, i, m. 2. *teveló*; ein Roßkamehl.

Hippŏcampus (os) i, m. 2. *rozmár*; ein Seepferd.

Hippŏcentaurus, i, m. 2. *mesés eredetű állat, melly félig ember félig ló*; ein Hippo-Centaur, ein fabelhaftes Geschöpf, bestehend aus einem Pferde und Menschen.

Hippŏcōmus, i, m. 2. *lótsiszár, lódros, lovász*; ein Pferdehändler, Pferdewärter.

Hippŏcrătes, is, m. 3. medicorum princeps ex insula Co. Hinc: Hippocrateus, v. Hippocraticus, *Hippócratesi*; Hippocratisch. Facies Hippocratica, *haldlszín ábrázat*; ein todtenfarbiges Angesicht.

Hippŏcrēne, es, f. 1. fons Musarum in Boeotia, ungula Pegasi equi factus. Hippo crenen non hausi, Ovid. i. e. non sum poëta.

Hippŏdăme, es, Hippodamia, ae, f. 1. Oenomai regis Elidis filia, uxor Pelopis. 2) uxor Pirithoi.

Hippŏdămus, i, m. 2. *lótanító, lószelídítő, lovag, lovas*; ein Pferdebändiger, Reiter.

Hippŏdrŏmos, i, m. 2. *lófuttatóhely*; Rennbahn, Ort, wo ein Pferderennen gehalten wird.

Hippŏlyte, es, Hippolyta, ae, f. 1. Amazonum regina, quam Hercules proelio superatam Theseo uxorem dedit. 2) uxor Acasti regis Magnesiae.

Hippŏlytus, i, m. 2. Thesei et Hippolitae Amazonis filius, ab equis perturbatis discerptus et ab Aesculapio in vitam revocatus.

Hippŏmănes, n. 2. Indecl. caruncula tenera in fronte pulli equini, recens editi. 2) herba venenifera in Arcadia; *lóméreg*; das Pferdegift.

Hippŏmĕnes, ae, m. 1. et is, 3. Megari filius, maritus Atalantae. 2) rex Athenarum.

Hippōnax, actis, m. 3. auctor carminis maledici jambici.

Hippŏpēra, ae, f. 1. *lovastáska, által-vető, bőr'sák, bőrtarisznya, tarsoly*; ein Felleisen, eine Reittasche.

Hippŏphăës, is, n. 3. *hipófa, egy kétlaki tserje*; eine Pflanze. (Hippophaë rhamnoides L.)

Hippŏpŏdes, um, m. 3. plur. *lóldbú költött emberek*; Pferdefüßler. Plin.

Hippŏpŏtămus, i, m. 2. *víziló*; das Flußpferd, Nilpferd. Plin.

Hippŏtădes, ae, m. 1. i. e. Aeolus. Ovid.

Hippūris, idis, f. 3. *úszszakáll, vízilófark*; Pferdeschwanz. Plin.

Hira, ae, f. 1. *bél*; der Darm. Plaut.

Hircīnus, a, um, *bak, baktól való*; vom Bock oder von Böcken. 2) *bakbűzű*; einen Bocksgestank habend. Plaut.

Hircĭpes, ĕdis, *bakldbú*; bockfüßig.

Hircōsus, a, um, *bakbűzű*; stinkend, wie ein Bock.

Hircŭlus, i, m. 2. *bakotska*; ein Böckchen.

Hircus, i, m. 2. *ketskebak, gödölye*; der Ziegenbock. Olere hircum; *bakbűzű lenni*; einen Bocksgestank haben. Horat.

Hirpīni, ōrum, plur. populus Italiae infer.

Hirquīnus, a, um, i. q. Hircinus.

Hirquītallīo, īre, 4. *megtsattanni a' szavának, mint a' felserdült ifjúnak szokott*; eine stärkere männliche Stimme bekommen, von heranwachsenden Knaben. Censorin.
Hirsūtīa, ae, f. 1. *borzasság*; die rauhe struppige Gestalt. Solin.
Hirsūtus, a, um, *borzas*; rauh, struppig. Comae hirsutae, Ovid. folia hirsuta, Plin.
Hirtīus, ii, m. 2. et Hirtia, ae, f. 1. cognomen Romanum. Hinc: Hirtinus, a, um, v. gr. familia, etc.
Hirtus, a, um, i. q. hirsutus, v. gr. capillus, oves, etc. *borzas, szőrős, bojhos*; rauh, struppig, zotelig. 2) Trop. *durva*; rauch. Hor.
Hīrūdo, ĭnis, f. 3. *nadály, piótza*; ein Blutigel. Horat.
Hĭrundĭnĕus, a, um, i. q. hirundinius.
Hĭrundĭnīnus, a, um, *fetskétől való*; von Schwalben. v. gr. nidus hirundininus; *fetskefészek*; Schwalbennest.
Hĭrundo, ĭnis, f. 3. *fetske*; die Schwalbe. 2) *repdeső lógóhal*; die fliegende Wachtel, ein fliegender Meerfisch. Exocoetus volitans v. evolans L., Plin.
Hisco, ĕre, 3. *felnyilni, feltátódni*; sich aufthun, sich öffnen. Ovid. 2) *szád feltátni*; den Mund aufthun zum Reden. Cic.
Hispălis, is, f. et Hispal, is, n. 3. urbs Hispaniae, hodie Sevilla.
Hispāne, Adv. *spanyolúl*; spanisch. Enn.
Hispānĭa, ae, f. 1. *Spanyolország*; Spanien. Liv.
Hispānĭcus, a, um, *Spanyol, Spanyolországi*; spanisch. Vitruv.
Hispānĭensis, e, *Spanyolországot illető, Spanyolországi*; spanisch.
Hispānĭus, a, um, *Spanyol*; spanisch. v. gr. terra Hispania, Liv.
Hispānus, a, um, *Spanyolországból való, Spanyol*; aus oder in Spanien, dahin gehörig, spanisch. v. gr. mare, Plin. Hispani, *Spanyolok*; die Spanier. Cic.
Hispĭdo, āre, 1. *felborzazni*; rauh oder rauch machen. Solin.
Hispĭdus, a, um, *borzas, szőrős*; rauch oder rauh, haaricht. Horat. Virg. *darabos, durva*; holpericht. Virg.
Histon, ōnis, m. 3. *takátsság*; die Weberey. Varr.
Histŏrĭa, ae, f. 1. *történt dolgok elbeszéllése, v. előadása*; Erzählung geschehener Dinge oder einer wahren Geschichte. Cic. 2) *történet, história*; jede einzelne Geschichte. Horat. Plaut. Conditor historiae. Ovid. *történetíró, históriairó*; ein Geschichtschreiber. 3) *akármelly előadás*; jede Erzählung. Historia dignum, Cic. *méltó az elbeszéllésre*; erzählungswerth.
Histŏrĭālis, e, *históriára tartozó, históriabeli*; zur Geschichte gehörig, geschichtmäßig. Opus historiale, Plin. *históriát magába foglaló munka*; ein Geschichtsbuch.
Histŏrĭca, ae, f. 1. id. qu. Historice, es, f.
Histŏrĭce, Adv. *históriai módon*; auf historische Art, geschichtlich. Plin.
Histŏrĭce, es, f. 3. sc. ars, *história, históriatudomány, a' történetek tudománya*; die Geschichtskunde oder Historie.
Histŏrĭcus, a, um, *históriai*; geschichtlich. Cic. historicus, scriptor, Cic., *históriairó*; ein Geschichtschreiber.
Histŏrĭŏgrăphus, i, m. 2. *históriairó*; ein Geschichtschreiber. Capitol.
Histrĭcus, a, um, *komédiai*; zur Comödie gehörig. Histricus imperator, Plaut. *Főmesterek a' komédiajátszóknak*; Meister oder Directeur der Schauspieler-Gesellschaft.
Histrĭo, ōnis, m. 3. *szinjátszó, komédiajátszó*; ein Acteur, Comödienspieler, Schauspieler. 2) *kérkedő, magát mutogató*; ein Ruhmrediger.
Hĭulce, Adv. *tátva, nyitva*; offen.
Hĭulco, āre, 1. *kitátni, elhasítni*; von einander machen, öffnen, spalten. Catull.
Hĭulcus, a, um, *nyitva vagy nyilva lévő, tátott, nyilt*; klaffend, von einander gespalten, offen.
Hŏdĭe, Adv. *ma*; heute; hodie mane. Cic. *ma reggel*; heute früh. 2) *ma, mai nap, már ma*; heute zu Tage; hodie quoque, Cic. *még ma is, mind e' mái napig*; noch heutiges Tages, noch bis auf den heutigen Tag, bis Dato.
Hŏdĭernus, a, um, *mai*; heutig; hodierno die, *ma, mai nap*; heute, heute zu Tage.
Hoedus, Hoedīnus etc, i. q. Haedus etc.
Hoi! *óh! tsudálkozva*; o! wenn man erstaunt. Terent. 2) *jaj, óh jaj*; o! wenn man klagt, o weh! Terent.

Holcus, i, m. 2. *tzirok*; das Darrgras, Honiggras. Plin.

Hŏlŏcaustum, i, sc. sacrificium, *égőáldozat*; ein Brandopfer. Prud.

Hŏlŏsērĭcus, a, um, *egész selyem*; ganz seiden. Varr.

Hŏlostēon, i, n. 2. vel Holosteum, i, n. 2. *olotsán*; die Spurre, das Ackernelkengras. Plin. Holosteum umbellatum. Linn. *ernyős olotsán*; die gemeine Doldenspurre.

Hŏlŏpērus, a, um, id. qu. Holosericus.

Holus, ĕris, loco: Olus.

Hŏmērēus, a, um, *Homérusi*; Homerisch. Horat.

Hŏmērĭăcus, a, um, idem.

Hŏmērĭcus, a, um, *Homérusi*; Homerisch. Cic.

Hŏmērŏmastix, īgis, m. 3. Trop. *erőszakos és idétlen gyalázója valakinek*; jeder heftige und unzeitige Tadler. Plin.

Hŏmēronĭdes, (a), ae, m. 1. *Homérus követője*; ein Nachahmer des Homer. Plaut.

Hŏmērus, i, m. 2. *híres Görög poéta, kinek nevezetesebb munkái, az Ilias, és Odyssea*; ein berühmter griechischer Dichter.

Hŏmĭcīda, ae, c. 1. *gyilkos, emberölő*; Menschenmörder oder Mörderinn. Cic.

Hŏmĭcīdārĭus, a, um, *gyilkosi*; mörderisch.

Hŏmĭcīdĭum, ĭi, n. 2. *emberölés, gyilkosság, gyilkolás, megölés*; Tödtung eines Menschen, der Todschlag, Mord.

Hŏmĭlia, ae, f. 1. *beszéllgetés*; ein Gespräch. 2) *predikátzió*; eine Predigt. Eccles.

Hŏmo, ĭnis, m. 3. *ember*; ein Mensch; homines, *emberek*, Menschen, Leute. Cic. Inter homines esse, Cic. a) *élni*; leben. b) *emberek között forogni, emberekkel társalkodni*; Umgang mit Leuten haben. Post homines natos, Cic. *miólta a' világ fenn áll*; bey Menschen Gedenken, oder vom Anfange der Welt. 2) *férjfiú, ember*; Mann. Illustres homines, Cic. Clarissimus homo, Cic. 3) *betsűletes, jó ember*; ein braver Mann. Si vis homo esse, Cic. 4) *tudós, tudós ember*; ein Gelehrter. Cic. 5) homines, in plur. *tselédek*; das Hausgesinde, Leute im Hause. Cic. 6) homines, Liv. loco: pedites; *gyalogság*; das Fußvolk. 7) odium hominis, Plaut. *gyűlölséges v. útálatos ember*; ein verhaßter Mensch. Quid hoc hominis est, Plaut. *mitsoda gazember ez*; was ist das für ein Kerl. Homo trium literarum, i. e. fur. Plaut. *tolvaj*; ein Dieb.

Hŏmoeŏmĕrĭa, ae, f. 1. *a' részeknek hasonlatossága*; die Ähnlichkeit der Theile.

Hŏmoeoptōton, i, n. 2. *több egyenlő végzetű ejtések egymásután a' beszédben*; die gleiche Endung der Casuum in einer Rede.

Hŏmoeŏtĕleuton, i. q. homoeoptoton, Mart. Cap.

Hŏmŏgĕnĕus, a, um, *egyenlő nemű*; von gleichem Geschlechte.

Hŏmŏle, es, f. 1. mons Thessaliae. Virg.

Hŏmōnymus, a, um, *egyenlő nevű*; gleichnahmig, gleichen Nahmen führend. Quint.

Hŏmŏūsius, a, um, *egyenlő valóságú*; von gleichem Wesen. Hieron.

Hŏmullus, vel Hŏmŭlus, i, m. 2. Dim. *emberke*; ein Menschchen, kleiner Mensch. Cic.

Hŏmuncĭo, ōnis, m. 3. Dim. i. q. homullus, Cic. 2) *haszontalan ember*; ein nichtswürdiger Mensch. Gloss.

Hŏmuncŭlus, i, m. 2. i. q. homullus. Cic.

Hŏnestāmentum, i, n. 2. *ékessége, dísze valaminek*; der Schmuck, Zierde, Anstand. Senec.

Hŏnestas, ātis, f. 3. *tisztelet, betsűlet, tekintet mások előtt*; die Ehre, Reputation oder Ansehen bey der Welt. Honestatem amittere, Cic. honestatis gratia, *betsűletből*; Ehren halber. Cic. 2) *tisztesség, illendőség*; die Ehrbarkeit, Anständigkeit; ab honestate remota. v. gr. res, Nep. *illetlen, a' tisztességgel ellenkező*; unanständig, wider die Anständigkeit.

Honestatĭo, ōnis, f. 3. *megtisztelés*; die Beehrung. August.

Honestatus, a, um, *megtisztelt*; beehrt.

Hŏneste, Adv. *tisztességesen, betsűletesen, betsűlettel*; auf ehrbare Art, anständig, ehrbar, mit Ehren. v. gr. se gerere, Cic. Superl. honestissime, Cic. Comp. honestius. Sueton.

Hŏnestĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. honestas, Acc.

Hŏnesto, āvi, ātum, āre, 1. *ékesítni*; zieren. 2) *tiszteletet mutatni*, *megtisztelni*; ehren, Ehre erweisen. Honestare aliquem honore, Plin. *valakit megtisztelni*; einem eine Ehre erweisen. 3) aliqua re, dono, etc. *megtisztelni*, *megajándékozni*; beehren, beschenken, begaben. Cic.

Hŏnestus, a, um, v. gr. homo, Cic. *tisztességes*, *betsületes*; ehrlich, rechtschaffen. Homo honestissimus, Cic. *igen betsületes vagy emberséges ember*; ein rechtschaffener Mann. 2) v. gr. res, convivium, etc. Cic. *tisztességes*, *illendő*; anständig, schicklich, ehrenvoll. 3) *szép*, *jeles*, *kellemetes*; schön, einnehmend. Honesta facie virgo, Ter. Comp. honestior. Sup. honestissimus.

Hŏnor, et Honos, ōris, m. 3. *betsületadás*, *betsület*, *megbetsülés*, *tisztelet*; die Ehre, Ehrenbezeugung. Honorem alicui habere, v. tribuere, Cic. vel praestare, Ovid. vel: Honore aliquem adficere, Cic. *tisztelettel viseltetni valaki eránt*, *megtisztelni valakit valamivel*; einem Ehre erweisen. In honore habere, Cic. *tisztelni*, *betsülni*; ehren, schätzen. In honore esse, Cic. *tiszteletben lenni*, *tiszteltetni*; geehrt werden. Honori esse alicui, Cic. *betsületére válni*; zur Ehre gereichen. Honoris causa, Cic. *betsületből*; Ehren halber. Sit honos auribus, Curt. *betsülettel szólván*; mit Ehren zu melden. 2) *betsületbéli hivatal*, *tisztség*; ein Ehrenamt, eine Ehrenstelle. Honores petiit, Nep. 3) *dísz*, *ékesség*, *szépség*; die Zierde, der Schmuck, Anstand, die Schönheit. Honor ruris, Hor. i. e. fruges. Cinctus honore, i. e. corona, Ovid. Sylvarum honor, Virg. i. e. frondes, folia etc. 4) *ajándék*, *jutalom*; ein Geschenk, eine Belohnung. Medico honos habitus, Cic. *ajándékkal tisztelték meg az orvost*; man hat dem Arzte ein Geschenk gegeben. Hic pietatis honos? Virg. *ez a' jutalma az én jóságomnak?* ist dieß die Belohnung für meine Frömmigkeit. 5) *áldozat*, *a' mit megáldoznak*; ein Opfer, was geopfert werden soll. Virg. 6) *utólsó tisztelet*, *temetés*; die letzte Ehre, das Begräbniß. Mortis honore carens. Virg.

Hŏnōrābĭlis, e, *tisztességes*, *betsületes*, *tiszteletes*, *betsületre méltó*; ehrwürdig, schätzbar, ehrenvoll. Cic.

Hŏnōrābĭlĭter, Adv. *tisztességesen*; mit Ehren.

Hŏnōrāndus, a, um, *tiszteletre méltó*, *tisztelendő*; ehrwürdig.

Hŏnōrārĭum, ii, n. 2. *tiszteletbéli ajándék*; ein Ehrengeschenk. 2) *kedveskedő ajándék*; ein freywilliges Geschenk.

Hŏnōrārĭus, a, um, *tiszteletből való*, *tiszteletbeli*, *betsületbeli*; was zu Jemandes Ehre geschieht, Ehren halber geschehend. Munus honorarium, Gell. *betsületből vállalt hivatal*; ein Ehrenamt, eine Ehrenstelle. 2) *betsületében álló*, *a' mit a' betsület hoz magával*; was man der Ehre wegen thut. Docere debitum est, delectare honorarium, Cic.

Hŏnōrāte. Adv. *tisztességesen*, *betsületesen*; mit Ehren, auf ehrenvolle Art. Comp. honoratius, Justin. Sup. honoratissime. Val. Max.

Hŏnōrātĭo, ōnis, f. 3. *megtisztelés*, *tisztelet*; die Ehrenbezeugung, Ehre. Fest.

Hŏnōrātus, a, um, *megtisztelt*; beehrt, geehrt. 2) *tiszteletben lévő*, *tiszteletes*, *tekintetes*; in Ehren oder Ansehen stehend. Vetus et honorata familia, Svet. Comp. honoratior, Honoratiores; *az előkelőbbek*; die Vornehmsten. Sup. honoratissimus. Svet.

Hŏnōrĭfĭce, Adv. *betsülettel*, *betsületes módon*, *tisztelettel*; mit Ehren, auf eine ehrenvolle Art. Cic. *tisztességesen*, *tisztességes módon*; ehrenvoll. Comp. honorificentius, Cic. Sup. honorificentissime, Cic.

Hŏnōrĭfĭcentĭa, ae, f. 1. *tisztelet*; die Ehre, Ehrerweisung.

Hŏnōrĭfĭco, āre, 1. e. gr. aliquem, Lactant. *tisztelni*; ehren, Ehre erweisen.

Hŏnōrĭfĭcus, a, um, *ditséretes*, *tiszteletet érdemlő*, *tisztes*; rühmlich, löblich. Honorificam alicujus mentionem facere, Cic. *egész tisztelettel emlékezni valakiről*; eines in Ehren gedenken. Comp. -centior, Superl. -centissimus. Cic.

Hŏnōrĭger, a, um, *tisztelettel tellyes*, *tiszteletes*; der Ehre hat, ehrenvoll.

Hŏnōrīnus, i, m. 2. deus honoris.

Hŏnōrĭpĕta, ae, m. 1. *tiszteletre vágyó*; der nach Ehre strebt.

Hŏnŏro, āvi, ātum, āre, 1. *tisztelni*, *betsűlni*; ehren, Ehre erweisen. 2) e. gr. laudibus aliquem, Cic. *valakit ditsérni*, v. *magasztalni*; einen loben. 3) *megajándékozni*, *megjutalmazni*; beschenken, belohnen.

Hŏnŏrus, a, um, *ditséretes*, *tisztelettel tellyes*, *tiszteletes*, *tisztes*; rühmlich, löblich, ehrwürdig.

Hŏnos, ŏris, m. 3. pro: honor.

Hoplītis, idis, f. 3. *felfegyverkezett*, *fegyveres*; ein Bewaffneter.

Hoplītites, ae, m. 1. idem.

Hoplomachus, i, m. 2. *fegyveres vitéz*, v. *katona*; ein gewaffneter Soldat.

Hōra, ae, f. 1. *idő*, *közönségesen véve*; die Zeit im Allgemeinen. Mihi forsan, tibi quod negavit, porriget hora, Hor. 2) *óra*, *a' nappalnak tizenkettedrésze*; die Stunde, der zwölfte Theil eines Tages. Hora amplius, Cic. *tovább egy óránál*; mehr als eine Stunde. In horas exspectare, Plin. *óráról órára várni*, v. *várakozni*; von einer Stunde zur andern warten. 3) in horam vivere, Cic. *semmivel sem gondolni*; sich um nichts bekümmern. 4) hora fatalis, Svet. *halál*; der Tod. 5) omnium horarum homo, Quint. *mindenre kész ember*, *a' ki a' szerént tudja magát mindenekben alkalmaztatni*, *a' mint az idő 's alkalmatosság hozza magával*; ein Mensch, der in Scherz und Ernst sich zu schicken weiß. 6) hora tempestiva; *alkalmatos idő*; die gelegene Zeit. 7) *esztendőrész*; eine Jahrszeit. Deus quatuor mundum temperat horis, Hor. septembris horae, Idem. *september hónap*, *Sz. Mihályhava*; der September, Herbstmonath. 8) Hora, dea juventutis apud veteres Romanos. 9) Hora, ministra Phoebi.

Hōraeum, i, n. 2. i. q. mel aestivum. 2) salsamenti genus. 3) horaea, *mindenféle nyári gyümölts*; alle Sommerfrüchte.

Hōraeus, a, um, *tavaszi*, *tavaszszal*, v. *tavaszkor kapható*; was zur Frühlingszeit zu haben ist.

Hōrālis, e, *egy órányi*, *egy óráig tartó*; von einer Stunde.

Hōrārius, a, um, *óráé*, *mint időközt illető*, *azzal bánó*; die Stunden betreffend, damit sich beschäftigend. Hinc: horarium, se. instrumentum, *óra*, *időmérték*; die Uhr. 2) e. gr. spatium, Svet. *egy órányi*, *egy óráig tartó*; von einer Stunde, eine Stunde dauernd.

Hŏrātiānus, a, um, *Horátziusi*; Horazisch.

Hŏrātius, ii, m. 2. Q. Horatius Flaccus, poëta lyricus, Latinorum in eo genere princeps. 2) Horatius Cocles, qui Porsennae exercitui in ponte sublicio solus restitit. 3) Horatii et Curiatii trigemini fratres, quorum pugna memorabilis.

Horda, ae, f. 1. *hasas tehén*; eine tragende Kuh.

Hordĕācĕus, a, um, (hordeum), e. gr. farina, panis, Plin *árpából való*, *árpa*; von Gerste. e. gr. pira, Colum. *árpával érő körtvélyek*; Gerstenbirnen, die zur Gerstenernte reif werden.

Hordĕārius, a, um, (hordeum), *árpával élő*, *árpával hizlalt*; von Gerste lebend, mit Gerste gefüttert. 2) *árpáról nevezett*; von der Gerste benannt. Hordearia pruna et pira, Plin. *árpával érő*; die zur Gerstenernte reif werden. 3) *árpa forma*, *árpához hasonló*, *felpuffasztó*; der Gerste ähnlich, aufblähend.

Hordĕius, a, um, i. q. hordeaceus.

Hordĕŏlus, i, m. 2. Dim. *árpakelés a' szemen*; ein Gerstenkorn im Auge. Marc. Emp.

Hordĕum, i, n. 2. *árpa*; die Gerste.

Hordicālia, ōrum, n. plur. *innep*, *mellyen hasas tehenekkel áldoztak*; ein Fest, an welchem trächtige Kühe geopfert wurden.

Hordus, a, um, i. q. fordus, e. gr. vacca, Varr. *hasas*; trächtig.

Horia, ae, f. 1. *kis hajó neme*, *p. o. halásztsónak*, *dereglye*, *tsajka*; ein kleines Fahrzeug, z. B. Fischerkahn.

Horiŏla, ae, f. 1. Dim idem.

Hŏrīzon, ŏntis, m. 3. *láthatár*, *az a' része az égnek*, *mellyet messzire láthatni*; der Gesichtskreis, der Theil des Himmels, den man in der Weite sehen kann. 2) *napóra karikáját két részre osztó linea*; die Linie, die den Zirkel in der Sonnenuhr in zwey Theile theilt.

Hŏrīzŏntālis, e, Adj. *vizerányos*, *vízlapú*, *egyenlő*; wassergleich, gleich, wasserrecht, wassereben.

Hormĭnŏdes, scil. lapis, *bizonyos drágakő*; ein gewisser Edelstein.

Hormīnum, i, n. 2. *skárlát zsálya*; Scharley, Scharlachkraut. Salvia L.

Hōrmus, i, m. 2. *felzendülés, zenebona, lárma*; der Allarm, Lärm.

Horno, Adv. *az idén, ez éven, ez, v. ebben az esztendőben*; heuer.

Hornōtīnus, a, um, e. gr. frumentum, Cic. *ideji, ez évi, ez esztendőbeli*; heurig, von diesem Jahre.

Hornus, a, um, idem.

Hōrōlōgĭcus, a, um, *órához, t. i. tsinált órához való*; zur Uhr gehörig.

Hōrōlōgĭum, ĭi, n. 2. *óra, t. i. tsinált óra, melly az órákat mutatja, napóra, v. vizóra*; die Uhr, Sonnen- oder Wasseruhr. Cic.

Hōrōscŏpĭum, ĭi, n. 2. instrumentum ad indagandam horam pertinens.

Hōrōscŏpo, āre, 1. *születésóráját kijelelni*; die Geburtsstunde anzeigen.

Hōrōscŏpus, i, m. 2. *óra jegyző szerszám, óramutató*; ein Stundenzeiger. 2) *tsillagzat állása, a' születés órájában, v. idején, születés órája*; die Stellung des Gestirns in der Geburtsstunde, die Geburtsstunde.

Horrĕārĭus, ĭi, m. 2. *tárház, tár, tartóház, életesház v. tsűr gondviselője*; ein Magazinsaufseher.

Horrĕātĭcus, a, um, *életesházhoz v. tsűrhöz tartozó, abban lévő*; zum Kornhause, zur Scheune, zum Magazin gehörig, darin befindlich.

Horrēndum, et Horrende, Adv. *rettenetesen, rettentően, irtóztatóan, iszonyúan*; schrecklich, entsetzlich. Horrendum stridens, Virg. *iszonyúan tsikorgó*; schrecklich klirrend.

Horrēndus, a, um, *rettenetes, rettentő, rémítő, irtóztató, iszonyú, iszonyatos*; schrecklich, entsetzlich. Horrendum visu. Virg. 2) e. gr. virgo, Virg. *tsudálásra méltó*; bewundernswerth. 3) e. gr. sybilla, Virg. *szent borzadásba hozó*; ein heiliges Schaudern erregend. Horrent.

Horrentĭa, ae, f. 1. i. q. horror.

Horrens, tis, o. *rusnya, fertelmes, iszonyatos*; häßlich, scheußlich.

Horrĕo, ui, ēre, 2. *durva, szúrós, v. tövises lenni*; rauh, stachelicht seyn. 2) *iszonyodni, rettegni, irtózni*; schaudern, sich entsetzen. 3) e. gr. divinum numen, Cic. *Istent félni*; Gott fürchten. e. gr. minas alicujus, Cic. *valaki fenyegetődzéseitől félni*; eines Drohung fürchten. 4) horrent capilli, horret coma, Tib. Ovid. *ég felé állnak hajszálai*; die Haare stehen zu Berge. 5) e. gr. frigore, Colum. *reszketni a' hideg miatt*; vor Kälte zittern. 6) e. gr. aliquid, Cic. *útálni*; einen Abscheu vor etwas haben.

Horrĕŏlum, i, n. 2. (Dim. a horreum) *kis tsűr, tárház, tár, tartóhely, v. életesház*; ein kleines Magazin, eine kleine Scheune.

Horresco, ĕre, 3. *félni, remegni, irtózni, iszonyodni*; sich entsetzen, erschrecken. 2) *megútálni*; verabscheuen, 3) *durvúlni, kellemetlenné, v. kedvetlenné lenni*; rauher werden. Tempestas horrescit nimbis, Cic.

Horrĕum, i, n. 2. *életesház, tárház, tár, tartóház, tsűr, pajta, minden a' miben valami takarmányt, v. eleségbeli gyűjteményt tartanak*; jedes Vorrathsbehältniß, eine Scheune, ein Magazin. Horrea ponere, Liv. *tartóházakat, v. magazinumokat építni*; Magazine anlegen. 2) *borpintze, boros, v. bortartó pintze*; ein Weinkeller. 3) *méhes, méhtartóhely*; ein Bienenbehältniß. 4) urbs Epiri.

Horrĭbĭlis, e, *iszonyú, iszonyatos, szörnyű, rémítő, rettentő, rettenetes, fertelmes, útálatos*; schaudervoll, entsetzlich, erschrecklich, abscheulich. 2) e. gr. secretum, Petron. *tiszteletes, tiszteletet gerjesztő*; ehrwürdig. Comp. -ior, Caes.

Horrĭbĭlĭter, Adv. *iszonyúan, rettentően, rettenetesen, szörnyen*; erschrecklich, entsetzlich. Comp. -ius.

Horrĭcŏmis, e, e. gr. canis, Petron. *bozontos, bojhos, bannyas, borzas, boglyas*; zotticht, zottig, struppicht, struppig.

Horrĭde, Adv. e. gr. vivere, dicere, Cic. *minden ékesség nélkül, darabosan, durván*; rauh, ohne Schmuck. 2) *erősen, keményen*; streng, hart.

Horrĭdŭlus, a, um, Dim. *borzadozó*; schaudernd. 2) *kiálló, duzzadó*; emporragend, strotzend. 3) e. gr. oratio, Cic. *darabos, durva*; rauh, ungeschmückt.

Horrĭdus, a, um, *borzas, szőrös, tövises, tüskés, fúlánkos*; rauh, haaricht, stachlicht. 2) *rémítő, rettentő, rettenetes, iszonyú*; erschrecklich, entsetzlich. 3) *durva, vad, erköltstelen*; ungezogen. Gentes horridis ingeniis, Curt. Comp. -ior. Ovid.

Horrifer, a, um, *irtózást, v. borzadást okozó, iszonyatos, borzasztó, rémlítő*; Schaudern oder Entsetzen verursachend, schrecklich, schaudervoll.

Horrificālis, e, i. q. horrificus.

Horrifĭce, Adv. *remegve, félve, félénken, borzadva, iszonyodva*; mit Schaudern oder Entsetzen, mit Schrecken.

Horrifĭco, āvi, ātum, āre, 1. *elrettenteni, eliszonyítni*; erschrecken, entsetzen. 2) *iszonyúvá, félelmessé, v. rémítővé tenni*; schrecklich machen. 3) e. gr. mare, Catull. *szélveszessé tenni, felháborítni*; rauh oder stürmisch machen.

Horrifĭcus, a, um, *félelmet okozó, félelmes, borzasztó, rémítő*; Furcht verursachend, erschrecklich. 2) *boglyas, borzas, fésűletlen, ijesztő*; struppig, nicht gekämmt, schrecklich.

Horrĭpilo, āre, 1. (horror et pilus) *elbozontosodni, elbojhosodni, elborzasodni*; zotticht, struppicht werden.

Horrĭsŏnus, a, um, *iszonyúan hangzó, zörgő, v. zúgó*; schrecklich tönend, oder rauschend.

Horror, ōris, m. 3. *borzadozás, rázkódás, reszketés*; das Schaudern, Zittern, der Schauer. Animum alicujus horrore perstringere, Cic. *valakit elbátortalanítni, félénkké tenni*; einen schüchtern machen. 2) *hideg borzadás a' hideglelésben*; der kalte Schauer beym Fieber. Sine horrore est, Cic. 3) *tsudálkozás, bámulás*; das Erstaunen, die Bewunderung. 4) *félés, félelem*; der Schrecken. 5) e. gr. dicendi, Quint. *darabosság*; die Rauhigkeit. 6) e. gr. numinis, Val. Flacc. *szent, v. vallásos borzadás, v. félelem*; der religiöse oder heilige Schauer, religiöse Furcht.

Horsum, Adv. *erre, errefelé, ide*; hierherwärts, hierher.

Horta, ae, f. 1. et Hortanum, i. n. 2. urbs Etruriae.

Hortălus, i, m. 2. cognomen Hortensii.

Hortāmen, ĭnis, n. 3. (hortor) *intés, nógatás, emlékeztetés, ébresztés*; die Ermahnung, Erinnerung, Ermunterung.

Hortāmentum, i. n. 2. idem.

Hortātio, ōnis, f. 3. idem.

Hortātīvus, a, um, *intő, nógató, késztető, emlékeztető, ébresztő*; ermahnend, erinnernd, ermunternd.

Hortātor, ōris, m. 3. *intő, nógató, késztető, serkentő, emlékeztető, ébresztő, felingerlő*; ein Ermahner, Ermunterer, Aufmunterer, Anreitzer.

Hortātrix, īcis, f. 3. *intő, nógató, ébresztő (asszony, v. leány)*; eine Ermahnerinn, Ermunterinn.

Hortātus, us, m. 4. i. q. Hortamen.

Hortensia, ae, f. 1. *kertéke, egy szép virág neme*; die Hortensie. Botan.

Hortensiānus, a, um, *Hortensiusi, Hortensiust illető*; Hortensisch, den Hortensius betreffend.

Hortensis, e, *kerti, kertből való*; was aus dem Garten ist. Hortensia, Plin. *kertivetemény*; Gartengewächse.

Hortensius, a, um, i. q. hortensis. 2) Subst. nomen oratoris Romani nobilis.

Hortĭcultūra, ae, f. 1. *kertmivelés*; der Gartenbau. (Hortus et Colo).

Hortilio, ōnis, m. 3. *kertőrző, kertész*; ein Gartenhüther, Gärtner.

Hortīnus, a, um, ad urbem Hortam pertinens.

Hortor, ātus sum, āri, Dep. 1. *inteni, nógatni, késztetni, serkenteni, ébreszteni, felébreszteni valamire*; ermahnen, antreiben, aufmuntern, ermuntern zu etwas. 2) *alkalmatosságot szolgáltatni*; Gelegenheit an die Hand geben. 3) e. gr. milites, Nep. *nekitüzelni, feltüzelni, nekibátorítni, a' katonákat*; den Soldaten Herz und Muth einsprechen. 4) e. gr. canes, Ovid. *rauszítni,ráereszteni, ellene ingerleni*; die Hunde anhetzen.

Hortŭālis, e, (hortus), i. q. hortensis.

Hortŭlānus, a, um, *kertet illető, kerthez való, v. tartozó, kerti*; die Gärten betreffend, dahin gehörig. 2) Subst. *kertész*; ein Gärtner.

Hortŭlus, i, m. 2. Dim. *kertetske, kis kert*; ein Gärtchen. 2) *szőlőhegy szakasza, része, felosztása, v. osztállya*; eine Abtheilung des Weinbergs.

Hortus, i, m. 2. *kert*; ein Garten. Alcioni, v. Adonidis horti, Prov. *pompás múlatókertek*; herrliche Lustgärten. 2) *major, mezeijószág, parasztjószág, ház kerttel együtt*; ein Meyerhof, ein Bauergut, ein Haus mit einem Garten. 3) horti pensiles, Plin. *függőkertek, mellyek magas oszlopokra vóltak építve*; Gärten, welche hoch in der Luft

auf hohen Pfeilern angelegt waren. 4) *minden szakasz*, *kiszakasztott rész*, *osztály*, *p. o. a' kertben*, *szölöhegyen*; jede Abtheilung, z. B. eines Gartens, eines Weinbergs. 5) pro villa, quia in illa hortus erat. 6) *kertinövevény*; das Gartengewächs.

Horus, i, m. 2. Osiridis et Isidis filius. 2) rex Assyriae. 3) i. q. sol apud Aegyptios.

Hospes, ĭtis, c. 3. *idegen*, *jövevény*; ein Fremder, Fremdling. 2) *vendég*; ein Gast. 3) *gazda*, *vendégfogadós*; ein Wirth, Gastwirth. Divertere ad hospitem, Cic.

Hospĭta, ae, f. 1. *gazdasszszony*, *vendégfogadósné*; eine Wirthinn, Gastgeberinn. 2) *idegen*, *jövevény* (*asszony*, *v. leány*); eine Fremde.

Hospĭtācŭlum, i, n. 2. *szállás*, *vendégszoba*; eine Herberge, Gaststube.

Hospĭtālis, e, *gazdához tartozó*, *gazdai*; zu dem Wirthe gehörig. 2) *vendéghez tartozó*, *vendégi*; zum Gaste gehörig. e. gr. cubiculum, Hor. *vendégszoba*; ein Gastkammer. 3) *vendéglö*, *vendégszeretö*, *szivesen-fogadó*, *szivesen*, *v. örömmel látó*; gastfrey, gern aufnehmend. 4) Deus Hospitalis, Plaut. i. q. Jupiter.

Hospĭtālĭtas, ātis, f. 3. *vendégszeretés*, *vendégszeretöség*, *vedégi barátság*, *megvendéglése a' vendégeknek*, *vendéglés*; die Gastfreyheit, Gastfreundschaftlichkeit, Gastfreundschaft. 2) *tartózkodás*, *mint vendég idegen földön*; der Aufenthalt in der Fremde, folglich als Gast.

Hospĭtālĭter, Adv. *vendégszeretö módon*, *szivesen*, *barátságosan*; gastfreundschaftlich.

Hŏspĭtālĭum, ii, n. 2. *kórház*, *ispotály*, *v. ispitály*; ein Spital.

Hospĭtātor, ōris, m. 3. *szállástadó*, *béfogadó*, *gazda*, *fogadós*; ein Beherberger, ein Wirth. 2) *vendég*; ein Gast.

Hospĭtātūra, ae, f. 1. *vendégfogadóság*; die Gastwirthschaft.

Hospĭtiŏlum, i, n. 2. *szállásotska*; kleine Herberge.

Hospĭtium, ii, n. 2. *szállás*, *fogadó*, *vendégfogadó*; eine Herberge, ein Wirthshaus. 2) *beszállás bétérés*; das Einkehren. e. gr. calamitatis, Plaut. *nyomorúság lakhelye*; der Wohnsitz des Elends. 3) *vedégi barátság*; Gastfreundschaft. Fuit mihi cum illo vetus hospitium, Cic. Hospitii pignora, Curt. *vendégijus*; das Gastrecht.

Hospĭtĭvus, a, um, i. q. hospitus, hospitalis.

Hospĭtor, āri, Dep. 1. *szálláson lenni*, *vendégként lenni*, *tartózkodni*, *v. múlatni valakinél*; herbergen, ein Gast bey jemanden seyn, sich aufhalten. 2) Trop. hospitatur aqua in eo loco, Plin. *vizállásos hely*; ein Ort wo das Wasser stehen bleibt.

Hospĭtus, a, um, e. gr. navis, Ovid. avis, Stat. *idegen*; fremd. 2) *vendégszeretö*, *szállástadó*; gastfrey, beherbergend. e. gr. terra, Virg. *igen jó lakóföld*; ein Land, das sehr gut zu bewohnen ist. Flumina hospita, Stat. *hajókázható vizek*, *mellyek mintegy szivesen fogadják az útazókat*; schiffbare Ströme, die so zu reden, die Reisenden gern aufnehmen.

Hostĭa, ae, f. 1. *áldozat*, *áldozatra való barom*; ein Schlachtopfer, ein Opferthier. Hostias immolare, Cic. mactare, Virg. caedere, Sveton. 2) certum sidus.

Hostĭātus, a, um, *áldozattal*, *v. áldozniváló barommal biró*; mit Opfer, oder Opferthieren versehen.

Hosticum, i, n. 2. *ellenség földje*; des Feindes Land.

Hostĭcus, a, um, e. gr. manus, Plaut. tellus, Ovid. moenia, Hor. ager, Liv. *ellenséghez tartozó*, *ellenséges*; dem Feinde gehörig, feindlich.

Hostĭfer, a, um, *ellenséges*, *ellenséges indúlatú*; feindselig.

Hostĭfĭce, Adv. *ellenségesen*, *ellenséges indúlattal*; feindselig.

Hostĭfĭcus, a, um, i. q. Hostifer.

Hostīlis, e, *ellenséges*, *ellenséges indúlatú*; feindselig. 2) e. gr. terra, Cic. *ellenséges*, *ellenségi*, *ellenséghez tartozó*; feindlich, dem Feinde gehörig. 3) hostilia monumenta, Sallust. *ellenség kegyetlenségének emléke*; ein Denkmahl von der Feinde Grausamkeit.

Hostīlĭtas, ātis, f. 3. *ellenségeskedés*, *ellenségesség*; die Feindseligkeit.

Hostīlĭter, Adv. *ellenségesen*, *ellenséges indúlattal*, *ellenséges módon*; auf feindliche Art, feindlich, feindselig.

Hostīlius, a. um, *ellenséghez tartozó*; zum Feinde gehörig. 2) Subst. cognomen Romanum, e. gr. Tullus Hostilius.

Hostīmentum, i, n. 2. *visszafizetés*, *visszaadás*, *hasonlóvalfizetés*, *hasonlóúltevés*; die Wiedervergeltung, Gleichmachung.

Hostīo, īre 4 *visszafizetni*, *visszaadni*, *költsönt visszaadni*, *hasonlóval fizetni*; wieder vergelten, erwiedern. 2) *ütni*, *leütni*, *megölni*, schlagen, schlachten. Fest. 3) e. gr. voluntatem alicujus, Pacuv. *megsérteni*; beleidigen. 4) e. gr. ferociam alicujus, Idem. *ellene állani*, *ellenezegezni magát*; sich widersetzen.

Hostis, is, c. 3. *ellenség*, *mind férjfi mind asszony*, *különösen külső ellenség*; ein Feind oder eine Feindinn, sonderlich ein auswärtiger Feind. 2) *ellenséges had*, *v. hadisereg*; ein feindliches Kriegsheer. 3) *idegen*, *jövevény*; ein Fremder. Enn.

Hostōrium, ii, n. 2. *tsapófa*, *mértékegyenlitő*; ein Streichholz. Prisc.

Hostus, i, m. 2. *egy sajtólás olaj*, *a' mennyit egyszerre lehet kisajtolni*; ein Portion Öhl, so viel als man auf einmahl auspressen kann.

Huc, Adv. *ide*; hierher. Huc et illuc, Tac. *ide oda*, *imide amoda*; hin und wieder, bald da, bald dorthin. Huc usque, Plin. *eddig*; bis hieher. 2) *erre*, *ezen dologra*, *ehez*; hierzu, auf dieses. Huc te pares, Cic. *erre készen tartsd magadat*; hierauf mache dich gefaßt. 3) *arra*, *annyira*, *oda*; dahin, so weit. Rem huc deduxi, Cic.

Huccīne? Adv. *ide? ideé?* hieher? 2) *ennyire? oda?* so weit? Huccine tua beneficia evaserunt, Sallust.

Hūcusque. Adv. *eddig*, *idáig*; bis hieher, so weit.

Hui! *haj! jéh! ah!* hui! ei! ih!

Hūjuscemōdi, v. hūjusce mōdi, i. q. hujusmodi, Cic.

Hūjusmōdi, Indecl. *illyen*, *illyen forma*, *illyen nemű*, *efféle*; dergleichen von der Art. Quod in hujusmodi casu accidit. Curt. *a' mint illyen esetekben szokott történni*; wie es in solchen Fällen zu geschehen pflegt.

Hūmāne, Adv. *emberi módon*, *okosan*; menschlich, vernünftig. 2) *emberségesen*, *betsületesen*; menschenfreundlich. 3) *nyájasan*, *barátságosan*; freundlich, gefällig. 4) e. gr. ferre aliquid. Cic. *szeliden*, *szelídséggel*, *tsendesen*, *égesz tsendességgel*, *zúgolódás nélkül*, *békességestűréssel*; gelassen, geduldig. Superl. -issime, Cic.

Hūmānĭtas, ātis, f. 3. *emberiség*, *embermód*, *emberi természet*, *emberi dolog*; die Menschlichkeit, die menschliche Art, alles was dem Menschen von Natur zukommt. 2) *szeretet az övéi eránt*; die Liebe gegen die Seinigen. 3) *érzékenység az öröm, és bánat eránt*; die Empfindsamkeit gegen Freud und Leid. Sensum humanitatis amisimus, Cic. Quid in otio tam humanitatis proprium, quam facetus sermo? 4) *nyájasság*, *emberség*; die Freundlichkeit. Leutseligkeit. 5) *emberi szánakozás*; das menschliche Mitleiden. 6) *emberi kötelesség*, *p. o. egésségére vigyázás*; die Menschenpflicht, z. B. für seine Gesundheit zu sorgen. Fac, quod humanitatis tuae est, ut nullam aliam rem cures, quam ut valeas, Cic. 7) studia humanitatis, Cic. *lélek formáló*, *v. pallérozó tudományok*; die freyen Künste. 8) *emberi v. felebaráti szeretet*; die Menschenliebe. 9) *tréfa*; der Scherz. Socratis lepor et humanitas, Cic.

Hūmānĭter, Adv. *emberi módon*, *emberi mód szerént*; nach menschlicher Art. 2) *békességesen*, *békességestűréssel*; geduldig. 3) *nyájasan emberségesen*, *udvarisan*, *módosan*, *manérosan*; freundlich, höflich, manierlich. 4) *örömmel*, *örvendezve*; vergnügt. Comp. ius. Superl. -issime. Petron.

Hūmānĭtus, Adv. *emberi módon*; menschlicher Weise. Si quid mihi humanitus accidisset, Cic. *ha valami emberi dolog történt vólna rajtam*; wenn mir etwas Menschliches zugestoßen wäre. 2) *emberisen*, *embert illetően*; Menschen geziemend.

Hūmānus, a, um (homo), e. gr. facies, genus, Cic. *emberi*; menschlich. Humani nihil a me alienum puto. Ter. 2) *nyájas*, *emberséges*, *szives*, *barátságos*, *udvari*, *módos*, *manéros*; freundlich, gütig, höflich, manierlich. 3) *tudós*, *lélek formáló*, *v.*

pallérozó, tudományokban jártas; gelehrt, in den freyen Künsten erfahren. 4) *elmés, eleven eszü*; fein, sinnreich, witzig. Cic. 5) *újságkivánó*; neugierig. 6) res humanae, Cic. *esetek, történetek, sorsok, mellyeknek az ember aládjok vettetett, p. o. szegénység, 's a' t.* die Schicksale, denen die Menschen unterworfen sind, z. B. die Armuth.)(7) res humanae, Cic. cum rebus divinis opponuntur sunt: dialectica, et doctrina morum. 8) Subst. i. q. homo. Lucret. Possum falli, ut humanus, Cic. Romulus humano major. Ovid. Comp. -ior, Varr. Superl. -issimus, Cic.

Hŭmātio, ōnis, f. 3. (humus) *eltemetés, eltakarítás*; das Begräbniß, die Beerdigung.

Hŭmātor, ōris, m. 3. *eltemető, sírásó*: ein Beerdiger, Todtengräber.

Hŭmēctātio, ōnis, f. 3. *megnedvesítés, megáztatás*; die Befeuchtung.

Hŭmēctātus, a, um, *megnedvesített, megáztatott*; befeuchtet.

Hŭmecto, āvi, ātum, āre, 1. (humeo) *megnedvesíteni, megáztatni*; befeuchten, naß machen.

Hŭmectus, a, um, (humeo) *nedves, ázott*; feucht, naß. Comp. -ior, Superl. -issimus, Macrob.

Hŭmĕfactus, a, um, *megnedvesített, megáztatott*; befeuchtet.

Hŭmĕo, ēre, 2. *nedves, v. ázott lenni*; feucht seyn, naß seyn. Humentes nares, Svet. *tsepegő orr*; eine triefende Nase.

Hŭmĕrālis, e, *vállhoz való, v. tartozó*; zur Schulter gehörig.

Hŭmĕrōsus, a, um, *vállas, széles vállú*; breitschultericht. 2) Trop. e. gr. locus, Colum. *hegyes völgyes hely*; ein Ort voller Hügel.

Hŭmĕrŭlus, i, m. 2. Dim. *vállatska*; ein Schulterchen.

Hŭmĕrus, i, m. 2. *váll*; die Schulter, die Achsel. 2) humeris sustinere rempublicam, Cic. *egész igazgatás terhét vinni*; die ganze Regierungslast tragen. Id ferre recusant humeri, Hor. *nem birok ezen dologgal, nem birom meg, nem felelek meg neki*; ich bin dieser Sache nicht gewachsen. 3) *madárfi szárnya*; ein Flügel eines jungen Vogels. 4) *épület szárnya*; ein Flügel eines Gebäudes.

Hŭmesco, ĕre, 3. (humor) *megnedvesedni, megázni*; feucht werden, naß werden. 2) e. gr. poculis, Hor. *sokat inni, eláźni*; viel trinken. 3) humescentes oculi, Plin. *nedves, v. könnyes szemek*; nasse oder thränende Augen.

Hŭmi, Gen. pro Adv. positus. Humi fusus et stratus, Virg. *földre tett, földhöz ütött*; auf die Erde gelegt. Humi serpere, Pers. *földön tsúszni*; auf der Erde kriechen.

Hŭmĭde, Adv. *nedvesen, ázottan, ázva*; feucht, naß.

Hŭmĭdĭtas, tis, f. 3. *nedvesség*; die Feuchtigkeit.

Hŭmĭdo, āre, 1. *megnedvesíteni*; feucht machen.

Hŭmĭdŭlus, a, um, Dim. *nedvesetske, ázottatska*; etwas feucht, naß. Ovid.

Hŭmĭdus, a, um, (humor) *nedves, nyirkos*; feucht, naß. e. gr. dies, Ovid. *nedves idő vagy nap*; ein nasser Tag. Comp. -ior. Col.

Hŭmĭfer, a, um, (humor, et fero) *nedvesítő, áztató*; naß machend.

Hŭmĭfĭco, āre, 1. *megnedvesíteni, megáztatni*; feucht machen, befeuchten, benetzen.

Hŭmĭfĭcus, a, um, e. gr. spiritus, Plin. *megnedvesítő, nedvesítő*; feucht machend, befeuchtend, benetzend.

Hŭmĭgātus, a, um, *megnedvesített*; befeuchtet.

Hŭmĭgo, āre, 1. *megnedvesíteni*; befeuchten.

Hŭmĭliātio, ōnis, f. 3. *megaláztás, megalatsonyítás*; die Erniedrigung.

Hŭmĭliātus, a, um, *megaláztott*; erniedriget.

Hŭmĭlĭfĭco, āre, 1. *megalázni, megalatsonyítni*; erniedrigen.

Hŭmĭlĭo, āvi, ātum, āre, 1. *megalázni, megalatsonyítni*; erniedrigen, demüthigen.

Hŭmĭlis, e, e. gr. casa, ara, Val. Fl. *alatson, nem magas*; niedrig, nicht hoch. 2) Trop. *tsekély, silány, hitvány, rossz*; gering, schlecht. Humili loco natus, Cic. *alatsony nemből született*; vom schlechten Herkommen. 3) *alázatos*; demüthig. Humiles preces, Ovid. 4) *tsüggedt, eltsüggedt, szomorú, kitsinyszivű*; niedergeschlagen, kleinmüthig, verzagt. Humili animo esse, Cic. 5) e. gr. mens, Cic. *alatsonylelkű*; niederträchtig. Comp. -ior, Superl. -limus.

Hŭmĭlĭtas, tis, f. 3. e. gr. arborum, Sallust. navium, Caes. animalium, Cic. *alatsonyság, alatsonyvólt, törpeség*; die Niedrigkeit, die Nähe an der Erde. 2) *állapot, rang, születés, nemzetség, hatalom, v. tekintet alatsonysága*; die Niedrigkeit des Standes, der Geburt, Macht, des Ansehens.)(3) *alatsonylelküség*; die Niederträchtigkeit. 4) e. gr. animi, Lactan. *alázatosság, magamegalázás*; die Demuth. 5) e. gr. rerum, Plin. *tsekélység*; die Geringfügigkeit.

Hŭmĭlĭter, Adv. *alatsonyan, törpén, nem magasan*; niedrig, nicht hoch. 2) *alázatosan*; demüthig. 3) *alatsonylelküen*; niederträchtig. e. gr. servire, Liv. *szolgai módon alávetni magát valakinek*; sich einem knechtisch unterwerfen. Humiliter et demisse sentire, Cic. *tsekélyen, v. roszszúl gondolkozni, tsekély gondolatjának lenni*; schlechte Gedanken haben. Comp. -ius, Pallad. Superl. -lime, Plin.

Hŭmĭrŭbus, i, m. 2. *szederj, szederjtserje*; Brombeerstaude.

Hŭmo, āvi, ātum, āre, 1. (humus) *eláśni, földel betakarni, bé, v. elfedni*; vergraben, mit Erde bedecken. 2) *eltemetni, eltakarítni*; begraben, zur Erde bestatten.

Hŭmor, ōris, m. 3. *nedvesség, nedv*; die Feuchtigkeit. e. gr. Bacchi, Virg. *bor*; der Wein. 2) *víz*; das Wasser. Curt.

Hŭmus, i. f. 2. *föld, termőföld*; die Erde, das Erdreich. Mordere humum, Virg. *meghalni*; in das Gras beißen, sterben. 2) *földszín, föld, tartomány, tájék, táj*; der Erdboden, das Land, die Gegend. Humus Pumica, Ovid. Humus, masc. ap. Liv. humi, Gen. *földre, v. földön*; auf die Erde, oder auf der Erde.

Hŭngărĭa, ae, f. 1. *Magyarország*; das Königreich Hungarn, oder Ungarn.

Hungărĭce, Adv. *magyarúl, magyar nyelven*; ungrisch, ungarisch. Gloss.

Hungărĭcus, a, um, e. gr. vinum, *magyar, magyarországi*; Ungarisch. Gloss.

Hungărus, a, um, Adj. *magyar, magyar nemzetből való*; Ungarisch, Ungrisch.

Hungărus, i, m. 2. *Magyar*; ein Ungar oder Unger.

Hunni, ōrum, m. plur. gens Scythica origine, barbara.

Hyăcinthaeus, a, um, i. q. hyacinthinus.

Hyăcinthĭnus, a, um, v. gr. color, *játzintusi*; hyazintisch, hyazinthenfarbig. Pers.

Hyăcinthĭus, a, um, ad Hyacinthum pertinens.

Hyăcinthus, i, m. 2. juvenis formosus, ab Apolline valde adamatus, et ab eodem per imprudentiam occisus, dein in florem sui nominis mutatus. Ovid. 2) *büdös nősziróm, palatzféregfü*; eine Blume, welche den Klagelaut AI auf ihren Blättern führet, ist aber nicht unsere Hyacynthe, sondern eine Art Schwertlilie. (Iris foetidissima, L.) Plin. 3) *játzint*; die Hyacinthe. Botan.

Hyădes, um, f. plur. *fiastyúk, hét tsillagú égijel*; das Siebengestirn. Tristes hyades, Hor. *szomorú, v. essős időt okozó, v. jelentő fiastyúk*; das trauriges Wetter verursachende Siebengestirn.

Hyaena, ae, f. 1. *hiéna, hiénaeb, vadállat*; die Hyäne, ein wildes Thier. 2) *tengerihal, félszegúszó neme*; ein Meerfisch, aus der Gattung der Schollen. Plin.

Hyaenĭus, a, um, *hiénai, hiénáról nevezett*; Hyänisch, von der Hyäne benannt.

Hyălĭnus, a, um, *üveg, üvegi, üveges, üvegbőlvaló*; gläsern, aus Glas. 2) *zöld, pázsitszín*; grün oder grasgrün. Mart. Cap.

Hyălŏīdes, is, f. 3. idem quod Humor vitreus oculorum, Medic. 2) *szem fejérje*; das Weiße im Auge. Cels.

Hyălus, i, m. 2. *üveg*; das Glas. 2) *üvegszín, zöldüvegszín*; glasgrüne Farbe. Prud.

Hyantes, um, m. plur. incolae antiqui Boeotiae.

Hyăntēus, et Hyantius, a, um, *Beotziai*; Böotisch. e. gr. aqua, Mart. i. q. Castalia.

Hyas, ăntis, m. 3. rex Boeotiae.

Hyas, ădis, f. 3. vide: Hyades.

Hybernus, Hyberno, i. q. Hibernus etc.

Hybla, ae, Hyble, es, f. 1. mons Siciliae, thymi et salicum copia abundans, hinc ab apibus maxime frequentatus. 2) urbs penes hunc mon-

tem. Hinc: Hyblaeus, a, um, *Hyblai*; Hiblisch. Apes hyblaeae, Virg. *termékeny méhek*; fruchtbare Bienen.

Hybrida, i. q. Hibrida.

Hybris, idis, c. 3. vide: Hibrida.

Hydaspes, is, m. 3. fluvius Indiae, in Indum se exonerans.

Hydătis, ĭdis, f. 3. scil. gemma, Mart. Cap. *vízszínű drágakő*; ein wasserfarbener Edelstein.

Hydra, ae, f. 1. *vízikígyó*; eine Wasserschlange. 2) serpens multorum capitum in Lerna palude, ab Hercule victa. 3) Sidus versus meridiem, ex 25 stellis constans. Cic.

Hydrărgyros, i, m. et Hydrargyrum, i, n. 2. *kénesö*, *kényesö*; Quecksilber. Plin.

Hydrargyrus, i, m. 2. *mesterséggel készített kényesö*; durch Kunst bereitetes Quecksilber Plin.

Hydraula, ae, vel Hydraules, ae, m. 1. *vízorgonán játszó*, (*muzsikaszerszám volt a' régieknél*); der auf der Wasserorgel spielt. 2) Hydraula, ae, f. 1. *vízerőmív*; eine Wassermaschine.

Hydraŭlĭca, ae, f. 1. scil. Ars, *vízemelő erőmív mestersége.vízműtvészség*; die Kunst, das Wasser von unten herauf durch Wasserröhren, bis oben auf ein Haus zu leiten. 2) *szivár ványmív*; eine Wasserpumpe. Vitruv.

Hydraulicus, a, um. *vízemel'ő erőmívbeli*; die künstliche Bewegung des Wassers betreffend, hydraulisch. Vitruv. Machina hydraulica, Vitr. *vízerőmív*; eine Wassermaschine.

Hydrēum, i, n. 2. *vízmerő hely*; ein Ort, wo man Wasser schöpft. Plin. 2) *itatóhely*; eine Tränke.

Hydreuma, ătis, n. 3 i. q. Hydreum, Plin.

Hydrĭa, ae, f. 1. *veder, vízmerő edény*; ein Wassergefäß, ein Wassereimer.

Hydrīnus, a, um, *vízi kígyói*; von der Wasserschlange.

Hydrĭus, a, um, *vizet illető, vízi, vízbeli*; das Wasser betreffend.

Hydrŏcārdĭa, ae, f 1. *szívbeli vízibetegség*; Herzwassersucht.

Hydrŏgrăphĭa, ae, f. 1. *vízleírás*, *a' földleírásnak a' vizek leírásával foglalatoskodó része*; ein Theil von der Geographie oder Erdbeschreibung, welcher die Meere, Seen und Flüsse beschreibet.

Hydrŏmantĭa, ae, f. 1. *vízből jövendölés*; Weissagung aus dem Wasser. Plin.

Hydrŏmĕl vel Hydromeli, ĭtis, n. 3. *méhser*; der Meth. Plin.

Hydrŏmyla, ae, f. 1. et Hydromylium, ii, n. 2. *vízimalom*; eine Wassermühle. Vitruv.

Hydrŏphŏbĭa, ae, f. 1. *víztőlvaló irtózás, vízirtózás, egy betegség neme*; die Wasserscheu, eine Krankheit. Coel. Aur.

Hydrŏphŏbĭcus, a, um, *vízirtózásbeli*; die Wasserscheu betreffend.

Hydrŏphŏbus, a, um, *víztőlirtózó, vízirtózó*; der die Wasserscheu hat, wasserscheu. Plin.

Hydrŏpĭcus, a, um, *vízkórságos*; wassersüchtig. Horat.

Hydrŏpĭsis, is, f. 3. *vízkórság*, *vízibetegség*; die Wassersucht. Plin.

Hydrŏpŏta, et Hydropotes, ae, m. 1. *vízivó*; ein Wassertrinker, der nichts als Wasser trinket.

Hydrops, ŏpis, m. 3. *vízkórság*, *vízibetegség*; die Wassersucht. Horat.

Hydrus vel —os, i, m. 2. *vízikígyó*; die Wasserschlange. Plin. 2) *akarmelly kígyó*; jede Schlange. 3) *egy tsillagzat az égen*, *melly 25 tsillagból áll*, *kígyó*; ein Gestirn, die Schlange.

Hydrus, untis, f. et Hydruntum, i, n. 2. urbs Calabriae, hodie: Otranto, Cic.

Hyems, Hyemalis etc. i, q. Hiems etc.

Hygēa vel Hygia, ae, f. 1. *egésség*; die Gesundheit. 2) *az egésség isten asszonya*; Göttinn der Gesundheit. Plin.

Hygīēia, ae, f. 1. *egésség*; die Gesundheit

Hygīēne, es, f. 1 *az orvosi tudománynak az a' része*, *melly az egésség fenntartása módját tanítja*; derjenige Theil in der Medicin, welcher zeiget, wie man die Gesundheit erhalten soll.

Hygrŏmĕtrum, i, n. 2. *nedvességmérő*, *egy mívszer, melly a' levegő nedves vagy száraz voltát megmutatja*; Maß der Feuchtigkeit, ein Instrument, durch das man die Trockenheit und Feuchtigkeit der Luft und des Wetters erkennen kann.

Hyle, es, f. 1. *matéria*, *valóság*; die Materie, der Stoff.

Hyllus, i, m. 2. filius Herculis.

Hymen, ĕnis, m. 3. *a' házasság és*

menyegző istene: der Gott der Hochzeiten und der Ehen. Ovid. 2) *menyegzői ének*, ein Hochzeitlied. Ovid.

Hyměnaeus, —os, i, m. 2. *menyegzők istene*; der Hochzeitgott. 2) *menyegző*, *lakodalom*; die Hochzeit. 3) *lakodalmi ének*; ein Hochzeitlied.

Hyměněïus, a, um, *lakodalmi*, *menyegzői*: zur Hochzeit gehörig. Mart. Cap.

Hymettus vel —os, i, m. 2. mons in Attica, floribus melliferis et marmore celebris.

Hymnifer, a, um, *ditséretmondó vagy éneklő*; lobsingend. Ovid.

Hymnio, ire, 4. *éneket mondani*, *énekelni*; Hymnen singen. Prud.

Hymnus, i, m. 2. *istent ditsőítő*, *ditséret*, *ének*; ein Lobgesang auf die Gottheit. Prud.

Hyōïdes, *nyelvtsont*; das Zungenbein. Med.

Hyoscyăminus, a, um, *beléndből való*, *belénd*; aus Bilsenkraut.

Hyŏscyămus, i, m. 2. v. gr. niger, Linn. *bolondító tsalmatok*, *beléndfű*; das Bilsenkraut. Cels.

Hypallăge, es, f. 1. Figura Rhetorica, i. e. ordo constructionis turbatus, v. gr. coelum stellis aptum, pro: coelum cui stellae aptae sunt.

Hypănis, is, m. 3. fluvius Sarmatiae, hodie: Bog vel Bug. Plin.

Hypăta, ae, f. 1. urbs Thessaliae.

Hypērbăsĭs, is, f. 2. idem quod Transgressio, Figura Gramm.

Hyperbăton, i, n. 2. Fig. Grammat. *a' szóknak által tétele*; die Versetzung der Wörter. v. gr. in duas divisam esse partes, loco: in duas partes etc. Quintil.

Hyperbŏle, es, Hyperbola, ae, f. 1. Fig. Rhetor. *nagyítása a' dolognak*; Hyperbel, Übertreibung einer Sache im Reden. Cic.

Hyperbŏlaeus, a, um, *nagyított*; übertrieben. Vitruv.

Hyperbŏlĭcus, a, um, *nagyított*; übertrieben. Sidon.

Hyperbŏrĕis, ōrum, m. pl. v. gr. populi, montes, Virg. *éjszaki*, *éjszaksarki*; übernördliche, mitternächtige.

Hypērbŏrĕus, a, um, *éjszaki*; mitternächtisch. Poët.

Hypercătalectĭcus, et Hypercătălectus, a, um, v. gr. versus, i. e. qui in fine una Syllaba excedit.

Hypērĭcon, et Hypericum, i, n. 2. *linka*, *tsengőfű*; Johanniskraut.

Hyperīdes, is, fuit orator Atheniensis svavis et ingeniosus, Cic.

Hypērīon, ŏnis, m. 3. *a' felettünk járó*, *az az*: *a' nap*; die Sonne. Ovid. 2) *a' nap attya*; Vater der Sonne.

Hypērīŏnis, ĭdis, f. 3. i. e. aurora, Ovid. *a' nap leánya*; die Tochter der Sonne.

Hypērīŏnĭus, a, um, scil. aestus, *a' nap heve*; die Sonnenhitze. Val. Flacc.

Hypermnestra, ae, et Hypermnestre, es, f. 1. una 50 filiarum Danai.

Hyphēar, ătos, n. 2. *lép*, *madárfogó lép*; der Vogelleim, die Mistel.

Hyphen, Fig. Gramm. contractio vel conjunctio duarum vocum in unam vocem, v. gr. Ante malorum, Diomed.

Hypnōtĭcus, a, um, *álomhozó*; was den Schlaf bringt.

Hypŏcausis, is, f. 3. i. q. hypocaustum, Vitruv.

Hypŏcaustum, —on, i, n. 2. *szoba*, *melly alatt bolthajtás vólt és alól fűlt*; ein Ort oder Zimmer, das von unten geheitzt wurde. 2) *ferdőszoba*; ein Badezimmer. Vitr.

Hypŏchoēris, ĭdis, f. 3. *polyvahordó*; Ferkleinkraut. Plin.

Hypŏchondrĭa, ōrum, *vékony*, *az ember két vékonya*; die Seitenweiche, Hypochondrien. Theod. Prisc. 2) *lépkórság*; die Milzsucht. Gloss.

Hypŏchondrĭăcus, a, um, *lépkórságos*, *képzeltkórságos*; hypochondrisch, milzsüchtig, schwermüthig.

Hypŏchondrĭum, ĭi, n. 2. id. qu. Hypochondria.

Hypochysis, is, f. 3. *hájog a' szemen*; der Staar am Auge. Plin.

Hypŏcrĭsis, is, f. 3. *színmutatás*, *tettetés*; die Verstellung, Heucheley, Scheinheiligkeit.

Hypŏcrĭta, ae, vel —tes, ae, m. 1. *másokat majmoló*, *komédiás*; der andere nachahmt in Geberden, Worten etc., Acteur, Schauspieler. 2) *színmutató*, *képmutató*; ein Heuchler.

Hypodrŏmus, i, m. 2. *lugas*, *boltozatos sétálóhely*; ein bedeckter Ort zum Spazieren. Plin.

Hypŏgēum, i, n. 2. *földalatt való üreg*; ein Ort oder Gewölbe unter der Erde. Vitr.

Hypŏglossa, ae, f. 1. *nyelves péra*, *bájfü*, *nyaktsapfü*; Mäusedorn, ein kleiner Strauch. (Ruscus hypoglossum L.) Plin.

Hypŏmnēma, ătis, n. 3. *jegyzés*, *summás előadás*; Anmerkung, Aufsatz. Cic.

Hypŏmochlĭum, ĭi, n. 2. *nekivető*, *t. i. az emelő alatt*, *emeltső*; die Unterlage unter dem Hebel. Vitruv.

Hypŏphthălmĭa, ae, f. 1. idem quod dolor oculi sub Tunica Cornea; *szemfájás*; der Augenschmerz.

Hypŏpŏdĭum, ĭi, n. 2. *lábitó*, *zsámoly*; ein Fußschemmel. JCt.

Hypŏpyon, yi, n. 2. *a' tsipős nedvességnek megyűlése*, *a' szemnek szaruhártyája alatt*; Sammlung des Eiters unter dem Hornhäutchen des Auges.

Hypŏstăsis, is, f. 3. *személyesség*; die Person oder Persönlichkeit. Hieron.

Hypŏthēca, ae, f. 1. *zálog*, *a' mit valaki zálogúl ád*, *zálogjószág*; was man zum Pfande gibt, Pfand, Hypothek. Cic.

Hypŏthēco, āre, 1. *elzálogosítni*; versetzen, verpfänden. Gloss.

Hypŏthēcārĭus, a, um, *zálogboz tartozó*; zum Pfande gehörig. Hypothecarius creditor, *fekvő zálogra hitelező*; ein Pfandgläubiger, ein Gläubiger, der sich ein Grundstück hat verschreiben lassen. JCt.

Hypothenusa, v. hypotenusa, ae, f. 1. *az egyenes vagy negyedszegletű háromszegletben a' leghosszszabb linea*; die längste Linie in einem rechtwinkelichten Dreyecke.

Hypŏthesis, is, f. 3. *felvétel*, *feltétel*, *vélemény*; ein Satz, eine Meinung, die man zu einer Sache annimmt.

Hypŏthĕtĭçe, Adv. *feltételesen*, *feltéve*; mit Bedingung.

Hypŏthĕtĭcus, a, um, *feltételes*; bedinglich.

Hypŏtypŏsis, is, f. 3. Fig. Rhetor. *eleven előadás*; eine lebhafte Darstellung, Schilderung.

Hypsōma, ătis, n. 3. *magasság*; die Höhe. Tertull.

Hyrcānĭa, ae, f. 1. regio Asiae minoris ad mare Caspium. Hinc: Hircanus, a, um, et Hircanius, a, um, v. gr. mare, etc. Plin.

Hyssŏpītes, ae, m. v. gr. vinum, Colum. *izsópos bor*; Ißopwein.

Hyssŏpus, i, f. Colum. et hyssopum, i, n. 2. Cels. *izsóp*; der Isop. Hyssopus officinalis L. *kerti izsóp*; der Gartenisop.

Hystaspes, is, pater Darii regis Persarum, unde Darius vulgo, Darius Hystaspis (scil. filius) nominatur.

Hystĕra, ae, f. 1. id. quod Uterus; *méh*, *anyaméh*; die Mutter, Bärmutter.

Hystĕrĭcus, a, um, *anyaméh kórságos*; hysterisch, mit Mutterbeschwerden behaftet. Martial.

Hystrix (Histrix), ĭcis, f. 3. *sül*, *sün*, *tüskésállat*; das Stachelthier. Hystrix Erinaceus; *süldisznó*, *tövises disznó*; der Igel. Hystrix cristata; *taréjos tüskésállat*; das Stachelschwein.

I.

I, litera vocalis, quae interdum mutatur in U. e. g. Existumo, pro Existĭmo. Interdum etiam in O. ut: Olli, pro Illi. Virg.

I, Imperat. *menj*, *eredj*; gehe. Ab Eo.

Ĭa, ae, f. Nom. pr. filiae Atlantis.

Ĭacchus, i, m. cognomen Bacchi. Ovid.

Ĭăpĕtĭŏnĭdes, ae, m. filius Japeti, Ovid.

Ĭăpĕtus, i, unus Gigantum. Hor.

Ĭăpygĭus, a, um, *Apuliai vagy Calabriai*; Apulisch oder Calabrisch.

Ĭăpyx, ygis, nom. pr. filii Daedali, qui in Apulia vel Calabriai consedit. 2) *Apuliai*, *Calábriai*; Apulisch, Calabrisch. Virg.

Ĭarbas (Iarba), ae, m. 1. rex in Africa. Virg.

Ĭardănis, ĭdis, f. 3. filia Jardani, Ovid.

Ĭăsĭon, vide: Iasius.

Ĭăsis, ĭdis, f. 3. filia Jasi, i. e. Atalanta.

Ĭăsĭus, ĭi, rex Argorum, pater Atalantae.

Ĭăsĭus, a, um, i. e. Argivus, 2) ad ur-

bem Jasum vel Jassum pertinens, vel ex urbe Jaso, etc. Plin.

Īāson, ŏnis, m. 3. Aesonis, regis Thessaliae filius, qui a patruo suo Pelia, ad tollendum aureum vellus Colchidem missus est. 2) Pherarum Tyrannus in Thessalia, sui temporis omnium potentissimus.

Īāsŏnĭdes, ae, m. filius Jasonis.

Īāsŏnĭus, a, um, i. e. Jasonem concernens.

Īaspĭdĕus, a, um, *jáspisnemű*; jaspisartig. Plin.

Īaspis, ĭdis, f. 3. *jáspis, drágakő*; Jaspis. Virg.

Iassus (Iasus), i, urbs in Caria. Hinc: Jasius, a, um, v. gr. sinus, etc.

Jazyges, um, vide: Jazyx.

Jazygia, ae, f. 1. olim pars Valachiae et Transylvaniae. Ovid. 2) hodie est Districtus Privilegiatus in Hungaria. Geogr.

Īāzyx, ygis, plur. Īāzyges, um, m. pl. *Jász, Jászok*; die Jazyger. Olim populus Sarmatiae ad Danubium.

Ĭber vel Hiber, ĕris, m. 3. *Ebrókörnyéki lakos Spanyolországban*; ein Iberier in Spanien. 2) Iberi, populus Asiae ad Caucasum. Val. Flacc.

Ĭbērĭa vel Hībērĭa, ae, f. regio Hispaniae, hodie: Arragonia, 2) i. e. Hispania. Hor. 3) regio Asiae ad Caucasum. Plin.

Ĭbērĭăcus, a, um, *Spanyolországi*; spanisch. Sil.

Ĭbērĭcus, a, um, idem. Horat.

Ĭbēris, ĭdis, f. 3. *szirmanyúlt*; eine Pflanze, Art von Kresse. Plin.

Ĭbērus, vel Hībērus, i, m. fluvius Hispaniae, hodie: Ebro. 2) fluvius Asiae.

Ĭbērus vel Hībērus, a, um, *Spanyolországi*; spanisch.

Ibex, ĭcis, m. 3. *vadketske*; der Steinbock, die Gemse.

Ĭbi, Adv. *ott, ottan*; daselbst, da, dort. Cic. Ibi loci, i. e. in eo loco, Plin. 2) *abban*; darinnen.

Ĭbidem, Adv. *ugyan ott*; eben daselbst. Cic. 2) loco: in eadem re. Cic. 3) *tzibik, ibis, égyiptomi madár*; der ägyptische Brachvogel, der Ibis.

Ĭbycus, i, nom. pr. poëtae lyrici Graeci.

Īcărĭa, ae, f. insula in mari Aegaeo.

Īcărĭōtis, ĭdis, f. filia Icarii, i. e. Penelope.

Icăris, idis, f. 3. Idem.

Īcărĭus, ĭi, m. 2. filius Oebali, regis Lacedaemoniorum, Penelopes, uxoris Ulyssis pater. Ovid.

Icărĭus, a, um, *Icarust illető*; Icarisch, den Icarius betreffend. 2) mare Icarium, illa pars maris Aegaei, quae insulam Icariam circumdat. Ovid.

Īcărus, i, filius Daedali, qui una cum patre e Creta fugiens, fretus alarum fiducia, cum altius evolasset, liquefacta cera in mare decidit.

Īcas, ădis, f. 3. *a' huszadik szám, a' húsz*; die Zahl zwanzig. 2) *egy innepnap melly minden hónap 20dikán Epicúr tiszteletére tartatott*; ein Fest am 20sten Tage jedes Monaths, das dem Epicur zu Ehren gefeyert ward.

Īccirco, loco: Idcirco.

Ichneumon, ŏnis, m. 3. (Viverra I.) *égyiptomi petymeg*; der Mungo, die Pharaons-Maus. 2) *fürkész*; die Schlupfwespe, der Spinnenstecher.

Ichnogrăphĭa, ae, f. 1. *laprajz, rajzkép*; der Entwurf, Grundriß. Vitruv.

Ichnūsa, ae, f. 1. hodie, Sardinia, insula in mari mediterraneo.

Ichthyŏcolla, ae, f. 1. *vizahójag*: der Fischleim, die Hausenblase. Cels.

Ichthyŏphăgi, ōrum, pl. *halevők, hallal élők*, (*nép neve*); Fischesser, Nahme gewisser Völker, die von Fischen leben. Plin.

Īco, ici, ictum, īcĕre, 3. *ütni, megütni, tsapni, megtsapni, meghajitni, hajitással megütni*; schlagen, treffen, werfen. Fulmine ictus, Liv. vel, e coelo ictus, Cic. *megütötte a' menkő*; vom Blitze getroffen. Icere lapide, Plin. *kővel meghajitni*; mit einem Steine werfen. Icere colapho Plaut. *pofon tsapni v. vágni*; Ohrfeige geben. 2) Icere foedus, Cic. et Liv. *szövetséget kötni*; ein Bündniß machen. 3) Icere rete, Plaut. *megvetni a' hálót*; das Netz aufwerfen. 4) *megháboritni*; beunruhigen.

Īcon, ŏnis, f. 3. *kép, festett kép*; ein Bild, Bildniß. Plin.

Īcŏnĭcus, a, um, *festett, lefestett*; gemahlt, abgemahlt. Simulacrum iconicum, Svet. *természeti nagyságában festett kép*; ein Bild in Lebensgröße gemahlt.

Īcŏnĭum, ĭi, n. 2. urbs Cappadociae. Cic.

Ictĕrias, ădis, f. 3. sc. gemma; *drga drdgakö*; ein gelber Edelstein. Plin.

Ictĕrĭcus, a, um, *sárgasdgos, sdrgasdgban levö*; gelbsüchtig, mit der Gelbsucht behaftet. Juvenal.

Ictis, ĭdis, f. 3. *menyét neme*; eine Art Wiesel. Plin.

Ictus, us, m. 4. (ico); *ütés, tsapds*; der Hieb, Schlag. Fulminis ictus, Cic. *menykölütés, leütése a' menykönek*; der Donnerschlag. Ictus sanguinis, Med. *szélütés*; der Schlagfluß. Ictus novae calamitatis, Cic. *új szerentsétlenség, új tsapás*; ein neues Unglück. 2) *szúrás, döfés*; der Stich, Stoß. Ictus gladii vel gladiatorius, Cic. *kardszúrás*; Stich mit dem Degen. Ictus serpentis, Plin. *kigyóharapás v. marás*; der Schlangenbiß. 3) v. gr. securis, Liv. *vágás*; der Hieb. 4) *hajítás, lövés*; der Wurf, Schuß. Sub ictu esse, Sen. *a' veszedelemnek kitétetve lenni*; in Gefahr seyn. Uno ictu, Tac. *egy hajitással, egyszerre*; mit einem Wurfe, mit einem Mahle. Uno ictu temporis, Gell. *egy szempillantásban*; in einem Augenblicke.

Ictus, a, um, *ütött, tsapott, vágott, szúrt, ért, p. o. lövés v. hajitás által*; geschlagen, gehauen, gestochen, getroffen, z. B. durch einen Schuß oder Wurf. 2) ictum caput, Hor. *borszéditette fö*: vom Rausche eingenommen, nähmlich der Kopf. 3) Ictum foedus, Virg. *kötött szövetség*; ein gemachtes Bündniß.

Īcuncula, ae, f. 1. Dim. *képetske*; ein Bildchen. Svet.

Ida, ae, vel Ide, es, f. 1. mons Phrygiae, Cybeles sacrum. Virg. Ovid. 2) mons in insula Creta, ubi Jupiter educatus est, Ovid. Hinc: Idaeus, a, um, i. e. Idam montem concernens, v. ex monte Ida, etc.

Idaeus, a, um, vide: Ida.

Idaeus, i, m. 2. i. e. Trojanus. 2) Cretensis, Virg.

Īdălĭa, ae, f. 1. i. q. Idalium, Virg. 2) i. e. Venus. Ovid.

Īdălīe, es, f. 1. i. q. Venus, Ovid.

Īdălĭum, ĭi, n. 2. urbs in insula Cypro, Veneri sacra.

Idălĭus, ĭi, m. 2. mons in insula Cypro, Veneri sacer. Id.

Idălĭus, a, um, scil. urbs, terra, mons. Idalia volucris, Ovid. *galamb*; die Taube.

Idcirco vel Iccirco, Adv. et Conj. *azert, annakokáért*; darum, deßwegen. Cic. 2) *a' mennyiben*; in so fern. Cic.

Īdĕa, ae, f. 1. *kép, forma*; das Bild, die Gestalt. 2) *képezet, megfogás, idea, gondolatkép*; die Vorstellung, der Begriff, die Idee. Has rerum formas (scil. animo comprehensas, adpellat Plato ideas, Cic.) 3) *eredetiség, eredeti kép, képmustra, ideál*; das Original, Muster, Ideal. Senec. 4) *gondolkozó tehetség, gondolkozhatóság*; das Vermögen zu denken. Macrob.

Īdĕālis, e, 3. *képzelt, képzett*; in Gedanken vorgestellt.

Idem, ĕădem, idem, Genit. ejusdem, Dat. eidem, etc. *ugyan az, ugyan azon*; eben derselbe. Eodem mecum patre genitus, Tac. Uno eodemque tempore, Cic. *ugyann azon idöben*; in der nähmlichen Zeit. Semper est idem, Cic. *ö mindenkor ugyan az a' ki volt*; er bleibt was er lange gewesen ist. Idem aetatis, Tac. *egy korú, egy korású*; eines Alters. 2) *hasonlóképpen, is*; ebenfalls, auch. Idem ego contendo, Cic. *én is azt állitom*; ich behaupte auch.

Ĭdentĭdem, Adv. *többször, többizben, gyakran*; zu wiederhohlten Mahlen, mehrmahls, oft. Cic.

Īdĕo, Adv. *azért, annakokáért, tehát*; deßwegen, darum, daher. Cic.

Īdĭŏgrăphus, a, um, *tulajdon kezével irt*; mit eigener Hand geschrieben. Gell.

Ĭdĭōma, tis, n. 3. *tulajdonság*; die Eigenschaft. 2) v. gr. lingvae; *különös tulajdonság, p. o. valamelly nyelvben*; eigene und besondere Beschaffenheit, z. B. in einer Sprache. 3) *nyelv*; eine Sprache. Idiomate hungarico; *magyarúl, magyar nyelven*; in ungrischer Sprache. Gloss.

Ĭdĭōta, ae, m. 1. *magános személy, minden hivatal nélkül*; eine Privatperson, die kein Amt hat. Cic. 2) *együgyü, tudatlan, valamiben, tapasztalatlan*; ein Unverständiger, Ungelehrter, Ignorant. Cic.

Ĭdĭōtismus, i, m. 2. *tulajdon szóllásmód, szóllásformája valamelly nyelvben*; eine eigentliche Redensart. Sen.

Idmon, ŏnis, pater Arachnes. Ovid.

Īdōlēum, vel ĭum, ĭi, n. 2. *bálványimádó hely, v. templom*, Ort oder

Tempel wo ein Götzenbild verehrt wird. Hieron.

Ĭdōlĭcus, a, um, *bálvdnyokat illető*; Götzenbilder betreffend. Tertull.

Ĭdōlŏlătres, vel —tra, ae, m. *bálvdnyimádó*, *bálvdnyozó*; ein Götzendiener. Tertull.

Ĭdōlŏlătria, ae, f. 1. *bálvdnyimádás*, *bálvdnyozás*; Götzendienst. Tertull.

Ĭdōlŏthytum, i, n. 2. *bálvdnynak áldozás*; Götzenopfer. Tert.

Idōlum, i, n. 2. *kép, forma*; ein Bild, eine Gestalt. 2) *tünemény, kísértet*; eine Erscheinung, ein Gespenst. 3) *bálvdnykép*; ein Götzenbild. Tert.

Ĭdŏmĕnĕus, ĕi, ĕos, m. 2. filius Deucalionis, rex in insula Cretae.

Ĭdōnĕe, Adv. *alkalmatosan*, *illőmódon*; geschickt, passend. Cic. 2) *eléggé*, *elegendőképpen*; hinlänglich.

Ĭdōnĕus, a, um, v. gr. tempus, locus, Cic. *alkalmatos*, *jó valamire*; geschickt, passend, tauglich, bequem zu etwas. 2) *méltó*; würdig. Idoneus est, qui impetret, Cic. 3) *ügyes, alkalmatos*, *p. o. ember valamire*; tüchtig, tauglich. 4) *szavahihető*; glaubwürdig. Idoneus auctor. Cic.

Ĭdos, eos, n. *kép, forma*; das Bild, die Gestalt. Senec.

Ĭdūme, es, et Ĭdūmaea, ae, f. 1. regio Palaestinae. *Édomiták földje*; die Landschaft der Idumäer. Hinc: Idumaeus, a, um. *Édomita, szentföldi*; Idumäisch, Palästinisch. Virg.

Ĭduo, āre, 1. in lingva Hetrusca, i. q. dividere.

Ĭdus, ūum, ĭbus, f. 4. *a' Római Kalendáriom szerént így neveztetett Mártzius, Május, Július és Október' 15 dik, a' többi hónapoknak pedig a' 13 dik napja, 's ott kezdve minden hónapban nyoltz* Idus *volt*; der funfzehnte Tag im März, May, Julius und October, in den übrigen Monathen der dreyzehnte. Cic.

Idyllĭum, ĭi, n. 2. *pásztori versezet, vagy más rövid költemény*; ein kurzes Gedicht, insbesondere Hirtengedicht, Idyll.

Ĭgĭtur, Conj. *azért*, *annakokáért*; darum, deßwegen. 2) *tehát*; nun. Quid igitur nunc faciam? Ter. 3) *végre*, *végtére*; endlich. Sall.

Ignarius, a, um, id. qu. Ignīarius.

Ignārŭris, e, *tudatlan*; unwissend. Plaut.

Ignārus, a, um, cum Genit. alicujus rei, Cic. *a' ki nem tud valamit vagy valamihez*, *tudatlan valamiben*; unwissend, unbekannt mit etwas. Ignarus docendi Quint. *nem tud tanítni*, *nem tudja*, *hogy kell tanítani*; der nicht weiß wie man lehren soll. 2) *esmeretlen. tudva nem lévő*; unbekannt, unbewohnt. Ovid.

Ignāve, Adv. *tunyán*, *restül*; faul, träg. Comp. ignavius. Virg.

Ignāvesco, ĕre, 3. *eltunyúlni, elrestülni*; träg werden. Tertull.

Ignāvia, ae, f. 1. *tunyaság*, *restség*, *lomhaság*; die Trägheit, Faulheit, Zaghaftigkeit. 2) ignavia odoris, Plin. *gyenge szag*; ein schwacher Geruch.

Ignāvio, āre, 1. *eltunyítni, resté, lomhává tenni*; träg, muthlos machen. Acc.

Ignāvio, ōnis, m. 3. *heverő*, *tunya*, *rest*, *korhely*; ein Faulenzer. Gell.

Ignāvĭtas, ātis, f. 3. *lomhaság*, *restség, tunyaság*; die Faulheit, Trägheit.

Ignāvĭter, Adv. *restül, tunyául*, faul, träg.

Ignāvus, a, um, *tunya, lomha*, *rest*; faul, träg, unbetriebsam. Ignavum pecus, Virg. *rest állat*; träges Thier. 2) v. gr. miles, Cic. *bátortalan, félénk*; muthlos, feig. 3) v. gr. aestus, Ovid. dolor, Plin. *bádgyasztó*; träg machend.

Ignĕfactus, a, um, Particip. *megtüzesített*, *tüzes*; glühend gemacht. Prisc.

Ignĕŏlus, a, um (Dimin. ab igneus); *tüzes, tüzesetske*; feurig. Prud.

Ignes, ĭum, m. plur. *tüzijáték*; das Feuerwerk. 2) *tsillagzat*; das Gestirn. Hor.

Ignesco, ĕre, 3. *tüzesedni*, *megtüzesedni*; zu Feuer werden, feurig werden. Cic. 2) *meggyúladni, égni*, *fellobbanni*, *mint a' harag*; glühen, heftig werden, entbrennen. Ignescit ira, Virg. amor, Colum.

Ignĕus, a, um, *tüzes*; feurig. Sidera ignea, Cic. 2) *megtüzesedett*, *tüzes*; glühend, feurig. 3) Trop. *tűzszinű, tüzes*; feuerfarbig, glühend, hell glänzend. Color igneus, Plin. 4) *égető*, *heves*; feurig, glühend, hitzig. Furor igneus. Ovid.

Igniārium, ii, n. 2. *kiütöszerszám, tűzütő szerszám*; das Feuerzeug. Plin. 2) *tapló*; der Zunder.

Ignicōlor, ōris, o. et Ignicolorus, a, um, *tűzszinű, tüzes szinű*; feuerfarbig, feurig. Nubes ignicolores.

Ignicŏmans, i. q. ignicomus, Avien.

Ignicŏmus, a, um, v. gr. leo, sol, Apul. *tüzesszőrű, tüzesszinű*; feurige Haare habend, feurig.

Ignicŭlus, i, m. 2. *kis tűz, tüzetske*; ein Feuerchen, kleines Feuer. Plin. 2) v. gr. desiderii, Cic. *hevesség*; die Heftigkeit. 3) Trop v. gr. virtutum, Cic. *szikrája, első kezdete valaminek*; der Funken, der erste Anfang. 4) *fény, fényesség, p. o. a' drágakövek tsillámló fényessége*; der Schimmer, z. B. eines Edelsteins.

Ignĭfer, a, um, *égő*; brennend. Lucr.

Ignifluus, a, um, *lángoló, tüzelő*; Feuer von sich gebend. Cavernae ignifluae. Claud.

Ignigĕna, ae, m. 1. (ignis et gigno); *tűztől született*; vom Feuer geboren. 2) cognom. Bacchi. Ovid.

Ignigĕnus, a, um, *tűztámasztó*; Feuer erregend. Apul. 2) id. qu. Ignigena.

Ignio, īre, 4. *megtüzesítni*; feurig, glühend machen Prud.

Ignĭpes, ĕdis, o. 3. Adj. *tüzeslábú, tűzlábú*; feuerfüßig, feurige Füße habend. Ovid.

Ignĭpŏtens, tis, *tűzön uralkodó, tűzzel parantsoló*; mächtig durchs Feuer, Beherrscher des Feuers. v. gr. deus, Virg. i. e. Vulcanus.

Ignis, is, m. 3. *tűz*; das Feuer, eigentlich. Ignem concipere, Cic. comprehendere, Caes. *meggyúladni*; Feuer fangen. Ignem facere, Cic. accendere, Virg. suscitare. Virg. *tüzet rakni, tüzet gerjeszteni, vagy tsinálni, felfújni a' tüzet*; Feuer machen, erwecken, aufblasen. Ignem elicere, Cic. *kiütni*; Feuer ausschlagen. Ignem subjicere, Cic. *tüzet kaparni alá, ingerleni valamire*; Feuer zuschüren, anhetzen. 2) *tűz, tüzesség, hevesség*; das Feuer, die Hitze. Ignis sacer, Cels. *orbántz, Sz. Antal tüze*; der Rothlauf, Antonius Feuer. 3) *szeretet, tüzes, v. forró szeretet*; die Liebe, Feuer der Liebe. Ignis ei in medullis ardet, Catull. *nagyon szerelmes*; er ist verliebt. 4) ignis fatuus; *lidértz*; ein Irrlicht, Irrwisch. Ignis Graecus; *olthatatlan tűz, melly a' víz közt is ég*; ein Feuer, das auch im Wasser brannte, welches die Griechen erfunden haben.

Ignispicium, ii, n. 2. *tűzböljövendölés*; Weissagung aus dem Feuer. Plin.

Ignītabŭlum, i, n. 2. *kiütőszerszám*; das Feuerzeug. Solin.

Ignītŭlus, a, um, *tüzesetske*; etwas feurig. Tert.

Ignītus, a. um, *megtüzesített*; feurig oder glühend gemacht 2) *tüzes, heves*; feurig, hitzig.

Ignĭvŏmus, a, um, *tűzokádó*; Feuer speyend. Lact.

Ignōbĭlis, e, v. gr. homo, Cic. *esmeretlen, nem nevezetes*; unbekannt, unberühmt. Ignobilius vinum, Plin. *nem igen jó bor, selejtes bor*; geringer Wein. 2) *alatsony származású, nem nemes*; von niederer Geburt, unedel. Ignobili loco natus, Cic. i. e. familia, v. genere. 3) *rossz, tsekély, hitvány, aldvaló*; schlecht, gering. Comp. ignobilior. Superl. ignobilissimus. Plin.

Ignōbĭlĭtas, ātis, f. 3. v. gr. generis, Cic. *alatsony származás*; die Niedrigkeit der Geburt oder des Geschlechts. Sall. 2) v. gr. vini, Colum. *selejtesség*; die Geringfügigkeit, geringe Beschaffenheit.

Ignōbĭlĭter, Adv. *tsekélyül, rosszúl*; gering, schlecht. 2) *nemtelenül*; unedel, auf eine unedle Art. Eutr.

Ignōmĭnia, ae, f. 1. *gyaldzat*; die Schande, Unehre. Ignominia aliquem adficere, vel notare, Cic. *valakit gyalázattal illetni, gyalázni*; einem Schimpf anthun, einen beschimpfen. Ignominiae est, Plin. *gyalázatjára van, vagy válik*; es ist schimpflich.

Ignōmĭnĭōse, Adv. *gyaldzattal*; mit Schimpf, schimpflich.

Ignōmĭnĭōsus, a, um, *gyaldzatos, gyaldzatjára váló*; schimpflich, voll Schimpf und Schande. Comp. ignominiosior. Sup. ignominiosissimus. Tert.

Ignōrābĭlis, e (ignoro); *nem tudható*; unbekannnt. Cic. ignorabilius, Gell.

Ignōrābĭlĭter, Adv. *nem tudva*; auf unbekannte Art. Apul.

Ignōranter, Adv. *tudatlanúl, tudatlan módon*; unwissend. Cypr.

Ignōrantĭa, ae, f. 1. *tudatlanság*; Unwissenheit, Unkunde. Ignorantia literarum, Cic. *járatlanság a' tudományokban*; die Unerfahrenheit in den Wissenschaften.

Ignōrātio, ōnis, f. 3. v. gr. rerum Cic. *nem tudása valaminek*; die Unkunde. Cic.

Ignoratus, a, um, *esmeretlen, tudva nem lévő*; unbekannt, was man nicht weis oder kennt. Hor.

Ignōro, āvi, ātum, āre, 1. *nem tudni valamit*, *járatlan vagy tudatlan lenni valamiben*; nicht wissen, nicht kennen, keine Kenntniß von etwas haben. Parens ignoratur, Ter. Id vos ignorare nolui, Nep. *nem akartam tőletek v. előttetek eltitkolni*; ich wollte es euch nicht verhehlen. Non ignoro, Cic. *jól tudom*; ich weiß wohl. 2) v. gr. aliquem, Plaut. *nem esmerni, nem akarni esmerni, vagy megesmerni, elesmerni*; nicht kennen, nicht kennen wollen, mißkennen, verkennen.

Ignoscens, tis, o. 3. v. gr. animus; *megengedésre hajló*, *engedelmes*; zur Verzeihung geneigt. Ter.

Ignoscentĭa, ae, f. 1. *megengedés*, *megengedő indúlat, botsánat*; Verzeihung. Gell.

Ignoscĭbĭlis, e, *megbotsátható, megengedhető*; verzeihlich. Gell.

Ignosco, nōvi, nōtum, noscĕre, 3. *valamit nem tudni*, *vagy tudni nem akarni*; etwas nicht wissen oder nicht wissen wollen. Quint. 2) v. gr. alicui aliquid, Cic. *megengedni*, *megbotsátni valakinek*, *p. o. ha hibázott vagy vétett*; verzeihen, vergeben. Ignotum est, Impers. *el van felejtve*; es ist verziehen. Ter.

Ignōtūrus (Ignosciturus), a, um, *a' ki meg fog botsátni*, *vagy engedni*; einer der verzeihen wird. Cic.

Ignōtus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt. Comp. ignotior. Sup. ignotissimus. 2) *tudatlan, tapasztalatlan valamiben*; unwissend, unerfahren worin.

Igŭvĭum, ĭi, n. urbs Umbriae. Caes.

Īle, is, n. in plur. usitatior: Ilia, ōrum, et ĭum, *bél*, *belek*; das Gedärm, Eingeweide, die Därme. Hor.

Īlĕos, vel —us, i, m. 2. *bélkösszvény*, *bélgörts*; die Darmgicht. Plin.

Ilerda, ae, f. 1. urbs Hispaniae, hodie Lerida. Hor.

Īlĕum, ĕi, n. 2. scil. Intestinum; *tekergóbél*; der krumme Darm.

Īlex, ĭcis, f. 3. *mugyal*; eine Art Eiche, etwa Stecheiche. Virg. 2) loco: Quercus, i. *tölgyfa*; eine Eiche.

Īlĭa, ae, f. 1. alias: Rhea; Nom. pr. matris Romuli et Remi. Virg.

Īlĭăcus, a, um, *Trójai*; Trojanisch, Troja betreffend.

Īlĭades, ae, m. *Trójai ember vagy lakos*; ein Trojaner. Ovid. 2) i. e. Iliae posteri, nempe: Romulus et Remus.

Īlĭas, ădis, f. 3. *Trójai*, *p. o. asszszony*; Trojanisch, in oder aus Troja, dahin gehörig, z. B. eine Trojanerinn. 2) sc. musa; *egy vitézi versezet neve, mellyet Homérus írt Trója veszedelméről*; ein Heldengedicht des Homers, von der Zerstörung der Stadt Troja. 3) Ilias malorum: *ezer veszély*; eine Menge Unglücks.

Īlĭcet, vel Illicet loco: ire licet; *menj! menjünk, menjetek! lehet menni!* geh! wir wollen gehen, gehet: man kann gehen, u. s. w. 2) *már hijjába! már meg van! késő már!* es ist umsonst! es ist vorbey! es ist zu spät! Plaut. 3) *óh fájdolom!* leider! Virg. Plaut. 4) *tüstént, azonnal*; alsbald, sogleich. Virg.

Īlĭcētum, i, n. 2. (ilex): *magyalos erdő*; ein Eichenwald. Martial.

Īlĭcĕus, a, um, *magyalból való, magyalfa*; aus oder von Stechreichen. Stat.

Īlĭensis, e, *Trójai*; Trojanisch. Suet. 2) Ilienses, Liv. incolae urbis Ilium, in Sardinia.

Īlignĕus, a, um, i. q. iliceus, Colum.

Īlignus, a, um, *magyalfa, magyalfából való*; aus Stecheichen oder Eichenholz. Terent.

Īlĭon, vel Īlĭum, ĭi, n. 2. *Trója városa*; die Stadt Troja. Virg. Liv. Not. Ilion alta, Ovid. sc. urbs: in Nominat. Ilios, habet Horat. et Ovid. 2) urbs Macedoniae; et quondam Sardiniae.

Īlĭŏna, ae, et Īlĭŏne, es, f. 1. filia regis Priami natu maxima, uxor Polymnestoris regis Thraciae. Virg. 2) i. e. Hecuba. Cic.

Īlĭŏnĕus, ĕi, m. 2. Nom. propr. Trojani cujusdam. Virg.

Īlĭos, i, vide: Ilion.

Īlĭōsus, a, um, *bélgörtsben szenvedő*,

krank an den Gedärmen, darmgichtig. Plin.

Ilīthyia, ae, f. 1. Juno Lucina, dea parturientium, Hor.

Ilĭum. id. qu. Ilion.

Ilĭus, a, um, *Trójai*; Trojanisch. Virg. Ilii; *a' Trójaiak*; die Trojaner. Plaut.

Illa (Abl. ab: ille, a, ud), 2) Adverbial. scil. via, vel ratione; *az által, úgy*; dadurch. Tac. 3) *ott*; daselbst, dort. Plaut. 4) *oda*; dorthin. Tacit.

Illăbĕfactus, a, um, *épen vagy épségben maradt, ép, romlatlan*; unerschüttert, nicht wankend gemacht. Ovid.

Illābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *beléesni*; hineinfallen. 2) v. gr. mari; *beléfolyni, belészakadni*; hineinfließen. 3) *öszveomlani, leszakadni 's bedűlni*; einstürzen, zusammen oder herab stürzen. Si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae, Hor. 4) illabi in animum, ad animum, animum, vel animo, Cic. Virg. *eszébe jutni*; einem einfallen, ins Herz kommen.

Illăbōrātus, a, um, v. gr. terra, Senec. *nem mivelt, miveletlen*; unbearbeitet.

Illăbōro, āre, 1. *dolgozni, munkálódni valamin, v. valamiben*; arbeiten in oder an etwas. Tac.

Illac, Adv. *ott, amott*; da, dort. 2) *amoda, amarra, oda*; dorthin, dahin. Ovid.

Illăcĕrābĭlis, e, *elszakaszthatatlan*; unzerreißlich. Sil.

Illăcessītus, a, um, *nem bántott, nem ingerlett, ingerletlen*; ungereizt, unangefochten, unangefallen, Tac.

Illăcrymābilis, e, *meg nem siratott*; unbeweint. Horat. 2) *sírással nem hajtható, megkérlelhetetlen*; durch Thränen nicht zu bewegen, unerbittlich. Hor.

Illăcrymo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. malis, Ovid. errori; *sírni valamin, megsiratni valamit*; weinen, bey oder über etwas, beweinen. 2) Trop. *izzadni, csepegni*; schwitzen, träufeln. Virg.

Illăcrymor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. morti, Cic. mortem, Just. *siratni, megsiratni*; weinen bey oder über etwas, beweinen.

Illaesĭbĭlis, e, *megsérthetetlen*; unverletzlich. Lactant.

Illaesus, a, um, *meg nem sértett*; unverletzt. Ovid. Plin.

Illaetābĭlis, e, *szomorú, kedvetlen*; betrübt, unerfreulich, unangenehm. Virg.

Illaevĭgātus, a, um, *sikárlatlan*; nicht glatt gemacht.

Illapsus, us, m. 4. (illabor), *béesés, bérohanás*; das Hineinfallen. 2) *béfolyás, bészakadás, p. o. a' tengerbe*; das Hineinfließen. Colum.

Illapsus, a, um, *béesett, bérohant*; eingefallen, eingedrungen. Illapsus in medios hostes, Virg.

Illaquĕātus, a, um, Adj. *szabadon lévő, meg nem köttetett, vagy nem hurkolt*; nicht verstrickt, nicht gefangen. Fest. 2) Particip. ab Illaqueo; *megköttetett, megkötve*; gebunden, gefesselt. Fest.

Illăquĕo, āvi, ātum, āre, 1. *tőrbe, v. hurokba keríteni*; verstricken, Prud. v. gr. aliquem periculis, Cic. *veszedelembe keverni*; einem viel Uebel zuziehen.

Illargĭo, īre, i. q. largior, Cato.

Illărĭdo, āre, 1. *megspékelni, t. i. szalonnával*; spicken, bespicken. Apic.

Illătĕbra, ae, f. 1. *ollyan tárhely, a' hol el nem lehet bújni*; Ort, wo man sich nicht verstecken kann. Plaut.

Illătĕbro, āre, 1. *elbujtatni*; in Schlupfwinkel verbergen, verstecken. Se se illatebrare, *elbujni*; sich verstecken.

Illătĕnus, illa tenus, Adv. *a' mennyiben*; in so fern. Apul.

Illătĭo, ōnis, f. 3. (infero) *bévitel, béemelés, bévivés*; das Hineintragen, Hineinbringen. 2) *béfejezés, bérekesztés*; der Schluß, die Conclusion. Apul. 3) *elkövetése, véghezvitele valami rosssznak*; das Anthun, Verursachen, die Zufügung.

Illātīvus, a, um, *bézáró, bérekesztő*; schließend. Apul.

Illātro, āre, 1. *megugatni*; anbellen. 2) *ugatni*; bellen. Sil.

Illātus, a, um, (infero) *szerzett, okozott, elkövetett*; angethan, verursacht, zugefügt. 2) *bévitt*; hineingebracht.

Illaudābĭlis, e, *nem ditséretes*; unlöblich. Stat.

Illaudandus, a, um, *nem ditsérendő, a' mit nem lehet vagy nem kell ditsérni*; unlöblich. Tertull.

Illaudātus, a, um, *nem ditsért, ditsé-*

retlen; nicht gelobt, ungelobt. Plin. 2) *nem ditséretes*; nicht lobenswerth, unlöblich. Virg.

Illautus, a, um, *mosatlan*; ungewaschen. Plaut.

Ille, a, ud, Genit. illius, (illae in Genit. et Dat Obsolet.) Pron. demonstr. *az, ugyan az, ő*; derselbe, dieselbe, dasselbe, oder er, sie, es. Cic. Ex illo, sc. tempore, *azólta*, *azon idő ólta*; seit der Zeit, seit dem. Virg. et Ovid: Ex illo, quo, etc. Ovid. *azólta, hogy*; seit. 2) *amaz, az*; jener, jene, jenes; v. gr. hic, — ille; *ez, — amaz*; dieser, — jener. 3) v. gr. ille Alexander; *az az esmeretes Sándor*; jener Alexander, der bekannte Alexander. 4) ille ipse, Cic. *ő maga*; er selbst.

Illece, Illace, Pron. demonstr. loco: ille, illa. Cic.

Illĕcĕbra, ae, f. 1. *magdhoz édesgető tsalogató étek, tsaloétek*; alles was zu etwas lockt, die Lockspeise, Kirrung. 2) *tsalogató eszköz, tsalogatás, édesgetés*; eine anlockende Sache, die Anreizung, Anlockung. Maxima est illecebra peccandi, impunitatis spes. Cic. Illecebris voluptatis excitari, Cic. 3) *meglgézés*; die Zauberey, Beherung.

Illĕcēbro, āre, 1. *magdhoz édesgetni*; anlocken, locken. Augustin.

Illĕcēbrōse, Adv. *édesgetve, tsábítva*; lockend, verführend. Plaut.

Illĕcēbrōsus, a, um, *tsalogató, édesgető, tsábító*; voll Lockungen, verführerisch. Prud.

Illectāmentum, i, n. 2. *édesgetés, édesgető eszköz*; das Anlockungsmittel, die Anlockung. Apul.

Illectātio, ōnis, f. 3. (illecto) Idem. Gell.

Illecto, āre, 1. *magdhoz édesgetni*; anlocken. Tertull.

Illectus, a, um, Particip. ab Illicio, *magdhoz édesgetett*; angereizt, angelockt. 2) loco: non lectus, *nem olvasott, olvasatlan*; ungelesen.

Illectus, us, m. 4. (illicio), *édesgetés, tsalogatás*; die Lockung, Anlockung. Plaut.

Illēgālis, e, 3. Adj. *törvénytelen, nem törvényes*; ungesetzlich, dem Gesetze nicht gemäß. JCt.

Illēgĭtĭmus, a, um, *törvénytelen*; ungesetzmäßig, unrechtmäßig.

Illĕmet, āmet, udmet, loco: ille, illa, etc., Cic.

Illĕpĭde, Adv. *kedvesség nélkül, ízetlenül*; nicht artig, nicht fein, nicht manierlich. Hor.

Illĕpĭdus, a, um, (in et lepidus) *kedvességtelen, ízetlen, p. o. a' maga viseletében, beszédében*; nicht artig, nicht gefällig, nicht manierlich, nicht angenehm, z. B. in Sitten, im Reden 2c.

Illex, Gen. ĭcis, (ab illicio) v. gr. oculi, Apul. *édesgető, magdhoz vonó vagy tsalogató*; lockend, anlockend. 2) Illex, Genit. egis, (ab; in et lex) *törvényetlen, törvény nélkül való*; gesetzlos, ohne Gesetz lebend.

Illi, loco: Illic, v. ibi, Terent.

Illībātus, a, um, *ép, épségben lévő*; unversehrt, unverletzt. Cic. *meg nem bántott, meg nem sértett*; unbeschädigt, unverletzt. Virginitas illibata, Val. Max.

Illībĕrālis, e. 3. *alatsony gondolkozású, nemtelen tselekedetekre vetemedő*; unedel denkend oder handelnd. 2) *alatsony, aldávaló, nemtelen, embertelen, illetlen*; unedel, niederträchtig, unanständig. 3) *zsobrák, zsugori*; zu karg, knickerig.

Illībĕrālĭtas, ātis, f. 3. *alatsonyság, nemtelenség, aldávalóság, embertelenség*; das unedle, niederträchtige Betragen, Unhöflichkeit. 2) *zsugorisdg, zsobrákság*; die Kargheit, Filzigkeit.

Illībĕrālĭter, Adv. *embertelenül, nemtelen módon*; unedel, auf unedle niedrige Art. Terent.

Illībĕris, e, *gyermektelen*; kinderlos. Tertull.

Illic, Adv. *ott, ottan*; dort, da, daselbst. 2) *akkor, azután*; dann, darauf. 3) Pronom. Illic, illaec, illoc, (ille hic) *ez*; dieser, diese, dieses.

Illĭcentĭōsus, a, um, *illetlen, feslett*; ungebührlich, ausgelassen. Apul.

Illĭcĭbĭlis, e, *édesgető, tsalogató*; lockend, anlockend, verführerisch. Lactant.

Illĭcĭo, lexi, lectum, ĕre, 3. *magdhoz édesgetni, tsalogatni, hitegetni*; locken, anlocken, herbey oder an sich ziehen. 2) *megejteni, megszedni, valamire rávenni*; verführen, betrügen.

Illĭcĭte, Adv. *tilalmas vagy tiltott módon*; auf unerlaubte Art. Pan-

dect. 2) *tsalogatva*, *édesgetve*; lockend, anlockend, herbey rufend. Varr.

Illĭcĭtus, a, um, *tilalmas*, *tiltott*, *nem szabad*; unerlaubt. Cic.

Illĭcium, ĭi, n. 2. *hitegetés*, *édesgetés*, *édesgető eszköz*; die Anlockung, das Anlockungsmittel. Varr. 2) *a' népnek öszvehívása*; Zusammenberufung des Volks. Varr.

Illĭco, Adv. *azonnal*, *tüstént*, *egyben*, *mindjárt*; auf der Stelle, alsbald, sogleich, augenblicklich. Cic.

Illīdo, si, sum, dĕre, 3. v. gr. caput foribus, Svet. *hozzáütni*, *beléütni*, *belé*, *vagy hozzátsapni valamihez*, *ütni*, *tsapni*, *v. megütni valamibe*; anschlagen, anstoßen, oder wohin schlagen, stoßen. Fluctus illiduntur in littus, Quint.

Illĭgātus, a, um, *megkötött*, *öszvekötött*; verbunden, verknüpft. 2) illigatus peste, Cic. *pestises*; mit der Pest behaftet. 3) illigatus alicui amicitia, Liv. *barátság által valakihez köttetett*, *v. lekötelesztetett*; einem mit Freundschaft zugethan.

Illĭgātĭo, ōnis, f. 3. *megkötés*, *hozzákötés*, *öszvekötés*; die Anbindung, Verknüpfung.

Illĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *megkötni*, *hozzákötni*; anbinden, anknüpfen. Illigare manus post tergum, Liv. *a' kezeit hátra kötni*; die Hände auf den Rücken binden. 2) v. gr. sententiam verbis, Cic. *öszvekötni*, *egyesitni*; verbinden. 3) bello illigari, Liv. *hadba keveredni*; in einen Krieg verwickelt werden.

Illīmis, e, *iszaptalan*, *tiszta*, *p. o. fenekü víz*; ohne Schlamm. Ovid.

Illinc, *onnan*, *amonnan*; von dort. Hinc illinc: *mindenfelöl*; von allen Seiten her.

Illĭnīmentum, i, n. 2. *kenöts*; eine Salbe. Coel. Aur.

Illĭnĭo, īvi, īre, 4. i. q. illino.

Illĭno, lēvi, lĭtum, lĭnĕre, 3. aliquid alicui rei, Hor. *rákenni valamire*, *békenni valamivel valamit*; aufschmieren, darauf schmieren, schmieren über etwas. 2) aliquid re, Curt. *elkenni*, *elkeverni*; beschmieren.

Illĭquābĭlis, e, Adject. *belé olvasztható*, *vagy önthető*, *p. o. tzin és egyéb valamibe*; was sich in etwas gießen oder schmelzen läßt. 2) *olvaszthatatlan*, *nem olvadó*; was sich nicht zerschmelzen läßt.

Illĭquĕfăcĭo, fēci, făctum, făcere, 3. *beléolvasztani*, *valamiben elolvasztani*; einschmelzen, oder in etwas zerlassen. Cic.

Illĭquĕfactus, a, um, *olvasztott*, *megolvasztott*; geschmolzen, flüssig gemacht, flüssig. Cic.

Illīsĭo, ōnis, f. 3. (illido), *beléütődés*, *megütődés*; das Anschlagen, Anstoßen. Hieron.

Illīsus, a, um, *beléütődött*; angeschlagen. Virg.

Illīsus, us, m. 4. i. q. illisio. Plin.

Illĭtĕrātus, a, um, *nem tanúlt*, *deáktalan*, *a' ki sem olvasni sem irni nem tud*; der weder schreiben noch lesen kann. 2) *tudatlan*; ungelehrt, unwissend. 3) *írásba nem tett*; nicht schriftlich verfaßt. Gell.

Illĭtus, a, um, *békent*, *megkent*; beschmiert, besalbt.

Illĭtus, us, m. 4. (illino), *békenés*, *megkenés*, *rákenés*; das Aufschmieren, Beschmieren. Plin.

Illiusmŏdi, v. illius modi, *ollyan*, *ollyanféle*; von solcher Art, solcher, solche, solches. Cic.

Illo. Adv. *oda*, *amoda*; da hin, dort hin. Cic.

Illoc, Ablat. ab: illic. 2) Adv. *oda*; dahin. Ter.

Illŏcābĭlis, e, 3. *férbe ki nem adható*; unvermiethbar. 2) v. gr. virgo, Plaut. *férjhez nem adható*; die keinen Mann bekommen kann.

Illorsum, Adv. *oda*, *arrafelé*; dorthin, dahin, dorthinwärts, hinwärts. Cato.

Illŏtus, a, um, *mosatlan*, *tisztátalan*, *nem tiszta*; ungewaschen, ungereinigt, unrein. Hor. 2) *mosdatlan*; der sich nicht gewaschen hat.

Illūbrĭco, āre, 1. *sikossá*, *tsúszóssá tenni*, schlüpfrig machen. Apul.

Illuc, Adv. *oda*, *amoda*; dort hin, da hin. 2) illuc, pro: illud, Plaut.

Illūcĕo, xi, ēre, 2. *világitni*, *világoskodni valamivel*, *valami mellett*; zu oder bey etwas leuchten.

Illūcesco, luxi, escĕre, 3. *megvilágosodni*, *világos lenni*; hell werden, licht werden, sein Licht zeigen, anfangen zu scheinen. Dies illucescit, Cic. *virrad*: der Tag bricht an. Dies illuxit, Cic. *megvirradt*; es ist Tag. Illucescet aliquando dies, Cic. *eljön még valaha az a' nap*; es wird endlich der Tag einmahl kommen.

Illuctor, āri, Dep. 1. *valamivel küsz-*

ködni, *küszdeni*, *tusakodni*; ringen, mit etwas kämpfen. Stat.

Illūdium, ii, n. 2. *tréfajdték*, *vakitás*; Spielwerk, Blendwerk. Tertull.

Illūdo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. chartis, Hor. rebus humanis, Flor. *játszani*, *tréfálni*, *tréfálódni valamivel*; bey oder mit etwas scherzen, spielen, seinen Scherz, sein Spiel mit etwas haben. 2) v. gr. alicui, Virg. aliquem, Ter. *valakiből tréfát vagy tsúfot űzni*, *valakit kitsúfolni*; einen verspotten, spotten, zum Besten haben, 3) alicui et aliquem, Cic. *megtsalni*, *rászedni valakit*; einen betrügen, hintergehen. 4) *megvetni*, *megutálni*; verachten. Hoc merito illudi potest. Cic.

Illūmĭnāte, Adv. v. gr. loqui, Cic. *világosan*; erleuchtet, lichtvoll, deutlich, z. B. reden. Cic.

Illūmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *megvilágosítás*; die Erleuchtung. Tertull.

Illūmĭnātor, ōris, m. 3. *megvilágosító*; der Erleuchter. Tertull.

Illūmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *megvilágosítni*; erleuchten, hell, licht machen. Luna illuminata a sole, Cic. 2) Trop. v. gr. orationem, Cic. *megvilágosítni*, *világosan*, *értelmesen előadni*, *megmagyarázni*; erleuchten, aufhellen, ins Licht setzen, deutlich machen.

Illūmĭnus, a, um. *világosság*, *v. fény nélkül való*, *homályos*, *setét*; ohne Schein, ohne Licht, dunkel, finster.

Illunc. i. e. illum.

Illūnis, e, e. gr. nox, Plin. Ep. *holdvilág*, *nélkül való*, *mikor a' hold nem világít*; ohne Mondschein, finster.

Illūnus, a, um, i. q. illunis, Apul.

Illŭo, ĕre, 3. i. q. Alluo, v. Adluo, *mosni*, *megmosni*, *megnedvesítni*; waschen, benetzen. 2) *ráfolyni*, *mosni*, *mellette folyni el*, *partját mosni*; anspühlen. Mare Hispanias illuit, Plin.

Illuricus, Illurius, vide: Illyricus etc.

Illūsĭo, ōnis, f. 3. (ludo) *megjátszodtatás*, *tsúfolás*, *ki*, *v. megtsúfolás*; die Verspottung, Spötterey.

Illūsor, ōris, m. 3. *megjátszodtató*, *tsúfoló*, *ki*, *v. megtsúfoló*; der Spötter, Verspotter.

Illustrāmentum, i, n. 2. (lustrum) *megvilágosítás*; die Erleuchtung. 2) *fel*, *v. kiékesítés*; die Auszierung.

Illustrātĭo, ōnis, f. 3. *világosítás*, *megvilágosítás*, *magyarázás*, *magyarázat*, *megmagyarázás*; die Erläuterung, Erklärung.

Illustrātor, ōris, m. 3. *megvilágosító*; ein Erleuchter. Illustrator rerum deus, Lactan, 2) e. gr. prosapiae, Vet. Inscr. *felemelő*, *fényre hozó*; einer der etwas empor bringt. 3) *magyarázó*, *megmagyarázó*; ein Erklärer.

Illūstrātus, a, um. (illustro) *megvilágosított*; erleuchtet. 2) *világosságra*, *v. napfényre hozott*; an den Tag gebracht. 3) *megmagyarázott*; erkläret.

Illūstre, Adv. *jelesen*, *derekasan*, *igen jól*, *pompásan*; vortrefflich, herrlich.

Illustris, e, e. gr. domicilium, locus, Cic. *világos*; hell, lichte, lichtvoll. 2) Trop. *világos*, *érthető*, *megfogható*; deutlich, faßlich. 3) e. gr. urbs, Cic. *híres*, *nevezetes*; berühmt. Graves atque illustres homines, Cic. Illustri magis, quam nobili esse familia, Svet. 4) *fontos*; wichtig. Illustres caussae, Cic. Comp. -ior, Superl. -issimus. 5) Illustrissimus, v. gr. Baro, Comes; *nagyságos*, *méltóságos*; hochgeboren. Gloss.

Illustriter, Adv. vide: Illustre, Hinc: Comp. -ius, Cic. *világosabban*, *érthetőbben*; deutlicher. Superl. -issime, Gell.

Illustro, āvi, ātum, āre, 1. *megvilágosítni*; hell machen, erleuchten. Sol cuncta sua luce illustrat, Cic. 2) Trop. *elhíresítni*, *nevezetessé tenni*; berühmt machen. 3) *napfényre*, *v. világosságra hozni*, *kinyilatkoztatni*; ans Tageslicht bringen, offenbaren. 4) e. gr. dubia, Cic. *megvilágosítni*, *elhárítni a' nehézségeket*; aufklären. 5) e. gr. orationem, Cic. *fel*, *v. kiékesítni*, *feltzifrázni*; ausschmücken.

Illūsus, a, um, (illudo) *megjátszodtatott*, *kitsúfolt*; verspottet. 2) *elrejtett*; verborgen.

Illūtĭbarbus, a, um, (lutum et barba) *motskos szakállú*; einen schmutzigen Bart habend.

Illūtĭbĭlis, e, *kimoshatatlan*; unauswaschlich. Plaut.

Illūtus, a, um, *meg nem nedvesített*; unbenetzt.

Illŭvĭes, ēi, f. 5. *motsok*, *undokság*, *ganéj*, *piszok*, *szenny*, *tisztátalan-*

sdg; der Schmutz, Unflath, Unreinigkeit. 2) *sáros, v. motsáros lyuk, v. gödör*; ein Morastloch. 3) *viz kitsapás, v. áradás*; das Austreten des Wassers.
Illyria, ae, f. 1. *Illiria*; Illyrien.
Illyriciānus, a, um, *Illiriai*; Illyrisch. Treb. Poll.
Illyricus, a, um. *Illiriai*; Illyrisch. Hinc: Illyricum, i. q. Illyria.
Illyris, idis, f. 3. *Illiriai*; Illyrisch, sc. terra, Ovid. i. q. Illyria.
Illyrius, a, um, *Illiriai*; Illyrisch. Hinc: Illyrii, incolae Illyriae, etiam Illuri.
Ilōtae, ārum, i. q. Helotes.
Ilus, i, m. 2. Trois, Trojanorum regis filius, Ilii conditor. 2) i. q. Iulus, Virg.
Ilva, ae, f. 1. insula Elba penes Italiam.
Im, Obs. pro: eum, (ab: is), Lucr.
Imachāra, ae, f. 1. urbs Siciliae.
Imāgĭnābundus, a, um, *képzelő*; sich vorstellend.
Imāgĭnālĭter, Adv. *képzelve, ábrázolva*; durch ein Bild, figürlich.
Imāgĭnārĭe, Adv. *képzelés szerént*; nach der Einbildung, Fantasie.
Imāgĭnārĭus, a, um, *képzelt, képzelődés szerént való, gondolt, költött*, in der Einbildung bestehend, eingebildet, erdichtet. 2) *hamis, tettetett, nem igazi, nem jóféle, tetszetes*; falsch, scheinbar, e. gr. miles, Svet. *tsupán nevénél fogva katona*; ein Soldat allein dem Nahmen nach.
Imāgĭnātĭo, ōnis, f. 3. *képzelés, képzelet*; die Einbildung, Vorstellung im Gemüthe.
Imāgĭnātus, a, um, *leképezett, leábrázolt*; gebildet. 2) *képekkel ékesített, v. díszesített*; mit Bildern gezieret.
Imāgĭnĕus, a, um, *leképező, képeket illető*; abbildend, die Bilder betreffend.
Imāgĭno, āre, 1. *leképezni, képet mutatni, ábrázolni*; abbilden, bilden, vorstellen. Gell.
Imāgĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *képzelni, eszmélődni, észbe venni, kigondolni*; einbilden, nachsinnen, in die Gedanken oder in den Sinn fassen, erdenken. 2) e. gr. per somnia, Plin. *álmodni, álmában képzelni*; träumen.
Imāgĭnōsus, a, um, *képes, képpel teli*; voll Bilder. e. gr. speculum, Catull. *képeket mutató tükör*; ein Spiegel, darin sich Bilder zeigen. 2) Subst. *beteg, álmodó, ki sokféle képzel*; ein Kranker oder Träumender, der sich vielerley einbildet.
Imāgo, inis, f. 3. e. gr. ex aere, picta, Cic. *kép, forma, formázat, ábrázolat, rajzolt, festett, öntött, v. faragott kép*; das Bild, Bildniß, Gemählde, die Gestalt. 2) imago sine re, Vellei Pat. *név tselekedet, v. tett nélkül*; der Nahme ohne That. 3) *kisértet, késértet*; ein Gespenst. 4) *térthang, visszahangzat, visszhang, ekhó*; der Wiederhall oder das Echo. 5) *gondolat, képzelet*; ein Gedanke, die Einbildung. 6) imagines, Svet. *eleink, régi atyáink*; die Ahnen, die Vorfahren. 7) imago pietatis, Virg. *kegyesség mustrája, v. példája*; ein Muster der Frömmigkeit. 8) *szín, színes ok, palást*; ein Vorwand. 9) e. gr. noctis, v. somni, Ovid. *álom*; der Traum. 10) *árnyék*; ein Schatten. Umbra et imago equitis, Cic. 11) *halálárnyék*; ein Todtenschatten. Num vanae redeat sangvis imagini? Hor. 12) jus imaginum, Plin. jus imagines majorum cum titulis in atrium collocandi. Quod jus illi solum obtinebant, quorum parentes consulatum, praeturam, v. aedilitatem gesserant.
Imāguncŭla, ae, f. 1. Dim. *képetske, formátska, ábrázolatotska*; ein Bildchen.
Imāus, i, m. 2. mons Asiae, pars Caucasi et Tauri.
Imbalnĭtĭes, ĕi, f. 5. *motsok, szenny, v. piszok, mellyet a' fördő le nem mosott, v. le nem vitt*; der Schmutz, der durchs Baden nicht abgewaschen ist.
Imbēcillis, e, et Imbēcillus, a, um (baculus) proprie: *a' ki bot, v. páltza nélkül nem járhat, erőtlen, gyenge*: wer nicht ohne Stock gehen kann, schwach, unkräftig. 2) Trop. *gyenge, bátortalan, tsüggedt elméjű, v. szivű*; schwach, muthlos. 3) *nem állandó, nem tartós, a' mi nem áll el*; nicht dauerhaft. Vina imbecilla. Frons imbecilla, Quint. *szégyenlős, a' ki hamar elszégyenli magát v. hamar elpirúl*; einer der sich leicht schämt. Comp. -ior, Cic. Superl. -imus, Sen.
Imbēcillĭtas, ātis, f. 3. e. gr. generis

humani, virium, corporis, valetudinis, consilii, aetatis, Cic. animi, Caes. *gyengeség, erőtlenség*; die Schwachheit, Kraftlosigkeit.

Imbecilliter, Adv. *gyengén, gyengélkedve, erőtlenül*; schwächlich, kraftlos. Comp. -ius, Cic.

Imbellia, ae, f. 1. (imbellis) *tehetetlenség a' hadra, hadidolgokhoz nem tudás, v. nemértés*; die Unwissenheit im Kriege, Untauglichkeit zum Kriege. 2) *fegyvertelenség*; die Wehrlosigkeit.

Imbellis, e, *ügyetlen a' hadra, hadakozáshoz nem értő, hartzra nem alkalmatos*; zum Kriege nicht geschickt. 2) *tsüggedt szivű, puha, bátortalan, félénk, gyenge*; verzagt, furchtsam, feig, schwach. 3) *fegyvertelen*; wehrlos. 4) *békességes, tsendes*; friedsam, ruhig. Annum imbellem agere, Liv.

Imber, bris, m. 3. *záporeső*; der Platzregen. e. gr. lapideus, Cic. *jégeső*; der Hagel. 3) Trop. tempestas telorum, et ferreus ingruit imber, Virg. *mint a' zápor úgy jő a' nyil, sok nyil lövődik*; es kommt eine Menge Pfeile geflogen. 4) e. gr. gelidus, Lucr. *víz*; das Wasser. 5) imbres sereni, Claud. *Nilus vize kiáradása*; die Überschwemmung des Nilflusses.

Imberbis, e, (barba) *szakállatlan*; ohne Bart, unbärtig.

Imberbus, a, um, i. q. imberbis.

Imbibo, i, ĭtum, ĕre, 3. (bibo) e. gr. nidorem, Plin. *béinni, magába szivni*; eintrinken, in sich trinken, in sich saugen, in sich ziehen. Succi penitus imbibuntur in pannis, Plin 2) Trop. e. gr. malam opinionem de aliquo, Cic. *roszsz vélekedéssel lenni valaki felől*; eine üble Meinung von einem fassen. 3) *elvégezni, v. meghatározni magában*: bey sich beschließen.

Imbito, ĕre, 3. *bémenni*; hinein gehen. Domum meam ne imbites, Plaut.

Imbŏnĭtas, ātis, f. 3. *darabosság, durvaság*; das Unsanfte, die Rauhigkeit.

Imbractĕo, āvi, ātum, āre, 1. *értzpléhvel bévonni, v. béhúzni*; mit einem Blättchen Metall überziehen.

Imbrex, ĭcis, c. 3. (imber) *tseréptsatorna*; ein Hohlziegel. 2) *tserépzsindely*; ein Dachziegel. 3) *tseréptsatornához hasonló*; was einem Hohlziegel ähnlich ist. e. gr. narium, Arnob. *orrlyuk közfal*; die Wand zwischen den Nasenlöchern. e. gr. porci, Mart. i. q. vertebra.

Imbrĭcātim, Adv. *tsatorna módra, tserépzsindely formán*; canalweise, hohlziegelförmig.

Imbrĭcātus, a, um, *egymásba foglalt, mint a' tserépzsindely*; in einander gefüget wie die Hohlziegel.

Imbrĭcĭtor, ōris, m. 3. (imber) *esőhozó, záporeső hozó*; ein Regenmacher, der Platzregen erregt. Macrob.

Imbrĭco, āre, 1. (imbrex) *tsatornás tseréppel fedni, tetejezni, v. héjazni*; mit Hohlziegeln decken. 2) *tserépzsindely formán tsinálni*; hohlziegelförmig machen.

Imbrĭcus, a, um (imber), e. gr. auster, Plaut. *esőt hozó, v. hajtó, záporesőt hozó*; regnerisch, Regen bringend, Platzregen bringend.

Imbrĭdus, a, um, *esős*; regnerisch.

Imbrĭfer, a, um, *esőt, záporesőt hozó, v. hajtó*; Regen bringend, Platzregen bringend. e. gr. arcus, Tibull. *szivárvány*; der Regenbogen.

Imbrĭfĭcātus, a, um, *esőtől megázott, v. megvert*; voll Regen, regenhaft.

Imbrĭfĭco, āre, 1. *esővel megáztatni, esőssé tenni, megesőztetni*; voll Regen machen, beregnen. Imbrificatae nubes, Mart. Cap. *esős, esővel tellyes, v. terhes fellegek*; Wolken, die voll Regen sind.

Imbrus, i, f. 2. insula maris Aegaei penes Thraciam. Hinc: Imbricus, a, um, *Imbriai*; Imbrisch.

Īmbūbĭno, āre, 1. i. e. Menstruo mulierum sanguine inquino. Fest.

Īmbūlbĭto, et Imbolbito, āre, 1. *sárral, v. ganéjjal elkeverni, v. elmotskolni*; mit Kothe oder Miste besudeln.

Imbŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3. *bé, v. megtölteni, p. o. valami nedvességgel*; anfüllen, z. B. mit einer Feuchtigkeit. 2) *bémártani, megnedvesitni, béhinteni, béfetskendezni, festékbe mártani*; eintunken, feuchten, besprengen, in eine Farbe tauchen. 3) Trop. e. gr. studiis ab ineunte aetate, Cic. *tanitni kezdeni, tanitni, oktatni*; einen Anfang in der Lehre geben, unterweisen, unterrichten. 4) e. gr. animum opinionibus, Cic. *vélekedésekkel bétölteni, bizonyos vélekedésre valakit megnyerni*; das Gemüth durch eine Meinung einnehmen, einen auf eine Meinung

bringen. 5) e. gr. manus sangvine, Curt. *megfertéztetni*; beflecken.

Imbūtāmentum, i, n. 2. (imbuo) *bémártás, beáztatás*; die Eintauchung, Einweichung. 2) *tanítás, oktatás*; der Unterricht.

Imbūtus, a, um, *bémártott, megnedvesített*; eingetunkt, angefeuchtet. 2) *tanított, oktatott, esméretekkel betöltött*; unterwiesen. Leviter literis imbutus, Cic. *keveset tanúlt*; der nicht viel gelernet hat. 3) *a' ki valamit elkezdett, meg tette valamire az első lépést*; der in etwas einen Anfang gemacht hat. Imbutus hac crudelitate, Cic.

Ĭmĭtābĭlis, e, *követhető*; nachahmlich.

Ĭmĭtāmen, ĭnis, n. 3. *a' mit követ, v. a' mi utánn készít valamit az ember, kép, forma*; was nachgeahmt wird, Bild. 2) *követés*; die Nachahmung.

Ĭmĭtāmentum, i, n. 2. idem.

Ĭmĭtātĭo, ōnis, f. 3. *követés*; die Nachahmung. 2) *valaki levett képe*; das Bild von einer Person. 3) *tulajdon hangnak, v. szónak szavakkal való kifejezése*; die Ausdrückung des eigentlichen Tones, oder der eigenthümlichen Stimme durch gewisse Wörter e. gr. vagire, rudere, mugire, Auct. ad Her.

Ĭmĭtātor, ōris, m. 3. *követő*; ein Nachahmer. 2) *majmoló*; ein Nachäffer.

Ĭmĭtātrix, īcis, f. 3. *követő (asszony, v. leány)*; eine Nachahmerinn.

Ĭmĭtātus, a, um, *követett, utánna tsinált*; nachgeahmt, nachgemacht.

Ĭmĭto, āre, 1. Obsol. *követni*; nachahmen.

Ĭmĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alterius chirographum, Svet. *követni, utánna tsinálni*; nachahmen, nachthun. 2) *egy dolgot a' másik helyett használni*; eins fürs andern gebrauchen. Pocula vinea imitari, Virg. i. e. sorbis uti pro vino. 3) e. gr. moestitiam, Svet. *kifejezni, ábrázolni*; ausdrücken, vorstellen.

Ĭmĭtus, Adv. *legalól, alól, alólról*; im Untersten, von unten auf.

Immăcŭlābĭlis, e, (macula), *el, v. bé nem motskolható, v rútítható*; unbefleckllich.

Immăcŭlātus, a, um, *el, v. bé nem motskolt, rútított, v. kevert, tiszta*; unbefleckt, unbesudelt, rein. 2) *elmotskolt, elrútított, békevert*; befleckt.

Immăcŭlo, āre, 1. *elrútítni, elmotskolni, elkeverni*; beflecken.

Immădĕo, ui, ēre, 2. *nedves, v. ázott lenni*; naß, feucht seyn.

Immădesco, dui, ĕre, 3. (madeo) *megázni, megnedvesedni*; naß, feucht werden. Genae immaduerunt lacrymis. Ovid.

Immădĭdo, āre, 1. *megáztatni, megnedvesítni*; befeuchten, naß machen.

Immāne, quantum, *hallatlan, felette, igen, igen*; unerhört, ungemein, sehr. Immane quantum discrepat, Hor.

Immănĕo, ēre, 2. *valaminél, v. valami mellett maradni*; bleiben bey etwas.

Immānis, e, e. gr. facinus, Cic. *kegyetlen, iszonyú, szörnyű, rémítő, borzasztó, rettentő, nem emberi, emberség nélkül való*; grausam, schrecklich, unmenschlich. Immane dictu, Cic. 2) e. gr. pecunia, Cic. *számtalan, igen sok*; unzählig. 3) *irtóztató nagy*; ungeheuer groß. Immania saxa, Virg. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus, Eutrop.

Immānĭtas, ātis, f. 3. *kegyetlenség, szörnyűség, vadság*; die Grausamkeit, Wildheit. 2) e. gr. pretii, Plin. *irtóztató, v. felettébbvaló nagyság*; die ungeheure Größe.

Immānĭter, Adv. *vadúl, kegyetlenűl, embertelenűl*; wild, grausam, unmenschlich. 2) e. gr. clamare, Gell. *felette, erőssen, igen, nagyon, szerfelett*; heftig, unmäßig. Comp. -ius. Ammian. Marcell.

Immāno, āre, 1. *béfolyni*; hineinfließen. August.

Immansuētus, a, um, (mansvetus) *megszelídíthetetlen, vad, szelídítetlen*; unbändig, wild, ungezähmt. Comp. -ior, Sen.

Immarcescĭbĭlis, e, *hervadhatatlan, elhervadhatatlan*; unverwelklich.

Immarcesco, ĕre, 3. (marceo), *elhervadni, elfonnyadni*, verwelken.

Immātrĭcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *beírás*; die Einschreibung, Einzeichnung. JCt.

Immātrĭcŭlo, āre, 1. *beírni, polgárok számába bé, v. felvenni*; einschreiben, in die Zahl der Bürger aufnehmen. Idem.

Immātūre, Adv. *idő előtt, ideje előtt, hamar, korán, rosszkor, alkalmatlan*

időben; frühzeitig, zur Unzeit. 2) *éretlenűl*, *éretlenen*, *éretlen*; unreif. Comp. immaturius, Apul.

Immātūrĭtas, ātis, f. 3. *éretlenség*; die Unreife. 2) *igen sietés*, *hirtelenkedés*, *hamarkodás*, *hamariság*; die Übereilung. Quid haec immaturitas tanta significat? Cic.

Immātūrus, a, um, *éretlen*; unreif. 2) Trop. e. gr. consilium, Liv. *hebehurgya*; übereilt. 3) e. gr. mors, Cic. *idejénvaló*, *kordnvaló*; frühzeitig. 4) e. gr. virgo, Pandect. *fel nem serdűlt*, *még férjhez nem mehető*, v. *gyenge leány*; eine unmannbare Jungfrau.

Immĕdĭāte, Adv. *közvetetlenűl*, *egyenesen*; unmittelbar, unmittelbarer Weise. 2) *mindjárt*, *egyszeriben*, *egyszerre*; alsbald, sogleich.

Immĕdĭātus, a, um, *közvetetlen*, *egyenes*; unmittelbar.

Immĕdĭcābĭlis, e, (medicus) e. gr. vulnus, Ovid. *gyógyíthatatlan*, *orvosolhatatlan*; unheilsam, unheilbar. 2) Trop. e. gr. ira, Sil. *engesztelhetetlen*; unversöhnlich.

Immedicātus, a, um, *gyógyítatlan*; ungeheilt.

Immĕdĭtāte, Adv. *gondolatlanúl*, *vigyázatlanúl*, *figyelmetlenűl*; ohne Bedacht, unbedachtsamer Weise.

Immĕdĭtātus, a, um, (meditor) *gondolatlan*, *vigyázatlan*, *figyelmetlen*; unbedacht, unbedachtsam.

Immējo, ĕre, 3. (mejo); *bele hugygyozni*, *peselni*, v. *pisálni*; den Urin hineinlassen.

Immĕmor, ŏris, o. 3. Adj. cum Gen. e. gr. rei alicujus, Cic. *nem emlékező*, *megfelejtkező*; uneingedenk, vergeßlich. 2) e. gr. amnis, Stat. i. e. Lethe; *feledékenységet*, v. *elfelejtést okozó*; Vergessenheit machend. 3) e. gr. beneficium, Ter. *a' mit elfelejtett*, v. *a' miről elfelejtkezett az ember*; was man vergessen hat.

Immĕmŏrābĭlis, e, *a' mi nem érdemes az említésre*, v. *nem érdemel említést*; was nicht verdient erwähnt zu werden. 2) *kimagyarázhatatlan*, *kibeszéllhetetlen*, unaussprechlich. Lucret. 3) Act. *a' ki nem akar valamit elmondani*, v. *említni*; der etwas nicht erzählen oder nicht erwähnen will.

Immĕmŏrātus, a, um, *nem említett*, *nem mondott*, *elő nem beszélt*; nicht erwähnt, nicht erzählt. Horat.

Immĕmŏrĭa, ae, f. 1. (immemor); *nem emlékezés*; *elfelejtés*, *feledékenység*; das Uneingedenkseyn, die Vergessenheit.

Immĕmŏris, e, *meg nem emlékező*; uneingedenk. Caecil.

Immēnse, Adv. *mérhetetlenűl*, *megmérhetetlenűl*; unermeßlich.

Immensĭtas, ātis, f. 3. (metior) *mérhetetlenség*, *megmérhetetlenség*, *végetlenség*, *véghetetlenség*; die Unermeßlichkeit, Unendlichkeit. 2) e. gr. camporum, Cic. *mérhetetlen nagyság*, v. *nagy kiterjedés*; eine unermeßliche Größe oder Weite.

Immēnsum, Adv. *mérhetetlenűl*; unermeßlich.

Immēnsūrābĭlis, e, (mensuro) *megmérhetetlen*, *a' mit nem lehet megmérni*; unermeßlich, was nicht ermessen werden kann.

Immēnsūrātim, Adv. *mérték nélkűl*; ohne Maß. Non.

Immensus, a, um, e. gr. mare, magnitudo, campus, tempus, Cic. via, nox, Ovid. cupiditas, Auct. ad Herr. voluptas, Spartian. *mérhetetlen*, *megmérhetetlen*, *végetlen*, *véghetetlen*, *nagy*, *szörnyű*, *felettébbvaló*, *igen igen*; unermeßlich, unmäßig, unmäßig groß, unendlich, ungemein, zu sehr. Immenso mercari, Plin. *felette drágán vásárolni*, v. *venni*; ungemein theuer kaufen. Immensum est, e. gr. dicere, Ovid. *véget nem ér benne az ember*; man wird damit nicht fertig.

Immĕo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. Nilo, Plin. *bémenni*, *béhatni*, *béfolyni*, *béúszni*; hinein gehen, fahren, fließen, oder schwimmen.

Immĕrens, tis, o. 3. (mereo) *meg nem érdemlő*; unverdient. 2) *ártatlan*, *nem ártalmas*; unschuldig. Immerentia, Val. Max. *ártatlan dolgok*, *mellyeknek nints ártó erejek*; unschuldige Dinge, die nicht die Kraft zu schaden haben.

Immĕrenter, Adv. *érdemetlenűl*, *nem érdemlett módon*, *ok nélkűl*; unverdienter Weise. 2) *ártatlanúl*, *bűntelenűl*; unschuldig.

Immergo, si, sum, ĕre, 3. e. gr. ponto, Virg. *bémártani*, *bémeríteni*; eintunken, eintauchen. 2) e. gr. gladium altissime, Apul. *mélyen bédöfni*, v.

bészúrni; tief hineinstoßen. 3) e. gr. se in voluptates; *elmerűlni*, *belemerűlni a' testi gyönyörűségekbe*; sich in die Wollüste versenken. 4) Trop. e. gr. se in alicujus consuetudinem, Liv. *valakinél bészinleni magát*; sich bey Jemanden einschmeicheln.

Immĕrĭto, Adv. *érdemetlenűl*, *ok nélkűl*, *büntelenűl*, *igazságtalanúl*; unverdient, unbillig.

Immĕrĭtum, i, n. 2. *ártatlanság*; die Unschuld. 2) *érdemetlenség*; die Unwürdigkeit. Neque id haud immerito tuo, Plaut *érdemed szerént*; nach deinem Verdienste.

Immĕrĭtus, a, um, *érdemetlen*, *nem érdemlett*, *ok nélkűl való*; unverdient, unverschuldet. Immeritae laudes, Liv. *nem érdemlett ditséret*; unverdientes Lob. 2) *ártatlan*, *büntelen*; unschuldig. Premere immeritos, Ovid. *az ártatlanokat elnyomni*; die Unschuldigen drücken.

Immersābĭlis, e, *elmerűlhetetlen*, *elsűllyeszthetetlen*, *bémárthatatlan*; der nicht versinken kann, was man nicht eintunken kann.

Immersĭo, ōnis, f 3. *belémártás*, *elmerités*, *elsűllyesztés*; die Untertauchung, Versenkung.

Immersus, a, um, (immergo): *bé*, *v. elmerűlt*, *bé*, *v. belémártott*, *elsűllyedt*; eingetunkt, eingetaucht, versunken.

Immētātus, a, um, *fel v. ki nem mért*, *határozatlan*, unabgemessen.

Immĭgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in domum, Cic. *béköltözni*, *béhordozóskodni*, *béhordozkodni*: einziehen. 2) Trop. luxuria in civitatem immigravit, Liv. *bétsúszott*, *v. béfúrta magát*; ist eingeschlichen. 3) e. gr. in ingenium suum, Plaut. *maga esze 's kénye szerént élni*; nach seinem Sinne und Gefallen leben.

Immĭnentĭa, ae, f. 1. *közelgetés*, *közelités*, *közellét*; die Bevorstehung, Nähe.

Immĭnĕo, ēre, 2. (minae) cum Dat. et Acc. *le*, *v. lefelé állani valami felett*, *hozzá közelitni*, *közelgetni*; über etwas herabhangen. Coelum imminet orbi, Ovid. Tumulus moenibus imminens, Liv. Mors imminet, Cic. 2) bellum nobis ab illo imminet, Liv. *háborúval fenyeget*, *tarthatunk tőle hogy haddal jőn ránk*; wir haben von ihm einen Krieg zu befürchten. 3) e. gr. alicui rei, Cic. in victoriam, Liv. *azon lenni*, *vágyni valamire*; nach etwas trachten.

Immĭnŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. laudem alicujus, Cic. pretium, Plin. aliquid de voluptate, Cic. *kissebbitni*, *alább hagyni valamibe*; mindern, verkleinern, verringern. 2) e. gr. corpus otio, animum libidinibus, Tac. *gyengitni*, *erőtlenitni*, *el*, *v. megerőtlenitni*; schwächen, entkräften. 3) e. gr. majestatem, Liv. libertatem, Cic. *gyalázni*, *megsérteni*, *semmivé tenni*, *el*, *v. megrontani*, schmälern, verletzen, zu Grunde richten, verderben. e. gr. pacem, Sallust. *megakadályoztatni*; hintertreiben. e. gr. pudicitiam virginis, Plaut. virginem, Hor. *betsűletétől megfosztani*, *szűzességében megrontani*; um ihre Ehre bringen.

Immĭnūtĭo, ōnis, f. 3. *kitsinyités*, *kissebbités*, *megkissebbités*, *gyalázás*, *meggyalázás*; die Verminderung, Verringerung, Verschmählerung. e. gr. criminis, Quint. *vádnak megerőtlenitése*, *v. megtzáfolása*; die Entkräftung oder Widerlegung einer Beschuldigung. e. gr. sponsae, Auson. i. e. devirginatio.

Immĭnūtus, a, um, *megkitsinyitett*, *megkissebbitett*; vermindert, verringert. 2) mente paullulum imminutum esse, Sallust. *együgyűtske*, *v. tompa eszű lenni*; etwas einfältig, blöd am Verstande seyn. Comp. imminutior. Solin.

Immiscĕo, scui, xtum, et stum, ēre, 2. (misceo) *közzé elegyitni*, *őgyelitni*, *keverni*, *v. vegyitni*; einmischen, einmengen, untermischen. e. gr. manus manibus, Virg. *vini*, *viaskodni*; fechten. Vestis immiscet cutem, Sen. *a' bőrhöz ragadt*; klebt an der Haut. 2) e. gr. se colloquiis, Liv. *beléelegyedni valamibe*; sich einlassen.

Immĭsĕrābĭlis, e, *a' kin senki sem könyörűl*, *v. nem szánakozik*; einer mit dem man kein Erbarmen hat.

Immĭsĕrĭcordĭa, ae, f. 1. *irgalmatlanság*, *könyörűletlenség*; die Unbarmherzigkeit.

Immĭsĕrĭcordĭter, Adv. *irgalmatlanúl*, *könyörűletlenűl*; unbarmherzig.

Immĭsĕrĭcors, dis, o, Adj. *irgalmatlan, könyörűletlen*; unbarmherzig.

Immissarĭum, ĭi, n. 2. *esővizkút, víztartóhely*; eine Cisterne, ein Wasserbehältniß.

Immissĭo, ōnis, f. 3. *bé, v. felszentelés, béiktatás*; die Einweihung, Einsetzung. 2) *bébotsátás, béeresztés, bétevés*; die Einsenkung, Einlegung. 3) e. gr. sarmentorum, Cic. *nötetés*; wenn man sie wachsen läßt.

Immissus, a, um, *bé, v. belé botsátott, v. eresztett*; hinein gelassen. 2) *rászitott, rá, v. közzé eresztett, ellene ingerlett*; angehetzt. Canes immissi cervis, Virg. 3) e. gr. barba, Virg. *hosszszú*; lang.

Immissus, us, m. 4. i. q. immissio, Macrob.

Immistus, a, um, (misceo) *közzé elegyitett, ógyelitett, kevert, v. vegyitett*; eingemischt, eingemengt.

Immĭtĭgābĭlis, e, *enyhithetetlen, engesztelhetetlen*; nicht zu stillen, nicht zu besänftigen. Coel. Aur.

Immĭtis, e, (mitis) *kegyetlen, irgalmatlan, durva, vad*; unbarmherzig, wild, rauh. 2) e. gr. uva, Hor. *éretlen*; unreif. 3) immiti morte consumtus, Tibull. *a' haláltól idejekorán elragadtatott*; durch einen frühzeitigen Tod weggerafft. 4) vulnera immitia, Ovid. *nagy, és veszedelmes sebek*; große und gefährliche Wunden. 5) e. gr. pelagus, Apul. *szélveszes*; stürmisch. Comp. immitior, Tac. Superl. immitissimus, Plin.

Immitto, īsi, issum, ĕre, 3. (mitto) e. gr. servos ad spoliandum fanum, Cic. corpus in undam, Ovid. *beküldeni, elküldeni, bé, v. elbotsátni, v. ereszteni*; hinein schicken, wohin schicken, hinein oder wohin gehen lassen. 2) *béiktatni, házba, v. örökségbe*; einsetzen, in ein Haus, in eine Erbschaft. Immittis eum in mea bona, Cic. 3) e. gr. se in medios hostes, Cic. *az ellenség közzé rohanni*; sich mitten unter die Feinde stürzen. 4) e. gr. injuriam in aliquem, Cic. *igazságtalanságot tenni valakinek*; einem ein Unrecht zufügen. 5) e. gr. aliquid in aures suas, Plaut. *valamit meghallgatni*; etwas anhören. 6) *eligazitni, titkon elküldeni*; abfertigen, heimlich abschicken. 7) *béhajtani, öszvehajtogatni*; einschlagen, einfalzen. 8) e. gr. barbam, Lucil. *hosszszúra nötetni*; lang wachsen lassen. 9) e. gr. habenas, Plin. *neki, v. megereszteni*; schießen lassen. 10) e. gr. se in voluptates, Liv. *elmerülni, nekiadni magát*; sich ergeben.

Immixtus, v. Immistus, a, um, *belé, v. közzé kevert, v. elegyitett*; eingemischt. 2) *elegyitetlen*; unvermischt.

Immo, vide: Imo.

Immōbĭlis, e, *mozdithatatlan, izgathatatlan, erösen álló, állandó*: unbeweglich, fest. Immobilibus oculis contueri solem, Plin. *meröen nézni a' napba*; steif in die Sonne sehen. Res immobiles, ICt. *ingatlan, v. fekvö javak*; Immobilar-Vermögen. 2) *tántorithatatlan, a' ki valamitöl el nem áll*; der sich nicht von etwas abbringen läßt. Miles clypeis hastisque immobilis, Curt. *helyt álló katona*; ein Soldat der Stand hält. e. gr. pietas, Svet. *változhatatlan*; unveränderlich.

Immōbĭlĭtas, ātis, f. 3. *mozdithatatlanság, mozdúlhatatlanság*; die Unbeweglichkeit. 2) e. gr. animi, Lactant. *állandóság*; die Standhaftigkeit.

Immŏdĕrantĭa, ae, f. 1. i. q. immoderatio.

Immŏdĕrāte, Adv. *illendö mérték, sinórmérték, v. régula nélkűl, mértéketlenűl, rendetlenűl*; ohne gehöriges Maß, ohne Regel. 2) e. gr. vivere, Cic. *mértékletlenűl*; unmäßig. Comp. immoderatius, Cic. Superl. immoderatissime, Spartian.

Immŏdĕrātĭo, ōnis, f. 3. *mértékletlenség*; die Unmäßigkeit.

Immŏdĕrātus, a, um, e. gr. homo, potus, Cic. *mértékletlen, szerfelett való*; unmäßig. e. gr. tempestas, Cic. *nagy, v. terhes zivatar*; ein großes schweres Ungewitter. 2) *végetlen, véghetetlen, megmérhetetlen*; unendlich, unermeßlich. Comp. immoderatior, Gell. Superl. immoderatissimus, Svet.

Immŏdeste, Adv. *módnélkűl, felette, szerfelett, szertelen*; ohne Maß, unmäßig. 2) *illetlenűl, szemérmetlenűl, ortzátlanúl*; unschicklich, unbescheiden.

Immŏdestĭa, ae, f. 1. *rendetlen magaviselet, embertelenség*; ungemäßigtes Betragen, unregelmä-

ßige Aufführung. 2) *szemérmetlenség, ortzátlanság*; die Unbescheidenheit. Tacit.

Immŏdestus, a, um, *mód nelkűl való, disztelen, rendetlen, kivánságaiban mértékletlen*; unmäßig in seinen Begierden. 2) *szemérmetlen, ortzátlan*; unbescheiden.

Immŏdĭce, Adv. *rendkivűl, felettébb, szerfelett, mértékletlenűl*; unmäßig.

Immŏdĭcus, a, um, *mód nélkűl való, szertelen, mérséklétlen*; unmäßig, ausgelassen. e. gr. laetitiae, Tac. *igen elmerűlt az örömben*; überaus freudig. 2) *igen nagy, rendkivűl nagy*; gar zu groß.

Immŏdŭlātus, a, um, (modulus) *rútúl, kedvetlenűl, kellemetlenűl, hangzó*; nicht wohlklingend.

Immŏlātĭcĭus (—tius), a, um, *áldozathoz, v. áldozatra való*; zum Opfer gehörig.

Immŏlātĭo, ōnis, f. 3. *áldozás*; die Opferung.

Immŏlātor, ōris, m. 3. *áldozó*; ein Opferer.

Immŏlātus, a, um, (immolo) *megáldozott*; geopfert.

Immōlĭor, itus sum, īri, Dep. 4. *valamit valahol kezdeni, p. o. épitni, beléépitni*; etwas wo anfangen, z. B. zu bauen, hinein bauen.

Immōlītus, a, um, *beléépitett*; hinein gebaut.

Immŏlo, āvi, ātum, āre, 1. proprie: molam salsam in caput victimae deponere, et dein vinum adspergere. 2) e. gr. bovem, homines, Cic. *megáldozni, áldozni*; opfern. 3) Trop. *megölni*; tödten, umbringen.

Immordĕo, di, sum, ēre, 2. e. gr. aliquid, Stat. *beléharapni*; hinein beißen.

Immŏrĭor, tuus sum, mori, 3. e. gr. aquis, Ovid. *beléhalni valamibe*; über etwas erliegen od. sterben. e. gr. studiis, Hor. *hóltig tanúlni*; bis an den Tod lernen. 2) *meghalni, elenyészni*; sterben. Immortuae reliquiae conjurationis. Cic.

Immŏror, ātus sum, āri, Dep. 1. *valahol maradni, késni, késedelmezni, mulatni*; an einem Orte bleiben, verzögern, sich verweilen, sich aufhalten. e. gr. alicui rei, Quint. *megfontolni*; einer Sache nachdenken.

Immorsus, us, m. 4. *beléharapás, harapás*; das Einbeißen, der Biß.

Immortālis, e, *halhatatlan*; unsterblich. 2) *igen nagy*; sehr groß. Immortales tibi ago gratias, Cic. 3) *örökkévaló, örökké tartó*; ewig, ewig während. 4) immortales milites, Curt. i. e. quorum numerus semper idem esse debet. 5) *isteni, Istenhez hasonló, igen boldog*; göttlich, Gott ähnlich, höchst glücklich. Immortalis ero, Prop. 6) e. gr. signum, Lactan. *szent kereszt jele*; das Zeichen des heiligen Kreuzes.

Immortālĭtas, ātis, f. 3. *halhatatlanság*; die Unsterblichkeit. 2) *legnagyobb boldogság, melly bennünket mintegy az istenekhez hasonlóvá tesz*; die größte Glückseligkeit die uns, so zu reden, den Göttern gleich macht. Mihi immortalitas parta est, si nulla aegritudo huic gaudio intercesserit. Ter.

Immortālĭter, Adv. *halhatatlanúl*; unsterblich. 2) e. gr. gaudere, Cic. *igen, rendkivűl*; sehr, außerordentlich.

Immortālĭtus, Adv. *istentől, isteni végzésből, v. végzés szerént*; von Gott, durch göttliche Schickung.

Immortŭus, a, um, *beleholt*; darin gestorben. 2) *egészen meghólt*; ganz todt. 3) *egészen elmult, v. elenyészett*; was völlig aufgehört hat.

Immōtus, a, um, *megmozdúlhatatlan, megmozdithatatlan*; unbewegt, unbeweglich. 2) Trop. e. gr. fides, Val. Flacc. *változhatatlan, állandó, erős*; unverändert, fest.

Immūgĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. *bőgni, mint az ökör*; brüllen, wie ein Ochse. 2) mare totum immugit, Sen. *dühösködik a' tenger*; das Meer tobet.

Immulgĕo, mulsi, et mulxi, mulsum, et mulctum, ēre, 2. *fejni, beléfejni*; wohin oder hinein melken.

Immundābĭlis, e, *tisztithatatlan*; was nicht zu reinigen ist.

Immunde, Adv. *tisztátalanúl*; unrein.

Immundĭtĭa, ae, f. 1. *tisztátalanság, tsúnyaság, sundaság*; die Unreinigkeit.

Immundĭtĭes, ei, f. 5. idem.

Immundus, a, um (mundus); *tisztátalan, motskos, sunda, szennyes, undok*; unrein, unsauber, unflätbig. Comp. immundior, Sen. Superl. immundissimus, Idem.

Immūnĭfĭcus, a, um, *fösvény, nem*

adakozó, nem bőkezű, szűkmarkú; nicht freygebig, karg.

Immūnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *megerősítni*; wo verwahren, befestigen.

Immūnis, e, *ment, v. szabad azon szolgálatoktól, mellyekkel a' közönséges társaságnak tartozik az ember*; frey von den Diensten, die man dem Staate zu erweisen hat. e. gr. ager, Cic. *szabad szántó föld, mellytől nem fizetnek adót*; ein steuerfreyer Acker. e. gr. militia, Cic. *katonaságtól ment*; der keine Kriegsdienste thun darf. 2) *a' ki nem ád segedelmet a' közönséges költségbe*; der keinen Beytrag zu einem gemeinschaftlichen Aufwande leistet. 3) e. gr. boni, Ovid. *részt nem vevő, nem részes*; nicht theilnehmend. 4) *munka, szolgálat nélkül való*; undienstfertig. Virtus non est immunis, Cic.

Immūnĭtas, ātis, f. 3. *kivételés, szabadlét, mentség, mentlét, a' közönséges terhektől*; die Freyheit, das Freyseyn von öffentlichen Beschwerden.

Immūnītus, a, um (munio); *meg nem erősített, óltalmatlan*; unbefestigt. 2) e. gr. via, Cic. *töretlen, rossz, v. kővel ki nem rakott út*; ein nicht wohl bebahnter oder nicht gepflasterter Weg.

Immurmŭro, āre, 1. *morogni, mormolni, dörmögni valami, v. valaki ellen*; murmeln bey, in oder gegen etwas oder Jemanden. 2) e. gr. aliquid sub lingva, Pers. *titkon mormolni valamit, magában morogni*; etwas heimlich murmeln. 3) sylvis immurmurat auster, Virg. *a' déli szél zúgva fú bé az erdőkbe*; der Mittagwind wehet in die Wälder hinein.

Immuscŭlus (Immussūlus, Immustŭlus), i, m. 2. *letsapó könnyű sas*; ein Schießadler, eine Art von Adlern.

Immūsĭcus, a, um, *mu'sikához nem értő*; unmusikalisch.

Immūtābĭlis, e, *megváltozhatatlan*; unveränderlich. 2) *megváltozott*; verändert.

Immūtābĭlĭtas, ātis, f. 3. *változhatatlanság, megváltozhatatlanság*; die Unveränderlichkeit. Cic.

Immūtātĭo, ōnis, f. 3. *megváltozás, megváltoztatás*, die Veränderung. 2) e. gr. verborum, Cic. *feltserélés*; die Vertauschung. 3) i. q. tropus.

Immūtātor, ōris, m. 3. *megváltoztató*; ein Veränderer.

Immūtātus, a, um, *megváltozott, megváltoztatott*; verändert.

Immūtesco, tui, ĕre, 3. *megnémúlni*; verstummen.

Immūtĭlātus, a, um, *megtsonkítatlan, egész, ép*; unverstümmelt, ganz. 2) *megtsonkított*; verstümmelt.

Immūtĭlo, āre, 1. *megtsonkítni*; verstümmeln.

Immūto, āvi, ātum, āre, 1. (muto) e. gr. ordinem verborum, aliquid de institutis priorum, Cic. *megváltoztatni*; verändern. 2) *el, v. feltserélni*; vertauschen. e. gr. monetam, Plaut. *felváltani*; verwechseln. 3) e. gr. alterum alteri, Cic. *egyiket a' másikától elidegenítni*; einem von dem andern abwendig machen.

Īmo v. Immo, Adv. *sőt, sőt inkább*; ja, vielmehr. 2) *de inkább, hanem inkább, ellenben*; im Gegentheil. 3) *a' mi több, sót a' mi több*; ja, was noch mehr ist.

Impācātus, a, um (pax) e. gr. odium, Claud. *engesztelhetetlen, békételen*; unversöhnlich, nicht friedfertig, unruhig.

Impactĭo, ōnis, f. 3. *meg, v. beléütés, belé, v. összeütődés*; die Anschlagung, Anstoßung.

Impactus, a, um, (impingor) *beléütött, beütöt*; hinein gestoßen, eingeschlagen. 2) e. gr. saxo, Liv. *kősziklába ütődött*; an einem Felsen angestoßen.

Impāges, is, f. 3. *foglaló, v. bévert szeg*; ein eingeschlagener Nagel. 2) *párkány, párkányozat, pártázat*; die Leiste. Vitruv.

Impallesco, lui, ĕre, 3. e. gr. studiis, Pers. *elsárgúlni mellette*; blaß werden bey etwas.

Impar, āris, o. 3. e. gr. toga; *egyenetlen, nem egy forma*; ungleich, ungerade. Imparia numero ova, Varr. Ludere par impar, Hor. *párost 's páratlant játszani*; Gerade und Ungerade spielen. 2) e. gr. sumtui, Ulp. honoribus, Svet *nem elégséges, meg nem bíró, meg nem felelő*; nicht gewachsen. 3) *hasonlatlan, nem hasonló*; unähnlich.

Impărātus, a, um, *készületlen, valamire el nem készűlt*; unbereitet, nicht

vorbereitet. Imparatus a pecunia, Cic. *nints pénze, nints pénz körűlötte*; mit Gelde nicht versehen.

Impārens, tis, o, 3. *engedetlen*; ungehorsam. Fest.

Impārentia, ae, f. 1. *engedetlenség*; der Ungehorsam. Gell.

Impărĭlis, e, *nem egyenlő, őszve nem illő, külömböző*; ungleich. Aur. Vict.

Impārĭlitas, ātis, f. 3. *külömbözőség*; Ungleichheit, Verschiedenheit. Gell.

Impăriter, Adv. *nem egyenlően, külömbözve*; ungleich. Horat.

Impartio, ire, et Impartior, iri, i. q. impertio, impertior, Liv. Cic.

Impasco, ěre, 3. *valahol legeltetni*; wo weiden oder weiden lassen.

Impassĭbĭlis, e, *érzéketlen*; unempfindsam. Lactant.

Impastus, a, um, *meg nem étetett, ehes*; ungefüttert, hungrig. Virg.

Impătĭbĭlis, e, *szenvedhetetlen*; unleidlich, unerträglich. Cic.

Impătĭens, tis, cum Genit. v. gr. laborum, Ovid. vulneris, Virg. *békételenkedő, valamit nehezen tűrő, vagy szenvedő, nyughatatlan*; der etwas nicht ertragen oder erdulden kann, ungeduldig. Impatiens frigoris, Plin. *nem szenvedheti, vagy nem állhatja ki a' hideget*; der keinen Frost vertragen kann. 2) *a' ki magát valamiben nem tudja mérsékelni*; der sich in etwas nicht mäßigen kann. Impatiens irae, Ovid. *nem tudja haragját tartóztatni, v. mérsékelni*; der sich in seinem Zorne nicht mäßigen kann. 3) *érzéketlen*; unempfindlich, fühllos. Senec.

Impătĭenter, Adv. *békételenkedve, békételenűl, nyughatatlanúl*; mit Ungeduld, ungeduldig.

Impătĭentĭa, ae, f. 1. *békételenkedés, nyughatatlanság*; wenn man etwas nicht ausstehen oder ertragen kann, Ungeduld. 2) v. gr. frigoris, Plin. *valaminek el nem tűrhetése, nem szenvedhetés, ki nem állhatás*; die Unerträglichkeit. 3) *érzéketlenség*; die Unempfindlichkeit, Unempfindsamkeit. Senec.

Impăvĭde, Adv. *merészen, bátran, meg nem rettenve*; unerschrocken, ohne Angst. Liv.

Impăvĭdus, a, um, v. gr. vir, Hor. *bátor, nem félénk, meg nem rettent, meg nem ijedt*; sich nicht ängstend, unerschrocken, beherzt.

Impeccābĭlis, e, *vétkezhetetlen*; der nicht fehlt, ohne Fehler, ohne Sünden. Gell.

Impedatus, a, um, v. gr. vitis, Colum. *megkarózott*; gepfählt.

Impĕdĭco, āre, 1. *tőrbe vagy hálóba keríteni, megfogni*; verstricken, fangen. Ammian.

Impedimentosus, a, um, *akadályos*; voller Hindernisse. Cassiod.

Impĕdīmentum, i, n. 2. (impedio), *akadály*; das Hinderniß. Impedimento esse alicui, Cic. inferre alicui impedimentum, Cic. *akadályára lenni valakinek*; einem hinderlich seyn.

Impĕdĭo, īvi et ii, ītum, īre, 4. v. gr. se in plagas, Plaut. pisces reti, Plaut. *belékeverni, p. o. tőrbe, hálóba*; verwickeln, verstricken. 2) *megakadályoztatni, hátráltatni valamiben*; verhindern, abhalten. Negotiis a coena impedior, Cic. 3) *körűlfogni, körűlvenni, körűlkekergetni*; umgeben, umwickeln. Caput myrto impedire. Hor. Aliquem amplexu impedire, Ovid. i. e. amplecti. 4) Impedire aliquem nuptiis, Ter. *valakit a' házasság kötelével lekötni*; einen durch eine Eheverbindung fesseln. 5) nihil impedit, Cic. *semmit se tesz, nem árt*; es thut nichts, es schadet nicht. Nihil impedit, quominus hoc facere possimus, Cic. *semmi se tartóztat bennünket a' miért, v. hogy azt véghez ne vihetnénk*; es hindert uns gar nicht, das zu thun.

Impĕdītĭo, ōnis, f. 3. *akadályoztatás, megakadályoztatás*; die Verhinderung. Cic.

Impĕdīto, āre, 1. *akadályoztatni, hátráltatni*; verhindern. Stat.

Impĕdītor, ōris, m. 3. *akadályoztató*; der Verhinderer. August.

Impĕdītus, a, um, *őszvezavart, őszvekevert*; verwirrt, verwickelt. 2) *megakadályoztatott*; verhindert. 3) impedita via, Cic. *terhes, bajos út*; ein beschwerlicher Weg. Tempora impedita, Idem. *terhes idők, veszedelmes idők*; verwirrte, gefährliche Zeiten. Impedita nomina, Idem. *nem igassdgos adósságok*; unrichtige Schulden.

Impĕdo, āre, 1. v. gr. vineam, Colum. *megkarózni*; pfählen, mit Pfählen versehen.

Impello, pŭli, pulsum, pellěre, 3. *beléütni, belétsapni, és az által moz-*

gásba hozni, hajtani; an etwas stoßen oder schlagen, in Bewegung setzen, treiben. Navem remis impellere, Virg. *evezni*; rudern. Aliquem sermone impellere, Hor. i. e. movere. Aliquem in fugam impellere, Cic. *valakit megfutamtatni, megkergetni*; in die Flucht schlagen. 2) *megtaszítni*; anstoßen. 3) *meglódítni, hajtani kezdeni, p. o. a' hintót, valaminek a' kerekét, 's a' t.* mit einem Stoß in Bewegung setzen, antreiben. 4) *ingerleni, rávenni, ráverni valamire, ösztönözni*; anreitzen, antreiben, verleiten. Impellere aliquem ad iram, Hor. *valakit haragra ingerleni*; einen zum Zorne reitzen. Aliquem ad scelus impellere, Cic.

Impendens, tis, o. *el, vagy reákövetkezendő*; bevorstehend. Cic.

Impendēo, ēre, 2. *reá vagy felibe függeni*; darüber oder herüber hangen. 2) *közel lenni, közelgetni, elközelítni, közelgetésével fenyegetni*; bevorstehen, herannahen. Omnibus terror impendet. Cic. Bellum impendet patriae, Cic. Te impendent mala, Ter. pro: tibi.

Impendio, Adv. *igen, nagyon*; sehr, heftig. Ter.

Impendĭōsus, a, um, *bőköltő*; viel Aufwand machend. Plaut.

Impendĭum, ĭi, n. 2. *költség*; die Kosten, Unkosten, die worauf verwendet werden, der Aufwand. Facere impendia maxima, Plin. Ep. *nagy költséget tenni, sokat költeni, vesztegető költséggel élni*; großen Aufwand machen. 2) *kamat, interes, uzsora*; die Interessen, Zinsen. Cic. 3) *veszteség, kárvallás*; der Verlust, Schaden. Curt.

Impendo, di, sum, ĕre, 3. v. gr. pecuniam, v. sumtum in res, Cic. operam, laborem, curam, alicui rei, vel in aliquam rem, Cic. *fordítni, p. o. pénzt, költséget, munkát, gondot valamire*; an etwas oder daran wenden. Impendere sumtum ad aliquid, Cic. *költeni valamire, költséget fordítni*; Unkosten auf etwas wenden.

Impĕnĕtrābĭlis, e. 3. *általhathatatlan, a' min keresztül nem hat, v. a' mit meg nem jár valami*, undurchdringlich, unzugänglich. Impenetrabilis armis, Plaut. *nem járja a' fegyver, meggyőzhetetlen*; unüberwindlich. 2) *meggyőzhetetlen*: unüberwindlich, unbezwinglich. Tac.

Impensa, ae, f. 1. *költség*; der Aufwand, die Kosten. Impensam facere in rem, Cic. *költeni, v. költséget tenni valamire*; Aufwand machen. Impensis meis, Nep. *magam költségén*; auf eigene Kosten.

Impense, Adv. *költséggel*; mit Kosten. Petr. 2) v. gr. cupere, Ter. *felettébb, nagyon, erősen*; sehr, heftig. Comp. impensius, Sup. impensissime, Svet. *nagy fáradtsággal és nagy költséggel*; mit großer Mühe und vielen Unkosten.

Impensus, us, m. 4. id. qu. Impensa.

Impensus, a, um, *reáfordított, ráköltött*; darauf verwendet. Aetas impensa labori, Lucan. Impenso pretio parare, Caes. 2) *nagy, felettébbvaló, hathatós*; groß, heftig. Impensa libido, Lucr. Cura impensior, Ovid. Impensissimae preces, Svet. *hathatós vagy buzgó kérés, v. könyörgés*; inständige Bitten. Impenso pretio, Cic. *drágán*; theuer. 3) *szenvedhetetlen*; unerträglich. Ingrato homine nihil impensius. Plaut.

Imperans, tis, o. 3. *parantsoló*; befehlend, gebiethend.

Impĕrātīve, Adv. *parantsolólag*; befehlend. Pand.

Impĕrātīvus, a, um, *parantsoló*; befehlend. 2) *parantsolt, megrendelt*; anbefohlen. Feriae imperativae, Macrob.

Impĕrātor, ōris, m. 3. *főhadvezér, hadivezér, fő hadivezér*; ein Heerführer, der oberste Befehlshaber eines Kriegsheeres, Feldherr. 2) *tsászár*; ein Kaiser, ein Herrscher, und der oberste Regent. Imperator histricus, Plaut. *színjátszó társaság főigazgatója*; Directeur einer Schauspielergesellschaft.

Imperatoria, ae, f. 1. *derely, mesterlapu, v. gyökér*; die Meisterwurz. Plin.

Impĕrātōrĭe, Adv. *hadivezér módjára, hadvezéri módon*; feldherrlich, wie ein Feldherr. Treb. Poll.

Impĕrātōrĭus, a, um, v. gr. jus, laus, Cic. *hadvezéri, hadivezéri*; feldherrlich. Navis imperatoria, Plin. *tengeri fővezéri hajó*; Admiralsschiff. 2) *tsászári*; kaiserlich. Svet.

Impĕrātrix, īcis, f. 2. *asszony fővezér*; eine Befehlshaberinn. 2) *tsászárné*; die Kaiserinn.

Imperatum, i, n. 2. *parantsolat*; der Befehl. Imperata facere, Nep. *megtenni, telyesitni a' mi parantsoltatott*; thun was befohlen ist.

Impĕrātus, us, m. 4. *parantsolat, rendelés, meghagyás*; der Befehl, die Ordre. Ammian.

Imperceptus, a, um, *ki nem tudott, tudva nem lévő*; unbekannt. Ovid. 2) *megfoghatatlan, érthetetlen*; unbegreiflich. Gell.

Imperco, ĕre, 3. v. gr. alicui, Plaut. *kéménlni valakit*; schonen, verschonen.

Impercussus, a, um, v. gr. pes, Ovid. *meg nem ütött, meg nem tsapott*; unangestossen, ungestossen.

Imperditus, a, um. *el nem rontott, el nem veszett*; unverderbt, nicht getödtet. Virg.

Imperfecte, Adv. *nem tökélletes, hijános*; unvollkommen, unvollständig. Gell.

Imperfectĭo, ōnis, f. 3. *fogyatkozás, hijánosság, tökélletlenség*; Unvollkommenheit, Unvollständigkeit. August.

Imperfectus, a, um, *hijános, fogyatkozásos, nem tökélletes, tökélletlen*; unvollständig, unvollkommen, noch nicht vollendet. Ovid.

Imperfossus, a, um, *keresztül nem lyukasztott, által nem vájt*; undurchbohrt, undurchstochen, oder nicht durchgraben, Ovid.

Impĕrĭālis, e, *hadivezéri*; dem Feldherrn gehörig. 2) *tsászári*; kaiserlich. Pand. 3) *tsászári birodalombeli*; das Reich betreffend, Reichs oder des Reiches.

Impĕrĭālĭter, Adv. *tsászári módon*; kaiserlich. Cod. Justin.

Impĕrĭōse, Adv. *parantsolólag, hatalmaskodva, fennyen parantsolva*; gebieterisch. Gell.: imperiorius, Varr.

Impĕrĭōsus, a, um, *fennyen parantsoló, hatalmas, hatalmaskodó*: gebieterisch, gebiethend, mächtig, tyrannisch. Fames imperiosa, *a' mindenre kénszerítő éhség*; die Hungersnoth. Imperiosus sibi. Hor. *a' ki tud indúlatosságain uralkodni*; der über seine Leidenschaften herrscht.

Impĕrīte, Adv. *ügyetlenül, tudatlanúl*; ungeschickt, unwissend, dumm. Cic. Comp. imperitius, Cic.: Sup. imperitissime, Cic.

Impĕrītĭa, ae, f. 1. *tapasztalatlanság, járatlanság valamiben, tudatlanság, ügyetlenség*: die Unwissenheit, Unerfahrenheit, Dummheit. Sallust.

Impĕrĭto, āvi, ātum, āre, (Freq. ab impero), v. gr. aliquid, Plaut. oppido, Liv. legionibus Hor. *parantsolgatni, uralkodni, igazgatni*; befehlen, zu befehlen haben, herrschen, commandiren.

Impĕrītus, a, um, v. gr. alicujus rei, Cic. Nep. *tudatlan, tapasztalatlan, járatlan valamiben*; unwissend, unerfahren in etwas. Comp. imperitior, Cic. Sup. imperitissimus, Cic.

Impĕrĭum, ii, n. 2. *parantsolat, rendelés*; der Befehl, die Ordre. Imperium accipere, Liv. *parantsolatot venni*; Ordre bekommen. Imperium exsequi, Ter. *a' parantsolatot telyesitni, v. végrehajtani*; den Befehl vollziehen. Imperiis patris obedientem esse, Plaut. 2) *parantsolásra való hatalom, hatalom*; Macht zu befehlen, Gewalt. Esse sub imperio matris, Terent. Imperium habere in aliquem, Terent. Est mihi imperium in te, Plaut. 3) *igazgatásra, kormányozásra vagy uralkodásra való hatalom, uralkodás, igazgatás, kormányozás, p. o. valamelly városban, városon, tartományon, 's a' t.* die (höchste) Gewalt in einer Stadt, im Staate und Lande, wo es auch Regiment, Regierung, Herrschaft, oder Oberherrschaft übersetzt wird. Regere urbem imperio, Liv. Imperio ejus, Liv. *az ő kormányozása, v. uralkodása alatt*; unter seiner Regierung. Cadere sub populi Rom. imperium, Cic. sub populi Rom. imperium redigere, Caes. De imperio decertare, vel dimicare, Cic. *az uralkodó hatalomért hartzolni*; um die Oberherrschaft streiten, i. e. wer dem andern unterthänig seyn soll. 4) *birodalom*; das Reich. Imperium RomanoGermanicum: *a' Római Német Birodalom*; das Römisch-deutsche Reich.

Imperjūrātus, a, um, *nem hiteszegett*; nicht meineidig. Ovid.

Impermissus, a, um, *tiltott, nem szabados, tilalmas*; unerlaubt. Horat.

Impermixtus vel Imperaistus, a, um, *keveretlen, öszve nem kevert, nem elegyitett*; unvermischt. Lucil.

Impĕro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. alicui, Cic. *parantsolni, parantsolatot adni*; befehlen, gebiethen, Befehl geben, Ordre geben. 2) *uralkodni, kormányozni, igazgatni*; herrschen, regieren. Imperare cupiditatibus, Cic. *kivánságait zabolázni*; die Begierden zähmen. Gentibus imperare, Nep. Illo imperante, Nep. 3) Imperare civitatibus obsides, Caes. *kezeseket kivánni a' városoktól*; den Städten gebiethen, Geißeln zu geben. 4) Imperare sibi, Curt. *állhatatosan feltenni magában*; sich fest vornehmen. 5) v. gr. agris, arvis, Virg. Sen. vitibus, Colum. *mivelni, munkálni, p. o. a' földet, szőlőt*; bearbeiten. Imperor, i. e. imperatur mihi, Horat. Cic.

Imperpĕtŭus, a, um, *nem állandó, nem maradandó*; nicht beständig.

Impersōnālis, e, v. gr. verba impersonalia, Diom. *személyetlen*; unpersönlich.

Impersōnālĭter, Adv. *személy nevezés nélkül; általjában*; nicht persönlich, ohne Benennung der Person. Pandect.

Imperspĭcābilis, e, *elláthatatlan, végére mehetetlen*; unerforschlich. Gloss.

Imperspĭcŭus, a, um, *homályos, nem világos*; undeutlich, dunkel. Plin. Epist.

Imperterrĭtus, a, um, *bátor, meg nem rettent*; unerschrocken. Virg.

Impertĭlis, e, *oszhatatlan*; untheilbar. Augustin.

Impertĭo, ivi et ĭi, ītum, īre, 4. (in et partio) alicui aliquid, Cic. laudem alicui, Idem. *közleni valakivel, megosztani valamit valakivel, részesitni benne*; Theil nehmen lassen, theilhaftig machen, mittheilen. 2) *szánni, reáforditni*; widmen, darauf wenden. Impertire tempus alicui rei, cogitationi, Cic. 3) v. gr. se talem alicui impertire, Cic. *ollyannak mutatni magát, ollyan indúlattal viseltetni valaki eránt*; sich erweisen.

Impertĭor, ītus sum, īri, Dep. 4. i. q. impertio.

Impertītio, ōnis, f. 3. *közlés*; die Mittheilung. Arnob.

Impertītus, a, um, *közlött*; mitgetheilt. Svet.

Imperturbābĭlis, e, *változhatatlan, megindithatatlan, fel nem háborítható*; unveränderlich, ungestört. August.

Imperturbātio, ōnis, f. 3. *fel nem háborodás, felindúlatlanság*; die Ungestörtheit, Gelassenheit. Hieron.

Imperturbātus, a, um, *meg nem indúlt, fel nem háboritott, nyúgott*; unbeunruhigt, ungestört, ruhig. Ovid.

Impervestīgābĭlis, e, *végéremehetetlen*; unerforschlich. Gloss.

Impervĭus, a, um, v. gr. amnis, Ovid. iter, Tac. *járatlan, járhatatlan*; unwegsam, nicht durchgängig, nicht zu passiren.

Impes, ĕtis, m. 3. id. qu. Impetus.

Impesco, ĕre, 3. *legelőre hajtani*; auf die Weide treiben. Fest. (Pasco).

Impĕtibĭlis, e, pro: impatibilis, v. gr. cruciatus, Plin. *szenvedhetetlen, el nem szenvedhető, türhetetlen*; unleidlich, unerträglich. 2) (impeto) *megtámadható*; was angegriffen werden kann oder wird. Solin.

Impĕtīgĭnōsus, a, um, *rühes, koszos*; krätzig, raudig.

Impĕtīgo, inis, f. 3. *rüh, kosz, p. o. emberen, állatokon*; die Krätze, Räude. Plin. 2) *sömör; tarjag a' fán; kanyaró, kihánytás a' testen*; die Flechte, eine Hautkrankheit an Menschen und Bäumen.

Impetigosus, a, um, vide: Impetiginosus.

Impĕto, ĕre, v. gr. aliquem, Stat. *nekiesni, nekimenni valakinek, megtámadni valakit*; losgehen auf Jemanden, anfallen, angreifen. 2) *vádolni valamivel*; beschuldigen; aliquem edacitatis impetere, Sidon.

Impĕtrābĭlis, e, v. gr. venia, Liv. *megnyerhető*; was zu erlangen, oder leicht zu erlangen ist. 2) v. gr. orator, Plaut. *valamit könnyen megnyerő*; der etwas leicht erlangt.

Impĕtrātio, ōnis, f. 3. *megnyerés, valaminek elérése v. megnyerése*; Erlangung. Cic.

Impĕtrātor, ōris, m. 3. *megnyerő*; der Erlanger. Cod. Th.

Impetratus, a, um, *megnyert*; erlanget.

Impĕtrĭo, īvi, ītum, īre, 4. *végrehajtani, megnyerni valamit, elérni a' mire valaki igyekezett*; ausrichten,

glücklich zu Stande bringen, seinen Wunsch erlangen.

Impĕtro, āvi, ātum, āre, 1. (in et patro), v. gr. aliquid ab aliquo, Cic. *kérés által megnyerni*; durch Bitten erlangen. 2) *végrehajtani*, *véghezvinni*; zu Stande bringen, ausführen, zuwege bringen. Incipere multo facilius est, quam impetrare, Plaut.

Impĕtŭlans, i. q. petulans, Mart. Cap.

Impĕtŭōse, Adv. *hevesen*, *erőszakosan*; mit Heftigkeit. Augustin.

Impĕtŭōsus, a, um, v. gr. animus, Plin. *erőszakos*, *heves*; heftig.

Impĕtus, us, m. 4. *megtámadás*, *rárohanás*; der Angriff, die Attake. Impetum facere in aliquem, Cic. vel dare, Liv. vel capere, Liv. *nekimenni valakinek*, *megtámadni valakit*; Angriff thun, darauf losgehen. Uno impetu epotare, Plin. *egy húzomba*, *egy hajtással kiinni*; auf einen Zug, mit einem Mahle austrinken. 2) *hevesség*, *erőszak*, *tűz*; die Heftigkeit, Gewalt, Hitze. Omni animi impetu in aliquid incumbere, Cic. *telyes igyekezettel rajta lenni valamin*; allen Fleiß auf etwas wenden. Impetus divinus, Cic. *isteni erő*, *v. hathatósság*; eine göttliche Begeisterung. 3) *erőszakos sebesség*; die Heftigkeit in der Bewegung, Schnelligkeit. Impetus coeli, Lucr. *a' tsillagos égnek sebes forgása*; der schnell sich bewegende Himmel. Impetus maris, Caes. *a' tengernek erőszakos hánykódása*; die ungestümme Bewegung des Meeres. Nocturno impetu. Acc. ap. Cic. i. e. noctu.

Impexus, a, um, *fésűletlen*; ungekämmt. Virg.

Impia, ae, f. 1. *tyúkhúr*; Hühnerdarm, Hühnerbiß, Vogelkraut. Botan. Alsine media. Lin.

Impiātus, a, um, *megfertéztetett*; besudelt. Apul. 2) *gonosz*; schelmisch, boshaftig. Fest.

Impīco, āre, 1. *bészurkozni*; verpichen. Colum.

Impie, Adv. *istentelenül*, *gonoszúl*, *álnokúl*; gottlos, pflichtvergessen. Cic.: impiissime, Salvian.

Impiĕtas, ātis, f. 3. *istentelenség*, *gonoszság*, *tőkélletlenség*; Gottlosigkeit, Pflichtvergessenheit, gottloses, liebloses, pflichtvergessenes Betragen. Cic. Ovid.

Impĭger, gra, grum, v. gr. in scribendo, Cic. ad labores, Idem. equus, Hor. *gyors*, *serény*; ämsig, munter, hurtig.

Impigre, Adv. *gyorsan*, *serényen*; unverdrossen, ämsig, munter hurtig, geschwind. Liv.

Impĭgrĭtas, ātis, f. 3. *gyorsaság*, *serénység*; die Unverdrossenheit, Munterkeit. Cic.

Impīlia, um, n. 3. *süvegsaru*; Filzschuhe. Plin.

Impingo, pēgi, pactum, gĕre, 3. v. gr. caput parieti, Plin. *beléütni*, *beletsapni*, *odaütni valamihez*; etwas an oder gegen etwas stoßen, schlagen. 2) lapidem alicui impingere, Phaedr. *kővel meghajítni valakit*; einen mit Stein werfen. 3) v. gr. culpam in aliquem, Plaut. *valakire tolni*, *nyakába hárítni*; auf einen schieben. Dicam alicui impingere, Ter. *pert hárítni valaki nyakába*; einem einen Proceß auf den Hals werfen. V. gr. compedes alicui, Plaut. *bilintset vetni a' lábaira*, *vasra tenni v. verni*; Fesseln anlegen. Impingre alicui pugnum, Plaut. *megöklözni*; mit der Faust schlagen. 4) v. gr. agmina muris, Virg. hostes in vallum, Tac. *oda szorítni*, *neki nyomni*, *oda hajtani*, *űzni*; wohin treiben, jagen. 5) Impingi hostibus, Tac. *az ellenségre bukkanni*; auf die Feinde stoßen.

Impĭo, āvi, ātum, āre, 1. *bűnnel*, *v. vétekkel bémotskolni*; mit Sünden beflecken. 2) v. gr. se, Plaut. *vétkezni*; sündigen.

Impĭus, a, um, *istentelen*, *isten nélkül való*, *gonosz*, *tőkélletlen*, *gonosz indúlatú*, *hitetlen*; gottlos, gewissenlos, verrucht. Impius erga parentes, Svet. *a' szülei eránt háládatlan*, undankbar, ehrvergessen. 2) *kegyetlen*; grausam. Ovid. Virg.

Implācābĭlis, e, v. gr. in aliquem, Cic. vel alicui, Liv. odium, ira, Nep. *engesztelhetetlen*, *megkérlelhetetlen*; unversöhnlich.

Implācābĭlĭtas, ātis, f. 3. *engesztelhetetlenség*; die Unversöhnlichkeit. Ammian.

Implācābĭlĭter, Adv. *engesztelhetetlenül*; unversöhnlich. Implacabilius, Tacit.

Implācātus, a, um, *engesztheletlen*; unbesänftigt. 2) *kegyetlen*; grausam. Virg.

Implăcĭdus, a, um, *nyughatatlan*; unruhig. 2) *vad, kemény, komor*; rauh, wild. Hor.

Implăgo, āre, 1. *hálóba kerítni*; ins Netz bringen. Sidon.

Implantātio, ōnis, f. 3. *belé ültetés, beléoltás, béoltás*; die Einpflanzung, Pfropfung. Gloss.

Implanto, āre, 1. *beléültetni, oltani, béoltani*; einpflanzen, pfropfen. Gloss.

Implānus, a, um, *egyenetlen*; uneben. Aur. Vict.

Implecto, xi, xum, tĕre, 3. *beléfonni*; hineinflechten. Aurum crinibus implexum, Plin. 2) *belékeverni, körül-tekergetni*: verwickeln in etwas, umschlingen. Apul.

Implĕo, ēvi, ētum, ēre, 2. v. gr. amphoram, Plaut. *megtölteni, teletölteni*; voll machen, anfüllen. 2) Trop. v. gr. aliquem spe, v. spei, Liv. *bétölteni, táplálni, p. o. reménységgel*; erfüllen. 3) *jóltartani, p. o. étettel itallal*; sättigen, zur Genüge zu essen geben, mit Speise und Trank anfüllen. Implentur Bachi carnisque, Virg. Se implere, Cels. *jóllakni, megtölteni a' hasát*; sich sättigen, sich voll anfüllen. 4) *eltölteni, kitölteni, végezni, elvégezni, végrehajtani*; erfüllen, vollenden, enden. Annum octavum implevit, Plin. Ep. Cursum vitae implere, Plin. Finem vitae implevit. Tac. 5) *annyira menni, annyit tenni, t. i. mindösszve*; ausfüllen, vollzählig machen. Sex millia implet, Liv. Sexdecim libras implet, Plin. *tizenhat fontot nyom*; wiegt 16 Pfund. 6) v. gr. vicem alicujus implere, Plin. *valaki helyét kipótolni, v. helyébe lenni*; eines Stelle vertreten. 7) v. gr. promissum, Cic. *telyesítni, bétölteni*; erfüllen. 8) v. gr. aliquam, Ovid. *teréhbe ejteni*; schwanger oder trächtig machen.

Implētio, ōnis, f. 3. *bétöltés, telyesítés*; die Erfüllung. Gloss.

Implētus, a, um, *bétöltött, telyesített*; erfüllt. Cic.

Implexio, ōnis, f. 3. *öszvebonyolódás*, die Verwickelung.

Implexus, a, um, *egybefűzött, öszvefont*; verflochten.

Implexus, us, m. 4. *egybefűzés, öszvefonás*; die Verflechtung. 2) *öszvebonyolódás*; die Verwickelung.

Implĭcātio, ōnis, f. 3. v. gr. nervorum, Cic. *öszvefonódás, öszveszövődés*; Einflechtung, Verflechtung unter einander. 2) *öszvezavarodás, öszvekevergődzés*; Verwickelung, Verwirrung. Cic.

Implĭcātūra, ae, f. 1. *öszvekevergődzés*; Verwickelung. Sidon.

Implĭcātus, a, um. *belé, v. betakargatott valamibe*; eingewickelt. 2) *öszvezavart, v. zavarodott, zűrzavaros*; verwirrt. 3) *megakadályoztatott, hátráltatott*; verhindert. Cic. 4) *egyesített*; verbunden; plures implicatos habere, Cic. *többeket egyesítni*; mehrere vereinigen. 5) *homályos*; dunkel. v. gr. sermo, Cic. 6) *belétekergődzött, belékeveredett; belészöttfont*; verwickelt. Cic.

Implĭciscor, ĭsci, Dep. Obs. id. qu. Implicari, Plaut.

Implĭcĭte, Adv. *öszvezavarva*; verwirrt. 2) *öszvekeverve, elegyítve*; vermengt. 3) *belsőképpen*; innerlich. Cic.

Implĭcĭto, āre, 1. Frequ. *egymásba tekergetni vagy keverni*; verwickeln.

Implicitus, a, um, *belétakart, belétakargatott*; verwickelt. 2) *öszvekötődött, p. o. tsomóra, ráfolytódott*; verknüpft. 3) *öszvezavarodott*; verwirrt. 4) *hátráltatott, megakadályoztatott*; verhindert. 5) viae errore implicitae, Lucr. *tévelygő útak*; Irrwege. 6) implicitus morbo, v. in morbum, Liv. *betegségbe esett*; mit einer Krankheit behaftet.

Implĭco, āvi, ātum, et ŭi, ĭtum, āre, 1. *öszve, vagy belétekergetni, göngyölgetni, v. takargatni*; einwickeln, hineinwickeln. 2) *beléfonni, öszvefonni vele*; einflechten. Crines auro implicare, Virg. 3) *öszvezavarni, zavarba hozni, zűrzavart okozni*; verwirren, Verwirrung machen. 4) implicari morbo, v. in morbum, L v. Lucr. *betegségbe esni, megbetegedni*; krank werden, erkranken. 5) *szorosan egyesítni, öszvekötni*; genau verbinden, vereinigen. Se societate alicujus implicare, Cic. 6) erroribus implicari, Cic. *hibázni, hibákba keveredni*; irren, Fehler begehen. 7) *közleni, beléadni, beléoltani*; mittheilen, hineinfügen. Dii vim suam hominum naturis implicant, Cic.

Implōrābĭlis, e, *segitségül hivható*; den man um Hülfe anrufen kann.
Implōrātio, ōnis, f. 3. *segitségül hivás*; die Anrufung um Hülfe. Cic.
Implōro, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. deos, Cic. auxilium alicujus, fidem, Cic. auxilium ab aliquo, Caes. *valakit segitségül hivni, kérni a' segitségre, nagyon kérni*; einen um Hülfe anrufen, anflehen, bitten. Misericordiam alicujus implorare, Cic. *valakit könyörületességre kérni*; einen um Mitleiden bitten. 2) *tanúbizonyságúl hivni*; zum Zeugen anrufen. Cic.
Implumbo, āvi, ātum, āre, 1. *ónnal beönteni, öszveforrasztani*; mit Bley eingießen, verlöthen. Vitruv.
Implūmis, e, 3. *tollatlan, tsupasz*; ohne Federn, ungefiedert, kahl. Hor. et Plin. 2) *szöretlen, kopasz*; ohne Haare, kahl. Plin.
Implŭo, ui, ĕre, 3. *beléesni, v. ráesni az esőnek*; hineinregnen, anregnen. 2) *esni, esőt botsátni rá, megáztatni*; regnen, anregnen lassen. Ovid.
Impluvia, ae, f. 1. *eső ellen való köpönyeg*; ein Regenmantel. Varr.
Implŭvĭātus, a, um, *megázott, t. i. az esőtől*; beregnet.
Implŭvĭum, ii, n. 2. i. q. compluvium, Cic.
Impoenĭtendus, a, um, *a' mit meg nem lehet bánni*; nicht zu bereuen. Apul.
Impŏlīte, Adv. *ékesség nélkül, ki nem tisztitva*; ohne Schmuck, unsäuberlich. Cic.
Impŏlītĭa, ae, f. 1. *valaminek annak rendiszerént való ki nem tisztitása, gondviseletlenség*; die Nachlässigkeit, ein Ding gehörig auszuputzen.
Impŏlītus, a, um, *ki nem sikárlott, ki nem simitott, ki nem tisztitott, tisztitatlan, durva*; nicht polirt, nicht glatt gemacht, unausgeputzt, grob. 2) v. gr. forma ingenii, Cic. *ki nem formált, hijános*; nicht gehörig gebildet, unvollendet.
Impollūtus, a, um, *szeplőtelen, fertézetlen, tiszta*; unbefleckt, rein. v. gr. virginitas, Tacit.
Impōno, sui, sĭtum, ĕre, 3. *belétenni, bétenni, tenni valahova*; einlegen, hinein oder wohin legen, setzen, stellen. Pedem in navem imponere, Plaut. Custodem in hortis imponere, Nep. 2) *valamire rátenni, v. helyheztetni, feltenni valamire*; auf etwas setzen, legen, aufsetzen, auflegen. Bovi clitellas imponere, Cic. Aliquem rogo imponere, Virg. v. in rogum, Cic. Aliquem in equum imponere, Liv. *valakit a' lóra feltenni*; einen aufs Pferd setzen. 3) Trop. v. gr. alicui labores, Caes. vectigal agris, Cic. leges, Cic. *rávetni, kiszabni valakire*; auflegen, auferlegen. 4) imponere alicui, Cic. Nep. *rászedni, v. megtsalni valakit*; einen täuschen, hintergehen. 5) Extremam manum rei imponere, Virg. vel, summam manum, Plin. vel manum supremam, Ovid. *végre hajtani valamit, elvégezni*; die letzte Hand anlegen, zu Ende bringen. Finem imponere rei, Liv. *végét szakasztani valaminek*; ein Ende setzen oder machen. 6) v. gr. vulnus, plagam, vim, Cic. *okozni, szerezni, tenni*; zufügen, machen, verursachen. 7) Pretium imponere rei, *árrát szabni*; einen Preis setzen. Nomen imponere rei, Cic. *nevet adni valaminek, elnevezni valamit*; einen Nahmen geben oder beylegen.
Imporco, āre, 1. *barázdát vonni*; Furchen machen. Colum. 2) v. gr. semen, Colum. *barázdába hányni, v. vetni, elboronálni*; einfurchen, in die Furchen bringen und einegen.
Importābĭlis, e, *elhordozhatatlan*; nicht zutragen, unerträglich. Tertull.
Importātĭcius (—tius), a, um, *behozott, t. i. idegen földről*; eingeführt, (aus fremden Orten).
Importo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. vinum, Caes. aliquid humeris in urbem, Plin. *bévinni, béhordani*; einführen, hineintragen, bringen. 2) v. gr. alicui detrimentum, Cic. *okozni, tsinálni, szerezni*; verursachen, machen.
Importūne, Adv. *rosszkor*; zur Unzeit. *helytelenül, illetlenül, alkalmatlanúl*; unschicklich. Comp. importunius, Sup. importunissime, Gell.
Importūnĭtas, ātis, f. 3. *alkalmatlanság, alkalmatlankodás, illetlen és durva magaviselet, durvaság*; Unschicklichkeit, Unbequemlichkeit, besonders Unschicklichkeit des Betragens, Unmanierlichkeit, ungestümes Wesen, Ungeschliffenheit, Grobheit.
Importūnus, a, um, v. gr. tempus, Cic. morbus, Cels. *terhes, alkalmatlan*; beschwerlich, ungelegen. 2) v. gr. locus,

Sall. *nem alkalmatos, alkalmatlan*; unschicklich, unbequem zu etwas. 3) v. gr. mulier, Cic. hostis, Cic. *alkalmatlankodó, erőszakos, durva*; ungestüm, ungeschliffen, hart, mürrisch.

Importŭōsus, a, um, v. gr. mare, Sall. *kikötötlen, mellynek nints kikötőhelye*; ohne Hafen.

Impos, ōtis, *megfogyatkozott, tehetetlen, nem bíró valamivel*; nicht mächtig über etwas, nicht Herr darüber, nicht in der Gewalt habend. Impos mentis, animi, vel sui, Plaut. *nints eszén*; seines Verstandes nicht mächtig.

Impŏsĭtīcius (—tius), a, um, v. gr. nomina, Varr. *adott, tulajdonitott, nem természeti, v. nem eredeti*; beygelegt, hinzugefügt.

Impŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *rátevés, rátétel*; die Auflegung. Plin. 2) *adó, rávetett adó*; die Auflage, Schatzung. Plin.

Impŏsĭtīvus, a, um, i. q. impositicius. Varr.

Impŏsĭtor, ōris, m. 3. v. gr. nominis, Varr. *ráadó, elnevező*; der Beyleger, z. B. eines Nahmens. Varr.

Impŏsĭtus, a, um, *rátett*; auferlegt. Ovid. 2) impositae leges, Cic. *kiadott, v. szabott törvények*; gegebene Gesetze. 3) nomen impositum, *megkülömböztetés végett adott név*; ein Zunahme.

Impŏsĭtus, us, m. 4. *rátétel*; das Auflegen. Plin.

Impossĭbĭlis, e, *lehetetlen*; unmöglich. Quintil.

Impossĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *lehetetlenség*; die Unmöglichkeit. Apul.

Impostor, ōris, m. 3. *tsaldrd, álnok tsaló*; ein Betrieger. Pandect.

Impostūra, ae, f. 1. *tsalárdság, tsalás*; Betriegerey, der Betrug. JCt.

Īmpŏstūro, āre, 1. *tsalni*; betriegen. Gregor. M.

Impŏtens, tis, *tehetetlen, erőtlen, gyenge*; nicht mächtig, unmächtig, schwach. Cic. 2) v. gr. irae, laetitiae, Liv. *a' ki nem bír, p. o. indúlatival, nem tudja mérsékelni, p. o. haragját, 's a' t.* nicht mächtig worüber, nicht Herr worüber. 3) v. gr. homo, v. animus, Cic. *indúlatos*; leidenschaftlich.

Impŏtenter, Adv. *tehetetlenűl, erőtlenűl*; kraftlos, ohnmächtig, schwach. 2) *zaboldtlanúl, indúlatoskodva*; übermüthig, zügellos. Impotenter regnare, Hirt. *tirannusmódra uralkodni*; tyrannisch regieren.

Impŏtentĭa, ae, f. 1. *tehetetlenség, t. i. valamire*; das Unvermögen. Impotentia generandi naturalis; *nemzésbeli tehetetlenség*; das Unvermögen Kinder zu zeugen. 2) *erőtlenség, gyengeség*; die Schwachheit. 3) *zaboldtlanság, indúlatosság, indúlatoskodás*; die Zügellosigkeit, affectvolles Betragen. Cic. Svet.

Īmpraēgnātĭo, ōnis, f. 3. *teréhbeejtés*; die Schwängerung. Chym.

Īmpraēgnātus, a, um, *teréhbeejtett*; geschwängert.

Īmpraēgno, āre, 1. *teréhbeejteni*; schwängern. 2) *szaporítni*; vermehren. Voss.

Impraepĕdīte, Adv. *szabadon, nem akadályoztatva*; unverhindert. Ammian.

Impraepĕdītus, a, um, *szabados, akadályozatlan*; unverhindert. Ammian.

Impraepūtĭātus, a, um, *környűl nem metszett*; nicht beschnitten. Tertull.

Impraescĭentĭa, ae, f. 1. *előre nemtudás*; das Nichtvorherwissen. Tertull.

Impraesentĭārum, Adv. *most, ezúttal*; jetzt oder für jetzt. Nep. Tacit.

Impraestābĭlis, e, *semmit se telyesítő*; nichts leistend. Salv.

Impraetermisse, Adv. *elmúlhatatlanúl, haladék nélkűl*; ohne Aufschub. Gloss.

Imprānsus, a, um, *nemevett, éhgyomrú, a' ki még éh gyomorral van*; der nicht gefrühstückt, oder überhaupt noch nicht gegessen hat, nüchtern. Plaut. Horat.

Imprĕcātĭo, ōnis, f. 3. *átok, megátkozás*; die Verwünschung. Senec.

Imprĕcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *kivánni valamit valakinek, jót vagy rosszat*; anwünschen. Imprecari alicui poenas diras. Apul. Alicui bene imprecari, Petron. Salutem alicui imprecari. Apul.

Imprensĭbĭlis, e, (prehendo) *megfoghatatlan*; unbegreiflich. Gell.

Impresse, Adv. *bényomva*; eingedruckt; *nyomosan, jól*; nachdrücklich. Tertull.

Impressĭo, ōnis, f. 3. (imprimo) v. gr. visorum, Cic. *bényomás, béhatás*; der Eindruck, das Eindrücken, Ein-

dringen. 2) *bényomúlás, t. i. az ellenség közé, bérohanás, megtámadás*; das Eindringen in die Feinde, in ein Land 2c., der Angriff, Einfall; impressionem facere in fines hostium, Hirt.: in castra, Varr. 3) *erő az előadásban, hathatósság*; Nachdruck im Reden. Cic. 4) v. gr. vocum, Cic. *a' formája, kifejezése a' szónak*; der Abdruck, die Gestalt, Form, der Ausdruck. 5) v. gr. libri, Gloss. *nyomtatás, kinyomtatás*; der Druck, z. B. der Bücher. Impressio nummorum, Augustin. *pénzverés*; das Geldprägen.

Impressor, ōris, m. 3. *könyvnyomtató*; der Buchdrucker. Gloss.

Impressus, a, um, Part. et Adj. *belényomott, bényomott*; eingedrückt, hineingedrückt. 2) *rányomott*; eingeprägt.

Impressus, us, m. 4. i. q. Impressio, Prud.

Imprīmis, et Inprimis, Adv. *legelsőben*; zuerst. 2) *különösen, kivált, kiváltképpen*; vornehmlich.

Imprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. (in et premo) *belényomni, bényomni*; hineindrücken. 2) *rányomni, rátütni*; aufdrücken. Imprimere sigillum epistolae, Plin. Basium imprimere, Martial. *megtsókolni*; küssen. Imprimere signum pecori, Virg. *megbélyegezni a' marhát, barmot, bélyeget ütni rá*; bezeichnen. 3) v. gr. vulnus, dedecus, Cic. *ejteni, tsinálni, p. o. sebet*; zufügen, machen. 4) In animo, in mente alicujus aliquid imprimere Plin. in Paneg. *eszére adni, lelkére kötni*; einem etwas wohl einprägen. Imprimere aliquid animo; *valamit megtanúlni, t. i. könyvnélkül*. 5) v. gr. aeri; *kimetszeni, bémetszeni valamit, p. o. rézbe*; eingraben, z. B. in Metall. 6) v. gr. librum, Gloss. *nyomtatni, kinyomtatni, p. o. könyvet*; Bücher drucken.

Imprŏbābĭlis, e, *helybe nem hagyható*; verwerflich, des Beyfalls unwerth. Senec. 2) *nem hihető*; unwahrscheinlich.

Imprŏbātĭo, ōnis, f. 3. *megvetés, helybe nem hagyás*; Verwerfung, Mißbilligung.

Imprŏbātor, ōris, m. 3. *megvető, helybe nem hagyó*; der Verwerfer, Mißbilliger. Apul.

Imprŏbe, Adv. *nem jól, rosszúl, helytelenül*; unrecht, untauglich. Gell. 2) v. gr. facere, Cic. *gonoszúl, istentelenül*; gottlos, unrecht, auf gottlose, unrechte Art. 3) *felettébb, szerfelett, felette igen*; übers Maß, übermäßig. 4) *szemtelenül*; unverschämt. Petron. Comp. -ius, Sup. -issime, Svet.

Imprŏbĭtas, ātis, f. 3. *gonoszság, istentelenség*; die Bosheit, Gottlosigkeit. 2) *igasságtalanság, erőszakoskodás*; die Ungerechtigkeit, Gewaltthätigkeit. Cic. 3) *szemtelenség*; die Unverschämtheit. Cic.

Imprŏbĭter, Adv. i. q. improbe, Petron.

Imprŏbĭto, āre, i. q. improbare, Gell.

Imprŏbo, āvi, ātum, āre, 1. *nem hagyni helybe, megvetni*; nicht billigen, verwerfen, mißbilligen. 2) *nem javallani*; nicht rathen. Cic.

Imprŏbŭlus, a, um, *gonoszutska*; etwas gottlos. Juvenal.

Imprŏbus, a, um, v. gr. merces, panis, Plaut. Mart. *nem jó, rossz*; nicht gut, schlecht. 2) v. gr. homo, Cic. factum, Plaut. *gonosz, rossz, istentelen*; moralisch schlecht, böse, gottlos, ungerecht. 3) v. gr. *szemtelen*; unverschämt. Improbiorem non vidi faciem mulieris, Plaut. 4) *nagy, rendkivülvaló, erős, tartós*; groß, übertrieben. übermäßig, heftig, arg, anhaltend. Labor improbus omnia vincit, Virg. *a' tartós munkával még a' lehetetlennek látszó dolgot is végrehajthatod, vagy, a' fáradhatatlan szorgalmatosság tsudákat tesz*; anhaltende Arbeit überwindet alles. 6) *fajtalan*; geil, unzüchtig. Improba verba; *fajtalan beszéd*; unzüchtige Worte. 6) *kemény, kegyetlen*; heftig, streng; improba hyems, Ovid. 7) v. gr. ad aliquid, Ter. *alkalmatlan valamíre*; ungeschickt. 8) improbus amor, Virg. *a' szerentsétlen szeretet*; eine unglückliche Liebe. Comp. -ior, Sup. -issimus.

Imprŏcērus, a, um, *alatsony, nem magas*; nicht hoch. Gell.

Imprŏcrĕābĭlis, e, *megszerezhetetlen*; unerschafflich. Apul.

Imprŏfessus, a, um, *magát bé nem vallott*; der sich nicht zu etwas angegeben hat. Pandect.

Imprōlis, e. 3. *gyermektelen, magtalan*; ohne Kinder. Fest.

Imprōmiscŭus, vel Imprōmiscus, a, um,

nem elegyitett, elegyítetlen, nem kevert; unvermischt. Gell.

Impromtus, a, um, *lassú*; langsam, träg. Liv. 2) *nem kész, készületlen*; nicht fertig, unbearbeitet.

Imprŏpe, Adv. i. q. prope, Tertull.

Imprŏpĕrānter, Adv. *nem sietve, lassan lassan*; ohne Eile, nach und nach. Auson.

Imprŏpĕrātus, a, um, *lassú, nem hebehurgya*; langsam, nicht eilfertig, nicht schnell. Virg.

Imprŏpĕro, āre, 1. *besietni*; hinein eilen. Varr.

Imprŏpĕrus, a, um, *lassú*; langsam. Sil.

Imprŏprĭe, Adv. *nem tulajdonképpen*; uneigentlich. Plin.

Imprŏprĭus, a, um, *nem tulajdonképpen való, nem tulajdon, p. o. természete, v. minémüsége valaminek*; uneigentlich, nicht eigentlich zukommend. Quintil.

Improspecte, Adv. *vigyázatlanúl*; unvorsichtig. Tertull.

Imprŏspectus, a, um, *nem látott, meg nem nézett*; unbesehen, ungesehen.

Improsper, a, um, *szerentsétlen, nem szerentsés*; unglücklich. Tacit. 2) v. gr. fama, Tacit. *nem kedvező*; ungünstig.

Improspĕre, Adv. *szerentsétlenűl*; unglücklich. Tacit.

Imprŏtectus, a, um, *fedetlen, fedezetlen, védetlen*; unbedeckt, unvertheidigt. Gell.

Imprŏvĭde, Adv. *vigyázatlanúl*; unvorsichtig. Liv.

Imprŏvĭdentĭa, ae, f. 1. *vigyázatlanság, előre nem vigyázás*; die Unvorsichtigkeit. Tertull.

Imprŏvĭdus, a, um, v. gr. rei, Liv. *előre nem vigyázó, p. o. a' dologban*; nicht voraussehend. 2) *vigyázatlan*; unvorsichtig. Cic. 3) v. gr. tela, Plin. *véletlen*; was unversehens geschieht.

Imprŏvīse, Adv. *véletlenűl*; unversehens. Tertull.

Imprŏviso, de improviso, vel, ex improviso, Cic. *véletlenűl*; unversehens, unvermuthet.

Imprŏvīsus, a, um, *véletlen, előre elnemlátott*; nicht vorausgesehen, unvermuthet. 2) *előre nem néző*; der sich nicht vorsiehet. Cic.

Imprūdens, tis, o. *esztelen, eszetlen, oktalan*; unweise, thöricht, unklug. 2) *vigyázatlan, figyelmetlen, előre nem látó*; unbehutsam, unvorsichtig. 3) *tudatlan, járatlan, tapasztalatlan*; unwissend, unerfahren.

Imprūdenter, Adv. *vigyázatlanúl, esztelenűl, gondolatlanúl, ostobáúl*; unvorsichtig, unweise, unbeobachtsam, thöricht. 2) *tudatlanságból, véletlenűl*; aus Unwissenheit, unversehens.

Imprūdentĭa, ae, f. 1. *vigyázatlanság*; die Unvorsichtigkeit. 2) *tudatlanság esztelenség*; die Unwissenheit. 3) *hiba, tévelygés*; der Irrthum.

Impūbes, ĕris, v. Impubis, et Impuber, ĕris, o. *szakállatlan a' kinek még nints szakálla, nem férjfikoros, férjfikorra nem jutott*; noch keinen Bart habend, nicht mannbar. 2) *elhálástól magát megtartóztató*; sich des Beyschlafs enthaltend.

Impūbesco, ĕre, 3. *felnőni*; heranwachsen.

Impŭdens, tis, o. (pudet) *szemtelen, ortzátlan, goromba*; unverschämt, grob. 2) *igen sok, elégen túl való, szerfelett való*; sehr viel, übermäßig. e. gr. pecunia, Cic. *igen sok pénz, mellyet ortzátlanság nélkűl nem lehet kivánni, v. kérni*; sehr viel Geld, welches man nicht ohne Unbescheidenheit verlangen kann. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus, Svet.

Impŭdenter, Adv. *szemtelenűl, ortzátlanúl*; schamlos, unverschämt. Comp. -ius, Cic. Superl. -issime, Plin. jun.

Impŭdentĭa, ae, f. 1. *szemtelenség, ortzátlanság, szemtelen vakmerőség*; die Unverschämtheit, Frechheit.

Impŭdīce, Adv. *szemtelenűl, szemérmetlenűl, tisztátalanúl, fajtalanúl*; unkeusch, unzüchtig. Superl. -issime, Eutrop.

Impŭdīcitĭa, ae, f. 1. *szemérmetlenség, tisztátalanság, fajtalanság, paráznaság*; die Unzüchtigkeit.

Impŭdīcus, a, um, (pudor) *szemérmetlen, tisztátalan, parázna*; unzüchtig, unkeusch. 2) *vakmerő*; verwegen. 3) e. gr. digitus, Mart. *középső, v. közbülső ujj*; der Mittelfinger. Comp. -ior, Plaut. Superl. -issimus. Sen.

Impugnātĭo, ōnis, f. 3. *megtámadás, ostromlás*; die Anfechtung, Bestreitung.

Impugnātus, a, um, *megtámadt, meg-*

támadott, *ostromlott*; bestritten, angefochten. 2) *meg nem támadt*, *nem ostromlott*; unangefochten. Aliquid impugnatum relinquere, Gell.

Impugno, āvi, ātum, āre, 1. (pugna) e. gr. patriam, Cic. terga hostium, Liv. *ostromolni*, *megtámadni*, *haddal menni ellene*; bestreiten, bekriegen. 2) Trop. e. gr. dignitatem alicujus, Cic. *gyalázni*, *megtámadni*; angreifen. e. gr. morbum, Plin. *elűzni*; vertreiben. e. gr. aliquid, Hor. *védelmezni*, *ostromolni*, *megtzáfolni igyekezni*; bestreiten, zu widerlegen suchen.

Impulsĭo, ōnis, f. 3. (pello) *hozzáütődés*, *beléütközés*; das Anstoßen. 2) *késztetés*, *ösztönözés*, *serkentés*, *nógatás*; der Antrieb, die Anreitzung. 3) *belső ösztön*; ein innerlicher Trieb.

Impulsor, ōris, m. 3. *késztető*, *ösztönöző*, *nógató*, *ingerlő*, *fellovaló*; ein Antreiber, Aufhetzer, Anstifter.

Impulsus, a, um, (impello) *késztetett*, *nógatott*, *serkentett*; angetrieben. 2) *mozgatott*; bewegt. Chordae impulsae pollice, Ovid. 3) *elhajtott*; fortgetrieben.

Impulsus, us, m. 4. *hozzáütődés beléütközés*; das Anschlagen, Anstoßen an etwas. 2) *késztetés*, *nógatás*, *serkentés*, *ingerlés*; der Antrieb, das Anreitzen. 3) *belső ösztön*; der innerliche Trieb.

Impulvĕrĕus, a, um, *por nélkül való*; ohne Staub. e. gr. victoria, Gell. *fáradságnélkül való*: ohne Mühe.

Impunctus, a, um, *pettegetett*; voller Tüpfel.

Impūne, Adv. e. gr. facere, Cic. *büntetetlenűl*, *tartózkodás nélkül*, *szabadon*; ungestraft, frey. 2) *baj*, *v. veszedelem nelkűl*; ohne Gefahr. Comp. -ior, Superl. -issime, Ter. Plaut.

Impungo, ĕre, 3. i. q. pungo.

Impūnis, e, (pumio) e. gr. mulier, Solin. *büntetetlen*, *szabad*; ungestraft, frey Impune scelus esse sinit. Ovid.

Impūnĭtas, ātis, f. 3. e. gr. peccatorum, Cic. *büntetés elengedése*, *büntetés*, *v. gonosztett alól való felszabadítás*, *büntetetlenség*: die Entlassung der Strafe, Verzeihung einer Missethat, Straflosigkeit. 2) e. gr. a judicio, Cic. *bátorság*, *bátorságbátorság*: die Sicherheit. 3) *szabadosság*, *kitsapongás*, *zaboldtlanság*; die Freyheit, Ausschweifung, Zügellosigkeit. Impunitas juvenilis, et licentia dicendi, Cic. *ifjúi mérészség*, *'s feleslegvalóság a' kifejezésben*, *v. kitételben*; die jugendliche Kühnheit, und der Überfluß im Ausdrucke.

Impunīte, Adv. i. q. Impune, Mat. in Cic. Ep.

Impūnītus, a, um, *büntetetlen*; ungestraft. 2) *ment a' veszedelemtől*, *bátorságos*; frey von Gefahr, sicher. Omnibus rebus impunita libertas, Hor. *tökélletes*, *v. tellyes szabadság*; eine völlige Freyheit. Comp. -ior, Hor.

Impūrātus, a, um, *tisztátalan*, *motskos*; unrein, unflätbig.

Impure, Adv. *tisztátalanúl*, *motskosan*, *otsmányúl*, *rútúl*, *gyalázatosan*; unrein, häßlich, schändlich. Superl. -issime, Cic.

Impurgābĭlis, e, *menthetetlen*; nicht zu rechtfertigen.

Impūrĭtas, ātis, f. 3. *tisztátalanság*, *motskosság*, *otsmányság*, *gyalázatosság*; die Unflätbigkeit, Schändlichkeit.

Impūrĭtĭa, ae, f. 1. i. q. impuritas.

Impūro, āvi, ātum, āre, 1. *el v. bémotskolni*, *el*, *v. békeverni*, verunreinigen, unrein machen, besudeln.

Impūrus, a, um, *tisztátalan*, *motskos*, *undok*, *el*, *v. békevert*; unrein, unsauber, unflätbig. 2) *parázna*, *fajtalan*; unzüchtig. Comp. -ior, Superl. -issimus.

Impŭtātĭo, ōnis, f. 3. *nekitulajdonítás*, *rávetés*; die Beymessung, Anrechnung.

Impŭtātīvus, a, um, *neki tulajdonítható*, *rávethető*; beymessend, zurechnend.

Impŭtātor, ōris, m. 3. *valakit okozó*, *valakire vető*, *valakinek tulajdonító*; der Zurechner, Beschuldiger.

Impŭtātus, a, um, e. gr. buxus, vitis, Plin. *tisztítatlan*, *metszetlen*; unbeschnitten. 2) *valakire vetett*, *valakinek tulajdonított*; beygemessen, zugerechnet.

Impŭto, āre, 1. *néki tulajdonítni*, *valakire vetni*; zurechnen, anrechnen, beymessen. 2) *szemire hányni*; vorwerfen. e. gr. nihil invicem, Plin. *egymást nem okolni*; einander keine Schuld geben. 3) insolutum im-

putare, Sen. *megfizetődöttnek venni*; für bezahlt halten. 4) e. gr. civitati pecuniae summam, Plin. *a' városra nagy summa pénzt vetni adóúl*; der Stadt eine große Geldsumme auflegen. 5) e. gr. data munera, Tac.

Impūtresco, trui, ĕre, 3. (putris) *rothadni*; faulen.

Impūtrĭbĭlis, e, *nem rothadandó*; unverweslich. Hieron.

Imŭlus, a, um, Dim. i. q. Imus.

Imus, a, um, Superl. ab: inferus, e. gr. sedes, Cic. *legalsó, legalácsonyabb*; der unterste, der niedrigste. Ima summis mutare, Hor. *alsó részét felyűl fordítni, fenekével felfordítni*: das Unterste zu oberst kehren. Ab imis ungvibus usque ad verticem summum, Cic. *tetétől fogva talpig*, von unten angefangen bis hinauf. Ima auris. Plin. *fülgomba*: das Ohrläppchen. Imo a pectore, Cic. *szíve rejtekéből*; von Grunde des Herzens. 2) e. gr. mensis, Ovid. *utólsó*; der letzte. Imum; *vég, végezet, utólja valaminek*; das Letzte, das Ende. Ad imum. Hor. *végezetre, végre*; zuletzt, endlich. Fundus imus, i. e. finis fundi, Ovid.

In, I, Praep. regit Accus. et Ablat. 1) Cum Accus. ad quaestionem quorsum? *-ba, -be*; in, nach. Proficisci in exilium, Cic. Mittere in Asiam. Nep. 2) cum Ablat. ad quaestionem ubi? In aëre piscari, in mari venari, Prov. *falra hányni a' borsót, hijába fáradozni*; vergeblich sich bemühen. 3) v. gr. in mensuris; *ba, -be, ra, re*; in. Sex pedes in altitudinem, Caes. *hat lábnyi magasságnyira*; sechs Schuh in die Höhe, oder hoch. 4) *közben, nál, nél, mellett*; in, bey. In vino, Plaut. *borozás közben*; beym Weintrinken. In legendo; *az olvasás közben, v. mellett*; im, o. beym Lesen. 5) *-nál, -nél, előtt*; bey, vor; in vulgus: *a' nép előtt*; vor dem Volke. 6) *felé, -ra, re*; gegen, wärts, gen. In coelum conspicis, Plaut. 7) *-ránt, hoz, -hez*; gegen. Amor in patriam, Cic. Merita ejus in rempublicam. Cic. 8) pro: inter; *között*; unter. Esse in civibus clarissimis. Cic. In his, Lic. *a' kik között*; unter denen. 9) *-ba, -be*; zu. Vocare ad se in nuptias, Plaut. 10) *szerént*; gemäß. Hostilem in modum, Liv. *ellenségesképpen*; feindlicher Weise. 11) pro: ante; *előtt*; vor. In oculis omnium versari, Cic. 12) In singulos annos, Cic. *minden esztendőre*; auf jedes Jahr. In unum diem, Liv. *egy napra*; auf einen Tag. In dies, Cic. *napról napra, minden nap*; von Tag zu Tag, täglich. 13) in eo esse, ut, Nep. *azon lenni, hogy*; auf dem Puncte seyn, daß — 14) pro: contra; *ellen*; wider. Dicere in aliquem; *valaki ellen beszédet tartani*; wider einen reden, oder eine Rede halten. 15) In perpetuum, Cic. *örökre*; in Ewigkeit. II. Praepos inseparabilis ante Nomina: Sign. *-talan, -telen, -atlan, -etlen*; un. v. gr. indoctus; *tudatlan*; ungelehrt. Injustus; *igasságtalan*; ungerecht.

Īna, ae, f. 1. *rost*; ein Fäserchen. Fest.

Īnabruptus, a, um, v. gr. catena, Stat. *el nem szakadt, el nem tört*; unabgerissen, unabgebrochen.

Īnaccensus, a, um, *gyújtatlan*; nicht angezündet, nicht entzündet. Sil.

Īnaccessĭbĭlis, e, *megközelíthetetlen, hozzá nem mehető, v. nem közelíthető*; unzugänglich. Tertull.

Īnaccessus, a, um, *meg nem közelített*; unbetreten. 2) *hozzájárúlhatatlan, v. mehetetlen*; unzugänglich. Virg.

Īnaccūsātus, a, um, *bévádolatlan*; unangeklagt. Tertull.

Īnăcesco, ui, ĕre, 3. *megposhadni, megsavanyodni, megetzetesedni*; sauer werden.

Īnăchia, ae, f. 1. peninsula Peloponnesus, hodie: Morea, Geogr. 2) Nom. pr. virginis formosae, Hor.

Īnăchĭdes, ae, m. 1. unus ex posteris Inachi. 2) Argivus. Inachidae, ârum, pl. i. e. Argivi, Graeci.

Īnăchis, ĭdis, v. ĭdos, f. 1. Io, filia Inachi. Prop.

Īnăchĭus, a, um, i. e. fluvium Inachum vel regem Inachum concernens.

Īnăchus, vel —os, i, fluvius in Peloponneso. 2) primus rex Argorum.

Inadfectatus, a, um, vide: Inaffectatus.

Īnădĭbĭlis, e, *hozzámehetetlen*; unzugängig. Sidon.

Īnadscensus, a, um, v. gr. locus, Plin. *nem járt, meg nem közelített, p. o. hely*; nicht bestiegen.

Īnadspectus, a, um, *nemlátott*; nicht gesehen. Stat.

Inadspĭcŭus, a, um, *látkatatlan*; unsichtbar. Auson.

Inadsuētus, a, um, *szokatlan*, *meg nem szokott*; ungewohnt. Ovid.

Inadtămĭnātus, a, um, *nem illetett*, *ép*; unbefleckt, unversehrt. Tertull.

Inadtente, Adv. *figyelmetlenűl*; unaufmerksam. Ammian.

Inadtĕnŭātus, a, um, *nem kevesített*, *nem gyengített*; unvermindert, ungeschwächt. Ovid.

Inădūlābĭlis, e, v. gr. judex, Gell. *hizelkedést nem szenvedő*; der sich nicht schmeicheln läßt.

Inădustus, a, um, *égetetlen*; ungebrannt. Ovid.

Inaedĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *építés*, *felépítés*; das Bauen, die Aufbauung. Plaut.

Inaedĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. *hozzá*, *v. melléépítni*, *ráépítni*; anbauen, auf etwas bauen. 2) v. gr. locum, Pand. *beépítni*, *építni rá*; bebauen. 3) v. gr. portas, Liv. *bérakni*, *beépítni*; verbauen, zubauen.

Inaequābĭlis, e, *egyenetlen*, *nem egyező*, *nem hasonló*; ungleich, unähnlich. Cic.

Inaequābĭlĭtas, ātis, f. 3. *egyenetlenség*, *egyenlőtlenség*; Ungleichheit. Arnob.

Inaequābĭlĭter, Adv. *egyenetlenűl*, *egyenlőtlenűl*; ungleich, Varr.

Inaequālis, e, *nem egyenlő*, *egyenetlen*, *nem egy forma*; ungleich, uneben, unähnlich. Siccare calices inaequales, Hor. *nem egyenlőn töltögetni poharát*, *hol feljebb*, *hol tsak félig 's a' t.* Vixit inaequalis, Hor. *változandó*, *v. állhatatlan volt*; er war unbeständig.

Inaequālĭtas, ātis, f. 3. *egyenetlenség*; die Ungleichheit, Unähnlichkeit. 2) *egyformátlanság*, *nem hasonlitás*; die Ungleichförmigkeit, Anomalie. Gell.

Inaequālĭter, Adv. *egyenetlenűl*, *nem egyformán*; ungleich, auf ungleiche Art. Liv.

Inaequātus, a, um, *elegyengetetlen*, *el nem egyengetett*; ungleich. Tibull.

Inaequo, āre, *elegyengetni*; gleich machen. Caes.

Inaestĭmābĭlis, e, *megbetsűlhetetlen*; unschätzbar. 2) *a' mi nem érdemli a' betsűlést*; was nicht verdient geschätzt zu werden, nicht hochzuachten, Cic.

Inaestĭmātus, a, um, v. gr. praedia, Pand. *meg nem betsűlt*; untaxirt, ungeschätzt.

Inaestŭo, āre, 1. *benne forrni*, *buzogni*; worin brausen oder wallen. Horat. 2) Met. bilis inaestuat praecordiis, Hor. *nagyon haragszik*; er ist sehr zornig.

Inaffectātus, a, um, *mesterkéletlen*, *nem eröltetett*, *természetes*; unaffectirt, natürlich, nicht gekünstelt, ungekünstelt. Quint.

Inaggĕro, āvi, ātum, āre, 1. *felhányni*, *felhalmozni*; wo aufhäufen oder bloß aufhäufen. Sidon.

Inăgĭtābĭlis, e, *nem ingatható*; unbeweglich. Senec.

Inăgĭtātus, a, um, *nem ingatott*, *nem mozgatott*; unbewegt. Senec.

Inalbĕo, ēre, 2. *szürkülni*, *világosodni*; weiß oder hell seyn. Dies inalbebat; *hajnallott*; es tagte. Apul.

Inalbesco, ĕre, 3. *neki fejéredni*, *megfejéredni*; weiß werden. Cels.

Inalbo, āre, 1. *megfejérítni*; weiß oder hell machen. Apul.

Inalgesco, ĕre, 3. *meghűlni*; kalt werden. Cels.

Inălĭēnātus, a, um, *el nem rontott*; unverdorben. Scrib. Larg.

Inalpīnus, a, um, *álpesi*, *a' havasokon lakó*; auf den Alpen wohnend, Alpisch. Brut. in Cic. Ep.

Inalto, āre, *magasra felemelni fel magasztalni*; erhöhen. Apul.

Inămābĭlis, e, v. gr. homo, Plaut. *nem kedves*, *magától eltaszító*; nicht liebenswerth, unangenehm, widerlich.

Inămāresco, ĕre, 3. *megkeseredni*; bitter werden. Horat.

Inămātus, a, um, *nem kedvellett*; ungeliebt. Sil.

Inambĭtĭōsus, a, um, *nem nagyravágyó*, *nem betsűletvadászó*; nicht ehrgeitzig, nicht ruhmbegierig, nicht eitel. Ovid.

Inambŭlātĭo, ōnis, f. 3. *ide's tova járás*, *járkálás*, *sétálás*; das Hin- und Hergehen, Spazierengehen. Plin.

Inambŭlo, āre, 1. *sétálni*, *járkálni*; spatzieren, einhergehen.

Inămissĭbĭlis, e, *elveszthetetlen*; was nicht verloren gehen kann.

Inămoenus, a, um, *kellemetlen*, *kiet-*

len, *nem gyönyörködtető*; unangenehm, unergötzlich.

Ināne, is, n. 3. (inanis); *üresség*, *hezag*, *üreg*; die Leere, der leere Raum. 2) *levegő*, *levegőég*; die Luft. Magnum per inane, Virg. *a' széles kiterjedésű levegőn által*; durch die weite Luft.

Ĭnānesco, ēre, 3. *ki*, *v. megürülni*; leer werden. Ammian.

Ĭnānĭae, ārum, f. plur. *magános helyek*, *kopárok*, *pusztaságok*; ledige Plätze, Wüsteneyen. 3) Trop. *hijjában valóság*, *hiúság*; die Eitelkeit, unnütze Sachen.

Ĭnanĭlŏgus, a, um, *haszontalan*, *v. hijjában beszéllő*; vergeblich redend. Plaut.

Ĭnānĭmālis, e, *lélektelen*, *lélek*, *v. élet nelkül való*; unbelebt, unbeseelt. Apul.

Ĭnānĭmans, tis, o. Idem. Sen.

Ĭnānĭmātus, a, um, Idem. Cic.

Ĭnānĭmentum, i, n. 2. *hijjában valóság*, *hiúság*; das eitle Wesen, die Eitelkeit.

Ĭnānĭmis, e, i. q. inanimus; *lélektelen*, *lélekzet nélkül való*, *alig lehegő*, *v. lehellő*, *érzéketlen*; ohne Hauch athemlos, entseelt, ohne Leben.

Ĭnănĭmus, a, um, *lélektelen*, *élet nélkül való*; unbelebt, unbeseelt, ohne Leben oder Seele.

Ĭnānĭo, īre, 4. *meg*, *v. kiüresitni*, *kiürítni*; leer machen, ausleeren. e. gr. alvum, Plin. *meghajtani*; purgieren.

Ĭnānis, e, e. gr. vas, dolium, Cic. granum, Plin. leer, ledig. Cum Gen. et Abl. inanissimus prudentiae, et prudentia, Cic. *vigyázatlan*; ohne Vorsichtigkeit. 2) *hijjábanvaló*, *haszontalan*, *sikeretlen*; vergeblich, eitel. Operam inanem sumere, Hor. *haszontalanúl munkálódni*; vergeblich arbeiten. 3) *üres*, *semmit sem érő*; leer, ohne etwas. Inanes tabulae, et inane chirographum, ICt. Inania sunt, Cic. *semmit sem ér*, *nem jó*, *helytelen*; es ist nichts daran, es ist nicht richtig. 4) *nagyra vágyó*, *kevély*, *felfúvalkodott*; ehrgeitzig, stolz, hochmüthig. 5) *alatsony*, *gaz*, *semmirevaló*, *semmirekellő*; niederträchtig. Animus ipsa malevolentia jejunus, et inanis, Cic. Comp. inanior, Cic. Superl. inanissimus. 6) Subs. *éhező*, *éhséget szenvedő*; ein Hungersleider.

Ĭnānĭtas, ātis, f. 3. e. gr. verborum. Gell. *üresség*; die Leere. 2) *odú*, *üreg*, *p. o. a' fában*; die Hohlung, das Hohle. 3) *haszontalanság*, *hijjábanvalóság*, *hiúság*; die Unnützlichkeit, Eitelkeit. Cic.

Ĭnānĭter, Adv. *hijjábanvaló módon*, *ok nélkül*; auf eitle Art, ohne Grund. 2) *haszon nélkül*, *sikeretlenül*; ohne Nutzen, vergeblich.

Ĭnante, e. gr. diem, pro: in diem. In ante diem quartum Cal. Dec. distulit, Cic.

Ĭnăpertus, a, um, *nyitatlan*; nicht offen. 2) e. gr. fraudi, Sil. *ki nem tétetett*; nicht ausgesetzt.

Ĭnappārātĭo, ōnis, f. 3. *elnemkészités*; die Nichtzubereitung. Auct. ad Her.

Ĭnapprĕhensĭbĭlis, e, *megfoghatatlan*; unbegreiflich, Tertull.

Ĭnăquo, āre, 1. *vizzé változtatni*; zu Wasser machen, in Wasser verwandeln. Coel. Aur.

Ĭnăquōsus, a, um, *víz nélkül való*, *víz szűkiben lévő*; wasserarm. Tertull.

Ĭnărātus, a, um (aro), e. gr. tellus, Hor. *szántatlan*, *miveletlen*; ungeackert, ungebauet.

Ĭnardĕo, arsi, ēre, 2. *felgyúladni*, *felgyúlni*, *égni*; angeflammt werden, brennen. Horat.

Ĭnardesco, arsi, ĕre, 3. *fel*, *v. meggyúlni*, *v. gyúladni*, *égni*; entbrennen, sich entzünden. Nubes inardescit solis radiis, Virg. *neki tüzesedik*, *megveresedik*; wird feuerroth. 2) *elpirúlni*; erröthen. Inardescunt genae, Sen.

Ĭnārĕfactus, a, um, *megszáraztott*, *megaszalt*, *száraz*, *aszú*; gedörret, getrocknet, trocken, dürr.

Ĭnāresco, rui, ĕre, 3. (areo); *megszáradni*, *megaszni*; verdorren, trocken werden. 2) *kiszáradni*, *kiapadni*; vertrocknen, austrocknen. Lacrymae inarescunt, Quint. Trop. Liberalitas inarescit, Plin. Ep.

Ĭnargentātus, a, um, *ezüstel bévont*, *v. béhúzott*, *megezüstözött*; mit Silber überzogen, versilbert.

Ĭnārgūte, Adv. *nem okosan*, *nem eszesen*, *nem éles elmével*, *bután*; nicht scharfsinnig.

Ĭnargūtus, a, um, *nem éles elméjű*, *nem magát feltaláló eszű*, *nem*

eszes, buta, tompa eszű v. elméjű; nicht scharfsinnig. Pandect.

Ĭnărĭme, es, f. 1. insula penes Neapolim.

Ĭnăro, āvi, ātum, āre, 1. (aro); *aldja szántani, bészántani*; unterpflügen, einackern. 2) e. gr. solum, Plin. *felszántani, szántani*; pflügen, beackern. e. gr. arbores, Colum. *körűlkapálni a' fákat*; die Bäume umhacken.

Ĭnartĭcŭlātus, a, um, *tzikkelyekre, rész ekre, szakaszokra, v. izekre osztott*; in Artikel, Abtheilungen oder Gelenke zertheilt. 2) Trop. *érthetetlen, p. o. szó, hang*; undeutlich, von der Stimme.

Ĭnartĭfĭcĭālis, e, *természetes, nem mesterséges*; natürlich, unkünstlich.

Ĭnartĭfĭcĭālĭter, Adv. *természetesen, mesterség nélkűl*; natürlich, unkünstlich.

Ĭnascensus, Inaspectus, Inaspicuus, vide: Inadsc. Inadsp. etc.

Ĭnāssātus, a, um (asso); *megsűlt, megsütött*; gebraten.

Ĭnasso, āre, 1. *megsütni, sütni*; braten.

Ĭnassuētus, a, um, vide: Inadsuetus.

Ĭnattāminatus, Inattente, Inattenuatus, Inattritus, vide: Inadt. etc.

Ĭnaudax, ācis, o. e. gr. raptor, Hor. *félénk, bátortalan*: unkühn, unbeherzt.

Ĭnaudībĭlis, e(audio); *nem hallatszó, érthetetlen*; unhörbar, unvernehmlich. 2) e. gr. filius, Cic. *a' kit meg nem kell hallgatni*; den man nicht hören soll.

Ĭnaudĭentia, ae, f. 1. *engedetlenség, szófogadatlanság*; der Ungehorsam.

Ĭnaudĭo, ivi, itum, īre, 4. *kevéssé hallani, messzziről hallani*; ein wenig hören. 2) *hallani*; hören. e. gr. aliquid, de aliqua re, Plaut. Cic. *értésére esni, valamit hallani*; etwas vernehmen.

Ĭnaudītiuncŭla, ae, f. 1. *kis, v. kitsiny letzke v. tanitás, az oskolában*; kleine Lection, Collegium, Vorlesung. Gell.

Ĭnaudītus, a, um, *megnemhallgatott*; unangehört. Inauditum condemnare, Svet. 2) *hallatlan, ritka*; unerhört. Inauditum omni memoria, Cic. 3) *fűl nélkűl való, fűletlen*; ohne Ohren.

Ĭnaugŭrālis, e, *felszenteléshez való*; zur Einweihung gehörig. e. gr. oratio; *hivatalba iktató beszéd*; eine Rede, beym Antritte eines Amtes.

Ĭnaugŭrātio, ōnis, f. 3. *jövendölő madarak megkérdezése*; die Zurathеziehung der Weissagevögel. 2) *felszentelés*; die Einweihung. 3) *kezdet*; der Anfang.

Ĭnaugŭrāto, Adv. i. q. capto et impetrato augurio.

Ĭnaūgŭrātus, a, um, *felszentelt*; eingeweihet. 2) *béiktatott*; installirt.

Ĭnaugŭro, āvi, ātum, āre, 1. *a' jövendölő madarakat megkérdezni*; die Weissagevögel zu Rathe ziehen. 2) *felszentelni*; einweihen. 3) *jövendölni*; weissagen. Inaugurare, fierine possit, quod mente quis concepit, Cic. 4) *béiktatni, meg tenni, p. o. hivatalba, valaminek*; installiren.

Ĭnaurātor, ōris, m. 3. *aranyozó, megaranyozó*; ein Vergolder.

Ĭnaurātus, a, um (inauro); *meg, v. béaranyozott*; übergoldet. 2) i. q. non auratus.

Ĭnauris, is, f. 3. *fülönfüggő, fülbevaló, fülékesség*; ein Ohrengehäng, Ohrenschmuck.

Ĭnaurītus, a, um, *fületlen, a' kinek nints füle*; ohne Ohren. Gell.

Ĭnauro, āvi, ātum, āre, 1. (aurum) e. gr. statuam, Cic. *megaranyozni, béaranyozni*; vergolden, übergolden. Pellis inaurata arietis, Cic. e poëta; *arany gyapjú*; das goldne Vließ. 2) *meggazdagítni*; reich machen. Inaurari ab aliquo, Cic.

Ĭnaūspĭcāto, Adv. i. q. sine auspiciis. 2) *szerentsétlenűl, rossz órában*; unglücklich.

Ĭnauspĭcātus, a, um (auspex), e. gr. lex, Liv. qua in re non fiebant auspicia. 2) *szerentsétlen*; unglücklich. Inauspicatae aves, Hor. *szerentsétlenséget jelentő madarak*; Unglück bedeutende Vögel. Comp. inauspicatior. Superl. inauspicatissimus. Plin.

Ĭnausus, a, um (audeo); *megnemprobált, a' mit még senki sem mert megpróbálni, a' mire senki sem merte vetni a' fejét*; ungewagt, was sich noch keiner unterstanden hat. Nihil fortunae inausum, Sen. Nihil relinquere inausum, Virg.

Ĭnāversĭbĭlis, e, *változhatatlan, a' min nem lehet változtatni*; *elháríthatatlan*; unveränderlich.

Inb. ita incipientes vide in Imb.

Incaedŭus, a, um, e. gr. locus, silva, Ovid. *vágatlan, a' mi le nem vágódik, a' minek tilalmas a' levágása*; was nicht abgehauen wird.

Incalcātus, a, um, e. gr. humus, Paul. Non. *járatlan*; unbetreten.

Incălesco, lui, ĕre, 3. (calor) e. gr. vino, Liv. *melegűlni, v. hevűlni kezdeni*; warm, erhitzt werden. Animus ad magnas cogitationes incaluit, Tac. *nagy dolgokat tett fel elméjében*; er hat sich wichtige Sachen vorgenommen.

Incalefácio, ĕre, 3. *megmelegíteni, bémelegíteni*; warm machen, erwärmen.

Incallĭde, Adv. *ügyetlenűl, gyáván, nem fortélyosan, nem ravaszúl*; ungeschickt, nicht listig.

Incallidus, a, um, *ügyetlen, együgyű, gyáva, osteba*; ungeschickt, dumm. 2) *nem fortélyos, nem ravasz*; nicht listig. Cic.

Incallo, āre, 1. *bőrét megkeményíteni*; dickhäutig machen. Veget.

Incandesco, dui, ĕre, 3. *megtűzesedni, meggyúlni, meggyúladni*; heiß werden, entglühen, sich entzünden. 2) Trop. Incanduit aestu, Virg. *megharagudott, haragra lobbant*; er ist zornig geworden.

Incandĭdo, āre, 1. *megfejéríteni*; weiß machen.

Incānesco, nui, ĕre, 3. *megfejéredni*; weiß werden. 2) *megőszűlni*; grau werden.

Incantāmentum, i, n. 2. *szemfényvesztés, bűbájolás, megigézés*; die Bezauberung, Zauberey.

Incantātĭo, ōnis, f. 3. (canto) idem.

Incantātor, ōris, m. 3. *szemfényvesztő, bűbájos* ein Zauberer.

Incanto, āvi, ātum, āre, 1. *valahol énekelni, v. hangitsálni*; wo singen. Sepiculae incantant, Apul. 2) *Igéző beszédet mondani, v. mormolni*; eine Zauberformel hersagen. 3) *igézni, megigézni, megbájolni*; zaubern, bezaubern. 4) *elkótyavetyélni*; verauctioniren. Gloss.

Incānus, a, um, i. q. canus, Virg.

Incăpābĭlis, e, i. q. Incomprehensibilis.

Incăpax, ācis, o. *alkalmatlan, tehetetlen, ügyetlen*; unfähig. e. gr. destrui, Prud. *lehetetlen 's a' t.* nicht möglich zu 2c.

Incapistro, āre, 1. *meg, v. felkantározni*; halftern, einhalftern. 2) Trop. *tőrbe keríteni, megfogni*; verstricken, fangen. e. gr. malis erroribus, Apul. *tévelygésbe hozni, v. keverni*; in Irrthum verwickeln.

Ĭncārcĕrātĭo, ōnis, f. 3. *tömlötzre vetés, tömlötzbe tevés, tömlötzbezárás*; die Einschließung ins Gefängniß. Gloss.

Ĭncārcĕrātus, a, um, *tömlötzbe zárt, v. tett*; ins Gefängniß geschlossen.

Ĭncārcĕro, āre, 1. *tömlötzbe tenni, v. zárni*; ins Gefängniß legen.

Ĭncārnātĭo, ōnis, f. 3. (caro); *emberréletel*; die Menschwerdung. Theol.

Ĭncārnātus, a, um, *emberré lett*; Mensch geworden.

Incassum, Adv. (cassus); *hijjában, haszontalanúl*; vergeblich.

Incaste, Adv. i. q. inceste, Senec.

Incastīgātus, a, um, *büntetetlen, fenyítetlen, dorgálatlan*; ungestraft, ungezüchtigt.

Incaute, Adv. e. gr agere, Cic. *vigyázatlanúl, esztelenűl*; unvorsichtig. 2) *kiereszkedve, nem titkolódzva*; nicht zurückhaltend. Comp. incautius, Liv. Superl. incautissime.

Incautēla, ae, f. 1. *figyelmetlenség, vigyázatlanság*; die Unbedachtsamkeit, Unvorsichtigkeit.

Incautus, a, um (caveo); *vigyázatlan*; unvorsichtig. 2) e. gr. futuri, Hor. *gondnélkűl való*; unbesorgt, sorglos. 3) *véletlen, előre el nem látott*; unvermuthet, nicht vorhergesehen. 4) *meg nem óltalmazott, elejét nem vett*; nicht verwahrt, nicht vorgebeugt. Comp. incautior Flor. Superl. incautissimus, Sidon.

Incăvo, āre, 1. *kivésni, kivölgyelni*; hohl machen. Colum.

Incēdo, essi, essum, ĕre, 3. e. gr. passu tardo, Ovid. per viam, et via, Liv. omnibus laetitiis, Cic. *menni, járni, járkálni, járnikelni, sétálni*; gehen, einhergehen. 2) *magát mutatni, megjelenni, meglepni valakit, jőnni, érkezni*; sich zeigen, befallen, kommen. Admiratio incessit homines, Liv. *tsudálkoztak*; es nahm sie Wunder. Ego, quae Divum regina incedo, Virg. *a' ki vagyok, 's a' t.* die ich bin u. s. w. mich zeige als — 3) e. gr. ad urbem, Liv. *oda menni*; hinzugehen. 4) e. gr. sessum, Plaut. *űlni, v. leűlni menni, leűlni*; sitzen gehen, sich setzen.

Incĕlĕber, bris, bre, *esmeretlen*, *nem hires*, *nem nevezetes*; unbekannt, unberühmt.

Incĕlĕbrātus, a, um, *esmeretlen*, *nem hires*, *nem nevezetes közönségessé nem tett*; unberühmt, nicht bekannt gemacht.

Incendĕfăcio, ĕre, 3. *meggyújtani*; anzünden.

Incēndiāria, ae, f. 1. scil. avis. *óltárokról szenet elhordó madár*, *az áldozáskor*; ein Vogel, der beym Opfern die Kohlen von den Altären wegtrug. Lamprid.

Incendiārius, a, um, (incendo) *gyúladást*, *v. égést okozó*; Feuersbrunst verursachend. 2) Subst *gyújtogató*; ein Mordbrenner.

Incendiōsus, a, um, *tüzes*, *égő*, *égető*; feurig, brennend, hitzig. Comp. incendiosior, Fulg.

Incendium, ii, n. 2. *gyúladás*, *égés*, *tűztámadás*, *tűz*; die Feuersbrunst, der Brand, das brennende Feuer. Incendium compescere, Plin. *oltani*; löschen. 2) *hévség*; die Hitze. 3) Trop. *hevesség*, *tüzesség*; die Heftigkeit. Conflagrare invidiae incendio, Cic. *igen irigykedni*; vor Neide brennen. e. gr. annonae, Quint. *drágaság*; die Theurung. 4) *veszedelem*, *romlás*, *pusztúlás*, *végveszedelem*; das Verderben, höchste Gefahr. Tribunatus Clodii, incendium civitatis, Cic. 5) *főbenjáró büntetés*; ein Gericht, worin es auf Leib und Leben ankommt. Incendio Plaetoriano adustus est, Cic.

Incēndo, di, sum, ĕre, 3. (candeo) e. gr. urbem, Cic. *felgyújtani*, *meggyújtani*; anzünden, mit Feuer anstecken. e. gr. odores, Plin. *füstölni*, *jó illatú füstöt tsinálni*, *v. gerjeszteni*; räuchern. 2) Trop. *nagyitni*; vergrößern. e. gr. annonam, Varr. *drágaságot okozni*, *szerezni*; Theurung verursachen. 3) *izgatni*, *indítni*, *késztetni*, *felbosszantani*, *megharagítni*; reitzen, aufbringen. e. gr. animum alicujus ira, Ter. *haragra ingerleni*; einen erzürnen. e. gr. aliquem gloriae studio, Cic. *valakibe a' ditsőségre vágyást felébreszteni*; in einem die Ruhmbegierde erwecken. e. gr. odia hominum in se, Cic. *mindeneknek gyűlölségét magára vonni*, *v. húzni*; jedermanns Haß auf sich laden. 4) *elhíresítni*, *elhírlelni*; berühmt machen. 5) e. gr. coelum clamoribus, Virg. *el*, *v. betölteni*; erfüllen. 6) *elrontani*, *semmivé tenni*; verderben, zu Grunde richten.

Incense, Adv. *tüzesen*, *forrón*, *hevesen*: mit Feuer, hitzig.

Incensio, ōnis, f. 3. *gyújtás*, *meg*, *v. felgyújtás*, *égetés*; die Brunst, Entzündung. 2) *gyúladás*, *v. tüzesség a' tagokban*; die Entzündung in den Gliedern. Med.

Incensor, ōris, m. 3. *felgyújtó*, *gyújtogató*; ein Anzünder. 2) Trop. e. gr. turbarum, Ammian. *késztető*, *fellovaló*, *felingerlő*; ein Anreizer.

Incensus, a, um, (incendo) *fel*, *v. meggyújtott*, *meggyúladt*; angebrannt, angezündet. 2) Trop. *megindúlt*, *indúlatba jött*, *indúlatra gerjedt*, *felgerjedt*; von einer Leidenschaft eingenommen. Comp. incensior, Claud. 3) (censeo) *adót nem fizetett*, *kire adót nem vetettek*; der keine Schatzung oder Steuer gegeben hat, oder nicht geschätzt worden ist. Populus per multos annos incensus, Cic.

Incentio, ōnis, f. 3. (cano) e. gr. tibiarum, Gell. *fúvás*, *mu'sika szerszámon*; das Blasen auf Instrumenten. 2) *igéző beszéd eléneklése*, *elmormolása*, *bűvölés*, *bájolás*, *bűbájosság*; das Absingen einer Zauberformel, die Zauberung.

Incentīvum, i, n. 2. *ingerlés*, *késztetés*, *inditó ok*, *ösztön*; eine Anreitzung. 2) *tövis*, *suháng*, *vessző*; eine Stachel oder Gerte. Plin. jun. dub. 3) *játék eleje*; ein Vorspiel.

Incentīvus, a, um, *éneklést kezdő*; vorsingend. 2) *inditó*, *gerjesztő*, *késztető*; anreitzend.

Incentor, ōris, m. 3. *éneklést kezdő*; ein Anstimmer. 2) *inditó*, *gerjesztő*, *késztető*, *kezdő*; ein Reitzer, Erreger.

Inceptio, ōnis, f. 3. (incipio) *kezdés*, *elkezdés*; das Anfangen. 2) *tanátskozás*; der Rathschlag. 3) *szándék*, *feltétel*; das Vorhaben.

Incepto, āre, 1. Frequ. *kezdeni*, *kezdegetni*, *elkezdeni*; anfangen. 2) *szándékozni*, *valamelly szándékkal lenni*, *valamihez kezdeni*, *v. fogni*; vorhaben, unternehmen. Quid inceptas, Ter.

Inceptor, ōris, m. 3. *kezdő*, *elkezdő*, *indító*; ein Anfänger.
Inceptum, i, n. 1. *kezdet*; der Anfang. 2) *szándék*; das Vorhaben.
Inceptus, a, um, *elkezdett*; angefangen.
Inceptus, us, m. 4. *elkezdés*, *kezdés*; das Anfangen. 2) *hozzáfogás*, *próbatétel*; das Unternehmen.
Inceratus, a, um (cera) *viaszozott*, *viaszszal beöntött*, *v. bévont*, *viaszos*; gewichset.
Incerniculum, i, n. 2. (incerno) *korpa*; die Kleyen. 2) *szita*, *rosta*, *általverő*; das Sieb, der Durchschlag. Cato.
Incerno, crēvi, crētum, ĕre, 3. *szitálni*, *megszitálni*, *v. rostálni*; sieben, beuteln. 2) i. q. non cerno.
Incēro, āre, 1. e. gr. canaliculum, Cels. *megviaszolni*, *viaszal bévonni*, *v. béönteni*; wichsen, mit Wachse überziehen. e. gr. genua deorum, Juv. i. e. in signis insignare, vota facere, quia vota tabellis concepta, deorum statuis, et praecipue genubus assignabantur cera.
Incerte, Adv. *bizonytalanúl*, *kétségesen*; ungewiß, zweifelhaft. Enn.
Incerto, Adv. *bizonytalanúl*; ungewiß. Incerto scio, Plaut. *nem tudom bizonyosan*, *v. igazán*; ich weiß es nicht recht.
Incerto, āre, 1. (certus), e. gr. animum, Plaut. *bizonytalanná tenni*; ungewiß machen. e. gr. sermonem, Apul. *érthetetlenné tenni*; unverständlich machen.
Incertus, a, um, *bizonytalan*, *kétséges*, *kétes*; ungewiß, zweifelhaft. e. gr. sententiae, Liv. *a' ki nem tudja mitsoda vélekedést*, *v. értelmet jelentsen ki*; der nicht weiß, was er für eine Meinung sagen soll. Incertum est, scil. mihi, Plaut. *nem tudom*; ich weiß es nicht. 2) *határozatlan*, *meghatározatlan*; unbestimmt. Incerto me, Plaut. *hírem*, *v. tudtom nélkül*; ohne mein Wissen. 3) e. gr. animi, Ter. *változó*, *tétovázó*; unbeständig. 4) *veszedelmes*; gefährlich. Amicus certus in re incerta cernitur. Enn. ap. Cic.
Incessābĭlis, e, *szüntelen való*, *szakadatlan*; unablässig, unaufhörlich. Coel. Aur.
Incessābĭlĭter, Adv. *szakadatlanúl*, *szüntelen*; unablässig, unaufhörlich.
Incessanter, Adv. idem. Cod. Just.
Incēssio, ōnis, f. 3. *szidalmazás*, *gyalázás*, *ótsárlás*, *betsmelés*; das Schelten, Tadeln. Incessionum archetypa, Cic. *betsmelés eredete*, *v. forrása*; der Ursprung, die Quelle des Tadels.
Incesso, cessi, et īvi, ītum, ĕre, 3. (cedo) *neki menni*, *megtámadni*, *rámenni*; auf etwas losgehen, anfallen. 2) *jönni*, *magát mutatni*, *v. jelenteni*; kommen, sich zeigen. Cum autumnus incesserit, Colum. 3) incessit eum, v. ei, cupido aliquid faciendi, Liv. Val. Max. *kedve ereszkedett valaminek tevésére*; es ist ihm eine Lust angekommen etwas zu thun. 4) e. gr. alicujus jactationem, Plin. jun. *ótsárolni a' ditsekedőt*; einen tadeln, der seine Sache gar zu sehr lobet. 5) incessit morbus in castra, Liv. *betegség kapott a' táborba*; es ist eine Krankheit ins Lager gekommen. 6) e. gr. aliquem saxis, Liv. *kővel hajigálni*; mit Steinen werfen. 7) incessit mos, Sallust. *szokásba jött*; es ist eingeführt worden. 8) Trop. *szóval megtámadni*; angreifen mit Worten. Senex juvenes objurgatione justa incessivit. Gell.
Incessus, us, m. 4. (incedo) *járás*, *menés*, *járás kelés*; das Einhergehen, der Gang. e. gr. fractus, Quint. *férjfiúhoz nem illő járás*; unmännlicher Gang. 2) *rá*, *ki v. előre rohanás*, *megtámadás*, *előre menés*, *v. hatás*; das Vorgehen, Vordringen. Primo incessu solvit obsidium, Tacit. 3) *berontás a' tartományba*, *v. földre*; der Einfall in ein Land. 4) *hozzájárás*, *hozzámenetel*, *odamenetel*; der Zugang. Incessus claudere, Tacit.
Inceste, Adv. *tisztátalanúl*, *vétkesen*, *bűnösen*; unrein, befleckt, sündlich. 2) *vérfertéztetve*; mit Blutschande.
Incestĭfĭcus, a, um, (incestum faciens) *magát elmotskoló*, *vérfertéztetést elkövető*; sich verunreinigend, eine Blutschande begehend.
Incesto, āre, 1. e. gr. thalamos novercae, Virg. *vérfertéztetést követni el*; eine Blutschande begehen. 2) e. gr. aras, Stat. *bémotskolni*, *megfertéztetni*; verunreinigen.
Incestum, i, n. 2. et Incestus, us, m. 4. *vérfertéztetés*; eine Blutschande. 2) *valláss értésben v. kurválkodásban*

álló tisztátalanság; die Unreinigkeit, sie bestehe in Verletzung der Religion, oder Hurerey.

Incestŭōsus, a, um, *vérfertéztető*; blutschänderisch.

Incestus, a, um, *vérfertéztetéssel elkevert*, *vérfertéztető*; mit Blutschande befleckt. 2) *tisztátalan*; unrein. 3) e. gr. os, Cic. *szemtelen*; unverschämt. 4) *rossz, bűnös, vétkes, hibás*; böse, lasterhaft. Saepe Diespiter incesto addidit integrum, Hor. *Jupiter gyakran megbüntette a' jót a' rosszal együtt*; Jupiter hat oft den Guten nebst den Bösen bestraft.

Incestus, us, m. 4. i. q. Incestum.

Inchŏātīvus, a, um, *kezdő*, *kezdést jelentő*; anfangend, den Anfang bedeutend.

Inchŏātor, ōris. m. 3. *kezdő*, *elkezdő*; ein Anfänger.

Inchŏātus, a, um, *elkezdett*; angefangen. 2) *végre nem hajtott tökélletlen*; unvollkommen.

Inchŏo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Cic. *elkezdeni fundamentomát megvetni*; anfangen, den Grund zu etwas legen. 2) e. gr. aram, Virg. *felállitni*, *épitni*, *tsinálni*; errichten, erbauen, machen.

Incĭcur, ūris, vel ōris, *nem szelid, vad*; nicht zahm, wild. Pacuv.

Incĭdo, cĭdi, casum, cĭdere, 3. (cado) e. gr. in foveam, Cic. *beléesni*; hinein fallen. 2) *jutni*, *kerűlni*, *esni*, *akadni*, *találni*; gerathen. Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdim, Prov. e. gr. in aes alienum, Cic. *adósságba esni*; in Schulden gerathen. 3) incidit in mentem haec res, Ter. *elmémbe ötlött*, *eszembe jutott*; dieses ist mir eingefallen, in den Sinn gekommen. 4) incidit in speciem adulationis, Plin. jun. *hizelkedőnek látszik lenni*; er hat den Schein eines Schmeichlers an sich genommen. 5) *történni*; widerfahren, begegnen. Incidit nobis malum, Cic. 6) mentio de illo, v. illius mentio incidit, Liv. *emlegették ötet, v. emlékeztek róla*; es ist seiner gedacht worden. 7) aliud ex alio incidit, Ter. *egyik a' másik után következik*; es kommt eines auf das andere. 8) in diem hunc incidunt feriae, Cic. *erre a' napra innep esik*; auf diesen Tag fällt ein Feyertag. 9) e. gr. in alterum, Cic. *a' másikat megsérteni*; den andern beleidigen.

Incīdo, īdi, īsum, ĕre, 3. (caedo) *be*, *belé*, *v. megvágni*, *v. metszeni*; einschneiden, hineinschneiden. e. gr. venam, Tac. *eret vágni*; Ader lassen. 2) *beásni*, *bevésni*; eingraben. e. gr. aliquid in aes, v. in aere, Cic. Svet. *értzre metszeni*, *v. értzre vésni valamit*; etwas in Erz stechen, graben. 3) Trop. *megfosztani*; benehmen. e. gr. nervos virtutis, Cic. *megakadályoztatni a' vitézségre jutásban*; einen hindern, daß er nicht zur Tapferkeit gelangen kann. 4) e. gr. sermonem, Liv. *félbenhagyni*, *félbeszakasztani*, *v. szakitni*; die Rede abbrechen.

Incĭens, tis, o. *terhes*, *szűléshez közelgető*; schwanger, die nahe zur Geburt gehet.

Incĭĕo, ēre, 2. et Incĭo, īre, 4. e. gr. corpora, Lucr. *mozgásba hozni*, *meg v. felindítni*, *felingerleni*; erregen, in Bewegung setzen, anreitzen, bewegen.

Incīle, is, n. 3. *tsatorna*, *tsö*, *vizárok*, *gázló*, *gázlóhely a' vizen keresztűl*; ein Canal, Wassergraben, Furth. 2) *vályú*, *v. moslék tsatorna*; eine Rinne, Gosse.

Incīlio et Incīlo, āre, 1. e. gr. aliquem probris, Acc. ap. Non. *feddeni*, *pirongatni*; schelten oder tadeln.

Incīlis, e, *le*, *v. beásott*; eingegraben.

Incinctus, a, um, (incingo) *keresztűl*, *v. általövedzett*; umgürtet 2) *körűlvett*, *béfogott*, *bé v. körűlkötött*, *béfedett*; umgeben, umbunden. Mitra canos capillos incinctus, Ovid. 3) *övedzetlen*; nicht umgürtet. 4) incincta, Isid. *terhes*, *v. viselős aszszony*; eine Schwangere.

Incingo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. se gladio, Apul. *körűlkötni*, *körűl*, *v. felövedezni*; umgürten. 2) e. gr. urbes moenibus, Ovid. *körűlvenni*; umgeben.

Incĭno, cinui, centum, cinĕre, 3. (cano) *énekelni*; singen. 2) *mu'sikálni*, *p. o. klavirozni 's mellette énekelni*, *v. hangitsálni*; zugleich singen, und auf einem Instrumente, z. B. auf dem Claviere spielen

Incipesso, vide: Incipisso.

Incĭpio, ĕpi, ĕptum, ĕre, 3. (capio) *kezdeni*, *elkezdeni*, *hozzákezdeni*; anfangen, anheben. e. gr. ab aliquo,

Ovid. *valamin kezdeni*; von einem Dinge den Anfang machen. 2) *kezdődni*; einen Anfang nehmen. Ver incipit, Cic. 3) *rendbeszedni*, *elrendelni*, *mesterségesen elintézni*; einrichten, einfädeln. Ter.

Incīpisso v. Incipesso, ĕre, 3. i. q. incipio.

Incircumcīsus, a, um, *környűlnemmetszett*; unbeschnitten. Tertull.

Incircumscriptus, a, um, *határba*, v. *határok közzé nem szoritott*, v. *vett*, *végetlen*; uneingeschränkt, unendlich.

Incīse et Incīsim, Adv. i. q. minutim, *darabonként*; stückweise. e. gr. dicere, Cic. *megszaggatva beszéllni*; unperiodisch reden.

Incīsĭo, ōnis, f. 3. (incido) *vágás*, *metszés*, *bévágás*; ein Schnitt, Hieb, Einschnitt. 2) *elvagdalás*, *elmetélés*, *eldarabolás*; die Zerstückelung, Zerschneidung. 3) *könyv felosztás*, *p. o. rész*, *szakasz*; eine Abtheilung zu einem Buche, z. B. ein Capitel. 4) incisiones ambitus, Cic. i. q. partes periodi.

Incīsum, i, n. 2. *vonás*; ein Comma, Strich.

Incīsūra, ae, f. 1. *elvágás*, *elmetszés*; das Abschneiden. 2) *bévágás*, *bémetszés*; die Einschneidung, der Einschnitt. 3) *megrövidités*, *megkurtítás*; die Verkürzung. 4) *linea*, *vonás*, *húzás*; eine Linie, ein Strich.

Incīsus, a, um, (incido) e. gr. in sepulcro, Cic. *bémetszett*, *bévésett*, *rámetszett*; eingegraben, eingestochen. 2) *elzárt*, *megakadályoztatott*; abgeschnitten. Spe omni reditus incisa, Liv. 3) *eltörlött*, *elrontott*, *végétszakasztott*; abgeschafft, aufgehoben. Solin.

Incīsus, us, m. 4. *vágás*, *metszés*, *bévágás*; der Schnitt, Einschnitt.

Incīta, ae, f. 1. *megállapitott határ*; die Gränze, die man nicht erweitern darf. 2) *szélső linea a' sakk táblán*, *mellyen túl menni nem lehet*; die äußerste Linie auf dem Schache, über die man nicht weiter rücken kann. 3) Trop. *utolsó szükség*; höchste Armuth. Ad incitas redactus, Plaut. *koldúsbotra jutott*; der an den Bettelstab, in die größte Noth gekommen ist.

Incītābŭlum, i, n. 2. *késztetés*, *rákésztetés*, *ráingerlés*; die Anreitzung. Gell.

Incītāmentum, i, n. 2. *késztető eszköz*, *késztetés*, *ingerlés*, *ösztön*; das Anreitzungsmittel, die Anreitzung. e gr. periculorum, i. e. ad pericula, Cic.

Incĭtāte, Adv. *gyorsan*, *hirtelen*, *hamar*; schnell. 2) *erőltetve*; angestrengt. Comp. -ius, Superl. -issime.

Incĭtātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. populi, Cic. *mozgásbahozás*, *nekibátoritás*, *izgatás*, *felingerlés*, *késztetés*: das Setzen in Bewegung, die Erregung, Ermunterung, Reitzung 2) *gyorsaság*, *serénység*; die Behendigkeit, Schnelligkeit.

Incĭtātor, ōris, m. 3. *felingerlő*, *ingerlő*, *késztető*, *fellovaló*; der Anreitzer.

Incĭtātrix, īcis, f. 3. *ingerlő*, *felingerlő*, *késztető*, *izgató*, (*asszszony*, v. *leány*); eine Anreitzerinn.

Incĭtātus, us, m. 4. i. q. incitatio.

Incĭtātus, a, um, *felindított*, *felingerlett*; angereitzt, bewegt. 2) *tüzes*, *heves*; heftig. 3) *gyors*, *serény*; schnell, geschwind. Conversio incitatissima mundi, Cic. 4) e. gr. equus, Cic. *sarkantyúba*, v. *sarkantyú közzé vett ló*; ein angespornetes Pferd. Comp. incitatior, Cic. Superl. incitatissimus, Flor.

Incĭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. currentem, Cic. ad imitationem, Plin. contra, et in aliquem, Cic. *késztetni*, *izgatni*, *nógatni*, *felinditni*, *ingerleni*, *fellovalni*; anreitzen, bewegen, anhetzen, antreiben. 2) e. gr. equos, Caes. *hajtani*, *serkentgetni*, *szóllongatni*; antreiben. 3) *lelkesitni*, *feleleveniteni*, *felbuzditni*, *feltüzelni*; begeistern. Mente incitari, Cic. 4) e. gr. cursum, Cic. *siettetni*, *nevelni*; befördern, wachsend machen. 5) e. gr. poenas, Tac. *nagyobbitni*, *terhesitni*; vergrößern.

Incītus, a, um, *gyors*, *serény*; schnell. 2) *mozdithatatlan*; unbeweglich. e. gr. calculus; *kálkulus a' sakk és ostabla játékban*, *mellyet nem lehet tovább vinni*; ein Stein im Spielbrette, den man nicht weiter ziehen kann. Ad incitas redigere, Plaut. *utolsó szükségre*, v. *szorultságra juttatni*; einen aufs Äußerste bringen. 3) *inditott*, *támadt*, *támasztott*; erregt. Validi vis inci-

ta venti, Lucr. Superl. incitissimus, Macrob.

Incīvīlis, e, *embertségtelen*, *manértalan*, *udvarisdgtalan*; unmanierlich, unhöflich.

Incīvīlitas, ātis, f. 3. *manértalansdg*, *udvarisdgtalansdg*; die Unmanierlichkeit, Unhöflichkeit.

Incīvīliter, Adv. *emberségtelenül*; unmanierlich, unhöflich.

Inclāmātio, ōnis, f. 3. *rdkidltds*, *kidltds valakihez*; der Zuruf, die Anschreyung.

Inclāmātus, a, um, *rdkidltott*, *hivott*; gerufen, angschrieen.

Inclāmito, āre, 1. Frequ. *gyakran rdkidltani*, *rdkidbdlni*; oft anschreyen, 2) *gyakran bevádolni*; oft anklagen.

Inclāmo, āvi, ātum, āre, 1. *rdkiáltani*, *hozzd kidltani*, *elökidltani*; anschreyen, auf einen losschreyen, zu einem schreyen. e. gr. aliquem nomine, Liv. *nevén szóllitni*; einen mit Nahmen rufen. 2) e. gr. aliquem, et alicui, Plaut. Ovid. *szóval megtdmadni*, *szidni*, *pirongatni*; einen anfahren, schelten. 3) e. gr. deum atque hominum fidem, Gell. *segitségül hivni*; anrufen.

Inclāresco, rui, ĕre, 3. *világosodni*; hell werden. 2) e. gr. aliqua re, et in aliqua re, Plin. Svet. *elhiresedni*, *esmeretessé lenni*; berühmt, bekannt werden.

Inclārus, a, um, *esmeretlen*; unbekannt.

Inclēmens, tis, o. *durva*, *kegyetlen*, *kemény*, *irgalmatlan*; rauh, hart, unbarmherzig, ungnädig. Comp. inclementior, Liv. Superl. inclementissimus, Macrob.

Inclēmenter, Adv. *durván*, *irgalmatlanúl*; ungütig, hart. e. gr. in aliquem dicere, Liv. *keményen beszéllni valaki ellen*; scharf wider einen reden. Comp. inclementius, Ter.

Inclēmentia, ae, f. 1. *komorsdg*, *keménység*, *irgalmatlansdg*; die Unfreundlichkeit, Unbarmherzigkeit. e. gr. coeli, Justin. *kedvetlen*, *v. durva levegő*, *v. égalj* (*klima*); rauhe Luft, rauhes Klima.

Inclīnābilis, e (clino); *hajtható*, *hajlékony*, *görbithető*, *könnyen hajtó*; was sich leicht biegen läßt. 2) Trop. e. gr. in pravum, Sen. *hajlandó*, *rávehető*; geneigt, beweglich.

Inclīnāmentum, i, n. 2. e. gr. verbi, Nigid. ap. Gell. *végzet*, *végezet*; die Endung.

Inclīnātio, ōnis, f. 3. *hajlás*, *görbülés*, *lejtő*, *lejtősség*; die Biegung, Neigung. 2) *hajlandósdg*; die Zuneigung. 3) e. gr. rerum, temporis, ad spem meliorem, Cic. *változás*; die Veränderung. 4) *származtatása*, *'s végzete a' szóknak*; die Ableitung der Wörter und Endung derselben.

Inclīnātus, a, um, *hajlott*, *görbült*, *görbe*, gebogen. 2) *lejtős*, *hajlós*; abhängig. 3) *roskadt*, *dűlőfélbeli*, *dűlőfélben lévő*, *erőtlen*, *gyenge*, *hanyatló*; baufällig, hinfällig. 4) e. gr. fortuna, Cic. *megváltozott*, *alább szálló*; geändert. 5) Trop. e. gr. ad pacem animus, Liv. *hajlandó*; geneigt.

Inclīnātus, us, m. 4. i. q. inclinatio.

Inclīnis, e, i. q. Inclinatus.

Inclīno, āvi, ātum, āre, 1. *hajtani*, *görbitni*; biegen, neigen. Inclinat se sol, Liv. *hanyatlik a' nap*; die Sonne neigt sich. 2) *hajlani*, *hajlandó lenni*; geneigt seyn. e. gr. se in fugam, Liv. *futásról gondolkozni*; auf die Flucht bedacht seyn. 3) e. gr. in aliquem culpam, Liv. *másra háritni*, *v. kenni*; auf einem schieben. 4) opes ad illos inclinantur, Liv. *hozzájok szivárog minden kints*; die Reichthümer wenden sich zu ihnen. 5) e. gr. animum ad aliquid, Liv. *valamire fordítni elméjét*; sein Gemüth auf etwas wenden. 6) *ingadozni kezdeni*; zu wanken anfangen. Inclinat acies, Idem. 7) e. gr. eloquentiam, Quint. *gyengítni*; schwächen. 8) inclinata res est, Cic. *rövid időn eldűl a' dolog*; die Sache ist dem Ausschlage nahe. 9) i. q. variare vocabula, e. gr. vinum, vinosus

Inclītus, i. q. Inclytus.

Inclūdo, si, sum, ĕre, 3. (claudo) *bézárni*, *bérekeszteni*; einschließen, einsperren. e. gr. in carcere, et in carcerem, Cic. *tömlötzbe vetni*; in das Gefängniß legen. 2) Augustiis temporis includi, Liv. *kevés idejének lenni*; wenig Zeit haben. 3) e. gr. verba versu, Cic. *a' szókat versbe foglalni*; die Wörter in einen Vers bringen. 4) vocem includit dolor, Cic. *elfogja a' szót a' keserűség*; der Schmerz hemmet die Rede. 5) e. gr. viam, Liv. *elzárni*, *elrekeszteni*; verlegen. 6) e. gr. aliquem in dialogos, Cic. *valakit a' beszéllgetésbe felhozni mint beszél-*

lót: einen in dem Gespräche mit redend einführen. 7) e. gr. locum, Pallad. *bé v. elfogni*, *elfoglalni*; in sich fassen, einnehmen. 8) *határozni*; begränzen. Unam partem inclusit ab oriente, Plin. 9) e. gr. smaragdum auro, Lucret. *béfoglalni*; einfassen. 10) quidquid adsumsit, potioni frigidae aquae includit, Cels. *mindenre*, *a' mit tsak eszik*, *fris vizet iszik*; auf alles, was er gegessen hat, trinkt er frisches Wasser. 11) *végét vetni*, *elvégezni*; beschließen. Hujus actionem vespera inclusit. Cic.

Inclūsĭo, ōnis, f. 3. *bézárás*, *bérekesztés*; die Einschließung, Einsperrung.

Inclūsus, a, um, *bézárt*, *bérekesztett*; eingeschlossen. 2) e. gr. angustiis temporis, Liv. *a' kinek kevés ideja van*, *elfoglalt*; einer der wenig Zeit hat. 3) e. gr. odium, Cic. *rejtett*, *titkolt*; verborgen.

Inclytus, a, um, *híres*, *nevezetes*, *esmeretes*; bekannt, berühmt. Superl. inclytissimus, Colum.

Incŏactus, a, um, e. gr. voluntas, Val. Max. *nem erőltetett*, *nem kénszerltett*, *szabad*; ungezwungen, frey. 2) *megsűrített*, *megaltatott*; dick gemacht, geronnen. Lac in caseum coactum, Apul.

Incoctĭlis, e, *értzel bévont*, *v. behúzott*; mit einem Metall überzogen. incoctilia, sc. vasa, Plin. *megtzinezett*; verzinnt.

Incoctĭo, ōnis, f. 3. *béfőzés*; das Einkochen.

Incŏctus, a, um, e. gr. cruor herbis, Hor. *béfőzött*; eingekocht. 2) Trop. incoctum pectus honesto, Pers. *ifjúságától ólta virtusban gyakorlott szív*: ein Herz, von Jugend auf in der Tugend geübt. 3) *főtelen*, *fővetlen*; ungekocht. 4) *festett*; gefärbt.

Incoenātus, a, um, (coena) e. gr. senex, Plaut. *ebédeletlen*, *vatsorálatlan*, *a' ki nem ebédelt*, *v. nem vatsorált*; der nicht gespeiset hat.

Incoenis, e, i. q. incoenatus.

Incoeno, āre, 1. *valahol enni*, *ebédelni*, *v. vatsorálni*; wo speisen. Incoenante eo, saxa delapsa sunt, Suet.

Incōgĭtābĭlis, e, (cogito) *gondolhatatlan*, *megfoghatatlan*: undenkbar, unbegreiflich. 2) *vigyázatlan*, *figyelmetlen*; unbedachtsam. Plaut.

Incōgĭtans, tis, o. *vigyázatlan*, *figyelmetlen*; unbedachtsam. Comp. incogitantior. Superl. incogitantissimus.

Incōgĭtantĭa, ae, f. 1. *gondolatlanság*, *vigyázatlanság*, *figyelmetlenség*, *restség*, *gondatlanság*; die Unbesonnenheit, Unbedachtsamkeit, Nachläßigkeit.

Incōgĭtātus, a, um, *vigyazatlan*, *gondolatlan*; unbedachtsam, unvermuthet. 2) *meg nem gondolt*, *meg nem fontolt*; nicht überlegt.

Incōgĭto, āre, 1. e. gr. fraudem alicui, Hor. *valamin gondolkozni*, *valamit kigondolni*; auf etwas denken, ausdenken.

Incognĭtus, a, um, (nosco) e. gr. causa, Cic. *vi'sgálatlan*; ununtersucht. 2) e. gr. vocabula, Cic. *esmeretlen*; unbekannt.

Incognosco, ĕre, 3. i. q. cognosco.

Incŏhĭbĭlis, e, e. gr. onus, Gell. *összefoghatatlan*: was nicht zusammengehalten werden kann. 2) *meg nem tartóztatható*, *megtartóztathatatlan*; nicht zu hemmen.

Incŏĭbĭlis, e, idem.

Incŏla, ae, c. 1. (colo) *lakos*, *jövevény*, *ki valamelly országban megtelepedett*; ein Einwohner, ein Fremder, der sich in einem Lande gesetzt hat. 2) *földi*; ein Landesmann, Landsmänninn. Pythagoreos, incolas paene nostros, Cic. Not. 3) arbores incolae, Plin. *bizonyos helyen növő fák*; Bäume die an einem Orte wachsen.

Incŏlātus, us, m. 4. *lakás*, *v. lakozás valamelly helyen*; das Wohnen an einem Orte.

Incŏlo, colui, cultum, ĕre, 3. intransit. e. gr. trans Rhenum, Caes. inter mare Alpesque, Liv. *lakni*, *lakozni*, *lakásának lenni*; wohnen, seine Wohnung haben. 2) transit. e. gr. Delum, urbem, Cic. *benne*, *v. ott lakni*; bewohnen. 3) e. gr. vitam, Ter. *élni*; leben.

Incŏlōrāte, Adv. *szineskedés nélkül*, *egyenesen*, *igazán*; ohne Vorwand. 2) *festetlenűl*; ungefärbt.

Incŏlŭmis, e, *ép*, *egész*, *egésséges*, *friss*, *megsértetlen*, *meg nem sértett*; gesund, frisch, unverletzt, unversehrt. 2) Trop. aedes incolumes, Ulp. *jólépűlt ház*; ein wohlerbautes Haus. Comp. incolumior, Claud.

Incŏlŭmĭtas, ātis, f. 3. *ép*, *v. egésséges állapot*, *épség*, *egésség*; der unverletzte Zustand.

Incŏmātus, a, um, (coma) *hajatlan, kopasz*; ohne Haar, unbehaart.

Incŏmbūstĭbĭlis, e, (uro) *el, v. megégethetetlen*; unverbrennbar.

Incōmis, e, *kellemetlen, barátságtalan, komor, emberségtelen*; unangenehm, unfreundlich, unhöflich.

Incomĭtātus, a, um, (comes) *kisérő nélkül való*; unbegleitet, ohne Begleitung. 2) incomitatus pecunia, Cic. *pénzetlen, a' ki pénzt nem hoz*; der kein Geld mitbringt.

Incŏmĭtĭo, āre, 1. *öszvehívni, p. o. országgyűlést*; zusammenrufen, z. B. den Landtag. 2) *szemére vetni*; vorwerfen.

Incŏmma, ătis, n. 3. et ae, f. 1. *katonamérték a' táborban*; ein Pfahl im Felde, nach welchem die Soldaten ihrer Länge nach gemessen wurden.

Incommeābĭlis, e, e. gr. via, Ammian. *járhatatlan*; ungangbar.

Incommendātus, a, um, *ajánlatlan, kinek senki sem fogja pártját, senki sem fogja fel ügyét*; unempfohlen, einer, dessen Niemand sich annimmt.

Incŏmmĭnātus, a, um, *megfenyegetett*; angedrohet.

Incommĭnor, āri, Dep. 1. *megfenyegetni*; androhen.

Incommiscĭbĭlis, e, *elegyíthetetlen*; unvermischbar.

Incommŏbĭlĭtas, ātis, f. 3. *meg, v. felnemindúlás, érzéketlenség*; die Unbeweglichkeit, Gefühllosigkeit. Apul.

Incŏmmŏdātĭo, ōnis, f. 3. *alkalmatlanság*; die Ungelegenheit.

Incommŏde, Adv. *alkalmatlanúl, helytelenűl, nem illően, rosszúl*; unbequem, unschicklich, nicht passend, nicht wohl, übel. 2) *ártalmasan, károsan, bajosan, terhesen*; schädlich, beschwerlich. Comp. incommodius. Superl. incommodissime, Cic.

Incommŏdistĭcus, a, um, (vocabulum fictum) *bajos terhes, nehéz*; beschwerlich. Plaut.

Incommŏdĭtas, ātis, f. 3. *kár, ártalom, rövidség*; der Schade, Nachtheil. 2) *tereh, baj*; die Beschwerlichkeit. 3) *betegesség*; die Unpäßlichkeit. 4) *alkalmatlanság*; die Ungelegenheit. Liv.

Incommŏdo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. alicui, Cic. *ártani, ártalmára lenni, kárt tenni, v. okozni*; Schaden zufügen. 2) *terhére lenni, alkalmatlankodni*; beschwerlich, überlästig seyn, Ungelegenheit machen. Cic.

Incommŏdum, i, n. 2. *kár, ártalom, rövidség*; der Schade, Nachtheil. Facere aliquid suo incommodo, Cic. *maga kárával tenni, v. tselekedni valamit*; mit seinem Nachtheile etwas thun. 2) *szerentsétlenség*; ein Unglück. e. gr. Ostiense, Cic. *megverettetés*; eine Niederlage.

Incommŏdus, a, um, *ártalmas, káros, alkalmatlan, terhes, bajos, nehéz, kellemetlen*; schädlich, unbequem, beschwerlich, verdrießlich. 2) *akadályoztató*; verhinderlich. 3) e. gr. valetudo, Cic. *gyenge, v. bántakozó egésség, betegesség*; die Unpäßlichkeit.

Incommŏte, Adv. *mozdíthatatlanúl, mozdúlhatatlanúl, állandóúl, erősen*; unbewegt, fest. Justin.

Incommūnis, e, *nem közönséges*; nicht gemeinschaftlich.

Incommūtābĭlis, e, *megváltozhatatlan*; unveränderlich.

Incommūtābĭlĭtas, ātis, f. 3. *megváltozhatatlanság*; die Unveränderlichkeit.

Incommūtābĭlĭter, Adv. *megváltozhatatlanúl*; unveränderlich.

Incompărābĭlis, e, *hasonlíthatatlan, nem hasonlítható, hozzáfoghatatlan, megbetsűlhetetlen*; nicht zu vergleichen, unvergleichlich, unschätzbar.

Incompărābĭlĭter, Adv. *hasonlíthatatlanúl, felette, igen igen, rendkivűl, megbetsűlhetetlenűl, hozzáfoghatatlanúl*; ungemein, unvergleichlich, unschätzbar.

Incompassĭbĭlis, e, *együtt nem szenvedő*; unmitleidend.

Incompertus, a, um, e. gr. via; *esmeretlen, járatlan*; unbekannt. Incompertum habeo, Plin. *nem tudom, nints híremmel*; ich weiß nicht, habe davon keine Nachricht.

Incŏmpĕtens, entis, o. *nem rendes, nem illető, nem rendszerént való*; nicht zukommend, nicht gehörig. e. gr. forum, ICt. i. e. ad quod citatus comparere non obligatur.

Incompĕtenter, Adv. *nem a' mint illik, nem illendőképpen, nem annak rendi szerént*; nicht zukommend, nicht gehörig.

Incomplētus, a, um, *bénemtöltött*,

hijjános; unerfüllt, unvollständig. Jul. Firm.

Incompŏsĭte, Adv. *rendnélkül*, *rendetlenül*; ohne Ordnung, unordentlich. Liv.

Incompŏsĭtus, a, um, e. gr. oratio, Liv. *rendetlen*, *ügyetlen*; unordentlich, ungeschickt. 2) *elöre készületlen*; ohne Vorbereitung.

Incomprĕhensĭbĭlis, e, e. gr. parvitas arenae, Colum. *megfoghatatlan*, *meg nem fogható*, *p. o. kézzel*; unergreiflich, nicht faßlich, z. B. mit der Hand. 2) *megfoghatatlan*, *észszel*; nicht faßlich mit dem Verstande, unbegreiflich. 3) *megtzáfolhatatlan*; den man nicht widerlegen kann. 4) e. gr fuga, Solin. *utól*, *el*, *v. beérhetetlen*; der nicht zu erreichen, der nicht eingeholt werden kann. 5) *meghódíthatatlan*, *szelidíthetetlen*; unbezwinglich, nicht zu bezähmen. 6) *végetlen*, *végehetetlen*; unendlich.

Incomprĕhensus, a, um, *meg nem fogott*, *meg nem kapott*; unergriffen. 2) *megfoghatatlan*, *észszel*; unbegreiflich. Etiam: Incomprensus, Prud.

Incomte, Adv. *nem tsinosan*, *ékesség nélkül*; ungeschmückt.

Incomtus, a, um, *nem tsinos*, *ékességtelen*, *tzifraságtalan*, *rendetlen*; ungeschmückt, nicht wohl zurecht gemacht. 2) e. gr. oratio, Cic. *silány*, *v. keveset érö beszéd*; eine schlechte Rede. 3) incomti capilli, Hor. *fésületlen haj*; ungekämmtes Haar. Comp. incomtior, Svet.

Inconcessĭbĭlis, e, *tilalmas*, *megnemengedhetö*; unzulässig.

Inconcessus, a, um, (cedo) *nem szabados*, *tilalmas*, *meg nem engedett*; unerlaubt. Placet inconcessa voluptas, Ovid. Quint.

Incōncĭlĭāte, Adv. *ellenségesen*, *egyenetlenül*, *egyenetlenkedve*; feindselig.

Inconcĭlĭo, āre, 1. (concilium) *öszvehábórítni*; uneinig machen. 2) e. gr. sibi aliquem, Plaut. *ellenségévé tenni valakit*; sich einen zum Feinde machen. 3) e. gr. aliquem in alium, Idem. *valakit más ellen felingerleni*; einen wider einen andern anhetzen. 4) *barátjává tenni valakit*; einen zum Freunde machen.

Inconcinne, Adv. *éktelenül*, *disztelenül*, *illetlenül*; ungeschickt, ungereimt.

Inconcinnĭtas, ātis, f. 3. *öszvenemillés*; Unschicklichkeit.

Inconcinnĭter, Adv. *esetlenül*, *rútúl*, *éktelenül*, *illetlenül*, *disztelenül*; unförmlich, unanständig, unschicklich. Gell.

Inconcinnus, a, um, e. gr. homo, Cic. *éktelen*, *rút*, *disztelen*, *nem tetszö*; unschicklich, ungereimt.

Inconcĭtus, a, um, *fel nem ingerlett*, *fel nem indított*; unerregt. 5) e. gr. gradus, Ammian. *lassú*; langsam.

Inconcrētus, a, um, e.gr. substantia, Nazar. *testetlen*; unkörperlich.

Inconcŭpisco, ĕre, 3. e. gr. amicitiam, Apul. *igen kívánni*, *óhajtani*; sehr begehren.

Inconcusse, Adv. *mozdúlhatatlanúl*, *erösen*; unerschüttert, fest.

Inconcussus, a, um, *meg nem rázott*, *mozdúlhatatlan*, *erös*; unbewegt, fest. 2) e. gr. homo, Sen. *rettenthetetlen*; unerschrocken.

Incondĭte, Adv. *rendetlenül*, *éktelenül*, *disztelenül*, *illetlenül*; unordentlich, ungeschickt.

Incondĭtus, a, um, (condo) *formátlan*; ungestalt. 2) *éktelen*, *disztelen*, *illetlen*; ungeschickt, ungereimt. 3) *roszsz*, *roszszúl tsinált*; übel gemacht. 4) e. gr. turba hominum, Liv. *rendetlen*, *rend nélkül lévö*; unordentlich. 5) *temetetlen*; nicht begraben. 6) *el nem tett*, *el nem rakott*; nicht aufgehoben. Fructus inconditi. Col. 7) *tsinálatlan*, *teremtetlen*; nicht gemacht, nicht geschaffen.

Incōndītus, a, um, (condio) *fűszerszámatlan*; ungewürzt. 2) *ízetlen*, *kedvetlen ízű*; unschmackhaftig.

Inconfectus, a, um, *végezetlen*, *el nem végezett*, *hijjános*; unvollendet. 2) *emésztetlen*, *meg nem emésztett*; unverdauet.

Inconfessus, a, um, *meg nem jelentett*; unangezeiget. 2) *meg nem nevezett*; *nem vallott*; unbenennet, der etwas nicht gestanden hat.

Inconfūsus, a, um, *elegyítetlen*, *öszve nem kevert*; unvermischt. 2) *öszve nem zavarodott*; unverwirrt. 3) *meg nem rettent*; unerschrocken, nicht aus der Fassung gebracht.

Incongĕlābĭlis, e, *meg fagyhatatlan*; was nicht gefrieren kann.

Incongressibĭlis, e, *hozzájárúlhatatlan, hozzámehetetlen*; zu dem man nicht kommen kann, unzugänglich.

Incongrŭe, Adv. *illetlenűl, öszve nem illően*; unschicklich, unpassend.

Incongrŭens, tis, o. *illetlen, egyűve, v. öszve nem illő*; unschicklich, unpassend. Plin.

Incongrŭenter, Adv. *illetlenűl, öszvenemillően, nem egyezően*; unschicklich

Incongrŭentia, ae, f. 1. *illetlenség, öszve nem illés, öszve nem egyezés*; die Unschicklichkeit.

Incongrŭus, a, um, *nem illendő, hozzá nem illó, illetlen, nem egyező*; unschicklich, ungereimt, unpassend.

Inconnexus, a, um, *egybe nem kötött*; unverbunden, unzusammenhängend.

Inconnīvens, tis, o. *pillogatás, vagy hunyorgatás nélkül való*; ohne Winken der Augen. 2) Trop. *el nem hallgató, meg nem engedő*; nicht durch die Finger sehend.

Inconnīvus, a, um, i. q. inconnivens.

Incōnscĭēntĭa, ae, f. 1. *rossz lelkiesméretűség*; die Ungewissenhaftigkeit.

Incōnscius, a, um, *nem tudó, a' ki semmit sem tud valami felől*; unbewußt, der nicht darum weiß. Inscio me, Liv. *tudtom nélkűl*; ohne mein Wissen.

Inconsentanĕus, a, um, *nem szerént való, meg nem egyező, nem illő, nem illendő*; nicht gemäß, unschicklich.

Inconsĕquens, tis, o. *nem következő, nem jól következő*; nicht, oder nicht wohl folgend. 2) *nem egyező, nem illő*; ungereimt.

Inconsĕquentia, ae, f. 1. *helytelen következés*; eine schlechte Folge.

Inconsīdĕrans, tis, o. *vigyázatlan, magagondolatlan*; unbedacht, unüberlegt.

Inconsīdĕranter, Adv. *vigyázatlanúl, gondolatlanúl, magagondolatlanúl*; unbesonnen, unüberlegt.

Inconsīdĕrantia, ae, f. 1. *vigyázatlanság, figyelmetlenség, magagondolatlanság*; die Unbesonnenheit, Unbedachtsamkeit.

Inconsīdĕrāte, Adv. *vigyázatlanúl, meggondolatlanúl, figyelmetlenűl*; unbedächtig, unüberlegt.

Inconsīdĕrātus, a, um, *vigyázatlan, meggondolatlan*; unbedachtsam, unbesonnen. Inconsideratissima temeritas, Cic. 2) *magagondolatlanúl tselekvő*; ohne Überlegung handelnd. Comp. inconsideratior, Quint. Superl. inconsideratissimus, Cic.

Inconsĭtus, a, um, *bé nem vetett, vetetlen. bé nem űltetett, űltetetlen*; unbesäet, unbepflanzt.

Inconsōlābĭlis, e, *vigasztalhatatlan, enyhíthetetlen*; untröstlich, nicht zu mildern. 2) e. gr. vulnus, Ovid. *gyógyíthatatlan*; unheilbar.

Inconspectus, a, um, *meg nem látott, meg nem nézet, meg nem tekintett*; unbeschauet. 2) *vigyázatlan*; unbedacht.

Inconspĭcŭus, a, um, e. gr. mors, Flor. *szembe nem tűnő, nem látszatos*; nicht auffallend, unansehnlich.

Inconstans, tis, o. *változó, állhatatlan, tétovázó, tséltsap*; sich nicht gleich bleibend, unbeständig, wankelmüthig, leichtsinnig. Comp. -ior, Cic. Superl. issimus Gell. Sen.

Inconstanter, Adv. *állhatatlanúl, változóan*; veränderlich, unbeständig. Comp. -ius, Superl. -issime.

Inconstantĭa, ae, f. 1. *állhatatlanság, változóság*; die Unbeständigkeit, Veränderlichkeit.

Inconsuētus, a, um, e. gr. sermo, Vitruv. *szokásban nem lévő, szokatlan*; ungewöhnlich. 2) e. gr. alicui rei, Sil. *nem szokott, szokatlan valamihez*; ungewohnt.

Inconsulte, Adv. *esztelenűl, balgatagúl, gondolatlanúl, vigyázatlanúl, figyelmetlenűl*; unweislich, unvorsichtig, ohne Überlegung, unüberlegt. Comp. ius, Caes. Sup. -issime.

Incōnsūlto, Adv. idem.

Inconsultus, a, um, Activ. *a' ki senkitól sem kér, v. kérd tanátsot, gondolatlan*; der niemanden um Rath fraget, unbedacht. Homo inconsultus, et temerarius, Cic. 2) Pass. *tanátsúl meg nem kérdeztetett*; um Rath nicht gefragt. Inscio atque inconsulto domino. Varr. 3) *tanátsolatlan, kinek nem adtak tanátsot*; dem man keinen Rath gegeben hat. Inconsulti abeunt. Vulg.

Inconsultus, us, m. 4. *tanáts nem kérdés*; das nicht zu Rathe ziehen. Inconsultu meo, Plaut. *hírem 's tanátsom nélkűl*; ohne mich zu Rathe zu ziehen.

Inconsummātio, ōnis, f. 3. *hijjános-*

sdg, *tsonkasdg*; die Unvollständigkeit.

Inconsummatus, a, um, *hijjános*, *tsonka*, *tökélletlen*, *el nem végzett*, *végére nem hajtott*; unvollendet, unvollständig, unvollkommen.

Inconsumtus, a, um, *emésztetlen*, *meg nem emésztett*; unverzehrt. 2) *el nem költött*, *rá nem fordított*; unangewendet. 3) *el nem koptatott*; unabgenutzt.

Incontāmĭnābĭlis, e, *megsérthetetlen*, *megmotskolhatatlan*; unverſehrlich, unbefleckkich.

Incontāmĭnātus, a, um, *meg nem rontott*, *szeplőtelen*; unbefleckt, unverderbt. Liv.

Incontanter, i. q. Incunctanter.

Incontemplābĭlis, e, *megláthatatlan*, *megnézhetetlen*, *megvisgálhatatlan*: unbeschaulich, nicht zu betrachten.

Incontemtĭbĭlis, e, *nem megvetésre*, *v. nem megútálásra való*; nicht verachtenswerth.

Incontentus, a, um, *feszítetlen*, *fel nem húzott*, *p. o. húr*; ungespannt.

Incontĭgŭus, a, um, e. gr. deus, Arnob. *illethetetlen*, *nem illethető*; unberührbar.

Incontinens, tis, o. *magát nem tartóztatható*; der sich nicht enthalten kann. 2) *mértékletlen*; unmäßig. 3) *buja*, *fajtalan*; geil, unkeusch.

Incontinenter, Adv. *mértékletlenűl*, *maga nem tartóztatva*, *tisztátalanúl fajtalanúl*, *buján*; ohne Mäßigung, unenthaltsam, unmäßig, unzüchtig.

Incontĭnentĭa, ae, f. 1. *mértékletlenség*, *maga meg nem tartóztatóság*, *tisztátalanság*, *paráznaság*, *fajtalanság*; die Unmäßigkeit, Unkeuschheit. 2) *tehetetlenség valaminek együtt*, *v. magánál tartására*; das Unvermögen etwas zusammen oder bey sich zu behalten. e. gr. urinae, Plin. *vizellet nem tarthatása*; die Unfähigkeit, das Wasser zu halten.

Incontingĭbĭlis, e, *illethetetlen*, *nem illethető*: unberührbar. Apul.

Incontrādĭcĭbĭlis, e, *ellen*, *v. ellenemondhatatlan*; unwidersprechlich. Tertull.

Incontrŏversus, a, um, e. gr. jus, Cic. *kétségtelen*, *kétségenkivűlvaló*; nicht streitig.

Inconvĕnĭens, tis, o. *nem egyező*, *nem illő végezetű*, *rosszúl hangzó*; ungereimt, übel zusammen stimmend. 2) e. gr. corpus, Phaedr. *nem hasonló*; unähnlich. 3) *illetlen*; unschicklich. Comp. -ior, Superl. -issimus.

Inconvĕnĭenter, Adv. *nemegyezőleg*, *illetlenűl*; ungereimt, ungebührlich, ungeziemend. Comp. -ius, Superl. -issime.

Inconvĕnĭentĭa, ae, f. 1. *illetlenség*, *helytelenség*, *alkalmatlanság*; die Ungebühr, Ungelegenheit, Ungereimtheit.

Inconversus, a, um, *el nem fordított*; unverwandt. Oculi inconversi, Apul.

Inconvertĭbĭlis, e, *változatlan*, *változhatatlan*; unveränderlich.

Inconvolvo, ĕre, 3. i. q. convolvo, involvo, e. gr. inconvolutos casus, Ammian.

Incōpĭōsus, a, um, *nem bövölködő*; nicht mit Vorräthen versehen.

Incŏquo, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. cum aqua, Colum. radices Baccho (*borba*; in Wein), Virg. *fözni*, *bé*, *v. beléfözni*; kochen, einkochen. 2) e. gr. album plumbum aereis operibus, Plin. *réz edényeket megtzinezni*, *v. tzinnel béfuttatni*; eherne Gefäße verzinnen. 3) *bémártani*, *bévonni*, *megfesteni*; eintauchen, überziehen, färben.

Incōram, Adv. i. q. coram, e. gr. omnium, Apul. *jelenlétében*; in Gegenwart. 2) sine Gen. *nyilván*, *közönséges helyen*; öffentlich.

Incŏrōnātus, a, um, *koszorútlan*, *koszorúzatlan*; unbekränzt.

Incorpŏrābĭlis, e, *testesitetlen*; unkörperlich.

Incorpŏrālis, e, *testetlen*, *test nélkűl való*, *nem testi*; unkörperlich.

Incorpŏrālĭtas, ātis, f. 3. *testetlenség*; die Unkörperlichkeit.

Incorpŏrālĭter, Adv. *testetlenűl*, *test nélkűl*, *nem testiképpen*; unkörperlich, ohne Körper.

Incorpŏrātĭo, ōnis, f. 3. *testitulajdonság*, *megtestesítés*; die Leibesbeschaffenheit, Beleibung. 2) *étel*, *v. eledel megemésztése*; die Verdauung der Speisen.

Incorpŏrĕus, a, um, *testetlen*, *a' kinek teste nints*; unkörperlich.

Incorpŏro, āre, 1. e. gr. alicui effigies animalium, Solin. *testbe étetni*, *test-*

tel egyesitni; in den Leib ätzen, mit dem Leibe vereinigen. 2) testesitni, testtel felruházni; mit einem Leibe versehen. 3) fel, v. bevenni, p. o. társaságba; einverleiben, in eine Gesellschaft aufnehmen. Solin.

Incorrectus, a, um, meg nem jobbitott; unverbessert.

Incorrigibilis, e, megjobbíthatatlan; unverbesserlich. Gloss.

Incorrupte, Adv. meg nem rontva, meg nem hamisitva, meg nem vesztegetve, épen; unverdorben, unverfälscht, richtig.

Incorruptēla, ae, f. 1. i. q. incorruptio.

Incorruptibilis, e, romolhatatlan, elmúlhatatlan; unzerstörlich, unvergänglich

Incorruptibilitas, ātis, f. 3. i. q. sequens.

Incorruptio, ōnis, f. 3. elmúlhatatlanság, romolhatatlanság, rothadatlanság; die Unvergänglichkeit, Unverweslichkeit.

Incorruptivus, a, um, romolhatatlan, nem veszendő; unvergänglich, unverweslich.

Incorruptōrius, a, um, nem veszendő, romolhatatlan; unverweslich, unvergänglich.

Incorruptus, a, um, e. gr. succus et sangvis, Cic. meg nem romlott, egésséges, jó; unverdorben 2) meg nem hamisitott; unverfälscht. 3) meg nem vesztegetett; unbestochen. 4) ép, épségben lévő, el nem rontott, el nem tört; unzerstört, unzerbrochen. 5) e. gr. virgo, Cic. meg nem rontott, meg nem szeplősitett, szeplőtelen, szűz; ungeschändet, rein.

Incoxo, āre, 1. (coxa) leguggolni, legugyorodni; niederkauern.

Incrāssātus, a, um, hizlalt; gemästet. 2) megkeményitett; verhärtet.

Incrasso, āre, 1. megvastagitni, megsűritni; dick machen, dicht machen. 2) e. gr. boves, Tert. hizlalni, meghizlalni; mästen.

Increbresco, brui, et Increbesco, bui, scĕre, 3. (creber) nevekedni, öregbedni, sokasodni; wachsen, zunehmen, sich vermehren. Increbrescit fama et rumor, Liv. Increbuit res proverbio, Liv. példabeszéddé lett; ist zu einem Sprichworte geworden. Increbuit consvetudo, Cic. elhatalmazott, erőtvett; hat überhand genommen.

Increbro, āre, 1. gyakran tenni, v. tselekedni, sokszor visszonozni; oft thun, oft wiederhohlen. Si increbravit, Plaut.

Incrēdendus, v. Incredundus, a, um, hihetetlen, nem hihető; unglaublich.

Incrēdibilis, e, e. gr. vis ingenii, auditu, Cic. dictu, Nep. memoratu, Sallust. hihetetlen; unglaublich. 2) a' kinek nem hiszen az ember, nints hitele, hiteltelen; dem man etwas nicht glaubt. Incredibilis sum, Plaut. 3) nem hivő, a' ki nem hiszen; einer der nicht glaubt.

Incrēdibilitas, ātis, f. 3. hihetetlenség; die Unglaublichkeit. 2) hitetlenség, mikor nem akar az ember valamit hinni; der Unglaube, da man etwas nicht glauben will.

Incrēdibiliter, Adv. hihetetlenűl; unglaublich.

Incrēditus, a, um, nem hitt; ungeglaubt.

Incrēdulitas, ātis, f. 3. hitetlenség; der Unglaube. 2) gyanakodás, kétségeskedés, nem könnyen hivés; das Mißtrauen.

Incrēdulus, a, um, hitetlen, gyanakodó, kétségeskedő; unglaubig, mißtrauisch. 2) hihetetlen; unglaublich.

Incrēdundus, a, um, vide: Incredendus.

Incrēmentulum, i, n. 2. Dim. kis nevekedés, v. előmenetel; ein kleiner Zuwachs.

Incrēmentum, i, n. 2. nevekedés, öregbedés, nővés, előmenetel, böldogúlás; die Zunehmung, das Wachsthum, Gedeihen. e. gr. Jovis, Virg. nevendékje, v. fija; Zögling, oder Kind.

Incrēmo, āre, 1, megégetni, elégetni; verbrennen.

Incrĕpātio, ōnis, f. 3. (crepo) pirongatás, feddődzés, zörgölődés, szitkozódás; das Schelten.

Incrĕpātive, Adv. pirongatva, feddődzve, zörgölődve, szitkozódva; scheltend.

Incrĕpātōrius, a, um, pirongató, feddődző, zörgölődő, szitkozódó; scheltend.

Incrĕpito, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. pirongatódzni, feddődzni, zörgölődni, szitkozódni; oft schelten. 2) e. gr. aestatem seram, Virg. késő nyárral menteni magát, azt vetni okúl; sich mit dem späten Sommer entschuldigen. 3) e. gr. pectora dextra, Stat. ütni, verni, verdesni; schlagen.

Incrĕpĭtus, a, um, *megszidott, megpirongatott*; gescholten.

Incrĕpĭtus, us, m. 4. i. q. increpatio.

Incrĕpo, āvi, ātum, et ŭi, ĭtum, āre, 1. *lármázni, zörögni, tsörögni*; ein Getöse oder Geräusche von sich geben, rauschen. e. gr. sonitum terribilem, Virg. *iszonyú, v. iszonyatos hangot adni*; einen schrecklichen Ton von sich geben. 2) *motskolni, gyalázni, kissebbítni, szidni, pirongatni*; schmähen, schelten. e. gr. aliquem avaritiae, Svet. *fösvénységéért feddeni valakit*; einen des Geitzes wegen schelten. 3) *hangzani, zendülni, hallatszani*; ertönen, sich hören lassen. Quicquid increpuerit, Catilina timet, Cic. *a' zörrenő levéltólis v. a' legkissebb mozdúlástól is fél*; fürchtet sich, wenn sich nur etwas regt.

Incresco, ēvi, ĕre, 3. *hozzánőni, belénőni*; an oder in etwas wachsen, anwachsen. 2) *nőni, nevekedni*; wachsen, zunehmen. v. gr. ut arbor, Colum. audacia, Liv. morbus, Cels.

Incrēto, āre, 1. *megkrétázni*; mit Kreide beschmieren oder weiß machen. Petron.

Incrētus, a, um, v. gr. furfur, Apul. *szitálatlan, tisztátalan*; ungesiebt, unrein. 2) *el nem válaszott*; unabgesondert, ungetrennt. Plin.

Incrīmĭnātĭo, ōnis, f. 3. *bűntelenség*; Schuldlosigkeit, Unsträflichkeit. Tert.

Incrispātĭo, ōnis, f. 3. *fodorítás, megfodorítás, bodrozás*; die Kräuselung.

Incrŭentātus, a, um, *nem véres*; unblutig, nicht blutig gemacht. Ovid.

Incrŭente, Adv. *vérontás nélkűl*; ohne Blutvergießen. Prud.

Incrŭentus, a, um, v. gr. proelium, Liv. *nem véres, p. o. tsata*; unblutig, d. i. wobey kein Blut vergossen worden.

Incrustātĭo, ōnis, f. 3. *bévonás, béhéjjazás, körűlkérgelés*; die Überziehung, z. B. mit Gypse, Kalke, Marmor. 2) v. gr. parietum, Pand. *bémeszelés*; Übertünchung.

Incrusto, āvi, ātum, āre, 1. *bévonni, mintegy héjjal*; überziehen, gleichsam mit einer Rinde.

Incŭbātĭo, ōnis, f. 3. *rajtaűlés, p. o. a' tojáson, kotlás*; das Liegen worauf, z. B. auf den Eyern, das Brüten. Plin.

Incŭbātor, ōris, m. 3. *igasságtalan birtokos*; der etwas mit Unrecht besitzt. Macrob.

Incubatus, us, m. 4. *kotlás, költés*; das Brüten, die Heckzeit.

Incŭbĭto, āre, 1. *rajta feküdni*; liegen in oder auf etwas. Plin. 2) *kotlani*; brüten. Colum.

Incŭbĭtus, us, m. 4. *fekvés, rajtafekvés, ráfekvés*; das Liegen worauf. 2) *kotlás*; das Brüten. Plin.

Incŭbo, āvi, ātum, et ui, ĭtum, āre, 1. *feküdni, lefeküdni, ráfeküdni valamire*; auf etwas liegen. Incubare stramentis, Hor. *szalmára feküdni, vagy heveredni*; auf Stroh liegen. 2) *szűntelen valahol lenni, tartózkodni*; sich immer wo aufhalten. Incubare tabernulam, Apul. *a' tsapszékben űlni*; oft im Weinhause seyn. Jovi incubare, Plaut. i. e. in templo Jovis esse. 3) v. gr. ovis, Colum. *kotlani, költeni*; brüten. 4) *valamire rátámaszkodni, p. o. a' könyökére*; sich worauf stämmen. Gladio incubare, Senec. *a' kardjába ereszkedni*; sich erstechen.

Incŭbo, ōnis, m. 3. *valamin fekvő, heverő*; der auf etwas legt. Petron. 2) *linkadás, nehézség, éjjeli megnyomásnak tetsző betegség*; der sogenannte Alp. Tertull.

Incūdo, di, sum, ĕre, 3. *kovátsolni, kalapálni*; schmieden. 2) *bévágni, 's az által elkészitni, mint p. o. a' malomkövet*; einhauen, bearbeiten. Pers.

Inculcātĭo, ōnis, f. 3. *elméjébenyomás*; die Einprägung. Tertull.

Inculcatus, a, um, *belényomott, belétömött*; eingedrückt, eingeschoben. 2) *erővel beléadott*; eingenöthigt.

Inculco, āvi, ātum, āre, 1. *letapodni, megtapodni*; niedertreten, derb treten. 2) *belétapodni, beléverni*; eintreten, hineintreten, eintreiben. 3) *belédugdosni*; einstopfen. 4) alicui aliquid, vel animo, Cic. *lelkére adni, v. kötni*; einschärfen. 5) v. gr. munus alicui, Sen. *rákötni, rátukmálni valakire valamit, p. o. ajándékot*; aufdringen. 6) *szájába rágni valakinek valamit, az az sokszor és világosan megmondani 's magyarázni*; einem ein Ding oft sagen.

Inculpābĭlis, e, *feddhetetlen*; untadelhaft. Prud. 2) *vádolhatatlan*; nicht zu beschuldigen. JCt.

Inculpātim, *feddhetetlenűl*; ohne Tadel. Cod. Theod.

Inculpātus, a, um, *feddhetetlen*, *bűntelen*, *ártatlan*; untadelhaft. Ovid. inculpatissimus, Gell.

Inculpo, āre, 1. *vádolni*, *kárhoztatni*; beschuldigen. JCt.

Inculte, Adv. *minden tzifraság és ékesség nélkűl*; ohne Schmuck und Ziererey. 2) *durván*, *goromba módon*: grob, unhöflich. Cic.

Incultus, a, um, v. gr. ager, Cic. regio, Cic. *miveletlen*, *puszta*, *kietlen*; ungebaut, öde, wüst. 2) v. gr. oratio, Cic. *ékességtelen*; ungeziert, ungeschmückt. 3) v. gr. homo, Cic. ingenium, Hor. *nem tsinos*, *pallérozatlan*, *durva*; ungebildet, unmanierlich, grob.

Incultus, us, m. 4. v. gr. ingenii, Sall. honorum, Liv. *nem gondolás valamivel*, *elmulatása valami felől való gondoskodásnak*; die Unterlassung der Wartung oder Pflegung einer Sache. 2) *tisztátalanság*, *motskosság*; der Schmutz, die Unreinlichkeit. Sallust.

Incumba, ae, f. 1. *oszlopfok*, *mellyre a' boltozat nehézkedik*; der Impost, Kämpfer, oder vorliegendes Gesims am Nebenpfeiler, das den Bogen eines Gewölbes trägt. Vitruv.

Incumbo, cŭbui, cubĭtum, ĕre, 3. *ráfeküdni*, *rajta feküdni*, *ráhajlani*, *ránehézkedni valamire*; sich auf oder an etwas legen, beugen, stemmen. Incumbere toro, Virg. *az ágyon feküdni*; auf dem Bette liegen. Incumbere gladio, Auct. ad Her. vel, in gladium, Cic. *a' kardjába ereszkedni*, *agyon szúrni magát*; sich selbst erstechen. 2) Trop. v. gr. in rem, v. ad rem, Cic. alicui rei, Plin. *rádadni magát valamire*, *minden erővel rajta lenni valamin*; einem Dinge obliegen, sich Mühe geben, sich befleißigen, sich angelegen seyn lassen. Incumbere in studia, Cic. v. studiis. Plin. Incumbere stylo, Plin. Cic. *szorgalmatosan írni*; fleißig schreiben. Incumbere laudi, Cic. *ditséretet vadászni*; nach Lobe trachten. 3) v. gr. in hostem, Liv. *neki menni*, *neki hajtani*; auf etwas drängen, losgehen. 4) v. gr. alicui, Pand. *rajta lenni*, *mintegy kötelességűl*, *kötelességében állani*; auf einem liegen als Schuldigkeit. Iudici incumbit officium, Pand. Ei incumbit probatio, Ibid.

Incūnābŭla, ōrum, n. 2. pl. *bőltső*; die Wiege. Ab ipsis incunabulis, Liv. *kisgyermekkorától fogva*, *gyermekségétől fogva*; von der Kindheit an. 2) *kezdete valaminek*, *első kezdet*, *eredet*; der Anfang, Ursprung. Incunabula amicitiae, Cic. 3) *születés helye*, *haza*; der Geburtsort. Ovid.

Incunctans, tis, *tüsténtvaló*; nicht säumend, ungesäumt. Apul.

Incunctanter, Adv. *tüstént*, *haladék nélkűl*; ungesäumt. Lactant.

Incunctātus, a, um, *tüsténtvaló*; ungesäumt. Apul.

Incurabilis, e, *gyógyíthatatlan*; unheilbar. Non.

Incūrātus, a, um, *a' kire vagy a' mire gond nints*; unbesorgt. 2) v. gr. ulcera incurata, Hor. *gyógyíthatatlan*; ungeheilt.

Incūria, ae, f. 1. v. gr. rei, Cic. *nem-gondolás valamivel*, *gondatlanság*; die Sorglosigkeit, Nachlässigkeit, Vernachlässigung.

Incūriose, Adv. *gondatlanúl*, *félvállról*; sorglos, nachlässig. Liv. incuriosius, Tacit.

Incūriōsus, a, um, v. gr. in re, Svet. v. rei, Plin. *gondatlan*, *valamivel nem gondoló*, *vigyázatlan*; unbesorgt, sorglos, unbekümmert, unachtsam.

Incurro, cŭcurri, et curri, cursum, currĕre, 3. v. gr. in aliquem, Cic. *neki menni v. szaladni valakinek*, *valaminek*; auf Jemanden oder etwas zulaufen. 2) v. gr. in hostes, Cic. *megtámadni*, *p. o. az ellenséget*, *neki menni*: angreifen, attakiren. 3) v. gr. in aliquem, in aliquid, Cic. *neki menni*, *beléütődni*, *megütődni benne*; auf etwas stoßen, oder gerathen, kommen. 4) in morbum incurrere, Cic. *betegségbe esni*; in eine Krankheit verfallen. 4) verbis in aliquem incurrere, Cic. *valakit szóval megtámadni*, *rátámadni valakire*; einen mit Worten anfahren, durchziehen. 6) *megbántani*, *sérteni*; beleidigen. Modo ne illa exceptio in aliquem incurrat, Cic. 7) in oculos incurrere: *szemébe tűnni*; in die Augen fallen, gesehen werden. 8) *esni*, *történni*; fallen, treffen, vorfallen, sich zutragen. In hunc diem

incurrit, Cic. *erre a' napra esik*; es fällt auf diesen Tag.

Incursātĭo, ōnis, f. 3. i. q. incursio, Non.

Incursim, Adv. *sietve, futva*; laufend, schnell. Caecil.

Incursĭo, ōnis, f. 3. *megtámadás, rajtamenés, rárohanás*; der Angriff, Anfall, die Attake. Cic. 2) *összetalálkozás, összeütközés*; die Begegniß. Cic.

Incursĭto, āre, 1. *megtámadni, rárohanni*; angreifen, attakiren, losgeben. 2) *nekimenni*; anrennen, anlaufen. Sen.

Incurso, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. ramis, rupibus, Ovid. *neki menni, beléütődni, nekiszaladni*; auf etwas zulaufen, anlaufen, anrennen, anstoßen. 2) v. gr. in hostem, Liv. *nekimenni, megtámadni, rárohanni*; angreifen, attakiren. 3) *belélegyedni, v. keveredni*; eingemischt werden, vermischt seyn. Lana nigra, cui nullus alius color incursat, Plin.

Incursus, us, m. 4. v. gr. fluvii, Plin. *béfolyás*; das Hineinlaufen, z. B. des Flusses ins Land. 2) *megtámadás, rárohanás, p. o. az ellenségre*; der Angriff, die Attake. Incursus equitum, Caes. *béváġás, a' lovassággal*; das Einhauen.

Incurvātĭo, ōnis, f. 3. *meggörbítés*; das Krümmen. Plin.

Incurvesco, ĕre, 3. *meggörbülni, meggörbedni*; sich krümmen. Cic.

Incurvo, āre, 1. *meggörbítni, meghajtani*; krümmen, beugen. 2) *lenyomni, elnyomni, eltsüggeszteni, megalázni*; kränken, niederschlagen, beunruhigen. Magnum animum non incurvat injuria, Senec.

Incurvus, a, um, *görbe, meggörbített*; krumm, gekrümmt. Cic.

Incus, ūdis, f. 3. (incudo) *üllő*; der Ambos, Cic. Eandem incudem tundere, Cic. Trop. v. Prov. *mindég egy bakot nyúzni; az az: ugyan azon egy dolgot mivelni*; was immer treiben.

Incūsābĭlis, e, *vádolható*; beschuldigungswerth.

Incūsātĭo, ōnis, f. 3. *vádolás*; die Beschuldigung, der Tadel. Cic.

Incūsātor, ōris, m. 3. *vádoló*; der Ankläger. Cod. Just.

Incūso, āvi, ātum, āre, 1. (in et causa) v. gr. aliquem, Caes. *vádolni valakit, panaszolkodni valakire*; einen beschuldigen, sich über etwas beschweren.

Incussus, a, um, *ütött, vert*; geschlagen. Plaut.

Incussus, us, m. 4. (incutio) *ütés, verés*; das Schlagen. 2) *beléütődés*; das Anschlagen an etwas. Senec.

Incustōdītus, a, um, v. gr. ovile, Ovid. *nem őrzött, őrizetlen*; nicht bewacht, nicht verwahrt. 2) v. gr. observatio, Tac. *meg nem tartott, elmúlasztott*; nicht beobachtet, nicht beybehalten, unterlassen. 3) v. gr. amor, Tac. *el nem titkolt*; nicht verhehlt. 4) *vigyázatlan, nem vigyázó*; sich nicht in Acht nehmend, unvorsichtig. Plin. Ep.

Incūsus, a, um, *ki nem késztett, durva*; nicht bearbeitet, rauh. Auson.

Incŭtĭo, cussi, cussum, tĕre, 3. (in et quatio) *hozzáütni, beléütni*; an etwas schlagen, anschlagen. Scipionem in caput, Liv. *bottal a' fejére vágni*; mit dem Stocke einen Hieb geben. Alicui colaphum incutere, Juv. *valakit pofon vágni*; einem eine Ohrfeige geben. 2) *valahova vetni, hajítni*; wohin werfen, schleudern. 3) v. gr. mentem, Val. Flacc. *megrázni, felindítni*; erschüttern. 4) v. gr. alicui timorem, Cic. morbum, Lucr. *okozni, szerezni, adni, közleni*; etwas bey Jemanden verursachen, geben, mittheilen. Minas incutere, Ovid. *fenyegetni*; drohen. Incutere vim ventis, Virg. *erőt adni a' szeleknek*; die Winde heftig wehen lassen.

Indāgātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. veri, Cic. *kinyomozás, keresés, felkeresés, megvizsgálás*; die Ausspürung, Aufsuchung, Nachspürung, Untersuchung.

Indāgātor, ōris, m. 3. *kinyomozó, felkereső, vizsgáló*; der Nachspürer, Aufsucher, Erforscher, Untersucher. Plaut.

Indāgātrix, īcis, f. 3. v. gr. virtutis, Cic. *nyomozó, kereső, t. i. asszszony, v. leány*; die Nachspürerinn, Aufsucherinn, Erforscherinn, Untersucherinn.

Indāgātus, us, m. 4. i. q. indagatio.

Indāges, is, f. 3. i. q. indagatio, Prud.

Indāgo, āvi, ātum, āre, 1. *nyomozni, kinyomozni, felkeresni, mint, p. o. a' vadászebek valamit*; ausspüren, von Jagdhunden, Cic. 2) Trop. v. gr. ali-

quid, Cic. *keresni*, *nyomozni*, *vizsgálni*, *felkeresni*, *végire járni valaminek*; ausspüren, aufsuchen, erforschen.

Indāgo, ĭnis, f. 3. *körülfogása*, *p. o. az erdőnek meghajtás végett*; die Umzingelung oder Umstellung des Waldes, der Jagd wegen. Saltus indagine cingere, Virg. 2) *körülfogás*, *körülvevés*, *békerités*; jede Umzingelung, Einschließung, Umgebung. 3) *felkeresés*, *kinyomozás*, *megvizsgálás*; Aufsuchung, Erforschung, Untersuchung. Plin.

Inde, Adv. *onnan*, *azon helyről*; von da, daher, von demselben Orte. 2) *onnan*, *arról*, *attól*, *azon dologról*, *v. dologból*; daher, daraus, davon, aus (von) derselben Sache. Cic. 3) *a' kik közül*; davon. Filii duo: inde (i. e. ex iis) hunc adoptavi, Terent. 4) *azután*, *erre*; hierauf. Caes. Nep. Liv. 5) *attól fogva*; von da an, von derselben Zeit. Inde ab ineunte aetate, Plaut. *gyermekségétől fogva*; von Kindheit an. Inde a principio, Cic. *elejitől fogva*; vom Anfange an.

Indēbĭte, Adv. v. Indebito, *tartozás nélkül*, *tartozatlan*, *méltatlanúl*; wider die Gebühr, nicht aus Schuldigkeit. Indebite solvere, JCt.

Indēbĭtus, a, um, *nem tartozott*; nicht gebührend, was man nicht schuldig ist zu thun oder zu bezahlen. Indebitam pecuniam solvere, Pand. 2) *méltatlan*, *nem érdemlett*; ungebührend. Praemia indebita, Ovid.

Indēcens, tis, o. 3. *illetlen*; unanständig. Sen.

Indēcenter, Adv. *illetlenűl*; unanständig. Comp. -ius, Sup. -issime, Sen.

Indēcentĭa, ae, f. 1. *illetlenség*; der Übelstand, die Unanständigkeit.

Indĕcĕo, ēre, 2. Impers. v. gr. aliquem, Plin. *nem illeni*; übel lassen, übel anstehen.

Indēclīnābĭlis, e, *ejtegethetetlen*, *nem változtatható*; unbeugsam, unveränderlich. Senec.

Indēclīnātus, a, um, *ejtegetetlen*, *nem ejtegetett*, *változatlan*; unverändert. Ovid.

Indĕcōre, Adv. *illetlenűl*; unanständig, auf eine übel lassende Art, unschicklich. Cic.

Indĕcŏris, e, 3. *illetlen*, *nem illő*, *otsmány*; unanständig, unrühmlich, zur Schande-gereichend, schändlich, häßlich. Virg.

Indĕcŏro, āre, 1. v. gr. aliquem. Hor. *motskolni*, *gyalázni*; schmähen, lästern.

Indĕcōrus, a, um, *illetlen*, *nem illő*; unanständig, übel lassend. Cic. 2) *otsmány*; häßlich, z. B. anzusehen. Plin.

Indēfătīgābĭlis, e, *fáradhatatlan*; unermüdet, unermüdlich. Senec.

Indēfătīgātus, a, um, *ki nem fáradt*; unermüdet. Senec.

Indēfectus, a, um, *nem fogyatkozott*, *nem szűnő*, *nem fáradt*; nicht abnehmend, nicht aufhörend, nicht ermüdet. Apul.

Indēfense, Adv. *oltalmazatlanúl*, *védetlenűl*; unvertheidigt. Cod. Just.

Indēfensus, a, um, *oltalmazatlan*, *védetlen*; unbeschützt, unvertheidigt. Liv.

Indēfesse, Adv. *fáradhatatlanúl*, *szűntelen*; unermüdet, unaufhörlich. Spart.

Indēfessim, Adv. *el nem fáradva*; unermüdet. Sidon.

Indēfessus, a, um, *el nem fáradt*, *fáradhatatlan*; unermüdet. Virg.

Indēfĭcĭens, tis, *szűnetlen*, *szűntelen-való*, *el nem fogyatkozó*; unabläßig, unaufhörlich, nicht abnehmend. Lactant.

Indēfĭcĭenter, Adv. *szűnetlenűl*; unabläßig. Augustin.

Indēfīnīte, Adv. *határozatlanúl*, *határ nélkűl*; unbestimmt. Gell.

Indēfīnītus, a, um, *határozatlan*; unbestimmt. Gell.

Indēflētus, a, um, *meg nem siratott*; unbeweint. Ovid.

Indēflexus, a, um, *meg nem hajtott*; ungebogen. 2) *egyenes*, *merő*; aufrecht stehend. 3) *változhatatlan*, *nem változott*; unveränderlich, unverändert. Plin. Paneg.

Indējectus, a, um, *le nem rontott*, *le nem döjtött*; nicht herab geworfen. Ovid.

Indēlassātus, a, um, v. gr. labore, Manil. *ki nem fáradt*; unermüdet.

Indēlēbĭlis, e, *eltörölhetetlen*; unauslöschlich. 2) *elfelejthetetlen*; unvergänglich. v. gr. nomen, Ovid.

Indēleotātus, a, um, *nem gyönyörködtetett*; nicht ergötzt. Petron.

Indēlībātus, a, um, *nem illetett*, *ép*-

ségben hagyott, nem bántott; unverletzt. Indelibatae opes, Ovid.
Indēlictus, a, um, büntelen; nicht gesündigt.
Indemnātus, a, um, (in et damnatus), büntetetlen; unverdammt, unverurtheilt. Cic.
Indemnis, e, (in et damnum), kárt nem vallott, meg nem károsított; schadlos. Senec.
Indēmonstrābĭlis, e, megmutathatatlan; unerweislich. Apul.
Indēmūtābĭlis, e, változhatatlan; unveränderlich. Tertull.
Indēnuntiātus, a, um, ki nem jelentett; unangekündigt. v. gr. sors, Sen.
Indēplōrātus, a, um, meg nem siratott; unbeweint. Ovid.
Indēprāvātus, a, um, el nem rontott, el nem fajult; unverdorben. Senec.
Indēprĕcābĭlis, e, megkérlelhetetlen; unerbittlich. Gell.
Indēprĕhensĭbĭlis, e, észrevehetetlen; unbemerklich. Quintil.
Indēprĕhensus et Indēprensus, a, um, észre nem vett; unbemerkt. 2) v. gr. error, Virg. észrevehetetlen; unbemerklich.
Indescriptus, a, um, le nem írtt; unbeschrieben. 2) fel nem osztott; unabgetheilt.
Indēsertus, a, um, el nem hagyott; nicht verlassen. Ovid.
Indēses, ĭdis, eleven, serény; freudig, nicht träg. Gell.
Indēsinenter, Adv. szünetlenül, szüntelen, megszűnés nélkül; unaufhörlich. Cypr.
Indespectus, a, um, ellláthatatlan, p. o. nagyságú, mélységű; ungesehen. Lucan.
Indestrictus, a, um, meg nem illetett; ungestreift, unberührt. Ovid.
Indētermĭnābĭlis, e, e. gr. quaestio, Tertull. meghatározhatatlan; unbestimmbar.
Indētermĭnātus, a, um, határozatlan, meghatározatlan; unbegränzt, unbestimmt.
Indētonsus, a, um, meg nem nyírt; unbeschoren.
Indetrītus, a, um, el nem viselt, el nem koptatott, el nem nyűtt; unabgetragen, unabgenutzt.
Indēvītātus, a, um, e. gr. telum, Ovid. el nem kerűlt; nicht vermieden.
Indēvŏrātus, a, um, fel, v. bé nem falt; ungefressen.
Indēvōte, Adv. istentelenül, nem buzgóan, nem áhitatosan, v. nem ájtatosan; gottlos, irreligiös, ungewissenhaft.
Indēvōtio, ōnis, f. 3. fogadástétel, és kötelesség nélkül valóság; ohne Gelübde und ohne Pflicht. 2) helytelen ájtatosság, v. áhitatosság az istenitiszteletben; eine schlechte Andacht im Gottesdienste.
Indēvōtus, a, um, istentelen, isten nélkül való; gottlos. 2) szentségtelen, nem szent, nem ájtatos, nem buzgó; unheilig, unandächtig. 3) engedetlen; ungehorsam.
Index, ĭcis, c. 3. jelentő, béjelentő, kezdő, indító; ein Anzeiger, Angeber. 2) árúló, elárúló; ein Verräther. Animi indices oculi, Colum. a' szem az indúlatok tükőre; an den Augen erkennet man der Leute Gesinnungen. 3) lajstrom, mutatótábla; ein Register. Indices libris suis facere, Gell. 4) próbakő; ein Probierstein. 5) mutatóujj; der Zeigefinger. 6) óramutató; ein Zeiger an der Uhr. 7) i. q. titulus libri. 8) felyűlírás a' festett, v. állóképen; die Aufschrift auf einem Gemählde oder Statue.
Indi, ōrum, m. 2. plur. populus Indiae, Indusok; die Indianer.
India, ae, f. 1. regio Asiae. Est duplex intra et extra Gangem.
Indĭcābĭlis, e, jelenthető, béjelenthető; anzeigend. Coel. Aur.
Indĭcātio, ōnis, f. 3. felragasztás, felfüggesztés, hirűladás, kihirdetés, megjelentés, megbecsűlés; der Anschlag, die Anzeigung, Schätzung eines Dinges. Tua merx, et tua indicatio, Plaut. tiéd a' portéka, te szabd árát; die Waare ist dein, du mußt sie taxiren. 2) bizonyítás; die Bejahung. 3) megígérés; die Versprechung.
Indĭcātīvus, a, um, jelentő, a' mi által valami jelentődik; anzeigend, wodurch etwas angezeigt wird.
Indĭcātor, ōris, m. 3. jelentő; der Anzeiger.
Indĭcātūra, ae, f. 1. jelentés, megjelentés, béjelentés; die Anzeigung. 2) ár, ára, v. szabott ára valaminek; die Taxe, der Preis. e. gr. dolorum. Plin. gyógyítás ára; die Taxe für die Heilung.

Indicātus, a, um, *ki, v. megjelentett megmondott*; angezeigt.

Indīcens, tis, o. *nem mondó*; nicht sagend.

Indicīna, ae, f. 1. *jelentés, híradás*; die Anzeige.

Indīcium, ii, n. 2. *jelentés, ki, meg, v. bejelentés*; die Anzeigung. 2) *jel, jegy, esmértetőjel*; das Wahrzeichen, das Merkmahl. Hoc mihi est indicio, Tac. 3) *vallástétel a' törvény, v. törvényszék előtt*; die Aussage vor Gericht. Per indicium res annunciata, Caes. *árúlás által kitudódott dolog*; eine durch Verrätherey entdeckte Sache. 4) *meg, ki v. bejelentésért adott bér, v. jutalom*; der Lohn, der dem, der etwas anzeiget, gegeben wird. Ipse fur indicium a me accepit, Cic. 5) *arany, v. ezüst próbája a' próbakövön*; die Probe des Goldes oder Silbers auf dem Steine.

Indico, āvi, ātum, āre, 1. (dico, āre) e. gr. rem patri, Ter. dolorem lacrymis, Nep. *jelenteni, ki, v. megjelenteni, kinyilatkoztatni, értésére adni*; anzeigen, melden, zu erkennen geben. Simplicitate quadam indicare quid, Plin. *valamit egyenesen, igazán, v. a' mint van kimondani*; etwas aufrichtig heraussagen. 2) *közölni, közönségessé tenni*; mittheilen, bekannt machen. e. gr. se alicui, Cic. *valakivel gondolatit közölni*; seine Gedanken einem zu verstehen geben. 3) *árúlni, árúba botsátni, árát szabni, betsét meghatározni*; feil biethen, schätzen. Indica, fac pretium, Plaut. 4) e. gr. socios sceleris, Cic. *elárúlni, kivallani, ki, v. feladni*; verrathen, angeben.

Indīco, xi, ctum, ĕre, 3. (dico, ere) *hírűl adni, meg, v. kihirdetni, jelenteni*; ansagen, verkündigen, ankündigen. e. gr. alicui bellum, Cic. *hadat izenni*; den Krieg ankündigen. e. gr. comitia, Caes. Liv. *országgyűlést rendelni, v. hirdetni*; einen Reichstag bestimmen, anordnen. e. gr. diem, Liv. *bizonyos napot törvényes határidőnek kiszabni*; einen Tag zum Gerichtstermine ansetzen. 2) e. gr. tributum populo, Svet. *róvetni*; auflegen. e. gr. alicui silentium clepsydra, Plin. jun. *bizonyos időt szabni, v. tenni valakinek mellynek múltával végét vesse beszédének*; einem eine gewisse Zeit setzen, nach deren Verlauf er zu reden aufhören müsse. e. gr. temperamentum modestiae suae, Idem. *magamérséklése jelét nyilvánságossá tenni*; ein Zeichen seiner Bescheidenheit an den Tag legen.

Indicticius(—tius), a, um, i. q. indictus.

Indictĭo, ōnis, f. 3. et Indictum, i, n. 2. *jelentés, híradás*; die Ankündigung. 2) *adó, adórávetés, adófizetés, megróvás*; die Abgabe, Auflage, 3) tempus 15 annis definitum.

Indictĭōnālis, e, *adót, adófizetést, v. megróvást illető*; Auflage oder Abgabe betreffend.

Indictīvus, a, um, *kijelentett, kihirdetett*; angezeiget, ausgerufen. e. gr. funus, Fest. *mellyre a' nép meghivódott*; wozu das Volk gebeten worden ist.

Indictus, a, um, *parantsolt, rendelt, kihirdetett*; gebothen, angekündigt. 2) *hírűl nem adott, nem mondott*; unangesagt, nicht gesagt. 3) indicta caussa damnari, Cic. *ügymeghallgatatlanúl kárhoztatódni*; unverhörter Sache verurtheilt werden. 4) e. gr. deus, Apul. *kimagyarázhatatlan, kimondhatatlan*; unaussprechlich.

Indĭcŭlus, i, m. 2. *rövid, v. kis lajstrom*; ein kleines oder kurzes Verzeichniß. 2) *írásba foglalt parantsolat*; ein schriftlicher Befehl.

Indĭcus, a, um, *Indiai*; Indisch. Pecus Indica, Martial. i. e. elephantus. v. gr. dens, ib. *elefánttsont*; ein Elfenbein. Indicum. Plin. *indigó, indik (festék)*; ein Indig. Indicum nigrum, Idem. *tusfesték, fekete festék*; der Tusche.

Indĭdem, Adv. *ugyanonnan, ugyan, v. éppen onnét*; von dannen, eben daher.

Indies, Adv. *naponként, napról napra*; täglich, von Tag zu Tag.

Indiffĕrens, tis, o. *közép, középszerű középbetsű, sem jó sem roszsz, p. o. dolog*; gleichgültig, weder gut noch böse. 2) e. gr. homo, Svet. *megindúlatlansággal viseltető, mindenhez egyforma, semmit fel nem vevő*; gleichgültig gegen etwas, dem eine Sache gleichviel ist.

Indiffĕrenter, Adv. *válogatás, v. különbség nélkűl, elegyen*; ohne Unterschied. e. gr. fero, Svet. *nekem mindegy*: es gilt mir gleichviel. 2)

indúlatlansággal, fel sem véve; gleichgültig.

Indiffĕrentĭa, ae, f. 1. *egyetéröség, nem külömbözés*; der Mangel des Unterschieds. 2) *megindúlatlanság, felsevevés*; die Gleichgültigkeit.

Indĭgĕna, ae, c. 1. *földi, hazafi*; ein Eingeborner, Inländer. Majores indigenae, Liv. 2) e, gr. vinum, Plin. bos, Ovid. potio, Flor. *hazai, földi, nem idegen tartomdnyból való*; einheimisch. (inde genitus).

Indĭgens, tis, o. (egeo) *szükölködö*; dürftig Cum Gen. et Abl. Non est indigens mei, *ellehet nálam nélkül*; er bedarf meiner nicht.

Indĭgentĭa, ae, f. 1. *szükség, szükölködés, szegénység*; der Mangel, die Dürftigkeit, Armuth. 2) *telhetetlenség*; die Unersättlichkeit.

Indĭgĕnus, a, um, *hazai, földi*; einheimisch, inländisch. e. gr. sermo, Apul. *anyanyelv*; die Muttersprache.

Indĭgeo, ui, ēre, 2. (indu, i. e. in, et egeo) *szükölködni, szükségének lenni valamire*; bedürfen, nöthig haben. Cum Gen. et Abl. Auxilii tui, et auxilio tuo indiget, Cic. *segitségedre van szüksége*; er bedarf deiner Hülfe. 2) *áhitozni, kivánkozni*; verlangen, sich sehnen. 3) *szegény, v. szükölködö lenni*; arm, dürftig seyn.

Indĭges, ĕtis, m. 3. *a' ki emberböl Istenné lett*; einer der aus einem Menschen ein Gott geworden ist. 2) *védisten*; ein Schutzgott. 3) Cognomen Romae. e. gr. Roma urbs, Indiges, terrarumque dea, Front.

Indĭges, is, o. (indigeo) *szegény, szükölködö*; bedürftig.

Indĭgeste, Adv. *összeviszsza, rendetlenül, rend nélkül*; verwirrt, ungeordnet. Gell.

Indĭgestĭbĭlis, e, *emészthetetlen*; unverdaulich. Th. Prisc.

Indĭgestĭo, ōnis, f. 3. *nememésztés*; der Mangel der Verdauung.

Indĭgestus, a, um, *rendetlen, rend nélkül való*; unordentlich. Rudis indigestaque moles, Ovid. 2) *emésztetlen, meg nem emésztett*; unverdaut.

Indĭgĕtes, um, m. plur. populus Hispaniae.

Indĭgĕto, āre, 1. e. gr. Apollinem, Macr. *segitségül hivni*; anrufen. 2) *ujjával mutatni, v. inteni, jelenteni nevezni, emliteni*; mit dem Finger deuten, anzeigen. (i. q. digito demonstrare.)

Indĭgĭtāmentum, i, n. 2. *névlaistrom, laistrom, mutatótábla*; ein Nahmensverzeichniß, Register.

Indĭgĭto, i. q. Indigeto.

Indignābundus, a, um, *neheztelö, békételen, haragos, boszszús, boszszankodó*; unwillig. Liv.

Indignans, tis, o. *haragos, durtzás, komor, békételen, boszszús*; mürrisch, zornig, unwillig. Cum Gen. et Acc. Comp. -ior, Superl. issimus, e. gr. servitutis, Colum. *a' ki a' szolgaságot nem szenvedheti*; der die Knechtschaft nicht leiden kann.

Indignanter, Adv. *békételenül, haragosan, boszszúsan, boszszankodva*; unwillig, mit Unwillen.

Indignātĭo, ōnis, f. 3. (dignus) *neheztelés, békételenség, harag, boszszúság, boszszankodás*; der Zorn. Unwille, Widerwille. 2) *boszszankodást inditó orátori fogás*; das Erregen des Unwillens als ein rednerisches Kunststück. 3) *illetlenség*; die Unanständigkeit. 4) *tagsértés*; die Verletzung eines Gliedes. Veget.

Indignātĭuncŭla, ae, f. 1. Dim. *kis harag, v. boszszúság, neheztelés*; kleiner Unwille.

Indignātīvus, a, um, *haragos, békételen, boszszús, boszszankodó*; unwillig.

Indīgnātus, a, um, *megharagudt, megboszszankodott, haragra, v. boszszúságra ingerlett, haragos boszszús*; erzürnt, aufgebracht, unwillig. Aequor indignatum, Virg. *szélveszes, dühösködö, v. dühödö tenger*; das wüthende Meer. 2) e. gr. rem aliquam, Idem. *ki nem jó szivvel v. nem örömest vesz valamit*; der etwas ungern sieht.

Indigne, Adv. e. gr. perire, Caes. *érdemetlenül méltatlanúl*; unwürdig, unverdienter Weise. 2) *nem örömest*; unwillig. e gr. aliquid ferre, Cic. *rosszsz neven venni*; übel aufnehmen. 3) *illetlenül*; unanständig. Comp. -ius, Gell. Superl. -issime, Ter.

Indignĭtas, ātis, f. 3. *méltatlanság, érdemetlenség*; die Unwürdigkeit. 2) *ügyetlenség, élhetetlenség, eszetlenség*; die Ungeschicklichkeit. Quruo

nemo propter indignitatem repudiatus est, Cic. 3) *alatsony lelküség*; die Niederträchtigkeit. 4) *dolog rút volta v. otsmánysága*; die Abscheulichkeit der Sache. Neque tamen satis severe pro indignitate rei decrevit, Cic. 5) *illetlen bánás, v. velebánás, mellyet valaki nem érdemlett*; die unanständige Begegnung, die einer nicht verdient hat. Cum omnem illius conveniendi indignitatem sustinuissemus, Cic. 6) *neheztelés, bosszúság*; der Unwille.

Indignor, ātus sum, āri, Dep. 1. *bosszankodni, haragudni, megbosszankodni, megharagudni, békételenkedni, neheztelni*; unwillig seyn, sich erzürnen. 2) Trop. fluvius indignatur pontem, Virg. *nem akarja a' hidat szenvedni*; will die Brücke nicht leiden.

Indignus, a, um, e. gr. honore, Cic. *méltatlan, érdemetlen, nem érdemlő*; unwürdig, nicht verdienend. Indigni, ut redimeremur, Liv. 2) e. gr. mors, Virg. *nem érdemlett*; unverdient. 3) *gyaldzatos, otsmány, rút, betstelen*; schändlich. 4) *nagy*; groß. Turres indignae, Enn. 5) e. gr. aliquo, Plaut. *egyenetlen, nem egyforma*; ungleich. 6) *a' kinek valami nem illik*; für den sich etwas nicht schickt. Tu indignus, qui faceres, Ter. Indignum! Ovid. *gyaldzat, illetlenség*; wie unschicklich, o Schande. Comp. -ior, Ter. *igazságtalanabb*; unbilliger. Superl. issimus.

Idigus, a, um, (egeo) *szükölködő*; bedürftig. Cum Gen. e. gr. opis, Virg. *kinek segítségre van szüksége*; einer der Hülfe bedarf. 2) *kívánó, vágyódó*; begierig.

Indigŭus, a, um, i. q. indigus.

Indīligens, tis, o. (lego) *tunya, rest, lomha, korhely, gondatlan*; träg, faul, sorglos. Memoriae i. e. in memoria indiligens, Gell. 2) e. gr. hortus, Plin. *elhagyott, miveletlen, szorgalom nélkül való, a' kire, v. mire nints gond*; verabsäumt, vernachlässigt. Comp. -ior, Caes.

Indīligenter, Adv. *restül, gondatlanúl*; sorglos, nachlässig. Comp. -ius, Caes.

Indīligentĭa, ae, f. 1. *restség, gondatlanság*; die Sorglosigkeit, Nachlässigkeit.

Indīmēnsus, a, um, (dimetior) *ki, meg, v. fel nem mért*; unabgemessen, unausgemessen. 2) *megmérhetetlen, roppant, sok*; unermeßlich, viel.

Indīmissus, a, um, e. gr. uxor, Tertull. *el nem eresztett*; nicht erlassen.

Indīpisco, ĕre, i. q. indipiscor. Plaut.

Indĭpiscor, eptus sum, isci, Dep. 3. e. gr. divitias, Plaut. *hozzá jutni, nyerni, megnyerni*; bekommen, erlangen. 2) e. gr. navem, Caes. *utólérni, bé, v. elérni*; einhohlen, erreichen. 2) *elkezdeni, hozzáfogni*; anfangen. e. gr. pugnam, Plaut. *győzni*; siegen. 3) e. gr. multum dolorem, Plaut. *érezni*; empfinden. 4) e. gr. animo, Gell. *megfogni, észszel*; fassen.

Indīrēcte, Adv. *nem egyenesen, mellesleg, kerülgetve*; nicht gerade zu, durch Umschweife.

Indīrectus, a, um, e. gr. actio, Quint. *nem egyenes, egyenetlen, mellesleges, kerülgetve való*; nicht gerade zu, durch Umschweife gehend.

Indīreptus, a, um, e. gr. Capitolium, Tac. *kiprédálatlan, ki nem prédált, ki nem rabolt*; ungeplündert.

Indisciplīnātĭo, ōnis, f. 3. *fenyítéketlenség, fenyíték nem tartás*; die Zuchtlosigkeit.

Indiscīplīnātus, a, um, *fenyítéktelen, fenyíték nélkül való, zabolátlan*; ohne Zucht, liederlich.

Indiscissus, a, um, *el nem vágott, metszett, szakasztott, v. választott*; unzerschnitten, unzertrennt.

Indiscrēte, Adv. *külömbség nélkül, egyformán, együtt*; ohne Unterschied.

Indiscrētim, i. q. indiscrete.

Indiscrētus, a, um, *el nem választott, el nem szakasztott, választatlan*; ungetrennt, nicht unterschieden. 2) Trop. *emberségtelen, emberséget nem tudó, szemérmetlen, ortzátlan*; unhöflich, unbescheiden. 3) *vigyázatlan*; unbedachtsam. 4) *gonoszságos, gonosz, vakmerő gonosz, elvetemedett*; frevenlich, vermessen.

Indiscrīmĭnābĭlis, e, *meg nem külömböztethető, megválaszthatatlan*; nicht zu unterscheiden.

Indiscrīmĭnātim, Adv. *egyaránt, válogatás nélkül*; ohne Unterschied.

Indiscussus, a, um, *meg nem vizsgált, megvizsgálatlan, kinyomozatlan, ki nem nyomozott*; unerörtert.

Indiserte, Adv. *szótalanúl, nem éke-*

sen szóllóan, ékes beszéd nélkűl; unberedt. 2) *homályosan*; undeutlich. 3) *ügyetlenűl*, *élhetetlenűl*; ungeschickt.

Indĭsertus, a, um, e. gr. homo, Cic. *szótalan, nem ékesen szólló, nem ékes beszédű*; unberedt. 2) e. gr. interpres, Cic. *homályos, v. ügyetlen*; undeutlich, ungeschickt.

Indispensātus, a, um, *nem illendően ki, v. felosztott, mértékletlen*; nicht gehörig eingetheilt, unmäßig.

Indispŏsĭte, Adv. *rendetlenűl*; unordentlich.

Indispŏsĭtus, a, um, *rendetlen, el nem rendelt*; unordentlich.

Indissĭmĭlis, e, *hasonló*; nicht unähnlich.

Indissĭmŭlābĭlis, e, *el nem titkolható, eltitkolhatatlan*; nicht zu verhehlen. Gell.

Indissŏcĭābĭlis, e, *elválaszthatatlan*; unzertrennlich.

Indissŏlūbĭlis, e, e. gr. nodus, Cic. *meg, v. feloldhatatlan*; unauflöslich.

Indissŏlūbĭlĭter, Adv. *meg, v. feloldhatatlanúl*; unauflöslich.

Indissŏlūtus, a, um, *öszvekötött, meg, v. fel nem oldott*; verknüpft, unaufgelöset.

Indistincte, Adv. *meg nem külömböztetve*; ohne Unterschied. Gell.

Indistinctus, a, um, *meg nem külömböztetett, öszvezavart, öszve hányt vetett*; nicht unterschieden, unter einander geworfen. 2) *homályosan beszéllő*; undeutlich redend.

Indistrictus, a, um, *le nem fosztott, meg nem sértett, hozzá nem ért, szabad*; unabgestreift, ungestreift, unverletzt, frey.

Indĭtus, a, um, (indo) e. gr. lecticae, Tac. *belé tett, v. helyheztetett*; hinein gelegt. 2) castella rupibus indita, Idem. *kősziklára épített várak*; auf Felsen erbaute Schlösser. 3) nomen ei inditum, Liv. *néki adott név*; ein ihm beygelegter Nahme. 4) indita vincula, Tac. *rátett kötelek, v. bilintsek*; angelegte Bande.

Indīvĭdŭe, Adv. *elválasztatlanúl*; unzertrennlich.

Indīvĭdŭĭtas, ātis, f. 3. *oszthatatlanság*; die Untheilbarkeit.

Indīvĭdŭum, i, n. 2. *egyes dolog*; eine einzelne Sache. Logic.

Indīvĭdŭus, a, um, *eloszthatatlan, elválaszthatatlan*; untheilbar, unzertrennlich. Corpora individua, Cic. alias atomi: *részre oszthatatlan testek*; Körper, die sich nicht theilen lassen. 2) *el nem osztott, el nem választott*; ungetheilt, ungetrennt. 3) e. gr. comes, Ter. *állandó követő*; ein beständiger Begleiter. 4) e. gr. mors, Sen. *bizonyos és tsalhatatlan halál*; der gewisse und unfehlbare Tod.

Indīvīse, Adv. *osztatlanúl, elosztatlanúl*; ungetheilt.

Indīvīsĭbĭlis, e, *oszthatatlan, eloszthatatlan*; untheilbar.

Indīvīsĭbĭlĭter, Adv. *oszthatatlanúl, eloszthatatlanúl*; untheilbar.

Indīvīsus, a, um, *el nem osztott, ép, egész*; unzertheilt, ganz. 2) *nem külömböző*; nicht unterschieden. Pro indiviso, Plin. *külömbség nélkűl, egyenlő részekben*: ohne Unterschied, in gleichen Theilen.

Indīvulsus, a, um, *el nem választott*; unzertrennt. 2) *elválaszthatatlan, el nem választható*; der sich nicht trennen läßt. 3) e. gr. comes, Marc. *állandó útitárs*; ein beständiger Gefährte.

Indo, ĭdi, ĭtum, ĕre, 3. (do) *belétenni, beléhelyheztetni*; hinein thun, hinein legen. 2) *beadni, belészivárogtatni*; beybringen, einflößen. Si ego in os meum vini guttam indidi, Plaut. *ha egy tsepp bor volt a' számban*; wo ich einen Tropfen Wein in meinen Mund gebracht habe. 3) *valahová tenni*; wohin thun. e. gr. aliquid in aurum, JCt. *el-gyitni valamit az aranyba*; dem Golde einen Zusatz geben. 4) *hozzá. v. melléadni*; beylegen. e. gr. alicui nomen, Plaut. *valakinek nevet adni*; einem einen Nahmen geben. 5) e. gr. captivis catenas, Plaut. *meglántzolni v. lántzra tenni a' foglyokat*; den Gefangenen Ketten anlegen 6) e. gr. novos ritus, Tac. *behozni, felvenni, szokásba hozni*; einführen. 7) *okozni, szerezni*; verursachen. e. gr. alicui pavorem, Tac. *megijeszteni valakit, ráijeszteni valakire*; einem einen Schrecken einjagen 8) indere, Plaut. *határba szorítani, határt szabni*; einschränken. 9) e. gr. urbem monti, Flor. *építni valahol*; wo erbauen.

Indŏcĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *taníthatatlan*

ság, nehézfejűség; die Ungelehrigkeit.

Indŏcĭlis, et Indocibilis, e, *nehéz fejű, tanúlásra alkalmatlan; tanithatatlan, buta*; ungelehrig. 2) *tudatlan*; ungelehrt. e. gr. coeli, Plin. *a' ki nem tud az időjáráshoz*; der sich nicht auf das Wetter versteht. 3) *nem tanúlt, a' mire valakit nem tanitottak*; was einem nicht gelehrt worden ist. Indocili numero cantat, Ovid. 4) indocilis pauperiem pati, Hor. *szokatlan a' szegénység elviselésére*; ungewohnt, die Armuth zu ertragen.

Indocte, Adv. *tudatlanúl, oktalanúl, ügyetlenűl, szokatlanúl*; ungelehrt, ungeschickt, ungewohnt. Comp. -ius, Gell.

Indoctus, a, um, e. gr. homo, Cic. manus, Quint. *tudatlan, járatlan, v. ügyetlen valamiben*; ungelehrt, ungeschickt. 2) indocti mores, Plaut. *durva, parasztos*; unartig. 3) *szokatlan*; ungewohnt. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Indŏlābĭlis, e, *gyalúlhatatlan, faraghatatlan*; was nicht kann gehobelt oder behauen werden. Etiam tropice, e. gr. homo, Sidon.

Indŏlātus, a, um, e. gr. lignum, Arnob. *meg nem gyalúlt, gyalúlatlan, meg, v. ki nem faragott, faragatlan*; ungehobelt, unbehauen.

Indŏlentĭa, ae, f. 1. *mentlét a' fájdalomtól, fájdalmatlanság, érzéketlenség a' fájdalom eránt*; das Freysenn vom Schmerz, die Schmerzlosigkeit, Unempfindlichkeit gegen den Schmerz. Cic.

Indŏlĕo, lui, itum, ēre, 2. i. q. Indolesco.

Indŏles, is, f. 3. *jóra, v. roszszra való hajlandósága az ifjúságnak, veleszűletett természet v. indúlat, alkat, v. természeti hajlandóság a' jóra, v. roszszra*; die Neigung der Jugend zum Guten oder Bösen, die angeborne Art, die natürliche Anlage zum Guten oder Bösen. Indole bona praeditus, Cic. *jó tulajdonságú*; von guter Art. 2) *nevekedés, öregbedés, gyarapodás*; das Wachsthum. 3) *értelem, ész, értelembeli tehetség*; der Verstand. 4) Trop. e. gr. arborum, Gell. *tulajdonság*; die Beschaffenheit.

Indŏlesco, lui, ēre, 3. (dolor) *fájdalmat érezni*; Schmerzen empfinden. 2) e. gr. successorum, i. e. propter successores, Ovid. *nyughatatlankodni valami miatt*; bekümmert seyn. 3) e. gr. miserias humanas, Arnob. *bús lenni valami miatt, fájlalni valamit*; betrübt seyn.

Indŏlōrĭa, ae, f. 1. i. q. Indolentia. Sidon.

Indŏlōrĭus, a, um, e. gr. medicamenta, i. q. anodyna, Coel. Aur. *fájdalmat enyhitő*; schmerzlindernd.

Indŏmābĭlis, e, *szelidithetetlen*: unbezähmbar.

Indŏmĭtus, a, um, e. gr. bos, Varr. pastor, Caes. cupiditas, libido, Cic. amor, Ovid. mulier, Plaut. *szeliditetlen, zabolátlan, vad, szilaj*; unbändig, wild, ungezähmt. 2) e. gr. ira, Virg. *szelidithetetlen*; unbezähmbar. 3) e. gr. Hercules, Plin. Paneg. *győzhetetlen*; unüberwindlich. 4) Trop. oculi indomiti, Plaut. *tsintalan, v. hamis szemek*; leichtfertige Augen. 5) e. gr. mare, Tib. *dühösködő, szélveszes, háborgó*; wüthend.

Indōnātus, a, um, *meg nem ajándékozott, ajándékozatlan*; unbeschenkt. Lamprid.

Indormĭo, īvi, ītum, īre, 4. *valami mellett, v. valamin elaludni*; bey oder über etwas schlafen, einschlafen. 2) Trop. *elmúlasztani, elaludni valamit*: es verschlafen, versäumen. 3) *megzsibbadni, elzsibbadni, mint p. o. a' kéz, láb*; einschlafen, von einem Gliede. Varr.

Indŏtātus, a, um, *meg nem ajándékoztatott*; unbegabt. 2) Virgo indotata, Ter. *ollyan leányzó, a' kinek nints kiházasitásra való vagyona*; eine Jungfer, die kein Heirathsgut hat. 3) *el nem temetett*; unbegraben. Indotata corpora, Ovid.

Indu, loco: in, v. gr. indu mari, Enn.

Indūbĭtābĭlis, e, *nem kétséges*; nicht zweifelhaft, unzweifelhaft.

Indūbĭtābĭlĭter, Adv. *kétségkivűl*; unzweifelhaft, ohne Zweifel.

Indūbĭtandus, a, um, *kétségbe sem hozható*; unzweifelhaft. Augustin.

Indūbĭtanter, Adv. *kétségnélkűl*; ohne Zweifel. Augustin.

Indūbĭtāte, Adv. *kétségnelkűl*; ohne Zweifel. Liv. indubitatissime, Oros.

Indūbĭtātus, a, um, *nem kétséges*,

kétségtelen, *bizonyos*; außer Zweifel, unzweifelhaft.

Indŭbĭto, āre, 1. v. gr. viribus, Virg. *kételkedni valamin*; woran zweifeln.

Indŭbĭus, a, um *kétségtelen*, *bizonyos*; unzweifelhaft, gewiß.

Indūcĭae, et induliae, ārum, f. 1. plur. *fegyvernyugvás*; der Waffenstillstand. 2) induciae litium, Plaut. (Juristitium) *törvényszünet*, *törvény-nyugvás*; der Stillstand im Processe. 3) *időköz*, *meghatározott darab idő*; die Frist, Zeitfrist.

Indūco, xi, ctum, cĕre, 3. v. gr. milites in pugnam, Liv. exercitum in Macedoniam, Liv. oves in rura, Varr. *bévinni*, *bévezetni*, *vinni*, *vezetni valahova*; wohin führen, hinein führen, leiten, bringen. 2) Trop. v. gr. consvetudinem, Cic. *béhozni*, *bévinni*, *p. o. valamelly szokást*, *felvenni*, *bévenni*; einführen. Malos mores inducere. Novum verbum in lingvam inducere, Cic. 3) v. gr. aliquem ad misericordiam, Cic. *rávenni valamire*; bewegen, verleiten. Inducere aliquem promissis, Cic. *valakit igéretekkel venni valamire*, *v. tsábítni el*; einen durch Verheißungen bereden. In animum meum inducere non possum, ut credam, Cic. *el nem hitethetem magammal*, *rá nem vehetem magamat*, *hogy elhidjem*; ich kann mich selbst nicht bereden, daß ich es glaube. 4) v. gr. ad bellum, Nep. *késztetni*, *ösztönözni*, *ingerleni*; anreitzen, verleiten zu etwas. 5) *megtsalni*, *rászedni*; anführen, hintergehen, betrügen. Homines honestissimos induxit, Cic. 6) v. gr. calceum sibi, Svet. Soleas in pedes, Cic. v. pedibus, etc. *felhúzni*, *felvonni*; anziehen. 7) *magára venni*, *felvenni*, *felölteni*, *p. o. ruhát*; umnehmen, an sich nehmen. 8) v. gr. senatus consultum, Cic. *elrontani*, *semmivé tenni*; cassiren, ungültig machen, aufheben. 9) v. gr. aliquid corio, scuta pellibus, Caes. *bévonni*, *béhúzni*, *p. o. bőrrel*; überziehen, z. B. mit Leder. 10) Inducere parietes, Sen. *a' falat kifejérítni*, *bémeszelni*; die Wände weißen. 11) Inducere aliquem in alicujus rei memoriam, Plaut. *valakit valamire emlékeztetni*; einen auf etwas bringen. 12) Inducere frondes, Cic. *leveledzeni*, *kizöldülni*; Laub bekommen. 13) v. gr. in rationibus, Cic. pecuniam in rationem, Cic. *bétenni*, *p. o. a' számadásba*, *belétudni*, *belészámlálni*, *felvenni a' számadásba*; hinein bringen in die Rechnung, in Rechnung bringen, anrechnen. 14) v. gr. aliquem, vel sermonem hominum, Cic. *felhozni*, *p. o. valaki szavát*, *mondását a' beszédben*, *írásban*, *'s a' t.* anführen.

Inductĭbĭlis, *reáhúzható*, *rávonható*; was sich darüber ziehen läßt. Cae., Aur.

Inductĭo, ōnis, f. 3. *bévivés*, *bévezetés*; das Hineinführen, die Einführung. 2) v. gr. aquae, Cic. *bévivés*, *bévevés*, *beárkolás*; das Wohinleiten. 3) *béhúzás*, *bévonás*, *p. o. az ablakelőző béhúzása*; das Vorziehen, z. B. der Vorhänge. Vitruv. 4) v. gr. parietis, Pallad. *bémeszelés*; das Überziehen, z. B. der Wand mit Kalk, Tünchung. 5) *kitörlés*, *letörlése az írásnak*; das Ausstreichen einer Schrift. 6) *rávétel*, *rábírás valamire*; der Antrieb, die Bewegung. 7) *hasonló példahozásokkal való megmutatása valaminek*; ein Beweis, durch ähnliche Beyspiele. 8) inductio animi, Cic. *maga elhatározása*; der Entschluß.

Inductīve, Adv. *ingerelve*, *ösztönözőleg*; anreitzend.

Inductrix, īcis, f. 3. *rászedő*, *elszédítő*, *t. i. aszszony v. leány*; eine Verleiterinn, Betriegerinn. Apul.

Inductus, a, um, *bévitt*, *belevitt*, *bévezetett*; eingeführt. 2) *valamire rávett*; bewogen. Inductus pecunia, Cic. 3) *kitörlött*; ausgelöscht. Cic. 4) *bévont*; überzogen. Ovid. 5) *elegyengetett*; eben gemacht. Inductum solum, Plin. 6) v. gr. sermo, Sen. *felhozott*, *említett*; angeführt. 7) *elkezdett*; angefangen. Sermo inductus a tali exordio, Cic.

Inductus, us, m. 4. *rávétel*, *rábeszéllés valamire*; das Überreden, die Verleitung. Cic. 2) *bémeszelés*; die Übertünchung, Überweißung. Pallad.

Indŭcula, ae, f. 1. *felöltő köntös*; ein Überkleid. Plaut.

Indulco, āre, 1. *megédesítni*; süß machen, versüßen. Tertull.

Indulgens, tis, o. 3. *kedvező*, *kedvét kereső*; mild, gütig, zärtlich, gefällig. Pater nimium indulgens, Nep.

Liv. *igen lágy atya*; ein sehr nachgiebiger zärtlicher Vater. Comp. -tior, Sup. -tissimus. Svet. Quint.

Indulgenter, Adverb. *kedvezve*, *kedvezöleg*; gütig, zärtlich, gegen Jemand, nachgiebig. Cic. indulgentius, Senec. indulgentissime, ibid.

Indulgentĭa, ae, f. 1. v. gr. in aliquem, Cic. *kedvezés, kedvébe járás valakinek, jóság valaki eránt*; die große Gefälligkeit gegen Jemand, da man vieles für ihn thut und manches nachsieht, Gütigkeit, Gnade. Indulgentia coeli, Virg. *kedvező szép idő*; ein bequemes schönes Wetter, sanfte Witterung. 2) *szíves szeretet, p. o. gyermek eránt, szülék eránt*; *szívesség, kedvezés*; die zärtliche Liebe, Zärtlichkeit, z. B. gegen Kinder, Ältern rc., Cic. et Nep. 3) *elengedés*; die Erlassung, z. B. der Strafe, der Abgaben Ammian.

Indulgĕo, si, tum, ēre, 2. alicui, Cic. aliquem, Ter. *kedvezni*, *kedvében járni valakinek*; gefällig, zärtlich seyn. 2) v. gr. vino, Virg. somno, Tac. amori, Plin. *nekiadni magát valaminek, kedvére 's tartózkodás nélkül élni valamivel*; einer Sache nachhängen, ergeben seyn. 3) v. gr. valetudini, Cic. *gondolni vele*, *gondjának lenni valamire*; abwarten, besorgen. 4) v. gr. alicui aliquid, Svet. *megengedni*; gestatten, erlauben. 5) alicui aliquid, Quint. *által adni, általengedni, adni valakinek valamit*; überlassen, geben, schenken.

Indulgĭtas, ātis, f. 3. i. q. indulgentia.

Indultor, ōris, m. 3. *megengedő*; der Bewilliger. Tert.

Indultus, a, um, *megengedett*; erlaubt, bewilligt. JCt.

Indultus, us, m. 4. *megengedés, engedelem*; die Erlaubniß, Bewilligung. Sidon.

Indūmentum, i, n. 2. (induo), *öltözet, köntös*; der Anzug, die Kleidung. Gell.

Indŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. v. gr. vestes humeris, Ovid. sibi vestem, se veste, Plaut. *felvenni, t. i. a' ruhát, magára venni, rávenni, felölteni a' ruhát, felöltözni*; anziehen, anlegen, z. B. Kleider, sich anlegen, sich ankleiden. Indue vestes; *öltözz fel*; lege dich an. Induere alicui tunicam, Cic. *valakire a' köntöst rá-adni, valakit felöltöztetni*; einem ein Kleid anlegen. Galeam induere, Caes. *a' sisakot feltenni*; den Helm aufsetzen. Annulum induere, Cic. *gyűrűt dugni az újjába*; einen Ring aufstecken. Indui veste, Ter. *felöltözni*; sich ankleiden. 2) *felruházni*, *felkészitni*; bekleiden, mit etwas umgeben, versehen. Indutus duabus quasi personis, Cic. Dii induti specie humana, Cic. Homines in vultus ferarum induere, Virg. *az az: elváltoztatni, által változtatni*; verwandeln. Arbor induit se in florem, Virg. *virágba öltözik a' fa, az az: kivirágzik*; der Baum kleidet sich, oder hüllt sich in Blüthe ein. Vites se induunt uvis, Colum. i. e. plenae sunt uvis. 3) se induere; *belé keveredni valamibe, beléesni*; wohin gerathen, sich wohin verwickeln. In laqueum se induere, Cic. In fraudem se induere, Lucret. 4) v. gr. mores alicujus, Curt. *felvenni, magára venni*, *magáévá tenni*; annehmen. Induere alios mores, Ter. *más szokást venni fel*; eine andere Lebensart anfangen. — Induere frondes, Ovid. *leveledzeni*; Laub bekommen. — Induere nomen aliquod, Cic. *valamelly nevet venni fel*; einen Nahmen annehmen. 5) v. gr. seditionem, Tacit. *beléelegyedni*; sich in etwas einlassen.

Indūpĕdĭo, īre, i. q. impedio, Lucret.

Indūpĕrātor, pro: imperator, Lucret.

Indūrātĭo, ōnis, f. 3. *megkeményités*; die Verhärtung.

Indūrātus, a, um, *megkeményitett*; verhärtet. 2) *neki fásúlt*; abgehärtet.

Indūresco, rui, ĕre, 3. *megkeményedni*; hart werden. Virg.

Indūro, āvi, ātum, āre, 1. *megkeményitni*; hart machen, härten, Ovid. Plin. 2) Trop. *hozzá szoktatni, hozzá törődni, p. o. a' nyomorúsághoz*; abhärten, durch die Gewohnheit unempfindlich machen. Liv.

Indus, a, um, *Indiai*; in oder aus Indien, Indisch.

Indus, i, m. 2. fluvius Indiae. 2) *Indus, Indiai lakos*: ein Indianer.

Indūsĭārĭus, ĭi, m. 2. *ingtsináló, ingvarró*; ein Hemdemacher. Plaut.

Indūsĭāta, ae, f. 1. *ing*, (*ümög*); ein Hemde. Plaut.

Indūsiātus, a, um, *inges*; der (die) ein Hemde an hat. Varr.

Indūsio, āvi, ātum, āre, 1. *inget adni rá*; ein Hemde anlegen. Mart. Cap.

Indūsium, ii, n. 2. (induo) *ing*, (*ümög*); ein Hemde. Varr.

Indūstria, ae, f. 1. *szorgalmatosság*, *szorgalom*; der Fleiß, Emsigkeit, Betriebsamkeit, Bemühung. Industriam in re ponere, Cic. *iparkodni valamin*, *utánna látni*, v. *járni a' dolognak*; sich bemühen, sich Mühe geben. — Ex industria, Liv. de industria, Cic. industria, Plin. *készakartva*, *önként*, *szántszándékkal*; mit Fleiß, mit Vorsatz, vorsetzlich.

Industrie, Adv. *szorgalmatosan*, *szorgosan*: fleißig, mit Fleiß, angelegentlich, eifrig. Caes. Comp. industrius, Cic.

Industriōse, i. q. industrie, Sueton. industriosissime, Cato.

Industriōsus, a, um, *szorgalmatos*, *munkás*, *serény*; fleißig, emsig. Senec.

Industrius, a, um, *szorgalmatos*, *serény*; fleißig, emsig, betriebsam. Cic. industrior, Plaut.

Indūtiae, ārum, f. 1. pl. vide: Induciae.

Indūtilis, e. 3. *felvehető*, *felölthető*; was sich anziehen läßt. Cato.

Indūtus, a, um, v. gr. vestem vel veste, Ter. *felöltözött*; der ein Kleid angezogen hat. 2) indutae vestes, Virg. *felvett köntösök*; angelegte Kleider.

Indūtus, us, m. 4. *felöltözés*, *felvétele a' ruhának*; das Anziehen, z. B. des Kleides Tacit. 2) *öltözet*, *köntös*; der Anzug, die Kleidung. Ammian.

Indūviae, ārum, f. pl. *öltözet*, *ruházat*; der Anzug, die Kleider. Plaut.

Indūvium, ii, n. 2. v. gr. arboris, *kéreg*, *kérge vagy héjja a' fának*; die Rinde eines Baums. Plin.

Inēbriātio, ōnis, f. 3. *megrészegedés*; das Volltrinken.

Inēbriātor, ōris, m. 2. *megrészegítő*; der trunken macht. Tertull.

Inēbriātus, a, um, *részeg*, *ittas*, *megrészegedett*; trunken.

Inēbrio, āvi, ātum, āre, 1. *megrészegítni* trunken machen. Plin. 2) Trop. inebriari, *megtelni*, *eltelni*, *megrészegedni*; sich sättigen, sich ganz füllen.

Inēdia, ae, f. 1. *éhezés*, *ételtől való magamegtartóztatás*, *koplalás*; die Enthaltung des Essens, das Hungern. Cic.

Inēditus, a, um, *még közre nem bocsátott*, *közönségessé nem tett*; nicht bekannt gemacht, noch unbekannt. Ovid. Liber ineditus, Hist. *ki nem adott könyv*; ein ungedrucktes Buch.

Ineffābilis, e. 3. *kimondhatatlan*; unaussprechlich. Plin.

Ineffābiliter, Adv. *kimondhatatlanúl*; unaussprechlich, auf unaussprechliche Art. Augustin.

Inefficāciter, Adv. *hijjában*, *minden foganat nélkül*; ohne Wirkung, vergeblich. Pandect.

Inefficax, ācis, o. 3. *foganatlan*, *sikeretlen*; unwirksam, unkräftig. Senec. Comp. inefficatior, Plin. Sup. inefficacissimus, JCt.

Ineffigiābilis, e, *leformálhatatlan*; was nicht abgebildet werden kann. Tertull.

Ineffigiātus, a, um, *formátlan*; ungebildet, ohne Gestalt. v. gr. fetus, Gell.

Ineffūgibilis, e. 3. *elkerülhetetlen*; unvermeidlich. Apul.

Ineffūsus, a, um, *ki nem terjedt*; nicht ausgebreitet. Apul.

Inēlāborātus, a, um, *kidolgozatlan*, *ki nem dolgozott*; unausgearbeitet, unbearbeitet. Senec.

Inēlegans, tis, o. 3. *nem szép*, *nem kellemetes*, *kellemetlen*; unzierlich, nicht schön.

Inēleganter, Adv. *nem szépen*, *nem kellemetes módon*, *ékesség nélkül*; nicht schön, unzierlich.

Inēloquens, tis, *nem ékesen szólló*; unberedt. Lactant.

Inēloquibilis, e. 3. *kibeszéllhetetlen*; unaussprechlich. Lactant.

Inēluctābilis, e. 3. v. gr. coenum, Stat. *megláb olhatatlan*, *meggázolhatatlan*; woraus man sich nicht winden oder heraus helfen kann. 2) v. gr. tempus, fatum, Virg. *elkerülhetetlen*; unvermeidlich.

Inēluibilis, e. 3. *el*, *vagy kitörölhetetlen*; unauslöschlich. v. gr. macula, Lactant.

Inēmendābilis, e. 3. *megjobbíthatatlan*; unverbesserlich, unbesserlich, keiner Besserung fähig. Quintil.

Inēmendātus, a, um, *jobbítatlan*, *ja-*

ultatlan, meg nem jobbitott; unverbessert. Hier.

Inēmŏrior, mŏri, Dep. 3. *beléhalni, mellette meghalni, kihalni belőle*; sterben in oder bey etwas. Horat.

Inemtus, a, um, *megnemvett*; ungekauft. Virg.

Inēnarrābĭlis, e. 3. *kibeszéllhetetlen, kimondhatatlan*; unerzählbar, unbeschreiblich. Liv.

Inēnarrābĭlĭter, Adv. *kimondhatatlanúl, leírhatatlanúl*; unbeschreiblich, auf unbeschreibliche Art. Liv.

Inēnarrātus, a, um, *el nem beszéllett*; unerzählt. 2) *meg nem magyarázott*; unerklärt. Gell.

Inēnātābĭlis, e. 3. *megúszhatatlan, a' miből ki nem lehet úszni*; woraus man nicht schwimmen kann. Tertull.

Inēnōdābĭlis, e. 3. v. gr. capillus, Apul. *ki, vagy megbonthatatlan*; nicht zu entwickeln, verworren. 2) Trop. *kioldhatatlan, fejthetetlen, ki, vagy megmagyarázhatatlan*; nicht zu entwickeln, nicht zu erklären. Cic.

Inēnormis, e, *nem reguldtlan, nem szerfeletti, nem szerfelettvaló*; nicht unregelmäßig, nicht unmäßig. v. gr. proceritas. Apul.

Inēnuntĭābĭlis, e, *kimondhatatlan*; unaussprechlich. Censorin.

Inĕo, īvi et ii, ĭtum, īre, 4. v. gr. in urbem, v. urbem, Liv. domum, Cic. convivia, Cic. *bémenni, elmenni valahova, vagy belé, p. o. vendégségbe*; hinein gehen, wohin gehen. 2) v. gr. magistratum, Liv. consulatum, Cic. *belépni, p. o. a' hivatalba, elkezdeni, p. o. hivatalát*; antreten 3) *hozzáfogni valamihez, elkezdeni valamit, valamire rádadni magát*; anfangen, den Anfang machen, etwas vornehmen. Proelium vel certamen inire, Cic. *megütközni, az ütközetet elkezdeni, hartzolni*; die Schlacht beginnen, fechten. Ab ineunte aetate, Cic. *gyermekségétől fogva*; von der Kindheit auf. Ineunte anno, Svet. *az esztendő kezdetével*; mit Anfange des Jahres. Inire societatem cum aliquo, Cic. *társaságba állani v. lépni valakivel*; mit einem in ein Bündniß oder in Gesellschaft treten. Somnum inire, Virg. *aludni menni, lefeküdni*; sich schlafen legen. 4) rationem inire, Cic. *számba venni, felszámlálni, felvetni*; überrechnen, überschlagen, rechnen. Numerum inire, Liv. *megszámlálni*; zählen. Aestimationem inire, Senn. *megbetsülni*; schätzen, taxiren. Consilium cum aliquo inire de re aliqua, Cic. *valakivel tanátskozni, v. tanátsot tartani valami felől, v. felett*; mit einem über etwas zu Rathe gehen. Gratiam ab aliquo, apud aliquem, v. cum aliquo inire, Cic. Liv. *megnyerni valaki tetszését, bészinleni magát kedveskedései által, érdemessé tenni magát valaki jóindúlatjára*; sich bey jemanden in Gunst setzen, sich insinuiren, jemandes Dank verdienen.

Ĭnepte, Adv. *rosszúl, balgatagúl, ügyetlenűl, alkalmatlanúl, élhetetlenűl*; ungereimt, unpassend, unschicklich, läppisch. Cic. ineptius, Lactant. ineptissime, Quintil. 2) *rosszkor*; zu unrechter Zeit. Caecin. in Cic. Ep.

Ĭneptĭa, ae, f. 1. *balgatagság, haszontalanság*: Ungereimtheit, Albernheit, Possen. 2) *gyermekeskedés, pajkoskodás, pajkosság*; das ungereimte Betragen, Dummheit im Betragen. Cic. Ter.

Ĭneptĭo, īre, 4. *gyermekeskedni, pajkoskodni, haszontalankodni*; ungereimte Dinge sagen oder thun, läppische Possen treiben, Narrenpossen treiben. Terent.

Ĭneptĭŏla, ae, f. 1. Dimin. *balgatagság*; die Lapperey, ungereimtes Ding. Auson.

Ĭneptĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. ineptia, Caecil.

Ĭneptus, a, um, (in et aptus), *alkalmatlan, ügyetlen, élhetetlen*; ungeschickt. 2) *illetlen, haszontalan, pajkos, p. o. beszéd, tselekedet*; unschicklich, unpassend, ungereimt, läppisch. Cic. 3) *pajkoskodó, bolondoskodó, esztelenkedő, t i. személy*; läppisch, närrisch handelnd, ungereimt. Cic. Comp. ineptior. Superl. ineptissimus. Quint.

Ĭnĕquĭtābĭlis, e, v. gr. campus. Curt. *lovagolhatatlan, a' hol nem lehet lovagolni*; unreitbar, i. e. wo man nicht reiten kann.

Ĭnĕquĭto, āre, 1. *valahol vagy rajta lovagolni, lovon űlni*; wo oder worauf reiten, zu Pferde sitzen. 2) Inequitare philosophiae, Macrob. i. e. insultare.

Inermis, e, 3. *fegyvertelen*, *erőtlen*; unbewaffnet, ohne Waffen, wehrlos, Cic. 2) *paizstalan*; ohne Schild.

Inermus, a, um, i. q. inermis, Virg. Tacit.

Inerrābilis, e. *eltévesztketetlen*; wo man nicht irren kann.

Inĕrrans, tis, o. 3. v. gr. stella, Cic. *álló*, *nem bolygó*; unirrsam, feststehend. 2) *állandó*, *állhatatos*; beständig. Cic.

Inerro, āre, 1. v. gr. montibus, Plin. *tévelyegni*, *bolyogni valahol*; wo irren, wo herum irren oder schweifen. Plin.

Iners, tis, o. (in et ars) *minden mesterség nélkül való*, *mesterségtelen*, *tanúlatlan*, *ügyetlen*, *együgyű*; kunstlos, keine Kunst verstehend, ungeschickt, der nichts gelernt hat. Cic. 2) v. gr. ad rem aliquam, Colum. *rest*, *lomha*; unthätig, träg, unwirksam. 3) v. gr. vita, Tib. tempus, Ovid. horae, Hor. *kiválkódó*, *munkátlan*, *munkától üres*; müssig, träg, unthätig. 4) v. gr. versus, Hor *lankadt*, *bádját*, *erő nélkűl való*, *sikeretlen*; matt, ohne Kräfte, ohne Geist, ohne Stärke, unwirksam. 2) *haszontalan*, *semmirevaló*, *semmirekellő*; unnütz, nichts taugend. Ter. Inertes querelae, Liv. *hijjábavaló panasz*; unnütze Klagen. 3) Iners membris, Plin. *elerőtlenedett a' tagjaiban*; kraftlos an den Gliedern. Aetas iners, Tib. *gyermeki kor*; das kindische Alter. Caro iners, Hor. *ízetlen hús*; ein ungeschmacktes Fleisch. Glebae inertes, Virg. *terméketlen föld*; unfruchtbare Erdklumpen.

Inertia, ae, f. 1. *ügyetlenség*, *élhetetlenség*, *tudatlanság*; Ungeschicklichkeit eines Menschen, Unwissenheit. Cic. 2) *restség*, *lomhaság*; Trägheit, Unthätigkeit. Cic.

Inĕrŭdītē, Adv. *tudatlanúl*, *ügyetlenűl*; ungelehrt, ungeschickt, unwissend. Quintil.

Inĕrudītus, a, um, *nem tudós*, *ügyetlen*, *tudatlan*; ungelehrt, ungeschickt, unwissend. Cic. ineruditissimus, Quintil.

Inesco, āvi, ātum, āre, 1. *tsalogató étekkel oda tsalni*; durch Köder oder Lockspeisen anlocken, ankörnen. 2) v. gr. aliquem, Varr. *megszedni*, *rászedni*, *megtsalni*; betrügen, verleiten. 3) *jóltartani*, *t. i. étellel*, *megtölteni*; mit Speise anfüllen oder sättigen, füttern. Apul.

Inesus, us, m, 4. *undorodás az ételtől*; das Grauen vor dem Essen. Plin.

Inĕvectus, a, um, pro: evectus, Virg.

Inĕvītābilis, e, 3. v. gr. malum, Senec. *elkerűlhetetlen*, *eltávoztathatatlan*; unvermeidlich.

Inĕvītābiliter, Adv. *elkerűlhetetlenűl*; unvermeidlich. Augustin.

Inĕvolūtus, a, um, v gr. liber, Mart. *ki nem bontott*, *ki nem fejtett*, *ki nem nyitott*, *t. i. könyv*; unausgewickelt, ungeöffnet. z. B. ein Buch.

Inexāminātus, a, um, *ki nem vizsgált*, *meg nem próbált*, *próbálatlan*; ungeprüft, ununtersucht. Firm.

Inexcitābilis, e, *felkölthetetlen*; nicht zu ermuntern, unerwecklich. Senec.

Inexcitus, a, um, *meg nem mozdított*, *nyugvó*; nicht in Bewegung gesetzt, ruhig. Virg.

Inexcoctus, a, um, *ki nem főzött*; unausgekocht. Sid.

Inexcōgĭtābilis, e, *kigondolhatatlan*, *megfoghatatlan*; unausdenklich, unbegreiflich. Lactant.

Inexcōgĭtātus, a, um, *ki nem gondolt*; unausgedacht. Plin.

Inexcultus, a, um, *ékesítetlen*, *fel nem ékesített*; ungeschmückt. Gell. 2) *míveletlen*; ungebaut.

Inexcūsābilis, e, v gr. homo, Hor. *menthetetlen*; nicht zu entschuldigen, keiner Entschuldigung fähig.

Inexcussus, a, um, *meg nem indúlt*; unerschüttert. Virg. 2) *meg nem vizsgált*; ununtersucht. Pandect.

Inexercĭtātus, a, um, *gyakorlatlan*; ungeübt. Cic.

Inexercĭtus, a, um. *nem gyakorlott*, *gyakorlatlan*, *hozzá nem szokott*; ungeübt, Macrob.

Inexēsus, a, um, *meg nem evett*; unverzehrt Minuc. Felix.

Inexhaustus, a, um, *ki nem merített*, *kimerítetlen*; unerschöpft. 2) *kimeríthetetlen*; unerschöpflich. Virg. 3) v. gr. aviditas, Cic. *telhetetlen*; unersättlich.

Inexōrābilis, e, *megengesztelhetetlen*, *kérlelhetetlen*; unerbittlich, i. e. sich nicht erbitten lassend. Cic. Liv. 2) *megnyerhetetlen*; unerbittlich, i. e. durch Bitten nicht zu erhalten. Val. Fl.

Inexōrātus, a, um, v. gr. beneficium, Arnob. *nem kért, kéretlen*; ungebethen, unerbethen.

Inexpectātus, et Inexspectatus, a, um, *várailan*; unerwartet.

Inexpĕdībilis, e. *kifejthetetlen*; unentwickelich.

Inexpĕdītus, a, um, *járatlan valamiben, valamivel könnyen és hamar bánni nem tudó*; nicht fertig, nicht geschwind worin. Arnob. 2) *terhes, nehéz*, schwer, Quint.

Inexpĕrjentia, ae, f. 1 *tapasztalatlanság*; Unerfahrenheit. Tertull.

Inexperrectus, a. um. *fel nem ébredt*; nicht aufgewacht. Ovid.

Inexpertus, a, um, *tapasztalatlan*, unerfahren, der etwas noch nicht versucht hat. Hor. 2) *ki nem próbált, próbálatlan, új*; unversucht, noch nicht versucht, neu. Inexperta remedia, Curt. *próbálatlan orvosság, mellynek hasznát még tapasztalásból nem tudni*; unbewährte Arzney.

Inexpiābilis, e, *helyrehozhatatlan*; was man nicht wieder gut machen kann. 2) v. gr. homo, odium, Liv. *engesztelhetetlen, megbékélhetetlen*; unversöhnlich, unaussöhnlich, hartnäckig.

Inexpiābilĭter. Adv. *engesztelhetetlenül*; auf eine nicht wieder gut zu machende Art. Augustin.

Inexpiātus, a, um, *meg nem engesztelődött, békéletlen*; unausgesöhnt, nicht wieder gut gemacht.

Inexplānābilis, e, *megmagyarázhatatlan*; unerklärlich. Mart. Cap.

Inexplānātus, a, um, *nem világos, nem érthető*; nicht deutlich, unvernehmlich. Plin.

Inexplēbĭlis, e, *telhetetlen*; unersättlich. Inexplebilis potu, Plin. Homo laudis inexplebilis, Liv. 2) *a' mivel jól nem lakik, v. el nem telik az ember*; nicht sättigend. Apul.

Inexplētus, a, um, *meg, v. bé nem telt, jól nem lakott*; ungefüllt, ungesättigt. 2) *hijjános, nem telyesített*; unerfüllt, unvollkommen.

Inexplĭcābĭlis, e, *kifejthetetlen kibonthatatlan, feloldozhatatlan*; unentwicklich, unauflöslich. v. gr. laqueus, Quintil. 2) v. gr. res, Cic. *megfejthetetlen, v. magyarázhatatlan*; was nicht leicht zu erklären ist, unerklärbar.

Inexplĭcābĭlĭter, Adv. *kimagyarázhatatlanúl, kimondhatatlanúl*; auf unauflösliche, unerklärliche Art. Apul.

Inexplĭcātus, a, um, *ki nem magyarázott*; unerklärt. Arnob. 2) *zavaros, nehezen érthető*; verwirrt, schwer zu verstehen.

Inexplĭcĭtus, a, um, *meg nem magyarázott*; unerklärt. 2) v. gr. dicta, Stat. *megmagyarázhatatlan, megfejthetetlen, homályos*; unerklärlich, dunkel.

Inexplōrāte, Adverb. *vizsgálatlanúl, meg nem vizsgálva*; ununtersucht. Gell.

Inexplōrāto, vide: Inexploratus.

Inexplōrātus, a, um; *meg nem vizsgált, meg nem próbált, próbálatlan*; ununtersucht, unversucht.

Inexpugnābĭlis, e. 3. v. gr. locus, Liv. *megvehetetlen, ostromolhatatlan*; unüberwindlich, uneroberlich. 2) Trop. *meggyőzhetetlen*; unüberwindlich, unbezwinglich.

Inexpugnātus, a, um, *meg nem vett, el nem foglalt*; unerobert, unbesiegt.

Inexpūtābĭlis, e, v. gr. numerus, Colum. *megfoghatatlan, fel nem vethető*; unerdenklich, nicht zu überrechnen.

Inexsātŭrābĭlis, e, 3. *telhetetlen*; unersättlich. Arnob.

Inexspectātus, a, um, *váratlan, reménytelen*; unerwartet. Cic.

Inexstinctus, a, um, v. gr. ignis, Ovid. *el nem oltott, elólthatatlan*; unausgelöscht, unauslöschlich. 2) v. gr. nomen, Ovid. *el nem múló, maradandó*; unvergänglich.

Inexstinguĭbĭlis, e, 3. *elólthatatlan*; unauslöschlich.

Inexstirpābĭlis, e, *kiirthatatlan*; nicht auszurotten. Plin.

Inexsŭpĕrābĭlis, e, 3. *meggyőzhetetlen*; unüberwindlich. 2) *felyűl nem múlható, felyűlmúlhatatlan*; unübersteiglich, unübertrefflich. Liv.

Inextermĭnābĭlis, e, 3. *kiirthatatlan*; unausrottlich.

Inextrĭcābĭlis, e, *feloldhatatlan, kifejthetetlen*; verwirrt, unauflöslich, unentwicklich. 2) e gr. vitium, Plin. *orvosolhatatlan*; unheilbar.

Inextrĭcābĭlĭter, Adv. *kifejthetetlenül, feloldhatatlanúl*; unentwickelbar, unauflöslich.

Infăbre, Adv. *nem mesteri módon, nem mesterségesen, ügyetlenül*; unkünstlich, nicht kunstmäßig, ungeschickt.

Infăbrĭcātus, a, um, *faragatlan, készületlen*; ungezimmert, unbearbeitet.

Infăcēte, Adv. *nem módosan, nem jelesen, nem finomúl, nem udvarisan, nem elmésen*; auf eine nicht feine, artige, manierliche, witzige Art.

Infăcētĭae et Inficetiae, ārum, f. 1. plur. *embersėgtelenség, udvarisdgtalanság, otrombaság*; die Unhöflichkeit, Unmanierlichkeit, Plumpheit.

Infăcētus, a, um, *emberségtelen, udvarisdgtalan, nem finom, nem elmés, nem tréfás, nem módos, otromba*; nicht fein, nicht witzig, nicht artig, unmanierlich, plump.

Infăcundĭa, ae, f. 1. *nem ékesenszóllás, darabos beszéd*; die Unberedtsamkeit.

Infăcundus, a, um, *nem ékesenszólló, darabos beszédü*; unberedt.

Infaeco, āre, 1. (faex); *bé, v. elmotskolni*; verunreinigen. Tertull.

Infāllĭbĭlis, e, (fallo); *tsalhatatlan, bizonyos*; unbetrüglich, unfehlbar. Gloss.

Infāllĭbĭliter, Adv. *tsalhatatlanúl, bizonyosan, okvetetlen, okvetetlenül*; unbetrüglich, unfehlbar, ganz gewiß. Gloss.

Infāmātus, a, um, *rosszsz hirbe, v. gyaldzatba kevert*; verschrieen. Non.

Infalso, āre, 1. *meghamisitni*; verfälschen.

Infalsātus, a, um, *meghamisitott*; verfälscht.

Infāmĭa, ae, f. 1. e. gr. judicii, Liv. *rosszsz hirnév, rosszsz hirenevé valaminek*; der üble Ruf einer Sache. 2) *gyalázat, betstelenség, megszóllás, hirnév vesztés*; die Schande, Unehre, Blame, der Verlust des guten Nahmens. 3) *tisztségvesztés*; der Amtsverlust. ICt.

Infāmis, e e. gr. homo, vita, Cic. *rosszsz hirü, veszett nevü, gyaldzatos, betstelen*; übel berüchtigt, infam, ehrlos. 2) *hires, nevezetes*; berufen. Infames frigoribus Alpes, Liv. 3) *rosszsz hirbe keverö, betsületére nem válló*; in üblen Ruf bringend, keine Ehre machend. Nuptiae infames, Liv. 4) e. gr. digitus, Pers. *közbülsö, v. középsö ujj*; der mittelste Finger.

Infāmiter, Adv. *gyaldzatosan, betstelenül*; auf schändliche, infame Art. Superl. infamissime, Capitol.

Infāmo, āvi, ātum, āre, 1. *rosszsz hirbe, hirnévbe, gyaldzatba, v. betstelenségbe keverni, gyalázni, betstelenitni, megszóllni*; übel berüchtigen, in üblen Ruf, in Schande bringen, blamiren. 2) e. gr. aliquem parricidii, Quint. aliquem apud aliquem temeritatis, Sen. *vádolni, ótsárolni, gyalázni*; beschuldigen, tadeln. 3) *tisztségéböltsúfosan kitenni*; seines Amtes schändlich entsetzen. 4) e. gr. Acheloon, Stat. *valakiröl valamit elhirlelni, rólla beszéllni, megesmerkedtetni valakit*; von Jemanden ein Gerücht aussprengen, von ihm erzählen, bekannt machen. 5) e. gr. animum timore, Ovid. *félékennyé tenni*; einen furchtsam machen. 6) e. gr. ferrum veneno, Sil. *méreggel békenni*; vergiften.

Infāndum, Interj. *óh szerentsétlen eset*; o Unglück. 2) Adv. *rendkivül*; über die Maßen.

Infandus, a, um, *kimondhatatlan, kibeszéllhetetlen*; unaussprechlich. 2) e. gr. facinus, Cic. *iszonyú, rút, otsmány, átkozott, hallatlan, szertelen*; abscheulich, verflucht, unerhört. 3) e. gr. bellum, Virg. *szerentsétlen, szomorú*; unglücklich, traurig.

Infans, tis, o. 3. (a fando, q. fandi impotens); *tsetsemö, beszéllni nem tudó gyermek*; ein Kind, das nicht reden kann. Quadrupedes infantes suos cognoscunt, Plin.

Infans, tis, o. Adj. *szótalan*, unberedt. Nihil infantius illo homine, Cic. 2) *kitsiny, kis*; klein. e. gr. boletus, Plin. *kis galambitzagomba, kis borsosgomba, kis vargánya*; ein kleiner Pfifferling. (Agaricus piperatus, et Cantharellus Linn.) 3) e. gr. facinus, Acc. ap Non. *rosszsz tett, mellyröl nem szabad szóllni*; eine böse That die man nicht sagen darf. 4) *hijjábanvaló, gyermekes*; eitel, läppisch. Hortensiana omnia fuere infantia, Cic. 5) Superl. infantissimus, Cic. *a' kinek egy szót sem szabad beszéllni*; der gar nichts reden darf.

Infāntārĭa, ae, f. 1. *szárazdajka*; eine Kinderwärterinn.

Infantārĭus, a, um, *nyájas, gyermek-szerető, gyermekbarát*; freundlich, Kinderfreund, Kinderfreundinn. 2) *ellenséges*; feindlich. Infantarii dicebantur olim Christiani, crediti infantem in suis conventibus mactare et comedere. Tertull.

Infantĭa, ae, f. 1. *tsetsemő gyermekség, gyermekség*; die Kindheit. 2) *szótalanság*; die Unberedsamkeit. 3) *éretlenség, esztelenség*; der Unverstand. Des velim infantiae meae veniam, Solin. 4) e. gr. asini, Plin. arbusculae, Pallad. vini, Macrob. *állatok fija, kölyke, új növés, v. növevény, 's más dolgok újsága, v. fiatalsága*; die Jugend der Thiere, Gewächse und anderer Dinge.

Infantĭcīda, ae, c. 1. *gyermekölő, gyermekgyilkos*; ein Kindermörder.

Infantĭcīdĭum, ĭi, n. 2. *gyermekölés*; der Kindermord.

Infantīlis, e, e. gr. vestis, Pand. *gyermeki, gyermek*; kindisch, Kindern gehörig. 2) *ifjú, fiatal, kitsiny, kis*; jung, klein.

Infanto, āre, 1. *táplálni, nevelni mint gyermekét*; wie ein Kind nähren und aufziehen. Tertull.

Infantŭla, ae, f. 1. Dim. *ifjú, v. fiatal leányka*; ein junges Mädchen.

Infantŭlus, i, m. 2. Dim. *kis fijú 4 esztendős koráig, kis gyermek*; ein junger Knabe bis 4 Jahren, ein kleines Kind. Apul.

Infarcio (infercio), farsi, farctum, v. fartum, farcīre, 4. *belé, v. megtölteni, belé, v. megtömni*; hinein füllen oder stopfen. 2) Trop. *teletömni, halmozni*; vollstopfen, viel auf einander thun. e. gr. verba, Cic. *sokat fetsegni*; viel schwatzen.

Infarsus (infersus), a, um (infarcio), *belétöltött, v. tömött*; hinein gestopft, hinein gefüllt.

Infastīdītus, a, um, *nem kellemetlen, a' mitől nem undorodik az ember*; nicht unangenehm, wovor man sich nicht eckelt. Sidon.

Infătīgābĭlis, e, *fárasztkatatlan*; unermüdlich. 2) *fáradhatatlan*; unermüdet.

Infătīgābĭlĭter. Adv. *fárasztkatatlanúl*, unermüdlich.

Infătīgātus, a, um, *fáradhatatlan*; unermüdet.

Infătŭātus, a, um, *esztelen, eszeveszett, eszement, oktalan*; thöricht, rasend, unsinnig.

Infătŭo, āre, 1. (fatuus) e. gr. aliquem, Cic. *ostobaságokra vezetni, elbolondítni, bolonddá tenni*; zur Albernheit verleiten, bethören, zum Narren machen.

Infaustus, a, um, *szerentsétlen*; unglücklich. Infausta bella agere, Ovid. *szerentsétlenűl hadakozni*; unglücklich kriegen.

Infăvōrābĭlis, e, e. gr. sententia, Pand. *nem kedvező, terhes, nem kedves, kellemetlen*; ungünstig, unangenehm.

Infăvōrābĭlĭter, Adv. *nem kedvezően, terhesen*; ungünstig.

Infecō, āre, i. q. Infaeco.

Infectĭo, ōnis, f. 3. (inficio) *festés*; das Färben. 2) (in, et facio) *valaminek végihez, v. végbenemvivése, v. elmulasztása, nem tevés*; die Nichtvollendung einer Sache, das Nichtthun.

Infectīvus, a, um (inficio), *festő, festeni v. festéshez való*; zum Färben dienlich, färbend. Vitruv.

Infector, ōris, m. 3. (inficio) e. gr. lanarum, Plin. *festő*; ein Färber. 2) e. gr. succus, Plin. *festék*; die Farbe.

Infectōrĭus, a, um, e. gr. alumen, Marc. *a' mivel festenek, festő*; etwas womit man färbt, färbend.

Infectus, a, um (facio), *festett, bemártott*; gefärbt, eingetunkt. 2) e. gr. mare, Svet. *megmérgezett, megmérgesített*; vergiftet. 3) Trop. e. gr. pravis moribus, Liv. *el, v. megrontott*; angesteckt. 4) *nem történt, nem tett, véghez nem vitt, végre nem hajtott, el nem végzett, ki nem dolgozott, munkálatlan*; ungeschehen, ungethan, unvollendet, unbearbeitet. Infectum fieri nequit, Ter. *nemlétté nem lehet*; kann nicht ungeschehen gemacht werden. Infectis rebus discedere, Nep. *végezetlenűl elmenni*; unverrichteter Sache weggehen. e. gr. argentum, Liv. *veretlen, pénznek nem vert*; ungemünzt. 5) *meg nem eshető, lehetetlen*; nicht thunlich, unmöglich. Sallust.

Infectus, us, m. 4. *festés*; das Färben.

Infēcunde, Adv. *terméketlenűl*; un-

fruchtbar. e. gr. laudare, Gell. *hidegen*; kalt.

Infēcundĭtas, ātis, f. 3. *terméketlenség*; die Unfruchtbarkeit. Colum.

Infēcundus, a, um, *terméketlen*; unfruchtbar. Comp. infecundior, Colum.

Infēlīcĭtas, ātis, f. 3. (felix) *boldogtalanság, szerentsétlenség*; die Unglückseligkeit, das Unglück.

Infēlīciter, Adv. *szerentsétlenül*; unglücklich.

Infēlīco, āre, 1. *szerentsétlenné tenni*; unglücklich machen. Plaut.

Infēlix, īcis, *szerentsétlen, boldogtalan, nyomorúlt*; unglücklich, elend. Infelix esse didici, Curt. 2) e. gr. arbor, Plin. tellus frugibus, lolium. Virg. *terméketlen*; unfruchtbar. 3) *ártalmas, káros*; schädlich. Si quis sit reipublicae infelix, Cic.

Infense, Adv. (infensus); *ellenségesen, ellenséges indúlattal, fenekedve, mérgesen, tüzesen, hevesen*; feindselig, hitzig. Comp. infensius. Liv. Superl. infensissime, ICt.

Infenso, āre, e. gr. Armeniam, Tac. *ellenségeskedni vele, ellenséges indúlattal, v. ellenség modjára bánni vélle, pusztítni, fenekedni ellene*; anfeinden, feindselig behandeln.

Infensus, a, um, (ab inusit Fendo) e. gr. animus. Cic. hostis, Liv. *ellenséges, ellenséges indúlatú, gyűlölséges, meg, v. nekikeseredett, mérges, haragos, fenekedő*; erzürnt, aufsätzig. 2) e. gr. valetudo, Tac. *betegség*; die Krankheit. 3) e. gr. servitium, Tac. *kemény, terhes*; schwer, drückend. Comp. infensior, Claud. Superl. infensissimus, ICt.

Infer, a, um, obsol. *alsó, alsóbb*; der Untere.

Infĕrax, ācis, o. *terméketlen*; unfruchtbar.

Infercĭo, vide: Infarcio.

Infĕri, ōrum, m. plur. (inferus); *al, v. alsó világ, pokol, s' a' kik ott vagynak, a' meg holtak a' föld alatt*; die Unterwelt und die in der Unterwelt sind, die Verstorbenen unter der Erde. Ab inferis revocare, Cic. *hallottaiból feltámasztani*; von den Todten auferwecken. 2) ad inferos proficisci, Prov. *meszsze útat tenni*; eine weite Reise thun.

Infĕrĭae, ārum, f. 1. plur. *hóltakért való áldozat*; ein Opfer für die Todten.

Infĕrĭālis, e, *halotti áldozathoz, v. temetéshez való, v. tartozó*; zum Todtenopfer oder Leichenbegängniße gehörig. Inferialibus officiis exactis, Apul. Vinum inferiale, v. inferium, Arnob. *bor a' torban v. temetés utánni vendégségben*; Wein bey den Trauermahlzeiten.

Infĕrīlĭa, um, n. plur. *föld alatti dolgok*; was unter der Erde ist.

Infĕrĭor, ōris, c. et Inferius, n. Comp. *alsó, alattvaló, alsóbb, alatsonyabb*; der Untere, niedriger. Aetate inferior, Cic. *ifjabb, fiatalabb*; jünger. 2) superior ordine, inferior fortuna, Cic. *főbb rendű, tsekélyebb szerentséjű*; höhern Standes, geringern Glücks. 3) inferiorem esse agendo, Cic. *elveszteni a' pert, rosszsz prokátor lenni*; einen Proceß verlieren, ein schlechter Advocat seyn.

Infĕrĭus, a, um (infero); *a' mi udanodódik, ajánlódik, v. áldozódik*; was dargebracht oder geopfert wird. e. gr. vinum, Cato; *az a' része a' bornak, mellyet az istenoknek áldoztak minekelőtte azt megkóstolták vólna*; die Portion Weins, die man den Göttern opferte, ehe man den Wein selbst kostete.

Infĕrĭus, Adv. *alatt, oda alatt, alább, alól*; weiter unten, von unten, unten.

Infermentātus, a, um, *szavanyítatlan, kovásztalan*; ungesäuert.

Infĕrna, ōrum, n. 2. plur. *pokol*; die Hölle. Lactant.

Infernālis, e, *földalatti, föld alatt való*; unterirdisch. Prud.

Infernas, ātis, o. e. gr. abies, Vitr. *alólról való*; von unten her.

Inferne, Adv. *alól*; unten. Lucret.

Infērnum, i, n. 2. *alsó, v. alvilág*; die Unterwelt.

Infernus, a, um, *alsó, alattvaló, alóllévő*; der Untere, unten befindlich. Pars inferna, Cic. *alsó rész*; der untere Theil. 2) *alvilági, hóltak országát illető*; unterirdisch, das Reich der Todten betreffend. e. gr. Juno, Virg. i. q. Proserpina. e. gr. rex, Virg. i. q. Pluto. e. gr. rota, Prop. i. e. Ixionis. e. gr. palus, Ovid. i. q. Styx. e. gr. ratis, Prop. i. e. Charontis.

Infērnus, i, m. 2. (locus); *pokol*; die Hölle. Plin.

Infĕro, intŭli, inlātum, v. illatum, in-

ferre, 3. (fero); *behozni*, *bévinni*; hineinbringen, hineintragen. 2) e. gr. se in aliquem locum, Cic. *bényomúlni*; eindringen. 3) e. gr. stuprum in domum aliquam, Cic. *valamelly háznál paráznaságot követni el*; Unzucht in einem Hause begehen. 4) e. gr. alicui injuriam, Cic. *igazságtalanságot tenni valakivel*, *boszszúsággal illetni valakit*; einem Unrecht, Verdruß zufügen. 5) e. gr. vim alicui, Cic. *erőszakot tenni valakin*; einem Gewalt anthun. 6) e. gr. bellum patriae, Plin. *hadat indítni hazája ellen*: das Vaterland bekriegen. 7) quid hinc infers? *mit húzolki*, v. *mit következtetsz ebből?* was schließest du hieraus? 8) e. gr. litem capitis in aliquem, Cic. *valakit fóben járó dologgal vádolni*; einen auf Leib und Leben anklagen. 9) e. gr. mentionem alicujus rei, Liv. *valamiről emlékezni*; eines Dinges gedenken. 10) e. gr. abortum; *elveszteni*; abtreiben. 11) e. gr. sideribus aliquem, Plin. *istenitni*, *halhatatlannd tenni*; vergöttern, unsterblich machen. 12) e. gr. templis deorum puram castamque mentem, Plin. *tiszta szívvel 's lélekkel járúlni az Istenhez*, v. *jelenni meg Isten előtt*; vor Gott mit reinem Herzen erscheinen. 13) e. gr. aliquid aerario, Plin. *közönséges pénztárba*, v. *kasszába tenni*; in die Gemeine bringen. 14) e. gr. aliquid in ignem, Caes. *tűzbe vetni*, v. *lökni*; ins Feuer werfen. 15) e. gr. miserum in pauperiem, Plaut. *a' nyomorúltat szegénységre juttatni*; den Elenden in Armuth stürzen. 16) e. gr. spem, Caes. *reménységet nyújtani*; Hoffnung machen. 17) e. gr. aliquid rationibus, Colum. *a' számadásba belétudni*: mit in die Rechnung bringen. 18) e. gr. se, Plaut. *magát mutatni*, v. *mutogatni*; sich sehen lassen, zeigen. e. gr. se basilice, Idem. *pompásan*, *úriásan*, *maga fitogatva járni kelni*, v. *fel'salá járni*; prächtig einhergehen. e. gr. se in negotium, Cic. *önként ajánlani magát valamelly dolognak más helyett való végbevitelére*; sich freywillig anbiethen, eine Sache für einen zu besorgen. 19) e. gr. misericordiam, Cic. *szánakozást indítni*; Mitleiden erregen.

Infersus et Infertus, a, um, e. gr. vinum, Gloss. *óltáribor*, *szentbor*; der Altarwein.

Inferus, a, um, e. gr. limen, Plaut. *alsó*, *alól*, v. *alatt való*; der Untere. e. gr. mare, i. e. Toscanicum.

Infervĕfácio, ĕci, actum, ĕre, 3. *felforralni*, *megtüzesitni*; siedend oder heiß machen.

Infervĕfactus, a, um, *felforralt*, *forró*; siedend gemacht, siedend heiß.

Inferveo, bŭi, ĕre, 3. *felforrni*, *forró lenni*, *buzogni*; sieden, sied heiß seyn.

Infervesco, ĕre, 3. *forrani kezdeni*, *felforrani*, *buzogni*, *főni*; sieden, sied heiß werden, kochen. Fabae tertia pars infervescat. Cato.

Infestātio, ōnis, f. 3. (infestus); *ellenségeskedés*, *háborgatás*, *sértés*, *sértegetés*, *nyughatatlankodtatás*, *bolygatás*, *ingerlés*, *boszszantás*; die Anfeindung, Beunruhigung, Beleidigung.

Infestātor, ōris, m. 3. *sértő*, *sértegető*, *boszantó*; ein Beleidiger. 2) *ellenségeskedő*, *ellenséges indúlatú háborgató*, *pusztító*; ein feindseliger Mensch, Beunruhiger, Anfeinder.

Infeste, Adv. *ellenséges indúlattal*; feindselig. Comp. infestius, Liv. Superl. infestissime, Cic.

Infestīvĭter, Adv. *kellemetlenűl*, *komoran*, *durván*, *illetlenűl*; unartig, unannehmlich.

Infestīvus, a, um, *otromba*, *durva*, *udvariságtalan*; plump, unhöflich.

Infesto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Ovid. *háborgatni*, *nyughatatlankodtatni*, *boszszantani*, *sérteni*, *izgatni*, *bolygatni*, *ingerleni*; anfeinden, beunruhigen, beleidigen. 2) e. gr. munitiones, Hirt. *megtámadni*, *elrontani*, *elpusztítni*: angreifen, verderben. 3) *ártani*; schaden. Aloë non infestat stomachum, Plin.

Infestus, a, um, e. gr. vita, Cic. *nem bátorságos*, *mások ellenségeskedéseinek 's gyűlölségének kitétetett*, *nyughatatlan*; unsicher, der Feindseligkeiten und dem Hasse anderer ausgesetzt, beunruhigt, unruhig. Infestum habere aliquid, Cic. *háborgatni*; beunruhigen. 2) e. gr. homo, provincia, Cic. *félelmessé tevő*, *ellenség módra bánó*, *ellenséges indúlatú*, *ellenséges*, *fenekedő*;

unsicher machend, feindselig handelnd, aufsätzig. Infesta itinera, Caes. *nem bátorságos útak*; unsichere Straßen. 3) *gyűlölséges*; verhaßt. 4) in omnia maria infestus, Cic. *a' ki minden tengereken félelmessé tette magát*, *híres tengeri tolvaj*; der auf allen Wässern sich feindlich erweiset. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus.

Infībŭla, ae, f. 1. *kapots*, *tsat*; ein Heftel, eine Schnalle.

Infībŭlātus, a, um, *békaptsolt*; eingehäftelt.

Infībŭlo, āre, 1. *bé*, *v. öszvekaptsolni*, *bétsatolni*; einhefteln, einschnallen, zuhefteln. Cels.

Infĭcētus, Inficete etc., vide: Infac.

Infĭciae, Inficialis, Inficiatio, Inficiator, vide: Infitiae, Infit. etc.

Infĭcĭens, tis. o. *rest*, *tunya*, *henye semmit sem tevő*, *v. nem dolgozó*; faul, unthätig, nichts thuend.

Infĭcĭo, ēci, ectum, ĕre, 3. e. gr. gladium sangvine, Hor. *festeni*, *megfesteni*, *bémártani*; färben, eintunken. 2) Trop. e. gr. aliquem artibus, Cic. *tanitni*, *oktatni*; unterrichten. 3) e. gr. sapore alieno, Plin. *más v. idegen izűvé lenni*; einen fremden Geschmack bekommen. 4) *öszveelegyítni*, *öszvekeverni*; vermischen. Hoc amnem inficit, Virg. 5) e. gr. aliquem pravis moribus, v. mores alicujus, Liv. Plin. *elrontani*, *megrontani*, *megvesztegetni*; anstecken, verderben. 6) *rest*, *tunya*, *v. henye lenni*, *semmit nem dolgozni*; faul, müßig seyn, nichts arbeiten.

Infĭcĭor, āri, vide: Infitior.

Infĭdēlis, e. 3. *hűségtelen*, *hivségtelen*, *szava nem tartó*; untreu, ungetreu, unzuverlässig, der nicht Wort hält. Comp. infidelior. Sup. infidelissimus, Cic.

Infĭdēlĭtas, ātis, f. 3. *hűségtelenség*, *hitetlenség*; die Untreue, Treulosigkeit. Cic.

Infĭdēlĭter, Adv. *hűségtelenűl*, *hitetlenűl*; ungetreu, unredlich. Cic. infidelissime, Salv.

Infidibŭlum, pro: Infundibulum, Cato.

Infĭdus, a, um, v. gr. amicus, Cic. *hitetlen*, *hűségtelen*, *hivségtelen*; unzuverlässig, ungetreu, treulos. 2) v. gr. mare, Lucr. *tsalárd*; unsicher.

Infīgo, xi, xum, ĕre, 3. v. gr. gladium in pectus, Cic. *belédűtni*, *belészúrni*; hinein stoßen, hinein stechen. 2) *belédugni*; hinein stecken. 3) *beléverni*, *verni valamibe*; hineinschlagen, einschlagen. 4) Met. Animo infigere, Quint. vel. Infigere alicui aliquid, Plin. *valakinek jól eszére adni valamit*, *beléverni*; einem etwas wohl einprägen. Aliquid memoriae infigere, Liv. *könyvnélkűl megtanúlni*; etwas auswendig lernen.

Infĭmas, ātis, vel Infĭmālis, e. 3. *alatsony sorsú*; von geringem Stande.

Infĭmĭtas, ātis, f. 3. v. gr. sortis, Amm. *alatsonyság*; die Niedrigkeit.

Infĭmo, āvi, ātum, āre, 1. *alatsonyítni*; niedrig machen, erniedrigen.

Infĭmus, a, um, *legalsó*, *legalatsonyabb*; der Allerunterste, Niedrigste. 2) *legtsekélyebb*; das Geringste. Infimis precibus petere, Liv. *aldzatosan kérni*; aufs allerdemüthigste bitten.

Infindo, idi, issum, dĕre, 3. *hasítni*, *meghasítni*; spalten, zerspalten, zerschneiden. Sulcos mari infindere, Virg. *hajózni*, *evezni*; rudern, schiffen.

Infīnībĭlis, e, *végetlen*; unendlich. Apul.

Infīnĭtas, ātis, f. 3. *végetlenség*, *végetlen tulajdonság*, *szám*, *messzeség 's a' t.* Unendlichkeit, unendliche Beschaffenheit, Anzahl oder Weite.

Infīnīte, Adv. *végetlenűl*, *végnélkűl*, *véghetetlenűl*; unendlich, ohne Gränzen, ohne Ende. Cic. 2) *határozatlanúl*; unbestimmt, allgemein. Gell. 3) *szüntelenűl*; unaufhörlich.

Infīnītĭo, ōnis, f. 3. *végetlenség*; die Unendlichkeit. Cic

Infīnītus, a, um, v. gr. potestas, Liv. spes, Cic. *végetlen*, *végnélkűl való*, *határtalan*; unendlich, durch Gränzen nicht bestimmt, unbegränzt, uneingeschränkt, gränzenlos. In infinitum, ad infinitum, Plin. *végetlenűl*, *véghetetlenűl*, *határ nélkűl*; ins Unendliche. In infinitum quantum, Plin. *rendkivűl*, *végnélkűl*; außerordentlich, unendlich. 2) *véghetetlen nagy vagy sok*; unendlich groß, viel u. s. w. 3) *számtalan*; unzählig.

Infirmātio, ōnis, f. 3. *elerőtlenítés*; die Entkräftung. Cic. 2) *megtzáfolás*; die Widerlegung. Cic.

Infirmatus, a, um, *megerőtlenített*;

geschwächt. 2) *megtsdfolt*; widerlegt. Cic. 3) *eltsüggedt*; muthlos gemacht. Idem.

Infirme, Adv. *erötlenül, nem nagyon, nem erösen, gyengén*; schwach, nicht stark, nicht sehr. Cic. 2) *félénk módón*; kleinmüthig, furchtsam; infirmius. Sueton.

Infirmis, e, i. q. infirmus, *erötlen, gyenge*; schwach. Ammian.

Infirmĭtas, ātis, f. 3. *erötlenség, gyengeség*; die Schwäche, Schwachheit. Valetudinis infirmitas, Cic. *gyengélkedő egésség, gyengélkedés*; die Unpäßlichkeit. 2) v. gr. animi, Cic. mentis, Sen. memoriae, Pand. *gyengeség, gyenge tehetsége az elmének, 's a' t.* die Schwäche, z. B. des Geistes, Geistesschwäche, schwacher Verstand u. s. w. 3) *állhatatlanság, hiúság*; die Unbeständigkeit, der Leichtsinn. Caes.

Infirmĭter, Adv. *erötlenül, gyengén*; schwach. Arnob.

Infirmo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hominem, Cic. *gyengitni, elgyengitni, elerötlenitni*; schwächen, entkräften. 2) v. gr. legem, Liv. *sikeretlenné, foganatlanná tenni, erejét elvenni*; entkräften, ungültig machen. 3) *megtsdfolni*; widerlegen. Cic. 4) *eltsüggeszteni*; muthlos machen. Cic.

Infirmus, a, um, v. gr. vires, Cic. caput, Hor. valetudo, Cic. *gyenge, erötelen*; schwach, nicht stark. 2) *beteges, erötelen*; kränklich, schwach, unpäßlich. Plin. Valetudo infirma, Ter. *beteges állapot*; ein kränklicher Zustand. 3) v. gr. animus, Caes. *lelki tehetségeire nézve gyenge, bátortalan, félénk*; schwach an Geisteskräften, muthlos, furchtsam. 4) *foganatlan, sikeretlen*; ungültig, schwach. Res infirma ad probandum, Cic. 5) Infirmi saporis vinum, Colum. *gyenge bor, roszsz bor*; schlechter Wein.

Infit, Verb. Defect. 1. id. qu. dicit. 2) i. q. incipit. Infit me percontari, Plaut.

Infitĭae, ārum, plur. (in et fateor) *tagadás*; das Läugnen. In Accusat. solum. usit. v. gr. Infitias ire, Ter. *tagadni*; läugnen.

Infitiālis, e, *tagadó*; verneinend, im Verneinen bestehend. v. gr. quaestio, Cic.

Infitiātio, ōnis, f. 3. *tagadás, eltagadás*; das Läugnen. Cic.

Infitiātor, ōris, m. 3. *tagadó*; der Läugner. 2) *adósság eltagadó*; ein böser Bezahler, der seine Schulden gar nicht gesteht. Cic.

Infitior, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquid, Ovid. verum, Cic. *tagadni, eltagadni, nem vallani meg*; läugnen, nicht gestehen. 2) *nem akarni valamire ráállani*; sich nicht zu etwas verstehen wollen.

Infixus, a, um, *belédugott, belétett*; eingesteckt, eingedrückt. Liv. 2) Met. infixus in caritate patriae, Cic. *a' haza szeretete meghatotta*; von der Liebe zum Vaterlande ganz durchdrungen. 3) intenta et infixa mens in aliquam rem, Cic. *szorgos meggondoldsa valaminek*; das fleißige Nachdenken über etwas. Infixa memoriae res, Liv. *emlékezetébe megtartott dolog*; eine dem Gedächtniß eingeprägte Sache.

Inflābello, āre, 1. *beléfújni*; einblasen. Tert.

Inflābĭlis, e, *felfújható*; was sich aufblasen läßt. Lact.

Inflaccĕo, ēre, 2. *hervadt lenni, kókkadni*; welk, matt seyn. Enn.

Inflagro, āre, 1. *méggyújtani*; anzünden. Solin.

Inflammanter, Adv. *felgyúladva*; erhitzt, entbrannt. Gell.

Inflammātio, ōnis, f. 3. *meggyúladás*; die Entflammung, Entzündung. 2) *nekitüzesedés, felgyúladás*; die Entzündung, z. B. bey Krankheiten. 3) v. gr. animi; *felbuzdúlás*; der Enthusiasmus.

Inflammātor, ōris, m. 3. *meggyújtó*; der Anzünder. Cic.

Inflammātus, a, um, *nekitüzesedett, felgyúladt*; entzündet, entbrannt. Cic. Inflammatus et furens libidinibus, Cic.

Inflammo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. taedas, Cic. *meggyujtani, gyújtani*; entflammen, entzünden, anzünden, anbrennen. 2) Trop. v. gr. animum alicujus in aliquem, Cic. *felingerleni, felgerjeszteni*; reitzen, erregen, entflammen. Inflammari ad cupiditates. Cic. 3) *tüzesitni, hevitni, p. o. betegségekben*; entzünden, inflammiren, zu viel Hitze verursachen. 4) v. gr. urbem, classem, Cic. *felgyúj-*

tani, felégetni; in Flammen setzen, anzünden, verbrennen.

Inflāte, Adv. *felfúva*; aufgeblasen. 2) *felfúvalkodva, kevélyen*; aufgeblasen, stolz, übertrieben; inflatius, Caes.

Inflātio, ōnis, f. 3. (inflo) *felfúvás*; das Aufblasen. 2) v. gr. stomachi, Colum. *felfúvódás, felpuffadás*; die Blähung, Aufblähung.

Inflātus, us, m. 4. v. gr. tibiarum, Cic. *beléfuvás, fúvás, p. o. a' flótán, sipon*; das Blasen, z. B. auf der Flöte, das Einblasen. Cic. 2) v. gr. divinus, Ter. *isteni súgallás*; die göttliche Eingebung.

Inflātus, a, um, *felfútt*; aufgeblasen. 2) *felpuffadt, feldagadt*; geschwollen. Collum inflatum, Colum. 3) Trop. v. gr. animus, Cic. *felfúvalkodott, kevély, dölyfös, dagályos*; aufgeblasen, stolz. 4) inflatae tibiae, Cic. *megfújt sip, v. flóta*; Flöte worein man bläßt.

Inflecto, xi, xum, flectĕre, 3. v. gr. bacillum, Cic. *meghajtani, meggörbítni*; beugen, krümmen. 2) Met. v. gr. cursum, vestigia, Cic. *megváltoztatni, eltávozni tőle*; verändern, abweichen von etwas. 3) *megindítni, valamire indítni*; rühren. Lacrymis aliquem inflectere, Aul. *valakit könyhullatással indítni valamire*; einen mit Weinen bewegen. 4) Omnium oculos in se inflectere, Cic. *mindenek szemeit magára vonni*; machen, daß aller Augen auf einen sehen. 5) Ius gratia inflectere, Cic. *az igazságot v. törvényt kedvezésből elfatsarni*; das Recht durch Gunst verdrehen.

Inflētus, a, um, *meg nem siratott, megkönnyezetlen, megsiratatlan*; unbeweint. Virg.

Inflexibilis, e. 3. *hajthatatlan, meg nem görbíthető*; unbiegsam. 2) *változhatatlan*; unveränderlich. Sen.

Inflexio, ōnis, f. 3. *meghajtás, meggörbítés*; die Biegung. 2) *megfordítás*; die Umwendung. Cic.

Inflexus, us, m. 4. id. qu. Inflexio.

Inflexus, a, um, *meghajtott, görbe*; gebogen, krumm.

Inflictio, ōnis, f. 3. *beléütés, beléütődés*; die Anstoßung, das Anschlagen. 2) v. gr. mulctae, Cod. Theod. *reávetés, p. o. birságnak, vagy pénzbüntetésnek rávetése*; die Auferlegung, z. B. einer Geldstrafe.

Inflictus, a, um, *hozzá, v. beléütött*; angeschlagen. 2) *rávetett, p. o. birság*; auferlegt. 3) *ejtett, rajta ejtett, p. o. seb*; zugefügt, angebracht.

Inflictus, us, m. 4. *hozzá, v. beléütés*; die Anstoßung. Arnob.

Inflīgo, xi, ctum, gĕre, 3. *hozzáütni, hozzátsapni, hozzávágni*; etwas an etwas schlagen. Infligere alicui colaphum; *valakit pofon ütni v. tsapni*; einem einen Backenstreich geben. 2) v. gr. damnum alicui, Pand. detrimentum, Just. *tenni, okozni valakinek, p. o. kárt*; zufügen, anthun. 3) *ütés, v. tsapás, vágás által tenni, v. ejteni, p. o. sebet*; durch Schlagen zufügen. Vulnus vel plagam alicui infligere, Cic.

Inflo, āvi, ātum, āre, 1. *beléfújni*; einblasen. Tibias inflare, Virg. *sipolni, flótázni*; blasen, auf der Flöte blasen. Inflare sonum aliquem, Cic. *vezérhangot adni*; einen Ton angeben. 2) *felfújni*; aufblasen, ambas inflare buccas, Hor. utrem inflare, Hor. 3) Met. Inflare alicujus animum, Cic. *valakit felfújni, az az, kevélyjé tenni*; einen stolz machen. Spem alicui inflare, Liv. *nagy reménységet nyujtani, bíztatni*; eines Hoffnung vermehren.

Inflōresco, rui, ĕre, 3. *virágzani kezdeni*; anfangen zu blühen, Blüthe zeigen. Claudian.

Influens, tis, o, Adj. *béfolyó*; hinein fließend. 2) Met. dona influentia fortunae, Sen. *a' szerentse árja*; herzuströmendes Glück.

Influentia, ae, f. 1. *béfolyás, behatás*; der Einfluß. Firm.

Inflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *beléfolyni, béfolyni*; hineinfließen. Influit fluvius in mare, Cic. Rhenus in Oceanum influit, Caes. 2) Met. *béhatni, útat nyitni magának, bészínleni v. béfúrni magát valahova*; unvermerkt hineinkommen, sich einschleichen, sich einschmeicheln. In animos hominum influere, Cic. sermone Graeco in civitates Asiae influente, Quintil. 3) influunt nobis omnia bona, Sen. *szinte árad reánk a' sok jó*; es fällt uns alles Glück haufenweise zu. Sen.

Inflŭus, a, um, *béfolyó*; einfließend. Paul. Nol.

Influxio, ōnis, f. 3. *befolyás*; das Einfließen. Macr.

Influxus, us, m. 4. *befolyamat*; der Einfluß. Firmic.

Infōdio, ōdi, ossum, ĕre, 3. v. gr. hominem (mortuum) Nep. *beásni*, *betemetni*, *eltemetni*; eingraben, verscharren, begraben, vergraben. 2) *leásni*, *megásni*, *beásni*; hinein graben oder graben.

Infoecunde, Infoecundus, etc. vide: Infecunde, etc.

Infoederātus, a, um, *nem szövetséges*; nicht verbündet, nicht alliirt. Tertull.

Informābĭlis, e, *kiformálhatatlan*; der sich nicht bilden läßt. Tert.

Informātio, ōnis, f. 3. (informo), *lerajzolás*, *rajzolat*, *rajz*; die Abbildung, Entwurf, Riß oder Abriß, z. B. eines Gebäudes, Vitruv. 2) *képzelés*, *képzelet*; Abbildung in der Seele, Vorstellung, der Begriff. Cic. 3) informatio verbi, Cic. *a' szó értelmének meghatározása*; die Darstellung des Begriffs, der in dem Worte liegt. 4) *oktatás*, *tanitás*; die Lehre, Unterweisung.

Informātor, ōris, m. 3. *tanitó*, *oktató*; der jemanden bildet, ein Lehrmeister. Tert.

Informatus, a, um, *rajzolt*, *formált*; *előadott*; gebildet, entworfen. 2) Animus a natura bene informatus, Cic. *természeti jó elme*; ein gut geartetes Gemüth. 3) *tanitott*, *oktatott*; unterwiesen.

Informīdābĭlis, e, *a' kitől v. a' mitől nem lehet félni*; unfurchtbar. Cor.

Informīdātus, a, um, *nemfélt*, *a' kitől nem félnek*; ungefürchtet. Sil.

Informis, e. 3. v. gr. res, Auct. ad Her. *formátlan*, *képtelen*; ungebildet, ungeformt, unförmlich. 2) *éktelen*, *éktelen formájú*, *rút*, *otsmány*; ungestaltet, häßlich anzusehen, garstig. Virg.

Informĭtas, ātis, f. 2. *formátlanság*; die Ungestaltheit, Unförmlichkeit. Solin. 2) *éktelenség*, *képtelenség*; die Häßlichkeit.

Informiter, Adv. *éktelenül*, *képtelenül*; ungestaltet, häßlich. August.

Informo, āvi, ātum, āre, 1. *kiformálni*, *formába venni*, *formát adni a' dolognak*, *kiábrázolni*; der Sache eine Gestalt geben, gestalten, bilden, entwerfen. Martem cera informare, Plin. 2) *tanitni*, *oktatni*, *tanitás által formálni*; durch Unterricht bilden, unterrichten. Informare aliquem artibus ad humanitatem, Cic. *valakit a' tisztességes tudományokra tanitni*; einen in den schönen Wissenschaften unterrichten. 3) *tanitgatni*, *formálni*; durch Worte bilden, zeigen wie etwas ist oder seyn soll. Oratorem informare, Cic. 4) *képzelni magának*; sich vorstellen. Deos conjectura informare, Cic.

Infŏro, āre, 1. *megfúrni*. *kifúrni*; einbohren. Plin. 2) *törvény elelbe idézni*; vor Gericht fordern. Plaut.

Infortunate, Adv. *szerentsétlenül*; unglücklich. Comp. infortunatius, Cic.

Infortūnātus, a, um, *szerentsétlen*; unglücklich. Nihil me infortunatius, Cic. infortunatissimus, Apul.

Infortūnĭtas, ātis, f. 3. *szerentsétlenség*; Unglück. Gell.

Infortūnium, ii, n. 2. *szerentsétlenség*; das Unglück. Infortunio aliquem mactare vel mulctare, Plaut. *valakit szerentsétlenné tenni*; einen unglücklich machen, einem Unglück zuziehen.

Infossio, ōnis, f. 3. (infodio) *beleásás*, *beásás*; die Eingrabung. Pallad.

Infossus, a, um, *bétemetett*, *beásott*; eingegraben, begraben.

Infra, Praep. cum Accus. *alatt*, *alól rajta*; unter. Cic. 2) *után*; nach. Homerus non infra Lycurgum fuit, Cic. 3) *alatt*, *t. i. betsére*, *tekintetére nézve*; unter. Omnia infra se esse i. e. putat, Cic. *hogy minden alatta van*, *hogy minden tsekélyebb*, *'s a' t.* geringer, u. s. w.

Infra, Adv. *alatt*, *alól*; unten, drunten. Plaut.

Infractio, ōnis, f. 3. (infringo) *szélyeltörés*; die Zerbrechung. 2) v. gr. animi, Cic. *eltsüggedés*; die Kleinmüthigkeit.

Infractus, a, um, *szélyeltört*; zerbrochen. 2) infractae vires, Virg. *hanyatlott erő*; geschwächte Kräfte. 3) *eltsüggedt*; verzagt. Virg.

Infraeno, vide: Infreno.

Infrăgĭlis, e. 3. *nem töredékeny*; unzerbrechlich. Plin. 2) *erős*, *állhatatos*; stark, ungeschwächt. v. gr. animus. Sen.

Infrangibilis, e. 3. *eltörhetetlen*; unzerbrechlich. Infrangibilis animi vi-

gor, Sen. *eltsüggedhetetlen kedv*; ein unüberwindlicher Muth.

Infrascriptus, a, um, *alólirtt, alább-írtt*; unterschrieben, unterzeichnet. Gloss.

Infrĕmo, ŭi, ĕre, 3. v. gr. aper infremit, Virg. *röfögni, röffenni*; brummen, grunzen. 2) *harsogni, lármát tenni*; rauschen, ertönen.

Infrēnātĭo, ōnis, f. 3. v. gr. libidinis, *zabolázás, megzaboláz ás*; die Bezähmung. Tert.

Infrēnātus, a, um, *zaboldtlan, bé nem zaboldzott*; mit keinem Zaume versehen, ungezäumt, zaumlos.

Infrēnis, e. vel. Infrēnus, a, um, *zabola nélkül való, bé nem zaboldzott*; ohne Zaum. 2) v. gr. lingva, Gell. *zaboldtlan*; ungezähmt.

Infrēno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. equum, Liv. *zaboldzni, bézdboldzni*; zäumen, aufzäumen, mit einem Zaume versehen. 2) Trop. *megfenyítni, megzaboldzni*; zähmen, bändigen. 3) infrenare currus, Virg. *lovakat fogni a' kotsiba*; den Wagen bespannen, die Pferde vor den Wagen spannen. Infrenare navigia ancoris; *vasmatskákra vetni a' hajót*; die Schiffe vor Anker legen.

Infrēnus, vide: Infrenis.

Infrĕquens, tis, o. 3. *nem számos, tsekély számú*; in geringer Anzahl, nicht zahlreich. 2) *valahol nem gyakran lévő, meg ritkán fordúló*; der selten oder nicht oft wo ist. Sum Romae infrequens, Cic. *ritkán fordúlok meg Rómában*; ich komme selten nach Rom. 3) locus infrequens, Cic. *nem népes hely, a' hová kevesen járnak*; nicht volkreich, was nicht zahlreich besucht wird. 4) v. gr. vocabulum, Gell. *ritka, ritkán előfordúló, szokatlan*; selten, ungebräuchlich.

Infrĕquentĭa, ae, f. 1. *kevés számúság, kevés száma valaminek*; geringe Anzahl. 2) v. gr. locorum, Tac. *népetlensége valamelly helynek*; geringe Anzahl der Menschen an einem Orte, Volksmangel.

Infrĭco, cui, ctum et catum, cāre, 1. *belédörgölni*; einreiben. Colum.

Infrictĭo, ōnis, f. 3. *dörgölés, dörzsölés, belédörzsölés*; das Reiben, Einreiben. Cels.

Infrictus, a, um, *belédörzsölt*; eingerieben.

Infrīgesco, xi, ĕre, 3. *meghűlni*; kalt werden, erkalten. Cels.

Infrīgĭdātĭo, ōnis, f. 3. *meghűlés*; die Erkältung. Veget.

Infrīgĭdo, āre, 1. *meghűteni*; kalt oder kühl machen. Coel. Aur.

Infringo, ēgi, actum, ĕre, 3. *eltörni, kettétörni valamit*; brechen, zerbrechen. Infringi; *eltörni*; zerbrechen. Facile infringitur; *könnyen eltörik, és zerbricht leicht, es kann leicht zerbrechen.* 2) *elvenni, kevesítni, v. megtörni az erejét, az igyekezetét; 's a' t. meggátolni*; brechen, unterbrechen, hemmen, dämpfen, schwächen, entkräften, vermindern, mildern, zu nichte machen. Vim militum infringere, Caes. Spem alicujus infringere, Cic. Potentiam, v. jus consulis infringere, Tac. Infringere rei pretium, Plin. *az árrát alább szállítni, v. leszállítni*; den Preis herabsetzen. Nec spatio valetudinis, nec metu mortis infringi, Plin. jun. *sem a' hosszas betegség, sem a' halál félelme miatt el nem tsüggedni*: weder wegen der Länge der Krankheit, noch aus Furcht vor dem Tode den Muth sinken lassen. 3) *hozzáütni valamihez, beléütni, megütni, megtsapni valamibe*; anschlagen an etwas. In caput infringere, Plaut. *fejéhez vágni, v. tsapni*; an den Kopf schlagen. Infringere alicui colaphum, Ter. *valakit pofon ütni v. tsapni*; einem einen Backenstreich geben. 4) v. gr. deos, Stat. *megkérlelni, megengesztelni*; besänftigen.

Infrĭo, āvi, ātum, āre, 1. *belédörzsölni*; hineinreiben. 2) *belémorzsolni, beléapritni*; einbröckeln.

Infrons, dis, o. 3. v. gr. ager, Ovid. *minden haraszt nélkül való, harasztatlan*; unbelaubt, ohne Sträuche und Bäume.

Infructŭōse, Adv. *haszon nélkül*; ohne Nutzen. Hieron.

Infructŭōsus, a, um, *gyümöltstelen*; ohne Früchte, keine Früchte tragend, unfruchtbar. 2) *haszon nélkül való*; ohne Nutzen, ohne Gewinn, unnütz. v. gr. preces, Plin. Ep.

Infrunītus, a, um, *esztelen, együgyű*; albern, einfältig. Senec.

Infūcātus, a, um, i. e. non fucatus: *nem festett, bé nem mázolt, p. o. ortza*; ungeschminkt. Arnob. 2) *festett, kifestett, bémázolt, t. i. ortza*;

geschminkt. Cic. 3) *kitzifrázott, feltzifrázott, kiszépített*; zu sehr geschmückt, ausgeschmückt. Infucata vitia. Infucata oratio. Cic.

Infūco, āvi, ātum, āre, 1. *kifesteni, béfesteni, p. o. az ortzát*; schminken.

Infŭla, ae, f. 1. *papsüveg, papisüveg*; ein Priesterhut. 2) *az áldozatra való barom szarvai közzé kötött patyolat vagy pántlika*; ein Band oder wollener Kopfschmuck zwischen den Hörnern der Opferthiere. 3) *hivatalban és tisztségben lévő személyek külömböztető ékessége, p. o. pántlika, bokréta, 's a' t.* ein Ehrenzeichen der Beamten, Magistratspersonen u. s. w. 4) Met. *dísze, ékessége valaminek*; die Zierde. Agri publici, infulae populi Romani, Cic.

Infŭlātus, a, um, i. e. infulam gestans, infula ornatus, etc. Svet.

Infulcĭo, si, tum, īre, 4. *belé vagy közzé dugni*; einstopfen, hineinfügen. 2) v. gr. aliquid epistolae, Sen. Verbum ubique, Idem. *közzé szúrni, béiktatni*; einschieben, einschalten.

Infulgens, tis, i. q. fulgens, Catul.

Infūmo, āvi, ātum, āre, 1. *megfüstölni, felfüstölni*; räuchern, beräuchern, am Rauche dörren. Plin.

Infundĭbŭlum, i, n. 2. *töltsér*; ein Trichter. Colum. 2) *garat a' malomban, a' hova az örleni való gabonát feltöltik*; der Rumpf. Vitr.

Infundo, fūdi, fūsum, dĕre, 3. *beléntölteni, beléönteni, valamibe tölteni, önteni*; hinein oder wohin gießen oder schütten. Poculum alicui infundere, Hor. Aurum alicui in os infundere, Plin. 2) *megönteni, megöntözni, meglotsolni*; begießen, benetzen. Aceto infundere, Colum. *megönteni etzettel, p. o. a' salátát*; mit Essig übergießen. Vino infusus, Macrob. *ittas, részeg*; betrunken. 3) collo infundi, Ovid. *nyakába borulni, vagy esni*; um den Hals fallen.

Infurnĭbŭlum, i, n. 2. i. q. infundibulum.

Infusco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquam atramento, Plin. *megbarnítni, megfeketítni, feketére v. barnára festeni*; dunkel machen, von der Farbe, dunkelfarbig machen, schwärzlich machen, schwärzen. 2) *meghamisítni, elrontani*, verfälschen. Infuscare vinum, v. merum, Plaut. *vizezni a' bort, vízzel rontani*; mit Wasser mischen, und so schwächen. 3) v. gr. gloriam, Justin. *meghomályosítni, homályba borítni*; verdunkeln, besudeln.

Infuscus, a, um, *setét barna*; dunkel, dunkelbraun, schwärzlich. Colum.

Infūsĭo, ōnis, f. 3. *belétöltés, beléöntés*; die Hineingießung, Hineinschüttung, Einspritzung. 2) *megöntés, ráöntés, megáztatás vagy megnedvesítés végett*; die Begießung, Benetzung. Pallad.

Infūsor, ōris, m. 3. *belétöltő*; Hineingießer.

Infusum, i, n. 2. *forróvíz ráöltése által készült théa vagy herbathé*; der Aufguß.

Infūsus, a, um, *belétöltött, beléöntött*; eingegossen. 2) Met. v. gr. collo infusus amantis, Ovid. *nyakába borult v. borulván, 's a' t.* der um den Hals gefallen ist.

Infūsus, us, m. 4. i. q. infusio. Plin.

Ingĕmens, tis, o. *nyögő, sohajtó*; seufzend. Hor.

Ingĕmĭnātus, a, um, *kettőzött, kettőztetett, kettős*; gedoppelt, zweyfach, doppelt. Ovid.

Ingĕmĭno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. ictus, Virg. *kettőztetni, kétszer tenni vagy mondani valamit egymás után*; verdoppeln, wiederhohlen. 2) *sokasítni, szaporítni*; vermehren. Ingeminare opes, Plaut. 3) Passiv. *sokasodni, szaporodni*; vermehren, zunehmen.

Ingĕmisco, ui, ĕre, 3. cum Dat. *sóhajtani, nyögni*; worüber oder bey etwas seufzen. Propriis ingemiscere malis, Ovid.

Ingĕmo, ui, ĕre, 3. v. gr. in re, Cic. v. cum Dativ. id. qu. ingemisco.

Ingĕnĕrātus, a, um, *belészületett, beléoltatott*; eingepflanzt, angeboren.

Ingĕnĕro, āvi, ātum, āre, 1. *beléoltani, beléadni*; einpflanzen, anerschaffen. Non ingenerantur hominibus mores, Cic. Natura ingenerat amorem, Cic. 2) *alkatni, teremteni, szerzeni*; zeugen, schaffen, hervor bringen. Societas, quam ingeneravit natura, Liv.

Ingĕnĭātus, a, um, v. gr. bene, Gell. *természettől alkatott*; von Natur beschaffen, geartet. 2) *elmés, eszes*; mit Verstande begabt. Apul.

Ingĕnĭcūlo, āre, 1. *térdet hajtatni valakivel*; machen daß jemand die

Knie beuge. 2) *térdelni, térdepelni*; knien, die Knie beugen.

Ingĕnĭcŭlus, Ingeniclus, a, um, *térdelő*; knieend. 2) *egy tsillagzat, a' Hercules*; ein Gestirn, der Hercules.

Ingĕnĭŏlum, i, n. 2. Dimin. ab: ingenium, *tsekély elme*; ein kleiner Verstand. Arnob.

Ingĕnĭōse, Adv. *elmésen*; scharfsinnig, witzig, erfinderisch. Cic. ingeniosius, Plin. ingeniosissime, Vellej.

Ingĕnĭōsus, a, um, *elmés, találós elméjű, v. eszű*; sinnreich, scharfsinnig, witzig. Cic. ingeniosior, Cic. ingeniosissimus, Cic. res est ingeniosa dare, Ovid. *észszel jár az adás*; das Geben verräth viel Verstand. 2) *alkalmatos valamire*; geschickt zu etwas. Ager ingeniosus ad segetes, Ovid. *termékeny szántóföld*; ein fruchtbarer Acker.

Ingĕnĭtus, a, um, (gigno) *veleszületett, természettől adott*; angeboren, von Natur gegeben. 2) e. gr. deus, Prud. *nem született, nem teremtett, születetlen, teremtetlen, öröktől fogva való*; ungeboren, unerschaffen.

Ingĕnĭum, ĭi, n. 2. (gigno, v. geno) e. gr. arvorum, Virg. *veleszületett tulajdonsága, v. természete valamelly személynek, v. dolognak*; die angeborne Art einer Person oder Sache. 2) e. gr. liberale, durum, inhumanum, bonum, Ter. *természeti alkat, v. alkotás, indúlatalkat, véralkat, testhajlandóság, temperamentom*; das Naturell, Temperament. Novi ingenium mulierum, Ter. Redire ad ingenium, Ter. *régi, 's természeti alkatjából folyó szokásait elő venni*; auf die alten Sprünge kommen. 3) e. gr. tardum, acutum, Cic. *elme, ész, értelem, fő, természeti tehetség, tálentom*; der natürliche Verstand, das Genie, der Kopf, die natürliche Geschicklichkeit. e. gr. pingve, Cic. *ügyetlen elme, v. fő*; ein unfähiger Kopf. 4) *találósész, elmésség, éles elme*; der Erfindungsgeist, Witz, Scharfsinn. Motus celeres ingenii, Cic. *hirtelen találmányok, észbejutások, észbeötlések*; geschwinde Einfälle. 5) *elmeremek, remekelméjű ember, zseni*; ein Genie, ein Mensch von Genie. 6) *találmány*; eine Erfindung. 7) *hajlandóság*; die Neigung. Miro ingenio esse in aliquem, Cic.

Ingĕno, ui, ĭtum, ĕre, 3. Obs. i. q. ingigno *beóltani, beplántálni*; einpflanzen.

Ingens, tis, o. e. gr. clamor, Liv. numerus, campus, Cic. *nagy, igen nagy, rendkivűl nagy, rendkivűlvaló, rettenetes, v. iszonyú nagy*; gross, sehr gross, überaus gross, ausserordentlich, ungeheuer. 2) e. gr. animi, Virg. *vitéz, bátor*; tapfer. 3) e. gr. eloquio, *igen beszédes, bőbeszédű*; sehr beredt. Comp. -ior, Symmach. Superl. -issimus, Veget.

Ingĕnŭe, Adv. e. gr. educare, Cic. *illendően, illendő módon, tisztességesen, a' mint jó (szabad, nemes) születésű emberhez illik*; anständig, auf anständige Art, so wie es sich schickt für Menschen von guter, freyer (edler) Geburt. 2) e. gr. confiteri, Cic. *egyenesen, igazán, nyílt szivvel*; aufrichtig, offenherzig. 3) *szabadon, bátran, bátor szivvel*; freymüthig, herzhaft.

Ingĕnŭĭtas, ātis, f. 3. (ingenium) *veleszületett szabadság*; die angeborne Freyheit. 2) *nemes erkölts, nemesség, nemes gondolkozás, egyenesség, egyenesszivűség, szabadszóllás, szabaditélés, a' mi a' szabad születésűekhez illik*; die Aufrichtigkeit, edle Denkungsart, die Freymüthigkeit, die sich für die Freygebornen schickt. 3) *szabadszületésűek rendje, szabadszületési rend, nemes rend*; der Stand der Freygebornen. Ornamenta ingenuitatis, Cic. 4) *szabadság, mellyet nyér a' szolga felszabadittatása által*; die Freyheit, die ein Knecht durch die Freylassung bekommt.

Ingĕnŭus, a, um, e. gr. fons, Lucret. *természetes*; natürlich. 2) *szabad szüléktől született, v. származott*; von freyen Ältern geboren. 3) *nemes, nemes indúlatú, tiszteletre méltó*; edel, ehrbar. 4) *egyenes, igaz, egyenes, igaz, v. nyílt szivű*; aufrichtig, offenherzig.

Ingĕro, essi, estum, ĕre, 3. e. gr. aquam, sc. in urnam, Plaut. stercus vitibus, Colum. ligna foco, Tibull. saxa in subeuntes, Liv. *valahova, bé v. rá hordani, vinni, tenni, önteni, folyatni, vetni, lökni, v. gőrni*; hinein oder darauf oder wohin tragen,

gießen, schütten, werfen, oder thun. 2) e. gr. dicta in dolium pertusum, Plaut. *minden beszédével semmit se vinni véghez, falra hányni a' borsót*; mit seinem Reden nichts ausrichten. 3) e. gr. alicui cibum, Cels. *valakinek enni adni*; einem zu essen geben. 4) Trop. inger. et inculcare aliquid, Sen. *belêverni valamit, p. o. addig beszéllni, míg elhiszi, v. míg fog rajta*; einem etwas einbläuen. 5) e. gr. scelus sceleri, Svet. *bűnt bűnnel, vétket, vétekkel, v. gonoszsággal tetézni*; ein Laster über das andere begehen. 6) e. gr. probra in aliquem, Liv. *motskolni, gyalázni, szidni*; schmähen. 7) e. gr. pugnos in ventrem alicujus, Plaut. *ököllel verni*; mit der Faust schlagen. 8) e. gr. se alicui negotio, Sen. *belé elegyíteni, v. beléfúrni magát valami dologba*; sich in eine Sache mischen. 9) *soksor, v. gyakran mondani, emlegetni*; oft vorsagen. Saepe alicui nomina clarorum virorum ingerere, Tac.

Ingestābĭlis, e, e. gr. onus, Plin. *vihetetlen, hordozhatatlan, elviselhetetlen*; nicht zu tragen, unerträglich.

Ingestĭo, ōnis, f. 3. e. gr. vocis primae, Mart. Cap. *elöhozás, említés*; das Vorbringen.

Ingesto, āre, 1. *vinni, hordani*; tragen. Apul.

Ingestus, a, um, *bévitt*; eingetragen. 2) *feladott, felhordott*; aufgetragen. 3) e. gr. humo, Ovid. *telehordott*; vollgetragen.

Ingestus, us, m. 4. *béhozás, bévivés*; das Hineinbringen, Hineintragen.

Ingigno, gĕnui, gĕnĭtum, ĕre, 3. *természet, v. születés által beléoltani, v. bele plántálni*; durch Geburt oder Natur beybringen, einpflanzen. Natura ingenuit homini cupiditatem, Cic.

Inglŏmĕro, āre, i. q. glomero, Stat.

Inglōrĭus, a, um, e. gr. homo, vita, Cic. *ditséret nélkül való, nem híres, nem nevezetes*; ruhmlos, unberühmt.

Inglŭvĭes, ĕi, f. 5. *madarak begye, begy*; der Kropf an den Vögeln. 2) Trop. *zabálás, torkosság*; die Fressigkeit. 3) *torok*; die Kehle. Parentis praeclaram rem ingluvie stringere, Flor. *atyai szép örökségét hasdra költeni, v. megenni inni*; sein schönes väterliches Gut durch die Gurgel jagen. 4) i. q. gurgulio, Apul.

Inglŭvĭōsus, a, um, *torkoskodó, zabáló, nagybélű*; fressig.

Ingrandesco, ĕre, 3. e. gr. ut lens, Colum. *megnőni, nagyobbodni, öregbedni*; groß werden, erwachsen.

Ingrāte, Adv. *kellemetlenűl, kedvesség nélkűl*; ohne Annehmlichkeit. 2) *nem örömest, kedvetlenűl*; nicht gern, ungern. 3) *háládatlanúl*; undankbar.

Ingrātĭa, ae, f. 1. *háládatlanság*: der Undank. 2) *neheztelés*; der Widerwille.

Ingrātĭfĭcus, a, um, *szívességtelen, nem szolgálatra termett, háládatlan*; ungefällig, undienstfertig oder undankbar.

Ingrātĭis, Abl. adverbial. positus; *nem örömest, neheztelve*; mit Widerwillen. Tuis ingratiis, Plaut. *akaratod ellen*; wider deinen Willen. 2) *köszönet nélkűl, háladatlanúl*; ohne Dank.

Ingratis, Adv. idem.

Ingrātĭtudo, ĭnis, f. 3. *háládatlanság*; die Undankbarkeit. 2) *nemtetszés, kedvéből kiesés*; das Mißfallen, die Ungnade.

Ingrātus, a, um, *kedvetlen, kellemetlen*; unangenehm. 2) e. gr. in v. adversus Deum, Gell. *háládatlan*; undankbar. 3) *nem örömest való, kéntelen való, kelletlen*; ungern. Comp. -ior, Liv. Sup. -issimus, Sen.

Ingrăvāte, Adv. *örömest, készen, jó szívvel*; unbeschwert, willig, gern.

Ingrăvātĭo, ōnis, f. 3. *megterhelés, tereh, terh*; die Beschwerung, Last. Cod. Theod.

Ingrăvesco, ĕre, 3. *nehéz lenni, nehezűlni*; schwer werden. 2) Trop. *nőni, nevekedni, öregbedni*; wachsen, zunehmen. Ingravescit in dies intestinum malum, Plin. 3) *terhesedni, sullyosodni*; lästiger, drückender werden. Ingravescit annona, Caes. *a' drágaság mind inkább nevekedik*; die Theuerung wird immer drückender. Senectus ingravescens, Cic. *közelgető vénség*; das angehende Alter. 4) *gyengűlni, erőtelenedni*; geschwächt werden. Corpora defatigatione ingravescunt, Cic. 5) e. gr. furore, Cic. *inkább inkább dühösödni*; immer wüthender werden.

Ingrăvĭdo, āre, 1. *megterhelni*; beschweren. 2) *teréhbe ejteni*; schwängern. Paul. Nol.

Ingrăvo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. puppem, Stat. *terhelni*, *megterhelni*; beschweren. 2) e. gr. aliquid, Virg. *rosszszabbá*, *v. gonoszabbá tenni*, *terhelni*; ärger machen.

Ingrĕdĭor, essus sum, grĕdi, 3. (gradior) e. gr. domum, Cic. *bémenni*, *menni*, *járni*; hinein gehen, gehen. 2) e. gr. iter pedibus, Cic. *gyalog indúlni útnak*; eine Reise zu Fuße antreten. 3) e. gr. curru, Ovid. *szekerezni*, *kotsizni*; auf dem Wagen einherfahren. 4) e. gr. in conspectum alicujus, Plaut. *szeme elibe kerülni*, *v. jönni valakinek*; einem unter die Augen treten. 5) *kezdeni*, *elkezdeni*; anfangen. e. gr. vitam, Cic. *születni*, *v. életmódhoz kezdeni*; das Leben, oder eine Lebensart anfangen. e. gr. ad dicendum, Cic. *beszédhez kezdeni*, *szóllni kezdeni*; anfangen zu reden. 6) e. gr. in spem, Cic. *reménylení*, *reménységet venni*; Hoffnung bekommen. 7) e. gr. officium, Cic. *hivatalba lépni*, *v. bélépni*; ein Amt antreten. 8) e. gr. vestigia patris, Cic. *attya nyomdokit követni*; dem Vater nachfolgen.

Ingressĭo, ōnis, f. 3. *bémenés*, *bélépés*; der Eingang, Eintritt. 2) e. gr. orationis, Cic. *kezdet*; der Anfang. 3) *menés*, *járás*; das Gehen, der Gang.

Ingressus, a, um, (ingredior) *bément*, *bélépett*; eingegangen, eingetreten. 2) *kezdett*, *elkezdett*; angefangen. 3) *járt*, *ment*; gegangen.

Ingressus, us, m. 4. *bémenetel*; der Eingang. 2) e. gr. hominis, Cic. *járás*, *menés*; der Gang. 3) *kezdet*; der Anfang. Deprehendi ingressu, Quint. 4) *ok*, *inditó ok*; der Anlaß. Ingressum facere ad aliquid, Solin. 5) e. gr. orationis, Cic. *menetel*; der Fortgang.

Ingrŭo, ui, ĕre, 3. *bétörni*, *bérontani*, *bérohanni*; hinein brechen, hinein stürzen. 2) *tsoportosan megtámadni*; haufenweise anfallen. 3) *közelgetni*, *közel lenni*; bevorstehen, nahe seyn. Ingruente aestate, Colum.

Inguen, ĭnis, n. 3. *vékony*, *ágyék*, *testrészek*; die Dünnung, die Weichen. 2) *has*; der Unterleib. 3) *szemérem-test*; das Schamglied. 4) *szemérem-testdaganat*; die Geschwulst der Scham. 5) *ndd*, *v. szölövesszö v. venyige szemetskéi*, *bütyköi*, *v. görtsei*; die Äugelchen an dem Rohre oder an den Weinreben.

Inguĭnālis, e, *szeméremtesthez való*, *v. tartozó*; die Scham betreffend. e. gr. herba, Plin. i. q. sequens.

Ingvinaria, ae, f. 1. *tsillagfü*; der Stachelmohn.

Ingurgĭtātĭo, ōnis, f. 3. *tobzódás*; das Schlemmen. 2) *bé*, *v. elnyelés*; das Hineinschlucken.

Ingurgĭtātus, a, um, *örvénybe merült*; in einem Strudel versunken. 2) vino ingurgitatus, Gloss. *ittas*, *részeg*; betrunken, besoffen.

Ingurgĭto, āvi, ātum, āre, 1. *bé*, *v. elnyelni*; verschlingen, in sich schlucken. 2) e. gr. se cibis, Cic. *tobzódni*, *zabálni*, *magát tele tömni*; sich mit Fressen und Saufen überladen, sich füllen. e. gr. in se merum, Plaut. *megrészegedni*; sich besaufen. 3) e. gr. se in flagitia, Cic. se in philosophiam, Gell. *valaminek igen nekiadni magát*, *elmerülni valamibe*; sich sehr einer Sache ergeben.

Ingustābĭlis, e, *kóstolhatatlan*; was nicht zu kosten ist. 2) *probálhatatlan*; unversuchlich. Plin.

Ingustātus, a, um, *meg nem kóstolt*, *kóstolatlan*; ungekostet. 2) *meg nem próbált*, *próbálatlan*; unversucht.

Ingusto, āre, 1. *kóstolni*, *v. inni adni*; zu kosten, zu trinken geben. 2) *kóstolni*, *megkóstolni*; kosten.

Ĭnhăbĭlis, e, e. gr. navis, Liv. *vele nem bánható*, *a' mivel nem lehet könnyen bánni*, *nem könnyen mozgó*, *nem könnyü*, *nehéz*; was sich nicht wohl behandeln oder lenken läßt, ungelenksam. 2) e. gr. alicui rei, Sen. Colum. *alkalmatlan valamire*, *hasznavehetetlen*; untauglich zu etwas, ungeschickt.

Ĭnhăbĭtābĭlis, e, *lakhatatlan*, *puszta*, *sivatag*; unbewohnbar, öde. 2) *lakható*; bewohnbar. Arnob.

Ĭnhăbĭtātĭo, ōnis, f. 3. (habito) *lakás*; die Bewohnung, Wohnung.

Ĭnhăbĭtātor, ōris, m. 3. *lakó*, *lakos*; der Bewohner.

Ĭnhăbĭto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. solum, Petron. *lakni*, *valahol v. valamiben lakni*; wohnen, bewohnen, worin wohnen. 2) inhabitat in oculis animus, Plin. *kilátszik a' szemé-*

ből mi lakik a' szivében; man sieht es an den Augen, was im Herzen ist.

Inhaerĕo, haesi, haesum, ēre, 2. *függeni róla, v. rajta, hozzá, belé, v. ráragadni*; anhangen, aufleben. In visco inhaerent aviculae, Cic. 2) inhaeret oculis memoria imaginis, Plin. *mintha még most is szeme előtt volna a' kép*; er hat das Bildniß gleichsam noch vor Augen. 3) e. gr. vestigiis alicujus, Colum. *valaki nyomdokit követni*; einem nachfolgen. 4) e. gr. voluptatibus, Cic. *a' testi gyönyörűségekbe elmerűlni*; den Wollüsten ergeben seyn. 5) lingva inhaeret, Cic. *akadoz a' nyelve*; die Zunge stockt. 6) *valamivel öszveköttetésben, v. öszve kaptsolva lenni*; mit etwas verbunden seyn. Virtutes semper voluptatibus inhaerent, Cic. 7) e. gr. aliqua re, Cod. *valami mellett megmaradni, tőle el nem állani*; auf etwas bestehen.

Inhaeresco, haesi, haesum, ĕre, 3. *függeni róla, v. rajta, hozzá, belé, v. ráragadni, rajta maradni*; hangen, stecken, oder kleben bleiben. Inhaerescunt in mentibus, Cic. *nem felejtődik el, emlékezetben marad*; es schwebt in dem Gedächtnisse.

Inhālātus, us, m. 4 e. gr. oris, Apul. *rálehellés, lehellet*; das Anhauchen, der Hauch.

Inhālo, āvi, ātum, āre, 1. *belélehelleni, rálehelleni*; hineinhauchen, anhauchen.

Inhĭanter, Adv. *ásitva*; gähnend. 2) *valami után kapva, p. o. mint a' kutya*; nach etwas schnappend. 3) *kivánva, kivántsisan*; begierig.

Inhĭātio, ōnis, f. 3. (hio) *szájtátás, p. o. bámúlásban*; das Aufsperren des Mundes, z. B. vor Verwunderung. 2) *valamire igyekezés*; das Bestreben nach etwas.

Inhĭbĕo, ui, ĭtum, ēre, 2. (in et habeo) e. gr. imperium in deditos, Liv. *gyakorolni, munkába venni, véghez vinni, tenni, elkövetni*; ausüben, ins Werk setzen, verrichten. e. gr. supplicium alicui, Cic. *halálosan büntetni*; eine Lebensstrafe anthun. 2) e. gr. tela, frenos, Liv. equos, Ovid. impetum victoris, Liv. *megakadályoztatni, tartóztatni, meg, fel, v. visszatartóztatni, meggátolni*; verhindern, abhalten, hemmen, einhalten, zurückhalten. e. gr. cursum, Curt. *megállani, megállapodni*; Halte machen. 3) *megtiltani*; verbiethen. 4) e. gr. navem retro, Cic. *nem tsak megállitni a' hajót, hanem egyszerre visszsza is evezni*; nicht nur das Schiff anhalten, sondern auch auf einmahl zurück schiffen.

Inhĭbĭtĭo, ōnis, f. 3. *megakadályoztatás*; die Verhinderung. 2) *tilalom*; das Verboth. 3) *meggátolás, tartóztatás*; das Hemmen, Aufhalten.

Inhĭbĭtus, a, um, *megtiltott*; verbothen.

Inhĭo, āvi, ātum, āre, 1. *nyitva lenni, v. állni*; offen stehen. Ora inhiasse luporum, Stat. 2) *valamire tátni a' száját, valami után kapni, mint p. o. a' kutya*; den Mund nach etwas aufsperren, nach etwas schnappen. 3) Trop. e. gr. haereditatem, Plaut. *erősen, nagyon, v. igen kivánni, v. óhajtni, valamire törekedni, v. igyekezni*; heftig begehren, nach etwas streben. e. gr. aliquem, Plaut. *valaki megjövetele után nagy vágyással lenni*; ein großes Verlangen nach jemandes Ankunft haben. e. gr. uberibus, Cic. *tőlgyétel nem hagyni, nem ereszteni, v. nem tágitni, 's azt szopni*; an dem Euter liegen und saugen. 4) *kivánva hallgatni*; begierig zuhorchen. 5) *száját tátni, p. o. tsudálkozásában v. bámúlásban*; den Mund aufsperren, z. B. aus Verwunderung.

Inhŏnestāmentum, i, n. 2. *gyaládzatraválás, meggyalázás, megbetstelenités*; was zur Schande gereicht, die Verunehrung.

Inhŏnestas, ātis, f. 3. *betstelenség, gyalázat*; die Unehre, Schande.

Inhŏneste, Adv. *betstelenűl, gyalázatosan*; unehrbar, schändlich.

Inhŏnesto, āre, 1. *megbetstelenitni, meggyalázni*; verunehren.

Inhŏnestus, a, um, e. gr. homo, cupiditas, Cic. *nem tisztességes, betstelen, gyalázatos*; unehrbar, schändlich. 2) *otsmány, a' mire útálat ránézni*; häßlich, garstig anzusehen. Comp. -ior, Val. Max. Sup. -issimus.

Inhŏnŏrābĭlis, e, *nem tisztelhető, tiszteletet nem érdemlő*; ungeehrt.

Inhŏnŏrātus, a, um, *nem tisztelt, tiszteletlen*; ungeehrt. 2) *megútált, megvetett*; verachtet. 3) *jutalmazatlan, ajándékozatlan*; unbelohnt, un-

beschenkt. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Ĭnhŏnōrificus, a, um, *tisztességtelen, betstelen*; nicht ehrenvoll, nicht Ehre machend.

Ĭnhŏnŏro, āre, 1. *megbetstelenitni, meggyaláźni*; entehren, verunehren. 2) *motskolni, gyaláźni, szidni*; schmähen, schelten.

Ĭnhŏnōrus, a, um, *tiszteletlen, kinek nints betsűlete, v. tekintete*; ungeehrt, in keiner Ehre oder Ansehen stehend. 2) *otsmány, rút, fertelmes, a' mire útálat nézni*; häßlich anzusehen.

Ĭnhorrĕo, ui, ēre, 2. *iszonyodni, irtózni, megijjedni*; schaudern, sich entsetzen. 2) *reszketni, remegni*; zittern, sich zitternd bewegen 3) *rázködni, borzadozni*; sich schütteln.

Ĭnhorresco, rui, ĕre, 3. *irtózni, irtózásba jönni*; Schaudern empfinden. 2) *reszketni, fázni*; zittern, frieren. 3) *megmerevedni, merevényen állani, hegyének felállani, felfeléállani*; starren, die Spitzen empor heben, empor stehen. Mihi pili inhorruerunt, Petron. 4) mare inhorrescit, Cic. *dühösködik a' tenger*; das Meer wüthet. 5) *borzas, boglyas lenni*; struppicht seyn. 6) e. gr. nemoribus, Solin. *erdővel bénőve lenni*; mit Wäldern bewachsen seyn.

Ĭnhortor, ātus sum, āri, Dep. 1. *ellene ingerleni, fellovalni*; anhetzen. e. gr. canes alicui, Apul. *rászszitni valakire*; an einen hetzen.

Ĭnhospĭtālis, e, *nem vendéglő, vendégkerűlő, nem vendégszerető, szállást nem adó, vendéget bé nem fogadó, azt szivesen nem látó*; nicht gastfrey, ungastfrey. 2) *a' mi a' vendégek megvendeglése jussa ellen van*; was wider das Recht der Gastfreundschaft ist. 3) *lakatlan, lakhatatlan*; unbewohnt, unbewohnbar.

Ĭnhospĭtālitas, ātis, f. 3. *szálldstagadás, nem gazdáskodás, vendégek kedvetlenűl fogadása*; die Unwirthbarkeit, Ungastfreundschaftlichkeit.

Ĭnhospĭtālĭter, Adv. *kedvetlenűl, v. kedvetlenséggel, nem örömest, barátsdgtalanúl, a' vendégek ellen*; ungastfreundschaftlich. Tertull.

Ĭnhospĭtus, a, um, *nem gazdáskodó, vendéget szivesen nem látó, a' hol meg nem szállhatni*; unwirthbar, ungastfreundschaftlich, wo man nicht herbergen kann. Tecta inhospita, Ovid. e. gr. terra Baccho, Sil. *bort nem termő*; wo kein Wein wächst. 2) *lakatlan, lakhatatlan*; unbewohnt, unbewohnbar.

Ĭnhūmānātio, ōnis, f. 3. *emberréletel*; die Menschwerdung. Cod. Just.

Ĭnhūmānātus, a, um, *emberré lett*; Mensch geworden.

Ĭnhūmāne, Adv. *barátsdgtalanúl, komoran, embertelenűl*; unfreundlich. 2) *emberségtelenűl, emberiség ellen*; unmenschlich. Inhumane facere, contraque legem naturae, Cic. Comp. -ius, Cic. Superl. -issime, JCt.

Ĭnhūmānĭtas, ātis, f. 3. *nem emberiség, kegyetlenség*; die Unmenschlichkeit. 2) *barátsdgtalansdg, udvariságtalansdg, parasztsdg*; die Unfreundlichkeit, Unmanierlichkeit, Unhöflichkeit. 3) *nem szolgálatra termettség*; die Undienstfertigkeit.

Ĭnhūmānĭter, Adv. *embertelenűl, udvarisdgtalanúl, parasztosan, durván*; unfreundlich, unmanierlich, unhöflich. Cic.

Ĭnhūmānus, a, um, *barátsdgtalan, komor*; unfreundlich. 2) *embererőfeletti, isteni*; übermenschlich, göttlich. 3) *laktalan*; unbewohnt. 4) *embertelen, goromba, durva, parasztos, paraszt*; grob, bäurisch. 5) *alatsonylelkű, fösvény*; niederträchtig, geitzig. 6) *tudatlan, tudomdnyokban járatlan*; ungelehrt, fremd in den Wissenschaften. 7) *nem eleven eszű*; nicht witzig. 8) *nem emberi, kegyetlen*; unmenschlich.

Ĭnhūmātus, a, um, *el nem temetett, temetetlen, eltakaritatlan*: unbegraben, unbeerdigt.

Ĭnhūmectus, a, um, e. gr. corpus, Coel. Aur. *nem nedves, száraz*; nicht feucht, trocken.

Ĭnhūmĭgo, āre, 1. *megnedvesitni*; befeuchten.

Ĭnhūmo, āre, 1. *eldsni*; vergraben. 2) *eltakaritni, eltemetni*; zur Erde bestatten.

Ĭnĭbi, *ugyan ott, ott, azon helyen*; daselbst, in dem Orte. 2) *tsaknem, majd, szinte, közel*; beynahe, fast, bald.

Inĭens, euntis, o. (ineo) *kezdődő*; anfangend. Ineunte adolescentia, Cic. *ifjúsdga, v. ifjúkora kezdetében*; im Anfange der Jugend.

Ĭnĭgo, ēgi, actum, ere, 3. (in et ago)

bé, v. belékajtani, v. űzni; hineintreiben. 2) e. gr. carpentum super aliquem, Varr. valakin kotsival keresztül menni; mit dem Wagen über einen fahren.

Inimīcālis, e, (amicus) ellenséges; feindlich.

Inimīce, Adv. ellenségesen, ellenséges indúlattal; feindlich, feindselig.

Inimīciter, Adv. i. q. inimice.

Inimīcitia, ae, f. 1. plur. usitatior. Inimicitiae, arum, ellenségeskedés, barátságtalanság, ellenségesség, ellenkezés, gyűlölség; die Feindschaft. Cum aliquo mihi inimicitiae sunt, v. intercedunt, Cic.

Inimīco, āre, 1. ellenséggé, ellenségessé, v. ellenséges indúlatúvá tenni, elidegeníteni egymástól; zum Feinde machen, feindselig machen, entzweyen. 2) inimicari, ellenséggé lenni; zum Feinde gemacht werden. Ab alienant se et inimicantur, Cic.

Inimīcus, a, um, ellenséges, ellenséges indúlatú; feindlich, feindselig. 2) e. gr. alicui, Cic. gyűlölséges; gehässig. 3) inimicae oculis vomitiones, Plin. a' hányás, v. okádás ártalmas a' szemnek; das Erbrechen ist den Augen schädlich. Comp. inimicior. Superl. inimicissimus, Colum.

Inimīcus, i, m. 2. ellenség; ein Feind. Inimicus sibi, Cic. maga magának ellensége; sich selbst feind.

Inimitābilis, e, követhetetlen; unnachahmlich.

Ininitiātus, a, um, el nem kezdett; unangefangen.

Inintelligibilis, e, érthetetlen; unverständlich.

Ininterpretābilis, e, megmagyarázhatatlan; unerklärlich. Tertull.

Ininterpretātus, a, um, megmagyarázatlan; unerklärt. Hieron.

Ininventibilis, e, nem találtatható, kitalálhatatlan; nicht zu finden, unergründlich. Tertull.

Ininvestigābilis, e, kitanúlhatatlan; unerforschlich. Tertull.

Inīque, Adv. (aequus) egyenetlenűl; ungleich. 2) igazságtalanúl, hamisan; unrecht, unbillig. 3) durván, keményen, nem tsendes vérrel, v. szívvel; unsanft, nicht mit gelassenem Gemüthe.

Inīquitas, ātis, f. 3. e. gr. loci, Liv. ponderis, Apul. egyenetlenség; die Ungleichheit, Unebene. 2) e. gr. temporis, Cic. nyomorúság, szükség, viszontagság; die Beschwerlichkeit, Noth. 3) hamisság, igazságtalanság; die Unbilligkeit.

Inīquo, āre, 1. i. e. iniquum facio, Laber.

Inīquus, a, um, egyenetlen; uneben. 2) neheztelő, rossszakaró, ellenséges indúlatú; feindselig, ungünstig. 3) e. gr. judex, Tac. igazságtalan; unbillig. 4) e. gr. vitiis, Hor. haragos; zornig. 5) szűk; eng. Haec spatiis exclusus iniquis praetereo, Virg. 6) békételen, nyughatatlan, megelégedetlen; ungeduldig, unzufrieden. Iniquo animo ferre aliquid, Cic. 7) e. gr. pondus, Virg. tsuda nagyságú, igen, v. irtóztató nagy, nagy, nehéz; ungeheuer, groß, schwer. 8) alkalmatlan, terhes, bajos; unbequem, beschwerlich. Comp. iniquior, Liv. Superl. iniquissimus, Cic. 9) Subst. ellenség; ein Feind. Ab iniquis observari, Cic.

Inītia, ōrum, n. plur. festa Cereris.

Inītiālis, e, kezdő, eredeti; anfänglich, ursprünglich. Apul.

Inītiāmenta, ōrum, n. plur. vallásbeli tanítóigazságok első kezdete; die ersten Lehrsätze einer Religion.

Inītiātio, ōnis, f. 3. felszentelés, beavatás; die Einweihung. 2) részvétel az istenitiszteletben, annak végéhez vitele; die Theilnehmung am Gottesdienste, Begehung desselben.

Inītiātor, ōris, m. 3. kezdő; ein Anfänger. 2) felszentelő, beavató; ein Einweiher.

Inītiātrix, īcis, f. 3. kezdő (aszszony, v. leány); eine Anfängerinn. 2) e. gr. causa, Salv. megelőző ok; die vorhergehende Ursache.

Inītiātus, a, um, elkezdett; angefangen. 2) felszentelt, beavatott; eingeweihet. 3) valami tzéhbe v. társaságba bévett; unter eine gewisse Zunft aufgenommen.

Inītio, āvi, ātum, āre, 1. elkezdeni, hozzá fogni; anfangen. 2) felszentelni, beavatni; einweihen. 3) valami tzéhbe v. társaságba bévenni; in eine gewisse Zunft aufnehmen. 4) gyermekeket elszoktatni valamiről; Kinder entwöhnen. Tert. 5) e. gr. literis, Sen. tudományokra tanítni, v. oktatni; in den Wissenschaften unterrichten.

Initium, ii, n. 2. *kezdet*; der Anfang. Initia rerum et rationum totius negotii scribere, Cic. *az egész dolog menetelét eleitól végig leirni*; den ganzen Verlauf der Sache vom Anfange bis zum Ende beschreiben. Ab initio, Cic. *elólról, az elején*; von vorne an.

Inito, āre, 1. (in et eo) *bémenni, rá menni, járni*; hinein gehen, betreten. Pacuv.

Initus, a, um, (ineo) *elkezdett*; angefangen. His initis consiliis, Cic. *illyen tanátsot tartván*; nach diesen Berathschlagungen.

Initus, us, m. 4. *el, v. megérkezés*; die Ankunft. 2) *párzás, nószés, öszvemenés*; die Begattung. Plin.

Injectio, ōnis, f. 3. (injicio) *ráhajtás, rávetés, belévetés, v. hányás*; der Anwurf. 2) *beléavatkozás, justartás valamihez*; der Eingriff, Anspruch. Sen. 3) e. gr. manus, Quint. *rátevés*; die Anlegung.

Injecto, āre, 1. Freq. *belé hányni ráhajigálni, rászorni, v. görni*; oft hinein werfen oder anwerfen. 2) *rátenni, hozzákaptsolni*; anlegen, anfügen, hinzu fügen.

Injectus, a, um (injicio), *ráhajtott, rá, v. belévetett*; angeworfen, hineingeworfen.

Injectus, us, m, 4. *rá, belé, v. odavetés, v. hányás*; das Hineinwerfen, Anwerfen, Daraufwerfen. 2) *beléfoglalás, kaptsolás, v. szerkeztetés*; die Hineinfügung. 3) e. gr. vestium, Plin. *felöltözés, fel v. ráverés, felöltés*; die Anlegung.

Injexit, i. e. injecerit, Plaut.

Injĭcio, jēci, jectum, jicĕre, 3. (jacio) *bé, v. belévetni, bé, v. beléhajitni, bé v. belé taszitni, lökni, tenni, ereszteni, v. botsátni*; hineinwerfen, stürzen, thun oder lassen. 2) e. gr. catenas alicui, Liv. *valakit lántzra tenni, v. meglántzolni*; einem Ketten anlegen. 3) e. gr. alicui periculum mortis, Cic. *halálos veszedelembe vinni, keritni, v keverni valakit*; einen in Todesgefahr bringen. 4) e. gr. religionem alicui, Cic. *lelkiesméretét felébreszteni*; einem das Gewissen erwecken. 5) e. gr. se in medios hostes, Cic. *az ellenség közzé rohanni*; sich mitten unter die Feinde stürzen. 6) e. gr. mentionem alicujus rei, Cic. *emlékezni valamiról*: eines Dinges gedenken. 7) e. gr. alicui, Cic. *ellene mondani*; einwenden. 8) e. gr. alicui caussam, Cic. *valakit okolni, v. okúl vetni*; einem Ursache geben. 9) e. gr. in fraudem, Plaut. *megtsalni*; betrügen. 10) e. gr. pallium alicui, Cic. *rávetni*; auf einen werfen. 11) e. gr. tumultum civitati, Cic. *okozni*; verursachen.

Injūcunde, Adv. *kellemetlenül, kedvetlenül, gyönyörüség nélkül*; unangenehm.

Injūcundĭtas, ātis, f. 3. *kedvetlenség, kellemetlenség*; die Unannehmlichkeit. Cic.

Injūcundus, a, um, *kellemetlen, kedvetlen, gyönyörüségtelen*; unangenehm. 2) *haragos, heves, tüzes*; zornig, heftig.

Injūdĭcātus, a, um, *meg nem itélt, forma szerént törvény elibe nem idézett*; unverurtheilt, nicht förmlich vor Gericht gestellt. 2) *el nem végzett, bizonytalan*; unentschieden.

Injūgātus, a, um, *járomba nem fogott*; nicht aus Joch gespannt.

Injūgis, e, e. gr. hostia, Macrob. *jármatlan, nem jármos, járomban nem vólt, nem járt, v. nem fogott*; nicht ans Joch gespannt, der kein Joch getragen.

Injunctio, ōnis, f. 3. (injungo) *redvetés, redbizás, meghagyás valakinek, mintegy parantsolat képpen*; die Auferlegung, der Auftrag. Sidon.

Injunctus, a, um, *hozzákötött, hozzáragasztott*; angefügt. 2) *rábizott, neki meghagyott, megparantsolt*; auferlegt

Injungo, xi, ctum, gĕre, 3. *egybe vagy öszve foglalni, belé alkalmaztatni, egymásba ereszteni, p. o. a' fát, deszkát*; zusammenfügen. 2) Injungere amicitiam cum aliquo, Plin. *barátságot kötni valakivel*; mit einem Freundschaft machen. 3) *tenni, szerezni, okozni*; zufügen, anthun, verursachen. Injungere alicui injuriam, ignominiam, Liv. 3) *rávetni, kiszabni, eleibe adni*; auflegen, aufbürden. Civitatibus servitutem injungere; Caes. Alicui laborem injungere, Liv. 4) aliquid alicui injungere, Hirt. *meghagyni, megparantsolni valakinek valamit*; einem etwas auftragen.

Injūrātus, a, um, *a' ki meg nem es-*

küdt, esketetlen, meg nem esketett; der nicht geschworen hat, unbeeidigt. Cic.

Injūria, ae, f. 1. *méltatlanság, törvénytelenség, igasságtalanság*; alles, was widerrechtlich, oder wider die Billigkeit geschieht, Unrecht. Alicui injuriam inferre, imponere, vel facere, Cic. Injuria aliquem adficere, Terent. *méltatlanságot követni el valakin, igasságtalanúl, v. méltatlanúl bánni valakivel*; einem Unrecht thun. Per injuriam, vel injuria, Cic. *méltatlanúl, igasságtalanúl*; mit Unrecht, auf widerrechtliche Art. 2) *bosszantás, bántás, bosszúság, sérelem*; widerrechtliche Verletzung, Beleidigung, Verdruß, jede Verletzung, der Schaden. Injuria adficere, Ter. *bosszúságot tenni, bosszúsággal illetni*; beleidigen. Injuriae occurrere, Plin. *elháritni a' sérelmet*; dem Schaden vorbeugen. 3) *motskolódás, sértegetés*; die Lästerung.

Injūrie, Adv. *méltatlanúl, törvénytelenűl*; unrecht, widerrechtlich, Naev.

Injūrior, āri, Dep. 1. *megbántani, méltatlansággal illetni*; Unrecht zufügen, beleidigen. Sen.

Injūriōse, Adv. *méltatlanúl*; widerrechtlich. Cic. injuriosius, Cic. injuriosissime, Augustin.

Injūriōsus, a, um, *igasságtalan, méltatlan*; widerrechtlich handelnd, ungerecht. Cic. 2) *sértő, bántó, sérelmes, bosszantó, bosszúságos*, verletzend, beleidigend.

Injūrius, a, um, v. gr. homo, Ter. *igasságtalan, bosszúságtévő, a' ki méltatlanságot követ el, méltatlanúl bánó*; widerrechtlich handelnd, ungerecht. Injurium est. Cic. *az illetlenség, az méltatlanság, bosszúság*; es ist unrecht, unbillig, verdrießlich.

Injūrus, a, um, i. q. injurius, Plaut.

Injussus, a, um, *mondatlan, parantsolat nélkűl, magától*; unbefehligt, ohne Befehl, ungeheißen, von selbst, von freyen Stücken. Virg. Horat.

Injussus, us, m. 4. Injussū. Cic. *parantsolat nélkűl*; ohne Befehl, ohne Geheiß. Injussu imperatoris, Cic.

Injuste, Adv. *igasságtalanúl, hamisan, nem igazán, illetlenűl*; ungerecht, unbillig, unrecht. Injuste facere, Cic. injustissime, Sallust. Multa injuste fieri possunt, Cic. *sok igasságtalanság történhet*; es können viele Ungerechtigkeiten geschehen.

Injustitia, ae, f. 1. *hamisság, igasságtalanság*; die Ungerechtigkeit, ungerechtes Verfahren, Unbilligkeit. Cic. 2) *keménység, kemény és durva maga viselet vagy bánás valakivel*; Härte, hartes Verfahren. Terent.

Injustus, a, um, v. gr. homo, Cic. *igasságtalan, hamis, nem igaz*; ungerecht, unbillig. Bona injusta, Liv. *hamisan keresett jószág*; unrechtmäßiger Weise erworbenes Gut. 2) v. gr. onus, Cic. *sullyos, terhes, nehéz*; drückend, lästig, schwer. 3) v. gr. vires, Stat. *valamihez nem mérséklett, hozzá nem illő*; ungleich.

Inlaqueo, Inlex, Inliteratus, etc. vide: Illaqueo, Illex, Illiteratus, etc.

Inmemor, etc. vide: Immemor, etc.

Innābilis, e, *a' hol nem lehet úszni*; wo man nicht schwimmen kann. Ovid.

Innarrābilis, e, *elbeszélhetetlen*; unaussprechlich, unerzählbar. Lactant.

Innascibilis, e, *a' mi nem születhetik*; was nicht geboren werden kann. v. gr. virtus, Tertull.

Innascor, nātus sum, nasci, *ott születni valahol, vele v. belészületni*; wo geboren werden, angeboren werden. Cupiditas belli ei innata est. Caes. 2) *ott termeni, ott nőni*; auf etwas oder wo wachsen; *ránőni, rajtanőni, belénőni*; anwachsen. Filix innascitur agris. Hor. Eodem solo innati, Just.

Innāto, āvi, ātum, āre, 1. *beléúszni, beúszni p. o. a' vizbe*; hinein oder wohin schwimmen. Cic. 2) *rajta vagy benne úszni*; wo oder worin schwimmen. Undam innatat alnus, Virg. Homines flumini innatant, Plin. 3) Trop. *kiönteni, kiáradni reá, elönteni*; sich ergießen, fließen über etwas, Nilus innatat terrae, Plin.

Innātus, a, um, *veleszületett, beléoltatott*; angeboren. Innata avaritia, Ovid. 2) *tulajdon, természeti*; eigenthümlich, natürlich. Tert.

Innāvigābilis, e, *hajókázhatatlan, a' min nem lehet hajókázni*; unschiffbar, Liv.

Innāvĭgo, āre, *hajóval bémenni*; hineinschiffen. Mela.

Innecto, xui, xum, ctĕre, *összekötni vele, hozzákötni, odakötni*; anknüpfen, zusammenknüpfen. Innectere laqueo fauces, Ovid. *kötelet vetni (hurkolni) a' nyakára*; einen Strick um den Hals legen. 2) brachia innectere collo, Stat. *a' nyakát körűlölelni*; die Arme um den Hals schlingen. 3) innectere moras, Stat. *húzni halasztani*; allerhand Verzögerungen erdenken.

Innexus, a, um, *hozzákötött*; angeknüpft. Virg.

Innītor, nixus et nisus sum. nīti, 3. *rátámaszkodni, rá ereszkedni*; sich auf oder an etwas stemmen, stützen, anlehnen. Hastae inniti. Cic. In cubitum inniti, Nep. *a' könyökére támaszkodni, könyökölni*; sich auf den Ellbogen stützen. Alis inniti, Ovid. *repűlni, a' szárnyaira bízni magát*; fliegen. Huic omnia secreta innituntur, Tac. *erre minden titkot rábíznak*; diesem werden allerley Geheimnisse anvertraut.

Inno, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aquae, Liv. *benne, v. rajta úszni, úszkálni*; darin, darauf schwimmen, wo oder worin schwimmen.

Innōbĭlĭtatus, a, um, i. q. ignobilis, Lamprid.

Innŏcens, tis, v. gr. homo, Cic. vita, Plin. *ártatlan, feddhetetlen, jámbor*; unschuldig, unsträflich. Vir bonus et innocens, Cic. *jó és feddhetetlen életű ember*; ein redlicher Mann. Sup. innocentissimus. Cic. 2) *nem ártó, nem ártalmas, kártékonytalan, árthatatlan*; unschädlich. Cibus innocentior. Plin.

Innŏcenter, Adv. v. gr. vivere, Quint. *ártatlanúl, feddhetetlenűl*; unschuldig, unschädlich, unsträflich, rechtschaffen. Comp. innocentius, Tacit. Sup. innocentissime.

Innŏcentĭa, ae, f. 1. *kártékonytalanság, nem ártalmas volta valaminek*; die Unschädlichkeit. 2) *feddhetetlenség*; die Unsträflichkeit, Rechtschaffenheit. 3) *ártatlanság*; die Unschuld. Cic.

Innŏcŭe, Adv. v. gr. vivere, Ovid. *feddhetetlenűl, ártatlanúl*; unsträflich, ohne Schaden anderer.

Innŏcŭus, a, um, v. gr. herba, Ovid. *nem ártalmas, árthatatlan*; unschädlich. 2) v. gr. homo, Ovid. *feddhetetlen életű, kegyes, jámbor*; unsträflich, rechtschaffen, unschuldig, fromm. 3) *meg nem sértett, ép*; unbeschädigt, unverletzt.

Innodo, āvi, ātum, āre, 1. *tsomóra kötni, ráfojtogatni*; verknüpfen.

Innōmĭnābĭlis, e, *nevezhetetlen, ki nem nevezhető*; unnennbar. Apul.

Innōmĭnātus, a, um, *nevezetlen, nem nevezett*; ungenannt.

Innōtesco, tui, ĕre, 3. v. gr. aliqua re, Ovid. Svet. *esmeretessé lenni, elhíresedni valamiről, v. valami által*; bekannt werden.

Innōto, āre, 1. i. q. noto, *feljegyezni*; anmerken.

Innŏvātĭo, ōnis, f. 3. *újítás, változtatás*; die Neuerung, Veränderung. Apul.

Innŏvo, āvi, ātum, āre, 1. *megújítani, újra elkezdeni*; erneuern.

Innox, ŏcis, o. Adj. *ártatlan*; unschuldig. Plaut.

Innoxĭe, Adv. *ártalom nélkűl*; unschädlich, ohne Schaden. Plin. 2) *feddhetetlenűl, jámborúl*; rechtschaffen, unsträflich, fromm. Minuc. Fel.

Innoxĭus, a, um, *nem ártalmas, nem kártékony*; unschädlich, ohne Schaden. Animalia indigenis innoxia, Plin. 2) *jámbor, nem rossz*; unschuldig, der nichts Böses thut. Nep. 3) v. gr. homo, Sall. *ép, meg nem sértett*; unverletzt, unbeschädigt. Faba a curculionibus innoxia, Colum.

Innūbĭlo, āre, 1. *meghomályosítni, fellegekkel béborítni*; umwölken, trübe machen.

Innūbĭlus, a, um, *tiszta, kiderűlt*; ohne Wolken, nicht umwölkt, trübe. Lucret.

Innūbis, e, v. gr. dies, Sen. *tiszta, felleg nélkűl való*; ohne Wolken, heiter.

Innūbo, psi, ptum, ĕre, 3. *férjhez menni*; einen Mann nehmen. Ovid.

Innūbus, a, um, *hajadon, p. o. leány*; unverheirathet. Ovid.

Innŭmĕrābĭlis, e, *számtalan, megszámlálhatatlan*; unzählig, unzählbar. v. gr. multitudo, pecunia, homines, Cic.

Innŭmĕrābĭlĭtas, ātis, f. 3. *számtalanság, számtalan sokaság*; die Unzählbarkeit, unzählbare Menge. Cic.

Innŭmĕrābĭlĭter, Adv. *számtalanúl*,

száma nélkül; unzählige Mahle. Cic.

Innŭmĕrālis, e, *számtalan*; unzählig. Lucret.

Innŭmĕrus, a, um, v. gr. multitudo, Plin. *számtalan, száma nélkül való*; unzählig.

Innŭo, ŭi, ūtum, ĕre, 3, v. gr. alicui, Ter. *inteni, jelt adni*; winken, einen Wink geben, zuwinken, ein Zeichen geben.

Innuptus, a, um, v. gr. puella, Virg. *hajadon, férjhez nem ment*; unverheirathet, bloß vom Frauenzimmer. 2) Nuptiae innuptae, Cic. *nem törvényes házasság*; eine unrechtmäßige Ehe.

Innūtrĭbĭlis, e, *nem táplálható*; unfähig zu nähren, nicht nährend. Coel. Aur.

Innūtrĭo, īvi, ītum, īre, 4. *valahol, v. valami mellett fel nevelni, feltartani, táplálni*; wo oder bey etwas nähren, ernähren oder erziehen.

Innūtrītus, a, um, Adj. *nem táplált, nem tartott*; nicht genährt, ohne Nahrung. Coel. Aur. 2) Particip. ab Innutrio.

Ino, us et ōnis, f. 3. filia Cadmi, uxor Athamantis regis Thebarum.

Ĭnŏbēdĭens, tis, o. 3. *engedetlen, nem engedelmeskedő*; ungehorsam. Cass.

Ĭnŏbēdĭenter. Adv. *engedetlenül*; ungehorsam. Augustin.

Ĭnŏbēdĭentĭa, ae, f. 1. *engedetlenség*; der Ungehorsam. Hieron.

Ĭnŏbēdus, a, um, id. qu. inobediens. Arn.

Inoblector, āri, 1. *valamiben gyönyörködni*; sich woran ergötzen. Tertull.

Inoblĭtĕrātus, a, um, v. gr. scientia, Tert. *el nem törlött, fennmaradt, el nem felejtett*; unverlöscht, unvergessen.

Inoblītus, a, um, *megemlékező*; eingedenk. Ovid. 2) *el nem felejtett*; unvergessen.

Inobrŭtus, a, um, *el nem temetett, bé nem fedett, béhányatlan*; nicht bedeckt, nicht verschüttet. Ovid.

Inobscūrābĭlis, e, *meg nem homályosítható*; nicht zu verdunkeln. Tertull.

Inobscūro, āre, 1. *meghomályosítni*; verdunkeln. Cic.

Inobseptus, a, um, *körül v. bé nem kerített, p. o. kerítéssel, sövénnyel, kerítetlen*; unverzäunt, offen. Lactant.

Inobsĕquens, tis, *engedetlen, nem engedelmes*: ungehorsam, nicht nachgebend. Senec.

Inobservābĭlis, e, *észrevehetetlen*; unmerklich. 2) *meg nem tartható, bé nem tölthető*; nicht zu beobachten. Catull.

Inobservans, tis, f. 3. *figyelmetlen, nem figyelmező valamire*; der nicht Achtung auf etwas gibt, Unachtsam.

Inobservantĭa, ae, f. 1. *figyelmetlenség*; die Unachtsamkeit, Svet.

Inobservātus, a, um, *észrenemvett*; unbemerkt. Mart. 2) *szemmel nem tartott*; unbeobachtet. Ovid.

Inobsŏlētus, a, um, *nem avúlt, a' szokásból ki nem ment*; nicht veraltet. v. gr. vestimenta, Tertull.

Ĭnoccĭdŭus, a, um, v. gr. axis, Lucan. i. e. polus arcticus, vel septentrionalis. 2) v. gr. ignis, Claud. *eloltkatatlan, el nem múló*; unauslöschlich. 3) *el nem enyésző*; nicht untergehend.

Inocco, āvi, ātum, āre, 1, v. gr. semen, Colum. *béborondálni, elborondálni*; einegen.

Ĭnŏcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *oltás, béóltás*; die Einimpfung, das Oculiren. Colum.

Ĭnŏcŭlātor, ōris, m. 3. *béóltó, óltó*; ein Oculierer. Plin.

Inŏcŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arborem, Colum. *oltani, béoltani, p. o. a' fát*; einpfropfen, äugeln, oculiren. 2) *béültetni, béplántálni*; einpflanzen. 3) *ékesítni*; schmücken. Apul.

Inŏdōro, āre. 1. *szagosítni*; riechend machen. Colum.

Inŏdōrus, a, um, *szagatlan*; geruchlos, ohne Geruch. Apul.

Inoffense, Adv. *botránkozás v. akadály nélkül, szabadon*; ohne Anstoß, ohne Hinderniß, inoffensius. Gell.

Inoffensus, a, um, *meg nem ütődött, meg nem botlott*; unangestoßen. Pedes inoffensi. Tib. 2) *meg nem botránkozott, botránkozás nélkül való*; unanstößig. Vita inoffensa, Ovid. *tsendes élet*; ein ruhiges Leben. 3) *akadály nélkül folyó*; ohne Anstoß fortgehend, ununterbrochen. Cursus honorum inoffensus, Tacit. 4) *meg nem botránkozó valamiben meg*

nem ütköző, valamin fenn nem akadó; der sich an etwas nicht stößt, nicht daran kehrt.

Inofficiōsus, a, um, v. gr. in aliquem, Cic. *szivességtelen, barátságtalan, szivesség kémellő*; nicht gefällig, ungefällig. 2) *kötelesség ellenvaló, nem kötelességes*; unpflichtmäßig. Inofficiosum testamentum, Cic. *melly a' természeti örökösöket kizárja*; worin den nächsten Verwandten, Kindern ꝛc. nichts vermacht wird.

Inŏlens, tis, o. 3. *szagatlan*; nicht riechend. Lucret.

Ĭnŏlĕo, ēvi, et ŏlŭi, ĭtŭm, ēre, 2. *rá, vagy hozzánőni*; anwachsen. 2) *beléplántálni*; einpflanzen. Gell.

Inŏlesco, lēvi, ĕre, 3. *ránőni, belénőni*; anwachsen, einwachsen. Colum. 2) *beléoltani, beléplántálni*; einpflanzen. Amorem alicui inolescere, Gell.

Inōmĭnālis, e, v. gr. dies, Gell. *szerentsétlen*; unglücklich.

Inōmĭnātus, a, um, *szerentsétlen*; unglücklich. Horat.

Inŏpāco, āre, 1. *beárnyékozni*; beschatten. Colum.

Inŏpertus, a, um, v. gr. caput, Sen. *fedetlen*; unbedeckt. 2) v. gr. veritas, Sen. *világos, nyilvánvaló tiszta*; bloß, rein.

Inŏpĭa, ae, f. 1. *szükség, fogyatkozás*; der Mangel. Inopiam tolerare, Sall. *szükséget, v. fogyatkozást látni, szenvedni*; Mangel leiden. 2) *szegénység*; die Armuth.

Ĭnŏpīnābĭlis, e, *véletlen, váratlan, nem vélhető*; unvermuthet, unvermuthlich.

Ĭnŏpīnans, tis, *a' ki nem is vél valamit*; nicht vermuthend. Aliquem inopinantem adgredi, Caes. *véletlenül támadni meg valakit, az az: mikor nem is vélné*; einen unvermuthet überfallen.

Ĭnŏpīnanter, Adv. *véletlenül*; unvermuthet. Sueton.

Ĭnŏpīnāte, Adv. *véletlen, véletlenül*; unvermuthet. Senec.

Ĭnŏpīnāto, Adv. idem.

Ĭnŏpīnātum, i, n. 2. *véletlen, v. váratlan dolog, véletlenség*; etwas Unvermuthetes. Nihil inopinati, Cic. *ez nem váratlan dolog*; das ist nichts Unvermuthetes. Haec sunt inopinata, Cic.

Ĭnŏpīnātus, a, um, v. gr. res, Cic. *nem vélt, véletlen, váratlan*; was wider Vermuthen geschieht, unvermuthet.

Ĭnŏpīnus, a, um, v. gr. quies, Virg. *nem vélt, véletlen*; unvermuthet. Ovid.

Inŏpīōsus, a, um, v. gr. consilii, Plaut. *szűkölködő valami nélkül*; Mangel habend, bedürftig.

Inopportūnus, a, um, *alkalmatlan valamire*; unbequem zu etwas. Cic.

Inops, ŏpis, *gyámoltalan, ügyefogyott*; hülflos. Solare inopem, Virg. 2) v. gr. homo, Svet. *szegény, szűkölködő*; arm, bedürftig. Inops amicorum, et ab amicis, Cic. *barátok nélkül szűkölködő, a' kinek barátí nintsenek*; arm an Freunden. Inops verbis, Cic. *a' ki nem tudja előadni gondolatit*; wortarm. Lingva inops, Cic. *szűkszavú nyelv*; eine wortarme Sprache. Inops mentis, Ovid. *kábúlt, esztelen*; ohne Verstand. Inops animi, Virg. *habozó*; wankelmüthig. 3) *tehetetlen*; unvermögend, ohnmächtig, nicht Macht habend. Liv.

Inoptābĭlis, *a' mit nem lehet v. nem kell kivánni, kellemetlen*; nicht wünschenswerth, unangenehm. Apul.

Inoptātus, a, um, *nem kivánt, kedvetlen*; ungewünscht, unangenehm. Senec.

Inōrābĭlis, e, *megengesztelhetetlen, kérlelhetetlen*; unerbittlich. Acc.

Ĭnōrātus, a, um, *eleibe nem terjesztett*; nicht förmlich vorgetragen. Re inorata reverti, Cic. *vissza menni, a' nélkül hogy a' dolog előterjesztődhetett volna*; zurückkehren, ehe man seine Sache vorgetragen hat.

Inordĭnālĭter, Adv. *rendetlenül*; unordentlich. Coel. Aur.

Inordĭnāte, Adv. *rend nélkül, rendetlenül*; ohne Ordnung, unordentlich.

Inordĭnātim, Adv. Idem.

Inordĭnātĭo, ōnis, f. 3. *rendetlenség*; die Unordnung. Apul.

Inordĭnātus, a, um, *rendetlen, rend nélkül való*; unordentlich, ohne Ordnung. Liv. Cic. 2) *a' ki testamentomtétel nélkül hal meg*; der ohne ein Testament stirbt.

Inordĭno, āre, 1. *rendbe szedni v. hozni, elrendelni*; ordnen, in Ordnung bringen. Colum.

Inŏrĭor, iri, Dep. id. qu. orior; *támad*-

ni, *magát mutatni*; sich zeigen. Tacit.

Inormitās, ātis, f. 3. i. q. enormitas.

Inornāte, Adv. *nem ékesgetve, fel nem ékesítve*; ungeschmückt.

Inornātus, a, um, *fel nem ékesitett*, *ékességtelen*, *ékesség nélkül való*; ungeschmückt, ohne Schmuck, ohne Putz. 2) *nem dítsért*, *nem magasztalt*; ungelobt, ungerühmt. Horat.

Inorno, āre, 1. *felékesítni*, *ékesgetni*; schmücken. Tertull.

Inōrus, a, um, v. gr. animalia, Gell. *szájatlan*, *szótalan*; mundlos, sprachlos.

Inōtiōsus, a, um, *nem tunya*, *nem rest*; nicht müßig. Quintil.

Inpacatus, Inparatus, Inpatiens, etc. vide: Impacatus, Imparatus, Impatiens, etc.

Inposterum, Adv. *ezentúl*; forthin.

Inprīmis, v. Imprimis, Adv. *legelsőben*; zuerst. 2) *különösen*, *kivált*, *kiváltképpen*; vornehmlich.

Inquaesītus, a, um, i. q. inquisitus, Tert.

Inquam, *mondom*, *mondám*, *mondtam*; ich sage, ich sagte, ich habe gesagt. Plaut.

Inquantum, Adv. *a' mennyiben*, *a' mennyire*; in so fern. Plin.

Inquĭes, ētis, o. Adj. *nyughatatlan*, *nyugtalan*; unruhig. Tacit.

Inquies, etis, f. 3. *nyughatatlanság*, *nyugtalanság*, *baj*; die Unruhe. Plin.

Inquĭesco, ĕre, i. q. quiesco, Apul.

Inquĭētātĭo, ōnis, f. 3. *háborítás*, *háborgatás*; die Beunruhigung. Sen.

Inquĭētātor, ōris, m. 3. *háborgató*, *háborító*; der Beunruhiger. Tertull.

Inquiēte, Adv. *nyughatatlanúl*; unruhig, ohne Ruhe. 2) *szűnetlenűl*; ohne Aufhören.

Inquĭēto, āvi, ātum. āre, 1. *háborgatni*, *nyughatatlankodtatni*; beunruhigen. Senec.

Inquĭētūdo, ĭnis, f. 3. *nyughatatlanság*, *baj*; die Unruhe. Senec. 2) inquietudo capitis, Solin. *főfájás*; das Kopfweh.

Inquĭētus, a, um, *nyughatatlan*, *nyugtalan*; ohne Ruhe, unruhig. Liv.: inquietior, Ammian: inquietissimus.

Inquĭlīna, ae, f. 1. *zsellér*, *béreslakó*, *t. i. asszony v. leány*; Inwohnerinn, ohne Eigenthumsrecht. Tert.

Inquĭlīnātus, us, m. 4. *zsellérkedés*, *zsellérség*; die Bewohnung, ohne Eigenthumsrecht. Tert.

Inquĭlīnus, i, m. 2. *zsellér*, *béreslakó*; ein Inwohner ohne Eigenthumsrecht, Bewohner eines fremden Orts Miethmann. 2) *lakos*, *lakó*; der Einwohner.

Inquĭnāmentum, i, n. 2. *szemét*; der Unflath. 2) *moslék*, *tisztátalanság*; jede Unreinigkeit.

Inquĭnāte, Adv. *motskosan*, *rútúl*, *otsmányúl*; unrein, garstig. Cic.

Inquĭnātus, a, um, *bémotskolt*, *elmotskolt*, *békevert*, *tisztátalan*, *motskos*; besudelt, verunreiniget, unsauber, unrein.

Inquĭno, āvi, ātum, āre, 1. *el v. bémotskolni*, *elkeverni*; verunreinigen, besudeln, beflecken. Famam alicujus inquinare, Liv. *valakinek jó hirét nevét bémotskolni*, *v. gyalázatba keverni*; einem einen Schandfleck anhängen. Vitam inquinare vitiis, Cic. 2) *festeni*, *megfesteni*; färben. Mart. 3) inquinare literis, Petron. *tanítni*; unterrichten.

Inquĭo, vel Inquam, inquis, inquit, Verb. def. *mondom*, *mondod*, *mondja*; ich sage, du sagst, er sagt. Hunc unum, inquam, diem, etc. *ezt az egy napot*, *mondom*; diesen einzigen Tag sage ich.

Inquīro, sīvi, sītum, ĕre, 3. (in et quaero) v. gr. aliquid, Cic. Liv. *felkeresni*, *keresni*, *kurkdszni*; suchen, aufsuchen. 2) in aliquem, Cic. aliquid, Liv. de re, Curt. *megvizsgálni*, *kitudakozni valamit*, *vizsgálódni*, *tudakozódni valami után*, *kinyomozni igyekezni valamit*, *végire járni valaminek*, *tzirkálódni valaki után*; untersuchen, forschen, oder fragen nach etwas, nachforschen, Untersuchung anstellen. Inquirunt ante diem in patrios annos, Ovid. *előre vetegetik*, *hogy mennyi ideig élhet még az attyok*; sie rechnen aus, wie lange der Vater noch leben wird.

Inquīsīte, Adv. *szorosan*, *gondosan*; genau, sorgfältig. Gell.

Inquīsītio, ōnis, f. 3. (inquiro) v. gr. rei, veri, Cic. *megvizsgálás*, *kinyomozás*, *végirejárás*: die Untersuchung, Forschung, Nachforschung, Erforschung. 2) *felkeresés*, *öszvekeresés*, *szedés*; das Suchen, Aufsuchen, Zusammensuchen. Inquisitio novorum militum, Curt. *új katonák szedése*; die Rekrutenwerbung. 3) *valaki után főként a' bévádolt személy után való kereskedés*, *tzirká-*

lás, tzirkálódás; klägerische Nachforschung, Untersuchung.

Inquīsītor, ōris, m. 3. *felkereső, kitudakozó, tzirkálódó, kurkász*; der alles aufsucht, Aufsucher, Nachforscher. Cic. 2) v. gr. rerum, Cic. *vizsgáló, vizsgálódó, megvizsgáló*; Nachforscher, Untersucher. Cic.

Inquīsītus, a, um, Adj. *meg nem vizsgált*; nicht untersucht. Plaut. 2) Part. ab inquiro; *megvizsgált, kikurkászott*; untersucht, erforscht.

Inrado, Inreparabilis, etc. vide: Irrado, Irreparabilis, etc. in Irr.

Inrectus, i. e. non rectus, *nem egyenes, egyenetlen, görbe*; nicht gerade, ungerade, krumm.

Insălūbris, bre, *nem egésséges, egésségtelen, az egésségnek nem hasznos*; ungesund, der Gesundheit nicht zuträglich. Plin. Comp. insalubrior, Sup. insaluberrimus, Plin. 2) *nem hasznos, nem jó, haszontalan, nem használatos*; undienlich, unheilsam, unzuträglich, unnütz. Plin.

Insălūbrĭtas, ātis, f. 3. *egésségtelen volta valaminek*; die Unheilsamkeit, Unzuträglichkeit. Plin.

Insălūbrĭter, Adv. *egésségtelenül*; ungesund, unzuträglich.

Insălūtāris, e, id. qu. Insalubris.

Insălūtātus, a, um, *köszöntetlen*; ungegrüßt. Sidon. 2) *bútsúzatlan, el nem bútsúzott*; ohne Abschied zu nehmen. Virg.

Insāna, ae, f. 1. *bolondító, tsudafa*; das Bilsenkraut.

Insānābĭlis, e, v. gr. morbus, Cic. *gyógyíthatatlan*; unheilbar. 2) Trop. *megorvosolhatatlan*; unheilbar, keiner Verbesserung fähig. Contumelia insanabilis, Cic.

Insāne, Adv. *dühösen, bolondúl, eszelős módon*; rasend, unsinnig, ohne Verstand. Insane amare, Plaut insanius Hor. 2) v. gr. esurire, Plaut. *rendkivűl*; rasend, heftig, z. B. hungern.

Insānĭa, ae, f. 1. *dühösség, eszelősség*; Raserey, Unsinn, Verstandlosigkeit, Wuth. Cic. 2) *düh, dühös kivánság*, rasende Begierde nach etwas, Wuth. 3) *elragadtatás*; der Enthusiasmus, die Begeisterung. Hor.

Insānĭens, entis, o. Adj. *esztelenkedő, eszelősködő*; unsinnig. 2) *dühös*; rasend.

Insānĭo, īvi et ĭi, ītum, īre, 4. *bolondoskodni, esztelenkedni, magán kivűl lenni*; unsinnig seyn, ohne Verstand seyn. 2) *dühösködni, dühösködve tsinálni valamit*; rasend oder unsinnig seyn, handeln wie ein Rasender. Ex amore insanire, Plaut. *bolondúl szeretni*; unsinnig lieben. 3) insanire insaniam hilarem, Sen. *magánkivűl lenni az öröm miatt*; vor Freude ganz außer sich seyn. 4) *szeleskedni valamivel*; zu heftig, zu hitzig seyn. Cic.

Īnsānĭtas, ātis, f. 3. *egésségtelenség, betegség*; die Ungesundheit, Krankheit. Cic.

Insānĭter, i. q. insane, Pompon.

Insānus, a, um, *bódúlt, bolond, eszelős*; unsinnig. 2) *igennagy*; sehr groß. e. gr. amor, Virg. *oktalan, v. dühös*; unsinnig, rasend. 3) *igen egésséges*; sehr gesund. Pers. 4) *rendkivűl termékeny*; außerordentlich fruchtbar. Insanae vites, Plin. 5) e. gr. forum, Virg. *közönséges törvénypiatz, hol lármáznak, 's veszekednek*; der öffentliche Gerichtsplatz, wo gelärmt und gestritten wird. 6) vates insana, Virg. *felbuzdúlt, nekitüzesedett v. hevűlt jövendőmondó asszony v. leány*; eine begeisterte Prophetinn. Comp. -ior, Hor. Superl. -issimus, Cic.

Īnsătĭābĭlis, e, (satior) e. gr. avaritia, Sallust. cupiditas, Cic. animus, Liv. *telhetetlen*; unersättlich. 2) e. gr. pulchritudo, varietas, Cic. *a' mivel bé nem győz, v. bé nem tud telni az ember*; dessen man nicht satt werden kann.

Insătĭābĭlĭtas, ātis, f. 3. *telhetetlenség*; die Unersättlichkeit.

Insătĭābĭlĭter, Adv. *telhetetlenűl*; unersättlich.

Insătĭātus, a, um, *ki nem elégített, ki elégíthetetlen, telhetetlen*; ungesättigt, unersättlich.

Insătĭĕtas, ātis, f. 3. *telhetetlenség*; die Unersättlichkeit.

Insătūrābĭlis, e, *kielégíthetetlen, telhetetlen*; unersättlich.

Insătūrābĭlĭter, Adv. *kielégíthetetlenűl, telhetetlenűl*; unersättlich Cic.

Insătūrātus, a, um, *telhetetlen, bé nem telt*; ungesättigt. Noverca insaturata odiis, Avien.

Inscalpo, psi, ptum, ĕre, 3. *bé, v. belé vágni, metszeni, v. vésni*; einschneiden, eingraben.

Inscālptus, a, um, *bé, v. belé vdgott, metszett, v. vésett*; eingegraben, eingeschnitzt.

Inscendo, di, sum, ĕre, 3. (scando) e. gr. in currum quadrigas, in lectum in arborem, Plaut. equum, Sallust. *fel, v. béhágni, v. lépni, felmászni, fel, v. rdúlni*; hinauf oder wohin steigen, besteigen.

Inscensĭo, ōnis, f. 3. *bé, belé, fel, rá, v. valahova hágás*; das Hinein- Hinauf- oder Wohinsteigen.

Inscensus, a, um, (inscendo) *bé, belé, fel, rá, v. valahova hágott*; hinein- hinauf- oder wohin gestiegen.

Inscensus, us, m. 4. i. q. inscensio.

Inscĭe, Adv. *nem tudva, tudatlanságból, együgyüségből*; unwissend, aus Einfalt.

Inscĭens, tis, o. *tudatlan, nem tudó*; unwissend. Me insciente, Cic. *tudtom, v. hírem nélkül*; ohne mein Wissen. 2) *tudatlan, ostoba, együgyü*; unwissend, dumm, einfältig. Terent.

Inscĭenter, Adv. *nem tudva, tudta nélkül*; unwissentlich. 2) *tudatlanúl, ostobáúl, együgyüen, ügyetlenül*; unwissend, dumm, ungeschickt.

Inscĭentĭa, ae, f. 1. e. gr. locorum, Caes. *nem tudás, nem esmerés*; die Unwissenheit. 2) *esztelenség, ostobaság, tudatlanság, esméretekkel nem bírás*; die Unvernunft, Mangel der Kenntnisse. 3) *filosofusi tudatlanság, az az: mikor nem tud bizonyosan az ember valamit*; philosophische Unwissenheit, d. h. wenn man etwas nicht zuverlässig weiß.

Inscīte, Adv. *illetlenül, ügyetlenül, durván, gorombán*; unschicklich, nicht fein, ungeschickt, auf ungeschickte Art. Superl. -issime, Gell.

Inscītĭa, ae, f. 1. *tudatlanság, tapasztalatlanság, ügyetlenség*; die Unwissenheit, Unerfahrenheit, Ungeschicklichkeit. 2) *ostobaság, durvaság, együgyüség, gondolatlanság*; die Dummheit, Einfalt, Unbesonnenheit. Terent.

Inscītŭlus, a, um, Dim. e. gr. ancillula, Afran. *nem módos, udvariságtalan, paraszt*: nicht artig, nicht manierlich.

Inscītus, a, um, *tudatlan, ügyetlen*; unwissend, ungeschickt. 2) *esmeretlen*; unbekannt. 3) *ostoba, durva, balgatag*; dumm, albern. Comp. -ior, Cic. Superl. -issimus, Plaut.

Inscĭus, a, um, *tudatlan, valamihez nem értő*; unwissend. 2) e. gr. culpae, Virg. *nem részes valamiben*; woran nicht Theil habend. 3) *esmeretlen*: unbekannt.

Inscrībo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. nomen in libro, et in librum, Cic. *bé, v. beléírni*; einschreiben. 2) *mellé, v. hozzá írni, ráírni valamire*; anschreiben, auf etwas schreiben. 3) e. gr. librum, Quint. *tzímet, v titulust adni a' könyvnek*; einem Buche einen Titel geben. 4) e. gr. sibi nomen philosophi, Cic. *tulajdonítni, adni*; zuschreiben. 5) e. gr. orationem in animo, Cic *könyvnélkül megtanúlni*: auswendig lernen. 6) e. gr. aedes literis, Plaut. *eladótzédulát ragasztani, szegezni, v. függeszteni valamelly házra azt eladóvá tenni*; einen Verkaufszettel an ein Haus anschlagen. 7) e. gr. alicui epistolam, Cic. *valakinek, v. valakihez levelet titulálni, v. tzímezni, a' levél felyülírását valakihez intézni*; einen Brief an einen überschreiben. 8) Trop. e. gr. corpus, Plin. *vakarni, v. kartzolni*; kratzen oder ritzen. e. gr. corpus vulneribus, Plaut. *veréshelyekkel tsikozni a' testét*; Striemen am Leibe machen. 9) e. gr. aliquem dominum alicui rei, Quint. *valakit valami dolog tulajdonosának esmerni*; einen für den Eigenthümer einer Sache erkennen.

Inscrīptĭo, ōnis, f. 3. *ráírás*; das Draufschreiben. 2) *könyvtzím, v. titulus*; der Titel eines Buches. 3) *felyülírás, p. o. az állóképen*; die Aufschrift, z. B. einer Statue. 4) *bélyegezés*; das Brandmarken. Petron. 5) *vád, panasz*; die Anklage. Pandect.

Inscrīptūra, ae, f. 1. i. q. inscriptio, Tertull.

Inscrīptus, a, um, *nem írt, íratlan*; nicht geschrieben. 2) *ráírt*; darauf geschrieben. 3) *tulajdonított*; zugeschrieben. 4) *jelelt, megjelelt*; gezeichnet. 5) *valakinek szólló, valakihez intézett*; an einen überschrieben. Epistola inscripta patri, Cic. 6) Inscripti i. e. servi signo inusto notati. 7) *tzímezett, titulált*; betitelt. Liber inscriptus Hortensius, Cic.

Inscrūtābĭlis, e, *kinyomozhatatlan*; unerforschlich.

Inscrūtor, āri, Dep. 1. e. gr. aliquid, Macrob. *nyomozni*, *kinyomozni*, *utánna járni*; nachforschen.

Insculpo, psi, ptum, ĕre, 3. e. gr. aliquid in columna et columnae, Plin. *bévésni*, *bémetszeni*; eingraben, einschnitzen. 2) Trop. e. gr. aliquid in animum, Cic. *szivébe nyomni*, *állandóan megtartani emlékezetében*; etwas fest behalten. 3) *feljegyezni*; anmerken.

Insculptus, a, um, *bévésett*, *bémetszett*; eingegraben, eingeschnitzt. 2) Trop. e. gr. animo, Cic. *bényomott*, *beóltott*; eingeprägt.

Insĕcābĭlis, e, *elvágthatatlan*, *elszakaszthatatlan*, *elválaszthatatlan*, *eloszthatatlan*; unzerschneidbar, unzertrennbar, unzertheilbar. e. gr. corpora, i. e. atomi, Quintil.

Insĕce, i. e. dic, vide: Inseco.

Insĕco, cui, ctum, cāre, 1. *belé*, *bé*, *v. elvágni*, *felvagdalni*, *felmetélni*; hinein schneiden, zerschneiden, verschneiden. 2) inseco, pro: insequo v. insequor. e. gr. insece, i. e. dic, Enn.

Insectanter, Adv. e. gr. vituperari, Gell. *gyülölségesen*; gehässig.

Insectātĭo, ōnis, f. 3. e. gr. hostis, Liv. *üldözés*, *kergetés*, *üzés*; das Verfolgen. 2) *rágalmazás*, *ótsárlás*, *szidás*; die Verläumdung, Scheltung. 3) *tsúfolás*, *gúnyolás*; die Verspottung, Verhöhnung.

Insectātor, ōris, m. 3. e. gr. plebis, Liv. vitiorum, Quint. *üldöző*, *ellenség*; ein Verfolger, Feind.

Insectĭo, ōnis, f. 3. *beszéllés*, *el*, *v. elóbeszéllés*; die Erzählung. (ab Obs. inseco, v. insequo, ere, Gell). 2) *el*, *v. darabokra vágás*; die Zerschneidung. 3) *el*, *v. felosztás*, *részekre osztás*; die Eintheilung, Abtheilung. (ab: inseco, āre.)

Insecto, āre, 1. Plaut. vide: Insector.

Insector, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. aves, Cic. *kergetni*, *üzőbe venni*, *utánna eredni*; mit Fleiße nachfolgen, nachsetzen. 2) Trop. e. gr. aliquem maledictis, Cic. *gyalázni*, *kissebbíteni rágalmazni*; einen schmähen. 3) e. gr. injuriam alicujus, Cic. *bosszút állani*, *v. bosszúállláson igyekezni*; sich zu rächen suchen. 4) e. gr. vitia, non homines, Plin. *üldözni*; verfolgen. 5) e. gr. terram rastris, Virg. *megkapálni*; umhacken.

Insĕctum, i, n. 2. *bogár*; das Insect. Virg.

Insectūra, ae, f. 1. *bévágás*, *bémetszés*; der Einschnitt. Senec.

Insectus, a, um, i. q. non sectus. 2) *elvágott*, *eldarabolt*; zerschnitten. 3) *elosztott*; zertheilt.

Insĕcūtĭo, ōnis, f. 3. (insequor) *kergetés*, *üzés*; die Verfolgung Apul.

Insecūtor, ōris, m. 3. *kergető*, *üző*; der Verfolger.

Insĕcūtus, a, um, *követett*; der nachgefolgt ist. 2) insecutis mensibus, Plin. *a' következendő hónapokba*; in den folgenden Monathen.

Insēdābĭlis, Adj. *letsendesíthetetlen*, *letsilapíthatatlan*; was man nicht stillen kann.

Insēdābĭlĭter, Adv. *szakadatlanúl*, *szünet nélkül*; ohne Aufhören. 2) *nyughatatlanúl*, *nyugodalom nélkül*; ohne Ruhe, Lucret. 3) *telhetetlenül*; unersättlich.

Insēdātus, a, um, *nyughatatlan*, *nem tsendes*, *ki nem elégített*; unruhig, ungestillet, unbefriedigt. 2) *lármás*, *zenebonás*; aufrührisch.

Insēmĭnātus, a, um, *bévetett*, *beóltott*, *elplántált*; besäet, eingepflanzt.

Insēmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *belévetni*, *óltani*, *v. plántálni*; hinein säen oder pflanzen. 2) e. gr. terram, Vitruv. *bévetni*; besäen. 3) *vetni*; säen. Arnob.

Insĕnesco, nui, ĕre, 3. e. gr. libris, Hor. negotiis, Tac. *belévénülni valamibe*, *v. valami mellett megöregedni*, *v. megvénülni*; in oder bey etwas alt werden.

Insensātus, a, um, *oktalan*, *ostoba*, *esztelen*; unvernünftig.

Insensĭbĭlis, e, *érezhetetlen*; unempfindlich.

Insensĭlis, e, idem.

Insensŭālis, e. e. gr. res, Cassiod. *érzéketlen*; unempfindbar. 2) *ostoba*, *esztelen*; sinnlos.

Insēpărābĭlis, e, *elválaszthatatlan*, *elválhatatlan*; unzertrennlich, unzertrennbar.

Insēpărābĭlĭtas, ātis, f. 3. *elválaszthatatlanság*, *elválhatatlanság*; die Unzertrennlichkeit. Augustin.

Insēpărābĭlĭter, Adv. *elválaszthatat-*

lanúl, elválhatatlanúl; unzertrennlich.

Insēpărātus, a, um, *el nem választott, választatlan*: ungetrennt. Tertull.

Insēpio, psi, ptum, īre, 4. *sövénnyel békeríteni, körülvenni*; umzäunen, umgeben. Inseptum muro, Senec.

Inseptus, a, um, *körül nem sövényezett, körül nem vett, őrizet alá nem tétetett*; unverzäunt, unverwahrt.

Insēpultus, a, um, *el nem temettetett, temetetlen*; unbegraben. Mors insepulta, i. e. sine sepultura. Senec. Sepultura insepulta, Cic. i. e. sine ceremoniis usitatis instituta. 2) *eltemetett*; begraben. Trop. Virtus nec oblivione insepulta ess poterit,

Insēque, i. e. dic, Enn. ap. Fest.

Insēquenter, Adv. *illendő renánélkül, következés, v. öszveköttetés nélkül, nem illően, ostobául*; ohne gehörige Folge, unzusammenhängend, ungereimt, dumm.

Insēquor, quutus (cutus) sum, sequi, Dep. 3. *követni, utánna menni*; nachfolgen. 2) e. gr. aliquem, Ovid. *utánna sietni*; einem nacheilen 3) e. gr. aliquem contumelia, Cic. *valakit rágalmazni, ótsárlni v. beszédével üldözni, szidni, gyalázni*: einen mit Schmähworten verfolgen, schelten. 4) e. gr. fugientem, Ovid. *kergetni, üzőbe venni, űzni, utánna eredni*; nachjagen. 5) e. gr. convellere vimen, Virg. *folytatni*; fortfahren. 6) *azon lenni, valami körül fáradozni*; sich Mühe geben. Nec vero te rhetoricis libris insequor, ut erudiam, Cic.

Insequūtus, a, um, (insequor) *követett, utánna ment*; nachgefolgt.

Insērēnus, a, um, *nem tiszta, homályos, felleges, ködös*; nicht heiter, wölkicht, neblicht.

Insēro, sēvi, sĭtum, ĕre, 3. *ültetni, beültetni*; einpflanzen. 2) e. gr. pirum bonam in pirum silvaticam, Varr. *óltani, bé, v. belé óltani*; einpfropfen, impfen. 3) e. gr. frumentum arboribus, Colum. *fák alá vetni*; unter die Bäume säen. 4) natura tibi insevit vitia, Hor. *veled születetett a' vétek, v. a' természet óltotta beléd*; die Natur hat dir Laster eingepflanzt. 5) e. gr. corpora animis, Cic. *egyesíteni*; vereinigen.

Insēro, sĕrui, sertum, ĕre, 3. e. gr. collum in laqueum, Cic. oculos in pectora, Ovid. cibum alicui in os, Cic. sensum sermone medio, Quint. *belészerkeztetni, beletenni, beléiktatni*; hinein thun, hinein stecken. 2) e. gr. deos minimis rebus, Liv. jocos historiae, Ovid. *belékeverni, elegyíteni, v. szőni*; hinein bringen, einmischen. e. gr. se turbae, bellis, Ovid. *belékeveredni, magát belé ártani*; sich einmischen. 3) Trop. e. gr. opinionem alicui, Cic. *sok fetsegéssel valamelly vélekedésre beszéllni, v. venni, beléfetsegni vélekedését*; einem eine Meinung einschwatzen. 4) inferri historiis, Plin. *a' históriába, v. történet könyvekbe feljegyződni*; in die Geschichtbücher eingezeichnet werden.

Inserpo, psi, ptum, ĕre, 3. *belétsúszni, belmászni*; hinein schleichen oder kriechen. Somnus inserpit curis, Stat. *reá jön, ráérik, v. elnyomja*; überfällt.

Inserta, ae, f. 1. *dísz, ékesség*; eine Zierde. Inserta; *a' mi a' beszédbe béiktatódik*; etwas, was in einer Rede mit eingerückt wird.

Insertātio, ōnis, f. 3. *beletevés, beléiktatás*; das Hineinthun, Hineinrücken. Cael. Aur.

Insertim, Adv. e. gr. fundere, Lucret. *beléalkalmaztatva, belétéve, beléeresztve*; hineinfügend.

Insertio, ōnis, f. 3. *beléalkalmaztatás, beléóltás, óltás*; die Hineinfügung, Einpfropfung, Pfropfung. Macrob.

Insertivus, a, um, *belétett, alkalmaztatott, v. óltott*; hineingefügt, eingepfropft. Calp. Decl.

Inserto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. sinistram clypeo, Virg. *beléalkalmaztatni, dugni, v. tenni*; hinein fügen oder stecken. e. gr. manum leonibus, Senec. *az oroszlánok torkába*; in den Rachen der Löwen

Insertus, a, um, (insero) *belétett*: hinein gethan. 2) *beléiktatott*; eingerückt. 3) *aldjadugott*; untergesteckt.

Inservio, īvi, ītum, īre, 4. (servus) *szolgálni, az az szolga lenni*; dienen, Sclav seyn. 2) *szolgálni, szívességgel lenni*; dienen, Gefälligkeit erweisen. Nihil est inservitum a me temporis causa, Cic. i. e. factum gratificandi causa. 3) e. gr. artibus et honoribus, Cic. *valamire, v. valaminek adni magát, arra gondot*

's *szorgalmaf, v. szorgalmatosságot fordítni*; einer Sache ergeben seyn, Mühe darauf wenden. e. gr. valetudini, Cic. *egésszségére vigyázni*; seiner Gesundheit pflegen. e. gr. suis commodis, Cic. *maga hasznát nézni*; auf seinen Nutzen sehen. 4) e. gr. summa ope plebi, Liv. *hizelkedni*; schmeicheln.

Inservo, āre, 1. e. gr. volucres, Stat. *figyelmezni, v. ügyelni valamire, gondját viselni valaminek, rávigyázni valamire*; beobachten, Achtung geben.

Insessor, ōris, m. 3. *a' ki valamin ül*; der auf etwas sitzt. 2) e. gr. viarum, Symm. *útonálló, haramia*; ein Straßenräuber.

Insessus, a, um, (insideo) *ráült*; sich wohin gesetzt. 2) *körülvett, megszállott*; umgeben, besetzt.

Insībilo, āre, 1. *süvölteni, sziszegni, zúgni, suhogni*; zischen, pfeifen, säuseln. Ubi insibilat Eurus, murmura pinetis fiunt, Ovid. 2) *sziszegve belélehelleni*; zischend einhauchen. Sil.

Insiccābĭlis, e, *meg nem szárasztható, száraszthatatlan*; nicht zu trocknen. Sidon.

Insiccātus, a, um, *meg nem száradt*; ungetrocknet.

Insĭcia, ae, f. 1. v. Insicium, ĭi, n. 2. *májoshurka, v. más vagdalt húsból készült eledel*; eine Leberwurst, oder sonst ein Gericht von gehacktem Fleische.

Insidĕo, sēdi, sessum, ēre, 2. e. gr. equo, in equo, Liv. *valamin ülni*; auf etwas sitzen. 2) e. gr. animo, et in animo, Cic. *eszében lenni*; im Sinne seyn. 3) e. gr. arcem militibus, Liv. *őrizettel megrakni*: besetzt halten. 4) e. gr. itinera, Liv. *elállani, v. elrekeszteni az útakat*; die Straßen verlegen. 5) *hozzáragadni, hozzáragadva maradni, megragadni valamiben*; kleben bleiben. Haec cogitatio insiderat penitus, Cic. *megmaradtam ezen gondolatomban*; dieser Gedanke ist mir stets im Gedächtnisse geblieben. 6) *leguggolni, legugyorodni*; niederkauern. 7) fictum crimen insidet in animo, Cic. *hiszik a' költött vádat*; die erdachte Beschuldigung wird geglaubt. 8) insidet in animo oratio, Cic. *meghatja a' szívet*; macht einen Eindruck auf das Herz.

Insĭdĭae, ārum, f. plur. *lesben álló katonaság, v. más sereg*; der Hinterhalt, d. h. Truppen, die sich wo befinden, um andere zu überfallen. 2) *les, v. az a' hely, a' hol az illyen katonaság, v. sereg megbúvik*; der Ort, wo dergleichen Truppen versteckt sind. Milites in insidiis collocare, Liv. 3) *leselkedés, ólálkodás, ravaszság*; die Nachstellung, Hinterlist. Insidias facere alicui, Cic. Trop. insidias auribus facere, Petron. *hizelkedni, esenkedni valakinek*; schmeicheln, liebkosen.

Insĭdĭanter, Adv. *ólálkodva, leselkedve, álnokúl, ravaszúl*; hinterlistig.

Insĭdĭātor, ōris, m. 3. *lesben álló katona*; ein Soldat, der in den Hinterhalt gestellt ist. 2) *ravasz, v. álnok leselkedő, v. óldlkodó*; ein hinterlistiger Nachsteller. e. gr. viae, Cic. *útonálló, haramia*; ein Straßenräuber.

Insĭdĭātrix, īcis, f. 3. *ólálkodó, leselkedő (asszszony v. leány)*; eine Nachstellerinn. Ammian.

Insĭdio, āre, i. q. insidior, Pandect.

Insĭdĭor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. alicui, Cic. *álnokúl v. ravaszúl ólálkodni, v. leselkedni*; hinterlistig nachstellen. 2) e. gr. somno maritorum, Cic. tempori, Liv. *valamit lesni, v. várni*; auf etwas lauern oder passen.

Insĭdĭōse, Adv. *alattomosan, álnokúl, ravaszúl, tsalárdúl, leselkedve, ólálkodva*; betrüglich, hinterlistig, ränkevoll.

Insĭdĭōsus, a, um, *alattomos, álnok, ravasz, tsalárd, fortélyos, leselkedő, ólálkodó, veszedelmes*; hinterlistig, ränkevoll, tückisch, nachstellerisch, gefährlich. 2) *gyanús*; verdächtig. Comp. -ior, Superl. -issimus.

Insīdo, sēdi, sessum, ēre, 3. (sido) *lebotsátkozni, leereszkedni letelepedni, v. ülni valahova v. valamire*; sich wo niederlassen, sich wo hinsetzen. Apes floribus insident, Virg. *megszállják a' virágokat*; setzen sich auf die Blumen. 2) *lakozás végett valahol megtelepedni*; sich wo niederlassen, um da zu wohnen. 3) *valamelly helyet elfoglalni, valahol magát megfészkelni*; einen Ort

besetzen, sich wo festsetzen. 4) Trop. *megmaradni, gyökeret verni*; hängen bleiben, sich einwurzeln. Verba insidunt memoriae, Quint.

Insigne, is, n. 3. (signum) *jel*; ein Zeichen. Morbi insignia, Cic. 2) e. gr. regni, Cic. *ékesség, dísz*; die Zierde, der Schmuck. Orationis insignia, Cic. 3) *tzímer, paizs sisakkal*; ein Schild mit dem Helme. 4) *pompás valami, a' mi jól áll*; etwas herrliches, was sich gut ausnimmt. 5) *zászló*; eine Fahne.

Insigniārius, ii, m. 2. *tzímer, v. fegyver hordozó*; ein Wappen- oder Waffenträger. Gloss.

Insignio, īvi, ītum, īre, 4. *jelelni, megjelelni*; zeichnen, bezeichnen. 2) *ékesítni, felékesítni*; zieren. 3) e. gr. aliquem, Plin. jun. *nevezni*; einen nennen. 4) e. gr. annum cladibus, Tert. *megverettetések, 's véresütközetek által nevezetessé tenni bizonyos esztendőt*; ein Jahr durch Niederlagen und blutige Schlachten merkwürdig machen.

Insignis, e, *megjelelt, jegyes, a' mi kitetszik a' többi közzűl*; gezeichnet, was sich vor andern ausnimmt. 2) *kiálló, kiláts zó*; hervorstehend. Vitiis insignis, Ovid. *igen bűnös, v. vétkes*; sehr lasterhaft. 3) *jeles, nevezetes, fő nemzetű*; berühmt. Genere et forma insignis, Tac. 4) e. gr. vis deorum; *különös*; sonderbar.

Insignīte, Adv. *felette, v. igen eszrevehetőképpen, különösen, felette igen, igen igen*; überaus merklich, ausnehmend. 2) e. gr. improbus, Cic. *gonosz, istentelen*; boßhaft. 3) insignitius rem alicui exprobrare, Liv. *hathatósan, lelkesen a' szemére hányni valakinek valamit*; einem etwas ernstlich verweisen.

Insignīter, Adv. *észrevehetőképpen, különösen, megesmerhetőképpen, kivált képpen*; merklich, kenntlich, vorzüglich. e. gr. impudens, Cic. *igen szemtelen*; sehr unverschämt. e. gr. aliquem diligere, Cic. *erősen, v. nagyon szeretni*; sehr lieben.

Insignītus, a, um, *megjelelt*; gezeichnet. 2) *nevezett, elnevezett*; benennet. 3) *felékesített*; geziert.

Insīle, is, n. 3. *zsámoly, v. lábító, a' takátsoknál*; ein Trittschemmel der Weber.

Insilio, silui, (silivi, silii), sultum, īre, 4. (salio) e. gr. undis, Ovid. *belé ugrani, belészökni*; hinein springen. 2) e. gr. equum, et in equum, Liv. *felugrani*; aufspringen.

Insimilo, āre, i. q. Insimulo.

Insīmul, Adv. *együtt*; zugleich. Flor.

Insīmŭlātio, ōnis, f. 3. *vádolás, bűnbekerítés, vád*; die Beschuldigung, Anklage.

Insīmŭlātor, ōris, m. 3. *vádoló*; ein Beschuldiger, Ankläger. Apul.

Insīmŭlātus, a, um, *vádolt, bűnbekerített*; beschuldiget.

Insīmŭlo, āvi, ātum, āre, 1. *valakire valamit mondani, hazudni, költeni, valaki ellen valamit vitatni, v. állítni*; wider einen etwas vorgeben oder behaupten. Insimulant hominem discessisse, Cic. 2) e. gr. aliquem flagitii, peccati, falso, Cic. criminibus falsis, Ovid. *vádolni*; beschuldigen. 3) *magát tettetni*; sich stellen. Insimulavit fugere, Cic.

Insincērus, a, um, e. gr. cruor, Virg. *nem tiszta, megromlott, nem őszinte, nem természeti jó állapotjában lévő*; falsch, verdorben, nicht in seinem natürlich guten Zustande. 2) *nem igaz, nem egyenes szivű, v. lelkű*; nicht redlich, nicht aufrichtig. Gell.

Insĭnŭātio, ōnis, f. 3. e. gr. ponti, Avien. *keskeny, v. tekervényes úton való bémenetel*; der Eingang durch einen engen oder gekrümmten Weg. 2) *bészínlés, magakedveltetés*; das Einschmeicheln, Gefälligmachen. 3) *ki, v. megjelentés*; die Bekanntmachung. Cod. Just.

Insĭnŭātus, a, um, *ditsért, magasztalt*; angepriesen. 2) *valaki kedvező indúlatjába bészínlett*; in Gunst gesetzt.

Insĭnŭo, āvi, ātum, āre, 1. (sinus) e. gr. manum, Tert. *kebelébe tenni*; in den Schooß legen. 2) scil. se, *bészínleni, béfúrni magát, tsapodárság által kedvességbe jönni*; sich einschmiegen, eindringen. 3) e. gr. aliquem animo alterius, Plin. *valaki részére kieszközölni valakinek kedvező indúlatját*; einem eines Gunst zuwege bringen. 4) e. gr. se in consvetudinem alicujus, se ad aliquem, Cic. Plaut. *valaki esmeretségébe jutni*; sich bey einem bekannt machen. 5) e. gr. se in philosophiam antiquam, Cic. *belémerülni*; sich

vertiefen. 6) *ki*, *v. megjelenteni*; bekannt machen. JCt.

Insipidus, a, um, *izetlen*; unschmackhaft. 2) *ostoba*, *balgatag*, *illetlen*, *disztelen*; albern, unanständig, abgeschmackt. Gell.

Insipiens, tis, o. *izetlen*, *iztelen*; ohne Geschmack, geschmacklos. 2) *esztelen*, *ostoba*; unweise, thöricht. Cic.

Insipienter, Adv. *esztelenül*, *ostobául*; unweise, thöricht. Cic.

Insipientia, ae, f. 1. *iztelenség*, *izetlenség*; die Geschmacklosigkeit. 2) *esztelenség*, *ostobaság*; die Thorheit, Albernheit. Cic.

Insipo, āre, 1. et ĕre, 3. *belévetni*, *v. lökni*; hinein werfen. Cato.

Insisto, stiti, stitum, sistĕre, 3 *valamin állani*, *v. állni*; auf etwas stehen. 2) *állhatatosan megállani valami mellett*, *v valamiben*; beharren 3) e. gr. hastae, Plin. *dárdára*, *v. kopjára támaszkodni*; sich auf ein Spieß lehnen 4) e. gr. vestigia, et vestigiis, in vestigiis alicujus, Liv. Cic. *valaki nyomdokit követni*; in eines Fußstapfen treten 5) e. gr. mente et animo in aliquid, Caes. *minden szorgalmatosságát ráfordítni valamire*; allen Fleiß auf etwas wenden. 6) e. gr. honoribus alicujus, Plin. *mindenképpen azon igyekezni, minden mesterségét megvetni, hogy más példája szerént nagy tisztségre juthasson az ember*; sich alle Mühe geben, daß man wie ein anderer zu hohen Ehren gelange. 7) *folytatni*, *p. o. a' munkát*, *meg nem szűnni*, *rajta lenni*; fortfahren. Insistunt commeatus nostros intercludere, Caes 8) e. gr. in magna gloria, Cic. *nagy tiszteletben*, *v. becsületben lenni*; in großen Ehren seyn. 9) e. gr. munus, Cic. *tisztséget viselni*, *v. hivatalt folytatni*; ein Amt verwalten. 10) *megjelenni*, *elő jőnni*, *békövetkezni*; eintreten, erscheinen, kommen. Tempora insisterunt, Ovid.

Insiticius, a, um, (insero) *beóltott*; eingepfropft. 2) e. gr. sermo, Plin. Ep. *másunnan vett*, *v. költsönözött*, *nem tulajdon*, *és nem természetes*, *idegen*; anders woher genommen, und nicht natürlich, fremd.

Insitio, ōnis, f. 3. *beóltás*, *óltás*; die Einpfropfung, Pfropfung. 2) *óltás*, *a' mi bé van óltva*, *óltovány*; das Gepfropfte. Pallad. 3) *óltás ideje*; die Zeit der Pfropfung. Ovid.

Insititius, a, um, i. q. Insiticius.

Insitivus, a, um, i. q. insiticius, e. gr. pira, Hor. *óltott*; gepfropft. 2) e. gr. securicula, Plin. *óltáshoz való*; zum Pfropfen gehörig. 3) *hamis*, *nem igaz*, *alattomban eltserélt*; unächt, untergeschoben. Insitivi liberi. Phaed.

Insitor, ōris, m. 3. *óltó*, *ültető*; ein Pfropfer, Pflanzer.

Insitum, i, n. 2. *óltovány*, *óltóág*; Pfropfreiß. Colum.

Insitus, a, um, (insero) *beültetett*; eingepflanzt. 2) *beóltott*; eingepfropft. 3) e. gr. urbi civis, Sallust. *bévett polgár*; ein aufgenommener Bürger. 4) *tulajdon*, *veleszületett*; eigen, angeboren. Ut esset insitum militibus, vincere, Cic.

Insitus, us, m. 4. *beóltás*; das Einpfropfen. Plin.

Insociābĭlis, e, *egyesíthetetlen*, *társalkodás nélkül való*, *társalkodást kerülő*; nicht zu vereinigen, ungesellig, nicht umgänglich. Homines generi humano insociabiles, Liv.

Insolābĭlĭter, Adv. *vigasztalhatatlanúl*; untröstlich.

Insolātio, ōnis, f. 3. (sol) *napon*, *v. verőfényen szárasztás*; die Dörrung an der Sonne. 2) *fejérítés*; die Bleichung. 3) *napon kinlevés v. fekvés*; das Liegen an der Sonne.

Insolātus, a, um, (insolo) *napon szárasztott*; an der Sonne getrocknet. Uvae insolatae, Colum. 2) dies insolati, Idem. *hév napok*; heiße Tage.

Insolens, tis, o, (soleo) *szokatlan*, *szokás ellen való*; wider Gewohnheit. Quid tu Athenis insolens, Ter. 2) e. gr. bellorum, Tac. *a' ki valamihez nem szokott*; der etwas nicht gewohnt ist. 3) e. gr. laetitia, Hor. ostentatio, Cic. *rendkivül való*, *felette nagy*; allzugroß. 4) e. gr. homo, Cic. *kevély*, *dölyfös*, *felfúvalkodott*, *szemérmetlen*, *ortzátlan*; unbescheiden, sich zu sehr erhebend, übermüthig, stolz. 5) e. gr. regio, Pallad. *magános*, *laktalan*; einsam, unbewohnt. Comp. -ior, Superl. issimus.

Insolenter, Adv. *szokatlanúl*; ungewöhnlich. 2) *igen*, *felette*, *rendkivül*, *sokszor*; zu sehr, unmäßig, zu häufig. 3) *kevély*, *felfúvalkodott*,

dölyfös; stolz, sich erhebend. Comp. -ius. Cic. Superl. -issime, Lact.

Insŏlentĭa, ae, f. 1. e. gr. fori, loci, rerum secundarum, Cic. *szokatlanság, nemszokás valamihez*; die Ungewohnheit einer Sache. 2) e. gr. verborum, Cic. *szokatlanság, újság, szokásban nemlét*; die Ungewöhnlichkeit. 3) *felfúvalkodás, dölyf, dölyfösség, kevélység*; der Stolz, Übermuth.

Insŏlĕo, ēre, 2. i. q. soleo, Caecil.

Insŏlesco, ĕre, 3. *magát elhinni, fennyen járni, elkevélyedni, elkényesedni*; stolz werden, sich erheben.

Insŏlĭdus, a, um, *nem egész*; nicht ganz. 2) *gyenge, nem erős*; schwach. 3) *tökélletlen, nem tökélletes*; unvollkommen. Sallust.

Insŏlĭte, Adv. *szokatlanúl*; wider Gewohnheit. Augustin.

Insŏlĭtus, a, um, e. gr. ad laborem, Caes. rerum bellicarum, *szokatlan, hozzá nem szokott*; der etwas nicht gewohnt ist, ungewohnt 2) e. gr. res auribus, Luc. *szokatlan, új, nem hallott*; ungewöhnlich, niemahls erhört.

Insŏlo, āvi, ātum, āre, 1. (sol) e. gr. uvas, Colum. *valamit napra, napfényre, v. verőfényre kitenni melegedni, v. száradni*; etwas der Sonne aussetzen, um es zu wärmen, zu dörren. 2) *fejéríteni, t. i. vásznat*; bleichen.

Insŏlūbĭlis, e, e. gr. vinculum, Macrob. *felbonthatatlan, meg, v. feloldhatatlan*; unauflöslich. 2) *megczáfolhatatlan, kétségtelen, kétségen kivűl való*; nicht zu widerlegen, unstreitig. 3) e. gr. debitum, Sen. *megfizethetetlen*; nicht zu bezahlen.

Insŏlūbĭlĭtas, ātis, f. 3. *felbonthatatlanság, meg, v feloldhatatlanság*; die Unauflöslichkeit.

Insŏlūbĭlĭter, Adv. *felbonthatatlanúl, meg, v. feloldhatatlanúl*; unauflöslich.

Insomnĭa, ae, f. 1. (somnium) *álmatlanság, nem alhatás*; die Schlaflosigkeit. Insomniis carere, Cic.

Insomnĭōsus, a, um, *álmatlan*; schlaflos. 2) *almodozó, álmában nyughatatlankodó, nyughatatlan álmú*; der nicht recht schlafen kann, der verdrüßliche Träume hat.

Insomnis, e, e. gr. nox, Virg. *álmatlan*; schlaflos.

Insomnĭum, ii, n. 2. *álom, álomlátás*; ein Traum, ein Bild, das einem im Schlafe vorkommt. 2) *álmatlanság*; die Schlaflosigkeit.

Insŏno, ui, ĭtum, āre, 1. *hangzani, zengeni, harsogni, megzendülni*; ertönen. Boreae spiritus alto insonat Aegaeo, Virg.

Insons, tis, e. gr. crimine regni, Liv. probri, Plaut. *ártatlan, bűntelen*; unschuldig, schuldlos. 2) *ártatlan, nem ártalmas*; unschädlich, unschuldig.

Insŏnus, a, um, e. gr. vestigium, Apul. *nem zengő, nem hangzó, lassú, tsendes*; nicht ertönend, leise, still.

Insŏpībĭlis, e, *el nem altatható, elalthatatlan, elszunnyaszthatatlan*; nicht einzuschläfern e. gr. ignis, Mart. Cap. *elálthatatlan*; unauslöschlich.

Insŏpītus, a, um, *el nem altatatt*; uneingeschläfert. 2) e. gr. draco, Ovid. *a' ki nem alszik, nem alvó, ébrenlévő*; der nicht schläft.

Insordesco, dui, ĕre, 3 *elmotskolódni, elszennyeződni*; schmutzig, garstig werden. Sidon.

Insortītus, a, um, (sors) *sors által el nem választott, sors nem hozta, a' kire, v. mire a' sors nem esett*; durch das Loos nicht entschieden. Plaut.

Inspargo, si, sum, ĕre, 3. i. q. inspergo, Plin.

Insparsus, a, um, (inspargo) *bé, v. ráhintett*; eingestreuet, über etwas gestreuet.

Inspătĭor, āri, Dep. 1. *sétálni, v. járkálni valahol*; wo spatzieren, umhergehen.

Inspĕcĭātus, a, um, e. gr. substantia, Tert. *formátlan*; ungestaltet.

Inspĕcĭōsus, a, um, *rút, otsmány*; häßlich. Petron.

Inspectātĭo, ōnis, f. 3. (specio) *megnézés, megnézegetés, megvisgálás*; die Besichtigung, Beschauung, Betrachtung. 2) *vigyázás, rávigyázás*; die Aufsicht.

Inspectātor, ōris, m. 3 i. q. inspector, Symm.

Inspectĭo, ōnis, f. 3. *megnézés, megnézegetés*; die Besichtigung. 2) *megvizsgálás, meggondolás, megitélés*; die Betrachtung, Überlegung, Unter-

suchung. 3) *vigyázás*, *rá*, *v. felvigyázás*; die Aufsicht.

Inspecto, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquid, Plaut. *megnézegetni*, *megnézgélni*, *szorgalmatosan körül nézni*, *megszemlélni*, *megnézni*; fleißig besichtigen, ansehen. Me inspectante, Cic. *szemem láttára*; vor meinen Augen.

Inspector, ōris, m. 3. *vigyázó*, *felvigyázó*, *gondviselő*; ein Aufseher. 2) *vizsgáló*, *szemlélő*, *szemmeltartó*; ein Beobachter.

Inspectus, a, um, *megnézett*, *megszemlélt*; beschaut, besehen. 2) *a' kit megnéztek*; der besehen worden ist.

Inspectus, us, m. 4. i. q. inspectio, Senec.

Inspērābĭlis, e, e. gr. pax, Gell. *reménytelen*, *nem reménylett*; unverhofft, nicht zu hoffen.

Inspērans, tis, o. *nem reménylő*, *reménység nélkül való*, *nem vélő*, *nem váró*, *várakozáson kivül való*; nicht hoffend, nicht vermuthend, wider Hoffen. Insperanti mihi accidit, Cic.

Inspērāte, Adv. *reménytelenül*, *reménységen*, *v. várakozáson kivül*, *véletlenül*; unverhofft.

Inspērāto, Adv. idem.

Inspērātus, a, um, *reménytelen*, *véletlen*; unverhofft, unvermuthet. Ex insperato, Plin. *véletlenül*; wider alles Vermuthen. 2) e. gr. malum, Cic. *a' mitől nem fél, v. nem tart az ember*; nicht befürchtet.

Inspergo, si, sum, ĕre, 3. *belé*, *v. ráhinteni*, *v. fetskendezni*; hinein oder darauf streuen oder spritzen. e. gr. potioni, Plin. *ital közzé keverni*, *v. elegyitni*; unter den Trank mischen. 2) e. gr. aliquid sale, Cato. *meg*, *v. béhinteni*, *v. fetskendezni*; bestreuen, bespritzen, besprengen.

Inspersio, ōnis, f. 3. *bé*, *meg*, *v. ráhintés*; das Einstreuen, Daraufstreuen.

Inspersus, a, um, *belé*, *bé*, *meg*, *v. ráhintett*; eingestreuet, bestreuet, darauf gestreuet.

Inspersus, us, m. 4. i. q. inspersio.

Inspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. (specio) e. gr. in speculum, Plaut. *belénézni*, *belétekintni*, *v. pillantni*; hineinsehen, hineinblicken. 2) e. gr. aliquid, Cic. agrum, Colum. *megnézni*, *megszemlélni*, *szemügyre venni*; ansehen, besichtigen, beschauen. 3) e. gr. morbum, Plaut. *megvizsgálni*, *végire járni*; untersuchen.

Inspīco, āre, 1. (spica) *gabonafő formára tsinálni*, *formálni*, *v. metszeni*, *meghegyezni*; wie eine Ähre gestalten, spitzig machen. Virg.

Inspīrāmentum, i, n. 2. i. q. inspiratio, Coel. Aur.

Inspīrātio, ōnis, f. 3. *belélehellés*, *fúvás*, *v. ihletés*, *ihlés*; das Einhauchen, Einblasen. 2) *beadás*, *belétsepegtetés*; die Eingebung. 3) *lelkesités*, *sugallás*; die Begeisterung. Solin.

Inspīrātor, ōris, m. 3. *beléfúvó*, *v. lehellő*; Einhaucher. 2) e. gr. furoris, Coel. Aur. *haragra*, *v. bosszúra késztelő*, *ingerlő*; der einen zum Zorne oder zur Rache reitzet.

Inspīro, āvi, ātum, āre, 1. *belélehelleni*, *v. ihleni*, *bészivni*, *lehelleni*; einhauchen, einathmen. 2) *beléfújni*, *szelet ereszteni*, *v. botsátani belé*; den Wind hinein lassen. 3) Trop. e. gr. amorem alicui, Stat. *valakibe szeretetet tsepegtetni*; einem Liebe einflößen. 3) e. gr. aliquem, Justin. *lelkesitni*, *feltüzelni*; begeistern, entflammen. 4) e. gr. literam, Gell. *H val mondani ki*; mit einem H aussprechen.

Inspisso, āre, 1. *megvastagitni*; verdicken. Veget.

Inspŏliātus, a, um, *meg nem fosztott*, *megfosztatlan*; ungeplündert. Quintil.

Inspūmo, āre, 1. *tajtékzani*; schäumen. Tertull.

Inspŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. e. gr. alicui in frontem, in faciem alicujus, Sen. oculis, Plin. *valahova köpni*, *v. pökni*, *meg*, *v. ráköpni*; wohin speyen, anspeyen.

Inspūto, āre, 1. e. gr. aliquem, Plaut. *meg*, *v. ráköpni*, anspeyen.

Instābĭlis, e, e. gr. terra, Ovid. *a' mi nem erősen áll*, *ingadozó*, *ingó*, *mozgó*; was nicht fest steht, beweglich, schwankend. Trop. e. gr. membrum orationis, Quint. 2) e. gr. hostis, Liv. *helyt nem álló*, *helyben nem maradó*, *majd itt majd amott lévő*; nicht Stand haltend, bald hier, bald da befindlich. 3) e. gr. animus, Virg. *állhatatlan*, *változó*, *tétovázó*, *tsavargó*; unbeständig, veränderlich.

Instābĭlĭtas, ātis, f. 3. e. gr. mentis,

Plin. *állhatatlanság*, *tétovázásság*; die Unbeständigkeit.
Instābiliter, Adv. *állhatatlanúl*; unbeständig. Augustin.
Instans, tis, o. (insto) *jelenvaló*; gegenwärtig. 2) e. gr. senecta, Hor. *közelgető vénség*: das bevorstehende Alter. 3) *tartós*: anhaltend. 4) *erős, kemény, nagy, hathatós, foganatos*: heftig, nachdrücklich. Comp. instantior, Gell. Superl. instantissimus.
Instanter, Adv. *tartósan, keményen, nagyon, foganatosan*; anhaltend, heftig. 2) *állhatatosan, állandóan*; beharrlich, beständig.
Instantĭa, ae, f. 1. *jelenlét, jelenlétel*; die Gegenwart. 2) *terénység, tartós szorgalom, v. szorgalmatosság*; die Emsigkeit, anhaltender Fleiß. 3) *tüzesség, v. hevesség a' beszédben*: die Heftigkeit, z. B. im Reden. 4) *meg nem szűnés, a' kérésben, 's kívánásban*; das Anhalten im Bitten oder Fordern. Pandect.
Instar, n. indecl. cum Gen. *rajz, rajzolat, kép, előleges rajzolatmód*; der Abriß, das Bild, der Entwurf. Est tanquam animi instar in corpore, Cic. *mint a' lélek a' testben*; wie die Seele im Körper. Parvum instar eorum, Liv. *tsak árnyéka*; nur ein Schatten. Ad instar, v. instar; *mint*: wie. Fuit non vici instar, sed urbis. Cic. *nem ollyan vólt mint egy falu 's a' t.* war nicht wie ein Dorf. Instar, sc. ad. *mintegy, körűlbelől*; ungefähr. Trium cohortium instar exposuit, Hirt. Habet instar septuaginta (epistolarum), Cic. 2) *forma, formázat, tetszet*; die Gestalt, das Ansehen. Terra quasi puncti instar obtinet, Cic. *ollyan, ollyannak tetszik*: sieht aus wie. Instar voluminis erat epistola, Cic. *ollyan vólt mint egy könyv*; war einem Buche gleich. 3) *bets*: der Werth. Vix minimi momenti instar habet, Cic. Erat mortis instar, Cic. *halál helyett vólt*; war so gut als der Tod. Plato est mihi instar omnium, Cic. *mindenek helyét kipótolja*; ist so gut als alle.
Instaurātĭcius, e. gr. dies, Mar. *megújító*; erneuernd.
Instaurātĭo, ōnis, f. 3. (instauro) e. gr. ludorum, Cic. *megújítás, újraelkezdés*; die Erneuerung, Wiederholung. 2) e. gr. templorum, Eumen. *újítás, újátevés, ismételfépítés*; die Erneuerung, Wiederherstellung.
Instauratitius, i. q. Instauraticius.
Instaurātivus, a, um, e. gr. ludus, Cic. *megújítandó újrakezdendő*; erneuert, wiederholt.
Instaurātor, ōris, m. 3. *megújító, újra, v. ismét fel, v. előállító*; ein Erneuerer, Wiederhersteller.
Instaurātus, a, um, *megújított, ismét felállított*; erneuert, wieder hergestellt.
Instauro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. sacrificium, scelus, caedem, Cic. bellum, Liv. epulas, Virg. *megújítni, ismét kezdeni, tenni, v. elkövetni*; erneuern, wiederhohlen. 2) e. gr. templa, Eumen. *megújítni, jó karba helyheztetni, ismét meg, v. felépítni*; erneuern, wieder in guten Stand setzen, wieder herstellen. 3) e. gr. monimenta sibi, Plin. *állítni, felállítni, emelni, tenni*: errichten, machen. 4) *viszszonozni, viszszaadni, v. fizetni*; vergelten, erwiedern.
Insterno, strāvi, stratum, ĕre, 3. *meg, v. ráborítni, rá v. bétерítni*, belegen, bedecken. Pelle leonis insterni, Virg. 2) insterni terra, Stat. *eltemettetni*; begraben werden.
Instīgātĭo, ōnis, f. 3. (instigo) *izgatás, ösztönözés, ingerlés, késztetés, nógatás*; die Anreitzung. Auct. ad Her.
Instīgātor, ōris, m. 3. *izgató, unszoló, késztető, nógató, ingerlő*; ein Anreitzer. Tacit.
Instīgātrix, īcis, f. 3. *izgató, késztető, ingerlő, fellovaló, nógató (asszony, v. leány)*; eine Anreitzerinn, Aufwieglerinn.
Instīgātus, us, m. 4. i. q. Instigatio.
Instīgātus, a, um, *izgatott, késztetett, ingerlett*; angereitzt.
Instīgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Ter. aliquem in aliquem, Liv. *izgatni, késztetni, ingerleni*; anreitzen, antreiben. e. gr. canem in aliquem, Petr. *ráuszítni*, anhetzen. 2) instigante Deo. Liv. *Isten indításából*: auf göttlichen Antrieb.
Instillātĭo, ōnis, f. 3. *belétsepegtetés, v. tsepegetés*; die Einträufelung.
Instillātus, a, um, *belétsepegtetett, v. tsepegetett*; eingetröpfelt.
Instillo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. oleum lumini, Cic. merum in ignes, Ovid. *belétsepegtetni, v. tsepegetni, be-*

letölteni; eintráufeln, eintröpfeln, eingießen. 2) Trop. e. gr. alicui pietatem, Cic. *belétsepegtetni*; einflößen. e. gr. alicui aliquid. Cic. *kirülladni*; hinterbringen.

Instĭmŭlātor, ōris, m. 3. e. gr. seditionis, Cic. *kezdő, indító, késztető, izgató*; ein Anreitzer, Erreger.

Instĭmŭlātus, a, um, *félingerlett, összevesztett*; verhetzt.

Instĭmŭlo, āre, 1. (stimulus) *felingerleni, késztetni, nógatni*; anreitzen. Ovid.

Instinctor, ōris, m. 3. *felingerlő, késztető*; ein Anreitzer.

Instinctus, a, um, e. gr. in bellum, Vellei. Pat. *felingerlett, késztetett, fellovalt*; angereitzt, angetrieben.

Instinctus, us, m. 4. *ingerlés, ösztönözés, késztetés*; die Anreitzung, der Antrieb. Instinctu voluntario, Sen. *önként*; aus eigenem Antriebe.

Instinguo, nxi, nctum, ĕre, 3. *felingerleni, ingerleni, ösztönözni, késztetni*; anreitzen.

Instīpo, āre, 1. *belétömni, v. dugni*; hinein stopfen. Marc. Emp.

Instīpŭlor, āri, Dep. 1. i. q. stipulor, Plaut.

Instĭta, ae, f. 1. *úszóally, v. fodor, a' Római fejérszemélyek köntösén*; die Schleppe oder Falbel an der tunica der römischen Frauenzimmer. 2) *főasszonyság, dáma, fejérszemély*; eine Dame, ein Frauenzimmer. 3) *mindenféle kötő, kéz, v. lábkötő*; jede Binde, z. B. Hände und Füße zu binden. 4) *nyoszolya hevederje, a' fenék deszka helyett*; der Gurt am Bettgestell.

Instĭtĭo, ōnis, f. 3. (sto) e. gr. stellarum, Cic. *megállás, megállapodás*; das Stillstehen.

Instĭto, āre, 1. *ellene szegezni magát, ellene tusakodni*; sich widersetzen. 2) *utánna eredni, kergetni, űzni*; nachsetzen. Caes.

Instĭtor, ōris, m. 3. *ura hajóira vigyázó Római szolga*; ein römischer Knecht, welchen sein Herr über die Schiffe bestellte u. s. w. Hor. 2) *hajóura, v. gazdája*; der Schiffsherr. Juv. 3) *félkézkalmár, zsibvásáros, házaló kalmár*; ein Krämer, Trödler, Hausirer. 4) *számoló gondviselő*; ein Factor. Ulp. 4) Trop. e. gr. eloquentiae, Quint. *ditsekedő, kérkedő*; ein Großsprecher, Prahler.

Instĭtōrĭus, a, um, *félkézkalmárokhoz tartozó*; den Krämern gehörig.

Instĭtrix, icis, f. 3. *félkézkalmár asszszony, v. leány*; eine Krämerinn. 2) *asszszonya helyett árusboltban ülő szolgáló*; eine Magd, die für ihre Frau in den Kramladen sitzt.

Instĭtŭo, ui, utum, ĕre, 3. (statuo) *oda állítni, helyheztetni, v. tenni*; hinstellen oder setzen. Turres instituere Caes. *tornyokat építni*; Thürme errichten. 2) *feltenni magában*; sich vornehmen. 3) e. gr. actionem. Cic. rationem operis, Cic. *elintézni, elrendelni*, einrichten. 4) e. gr. poenam in aliquem, Cic. *kiszabni, meghatározni*; verordnen, bestimmen. 5) e. gr. amicitiam cum aliquo, Cic. *valakivel barátságra lépni, v. barátságot kötni*; mit einem Freundschaft machen. 5) e. gr. heredem; *nevezni, kinevezni, tenni*; ernennen. 7) e. gr. literis graecis aliquem, Cic. *oktatni, tanítni*; unterweisen. 8) e. gr. vineas, ICt. *ültetni, plántálni*; anlegen. 9) e. gr. libros scribere, Cic. historiam, Cic. *kezdeni, el, v. hozzá kezdeni*; anfangen. 10) *készítni, tsinálni*; verfertigen. e. gr. naves, Caes. *építni*; bauen. 11) e. gr. animum ad aliquid, Ter. *elméjet valamire függeszteni*; sein Gemüth auf etwas richten. 12) e. gr. exemplum, Cic. *példát adni, v. mutatni*; ein Beyspiel geben.

Instĭtūtĭo, ōnis, f. 3. e. gr. rerum, Cic. *elintézés, rendbeszedés, elrendelés*; die Einrichtung. 2) *szándék, feltétel*; das Vorhaben. 3) *oktatás, tanítás*; der Unterricht. 4) *kezdés, elkezdés*; das Anfangen. 5) *bétevés, p. o. hivatalba, örökségbe*; das Einsetzen. 6) *országrendelések*; die Reichssatzungen. ICt.

Instĭtūtor, ōris, m. 3. e. gr. urbium, Ammian. *rendbeszedő, tsináló, építő*; der etwas errichtet, macht, anlegt. 2) *tanító, oktató*; ein Unterweiser.

Instĭtūtum, i, n. 2. *bévett szokás*; eine angenommene Gewohnheit. 2) *szándék, feltétel, vég, tzél*; das Vorhaben, die Absicht. 3) *rendelés*; die Anstalt. Eodem uti instituto. Nep. 4) *intézet*; das Institut. Gloss. 5) *törvény*; ein Gesetz. 6) *bizonyos élet-*

mód; eine gewisse Lebensart. Decedere instituto, Cic. 7) *bévett tanító mondás*, *v. állitás*; ein angenommener Lehrsatz. Te abundare oportet praeceptis institutisque philosophiae, Cic. 8) e. gr. libri, Cic. *rajzolat, módrajz v. foglalat*; der Plan oder Inhalt.

Institūtus, a, um, (instituo) *hozzá*, *v. mellé állitott*, *helyheztetett*, *v. tett*; angestellt, angelegt. 2) *intézett*, *rendelt*; gestiftet, angeordnet. 3) e. gr. doctrina, Cic. *tanitott*, *oktatott*; gelehrt. 4) e. gr. vitae ratio, Cic. *elkezdett*; angefangen. 5) e. gr. heres, Cic. *kineveztett*, *tett*; ernennet.

Insto, iti, itum, āre, 1. (sto) e. gr. in triclinio, Svet. *rajta lenni*, *v. állani*; auf etwas stehen. 2) *közelitni*, *közelgetni*, *közel lenni*; bevorstehen, nahe seyn. Nox instat, Sallust. 3) *utánna eredni*, *v. menni*, *űzni*, *kergetni*; nachsetzen, verfolgen. e. gr. vestigiis alicujus, Liv. Curt. *nyomdban lenni*; auf dem Fuße nachfolgen. 4) e. gr. rectam viam, Plaut. *jó*, *v. igaz útonjárni*; auf dem rechten Wege gehen. 5) *serkentgetni*, *sarkalni*, *ösztönözni*, *rábeszéllni*, *v. rávenni valamire*; antreiben, zureden. 6) instant mihi ab illo bona, Plaut. *jót várhatok tőle*; ich habe Gutes von ihm zu gewarten. 7) e. gr. factum, Tac. *állitni*, *erősitni*, *megállani valami mellett*, *el nem állani valamitől*; behaupten, darauf bestehen. 7) *fáradozni valamiben*, *v. valami körűl*, *igyekezni valamin*; sich Mühe geben. Instare, ne quid fiat, Plaut.

Instrāgŭlum, i, n. 2. (stragulum) *lepel*, *lepedő*, *paplan*, *ágyteritő*; eine Decke, Oberdecke (im Bette).

Instrātus, a, um, (insterno) *béfedett*, *bétakart*, *bé*, *v. ráteritett*, *v. boritott*; bedeckt. e. gr. ornatu regio, Plin. *felékesitett*: geziert.

Instrēnue, Adv. *gyáván*, *nem vitézűl*, *nem bátran*; nicht tapfer, nicht muthig. Justin.

Instrēnuus, a, um, *rest*, *lomha*, *tunya*; träg. 2) *félénk*; feig. 3) *hamis szivű*, *rossz lelkű*; unredlich. Plaut.

Instrĕpito, āre, 1. i. q. instrepo, Lact.

Instrĕpo, ui, itum, ĕre, 3. *zörögni*, *tsörtetni*, *tsörögni*, *tsikorogni*, *nyikorogni*; rauschen. Instrepit axis, Virg. e. gr. dentibus horrendum, Claud. *iszonyúan tsikorgatni fogait*; mit den Zähnen fürchterlich knirschen.

Instrictus, a, um, (stringo) e. gr. dolore, Apul. *szorongatott*, *elfogódott*; beklemmet.

Instrictus, us, m. 4. *erőltetés*, *megerőltetés*; die Anstrengung.

Instrīdo, ĕre, 3. *tsikorogni*, *zúgni*; klirren, rauschen.

Instringo, nxi, ctum, ĕre, 3. *kötni*, *megkötni*, *megszoritni*; binden. 2) *izgatni*, *késztetni*; reitzen. 3) *rendbe szedni*; in Ordnung bringen.

Instructe, Adv. *felkészűlve*, *felruházva valamivel*, *készűlettel*; zubereitet, ausgerüstet. Comp. instructius. Liv.

Instructĭlis, e, *össze nem tett*, *össze nem ragasztott*; nicht zusammengefügt. Tertull.

Instructio, ōnis, f. 3. (instruo) e. gr. balinei, Traj. in Plin. *állitás*, *felállitás*, *épités*, *készűlet*, *készités*; die Errichtung, Erbauung, Einrichtung. 2) *rendelés*, *elrendelés*, *rendbeszedés*; das Ordnen, Stellen in Ordnung. 3) *oktatás*, *tanitás*; der Unterricht. Arnob.

Instructor, ōris, m. 3. e. gr. convivii, Cic. *elrendelő*, *készitő*, *felkészitő*, *tsináló*; ein Einrichter, Zubereiter. 2) *tanitó*, *oktató*; ein Lehrer. Front.

Instructūra, ae, f. 1. i. q. instructio. Front.

Instructus, a, um, (instruo) e. gr. artibus, Cic. *tanitott*, *oktatott*, *tudós*; unterwiesen, gelehrt. 2) *kész*, *készenlévő*, *fel*, *v. elkészűlt*; bereit, fertig. 3) e. gr. ferro, Virg. *felruházott*, *valamivel biró*; versehen 4) e. gr. oratio, Cic. *jólhangzó beszéd*; eine harmonische Rede. 5) e. gr. legatum, ICt. *egész készűlettel*, *v. gazdaséggal testált mezeijószág*; ein vermachtes Landgut mit allem Zugehör.

Instructus, us, m. 4. *készűlet*, *elkészités*; die Einrichtung, Zubereitung, Rüstung.

Instrūmentālis, e, *eszközhöz való*; zum Werkzeuge gehörig.

Instrūmentum, i, n. 2. *minden*, *a' mivel*, *v. a' mi által valamit készit az ember*, *eszköz*, *mivszer*, *műszer*, *szerszám*; alles wodurch man etwas bearbeitet, ausübt, ein

Werkzeug. 2) *segedelem, haszon, elömenetel*; ein Hülfsmittel, Vortheil. 3) *dísze, v. ékessége valaminek*; der Schmuck, die Zierde eines Dinges. 4) *viselet, ruhaviselet, ruházat, öltözet*; die Tracht, Kleidung. 5) *segitő eszköz, eszköz valaminek elérésére*; das Hülfsmittel, Beförderungsmittel.

Instrŭo, xi, ctum, ĕre, 3. (struo) *készitni*; zurüsten. 2) e. gr. copias, Caes. *rendbeszedni*; in Ordnung bringen. 3) e. gr. convivium, Cic. *el, v. megkészitni*; zubereiten, zurichten. 4) e. gr. aliquem arte, Ovid. *tanitni, oktatni*; unterichten. 5) e. gr. sibi corde consilia, Ter. *szivével, v. maga, magával tanátsot tartani*; mit sich zu Rathe gehen. 6) e. gr. domum, Plaut. *házi eszközökkel, v. bútorokkal megrakni, kibútorozni*; ausmeubliren, meubliren. 7) e. gr. aciem, Cic. *hadirendbe állitni*; in Schlachtordnung stellen. 8) e. gr. insidias in loco, Liv. i. e. facere. 9) *magát alkalmaztatni*; sich benehmen. Ita se instruunt, ut metuantur.

Instŭdĭōsus, a, um, e. gr. medicinae, Apul. *nem szorgalmatos, nem igyekező valamibe*; nicht eifrig worin, sich nicht Mühe gebend.

Instŭpĕo, ēre, 2. i. q. stupeo, Plin.

Insuāsum, i, n. 2. (svadeo) *bizonyos setét szin*; eine gewisse dunkle Farbe. Plaut.

Insuāvis, e, *kellemetlen, nem kedves*; unlieblich. Comp. insuavius. Sup. insuavissime. Cic.

Insuāvĭtas, ātis, f. 3. *kellemetlenség, kedvetlenség*; die Unlieblichkeit. Gell.

Insŭber, bris, bre, ex Insubria, regione Italiae superioris.

Insŭbĭde, Adv. *gondolatlanúl, ügyetlenül, együgyüen*; ungeschickt, einfältig. Gell.

Insŭbĭdus, a, um, *gondolatlan*; unbesonnen. 2) *goromba, manértalan, paraszt*: unhöflich. 3) *ügyetlen, együgyü*; ungeschickt, einfältig. Comp. insubidius, Cic.

Insubtīlis, e, *durva, nem finom, nem elmés*; nicht fein. Pandect.

Insubtīlĭter, Adv. *durván, nem finomúl, nem elmésen*; nicht fein. Pandect.

Insubulum, i, n. 2. vide: Insile.

Insūccātus, a, um, e. gr. panis Cael. Aur. *bédztatott*; eingeweicht.

Insucco, āvi, ātum, āre, 1. (succus) *megnedvesitni, megáztatni, meglevezni*; befeuchten, einweichen, saftig machen.

Insūdātus, a, um, *a' mi alatt, v. a' min izzad az ember*; etwas worüber man schwitzet.

Insūdo, āre, 1. *izzadni, izzadásba jönni*; in Schweiß gerathen, schwitzen.

Insuēfăcĭo, ĕre, 3. (svesco) *szoktatni valamihez*; an etwas gewöhnen.

Insuēfactus, a, um, *szoktatott*; gewöhnt. 2) *meg v. rátanitott*; abgerichtet.

Insuesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. (svesco) *megszokni*; gewöhnen. Insuevit fallere patrem, Ter. 2) Act. *szoktatni, rászoktatni*; angewöhnen. Hoc pater me insuevit. Hor. Sic insuesci debent, Colum.

Insuēte, Adv. *szokatlanúl*; wider Gewohnheit.

Insuētūdo, ĭnis, f. 3. *szokatlanság*; die Ungewohnheit.

Insuētus, a, um, e. gr. labori, navigandi, Caes. vera audire, Liv. *szokatlan, nem szokott*; ungewohnt, ungewöhnlich. 2) *nem használt*; ungebraucht. e. gr. iter, Virg. *törétlen, járatlan*; ungebahnt. 2) *valamihez szoktatott*; gewöhnt an etwas. (Partic. ab insvesco.)

Insuffĭcĭens, tis, *nem elégséges, elégtelen, nem elegendő*; unzulänglich, nicht hinreichlich. Tertull.

Insuffĭcĭentĭa, ae, f. 1. *nem elégségesség, elégtelenség, nem elegendőség, telhetetlenség*; die Unzulänglichkeit, Ungenügsamkeit. Tertull.

Insufflātĭo, ōnis, f. 3. *beléfúvás*; das Einblasen. Coel. Aur.

Insufflo, āre, 1. *belé lehelleni, fújni, v. fúni*; einhauchen, einblasen. Tertull.

Insŭla, ae, f. 1. *sziget*; eine Insel, ein Eiland. 2) *szabadon, v. magánosan álló ház, v. házak, mellyeket körül járhatni*; ein freystehendes Haus, oder mehrere, um die man ringsum gehen kann.

Insŭlānus, a, um, *szigethez tartozó, szigetben lakó, szigetbeli*; zu einer Insel gehörig, in einer Insel wohnend.

Insŭlāris, e, *szigetet illető*; die Insel betreffend. 2) *szigetbeli, szigetben lakó*; eine Insel bewohnend.

Insŭlārius, ii, m. 2. *szigetbeli foglyok gondviselője*; ein Aufseher über die Gefangenen in einer Insel.

Insŭlātus, a, um, *szigetté tett, v. formált*; zur Insel gemacht. Apul.

Insŭlensis, e, i. q. insularis.

Insŭlōsus, a, um, *szigetekkel tellyes*; voller Inseln. Ammian.

Insulse, Adv. *sótalanúl, sajtalanúl*; ungesalzen. 2) e. gr. loqui. Cic. *ostobáúl, disztelenűl, izetlenűl*; abgeschmackt, albern. Comp. insulsius, Gell. Superl. insulsissime, Idem.

Insulsĭtas, ātis, f. 3. *izetlenség, helytelenség, illetlenség, disztelenség, ostobaság*; das abgeschmackte Wesen, die Ungereimtheit, Albernheit, Cic.

Insulsus, a, um, (sal) *sótalan, sajtalan*; ungesalzen. 2) *izetlen*; unschmackhaft. 3) Trop *disztelen, izetlen, kellemetlen*; abgeschmackt, ohne Annehmlichkeit. 4) *ostoba*; albern. Superl. insulsissimus, Catull.

Insultābundus, a, um, i. q. insultans. Augustin.

Insultātio, ōnis, f. 3. *ugrás, ugrálás*; das Springen. 2) *pajkos, vásott, v. tsintalan magaviselet, kinevetés, kitsúfolás, ingerlés, boszszantás*; das muthwillige Betragen, die Verhöhnung, der Spott.

Insultātōrie, Adv. *tsúfolódva, gúnyolódva, pajkosan, tsintalanúl*; höhnisch, muthwillig. Sidon.

Insultātōrius, a, um, *tsúfolódó, gúnyolódó*; höhnisch, spöttisch. Tertull.

Insulto, āvi, ātum, āre, 1. (salto) e. gr. equo, Lucr. fores, Ter. *valamire ugrani, v. hágni*; auf etwas springen. 2) e. gr. floribus, Virg. *ugrándozni, ugrálni*; herum springen. 3) e. gr. in calamitate alicui, Svet. *nyomorúságában kitsúfolni, v. kigúnyolni*; einen in seinem Unglücke spotten. 4) e. gr. alicui, aliquem, in aliquem, Cic. *valaki ellen nyakaskodni, makatskodni*; einem trotzen. e. gr. malis alicujus, Stat. *más szerentsétlenségén örűlni*; sich über eines andern Unglück freuen. e. gr. bonos. Sallust. *a' betsűletes embereket megtámadni, vélek rószszúl bánni, őket ingerleni, boszszantani*; ehrliche Leute anfallen, ihnen hart begegnen, ihnen Verdruß machen.

Insultūra, ae, f. 1. *ráugrás valamire*; das Springen an oder auf etwas. Plaut.

Insum, fui, esse, *valamin, v. valamiben lenni, lenni*; worin oder worauf seyn, sich befinden. In superstitione inest timor. Cic. Annulus digitis inest. Ovid.

Insūmo, msi, mtum, ĕre, 3. e. gr. sumtus in rem aliquam, Cic. *redkölteni, reáforditni, beléverni*; verbrauchen, aufwenden. e. gr. operam in re, Cic. *szorgalmatosságot forditni rá*; Fleiß anwenden. 2) *venni, magákoz venni*; nehmen, an sich nehmen. e. gr. latus montis, Svet. *elfoglalni, v fogni*; einnehmen.

Insumtio, ōnis, f. 3. *költség*; der Aufwand. Cod. Theod.

Insŭo, ui, ūtum, ĕre, 3. gr. culeo, Sen. et in culeum aliquem, Cic. *bé, v. belévarni*; einnähen, hinein nähen. 2) *hozzávarni*; annähen.

Insŭper, *fenn, felűl, feljűl, felfelé, feljűl rá, v. rajta*; oben, oberwärts, oben drauf. Insuper arbores trabem planam imponito, Cato. 2) *azon kivűl, annak felette, azon feljűl*; außer dem, über dieß. 3) insuper habere aliquid, Gell. *fel sem venni, nem betsűlni, megvetni, megútálni*; nicht achten, verachten.

Insŭpĕrābilis, e, *győzhetetlen, meggyőzhetetlen*; unüberwindlich. 2) *meghághatatlan, megmászhatatlan, járhatatlan*; unersteiglich. 3) e. gr. fatum, Ovid. *elkerűlhetetlen*; unvermeidlich. 4) *gyógyithatatlan*; unheilbar.

Insŭpĕrābĭlĭter, Adv. *győzhetetlenűl*; unüberwindlich. 2) *meghághatatlanúl, járhatatlanúl*; unersteiglich.

Insŭpĕrātus, a, um, *meg nem győzött, feljűl nem múlt*; unüberwunden.

Insurgo, rexi, rectum, ĕre, 3. *feldállani, felkelni*; aufstehen. 2) *felháborodni, felgerjedni, magát valami ellen szegezni*; sich empören, widersetzen. 3) Trop. e. gr. altius Quint. *hangjával, v. szavával feljebb feljebb emelkedni*; die Stimme mehr und mehr erheben. 4) e. gr. remis, Virg. *erősen, v. minden erőből evezni*; mit aller Macht rudern. 5) e. gr. alicujus regnis, Ovid. *haddal menni rá*; bekriegen. 6) *fel-*

emelkedni; emporsteigen. 7) *nevekedni*, *nagyobbodni*; grösser werden. Insurgunt opes Romanae, Tac.

Insusceptus, a, um, *el nem fogadott*, *magára nem vállalt*; nicht angenommen, nicht über sich genommen.

Insustentābĭlis, e, *elviselhetetlen*, *szenvedhetetlen*; unerträglich. Lactant.

Insŭsurrātĭo, ōnis, f. 3. *súgás*, *suttogás*, *susogás*, *fülébesúgás*; das Einzischeln, Einflüstern. Capitol.

Insŭsurro, āvi, ātum, āre, 1. *fújni*, *v.* *fúni*; blasen, wehen. 2) e. gr. ad aurem aliquid familiariter, Cic. *súgni*, *belésúgni*, *fülébe súgni*; einzischeln, einflüstern, ins Ohr sagen. 3) e. gr. alicui cantilenam suam, Cic. *valaki előtt elénekelni*; vorsingen.

Insūticius (—tius), a, um, i. q. sequens.

Insūtus, a, um, (suo) e. gr. sacco, et in saccum, Svet. *bé*, *v.* *belévart*; eingenäht.

Intābesco, bui, ĕre, 3. *elmúlni*, *eltűnni*, *elenyészni*, *el*, *v.* *kiszáradni*, *elolvadni*, *elsenyvedni*, *elaszni*; schwinden, verdorren, schmelzen, zerfliessen.

Intactĭlis, e, *illethetetlen*, *tapinthatatlan*; unberührbar, unfühlbar. Lucret.

Intactus, a, um, *illetetlen*, *meg nem illetett*; unberührt. 2) *megsértetlen*, *meg nem sértett*, *ép*; unversehrt. e. gr. virgo, Catull. *szeplőtelen*; rein. Comp. intactior, Mart.

Intactus, us, m. 4. *megillethetetlenség*, *meg nem illetés*; die Unberührbarkeit, Unterlassung der Berührung. Lucret.

Intāmĭnātus, a, um, (tamino) *el nem kevert*, *el nem motskolt*, *szeplőtelen*, *tiszta*, *ép*; unbesudelt, unbefleckt. Horat.

Intantum, *annyira*; in so weit. Sen.

Intārdātus, a, um, *maradt*; verharret.

Intardo, āre, 1. *késni*, *várakozni*, *maradni*; verziehen, verweilen. Coel. Aur.

Intectus, a, um, *bé nem fedett*; unbedeckt. 2) *tettetés nélkül való*, *nyílt-szívű*; offen, offenherzig. 3) e. gr. stramine, Liv. *béfedett*; bedeckt.

Intĕgellus, a, um, *alkalmas ép*, *v.* *egész*; ziemlich ganz. 2) *egésséges*; gesund. 3) *illetlen*, *meg nem illetett*; unberührt.

Intĕger, gra, grum, *a' mi még ollyan*, *a' millyen ez előtt vólt*; was noch ist, wie es vorher gewesen ist. 2) *egész*, vollständig, ganz. 3) *ép*, *egésséges*; gesund. 4) *tiszta*, *tiszta életű*, *bűntelen*; rein, schuldlos. Integer vitae, Hor. 5) e. gr. virgo, Plaut. *szeplőtelen*; rein. 6) *friss*, *eleven*, *serény*, *pihent*; frisch, munter, ausgeruht. Integros defatigatis submittere, Curt. Integra aetate esse, Ter. *legjobb idejében lenni*; in seinem besten Alter seyn. 7) e. gr. vir, Cic. *tiszta*, *v.* *egyenes szívű*, *feddhetetlen*; aufrichtig, unbescholten. 8) in integrum restituere, Svet. *valamit ismét előbbeni állapotjába helyheztetni*; eine Sache wieder in den vorigen Stand setzen. 9) res adhuc est integra, Cic. *eligazitatlan*; noch nicht entschieden. Causam integram alicui reservare, Cic. 10) est integrum mihi, Cic. *szabadságomban áll*; es steht mir frey. 11) ab integro, Virg. *újra*, *ismét*, *újolag*, *még egyszer*; nochmahls, wiederum. 12) *adósságtól ment*, *nem adós*; frey von Schulden. 13) *durva*; roh. e. gr. discipulus, Cic. *tudatlan*; der nichts kann. 14) *megsértetlen*, *sérelem nélkűl való*; unversehrt. 15) *részre nem hajló*; unpartheyisch. Servare se integrum, Cic. 16) e. gr. jus, Cic. *sérthetetlen*; unverletzlich. 17) *éhgyomrú*, *étlen*, *ki sem nem evett*, *sem nem ivott*; nüchtern, der weder gegessen noch getrunken hat. Comp. integerior, Nep. Superl. integerrimus, Cic.

Intĕgo, xi, ctum, ĕre, 3. *béfedni*; bedecken. Caes. 2) e. gr. viam, Inscr. *kővel kirakni*; pflastern.

Intĕgrāsco, ĕre, 3. *megújúlni*; sich erneuern. 2) *ismét elölről kezdődni*; von vorne wieder angehen.

Intĕgrātĭo, ōnis, f. 3. *megújítás*; die Erneuerung.

Intĕgrātor, ōris, m. 3. *megújító*; ein Erneuerer.

Intĕgrātus, a, um, *megújított*; erneuert.

Intĕgre, Adv. *tisztán*, *szűzen*; rein, keusch. 2) *megsértetlenűl*, *sérelem nélkűl*, *meg nem sértve*; unversehrt, unverletzt. 3) e. gr. versari in aliqua re, Cic. *egyenes*, *v.* *tiszta szívvel*; redlich, aufrichtig. 4) e. gr. mutare, Tac. *egészen*, *tellyesség-*

gel; gänzlich. 5) *szabadosan, előítélet nélkül, nem részrehajlással*; unbefangen, unpartheyisch.

Intĕgrĭtas, ātis, f. 3. *épség*; der unverletzte Zustand. 2) *tisztaság*; die Reinigkeit. 3) *elevenség, serénység*; die Lebhaftigkeit, Munterkeit. 4) *egésség*; die Gesundheit. 5) *egész, az egész*; das Ganze.

Integrĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. integritas. Pandect.

Intĕgro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. lacrymas, pugnam, Liv. carmen, Virg. *megújitni, ismét elkezdeni*; erneuern, wieder anfangen. 2) e. gr. animum, Cic. *megfrissitni, éleszteni, megvidámitni, megújitni*; erfrischen, erquicken. 3) e. gr. artūs, Tac. *meggyógyitni*: heilen. 4) *egészszé tenni, kipótolni*; ergänzen.

Intĕgŭmentŭm, i, n. 2. *takaró, lepel, fedél, boríték*; die Decke, Hülle. 2) Trop. *palást, palástolás, szín*; die Bemäntelung, der Vorwand. Integumentum flagitiorum quaerere, Cic.

Intellectio, ōnis, f. 3. (intelligo) *értés*; *megértés*; das Verstehen.

Intellector, ōris, m. 3. *értő, a' ki valamit megért*; der etwas versteht. Augustin.

Intellectŭālis, e, e. gr. philosophia, Apul. *értelmet illető, ahoz való, v. tartozó, értelmes*; zum Verstande gehörig, ihn betreffend.

Intellectŭālĭtas, ātis, f. 3. i. q. intellectus, Tertull.

Intellectus, a, um, *megértett*: verstanden.

Intellectus, us, m. 4. *értés, megértés, általlátás, belátás, esméret, értelem*; das Verstehen, die Einsicht, Kenntniß. 2) *érzékink által való észrevétel, érzés, testi esméret*; das Bemerken durch die Sinne, die Empfindung, sinnliche Kenntniß. 3) *értelem, megfogás, valamelly szó értelme, v. jelentése*; der Verstand, Begriff, Sinn eines Wortes, die Bedeutung, Quintil. 4) *értelem, ész, okosság, általlátó tehetség*; der Verstand, das Vermögen etwas einzusehen. Senec.

Intellĭgenter, Adv. e. gr. audire, Cic. *érthetően*; verständlich. 2) e. gr. lectitare, Plin. Ep. *értelmesen, okosan, éssel*; mit Verstande.

Intellĭgentĭa, ae, f. 1. *belátás, esméret*; die Einsicht, Kenntniß. 2) *értelem, ész, okosság, esmérettehetség*; der Verstand, das Erkenntnißvermögen. 3) e. gr. animi, Cic. *megfogás, képzelés*; der Begriff, die Vorstellung.

Intellĭgĭbĭlis, e, *érthető*; verständlich. 2) *érezhető*; in die Sinne fallend.

Intellĭgĭbĭlĭter, Adv. *érthetően, értelmesen*: so daß mans wahrnehmen oder verstehen kann. Augustin.

Intellĭgo, exi, ectum, ĕre, 3. *érteni, megérteni, általlátni*; verstehen, einsehen. 2) *érteni, tanúlni, észrevenni, esmérni tanúlni*; verstehen lernen, vernehmen, erkennen lernen. 3) *megkülömböztetni*; unterscheiden. Lact.

Intēmĕlii, ōrum, m. plur. populus Liguriae.

Intēmĕrābĭlis, e, *sérthetetlen*; unverletzlich. Claud. Mam.

Intēmĕrandus, a, um, *meg nem sértendő, meg nem bántandó, meg nem fertéztetendő*; nicht zu beflecken, nicht zu verletzen. Val. Fl.

Intēmĕrāte, Adv. *meg nem hamisítva, el nem rontva*; unverfälscht. Cod. Theod.

Intēmĕrātus, a, um, *bé nem motskolt, tiszta, meg nem sértett, meg nem fertéztetett, megsérthetetlen*; unbefleckt, unverletzt.

Intempĕrābĭlis, e, *mérsékelhetetlen*; nicht zu mäßigen. Coel. Aur.

Intempĕrans, tis, o. e. gr. homo, Cic. animus, Liv. *mértékletlen*; unmäßig.

Intempĕranter, Adv. *mértékletlenűl*; unmäßig. 2) e. gr. aliquem lacerare, Cic. *valakit rendkivűl mötskolni, v. kigúnyolni*; einen außerordentlich durchziehen. Comp. intemperantius, Cic.

Intempĕrantĭa, ae, f. 1. *mértékletlenség*; die Unmäßigkeit. 2) e. gr. coeli, Colum. *kellemetlen, kedvetlen szélveszes idő*; unfreundliches und stürmisches Wetter.

Intempĕrāte. Adv. *mérték nélkűl, mértékletlenűl*; ohne Maß, unmäßig.

Intempĕrātus, a, um, e. gr. vinum, Coel. Aur. *elegyitetlen, tiszta*; unvermischt. 2) e. gr. benevolentia, Cic. *mértéken túl való, igen sok*; ungemäßigt.

Intempĕrĭa, ae, f. 1. Obs. i. q. intemperantia. 2) intemperiae, plur. *dühösködés, esztelenség, eszelősség*,

eszementség; die Raserey, Unsinnigkeit. 3) i. q. Furiae. Nescio, quae illum hominem intemperiae tenent, Plaut. 4) *rossz idő*; böses Wetter.

Intempĕrĭes, ei, f. 5. *mértékletlenség*; die Unmässigkeit. 2) i. q. sequens.

Intēmpĕstas, ātis, f. 3. *fergeteg*; das Ungewitter.

Intempestīve, Adv. *alkalmatlanúl, alkalmatlan időben, rosszkor*; unbequem, ungelegen, zur Unzeit.

Intempestīvĭtas, ātis, f. 3. *alkalmatlan idő*; die Unzeit. Gell.

Intempestīvĭter, Adv. *rosszkor*; zur Unzeit.

Intempestīvus, a, um, *rosszkori, alkalmatlan időben eső, alkalmatlan*; unzeitig, zur Unzeit. 2) *alkalmatlankodó, rossz időbe valamit tevő*; zur Unzeit etwas thuend. Anseres continuo clamore intempestivi, Plin.

Intempestus, a, um, *alkalmatlan*; ungelegen. 2) e. gr. nox, Curt. *tsendes éj, elódlom*; die stille Nacht, der erste Schlaf. 3) *egésségtelen*; ungesund. 4) *zivataros*; stürmisch.

Intempŏrālis, e, *örök, örökkévaló*; ewig. Apul. 2) e. gr. cibus, somnus, Coel. Aur. *rosszkori, alkalmatlan, v. rendetlen időben eső*; unzeitig. Coel. Aur.

Intempŏrālĭtas, ātis, f. 3. *rosszkoriság*; die Unzeitigkeit. Coel. Aur.

Intempŏrālĭter, Adv. *rosszkor, alkalmatlan időben*; unzeitig. Coel. Aur.

Intendo, di, tum et sum, ĕre, 3. v. gr. tabernaculum, Cic. cutem, Plin. *kifeszitni, kivonni, kihúzni, felvonni, kiterjeszteni*; ausspannen, ausdehnen, ausstrecken. 2) v. gr. chordas, Cic. arcum, Virg. *felhúzni, feltekerni, p. o. a' húrt*; spannen, aufspannen. 3) v. gr. tabernacula velis, Cic, *bévonni, béhúzni*; bespannen, überziehen. 4) v. gr. vires, se ad aliquid, fauces, Cic. *erőltetni valamire, megvetni, p. o. magát, összveszedni erejét valamire, rajta lenni, igyekezni*; anstrengen, zusammen nehmen, z. B. seine Kräfte. 5) *intézni, ervnyozni, t. i. valahova, forditni valamire*; wohin richten. Aciem in omnes partes intendere, Cic. — Animum ad aliquid intendere, Cic. *valamire függeszteni elméjét, valamire figyelmezni*; auf etwas merken. Animum studiis intendere, Hor. *a' tanúlásnak adni magát*; fleissig studieren. Intendere se, v. gr. in rem, Quint. *valamire függeszteni gondolatit, feltenni magában valamit, valamire igyekezni*; worauf denken, sich etwas vornehmen, sich bemühen. Intendi animo in rem, Liv. i. e. attendere. Intendere aures ad verba, Ovid. *rá figyelmezni, ráhallgatni*; zuhören. Fugam intendere, Liv. *futásról gondolkozni*; auf die Flucht bedacht seyn. 6) intendere aliquo, Cic. *valahova készülni, t. i. menni, valahova igyekezni*: wohin denken. 7) *fenyegetni valamivel, ellene intézni valamit, ellene inditni*; einem mit etwas drohen, ihm zuzufügen suchen. Periculum alicui, vel in aliquem intendere, Cic. Alicui litem intendere, Cic *valakit megperleni, pert inditni ellene*; einem gerichtlich belangen, anklagen. 8) dextram intendere, Cic *jobb kezét kiterjeszteni*; die rechte Hand ausstrecken. 9) v. gr. vincula collo, Virg. *ráhurkolni, ráfojtani*; drauf legen, fest anlegen, umbinden.

Intensĭo, ōnis, f. 3. v. gr. aëris, Sen. *kiterjedés*; die Ausdehnung. 2) *kifeszités, kiterjesztés, kihúzás*; das Spannen, Aufspannen. 3) intensio vocis, Quint. *szavának megerőltetése*; die Erhebung der Stimme. 4) animi intensio, Cic. *erőlködés*; die Anstrengung der Seele.

Intensus, a, um, *kifeszitett*; gespannt. 2) *megerőltetett*; angestrengt. Cic.

Intentātĭo, ōnis, f. 3. *fenyegetődzés*; die Androhung. 2) v. gr. criminum, Ter. *vádolás*; die Beschuldigung. 3) *próbatétel, próba*; der Versuch. Tert.

Intentātus, a, um, Adj. *nem próbált, próbálatlan*; unversucht. Liv. Nihil intentatum relinquere, Hor. *mindent megpróbálni, v. véghez vinni, elkövetni*; nichts unversucht lassen. 2) Partic. ab intento; *fenyegetett*; angedrohet. Cic.

Intente, Adv. *figyelemmel, figyelmetesen, szorosan, szorgosan*; mit Anstrengung, aufmerksam, sorgfältig, genau. Quint. intentius, Liv. intentissime, Lamprid.

Intentio, ōnis, f. 3. *kifeszités, kiterjesztés*; die Ausdehnung, Ausspannung. 2) v. gr. animi, Cic. *megerőltetés, erőlködés, igyekezet*; An-

strengung, Bemühung. 3) *figyelmetesség, figyelem*; die Aufmerksamkeit. 4) *szorgoskodás, szorgalom*; die Sorgfalt, Sorge. 5) *feltétel, szándék, igyekezet*; das Vorhaben, der Vorsatz, die Absicht. 6) *vád, panasz*; die vorgebrachte Klage, Beschuldigung. Cic.

Intento, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. ab intendo) *fenyegetni*; drohen. Virg. 2) alicui, v. in aliquem aliquid, Liv. *próbálni, v. kezdeni valamit valaki ellen*; etwas Jemanden beybringen, ihm zuzufügen, oder wider ihn zu gebrauchen suchen. Mortem alicui intentare, Virg. 3) v. gr. manus ad sidera, Petron. *kiterjeszteni*; ausstrecken. 4) *megtámadni*; angreifen. Cic.

Intentus, a, um, *kifeszített, kiterjesztett, kihúzott*; gespannt, ausgedehnt. 2) v. gr. intentus ad rem, in aliquam rem, Cic. Liv. *figyelmetes valamire*; aufmerksam. 3) *engedelmes, engedő*; gehorsam. Cic. 4) intentus paci, Lucan. *békességre hajló, békességet kereső*; einer der Friede sucht. 5) *felhúrozott, húrokkal bévont*; bespannt, bezogen. Cithara intenta nervis, Quint. 6) *erős, kemény*; heftig, stark. Sermo paullo intentior. 7) *irányzott, intézett*; gerichtet. Tela undique in patriam intenta, Cic. 8) *felhágott, p. o. dolgok árra, megnőtt*; gestiegen, vermehrt. Intentis alimentorum pretiis, Tac. 9) *nekifeküdt, a' ki nagyon rá, v. neki adta magát valaminek, szorgalmatos valamiben*; einer Sache sehr ergeben, auf etwas sehr erpicht, fleißig. Intentus operi agresti, Liv. Comp. intentior, Sup. intentissimus, Liv.

Intentus, us, m. 4. *kifeszítés, kiterjesztés*; das Ausspannen, die Ausstreckung. 2) *erőlködés, erős igyekezet*; die Anstrengung. Cic.

Intĕpĕo, ēre, 2. *lágy meleg, v. langyos lenni*; laulicht oder lau seyn. Prop.

Intĕpesco, ĕre, 3. *langyosodni*; laulicht werden. 2) *melegedni kezdeni*, anfangen warm zu werden. Consumta bruma, jam intepescit aurus. Colum. 3) *alább hagyni valamiben*; nachlassen. Petron.

Inter, Praep. cum Accus. *között*; zwischen. Inter spem metumque, Cic. *félelem és reménység között*; zwischen Furcht und Hoffnung. Nibil interest inter te et quadrupedem, Cic. 2) *között, közt*; unter. Inter cetera, Liv. *a' többek közt*; unter andern. Inter homines esse, Cic. 3) *között, közt, alatt, felett, -nál, -nél*; während, unter, über, bey. Inter coenam Cic. *vatsora felett, vatsora alatt, vatsora közben, a' vatsoránál*; unter oder über dem Abendessen, beym Nachtmahl, während des Essens. Inter diem, Gell. *nappal*; beym Tage. Inter viam, Cic. *az úton, az útban, az útazás közben*; unter Weges. Inter ea, vel: interea, Cic. *azomban, azon közben, az alatt*; unterdessen, während der Zeit. 4) inter se, pro: se invicem, Cic. *egymást*; einander. Amare inter se, Cic. *egymást szeretni*: einander lieben. 5) *alatt, t. i. idő alatt*; während, innerhalb. Inter tot annos. Ter.

Intĕralbĭco, āre, 1. *fejérleni közte v. általa*; weißlich durchschimmern. Plin.

Intĕrămentum, i, n. 2. v. gr. interamenta navium, Liv. *a' hajó belső szerei*; das inwendige Schiffgeräthe.

Intĕramna, ae, f. 1. urbs Italiae. 2) quaelibet urbs inter duos amnes, v. quam duo amnes adluunt.

Intĕramnānus, a, um, i. e. inter duos amnes.

Intĕramnis, e, i. e. inter duos amnes jacens. 2) ex urbe Interamna.

Intĕramnus, a, um, i. e. inter duos amnes jacens.

Interaneum, i, n. 2. *végbélhurka*; der Mastdarm. Plin.

Intĕranĕus, a, um, *belső, belőlvaló*; inwendig, innerlich.

Intĕrăresco, ĕre, *elszáradni, elaszni, elveszni*; vertrocknen, vergehen. Cic.

Interbĭbo, ĕre, *kiinni*; austrinken. Plaut.

Interbĭto, ĕre, i. q. intereo, Plaut.

Intercălāris, e, *közzétett, béiktatott*; eingeschaltet. Dies intercalaris; *szökőnap*; der Schalttag. Mensis intercalaris; *beiktatott, v. szökőhónap*: ein Schaltmonath.

Intercălārius, a, um, i. q. intercalaris.

Intercălātio, ōnis, f. 3. *béiktatás, közzétevés*; die Einschaltung.

Intercalator dies; *szökőnap*; der Schalttag. Macrob.

Intercălo, āvi, ātum, āre, 1. *közzé bé-*

iktatni, betenni, bétsúsztatni, p. o. a' szökő napot vagy esztendőt, a' többek száma közé; dazwischen einschalten, einschieben, z. B. einen Schalttag, oder ein Schaltjahr. 2) poenam, Liv. *elhalasztani*; aufschieben, verziehen.

Intercăpēdĭnātus, a, um, *félbeszakasztott*; unterbrochen. Fulg.

Intercăpēdo, ĭnis, f. 3. *félbeszakasztás*; die Unterbrechung. 2) *időköz, két meghatározott idő köze*; der Zwischenraum, eine Zwischenzeit. Post longam intercapedinem, Svet.

Intercardĭnātus, a, um, *belé v. közétsapolt, p. o. fa, gerenda*; eingezapft. Vitruv.

Intercēdo, cessi, cessum, cēdĕre, 3. v. gr. ut luna, Plin. *közémenni, közéjönni*; dazwischen gehen oder kommen. 2) *közötte lenni, v. közötte v. alatta elmúlni*; vergehen. Unus et alter dies intercesserat, Cic. *egy két nap vólt, v. mult el közötte, vagy az alatt*; es vergingen ein Paar Tage indessen. Vix annus intercesserat, cum etc. Cic. 3) v. gr. pro aliquo, Cic. *magát közbevetni, szószólló, v. kezes lenni valakiért*; sich ins Mittel schlagen, gut sagen, für einen Bürge werden. 4) v. gr. legi, Cic. *elleneszegezni magát, ellenemondani, protestálni ellene*; widersprechen, dawider seyn, protestiren. 5) *közibe jönni, az alatt előadni magát, történni, hozzájárúlni*; dazu kommen, vorfallen. Si tertius intercedat, Plaut. *ha még egy harmadik jönne közibe*; wenn noch ein dritter dazu käme. Si nulla aegritudo huic gaudio intercesserit, Ter. 6) *közte lenni*; dazwischen seyn. Inter nos vetus usus intercedit, Cic. Intercedunt mihi inimicitiae cum eo, Cic. Ira inter eos intercedit; *haragusznak egymásra*; sie sind auf einander zornig.

Interceptĭo, ōnis, f. 3. *elfogás, elvevés*; das Auffangen, die Wegnehmung. Cic.

Interceptor, ōris, m. 3. *elfogó, elvevő*; der Auffänger, Wegnehmer. 2) *valakit valamiben megelőző, t. i. az elvevés által*; der einem vorkömmt, und etwas entziebt.

Interceptus, a, um, *elfogott, elkapott*; aufgefangen. 2) *elvett*; weggenommen.

Interceptus, us, m. 4. i. q. interceptio. Fulg.

Intercessĭo, ōnis, f. 3. (intercedo) *közbejövetel, közbejövés*; Dazwischen- oder Dazukunft. Gell. 2) *ellenemondás, beleszóllás, protestálás*; der Widerspruch, die Einsprache, das Protestiren. Cic. intercessionem facere, Gell. 3) *maga közbevetése, szószóllás valakiért, kezesség, kivált pénz dolgában valakiért*; Vermittelung, besonders in Geldsachen, das Gutsagen für Jemanden. Cic.

Intercessor, ōris, m. 3. v. gr. legis, Liv. *ellenemondó, magát elleneszegező*; der Widersprecher, der protestirt. Cic. 2) *magát közbevető, közbenjáró, szószólló*; der sich ins Mittel schlägt, Vermitteler. Cic. 3) *kezes, p. o. adósságért*; Bürge, in Geldsachen. Senec.

Intercessus, us, m. 4. *közbejövetel*; die Dazwischenkunft. Val. Max.

Intercīdo, īdi sum, ĕre, 3. (inter et caedo) v. gr. venas, Hirt. *kettévágni, elvágni*; von einander schneiden, zerschneiden. 2) *elszakasztani egymástól, elvágni mintegy*; von einander trennen, abschneiden, unterbrechen. Colles intercisi vallibus, Hirt. insula ab Italia freto intercisa, Senec. Pontem intercidere, Liv. *a' hidat elbontani, elrontani*; die Brücke abbrechen, abtragen.

Intercĭdo, ĭdi, ĕre, 3. (inter et cado) *közzéesni*; dazwischen fallen. Liv. 2) *történni, esni, megesni*; vorfallen, sich zutragen. Cic. 3) v. gr. ut inimici, Cic. *elveszni, veszedelembe esni*; zu Grunde gehen. 4) intercidit memoria ejus, Liv. *kiesett az eszéből, elfelejtette*; er hat es vergessen.

Intercīdōna, ae, f. 1. *bizonyos istenasszszony neve, ki a' gyermekágyasokon segített*; eine Göttinn, die den Wöchnerinnen beystand. Varr.

Intercĭno, ĕre, 3. (inter et cano) *közötte énekelni*; dazwischen singen. Horat.

Intercĭpĭo, cēpi, ceptum, cĭpĕre, 3. (inter et capio) v. gr. literas alicujus, Cic. hominem, animalia, Caes. *elfogni, p. o. útjában, v. útjából*; auffangen, wegfangen, wegnehmen. 2) v. gr. pila, Caes. *megkapni, p. o. a' hajitódárdát, laptát, 's a' t.* auffangen. 3) alicui aliquid, Ovid. *elvenni erővel*; entreißen, wegneh-

men, entziehen. 4) sermonem alicujus intercipere, Quint. *valakit szavában megfogni, belészóllani valaki keszédébe*; einem in die Rede fallen. 5) mortalitate intercipi; *meghalni*; sterben. Plin.

Intercīse, Adv. *megszaggatva*; unterbrochen, zerschnitten.

Intercīsio, ōnis, f. 3. *elvágás, elvagdalás*; das Schneiden, Zerschneiden. Varr.

Intercīsus, a, um, *elvágott, elvagdalt*; zerschnitten, zerhauen. 2) *elszakasztott, elvágott valamitől, az az, elválasztott*; abgeschnitten, getrennt. A castris hostium intercisus, Caes.

Interclāmo, āre, 1. *közé v. közibe kiáltani, kiabálni*; dazwischen oder dazu schreyen.

Interclūdo, si, ĕre, 3. (inter et claudo) v. gr. viam, aditum alicui ad aliquem, Cic. *elzárni, megakadályoztatni*; versperren, abschneiden, verhindern, benehmen. 2) *elvágni, elszakasztani, p. e. valakit valamitól*; einen von etwas abschneiden, trennen, nicht dahin kommen lassen. Aliquem ab exercitu intercludere, Caes. 3) *hátráltatni, akadályoztatni valakit valamiben*; verhindern. Intercludor, quo minus, Cic. 4) *bekeríteni, berekeszteni, közézárni*; einschließen.

Interclūsio, ōnis, f. 3. *elzárás, hátráltatás*; die Versperrung, Verhinderung. 2) *rekesz*; die Parenthesis. Quintil.

Interclūsus, a, um, *elzárt, megakadályoztatott*; versperrt, verhindert. 2) *bézárt, berekesztett*; eingeschlossen.

Intercŏlumnĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium, *két oszlop köze, oszlopköz*; der zwischen zwey Säulen befindliche Raum. Cic.

Interconcĭlio, āre, 1. *egymással megbékéltetni, összvebékéltetni*; mit einander versöhnen. Quint.

Intercŭlco, āre, *közétapodni*; dazwischen treten. Colum.

Intercurro, cŭcurri et curri, cursum, currĕre, 3. *közészaladni*; dazwischen laufen. Plin. 2) *közékeveredni, közéelegyedni*; dazwischen laufen, darunter laufen, dazwischen treten, sich einmischen. 3) *közötte folyni*; dazwischen hinfließen. Plin.

Intercurso, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. ab intercurro, *közé szaladgálni*; dazwischen laufen. 2) Trop. *közte lenni*; sich dazwischen befinden. Plin.

Intercursus, us, m. 4. *közémenetel, közbejövetel*; die Dazwischenkunft. 2) *közbenjárás*; die Vermittelung.

Intercus, ŭtis, o. 3. et Intercŭtānĕus, a, um, *bőr alatt lévő*; unter der Haut befindlich. Aqua intercus, Cic. *vízkórság, vízibetegség*; die Wassersucht. 2) *belső, titkos*; innerlich, inwendig, heimlich. Gell.

Interdātus, a, um, *kiosztott, elosztott*; ausgetheilt, vertheilt. Lucr.

Interdĭānus, a, um, (interdiu) *nappali*; was an dem Tage geschieht.

Interdīco, xi, ctum, ĕre, 3. v. gr. alicui aliquam rem, Liv. *megtiltani valakinek valamit*; einem etwas verbiethen, untersagen. 2) v. gr. aliqua re, Caes. Liv. *eltiltani valakit valamitől*; verwehren, untersagen. Alicui aqua et igni interdicere, Cic. *számkivetni*; einen aus dem Lande verweisen.

Interdictĭo, ōnis, f. 3. *megtiltás, eltiltás, tilalom*; Untersagung, Verbiethung. Aquae et ignis interdictio, Cic. *számkivetés*; die Jagung ins Exilium.

Interdictor, ōris, m. 3. *megtiltó*; der Untersager, Verbiether. Tertull.

Interdictum, i, n. 2. *tilalom*; ein Verboth. Plaut.

Interdictus, a, um, *tiltott, megtiltott, tilalmazott*; verbothen. Hor.

Interdĭu, Adv. *nappal*; bey Tage. Liv.

Interdĭus, i. q. interdiu, Plaut.

Interdo, dĕdi, dătum, dăre, 1. *elosztani, kiosztani*; austheilen, vertheilen. 2) nihil interduo, pro: interdo, Plaut. *semmit sem adok érte, semmire sem betsülöm*; ich gebe nichts darum, ich achte es nicht.

Interductus, us, m. 4. *köztevaló vonás*; der Zwischenzug. Cic.

Interduim, vide: Interdo.

Interdum, Adv. *néha, azonközben*; zuweilen, manchmahl. Cic. 2) *azomban, az alatt*; unterdessen. Sen. Cic.

Interduo, vide: Interdo.

Intĕrea, Interim, Adv. *azomban, az alatt*: unterdessen, unter der Zeit. Cic. 2) *néha*; zuweilen. Sil.

Intĕremtĭo, ōnis, f. 3. *megölés*; die Tödtung, der Todschlag. Quintil.

Intĕremtor, ōris, m. 3. (interimo) *megölő, gyilkos*; der Tödter, Mörder.

Interemtrix, īcis, f. 3. *megölő*, *t. i. asszszony*; die Tödterinn. Lactant.

Interemtus, a, um, *megölt*, *megöletett*; umgebracht. 2) interemta dilatione, JCt. *eltöröltetvén a' halasztás*; nach aufgeschobenem Aufschube.

Intērĕo, ii, itum, īre, 4. *elveszni*, *elenyészni*, *semmivé lenni*; umkommen, untergehen, verloren gehen, zu Grunde gehen. Naves naufragio intereunt, Caes. 2) *meghalni*, *elveszni*; umkommen, sterben. Fame aut ferro interire, Caes. Interii, Ter. *oda vagyok!* ich bin verloren! Intercam, Hor. *veszszek el*; ich soll des Todes seyn. 3) *elromlani*; verderben. Segetes intereunt, Virg. *a' vetések elromlanak*; die Saat verdirbt.

Interĕquĭto, āre, 1. *közte lovagolni*; dazwischen reiten. Liv.

Intererro, āre, 1. *közötte tévelyegni*; dazwischen herum irren.

Interesse, vide: Intersum.

Interest, Verb. Impers. *külömbség van közte*, *külömböz tőle*; es ist ein Unterschied. Interest stulto intelligens; *külömböz az okos a' bolondtól*; es ist ein Unterschied zwischen einem Verständigen und Narren. Nihil interest, Cic. *semmi külömbbség sints közte*; es ist kein Unterschied. Hoc interest, Cic. *ez a' külömbbség közte*; das ist der Unterschied. 2) quid interest? *mit tesz? az az, semmit sem tesz*, *nem sokat tesz*, was liegt daran? Nihil interest, Cic. *semmit se tesz*; es thut nichts. Ejus interest, *ötet az közelről érdekli*; es ist ihm daran gelegen. Quid illius interest, Cic. *mit gondol ő azzal? mit bánja ő?* was ist ihm daran gelegen. Multum interest, Cic. *sok függ attól*, *fontos a' dolog*; es liegt viel daran, die Sache ist wichtig. Mea, tua, sua, nostra, vestra, (sc. negotia) interest; *engemet, tégedet, ötet, minket, titeket közelről illet a' dolog*, *vagy*, *az én*, *a' te*, *az ő haszna vagy java hozza magával*, *nekem is gondom van arra*, *'s a' t.* mir, dir, ihm, uns, euch ist daran gelegen.

Interfātio, ōnis, f. 3. *közibeszóllás*; das Dazwischenreden. Cic.

Interfectibilis, e, *megölhető*; tödtlich. Apul.

Interfectio, ōnis, f. 3. *megölés*; das Tödten.

Interfectivus, a, um, *halálos*; tödtlich. Caes.

Interfector, ōris, m. 3. *gyilkos*; der Mörder. Cic. 2) *megrontója*, *felforgatója valaminek*; der Zugrundrichter. Tertull.

Interfectrix, īcis, f. 3. *gyilkos*, *t. i. asszony*; die Mörderinn. Tacit.

Interfectus, a, um, (interficio) *megölt*, *megöletett*; getödtet. Cic.

Interfĕmĭnĭus, a, um, *az ágyék között lévő*; zwischen den Schenkeln.

Interfĭcio, ēci, ectum, ĭcĕre, 3. (inter et facio) *semmivé tenni*, *elrontani*; zu Grunde richten, zu Nichte machen. Interficere messes, Virg. *az aratást elrontani*; die Ernte verderben. 2) v. gr. aliquem, Cic. feras, Lucr. *megölni*; tödten. 3) v. gr sermonem, Apul. *félbeszakasztani*; unterbrechen.

Interfīo, ĕri, (Pass. ab: interficio, pro: interficior) *elveszni*, *semmivé lenni*; zu Grunde gerichtet werden, umkommen, vergehen. Plaut.

Interflŭo, xi, xum, ĕre, 3. *közte folyni*, *v. elfolyni*; dazwischen fließen, verfließen. Liv.

Interflŭus, a, um, *közötte folyó*; dazwischen fließend. Plin.

Interfŏdĭo, ōdi, ossum, ĕre, 3. *megásni*; untergraben. 2) *öszveásni*, *áskálni*; zergraben, zerstechen. Lucret.

Interfor, ātus sum, āri, 1. *bele*, *v. közbe szóllani*, *v. beszélleni*; dazwischen reden. Liv. 2) v. gr. aliquem, Liv. *valakit szavában megfogni*, *belészóllani valaki beszédébe*; einem in die Rede fallen.

Interfringo, ēgi, actum, ĕre, 3. *széllyeltörni*; zerbrechen. Cato.

Interfŭgĭo, ĕre, 3. *közészaladni*, *v. futni*; dazwischen oder hinein fliehen. Lucret.

Interfulgĕo, ēre, *közötte tsillámlani*, *fényleni*, dazwischen blitzen oder schimmern. Liv.

Interfundo, ūdi, usum, ĕre, 3. *közétölteni*, *közéönteni*; dazwischen gießen oder schütten.

Interfŭro, ĕre, 3. *végig dühösködni*; durchwüthen, durchrasen. Stat.

Interfusus, a, um, *közte folyó*; dazwischen fließend.

Intergarrĭo, īvi, ītum, īre. 4. *közötte fetsegni*; dazwischen schwatzen. Apul.

Intergĕrīnus, a, um, *közötte lévő v. fekvő*; was dazwischen gefügt wird.

Paries intergerinus, Fest. *közfal, p. o. ket szoba között*; die Zwischenwand.

Intergĕrīvus, a, um, i. q. Intergerinus.

Intergĕro, ĕre, 3. *közétenni, helyheztetni, v. állitni*; dazwischen fügen. Fest.

Intergressus, us, m. 4. *közéjövetel, közbejövés*; die Dazwischenkunft. Minuc. Fel.

Interhio, āre, 1. *közötte kinyilni, vagy nyitva lenni, tátva lenni*; dazwischen sich öffnen oder offen seyn. Tertull.

Intĕrĭbi, Adv. *azomban, az alatt*; unterdessen. Plaut.

Intĕrĭbĭlis, e, *múlandó, veszendő*; vergänglich, sterblich. Tertull.

Intĕrim, Adv. *az alatt, t. i. idő alatt*; unterdessen, d. i. unter der Zeit. Cic. 2) *azomban*; unterdessen. 3) *néha, néha néha*; zuweilen. Sen.

Intĕrimo, ēmi, emtum, ĕre, 3. v. gr. vitam alicui, Plaut. *elvenni az életét, megölni*; einem das Leben nehmen, tödten. 2) *semmivé tenni, el törleni*; vernichten, zu Grunde richten. Cic.

Intĕrĭor, Interius, Compar. ab inusit. Interus, a, um, *belső*; der innere. Interior aedium pars, Cic. Liv. *a' ház' belső része*; der innere Theil des Hauses. 2) *a' belől lévő, p. o. oldala a' falnak, nyoszolyának, 's a' t.* der, die, das innere, z. B. die innere Seite. 3) v. gr. societas, Cic. amicitia, Liv. *belső, szoros, meghitt, p. o. barátság*; vertraut, genau, fest. 4) gentes interiores Asiae, Cic. *Ázsia belső részeiben lakó népek*; Völker, die tiefer in Asien wohnen. Superl. Intimus, a, um, vide: Intimus.

Interĭtio, ōnis, f. 3. *elveszés, végveszedelem*; der Untergang. Cic.

Interĭtus, us, m. 4. *elveszés, veszély, veszte valaminek*; der Untergang, die Vernichtung. Cic.

Interĭus, Comp. Adj. vide: Interior. 2) Comp. ab intra, Adv. *belől, legbelől*; darinnen, innerlich.

Interjăcio, vide: Interjicio.

Interjectio, ōnis, f. 3. *közbevetés, közététel*; das Dazwischenwerfen, Dazwischensetzen. 2) *felkiáltó, t. i. szó*; die Interjection in der Grammatik, das Zwischenwort, die Empfindungslaute. Quintil.

Interjectus, us, m. 4. (interjicio) *közbevetés, közétetel*; das Dazwischenwerfen, Dazwischensetzen. Apul. 2) *közémenés, közbejövés*; die Dazwischenkunft.

Interjectus, a, um, *közbevetett*; zwischen gesetzt oder eingerückt. 2) *közte lévő, között lévő*; dazwischen seyend, was dazwischen ist. Aër interjectus inter mare et coelum. Cic. 3) paucis interjectis diebus, Liv. *egynehány nap mulva azután*; einige Tage hernach.

Interjĭcio, jēci, jectum, jĭcĕre, 3. *közé tenni, vagy vetni*; dazwischen werfen oder stellen. 2) *hozzá adni, v. tenni*; dazu fügen, beymischen. Preces et minas interjecit, Tac. 3) *széllyel szórni, széllyelhányni*; von einander werfen, zerstreuen. Claud.

Interjungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *egyesítni, öszvetenni, öszvefogni*; unter einander verbinden, vereinigen. Equum equis interjungere, Stat. *együtt fogni a' lovakat*; zusammen einspannen. Jungere dextram dextrae, Liv. *kezet adni egymásnak*; einander die Hände geben oder biethen. 2) equos interjungere, Mart. *kifogni a' lovakat*; die Pferde ausspannen oder abspannen.

Interlābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *közéesni*; dazwischen fallen. 2) *az alatt elmúlni*; indessen vergehen. Virg.

Interlătĕo, ēre, 2. *közte lappangani*; dazwischen verborgen seyn. Senec.

Interlătro, āre, 1. *közibe ugatni*; dazwischen bellen. Paul. Nol.

Interlectĭo, ōnis, f. 3. (interlego) *közteolvasás*; das Dazwischenlesen. Tertull.

Interlĕgo, ēgi, ectum, ĕre, 3. *közűle leszedni, p. o. a' sűrűn álló gyümölts közűl*; dazwischen oder davon lesen.

Interlīdo, si, sum, ĕre, 3. *közepéből kitaszitni, kibillenteni*; aus der Mitte heraus stoßen.

Interlĭgo, āre, 1. *közékötni*; dazwischen binden. Stat.

Interlĭno, lēvi, lĭtum, ĕre, 3. *közéirni, közibe irni v. irkálni*; dazwischen schreiben, corrigiren. 2) *kitörűlni belőle v. közűle*; ausstreichen. Cic. 3) *közé vagy rákenni, mázolni*; darunter oder darauf streichen.

Interlĭtus, a, um, *imitt amott kitörlött*; hin und wider durchstrichen.
Interlŏcūtĭo, ōnis, f. 3. *közibeszóllás*; das Dazwischenreden. Quintil.
Interlŏquor, cutus (quutus) sum, lŏqui, Dep. 3. v. gr. alicui, Ter. *közibeszóllni*; dazwischenreden.
Interlūcātĭo, ōnis, f. 3. *megnyesés, kivagdalás a' sürüjéből, megritkitás*; die Ausschneidung, Beschneidung der unnützen Zweige. Plin.
Interlūcĕo, xi, ēre, 2. v. gr. ut sol, Liv. *közüle kisütni, kiviláglitni*; hervor scheinen oder schimmern. 2) *keresztül látszani*; durchscheinen.
Interlūco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. arbores, Plin. *megnyesni, kinyesni közüle*; auslichten.
Interlūdo, ĕre, 3. *közötte v. közibe játszani*; dazwischen spielen. Auson.
Interlūnis, e, v. gr. nox, *újholdi, újságbéli*; im Neumonde. Ammian.
Interlūnĭum, ĭi, n. 2. (sc. tempus) *újhold, újság*; der Neumond. Horat.
Interlŭo, ĕre, 3. v. gr. manus, Cato. *közibe, v. mellette mosni*; dazwischen oder dabey waschen. 2) *közötte folyni*; dazwischen fließen. Liv.
Intermănĕo, ēre, 2. *közte maradni*; dazwischen bleiben. Lucan.
Intermĕdĭus, a, um, *középső, közteléső, közbülső*; zwischen etwas befindlich, der mittelste. Varr.
Intermenstrŭus, a, um, *két hónapközi, v. között lévő*; zwischen zwey Monathen.
Interměo, āre, 1. *közte menni*; dazwischen gehen. Plin.
Intermestris, e, i. q. intermenstruus.
Intermĭco, ui, āre, *közte, v. közzüle fényleni, tsillámlani*; dazwischen oder hervor schimmern. Stat.
Intermĭnābĭlis, e, *végetlen*; unendlich. Tertull.
Intermĭnātĭo, ōnis, f. 3. *fenyegetés, megfenyegetés*; die Androhung.
Intermĭnātus, a, um, Adj. v. gr. magnitudo, Cic. *határtalan, határnélkül való*; unbegränzt, gränzenlos. 2) Participium ab Interminor a) *tiltott, megtiltott*; verbothen. Horat. b) *vele megfenyegetett*; angedroht.
Intermĭno, āre, 1. *fenyegetni, p. o. valamivel*; drohen, androhen. 2) *fenyegetve megtiltani*; drohend verbiethen.
Intermĭnor, ātus sum, āri, v. gr. alicui aliquid, Plaut. *fenyegetni valami vel*; drohen, androhen. 2) *fenyegetve megtiltani*; drohend verbiethen. Terent.
Intermĭnus, a, um, *határtalan, végetlen*; ohne Gränzen, ohne Ende, gränzenlos. Aus.
Intermiscĕo, scui, stum et xtum, ēre, 2. *közzéelegyitni, közzékeverni*; untermischen, einmischen. Liv.
Intermissĭo, ōnis, f. 3. v. gr. officii, Cic. *elmúlatás, elmellőzés*; die Unterlassung. 2) v. gr. febris, Cels. *elmaradás, kimaradás, p. o. a' hideglelés elmaradása, megszűnés, p. o. a' munkától, elhagyás*; das Nachlassen, Absetzen in etwas, z. B. der Arbeit.
Intermissus, us, m. 4. i. q. intermissio.
Intermissus, a, um, *elmúlatott, elmellőzött*; unterlassen. 2) *félbeszakasztott*; nicht vollführet, nicht vollendet. 3) *megszaggatott*; unterschieden. Planities intermissa collibus, Caes.
Intermistus, a, um, i. q. Intermixtus.
Intermitto, īsi, issum, ĕre, 3. v. gr. iter, Caes. studia, Cic. *felhagyni valamivel, elhagyni valamit, letenni valamiről*; unterlassen, ablassen, nachlassen. 2) v. gr. aliquid; *félbeszakasztani valamit, megszűnni valamitől*; aufhören, ablassen, absetzen. Ventus intermisit, Caes. *megszűnt a' szél*; der Wind hat aufgehört. 3) *elmúlatni valamit*; etwas vernachlässigen, unterlassen. Nihil intermittam; *semmit sem fogok elmúlatni*; ich werde nichts unterlassen. 4) v. gr. febris intermittit, Cels. *a' hideglelés változó*; es ist ein Wechselfieber.
Intermixtus, a, um, *elegyitett, kevert*; untermischt.
Intermŏrĭor, tuus sum, *meghalni*; sterben. Svet. 2) Trop. *elveszni, kialudni mint a' tűz, semmivé lenni*; zu Grunde gehen, absterben. Plin.
Intermortŭus, a, um, *félhólt*; halb todt. Svet. 2) Met. *elfajúlt, elkortsosodott*; ausgeartet.
Intermundĭum, ĭi, n. 2. (sc. spatium) *közök, v. hézagok a' világok között*; der Raum zwischen den Welten.
Intermūrālis, e, *a' kőfalak közt lévő*; zwischen den Mauern befindlich.
Intermūto, āre, 1. *feltserélni*; unter einander vertauschen, verwechseln.
Internascor, ātus sum, 3. *közötte nőni*

közibe nőni; dazwischen wachsen. Liv.

Interne, Adv. *belölről*, *belől*; innerlich, inwendig. Auson.

Internĕcīnus, a, um, *haldlos*, *veszedelmes*; das Leben kostend, verderblich.

Internĕcĭo, ōnis, f. 3. *megölés*, *eltörlés*, *elvesztés*, *végveszedelem*; die Ermordung, eine gänzliche Niederlage, der Untergang. Ad internecionem delere, Liv. *öszvetörni*, *potsékká tenni az ellenséget*, *megtörni*; total schlagen.

Internĕcīve, Adv. *öszvetörve*, *megtörve*, *széllyel*, v. *megverve*; mit gänzlicher Zerstörung. Ammian.

Internĕcīvus, vide: Internecīnus.

Internĕco, āvi, ātum, āre, 1. *megölni*; tödten. Plaut 2) Trop. *öszverontani*; zu Grunde richten.

Internecto, ĕ e. *öszvekötni*, *egyesilni*; verknüpfen, verbinden. Virg.

Internicio, vide: Internecio.

Internĭdĭfico, āre, *közé fészkelni*; dazwischen nisten. Plin.

Internĭtĕo, ui, ēre, 2. *közte fénylení*; dazwischen schimmern, hervor schimmern.

Internōdĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium, *két bötyök köze*; der Raum zwischen zwey Gelenken oder Knochen an Gewächsen. Colum.

Internosco, ōvi, ōtum, ĕre, 3. *egymástól megkülömböztetni*; unterscheiden von einander. Cic.

Internuncio, Internuncius, i. q. Internuntio, etc.

Internundĭnĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium inter duas nundinas.

Internuntĭo, āre, 1. *egymásnak izenni*, *izengetni*; von beyden Seiten Bothen zu einander senden oder Nachricht bringen. Liv.

Internuntĭus, ĭi, m. 2. *izenetvivő*, *követ*; der Nachricht von einem zum andern bringt, Bothe, Unterhändler. Terent.

Internus, a, um, v. gr. bellum, Tac. pars, Cic. *belső*, *belől lévő*; inwendig, innerlich.

Intĕro, trivi, trītum, tĕrĕre, 3. v. gr. aliquid potioni, Plin. *beléaprítni*, v. *tördelni*, *belémorzsálni*; hinein reiben, einbrocken, einkrümeln. Cato.

Intĕrordĭnĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium, *két sor köze*; der Raum zwischen zwey Reihen. Colum.

Interpătĕo, ēre, 2. *közötte nyitva lenni*; dazwischen offen seyn. Macrob.

Interpĕdĭo, īre, 4. *akadályoztatni*, *gántsolni*; verhindern. Macrob.

Interpellatĭo, ōnis, f. 3. *közibeszóllás*, *megszóllitás a' beszéd közben*, *beleszóllás*; das Dazwischenreden, das in die Rede fallen. Cic. 2) *háborgatás*; die Störung, Hinderung. Cic.

Interpellātor, ōris, m. 3. *beleszólló*, *közibeszólló*; der in die Rede fällt. Auct. ad Her. 2) *háborító*; Störer. Cic.

Interpello, āvi, ātum, āre, 1. *beleszóllni*, *közibe szóllani*, *szavában megfogni*; einem in die Rede fallen. 2) *akadályoztatni*, *hátráltatni*; verhindern. 3) v. gr. debitorem, JCt. *megszóllitni*, *p. o. az adóssát*; mahnen. 4) *kérni*, *megkérni*; bitten. Hor.

Interpensīvus, a, um, *közte függő*, *vagy álló*; hangend oder schwebend, dazwischen gefügt. Vitruv.

Interplĭco, āre, 1. *közibe fonni*, v. *tenni*, *dugdosni*; dazwischen oder hinein flechten oder fügen. Stat.

Interpōlāmentum, i, n. 2. *közibeiktatás*, *toldalék közte*; der Zusatz von etwas, das eigentlich nicht dazu gehört.

Interpōlātĭo, ōnis, f. 3. *imitt amott való változtatás*; die hier und da gemachte Veränderung. Plin.

Interpōlātor, ōris, m. 3. *változtató*, *újító*: der etwas verändert oder erneuert. 2) *rontó*, *elrontó*, *meghamisító*; ein Verfälscher. Tert.

Interpōlis, e, *kendőzött*, *kifestett*, *kimázolt*; angestrichen, geschminkt. 2) *megújitott*; erneuert. Plaut.

Interpōlo, āvi, ātum, āre, 1. *más formába venni*, *megváltoztatni*; anders gestalten, anders bilden, ändern, zurichten. 2) *elrontani*, *meghamisitni*; verderben, verfälschen. Cic. 3) *belétoldani*, *közéiktatni valamit*; etwas hinein flicken, hinzu thun, hinein setzen.

Interpōlus, a, um, *megújitott*, *megváltoztatott*, *új*, v. *más formába vett*; was eine neue Gestalt bekommen hat, aufgeputzt. Pandect.

Interpono, sui, situm, ĕre, 3. *közzétenni*, *közzéhelyheztetni*, v. *állitni*; dazwischen setzen, stellen, oder legen. 2) *közzékeverni*, *elegyitni*, *közbevetni*; einmischen. Se interponere,

Nep. *magát közbevetni*; sich ins Mittel schlagen. Fidem suam interponere, Cic. *kezességet vállalni*; Bürge werden, Bürgschaft leisten. Interponere judicium suum, Cic. *kimondani a' maga itéletét 's azzal a' dolognak más fordúlást adni*; seine Meinung sagen. Interponere moram, Caes. *halasztani a' dolgot*; die Sache verziehen. 3) operam interponere pro aliquo, Cic. *valakiért, v. valaki mellett fáradozni*; für einen sich Mühe geben, arbeiten.

Interpŏsĭtĭo, ōnis, f. 3. *közibetétel, közbevetés*; die Zwischensetzung, Einschiebung.

Interpŏsĭtus, a, um, *közibetett, közbevetett*; darzwischen gesetzt. Aliquot diebus interpositis, *egynehány nap múlva*; nach etlichen Tagen.

Interpŏsĭtus, us, m. 4. *közététel, közibevetés*; die Dazwischensetzung. 2) *közibejövetel*; die Dazwischenkunft.

Interpres, ĕtis, c. 3. v. gr. juris, Cic. *magyarázó, tolmáts*; der Erklärer, Ausleger, Dolmetscher. 2) v. gr. pacis, Liv. *magát közbevető, közbenjáró, alkudozó*; ein Mittler, Unterhändler.

Interprĕtābĭlis, e, *magyarázható*; erklärbar. Tertull.

Interprĕtāmentum, i, n. 2. *magyarázat*; die Erklärung, Auslegung. Gell.

Interprĕtātĭo, ōnis, f. 3. *magyarázás, magyarázat*; die Erklärung, Auslegung. Cic.

Interprĕtātĭuncŭla, ae, f. 1. Demin. i. q. interpretatio, Hieron.

Interprĕtātor, ōris, m. 3. *magyarázó, megmagyarázó*; Ausleger, Erklärer. Tertull.

Interprĕtĭum, ĭi, n. 2. *nyereség, a' vett 's ismét eladott jószágból*; der Profit bey Verkaufung eines gekauften Dinges.

Interprĕtor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. somnia, Cic. *magyarázni, megmagyarázni valamit*; auslegen, erklären. 2) v. gr. aliquid bene, vel male, Cic. *magyarázni valamit, p. o. jóra vagy rosszra, így vagy amúgy venni, v. érteni valamit, p. o. jól, rosszúl, jó neven, rossz neven*; erklären, so oder so verstehen oder aufnehmen. Aliquid in mitiorem partem interpretari, Cic. *valamit jóra magyarázni*; etwas aufs beste auslegen. 3) v. gr. epistolam, Cic. *fordítni*; übersetzen. 4) *tolmátsolni, más nyelven mondani, v. magyarázni*; verdolmetschen. 5) v. gr. rem obscuram, Cic. *magyarázni, megvilágosítni*; erläutern.

Interprĭmo, essi, essum, ĕre, 3. *széllyelnyomni*; zerdrücken. Plaut. 2) *elnyomni, eltitkolni*; unterdrücken, verhehlen. Minuc. Fel.

Interpunctĭo, ōnis, f. 3. *jelekkel, p. o. pontokkal való megkülömböztetés*; die Unterscheidung oder Abtheilung der Worte durch Puncte. Cic.

Interpunctus, a, um, *pontokkal megkülömböztetett, megválasztott*; mit Punkten unterschieden.

Interpungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *pontal, v. pontokkal elválasztani, megkülömböztetni*; durch Puncte unterscheiden, abtheilen. Cic.

Interpurgo, āre, 1. *imitt amott megtisztogatni*; abputzen, hier und da reinigen. Plin.

Interputo, āre, 1. *imitt amott megnyesni*; hier und da beschneiden. Varr.

Interquĕror, estus sum, quĕri, Dep. 3. *közötte panaszolkodni*; dabey klagen. Liv.

Interquĭesco, ēvi, ētum, ĕre, 3. *azonközben nyúgodni*; dazwischen oder unterdessen ruhen. Cic.

Interrādo, si, sum, ĕre, 3. *imitt amott megreszelni, megvakarni, tisztogatni*; hier und da schaben, reinigen, säubern. Plin.

Interrāsus, a, um, *megreszelt, megvakart*; gefeilt, geschabt.

Interregnum, i, n. 2. *a' megholt és választandó új király közt az időköz, és az alatt az országlás*; wenn kein König ist, die Zeit zwischen dem Tode des letztern und der Wahl des neuern. Liv.

Interrex, ēgis, m. 3. *helytartoja a' meghólt 's választandó királynak, kormányozó*; ein Reichsverweser, der nach dem Tode des Königs diese Würde bis zur Wahl des neuen bekleidet. Liv.

Interrĭte, Adv. *meg nem rettenve, bátran*; unerschrocken. Mart. Cap.

Interrĭtus, a, um, *meg nem rettent, rettenetlen, bátor*; unerschrocken. Virg.

Interrīvātĭo, ōnis, f. 3. *a' víznek két hely között való általtsatornázása*; Ableitung des Wassers zwischen zwey Ortern. Mart. Cap.

Interrŏgātĭo, ōnis, f. 3. *kérdés*; die Frage. 2) *megkérdezés*; die Befragung. Cic. 3) *okoskodás*; der Vernunftschluß, Syllogismus. Cic.

Interrŏgātĭuncŭla, ae, f. 1. *kérdésetske*, eine kleine Frage.

Interrŏgātīve, Adv. *kérdve, kérdésképpen*; fragend, fragweise. Ascon.

Interrŏgātīvus, a, um, *kérdő, kérdező*; fragend.

Interrŏgātor, ōris, m. 2. *kérdő, kérdező, a' ki kérdez*; der Frager. Pandect.

Interrŏgātōrĭus, a, um, *kérdésbéli*; zum Fragen gehörig. Pandect.

Interrŏgātus, a, um, *kérdett, megkérdett*; gefragt, befragt. Vide: Interrogo.

Interrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem de re, Cic. aliquid, Liv. *kérdezni, megkérdezni, kérdeni valamit, kérdezősködni, tudakozódni valami felől*; fragen, einen einer Sache wegen befragen. Ad interrogata respondere, Cic. *a' kérdettekre felelni*; auf das Gefragte antworten. 2) v. gr. testem, Cic. *kikérdezni, p. o. a' tanút*; gerichtlich befragen, ausfragen. 3) v. gr. aliquem facti interrogare, Tac. *valakit bévádolni, elvádolni, panaszt tenni ellene*; einen beklagen, gerichtlich belangen. 4) *okoskodni*; schließen. Senec.

Interrumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. *ketté szakasztani, ketté törni*; von einander reißen oder zerbrechen, zerreißen, zerbrechen. Pontem interrumpere, Caes. *a' hidat elbontani, elrontani*; die Brücke abwerfen, abbrechen. 2) v. gr. orationem, Cic. *félbeszakasztani*; unterbrechen. 3) aliquem in aliqua re, Liv. *hátráltatni, akadályoztatni*; verhindern, stören.

Interrupte, Adv. *megszaggatva*; zertheilt, zerrissen. Cic.

Interruptĭo, ōnis, f. 3. *félbeszakasztás*; die Unterbrechung. Quintil.

Interruptus, a, um, *hátráltatott, megakadályoztatott*; gestört. 2) *megszaggatott*; zerrissen. 3) *félbeszakasztott*; unterbrochen. Interrupta opera. Virg.

Interscalmĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium, *két evező köze*; der Raum zwischen zwey Rudern. Vitruv.

Interscăpŭlārĭa, um, n. plur. *a' két vállapotzka közt lévő*; was zwischen zwey Schulterblättern ist. Med.

Interscăpĭlium, ĭi, n. 2. sc. spatium, (inter et scapula) *a' két vállapotzka köze, váll köze*; der Raum zwischen den Schultern. Apul.

Interscēnĭum, ĭi, n. 2. *közbevetett játék*; Zwischenspiel.

Interscindo, idi, issum, ĕre, 3. *kettévágni, elvágni, elszakasztani egymástól*; von einander schneiden oder reißen. v. gr. pontem, aggerem, Cic. Caes. 2) *elválasztani, megosztani*; trennen, von einander theilen.

Interscrībo, psi, ptum, 3. *közibe, v. közélrni*; dazwischen schreiben. Plin.

Intersĕcīvus, Intercīsīvus, a, um, *elválasztott, kettévágott*; getrennt, abgeschnitten. Frontin.

Intersĕco, cui, ctum, care, 1. *egymástól elvágni*; von einander schneiden. 2) *elválasztani, megosztani*; trennen, theilen. Amm.

Intersectĭo, ōnis, f. 3. *elvágás, kettévágás, általvágás*; die Zerschneidung, der Durchschnitt.

Intersēmĭno, āre, 1. *közzévetni*; dazwischen säen. Apul.

Intersēpĭo, psi, ptum, īre, 4. *elkerítni, békerítni*; verzäunen, einschließen. 2) v. gr. foramina, Cic. *bétsinálni*; vermachen. 3) v. gr. urbem vallo, Liv. *bésántzolni*; verschanzen.

Interseptus, a, um, *békerített, elkerített*; verzäunt, eingeschlossen. 2) *betsinált*; vermacht. 3) iter interseptum. Cic. *elzárt, elrekesztett út*; ein versperrter Weg.

Intersĕro, sēvi, sĭtum, sĕrĕre, 3. *közzé vetni, plántálni, v. ültetni*; dazwischen säen, pflanzen oder setzen. Colum.

Intersĕro, sĕrui, sertum, sĕrĕre, 3. *közibe dugni, v. tenni*; dazwischen oder dazu fügen oder thun. 2) *közzéelegyítni*; untermischen. Ovid.

Intersisto, ĕre, *közötte megállapodni, megállani*; dazwischen stille stehen, absetzen, inne halten.

Intersitus, a, um, Adj. *közte lévő*; dazwischen befindlich.

Intersŏno, āre, 1. *közte hangzani*; dazwischen ertönen. Stat.

Interspergo, ĕre, 3. *közzé hinteni*; untermengen, dazwischen streuen.

Interspīrātĭo, ōnis, f. 3. *közte lehellés*; das Athemhohlen dazwischen. Cic.

Interspīro, āre, 1. *közte lehelleni*; dazwischen Athem hohlen.

Intersterno, strāvi, strātum, sternĕre, 3. *közzéhinteni*; dazwischen streuen.

Interstes, ĭtis, *közteállö, v. lévö*; dazwischen stehend oder befindlich. Tert.

Interstinctĭo, ōnis, f. 3. *különbbség*; der Unterschied. Arnob.

Interstinctus, a, um, *megkülömböztetett, elválasztott*; unterschieden. 2) v. gr. ignis, Fest. *elöltott*; ausgelöscht.

Interstinguo, xi, nctum, ĕre, 3. v. gr. ignem, Lucr. *elöltani*; auslöschen. 2) *megpettegetni* '*s azzal megtarkitni*; bunt machen.

Interstĭtĭo, ōnis, f. 3. *megszünés, félbeszakasztás*; das Innehalten, die Unterlassung.

Interstĭtĭum, ĭi, n. 2. *köz*, *két dolog köze*; der Zwischenraum. Macrob.

Intersto, ĕti, āre, 1. *közte állani* dazwischen stehen.

Interstrātus, a, um, *közzé vetett*, *v. hintett*; dazwischen gestreuet.

Interstrĕpo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *közte tsörögni*, *lármazni*; dazwischen rauschen, schallen, tönen. Interstrepit anser olores, Virg. *a' lud is a' hattyúk közt gágog*; die Gans schnattert auch unter den Schwänen.

Interstringo, inxi, ictum, ĕre, 3. v. gr. alicui gulam, Plaut. *valakit megfojtani*; einen erwürgen.

Interstrŭo, ĕre, 3. *közzéépítni*; unterbauen. 2) *öszverakni*; zusammenfügen. Sil.

Intersum, fŭi, esse, *közötte lenni*, *v. feküdni*; dazwischen seyn. Regio quae interest, Plin. *a' tartomány, melly közötte fekszik*; das Land, so dazwischen liegt. Inter primum et sextum consulatum 40 anni interfuerunt, Cic. 2) *távol lenni*; entfernt seyn. 3) *különbözni*, *különböző lenni*; verschieden seyn. Vide: Interest. 4) v. gr. rei, vel in re, Cic. in convivio, Cic. negotiis, consiliis, Cic. *jelen lenni, ott lenni*; bey etwas seyn, gegenwärtig seyn, der Sache beywohnen. 5) cum Genit. et Accus. *illetni valakit*, *rátartozni valakire*, *hasznos lenni valakire nézve*; angehen, betreffen, daran gelegen seyn, dienlich seyn. Vide: Interest.

Intertexo, xui, xtum, ĕre, 3. *közibeszőni, beleszőni*; dazwischen weben. 2) *szőni*; weben. Stat.

Intertextus, a, um, *beleszőtt*, *közibeszőtt*; darunter gewirkt, dazwischen gewebt.

Intertignĭum, ĭi, n. 2. sc. spatium, *két gerenda köze*; der Raum zwischen zwey Balken. Vitruv.

Intertrăho, xi, ctum, 3. v. gr. alicui aliquid, Plaut. *elvonni, megvonni tőle*; entziehen.

Intertrīgo, ĭnis, f. 3. *feltörés, p. o. járás, v. lovaglás által*: wenn man sich wund gerieben hat, z. B. durch Reiten, Gehen, rc. Cato, Colum.

Intertrīmentum, i, n. 2. *kopás*, *elkopás*; Abgang durchs Reiben, z. B. des Geldes, Silbers. Liv. 2) *kár*, *veszteség*; der Verlust, Schade. Cic.

Intertrītūra, ae, f. 1. i. q. intertrimentum, Pandect.

Interturbātĭo, ōnis, f. 3. *megháborítás, háborgatás*; die Unruhe, Verwirrung. Liv.

Interturbo, āre, 1. *háborgatni*, *zűrzavart szerezni*; Unruhe oder Verwirrung anrichten. Terent.

Interŭla, ae, f. 1. *ing*; das Hemd.

Intĕrŭlus, a, um, *belső*, *belől*, *v. alól lévő*, *p. o. ing*; inwendig, innerlich, der unterste.

Intĕrundātus, a, um, *béhintett*, *béfetskendezett*; besprengt. 2) *tsíkos*, *veszszős*, *húzásos*; gestreift.

Intĕrūsūrĭum, ĭi, n. 2. *uzsora haszna*, *közbejövő interes*; der Nutzen des Wuchers, der Zwischenzins.

Intervăco, āre, 1. *közben üres lenni*; dazwischen leer seyn. Intervacans spatium, Colum. *üres hely*; ein leerer Platz.

Intervallātus, a, um, *közbe tolt*, *tasztott*, *v. szúrt*; dazwischen geschoben. 2) e. gr. febris, Gell. *elválasztott*, *a' mi közt köz van*, *közben közben lévő*; getrennt, Zwischenraum habend.

Intervallum, i, n. 2. *két karó*, *v. ágas közt lévő hely*, *két karó köze*; ein Platz zwischen zwey Pfählen. 2) Trop. *köz*, *hézag*; ein Zwischenraum. 3) e. gr. sex dierum, Plin. *időköz*, *között lévő idő*; die Zwischenzeit. Longo intervallo, Cic. *sok idő múlva*; nach langer Zeit. Ex intervallo, Gell. *tsak hamar azután*; bald darauf. 4) *különbözés*, *különbb-*

ség, *hasonlatlanság*; der Unterschied, die Unähnlichkeit.

Intervello, elli, et ulsi, ulsum, ĕre, 3. *kiszaggatni*, *kigyomlálni*, *kiirtani*, *közben közben kitépni*; ausreißen, ausjäten, darzwischen ausrupfen.

Intervĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. *közbe jönni*, *jutni*, v. *érkezni*, *rá*, v. *hozzá jönni*; darzwischen kommen, dazu kommen. 3) *magát közbevetni*; sich ins Mittel schlagen. 4) *valakiért kezes lenni*; für einen gut sagen. JCt. 5) *történni*; sich zutragen. Casus intervenit, Cic.

Interyēnĭum, ĭi, n. 2. (vena) *földérköz*; der Raum zwischen den Adern der Erde. Vitruv.

Interventĭo, ōnis, f. 3. *közbejövés*, *közbejövetel*; die Dazwischenkunft. 2) *kezesség*; die Bürgschaft.

Interventor, ōris, m. 3. *közbejövő*, *akadályoztató*; der dazwischen kommt und einen hindert. Dies vacuus ab interventoribus, Cic. *mikor senki sem alkalmatlankodik az emberen*, *senki sints a' nyakán*, *senki sem gátolja*, v. *hátráltatja dolgaiban*; ein Tag, an dem einer nicht gestört wird. 2) *közbíró*, *magát közbevető*, *közbenjáró*; ein Schiedsmann, Mittler.

Interventus, us, m. 4. *közbejövetel*, *közbejövés*; die Dazwischenkunft. 2) *akadály*; eine Hinderniß. 3) interventum alicujus cavere, Cic. *valaki megtámadásától őrizkedni*; sich für eines Überfalle hüthen. 3) *közzközlés*, *közbenjárás*; die Vermittelung.

Interversĭo, ōnis, f. 3. *elrontás*, *meggátlás*, *semmivétevés*; die Zugrundrichtung, Hintertreibung, Vereitelung. 3) *magához kuporítás*, *magáévátevés*, *ellopás*, *elsikkasztás*; die Ansichziehung, Entwendung, Unterschlagung. Cod. Just.

Interverso, āre, 1. *ide's oda forgatni*, v. *fordítni*; hier und dahin wenden oder kehren.

Interversor, ōris, m. 3. *elsikkasztó*, *elidegenítő*, (*eltökitő*) *ellopó*; Unterschlager, Entwender. Cod. Just.

Interversūra, ae, f. 1. *fordulás*, *vég*, *határ*; die Umwendung, das Ende, die Gränze. 2) *meggörbítés*, *meghajtás*; die Beugung. Hygin.

Interversus, a, um, *ellopott*, *elsikkasztott*, *elvont*; abgestohlen, entzogen. 2) *elvesztegetett*, *elprédált*, *eltékozlott*; durchgebracht.

Interverto, v. Intervorto, ti, sum, ĕre, 3. e. gr. alicui aliquid, Plaut. *elsikkasztani*, *ellopni*, *eltökitni*; unterschlagen, entwenden. 2) *álnokúl*, v. *ravaszúl valamitól megfosztani*, *megtsalni*, *megkárosítni*; listiger Weise um etwas bringen, betriegen, bevortheilen. 3) *elvesztegetni*, *elprédálni*, *eltékozolni*; verschwenden, durchbringen. 4) e. gr. orationes, Sen. *kiirni*; ausschreiben.

Intervĭbro, āre, 1. *közte*, v. *közbe ragyogni*, v. *fényleni*; dazwischen schimmern. Mart. Cap.

Intervĭgĭlo, āre, 1. *közbe*, v. *közte vigyázni*; dazwischen wachen. Lamprid.

Intervĭrĕo, ēre, 2. *hellyel hellyel*, v. *közte zöldülni*; dazwischen grünen. Stat.

Intervīso, si, sum, 3. *ollykor ollykor megkeresni*, v. *látogatni*, v. *nézni*; bisweilen besuchen, besehen. Intervisam domum, si etc. Plaut. *haza látni*, v. *nézni*; nach Hause sehen.

Intervōcālĭter, Adv. *nagyon*, *nagy hangon*; laut, mit erhabener Stimme.

Intervŏlĭto, āre, 1. *közte repdesni*; dazwischen fliegen. Liv.

Intervŏlo, āre, 1. *közterepülni*; dazwischen fliegen. 2) *ide 's tova repülni*; hin und her fliegen. Trop. Medias intervolat urbes, Val. Fl. sc. navigando.

Intervŏmo, ui, ĭtum, ĕre, 3. *a' többi közt kiönteni*, *kiadni*, v. *kiokádni*; dazwischen ergießen, von sich geben oder speyen.

Intervulsus, a, um, *félbeszakadt*; unterbrochen.

Intestābĭlis, e, *testamentom tételre alkalmatlan*; unfähig ein Testament zu machen. 2) *hiteles tanúnak nem alkalmatos*; nicht geschickt, einen gültigen Zeugen abzugeben. 3) *gyűlölséges*, *útálatos*, *gyalázatos*; verhaßt. 4) *betstelen*, *bestelen*; infam, unehrlich.

Intestātus, a, um, *testálatlan*, *ki nem tett testamentomot*; der vor seinem Tode kein Testament gemacht hat. Intestato (Abl.) ab intestato, i. e. sine testamento. Intestato mori, Cic. 2) *rá nem bizonyított*; durch keine Zeugen überführt. 3) *herélt*; castrirt.

Intestinum, i, n. 2. *bél, belsőrész*; ein Darm, das Eingeweide. Intestinus, i, m. Plin. ex intestinis graviter laborare, Cic. *kólikájának, v. köldöktsömörjének lenni*; die Kolik haben.

Intestīnus, a, um, e. gr. bellum, malum, pernicies, Cic. *belső*; inwendig, innerlich. 2) e. gr. odium, Liv. *titkos, alattombanvaló*; heimlich. 3) e. gr. dolor, Cic. *házi kereszt*; ein Hauskreuz. 4) e. gr. mare, Flor. *földközitenger*; das mittelländische Meer, 5) e. gr. opus, Vitr. *mesterséges asztalos munka, mellyet tsak belölröl lehet látni*; künstliche Tischlerarbeit, die nur von innen zu sehen ist.

Intestis, e, *tanú nélkül való*; ohne Zeugen. 2) *herélt*; castrirt.

Intexo, xui, xtum, ĕre, 3. e. gr. purpureas notas fili, Ovid. *belészőni*; hinein weben. 2) Trop. e. gr. laeta tristibus, Cic. *öszve elegyiteni*; unter einander mischen. 3) e. gr. aliquem, Cic. *beszéllgetésbe fel, v. elő hozni*; einen im Gespräche einführen. 4) e. gr. facta alicujus chartis, Tibull. *irásba foglalni, feljegyezni*; zu Papiere bringen, aufzeichnen.

Intextus, us, m. 4. *belészövés*; das Hineinweben.

Intextus, a, um, *belészött, öszve szött font*; hineingewebt.

Intĭmātĭo, ōnis, f. 3. *hirdetés, híradás*; die Ankündigung. Cod. Just.

Intĭmātor, ōris, m. 3. *híradó, hirdető*; ein Ankündiger.

Intĭmātus, a, um, *hírüladott, meg v. kihirdetett*; angekündigt.

Intĭme, Adv. *belől*; innerlich. 2) *barátságosan, meghitten*; vertraulichst. Utebatur intime Hortensio, Nep. 3) e. gr. commendare, Cic. *szívesen, gondosan*; herzlich, angelegentlich.

Intĭmĭde, Adv. *félénken, félelmesen*; furchtsam. 2) *bátran, nem félve, félelem nélkül*; nicht furchtsam.

Intĭmo, āvi, ātum, āre, 1. *beléfoglalni, tenni, v. vinni*; hinein fügen, thun oder bringen. Nilus mari intimatur. Solin. *beléfoly*; fliest hinein. 2) *hírüladni, meg, v. kihirdetni*; ankündigen, bekannt machen. Cod. Just.

Intĭmus, a, um, Superl. ab Interior, *legbelsőbb*; der, die, das innerste. Intima Macedonia, i. e. intima pars Macedoniae. 2) v. gr. amicus, Cic. familiaritas, Nep. *meghitt, legszorosabb, p. o. barátság*; der, die, das vertrauteste, geheimste. Unus ex meis intimis, Cic. *egy a' legjobb v. meghittebb barátim közül*; einer meiner vertrautesten Freunde.

Intinctĭo, ōnis, f. 3. *belémártás*; die Eintauchung.

Intinctus, a, um, *belémártott*; eingetunkt. 2) *festett, megfestett*; gefärbt. 3) e. gr. arte, Cic. *tanított, oktatott*; gelehrt.

Intinctus, us, m. 4. *belémártás*; das Eintauchen. 2) *mártás, v. lé az ételhez*; die Tunke, die Brühe.

Intingo v. Intinguo, nxi, nctum, ĕre, 3. e. gr. aliquid in acetum, Cato. *belémártani*; eintauchen.

Intŏlĕrābĭlis, e, *elviselhetetlen, kiállhatatlan, szenvedhetetlen*; unerträglich, unausstehlich. 2) *békételen*; ungeduldig. Afran.

Intŏlĕrābĭlĭter, Adv. *elviselhetetlenül, szenvedhetetlenül*; unerträglich.

Intŏlĕrandus, a, um, *szenvedhetetlen, kiállhatatlan*; unerträglich, unausstehlich. Not. intolerandum. Adv. *szenvedhetetlenül*; unerträglich. Gell.

Intŏlĕrans, tis, *békételen*; ungeduldig. 2) *szenvedhetetlen*; unerträglich. Curae intolerantes, Gell. Comp. -ior. Flor.

Intŏlĕranter, Adv. *szenvedhetetlenül*; unerträglich. 2) *békételenül*; ungeduldig.

Intŏlĕrantĭa, ae, f. 1. *békételenség*; die Ungeduld. 2) *szenvedhetetlenség*; die Unerträglichkeit.

Intŏlĕrātus, a, um, *el nem szenvedett*; nicht ertragen. 2) e. gr. senex, Coel. Aur. *nem táplált*, nicht genährt.

Intŏllo, ĕre, 3. *felemelni*; erheben. e. gr. clamorem, Apul. *kiáltani*; laut schreyen.

Intŏnātus, a, um, *zúgó, tsikorgó*; brausend, krachend.

Intondĕo, ŏndi, ōnsum, ēre, 2. *meg v. körülnyírni, elvágni*; beschneren, abschneiden.

Intŏno, ŭi, (āvi, ātum) āre, 1. *dörögni, menydörögni, dördülni, zengeni mint az ég*; donnern. 2) *erősen hangzani*; stark tönen. Vox ejus intonuit, Cic. 3) *lármázni, zörögni, zördülni*; ein Geräusch machen, sich

hören lassen. e. gr. minas, Ovid. *fenyegetődzni*; drohen.

Intonsus, a, um, e. gr. capillus, Hor. *nyiretlen*; unbeschoren. Hinc: intonsi, i. e. antiqui Romani, barbam promissam gerentes. 2) *nem udvari, nem manéros*; nicht galant. 3) e. gr. quercus, Virg. *leveles*; belaubt. Montes intonsi, Idem. *füves, és tserjés hegyek*; Berge mit Grase und Sträuchern versehen.

Intorqueo, orsi, ortum, ēre, 2. *tekerni, belétekerni, bétekergetni, meg, v. másfelé fordítni*; umdrehen, herumdrehen; herumwinden. 2) *meg, v. béhajtani, v. görbítni*; einwärts biegen, einkrümmen. 3) talum intorsit, Hirt. *kifitzamodott a' bokája*; er hat den Knöchel verdrehet. 4) e. gr. hastam alicui, Virg. *valaki felé hajítni*; gegen einen schleudern. 5) e. gr. contumelias inter se, Cic. *egymást szidni, gyalázni, v. ótsárolni*; einander mit Schimpfworten belegen

Intorte, Adv. *tekergetve, fatsargatva*; gedrehet, gewunden.

Intortus, a, um, *belétekert, tekergetett, bé, v. meg görbített, v. hajtott, göndör*; gewunden, gebogen, gekrümmt, kraus. Sues habent intortas caudas, Cic. 2) Trop. e. gr. oratio, Plaut. *érthetetlen*; unverständlich.

Intra, Praep. cum Acc. e. gr. quatuor annos, Plin. *bizonyos idő alatt*; innerhalb einer gewissen Zeit. 2) e. gr. murum, Cic. *valamelly helyen belől*; innerhalb eines Ortes. 3) e. gr. centum, Liv. *alól, az az kevesebb mint*; unter, d. i. weniger als. Intra legem epulari, Cic. *a' törvény határozásánál kevesebre terjeszkedni a' vendégségben*; weniger als das Gesetz zuläßt, bey einem Gastmahle auftragen. 4) intra me futurum est, Plin. *magamban, v. titokban tartom, elhalgatom*; ich will es bey mir behalten, verschweigen. 5) *ba, be*; in. Intra regiones venire, Cic. 6) Adv. *benn, oda bé, belől*; inwendig. Vasa intra picata.

Intrābĭlis, e, *a' hová bé lehet menni, hozzájárúlható*; wo man hineingehen kann, zugänglich.

Intractābĭlis, e, e. gr. animus, Sen. *vad, durva, szelídíthetetlen, szilaj*; wild, unbändig. 2) e. gr. bruma, Virg. *kemény, erős*; hart, streng.

Intractatus, a, um, *durva, darabos*; roh. 2) e. gr. equus, Cic. *szilaj, vad, tanúlatlan, a' mellyen még nem ültek*; unabgerichtet, unberitten.

Intrăho, xi, ctum, ĕre, 3. *béhúzni, bévonni*; einziehen. e. gr. gressus, Apul. *lassan járni*; langsam gehen.

Intrāmūranus, a, um, (murus) *kőfalakon belől lévő*; innerhalb der Mauer befindlich. Ascon.

Intrānĕus, a, um, i. q. Internus. 2) Subst. i. m. 2. *bennlakó*; ein Einwohner.

Intrārĭus, a, um, *legbelső*; der Innerste. 2) e. gr. amicus, Plaut. *igen meghitt, legmeghittebb*; sehr vertraut.

Intrātus, a, um, *a' mibe bé ment, a' hol járt az ember*; worein man gegangen ist, betreten.

Intrĕmisco, ui, ĕre, 3. (tremor) *reszketni, remegni kezdeni, megrettenni*; anfangen zu zittern.

Intrĕmo, ui, ĕre, 3. (tremor) *reszketni, remegni*; zittern, erzittern. Subito genua intremuere timore, Ovid.

Intrĕmŭlus, a, um, e. gr. manus, Auson. *reszkető*; zitternd.

Intrĕpĭde, Adv. *bátran, merészen*; unerschrocken. Liv.

Intrĕpĭdus, a, um, e. gr. homo, Tac. *bátor, merész, rettenthetetlen*; unerschrocken, ohne Furcht.

Intrĭbŭo, ĕre, 3. *hozzáadni, segedelmet adni, adót fizetni*; Beytrag thun, Abgaben geben, Steuern geben, Steuern bezahlen. Plin. Ep.

Intribūtio, ōnis, f. 3. *gyűjtött segítség, segedelem, adózás*; der Beytrag, die Contribution. Pandect.

Intrĭcātus, a, um, *megzavart, zűrzavaros, rendetlen*; verwirrt, verworren.

Intrico, āre, 1. (tricae) e. gr. hominem, Plaut. rem, Pandect. *megzavarni, zavarba, v. zűrzavarba keverni*; verwirren, in Verwirrung setzen.

Intrīgo, i. q. intertrigo, Varr.

Intrīmentum, i, n. 2. (tero) *belétördelt, morzsolt, v. aprított valami*; etwas Eingebrocktes.

Intrinsĕcus, Adv. (intra) *belől, belsőképpen*; inwendig, innerlich. Colum.

Intrīta, ae, f. 1. *tördelt, v. aprított valami*; etwas Eingebrocktes. 2) *hideg tzibere, tojásból, tejből, 's a' t.* eine Nährte aus Eyern, Milch, u. s. w. Colum. 3) *óltot, v. kevert mész*; eingemachter Kalk. Idem. 4)

óltókenőts, óltóviasz; das Pfropfwachs. Intrita oblini, Plin.

Intritus, a, um, (intero) *belétördelt, morzsalt, v. aprított*; eingebrockt.

Intro, Adv. *belé, bé*; hinein. Abi intro, Ter.

Intro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. in aedem, Svet. regnum, pomoerium, limen, Cic. *bé v. belé menni, v. lépni*; hineingehen, hineintreten. 2) intravit animum militaris gloriae cupido, Tac. *egészen elfoglalta, felgerjedt benne*; hat ihn eingenommen. 3) e. gr. insidias, Caes. *törbe esni, leshelyre bukni*; auf den Hinterhalt stoßen. 5) e. gr. alicujus familiaritatem, Cic. *valaki bizodalmát megnyerni*; eines Vertraulichkeit erlangen. 6) intrabo magis, sc. in causam, Cic. *még gondosabban megvizsgálom a' dolgot*; ich will die Sache noch sorgfältiger untersuchen.

Intrŏcēdo, essi, essum, ĕre, 3. *bémenni, béjőnni*; hineingehen oder kommen. Apul.

Intrŏclūdo, ĕre, 3. *bérekeszteni, bézárni*; hinein schließen.

Intrŏcurro, ĕre, 3. *béfutni, bészaladni, bérohanni*; hineinlaufen, hineinrennen.

Intrŏdo, āre, 1. (do) *kínálni vele, ajánlani, beléelegyedni*; anbiethen, sich einlassen. Sese ipse inferebat et introdabat, Cic. *önként ajánlotta magát*; er hat sich selbst gutwillig angebothen.

Intrŏdūco, xi, ctum, ĕre, 3. e. gr. copias in fines Bellovacorum, Caes. *bévinni, bévezetni*; hineinführen. 2) e. gr. consvetudinem, Cic. *béhozni, felvenni*; einführen, aufbringen. 3) e. gr. mundum natum, Cic. *valami értelmet, v. tanítást bé, v. felhozni, állítni valamit*; eine Lehre einführen, behaupten.

Intrŏductĭo, ōnis, f. 3. *béhozás, bévivés, bévitel*; die Einführung. 2) *bévezetés, bévezető elmélkedés*; die Einleitung. 3) *tanítás, oktatás*; der Unterricht.

Intrŏductor, ōris, m. 3. *bévezető, követeket meghallgatásra vezető*; der die Gesandten zur Audienz einführet.

Intrŏdūctus, a, um, *bévitt, bévezetett*; hineingeführt.

Intrŏĕo, ivi, et ii, ĭtum, ire, 4. e. gr. urbem, in urbem, Ter. *bémenni*; hineingehen. 2) e. gr. ad aliquem, Ter. *meglátogatni*; besuchen. 3) e gr. in vitam, Cic. *születni, világra jőni*; auf die Welt kommen.

Intrŏfĕro, tŭli, lātum, ferre, 3. *bévinni*; hineintragen.

Intrŏgrĕdĭor, essus sum, grĕdi, Dep. 3. *bémenni*; hineingehen.

Intrŏgressus, a, um, *bément*; hineingegangen.

Intrŏĭtus, a, um, (introeo) idem.

Intrŏĭtus, us, m. 4. *bémenetel, bémenés*; der Eingang, das Hereingehen. 2) *hozzámenés, odamenetel*; der Zugang. 3) *kezdés, kezdet*; der Anfang.

Intrōmissus, a, um, *béeresztett, bébotsátott*; hineingelassen. 2) *béküldött*; hineingeschickt.

Intrōmitto, īsi, issum, ĕre, 3. e. gr. aliquem ad se, Plaut. *béereszteni, bébotsátni, küldeni*; hineinlassen, hineingehen lassen, schicken. 2) e. gr. verba in usum lingvae, Gell. *bévenni, bévinni, béhozni*; hineinbringen.

Intrŏrēpo, ĕre, 3. *bétsúszni, bémászni*; hineinkriechen. Apul.

Introrsum, v. Introrsus, Adv. pro: introversum, *béfele, belé*; hineinwärts, hinein. Caes. 2) *belől, belőlről*; inwendig. Foris nitent, introrsum misera sunt, Sen. Liv.

Intrŏrumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. e. gr. in aedes, Plaut. *bérontani, bétörni*; eindringen, einbrechen.

Intrŏspecto, āre, 1. *benézni, bétekintni*; hineinsehen Plaut.

Intrŏspĭcio, exi, ectum, ĕre, 3. e. gr. domum, Cic. *benézni*; hineinsehen. 2) *gondosan, szorgalmatosan meg, v. körülnézegetni, meg vizsgálni*; fleißig betrachten. 3) e. gr. in mentem suam, Cic. *magába szállni*; in sich selbst gehen. 4) e. gr. voluntates aliorum, Tac. *észrevenni*; merken.

Intrŏtrūdo, ĕre, 3. i. q. Intrudo. Cato.

Intrŏversus, Adv. i. q. introrsum. Lucil.

Intrŏvŏcatus, a, um, *béhítt, béhívott*; hineingerufen.

Intrŏvŏco, āre, 1. *béhívni*; hineinrufen. Cic.

Intrūdo, si, sum, ĕre, 3. *bétolni, betaszítni*; hineinstoßen. 2) *béhatni, bérontani, bényomúlni*; eindringen. 3) e. gr. se, Cic. *rátolni, rátukmál-*

ni magdt valakire; sich einem aufdringen.

Intrūsus, a, um, *bétolt*, *bétaszitott*; hinein gestoßen.

Intŭbācĕus, a, um, *kantángkóróból való*, *katángkóró*; von Endivien.

Intŭbus, i, c. et Intŭbum, i, n. 2, *katángkóró*, *mezei katáng*; die Cichorie. Cichorium Intybus L.

Intŭĕor, itus sum, ēri, Dep. 2. e. gr. solem, aliquem, in aliquem, huc atque illuc, Cic. *nézni*, *szemlélni*, *meg*, *rá*, *v. valahovanézni*; auf etwas sehen, wohin sehen, ansehen. 2) Trop. *tekintetbe venni*, *meggondolni*, *szeme elött tartani*, *megvizsgálni*; auf etwas Rücksicht nehmen, bedenken, vor Augen haben, betrachten.

Intŭitus, a, um, (intueor) *megnézett*, *v. szemlélt*; angesehen. 2) *meggondolt*; bedacht.

Intŭitus, us, m. 4. *rá*, *v. megnézés*, *v. tekintés*; das Hinsehen, Ansehen. 2) *megvizsgálás*, *tekintet*; die Betrachtung, Rücksicht. Pandect.

Intŭmĕo, ui, ēre, 2. et Intŭmēsco, ĕre, 3. *meg*, *v. feldagadni*, *felpuffadni*; aufschwellen. Intumuit venter, Ovid. 2) e. gr. iure potestatis, Quint. *elkevélyedni*, *felfúvalkodni*; stolz werden. 3) intumescens locus Colum. *dombos hely*; ein Ort voller Hügel. 4) *nőni*, *nevekedni*, *öregbedni*; wachsen, zunehmen.

Intŭmŭlātus, a, um, *eltemetetlen*, *el nem temetett*; unbeerdigt. Ovid.

Intundo, ĕre, 3. *megtörni*; stoßen. Scrib. Larg.

Intŭor, 3. Depon. i. q. intueor.

Inturbātus, a, um, *háboritatlan*; unbestürzt, ruhig. Plin. Paneg.

Indurbĭdus, a, um, *tsendes*; ruhig. Tacit.

Inturgesco, ĕre, *felduzzadni*; aufschwellen, strotzen. Veget.

Intus, Adv. *belöl*, *benn*; inwendig, darin oder drinnen. Intus in corpore esse, Cic. 2) *bé*, *belé*; hinein. Intus ire, Caes. *bémeni*; hineingehen. 3) *belölről*; von innen. Intus exire, v. egredi, Plaut.

Intūtus, a, um, v. gr. urbs, Liv. *nem bátorságos*; unverwahrt, unsicher.

Intybus, Intybum, i. q. Intubus, *mezei katáng*, *katángkóró*; die Endivie, Wegwart.

Inūber, ĕris, o. Adj. *sovány*; mager.

2) *üres*; leer. 3) *gyümöltstelen*, *terméketlen*; unfruchtbar. Gell.

Inŭla, ae, f. 1. *sertetsék*; der Atlant, eine Pflanze. Inula Helenium L. *örménygyökér*; die Alantwurz. Hor.

Inulcĕro, āre, 1. *kisebesítni*; wund machen. Veget.

Inulte, Adv. *megboszúlatlanúl*; ungerochen, ungerächt. Curt.

Inultus, a, um, *meg nem boszszúlt*, *boszszúlatlan*; ungerochen oder ungerächt. Cic. 2) *büntetetlen*, *meg nem büntetett*; unbestraft. Cic. Id inultum nunquam feret, Terent.

Inumbrātĭo, ōnis, f. 3. *bárnyékolás*; die Beschattung. Mart. Cap.

Inumbro, āvi, ātum, āre, 1. *bárnyékolni*; mit Schatten bedecken, beschatten. Lucret. Virg. 2) Met. *meghomályosítni*; verdunkeln.

Inunco, āvi, ātum, āre, 1. *a' horgot beléakasztani*; mit Haken ergreifen, einhäckeln.

Inunctĭo, ōnis, f. 3. *megkenés*, *p. o. kenettel*, *balzsammal*; Besalbung, Bestreichung mit einer Salbe.

Inunctus, a, um, *megkent*, *békent*; geschmieret, eingesalbt.

Inundātĭo, ōnis, f. 3. *vízáradás*, *kiöntés*, *kiáradás*; die Überschwemmung, Austretung der Wässer. Sueton.

Inundo, āvi, ātum, āre, 1. *elönteni*, *kiáradni red*; überschwemmen. Tiberis campum inundavit, Liv. 2) *kiönteni*, *kiáradni*; austreten, vom Gewässer. 3) Trop. *ellepni*; bedecken. Cimbros inundasse Italiam, Justin.

Inungo, nxi, nctum, ĕre, 3. *megkenni*, *békenni*; beschmieren, besalben. Horat. Cels.

Inŭnĭo, īvi, ītum, īre, 4. *egyesítni*; vereinigen. Tertull.

Inurbāne, Adv. *emberteleníl*; unhöflich, plump. Cic.

Inurbānus, a, um, *embertelen*, *parászt*; unhöflich, plump, bäurisch, nicht fein, nicht witzig. Cic.

Inurgĕo, si, ēre, 2. *kénszerítni*, *nógatni*; treiben, nöthigen.

Inū.īno, āre, 1. *a' viz alá bukni*, *lebukni*; sich im Wasser eintauchen.

Inūro, ussi, ustum, ĕre, 3. *beleégetni*, *belésütni*; hinein brennen. 2) *megégetni*; anbrennen. 3) Trop. v. gr. ignominiam alicui, Liv. *ejteni valakin*, *p. o. gyaldzatot*; *sat.* zu-

fügen, eindrücken. 3) *égetni, heve-sen sütni*; brennen. Sol inurens. Cels.

Inusitate, et Inusitato, Adv. *szokatla-núl*; auf ungewöhnliche Art, unge-wöhnlich. Cic. inusitatius, Cic. in-usitatissime, Macrob.

Inusitatus, a, um, *szokatlan*; unge-wöhnlich. Cic. inusitatior, Caes.

Inusque, vel In usque, pro: usque in, Stat.

Inustus, a, um, Adj. *belésütött, belé-égetett*; angebrannt. 2) *megége-tett, elégetett*; verbrannt. 3) In-ustum animis odium, Cic. *megrög-zött gyülölség*; tief eingeprägter Haß. 4) i. e. non ustus.

Inusus, us, m. 4. *heverés*; der Müssig-gang. Plaut.

Inutilis, e, v. gr. ad aliquid, Cic. ali-cui rei, Caes. *hasznavehetetlen, ha-szontalan*; unbrauchbar, unnütz, untauglich. 2) v. gr. civis, Cic. res, Liv. *ártalmas, káros*; schädlich, verderblich.

Inutilitas, ātis, f. 3. *hasznavehetetlen-ség, nem használhatás*; Unbrauch-barkeit, Unnützlichkeit. Lucret. 2) *ártalmasság, károsság, káros volta valaminek*; die Schädlichkeit. Cic.

Inutiliter, Adv. *haszontalanúl*; un-nützlich. Liv. 2) *károsan*; schädlich.

Inuus, i, m. 2. i. e. deus, Pan.

Inuxorus, a, um, *feleségtelen*; un-verehligt. Tertull.

Invado, si, sum, ere, 3. v. gr. portum. Virg. urbem, Cic. in urbes Cic. *bémenni, valahova menni, eljutni valahova*; hinein oder wohin gehen, kommen, gelangen. 2) v. gr. viam, Virg. *elin-dúlni rajta*; betreten. 3) v. gr. in Asiam, Cic. in hostem, Cic. *megtá-madni, nekimenni, rajta menni, rárohanni, bényomúlni, p. o. Azsiá-ba v. az ellenség közé*; losgehen, an-greifen, anfallen, eindringen. 4) In collum alicujus invadere, Cic. *vala-kinek a' nyakába esni, megölelni, valakit*; einen umhalsen, um den Hals fallen. — Aliquid magnum invadere, Virg. *valami nagy dologba kezde-ni*; etwas großes unternehmen. 5) *nekiesni, neki menni*; darauf los-gehen. Alicujus capillos invadere, Prop. *valaki hajának esni*; einem ins Haar fallen. Morbus eum inva-sit, Plaut. *betegség lepte meg*; es hat ihn eine Krankheit überfallen.

6) *elmenni, p. o. bizonyos útat*; gehen, durch Gehen zurücklegen. Tac.

Invalentia, ae, f. 1. *tehetetlenség*; das Unvermögen. 2) *gyengeség, gyengélkedő egésség*; die Schwä-che, Unpäßlichkeit. Gell.

Invaleo, ui, ere, 2. *erős lenni, erőssé lenni, erőt venni*; stark seyn, stark werden, überhand nehmen. Invaluit consvetudo, Lucr. *szokásba ment*; ist zur Gewohnheit geworden.

Invalesco, lui, ere, 3. (Inchoat. ab in-valeo) *erősebb lenni, erősödni*; stark werden, zunehmen. Tantum opibus invaluit, Cic. *annyira meg-gazdagodott*; ist so reich geworden, u. s. w. 2) v. gr. ut libido, Svet. consvetudo, Quint. *erőt venni, el-hatalmazni*; zunehmen, überhand nehmen.

Invaletudo, i. q. Invalitudo.

Invalide, Adv. *gyengén*; schwach. Arnob.

Invalidus, a, um, *gyenge, erőtlen, te-hetetlen valamire*; schwach, nicht Kräfte habend, unvermögend. Sene-ctâ invalidus, Liv. *a' vénség miatt erőtelen*; vor Alters schwach. 2) *be-teges, gyengélkedő*; unpäßlich, krank. 3) *erős*; stark. Virg. Aen. 6. 114.

Invalitudo, inis, f. 3. *változás az egés-ségben, gyengélkedés, egésségtelen-ség*; die Unpäßlichkeit. Cic.

Invariabilis, e, 3. *nem változó, nem változtatható*; unveränderlich. Sym.

Invasio, ōnis, f. 3. *megtámadás, bé-rontás, béütés, p. o. az országba*; der Anfall, Angriff. Symm.

Invasor, ōris, m. 3. *bérohanó, beütő, bérontó*; der hereindringt, anfällt. Cod. Just.

Invasus, a, um, *megtámadott*; ange-fallen.

Invasus, us, m. 4. (invado) *megtá-madás*; der Angriff. Coel. Aur.

Invecticius, a, um, (inveho) *más helyről hozott, béhozott*; von an-dern Orten hereingebracht, nicht einheimisch. 2) *külföldi, külsőor-szági*; ausländisch. Plin.

Invectio, ōnis, f. 3. *béhozás, p. o. külföldről, portéka béhozása*; die Einführung, Hineinbringung, z. B. der Waaren. Cic. 2) *megtámadás, rátámad's szóval*; Angriff mit Worten, das Anfahren, Losziehen Cic.

Invectitius, a, um, i. q. Invecticius.
Invectīvāliter, Adv. *pirongatólag*; scheltend, anfahrend. Sidon.
Invectīvus, a, um, (invehor) v. gr. oratio, Amm. *pirongató*, *motskolódó*; scheltend, anfahrend, losziehend, mit Schelten und Losziehung angefüllt.
Invector, ōris, m. 3. *bévivő*, *béhozó*; der etwas hinein führt, oder bringt. Symm.
Invectus, a, um, (inveho) e. gr. urbem, Plin. *bévitt*, *v. hordott*; hinein geführt. 2) e. gr. curru, Liv. *szekéren bément*; der auf einen Wagen hineingefahren ist. 3) e. gr. tristibus verbis, Ovid. *a' ki valakit megtámadt*, *v. pirongatott*; der einen angefahren hat.
Invectus, us, m. 3. e. gr. terrae, Plin. *béhordás*, *bévitel*, *szállítás*; die Einführung, Zufuhre, Einfuhre.
Invĕho, exi, ectum, ĕre, 3. e. gr. vinum in Galliam, Liv. pecuniam in aerarium, Cic. *béhordani*, *bévinni*; hinein führen, tragen. invehi curru, Liv. *szekéren menni*; auf einem Wagen fahren. 3) invehi equo, Liv. *lovon menni*, *lovagolni*; reiten. 4) invehi navi; *hajókázni*; schiffen. 5) Trop. e. gr. avaritiam, Liv. *szerezni*, *okozni*; verursachen.
Invĕhor, vectus sum, vehi, 3. e. gr. in aliquem, Cic. *szidni*, *pirongatni v. szóval megtámadni valakit*, *szidalmazni*; schelten, anfahren. 2) e. gr. vehementer in hostes, Curt. *megtámadni*, *neki esni*; anfallen.
Invēlatus, a, um, *fedetlen*, *béfedezetlen*, *bétakaratlan*; unverhüllt, unbedeckt. Mart. Cap.
Invendĭbĭlis, e, e. gr. merx, Plaut. *el nem adható*, *eladhatatlan*; unverkäuflich.
Invendĭtus, a, um, *el nem adott*; unverkauft.
Invĕnĭo, ēni, entum, īre, 4. e. gr. aliquem, Cic. naves, Caes. *találni*, *lelni*, *akadni*, *rátaláni*, *v. akadni*, *meglelni*; finden, antreffen. Thesaurum inveniendum credunt, Cic. 2) sc. se; *lenni*, *magát jelenteni*, *látszani*, *előjőnni*; sich finden, erscheinen, sichtbar seyn. Dolor se invenit, Ovid. 3) *látni*, *találni*; sehen, finden. Nec, quid agam, invenio, Ovid. 4) e. gr. aliquem in culpa, Ter. *észrevenni*, *megsejditni*, *rajtakapni*; wahrnehmen, befinden. 5) e. gr. fallaciam, Ter. *kigondolni*, *kitalálni*; erdenken, erfinden. 6) e. gr. pecuniam, Plaut. *keríteni*, *szerezni*, *felkeresni*, *felhajhászni*; verschaffen, auftreiben. 7) e. gr. conjurationem, Cic. *megtudni*, *felfedezni*; erfahren, entdecken. 8) e. gr. cursum, auspicia, cognomen, Cic. laudem, Ter. *végrehajtani*, *nyerni*, *szert tenni rá*; zuwegebringen, erwerben. Not. Inveniet succumbere, pro: facultatem succumbendi, Tibull. Inventas dabit, pro: inveniet, Ter.
Inventārium, ii, n. 2. *feljegyzés*, *laistrom*; ein Verzeichniß.
Inventio, ōnis, f. 3. (invenio) *találás*, *feltalálás*; die Erfindung. 2) *találmány*, *talált dolog*; ein Fund.
Inventiuncŭla, ae, f. 1. Dim. *találásotska*, *feltalálásotska*; eine kleine Erfindung. 2) *találmányotska*, *talált dolgotska*; ein kleiner Fund.
Inventor, ōris, m. 3. *feltaláló*; ein Erfinder. 2) *szerző*, *indító*; ein Urheber.
Inventrix, īcis, f. 3. *feltaláló*, *szerző*, *indító* (*asszony*, *v. leány*); eine Erfinderinn, Urheberinn.
Inventum, i, n. 2. *találás*, *feltalálás*, *találmány*; eine Erfindung. 2) *költés*, *költemény*; eine Erdichtung.
Inventus, a, um, (invenio) *talált*, *megtalált*, *feltalált*, gefunden, erfunden. 2) *rátakadt*, *rátalált*; angetroffen. 3) opes sangvine inventae Ovid. *vérrel szerzett jószágok*; mit Blut erworbene Güter. 4) e. gr. civis, Ter. *polgárnak esmért*; für einen Bürger erkannt.
Inventus, us, m. 4. *találás*, *feltalálás*; die Erfindung. Plin.
Invĕnustē, Adv. *rútúl*, *éktelenűl*, *nem módosan*, *illetlenűl*, *nem finomúl*, *kellemetlenűl*; garstig, häßlich, nicht artig, nicht fein, nicht angenehm. Gell.
Invĕnustus, a, um, *éktelen*, *kellemetlen*; häßlich, unannehmlich. 2) *szerentsétlen szerető*; ein unglücklicher Liebhaber. 3) *szerentsétlen*, *általjában*; überhaupt unglücklich. Adeone hominem esse invenustum aut infelicem quemquam, ut ego sum? Ter. 4) *illetlen*, *helytelen*; unartig.
Invĕrēcundē, Adv. *szemtelenűl*, *or-*

tzátlanúl, szemérmetlenűl; unverschämt.

Invērēcundĭa, ae, f. 1. *szemtelenség, ortzátlanság, szemérmetlenség*; die Unverschämtheit. Tertull.

Invērēcundus, a, um, *szemtelen, ortzátlan, szemérmetlen*; unverschämt, ohne Schamhaftigkeit. Comp. inverecundior, Val. Max. Superl. inverecundissimus. Plaut. Inverecundus deus, Horat. i. e. Bacchus: *mivel a' bor szemtelenné tesz*; weil der Wein unverschämt macht.

Invergo, ĕre, 3. *fordítni, hajtani, ráhajtani, rágörbítni, ráalkalmaztatni*; wenden, biegen, darauf richten. 2) *rátölteni, ráönteni*; darauf gießen. 3) *belétölteni*; einschenken.

Inversĭbĭlis, e, *megváltoztathatatlan, megváltozhatatlan*; unveränderlich, Apul.

Inversĭo, ōnis, f. 3. *meg, v. elfordítás*; die Umkehrung, das Verdrehen. e. gr. verborum, i. e. Tropus.

Inversor, āri, Dep. 1. *valami dolog ban lenni, valamivel foglalatoskodni*; sich worin befinden, sich womit beschäftigen. Lucil.

Inversūra, ae, f. 1. *meg, v. elfordítás, v. görbítés*; die Wendung, Krümmung. Vitruv.

Inversus, a, um, (inverto) e. gr. manus, Plin. *meg, el, hátra, v. visszsza fordított*; umgekehrt, verkehrt, umgewendet. 2) Trop. inversi mores, Hor. *viszszás, viszsza, v. felfordúlt, v. roszsz szokások*; verkehrte Sitten. 3) *kétértelmű, kétséges*; zweydeutig. Inversa verba, Ter.

Invērto, v. Invorto, ti, sum, ĕre, 3. *megfordítni*; umwenden, umkehren. e. gr. ordinem, Cic. *felforgatni*; verkehren. 2) *megváltoztatni*; verändern. e. gr. se; *megváltozni*; sich ändern. 3) *el, v. megtse élni*; vertauschen, umtauschen.

Invespĕrascit, ĕre, Impers. 3. *estveledni, alkonyodni*; Abend werden, dämmern.

Investĭgābĭlis, e, *kinyomozhatatlan*; unerforschlich. Lact. 2) *kinyomozható*; erforschlich. Tertull.

Investĭgātĭo, ōnis, f. 3. *kikémlélés, kinyomozás, megvizsgálás*; die Ausspähung, Erforschung, Untersuchung.

Investĭgātor, ōris, m. 3. *kémlélő, nyomozó, felkereső, megvizsgáló*; ein Ausspäher, Erforscher, Untersucher.

Investigatrix, īcis, f. 3. *kémlélő, kinyomozó (aszszony, v. leány)*; eine Erforscherinn.

Invēstĭgātus, a, um, *előkeresett*; hervorgesucht. 2) *kinyomozott, kikeresett*; ergründet.

Investīgo, āvi, ātum, āre, 1. *utánna lenni, kitudakozni, kinyomozni, kikeresni*; nachspühren, ausspühren. 2) v. gr. aliquid cum animo, Plaut. *megvizsgálni, kikurkászni, végérejárni, kitalálni*; erforschen, untersuchen, ergründen.

Investĭo, īvi, ītum, īre, 4. *meg, v. felruházni, beöltöztetni*; bekleiden, einkleiden. 2) *ékesítni, felékesítni, díszesítni*; zieren. 3) *bevonni, behúzni*; überziehen.

Investis, e, *meg nem ruházott, ruhátlan*; unbekleidet. Tertull. 2) *szakállatlan, szőretlen, pihetlen*; ohne Bart. 3) e. gr. dotalibus, Tert. *megfosztott*; beraubt.

Invēstītus, a, um, *beöltöztetett*; eingekleidet. 2) *bévont, béhúzott*; überzogen.

Invĕtĕrasco, āvi, ātum, ascĕre, 3. (vetus) *megvénhedni, megöregedni, megaggani*; veralten. 2) e. gr. ut consuetudo, Caes. *elhatalmazni*; überhand nehmen. 3) *halhatatlanná lenni*; verewigt werden. Res gestae literarum monumentis inveterascent, Ter.

Invĕtĕrātĭo, ōnis, f. 3. *meggyökeredzés, megrögzés*; die Einwurzelung.

Invĕtĕrātus, a, um, *a' mi sokáig tartott, régi, meguggott*; was lange gedauert hat, alt, veraltet. 2) e. gr. malum, Cic. *megrögzött*; eingewurzelt. 3) *elő, v. felhozott*; hervorgebracht.

Invĕtĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. caepam, aquam, Plin. *tartogatni, eltartani*; alt machen, einer Sache ein Alter oder Dauer verschaffen. 2) *eltörleni, szokásból kimenni hagyni*; abschaffen, abkommen lassen. Lactant.

Invĕtĭtus, a, um, *nem tilalmas, nem tiltott*; unverbothen, unverwehrt. Sil.

Invĭcem, Adv. *költsönösen, egymást felváltva*; wechselsweise, abwechselnd. Regio invicem a suis atque

hoste vexata, Curt. 2) e. gr. se diligere, Plin. juvare, Liv. *egymást*; sich unter einander, einander. 3) *ellenben, viszont, viszontag*; hingegen, dagegen. Requiescat Italia, vastetur invicem Africa, Liv.

Invicte, Adv. *győzhetetlenűl*; unüberwindlich.

Invictus, a, um, *győzetlen, meg nem győzött*; unüberwunden. 2) e. gr. homo, animus, Cic. *meggyőzhetetlen, rajta erőt nem vehető, meghódíthatatlan*; unüberwindlich, nicht zu überwältigen, unbezwinglich. e. gr. adamas, Ovid. *kemény, el nem törhető, v. rontható*; fest, unverderblich. 3) e. gr. defensio, Cic. *megtzáfolhatatlan*; unwiderleglich. Super. invictissimus, Cic.

Invĭdentĭa, ae, f. 1. *irigylés, irigykedés, irigység*, das Beneiden, der Neid.

Invĭdĕo, vīdi, vīsum, ēre, 2. (in et video) alicui, honori, alicui aliquid, Cic. alicujus rei, Hor. *irigyleni, valakinek, v. valakitől valamit, irigykedni*; neiden, beneiden, mißgönnen, mißgünstig seyn. 2) *nem akarni, nem örömest egyezni meg benne*; nicht wollen, ungern daran geben. 3) *megnézni, tekinteni, v. szemléleni*; beschauen, ansehen. 4) *megtagadni*; versagen. Natura oleum invidet Africae, Plin.

Invĭdĭa, ae, f. 1. *irigység, irigylés*; der Neid, die Mißgunst. 2) *gyűlölség*; der Haß. In invidiam incidere, Nep. Sallust. *gyűlölségessé lenni*; verhaßt werden. 3) e. gr. temporum, Plin. *mostoha, v. roszsz idők*; böse Zeiten. 4) habere invidiam, Cic. *roszsz hírben lenni*; im üblen Rufe seyn.

Invĭdĭŏla, ae, f. 1. Dim. *kis irigység, kis neheztelőség*; eine kleine Mißgunst.

Invidĭōse, Adv. *irigyen, irigységgel, neheztelő indúlattal*; mißgünstig. 2) *gyűlölségesen, gyűlölséges indúlattal*; verhaßt. Comp. invidiosius. Vell. Pat.

Invĭdĭōsus, a, um, *irigy*; neidisch. 2) e. gr. spes, Prop. *irigységre méltó, irigységet szerző, v. okozó*; beneidenswerth, was Neid erregt. 3) *gyűlölséges*; verhaßt. Comp. invidiosior, Quint. Superl. invidiosissimus. Cic.

Invĭdus, a, um, v. gr. homo, Cic. *irigy*; neidisch, mißgünstig. Nox coeptis invida nostris, Ovid.

Invĭdus, i, m. 2. *irigy*; der Neider, Beneider. Cic.

Invĭgĭlo, āvi, ātum, āre, 1. *vigyázni; rávigyázni valamire, szemmel tartani valamit*; wachen, wegen der bey etwas, über etwas wachen, wachsam seyn. 2) *gondoskodni valami felől, vigyázni valamire*: auf etwas bedacht seyn, grosse Sorge auf etwas wenden. Invigilare publicis utilitatibus, Plin.

Invincĭbĭlis, e, *meggyőzhetetlen*; unüberwindlich. Tert. 2) *ellenemondhatatlan*; unwiderleglich Apul.

Invincĭbĭlĭter, Adv. *meggyőzhetetlenűl*; unüberwindlich. 2) *ellenemondhatatlanúl*; unwiderleglich. Apul.

Invincĭo, inxi, inctum, īre, 4. *meg, v. lebilintsezni*; fesseln. Pand.

Invinctus, a, um, *megkötött, meg, v. lebilintsezett*; gebunden, gefesselt.

Invīnĭus, a, um, *bornemisza*; sich des Weines enthaltend. Apul.

Invĭo, āre, *az útba lépni, útra menni*; den Weg betreten. 2) v. gr aliquem, Solin. *valakit útba igazítni*; einem den Weg weisen.

Invĭŏlābĭlis, e, *megsérthetetlen, bánthatatlan*; unverletzlich. Lucret. 2) *felbonthatatlan, p. o. kötés*; unverletzlich. Sol.

Invĭŏlāte, Adv. *épen, sértetlenűl*; unversehrt, unverletzt. Cic.

Invĭŏlātus, a, um, v. gr. homo, amicitia, Cic. *meg nem sértett, meg nem bántott*; unverletzt, unbeleidigt. 2) v. gr. templum. Liv. *szent, sérthetetlen*; unverletzlich.

Invīsĭbĭlis, e, *láthatatlan*; unsichtbar. Cels.

Invīsĭbĭlĭtas, ātis, f. 3. *láthatatlanság*; Unsichtbarkeit. Tertull.

Invīsĭbĭlĭter, Adv. *láthatatlanúl*; unsichtbar. Tertull.

Invīsĭtātus, a, um, *meg nem vizsgált*; unbeschaut. 2) *meg nem látogatott, meg nem keresett*; unbesucht.

Invīso, si, sum, ĕre, 3. *meglátni, oda nézni, oda látni, oda menni és megnézni hogy miben legyen valami*; wohin sehen, wohin gehen, um da zu sehen wie es stehe. 2) v. gr. aliquem, Cic. Plaut. *meglátogatni, megkeresni látogatásképpen*; besuchen. Domum alicujus invisere; ve-

lakit tulajdon házában meglátogatni; einen in seinem Hause besuchen. 3) *meglátni, szemébe tünni*; sehen, erblicken. Catull.

Invīsor, ōris, m. 3. *irigy, irigylő*; der Neider. Apul.

Invīsus, a, um, Adj. *látatlan, nem látott*; ungesehen. Cic. 2) *láthatatlan*; unsichtbar. Apul. 3) *gyűlölséges*; verhaßt. Quint. (Invideo).

Invītābĭlis, e, *hitegető, magához vonó*; reitzend, lockend. Gell.

Invītāmentum, i, n. 2. *elhivás, meghivás*; die Einladung. 2) *hitegetés*; das, wodurch man gereitzt wird, Reitzung, Lockung Cic.

Invītātĭo, ōnis, f. 3. *meghivás*; die Einladung. Cic. 2) *hitegetés*; die Reitzung, Aufforderung. Cic. 3) invitatio vini, Liv. *borozás*; der Weinschmaus, das Saufen.

Invītātĭuncŭla, ae, f. 1. (Dimin.) i. q. invitatio.

Invītātor, ōris, m. 3. *hivogató, meghivó*; Einlader, z. B. zur Gasterey. Martial.

Invītātōrĭus, a, um, Adj. *meghivó, hivogató*; einladend, die Einladung betreffend. Tertull.

Invītātus, us, m. 4. *meghivás, elhivás*; die Einladung. Cic.

Invitatus, a, um, *meghivott, elhivott, hivatalos*; eingeladen. 2) *hitegetett*; angelockt. Plin.

Invīte, Adv. *nem örömest, kéntelenségből*; ungern, wider Willen. Cic. invitius, Cic.

Invĭŏlābĭlis, e, *megronthatatlan*; unverschrlich. Prud.

Invīto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem ad coenam, Cic. in hospitium, Liv. *valakit elhivni, v. hivni, p. o. ebédre, vatsorára, vendégségbe, 's a' t.* einladen, z. B. zum Essen. Aliquem invitare, Cic. *valakit vendégnek hivni*; einen zu Gaste bitten. Se invitare, vel, se plusculum, vel largiter invitare, Plaut. Sall. *jól enni, inni*; sich im Essen und Trinken etwas zu Gute thun, sich schmecken lassen. 2) v. gr. proemiis ad aliquid, Cic. *hitegetni, édesgetni*; anreitzen, locken zu etwas.

Invītŭpĕrābĭlis, e, *nem gyalázható, betsmelhetetlen*; untadelhaft. Tert.

Invītus, a, um, *erőltetett, akaratja ellen való, kéntelenségből való*; wider Willen, ungern, gezwungen. Invita Minerva aliquid facere, dicere, etc. Cic. *hajlandósága és természete ellen tselekedni, tenni valamit*; wider seine Neigung und Natur etwas thun, u. s. w. Me, te, se etc. invito, Caes. Cic. *akaratom, akaratod, akaratja ellen*; wider meinen, deinen, seinen Willen, u. s. w. Invita ope, Ovid. *nem örömest, kéntelenségből*; ungern, gezwungen.

Invĭus, a, um, (in et via) *járatlan, út nélkül való*; ohne Weg, unwegsam, ungangbar. Invia virtuti nulla est via, Ovid. *a' fáradhatatlan szorgalmatosság mindenen erőt vesz*; der Fleiß kann alles erzwingen. Invia loca, Liv. *járatlan helyek*; unwegsame Örter.

Invŏcātĭo, ōnis, f. 3. *segitségülhivás*; die Anrufung. Quintil.

Invŏcātus, a, um, Adj. *hivatlan*; ungerufen, Cic. uneingeladen. Nep. 2) Partic. ab Invoco; *segitségül hivott*; angerufen.

Invŏco, āvi, ātum, āre, 1. *hivni*; rufen. Enn. 2) v. gr. deos precibus, Tac. *segitségül hivni, kérni*; anrufen. Deos testes invocare, Liv. *az isteneket hivni tanubizonyságúl*; die Götter zu Zeugen anrufen.

Invŏlātus, us, m. 4. *repülés*; das Fliegen, der Flug. Cic.

Invŏlĭto, āvi, ātum, āre, 1. *valahol, v. valahova repdesni, repülni*; wo oder wohin fliegen. Prud.

Invŏlo, āvi, ātum, āre, 1. *valahova repülni, berepülni*; hinein oder wohin fliegen. 2) *valahova mintegy repülve menni, futni, szaladni, rohanni, neki esni, neki menni*; wohin gleichsam fliegen, sich stürzen, fahren, darauf los gehen. In capillum involare, Ter. *hajába esni valakinek*; einem in die Haare fallen. 3) v. gr. in possessionem rei, Cic. *elfoglalni, magáevá tenni*; sich bemächtigen.

Invŏlūcer, is, n. 3. sc. linteum; *kendő, asztalkendő, 's a' t.* ein Tuch oder Servielte, die man um sich nimmt, um sich nicht zu besudeln, z. B. beym Rasiren, Plin.

Invŏlūcrum, i, n. 2. *boriték, takaró, tok*; die Hülle, Decke, das Futteral.

Invŏlūmentum, i, n. 2. i. q. involucrum. Augustin.

Invŏluntārie, Adv. *nem akartva*; unvorsetzlich. Pandect.

Invŏluntārius, a, um, *nem önkéntvaló*, *nem önkényes*; unvorsetzlich. Coel. Aur.

Invŏluntas, ātis, f. 3. *nemakards*; das Nichtwollen. Tertull.

Invŏlūte, Adv. *bétakargatva*, eingewickelt. 2) *homályosan*; dunkel. Spartian.

Invŏlūtio, ōnis, f. 3. *bétakargatás*; die Einwickelung.

Invŏlūto, āre, 1 *bétakargatni*, *begöngyölgetni*, *körültekergetni*; einwickeln, herumwickeln. Apic.

Invŏlūtus, a, um, *bétakargatott*; eingewickelt. 2) nequitia tegumentis involuta, Cic. *eltitkolt gonoszság*; eine heimliche Bosheit. 3) *homályos*; dunkel. Res involutas explicare, Cic.

Involvo, vi, ūtum, ĕre, 3. *valahova*, *vagy valamire hengergetni*, *görgetni*; wohin wälzen oder rollen, auf etwas wälzen. Involvere saxa super aliquem, Ovid. 2) *belé*, *v. bétakarni*, *belétakargatni*, *belégöngyölgetni*, *rátekergetni köröskörül*; einwickeln, einhüllen. Aliquid chartae involvere, Sol. 3) Met. literis se involvere, Cic. *egészen a' tanúlásnak v. a' tudományoknak adni magát*; sich dem Studieren ganz ergeben. Silentio aliquid involvere, Sil. *valamit elhallgatni*; etwas verschweigen. Virtute mea me involvo, Hor. *jámborságom fedez engem*, *v. ártatlanságommal takaródzom*; ich tröste mich mit meiner Unschuld. Homo involutus fraudibus, Tac. i. e. plenus.

Iovolvŏlus, i. q. Involvulus.

Involvŭlus, i, m. 2. *levélbe göngyölgő*, *t. i. hernyó*; Wickelraupe. Plaut.

Invulgātus, a, um, *közönséges*; gemein. Gell.

Invulgo, Involgo, āvi, ātum, āre, 1. *közönségessé tenni*, *elhírlelni*; ins Publicum bringen, bekannt machen, Gell.

Invulnĕrābĭlis, e, *megsebesíthetetlen*; unverwundlich. Senec.

Invulnerātus, a, um, *meg nem sebesített*; unverwundet. Cic.

Io! Interjectio gaudentis; *ih ha! ej ha!* heysa! heyda! juchhey! Ovid. Virg. dolentis; *óh jaj!* o wehe! Tibull.

Io, us, vel ōnis, f. 3. filia Inachi regis Argivorum, quam Jupiter adamavit, et ut eam Junoni subduceret, in vaccam mutavit.

Iŏcābundus, etc. vide: Jocabundus.

Iŏcasta, ae, Iocaste, es, f. 1. mater Oedipi.

Iŏlāus, i, m. Nom. pr. comitis Herculis.

Iolcos v. Iolkus, i, f. 2. urbs Thessaliae.

Iŏle, es, f. Nom. pr. filiae regis Euriti, quam Hercules occiso patre, secum abduxit, et filio suo Hyllo nuptam dedit.

Ion, i, n. i. e. viola, L. *ibolya*; das Veilchen. Plin. 2) *egy violaszínű drágakő*; ein veilchenfarbiger Edelstein, Plin.

Ion, ōnis, f. i. q. Io.

Iōnes, um, m. pl. incolae Graeci Ioniae.

Iōnĭa, ae, regio Asiae minoris, *Jónia*; Jonien.

Iōnĭăcus, a, um, *Jóniai*; Jonisch. Ovid.

Iōnĭcus, a, um, *Jóniai*; Jonisch. Horat.

Iōnis, ĭdis, f. 3. *Jóniai asszony*, *v. leány*; eine Jonierinn. Senec.

Iōnĭus, a, um, *Jóniai*; Jonisch. Mare Ionium, 1) *az Aegéumi tenger*; das Aegäische Meer. Valer. Fl. 2) *az Adriai tenger*; das Adriatische Meer. Cic.

Ios, i, f. insula maris Aegaei.

Iōta, n. *az I görög betű neve*; Jota, ein griechischer Buchstabe. Cic. 2) *csekélység*, *semmiség*; etwas Geringes eine Kleinigkeit.

Iŏviālis, e, Adj *Jupiterhez tartozó*, *Jupiteri*; jovialisch, dem Jupiter gehörig. Macrob. (Jupiter.)

Iŏvis, in Nom. et Genit. Veteres dixerunt. (Jupiter.)

Iphĭānassa, ae, f. i. q. Iphigenia, Lucret.

Iphĭas, ădis, 3. filia Iphidis, i. e. Evadne. Ovid.

Iphĭcles, is, vel Iphĭclus, i, m. 2. frater Herculis.

Iphĭcrătes, is, m. Nom. propr. bellidueis Atheniensis. Nep.

Iphĭdămas, āntis, m. Nom. pr. filii Antenoris.

Iphĭgĕnīa, ae, f. filia Agamemnonis.

Īphĭmĕdīa, ae, f. vel Īphĭmĕde, es, f. Nom. pr. uxoris Aloei.

Īphis, is, vel ĭdis, Nom. pr. juvenis ex Cypro. Ovid. 2) virginis Cretensis, Ovid.

Ipse, a, um, *maga*; er oder sie selbst. Ego ipse; *én magam*; ich selbst; tu ipse; *te magad*; du selbst; ille ipse; *ő maga*: er selbst; illa ipsa; *ő maga*; sie selbst; nos ipsi; *mi magunk*; wir selbst; vos ipsi; *ti magatok*; ihr selbst; illi ipsi; *ők magok*; sie selbst. Ipse dixit, Cic. *maga mondotta*, *v. ő mondotta*; er hats gesagt. Me ipsum, te ipsum, se ipsum, nosmet ipsos, vosmet ipsos, etc. *magamat*, *v. önnön magamat*, *magadat*, *magát*, *'s a' t* mich selbst, dich selbst, u. s. w. Nosce te ipsum, Prov. *vizsgáld meg önnön magadat*; prüfe dich selbst. 2) *ugyan az*, *éppen az*; derselbe, eben. Ipso vigesimo anno; *éppen a' huszadik esztendőben*; eben im zwanzigsten Jahre. Ea ipsa hora, Cic. *ugyan azon órában*; gerade in der Stunde. 3) v. gr. sua ipsius culpa, Cic. *tulajdon maga hibája által*; durch seine eigene Schuld. Ipsissimus, Plaut. v. gr. ego, tu, ille; *ugyan én*, *v. én magam*, *te magad*, *ő maga*; ich selbst, du selbst, er selbst.

Ipsemet, v. gr. ego, tu, ille; *én tulajdon magam*, *te tulajdon magad*, *'s a' t.* ich selbst, du selbst, er selbst leibhaftig. Plaut.

Ipsus, a, um, Obsol. pro: Ipse.

Īra, ae, f. 1. *harag*; der Zorn. Iram evomere in aliquem, Terent. *bosszúját tölteni valakin*; den Zorn wider einen auslassen. Irae indulgere, Liv. *bosszankodni*, *mérgelődni*; sehr zürnen, seinen Zorn nicht mäßigen 2) Met. v. gr. ira maris, Virg. *a' tenger dühösködése*, *hánykódása*; das Toben und Wüthen des Meeres.

Īrācunde, Adv. *haragosan*, *mérgesen*; zornig, hitzig, (im Zorne) Cic. iracundius, Cic.

Īrācundĭa, ae, f. 1. *haragvás*, *haragudás*, *haragosság*, *bosszankodás*, *heveskedés*: die Neigung zum Zorn, Zornsucht, Jähzorn, der heftige Zorn. Cic. 2) *mérgelődés*; die Heftigkeit des Zorns. Prae iracundia vix sum apud me, Ter.

Īrācundĭter, i. q. iracunde, Enn.

Īrācundus, a, um, *haragos*, *mérges*; zum Zorne geneigt, zornsüchtig, zornig, leicht zürnend, hitzig, heftig im Zorn, leicht auffahrend. Cic.

Īrascentĭa, ae, f. i. q. iracundia, Apul.

Īrascĭbĭlis, e, i. q. iracundus, Firmic.

Īrascor, īrātus sum, īrāsci. Dep. 3. v. gr. alicui, Cic. *haragudni valakire*; zürnen auf einen. Amicis irasci, Cic. *haragudni a' barátira*; mit den Freunden zürnen. 2) Trop. ut ventus, Petr. mare, Plin. *dühösködni*; toben, wüthen.

Īrāte, Adv. *haragosan*; zornig. Phaedr. iratius, Colum.

Īrātus, a, um, *haragos*; zornig. Iratus alicui, Cic. *valakire megharagudott*; auf Jemanden zornig. Sum tibi iratus, Ter. *haragszom rád*: ich bin auf dich zornig. Comp. iratior, Sup. iratissimus, Cic. 2) v. gr. mare, Hor. ventus, Prop. *szélveszes*, *dühösködő*; stürmisch, tobend.

Īrĭcŏlor, ōris, *szivárványszinű*; regenbogenfarbig. Auson.

Īrĭnum, sc. ungventum ex iride, Plin. (Iris).

Īrĭo, ōnis, m. 3. i. e. sinapis arvensis; *vetési repcze*; der Hederich, Wegsenf.

Īris, is et ĭdis, f. 3. *szivárvány*; der Regenbogen. 2) *kékliliom*, *pompás násziróm*; die blaue Lilie, Schwertlilie. 3) dea, nuntia deorum. 4) *egy drágakő neme*; ein gewisser Edelstein. Plin.

Īrōnĭa, ae, f. 1. *fonáktréfa*, *fonákság*, *tsúfolódás*; die Ironie, wenn man das Gegentheil von dem denkt, was man redet. Cic.

Īrōnĭce, Adv. *fonákúl*, *tsúfolódva*; ironisch, spöttisch. Ascon.

Irpex, ĭcis, m. 3. *irtóborona*; eine eiserne Ege, das Unkraut auszurotten. Varr.

Irrădĭo, āvi, ātum, āre, 1. *rásütni*, *súgárival megvilágosítni*; bestrahlen, bescheinen. Stat.

Irrādo, si, sum, ĕre, 3. *belévakarni*; hinein schaben. Cato. 2) *megvakarni simára vakarni*; schaben, kratzen, glatt machen. 3) *megnyírni*, *beretválni*; bescheeren.

Irrāsus, a, um, Adj. et Part. *nyiretlen*, *beretválatlan*; unbeschoren. Sil. 2) *megvakart*; geschabt. Plaut.

Irrātĭōnābĭlis, e, Gloss. i. q. irrationalis.

Irrātĭōnābĭlĭtas, ātis, f. 3. *esztelenség*.

oktalanság; der Unverstand, die Unvernunft. Apul.

Irrătĭōnābĭlĭter, Adv. *ész nélkül, esztelenül*; unvernünftig.

Irratĭōnālis, e, *esztelen, oktalan*; unvernünftig. Senec. animal irrationale; *oktalan állat*; ein unvernünftiges Thier. Quint.

Irrătĭōnālĭter, Adv. *esztelenül, oktalanúl*; unvernünftig. Tertull.

Irraucesco, ausi, ĕre, 3. *elrekedni*; heiser werden. Cic.

Irraucus, a, um, *rekedt, elrekedt*; heiser. Plin.

Irrĕcĭtābĭlĭter, Adv. *kibeszéllhetetlenül*; unaussprechlich. Ven. Fort.

Irrĕcōgĭtātĭo ōnis, f. 3. *meg nem gondolása valaminek*; die Nichterwägung. Tertull. 2) *feledékenység, elfelejtés*; die Vergessenheit.

Irrĕconcĭlĭābĭlis, e, *megengesztelhetetlen*; unversöhnlich. Gloss.

Irrĕcordābĭlis, e, *emlékezhetetlen*; unerinnerlich. Arnob.

Irrĕcŭpĕrābĭlis, e, *visszaszerezhetetlen, kipótolhatatlan*; unwiderbringlich, unersetzlich. Tert.

Irrĕcūsābĭlis, e, *megtagadhatatlan*; unweigerlich. Cod. Just.

Irrĕdĭvīvus, a, um, *fel nem támasztható*; was nicht wieder lebendig gemacht werden kann. 2) *fel nem állitható többé, kipótolhatatlan*; unersetzlich, nicht wieder herzustellen. Catull.

Irrĕdux, ūcis, *meg nem térendő*; unwiderkehrlich. Lucan.

Irrĕformābĭlis, e, *megjobbithatatlan, meg nem jobbitható*; unverbesserlich. Tert.

Irrĕfūtābĭlis, e, *megtzáfolhatatlan*; unwiderleglich. Arnob.

Irrĕfūtātus, a, um, *meg nem tzáfolt, megtzáfolatlan*; unwiderlegt. Lactant.

Irrĕgĭbĭlis, e, *kormányozhatatlan*; was sich nicht regieren läßt. Veget. 2) *rendkivül nagy, esetlen*; unmäßig groß. Coel. Aur.

Irrĕgŭlāris, e, *regulátlan, rendetlen*; unregelmäßig, unrichtig, unordentlich. Gloss.

Irrĕgŭlārĭtas, tis, f. 3. *regulátlanság, rendetlenség*; die Unregelmäßigkeit, die Unordnung. Gloss.

Irrĕgŭlārĭter, Adv. *regulátlanúl, rendetlenül*; unregelmäßig, unrichtig, wider die Regel. Gloss.

Irrĕlĭgātus, a, um, *meg nem kötött, v. kötözött, kötetlen*; ungebunden. Ovid.

Irrĕlĭgĭo, ōnis, f. 3. *istennélkülvalóság, istentelenség*: die Ungewissenhaftigkeit, Gottlosigkeit. Auct. ad Her.

Irrĕlĭgĭōse, Adv. *istentelenül, istennelkülvaló módon*; gottlos, ohne Gewissen. Tacit.

Irrĕlĭgĭōsĭtas, ātis, f. 3. id. qu. Irreligio. Tert.

Irrĕlĭgĭōsus, a, um, *istennélkülvaló, istentelen*; gewissenlos, gottlos. Liv. irreligiosissimum est, Tertull.

Irrĕmĕābĭlis, e, *a' honnan vissza nem térhetni*; wovon man nicht zurückkehren kann, unzurückgänglich. v. gr. unda, i. e. Styx, Virg.

Irrĕmĕdĭābĭlis, e, *megorvosolhatatlan*; wofür kein Mittel ist, unheilbar. Plin.

Irrĕmisse, Adv. *elengedhetetlenül, megbotsáthatatlanúl*; unnachläßlig, unerläßlich.

Irrĕmissĭbĭlis, e, *elengedhetetlen, megbotsáthatatlan*; unvergeblich, unerläßlich. Tertull.

Irrĕmōtus, a, um, *nem távollévő, nem messze lévő*; unentfernt. Prud.

Irrĕmūnĕrābĭlis, e, *vissza, v. megfizethetetlen, meghálálhatatlan*; unvergeltlich. Apul.

Irrĕmūnĕrātus, a, um, *meg nem fizetett, meg nem hálált*; unvergolten. Apul.

Irrĕpărābĭlis, e, *vissza, v. helyrehozhatatlan, visszaszerezhetetlen*; unersetzlich, nicht wieder herzustellen, unwiderbringlich; fugit irreparabile tempus, Virg.

Irrĕpercussus, a, um, *vissza nem ütődött*; nicht zurückgeschlagen. Tert.

Irrĕpertus, a, um, *meg nem talált, találatlan*; nicht gefunden. Horat.

Irrĕplētus, a, um, *meg nem töltött, töltetlen*; nicht erfüllt. Paul. Nol.

Irrēpo, psi, ptum, ĕre, 3. *valahova mászni, bémászni, betsúszni*; hinein oder wohin kriechen oder schleichen. 2) Trop. *valahova észrevehetetlenül belopni magát, betsúszni, béfúrni magát*; wohin oder hinein kommen oder bringen, unvermerkt hineinschleichen, sich einschleichen. Irrepere in amicitiam alicujus, Cic.

Irrĕposcĭbĭlis, e, *vissza nem kivánható*

ható; was nicht kann wieder gefordert werden. Apul.

Irrĕprĕhensĭbĭlis, e, *ótsdrolhatatlan*, *feddhetetlen*; untadelhaft. Tert. 2) *büntetést nem érdemlő*; unstrafbar.

Irrĕprĕhensus, a, um, *feddetlen*, *meg nem feddett*; ungetadelt, ungescholten. 2) *feddhetetlen*; untadelhaft. Ovid.

Irreptĭo, ōnis, f. 3. *bétsúszás*; die Einschleichung. August.

Irrepto, āre, 1. Frequ. *bémászkálni*; oft hinein kriechen. Stat.

Irrĕquĭēbĭlis, e, v. gr. sitis, Scrib. Larg. *ólthatatlan*; was nicht zu stillen ist.

Irrĕquĭes, ētis, *nyughatatlan*; unruhig. Auson.

Irrĕquĭētus, a, um, *nyugtalan*, *fáradhatatlan*; unruhig, rastlos. Ovid.

Irrĕsectus, v. Irresecatus, a, um, *elvágatlan*, *elmetszetlen*, *el nem vágott*; unbeschnitten, unverschnitten. Horat. Ungves irresecti.

Irrĕsŏlūbĭlis, e, *feloldhatatlan*, *megfejthetetlen*; unauflöslich. Apul.

Irrĕsŏlūtus, a, um, *megfejtetlen*, *meg nem fejtett*, *fel*, *v. meg nem oldott*; unaufgelößt. Ovid.

Irrestinctus, a, um, *meg*, *v. el nem óltott*; unausgelöscht. Sil.

Irrētĭo, īvi, ītum, īre, 4. *hálóba keríteni*, *hálóval megfogni*; im Netze fangen, verstricken. 3) Irretire se erroris, Cic. *hibákba*, *v. vétkekbe keveredni*; sich in verschiedenen Vergehungen verwickeln.

Irrētītus, a, um, *hálóba kerített*, *v. került*; verstrickt. Cic.

Irrĕtortus, a, um, *el nem fordított*; unabgewendet. Oculo irretorto, Hor. *merő szemekkel*; mit unverwandten Augen.

Irrĕtractābĭlis, e, *megmásolhatatlan*; unwiderruflich. Augustin.

Irrĕvĕrens, tis, *embertelen*, *szemtelen*; unhöflich, unverschämt, grob, keine Achtung habend. Tert.

Irrĕvĕrenter, Adv. *embertelenül*, *minden tisztelet mutatás nélkül*; unhöflich, ohne Achtung. Plin. Ep.

Irrĕvĕrentĭa, ae, f. 1. *embertelenség*, *tisztelet elmellőzése*, *szemtelenség*; Mangel der Ehrerbiethung gegen Höhere, Frechheit. Tacit.

Irrĕvŏcābĭlis, e, v. gr. aetas, Lucr. *visszahozhatatlan*, *visszahívhatatlan*; unzurückruflich. 2) *megmásolhatatlan*; unwiderruflich, nicht zu ändern. Plin.

Irrĕvŏcābĭlĭter, Adv. *megmásolhatatlanúl*, *változhatatlanúl*; unwiderruflich, unveränderlich, unaufhaltsam. Augustin.

Irrĕvŏcandus, a, um, i. q. irrevocabilis, Claudian.

Irrĕvŏcātus a, um, *vissza nem hívott*, *visszahívatlan*; nicht zurück gerufen. 2) *kéretlen*; nicht ersucht. Hor. 3) *visszahozhatatlan*, *visszahívhatatlan*; unzurückruflich. Ovid.

Irrĕvŏlūtus, a, um, v. Inevolutus, v. gr. liber, Mart. *nem olvasott*, *ki sem nyitott könyv*; ungelesen, nicht aufgeschlagen, z. B. ein Buch.

Irrīdenter, Adv. *kinevetve*, *kigúnyolva*; höhnisch, spöttisch. Laber.

Irrīdĕo, si, sum, ēre, 2. *valamin*, *v. valamire nevetni*, *katzagni*; bey, zu oder über etwas lachen. Cic. Nep. 2) v. gr. aliquem, Cic. *kinevetni*, *kikatzagni*, *p. o. valakit*, *kigúnyolni*, *kitsúfolni*; auslachen, aushöhnen, verspotten, zum Besten haben.

Irrīdĭcŭle, Adv. *nevetségesen*, *tsúfosan*, *megnevethetőleg*; lächerlich, spöttisch. Caes. Non irridicule quidam miles dixit. Caes.

Irrīdĭcŭlus, a, um, *nevetséges*, *tsúfos*; lächerlich, zum Gespötte dienend.

Irrīdĭcŭlum, i, n. 2. *nevetség*, *tsúfság*; das Gespött, die Höhnerey. Plaut.

Irrĭgātĭo, ōnis, f. 3. *megöntözés*, *meglotsolás*; die Wässerung. Cic.

Irrĭgātor, ōris, m. 3. *megöntöző*, *meglotsoló*; der Begießer, Wässerer.

Irrĭgātus, a, um, *megöntözött*, *meglotsolt*, *megáztatott*; gewässert, begossen, benetzt. 2) Met. homo plagis irrigatus, Plaut. *megzsdkolt*, *meglazsnakolt ember*; ein Mensch, der derb abgeprügelt worden ist.

Irrĭgo, āvi, ātum, āre, 1. *megöntözni*, *meglotsolni*, *megáztatni*; wässern, begießen, befeuchten, benetzen. 2) Met. Hortulos suos ex alterius fontibus irrigare, Cic. *mások segítségével élni*; sich mit andern Leuten behelfen. Aliquem plagis irrigare, Plaut. *valakit meglazsnakolni*, *megzsdkolni*, *v. jól megverni*; einen derb abprügeln.

Irrĭgŭus, a, um, *nedves*, *vizes*, *vizenyős*; wässericht. Regio irrigua, Lucan. *vizenyős tájjék*; eine feuchte Gegend. 2) *nedvesítő*, *áztató*; wäs-

ferud. Fons irriguus, Virg. *kifolyó kútfő*; eine fließende Quelle.

Irrīmor, āri, *felkeresni*; aufsuchen. Pacuv.

Irrīsībĭlis, e, *kinevetésre méltó, kinevethető, kikatzagnivaló*; auslachenswerth. Augustin.

Irrisio, ōnis, f. 3. *kinevetés, kikatzagás, kigúnyolás*; die Verlachung, Aushöhnung, Verspottung. Cic.

Irrīsive, Adv. *kikatzagva, gúnyolva*; auslachend, spottend. Ammian.

Irrīsor, ōris, m. 3. *kinevető, kikatzagó, kigúnyoló*; Aushöhner, Auslacher, Spötter. Cic.

Irrīsōrius, a, um, *gunyolódó, tsúfolódó*; höhnisch, spöttisch Mart. Cap.

Irrīsus, a, um, *kinevetett, kikatzagott, kigúnyolt*; verlacht, verspottet. Irrisum habere aliquem, Plaut. *valakiből tsúfot űzni, valakit nevetséges tenni mások előtt*; einen zum Besten haben.

Irrīsus, us, m. 4. *kinevetés, kikatzagás, kigúnyolás*; das Verlachen, Aushöhnung, Spötterey.

Irrītābĭlis, e, *ingerelhető, könnyen ingerelhető*; reitzbar, leicht zu reitzen. 2) *hirtelenharagú, fellobbanó, könnyen haragra lobbanó*; jähzornig, leicht in Zorn zu bringen. Cic.

Irrītābĭlĭtas, ātis, f. 3. *ingerelhetőség, p. o. haragra*; Reitzbarkeit, z. B. zum Zorne. Apul.

Irrītāmen, ĭnis, n. 3. *inger, ingerlő, v. izgató eszköz*; das Reitzungsmittel, Anreitzungsmittel. Ovid.

Irrītāmentum, i, n. 2. *ingerlő eszköz, inger*; Reitzungsmittel, Anreitzungsmittel. Opes irritamenta malorum. Ovid.

Irrītātio, ōnis, f. 3. *ingerlés*; die Reitzung, Anreitzung. Liv.

Irrītātor, ōris, m. 3. *ingerlő*; der Reitzer, Anreitzer. Senec.

Irrīto, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. ad certamen, Liv. *ingerleni, izgatni, késztetni*; reitzen, anreitzen, erregen. 2) v. gr. iram, Liv. amores, vitia, Ovid. *szerezni, okozni, indítni*; erregen, verursachen. 3) v. gr. aliquem, Cic. canem, Plaut. *bosszantani, haragra ingerleni*; zum Zorne reitzen, aufbringen.

Irrĭtus, a, um, v. gr. inceptum, Liv. labor, Ovid. preces, Plin. *hijjábanvaló, haszontalan, sikeretlen, foganatlan*; vergeblich, ohne Nutzen, ohne Wirkung, ohne Erfolg. Spes ad irritum cadit, Liv. *füstbe megy a' reménység*; die Hoffnung wird vereitelt. Spes ad irritum redacta, Liv. *megtsalatkozott reménység*; fehlgeschlagene oder vereitelte Hoffnung. 2) *hijjába esett, v. tett, a' minek semmi haszna, következése, vagy kimenetele nem lett, vagy nints*; vergeblich, ungültig. Testamentum irritum, Cic. 3) irritus rediit, Sen. *hijjába járt*; er ist unverrichteter Sache zurückgekommen. — Irritus spei, Curt. *megtsalatkozott reménységében*; einer, dem seine Hoffnung fehlgeschlagen ist. — Ova irrita, Plin. *záp tojások*; Windeyer.

Irrōbŏrasco, āvi, ĕre, 3. *megmaradni, lábrakapni, erőtvenni, meggyökeredzeni*; Stärke bekommen, einwurzeln, sich befestigen. Verbi significatio irroboravit, Gell.

Irrōbŏro, āre, 1. *megerősítni*; stärken, stark machen.

Irrŏgātio, ōnis, f. 3. v. gr. mulctae, Cic. *rédvetés, p. o. büntetésűl*; die Auferlegung, Zuerkennung, Auflegung. Cic.

Irrŏgītus, a, um, *rédvetett, p. o. büntetés, adó*; auferlegt, zuerkannt. Hor.

Irrŏgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. legem alicui, Cic. *ajánlani, eleibeterjeszteni p. o. valamelly törvényt a' népnek hogy azt állítsa meg*; einen Vorschlag an das Volk thun, damit es etwas verordne. 2) v. gr. poenas, Hor. mulctam alicui, Cic. *rávetni, kiszabni, p. o. a' büntetést, bírságot*; auferlegen, anthun. Irrogare alicui mortem, Tac. *valakit halálra büntetni, halált tsapni fejéhez*; einem den Tod zuerkennen. Imperium in aliquem irrogare, Plin. *parantsolni valakinek, v. valakivel*; Befehl ausüben, einem zu befehlen haben. 3) *valamit kérni*; um etwas bitten. Cic.

Irrōro, āvi, ātum, āre, 1. *harmattal megnedvesítni, béharmatozni*; mit Thau befeuchten, bethauen. Colum. 2) *megnedvesítni, megöntözni, meglotsolni*; befeuchten, beträufeln, benetzen. Crinem aquis irrorare, Ovid.

Irrōto, āre, *odagördítni*; hinrollen, hinkollern. Minuc. Fel.

Irrŭbesco, bui, bĕscĕre, 3. *megveresedni*; roth werden. Stat.

Irructo, āre, 1, *rdböffenteni*; wohin rülpsen. Plaut.

Irrūſo, āre, 1. *megveresitni*: roth machen. Tert

Irrūgatio, ōnis, f. 3. *rántzolás, rántzbaszedés*: die Runzelung. Serv.

Irrūgo, āre. 1. *rántzolni, összerántzolni, rántzbaszedni*; runzeln, zusammen runzeln. Gell.

Irrūmātor, ōris, m. 3. qui obscoeno Veneris genere se oblectat. Catull.

Irrumpo, ūpi, uptum, ĕre, 3. v. gr. in castra, Cic. *bétörni, bérontani, bérohanni valahova*; hinein brechen, dringen oder stürzen, einfallen, einen Einfall thun. 2) cum Accusat. v. gr. portam, Sall. domum alicujus, Caes. *rátörni, v. bétörni, p. o. az ajtót, bérontani, p. o. a' házba*; einbrechen. 3) irrumpere foedus, Lact. *felbontani a' szövetséget, megszegni a' frigyet*; ein Bündniß brechen. 4) *félbeszakasztani, megakadályoztatni*; unterbrechen, hindern. Irrumpes in fletum nostrum.

Irrŭo, ŭi, ĕre, 3. v. gr. in aciem, Cic. in aedes, Ter. *bérohanni valahova*; hinein stürzen, eindringen, hinein rennen. 2) v. gr. in aliquem, Ter. *rárohanni valakire*; auf einen stürzen.

Irruptio, ōnis, f 3. *bérohanás, béütés*; das Hineinstürzen, Eindringen, der Einfall. Irruptionem facere, Cic. *béütni*; eindringen, einfallen.

Irruptus, a, um, *el nem szakadt, v. el nem szaggatott, el nem tört*; unzerrissen, unzerbrochen. Horat.

Īrus, i, m 2. *egy Ithakai koldús neve*; ein Bettler in Ithaca. Ovid. 2) Fig. Synecdoch. *koldus*; ein Bettler. Irus et est subito qui modo Croesus erat *Holnap koldús, ki ma dús*; heute reich, morgen arm. Ovid.

Is, f. nom. pr. urbis octiduum a Babylone distans. 2) fluvius.

Īs, ĕa, ĭd, Pron. *az*; derjenige, diejenige, dasjenige, oder der, die, das. Ea causa belli fuit, Liv. *a' volt oka a' háborúnak*; das war die Ursache des Krieges. Is amicus est, qui in re dubia juvat, Plaut. *az az igaz barát, a' ki szükségünkben segít rajtunk*; der ist ein wahrer Freund, der uns in der Noth mit der That hilft. Ego is sum, quem tu me esse vis, Cic. 2) *ugyan az, ő, az*; derselbe, dieselbe, dasselbe, er, sie, es. Mihi venit obviam puer tuus: is mihi literas reddidit, Cic. 3) is ut, pro: talis ut; v. gr. ea te sapientia esse judico, ut meum consilium non anteponam tuo. — Si nos, id quod debet, nostra patria delectat, Cic. *ha mi, úgy a' mint illik, hazánkban gyönyörködünk*; wenn uns, so wie es billig und recht ist, unser Vaterland Freude macht. — Id aetatis sumus, Cic. *ollyan idejűek vagyunk*; wir sind von solchem Alter. Id temporis, Cic. *akkor*; zu der Zeit. Id gaudeo, Cic. *azon örülök*; das freuet mich. — Id est, Cic. *az az*: das ist. Idque, Tac. *még pedig*; und zwar. Eo — quo; *annál — mennél*; je — desto. v. gr. eo major est dolor, quo culpa major, Cic. Eo magis, Cic. *annál inkább*; desto mehr. Eo crevit, Liv. *annyira megnevekedett*; so sehr hat es zugenommen. Eo res adducta est, Liv. *annyira vitték a' dolgot*; die Sache ist so weit gekommen. Eo usque, Cic. *addig*; so lange, bis dahin. In eo; *annyira, azon*; so weit, auf dem Puncte. Cum jam in eo esset, ut, Nep. *midőn már annyira volt, v. vitte a' dolgot, hogy, 's a' t.* als er eben im Begriffe war, u. s. w. Eo rem adducam, ut etc. *oda viszem a' dolgot, hogy 's a' t.* ich will die Sache dahin bringen u. s. w.

Īsac, et Isaac, m. Indeclin. *Izsák Pátriárka*; der Patriarch Isaak. Scribitur et Isacus, vel Isaacus.

Īsăgōge, es, f. 3. *bévezetés, p. o. valamelly tudományra*; die Einleitung. Gell.

Isăgōgicus, a, um, *bévezetési, bévezető beli*; zur Anleitung gehörig.

Īsătis, is et idis, f. 3. *tsülleng, festő fű*: eine Färberpflanze, Waid. Plin.

Īsaurĭa, ae, f. 1. regio Asiae inter Pamphyliam et Ciliciam. Hinc: Isauricus, a, um, et Isaurus a, um, i. e. ex Isauria.

Ischădes, um, f. pl *száraz fige*; dürre Feigen. Pallad.

Ischaemon, ōnis, f. 3. *vérállító fű*; ein gewisses blutstillendes Kraut.

Ischĭa, ōrum, n. pl. *tsipő*; die Hüften.

Ischĭăcus, a, um, *farzsábás*; das Hüftweh habend. Cato.

Ischĭădĭcus, a, um, i. q. ischiacus, Plin. dolores ischiadici; *farzsába*; die Hüftschmerzen.

Ischĭas, ădis, f. 3. *farzsdba*; das Hüftweh, Lendenweh.

Ischūría, ae, f. 1. *nem vizellhetés*; gänzliche Zurückhaltung des Urins, Harnverstopfung. Veget.

Isēum, vel Isīum, ĭi, n. 2. *az Isis temploma*; Tempel der Isis. Plin.

Isiacus, a, um, *Isist illető*; die Isis betreffend, dahin gehörig. Isisch. Ovid.

Isis, is et ĭdis, v. ĭdos, f. 3. dea naturae, apud Aegyptios. Isidis sidus i. e. Veneris.

Ismărus vel —os, i, m. 2. (Plural. Ismara) mons Thraciae, et urbs ibidem. Hinc: Ismaricus, et Ismarius, a, um, Ovid. i. e. Thracicus.

Ismēnus vel —os, i, m. 2. fluvius Boeotiae ad Thebas. Hinc: Ismenis, idis, f. i. e. femina, v. puella ex urbe Thebarum. Ismenius, a, um, i. e. Thebanus, a, um.

Isŏcinnămon, i, n. 2. *fahéjszagú tserje*; ein wohlriechender Strauch.

Isŏcrătes, is, m. 2. nobilis orator Atheniensis. Hinc: Isocrateus, a, um, *Isocratesi*; Isocratisch.

Isopyrum, i, n. 2. *galamó*; die Doltocke. Plin.

Isoscĕles, is, n. 3. v. gr. triangulum isosceles; *két egyenlőlábú háromszeglet*; ein gleichschenkeligter Triangel.

Isox, ŏcis, m. 3. i. q. Esox.

Israēlītae, arum, pl. *Izráel maradéki, Izráeliták*; Israeliten. Juvenex.

Issa, ae, f. 1. insula maris Adriatici, et urbs in hac insula, Liv.

Issus v. —os, i, f. 2. urbs maritima Ciliciae, ad quam Alexander Darium proelio superavit. Hodie Laiar. Hinc: Sinus Issicus; hodie: Golfo di Laiatro.

Istac, *arra, oda*; da, dahin. Ter.

Istactĕnus, Adv. *a' mennyiben*; in so fern, in so weit. Plaut.

Iste, a, ud, Pron. *ez, ez a', ezáz*; dieser, diese, dieses, derselbe, dieselbe, dasselbe. Idem iste sapiens, Cic. 2) *az, amaz, az az, az a'*; jener, jene, jenes. Cic. 3) *ollyan, az az*; solcher, solche, solches. Cum sis ista auctoritate, Cic. 4) sumitur pro signo contemtus. v. gr. si istum habuero; *ha én azt a' gazembert megkaphatom*; wenn ich den Kerl haben werde.

Ister v. Hister, tri, m. 2. *duna, a' dunának alsó része, p. o. a' Magyarországi dunától kezdve lefelé a' fekete tengerig*; der untere Theil der Donau.

Isthmiăcus, a, um, i. q. Isthmius, Stat.

Isthmĭcus, a, um, i. q. Isthmius. Val. Max.

Isthmĭus, a, um, *a' föld tsútsán lévő, a' földnek a' tengerbe bényúló tsútsán lévő*; auf oder an der Erdzunge (Isthmus) befindlich, dahin gehörig, Isthmisch. Isthmia (sc. solennia v. certamina), Liv. *híres vívó vagy küszdő játékok a' Korinthusi földtsútson*; berühmte Wettschauspiele auf der korinthischen Erdzunge. Hinc: labor Isthmius, Horat.

Isthmus, —os, i, m. 2. *földtsúts, tengerbe bényúló keskeny föld, földszorúlat*; eine Erdzunge, Landenge.

Istic vel Isthic, aec, oc et uc (iste et hic), i. q. Iste. v. gr. istic labor, Plaut. quid istic narrat? Terent. homo istuc aetatis, Terent.

Istic, v. Isthic, Adv. *itt, ott*; da, dort. Cic. Liv. Istic mane, Ter. *itt maradj*; warte hier. Quid istic? (faciendum) Ter.

Istimŏdi, pro: istiusmodi, *ollyan*; dergleichen, ein solcher. Plaut.

Istinc, Isthinc, Adv. *onnan*; dorther, daher, von da, von dort. Ter. 2) *abból, belőle*; davon, von der Sache. Plaut.

Istĭusmŏdi, Indecl. Adj. *ollyan*; dergleichen, ein solcher. Plaut.

Isto, Adv. *oda*; dahin, dorthin. 2) *belé, oda*; dahin, darein. Cic.

Istoc, Adv. *oda*; dahin. Plaut. 2) *innen, onnan*; von hier, von dannen.

Istorsum, Adv. *arrafelé*; dahin, dorthinwärts. Ter.

Istri, v. Histri, ŏrum, pl. *Istriai lakosok*; die Istrier, Einwohner in Istrien. Liv.

Istrĭa, v. Histria, ae, f. 1. *Istria, Illiria mellett egy tartomány*; Istrien, eine Gegend an der Gränze Illyriens. Liv.

Istriănus, a, um, *Istriai*; aus Istrien, Istrisch.

Istrĭcus, v. Histricus, a, um. *Istriát illető, Istriai, Istriabeli*; Istrien betreffend, dahin gehörig, Istrisch. Liv. 2) *Dunát illető, Dunai*; die Donau betreffend, dahin gehörig.

Istrus, a, um, i. q. Istricus.

Istuc v. Isthuc, Adv. *oda, amoda*; da-

hin, dorthin. i. e. an den Ort da. Terent.

Istuccine, pro; Istudne.

Ita, Adv. *úgy*: so, also, dergestalt. Quid ita? Cic. *hogy hogy?* wie so? *hogy esik az meg? honnan van az?* wie kommt das? 2) pro: talis; *ollyan*; so, so beschaffen. Ita est homo, Ter. *ollyan az ember*; so ist der Mensch beschaffen. 3) *igy, e' szerént*; so, auf diese Art. Quae cum ita sint, Cic. *igy lévén a' dolog*; bey so bewandten Umständen. 4) pro: adeo; *annyira, ollyan, olly, olly igen*; so, so sehr, eben. Haud ita multum, Liv. *nem olly sok, v. sokat*; nicht sehr viel. Ita sunt omnia debilitata, Cic. Itane? *Úgye?* so? ey so?

Itălia, ae, f. 1. *Olaszország, Olaszföld*; Welschland, Italien.

Ĭtălĭca, ae, f. 1. urbs Italiae, alias Corfinium. 2) urbs Hispaniae.

Ĭtălĭce, Adv. *Olaszúl*; Italisch. Mess. Corv.

Ĭtălĭcus, a, um, *Olaszországi, Olasz*; Italiänisch, Italisch. Italici, in pl. *Olaszok*; die Italiäner. Liv.

Ĭtălis, ĭdis, f. 3. i. e. femina Italica. Ovid.

Ĭtălĭus, a, um, *Olaszországi, Olasz, Olaszföldi*; Italisch. gens Italia, Virg.

Ĭtălus, a, um, *Olaszországi, Olaszországból való, Olasz*; in oder aus Italien, dahin gehörig, Italisch. Virg. Itali, *Olaszok*; Italiäner. Cic.

Ĭtăque, Conj. *ésígy, és igy*; und so, und also. Cic. 2) *tehát*; demnach, daher. Cic.

Itane? Adv. *úgyé? úgy e'?* ists denn also?

Ĭtargus, i, m. 2. fluvius Germaniae.

Ĭtem, Adv. *éppen úgy, szintúgy*; eben so, auf gleiche Weise, auf eben die Art. Fecisti item, uti praedones, Cic. 2) *hasonlóképpen, is*; gleichfalls, auch. Cic.

Ĭter, Gen. itĕris et itinĕris, n. 3. *út, útazás*; der Weg, die Reise. Dicam in itinere Ter. *majd meg mondom az úton*; ich werde es dir unterweges sagen. Iter huc habui, Ter. *útam volt ide, v. ide kellett jönnöm*; ich hatte einen Gang hierher. Committere se itineri, Cic. Iter facere, Cic. *útazni, útra menni*; reisen, eine Reise machen. Iter movere aliquo, Liv. Iter inire, Curt. *útra indúlni valahova*; aufbrechen. Ex itinere redire, vel reverti, Cic. Iter diei, Liv. *egy napi járás, v. járó föld*; eine Tagreise. 2) *menés, menetel*; der Marsch. 3) *folyamat, folyat*; der Lauf. Iter aquarum. Col.

Ĭtĕrābĭlis, e, *ismet elkezdhető, ismétlithető, megújítható*; wiederhohlbar. Tert.

Ĭtĕrātio, ōnis, f. 3. e. gr. verborum, Cic. *ismét elkezdés, ismétlités, megújítás, megkettőztetés*; die Wiederhohlung, Verdoppelung. 2) *másodszori szántás, forgatás, keverés*; das zweyte Pflügen. Colum.

Ĭtĕrāto, Adv. *ismét, újra, újolag, megint, még egy szer*; wiederum, abermahls, nochmahls.

Ĭtĕro, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. verba, Cic. pugnam, Liv. *másodszor tenni valamit, ismét elkezdeni, ismétlitni, kettőztetni*; etwas zum zweyten Mahle thun, wiederhohlen, verdoppeln. 2) e. gr. vitam morte, Plin. *halottaiból feltámadni*; von den Todten auferstehen. 3) e. gr. agrum, Colum. *másodszor szántani*; zum andermahle pflügen. 4) e. gr. aequor, Hor. *ismét hajóra ülni*; wieder zu Schiffe gehen.

Ĭtĕrum, Adv. *ismét, újolag, újra, másodszor*; wiederum, zum zweyten Mahle. 2) iterumque, Plin. *még azon felyűl*; noch überdieß. 3) *viszont, ellenben*; hinwiederum, dagegen. Caes.

Ĭthăca, ae, f. 1. insula maris Jonici, patria Ulyssis. Ithacensis, *oda való, Ithakai*; dahin gehörig, Ithakisch. Ĭthăcēsius, a, um, i. q. Ithacensis, Sil. Ĭthăcus, a, um, i. q. Ithacensis, Ovid. Hinc: Ithacus, i, m. i. q. Ulysses.

Ĭthyphallus, i, m. 2. i. q. Priapus. 2) pudendum virile. Pompon.

Ĭtĭdem, Adv. *hasonlóképpen, éppen úgy, azon módon*; eben so, auf eben die Art, gleichfalls, auf gleiche Art.

Ĭtĭner, ĕris, n. 3. Obs. pro: Iter. Plaut.

Itinĕrārium, ii, n. 2. *útazás leirása*; eine Reisebeschreibung. 2) itinerum et metationum designatio, August. *útmenetel, útrend*; eine Marschroute. 3) *jel, v. jeladás az útazásra, menésre*; das Signal zum Marsche.

Ĭtĭnĕrārius, a, um, *útazásra, v, me-*

nésre való, ahoz tartozó, azt illető; zur Reise gehörig, die Reise oder den Marsch betreffend.

Itĭo, ōnis, f. 3. (eo) *menés, járás, útazás*; der Gang, die Reise. Dare itionem domum, Cic. *megengedni a' hazamenetelt*; erlauben, nach Hause zu gehen. Obviam itio, *eleibemenés*; das Entgegengehen.

Ĭtĭto, āre, 1. Freq. *mendegélni, gyakran menni*; oft gehen. Naev.

Ĭtĭus, (Iccius) portus, Caes. portus Galliae, verisimiliter: Boulogne.

Ĭto, āre, 1. Freq. e. gr. ad coenas, Cic. in ludos, Svet. i. q. Itito.

Ĭtūraea, (Ĭtyr.) ae, f. 1. terra, v. provincia Palaestinae.

Ĭtus, us, m. 4. (eo) *menés, járás*; das Gehen, der Gang. Cic.

Ĭtylus, i, m. 2. filius Zethi, videtur idem esse ac Itys. Catull.

Ĭtyraeus (Ituraeus), a, um, ex Ituraea.

Ĭtys, yos, m. 3. filius Terei, regis Thraciae. 2) *fátzán*; ein Fasan.

Iūlis, ĭdis, f. 3. urbs in insula Coos. 2) genus piscis.

Iūlus, i, m. 2. cognomen Ascanii, filii Aeneae. 2) genus piscis marini. 3) Iuli, ōrum, m. 2. *barka a' fákon, p. o. mogyoróbarka*; das Kätzchen z. B. an den Haselstauden.

Ium, vide: Ion, i.

Ixamatae, arum, i. q. Iaxamatae.

Ixĭa, ae, f. 1. i. q. Chamaeleon, Plin. 2) *bábakaláts*; die Eberwurz.

Ixīon, ŏnis, m. 3. rex Thessaliae. quem apud inferos religatum ad rotam serpentibus circumfusam, poëtae fingunt. Volvitur Ixion, et se sequiturque fugitque, Claud.

Ĭynx, gis, f. 3. *nyaktekerts*; der Drehhals, Wendehals, ein Vogel. (Iynx Torquilla L.)

J.

Jabolēnus, v. Javolēnus, i, m. 2. jurisconsultus tempore Antonini Pii.

Jăcĕo, ŭi, ēre, 2. e. gr. ad pedes alicujus et alicui, Cic. *feküdni, fekve lenni valahol, heverni*; liegen. 2) e. gr. graviter, Plin. *igen, erősen, v. nagyon beteg lenni*; sehr krank seyn. 3) *esmeretlen, megvettetett lenni*; unbekannt, verachtet seyn. Jacent studia, Cic. Pauper ubique jacet, Ovid. 4) telo jacet, Virg. *agyon lötték*; er ist todt geschossen worden. 5) jacet sine fluctibus aequor, Virg. *tsendes a' tenger*: das Meer ist still. 6) *esni, lenni, feküdni, a' tájjékokról 's helyekről mondatik*; gelegen seyn. Jacet super Ciliciam, Claud. 7) e. gr. in luctu, Cic. *nagyon szomorkodni, v. búslakodni*; voll Betrübniß seyn. 8) *tzélt nem érni, reménység nélkül lenni*; seine Absicht nicht erreichen, hoffnungslos seyn. Multi viri fortes jacebant, Cic. 9) jacent suis testibus, Cic. *elhagyják tulajdon tanúik*; sie werden von ihren eigenen Zeugen verlassen. 10) e. gr. Brundusii, Cic. *valahol sokáig mulatni, v. tartózkodni*; sich wo lange aufhalten. 11) *urának, v. gazdájának nem lenni*; keinen Herrn haben. Sed illa jacentia sustulimus e medio, Cic. 12) *megkissebbedni, alábbszállitódni*; verringert werden. Jacent pretia praediorum, Cic. 13) *megtzáfoltatni*; widerlegt seyn. Jacet igitur tota conclusio, Cic. 14) hic jacent omnia, Cic. *itt minden hever, itt semmit sem tesznek, mivelnek, tsinálnak, v. dolgoznak*; hier liegt alles, hier wird nichts gethan.

Jăcĭo, jēci, jactum, ĕre, 3. e. gr. fundamenta urbi, Liv. *tenni, oda tenni, állitni, felállitni, tsinálni*; legen. hinsetzen, errichten, machen. 2) e. gr. in sublime, Plin. *vetni, hajitni, lökni, dobni*; werfen. e. gr. ancoras, Liv. *megvetni, lehányni*; werfen. e. gr. in praeceps se, Cic. *lebukni*; sich herab stürzen. e. gr. talos, Plaut. *kotzkázni, kotzkával játszani*; würfeln. 2) Trop. e. gr. contumelias in aliquem, Cic sermones in populum, Lucret. *hintegetni, hirlelni*; ausstreuen, aussprengen, unter die Leute bringen. 3) *kölykezni, megkölykezni, fiadzani, szülni*; werfen, gebären. Canis jacit catulos, Plin. 4) e. gr. verba, Liv. *beszéllni*; reden.

Jactābundus, a, um, e. gr. mare, Gell. *ide 's tova hányó, v. hánykódó, szélveszes*; hin und her werfend, stürmisch. 2) *kérkedő, ditsekedő, kérkedékeny, maga vető*; prahlend. Gell.

Jactanter, Adv. *kérkedve, ditsekedve, kérkedékenyen, magaveti módon*; prahlend, prahlerisch. Comp. ius, Tac.

Jactantĭa, ae, f. 1. e. gr. sui, Tac. *közönséges helyenvaló magamutatás, magamutogatás*; das öffentliche Zeigen, Sehenlassen. 2) *kérkedékenység, magavetés*; die Prahlerey. Quintil.

Jactantĭcŭlus, a, um, *egy kitsit kérkedékeny*; etwas prahlend. Augustin.

Jactātĭo, ōnis, f. 3 *hányás vetés, rázás, mozgatás*; das Hin- und Herwerfen. 2) *ditsekedés, kérkedékenység, magavetés*; die Ruhmredigkeit, Prahlerey. 3) e. gr. lapidum, Hyg. *hajítás, elhajítás*; der Wurf. 4) e. gr. popularis, Cic. *valaki kedvező indúlatját vadászó*; die Bemühung um die Gunst eines andern.

Jactātor, ōris, m. 3. *ditsekedő, kérkedő*; ein Prahler, Ruhmrediger, Großsprecher.

Jăctātus, a, um, (jacio) *hányódott, hányatott, vettetett*; hin und her geworfen, geworfen. Terris jactatus et alto, Virg. *szárazon 's vizen ide 's tova hányatott*; zu Lande und Wasser hin und her getrieben.

Jactātus, us, m. 4. *mozgás*; die Bewegung. 2) *ide 's tova hányattatás*; das Hin- und Herwerfen. 3) e. gr. pennarum, Ovid. *szárny tsattogtatás*; das Schwingen der Flügel.

Jactĭtābundus, a, um, *kérkedékeny, ditsekedő*; prahlerisch. Sidon.

Jactĭto, āre, 1. Freq. *hányni, vetni, hányogatni, vetegetni*; oft werfen. 2) *ditsekedni, kérkedni*; sich rühmen. e. gr. ridicula inter se, Liv. *nevetséges dolgokkal kérkedni*; sich lächerlicher Dinge rühmen.

Jacto, āvi, ātum, āre, 1. (Frequ. a jacio) *hányni vetni, ide 's tova hányni, hajigálni, hányogatni, rázogatni*; werfen, hin und her werfen, rütteln, schütteln. 2) e. gr. jocosa dicta in aliquem, Liv. *valamit közönséges helyen fel, v. előhozni, v. mondani*; öffentlich etwas vorbringen. Hoc vulgi sermone jactatur, Cic. *azt mondják, az a' híre, azt tartja, v. mondja a' világ*; das ist die gemeine Sage. 3) e. gr. se de re aliqua, in re aliqua, v. aliquam rem, Cic. *ditsekedni, v. kérkedni, valamivel*; sich rühmen, prahlen. 4) jactari, *gyötrettetni, kinoztatni*; geplagt werden. e. gr. fluctibus, Cic. *hányattatni*; getrieben werden. e. gr. odiis, Virg. *gyűlölségbe, v. útálatba lenni*; verhaßt seyn. e. gr. conviciis, Cic. *gyaláztatni, rágalmaztatni, ótsároltatni*; geschmähet werden. e. gr. morbo, Hor. *beteg lenni, betegeskedni*; krank seyn. 5) *valaki kedvező indúlatját vadászni, azt meg nyerni igyekezni*; sich um eines Gunst bemühen. Ita se in populi ratione jactarat. Cic. 6) *tetszeni*; gefallen. Non ita diu jactare se potuit, Cic. 7) *igen sebesen v. erősen jártatni tagjait*; gar zu heftige Geberden machen. Nisi se suo more jactavisset, hodie te istic muscae comedissent, Cic 8) *mozdúlni, motszanni*; sich regen. His tu praesentibus gemere et te jactare non audebis, Cic. 9) jactatur numus, Cic. *a' pénz betse bizonytalan*; der Werth des Geldes ist ungewiß. 10) e. gr. rem in concione, Cic. *gyakran említni*; oft erwähnen. 11) e. gr. se in causis centumviralibus, Cic. *valamivel gyakran foglalatoskodni*; sich oft mit etwas beschäftigen.

Jăctŭōse, Adv. *ditsekedve, kérkedve*, prahlerisch.

Jactŭōsus, a, um, *ditsekedő, kérkedő, kérkedékeny*; prahlerisch.

Jactūra, ae, f. 1. *vetés, hányás, különösen a' portékáknak tengerbe hányása, v. szórása*; das Werfen, besonders der Waaren ins Meer. In mari jacturam facere, Cic. 2) *mindenféle veszteség, kár, kárvallás*; allerley Verlust, Schaden. Jacturam facere, Cic. *kárt vallani*; Schaden leiden. 3) *nagy költség*; großer Aufwand.

Jactus, a, um, (jacio) *tett, vetett, hányt, hajított, hintett*; geworfen, gelegt, gesetzt, gestreuet.

Jactus, us, m. 4. *hajítás, lökés, dobás, lövés*; ein Wurf, das Werfen, der Schuß. Ad teli jactum pervenire, Curt. *nyil bééréſig menni, v. közelítni egymához*; so nahe an einander kommen, daß man einander

mit Wurfpfeilen erreichen kann. e. gr. fulminis, Cic. *menykő*, *menykőhullás*; der Blitz. Jactu se dare in aequor, Virg. *tengerbe ugrani*; sich ins Meer stürzen. 2) *háló meg vetés*, *egy vetéssel fogott hal*; ein Wurffischzug. Jactum emere, Val. Max. *halászatot venni*. 3) e. gr. vocis, Idem. *véletlen ejtett szó*; ein Wort, das ungefähr mitfährt. 4) e. gr. maris, Leg. Antiq. *töltés*, *gát*; ein Damm. 5) *portékák*, *v. jószágok tengerbe hányása*; das Auswerfen der Waaren ins Meer.

Jăcŭlābĭlis, e, e. gr. telum, Ovid. *vethető*, *hajítható*; was sich werfen, schleudern läßt.

Jăcŭlātĭo, ōnis, f. 3. *hajtás*, *dobás*, *lökés*, *lövés*; das Werfen, Schleudern, Schießen. 2) Trop. e. gr. verborum, Quintil. *vagdalódzó beszéd*; Stichelreden.

Jăcŭlātor, ōris, m. 3. *vető*, *hajító*, *dobáló*, *lövő*, *parittyás*; ein Schütze, Werfer, Schleuderer. 2) *halász*; ein Fischer. Plaut.

Jăcŭlātōrius, a, um, e. gr. campus, Pandect. *hajításra*, *v. lövésre való*, *v. szolgáló*, *hajigáló*, *lövöldöző*; zum Werfen oder Schießen dienlich.

Jăcŭlātrix, īcis, f. 3. *hajító*, *v. lövő*, *lövöldöző* (*asszszony*, *v. leány*); eine Werferinn, Schießerinn. 2) cognomen Dianae.

Jăcŭlātus, a, um, *a' ki hajított*, *v. lőtt*; der geworfen oder geschossen hat.

Jăcŭlātus, us, m. 4. i. q. jaculatio, Tertull.

Jăcŭlor, ātus sum, āri, Dep. 1. e. gr. fulmina, Ovid. *hajítni*, *lőni*, *hányni*, *parittyázni*; schießen, schleudern, werfen. 2) e. gr. multa, Hor. *valamin igyekezni*, *törekedni valamire*; nach etwas streben. e. gr. se in auras, Claud. *felemelkedni a' levegőbe*; sich in die Luft schwingen.

Jăcŭlum, i, n. 2. *nyil*, *hajítódárda*; ein Wurfpfeil, Wurfspieß. 2) *hajítás*, *vetés*, *dobás*; ein Wurf. 3) *háló*, *vetőhálé*; ein Wurfgarn.

Jăcŭlus, i, m. 2. *kurtakigyó*; eine Schießschlange. 2) *szíjj*, *v. kötél*, *hurok*, *melly az ökör szarvára vetődik*; eine Schlinge, die über die Hörner der Ochsen geworfen wird. Colum.

Jādĕra, ae, f. 1. urbs Illyriae.

Jālysus, i, f. 2. urbs insulae Rhodi. 2) m. conditor hujus urbis, Cereaphi et Cydippes filius.

Jam, Adv. *most*, *mostan*; itzt, jetzt, nun. 2) *már*, *most már*, *immár*; schon. Jam tum, *már akkor*; schon dazumahl. Hoc jam diu fieri desiit, Plaut. *nem történik már*, *régen megszünt már az esni*, *v. történni*; es ist schon lange, daß dieses aufgehört hat zu geschehen. Jam a principio, Plaut. *már kezdetben*; gleich vom Anfange. 3) jam tandem, Cic. *most már v. egyszer valahára*; nun einmahl. 4) jam, jam, Cic. *mindjárt*, *egyszeriben*, *egyszerre*, *minden haladék nélkül*, *éppen most*; alsbald, ohne Verzug, eben jetzt. 5) jam primum, Ter. *a' mi már az elsőt illeti*; was nun das erste anbelangt. 6) jam vero, Cic. *továbbá*, *tovább*; ferner. 7) *majd*, *nem sokára*; bald. Jam adfutura est, Ter. 8) jam- jam, Liv. *most- majd*, *majd -majd*; bald- bald.

Jămbēus, Jambicus, et Jambicinus, a, um, ad Jambum pertinens. Hor.

Jāmbĭus, a, um, idem.

Jāmbus, i, m. 2. *egy rövid*, *'s egy hosszszú szótagból álló versláb*, *v. tag*; ein Versglied, das aus einer kurzen und einer langen Sylbe bestehet. 2) *jámbusokból álló versezet*; ein Gedicht in jambischen Versen. Hor.

Jamdīu, Adv. *már régen*; schon lange.

Jamdūdum, Adv. idem.

Jamjam, Adv. vide: Jam.

Jamprīdem, Adv. *már régen*; schon längst.

Jāna, ae, f. 1. i. q. Diana. 2) *fogyó*, *'s nevekedő hold*; der ab- und zunehmende Mond.

Jānālis, e, ad Janum pertinens.

Jānĭcŭlum, i, n. 2. urbs penes Romam ab Jano condita, post cum Roma unita.

Jānĭgĕna, ae, c. 1. filius, v. filia Jani. Ovid.

Jānĭtor, ōris, m. 3. *ajtónálló*, *kapus*; ein Pförtner, Thürhüther. e. gr. caelestis aulae, i. e. caeli, Ovid. i. q. Janus.

Janĭtrix, īcis, f. 3. *kapus*, *ajtónálló* (*asszszony*, *v. leány*); eine Thürsteherinn, Pförtnerinn. Plaut. laurus janitrix Caesarum, Plin. i. e. ante aedes se habens.

Jānŭa, ae, f. 1. *ajtó, kapu;* eine Thüre, Pforte. Janua maxima, Cato. *kapun által való út;* ein Thorweg. 2) Trop. *hozzámenés, menetel, v. járúlás, bejárás;* der Zugang, Zutritt. e. gr. mortis, Sil. *halál kapuja;* die Thüre zum Tode. 3) Janua animi frons est, Cic. *az ábrázatjából kilátszik az ember indúlatja;* an dem Gesichte kann man des Menschen Gemüth erkennen. 4) aberrare a janua, Cic. *eltéveszteni az igaz útat;* des rechten Wegs verfehlen. 5) quam volui janua ingressus sum in caussam, Cic. *a' mint tetszett azon módon, v. úgy kezdtem a' dolgot;* ich habe die Sache auf die Art, die mir gefiel, angefangen.

Jānŭālis, e, e. gr. porta, Varr. *Jánusi, őtet illető, rólla nevezett;* Janisch, den Janus betreffend, von ihm benannt. Hinc: Janual, pro: januale, sc. libum, Fest.

Jānŭārĭus, a, um, *Jánusról neveztetett;* vom Janus benannt. 2) Subst. *Januárius, hónap, bóldog asszszony-hava;* der Jänner.

Jānus, i, m. 2. Chaos antiquis appellatus, temporis deus. 2) Janus alter, Prov. *okos, értelmes ember;* ein kluger und verständiger Mensch. 3) locus Romae, ubi foeneratores, trapezitae, mercatores, ac librarii sedebant. 4) *általjáró ház, mellyen által lehet járni, általmenés, általjáró hely;* ein Durchhaus, Durchgang, 5) i. q. Januarius.

Jānuspăter, dicebant veteres pro; Janus pater, Gell.

Javolenus, vide: Jabolenus.

Jaxămătae, ărum, m. 1. plur. populus circa Maeotim paludem. Val. Fl.

Jaxartes, is, m. 3. fluvius Asiae.

Jĕcŏrōsus, a, um, *májkórságos;* lebersüchtig. Sidon.

Jĕcur, jecŏris, jecinŏris v. jocinŏris, n. 3. *máj;* die Leber. 2) Trop. *okosság;* die Klugheit, Svet. de clar Gramm. 3) ulcerare jecur alicujus, Hor. *szerelmessé tenni valakit;* einen verliebt machen.

Jĕcuscŭlum, i, n. 2. Dim. *májatska;* ein Leberchen, kleine Leber.

Jējūnātĭo, ōnis, f. 3. *böjtöles;* das Fasten. Tertull.

Jējūnātor, ōris, m. 3. *böjtölő;* ein Faster. 2) *éhező;* ein Hungerleider. August.

Jējūne, Adv. *étlenűl, éh gyomorral;* nüchtern. 2) Trop. *soványúl, szárazon, a' beszédben;* mager, trocken im Reden. Jejune et exiliter de re aliqua disputare, Cic. Comp. -ius, Cic.

Jējūnĭōsus, a, um, *étlen, éh gyomrú, ehes;* nüchtern, hungerig. Plaut.

Jējūnĭtas, ātis, f. 3. *étlenség, éhgyomrúság, böjtölés;* die Nüchternheit, das Fasten. 2) Trop. *szűkség, szűkölködés, szegénység;* der Mangel, die Dürftigkeit. 3) e. gr. legularum, Vitr. *szárazság;* die Trockenheit 4) *szárazság a' beszédben, soványság;* die Trockenheit im Reden, Magerkeit. 5) e. gr. bonarum artium, Cic. *tudatlanság;* die Unwissenheit.

Jējūnĭum, ĭi, n. 2. *böjtölés;* das Fasten. Jejunio laborare, Colum. *éhezni, éhséget szenvedni, koplalni;* Hunger leiden. Jejunia placare, Cic. *éhségét letsilapítni, jóllakni;* den Hunger stillen. 2) e gr. quadragesimale, Liv. *böjt, böjti napok;* die Fasttage. 3) *szomjúság;* der Durst. 4) *soványság;* die Magerkeit.

Jējūno, āre, 1. *böjtölni; éhezni, koplalni;* fasten, hungern. Tertull.

Jējūnum, i, n. 2. sc. intestinum, *vékony bél a' testben, melly többnyire üres; szélbél;* ein Darm, der meist leer ist, der Winddarm.

Jējūnus, a, um, *étlen, éh gyomrú, ehes, szomjas;* nüchtern, ungegessen, hungerig, durstig. 2) *üres, szűkiben lévő valaminek;* leer, oder Mangel habend. Corpora succo jejunia, Lucret. 3) e. gr. terra, Colum. *terméketlen;* unfruchtbar. 4) e. gr. oratio, Cic. *gyarló, v. sildny beszéd, mellynek se sava, se borsa;* eine Rede ohne Saft und Kraft. 5) misera et jejuna plebecula, Cic. *nyomorúlt, és tsekély nép;* das elende und schlechte Volk. 6) *száraz, sovány;* trocken, mager. 7) e. gr. ars, Quint. animus, Cic. *kitsiny, tsekély, roszsz, alatsony;* klein, gering, schlecht. 8) e. gr. concertatio verborum, Cic. *helytelen, haszontalan;* ungereimt, unnütz 9) *irigy, neheztelő indúlatú;* missgünstig. Comp. -ior, Svet.

Jentăcŭlum, i, n. 2. *reggeli evés, étel v. falatozás, flöstök fröstök, a' köznépnél kenyérebéd;* das Frühstück. Surgite, jam vendit pueris jentacula pistor, Ovid.

Jentātio, ōnis, f. 3. *flöstököles, fröstökölés, reggeli evés, falatozás*; das Frühstücken. Jul. Firm.

Jento, āre, 1. *fröstökölni, flöstököt enni, reggel falatozni*; frühstücken. Sueton.

Jēsus, Gen. u. *Idvezltő, Megtartó, Jézus*; der Heiland, Seligmacher, Jesus. Sacr.

Jŏcăbundus, a, um, *tréfálódó, enyelgő, tréfás*; scherzhaft, scherzend. Val. Max.

Jŏcālĭter, pro: joculariter, Ammian.

Jŏcăsta, ae, f. 1. filia Creonis, uxor Laji, regis Thebarum.

Jŏcātio, ōnis, f. 3. *tréfálódás, tréfálás, enyelgés, tréfa*; das Scherzen, der Scherz. Cic.

Jŏco, āre, id. qu. sequens.

Jŏcor, ātus sum, āri, Dep. 1. *tréfálni, tréfálódni, tréfálódzni, enyelegni*; scherzen, schäckern. 2) e. gr. permulta in faciem, Hor. *tsúfolni, tsúfolódni*; spotten.

Jŏcōse, Adv. *tréfásan, tréfából, enyelegve*; scherzhaft. Comp. -ius, Cic.

Jŏcōsus, a, um, *tréfás, enyelgő, nevetséges*; scherzhaft, lächerlich. Dicta jocosa, Quint. 2) *víg, múlatságos*; lustig, kurzweilig. e. gr. imago, Hor. *tréfás visszhang, térthang, v. ekhó*; das scherzende Echo. Comp. -ior, Hor.

Jŏcŭlanter, Adv. *tréfásan, tréfálódzva, enyelegve*; scherzend. Sidon.

Jŏcŭlāris, e, *tréfás, nevetséges, múlatságos, furtsa*; kurzweilig, lächerlich, possierlich. 2) Subst. *bolondoskodó*; ein Possenreißer.

Jŏcŭlārĭter, Adv. *tréfásan, múlatságosan, vígan, jó kedvel*; auf kurzweilige, scherzhafte, lustige Art. Suet.

Jŏcŭlārĭus, a, um, *tréfás, múlatságos, nevetséges, furtsa*; kurzweilig, lächerlich, possierlich. Terent.

Jŏcŭlātio, ōnis, f. 3. *tréfálás, tréfálódzás, enyelgés, tréfa*; das Scherzen, der Scherz.

Jŏcŭlātor, ōris, m. 2. e. gr. senex, Cic. *bolondoskodó, tréfálódó, furtsálkodó*; ein Possenreißer, Schäkerer.

Jŏcŭlor, āri, Dep. 1. i. q. Jocor.

Jŏcŭlus, i, m. 2. Dim. *tréfátska, tréfa*; der Scherz. Joculo, Plaut. *tréfából*; im Scherze.

Jŏcundus, a, um, vide: Jucundus.

Jŏcus, i, m. 2. plur. joci, et joca, *tréfa, múlatság, enyelgés*; der Scherz, Spaß, die Schäckerey, Kurzweile. Movere jocum, Sallust. *tréfát indítni*; einen Scherz machen. Per jocum dicta in serium convertere, Plaut. *a' tréfát valónak venni*; Scherz für Ernst aufnehmen. 2) *tsúfolás, tsúfság, tsúf*; ein Spott. Mea cura, ne sis jocus, Hor. 3) *tsekélység*; eine Kleinigkeit. Ludus jocusque, Ter. 4) *játék*; ein Spiel. Jocos facessere, Ovid. 5) *elhálás, velehálás, párzás, nőszés*; der Beyschlaf, die Begattung.

Jogālis, e, vide: Jugalis.

Jobia, Interj. renuentis, et cunctantis, *éh, áh, óh, Isten mentsen, mentsen Isten!* ey, behüthe Gott. Plaut.

Joppe, es, f. 1. urbs maritima Palaestinae.

Jordānes, is, m. 3. fluvius Judaeae.

Jŏviālis, e, *Jupitert illető, ő hozzá tartozó*; den Jupiter betreffend, dahin gehörig.

Jŏvis, is, m. 3. i. q. Jupiter. Varr.

Jŏvisjūrandum, i, n. 2. *esküvés Jupiterre*; der Schwur beym Jupiter. Enn.

Jŏvius, a, um, i. q. Jovialis, Arnob.

Jūba, ae, f. 1. e. gr. leonis, Plin. *állatok hosszszú nyakszőre, serény*; die langen Halshaare an den Thieren, die Mähnen. 2) e. gr. gallinaceorum, serpentis, Virg. *taréj*; der Kamm. 3) Nom. Juba, ae, m. 1. Nom. pr. regis Numidiae. Hor.

Jūbar, āris, n. 3. *égitestek tündöklő világossága, fény, világosság*; das strahlende Licht, der Himmelskörper, der Glanz, das Licht. 2) *hajnaltsillag*; der Morgenstern.

Jūbātus, a, um, e. gr. leo, Plin. *serényes, nyakszőrös*; mit einer Mähne versehen. 2) e. gr. angvis, Liv. *taréjas*; mit einem Kamme oder Strauße auf dem Kopfe versehen.

Jŭbĕo, jussi, jussum, ēre, 2. *mondani valamit valakinek parantsolásképpen, parantsolni, meghagyni*; heißen, befehlen. Jubeo te salvere, Plaut. *Isten áldjon meg*; Gott grüße dich. e. gr. silentia dextrâ, Lucan. *elhalgattatni, halgatásra jelt adni, halgatást parantsolni*; schweigen heißen. e. gr. aliquid fide sua, Cic. *valamiért jótállani*; für etwas gut sagen. 3) e. gr. leges, Cic. *helybenhagyni*; genehm halten. Senatus

censuit populus Romanus jussit, Cic. 4) praetor jubet, cum decernit, Cic.

Juberna, ae, f. 1. vide: Juverna.

Jūbĭlaeus, et Jubileus, ei, m. scil. annus, v. Jubilaeum, Jubileum, ei, n. 2. *öröminnep, örömesztendő, örömév*; ein Jubelfest, ein Jubeljahr.

Jūbĭlātĭo, ōnis, f. 3. et Jubilatus, us, m. 4. *örvendezés, újjongatás, vigadozás, örömében kiáltozás*; das Jubiliren, Jauchzen.

Jūbĭlo, āre, 1. *örvendezni, vigadni, örömében kiáltani, v. újjongatni*; juchzen, jauchzen.

Jūbĭlum, i, n. 2. *öröm, örülés, örömkiáltás, vigadozás*; das Jubiliren, Freudengeschrey.

Jūcunde, Adv. *kedvesen, kellemesen, kellemetesen*; angenehm, lieblich. 2) *vígan, örvendezve, örömmel, jókedvel*; fröhlich, lustig. Comp. -ius, Cic. Superl. -issime, Val. Max.

Jūcundĭtas, ātis, f. 3. *kellem, kellemetesség, kedvesség*; die Annehmlichkeit, Anmuth. 2) e. gr. vitae, Cic. *gyönyörűség, öröm*; die Ergötzlichkeit, das Vergnügen.

Jūcundor, āri, Dep. 1. i. q. Delector.

Jūcundus, v. Jocundus, a, um, *kedves, kellemes, kellemetes*; lieblich, angenehm. 2) jucundum esse alicui, Cic. *kedves lenni valaki előtt*; einem lieb seyn. 3) *víg, vidám, örvendetes*; lustig, fröhlich. 4) e. gr. homo, Cic. *hajlandó, kész, engedelmes*; willig, gehorsam. 5) *termékeny*; fruchtbar. Varr. Comp. -ior, Sallust. Superl. -issimus, Sen.

Jūdaea, ae, f. 1. *zsidóország*; das jüdische Land.

Jūdaeus, a, um, *zsidó*; Jüdisch. 2) Subst. *zsidó*; ein Jude.

Jūdāĭce, Adv. *zsidóúl*; Jüdisch.

Jūdāĭcus, a, um, e. gr. bellum, victoria, Tac. i. q. Judaeus, a, um, Juvenal.

Jūdāismus, i, m. 2. *zsidóvallás*; das Judenthum. Tertull.

Jūdex, ĭcis, c. 3. *bíró, törvényes bíró, törvényes dolgokban ítélő*; ein Richter in gerichtlichen Sachen. Apud judicem causam agere, Cic. Esse judicem de re, Cic. Judicem ferre alicui, Cic. *bírót ajánlani valakinek*; einen Richter einem antragen oder vorschlagen. Dicere judicem, Liv. *bírót vallani*; den Richter benennen. 2) *ítélő, megítélő, bíró ítélőbíró, közönségesen, akármiféle dologban*; ein Richter überhaupt, es sey worin es wolle. Judex interdum et ipse Consul dictus est, Liv.

Jūdĭcābĭlis, e, *megítélhető, a' miről ítélni lehet*; worüber sich urtheilen läßt. Mart. Cap.

Jūdĭcātĭo, ōnis, f. 3. *olly dolog mellyről törvényt kell tenni, megvizsgálása valaminek*; eine Sache, worüber Recht zu sprechen ist, eine Untersuchung. Longi subsellii judicatio, Cic. *unalmas per*; ein langweiliger Proceß. 2) *megítélés*; die Urtheilung, Entscheidung.

Jūdĭcāto, Adv. *meggondolva, vigyázva, okosan*; bedächtig, behutsam. Gell.

Jūdĭcātōrĭus, a, um, *törvényes, törvényhez v. törvényszékhez tartozó*; gerichtlich, zu Gerichte gehörig. Gloss.

Jūdĭcātrix, īcis, f. 3. *ítélő, megítélő, bíró, (aszszony, v. leány)*; eine Richterinn, Beurtheilerinn. Quint.

Jūdĭcātum, i, n. 2. *végsőítélet*; ein Endurtheil. JCt.

Jūdĭcātus, us, m. 4. *bíróhivatal, bíróság*; das Richteramt. Cic. 2) i. q. Judicatio.

Jūdĭcātus, a, um, *ítéletet tett, megítélt*; geurtheilt, gerichtet. 2) [illegible] *vélt*; geschätzt, gemeint. 3) e. gr. homo, Plaut. *kárhoztatott*; verurtheilt, verdammt.

Jūdĭcĭālis, e, e. gr. causa, genus dicendi; *törvényszéket illető, arra tartozó, törvényes*; die Gerichte betreffend, dahin gehörig, gerichtlich.

Jūdĭcĭālĭter, Adv. *törvényesen*; gerichtlich.

Jūdĭcĭārĭus, a, um, i. q. judicialis.

Jūdĭcĭŏlum, i, n. 2. Dim. *rossza v. helytelen értelem, ítélet, v. vetekedés*; eine schlechte Meinung.

Jūdĭcĭōse, Adv. *értelmesen, okosan*; vernünftig. Amm.

Jūdĭcĭōsus, a, um, *értelmes, okos*; vernünftig.

Jūdĭcĭum, ii, n. 2. *törvényszék, törvény*; das Gericht. Cras mihi est judicium, Ter. *holnap meg kell jelennem a' törvényszék előtt*; morgen muß ich vor Gericht erscheinen. In judicium vocare, Cic. *törvény, v. törvényszék elébe idézni*; vor

Gericht fordern. 2) *értelem*, *ész*, *értelembeli tehetség*, *itélőerő*, *itélőtehetség*; der Verstand, die Urtheilungskraft. e. gr. acre, seu subtile, Cic. *éles ész*; ein scharfer Verstand. 3) interponere judicium, Cic. *értelmét*, *itéletét*, *v. vélekedését hozzá adni*, *rólla kijelenteni*, *v. megmondani*, seine Meinung darzu sagen. 4) judicia, Cic. *érdemeseknek adni szokott tisztelettel járó hivatalok és megjutalmaztatások*; die Ehrenstellen und Belohnungen, die denen gegeben werden, die man für würdig hält. Cujus de meritis senatus tanta judicia fecisset, Cic. 5) *a' mi meggondolással esik*, *v. történik*; was mit Überlegung geschieht. Ut judicium nostrum metus videatur, Cic. 6) judicium, *birák*; die Richter. Judicium sortiri, Cic.

Jūdĭco, āvi, ātum, āre, 1. (judex, v. jus, et dico) *itélni*, *megitélni valamit*; richten. e. gr. ex aequo et bono, Cic. *igazságosan*, *egyenesen*; nach der Billigkeit. 2) judicium facere, Cic. *itéletet hozni*, *megitélni*; ein Urtheil fällen. 3) *kárhoztatni*; verurtheilen. e. gr. aliquem capitis, Sen. *halálra itélni*, *v. kárhoztatni*; zum Tode verurtheilen. 4) *úgy gondolni*, *úgy*, *v. azzal tartani*, *vélni*, *itélni*; dafür halten, meinen, schätzen. Ex ingenio tuo me judicas, Ter. *magad szerént itélsz meg engemet*; du meinst, es sey mir wie dir. 5) *akarni*, *jónak tartani*, *v. találni*; wollen, für gut befinden. Cum ab eorum consiliis abesse judicasti, Cic. 6) *büntetni*; strafen. Judicat Deus, quum nemo accusat.

Jŭgābĭlis, e, *összve tehető*, *foglalható*, *v. kaptsolható*; was sich zusammen fügen läßt.

Jŭgālis, v. Jogalis, e, (jugum) *járomhoz*, *v. igához való*; zum Joche gehörig. 2) os jugale, Cels. *járomtsont*, *vakszem*, *v. halánték-allytsont*; das Jochbein. 3) *összvefogott*, *járomba*, *v. igába fogott*, *v. ragasztott*; zusammen gespannt, ans Joch gefügt. 4) *házassághoz tartozó*, *v. való*; zur Ehe gehörig. Vinculum jugale, Cic. *házassági kötél*; das eheliche Band. 5) *zugolyfához* (*a' szővőszékben*) *foglalt*; an den Weberbaum gefügt. Cato. 6) cognomen Junonis.

Jugamento, Jugamentum, vide: Jugumento etc.

Jŭgārius, i, sc. servus (jugum), *ökrész*, *béres*; der die Ochsen wartet, füttert. Colum.

Jugātio, ōnis, f. 3. *megkötés*, *összvekötés*; das Anbinden, die Zusammenbindung. Cic. 2) *szőlőkötés*, *t. i. a' karóhoz 's a' t.* das Anbinden.

Jugator, ōris, m. 3. *jáomba fogó*; der die Ochsen zusammenjocht. Arn.

Jugatorius, a, um, *jármas*, *jármbeli*; eingespannt, am Joche ziehend. Jugatorius bos, Varr. *jármas ökör*: ein Ziehochse.

Jŭgātus, a, um, *összvekötött*, *egyesített*, *együvefogott*; zusammengefügt, verbunden.

Jŭge, Adv. *folyvást*, *folytában*; in einem weg. Prud.

Jūgĕrālis, e, *hóldföldbeli*; das Juchert betreffend. Pallad.

Jūgĕrātim, Adv. *holdanként*; von Juchert zu Juchert. Colum.

Jūgĕrātio, ōnis, f. 3. *hóldakraosztás*, *t. i. a' szántóföldek felosztása holdakra*; Eintheilung der Äcker nach Jucherten oder Morgen Landes. Frontin.

Jūgĕrum, i, n. 2. *egy hóld szántóföld*, *hóldföld*, *mellynek hosszsza 240*, *szélessége pedig 120 lábnyi*, *az az*: *mindösszve 28800 négyszeglet lábnyi föld*; ein Morgen Landes, Juchert, oder 240 Fuß in der Länge, und 120 in die Breite. Varr.

Jūgĭflŭus, a, um, *szüntelen folyó*, *folytonfolyó*; immer fließend. Paul.Nol.

Jūgis, e, *összvefogott*, *egyesített*; zusammengefügt. Juge auspicium, Cic. *mikor valaki valami jó jelnek tartotta*, *ha béfogott ökrökkel találkozott összve*; wenn einem ein Gespann Ochsen begegnete, welches es für eine Andeutung hielt. 2) *szüntelenvaló*, *szüntelentartó*; immer dauernd. Puteus jugis, Cic. Thesaurus jugis mihi in domo est, Plaut.

Jūgĭtas, ātis, f. 3. *szüntelentartás*, *tartósság*; die beständige Fortdauer, Langwierigkeit, Wäh rung, Dauer.

Jūgĭter, Adv. *szüntelen*, *mind végig*, *szüntelenül*; in einem weg, beständig. Apul. 2) *azonnal*, *tüstént*; sofort, sogleich. Auson.

Jūglans, dis, f. 3. (Jovis glans) *dió*; die Wallnuß, wälsche Nuß. Cic. 2) *diófa*; der Nußbaum. Cic.

Jŭgo, āvi, ātum, āre, 1. *hozzá kötni, p. o. a' szólővesszőt a' karóhoz, lugashoz, 's a' t.* anbinden, z. B. Weine, an Weinlatten oder Querlatten anbinden. Varr. 2) v. gr. alicui filiam ; *valakihez a' leányát hozzáadni, v. férjhezadni*; verheirathen verehelichen, z. B. einem seine Tochter. 3) *öszvekötni, egyesítni*; zusammen knüpfen oder fügen.

Jŭgōsus, a, um, *hegyes, hegyekkel rakott*; gebirgig. Ovid.

Jŭgŭla, ae, f. Varr. jugulae, plur. Plaut, *egy tsillagzat az Orion*; ein Gestirn, sonst Orion genannt.

Jŭgŭlāris, e, 3. *torokhoz való, torokbeli*; zur Keble gehörig. Medic.

Jŭgŭlātio, ōnis, f. 3. *megölés*; das Erstechen, Tödten, Ermorden. Auct. B. Hisp.

Jŭgŭlātus, a, um, *megölt, megfojtott*; getödtet, erwürgt. Ovid.

Jŭgŭlo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. suem, Cic. *a' torkát megmetszeni, v. a' torkába szúrni a' kést, megölni*; erstechen, tödten, schlachten. 2) Met. suis verbis, aut proprio gladio aliquem jugulare, Cic. Ter. *maga szavdn fogni el valakit*; einen mit seinen eigenen Worten überweisen. 3) jugulare Falernum, Mart. *a' Falernumi borba vizet tölteni, 's azzal elrontani*; den Falernischen Wein mit Wasser mischen oder verderben. 4) *megfojtani*; erwürgen.

Jŭgŭlum, i, n. et Jŭgŭlus, i, m. 2. *torok, gége*; die Keble, die Gurgel. 2) *nyaktsigolya*; der Halsknochen. Cic. Jugulum petere, Cic. *a' torkának esni, meg akarni fojtani, v. ölni*; einen erwürgen wollen.

Jŭgum, i, n. 2. *hegytető, a' hegyek hátának a' geréntze vagy ormója, hegyhátgeréntz, hegyormó, bértz*; der Gipfel, der Bergrücken. Juga montium, Liv. Arduo jugo surgit alta rupes, Sen. 2) *járom*; ein Joch; detrectare jugum, Virg. *nem akarni szenvedni a' jármot*; das Joch nicht leiden wollen. Juga imponere bestiis (i. e. bobus), Cic. *jáRomba fogni az ökröt, vagy marhát*; den Ochsen das Joch anlegen, sie in das Joch spannen. 3) *iga, járom, hám, akármelly húzó szerszám, p. o. a' lovaknak, szamaraknak, 's a' t.* das Joch, das Kummet der Pferde, Esel u. s. w. Demere juga equis, Ovid. Leones jugo subdere, Plin. 4) Trop. Jugum boum. Plin. *egy igabeli v. egy járombeli ökör, egy pár ökör*; ein Gespann Ochsen, ein Paar Ochsen. Jugum impiorum, Cic. *egy pár gazember*; zwey Schurken. 5) *szolgai járom, elnyomattatás*; das Joch. Jugum servile, v. servitutis, Cic. *a' szolgaság járma*; das Joch der Sclaverey. Jugum exuere, Liv. Jugum ferre, Hor. *hordozni a' jármat*; das Joch tragen. 6) *lugos, lugas*; *mellyre a' szőlőtő vesszőit felkötözik*; die Querlatten, um den Wein daran zu binden. Vineam (i. e. vites) sub jugum mittere, Colum. *lugashoz kötözni a' szőlőt*; den Wein an die Querlatten binden. 7) *két földbe szúrt lándzsa volt a' Rómaiaknál, mellyekre felyűl egy harmadik keresztbe tevődött, hogy az alatt a' hadi foglyok elmehessenek, a' mellyre való kénszerítés, a' meghódoltatás jele volt*; zwey in die Erde gesteckte Spieße, über die ein dritter quer übergelegt war, durch welche die gefangenen Soldaten durchgehen mußten. Exercitum sub jugum mittere, Liv. Cic. *innen*, sub jugum mittere, Cic. *meghódoltatni*; unterjochen, bezwingen. 8) *szövőszék zugolyja*; der Weberbaum. Ovid. 9) *a' mérőserpenyő nevű tsillagzat*; die Waage am Himmel. Cum in jugo luna esset, Cic. 10) *a' mérőserpenyő keresztigája, mellyről a' serpenyők függenek*; die Waagstange, woran die Waagschalen hängen. 11) *evezőpad a' hajóban*; die Ruderbank. Virg.

Jŭgūmento vel Jŭgāmento, āre, 1. *keresztfával öszvefoglalni*; mit Querbalken zusammen fügen. Vitruv.

Jŭgūmentum, Jŭgāmentum, i, n. 2. *foglalófa, kapotsfa, foglaló*; das, womit man etwas zusammen fügt, Querbalken, Schwelle. Cato.

Jŭgurtha, ae, m. 1. rex Numidiae, a C. Mario proelio victus, captus, et Romam ductus. Hinc: Jugurthinus, a, um, v. gr. bellum Jugurthinum, Cic.

Jŭgus, a, um, v. gr. vasa, Cato. *egyűvetartozó*; zusammen gehörend.

Jūlēus, a, um, i. q. Julius, i. e. a Julio Aeneae filio nomen habens. 2) i. e. Julium Caesarem concernens.

Jūliānus, a, um, Julium Caesarem concernens.

Jūlius, a, um, cognomen Familiae Romanae. 1) Subst. Julius, in fem. Julia. v. gr. C. Julius Caesar, Dictator Romae, qui Octavium filium adoptavit, et de eo C. Julius Caesar (Octavianus) dein Imperator, Augustus nominatus. 2) Adject. v. gr. lex Julia, i. e. a Julio Caesare lata, etc. mensis Julius, vel Julius, in honorem Julii Caesaris ita nominatus.

Julus, vide: Iulus.

Jūmentārĭus, a, um, v. gr. mola, Pand. *marhával járó, marhákat illető, ahoz való*; das Zugvieh betreffend.

Jūmentum, i, n. 2. *igás marha, terek húzó vagy hordó barom, v. marha*; ein Thier zum Ziehen oder Tragen, Zugvieh, Lastthier. Jumentis junctis vehi; *szekeren vagy kotsin menni*; fahren. Nep. Jumenta oneraria, Liv.

Jūncāria, ae, f. 1. *szittyó*; Binsenkraut.

Juncētum, i, n. 2. *szittyós*; ein Ort voller Binsen.

Juncĕus, a, um, *szittyóból (kákából) való, szittyó*; aus Binsen, von Binsen. Juncea sporta, Colum. *szatyor*; ein Korb aus Binsen, Cederkorb. 2) *súgár, kartsú, vékony*; schlank. Virgo juncea, Ter.

Juncĭnus, a, um, (juncus) *szittyó, szittyóból való*; aus Binsen. Plin.

Juncōsus, a, um, (juncus) *kákás, szittyós*; binsicht, voller Binsen. Plin.

Junctim, Adv. *egyesítve, együtt*; vereinigt, beysammen. Gell. 2) *egymásután*: gleich hintereinander. Svet.

Junctĭo, ōnis, f. 3. (jungo) *egyesítés*; die Verbindung, Vereinigung. Cic.

Junctūra, ae. f. 1. (jungo) *öszvefoglalás, egyesítés*; die Verbindung. Junctura verborum, Hor. *szóegybefoglalás, egybefoglalása a' szóknak*; die Wortfügung. 2) junctura, boum, Colum. *járomba fogása az ökröknek, v. járomba fogott ökrök*; unter ein Joch zusammengefügte Ochsen. 3) *foglalódás, a' hol valamelly test, vagy p. o. tagok öszvefoglalódnak*: die Fuge, der Ort wo zwey Dinge verbunden werden. Plin.

Junctus, a, um, *egyesített, öszvefoglalt*; verbunden. Cognatione alicui junctus, Liv. *atyafi valakivel, v. valakihez*; einem verwandt. 2) puella matrimonio juncta, Liv. *férjhez ment leány*; eine verehlichte Tochter. 3) *béfogott*; bespannt; rheda equis juncta, Cic. *kotsiba béfogott lovak*; ein angespannter Wagen. 4) oratio juncta, Cic. *egymásból folyó beszéd*; eine fließende oder harmonische Rede. Comp. junctior, Ovid. Sup. junctissimus; *szorosan egyesített*; aufs genaueste verbunden. Tac.

Junctus, us, m. i. q. junctio, Varr.

Juncus, i, n. 2. *szittyó*; Binsen. Virg.

Jungo, nxi, nctum, gĕre, 3. v. gr. res inter se, Cic. aliquid cum re, Cic. *egyesíteni, egybekötni, öszvekötni, öszvefoglalni*; verbinden, vereinigen, zusammen knüpfen. Amicitiam cum aliquo jungere, Cic. *barátságot kötni valakivel*; Freundschaft mit einem schließen. Pacem cum aliquo jungere, Liv. *békességet kötni*; Frieden schließen. Dextram dextrae jungere, Virg. *kezet adni*; einander die Hände geben. Aliquam secum in matrimonio jungere, Curt. v. matrimonio, Liv. *feleségűl venni valakit*; eine heirathen. Oscula jungere, Petr. *egymást megtsókolni*; sich küssen. Fluvium ponte jungere, Liv. *hidat tsinálni a' folyóvízre*; eine Brücke über den Fluß schlagen. 2) *hozzákaptsolni, hozzákötni*; hinzufügen, verbinden mit etwas. Equos curru (pro: currui) jungere, v. equos jungere, Virg. *béfogni a' lovakat*; die Pferde anspannen. 3) Cognatione alicui, vel cum aliquo jungi; *valakivel atyafiságban vagy rokonságban lenni*; einem verwandt seyn. Cic. Ovid.

Jūniānus, a, um, a Junio nominatus v. originem habens, Cic.

Jūnĭcŭlus, i, m. 2. *szőlőtőke*; eine alte Rebe. Plin.

Jūnĭor, ōris, m. 3. a Juvenis; *ifjabb*; jünger.

Jūnĭpĕrĭnus, a, um, *borókából való*; wacholdern.

Jūnĭpĕrus, i, f. 2. *boróka, gyalogfenyő*; der Wacholderstrauch. Virg.

Jūnius, a, um, cognomen familiae Romanae Brutorum. v. gr. L. Junius Brutus, qui regiam potestatem Romae sustulit. 2) mensis Junius, Cic.

Jūnix, īcis, f. 3. *üsző, üszö borjú*; eine junge Kuh.

Jūno, ōnis, f. 3. dea, filia Saturni, soror et uxor Jovis. Urbs Junonis, i. e. Argos.

Jūnōnālis, e, i. q. Junonius.

Jūnōnĭcŏla, ae, c. 1. (Juno et colo), i. e. cultor Junonis. Ovid.

Jūnōnĭgĕna, ae, m. filius Junonis, Ovid. i. e. Vulcanus.

Jūnōnĭus, a, um, *Júnói, Júnót illető*; die Juno betreffend, dahin gehörig, Junonisch. Mensis Junonius, Ovid. i. e. Junius. Avis Junonia, i. e. pavo. Ovid.

Jūpĭter, Gen. Jovis, m. filius Saturni, frater Neptuni et Plutonis, summus deus Romanorum. 2) i. e. coelum. Sub Jove, Ovid. *a' szabád ég alatt*; unter freyem Himmel. 3) i. e. aër; Jove aperto; *a' szabad levegőn*; in freyer Luft. 4) i. e. planeta Jupiter; *egy bolygótsillag*; einer von den Hauptplaneten.

Jura, ae, f. 1. v. Jurassus, i, m. 2. *a' Jūra hegye, melly Frantzia ország és Helvétzia közt fekszik*; der Jurasser oder Jurtenberg zwischen Frankreich und der Schweiz. Caes.

Jūrāmentum, i, n. 2. *esküvés*; der Eid, Eidschwur.

Jūrandum, i, n. Idem. Plaut.

Jūrātio, ōnis, f. 3. *megesküvés*; das Schwören, der Schwur. Tertull.

Jūrāto, Adv. *esküvéssel, hittel*; eidlich, mit einem Eide. Plaut.

Jūrātor, ōris, m. 3. (juro) *esküvő*; ein Schwörer. Macrob. 2) *esküdtető, eskettető*; der schwören läßt. Plaut.

Jūrātōrius, a, um, (jurator) *esküvési*; das Schwören betreffend, damit verbunden. Pandect.

Jūrātus, a, um, *megesküdt, esküdt*; der geschworen hat. Jurati judices, Cic. *esküdt birák*; geschworne Richter.

Jure, Adv. *törvénnyel, törvény szerént*; mit Recht, im Wege Rechtes. 2) *méltán*, mit Recht. Plau

Jūreconsultus, vide: Jurisconsultus.

Jūrējūro, āvi, ātum, āre, 1. (jus et juro) *esküdni, megesküdni*; schwören. Ambo in ea verba jurejurarunt. Liv.

Jureperitus, vide: Jurisperitus.

Jūrēns, a, um, (jus) *leves, lévből, v. léből álló*; aus oder voller Brühe. Plaut.

Jurgātor, ōris, m. 3. *veszekedő*; ein Zänker. Fest.

Jurgātio, ōnis, f. 3. *veszekedés, tzivódás*; das Gezänke. Fest.

Jurgātōrius, a, um, *veszekedési*; zänkisch. Ammian.

Jurgātrix, īcis, f. 3. *kotzódó, házsártos asszszony, v. leány*; Zänkerinn. Hieron.

Jurgiōsus, a, um, (jurgium) *tzivódó, tzivakodó*; zänkisch. Gell.

Jurgium, ii, n. 2. *tzivakodás, veszekedés, perlekedés*; der Zank, Streit. Cic. jurgia nectere, Ovid. vel jactare. Virg. *perlekedni, tzivódni*; zanken.

Jurgo, āvi, ātum, āre, et Jurgor, ātus sum, āri, 1. v. gr. cum aliquo, Ter. Hor. *perlekedni, perelni, veszekedni*; zanken. 2) *pert folytatni, perlekedni*; gerichtlich sich streiten, processiren. Justin.

Jūrĭdĭciālis, e, *törvényes*; das Recht betreffend. Cic.

Jūrĭdĭcīna, ae, f. 1. i. q. jurisdictio. Tertull.

Jurĭdicus, i, m. 2. *törvényszolgáltató, biró*; der Gerichtshalter, Richter. Sen.

Jūrĭdĭcus, a, um, *törvényes, törvénymondó*; das Recht handhabend, gerichtlich. Plin. Dies juridicus; *törvényes nap*; der Gerichtstag.

Jūrisconsultus, v. Jūrĕ consultus, i, m. 2. *törvénytudó*; ein Rechtsgelehrter. Cic.

Jūrisdictio, v. Jūris dictio, ōnis, f. 3. *törvényszolgáltatás, a' törvény kiszolgáltatása*; die Handhabung des Rechts. 2) *törvényszolgáltató test, vagy hatalom*; die Gerichtsbarkeit, die gerichtliche Gewalt. 3) *törvényszolgáltatás, törvénymondás*; das Rechtsprechen. Cic.

Jūrispĕrītus, vel Jūrĕ pĕrītus, i, m. 2. *törvénytudó*; ein Rechtsgelehrter. Cic.

Jūrisprūdentia, vel Juris prudentia, ae, f. 1. *törvénytudás, törvénytudomány*, die Rechtsgelehrsamkeit, Rechtsgelahrheit, die Rechtswissenschaft. Pandect.

Jūro, āvi, ātum, āre, 1. *esküdni, megesküdni*; schwören. Cic. Alicui aliquid jurare, Sil. *valamit esküvéssel állítni valaki előtt*; etwas eidlich versichern. Jurare jusjurandum, Cic. *esküdni, a' hitet letenni*; schwören

Jurare per Jovem, Cic. *Jupiterre esküdni*; beym Jupiter schwören. 2) jurare in aliquem, Ovid. *valaki ellen összveesküdni*; sich wider einen verschwören. 3) in verba alicujus jurare, Caes. *valakinek hüséget esküdni, v. hüségére megesküdni*; einem Treue zuschwören. Jurare in verba magistri, Hor. *tanitójának minden szavát vakon elhinni*; einem Lehrer sclavisch folgen, ihm alles auf sein Wort glauben.

Jūror, ātus sum, āri, i. q. juro; *esküdni, megesküdni*; schwören. Cic.

Jūrŭlentĭa, ae, f. 1. *lév, lé, leves*; die Brühe. Tertull.

Jūrŭlentus, a, um, v. gr. cibus, Cels. *leves, a' minek leve van*; mit einer Brühe versehen.

Jūs, jūris, n. 3. *lév, lé, leves*; die Brühe, Suppe.

Jūs jūris, n. 3. *igazság, jus, törvények, felsőség rendelései, v. parantsolati, szokások*; das Recht; die Gesetze, Edicte der Prätoren, die Gewohnheiten. Jus dicere, Caes. *igazságot szolgáltatni*; Recht sprechen. 2) *a' mi igazságos, szabados, illendő*; was recht, erlaubt, billig, schicklich ist. Jus est pugnare, jus non est depellere, Cic. 3) optimo jure, Plaut. *egyenes igazság szerént*; mit sehr gutem Rechte. 4) *erő, hatalom*; die Macht, Gewalt. Juris sui esse ac mancipii, Cic. *maga ura lenni*; sein eigener Herr seyn 5) *törvényszék, törvényhely. törvénytévőhely*; der Ort, wo Gericht gehalten wird. In jus vocare aliquem, Cic. *törvénybe, törvény, v. törvényszék elébe idézni*; vor Gericht fordern. 6) *atyafiság, rokonság*; die Freundschaft, Anverwandtschaft. Est mihi jus cognationis, affinitatis, Cic. 7) *törvénytudomány*. die Rechtswissenschaft. Jus est ars boni, et aequi, Cels. et Ulp. in Pandect. 8) *jus, hatalom, a' mivel valaki bír*; das Recht das einer hat Jus venandi, piscandi, educillandi JCt. 9) *szokás*; die Gewohnheit. Jure etenim id summum, quid dexter senio ferret, scire erat in votis, Pers. 10) jus luxuriae publicae datum est, Sen. *megengedtetett a' közönséges tékozlás, vesztegetés, v. pazérlás*; es ist erlaubt worden, öffentlich zu prassen.

Juscellum, i, n. 2. Dim. l. q. sequens. Theod. Prisc.

Juscŭlum, i, n. 2. Dim. *lé, lév, leves*; die Brühe, Suppe. Cato.

Jusjūrandum, jurisjurandi, n. 2. plur. jurajuranda, Pacuv. *esküvés*; der Eidschwur. Jurisjurandum dare, Ter. *megesküdni, hitét letenni*; schwören, Eid ablegen. Adigere aliquem ad jusjurandum, Caes.

Jusquiămus, i. q. hyoscyamus, Pallad.

Jussĭo, ōnis, f. 3. *parantsolat, parantsolás, megparantsolás, meghagyás, rendelés*; der Befehl, das Geheiß, die Verordnung.

Jusso, ĕre, 3. *parantsolni*; befehlen. Cato.

Jussŭlentus, a, um, pro: jurulentus. Apul.

Jŭssum, i, n. 2. i. q. Jussio.

Jussus, a, um, *parantsolt, megparantsolt*; befohlen.

Jussus, us, m. 4. i. q. Jussio. Jussu vestro, Jussu populi, Nep.

Justa, ōrum, n. plur *halottak eltemetése*; das Begräbniß der Todten. Ultima justa alicui solvere, Cic. *valakinek megtenni az utolsó tiszteséget*; einem die letzte Ehre erweisen. 2) e. gr. operum, Colum. *napszám, napimunka*; das Tagewerk.

Juste, Adv. *igazán, igazságosan, illendően, a' mint illik*; gerecht, mit Recht, billig, gehörig.

Justĭfĭcātrix, īcis, f. 3. *felszabadító (asszszony v. leány)*; eine Rechtfertigerinn. Tertull.

Justĭfĭcatus, a, um, *felszabadított, megigazított*; gerechtfertiget.

Justĭfĭco, āre, 1. *igazat, v. igazságot tenni*; recht thun. 2) *felszabadítni, megigazítni*; rechtfertigen. Tertull.

Justĭfĭcus, a. um, *igazat v. igazságot tevő*; Gerechtigkeit übend, recht thuend. Catull.

Justīnĭānus, a, um, caesarem Justinum concernens.

Justĭtĭa, ae, f. 1. *igazság*; die Gerechtigkeit. 2) *jóság, szelidség*; die Gütigkeit, Sanftmuth. 3) e. gr. hominis, Cic. *illendőség*; die Billigkeit. 4) *törvény summája*; der Inbegriff der Gesetze. Flor.

Justĭtĭum, ii, n. 2. *törvénynyugvás, törvényszünet*; der Stillstand der Gerichte. Justitium edicere, Cic. *közönségesen kihirdetni a' törvényszünést*; öffentlich bekannt machen,

daß die Gerichte eingestellt sind. 2) e. gr. omnium rerum Liv. *megállapodás*; der Stillstand. 3) *országos, v. közönséges gyász, bánat, v. szomorúság*; die Landtrauer, die öffentliche oder allgemeine Trauer. Tac. et Sidon.

Jūstus, a, um, e. gr. causa, Caes. *igazságos*; gerecht. 2) *illendő, helyes, méltó*; billig. 3) *rendes*; ordentlich. Justa statura, quae est inter proceram et exiguam, Colum. 4) *igaz, igazi, valóságos*; wahr. 5) justam operam reddere, Colum. *annyit dolgozni, a' mennyivel tartozik az ember*; so viel arbeiten, als man zu arbeiten schuldig ist. Comp. justior. Superl. justissimus, Cic.

Jūturna, ae, f. 1. nympha, soror Turni. Virg.

Jūtus, a, um, (juvo) *segitett*; geholfen.

Jŭvāmen, ĭnis, n. 3. (juvo) *segedelem, segitség*; die Hülfe. Aem. Mac.

Jŭvāmentum, i, n. 2. idem. Veget.

Jŭvĕnālia, ium, n. plur. *öröminnepek, mellyek az ifjúság egésségéért tartatnak*: Freudenfeste, die für die Gesundheit junger Leute gefeyert werden. Tac.

Jŭvĕnālis, e, e. gr. corpus, Virg. i. q. Juvenilis. 2) Subst. nomen poëtae satyrici.

Jŭvenca, ae, f. 1. *fiatal tehén, borjú, üsző borjú*; eine junge Kuh.

Jŭvencŭlus, a, um, Dim. *ifjú, fiatal*; jung. 2) Subst. i, m. *ifjatska, fijú*; ein Jüngling, Knabe.

Jŭvencus, a, um, e. gr. equus, Lucret. gallina, Plin. *fiatal, ifjú*; jung. 2) Subst. i, m. *ifjú, legény*; ein Jüngling. 2) *fiatal ökör, ökör borjú, tinó, tulok*; ein junger Ochse. Virg.

Jŭvĕnesco, nui, ĕre, 3. *ifjúkort elérni, ifjúkorra jutni, v. eljutni*; die Jünglingsjahre erreichen. 2) *megifjodni, ifjodni*; sich verjüngen. Ovid. Not. Perf. juvenit, Tertull.

Jŭvĕnīlis, e, e. gr. licentia, Cic. aetas, Colum. *ifjú, ifjúi*; jung, jugendlich. Comp. juvenilior, Ovid.

Jŭvĕnīlitas, ātis, f. 3. *ifjúság, ifjúkor*; die Jugend. Varr.

Jŭvĕnīlĭter, Adv. *ifjú módon, módra, v. képpen, ifjan*; jugendlich, nach Art der Jugend.

Jŭvĕnis, is, e. gr. ovis, Colum. *ifjú, fiatal*; jung. Comp. juvenior, Plin. Ep. et junior, Hor. Liv. 2) Subst. c. 3. *ifjú, ifjú leány, v. férjfi*; ein Jüngling, eine junge Jungfrau, ein junger Mann. 3) *katona*; ein Soldat. Turba juvenum, Liv.

Jŭvĕnor, āri, Dep. 1. *gyermekeskedni, hijjábanvalóskodni*; läppisch thun, Kindereyen treiben.

Jŭventa, ae, f. 1. *ifjúság, ifjúkor*; die Jugend, das jugendliche Alter. 2) *ifjúság, ifjú emberek, ifjak*; die Jugend, junge Leute. Martial.

Jŭventas, ātis, f. 3. i. q. Hebe, dea juventutis 2) prima juventas, Virg. *pehej, pejh, gyenge szőr*; das Milchhaar. 3) *ifjúság*; die Jugend. Hor.

Jŭventus, ūtis, f. 3. i. q. juvenilitas, et aetatem virilem apud Romanos, in se comprehensa. Sallust. 2) Juventus Dea, Liv. *ifjúság védistenasszonya*; die Göttin, welche die Jugend in Schutz nahm. 3) *katonaszolgálatra alkalmatos férjfiak, ifjak*; junge Leute, Männer, die der Kriegsdienste fähig sind. Plaut. Juventus Romana, Liv. *Római hadisereg*; die römische Armee. 4) *római vitézek*; die römischen Ritter. Princeps juventutis, Cic. *első vitéz, első a' vitézek laistromában*; der erste unter den Rittern, oder auf dem Verzeichnisse der Ritter.

Jŭverna, v. Jūberna, ae, f. 1. *Hibernia, Irland*; Irrland. Mela.

Jŭvo, jūvi, jūtum, jŭvare, 1. e. gr. aliquem in re, Cic. aliquem auxilio, Ovid. *segíteni, gyámolitni*; helfen, unterstützen. 2) *gyönyörködtetni, örvendeztetni*; ergötzen, erfreuen. Juvat, Impers. *gyönyörűségére, v. örömére van az embernek*; es ergötzet, es erfreuet einen. Id demum juvat, Cic. *még az igazán nagy öröm*; das ist erst eine rechte Freude. Cum Dat. Quando ita tibi juvat, vale, Plaut.

Juxta, Praep. cum Acc. *mellett, mellette, igen közel*; neben, nächst. 2) juxta Varronem doctissimus, Gell. *Varro után*; nach dem Varro. 3) *val, vel*; mit. Juxta ancillas lanam facere, Varr. 4) e. gr. praeceptum, Justin. *után, v. szerént*; nach, gemäß.

Juxta, Adv. *épen, mintha, szintúgy*; gleich, gerade, wie. Juxta boni malique, Sallust. *jó, és rossz egy-*

szer'smind; Gute und Böse zugleich. Juxta aestimare, Idem. *ugyan annyira betsűlni*; gleichviel achten. Juxta ac is meus frater esset, Cic. *úgy, mintha testvér bátydm, v. ötsém volna*; nicht anders, als ob er mein Bruder wäre.

Juxtim, Adv. e. gr. flumen, Sisenn. *legközelebb, közel hozzá, mellette*; zunächst, darneben.

K.

K, a recentioribus Romanae linguae peritis penitus fuit abrogata, sed quia nonnullae voces leguntur in antiquis Inscriptionibus et Diplomatibus: ideo et hic nobis inserenda visa est. Notandum et hoc, ex lege Memmia de Kalumniatoribus, (ita enim, non per C scribebant veteres) frontem inuri solitam fuisse litera K. Cic. Orat. pro S. Roscio Am.

K, v. Kaeso (Caeso), ōnis, m. 3. praenomen, Liv.

Kalendae, vide: Calendae.

Kālleīdŏscŏpium (Callei.) ĭi, n. 2. *szépnézőtső, nézőtske*; eine Schön-Seh-Röhre. (Inventum recentissimum.)

Kāppa, n. Indeclin. litera K Graecorum.

Kārthāgĭnĭēnsis, vide: Carthaginiensis.

Kārthāgo, vide: Carthago.

Kătăpŏtĭa, vide: Catapotia.

Kaūstĭcus, vide: Causticus.

Kēvri, et Cheiri; *sárga ibolya*; gelbe Violen, Nägelviolen. Alias Leucoium luteum, vel Viola lutea. Cheiranthus Cheiri, L.

Kypēllŏmăchĭa, ae, f. 1. *vetélkedés az ivásban*; ein Wettstreit im Saufen.

Kypēllŏmăchus, i, m. 2. *vitéz az ivásban*; ein Held im Saufen.

Kyrĭēlĕis, Indeclin. *esdeklőének, litánia*; ein Bitt- oder Flehgesang, Litaney. Concil. Unde Kyrieleisare; *esdeklőéneket, v. litániát, énekelni*; die Litaney singen. Eccles.

Kyrĭēlēĭson, i. q. Domine miserere! *Uram! irgalmazz!* Herr! erbarme dich!

L.

L, nonnunquam transit in X, e. g. paullum, pauxillum.

L, in numeris valet 50. 2) praenomen Romanum; Lucius. 3) LL. i. e. duae librae. 4) LLS. v. HS. i. e. Sestertius, Sestertii, Sestertium etc.

Lābans, antis, o. 3. *tántorgó, ingadozó, eső, v. dűlőfélben lévő, roskadó*; wankend, baufällig. Aedes labantes, Hor. 2) e. gr. acies, Tac. *hanyatló hadisereg*; eine Armee die zu weichen anfängt. 3) labentes oculi, Catull. *homályosodó szemek*; brechende Augen. 4) e. gr. fortuna, Liv. *vesztihez közelgető*; das sich dem Untergange nähert.

Lābărum, i, n. Labarus, i, m. 2. *pompás Római hadizászló*, eine prächtige römische Kriegsfahne.

Lăbasco, ĕre, 3. *ingadozni, eső, v. dűlőfélben lenni*; wanken, den Fall drohen. 2) *hajlani, megadni magát*; überwiesen werden, sich ergeben.

Lăbascor, i, q. labasco, Varr.

Labda, ae, m. 1. i. q. irrumator, Varr. 2) i. q. Lamda, Graecorum L. Auson.

Lābdăcĭdae, ārum, m. plur. i. q. Thebani. (a Labdaco Rege, sic dicti.)

Labdăcismus, v. Lambdacismus, i, m. 2. *az L. betű rossz hangzása*; der Übelklang des zu oft verdoppelten L. 2) *nyelv hibája, az R helyett L mondásban*; ein Fehler der Zunge, welche L anstatt R ausspricht. Mart. Cap.

Labdăcus, i, m. 2. rex Thebarum, pater Laji.

Lăbĕa, ae, f. 1. i. q. labium, Gell.

Lăbĕcŭla, ae, f. 1. Dim. *darabotska, föltotska*; ein Fleckchen. 2) *gyalázat, motsok*; ein Schandfleck. Alicui adspergere labeculam, Cic. *valakit gyalázattal illetni*; einen beschimpfen.

Lăbĕfăcio, ēci, ăctum, ĕre, 3. *megbontani, dűlőfélbe hozni, megrongálni*; baufällig machen. 2) *felforditni, felforgatni*; umwerfen. 3) e. gr. dentes alicui, Ter. *meglógatni, izgatni*; wankend machen. 4) fidem alicujus, Svet. *gyengitni, megtántoritni*; schwächen, in seiner Seele wankend machen. 5) e. gr. ignes, Lucret. *tsendesitni, tsilapitni*; schwächen. 6) e. gr. aliquem, Tac. *megrontani, szerentsétlenné tenni*; stürzen, unglücklich machen. 7) e. gr. contagione aliquem. Colum. *rdragasztani a' nyavalyát*, einen anstecken.

Lăbĕfactātĭo, ōnis, f. 3. *gyengités, meggyengités, megtántoritás*; die Schwächung. 2) *mozgatás, izgatás*; die Wankendmachung.

Lăbĕfăctātus, a, um, *meggyengitett, elgyengitett, megerőtelenitett*; geschwächt. 2) *feldöntött, eltaszitott, felforditott*; umgestoßen, umgeworfen. 3) *semmivé tett*; zernichtet. 4) *elrontott*; verderbet.

Lăbĕfăctĭo, ōnis, f. 3. e. gr. dentium, Plin. *ingás, inogás, lógás, mozgás*; das Wackeln. 2) *gyengités, meggyengités*; das Schwächen. 3) *elrontás, eldűtes, eldöntögetés*; die Zerrüttung, Umstoßung.

Lăbĕfacto, āvi, ātum, āre, 1. *lógatni, izgatni, dönteni, dűteni, elejteni*; wankend oder fallend machen. 2) e. gr. leges, Cic. *felforgatni*; umstoßen. 3) e. gr. alicujus commoda, Cic. *valakinek kárt okozni*; einen in Schaden bringen. 4) e. gr. fidem alicujus pretio, Liv. *valakit pénzel megvesztegetni*; einen mit Gelde bestechen. 5) e. gr. aliquem, Cic. *valakit feltett szándékáról leverni*; einen von seinem Vorsatze abbringen. 6) e. gr. sententiam alicujus, Cic. *valaki vélekedését megtzáfolni*; eines Meinung widerlegen. 7) e. gr. dignitatem alicujus, Cic. *gyengitni, megerőtelenitni, megkissebitni*; schwächen, verringern. 8) e. gr. rempublicam, Cic. *megzavarni, jó állapotjából kiforgatni*; in Unordnung, oder aus seinen guten Umständen bringen.

Lăbĕfactus, a, um, *megtántoritott*; wankend gemacht. 2) *feldöntött, eldűtött, eltaszitott*; umgestoßen. 3) *meggyengitett megerőtelenitett*; geschwächt.

Lăbĕfio, actus sum, ĕri, 3. *elesni, eldűlni*; umfallen.

Lăbellum, i. n. 2. (Dim. a labrum) *ajakatska*; die Lefze, Lippe. 2) *hordó lyuka, szája. v. akndja*; das Spundloch des Fasses. 3) *kis edény, vizedény, dézsa, tseber, rotska*; ein kleines Geschirr, eine Wasserwanne. e. gr. fictile, Colum. *tserépedény*; ein irdenes Geschirr.

Lăbens, tis, o. 3. (labor) *eső, hulló, dűlő*; fallend. Anni labentes tacito pede, Ovid. *észrevehetetlenűl elmúló esztendők*; unvermerkt verstreichende Jahre. 3) *lemenő*; untergehend. Sidera labentia, Virg. 4) labente die, Virg. *alkonyodtakor, estve felé*; da sich der Tag neigte, gegen Abend.

Lăbĕo, ōnis, m. 3. *nagy ajakú*; der große Lippen hat. Arnob.

Lăbĕriānus, a, um, *Laberiusi*; Laberisch. Senec.

Lăbĕrius, ii, m. 2. nomen familiare Romanum. 2) poëta, et comoediarum scriptor.

Lābes, is, f. 3. *földsűllyedés, földrohanás, viz. v. égihdború miatt esett kár*; ein Erdfall, ein Wasser- oder Wetterschade. 2) *gyalázat, motsok*; ein Schandfleck. 3) *veszteség*; der Verlust. Labem patrimonii facere, Firm. *örökségét elveszteni, attól elesni*; sein Erbgut verlieren. 4) e. gr. sangvinis, Liv. *folyás*; das Fließen.

Lăbĭa, ae, f. 1. *ajak*; die Lippe, Lefze. Apul.

Lăbīci, ōrum, m. plur. populus Italiae.

Labīcum, i, n. 2. urbs Latii, penes Tusculanum. Hinc: Labicanus a, um, illuc pertinens. Labicanum, Cic. territorium urbis ejusdem. Labicani, Liv. incolae ejusdem urbis.

Labĭdus, a, um, (labor) e. gr. iter, Vitr. *sikos, tsúszós, sikámlós, a'*

a' hol könnyen elesik az ember; schlüpfrig, wo man leicht fällt.

Lăbiēnus, i, m. 2. belliduх exercitus Caesaris.

Lābĭlis, e, (labor) *esendő, erőtlen, töredékeny*; zum Falle geneigt, hinfällig. Arnob.

Lăbĭosus, a, um, (labium) *nagy ajakú*; große Lippen habend. Lucret.

Lăbĭum, ii, n. 2. *ajak*; die Lippe, Lefze. Labia demissa, Ter. *ledlló, letsüggő, v. pittyedt ajakak*; herabhangende Lippen. 2) *edény széle*; der Rand an einem Geschirre. Caes. 3) *kis kád, dézsa, veder*; ein Zuber, eine Wanne. Cato.

Lābo, sine Praet. et Sup. āre, 1. *esni, esdegélni, esőfélben lenni, dűlén-gezni, tántorogni, tsetleni botlani, botorkázni*; dahin fallen, fallen wollen, anfangen zu sinken, wanken. 2) *állhatatlan lenni, ingadozni lelkében*: nicht fest, nicht standhaft seyn. Labat ipsi animus, Liv. *minden bátorsága elveszett*; er hat allen Muth verloren. 3) e. gr. sermone, Plin. *beszédében akadozni*: in der Rede stammeln. 4) *gondolkozása módját változtatni kezdeni, 's hajlandó lenni más felekezethez való állásra*; anfangen seine Denkungsart zu ändern, und geneigt werden, zu einer andern Partheÿ zu treten. Cum ei labare videretur, Cic.

Lābor, psus sum, lābi, Dep. 3. *esni, elesni, dűlni, eldűlni*; fallen. 2) *folyni*; fließen. 3) *sebesen 's észrevehetetlenűl mozogni*; sich schnell und unmerklich bewegen. Sidera labuntur, Cic. 4) e. gr. ad opinionem, Cic. *valamelly vélekedésre jönni*; auf eine Meinung fallen. 5) *rosszabbá lenni, elfajúlni*; schlimmer werden. Mores lapsi ad mollitiem, Cic. 6) e. gr. imprudentia, Cic. *hibázni*; irren, fehlen. 7) e. gr. spe, Caes. *megtsalattatni*; getäuscht werden. 8) e. gr. per funem demissum, Virg. *le ereszkedni*; sich herablassen. 9) e. gr. ut aetas, Ovid *múlni, elmúlni, eltűnni*; vergehen, fliehen 10) e. gr. mente, Cels. *megőrűlni*: wahnsinnig seyn. 11) *elpusztúlni, semmivé lenni*; zu Grunde gehen, zu Ende gehen. Res lapsa est, Liv. 12) *leesni, lehúllni*; abfallen. Labuntur poma, Colum.

Lăbor, ōris, m. 3. *munka, dolog, fáradtság*; die Arbeit, Mühe. Labores catenati, Hor. Prov. *állandó, folyvást, v. szűnetlen való, szakadatlan munka*; eine stets währende Arbeit. 2) *nyughatatlanság*, die Strapaze. 3) *munkásság*; die Arbeitsamkeit. 4) *szükség, baj, szerentsétlenség, nyomorúság, viszontagság, vesződség, alkalmatlanság*; die Noth, das Unglück, Ungemach, die Beschwerlichkeit. Labores solis et lunae, Virg. *nap és hold fogyatkozások*; die Sonn- und Mondfinsternisse. Defungi laboribus, Hor. *veszedelmet állani ki*; Gefahr ausstehen. 5) *nehézség, tereh, terh*; die Schwere, Last.

Lăbōrātus, a, um, *munkával készített, ki, v. feldolgozott*; bearbeitet. 2) Laboratae vestes, Virg. *mesterségesen készített ruhák, v. köntösök*; künstlich gemachte Kleider. Laborati libri, Mart. *jól kidolgozott könyvek*; wohlausgearbeitete Bücher.

Labŏriae, vide: Laborinus.

Lăbŏrĭfer, a, um, *munkás, dolgos, szorgalmatos*: arbeitsam, fleißig. 2) *sok nyughatatlanságot kiálló*; viele Strapazen ertragend.

Laborīnus, a, um, e. gr. campus vel campi, Plin. v. Laboriae, arum, plur. regio Campaniae, hodie: Terra di Lavoro.

Lăbŏrĭōse, Adv. *nagy munkával*; mit großer Arbeit. 2) *terhesen, bajosan, nehezen, nyomorúságosan*; beschwerlich, kümmerlich. Comp. laboriosius, Superl. laboriosissime.

Lăbŏrĭōsus, a, um, *munkás, dolgos, serény, szorgalmatos*; arbeitsam, emsig, fleißig. 2) e. gr. opus Plaut. *fáradtságos, nehéz, bajos*; mühsam, schwer. 3) *nyomorúlt*: mühselig, elend. Quid nobis duobus laboriosius? Cic. Comp. laborior, Superl. laboriosissimus, Cic.

Lăbōro, āvi, ātum, āre, 1. *dolgozni, munkálódni*; arbeiten. e. gr. arma, Svet. *fegyvert készíteni, v. tsinálni*; Waffen machen. 2) *igyekezni, iparkodni*; sich bemühen, Mühe geben. 3) e. gr. morbo, a morbo, ex morbo, Cic. *beteg lenni*; krank seyn. 4) *búsúlni, búslakodni*; sich kümmern. De hac re non laboro, Cic. 5) *keresni, szerezni, munkával nyerni*; erwerben, gewinnen. 6) e. gr. aere

alieno, Caes. *sokkal tartozni*, *v. adós lenni*; viel schuldig seyn. 7) e. gr. malis alienis, Cic. *mások szerentsétlenségét szívére venni*; sich anderer Leute Unglück zu Herzen gehen lassen. 8) e. gr. ambitione, Hor. *nagyravágyó lenni*; ehrgeizig seyn. 9) e. gr. dolore, sc. partus, Ter. *szülés fájdalmait szenvedni*, *vajúdni*, *szülésben vajúdni*; die Wehen haben, kreissen. 10) e. gr. ingenio, Mart. *fejének*, *v. eszének hasznát venni*; den Kopf brauchen. 11) e. gr. vitiis, Liv. *bűnös*, *v. vétkes lenni*; lasterhaft seyn 12) e. gr. desiderio alicujus, Cic. *valakit*, *v. valamit óhajtani*; nach etwas verlangen. 13) nullo in motu laborat, Cic. *minden mozdúlása könnyen esik*: jede Bewegung wird ihm leicht. 14) e. gr. re frumentaria, Caes. *az eleségnek szűkiben lenni*; an Proviant einen Mangel haben. 15) laborat luna, Cic. *holdfogyatkozás van*; es ist eine Mondenfinsterniß.

Lăbos, ōris, m. 3. forma antiqua, i. q. Labor. Plaut.

Lăbōsus, a, um, *esendő*, *romlandó*; zum Fallen, zum Verderben geneigt. Lucil. 2) *dolgos*, *munkás*; arbeitsam. Idem.

Lăbradeus, i, m. 2. i. q. Jupiter. Plin.

Lābros v. —us, i, m. 2. nomen canis, Ovid. 2) nomen piscis. Plin.

Lăbrōsus, a, um, *nagy ajakú*; große Lippen habend. Gell.

Lābrum, i, n. 2. *ajak*; die Lefze, Lippe. Primoribus labris aliquid attingere, Cic. Prov. *kevéssé izelíteni meg*, *v. kevéssé próbálni valamit*; etwas nur ein wenig versuchen. Versatur mihi labris primoribus, v. inter labra atque dentes mihi latet, Plaut. *a' nyelvemen v. nyelvem hegyén van*, *v. forog a' neve*, sein Name liegt mir auf der Zunge. 2) *edényszéle*; der Rand an einem Geschirre. 3) *désza*, *tseber*, *mosdóedény*; ein Zuber, ein Waschfaß. Labrum in balneo, Cic. 4) *teknő*; ein Trog. 5) e. gr. Veneris, Plin. *kerti ártitsóka*; die Artischoke, Gartendistel. Cynara hortensis. 6) *beretválkozótál*; ein Barbierbecken.

Labrus, i. vide: Labros.

Lăbruscus, a, um, e. gr. vitis, Plin. v. solum: Labrusca, sc. vitis, Virg. *vadszőlő*; wilde Rebe. Vitis Labrusca L.

Lăbundus, a, um, (labor) *eső*, *hulló*; fallend. Acc.

Laburnum, i, n. 2. *fái zanót*; der Bohnenbaum. Cytisus Laburnum, L.

Lăbyrinthus, i, m. 2. *bolygóhely*, *labirintus*; ein Labyrinth. 2) Trop. *mindenféle zavaros*, *v. összveszőtt 's font dolog*; ein jedes verwirrtes Ding. e. gr. inextricabilis, Plin. *olly zűrzavar*, *mellyből nem könnyű kihatolni*, *kimenni*, *v. kigázolni*; ein verwirrtes Ding, woraus man sich nicht helfen kann. Labyrintheus, v. Labyrinthicus, a, um, ad Labyrinthum pertinens.

Lăc, lăctis, n. 3. *téj*; die Milch. 2) lac gallinaceum, Plin. *tojásfejérje*; das Eyweiß. 3) *ritka dolog*: ein rares Ding. Arist. Prov. 4) lactes, plur. *bél*, *belsórészek*, *fodorhál*; Gedärme, Gekröse, Kaldaunen. 5) *vékony*, *az óldaltsontok alatt*; das Weiche, unter den Rippen. 7) *fanedv*, *falév*; der Saft der Bäume. 8) lactis gallinacei haustus, Plin. *különös*, *v. tsudálatos dolog*; ein seltsames Ding.

Lacca, ae, f. 1. *bizonyos lábszártsont daganat*; eine gewisse Geschwulst an den Schienbeinen. Veget.

2) *fű neme*; ein gewisses Kraut. Apul.

Lăcĕdaemon, ŏnis, f. 3. urbs Peloponnesi, alias Sparta. 2) m. filius Jovis.

Lăcĕdaemŏnius, a, um, *Lacedemonba*, *v. onnan való*, *Lacedemoni*; in, aus Lacedämon, Lacedämonisch. Lacedaemonii, incolae Lacedaemonis. Nep.

Lăcer, a, um, *szakadozott*, *rongyos*; zerrissen. Lacera navis, Ovid. *összvetört hajó*; ein zerbrochenes Schiff. 2) *megtsonkított*, *tsonka*; gestümmelt. Caesis lacer undique membris, Lucr. 3) *széllyel szórt*; zerstreut. Laceri capilli, Stat. *megszaggatott*, *megtépett haj*; auseinander gerissene Haare. 4) e. gr. morsus, Ovid. *szaggató*, *tépő*; zerreißend.

Lăcĕrābilis, e, *szaggatható*, *tépheтő*; was zerrissen werden kann. Auson.

Lăcĕrātio, ōnis, f. 3. *elszaggatás*, *eltépés*, *eldarabolás*; die Zerreißung, Zerfleischung. Cic.

Lăcĕrātor, ōris, m. 3. *elszaggató*, *el-*

tépő, *el*, *v. széllyeldaraboló*; ein Zerreißer, Zerfleischer. Augustin.

Lăcerna, ae, f. 1. *vastag felsőruha*, *mente*, *köpönyeg*; ein dickes Oberkleid, besonders wider die Kälte, im Regen, und im Kriege.

Lăcernŭla, ae, f. 1. Dim. *kis köpönyeg*; ein kleiner Regenmantel.

Lăcĕro, āvi, ātum, āre, 1. (lacer) *el v. széllyel szaggatni*, *tépni*, *v. darabolni*; zerreißen, zerfleischen. 2) e. gr. morsu, Cic. *elharapni*, *v. harapdálni*: zerbeißen. 3) Trop. e. gr. famam alicujus, Liv. *rágalmazni*; verläumden. 4) e. gr. aliquem probris, Liv. *szidni*, *motskolni*, *ótsárolni*, *kissebbítni*; schmähen. 5) e. gr. rem suam, Plaut. *vagyonját eltékozolni*, *elpazérolni*, *elprédálni*; das Seinige verschwenden. 6) e. gr. diem, Plaut. *hasztalan tölteni*, *v. elheverni a' napot*; den Tag unnütz zubringen. 7) *szomorítni*, *gyötreni*, *nyughatatlankodtatni*; kränken, quälen, ängstigen. 8) e. gr. virgis, Liv. *vérbe fagyba hagyni a' verés által*; wund hauen. 9) e. gr. patriam omni scelere, Cic. *rongálni*; zerrütten. 10) e. gr. reliquias vitae, Cic. *elkótyavetyélni*; durch Auction unter die Leute bringen.

Lăcerta, ae, f. 1. *gyék*, *gyik*, *tűzgyék*, *szalamándra*; die Eidexe, der Molch. 2) *tengeri hal*; ein Seefisch.

Lăcertōsus, a, um, *izmos*, *húsos*, *testes*, *erős*; muskulös, mit Muskeln gut versehen, fleischig, folglich kraftvoll, stark.

Lăcertus, i, m. 2. *izdlas*, *v. inashús inasrészek az egész testben*, *drvahús*; die Maus, oder die nervichten Theile des ganzen Leibes. 2) *felsőkar*, *a' vállától a' könyökig*; der obere Arm, von der Schulter bis an den Ellenbogen. 3) *gyék*, *gyik*; eine Eidexe, 4) *bizonyos hal neme*; eine gewisse Art von Fischen. 5) *erő*, *foganatosság*; die Stärke, der Nachdruck. Lacerti et vires, Cic.

Lăcĕrus, a, um, i. q. Lacer.

Lăcessītĭo, ōnis, f. 3. *kihivás*, *megtámadás*, *ingerlés*, *bosszszantás*; die Herausforderung, der Angriff, die Reitzung. Ammian.

Lăcēssītus, a, um, *ingerlett*, *késztetett*; angereitzt. 2) *bosszszantott*, *megharagítótt*; böse gemacht. 3) *megtámadt*, *rárontott*; angegriffen.

Lăcesso, īvi, et cēssi, ītum, ĕre, 3. e. gr. aliquem injuria, Cic. jocis petulantibus, Svet. *ingerleni*, *boszszantani*, *izgatni*, *késztetni*; reitzen, anreitzen. 2) e. gr. aliquem ad pugnam, Liv. *kihívni*; herausfordern. 3) e. gr. aliquem ferro, Cic. proelio, bello, Caes. *megtámadni*, *rajta menni*, *rárontani*; angreifen, anfallen. 4) *nyughatatlankodtatni*; beunruhigen. 5) e. gr. sermones, Cic. *kitsalni belőle a' szót*; Worte aus einem locken. 6) i. q. titillo. 7) e. gr. pelagus carina, Hor. *hajózni*, *evezni*; das Meer mit den Rudern aufwühlen.

Lachanizo, v. Lachanisso, āre, 1. i. q. langveo, Svet.

Lăchănŏpōla, ae, m. 1. *kertész*, *zöldségáros*; ein Gärtner, der Kraut verkauft.

Lăchănŏpōlis, ĭdis, f. 3. *zöldségáros* (*asszszony*, *v. leány*); eine Kräuterfrau.

Lăchănopōlĭum, ĭi, n. 2. *zöldpiatz*, *zöldség árúló hely*; der Kräutermarkt.

Lăchănum, i, n. 2. *mindenféle enni való fű*, *zöldség*; allerhand Eßkräuter. 2) *pép*, *lisztből 's füvekből*; ein Mus aus Mehl und Kräutern.

Lăchĕsis, is, f. 3. Parcarum una.

Lachryma, i. q. Lacryma, Gell.

Laciădes, ae, m. 1. unus ex districtu Laciae in Attica, Cic.

Lacinĭa, ae, f. 1. e. gr. togae, Svet. *szárnya*, *széle*, *v. tsúttsa a' köntösnek*; der Zipfel eines Kleides. 2) *darab ruha*, *ruha darab*, *rongy*, *a' mibe valamit takar az ember*; ein jeder Lappen oder Tuch, worin man etwas einwickelt. Allium ferunt in laciniis colligatum, Plin. 3) *egész ruha*, *v. köntös*; ein ganzes Kleid. 4) *minden féle apró fel v. elosztás*, *elszaggatás*, *darab föld*, *v. bokroshely*; jede kleine Abtheilung, z. B. ein Fleck Landes oder Buschwerk. Grex in lacinias distribuatur, Colum. 5) lacinia aliquid obtinere, Cic. *alig*, *v. nagy bajjal érni el valamit*, *v. jutni valamihez*; etwas kaum, mit genauer Noth erlangen.

Lacinĭātim, Adv. *darabonként*, *részenként*, *hasábonként*; stückweise, theilweise.

Lăcīnĭātus, a, um, *rántzos*, *réteges*,

rojtos, prémes; falticht, voll Falten, verbrämt.

Lăcīnio, āre, 1. *rántzolni*, *rántzba szedni*; falten. Apul. 2) *eldarabolni, el, v. részekre osztani*; zertheilen, zerstückeln.

Lăcīnĭōse, Adv. *szárnyasan, tsútsosan, rojtos*; zipfelig. Plin.

Lăcīnĭōsus, a, um, *tsútsos, rojtos, tsipkés*; voller Zipfel, zipfelig. 2) e. gr. sermo, Tert. *bő, környűlállásos*; weitläufig. Superl. -issimus, Hieron.

Lăcīnĭum, ĭi, n. 2. promontorium Italiae, hodie: Capo della Colonne, v. Nave. Lacinius, a, um, illuc pertinens, e. gr. Dea, i. e. Juno.

Lăcĭo, ŭi, et lēxi, lăcĭtum, et lēctum, lăcĕre, 3. *tsalogatni*, *édesgetni*; locken. e. gr. in fraudem, Lucr. *megtsalni*; betrügen.

Lăco, v. Lăcon, ōnis, m. 3. i. q. Lacedaemonius, Nep. 2) canis magnus, Hor.

Lăconĭa, ae, f. 1. i. q. Laconica, Plin.

Lăcōnĭca, ae, et Lacōnĭce, es, f. 1. est terra Peloponnesi, ubi Lacedaemon fuit.

Lăcōnĭce, Adv. i. e. more Lacedaemoniorum. e. gr. dicere; *röviden beszéllni*; kurz reden.

Lăcōnĭcus, a, um, i. q. Lacedaemonius. Laconicum, sc. balneum, Cic. *izzasztó ferdő*; ein Schwitzbad. Laconica, sc. terra, i. q. Laconica.

Lăcōnis, ĭdis, f. 3. sc. terra, i. q. Laconica, Mela.

Lacōnismus, i, m. 2. *beszédbeli rövidség*; die Kürze im Reden.

Lăcōnĭus, a, um, *Lacedemoni, v. Spártai*; Lacedämonisch oder Spartanisch.

Lacŏtŏmus, i, m. 2. linea recta aequatorem secans, Vitr.

Lăcryma, (Lacrĭma, Lacrŭma), ae, f. 1. *könny, könyű, könnytsepp, könnyhúllatás*; die Thräne, Zähre. Profundere lacrymas, Cic. *sirni*; weinen. Tenere lacrymas, Cic. *megtartóztatni magát a' sirástól*; sich der Thränen enthalten. 2) lacrymae arborum, Plin. *fanedv, fatsipa, matskaméz, fagyantatsipa*; der Saft, das Gummi oder Harz von Bäumen. 3) hinc illae lacrymae, Ter. *ez az oka a' bajnak*; das ist die Ursache des übels.

Lăcrymābĭlis, e, e. gr. bellum, Ovid. *megsirathatò, siralmas, siratásra méltó*; thränenwerth, beweinenswerth. 2) *sirással, v. könnyekkel megindithatò*; einer, der mit Thränen zu bewegen ist.

Lăcrymābĭlĭter, Adv. *könnyezve, siralmasan*; mit Thränen, kläglich. Hieron.

Lăcrymābundus, a, um, *könnyező*; *sirànkozó*, thränend, weinend. Liv.

Lăcrymātĭo, ōnis, f. 3. *sirás, könnyezés, könnyhúllatás*; das Weinen, Thränen.

Lăcrymatus, a, um, *sirt, sirànkozott, könnyezett*; geweint. 2) *tsepegett*; getröpfelt. Lacrymatae cortice myrrhae, Ovid.

Lăcrymo (Lacrimo), āvi, ātum, āre, et Lacrymor, ātus sum, āri, Dep. 1. (Lacryma) e. gr. prae gaudio, Ter. *sirni, könnyezni, könnyeket húllatni*; weinen, thränen, Thränen rinnen lassen. Nemo fuit, qui lacrymaretur, Cic. *mindenek sirtak*; es hat jedermann geweint.

Lăcrymōse, (Lacrimo), *könnyezve, sirànkozva, siralmasan*; mit Thränen. 2) *könny formában*; in Gestalt der Thränen.

Lăcrymōsus, a, um, (lacryma) *könnyes, könnyező, könnyel tellyes*; voller Thränen, thränenvoll. Oculi lacrymosi, Plin. 2) *tsepegő*; triefend. Lumina lacrymosa vino, Catull. *tsipás, v. tsepegő szemek a' sok borivástól*; triefende Augen von vielem Trinken. 3) e. gr. fumus, Ovid. Hor. *könnyeztető, könnyet kitsafaró*; Thränen erregend. e. gr. carmen, Ovid. bellum, Hor. *siralmas*; kläglich.

Lăcrymŭla (Lacrim.), ae, f. 1. Dim. *könnyetske*; kleine Thräne, ein Thränchen. Cic.

Lacta, ae, f. 1. *kázsia neme*; eine Art der Casia (Cassia).

Lactāris, e, (lac), *szopó*; säugend. Marc. Emp.

Lactārĭus, a, um, *tejet adó, tejes*; Milch gebend. Oves lactariae, Plin. *fejős juhok*; Melkschaafe. 2) Subst. *tejes étket, ételt, v. eledelt készítő*; der Speisen aus Milch zubereitet. Lamprid.

Lactātus, us, m. 4. (lacto) *szoptatás, téjjeltáplálás*; das Säugen, das Füttern mit Milch.

Lacte, is. n. 3. i. q. Lac. Varr.

Lactĕo, ēre, 2. (lac) *szopni*; saugen.

Lactens, *szopó*, *szopós*; saugend. Lactentibus rem divinam facere, Liv. *szopós állatokkal áldozni*; säugende Thiere opfern. 2) *tejnek lenni benne*, *tejes lenni*; Milch in sich haben, milchig seyn.

Lactĕŏlus, a, um, Dimin. e. lacteus, *fejér mint a' tej*: weiß wie Milch.

Lactes, vide: Lactis.

Lactesco, ĕre, 3. *téjjé lenni*; zu Milch werden. Cic. 2) *tejelni*; säugend werden, Milch zum Säugen bekommen. Plin.

Lactĕus, a, um, *tejből való*, *téj*; aus Milch. 2) *téjjel tele levő*; voller Milch. Virg. 3) v. gr. porcus, Mart. *szopós*: saugend, Milch trinkend. 4) *téjszínű*, *téj fejérségű*; weiß wie Milch, milchweiß, milchfarbig. Virg. via lactea, Ovid. v. orbis lacteus, Cic. *téjút*, *v. országút az égen*; die Milchstraße am Himmel.

Lactĭcŏlor, ōris, o. 3. *téjszínű*; milchfarbig. Apul.

Lactĭnĕus, a, um, id. q. Lacteus.

Lactis, is, f. 3. *gégebél*, *gégebelek*, *a' vékonyabb belek*; ein Darm, Därme, nähmlich die dünnen vorzüglich. Plin.

Lactīto, āre, 1. Freq. *szopni*, *szopogatni*; säugen. Martial.

Lacto, āvi, ātum, āre, 1. *tejelni*; Milch enthalten. Ubera lactantia, Ovid. 2) *szoptatni*; säugen, zu saugen geben. 3) *ketsegtetni*, *biztatni*, *táplálni*, *p. o. reménységgel*; gute Worte geben, trösten. Ter.

Lactūca, ae, f. 1. *saláta*; der Salat, Gartensalat, die Lactuke, der Lattich.

Lactūcŭla, ae, f. 1. *apró saláta*; kleiner Lattich oder Salat. Svet.

Lacturnus, i, m. 2. *a' vetés istene*; ein Gott, welcher der Saat vorgesetzt war.

Lăcūna, ae, f. 1. *vízárok*; ein Wassergraben. 2) *potsolya*, *tótsa*, *posványos hely v. gödör*; eine Pfütze, Lache. 3) *rés*, *hézag*, *hijjánosság*; eine Lücke, Öffnung, wo etwas fehlt. Lacunam explere, Cic. *a' fogyatkozást*, *v. kárt kipótolni*, *helyre hozni*; den erlittenen Schaden ersetzen. 4) *az orraliy gödre*, *a' felső ajakon*; das Grübchen unter den Nasenlöchern.

Lăcūnar, āris, n. 3. *a' szoba felső padlázatja*, *padlázat*, *a gerendák köze*, *a' nem bolthajtásos*, *hanem gerendás szobában*; die Felderdecke, Plafond. Cic.

Lăcūnārĭus, ĭi, m. 2. *házpadlázó*; der die Felderdecken macht.

Lăcūno, āvi, ātum, āre, 1. *bévásni*, *bévájni*; eingraben, vertiefen. 2) *padlásozni*; eine Felderdecke machen. Ovid.

Lăcūnōsus, a, um, *potsolyás*, *tótsás*; voller Graben oder Pfützen. Apul. 2) *árkos*, *gödrös*; voller Lücken oder Vertiefungen. Vitruv.

Lăcus, us, m. 4. *tó* in plur. *tók*, *tavak*; ein See, Teich. Lacus Pejsonis; *a' Fertő tava*; der Neusiedler-See. Lacus Balaton; *a' Balaton tava*; der Plattensee. 2) *kis kád*, *mustos kád*, *tseber*: die Kufe, worein der gepreßte Wein fließt, der Zuber oder Zober. Colum. 3) *mészválya*: ein Kalkgefäß, worin Kalk gerührt wird. 4) *hombár*; ein Kornkasten. 5) oratio de lacu, Cic. *új szókkal kevert beszéd*; eine Rede, in welcher viele neue Wörter angebracht sind.

Lăcuscŭlus, i, m. 2. (Dimin.) *tótska*, *tavatska*, *kis tó*; ein Teich, ein kleiner See. Colum. 2) *fiók*; ein Behältniß oder Fach zur Aufhebung. Colum.

Lăcūstris, e, *tóbeli*, *tói*; zur See gehörig, aus einem Teich oder See: pisces lacustres; *tóbeli halak*; Seefische.

Lacuturris, is, m. 3. *fejes káposzta neme*; eine Art Kopfkohl. Plin.

Lacydon, ōnis, m. 3. portus Massiliorum prope ad Marsiliam in Gallia Narbonensi.

Lāda, Lēda, ae, f. vel Lēdon, i, n. 2. Cistus creticus, L. *krétai szuhar*, *mellyről szedik a'* Ladanum *nevű orvosi mézgát*; ein Strauch, der kretische Cistus.

Lādănum, i, *szuharmézga*; ein Saft oder Harz von dem Strauch Lada.

Lădas, ae, m. Nom. pr. cursoris velocissimi Alexandri, M.

Lādon, ōnis, m. 3. fluvius Arcadiae.

Laedo, si, sum, ĕre, 3. v. gr. naves ad saxa, Luc. *hozzátsapni*, *v. sujtani*; heftig an etwas schlagen oder stoßen. 2) *megsérteni*, *kárt tenni benne*; verletzen, Schaden zufügen. Plaut. 3) famam alicujus laedere, Cic. *valakit megszóllani*, *v. rágalmazni*; einen verleumden. 4) fidem

laedere. Caes. *megszegni hitét*, v. *fogadásdt*; sein Wort brechen. 5) v. gr. aliquem, Nep. *valakit megsérteni, megbántani*; beleidigen. 6) *megszomorítni*; betrüben. Tua me infortunia laedunt. Hor.

Laelĭus, ĭi, m. 2. nomen familiae Romanae. Hinc: Laelius, a, um, i. e. Laelium concernens, ab eo oriundus, etc.

Laēmārgĭa, ae, f. 1. *tobzódás*; die Fressigkeit.

Laena, ae, f. 1. *béllett felső ruha, kivált hideg ellen*; ein gefüttertes Oberkleid, besonders wider die Kälte. Cic. 2) *szür, vastag darótz köpönyeg eső ellen*; ein Regenmantel vom groben weißen Tuch.

Lāērtes, ae, v. Lāērta, ae, m. 1. pater Ulyssis. Ovid. Hinc: Laertiades, ae, m, i. e. filius Laertae, Ulysses.

Laesĭo, ōnis, f. 3. (laedo), *sértés, megsértés, bántás, megbántás*; die Verletzung, Beleidigung. Cic.

Laestrygones, um, pl. populus olim Campaniae.

Laesūra, ae, f. 1. id. q. Laesio. Tert.

Laesus, a, um, *megsértett, megsebesített*; verletzt, verwundet. 2) *megbántott, megsértett*; beleidigt. v. gr. injuria laesus, Cic. 3) laesa fides, Hor. *megszegett hit, v. fogadás*; gebrochene Treue. Laesa pudicitia, Ovid. *elvesztett szűzesség*; verlorne Keuschheit. 4) laesa seges grandine: *jég által elvert vetés*; durch Hagel niedergeschlagene Saat.

Laetābĭlis, e, *örvendetes*; erfreulich. Cic.

Laetābundus, a, um, i. q. Laetans, Gell.

Laetāmen, ĭnis, n. 3. *öröm, örvendezés*; die Freude. Caes. 2) *trágya*; der Dünger. Plin.

Laetans, tis, o. 3. *örvendő, vigadó*; fröhlich. Cic.

Laetanter, Adv. *örvendve, vigan*; fröhlich, freudig. Lampr.

Laetātĭo, ōnis, f. 3. *öröm, örülés*; die Freude. Coel.

Laetātus, a, um, *megörvendeztetett*; erfreuet. Virg.

Laete, Adv. *örömmel, vigan, örvendve*; freudig, mit Freuden, fröhlich. Cic. Laetissime gaudere, Gell. *felettébb örvendeni*; sich ungemein freuen. 2) *termékeny, gazdag, bőtermésű*; fruchtbar, schön. Seges laete virens. Plin.

Laetĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *megörvendeztetés*; die Erfreuung. Arnob.

Laetĭfĭcātor, ōris, m. 3. *megörvendeztető*; der Fröhlichmacher. Tert.

Laetĭfico, āvi, ātum, āre, 1. *megörvendeztetni, megvidámítni*; erfreuen, fröhlich machen. Cassiod. 2) v. gr. laetificare terram, Cic. *megtrágyázni*; düngen.

Laetĭfĭcor, āri, Dep. 1. *örülni, vigadni*; sich freuen. Plin.

Laetĭfĭcus, a, um. *megörvendeztető, megvidámító*; erfreulich, Freude verursachend. Plin.

Laetisco, ĕre, Inchoat. *megörülni*; sich freuen. Non.

Laetĭtĭa, ae, f. 3. (laetus), *öröm, vigság, örvendezés*; Freude, Fröhlichkeit. Laetitiam percipere ex re, Cic. v. capere, Cic. v. laetitia perfrui, Cic. *örülni v. örvendeni valamin, v. valaminek*; sich über etwas freuen, Freude genießen. Laetitia efferri, Cic. *nagyon örülni*; sich sehr freuen. Laetitia aliquem adficere, Cic. *valakinek örömöt tenni, v. szerezni, valakit megörvendeztetni*; einem Freude machen. Res mihi est laetitiae, Nep. i. e. adficit me laetitia. Laetĭtia effusa, Curt. *szerfelett való öröm*; eine übermäßige Freude. 2) *valaminek örvendetes tekintete, a' mire ránézni öröm*; freudige Gestalt, fröhlicher Anblick, Anmuth, Schönheit. 3) *termékenység*; die Fruchtbarkeit.

Laetĭtūdo, ĭnis, f. 3. pro: laetitia, Acc.

Laeto, āre, 1. Obsol. pro. Laetor.

Laetor, ātus sum, āri, Dep. v. gr. de re, vel, re. Cic. aliquid, Ovid. *örülni, örvendezni, örvendeni valamin, v. valaminek, örömét találni valamiben*; sich freuen wegen etwas, über etwas. In hoc laetor, quod etc. Cic. *azon örülök, hogy 's a' t.* ich freue mich darüber, daß — Laetari malorum, Virg. *a' szerentsétlenségen örülni*; sich über Unglück freuen. 2) *trágyázni*; mit Miste düngen. Pallad.

Laetōrĭus, a, um, cognomen familiae Romanae Cic.

Laetus, a, um, v. gr. homo, Cic. de re, Ter. *örvendetes, vidám, víg*; freudig, fröhlich. Laeta dedi, Virg. *örömmel adtam*; ich gab mit Freuden. Laetus omnibus laetitiis. Cic. *örömmel teljes*; sehr fröhlich. 2) *meg-*

örvendeztető, *örvendetes*, *szerentsés*; erfreulich, froh machend, glücklich. 3) *örvendetes tekintetű*, *a' mire öröm rá nézni*, *p. o. szép vetés*, *'s a' t.* erfreuend, angenehm. Armenta laeta, Idem. Virg. *szép nyájak*, *tsordák*, *'s a' t*, schöne Heerden. Comp. laetior, Curt. Sup. laetissimus, Virg.

Laeva, ae, f. 1. *bal kéz*; die linke Hand. Cic.

Laeve, Adv. *balra*, *balkézre*; links. 2) *rosszsúl*, *szerentsétlenűl*; unrecht, unglücklich. Hor.

Laevis, Laevo, āre etc. vide: Lēvis, Lēvo, etc.

Laevo, Laevor, vide: Levo, Levor, etc.

Laevorsum vel Laevorsus, Adv. *balra*, *balkézre*; zur linken Hand, linkwärts, links hin. Apul.

Laevus, a, um, v. gr. manus, Cic. oculus, Lucr. pes, auris, Ovid. *bal*, *balfelöl lévő*; link, links liegend. Ad laevum, sc. latus, Ovid. *balra*, *balfelöl*; links. 2) *szerentsétlen*, *nem kedvező*; unglücklich, ungünstig. Hor. Not. In auspiciis signif. laevus, malus, v. infortunatus. 3) v. gr. tempus, Hor. *alkalmatlan*; ungeschickt, unbequem. 4) *ellenséges*, *ártalmas*; feindselig, schädlich. Laeva numina, Lucr.

Lăgănum, i, n. 2. *lepény*; ein Kuchen. Hor.

Lăgēna, ae, f. 1. *palatzk*; die Flasche. Hor. 2) *füles korsó*, *kanta*, *kantsó*; ein Krug. Colum.

Lăgēos, i, f. 2. *egy szőlő neme*; eine Art Weinreben. Virg.

Lăgēus, a, um, *Égyiptomi*; ägyptisch. Lageus amnis, i. e. Nilus. Sil.

Lăgōis, ĭdis, f. 3. piscis marinus. 2) avis, dub. Hor.

Lăgŏnŏpŏnus, i, m. 2. *hasrágás*, *kólika*; die Kolik, Bauchgrimmen. Plin.

Lăgōphthălmĭa, ae, f. 1. *nyilt v. nyúl szemmel alvás*, (*nyatalya*); Hasengesicht, eine Krankheit.

Lăgōpŏdĭum, ĭi, n. 2. *nyúlhere*; der Hasenklee.

Lăgōpus, ŏdis, f. 3. *nyúlláb*; ein Hasenfuß. 2) *hófajd*, *gatyás fajd*; das Schneehuhn. Tetrao Lagopus. 3) *nyúlhere*; der Hasenklee. Plin.

Lăguncŭla, ae, f. 1. *kis palatzk*; eine kleine Flasche. Colum.

Lăgus, i, m. 2. Nom. pr. regis Aegyptiorum.

Lāĭcus, i, m. 2. *fel nem szentelt*, *nem pap*; ein Laye. Tertull.

Laicus, a, um, *nem papi*, *köznépi*; ungeweiht, gemein. Salv.

Lāis, ĭdis et ĭdos, f. 3. Nom. pr. mulieris Corinthicae, Cic.

Lāĭus, Lājus, i, m. 2. rex Thebarum, pater Oedipi.

Lălīsĭo, ōnis, m. 3. *vadszamár vemhe*; das Füllen eines Waldesels. Plin.

Lallo, āre, 1. *gagyogni*, *gögyögni*; lallen, trällern.

Lāma, ae, f. 1. *potsolya*, *tótsa*, *motsár*; der Sumpf, die Pfütze, der Morast. Horat.

Lāmbdŏīdes, et Labdoides, is, f. 3. Sutura cranii posterior, a similitudine Literae Graecae. Λ. Anatom.

Lambĕro, āre, 1. *széllyeltépni*; zerreißen. Fest.

Lambīto, āre. 1. *nyalogatni*; lecken. Solin.

Lambītus, us, m. 4. *nyalás*, *megnyalás*; das Lecken. Aur. Vict.

Lambo, bi, bĭtum, ĕre, 3. v. gr. aliquid, Cic. *nyalni*, *megnyalni*; lecken, belecken. 2) fluvius lambit ripam, Hor. *a' folyó mossa v. nyalogatja a' partot*; der Fluß fließt am Gestade hin. 3) *hizelkedni*, *nyalnifalni*; liebkosen wie die Hunde.

Lāmella, ae, f. 1. *pléhetske*; ein Blättchen Metall, Blech. Vitruv.

Lāmellŭla, ae, f. 1. Dimin. idem.

Lāmenta, ae, f. 1. id. qu. Lamentatio.

Lāmentābĭlis, e, *sirató*, *siralmas*, *szomorú*; kläglich, beweinenswerth. Virg.

Lāmentārĭus, a, um, *siralmas*; kläglich, Thränen erregend. Plaut.

Lāmentātĭo, ōnis, f. 3. *sirás*; das Weinen. 2) *jajgatás*, *óbégatás*, *sirva panaszolkodás*; das Weheklagen, klägliches Geschrey. Cic.

Lāmentor, ātus sum, āri, *sirva panaszolni szerentsétlenségét*, *jajgatni*, *óbégatni*, *sirni*; kläglich thun, wehklagen, heulen, weinen. 2) *siratni*; beweinen. Matrem mortuam, Terent. *megholt annyát siratni*; den Tod der Mutter beweinen.

Lāmentum, i, n. 2. *jajgatás*, *sirás*, *sirvapanaszlás*; das Heulen, Weinen, Wehklagen. Cic.

Lămĭa, ae, f. 1. *szemfényvesztő*, *boszorkány*; die Zauberinn, Hexe. Horat. 2) *egy lapos hal neme*; ein gewisser platter Fisch. Plin.

Lamĭna et **Lamna**, ae, f. 1. v. gr. ferrea, Tac. aenea, Liv. argenti, Ovid. *pléh, pléhetske, laposra vert vagy húzott drtz, p. o. bádogpléh, rézpléh, vaspléh, kardvas, fűrészvas, 's a' t.* jedes dünne Stück Metall, eine Platte, das Blech, Scheibe. Laminae doliorum, Plin. *hordódongák*; die Dauben, Faßdauben.

Lamĭum, ĭi, n. 2. *kanafáf, büdös holt tsalán, bársony, v. árva tsalán*; die Taubnessel. Plin.

Lamna, ae, vide: **Lamina**.

Lamnŭla, ae, f i. q. lamella, Tertull.

Lampăda, ae, f. 1. id. qu. Lampas, Plaut.

Lampădārĭus, ĭi, m. 2. *lámpáshordozó, fáklyahordozó*; ein Lampenträger, Laternenträger, Fackelträger. Cod. Just.

Lampădĭas, ae, m. 1. sc. cometes, *fáklyás tsillag, üstökös tsillag neme*; Fackelstern, eine Art Cometen.

Lampădĭon, ĭi, n. 2. *világotska, méts*; ein Lichtchen. Lucret.

Lampas, ădis, f. 3. *fáklya, világító-eszköz, szövétnek, világ*; Fackel, Leuchte, das Licht. Virg. 2) *méts, világító méts*; die Lampe. Ovid. 3) *lámpás*; eine Laterne, Lampe. 4) *fényesség, világító fény*; der Glanz, Schein, Schimmer. Stat.

Lāmpĕrta, v. **Lampreta**, ae, f. 1. Plin. *tengeri orsóhal*; Lamprete. Petromyzon marinus.

Lampsăcum, i, n. et **Lampsacus**, i, f. 2. urbs Mysiae.

Lampsăna, ae, f. 1. i. q. Lapsana, Cels.

Lampyris, ĭdis, f. 3. *fénybogár*; Johannis-Würmchen. Plin.

Lămyrus, i, m. 2. *tengeri hal neve*; ein Meerfisch. Ovid.

Lāna, ae, f. 1. *gyapjú*; die Wolle; lanam ducere, Ovid. vel trahere, Juvenal. *gyapjat fonni*; Wolle spinnen. 2) v. gr. leporina, caprina, Pand. *szőr, p. o. nyúlszőr, ketskeszőr*; die weichen Haare einiger Thiere, als Ziegenhaar u. s. w. Rixari de lana caprina, Hor. *tsekélységen veszekedni, v. perelni*; wegen einer Kleinigkeit zanken. Lana anserina, Ulp. *lúdpejh*; Pflaumfedern. 3) *szösz, pejh, p. o. a' leveleken, gyümöltsön, 's a' t.* die Wolle an den Blättern, Früchten u. s. w. Mart.

Lānāmentum, i, n. 2. *tépés*; die Carpie. Veget.

Lānaris, e, v. gr. pecus, Varr. *gyapjas, gyapjúhordó*; mit Wolle versehen, Wolle tragend.

Lānārĭus, a, um, *gyapjat illető, gyapjúval bánó*; die Wolle betreffend, damit sich beschäftigend.

Lanārĭus, ĭi, m. 2. *tsapó, gyapjúmíves*; der Wollbereiter, Wollweber.

Lānātus, a, um, v. gr. ovis, Colum. *gyapjas*; wollig, mit Wolle versehen, Wolle an sich tragend. 2) *szöszös, pejhes*; wollig, pflaumig.

Lancĕa, ae, f. 1. *lándzsa, lántsa, dárda*; Lanze, z. B. im Kriege. Virg.

Lancĕārĭus, ĭi, m. sc. miles, *lántsás, dárdás*; ein Lanzenträger. Ammian.

Lāncĕlla, ae, f. 1. *érvágó vas*; ein Laßeisen, Lanzette. Med. Dicitur et Lancetta.

Lancĕo, āre, 1. *a' lándzsát forgatni*, die Lanze schwingen. Tertull.

Lancĕŏla, ae, f. 1. *lántsátska*; kleine Lanze. Capitol.

Lancĭnātus, a, um, *széllyeltépett*; zerrissen. Prud.

Lancĭno, āvi, ātum, āre, 1. *eltépni, elszaggatni*; zerreißen. 2) *felkontzolni*; zerfleischen. Sen. 3) v. gr. bona paterna, Catull. *elpazérlani*; verschwenden.

Lancĭŏla, ae, f. 1. i. q. Lanceola.

Lancŭla, ae, f. 1. Dim. *mérőserpenyőtske*; ein Wagschälchen. Vitruv.

Lāndāvĭum, ĭi, n. 2. *Landau városa és vára*; die Stadt und Festung Landau. Geogr.

Lāndgrăvĭātus, us, m. 4. *landgrófság*; Landgrafschaft. Gloss.

Lāndgrăvĭus, ĭi, m. 2. *landgróf*; ein Landgraf. Latinius: Comes Provincialis. Gloss.

Lāndsbĕrga, ae, f. 1. *Landsberg városa*; die Stadt Landsberg.

Lāndshūtum, i, n. 2 *Landhút városa Baváriában*; die Stadt Landshut an der Iser in Baiern.

Lāndŭla, ae, f. 1. idem quod Alauda.

Lānĕa, ae, f. 1. idem quod Laniena.

Lānĕus, a, um, *gyapjúból való, gyapjú*; wollen, aus Wolle. 2) *gyapjas, bojhos*; wollig, wollen. Cic.

Langa, et **Langurĭa**, ae, f. 1. *egy állat neve*; ein Thier. Plin.

Lāngĕdŏcum, i, n. 2. Languedocia, et Languedoca, ae, f. 1. *Langvedocia, Frantziaországi tartomány*; die Provinz Languedoc in Frankreich. Geogr.

Langobardi, ōrum, *Langobárdusok, éjszaki Németország régi lakosi*; ein Volk des nördlichen Deutschlandes. Tacit.

Languĕfácio, ēci, actum, ĕre, 3. *ellankasztani, elbádjasztni*; matt, träg, schläfrig machen. Cic.

Languĕo, gŭi, ēre, 2. v. gr. morbo, Virg. *ellankadni, elbádjadni*; matt seyn, matt werden, träge werden, laß werden, unthätig seyn. 2) *elgyengűlni, elerőtlenedni, elpuhúlni*; schwach oder kraftlos werden.

Languesco, gŭi, ĕre, 3. *elbádjadni, ellankadni, elpuhúlni, elerőtlenedni*; matt, schwach, kraftlos, oder träge werden. Senectute langvescere, Cic. 2) *elkókkadni, ellankadni, hervadni kezdeni, mint a' virág*; zu welken anfangen. Virg. 3) *elhervadni, elbetegesedni*; krank, siech werden. Ovid.

Languĭde, Adv. *bádjadva, lankadva*; matt. 2) *restűl, álmosan*; träg, schläfrig. Colum.

Languĭdŭlus, a, um, Dimin. *bádjadtatska*; etwas matt.

Languĭdus, a, um, v. gr. homo, pecus Cic. *bádjadt, elbádjadt, lankadt, ellankadt*; matt, langsam, träge vor Mattigkeit. 2) v. gr. color, Plin. *halovány, halavány*; matt. 3) *erőtlen, gyenge*; schwach, kraftlos. Ovid. 4) *beteges, hervadozó*; siech, kränklich. Mart. 5) *puha, lomha, puhaságra hajló, p. o. ember*; weichlich, zärtlich, unmännlich. Cic. 6) *bádjasztó, lankasztó*; träge, ermattend. Otia langvida, Tert.

Languĭfĭcus, a, um, *bádjasztó, lankasztó*; matt machend. Auson.

Languor, ōris, m. 3. *bádjadás, lankadás*; die Mattigkeit, Müdigkeit. 2) *restség, lomhaság*; Trägheit. 3) *erőtlenség, gyengeség, betegség*; die Schwachheit, Unpäßlichkeit. Ovid. Langvor aquosus, Hor. *vizkórság*; die Wassersucht. 4) *halaványság, p. o. a' szinre nézve*; die Mattigkeit, bleiche Farbe.

Lănĭārĭus, ĭi, m. 2. *mészáros, húsvágó, hentes*; ein Fleischer. Varr.

Lănĭātĭo, ōnis, f. 3. *vágás, levágás, marhavágás*; das Schlachten, Metzeln. 2) *felkontzolás*; die Zerfleischung. Sen.

Lănĭātus, us, m. 4. *széllyel, vagy felvágás, felkontzolás*; die Zerfleischung. Cic.

Lānĭcĭa, ae, f. 1. i q. Lanicium, Laber.

Lānĭcĭum, ĭi, n. 2. *gyapjú*; die Wolle. Virg.

Lănĭcūtis, e, *gyapjasbőrű*; wollhäutig, Wolle auf der Haut habend. Laber.

Lănĭēna, ae, f. 1. *mészárszék, vágószék*; die Fleischbank. Liv. 2) *felkontzolás, felmészárlás, mészárlás*, Zerfleischung. Prud.

Lānĭfer, a, um, *gyapjas, gyapjúhordozó*; Wolle tragend. Plin.

Lānĭfĭcĭum, ĭi, n. 2. *gyapjúkészités, p. o. fonás, szövés*; die Wollarbeit. i. e. Spinnen, Weben ꝛc. Just.

Lānĭfĭcus, a, um, *gyapjúval bánó, p. o. gyapjúfonó, tsapó*; mit Wolle sich beschäftigend, z. B. spinnend. Tibull.

Lānĭger, a, um, *gyapjas, gyapjúhordó*; Wolle tragend, mit Wolle bedeckt. Lanigeri greges, Virg. oves lanigerae; *juhok, juhnyáj*; das Schafvieh.

Lănĭo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. hominem, Cic. *darabokra vagdalni, szaggatni, széllyeltépni*; zerfleischen, zerreißen. 2) v. gr. vestes, Tac. crines manibus, Tac. *tépni, eltépni, szaggatni*; zerreißen.

Lănĭo, ōnis, m. 3 *mészáros, hentes*; ein Fleischer. Petron.

Lănĭōnĭus, a, um, *mészárost illető*; den Fleischer betreffend, dahin gehörig. Mensa lanionia, Svet. *húsvágótőke, pad, v. asztal*; Fleischerbank.

Lānĭpendĭus, a, um, *gyapjúmérő, kimérő és kiosztó, p. o. fonni*; Wolle darwägend, i. e. zum Spinnen austheilend.

Lănista, ae, m. 1. *vívó mester, bajvivást tanitó mester*; Lehr- oder ein Fechtmeister. Cic. 2) Met. *lázzasztó*; ein Aufwiegler. Cic. 3) *haramia vezér, főzsivány, (szidalmazó nevezet)*; ein Schimpfwort, oberster Bandit, Anführer der Banditen. Cic.

Lānĭtĭum, i. q. Lanicium.

Lănĭus, ĭi, m. 2. *mészáros, hentes*; ein Fleischer. Ter. Liv.

Lānōsĭtas, ātis, f. 3. *gyapjasság*; das wollige Wesen einer Sache. Tert.

Lānōsus, a, um, *gyapjos*; voller Wolle, wollig.

Lanterna, Lanternarius, vide: Laterna etc.
Lānūgĭnĕus, a, um, i. q. lanuginosus, Apul.
Lānūgĭnōsus, a, um, v. gr. folium, Plin. *gyapjas, bojhos, bannyas*; wollig, ein wolliges Wesen an sich habend.
Lānūgo, ĭnis, f. 3. *gyapjasság, bojhosság, bojhos szőre valaminek*; die Wolle, oder das wollige oder wollähnliche weiche Wesen. 2) *pejh, pejhes szőr, szősz*; der Pflaum, der wollähnliche erste Bart, die Milchhaare. Virg.
Lānŭla, ae, f. 1. *gyapjatska, pejhetske*; ein wenig Wolle Cels.
Lānŭvĭum, ĭi, n. 2. urbs in Latio.
Lanx, cis, f. 3. *tálatska, tálsze*; eine Schüssel, Schale. Cic. Virg. 2) *mérőserpenyő, a' mérőfont serpenyője*; die Wagschale. Et videt et justa librat Deus omnia lance. Virg.
Lāŏdĭcēa, ae, f. 1. urbs Phrygiae, Cic. et Syriae, ad mare jacens. Hinc: Laodicensis, e, et Laodiceni, i. e. incolae urbis.
Lāŏmĕdon, ntis, m. 3. pater Priami, regis Trojanorum. Hinc: Laodemontiadas, ae, m. 1. i. e. Priamus.
Lăpăthium, i, n. 2. *sóska, mezei nagy sóska, lósóska*; der Sauerampfer. Varr.
Lăpăthum, i, n. 2. *sóska*; der Sauerampfer. Plin.
Lāphria, ae, f. 1. i. e. Diana.
Lāphria, ōrum, n. plur. festum Dianae.
Lăpĭcīda, ae, m. 1. *kővágó*; ein Steinmetz. Varr.
Lăpĭcīdīna, ae, f. 1. *kőbánya*; ein Steinbruch. Cic.
Lăpĭdārĭus, a, um, *kővágást illető, kővágáshoz való*; zum Steinbruche gehörig.
Lăpĭdārĭus, ĭi, m. 2. *kővágó, kőfaragó*; ein Steinmetz
Lăpĭdātĭo, ōnis, f. 3. *megkövezés*; die Steinigung, Steinregen. Cic. 2) v. gr. grandinis; *jégeső*; das Herabfallen des Hagels. Pandect.
Lăpĭdātor, ōris, m. 3. *megkövező*; ein Steiniger. Cic.
Lăpĭdesco, ĕre, 3. *kővé válni*; zu Stein werden. Plin.
Lăpĭdĕus, a, um, *kőből való, kő*; aus Stein oder Steinen, steinern. Imber lapideus, Cic. *jégeső, kőeső*; der Hagel. 2) *köves*: voller Steine, steinig. Mela.
Lăpĭdo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Ovid. *megkövezni, kővel agyon hajigálni*; steinigen. 2) v. gr. aliquem verbis, Macr. *valakit szidni*; einen hart schmähen. 3) lapidat, Liv. *kőeső esik*; es regnet Steine.
Lăpĭdōsĭtas, ātis, f. 3. *kőkeménység*; die steinähnliche Härte. Tertull.
Lăpĭdōsus, a, um, *köves*; voller Steine, steinig Varr. 2) *kőkeménységű*; hart wie Stein, steinartig.
Lăpillŭlus, i, m. 2. *kis követske*; ein kleines Steinchen. Solin.
Lăpillus, i, m. 2. *kövecske*; ein Steinchen. Ovid. 2) nivei lapilli, Hor. *gyöngy, igaz gyöngy*; Perlen.
Lăpĭo, īre, 4. *kővé változtatni, úgy megkeményitni mint a' kő*; zu Stein machen, härten, hart machen. Pacuv.
Lăpis, ĭdis, m. 3. *kő*; der Stein. Lapis bibulus, Virg. *tajtékkő, zörönyőkő*; der Bimsstein. Lapis fissilis, Virg. *palakő, foszlókő*; der Schieferstein. Lapis molaris, Quint. *malomkő*; ein Mühlstein. Parius lapis, Non. *márványkő*; Marmorstein. Verberare lapidem, Plaut. Prov. *hijjába fáradozni, falra hanyni a borsót*; vergeblich sich bemühen. Omnem movere lapidem, Prov. *mindent elkövetni, t. i. hogy valamit elérhessen az ember*; alles mögliche thun, allen Fleiß anwenden. 2) lapis, vel lapis sacer; *határkő, megyekő*; ein Gränzstein, Markstein. 3) *olaszmértföld*; eine italienische Meile. Ad quintum lapidem, Nep. *öt mértföldre Rómától*; fünf Meilen von Rom. 4) Jovem lapidem jurare, Gell. *a' Capitóliumi Jupiter kőbálványjára esküdni, az az: erősen megesküdni*; hoch und theuer schwören. 5) *a' gyümölts kőkeménységű magva, p. o. tseresznyemag, baratzkmag*; der Stein oder harte Kern im Obste.
Lapitha, ae, c. et Lapithes, ae, m. 1. Plur. Lapithae, populus olim Thessaliae, Ovid. Hinc: Lapithejus, v. Lapithaeus, a, um, Ovid.
Lappa, ae, f. 1. vel Arctium Lappa; *keserű lapu bojtorján*; die Klette. Virg.
Lappācĕus, a, um, *lapuforma, lapunemű*; klettenförmig, klettenartig. Plin.
Lāppōnia, et Lappia, ae, f. 1. *Lappónia, Lapponok földe*; Lappland.

Laprius, cognomen Jovis. Lactant.
Lapsāna. ae, f. 1. *vadlupikk*; die Lapsane. Varr.
Lapsio, ōnis, f. 3. *esés*, *bukás*; das Fallen. 2) *hibázás*; das Fehlen. Cic.
Lapso, āre, 1. *kitsuszamodni*, *megtántorodni*; ausgleiten, wanken, straucheln. Virg. 2) *elesni*, *leesni*; fallen.
Lapsus, us, m. 4. (labor) *elesés*, *leesés*, *esés*; das Fallen, der Fall. Sustinere se a lapsu, Liv. *megtartóztkodni 's nem esni el*, v. *vigyázni magára 's nem esni el*; nicht fallen. 2) *hibázás*, *hiba*, das Fehlen, der Fehler. 3) volucrum lapsus, Cic. *a' madarak repülések*; der Flug der Vögel. Lapsus rotarum, Virg. *a' kerekek sebes forgása*; das geschwinde Rollen der Räder. 4) lapsus fluminum, Cic. *a' folyóvizek folyása*; der Lauf der Flüsse. 5) lapsus vitium, Cic. *a' szőlővesszső felfutása*, *p. o. lugasra*, *fára*; das Herumschlingen der Weinstöcke. 6) v. gr. stellarum, Cic. *futás*, *forgás*; der Lauf z. B. der Gestirne.
Lapsus, a, um, *esett*, *leesett*; gefallen. 2) lapsus facultatibus, Ulp. *elszegényedett*; verarmt. 3) opes lapsae, Virg. *elpazérlott vagyon*; ein verschwendetes Vermögen. 4) lapsus mente, Svet. *megőrült*; wahnsinnig. 5) *elmult*, *eltelt*, *elfolyt*; vergangen. Lapsis paucis diebus, Cic. *eltelvén egynehány nap*; nach dem Verlaufe weniger Tage. 6) lapsus in verbo, Ovid. *a' ki valamelly szóban hibázott*: der in einem Worte gefehlt hat. Lapsus a vera ratione, Liv. *a' ki a' maga józan okosságára nem hallgat*; der seiner gesunden Vernunft nicht folgt.
Lăqueăr, v. Laqueare, is, n. 3. id. q. Lacunar.
Lăqueātus, a, um, i. e. laqueo captus. Colum. 2) *bédeszkázott*; vertäfelt. Tecta laqueata, Cic.
Laqueo, āre, 1. *meghurkolni*, *hurokra kötni*, *megnyügözni*; fesseln. 2) *a' padlást bédeszkázni*; die Decke beziehen. Manil.
Lăqueus, i, m. 2. *hurok*, *hurokra vetett kötél*, *pányva*, *'s a' t.* ein Strick oder Band mit einer Schlinge, eine Schlinge. Collum inserere in laqueum, Cic. *az az*: *magát fel akarni akasztani*, v. *meg akarni fojtani*; sich erhängen oder erdrosseln wollen. Laqueum injicere, Liv. *hurkot*, v. *pányvát vetni a' nyakába*, *azzal fogni meg*; eine Schlinge über einen werfen. 2) *tőr*, *hurkokból álló tőr*; ein Fallstrick, eine Schlinge. Laqueo captare feras, Virg. *tőrrel vadászni*; die Thiere mit Schlingen fangen. Alicui laqueos ponere, Ovid. In laqueos cadere, Ovid. vel: incidere, Quint. *tőrbe esni*; in die Schlinge gerathen.
Lār, lăris, m. 3. Plur. Lares, *házi isten*, *vagy az istenek kifaragott bálvány képetskéi a' házakban*, *és a' körül*, *védistenek bálványkái*; ein Hausgott, Schutzgott bey dem Hause. Lares viales, Plaut. *út mellett felállított bálványok*; Schutzgötter der Wege.
Lăra, et Lărunda, ae, f. 1. Nom. pr. nymphae. Ovid.
Lărālis, e, Lares concernens.
Lărārium, ii, n. 2. *házi bálványistenek kápolnája*; eine Capelle, worin die Schutzgötter des Hauses standen. Lamprid.
Lardum, i, vel Laridum, i, n. 2. *szalonna*, *szalanna*; der Speck von Schweinen. Plin.
Lăres, um, vide: Lar.
Large, Adv. *böven*, *gazdagon*; reichlich. Cic. 2) *eléggé*; hinlänglich. Plin. 2) *böven*, *környülállásosan*, *hosszasan*; weitläufig, weitschweifig. Gell.
Largĭflŭus, a, um, *böven folyó*; reichlich fließend. Lucret.
Largĭlŏquus, a, um, *böbeszédű*, *fetsegő*; reichlich redend, geschwätzig.
Largĭo, īre, i. q. largior. Acc.
Largior, ītus sum, īri, Dep. 4. (largus) *adni*, *ajándékozni*, *böven adni*; reichlich geben, oder überhaupt geben, schenken, mittheilen. Populo libertatem largiri, Cic. *szabadsággal ajándékozni meg a' népet*; dem Volke die Freyheit schenken. 2) v. gr. alicui laetitiam, Plaut. occasionem, Plin. *szerezni*, *adni*; verschaffen, mittheilen, geben.
Largĭtas, ātis, f. 3. *adakozóság*, *böven*. v. *gazdagon való ajándékozás*; die Freygebigkeit, reichliche Mittheilung oder Schenkung. Cic.
Largĭter, Adv. *böven*, *gazdagon*; reichlich. Plaut. 2) v. gr. distare, Lucr. *nagyon*; sehr. 3) *sokat*; viel. Lar-

giter posse, Caes. *sokat tehetni*; viel vermögen. Comp. largius, Sup. largissime, Tert.

Largĭtĭo, ōnis, f. 3. *bőkezűség, ajándékozás, adás, adakozóság*; das reichliche Schenken, die Freygebigkeit, das Spendiren. 2) *megadás, közlés valakivel*; die Schenkung, Zugestehung, Mittheilung. Civitatis largitio, Cic. *polgári juss megaddsa*; die Mittheilung des Bürgerrechtes.

Largītor, āri, 1. *adni, ajándékozni, kiosztani*; schenken, hergeben, mittheilen. Plaut.

Largītor, ōris, m. 3. *adó, ajándékozó, kiosztó, osztogató*; freygebiger Schenker oder Austheiler, Spendirer. Cic.

Largĭtūdo, ĭnis, f. 3. i. q. largitas, Nep.

Largĭtus, Adv. i. q. largiter, Afran.

Largus, a, um, *bőv, bő, bőséges*; reichlich, viel, häufig. Cum sol terras larga luce compleverit, Cic. Vino largiore uti, Liv. *többetske bort inni, bővetskén inni*; etwas mehr Wein trinken. 2) v. gr. homo, Cic. *bőkezű, adakozó*; freygebig, mild. 3) largus opum, Virg. *sok vagyonnal bíró, sok jószágú*; reich an Gütern. Comp. largior, Sup. largissimus, Cic.

Lārĭdum, v. Lardum, i, n. 2. *szalonna*; der Speck. Plaut. Ovid.

Lārĭfūga, ae. c. *kóborló*; ein Herumstreicher. Petron.

Lārignus, a, um, *veresfenyőből való*; vom Lärchenbaume. Vitruv.

Lārīnum, i, n. 2. urbs Italiae.

Lārissa, ae, f. 1. urbs Thessaliae. Hinc: Larissaeus, a, um, i. e. ex urbe Larissa, etc.

Lārius, ii, m. 2. lacus, in Italia superiori, hodie: Lago di Como, Virg.

Lārix, ĭcis, c. 3. *veresfenyő*; der Lärchenbaum. Vitruv.

Lāros, vide: Larus.

Larumna, es, f. 1. urbs Cariae.

Lārus v. —os, i, m. 2. *tsüllő, sirály*; die Mewe. Plin.

Larva, ae, f. 1. *ijjesztő*; ein Gespenst. Plaut. 2) *a' bogarak lárvája, kukattza, v. hernyója*; die Larve. 3) *álortza*; die Larve, Maske. Horat.

Larvālis, e, *ijjesztőforma*; gespenstermäßig. Senec. 2) *álortzás*; verlarvt.

Larvatus, a, um, *megigézett*; bezaubert, behext. Plaut.

Larvo, āvi, ātum, āre, 1. *megigézni*; behexen, bezaubern. Firmic.

Lāryngŏtŏmĭa. ae. f. 1. *gégemetszés*; ein Schnitt in die Luftröhre. Operatio chirurgica.

Lārynx, yngis, m. 3. *gége, levegőtsö, lélekzőtsö*; die Luftröhre, Gurgel, Kehle. Anatom.

Lāsānum, i, n. 2. *éjjelimedentze*; ein Nachtgeschirr, Nachttopf. Hor.

Lascīve, Adv. *pajzánúl, pajkosan, tsintalanúl*; muthwillig, leichtfertig. 2) *buján, bujamódon, fajtalanúl*; geil, unzüchtig. Mart.

Lascīvia, ae, f. 1. *bujaság*; die Geilheit. 2) *fajtalanság, pajzán beszéd*; Frechheit im Reden, Ausgelassenheit. 3) *pajkosság, szilajság, ledérség, tsintalanság*; der Muthwille, Schäkerey. Svet. Cic.

Lascīvĭbundus, a, um, *buja, bujálkodó*; üppig. 2) *pajkos, szilaj, pajzán, tsintalan*; muthwillig, ausgelassen, frech. Plaut.

Lascīvio, ĭi, ītum, īre. 4. *bujálkodni*; geil seyn, üppig seyn oder thun. Arbores lasciviunt; *bujálkodnak a' fák, az az: igen kövérek, szerfelett nőnek, szaporítnak, 's a' t.* die Bäume wachsen üppig. 2) *tsintalakodni, pajkoskodni, szilajkodni*; muthig seyn, muthwillig herum springen, schäkern. Agnus lascivit fuga, Ovid.

Lascīvĭtas, ātis, f. 3. *tsintalanság, pajkosság, szilajság, vásottság*; die Leichtfertigkeit, der Muthwille. 2) *bujaság, fajtalanság*: die Geilheit.

Lascīvĭter, Adv. *pajkosan, tsintalanúl, szilajúl, vásottan*; muthwillig. 2) *buján, fajtalanúl*; geil.

Lascīvŭlus, a, um, Dim. *vásottatska, pajkosatska, tsintalanotska*; muthwillig. 2) *buja, fajtalan, tisztátalan, parázna*; geil, unkeusch, unzüchtig. 3) e. gr. oratio, Gell. *igen tzifra*; zu geschmückt. Comp. -ior, Ovid. Superl. -issimus, Svet.

Lāser, ĕris, n. 3. succus Lasarpitii.

Lāserpĭtĭum, (Laserpicium) ĭi, n. 2. *bordamag*; eine Pflanze.

Lāssātus, a, um, *fáradt, el v. megfáradt, elfárasztott*; ermüdet.

Lassesco, ĕre. 3. *fáradni, el, v. megfáradni*; ermüden, müde werden. Plin.

Lassĭtūdo, ĭnis, f. 3. (lassus) *elfáradás, fáradtság, ellankadás, lan-*

kadtság; die Müdigkeit, Mattigkeit. Lassitudine acquiescere, Nep. *megpihenni, magát kipehenni*; ausruhen.

Lasso, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem, Tibull. Cels. corpus, Ovid. *el*, v. *megfárasztani*; müde machen, ermüden.

Lassŭlus, a, um, Dim. *fáradtatska, lankadtatska, bádjadtatska*; müde, matt. Lassulus animo a labore, Catull.

Lassus, a, um, e. gr. via, et de via, Ovid. (*az útazástól*; von der Reise) *fáradt, elfáradt, lankadt, bádjadt*; müde, matt. 2) e. gr. animi, Ovid. Plaut. *boszszús, kedvetlen*; verdrossen. 3) e. gr. terra, Plin. *elhasznált, használás által elromlott föld*; ein abgenutztes Land. 4) res lassa, Plaut. *roszsz állapot*; ein schlechter Zustand.

Lastaurus, i, m. 2. *szemtelen, buja ember*; ein unverschämter unzüchtiger Mensch. Sueton.

Lāte, Adv. *szélesen, hoszszan*; breit, weit. Longe lateque, Cic. *körűlbelől, mindenfelől*; weit und breit. 2) e. gr. omnia perscribere ad aliquem, Cic. *bőven, hoszszasan, környűlállásosan*; weitläuftig. Comp. -ius, Liv. Superl. -issime, Cic.

Lātĕbra, ae, f. 1. (lateo) *rejtekhely, búvóhely, barlang, titkos zugoly, zut, kuszkó*; ein verborgener Ort, ein heimlicher Winkel, Schlupfwinkel. 2) *szín, palást, mentség*; der Vorwand, die Entschuldigung. Quaerit latebram delicto, Cic. *igyekszik magát kimenteni*; er suchet sich herauszureden. 3) e. gr. scribendi, Gell. *titkos, v. rejtett írás, titkos betűkkel való írás*; eine verborgene Schrift, z. B. mit Ziffern.

Lătĕbrĭcŏla, ae, c. 1. *odú, v. barlang lakosa*; ein Bewohner der Höhlen.

Lătĕbrōse, Adv. e. gr. se occultare, Plaut. *titkosan, titkon, elrejtezve, rejtekben*; heimlich, in einem Winkel.

Lătĕbrōsus, a, um. *odús, zugolyos, v. barlangos, elrejtett, rejtett, setét, p. o. hely*; voll Höhlen, winklicht, verdeckt, finster.

Lătenter, Adv. *lappangva, rejtezve, rejtekben*; im Verborgenen, insgeheim. Cic.

Lătĕo, ui, ēre, 2. *lappangani, rejtekben lenni*; verborgen oder versteckt seyn. 2) *esmeretlen lenni*; unbekannt seyn. Hoc me, v. hoc mihi latet, Ovid. 3) *a' törvény, v. törvényszék előtt bújkálni*; dem Gerichte zu entgehen suchen. 4) *magát a' világtól elvonni, hivatalt nem vállalni*; sich der Welt entziehen, kein Amt annehmen. 5) e. gr. sub umbra amicitiae Rom. Liv. *bátorságban lenni, semmitől nem félni*; sicher seyn, nichts zu fürchten haben.

Lăter, ĕris, m. 3. *tégla, vályog*; ein Ziegel. e. gr. coctus, v. coctilis, Vitr. *égetett tégla*; ein gebrannter Ziegel. Laterem lavare, Ter. Prov. *rostával merni, v. meritni a' vizet, az az, hijában munkálódni*; Wasser mit dem Siebe schöpfen, d. h. umsonst arbeiten.

Lătĕrālis, e, (latus, eris) *óldalt illető, óldalon lévő, óldali, óldal*; die Seite betreffend, da befindlich e. gr. dolor, Lucil *óldalfájás, óldalnyilallás*; das Seitenweh, Seitenstechen. 2) Subst. *hűséges társ, ki nem távozik az ember mellől*; ein Gefährte, der stets um einen ist. Petron. Diac

Lătĕrāmen, inis, n. 3. *valami téglából tsinált, téglamív*; etwas aus Ziegeln verfertigtes.

Lătĕrānus, i, m. 2. patricius Romanus. 2) deus focorum. Arnob.

Lătĕrārius, a, um, (later) *téglát illető, ahoz tartozó, v. való*; die Ziegelsteine betreffend, dahin gehörig. e. gr. terra, Plin. *agyagos*; thonig. 2) Subst. *téglavető, a' ki téglát tsinál, v. éget*; ein Ziegelbrenner. Lateraria, sc. officina, Plin. *téglavető, téglaégető, a' hol vetik, v. égetik a' téglát*; eine Ziegelhütte.

Lătĕrārius, a, um, (latus, eris), *óldalt illető, óldalra való*; die Seiten betreffend. Lateraria, sc. tigna, Vitruv. *óldalgerendák*; Seitenbalken.

Lătercŭlensis, is, m. 3. (laterculum) i. e. gerens curam laterculi, Cod. Just.

Lătercŭlum, i, n. 2. (Dim. a later) *az ország minden hivataljainak lajstroma*; ein Verzeichniß aller Ämter des Landes. Cod. Just.

Lătercŭlus, i, m. 2. Dim. *téglátska*; ein kleiner Ziegel.

Lătĕrensis, e, (latus, eris) *óldalt*, v.

oldalról lévő; zur Seite befindlich. 2) Subst. *drabant*; ein Trabant.

Lateriānus, a, um, vide: Lateritanus.

Lātĕrīcius, a, um, (later) e. gr. murus, Caes. *téglából tsinált*, *téglából álló*, *tégla*; aus Ziegeln gemacht oder bestehend. Opus latericium, Colum. v. tantum laetericium, Caes. *tégla munka*, *téglamív*; Arbeit aus Ziegeln.

Lătĕrīna, ae, f. 1. *tégla égető*, *téglavető*, *a' hol téglát vetnek*, *tégla vető*, *v. égetőhely*; eine Ziegelhütte. Tertull.

Lateritānus, v. Lateritiānus, a, um, e. gr. pirum, Colum. *körtvély faj*; eine Art Birnen. Vocantur haec pira etiam: Lateriana, Plin. v. Lateresiana, Macrob.

Lăterĭtius, a, um, i. q. Latericius.

Lăterna, v. Lanterna, ae, f. 1. *lámpás*, *méts*, *métselő lámpás*, *métslámpás*, *métses*; die Laterne, Lampe.

Lăternārius, (Lantern.) ĭi, m. 2. *lámpáshordó*; ein Laternenträger.

Latesco, ĕre, 3. (latus) *szélesedni*; breit werden. e. gr. in ventrem, Colum. *vastagodni*, *hasasodni*; dick werden. 2) (lateo) *elrejtezni*, *elbujni*; sich verbergen.

Lătex, ĭcis, m. 3. *minden a' mi nedves*, *folyótest*, *p. o. víz*, *bor*, *'s a' t.* allerley Feuchte, eine Flüssigkeit, als Wasser, Wein. Cupido laticum frugumque, Lucret. 2) *szomjúság*, *'s éhesség*; Durst und Hunger. Copia laticum, Ovid. i. e. fluviorum. 3) Palladii latices, Ovid. *olaj*; das Öhl. 4) e. gr. niveus, Prud. *tej*; die Milch. 4) *vizér*, *víz ere*; eine Wasserader.

Lathyris, ĭdis, f. 3. *ebtéjfű neme*; eine Art von Wolfsmilch. EuphorbiaLathyris, L.

Lathyrus, i. m. 2. *bükkön*; eine Art Feldwicken.

Lătiālis, e, *Látiumot illető*, *Látiumi*; Latium betreffend, Latinisch. e. gr. sermo, Plin. *Látiumi*, *v. deák beszéd*, *v. nyelv*; die lateinische Sprache. Latialis Jupiter, v. Latiarius, qui Feriis latinis a Latii incolis colebatur. Svet.

Lătĭālĭter, Adv. *Látiumi módon*, *deákúl*; Latinisch, Lateinisch. Sidon.

Lătĭar, āris, n. 3. festum Jovis Latialis.

Lătĭāris, e, i. q. Latialis.

Lătĭārĭter, i. q. Latialiter.

Lătĭārĭus, a, um, i. q. Latiaris, e. gr. Iupiter, Plin.

Lătĭbŭlo, āre, 1. (latibulum) i. q. lateo, Non.

Lătĭbŭlor, āri, Dep. 1. i. q. lateo, Acc.

Lătĭbŭlum, i, n. 2. *odú*, *üreg*, *rejtekhely*, *búvóhely*, *zugoly*; eine Höhle, wo man sich verbirgt. 2) *magánoshely*; ein einsamer Ort.

Lātĭclāvĭa, ae, f. 1. Laticlavium, ĭi, n. et Laticlavus, i, m. 2. tunica senatorum Romanorum propria a clavorum (*veres bársony sújtás*: ein Streifen Purpur) latitudine. 2) dignitas senatoria.

Lātĭclāvĭālis, e, ad dignitatem senatoriam pertinens. Grut. in Inscr.

Lātĭclāvĭus, ĭi, m. 2. senator Romanus 2) filius senatoris, qui etiam tunica laticlavia vestitus incedit, Svet.

Lātĭclāvĭus, a, um, ad dignitatem senatoris pertinens, e. gr. tunica, i. e. vestis senatorum propria.

Lātĭfŏlĭus, a, um, (latus et folium) *széleslevelű*; breitblätterig. Plin.

Lātĭfundĭum, ĭi, n. 2. *nagy*, *v. széles kiterjedésű mezei jószág*; ein großes Landgut.

Lătīne, Adv. *deákúl*; lateinisch. 2) more Latinorum.

Lătīni, ōrum, m. 2. plur. incolae Latii.

Lătīniensis, e, i. q. Latinus.

Lătīnĭtas, ātis, f. 3. *deák beszéd*, *deák nyelv*, *deák kifejezés*, *deákság*; lateinische Sprache, lateinischer Ausdruck. 2) jus Latinorum, v. Latii.

Lătīnĭzo, āre, 1. *deákra fordítni*; in Latein übersetzen. Coel. Aur.

Lătīno, āre, 1. idem. Coel. Aur.

Lătīnus, a, um, *Látiumot illető*, *oda tartozó*, *Látiumi*; Latium betreffend, dahin gehörig, Latinisch. e. gr. lingva, Cic. *deák*; Lateinisch. Vertere in latinum, Quintil. Comp. -ior, Superl. -issimus, August. 2) e. gr. via, i. e. incipiens a porta Latina. 3) e. gr. porta, quae in vicinio portae Capenae fuit.

Lătīnus, i, m. 2. rex Aboriginum, socer Aeneae.

Lātĭo, ōnis, f. 3. (fero) *ajánlás*; die Antragung, der Antrag. 2) e. gr. suffragii, Liv. *voksolás*; die Votirung. 3) e. gr. auxilii, Liv. *segítés*, *segítség*, *segedelem*, *segedelem nyújtás*; die Hülfeleistung.

Lātĭpes, ĕdis, m. 3. *széles lábú*; breitfüßig. Avien.

Lătĭtābundus, a, um, *lappangó*; sich versteckt haltend. Sidon.

Lătĭtātĭo, ōnis, f. 3. (latito) *lappangás*; das sich versteckt halten. Quint.

Lătĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *lappangani, elrejtezni, dugaszba lenni*; versteckt, verborgen seyn, sich versteckt halten.

Lātĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szélesség*; die Breite. 2) e. gr. verborum, Cic. *hosszas v. bő beszéd*; breite Aussprache. 3) *bőség az előadásban, 's kifejezésben*; der Reichthum im Vortrage und Ausdrucke, Platonica, Plin. Ep.

Lătĭum, ĭi, n. 2. terra Latinorum in Italia, erat duplex: vetus, et novum, Hodie: Campagna di Roma. 2) forum antiquum Romae, cum Deorum consentium aureatis statuis. 3) i. q. Latinitas, i. e. jus Latii.

Lătĭus, a, um, *Látiumi, Deák, Római*; Latinisch, Lateinisch, auch Römisch.

Latmus, —os, i, m 2. mons Cariae. Hinc: Latmius, a, um, *Latmusi*; Latmisch Ovid.

Lāto, us, f. 4. dea Latona. Varr.

Lātōĭdes, ae, m. 1. filius Latonae, i. e. Apollo. Plur. Latoidae, i. e. Apollo et Diana.

Lātōis, v. Letois, idis, et idos, f. 3. filia Latonae, i. e. Diana.

Lātōĭus v. Lētōĭus, a, um, i. q. Latonius. 2) Subst. i. q. Apollo.

Latŏmĭa, ae. vide: Lautumia.

Lātōna, ae, f. 1. mater Apollinis et Dianae Hinc: Latonia, ae, f. 1. i. q. Diana Latonius, ĭi, m. 2. i q. Apollo.

Lātōnĭgĕna, ae, c. 1. *Apolló, v. Diána*, Latonigenae duo, i. e. Apollo et Diana, Ovid.

Lātōnĭus, a, um, *Latónai, Latónát illető, ő hozzá tartozó*; Latonisch, die Latona betreffend, dahin gehörig.

Lātor, ōris, m. 3. (fero) *vivő, hordozó, a' ki valamit viszen*; ein Träger. 2) legislator, Cic. *törvényadó*; ein Gesetzgeber.

Lātōus, a, um, i. q. Latoius, Ovid.

Lātrābĭlis, e, *ugató*; bellend. Coel. Aur.

Lātrātor, ōris, m. 3 *ugató*; ein Beller. 2) *rágalmazó*; ein Verläumder.

Lātrātus, a, um, *megugatott*; angebellt.

Lātrātus, us, m. 4. *ugatás*; das Bellen. Virg. Colum. Latratus edere, *ugatni*; bellen. Ovid.

Lātrĭa, as, et ae, f. 1. idem quod Cultus, *szolgálat, isteniszolgálat*; der Dienst, Gottesdienst.

Lātrīna, ae, f. 1. *ferdő, fördő*; das Bad. Lucil. 2) *árnyékszék, pervata*; der Abtritt.

Lātrīnum, i, n. 2. (contr. pro: lavatrinum, a lavo) *ferdő, fördő*; das Bad. Lucil.

Lātro, āvi, ātum, āre, 1. *ugatni, mint a' kutya*; bellen wie ein Hund. 2) *kívánni*; fordern, begehren. Natura nil aliud sibi latrat, nisi, etc. Lucr. 3) stomachus mihi latrat, Hor. *igen, nagyon, v. erősen ehetném*; es hungert mich sehr. 4) suspicione latratote, Cic. *ha gyanútok van, bé, v. megjelentsétek*; wenn Verdacht vorhanden ist, sollt ihr es melden. 5) e. gr. aliquem, Hor. *valakit szidni, rágalmazni*; einen mit Schmähworten anfallen.

Lātro, ōnis, m. 3. *katona, drabant*; ein Soldat, Trabant. 2) *tolvaj, útonálló, haramia, gyilkos*; ein Räuber, Straßenräuber, Mörder. 3) *kálkulus, v. közlegény a' sakk, v. ostáb lajdtékban*; ein Stein im Schach- oder Bretspiele. Latronum praelia ducere, Ovid. 4) *vadász*; der Jäger. Virg. 5) Porcius Latro, orator et rhetor, Quint.

Lātrōcĭnālis, e, (latrocinium) *tolvajokat, v. haramiákat illető, haramiai, haramia, ragadozó*; die Räuber betreffend, räuberisch, straßenräuberisch.

Lātrōcĭnālĭter, Adv. *ragadozó, tolvaj, v. haramia módon*; räuberisch, straßenräuberisch. Mart. Cap.

Lātrōcĭnātĭo, ōnis, f. 3. *ragadozás, tolvajság, zsiványság, útonállás, haramiáskodás*; die Räuberey, der Straßenraub. Plin.

Lātrōcĭnĭum, ĭi, n. 2. *hadiszolgálat, katonáskodás*; der Kriegsdienst. Apud regem in latrocinio esse, Plaut. 2) *tolvajság, ragadozás, zsiványság, útonállás, haramiáskodás, gyilkosság*; der Mord. 3) Trop. *ravaszság, csalárdság*; der Rank, die Betrügereyn.

Lātrōcĭnor, ātus sum, āri, Dep. 1. *hadiszolgálatot tenni, katonáskodni*; Kriegsdienste thun, Soldat seyn. Plaut. 2) *ragadozni, tolvajkodni*,

zsiványkodni, haramiáskodni, úton állósdgot űzni; Räuberey oder Straßenräuberey treiben.

Lātrōniānus, a, um, oratorem Porcium Latronem concernens.

Lātruncŭlārius, a, um, *ostábla, v. sakkjátékot illető, ahoz való*, das Brett- oder Schachspiel betreffend. e. gr. tabula, Senec. *sakktábla*; das Schachspielbret.

Lātruncŭlātor, ōris, m. 3. *vérbíró*; ein Blutrichter. Ulp. 2) *tömlötztartó, haramianyomozó, porosztó*; ein Profoß, der die Untersuchung wider die Räuber hat. Pandect.

Lātruncŭlus, i, m. 2. Dim. *zsivány, haramia*; ein Straßenräuber. 2) *kálkulus, v. közlegény, az ostábla, v. sakkjátékban*; der Stein im Schach- oder Bretspiele. Senec.

Lātŭmia, ae, vide: Lautumia.

Lātus, a, um, (fero) *hozott, vitt, adott*; gebracht, getragen, gegeben.

Lātus, a, um, e. gr. via, Cic. flumen, Caes. *széles*; breit. 2) e. gr. culpa, JCt. *tetemes hiba*; ein großes Verschulden. 3) e. gr. oratio, Cic. *bő, szélesen kiterjedő, 's tzifra*; weitläuftig und geschmückt. 4) *sikeres, materiával bővölködő, annak bővíben lévő*; ergiebig, reich an Materie. Pauca dicemus, non quo non latus locus sit, Cic. 5) rationes latiore specie, non ad tenue elimatas, Cic. *közértelmű, köznéphez alkalmaztatott, v. könnyen érthető, nem fellengős okokat*; populäre, nicht subtile Gründe. Comp. -ior, Superl. -issimus, Solin.

Lătus, ĕris, n. 3. *óldal*; die Seite. Latus praebere, Cic. (de gladiatoribus) *oldalát, testét, v. magát nem óltalmazni*; die Seite, oder den Leib nicht decken. 2) *mejj*; die Brust. Bonis lateribus est, Cic. *erősen, v. nagyon tud beszéllni, jó mejje, v. tüdeje van*; er kann stark reden, er hat eine gute Brust oder Lunge. Beneficium lateris, Plin. *a' beszéllő, v. orátor jó tüdeje*; die gute Lunge eines Redners. 3) latere recto discedere, Ter. *ép kézzel lábbal meg menekedni*; mit ganzer Haut davon kommen. 4) homines a latere, Curt. *jó barátok*; gute Freunde. 5) *levél óldal, oldalsumma*; die Seite eines Blattes, oder die Summe. 6) *nemzetség, háznép, familia, háziteléd*; das Geschlecht, die Familie, das Hausgesinde. Plin. 7) *hadirendbe állított sereg, v. tábor óldala*; die Flanke, oder Seite bey einer Armee, wenn sie in Schlachtordnung gestellt ist. Curt. 8) *víz, v. folyóvíz partja*; die Ufer des Flusses. Mela.

Lătuscŭlum, i, n. 2. Dim. *óldalatska, óldal*; das Seitchen, die Seite. Lucret.

Laudābĭlis, e, *ditséretre méltó, ditséretes*; lobenswerth, löblich. 2) e. gr. mel, vinum, Plin. *jó a' maga neméhen, betses, derék*; gut in seiner Art, schätzbar.

Laudabĭlĭtas, ātis, f. 3. *ditséretesség, titulus*; die Löblichkeit, als ein Titel. Cod. Theod.

Laudābĭlĭter, Adv. *ditséretesen*; löblich. Comp. -ior, Val. Max.

Laudandus, a, um, *ditsérendő, ditséretre méltó*; lobenswerth. Ovid.

Laudānum, i, n. 2. *mákból való álomhozó orvosság*; ein schlaferweckendes Arzneymittel aus Mohnsaamen. Med.

Laudāte, Adv. *ditséretesen, ditsérettel*; löblich. Comp. -ius, Superl. -issime. Plin.

Laudātio, ōnis, f. 3. *ditsérés, ditséret, ditsérőbeszéd*; das Lob, die Lobrede. 2) e. gr. funebris, Quint. *halotti beszéd*; die Leichenrede. 3) testimonium, de vita in provinciis a praefectis acta, per legatos Romam missum.

Laudātīvus, a, um, *ditsérethez való, ditsérést illető, ditsérő*; zum Lobe gehörig, das Loben betreffend, lobend.

Laudātor, ōris, m. 3. e. gr. rerum, Cic. *ditsérő, magasztaló*; ein Lober, Lobredner.

Laudātōrius, a, um, i. q. Laudativus.

Laudātrix, īcis, f. 3. *ditsérő, magasztaló (asszony, v. leány)*; eine Loberinn, Lobrednerinn.

Laudātus, a, um, *ditsért, magasztalt*; gelobt, gepriesen. Comp. -ior, Gell. Superl. -issimus, Plin.

Laudĭcoenus, i, m. 2. *élődi, más nyakán élősködő, tányérnyaló*; ein Schmarotzer, Tellerlecker. Plin. Ep.

Laudĭdignus, a, um, *ditséretre méltó*; lobenswerth. Gloss.

Laudĭfico, āre, 1. *ditsérni*; loben. Idem.

Laudo, āvī, ātum, āre, 1. (laus) *ditsérni, magasztalni*; loben, rühmen. e. gr. aliquem pleno ore, Cic. *tele torokkal, v. igen ditsérni*; sehr loben. 2) *valakire útalni, valakit említni, v. felhozni*; sich auf einen berufen, einen anführen. Auctorem aliquem laudare, Cic. *felhozni, megnevezni*; anführen, nennen. 3) e. gr. aliquem testem, Plaut. *tanúnak felvenni*; zum Zeugen nehmen.

Lăvēndŭla, ae, f. 1. vide: Lavandula.

Laurĕa, ae, f. 1. *borostyán, v. babérlevél*; ein Lorbeerblatt. 2) *babérfa*; ein Lorbeerbaum. Spissa ramis laurea, Hor. 3) *babérág, babér, v. borostyánkoszorú*; ein Lorbeerzweig, Lorbeerkranz. Etiam: Lorea, Cato.

Laurĕātus, a, um, *borostyánnal, v. babérral koszorúzott, borostyán, v. babérkoszorúval, v. ággal feldíszített, borostyános, babéros*; mit Lorberen bekränzt, mit einem Lorberzweige oder Lorberkranze geschmückt oder versehen. 2) laureatae literae, Lamp. *borostyán, v. babérlevelekbe takargatott levél*; ein Brief, der in Lorberblättern eingewickelt ist. 3) lictores laureati, Cic. i. e. laureatos fasces ante imperatorem ferentes.

Laurens, tis, o. *Laurentum városhoz tártozó, Laurentumi*; zur Stadt Laurentum gehörig, Laurentisch.

Laurenālĭa, n. plu. Laurentiae festa.

Laurentĭa, ae, f. 1. Romuli et Remi nutrix.

Laurentīnus, a, um, i. q. Laurens, Martial. Laurentinum meum, sc. praedium, Plin. Ep. 2) *Laurentiát illető*; die Laurentia betreffend. e. gr. Laurentinae feriae, Varr. i. q. Larentalia.

Laurentis, ĭdis, f. 3. i. q. Laurentina, Enn.

Laurentum, i, n. 2. urbs Latii.

Laurĕŏla, ae, f. 1. Dim. *babér, v. borostyánkoszorú, babérág*; ein Lorberzweig, Lorberkranz. Erat insigne triumphantium, hinc ponitur etiam pro triumpho. Laureolam in mustaceo quaerere, Cic. *tsekélységekben ditsőséget keresni*; in Kleinigkeiten Ruhm suchen.

Laurētum, i, n. 2. *borostyán, v. babérfáskert, v. erdő*; ein Lorbergarten, Lorberwald.

Laurĕus, a, um, *borostyanból, v. babérfából való, borostyán, babér*; vom Lorberbaume.

Laurex, v. Laurix, ĭcis, m. 3. *fiatal v. gyenge tengerinyúl*; ein junges Kaninchen. Plin.

Laurĭcŏmus, a, um, e. gr. mons, Lucret. *borostyánnal, v. babérfával benőtt*; lorberhaarig, mit Lorbern besetzt.

Laurĭfer, a, um, e. gr. tellus, Plin. *borostyán. v. babérfatermő*; Lorberbäume tragend. 2) *borostyán, v. babérkoszorút viselő*; einen Lorberkranz tragend. Lucan.

Laurĭger, a, um, *borostyán, v. babérkoszkorút viselő*; einen Lorberkranz tragend.

Laurīnus a, um, *borostyánból, v. babérból való, borostyán, babér*; von Lorbern. Plin.

Laurĭōtis, is, f. 3. ex regione Atticae Laurion.

Laurĭpŏtens, tis, c. i. q. Lauriger.

Lauron, ōnis, urbs Hispaniae. Hinc: Lauronensis, e, Plin. illuc pertinens.

Laurus, i, 2. et us, f. 4. *babérfa*; ein Lorberbaum. e. gr. silvestris, Ovid. *vad babérfa*; ein wilder Lorberbaum. 2) *borostyán, v. babérkoszorú*; ein Lorberkranz.

Laus, dis, f. 3. *ditséret, ditsőség*; das Lob, der Ruhm. Magnis in laudibus esse, Cic. *ditséretben lenni, igen ditsértetni*; sehr gelobt werden. Laudes congerere alicui, Svet. *ditséreteket halmazni valakire*; einen mit Lobsprüchen überhäufen. 2) *ditséretes dolog, tett, v. tselekedet*; löbliche Sache, That oder Handlung. Quarum laudum gloriam adamasti, Cic. 3) *bets, betse valaminek*; der Werth einer Sache. Coccum in laude est, Plin.

Laute, Adv. e. gr. vivere, Nep. *úri módon, pompásan*; prächtig, herrlich. 2) e. gr. munus suum administrare, Ter. *jól, helyesen*; wohl. Comp. -ius, Cic. Superl. -issime.

Lautĭa, ōrum, n. plur. dona ad victum lautiorem necessaria, quae legalis peregrinis, aliisque nobilibus hospitibus a Romanis dabantur, Liv.

Lautĭtĭa, ae, f. 1. elegantia, mundicies in cibo et vestitu.

Lautĭuscŭlus, a, um, (Demin. a Compar. lautior) *alkalmas, v. eléggé úri, uras, úri modon való, v. pompás*; ziemlich prächtig. Apul.

Lautŭlae, ārum, f. 1. plur. locus extra Romam, ubi thermae calidae erant.

Lautŭmĭa v. Lātŏmia, ae, f. 1. *kőbánya*; ein Steinbruch. 2) *fogház, tömlötz*; ein Gefängniß.

Lautus, a, um, (lavo) *mosott*; gewaschen. Lautae manus, Hor. 2) *úri, uras, pompás, tisztos, ékes, takaros, drágaldtos, drága*; herrlich, prächtig, nett, köstlich 3) *gazdag, bév, bő, bőséges*; reichlich. In lauta et bene aucta parte esse, Ter. *gazdag jövedelmének lenni*; sein Auskommen reichlich haben. 4) e. gr. homo, Cic *módos, jeles, udvari*; galant. Comp lautior, Svet. Superl. lautissimus, Plin.

Lăvācrum, i, n. 2. (lavo) *ferdő, feredő*; das Bad Gell.

Lăvandrĭa, ōrum, n. 2. plur. *mosdeszköz, mosdáshoz tartozó, v. való dolgok*; das Waschzeug, die Sachen die zum Waschen gebraucht werden.

Lăvandŭla, ae, f. 1. *levendula*; die Lavendel. Linn.

Lăvātĭo, ōnis, f 3. *mosdás, mosódás, ferdés, feredés fördés*; das Waschen, Baden. 2) *mosdóedény, mosdó*; ein Lavor, Waschgeschirr. 3) *fördő, ferdő, feredő*, ein Bad.

Lăvātrīna, ae, f. 1. *fördő, ferdő*; das Bad. 2) *árnyékszék, pervála*; ein Privet, Abtritt, Cloak. Varr.

Lăverna, ae, f. 1. dea latronum. 2) cognomen Dianae. 3) portus in vicinio Athenarum. 4) m. *embertolvaj*; ein Menschenräuber.

Lăvernālis, e, 1. ad deam latronum pertinens. e. gr. porta, Varr. porta Romae.

Lăvernĭo, ōnis, m. 3. *tolvaj*; der Dieb. Fest.

Lavīci, Lavicum, Lavicanus, i. q. Labici etc.

Lăvīnia, ae, f. 1. Latini filia, Aeneae uxor.

Lăvīnĭum (Lavinum), ĭi, n. 2. urbs Latii, ab Aenea condita. Hinc: Laviniensis, e, illuc pertinens. Lavinienses, incolae ejusdem. Lavinius, a, um, i. q. Laviniensis. Laninus, a, um, i. q. Lavinius.

Lăvĭto, āre, 1 Frequ. *gyakran mosni, mosogatni*; oft waschen.

Lăvo, lāvi (lavavi), lăvātum et contr. lautum et lotum, lavāre. e. gr. manus, Cic. *mosni*; waschen. 2) *feresztení*; baden. Lavari, Cic. Caes. Lavare, v. lavĕre sc. se, Plaut. *feredni, fördeni*; sich baden. 2) Trop. *elmosni*; wegwaschen. e. gr. peccatum precibus, Ter. *menteni*; entschuldigen.

Laxāmentum, i, n. 2. e. gr. seriarum curarum, Plin *engedés, tágítás, alábbhagyás, enyhités*; die Nachlassung, Lüftung. 2) *nyúgodalom, üresség, üres idő, pihenés*; die Ruhe, Muße. Nancisci pauxillum laxamenti. Cic. 3) *könnyebbség, enyhülés*; die Erleichterung. e. gr. ventris, Macr. *szék, szükség, hasürülés*; der Stuhlgang. 4) *tér, kézsag*; der Raum.

Laxātĭo, ōnis, f. 3. *tágítás, megtágitás, tágúlás, valaminek tágassága*; die Erweiterung, oder die Weite einer Sache. Vitruv.

Laxātīvus, a, um, *enyhitő*; lindernd. Coel. Aur.

Lăxātus, a, um, *megtágitott*; erweitert. 2) *meg, v. feloldott, v. óldozott*; aufgelöset, losgemacht. Comp. laxatior, Plin.

Laxe, Adv. *böven, tágasan, téresen*; weit, geräumig. Laxe distare, Plin. *messze lenni, v. feküdni*; weit, abgelegen seyn. 2) *határtalanúl, szabadosan, szabadon*: uneingeschränkt, frey. Comp. laxius, Sallust. Superl. laxissime.

Laxĭtas, ātis, f. 3. e. gr. domus, Cic. *bövség, tágasság, téresség*; die Weite, Geräumigkeit. e. gr. viarum, Colum. *széles út*; ein weiter Weg. 2) *engedés, tágúltság*; die Nachlassung, Schlaffheit.

Laxo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. foramina, Ovid. *tágítni, bövítni, szélesítni*; weit machen. 2) *hasat hajtani*; purgiren. 3) e. gr. habenas equo, Curt. *meg, v. neki ereszteni a' zabolát*; den Ziegel schießen lassen. 4) e. gr. a vinculis, Cic. *felóldozni, megszabadítni*; befreyen, losmachen. 5) e. gr. animum a laboribus, Liv. *megpihenni, magát kipihenni, ki, v. megnyugodni*; sich ausruhen, erholen. 6) e. gr. tempus, Sen. *meghosszabítni*; verlängern. 7) e. gr. spiritum, Curt. *kifúni magát*; verschieben. 8) e. gr. aliquem curis, Cic. *valaki gondjait elszéleszteni, gondjaitól megmenteni*, v.

megszabadítani; einen der Sorgen entladen. 9) annona haud multum laxaverat, Liv. *a' drágaság nem igen múlt*, *v. nem igen szűnt*; die Theurung hatte nicht sehr nachgelassen. 10) e. gr. iram, Stat. *mérsékelni*, *benne alább hagyni*; mäßigen. 11) e. gr. manipulos, Caes. *el*, *meg*, *v. kibontani*; auseinanderstellen. 12) e. gr. animos judicum, Cic. *meg engesztelni*; besänftigen. 13) e. gr. claustra, Virg. *ki*, *v. felnyitni*; aufthun.

Laxus, a, um, *lágy*, *puha*, weich. 2) e. gr. calceus, Hor. toga, Tibull. *tág*, *bő*; weit, geräumig. 2) *nekieresztkedett*, *tágúlt*; schlaff. Funes laxi, Virg. 4) *nagy*, *szélesen kiterjedő*; groß, weitläufig. Laxae opes, Mart. Comp. laxior, Colum. Superl. laxissimus.

Lĕa, ae, f. 1. *nőstény oroszlán*; eine Löwinn. Virg.

Lĕaena, ae, f. 1. idem. Cic. 2) meretrix Athenis, Plin.

Lēander, dri, v. Lēandrus, i, m. 2. juvenis Abydonensis, puellae Erus amator. Ovid.

Lĕarchus, i, m. 2. Athamantis et Inus filius, tenellus a patre in furore occisus. Ovid.

Lĕbădīa, ae, f. 1. urbs Boeotiae.

Lĕbĕdus (—os), i, f. 2. oppidum Joniae.

Lĕbēris, idis, f. 3. *kigyóbőr*; ein Schlangenbalg. Leberide nudior, Prov. *mezítelen*, *mesztelen*, *tsupasz*; nackt, bloß. 2) Masc. Nom. propr. viri pauperi.

Lĕbes, ētis, m. 3. *tégely*, *üst*, *serpenyő*, *'s a' t. értzből*; ein eherner Tiegel, Kessel, eine eherne Pfanne.)(

Lĕchaeum, i, n. 2. portus Corinthi.

Lecte, Adv. *kikeresve*, *válogatva*; auserlesen. Superl. lectissime, Cic.

Lectīca, ae, f. 1. *vivőágy*, *vivőszék*, *bőrös*, *v. párnás nagy szék*, *emelő*, *v. hordó eszköz*, *gyaloghintó*, *lektika*; ein Tragb—e, Palankin, eine Trage, Sänfte. 2) *testhordó*, *Szent Mihály lova*; eine Bahre

Lectīcārĭŏla, ae, f. 1. quae lecticarios amat. Martial. Nomen ridiculum.

Lectīcārĭus, ii, m. 2. *gyaloghintó*, *v. lektika hordó*; ein Sänftenträger. 2) *halotthordó*; ein Leichenträger.

Lectīcŭla, ae, f. 1. Dim. i. q. parva lectica.

Lectĭo, ōnis, f. 3. *olvasás*; das Lesen. Accelerare lectionem, Quint. *sebessen olvasni*; geschwind lesen. 2) *választás*; die Wahl. Eam lectionem nemo ratam habuit. Liv. 3) e. gr. lapidum, Colum. *szedés*, *gyűjtés*, *hordás*; eine Lese, Sammlung. 4) *letzke*; eine Lection.

Lectisternĭātor, ōris, m. 3. *ágyvető*; ein Bettmacher. Gloss. 2) *a' ki asztalhoz*, *ebédhez*, *v. vatsordhoz való székeket vánkósokkal*, *párnákkal bérakja*, *'s elrendeli*; der die Tischbänke mit Polstern belegt und in Ordnung setzt. Plaut.

Lectisternĭum, ii, n. 2. festa deorum, cum sc. iis, placandi gratia lectos ad altaria sternerent, et epulum apponerent. Liv.

Lectĭto, āvi, ātum, āre, 1. Frequ. *olvasgatni*; lesen, oft lesen. 2) *szedni*, *szedegetni*; lesen, sammeln. Val. Max.

Lectĭuncŭla, ae, f. 1. *letzkétske*, *kis letzke*; eine kleine Lection. Cic. 2) *olvasás*; das Lesen.

Lector, ōris, m. 3. *olvasó*; ein Leser. Cic. 2) *felolvasó*, *más előtt olvasó*; ein Vorleser. Plin.

Lectŭālis, e, *ágybafekvő*; bettlägerig. In lectualem morbum incidere, Spart.

Lectŭlus, i, m. 2. *ágyatska*, *kis ágy*; ein Bettchen. Cic.

Lectūrĭo, ire, 4. *olvasni szeretni*, *v. kivánni*; gerne lesen wollen. Sid.

Lectus, a, um, *kiválasztott*, *válogatott*; erwählt, auserlesen. Cic. 2) *olvasott*; gelesen. 3) *derék*, *jó*; gut, vortrefflich. Cic. Comp. lectior. Superl. lectissimus.

Lectus, i. m. 2. *ágy*, *nyoszolya és a' benne lévő ágybeli egyűtt*; das Bett, Schlafbett. Lecto teneri, Cic. *az ágyban lenni*, *az ágyat őrizni*, *feküdni*: das Bett hüthen. Lectus jugalis, Virg. *menyegzői ágy*, *menyasszonyi ágy*; das Brautbett. 2) *ebédlő ágy*, *asztali ágy a' régieknél*, *a' kik ledűlve ettek*; Lagerstatt am Tische, Speisebank, Ruhestätte, darauf man vor Seiten zu Tische saß.

Lectus, us, m. 4. *választás*, *válogatás*, *kiválogatás*; die Wahl, Auswählung. 2) *összveszedés*, *gyűjtemény*; die Sammlung. Tac.

Lēcythus, i, m. 2. *olajos korsó*, *üveg*,

v. palatzk; ein Öhlkrug oder eine Flasche.

Lēda, ae, Lēde, es, f. 1. Nom. propr. matris Castoris et Pollucis. Ledaei fratres, Sil. *Castor 's Pollux nevü kettős tsillagzat*; die Zwillinge, ein Gestirn.

Lēgālis, e, (lex), *törvényes, törvény szerént való*; gesetzlich, gerichtlich. 2) *törvénybéli*; zum Gesetze gehörig.

Lēgāliter, Adv. *törvényesen*; gesetzmäßig. Cassiod.

Lēgātārius, a, um, *hagyomdnybéli*; im Testamente bedacht. 2) *meghagyott, testamentomban rendelt*, Tert. 3) Legatarius, ii, m. 2. *megtestdlt, testamentom örököse, hagyomdnyos*; dem etwas im Testamente vermacht ist. Svet.

Lēgātio, ōnis, f. 3. *követség*; die Gesandtschaft, das Amt eines Gesandten; legationem suscipere, Caes. *követséget vdllalni*; eine Gesandtschaft übernehmen. Legationem obire, Cic. v. administrare, Nep. *követséget viselni, folytatni, követségben jdrni*; eine Gesandtschaft verrichten. 2) *követség, az az: a' követ eleibe adott izenet, parantsolat, a' követség tzélja, vagy az arra adatott felelet*; der Inhalt der Gesandtschaft, der Auftrag, den ein Gesandter bekommt, oder die Antwort die er bringen soll, Rapport. Legationem renuntiare, Cic. Liv. vel referre; Liv. *a' követséget előadni, és a' követségre vdlaszt hozni*; das von seinem Principale Aufgetragene vortragen, den Auftrag eröffnen, Antwort darauf bringen 3) *követség, az az: a' küldött követek*; die Gesandtschaft, die Gesandten. Legationem mittere, Caes. legatio Romam venit, Cic. legationes reverti jubet, Caes.

Lēgātīvus, a, um, *követségi, követséget illető*; die Gesandtschaft betreffend. Pand.

Lēgātor, ōris, m. 3. *testamentom tévő*; der etwas im Testamente vermacht. Sueton.

Lēgātōrius, a, um, v. gr. provincia, Cic. *követségül kimutatott, p. o. tartomdny*; die einem als Legaten gegeben wird.

Lēgātum, i, n. 2. *hagyomdny*; ein Vermächtniß, die Stiftung.

Lēgātus, i, m. 2. *követ*; ein Abgeordneter, Abgesandter, Gesandter, Ambassadeur. Legatos legare, vel mittere, Cic. *követeket küldeni*; Gesandten oder Abgeordnete schicken. 2) legatus Imperatoris vel Consulis; *a' fővezér vagy a' Consul helytartója*; der Stellvertreter des Feldherrn oder des Consuls. 3) *helytartó valamelly tartomdnyban*; der Statthalter in einer Provinz. Varr.

Legatus, a, um, *hagyott, p. o. testamentomban. rendelt*; vermacht, verordnet. Cic.

Lēgĭbĭlis, e, 3. Adj. *olvasható, a' mit el lehet olvasni*; leserlich, was man lesen kann. Ulp.

Lēgĭbĭlĭter, Adv. *olvashatólag*; leserlich. Pand.

Lēgĭcrĕpa, ae, m. 1. *törvényótsdrló*; ein Tadler der Gesetze. Plaut.

Lēgĭfer, fĕra, fĕrum, *törvényadó, törvényhozó*; gesetzgebend. Virg. 2) Subst. *törvényadó*; ein Gesetzgeber. Prud. 3) i. e. Ceres. Virg.

Lĕgĭo, ōnis, f. 3. *egy seregosztdly vagy regement katonasdg volt a' Rómaiakndl, melly tiz tsapatra* (cohors) *oszlott, 's rendszerént* 4200 *gyalogokból 's* 300 *lovasokból dllott, későbben a' Romai Respublica idejében egy Légió öt hat ezer gyalogokból dllott, mivel pedig még a' szövetségesek is majd szinte annyi embert adtak a' Legiókhoz, egy egész Légió szdma* 9000, 10,000 *emberre ment*; — bey den Römern bestand eine Legion aus zehn Cohorten, jede zu 420 Mann gerechnet, folglich aus 4200 Mann, wozu noch 300 römische Reiter kamen, doch ist diese Anzahl nicht beständig gewesen, zuweilen größer, zuweilen kleiner, auch wurden zu einer Legion noch mehr als noch einmahl so viel Soldaten von den Bundesgenossen, theils Fußgänger, theils Reiter hinzugefügt, daher man eine Legion für ein Corps über neun bis zehn tausend Mann rechnen kann.

Lēgĭōnārius, a, um, *légióhoz tartozó, légióbeli*; zur Legion gehörig. Caes.

Lēgĭrŭpa, ae, m. 1. *törvénymegrontó, törvényszegő*; ein Verletzer der Gesetze Plaut.

Lēgĭrŭpĭo, ōnis, m. 3. i. q. legirupa, Plaut.

Lēgĭrŭpus, a, um, *törvénymegrontó*,

törvényszegő; die Gesetze verlezend. Prud.

Lēgislātio, ōnis, f. 3. *törvényhozás*, *törvényadás*; die Gesetzgebung. Gloss.

Lēgislātor, v. Legis lator, ōris, m. 3. *törvényhozó*, *törvényadó*; ein Gesetzgeber. Liv.

Lēgitime, Adv. *törvényesen*, *törvény szerént*; den Gesetzen gemäß, rechtmäßig. Cic. 2) *rendesen*; gehörig. Plin.

Lēgitimus, a, um, (lex) *törvény szerént meghatározott*, *törvényes*, *törvény szerént való*, *igazi*; durch die Gesetze bestimmt oder verordnet, gesetzmäßig, rechtmäßig. v. gr. potestas legitima, Cic. *törvényes hatalom valamire*; gesetzmäßige Gewalt. Poena legitima, Nep. Conjux legitima, Ovid. 2) *illő*, *illendő*, *igasságos*; recht, gehörig, gebührend, schicklich. Ovid. Legitimum est, Plin. *illő*, *hogy 's a' t.* es ist recht, es gehört sich.

Lēgito, āre, pro: lectito, Prisc.

Lēgiuncŭla, ae, f. 1. *légiótska*, *regementetske*; ein Legionchen. Liv.

Lēgo, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Cic. *küldeni*, *követségbe küldeni valakit*; jemanden zum Gesandten machen, als Gesandten wohin senden, absenden. 2) aliquem sibi legare, Cic. *valakit maga helyébe helytartónak küldeni*; einen zu seinem Statthalter machen. 3) v. gr. alicui negotium, Plaut. *ráblízni valakire valamit*, *meghagyni*, *megparantsolni*; auftragen, anbefehlen. 4) v. gr. alicui aliquid, Cic. *hagyni valakinek valamit*, *p. o. testamentomban*; vermachen. 5) *tulajdonítani valakinek valamit*, *valakit okolni valamiért*; zuschreiben, zurechnen, zueignen.

Lĕgo, lēgi, lectum, legĕre, 3. v. gr. libros, Cic. *olvasni*; lesen. 2) v. gr. nuces, Cic. flores, Virg. poma ab arboribus, Tib. *szedni*, *öszveszedni*, *felszedni*, *leszedni*; sammeln, auflesen, zusammenlesen. 3) milites legere, Cic. *katonákat szedni*; Soldaten werben. 4) *választani*; erwählen. Senatum legere, Liv. 5) *válogatni*, *kiválasztani*, *kiválogatni a' többi közül*; auslesen, aussuchen, wählen. Capillos alicui legere, Phaedr. *kiszedni v. kiszaggatni valaki haját*; die Haare einem ausraufen. 6) v. gr. saltus, Ovid. *általmenni rajta*, *bejárni*; durchgehen, durchlaufen. Oram alicujus regionis legere, Liv. *körül evezni a' partját valamelly tájjéknak*; an der Küste hinschiffen. 7) *hallgatozni*, *fülelni*; behorchen, belauschen. 8) alicujus sermonem legere, Plaut. *valakit jól*, *vagy figyelmetesen meghallgatni*; fleißig zuhören. 9) legere aliquem pugno, Plaut. *valakit megöklözni*; einen derb abprügeln. 10) vestigia alicujus legere, Ovid. *valakinek nyomába lenni*; einem auf dem Fuße nachgehen.

Legŭla, ae, f. 1. v. gr. auris, id. q. ligula, *fülgomba*; Ohrläppchen. Sidon.

Lēgŭlējus, i, m. 2. (lex), *törvénytsépló*, *a' ki mindég a' törvényes dolgokról beszéll*, *noha ahoz jól nem tud*; ein schlechter Advocat, Gesetzkrämer, Rabulist. Cic.

Lēgŭlus, i, m. 2. *szedő*, *öszveszedő*, *szőlőszedő*, *'s a' t.* ein Leser, Aufleser. Varr.

Lĕgūmen, ĭnis, n. 3. *hüvelyes vetemény*, *p. o. borsó*, *bab*, *v. paszúly*; die Hülsenfrucht. Cic.

Lĕgūmentum, i, n. 2. i. q. legumen, Gell.

Lēgumlātor, ōris, m. 3. *törvényadó*, *törvényhozó*; der Gesetzgeber. Liv.

Leida, ae, f. 1. *Lejda városa*: die Stadt Leyden in Holland. Leidensis, *Lejdai*, *Lejdából való*; von Leyden gebürtig. Geogr.

Lĕlĕges, um. et Lelegae. ārum, m. pl. populus Asiae nomadicus. Plin.

Lēma, ae, f. 1. *szemvaj*, *szemkab*, *a' szem szegleteiben*; Augenbutter, Eiter in den Augenwinkeln. Plin.

Lĕmannus, v. Lemānus, i, m. 2. scil. (lacus) *a' Genevai tó*; der Genfersee. Caes.

Lembus, i, m. 2. *sebes hajó neme*, *tsajka*, *sajka*; ein kleiner Kahn, Boot. Plaut. 2) lembus piraticus, Curt. *rabló hajó*; ein Raubschiff.

Lemma, ătis, n. 3. *summája*, *v. summás előadása p. o. valamelly versezetnek*; Überschrift, Inhalt, z. B. eines Gedichtes. 2) *megmutatás*; der Beweis. Mart. 3) *más tudománborn költsönözött állítás*; ein entlehnter Lehrsatz aus einer andern Disciplin.

Lemnĭcŏla, ae, c. 1. *Lemnus sziget la-*

kosa, Vulcán; Einwohner zu Lemnos. so heißt Vulcanus. Lemnicolae stirps; filius, scil. Vulcani, Erichtonius, Ovid.

Lemniscātus, a, um, *pántlikás, rojtos*; mit Bändern oder Franzen geziert.

Lemniscus, i, m. 2. *pántlika, rojt, pántlikák, rojtok*; Bänder, Franzen. 2) *tépés, sebbe való kétő*; Charpie, Wieke.

Lemnius, et Lemniacus, a, um, *Lemnusi*; Lemnisch.

Lemnos, vel. us, i, f. 2. insula in mari Aegaeo. locus habitationis Vulcani.

Lemosus, a, um, *tsipás szemű*; triefäugig.

Lĕmŏvicum, i, n. 2. urbs Galliae, hodie: Limoges. Caes.

Lĕmŭres, um, m. pl. *ijjesztők, éjjeljáró lélkek*; die Schatten der Verstorbenen, Nachtgeister, Gespenster. Horat. Ovid.

Lĕmuria, um, id. qu. Lemures.

Lēna, ae, f. 1. *kerítő, szerető kerítő*; eine Kupplerinn. Ovid. 2) vide: Laena.

Lēnaeus, a, um, *Bacchusi*: Bacchisch. Virg.

Lēne, pro: leniter, Ovid.

Lēnīmen, inis, n. 3. *enyhités, enyhitő eszköz*; ein Linderungsmittel, eine Linderung. Horat. Ovid.

Lēnīmentum, i, n. 2. i. q. lenimen, Tacit.

Lēnio, ivi et ii, itum, ire, 4. *enyhitni, engesztelni*; gelinder und sanfter machen, lindern, mildern, besänftigen.

Lēnis, e, v. gr. fricatio, Plin. *gyenge, nem erős, nem erősszakos*; sanft, gelinde. 2) v. gr. ventus, Cic. *tsendes*; gelind, nicht stark. 3) v. gr. vinum, Ter. *szelíd, nem erős*; sanft, mild. 4) v. gr. homo in hostes, Cic *engedelmes, szelíd, nem kegyetlen, jó*; sanft, mild, gelind, gütig. 5) v. gr. passus, Liv. motus, Quint. *lassú*; langsam. 6) v. gr. clivus, Liv. *menedékes, lejtős, nem meredek*; allmählig, nicht steil.

Lēnitas, ātis, f. 3. *tsendes, lassú, v. gyenge volta valaminek, tsendesség, lassúság*; sanftes Wesen, das Sanfte, Gelinde. 2) *szelídség, engedelmesség*; die Gelindigkeit. 3) *lassúság*; die Langsamkeit.

Lēniter, Adv. v. gr. ire, Ovid. *tsendesen, lassan*; sanft, gelinde, langsam. 2) *gyengén, nem erősen*; sanft, sachte. 3) *szelíden, lágyan, engedelmes módon*; sanft, milde, nachgiebig.

Lēnitūdo, inis, f. i. q. lenitas.

Lēno, ōnis, m. 3. *kurvatartó, kurvákkal kereskedő, bordélytartó*; ein Hurenhändler. 2) *kerítő*; ein Kuppler.

Lēnōcinātor, ōris, m. 3. *hitegető*; ein Anreitzer. 2) *tsapodár, hizelkedő*; ein Schmeichler. Tert.

Lēnocinium, ii, n. 2. *kerítés, kurvakerítés*; die Kuppleren, der Hurenhandel. Cic. 2) *hitegetés, édesgetés*; die Lockung, Lockungsmittel. 3) v. gr. corporum, Cic. *tetszenikivánásból való tzifrálkodás, ékesgető, szépitő eszközök*; der gekünstelte Reitz, der hinzugefügte große oder übertriebene Schmuck. 4) lenocinia verborum, Svet. *sima, v. szines szók, tsapodárság*; glatte Worte.

Lēnōcinor, ātus sum, āri, Dep. 1. *keríteni*; Kuppeley treiben. 2) v. gr. alicui, Cic. *hizelkedni, tsapodárkodni*; schmeicheln, Hurenhandel oder Kuppeley treiben.

Lēnonice, Adverb. *tsapodárkodva*; schmeichlerisch. Lampr.

Lēnōnius, a, um, *kerítői*; kupplerisch. 2) *tsábitó*; verführerisch. Plaut.

Lens, dis, f. 3. *serke*; das Ey einer Laus, plur. Lendes; *serkék*; die Nisse. Plin.

Lens, tis, f. 3. *lentse*; die Linse. Plin. 2) *lentse forma üveg, vagy más test*; ein linsenförmiges Glas, oder ein anderer Körper. Math. Lens crystallina; *szemkristály*; die Crystalllinse im Auge.

Lente, Adv. *lassan, vontatva*; langsam. Comp. lentius, Sup. lentissime. Colum. *megindúlás nélkül, tsendességgel, tűrve*; geduldig, gleichgültig, gelassen. Lente ferre aliquid, Cic.

Lentĕo, ēre, 2. *lassan menni, v. haladni előre*; langsam seyn, nicht von Statten gehen. Lentet opus, Lucil.

Lentesco, ēre, 3. Incohoat. *alább hagyni, szűnni, tsüggedni*; nachlassen. 2) *megereszkedni, meglágyúlni, mint a' viasz*; zäher, biegsam, oder weich werden, wie z. B. Wachs. Plin.

Lentĭcŭla, ae, f. 1. *lentsétske*; eine kleine Linse. 2) *lentseforma lapos test*; die Linsengestalt einer Sache,

ein linsenförmiger Körper. 3) *szeplő*; die Sommersprosse.

Lentĭcŭlāris, e, *lentseforma*, *lentseformájú*; linsenartig, linsenförmig. Apul.

Lentīgĭnōsus, a, um, *szeplős*; sommersprossig. Val. Max.

Lentīgo, ĭnis, f. 3. *szeplő*; die Sommersprosse, Sommerflecken. Plin. 2) *szeplőforma foltotskák*; linsenförmige Flecken. Plin.

Lentĭpes, ĕdis, 3. *lassú járású*; langsam zu Fuße, langsam gehend. Auson.

Lentiscĭfer, a, um, *masztixtermő*; Mastixbäume tragend oder hervorbringend. Ovid.

Lentiscīnus, a, um, *masztixbólvaló*, *masztixfa*; aus Mastix oder Mastixbaume. Plin.

Lentiscus, i, f. et Lentiscum, i, n. 2. *masztixfa*; Mastixbaum. (Pistacia lentiscus L.) Cic. 2) *mézga vagy olaj a' masztixból*; Harz oder Öhl daraus. Cato.

Lentĭtia, ae, f. 1. *szivosság*; die Zähigkeit, Beugsamkeit. Plin. 2) *ragadósság*; Zähigkeit, Klebrigkeit.

Lentĭtĭes, ei, f. 5. i. q. lentitia.

Lentĭtūdo, ĭnis, f. 3. *lassuság*; die Langsamkeit, Unbetriebsamkeit. Tacit. 2) *tsendes hidegség*, *meg nem indúlás*, *indúlatlanság*; die Langsamkeit im Affecte, Unempfindlichkeit, Gelassenheit, Gleichgültigkeit. Cic.

Lento, āre. 1. *hajlóssá*, *szivossá tenni*; biegsam oder zähe machen. 2) *húzni halasztani*; in die Länge ziehen, verzögern.

Lentor, ōris, m. 3. *szivosság*, *hajlósság*; die Zähigkeit, Beugsamkeit. Plin. 2) *ragadós v. mézgás nedvesség*; die Zähigkeit, Klebrigkeit, klebrige Feuchtigkeit. Plin.

Lentŭlus, a, um, *lassútska*; etwas langsam. 2) *szivos*, *hajlós*; etwas zähe, biegsam.

Lentulus, i, m. 2. cognomen Romanum. Cic.

Lentus, a, um, *szivos*; zähe. In frangendo lentus, Plin. *szivos*, *nehezen törő*; zäh, schwer zu brechen. 2) *hajlós*; biegsam. Vitis lenta, Virg. 3) *ragadós*; klebrig. Gluten pice lentius, Virg. 4) *tartós*, *sokáig tartó*; dauernd, lange anhaltend. Amor lentus, Tibull. 5) *lassú*, *tsendes*; langsam. Amnis lentus, Plin. 6) *lassú*, *rest*, *lomha*; träge, faul. Virg. 7) *aluszékony*, *álmos*; schläfrig. Liv. 8) *türedelmes*; geduldig. Cic. 9) *hives*, *hüvös*, *hideg*; kalt. Noctis lentus humor. Virg.

Lēnuncŭlus, i, m. 2. i. q. leno. 2) *tsajka*, *sajka*, *tsónak*; ein kleines Fahrzeug, Barke, Felucke. Caes.

Lĕo, ōnis, m. 3. *oroszlán*; der Löwe. Ovid. 2) *egy tsillagzat*, *az oroszlán*; der Löwe. ein Gestirn. 3) *bátor ember*, *merész*; ein kühner, herzhafter Mensch. 4) leo marinus, Plin. *egy tengeri rák neme*; eine Gattung Meerkrebse. 5) Ex ungve leonem, scil. nosce, Prov. *a' madarat tolláról esmerni meg*; an den Federn erkennet man den Vogel.

Lĕōcŏrĭon, i, n. 2. templum Athenis in honorem trium filiarum Leontis erectum, quae se pro salute reipublicae sacrificabant. Cic.

Lĕōdĭum, ii, et Leodicum, i, n. 2. *Lüttich városa*; die Stadt Lüttich. Leodiensis; *Lüttichi lakos*; ein Lütticher. Geogr.

Lĕōnīnus, a, um, *oroszlánhoz illő*, *oroszlányi*; Löwen betreffend, von Löwen. Varr. Plin. 2) *Leo tsászártól való*; vom Kaiser Leo. Cod. Just. 3) versus leonini; *párosvégű (cadentias, v. rimes) versek*, *minémű ez*: Contra vim mortis, non est medicamen in hortis; Reimverse.

Lĕontīce, es, f. 1. *kákolya*; das Löwenblatt, eine Pflanze. i. q. Cacalia, Plin.

Lĕontīni, ōrum, pl. urbs Siciliae, et incolae hujus urbis. Cic.

Leontŏdon, tis, n. 3. *pitypang*, *oroszlánfogfű*; der Löwenzahn. Botan.

Lĕontŏpĕtălon, i, n. *lontika*; das gemeine Löwenblatt. Leontice Leontopetalum.

Lĕontŏpŏdĭon, i, n. 2. i. q. Leontopetalon.

Lĕŏpardīnus, a, um, *leopárdi*; vom Leopard. Marc. Emp.

Leopardus, i, m. 2. *leopárd*; der Leopard. Vopisc.

Lĕpas, ădis, f. 3. sc. concha; *tengeri makk*, *tsiga neme*; Meereichel, eine Art Muscheln.

Lĕpasta, et Lepesta, ae, f. 1. *vizedény*; ein Wassergeschirr.

Lĕpĭdānus, a, um, i. e. Lepidum concernens, ab eo originem habens etc.

Lĕpĭde, Adv. *jelesen*, *szépen*, *disze*-

sen, *kellemesen*, *jól*; artig, angenehm, hübsch, schön, wohl, gut. Plaut. 2) *elmésen*; witzig Cic.

Lĕpĭdĭāna lex, f. *melly a' vendégeskedésbeli pazérlást tiltotta*; ein Gesetz wider die Kostbarkeiten in Gastereyen. JCt.

Lĕpĭdĭānus, a, um, i. q. Lepidanus.

Lĕpĭdium, i, n. 2. *százsu*, *rézsuka*, *saláta torma*; das Pfefferkraut, die Gartenkresse. Lepidium sativum L. Colum.

Lĕpĭdoptĕra, ōrum, n. pl. *pikkelyes-szárnyú bogarak*, *négy szárnyúk*, *p. o. a' pillangók*, *lepkék*, *és pillék*; Insecten mit vier bestäubten Flügeln. Linn.

Lĕpĭdŭlus, a, um, *jelesetske*, *furtsa*; nett, zierlich, artig. Mart. Cap.

Lĕpĭdus, a, um, *jeles*, *kedves*, *kellemetes*, *módos*, *ékes*; artig, angenehm, fein, manierlich, schön, gut. 2) v. gr. dictum, Hor. *elmés*, *furtsa*, *tréfás*; besonders in Worten, artig, launig.

Lepidus, i, m. 2. cognomen Romanum.

Lĕpis, ĭdis, f. 3. id. qu. squama, Plin. *pikkely*; die Schuppe.

Lĕpista, ae, f. 1. *víztartó lapos edény volt régen*, *minémű a' tsobány*, *kulats*, *v. tsutora*; ein flaches Wassergeschirr. Varr.

Lĕpontii, ōrum, pl. incolae ad Alpes Lepontias, in Ducatu Vallisiensi, Caes.

Lĕpor, v. Lĕpos, ōris, m. 3. *kedvesség*, *kellemetesség*; die Annehmlichkeit, Anmuth, Lieblichkeit. Sermonis lepor, Cic. *ékes beszéd*, *kellemetes előadás*; die Annehmlichkeit des Vortrags, Zierlichkeit im Reden. 2) *elmésség*, *enyelgés*, *elmés tréfálódás*; der Witz, Annehmlichkeit im Scherzen. Scurrilis lepos, Cic. *trágárság*, *vastag tréfa*; übertriebener Scherz. 3) *módosság*, *kedveltető magaviselet*; die Artigkeit, Manierlichkeit im Betragen. Cic.

Lĕpŏrārium, ii, n. 2. *nyúlaskert*, *vadaskert*; ein Ort, wo Hasen und andere Thiere aufbehalten werden, ein Thiergarten. Varr.

Lĕpŏrīnus, a, um, *nyúl*, *nyúlból való*, *'s a' t.* vom Hasen. Varr.

Lĕpos, ōris, vide: Lepor.

Lĕpra, ae, f. 1. *mindenféle fekélyes kiütés a' testen*, *rüh*, *kosz*; die Krätze, Räude, oder Aussatz, wodurch die Haut mit einer Rinde verunstaltet wird. Plin. 2) *bélpoklosság a' zsidóknál*; der Aussatz.

Lĕprōsus, a, um, *rühes*, *koszos*, *fekélyes*, *bélpoklos*; räudig, aussätzig. Sedul.

Leptis, is, f. Nom. pr. urbis 1) magna: urbs Africae prope ad Tripolim. 2) parva, urbs in Africa propria, Liv.

Lĕpus, ŏris, m 3. *nyúl*; der Hase 2) *aplizia*, *egy tengeri féreg*; der Meerhaase, die Giftkuttel. 3) *egy tsillagzat*, *a' nyúl*; der Hase, ein Gestirn.

Lĕpuscŭlus, i, m. 2. *nyúlatska*; ein Häschen. Cic.

Lēria, ōrum, n. plur. *paszamánt*; Borten auf den Kleidern, Gallonen. Fest.

Lerna, ae, v. Lerne, es, f. 3. *egy büdös tó és város volt Görögországban Argos városához nem messze*; ein See und Stadt, unweit Argos im Peloponnes. Lerna malorum, Prov. *minden rossznak és gonosznak forrása*; die Quelle alles Übels und Unglückes.

Lernaeus, a, um, *Lernai*; Lernisch. Hydra Lernaea, v. bellua Lernae. Virg. i. e. hydra septem capitum, quam Hercules vicit et occidit.

Lesbĭacus, a, um, *Lesbusi*; Lesbisch.

Lesbis, ĭdis, f. 3. Lesbias, v. gr. Lesbides, sc. feminae v. puellae, *Lesbusi asszonyok*, *v. leányok*; Lesbierinnen. Ovid.

Lesbĭus, a, um, v. gr. civis, Hor. *Lesbus szigetéből való*, *Lesbusi*; aus oder in Lesbos, dahin gehörig, Lesbisch.

Lesbos et Lesbus, i, f. 2. *Lesbus szigete az Aegéumi tengeren*, *a' neve most Metelino*; Insel des ägäischen Meeres.

Lesbōus, a, um, i. q. Lesbius, Horat.

Lessus, i, v. us, m. 2. *halotti ének v. siralom*; ein Todtenlied, Klaggeschrey. Cic.

Lētābilis, e, *halálos*; tödtlich. Amm.

Lētālis, e, (letum) *halálos*; tödtlich. Virg.

Lētālĭter, Adv. *halálosan*; tödtlich. Plin.

Lēthaeus, a, um, *a' Léthe vizéhez*, *v. abból való*; Lethisch, vom Höllenflusse.

Lēthalis etc. vide: Letalis.

Lēthargia, ae, f. 1. *álomkórság*; die Schlafsucht. Plin.

Lēthargĭcus, a, um, *álomkórságos*; mit der Schlafsucht behaftet. Hor.
Lēthargus, i, m. 2. *álomkórság*; die Schlafsucht. Horat.
Lēthe, es, f. 3. *feledékenység*; die Vergessenheit. 2) *pokolbeli képzelt folyóvizek a' régieknek, mellyből a' megholtak árnyéklelkeik iván, minden világi dolgokat elfelejtettek*; Fluß der Unterwelt, aus dem alle hingehende Schatten tranken, und das Vergangene vergessen haben. Ovid.
Lētĭfer, a, um, *halálhozó, halálos*; den Tod bringend, tödtlich. Virg.
Lēto, āre, (letum), 1. *megölni*; tödten. Ovid.
Lētum, i, n. 2. *halál*; der Tod; letum sibi consciscere, Plaut. *magát megölni*; sich anthun. Turpi leto perire, Cic. *rút halállal halni meg*; eines häßlichen Todes sterben. Aliquem leto dare, Virg. *megölni*; tödten.
Leuca, ae, f. 1. *Galliai mértföld volt, melly 1500 lépést tett*; eine gallische Meile (lieue) von 1500 römischen Schritten. Amm. 2) urbs Joniae.
Leucăcantha, ae, f. 1. *fejérvirágú bogáts*; Weißdorn.
Leucăcanthos, i. q. Leucacantha.
Leucădĭa, ae, f. 1. insula in mari Jonio, hodie: Maura, Liv.
Leucădĭus, a, um, ex insula Leucadiae, v. illam concernens.
Leucanthĕmis, ĭdis, f. i. q. anthemis, *szikfű, székfű*; die Kamille. Plin.
Leucanthĕmon, v. —um, i, n. 2. i. q. Leucanthemos.
Leucas, ădis, f. 3. urbs primaria, in insula Leucadiae. Liv. 2) id. qu. Leucadia, Ovid.
Leuce, es, f. 3. *hódos kanafár*; die gefleckte Taubnessel. Lamium maculatum L. 2) nomen insularum.
Leuci, ōrum, populus Galliae Belgicae, Caes.
Leucippus, i, Nom. pr. patris Phoebes. Ovid.
Leucocŏmus, a, um, *fejérhajú*; weißhaarig. Plin.
Leucogrăphis, ĭdis, f. 3. *úti bogáts*; der Wegdistel.
Leucŏĭon, i, n. 2. *fejér ibolya*; weißes Veilchen, die Levkoje. Colum.
Leucon, i, n. 2. *fejér*; weiß. Plin.
Leucŏnŏtus, i, m. 2. *a' széke szárasztó déli szél, dél- dél-nyúgoti szél*; der weiße, helle, trockene Südwind, bey uns Süd- Süd-West. Auson.
Leucŏpĕtra, ae, f. 1. *fejér kőszál, egy fok Olaszországba a' Siciliai szoros tenger mellett, és egy más illyen nevű Tarentum mellett*; ein Vorgebirge in Italien bey Rhegium an der sicilischen Meerenge, und bey Tarent. Cic.
Leucŏphaeus, a, um, *szőkésbarna*; weißschwärzlich, dunkelfarbig. Vitr.
Leucophthalmos, i, m. 2. *fejérszem, egy drágakő*; Weißauge, ein Edelstein. Plin.
Leuctra, ōrum, oppidum Boeotiae, ad quem Epaminondas belli dux Thebanorum, Lacedaemonios insigni proelio vicit. Hinc. Pugna Leuctrica, Cic.
Lĕvābĭlis, e, *könnyebbíthető*; was erleichtert werden kann. Coel. Aur.
Lĕvāmen, ĭnis, n. 3. *könnyebbítés, könnyebbség*; die Erleichterung, Erleichterungsmittel. 2) *enyhűlés, vigasztalás*; die Linderung, der Trost. Cic.
Lĕvāmentārius, a, um, *könnyebbségre való, könnyebbítő*; zur Erleichterung dienlich, dahin gehörig. Cod. Theod.
Lĕvāmentum, i, n. 2. i. q. Levamen.
Lĕvātio, ōnis, f. 3. *könnyebbítés, könnyebbség*; die Erleichterung. Alicui esse levationi, Cic. *könnyebbséget szerezni*; Erleichterung verschaffen. 2) *felemelés, p. o. a' földről*; die Hebung in die Höhe. Vitruv. 3) *vigasztalás*; der Trost.
Lĕvātor, ōris, m. 3. *könnyebbítő*; der Erleichterer. 2) *tolvaj*; ein Dieb. Petr.
Levēna, vel Levenna, homo levi animo. Laber.
Lĕvĭcŭlus, a, um, Dim. *könnyűtske*; etwas leicht. 2) *hiú, állhatatlan*; eitel, leichtfertig. Cic. 3) *rosszatska, tsekély*; schlecht, gering. Gell.
Lĕvĭdensis, e, (lĕvis), *vékony, ritka, p. o. szövésű*; leicht geschlagen oder gewirkt, dünn. Isidor. 2) Trop. v. gr. munusculum, Cic. *rossz, tsekély*; schlecht, gering.
Lĕvĭfăcĭo, ĕre, 3. *kevésre betsűlni, fel se venni*; gering achten. Gloss.
Lĕvĭfĭdus, a, um, *tsekély hitelességű*; von schlechter Glaubwürdigkeit, dem man nicht trauen darf. Plaut.

Lēvĭgātĭo, ōnis, f. 3. *sikárlás, megsikárlás, kisimitás*; das Glätten. Vitruv.

Lēvĭgo, et Laevigo, āvi, ātum, āre, 1. *kisimitni, megsikárolni*; glatt machen, glätten. Varr. 2) *pallérozni*; poliren Gloss.

Lēvĭpes, ĕdis, v. gr. lepus, Cic. *könnyülábú, futós*; leichtfüßig.

Lēvir, i, m. 2. *sógor*; der Schwager. Fest.

Lēvis, vel Laevis, e, *sima, sikos*; glatt, nicht rauh, nicht rauch. Cic. laevissima corpora, Lucret. 2) *sima, kopasz, nem szőrös, tsupasz*; glatt, unbehaart, ohne Bart. Juventas Laevis, Hor. 3) *sikos, tsúszós*; glatt, schlüpferig. Virg. 4) *igen tsinos, tzifra*; galant, sehr geputzt. Cum vir sit levior ipsa, Ovid. 5) v. gr. oratio, Cic. *egymásból folyó*; wohl zusammen hängend, gut fließend.

Lĕvis, e, *könnyü, nem nehéz*; nicht schwer. Leve pondus, Ovid. Miles levis armaturae, Caes. leves milites, Liv. *könnyü fegyveres katonák*; leicht bewaffnete Soldaten. 2) *könnyü, könnyenfutó, gyors, sebes, sebesfutó*; leicht, schnell, geschwind, flüchtig. Cervus levis, Virg. 3) v. gr. cibus, Cels. levior piscis, Cels. *könnyü, könnyen emészthető*: leicht zu verdauen, leicht. 4) v. gr. dolor, Cic. periculum levius, Caes. genus scripturae, Nep. *tsekély*; *nem nagy, nem valami különös*; leicht, gering. 5) v. gr. homo levis, Plaut. *hiú, állhatatlan*; leichtsinnig, unbeständig. 6) levi brachio aliquid agere, Liv. *valamit tsak imigy amúgy végezni v. tenni*; etwas nachlässig und obenhin thun. 7) v. gr. somnus levis, Hor. *tsekély v. gyenge álom, ébren való álom*; ein leichter Schlaf.

Lĕvĭsomnus, a, um, *ébren való*; einen leichten Schlaf habend. Lucret.

Lĕvisticum, i, vide: Ligusticum.

Lĕvīta, ae, m. 1. *Lévita, a' Lévi nemzetségéből való*; ein Levit, einer aus dem Stamme Levi. Sidon.

Lēvĭtas, v. Laevĭtas, ātis, f. 3. *simaság*; die Glätte. Cic. 2) *sikosság, tsúszósság*; die Schlüpfrigkeit.

Lĕvĭtas, ātis, f. 3. (lĕvis), 3 *könnyüség, p. o. a' testnek könnyü és nem nehéz volta*; die Leichtigkeit, Mangel der Schwere. 2) *könnyüség, p. o. a' gyors menésben, gyorsaság*; Leichtigkeit, Geschwindigkeit. 3) v. gr. animi, Caes. hominis, Cic. *hiúság*; *állhatatlanság*; der Leichtsinn, die Flüchtigkeit, Unbeständigkeit. 4) *tréfaság, pajkosság*; die Scherzhaftigkeit, der Muthwille. 5) *tsekélység*; die Geringfügigkeit. 6) *aláválóság*; die schlechte Beschaffenheit, z. B. einer Handlung. Cic.

Lĕvĭter, Adv. *könnyen, nem nehéz szerrel*; leicht, nicht schwer. Leviter armati milites, Curt. 2) *könnyen, nem nehezen, nem nagy bajjal*; leicht, nicht beschwerlich. Leviter ferre aliquid, Cic. 3) *nem nagyon, kevéssé*; leicht, wenig, geringe; leviter aegrotare, Cic. 4) v. gr. aliquid dicere, Ovid. *tsendesen, halkal, alig hallhatólag*; leise, sanft. 5) v. gr. laudare, Plaut. *nem igen, tsak imigy amúgy, roszszúl*; schlecht, nicht sonderlich, nicht sehr.

Lēvītes, vide: Levita.

Lēvĭtūdo, (Laev.) ĭnis, f. 3. *simaság*; die Glätte. Lactant.

Lēvĭusculus, (Laev.) a, um, i. e. paulo laevior, Plin.

Lēvo, v. Laevo, āvi, ātum, āre, 1. *megsimitni, kisimitni, kisikárolni, kipallérozni*; glatt machen, poliren, glätten. Lucret. Gell.

Lĕvo, āvi, ātum, āre, (levis), 1. *könnyebbitni, könnyüvé, v. könnyebbé tenni*; leichter machen, erleichtern, Erleichterung verschaffen. Levare alicui onus, v. levare aliquem onere, Liv. *valaki terhét könnyebbitni*; einem seine Last erleichtern. 2) v. gr. alicui metum, molestias, curam, Cic. *megszabaditni, p. o. valakit valamitól, gondtól, félelemtól, könnyebbséget szerezni valamiben, enyhitni, p. o. bánatját*; befreyen, Erleichterung verschaffen, verringern, lindern. 3) v. gr. suspicionem, Cic. *oszlatni, kevesitni*; schwächen, vermindern. Levare sitim de fonte, Ovid. *szomjuságát a' forrásból óltani meg*; den Durst aus dem Brunnen oder aus der Quelle löschen. 4) v. gr. aliquem in sublime, Plaut. *felemelni, felvenni, p. o. valamit a' földről*; in die Höhe heben, aufheben, erheben. Levare se, Ovid. *felkelni*; aufstehen. — Levare se aere alieno, Cic. *kivergődni az adósságbol*; sich von Schulden befreyen. 5) ad levandum tem-

pus, Gell. *időtöltésből, hogy az idő elteljék*; zum Zeitvertreibe. 6) tributum levare, Pand. *felvenni az adot, v. bévenni, bészedni*; die Steuern erheben. 8) levare vesicam, Med. *vizelleni*; den Urin lassen. 8) v. gr. aliquem auxilio, Virg. *segitni, gyámollitni*; unterstützen.

Lēvor, vel Laevor, ōris, m. 3. *simaság*; die Glätte. Plin.

Lēx, lēgis, f. 3. *törvény*; ein Gesetz. Opinor esse in lege, Cic. *úgy vélem, v. hiszem, hogy így van a' törvényben meghatározva, v. rendelve*: ich bin der Meinung, es sey also in den Gesetzen verordnet. Legibus solvere aliquem, Cic. *feloldozni, felszabaditni*; einen dispensiren. Lege agere, Cic. *valakit bizonyos törvénynél fogva bévádolni*; einen nach einem gewissen Gesetze verklagen. 2) *feltétel*; die Bedingung. Ea lege, Cic. (ea lege atque omine, Ter.) *ollyan, v. az alatt a' feltétel alatt*; unter der Bedingung. 3) *szokás*; die Gewohnheit. Ego mea lege utor, Ter. *szokásom mellett maradok*: ich bleibe bey meiner Gewohnheit. 4) *bizonyos régula, sinórmérték*; eine gewisse Regel. Hanc ad legem formanda oratio est, Cic. 5) *bizonyos elkészitett, v. kidolgozott mustraforma*; ein gewisses abgefaßtes Formular. Lex jurisjurandi, Cic. *esküvés formája*: eine Eidformel. 6) *törvényjavallás 's annak mustraformája*; ein Vorschlag zu einem Gesetze, und das Formular desselben, Lex fertur, Cic. i. e. populo proponitur, qui si illam acceptet juberi, si non antiquari lex dicitur.

Lĕxĭcŏgrăphus, i, m. 2. *szótár, szókönyv, v. lexiconiró, v. szerző*; der Verfasser eines Lexicons oder Wörterbuches. Gloss.

Lĕxĭcon, i, n. 2. *szótár, szókönyv, lexicon*; ein Wörterbuch

Lexĭdĭum, —on, ĭi, n. 2. Dim. *szótska*; ein Wörtchen. Gell.

Lexĭpyrĕtos (us), a, um, *hideg, v. hideglelés űző*; Fieber vertreibend. Plin.

Lĕxĭpyrexĭa, ae, f. 1. *hideg, v. hideglelés elmaradása*; das Aussenbleiben des Fiebers. Marc. Empir.

Lexis, is, f. 3. *szó*; ein Wort. Lucil. ap. Cic.

Lexobĭi, v. Lexovii, ōrum, plur. populus Galliae. Caes.

Liacŭlum, i, n. 2. (lio), *fejérítő, v. meszelő eszköz, meszelő*; ein Werkzeug zum Tünchen. 2) *vakolókanál*; die Mauerkelle. Vitruv.

Lībăcuncŭlus, i, m. 2. *kalátsotska*; ein kleiner Kuchen. Tertull.

Lībădĭum, ĭi, n. 2. *ezerforintosfű, földepefű*; das Tausendguldenkraut. Gentiana Centaurium. Bot.

Lībāmen, ĭnis, n. 3. (libo), *áldozatkori kaláts*; ein Opferkuchen. 2) *áldozatkor kitöltött bor*; beym Opfer hingegossener Wein.

Lībāmentum, i, n. 2. *kitöltött boráldozat*; ein Opfer von hingegossenem Weine. 2) *áldozatkori kalátsdarab*; ein Stück von einem Opferkuchen. 3) *kis próba, v. probatétel*, eine kleine Probe. Hoc ex historia libamentum tibi dedimus, Gell.

Lĭbănĭos, sc. vitis, *temjén szagú szőllőtő neme*; eine Art Weinstöcke von Weihrauchgeruche. Plin.

Lĭbănŏchrus, i, m. 2. e. gr. gemma, Plin. *temjénszinű*; weihrauchfarbig.

Lĭbănōtis, ĭdis, f. 3. *rozmaring*; der Rosmarin. Plin.

Lĭbănus, i, m. 2. mons Syriae. 2) *temjén, tömjén*; der Weihrauch. Diosc.

Lībārĭus, ĭi, m. 2. (libum) *kalátssütő, kalátsáros*; ein Kuchenbäcker, Kuchenverkäufer. Senec.

Lībātio, ōnis, f. 3. *bor kitöltése valamelly isten tiszteletére, áldozás, áldozat*; das Hingießen des Weins einem Gott zu Ehren, das Opfern. Cic.

Lībātus, a, um, (libo), *kóstolt*; gekostet. 2) *meggyengitett*; geschwächt. Libatae vires, Liv. 3) *vett, elvett, a' mi mástól vett, v. elvett*; empfangen, als etwas, das von andern weggenommen ist. A natura deorum libatos animos habemus, Cic. 4) *áldozatnál kitöltött*; beym Opfer hingegossen. 5) *áldozott*; geopfert.

Libella, ae, f. 1. (Dim. a libra) nummus argenteus, pars decima denarii, i. q. as. 2) *mérték, mérő sinór, sinórmérték*; eine Richtschnur. e. gr. fabrilis, Colum. *átsok tsapósinórja*; eine Richtschnur der Zimmerleute. 3) *vizmérték, vizerány mérték*; eine Wasserwage.

Lĭbellāris, e, (libellus), *könyvet, v. könyveket illető, azokhoz tartozó*,

v. való; ein Buch oder Bücher betreffend, dazu gehörig. Sidon.

Lĭbellātĭcus, Libellatici vocabantur christiani, qui ob metum persecutionis, testimonium a praetoribus emebant, quasi ethnice sacrificium peregissent. Cyr.

Lĭbellensis, is, m. 3. qui supplices libellos actis inserebat. Cod. Just.

Lĭbellĭo, ōnis, m. 3. *levélhordó*; ein Briefträger. 2) *író, író deák, jegyző, notárius*; ein Schreiber, Notarius. 3) *házaló könyvárus*; ein Bücherhausirer.

Lĭbellŭlus, i, m. 2. Dim. *könyvetske*; ein Büchlein.

Lĭbellus, i, m. 2. (Dim. a liber, bri) *könyvetske, kis könyv*: ein Büchlein. 2) *írásba tett panasz, vád, v. sérelem*; eine schriftliche Klage. 3) e. gr. supplex, Svet. *kérő, v. könyörgőírás, kérés, instántzia*; eine Bittschrift. A libellis, Idem. *kantzellárius*; ein Kanzler. 4) *idézőlevél, v. írás, idézés*: eine Citation. 5) *útazólevél, szabadságlevél az útazásra*: der Paßport. 6) e. gr. famosus, *gúnyoló, v. rágalmazóírás, paskvillus*; eine Schmähschrift, ein Pasquill.

Libens, v. Lubens, tis, c. *hajlandó, kész, örömestvaló*; willig, gern. 2) pro: libenter, e. gr. libens morior. Ovid. Comp. -tior, Sup. -tissimus.

Lĭbenter, v. Lŭbenter, Adv. *örömest, örömmel, szívesen, készen, hajlandóan*: gern, mit Vergnügen, mit Willen. Comp. -ius, Superl. -issime.

Lĭbentĭa, v. Lŭbentia, ae, f. 1. *vidámság, jó kedv, gyönyörűség, gyönyörködés*; die Fröhlichkeit, das Vergnügen.

Lĭbentīna, ae, f. 1. cognomen Veneris.

Līber, a, um, e. gr. ab aliqua re, Cic. laborum, Hor. *üres, ment*; frey, ledig. 2) *szabados, nem tilalmas*; erlaubt. Mihi liberum est, Quint. 3) *szabad, nem adózó, nem adófizető*; frey, von Abgaben frey. 4) *szabadszületésű*; frey geboren. 5) e. gr. quaestio, Cic. *közönséges, nem bizonyos személyeket illető kérdés*; eine allgemeine Frage, die nicht gewisse Personen betrifft. 6) *szabadon szólló, v. ítélő, szabadlelkű*; freymüthig. 7) e. gr. lectulus, Cic. *nőtelenség, nőtelen állapot*; der Stand eines Unverheiratheten.

Lĭber, bri, m. 2. *fának belső lágy héjja*; v. *hártyája, sikhéjj, hársoshéjj*; die innere weiche Rinde eines Baumes, der Bast. Colum. 2) *könyv*; ein Buch. Librum edere, vulgare, Cic. *kiadni*; herausgeben. 3) *lajstrom, feljegyzés, mutatótábla*; ein Verzeichniß, Register. 4) *levél*; ein Brief, Schreiben. 5) *visszaírás, felelet*; ein Rescript.

Līber, ĕri, m. 2. i. q. Bacchus. 2) *bor*; der Wein. Sine Cerere et Libero friget Venus, Ter. *kenyér és bor nélkül, v. ha nints mit enni, inni, meghül a' szeretet*; ohne Brot und Wein erkaltet die Liebe. Flos Liberi, Plaut. *jó bor*; guter Wein.

Līber, i, m. 2. plur. usitatior, Liberi in plur. *gyermekek*: die Kinder. Liberi adoptivi, JCt. *fogadott, gyermekek*; angenommene Kinder. 2) Liberi, *gyermek*; ein Kind. Fratris liberos (*egyetlenegy gyermekét*; einziges Kind) privare vita, Cic. 3) Liberi, *fi, baromfi*; ein Junges. Liberis orbatae oves, Plaut.

Lībĕra, ae, f. 1. i. q. Proserpina. 2) i. q. Ariadne, qua uxor Bacchi. Ovid.

Lībĕrālis, e, *Bacchust illető, Bacchusi*; den Bacchus betreffend, Bacchisch. Liberalia, Cic. festa Bacchi.

Lībĕrālis, e, (liber) e. gr. de aliena, Prov. *adakozó, bőkezű*; freygebig. 2) *szabad, v. nemes születésűhöz illő, igaz, v. egyenes szívű, emberséges, betsületes, tisztes*; einem Freygebornen anständig, redlich, aufrichtig, ehrbar. Liberalia judicia, Ulp. *szabadságot illető törvényszékek*; die Freyheit betreffende Gerichte. 4) *önkéntvaló, szabadakaratú, öntetszés szerént való*; freywillig.

Lībĕrālĭtas, ātis, f. 3. *jó, v. nemes indúlat, nemes gondolkozás*; edle Gesinnung, edle Denkungsart. Cic. 2) *jóság, jószívűség, nyájas magaviselet*; die Gütigkeit, gütiges gefälliges Betragen. Terent. 3) *bőkezűség, adakozóság*; die Freygebigkeit. Cic. 4) *önkéntvaló ajándék*; ein freygebiges Geschenk. Tacit.

Lībĕrālĭter, Adv. *adakozóan, bőkezűen*; freygebig. 2) *szabad lélekkel*; freymüthig. 3) *nyájasan, vidámon*; freundlich. 4) e. gr. aliquem tractare, Cic. *jól, jó szívvel, szelíden*;

gütig, gelind. 5) e. gr. educatus, Cic. *szabad*, *v. nemes születéséhez illően, úri módon*: einem Freygebornen anständig. 6) *szabadon*; frey. 7) *örömest, jó szivvel*; gern.

Līběrātio, ōnis, f. 3. *ki*, *v. megváltás, ki, v. megmentés, meg, v. kiszabadítás*; die Erlösung, Befreyung. 2) *meg, v. kifizetés, megszabadúlás, megmenekedés az adósságtól, kiszabadúlás az adósságból*; die Bezahlung, Befreyung von der Schuld.

Līběrātor, ōris, m. 3. *ki, v. megváltó, ki, v. megszabadító, ki, v. megmentő*, ein Erlöser, Befreyer.

Līběrātus, a, um, *ki, v. megváltott, ki, v. megmentett, ki, v. megszabadított*; erlöset, befreyet.

Līběre, Adv. e. gr. educare, Ter. *szabadon, nem szolgai módon*; frey, nicht sclavisch. 2) *szabad lélekkel, v. itélettel*; freymüthig. 3) *tartózkodás nélkül, bátran*; ungescheuet. 7) *bőkezűen, gazdagon, bőven, bőségesen*; freygebig, reichlich.

Līběri, ōrum, plur. vide: Liber, i, m. 2. plur. usitatior.

Līběro, āvi, ātum, āre, 1. (liber, a, um), e. gr. aliquem aliqua re, ab aliqua re, Cic. *ki, v. megmenteni, ki, v. megváltani, ki, v. megszabadítni*; erlösen, befreyen. 2) liberari voto, voti, Liv. *fogadását betölteni, fogadása terhe alól feloldoztatni, v. kimenekedni*; seines Gelübdes los werden. 3) e. gr. fidem suam, Cic. *igéretét betellyesitni, betölteni, annak eleget tenni*; sein Versprechen erfüllen. 4) *el, v. különválasztani*; absondern, scheiden. Divinus animus liberatus a corpore, Cic. 5) *adó alól kivenni, szabaddá tenni, felszabadítni*; von Abgaben befreyen. 6) templa liberata, Cic. i. e. auspiciis peragendis consecrata.

Līberta, ae, f. 1. *szolgaságból felszabadított, v. szabados asszszony, v. leány*; eine Freygelassene.

Lībertas, ātis, f. 3 *szabadság*; die Freyheit. 2) Dea apud Romanos. 3) *bátorság, rettenthetetlenség, szabadlelküség, a' beszédben 's tselekedetben*; die Unerschrockenheit und Freymüthigkeit in der Rede und That. 4) jura praecipua civis Romani. 5) *szemtelenség, zabolátlanság a' beszédben, 's tselekedetben, v. tettben*; eine Unverschämtheit und Zügellosigkeit im Reden und Thun.

Lībertīnitas, ātis, f. 3. *szabadosság, szolgaságból szabadságra ment állapot*; der Stand der Freygelassenen. Pandect.

Lībertīnium, ii, n. 2. bonum, v. facultas, quam libertinus morte domini accipit. Calpurn. Decl.

Lībertīnus, a, um, e. gr. plebs, Plin. conditio, Pand. homo, Cic. *szabadosok számához, v. állapotjához tartozó, szabados*; zu der Zahl und dem Stande der Freygelassenen gehörig. 2) Subst. i, m. 2. *szabados*; ein Freygelassener. (Respectu libertinorum.)

Lībertus, a, um, i. q. liberatus. 2) Subst. *szabados*; ein Freygelassener. (respectu domini).

Lĭbet, v. Lybet, libuit, et libitum est, libēre, Impers. 2) *tetszik, kell*; es beliebt, es gefällt. Libet mihi hoc facere, Cic. *tetszik nékem, v. kedvem van ezt tselekedni, v. tenni*; es gefällt mir, dieses zu thun.

Lībēthra, ōrum, n. 2. plur. fons Musarum in Magnesia. Plin.

Lībēthrides, um, f. plur. i. q. Musae.

Lībēthrus —os, i, m. 2. fons Thessaliae, Musis sacer. Mela.

Lĭbīdinitas, ātis, f. 3. i. q. libido, Laber.

Lĭbīdĭnor, āri, Dep. 1. (libido) *bujálkodni, fajtalankodni*; Unzucht treiben, Geilheit ausüben. Suet.

Lĭbīdĭnōse, Adv. *szabad akaratja, v. tetszése szerént, pajkosan, tsintalanúl*; nach blossem Belieben, muthwillig. Comp. -ius, Tert.

Lĭbīdĭnōsus, a, um, *pajkos, vásott, tsintalan*; muthwillig. 2) *bujálkodó, buja, tisztátalan, parázna*; geil, unzüchtig, unkeusch. 3) Trop. dapes libidinosae, Colum. *pompás, úri, finom, 's jól késznült étkek, ételek, v. eledelek*; herrliche, und wohl zubereitete Speisen. 4) e. gr. gloriae, Tert. *kivánó, vágyódó, kivántsi*; begierig. Comp. -ior, Superl. -issimus, Lamprid.

Lĭbīdo, ĭnis, f. 3. e. gr. peccandi, Plaut. *gonosz kivánság*; eine böse Begierde. 2) *bujaság, fajtalanság*; die Geilheit. Libidines, um, f. plur. *testi kivánságok*; fleischliche Begierden. 3) e. gr. patriae, et parentibus

gratificandi, Sallust. *kedv, kivánság, v. vágyódás valami jóra*; die Lust, die Begierde zu etwas Guten. 4) e. gr. nauseae, Cato. *hánydsra, v. okádásra való hajlandóság*; die Neigung zum Erbrechen. 5) e. gr. urinae, Gell. *vizellet nem tarthatás, betegség*; die Krankheit, in welcher einer immer den Urin lassen muß. 6) *tetszés, szabad akarat, akaratosság*; die Willkühr, der Eigenwille. 7) e. gr. judicum, Cic. *részrehajlás*; die Partheylichkeit. 8) *indúlatoskodás, indúlat*; die Leidenschaft. Multa libidine, non ratione gessit, Cic.

Lĭbĭtīna, ae, f. 1. dea funerum apud Romanos, in cujus templo res funebres emebantur, v. conducebantur. 2) *koporsóvivő, szent Mihály lova, testégető rakásfa*; die Todtenbahre, der Scheiterhaufen. 3) *sirásóság*; das Todtengräberamt, 4) *halál*; der Tod. Vitare libitinam, Hor. In libitinae rationem venire, Svet. *meghalni*; sterben.

Lĭbĭtīnārĭus, ĭi, m. 2. *temetésről gondoskodó, sirásó*; ein Leichenbesorger, Todtengräber.

Lĭbĭtīnensis, e, ad deam Libitinam pertinens. 2) e. gr. porta, Lamprid. verisimiliter porta illa theatri, per quam gladiatores occisi deportabantur.

Lĭbĭtum, i, n. 2. et Libitus, us, m. 4. *tetszés, kény*; das Wohlgefallen.

Lĭbĭtus, a, um, (libet), *tetszett, tetsző*; beliebig gewesen, beliebig.

Lĭbo, āvi, ātum, āre, 1. *kóstolni*; versuchen, kosten. 2) e. gr. ex variis rebus aliquid, Cic. *kiválasztani*; auslesen. 3) e. gr. aliquid deo, Ovid. *áldozni*; opfern. 4) *alig illetni, érinteni*; etwas nur berühren. 5) e. gr. oscula alicui, Virg. *megtsókolni*; küssen.

Lĭbŏnŏtus, —os, i, m. 2. i. q. Austroafricus.

Lĭbra, ae, f. 1. e gr. farris, Hor. *font, egy font*; das Pfund. 2) *font, mázsa, mérőserpenyő*; eine Wage. 3) e. gr. olei, Svet. *folyótestek mértéke, p. o. ittze, kupa, pint*; ein Maaß flüßiger Dinge. 4) *vizerány-mérő*: die Bleywage. 5) *mérő, tsillagzat*; die Wage, ein Gestirn.

Lĭbrālis, e, *fontos, egy fontnyi*; pfündig, von einem Pfunde. Colum.

Lībrāmen, ĭnis, n. 3. *megmérés, sinór, v. sinórosmértékkel, egyenlőség, mérték*; das Abmessen mit der Richtschnur, die Gleichheit, das Gewicht. 2) *házföld, pádimentom*; der Fußboden. Foditur intra libramen, altitudo pedum circiter duorum, Vitr.

Lībrāmentum, i, n. 2. *mértékerány, fonterány, fonterányúság, mértékegyenlőség*; das Gleichgewicht.

Lĭbrārĭa, ae, f. 1. *könyveshdz, v. kamara, könyvtár*; eine Bücherkammer, eine Bibliothek. 2) serva, partiendis lanae pensis praefecta. Juv.

Lĭbrārĭŏlus, i, m. 2. Dim. *könyvíró, iródeák*; ein Bücherabschreiber, Copist. 2) *könyváros*; ein Bücherverkäufer.

Lĭbrārĭum, ĭi, n. 2. *könyvtár*; eine Bibliothek.

Lĭbrārĭus, a, um, (liber), *könyvhöz, v. könyvíráshoz tartozó, v. való*; zum Buche, oder zur Bücherschreiberey gehörig. e. gr. taberna, Cic. *könyárosbólt*; ein Buchladen.

Lĭbrārĭus, ĭi, m. 2. *könyvíró*; ein Bücherschreiber. 2) *könyvnyomtató*; ein Buchdrucker. 3) *könyvárus*; ein Buchhändler. 4) *hadipénzbeszedő*; ein Kriegscassirer. Veget. 5) *számadásvivő*; ein Buchführer.

Lĭbrārĭus, a, um, (libra), *fonthoz tartozó, v. való*; zum Pfunde gehörig. 2) e. gr. frustum, Colum. *egy fontnyi, fontos*; ein Pfund schwer.

Lĭbrātĭo, ōnis, f. 3. (libro), *mérés, megmérés*; das Wägen, Abwägen.

Lĭbrātor, ōris, m. 3. *megmérő, külősnösen vizerány mértékkel mérő*; der Abwäger, besonders mit der Wasserwage. Plin. Ep. 2) *dgyús, pattantyús, parittyás*; der Geschoße aus grobem Geschütze schleudert, ein Schleuderer. Tac.

Lĭbrātūra, ae, f. 1. i. q. Libratio.

Lĭbrātus, a, um, *megmért, fontolt*; gewogen. 2) *forgatott, hajitott*; geschwungen, geschleudert. 3) *mérték arányba tartott*; im Gleichgewichte gehalten.

Lĭbrĭger, a, um, *könyvhordó*; Bücher tragend. Paul. Nol.

Lĭbrīle, is, n. 3. *font, v mérőserpenyő rúdja, mellyről a' serpenyők függenek, mázsarúd mellyen a' nehézék elébb 's tovább viődik*; ein Wagebalken. 2) in librili perpen-

dere, Gell. *aranymérön megmérni*; auf der Goldwage abwägen.

Librilis, e, *fontos, fontnyi*; pfündig.

Libripens, dis, m. 3. (libra, et pendo) *font, v. mázsamester*; ein Wagmeister.

Libritor, öris, m. 3. i. q. Librator.

Libro, ävi. ätum, äre, 1. (libra) *fontolni, mérni, megmérni*; wägen, abwägen. 2) *levetni, lelökni*; herab werfen. 3) e. gr. se alto, Plin. *magasságról v. magasról leereszkedni, v. lebotsátkozni*, sich von der Höhe herablassen. 4) e. gr. telum, Virg. *forgatni, hajitni*; schwingen, schleudern. 5) Trop. *megfontolni, megvizsgálni, gondolóra venni*; erwägen, betrachten. 6) *egyenlően osztani, v. felosztani*, gleich theilen.

Libs, libis, m. 3. i. q. ventus Africanus. Plin.

Libum, i, n. 2. *kaláts, mézeskaláts, lepény, áldozatikaláts*; ein Kuchen, Fladen, Honigkuchen, Opferkuchen.

Liburna, et Liburnica, ae, f. 1. v. Liburnum, i, n. 2. *sebes, könnyű, v. postahajó*. ein Jachtschiff. Hor. Lucan. (inventum Liburnorum)

Liburnia, ae, f. 1. regio Illyriae. Plin.

Liburnus, i, m. 2. *Liburniai, onnan, v. oda való*; einer aus Liburnien. 2) Liburni, *várostselédek*; Stadtknechte. Mort. Juv.

Liburnus, a, um, ad Liburniam pertinens.

Libya, ae, et Libye, es, f. 1. regio certa Africae. 2) saepe tota Africa. Virg.

Libycum, i, n. 2. *vad spárga, v. nyúlárnyék*; wilder Spargel. Plin.

Libycus, a, um, *Libyai, Afrikai*; Libysch, Afrikanisch.

Libyphoenices, um, plur. populus Africae e Phoenicia oriundus. Liv.

Libys, yos, m. *Libyai, onnan, v. odavaló*; Libysch, aus oder in Libyen. Hinc: Libys; *Libyai, Libyabeli*; ein Libyer. Ovid. Plur. Libyes; Sallust.

Libyscus, a, um, e. gr. ficus, Colum. *Libyai*; Libysch.

Libyssa, ae, f. 1. *Libyai asszony, v. leány*; ein Frauenzimmer aus Libyen. 2) urbs Bithyniae.

Libystinus, a, um, *Libyai*; Libysch. 2) Subst. cognomen Apollinis. Catull.

Libystis, idis, f. 3. *Libyai*; Libisch. Virg.

Libyus, a, um, e. gr. citrus, Varr. *Libyai*; Lybisch.

Licens, tis, o. *szemtelen, tsintalan, gonoszságos, gonosz, elvetemedett*; frech, muthwillig, freventlich Comp. licentior. 2) Subst. *valamiert igérő*; der auf etwas biethet.

Licenter, Adv. *szemtelenűl, gonoszúl, tsintalanúl, szabadon, zaboldtlanúl, függetlenűl*; frey, freventlich, ungebunden, zügellos, frech. Comp. licentius. Superl. licentissime.

Licentia, ae, f. 1. *engedelem*; die Erlaubniß. 2) *szemtelenség, szemtelen vakmerőség, nagy bátorság*; die Frechheit, allzugroße Frechheit. 3) e. gr. regni, Curt. *az országló független uralkodása*; die ungebundene Herrschaft eines Regenten.

Licentiosus, a, um, *pajkos, tsintalan, magának nagy szabadságot vevő*; wenn man sich zu viel erlaubt, ausgelassen, muthwillig. Comp. licentiosior. Senec. Superl. licentiosissimus, Augustin.

Liceo, ui, itum, ere, 2. *érni, betsének lenni, betsét meghatározni, árúba botsátni. árán tartani*; gelten, geschätzt werden. Parvo pretio licet. *óltsón tartódik*; er wird wohlfeil gebothen.

Liceor, itus sum, eri, Dep. 2. e. gr. hortos, Cic. *igérni érte*; auf etwas biethen. Eo licente, contra liceri audet nemo, Caes.

Licessit, pro: licuerit, Plaut.

Licet, uit, et itum est, ere. Impers. 2. *szabad*; es ist erlaubt, es steht frey. 2) *lehetni*; können. Licet tibi esse bonum virum, v. bono viro, Quint. *betsületes, v. jó ember lehetsz*; du kannst ein redlicher Mann seyn. 3) 3) *-hatni, -hetni*; können. Per me licet tibi hoc facere, Cic. *miattam azt bátran megteheted*; meinethalben magst du dieses wohl thun. 4) *kell*; sollen. Proinde sciatis, licet, Curt. *azt tehát tudnotok kell*; das sollt ihr dennoch wissen. 5) *eladó lenni*; feil stehen. Quanti licuisse scribis (hortos Drusii) se emere. Cic.

Licet, Conj, *ámbár, noha, noha is, jóllehet, ha szinte is*; wiewohl, obwohl, obgleich, obschon.

Lichänos, i, f. 2. *mutatóújj*; der Zeigefinger. 2) *húr*; die Saite. 3) *húr-*

hang; der Ton, den die Saite von sich gibt. Vitr.

Lĭchas, ae, m. 1. famulus Herculis. Ovid. 2) *arasz*, *bakarasz*; eine Spanne.

Lĭchen, ēnis, m. 3. *tarjag*, *kanyaró*, *sömör forma kiütés a' testen*, *szeplő*; die Flechte, Schwinde, Schwindflechte. 2) *tarjag*, *bőrmoh*, *a' fákon*, *köveken*; die Flechte auf den Bäumen und Steinen.

Lĭciātus, a, um, (licium) *bordába szedett*, *p. o. fonal*, *szőtt*; angezettelt, gewebt. August.

Lĭcĭniānus, a, um, *Liciniusi*. *Liciniusról*, *v. tól nevezett*; Licinisch, von einem Licinius benannt.

Licinio, āre, 1. i. q. Lacinio. Apul.

Lĭcĭnĭum, ĭi, n. 2. *kéró*; *tépett*, *tépés*; die Wieke, Charpie. Veget.

Lĭcĭnĭus, a, um, e. gr. lex; *Liciniusi*; Licinisch. 2) Subst. nomen familiare Romanum.

Lĭcĭtātio, ōnis, f. 3. *valaminek ára igérése*, *p. o. a' kótyavetyéken*, *alkudozás*; das Anbiethen eines Preises für etwas, das Biethen auf etwas, z. B. in Auctionen, das Feilschen.

Lĭcĭtātor, ōris, m. 3. (licitor) 3. *ára igérő*, *többet igérő*, *áraverő*, *v. árát v. árafelverő*, *p. o. a' kótyavetyéken*; der auf etwas biethet, der mehr biethet, z. B. in Auctionen. Cic.

Lĭcĭte, Adv. *engedelemmel*, *szabadon*, *jus szerént*; mit Erlaubniß, auf erlaubte Art, mit Recht. Pandect.

Lĭcĭto, i. q. licite.

Lĭcĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. (liceo) *igérni érte*, *alkudni valamire*; biethen auf etwas, feilschen. 2) e. gr. hostium capita, Curt. *jutalmat tenni rá*; einen Preis auf etwas setzen.

Licĭtus, a, um, *megengedett*, *szabados*; erlaubt, zugelassen.

Lĭcĭum, ĭi, n. 2. et Licia, ōrum, n. plur. *nyüstfonal*, *nyüst*, *melyhez a' takátsok a' fonalat kötik*; das Trumm, d. h. die Fäden woran die Weber das Garnaufknüpfen. 2) *borda*; das Eintrag im Gewebe. Licia texere, Auson. *szőni*; weben.

Lictor, ōris, m. 3. servus consulum et praetorum Romanorum qui fasces virgarum ligatos ferebat, et captivos ligabat. Gell. Fest. *város v. tanátsszolga*, *hajdú*, *poroszló*; ein Stadtknecht, Rathsbedienter.

Lĭctōrĭus, a, um, ad lictores pertinens.

Lĭdūna, ae, f. 1. *tengerdrapadás*, *tengerjárás*; die Ebbe und Fluth. Mart.

Lĭen, ēnis, et Liēnis, is, m. 3. *lép*; die Milz. Plaut. et Cels. Plur. Plin.

Liēnĭcus, a, um, i. q. lienosus.

Liēnōsus, a, um, (lien) *lépkórságos*; milzsüchtig. Plaut.

Lientĕrĭa, ae, f. 1. *hasmenés*, *mikor az étel emésztetlen megy ki*; der Durchlauf, wo die Speise unverdaut weggeht. Cels. Hinc: lientericus, a, um, *illyen nyavalyában lévő*; daran laborirend.

Lĭgāmen, ĭnis, n. 3. (ligo) *kötél*, *kötőlék*, *kötő*; das Band, die Binde. Ovid. Colum.

Lĭgāmentum, i, n. 2. idem.

Lĭgārĭus, a, um, e. gr. familia; *Ligáriusi*; Ligarisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae. Ligarianus, a, um, i. q. Ligarius, a, um.

Lĭgātĭo, ōnis, f. 3. *kötés*, *kötözés*, *megkötözés*; das Binden. Scrib. Larg.

Lĭgātūra, ae, f. 1. *kötés*, *kötözés*, *kötő*; das Band. Pallad. 2) *nyakkötő orvosság*; ein Amulet. Ammian.

Lĭgātus, a, um, *megkötött*, *kötözött*; gebunden.

Lĭgēa, ae, f. 1. nomen Nymphae marinae. Virg.

Lĭgēllum, i, n. 2. *az a' horgatska az egérfogóban*, *mellyen a' szalonna van*; das Häckchen an der Mausfalle woran der Speck hängt. Fab. 2) *házikó*, *gunyhó*, *kalyiba*; ein Häuschen, Hütchen. Plaut.

Lĭger, ĕris, m. 3. fluvius Galliae, hodie Loire.

Lĭgnārĭum, ĭi, n. 2. *fatartóhely*; eine Holzkammer. Gloss.

Lignārĭus, a, um, *fához való*, *v. tartozó*; zum Holze gehörig. 2) Subs. ĭi, m. sc. faber; *áts*; ein Zimmermann. 3) Subst. *favágó*; ein Holzhacker. Liv.

Lignātĭo, ōnis, f. 3. *fagyüjtés*, *faszedegetés*, *favágás*; die Holzung, das Holzhohlen, Holzfällen. 2) *favágó*, *v. fahordó hely*, *a' honnét hordják a' fát*; Ort, wo Holz gefällt wird. Colum.

Lignātor, ōris, m. 3. *favágó*, *faszedegető*; ein Holzhacker, Holzsammler. 2) miles, in castra lignum ferens. Liv.

Lignĕŏlus, a, um, (Dim. a ligneus)

e. gr. lychnunchus, Cic. *fából való*, *fa*; aus Holz, hölzern.

Ligněus, a, um, e. gr. solea, Cic. *fából tsinált*, *fából való*, *fa*, vom Holze gemacht, hölzern. 2) Trop. e. gr. equus, Plaut. *hajó*; ein Schiff. 3) e. gr. putamen, Plin. *dióhéjj*; eine Nußschale. 4) *fához hasonló*, *fás*; dem Holze ähnlich, holzig. Plin.

Lignĭcīda, ae, m. 1. *favágó*; ein Holzhacker. Varr.

Lignīle, is, n. 3. *fatartóhely*, *fáskamara*; eine Holzkammer. Gloss.

Lignor, ātus sum, āri, Dep. 1. *fát hozni*, *fát szedni*; Holz hohlen. Caes.

Lignōsus, a, um, e. gr. fructus, Plin. *fához hasonló*, *fás*; dem Holze ähnlich, holzig.

Lignum, i, n. 2. *fa*; das Holz. e. gr. vitiosum, Plin. *szúette fa*; ein wurmstichigtes Holz. 2) e. gr. hastae, Curt. *dárdanyél*; der Schaft am Spieße. 3) *fa irótáblátska*; ein hölzernes Schreibtäfelchen. Ovid.

Lĭgo, āvi, ātum, āre, 1. e. gr. aliquem vinculo, Tac. manus post terga, Ovid. *kötni*, *kötözni*, *öszvekötni*, *öszvefoglalni*, *meg. v. hozzákötni*; binden, knüpfen, heften, anbinden. 2) e. gr. nodos, Senec. *öszvegombolni*; knüpfen. 3) e. gr. guttura laqueo, Ovid. *kötelet vetni a' nyakára*; einen Strick um den Hals legen. e. gr. vulnera, Ovid. *békötni*, *béköttözni*; verbinden. 5) e. gr. legibus aliquem, Cic. *lekötelezni*; verpflichten. Nimbi ligati, Petron. *jég*; das Eis.

Lĭgo, ōnis, m. 3. *kapa*, *irtókapa*; eine Haue, Hacke, Rotthaue. Mors sceptra ligonibus aequat, Lucan. *király paraszt mindegy a' halálnak*; dem Tode gilt es gleich, es sey ein König oder Landmann.

Lĭgŭla v. Lingula, ae, f. 1. (Dim. a lingua) *nyelvetske*; ein Zungelchen. 2) *abárlókanál*; eine Schaumkelle. 3) *lapitzka a' patikában a' kenőtsnek az edényekből v. tartókból való kiszedésére*; ein Schäufelchen, Spaltel, in der Apothecke Salben aus den Büchsen zu nehmen. 4) *fűzöszij*; eine Nestel, ein Band. 5) *kis kard*, *koszperd*; ein kleiner Degen. Varr. 6) *emelőrúd vége*, *melly a' teteh alá tétetik*; der äußere Theil des Hebels, der unter die Last gelegt wird. Vitr. 7) *tsók vékenyebb vége*, *mellynél fogva egymásba tevődhetnek*; der spitzige Theil der Röhren, womit sie in einander gefügt werden können. Vitr. 8) *tsapintópléh a' flótán*; das Blättchen auf der Flöte. Plin.

Lĭgūr, uris, c. 3. *Liguriai lakos*, *Liguriabeli*; aus Ligurien, ein Ligurier, eine Ligurierinn.

Lĭgŭrĭa, ae, f. 1. regio Italiae.

Ligurinus, a, um, ad Liguriam pertinens.

Lĭgūrĭo, v. Lĭgurrĭo, īvi, ītum, ire, 4. *nyalni*, *megnyalni*, *nyalánkoskodni*, *kóstolni*; lecken, belecken, kosten. 2) e. gr. jus tepidum, Hor. *béhörpölni*; einschlürfen. 3) Trop. e. gr. bona sua, Cic. *elvesztegetni*; verthun. 4) e. gr. rem aliquam, Cic. *valamin rajta lenni*, *erősen*, *v. igen kívánni*; sich an etwas machen, heftig begehren. 5) *keveset elvenni belőle*; etwas weniges von etwas wegnehmen. Non timide nec leviter lucra ligurire, Cic. 6) i. q. studium aliquid paullulum colere. Quoniam jam dialecticus es, et hoc quoque liguris, Cic.

Lĭgūrītĭo, v. Ligurritĭo, ōnis, f. 3. *nyalás*, *megnyalás*; das Lecken, Belecken. 2) *nyalánkság*, *nyalánkoskodás*; die Leckerhaftigkeit. Cic.

Lĭgūrītor, v. Ligurrītor, ōris, m. 3. *nyalánk*, *tsemegés*, *tsemege szerető*; der gern leckt, Lecker, Leckermaul. Auson.

Lĭgūstĭcum, i, n. 2. *levestikom*, *lőbőstök*; Liebstöckel. Ligusticum Levisticnm. L.

Lĭgustīnus, a, um, e. gr. ager, Liv. i. q. Ligurinus.

Lĭgustis, ĭdis, f. 3. *Liguriai*; Ligurisch.

Lĭgustrum, i, n. 2. *fagyal*, *fagyalfa*; Hartriegel, Reinweide, ein Strauch. Ligustrum vulgare, L.

Lĭlĭācĕus, a, um, e. gr. oleum, Pallad. *liliomból való*, *liliom*; aus Lilien.

Lĭlĭētum, i, n. 2. *liliomosság*, *a' kertben*; ein Lilienbeet. Pallad.

Lĭlĭum, ĭi, n. 2. *liliom*; die Lilie, Plin.

Lĭlybaetānus, a, um, *Lilybaeumba*, *v. onnan való*, *Lilybeumi*; in oder aus Lilybäum, dahin gehörig, Lilybäisch. Cic.

Lĭlybaeum, i, n. 2. promontorium Siciliae. 2) urbs ibidem. Cic.

Lĭlybaeus, a, um, *Lilybaeumi*; Lilybäisch. Lucan.

Lĭlybe, es, f. 1. i. q. Lilybaeum, Priscian.

Lĭlybēus, a, um, i. q. Lilybaeus. Virg.

Līma, ae, f. 1. *reszelő*, *ráspoly*; eine Feile. Lima polire, Quint. *reszelni*, *simítni*; glatt machen. 2) Trop. *megjobbítás*; die Verbesserung. Ultima lima defuit meis scriptis, Ovid. Lima mordacius uti, Idem. *valamiben erősen*, *v. tsipősen igazgatni a' hibákat*; etwas scharf corrigiren.

Līmācēus, a, um, *sárból*, *iszapból*, *földből való*; vom Kothe, Schlamme, irden. Tert.

Līmārius, a, um, *sáros*, *iszapos*; schlammicht.

Līmāte, Adv. *meg*, *v. kireszelve*; ausgefeilt. 2) *tsínosan*, *kitisztítva*; ausgesäubert, ausgeputzt.

Līmātŭlus, a, um, Dim. *kireszelt*, *kitisztított*; ausgefeilt, rein gemacht. 2) *finom*, *mesterséges*; subtil, künstlich.

Līmātus, a, um, (limo) *megreszelt*, *ki*, *v. megsimított*, *v. tisztított*; gefeilt, auspolirt, glatt gemacht. 2) *ki mesterkézett*, *megjobbított*; ausgekünstelt, ausgebessert. 3) Trop. limatus ac tersus sermo, Quint. *tsínos beszéd*; eine zierliche Rede. 4) e. gr. urbanitate, Cic. *udvari*, *emberséges*; höflich. Comp. limatior. Cic.

Līmax, ācis, c. 3. *úti tsiga*, *vetemény-rágó tsupasz tsiga*; die Wegschnecke, eine nackte Schnecke, welche die Gewächse benagt. 2) *kurva*; eine Hure. 2) *kurva kergető*, *kurvás*; ein Hurentreiber.

Limbātus, a, um, (limbus) *megprémezett*, *paszamántozott*, *megborított*, *paszamántal borított*; verbrämt, bordirt. Gallien. ap. Treb. Poll.

Limbŏlārius, ii, m. 2. *prémező*, *paszamántozó*; ein Verbrämer, Posamentirer.

Limbus, i, m. 2. *ruha*, *v. köntös szélének megborítása*, *prém*, *paszamánt*, *sinórozás*, *fodor*, *rojt*, *'s a' t.* die Besetzung des Saumes am Kleide, der Besatz, die Falbel, zl. 2) e. gr. duodecim signorum coelestium, Varr. *égijegykerűlet*; der Thierkreis.

Līmen, ĭnis, n. 3. *küszöb*; die Schwelle. 2) ad limina custos; *házőrző*, *ajtónálló*, *kapus*; ein Thürhüter. 3) *ház*; ein Haus. 4) religiosa deorum limina, Virg. *templom*, *egyház*, *szentegyház*; ein Tempel. 5) e. gr. belli, Tac. vitae, Sen. *kezdet*; der Anfang. 6) e. gr. lucis finitae, Apul. *vég*, *határ*; das Ende, die Gränze. 7) e. gr. cubiculi, Cic. *bémenetel*; der Eingang. 8) a limine disciplinam salutavit, Sen. *nem merült el a' tudományokba*, *nem ösztült meg a' tanúlásban*, er hat sich im Studieren nicht vertieft.

Lĭmĕnarcha, ae, m. 1. *felvigyázó a' kikötőhelynél*, *révbíró*; ein Aufseher der Häfen. Pand.

Līmentīnus, i, m. 2. deus liminum. Tert.

Līmes, ĭtis, m. 3. *gyalogút*, *ösvény*; der Fußpfad, Fußsteig. Recto grassari limite, Ovid. *jó v. igaz úton járni*; den rechten Weg gehen. 2) Trop. benignitatis laxum limitem aperire, Sen. *nagy szívességgel lenni*, *v. nagy szívességet mutatni valaki eránt*; einem große Gefälligkeiten erzeugen. 3) *határ*, *mesgye*, *barázda*, *határjel*, *határkő*, *megyekő*; eine Gränze, Gränzstein, Markstein. Partiri limite agrum, Virg. 4) limites, plur. *ország*, *v. tartomány határ*; die Gränzen, Landmarken. 5) inter limites grassari, Prov. *túl menni az elégen*; über die Schnur hauen.

Limēum, i, n. 2. *gyilkos szirontár*; eine Pflanze, mit deren giftigem Safte die Gallier ihre Jagdpfeile bestrichen. Ranunculus Thora, L.

Līmĭcŏla, ae, c. 1. (limus) *sárban*, *v. iszapban lakó*, *v. élő*; der im Kothe wohnt oder lebt. Auson.

Līmĭgĕnus, a, um, *sárban nemzett*; im Kothe erzeugt. Auson.

Līmĭnāris, e, (limen) *küszöbhöz tartozó*; zur Schwelle gehörig. Vitruv.

Līmis, e, *sanda*, *kantsal*, *kantsi*; schielend.

Līmĭtānĕus, a, um, *határos*; angränzend. 2) limitanei milites, ICt. *határőrző katonaság*; die Gränzsoldaten.

Līmĭtāris, e, *határozó*, *elválasztó*; scheidend. Varr.

Līmĭtātĭo, ōnis, f. 3. *meghatározás*,

megállitás, megállapítás; die Festsetzung, Bestimmung. Vitruv.

Līmĭtātus, a, um, *elválasztott*; unterschieden, 2) Trop. e. gr. potestas; *határok közzé szorított*; umschränkt.

Līmĭto, āvi, ātum, āre, 1. (limes) *határkövet tenni, határt tenni, hányni, vagy tsinálni megkülömböztetni*; Marksteine oder Gränzen setzen, Unterschied machen. 2) Trop. *határok közzé szorítni*; einschränken. Varr.

Līmĭtor, āri, Dep. 1. *határt szabni, határt rendelni, megkülömböztetni*; begränzen, unterscheiden. 2) *kiosztani*; austheilen.

Limma, ătis, n. 3. *félhang*; ein halber Ton. Macr.

Līmnae, ārum, f. 1. plur. locus Athenis, ubi in honorem Bacchi Lenaea celebrabantur.

Limne, es, f. 1. *tó*; ein See. Vitruv.

Līmnēsia, et Līmĕnĭa, ae, f. 1. cognomen Veneris, quae portubus praeerat.

Līmnĭce, ĕs, f. 1. *sásliliom*; Schwertelkraut. Apul.

Limo, Adv. *sandán, kantsin, félre, oldalvást, v. oldalra nézve*; schielend, auf die Seite sehend.

Limo, āvi, ātum, āre, 1. *reszelni, megreszelni*; feilen. 2) e. gr. gemmas, Plin. *pallérozni, simítni*; poliren, glätten. 3) *kitisztítni*; ausputzen. 4) Trop. opus aliquid politius limare, Cic. *valamelly munkát mindég jobbítni*; ein Werk immermehr verbessern. 5) e. gr. veritatem, Idem. *az igazságot szorosan keresni, v. megvizsgálni*; die Wahrheit genau suchen oder untersuchen. 6) e. gr. commoda alicujus oculo obliquo (i. e. invido), Hor. *irigy szemmel nézni, gyalázni*; schmählern.

Līmo, āvi, ātum, āre, 1. (limus) *sárral béfetskendezni*; mit Koth bespritzen. Plaut.

Līmōnĭon, v. Lemōnĭum, ĭi, n. 2. *tekert tzikszár* (Polygonum bistorta); Natterwurz, Wiesenholz.

Līmōsĭtas, ātis, f. 3. *iszaposság, nyálkásság, enyekesség*; die Schlammigkeit, Schleimigkeit. Constant. Afer.

Līmōsus, a, um, (limus) e. gr. aqua, Colum. *iszapos, sáros, motsáros*; schlammig, kothig, morastig.

Limpĭdus, a, um, e. gr. lacus, Catull. vox Plin. aqua, Vitr. vinum, Colum. *tiszta*; klar.

Limpĭtūdo, ĭnis, f. 3. e. gr. aquae, Plin. *tisztaság, kiggadtság*; die Helle, Helligkeit.

Līmŭla, ae, f. 1. (Dim. a lima) *kis reszelő*; *reszelőtske, ráspoly*; die Feile. Terent. Maur.

Līmŭlus, a, um, (Dim. a limus, a, um); *egy kitsit sanda, kantsal, v. kantsi, félre néző*; etwas schielend.

Līmus, a, um, e. gr. homo. Varr. *sanda, kantsal, kantsi, félre, v. oldalt néző*; schielend. Limis (sc. oculis) intueri, Ter. *görbe, haragos, v. irigy szemmel nézni*; scheel ansehen.

Līmus, i, m. 2. *sár, iszap*; der Koth, Schlamm. 2) vestimentum sacerdotum Romanorum, quo ab umbilico usque ad pedes tegebantur. Virg.

Lĭnāmentum, i, n. 2. *kéró, tépett, tépés a' sebbe, v. sebre*; die Wieke, Charpie.

Lĭnārĭa, ae, f. 1. *kenderike*; der Flachsfinke, ein Vogel. 2) *gyújtoványfű*; das Harnkraut. Antirrhinum Linaria. L.

Lĭnārĭus, ĭi, m. 2. *lenkészítő*; ein Flachsarbeiter. 2) *lendros*; ein Flachshändler. Plin.

Lĭnārĭus, a, um, *lenhez való, v. tartozó*; zum Flachse gehörig.

Linctus, us, m, 4. (lingo) *nyalás*; das Lecken Plin.

Lindus, v. Lindos, i, f. 2. urbs Rhodi.

Lĭnĕa, ae, f. 1. *linea, húzás, vonás*; eine Linie, ein Strich. 2) mors ultima linea rerum, Hor. Prov. *a' halál mindennek véget vet*; der Tod ist das Letzte bey uns. Nulla dies subeat, quin linea ducta supersit, Apul. *egy nap se menjen el dologtalanúl, v. haszndlatlanúl*; es müsse kein Tag ungenützt vorüber gehen. 4) *horogmadzag*; die Angelschnur. Linea trahit piscem, Mart. 5) e. gr. margaritarum, Scaev. ICt. *gyöngyfüzér, egy sor gyöngy*; eine Perlenschnur. 6) e. gr. aequinoctialis, i. q. aequator. 7) *fonal, szál, póráz, spárga*; ein Faden. 8) *rend, v. sor az írásban*; eine Zeile in einer Schrift. Voss. 9) *katár*; die Gränze. Transire lineas, Cic. 10) ad lineam, Cic. *ponterányosan, ponterány szerént, függőlegesen, ponterányra*; nach der Perpendi-

kel. Solida corpora feruntur suo deorsum pondere ad lineam, Cic

Līnĕālis, e, *linedhoz való, v. tartozó*; zur Linie gehörig. Amm.

Lineāmentum, i, n. 2. *penna, v. tollvonás, v. húzás, iinea*; ein Federstrich, Federzug, eine Linie. 2) *ábrázatvonás*; die Züge des Gesichts. Cic. Just. 3) *rajz, rajzolat*; ein Abriß. Cic. 4) e. gr. orationis extrema, Cic. *legfelsőbb, v. legnagyobb tökélletesség*; die größte Vollkommenheit.

Līnĕāris, e, e. gr. pictura, Plin. *linedkból, v. húzásokból álló, húzásos*; in Linien bestehend. e. gr. ratio, Quint. i. q. Geometria.

Līnĕātio, ōnis, f. 3. *linedzás, linedzat*; die Ziehung einer Linie, Linienzug, Linie. Vitruv. 2) v. gr. corporis; *ortzavonások, artzvonások*; die Liniamente. Jul. Firm.

Līnĕātus, a, um, *linedzott, linedkkal bévont*; linirt mit Strichen. Vitr.

Līnĕo, āvi, ātum, āre, 1. *lineavonásokkal leábrázolni, lerajzolni*; mit Linien abzeichnen, entwerfen. Plaut. 4) *az egyenes linedhoz alkalmaztatni, v. szabni*; nach der geraden Linie richten. 3) *linedt vonni, linedzni*; eine Linie ziehen.

Līnĕŏla, ae, f. 1. Dimin. 1. *vonásotska*; kleine Linie, Strichlein. Gell.

Līnĕus, a, um, (linum) *lenbölvaló, len*; flächsern, leinen, aus Lein, Flachs. Hor. 2) *vásszonból való, gyoltsból való, vásszon, gyolts*; aus Leinwand, leinen. Virg. Tacit.

Lingo, nxi, nctum, ĕre, 3. *nyalni, megnyalni*; lecken. Plaut.

Lingones, um, pl. populus Galliae Celticae. Caes.

Lingua, ae, f. 1. *nyelv, (a' szájban)*; die Zunge. Lingvae obligatio; *a' nyelv leragadása*; das Anwachsen der Zunge. Lingvam tenere, Ovid. *megfogni a' nyelvét, hallgatni*; schweigen. Vitemus lingvas hominum. Cic. 2) *nyelv, beszéd, szó*; die Sprache. Lingva latina, graeca, Cic. Gentilis lingva, Solin. *anyai nyelv, nemzeti nyelv*; die Muttersprache. Doctus sermonis utriusque lingvae, Hor. *mind a' két nyelvet jól érti*; beyder Sprachen kundig. 3) duplicem habere lingvam, Solin. *színmutató lenni, kétfelé sántikálni*; falsch seyn. 3) *tengerbe bényúló föld*; die Erdzunge. Oppida posita in lingua. Caes. 5) *földtsúts, fok*; das Vorgebirge. Ovid. 6) *egy kanálnyi, p. o. orvosság*; ein Löffelvoll. Plin.

Linguārium, ii, n. 2. *nyelvbírság; büntetés, p. o. rágalmazásért*; das Zungengeld. Senec.

Linguātus, a, um, *nyelves, bőbeszédű, beszédes*; gesprächig, geschwäzig, beredt. Tert.

Lingula, ae, f. 1. Dim. *nyelvetske*; ein Züngelchen oder Dorn an einer Schnalle. Mart. 3) *tengerbe nyúló föld*; die Erdzunge. Caes.

Lingulaca, ae, f. 1. *fetsegő*; ein Plappermaul. Plaut.

Lingŭlātus, a, um, *nyelvformájú, nyelvszabású*; zungenförmig. Vitruv.

Linguōsus, a, um, *nyelves, fetsegő*; geschwäzig. Petron.

Līnĭger, a, um, *gyolts, v. vászon köntösben járó*; in Leinwand gekleidet. Ovid.

Līnīmen, īnis, id. q. Linimentum.

Līnīmentum, i, n. 2. *kenöts*; eine Salbe, die Schmiere. Pallad.

Līnĭo, īvi, ītum, īre, 4. id. qu. lino; *kenni, megkenni, békenni, p. o. kenöttsel*; salben, schmieren, beschmieren. Colum.

Līnītus, a, um, *békent, megkent*; geschmiert, eingeschmiert.

Līnītus, us, m. 4. *megkenés*; das Schmieren. Plin.

Līno, līvi et lēvi, lĭtum, lĭnĕre, 3. *kenni, rákenni*; schmieren, aufschmieren. 2) *megkenni, békenni valamit, p. o. olajjal*; schmieren, beschmieren. 3) auro linere, Ovid. *megaranyozni*; vergolden. Pice linere, Hor. *bészurkozni*; verpichen. Faciem linere, Juven. *kifesteni az ábrázatját*; sich schminken. 4) v. gr. luto, Ovid. *elmotskolni, békenni, elkeverni*; beschmieren, besudeln.

Līnŏmyron, i, n. *lenmagolaj*; das Leinöhl. Plin.

Līnŏsĭtas, ātis, f. 3. idem quod Abundantia lini, *len bősége*; der Überfluß des Flachses. Plaut.

Līnŏspĕrmon, i, n. 2 *lenmag*; der Leinsame.

Linostrŏphon, i, n. 2. i. q. Marrubium; *pemet, pemetfű*; Andorn, ein Kraut. Plin.

Linozostis, is et ĭdis, *szélfű*; das Bingelkraut. Plin. Mercurialis. L.

Linquo, liqui, lictum, ĕre, 3. v. gr. ur-

bem, terram, Cic. *elhagyni, odahagyni*; lassen, verlassen. Linqui animo. Sueton. v. linqui, Ovid. *eldjulni*; in Ohnmacht fallen. 2) *elhagyni, abbahagyni, félbehagyni valamit*; lassen, seyn lassen, unterlassen, übergeben. Linquamus haec, Cic. *hagyjuk el ezt*; wir wollen dieß jetzt lassen. 3) v. gr. monimentum, Val. Fl. *hagyni maga után*;

Lintĕāmen, ĭnis, n. 3. *lepedő*; ein leinenes Tuch, Leintuch. Apul.

Linteamentum, i, n. 2. id. qu. Linteamen.

Lintĕārĭus, a, um, *vdsznat illető*; die Leinwand betreffend. Lintearia negociatio; *vdszonkereskedés*; die Leinwandhandlung.

Lintĕārĭus, ĭi, m. 2. *vdszonkereskedő*; ein Leinwandhändler. JCt.

Lintĕātus, a, um, *vdszonban járó*; in Leinwand gekleidet. Liv.

Lintĕo, ōnis, m. 3. *takáts*; ein Leinweber. 2) *vdszonkereskedő*; ein Leinwandhändler. Plaut.

Lintĕŏlum, i, n. 2. *keszkenő, kendő, keszkenőforma ruha*; ein leinenes Tüchlein. Plaut.

Linter, tris, f. 3. *tsónak, ladik, sajka, tsajka*; ein kleines Fahrzeug, der Kahn, Nachen. Caes. 2) *itatóvdlú*; eine Tränkrinne. 3) *teknő*; ein Trog, Mulde. Virg.

Lintĕum, i, n. 2. *vdszon*; die Leinwand. 2) *zsebkeszkenő*; das Schnupftuch. 3) *lepedő*; ein Bettuch. Mart. 4) lintea, ōrum, pl. vitorla; *hajóvitorla*; ein Schiffsegel. Hor.

Lintĕus, a, um, *vászonból való, vdszon*; aus Leinwand, leinen. Vestis lintea. Cic.

Lintrārĭus, ĭi, m. 2. (linter) *révész*; ein Kahnführer, Fährmann. Ulp.

Lintrĭcŭlus, i, m. 2. *kis tsónak*; ein Kähnchen. Cic.

Lintris, is, id. qu. Linter.

Līnum, i, n. 2. *len*; der Flachs, Lein. Cic. Virg. Oleum lini; *lenmagolaj*; das Leinöhl. Linum ducere, Cels. *fonni*; spinnen. 2) *lenből készült fonal, spárga, 's a' t.* ein Faden, eine Schnur. 3) *hdló, haldszó hdló*; ein Netz, Fischergarn. Pelago trahere humida lina, Virg. 4) *kötél*; ein Seil. 5) *hajón lévő kötelek*; Tau. Ovid. *vdszon*; Leinwand. Hor.

Līnus, v. Linos, i, filius Apollinis, poëta et musicus.

Lio, ēre, *kisikárolni*; glatt machen.

Lĭpăra, ae, et Lipăre, es, f. Nom. pr. insulae maris Etrusci. Mela.

Lĭpăraeus, a, um, in vel ex insula Lipara dicta. Juv.

Lipărensis, e, i. q. Liparaeus.

Lipăris, is v. ĭdis, f. 3. *egy hal neve*; ein Fisch. Plin. 2) id. qu. Lipara.

Lippĭo, īvi, ītum, īre, 4. *tsepegő v. könnyező szemű lenni*; triefende Augen haben, triefäugig seyn. Cic. Trop. lippiunt mihi fauces fame, Plaut. *nagyon ehetném*; es hungert mich sehr.

Lippĭtūdo, ĭnis, f. 3. *szemkönnyezés, tsipássdg*; das Triefen der Augen. Triefäugigkeit. Cic.

Lippus, a, um, *könnyezőszemű; tsipás*; triefende oder eiternde Augen habend, triefäugig. Plaut. 2) *hibásszemű, vakoskodó*; nicht wohl sehend, blind.

Lips, lĭpis, m. idem ac Ventus Africus; *nyúgoti szél*; der Westwind.

Lipsĭa, ae, f. 1. *Lipsia városa*; die Stadt Leipzig. Georg.

Lipsĭensis, e, *Lipsiai*; Leipziger, von Leipzig Mercatus Lipsiensis, *Lipsiai vdsár*; die Leipziger Messe. Geogr.

Lĭquābĭlis, e, e. gr. cera, Apul. *olvasztható, elolvasztható, olvadó*; schmelzbar.

Lĭquāmen, ĭnis, n. 3. *olvasztott kövérség. v. háj, zsir*; zerlassenes Fett. 2) *lé, lév, leve valaminek*; die Brühe.

Lĭquāmentum, i, n. 2. i. q. Liquamen. Veget.

Lĭquāmĭnātus, a, um, *leves, a' minek leve van*; mit Brühe versehen. Apic.

Lĭquāmĭnōsus, a, um, *tsupa lé, leves, igen leves*; saftig, voller Brühe. Marc. Emp.

Lĭquātĭo, ōnis, f. 3. *olvasztás*; das Schmelzen. Vopisc.

Lĭquātōrĭus, a, um, *olvasztásra, v. megszűrésre való*; zum Schmelzen, Flüssigmachen oder Durchseihen dienlich. Liquatorium, sc. vas, Coel. Aur.

Lĭquātus, a, um, *olvasztott, el, meg, ki, v. felolvasztott*; zerlassen, zerschmolzen.

Lĭquĕfăcĭo, ēci, actum, ĕre, 3. *olvasztani, el, meg, ki, v. felolvasztani*; schmelzen, zerschmelzen, zerlassen. 2) *meggyengitni, megerőtlenitni*; schwächen. Quos nullae laetitiae futiles liquefaciunt voluptatibus, Cic.

Liquĕfăctus, a, um, *el, meg, ki, v. felolvadt*; zerschmolzen, zergangen.

Liquĕfīo, actus sum, ĕri, 4. *lágyúlni, el meg, ki, v. fel olvadni*; weich werden, zerschmelzen.

Lĭquens, tis, o. *folyó*; flüssig. 2) *tiszta*; lauter. 3) liquentes campi, Cic. *tenger*; das Meer. Comp. -ior. Gell.

Lĭquĕo, licŭi, liquēre, 2. *lágyúlni, el, v. meg lágyúlni, el, meg, ki, v. felolvadni, elfolyni*; weich werden, zerschmelzen, zerfließen. 2) Trop. e. gr. voluptate, Cic. *elpuhúlni*; weich werden. 3) *világos, v. érthető lenni, megtetszeni, kitetszeni valamiből*; klar, hell, deutlich, einleuchtend seyn.

Lĭquesco, ĕre, 3. i. q. Liquĕo.

Lĭquet, Impers. *világos, nyilván van, tudva van*; es ist klar und offenbar, es ist bekannt. 2) liquere non poterat, Curt. *nem lehetett látni*; man konnte es nicht sehen. 3) liquet mihi dejerare, Ter. *bátran megesküdhetek*; ich kann sicher schwören.

Lĭquĭde, Adv. *világosan, nyilván, nyilvánságosan*; klar, deutlich. 2) coelum liquide serenum, Gell. *tiszta ég*; der heitere Himmel. Comp. -ius, Superl. -issime, Augustin.

Lĭquĭdĭtas, ātis, f. 3. *nedv, nedvesség, folyóság, higság*; die Feuchtigkeit, Flüssigkeit.

Lĭquĭdĭuscŭlus, a, um, *kevéssé nedves, v. folyó, nedvesetske, higatska*; etwas naß, flüssig.

Lĭquĭdo, Adv. *nyilván, nyilvánságosan, világosan, bizonyosan, redblzhatóképen*; öffentlich, klar, gewiß, zuverläßig.

Lĭquĭdum, i, n. 2. *folyó, v. hig test, p. o. víz*; ein flüssiger Körper, z. B. Wasser. Lucr. Ovid. 2) consonantes, i. e. L, M, N, R. Prisc.

Lĭquĭdus, a, um, *folyó, híg, nedves*; flüssig, naß. 2) e. gr. tempestas coeli, Plaut. *tiszta, derült*; rein, hell, lauter. 3) e. gr. animus, Plaut. *vidám, víg*; fröhlich. 4) e. gr. vox, Lucr. *hangos, harsány*; hell. 5) *kéttségtelen, kéttségen kívül való, bizonyos*; unstreitig, richtig. Ad liquidum explorare aliquid, Liv. *valamit szorosan megvizsgálni*; etwas genau untersuchen. 6) e. gr. auspicium, Plaut. *jó, v. szerentsés kezdet*; ein guter Anfang. 7) e. gr. venter, Mart. *hasmenés*; der Durchfall. 8) e. gr. plumbum, Hor. *elolvadt*; zerschmolzen. Comp. -ior, Superl. -issimus, *igen tiszta és világos*; sehr hell und klar.

Liquiritĭa, ae, f. 1. *édesgyökér, hígviritz*: die Süßwurzel, das Süßholz. Veget.

Liquis, e, pro: obliquus, Front.

Lĭquo, āvi, ātum, āre, 1. (liquor) *olvasztani, megolvasztani*; schmelzen. 2) *lágyítni, meglágyítni*; weich machen. 3) *tisztálni, által, v. megszűrni*; läutern, durchseihen.

Lĭquor, ōris, m. 3. *folyó, v. hígtest, folyóság, nedv, nedvesség*; etwas Flüssiges, die Feuchtigkeit. 2) e. gr. animum, Cic. *víz*; das Wasser.

Lĭquor, āri, et liqui, Dep. 3. *meg, el, ki, v. felolvadni, elfolyni, felengedni*; zerschmelzen, zergehen, aufthauen.

Līra, ae, f. 1. *barázdák közzé foglalt föld, mesgye, barázda*; die zwischen zwey Furchen aufgeworfene Erde, Furche. Colum. 2) *barázda, mellyet a' szántó vas vet*; die Furche durch's Pflügen. 3) plur. *haszontalan, ostoba, v. bolond beszéd, v. fetsegés*; ein unnützes Geschwätz. Plaut.

Līrātim, Adv. *barázdánként*; furchenweise. Colum.

Līrĭnus, a, um, e. gr. oleum, Plin. *liliomból való, liliom*; aus Lilien.

Līrion, ii, n. 2. *liliom*; die Lilie. Apul.

Līrĭŏpe, es, f. 1. Nympha marina, mater Narcissi. Ovid.

Liris, is, m. 3. fluvius Campaniae, Hor. hodie Garigliano.

Līro, āvi, ātum, āre, 1. (lira) *barázdát vonni, bé, v. elborontálni*; Furchen machen, den Samen einegen. Varr. 2) *haszontalanságot, v. bolondságot beszélni, bolondoskodni, haszontalankodni*; ein unnützes Geschwätz machen.

Līrae, *bolondság, hijjábanvalóság*; Possen. Plaut.

Līs, litis, f. 3. *veszekedés, tzivódás, tzivakodás*; der Zank, Streit. Lites serere, movere, Cic. *veszekedni kezdeni, veszekedést okozni*; Zank anrichten. 2) *törvénykezés, perlekedés, per, ügy*; ein Rechtshandel, Proceß. Lite cadere, Fest. *a' pert elveszteni*; den Proceß verlieren. 3) *pénz, melly felett perlekednek*; das Geld, worüber gestritten wird. Cic.

Lĭsăbōna, ae, f. 1. *Lisbona, Portugalliának fővárosa*; Lisabon. Geogr.

Lissus, i, f. 2. v. Lissum, i, m. 2. urbs Illyriae. Caes.

Lītabilis, e, (lita) e. gr. victima Lactant. *áldozásra alkalmatos, mellyel szerentsésen lehet áldozni*: zum Opfer tauglich, womit glücklich geopfert wird.

Lītāmen, ĭnis, n. 3. *áldozat, engesztelés, engesztelő áldozat*; das Opfer. f. Stat.

Lītānĭa, ae, f. 1. *esdeklőének, v. könyörgés, litánia*; die Litaney. Sidon.

Litātĭo, ōnis, f. 3. *szerentsés áldozat*; das glückliche Opfern. Liv.

Lītātus, a, um, *áldozott*; geopfert. Sacris litatis, *véghez menvén az áldozat*; nach dargebrachtem Opfer.

Litera, ae, f. 1. *betű*; ein Buchstabe. Homo trium literarum, Cic. *tolvaj*; ein Dieb. 2) ad literam, Cic. *szóról szóra, betűszerént*; von Worte zu Worte, buchstäblich. 3) plur. literae, ārum, f. *irások*; Schriften. 4) Trop. unam literam longam facere, Plaut. *magát felakasztani*; sich selbst erhenken. 5) literae, plur. *levél*; ein Brief. Dare literas ad aliquem, Cic. *valakinek levelet irni*; an einen schreiben. 6) *tudományok*; die Wissenschaften Graecae literae, Cic. i. e. artes et studia quae a Graecis colebantur.

Lītĕrālis, e, i. e. ad literas pertinens. Symm.

Lītĕrārĭus, a, um, i. e. ad literas pertinens, e. gr. ludus, Quint. *oskola, iskola*; die Schule.

Lītĕrāte, Adv. *túdóson, tanúltan*; gelehrt.

Lītĕrātĭo, ōnis, f. 3. *ábétze, betűesmérés*; das A B C, der erste Unterricht im Lesen. Isidor.

Lītĕrātor, ōris, m. 3. *oskolamester*; ein Schulmeister. Svet. 2) philologus, criticus, in lingvis versatus. Gell.

Lītĕrātōrĭus, a, um, *nyelvtudományhoz való, v. tartozó, grammatikai*; zur Grammatik gehörig, grammatisch. Tert.

Lītĕrātrix, īcis, f. 3. *nyelveket tudó, v. értő asszszony, v. leány*; eine Weibsperson, welche die Sprachen versteht. Quint.

Lītĕrātūra, ae, f. 1. *irás*; die Schrift. 2) *nyelvtudomány, nyelvmesterség*; die Sprachkunst Cic.

Lītĕrātus, a, um, *túdós, tanúlt*; gelehrt. Literati viri, Cic. 2) *megbélyegezett*; gebrandmarkt. 3) *betűkkel megjelelt*; mit Buchstaben bezeichnet. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Lītĕrĭo, ōnis, m. 3. *nyelvtanító, nyelvmester*; ein Sprachlehrer, Sprachmeister. Ammian. 2) *túdósotska, a' ki kevéssé tanúlt, v. túdós*; einer der nur ein wenig gelehrt ist. Marcell.

Līternum, i, n. 2. urbs Campaniae. Liternus, et Literninus, a, um, *Liternumi*; Liternisch. Literninum, sc. praedium ibidem, Cic. Liv.

Lītĕrōsus, a, um, i. q. literatus, e. gr. homo, Cass. Hem. *túdós, tanúlt*; gelehrt.

Lītĕrŭla, ae, f. 1. Dim. *betűtske, kis betű*; ein kleiner Buchstabe. 2) *leveletske*; ein Briefchen. Hoc literulatum exaravi, Cic. *ezt a' kis levelet, v. leveletskét irtam*; ich habe dieses Briefchen geschrieben. 3) *tudomány*; eine Wissenschaft. Hor.

Līthāntrax, ăcis, m. 3. *kőszén*; die Steinkohle.

Līthargyrum, —on, i, n. v. Lithargyros, —us, i, m. 2. *üstmáz, ezüstglét*; Steinsilber, Silberglätte, verhärtete Silberschlacke. Plin.

Līthīzon, tis, m. 3. *Indiai kárbunkulus*; der indische Carbunkel.

Līthŏcōlla, ae, f. 1. *téglaporenyv, kőenyv, téglaporból, vasporból, és óltatlan mészből) a' kövek összefoglalásdra*; der Kütt, womit man die Steine zusammen löthet, Steinleim.

Līthŏglyphus, i, m. 2. *kőfaragó, kőmetsző*; ein Bildhauer, Steinschneider.

Līthospermum, i, n. 2. *kőmagfű*; der Steinsame. Linn.

Līthŏstrōta, ae, m. 1. *útszakirakó, útkövező*; ein Pflasterer.

Līthŏstrōtus, i, m. 2. *kővel kirakott út, v. útsza, kőút*; ein Steinweg, eine gepflasterte Gasse.

Līthŏtŏmĭa, ae, f. 1. *kőkivevés v. kimetszés az emberi testből*; der Steinschnitt. Operatio Chirurgica.

Litigans, tis, o. *perlekedő, perlő*; ein Streiter, Processirender. 2) *tzivakodó, veszekedő*; der Zänker. Plin.

Lītĭgātor, ōris, m. 3. *törvénykező, perfolytató, perlekedő*; der einen Rechtshandel führet. 2) *veszekedő*,

tzivódó, tzivakodó; ein Zänker, ein Streiter. Cic.

Lītigātus, us, m. 4. (lis) *veszekedés*, *tzivódás, tzivakodás*, *perelés*; eine Zänkerey, Streitigkeit. Gloss.

Lītigiōsus, a, um, *tzivódó, tzivakodó*, *veszekedő*; zänkisch. 2) *peres*, *per alatt lévő*, *a' mi felett perleked-nek*; streitig, worüber processirt wird. Super. -issimus, August.

Lītigium, ii, n. 2. *veszekedés*, *tziva-kodás*; der Zank. 2) *per*, *ügy*, *tör-vénykezés*, *perlekedes*; der Rechts-handel. Plaut.

Lītigo, āvi, ātum. āre, 1. (lis) *vesze-kedni*: *tzivódni*, *tzivakodni*; zanken, streiten. 2) *törvénykezni*, *perleked-ni*, *pert folytatni*; rechten.

Lĭto, āvi, ātum, āre, 1. *áldozattal en-gesztelni*, *kérlelni*, *áldozat által kí-vánságát megnyerni*, *áldozni*; mit Opfer versöhnen, durch ein Opfer seinen Wunsch erhalten, opfern. 2) *eleget tenni*; genug thun. 3) publico litare gaudio, Plin. jun. *közönséges örömöt okozni*; eine gemeine Freu-de anrichten. 4) hostia litatur pul-cherrime, Cic. i. e. bona in hostia exta inveniuntur, quod bonum omen est.

Lĭtor, ātus sum, āri, Dep. 1. i. q. Lito. *áldozattal megengesztelni*; mit Opfer versöhnen. 2) *eleget tenni*; genug thun. Plin.

Lĭtŏrālis, e, *parti*, *parthoz v. tenger parthoz tartozó*; zum Ufer oder Meerufer gehörig. 2) *part*, *v. ten-ger szélen*, *v. parton lakó*; am Ufer, am Meerufer wohnend.

Lĭtŏrēus, a, um, *parthoz*, *v. tenger-parthoz tartozó*; zum Ufer, Meer-ufer gehörig. e. gr. arena, Ovid. *parti fövény*, *v. homok*; der Ufer-sand.

Lĭtŏrōsus, a, um, *parthoz*, *v. tenger-parthoz közel lévő*; nahe bey dem Ufer oder Meerufer.

Lĭtŏtes, ētis, f. 3. figura rhetorica, cum minus dicitur, quam significa-tur. e. gr. non sperno, i. e. accipio.

Littera, cum ex inde derivandis, vide: Litera, etc.

Littus, ŏris, cum ex inde derivatis, vide: Litus, etc.

Lĭtūra, ae, f. 1. (litura) *ki*, *v. eltör-lés*, *keresztülvonás*; die Auslöschung, Durchstreichung. Mendum scripturae tollatur litura, Cic. *a' mit rosszúl*, *hibásan*, *v. helytelenűl írt az em-ber*, *vonnja keresztűl*; was man un-recht geschrieben hat, muß man ausstreichen. 2) *bekenés*, *bemázolás*; die Besalbung, Bestreichung.

Lĭtūrārius, a, um, *keresztűlvonásra való*, *v. szolgáló*; zum Durchstrei-chen dienlich. e. gr. liber, Auson *a' mellybe első gondolatját szokta ír-ni az ember*; ein Conceptbuch.

Lĭtūrgia, ae, f. 1. *egyházi szolgálat*; der Kirchendienst. Eccles.

Lĭturgus, i, m. 2. *közönséges hivatalt viselő*, *státus*, *v. közönség szolgá-ja*; der ein öffentliches Amt verwal-tet, Diener des Staats. Cod. Theod.

Lĭtūro, āre, 1. *kitörölni*, *v. keresztűl-vonni valamit*, *valamelly írásban*; in einer Schrift etwas ausstreichen. Sidon.

Lĭtus, us, m 4. *kenés*, *kenet*; die Sal-bung.

Lĭtus, a, um, (linor) *bekent*, *megkent*; bestrichen. 2) *elmotskolt elkevert*, *elrútitott*; befleckt, beschmiert. Virg.

Lĭtus, ŏris, n. 3. *part*, *tenger*, *v. más folyóvíz partja*; das Gestade oder Ufer des Meeres, oder eines andern Flusses. 2) Litus arare, Ovid. Prov. *hasztalan munkálodni*; vergeb-lich arbeiten.

Lĭtŭus, litui, m. 2. *síp*, *kürt*, *görbe trombita*; ein Zink, eine krumme Trompete. 2) *jövendőmondó papok horgas botja*; der gekrümmte Stab der Auguren. 3) *alkalmatosság szer-ző*, *serkentő*; der Veranlasser, An-treiber. Lituus profectionis meae fuit, Cic.

Līvēdo, inis, f. 3. *kékség*, *kékfólt*, *p. o. a' nyomástól*, *szorítástól*, *ütés-től*, *veréstől*, *taszítástól*, *v. bökes-től*; das Blaue, z. B. vom Dru-cken, Schlagen, Stoßen. Apul.

Līventer, Adv. *önszinűen*, *kékesen*; bleyfarbig, bläulich. Paul. Petron.

Līvĕo, ēre, 2. *önszínű*, *feketés*, *kék*, *v. kékes lenni*; bleyfarbig seyn, bläu-lich seyn. 2) e. gr. alicui, Tac. et Mart. *irigy lenni*, *irigykedni vala-kire*; neidisch seyn.

Līvesco, ĕre, 3. *elkékűlni*, *elfeketed-ni*; bläulich oder bleyfarbig werden. Lucret. 2) *irigykedni*; neidisch wer-den. Claudian

Līvia, ae, f. 1. *vadgalamb*; eine Holz-taube. Petron. 2) *fügefa neme*; eine Art von Feigenbäumen.

Līviānus, a, um, e. gr. exercitus, Liv. charta, Plin. *Liviusi, v. Liviai, Liviust, v. Liviát illető, rólok nevezett, 's a' t.* Livisch, den Livius oder die Livia betreffend, davon benannt.

Līvīdinans, tis. o. *irigy, neheztelő indúlatú*; neidisch. Petron.

Līvĭdo, āre, 1. *ónszínűvé tenni, elfeketitni*; bleyfarbig machen. Paul. Nol.

Līvĭdŭlus, a, um, Dim. *kéketske, kékes*; etwas blau. 2) *irigyetske*; etwas neidisch. Juv.

Līvĭdus, a, um, *ónszinű, feketés, kékes, kék*; bleyfarbig, schwarzbleich, bläulich, blau. Brachia livida armis, Hor. *fegyvertől, v. fegyverhordozástól megkékült karok*; Arme, von den Waffen blau gedrückt. 2) *neheztelő indúlatú, irigy*; mißgünstig, neidisch. Comp. -ior, Superl. -issimus, Catull.

Līvĭus, a, um, *Liviusi, Liviai*; Livisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae. 3) T. Livius Patavinus, celebris historiarum Romanarum scriptor. 4) L. Livius Andronicus, poëta dramaticus. 5) Livia, uxor altera caesaris Augusti.

Līvor, ōris, m. 3. *kék tsik, v. fólt az ütéstől, v. veréstől*; ein blauer Strich, ein Fleck vom Schlagen. 2) Trop. *irigység, neheztelő indúlat*; der Neid, die Mißgunst. Pascitur in vivis livor, post fata quiescit, Ovid. 3) *rothadás*; die Fäulung. Juv.

Lix, licis, f. 3 *hamu*; die Asche. Varr. 2) *lúg, párlúg*; die Lauge. Non. 3) *lúghamu*; die Laugasche. Plin.

Lixa, ae, m. 1. *táboriszakáts, tábori-dros, markotányos*; ein Feldkoch, Marquetender. 2) *motyó, bútyor, v. bagázsia őrző*; der Troß bey der Bagage. Plin. et Curt Lixis atque calonibus notum est, Prov. *minden, v. mind a' világ tudja*; es weiß jedermann.

Līxābŭndus, a, um, *ide 's tova portyázó*; herumstreifend. Plaut. ap. Fest. 2) *szabadon 's akadály nélkül útját elvégző*; frey und ungehindert seine Reise verrichtend.

Lixāmen, nis, n. 3. *főzés*; das Kochen. Apic.

Lixĭo, nis, m. 3. *vízhordó*; ein Wasserträger. Isidor.

Lixīvĭa, ae, f. 1. et Lixivium, ii, n. 2. *lúg*; die Lauge. Lixivium sapere, Colum. *lúg ízű lenni*; nach Lauge schmecken.

Lixīvĭus, a, um, e. gr. cinis, Plin. *kilúgozott, lúgos*; ausgelaugt, laugicht. Sal lixivium, Scribon. Larg. *lúgsó*; das Laugensalz, 2) *tsepegő, szivárgó*; triefend. e. gr. mustum, Cato. *sajtólás előtt magában szivárgó*; vor dem Pressen herabfließend.

Lixīvus, a, um, idem.

Lixŭla, ae, f. 1. *pép, v. kása lisztből, vízből és sajtból*; ein Mus oder Brey von Mehl, Wasser und Käse. Varr.

Loba, ae, f. 1. i. e. culmus milii indici Plin. 2) *kukoritza, tengeri, török-búza, málé*; türkischer Weitzen.

Lŏcālis, e, (locus) *helybéli*; örtlich. Tertull.

Lŏcālĭtas, ātis, f. 3. *helyheztetés*; die Örtlichkeit. Claud. Mammert.

Lŏcālĭter, Adv. *hely szerént*; dem Orte nach. Tert.

Lŏcārĭus, a. um, (locus) *bérbeadást illető*; die Vermiethung betreffend. 2) Subst. *bérbeadó*; ein Vermiether. 3) Subst. locarium, *bérlelés-pénz, házbér*; der Miethzins. Varr.

Lŏcātīcĭus, a, um, (loco) *bérbe kiadott*; vermiethet, verdungen. Sidon.

Lŏcātĭo, ōnis, f. 3. *bérbeadás, árendábaadás*; die Verdingung, Vermiethung, Verpachtung. Cic. 2) *tevés, odatevés, helyheztetés*; die Hinstellung, das Stellen oder Ordnen. Quintil.

Lŏcātītĭus, a, um, i. q. Locaticius.

Lŏcātor, ōris, m. 3. *bérbeadó, árendábaadó*; der Vermiether, Verpachter, Verdinger. Plin.

Lŏcātus, a, um, *bérbe, v. árendába adott*; vermiethet, verpachtet. JCt. 2) *tett, helyheztetett*; gesetzt, gestellt.

Lŏcellus, i, m. 2. (Dim. a locus) *kis hely, helyetske*; ein Örtchen. 2) *fiók rekesz*; ein Fach, z. B. eines Schranks, Kästchens. Martial. 3) *almáriom, almáriometska*; ein Schrank oder Kästchen. Val. Max.

Lŏcĭto, āre, 1. Freq. *bérbeadogálni, v. adogatni*; vermiethen. e. gr. agellum foras, Ter. *szántóföldet árendába kiadni*; einen Acker verpachten.

Lŏco, āvi, ātum, āre. 1. (locus) *tenni, helyheztetni*; stellen, setzen. 2) e. gr. castra, Cic. *tábort ütni*; das

Lager aufschlagen. 3) e. gr. argentum foenori, Plaut. *interesre*, v. *uzsordra adni*; gegen Zins leihen. 4) e. gr. aedes alicui, Plin. *bérbeadni*; vermiethen. 5) e. gr. in matrimonium. aliquam alicui, Plat. *férjhez adni*; verheirathen. 6) beneficium male locare, Plaut. *a' jótéteményt rosszs helyre fordítni, érdemetlennel tenni jól*; eine Wohlthat übel anwenden, sie einem Unwürdigen geben. 7) e. gr. operam suam ad aliquid, Idem. *valamire rá adni magát, nekifeküdni valaminek*; sich auf etwas legen. 8) *kialkudni*; veraccordiren. 9) e. gr. pecuniam, Plaut. *valamire fordítni, valamibe tenni, v. verni*; anlegen, anwenden. 10) e. gr. nomen, Phaedr. *pénzt költsönözni, v. költsön venni*; Geld borgen. 11) *valamiben állani*; bestehen. Prudentia est locata in delectu bonorum. Cic.

Lŏcrensis, e, (Locris) ex regione Locridis.

Lŏcri, ōrum, m. plur. populus regionis Locridis. Virg. 2) urbs Italiae. Liv.

Lŏcris, ĭdis, f. 3. regio Graeciae.

Lŏcŭlāmentum, i, n. 2. *kalitzka, kalitka*; ein Vogelbauer, Vogelhaus, oder Kasten. 2) *fészek*; ein Nest. 3) *házszeglet hol a' galambok, 's madarak fészkelnek, galambdúcz, galambtartó*; ein Winkel im Hause, wo die Tauben und Vögel nisten, ein Taubenschlag. 4) e. gr. apium, Colum. *méhkas, köpű*; ein Bienenkorb. 5) *könyves póltz*; ein Büchergestell. 6) *betűláda a' könyvnyomtatóknál*; ein Schriftkasten in der Buchdruckerey. 7) e. gr. dentium, Veget. *íny*; das Zahnfleisch. 8) *vakablak, fülke, rejtek*; eine Nische. Vitr.

Lŏcŭlātus, a, um, (loculus) *fiókos, a' minek fiókjai vannak*; mit Fächern versehen. Varr.

Lŏcŭlōsus, a, um. *fiókos, fiókkal tele lévő*; voller Fächer.

Lŏcŭlus, i, m. 2. Dim. *kis hely, helyetske*; ein kleiner Ort, Örtchen, Plätzchen. 2) *koporsó, szent Mihály lova, testhordó*; ein Sarg, eine Todtenbahre. Plin. 3) *elrekesztett hely, fiók, fiókos tartó*; ein abgetheilter Ort, ein Fach, ein Behältniß mit Fächern. 4) *zseb, zatskó, erszény*; ein Schiebsack, Beutel. Svet.

Lŏcŭples, ētis, o. *dús, gazdag, magát jól bíró, vagyonos*; reich, wohlhabend, begütert. 2) Trop. e. gr. oratio, Cic. *bő beszéd*; eine wortreiche Rede. 3) e. gr. auctor, Cic. *hiteles*; glaubwürdig. 4) e. gr. tabellarius, Cic. *hűséges és jó lelkű követ*; ein treuer und gewissenhafter Bothe. Comp. -ior, Superl. -issimus, Cic.

Lŏcŭplētātor, ōris, m. 3. *meggazdagító*; ein Bereicherer. Eutrop.

Lŏcŭplētātus, a, um, *meggazdagított*; bereichert. 2) *szaporított, öregbített, nevelt*; vermehrt.

Lŏcŭplētissime, Adv. *igen gazdagon*; sehr reichlich. Spart.

Lŏcŭplēto, āvi, ātum, āre, 1. *meggazdagítni*; reich machen, bereichern. 2) *szaporítni, öregbítni, nevelni*; vermehren.

Lŏcus, i, m. 2. (plur. loci, et loca) *hely*; ein Ort, Platz. 2) locus, quo saturi ire solent, Cic. *rejtekhely, árnyékszék*; ein Secret, Privet, heimliches Gemach. 3) e. gr. primus, v. prior, Cic. *elsőség*; der Vorzug. 4) e. gr. communis, Cic. *közönséges, v. esmeretes próbáló mondás*, v. *hely*; ein allgemeiner Satz. 5) *állapot*; der Zustand. In eum locum res rediit, Cic. 6) *kedvesség, tekintet, betsűlet*; die Gunst, das Ansehen. Summum locum apud aliquem tenere, Cic. 7) in loco; Ter. *jókor, mikor helye van*; zu rechter Zeit. 8) loco, de loco summo, Cic. *jeles, v. előkelő nemzetségből*; aus einem vornehmen Geschlechte. 9) e. gr. muliebris, Varr. *méh, asszony méh*; die Gebärmutter. 10) *alkalmatosság*; die Gelegenheit. Locum loquendi legere, Plaut. *kiválasztani, v. kinézni a' beszéllésre való alkalmatosságot*; Gelegenheit zum Gespräche aussehen. 11) *ok*; die Ursache Ter. 12) *idő, kor, időkor, darab idő*; die Zeit und Weile. Ter. 13) *rang, rend, méltóság*; der Rang, die Würde. Cic. 14) *hivatal, tisztség*; das Amt. Cic. 15) pro: in loco Cic. *-ért, helyett*; für, anstatt. In contumeliae loco ponere, Cic. *gyalázatnak tartani*; für eine Schmach halten. 16) *természeti fekvés*, v. *helyheztetés*; die natürliche Lage.

Castellum loco munitum, Caes. 17) *hely, v. mondás valamelly könyvből*; eine Stelle aus einem Buche. 18) *rész, tzikkely, v. szakasz a' filozofiában*; ein Capitel in der Philosophie. Perpurgatus est locus de finibus bonorum et malorum a nobis quinque libris, Cic. 19) *viaskodó állása*; die Stellung eines Fechters. 20) *dolog*; eine Sache. Cui loco consulite, Cic. 21) locum precibus non relinquere, Cic. *kérését meg nem hallgatni; v. nem várni kérést, kéretlen tenni valamit*; eines Bitte nicht anhören, oder etwas ungebethen thun.

Locusta, ae, f. 1. *sáska*; eine Heuschrecke. Plin. (prima brevis) 2) *tengerirák*; ein Meerkrebs. Plin. 3) *híres méregkeverő, v. készítő asszszony*; eine berühmte Giftmischerinn. Tac, Juv. (prima longa)

Lŏcūtĭo, v. Loquutĭo, ōnis, f. 3. *szóllás, beszéllés*; das Reden. Cic. 2) *beszéd*; das Reden, was man redet. 3) *beszédmód*; die Redensart.

Lŏcūtĭus, ĭi, m. 2. (a loquendo) nomen dei apud Romanos. Liv.

Lŏcūtor, ōris, m. 3. *beszélő*; der da redet. 2) *fetsegő, lotsogó, tsatska, nyelves*; ein Plauderer, Schwätzer. Gell.

Lŏcūtŭlējus, i, m. 2. *fetsegő, lotsogó, tsatska, tsátsogó, nyelves*; ein Schwätzer, Schwatzmaul. Gell.

Lŏcūtus, a, um, *szólt, szóllott, beszélt, a' ki szóllott*; geredet, der da geredet hat.

Lŏcūtus, v. Loquutus, us, m. 4. *beszéllés, szóllás*; das Reden. Apul.

Lŏdĭcŭla, ae, f. 1. Dim. *ágylepletske, ágytakarótska, ágyterítőtske, lepedőtske*; eine Bettdecke, ein Betttüchelchen. Svet.

Lŏdix, ĭcis, f. 3. *ágylepel, ágytakaró, ágyterítő, lepedő*; eine Bettdecke, ein Betttuch.

Loedŏrĭa, ae, f. 1. *rágalmazás, káromlás*; die Schmähung, Lästerung.

Lŏgārĭthmus, i, m. 2. genus numeri artificialis.

Lŏgārĭum, ĭi, n. 2. *laistrom, napló-könyv a' költségekről, v. kiadásokról*; ein Register, Tagebuch der Ausgaben. JCt.

Lŏgēum v. Logīum, ĭi, n. 2. *prediká-lószék, katedra*; ein Predigtstuhl. 2) *hely, v. nézószoba, a' theátromban*; ein Ort oder eine Loge im Theater. 3) *könyvtámasz, pulpitus*; ein Pult. Vitr. 4) *adólevéltár*; ein Steuerarchiv. Cic.

Lŏgĭce, es, v. Logĭca, ae, f. 1. *okoskodástudomány, logika*; die Vernunftlehre, Logik. Cic.

Lŏgĭcus, a, um, logicam concernens. Logica, ōrum, plur. res logicae, v. logica, Cic.

Lŏgista, ae, m. 1. *számtartó*; ein Rentmeister. 2) *adószedő*; ein Steuereinnehmer.

Lŏgistŏrĭcus v. Logistoricum, i, n. 2. titulus libri Varronis deperditi, sermones, historias, et dicteria, continentis, Gell.

Lŏgŏdaedălĭa, ae, f. 1. *munkás és tsinos szófaragás*; eine zierliche Wortkünsteley. Auson.

Lŏgŏgrăphus, i, m. 2. *tiszt a' számadóhivatalnál*; ein Rechnungsbeamter. Pandect.

Lŏgos, v. —us, i, m. 2. *szó, ige*; ein Wort. 2) *beszéd*; eine Rede. 3) i. q. definitio. 4) *mese, költemény, rege, szófiabeszéd*; eine Fabel, ein Mährchen. 5) *hazugság*; die Lüge. 6) *értelem, okosság*; die Vernunft. Auson.

Lŏlĭăcĕus, a, um, (lolium) *konkolyból, vadótzból, szédítő vadótzból, rozsnika vadótzból való*: aus Lolch, Schwindelhafer. Varr.

Lŏlĭārĭus, a, um, lolium, et lolium temulentum concernens. Colum.

Lŏlīgiuncŭla, v. Loliguncŭla, (Loll.) ae, f. 1. Dim. *téntaférgetske*; ein Blackfischchen.

Lŏlīgo (Loll.), ĭnis, f. 3. *téntaféreg*; ein Blackfisch, Tintenfisch. Cic.

Lŏlĭum, ĭi, n. 2. *konkoly, vadótz, szédítő vadótz, rozsnika vadótz*; Lolch, Schwindelhafer. Lolium temulentum L. Virg.

Lolliānus, a, um, *Lolliusi, Lolliusról, v. -tól nevezett*; Lollisch, vom Lollius benannt. Tacit.

Lŏmentum, i. n. 2. *babliszt*; das Bohnenmehl. Mart. 2) *pirossitó, v. kendőző neme*; eine Art von Schminke. Mart. 3) *kék, világoskék festék*; eine himmelblaue Farbe. Plin.

Lonchus, i, m. 2. *dárda, kopja, lándzsa*; ein Spieß, eine Lanze. Ter.

Londinĭum, ĭi, n. 2. *London, város Angliában*; London in England. Tacit. Londiniensis, e, *Londoni*,

Londonból való; von London. Eumen.

Longābo, ōnis, 3. *hoszszú hurka*, *v. kolbász*; eine lange Wurst. Varr.

Longaevĭtas, ātis, f. 3. *hoszszú élet*, *nagy öregség*, *idősség*, *korosság*; das lange Leben, lange Alter. Macrob.

Longaēvus, a, um, *öreg*, *idős*, *koros*; alt, betagt. 2) *meghólt*, *elhólt*; todt, gestorben. Virg.

Lōngănĭmĭtas, ātis, f. 3. *hoszszútűrés*, *békességestűrés*; die Langmüthigkeit, Geduld. Gloss.

Lōngănĭmĭter, Adv. *békével*, *békességestűréssel*; langmüthig, geduldig. Fulg.

Lōngănĭmus, a, um, et Longanimis, e, *békességestűrő*, *hoszszútűrő*; langmüthig, geduldig. Gloss.

Longāno, Longānon, ōnis, m. 3. *végbél-hurka*, *végbél*; der Mastdarm. Veget. de re vet. 2) *hurka*, *kolbász*; die Wurst. Varr.

Longe, Adv. *hoszszan*; lange. Longe lateque, Cic. *hoszszan 's szélesen*, *v. hoszszában*, *és szélessége szerént*; in die Länge und Breite. 2) *messze*, *messzire*, *messzére*; weit, fern. Quam longe (*mennyire?* wie weit?) hinc est in domum vestram? Veget. De longe, Idem. *messziről*, *messzünnen*; von weitem, von ferne. 3) e. gr. errare, Ter. *igen*, *erősen*, *nagyon*; sehr. 4) longe praestantissimus, Cic. *legjelesebb*, *legderekabb*; der allervortrefflichste. Longe aliter sentio, *éppen más az értelmem*, *v. vélekedésem*; ich bin einer ganz anderer Meinung 6) e. gr. antecellere, Cic. *sokkal felyülmúlni*; weit übertreffen. Longe melior; *sokkal jobb*; weit oder viel besser. 7) longe esse; Virg. *semmit sem használni*, *v. érni*; nichts helfen, nichts nützen. Comp. -ius, Superl. -issime.

Longĭmănus, a, um, *hoszszúkezű*; langhändig. Hieron.

Longinque, Adv. *messze*, *messzire*; fern, weit in der Ferne; longinque a domo, Gell. *messze a' háztól*; weit vom Hause.

Longinquĭtas, ātis, f. 3. *az időnek régisége*, *a' helynek távolysága*; die Länge der Zeit, die Ferne des Orts. Cic. 2) *tartósság*; die Langwierigkeit, lange Dauer.

Longinquo, āre, 1. *eltávoztatni*; entfernen. Claud.

Longinquo, (Abl.) vide: Longinquus.

Longinquus, a, um, v. gr. linea, Plin. *hoszszú*, *hoszszas*; lang. Vita longinqua, Plin. 2) v. gr. morbus, Liv. tempus, Cic. *hoszszas*, *tartós*; lang, langwierig, lange dauernd. A longinquo tempore, vel. longinquo, scil. tempore, i. e. diu, Pand. 3) v. gr. locus, hostis, Cic. *távollévő*; weit entfernt. Vulnera longinqua, Lucan. i. e. e longinquo accepta. E longinquo, Plin. *messziről*, *távolról*; aus der Ferne, von weitem.

Longĭpes, ĕdis, o. 3. *hoszszúlábú*; langfüßig. Plin.

Longĭter, i. q. longe. Lucret.

Longĭtia, ae, f. 1. *hoszszúság*, *hoszszaság*; die Länge. Veget.

Longĭtūdo, ĭnis, f. 3. v. gr. noctis, orationis, Cic. *hoszsza valaminek*, *hoszszaság*; die Länge. In longitudinem, v. gr. diffindere; *hoszszába*, *p. o. elhasítni*; in die Länge, z. B. spalten u. s. w. 2) *távolyság*, *messzeség*; die Ferne, Weite. Liv.

Longĭuscŭle, Adverb. *messzetske*, *távolatska*; etwas weit. Sidon.

Longĭuscŭlus, a, um, *hoszszatska*; etwas lang. Cic.

Longobardi, ōrum, pl. olim populus Italiae superioris.

Longŭle, Adv. *távolatska*; etwas weit. Plaut.

Longŭlus, a, um, *hoszszatska*; etwas lang. Cic.

Longŭrio, ōnis, m. 3. *magas nyurga ember*, *hórihorgas*; ein langer Kerl. Varr.

Longŭrius, ii, m. 2. *pózna*, *hoszszú rúd*; eine lange Stange. Caes.

Longus, a, um, v. gr. dies, hora, epistola, Cic. tempus, Plaut. *hoszszú*; lang. Longus septem pedes, vel pedibus, Colum. *hét lábnyi hoszszú*, *v. hét lábnyi hoszszaságú*; sieben Schuh lang. Longo tempore, Ovid. *régólta*, *sokáig*; seit langer Zeit, lange Zeit. — Nocte, quam longa est, Virg. i. e. tota nocte. Ex longo, sc. tempore, Virg. *régólta*; seit langer Zeit. In longum sufficere, sc. tempus, Stat. 2) *hoszszas*, *messzire nyúló*, *v. tartó*; weit, fern. Longum iter, *hoszszas út*, *nagy út*, *messze út*; eine weite Reise. 3) v. gr. oratio, Liv. *hoszszas*, *sokáig*

tartó; lange, langwierig, lange dauernd. Ne longum faciam, Hor. *hogy hosszas ne legyek*; daß ich es nicht lang mache. Nolo esse longus, Cic. *nem akarom a' dolgot hosszasan elŏadni*; will nicht zu weitläufig seyn. 3) *unalmas, terhes*; langweilig, beschwerlich. Nihil mihi est longius, quam videre hominum vultus, Cic. Comp. longior, Curt. Sup. longissimus, Juv.

Lŏpas, v. Lepas, ădis, f. 3. *tengeri tsiga, tengerimakk*; eine Meerschnecke, Meereichel.

Lŏquācĭtas, ātis, f. 3. *nyelvesség, fetsegóség, tsatskaság*; die Schwatzhaftigkeit, Geschwätzigkeit Cic.

Lŏquācĭter, Adv. *fetsegŏmodon*; geschwätzig. Cic.

Lŏquācŭlus, a, um, Dim. id. qu. loquax, Luc. et.

Lŏquax, ācis, *nyelves, tsátsogó, fetsegó*; geschwätzig, schwatzhaft, plauderhaft, gern und viel redend oder schwatzend. Homo loquacissimus, Cic. 2) *mód nélkül beszédes, bŏbeszédü*; sehr gesprächig. Senectus loquacior, Cic. 3) Trop. v. gr. aves, Plin. *tsevegŏ*; schwatzhaft. Ranae loquaces, Virg. *a' rekegŏ, v. kuruttyoló békák*; die quackenden Frösche. 4) lymphae loquaces, Hor. *a' tsergŏ v. tsergedezŏ patakok*; murmelnde oder rauschende Bäche oder Wässer.

Lŏquēla, ae, f. 1. *beszéd, szó, szavak*, das Reden, die Worte. Lucret. 2) *szó*; das Wort. Varr. fundit has ore loquelas, Virg.

Lŏquentia, ae, f. 1. *nyelvesség*; die Schwatzhaftigkeit Sallust.

Lŏquĭtor, ātus sum, āri, i. q. loqui, Plaut.

Lŏquor, cūtus, (quutus) sum, lŏqui, Dep. 3. *szólni, szólani, beszélni, szóllani, beszélleni mondani*; sprechen, reden, sagen. Latine loqui, Cic. *deákúl beszélni*; lateinisch reden. Inter nos locuti sumus; *beszélgettünk*; wir hatten unter uns gesprochen. Merum bellum loqui, Lucr. *minduntalan a' háborúról beszélni*; von nichts anders als vom Kriege reden. Absenti male loqui, Ter. *valakit hátamegé megszólni*; einem Abwesenden übel nachreden. Ad aliquem loqui, Virg. *valakihez szólni, valakit megszólítni*; einen anreden, zu ihm reden. Loquuntur, Virg. *azt mondják*; man sagt. 2) Trop. *szólni, kiáltszani, kitetszeni belŏle valaminek, mintha szólna, megmutatni, bizonyítni*; reden, gleichsam sagen oder deutlich anzeigen. Oculi loquuntur, Cic. res ipsa loquitur, Cic. Ut consvetudo loquitur, Cic. *a' mint közönségesen szokták mondani*; wie man insgemein zu reden pflegt.

Lora, ae, f. 1. *lŏre, tsiger*; der Lauer, Lauerwein. 2) *sajtóallja*; der Nachwein, Tresterwein, Treberwein. Varr.

Lŏrăcīna, ae, f. 1. fluvius Italiae, Liv.

Lŏrāmentum, i, n. 2. *széles szíj, heveder szíj*; ein breiter Riemen. Just.

Lŏrārius, ii, m. 2. *a' rabszolgák fenyítŏmesterek*; der Zuchtmeister der Sclaven.

Lōrātus, a, um, *szíjjal megkötözött*; mit Riemen gebunden. Virg.

Lorĕa, ae, f. 1. i. q. lora, Gell.

Lurētum, vide: Lauretum.

Lōrĕus, a, um, *szíjból való, szíj*; aus Riemen. Cato.

Lōrīca, ae, f. 1. *mejjvas, pántzél*; Brustharnisch, Panzer. Cic. Libros mutare loricis, Horat. i. e. studia cum militia. 2) *védsántz*; die Brustwehr an Festungen, Schanzen. Caes. 3) *vakolat a' házfalon*; das Tünchwerk, die Bewerfung. Vitr.

Lōrīcātio, ōnis, f. 3. *felpántzélozás*; die Bepanzerung. 2) *bevakolás*; die Überziehung der Wände mit Tünchwerk. Vitruv.

Lōrīcātus, a, um, *pántzélos*; gepanzert. Liv.

Lōrīco, āvi, ātum, āre, 1. *felpántzélozni*: bepanzern. 2) *bevakolni, v. g. a' falat, házfalat*; mit Tünchwerk überziehen. Varr.

Lōrīcŭla, ae, f. 1. *pántzélotska*; kleiner Panzer. 2) *védfalatska, védsántz*; kleine Brustwehr. Hirt.

Loriŏla, ae, f. 1. i. q. lora, Varr.

Lōrĭpes, ĕdis, *horgaslábú, görbelábú, gatsos*; krummfüßig. Plaut.

Lōrum, i, n. 2. *szíj*; der Riemen. Cic. 2) *kantárszár, fékszár, gyeplŏ*; der Zügel, Liv. Lora dare, Virg. *szabad szájára ereszteni, neki ereszteni*; schießen lassen. Virg. 4) *ostor, korbáts*; Geißel oder Peitsche, Karbatsche. Plaut. Cic. Loris operire, Terent. caedere, Ter. Cic. *megkorbátsolni*; einen derb peitschen.

Lŏthărīngia, ae, f. 1. *Lotharingia*,

egy Hertzegség; das Herzogthum Lothringen. Hist.

Lŏthărĭngus, et Lŏthărus, i, m. 2. *Lotharingiai*; ein Lothringer.

Lōtĭo, ōnis, f. 3. (lavo) *mosás*, *megmosás*; das Waschen. 2) *mosdás*, *mosódas*; das Waschen des Gesichts. 3) *fördés*; das Baden. Vitr. 4) *kristély*; das Clystier. Cels.

Lōtĭŏlentus, a, um, *húgyos*, *büdös*; beharnt, stinkend. Non.

Lōtis, ĭdis, f. 3. Nom. pr. nymphae. Ovid.

Lōtĭum, ĭi, n. 2. *húgy*, *vizellet*; der Harn, Urin. Cels.

Lōtŏphăgi, ōrum, pl. populus Asiae. Plin. et Africae. Mela.

Lōtos v. Lotus, i, f. 2. *melegvízi nimfa*, *és nílusi nimfa*; die ägyptische Wasserlilie im Nil. Nymphaea Lotus, et Nelumbo, L. 2) *kerep*; der Schotenklee. 3) *Afrikai bengefa*, *mellynek gyümöltsével éltek a' Lotophagusok*; der eßbare Judendorn. 4) *bengesíp*, *v. flóta bengefából*; eine Flöte von Judendorn. Ovid.

Lōtūra, ae, f. 1. *mosás*, *mosódás*, *mosdás*; das Waschen. 2) *fördés*; das Baden.

Lotus, i, f. vide: Lotos.

Lotus, us, m. 4. *mosás*, *mosdás*; das Waschen. 2) *fördés*, *mosódás*; das Baden. Cels.

Loxia, ae, f. 1. *magnyitó*, *egy madár neme*; der Kernbeisser.

Loxias, ae, m. 1. cognomen Apollinis, Macr.

Lŭa, ae, f. 1. Nom. pr. deae, cui arma hostibus ademta victores offerebant. Liv.

Lubet, Lubido, etc. vide: Libet, etc.

Lūbrĭce, Adv. *síkosan*, *tsúszósan*; schlüpfrig. 2) *állhatatlanúl*, *bizonytalanúl*; unbeständig, zweifelhaft. Cic.

Lūbrĭco, āvi, ātum, āre, *síkossá tenni*; schlüpfrig machen. Juven. 2) *síkos lenni*, *tsúszni*; schlüpfrig seyn. Apul.

Lŭbrĭcum, i, n. 2. *síkosság*, *símaság*; die Glätte, Schlüpfrigkeit. Tac.

Lubricus, a, um, *síkos*, *tsúszós*, *sikamlós*, schlüpfrig, glatt. 2) v. gr. anguis, Virg. piscis, Plin. *síma*, *tsúszós*, *a' kézből könnyen kitsusszamló*; glatt, schlüpferig. 3) v. gr. amnis, Hor. annus, Ovid. *hirtelen elfolyó*, *elsuhanó*, *sebes*, *gyors*; dahin schlüpfend, schnell, flüchtig. 4) Met. *sikamló*, *állhatatlan*, *tsalárd*, *megejtő*; schlüpferig, betriegerisch, unbeständig, falsch. Spes lubrica, Stat. 5) adolescentia lubrica, Cic. *könnyen elszédíthető ifjúság*; die Jugend die sich leicht verführen läßt.

Lūca, ae, f. 1. urbs Hetruriae, hodie: Lucca.

Lūca, ae, m. 1. Lucas bos, *elefánt*; der Elephant Varr.

Lucani, ōrum, pl. olim populus Italiae, Liv.

Lūcānĭa, ae, f. 1. regio Italiae inferioris. Hor. hinc. Lucanicus, v. Lucanus, a, um, *Lucániai*; Lucanisch.

Lūcānĭca, ae, f. 1. *kolbász*; die Bratwurst; a Lucanis primum inventa, Varr.

Lucanus, i, m. 2. Nom. pr. poëtae insignis Cordubensis. Quint.

Lucar, āris, n. 3. *a' színjátszók és tántzosok zsoldja*; der Sold oder Gehalt der Schauspieler und Tänzer.

Lucas bos, vide: Luca, ae, m.

Lūcellum, i, n. 2. (Dimin. a lucrum) *kis nyereség*; kleiner Gewinn, Profitchen Cic. Hor.

Lucens, tis, o. *világító*: scheinend. Virg.

Lūcensis, e, i. e. ex urbe Luca, v. Lucensi.

Lucentum, i, n. 2. urbs Hispaniae, Plin.

Lūcēo, xi, cēre, 2. *világos lenni*, *világítni*; licht seyn, helle seyn, leuchten. Stellae lucent, Cic. *világítnak a' tsillagok*; die Sterne leuchten. Nondum lucebat, cum etc., Cic. *még meg sem virradt*, *midőn*, *'s a' t.* es war noch nicht Tag, als u. s. w. 2) *tsillámlani*, *fényleni*, *tsillogni*; schimmern, glänzen, leuchten. Lucent oculi, Ovid. 3) Active: facem alicui lucere, Plaut. *valaki elött szövétneket*, *v. fáklyát vinni 's azzal világítni*; einem mit der Fackel leuchten. 4) *nyilvánvaló lenni*, *világos lenni*, *szembetűnő lenni*; offenbar oder sichtbar seyn, hervor leuchten, deutlich seyn. Res lucet argumentis, Cic. *nyilvánvaló*, *v. világos a' dolog*; es ist klar, deutlich.

Lūcĕres, um, pl. pars populi Romani sub Romulo. Varr.

Lūcĕrĭa, ae, f. 1. urbs Apuliae.

Lūcerna, ae, f. 1. (luceo) *méts*; die Lampe. Cic. 2) *akármelly világító*

eszköz, gyertya, fáklya, szövétnek, lámpás; die Kerze, ein Licht, die Fackel, Laterne. Ante lucernas, Juv. *gyertyagyújtat előtt*; vor Nachtzeit. 3) *világító trigla*, (*hal*): die Seeleuchte. Trigla lucerna. L.

Lūcernātus, a, um, *gyertyával, fáklyával v. lámpással megvilágositott*; mit Lichtern, Fackeln, oder Laternen beleuchtet. Tert.

Lūcesco, v. Lucisco, ĕre, 3. (luceo) *világosodni*; leuchten, hell oder licht werden. Lucescit, Liv. *virrad; es tagit*, es wird hell. 2) *világolni, fényleni*; hell werden, glänzen.

Lūcetius, a, cognomen Jovis et Junonis, fors. quia lucebant.

Lūci, pro: luce, *nappal*; am Tage. Cic.

Lūcibūrgum, i, n. 2. *Luxemburg város*; Luxemburg. Geogr.

Lūcide, Adv. *fényesen, világítva*; hell, glänzend. 2) v. gr. definire, Cic. *világosan, tisztán, érthetőleg*, hell, klar, deutlich.

Lūcidus, a, um, (lux) v. gr. sidera lucida, Hor. *világító, fényes*; lichtvoll, hell, glänzend. 2) *világos, nyilvánvaló*; lichtvoll, deutlich, hell. Lucidum intervallum, v. lucida intervalla, pl. JCt. *ollyan szempillantásai a' hugymázos betegnek, vagy őrültnek, mellyekben magához tér*; helle Augenblicke bey Irrsinnigen. 3) *vidám, víg*; fröhlich. Stat. 4) lucidus scriptor, Quint. *világosan és értelmesen író, szerző*; ein Schriftsteller, der sehr verständlich und deutlich schreibt. 5) *világos, fénylő, fejér, p. o. liliom*; hell, weiß. Prop. Tibull.

Lūcĭfer, a, um, *világosság hozó*; Licht bringend.

Lūcĭfer, i, m. 2. *hajnaltsillag, a' Vénus nevű planéta*; der Morgenstern, der Planet Venus. Cic. 2) *a' nappal*; der Tag. Ovid.

Lūcĭfĭcus, a, um, v. gr. sol: *világító, világosság szerző*; Licht machend, leuchtend. Coel. Aur.

Lūcĭflŭus, a, um, *világosan folyó, világító*; lichtfließend, hell. Prud.

Lūcĭfŭga, ae, m. 1. *világosságkerülő*; der das Licht flieht, lichtscheu. Apul.

Lūcĭfŭgax, ācis, i. q. lucifugus.

Lūcĭfŭgus, a, um, *világosságkerülő*; lichtscheu. Cic.

Lūcīlius, ii, m. 2. et Lucilia, ae, f. 1. nomen familiae Romanae. Hinc: Lucilius, a, um, Adj.

Lūcīna, ae, f. 1. cognomen Junonis. 2) i. e. luna.

Lūcīnus, a, um, (lux) v. gr. hora, Prud. *világra hozó, t. i. gyermeket*; ans Licht bringend, nähmlich die Frucht. 2) *kitsiny szemű*; kleinäugig. Liv.

Lūciparens, tis, 3. *világosságszerző, v. hozó*; Licht gebärend oder bringend. Avien.

Lūcipor, i. e. Lucii puer, v. servus, Plin.

Lūcĭsātor, ōris, m. i. e. sator v. auctor lucis, Prud.

Lūcisco, ĕre, vide: Lucesco.

Lūcius, ii, m. 2. praenomen Romanum v. gr. L. Sulla. 2) vide: sequens.

Lūcius, ii, m. 2. *tsuka, közönséges tsuka*; der Hecht. Esox Lucius, L.

Lŭcratio, ōnis, f. 3. *nyereség*: das Gewinnen, der Gewinn. Tertull.

Lŭcrātīvus, a, um, *nyereséges, hasznos*; vortheilhaft, mit Gewinn und Vortheil verbunden. Pand.

Lŭcrātor, ōris, m. 3. *nyerekedő, uzsoráskodó*; ein Wucherer. Svet.

Lucrētia, ae, f. 1. nobilis Romana conjux Collatini.

Lŭcrētĭlis, is, m. 3. mons Italiae in ditione Sabinorum. Hor.

Lucretīnus, a, um, plaga circa montem Lucretilem, in ditione Sabinorum.

Lŭcrētius, a, um, nomen familiare Romanum. 2) Subst. Lucretius, ii, m. et Lucretia, ae, f. nomen familiae Romanae. 3) T. Lucretius Carus, poëta insignis tempore Ciceronis.

Lŭcrĭcŭpīdo, ĭnis, f. 3. *nyereségre vágyás, nyereség kívánás*; die Gewinnsucht. Apul.

Lŭcrĭfăcio, fēci, factum, facĕre, 3. v. gr. pecuniam, Cic. *nyerni*; gewinnen. 2) v. gr. nomen, Varr. *venni, nyerni, kapni*; bekommen. 3) injuriam, Plin. maleficium, etc. *az érdemlett büntetést elkerülni*; ungestraft davon kommen.

Lŭcrifactus, a, um, *nyert*; gewonnen.

Lŭcrĭfĭcābĭlis, e, *hasznos, nyereséges*; nutzbar, Gewinn bringend. Plaut.

Lŭcrĭfĭco, āre, 1. *nyerni*; gewinnen. Tertull.

Lŭcrĭfĭcus, a, um, *nyereséges, hasznos*; Gewinn bringend, nutzbar. Plaut.

Lūcrĭfūga, ae, m. 1. *nyereségmeg-vető*; den Gewinn fliehend. Plin.

Lūcrĭnensis, e, *Lucrini tóból való*; Lucrinisch. Cic.

Lūcrīnus, a, um, v. gr. lacus Lucrinus, Horat. Mela, *Lucrini tó, Campániában*; der lucrinische See in Campanien. Conchylia Lucrina, Hor. *Lucrini tóba nőtt tsiga*; lucrinische Austern.

Lūcrĭpĕta, ae, m. 1. *nyereség hajhászó, v. vadászó*; der nach Gewinn trachtet. Plaut.

Lūcror, ātus sum, āri, Dep. 1. *nyerni, megnyerni valamit valamin, v. valami mellett, p. o. pénzt*; gewinnen, erübrigen, profitiren, z. B. Geld. 2) v. gr. nomen, Hor. *nyernyi, kapni*; erlangen. 3) *nyerekedni, nyereség után járni*; Gewinnst suchen, wuchern. Cic.

Lūcrōse, Adv. *nyereségesen*; vortheilhaft. Hier.

Lūcrōsus, a, um, *hasznos, nyereséges*; vortheilhaft. Ovid. Tacit. lucrosior, Plin.

Lūcrum, i, n. 2. *nyereség*; der Gewinn, Profit. Lucri causa, Cic. *nyereség kedvéért, nyereség végett*; aus Gewinnsucht. Lucrum facere, Plaut. *nyerni, nyerekedni*; gewinnen, Gewinn suchen. 2) *haszon, nyereség*; der Nutzen, Vortheil. Lucro esse alicui, Plaut. *hasznos lenni, hasznot hajtani*; vortheilhaft seyn. 3) *nyereségkivánás, nyereségre-vágyás*; die Gewinnsucht. Ovid. Lucan.

Lucta, ae, f. 1. *birkozás*; das Ringen, Art des Kampfes, da man mit umschlungenen Armen einander zur Erde zu werfen sucht. Auson. 2) *küzködés, bajlódás, tusakodás*; das Ringen, das Kämpfen, großes Bemühen. Non.

Luctāmen, ĭnis, n. 3. i. q. lucta, Lampr. Virg.

Luctātio, ōnis, f. 3. i. q. lucta, Cic. 2) *viaskodás*; das Kämpfen. Liv. 3) *tusakodás, t. i. szóval*; das Streiten. Cic.

Luctātor, ōris, m. 3. *birkozó*; der Ringer, Kämpfer mit den Armen. 2) *küszködő, bajnokoskodó*; der Kämpfer, Ringer. Ovid.

Luctātus, us, m. 4. i. q. luctatio, Plin.

Luctĭfer, a, um, *szomorú, bánatos, siralmas*; Traurigkeit bringend oder verkündigend, traurig. Val. Fl.

Luctĭfĭcābĭlis, e, *szomorú, bús*; traurig, betrübt. Pers.

Luctĭfĭcus, a, um, v. gr. clades, Cic. *szomorító, szomorú, siralmas*; Traurigkeit machend, kläglich.

Luctĭsŏnus, a, um, v. gr. mugitus, Ovid. *szomorúhangú, bús*; traurig klingend, traurig, kläglich.

Luctĭto, āre, Frequ. id. qu. luctor, Prisc.

Lucto, āre, i. q. luctor, Terent.

Luctor, ātus sum, āri, Dep. 1. *birkozni*; ringen, sich balgen, mit bloßen Händen kämpfen. 2) v. gr. cum aliquo, Cic. inter se, Virg. *küszködni, tusakodni, viaskodni*; ringen, kämpfen, streiten.

Luctŭōse, Adv. v. gr. canere, Varr. *szomorúan, siralmas módon, keservesen*; voller Traurigkeit, kläglich.

Luctŭōsus, a, um, *siralmas, szomorú, keserves*; voller Trauer oder Traurigkeit, kläglich, traurig. Dies ejus. luctuosus, Cic. luctuosissimum bellum, Cic.

Luctus, us, m. 4. *siralom, sírás, keserges*; das Trauern, die Betrübniß. In luctibus maximis esse, Cic. *nagy bánatba merülve lenni*; sehr betrübt seyn. 2) *gyász, gyászolás*; die Trauer. Luctum deponere, Cic. finire, Liv. *a' gyászt letenni*; die Trauer ablegen. 3) *nagy szomorúság, bánat*; der hohe Grad der Traurigkeit. Luctum ex re percipere, vel haurire, Cic.

Lūcu, pro: luce, Terent.

Lūcūbrātio, ōnis, f. 3. *gyertyázás, gyertya világnál való dolgozás*; das Arbeiten beym Lichte, Nachtarbeit. Cic. Aliquid agere in lucubratione, Colum. *gyertyánál*; bey Lichte. 2) *éjjeli munka, a' mit valaki éjjel gyertyánál dolgozott*; Nachtarbeit, was man die Nacht gearbeitet oder verfertiget hat. Lucubrationem meam perire, Cic. i. e. epistolam noctu scriptam.

Lūcūbrātiuncŭla, ae, f. 1. Dimin. *éjjeldolgozás, éjjeli munkálódás*; das Nachtarbeiten, Nachtsitzen. Apul. 2) *éjjeli munka*; Nachtarbeit, was man bey Nacht verfertigt. Gell.

Lūcūbrātōrius, a, um, *éjjeli dolgozásra való, arra készített*; zum Nachtsitzen z. B. Nachtstudieren dienlich. Sueton.

Lūcūbro, āvi, ātum, āre, 1. (lux) *éjjel, v. gyertyánál dolgozni, tanúlni, írni, 's a' t.* bey Nacht oder Lichte arbeiten, studieren, schreiben ꝛc. Liv. 2) Opusculum lucubrare, Cic. *valami munkát kész̀ítni éjjeli dolgozással*; bey Nacht etwas verfertigen. Viam lucubrare, Apul. *éjjel útazni*; bey Nacht reisen.

Lūcūlente, Adv. *világosan, nyilván, érthetőleg*; hell, klar, deutlich. Plaut. 2) v. gr. scribere, Cic. *jelesen, jól, derekasan*; vortrefflich, herrlich. 3) luculente vendere, Plaut. *drágán, v. hasznonnal eladni*; theuer, oder mit Vortheil verkaufen.

Lūcūlenter, Adv. id. qu. Luculente.

Lūcūlentia, ae, f. 1. *jelesség*; die Vortrefflichkeit. Arnob.

Lūcūlentĭtas, ātis, f. 3. id. qu. claritas, Non. 2) *jelesség*; die Vortrefflichkeit. Caecil.

Lūcūlentus, a, um. (lux) *világos, könnyen érthető*; lichtvoll, hell, klar. Plaut. 2) v. gr. caminus, Cic. vestibulum, Plaut. *világos, kivilágitott*; lichtvoll, glänzend. 3) v. gr. forma, Ter. mulier, Plaut. factum, Cic. *jeles, derék, szép*; vortrefflich, herrlich, schön. Oratio luculenta, Sallust. *szép és értelmes beszéd*; eine schöne deutliche Rede. 4) *derék, nagy*; herrlich, ansehnlich. Hereditas luculenta, Plaut.

Lūcullus, i, m. 2. cognomen Romanum. Hinc. Lucullanus, a, um, et Lucullеus, a, um, *Lucullusi*; Lucullisch.

Lūcŭlus, i, m. 2. *kis berek*; ein kleiner Hain. Sueton.

Lŭcŭmo, contr. Lucmo, ōnis, m. 3. Nom. pr. Tarquinii Prisci, Cic.

Lucuncŭlus, i, m. 2. *valami sütemény v. lepény neme*; eine Art Gebackenes. Apul.

Lŭcuns, ntis, f. 3. *sütemény neme*; eine Art Gebackenes. Varr.

Lūcus, i, m. 2. *valamelly istenségnek szentelt berek, liget*; der einer Gottheit geheiligte Wald, Hain. Cic. Liv. 2) *erdő, tsere*; der Wald überhaupt. Virg. 3) nom. pr. urbium.

Lūcus, us, m. 4. pro: lux; *világosság*; das Licht. Cum primo lucu, Terent. *hajnalban, virradtakor*; mit Anbruch des Tages.

Lūdia, ae, f. 1. *szinjátszó aszszony, főként*: *tántzos aszszony a' játékszinen*; eine Actrice, besonders die tanzt, Tänzerinn auf der Scene. Martial.

Lūdĭbrĭōse, Adv. *tsúfosan*; mit Spott, spöttisch. Ammiam.

Lūdĭbrĭōsus, a, um, *tsúfos*; voller Spott, spöttisch. Gell.

Lūdĭbrĭum, ĭi, n. 2. *tsúfság*; *tsúf*; das Gespött, der Spott. Habere aliquem ludibrio, Ter. *tsúfot űzni valakiből*; zum Gespötte oder zum Besten haben, zum Narren haben. Alicui esse ludibrio, Cic. *valakinek tsúfja lenni*; zum Gespötte dienen. 2) *játék, tréfa, nevetség*; ein Spiel, Spielwerk, die Kurzweile. Ludibrium fortunae, Cic. *a' szerentse játéka*; ein Spiel des Glückes. Vertere in ludibria, Liv. *tréfára fordítni*; etwas für Scherz nehmen. 3) *a' kit bolondá teszsnek, bolondnak tartanak*; ein Narr, mit dem man sich lustig macht. Liv.

Lūdĭbundus, a, um, i. q. ludens, *tréfás, játszó, enyelgő*; spielend, scherzend, schäckernd. Liv.

Lūdĭcer, v. Ludĭcrus, cra, crum Obs., *múlatságos, tréfás*; kurzweilig. Ars ludicra, Plaut. *szinjátszó mesterség*; Schauspieler-Metier.

Lūdĭcre, Adv. *enyelegve*; kurzweilig. 2) *múlattatásból*; aus Kurzweile, Enn.

Lūdĭcrus, a, um, vide: Ludicer.

Lūdĭfăcĭo, fēci, factum, facĕre, 3. *bolondá tenni, tsúffá tenni*; zum Besten, zum Gespötte haben. Plaut.

Lūdĭfĭcābĭlis, e, *múlattató, a' mivel lehet mást megjátszódtatni*; vexirerisch. Plaut.

Lūdĭfĭcātĭo, ōnis, f. 3. *játszódtatás, megjátszódtatás*; das zum Besten haben, Aufziehung, Verspottung, Vexirung. Cic. Liv.

Lūdĭfĭcātor, ōris, m. 3. *alakaskodó*; ein Betrüger zum Schein. Plaut.

Lūdĭfĭcātus, us, m. 4. *tsúfság*; das Gespött. Habere ludificatui, Plaut. *tréfát űzni belőle*; zum Gespötte haben.

Lūdĭfĭco, āvi, ātum, āre, 1. v. gr. aliquem, Plaut. *valakit megjátszódtatni, tréfát űzni valakiből*; zum Gespötte machen oder haben, zum Besten haben, bey der Nase herum ziehen, aufziehen.

Lūdĭfĭcor, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. aliquem, Ter. *tréfát, vagy tsúfot*

ūzni valakiből; sein Gespött treiben, einen zum Besten haben.

Lūdĭmăgister, vel Lūdi măgister, stri, m. 2. *oskolai tanitó, tanitómester, oskolamester*; ein Schullehrer. Cic.

Lūdĭo, ōnis, 3. et Ludius, ii, m. 2. *szinjátszó*; ein Schauspieler, Acteur.

Lūdo, si, sum, dĕre, 3. v. gr. pila, Cic. tesseris, Ter. talis. Hor. alea, Cic. vel aleam, Svet. *játszani, valamelly játékot időtöltésből játszani*; spielen, ein gewisses Spiel zum Zeitvertreibe spielen. Tesseris, v. talis ludere, Hor. *kotzkázni*; mit Würfeln spielen. Pila ludere, Cic. *laptázni*; den Ball spielen. Ludere bella Svet. vel: praelia latronum ludere, Ovid. *sakkozni, sakkot játszani*; Schach spielen. Ludere in pecuniam, Plaut. *pénzre v. pénzbe játszani*; ums Geld spielen. 2) *játszani, játékból, időtöltésből, tréfából tsinálni valamit*; spielen, spielend oder zum Zeitvertreibe etwas thun. Armis ludere, Cic. i. e. ad ludendum arma sumere. Versibus vel versus ludere, Virg. *verseket tsinálni, verselni*; Verse machen. 3) aliquem ludere, Ter. *tréfát v. tsúfot ūzni valakiből*; einen zum Besten haben, spotten. Abi, ludis me! Ter. *eredj, ne ūzz tréfát az emberből*: geh, du hast mich zum Besten. Ludere aliquem dolis, Ter. vel: ludere aliquem, Hor. *valakit megtsalni, rászedni*; einen hintergehen, betrügen. Ludere operam in aliqua re, Ter. *hijában munkálódni v. fáradozni*; vergeblich arbeiten.

Lūdus, i, m. 2. *játék*; das Spiel. Ludi, plur. *nézőjátékok*; Schauspiele. Cic. Ludi gladiatorii, Liv. *halálig vivó nézőjátékok*; Schauspiele der Fechter, worin diese bis auf den Tod fochten. Ludos facere, Cic. *nézőjátékot tartani*; Schauspiele anstellen oder halten. 2) *játék, időtöltés, múlatság*; ein Spiel, der Zeitvertreib, die Ergötzlichkeit. Dare ludum alicui, Cic. 3) *játék, tréfa, tréfaság, a' mi mintegy játszva, v. könnyen megy véghez*; ein Spiel, ein Spaß, was spielend geschieht, keine Mühe macht. Illa perdiscere ludus esset, Cic. Ludos facere. Ter. *tréfálódni*; Spaß machen, scherzen. Facere aliquem ludos, Plaut. *valakiből tréfát ūzni*; einen zum Besten haben. 4) *oskola, tanúló hely*; jede Schule. Ludus fidicinus, Plaut. *muzsika oskola*; Musikschule. Ludus literarius, Quint. v. literarum, Liv. *tanúló oskola, tudományos oskola*; eine Lehrschule. Ludum aperire, Cic. *az oskolai tanitásokat elkezdeni*; Schule zu halten anfangen. 5) *tréfákat, múlattató dolgokat magában foglaló könyv*; ein Buch, worin lustige kurzweilige Dinge stehen. In Nevii ludo, Cic.

Lūēla, ae, f. 1. *lakolás, meglakolás*; die Büßung, Strafe. Lucret.

Lūes, is, f. 3. *ragadó nyavalya, elragadandó*; die Seuche. Virg. Ovid. Lues pestifera; *döghalál, pestis*; die Pest. 2) *elhatalmazó veszély, veszedelem, gonosz, p. o. háború, tūz, vizáradás, 's a' t.* jedes sich ausbreitende Übel oder Unglück, Verderben, z. B. Krieg, Feuersbrunst. Tacit.

Lugdunensis, e, *Lioni, Lion várasából való*; Lioner, aus Lion. Plin.

Lūgdūnum, i, n. 2. *Lion várasa, Frantzia Országban*; die Stadt Lion in Frankreich. Plin.

Lūgĕo, xi, ctum, ēre, 2. v. gr. alicujus mortem, Liv. *gyászolni, meggyászolni*; trauern, in Trauer seyn, in Trauerkleidern seyn. 2) v. gr. vitam hominis, Cic. pro aliquo, Cic. *siratni, megsiratni valakit, v. valaki halálát, szomorkodni, keseregni valakin*; trauern, betrauern.

Lugubria, ōrum, n. 2. plur. *gyász, gyászruha, gyászruhák*; Trauerkleider. Lugubria exuere. Senec.

Lūgŭbris, e, (lugeo) *szomorú, siralmas, keserves*; traurig, kläglich. Lamentatio lugubris, Cic. Domus lugubris, Liv. *siralmas ház, halottas ház*; das Trauerhaus. 2) *szomorúsághoz való*; zum Trauern gehörig. Vestis lugubris, Ter. *gyászruha*; ein Trauerkleid. Cantus lugubris, Hor. *halotti ének, v. éneklés*; Todtengesang.

Lūgŭbrĭter, Adv. *siralmasan, keservesen*; kläglich, trauermäßig. Apul.

Lūĭtĭo, ōnis, f. 3. *meglakolás*; die Büßung. JCt. 2) *váltság, megfizetés*; das Lösegeld, die Zahlung, Bezahlung. Paud.

Luma, ae, f. 1. *tövis*; ein Dorn. Fest.

Lumărĭus, a, um, *töviseket illető*,

azokhoz való; die Dornen betreffend. Falx lumaria, Varr.

Lumbāgo, ĭnis, f. 3. *ágyékfájdalom, tzombfájás*; das Lendenweh, die Lendenlähmung. Fest.

Lumbellus, i, m. 2. id. qu. lumbulus. Apic.

Lumbĭfrāgĭum, ĭi, n. 2. *a' tzombnak kettétörése*; das Zerbrechen der Lenden. Apul.

Lumbrīcus, i, m. 2 *földi geleszta, v. giliszta*; ein Wurm in der Erde, Regenwurm. 2) *bélgiliszta*; der Spulwurm. Colum.

Lumbŭlus, i, m. 2. *tzombotska*; ein Lendchen, auch bloß Lende. Plin.

Lumbus, i, m. 2. *ágyék, tzomb*; die Lende. Lic. 2) *tsípő*, die Hüfte. Plaut. Lumbos alicujus fuste dolare, Hor. *jól elverni valakit*; einen derb abprügeln.

Lūmectum, i, n. 2. (luma) *bajbontsos, v. tövisbokroshely*; ein Ort voller Dornen. Varr.

Lūmen, ĭnis, n. 3. (pro: lucimen, a lucendo) *világosság, világ*; das Licht. e. gr. solis, Cic. *napvilág*; das Sonnenlicht. 2) *nappal és éjtszaka együtt, nap, egy nap*; der Tag. Lumine quarto. Virg. *a' negyedik napon*; am vierten Tage. 3) *szem*; das Auge. Lumine (luminis) orbatus, Plin. Ovid. *vak, világtalan*; blind, des Gesichts beraubt. 4) *magyarázat, megmagyarázás, világosítás*; die Erklärung. Doctorem lumenque desiderare. 5) *ablak és minden nyílás, mellyen világosság hathat bé*; das Fenster und jede Öffnung wo Licht eindringen kann. Luminibus obstruere, Cic. *bérakni (kőmíves munkával) az ablakot*; das Fenster verbauen. 6) *különös, v. nevezetes ékesség*; eine besondere Zierde. Lumina civitatis, Cic. *város elei, fejei, v. díszei*; die Zierden, Hauptpersonen der Stadt. 7) *híres, v. nevezetes város*; eine berühmte Stadt. Cic. 8) *élet*; das Leben. Lumine cassus, Virg. *életétől megfosztott*; des Lebens beraubt. 9) *óltalom, védelem, menedék, menedékhely*; der Schutz, die Zuflucht. Roma, lumen gentium, Cic.

Lūmĭnāre, is, n. 3. *világosság, világ*; das Licht. 2) *lámpás, világító eszköz, méts, szövétnek*; die Leuchte. 3) luminaria; *nagy emberek*; große Leute. Tot luminaribus extinctis Cic. 4) *ablak*; ein Fenster. Cic.

Lūmĭnātus, a, um, *éles látású*; scharfsichtig. 2) *megvilágosított, világossá tett*; beleuchtet, hell gemacht. 3) male luminatus, Mart. Cap. *nem jól látó, hibás látású*; nicht wohl sehend.

Lūmĭno, āvi, ātum, āre, 1. *megvilágosítni, világossá tenni*; mit Lichte versehen, erleuchten, hell machen.

Lūmĭnōsus, a, um, *tiszta, világos, tündöklő*; lichtvoll, klar, hellleuchtend. 2) e. gr. pars orationis, Cic. *szembetűnő*; in die Augen fallend.

Lūna, ae, f. 1. (pro: lucina, a luceo) *hóld*; der Mond. Decrescens luna, Plin. *fogyó hóld, hold fogyta*; der abnehmende Mond. Plena luna, Caes. *hóldtölte*; der Vollmond. Lunae coitus, Plin. et nova luna, Caes. *hóldújúlás, újhóld*; der Neumond. Crescens luna, Plin. *nevekedő hóld*; der zunehmende Mond. Luna dimidiata, Plin. *fertály*; das Viertel. Lunae defectus, Liv. *hóldfogyatkozás*; eine Mondfinsterniß. 2) quarta luna natus, Prov. *szerentsétlen ember*; ein unglücklicher Mensch. Secunda luna natus, Idem. *szerentsés ember*; ein glückseliger Mensch. 3) urbs Etruriae. Lunare regnum, Paling. i. q. Etruria. 4) i. q. Diana.

Lūnāria, ae, f. 1. *hóldfű*; das Mondenkraut. 2) e. gr. botrytis, Plin. *hóldlevelű ozmunda páfrán*; die Mondraute. Osmunda lunaria, L.

Lūnāris, e, (luna) *hóldat illető, hóldhoz való, hóldbeli*; den Mond betreffend. 2) *hóldhoz hasonló holdforma*; dem Monde ähnlich.

Lūnātĭcus, a, um, *hóldas, holdkórság, havas*; mondsüchtig. Plin.

Lūnatus, a, um, (luno) *félhóld, v. holdformán alkatott, helyheztetett, v. görbített*; gestaltet wie ein halber Mond. Colum.

Lunchus, i, m. 2. *lándzsa*; ein Speer. Tert.

Lūnensis, e, ex, v. in urbe Luna, illuc pertinens. Liv. Lunenses, incolae ejusdem. Plin.

Lūno, āvi, ātum, āre, 1. *hóld, v. sarló formára görbítni, v. hajtani, meggörbítni, meghajtani, meghorgasítni*; mond- oder sichelförmig krümmen, biegen. e. gr. arcum, Ovid.

felhúzni a' kézívet; den Bogen spannen.

Lūnŭla, ae, f. 1. Dim. *hóldatska, kis hóld*; ein kleiner Mond. 2) *tsat*; eine Spange. Plaut. 3) *kösöntyű, félhold forma aszszonyi ékesség*; ein weiblicher Schmuck in Gestalt des halben Mondes. Plaut. 4) ornamentum in calceis patriciorum.

Lūnus, i, m. 2. deus Carrenorum. Spartian.

Lŭo, lŭi, lŭitum, v. lūtum, luĕre, 3. *mosni, mellette folyni, mosni a' vizével*; waschen, bespülen. Graecia luitur Jonio, i. e. mari, Sil. 2) e. gr. peccata, Liv. poenas, Cic. *meglakolni, szenvedni, megszenvedni, eleget tenni valamiért*; büßen, entgelten, genugthun. 3) e. gr. aes alienum, Curt. *adósságát megfizetni*; die Schulden bezahlen. 4) *kiváltani, fogságból kiszabadítni, felóldozni lántzait*; auslösen, loskaufen, ranzioniren, aus der Gefangenschaft befreyen. Ulp.

Lŭpa, ae, f. 1. (lupus) *nőstény farkas*; eine Wölfinn. Liv. 2) *közönséges kurva*; öffentliche Hure. Cic.

Lŭpānar, āris, n. 3. *közönséges kurvaház, bordélyház, bordély*; ein Ort wo öffentliche Huren sich aufhalten, das Hurenhaus, Bordell. Juvenal.

Lŭpānāris, e, *paráznás*; hurerisch. Apul.

Lŭpānārĭum, ĭi, n. 2. i. q. lupanar, Pandect.

Lŭpārĭa, ae, f. 1. *farkasölő sisakfű*; die Wolfswurz. Aconitum Lycoctonum. L.

Lŭpātus, a, um, *kemény zabolával zaboláztott*; mit einem harten Gebiß gezäumt. 2) frena lupata, Hor. *kemény zabola*; ein hartes Gebiß.

Lŭperca, ae, f. 1. dea, quae lupis praeest, ne noceant. Arnob.

Lŭpērcal, is, n. 3. locus Romae sub monte Palatino, Pani consecratus, ubi de capro luebatur, i. e. sacrificabatur per caprum. Serv. ad Virg.

Lŭpērcālĭa, ium, n. plur. sacra in honorem Panis, mense Februario celebrata. Varr.

Lŭpercālis, e, deum Panem, qui etiam Lupercus vocabatur, concernens. Svet. Lupercal ludicrum, Liv. i. q. ludi lupercales. Lupercal, pro: Lupercale, sc. antrum, Cic. Virg. i. e. Pani sacrum.

Lŭpercus, i, m. 2. i. q. Pan. Justin. 2) sacerdos Panis. Ovid.

Lupĭa, ae, m. 1. fluvius Germaniae. Mela.

Lŭpillus, i, m. 2. (Dim. a lupinus) *kis figebab, v. violabab*; eine kleine Feigbohne. Claud.

Lŭpīnārĭus, a, um, (lupinus) *figebabhoz, v. violababhoz való, v. tartozó, azt illető*; die Feigenbohnen betreffend, dazu gehörig. Cato. 2) Subst. *figebabáros*; ein Feigenbohnenkrämer.

Lŭpīnus, a, um, (lupus) e. gr. pellis, Plin. *farkasi, farkas*; wölfisch, von Wölfen.

Lŭpīnus, i, m. et Lŭpīnum, i, n. 2. *figebab, violabab, farkasbab*; die Feigbohne. Lupinus albus L. Colum. Ovid.

Lŭpor, āri, Dep. 1. i. q. scortor.

Lŭpŭla, ae, f. 1. (Dim. a lup.) *kis nőstény farkas*; kleine Wölfinn. Apul. 2) *kis kurva*; kleine Hure. Idem.

Lŭpus, i, m. 2. *farkas*; ein Wolf. Lupus non curat numerum, (sc. ovium) Virg. Prov. *nem aggódik a' farkas a' nyáj kerekszámán, v. nem hajt a' farkas esztrengát*; der Wolf frißt auch die gezählten Schafe. 2) lupum auribus tenere, Ter. Prov. *nagy veszedelemben lenni*; in großer Gefahr stehen. 3) ovem lupo committere, Ter. Prov. *a' ketskét tenni kertésznek*; den Bock zum Gärtner machen. 4) lupus in fabula, Cic. Prov. *farkast emlegetnek, kert alatt jár*; der Wolf in der Erzählung. 5) Trop. *nagy ehető, v. nagybélű ember*; ein fressiger Mensch. 6) *tsuka*; der Hecht. 7) *farkasfogú zabola*; ein Gebiß mit eisernen Wolfszähnen. Ovid. (frenum lupatum.) 8) *horog*; ein Haken. Liv. 9) *pók neme*; eine Gattung Spinnen. 10) *félkéz fűrész*; eine Handsäge. 11) *komló*; der Hopfen. Humulus lupulus. L. 12) cognomen familiae Rutiliae. Cic.

Lura, ae, f. 1. *tömlő*; der Schlauch. Fest.

Lurcābundus, a, um, *tobzódó*; schlemmend. Cato.

Lurco, āre, v. Lurcor, āri, Dep. 1 *enni inni, tobzódni, ételben italban*

telhetetlenkedni; fressen und saufen, schlemmen.

Lurco, ōnis, m. 3. *nagyehető, tobzódó*; ein Fresser Schlemmer. 2) *gazember, selma*; Schurke. Plaut. 3) cognomen Romanum. Plin.

Lūrĭdātus, a, um, (luridus) *motskos, elmotskolódott*; beschmußt. Tertull.

Lūrĭdus, a, um, e. gr. deus, Hor. bilis, Sen. mors, Sil. *ónszinü, feketéssárga*; bleyfarben, schwarzgelb.

Lūror, ōris, m. 3. *sárgaság, sáppadtság, haláiszin*; die Bleichsucht, Todtenfarbe. Lucret.

Luscĭnĭa, ae, f. 1. *filemile, fülemile*; die Nachtigall. Horat.

Luscĭnĭŏla, ae, f. 1. Dim. *filemilétske*; eine kleine Nachtigall Plaut.

Luscĭnĭus, ĭi, m. 2. *kan fülemile*; das Männchen von einer Nachtigall. Phaedr. 2) *egyszemü, félszemü*; einäugig. Lamprid.

Luscinus, a, um, *rövidlátású, tompaszemü, homályosszemü*; blödsichtig.

Luscĭŏla, ae, f. 1. *fülemile*; die Nachtigall. Varr.

Luscĭōsus, a, um, *rosszullátású, tompaszemü, gyertyánál nem jóllátó, homályosszemü*; der nicht gut sieht, blödsichtig, oder der nicht gut bey Lichte sehen kann. Plin.

Luscĭtĭo, ōnis, f. 3. *tompalátás, homályosszemüség, szemtompaság*; die Blödsichtigkeit, blödes Gesicht. Pandect.

Luscitiōsus, a, um, i. q. Lusciosus. Plaut.

Luscus, a, um, *egyszemü, félszemü*; einäugig. 2) *tompaszemü, homályosszemü*; blödsichtig.

Lūsĭo, ōnis, f. 3. (ludo) *játszás, játék, időtöltés*; das Spiel, Spielwerk, der Zeitvertreib. Cic.

Lūsĭtānĭa, ae, f. 1. pars Hispaniae, hodie Portugallia.

Lūsĭto, āre, 1. Frequ. *játszogatni, játszodozni*; oft spielen. Plaut.

Lusĭus, ĭi, m. 2. fluvius Arcadiae. Cic.

Lūsor, ōris, m. 3. (ludo) *játszó, játékos*; ein Spieler. 2) *tsalárd, tsaló*; ein Betrüger. 3) e. gr. amorum, Ovid. *szereleméneknek írója*; der Liebesgedichte macht. 4) *valakiből tsúfot űző, tsúfolódó*; der sein Gespött mit Jemanden hat. Plaut.

Lūsōrĭe, Adv. *játszva, játékból*; spielend.

Lūsōrĭus, a, um, *játékra, v. játékhoz való*; zum Spiele gehörig. e. gr. charta, Plin. *kártya*; eine Spielkarte. e. gr. alveus, Plin. *ostábla, sakk*; ein Bretspiel, Schachbret. 2) *tréfás, múlattató*; kurzweilig. Sen. 3) *ártatlan, nemártó*; unschädlich. 4) e. gr. nomen, Sen. *költött*; erdichtet. 5) lusoria navis, Veget. *múlatságra való hajó*; ein Lustschiff.

Lustrālis, e, *engesztelő*; versöhnlich. e. gr. sacrificium, Liv. *engesztelő áldozat*; ein Versöhnopfer. e. gr. aqua, Ovid. *szentelt víz*; das Weihwasser. 2) e. gr. certamen, Tac. tempus quinquennale concernens, quovis quinquennio contingens.

Lustrāmen, ĭnis, n. 3. (lustrum) *tisztúlás, szentelés*; die Reinigung, Weihung. Val. Fl. 2) *megvizsgálás, vizsgálat, tzirkálás, mustrálás*; die Besichtigung, Musterung. Cic.

Lustrāmentum, i, n. 2. idem. Pandect.

Lustrātĭo, ōnis, f. 3. idem. Liv.

Lustrātor, ōris, m. 3. *tisztító, áldozattal tisztító*; der Reiniger durch Opfer. 2) *vizsgáló, tzirkáló, mustráló*; ein Besichtiger.

Lustrātus, a, um, *megtisztitott, megszentelt*; gereiniget, geweihet. 2) *megvizsgált, megmustrált*; gemustert. Ovid.

Lustrĭcus, a, um, *tisztító, szentelésre, v. tisztúlásra való*; reinigend, zum Reinigen oder Weihen gehörig. e. gr. dies, Svet. *keresztelő nap*; der Taufstag. e. gr. pater, *keresztatya*; der Pathe. e. gr. mater, *keresztanya*; die Pathe. e. gr. pecunia, JCt. *komapénz*; das Pathengeld.

Lustrĭfĭcus, a, um, id. qu. Lustralis. Val. Fl.

Lustro, āvi, ātum, āre, 1. *megtisztitni, szentelni, megszentelni, megengesztelni*; reinigen, weihen, heiligen, versöhnen. 2) e. gr. campos, Lucr. *körülnézni, megtekinteni, v. vizsgálni*; besichtigen. 3) e. gr. terras, Virg. *bé, v. öszvejárni*; durchwandern. 4) e. gr. aliquid animo, Cic. *elmélkedni, v. gondolkodni valamiről*; einem Dinge nachdenken. 5) e. gr. exercitum, Caes. *rendre vizsgálni, mustrálni*; mustern. 6) *megvilágositni*; erleuchten. Sol lustrat lampade terras. Virg.

Lustro, ōnis, m. 3. (lustrum) *kurva-kergető*; ein Hurenjäger. Catull.

Lustror, ātus sum, āri, Dep. 1. *kurvák után, v. bordélyházakba járni*; Hurenhäuser besuchen. Plaut.

Lustrum, i, n. 2. (prima brevis, a luo, v. lavo) *fördőhely*; ein Ort wo man sich badet. 2) *posvány, potsolya, fertő, motsár, sár*; die Pfütze, der Morast. 3) *vadállatok barlangja*; eine Wildhöhle. 4) *kurvaház, bordélyház, bordély*; ein Hurenhaus. In lustris tempus aetatis consumere, Cic.

Lustrum, i, n. 2. (prima longa, a luceo) sacrificium, censu parato institui solitum, Liv. *engesztelődáldozat*; das Sühnopfer. 2) tempus quinquennale.

Lūsus, a, um, (ludo) *játszott*; gespielt. 2) *kitsúfolt, ki, v. megjátszodtatott*; verspottet, mit dem man ein Gespött gehabt hat. 3) *megtsalt*; betrogen.

Lūsus, us, m. 4 *játék*; das Spiel. *időtöltés, múlatság*; der Zeitvertreib. 3) *tréfa*; der Scherz. Lusus jocusque, Mart.

Lŭtāmentum, i, n. 2. (lutum) *tapasztás, sár, v. agyagtapasz*; ein Lehmwerk. Cato.

Lŭtārĭus, a, um, e. gr. testudo, Plin. *sárban, v. motsárban élő*; im Kothe lebend. 2) e. gr. mullus, Plin. *sárral élő*; vom Kothe lebend.

Lŭtātĭus, a, um, e. gr. lex, Cic. *Lutátiusi*; Lutatisch. 2) Subst. nomen familiae Romanae.

Lŭtātus, a, um, *bésározott*; mit Kothe befleckt. 2) *meg, v. hozzáragasztott*; geklebt.

Lŭtĕa, ae, f. 1. *hegyzöld festék*; ein Nahme des Berggrüns. 2) *rezeda*; das Färbekraut.

Lŭtensis, e, (lŭtum) *sárban élő, v. lévő*; im Kothe lebend oder befindlich. Plin.

Lŭtĕŏlus, a, um, Dim. *sárgás*; gelblich. Virg.

Lŭtesco, ĕre, 3. (lŭtum) *sárrá lenni, v. válni*; zu Kothe werden. Colum.

Lutetia, ae, f. 1. et Lutetia Parisiorum; *Párizs, város Frantziaországban*; Paris. Caes.

Lŭteum, ei, n. 2. *sárgája valaminek, p. o. tojás sárgája*; das Gelbe, z. B. im Ey. Plin. 2) i. q. lūtum; *rezeda*; das Färbekraut. Vitruv.

Lŭtĕus, a, um, (lutum) *sárga, aranyszín*; gelb, goldfarbig e. gr. palla, Tibull. *halaványsárga asszszonyköntös*; ein bleichgelber Weiberrock.

Lŭtĕus, a, um, (lŭtum) *sárból, vagy agyagos sárból való*; aus Koth oder Lehm gemacht. 3) e. gr. homo, *semmirekellő, v. gazember*; ein nichtswürdiger Mensch.

Lŭto, āvi, ātum, āre, 1. *sárral, v. agyaggal békenni, bémázolni, bésározni*; mit Koth oder Lehm beschmieren. Cato. 2) e. gr. capillos, Mart. *elkeverni, v. motskolni*; besudeln.

Lūto, āvi, ātum, āre, 1. (luo) *gyakran kiváltani, v. kifizetni*; oft lösen, bezahlen. Varr.

Lŭtōsus, a, um, (lutum) *sáros*, kothig. Plin.

Lutra, ae, f. 1. *vidra, közönséges vidra*; die Fischotter. Plin. Lutra vulgaris.

Lŭtŭlentus, a, um, (lutum) *sáros, motsáros*; kothig, morastig. 2) *rút, tsúf, otsmány, fertelmes*; garstig, häßlich.

Lŭtŭlo, āre, 1. (lutum) *sárral békeverni, bémotskolni, elkeverni*; mit Kothe beschmieren, besudeln. 2) e. gr. aliquem, Plaut. *motskolni, gyalázni, kissebbitni*; schmähen.

Lūtum, i, n. 2. *fogas rezeda, korbátsfű*; ein Färbekraut zum Gelbfärben. Vitruv. Plin. ist unser Wau, Gilbkraut. Reseda luteola L.

Lŭtum, i, n. 2. *sár*; der Koth. 2) *agyag, siker*; der Lehm. 3) in medio nunc luto sum, Plaut. *most már minden segítség 's tanáts nélkül vagyok*; nun bin ich ohne Hülfe und Rath. 4) ei e meliore luto finxit praecordia Titan, Juv. *különös lelki ajándékokkal áldotta meg az Isten*; Gott hat ihm besondere Gaben gegeben. 5) *gyalázatos ember*; ein schändlicher Mensch. O lutum! Cic.

Lūtus, i, m. 2. pro: lūtum, Quadrig.

Lux, cis, f. 3. *világosság, fény, fényesség*; das Licht, der Glanz. In lucem proferre, Cic. *világosságra hozni*; ans Licht bringen. 2) *nappal, nap világ*; der Tag. Ante lucem, Cic. *viradta előtt*; vor Tage oder Tageseinbruch. 3) edi in lucem,

Cic. *születni*; geboren werden. 4) mea lux, meum desiderium, Ter. *kedvesem, angyalom, kedves bardtom*; mein Leben, mein Engel, mein liebster Freund. 5) aestiva lux, Ovid. *nyáriidő, nyár*; die Sommerzeit. 6) brumalis lux, Idem *téliidő, tél*: die Winterszeit. 7) lux natalis, Idem. *születésnap*; der Geburtstag, 8) *élet*; das Leben. 9) *szemfény, szemvilág*; das Gesicht, die Augen. Damnum ademtae lucis, Ovid. 10) *világosság, érthetőség*; die Deutlichkeit. Lucem ea desiderant, Cic.

Luxātūra, ae, f. 1. *kifitzamodás, kimenyűlés*; die Verrenkung. Marc. Emp.

Luxatus, a, um, *kifitzamodott, kimenyűlt*; verrenkt. Plin.

Luxo, āvi, ātum, āre, 1. *kifitzamítni, kimenyitni*; verrenken. Cato. Plin.

Luxor, āri, i. q. luxuriari, Fest.

Luxŭria, ae, f. 1. et Luxŭries, ēi, f. 5. v. gr. segetum, Virg. plantarum, Col. humoris, Plin. *bujálkodás, szerfelettvaló kövérség, p. o. a' plántákban, a' termés v. a' nedvesség bővsége*; die Üppigkeit der Bäume, Gewächse und des Erdbodens, i. e. die zu große Fruchtbarkeit und der zu reichliche Nahrungssaft desselben. In oratione, ut in herbis, est luxuries, Cic. 2) *nagy bőség, bővelkedés*; der Überfluß, die allzu große Menge. Virg. 3) *bujaság, bujálkodás az ételben, italban, ruházatban*; Schwelgerey, übermäßige Verschwendung im Essen, Trinken, in der Kleidung 2c. Cic. Nep.

Luxŭrio, āvi, ātum, āre, 1. et Luxurior, ātus sum, āri, Dep. 1. v. gr. ut seges, humus, Ovid. virgae arborum, Colum. *bujálkodni, mint a' növevények bőv nedvesség miatt virágokkal, kövér levelekkel, 's a' t. a' föld kövér nedvességgel, és vetéssel, 's a' t. terméssel bővelkedni*; üppig seyn, von der Erde, Gewächsen, zu fruchtbar seyn, zu viel Nahrungssäfte haben, Überfluß haben, etwas in Menge oder Überfluß haben. Faciem decet deliciis luxuriare novis, Ovid. i. e. valde ornatam esse. 2) *igen szapora lenni, szaporítni, (az állatokról)*: sich zu sehr vermehren, wie einige Thiere. Virg. 3) *termékeny lenni, nagyon tenyésző lenni*; fruchtbar seyn, üppig seyn. Hor. 4) Trop. *jó kedvéből kitsapongani, hivalkodni, tsintalankodni, enyelegni*; üppig seyn, muthig thun, muthwillig seyn, zu sehr in der Freude und Ergötzung ausschweifen. Luxuriant animi rebus plerumque secundis, Ovid. 5) luxuriari, Plin. *tobzódni*; schwelgen.

Luxŭriōse, Adv. *bőven, bővségesen*; im Überflusse. 2) *bujálkodva, buján*; wollüstig, schwelgerisch. Cic. 3) *tsintalanúl, kitsapongva*; muthwillig, mit Ausschweifung. Sallust. Comp. luxuriosius, Sup. luxuriosissime, Nep. Augustin.

Luxŭriōsus, a, um, v. gr. frumentum, Cic. vitis, Colum. arbor, Plin. *igen termékeny, bővelkedő, szapora, nagyon tenyésző, bujálkodó*; üppig, zu fruchtbar, ausschweifend im Wachsthum. 2) v. gr. homo, Cic. *buja, bujálkodó, tobzódó, kénnyére bőven élő*; ausschweifend in der Lebensart, schwelgerisch, wollüstig. 3) v. gr. dictum; amor, Ovid. *buja, fajtalan, hivalkodó*; geil, ausschweifend, muthwillig. Dictum luxuriosissimum, Colum. *fajtalan beszéd*; unzüchtige Reden.

Luxus, a, um, *kifitzamodott, kimenyűlt*; verrenkt. Sallust.

Luxus, us, m. 4. *kifitzamodás, kimenyűlés*; die Verrenkung. Apul. 2) *bujálkodó termékenység, p. o. a' földnek, fáknak termékenysége*; üppige Fruchtbarkeit der Erde und Gewächse. Virg. 3) *hivalkodás, kitsapongás*; der Muthwille, die Ausschweifung. Tac. 4) *bujálkodás, fényűzés, pompázás, bujakórság, tobzódás*: die übermäßige Verschwendung und Pracht im Essen, Trinken, Kleidung u. s. w. Cic. Virg. 5) *vesztegetés*; die Verschwendung. Sallust. 6) v. gr. regalis, Virg. *pompa*; die Pracht.

Lyaeus, i, m. 2. cognomen Bacchi, *t. i. gondtörő, búkergető*; der Sorgenlöser. Ovid. 2) Trop. *bor*; der Wein. Hor.

Lycabettus, i, m. 2. mons in Attica. Plin.

Lycaeus, i. q. Lyceus.

Lycambes, ae, m. 1. Thebanus, quem Archilochus poëta maledicus, jambis ad laqueum adegit. Hor. Hinc: Lycambeus, a, um, v. gr. Tincta Lycambeo sangvine tela, Ovid.

Lycănthrōpīa, ae, f. 1. id. qu. Rabies lupina, Cic. morbi species. 2) *meg-veszés a' farkas, v. kutya marás-tól*; die Raserey von einem rasenden Hunds- oder Wolfsbisse. Cic.

Lycănthrōpus, i, m. 2. qui morbo Lycanthropiae laborat.

Lycāon, ōnis, m. 3. rex Arcadiae, ab Jove in lupum conversus. Ovid. 2) i. e. Canis Lycaon, L. *fekete róka, likáon eb*; der schwarze Fuchs. 3) *Likaóniai lakos*; Einwohner in Lykaonien. Lycaones, pl. Mela.

Lycāŏnĭa, ae, f. 1. regio Asiae minoris inter Cappadociam, Pamphyliam, Ciliciam et Pisidiam.

Lycāŏnis, idis, f 3. filia Lycaonis, i. e. Callisto. Ovid.

Lycāŏnĭus, a, um, *Likáoni, Likáont illető*; Lykaonisch, den Lykaon betreffend. Ovid. Virg.

Lycapsos, i, vide: Lycopsis.

Lycāste, es, f. 1. Nom. propr. filiae Priami, regis Trojanorum.

Lycēum, vel Lycīum, sc. gymnasium, fuit Athenis schola Aristotelis, in qua inambulantes disputabant Peripatetici. Nomen ab Apolline Lyceo accepit. 2) nomen gymnasii Ciceronis in Tusculano. 3) Lyceum dicitur hodie de quovis archigymnasio primario, sive loco colendis studiis praecipuis idoneo. Gesn.

Lycēus, i, m. 2. mons Arcadiae, Jovi et Pano sacer. Hinc: Lyceus, a, um, Adj. v. gr. nemus, Ovid. Pan, Virg.

Lychnĕŏlus, i, m. 2. *gyertyátska, kis méts*; ein kleines Licht.

Lychnĭcus, a, um, v. gr. lapis, Hygin. *világitó*; leuchtend.

Lychnis, ĭdis, f. 3. *métsvirág, kakukszegfű*; Marienröschen, Himmelsröschen.

Lychnītes, ae, m. 1. v. gr. lapis, Plin. *Párusi fejér márvány*; eine Art weißen Marmors von der Insel Paros.

Lychnītis, ĭdis, f. 3. *fedelékes farkkóró*; das Wollkraut. Verbascum Lychnitis, Linn.

Lychnŏbĭus, ĭi, m. 2. *napbúvár, a' ki tsak éjjel dolgozik*; der nur des Nachts arbeitet. Sen.

Lychnūchus, i, m. 2. *gyertyatartó*; der Leuchter. Svet. Lychnuchi pensiles, Plin. *falonfüggő gyertyatartók*; Hang- oder Wandleuchter.

Lychnus, i, m. 2. *vilá g, méts, gyertya, szövétnek*; die Leuchte, Lampe, das Licht. Cic.

Lycia, ae, f. 1. regio Asiae minoris inter Pamphyliam et Cariam. Hinc: Lycius, a, um, i. e. inde oriundus.

Lycidas, ae, m. 1. Nom. propr. unius e Centauris. Ovid. 2) Pastoris cujusdam. Virg. 3) Nom. propr. pueri. Hor.

Lycisca, ae, Lycisce, es, m. 1. nomen canis, Virg.

Lycŏctŏnum, i, n. 2. scil. Aconitum, *farkasölő sisakvirág*; gelbe Wolfswurzel. Virg.

Lycŏmēdes, is, m 3. rex in insula Scyro, pater Deidamiae, matris Pyrrhi (Neoptolemi).

Lycoperdon, i, n. 2. *pöfeteg*; der Staubpilz, Stäubling. Botan.

Lycŏphos, *hajnalhasadás, hajnali szürkület*; die Morgendämmerung. Fest.

Lycŏphron, ōnis, m. 3. Nom. pr. tragoedi Graeci. Ovid.

Lycopodium, ĭi, n. 2. *korpafű*: die Bärtappe, das Gürtelkraut. Botan.

Lycopsis, is, f. 3. *nyakó, egy plánta neme*; das Wolfsgesicht, eine Pflanze. Plin.

Lycōrias, ădis, f. 3. Nom. pr. nymphae marinae, Virg.

Lycōris, ĭdis, f. 3. Nom. pr. libertinae cujusdam, amasiae Galli poëtae. Virg.

Lycorma, ae, m. 1. fluvius Aetoliae. Ovid.

Lycos, i, m. 2. *farkas*; der Wolf. 2) genus araneae. Plin.

Lyctus, vel —os, i, f. 2. urbs in insula Cretae. Virg. Hinc: Lyctius, a, um, i. e. Cretensis, Virg.

Lycurgēus, a, um, *Likurgusi*; Lykurgisch. 2) Trop. *a' hazafiúi kötelességre szorosan vigyázó, azt szüntelen szemei előtt tartó*; streng in Staatssachen, oder streng patriotisch. Cic.

Lycurgīdes, ae, m. 1. filius Lycurgi, i. e. Ancaeus. Ovid.

Lycurgus, i, m. 2. Nom. pr. legislatoris primarii Lacaedemoniorum. 2) oratoris Atheniensis. 3) regis Thraciae. Ovid.

Lycus vel —os, i, m. 2. rex Thebarum. 2) fluvius Germaniae; *a' Lech folyó vize*; der Lech. 3) fluvius Armeniae. Ovid.

Lydia, ae, f. 1. regio Asiae minoris. *Lidia*; Lydien.

Lydius, a, um, *Lidiai, Lididból való*; Lydisch. Lapis Lydius; *próbakő, mellyel az aranyat és ezüstöt megpróbálják, v. probára veszik*; ein Probierstein, Kieselschiefer, Wetzschiefer.

Lygdinus lapis. *alabástromkő*; ein blendend weißer Stein oder Marmor auf der Insel Paros. Plin.

Lygdos, idem.

Lygos, i, m. 2. i. q. vitex, *szüzfa*; Keuschbaum. Plin.

Lympha, ae, f. 1. *víz*; das Wasser. Lympha fluvialis, Virg. *folyó víz*; Flußwasser Lympha putealis, Lucr. *kútvíz*; Brunnenwasser. Lympha intercus, *vízibetegség*; die Wassersucht.

Lymphăcĕus, a, um, *tiszta, mint a' víz, v. mint a' kristály*; hell wie klares Wasser, hell wie Krystall. Mart. Cap.

Lymphātĭcus, a, um, *vízi, vízhezvaló*; zum Wasser gehörig. 2) *tébolyodott, magánkivűl lévő, eszement*; betäubt, außer sich, wahnsinnig. Lymphaticus pavor, Liv. *rendkivűlvaló ijjedtség*; ein großes Schrecken.

Lymphātĭo, ōnis, f. 3. *őrűltség, megtébolyodás*; der Wahnsinn, Unsinn, die Verstandlosigkeit. Plin.

Lymphātus, a, um, *eszement, őrűlt*; unsinnig, wahnsinnig. 2) *megijjedt*; erschrocken. 3) *vizzel kevert*; mit Wasser verwischt Lymphatum vinum, Coel. Aur.

Lymphātus, us, m. 4. i. q lymphatio, Plin.

Lympho, āvi, ātum, āre, 1. *megbódítni, megzavarni, magán kivűl hozni, p. o. a' nagy megijjesztés által*; einen betäuben, verwirrt machen. Val. Flacc.

Lymphor, āri, Dep. *megbódúlni, megőrűlni, az eszének elmenni*; unsinnig seyn, rasen, wahnsinnig werden.

Lymphor, ōris, m. pro: lympha, Lucil.

Lyncestae, arum, plur. incolae urbis Lynci, in Macedonia.

Lyncestis, is, f. 3. fluvius Macedoniae.

Lyncestius, a, um, a fluvio Lyncesti nomen habens, Ovid.

Lyncĕus, i, m. 2 unus Argonautarum, qui acerrimo visu omnes sui aevi homines superavit. Hor.

Lyncēus, a, um, Lynceum concernens. Ovid. 2) *hiúzi*; vom Luchse, zum Luchse gehörig. 3) Met. *éleslátású*; scharfsichtig. Quis est tam lynceus, Cic

Lyncīdes, ae, m. 1. i. e. unus ex posteris Lyncei. Ovid.

Lyncūrĭon, v. —um, ĭi, n. 2. *hiúzkő*; der Luchsstein. Plin.

Lyncus, i, m. 2. rex Siciliae, in Lyncem conversus. Ovid. 2) urbs Macedoniae.

Lynx, cis, c. 3. *hiúz*; der Luchs. Virg.

Lynxo, ōnis, f. 3. urbs Mauritaniae.

Lyo, āre, 1. *megolvasztani*; zerlassen, zergehen lassen. Apic.

Lyra, ae, f. 1. *lant, hárfa, húros muzsika*; die Lyre, Laute, Harfe, ein Saiteninstrument. 2) *egy tsillagzat, lant*; die Leyer, ein Gestirn. Ovid.

Lyrceūs, (Lyrcīus, Lyrcaeus), i, m. 2. fons vel fluvius in Peloponneso. Hinc: Lyrcejus, et Lyrceus, a, um, Ovid.

Lyrĭcen, ĭnis, m. 3. *lantos, hárfás*; ein Lautenist, ein Harfenschläger. Ovid.

Lyrĭcus, a, um, *lantos*; lyrisch. Lyricus vates, Hor. Poeta lyricus. Quint. *lantos verskőltő, v. poeta, a' ki ódákat vagy dalokat írt*; ein lyrischer Dichter, Odendichter. Lyrica, ōrum, pl. *ódák, lantos dalok*; Oden, lyrische Gesänge. Plin.

Lyristes, ae, m. 1. *lantos, lantoló*; ein Lautenspieler. Plin. Ep.

Lyrnēsus, Lyrnessus, i, f. 2. urbs Mysiae. Hinc: Lyrnesis, idis, f. 3. i. e. Briseis, vel Hippodamia, ab Achille adamata, Ovid.

Lyron, i, n. 2. *vízi hidőr*; Wasserwegerich. Plin. i. q. Alisma Plantago, Linn.

Lysander, dri, m. 2. belli dux Lacedaemoniorum. Nep.

Lysas, antis, c. 3. *üröm*; Beyfuß, ein Kraut. i. q. Artemisia, Apul.

Lysĭas, ae, m. 1. orator Atheniensis.

Lysĭdĭcus, i, m. 2. *békebíró*; ein Schiedsmann Cic.

Lysĭmăchĭa, ae, f. 1. *lizinka, egy plánta neme*; der Wegderich. 2) urbs Thraciae.

Lysĭmăchus, i, m. 2. fortis belli dux Alexandri M. 2) nom. pr. virorum

Lysippus, i, m. 2. *híres képfaragó*; ein berühmter Bildhauer. Cic.

Lysis, is, f. 3. *megoldás, feloldozás*; die Lösung, Auflösung. 2) *megfizetés*; die Bezahlung. Cic. 3) *kinyílása, kitáródása az ajtónak*; das Aufklaffen der Thüren. Vitr. 4) nom. pr. philosophi, praeceptoris Epaminondae. Nep.

Lysistratus, i, m. 2. frater Lysippi, primus statuarum e gypso sculptor, Plin.

Lystra, ae, et ōrum, pl. urbs Lycaoniae. Hinc: Lystreni, i, e. incolae hujus urbis, Plin.

Lythophytum, i, n. 2. *klárisplánta*; Korallengewächs. Hist. Nat.

Lythoxylum, i, n. 2. *klárisfa*; Korallenholz. Gloss.

Lythrum, i, n. 2. *füzény*; der Weiderich. Lythrum Salicaria, Linn. *réti füzény*; der kleine Weiderich.

Lytra, id. qu. Lutra, Vitr.

Lytrum, vel, — on, i, n. 2. *váltság, váltságpénz*; das Lösegeld. Enn.

Lytta, ae, f. 1. *körösbogár*; die spanische Fliege. Lytta vesicatoria. 2) *dühféreg, ebféreg, a' veszett kutya nyelve alatt*; der Hundswurm. Plin.

Finis Partis Primae.